N868

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIA SIBIIU

IIII 2014

22

Anul I. No. 211 **Opt Pagini 50 bani Opt Pagini** Duminecă 1 Mai 1921

Înfrățirea

Administrația Ziarului „Înfrățirea" Cluj

„Transilvania" Nr. de schimb

Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon; REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Ideea unei colaborări

Ideea unei colaborări a partidelor organizate, serioase și cu răspundere, nu este o idee nouă. Ea a fost agitată cu mai multă ori mai puțină sinceritate, din primul moment al înfăptuirii unirii, și dacă ea totuși nu s'a realizat, e a se atribui slăbiciunii omenești. Puțini suut aceia, cari, favorizați de un norocos concurs al împrejurărilor și ajungând la situațiuni, ce nici nu și le-au putut visa, să-și știe păstra măsura, să nu alunece pe panta pericoloasă a experimentărilor de tot felul, apreciindu-și și situația, și capacitatea și puterea, într'un fel care nu cadrează cu valoarea pe care o pot avea. Ambițiunea de a-și imortaliza numele, dorul de a-se legătui de cârmă, de cele mai multeori îl desconcentrează pe omul care nu e destul de tare ca să reziste oricărei tentațiuni, și-l fac să devieze dela calea unică, care e indicată prin înseși împrejurările date, prin toate interesele și toate resonamentele politice și de stat.

Apucând pe o cale, care poate să-i asigure pentru o scurtă durată interesele strîmte personale, ori de partid, dar nu poate să serviască interesului obștesc, el va trebui să alunece pas cu pas tot mai adânc în labirintul confuziunilor, a contradicțiilor și a nelegiuirilor, până-ce în sfârșit se va trezi în față cu o opinie publică, care totdeauna e de mai lungă durată decât guvernele și sistemele de guvernământ, care veghează mereu, și care îl va mătura pe cel ce a sfidat'o, ori 3 îl va constringe să revină la calea cea dreaptă.

Acesta e cazul nostru!

Ori cât o parte a pressei noastre, numai dintr'o predilecție pentru a-se războ — cel mai ușor și mai comod gen de a scrie — încearcă să compromită ideea colaborării partidelor serioase în vederea unei consolidări trainice a țării și a neamului, opinia publică la noi e unanimă în a cere respicat colaborarea. Dacă s'ar face o intrebare și s'ar da prilej acestei opinii publice ca să se pronunțe, afară — poate — de unii, cari s'ar teme că prin această raliare de forțe ar dispare în neant și afară — poate — de câțiva gazetari, cari n'ar mai avea chip și mod, să-și plaseze spiritualele lor exerciții de stil, sunt sigur ca întreaga opinie publică ca un singur om, nu numai ar proclama colaborarea, dară ar fi unanimă în a indica și modalitatea cum are să se facă aceea colaborare: Experiența acestor lungi doi ani și jumătate, a fost pentru întreg poporul nostru o școală, din care a învățat, că frazele demagogiei despre democrație și țărănism sunt simple trucuri electorale, că năvala, partidelor improvizate servesc numai ambițiile personale și dorul de a-se căpătui al celor fără răbdare și incapabili de a-se afirma pe o scară mai întinsă, că cârpocelile federative departe de a însemna închegare, mai curând ins amnă împrăștiere, însemnează fărămițirea principiilor și expunerea lor pe tarabă la licitație pnblică.

Inzădar! Când avem în fața noastră problema mare a consolidării statului român, nu vom începe prin a ne spurca cuibul, prin a ne renega trecutul, prin a ne surpa clădirea, care dacă trebuie mărită și renovată, este încă totuși unica temelie a vieții noastre viitoare. Să nu lovim la mir pe meșterii zidari, cari ne-au dat această temelie de granit, ci să-i chemăm ca instructori pentru a desăvârși împreună clădirea cea nouă, cea mare, în care să încapă toți și și toți să-și afle mulțumirea și îndestulirea sub mângâierea drapelului român.

Vom deschide largi ferestrile acestei clădiri — vorba d-lui Iorga — ca să între duhul veacului, dar trebuie să i zidim întâiu tari pereți, ca nu cumva întrând duhul „cel rău" să-i dărime, să-i probușiască. Pentruco nu perdem din vedere, că duhul veacului de azi, nu e tocmai duhul cel bun, și cum suntem nepregătiți de a-l primi, ar fi mai curând în interesul nostru, să-'l lăsăm niței să aștepte și să se curețe de praf în sala de așteptare a prevederii și a cumințeniei noastre politice.

Aurel Ciato.

Evenimentele zilei

Sfârșitul aventurei lui Wrangel

Generalul Wrangel, care a constituit la Constantinopol un adevărat guvern, cu un cabinet de consiliu rus și având servicii de presă, a primit dela autoritățiel franceze notificarea de a rupe orice legătură cu rămășițele vechei salle armate la a cărei disolvare dânsul s'a opus până acum.

Generalul Wrangel a declarat că este gata să se supună acestei deciziuni și și-a propus să trimită un ultim mesagiu în acest sens trupelor sale.

Plebiscitul din Tirol

După cum era de așteptat plebiscitul organizat de autoritățile locale din Tirol, cu toată interdicția guvernului central din Viena și contra deciziunii aliaților, a dat o maporitate considerabilă în favoarea unirii cu Germania.

Tipografiile din Tirol n'au tipărit broșurile contra alipirii din cauza propogandei germane.

Corespondentul lui „Reichspost" spune că marea industrie germană a cheltuit mai mult ca 4 milioane de mărci pentru propaganda în favoarea unirii.

Funcționari din Belgia au fost trimiși ca oratori ambulanți.

Oaspeți nepofțiți

Se vorbește din ce în ce mai insistent despre nevoia unei organizări serioase a propagandei românești în străinătate. In presă, în discursuri, în interviewurile miniștrilor chiar, găsești, cu bucurie, gândul îngrijat al tuturor pentru întemeierea unui serviciu de largă informație, pentruca lumea să ne cunoască și să ne prefuiască. Dar, ca 'ntotdeauna se vorbește prea mult și se face prea puțin.

Cu planuri vaste, greu și târziu realizabile, se uită ceace se petrece imediat și subt ochii noștri. Nu e ușor lucru să găsești buni misionari și să 'ntemeiezi vrednice publicații, cari să pună în curent streinătatea cu ce avem și noi, Românii, mai bun, dar e lesne să ușurezi o informație justă celor cari ne vizitează țara. Pe lângă numărul înfinit de mic al oaspeților invitați, probabil favorabili nouă, mișună o sumedenie de nepoftiți. Dintre ei, mulți au venit după afaceri negustorești și ne privesc indiferent, fără o deosebită curiozitate și 'n or'ce caz fără metodă. Nu ne vor cunoaște bine, dar nici nu ne vor critica prea rău, când se vor întoarce la dânșii acasă.

O altă categorie de vizitatori ne umple de grije. Sunt aceia, ce s'au crezut datori să vină la strigătul minorităților, care se pretind asuprite în România de astăzi. Ei au venit porniți împotriva noastră, fiindcă li s'au spus grozăvii despre abuzurile și asupririle stăpânirii românești! Chiar dacă îi socotim de bună credință, ei sunt înclinați să vadă totul în rău ca să-și justifice astfel poza de apostoli ai dreptății și de sprijinitori miloși ai celor umiliți și prigoniți. De cum sosesc în țară, sunt înconjurați de străinii, cari stau alături de noi, se bucură de aceiași liniște și ocrotire a legilor noastre, nu sunt de loc dornici să plece și totuși țipă și blestemă cât pot împotriva statului, pe care l-ar dori cât mai repede și definitiv compromis. Oaspeților li se arată numai cele rele — fiindcă vor fi de sigur și de acestea li se mai povestesc și ororl, de a căror priveliște dureroasă îi scutesc, dar de a căror autenticitate se jură toți — și astfel să nu ne mire că oameni cu reputație mondială de vedere clară asupra societății ne-au vizitat și au publicat apoi memorii, cari cuprind enorme neadevăruri și grave acuzații. Opinia publică streină, îndreptată astfel contra noastră, ne-ar fi o piedică de neînlăturat la consolidarea țării, fiindcă ne-ar zădărnici orice sprijin extern.

Acestor oaspeți nepoftiți autoritățile românești sunt datoare să-le dea la îndemână toate mijloacele pentru o serioasă și nepărtinitoare informație, iar dacă ei nu vor aplica principiul obligator de audiatur et altera pars, atunci să arătăm streinătății, îndată după plecarea lor, cât temei trebue să pună lumea în spusele lor nedrepte. **N. G.-T.**

După întrevederea dela Lympne

— Atitudinea Americei —

Intrevederea care a avut loc la Lympne între primminiștrii Briand și Lloyd George a ajuns, dacă nu la rezultate generale, cel puțin la o înțelegere asupra câtorva puncte. Astfel Lloyd George a primit ca în cazul când Germania continuă a refuza să plătească despăgubirile cerute de Aliați, să se procedeze la o ocupațiune a regiunei miniere Ruhr. Se pare însă că premierul englez nu ar voi ca ocupațiunea regiunei Ruhr să se facă înainte de a se cunoaște textul propunerilor pe cari Germania le-a trimis președintelui Harding; aceasta este o chestiune de câteva zile.

Pentru a da o aparență de bunăvoința sa, guvernul dela Berlin a trimis guvernului francez o serie de propuneri pentru reconstruirea departamentelor din nord detașate în timpul războiului. Propunerile au fost examinate de d-nii Lloyd George și Briand, cari au ajuns la concluzia, că ele conțin unele principii acceptabile, dar că sunt totuși departe de a fi satisfăcătoare.

Atențiunea tuturor se îndreaptă spre America.

După o prea lungă abținere de a lua parte la politica europeană de după războiu, abținere care de multe ori a paralizat sforțările Aliaților, și a întârziat soluțiile numeroasele chestiuni ale păcii, Statele unite reintră în Scenă. Reintrarea în scenă și-o face cu prilejul chestiunei despăgubirilor și sancțiunilor. Guvernul german a trimis președintelui Harding o notă conținând propunerile Germaniei în chestiunea reparațiunilor și cerând mediațiunea sa.

Este probabil că Sâmbătă, guvernele din Paris și Londra vor ști care este atitudinea Americei în această chestiune. Dacă guvernul american va transmite propunerile germane înseamnă că a acceptat mediațiunea cerută de Germania. Aliații așteaptă însă să vadă dacă Statele-Unite, transmițându-le propunerile guvernului german, le va însoți și de un comentariu sau de părerea sa. In acest caz, Statele-Unite își asumă o răspunderea plină de grele consecințe, întrucât chestiunea reparațiunilor este foarte dificilă. Este probabil că Aliații vor cere Americei să-și trimită din nou un delegat în Consiliul Suprem. Socotim că intervenția Statelor-Unite în această chestiune nu va grăbi soluționarea ei. Franța pare hotărîtă să se mențină strict pe terenul tratatului dela Versailles și pretinde luarea de măsuri energice și imediate pentru a sili Germania să se conformeze obligațiunilor luate. Anglia, dimpotrivă, este pentru o politică de conciliantă. Lloyd George nu voește să ia măsuri cari ar putea face o impresie rea în țările neutre și în special în America.

Aceste deosebiri de vederi între Aliați vor avea ca rezultat o nouă amânare în rezolvirea unei probleme de o atât de mare importanță.

I. O. V.

Unul din proectele de lege binevenite alcătuite de ministrul de războiu, d-l general Rășcanu a fost și acela pentru institutirea oficiului național pentru ocrotirea invalizilor, orfanilor și văduvelor din războiu, pe scurt I. O. V.

Incă din timpul războiului s'a constituit la Iași Societatea Ocrotirea orfanilor, care și-a întins apoi activitatea în întreagă țară. Guvernul liberal, care a urmat guvernului Coandă în 1918, primministrul său de interne d-l Gh. Mârzescu a prevăzut în buget pentru îngrijirea orfanilor suma de 25 milioane, insuficientă desigur având în vedere sutele de mii de orfani, dar indispensabilă pentru așezarea pe baze solide a acestei societăți. Datorită donațiunilor Crucei-Roșii americane și ale particularilor și înlesnirilor făcute de toate autoritățile, societatea a putut să întreție în orfelinate câteva mii de orfani și să ajute băneste restul.

Dacă sforțările făcute de conducătorii societății erau în parte încoronate de succes, nu e mai puțin adevărat că această instituție suferea de vicii fundamentale. Unul din acestea este și modul de conducere al Societății. Hotăririle importante privind chestiunile de organizare și de selecționare a personalului nu erau rezolvite mulțumitor fiindcă persoanele din fruntea societății aveau mai mult o educație aleasă — mai cu seamă de salon — decât pregătirea necesară pentru îndeplinirea unei sarcini așa de grele. De aceea, afară de câteva excepții fericite, personalul administrativ și didactic nu era la înălțimea așteptărilor și aceasta fiindcă i se cer a mai mult servilism decât cunoștințe întinse și practică îndelungată.

Pentru a curma aceste neajunsuri trecerea acestei societăți la Stat ca făcând parte din oficiul I. O. V. era necesară.

In aceiași stare se află și societatea invalizilor. Acum e de datoria Statului să arate că odată aceste societăți de interes național trecute în administrația sa, nu va mai fi posibilă repetarea greșelilor întâmplate din cauza inexperienții sau relei credinți.

Cu ocazia prezentării noului buget, constatăm cu părere de rău că oficiul I. O. V. în loc să-și întrebuințeze fondurile puse la dispoziție cu atâta largheță pentru îmbunătățirea cât mai grabnică a stărei precare în care se află victimele războiului de dezrobire, prevede sume destul de importante pentru cumpărări de palate și automobile.

Astfel s'a prevăzut 6 milioane

75075

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

pentru cumpărarea unui palat în Bucureşti, 8 milioane pentru cumpărarea de automobile, 2 milioane pentru întreţinerea lor, 8 milioane pentru plata ofiţerilor activi detaşaţi la acest oficiu, 2 milioane pentru inspecţii. Nu înţelegem de ce atâta grabă pentru cumpărarea de automobile şi a unui mare palat în Bucureşti pentru instalarea birourilor acestui oficiu. Societăţile orfanilor şi invalizilor făcuseră un mare pas în privinţa descentralizării şi nu e de loc potrivit ca noul oficiu să nesocotească rezultatele obţinute printr'o experienţă de 3 ani care justifică pe deplin sistemul descentralizător. O măsură a cărei necesitate nu numai că nu o înţelegem dar o desabrobă E cu tărie este detaşarea ofiţerilor activi pe lângă acest oficiu. Ofiţerii activi sunt p ătiţi de Stat pent a face educaţia militară a tinerelor generaţii şi nici decum pentru a face braroucţie sau a îndeplini funcţiuni pentru care n'au nici pregătire nici pricepere.

Am insistat asupra modului cum înţelege oficiul I. O. V. să fie condus şi administrat pentru a arăta că cele mai bune intenţii — cum a fost acea a d-lui general Răşcanu — atunci când sunt realizate de anumiţi oameni sunt inoperante atâta vreme cât nu se va exercita un control serios.

Serbări şcolare la sate

Elevii şcoalei primare de stat din Gilău sub conducerea D-lui Vasiliu Costea, director, vor da producţiuni cu cântări şi declamări în următoarele comune:

Dumineca, 1 Mai, în ziua întâi de Paşti, pentru popor în Gilău.

Luni, 2 Mai, a doua zi de Paşti pentru intelectualii din Gilău.

Vineri, 6 Mai, în ziua de Sfântul-George, în comuna Someşulrece.

Duminecă, 8 Mai, în comuna Căpuşul mic, iar în Duminecile următoare se vor ţine pe rând în celelalte comune din plasa Gilău.

Tot cu această ocaziune se vor ţine şi disertaţiuni instructive pentru popor.

La împărţirea venitului acestor producţiuni se vor avea în vedere următoarele scopuri:

1. Bisericile. 2. Casa învăţătorilor. 3. Fondul ziariştilor. 4. Fondul orfanilor de războiu. 5. Procurarea de costume naţionale elevilor dela şcoala primară de stat din Gilău.

Crearea unei fundaţiuni din al cărei venit pe lângă eventualul sprijin din partea statului şi dărnicia filantropilor să se edifice şi să se susţină un atelier de meserii cu sediul în Gilău pentru copii de Moţi.

Cetiţi „Infrăţirea“

ECOURI

Teatrul german din Timişoara

„Banater Tageblatt“ scrie:

„In fine se va termina şi chestiunea teatrului german din Timişoara. Abia a preluat oficiul d-l primar dr. Grofşoreanu şi a şi împlinit dorinţa germanilor cu o bunăvoinţă şi o pricepere excepţională.

Joia trecută s'a ţinut o şedinţă a consiliului oraşănesc în care s'a primit propunerea directoarei Ida Günther. Urmează o consfătuire cu conducătorii germani, şi astfel la 1 Mai poate să înceapă sezonul teatrului.

O operă postumă a lui A. D. Xenopol

Zilele aceste va apare în editura Socec „Viaţa şi faptele lui N. Kreţulescu“ operă a marelui istoric A. D. Xenopol, care a fost pusă sub tipar în 1915 şi apare abia acum, un an după moartea ilustrului savant.

Textul e însoţit de 63 documente, toate inedite şi de foarte mare importanţă.

Scrisori postume

E moda lor. Le vedem apărând de pretutindeni şi n'avem dece să protestăm contra lucrului acesta care ne desvăluie mai bine ca orice lucrare de ficţiune caracterul unui artist, unui scriitor, unei epoci.

Printre ultimele anunţate sunt acelea ale lui Verlaine, adevărată confidenţă a unei întregi vieţi de mizerie şi de visuri blânde şi luminoase, niciodată realizate.

Cetatea Univesitară

Am anunţat, acum câtva timp, pe scurt, că o întreagă cetate universitară, cu planuri minunat concepute, legată cu actualul Cuartier Latin din Paris printr'un grandios bulevard al Studenţilor (Avenue des Etudiants), se va ridica în curând pe malul stâng al Senei, lângă parcul Montsouris, aducând tinerimei studioase spaţiul, aerul şi lumina. Dăm azi după revista Lectures pour tous, unele din amănuntele privitoare la acest proect socotit indispensabil pentru a atrage la Paris pe cei mai buni dintre studenţii străini.

*

Activitatea intelectuală a Franţii se loveşte azi de aceleaşi piedeci ca şi viaţa ei industrială şi comercială. Aceleaşi dificultăţi economice produc aceleaşi efecte, şi într'o pace grea reorganizarea vieţii spirituale a Franţii întârzează să se realizeze după formule noui.

Pepiniera de care atârnă viitorul cugetărei franceze, este Universitatea; putem chiar adăoga că este înainte de toate Universitatea din Paris. Făcând o comparaţie între cifrele dinainte de războiu şi cele după, vedem că această Universitate nu înregistrează o creştere a frecventării ei. La 1913 erau înscrişi 17.556 studenţi francezi şi străini .In 1918—19 numai 11.026 In 1919—20 se obesrvă o urcare buescă, curba atingând 17.761 (notăm creşterea numărului studenţilor dela Ştiinţe şi al studentelor). Statistica aceasta n'a fost îmbucurătoare decât trecător, de oarece cifrele anului 1921 vorbesc altfel. In acest ultim an, afară de facultatea de ştiinţe toate celelalte facultăţi înregistrează scăderi considerabile: la Drept 50%, la Medicină şi Farmacie peste 50%, la Litere însă mult mai puţin. In 1914 erau 14.000 de Studenţi francezi în Universitatea din Paris; în 1921, numai 7000. In 1913 se îngrămădoau în amfiteatre şi laboratorii 3516 studenţi străini; în 1920, numai 2553. Nu se mai ţeadle nici un German, Austro-Ungari nu mai sunt decât trei, Turci 104. Nici studenţii ţărilor aliate n'au crescut în număr afară de Români, cari sunt cei mai numeroşi.

Dacă atât Francezii, cât mai ales străinii, s'au împuţinat în Universitatea parisiană, motivul e simplu: viaţa scumpă, criza locuinţelor. In 1914 un buget lunar de 200 franci era suficient unui studen. Azi, numai o cameră costă 250—300 franci pe lună şi un buget lunar de 700 franci e încă insuficient. Problema e cu atât mai grea pentru ţările cu valută scăzută. Cum poate o familie din Romînia să-şi trimeată copii la învăţătură la Paris, când leul e 20 de centime? O studentă a Universităţii din Paris, venită din Bucureşti, arăta decanului facultăţii de litere din Paris, carnetul ei de cheltueli pe anul trecut: 40.000 lei (8000 franci!) Ce clientelă Studenţească poate da Cehoslovacia atunci când coroana ei valorează 18 centime?

In ce priveşte pe studenţii veniţi din ţările cu valută ridicată, se lovesc şi ei de imposibilitatea găsirei locuinţelor bune. Un student dela Oxford sau Harvard nu va primi niciodată să petreacă 2—3 ani din viaţa lui în inconfortabilele hoteluri ale Cuartierului Latin, fără sală de întrunire, departe de terenurile de sport, de verdeaţă, de aer liber.

Ilustrul savant care conduce azi Universitatea din Paris, d-l Paul Appell, a înţeles primejdia şi a pornit lupta. Succesul cerea doi factori: bani şi teren. Banii i-au fost făgăduiţi de neobositul filantrop cu vederi profetice, căreia ştiinţa şi literile franceze îi datoresc atâta, d-l Deutschi de la Meurthe. D-l André Honnorat, ca ministru al Instrucţiunei Publice, s'a entuziasmat de proectul acestui cătun-grădină în care studenţii din Paris ar putea lucra în mulţumire, lumină şi confort. In acelaşi timp Canada, Suedia, şi Anglia cerură locuri pentru a instala ele coloniile lor de studenţi. Alte cereri pluteau în aer. Făcând un singur tot din aceste proecte diferite, d-l Honnorat se gândi la crearea unei vaste Cetăţi Universitare în care trei mii de studenţi ar arăi o viaţă de muncă largă şi liberă, într'un cadru câmpenesc, cu un hall comun în care se schimbe ideile şi cu un tren de sport comun pentru destinderea minţii şi oţelinea trupului.

Se ştie că Statul cedase Orasului un loc în partea de Sud a fortificaţiilor contra sumei de 100 milioane de franci plătibili la termeni prevăzuţi. Din cele 28 de hectare ale acestui loc destinat laboratoriilor şi anexelor diferitelor servicii ale învăţământului superior, 9 hectare vorfi rezervate tinerii Cetăţi Universitare Cele zece milioane de franci pe cari marele înfăptuitor Deutsch de la Meurthe le consacră sâmburelui viitoarei Cetăţi, vor fi folosite peste 4—5 ani, căci el pune ca unică condiţie la generozitatea lui imediata înfăptuire a operii. Primele 2 hectare a căror amenajare o ia el pe seama sa, vor fi nivelate şi tăiate de căi de acces atfel ca lucrările de construcţiune să poată începe cel mai târziu la 1 Ianuarie 1923. Planurile arhitectului sunt gata. Toţi cei cari şi-au făcut studiile închişi şi asfixiaţi în odăiţe strâmte şi sărace vor rămâne visători în faţa acestor planuri.

Inchipuiţi-vă, într'un cerc de verdeaţă lipsit de uzine, în zona cea mai curată a întregii regiuni pariziene, douăsprezece vile al caror sul normand, uşor şi cochet, râde ochilor. Partere de iarbă le desparte, poteci de nisip blond le unesc. Flori la toate răspântiile, urcându-se pe zidurile vilelor. In aerul tăcut, fiecare casă îşi ridică parterul şi cele două etaje cu acoperişul ascuţit ca o pălărie de olane roşii, cu cele 30 de camere decâte 16 metri patraţi, luminoase, cu ferestre larg deschise spre câmpie: muncă în limpeziciune şi confort, sănătate intelectuală în

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA“

Probleme concrete de Arheologie în Ardeal

Fortăreaţa de munţi pe care o constitue Ardealul la porţile orientului mai apropiat a oferit în toate timpurile un bun adăpost pentru locuitorii ei. Din această cauză intervalele de timp, în cari popoare năvălitoare au izbutit să pătrună în teritorul ei, au fost mai mari decât în ţările situate pe şesurile ce o împrejmuesc. Dar chiar şi dacă s'a întâmplat că un popor sau altul a cucerit pe vremuri Ardealul, acela se găseşte în imposibilitatea de a evacua, ori de a extermina populaţia autohtonă, răspândită prin labirintele văilor numeroase, şi să-l ia în stăpânire în întregimea lui, populându-l cu elemente etnice noi. Deci toţi cuceritorii acestei ţărişoare cari au încercat să se stabilească cu locuinţele pe aceste plaiuri s'au restrâns la stăpânirea văilor mai largi şi mai uşor accesibile, şi astfel ei au rămas întotdeauna izolaţi şi în minoritate. Acest fapt confirmat prin evenimentele timpurilor istorice, este probabil că s'a repetat şi în vremurile preistorice, ale căror durată a fost incomparabil mai îndelungată.

Până la început secolului prezent nimeni nu s'a încumentat să presupună că omul diluvial a existat şi în Ardeal. Atunci un amator arheolog a descoperit în valea Cremenei, din bazinul Buzeului ardelean, prima staţiune paleolitică din Ardeal. Graţie vigilenţei administrative ungureşti, această staţiune, până în prezent nu a fost studiată nici exploatată. Acum credem că interesul ştiinţific european reclamă explorarea acesteia' precum şi aceea a altor staţiuni paleolitice din Ardeal, căci plecând din consideraţia de stabilitate a locuitorilor acestor terenuri, în bazele expuse mai sus, putem nădăjdui că se va putea stabili, chiar aci la noi, epoca de transiţie dela omul diluvial la cel neolitic.

In ce priveşte cultura din epoca neolitică, resturile acesteia sunt în Ardeal cele mai abundente pe întreg continentul. Formele acestei culturi sunt studiate în statele occidentale în măsură intensă şi sunt stabilite cu preciziune anumite tipuri ceramice, centrele din cari au plecat ele extensiunea teritorială asupra căreia s'au răspândit. In Ardeal unde s'a colecţionat ceramică de toate categoriile, în măsură mai modestă, găsim reprezentante aproape toate tipurile existente pe continentul nostru; cu toate acestea nici un singur autor de specialitate nu cutează să afirme că cutare sau cutare tip a plecat din ţara noastră. O activitate mai desvoltată în jurul colecţionării ceramicei antice va produce noi materialuri de comparaţie în bazele cărora se vor alcătui noi teorii. Ca dovadă pentru acestiă ipoteză e suficient să amintesc, că cultura neolitică numită „Tripolje“, care prezintă cele mai desăvârşite forme dela finele acestei epoce cunoscute la noi în tipurile de la Cucuteni şi Petreni, acum câţi-va ani, se credea limitată, în extensiunea ei teritorială însă, în baza săpăturilor dela Ariuşd (sat în judeţul Treiscaune) se concede că acea cultură a trecut şi în ardeal. Dar în afară staţiunea de la Ariuşd această cultură este răspândită peste întreg Ardealul şi scutările stăruitoare ce nădăjduim că se vor face în viitor vor putea aduce dovada originei ei, care este de mare importanţă.

Trecând la resturile din epca bronzului este de notat că în Ardeal a existat şi o epocă de aramă, imediat premergătoare epocei de bronz. Existenţa acesteia este în strânsă legătură cu zăcămintele considerabile de acest metal în Ardeal. Pentru clarificarea chestiei vor trebui deci scrutate străvechile mine de aramă de la Baia-lui-Bălan din Săcuime, dela satul Veţel din judeţul Hunedoarei şi altele.

Resturile din cultura bronzului sunt deopotrivă răspândite peste întreaga ţară întocmai ca şi celea din epoca neolitică. Transiţia de la neolitică la cultura bronzului o putem constata în multe cazuri în aceiaşi situaţie unde găsim cele două straturi suprapuse unul altuia.

Un deosebit interes local prezintă în această direcţie armele şi utensilele de bronz ce se găsesc la satul Gaura din judeţul Satu-mare prin incisiunile artistice cu cari sunt decorate şi a căror elemente şi origine până în prezent încă nu au fost studiate. Va trebui deci să se facă şi în această direcţie cercetările necesare şi să se caute a se fixa situaţia atelierului în care s'au fabricat, în bazele indiciilor ce le oferă situaţia altor ateliere ce s'au descoperit în Ardeal.

Uzul din epoca neolitică, de-a ridica în onoarea morţilor movile, mormântale (tumuli) în Ardeal durează până în secolul prim după era creştină. Aceste movile se găsesc aci mai rar decât în ţările învecinate şi uneori nici nu se pot uşor deosebi de formaţiuni naturale cari au înfăţişare asemănătoare. O serie de atari movile cari poartă în popor numirea de „Gorgan“ prezintă întotdeauna tumuli ca şi aşa numitele „Kurgan“-e din sudul Rusiei. Examinarea acestora prin experţi ar fi de dorit pentru a sabili în mod difinitiv dacă Gorganele nostre sunt opera aceluiaş popor ca şi Kurganele ruseşti. De asemenea ar trebui să se proceadă la desgroparea întregului grup de c. 600 de tumuli dela satul Caşolţ din judeţul Sibiului, a cărui origine este

Cronica politică

Inscrierea d-lui dr. Lupu în partidul țărănist. Ziarele bucureștene ne aduc știrea despre înscriererea d-lui dr. Lupu în partidul țărănist.

Iată un om pe care nimeni nu l'ăr putea eticheta politicește. Eri socialist „sui-generis“, azi țărănist; în acelaș timp fervent susținător al internaționalismului și paladin al ideii naționale, niciodată însă sincer și convins. Poți să împărtășești ideile politice cele mai eronate sau mai primejdioase, dar să le împărtășești cu credință și cu convingere pentruca să ai autoritate morală. D-l dr. Lupu n'a gândit niciodată cinstit sau convins. Platforma d-sale politică nu se reazimă decât pe sprijinul elementelor anarchice, străine de țară și de sufletul ei și pe campania unei prese care trăește din promiscuitatea intereselor internaționale și a afacerilor suspecte.

Acțiunea d-sale politică nu pornește dela o cugetare politică; ea se întemeiază numai pe exploatarea nevoilor obștești.

Cunoscând toate acestea, primirea d-lui dr. Lupu în partidul țărănesc vădește resorturile acțiunii politice a unui partid pe care nu-l putem admite ca reprezentant al țărănimei. Iar primirea aceasta se face într'o vreme când d-l Iorga, prin articolele sale din *Neamul Românesc*, se ridică împotriva luptei de clasă.

---

bucurie fizică, adică tot ceea ce Englezii și Americanii au realizat de mult în Universitățile lor.

In acelaș stil, un mare pavilion central, inimă și suflet al cătunului studios, întrunește, pe deoparte, piscină, dușuri, săli de scrimă și de box, de altă parte săli de muzică, de cânt, de conferințe, biblioteci circulante.

Drept lege unică: libertatea. Deplina libertate, bine înțeles după o anchetă făcută asupra candidatului locatar. Poliția internă va fi făcută chiar decătre studenți, cărora li se lasă toată inițiativă. Dacă vor să ia masa în domeniul lor, sunt liberi să și facă popotă. Li se va oferi, pentru începutul unei cooperative, cele necesare. Dacă vor să organizere societăți, cercuri, sunt tot așa de liberi să le facă. **Și toate acestea în schimbul unei sume de 450 (patrusute cincizeci) de franci pe an!**

Se va face bine înțeles loc de cinste sporturilor în Cetatea Universitară. Cele două hectare cari li se rezervează vor fi consacrate: două treimi hectare pentru construcțiuni și un hectar și o treime pentru amenajarea de terenuri pentru jocuri.

Serele orașului Paris, vor transplanta ca prin minune, în câteva luni, o întreagă pădure de arbori.

La cătunul datorat generozității d-lui Deutschh, se vor juxtapune vilele canadiene ale d-lui Ph. Roy, clădite pe aceleași planuri, vilele engleze ale d-lui Wattson, vilele suedeze ale profesorului Erick Staaf... în fine pavilioanele chineze. Desigur că alte cătune americane, cehoslovace, poloneze, daneze, române, ruse, sârbe, etc., vor veni la rândul lor să mărească cercul celulelor — mame. Cetatea Universitară va fi întemeiată.

Au sosit HAINE si PARDESIUNI DE PRIMAVARA, calitate din timp de pace la firma M. NEUMAN. Vanzare de haine barbatesti, copii si fetite. Cluj, Piata Unirii 14. Telefon 431.

Citiți „Înfrățirea“.

Crâmpeie de polemică

„Patria“, care n'a suflat un cuvânt despre d-l Bontescu și despre organele sale de reabilitare în Ardeal, se crede chemată totuși să indice cabinetul de instrucție unde-ar' trebui să se găsească d-l Tăslăuanu. Fiindcă deși situația morală a d-lui Tăslăuanu este aceiași ca a d-lui Bontescu, acesta din urmă însă se bucură de un privilegiu; este membru clandestin al partidului național.

*

Vorbind despre acțiunea d-lui Goldiș pentru crearea unui *bloc ardelenesc*, „Gazeta Transilvaniei“ se teme ca nu cumva aceastâ acțiune să represinte „ideia de autonomie provincială și de separatism“. Dar de ce confratele din Brașov nu și-a exprimat aceiași teamă și față de formula d-lui Vaida „Ardealul pentru Ardeleni“?

„Blocul Ardelenesc“ din punct de vedere săsesc

Ziarul Sibian „S. D. Tageblatt“ se ocupă în numărul de azi cu posibilitatea formării blocului ardelenesc. Dupăce face o amănunțită examinare a situației politice de azi constată, că soluțiunea această ar fi mai sănătoasă pentru vindecarea răului. In ceeace privește atitudinea Sașilor, scrie următoarele:

„Față cu mișcarea pentru formarea unui bloc al provinciilor alipite, noi Germanii din România Mare stăm în aspectativă. D-l Goldiș a acordat unui colaborator al nostru un interview în care apelează la participarea minorităților la acest bloc. In fond privim idea cu simpatie, însă față de o executare practică a fuzionării cu acest bloc, nu putem lăsa ne amintită neîncrederea noastră în ceeace privește executarea reformelor și unificarea. Nici când nu am fi putut crede, că vom fi atacați chiar de către acela cu cari locuim de optsute de ani împreună. Atacurile contra existenței noastre au fost îndreptate de aceia, cu cari în parlamentul maghiar lucram mână în mână pentru drepturile minorităților. De aceea față cu noua formațiune politică trebue să stam în aspectativă. Faptul, că chiar d-l Goldiș, avantgarda liberalilor, organizează mișcarea aceasta, dovedește că se fac preparative pentru preluarea guvernului din partea partidului liberal și d-l Goldiș mijlocește o înțelegere între cele doauă partide. O înțelegere între liberali și ardelenii selecționați în forma unei opoziții moderate în chestiuni de unificare ar aduce rolul cel mai bun în viața politică din viitor. Cu atât mai vârtos, că și partidul național ardelean stă pe baza unui program cetățenesc-democrat și s'a arătat totdeauna ca un apărător al ordinei și a legalităței. Acesta este punctul de joncțiune între cele două partide. Din punctul acesta de vedere le dorim Ardelenilor bun succes. Și persoana d-lui Goldiș ne este noauă Sașilor absolut simpatică în cadre'e mișcări aceste“.

„Luptele continue pentru putere schimbul des în guvernare sunt piedecile cele mai mari pentru un stat tânăr, care are nevoie de legalitate, dreptate și muncă. Și deaceea noi, vedem asigurate interesele statului și ale poporului nostru numai în mâinile factorilor cari vor îmbrăți sa, aceste trei teze, de orișicare partid, căruia îi vom da mână de ajutor. Dacă blocul va fi acela care va întruni calitățile aceste, el poate să fie sigur de colaborarea noastră. Lucrul cel mai greu este însă nu numai de a fixa ținta, dar de a o și atinge“.

Revista presei maghiare

Să vorbim de mersul vremii

Ziarul „Uj Kelet“, publică sub titlul de mai sus, un primarticol pe jumătate suprimat de cenzură, în care vorbește destul de spiritual de schimbarea înspre bine a vremii, care ne poate da nădejdea unei recolte abundente, care la rândul ei ne va scoate din impasul, în care ne-au dus capacitățile noastre financiare. Citează un pasaj din „Neue-Freie-Presse“, după care adaogă: „Valoarea leului crește de un timp, deoarece călătorii sosiți din România, au adus vestea, că peste câmpiile românești a început să cadă pretutindeni ploaia.“ Ne reamintește o declarație, pe care ar fi făcut'o d-l Titulescu într'un interview acordat la Pa-ris acum 4—5 luni: „Noi avem nevoe de un singur an bun, și nu numai că ne vom achita de toate datoriile cele avem, ci putem să înregistrăm și un plus de câteva miliarde“. Ce va fi găsit cenzura de suprimat în acest articol, noi nu putem bănui.

Țară de cerșetorii

Așa numește ziarul „Keleti Ujság“, Austria pentru care nu găsește altă mântuire decât ori ajutorul efectiv din partea Antantei, ori alipirea la Germania. „Dacă nu i-se dă posibilitatea primă — scrie sus numitul ziar — iar dela a doua o vor împedeca cu putere armată, atunci și Austria va deveni teatrul revoluției.

Și de altfel, abia poate să reziste propagandei habsburgice, care nebunește poporul cu insinuarea că ex-împăratul cu ajutorul cercurilor apusene reacționare și cu un nou războiu, va restabili monarhia veche și va pune un capăt chinurilor, de cari suferă Austria. Insuși ministrul de externe a declarat, că nu o pot duce mai departe de luna Maiu; dacă până atunci nu vor fi ajutați, guvernul va fi silit să ordone plebiscitul în chestia alipirii de Germania.

In al șaptelea an.

Ziarul „Ujság“ în al șaptelea an dela izbucnirea marelui războiu european face bilanțul situației actuale politice, pe care o vede foarte nemulțumitoare și plină de primejdii. Arată ura dintre Francezi și Germani, care nici când nu a fost mai sălbatecă ca acum, arată situația desperată a Austriei, care va fi constrânsă să se unească cu Germania, arată nesiguranța, în care se află Ungaria, care își are singura temelie puternică în nădejdea, ce și o pune în viitor, arată nemulțumirea croaților, bosniecilor și muntenegrinilor, cari vor să se scape de îmbrățișerile sârbești, amintește răscoalele albanezilor, războiul dintre Turci și Greci, conflictul dintre Bulgari și Sârbi, pentruca să încheie cu pericolul bolșevist.

Avem impresia, că nu a spus totul, și că forța articolului este tocmai în cea-ce a întrelăsat să spună.

---

constatată din răstimpul dintre secolul al doilea înainte și secolul prim după era creștină.

Aproximativ din aceleași vremuri posedăm o serie de resturi din o cultură preistorică, relativ foarte înaintată, pe care ni-a conservat-o rămășițele unor orașe străvechi, dintre cari la acest loc menționăm numai pe cele dela satele Grădiștea-Orăștie și Moigrad. Caracteristica externă a culturei acesteia este tecnica ciclopică a construcției zidurilor. Acestă tehnică o mai găsim reprezentată în Ardeal în resturile celor aproape o sută de castele situate în culmile dealurilor izolate ori în preajma orașelor antice constituind acropola acelora.

Inainte de a se proceda la desgroparea obiectelor mai importante aparținătoare acestui grup de antichități va trebui să se facă o serie de săpături și studii asupra obiectelor similare mai mici și mai puțin importante pentru a câștiga experiența necesară și materialul trebuincios de comparație.

Cu aceste construcții ciclopice par a fi contimporare și anumite monumente specifice ardelene, aparținătoare domeniului epigrafiei-barbare. Acestea sunt indicate în topografiile Ardealului în mai multe locuri și ele se găsesc, cu deosebire în munți, săpate pe pereții de stânci. Caracterele acestor monumente sunt asemănătoare celor ce s'au descoperit în minele de aur dela Roșia, crestate pe tabule cerate — în afară de cele romane — două piese barbare reproduse în opul Libelus aurarius al lui Maassmann. Din atari tabule cerate cu inciziuni barbare s'a mai găsit o serie în minele de fier din Trăscău dar acestea au dispărut în muzeul din Budapesta fără să fi fost copiate împreună cu o statuetă ce reprezinta un Sphynx de bronz al cărui postament încă purta o inscripție cu caractere barbare.

Epigrafia barbară din Ardeal merită cea mai mare atenție, chiar dacă nu suntem în măsură să o descifrăm, din care cauză ar trebui adunată și mântuită de perire.

Tot acestei categorii de antichități aparțin monumentele preistorice de cult cari în afară de Grecia nu se mai găsesc pe continentul european decât în Ardeal. Atari monumente sunt piscurile munților cari poartă în popor numirea de „Scaunul domnului“, altare de jertfă și altele, cari vor trebui induse în lista monumentelor istorice și puse sub scutul statului pentru a le conserva.

Rămășițele din timpul stăpânirii Romanilor sunt provenitoare din: orașe și sate suprapuse orașelor și satelor dace, cari cu puține excepții sunt acoperite de așezările prezente; cele vreo 40 de castele numite castre stative și câte-va turnuri de veghie numite specule; o serie de case singuratice cu edificiile lor accesorii; cultivarea minelor metalifere și cea a salinelor; obiecte de utilitate publică ca șosele, drumuri și poduri; monumente epigrafice și numismatice.

Stăpânirile din trecut streine de neamul nostru nu numai că nu aveau interes să execute săpături arheologice costisitoare, ba ele se desinteresau intenționat de resturile romane din considerații de ordin politic, bănuind ca nu cumva din acelea să iasă la iveală întâmplător vreo dovadă a continuității noastre. etnice în acestă țară. In consecință sub guvernele ungurești nu s'a executat nici o singură săpătură sistematică de domeniul arheologiei romane pe teritorul locuit de Români. Un singur castru a fost desgropat în a opta parte a extensiunei sale, în mod sistematic în anii 1863—1865 și acesta lucrare s'a făcut pe spesele unui amator partciular! Numeroasele monumente epigrafice romane au început să fie risipite și transportate în străinătate pe la finele secolului al XVIII-lea cu care ocazie unele vase de transport, s'au cufundat în Murăș și în Tisa. Intensitatea distrugerii și nimicirii monumentelor romane subt Unguri a fost mai mare decât în timpul întregei durate a migrației popoarelor. Acestui instinct detestabil a căzut jertfă statuia unei Minerve, de dimensiuni considerabile, turnată din bronz și obdusă cu aur, care a stat deasupra porții principale a castrului din Turda până la finele secolului al XVI-lea când fu trasă jos și materialul din ea fu întrebuințat în turnătoria de clopote pentru biserica reformată din localitate.

Trecuți în domeniul arheologiei clasice avem ferma convingere că bărbații noștri de specialitatea aceasta știu să aprecieze pe deplin valorea științifică a sfintelor resturi romane de pe plaiurile noastre și că în cursul anilor vor stărui ca totul ce merită să fie cercetat să se cerceteze, ce este de mântuit să se mântuiască, ce s'a înstreinat să se restitue și în fine când situația financiară a statului va permite: să proiecteze un monument național al cărui centru să'l formeze o copie în bronz a columnei traiane în jurul căreia să se grupeze întreg materialul epigrafic roman din țară!

Rămâne să mai spunem câteva cuvinte și asupra cele mai importante probleme de arheologie din Ardeal: arheologia națională. Acesta începe cu sfârșitul stăpânirii romane și se termină cu începutul renașterii naționale. Eupizate fiind aproape toate izvoarele istorice, epigrafice și diplomatice de cercetările ce s'au făcut privitor la istoria veche a neamului nostru, timpurile noui în cari am văzut realizat visul nostru de aur, cer ca și arheologia națională să își spună cuvântul său. Nimeni nu se îndoește că cei chemați să înceapă acestă operă nu au nevoie de îndrumările profanilor și că ei vor ști să procedeze după un plan vast și bine definit astfel ca în scurt timp să înceapă hârlețul, sapa și roaba să ne spună ceea ce încă nu știm!

INFORMAȚII

Din cauza Sf. Sărbători de mâine Vinerea Mare), ziarul nostru nu va apare decât Sâmbătă, la orele obișnuite, în 12 pagini, cu un bogat conținut sărbătoresc.

Persoana care a găsit *un permis de liberă circulație pe căile ferate* pe numele D. Tomescu, directorul ziarului „Înfrățirea" este rugată călduros a-l aduce la redacția acestui ziar.

După ziarul *Temesvarer Volksblatt* Poliția din Timișoara a redactat o ordonanță în care se spune:

„Având în vedere, că comercianții și industriașii la vinderea unor articole fac speculă, și împiedecă astfel eftinerea vieței, de aduce la cunoștință, că pe baza ordonanței Ministerului de Industrie persoanele, cari au fost deja pedepsite pentru speculă și vor fi denunțate pentru același delict, vor fi arestate imediat și ținute în arest preventiv până în ziua procesului. Totodată să atrage atențiunea comercianților și industriașilor să se obțină de la cumpărări de facturi false. Intrucât se va adeveri un astfel de delict el se va urmări cu cea mai mare strictețe.

După informațiile care ni s'au dat decătre o persoană oficială Ministerul Justiției va lua deciziunea de a fi primiți în barourile din Ardeal avocații din vechiul Regat.

Printr'un ordin al Ministerului cultelor se interzice ori-ce fel de ședință Asociațiunei creștine a *studenților din Biblie* de la Cluj. Cei ce nu se vor conforma, vor fi pedepsiți.

De oarece în ședințele secrete ținute de sectele nazarinene, baptiste și adventiste din Ardeal, se discută chestiuni politice în locul celor religioase, Ministrul Cultelor a interzis chiar ținerea ședințelor publice, până când aceste se vor organiza conform legilor statului român.

Congresul asociațiunei membrilor corpului didactic primar se va ține în București — la fundația Universității Carol I — în zilele de 4, 5 și 6 Mai a. c.

Pentru găzduire, congresiștii se vor adresa comisiunei de recepție, care se va afla în gara de Nord la sosirea trenurilor de Marți și Miercuri după Paști, sau a revizoratul școalei Ilfov.

Direcțiunea Generală C. F. R. tipărește pentru ofițeri un tarif în care să fie socotite prețul biletelor și bagajelor cu care călătoresc.

S'au dat dispoziții generale ca ofițerii și gradele inferioare să aibă reducere de 75 la sută pe C. F. R. când călătoresc în interes de serviciu sau sunt în concediu.

De aceste avantagii nu se bucură însă și pe CF. particulare unde după dispozițiunile în vigoare au numai 50 la sută reducere.

În urma micșorărei salariilor prin noul buget, funcționarii secretariatului general al instrucțiunei din Cluj au redactat un memoriu de protestare pe care l-au înaintat guvernului. Prin acest memoriu funcționarii au cerut respectarea vechilor salarii și au protestat în contra faptului că nu s'au făcut avansările la timp.

Vineri 29 April sosește în Cluj d-l I. Maniu care va petrece sărbătorile Paștilor în localitate.

Azi 28 Aprilie autoritățile de stat au luat vacanță până Marți 3 Mai.

Eri pe strada Regele Ferdinand în fața Siguranței, o doamnă având o congestie cerebrată, a căzut pe trotuar rănindu-se la cap Sosind Salvarea rănita în stare destul de gravă a fost transportată la clinică.

De către Direcțiunea generală C. F. R. s'au luat dispoziții ca funcționarii fostelor trenuri de navetă cari își vor neglija serviciul și vor deteriora intenționat locomotivele să fie aspru pedepsiți.

S'a admis Caselor de Educație Națională și Societății Mormintelor Eroilor ca să aibă reduceri pentru transporturile pe C. F. R.

Direcțiunea Generală C. F. R. a dat un ordin relativ la expedierea coletăriei de mică iuțeală în care se spune că un singur călător nu poate expedia cu acelaș tren de marfă colete în greutate mai mare de 1000 kgr. fie pentru o singură fie pentru mai multe destinații.

Printr'un ordin recent sosit prefecturilor de județ, cuartiruirea se face și în Ardeal conform deciziunei ministeriale publicată în Monitorul Oficial Nr. 178 din 1920.

Dr. Lăzărescu, medic-șef al Casei Cercuale, Specialist in boale Interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40.

Aflăm din sursă sigură că memoriul proprietarilor mari din Ardeal pentru a li se lăsa teren de cultură mai mult decât prevede dispoziția ministerială a fost respins.

D-l Căciulă, secretarul Camerei de Comerț pleacă zilele aceste la Timișoara pentru a lua parte la conferința secretarilor Camerilor de Comerț din Ardeal.

Se vor discuta:

1. Chestia legii noui a Camerilor de Comerț.
2. Chestiunea „Casei de păstrare a Poștelor" și a cecurilor poștale.
3. Propunerile referitoare la unificarea codului comercial.
4. Organizarea birourilor de informații comerciale și buletinului Camerii de Comerț.

La 1 Mai se va deschide grădina de vară a Hotelului Central

Biró Andor, Manufactură En-gross, Cluj, Str. Korniss No. 2.

Studențimea din regiunile: Câmpia și Mureșul-superior, doriud a realiza scopul pe care și l'a fixat de-a răspândi cultura românească în acestea regiuni va debuta printr'un matineu artistic ce-l va aranja pentru ziua de 6 la Târgul Mureș și de 8 Mai la Reghin (Sf. Gheorghe, Dumineca Tomei). In program figurează între altele drama istorică a lui Șt. O. Iosif: „Zorile" și dansuri naționale.

Rhein Royal / **Very Dry** sunt recunoscute demne rivale ale celor mai fine Șampanie franceze.

Contra durerei de stomac, contra diariei întrebuințați numai *Vinul de Afine* preparat de Dr. BIRO care are efect sigur.

Fiind foarte plăcut la gust se ia ușor de către copii.

Prețul unei sticle Lei 10·— Depozit principal farmacia Dr. Biró Piața Unirei Cluj.

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate și la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche acărui surmenaji staționar prospătează corpul obosit oțelește mușchii stătuți stânge ori ce dureri corporale și dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică și chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34.

Cofetăria Boncescu, din Cluj, face cunoscut onoratei sale clientele că în vederea sărbătorilor a redus prețul BOMBOANELOR la Lei 60 kgr. Asemeni face cunoscut că primește comenzi de cozonaci simpli, cu mac sau nuci, pești cu ori-ce fel de preparate, torturi, cadaife, înghețată parfeuri etc.

S'a deschis în Cluj, Piața Unirii No. 15. Marele Magazin de încălțăminte RAFTOPOL din București. Incălțăminte pentru damenbărbați și copii, cele mai noui modele din străinătate și executate în atelierul propriu. Pantofi Elveții bărbătești de box 280 Lei. Ghete elveține bărbătești de box 300 lei.

Se mai aduce la cunoștința onor public că a mai sosit un transport nou de încălțăminte și anume: Ghete și pantofi roșii și de lac bărbatești. Ghete și pantofi de dame, escarpeni și cu barete, de antilopă și olandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marca veritablă Elvețiană „Babby".

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
ȘI PIANE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile alui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii
Persoanelor de încredere se face vânzarea si cu plată in rate

Scrisoare din Satu-Mare

Instalarea noului paroh gr-cat. de Satu-Mare. — Adunarea de constituire a adunării Reuniunei Femeilor Române. — Viața Culturală.

Noul paroh gr.-cat. de Satumare, Părintele Dr. V. Lucaciu a sosit în orașul nostru Joi 21 Aprilie, cu trenul de seară, fiind întâmpinat la gară de o mulțime de credincioși, în frunte cu autoritățile civile și militare, cari i-au făcut o primire grandioasă, o ferindu-i-se un buchet de flori din partea damelor române ale orașului Satumare.

Duminecă, 24 Aprilie, la sfârșitul Sf. Liturgii a fost învestit în oficiul său noul paroh decătre delegatul episcopiei de Oradia-mare, DI Dr. Romul Marchiș, vicar episcopesc de Careii-mari, cari într'o vorbire scurtă, a relevat meritele pe cari și le-au câștigat în serviciul Bisericii și a neamului marele bărbat, Dr. V. Luçaciu.

Noul paroh se adresează apoi în câteva cuvinte credincioșilor, vorbindu-le de suferințele, ce le-a îndurat secoli de-a rândul pe aceste plaiuri poporul român, ale cărui suferință însă a fost răsplătite din partea Providenței divine prin realizarea visului milenar. Urgia vremurilor trecute, despotismul unui popor semeț a dispărut, ca un vis urât. Dumnezeu și-a îndreptat privirea spre umilința poporului român, înălțându-l.

Sf. Liturgie s'a ținut sub cerul liber; la ea au asistat și trupa din garnizoana Satu-mare, cari au defilat apoi în piața Victoriei, în onoarea Părintelui Lucaciu.

La banchetul, care a avut loc la restaurantul Dacia, a luat parte o lume aleasă; s'au rostit toasturi însuflețite din partea D-lor Prefect Dr. Băltescu, Col. Butunoiu, Nic. Barbul, Protopop Anderco, Dr. E. Seleș, Dr. V. Pop, Părintele Dr. Lucaciu, care a promis concursul său pe toate terenurile vieții publice în opera de românizarea a acestui oraș înstrăinat. Relevă însemnătatea organizării pe teren economic, căci altfel nu se poate închipui un progres cultural. Viitorul neamului românesc e strâns legat de recucerirea terenului pierdut în viața economică, scop măreț a cărui realizare reclamă o muncă conștiincioasă și dezinteresată din partea intelectualității române.

In ziua instalării a părintelui Lucaciu, la ora 5 p. m. s'a ținut în sala de ședințe a primăriei adunarea de constituire a Reuniunei Femeilor Române Adunarea a fost prezidată de președintele ei de onoare dr. V. Lucaciu. Prezidenta R. F. R. din Baia-Mare, d-na Marta Iepure a expus modul și scopul organizării. S'a ales ca prezidentă a secției din Satu-Mare, d-na Maria dr. Dobosy; ca viceprezidentă, d-nele Alexandrina dr. Pop și Eliza dr. Ionescu, casier d-na Herman, secretară d-șoara Cornelia Burcuș. S'au înscris în total 24 de membre.

In sala de festivități a liceului M. Eminescu, d-l revizor Dariu Pop a ținut o conferință tratând despre revoluțiile țărănești care au izbucnit în fosta Ungarie până la marea revoluție a lui Horia, Cloșca și Crișan.

In cadrul conferinței sale d-l Dariu Pop a vorbit și despre organizarea politică a Românilor ardeleni până în secolul al XVII-lea.

A urmat executarea la pian a diferitelor bucăți alese din compoșițiunile lui List și Beethoven decătre d-șoara Elena Farago, care a fost viu aplaudată.

Sub conducerea d-lui D. Pop apare revista „Țara de Sus", al curei număr mai nou cuprinde articole bine scrise de d-nii dr. Pop, Nicoară, Davidescu, Baciu, N. Pop.

I. G.

„Gândirea"

A apărut primul număr din mult așteptata revistă clujană „Gândirea". Se prezintă în condiții bune, atât technice, cât și rebacționale. 20 de pagini format mare, cu un cuprins bogat, din care multe lucruri sunt foarte bune, cu un tipar îngrijit și cu desemnuri frumoase — toate pe prețul sub cost de 2 lei 50 bani numărul, arată că se depune aici o stăruitoare și desinteresată muncă culturală.

Intâlnim din primul număr nume cunoscute și prețuite de cititori: Adrian Maniu, Cezar Petrescu, Nichifor Crainic, V. Al. George, Ion Agârbiceanu, Ecaterina Pitiș, George Voevidea, A. Cortuș, Lucian Blaga, Dan Rădulescu, D. Karnabatt, C. Robul, Radu Dragnea, D. I. Cucu și Victor Ion Popa.

Asupra valorii cuprinsului vom reveni mai pe larg.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚII

Joi, Vineri, Sâmbătă:
Nu este representație.
Duminecă, Luni, Marți:
„Cântecul Vrăjitoarei"

CINEMA URANIA:

Joi, Vineri, Sâmbătă:
Nu este Representație.
Duminecă, Luni:
MADAME REBUS.

CINEMA APOLLO:

Joi, Vineri, Sâmbătă:
Nu este Representație.
Duminecă, Luni, Marți:
NIRVANA.

Cu prețuri reduse!

Curăță vopsește și spală

„KRISTÁLY"

Spălătorie chimică cu aburi, Cluj.

Fabrică și Depozit principal

Str. Bucovina Nr. 32.

Primește și face expediții cu poșta.

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti.)

Ora 2 p. m

Un comunicat guvernamental arată rolul consilierilor tehnici pentru regiunile alipite, numiţi 12 dintre parlamentari. Aceşti consilieri au rol pur informativ.

■

Sindicatul Presei a refuzat participarea la ancheta propusă contra samsarului Veith la Reşiţa, pe motivul de a putea influenţa astfel opinia publică. Asociaţia presei fiind motivată d l Costaforu a primit, făcând invitaţii directorilor de ziare. La aceasta invitaţie, d-l Mavrodi directorul ziarului „Viitorul" a răspuns, arătând dedesupturile acestei propuneri de anchetă. D-l Costaforu, răspunzând în mod putin convingios şi angajând Asociaţia presei în apărarea samsarului Veith şi afacerii „Reşiţa" „Viitorul" anunţă că va dovedi că d-l Costaforu a abuzat de situaţia sa de preşedinte al Asociaţiei, şi va arăta relaţiile pe cari d-sa le are cu Veith şi afacerea „Reşiţa", dela care a luat acţiuni. „Viitorul" crede că adunarea generală a Asociaţiei se va desolidariza de actuala atitudinea preşedintelui, care compromite prestigiul presei, luând în numele ei apărarea jefuitorilor avuţiei naţionale prin samsarii internaţionali.

■

M. S. Regele a promis batronarea deschiderei congresului avocaţilor care începe la Bucureşti în ziua de 7 Maiu.

■

Comisia Agrară a introdus în proiectul Garoflid pentru noi modificări.

Faţă de indignarea opiniei publice, generalul Văleanu s'a văzut silit să rezilieze contractul Brutinel privitor la furnizarea locomotivelor, din care statul perdea sute milioane. Această victorie a opiniei publice serioase şi cinstite contra manoperilor veroase, este confirmată de-o declaraţie făcută de d-l Titulescu, ministrul finanţelor.

■

La redeschiderea parlamentului, Camera va lua în discuţie reformele financiare şi budgetul, apoi reforma agrară.

Senatul va discuta proiectele Titulescu, atunci când Camera se va ocupa cu reforma agrară.

■

D-l Veverka, ministrul ceho-slovac la Bucureşti a prezentat d-lui Titulescu pe membrii comisiei ceho-slovace pentru semnarea convenţiei comerciale.

■

O nouă comemorare a lui Tudor Vladimirescu va avea loc la 9, 10 şi 11 Iunie, la Târgu-Jiu; se va inaugura şi un monument.

■

Comisia română care trebuie să încheie convenţia comercială cu Polonia, pleacă după sărbători la Varşovia, şi va fi prezentată de d-l Florescu, ministrul român în Polonia.

Intrarea triumfală a P. S. S. Episcop Roman Ciorogariu in Oradea-Mare

Bihorenii aşteptau cu multă dragoste sosirea părintelui *Episcop Român Ciorogariu* din Bucureşti, unde plecase în luna Noembrie 1920. Atentatul din Senat la 8 Decembrie 1920 l-a ajuns şi pe P. S. Sa, care zăcu în spitalul Colţea aproape până la hirotonirea să întru episcop săvârşită în paraclisul Sfintei Mitropolii la 26 Martie 1921.

Ingrijit cu abnegaţie şi dragoste rară de către doamna *Hortensia Cosma*, „tânărul-patriarh" se reculege, încât, cu timpul frânt, dar cu sufletul oţelit", cum spunea P. S. Sa, s'a putut întoarce după 5 luni la reşedinţa sa din Oradea-Mare.

Intâmplarea a voit, ca acest idol al Bihorului, care este una cu eparhia sa, să intre în Oradea-Mare, chiar în Dumineca Floriilor, fiind primit cu tot fastul şi cu toată căldura sufletului românesc.

Din zorii zilei oraşul este pavoazat cu drapele şi tesături. La ora 8·15 din autorităţile adunate la primărie pornesc într'un nesfârşit şir de trăsuri la gara centrală, care este împodobită cu steaguri, Ghirlande de flori şi brad, draperii şi covoare. Se dă semnalul sosirei Gorniştii şi compania de onoare dau onorurile, când P. S. Sa coboară din vagonul-salon, împreună cu senatorii — deputaţi sinodali, Dr. Gavril Cosma, Ioan Papp şi alţi parlamentari cari îl însoţesc din Bucureşti.

D-l *general Moşoiu* îl salută cel dintâi în frunte a tuturor generalilor şi a ofiţerilor garnizoanei. Adânc impresionat, P. S. Sa îl îmbrăţişează

In numele credincioşilor şi al clerului îi urează bun venit protopopul Beiuşului d. *Petru E. Papp* tălmăcind bucuria Bihorenilor de a-l vedea în pace în mijlocul nostru.

In calitate de reprezentant al guvernului d-l prefect *Iosif-Iacob* îl binecuvinteză dorindu-i bun sosit la locul său de veghe, la apusul României Mari, în fruntea bisericii ortodoxe menite a ţine frontul sufletesc faţă cu cel mai înverşunat duşman al neamului.

Primarul Oraşii-Mari, d-l dr *Coriolan Bucico* tălmăceşte salutul concetăţenilor P. S. Sale veştejind atentatul a cărui victimă a căzut şi-l roagă cu primirea călduroasă de azi să o considere ca o manifestare sinceră a dragostei lor, pentru P. S. Sa şi ca o demonstrare, fără deosebire de neam şi lege contra neomenosului atentat.

In numele judeţului Bihor îl salută subprefectul *C. Beşan.*

Adânc impresionat şi cu ochii scăldaţi în lacrimi, P. S. Sa mulţumeşte pentru călduroara manifestare de dragoste şi strălucita primire ce i s'a făcut în calitatea de şef al armatei spirituale salută cu toată căldura sufletului său pe şoimii neamului românesc, cu cari, aici la cea mai îndepărtată margine a sufletului românesc, vrea să muncească mână în mână pentru consolidarea ţării, restabilirea păcii interne şi fericirea patriei.

(Va urma)

Scrisoarea deschisă

D-lui Ion Agârbiceanu Directorul ziarului „Patria"

Domnule Director!

Imi veţi permite să vă adresez următoarele rânduri:

De mai multe ori fără, a preciza ziarul de sub conducerea D-voastre ne a dat porecla de „vânduţi" şi de cumpăraţi" acelora, cari în viaţa publica-politică mărturisim credinţa partidului naţional-liberal. In numărul de ieri ni-se aduce o nouă gratificaţie: „cei doi sau trei profesori universitarie, salariaţi de Banca Românească".

Intru cât, între noi, nu cunosc decât pe unul singur, care prin specialitatea sa e director de bancă şi nici un alt profesor universitar, care să fie nu salariat, dar nici să fi primit vre-un beneficiu (acţiuni, etc.) dela vre-o bancă, *Vă rog să aveţi bunătatea a preciza.*

Veţi fi, cred, de acord, că nu se poate admite discreditarea continuă a unor persoane, pentru cuvântul că au altă credinţă politică.

Rămâne ca D-v. — dacă veţi vrea — să arătaţi şi numele acelora, cari sunt salarizaţi sau beneficiari ai băncilor partidului naţional. Noi totuşi nu le-am putea aduce capăt de acuzaţie pentru cuvântul, că urmează politica partidului naţional.

Aţi avea însă prilejul să stabiliţi o comparaţie între salariaţii partidului naţional şi cei ai partidului naţional-liberal.

Cu distinsă stimă

Prof. V. Meruţiu.

Revista pressei germane

Reforma agrară din Ardeal

Problema mult discutată a reformei agrare din Ardeal este iarăşi obiectul atenţiunei presei germane, care folosindu-se de faptul că acest proect a fost supus Senatului — reproduce discursul senatorului sas dr. A. Polonyi.

Ziarul „Deutsche Tagespost" să plânge într'un prim articol că chestia asupra acestei reforme a dat iarăşi prilej de a ac împotriva Saşilor, deci era firesc un răspuns al grupului parlamentar german.

Grupul acesta prin senatorul dr. Arthur Polonyi — a dat o declaraţie — reprodusă în ziarul de mai sus, din care spicuim: „Germanii României Mari şi noi ca reprezentanţii lor parlamentari nu suntem adversarii reformei agrare sănătoase, bine concepute. Felul însă cum tratează proectul supus reforma pentru Ardeal şi Banat, în multe puncte nu poate fi admis de noi.

Noi trebuie să cerem executarea următoarelor puncte principale:

1. Asigurarea continuităţii dreptului; evoluţie, însă nu revoluţie.

2. Fixarea cotei de expropriere în mărime potrivită.

3. Asigurarea posesiunei particulare, ca urmare de despăgubire pentru pământul expropriat.

4. Instituţiunilor culturale trebuie să li se lasă pământ corespunzător.

Pornind de la principiul egalităţii şi tratamentului uniform al tuturor cetăţenilor, trebuie să pretindem că în lege să nu se fixeze condiţii prin cari sunt supuse riguros exproprierii teritoriile locuite de minorităţi, ca celelalte regiuni — că împroprietărirea să se facă fără consideraţiune de naţionalitatea celui împroprietărit. si că executarea legii să se facă în mod egal şi drept.

Cu aceasta se închee motivarea din Senat, amânându-se discuţia până ce proiectul va fi supus Camerii.

Relativ la atacurile făcute împotriva Saşilor, articolul continuă: Pentru a evita greşeli, asupra pământului aflător în posesiune săsească trebuie să constatăm că saşii au numai câţiva proprietari de peste 100 jugere pământ, numai 17 cari au peste 200 jug. şi posesiunea medie este la Saşi de 8 jugăre.

„Cât priveşte altceva, Saşii au ţinut în trecut, ceea-ce vor să ţie şi în viitor, a servi statului prin râvnă de muncă fidelă, şi a contribui prin munca lor culturală la puterile şi prosperitatea patriei noastre".

Pensionarii judeţelor

Tot acelaşi ziar — sub titlul de mai sus — se ocupă de faptul că statul a aprobat pensionarilor de stat, civili şi militari plata pensiunei în proporţia de 1 cor = 1 Leu.

Cu atât mai mare este însă desperarea pensionarilor dela judeţe, cari primesc numai jumătate din venit.

In această chestiune a intervenit deputatul Dr. A. Connert, care, interpelând pe ministrul de interne şi-a formulat astfel întrebarea: „Imi permit să întreb pe d-l ministru, dacă este dispus a lua măsuri, că pensionarii de judeţ din Ardeal să fie trataţi în chestiunea pensiei la fel cu pensionarii statului".

Concesionarea Uzinelor Electrice din Cluj

O fază nouă: Ziarul „Patria" la în mod făţiş apărarea unei societăţi maghiare.

Mai jos desigur e greu să te cobori: să ai ca titlu un nume scump oricărui om, să te numeşti cu faţă „Organ al Partidului Naţional Român" şi să iei apărarea unei societăţi maghiare, când o societate românească, numai fiindcă nu este o creaţiune a partidului al cărui reprezentant te crezi, iată o decădere, care cu greu va putea fi întrecută.

Ziarul „Patria" în numărul de eri, sub titlul: „Tramvaele din Cluj" ne prezintă unele observaţiuni ale căror exactitate orice cititor le poate controla după cele ce vom arăta:

Ziarul scrie: „In legătură cu studiarea ofertelor pentru concesionarea uzinei electrice s'au studiat şi ofertele pentru construirea tramvaielor electrice din Cluj, tot de către aceeaş comisiune." O primă inexactitate. Comisiunea instituită pentru judecarea, ofertelor intrate la licitaţiunea din 1 Martie s'a ocupat numai cu uzinele electrice şi nici de cum cu ofertele pentru *construirea* tramvaiului electric, fiindcă astfel de oferte nu există nu se poate studia! Ziarul continuă:

„In ce priveşte închirierea uzinei electrice însă, s'au ridicat foarte multe obiecţiuni în public, de oarece nu s'au avut în vedere şi interesele lui"

Care public, care interese? Oare crede „Patria" că consiliul orăşenesc a aranjat o licitaţie pentru spoliarea populaţiunei? Crede acest ziar — în imparţialitatea sa cunoscută, — că oraşul este una, populaţiunea alta şi consiliul comunal un al treilea factor diferit? Dar uitam... s'au ridicat foarte multe obiecţiuni.

Intr'adevăr, urmărind ziarele maghiare şi ziarul cu care ne ocupăm am putut constata, că au ridicat ce e drept „obiecţiuni" dar oare aceşti factori reprezintă adevărata opinie a oraşului, populaţiunea reală? Vom vedea acestea mai jos. Să urmăm:

„Membrii comisiunei au înclinat pentru societatea „Electrica" a liberalilor, care şi-a luat dreptul de a fixa preţurile, după cum îi vor conveni". Fără a ne ocupa cu frumuseţea literară pe care o găsim în această frază, vom constata 1. că membrii nu au înclinat ci au „stabilit" după cercetări amănunţite şi calcule laborioase, că oferta şi contractul societăţei „Electrica" în colaborarea cu „Creditul pentru intreprinderi electrice" sunt cele mai avantajoase, fără a ţine seama daçă aceste societăţi sunt creaţia vreunui partid, 2. că „Patria" susţine un adevăr sfruntat, când zice că aceste societăţi şi-au rezervat dreptul de a fixa preţurile după cum le convine, căci o condiţiune atât de caraghioasă nici un consiliu nu s'ar găsi să o primească.

Prin urmare din neadevăr în neadevăr, articolul din „Patria" ajunge în fine să ne arete scopul acestor minciuni grăuite când continuă:

„Este lucru constatat însă că oferta Ganz (societatea maghară din Budapesta care a exploatat până acum Uzina electrică Nota Red.) a lăsat ca să se aibă în vedere şi interesele publicului". Ei, aşa ne place, cel puţin ştim în ce scop au fost adunate toate neadevărurile toate calomniile la adresa unor societăţi Române; ziarul „Patria" s'a pus în serviciul societăţei ungare Ganz din Budapesta şi o apără, aşa cum poate. Şi nu putând mai bine, susţine, că Ganz societatea maghiară, ar fi „lăsat ca să se aibe în vedere şi interesele publicului". Dar oare comisiunea de judecată nu a fost chemată să judece toate imprejurările? Dar oare publicul şi cu oraşul reprezintat prin consiliul comunal nu este una şi aceeaş? Ce sunt jonglerliile acestea de cuvinte, de fraze şi insinuări. Spune verde: prefer mai mult societatea ungară din Budapesta de cât societăţei române din Bucureşti. In acest caz eşti sincer şi lumea te va judeca după cum meriţi, Dar aşa, trebue să dai ocazie unui întrebări; cari sunt interesele „Patriei" de a proteja societatea ungară şi la această întrebare vom răspunde mai jos.

Dar să urmărim articolul din „Patria" până la sfârşit:

„In această chestie de altfel s'au ivit oarecari dificultăţi, întrucât trebuie şi aprobarea guvernului, oraşul neavând autonomia." Aci ziarul „Patria" este sincer. El reproduce cu o candoare adorabilă articolele din ziarele maghiare în serviciul societăţei Ganz şi nu-şi dă seama că încurajează prin aceasta elementul adversar. Spre liniştirea confratelui vom arăta, că nu există nici o grabă, că guvernul şi-a dat aprobarea anterior, cerând şi unele modificări, pe cari singură societatea Electrica cu Creditul le-a aprobat fără schimbare şi deci — să fie liniştit, lucrurile sunt în perfectă regulă.

Dar să mai auzim despre Ganz:

„Pentru construcţia tramvaiului până acum cea mai avantajoasă este oferta Ganz", citim în „Patria" şi repetăm, aceasta este un nedaevăr sfruntat, căci nu există o singură ofertă privitoare la construirea tramvaielor şi aceasta clar, fiindcă chestiunea construirei acestor tramvaie încă nu este de actualitate.

Cu ocaziunea ofertelor privitoare la uzina electrică s'a cerut ofertanților numai prețul cu care vor servi curentul necesar tramvaiului *când se va construi* acesta. Privitor la acest preț, o comparațiune efectivă nu s'a putut face între oferte, fiindcă nici unul din ofertanți nu oferă un preț fix.

Așa stă chestiunea și mistificarea din „Patria" este numai continuarea mistificărilor încercate de unele ziare ungare ale căror tendințe nu sunt greu de înțeles.

Sfârșitul articolului din „Patria" îl iscălim și noi: „Credem că în această chestiune se va ține seama în primul rând pe lângă interesele comunei și de cele ale publicului, care nu trebuie să fie speculată", și fiindcă este vorba de speculă să ne oprim un moment.

Dacă a fost sau nu speculat publicul, de cine a fost el speculat în ce mod a avut loc specula, aceasta o vom arăta nu cu vorbe dar cu cifre reale și cari nu sufăr vre-o desmințire, imediat ce se va fi terminat lucrările licitațiunei. Tot atunci vom arăta cari sunt acele persoane, cari în ciuda oricărui simțământ național au preferat și susțin, din ce motive nu știm, o societate maghiară — care din Noembrie 1918 până astăzi nu a găsit de cuviință să se naționalizeze, și desigur că nimeni nu va fi surprins de a constata între aceste persoane și pe primul avocat al acestei societăți ungare care avocat însă este întâmplător un membru marcant al partidului „național" și — iar întâmplător — ia parte în conducerea ziarului „Patria" din Cluj. Tot atunci vom arăta unele realități necunoscute marelui public, și cari denotă o stare, de lucruri ce nu poate, nu trebue să dăinuiască cu care vom stabili — cum se vede o vrea și ziarul „Patria" — cari sunt adevăratii „speculanți".

Conferința din Viena și repartizarea vagoanelor

România vine mai târziu la conferință. Principiu stabilit pentru repartizarea vagoanelor nu este. — Două soluțiuni. — Cine va câștiga mai mult?

Zilele acestea am avut ocaziunea să întâlnesc o persoană care venea din Viena și care cunoaște bine ceea ce se petrece la conferința delegaților celor 7 țări de pe teritoriul fostului imperiu Austro-Ungar, cari se ocupă în prezent cu repartizarea între aceste țări a vagoanelor.

Iată ce ne-a spus d-sa:

La conferința delegaților celor 7 state, creată în 1919 de către conferința ambasadorilor dela Paris, România nu a trimis delegat decât anul acesta prin luna Februarie. Celelalte țări și-a avut delegații lor de la început, deși la mari rezultate nu au ajuns nici până acum.

Trebue să spunem că conferința de la Viena e formata din delegații următoarelor state: Austria, Polonia, Ungaria, Jugo-Slavia, Ceho-Slovacia, Italia și România. Președintele comisiunei e reprezentantul Angliei.

Până acum s'au culeș numai relații, s'au discutat diferite variante, modalități de repartizare și s'au luat datele asupra materialului rulant de Căile Ferate ale fiecarei stat.

Principiu definitiv de repartizare nu s'a formulat încă și aceasta poate și spre binele României care întârziase la discuție. Sunt însă 2 propuneri susținute de cele două grupuri în cari s'au împărțit delegații.

România, Jugo-Slavia și Italia adică statele foste dușmane ale Austro-Ungariei susțin:

1. Prada de războiu luată de la Austria să fie lăsată statului respectiv ca pradă de războiu.

2. Să se pună la îndemâna statelor respective materialul asigurat prin convenția de armistițiu.

3. Să se împărțească restul după cât se revine ținându-se socoteală de lungimea de kilometri de C. F. luată de fiecare stat din fosta Austro-Ungarie.

Celelalte state Austria, Ungaria, Ceho-Slovacia și Polonia cer ca întregul stoc de material rulant de C. F. să fie repartizat după nevoile țărilor sau după numărul kilometrilor de C. F. ai fiecărui stat.

Fața de aceste pretenții susținute de fiecare stat cu tăria interesului său conferința ambasadorilor a chemat pe președintele conferinței la Paris pentru a se decide definitiv asupra principiului de repartizare. Tratativele sunt în curs și nu se poate ști cine va câștiga.

Lucrările comisiunei sunt întrerupte din această cauză pentru 10 zile.

Wy.

Plata datoriilor particulare

Citim în „Viitorul":

Încă un exemplu de ușurința cu care guvernul ia măsuri din cele mai importante, este ceea ce s'a petrecut în chestiunea plății datoriilor particulare în Ungaria.

După ce, în mod pripit și fără să se studieze chestiunea, guvernul a venit cu o soluțiune, astăzi acea soluțiune a fost abandonată, și s'a revenit asupra dispozițiunilor publicate.

Nu mai încape nici o îndoială că primele dispoziții în care erau în joc interese generale, au fost luate în urma intervențiunei celor interesați.

Sistemul nenorocit de a subordona interesele generale celor particulare, și de a se trata cu ușurință chestiuni însemnate de stat, continuă deci.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în urmatoarele locuri:

La *Friedmann* Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Nővérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piața Unirii.

Expoziția de vite dela Mediaș

— Câteva reflecții —

In transil ania, creșterea vitelor bovine este una dintre indeletnicirile predilecte ale populațiunii dela sate și se poate susține fără exagerare, că venitul principal al producției agricole — cu deosebire în mica cultură — rezultă din exploatarea vitelor.

Cauzele cari au determinat desvoltarea vitei agricole în această direcțiune sunt multiple, dar fără, îndoială că principalele sunt: situația geografică cu climatul acestei regiuni precum și debușeul care a garantat valorizarea cea mai favorabilă a animalului marfă.

Mulțumită acestori factori, stocul de vite din Transilvania — atât cantitativ cât și calitativ — în ultimii ani înainte de războiu a fost foarte ridicat.

Războiul a creat cel mai bun debușeu mărfei acesteia deci o rentabilitate și mai mare și astfel nu e de mirare că țărănimea a considerat cel mai bun plasament al capitalului, înmulțindu-și numărul vitelor. Mizeriile și greutățile comunicației, lipsa unor îndrumări salutare pentru protejarea vieții agricole deocamdată, au provocat o criză dăunătoare în creșterea vitelor cari se găsesc azi în Transilvania în număr mult mai mare decât înainte de războiu. Cea mai fidelă icoană a acestei situații este aspectul târgurilor de vite, cari sunt populate ca nici când altă dată fără a se vinde măcar 5% din numărul vitelor aduse. Toată lumea vrea se vândă; prea puțini cumpără.

Aceasta e impresia pe care a avut-o orice viztator al expoziției de vite din Mediaș, organizată de reuniunea agricolă a Județului Târnava-Mare în ziua de 24 Aprilie.

La expoziție au fost admise numai vite de rassa pură *Simmental* — una dintre rassele perfecționate din apus mult apreciate de populațiunea din regiunea aceasta. Rassa aceasta precoce, introdusă în Transilvania, abia de vreo 15—20 ani — găsind aici un mediu prielnic — s'a aclimatizat binișor și o găsim în părțile Mediașului, Sighișoarei, orăștiei, țării Bârsei în mica cultură, fiind foarte potrivită prin aptitudinile ei mixte (lapte, carne) pentru această. Massa vitelor aduse era compusă din reproductori, grupați după sex, etate, familie și după gospodării.

La grupa masculilor se găseau tăurenci dela 1 an până la tauri de 4—5 ani, iar la femele numărul era foarte mare dela etatea de 1 an până la 9—10 ani, astfel că 3/4 din numărul vitelor îl dădeau vacile.

In grupuri separate se prezentau animalele din unele gospodării particulare, unde se puteau face o apreciere mai temeinică asupra originei, aptitudinilor și natalității aminalelor din r'o familie precum și asupra priceperei și destoiniciei crescătoriului. Intrucât aprecierea la expoziții se face mai mult după exterior — în lipsa altor factori de importanță (registre genealogice) — modalitatea aceasta este foarte instructivă pentru cumpărător, care își complectează izvoarele de informație asupra aptitudinilor animalului.

In total au fost prezentate la expoziție aproape 1000 vite.

Deci cantitatea nu a lăsat nimic de dorit; calitatea însă nu era tocmai superioară. Dovada cea mai bună a acestei calități s'a văzut la distribuirea premiilor, întrucât neflind taur corespunzător pentru premiul I (400 L.) a trebuit se fie dat acesta unui taur distins cu premiul al II-lea.

Pentru vaci sau stabilit mai multe premii, obținând premiul cel mai mare (600 L) țăranul român din Mediaș Petru Dăian pentru o vacă de 7 ani irepro-șabilă ca esterior și aptitudini.

In stocul de tauri s'a remarcat un regres față de trecut, când materialul era mult mai selecționat și mai bine îngrijit; vacile în general au fost mai bine. O cauză care a diminuat calitatea vitelor în general a fost criza de nutreț, care tocmai în această perioadă a fost mai acută. fiind fânul pe isprăvite, iar iarba dela pășune precum și nutrețul verde prea tinere.

Cea mai mare calamitate însă care poate provoca un adevărat dezastru economic, o degenerare a acestei rasse deja aclimatizată în aceste regiuni, este lipsa de interes a comunelor politice pentru procurarea de tauri în numărul suficient și în condițiunile prielmice pentru reproducție, un lucru, care datează numai de un timp încoace și care este mai dureros — în majoritatea cazurilor — în comunele românești.

Remediarea acestei indolențe a primăriilor comunale — care sperăm că va fi trecătoare — s'ar putea ușor face dacă îndrumările date de ser iciul zootechnic. In județe ar fi serios apreciate și executate de agenții administrației politice.

O altă cauză care alterează aptitudinile acestei rasse destul de tânără în aceste regiuni, este întrelăsarea împrospătării sângelui cu reproductori din patria originară.

Cât privește cumpărările, au fost foarte puține atât din partea comunelor cât și din aceea a particularilor. In vechiul Regat sau vândut vreo 3-5 tauri). Altădată, în partea materială expozițiile erau adevărate zile de sărbătoare a muncii, vânzânduse cea mai mare parte a reproductorilor.

Dealtfel nu se poate susține lipsa de cumpărători se pare însă că pretențiile cum exagerate ale crescătorilor nu concordează cu dorințele cumpărătorilor, am avut ocazie să vorbesc cu mulți cumpărători serioși, cu deosebire din părțile Brașovului ,însă în general manifestau o ținută care rezervată față cu prețurile mari (17—18.000 lei un taur.)

Intrucât expozițiile acestea ofera cel mai bun material spre a faec companații între individ și individ, a cunoaște aptitudinile animalelor, rezultatele frumoase la cari se poate ajunge prin metoade zootehnice naționale — deci cea mai bună ocaziune de a face studii zitehnice în practică — Direcțiunea și profesorii academiei de agricultură din Cuj au aflat potrivit momentul a aranjeî o escursie cu studenții anului II și III la această expoziție având și binevoitoriul sprijin material al Direcției generale a agricultorei Expoziția a mai fost vizitată și de d-l director general al Agriculturii Petrini, d-l Toma, directorul comeniilor, inspectori ootechnici din Regat ș. a.

Astfel, din punct de vedere moral expoziția se poate considera în parte reușită mai puțin însă din punct de vedere materială.

Laturea aceasta fiind foarte importantă, cred că ni se impun oarecari observații.

Mulți cred că vechiul Regat — unde este mare lipsă de vite — ar fi cel mai bun debușeu pentru plusul vitelor din Transilvania. Lucrul acesta ar fi cel mai natural și ar echilibra diferințele dintre diferitele regiuni ale țării, ba ar rezolva și criza producției agricole cu mult mai degrabă decum s'ar crede.

Chestiunea de import a vitelor ameliorate din Transilvania în vechiul Regat întâmpină o mulțime de dificultăți, cari nu se pot învinge deodată.

Climatul solul sistemele de esploatare ale acestuia precum și condițiunile de hrană și îngrijire în cele mai multe cazuri nu se porivesc cu cele din Transilvani. In timpul războiului s'au făcut importuri de vite în diferite regiuni și culturi, rezultatele obținute însă în scurt timp au dat greș astfel că cercurile chemate din vechiul Regat deocamdată nu află potrivit momentul pentru experimnetari: trebue deci renunțat la acest expedient, cel mult vite îngrășate s'ar putea valoriza pe piața Bucureștiului. Să impune pentru moment o altă soluție prin care s'ar ușura situația precară a crescătorilor de vite din Transilvania.

Pe de altă parte cea mai bună învățătură, ce rezultă pentru crescătorii de vite din această situație este, că anul trebue să exploateze cât mai rațional împrejurările vieții economice, să folosească toate mijloacele date spre a realiza cel mai mare beneficiu.

In partea aceasta cred că crescătorii de vite din Transilvania nu au ales calea cea mai bună.

Rassele cele mai răspândite astăzi în Transilvania sunt **Simentalul** și **Pinzgaue**, ambele foarte bune de **lapte**, carne și mai puțin de muncă.

Se obține dela ele mult lapte unul dintre alimentele cele mai substanțiale și mai căutate, Cine nu știe că la orașe unul dintre substanțele alimentre de cea mai mare importanță și relative cel mai scump (4—6 lei kgr.) este laptele? Dacă o vacă bună de lapte produce anul 1800—2000 lei lapte ceeace ar face în bani 8000—10.000 lei, cred că acest venit anual poate mulțumii pe ori-care crescători de vite.

Pusă problema în felul acesta, cred că viitorul încă multă vreme este ademenitor pentru exploatarea vitelor bovine, trebue însă schimbate tactica producției: **să se selecționeze materialul cât mai bine și să se lucreze mai intensiv pentru producția de lapte.**

I. Oțoiu
profesor-agronom.

22
Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 556

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

O FUNCȚIONARA din regat care cunoaște limbile germană și franceză caută post la ori ce instituție. Adresa la Adm. ziarului Infrățirea.

DARURI DE NUNTĂ (trusouri), albituri pentru domni și dame confecționează eftin și punctuos Sidonia Kornis Cluj, Strada Regina Maria 14, etaj.

FUNCȚIONAR ROMÂN care posedă cunoștință limbilor română, germană, ungară, franceză, italiană și engleză inscri și verbal, fost funcționar de stat, caută post la o instituție mare. A se adresa la ziar subt A. V.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE 400 OI cu micii după ele. Ioan Herța p. u. Vidrasău Ungheni (Nyárádtő). 629

DE VÂNZARE o armă de vânătoare cu trei țevi 16/16/8. Fără cocoașe vizir automat în stare nouă. A se adresa la ziar sub A.

DE VÂNZARE MAȘINĂ DE TREERAT cu 6 HP. sistem Máv. cu mașer de bătut trifoi. Informații se dau la intendentul palatului Bánffy din Piața Unirei.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsește de vânzare la toți vânzatorii ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

LOCOMOBILĂ de cca 40 H. P. fabricație germană și o vânturătoare de 4 cai, de vânzare eftin. Se pot vedea la Fabrica de piele str. Aprinjoarelor 1 (Gyufagyár-u.) 604

DIN CAUZA plecărei vând aranjament de prăvălie aproape nou. Amatori pot lua informații dela adm. ziarului.

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

Închirieri:

CAMERĂ MOBILATĂ caut în centru platesc preț bun. Adresa la ziar sub „Răzor".

CAMERĂ mobilată caută funcționar pe lângă plată bună. Ofertele în scris se vor adresa administrației ziarului Infrățirea sub „Cameră"

Corespondențe:

ELA în ziua de paști p. m. la oara 4½ la Boncescu. Semn distinctiv o lăcrămioară în piept. Bubi.

MIȚI mâne plec. Mă aflu bine. Sărbători fericite. L.

LENCA după sărbători voi veni pela voi. La revedere. Flor.

Diverse:

ARANJEZ în mod artistic parcuri cu diferite flori din cele mai frumoase Radu Schultz grădinar.

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

TOȚI ABONAȚI ziarului Infrățirea

au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de doauă ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvint. □

Direcțiunea Regională Zona XI. Ap. C. F. R. Cluj.

Aviz.

Se vând pălării de postav de lână dediferite culori cu 67 Lei bucata de prima calitate pe Str. Iuliu Maniu No. 3 la magazinul Aprovizionărei C. F. R.

Cluj, la 25 Aprilie 1921.

Șeful Zonei XI, Ap. C. F. R. Cluj.

Aviz.

La Centralul de Distribuție C. F. R. din Cluj se găsesc de vânzare următoarele articole:

79	Per.	Ghete de bărbati galbene . . .	a Lei 370·—
173	„	Ghete de bărbați negre	330·—
839	„	Ghete de bărbați negre	200·—
143	„	Bacanci	325·—
57	„	Ghete de dame .	180·—
69	„	Ghete de dame jumătăți . . .	180·—
65	„	Ghete de fete .	260·—
190	„	Pantofi de dame .	282·—
164	„	Ghete de băieți mari	193·—
154	„	„ „ „ mici	178·—
5	buc.	Domi paltone vezi	380·50
5	„	„ „ grir	350·50
2	„	Paltone grii scurte	158·75
31	„	Pardesii de dame	242·75
25	„	Domie palt. de dame	219·—
1	„	Palton costum de dame	—·—
3	„	Micado plt. bărbați	158·75
14	„	Ragloane cl. I. .	825·—
12	„	„ „ II. .	464·50
116	„	Haină f. cuptușală	200·—
3	„	„ cu „	462·50
200	„	„ Brate cl. II. .	685·50
200	„	„ Gruf cl. I. .	825·—
3	„	Tavaloni bumbac	44·25
200	„	„ materie	44·—
200	„	Bluze materie . .	44·—
175	„	Cămăși bărbați .	43·—
444	Per.	Ciorapi de dame .	16·—
444	„	„ „ bărbați	11·—
960	Mtr.	Dril albastru . .	41·25
		Stofă grose pt. baltone .	218·—
		„ subțire pt. Costume	176·—

Hainele, ghetele și stofele să vinde la funcționarii C. F. R. în 6 rate lunare. Suntele obligați a instiința despre acesta întrêgul personal din Stația Dv. pentru care vă facem răspunzători.

La funcționarii altor autorități nu se dă în rate, ei numai pe bani gata.

Șeful Zonei 11 ap. C. F. R.

Ioan M. Ungurean.

AGRICOLA

Societate Anonimă de Asigurări Generală

București

Reprezentanța Generală pentru Transilvania, Maramureș și Crișana

CLUJ

Str. N. Iorga No. 11 (In casele proprii).

TELEFON: **621**

502

Agenția Principală ORADEA-MARE

a inceput operațiunile la Banca HILLINGER și ILLYÉS

Strada Regele Ferdinand No. 7

Cafeneaua „Transilvania"

Str. N. Iorga No. 4

Renovată și aranjată luxuos oferă publicului consumațiunea cea mai gustuoasă pe lîngă un serviciu culant și prețuri moderate. CAFEA CU LAPTE DE BIVOLIȚĂ, ceaiu, tea, licheruri, gustări reci etc. 450

De vânzare ELECTROMOTOR

30 HP. 220 Volt 1450 tururi 70 Amperi nou.

Informațiuni la administrația ziarului Infrățirea și la ziarul Democratul Cernăuț. 643

„Națională"

Societate Generală de asigurare din București a inființat în Cluj, reprezentanță sa generală pentru Ardeal, Crișana, Satu-Mare și Maramureș.

Asigurând contra incendiului, grindinei, transporturi, accidente și viață în toate combinațiunile.

SEDIUL IN CLUJ, Strada Regina Maria No. 8. Clădirea proprie, fostă „Banca Centrală". 639

Cu ocazia sărbătorilor de paști recomandăm on. Public bere noastră specială, neagră din malț dublu

Reclama 367

Călugărul din Mănăștur

651

Frederic Czell și Fii

fabrica de bere, rom și liqueruri și mare depozit de vinuri CLUJ.

precum și **berea noastră albă „CZELL"** de prima calitate care se afle de vânzare cu pahare în toate restaurantele, iar în sticle în toate prăvăiile coloniale și delicatese și cafenelele. Antragem atenția onor. Public și pe vinurile noastre din vițe cunoscute și pe băuturile spirtuoase speciale (rom, liqueruri, țuica, drojdie, etc.

A APĂRUT:

Anul IX. — No. 3. Martie 1921.

„DEMOCRAȚIA"

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82. ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Mircea Djuvara. — Noile ținuturi, Constituțiunea și Constituanta. — I. Primit-a Ardealul prin unire Constituțiunea vechiului Regat. — II. Poate păși Parlamentul actual în votarea unei noi Constituțiuni?

Anghel Dumitrescu. — Despre necesitatea înființărei unui consiliu legislativ.

Cronica internă.

Cronica externă.

Fapte și Documente: Convențiunea încheiată între Banca Națională și Ministerul de finanțe. — Estinderea foloaselor legii pentru încurajarea industrii naționale în teritoriile alipite. — Transmisiunile de bunuri industriale și miniere. — Sesiunea Ligei Națiunilor dela Geneva. — Aranjamentul internațional asupra reparațiilor.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcarii și vânzătorii de ziare

Prețul unui număr 4 Lei.

Bănci, fabricanți, industriași, comercianți cari au nevoe de Contabili,

corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

Aneta Oltean & Co.

Salon de modă Parisian

Cluj, Piața Unirii No. 1.

644

Au sosit modele de Pălării din Paris și Viena.

De vânzare

în Cluj, Strada Lazar No. 5 și 7 locul de casă constătător din 1560 stânjeni pătrăți foarte potrivit pentru a clădi orice institut industrial sau facrica. Pe acest loc se află 10 camere, 5 bucătării, 2 grajduri, fânari, clădiri economice și magazine. — In caz de vânzare se predau imediat. Informațiuni se pot lua în Str. Lazar No. 5 și 7

647

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 72 PENTRU MICA PUBLICITATE

Cofetăria Boncescu

din Cluj, face cunoscut onoratei sale clientele că având în vedere Sff. sărbători **a redus prețul bomboanelor** fondante (asortate cu chocolată la **Lei 60 Kgr.**

Tot odată aduce la cunoștință că primește ori ce comenzi de cazonaci, cornuri cu mac și nuci, paști, precum și ori ce alte comenzi. ◆ ◆ ◆

Tinerețea și plăcerile ei le veți păstra dacă veți folosi renumitul spirt menthol

Depozit principal 41
Drogueria ROZSA
Cluj (Kolozsvár), Piața Unirii No. 26 (fost Mátyás király-tér).

„Transylvania"

Câteva picături după masă înlesnesc digestiunea. Folosit pentru masaj întărește și înviorează. □□□□□□□□□
Se află de vânzare ori unde!

La **„Națională"** societate generală de asigurare din București reprezentanța CLUJ,

se caută achizitori

pentru ramura incendiu și viață. Doritori se vor adresa la direcția acesteia Cluj, Strada Regina Maria No. 8 între orele 9—12 a. m.

639

Preferiți vor fi cei ce vorbesc românește, ungurește și nemțește.

Cafeneaua

„EUROPA"

Cluj. Săli separate. Aranjament modern, Orchestră de primul rang. 582

Anunț.

O funcționara din regat care cunoaște limbile germană și franceză caută post la ori ce instituție.

Adresa la Administrația ziarului „Infrățirea".

La Adm. Ziarului Infrățirea și la ag. de publ. Reclama

se primesc ori ce reclame pentru

Programul Teatrului Național din Cluj.

Pe stagiunea 1921--1922.

Reclama 370

TELEFON No. 394.

Berea hrănitoare

GLORIA

cu malată dublă, deosebit de gustoasă și de medici recomandată. Specialitatea fabricei de bere **„Mendel"** din Turda, este cea mai plăcută beutură a publicului, deasemenea și berea **„Coroana"** de Turda se capată ori unde.

Mendel

fabrica de bere,

Turda—Cluj, Calea Dorobanților (Honvéd-utca) 11.

HOTEL NEW-YORK

Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză și Ungară. - Supeuri după spectacol.

329

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

Gazeta noastră se vinde în Cluj în urmatoarele locuri:

La *Friedmann* Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazal.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piața Unirii.

Prețuri foarte scăzute la magazinul de modă pentru dame

Weisz și Molnár

Cluj, Calea Regele Ferdinand

1 mtr. chifon cal. I. . . . . Lei 16·—
1 mtr. creton cal. I. . . . . Lei 20·—
1 per. ciorapi pentru dame . . . . . Lei 22·—

577 Albituri pentru dame în orice cantitate.

Saci pentru cereale — făină — sare **calitate din timp de pace** se pot împrumută dela **Iosif Boskovics** institut de împrumut de saci și impermiabile (ponive). Cluj, Str. Regina Maria. 630

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piața Unirei No. 5.**

Instalații de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparații de mașini de scris și cusut executa cu preț convenabil:

La Intreprinderea Electrotechnică și mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Becuri electrice „TUNGSRAM" precum și materiale cu preț redus. □□ Intreprinderi și pentru provincie.

Oferim cu prețul zilei: **Glicerină, Vaselină albă și galbină, Stearină, Făină Nestlé, Acid-ecetic de 75%,** in orice cantitate.

BEZDAN & COMP.

591 Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 5.

Transporturi de mărfuri
Curse cu automobile

în ori ce direcție execută
346 **cu prețuri convenabile:]**

Emil Blaga

CLUJ, Piața Stefan-cel-Mare No. 7.
Telefon 2-70. Telefon 2-70.

Cumpăr tipografie,

complectă cu mașini plane sau rotative și aparate de turnat.

ADRESA ZIAR SUB E. V. □□□

Telegramă! *Telegramă!*

Sa inaugurat sub o nouă Direcțiune cea mai spațioasă, cea mai elegantă, cea mai modernă

CAFENEA METROPOL

din Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34.

Unde se servesc cele mai alese beuturi străine indigene și din vechiul-Regat. □ Bere albă și neagră. □ Prăjituri fine de la cofetăria Boncescu. Inghețată de tot felul. Seara se servește Mâncări calde și reci. Renumita cafea Turcească, Schwartz și Marghiloman. Muzica militară sau simfonică de 3 ori pe săptămână. Orchestră Națională în fiecare seară.

Proprietarii.

Tipărit cu mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana" Cluj, str. Universității Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul I. No. 212 — 12 Pagini 50 bani 12 Pagini — Marți 3 Mai 1921

Înfrățiți

Administrația Ziarului „Înfrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
6 LUNI . . . . . 60 LEI
3 LUNI . . . . . 30 LEI

Învierea neamului nostru

De aproape nouăspre-zece veacuri popoarele creștine sărbătoresc cu evlăvie ziua Învierii.

E un prilej de reculegere sufletească, însă de scurtă durată. Patimele, ce mocnesc în suflete, stau gata să isbucnească din nou, cu același — dacă nu cu și mai mare — înverșunare. E un semn al vremii, care nu-i cu nimic, mai bună, ca pe vremea Iudeilor de odinioară.

Neamul nostru, în care evlavia creștinească se păstrează ca un isvor de energie, are un îndoit prilej de sărbătoare, ca creștin și ca român.

După o lungă pătimire de veacuri, în care dreptatea noastră a fost mereu batjocorită, pălmuită și răstignită, astăzi aproape toți Românii, și cei de peste Prut și cei de peste Molna și cei de pe plaiurile atât de mult robite de dincoace de cununa munților au prilejul și datoria să preamărească pe Atotputernicul, care a făcut ca dreptatea neamului nostru românesc să învieze.

Ar trebui ca acest simțământ să intre, să năvălească, ca o undă înviorătoare și binefăcătoare în sufletul fiecărui Român.

Nicairi în lume ca între Românii de pe aceste plaiuri, cari până mai ieri gemeau sub călcâiul dușmanului, n'ar trebui să existe o mai puternică iubire de frați, de neam și de țară.

Nu se poate să fi perit din aducere aminte așa de curând, necazurile și nedreptățite trecutului. Căci de-am fi așa, am fi un popor degenerat, care nu am fi fost vrednici să ajungem aceste zile mari a învierii Românismului.

Veacuri de arândul moșii și strămoșii nostrii chinuiți, cari trăgeau în brazda străinului ca vitele de jug, cari au fost frânți pe roată, au trecut la veșnicie cu ochii înlăcrămați, privind cununa munților, Carpații și soarele, ce răsare deasupra lor. Nici atunci când erau târîți în lanțuri, când erau tăiați pe roată, când erau ridicați la spânzurători, n'a încetat în ei o clipă conștiința de român.

Și astăzi oare când lanțurile robiei frânte se aud încă cum se rostogotesc în adâncimile nesfârșite ale veșniciei, când Românii, cari au vărsat atâte sânge pentru străini sunt liberi pe plaiurile lor, se poate oare ca conștiința de Român să fie mai slăbită? Astăzi, când ne putem îmbrățișa frate cu frate dela Nistru până în preajma Tisei, când avem întâia oară putința de a arăta, cu toate energiile noastre, că acest neam, care a îndurat și pătimit nedreptățile istoriei, are o menire în lume — se poate oare că această conștiință de Români să fie mai întunecată? Nu se poate crede acest lucru. Această bucurie nu se poate face dușmanilor.

Conștiință românească e și trebue să fie trează și strălucitoare în pieptul fiecărui român.

Se înșeală dușmanii, cari amestec grăbind printre noi cu arginții lor, țes alte nădejdi. Iar dacă ici-colo s'ar ivi vr'un fariseu, acela „ca ceara în fața focului" se va topi în fața strălucirei conștiinței românești.

E ziua Domnului și ziua învierii dreptății neamului. La altarul acestei sfinte dreptăți, încunjurat de umbrele mucenicilor de veacuri și a vitejilor, cari cu sângele lor și cu darul Domnului, ne-au răscumpărat învierea zilelor de azi, cade-se ca tot românul să plece cu evlavie genunchiul său.

E loc pentru toată lumea — și pentru vameși și pentru farisei, cari părăsind căile rătăcite, se apropie cu gândul de a-și primeni și sfinți sufletul de român.

Acei ce s'au lepădat de trei ori sau de treizeci de ori de neamul nostru, atunci când era chinuit, scuipat, cu cunună de spini, răstignit și hrănit cu oțet ar face bine, ca în loc de surle și timpane să urmeze, măcar odată pilda Sfântului Petru, care „a plâns cu amar".

E ziua învierii Domnului, care a venit în lume, a pătimit și suferit răstignirea pe cruce pentru toți. E și ziua învierii dreptății neamului nostru.

Fie ca amintirea pătimirei și bucuria învierii să 'ardă veșnic, ca o candelă sfântă în inima, în sufletul fiecărui Român.

Și să mai facă Dzeu, ca Duhul cel bun, pe care l'a trimis, după înviere apostolilor săi, să'l reverse cu bunătatea sa și asupra neamului românesc.

Prof. V. Meruțiu.

Evenimentele zilei

Infrîngerea grecilor

O telegramă din Angora confirmă îndoita înfrângere grecească în regiunea Ushak. Grecii au evacuat Ushakul, au pierdut 6000 de oameni, din cari 1050 prizonieri.

Rezistența Germaniei

Ultimele știri cari au sosit asupra atitudinei Germaniei, nu indică încă hotărârea ei de a ceda, din potrivă ea continuă a încerca o rezistență mai ales în ce privește garanțiile de plată.

Lucrătorii an ocupat uzinele din Turin

In urma incendiului Camerei Muncei, lucrătorii au ocupat câte-va uzine. Personalul tramvaielor a părăsit lucrul.

1 Mai

In fiecare an Internaționalele socialiste, cea dela Amsterdam, cași cea dela Moscova, lansează cu prilejul zilei de 1 Mai, apeluri pentru organizarea unor puternice manifestații muncitorești în lumea întreagă.

Din aceasta zi de 1 Mai, care ar fi trebuit să rămână o înălțătoare și pașnică sărbătoare a Muncii, în mijlocul sărbătorei firii, agitatorii și exploatorii ideei socialiste au făcut un prilej pentru turburări.

De aceia apelurile lor de 1 Mai nu conțin o glorificare a muncii: dimpotrivă, ele aruncă în sufletele muncitorilor sămânța urii și a revoltei. Vechile clișee revoluționare le întâlnim în fiecare rând al lor: „lupta impotriva reacțiunei mondiale", „războiul social pentru a cuceri o totală emancipare", „revoluția pentru a întemeia societatea socialistă care înseamnă fericire universală", „ridicarea întregei munciri pentru cucerirea unei existențe demne de o ființă omenească".

Iar manifestațiile sunt prezintate ca o demonstrație a forțelor muncitorești, cași cum forța și valoarea socială și morală a muncitorimei o alcătuesc turburările de stradă, ciocnirile cu armata și discursurile revoluționare. Ceiace constitue, în realitate, forța și valoarea muncitorimei, este munca ei anonimă și fecundă care face utilizabile toate avuțiile pământului.

Mai multă măreție și noblețe se desprinde, de pildă, din spectacolul pe care îl înfățișează o uzină în care sute de lucrători se mișcă într'o activitate ordonată și laborioasă, decât într'o mie de manifestații de stradă. Acolo, munca îți apare în toată mobila și impresionata ei frumusețe. Dincoace nici-un sentiment de admirație nu te încearcă. Dimpotrivă, spectacolul acelor mulțimi, peste cari fluturarea steagurilor roșii plutește ca o sângeroasă amenințare, urlând imprecațiile „Internaționale", are ceva barbar și degradant. Și aceasta, pentrucă demonstrațiile de 1 Mai, departe de a fi manifestările entuziasmului pentru o ideie mare și nobilă, nu sunt decât manifestările unui delir de ură pe care l'au hrănit și l'au atățat agitatorii muncitorimei. Astfel că, în loc să fie o sărbătore a muncii, ziua de 1 Mai este o sărbătoare a urii.

Anul acesta însă o coincidență fericită face ca, în aceiași zi jumătate din lumea creștină să sărbătorească marea dramă a învierii. Glorificăm azi pe cel care a patimit pentrucă a venit să aducă omenirii cuvântul de iubire, de adevăr și de dreptate.

De două mii de ani divina jertfă a lui Christ, constitue cea mai înaltă simbolizare a idealului de iubire pentru oameni.

De aceia am voi, ca sărbătorind învierea lui Hristos, muncitorimea să-si amintească cuvintele sale: „Pace pe pământ și între oameni bună învoire".

W. I.

Spre o nouă împărțire a României în județe

Insemnări după conferințele D-lui V. Meruțiu prof. univ.

In România nouă, care pe lângă vechiul Regat cuprinde în hotarele ei și provinciile până de curând subjugate, actuala arondare a județelor prezintă o mulțime de nepotriviri, dăunătoare nu numai bunului mers al administrației, ci în primul rând dăunătoare intereselor populației și în consecință și intereselor de stat.

Intr'adevăr actuala împărțire a județelor ne arată o mulțime de nepotriviri, atât cu privire la întindere și populație, cât și cu privire la înlesnirile de comunicație. Bucovina întreagă, cu cele 11 județe ale ei, încape în județul Caraș-Severin; județele Brașov și Târnava-Mică sunt de 5—6 ori mai mici decât județele Bihor, Timiș-Torontal, Hunedoara; județul Roman intră de 4 ori în jud. Ialomița și așa m. d.

Basarabia, care are căi de comunicație mai puține și mai slabe, are județe mari, câtă-vreme Bucovina și Transilvania, cari au mai multe căi de comunicație și mai bune, prezintă județe mai mici — cele din Bucovina adevărate plăși. Lucru firesc ar fi fost ca județe mici să fie acolo, unde sunt căi de comunicație mai puține, iar județe mari unde rețeana căilor de comunicație e mai deasă și mai lesnicioasă. Situația de astăzi însă e cu totul inversă.

Sunt apoi enorme depărtări de capitale. De pildă: sătenii din stânga Oltului, cari stau în fața orașului Râmnicul-Vâlcea (dacă nu vor să facă un drum și mai greu) trebue să treacă Oltul, sa iea trenul, să treacă Oltul înapoi și străbătând trei județe să ajungă în capitala lor Pitești. Să enii din fața Făgărașului, din dreaptă Oltului trebue să facă drumul peste dealuri la Sighișoara, în loc să meargă la Făgăraș. Oameni la doi pași de Cluj trebue să alerge la Turda, pentruca la Cluj să vie bieții oameni de dincolo de Teaca. S'ar putea înșira exemple nenumărate.

Fără îndoială o bună potrivire pentru toate satele, în raport cu capitalele, cu greu s'ar putea face. Se pot însă evita o mulțime de nedreptăți, rămășițe a vremilor de iobăgie, cari în mod firesc nu pot fi justificate.

Ținând seamă, în primul rând, de aceste considerațiuni, Comisiunea însărcinată cu elaborarea proiectelor pentru o nouă împărțire a țării în județe, a prezintat două proiecte, dintre cari unul e publicat, iar al doilea se găsește sub tipar. După primul proiect, în loc de 76 județe câte are azi, țara ar avea 49 județe, grupate în 9 regiuni.

Intre aceste Transilvania cu Maramureșul, Sătmarul, Crișana și Bănatul ar avea 17 județe, cuprinse în 3 regiuni. După al doilea proiect ar avea 19 județe.

(Să nu se înspăimânte nimeni — mai ales postulanții prefecturilor — multe și mare schimbări se pot întâmpla. Un lucru însă e sigur, că o nouă impărțire se impune și că interesele generale și superioare vor trebui să aibă întâietate față de interesele locale.)

Județele (cómitate) Transilvaniei în trecut

(Câte-va date istorice după o broșură — manuscris de I. S. Pușcariu 1864 — primit dela d-l A. Mureșianu, din biblioteca Ioach. Mureșianu.)

Din cronici documente și istoricii vechi, rezultă, că din cele mai îndepărtate timpuri, încă înainte de venirea Ungurilor, exi tau în părțile noastre, în Dacia superioară, castre, apoi cnezate, cari cu vremea au trecut în comitate.

Din cronica notarului regelui Bela rezultă, că Secuii, veniți înaintea Maghiarilor, au găsit pe aceste plaiuri (pe cari le ocupă azi) pe Blachi: „cum ipsis suntem habuerunt" și „Blaccis commixti litteris ipsorum uti perhibentur..."

Din scrierea istoricului Keza (ed. Hiranyana) se vede că Ardealul lui Iula, încă înainte de Sf. Ștefan (al Ungurilor) se numea „septem castra".

Intr'o diplomă a regelui Carol (1320) se scrie Universitas nobilium de septem Commitatuum Transylvanorum".

Rezultă, că la venirea Ungurilor, Ardealul avea 7 castre și că la 1320 erau prefăcute în 7 comitate.

Din aceste se cunosc cu siguranță 6 anume: *Zolnuk, Doboca, Cluiu. Turda, Kykyleo* (Târnave) și *Alba* Cu privire la cel de al saptelea e îndoială.

Ceia ce e sigur e, că părțile de Sud ale Ardealului, ținutul Hunedoarei, fundul regiu, țara Făgărașului și a Bârsei, au rămas încă un timp neatinse de ocupația și de contactul cu Ungurii. Aceste părți își aveau cnezii lor, cari aveau aceeași însemnătate ca și *comes*-ul Ungurilor și *Graf*-ul sașilor — erau șefi de jurisdicțiuni sau de municipii.

Dupuce regii Ungariei și-au întins stăpânirea și în aceste părți, au concentrat aceste jurisdicții în jurul unor cetăți sau *castre regale*, cum erau castrul Hațeg, Inidoara, Deva, Halmagiu ș. a.

La poalele de Nord ale Carpaților meridionali erau, cum se știe, două ducate românești, al *Amlașului* și al *Făgărașului*, de unde a pornit (la începutul sec. XIII) descalecarea în Muntenia, cu Negru Vodă.

Pe atunci începea colonizarea sașilor, cu drepturile cuprinse în privilegiul Andreian (1224) colonizare, care nu s'a făcut deodată, ci a ținut până în v. XIV.

Al optulea comitat, care a luat naștere în Ardeal, e al Sibiului

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

(*Commitatus Cibinentis*) care cuprindea ținutul colonizat cu sași, de la Orăștie până la Baraolt, la care s'au alipit mai târziu enclavele săsești Bistrița și Brașov (Locuitorii băștinași români încă au fost înglobați în acest teritoriu administrativ).

Ținutul Făgărașului (din care s'a făcut mai târziu districtul Făgărașului) a stat mai multă vreme (până la 1516) sub stăpânirea feudală a Domnilor țării românești. Există interesante documente de a lui Mircea Vodă, care (la 1400) dăruește lui Borcea și Callanu Braniscea Urașii și Vadul Siercaiei și de pe vremea lui Ioan Vlad-Vodă, care se intitulează:.... *„Domn și stăpânitor a toată Vatachia, cu Dalia Ardealului, a părților de către munte. dela Amlaș și Făgăraș etc."*

După ce a trecut prin mai multe schimbări uneori donațiuni unor nobili, alteori confiscări înapoi la Stat — pe vremea Mariei Teresia (sec. XVIII) s'a făcut *districtul Făgărașului.*

Ținutul *Amlașului* s'a dat în a. 1472 la Sibiu.

Tot la Sibiu s'a încorporat (la 1453 sub Ladislau VI) ținutul Tălmaciului.

Ținutul *Branului* a fost încorporat la Brașov (în a. 1500 sub Vladislav).

Sub Matei Corvin, la 1472 *valea Rodnei,* cu „20 și mai bine" de sate s'a încorporat la Bistrița.

Aceeași soarte au avut-o celelalte jurisdicțiuni românești, cari erau în teritoriul administrativ secuesc, că Brescu, Olahfalău, Feleacu s. a. — au fost șterse rând pe rând, încât scrie *I. S. Pușcariu* (loc. cit): *„după ce ținuturile române ți încetul cu încetul, prin injuria timpului s'au șters din catalogul jurisdicțiunilor politico-naționale, aflăm, că legislațiunea ardeleană, cu deosebire cea de sub principii naționali, vrea a recunoaște numai jurisdicțiuni de categoria a treia teritorii politice naționale, ungurești, secuiești și săsești, iară pentru Români cercară a le lăsa numai cele șase urme de pământ, în care să-și găsească eterna odihnă a oaselor, ce au purtat toată sarcina publică.*

După înfrângerea Ungurilor de către Turci (1526) Ardealul despărțindu-se de Ungaria, principii domnitori ai Ardealului, rând pe rând au împins hotarele Transilvaniei spre Nord și spre Vest, astfel:

a(sub princip. Zapolya s'a adăugat Maramureșul și Bihorul;

b) sub Isabela: Zarandul, Aradul, Zolnocul de mijloc, Crasna și Caranșebeșul.

e) sub princip. Bocskai: Satu-mare și Ugocea.

d) sub Gavr. Bethlen până la Rakoczi I.: comitatele Sabolci. Bereg, Zemplin, Borsod și Abaujvar.

Mai târziu mare parte din aceste ținuturi anexate s'au înapoiat Ungariei, încât la 1684, când se negocia intrarea Ardealului sub stăpânirea Habsburgilor, se mai țineau de Ardeal (dintre comitatele anexate sub principii ardeleni) următoarele: Maramureșul, Aradul, Zărandul, Crasna, Zolnocul de mijloc, districtul Chioarului (Chiurelui) și orașul Debrețin.

La 1733 s'a dat Ungariei Maramureșul, Aradul și o parte a Zărandului.

La 1861. fără consimțământul Ardelenilor (în primul rând al Românilor) s'au despărțit de Ardeal și s'au dat Ungariei și celelalte părți anexate: ținutul muntos al Zărandului, Crasna, Solnocul de mijloc și Chioaru.

De amintit însă la 1764 (sub Maria Teresia s'au înființat două jurisdicțiuni, nouă una civilă, comitatul Albei superioare și districtele grunicerești dela Orlat și Năsăud.

La 1850 desființându-se regimentele de graniță s'a desființat districtul Orlatului. iar al Năsăudului a mai rămas până la 1876, când desființându-se s'a încorporat la ținutul Bistrița, dând naștere actualului județ Bistrița Năsăud,

Deosebit a fost ținutul grănicerilor bănățeni.

Ținutul secuilor, cu mai multe jurisdicțiuni secuești (cu enclave de Keneziaturi (cnezaturi) române, cari treptat au fost reduse până au fost desființate — formau prin veacul XIII un teritoriu politic (comitat) al Secuilor, împărțit în mai multe submunicipii: Scaunul Odorheiu, Cristur, Cardocz, Sepsy, Kezdy, Orbay Miklosoara (Miklosvar), Kaszon, Csik, Gyergyo (Giurgen) și Mureș, la cari în 1298 s'a mai adaugat scaunul Arieșului, care a fost rupt din districtul Abrudului, fiind legat tocmai de scaunul Kezdy.

După mai multe schimbări la 1562 toate aceste scaune s'au concentrat în 5 juridicțiuni principale, cari au durat până în vremea din urmă, făcute însă fără voia și peste capul Românilor: scaunele: Odorheiu, Trei-scaune, Ciuc, Oșorheiu și al Arieșului.

O operă postumă a lui A. P. Xenopol

— Viața și faptele lui N. Kretzulescu —

Zilele acestea apare în editura Socec *Viața și faptele lui Nicolae Kretzulescu.* Această operă, datorită marelui nostru istoric A. D. Xenopol, apare abia acum, după un an dela moartea lui. Lucrarea a fost pusă sub tipar în 1915, însă din cauza războiului și greutăților ivite în urma lui nu a putut s'apare de cât acum.

In cap. I Xenopol schițează pe câțiva din strămoșii lui Nicolae Kretzulescu, mai ales pe Jordache și Matei Kretzulescu și pe Joan Câmpineanu.

Dupăce se ocupă de tinerețea și opera culturală a lui Nicolae Kretzulescu, Xenopol vorbește pe larg de cariera lui politică (cap. III—IV) în special sub domnia lui Cuza-Vodă (1859—1866) carieră în care se rezumă aproape toată istoria acestei domnii. Arată pe rând cum a luat parte la toate actele mari cari au ilustrat această domnie și cum a pus bazele noului stat modern. Termină cu activitatea diplomatică a lui Kretzulescu ca ministru al țării la Roma, Petersburg și Paris.

Ca încheere Xenopol descrie personalitatea lui Nicolae Kretzulescu, arătând elementele primordiale ale sufletului lui răsărite din sfera binelui, frumosului și adevărului.

Textul este însoțit de 63 de documente, aproape toate inedite și de foarte mare importanță. Ultimul este partea a doua a amintirilor politice ale lui Kretzulescu, publicate în 1894, parte ce se ocupă cu evenimentele de la 1842—1849.

Notițe bibliografice

Neobosit și veșnic interesant în tot ce scrie, D-l *Ion Agârbiceanu* a dat publicului nostru, care-l citește și-l iubește două noi volume. „Trăsurica verde", povestiri și „Ceasuri de seară", schițe.

Proza D-lui Agârbiceanu atrage prin realismul ei, care niciodată nu cade în cruditate, ci-și păstrează o distincție și o duioșie proprie, învelind măiestru înalte sfaturi morale. De-aceea, lectura e o adevărată binefacere socială.

— Poetul Mircea Rădulescu, care a avut une-ori nimerite accente pe coarda așa de grea a motivelor patriotice, a publicat piesa istorică, ce s'a jucat pe scena Teatrului Național din București: *Serenada din trecut,* lucrare premiată de două ori de către direcția aceluiași teatru.

E o retrăire, pe alocuri isbutită. în genere însă falsă prin romanticismul ei, a vremii lui Petru Cercel, Voevod al Munteniei.

Simpatică e atmosfera patriarhală românească.

— D-l *Eugen Lovinescu,* harnicul director al revistei „Sburătorul" și autorul mai multor volume de critică și literatură, publică o documentată monografie asupra importanței personalități culturale din trecutul Moldovei, Gheorghe Asachi.

Numai în urma unor astfel de monografii temeinic studiate, s'ar putea cândva scrie o complectă și judicioasă istorie a literaturii române. Munca titanică a D-lui N. Iorga în acest domeniu a trebuit să se oprească la lucrări de ansamblu.

*

— A apărut un simpatic și util volum: „Serbările pentru inaugurarea Universității din Cluj". A fost un moment însemnat și care trebuia, firește, fixat în istoria culturii noastre.

Aranjarea materialului e foarte potrivit, iar condițiile technice ale tipăririi, excelente. Frumoase fotografii înviorează privirea și fac mai vie reamintirea acelor înălțătoare clipe. Povestirea întâmplărilor de-atunci și cuvântările ținute cu acel prilej constituesc una din cele mai instructive lecturi.

— „Poetul Bucuvinei", cum îi place să se intituleze, D-l *G. Rotică* își strânge într-o broșură articolele sale de ziar din timpul din urmă, subt titlul „Dintr'un colț al României mari, ecouri bucovinene (1918—1920).

Pentru cine crede că e o datorie să cunoști stările de lucruri, atât de variate, din provinciile noi românești, volumașul acesta îi va fi de un real folos.

*

— Dr. *N. C. Paulescu,* profesor la Facultatea de medicină din București, publică în seria interesantelor sale studii de fiziologie filosofică, o nouă lucrare: Cele patru patimi și remediile lor".

Intr'un curios amestec de religie și știință, cari se ajută reciproc, sunt cercetate beția, desfrâul, hoția și trufia.

*

Toate aceste cărți pomenite mai sus sunt editate și tipărite de „Cartea românească".

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

ECOURI

Grevă culturală

„Kronstädter Zeitung" anunță din Mediaș, că învățătorii sași s'au pus în grevă culturală, ceeace înseamnă, că afară de instrucțiunea din școală se abțin dela oricare altă operă culturală în societăți etc. Această din motivul că comunitatea bisericească a redus competințele deja acordate cu 50 la sută.

Muzica românească în Olanda

Ministrul României și d-na Charles Mititilineu au dat săptămânile trecute în saloanele le ațiunei din Haga o strălucită serată muzicală la care a luat parte o elegantă asistență.

Programul absolut remarcabil prin alegerea interpreților și a bucăților a avut de scop revelarea în ochii străinătății a frumuseților muzicale românești. Celebrul quator olandez compus din d-nii S. Swaap, A. Roth, vioară, I. Devert, alto, și Ch. v. Isterdael violoncel au încântat la început publicul fermecat.

D-na Madeleine Layaide-Golestan solistă a marilor concerte simfonice venită înadins din Paris a dat un farmec deosebit seratei. Distinsul violonist Mircea Bârsan a interpretat pagini minunate de muzică populară românească care au stârnit entusiasmul tuturor cunoscătorilor prezenți.

Turnee teatrale în Ardeal

După echipa Teatrului Național condusă de d-l Demetriad, o a doua echipă, condusă de excelentul artist care este d-l Bulfinski, pleacă într'un turneu de propagandă artistică în vechiul Regat și Ardeal.

Repertoriul cuprinde trei piese din repertoriul român și din cel străin clasic și modern, cari toate au reportat un succes răsunător pe prima noastră scenă. Aceste piese sunt: Noaptea Regilor de Shakespeare, Bujorești de Caton Teodorian și Banii de Octave Mirbeau.

Trupa e alcătuită din d-nele M. Ciucurescu-Bulfinski, d-l Fudulescu și B. Criveteanu, d-nii R. Bulfinski, A. Atanasescu, Sârbu, Critico, etc.

Bunul diletantism

D-na Olga Sturdza, președinta societății „Orfanilor de război", este cunoscută în țară ca una din cele mai caritabile figuri care desfășoară o vie activitate pe tărâmul filantropiei.

Puțini însă vor fi aceia cari știu că princesa Olga Sturdza are și un temperament artistic.

Ziarele bucureștene anunță că distinsa doamnă care este o sculptoare de talent, lucrează în atelierul său la un monument în care sculptează în mod simbolic ideea unității naționale.

Sculptura denumită „Monumentul Unirei" reprezintă România veche și alipirea teritoriilor românești: a Transilvaniei, Bucovinei și Basarabiei.

Pentru institutele technice universitare

Ziarul „Izbânda" publică un articol prin care caută cu drept cuvânt să atragă atențiunea asupra instituțiilor electrotechnic și de chimie industrială de pe lângă Universitatea din București, cari se înfățișează ca două începuturi frumoase.

Cele două institute scrie susmenționatul ziar, funcționează însa fără a avea o situație legală: adică fără să fi intrat în legătură de continuitate organică cu celelalte școli — și fără că munca elevilor să fie legalmente consfințită.

Acei care înțeleg însemnătatea unor școli industriale pentru o țară la începutul organizării ei, trebue să dorească și să lucreze ca institutele technice din țara noastră să fie ridicate să li se dea tot sprijinul necesar și în primul rând să se dea țărie legală școlilor existente!

Profesorii actuali din partea lor, își dau toate silințele. Unul dintre ei, d-l Gion Demetrescu preparatorul institutului electrotechnic a scris o broșură asupra institutelor technice în care publică și un proect de lege pentru întemeerea legală a celor două școli technice.

Atragem atențiunea serioasă a publicului asupra acestei chestiuni precum și atențiunea acelora dintre oamenii politici care și închipue că propășirea noastră technică și economică e în atelierele din America sau din Germania!...

Un salon al umoriștilor români

La 1 Iunie se va deschide în sala „Arta" din București întâiul Salon al desenatorilor umoriști români.

Intr'o adunare a artiștilor umoriști din ziua de 27 April s'au luat ultimele dispoziții în vederea expoziției acestea care promite a înfățișa un interes deosedit.

O răsplată

Marele poet și latinist italian Alessio a obținut anul acesta marele premiu, medalia de aur, la concursul mondial al latiniștilor la Amsterdam. Savantul italian primește acest premiu acum pentru a treia oară.

Inaugurare de biblioteci in Ardeal

Ministerul muncii va inaugura la 10 Mai în orașul Arad biblioteca „A. D. Xenopol"; la 13 Maiu biblioteca populară din Cluj, iar la 15 Mai biblioteca dela Tg.-Mureș.

Adunarea generală a Soc. de Geografie.

Adunarea generală a societății de geografie se va ține în serile de 7 și 8 Maiu, la 8 jum. seara, în amfiteatrul fundațiunii Carol din București.

In ședința de Sâmbătă 7 Maiu d. secretar general profesor S. Mehedinți va citi darea de seamă asupra mersului științelor geografice; d. general Găvănescu va ține conferință despre Ocolul pământului (călătoria făcută însoțind pe principele Carol); d. Emil Giurgea despre Progresele recente în telegrafia fără fir.

In ședința de Duminecă 8 Mai, vor conferenția d. Ing. Manoilescu despre Isvoarele de energie și situația diferitelor industrii în România: d. Constant Georgescu despre Japonia și Extremul-Orient.

Au sosit HAINE si PARDESIUNI DE PRIMAVARA, calitate din timp de pace la firma M. NEUMAN. Vanzare de haine barbatesti, copii si fetite. Cluj, Piata Unirii 14. Telefon 431.

Mai multă... plimbare

Ministerul Instrucţiunii a hotărât obligativitatea şi sistematizarea excursiilor şcolare.

E o măsură cum nu se poate mai potrivită şi mai necesară. Învăţământul nostru, aproape exclusiv intelectualist şi predat în clase ermetic închise ca să obişnuiască de-acum pe blândul elev cu palida viaţă a funcţionarului, se va mai înviora puţin prin voiasele şi sănătoasele plimbări la aer liber. Mijloacele de intuiţie se vor îmbogăţi, şi cunoştinţele se vor prinde mai adânc în mintea copiilor.

Dar, în deosebi, pentru actuala tensiune nervoasă, care a degenerat după război într'o acută şi generală, criză morală, excursiile vor fi un balsam liniştitor şi un început de remediu. In acest sens, s'ar putea spune fără glumă şi cu folos tuturor, în locul dictonului, de care s'a abuzat: *mai multă lumină*, porunca firească şi totuşi atât de uitată: mai multă plimbare, mişcare, viaţă deşcătuşată de anume coduri strimte.

Neastâmpărul chinuitor al gândurilor noastre prea fugare, lipsa unei continuităţi în muncă şi veşnica noastră nemulţumire cu tot ce poate să ne ofere viaţa, îşi are obârşia mai ales în şubrezenia trupului.

Seceta de caractere neşovăielnice, frica de riscuri şi de responsabilitate proprie, grija unui trai asigurat chiar cu preţul celei mai patente platituni, socoteli mărunte, meschine, cu date şubrede, închipuite de amţia biurocratului, aventuri stăpânite şi fără pulsul larg al naturii — însfârşit, mai toate slăbiciunile intelectualului de-acum, secătuit de vlagă şi izolat între 4 pereţi, departe de lumea din afară, care a început să-şi croiască drumuri noi fără ca să-l mai socotească drept o forţă a ei — toate acestea nu se pot remedia decât printr'o altă educaţie a tineretului, la care mişcarea liberă, jocul, plimbarea, sportul să nu mai fie crezute furturi dela datoria austeră a învăţăturii.

Gândiţi-vă la jocul unui copil ţinut mereu în casă: gesturi desordonate, strâmbături bolnave în locul alergăriilor sănătoase, vorbărie deşănţată, stricare de păpuşi, — în sfârşit o totală batere în loc, săcăitoare, cu nervii ascuţiţi şi muşchii moi — şi priviţi la voioşia unei sburdalnice întreceri între copii, cari sar, aleargă, strigă, bat din palme şi fac nebunii, cari nu numai că trebuesc iertate, ci — să nu vă speriaţi! — încurajate.

Mai ales acum, primăvara, tineretul e bine să fie lăsat să sburde în plina voie a lui. Să nu mai vedem copii privind dornici afară prin ferestele închise cu sila, ci în curţi şi în parcuri şi la ţară, toţi să fie lăsaţi să-şi întărească trupul şi să-şi întremeze spiritul în libertatea dătătoare de viaţă a naturii.

Se va face atunci un antrenament, care va da astăzi nişte şcolari excursionişti admirabili, iar mâine oameni viguroşi şi temerari, fericiţi ei înşişi şi chezăşie a trăiniciei unui popor, care abia acum s'a strâns laolaltă şi a pornit la o frumoasă şi rodnică muncă.

N. G. T.

Prea mult zel

Organul guvernamental „*Renaşterea Română*“ a adus zilele trecute ştirea că Sârbii s'au hotărât să retrocedeze României localităţile Vârşeţ şi Biserica Albă.

Graba organului guvernamental e justificată. Trebuia cu ori ce preţ, chiar călcând în picioare adevărul, să servească interesele patronului de la externe, d-l Take Ionescu. In adevăr ministrul de externe susţine cu o remarcabilă uşurinţă de judecată că Sârbii sunt gata să ne facă concesiuni. Din nefericire realitatea e alta. Sârbii prigonesc cu o înverşunare sălbatică elementul românesc şi expulzează pe bieţii ţărani bănăţeni tocmai în fundul Sârbiei vechi.

Şi de astă dată „*Renaşterea Română*“ s'a înşelat. In adevăr, întrebat asupra veracităţei acestei ştiri d-l dr. Larcu, consilier technic în comisiunea pentru delimitarea graniţei de vest, a declarat că, Sârbii, departe de a avea intenţii binevoitoare faţă de noi, schimbă după plac linia demarcaţională, grănicerii lor se dedau la violenţe contra celor români, mai mult chiar, comandamentul sârbesc în loc să pue capăt acestor abuzuri, aduce mereu întăriri şi anunţă autorităţile noastre militare că va face vărsare de sânge. Declaraţiile unui cunoscător al situaţiei nu vor putea avea replică din partea „*Renaşterea Română*“.

Decorarea Sergenţilor de oraş din Cluj

Vineri, 29 Aprilie la orele 11 şi 30, d-l Tănăsescu, Directorul general al Internelor în Ardeal, a decorat, din partea guvernului, mai mulţi sergenţi pentru modul deosebit în care el şi-au împlinit datoria.

Este un semn al frumuseţei sufletului românesc, care merită o atenţie specială. Căci la această sărbătoare s'a văzut cât de mişcaţi erau sergenţii. Se citea pe feţele lor dorul de a fi la înălţimea acelora cari erau decoraţi, şi în acelaşi timp desaprobarea faţă de acela cari nu sunt pătrunşi de împl. datoriei.

Erau de faţă, d-nii: Ministru Mihali, Tănăsescu Directorul general al Internelor din Ardeal, Pop Directorul dela Iustiţie, Primarul Pop, d-rul oraşului, Prefectul Mircea Pilat, Prefectul Popovici, Procuror General Comşa, Prof. Univ. Marin Stefănescu, etc.

D-l *Prefect Mircea Pilat*, ia cel d'întâi cuvântul, spunând că este o mare sărbătoare această zi în care sergenţii din Ardealul fost rob primeşte răsplata destoiniciei lor în Ardealul liber din România Mare.

D-l *Marin Stefănescu*, Profesor Universitar, vede în această sărbătoare o adeverire a credinţei în măreţia sufletului românesc.

In medaliile date, sergenţii să vadă o mândrie că sunt Români, şi că a fi Român trebue să însemne a iubi dreptatea şi cinstea şi împlinirea datoriei.

D-l *Tănăsescu* face decorarea. Apoi d-sa arată cât de mult se îngrijeşte guvernul de cei cari îşi fac datoria, şi felicită pe cei răsplătiţi.

D-l *Popovici* răspunde în numele celor decoraţi, făgăduind că legea lor cea mai mare este şi va fi apărarea legilor ţărei româneşti.

Sărbătoarea a luat sfârşit într'o înaltă simţire patriotică; într'o simţire care înţelege patriotismul nu ca o asuprire a altor neamuri ci ca o înobilare a sufletelor.

Presa germană şi chestiunea comerţului României cu Germania

Sub titlul de sus, ziarul „Kronstädter Zeitung“ se ocupă în articolul de fond cu desbaterile din Senat şi Camera asupra importului mărfurilor din Germania şi în special cu discursul d-lui ministru Take Ionescu.

Ziarul se bucură, că s'au găsit atât în Senat cât şi în Cameră oameni independenţi, cari au vorbit contra legei, natural nu în interesul Germaniei ci în interesul României. Legea aceasta — zice ziarul — păgubeşte în măsură egală atât România cât şi Germania. Germania a putut furniza până acum României maşini, vopseli, etc., cu preţuri mai reduse ca oricare altă ţară. Dacă se vor socoti cele 50 la sută, mărfurile germane vor fi tot aşa de scumpe ca celelalte, aşa că pedeapsa impusă Germaniei o vor plăti-o consumatorii.

Trecând apoi la discursul d-lui Take Ionescu, scrie:

„D l Ministru de externe Take Ionescu a găsit că e bine, ca în cuvântarea sa să defaimeze Germania, atingând şi chestiunea Germanilor din Cehoslovacia, — pe cari îi numeşte „bastarzi“, — cari încă nu şi-au uitat originea lor de Germani. In legătură cu aceasta trebue să-i punem următoarele întrebări:

1. Dacă dl Take Ionescu crede, că Cehoslovacia a luat în considerare cele 3½ milioane Germani, de ce nu s'a luat şi în România în considerare acel un milion de Germani.

2. De ce sunt Germanii din Cehoslovacia „bastarzi“? Poate pentrucă nu vreau să uite că sunt urmaşii unei naţiuni civilizate? Ce sunt atunci Germanii din România, cari deasemenea nu-şi uită originea lor.

3. Este ruşine a fi urmaşii unui popor de colonişti? Presupunând că Germanii din Bohemia au fost de fapt colonizaţi, ceeace în realitate este o minciună istorică cehă). Oare nu sunt şi Românii mândrii a fi urmaşii coloniştilor romani din Dacia?

In chestiunea Dunăreană

„Neue Freie Presse“ publică o convorbire avută cu M. Walke d-l Hines, delegatul american pentru împărţirea materialului flotei de pe Dunăre. D-sa a declarat următoarele:

„La Paris am avut mai multe consfătuiri în chestiuneă navigaţiei dunărene. Mai multe imprejurări ivite în decursul consfătuirilor m'au silit să mai fac o călătorie pe Dunăre pentru a-mi completa cunoştinţele la faţa locului. Acum am terminat şi călătoria a doua în decursul misiunei mele şi simt, că acum pot privi clar în chestiune. Misiunile Statelor dunărene m'au acompaniat în aceasta călătorie şi s'au făcut înţelegeri în mai multe chestiuni importante. Acum sunt ocupat cu pregătirea aprecierei mele şi sper, că o voi putea-o publica după ce va fi ratificat şi intrat în vigoare tratatul dela Trianon.

D-l I. G. Duca despre „Contribuţia partidelor“ la reforma agrară

Intrebat de un redactor al ziarului „Izbânda“ despre stadiul în care se află aplicarea reformei agrară, d-l I. G. Duca, fostul ministru de agricultură şi autorul decretului lege din 16 Decembrie 1918, prin care se stabilesc modalităţile exproprierei, a lămurit în câteva fraze precise şi nuanţate de o ironie fină contribuţia adusă de partidele politice întru realizarea acestei mari reforme.

Partea întâi a interviewului e caracterizată printr'o şarjă a „partidelor noui“ care pretind că au făcut totul pentru ţărănime pe când partidul liberal n'a contribuit cu nimic la ridicarea ei.

In urmă arată lupta dusă de partidul liberal timp de ani de zile pentru înscrierea în constituţie a principiului de expropriere întocmirea unui decret lege pe baza căruia peste 2 milioane hectare ale statului, aşezămintelor de binefaceri şi particularilor trec în stăpânirea ţăranilor şi realizarea în primăvara anului 1919 a acestei transferări de proprietate.

Şi totuşi partidul liberal e acuzat că e oligarchic şi antidemocratic. Partidul poporului n'a făcut decât să parceleze definitiv terenurile expropriate prin decretul din 1918 şi să completeze exproprierea care prin aplicarea primei scări prevăzută în decretul liberal n'a putut împlini dintr'o dată cele 2 milioane prescrise de Constituţie. Cu alte cuvinte acest partid n'a făcut decât să d săvârşească opera pria şă săvârşită de partidul naţional-liberal.

Şi în sfârşit mai există şi un al treilea partid, partidul ţărănist firesc singurul adevărat reprezentant al intereselor ţărănimei, care nu a avut nici fericirea liberalilor de a înfăptui reforma agrară nici măcar fericirea averescanilor de a o termina şi de a o sancţiona, dar care a avut fericirea supremă, meritul neîntrecut de a aşterne şi el pe un petic de hârtie un proect de reformă agrară de pe urma căruia, admiţând că socotelile ar fi exacte ceea nu este cazul, s'ar mai da ţăranilor cel mult 30—40.000 de hectare peste cele 2 milioane şi 600 de mii date de liberali şi de averescani.

Sfârşind I. G. Duca se reridică cu energie împotriva acuzaţiilor neîntemeiate care se aduc partidului liberal, acuzaţii care nu sunt datorite decât unei totale lipse de bun simţ şi de cinste politică, care nu fac decât să evidenţieze şi mai mult lipsa de pregătire şi de putinţă de a munci intens pentru binele ţărei de care dau dovadă aşa zisele „noui partide“.

Anunţ.

O funcţionara din regat care cunoaşte limbile germană şi franceză-caută post la ori ce instituţie.

Adresa la Administraţia ziarului „Infrăţirea“.

O îndrăzneală şi o sfidare

E vorba de d-l Veith, celebrul director al şi mai celebrei societăţi „Reşiţa“. Numitul domn, văzând că d-l general Averescu, care a depus proectul de lege pentru recunoaşterea de către Stat a „Reşiţei“, este atacat violent de întreaga presă şi că, prin urmare, aceste atacuri ar primejdui afacerea, s'a hotărît să-şi apere patronul. Şi atunci, a adresat parlamentului un memoriu în această chestiune.

Gestul d-lui Veith e de o îndrăzneală rară. Singurul în drept să apere proectul de lege erau persoana care l'a depus adică d-l general Averescu sau partizanii d-sale cari firesc, fiind parlamentari, aveau tot dreptul să se pronunţe asupra lui. In ce calitate d-l Veith apără faţă de parlamentari Soc. Reşiţa? Parlamentar nu este. Om politic de asemenea.

D-l Veith a trebuit să aibă asentimentul guvernului Averescu pentru a putea să se adreseze unui parlament în majoritate averescan. Aceasta este explicaţia nemai auzitei îndrăzneli a directorului Reşiţei. D-l Veith fost înalt funcţionar la Staatseisenbahn, a fabricat în timpul războiului obuze pentru a ucide pe românii de pe urma sacrificiilor cărora are venituri de miliardar. Acelaşi Veith este şi astăzi direct inspirat dela Budapesta. Şi unui astfel de om i se încredinţează conducerea unei fabrici care va produce arme şi muniţiuni destinate apărărei naţionale tocmai contra acelora care-l inspiră şi finanţează.

Acesta este d-l Veith şi e de prisos a mai caracteriza acţiunea d-lor Tătăuanu şi Averescu cari au susţinut şi patronat tot timpul cu o părintească solicitudine Soc. Reşiţa şi acum, desigur, privesc cu o bucurie stăpânită cum acesta recunoscător la rândul său, îi apără.

Dar Dl Veith nu s'a mulţumit numai cu suplica adresată parlamentului, ci a făcut apel şi la Asociaţia generală a presei şi la sindicatul ziariştilor rugându-le să participe prin delegaţi la o anchetă care se va face la uzinele din Reşiţa.

Sindicatul ziariştilor a refuza, să răspundă invitaţiei pe motivul că ziariştii neflind în măsură să controleze şi să aprecieze datele procurate şi explicaţiile date de personalul societăţii nu pot să primească a face parte dintr'o comisiune de anchetă.

Dl. C. Gh. Costa-Foru, preşedintele Asociaţiei presei, primind invitaţia D-lui Veith, a trimis o adresă tuturor directorilor de ziare rugându-i să participe la anchetă. Dl. Alexandru Mavrodi, directorul ziarului „Viitorul“ a refuzat invitaţia D-lui Costa-Foru printr'o lungă scrisoare accentuând că Dsa răspunde preşedintelui Asociaţiei presei şi nicidecum reprezentanţilor acelora „cari patronează la „Reşiţa“ jefuirea unei părţi din avuţia noastră naţională.

„Nu acum când s'a depus proectul pe biroul Camerei e momentul pentru a provoca ancheta în chestia Reşiţa, influenţând astfel în mod făţiş sau mai bine zis siluind conştiinţa deputaţilor. Interesul d-lui Veith şi al patronilor e şi interesul d-lui Costa-Foru, şi de aceea acţiunea d-lui Costa-Foru le este destul de preţioasă şi pentru d-sa destul de preţuită. In adevăr în cercurile presei din Capitală se vorbeşte cu indignare de faptul că d-l Costa-Foru, care posedă deja 150 acţiuni „Reşiţa„ a mai luat asupra-şi cele 100 acţiuni oferite d-lui Veith Asociaţiei presei şi refuzate de comitetul acesteia.“

Incercarea d-lui Veith de a mistifica opinia publică şi de a silui voinţa parlamentului a dat greş prin faptul că ea a fost demascată la timp de presa cinstită şi conştientă de menirea ei.

INFORMAȚII

Inaugurarea Cercului de studii al partidului național-liberal din Cluj va avea loc după vacanțele Paștilor.

Data și programul inaugurării se vor publica în curând.

■

Din cauza Sărbătorilor Paștilor, viitorul număr al ziarului nostru va apare Miercuri 4 Mai la orele obișnuite.

■

Persoana care a găsit *un permis de liberă circulație pe căile ferate* pe numele D. Tomescu, directorul ziarului „Înfrățirea" este rugată călduros a-l aduce la redacția acestui ziar.

■

Judiciare

O delegație de magistrați ardeleni a sosit în Capitală și urmează să se prezinte d-lui Antonescu ministrul justiției, spre a protesta contra felului cum s'a făcut ultima mișcare în magistratură.

Comerciale

În zilele 14—27 Mai 1921 va avea loc la B.-Pesta un târg internațional de mostre. Acei dintre comercianți și industriași care vor să participe la acest târg pot să se anunțe la: Reuniunea comercianților, la Sfatul negustoresc sau la Camera de comerț până în ziua de 3 Mai Pentru invitarea comercianților români de a participa la acest târg a sosit în Cluj secretarul general al camerei de comerț din B.-Pesta.

Pe lângă Camera de comerț din localitate se va înființa un curs de limba română pentru comercianți și industriași.

■

Ziarul „Dacia" publică următoarele:

„Suntem informați în urma legii prin care se aplică taxa de 50 la sută asupra mărfurilor de proveniență germană, guvernul german a prohibit cu desăvârșire orice export de mărfuri și materii prime petru România.

„Știrea aceasta a fost comunicată telegrafic d-lui prim-ministru general Averescu la Mehadia".

Financiare

Până la acordarea despăgubirilor ce ni se cuvin de la germani, guvernul nostru a fixat în bugetul extraordinar o sumă de 200 milioane lei, care se va acorda ca aconturi păgubiților de război.

Cotele ce se vor da, se vor stabili de către o comisiune și vor varia după natura pagubelor și după însemnătatea sumei.

Probabil că sumele mici până la 5000 lei se vor achita integral.

În același timp, Direcțiunea generală a despăgubirilor de război din ministerul de finanțe informează că lichidarea despăgubirilor de război nu se poate face decât în urma unei legi speciale, făcută de guvern. Până atunci orice cerere făcută în acest sens acestei direcțiuni, va fi zadarnică.

■

Cu ocazia sărbătorilor, societatea orfanilor de război a împărțit haine și ghete copiilor din Cluj.

Muncitorești

Cu ocazia zilei de 1 Mai muncitorii din Cluj au organizat o frumoasă serbătoare câmpenească în împrejurimile Clujului. Vor lua parte toți muncitorii cu familiile lor.

*

Lucrătorii dela minele de aur din Baia Sprie și Valea Roșie (Transilvania), au părăsit mișcarea socialistă, formând un sindicat național.

■

Șciare

Gazeta oficială Consistorului săsesc publică numele Comisarilor guverniali pentru examenile de maturitate. Acestia sunt:

Pentru liceul din Bistrița și Brașov, d-l prof. universitar din Cluj dr. Augustin Kisch. Pentru liceul și școalele reale din Sibiu, d-l prof. universitar din Cluj Florin Ștefănescu-Goangă. Pentru liceul din Mediaș, d-l prof. liceal din Cluj dr. Constantin Lacea. Pentru liceul din Sighișoara, d-l Secretar General Lutz Corodi.

Același organ reproduce o ordonanță a Secretariatului General al Instrucțiunei din Cluj, conform căruia limba și literatura română nu este unul curent școlar obiect de examinare la examenile de maturitate dela școalele confesionale. Abia anul viitor se vor face examele și din studiile acele.

■

Societatea institutorilor și institutoarelor din România aduce în cunoștința membrilor corpului didactic primar din toată țara, că congresul anunțat a se ține în zilele de 5 și 6 Mai se amână pentru o dată ce se va anunța ulterior cu scopul ca societatea să utilizeze tot timpul de care dispune numai în lupta ce trebue să ducă pentru îmbunătățirea situației materiale a corpului didactic.

■

Administrative

Aflăm că toate chestiunile de încuartiruire militară vor trece în competența biroului civil de cuartiruire de sub conducerea d-lui dr. Tiplea.

■

Agricole

Ministerul de agricultură ne informeaza că în urma ploilor din zilele acestea sămănăturile merg foarte bine în Ardeal.

■

Artistice

Citim în ziarul „Satu-Mare" că concertul tenorului Grozăverescu dat în Careii-Mari a avut un frumos succes. A asistat pe lângă publicul român, toți Ungurii iubitori de muzică. Cântărețul a fost frenetic aplaudat de către asistență.

*

Diverse

Tragerea a 3-a a loteriei „Asociației generale a Presei Române" s'a amânat. Motivul amânărei precum și ziua viitoarei irevocabile trageri vor fi comunicate ulterior.

*

Este știut și nimeni nu poate contesta că cele mai solide și cele mai elegante ghete sunt numai ghetele Budischowsky care poartă pe talpă semnătura fabricantului.

Citim în ziarele din București: „Lucrătorii dela minele de aur din Brad, sunt în grevă de 15—20 zile, deoarece societatea „12 Apostoli" îi ține într'o nedescrisă mizerie. Ei au cerut printr'un apel disperat, ca arbitru pe d-l ministru Grozea, care va pleca în Transilvania, și va căuta o soluție de împăcare între societate și lucrători."

■

A murit la București și a fost dus la ultimul lăcaș Alexandru Bellu, unul dintre cei mai devotați membrii ai partidului național-liberal și fost în mai multe rânduri reprezentant al țării în parlament.

Ceeace trebue să fie legat de amintirea mult regretatui Al. Bellu, este faptul că a fost unul din acei mari proprietari de pământ care a sprijinit reformele agrare și a ajutat la grabnica lor înfăptuire.

■

Baia de aburi Diana este deschisă Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru bărbați; Miercuri, Vineri pentru femei. Baie sunt zilnic afară de Luni.

■

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea și apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmacentice Cluj.

■

„UNIVERSUM", inteprindere technică de instalațiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală electrică, și tot felul de reparațiuni cu prețurile cele mai avantajoase. Prima intreprindere curat românească, Cluj, Strada Meșter 5. Telefon 841. 13

■

Contra durerei de stomac, contra diariei întrebuințați numai *Vinul de Afine* preparat de Dr. BIRO care are efect sigur.

Fiind foarte plăcut la gust se ia ușor de către copii.

Prețul unei sticle Lei 10— Depozit principal farmacia Dr. Biró Piața Unirei Cluj.

■

S'a deschis modern transformat cafeneaua „ASTORIA" în Strada Regina Maria 18. Vinuri de Egerhâzi din Turda. Prețuri moderate. Seară concertează orchestra de primul rang.

■

Dr. Lăzărescu, medic-șef al Casei Cercuale, Specialist în boale Interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40.

■

In piața Ștefan cel Mare Nr. 2 s'a deschis *„Bodega Teatrului"* cea mai elegantă și mai bine asortată bodegă din Cluj. Vinuri escelente, liqueururi, țuică de Văleni etc. Tot felul de gustări alese și recituri. Serviciu culant și prețuri moderate.

■

Dacă doriți să Vă îmbrăcați copii elegant și eftin, veți găsi tot felul de îmbrăcăminte numai la ADLER *magazin și fabrică de haine și chipiuri pentru copii.* Str. Iuliu Maniu 5.

Modificarea legii învățământului universitar

Din inițiativă parlamentară se va depune în Parlament, după vacanță, un proect de lege, prin care legea învățământului secundar și superior ce este în vigoare, va suferi unele modificări foarte importante.

Așa, se vor uprima docenții și conferențiarii întrucât s'a constatat că docența nu era la înălțimea nevoilor de azi și că cinci-șase docenți la o catedră cari existau până acum la facultățile de medicină din Capitală, nici nu își țineau cursurile. In cât, corpul profesoral al Universităților se va compune de aci înainte, numai din profesori titulari, profesori agregați, profesori ajutori, șefi de lucrări și asistenți.

Profesirii titulari și profesorii agregați, vor face cursurile universitare, precum și conferințele și lucrările practice cari se raportă în chip nebilocit la aceste cursuri, putând fi ajutați la aceasta de preparatori, asistenți, șefi de lucrări și de profesorii ajutori recrutați după modalitățile prevăzute în această lege.

Ei pot ocupa nosturile de director de seminar, laborator, institut universitar ori clinică, prin spitale, alipite pe lângă universități.

Când o catedră ocupată de un profesor titular devine vacantă, ministerul însărcinează cu suplinirea ei pe unul dintre profesirii titulari, profesori agregați sau profesori ajutori ai facultății, carî va fi fost recomandat cu majoritate de consiliul profesoral al facultății.

Pentru suplinire, consiliul facultății trebue să recomande ministerului, suplinitori cel mai târziu până la 20 zile dela data când catedra a devenit vacantă.

In cazul când consiliul facultății nu se conformă dispozițiunii de mai sus ministerul va numi un suplinitor din oficiu.

Nimeni nu va putea obține titlul de profesor titular la facultatea de teologie, dacă nu este creștin ortodox.

Se vor recomanda de preferință clericii hirotonisiți.

Profesorii titulari, profesorii agregați, profesorii ajutori și șefii de lucrări cl. I-a și cl. II-a, sunt inamovibili. Ei nu pot fi suspendați, permutați sau excluși din corpul didactic, decât în conformitate cu prescrierile acestei legi.

Pentru cursuri altele decât cele ce se predau de profesorii titulari și profesorii agregați, ministerul cu avizul consiliului facultății, poate însărcină cu predarea acestor cursuri pe profesorii ajutori dela aceiași catedră.

Profesorul ajutor va fi obligat ca în termen de o lună dela data înscrierii ce a primit, să depună la decanat un plan detaliat al cursului ori al suplimentului de curs ce urmează a face.

Consiliul de facultate se compune din toți profesorii titulari și profesorii agregați ai facultății; profesorii ajutori vor lua parte cu voce consultativă și numai la întocmirea orariilor.

Personalul științific al laboratoriilor, seminariilor și institutelor facultății universităților din România, se va compune treptat cu creșterea necesităților din preparatori (o singură clasă), asistenți (2 clase), șefi de lucrări (2 clase) și profesori ajutori (o singură clasă).

Acest personal științific, afară de preparatori, formează împreună cu profesorii agregați și profesorii titulari universitari, corpul didactic universitar.

La orice laborator sau clinică, directorul va fi ajutat de cel puțin un asistent.

Toată corespondența adresată în străinătate și în special în America trebule francată la origine.

Scisorile ne francate, sau insuficient francate se vor înapoia expeditorului spre francare.

Iar dacă aceia sunt necunoscuți se vor trece în rebut.

■

Joi Aprilie s'a pierdut pe str. Regele Ferdinand un portmoneu cu mai multe acte pe numele Horoș Grigore și suma de lei 300. Cine l'a găsit este rugat a trimite act le la redacția ziarului „Înfrățirea", reținând banii.

■

S'a deschis în Cluj, Piața Unirî No. 15. Marele Magazin de încălțăminte RAFTOPOL din București. Incălțăminte pentru damenbărbați și copii, cele mai noui modele din străinătate și executate în atelierul propriu. Pantofi Elvețieni bărbătești de box 280 Lei. Ghete elvețiene bărbătești de box 300 lei.

Se mai aduce la cunoștința onor public că a mai sosit un transport nou de încălțăminte și anume: Ghete și pantofi roșii și de lac bărbatești. Ghete și pantofi de dame, escarpeni și cu barete, de antilopă și olandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marca veritablă Elvețiană „Babby".

La fostul Consum C. F. R Calea Regele Ferdinand Nr. 40 s'a pus în vânzare în ziua de 4 Maiu a. m. 9 h. 1921 diferite mărfuri cu licitație bublică.

Banca Centrală.

■

Un interesant concurs literar dechide „Gazeta Ardealului" va publica, dela 1 Mai începând în curs de treizeci de zile:

10 nuvele,

10 poezii,

10 critici literare dintre cele mai bune din literatura noastră, de autorii cei mai buni și mai cunoscuți — fără însă a indica numele acestor autori și titlurile acestor nuvele, poezii și critici.

Acei dintre cititorii noștri, cari vor comunica Juriului instituit de „Gazeta Ardealului" titlurile și autorii celor 30 de produse literare, vor participa la câștigurile premiilor celor mai mari.

■

La cheta organizată Duminecă pe stradă de către d-nele din loc cu „Diversum" s'a văzut și cutii cu cruce roșie.

D-na Docan președinta Crucii Roșii ne roagă și aduce la cunoștință publică pentru a evita interpretări regretabile, că Crucea Roșie nici nu a scris, nici nu are nici o parte la aceasta colectă a și reclamat la persoanele în drept.

■

Biró Andor, Manufactură Engross, Cluj, Str. Korniss No. 2.

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Situația internațională

Conferința de la Lympue s'a sfârșit fără prea îmbucurătoare rezultate. Convorbirile dintre Lloyd George și Briand n'au avut nimic hotărâtor. Briand cere aplicarea integrală a tratatului din Versailles pe când premierul englez e de părere să se mai asculte Germania înainte de a lua hotărâri definitive. Se pare că această conferință a fost convocată numai pentru a se cunoaște dinainte punctele de vedere francez și englez. Consiliul suprem care se va întruni la Paris astăzi să decidă asupra chestiunei reparațiunilor, a Sileziei superioare și a insulei Jap pentru posesiunea căreia sunt rivali: Japanezii și Americanii. Ne punem întrebarea dacă după fiascoul lui Harding, va participa la ședințele Consiliului suprem și reprezentantul Americei și cu ce mandat.

Tirolul a hotărât printr'un plebiscit „de încercare" alipirea de Germania. Exemplul tirolului poate fi urmat și de celelalte provincii austriace sau poate chiar de Austria întreagă cu toată opoziția cancelarului Dr. Mayer. De altfel curentul pentru unirea cu Germania crește în Austria și e justificat prin totala indiferență cu care e tratată Austria de Aliați cu toate promisiunile încontinuu repetate că va fi ajutată să iasă din starea actuală așa de mizerabilă. Situația din Asia-Mică continuă să fie neclară. Comunicatele grecești anunță dacă nu victorii strălucite cel puțin menținerea pe vechile poziții; cele franceze anunță înfrângerea trupelor grecești.

Un lucru e cert: guvernul grecesc a decretat mobilizarea încă a patru contingente, ceea-ce înseamnă că Kemaliștii rezistă cu o deosebită îndârjire.

In urma acestei situații tulburi din Asia-Mică, Grecia caută o apropiere da Serbia. In acest scop s'a ce dat Serbiei o zonă liberă la portul Salonic, care va fi administrată de Sârbi.

Dieta poloneză se va întruni la 5 Mai pentru a ratifica tratatul de alianță româno-polon. Necesitatea acestei alianțe pe care am susținut-o cu tărie apare acum mai mult ca oricând, în urma comploturilor bolșevice descoperite la noi care trebuiau să premeargă năvala hoardelor roșii asupra noastră și a polonezilor.

In Ungaria după ce încercarea de restaurare a lui Carol de Habsburg a dat fiasco, se discută unir a personală dintre aceasta și România sub sceptrul Regelui Ferdinand. Magnații originari din Ardeal ar vedea cu simpatie această unire care nu ar însemna decât stăpânirea și mai departe de către ei a Ardealului.

Seriozitatea mișcărei acesteia poate fi mult discutată această „unire personală" neputîndu-se realiza pentrucă ar revolta întreaga suflare românească.

Relațiile economice Anglo Române

Cauza stagnărei relațiunilor. — Organizarea Angliei pentru înlesnirea legăturilor comerciale cu statele străine. — Rostul Consulatului.

Pentru a căpăta lămuriri precise în privința legăturilor economice dintre România și Anglia ne-am adresat unei persoane competinte din Cluj care ne-a spus următoarele:

Acum, după războiu relațiunele economice ale Românlei cu Anglia sunt slabe. Cauza principală e valuta românească scăzută și starea transporturilor din România care nu dă posibilitatea unui export și deci a unui schimb de valori cu mărfurile găsite pe vapoare până în porturile țărei românești. (Se știe că există comunicații regulate cu Anglia pe mare prin via Constanța și Galați).

Pentru a face posibil comercianților din toată lumea să se pună în legătură cu fabricanții englezi Anglia a organizat un serviciu de informațiuni foarte întins. Centrala aceastui serviciu se afla în Londra pe lângă Departamentul Comerțului Exterior având menirea de a arăta importatorilor din străinătate acele fabrice și acei engrosiști, cari pot exporta marfa căutată în condițiunile cele mai avantagioase și în timpul cel mai scurt. Totodată biuroul va pune în legătură directă pe fabricantul sau exportatorul cu firma străină care dorește a face cumpărări pe piața engleză.

Pentru a putea îndeplini această menire, susnumitul Departament (în afară de organizația sa centrală foarte desvoltată și al cărui organ oficios e revista săptămânală *„Board of Trade Journal"*) are un număr însemnat de representanți în toate statele străine; și anume reprezentanți diplomatici comerciali, pe lângă fiecare legațiune sau ambasadă precum și consulate britanice. Va să zică comercianților români, și mai ales celor din Transilvania și Banat cari nu cunosc firmele Angliei cu care pot lucra în modul cel mai favorabil. Departamentul menționat prin Secretarul comercial din București și prin Consulatele britanice din București, Cluj și Cernăuți le dă posibilitatea să intre în legătură cu firmele de care au nevoe. Se înțelege de la sine că pentru astfel de intervenții Consulatele nu percep nici o taxă.

Mai este de remarcat că există un *sistem de credit pentru țările cu valuta depreciată*, inaugurat de Guvernul britanic și care face mai ușoară scordarea de credite prelungite sub condițiuni determinate de către exportatorii englezi pe seama comercianților lor străini și care sisem s'a extins și asupra Românlei.

In fine s'a înființat în anul trecut în București Camera de Comerț britanică.

Din Anglia s'ar putea importa în Transilvania — pentru a înșira numai unele articole principale — mașini și instalațiuni technice, de cari are lipsă industria deja existentă și cea care se va înființa în Ardeal, mai departe diferite materii brute pentru industria textilă (bumbac, coloare etc.), încălțăminte, îmbrăcăminte și alte articole textile, în general tot felul de mărfuri de manufactură și fabricate.

Desigur că întrebarea care se dune este: ce schimb de mărfuri s'ar putea face cu Anglia?

România ar putea exporta afară ce petrol, diferite lemne pentru coloniile și protectoratele Angliei, spre exemplul în Egipt etc., cereale și alte produse agricole, spirt, și ev ntual minereuri ca de exemplu bauxital' etc.

In fine ar fi bine dacă — profitând de cele arătate mai sus — comercianții români s'ar ocupn de acum și cât mai grabnic să încheie legături cu Anglia, chiar dacă comenzile din cauza valutei nu se pot face de prezent, așa că în momentul când greutățile de comunicații și criza valutară se vor înlătura, vor fi în starea comanda acolo unde pot cumpăra cel mai eftin și în condițiunele cele mai convenabile, cunoscând deja fabricanții, expertatori și mărfurile engleze.

Wy.

Ultime informațiuni

Prin fir special dela coresp nostru din București

Ora 1 p. m.

Petroliștii s'au consfătuit cu reprezentanții statului în vederea refacerii producțiunei petrolifere.

*

După acanța parlamentară, M. S. Regele va face o excursiune în Bucovina și Basarabia.

*

Relațiile comerciale între Polonia și Ungaria au fost reluate.

*

Informațiuni din Londra relatează că faimosul colonel Boyle tratează în numele statului român concesionarea terenurilor petrolifere. Opinia publică e nedumerită.

*

S'au făcut noui numiri de prefecți în Ardeal.

*

Guvernul a aprobat deciziunea luată de d-l Titulescu ca pe viitor bonurile de tezaur să se emită numai în lei.

Cronica Politică

Armistițiu politic. Marea sărbătoare a Invierii este mai ales astăzi un prilej de pace și un îndemn spre iubire.

Și chiar în lumea politică, acolo unde îndârjirea luptei este mai fără preget, unde patimile și ambițiunile nu-și domolesc o clipă glasurile, unde urile sunt mai clocotoare și răzbunările mai feroce decât oriunde, chiar în lumea politică, evocarea blândei figuri a fiului omului a găsit un ecou de pace,

Intre diferitele noastre tabere politice a intervenit un armistițiu care nu prin voința lor s'a încheiat ci prin sublima jertfă a lui Christ.

Niciodata din ciocniri de pasiuni n'a isvorât vre-o binefacere pentru oameni. De aceia am dori ca din liniștea sufletească de astăzi să rămîie ceva și pentru viața politică de mâine,

Vizita unui distins confrate.

Am primit azi la redacție vizita D-lui William Andrist, un distins ziarist elvețian, care reprezintă principalele gazete din confederația helvetică. D-sa a venit în România acum trei săptămâni iar în Cluj se află de trei zile. Scopul acestei călătorii este de a face o anchetă asupra situației politice și economice din România și în deosebi de a constata dacă, așa cum se crede în Occident, Bolșevicii sunt gata să invadeze România.

D-sa a culeș până acum impresiuni foarte favorabile țării noastre, impresiuni pe cari le vom face cunoscute cititorilor noștrii în primul număr al ziarului care va apare după sărbătorile Paștilor.

Cetiți „Infrățirea"

Un mare festival franco-român

Pentru a sărbători pe marii învățați cari au venit din Franța generoasă ca să contribue cu știința și entuziasmul lor la a face din Cluj un centru de cultura latina, Sindicatul Presei Române din Ardeal a hotărât să organizeze la Teatrul Național, în ziua de 8 Maiu (Duminecă Tomei) un mare festival franco-român.

Amanuntele asupra acestei sărbătoriri a misionarilor Franții și a spiritului francez, le vom publică în numărul viitor al ziarului nostru. Pentru un moment, putem anunța că programul cuprinde un cuvânt omagial al d-lui Profesor Univ. Al. Lepădatu, o conferință a d-lui Em. de Martonne, profesor la Sorbonna despre **„Noua Românie și situația ei în Europe"** o piesă din repertoriuul francez jucată de artiștii Teatrului Național. O odă Franții scrisă și cetita de d-l Zaharia Barsan, declamații române și franceze de artiști ai Teatrului, arii franceze și române cântate de d-nele Roman, Lia Pop, d-l Jan Atanasiu, etc. Orchestra operii va cânta o simfonie.

Trecerea frontierilor

— Noul regulament al direcțiunei vămilor —

Pentru a se pune capăt dificultăților de trecere peste frontieră a locuitorilor cari au terenuri întretăiate de linia de frontieră, direcțiunea vămilor a întocmit un nou regulament. Prin acest regulament se prevăd următoarele:

Locuitorii de pe teritoriul român și cei de pe teritoriul străin, cari au pământuri tăiate de linia de fruntarii sau situate în întregime în zone de 6 km. dela frontieră, cei din România în țarile vecine și cei de acolo în România, pot trece deoparte și de alta spre a-și cultiva pământurile.

De acest favor vor beneficia numai cei cari pot justifica stăpânirea pământului anterior ultimelor delimitări. Trecerea se va face în baza unei legitimați eliberate de autoritățile respective. La sate legitimația va fi vizată și de postul de jandarmi.

In această autorizare de trecere se va arăta inventarul precis de ce se trece.

Toți locuitorii sunt obligați, atât la plecare cât și la sosire să se prezinte la postul de jandarmi sau polițiile respective pentru viză. Legitimațiile locuitorilor din România vor fi vizate de șeful vămii și de comandantul grănicerilor. Viza e valabilă numai în timpul zilei și numai prin vămi și sucursalele lor. Locuitorii vor purta haine civile, fără arme, scrisori, cărți sau jurnale.

Sub condiția de reciprocitate nu se va face nici o rechiziție de animale, vehicule, harnașament, semințe și unelte agricole, cari au fost importate și nu se va împiedeca libera înapoiere.

Locuitorii vor garanta aducerea inventarului agricol, prin sume de bani consemnate, sau garanție de bancă.

Proprietarii de pământuri vor putea să importe produsele recoltei afră taxe vamale, dacă grânele se aduc netreerate (cu paie). Importul în scutire se va face dela 1 Iunie până la 15 Noembrie, iar pentru vinuri scutirea se mentine până la finele lunei Noembrie.

Sub condiția reciprocității proprietarii străini cari vor poseda la noi pământuri întretăiate vor putea de asemeni să-și scoată din țară produsele cu scutiri de taxe vamale. Termenul de export va fi dela epoca recoltei până la 1 Aprilie anul următor.

Proprietarii și arendașii sunt obligați să facă declarații de cantitățile și calitățile recoltei. Nu vor avea voe să scoată din țară cantități mai mari sau de altfel de cum au avut recolta.

Când produsele vor fi vândute la locurile de recoltare, proprietarii români sunt datori să aducă în țară moneda națională.

Răspuns unei mârșăvii.

In urma articolului nostru intitulat „Banca Agrară", ziarul „Voința" crede că-și poate îngădui să utiliseze și să tilmăcească într'un mod cu desăvârșire mârșav elementele unei discuții pe care am crezut că pot s'o am cu *prietenul și colegul meu de presă d-l Vasile C. Osvadă.*

Este, da, adevărat, că, acum câteva zile, am consultat pe d-l Osvadă într'o chestiune cu caracter personal a cărei delicată intimitate nu credeam că ar putea fi divulgată nici măcar de omul de bancă, necum de prietenul și colegul de presă. Articolul din „Voința" însă mă sileste să constat cu părere de rău că omul de bancă nu e decât un om neserios iar cel pe care l-am crezut prieten un om detestabil.

Cât despre explicația care se încearcă a se da articolului nostru, e de ajuns să spun că acum patru lumi de zile am refuzat să primesc 5 acțiuni „Reșița", pe care, fără nici o cerere din partea mea, mi le reservase „Banca Agrară" și pentru prim'rea cărora a insistat într'un mod cu totul suspect. Și atunci întreb: când ai încercat să câștigi tăcerea unui ziarist distribuindu-i acțiuni de ale Societății „Reșița", mai ai dreptul să vorbești de „șantaj" și de „inconștiență"?

D. Tomescu.

Cu prețuri reduse!

Curăță vopsește și spală

„KRISTÁLY"

Spălătorie chimică cu aburi, Cluj.

Fabrică și Depozit principal

Str. Bucovina Nr. 32.

Primește și face expediții cu poșta.

Gospodăria financiară a Cehoslovaciei

La începutul anului 1920, situaţia financiară a Cehoslovaciei nu era tocmai bună.

Cheltuelile mari făcute pentru reorganizarea ţării, pentru organizarea armatei, pentru menţinerea corpului administrativ şi pentru aprovizionarea din străinătate, au mărit datoriile publice şi externe ale statului, iar venituri e erau foarte slabe. A găsi eşire din încurcătura financiară, nu era lucru uşor.

Trebuia un financiar bun, care reorganizând gospodăria financiară, să pună bazele unei orânduiri financiare mai solide. In persoana lui M. Engliş, numit ministru de finanţe, Cehoslovacia şi-a găsit salvatorul.

In clipa când noul ministru a luat conducerea finanţelor cehe, situaţia era de aşa natură încât nici un împrumut extern nu se mai putea contracta. Programul noului ministru era următorul:

1. Lichidarea împrumutului de războiu al fostei monarhii austro-maghiare.
2. Reducerea cheltuelilor administrative.
3. Reducerea cheltuelilor pentru armată.
4. Echilibrarea cheltuelilor şi veniturilor la lucrările publice.
5. Impunerea de impozite noi.
6. Aranjarea împrumuturilor.

In ceace priveşte lichidarea împrumutului de războiu austro-maghiar, guvernul ceh a recunoscut acest împrumut posesorilor de bonuri cari sunt cetăţeni cehi, preluând bonurile cu 75 la sută din valoare, dacă aceşti posesori vor subscrie la împrumutul ceh nou de 5 la sută şi 3½ la sută. Imprnmutul de războiu circulator în Cehoslovacia este de aproape 6 miliarde cor. Partea luată de statul ceh asupra lui rămâne deci 4500 mil. cor. în rentă de 5 la sută şi 3 la sută sub numele de împrumut intern. Prin procedeul acesta statul ceh câştigă 1½ miliard de coroane.

In administraţia internă, noul ministru a luat dispoziţiunea, că nici un resort să nu poate dispune peste mai mult decât a 12-a parte din budgetul său, şi cheltuirea unei sume mai mare de 50.000 cor. se poate efectua numai cu consimţirea ministrului. Pentru aranjarea situaţiei funcţionarilor, s'a creat un credit de 1600 mil. cor. Pentru aranjarea finanţelor comunale şi provinciale, statul a cedat acestor foruri o parte din venitu ile directe.

Pentru intensificarea industriei cehe, era necesară reducerea unor impozite, ca de pildă impozitul pe cocs. Aceste reduceri trebuiau însă acoperite iarăşi prin rezervele budgetului (1.3000 cor.)

Spre a acoperi întregul deficit, ministrul de finanţe (introduse impozitul asupra moştenirilor, impozitul la câştigurile de export, impozitul asupra forţelor hidraulice.

Această gospodărie a avut ca rezultat că, budgetul 1921 s'a echiliberat,

In urma administraţiei sănătoase echilibrul financiar dela finele anului era 1920 aproape retabilit.

Industria având tot sprijinul statului ceh, impozitele fiind organizate, exportul bine pornit Cehoslovacia îşi va reface în curând finanţele, îşi va achita datoriile şi îşi va restaura valuta.

Gândindu-ne la modul cum a fost orânduită gospodăria financiară din această ţară, nu putem să nu cumpănim situaţia de acolo cu cea de la noi şi simplitatea orânduirei cehe cu încurcaţa reformă financiară pregătită azi la noi.

Societatea Naţională de Cruce-Roşie a Românieî fil. Cluj.

Convocare.

Soc. Crucea Roşie Rom. fil. Cluj invită la a II-a,

Adunare Generală.

care va avea loc la Cluj la 11 Mai 1921 orele 11 a. m. în Sala festivă a Prefecturii judeţului.

ORDIN DE ZI:

1. Cuvânt de deschidere
2. Raportul Cassierei
3. Adm. gen. întăreşte membrii coopaţi în sensul Art, II.
4. Descărcarea gestiunei trecute.
5. Event. propuneri în cadrul statutelor.

La această Adunare generală se invită toţi membrii Crucii Roşii, ei pot fi reprezentaţi prin procură sau simple scrisori de delegaţii depuse cu 24 ore înainte de ziua Adun. gen. la biroul ei banca „Economul" 1 membru poate reprezenta 10 membrii (Art. 15).

Fiecare cotizaţie de 5 Lei dă dreptul la 1 vot. la cotizaţiile mai mari până maximum 10 voturi, ori cât de mare ar fi cotizaţia anuală (Art. 16).

Cluj 20 Apr. 1921.

Sidonia G. I. Docan
preşedintă.

M. Suciu
secretara.

Pretutindeni în Ardeal se citeşte ziarul „INFRĂŢIREA"

MARE REVOLUŢIE

în preţurile articolelor de coloniale au sosit dela Galaţ şi se vând cu cele mai reduse preţuri:

Sardele franceze mari cutia		Lei 27
„ portugeze cutia		dela 7 la 14
Tohn cutia		Lei 12
Cafea Santos	Kgr.	„ 25
Orez indian	„	„ 11
Masline Vollo	„	„ 30
Unt de lemn Francez	„	„ 60
Macaroane		15
Rahat cu fisticuri	„	„ 36
Halva de Smirna	„	„ 45
Salam de Sibiu	„	„ 90
Bonboane Zamfirescu	„	L. 80 şi 90
Icre negre 10 Deca		Lei 60

Bonboane Riegler, Capşa, Portocale de Jaffa pentru dulceaţă şi dessert, Vinuri superioare de Arad, Baron Kemény, Licheruri indigene şi streine, Şampanii indigene şi streine.

Ella Goldfarb
Delicatesse
Str. Universităţei No. 1, Cluj

Oficiul Sanitar Superior Cluj.

Nr. 520—1921.
Of. sanit. sup.

In baza ordinului Ministerului de Interne inspectoratul general al sănătăţii şi ocrotirilor sociale din Cluj. Nr. 5305—921 sunt invitaţi toţi d-nii medici — medici veterinari — farmacişti şi dentişti din Cluj, a se prezenta personal la serviciul sanitar din loc (Calea Victoriei Nr. 42) în ziua de 4 şi 6 Maiu a. c. cu documentele necesare pentru clarificarea situaţiuni militare.

Cluj, la 26 April 1921.

Indescifrabil
medic şef al oraşului

De vânzare ELECTROMOTOR

30 HP. 220 Volt 1450 tururi 70 Amperi nou.

Informaţiuni la administraţia ziarului Infrăţirea şi la ziarul Democratul Cernăuţ. 643

La Adm. Ziarului Infrăţirea şi la ag. de publ. Reclama se primesc ori ce reclame pentru

Programul Teatrului Naţional din Cluj.

Pe stagiunea 1921—1922.

La Râmnicul Vâlcea

20 klm. depărtare de staţiunile balneare
Govora, Olăneşti şi Călimăneşti
se deschide la 1 Maiu 1921
Berăria, Bodega şi Restaurantul „Hotel Splendid"
Strada Traian 109 — R. Vâlcea (centrul oraşului)
609 □ Cinematograf în fiecare seară. □
Sală elegantă. □ Mobilier nou. □ Grădină frumoasă.

Atenţiune !!

Serbarea de deschidere a

Localului de petrecere

Elisabeta

va avea loc la

1 Mai ora 5

dimineaţa

Ca întotdeauna publicul va fi servit cu multă atenţiune. Se găseşte în totdeauna:

grătar special cu pârjoale, muschiu etc.

mâncări calde şi reci, băuturi excelente, muzică de ţigani. 602

Telefon 13-64.

Cu toată stima: RAPOLTI IOSIF regele pârioalelor.

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în aur, argint şi nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magaziaul

Fenyö şi Braunfeld
Cluj, Piaţa Unirii No. 9
20 **Telefon No. 350**

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI MOBILE ŞI PIANE

să nu-ţi pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjatele saloane de mobile ale

SZEKELY şi RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii
Persoanelor de încredere se face vânzarea şi cu plată în rate

---

Dacia-România

Societate Generală de Asigurări din Bucureşti.

468

Agenţia Principală **din Tg.-Mureş** şi-a început operaţiile la începutul Martie crt. — Face ori-ce fel de asigurări, sub cele mai avantagioase condiţiuni. □ □

Sediul la Sucursala Băncei Românești, Târgu-Mureş.

A APĂRUT:
Anul IX. — No. 3. Martie 1921.

„DEMOCRAŢIA"

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ŞI SOCIALA

REDACŢIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAŢIA: Strada Academiei No. 17

CU URMATORUL SUMAR:

Mircea Djuvara. — Noile ţinuturi, Constituţiunea şi Constituanta. — I. Primit-a Ardealul prin unire Constituţiunea vechiului Regat. — II. Poate păşi Parlamentul actual în votarea unei noi Constituţiuni?

Anghel Dumitrescu. — Despre necesitatea înfiinţărei unui consiliu legislativ.

Cronica internă.

Cronica externă.

Fapte şi Documente: Convenţiunea încheiată între Banca Naţională şi Ministerul de finanţe. — Estinderea foloaselor legii pentru încurajarea industrii naţionale în teritoriile alipite. — Transmisiunile de bunuri industriale şi miniere. — Sesiunea Ligei Naţiunilor dela Geneva. — Aranjamentul internaţional asupra reparaţiilor.

Se găseşte de vânzare la toţi depozitarii, chioşcarii şi vânzătorii de ziare
Preţul unui număr 4 Lei.

---

22 **Este adevărat artistic, cum se curăţă şi vopseşte la CZINK Cluj, strada Dezsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 şi Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 556**

Supliment de Paşti al ziarului „Infrăţirea“

Sfintele Sărbători la Ierusalim

In fiecare an, în timpul Săptămânii Sfinte, veniţi din toate colţurile lumei, mulţimi de pioşi, în cari se amestecă toate naţiunile pământului, se îngrămădesc la Ierusalim pentru a bate drumurile pe cari le-a străbătut Christos. acum două zeci de veacuri, în zilele sale de agonie. Să le urmăm pe aceste căi în tovărăşia unui scriitor pentru care Orientul nu are taine, care ştie să zugrăvească, cu o artă evocatoare atât de puternică, feericitele sale aspecte ca-şi contrastele isbitoare.

Louis Bertrand, strălucitul autor al lui „Saint-Augustin“ şi al „Mirajului Oriental,“ ne va călăuzi spre toate aceste sanctuare care ne apar înconjurate că de-o aureolă mistică.

*

Să vezi Paştile la Jerusalim, să urmăreşti pas cu pas urmele marei drame sfinte a *Iubirii*, numai ideia aceasta şi este în stare să ne entuziasmeze pe noi Occidentalii, credincioşi sau necredincioşi.

Pentru toţi, Paştele sunt comemorarea uneia din marile date ale umanităţii, şi în ce cadru! — ne gândim — în ce decoruri, în ce entuziasm şi în ce credinţă. Visăm o învierə triumfătoare a trecutului în jurul Divinului Inviat. Paştele la Jerusalem! Numai aceste cuvinte, sunând ca nişte clopote de catedrală, ni umplu urechile cu o nemărginită vibraţie sonoră şi ne înveselesc imaginaţiile. Ni se pare să numai aci, în oraşul Profeţilor, lângă Golgota, poate să-şi îmbrace întreaga sa splendoare marea solemnitate creştină şi că numai aci ea trebue să ia un înţeles revelator. Cât despre mine cred că nicăeri Paştile nu e mai frumos ca la Jerusalim, şi îi invidiez cu naivitate pe cei cari au avut fericîrea să-l vadă.

Fiecare naţiune îşi are sanctuarele ei.

Nu voi spune despre aceştia că au fost dezamăgiţi: trebue să ai inima prea goală sau gândirea prea josnică pentru a fi dezamăgit la Jerusalim. Dar poate că pelerinii aceştia vor mărturisi că au găsit în Oraşul Sfânt, lucrurile altfel decum se aşteptau. Dacă pompa religioasă le-a părut meschină sau oarecum barbară pentru gustul nostru, dacă mulţimea nu i-a lămurit pe deplin, dacă în sfârşit Jerusalimul nu le-e apărut ca Cetatea Visului pe care-l nădăjduiseră, ei au luat cu dânşii diu Jerusalim emoţiuni atât de frumoase şi atât de adânci, încât nu regretă nimic.

Ciudată întâmplare! Am plecat la Jerusalim ca la o sărbătoare pentru ochii noştri. Şi se întâmplă că, în cele din urmă, numai sufletul singur e mulţumit. Ne pregăteam pentru spectacole extraordinare, şi iată, că, pentru a ne înduioşa realmente, a trebuit să ne închidem ochii pentru lucrurile exterioare. Beneficiul nostru e mai ales moral.

Trebue să spunem că în acest oraş, care este pentru noi oraşul Invierii, dar care este şi al Urii şi al Răstignirii, oraşul în care noi vedem un mare focar de iubire omenească, unde toate neînţelegerile se potolesc — în Jerusalim fiecare îşi are obiceiurile şi datele sale. Paştele evreesc nu se sărbătoreşte niciodată în aceiaşi vreme cu cel catolic, care la rândul lui nu coincide niciodată cu cel ortodox. Fiecare comunitate creştină slăveşte în ziua sa Invierea lui Christos. Şi fiecare îl sărbătoreşte în biserica sa, fără să-i pese de vecin. La Sfântul Mormânt, deschis tuturor confesiunilor dizidente, în acest dedal de capele pline de pelerini, unde slujbele se precipită într'o îngrămădire supărătoare, nu te simţi bine. El nu e locul liniştit şi frăţesc unde să-ţi placă a te ruga şi a te reculege.

Sgomotului şi măreţiei asiatice a Sfântului Mormânt, Francezul îi preferă serioasele şi nobilele ceremonii cari se desfăşură în bazilica Dominicanilor în timpul Săptămânei Sfânte.

Doi paşi mai departe, el se poate refugia, dacă vrea, în capelele diferitelor ordine de călugăriţe ca les „Dames Réparatrices.“ les „Assomptionnistes,“ les „Dames de Sion“ unde poate auzi glasuri îngereşti cântând cele mai frumoase cânturi ale liturhgiei.

Italienii au bazilica franciscană a „Sfântului Mântuitor,“ cu toate auriturile altarelor sale.

Germanii catolici au biserica dela Dormition, solemn inaugurată de fostul împărat Wilhelm. Ruşii se îngrămădesc în fastoasă lor catedrală, ale cărei domuri par că vor să strivească totul împrejurul lor. Şi în chipul acesta, fiecare rămâne cu ai lui.

Şi totuşi toţi oamenii aceştia cari se roagă în limbi şi după obiceiuri diferite, în bisericile lor rivale şi deseori ostile, toţi oamenii aceştia se împărtăşesc din aceiaşi iubire. Iubirea lui Christos este marea legătură nevăzută, care uneşte toate sufletele acestea cari se ignorează. Pentru El au venit ei din depărtări atât de mari, dela miliardarul american sosit pe yachtul său la sărmanul mujic în sdrenţe care a făcut drumul pe jos.

Să ne alăturăm deci de aceste mulţimi, cari în timpul Paştilor, se revarsă pe Pământul Sfânt. Alături de pelerinii din lumea întreagă, să urmăm pe Christos pe drumurile ultimei sale săptămâni, dela Jerichon şi muntele Măslinilor până la locul răstignirii.

Mulţimi cari cresc neîncetat

Mulţimile acestea religioase ne uimesc prin ardoarea credinţei şi prin numărul lor care sporeşte an cu an, pe măsură ce mijloacele de comunicaţie cu Palestina devin mai comode şi mai puţin costisitoare. Toate naţiunile, toate colţurile pământului sunt aci reprezentate prin miile de credincioşi.

La început, valul sfântei Ruşii, îneacă totul. Când sunt la porţile Jerusalimului, se pare că este tabăra unei armate. Apoi, valul Americanilór din Nord, catolici şi protestanţi din toate sectele, quakeri, metodişti şi chiar anabaptişti. Apoi, valul anglo-saxon şi scandinav, sporit mai ales de Germani. In mijlocul acestei Babilonii, vin apoi hoarde asiatice şi africane, Armeni şi Abisinieni negri ca nişte regi magi. In sfârşit, Latinii, Francezi, Italieni, Spanioli, Români şi Americani din Sud.

Drumul spre Jerichon

In grupuri mici izolate, sau în cete numeroase, în trăsuri, călare sau pe jos, toată mulţimea aceasta se îndreaptă spre Jerichon şi baptisterul Iordanului. Astăzi, graţie drumului făcut înadins pentru fostul Kaiser cu prilejul vizitei sale la Jerusalim, călătoria la Jerichon este o excursie plăcută. Pleci dela Jerusalim în zorii zilei, şi, fără să te grăbeşti, ajungi pe la prânz la Jerichon. Pietonii împart drumul în două, ei se opresc la hanul „Bunului Samaritean,“ iar seara se odihnesc la Jerichon.

Primăvara, această scoborâre spre valea adâncă a Iordanului şi a mării Moarte este o minunăţie pentru ochi. Primăvara grăbită şi atât de efemeră a Judeii îşi răspândeşte toate florile în ariditatea sumbră a stâncilor biblice. Pretutindeni ciclamenii foşnesc, crinii negrii şi violeţi, anemonele, şi miile de floricele dă un roşu intens numite în Palestina „picături de sânge.“ Ai zice că, pentru aniversara Pătimirei, pământul deicid transpiră tot sângele devin al Răstignitului . . ,

Simbol funebru, care se topeşte repede în splendoarea primăvăratică! Depărtezi din instinct imaginile doliului. Pare că simţii d'inainte veselia Invierii. Şi apoi, aerul e aşa de curat, cerul e aşa de albastru pe aceste înălţimi! Te laşi în voia plăcerii de a trăi, bucuriei de a merge către o ţintă necunoscută şi misterioasă. Vioi ocoleşti ultima cotitură a drumului. Eşti la sfârşitul povârnişului. Pe marea întindere roşcată a văii, unde scântee bulgări de sare, subt şiragul violet al Munţilor din Moab, se 'ntinde verdea insulă a Jerichonului: câteva case albe pierdute în desişurile de banani, de rodii şi de portocali şi, de jur împrejur, câmpuri de bumbac cu bulgăraşi ca de zăpadă . . .

Căldura devine din ce în ce mai aprinsă şi mai copleşitoare. Această vale a Jordanului e unul din locurile cele mai arzătoare din lume.

Te grăbeşti spre adăpostul săracăcios al vr'unui han nou. Dar Orientul fierbinte e ţara contrastelor. A doua zi de dimineaţă, la revărsatul zorilor, te trezeşti friguros în culcuşul îngheţat. Aerul rece al dimineţii pătrunde prin ferestele rău închise. Şi arborele de Jerichon înclină spre geamuri florile sale curioasc, un fel de trandafiri albi şi de trandafiri roşii printre frunzele dantelate şi ramurile noduroase ca acelea ale viţei.

Pe malurile Iordanului.

Un sgomot surd, continuu, asemenea mei ploi torenţiale depărtate, te deşteaptă deabinelea. E o ceată de pelerini ruşi, cari merg spre baptisterul Jordanului, locul probabil unde Christos a primit botezul din mâinele Precursorului. Peisagiul e foarte plăcut, de o blândeţe cu adevărat evangelică. In acest loc, râul sfânt formează o mică cotitură, rotunjită ca un bazin aproape regulat. In fund, dune de nisip apasă peste malurile verzi cu copăcei şi trestii mari cu puru vârf. Apa liniştită, fără nici-o încreţitură, are mii de reflexe. O pace suavă pluteşte în aerul uşor. La [illegible] bazinului, o bărcă nemişcată reflectă trupul ei în adâncimile cristaline — barca lui Simon Petru şi a pescuitului miraculos. La proră, cati par'că picioarele goale şi haina imaculată a Sfântului Învăţător, aruncând lumilor atente grăunţa bună a parabolelor . . .

Şi deodată, uraganul pelerinilor se năpusteşte şi turbură cu strigătele şi cântecele lui săibatice adăpostul tăcut. Mujicii se'nghesuie, calcă nămolul ţărmurilor, cufundă în apa sfântă samovarul, pe care l-au adus din ţinuturile lor îndepărtate. Alţii umplu ca apă diferite vase. Dar, la o parte, o femeie bătrână îngenunchiată, o biată sărmană, are ochii aşa de plini de extaz, încât ai crede că vezi imagina lui Christos înălţându-se în privirea şi'n iluminarea feţii sale.

O viziune a cetăţii de aur.

Timpul e preţios pentru pelerini, pentrucă ei vor să vadă tot. Re-

---

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA“

Mormântul Doamnei Despina

In 1905, când întreprinse marea sa călătorie prin ţară pentru studiul monumentelor noastre istorice şi culegerea inscripţiilor aflătoare în ele, d. Iorga descoperi printre pietrele mormintale de la Curtea-de-Argeş (aruncate pe urma restaurării bisericii episcopale de acolo afară şi rămase până astăzi încă tot fără de adăpost), una pe care ceti următoarea înscripţie (textul în slavoneşte): „A răposat roaba lui Dumnezeu Doamna monahia Platonida. Şi s'a săvârşit la Sibiiu, în anul 7062 (=1554), luna Ianuar 30 de zile. Şi după doi ani a aduş-o prea-sfinţitul Mitropolit Anania“. (Cf. N. Iorga, *Inscripţii din Bisericile României*, vol. I, Bucureşti 1905, p. 151).

Din împrejurarea că această monahie Platonida fusese, înainte de călugărie, o Doamnă; că rămăşiţele ei pământeşti fură aduse de la Sibiiu de însuşi Mitropolitul ţării şi înmormântate la Argeş, în strălucita fundaţie bisericească a lui Neagoe-Vodă, unde, după drept şi datină, nu puteau găsi lăcaş de veci decât membrii familiei ctitoruiui; că între mormintele ctitoriceşti de aici — afară de acel al lui Teodosie-Vodă, mort, se ştie, de ciumă, la Constantinopol — lipseşte tocmai al Doamnei Despina; că îndelungata şi amărita sa văduvie, aceasta şi-a petrecut-o, cum atestă mărturiile istorice ale vremii, mai mult în Transilvania, în deosebi la Sibiiu: — d. Iorga a emis părerea că Platonida din epitaful de la Argeş nu poate fi decât pioasa soţie a lui Neagoe-Vodă, Despina Doamna, întrată, înnainte de moarte, în cinuul călugăresc.

O ştire contimporană peste care am dat, întîmplător, săptămînile trecute, vine să confirme în totul părerea d-lui Iorga. Ştirea aceasta se găseşte în Cronologia lui Mihail Siegler (*Michaelis Sigleri Chronologiae rerum hungaricarum, transsylvanicarum et vicinarum regionum libri duo*), scoasă la iveală de autor după 1563 (data ultimelor evenimente înregistrate) şi înnainte de 1572 (data scrisorii dedicatorii către principele Transilvaniei Ştefan Báthory) şi editată, după exemplarul însuşi al lui Siegler, la 1735, în Pressburg, de Mihail Bél, în „*Adparatus ad historiam Hungariae*“. Iată acea ştire (p. 74): „1554. Nobilis ac magnae integritatis matrona Despina, relicta Bassarabi Voivodae quondam Transalpinensis, peste correpta, Cibinii moritur“.

Mai poate fi vre-o îndoială acum că „doamna“ monahia Platonida, decedată în 1554, Ianuar 30, la Sibiiu, e Despina, văduva lui Neagoe-Vodă, aşa cum a afirmat d. Iorga cu cincisprezece ani în urmă? Cel ce a însemnat moartea ei de ciumă, în cetatea săsească de la foasta graniţă a Transilvaniei, este doar un contemporan şi un Sibiian. Căci, terminându-şi studiile la Wittenberg în 1556, Mihail Siegler, întors în patrie, fu numit mai întâiu director şcolar la Braşov (1557), apoi, la 1563, notar provincial în Sibiiu. De aici trecu, la 1573, preot în Şura-Mare (Gross-Scheuren). El muri la 1585, ca decan (protopop), demnitate în care ajunsese la 1578 (Trausch, *Schriftsteller-Lexikon der Siebenbürger Deutschen*, III. 301—2). Cronologia şi-a redactat-o aşa dar în timpul cât ocupă funcţiunea de notar (syndicus) în Sibiiu: 1563—1573. De aci însemnătatea ştirilor pe care ni le dă cu privire la evenimentele contemporane.

Molima ciumei căreia-i căzu jertfă Despina Doamna fu una din cele mai cumplite din câte s'au abătut în trecut asupra pământului acestuia. In Transilvania venise din Moldova, unde făcuse atâtea victime, încât Alexandru Lăpuşneanu trebui să roage pe Ardeleni (Bistriţeni) să nu pună piedecă oamenilor lor a veni în ţara sa, căci altfel vor rămânea pământurile lor neluorate, din cauza multimii supuşilor săi morţi de teribilul flagel (cf. Iorga, *Documente Hurmuzaki*, XI, p. 491). La Braşov a făcut însemnate ravagii. Meritosul cronicar contemporan, organistul Hieronim Ostermayer, dă cifra de 5000 de morţi (*Quellen zur Geschichte der Stadt Kronstadt*, IV, p. 515). Tot aşa suplimentul cronicei lui Iosif Teutsch (*ibid.*, p. 404). Iar la Sibiiu, unde fusese adusă de la Braşov, ciuma făcu, relatează Siegler (*l. c.*), peste 3200 de victime. Aceasta la o populaţie care de sigur, pe atunci, într'un loc ca şi în altul, nu putea fi mai mare de trei, patru ori pe atâta.

Boala a bîntuit la Sibiiu, ca în toată Transilvania de altminterli, peste doi ani de zile, cu o furie care umplu de groază până'ntr'atita pe oameni, încît, spune un alt cronicar contemporan sas, Matei Milles (*Siebenbürgischer Würg-Engel*, Hermannstadt 1670, p. 54),

pede, după o scurtă plimbare până'n marginea Mării moarte, se suie toți spre Ierusalim, ca, altă dată, Ovreii din întreaga Palestină.

Câte-va opriri, continuând drumul, simplu omagiu adus marilor amintiri evangelice: Bethania, mic sat turcesc, adăpostit după o ridicătură de teren, unde vizitatorii sunt conduși, aproape de o moschee sărăcăcioasă, într'un mormânt al lui Lazăr și chiar în casa Martei și Mariei; Betphage, târgușorul de unde Isus a plecat spre templu, călare pe asin, în timp ce poporul, alergat întru întâmpinare, închina în față-i ramuri de măslin, strigând: *Osana, fiul lui David! Binecuvântat fie cel ce vine în numele Domnului!* In sfârșit, înălțimile „Tatălui Nostru", de unde se vede tot orașul sfânt. Privit de aci, el spare într'adevăr minunat, acest Sion, care a devenit, pentru o jumătate din omenire, simbolul strălucitor al Cetății cerești. Privit din altă parte sau în amănunțime, în ulițele întortochiate, el pare meschin, fără frumusețe și fără bucurie. Cât e de departe de cetățile feerice ale islamului: Stambul, Damasc, Cairo. Afară de moscheia lui Omar, el nu are nici un edificiu mai deosebit. Cu prăvălioare de săraci, case fără ornamente și fără stil, clădite cu pietre mari negricioase, totul are un aspect întunecat, care contrastează cu albul radios al orașelor musulmane.

Dar, de pe muntele Măslinilor, poți privi orașul în întregimea lui. Urâciunile și tristețile, cari te supără jos, se amestecă în originalitatea atrăgătoare a profilului său total.

Astfel, văzut din plin, scoborînd în pantă ușoară, încins de pătratul zidurilor sale crenelate, din care răsare Domul și moscheia lui Omar, mormântul alb al lui David, cupola monstruoasă a Sfântului Mormânt, turlele asiatice ale catedralei rusești — subt caldă lumină a soarelui de Paști, el seamănă cu adevărat Ierusalimului din legende, Cetății de aur, care se înalță, ireală de atâta splendoare, în albastrul închipuirii pioase.

In grădina măslinilor.

Iluzie în mare parte, iluzie produsă de perspectivă și de jocurile luminii! In realitate, Ierusalimul e aspru și morăcănos ca și împrejurimile sale. E l are fața închisă a musulmanului, ceva ostil și care respinge simpatia.

Renan spunea despre el că „e un ținut semitic". In adevăr nici unul n'a fost mai împotriva spiritului evanghelic. De aceea Isus Christos a trebuit să sufere și să moară acolo.

Ghetsemani, vestita grădină de pe muntele Măslinilor, unde a început agonia să mântuitoare, ar păstra aceiași înfățișare tristă ca și valea Iosafatului, dacă pietatea ingenioasă și gingașă a franciscanilor nu i-ar fi îndulcit și oarecum inveselit tristețea. Știu că oamenii ușuratici vor pretinde că acestia au profanat amintirile! Și eu aș dori mai puțină rânduială și drăgălășenie cucernica într'un loc așa de împunător. Totuși așa cum este, imi place ca un refugiu de blândețe creștină printre stâncile goale și pustiurile grozave care îl înconjură. Sunt mai mulți Ghetsemani, adică mai multe locuri unde se comemorează veghea funchră a lui Christ.

Să intrăm în Ghetsemaniul latinilor care-i păzit de un călugăr franciscan. Suni la poartă, care se întredeschide și dupăce i-ai păsit pragul te crezi într'o grădină franceză de țară, grădină unui preot îngrijit și prietin al florilor. După ce ieși din murdăriile Ierusalimului exclami fără voie: Câtă curățenie! Totul e greblat și măturat.

De-alungul zidurilor spoite frumos se aliniază reliefuri în stuc multicolor care reprezintă calvarul.

Grădina e impărțită în straturi simetrice în care cresc trandafiri, rosmarini, lalele etc. Cu grebla în mână, fratele grădinar potrivește nisipul de pe alee sau curăță de omizi trandafirii chirciți. Ici și colo chiparoșii își înalță fusurile negre care contrastează cu frunzișul deschis al câtorva măslini foarte bătrâni. In mijloc un basin mic plin cu apă și unde cred c'am zărit, Dumnezeu să mă ierte, pești roșii. . .

Popasuri în drumul srpe Calvar.

De la Ghetsemani la Drumul Calvarului depărtarea nu e mare. N'ai de cât să treci podul Cedronului, să urci un drum îngust totdeauna plin de leproși și cerșetori și ajungi la poarta Sfintei Fecioare — Sitti Myriam, cum spun arabii. De acolo pleacă strada lungă și întortochiată care duce la Sfântul Mormânt și pe care poate a suit-o Mântuitorul mergând spre Calvar. Totdeauna, o străbat grupuri de călugări sau de pelirini care îngenunchează la popasurile tradiționale ale drumului calvarului.

In fie care zi procesiunile tuturor comunităților creștine vizitează locurile sfinte de la Golgota. Cu lumânarea în mână, în svonul grav sau tremurător al psalmodiilor și în mijlocul famului de tămâie, credincioșii urmează pe preoți și cu o grabă înfrigurată (căci fie care procesiune e urmată de alta) se înfundă în labirintul capelelor, suind scări, adâncindu-se în peșteri unde în întunericul nepătruns lucesc plăcile de aur și de argint ale icoanelor. Pelerinii se prosternă în fața pietrei Ungerii și după înconjoruri complicate și opriri la diferite capele, se odihnesc în sfârșit lângă edicului de marmoră albă, care adăpostește piatra Mormântului. In Săptămâna Mare, procesiuni solemne urcă Calea Durerii: întâi a franciscanilor, și după ea ale pelerinilor veniți din torate țările crestinității.

Popasul inițial e arătat de capela Flagelației, care se crede că e pe locul unde a fost pretoriul lui Pilat din Pont. Cortegiul se pune în mișcare trece pe sub arcul *Ecce homo* din fața mânăstirei călugărițelor de Sion și dă în strada cea mai largă care taie orașul de jos aproape în linie dreaptă de la mormântul lui David la poarta Damascului. La intretăierea ambelor căi, pe mica piață a fostului spital austriac, procesiunea ingenunchiază din nou. E al treilea popas, locul unde Isus a căzut întâia oară sub greutatea crucei.

Apoi drumul sacru cotește și se inghesue într'o hudiță care suie boltită din loc în loc, sau încălecată de puternice contra forturi care sprijinesc zidurile înaltelor case dărăpânate.

Lumina străpunge penumbra acestei lungi trecători zidită ca o taniță. Ciucuri din soare palpită înaintea pragului acestuia. Uneori treci pe lângă crucificați vii: oameni sau femei cu privire de iluminați care duc cu dânșii o cruce de lemn, o sprijiresc de zid și se culcă pe dânsa, cu amândouă brațele întinse, în extaz. Și pelerini francezi duc prin Calea Suferinței o cruce mare, lungă și grea ca și aceea a Calvarului. Laici, călugări, preoți tineri ridică pe umerii lor crucea enormă și merg prin hudița întunecoasă precedați de cavașii consulatului strălucitori în îmbrăcămintea lor aurită.

Din toate cortegile acesta e cel mai religios, cel mai pătruns de grozăvia marei drame creștine. Unul preot bătrân care venit din satul său loren urmează obosit procesiuneia sprijinit cu o mână pe umbrela sa verde și ținând în cealaltă casca de pluță, manifestă prin toate trăsăturile feței sale durerea, mâhnirea adâncă și groaza pe care i-o inspiră calăii.

Cu adevărat acest bătrân a văzut cu ochii suferințelor sale, cum a fost flagelat și crucificat Mântuitorul . . . .

In rezumat, aceasta e partea cea mai bună pe care o aduci din indepărtatul pelerinaj.

Ce valoare are zdrențăria bătătoare la ochi a Islamului, și frumusețile culorii locale?

La Ierusalim și în toate locurile Sfinte, ai văzut cu ochii, ai atins cu mânile realități sau amintiri istorice care nu pot lăsa indiferentă vre-o ființa gânditoare.

Chiar necredinciosul e năpădit de întrebări care se ridică înaintea lui la fiecare pas cerând imperios un răspuns. Colo în Tranța, printre cărțile bibliotecei sale, putea să considere povestirile Evangheliei numai ca materie de speculații. Persoana lui Christ era moartă pentru dânsul. Aici toate pietrele strigă: „Și totuși a trecut pe aici! Cine era? De unde era? Trebuie să răspunzi, trebue să te pronunți, afară numai dacă înlăturând, discuțiunile zadarnice nu te duci, împreună cu cei buni la inimă, la Sfântul Mormânt și acolo înaintea marmorei, care de veacuri e udată de lacrămile inimirei universale, îngenunchezi și plângi.

Inviere

Lumea, în care trăim, nu este un curs al întmăplării oarbe, fără scop și fără o ordine într'însa. Natura își are legile ei de fier și cât timp va exista pământul. vom asista la acel fenomen grandios, care e menit parcă să ne întărească credința în înviere, când vedem cum soarele primăverii reînvie natura și o chiamă la nouă viață.

Da, există o înviere, așa ne anunță fiecare mugurel, care se se îmbulzește spre lumina soarelui, fiecare frunză care prinde a înverzi, fiecare floare, care ne zimbește în colori strălucitoare. Iarna, acest simbul al morții generale în natură trebuie să facă loc primăverii, vieții din nou, cine ar putea să și închidă ochii ca să nu vadă, să-și astupe urechile ca să nu audă, să-și zăvorească sufletul ca să nu primească acest imn maiestuos al învierii, acest cântec de Paști al naturii?

Dar precum natura își are legile ei, tot astfel sunt supuse legilor, chiar legii morții și învierii, și sufletele noastre și viața ce o trăim. Istoria omenirii, istoria popoarelor, nu se poate sustrage tăriei acestei legi. Se poate o minune mai mare în tot cursul istoriei universale ca aceea pe care ne-o înfățișează răstignirea lui Isus? Cauza creștinătății părea perdută, chiar învățăcei lui s'au împrăștiat care încotro, înmărmuriți de frică, desnădăjduiți și fără busolă, când de-odată sămânța credinței, speranței și a iubirei sădită în inimile învățăceilor, a prins din nou a încolți, încât au avut curajul să vestească norodului, că Isus Christos nu e mort, El trăește: mort a fost, dar a înviat!

De câteori, în de-alungul istoriei noastre, nu ne-am chinuit și noi sub povara crucii, de câteori nu am udat cu sudori de sânge jugul, care ne apăsa, decâteori nu ne-a acoperit giulgiul morții, în cât nici nu mai clipeam din ochi, și iată, nădejdea în înviere, ne-a susținut, și astăzi ca un mugurel de primăvară ne deschidem și ne închidem și noi brațele spre soarele dătător de viață. cerându-i să ne ia în grija lui, să întăriască sucul vieții în noi, și să ne ocrotească în desvoltarea noastră.

Desigur, încă nu suntem în plină înflorire. Hotarele politice sunt numai primăvara, ce ne chiamă și ne primește, viața adevărată trebuie să porniască dela noi, din natura personalității noastre proprii. Privind astfel stările dela noi, compoziția sufletului și a mentalității noastre, trebuie să ne resemnăm încă de a înălța imnuri de preamărire învierii noastre. Incă nu putem vesti norodului „minunea cea mare, mai sfântă decât toate minunile: *învierea neamului românesc:*"

Dar, sărbătoarea sfântă a Paștelor, care ne amintește triumful vieții în natură și în istorie, să ne întăriască în credința că nu e departe vremea, când va triumfa și viața în noi.

Aurel Ciato.

---

iumea devenise ca și *turbată* de frica morții. Nici chiar părinții nu-și mai vedeau de copii, cari piereau, ca și orfanii, parte de neîngrijire, parte de foame... Această groază a și fost, de sigur, causa pentru care rămășițile pământești ale Doamnei Despina n'au putut fi ridicate și duse la Argeș îndată după moarte, ci, cum arată inscripțiunea, numai doi ani în urmă. Căci altă piedecă nu vedem. In țară domnia doar, din Februar 1554, Pătrașcu-Vodă cel Bun, care n'a putut fi pricina întirzierii îndeplinirii actului de pietate al Mitropolitului Anania.

Doamna Despina a fost înmormântată, cum nici nu se putea altfel, înlăuntrul bisericii, lângă lăcașurile de veci ale soțului și copiilor pe cari avuse durerea de a-i vedea, rînd pe rînd, pe toți coborîți în pământ înnaintea ei. La 1860, cînd Alexandru Odobescu studia în fața locului monumentele și antichitățile de la Argeș, mormîntul soției lui Neagoe-Vodă Basarab era încă la locul său, acolo adecă unde fusese săpat cu trei sute de ani în urmă. Învățatul arheolog, în descrierea ce făcu atunci minunatei biserici de la Argeș, descriere publicată munai la 1915 (*Convorbiri Literare*), dă și traducerea pietrei de mormînt pe care, după aproape o jumătate de secol, avea s'o regăsească d. Iorga printre pietrele rămase netrebnice pe urma restaurării.

Căci, cu ocasia lucrărilor de restaurare de la biserica mănăstirii Argeșului (începute la 1875 și terminate la 1885) lucrări făcute, cum constatăm și de rîndul acesta, fără prea multă grijă și nu cu suficientă înțelegere pentru rămășițile trecutului, piatra mormîntală a monahiei Platonida a fost scoasă și aruncată afară, considerată, fiind, de sigur, ca *intrusă* printre mormintele unde se găsia. Din ignoranță și lipsă de pietate a fost alungată așa dar din lăcașul său de veșnică odihnă tocmai aceia care, după Neagoe-Vodă, a arătat mai mult interes și a făcut mai mare jertfă pentru înnălțarea sfîntului altar de la Argeș, lipsindu-se cum spune tradiția, până și de podoabele sale de preț, pentru ca lucrul să fie isprăvit.

Pentru onoarea noastră, impietatea aceasta trebuiește reparată, printr'un act asemenea celuia ce, după propunerea d-lui Iorga, mult regretatul Sp. C. Haret a dispus să se facă pietrei de mormînt a Doamnei Oltea, mama lui Ștefancel-Mare, care, găsită și ea în curtea bisericii de la foasta mănăstire a Probotei — nu însă de mîni nepioase, ci de vitregia vremurilor trecute —, a fost dusă și așezată, cu cuvenita cinste, înlăuntrul sfîntului lăcaș, alăturea de mormintele domnești, lîngă care se cade a fi păstrată posteritații. Ln fel, piatra de mormînt a Doamnei Despina trebuiește așezată în biserica de la Curta-de-Argeș, lîngă groapițele lui Neagoe-Vodă și ale fiilor săi, cu ale căror rămășițe de mult pământul a împreunat pe acelea al nobilei și pioasei mame și soții —, Despina Doamna.

(După *„Revista Istorică".*)

Alex. Lăpădatu.

Mihai Veliciu.

Unul din cei mai puternici luptători pentru unitatea națională. Căzut la pat încă din 1910, în urma vieții lui sbuciumate, Mihai Veliciu a murit zilele trecute la Chișinău. Născut la 26 Mai 1846 în Șepreuș, dintr'o familie de țărani, a făcut cu mari greutăți materiale studii la Beiuș, Oradea-Mare și Budapesta. Ca notar în comuna sa natală, Veliciu a ținut registrele în românește și de-aceea, a fost isgonit de Unguri. Ca advocat la Chișinău, a avut o activitate românească până la 1891, când a luat parte la Congresul național din Sibiu, ca membru al comitetului executiv.

Luând parte la redactarea celebrului memorand, care a fost prezentat la Viena de o comisie de 17, condamnați toți în 1894 de tribunalul maghiar din Cluj, Mihai Veliciu a stat doi ani închis la Vaț.

Intors acasă, a continuat totuși, să ajute lupta națională cu fapta și cu vorba. Așa, la îndemnul lui, s'a dat o aprigă luptă împotriva alegerei contelui Wenckheim, de o populație românească, ce nu-l dorea.

Cât a trăit, Mihai Veliciu a fost o pion dârz al naționalismului — și prin munca lui patriotică din Ardeal și prin legătura ce-a făcut-o între Ardeal și Basarabia.

Exemplul lui va fi neapărat un îndemn pentru toti Românii.

Găsim deci frumos gestul ziarului „Românul", care-i consacră, cu prilejul morții o pagină întreagă de meritat omagiu.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITAȚI;

Luni, Marți:
„Cântecul Vrăjitoarei".
Miercuri:
PRINȚESA VOALATA.
Joi, Vineri, Sâmbătă, Duminecă:
FIUL LUI FEDORA.

CINEMA APOLLO:

Luni, Marți:
„MIRVANA" Partea I.
Miercuri, Joi:
„ II.
Vineri, Sâmbătă:
„ II.
Duminecă:
ABNEGAȚIUNE.

CINEMA URANIA:

Luni:
MADAME REBUS. Partea I.
Marți Miercuri;
„ II.
Joi, Vineri, Sâmbătă, Duminecă:
„ROSA ALBA".

TOȚI ABONAȚI ziarului Infrățirea

au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de doauă ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvint. □

Cetiți „Infrățirea"

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

O FUNCȚIONARĂ din regat care cunoaște limbile germană și franceză caută post la ori ce instituție. Adresa la Adm. ziarului Infrățirea.

DARURI DE NUNTĂ (trusouri), albituri pentru domni și dame confecționează eftin și punctuos Sidonia Korpis Cluj, Strada Regina Maria 14, etaj.

FUNCȚIONAR ROMÂN care posedă cunoștință limbilor română, germană, ungară, franceză, italiană și engleză inscrî și verbal, fost funcționar de stat, caută post la o instituție mare. A se adresa la ziar subt A. V.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE 400 OI cu mieii după ele. Ioan Herța p. u. Vidrasău Ungheni (Nyárádtö). 629

DE VÂNZARE o armă de vânătoare cu trei țevi 16/16/8. Fără cocoașe vizir automat în stare nouă. A se adresa la ziar sub A.

DE VÂNZARE MAȘINĂ DE TREERAT cu 6 HP. sistem Măv. cu mașer de bătut trifoi. Informații se dau la intendentul palatului Bánffy din Piața Unirei.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzatorii ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

LOCOMOBILĂ de cca 40 H. P. fabricație germană și o vânturătoare de 4 cai, de vânzare eftin. Se pot vedea la Fabrica de piele str. Aprinjoarelor 1 (Gyufagyár-u.) 604

DIN CAUZA plecărei vând aranjament de prăvălie aproape nou. Amatori pot lua informați dela adm. ziarului.

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

CUMPĂR TIPOGRAFIE, complectă cu mașini plane sau rotative și aparate de turnat. Adresa la ziar sub E. V.

CAFEA TURCEASCĂ. De vânzare o mașină de tăsnit cafea turcească. Se poate întrebuința cu forță motorică și cu mâna. Informații la Administrația ziarului Infrățirea sub „Motor".

Închirieri:

CAMERĂ MOBILATĂ caut în centru platesc preț bun. Adresa la ziar sub „Răzor".

CAMERĂ mobilată caută funcționar pe lângă plată bună. Ofertele în scris se vor adresa administrației ziarului Infrățirea sub „Cameră"

Diverse:

ARANJEZ în mod artistic parcuri cu diferite flori din cele mai frumoase Radu Schultz grădinar.

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Națională din Cluj. Sesiune pe 1921—922

MARTIN SCHREIBER
DEPOZIT DE CEREALE ȘI FĂINĂ CLUJ, Palatul Mielul Alb (Fehér-Bárány palota). :-:-: 140

Radio 738 **JOAN COSMA**
frânghier Cluj, Str. Galamb 14. Intreprinde orice lucrări în aceasta branșă, precum și frânghii pentru mașini cingătoare și totfelul de frânghii pentru agricultură cu prețurile cele mai reduse. 548

Reclama 286

Spre atenția fabricilor ferestraielor și morilor!

Curele de mașini
cu argăsire vegetală sau cu cea de chrom;

curele de cusut și de legat
argăsite cu alaun sau cu chrom, precum piei technice de tot soiul în stare

să concureze cu fabricatele străine
să află la

Frații Renner & Co.
Fabrică de piele s. a. Cluj
571

Radio 709 623
Mare asortiment în Juvaeriale, ceasornice și alte aurituri la
Ioan Ratiu
Cluj, Calea Regele Ferdinand 3.

Samoila Kupás
Cluj, Piața Unirii No. 28

Pentru sărbători este asortat magazinul cu tot felul de articole de minufactură. Pânzetari fine din toate calitățile cu **prețuri reduse.** 579

LA „MAGAZINUL BARZA"
1 rochie de stofă de lână dela 250 Lei 1 palton de lână curată pentru dame dela 480 Lei, 1 costum de lână curată pentru dame fazonul cel mai nou dela 600 Lei în sus. 52

Postăvăria 606
Solomon Zauderer
Cluj, Str. Regina Maria 40.

Au sosit mare asortiment de stofe pentru haine [illegible] și Dame [illegible]

Cafea diferite specialități: prăjită, crudă, macinata, cacao diferite calitati, ceaiu, zahar și diferite mărfuri se găsesc în prețuri avantajoase la Magazinul
„ATLANTICA"
Fratii Pop Cluj
Calea Reg. Ferdinand 1.

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GANZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalații de motoare electrice. □ Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. □□□ 148

Intreprindere de transport.
Frații Deutsch Cluj, Piața Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcție cu cea mai mare garanță. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

Croitoria
Aron Lázár
Str. N. Iorga No. 2.

Execută cele mai moderne costume civile și militare cu prețuri de reclamă. 589

JACOB SÁMSON
Croitor Bărbătesc
Str. Universității.

Executa cele mai moderne costume cu stofă din magazin având cele mai fine stofe de vară din toate culorile. Prețuri de reclama. 587

Cluj. S'a deschis prima
FABRICĂ DE BIJUTERII
din Ardeal.
Confecționează bijuterii de aur și argint. Ceasornice en gros. Furnirează piese de ceasornice. Institut de turnătorie de aur și argint sistem **Scheid.** Articole dentistitice de aur și argint. Se capată la **Róth** și **Goldberger** Calea Regele Ferdinand No. 37. 48

Cel mai eftin izvor de cumpărat manufactură este la
Gaspar Friedman
Str, Reg. Ferdinand No. 35.
Palatul Urania. 444

Hârtie pentru țigări
și tuburi în cantitate mare se află de vânzare la **SIMION ERDÉLYI.** Comerciant engrosist articole de hârtie, mărunțișuri și articole de Nonimberg în Str. Reg. Maria No. 37 (fost Deák Ferencz). 217

„MISSIR"
Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

Crepe de Chine 100 lat.	Lei	140	Mtr.
Crepe Tranclin 100 lat.	„	160	„
Saten Liberty 100 lat.	„	140	„
Charmeuze Florate 100 lat.	„	260	„
Gabardin 130 lat.	Lei dela	120	„
Cretonuri colori 80 lat.	„ „	22	„
Schifoane 90 lat.	„ „	19	„
Zefiruri colori 80 lat.	„ „	22	„
Ciorapi pentru Dame	„ „	27	per.
Ciorapi pentru Domni	„ „	14	„

A sosit un mare transport cu încălțăminte 17
MARCA „ÉVO"

Instalații de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii aparduct reparații de mașini de scris și cusut executa cu preț convenabil:
La Intreprinderea Electrotechnică și mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Becuri electrice „TUNGSRAM" precum și materiale cu preț redus. □□ Intreprinderi și pentru provincie.

PREȚURI SURPRINZATOARE DE REDUSE!
La
Diamandstein și Moskovics
Cluj, Calea Regele Ferdinand No 25.
598

3 Mtr. stofe pentru un rând de haine .	Lei 270·—
1 Rând de haine confecționate în 48 oare după măsura	Lei 800·—
1 Rând haine bărbătești gata	Lei 550·—

Asemenea au sosit paltoane și costume p. dame model Wienez.

„Triple sec" Spirt pentru punciu și toate soiurile de liquer-uri, numai cu inscriptia noastre sunt veritabile.
ELEONORA SZILAGYI 599
facrică de liqueri și alte specialități.

Tinerețea și plăcerile ei le veți păstra dacă veți folosi renumitul spirt menthol
Depozit principal 44
Drogueria ROZSA
Cluj (Kolozsvár), Piața Unirii No. 26 (fost Mátyás király-tér).

„Transylvania"
Câteva picături după masă înlesnesc digestiunea. Folosit pentru masaj întărește și înviorează. □□□□□□□□□
Se află de vânzare ori unde!

Veritabile numai cu semnătura
Budischowsky?

Bela Sánta Intreprindere de asphalt și beton
Cluj, Str. Mikó No. 8.

Intreprinde pe lângă cea mai mare garanție: uscarea radicală a pereților umezi din orice încăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, circulabile, curți și magasii.

Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace. 29

AVIZ!
Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR.
Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 73
PENTRU
MICA PUBLICITATE

EMIL BLAGA CLUJ,
Piaţa Ştefan-cel-Mare No. 7.
Vinde
Automobile
Cauciucuri, Piese de schimb
Benzine şi uleiuri
cu preţuri de reclamă
Telefon 2-70. Telefon 2-70.

Cafeneaua „Transilvania“
Str. N. Iorga No. 4
Renovată şi aranjată luxuos oferă publicului consumaţiunea cea mai gustuoasă pe lîngă un serviciu culant şi preţuri moderate. CAFEA CU LAPTE DE BIVOLIŢĂ, ceaiu, tea, lichcruri, gustări reci etc. 450

SA DESCHIS în Cluj, Piaţa Unirii No. 15
MARELE MAGAZIN DE INCĂLCĂMINTE
RAFTOPOL
din Bucureşti.
Incălţăminte pentru Dame, Bărbaţi şi copii, cele mai noi modele din străinătate şi executate de magazin. Pantofi Elveţieni bărbăteşti de box 280 Lei. Ghete Elveţieni bărbăteşti de box 300 Lei. Se mai aduce la cunoştinţa onor. public că a mai sosit un transport nou de incălţăminte şi anume: Ghete şi pantofi roşii şi de lac bărbăteşti. Ghete şi pantofi de dame, escarpeni şi cu barete, de antilopă si olandă albă, cu preţuri foarte reduse. Pantofi de matase brodaţi cu fir de aur etc., toate marca veritabilă Elveţiană „Bally“. 517

Salonul de modă „VENUS“
şi a mutat atelierul în
Cluj, Strada Memorandului No. 13 lângă Missir.
Confecţionează cele mai elegante costume englezeşti precum şi rochii de stradă, serate, teatru, bal etc. pelângă preţuri convenabile.
108

Emanoil Samson
Fabrică de piele Cluj,
Str. Gyufagyár No. 1. vis-a-vis de Magazia Mare vitează. 112

Associati Croitori Români
PETRICAS, AIUDEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.
CROITORI de haine bărbăteşti şi militare Cluj, Str. Memorandului No. 8.
Execută modele franţuzeşti, cele mai elegante cu preţuri avantajoase.
619 Depozit de ştofe.

Reclama 370
TELEFON No. 394.
Berea hrănitoare GLORIA
cu malată dublă,
deosebit de gustoasă şi de medici recomandată. Specialitatea fabricei de bere „**Mendel**“ din Turda, este cea mai plăcută beutură a publicului, deasemenea şi berea „**Coroana**“ de Turda se capată ori unde.
Mendel
fabrica de bere,
Turda—Cluj, Calea Dorobanţilor (Honvéd-utca) 11.

Renumitul Cognac Medicinal-Marty
de Világos se află iarăş de vânzare ori unde.

Veritabile numai cu semnătura
Budischowsky?

Fierărie „BARZEL“ Fierărie
Unelte şi recvisite pentru economie. Fierăria de construcţie şi mobile aranjamente de culină. — CLUJ, Piaţa Mihai Viteazul No. 14.
600
Telefon 10-49 Telefon 10-49

Aneta Oltean & Co.
Salon de modă Parisian
Cluj, Piaţa Unirii No. 1.
644
Au sosit modele de Pălării din Paris şi Viena.

Librăria Boroş Cluj, Calea Regele Ferdinand 2. Telefon 10-83
A sosit o mare cantitate de Registre şi rechizite de birou. Tipărituri cu preţuri efiine. 578
1 litră cerneală „Pelican“. Lei 35·—
1 cutie agrafe . . . . . Lei 6·50
1000 buc. plicuri oficiale No. 46 Lei 136·—
1000 coale hârtii de scris Velină Lei 280·—
1000 coale hârtii de scris concept Lei 200·—

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino“ şi „Habig“ la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piaţa Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

De vânzare
în Cluj, Strada Lazar No. 5 şi 7 locul de casă constătător din 1560 stânjeni pătraţi foarte potrivit pentru a clădi orice institut industrial sau facrica. Pe acest loc se află 10 camere, 5 bucătării, 2 grajduri, fânari, clădiri economice şi magazine. — In caz de vânzare se predau
647 imediat. Informaţiuni se pot lua în Str. Lazar No. 5 şi 7

Nu intrati în alte magazine, inainte de a cerceta firma
Filip Eisenstädter
(fost Lakatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.
Izvorul cel mai bun de cumpărat arficole mărunte, brodate, galantere, istrumente musicale, jucării pentru copii, articole de lux şi de bucătărie.
474 SEPARAT VÂNZARE EN GROS.

Se coasă şi brodează
(Kulberstikerei) după jurnal de modă la:
salonul de brodărie
şiîmprimărie de modele
658
Cluj, str. Mori (Malom) 12 et. I.

Societatea Ardeleană de Industrie Casnică
Cluj, Str. Unio No. 12.
Mare depozit de cameşi, bluze şi haine pentru copii brodate cu mână. 584

La Atelierul de Cismarie
Dr. VERESS
Str. Universităţii No. 6.
Se găsesc ghete gata şi execută cele mai moderne forme
588 cu preţuri de reclamă.

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

A sosit din Italia
o imensă cantitate de marfă textilă la
Moskovitz şi Dellmann
Magazin de manufactură
613 **Cluj, Regele Ferdinand 21**

Preturi uimitor de reduse
1 Mtr. Pânză Şifon dela . . . . . 12·50 L.
1 Mtr. Pânză Molino . . . . . 15 Lei.
1 Mtr. Creton ce se poate spăla şi grenadin . . . . . 15 Lei.
1 Mtr. Sefir englezesc . . . . . 15 Lei.
1 Mtr. stofă bărbătească de lână . . . . 80 Lei.
Se pot privi fără obligatie de a cumpăra!!

MARE EXPOZITIE 9
la magazinul de modă
Lörincz şi Tóth
Cluj, Piaţa Unirii No. 8.

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piata Unirei No. 5.**

„Naţionala“
Societate Generală de asigurare din Bucureşti a înfiinţat în Cluj, reprezentanţă sa generală
pentru Ardeal, Crişana, Satu-Mare şi Maramureş.
Asigurând contra incendiului, grindinei, transporturi, accidente şi viaţă în toate combinaţiunile.
SEDIUL IN CLUJ, Strada Regina Maria No. 8.
Clădirea proprie, fostă „Banca Centrală“. 639

„GAMBRINUS"
RESTAURANT
Piața Unirii No. 24
Mâncări gustuoase, beuturi escelente. Serviciu culant, prețuri moderate 653

LEMNE DE FOC
prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios.
MAXMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
35

Curele de piele de balata de par de camila
Scâz
Robinete pentru Aburi
Robinete „ Apă
Țevi și accesorii
Klingerit
Asbest in plăci
„ garnituri
grafitat
Garnituri de cânepă
Plăci de gumă cu și fără inserție
in toate dimensiunele precum și celelate articole technice, Uleiuri minerale Valvoline, Unsoare consistentă furnizabil imediat din depositul
Sucursalei Jacques Paucker
657 **TIMISOARA, Str. I. C. Bratianu 6. Telefon No. 40.**
Hermes 20116

Saci pentru cereale — făină — sare **calitate din timp de pace** se pot împrumută dela **Iosif Boskovics** institut de împrumut de saci și impermiabile (ponive). Cluj, Str. Regina Maria. 630

Grădina Zona
restaurant
Str. N. Iorga 15.
654
!!!
Sa deschis cu 1 Maiu. Mâncări gustuoase, beuturi exelente, prețuri moderate, serviciu culant. Se primese și abonamente în condițiuni avantajioase. Muzică de forță

Reclama 367
Cu ocazia sărbătorilor de paști recomandăm on. Public **bere noastră specială, neagră din mai dublu**
Călugărul din Mănăstur
651
precum și **berea noastră albă „CZELL"** de prima calitate care se afle de vânzare cu păhare în toate restaurantele, iar în sticle în toate prăvăiile coloniale și delicatese și cafenelele. Antragem atenția onor. Public și pe vinurile noastre din vițe cunoscute și pe băuturile spirtuoase speciale (rom, liqueruri, țuica, drojdie, etc.
Frederic Czell și Fii
fabrica de bere, rom și liqueruri și mare depozit de vinuri CLUJ.

AGRICOLA
Societate Anonimă de Asigurări Generală
București
Reprezentanța Generală pentru Transilvania, Maramureș și Crișana
CLUJ
Str. N. Iorga No. 11 (în casele proprii).
TELEFON:
621
502

Technica Labora
BIROU TECHNIC ȘI AGENTURA
CALEA VICTORIEI No. 53 CLUJ
320 Depoul: Strada Bucovina (fost Cș) No. 5. Depozit: Piața Ștefan-cel-mare 17-18 (Szanisztó). Filiale: Turda (Török și Gherla (Esztegár). ◆◆ TELEFON NO. 77.
Preluăm ori și ce intreprinderi Technice, instalațiune electrice, canalizări, instalațiuni sanitare etc. □ Reprezentanțe import.
Furnizăm: mașini și materiale pentru Industrie și mine
Cablurl de sârmă în toate felurile dela **„Seilfabric" F. u. Falck** Zwickau.
Mașini-unelte, Strunguri, mașini shaping, mașini de frezat etc. dela **wotan-Werke S. A.** Leipzig.
Burlane de lăcărit, Aparate de oxigene pentru sudat și tăiat dela **Kelier u. Knappich G. m. b. H.** Ausburg.
Macarale „Hadef" Vinciuri hidraulice dela **Hebezeug fabrik Wilhelm Paetzer Heinrich de Fries G. m. b. H.** Dusseldorf.
Motoare Diesel și Țiței, mașini de aburi până la 3000 H. P. cazane de aburi în toate felurile, dela **Maschinenbau Actiengesellschaft Vorm Starcke u. Hoffmann** Hirschberg
De asemenea și aparate complacte de săpat hidraulic și canadian, Unelte și scule pentru Ateliere mecanice, Pompă de totfelul și armaturi. Ventilatoare electrice pentru forje. Fier și oțel de totfelul. Case de bani. Automobile de transport. Tablă de aramă; Cositor englezesc, Piatre vânătă. Smoală etc.
Reprezentanță Generală în toată România-Mare: Ing. H. L. Ulmeke Ploești str. I. C. Bratianu 17. Reprezentanță p. Transilvania: Technica Labora Cluj

Veritabile numai cu semnătura
Budischowsky?

MARE REDUCERE DE PREȚURI!
M. ANGHEL
Piața M. Viteazul No. 40
Magazin permament de articole technice,
Lămpi de lipit cu benzină, Plăci de asbest și Klingerit, Garnituri de asbest, ferestrae gatter, circulare și pentru metaluri pile etc. etc. Materiale electrice și motoare electrice.
Becuri electrice cu prețuri fără concurență.
Clopote din cel mai bun material.
Telefon 13-40. Telefon 13-40.
REPREZENTANȚA FABRICEI DE MAȘINI „SCHIEB" — SIBIU.
210

Hann & Co.
Soc. an. de comerț pentru mașina și articole technice Cluj, str. Cipariu (f. Heltai)
A sosit mare cantitatea de: piatră vânătă, cue de sârme, coase și alte articole necesare pentru economie. 624 Radio 731

Piele de Box
per cm² dela Lei 23 în sus.
Opinci tăiate
cu prețul cel mai eftin al zilei, se află la
652
Mihail Rosenthal
PIELARIE
Cluj, Str. Regina Maria 38.

HOTEL NEW-YORK
Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză și Ungară. - Supeuri după spectacol.
329

Cofetăria Boncescu
din Cluj, face cunoscut onoratei sale clientele că având în vedere Sff. sărbători **a redus prețul bomboanelor** fondante (asortate cu chocolată la **Lei 60 Kgr.**
Tot odată aduce la cunoștință că primește ori ce comenzi de cazonaci, cornuri cu mac și nuci, paști, precum și ori ce alte comenzi. ◆ ◆ ◆

FRAȚII UNGAR
prima măcelărie și cărnățărie
în Cluj, Strada Regina Maria No. 48.
516
Zilnic se capătă cărnuri proaspete, calitatea primă. Șuncă, cârnați de Debrețin, mezeluri, slăninuri afumate și fierte, untură topită acasă. Serviciu culant și prețurii moderate.

580 **FRIEDMAN**
Birou de ziare și librărie
Are în depozit totfelul de cărți de literatură și știință (așa filosofice de drept, de pedagogie pentru medicină artistice și technice).
Chemisch-Technische Bibliotek de Hartleben. Natur und Geisteswelt, Göschen Sammlung, Colection Nelson, Bibliotheque de Philosophie sintifique, Colecțion Tauchnitz etc. etc. se află permanent.
Toate ziarele din țară și străinătate se află de vânzare.
Mare depozit de note muzicale.
Piața Unirii 26. Telefon No. 786.

La magazinul de modă de dame EUGEN SZABO Cluj, Calea Regele Ferdinand 5.
Au sosit ultimele noutăți de primăvară și vară, cari se vând cu preț de reclamă. 567 **Telefon 479.**

Telegramă! **Telegramă!**

Sa inaugurat sub o nouă Direcţiune cea mai spaţioasă, cea mai elegantă, cea mai modernă

CAFENEA METROPOL

din Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34.

Unde se servesc cele mai alese beuturi străine indigene şi din vechiul-Regat. □ Bere alba şi neagră. □ Prăjituri fine de la cofetăria Boncescu. Inghetată de tot felul. Seara se serveşte Mâncări calde şi reci. Renumita cafea Turcească, Schwartz şi Marghiloman. Muzica militară sau simfonică de 3 ori pe săptămână. Orchestră Naţională în fiecare seară.

Proprietarii.

Fabrica de mobile şi tâmplărie de binale Ternaveanu & Co. Cluj

Fabrica: Calea Dorobanţilor No. 90-92.
Biroul-central: Str. Iuliu Maniu No. 4.
Telefon: Fabrica 6-84. Biroul-Cetr. 7-55.
Adresa Telegrame: „Inex".

Execută tot felul de lucrări de mobilier atât de lux, cât şi de menaj ca: Dormitoare şi sufragerii complecte, aranjamente de birou, garnituri de mobile în piele, biblioteci, etc. precum şi ori ce lucrări de tâmplărie necesare diferitelor construcţiuni de imobile. — Ori şi ce comenzi rugăm Onorata Clientelă, a se adresa Biroului nostru Central, cu sediul în Cluj, Str. Iuliu Maniu 4. Telefon 7-55. 488

BODEGA ŞI DELICATESSE

Ludovic Balázsi

Str. N. Iorga No. 2.

455

Vinuri de bntelă, ţuică, bere. Gustări alese şi aperitive. Preţuri moderate, serviciu culant.

CREMA MARGIT se bucură de cea mai largă popularitate în întreagă lume. Infrumseţează pielea şi îi da fineţă rară. Compoziţia ei neunsuroasă şi înofensiva face să dispară de pe obraz pistruiele petele de ficat, bubiţele, încreţiturile întinereşte şi înviorează chiar şi pielea persoanelor mai înaintate în vrâstă. Crema se pune în circulaţie în tegle de sticlă.

SAPUNUL MARGIT, compoziţie fără leşie în frumseţează pielea

PUDRA MARGIT, compoziţie de prima calitate, fară materii stricăcioase, acopere învizibil pielea.

57 **Dr. Földes şi Hehs Arad.**

Se află de vânzare la toate farmaciile, droguerille şi parfumer;

Atenţiune

Inainte de aţi procura articolele de îmbrăcăminte, priveste depozitul meu din Calea Reg. Ferdinand No. 16. unde articolele de mai jos se pun în vânzare pe lângă preţuri de reclama: Stofă de lână lat. 140 cm. pentru haine de bărbaţi şi copii şi pentru costume 75 lei. Stofă lat. 145 cm. á 60 lei m. Schifon din Cehoslovacia 17 lei m. Madapolo-spălat 20 lei m. Creton Cosmanos 18·50 lei. Pânză de cearceafuri lat. 156 cm. 58 lei. Zefiruri pentru cămeşi lei 20. 465

Stofe pentru bărbaţi, dame şi băieţi en gros.

Alexandru Hosszu.

KATZ & BERNAT

îşi recomandă delicatesele, bonboanele, chocolazile şi colonialele sosit din nou cu preţurile cele mai eftine ale zilei

445

Piaţa Mihai Viteazul No. 34.

La **„Naţionala"** societate generală de asigurare din Bucureşt reprezentanţa CLUJ,

se caută achizitori

pentru ramura incendiu şi viaţă. Doritori se vor adresa la direcţia acesteia Cluj, Strada Regina Maria No. 8 între orele 9—12 a. m.

639

Preferiţi vor fi cei ce vorbesc româneşte, ungureşte şi nemţeşte.

La 1 Mai se deschide grădina de vară

„VICTORIA"

Str. General Grigorescu (fost Donáth-ut) No. 36.

Cel mai potrivit loc de a petrece timpul. Totfelul de mâncări reci şi calde. Vinuri şi beuturi speciale.
Serviciu prompt. Preţuri eftine.
Rog sprinjinul Onor. Public.

660

Cafeneaua „EUROPA"

Cluj. Săli separate. Aranjament modern, Orchestră de primul rang. 582

S'a terminat **cu criza locuinţelor** folosind

NOXA

cel mai bun stărpitor de ploşniţe,
care le distruge chiar şi ouăle.
319 **Preţul unei sticle Lei 15·—**

Depositul principal Farmacia „Dr. Biro" Cluj, Piaţa Unirei

Filiala Luca P. Niculescu

14

La Hora Ţărănească. Palatul Fehér-Bárány Cluj.

Oferă onoratei sale clientele cu preţurile cele mai reduse posibil un nou transport de mărfuri sosite ca şi restul de articole ce se află în magazin cu preţuri de reclamă

Stofă Lână curată	120	Lei Mtr.	Prosope Bucata	15	Lei Mtr.	Velură Belgiană	60	Lei Mtr.
Stofă Lână curată	75	„ „	Prosope Bucata	20	„ „	Glot toate culorile	18	„ „
Muselin Lână curată 80 lat.	63	„ „	Prosope Bucata	30	„ „	Stofe pentru haine Bărbăteşti		
Muselin Delen 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	16	„ „	calitate I. 150 lat. . . .	180	„ „
Staubă (Carton) 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	18	„ „	Postav de haine 140 lat.	140	„ „
Staubă (Carton)	12	„ „	Pânză jolj 80 lat.	20	„ „			

Vânzare en gros şi en detail. **Sosesc zilnic transporturi noi**

Tipărit cu maşina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana" Cluj, str. Universităţii Nr. 3.

Anul I. No. 213 — Opt Pagini 50 bani Opt Pagini — Sâmbătă 7 Mai 1921

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA. CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon; REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Socialism și creștinism

Vă aduceți aminte câtă casnă și câtă dialectică au desfășurat gazetele Federației când, acum o lună și ceva, vrotau cu orice preț să facă din Tudor Vladimirescu un adept al d-lui Mihalache, — adică »țărănist", — și încă ce țărănist: țărănist social, așa cum îi place „Luptătorului".

Până și „Patria", care de obiceiu socotește toate lucrurile ca începând de la Mihail Cogălniceanu, de data asta a sărit peste 64 și, oprindu-se la 1821, ni l-a presentat pe Tudor Vladimirescu ca fiind „primul țărănist", cel de astăzi, în frunte cu d. Mihalache, mulțumindu-se numai cu gloria de-a fi fost rupți de-a dreptul din coasta marelui erou național.

Acum, în n-rul de Paști al unei gazete din București, cetim un articol în care Isus e presentat și el ca un „democrat" din categoria domnilor Lupu, Cocea, Fagure și Costaforu, — toți aceștia „democrați moderni" fiind „scoborâtorii direcți ai proorocilor lui Israel".

Gazeta e „Dimineața, iar autorul articolului e d. I. Teodorescu, — și d-sa „democrat modern" și deci foarte în drept să vorbească despre Isus ca despre un democrat din preajma „Adevărului" sau din preajma „Luptătorului" gata să voteze cu d. Lupu și să facă o anchetă în „Rosița" împreună cu d. Costaforu.

N'am ceti și n-rul de Paști al „Socialismului", dar suntem siguri că foaia comunistă trebuie să-l fi înfățișat pe Isus ca pe un premergător al sovitelor, d-nii Lenin și Trotchi nefiind de cât cei mai buni representanți ai idealului creștin. Și lucrul nu este de mirare. Lipsite de orice bază științifică, concepțiile socialiste, mai ales în forma lor desrădăcinată de azi, au nevoie de un suport mistic pe care nu-l pot găsi de cât refugiindu-se din când în când în mijlocul creștinismului. Căci nu odată s'au făcut încercări de a se stabili analogii între ideia creștină și ideia socialistă Dar câtă deosebire între una și alta .Creștinismul înseamnă afinarea suferinței prin acceptarea ei, pe când socialismul înseamnă îndârjirea suferinței prin refusul de a o primi. Purtându-și singur crucea până la locul răstignirii. Isus ne a învățat că fiecare, la locul nostru, avem o cruce de purtat și o răstignire de suferit și că nicio fericire nu poate fi dincolo de calvarul pe care avem datoria să-l urcăm. Pe când socialismul, religia urei și a revoltei, te învață să-ți arunci crucea din spate făcându-te să crezi într'o nouă ordine socială în care totul ar fi rânduit pentru realisarea unei depline și permanente fericiri.

Și atâta este de ajuns pentru a înțelege că nimic nu poate fi mai anticreștin de cât ideia socialistă.

Prin acceptarea suferinței ca o necesitate a existenței, creștinismul înseamnă refugiul omenirii în lumea bunurilor morale, pe când dimpotrivă, desvoltând cultul pentru bunurile materiale ale vieții, socialismul este o doctrină de atâțare prin care omul se vede scos din lumea spiritului pentru a fi aruncat în rândul animalelor de pradă. Căci ce sunt cele nouă fericiri din predica lui Ion dacă nu preamărirea suferinței ca singurul element în care se pot desvolta puterile creatoare ale virtuții?

Și ce sunt fericirile doctrinei socialiste dacă nu despuiarea omenirei de toate înaltele preocupări ale spiritului pentru a nu face din viață de cât o cruntă încăerarea de bestii pentru cucerirea bunurilor materiale?

Cât despre „democrații moderni" pe cari d. I. Teodorescu ar vrea să ni-i înfățișeze ca „scoborîtori direcți ai lui Isus", aceștia sunt Fariseii vremurilor de azi cari nu cred în nimic, dar cari înțeleg să trăiască din exploatarea unei credințe. Nici unul din ei nu e capabil să poarte o cruce și să îndure o răstignire, dar toți sânt gata să-și croiască o situație politică pe spatele mulțimilor muncitoare care, acestea, știu într'adevăr să poarte o cruce și să aibe o credință. „Scoborîtori direcți ai lui Isus?" Dar puneți mâna pe oricare dintre „democrații noștri moderni" și-i veți găsi pe toți cu buzunarele căptușite cu acțiuni de ale „Rosiței", sau cu bancnote trimise de la Moscova.

Evenimentele zilei

Declarațiile conteliu Bethlen

Contele Bethlen, primul ministru al Ungariei, a făcut în Adunarea Națională, o serie de declarațiuni importante. Iată ce a spus, cu privire la tratatul de pace:

„Ungaria va trebui să rămâie în cadrul păcei ce i s'a impus la Trianon. Pacea, care s'a făcut prin silnicia învingătorilor dacă ne impune grele sarcini, ne mai dă și drepturi. Vecinii noștri cari au primit avantagii mari prin tratatul de pace, sânt datori să-și ție obligațiunile cuprinse în acelaș tratat față de noi. Nu vom nita nici odată legăturile morale și culturale ce ne leagă de frații noștri, cari cu căzut sub dominație streină; și acest lucru cu atât mai mult cu cât pacea s'ar fi făcut accentuându-se asupra principiului naționalităților.

Necesitățile naturale și economice vor regula pe viitor, raporturile noastre cu vecinii imediați.

Nu există de cât o singură orientare a politicei noastre externe și anume o orientare maghiară".

Centenarul napoleonian

Iată, cu prilejul unui centenar al cărui soroc se împlinește azi, cum se ridică și plutește din nou deasupra vremii legenda „Vulturului". Cultul lui Napoleon, amorțit sub apăsarea ultimilor ani de zbucium, se înviorează în riturile comemorării. Nu imperialismul își spune azi cuvântul ci același admirație cucernică care, sentimentală ca la panegiriștii Georges d'Esparbès și Jean Richepin, rațională și obiectivă ca la istoricii Frédéric Masson și Lévy, dăinuește de un veac, chiar în sufletele străine de sufletul francez, reunind în păstrarea aceluiași cult pe Victor Hugo cu Byron, pe Heine cu Manzoni, pe Petöfi cu toți cei cari l'au cântat, l'au glorificat, l'au plâns.

A numi idolatrie acest cult întreținut în bună parte de îngrijirile literare și dramatice, nu e a depăși realitatea. Dacă se observă azi un fel de sedimentare a judecății critice asupra vieții și operii lui Napoleon, în inimile mulțimei însă entuziasmul arde tot mai viu pentru eroul legendar

Pentru această mulțime, Napoleon nu e nici nedisciplinatul care n'a știut și n'a voit să asculte de nimeni, dar care a știut și a voit să comande tuturor, nici pasionatul imaginativ, fierbând puternic, iubind și mai ales urând fără măsură, nici burghezul devotat până la slăbiciunea unei familii nerecunoscătoare, nici capriciosul care își schimba preocupările cu o viciune înfricoșătoare. nici geniul militor excepțional, nici administratorul neegalat, nici măcar „ultima mare existență individuală", cum afirma Chateaubriand.

Pentru mulțime, Napoleon este cel pe care alexandrinul și cuvântul anecdotic l'au înscris pentru totdeauna în marea legendă, e uriașul „mic caporal" din care o națiune a făcut aproape un Dumnezeu, și care a fost propriul său Dumnezeu, e cuceritorul, neîmblânzit și totuși adorat, de națiuni și de femei, de de talente și de provincii, e imaginea supremă — el Corsicanul — a Franții eroice și temerare așa cum au dorit-o și făcut-o soldații ei

Comemorând centenarul dramaticului sfârșit al prizonierului dela Sfânta-Elena, Franța oficială care e mai de grabă Franța militară, aduce omagiul victoriei de azi marelui măestru al victoriilor de ieri. Iar poporul francez, ca toți păstrătorii cultului napoleonian, găsește un prilej de a face mai vie încă idolatrizarea celei mai stăruitoare existențe care lasă o impresiune încă nelămurită de uimire, de admirație, de vertigiu și a cărei zdrobitoare fantomă profilează azi nu „marea umbră" evocată de Conan Doyle ci marea lumină.

Dr.

Acte de terorism

Propaganda înverșunată pe care bolșevicii au organizat-o în lumea întreagă cu sprijinul organizațiilor comuniste din toate statele și care până în vremea din urmă se mărginea la manifestări pașnice, a intrat acum în domentul faptelor.

În multe țări au avut loc atentate și comploturi contra ordinei statului și vieții cetățenilor. Astfel în Spania fu ucis cu focuri de revolver primulministru Dato; câteva uzine au fost aruncate în aer, s'au găsit mașini infernale prin gări și pe liniile ferate, etc.

In Italia, deasemeni, este o adevărată luptă. In urma atentatelor comuniste, naționaliștii (fasciști) duc o luptă în toată puterea cuvântului cu aceștia. In vreme ce bolșevicii italieni aruncă bombe în restaurante, în tramvaie, fasciștii distrug *Bursele Muncii* și devastează clădirile ziarelor comuniste. Luptele acestea au ajuns așa de dese și de îndârjite mai ales în nordul Italiei, încât s'au luat aspre măsuri de autorități de teama să nu se dezlănțuiască războiul civil cu toate ororile sale.

In Franța chiar, deși mai puțin, au avut loc câteva încercări de atentate, din fericire neisbutite. Iar greva din Anglia, întovărășită deputernice manifestări revoluționare și anarchiste în unele centre miniere, nu pare străină de uneltirile bolșevice In Germania s'au produs în unele orașe adevărate revoluții comuniste, cari însă au putut fi înfrânte.

Se pare că și în țara noastră care până la atentatul dela Senat nu văzuse terorismul la lucru, se inaugurează opera aceasta, lașă prin anonimat și prin mijloacele de cari se servește.

O telegramă ne anunță că pe linia ferată Basarabskaia—Bender, o mașină infernală a explodat, din fericire înainte de trecerea trenului care avusese o întârziere.

Și în aceiași zi, o bandă de bolșevici ataca cu granate Siguranța din Beuder, devastând localul fără a provoca însă — nu știm încă grație căror împrejurări fericite — nici o moarte de om.

Ingăduința și nepăsarea noastră își au partea lor de vină în aceste încercări criminale. Nimeni nu se ridică împotriva unei libertăți depline; dar libertatea nu înseamnă lipsă de pază și de prevedere. De pretutindeni ne înconjoară vrăjmași cari au găsit uneltele pentru nimicirea noastră chiar la noi în țară. Și mai ales la Nistru, de unde nebunia roșie care nu dă înapoi în fața nici-unui mijloc ori cât, de înuman și de groaznic ar fi, trebue să se ia măsuri pentru o supraveghere perfectă.

Avem nevoe de liniște pentru a ne consolida și nimeni nu se va găsi care să protesteze împotriva măsurilor celor mai drastice pentru a o asigura.

Adevărații București

Ziarul „Satu Mare", în numărul sau de Paști, ne aduce o prețioasă mărturisire a unui învățător ardelean cu privire la capitala țării. Iată câteva din însăși vorbele dascălului nostru, care are sinceritatea și tăria de a arăta fățiș ce crede:

»Pe aici, prin Transilvania, înainte de domnia românească, mi se spunea că Bucureștiul e un oraș valah, cu străzi întortochiate și desfundate ca și satele noastre. Alții spuneau că e un oraș de destrăbălare, cu femei rele și cu toate păcatele Ba, de ce să mă dau în laturi? — începusem să cred toate acestea și, de multe ori aceste cuvinte auzindu-le de la Români, le-am spus și eu pe la alții".

Dar, iată că, acum, după unire, învățătorul are prielul să vadă Bucureștii cu ochii lui. Și, spre deosebire de copleșitoarea majoritate a vizitatorilor, cari, fie chiar parlamentari din provinciile noi, se mulțumesc să bată trotuarele și-și fac iluzia c'ar fi cunoscut orașul, umilul dascăl de sat se duce curios pretutindeni și mai ales acolo unde e artă, știință, producție.

Cu ce bucurie de bun român trage el concluzia următoare: „Oi acum adevărat am văzut Bucureștii... Capitala nu se poate cunoaste după străzi. Aici totul ți se pare ușurință, petrecere, dar stai puțin, coboară acolo unde se lucrează, unde atâția idealiști își frământă mintea. Nu poți cunoaște Bucureștii din varieteuri, unde de obicei ne oprim noi, aceștia din Ardeal, când îl vizităm și apoi ne întoarcem să spunem că „tare stricată e lumea acolo".

Ce sănătos și plin de îndemnuri bune e strigătul acesta, în toată simplitatea și cruditatea lui!

La lumina convingerii proprii, dascălul o rupe voinicește cu obiceiul învechit și rău de a privi avutul neamului tău prin prisma defăimătoare a dușmanului Ungurii, firește, aveau tot interesul ca Ardelenii să creadă despre Românii din regat tot ce se poate închipui mai stricat și mai dăunător ca organizație de stat și ca viață morală. Cu minciumi și cu defăimări, socoteau că pot sfărâma unitatea națională românească, care creștea și se întărea totuși, țesându-se și peste rana granițelor politice nefirești.

Maghiarii știau bine că pericolul existenții lor venea de-acolo, din sesul Munteniei și

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Ideealurile Moldovii; — de-aceea, în Transilvania nu trebuie să slăbiască încrederea în forțele românești din meleagurile acelea. A te lăsa și astăzi, tu, ardelean, robit urzelii acesteea vrăsmașe și a bârfi, fără să cunoști și deci fără să arăți, calea îndreptării, pe frații tăi din alte locuri, înseamnă să fii nelegiuitul, care surpă temelia casei sale părintești.

Bucureștii cei atât de criticați sunt totuși, farul conducător al românismului. Pe lângă sgomotul și ușurătatea or'cărei capitale europene, ei au mii de lucrători, cu mintea și cu brațul, tăcuți, harnici, luminați. Ei au condus cu pricepere țărișoara liberă, dar râvnită și vrăjmășită de pretutindeni. Nu vor fi mai prejos acum, la munca uriașă, unde trebue să pună toți umărul, a consolidării interne.

N. G. T.

ECOURI

Limba veche slavă în bisericile Jugoslaviei

După o știre, încă neconfirmată. Vaticanul ar fi autorizat întrebuințarea limbei glagolitice (pravoslave) în toate bisericile din Jugoslavia. Probabil e vorba numai de părțile sudvestice ale țării, unde pe alocurea era încuviințată această limbă și până acuma.

Monografii utile.

Sub auspiciile Academiei Române vor apare o serie de vaste monografii consacrate Regelui Carol. C. A. Rosetti, Ion I. Brătianu, Mihai Cogălniceanu, Cesar Boliac, Heliade Rădulescu ș. c.

Analele Academiei Române.

Academia Română publică analele în care găsim darea de seamă a activității ei pe anii 1916—1919.

Volumul, de aproape cinci sute pagini, cuprinde desbaterile ce au urmat în anii războiului și evoacă tristele vremuri ale ocupațiunei germane.

„Universitatea Liberă".

Universitatea Liberă din București și-a terminat Conferințele programul „Ciclului național" din anul acesta.

Fundată în Octombrie 1919, sub cele mai frumoase auspicii, această instituție de cultură și-a început activitatea la „Casa Școalelor" și și-a extins-o mai târziu la „Fundația Carol I".

In anul acesta, au ținut conferințe d-nii prof. M. Dragomirescu (literatura română contimporană. Ședători cu autori respectivi); prof. M. Popovici (despre Ardeal); prof. Mândrescu (tot despre Ardeal); prof. I. Nistor (Bucovina-Basarabia); prof. Hurmuzescu (Energiile naționale ale Românie, cu proiecțiuni); prof. P. Antonescu (arta română cu proiecțiuni); prof. M. Beza (călătorii englezi în România; influența literaturei engleze asupra celei române; poezia populară română, în comparație cu cea din peninsula Balcanică); prof. Ște. Sihleanu (Parasitologia în România); I. Duca (participarea la benifici) și d. Petrescu-Comnen (lucrătorul român în fața socialismului).

Noua serie de conferințe, se va anunța ulterior.

Donațiuni culturale

Citim în „Gazeta Bistriței":

Comisiunea silvică a pădurilor grănicerești, ținându-și ședințele indatinate sub presidiul d-lui subprefect, pe lângă statorirea tangentelor cuvenite comunelor a votat din venitul pădurilor administrate comulativ următoarele sume: pentru fondurile grănicerești (școlastice și de stipendii) 450.000 lei; pentru internatul V. Nașcu de pe lângă liceul G. Goșbuc 5 milioane lei plătibili în 10 ani; burse pentru studenți la silvicultură 18.000 lei; burse pentru brigadieri 9000 lei; burse pentru școale medii de silvicultură 6000 lei; pentru edificarea sediului vicarial 100.000 lei; pentru casa protop. gr.-or. din Bistrița 25000 lei; pentru casa protop. gr.-cat. din Nușfalău 25.000 lei; premii pentru încurajarea creșterii vitelor 10.000 lei; pentru orfelinatul Regt. 84 2000 lei; pentru provederea școalelor săraci cu cărți și unelte de scris 12.000 lei și alte burse și vestimte pentru studenți.

Citind revistele

„Gândirea", Anul I, Nr. 1 Cluj.

Așteptată cu nerăbdare, ca o necesitate culturală care de mult trebuia satisfăcută în Clujul lipsit, de reviste românești, „Gândirea" recomandată publicului încă înainte de apariția ei, nu ne-a înșelat speranțele.

In excepționale condiții tehnice, amintitoare ale vremurilor de pace, materia publicată e de o bogăție și o varietate, cari, dacă nu exclud și unele lucruri slabe, cuprind multe bucăți de o reală valoare, biruind viața așa de repede trecătoare a unei publicații periodice.

In afară de rândurile prețioase cu cari ne-am obișnuit, de când citim ceeace iscălește d-l Ion Agârbiceanu, remarcăm îndeosebi schița „Inelul cu piatra de rubin" a d-lui Cezar Petrescu. Cu descrieri viu colorate, cu o dramatizare nervoasă, care-ți păstrează nesilit, dar puternic atenția încordată, cu fine observații psihologice, strecurate dibaci în decursul povestirii, cu o bruscă, dar firească motivare sufletească — și toate într'un stil sobru și concentrat, lucrarea arată pe autor nu ca un literat de ocazie, ci ca o promisiune din cele mai frumoase ale prozei noastre.

Versuri bine, iscălite de poeți cunoscuți și prețuiți, fac și mai atractioasă revista.

D-l Adrian Maniu, fără să forțeze de data asta noutatea, spune așa de frumos:

„Mai trebuiește clopot jeluitor să [geamă,
Când viața-mi simt străină? In viață [și 'n poveste,
Fără durere norii în lacrimi se de-[stramă,
Iar ochii reci stau țintă spre tot ce [nu mai este"...

Atrăgătoare și poeziile d-lor Nichifor Crainic, făcând trecerea între, să zicem, clasicismul și modernismul literaturii noastre, d-l Karnabatt, senzitiv și colorat, G. Voevodica, cu imagini ample, dar obișnuite, A Cotruș, modernistul cu orice preț și delicata și sincera poetă Pitiș.

In seria articolelor de studiu, ne oprim la justele observații ale d-lui Dan Rădulescu asupra „Falimentului democrațiilor parlamentare" și asupra judiciosului fragment din studiu d-lui Radu Dragnea asupra lui Mihail Kogălniceanu.

Plăcută, fantazia ușoară, dar c'o amară ironie, din „Cronica obligatorie de Paști" de C. Robul. Nenumărate cronici (viața unei reviste), semnate de d-nii Lucian Blaga, C. I. Cucu și Victor Ion Popa pun în legătură pe cititor cu o bună parte din ce se publică și se întâmplă mai însemnat în domeniul literar, artistic și social.

Și încă două mari bunuri ale revistei „Gândirea": desemnurile frumoase și prețul mic, de 2 lei și 50 bani, al unui număr de nu mai puțin de 20 de pagini.

Ca urmare a celor citite în articolul de deschidere, care nu schițează un program, ci un drum, așteptăm ca revista să-și evidențieze cu vremea caracterele-i singulare.

*

„Cele trei Crișuri", Anul II, Nr 8. Oradea-Mare

E înduioșător să vezi a treia aniversare a unirii Basarabiei salutată frățește de pe malurile celor trei Crișuri, la celălalt capăt al românismului. Revista și-a făcut prin asta o frumoasă datorie. In articolul „O nouă cale culturală", criticul bucureștean d-l Mihail Dragomirescu scrie:

„O nouă idee culturală trebue să pătrundă sufletele agenților noștrii de cultură românească.

E ideea că numai lucrul românesc original și care în acelaș timp are paloare de circulațiune trebue relevat, lăudat, răspândit sau păstrat cu sfințenie. Căci numai aceste produse ale spiritului românesc pot mișca și îmbogăți și sufletele noastre și sufletele acelor cari n'au trăit sau nu trăesc în tradițiunile culturii românești".

D-l V. Batzaria are o schiță din viața turcească, ca întotdeauna cu multă vioiciune și colorat descrisă de D-sa.

Poetul Nanu publică o poezie „Acord final" cu perzistentele D-sale calități: adâncimea în gândire, finețe și discreție în simțire, vers armonios și corect. Iată prima strofă:

Să supraviețuiască visuri oare?
Le vezi murind, — și nu le'nchipui moarte!]
Iluzia-i ursită să le poarte
Tot vii, în raza ei nălucitoare".

După o schiță de d-l M. San-Marino, poeta Alexandrina Scurtu ne dă un corect sonet, iar d-l T. Murășanu, un isbutit „Răvaș", cu multă simțire în simplitatea și modestia mijloacelor poetice folosite. In schimb, „Focul" d-lui Vasile Al. George e prea pretențios, emfatic și discursiv, enunțând lucruri mari, fără să fie susținute de o reală vibrare sufletească. Un vers ca exemplu:

„Prin Tine (focul zeificat) mă simt frate cu soarele etern..."

Folositoare, pagina Bihorului, în care d-l Dr. Gh. Ciuhandu își continuă cu răbdare lungul său studiu despre vechile urme de cultură românească în Bihor.

Notele, cronicile și memento, sunt și în numărul de față, din nefericire prea puțin desvoltate.

*

„Transilvania", Anul LII, Nr. 1—2, Sibiiu.

Vechea revistă ardeleană publică, în întârziatul său număr din urmă, un material foarte bogat, dar și foarte inegal în valoare.

Pe lângă partea literară, nespus de ușoară și aproape nepotrivită într'o revistă de consacrare și nu de încercări de abia dibuitoare, găsim, în schimb, temeinice articole, cari sunt o reală contribuție în luminarea chestiunilor, ce studiază.

Așa, D-l Vasile Pârvan ne vorbește cu o rară competență despre „problemele de arheologie în România."

D-l Marin Ștefănescu face o luminoasă expunere a tot ce trebue să știm pentru a intra pregătiți în studiul filozofiei.

D-l G. Bogdan-Duică ne vorbește despre poetul G. Crupenschi dela începutul veacului trecut.

D-l Vladimir Ghidionescu arată care e rolul social al învățătorimii noastre, iar D-l Vasile Bogrea ne dă pagini actuale din literatura antică.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Moartea „Vulturului"

— 5 Mai 1821 —

Din această viață, cea mai strălucită pe care a trăit-o vre'un om vreodată, din această viață despre care vom să știm totul, care se studiază cu o egală pasiune și de prieteni și de dușmani, care după un veac mai are încă de votații casi bârfitorii ei, sunt aproape trei ani peste cari se întinde un văl funebru, ai căror îngrijorări le putem ghici dar nu vom ajunge să le cunoaștem.

Când, la 9 August 1815. *Nordhumberlandul* lua pe Napoleon pentru a-l duce spre țări necunoscute, dispariția aceasta însemnă o săritură în noapte. Imensa întindere a oceanelor și a zilelor se puneau între captiv și popoarele al căror erou el fusese și rămăsese încă.

O flotă și o armată erau puse să-l păzească. Pe fiecare vârf al stâncii vulcanice unde fu deportat, la fiecare cărare, în fiecare vâlcea, posturi și santinele roșii alcătuiau în jurul lui o întreită incintă; iar, în mare. vapoarele englezești ridicaru un zid nou pe care nici un vas străin nu-l putea trece. Tăcerea se lăsă asupra lui. Niciodată nu s'a dat un consemn mai strict, urmat mai cu severitate. Prizonierul poate scrie și primi scrisori, dar cu condiția numai că trăește: asta-i totul.

Deaceia în Europa circulă svonurile; cele mai contradictorii. Se spune că Napoleon a găsit o cheie misterioasă pentru a corespunde cu partizanii săi, iar știrile îl parvin inserate în anunțurile unui ziar pe care se zice că el îl primește: în fond admirabilă reclamă a unui ziarist obișnuit să exploateze toate scandalurile. Alții spun că el a evadat și se află în America; iar censura, ca pentru a acredita această poveste, interzice a se scrie în ziarele franceze cuvântul Sainte-Hélene.

— Ce rezultă din toate aceste interziceri ale cenzurii? se întreacă Chauteaubriand.

— Povești monstruoase pe cari realitatea le-ar împrăștia.

Și el adăogă această frază, fără îndoeală, una din cele mai frumoase cari au răsunat de un veac în limba franceză:

„Aruncat în mijlocul mărilor unde Camoens a stabilit geniul furtunelor, cum se mișcă Bonaparte pe insula sa, o sguduire ne înștiințează de mișcarea sa. Un pas al omului acestuia s'ar face simțit dela un pol la celălalt. Dacă Providența și-a deslănțui din nou fagelul, dacă Bonaparte ar fi liber în America, privirile sale îndreptate spre Ocean ar fi de-ajuns pentru a turbura popoarele Europei: prezența sa numai pe țărmul american ar sili Europa să facă tabără pe țărmul opus"

O broșură apare la Londra. al cărei manuscris se spune că, *a venit din Sfânta Elena într'un mod necunoscut*, și toată Europa se grăbește să pună mâna pe el: este singura întrevedere cu el și această ridiculă concesiune în care nimic, nici stil, nici idei, nici fapte nu aparțin lui Napoleon, înșeală aproape o lume întreagă. Nici-o protestare nu se ridică împotriva acestui îndrăznețe fals. De abia câțiva critici pricepuți îl atribuesc, pe tăcute, d-nei de Staël sau lui Benjamin Constant.

Apoi, când, la Congresul dela Ax-la-Chapelle, suveranii Europei, bizuindu-se pe mărturia binevoitoare a unui om care însoțise pe împărat, respinseră într'un chip care nu mai îngădui a vre-o nădejde, rugăminții Doamnei-Mame, tăcerea se lăsă din nou, iar puținul care se putu afla despre Napoleon se rezuma la publicațiile oficioase ale ziarelor englezești.

Iar când vestea morții sale ajunse după două luni în Europa, se produse o tresărire a conștiinței omenești: soldații bătrâni plânseră; mamele cari odiniorâ îl blestemaseră se cernirâ și în toate țările poeții își acordară în unison lirele pentru a cânta gloria sa.

Sfârșitul acest tragic, în care timp de luni și ani de zile cancerul pe care numeni atunci ca și astăzi nu știe să-l îngrijească și să-l vindece, se desvolta; sfârșitul acesta sub un cer arzător, cu îngrijorarea nervoasă a unui climat de mesuferit, într'o casă de lemn unde șoarecii rodeau fiecare scândură și care mai târziu nu fu bună decât pentru grajd; sfârșitul acesta în care mizeria prezentă pare că se mărește în fața sfărâmăturilor păstrate ale splendorilor trecutului, vrăjmașul contrast dintre aceste două extremități ale aceleiași soarte, și, în nenorocirea cea mai crudă pe care a aferit-o vre un om, mândria-i nesdruncinată, orgoliu-i nevinvins, afirmarea-i mândră, cererea lui de a-i se da până și în clipa morții demnitatea imperială, credința sa în supraviețuire, certitudinea sa într'o revanșă apropiată pe care Providența o datorește fiului său, ideilor și cauzii sale, toate acestea alcătuesc spectacolul cel

Cronica politică

Ocupându-se de situația politică a partidelor din opoziție, ziarul „Renașterea Română" scrie că oridecâteori se vorbește de eventualitatea unei schimbări de guvern, s'a făcut o regulă ca să se vadă în partidul liberal succesorul actualului guvern. Și foaia guvernamentală se întreabă: „de ce liberalii (cari sunt mai puțin numeroși în Parlament) și nu Federația sunt soocotiți ca viitorul partid de guvernământ?", pentruca să răspundă:

Cauza simplă și pipăită stă în faptul că liberalii cu toate slăbiciunile și scăderile sale, se prezintă ca un ce unitar, având scopuri bine determinate, o linie de conduită lămurit trasă. Federația, cu toate sforțările multiplilor ei șefi, n'a isbutit să se prezinte ca o grupare omogenă, urmărind țeluri comune și bine precizate și având o concepție uniformă asupra problemelor la ordinea zilei.

Unită, când e vorba de a întreprinde o acțiune negativă, de a da violente atacuri guvernului și de a îngreuna mersul înainte al operei de legiferare, Federația încetează de a mai fi un bloc omogen, când e vorba să treacă la o acțiune creatoare și pozitivă, la o operă constructivă.

Divergențele de vederi, deosebirile de temperament, contrastul de educație politică și de mentalitate isbucnesc și paralizează orice acțiune în sens pozitiv.

Constatarea este foarte adevărată, dar ea nu îmbrățișează chestiunea în ansamblul ei. Căci nu numai omogeneitatea și unitatea partidului liberal, au determinat opinia publică să-l considere ca singurul factor politic în stare să-i dea guvernarea de care este nevoie. Obosită de sterilitatea altor frământări descoperind acum că acțiunea tuturor partidelor noi nu urmăria decât exploatarea nevoilor noastre, că rând pe rând activitatea lor la cârma statului n'a adus nici-o urmare a suferințelor născute din război, opinia publică a suferit o reacțiune. Ea simțea nevoie de liniște și de ordine după turburările războiului, iar partidele noi n'au făcut decât să mărească haosul. Răpită la un moment dat de demagogia care-și îndeplinea cu înlesnire opera la adăpostul primelor experiențe ale votului universal, opinia publică s'a recules astăzi după ce i-a văzut roadele. Nevoia aceasta de liniște, de ordine, de reîntoarcere la vremuri normale a țării întregi a stârnit revirimentul în favoarea partidului liberal, care singur dintre partidele vechi, rămas în picioare, a constituit, în mijlocul agitațiilor și desordinei, un punct de sprijin pentru închegarea unei democrații serioase.

D-l Alexandru P. Arbore rezumă importantul discurs de recepție în Academia Română al D-lui Sextil Pușcariu: „Rolul limbii române între limbile romanice."

Cronica e destul de desvoltată și de bine scrisă.

In genere, greoiul volum care pare acest număr dublu al revistei „Transilvania" se poate citi ușor și cu plăcere, fiindcă nici-o bucată publicată nu are o extindere și o pretențiozitate necuvenită.

Cron.

Reclama 260 515
Dacă doriți să vă îmbrăcați copii elegant și eftin, veți găsi tot felul de îmbrăcăminte numai la *ADLER, magazin și fabrică de haine și chipie* pentru copii Str. Iuliu Maniu No. 5.

Cu prețuri reduse!
Curăță vopsește și spală
„KRISTÁLY"
Spălătorie chimică cu aburi, Cluj.
Fabrică și Depozit principal
Str. Bucovina Nr. 32.
Primește și face expedițiil cu poștă.

mai demni de a mișca națiunile în istoria umanității.

Frederic Masson
(„Les Annales").

Mormântul dela Sfânta-Elena.

Toată lumea îl cunoaște, l'au văzut chiar acei care nu și-au părăsit satul și care n'au trecut mările niciodată.

Care Francez nu-și are întipărit în ochi și în inimă tabloul acestei nemărginite dezolări: piatra mormântului, grila ul, salcia, fântâna și valea tristă ca aceia a Iosaphatului înaintea Deșteptărei? Grenadirul cu mustața de câțel care plânge acolo înainte, cu capul gol și cu mâna bandajată pusă pe față, este bătrâna armată de bronz a timpurilor epice și trecute al cărei Homer a fost Hugo, e armata victoriilor, nemângâiată de umilințele ce aveau să vie după aceia, umiliți pe cari le presimte în fața acestui mormânt; și, gol, pustiit, acest teren care nu ocupă nici măcar spațiul unui cort nu e mai puțin acoperit de pulberea zeului plecat.

Puținii călători cari au făcut pelerinajul la Sfânta Elena cu greu și-au putut închipui că Napoleon nu se află tot acolo culcat în uniforma verde a gărzei, cu cizmele cu crețuri obosite cu placa legiunei de Onoare ștearsă, și cu fruntea sa imensă, ca un câmp de bătălie, despărțite în două de o șuviță neagră de păr, lipită de sudorile agoniei.

A putut fi desgropat corpul, pus pe o corabie, purtat de-alungul Parisului sub faldurile unui cer triumfal și funerar, s'a putut pune peste el un bloc de marmură greu ca o piramidă, totuși amintirea Impăratului rămâne mereu vie și legată de micul pătrat de pământ al insulei africane — ultimul pătrat.

Cine știe dacă nu chiar pământul unde uriașul om, mic de statură, începu să-și facă patul și să doarmă, n'a conservat tot așa de bine urma formei sale ca lavele dela Pompei care ne-au restituit mulajul ființelor surprinse și împietrite în plină viață, de cenușa hermetică a mortei.

Henri Lavedan
de la Academia franceză.

O lămurire

Din pricina lipsei mele din Cluj, sunt nevoit să dau tocmai acum răspunsul la care mă obligă un articol al d-lui I. Crețu din „Patria".

Fără să bănuesc buna-credință a d-sale, trebue să-i desmint unele afirmații care nu corespund adevărului.

Și anume: nu e adevărat că direcția ziarului „Infrățirea" m'ar fi împiedecat să public o dare de seamă asupra conferinții d-lui I. Paul, „Spiritul critic la Românii". Eu nu am așistat la conferință în calitate de trimis al „Infrățirii", de vreme ce era de față un alt coleg de redacție însărcinat anume cu raportagiul cultural care a și publicat un rezumat, al conferinței, lucru pe care „Patria" nu s'a simțit obligată să-l facă.

Articolul d-lui Bănescu din „Infrățirea n'a fost nici el o dare de seamă asupra conferinței, ci numai expresia indignării pe care a provocat-o articolul brutal din „Patria", care în loc să discute ideile din conferință, a crezut că e mai bine să insulte pe conferențiar.

Și-mi place să cred că și d-l Crețu e de aceeași părere cu mine că, fără articolul din „Patria", discuția în jurul conferinței d-lui Paul ar fi fost cu totul alta.

N. Georgescu-Tistu.

Revista pressei germane

Asupra desființării unei prefecturi.

Din „S. D. Tageblatt":

„Prefectul orașului Sibiu a primit dela „Direcțiunea unificării administrative a provinciilor alipite" următoarea telegramă: „Nr. 651 din 26 April. Prin înaltul Decret Regal Nr. 1860 din 27 April 1921, ați fost absolvat din funcțiunea de Prefect al orașului Sibiu, începând cu ziua de 1 Mai a. c., pe motiv că în bugetul din 1921—22 acest post nu a fost prevăzut". Iscălit Subsecretar de Stat și Director: numele indiscifrabil. Totatunci d-l Prefectul județului Sibiu dr. Comșa a primit ordin de a administra și orașul Sibiu.

„Cu durere luăm la cunoștință modul cum a fost destituit d-l prefect Dörr. Timpuri grele l-au găsit în acest oficiu, dar prin simțul său de dreptate, el și-a împlinit cu folos funcțiunea sa".

„Nu însă în chestiunea personală ne atinge pe noi decretul guvernului. Decretul nu destitue numai persoana Prefectului, dar desființează oficiul de prefect. Aceasta înseamnă pierderea singurei prefecturi umplută până acum de Sași. In faptul acesta vedem noi o *jignire*.

Guvernul maghiar deși când pământul regal a desființat și oficiul Comesului sas, și ca recompensă Prefectura județului Sibiu a fost ocupată de sași până la unire. Noi am văzut în numirea unui sas, ca reprezentant al guvernului totdeauna o încredere și un respect ce ni s'a adus, și nici decum un succes național. Aceste vor fi fost și motivele Consiliului Dirigent de a încredința conducerea județului unui român, iar a orașului unui sas. Intrebăm prin ce am păcătuit ca să ni-se detragă încrederea? Din motivele de mai sus nu ne putem împăca cu dispoziția în urma căreia pierdem unica persoană, care ocupa postul de încredere. Pretențiunea noastră rămâne, că Sașii au dreptul la un Prefect cu sediul în Sibiu. Noi vedem în aceasta nu o chestiune personală ci o chestiune de încredere".

Constituirea partidului național-liberal în jud. Târnava-Mică

D-l dr Emil Folea, avocat și fost subprefect al județului Târnava-Mica, a trimes în ziua de 20 Aprilie, atât în Diciosânmartin cât și în județ, p convocare la o consfătuire pentru ziua de 27 Aprilie a. c., în scopul constituirei organizației târgăvene a partidului național-liberal. Textul acestei convocări a fost suprimat în mai multe locuri decătre doi funcțiznari însărcinați cu această cenzurare nemotivată. Frazele incriminate sunt simple fraze de justă critică adusă guvernărei țării.

In ziua fixată pentru convocare d-l dr E. Folea a desvoltat înaintea celor prezenți programul partidului național-libe al. După încheierea consfătuirei s'a trimes următoarea telegramă:

D-lui
Ion I. C. Brătianu, președintele Partidului Național Liberal
București.

Subscrișii cetățeni ai județului Târnava-Mică, convinși despre munca patriotică a partidului de sub conducerea D-voastră, cunoscând programul adevărat românesc al acestui partid prezentăm omagiile noastre șefului și declarăm, că vom lupta totdeauna pentru victoria principiilor, cari au creat noua Românie, ca să poată organiza Țara așa dupăcum o doreste azi mulțimea cetățentlor, cari văd haosul și dezordinea în care ne-au adus diletanții politicei de azi.

Dr. Emil Folea advocat, Valer Boer Vlas proprietar, Augustin Folea preot, Petru Medeșan preot, Ioan Pădurean preot, Nicolae Deac preot, Nicolae Moldovan profesor, Alexandru Anca preot, Ioan Baia comerciant, Iulius Anca comerciant, Victor Vezan Farmacist, Simion Anca proprietar, Cornel Hondor funcționar de bancă, George Truța funcționar de bancă".

Pe lângă cei subscriși, sunt membrii ai partidului mai multe sute de țărani din satele în cari s'a făcut deja organizația partidului.

Dela această organizare împreunată cu o bună muncă culturală și economică se așteaptă regenerarea stărilor publice din Jud. Târnava-Mică și îndreptarea într'o direcție națională lipsită de demagogie a spiritului public local.

Cor.

Din nevoile învățătorimii

— în atențiunea d-nilor deputați —

Scriu numai ceeace inima-mi dictează. Astăzi, când se'nfăptuiesc reforme, cari țintesc la îndestulirea poporului și întărirea țării, cred că e necesar a aduce aminte d-nilor deputați — fără deosebire de partide 'n cari sunt grupați — ca să binevoiască a avea în vedere năcazurile și lipsele noastre ale acelor învățători, cari și astăzi am rămas la sate, alături de popor.

O faptă nobilă ar fi, dacă, la reforma agrară de-acum, s'ar ține seama și de noi și-am fi împărtășiți, cei nevoiași, fireste, cu pământ. Salariul nu ne ajunge în condițiile așa de grele ale traiului de astăzi. Să zicem că un învățător are 12.000 de lei la an; dacă el are băieți în școlile dela oraș, spesează cu ei cel puțin zece mii de lei; îi mai rămân două mii. Ce să facă mai întâi cu ei? Să-și cumpere dealе gurii, să să îmbrace? Ar mai putea să-și ia un loc de case, unde să-și clădească cuibul pentru sărmana soție, care mâine-poimâine ar putea rămâne văduvă cu o droale de copii?

Improprietăriț cu puțin pământ, învățătorul și-ar mai putea rostui o gospodărie și ușura viața.

Ar fi dureros ca discipolii acestei învățătorimi, astăzi ajunși în scaune înalte de deputați și miniștri chiar, să nu se gândească la acei modești dascăli, dela cari și dânșii au primit lumina. Ar fi o urîtă nerecunoștință, dacă acum, când se croiește o soartă mai bună pentru popor, numai ei ar rămâne nerăsplătiți.

Trebue avut în vedere că, în urma prea marilor greutăți de trai, satele noastre au rămas văduve de învățători și de preoți. Poporul, fără povățuitorii lui firești, ușor alunecă pe cărări nepotrivite la îndemnul uzurpatorilor, cari — durere! — sunt destul de mulți și ne cutreieră zilnic țara.

Impărtășirea învățătorimii cu pământ ar fi din toate punctele de vedere în folosul țării. Primind pământ, învățătorul va fi în satul lui și un frumos model de economie și de gospodărie rațională.

Tot în legătură cu ridicarea materială a învățătorimii, mai trebue arătată și o nedreptate, care s'a făcut unor învățători confesionali. Pe când statul maghiar le-a dat tuturor celorlalți ajutoare bănești în decursul războiului, acestora nu li s'a plătit nimic peste leafa lor prea mică. Ei au fost preferați tocmai pentrucă aduceau mai mult pietre și năsip pentru clădirea României-Mari. E timpul deci să li se facă dreptate.

Au scris aceste rânduri în credința că ele vor avea ecou în toate sufletele mari și bune, cari vor sări în ajutorul celor necăjiți și neîndreptățiți. In deosebi, n'am gândit la D-nii deputați, cari, ca aleși ai poporului, se vor gândi la ei și nu-l vor lăsa în uitare și'n nevoie.

Invățătorul Vasile Costea din Comuna Gilău.

Daruri papale pentru biserica greco-catolică

Ziarul „Unirea" din Blaj se ocupă sub titlul „Solie de Paști" de vestea pe care I. P. S. S. Mitropolitul Vasile Suciu al Blajului, reîntors zilele trecute din importanta sa călătorie la Roma, a adus-o credincioșilor săi.

Iată ce scrie „Unirea" asupra acestei solii:

Orientat asupra tutuor chestiunilor la ordinea zilei, Sfântul Părinte asigură biserica unită de părintească sa dragoste și îi promite ajutor întru toate. Ca un semn vădit al acestora a pus de pe acum la dispoziția Inalt Preasfinției Sale mitropolitului Suciu suma de 150 mil de lire pentru orfanii din Blaj și o casă de călugărițe dându-i puterea, ca pe toate surorile și maicele române greco-catolice din orice congregație ori mănăstire latină să le poată primi în casele ce se vor ridica în cuprinsul acestei provincii. Alte două milioane de lire stau la dispoziția bisericii noastre pentru a deschide la Roma, cât mai curând, un colegiu român pentru clerici și misionari. Nu puțină importanță mai are apoi și faptul, că în centrele mai de seamă, cum este bunăoară Sibiul și Clujul, vom putea ajunge ușor în stăpânirea unor biserici, de cari cultul latin se poate lipsi fără greutate mai mare, fiind, în schimb, pentru noi de extraordinară importanță.

INFORMATII

Aflăm dela Camera de Comerț că în timpul dela 14—28 Maiu se va ține un târg de mostre la Budapesta. Pentru a stabili posibilitățile de participare a neguștorimei noastre a fost la București Dr. Gyulai, secretar administrativ al Camerii de Comerț din București.

D-sa avut întrevederi cu D-nii Deleanu secretar general și Manoilescu, director general la ministerul de comerț și industrie, cerând sprijinul necesar din partea României. Ministrul a făgăduit că va da tot concursul și va sprijini pe comercianții cari vor să ia parte la acest târg. In schimb d-l Dr. Gyulai a promis că va face propagandă în Ungaria pentru târgul care se va ține la București.

■

D-l Tatai, vice secretar la Camera de comerț din Cluj, reîntors dela București ne-a declarat că taxa de lux impusă din partea orașului, va fi anulată.

■

In urma deciziei luate de ministerul de instrucție de a se organiza sistematic sporturile în școli s'a hotărât să se introducă în toate școlile din România-mare, ca obligator, *concursul de oină* (un joc de minge) care înainte de răsboi avea loc în fiecare an și în toate orașele din țară, cu ocazia zilei de 10 Mai.

■

In zilele de 19 și 20 Iunie st. n. (Rusalii) are loc la București congresul dentiștilor din România-Mare. La acest congres se vor discuta următoarele chestiuni:

1. Reforma legei sanitare în ceia ce privește practicarea Dentisticei în țară.
2. Mijloacele de luptă contra Dentisticei ilegale.
3. Cum s'ar putea organiza învățământul Dentar în țară și alte propuneri.

Cei cari doresc a participa la acest congres, sunt rugați a răspunde de urgență pe adresa secretarului general al Sindicatului doctorilor dentiști, Dr. Munteanu, Cal. Victoriei 184.

■

Contrar așteptărilor multora, ziua de 1 Mai a fost sărbătorită de muncitorii din tot Ardealul în cea mai perfectă ordine. Până acum nu s'a semnalat nici un conflict.

■

Cu ocazia congresului comitetelor Societății pentru ocrotirea orfanilor de război, congres care va avea loc în curând se vor organiza mari și frumoase serbări sportive în Cluj. O mare parte din program va fi executat de către soldații Reg. 18 Infanterie de sub conducerea harnicului Colonel Xenofon Roman cu concursul ofițerilor acestui eroic Regiment.

■

Suntem informați că în curând va începe la Consiliul de război judecarea procesului acuzaților în ultimul mare complot descoperit în Ardeal. Desbaterile vor fi publice.

■

Biró Andor, Manufactură Engross, Cluj, Str. Korniss No. 2.

S'a făcut următoarea mișcare între prefecții din Ardeal:

D. Mihail M. Cordrus, absolvent al școalei de comerț, a fost numit prefect al județului Maramureș, în locul d-lui dr. Vasile Meșter, demisionat.

D. dr. Iosif Iakob, prefect al județului Bihor, și d. dr. Nicolae Comșa, prefect al județului Sibiu, au fost însărcinați a conduce și lucrările prefecturilor de orașe, primul la Oradea Mare, iar al doilea la Sibiu.

D. dr. Gh. Popa, prefect al orașului Oradea Mare, a fost desărcinat din această funcțiune, urmând a-și lua postul de notar public.

D. Albert Dörr, prefect al orașului Sibiu, a fost descărcinat din această funcțiune.

■

D. Ștefan Stăncescu, consilier la Curtea din Timișoara, a fost înaintat președinte la Curtea de apel din Oradea Mare, în locul rămas vacant prin permutarea d-lui Al. Marta.

D. Adolf Balasz, judecător-șef în cl. VI. gr. I, la judecătoria Vinga (Timiș) a fost numit consilier în aceiaș clasă și în acelaș grad la Curtea de apel din Timișoara, în locul d-lui Șt. Stănescu, înaintat.

D. Oct. Acelenescu, notar la judecătoria Aiud (Alba-de-Jos) a fost numit judecător în cl. VIII, gr. I la aceiași judecătorie în locul vacant.

■

Zilele acestea a fost adus la Sibiu din Făgăraș, arestat, Doctorul în drept Taglicht, care ar fi autorul moral al mai multor omoruri și atrocități săvârșite în anul 1916 în țara Oltului (făgăraș) asupra Românilor și se crede că tot el ar fi autorul moral al omorului săvârșit asupra Doctorului în drept Șenchea fost deputat sinodal și cel mai mare luptător și naționalist al neamului din țara Oltului.

■

A fost arestat de către parchetul din Târgul-Mureș învățătorul Iásif Csomor, care în timpul revoluțiunei din 1918 in calitate de președinte al consiliului național unguresc a dat ordin pentru împușcarea mai multor concetățeni ai săi.

■

S'a deschis în Cluj, Piața Unirii No. 15. Marele Magazin de încălțăminte RAFTOPOL din București. Incălțăminte pentru dame bărbați și copii, cele mai noui modele din străinătate și executate în atelierul propriu. Pantofi Elvețieni bărbătești de box 280 Lei. Ghete elvețiene bărbătești de box 300 lei.

Se mai aduce la cunoștința onor public că a mai sosit un transport nou de încălțăminte și anume: Ghete și pantofi roșii și de lac bărbătești. Ghete și pantofi de dame, escarpeni și cu barete, de antilopă și olandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marca veritablă Elvețiană „Bally".

■

La 1 Mai se va deschide grădina de vară a Hotelului Central

Concertul Viorica Vasilescu

In seara zilei de 7 Mai, (Sâmbătă), za avea loc, în sala prefecturii clujene, un concert dat de d-ra *Viorica Vasilescu.* E unul din cele mai bune talente muzicale românești. Admirabila soprană lirică, absolventă a Conservatorului din București, reușise anul trecut, să intre prin concurs la Conservatorul din Paris.

Lipsită însă de mijloace materiale, ca să ducă o viață de studiu și de cinste, compatrioata noastră a fost silită să-și întrerupă studiile. Acum, dă concerte ca să-și poată reîncepe școala părăsită fără voie.

Publicul din Cluj va înțelege și o va sprijini. Concertul va fi de altfel o adevărată delectare artistică.

Biletele se găsesc de vânzare la Librăria Anca. Prețurile: 30, 20 și 10 lei.

S'a deschis modern transformat cafeneaua „ASTORIA" în Strada Regina Maria 18. Vinuri de Egerházi din Turda. Prețuri moderate. Seara concertează orchestra de primul rang.

■

Dr. Lăzărescu, medic-șef al Casei Cercuale, Specialist în boale Interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40.

■

Rhein Royal sunt recunoscute demne rivale ale
Very Dry celor mai fine
Șampanie franceze.

■

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate și la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche acărui surmenaji staționar prospătează corpul obosit oțelește mușchii stătuți stânge ori ce dureri corporale și dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică și chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34.

Se caută

doi funcționari de birou de către o societate.

A se adresa la Administrația ziarului Infrățirea sub No. 1500

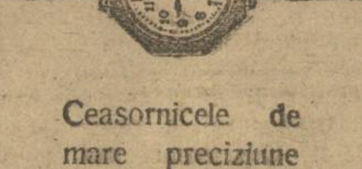

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö și Braunfeld

Cluj, Piața Unirii No. 9

20 **Telefon No. 350**

Anchetele noastre

Reorganizarea Poliției din Cluj

O vizita la circumscripții și cazarma călărilor. — Ce era înainte. — Cum este acuma. — Școala gardiștilor. — Ce s'a obținut până acum.

Pentru cei cari au venit în Cluj înainte de-a se deschide Universitatea și a se muta organele administrative dela Sibiu, este cu putință de a se stabili o comparație între ceea ce a fost poliția mai înainte și între aceia ce este acum.

Nu e mult de când veniau ziarelor plângeri și reclamațiuni pe care nu le puteau da publicității și nu e mult decând ofițerii de poliție unguri, cari mai rămăseseră în serviciu, îndemnau, prin ordine scrise chiar, ca gardiștii în conflictele cu militarii să facă uz de armă.

Un singur sediu, acel al prefecturei, era oficiul unde se puteau face plângerile unui oraș de peste 140.000 locuitori, și mai ales unde orce plângere sau cercetare nu se putea face decât în ore fixe de birou, 9—12, 3—6...

Cunoscutul proverb: *„deschis ca la poliție"*, nu erau deloc cunoscut aici, unde, din această cauză, trebuiau ca și făcătorii de rele să-și aranjeze delictele după orarul poliției...

Instrucția gardiștilor, ca și a subcomisarilor, lasă mult de dorit și mai ales, ceea ce era îngrijorător, era fără îndoiala încrederea pe care polițiștii străini n'o puteau prezenta.

Frământările muncitorești, desele greve și agitațiuni subversive, cereau însă tocmai contrarul din partea acestei importante instituții. O minte ageră și o acțiune energică trebuiau puse în slujba unei serioase reorganizări și romanizări a poliției celui dintâi oraș din Transilvania.

O fericită alegere în persoana d-lui Mircea Pilat, astăzi prefectul regional al polițiilor, a reușit să puie capăt lamentabilei stări de lucruri de mai înainte.

Și astfel, acum, făcând o vizită acestei instituțiuni, oricare își putea da seamă că s'a făcut ceva, și încă foarte mult fața cu tot felul de greutăți pe care împrejurările de astăzi le pun în calea oricărei încercări de organizare.

Inlesnit de solicitudinea d-lui secretar general, Tănăsescu și secondat cu râvnă de d. Prefect Popovici, silințele și proectele d-lui Pilat, au ajuns a fi în bună parte încoronate de rezultate îmbucurătoare.

S'au făcut circumscripții pentru fiecare suburbiu, unde echipe de gardiști, sub comanda comisarilor, își au și cazarma și postul de primă cercetare și primă dispoziție. Curat întreținute, stăpânite de-o disciplină militară, aceste posturi sunt oglinda fidelă a întregei organizații polițienești.

Tablouri cu însemnări grafice de situația, gardiștilor din fiecare post, susceptibile de-a însemna în orce moment situația în întreaga circumscripție; tablouri de medici, moașe, dentiști, adrese de funcționari superiori, posturi telefonice; o schiță clară a circumscripției, etc. împodobesc pereții. In una din camere, gardiștii cari își așteaptă serviciul, fac școală zilnică, de tot felul de cunoștințe pe cari trebuie să le aibă. Le-am pus diverse întrebări, din cele mai grele și în afară de reglementele lor, privitor la drepturile și obligațiile unui polițist și pot mărturisi că am rămas surprins de frumusețea și precisiunea răspunsurilor date.

In afară de aceste școale făcute la circumscripții, tot corpul polițiștilor mai audiază și niște cursuri generale, pe care, cu multă râvnă și banevoință, le-au făcut în primul rând: d-l prof. Univ. Marin Stefănescu, d-nii Procurori, etc.

Am vizitat de asemenea și cazarma polițiștilor călări, cari au făcut admirația tuturor vizitatorilor străini. Intr'o curățenie ireproșabilă, sub o disciplină de fer, am avut impresiunea că vizitez cazarma și grajdurile unui regiment de gardă imperială.

Terminând această vizită, am rămas cu impresiunea clară că în scurtul termen de un an, decând s'au început sforțările pentru reorganizare, față de ce-a fost mai ales, s'au realizat progrese foarte mulțumitoare.

Așa cum se prezintă acum poliția orașului Cluj, cercetată de aproape, nu din câteva întâmplări, putem fi mândrii că am ajuns în foarte scurt timp ca să o vedem organizată cu totul modern și, în orce caz, cu mult superioară poliției mult vestite a fostei stăpâniri. „Acea poliție — îmi spunea d-l Prefect Pilat — se întemeia pe puterea teroarei, aceasta, încercăm a o întemeia pe puterea legalității".

De acela, ținându-se seamă, că în poliția noastră nu s'au putut introduce decât elemente care vin direct din neștiința satelor, se poate spune că, în adevăr se muncește pentru ca totuși să putem avea un gardist de stradă, agent al forței publice.

Pentru rezultatele obținute până acum atât d-nul Prefect regional M. Pilat cât și acel al poliției au tot dreptul la recunoștință.

Licitație.

Direcțiunea Salinelor din Uioara are nevoie urgentă de furnizarea următoarele materiale:

Scânduri de brad:

600 bucăți de 4 m. l. 26—30 cm. lățime 50 mm. grosime,

600 bucăți de 4 m. lungime 26—30 cm. lățime 35 mm. grosime,

jumătate cantitatea clasa I. și jumătate clasa II,

2000 bucăți lețe de brad de 4 m. lungime 50/25 mm. grosime,

20.000 bucăți șindile (praștile).

Un vagon de 50 tonne de cherestea de brad după cum se va specifica cu ocazia comandării.

Reflectanții sunt rugați ca în 6 zile de la publicarea acestei licitațiuni săși înainteze ofertele în cari să fie precis și citet scris prețul materialului (per metru cub.) în gara Uioara.

Direcțiunea Salinelor.

Ocna-murășului, 25 Apr. 1921

Cetiți „Infrățirea"

Veritabile numai cu semnătura

Budischowsky?

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

Socialdemocrații, pentru a demonstra contra sărbătorirea lui 1 Mai de către comuniști, s'au abținut dela serbări, neparticipipând în nici un fel.

■

Pe linia ferata Basarabocaia—Bender. o bandă de bolșevici a pus un explosibil. Din eroare însă, trenul a întârziat și astfel explozia s'a produs înainte, evitându-se o mare catastrofă.

■

Guvernul pare că tratează pentru aducerea de lucrători industriali din Germania și Austria.

■

Siguranța din Bender a fost atacată cu granate de către niște bolșevici. A fost devastat un birou. Victime nu sunt.

■

Delegația comerciala cehă a părăsit Capitala.

Răspunsând unei cereri din America, guvernul va trimite toate datele statistice privitoare la circulația monetară din România.

■

D-l Tache Ionescu își petrece vacanța în Veneția — unde a avut o consfătuire cu d-l Lahovary, ministrul României în Italia.

■

La 24 Maiu se întrunește Comisia restrânsă a Constituantei bisericești, pentru a pregăti congresul de unificare,

■

O telegramă din Atena anunță că Grecii sunt masacrați de Albanezii din Corița.

■

Duminecă a fost instalat la Chișineu arhiepiscopul Gurie al Basarabiei.

Studenți români în călătorie la Roma

Studenții și profesorii Academiei comerciale române cari au fost la Roma au fost primiți la stațiune de numeroase asociațiuni, de subsecretarul industriei, reprezentanții legațiunei române consulul general al României, reprezentanții Camerei de comerț; numeroși profesori și studenți. Muzica reg. de infanterie a cântat imnul și marșul regal român. Multimea a aplaudat în trecerea lor strigând: Trăiască România! Trăiască Italia! Muzica a cântat imnul român și italian. Doamnele au aruncat flori. A domnit un entusiasm de nedescris. La Campydoglio au fost primiți de primarul Rava care le-a oferit o somptuoasă gustare.

*

Consulul general al României a oferit studenților și profesorilor un ceai în castelul Cesari, ceaiul a fost urmat de un bal național unde muzica italiană și română a cântat împreună cu românii imnuri patriotice ale ambelor națiuni. Seara, sindicatul cooperativelor naționale a oferit un banchet unde au fost invitați și români dintre cari persoane cunoscute comerciale italiene și române, ajutorul de primar din Roma, profesorul Pop dela Academia din București. După discursuri, studenții români au cântat imnuri române și imnul Garibaldi, provocând aplauze nesfârșite și strigăte de Trăiască România, Trăiască Italia.

Consulatul român și Consulul Fraters au trimis o telegramă suveranilor României dorindu-le zile glorioase pentru poporul român.

Viața provincială

Scrisoare din Ilia-Murășului

Un club de străini. — O activitate rodnică. — Rosturi culturale și religioase.

Treziți din bucuriile împlinirei idealului așteptat de atâta vreme, toți bunii Români au datoria de-a se pune la muncă îndoită dacă vor să păstreze ceea ce au câștigat.

Din nefericire la noi, în loc de o acțiune comună bine chibzuită în întărirea și ridicarea neamului, mulți și azi colaborează cu străinii, fără a mai aminti hărțuelile dintre noi, iar alții ocupând oficii mai mari ca mai'nainte, se simt dispensați de-a contribui la-o muncă unitară.

Spre ilustrarea aserțiunilor mele aș putea arăta numeroase atari cazuri, dar mă mărginesc numai la vre o câteva.

Ilia Murășani, centrul a 72, comune, curat românești și totuși întreg comerciul și industria sunt în mâni străine, ba și instituiile publice în mare parte sunt conduse de străini.

O singură firmă românească: „Pruna" înbinată cu „Progresul" înființată de curagiosul român dr. Ștefan Rozvan, în imprejurările grele ale trecutului apropiat. Incolo la poșită unguri carii nu știu nici o-iotă românește și nici nu-și dau silința să învețe, mai bine țiu ca ajutor o fată de ovrei care posedă întrucâtva limba română, perceptoratul de asemenea, judecătoria, e vacantă din August 1920 și acum auzime că-ne vine judecător tot de naționalitate străină.

In fine cei 50.000 Români ai plasei Ilia, au prilegiul a vedea și azi conducători de oficii înalte străini de neamul nostru.

Trebue să spunem că străinii sau îmulțit în Ilia; în ultimii ani îndeosebi Evreii au ocupat aproape întreagă strada principală deși credem că datorința autorităților, administrative a fost ca cei veniți după revoluție să fie siliți a părasi localitatea.

Plasa Ilia să vede că e Canaanul, pământul unde curge lapte și miere pe urma analfabetismului.

In timpul carnevalului trecut Evreii au orgarizat patru producțiuni literare culturate; iar noi abia una.

Își bat joc de tot ce-e românesc vorbesc numai ungurește pe la oficii și pe tot locul.

Se va zice de ce? Cum? Am moștenit dela Unguri pe Evrei, adusi aici anume ca instrumente de maghiariare, alții s'au refugiat aici și și-au așternut cuib *toți îmbogățiți din războiu*, și autoritățile noastre să fac că nui văd?

In Ilia, avem puțini intelectuali români, și cei pe cari îi avem se interesează prea puțin de întărirea neamului ci fie-care își vede de trebșoarele lui, cu excepția unora în frunte cu omul intrupat muncii, și de votat binelui obștesc care-i părintele protopop al traetului Ilies, Constantin Moldovan, care în timp de un an de când e-aici a pus bază clubului român, cu concursul învățătorilor din loc a inființat un cor foarte izbutit.

Cunoscută fiind la Sibiu, din care parte de altfel a venit la noi — activitatea, clustea și zelul părintelui protopop Const. Moldovan, d-sa a fost încredințat de „Societatea ocrotirea orfanilor de războiu, secția regională Sibiu, ca să înființeze un orfelinat care credem că în curând își va lua ființă în încăperile largi, acum goale, ale castelului baronesc din localitate.

Din Cluj s'a venit cu ideia de a-se înființa aici o școală civilă spunându-să că s'a discutat cu cei îndrept în cauza aceasta. Ni-se cere ca să plătim numai combustibilul și chiria edificiului necesar, fiindu-ne pus la dispoziție. Să sperăm că autoritățile locale și factorii în drept vor face tot posibilul ca cu 1 Septembre această idee să devină a realitate.

In aceste inițiative ale d-lui protopop Moldovan, parcă zăresc mântuirea convinsă de căldura și abnegațiunea cu care dsa lucrează pentru obște s'a grupat în jurul său alegându-l cu unanimitate deputat în sinodul Archidiecezan și congresul național bisericesc, la cari demnități mai râvneau și alții, al căror trecut, nu le-a ajutat prezentul.

Iată cât de mult greșesc toți cei cari neagă prestigiul bisericei la mărirea statului, când mână preoțimea să stea în biserică și să nu-să amestece în chestii de interes obștesc.

Intelectualitatea o formează în majoritate preoțimea, și tocmai de acum, vrând nevrând în părțile noastre, trebue să ia parte la toate acțiunile publice; este deci explicabil că ține isonul cultural național bisericesc în toate nuanțele lui.

In cele religioase stăm mai bine. Preoțiunea în grupe aleargă din sat în sat și ține conferințe religioase la popor.

■

Se simte mult lipsa cooperativelor în aceste locuri și perspectiva înființărei lor n'o vedem.

Viața socială lasă de asemenea de dorit. Clubul român din Ilia e slab cercetat. Ai crede că oamenii de aici nu sunt obișnuiți cu lectură românească că ei nu apreciază nici ziaristica ca școală de toate zilele.

Și pentru că e vorba de greșelile de ale noastre nu putem trece cu vederea și cazul unui banchet recent organizat de un domn căpitan, banchet la care majoritatea covârșitoare a oaspeților o alcătuiau străini ale căror toasturi au fost rostite într'o limbă pe care d-l Căpitan nu o înțelegea.

Incheiu și deși cunosc prea puțin personal pe d-l protopop Constantin Moldovan, — din acțiunile D-sale îl văd ca un suflet mare; de aceea îi zic. Inainte scumpule stegar, și'te vom urma cu toții, ca să creiăm celor 72 comune române, un centru înfloritor de cultură românească, — de comerciu și industrie românească: scoțând poporul din mânile speculanților străini de noi de datinele noastre, de sufletele noastre, care e dornic de înaintare și avântare.

Br.

Scrisoare din Satu-Mare

Activitatea societății „Cultura Poporului" la sate. — Un avocat, care nu se repatriază.

Duminecă, 17 Aprilie s'a înființat secțiunea „Cultura Poporului" din orășelul Seini. Au luat parte din comitetul C. P. din Satu-mare. D-nii col. Butunoiu, I. Florea, Focșa, prof. Zaharia cu D-na Mortetti, avocat Dr. A. Caba.

Dela gară, comitetul s'a îndreptat către biserică. După serviciul religios, la îndemnul D-lui protopop Berinde tot poporul s'a îndreptat spre școlă, în curtea căreia s'a ținut adunarea.

A luat cuvântul păr. protopop, care în cuvinte simțite a arătat durerile trecutului și bucuria, că astăzi vede în mijlocul lor pe acei, cari au avut norocul să trăiască liberi în regatul vechiu, aducându-le frumoasa limbă, ca să o asculte.

La cuvântul D-l col. Butunoiu, care prin cuvinte calzi și alese însuflețește mulțimea. Vorbește de sacrificiile soldatului a cărui amintire trebule să o păstrăm membrii societății C. P. intenționează să ridice o statuie acelui soldat, care ne-a dat România-Mare de astăzi.

D-l prof. Florea vorbește într'o limbă apropiată de graiul poporului. Arată poporenilor, că vine să le vorbească despre credința, ce trebue să o aibă în puterea neamului și viitorul strălucit al poporului român, precum și de încrederea, pe care trebue să o avem cu toții în conducătorii noștrii.

D-l Florea arată, că numai dacă ne vom face cu toții datoria, va putea statul să ducă cârma neamului la glorie. Avem astăzi o Românie mărită, cu bogății mari, dar cari, sunt exploatate de străini, noi Românii nu suntem organizați. C. P. urmărește tocmai să ne arate celea, pe care trebue să pășim de azi înainte. Vorbește de organizarea de cooperative, bănci populare etc.

Vorbește apoi D-l avocat Dr. Caba, într'o formă glumeață, fiind foarte ascultat de popor, căruia îi explică ce însemnează cultura și cari sunt datoriile oamenilor de bine în împrejurările grele de azi.

D-l col. Butunoiu vorbește despre importanța băncilor populare, cu cari ar putea scăpa de specula străinilor și cari, dacă ar fi constituite în orice sat, prin centralele lor ar putea să cumpere diferite moșii, păduri, fără să fie nevoie, ca aceste să fie și pe mai departe în mâinile unor străini, al unor speculanți, cari, bine organizați, după un plan bine stabilit storc și exploatează bogățiile cele mai bogate țări din lume.

A mai vorbit D-l Didicescu despre reforma agrară. Ca încheiere ia cuvântul D-l col Butunoiu, mulțumind întregei adunări pentru dragostea cu care membrii, culturei poporului au fost ascultați și primiți.

Mulțimea s'a împrăștiat însuflețită.

După adunare s'a făcut o excursiune în împrejurimile Seinului, în ville D-lui avocat Dr. Caba.

■

Avocatul evreu din Satu-mare, Dr. Kovács care pe vremea, când era căpitan în armata maghiară, servind la regimentul 5. a aflat o mare plăcere în huiduirea soldaților români, cari și azi își aduc aminte cu groază de tirănia acestui fiu îngâmfat al cinstitului popor ales, nici azi nu se repatriază, deși soldații, cari au fost sub mâna lui, ar dori, ca să fie consecvent principiilor sale din trecut.

Majoritatea Românilor din Satu-mare asemenea ar dori, să să fie repatriat și secretarul primarului Ferencz Ágoston, Bălibanu, a păsit pe scena maghiară din loc în 15 Martie în uniforma husarilor unguri în piesa „Dolovai nábob leánya", sfidând cu unii românași din loc, protectorii lui, tot ce e românesc pe aceste plaiuri. *Coresp.*

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI

MOBILE și PIANE

să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile alui

SZEKELY și RETI

Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acții

Persoanelor de încredere se face vânzarea și cu plată în rate

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚI;
Miercuri:
PRINȚESA VOALATA.
Joi, Vineri, Sâmbătă, Duminecă:
FIUE LUI FEDORA.
CINEMA APOLLO:
Miercuri, Joi:
ABNEGAȚIUNE.
CINEMA URANIA:
Marți Miercuri:
„ II.
Joi, Vineri, Sâmbătă, Duminecă:
„ROSA ALBA".

CAFENEAUA „EUROPA"

Martea, Joia și Sâmbătă seara orchestra Simfonică iar în celelalte sări muzică obisnuită aleasă. 666

„Bata"

1 p. pantofi de dame chevreu cu șireturi Lei
1 p. pantofi de dame cu panglică Lei
129

661 !!

Str. Iuliu Maniu 4

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Național

Joi: PROSTUL.
Sâmbătă: PROSTUL.
Duminecă: „Hangița" matineu.
Seara: Festival Franco-Român.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

Viața sportivă la Cluj

— Rezultatul jocurilor de la Paști —

Societatea *Victoria*, din Cluj, organizat pentru zilele de Paști, matchurile de football. După interesantele jocuri pentru liga, la care publicul clujean a putut admira frumoasele jocuri ale unelor echipe și în general progresul pe care l'au făcut toate echipele, față de anul trecut, jocurile dela Paște erau așteptate cu multă nerăbdare. Erau interesante pentrucă se gedeau între echipele învingătoare la concursurile pentru ligă, Haggibor din Cluj și MTK din Târgul-Mureș și alte două bune echipe: Victoria și K. K. A. S. E., ambele din localități.

Deși jocurile au fost aranjate cu ocazia sărbătorilor Sf. Paști, publicul românesc a fost într'un număr foarte mic. Am remarcat, în afară de cei câțiva intelectuali ai Clujului, pe care ne-am obișnuit să-i vedem la orice match, pe d-nii Iuliu Maniu, Romul Boilă, D. Socol, deputat al Clujului și abia câțiva ofițeri. In general public mult, care aștepta jocurile cu un vădit interes.

Câștigătoarea acestor jocuri a fost Societatea Haggibor, așa în cât și cu ocazia aceasta orașul Cluj își arată superioritatea asupra Tg.-Mureșului.

Desfășurarea jocurilor: Duminecă au jucat *Haggibor—K.K.A.S.E*, la orele 3.50 minute. Rezultatul a fost: 1:0; (0:0). Echipa Haggibor a lăsat să se odihnească 2 jucători, în vederea jocului de a 2-a zi. Superioritatea față de echipa adversă a fost evipentă de la început. In continuu erau înaintea porței adversarului. Rezultatul jumătății prime a fost (0:0), pentrucă jucătorii dela H. făceau prea multe combinații, iar apărarea de la K.K.A.S.E le nimicea pe toate. La începutul timpului al 2-lea lupta începe mai vehementă și chiar de la minutul al 5-lea Haggibor dă un gol, care a fost decisiv. Golul e marcat de Remeny, care primește mingea dela Farkas și fără cea mai mică zăbavă dă shouttul în poarta lui KKASE. Cu toată munca depusă de către ambele echipe, în acest timp, situația rămânea cea de mai sus. S'a remarcat apărarea dela KKASE. și superioritatea halfilor dela H.

Victoria — MTK. (Târgul-Mureș). 4:3 (3:1). Victoria a jucat foarte frumos toată vremea și dacă a fost învinsă, o datorește numai faptului că portarul a jucat foarte neglijent. Din cele 4 goluri, pe care le-a primit, ar fi putut să apere 3 destul de ușor; așa de bune au fost de apărat în cât orice portar de clasa II a, le-ar fi apărat.

In minutul al 3-lei Victoria primește primul gol, datorită faptului că portarul părăsește poarta ca să prindă mingea. Combatantul dela MTK. trece peste el și cu ușurințe împinge mingea în poarta Victoriei, neapărată de nimeni. Indată după aceasta, în minutul al 5-lea chiar se repetă acelaș lucru. Indată Victoria trece la atac și cu toate că Bărăbaș dă 2 shoutturi, care erau imposibil de apărat, nu poate marca nici un gol, de oarece ambele mingi se lovesc de lemnul porței MTK. scapă astfel de 2 goluri sigure. In urma unui atac, MTK. marchează al 3-lea gol, în timpul prim, care ar fi putut fi apărat și de data aceasta, Către sfârșitul timpului prim Victoria marchează primul gol, prin combatantul dela dreapta.

La începutul timpului al 2-lea Victoria face un Korner, în urma căruia Victoria capătă al 4-lea gol. Victoria începe atacuri puternice, cu puteri unite și toată vremea jocul se desfășoară numai înaintea porței Murășenilor. In minutul al 20-lea Bărăbaș dă al 2-lea gol, iar într'al 35-lea combatantul dela dreapta marchează al 3-lea. In tot timpul acesta înaintași dela Victoria desfășoară un joc admirabil, plin de combinații, așa în cât portarul dela MTK. cu multă greutate a reușit să mențină situația de până aci a echipei sale.

Toată vremea Victoria și-a arătat superioritatea față de M. T. K, care juca destul de bine. Dacă ar fi avut un portar bun Victoria ar fi fost sigur învingătoarea zilelor de Paști. Elementele ei valoroase, pe care am avut ocazia să le admirăm și în trecut, nu i-au adus decât cinste și de data aceasta.

Jocurile de Luni: Victoria — K. K. A. S. E. (învinsele din ziua precedentă) 3:1 (1:1). In timpul prim ambele echipe sunt egale. Victoria dă primul gol, iar K. K. A. S. E. merchează și ea un gol în poarta Victoriei, la un scurt timp. In timpul al 2-lea Victoria începe atacuri vehemente, iar apărarea adversarilor luptă din greu tot timpul. Victoria mai dă 2 goluri și învinge cu ușurință.

Haggibor — M. T. K. (învingătoarele din ziua precedentă) 1:0 (0:0). Jocul o foarte interesant, pentrucă e lupta în care se va decide care este echipa învingătoare din zilele Paștilor. Ambele echipe sunt întărite cu jucători odihniți, care nu luaseră parte la jocurile din ziua precedentă. Jocul începe vehement la M. T. K, cu atacuri repetate, dare rămân fără nici un rezultat, cin cauza bunei apărări a echipei Haggibor.

In minutul al 30-lea Haggibor capătă o pedeapsă de la 11 m. Publicul e foarte neliniștit, cu toții așteaptă această lovitură, care ar putea fi decisivă. Portarul H. Sugar apără poarta admirabil și lovitura puternică dată rămâne fără nici un rezultat pentru M. T. K, pe care acest eșic neașteptat îl deprimează. Jumătatea primă rămâne fără nici un rezultat pentru ambele echipe.

Jumătatea doua începe cu atacuri vehemente ale echipei H., care se sdrobesc de apărarea puternică a M. T. K. In minutul 12 Farkaș, de la H. capătă mingea de la Pollak, trece peste beck și marchează în poarta adversarului golul hotărâtor. In restul timpului atacuri de ambele părți.

S'a remarcat portarul dela H. care e un element de valoare și combatanții de la dreapta; iar la M. T. K, halfii și combatanții de la stg.

Arbitrul ambelor zile a fost d-l Schmidt, în care publicul a putut aprecia pe un adevărat sportsman și om integru.

I. G.

O serbare la Sălișle

Duminică 3 Aprilie a. c. sa ținut în Sălișle a conferință din seria celor întreprinse de Comandamentul Teritorial al corpului 7 armată în unire cu „Asociația".

Sala Festivă a comunei era neîncăpătoare față de numărul ascultătorilor.

Conferința aceasta a fost pentru Sălișteni o adevără sărbatoare care a decurs după programul următor:

1. Trăiasca Regele cântat de Reuniunea de cătrări;
2. Cuvânt de deschidere de Sfinția Sa Protopopul Bercea;
3. Conferința Domnului Georgescu, Secretarul „Asociației" despre „Rolul femeei din punct de vedere social, literar, artistic, național" etc. cu exemple și citații.
4. Conferința Domnului Maior Luculescu despre „Armată: Menirea ei, cum trebue să fie privită. Cuf să orestem copii cu dragoste pentru aceasta nobilă instituție".
5. Se întore Eroii eor;
6. Cuvânt de închidere din partea Sființiei Sale Protopop Barcea.

După ecle de mai sus, toți cei de față s'au îndreptat apre Mormintele Eroilor, care se găsesc la margienea satului sus pe o colină. Într'unul din morminte zac II soldați iar într'altul un ofițer.

Inprejmuirea frumoasă cu lemn de mesteacăn a mormintelor arată că la Sălișle este adânc înrădăcinat Cultul Eroilor.

După slujba religioasă Domnul Maior Luculescu și Domnul Căpitan Năsturaș au arătat recunoștiința ce o datorăm ercilor și modul cum trebue să ajutăm pe urmașii lor.

Un fost voluntar de războiu declamat o poezie originală dedicată eroilor.

Serbarea a luat sfârșit ducând fiecare în sufletul său încrederea în redeșteptarea și înălțanea sentimentului național care a fost și va fi pururea forța de neînvins a neamului nostru.

Gerő și Friedmann

birou internațional de transporturi și vămuire

Oradea-Mare, colț cu Str. Regele Ferdinand și Str. Gerlicze; Adresa Telefonică: Gerő și Friedmann.

INTREPRINDE ORICE TRANSPORTURI

pe teritorul României, Cehoslovaciei, Austriei, Germaniei, Jugoslaviei și Ungariei în colete mici și mari, cu însoțitor sau asigurare pe lângă cea mai bună garanție.

CENTRE DE TRANSPORTURI cu circulație din Cehoslovacia cu toate orașele mai însemnate din România.

FILIALE din ROMÂNIA: Satu-Mare, Exp. Halmei, Salontamare, Exp. Episcopiei Bihorului. Din CEHOSLOVACIA: Bratiszlava (Pozsony), Kosice (Kassa), Beregszász, Exp. Cana (Harnádcsány) Slov. Nove Mesto (S.-a.-Ujhely). UNGARIA: Sátoraljaujhely, Exp. Hidasnémeti.

Reprezentanți în toate orașele mai mari din străinatate. 633

Citiți „Infrățirea"

UN MARE FESTIVAL FRANCO-ROMÂN

Pentru a sărbători pe marii învățați cari au venit din Franța generoasă ca să contribue cu știința și entuziasmul lor, la a face din Cluj un centru de cultura latină, Sindicatul Presei Române din Ardeal a hotărît să organizeze la

Teatrul Național în ziua de 8 Maiu (Dumineca Tomi)

un mare festival franco-român.

Amănuntele asupra acestor sărbători a misionarilor Franții și a spiritului francez, le vom publica în numărul de mâine al ziarului nostru. Pentru un moment, putem anunța, că programul cuprinde un **cuvânt omagial** al d-lui profesor univ. Al. Lepădatu, **o conferință** a d-lui Em. de Martonne profesor la Sorbonna despre **„Poziținea României în noua Europă"** o piesă din repertoriul francez jucată de artiștii Teatrului Național. **O odă Franții** scrisă și citită de d-l Zaharia Bârsan, **declamații române** și **franceze** de artiștii ai Teatrului, arii **franceze** și **române** cântate de d-nele Dicescu, Lya Pop, d-l Jean Atanasiu etc. Orchestra Operei va cânta **o simfonie.**

Veritabile numai cu semnătura

Budischowsky?

Institutul de arte grafice și de editură „Ramuri" din Craiova

O instituție economică model și o binefacere culturală

Institutul „Ramuri", cu direcția energică și gospodărească a d-lui C. Șaban-Făgețel, publică o interesantă dare-de-seamă pe anul curent. Se vede de aci ce operă frumoasă și utilă se poate face, cu muncă și cu pricepere, pe terenul culturii române și cât de avid e publicul nostru de cărți bune.

„Ramuri" au tipărit din lucrările d-lui Iorga: „Opera poetică" și «Răsboiul în note zilnice". Se anunță: „Opera dramatică", „Istoria Românilor în chipuri și icoare" și „Pagini de critică din tinerețe".

Societatea și-a sporit capitalul dela 800.000 la 3 milioane de lei. A dat un beneficiu de 300.000 lei și un dividend de 15%, distribuind 60.000 lucrătorilor și 25.000 pentru fondul de pensii.

Tot pentru lucrători a înființat o cooperativă de consum și banca „Traian Demetrescu".

Cu toate greutățile de acum, a isbutit să clădească nu palat, măreț monument architectonic, în care nu sunt numai igienice ateliere de tipografie, ci și sală de conferințe, școală de ucenici, băi...

A editat numeroase cărți didactice și e gata să realizeze or'ce sănătoasă inițiativă de cultură națională.

Iată un institut care nu se oprește la meschine interese negustorești, ci aduce largi foloase întregului public, care pe drept îl prețuește și-l sprijină.

Congresul avocaților

— Programul lucrărilor —

Comitetul de organizare al congresului avocaților a întocmit următorul program:

La 6 Mai, ora 10 a. m. Deschiderea solemnă a congresului în sala Fundațiunei universitare Carol I.

La ora 3 p. m. Discuțiunea generală asupra legei avocaților. Ora 9 jum. seara. Concert la Ateneu.

La 7 Mai, ora 9 dim. Discuțiunea pe articole a legei avocaților.

La ora 3 p. m. Continuarea discuțiunei. Seara representație de gală la Teatrul Național.

La 8 Mai, ora 9 dim. Discuțiunea unificării legislațiunei. Ora 3 p. m. Continuarea discuțiunei. Seara, banchet pentru închiderea congresului în sala pașilor perduți din Palatu Justiției.

Ținuta. La deschiderea congresului redingotă sau haină neagră.

La representațiune și la banchet: frac, schmocking, jachetă sau haină neagră.

Încuartiruirea congresiștilor se va face la colegi, la hoteluri (cu plată), la internate (plata serviciul 3 lei pe zi).

Un serviciu de informațiuni va funcționa în permanență la gara de nord în biuroul d-lui comisar al gării.

Tot la gară se vor putea lua cărți de cuartir. D-nii congresiști vor putea lua masa la popota parlamentarilor din palatul cercului militar cu 28 lei pe zi.

Un biurou al congresului funcționează de acum în permanență la baroul de Ilfov din Palatul Justiției.

Toți congresiștii se bucură de o reducere de 50% pe C. F. R.

ADMINISTRAȚIA ZIARULUI INFRĂȚIREA

CAUTĂ UN AGENT

DE PIAȚĂ CARE PE LÂNGĂ LIMBA UNGARĂ SĂ CUNOASCĂ ROMÂNA SAU GERMANA.

SE OFERĂ SALARE FIX ȘI REMIZĂ, SE POATE CÂȘTIG 4—500 LEI PE LUNĂ DUPĂ APTITUDINE

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK 22 Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

O FUNCȚIONARA din regat care cunoaște limbile germană și franceză caută post la ori ce instituție. Adresa la Adm. ziarului Infrățirea.

DARURI DE NUNTĂ (trusouri), albituri pentru domni și dame confecționează eftin și punctuos Sidonia Kornis Cluj, Strada Regina Maria 14, etaj.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE 400 OI cu mieii după ele. Ioan Herța p. u. Vidrașău Ungheni (Nyárádtö). 629

DE VÂNZARE o armă de vânătoare cu trei țevi 16/16/8. Fără cocoașe vizir automat în stare nouă. Ase adresa la ziar sub A.

DE VÂNZARE MAȘINĂ DE TREERAT cu 6 HP. sistem Máv. cu mașer de bătut trifoi. Informații se dau la intendentul palatului Bánffy din Piața Unirei.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesc de vânzare la toți vânzatorii ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

LOCOMOBILĂ de cca 40 H. P. fabricație germană și o vânturătoare de 4 cai, de vânzare eftin. Se pot vedea la Fabrica de piele str. Aprinjoarelor 1 (Gyufagyár-u.) 604

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

CUMPĂR TIPOGRAFIE, complectă cu mașini plane sau rotative și aparate de turnat. Adresa la ziar sub E. V.

CAFEA TURCEASCĂ. De vânzare o mașină de rișnit cafea turcească. Se poate întrebuința cu forță motorică și cu mâna. Informații la Administrația ziarului Infrățirea sub „Motor".

Închirieri:

CAMERĂ MOBILATĂ caut în centru platesc preț bun. Adresa la ziar sub „Răzor".

CAMERĂ mobilată caută funcționar pe lângă plată bună. Ofertele în scris se vor adresa administrației ziarului Infrățirea sub „Cameră"

Diverse:

IN SALONUL de modă pentru pălării de dame „FRIEDMANN" Calea Regele Ferdinand No. 4 Etaj, să primesc inscrieri pentru CURSUL DE MODISTE, care se va începe în zilele prime ale lunei Mai. Cursul va ține 2 luni. 664

ARANJEZ în mod artistic parcuri cu diferite flori din cele mai frumoase Radu Schultz grădinar.

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

Se coasă și brodează

(Kulberstikerei) după jurnal de modă la:

salonul de brodărie

și imprimărie de modele

658

Cluj, str. Mori (Malom) 12 et. I.

MARE REVOLUȚIE

în prețurile articolelor de coloniale au sosit dela Galați și se vând cu cele mai reduse prețuri:

Sardele franceze mari cutia		Lei	27
„ portugeze cutia dela 7 la			14
Tohn cutia		Lei	12
Cafea Santos	Kgr.	„	25
Orez indian	„	„	11
Masline Vollo	„	„	30
Unt de lemn Francez	„	„	60
Macaroane	„	„	15
Rahat cu fisticuri	„	„	36
Halva de Smirna	„	„	45
Salam de Sibiu	„	„	90
Bonboane Zamfirescu	„	L. 80	și 90
Icre negre 10 Deca		Lei	60

Bonboane Riegler, Capșa, Portocale de Jaffa pentru dulceață și dessert, Vinuri superioare de Arad, Baron Kemény, Licheruri indigene și streine, Șampanii indigene și streine.

Ella Goldfarb

Delicatesse

Str. Universității No. 1, Cluj.

Grădina Zona

restaurant

Str. N. Iorga 15.

654

Sa deschis cu 1 Maiu. Mâncări gustuoase, beuturi excelente, prețuri moderate, serviciu culant. Se primese și abonamente în condițiuni avantajioase. Muzică de forță

Emanoil Samson

Fabrică de piele Cluj,

Str. Gyufagyár No. 1. vis-a-vis de Magazia Mare viteză. 112

Cafeneaua „Transilvania"

Str. N. Iorga No. 4

Renovată și aranjată luxuos oferă publicului consumațiunea cea mai gustuoasă pe lângă un serviciu culant și prețuri moderate. CAFEA CU LAPTE DE BIVOLIȚĂ, ceaiu, tea, licheruri, gustări reci etc. 450

Uzina electrică a orașului

Conducerea societății „GANZ"

CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.

(Palatul Széky)

Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. 148

AGRICOLA

Societate Anonimă de Asigurări Generală

București

Reprezentanța Generală pentru Transilvania, Maramureș și Crișana

CLUJ

Str. N. Iorga No. 11 (în casele proprii).

TELEFON:

621

502

Agenția Principală ORADEA-MARE

a început operațiunile la Banca HILLINGER și ILLYÉS

Strada Regele Ferdinand No. 7

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj.** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

BODEGA ȘI DELICATESSE

Ludovic Balázsi

Str. N. Iorga No. 2.

655

Vinuri de butelii, țuică, bere. Gustări alese și aperitive. Prețuri moderate, serviciu culant.

„GAMBRINUS"

RESTAURANT

Piața Unirii No. 24

Mâncări gustuoase, beuturi escelente. Serviciu culant, prețuri moderate 653

KATZ & BERNAT

își recomandă delicatesele, bonboanele, chocolazile și colonialele sosit din nou cu prețurile cele mai eftine ale zilei

445

Piața Mihai Viteazul No. 34.

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

LA „MAGAZINUL BARZA"

1 rochie de ștofă de lână dela 250 Lei 1 palton de lână curată pentru dame dela 480 Lei, 1 costum de lână curată pentru dame fazonul cel mai nou dela 600 Lei în sus. 52

„MISSIR"

Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

Crepe de Chine 100 lat. . . .	Lei	140	Mtr.
Crepe Tranclin 100 lat.	„	160	„
Saten Liberty 100 lat.	„	140	„
Charmeuze Florate 100 lat. . . .	„	260	„
Gabardin 130 lat.	Lei dela	120	„
Cretonuri colori 80 lat. . . .	„ „	22	„
Schifoane 90 lat.	„ „	19	„
Zefiruri colori 80 lat. . . .	„ „	22	„
Ciorapi pentru Dame . . .	„ „	27	per.
Ciorapi pentru Domni . . .	„ „	14	„

A sosit un mare transport cu încălțăminte 17

MARCA „ÉVO"

Boli de piele, răni, răie mâncărime cu durere. mâncărime din cauza gerului, opăreala, jupuelile, crepăturile de piele, bubele dulci se vindecă sigur și radical cu

Pasta Antrasol

Se folosește cu succes în ori ce parte a corpului ca obraz, mâini, picioare, cap precum și între picioare la frecături și rosături fiind absolut nevătămătoară. Prețul unui borcan Lei 10·—

Depozit principal farmacia:

319 **„Dr. BIRO" Cluj, Piața Unirei.**

Transporturi de mărfuri Curse cu automobile

In ori ce direcție execută

346 **cu prețuri convenabile:)**

Emil Blaga

CLUJ, Piața Ștefan-cel-Mare No. 7.

Telefon 2-70. Telefon 2-70.

Tinerețea și plăcerile ei le veți păstra dacă veți folosi renumitul spirt menthol

Depozit principal

Drogueria ROZSA

Cluj (Kolozsvár), Piața Unirii No. 26 (fost Mátyás király-tér).

„Transylvania"

Câteva picături după masă înlesnesc digestiunea. Folosit pentru masaj întărește și înviorează. Se află de vânzare ori unde!

Instalații de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparații de mașini de scris și cusut executa cu preț convenabil:

La Intreprinderea Electrotechnică și mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Becuri electrice „TUNGSRAM" precum și materiale cu preț redus. Intreprinderi și pentru provincie.

MARE REDUCERE DE PREȚURI!

M. ANGHEL

Piața M. Viteazul No. 40

Magazin permament de articole technice,

Lămpi de lipit cu benzină, Plăci de asbest și Klingerit, Garnituri de asbest, ferestrae gatter, circulare și pentru metaluri pile etc. etc. Materiale electrice și motoare electrice.

Becuri electrice cu prețuri fără concurență.

Clopote din cel mai bun material.

Telefon 13-40. Telefon 13-40.

REPRESENTANȚA FABRICEI DE MAȘINI „SCHIEB" — SIBIU.

210

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 74 PENTRU MICA PUBLICITATE

Bela Sánta Intreprindere de asphalt și beton

Cluj, Str. Mikó No. 8.

Intreprinde pe lângă cea mai mare garanție: uscarea radicală a pereților umezi din orice încăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruțabile, curți și magasii.

Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace. 29

La 1 Mai sa deschis grădina de vară „VICTORIA“

Str. General Grigorescu (fost Donáth-ut) No. 36.

Cel mai potrivit loc de a petrece timpul. Totfelul de mâncări reci și calde. Vinuri și beuturi speciale.

Serviciu prompt. Prețuri eftine.

669 Rog sprinjinul Onor. Public.

CREMA MARGIT se bucură de cea mai largă popularitate în întreagă lume. Infrumsețează pielea și îi da fineță rară. Compoziția ei neîntrecută și inofensiva face să dispară de pe obraz pistruiele petele de ficat, bubițele, încrețiturile întinerește și înviorează chiar și pielea persoanelor mai înaintate în vrâstă. Crema se pune în circulație în tegle de sticlă.

SAPUNUL MARGIT, compoziție fără leșie în frumsețează pielea

PUDRA MARGIT, compoziție de prima calitate, fără materii stricăcioase, acopere învizibil pielea.

57 **Dr. Földes și Hehs Arad.**

Se află de vânzare la toate farmaciile, drogueriile și parfumerl.

A sosit din Italia

o imensă cantitate de marfă textilă la

Moskovitz și Dellmann

Magazin de manufactură

613 **Cluj, Regele Ferdinand 21**

Preturi uimitor de reduse

1 Mtr. Pânză Șifon dela	12·50 L.
1 Mtr. Pânză Molino	15 Lei.
1 Mtr. Creton ce se poate spăla și grenadin	15 Lei.
1 Mtr. Sefir englezesc	15 Lei.
1 Mtr. stofă bărbătească de lână	80 Lei.

Se pot privi fără obligație de a cumpăra!!

HOTEL NEW-YORK

Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză și Ungară. - Supeuri după spectacol.

329

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, Parfumeria d'Or

18 **Piata Unirei No. 5.**

Cafea diferite specialităţi; prajită, crudă, macinata, cacao diferite calitati, ceaiu, zahar și diferite mărfuri se găsesc în prețuri avantajoase la Magazinul

„ATLANTICA“ Fratii Pop Cluj

Calea Reg. Ferdinand 1.

Postăvăria 606

Solomon Zauderer

Cluj, Str. Regina Maria 40.

Au sosit mare asortiment de stofe pentru haine Bărbătești și Dame diferite culori moderne cu prețuri foarte reduse.

FRAȚII UNGAR

prima măcelărie și cărnățărie în Cluj, Strada Regina Maria No. 49.

516

Zilnic se capătă cărnuri proaspete, calitatea primă. Șuncă, cârnați de Debrețin, mezeluri, slăninuri afumate și fierte, untură topită acasă. Serviciu culant și prețurii moderate.

Associati Croitori Români PETRICAS, AIUDEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.

CROITORI de haine bărbătești și militare Cluj, Str. Memorandului No. 8.

Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase.

619 Depozit de ștofe.

Radio 758 **JOAN COSMA**

frânghier Cluj, Str. Galamb 14. Intreprinde orice lucrări în aceasta branșă, precum și frânghii pentru mașini cingătoare și totfelul de frânghii pentru agricultură cu prețurile cele mai reduse. 548

Intreprindere de transport.

Frații Deutsch Cluj, Piața Unirii No. 28. Intreprinde orice transporturi în orice direcție cu cea mai mare garanță. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

Dacia-România

Societate Generală de Asigurări din București.

463

Agenția Principală **din Tg.-Mureș** și-a început operațiile la începutul Martie crt. — Face ori-ce fel de asigurări, sub cele mai avantagioase condițiuni. □ □

Sediul la Sucursala Băncei Românești, Târgu-Mureș.

Nu intrati în alte magazine, inainte de a cerceta firma Filip Eisenstädter

(fost Lakatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.

Izvorul cel mai bun de cumpărat arficole mărunte, brodate, galantere, istrumente musicale, jucării pentru copii, articole de lux și de bucătărie.

474 SEPARAT VÂNZARE EN GROS.

SA DESCHIS în Cluj, Piața Unirii No. 15

MARELE MAGAZIN DE INCĂLCĂMINTE

RAFTOPOL

din București.

Incălțăminte pentru Dame, Bărbați și copii, cele mai noi modele din străinătate și executate de magazin. Pantofi Elvețieni bărbătești de box 280 Lei. Ghete Elvețieni bărbătești de box 300 Lei. Se mai aduce la cunoștința onor. public că a mai sosit un transport nou de incălțăminte și anume: Ghete și pantofi roșii și de lac bărbătești. Ghete și pantofi de dame, escarpeni și cu barete, de antilopă si olandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marca veritabilă Elveiiană „Bally“. 517

Filiala Luca P. Niculescu

14

La Hora Țărănească. Palatul Fehér-Bárány Cluj.

Oferă onoratei sale clientele cu prețurile cele mai reduse posibil un nou transport de mărfuri sosite ca și restul de articole ce se află in magazin cu prețuri de reclamă

Stofă Lână curată	120	Lei Mtr.	Prosope Bucata	15	Lei Mtr.	Velură Belgiană	60	Lei Mtr.
Stofă Lână curată	75	„ „	Prosope Bucata	20	„ „	Glot toate culorile	18	„ „
Muselin Lână curată 80 lat.	63	„ „	Prosope Bucata	30	„ „	Stofe pentru haine Bărbătești		
Muselin Delen 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	16	„ „	calitate I. 150 lat. . . .	180	„ „
Staubă (Carton) 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	18	„ „	Postav de haine 140 lat. .	140	„ „
Staubă (Carton)	12	„ „	Pânză jolj 80 lat.	20	„ „			

Vânzare en gros și en detail. ●●● **Sosesc zilnic transporturi noi**

Tipărit cu mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj, str. Universității Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIU

Anul I. No. 214 **Opt Pagini 50 bani Opt Pagini** Duminecă 8 Mai 1921

Infrăți

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Denunțarea demagogiei

Revenit brusc la vechea linie dreaptă a culturii și a conștiinței sale politice, d-l N. Iorga are aproape în fiecare nr. al „Neamului Românesc" câte un articol de critică incisivă în care cel puțin patru rânduri sânt îndreptate fățiș împotriva partidului țărănesc și deci împotriva Federației. Despre unele din aceste articole am vorbit și noi, nu numai pentru a arăta desprinderea d-lui Iorga din sgomotul nul al aventurei țărăniste dar și pentru a însemna toate momentele unei cugetări politice care, liberă în mișcările ei, nu poate fi de cât o admirabilă școală și un luminos punct de orientare în mijlocul zăpăcelii și rătăcirilor colective de azi. Și tocmai de aceia n'am putea trece peste un articol de curând apărut în care d-l Iorga, eliberat deplin sub raportul libertății de gândire, denunță demagogia partidelor din Federație după ce, la timp, le-a denunțat și politica antinațională.

Vorbind anume despre naivitatea și neexperiența țărănimei noastre, atât în vechiul Regat cât și în provinciile alipite, d-l Iorga mărturisește, îndrăznește să mărturisească de abia acum că *„dacă n'ar fi fost chestia agrară"*, cu deosebirile pe care le creiază între partide, ar fi fost foarte greu pentru un candidat sincer și respectuos de sufletul acelora cărora li vorbește să atingă o parte vie din sufletul ascultătorilor și să determine o convingere în folosul său". Iar, mai departe, în legătură cu această mărturisire, d-l Iorga ne vorbește despre demagogia care înșeală, „știind că înșeală", precum și despre demagogia, „filantropică și sentimentală", care se lasă „îmbătată de propriile ei cuvinte" și care uită un lucru: „că dacă vorbele au zburat, efectul lor rămâne în suflete și poate face acolo mult rău prin înăcrirea speranțelor nesatisfăcute".

Evident că în aceste câteva rânduri se cuprinde întreaga explicație a isbucnirilor electorale dobândite până acum de partidul țărănesc și în virtutea cărora a putut lua naștere închegarea politică a Federației. Este o explicație pe care noi am dat-o dela început, arătând totdeodată și primejdia pentru țară a unor formațiuni politice răsărite din naivitatea politică a corpului electoral țărănesc și neputând să se mențină de cât prin exploatarea acestei naivități. Dar când aceiași explicație se dă și de către omul care a cunoscut de aproape toate mijloacele de propagandă ale Federației, ea capătă greutatea unui denunț în fața căruia trebue să înțelegem cu toții cât de grabnică este necesitatea de a ne gândi serios la educația politică a corpului electoral.

Cât numai adânc revoltat de orgia demagogică din care a răsărit Federația, d-l Iorga a putut să vorbească la urmă despre „îndrăzneala șarlatanilor" și despre „exagerația irresponsabililor". Pe acești „șarlatani" și pe acești „irresponsabili" d-l Iorga i-a cunoscut și i-a cântărit bine, fiindcă a luptat alături de ei în atâtea campanii electorale. I-a văzut între țărani, făgăduind împărțirea tutulor moșiilor și pământ fără nici o plată și i-a văzut la orașe, între lucrători, uzând de cele mai desfrânate mijloace ale propagandei socialiste.

Iar, după ce le-a văzut demagogia în alegeri, le-a văzut și nulitatea în Parlament unde, lipsiți de orice pregătire, au crezut că li-e de ajuns cutezanța și cinismul pentru ca, prin sgomot și scandal, să creieze ilusia unei năpraznice activități în serviciul democrației.

Și de aceia, astăzi cuvintele d-lui Iorga ar trebui să însemne nu numai sfârșitul demagogiei, ci și începutul unei mari și serioase acțiuni pentru educația politică a maselor țărănești.

Altfel, lăsată pe mâna șarlatanilor, această țară se va sbuciuma și mai departe în durerile crisei de astăzi, iar oamenii de treabă, desmeticiți târziu nu vor putea de cât să constate nenorocirea, — așa cum face d-l Iorga.

Evenimentele zilei

Ajutorarea Austriei

Comisia reparațiunilor a stabilit, oficial, cari membri urmează a face parte din secțiunea, destinată ajutorării Austriei. Aceștia sunt: Anglia, Franța, Italia, iar România, Grecia, Polonia și Cehoslovacia au fost alese numai ca reprezentante în secțiunea mixtă a Comisiunei, conservând fiecare atribuțiunile stipulate de tratatul din Versailles.

Mare complot revoluționar în America

După informațiunile ziarului „le Petit Parisien" o telegramă a agenției „Central News" din New-York anunță că poliția a operat, la 39 Aprilie, o percheziționе la sediul internaționalei a III-a, în Statele-Unite. A pus mâna pe mai multe documente din care reese că se pregătea o mișcare revoluționară care avea să isbucnească Duminică în America. A găsit asemenea și o corespondența numeroasă cu sovietele.

Doi revoluționari, Abraham Jackara și Israel Amter au fost arestați.

Jarăși propaganda

Cititorii noștri au avut deseori prilejul să citească în coloanele ziarului nostru articole asupra propagandei pe care trebuie s'o facem în străinătate pentru a fi cunoscuți și prețuiți așa cum avem dreptul să fim.

Am arătat toate considerațiile cari ne obligă să purcedem la o operă de-o importanță atât de mare pentru relațiunile noastre cu străinătatea și marea necesitate pe care ar împlini-o.

Dacă revenim astăzi asupra acestui subiect este pentrucă avem prilejul să-l ilustrăm cu două fapte. Ziarul „Le Courrier Franco-Roumain", care apare la Paris, publică, sub semnătura d-lui Mihail Eliescu, un articol despre „Propaganda maghiară în Franța", din care extragem următoarele: „Reîntoarcerea lui Carol de Habsburg în Ungaria ne îngădue să măsurăm progresele îndemânaticii propagande întreprinsă de Maghiari în Franța. Încetul cu încetul, grație unor sforțări stăruitoare, ei au isbutit să convingă o parte din presa franceză că Ungaria, care a fost în timpul războiului cel mai credincios sprijin al lui Wilhelm al doilea, are drept la toate simpatiile franceze." Primul cuvânt pe care Carol l'a rostit la reîntoarcerea lui în Ungaria, a fost: sunt susținut de Franța. Era o exagerare, evident, dar faptul este totuși semnificativ. Opera propagandei maghiare este în adevăr formidabilă, și este de ajuns să ne gândim la articolele publicate de unele ziare franceze prin care sprijineau o țară dușmană ca Ungaria împotriva aliaților de eri, ca să ne dăm seama de roadele acestei propagande.

Iar în vreme ce alții lucrau noi ne-am încrucișat brațele. Lipsa unei propagande românești în străinătate am simțit-o dureros, mai zilele trecute, cu prilejul unei vizite pe cari ne-a făcut-o d-l William Andrist, ziarist elvețian. Domnia sa ne-a spus cum România este privită în Elveția ca o țară în care stăpânește anarchia și unde viața cetățenilor este într'o continuă primejdie. Că Basarabia este ocupată de bolșevici, că traiul este nespus de greu, că viața economică a țării este complet paralizată, etc. In mintea pașnicilor și laborioșilor locuitori ai frumoasei Elveții, România apărea ca o țară pe pragul prăbușirii. Tabloul este foarte sombru și nu e de loc prielnic unei consolidări a creditului nostru în străinătate. El nu corespunde realității — veți zice — dar cum voiți să cunoască străinătatea stările de lucruri dela noi, dacă nu ne dăm osteneala să împrăștiem știrile tendențioase sau eronate și să ne facem cunoscuți sub raportul adevărat? Vina pentru toate neplăcerile și greutățile pe cari ni le-a pricinuit lipsa unei propagande, o purtăm întreagă noi. Recunoscându-ne dar vina să ne așezăm cel puțin de acum încolo la lucru în direcția aceasta. Un interes moral înainte de cel material ne obligă s'o facem.

„Oameni noi"

Te surprinde uneori câtă asemănare poți găsi între fenomenele naturii și cele sociale. Vâltoarea uriașă a războiului mondial a turburat întreaga așezare pașnică a lumii; în locul unei ordini în multe privinți nedrepte, dar acceptată de toți, fiind stratificată și codificată de vreme, a venit răsturnarea mai tuturor valorilor morale, în cari nimeni nu se mai încrede, ci toți cer un nou judicios examen. Mulțimile năpăstuite de veacuri au început să-și dea seama mai bine de forța lor, fiindcă ele au determinat succesul său insuccesul luptelor. Și, atunci, s'a simțit nevoia de oameni noi, cari să le facă dreptate.

Dar, gândiți-vă la o furtună în largul mării. După involburarea și clocotul trudit al valurilor, marea, altădată așa de senină și de albastră, se 'ntunecă și se turbură, fiindcă tot ce-a fost aruncat în adâncuri și nu suferea lumina soarelui, toată drojdia dela fund, iese din nou, sfidătoare, la suprafață.

Tot așa e și cu cea mai mare parte din așa-zișii „oameni noi". Epave ale vechilor partide politice, izolați și căzuți la fund din pricina egoismului și platitudinii lor, ei pozează acum în neîndreptățiți ai soartei sau, mai curînd, în jertfiți ai unei societăți nedrepte, în cari „înaltele lor calități" erau robite și exploatate de o minoritate hrăpăreață.

De ce natură erau aceste calități se poate convinge or'cine urmărește faptele lor, când s'au cocoțat în vre-o situație pe spinarea bietei mulțimi încrezătoare. Un caz dintr'o mie: Advocatul Gh. Petică, fost deputat țărănist, e numit, ca delegat al sătenilor, în comisia județeană de expropriere din Argeș. E prins că ia mită dela un fost client de-al său ca să-l pârtinească, în dauna altora, la luarea pământului. E judecat și dat afară din comisie. Nu va trece multă vreme, de sigur, și-l vom auzi țipând împotriva oligarhiei și bătându-se 'n piept pentru marea lui dragoste de țărănime . . .

Dar, după furtună, apele s liniștesc și gunoiul ieșit deasupra se-afundă iar. Și nu cu valurile, cari s'au ridicat de câte-va ori nebune spre lună își lărgește matca ei, ci cu valurile încete, răbdătoare, cari s'au lovit mereu de maluri . . .

Păturile obijduite ale societății vor intra în drepturile lor nu prin demagogia „oamenilor noi", ci prin dragostea curată și încercată a celor, cari fac binele ori-când și or' cărui năpăstuit, fără să vâneze popularitate și fără să fure banul săracului.

N. G.-T.

Românismul în Bucovina

Se realizează în Bucovina, dela Unire, și mai accentuat în ultimul timp, o apreciabilă operă de reîntoarcere la cel mai bun românism a acestui colțișor de țară care a fost atât de înstrăinat. Cum s'a făcut opera aceasta și ce roade a dat, o mărturisește d-l Ion Nistor, fruntașul bucovinean, fost ministru și actual rector al Universității din Cernăuți, care a dat ziarului **Izbânda** interesante declarații dintre cari menționăm următoarele sortite să pună în adevărata ei lumină opera de românizare a Bucovinei:

Profesorii francezi aflători la Cernăuți spun că remarcă zilnic îndrumările și transformările spre românizare tot mai intens. Lucrul acesta e datorat în mare parte armatei. Regimentele din vechiul regat și ofițerimea în special contribue ca provincia să-și recapete aspectul românesc adevărat.

O foarte importantă contribuție la românizare aduce Universitatea din Cernăuți. Peste 1800 de studenți și studente frecventează cursurile, așa încât toți aceștia când vor sfârși studiile vor servi limbei în cari au învățat. De altfel s'a înființat și cursuri de limba română pentru cei cari n'o cunosc. Există și o universitate populară unde figuri intelectuale de seamă predau cursuri foarte apreciate.

Ziarele românești sunt reduse din nefericire la unul singur față de 4—5 germane: glasul Bucovinei, care se ocupă, și cu editura. Alte edituri au publicat numeroase studii românești dovedind existența unei activități filologice, istorice, științifice și literare românești destul de pronunțată față de timpul scurt cât a trecut de la reunirea Bucovinei la patria-mumă.

In munca pentru românizare a ajutat „Societatea Doamnelor române din Cernăuți care a și avut un festival de 30 ani de la înființare; apoi „Reuniunea femeilor" din Iași care a întemeiat în Bucovina o școală profesională de care se simțea mare nevoe. Ar mai fi „Societatea pentru cultură" dar aceasta se ocupă mai mult de altele decât de cultură după cum spune titlul.

Nu trebue uitat cu această ocaziune să se amintească marele folos pe care turneele artiștilor români din vechiul Regat l'au adus cauzei și limbei românești în Bucovina, în lipsa unui teatru românesc subvenționat, care ar fi așa de necesar la Cernăuți.

In general, scopul universității și al intelectualilor români din Bucovina e de a interesa pe toți la cultura românească. Dacă unele dintre naționalități sunt încă refractare și se țin de o parte nu e vina românilor. Se poate spune că polonii, germanii și evreii ne arată mai multă prietenie și par mai înclinați către noi. Ucrainenii, rutenii, însă se țin foarte rezervați și nu ne prea privesc cu drag.

Mişcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Salarizarea profesorilor de religie dela şcolile secundare

Primim:

Ar fi prea gravă acuzare, dacă l'am învinui pe guvern, că loveşte intenţionat în corporaţiunile morale ale statului, când după magistraţi reduce salariile profesorilor de religie dela şcolile secundare. Scopul nu ni-e să acuzăm, ci să atragem atenţiunea guvernului asupra primejdiei ce ar îi lesni educaţia religioasă în şcoli şi în special în şcolile secundare de unde ieşiau intelectualii noştrii adeseori cu foarte puţine cunoştinţe religioase şi prin urmare şi cu un simţ moral fără temei. Multe din relele cari bântuie azi în societate se pot reduce la lipsa unei educaţii religioase în şcoli. Materialismul şi lipsa de orice ideal adeseori sunt rezultatul acestei neglijenţe. Matematica, fizica, chimia, geografia etc. sunt foarte folositoare, dar ideal în sufletul tinărului varsă religia. Religia e aceea, care îl deprinde pe om în moralitate făcându-l să urmeze binele pentru un ideal perfect, pentru însuş binele. Fără de religie nu este moralitate şi fără moralitate nu este bine, fericire. Statul este în primul rând interesat şi pentru una şi pentru alta. Tocmai din acest motiv ne-a surprins mult reducerea salarelor pentru profesorii de religie cu 25 la sută.

Ne-a surprins, că această dispoziţie se ia în vremuri când ar trebui să-se facă dinpotrivă, căci dacă profesorilor de religie nu li-se va da putinţa traiului, nu li-se va da o situaţie corespunzătoare şi egală cu a colegilor lor de aceaş cvalificaţie, va suferi în primul rând educaţia religioasă-morală, căci reducerea plăţii prof. de religie va trage după sine neglijearea învăţământului religios, iar în faţă celor avisaţi la instrucţie, studiul va decadea văzând, că chiar nici cei în drept să aprecieze importanţa acelui studiu şi a educaţiei religioase, nu pun bază pe ea.

Cerem deci guvernului şi resortului de instrucţie o grabnică revenire asupra acestei dispoziţii nefaste. Nu vrea doară guvernul expulzarea a tot ce ne poate da nădejdi într'un viitor mai solid. A fost destul cu nemulţumirile magistraţilor. Ne adresăm în special d-lui Ministru al Transilvaniei — dacă această dispoziţie ar fi numai pentru Transilvania — şi d-l secretar gen. al instrucţiei, al cărui budget trebue să supoarte atari cheltueli, cari pentru stat nu reprezintă mai mult la an, decât 2 automobile folosite de ceia-ce, fără acele ar putea tot aşa de bine să lucreze pentru binele statului.

I. V.

Notiţe bibliografice

— In Biblioteca Cercului de educaţie integrală, D-l Profesor *Cristu S. Negoescu* publică un foarte interesant volum: „Educaţia integrală în şcoala de azi şi în cea de mâine" cu subtitlul Probleme didactice şi pedagogice cu soluţiuni practice.

Se studiază aci 3 mari chestiuni ale învăţământului actual dela noi: I. — Criza învăţământului secundar, II. — Unificarea învăţământului şi III. — Criza învăţământului particular.

De acelaş autor şi'n aceiaşi bibliotecă se anunţă că vor mai apare: „Educaţia integrală şi factorii săi":

I. Şcola, biserica şi cazarma. — Femeia şi Presa, etc.

II. Forţa morală din religie. — Rolul Clerului. — Clerul şi Politica. — Democraţia şi Religia.

III. Câteva probleme morale. — E fericire în bogăţie?

IV. Un cerc de educaţie integrală: istoric, statute şi instrucţiuni.

— Pentru cei cari se interesează de mişcarea culturală românească din Ardeal — şi ar trebui toţi să se intereseze — va fi o lectură plăcută *Anuarul Universităţii din Cluj* pe Anul I. (1919—1920).

Se găsesc aci datele reale ale unei munci înţelepte şi rodnice, care a făcut adevărate minuni într'un timp atât de scurt şi cu enorme greutăţi pentru promovarea culturii naţionale şi intensificarea vieţii româneşti din provincia liberată.

Societatea regală română de Geografie.

La 7 şi 8 Mai are loc la Bucureşti adunarea generală a Societăţii regale române de Geografie, sub preşedenţia M. S. Regelui.

Cu acest prilej, Comitetul va prezenta darea de seamă asupra mersului Societăţii pe anul 1920. Din această dare de seamă reiese că în cursul anului 1920 s'au mai primit în Societate 300 de membrii activi, iar dela 1 Ianuarie la 15 Aprilie 1921, alţi 129, astfel că Societatea numără azi 1.625 membrii, dintre cari 1508 activi. Capitalul Societăţii e de 558.735 lei, dintre cari 29.738 reprezintă beneficiul anului 1920.

Fondul destinat realizărei „Geografiei Economice" a fost ridicat dela 27.000 la 84.000 lei. S'au tipărit vol. 38 şi 39 din Buletinul Societăţii, primul de 384, celalalt de 496 pagini.

In locul d-lui prof. Sabba Ştefănescu, demisionat, Comitetul a ales în locul său ca secretar general al Societăţii pe d-l prof. Simeon Mehedinţi.

In ce priveşte diferitele premii şi lucrări ale Societăţii, darea de seamă menţionează:

„Niciun manuscris nu ne-a fost prezentat, la epocile fixate, la premiul General Manu pentru o lucrare de interes etnografic românesc şi nici la premiile Societăţii pentru dicţionarele geografice ale districtelor Caliacra şi Durostor. Comitetul a fixat termenul de 15 Ianuarie 1924 pentru depunerea manuscriselor la toate aceste premii.

„Deşi până în prezent, d-l prof. Meruţiu, care şi-a luat sarcina întocmirei Dicţionarului geografic al Transilvaniei, nu ne-a prezentat nici o lucrare, ştim totuşi din conversaţiunile ce am avut cu d-sa, precum şi din relaţiunile ce ne-a trimis, că această lucrare este una din preocupările sale de căpetenie.

„Silinţele ce-şi pune colegul nostru generalul Iannescu pentru strângerea materialului cartografic din diferitele părţi ale lumei pentru întocmirea Muzeului nostru cartografic, merită să atragă atenţiunea d-voastră".

Ne mor copii

— Un apel —

Societatea Principele Mircea a lansat următorul apel:

Nu mai este nevoe de nici o întortochiere de vorbe ori floricele de stil în faţa acestor singure cuvinte: Ne mor copiii. Dacă nici ele nu vor isbuti să ne mişte şi să ne trezească ar însemna cu adevăr suntem sortiţi peirei. Căci pretutindeni înaite ţări problema populaţiei se pune în fruntea grijelor obşteşti . . . Ochii bărbatului politic, al sociologului, ai naţionalistului, al cetăţenului luminat se îndreaptă cu îngrijorare spre semnele stăvilarului ce arată urcarea sau scăderea nivelului acestei unde. Chezăsia viitorului unui neam aicea stă, aici puterile lui active de muncă, propăşire şi rezistenţă.

La noi alarma se dase încă înainte de răsboi: deşi mureau mai puţini copii de cât se năşteau. Totuşi cifra copiilor morţi ajunsese înspăimântătoare: 60.000 copii morţi anual numai între 0—1 an. Acum după răsboi când s'au adăugat atâtea pricini de scădere a vitalităţei obşteşti, răul a trecut marginele: naşterile nu mai ajung să acopere pierderile în morţi şi neamul românesc este într'un necontenit neficit de viaţă; capitalul viu al naţiuuei scade zi cu zi . . .

Din această grijă chinuitoare a răsărit şi s'a înjgebat *Societatea Principele Mircea*, pentru îngrijirea copiilor mici care şi a impus datoria de a ajuta cât îi va fi cu putinţă la tămăduirea acestui rău adânc... Mijloacele restrânse de la început nu au îngăduit de cât înfiinţarea a două dispenserii în Bucureşti unde se urmăreşte de aproape creşterea şi îngrijirea a sute de copii. In acelaş timp s'a organizat vizitarea aproape zilnică a acestor copii la domiciliu cu asistenţa medicală. Roadele sunt cât se poate de mulţumitoare fără să fi ajuns însă la rezultate ca în Franţa unde această operă dăinue de zeci de ani, cu mijloace neînchipuit mai mari ca ale noastre şi unde în adevăr mortalitatea copiilor ajutaţi a scăzut până la 4 la sută de morţi (la noi mortalitatea copiilor trece de 35 la sută. — Cu prilejul acestor vizite la domiciliu în cea mai umilă casă din fundul Mahalalelor bucureştene, odată cu ajutor material şi hrană pentru copil, patrunde o rază de lumină, un cuvânt bun, un sfat pentru mamă, un îndemn la curăţenie şi o îndemnare spre un trai mai omenesc. — Societatea ştie însă că numai atâta, nu înseamnă nimic. Aci în Bucureşti este nevoie grabnică de încă alte multe asemenea dispensarii organizate, şi cu atât mai mult în restul ţărei, dar mai ales la sate, acolo unde întunericul este mai nepătruns şi unde mor zeci de mii de copii numai din lipsă de neştiinţă... Pentru aceasta Societatea Principele Mircea crede că apelul ei va găsi un răsunet amplificat în toate sufletele şi cugetele româneşti îngrijate de soarta şi viitorul acestui popor atât de încercat şi pe care îl aşteaptă încă atâtea lupte când pădurea cade şi nu o înlocuesc vlastarele, Muntele se surpă. Ţara noastră cu hotarele întregite şi pregătindu-se pentru marea viaţă românească ce începe. Trebue să lupte împotriva tuturor relelor ce ne distrug neamul. Trebue să pun conştiinţă şi râvnă în locul nepăsărei, dar trebue mai întâi de toate să smulgă din miile de braţe ale morţei pe aceia care vor purta mâine numele nostru, şi vor vorbi limba noastră pe aceia cari vor duce mai departe mândriile, comorile şi visurile noastre, pe aceia care sunt meniţi să prefacă năzuinţele şi idealurile prezentului în isbânzile şi realizările viitorului. Dar datoria noastră nu poate fi făptuită de cât cu concursul tuturor. Vă cerem ajutorul moral ca să putem mări şi lărgi opera noastră. Renunţaţi la o plăcere ca să scăpaţi un suflet. Ne trebue bani ca să putem scăpa vieţi.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Medicina în vechiul Egipt

de prof. **Dr. Guiart**
dela Universitatea din Lyon.

(*Curs ţinut la Universitatea din Cluj.*)

— Lecţia V-a —

II.

Parazitologie şi istorie naturală medicală.

Mă veţi ierta desigur că, în calitatea mea de naturalist, am rezervat pentru sfârşit istoria boalelor parazitare şi a animalelor primejdioase în vechiul Egipt. Egiptologul german Afele, despre care am mai avut prilej să vă vorbesc, a publicat în anii 1901 şi 1902, în **Archivele de Parasitologie** ale regretatului meu maestru profesorul R. Blanchard, două foarte lungi articole asupra paraziţilor externi şi interni ai vechiului Egipt. Totuşi nu voi ţine deloc socoteală de ele aici, căci e vorba de simple vederi ale minţii, pretenţios savante, prin cari autorul, din deducţie în deducţie, ajunge să găsească în vechiul Egipt urma a aproape tutuor paraziţilor, dar fără ca existenţa lor să iasă vreodată din domeniul hipotezei.

Noi ne vom mulţumi să găsim acolo numai urma vermilor intestinali şi a unui oarecare număr de insecte inoculatoare de boli şi în ce priveşte bolile parazitare vom semnala numai paludismul, bilharziosa şi elefantiasis-ul.

Viermii intestinali. — Ani văzut deja să papyrus-urile medicale vorbesc despre viermii intestinali. Papyrus-ul Ebers, în deosebi, citează un oarecare număr dintre ei, cari sunt destul de greu de identificat, dar în cari egiptologii sunt în general de acord a necunoaşte axarida, oxiurul şi panglica (tenia); aceşti viermi erau dar cunoscuţi cu 15 secole înaintea erii creştine. In ce priveşte panglica, fiind dat că Egiptenii nu mâncau carne de porc, nu putea să fie vorbă decât de tenia inermă sau Botriocefalul, dar în prezenţa lipsei de amănunte nu ni e cu putinţă să conchidem. Printre leacurile contra viermilor, vom cita măduva de acanthă, şi mai ales rădăcina pomului cu rodii, a cărei întrebuinţare s'a perpetuat până'n epoca actuală. Dar, spre a goni panglica, ştim că mai trebuia să se întovărăşească leacul cu următoarea formulă magică: „Fie ca aceste vorbe să gonească durerosul mers târâtor pe care îl trage în pântecele meu cel care şerpueşte! Un zeu a făcut acest duşman. Fie ca el să-l farmece şi să gonească răul pe care îl face în pântecele meu!"

Insecte. — Se ştie că muştele constitue actualmente, în Egipt, un adevărat flagel şi că ele sunt principalul agent al transmiterii oftalmiei purulente şi trahomului. Dacă oftalmia face atâtea ravagii în Orient şi dacă întâlnim, la fiecare pas, atâţi chiori şi orbi, e din cauză că muştele mişună azi în acele locuri. Ori, v'am spus mai înainte că oftalmia pare a fi fost în vechiul Egipt tot aşa de abundentă caşi azi şi aşi putea, prin studiul monumentelor, să vă arăt că orbii erau deja destul de numeroşi şi figurează mai ales în reprezentaţiile muzicanţilor. Acest unic fapt ne-ar îngădui deja să putem afirma, fără teamă de a ne înşela că muştele trebuiau să mişune încă de pe atunci.

Dar mai găsim o dovadă în faptul că întoate ceremoniile, vedem totedauna pe faraon şi pe regină întovărăşiţi de un personaj care în apără de muşte cu ajutorul unui **flabellum**, adică al unui mare evantai de pene pus la capătul unui mâner lung. Acest evantai se mai foloseşte şi azi în regiunile orientale, unde flabellum are scopul să apere caliciul de contactul muştelor. O a doua dovadă o găsim în Bibile, care ne spune că cea de-a patra plagă cu care Dumnezeu a lovit pe Egipteni, spre a constrânge pe Faraon să lase să plece Evreii, a fost aceea a muştelor: „ Şi au venit, spune Biblia, mare număr de Muşte veninoase în casa Faraonului şi slugilor sale şi tot pământul Egiptului a fost pustiit de muşte". E adevărat că comentatorii Bibliei discută încă pentru a şti dacă e vorba de musca domestică sau dacă muştele veninoase n'ar fi fost ţânţari.

In adevăr, ştim că ţânţarii mişunau în Egipt, mai ales în regiunile mlăştinoase, aşa cum se mai observă azi. Egiptenii ştiau de altfel să se ferească de inţepăturile lor, dacă trebue să credem pe Herodot. „Impotriva ţânţarilor, spune el, cari sunt nenumăraţi, Egiptenii se folosesc de diferite expediente. Cei cari locuesc deasupra bălţilor, îşi clădesc turnuri, în vârful cărora se urcă spre a se culca; căci ţânţarii din cauza vântului, nu pot zbura decât la nivelul pământului. Cei cari locuesc mlaştinele, substitue turnurilor o altă invenţie: orice om poartă cu el o plasă; ziua, se serveşte de ea ca să pescuiască peşti; noaptea, îşi învăluie în ea culcuşul, apoi se strecoară dedesubt şi se culcă. Dacă s'ar culca învălit în mantaua sau haina sa de in ţânţarii l'ar inţăra prin plasă însă nici nu încearcă măcar să înţepe". Se vede că nu-i nimic nou sub soare, fiindcă Egiptenii cunoştean deja întrebuinţarea apărătorului de ţânţari folosit azi. S'ar putea chiar ca ei să fi avut presţiinţa rolului ţânţarilor în transmiterea paludismului, sau cel puţin e cert că ei cunoşteau rolul bălţilor în etiologia figurilor, căci o lege religioasă îi oprea să iasă seara după apusul soarelui, în timpul săptămânilor cari urmau după creşterea nilului.

Cronica politică

Politica și „afacerile." — Viața noastră politică n'a cunoscut niciodată ca acum după războiu un amestec mai continuu și mai profund al afacerilor în politică. Se pare că una fără alta nu poate trăi. Poate că va trebui să trecem și amestecul acesta în rândul inovațiilor partidelor noi, cari au înțeles să primenească astfel atmosfera viciată a politicii noastre.

Așa văzurăm cum întreaga activitate a unui guvern pe care-l aștepta o muncă atât de vastă și de dificilă, s'a redus la faimoasa „activitate" a d-lui Tăslăuanu, la apărarea și sprijinirea „afacerilor" d-lui Schuller, la lansarea Reșiței și a altor societăți cu dedesubturi tot așa de puțin curate.

Văzurăm încercări de a se cumpăra aleșii țării și organizații de presă cu acțiuni pentru a acoperi o împotrivire a opinei publice, văzurăm samsari dând lecții parlamentului, deputați devenind samsari.

Mai văzurăm apărând o mulțime de ziare menite să apere și să susțină interesele unor anumite bănci cu ale căror fonduri își întrețin o existență suspectă.

In sfârșit văzurăm și oameni cari au făcut din politică un instrument pentru a se îmbogăți, pentru a-și mulțumi partizanii sau pentru a câștiga alții noi.

Și toate acestea se făcură la adăpostul luptei pentru izbânda „democrației", pentru sdrobirea „oligarchiei și a bizantismului în politică.

Iată aportul pe cari „oamenii noi" l'au adus vieții noastre politice și tinerei noastre democrații.

„Blocul ardelenesc"

Orientarea politică a Ardelenilor

Ziarul „Dacia" începe a publica o serie de articole semnate de d-l Vasile Goldiș, în cari fruntașul ardelean își expune părerile d sale asupra situației de azi în legătură cu proectul formărei blocului ardelenesc.

Din șirul dintre aceste articole, intitulat *Orientarea politică a Ardelenilor*, reproducem partea finală:

„Două erau deci îndatoririle Consiliului Dirigent, precizate prin hotărîrile de la Alba-Iulia și prin decretul din 13 Decembrie 1918. Să conducă până la definitiva organizare a României întregite, serviciile publice în Ardeal, și să presinte în cel mai scurt timp proiectele de reformă electorală și agrară.

Acestea erau îndatoriri precizate.

Dar mai avea Consiliul Dirigent și o altă misiune istorică, mult mai importantă. Avea datoria să conducă Ardealul astfel, ca „la organizarea definitivă a României întregite" acel Ardeal, întreg și ne divizat, să fie în situațiune de a-și putea afirma ființa sa în constituție și în legile de unificare în desăvârșit acord cu principiile proclamate în cele 5 puncte din articolul III al hotărîrilor Adunării Naționale ca principiile fundamentale la alcătuirea noului Stat-Român.

Când în ziua de 14 Decembrie 1918 predam la București în mâinile Maiestății Sale Regelui Ferdinand I-ul actul unirii de la Alba-Iulia, spuneam: „Noi Îți aducem, Sire, pământul strămoșilor noștri, dar tot atunci noi Îți aducem și sufletul tuturor românilor, cari trăiesc în Transilvania, Banat și Țara Ungurească". Consiliul Dirigent avea misiunea istorică să vegheze, ca acest suflet al Ardealului să intre în constituția și legile fundamentale ale nouli Stat-Român.

Evident, că adâncimea și fermitatea unirii se află în funcțiune de măsura adeziunii convinse a părților unite. Ardealul își avea sufletul său istoric, își avea instituțiunile sale produse prin evoluțiunea veacurilor, își avea felul său de a fi și de a gândi, avea chiar interesele particulare ale fiilor săi, interese absolut justificate. Este deci mai presus de orice îndoială, că tăria unirii și progresul pașnic viitor al noului stat român atârnă în mare parte de la chipul și de la măsura în care sufetul Ardealului, instituțiunile sale, felul său de a fi și de a gândi, chiar interesele particulare ale fiilor săi, vor afla afirmarea și satisfacerea lor în constituție, în legile de unificare și în viața publică a României întregite.

Ardealul trebue să acționeze cu întreaga sa ființă la desăvârșirea unirii prin întemeierea armoniei sufletești a întregei națiuni române de la Nistru până la Tisa.

Cum însă această operă era din domeniul politicei, cum prin urmare ea se putea săvârși numai prin formațiuni și acțiuni politice, chemarea istorică a conducătorilor politici ardeleni era mai presus de toate să țină la un loc și nedivizată întreaga forță politică a Ardealului pentru ca această forță să poată fi aruncată cu deplină greutate în cumpăna vieții politice a noului stat român. Orice schimbare a acestei forțe politice, orice pulverizare a ei, era să fie, mai presus de orice îndoială, fatală intereselor ardelenești și nefastă pentru viitorul apropiat al României întregite."

Pregătirea Serbărilor încoronării

— Ce ne spune D-l general Coandă —

DI General Coandă, președintele Senatului și al Comisiunei pentru încoronarea Suveranilor venind dela Alba-Iulia, unde a mai luat nouie dispoziții în vederea acestei mărețe solemnități, a fost din nou oaspetele Clubului împreună cu familia timp de 24 de ore.

In cursul zilei de eri, d-sa a vizitat mai multe instituții, rămase necercetate la prima vizită, precum și mai multe cazărmi. Eri la oarele 5 după amiază, d. General Petala, a oferit un ceai în cinstea distinșilor oaspeți.

Seara, d. General Coandă și familia, au participat la reprezentația operei, însă cu acceleratul de noapte, au plecat la București.

Putând vorbi cu Președintele Senatului, un membru al redacției noastre, a aflat că pregătirile pentru solemnitatea încoronării se fac cu neîntreruptă stăruință. Asupra datei, rămân fixate între 24 Septembrie și 1 Octombrie. E timpul cel mai potrivit pentru ca să fie toate șansele că vremea va fi favorabilă.

Serbările vor ține două zile In prima zi va avea loc în Biserica Domnească, ungerea și, apoi într'un pavilon anume construit, încoronarea, în fața întregului popor. Pavilionul acesta artistic construit, va fi făcut definitiv și durabil, pentru a rămâne tradiționalul loc unde Regii Românilor se vor încorona întotdeauna. Celelalte înfrumusețări și paviloane, făcute special pentru zilele serbărei, — ca să se facă economiile cerute de vreme — vor avea un caracter provizor.

După solemnitatea încoronărei și a ungerei, Suveranii se vor coborâ în mijlocul poporului când M. Sa Regele va citi Proclamația către poporul României. Această proclamație se va răspândi apoi și afișa în tot cuprinsul României întregite.

A doua zi vor avea loc jocurile, defilarea trupelor din Transilvania, a steagurilor, și a cortegiilor simbolice.

Asupra locului de găzduire a Suveranilor încă nu s'au luat decizium.

Pentru invitați și poporul ce va umplea câmpiile, desigur că se vor lua măsuri ca pe lângă încartiruirile în casele din Alba Iulia să se construiască și pavilioane sau corturi, întrucât anotimpul frumos în acea epocă, va permite.

Aceasta ar fi schițarea în linii generale a programului, pe care d. General Coandă ne-a autorizat a o comunica publicului, împreună cu încredințarea sa că, această solemnitatea, va fi cel mai înălțător prilej de manifestare a românismului în Ardealul desrobit.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Național

Sâmbătă: PROSTUL.
Duminecă: „Hangița" matineu.
Seara: Festival Franco-Român.

Din Diciosânmartin

Excrocherie cu schimb de coroane la o bancă românească. — Lucruri nepermise la alta.

O bancă românească de la noi „Vulturul" cumpără și azi coroane 1 la 8—10 cum poate, și le schimbă 1 la 2.

Nu știam secretul acestei afaceri valutare dar acum l-am aflat.

Dela secretariatul finanțelor din Cluj se poate ști cine sunt aceia cari au declarat mai târziu coroane și li s'a aprobat schimbul.

Știind aceasta, banca plătește suma celor în drept fără știrea și încrederea lor și când cei în drept se prezintă la Banca Națională primesc deacolo următoarea dovadă:

Banca Națională a Românei
Cluj.

Dovada

Locuitori Simon Zikeli, Michail senior și Michail Zikeli junior din com. Domald sunt prevăzuți în con pectul depus la secretariatul finanțelor sub Nr. 22260 și anume:

Este probabil că Egiptenii cunoșteau deasemenea și Păduchii, dar singura mărturie pe care o avem despre aceștia este în Biblie care ne spune că păduchii erau a treia plagă a Egiptului: „Tot prafui de pe pământ fu preschimbat în Păduchii în toată țara Egiptului". Este adevărat că ea fu consecutivă cu farmecele lui Moise și Aron, în vreme ce magicienii Faraonului nu putură să-i imite; lucrul acesta l'a făcut pe Frederic cel Mare să spună, trevenitos, că în ceiace privește Păduchii, Evreii erau mai tari decât toți magicienii pământului. Ori cum este foarte probabil că în Egipt erau destul de mulți păduchi, căci pieptenii sulețiri de lemn aveau o întrebuințare curentă. Poate chiar din cauza aceasta luară Egiptenii încetul cu încetul obiceiul de se rade în cap, ceiace aduse cu sine portul regulat al perucii începând cu dinastia a XII-a. Dar dacă ne luăm după exemplul secolului al XIV-a, remediul fu mai rău decât răul și a favorizat dimpotrivă înmulțirea păduchilor, întrucât știm că peruca celui mai mare rege al Franței ca și ale curtenilor săi, forioteau de păduchi.

Asupra Puricilor n'avem nici-o informație, dar este probabil că Egiptenii i'au cunoscut, căci lumea de jos trăia la un loc cu animalele domestice, în vreme ce oamenii bogați, pe lângă câini și pisici, avea obiceiul să crească și maimuțe.

In privința Ploșnițelor, se pare că Egiptenii nu le cunoșteau.

Paludismul. Se pare că această boală este tot atât de veche ca și pământul. Pe vremea regelui Menes, mai mult de 4000 ani înainte de Hristos, paludismul făcea deja ravagii, căci Egiptul era aproape tot sub apă, iar țara întreagă, afară de Theba era o vastă regiune băltoasă nesănătoasă. Deaceia, pentru a clădi Memfis, Menes fu nevoit să înceapă lucrări considerabile să sape albia Nilului și să construiască un dig imens pentru a usca un teren vast. De altfel studiile egiptologilor sunt de acord asupra faptului că după imundare și după ploile cele mari surveneau periodic epidemii teribile.

Această boală se numea „aat", La Denderah, într'o rugăciune adresată zeiței Hârthov se găsește indicația că, pentru a evita maladia „aat" trebuia să ai grijă să nu ești din casă după apusul soarelui în timpul perioadei periculoase. Nu putem vedea ce altceva a putut fi maladia „aat" dacă nu paludismul.

Am văzut cum se apărau de Țânțari locuitorii regiunilor băltoase, făcând în modul acesta cea dintâi aplicare a profilaxiei antipaludice.

O nouă dovadă de existența paludismului o găsim în legendele relative la Ibis. Ibisul era pasărea sacră a Egiptenilor, animalul reprezentativ al Egiptului. Ei trăiau atunci în oraște cum trăiesc azi la noi câinii, porumbeii sau rândunicile, iar la Alexandria ibișii ajunseră atât de numeroși că un călător debarcat de curând, devenea victima lor, atât de mulți erau pe străzile strâmte ale orașului: ei erau de o familiaritate obraznică și vorace, se adunau în cârduri împrejurul prăvăliilor cu alimente întrerupea circulația și se băgau în picioarele drumeților. Nenorocire pentru imprudentul care ar fi încercat să le dea la o parte sau să le bată: fără nici-o îndoială ar fi fost condamnat la moarte; de altfel aceasta i s'a întâmplat unui cetățean din Roma care omorâse fără să vrea un Ibis pe străzile Alexandriei.

Ibisul sacru era Ibisul alb sau Ibis aethiopica. care nu se mai arată astăzi la nord Wady Halfa. Este o pasăre frumoasă albă cu un cioc lung și încovoiat, cu capul, gâtul și extremitățile aripilor și ghiarele negre.

Dacă căutăm adevăratele motive ale popularității Ibisului în vechiul Egipt, le găsim în moravurile sale. Ibisul este un animal care emigrează. El își petrece iarna în Ethiopia și sosea în valea Nilului la începutul inundației unde rămânea atât cât dura aceasta. Ibisul personifica deci inundația, adică marele fenomen care producea în fiecare an fertilitatea și salubritatea Egiptului. In adevăr Egiptenii remarcaseră c epidemiile se produceau îndată ce apa se retrăgea pentru a lăsa bălți; ori în legendele lor religioase ei personificară agenții pestilențiali, cari se ridicau din pământ sub numele de șerpi înaripați și cum aceștia apăreau după inundație, adică chiar când pasărea Ibis dispărea pentru a se întoarce în Ethiopia, ei au conchis foarte firesc că dacă Egiptul este sănătos în timpul inundației, fenomenul se datorește păsărilor Ibis cari distrugeau șerpii înaripați. Acestea ni le povestesc cu gravitate Herodot, Cicero, Pomponius Mela, cari ne spun că primăvara se nasc în nămolul bălților șerpi înaripați și vin asupra Egiptului din Arabia, Etiopia și din Libia, adică din toate deșerturile, de unde îi gonește vântul. Atunci Ibis, animalul protector al Egiptului se repede asupra lor și-i mănâncă, scăpând astfel Egiptul de maladiile contagioase.

Pasărea Ibis personifica deci apa, bogăția Egiptului, în vreme ce șerpii înaripați personificau mlaștinile, boala, paludismul.

Bizuindu-se pe aceste legende religioase, mulți autori au crezut și cred încă că Ibisul se hrănește cu șerpi. Lucrul nu-i adevărat: Ibisul se hrănește în realitate cu mici moluște fluviatele și în special cu Lymnee și Planorbe, pe care le caută în nămol cu ciocul lui lung și încovoiat.

Bilhargiosa. Lucrul acesta mă face să vorbesc de bilhargiosa, o afecțiune de temut, care constitue flagelul Egiptului modern și care se datorește desvoltării în sânge a unui mic trematod parazit, Bilhargia. In adevăr, dacă nu distrugea Șerpii înaripați, pasărea Ibis omora cel puțin o mare cantitate din aceste moluște aquatice cari sunt tocmai gazdele larvelor de Bilhargie. Astfel numai, pasărea Ibis făcea un atât de mare serviciu vechilor Egipteni încât a meritat să fie divinizat de ei și suntem în drept să ne întrebăm, dacă a reaclimata Ibisul în Egiptul de Jos, n'ar constitui, poate un excelent mijloc de profilaxie al bilhargiosei.

Aceasta nu înseamnă că bilhargiosa, n'a existat în vechiul Egipt. In adevăr, la două mumii ale dinastiei a 20-a (1300 ani înainte de Hristos) Sir Armand Ruffer le a găsit rinichii plini cu ouă de Bilhargie, această maladie parazitară, care abundă astăzi în Egipt, exista prin urmare și în vechiul Egipt, totuși se pare că ea n'a fost atunci așa de frecventă ca astăzi.

Nr. 42 M. Zikeli jun. cu 15.200 K.
Nr. 43 M. Zikeli sen. cu 4.200 „
Nr. 49 Simon Zikeli cu 41.902 „

şi în numele cărora s'au depus coroanele la Banca Naţională iar echivalentul în lei a fost ridicat de către plenipotenţiatul lor, D-l avoçat Victor Vancea la 6 April, 1921 cu chitanţa Nr. 754.717.

Preşedintele comisiei de unificare monetară.

Indescifrabil

1921 Aprilie 21.

Observ că şi aceia cari îşi predau de fapt banii susnumitului institut îi primesc numai cu o detragere de 25 procente pentru munca toată căci schimbul e deja aprobat şi sigur.

Aceasta este incorectitudine de condamnat şi pedepsit şi atrag asupra ei atenţiunea d-lui primprocusor dr. Cosma.

In institutul „Albina" din localitate se fac contracte pe preţuri mai mari decât la advocaţi şi taxa pentru contracte se scade din suma depusă fără ca să se dea document omului neştiutor de carte.

Acest fapt se poate constata la judecătoria de ocol din Diciosân martin sub Nr. 766/921.

Atrag atenţiunea conducătorilor acestor institute asupra unei astfel de activităţi şi în special rog pe domni acţionari să vadă cum se face munca economică românească cu banii adunaţi de ei.

Directorul „Vulturului", Alexandru Maior face schimbul coroanelor iar directorul „Albinei" Ioan Rades sufere ca al său casier să ia 500. Lei pentru un contract fără să dea document omului.

Sunt vinovaţi cei cari vor mai suferi pe aceşti oameni în posturi de conducere şi vor mai permite un rol public unor exploatatori şi speculanţi.

Toată răspunderea pentru cele scrise şi doçumentate cu acte, o iau asupra mea şi fac această publicare pentru că doresc să se cureţe odată ogorul nostru public, voi reveni cât mai curând şi asupra altor bărbaţi de seamă, dar numai cu acte şi fapte, căci aşa se va curăţi viaţa publică molipsită total de noulle figuri ridicate din nimic la putere mare şi la conducerea vieţei economice.

Dr. Emil Folea
avocat.

INFORMAŢII

Membrii organizaţii naţional-liberale din Cluj sunt rugaţi a se întruni în localul Clujului Sâmbătă 7 Mai orele 6½ seara.

■

Distinsul nostru prieten d-l dr. Ştefan Bogdan, unul dintre bunii cunoscători ai vieţii ardeleneşti, a fost zilele acestea oaspetele Clujului. D-sa a plecat la Turda şi Diciosânmartin pentru a lua contact cu organizaţiile partidului naţional-liberal.

■

Bisericeşti

La 24 Mai se va întruni în Capitală comisiunea restrânsă a Constituantei bisericeşti compusă din 15 reprezentanţi ai bisericilor provinciale.

Cu acest prilej se va da o formă definitivă proiectului de unificare bisericească.

Proiectul va fi supus apoi desbaterilor congresului bisericesc din Ardeal şi în urmă probărei Constituantei bisericeşti.

■

Ziarul „Telegraful Român" publică frumoasa enciclică de Paşti dată de Mitropolitul Nicolae Bălan al Ardealului şi citită în toate bisericiile ortodoxe din Transilvania.

■

Diverse

Institutul naţional din Geneva a numit membru corespondent pe d. avocat N. Petrescu-Comnen, pentru activitatea desfăşurată.

■

Sfânta Înviere s'a serbat înălţător şi după buna tradiţie în mijlocul Soldaţilor din Reg. 16 Infanterie, ca şi la Poliţie în mijlocul gardiştilor, de către şefii acestor instituţii. La ambele serbări au participat d-nii General Petala, Secretar General Tănăsescu, Primarul Dr. Pop, Prefect Dr. Meteş, Prefect regional Pilat şi alţi funcţionari ai oraşului.

In urma unei hotăriri a consiliului de miniştri, serbarea zilei de 10 Mai se va face pe stil nou.

■

Marţi a avut loc înmormântarea colonelu ui Clompe din armata noastră, Sas de origină. Înmormântarea s'a făcut cu toate onorurile, iar în urma carului mortuar, au fost toţi ofiţeri garnizoanei, în frunte cu generalul Petala.

■

Administrative

Zilele acestea va sosi la Cluj un delegat al ministerului de finanţe din Bucureşti, care va studia situaţia salarizării funcţionarilor, spre a face apoi propuneri pentru sporirea acestor salarii.

■

Pe ziua de 4 Mai birourile de çenzură de pe lângă oficiile poştale au fost desfiinţate,

Astfel întreaga corespondenţă, şi cea pentru străinătate, va fi liberă.

■

In urma transferărilor şi numirilor noi, funcţionarii justiţiei din Cluj, au trimes un protest ministrului justiţiei.

■

Comerciale

La 3 Maiu a avut loc la Timişoara întrunirea tuturor reprezentanţilor Camerilor de Comerţ din Ardeal.

■

Toate Doamnele din elită întrebuinţează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea şi apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie şi Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice şi farmacentice Cluj.

■

Rhein Royal sunt recunoscute
Very Dry demne rivale ale
celor mai fine
Şampanie franceze.

Biró Andor, Manufactură En-gross, Cluj, Str. Korniss No. 2.

■

Pentru vindecarea sigură a Anemiei, a lipsei de poftă de mâncare, a nervosităţii, întrebuinţaţi *vinul de Tokaj cu chinină şi fer* preparat de dr. Biró cu gust plăcut, care întăreşte şi curăţă sângele. Preţul unei sticle 15 Lei. Depozitul principal: Farmacia dr. Biró, Cluj, Piaţa Unirii.

■

In piaţa Ştefan cel Mare Nr. 2 s'a deschis *„Bodega Teatrului"* cea mai elegantă şi mai bine asortată bodegă din Cluj. Vinuri escelente, liqueururi, ţuică de Văleni etc. Tot felul de gustări alese şi recituri. Serviciu culant şi preţuri moderate.

■

S'a deschis în Cluj, Piaţa Unirii No. 15. Marele Magazin de încălţăminte RAFTOPOL din Bucureşti. Încălţăminte pentru dame bărbaţi şi copii, cele mai noui modele din străinătate şi executate în atelierul propriu. Pantofi Elveţieni bărbăteşti de box 280 Lei. Ghete elveţiene bărbăteşti de box 300 lei.

Se mai aduce la cunoştinţa onor public că a mai sosit un transport nou de încălţăminte şi anume: Ghete şi pantofi roşii şi de lac bărbăteşti. Ghete şi pantofi de dame, escarpeni şi cu barete, de antilopă şi olandă albă, cu preţuri foarte reduse. Pantofi de matase brodaţi cu fir de aur etc., toate marca veritablă Elveţiană „Bally".

■

La 1 Mai se va deschide grădina de vară a Hotelului Central.

■

„UNIVERSUM", inteprindere technică de instalaţiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală electrică, şi tot felul de reparaţiuni cu preţurile çele mai avantajoase. Prima întreprindere curat românească, Cluj, Strada Meşter 5. Telefon 841. 13

Congresul General, al Societăţii Ocrotirea orfanilor de războiu.

Apel!

In zilele de 14 şi 15 Mai anul curent se va ţinea la Cluj, Congresul General al Societăţei Ocrotirei Orfanilor din Războiu.

Toţi oamenii de bine sunt rugaţi a găzdui pe delegaţii şi delegatele acestui congres cu misiune aşa de patriotică.

Secţiunea Regională Cluj face un cald apel la publicul binevoitor să declare câte persoane sunt gata a primi în gazdă, anunţând în scris Comitetul Regional al Societăţei Ocrotirea Orfanilor din Războiu, cu sediul în Str. Kogălniceanu No. 8. unde se va indica şi adresa exactă.

Comitetul Societăţei exprimă anticipat tuturor binevoitorilor mulţumirile Societăţei.

preşedintă: secretara:
S. Anastasiu. C. Bogdan-Duică.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂŢI;
Joi, Vineri, Sâmbătă, Duminecă: FIUE LUI FEDORA.

CINEMA APOLLO:
Joi:
ABNEGAŢIUNE.

CINEMA URANIA:
Joi, Vineri, Sâmbătă, Duminecă: „ROSA ALBA".

Pentru constrângerea Germaniei

— Intrunirea Conferinţei Aliate —

— Intrunirea conferinţei aliate de Sâmbătă seara a durat peste 3 ore şi jumătate. După raporturile oficiale, d. Briand a propus ca aliaţii să ocupe mai întâi Ruhr şi apoi să discute cu germanii dacă obligaţiunile sunt sau nu îndeplinite. D-nii Lloyd George şi Gorbetz se zice că au fost de părere să înmâne Germaniei un ultimatum, atrăgându-i atenţia că trebue să şi dea consimţământ l fără întârziere. Ziarul „Suday Times", crede că apostolii moderaţiunei vor câştiga, Germania însă va fi avizată să nu prelungească discuţiile, de oarece conferinţa nu este socotită ca disolvată, şi în orice moment se poate lua şi executa o hotărâre.

Târziu Sâmbătă seara, Lloyd George a convocat o întrunire a cabinetului pentru a discuta situaţia. Duminică dimineaţa urma să aibă loc o altă întrunire a Consiliului suprem, însă de oare ce experţii financiari nu se puteau întruni pentru a-şi înainta raportul, întrunirea a fost amânată. Reprezentanţii francezi au avut totuşi o conversaţie de câteva minute cu Lloyd George şi Lord Curzon. Suma despăgubirilor fixată în momentul de faţă atinge cifra de L. 13 miliarde jum. plătibile în 30 anuităţi. Acordul din Paris fixase datoria la L. 11,300.000 plătibilă în 42 anuităţi plus o taxă de 12 la sută asupra exportului pe aceaşi durată de timp. Oferta Germaniei se ridica la 10,000.000 plătibile pe o durată de timp nefixată încă, care însă după propunerea germanilor s'ar fi prelungit până la 1968.

Şedinţa de Duminecă

Presa franceză semnalează că Duminecă a fost o zi relativ çalmă la conferinţa din Londra.

Delegaţia franceză a rămas, astfel, pe poziţiunile sale, iar proectul d-lui Jaspar, ministru de externe belgian, pare, după amendarea sa a fi acceptat ca bază în viitoarele negoceri D. Briand a refuzat însă, trimiterea unui nou ultimatum Germaniei ca şi reluarea oricărei discuţiuni cu guvernul german asupra obligaţiilor pe cari le are acesta.

Proectul d-lui Jaspar—scrie „L'Echo de Paris" — se referă la mobilizarea trupelor aliate în vederea unei imediate ocupări a Ruhrului, în care timp comisiunea reparaţiunilor va comunica Reichului, cuantumul complect al obligaţiunilor lui, aşteptându-se răspunsul până la 4 Mai.

O ultimă notificare Germaniei

Experţii financiari s'au întrunit, Luni, iarăşi spre a pune la punct modalităţile, preconizate de d-l Stinnes, în locul gajului teritorial pe care îl vor Aliaţi. S'a hotărât, cu acest prilej, ca să se facă o ultimă notificare Germaniei şi dacă ea nu va răspunde, atunci să se aplice, imediat, sancţiunile.

„Le Temps" caşi „Journal des Débats", cred că la aceste sancţiuni va participa şi flota britanică.

Fixarea modalităţilor de plată

Relativ la modalităţile de plată Reichul va trebui să plătească, în 36 de anuităţi, datoria sa. Comisia reparaţiunilor va emite, deci, trei feluri de bonuri: unele în valoare de 12 miliarde, plătibile în termen un an, altele prevăzând cele 38 de miliarde aur, din Noembrie trecut iar locul vor cuprinde 80 de miliarde cari urmează a fi vărsate proporţional cu capacitatea financiară a germanilor.

Sistemul acesta a fost aprobat, în principiu, de Consiliul suprnm. Experţii vor mai discuta acum numai unele chestii de detaliu.

Se acordă Germaniei un termen de 12 zile

O telegramă franceză anunţă că Luni dimineaţa cei patru miniştri de externe au redactat termenii ultimatului ce va fi adresat Germaniei după aprobarea Consiliului Suprem. La bazu acestui acord Franţa este autorizată să çheme imediat clasa 1919. O perioadă de 12 zile necesară mobilizărei va permite comisiunei de reparaţiuni să notifice Germaniei modalităţile şi garanţiile plăţei.

Dacă la expirarea celor 12 zile Germania nu va da asentimentul ei ferm rezerve modalităţilor de plată şi garanţii, ocuparea Ruhr-ului va deveni imediat efectivă.

De altă parte, o telegramă engleză complectează astfel ştirea:

S'a comunicat oficial că consiliul o aprobat în principiu de a da Germaniei un termen spre a îndeplini condiţiunile aliaţilor şi concomitent cu aceasta se va proceda la prepararea măsurilor militare, la caz că Germania va lipsi dela îndatoririle sale, se va face uz de dânsele.

Se aude că periodul de graţie acordat Germaniei, ar fi de 12 zile. Ziarul „Evening Standard" află că condiţiunile financiare conform căror aliaţii vor cere Germaniei plata sumei de 6600 milioane sterline după cum s'a fixat de Comisiunea reparaţiunilor sunt în rate de 2½ procente până la 1926.

După aceasta tot cu 2½ procente plus 1 procent amortizabil.

Intreaga sumă va trebui plătită în timp de 37 ani.

Cu preţuri reduse!

Curăţă vopseşte şi spală

„KRISTÁLY"

Spălătorie chimică cu aburi, Cluj.

Fabrică şi Depozit principal

Str. Bucovina Nr. 32.

Primeşte şi face expediţii cu poşta.

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 si Str. Iuliu Maniu 8

Viața muncitorească de pe Valea Jiului

— Activitatea Sindicatului național —

Este lucru știut că una din cele mai importante regiuni industriale din România este valea Jiului, unde se găsesc cele mai importante mine de cărbuni. După părerea unui inginer de mine englez care a vizitat amănunțit această regiune, minele de cărbuni de pe Valea Jiului în frunte cu cele dela Petroșani, dacă ar fi exploatate mai intensiv și mai sistematic, ar putea produce o cantitate așa de mare de cărbuni în cât toată industria țării și întreagă rețeaua de căi ferate din România-Mare ar putea fi aprovizionate din belșug din aceste surse inepuisabile de cărbuni pe Valea-Jiului lucrează un număr de peste 250 de mii de muncitori:

Despre viața acestor muncitori am vrea să spunem câteva cuvinte pe care am voi să le audă nu atât publicul mare cât mai ales muncitorii din tot Ardealul care până acum nu s'au putut smulge din ghiarele socialismului internațional dela care până la bolșevism-anarhie nu-l decât un pas.

E cunoscut în deobște că pe Valea Jiului și în special în centrul Petroșenilor, acum doi ani principiile bolșevice găsise poate cel mai favorabil teren, și că o foarte mare parte a lucrătorilor fuse infectați de această epidemie internațională datorită în mare parte propagandei întreprinse de conducătorii partidului socialist-comunist de la noi. La început doctrina prinsese rădăcini adânci în sufletele obosite ale muncitorilor și era un timp când partea de nord a văei Jiului a fost unul dintre cele mai periculoase focare bolșevice din România-Mare.

Mai târziu însă datorită unei intensive propagande naționale întreprinse cu tot sufletul de puținii intelectuali români de acolo și de câțiva dintre muncitorii mai luminați la minte și cu mai multă tragere de inimă față de camarazii lor după sforțări uriașe au reușit să oprească desvoltarea bolșevismului care luase proporții, să deschidă mintea muncitorului robit de fărădelegi fantastice și să-l facă conștient de adevăratul lui interes.

In fine după străduințî îndelungate, această mână de binevoitori ai muncitorilor au reușit să pună bazele sindicatului socialist-național care azi numără ca membrii marea majoritate a muncitorilor de pe Valea Jiului mai mult de cât atât, acest sindicat socialist național a făcăt să apară o gazetă săptămânală „Graiul muncitorului", având ca scop lupte înverșunate contra sindicatelor socialiste internaționale apărarea intereselor muncitorilor și răspândirea ideilor naționale în masele munciforilor, Abonamentul la acest ziar costă 24 lei pe an și pe lângă aceasta, de comun acord cu muncitorii, s'a hotărât, ca toți mebrii sindicatului să fie obligați la abonarea acestui ziar.

S'au înființat apoi fonduri de ajutoare și de pensii, cooperative, săli de lectură, șezători artistico-culturale pentru muncitori și familiile lor, se proectează înființarea unui sanatoriu pentru cei cu sănătatea zdruncinată din diferite cauze. Toată această luptă pentru ridicarea nivelului moral, cultural și național al muncitorilor, ar trebui să fie luată de exemplul de către toate organizațiile muncitorești din țară.

Această activitate însă așa de folositoare pentru muncitori și pentru consolidarea României-Mari, se vede că nu a convenit d-lui Trancu-Iași și aceasta se vede dintr'o serie de măsuri restrictive pe care le-a luat, punând cu aceasta bețe în roate activității conducătorilor muncitorilor de pe Valea Jiului.

1. Contrar cererei majorității muncitorilor din această regiune d-l Trancu-Iași și guvernul a admis d-lor Jumanca și Fluerăș să înceapă din nou organizarea sindicatelor socialist-internaționale în această regiune. Acești domni și-au și început activitatea lor antinațională care a indispus și decepționat pe toți muncitorii.

2. La minele care sunt proprietatea statului s'a ordonat micșorarea salariilor pentru muncitorii care lucrează afară din mină.

3. Alimentele și îmbrăcămintea nu li se dă la timp și mai mult decât atât nici salariile, așa micșorate cum sunt, nu li se plătesc regulat.

Toate acestea sunt mijloace indirecte de care se servește guvernul pentru a lupta contra ordinei și a rezultatului obținut prin activitatea sindicatului național.

Nu știm până unde o să meargă această contra-activitate a guvernului și a D-lor Jumanca și Fluieraș dar suntem siguri că rezultatul final n'o să fie nici în interesul muncitorilor și cu atât mai mult nici în interesul țării.

S. P.

Știri de peste hotare

Franța contra Habsburgior

Franța s'a opus cersărei ex-Impăratului Carol.

„L'Homme Libre" publică o traducere a unui articol din ziarul „Narodni Listy" din Praga în care sunt reproduse declarațiunile făcute de Dr. Couget ministrul francez în Celio-Slovacia asupra atitudinei adoptate de guvernul francez pe timpul când s'a făcut încercarea de a restaura monarchia în Ungaria. Guvernul francez, declară d. Corget era departe de a adopta o atitudine indiferentă în prezentt evenimentelor care luaseră naștere în Europa Centrală. Guvernul francez a trimes reprezentanților francezi în Praga și Buapesta, instrucțiuni semnate de d. Briand în care guvernul francez manifesta de la început cea mai determinată opunere față de orice încercare care ar avea în vedere restaurarea habsburgilor în Ungaria. Ministrul francez citi apoi representantului ziarului din Praga trei telegrame datate 30 Martie și 4 Aprilie, în care guvernul francez atrage atentia representanților săi în țări el străine asupra modului de a vedea francez, care este absolut opus restaurărei habsburgilor: de asemenea se arage atenția asupra executărei deciziunei conferinței ambasadorilor relativ la încercări de așa natură. Aceste documente adaugă ministrul sunt destul de elocvente; pe lângă aceasta sunt convins că opinia publică cehoslovacă este destul de conștientă de strânsele legături care unesc Franța democratică cu statele care au luptat alături de ea în timpul războiului.

In consecință, se desminte în modul cel mai categoric știrile răspândite în această privință în presa germană; împrăștierea acestor svonuri nu are alt scop de cât să cauzeze neînțelegeri între aliați.

Planurile Greciei

Corespondentul din Paris al ziarului **Dimineața** scrie următoarele:

Din sursă absolut sigură am aflat că Grevica, bătută în Asia Mică, caută victoria indispensabilă pentru domnia lui Constantin, împotriva bulgarilor. Vechiul sistem al crimelor comitagiilor va servi de pretext. Ar fi vorba de a ocupa, de acord cu jugoslavia, mina Parnik, situată în interiorul Bulgariei la 15 kilometri de frontieră. La sud, grecii vor înainta la Rodope spre a ocupa ultima regiune de tutun pe care o mai posedă bulgarii. Aceste ocupări vor coincide cu sancțiunile ce le va lua Franța în Ruhr. Cele două cazuri sunt însă foarte diverse.

Acest plan grecesc, care e încă necunoscut de opinia și presa franceză, a fost descoperit numai unui cerc oficial foarte restrâns, unde a produse cea mai rea impresie. Se vor face reprezentări politice în capitalele balcanie pentru a le preveni că marile puteri înțeleg să se ție de tratate. Chestia va fi de altfel supusă Washingtonului.

In cercurile conducătoare ni s'a spus că se dorește arzător ca România să se abție de a face acest joc.

Știrile zilei

Doamna Vulcănescu, care a fost arestată ca implicată în afacerea Spănescu, a fost pusă pe picior liber.

■

D-l Petrovici, ministrul lucrărilor publice, se află la Cernăuți pentru a studia organizarea transporturilor.

■

Din cercuri guvernamentale se anunță că budgetul impozitelor se va discuta în Cameră înaintea reformei agrare.

■

Comisiunea financiară a început recensământul pentru fixarea impozitelor.

■

S'a deschis în Capitală congresul învățătorilor.

■

In urma ploilor căzute, rapoartele oficiale arată că starea semănăturilor este bună.

■

La Iași sa descoperit un complot care tindea să înlesnească evadarea arestaților comuniști din penitenciar.

■

Duminecă 8 Mai se va ține al doilea congres al partidului liberal din Vaslui.

■

Guvernul a hotărât remanierea comisiunilor interimare.

■

O telegramă din Berlin anunță că guvernul german va demisiona în curând.

Sâmbată 7 Maiu se va deschide grădina de vara, sub administrație românească, A RESTAURANTULUI ORAȘULUI din Str. Regina Maria No. 16 cu renumită bucătărie românească, cele mai fine băuturi străine și indigene cu cele mai reduse prețuri serviciul prompt. Concertează în fiecare seară renumită muzică Horvath și Balog.

Rog sprijinul on. public.

Proprietar:

673 **PETRU HAGAN**

MARELE FESTIVAL FRANCO - ROMÂN

Pentru a sărbători pe marii învățați cari au venit din Franța generoasă ca să contribue cu știința și entuziasmul lor, la a face din Cluj un centru de cultură latină, Sindicatul Presei Române din Ardeal a hotărît să organizeze la

Teatrul Național în ziua de 8 Maiu (Dumineca Tomi)

UN MARE FESTIVAL FRANCO-ROMÂN.

Iată programul acestei sărbătoriri a misionarilor Franții și a spiritului francez:

I.

1. *Imnul Regal* executate de orchestra Operii Ro-
2. *La Marseilaise* mâne sub conducerea maestrului Jean Bobescu.
3. *Salutul Sindicatului Presei Române din Ardeal* de d-l Ion Dragu.
4. *Cuvânt omagial*, rostit de d-l Alex. Lepadatu, prof. univ.
5. **Poziținea României în Noua Europă**, conferință cu proecțiuni ținută de d-l *Emmanuel de Martonne*, profesor la Sorbona.

II.

1. *Danse macabre de Saint-Saens*, executată de orchestra Operii Române sub conducerea maestrului Jean Bobescu.
2. *Odă Franții*, scrisă și spusă de d-l Zaharia Bârsan.
3. *Sérénade espagnole* de Lèo Dèlibes cântate de *Maurka* de Chopin d-ra A. Dicescu, dela Opera Națională.
4. *Arii românești* cântate de d-l Tr. Grozăvescu dela Opera Națională.
5. *Aux Latins*, poem de Jean Richepin, spus de d-na Stanca Alexandrescu dela Teatrul Național.
6. *Arii franceze și românești*, cântate de d-ra Viorica Vasilescu.
7. *Benvenuto Cellini* de Diaz;
   Sogno de Tosti, cântate de baritonul
   Cei doi Grenadiri de Schumann *Jean Athanasiu.*

Biletele se află de vânzare la ziarele *Infrățirea* și *Gazeta Ardealului.*

Ce fac Cehoslovacii pentru ziariști

O telegramă din Praga anunță, că dr. Ion Cerny președintele cabinetului cehoslovac, a primit, față cu miniștrii justiției, prevederii sociale și instrucțiunii publice, sindicatul ziariștilor ca că-i facă cunoscută legea nouă. Legea proectată regulează condițiunile materiale ale serviciului presei, precum și asigurări pentru cauză de boală, accidente, bătrânețe, invaliditate personală d'a mai scri.

Mai prevede legea și crearea unei Camere a ziariștilor, școala înaltă de ziarism, precum asigurarea bătrâneților oamenilor de litere.

Ministrul instrucțiunii publice va numi consultanți de presă pe lângă resortul său care să ia contact imediat cu lumea presii.

Atenție!

Unde se poate petrece până dimineața? La Cafeneaua-Restaurant „Otthon" care este restaurată cu toate instalațiunile noi în Str. David Ferencz Nr. 16. unde stă la dispoziția On. Public mâncări calde și reci la ori ce oră din noapte, vinuri de prima calitate, bere proaspătă și rece.

Dela ora 3 din noapte până la ziuă se găsesc tot felul de Ciorbe acre. Lăutari de primul rang sub conducerea lui Dénes Gheorghe prim violonist, care va distra publicul până la ziuă

Cu toată stima proprietar

Czeriak.

Conferința dela Roma

Conferința dela Roma s'a ocupat zilele acestea de chestiunea naționalității întreprinderilor comerciale și industriale și de trecerea acestor case dela un stat la altul. S'a ocupat deasemeni de plățile de făcut de către locuitorii unei regiuni trecută la alt stat de compensația monetară și de alte chestiuni.

„Bata"

1 p. pantofi de dame chevreu cu șireturi Lei
1 p. pantofi de dame cu panglică Lei

129

663 **!!**

Str. Iuliu Maniu 4

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

Marile orașe ale lumei

Iată după ultimele recensăminte, evaluări și calcule, populația tuturor orașelor din lume mai mari de o jumătate milion de locuitori.

1. Londra (cu foburguri)	7.300.000	locuitori	Anglia
2. New-York	5.621.000	„	St. Unite
3. Paris (cu foburguri)	4.340.000	„	Franța
4. Berlin (cu foburguri)	3.804.000	„	Germania
5. Tokio (cu foburguri)	3.300.000	„	Japonia
6. Chicago	2.702.000	„	St. Unite
7. Moscova	2.000.000	„	Rusia
8. Buenos-Ayres	1.850.000	„	Argentinia
9. Viena (în scădere)	1.842.000	„	Austria
10. Filadelfia	1.823.000	„	St. Unite
11. Osaka	1.650.000	„	Japonia
12. Constantinopol	1.500.000	„	Turcia
13. Budapesta	1.500.000	„	Ungaria
14. U-Ciang	1.500.000	„	China
15. Hang-Keu	1.460.000	„	„
16. Calcutta	1.200.000	„	India
17. Glaskow	1.150.000	„	Anglia
18. Rio de Janeiro	1.100.000	„	Brazilia
19. Hamburg	1.000.000	„	Germania
20. Marsilia	1.000.000	„	Franța
21. Chang-Hai	1.000.000	„	China
22. Si-Ngan	1.000.000	„	„
23. Detroit	1.000.000	„	St. Unite
24. Bombay	900.000	„	India
25. Canton	900.000	„	China
26. Birmingham	880.000	„	Anglia
27. Bruxelles (cu foburguri)	832.000	„	Belgia
28. Varșovia	830.000	locuitori	Polonia
29. Cairo	825.000	„	Egipt.
30. Sidney	810.000	„	Australia
31. Peking	805.000	„	China
32. Tiento-n	800.000	„	China
33. Cleveland	797.000	„	St. Unite
34. Saint-Louis	773.000	„	„
35. Petrograd (în scădere)	750.000	„	Rusia
36. Boston	748.000	„	St. Unite
37. Baltimore	734.000	„	St. Unite
38. Melburn	730.000	„	Australia
39. Neapole	720.000	„	Italia
40. Liverpool	720.000	„	Anglia
41. Lyon	700.000	„	Franța
42. Hang-Ceu	690.000	„	China
43. Manchester	680.000	„	Anglia
44. Milano	680.000	„	Italia
45. Ning-Po	674.000	„	China
46. Kioto	680.000	„	Japonia
47. Madrid	660.000	„	Spania
48. Amsterdam	650.000	„	Olanda
49. Bangkok	650.000	„	Siam
50. Copenhaga (cu fob.)	644.000	„	Danemarca
51. Colonia	634.000	„	Germania
52. Barcelona	625.000	„	Spania
53. Fu-Ceu	624.000	„	China
54. Münich	621.000	„	Germania
55. Leipzig	604.000	„	Germania
56. Sao Paulo	600.000	„	Brazilia
57. Montreal	600.000	„	Canada
58. Roma	600.000	„	Italia
59. Kobe	600.000	„	Japonia
60. București (?)	600.000	„	România
61. Pitsburg	588.000	locuitori	St. Unite
62. Los Angeles	377.000	„	„
63. Mexico	550.000	„	Mexic
64. Ciancia	536.000	„	China
65. Dresda	529.000	„	Germania
66. Breslau	528.000	„	Germania
67. Rotterdam	510.000	„	Olanda
68. San Francisco	509.000	„	St. Unite
69. Buffalo	507.000	„	St. Unite
70. Lisabona	500.000	„	Portugalia
71. Lan-Ceu	500.000	„	China
72. Su-Ceu	500.000	„	„
73. Tung-King	500.000	„	„
74. Sao-hing	500.000	„	„
75. Toronto	500.000	„	Canada.

Aceste 75 de orașe se repartizează astfel, după țări:

China	15 orașe cu	11.989.000	locuitori
St. Unite	12 „ „	16.379.000	„
Anglia	5 „ „	10.730.000	„
Germania	8 „ „	8.041.000	„
Franța	3 „ „	6.040.000	„
Japonia	4 „ „	6.230.000	„
Italia	3 „ „	2.000.000	„

ACADEMIA DE AGRICULTURA, CLUJ.

No. 582—921.

Anunciu.

Academia de Agricultura din Cluj, are nevoie pentru imediată angajare de:

un Secretar-Comptabil și un Magaziner

Pentru orice informații și condiții de admitere a se adresa Direcțiunea Str. Mănăștur 157. În fie care zi la orele 8. a. m.

672 Direcțiunea.

Pentru înlesnirea legăturilor între Ardeal și vechiul Regat

Citim în **Argus:**

Este necesar de a atrage atențiunea autorităților în drept, că, negustorimea din Transilvania își face cumpărăturile cu mai mare ușurință la Budapesta și la Viena. Mulți comercianți din Timișoara au declarat că Viena le este mai apropiată decât Bucureștii. Mai mult încă, din Viena fiecare călător poate aduce în vagon câteva colete cari, prin valoarea lor, nu se pot da la bagaj, pe când la București, luarea oricărui colet, este imposibilă și negustorii sunt taxați de speculanți și contrabandiști, dacă iau vre-un colet în vagonul de pasageri.

Este de relevat, că în afară de paguba economică ce o suferă țara și Bucureștii, când negustorimea din provincie își face aprovizionările, în altă parte, mai este și un prejudiciu moral și sufletesc, căci îndepărtează Bucureștii și apropie Viena.

E necesar, ca autorității în drept să facă ceeace s'a făcut în toate țările, purtând grija și luând măsuri speciale de înlesnire și de legături pe C. F. R. ușoare și frecvente pentru ca orașele comerciale ca Bucureștii, Galații, etc. să nu fie inaccesibile negustorimei din România întregită.

Dela Asociația Culturală Șvăbească

„Banater Tageblatt" anunță, că zilele acestea s'a prezentat la d-l primar al orașului Timișoara o delegație a Asociațiunei Culturale svăbești compusă din 10 membrii în frunte cu d-l Dr. Mihail Kausch.

In cuvântarea sa d-l Kausch a salutat primarul în numele Asociațiunei, care este compusă din 72 secțiuni și numără 15.000 membrii. Face apoi istoricul ei spunând că și în trecut Asociațiunea a luptat contra apăsării naționale, dar împrejurările neprielnice nu au permis o desvoltare organică, până ce abia revoluția a putut înfăptui idealul. Trecând la chestiunea limbei puue că Șvabii nu vroesc ca pe spatele altor popoare să li se facă concesiuni, ci ei luptă numai pentru drepturile limbei lor naționale.

D-l primar Grofșoreanu răspunde printr'o cuvântare mai lungă. D-sa este de părerea, că trebue să se țină cont de aspirațiunile naționale și sociale, mai ales că în România locuesc 4 milione minorități. Apoi amintește că nu peste mult se va restabili autonomia orașelor cu care ocasiune minoritățile vor avea posibilitatea de a-și aranja chestiunile de limbă.

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE și PIANE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile alui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii
Persoanelor de incredere se face vânzarea si cu plată in rate

Comerțul cehoslovac

Rândul trecut am vorbit despre economia generală a Cehoslovaciei, iar azi vom trata despre desfacerea comerțului ceh.

Cehoslovacia, era mică pe timpul fostei monarhii lăgărul industrial și comercial, de unde țara întreagă își acoperea lipsurile. Târgul ceh devenise căutat, și comerțul înflori. Devenind țară independentă cea dintâi grupă a guvernelor sale fu să înlesnească desvoltarea comerțului.

In anul 1920, din cauza influenței politicii externe, din cauza greutăților de transport și altor lipsuri technice, târgul ceh a suferit o scădere, față de toamna 1919, o diferință de 500 mil. cor. la desfacere.

Desfacerea totală a Comerțului ceh din primăvara anului 1920 a fost de 595.175.940 cor. din cari pentru consumul intern 458,080.070, și 137.095.870 cor. pentru străinătate.

Impărțit pe diferitele ramuri industriale, producția a fost:

materii de construcții: 378, 900 cor.;

Industria metalurgică: 44.240.290 (pt. străinătate 16.897.1601).

industria electro-technică: 918.200 (pt. străin. 626.909).

lemne: 9,889.910 (pt. străinătate: 3,189.300).

textile 64,611.570 (străinătate: 40.802.000)

industria de vestminte: 14,692.200 (4.090.500).

Articole de Paris: 16.685.420 (8,915.000).

piele: 8,677.190 (995 000)

sticlă și porțelan: 268,4620

ndustria de arte 538.250 (477. • 400).

produse chimice: 12.995.710 (1.818.000)

alimentație: 224,037.940 (26.465.000)

instrumente muzicale: 2.165.820 (420.000)

jucării: 5.485.760 (2.569.000)

articie pt: sport: 2.035.010

hârtie și industria grafică; 29.758,450 (12.635.000)

bijuterii: 4,142.720 (300.509)

diverse 3,411.110 (320.000).

Cifrele în paranteză indică comerțul ceh cu străinătatea.

Scăderea comerțului ceh se datorește reluarii legăturilor comerciale ale diferitelor state cu Germania, când oferta germană a reușit să bată cea cehă cu câteva puncte. Pe viitor rivalitatea între aceste două țări va creste pe tărâmul comercial.

Pentru țara noastră care este în legătură directă cu Cehoslovacia, comerțul ceh are o importanță deosebită pe de o parte prin înlesnirea transporturilor pe de altă parte prin faptul că intre valutele ambelor țări un există diferință.

Piața cheă este la îndemâna comercianților români. Iar Cehii, pentru a face concurență, ne vor ofenta fabricatele lor cu avantagii mari.

Stabilirea unor legături de comunicație bune este însă prima condiție pentru desvoltarea relațiilor comerciale intre Cehoslovacia și România.

Raco.

COMPTABIL, BILANȚIER

Dispunând de timp liber, se oferă D-lor comercianți pentru aranjări de registre, ținerea comptabilității sau numai încheeri de bilanțuri.

Ofertele la administrația ziarului sub „Comptabil".

TOȚI ABONAȚI ziarului Infrățirea

au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de doauă ori. Pentru restul de cuvinte va plâti 50 bani de fiecare cuvint. □

Se caută

doi funcționari de birou de către o societate.

A se adresa la Administrația ziarului Infrățirea sub No. 1500

Gazeta noastră se vinde în Cluj în urmatoarele locuri:

La *Friedmann* Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazal.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Nővérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piața Unirii.

ADMINISTRAȚIA ZIARULUI INFRĂȚIREA

CAUTĂ UN AGENT

DE PIATĂ CARE PE LÂNGĂ LIMBA UNGARĂ SĂ CUNOASCA ROMÂNA SAU GERMANA.

SE OFERĂ SALARE FIX ȘI REMIZĂ, SE POATE CÂȘTIG 4—500 LEI PE LUNĂ DUPĂ APTITUDINE

22

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 556

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

SE CAUTĂ una casericță care ne posedă cunoștința limbelor română, germană, ungară și franceză la Cabaretul Jardin. Se cere garanție materială a se adresa direcțiunei cabaretului la Hotel Hungaria camera 23. 670

O FUNCȚIONARA din regat care cunoaște limbile germană și franceză caută post la ori ce instituție. Adresa la Adm. ziarului Infrățirea.

DARURI DE NUNTĂ (trusouri), albituri pentru domni și dame confec ionează eftin și punctuos Sidonia Kornis Cluj, Strada Regina Maria 14, etaj.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE 400 OI cu mieii după ele. Ioan Herța p. u. Vidrașău Ungheni (Nyárádtő). 629

DE VÂNZARE o armă de vânătoare cu trei țevi 16/16/8. Fără cocoașe vizir automat în stare nouă. Ase adresa la ziar sub A.

DE VÂNZARE MAȘINA DE TREERAT cu 6 HP. sistem Máv. cu mașer de bătut trifoi. Informații se dau la întendentul palatului Bánffy din Piața Unirei.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzatori ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

LOCOMOBILĂ de cca 40 H. P. fabricație germană și o vânturătoare de 4 cai, de vânzare eftin. Se pot vedea la Fabrica de piele str. Aprinjoarelor 1 (Gyufagyár-u.) 604

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

CUMPĂR cane de bani format mic, adresa la ziar „A".

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

CUMPAR TIPOGRAFIE, completă cu mașini plane sau rotative și aparate de turnat. Adresa la ziar sub E. V.

CAFEA TURCEASCĂ. De vânzare o mașină de rășnit cafea turcească. Se poate întrebuința cu forță motorică și cu mâna. Informații la Administrația ziarului Infrățirea sub „Motor".

Închirieri:

CAMERĂ MOBILATĂ caut în centru platesc preț bun. Adresa la ziar sub „Răzor".

CAMERĂ mobilată caută funcționar pe lângă plată bună. Ofertele în scris se vor adresa administrației ziarului Infrățirea sub „Cameră"

Diverse:

IN SALONUL de modă pentru pălării de dame „FRIEDMANN" Calea Regele Ferdinand No. 4 Etaj, să primesc inscrieri pentru CURSUL DE MODISTE, care se va incepe în zilele prime ale lunei Mai. Cursul va ținea 2 luni. 664

ARANJEZ în mod artistic parcuri cu diferite flori din cele mai frumoase Radu Schultz grădinar.

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sezîune pe 1921—922

Serviciul de poduri și șosele din județul Treiscaune.

No. 557—1921.

Publicațiune.

In conformitate cu aprobarea data de Ministerul lucrărilor publice, (Direcțiunea de Poduri și șosele pentru Transilvania) cu ordinul No. 2764—1921 din 19 Aprilie 1921, se aduce la cunoștința generală, că în ziua de 27 Maiu 1921 se va ține licitațiune publica în localul Serviciului de Poduri și șosele din Sft. Gheorghe, str. Oltului No. 18 Etaj I. la ora 10 a. m, pentru lucrările de repararea podului de peste Olt între Feldioara și Haghig cu oferte timbrate și sigilate. In oferta și devizul anexat, să se scrie atat prețurile unifare cât și sumele globale cu numere și cu litere. Ofertele se pot inainta și la Direcțiunea de Poduri și Șosele din Cluj, Str. Berde Mozes No, 2, Etaj II. până la termenul fixat.

Ofertele întârziate nu se vor lua în considerațiune.

Domnii ofertanții vor depune odată cu ofertă și garanție în numerar, sau în efecte garantate de stat, în valoarea de 5% (cinci) din suma ofertei.

Alte condițiuni și informațiuni detallate se pot lua în fiecare zi de lucru la Direcțiunea și Serviciul susmentionat.

Ofertele se pot inainta atât pentru lucrarea intreagă, cât și separat pentru liferarea materialului, separat pentru transportul materialelor, având în vedere taxa redusă pe C. F. R. precum și pentru lucrul de edificare separat și în conformitate cu legea contabilității publice, resultatul este supus aprobărei Consiliului de Ministri. După aprobare, ofertantul asupra caruia sa aprobat lucrărea este dator, ca în termen de 10 zile sa incheie contract definitiv cu serviciul subsemnat.

Sft. Gheorghe, la 22 Aprilie 1921.

669 *Serviciul de Poduri și șosele din județul Treiscaune.*

CORPUL GRANICERILOR BUCUREȘTI.

No, 1132—1921.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința generală că în ziua de 12 Mai 1921 ora 10 se va ține licitație publică cu oferte inchise conf. art. 72—83 din legea contabilității Publice, la reședința Comandamentului Grănicerilor, Bulevardul I. C. Brătianu No. 8. București pentru aprovizionarea a:

1. 40.000 (patruzecimii) metri postav pentru vestoane, pantaloni și mantele pentru trupă.
2. 5.000 (cincimii) bluze de vară militare confecționate gata sau 17.500 pânză de cel puțrn 0.70 Cm. lătime.
3. 8.000 (optmii) metri pânză pentru cearceafuri de lătime 1 și 15 cm.
4. 5.000 (cincimii) metri pânză pentru căptuseli la vestoane, pantaloni, capele etc.

Ofertele vor fi insotite de garanția de 10% din valoarea furniturii fie în numerar fie în recipisa Cassei de Depuneri sau efecte garantate de stat.

In ofertă se va arăta precis cantitatea oferită, felul, prețul pe bucată, prețul total și termenul de predare, depunându-se și modelele:

Supra oferte nu se primesc.

Caetul de sarcini și condițiunile technice ce trebue să îndeplinească fnrnitura se pot vedea la Corpul Grănicerilor (Serviciul Intendentei) Bulevardul I. C. Brătianu No. 8. București în orice zi de lucru între orele 10—12.

23 Aprilie 1921. 667

La 1 Mai sa deschis grădina de vară

„VICTORIA"

Str. General Grigorescu (fost Donáth-ut) No. 36.

Cel mai potrivit loc de a petrece timpul. Totfelul de mâncări reci și calde. Vinuri și beuturi speciale.
Serviciu prompt. Prețuri eftine.
Rog sprinjinul Onor. Public.

660

Bela Sánta Intreprindere de asphalt și beton

Cluj, Str. Mikó No. 8.

Intreprinde pe lângă cea mai mare garanție: uscarea radicală a pereților umezi din orice încăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruțabile, curți și magasii.

Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace. 29

„AGRICOLA"

Societate anonimă de asigurări generale București.

Reprezentanța Generală pentru Transilvania, Maramureș și Crisana
Cluj, Str. Iorga No. 11

668

SE CAUTĂ:

1 practicant posedând limba româna, ungara și în scris. □□ 1 portar căsătorit vorbind românește.

PREȚURI SURPRINZATOARE DE REDUSE!

La

Diamandstein și Moskovics

Cluj, Calea Regele Ferdinand No 25.

598

3 Mtr. stofe pentru un rând de haine . Lei 270·—
1 Rând de haine confecționate în 48 oare după măsura . . . . . Lei 800·—
1 Rând haine bărbătești gata . . . . Lei 550·—
Asemenea au sosit paltoane și costume p. dame model Wienez·

„Națională"

Societate Generală de asigurare din București a inființat în Cluj, reprezentanță sa generală
pentru Ardeal, Crișana, Satu-Mare și Maramureș.

Asigurând contra incendiului, grindinei, transporturi, accidente și viață în toate combinațiunile.

SEDIUL IN CLUJ, Strada Regina Maria No. 8.
Clădirea proprie, fostă „Banca Centrală". 639

MARE REDUCERE DE PREȚURI!

M. ANGHEL

Piața M. Viteazul No. 40
Magazin permament de articole technice,
Lămpi de lipit cu benzină, Plăci de asbest și Klingerit, Garnituri de asbest, ferestrae gatter, circulare și pentru metaluri pile etc. etc. Materiale electrice și motoare electrice.
Becuri electrice cu prețuri fără concurență.
Clopote din cel mai bun material.
Telefon 13-40. ● Telefon 13-40.
REPREZENTANȚA FABRICEI DE MAȘINI
□□□□ „SCHIEB" — SIBIU. □□□□
210

La magazinul de modă de dame **EUGEN SZABO** Cluj, Calea Regele Ferdinand 5.
Au sosit ultimele noutăți de primăvară și vară, cari se vând cu preț de reclamă. 567 Telefon 479.

AVIZ!

Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 75
PENTRU
MICA PUBLICITATE

MARE REVOLUȚIE

a prețurile articolelor de coloniale a sosit dela Galaț și se vând cu cele mai reduse prețuri:

Sardele franceze mari cutia		Lei	27
„ portugeze cutia dela 7 la			14
Tohu cutia		Lei	12
Cafea Santos	Kgr.	„	25
Orez indian	„	„	11
Masline Volio	„	„	30
Unt de lemn Francez	„	„	60
Macaroane	„	„	15
Rahat cu fisticuri	„	„	36
Halva de Smirna	„	„	45
Salam de Sibiu	„	„	90
Bonboane Zamfirescu	„	L. 80 și	90
Icre negre 10 Deca		Lei	60

Bonboane Riegler, Capșa, Portocale de Jaffa pentru dulceață și dessert, Vinuri superioare de Arad, Baron Hemény, Licheruri indigene și streine, Șampanii indigene și streine.

Ella Goldfarb
Delicatesse
Str. Universității No. 1, Cluj.

Reclama 370

TELEFON No. 394.

Berea hrănitoare

GLORIA

cu malată dublă,

deosebit de gustoasă și de medici recomandată. Specialitatea fabricei de bere „**Mendel**“ din Turda, este cea mai plăcută beutură a publicului, deasemenea și berea „**Coroana**“ de Turda se capată ori unde.

Mendel
fabrica de bere,
Turda—Cluj, Calea Dorobanților (Hunyéd-utca) 11.

Cafea diferite specialități; prajită, crudă, macinata, cacao diferite calitati, ceaiu, zahar și diferite mărfuri se găsesc în prețuri avantajoase la Magazinul

„ATLANTICA“
Fratii Pop Cluj
Calea Reg. Ferdinand 1.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piața Unirei No. 5.**

Se coasă și brodează

(Kulberstikerei) după jurnal de modă la:
salonul de brodărie
și imprimărie de modele
658

Cluj, str. Mori (Malom) 12 et. I.

Saci pentru cereale — făină — sare **calitate din timp de pace** se pot împrumută dela **Iosif Boskovics** institut de împrumut de saci și impermiabile (ponive). Cluj, Str. Regina Maria. 630

Elegantă
Durabilă
Eftină
este numai încălțămintea

BUDISCHOWSKY

veritabilă numai cu semnătura fabricantului pe talpă.
De vânzare la principalele magazine de încălțăminte

Reprezentant general pentru ROMÂNIA NOUĂ
Carol Schlaeffer & Co.
Karolinengasse No. 10 CERNAUȚ.

AGRICOLA

Societate Anonimă de Asigurări Generală
București
Reprezentanța Generală pentru Transilvania, Maramureș și Crișana
CLUJ
Str. N. Iorga No. 11 (In casele proprii).
TELEFON:
621

503

Agenția Principală ORADEA-MARE
a inceput operațiunile la **Banca HILLINGER și ILLYÉS**
Strada Regele Ferdinand No. 7

HOTEL NEW-YORK

Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză și Ungară. - Supeuri după spectacol.
329

Cafeneaua „Transilvania“
Str. N. Iorga No. 4

Renovată și aranjată luxuos oferă publicului consumațiunea cea mai gustuoasă pe lîngă un serviciu culant și prețuri moderate. CAFEA CU LAPTE DE BIVOLIȚĂ, ceaiu, tea, licheruri, gustări reci etc. 450

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

CAFENEAUA
„EUROPA“
Martea, Joia și Sâmbătă seara **orchestra Simfonică** iar în celelalte sări muzică obisnuită acasă. 666

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino“ și „Habig“ la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

FRAȚII UNGAR

prima măcelărie și cârnățărie
în Cluj, Strada Regina Maria No. 48.
516

Zilnic se capătă cărnuri proaspete, calitatea primă. Șuncă, cârnați de Debrețin, mezeluri, slăninuri afumate și fierte, untură topită acasă. Serviciu culant și prețurii moderate.

Emanoil Samson
Fabrică de piele Cluj,
Str. Gyufagyár No. 1. vis-a-vis de Magazia Mare vitează. 112

MARE EXPOZIȚIE 9
la magazinul de modă
Lörincz și Tóth
Cluj, Piața Unirii No. 8.

Librăria Boroș Cluj, Calea Regele Ferdinand 2. Telefon 10-83

A sosit o mare cantitate de Registre și rechizite de birou. Tipărituri cu prețuri eftine. 578

1 litră cerneală „Pelican“.	Lei	35·—
1 cutie agrafe	Lei	6·50
1000 buc. plicuri oficiale No. 46	Lei	136·—
1000 coale hârtii de scris Velină	Lei	280·—
1000 coale hârtii de scris concept	Lei	200·—

Instalații de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparații de mașini de scris și cusut executa cu preț convenabil:
La Intreprinderea Electrotechnică și mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Becuri electrice „TUNGSRAM“ precum și materiale cu preț redus. □□ Intreprinderi și pentru provincie.

Bănci, fabricanți, industriași, comercianți cari au nevoe de
Contabili, corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc.
pot găsi adresându-se
ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA“.

A APĂRUT:
Anul IX. — No. 3. Martie 1921.

„DEMOCRAȚIA“

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17

CU URMATORUL SUMAR:

Mircea Djuvara. — Noile ținuturi, Constituțiunea și Constituanta. — I. Primit-a Ardealul prin unire Constituțiunea vechiului Regat. — II. Poate păși Parlamentul actual în votarea unei noi Constituțiuni?

Anghel Dumitrescu. — Despre necesitatea înființărei unui consiliu legislativ.

Cronica internă.

Cronica externă.

Fapte și Documente: Convențiunea încheiată între Banca Națională și Ministerul de finanțe. — Estinderea foloaselor legii pentru încurajarea industrii naționale în teritoriile alipite. — Transmisiunile de bunuri industriale și miniere. — Sesiunea Ligei Națiunilor dela Geneva. — Aranjamentul internațional asupra reparațiilor.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcarii și vânzătorii de ziare
Prețul unui număr 4 Lei.

Tinerețea și plăcerile ei le veți păstra dacă veți folosi renumitul spirt menthol

Depozit principal
Drogueria ROZSA
Cluj (Kolozsvár), Piața Unirii No. 26 (fost Mátyás király-tér).

„Transylvania“

Câteva picături după masă inlesnesc digestiunea. Folosit pentru masaj întărește și înviorează. □□□□□□□□□
Se află de vânzare ori unde!

La Adm. Ziarului Infrățirea și la ag. de pubi. Reclama se primesc ori ce reclame pentru

Programul Teatrului Național din Cluj.

Pe stagiunea 1921—1922.

Vând spirt rafinat

Engros și endetail. Prețuri de concurență.
A se adresa la ziar sub A.

Tipărit cu mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj, str. Universității Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul I. No. 215 **Opt Pagini 50 bani Opt Pagini** Marți 10 Mai 1921

Înfrățirea

Administrația Ziarului „Înfrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D .TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

SINODUL EPARHIEI CLUJULUI

de **I. Mateiu,** deputat sinodal.

Astăzi, Dumineca Tomii, se deschide cel dintâi sinod ordinar al eparhiei Clujului.

Pentru noi, cari am trăit veacuri de-arândul în preajma sfintelor altare, acest act istoric constitue un îndoit prilej de serbătoare bisericească şi naţională.

Mai întâi se înlătură nedreptatea care suprimase în veacul XVI-lea episcopia Vadului şi Feleacului, lăsând poporul nostru din aceste părţi pradă calvinismului şi mai târziu catolicismului, cutropitor. Lipsa acestei ierarhii bisericeşti provocase şi clădirea conştiinţei naţionale în sânul credincioşilor noştri, căci numai biserica fusese instituţia pozitivă şi statornică, care putea apăra sufletul românesc de tentativele de naţionalizare ale agresorilor număroşi.

Prin unitatea politică s'a restabilit libertatea bisericească, care dă acestei instituţiuni posibilitatea de acţiune, dar în acelaş timp şi de factor preţios în desvoltarea conştiinţei naţionale a credincioşilor.

Nordul Ardealului, asupra căruia se întinde autoritatea eparhiei noastre, a fost în adevăr sub aspectul religios şi naţional, cel mai nenorocit. Cei aproape 800.000 de credincioşi aparţinători Clujului trebuesc întăriţi în ortodoxie şi deşteptaţi la viaţă românească. Sibiul de care atârnau până eri n'a putut face pentru ei ceeace ar fi dorit, fiind că-i lipseau oamenii şi mijloacele, iar politica ungurească întrebuinţase toate resursele sale, spre a sărăci şi maghiariza neamul nostru din aceste părţi. De aceea acţiunea de rezistenţă a fost aici mai slabă ca oriunde, fiindcă organizaţia bisericească nu era destul de solidă, de închegată şi de puternică spre a sta împotriva furtunilor copleşitoare.

Deaceea învierea episcopiei noastre trebue privită ca o necesitate sufletească şi politică. Pentrucă deşi furtunele duşmane din trecut s'au potolit, ele l să n'au încetat cu totul căci zi de zi le simţim vuetul surd şi ameninţător.

In teritorul eparhiei noastre se găsesc 5 episcopii maghiare cari prin organizaţia lor redutabilă, se ridică ca tot atâtea primejdii religioase, culturale şi politice. Pentru a le opune un contrapond serios, ocrotitor al intereselor neamului nostru, e nevoie de însufleţire şi muncă înco dată, întemeiată pe experienţă încercată şi pe adânca cunoaştere a realităţilor sociale.

Inainte de toate e nevoie de o reorganizare a vieţii bisericeşti sub raport administrativ financiar şi constituţional. O muncă constructivă dela *bază.* Trebuie să avem mai întâi cadrele *materiale,* cari să asigure funcţionarea normală a organizmului bisericesc; trebuie reglementată viaţa constituţională în sensul Statutului organic, spre a nu fi izbiţi vecinic în realizarea lucrurilor mari sufleteşi de ignoranţa organelor noastre parochiale. Trebue create apoi cu orice preţ resursele financiare, menite să înfăptuiască instituţiuni şi să traducă în forţe roditoare idei şi planuri de înălţare duhovnicească.

Numai în realizarea acestor condiţii fundamentale se poate elabora marele proiect de regenerare religioasă-morală, de *evanghelizare* cuceritoare a credincioşilor eparhiei noastre.

O muncă grea de organizare, iată ce-i trebuie pentru moment nouii noastre eparhii. Iar aceasta n'o pot da anumite lozinci curente, cari uitând că în Biserică, instituţie perfect conservatoare nu se pot admite — fără scăderi păgubitoare — salturi nemotivate, lansează teorii străine de firea bisericii şi necesităţile ei.

Sinodul eparhial va avea prilej să se încredinţeze şi din rapoartele Consistorului nostru, că dacă s'au putut realiza aici — în condiţii grele — fapte de pozitivă valoare pentru organizarea eparhiei, ele trebuie atribuite experienţei bisericeşti destoinice, spiritului practic, ponderat şi prevăzător al conducerii vremelnice.

Nu e mai puţin adevărat, că s'a lucrat şi sub raportul cultivării religioase-morale, şi raportul Consistorial e cel dintâi care menţionează acest aspect important al activităţii sale. Dar ceea ce trebuie să ne intereseze în cea mai mare măsură este inaugurarea spiritului *creştin* în toate manifestările de viaţă ale eparhiei noastre. Biserica noastră s'a cam depărtat de acest duh evanghelic, mai ales din pricina luptelor politice şi naţionale, cari au laicizat-o în modul de tratare al afacerilor ei. Ne-am *parlamentarizat* mai mult de cât ar fi trebuit, în adunările sinodale şi congresele bisericeşti, de şi deliberam asupra „scopurilor celor *sfinte* religioase" cum consideră Şaguna afacerile bisericeşti. Această atmosferă „civilă" care plutea adeseori în sinoadele noastre trebue să fie schimbată potrivit cu *sfinţenia* bisericii lui Hristos.

Consistorul a socotit că într'o eparhie nouă, trebuie să se încerce această schimbare lăuntrică a Mitropolitului Şaguna. Astfel mărturisirea şi cumineca deputaţilor în ziua deschiderii sinodului eparhial constitue nu numai un frumos act creştinesc, dar şi o indicaţie mişcătoare de revenire la Hristos. Prin aceasta sinodul nostru face dovada convingătoare şi dă exemplul îndreptăţit, că şi în activitatea sa *constituţională,* Biserica trebuie să rămână o expresiune vie a credinţii şi vieţii *creştineşti.*

Numai în această credinţă vom putea înălţa cetatea mântuitoare a eparhiei Clujului, la care ne cheamă voinţa lui Dumnezeu şi încrederea bisericii noastre.

Ştiinţă şi conştiinţă

Scriitorul N. N. Beldiceanu povesteşte în ziarul „Ţara nouă" cum un medic „celebru" a întins, uşuratec, un zăbranic de doliu peste o familie pân'aci fericită. Povestirea ne provoacă o adâncă emoţie, fiindcă, în ea, ni se dau nume de persoane existente şi date reale, în jurul cărora se petrece o adevărată dramă.

E vorba de un medic, care, chemat să îngrijească o faţă bolnavă, dă, repede, un diagnostic greşit şi o tratează, luni de zile, ca suferind de friguri palustre, pe când biata pacientă era tuberculoasă. Zadarnice sunt insistenţele părinţilor, cari cer un consult de mai mulţi doctori cu renume sau o cură de aer la munte. Medicul, deşi bolnava se căpătâneză în celebritatea sa eră din ce în ce mai rău, se înştiinţifică cere să i-se dea toată încrederea, spune, sentenţios, că-şi ia toată răspunderea, evită să recurgă la rezultatele unei analise, şi-şi omoară astfel clienţa cu puternice doze dănăuătoare de chinină.

Ne întrebăm atunci: un om, care are faima că-şi cunoaşte bine meşteşugul, poate să facă asemenea criminale greşeli? Nu-ţi vine să crezi şi, totuşi, s'a putut. Sunt greşeli făcute din nepricepere? Evident că nu. Or ji mulţi medici începători, cari or fi greşind în tratarea bolilor şi rămân şi ei vinovaţi că'n nesiguranţa lor n'au întrebat pe alţii mai cunoscători.

Dar un vestit Dr. Busilă să meargă orbeşte, fără pic de precauţie, cu o încredere în sine degenerată în trufie fără de margini şi cu o teamă de concurenţă medicală, dusă până la a prefera omorul, acesta-i un caz de patologie morală şi de abuz de încredere, care trebue neapărat sever pedepsit.

Nu poţi fi lăsat să te joci în voe cu viaţa unui om şi, dacă aci nici ignoranţa nu e scuzată cu atât mai mult lipsa or'cărui, simţ de răspundere.

Omorîrea copilei editorului Filip, căruia cultura română îi datoreşte atât de mult, ne face să ne gândim cât e de adevărat că a avea ştiinţă nu înseamnă a avea implicit şi conştiinţă.

Or'cât de bogată ţi-ar fi ştiinţă şi de iscusită gândi ea, dacă nu ai un dram de inimă, de milă, de simţire duioasă, eşti pierdut sau primejdios pentru societate.

Căci ştiinţa, fără conştiinţă este un duşman al omenirii, şi împotriva ei trebuie să luptăm ca împotriva unui mare şi strigător pericol social.

N. G. T.

Muncitorii nu sunt comuniştii

Ziua de 1 Mai în Capitală a arătat limpede pentru oricine politica, pe care o urmează muncitorimea.

Se ştie că social-democraţii, adică cei cari înţeleg obţinerea drepturilor prin evoluţie înţeleaptă nu prin revoluţie oarbă, s'au obţinut dela orice manifestaţie, aşa că au rămas numai comuniştii să participe la sărbătoarea tradiţională din gr dina Bordei. Ori, toate ziarele bucureştene, nu numai cele ostile socialismului şi deci părtin toare în informaţiile asupra lui iui, ne spun că la serbare n'au fost de faţă decât cel mult vre-o 400 de oameni. S'a dovedit astfel că tovarăşul Cristescu nu are atâţi adepţi, câtă reclamă îşi face şi că muncitorii noştri au toată cumineuia să se ţină departe de agitatorii, cari vor să transplanteze fără rost în ţară la noi o politică, ce îşi are poate îndreptăţirea ei aiurea, în alte condiţii sociale.

Am fi curioşi să ştim câţi adevăraţi muncitori, trăind din sudoarea frunţii şi din încordarea braţelor, nu din samsarlâcuri şi din afaceri necurate, sunt între cei 400 strânşi în jurul D-lui Cristescu, care n u mai e de mult un lucrător, ci un patron de plăpumărie şi-n ultimul timp un gălăgios politician. Crezul său care e acela de a câştiga, cu or'ce mijloace, cât mai multe avantagii materiale, fără să se simtă obligat de a da în schimb ceva, se vede că nu-şi găseşte destul adepţi, ba s'ar crede că şi sovieriştii moscoviţi n'ar fi încântaţi nici de felul cum sunt interpretate ideile lor, pe cari ei şi le socotesc largi şi umane, nici în or'ce caz, de numărul calitatea reprezentaţilor lor în ţara românească.

La noi încă se crede — slava Domnului! — că nu mai ce dobândeşti în urma unei trudnice munci, acela e un adevărat câştig; ce nu e câştigat aşa — poarte or'ce ce nume — tot furt se cheamă iar tot omul trebue răsplătit după meritul şi osteneala sa.

Că aşa crede toată muncitorimea noastră, dovada a dat-o ziua de 1 Mai, când cei 400, infim număr, au ramas izolaţi, strigându-şi în pustiu poftele nesăbuite.

Constrângerea Germaniei

Ziua de 1 Mai era aşteptată cu o nerăbdare crescândă de întreaga lume civilizată pentru a şti dacă Germania va binevoi să înceapă plata despăgubiri or, amânată de doui ani de zile şi dacă Aliaţii vor avea energia trebuitoare pentru a pedepsi insolvabilitatea unui creditor aşa fraudulos.

Intâi Mai a trecut şi Germania n'a răspuns nimic, n'a trimes nici măcar un nou proect de despăgubiri pentru a fi studiat de Consiliul suprem. Pur şi simplu s'a declarat incapabilă de a face faţă obligaţiunilor pentrucă e pe pragul ruinei financiare şi ecònomice. Germania şi ruina economică?

Sunt două noţiuni care au se prea împacă având în vedere buna stare din ce în ce mai înfloritoare care domneşte în toate clasele Reichului republican. Pe când în Mai 1919 Germania nu a exportat decât pentru suma de 163 milioane în Mai 1920, aceasta sumă a atins 6 miliarde mărci. Diferenţa e colosală. In acest răstimp cota acţiunilor a crescut fantastic iar marca a început să se ridice încet dar sigur ajungând să primeze monedele unor ţări învingătoare din centrul Europei şi să egaleze leul nostru. Prin urmare Germania nici nu moare de foame nici nu-i aproape de moartea economică. Finanţele statului desigur stau mai prost decât înainte războiului, dar acest fenomen se petrece în toate ţările care au participat efectiv la marele războiu.

Datorită dărilor directe şi indirecte care au crescut considerabil şi bugetul Statului se va echili ra.

Prin urmare rămâne bine stabilit că Germania nu e în starea desperata financiaro-economică pe care o proclamă ziarele, speciali tli şi oficialităţile în orice ocazie.

Diplomaţia şi politicianii germani prin afirmaţiunile repetate pe cari le fac despre incapacitatea de plată a Germaniei caută încă odată să înducă în eroare opinia publică mondială; pentruca la adăpostul milei stăruite să-şi poată reface repede situaţia preponderantă dinaintea războiului pentru a-şi satisface cel puţin mai târziu visurile imperialiste. Afirmatiile că Republica germană a plătit până acum despăgubiri în valoare de 20 miliarde mărci aur au fost dovedite mincinoase de comisiunea experţilor financiari aliaţi cari au constatat că până la 1 Mai, aceasta nu a plătit decât 8 miliarde mărci aur, în vapoare, materii prime, cărbuni, maşini şi bani.

De aceea conferinţa din Londra răspunzând lui von Simons a somat Germania să plătească până la 1 Mai şi restul de 12 miliarde mărci aur, formând prima ratu din anuităţele pe care Germania trebuia să le plătească de la încheierea păcei şi până acum.

Bazându-se şi pe eventualul sprijin al preşedintelui Harding, care, după cum se ştie, s'a ales şi cu concursul germanilor americani, guvernul german a adre-

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

sat o notă celui american prin care îl ruga să intervie pe lângă Consiliul suprem în senzul unei păsuiri a Germaniei. Mult aşteptatul răspuns al Statelor Unite a sosit şi nu e de loc îmbucurător. Harding, informat de adevărata stare de spirit şi de lucru din Germania a invitat guvernul acestela să se înţeleagă cu guvernele Aliaţilor asupra tuturor chestiunilor cari o privesc.

Speranţele Germaniei au fost înşelate. Consiliul suprem a invitat America să trimeată un delegat la comisiunea financiară care va începe în curând desbaterile asupra despăgubirilor la Paris.

Desiluzionat şi în acelaşi timp legat prin declaraţiile repetate făcute de reprezentanţii lui cei mai autorizaţi în parlament, presă şi întruniri publice, guvernul german nu mai poate face noui propuneri Aliaţilor fără a fi răsjurnat a doua zi de furia populară. Aşa fiind lucrurile tace şi aşteaptă desfăşurarea evenimentelor. E sigur însă că în clipa când va începe aplicarea sancţiunilor, va pleca şi probabil va fi înlocuit cu un guvern Stresemann.

Premlerii Franţei, Angliei şi Belgiei întruniţi la Londra au hotărât măsurile pe care trebuie să le adopte Aliaţii contra Germaniei. Lloyd George ca totdeauna a fost pentru o soluţie tranzitorie, să se mai adreseze un nou ultimatum. Briand s'a opus cu toată energia şi a cerut aplicarea sancţiunilor prevăzute în tratatul din Versailles. După multe discuţii s'a admis soluţia ministrului de externe belgian Jaspar, prin care se mai acordă un termen de 12 zile Germaniei, în care timp Aliaţii vor face toate pregătirile necesare pentru ocuparea efectivă a regiunei Ruhr. Apoi s'a expus de către mareşalului Foch măsurile militare necesare ocupărei regiunei Ruhr, după un plan amănunţit alcătuit sub conducerea lui. In urmă Briand a telegrafiat la Paris ordinul de mobilizare a contingentului 1919.

Până la 12 Mai toate măsurile vor fi luate. Trupele massate la punctele de trecere vor aştepta nerăbdătoare ordinul de ocupaţie a Ruhrului.

Guvernul francez nu înţelege ca ocupând această regiune să împiedice activitatea economică. Din contră va căuta să demonstreze muncitorimei şi întregii populaţii că acei care urmăreau nenorocirea acestei regiuni prin represaliile pe care Aliaţii trebuiau să i le aplice, erau nnmai guvernul prusianisat dela Berlin, care acuză Franţa de intenţii imperialiste.

La 12 Mai, Germania va fi constrânsă să privească realitatea în faţă: învinsă trebuie să plătească pentru ca miliardele ei să ridice din ruini regiunile distruse din Franţa şi Belgia.

Dacă timp de doi ani a încercat să se sustragă dela îndeplinirea acestei elemantare datorii de onoare, acum nimeni nu o mai poate nici aştepta, nici crede pe cuvânt, orice măsură fiind binevenită pentru a pedepsi nerespectarea angajamentelor luate.

Un cămin şcolăresc la Alba-Iulia

Citim în România Nouă:

Primim la redacţie un apel al comitetului de iniţiativă pentru clădirea unui cămin elevilor liceului „Mihai Viteazul" de la Alba-Iulia. Socotim că este o datorie să facem cunoscut publicului cititor dela noi intenţiunile frumoase ale intelectualităţii de dincolo şi făcându-ne interpretul dorinţelor lor.

Este vorba de clădirea unui internat pe lângă liceul românesc din Alba-Iulia. Fraţii noştri de peste munţi, cari au privit întotdauna cu seriozitate chestiunea oducaţie generaţiilor viitoare, văzând că majoritatea copiilor de ţărani trăesc în grele condiţiuni materiale şi că traiul de astăzi ruinează sănătatea cărturarilor de mâine, au lansat un apel pentru adunarea de fonduri necesare zidărei unui internat, în care elevii să aibă locuinţă şi hrană corespunzătoare.

Din străduinţa comună a oraşului şi a judeţului Alba-Iulia s'a adunat până în prezent o sumă de 50 mii lei. Cum cheltuelile de construire a unui internat cer fonduri mari, comitetul apelează la toţi bunii Români în speranţa că vor înţelege necesitatea unei astfel de opere culturale.

Sumele se vor trimite pe adresa d-lui director al liceului din Alba-Iulia sau pe adresa d-nei Caliope lt.-colonel Davidescu, iar numele donatorilor vor fi publicate în ziare.

Un monument al lui Alexandri la Bucureşti

Direcţiunea Teatrului Naţional, din al cărui consiliu de administraţie, face parte şi preşedintele comisiunei interimare a Capitalei, intenţionează să ridice în micul square din faţa Teatrului un monument în cinstea bardului nostru naţional Vasile Alexandri.

Acest monument va avea ca subiect un moment din „Fântâna Blanduziei", capodopera lui Alexandri şi anume, va înfăţişa pe Gaius şi Getta, într'o poză idilică, lângă aya fântânei.

Cele două figuri vor fi în bronz pe un fond de stâncă cu muşchiu, din vârful căreia şuvoiul de apă va isvorâ şi cădea în cascadă.

Lucrările acestui monument, menit să împodobească cea mai importantă piaţă a Capitalei, şi să fie în acelaş timp un omagiu adus ilustrului poet naţional, vor începe chiar în cursul lunei curente.

De aceia, toţi sculptorii cari doresc să concureze la executarea acestei opere de artă, sunt rugaţi să-şi trimeată schiţele la Teatrul Naţional, până cel mai târziu, la 15 Maiu.

Se vor decerne trei premii; unul de 10.000, altul de 6000 şi altul de 4000 lei pentru cele mai bune proecte de monument. Premiantul I va fi însărcinat cu executarea lucrării, ale cărei cheltueli vor fi susţinute parte de Teatrul Naţional şi parte de Primăra Capitalei.

ECOURI

Centenarul operei „Ipromessi sposi"

Anul 1921, este nu numai anul comemorării a şasea oară a morţii lui Dante, dar şi al sărbătoririi centenaului operei lui Alessandro Manzoni, I Promessi Sposi, operă pe care De Sanctis o pune fără nici o şovăială de Divina Commedia. Şi nu numai că se împlinise o sută de anidela apariţia ei, dar, altă coincidenţă, timpul întrebuinţat de Manzoni pentru definitiva ei redactare, este acelaş întrebuinţa de Dante pentru redactarea Divinei Comedii, adică aproape 30 de ani.

O nouă publicaţie românească în Ardeal

Cu bucurie, anunţăm apariţia ziarului »politic, cultural, independent", cum vrea să se intituleze Primăvara din Sânmicolaul mare. Primul număr cu data de 1 Maiu, e cu totul mulţumitor. Are frumoase articole, cu nota patriotică dominantă. Articolul-program anunţă însă, în mod vag, fără un plan de lucru mai bine determinat, o muncă peste puterile ziarului.

Condiţiile tehnice sunt admirabile.

Studenţii români în Italia

Din Milan se anunţă că au sosit acolo profesorii şi studenţii Academiei Comerciale din Bucureşti, cari fac o călătorie de studii în Italia.

Au fost primiţi de autorităţi cu drapele şi muzică. Scolarii şi o mulţime mare i-au primit cu entuziasm. La institutul de studii comerciale s'a oferit un vermut în cinstea oaspeţilor.

Expoziţie de pictură

Azi Sâmbătă 7 Mai are loc la Ateneul din Bucureşti în salile de sus vernisagiul „Artei Române".

Expun pictorii C. Ressu, Pallady, Dărăscu, Cornescu, Iser Nina Arbore, Ionescu Doro, Teişanu, Bunescu, Maxy, Tonita Tomescu şi sculptorii Paciurea, Medrea, Han, etc.

Sărbătorirea D-nei Curie

D-na Curie a fost sărbătorită în mod fastuos la opera din Paris. Cu această ocazie savanta doamnă a pronunţat o alocuţie foarte a plandată pentru a mulţumi organizatorilor. Delegaţia americană care a venit în Franţa să felicite pe d-na Curie a asistat la această serbare naţională.

Literatura românească la Londra

D-l Dragoş Protopopescu ne vorbeşte, în ultimul număr din „Ideea europeană", despre volumele de literatură românească, cari au pătruns în publicul londonez.

Citâm o parte din articolul D-sale, relevând că observaţiile, ce face, au şi meritul de a fi sistematizate în jurul unei idei centrale, care reiese din următoarele rânduri ale d-lui Protopopescu: Traducerile din româneşte într-o limbă de circulaţie europeană au dorul nepreţuit să pună la o încercare sigură valorile scrisului nostru. Nu avem nevoe chiar de un Melchior de Vogüe ca să trăim şi aiurea. Dar de noi înşine, ca să trăim adevărat la noi în ţară".

Iată şi lista cărţilor româneşti din librăriile Londrei.

„Colecţia de schiţe şi nuvele româneşti traduse de Lucy Byns, cu pretaţă de M. S. Regina României, e la Londra o carte bine primită, fiindcă e inteligent criticată. Nu ştim în ce măsură e şi citită. Dar alături de *Reminiscenţele* lui Gorki şi de o Antologie spaniolă, ea e dată ca o carte care aduce un suflet interesant.

Ne place să regăsim valoarea pură a unora din prozatorii noştri în ecoul pe care l-au produs în critica engleză. Cel care a pătruns miraculos prin pătura de aer reçe a traducerei, e Ion Creangă. E un om care vorbeşte acerb, spune un critic îndemânatic, cetindu-l. In a doua linie, Ion Slavici, cu nepieritorul „Popa-Tanda" şi Popovici Bănăţeanu, al cărui Ion a emoţionat românesc alături, după cele mai bune datini ale artei editoriale engleze. *Proverbele* d-lui Beza atrag atenţia spre ţinuturile de vieaţă a unui neam mic dar care poate gândi în acord cu vremile şi popoarele de totdeauna".

Noua lege universitară

Am publicat într'unul din numerile trecute, că prin noua lege universitară, docenţii şi conferenţiarii dela facultăţile noastre vor fi desfiinţaţi, de oarece s'a constatat că în majoritatea cazurilor, mulţi dintre aceştia nu veneau la cursuri regulat. Afară de aceasta, noua lege tinde a fi cât mai completă şi de aceia, d l ministru al instrucţiunii, a hotărât ca actualii suplinitori provizorii sau definitivi, cari nu sunt şi docenţi, vor fi confirmaţi la promulgarea legii în gradul de profesori ajutori.

*

In ceiace priveşte şefii de clinică, docenţi cari au trecut concursul de medic de spitale ale Eforiei şi au făcut stagiul regulat de 4 ani şi au fost însărcinaţi de facultate sau profesorii respectivi să ţină un curs sau să suplinească pe profesorii respectivi şi au îndeplinit aceste însărcinări cel puţin un an, vor fi confirmaţi ca profesori ajutori, în urma cererii profesorului respectiv, cu avizul facultăţii

Doi birjari

Primim: Nu e vorba de birjari de profesiune, de aceşti proletari îmbogăţiţi şi cu venit de sute lei pe zi — ci de doi învăţători fruntaşi ai Chişineului, cari neputând exista din leafa dată de Stat au îmbrăţişat meseria de birjari. Meserie deşi nu aşa onorabilă pentru'n intelectual dar mai rentabilă. (vezi *Lamura* No 7.) Sărmani bărbaţi, istoviţi de povara mizeriei ce vă apasă umerii voştril Aceasta vă e soarta? Vă vor judeca mulţi de cei ce nu recunosc multele mizerii ce înfloresc pe livezile răbdării şi nepăsării faţă de tagma din care faceţi parte căci aşa sunt oamenii. Dar durerea voastră e şi durerea miilor cari sufer pentru acelaşi ideal. — E ofatul adânc al slujitorilor desconsideraţi şi flămânzi, cari cu răbdare de iloţi, dar cu idealism şi simţ de jertfă, neîntrecut se sbat să-şi împlinească chemarea lor sfântă, să edifice temelii mai solide pentru viitorul neamului din care faceţi parte. E un păcat nemăsurat al statelor moderne lipsa de atenţie şi recunoştiinţă, cu care trece peste cele mai îndreptăţite pretenţiuni al unor oameni atât de idealişti şi'nsufleţiţi de chemarea lor.

Şi azi mai mult ca ori când — toată lumea îşi îndreaptă privirile spre ţările cari îşi făuresc viitorul sub razele dulci ale desrobirii şi libertăţii — adevăraţii făuritori, aceşti martiri ai culturei de la care atârnă viitorul şi prosperarea unei ţări sunt lăsaţi la o parte.

Cu regret trebuie să constatăm, că neamul românesc care are mai multă nevoie de învăţători, este cel mai nerecunoscător faţă de el — altcum cum s'ar putea explica sărăcia în care trage învăţătorimea şi ca sărac despreţuit de popor.

Un şofeur, o calfă, un portar, un măturător de stradă are venit înzecit, mai multă roadă a muncei sale — decât idealistul şi însufleţitul învăţător. Şi nu să află nimeni, care să gândească o clipă, că e crimă, că e nerecunoştinţă să pretinz de la aceşti *paria* ca după 12 ani de studiu să poarte jugul datoriniţelor lor grele pentru o pomană de nimic. Unde sunteţi voi reformatori ai învăţământului, unde sunteţi voi parlamentari cari ne-aţi făgăduit atâtea? Nu aveţi tărie sufletească îndestulătoare să constrângeţi pe cei în drept să-şi împlinească cea mai elementară şi cea mai necesară datorinţă: *îmbunătăţirea salariilor învăţătoreşti?*

Iar voi dragi colegi constrânşi de loviturile sorţii, puşi alături de proletarii birjari — abandonaţi aceasta teorie bizară de peregrinare în aceasta vale a plângerii, căci locul vostru nu e acolo. Chemarea voastră azi e mult mai sfântă şi înălţătoare căci „fericit e cel ce poate suporta greutăţile vieţii până în sfârşit."

Em. Irimia.

Atenţie!

Unde se poate petrece până dimineaţa? La Cafeneaua-Restaurant „Otthon" care este restaurată cu toate instalaţiunile noi în Str. David Ferencz Nr. 16. unde stă la dispoziţia On. Public mâncări calde şi reci la ori ce oră din noapte, vinuri de prima calitate, bere proaspătă şi rece.

Dela ora 3 din noapte până la ziuă se găsesc tot felul de Ciorbe acre. Lăutari de primul rang sub conducerea lui Dénes Gheorghe prim violonist, care va distra publicul până la ziuă

Cu toată stima proprietar
Czeriak.

Cluj. S'a deschis prima
FABRICĂ DE BIJUTERII
din Ardeal.
Confecţionează bijuterii de aur şi argint. Ceasornice en gros. Furnirează piese de ceasornice. Institut de turnătorie de aur şi argint sistem **Scheid.** Articole dentistitice de aur şi argint. Se capată la **Róth** şi **Goldberger** Calea Regele Ferdinand No. 37. 48

Cronica politică

În vremea din urmă s'a vorbit cu insistență de o apropiată cădere a guvernului actual. Și bine a înțeles, ca totdeauna în asemenea împrejurări s'a discutat și chestiunea succesiunei la cârma statului.

Discuția care s'a învârtit în jurul acestei chestiuni desemna partidul liberal ca singurul succesor al guvernului d-lui general Averescu.

Presa guvernamentală, dar mai cu seamă presa federației și ziarele d-lui Blank, „Adevărul" și „Luptătorul" au fost cuprinse de o îngrijorare pe cari au trădat-o prin numeroasele articole scrise asupra eventualității venirii la guvern a partidului liberal. Ele porniră campanie împotriva acestei „eventualități", epuizând toate argumentele pentru a dovedi că o guvernare a partidului liberal ar însemna o nenorocire pentru țară. Denunțând „primejdia liberală", ele făcură apel la o colaborare a tuturor celorlalte partide, indiferent dacă programele și principiile lor se bat cap în cap, numai pentru a o înlătura.

Această îngrijorare a unor ziare a căror atitudine străină de orice preocupare serioasă pentru nevoile reale ale țării s'a inspirat totdeauna din atmosfera unor anumite interese financiare sau din calcule politice meschine, își are semnificația sa, Campania pe care au întreprins-o țintește să întoarcă din drum curentul manifestat de opinia publică pentru a salva din pragul falimentului politica pe care o reprezintă.

Maghiarizarea Șvabilor din Sătmar

In numărul cel nou al revistei „Ostland" citim un foarte interesant articol al d-lui Iosif Stiegl, cu privire la rezultatele maghiarizării din Satmar.

Autorul nu poate constata nici aproximativ numărul Șvabilor din acel ținut pe motiv că statisticele maghiare sunt așa de falșe în cât de exemplu în comuna pur șvăbească Mezöpetri locuesc 1455 maghjari și nici un șvab etc. După stati tica ungaraască ar locui în Sătmar 6670 șvabi, iar după recensământul nou românesc 11.508. Autorul afirmă însă, că și numărul aceste e prea mic, deoarece după constatările sale la fața locului șvabii sunt așa de maghiarizați și terorizați din partea preoților maghiari, încât vorbindu-le de drepturile minorităților preoții înțeleg totdeauna drepturile maghiarilor și pe șvabii îi consideră ca maghiari. Prin urmare chiar și la recensământul cel nou se vor fi declarat de maghiari.

D-l Striegl constată că și azi în școlile confesionale șvăbești limba de propunere este maghiară. In casele lor nu găsești carte germană afară de cartea de rugăciuni, le generațiile mai tinere chiar și aceasta a fost înlocuită cu cea maghiară. Vorbindu-li-se de mândria șvabilor bănățeni, ei s'au mirat cum poate fi cineva mândru de a fi șvab, când lor li s'a sugerat de decenii, că șvabii sunt un popor de puțină valoare, cu o limbă, care nu merită a fi cultivată. Generațiile mai vechi în unele comune vorbesc numai șvăbește, iar copii numai ungurește, așa că sunt cazuri când bunica nu se înțelege cu nepotul său.

Autorul amintește apoi câteva obiceiuri interesante ale Șvabilor din Sătmar, dintre cari unul de mai jos. Aproape toate comunele produc vin, pe care îl țin în pivnițe săpate în pământ afară de comună, unde își petrec țăranii Dumineca. Este interesant de a vedea, cum Dumineca dimineața bărbații cu cartea de rugăciuni și cu dimijana pleacă la biserică. Dimigenele se înșiră înaintea bisericei în un semicerc până să sfârșește slujba și pe urmă le duc la pivniță pentru a le umple.

Portul nu se deosebește întru nimic de cel unguresc, în unele comune numai se păsesc în îmbrăcămintea lor motive românești.

Rectificării de granță în Banat?

Citim în „Bürger Zeitung" următoarele:

„Parlamentarii noștrii ne spun, că li s'a comunicat din partea d-lui Caius Brediceanu, întors acum din Paris, că Românei i s'a acordat în Banat următoarele comune: Ostern, Ujvár, Csene, Horvátkecsa, Öregfalu și Jamulmare. I s'a asigurat că și Marienfeldul va rămâne României. Granița va trece între Marienfeld și Mocrin. O comisiune va stabili definitiv punctele de graniță și va asigura astfel și proprietatea de pământ. In comunele nou atașate locuesc 8000 Șvabi."

LA
„MAGAZINUL BARZA"
1 rochie de stofă de lână dela 250 Lei 1 palton de lână curată pentru dame dela 480 Lei, 1 costum de lână curată pentru dame fazonul cel mai nou dela 600 Lei în sus. 52

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚI;
Luni, Marți, Miercuri:
„CALEA DESTINULUI" Part. I.
Joi, Vineri: „ „ „ II. și ultima.
Sâmbătă, Duminecă:
„CERCUL ROȘU".
Film detectiva Partea I.

CINEMA URANIA:
Luni, Marți, Miercuri:
„PRAPAȘTIA MORȚII.
Joi, Vineri:
„ADIO IUBIRE"
Sâmbătă, Duminecă:
„VERITAS VINCIT"
Film MIA MAY. Partea I.

CINEMA APOLLO:
Luni, Marți:
„FII LUI JUDAS".
Miercuri, Joi, Vineri:
„GIRARDI".
Sâmbătă, Duminecă:
„NIRVANA".
Film mistic din Indii. Partea I.

Citiți „Infrățirea"

Asupra Epocei de pregătire a războiului

Convorbire cu D-l Prof. univ. Simeon Mândrescu. — Ce ne declară cunoscutul luptător al cauzei naționale. — Rolul Ardelenilor stabiliți în țara veche. Rolul D-lui I. I. C. Brătianu și al partidului național-liberal.

Profitând de faptul că d-l prof. univ. Simeon Mândrescu, — ardelean de origină, — cunoscutul luptător naționalist, a petrecut sărbătorile Paștelui în orașul nostru, i-am solicitul o convorbire care are o deosebită importanță pentru cunoașterea adevărului rolul al Ardelenilor și al tuturor factorilor cari au determinat războiul întregitor de neam.

D-l Simeon Mândrescu, ca un foarte însemnat factor în mișcările și asociațiile naționaliste și irridente ale Ardelenilor stabiliți în vechiul Regat; care a fondat „Federația Unionistă", în care se cuprindeau reprezentanți ai tuturor partidelor politice, prezidată de regretatul N. Filipescu; care, trimis la Paris ne-a făcut bune servicii de propagandă protestând de acolo împreună cu colonia română, contra păcei dela București, impusă de Nemți; iar din Roma unde a organizat legiunile voluntare, a trimis cunoscuta telegramă către M. S. Regele pentru exprimarea recunoștiinței Ardelenilor, Bănățenilor și Bucovinenilor fața de jertfele mărețe ale fraților din vechiul Regat, (Telegrama această ca și protestarea dela Paris au fost reproduse în toate ziarele mari din lume) este unul dintru personalitățile noastre politice mai autorizate de a-și spune cuvântul asupra epocei care o precedat războiului, ca și a elementelor care l-au pregătit și determinat. Și cu atâta mai prețioase sunt declarațiunile d-sale, cu cât este bine cunoscut faptul că entuziasmul și sufletul d-sale de bun Român depășind îngrădirile de partid în trecut și de data aceasta sunt în oferă de orice considerație de partid.

Recunoașterea muncei și acțiunei Ardelenilor, Bănățenilor și Bucovinenilor refugiați în țara veche.

Vă rugăm să ne schițați câteva momente din rolul pe care l-au avut Ardelenii, Bănățenii și Bucovinenii din vechea țară în pregătirea sufletelor pentru războiul unității noastre naționale?

Chestiunea e bine pusă prin cuvântul schițare, căci a da întreaga activitate pe care aceste elemente au desfășurat-o pentru înfăptuirea visului nostru de veacuri, într'un interview, în care se mai pot ivi și alte întrebări, este o imposibilitate. De sine înțeles că nu încep cu rolul cultural pe care l-au avut un Gh. Lazăr și alți ardeleni; mă mărgineze la rolul împlinit de grupări întregi alcătuite de Ardeleni, cum este soc. „Carpații", de activitatea căreia se leagă amintirea comemorării Centenarului lui Avram Iancu, când, la București, în toate chestiunile care ar fi putut atinge macar pe departe acela ce urmăreau Românii de pretutindeni, dicta Austro-Ungaria. Inființată cu gândul precis de-a cultiva sentimentele naționale și ideea desrobirii neamului supus străinilor cu orice preț și prin orce mijloace, acum mai bine de 35 de ani, a fost cea dintâi asociație de buni Români, care a văzut limpede în unirea Principatelor o bază de luptă pentru marea unire de acum. Dacă noi am văzut sărbătorindu-se în tot vechiul Regat, 24 Ianuarie, așa cum se serbătoarea, și cu deosebire dacă această serbare ajunsese a ieși dintre pereții scoalelor în marele public pentru a evidenția simbolica ei însemnătate, apoi aceasta se datorește în primul rând societății „Carpații".

S'a mai înființat apoi soc. „Transilvania" care cu banii adunați din greu, a dat burse și a susținut studenți și la Universitate.

Dar societatea care a lucrat mai efectiv în preajma războiului nostru, a fost *„Cercul Românilor de peste hotare"*, înființată acum vr-o 15 ani și transformată în urmă în societatea Ardelenilor, Bănățenilor și Bucovinenilor.

După ce a continuat paralel cu „Liga Culturală", înființată și aceasta în școala normală superioară grație sufletului adus în acea școală de către noi tinerii Ardeleni și Bănățeni, opera de pregătire sufletească pentru evenimentele pe care toată suflarea românească le aștepta după isbucnirea războiului mondial, și-a înțeles menirea și noua orientare. Sufletele, de mult pregătite, trebuiau ferite de corupția germano-austriacă, care dăduse o năvală amenințătoare. Prin acțiunea comitetului acestui cerc s'a început propaganda în vederea apropiatului nostru războiu. S'a adresat diferitelor societăți naționaliste existențe, între care în primul loc „Ligei Culturale". Din acel moment „Liga pentru unitatea *culturală* a tuturor Românilor", de până atunci, s'a transformat în *„Liga pentru unitatea națională a tuturor Românilor"*

Tot din acel moment s'a constituit și marele comitat din care faceau parte între alții N. Filipescu, N. Iorga și trei din partea Ardelenilor alegându-se președinte V. Lucaci, pentru a se da expresiune și în formă nouei îndrumări a Ligei,

Mână în mână cu acest comitet Cercul a provocat întruniri și mari meetinguri în toată țara cu deosebire în Capitală și orașele mari, la care n'a lipsit nici odată cuvântul Ardelenilor, al Bănățenilor și Bucovinenilor, tocmai atunci când dușmanii neamului spuneau că Românii subjugați nu vor Unirea cu România[1]). Apoi la apelul mare, al lui Lucaciu și al regretatului bucovineanu Seușanscki, toți Românii de peste forestele hotare aflatori în țară au venit la marele congres dela Ateneu și Daceia ținut sub președinția mare, la 15 Martie 1915. S'a și publicat o broșură a deserorilor acelui mare congres, care va rămâne ca o dovadă nepentoare a sentimentelor pe care Românii refugiați l-au avut.

Despre rolul ce l-am avut noi Ardelenii, Bănățenii și Bucovinenii în războiul României fie ca voluntori, fie ca organizatori de legiuni, nu mai e nevoe să vorbesc, lucrul fiind prea bine cunoscut de toată RoEânimea.

Atitudinea și rolul partidului național liberal, în hotărîrea și pregătirea războiului

— Și, domnule profesor, D v. care ați manifestat atâta independență în acțiunea ce ați întreprins-o, ați putea să lămuriți cu acest prilej atitudinea și rolul pe care l-a avut partidul național liberal în desrobirea neamului?

— Imi pare bine că situația în care ne găsim astăzi, având aproape integral împlinit idealul secular, îmi dă putința ca în toată libertatea să aduc la cunoștința publicului unele fapte și atitudini care vor răspunde ele în și le la această întrebare.

Era firesc să-mi dau seamă că guvernul trebuia să stea în rezervă și că acțiunea noastră trebuia să ție seamă de acest lucru,

Cunoșteam sentimentele intime și intențiunile românești ale șefului guvernului, d-l I. I. C. Brăteanu, precum și ale ministrilor săi, cu care aveam legătură de prietenie personală și politică, și-mi-a fost ușor, în consecință, ca să fie întrucâtva purtătorul pe față a unei acțiuni, care în situația dată guvernul trebuia să o pregătească în tăcere și cu înțelepciune:

Ca profesor, aveam contact mai apropiat cu ministrul școalelor d-l I. G. Duca care avut dese consfătuiri cu mine din primele zile ale acțiuni de propagandă, asigurându-mă întotdeauna din partea șefului și a întregului guvern. că momentul

Centenarul lui Ion C. Brătianu

Cum se va sărbători la Iași

Se comunică din Iași, că în vederea comemorărei centenarului marelui român și om de stat, Ion C. Brătianu, s'a ales un comitet compus din toate nuanțele sociale.

Comitetul este pus sub președinția I. P. S. S. Mitropolitului Pimen.

Din el fac parte, între alții d-l Petre Poni, președintele Academiei Române, M. Negruți, primarul orașului, D. Volanschi, prim președintele Curții de Apel, foștii miniștri M. B. Cantacuzino, I. Inculeț, și G G. Mârzeseu.

Apoi d-nii Simionescu prof. universitar, președintele Cercului didactic, C. Crupenschi fost primar, d-nii dr. Cosmovici, Nogel și Vilcovici, prof. universitari, Gh. Lascar, C. B. Penescu și M. Tomida foști primari. N. Canănău deputat, P. Fântânaru fost prefect, M. Codreanu directorul teatrului național, At. At. Gheorghiu, fost deputat, M. Wachtel președintele U. E. P. H., Herovanu docanul baroului, S. Goldenthal, avocat, S. Zota directorul Arhivei Statului, V. I. Radu președintele asociației presei, D. Dimitriu și D. Racoviță foști efori, C. Toma fost deputat, A. Ciolan, directorul Conservatorului, directorii ziarelor locale și președinții fuuroor societăților studențești, muncitorești și de meseriași.

Comitetul se întrunește Sâmbătă sub președinția I. P. S. S. mitropolitului Pimeu spre a stabili definitiv programul în care figurează:

1. Un serviciu religios la Mitropolie, oficiat în dimineața comemorărei, de însuși Mitropolitul Moldovei.

2. Un festival comemorativ la teatrul național.

In județ vor avea loc servicii religioase la toate bisericile, urmate de conferințe comemorative.

1) Ca un răspuns la unele declarații ce se faceau mai mult sau mai puțin silite la Budapesta și Viena. (N. R.)

oportun nu va fi perdut şi că atât eu, cât şi întreaga opinie publică, vom avea ocazia ca să fim mulţumiţi de felul cum guvernul lucrează.

Şi aici e timpul să accentuez şi alt lucru anume că, oricât de riguroasă a fost acţiunea mea şi altor prietini politici, ea n'a fost dezaprobată un singur moment de către acei cari sufleteşte au fost şi au rămas legaţi de noi.

Să vă dau dovezi, Ministru de interne era regretatul V. G. Morţun, când la congresul Românilor de peste fostele hotare cerându-i voe ca să avem toate libertatea de manifestare atât în incinta „Ateneului" şi a „Daciei", unde se ţineau adunările cât şi pe străzile capitalei, cu fruntea încredită şi cu ochii în lacrimi mi-a spus: „iubite Mândrescule, făc ce crezi căci ştiu că lucrezi ca Român, iar dacă eu, pentru a face faţă împrejurărilor, voi fi nevoit să te opresc să ştii că aceasta nu va schimba nimica din acela ce va urma şi trebuie să urmeze",

Al doilea exemplu îl am din casa d-lui Alex. Constatinescu, pe vremea aceia ministru al Domeniilor unde s'au petrecut lucruri care e bine să fie cunoscute şi de către „prietenii" şi duşmanii cari îl atacă pe el şi partidul naţional-liberal.

In această casă, nu numai din vistieria Statului, dar şi din punga sa personală toţi refugiaţii de peste fostele hotare, au primit ajutoarele de care aveau nevoe, şi, în calitate de preşedinte al „Cercului" şi cel Societăţii Românilor din Transilvania, Banat şi Bucovina ştiu bine şi pot mărturisi, că n'a fost un refugiat care să nu fi primit, la marginile putinţei, mijloacele de existenţă.[2]) Şi ceiace s'a întâmplat în Bucureşti s'a continuat, se ştie bine, şi la Iaşi în timpul refugiului.

Când după înfiinţarea „Federaţiei Unioniste" pentru întregimea neamului am fost însărcinat de comitet să convoc cetăţenii capitalei la întrunirea în Arenele Romane, a trebuit să mă adresez d-lui Constantinescu cu care prilej mi-a spus cuvintele următoare, pe care nu le voi uita nici odată: „Ca ministru ar trebui să-ţi refuz Arenele, pentru că voi fi forţat apoi să le dau şi pentru întrunirile altora pe care aş dori ca să le împiedec, însă pentru cauza pe care o reprezinţi D-ta, şi pe care în tăcere o reprezentăm, şi noi, Arenele sunt ale D-tale." Şi apoi, tot d-sa, a fost acela care atunci când urma ca să facem din nou o ultimă mare Adunare naţională în Bucureşti în taină, mi-a comunicat precis data intrării noastre în războiu, astfel că am contramandat adunarea.

Din cele de mai sus se poate constata că timpul de pregătire a guvernului nu poate fi socotit — decât cu reacredinţă, — ca o ezitare, întrucât, dată fiind situaţia ce ni se crease prin tratatul cu Austro-Ungaria şi Germania sub presiunea căreia am trăit peste 30 ani ca şi ameninţările din jur, guvernul era firesc să lucreze în tăcere şi cu răbdare, tot aşa după cum şi noi, cari lucram în numele opiniei publice şi a sufletului românesc, era firesc să lucrăm energic şi nerăbdător.

Să mai vorbesc de atitudinea dlui I. I. C. Bratianu? Cred de

[2]) Mulţi din acei cari-l duşmănesc astăzi îl lăudau atunci când s'au folosit de sprijinul său patriotic. (N. R.)

pisos, căci tot ce a făcut întregul guvern, a fost expresia intimă a acelui mare suflet de Român, care avea toată răspunderea situaţiei şi a viitorului neamului, care n'a deviatat o clipă dela linia de conduită pe care şi a impus-o dela început, care în vremurile cele mai grele n'a avut un moment de îndoială în izbânda noastră finală şi care, ţinând sus prestigiul şi demnitatea ţărei în faţa străinătăţei, n'a admis să se calce o literă din tratatul pe care l-am încheiat cu aliaţii, pentru a nu se pierde o palmă de pământ românesc şi nici un suflet de Român.

Nu putem ştii ce ne va aduce viitorul pregătit de acei cari au consimţit a semna nedreptul tratat de pace, dar atitudinea şi refuzul d-lui I. I. C. Bratianu, ştim bine că este şi va rămâne o solidă bază de luptă în afirmarea drepturilor noastre istorice.

Şi dacă românismul e dator prinos de recunoştinţă memoriei lui Ion Bratianu în chestia Basarabiei după războiul dela 77—78, când deasemenea a refuzat să consimtă semnarea unui tratat de renunţare la un drept istoric, apoi aceiaşi recunoştinţă o datoreşte şi lui I. I. C. Bratianu pentru aceiaşi atitudine în apărarea drepturilor noastre întregrale — şi istoria, i-o va recunoaşte.

O rătăcire.

Faţă de aceste constatări, Dv. ca ardelean şi ca un conducător al acţiunei de pregătire sufletească, care ştiţi, precum aţi dovedit mai sus, cine a lucrat pentru împlinirea idealului naţional, cum vă puteţi explica violentele atacuri ce ce aduc de către unii Ardeleni tocmai d-lui Bratianu şi partidului naţional-liberal?

Răspunsul e firesc: Orsătăcire a câtorva conducători ai Ardelenilor (care până în prezent puteau fi confundaţi cu partidul naţional, iar astăzi nu), rătăcire fie interesată, fie orbită de patimă.

Căci cum altfel ne-am putea explica, ca tocmai Ardelenii cari au dus în trecut o luptă de desrobire, şi care acum şi-au văzut visul împlinit şi şi-au obţinut libertatea fără de care se stângeau, să fie potrivnici tocmai acelui mare partid şi acelui mare Român, care a determinat împlinirea visului secular?

Şi apoi, ce alta decât rătăcire însemnează acţiunea pe care acei câţiva conducători ardeleni o duc împotriva partidului liberal, alături de duşmanii vădiţi ai neamului, şi ai independenţei noastre politice şi economice, cari numai în doctrina şi programul partidului naţional-liberal întâmpină o rezistenţă?

Repet că nu trebuesc confundaţi cei câţiva rătăciţi cu poporul care şi acuma ca şi în trecut să închină cu suflet neprihănit oamenilor cari în mod desinteresat au lucrat numai spre binele şi propăşirea lui. Acţiunea acelor câţiva rătăciţi n'a putut prinde şi de aceia n'o pot numi încă criminală. Ea însă poate deveni criminală, dacă va continua. Căci să nu uităm un lucru: după cum partidul naţional până mai în zilele trecute se confunda cu poporul românesc din Transilvania, tot aşa în vechiul Regat dela războiu încoace, după fărâmiţarea partidului conservator, partidul naţional-liberal în ochii poporului de aici se confundă cu poporul de peste munţi. Partidul liberal, înţelegând acest lucru, s'a ferit să fie semănător de vrajbă şi de neîncredere în Ardeleni şi conducătorii lor, preferând să sufere cu resignare învinuirile nedrepte ce-i veneau dela răuvoitori.

Şi-a dat seamă că trebuie să lucreze din răsputeri la înfrăţirea cu cei desrobiţi, iar nu la învrăjbire. Nu tot aşa au făcut cei câtiva rătăciţi dintre conducătorii Ardealului de care v'am vorbit. Dela început au căutat să samene neîncredere în munca, cinstea şi priceperea conducătorilor din vechiul Regat, în primul loc ai partidului naţional-liberal fără a-şi da seama că, prin aceasta pot îndepărta sufleteşte poporul din Ardeal dela aceia cari au facut o jertfă fără a semănare pentru eliborarea lor.

Spre norocul neamului nostru însă această propagandă subversivă n'a intrat în straturile adânci ale poporului, ci a rămas până acum în oficiile unor gazete cu duh străin şi, desigur, în mod inconştient, în serviciul străinilor dinăuntru şi din afară.

Acei câţiva rătăciţi, să nu uite românească, înţeleaptă şi dezinteresate atitudine a d-lui I. I. C. Brătianu şi a guvernului său, faţă de Consiliul Dirigent, când deşi solicitat, şi având şi puterea s'o facă, s'a ferit totuşi să influenţeze în spirit de partid pe fruntaşii şi conducătorii poporului român din Transilvania.

Clevetirile conştiente şi inconştiente ale acestor rătăciţi vor trece, — poporul românesc de pretutindeni va fi pururea unul şi nedespărţit, — şi meritele d-lui I. I. C. Brătianu şi ale partidului naţional-liberal vor rămâne neclintite.

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI
MOBILE
ŞI PIANE
să nu-ţi pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjatele saloane de mobile ale
SZEKELY şi RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acţii
Persoanelor de încredere se face vânzarea şi cu plată în rate

Cu preţuri reduse!
Curăţă vopseşte şi spală
„KRISTÁLY"
Spălătorie chimică cu aburi, Cluj.
Fabrică şi Depozit principal
Str. Bucovina Nr. 32.
Primeşte şi face expediţii cu poştă.

INFORMATII

D-l Simeon Mândrescu, profesor universitar, aflat de mai multe zile la Cluj, unde s'a interesat de aproape de instituţiile noastre culturale, pleacă astă seară spre Bucureşti

■

Societatea Orfanilor din războiu face cunoscut tuturor celor ce se interesează de soarta orfanilor din războiu, ca Direcţiunea Teatrului Naţional Maghiar. A binevoit a ne da o frumoase reprezentaţie de gala în seara de 13 Maiu la care sunt rugaţi a lua parte toate persoanele cu suflet nobil şi ales spre a putea ajuta cu obolul lor Societatea noastra.

■

Comeeciale

D-l Căciulă, secretarul Camerii de Comerţ din Cluj s'a reîntors dela consfătuirea care a avut loc între secretarii tuturor Camerilor, la Timişoara. D-sa ne-a declarat că fiecare Cameră de Comerţ va alcătui în parte un memoriu referitor la organizarea administraţiei.

Aceste memorii vor fi discutate şi extrasul lor înaintat la Bucureşti.

■

D-l A Loevy, directorul firmei de transporturi internaţionale Carol Lassen s'a întors dela Berlin unde a avut conferinţe pentru a aranja serviciul de transporturi din România.

Pentru România s'a creat un serviciu special. Se înfiinţează transporturi cu iuţeală mare de la Berlin, Lipsca—Viena la Cluj— Bucureşti şi toate oraşele mai mari din ţară. Pe Dunăre se vor introduce transporturi de şlepuri. In special pentru teritoriile româneşti alipite, la portul Orşova. Până acuma s'au adus 7 şlepuri. Durata acestor transporturi este de 14 zile.

Afară de aceste să crează o secţie specială pentră transporturi, vagoane diverse mărfuri (Sammelwaggon).

■

Camera de Comerţ din Cluj va alcătui asupra gazului metan un memoriu care va fi apoi supus forurilor competente.

■

Culturale.

„Comitetul Fondului Gheorhe Lazăr", publică concurs pentru ocuparea unui post de *econom*, la Casa Invăţătorilor din Cluj. Reflectanţii pot fi învăţători în funcţiune, Cupă alegere, cel ales va fi detaşat de către Ministerul Instrucţiunii, Secretariatul general din Cluj, cu toate drepturile câştigate. Va beneficia în Casa Invăţătorilor de întreagă întreţinere. Petiţiile se vor înainta până la 25 Mai a. c. către Comitetul Fondului Gheorghe Lazăr, Cluj Casa Invăţătorilor".

■

Informaţia, prin care se anunţă că ziua de 10 Mai va fi anul acesta sarbată după stilul nou, e greşită. Serbarea se va face după stilul vechiu.

■

Baia de aburi Diana este deschisă Marţi, Joi, Sâmbătă şi Duminecă pentru bărbaţi; Miercuri, Vineri pentru femei. Baie sunt zilnic afară de Luni.

Zilele trecute s'a reînapoiat dela Bucureşti la Arad directorul Palatului Cultural, d. dr. Lazar Nicoi, aducând cu sine biblioteca „Xenopol", peste 4 mii volume, dărui e Aradului. Inaugurarea acestei biblioteci, menită a fi temelia unei mari biblioteci care să contribue la ridicarea culturală a Aradului şi împrejurimei, va avea loc, cu fastul cuvenit importantului eveniment, în ziua de 12 Mai.

Cu ocazia inaugurării bibliotecii „Xenopol" şi-a anunţat sosirea la Arad, d. ministru Tranculaşi.

■

Administrative

In legătură cu remanierea comisiunilor interimare despre care am vorbit la timp, ziarul *Viitorul* scrie:

Nici reforma administrativă şi nici cea electorală, cari au fost studiate în secţiunile Camerei nu vor fi aduse în discuţiune publică, în actuala sezţune parlamentară.

Guvernul, ţinând seamă de această întârziere dar sperând că legea administrativă va fi votată pe la începutul lunei Martie 1922, dacă până atunci nu se vor întâmpla schimbări politice care să amâne cu încă câteva luni data alegerilor comunale şi judeţene, a hotărât să remanieze actualele comisiuni interimare.

Remanierele se vor face imediat după sărbători şi după recomandaţia deputaţilor averescani.

Comisiunea interimară din Capitală, dovedindu se a fi excelentă va rămâne intactă.

■

Politice

La alegerea de balotaj dela Oraviţa a reuşit D-l Valeriu Branisce, candidatul partidului naţional, întrunind 5300 voturi. D-l C. Nedelcu, candidatul guvernului a avut 4006 voturi.

■

Universul află că delegaţii ruşi la conferinţa de la Reval au cerut o amânare de câteva zile a întrevederei.

Din această cauză d-nii Filality, Ciotori şi Crăciun, delegaţii români la conferinţă, cari urmau să plece la Reval, şi-au amânat plecarea.

■

Economice

In zilele de 13 şi 14 Mai va avea loc la Alba-Iulia un mare Congres economic.

Desbaterile congresului încep în ziua de 13 Mai la orele 10 a. m.

Se va discuta asupra următoarelor probleme:

1. Reforma agrară în teritoriile alipite.
2. Politica financiară în special Impozitele.
3. Politica economică în special în legătură cu importul şi exportul (de vite, vin, lemne etc.)

Tot la 13 Mai, la orele 3 p. m. va avea loc şi Adunarea generală extraordinară a „Solidarităţii" asociaţia băncilor şi instituţiunilor de credit româneşti din Ardeal, Banat şi părţile ungurene.

■

Comunicaţii.

Dela 1 Iunie, va fi restabilit Orientul expres în vechiul său itinerar. El va circula de trei ori pe săptămână între Bucureşti şi Paris.

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 si Str. Iuliu Maniu 8

Duminecă 8 Mai la orele 8 seara are loc la Teatrul Național Marele festival franco-român

Diverse

Citim în „NĂDEJDEA" din Timișoara:

Suntem informați și se confirmă știrea, că întreaga moșie a vestitului bogătan contele Nákó din Sânnicolaul-mare a ajuns în fine propietate românească. Cu 7 milioane lei a fost cumpărată de A. S. R. Principele Carol.

A. S. R. Principele Carol va sosi în curând să-și vadă moșia.

■

Miercuri 11 Mai, d-l C. G. Dissescu va vorbi la Cercul de Studii al Partidului Național-Liberal din București despre Ion C. Brătianu.

■

Citim în ziarele din București:

Cassei Fenyő și Braunfeld, din Cluj, i s'au furat ceasornice de aur și diferite bijuterii în valoare de peste un milion. S'a dat circulări în toată țara, cu desenul bijuteriilor furate, pentru găsirea lor.

Norocul a fost că aproape toate lucrurile furate să fie găsite la un lucrător din str. Batiște de către comisarul Hociung de la siguranța Capitalei. Bijuteriile au fost înapoiate azi dimineață păgubașului, care a venit în acest scop dela Cluj.

Autorul furtului este un ungur Bela Ilalnik, care a și fost arestat.

Poliția continuă cercetările pentru descoperirea câtorva bijuterii — foarte puține la număr — cari n'au fost încă descoperite.

■

D-l Nanu, ministrul pleni-potențiar al României la Berlin, a declarat unui redactor al Izbânzei că nu mai există nici un prizonier român deținut în Germania. De altmintrelea, comisia specială care se ocupă de chestia prizonierilor noștri a făcut cercetările vroite și a constatat că toți prizonierii noștri au fost eliberați și repatriați.

Este foarte posibil ca să fi rămas câțiva dintre ei de bună voie în Germania, unde și-au găsit ocupațiile ce le convin. Contra voinței lor însă nu a rămas nici unul.

■

Bürger Zeitung publică decisiunea primită de d-l deputat Dr. Franz Kräuter dela Ministerul Afacerilor Străine în chestiunea interpelărei sale referitoare la șicanele organelor de vamă sârbești. Decisiunea este următoarea:

D-le Deputat! In urma comunicărilor D-Voastre făcute la Ministerul Afacerilor Streine la 31 cor. cu onoare Vă comunic, că în urma intervenției Ministrului nostru în Belgrad organele de vamă sârbești din Kiszombor au primit ordin că țăranilor din Keglevich, cari își lucrează pământurile să li-să faciliteze trecerea granței.

■

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate și la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche acărui surmenaji staționar prospătează corpul obosit oțelește mușchii stătuți stânge ori ce dureri corporale și dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică și chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34.

■

Biró Andor, Manufactură En-gross, Cluj, Str. Korniss No. 2.

„UNIVERSUM", inteprindere technică de instalațiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală electrică, și tot felul de reparațiuni cu prețurile cele mai avantajoase. Prima intreprindere curat românească, Cluj, Strada Meșter 5. Telefon 841. 13

■

S'a deschis modern transformat cafeneaua „ASTORIA" în Strada Regina Maria 18. Vinuri de Egerházi din Turda. Prețuri moderate. Seara concertează orchestra de primul rang.

■

Dr. Lăzărescu, medic-șef al Casei Cercuale, Specialist în boale Interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40.

■

Rhein Royal
Very Dry
sunt recunoscute demne rivale ale celor mai fine Șampanie franceze.

■

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

■

Sâmbată 7 Maiu se va deschide grădina de vara, sub administrație românească, A RESTAURANTULUI ORAȘULUI din Str. Regina Maria No. 16 cu renumită bucătărie românească, cele mai fine băuturi străine și indigene cu cele mai reduse prețuri serviciul prompt. Concertează în fiecare seară renumită muzică Horvath și Balog. Rog sprijinul on. public.

Proprietar:
673 **PETRU HAGAN**

■

Citim în *Ogorul*:

Oraș I Târgu-Mureș este neglijat complect în cea ce privește orarul trenurilor.

In adevăr, pentru a merge la Cluj, trebue să pleci din Târgu-Mureș la 5 dimineața pentru a aștepta 2 ore și jumătate în Cucerdea. Pentru ce trebue că trenul să plece așa de dimineață? N'ar fi mai potrivit ca să plece cu două ore mai târziu, așa că lumea să nu mai fie silită să stea în Cucerdea atâta timp zadarnic?

Acelaș lucru la întors. Pleacă trenul din Cluj la ora 3 și călătorii așteaptă în Cucerdea, cam trei ore pentru a ajunge în Târgu-Mureș către ora 11.

Nu s-ar putea suprima această zadarnică așteptare din gara Cucerdea, regulânduse ca trenul să plece îndată spre Târgu-Mureș?

Cel puțin atâta solicitudine merită orașul nostru, destul de izolat.

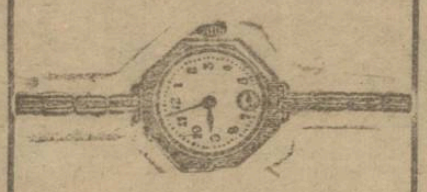

Ceasornicele de mare preciziune
„Longines"
în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul
Fenyő și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 9
20 **Telefon No. 350**

Congresul General, al Societății Ocrotirea orfanilor de războiu.

Apel!

In zilele de 14 și 15 Mai anul curent se va ținea la Cluj, Congresul General al Societății Ocrotirei Orfanilor din Războiu.

Toți oamenii de bine sunt rugați a găzdui pe delegații și delegatele acestui congres cu misiune așa de patriotică.

Secțiunea Regională Cluj face un cald apel la publicul binevoitor să declare câte persoane sunt gata a primi în gazdă, anunțând în scris Comitetul Regional al Societății Ocrotirea Orfanilor din Războiu, cu sediul în Str. Kogălniceanu No. 8. unde se va indica și adresa exactă.

Comitetul Societății exprimă anticipat tuturor binevoitorilor nu țumirile Societății.

președintă: S. Anastasiu. secretara: C. Bogdan-Duică.

HOTEL NEW-YORK

Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză și Ungară. - Supeuri după spectacol.
329

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GAZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalații de motoare electrice. □ Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. □□□
148

Intreprindere de transport.
Frații Deutsch Cluj, Piața Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcție cu cea mai mare garanță. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Național

Sâmbătă: PROSTUL.
Duminecă: „Hangița" matineu.
Seara: Festival Franco-Român.

Cetiți „Intrățirea"
xxxxxxxxxxxx

Congrese și Adunări

Adunarea generală a „Asociației profesorilor secundari"

Joi s'a ținut la „Cercul profesorilor secundari" din București adunarea generală a „Asociației gererale a profesorilor secundari".

La ordinea zilei a fost chestiunea contopirei tuturor Asociațiilor de profesori din țară cu „Asociația generală" apoi chestiunea salariilor și aceea a reorganizărei învățământului.

Adunarea a fost prezidată de d-l profesor Cîinciu care a salutat pe congresiștii uniți din toate unghiurile țărei.

D-l N. S. Dumitrescu președintele soc. „Tinerimea Română" a salutat în numele acestei societăți, prima adunare a profesorilor secundari.

D-l Frolo a făcut o dare de seamă asupra asupra activității Asociației pe anul trecut.

D-l Dăscălescu (Basarabia) a arătat situația deplorabilă a școlilor din Basarabia. Avem acolo foști ofițeri din armata rusă cari predau la școlile noastre limba română și istoria neamului. Legile lui Kerenschi încă guvernează școlile.

Dr. Frolo a făcut o dare de seamă asupra situației financiare a Asociației.

D-l Dumitrescu a făcut o dare de seamă asupra activității secțiunei Asociațiunei din Pitești.

A arătat apoi nemulțumirile cari sunt printre membrii corpului didactic în ce privește salariile,

Congresul forestier

Eri s'a deschis la Camera de Comerț din București primul congres forestier din România întregită, cu reprezentanți din toate ținuturile.

Puternica industrie forestieră, sporită prin aportul considerabil de păduri din ținuturile transcarpatine, e, fără îndoială, alături de agricultură și celelalte ramuri ale industriei și negoțului, un factor de producție de o deosebită însemnătate și discuțiile și hotărârile acestui prim congres al întregei industrii forestiere din țară sunt menite să dea primul îndreptariu unitar al propășirei acestei industrii așa de productive și de utile.

Congresul profesorilor de desemn, muzică și gimnastică din România Mare

Tot Joi s'a deschis, în sala de desemn de la liceul Lazăr, congresul general al profesorilor de desemn, muzică și gimnastică din România-Mare.

Congresul a fost prezidat de d. COSTESCU.

La ordinea zilei a fost chestiunea îmbunătățirei programului în ce privește muzica, desemnul și gimnastica din punctul de vedere educativ și instructiv.

Congresul se va mai ocupa de chestiunea recrutărei și pregătirei profesorilor respectivi.

D. BUCOVINEANU (Bucovina) a arătat ce importanță se dă în străinătate studiilor de muzică, desemn și gimnastică, și ce nesocotite au fost la noi până acuma.

Congresul a luat apoi în discuție chestiunea înființărei „Reuniunei artistico-educative a profesorilor și profesoarelor de muzică, desemn, gimnastică și lucru manual.

Congresul învățătorilor

Primele 2 zile

Cel mai necesar congres din ultimul timp. Criza învățământului primar rural trebuia cât mai curând discutată și, mai ales, soluționată repede și practic. Congresul pare a se achita bine de însărcinarea lui.

Intrunirile au loc în sala de conferințe a Fundațiunei Carol I. din București. Participă delegați din toate provinciile. Desbaterile sunt conduse de D-l V. Paunescu președintele Asociației generale a corpuluididactic primar

După saluturile din partea Ardealului (D-l Șuteu) și Bucovinei (D-l Simionovici) — Basarabia, lipsă! — se intră în ordinea de zi.

D-l Toni cere 8 ani de studii în școlile normale, introducerea în programul lor a 2 limbi moderne și o mai temeinică pregătire filosofică și socială.

D-l *Biciulescu* crede că e bine ca învățătorii destoinici să predea în cursul inferior la licee și școli normale.

D-l *prof. univ. Ghidionescu* expune proectul său, spus Ministerului, ca ce or mai buni învățători să li se dea dreptul de a urma la Universitate, ca să existe „iluzia prespectivei carierii".

D-l *prof. univ. Pangrati* cere ca, mai întâi, să se facă față nevoilor create de războiu, între cări lipsa de școli la sate.

D-l *prof. univ. Harmuzescu* crede că numai unirea întregului corp didactiv din țară ar face să fie mai vrednic prețuită munca intelectuală.

In chestiunea învățătorilor confesionali, adunarea e împotriva tutelii clericalismului, iar pentru suplinitori se admite primirea lor în Asociație, cerându-li-se însă o mai bună pregătire.

D-l *deputat V. Haneș* anunță că proiectul de legi pentru sporirea salariilor corpului didactic a fost admis de comisia bugetară.

Mai mulți oratori cer mărirea fondurilor pentru școală, instituindu-se, dacă statul n'are bani, impozite noi.

D-l *Dr. Angelescu*, fost ministru al Instrucțiunii, vorbește în chestiunea unificării și organizării școlilor primare, a completării învățământului primar și a salarizării ridicole a corpului didactic.

D-l *prof. univ. M. Dragomirescu* spune că Regele nu va tolera ruina învățătorimii. (Asistența intonează Imnul regal.)

D-l *I. Mihalache*, fost ministru, arată că e o rușine de a nu se găsi bani pentru învățători, pe când risipile și afacerile se țin lanț.

Se propune ca toți învățătorii să-și dea demisia, dacă nu vor fi satisfăcuți.

D-l *ministru al Instrucțiunii, Negulescu* arată că a vrut să sporească salariile învățătorilor, însă s'a lovit de economiile bugetare; promite că va cere noi sporuri și că ar fi nevoie de 600 milioane lei.

ACADEMIA DE AGRICULTURA, CLUJ.

No. 552—921.

Anunciu.

Academia de Agricultura din Cluj, are nevoie pentru imediată angajare de:

un Secretar-Comptabil și un Magaziner

Pentru orice informații și condiții de admitere a se adresa Direcțiunea Str. Mănăștur 157. în fie care zi la orele 8. a. m.

672 **Direcțiunea.**

Legături culturale româno-grece

A. S. R. Principele Carol al Romăniei la Universitatea din Atena.

In dorința unor cât mai prietenoase legături între Grecia și România A. S. R. Principele Carol al României, a propus profesorilor din Atena înființarea unei secțiuni a institutului de studii sud-est european din București, în capitala Greciei. Propunerea a fost primită cu multă satisfacție de corpul profesoral din Atena, unde ia astfel ființă prima secțiune a acestui institut.

Cu ocazia sărbătoririi Fundațiunei Grecești, s'a făcut A. S. R. Principelui Carol, o primire solemnă la Universitatea din Atena.

D-l Zaimis, ministrul instrucțiunei, a adresat Principelui Carol un discurs prin care a arătat că grație Alteții Sale Regale legăturile dintre Români și Greci și îndoesc acum și prin puternice legături culturale.

„Noi pregătim, a zis d-l Zaimis Institutul nostru ca secțiune a marelui Institut românesc transformat acum în Institut internațional, cu sediul în Capitala României.

„Ca primă faptă a operei de colaborare dintre popoarele noastre, cu ministrul instrucțiunei, reprezentant aici al guvernului elenic și interpret al sentimentelor întregului popor grec, am hotărâa să se dăruiască Universității din București o colecție completă de mulaje, după statuele cele mai importante, de artă elenică și greco-romană din muzeele naționale ale Greciei — colecție asemnătoare în totul cu aceia pe care guvernul elen a trimis-o Romei, la expoziția internațională de Arte Frumoase.

„Această colecție va da putința să se studieze și să se prindă bine evoluția progresivă a Artei, din cele mai vechi timpuri ale civilizației elene și până la cele din urmă manifestări ale culturii greco-romane".

A. S. R. principele Carol a răspuns mulțumind pentru sentimentele exprimate în numele intelectualității elenice.

Legăturile culturale de astăzi a zis A. S. R. Principele Carol întărite printr'o vie și intimă colaborare, nu sunt noui. Le-am avut în cursul veacurilor și le trezim acum după o îndelungă așteptare. Arheologia ne dovedește că-n strălucita epocă de creațiune a antichității a fost o puternică legătură între civilizația popoarelor cari locuiau prin țările noastre, și din bătrânele vremuri pe cari le va lămuri odată viitorul, legăturile politice și intelectuale dintre națiunile noastre au continuat să se păstreze și să se desvolte. In timpul războiului cu perșii, o mare armată asiatică a fost biruită și risipită pe malurile Dunării noastre. Aceasta însă e ceva ce se pierde în negura vremii. Adevăratele legături cu civilizație grecească au început în epoca de stavă a imperiului bizantin. Mai întâi, influența religioasă care a fost covârșitoare, căci, cu tot slavismul năvalnic care a stăruit vreme îndelungată în biserica noastră, ea păstrează până astăzi urma îndrumătorilor bizantini. Și-n zilele de ananghie ale Patriarhatului, căpeteniile bisericii și-au găsit scăparea în țăriţoarele noastre.

După trecere de veacuri, când dregătorii greci de la Curtea Sultanilor, dobândiră înrâurire asupra lor, tronurile principatelor noastre ajung să fie ocupate de ei. Cu acești Domni au venit în țară și o mulțime de profesori greci, întemeietori de școale. In tot timpul secolului al 18-lea și până în epoca când Roma și Apusul ne-au deschis larg porțile lor, cultura principatelor românești a fost înrâurită și d cultura bizantină. Limba greacă era cunoscută în saloarele din principate.

Epoca aceasta a sfârșitului de influență cuprinde marea dată din istoria modernă a țărilor noastre: 1821.

Anul acesta se împlinește un secol de când țările noastre s'au trezit la viață națională.

Să nu se uite însă că luptele grecilor pentru independență au început în România. Sculenii și Drăgășanii sunt strâns legate de istoria renașterii grecești

1821 e pentru popoarele noastre cea mai însemnată dată a timpurilor moderne, pentru că în mișcarea revoluționară de atunci s'a lămurit voința și dreptul nostru de a trăi ca națiuni libere și conștiente de menirea lor în lumea civilizată.

De un veac luptăm și unii și alții pentru dobândirea drepturilor noastre firești. Astăzi când țările noastre sunt așezate pe puternice temelii naționale, ne regăsim oțeliți, în incinta acestei școale de înaltă cultură, pe terenul curat și sacru al științei.

Vă asigur că Universitatea din București e fericită pentru darul de mare valoare făcut de guvernul grecesc.

Institutul de studii Sud-Est european e fericit că în Atena marilor maiștri s'a fondat cea dintâi secțiune a lui. Colaborarea învățaților noștri cu apreciații voștri oameni de litere și de știință va fi nu numai o faptă de mare folos național, dar și o contribuție în profitul științei universale. In cadrul în care institutele noastre și-au propus să facă cercetări savante e atât necunoscut că numai studii concomitente în cele două țări ne pot da rezultate pozitive.

Institutul din București e fericit și măgulit totodată de entuziasmul și de interesul de solidaritate culturală cu care s'a întemeiat secțiunea la Atena. Sămânța aruncată acum câțiva ani a prins rădăcină în cea mai veche cetate a civilizației europene.

Eu personal sunt și mai fericit că cea dintâi țară care intră în confederația culturală pusă la cale de învățații noștri e Grecia, — Grecia de care mă leagă nu numai admirațiunea și entusiasmul pentru cultura antichității, dar și înrudirea Mea cu Familia Voastră Domnitoare.

Nr. 285—1921.

Concurs

„Asociațiunea pentru iteratura română și cultura poporului român" publică concurs pentru cea mai bună lucrare scrisă în românește asupra temei istorice, cu subiectul :

„Revoluțiunea din anul 1918 și unirea Ardealului cu România.

Condițiile de concurs sunt următoarele :

1. Lucrurile se vor trimite în timp de un an dela data publicării concursului.

2. Manuscriptele, fără subscriere, însoțite de un plic închis cuprinzând numele și adresa autorului și în afară prevazută cu un motto sau psendonim, — vor avea să fie înaintate la adresa secretarului literar al „Asociațiunii", Sibiu, Str. Șaguna 6.

3. Lucrările întrate la concurs se vor da spre censurare Secțiunii istorice a „Asociațiunii", exclusă fiind orice apelație contra hotărârilor acesteia.

4. Lucrării celei mai bune, vrednice de premiat, i se va acorda premiul de Lei 2000·—, pus la dispoziția „Asociațiunii" pentru acest scop, de către d-l R. W. Seton Watson (Scotus Viator), marele prieten al Românilor.

Sibiu, în 22 IV. 1911.

A. Bârseanu, prezident. *Romul Simu*, secretar.

Cafeneaua „Transilvania"
Str. N. Iorga No. 4

Renovată și aranjată luxuos oferă publicului consumațiunea cea mai gustuoasă pe lîngă un serviciu culant și prețuri moderate. CAFEA CU LAPTE DE BIVOLIȚĂ, ceaiu, tea, licheruri, gustări reci etc. 450

„Triple sec" Spirt pentru punciu și toate soiurile de liqueur-uri, numai cu inscriptia noastre sunt veritabile.
ELEONORA SZILAGYI 599
facrică de liqueri și alte specialități.

Librăria Boroș Cluj, Calea Regele Ferdinand 2. Telefon 10-03
A sosit o mare cantitate de Registre și rechizite de birou. Tipărituri cu prețuri eftine. 578
1 litră cerneală „Pelican". Lei 35·—
1 cutie agrafe . . . . . Lei 6·50
1000 buc. plicuri oficiale No. 46 Lei 136·—
1000 coale hârtii de scris Velină Lei 280·—
1000 coale hârtii de scris concept Lei 200·—

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piața Unirei No. 5.**

Radio 758 **JOAN COSMA**
frânghier Cluj, Str. Galamb 14. Intreprinde orice lucrări în aceasta branșă, precum și frânghii pentru mașini cingătoare și totfelul de frânghii pentru agricultură cu prețurile cele mai reduse.
548

Nu intrati în alte magazine, inainte de a cerceta firma
Filip Eisenstädter
(fost Lakatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.
Izvorul cel mai bun de cumpărat arficole mărunte, brodate, galantere, istrumente musicale, jucării pentru copii, articole de lux și de bucătărie.
474 SEPARAT VÂNZARE EN GROS.

SA DESCHIS în Cluj, Piața Unirii No. 15
MARELE MAGAZIN DE INCĂLCĂMINTE
RAFTOPOL
din București.
Incălțăminte pentru Dame, Bărbați și copii, cele mai noi modele din străinătate și executate de magazin. Pantofi Elvețieni bărbătești de box 280 Lei. Ghete Elvețieni bărbătești de box 300 Lei. Se mai aduce la cunoștința onor. public că a mai sosit un transport nou de incălțăminte și anume: Ghete și pantofi roșii și de lac bărbătești. Ghete și pantofi de dame, escarpeni și cu barete, de antilopă si olandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marca veritabilă Elveliană „Bally". 517

A sosit din Italia
o imensă cantitate de marfă textilă la
Moskovitz și Dellmann
Magazin de manufactură
613 Cluj, Regele Ferdinand 21

Preturi uimitor de reduse
1 Mtr. Pânză Șifon dela . . . . . 12·50 L.
1 Mtr. Pânză Molino . . . . . 15 Lei.
1 Mtr. Creton ce se poate spăla și grenadin . . . . . 15 Lei.
1 Mtr. Sefir englezesc . . . . . 15 Lei.
1 Mtr. stofă bărbătească de lână . . . . 80 Lei.
Se pot privi fără obligație de a cumpăra!!

10 Lei Zefir de lână
ciorapi de damă
Magazinul DICK
Cluj, Strada Regina Maria No. 5.
155

22
Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK Cluj strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

SE CAUTĂ una casericță care se posedă cunoștința limbelor română, germană, ungară și franceză la Cabaretul Jardin. Se cere garanție materială a se adresa direcțiunei cabaretului la Hotel Hungaria camera 23. 670

O FUNCȚIONARA din regat care cunoaște limbile germană și franceză caută post la ori ce instituție. Adresa la Adm. ziarului Infrățirea.

DARURI DE NUNTĂ (trusouri), albituri pentru domni și dame confec onează eftin și punctuos Sidonia Kornis Cluj, Strada Regina Maria 14, etaj.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE 400 OI cu mieii după ele. Ioan Herța p. u. Vidrașău Ungheni (Nyárádtő). 629

DE VÂNZARE o armă de vânătoare cu trei țevi 16/16/8. Fără cocoașe vizir automat în stare nouă. Ase adresa la ziar sub A.

DE VÂNZARE MAȘINĂ DE TREBRAT cu 6 HP. sistem Máv. cu mașer de bătut trifoi. Informații se dau la intendentul palatului Bánffy din Piața Unirei.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsește de vânzare la toți vânzatorii ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

LOCOMOBILĂ de cca 40 H. P. fabricație germană și o vânturătoare de 4 cai, de vânzare eftin. Se pot vedea la Fabrica de piele str. Aprinjoarelor 1 (Gyufagyár-u.) 604

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

CUMPĂR TIPOGRAFIE, complectă cu mașini plane sau rotative și aparate de turnat. Adresa la ziar sub E. V.

CAFEA TURCEASCĂ. De vânzare o mașină de rișnit cafea turcească. Se poate întrebuința cu forță motorică și cu mâna. Informații la Administrația ziarului Infrățirea sub „Motor".

Închirieri:

CAMERĂ MOBILATĂ caut în centru plătesc preț bun. Adresa la ziar sub „Răzor".

CAMERĂ mobilată caută funcționar pe lângă plată bună. Ofertele în scris se vor adresa administrației ziarului Infrățirea sub „Cameră"

Diverse:

IN SALONUL de modă pentru pălării de dame „FRIEDMANN" Calea Regele Ferdinand No. 4 Etaj, să primesc inscrieri pentru CURSUL DE MODISTE, care se va incepe în zilele prime ale lunei Mai. Cursul va ține 2 luni. 664

ARANJEZ în mod artistic parcuri cu diferite flori din cele mai frumoase Radu Schultz grădinar.

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Națională din Cluj. Sesiune pe 1921—922

MARE REVOLUȚIE

în prețurile articolelor de coloniale au sosit dela Galați și se vând cu cele mai reduse prețuri:

Sardele franceze mari cutia		Lei 27
„ portugeze cutia dela 7 la 14		
Tohn cutia		Lei 12
Cafea Santos	Kgr.	„ 25
Orez indian	„	„ 11
Masline Vollo	„	„ 30
Unt de lemn Francez	„	„ 60
Macaroane	„	„ 15
Rahat cu fisticuri	„	„ 36
Halva de Smirna	„	„ 45
Sălam de Sibiu	„	„ 90
Bonboane Zamfirescu	„	L. 80 și 90
Icre negre 10 Deca		Lei 60

Bonboane Riegler, Capșa, Portocale de Jaffa pentru dulceață și dessert, Vinuri superioare de Arad, Baron Kemény, Licheruri indigene și streine, Șampanii indigene și streine.

Ella Goldfarb
Delicatesse
Str. Universității No. 1, Cluj.

Am onoare a aduce la cunoștința Onoratului Public, că în 5 Aprilie 1921 mi-am deschis Biroul „Unio" întreprindere pentru curățirea geamurilor și locuințelor.
Primesc și efectuez pe lângă plată lunară și anuală cu cea mai mare conștiențiozitate lustruirea dușumelei, spalatul galantalelor și a rulourilor, curățirea Cafenelelor, prăvăliilor, edificiilor, locuințelor precum și tot fel de lucru ce să ține de categoria aceasta. Cu stimă:
„UNIO" întreprindere pentru curățirea geamurilor și locuințelor.
Biroul: Cluj, Hotel Biasini.
Reclama 395 665

FRAȚII UNGAR

prima măcelărie și cărnățărie
în Cluj, Strada Regina Maria No. 48.
516

Zilnic se capătă cărnuri proaspete, calitatea primă. Șuncă, cârnați de Debrețin, mezeluri, slăninuri afumate și fierte, untură topită acasă. Serviciu culant și prețurii moderate.

Cafea diferite specialități; prajită, crudă, macinata, cacao diferite calitati, ceaiu, zahar și diferite mărfuri se găsesc în prețuri avantajoase la Magazinul

„ATLANTICA"
Fratii Pop Cluj
Calea Reg. Ferdinand 1.

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

AGRICOLA

Societate Anonimă de Asigurări Generală
București
Reprezentanța Generală pentru Transilvania, Maramureș și Crișana
CLUJ
Str. N. Iorga No. 11 (în casele proprii).
TELEFON:
621
502

Agenția Principală ORADEA-MARE
a început operațiunile la **Banca HILLINGER și ILLYÉS**
Strada Regele Ferdinand No. 7

MARTIN SCHREIBER

DEPOZIT DE CEREALE ȘI FĂINĂ CLUJ, Palatul Mielul Alb (Fehér-Bárány palota).
140

Reclama 486

Spre atenția

fabricilor ferestraielor și morilor!

Curele de mașini

cu argăsire vegetală sau cu cea de chrom;

curele de cusut și de legat

argăsite cu alaun sau cu chrom, precum piei technice de tot soiul în stare

să concureze cu fabricatele străine

să află la

Frații Renner & Co.
Fabrică de piele s. a. Cluj

Saci pentru cereale — făină — sare **calitate din timp de pace** se pot împrumută dela **Iosif Boskovics** institut de împrumut de saci și impermiabile (ponive). Cluj, Str. Regina Maria. 630

„MISSIR"

Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

Crepe de Chine 100 lat. . . .	Lei	140	Mtr.
Crepe Tranclin 100 lat.	„	160	„
Saten Liberty 100 lat.	„	140	„
Charmeuze Florate 100 lat. . .	„	260	„
Gabardin 130 lat.	Lei dela	120	„
Cretonuri colori 80 lat. . . .	„ „	22	„
Schifoane 90 lat.	„ „	19	„
Zefiruri colori 80 lat. . . .	„ „	22	„
Ciorapi pentru Dame . . .	„ „	27	per.
Ciorapi pentru Domni . . .	„ „	14	„

A sosit un mare transport cu încălțăminte 17
MARCA „ÉVO"

Sănătate

Multe neplăceri ne cauzează și mult ne dă de gândit când în zilele calde de vară asudăm la subțioară, picioare și mâini producând un miros greu și neplăcut din care cauză nu ne putem presinta în societate.

„SUDOR" este cel mai bun remedin care are efectul sigur și imediat, uscând sudoarea și dispărând mirosul. Una sticlă Lei 8·—

Depozit principal farmacia:
„Dr. BIRO" Piata Unirei Cluj. 319

Salonul de modă
„VENUS"
și a mutat atelierul în Cluj, Strada Memorandului No. 13 lângă Missir. Confecționează cele mai elegante costume englezești precum și rochii de stradă, serate, teatru, bal etc. pelângă prețuri convenabile.
108

CREMA MARGIT se bucură de cea mai largă popularitate în întreagă lume. Înfrumsețează pielea și îi da fineță rară. Compoziția ei neunsuroasă și înofensiva face să dispară de pe obraz pistruiele petele de ficat, bubițele, încrețiturile întinerește și înviorează chiar și pielea persoanelor mai înaintate în vrâstă. Crema se pune în circulație în tegle de sticlă.
SAPUNUL MARGIT, compoziție fără leșie în frumsețează pielea
PUDRA MARGIT, compoziție de prima calitate, fără materii stricăcioase, acopere învizibil pielea.
57 **Dr. Földes și Hehs Arad.**
Se află de vânzare la toate farmaciile, drogueriile și parfumeri

---

Renumitul Cognac Medicinal-Marty

de Világos se află iarăș de vânzare ori unde.

MARE REDUCERE DE PREȚURI!
M. ANGHEL
Piața M. Viteazul No. 40
Magazin permament de articole technice,
Lămpi de lipit cu benzină, Plăci de asbest și Klingerit, Garnituri de asbest, ferestrae gatter, circulare și pentru metaluri pile etc. etc. Materiale electrice și motoare electrice.
Becuri electrice cu prețuri fără concurență.
Clopote din cel mai bun material.
Telefon 13-40. Telefon 13-40.
REPREZENTANȚA FABRICEI DE MAȘINI „SCHIEB" — SIBIU.
210

La magazinul de modă de dame EUGEN SZABO Cluj, Calea Regele Ferdinand 5.
Au sosit ultimele noutăți de primăvară și vară, cari se vând cu preț de reclamă. 567 **Telefon 479.**

AVIZ!

Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 76
PENTRU
MICA PUBLICITATE

MARE EXPOZIȚIE 9
la magazinul de modă
Lörincz și Tóth
Cluj, Piața Unirii No. 8.

Cel mai eftin izvor de cumpărat manufactură este la
Gaspar Friedman
Str, Reg. Ferdinand No. 35.
444 Palatul Urania.

KATZ & BERNAT
își recomandă delicatesele, bonboanele, chocolazile și colonialele sosit din nou cu prețurile cele mai eftine ale zilei
445
Piața Mihai Viteazul No. 34.

CAFENEAUA
„EUROPA“
Martea, Joia și Sâmbătă seara orchestra Simfonică iar în celelalte sări muzică obisnuită aleasă. 666

Se coasă și brodeaza
(Kulberstikerei) după jurnal de modă la:
salonul de brodărie
și imprimărie de modele
658
Cluj, str. Mori (Malom) 12 et. I.

„AGRICOLA“
Societate anonimă de asigurări generale București
*
Reprezentanța Generală pentru Transilvania, Maramureș și Crisana
Cluj, Str. Iorga No. 11
668
SE CAUTĂ:
1 practicant posedând limba română, ungara și în scris. □□ 1 portar căsătorit vorbind românește.

Grădina Zona
restaurant
Str. N. Iorga 15.
654
Sa deschis cu 1 Maiu. Mâncări gustuoase, beuturi excelente, prețuri moderate, serviciu culant. Se primese și abonamente în condițiuni avantajioase. Muzică de forță

EMIL BLAGA CLUJ,
Piața Ștefan-cel-Mare No. 7.
Vinde
Automobile
Cauciucuri, Piese de schimb
Benzine și uleiuri
cu prețuri de reclamă
Telefon 2-70. □□ Telefon 2-70.

La 1 Mai sa deschis grădina de vară
„VICTORIA“
Str. General Grigorescu (fost Donáth-ut) No. 36.
Cel mai potrivit loc de a petrece timpul. Totfelul de mâncări reci și calde. Vinuri și beuturi speciale.
Serviciu prompt. Prețuri eftine.
660 Rog sprinjinul Onor. Public.

BODEGA ȘI DELICATESSE
Ludovic Balázsi
Str. N. Iorga No. 2.
655
Vinuri de butelii, țuică, bere. Gustări alese și aperitive. Prețuri moderate, serviciu culant.

Fabrica de mobile și tâmplărie de binale Ternaveanu & Co. Cluj
Fabrica: Calea Dorobanților No. 90-92.
Biroul-central: Str. Iuliu Maniu No. 4.
Telefon: Fabrica 6-84. Biroul-Cetr. 7-55.
Adresa Telegrame: „Inex“.
Execută tot felul de lucrări de mobilier atât de lux, cât și de menaj ca: Dormitoare și sufragerii complecte, aranjamente de birou, garnituri de mobile în piele, biblioteci, etc. precum și ori ce lucrări de tâmplărie necesare diferitelor construcțiuni de imobile. — Ori și ce comenzi rugăm Onorata Clientelă, a se adresa Biroului nostru Central, cu sediul în Cluj, Str. Iuliu Maniu 4. Telefon 7-55. 488

Tinerețea și plăcerile ei le veți păstra dacă veți folosi renumitul spirt menthol
Depozit principal 44
Drogueria ROZSA
Cluj (Kolozsvár), Piața Unirii No. 26 (fost Mátyás király-tér).

„Transylvania“
Câteva picături după masă inlesnesc digestiunea. Folosit pentru masaj întărește și înviorează. □□□□□□□□□
Se află de vânzare ori unde!

„GAMBRINUS“
RESTAURANT
Piața Unirii No. 24
Mâncări gustuoase, beuturi escelente. Serviciu culant, prețuri moderate 653

Instalații de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparații de mașini de scris și cusut executa cu preț convenabil:
La Intreprinderea Electrotechnică și mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Becuri electrice „TUNGSRAM“ precum și materiale cu preț redus. □□ Intreprinderi și pentru provincie.

Associați Croitori Români
PETRICAS, ARDEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.
CROITORI de haine bărbătești și militare Cluj, Str. Memorandului No. 8.
Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase.
619 Depozit de ștofe.

Postăvăria 606
Solomon Zauderer
Cluj, Str. Regina Maria 40.
Au sosit mare asortiment de stofe pentru haine Bărbătești și Dame diferite culori moderne cu prețuri foarte reduse.

Bela Sánta Intreprindere de asphalt și beton
Cluj, Str. Mikó No. 8.
Intreprinde pe lângă cea mai mare garanție: uscarea radicală a pereților umezi din orice încăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruțabile, curți și magasii.
Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace. 29

Filiala Luca P. Niculescu
14
La Hora Țărănească. Palatul Fehér-Bárány Cluj.

Oferă onoratei sale clientele cu prețurile cele mai reduse posibil un nou transport de mărfuri sosite ca și restul de articole ce se află in magazin cu prețuri de reclamă

Stofă Lână curată	120	Lei Mtr.	Prosope Bucata	15	Lei Mtr.	Velură Belgiană	60	Lei Mtr.
Stofă Lână curată	75	„ „	Prosope Bucata	20	„ „	Glot toate culorile	18	„ „
Muselin Lână curată 80 lat.	63	„ „	Prosope Bucata	30	„ „	Stofe pentru haine Bărbătești cali ate l. 150 lat.	180	„ „
Muselin Defen 80 lat.	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	16	„ „			
Staubă (Carton) 80 lat.	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	18	„ „			
Staubă (Carton)	12	„ „	Pânză jolj 80 lat.	20	„ „	Postav de haine 140 lat.	140	„ „

Vânzare en gros și en detail. ●●● **Sosesc zilnic transporturi noi**

Tipărit cu masina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj, str, Universității Nr. 3.

Biblioteca Centrală „Asociațiunii" Sibiu

Anul I. No. 216 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Joi 12 Mai 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea"
„Transilvania" Nr. de schimb
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D .TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . 30 LEI

... învățământului rural

— Cu prilejul Congresului învățătorilor —

Niciodată n'am stat bine noi, Românii, cu școlile dela sate. Se știe că în vechiul Regat grija de a avea instituțiuni culturale la nivelul Apusului — și asta în vreme cât mai scurtă — a făcut să se neglijeze modestele, dar în primul rând necesarele clase primare dela țară.

Acum, când trebue să facem bilanțul trecutului și să așezăm bazele unei vieți nouă, după răsboi și după întregirea neamului, e o elementară datorie morală și tot odată singurul punct de plecare să ne mărturisim pe față, cu sinceritate și fără rezerve, greșelile și lipsurile trecutului. Intre acestea, în primul rând e proectul mare al analfabeților. Ne vine greu s'o spunem, dar stam din acest punct de vedere în rândul celor mai înapoiate țări. Dar o lămurire: acuzația, care se poate aduce conducătorilor răspunzători e că n'am avut un număr suficient de școli și de forțe didactice îndestulătoare — acolo însă unde s'a deschis o școală, învățământul se făcea în genere în condițiuni mulțumitoare.

Nu mai vorbim de învățământul secundar și cel universitar care înfruntă o critică ori cât de aspră și care, cu prilejul unificării s'a dovedit a fi superior.

In provinciile nou alipite, școlile românești erau firește cel puțin în ce privește numărul, cu totul mai prejos decât nevoile noastre și administrația străină și vrăjmașe a cotropitorilor de atunci își făcuse o supremă datorie să înăbușe și să dezorganizeze și puținele școli românești, cari mai aveau tăria să trăiască.

După răsboiul, care a zdruncinat tot aparatul vieții normale, satele au rămas și mai lipsite de școli. In afară de marele număr de învățători morți pe câmpul de onoare, numărul dascălilor a fost rărit și de cei atrași spre orașe, unde viața oferea perspective mai ușoare de câștigat existența, dacă nu de îmbogățire. Pentru întremarea societății sleite în ultimii ani, trebuia de sigur în primul rând reînviată mișcarea economică, dar era o crimă să se uite că adânca criză morală, prin care trecusem și căruia urma să i se dea o cale de vindecare, nu merita o deosebită atenție și nu cerea o imediată reorganizare a întregului învățământ și 'n deosebi a celui rural, așa de uitat în trecut.

Și crima s'a făcut. După cum statul nu s'a îngrijit îndestul cu îmbunătățirea mijloacelor de transporturi, ceeace era esențial pentru animarea mișcării comerciale, tot așa cu învățământul sătesc am stat din ce în ce mai rău. Catedre goale sate fără școli sau cu mai bine de jumătatea populației școlare rămasă fără carte, generații întregi de copii, cari orbecăiesc încă în întunericul neștiinței și rămân pentru totdeauna piedeci nevinovate ale or'cărui progres din țara noastră. Fiindcă — deși e banal s-o repetăm — spunem încă odată că numai și numai prin școală poate înainta un neam și întări o țară. Valorăm în viață poate nu atât prin calitățile și defectele, cu cari ne-am născut, cât prin cursul și fixarea, ce-au luat-o ele în urma educației noastre.

Și-acum, în starea aceasta, asistăm la un neașteptat fenomen, care ne umple sufletele de nădejdi nouă.

Cei mai imposibili și mai răbdători dintre muncitorii intelectuali, institutorii, sau strâns laolaltă într'un mare congres, au discutat frumos și numai ce era util și au luat hotăriri repezi și practice pentru o soluționare grabnică a nevoilor lor.

E bine că dela început discuțiile au fost așezate pe târâm practic. S'a spus răspicat că învățătorul nu mai poate trăi și nicidecum lucra conștiincios în condițiile materiale, în care sunt puși și toți congresiștii au fost solidari în a hotărî demisia lor în bloc, dacă nu li-se îmbunătățește situația. Ministrul instrucțiunii, vinovat de a nu fi venit mai de vreme în ajutor, a fost nevoit să promită ..., dar, cum învățătorii un par a fi deloc dispuși să se mulțumească cu atâta, probabil că imediat se ve trece la fapte și anume, mai întâi, sporirea salariilor.

In afară de unanimitatea firească a doleanțelor cu privire la ameliorarea condițiilor materiale, s'au remarcat printre congresiști două curente, când s'au desbătut dorințele, să zicem, de ordin moral.

Un curent — cel sănătos — a fost pentru menținerea dascălului pe lângă școala lui și alături de poporul din sate, căruia îi poate fi de atâta folos. Alții au opinat pentru deschiderea și a altor căi: profesoratul de liceu, urmarea cursurilor universitare, deci orășenizarea învățătorilor... E bine să se amintească acum că primul deziderat a fost satisfăcut numai provizoriu, dată fiind lipsa profesorilor de liceu cu o temeinică pregătire didactică. Statornicirea acestei situații ar șubrezi întregul nostru învățământ. A doua dorință trebue să fie împlinită numai celor cu excepționale aptitudini de cultură, în urma unei riguroase alegeri. De-altfel, aceștia au răsbit și până acuma, cu toate greutățile, în Universitate.

Asupra primirii câtor mai multe femei în învățământul primar nu s'a pronunțat congresul. E o carieră, care le convine de minune și mamele pot fi admirabile dăscălițe. In alte țări, ele sunt mai numeroase decât bărbații, cari au îndatoriri mai mari și râvnesc o muncă mai productivă.

Insfârșit, un fapt îmbucurător la congres a fost colaborarea profesorilor universitari și secundari cu învățătorii. Cu forțe unite, vor reuși de-sigur mai ușor să impună satisfacerea cererilor lor. E o dreptate, care trebue să li se facă și o condiție neapărată a consolidării neamului.

N. G. T.

O lecțiune

Am sărbătorit aseară la festivalul franco-român organizat de Sindicatul Pressei Române din Ardeal pe câțeiva din pionerii științei franceze veniți în Clujul desrobit pentru a arunca aci în Ardeal sămânța acelui strălucitor geniu latin pe care Franța, mai mult decât orice altă țară latină îl reprezintă astăzi, îmbogățit și amplificat cu tot ceiace în ușirile poporului francez i-au adăogat în cursul câtorva veacuri de civilizație.

Am avut prilejul ca la acest festival să ascultăm o foarte interesantă conferință a d-lui Emmanuel de Martonne, savantul geograf, căruia îi datorim recunoștință atât pentru sprijinul pe care ni l'a dat cât și pentru marea sa iubire pentru noi. Cercetându-ne ca savant, adică cu minuțiozitate și nepărtinire, d-sa a ajuns să ne iubească că un francez care descoperea aci la răscrucea atâtor rase străine, la hotarele Europei civilizate, sufletul unui neam frate cu sufletul neamului său, Și ne cunoaște astăzi calitățile ca și neajunsurile, bogățiile ca și nevoile, aspirațiile ca și jertfele.

In conferința sa asupra Poziționei României în Europa, d-l Emmanuel de Martonne ne-a vorbit despre avantajele și bogățiile pământului nostru, pe care l'am plămădit cu sânge și cu muncă, pentru a sfârși prin a ne mărturisi încrederea pe care o are în viitorul țării noastre.

Nu voim să redăm aci cuprinsul pe larg al conferinței d-lui de Martonne, dar dacă stăruim asupra ei, o facem cu convingerea că din expunerea de o luminoasă documentare a savantului francez se desprinde un învățământ pentru noi.

In adevăr noi nu ne cunoaștem țara. Nu ne cunoaștem și din această cauză nici nu-l prețuim îndeajuns pământul acesta pe care am crescut.

Ni-e drag și totuși nu-l cunoaștem. Și mai ales acum, când stăpânim tot teritoriul locuit de Români, datoria de a ști cum e, ce bogății ascunde și ce frumuseți îl împodobesc, se impune cu forța unei necesități. Lucrul acesta nu-l putem învăța din cărți. D-l de Martorne nu ne cunoaște țara din cărți; domnia sa a cutreerat munții și șesurile noastre, a admirat comorile sale de frumusețe, a stat de vorbă cu țăranul din câmpie cași cu ciobanul din creierul munților, și în chipul acesta a ajuus să ne cunoască.

Să facem și noi la fel. Inainte de a pleca să vizităm țări străine, să ne vizităm țara. Și după ce o vom fi cutreierat-o, o vom iubi mai mult și mai bine pentrucă cunoscând-o cu adevărat, vom ști s'o prețuim și vom găsi în aceasta un nou isvor de încredere în viitorul ei. In înțelesul acesta, conferința d-lui de Martonne este pentru noi o lecțiune binevenită.

I.

Prin noi înșine

De doi ani avem pace și aproape întru nimic nu simțim roadele ei.

E adevărat că am trebuit să facem sforțări mari și desigur lăudabile pentru a lupta contra tendințelor anarhice dinăuntru elimentate cu fondurile Rusiei sovieticei și Ungariei iredentiste. E adevărat că avem de îndeplinit uriașa opera a unificării culturale politice și administrative care în alte țări ca Anglia, Statele Unite sau Franța nu se prezintă și că pentru aceasta se cere o activitate neîntreruptă și o vigilență neadormită.

După ce recunoaștem greutatea sarcinelor pe care le avem de îndeplinit nu ne putem opri, totuși de a considera că prea puțin s'a făcut până acum de guvernele a partidelor noui pentru consolidarea economică a României Mari.

Atât membrii cabinetului Vaida cât și cei ai guvernului Averescu au fost însuflețite de ideea că trebue să ne adresăm străinătăței pentruca ea să contribuie cu resursele ei la refacerea României.

Și atunci am avut de nenumărate ori ocazia de a vedea misionarii noștri financiari cutreerând străinătățile, colindând prin toate capitalele europene pentru a bate la toate ușile bancherilor mai mult sau mai puțin interlopi în căutarea unui împrumut extern. Bancherii, sprijiniți pe informațiunile sigure ce le aveau că la noi nu se lucrează destul în tot cazul nu se lucrează atât cât ne permit resursile noastre financiare și bogățiile naturale ale solului și subsolului, au refuzat împrumuturile ba mai mult au suspendat chiar creditele pe termen scurt pe care le acordaseră până atunci. Aceste au fost efectele milogelii oficiale patronate de guvernele D-lor Vaida și Averescu. Străinii au admis principial ideea împrumuturilor externe căci numai după satisfacerea condiției de a se concesiona consorțiilor de bancheri francezi englezi sau americani petrolul, pădurile, căderile de apă și căile de comunicație adică a ne da legați de mâni și de picioare în mânile acestora.

Emisarii în străinătate ai d-lui Averescu au primit această condiție sub directa inspirație a d-lui Take Ionescu și de atunci am avutde înregistrat diferitele încercări de concesinare ale C. F. R. atelierelor C. F. R. a gazului metan prezentate succesiv de generalul Văleanu și alți miniștrii mai mult sau mai puțin compromiși. Că încercările amatorilor de concesionări n'au reușit se datorește campaniei puternice și susținute dusă de presă cinstită și de parlamentarii liberali.

Două fapte țin să confirme dreptate celor susținute de partidul național-liberal în privința politicei de independență economică: discursul lui Harding și articolul publicistului englez Madge. Harding în discursul lui arată succesivitatea pentru fie care țară de a veghia la independența ei economică prea încurajarea industriei și agriculturei naționale precum și datoria de-a căuta să re pare pagubele aduse de răsboi pe cât va fi posibil prin resursele ei proprii. *Noi nu vom ajuta de cât pe acele țări* spune Harding *care se ajută ele înseie.* Cuvintele lui Harding sunt de reținut căci ele confirmă întru totul doctrina economică a partidului național-liberal și aduc un sprijin firesc formulei salvatoare. Ziaristul englez Madge după ce aduce și el laude României pentru tendințele de desvoltare pașnică de care aceasta dă dovadă spune că „intențiunile exprimate de poporul român de a găsi baza ordinei și stabilitatea financiară prin ei însuși au provocat respectul opiniei publice în străinătate. Din punct de vedere comercial desvoltarea relațiunilor cu o țară care-și desvoltă singură bogățiile a căror gardion rămâne este mai sigură, mai durabilă și se sprijină pe un sentiment de încredere și respect.

Ne bucurăm că politica economică dusă și preconizată de partidul național-liberal a început să fie apreciată și în străinatate și tari pe aceasta vom continua cu susținerea ei până la izbânda finală.

Evenimentele zilei

Planuri unguresti contra deslipirei Ungariei de Vest.

„Neue Freie Presse" a primit știrea din diferite surse, că în Ungaria să pregătesc diferite planuri pentru a împiedeca cu orice preț alipirea Ungariei de Vest la Austria. Așa unul din planuri este de a pregăti un puch căruia ar urma alegeri pentru ca să se declare autonomia acestui ținut. Planul ar fi fost desbătut în Budapesta sub președenția Primministrului Bethlen. Cu executarea lui au fost însărcinați guvernorul Sigray și Comandantul Militar Lehar.

Serbarea centenarului lui Napoleon

Prima zi a comemorării centenarului lui Napoleon I a fost măreață prin ceremonia funebră celebrată la biserica „Notre-Dame de Paris", în prezența mulțumiei adunate. Președintele Republicei era representat de generalul Lasson. Toate corpurile constituite au asistat la ceremonie, precum și numeroși ofițeri generali.

In marele amfiteatru dela Sorbona a avut loc o ședință solemnă la orele 3 d. a. consacrată instituțiunilor civile ale lui Napoleon I.

D. Drianet, președintele comitetului centenaruluii a arătat influența considerabilă executată de Napoleon asupra instituțiunilor civile ale popoarelor.

D. Lacour Gayet a ținut o conferință asupra instituțiilor, politice napoleoniene.

Omagiul Culturei Franceze

— Sindicatul Presei Române din Ardeal sărbătoreşte pe reprezentanţii Universităţii franceze —

In seara zilei de Duminecă 8 Mai, sala Teatrului Naţional din Cluj a reunit elita intelectuală şi socială a oraşului care a răspuns în foarte mare număr la invitaţia Sindicatului Presei Române din Ardeal de a aduce un omagiu de recunoştinţă şi admiraţiune ilustrilor reprezentanţi ai Universităţii franceze pe lângă Universitatea din Cluj.

Serbarea a fost deschisă de *Imnul Regal* şi *Marsilieza* executate de orchestra Operii Naţionale şi ascultate în picioare de o asistenţă reculeasă.

In numele Sindicatului Presei organizator al acestui festival, a luat apoi cuvântul d-l Ion Dragu care a arătat că Sindicatul are marea cinste de-a sărbători în mod public, pentru întâia oară în Ardeal, amiciţia franco-română şi de a aduce un omagiu de vibrătoare simpatie intelectuală şi de caldă admiraţiune reprezentanţilor Universităţii franceze în Ardeal, aşa cum are fericirea de a saluta în împrejurarea aceasta solemnă în svâcnirile unor inimi cari bat la unison pe cei cari n'au venit în Ardeal pentru paradări uşoare şi călătorii plăcute, ci pentru spornică muncă de învăţaţi în serviciul câştigării Ardealului pentru cultura franceză.

D-sa a arătat cum aceşti învăţaţi — d-nii Emmanuel de Martonne, dr. Jules Guiart, dr. René-Gâbriel Jeannel, la cari asociază şi pe marele savant român dr. Emil Racoviţă ca unul care simbolizează cel mai bine fraternitatea ştiinţei româno-franceze — campioni ai luptei pentru dăruirea culturei franceze, solidari în acţiunea pentru menţinerea tradiţiilor de armonie şi frumuseţe latină, urmăresc un ideal de neînvinsă fraternitate, evocat în depărtatele origini comune şi susţinut de dragostea faţă de poporul nostru.

D-l Dragu a arătat apoi cum curentul de vie comuniune intelectuală între România şi Franţa dovedeşte că noi rămânem adânc fideli ilustrelor origini cari fac gloria noastră şi a preaslăvit spiritul latin, care, inventator apoi transmiţător al divinei forţe, străluceşte azi mai puternic de cât oricând şi avem şi noi datoria să-l păstrăm.

Adresându-se apoi în limba franceză oaspeţilor sărbătoriţi, d-l Dragu le-a mulţumit pentru prilejul pe care l'au dat Sindicatului Presei de a le aduce un omagiu.

„Am voi ca ospitalitatea noastră, a zis d-sa, să fie atât de mângâietoare, încât să înţelegeţi cât de mult are Franţa ceea ce am putea numi *seducţiunea etnică.*"

D-l Dragu exprimă apoi mândria de a vedea deschizându-se în floarea tinerimei transilvănene o nouă cultură intelectuală născută pe solul ereditar dar condusă de sufletul francez nesecat în energii veşnic noui. Mărturiseşte reprezentanţilor Universităţii franceze că noi Românii am învăţat de la Franţa tradiţia preceptelor cari dictează datoria şi influenţa pildelor cari dau puterea de a îndeplini; Românii au văzut în misionarii Franţii creatori de cugetări înalte, de voinţe drepte şi de acţiuni decisive. D-l Dragu termină cuvântarea sa exprimând veneraţia pentru aceia pe cari îi numeşte cavalerii unei noui cruciade continuând luptă bună pe care a susţinut-o totdeauna cu o astfel de sforţare a bunei voinţe, încât bătrânii istorici cari au început povestirea actelor lor nu s'au putut opri de a scrie *Gesta. Dei per Francos* — „Franţa e totdeauna soldatul lui Dumnezeu."

In timpul acestei cuvântări, la pronunţarea numelui fiecărula dintre profesorii francezi sărbătoriţi ca şi la al d-lui Emil Racoviţă, întreaga asistenţă a ovaţionat îndelung şi cu un cald entuziasm pe cei sărbătoriţi.

D-l Alexandru Lepădatu, profesor la Universitate, a rostit apoi frumoasa cuvântare omagială pe care o dăm în întregime mai jos şi care a fost subliniată de vii aplauze.

Conferinţa d-lui de Martonne

Primit cu o adevărată furtună de ovaţii, care durează mai multe minute eminentul savant geograf îşi desvoltă extrem de interesantă d-sale conferinţă despre „Poziţia României în Noua Europe".

D-l de Martonne începe prin a arăta că cele ce va spune asupra acestei chestiuni vor fi afirmaţiile obiective şi sincere ale unui om care cunoaşte amănunţit situaţia României Mari atât din punctul de vedere al solului ei şi al populaţiei, cât şi ca unul care priveşte această situaţie prin prizma împarţialităţei şi în raport cu situaţia celorlalte ţări din Europa.

Situaţia României în noua Europă este una dintre cele mai avantajoase. In primul loc în ceia ce priveşte forma acestei ţări, ea prezinta neobişnuit de mari şi importante avantagii având o formă aproape rotundă. Prin aceasta satisface unul din principalele principii ale uşurinţei în apărarea teritoriului şi anume: „maximum de teritoriu cu minimum de frontiere". Alt avantagiu remarcabil al frontierei României este faptul că aceasta ţară are în mai mult de jumătatea sa solide frontiere naturale.

Trecând apoi la populaţia României Mari, d. de Martonne arată modul de răspândire a locuitorilor pe acest teritoriu demonstrând ca regiunea muntoasă a Carpaţilor dispune de cea mai densă populaţie, că în fine Carpaţii susţin blocul populaţiei româneşti şi sunt izvorul de viaţă a statului român. Trecând la bogăţiile interne şi externe ale statului românesc, documentează admirabil superioritatea României în ceia ce priveşte aceasta bogăţie faţă de toate ţările învecinate şi faţă de multe ţări din Apus. In ceia ce priveşte în special cerealele, România produce în raport cu populaţia ei de două ori cât toate celelalte dintre ţările învecinate şi chiar de cât Franţa, ceia ce face ca exportul de cereale, în România să fie foarte desvoltat, ca o caracteristică generală fizionomiei economice a României vechi în raport cu România nouă, afirmă conferenţiarul, nu există o diferentă aşa de mare dacă punem în raport majorarea producţiei cu majorarea teritoriului şi a populaţiei. Intre vechiul Regat şi provinciile alipite atât din punctul de vedere economic cât şi chiar din punctul de vedere intelectual şi politic există un raport de complimentare: ceia ce-i lipseşte unei părţi are cealaltă parte. Intr'un cuvânt, Vechiul Regat şi provinciile alipite constituesc un admirabil ansamblu.

Toată această expunere amănunţită a situaţiei economice a României Mari a fost ilustrată de enimentul geograf francez cu proecţiuni cinematografice prin care arată raportul dintre producţia (de cereale, vite, etc.) României şi a ţărilor învecinate precum şi a Franţei.

D-l de Martonne face următoarele extrem de interesante concluzii exprimându-şi părerile d-sale asupra prezentului şi viitorului României Mari.

România nu e un stat zămislit din capriciile şi fantazia diplomaţilor sau exclusiv din bunăvoinţa şi recunoştiinţa aliaţilor victorioşi, ci România e un stat format în urma unor imperioase necesităţi de existenţa a populaţiei din toate aceste teritorii şi în urma unui fel de pseudo-voinţă a pământului din diferitele provincii ale României de azi care se cercau oarecum să fie închegate într'un singur mănunchiu, într'un singur stat, în România mare de astăzi.

România mare e un stat a cărui provincii nu puteau sta despărţite una de alta de oarece resursele lor economice se completau, se schimbau una pe alta în interesul de existenţă a populaţii lor care şi din acest motiv trebuia să facă parte din acelaş stat unitar.

Forţa brutală, a spus ca încheiere d-l Emmanuel de Martonne, creiază un fel de coajă. Dar ideile mari şi generoase cari fecundează dedesubtul ei, isbutesc să o spargă pentru a se înălţa triumfătoare şi pline de viaţă.

Dintr'un astfel de proces de fecundaţie a răsărit ca o floare România-Nouă.

Conferenţiarul a fost îndelung ovaţionat.

Prgramul artistic

După strălucita conferinţa a d-lui de Martonne urmează programul artistic care a fost bine împlinit.

Primul punct a fost executat de orchsstra Operei Naţionale din Cluj sub conducerea maestrului Iean Bobescu căre a cântat *Danse macabre de Saint-Saëns şi L'Arlésienne* de Bizet lăsând să se remarce calităţile unui perfect ansamblu simfonic pe care maestrul Jean Bobescu a reuşit şi de data aceasta să-i dirigeze cu tot nervul şi stăpânirea elementelor, calităţi cu care trebuie să fie înzestrat un dirijoar de reală valoare. Execuţia acestor două bucăţi de Orchestră a făcut o admirabilă impresie asupra întregului public şi în special asupra distinşilor căsătoriţi.

D-l Zaharia Bârsan, directorul Teatrului Naţional din Cluj, declamă apoi cu o minunată dicţiune şi o caldă simţire frumoasa odă Franţii pe care a scris-o cu prilejul acestei sărbătoriri.

D-ra Anastasia Dicescu, dela Opera Naţională, a cântat cu abilitate în execuţie căldură în nuanţare dificilile bucăţi: Serénade espagnole de Délibes şi Mazurka de Chopin.

D-na Stanca Alexandrescu dela Teatrul Naţional e viu aplaudată pentru impresionata declamaţie, în limba franceză, cu alesele sale însuşiri vocale şi dramatice, a unui fragment din poemul Aux Latins al lui Jean Richepin.

Dl Jean Atanasiu, marele nostru bariton, care şi-a oferit concursul cu o spontaneitate şi o simpatie pentru care Sindicatul Presei Române îi e recunoscător, a fost obiectul ovaţiilor şi rechemărilor nesfârşite ale publicului încât a trebuit făcute şase bucăţi: *Benvenuto Cellini, Sogno* (de Tosti), *Cei doi Grenadiri* (Schumann), *Eu mă duc codrul rămâne şi Codrule, Codrule*, etc. E inutil a mai insista asupra excepţionalelor calităţi vocale, ale D-lui Jean Atanasiu şi deci asupra minunatei execuţii a celor şase bucăţi. Publicul, ca şi înaiţii oaspeţi, au dovedit cu prisosinţă admiraţia lor.

Programul artistic a fost încheiat de D-ra Viorica Vasilescu, un real talent muzical, pe care publicul clujan l'a putut aplauda pentru întâia oară cu o seară mai înainte. Claritatea şi dulceaţa vocei sale, frumoasa nuanţare, abilitatea dovedită în atacarea uşoară a notelor de sus, l-au atras caldele ovaţiuni ale publicului care a bisat-o.

Festivalul a fost urmat de un supeu intim de 40 de persoane în sala albastră a restaurantului

---

✣ FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA" ✣

Franţa şi revendicările teritoriale ale României

Cuvânt omagial rostit la festivalul franco-român, ţinut la Teatrul Naţional din Cluj la 8 Mai, 1921.

Doamnelor şi Domnilor.

Simţămintele se gratitudine şi recunoştinţă sunt una din cele mai frumoase manifestări ale sufletului omenesc, când izvorăsc din sinceritate şi nu urmăresc scopuri dubloase. Sub imboldul unor astfel de simţăminte, Sindicatul presei române de dincoace de munţi a organisat acest festival în onoarea ilustrilor representanţi ai ştiinţei franceze, veniţi să colaboreze la opera de cultură naţională pe care o întreprindem în aceste părţi recâştigate ale pământului românesc. Căci omagiul pe care, din lăudabila iniţiativă a ziariştilor noştri, societatea românească din Cluj îl aduce în astă seară, din plin sufletul său, distinşilor şi iubiţilor ei oaspeţi, e un omagiu din gratitudinea şi recunoştiinţa pe care poporul român le datoreşte Franţei glorioase şi generoase, bravilor şi aleşilor ei fii.

Intr'adevăr, dacă din complexul evenimentelor şi împrejnărilor ce-au determinat desvoltarea vieţii noastre naţionale în trecut, considerăm numai acele acte istorice prin cari s'a ajuns la realisarea unităţii politice actuale a neamului românesc, vom vedea că poporul care, mai mult de cât ori care altul, a contribuit la îndeplinirea lor este poporul francez. Căci Franţa lui Napoleon III a fost, la timpul său, singura care a susţinut şi sprijinit cu tărie, împotriva tuturor marilor şi puternicilor noştri vecini de atunci, realisarea postulatelor politice-naţionale ale patrioţilor noştri de după 48: pregătirea, efectuirea şi consolidarea Unirii Principatelor române, pivotul prin care avea să se îndeplinească apoi, cum s'a şi îndeplinit, viitoarea noastră unire generală. — Şi aceasta un din calcul sau interes egoist, dominator, exploatator, ci în scopul, înalt şi nobil, de-a creia aci, la Dunărea de jos, o naţiune politică latină capabilă să şi îndeplinească misiunea istorică pentru care a fost plantată cu două mii de ani în urmă.

Iar după şaizeci de ani, când — prin rezultatul războiului mondial şi prin prefacerile născute pe urma catastrofelor sociale şi politice pe cari acest război le-a provocat, — principiul constituirii Statelor naţionale, ajuns dogmă politică a vremii, putea fi *aevea* realisat, — cine larăşi mai mult decât Franţa, între toţi aliaţii, a contribuit şi lucrat pentru acest sfârşit — pentru întemeierea actualelor State naţionale din Centrul şi Răsăritul Europei? — Căci dacă Polonia a fost restaurată, dacă Republica cehoslovacă a fost fondată, dacă popoarele sud-slave au fost adunate sub o singură stăpânire şi dacă unitatea politică românească a fost realisată, aceasta este a se mulţumi proprielor lupte şi jertfe ale popoarelor respective şi concursului solidar al aliaţilor, în primul loc însă aceluia al Franţei, fără de care se poate spune cu certitudine că nici unul din Statele de care e vorba nu s'ar fi putut constitui în condiţiile în cari aceasta s'a făcut.

Evident — şi Polonia, şi Ceho-Slovachia, şi Jugoslavia au, pentru aceste cuvinte, însemnate obligaţiuni morale faţă de poporul francez. Cu unul mai mult de cât ele însă, România, Şi aceasta nu pentru că ar fi obţinut ceva peste ceiace i s'ar fi cuvenit pe urma sacrificiilor şi drepturilor sale, ci pentru că, în afară de principiile şi consideraţiile politice ce-au prezidat la constituirea acestor State, Franţa a pus în lucrare, pentru noi, pentru Români, simţăminte deosebite izvorâte din solidaritate de rasă, din afinitate de suflet şi din comunitate de cultură. — Ca şi la 1859, la 1919, ea a ţinut să creeze — a spus'o între cei mai autorizaţi chiar fostul Prezident al Republicei — nu numai un Stat naţional ce ori care din celelalte, ci, totodată, un post avansat şi viguros, în Răsărit, în mijlocul lumei slave, al culturii şi civilizaţiunii latine, al căreia cel mai strălucit reprezentant a fost, în toate timpurile, poporul francez.

■ ■ ■

Evenimentele sunt, Doamnelor şi Domnilor, prea recente şi, în parte, încă actuale, pentru ca să putem aprecia spre cari anume din reprezentanţii actuali ai vieţii franceze trebue să se îndrepteze mai întâiu şi mai deaproape simţămintele de gratitudine şi recunoştinţă ale poporului român. E necesar ca, prin trecerea vremii, perspectiva istorică să se aşeze între noi şi cei viitori, taina în care sunt învăluite încă unele acţiuni să se descopere, ignoranţa în care altele sunt cuprinse să se risipească, reaua credinţă chiar, alimentatată de duşmani şi de inconştienţi, să dispară, pentru ca pe toţi acei mari şi ilustrii fii ai Franţiei de azi, cari într'un fel sau altul, au lucrat pentru realizarea idealului nostru naţional, să-i rânduim în

Cronica Iașului

Chestiunea Primăriei de Iași. — Planurile comuniștilor dejucate. — Revizuirea actelor studenților basarabeni. — O carte de seamă: Statistica Răzeșilor de P. Poni. — Închiderea stagiunei teatrale și repertoriul viitoarei stagiuni.

Adesea în politică, mai ales când te referi la actualii oameni de guvernământ, lucrurile mărunte preocupă intens cele mai înalte cercuri politice, pentru a lăsă să treacă neobservate chestiunile cu adevărat importante.

La Iași de cât va timp se dă o luptă surdă, de culise între prefectul de județ d-l Pogonat ce aspiră la primariat și d-l Negruzzi conservator democrat, ales senator de curând, care nu se poate decide a lăsă din mână prezidența interimară. Ivrăjbiri meschine de provincie cu veleități reciproce de detronare. Dar când în această luptă de titani intervin simandicoase fețe ministeriale, și în cazul nostru d-l Negruzzi e susținut de însuși d-l prim ministru Averescu și d-l ministru Petrovici, iar celălalt antagonist de către d-l ministru Argetoianu, curiozitatea te face să urmărești consecințele acestor dispute sterile, dăunătoare în primul rând Ieșenilor. Nevoile edilitare sunt puse la index, fiind dominate de interesele personale ale actualului primar. Repararea străzilor distribuirea luminei electrice, fixarea prețurilor maximale și alte probleme edilitare sunt neglijate, iar lipsa de control riguros încurajează frauda edililor. Avem câteva cazuri clasice, nu le citâm însă din lipsă de spațiu. Cele ce se petrec în chestiunea succesiunei la primariat sunt un exemplu în mic, care se generalizează formând icoana reală a preocupărilor guvernului.

*

Arestarea comunistului Pavel Tacenco Bazarow a convulsionat întreaga mișcare comunistă din România cu centrele în Basarabia. Pierduse un element de valoare. Ca să-l recapete, și-au pus în acțiune mijloacele cele mai ingenioase. Sarcina a fost lăsată în special principalei organizații comuniste basarabene „Crucea Roșie", care a trimes fonduri însemnate și instrucțiuni complicilor din Iași pentru a mijloci evadarea lui Bazarow. Totul mergeà de minune. Insă vajnica siguranță din Chișinău a dat de firul complotului și însărcinații „Crucei Roșii" au fost prinși cu 200 mii de lei asupra lor. Astfel pentru a nu știu câta oară planurile comuniștilor au fost dejucate.

*

In chestiunea revizuirei actelor studenților basarabeni s'au luat măsuri severe de control. Era și timpul. Prea mulți analfabeți basarabeni profitau de toleranța vinovată sub scutul căreia erau primiți la Universitate. Dar, oroare! Odată cu studenții basarabeni sunt revoltați de această hotărâre și mijlocitorii miraculoaselor echivalări de diplome, adică secretarii diverselor facultăți. Vor se ca de, acum înainte isvoarele tăinuite de fonduri misterioase! Sunt pagini urâte de corupție în sânul înaltei instituții de cultură, pagini care vor trebui date la iveală, tocmai în interesul purificărei morale de care au nevoie unele secretariate de la Universitatea din Iași.

Dar să arătăm măsurile ce s'au luat și sancțiunile. In rezumat nu vor puteà beneficie de sesiunea de examene din Iunie 1921 decât acei studenți basarabeni care își vor complecta până în ajunul examenilor actele cerute de regulament. Studenților basarabeni înscriși în mod provizor și care n'au terminat liceul, li s'a acordat o sesiune de favoare în luna Maiu la Directoratul învățământului din Chișinău. Prin aceste măsuri energice, sperăm că s'a tăiat adânc în buba anarhiei universitare de la Iași.

*

Noua lucrare a veneratului academician P. Poni: „Statistica Răzeșilor" aduce contribuții extrem de interesante la istoria vechiului drept românesc. In această valoroasă operă istorică d-l Poni trasează evoluție de stăpânire a pământurilor răzășești după riguroase date statistice și istorice.

Inchiderea stagiunei teatrale s'a făcut cu un deosebit fast cu „Rodia de Aur" succesul stagiunei de anul acesta. D-ra Sorana Topa și d-l Ghițescu bursierii Teatrului Național din Iași pentru studii la Paris, și-au luat rămas bun de la publicul Ieșean Pentru viitoarea stagiune d-l Codreanu, directorul Teatrului, intenționează să facă îmbunătățiri remarcabile. Bugetul s'a sporit cu 20- mii lei, ceia ce va permite renovări de decoruri și angajerea unui regisor. Repetițiile s'au fixat pentru 1 August. Stagiunea se deschide în Octombrie.

Repertoriul e compus din piesele originale: „Înșiră-te Mărgărite" de V. Eftimiu, „Sorană" de Brătescu-Voinești, „Domnul Notar" de Oct. Goga, „Bujorești" de Caton Theodorean, „Cadrilul" de L. Rebreanu, „Fără Reazăm" de Sgena Floru, „Cinda" de V. Popa și „Juju" de Al. O. Teodoreanu.

Ca piese străine citâm:: „Cyrano de Bergerac" și „L'Aiglon" de Rostand, „Ruy-Blas", „Hamlet" „Apostolii" de Andreas Latsko, „Morală" de L. Thomal, „Azilul de noapte" de Gorki, „Patima cea mare" de R. Anrnheimer, „Cei cinci din Frankfurt" de Rösler, „Tandreța" de Bataille „Visul unei nopți de vară" le Shakespeare, „Talismanul" de Fulda.

E. P.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

Partidul democrat al Unirii și Fuziunea

In ziua de 8 Mai a avut loc la Cernăuți al doilea Congres al partidului democrat al Unirii de sub conducerea d-lui I, Nistor. Cu acest prilej, ziarul *Glasul Bucovinei* a scris un articol din care reproducem următoarele rânduri:

„Pentru ca să se ajungă la o înțelegere în privința aceasta, s'au ținut la București multe sfaturi pregătitoare, rămânând la sfârșit ca cele cinci partide potrivnice guvernului până acuma să ție de sărbătorile Paștilor, fiecare pentru sine, câte un congres, în care să se hotărască ce-i de făcut.

„Partidul d-lui Mihalache cere ca toate cele cinci partide, care au mers până acuma alături, să se contopească într'un singur partid, pecând alți nu sunt de părerea aceasta, fiindcă între aceste cinci partide sunt și multe deosebiri, durerile și nevoile poporului fiind deocamdată altele în vechiul Regat, altele în Ardeal, altele în Basarabia și atele la noi în Bucoviva. Din Pricina aceasta se zice că un amestec al tuturora n'ar putea să ducă la contopirea lor desăvârșită, făcând din toate cinci un singur partid tare, ci ar duce la o amestecătură nefirească, rău închiegată și, prin urmare, fără putere, slăbindu-se numai unul pe altul și împiedicându-se toate la un loc.

„Partidul nostru a fost până acuma liber și de sine stătător. Atât când a făcut parte din guvernul central și a cârmuit trebile obștești în Bucovina, cât și de când se găsește în opoziție. *Partidul democrat al Unirii nu și-a vândut nimăruia libertatea și neatârnarea sa. El are o anume chiemare în țara aceasta, pe care nu o poate îndeplini întocmai, dacă nu-și va păstra deplina sa libertate.*

Sinodul Eparhial al Eparhiei Vadului și Feleacului

— Ședința festivă —

Duminecă 8 Maiu s'a ținut în biserica ortodoxă din Cluj, ședința festivă a primului Sinod al eparhiei Vadului și Feleacului reînființată după 200 de ani.

După săvârșirea serviciului divin, la care au luat parte pe lângă cei 20 de deputați ai clerului și 40 de deputați ai mirenilor și un număr foarte mare de români ortodoxi, părintele Arh. Nicolae Ivan a ținut o cuvântare:

La sfârșit s'a citit următoarea telegramă trimisă M. S. Regelui:

„Reprezentanții clerului și poporului ortodox român din reînființata episcopie a Vadului și Feleacului cu reședința în Cluj, întruniți în cel dintâi sinod eparhial aduc omagiile lor de credință și recunoștință iubitoare Majestății Voastre care prin spadă biruitoare a făcut să se ridice din mormânt în cetatea suferințelor românești, vechea ctitorie a lui Ștefan cel Mare, înaintașul bun și sfânt, a cărui ortodoxie strălucește din nou prin Domnia binecuvântată a Majestății Voastre, golorios desrobitor al poporului nostru și întemeetor de așezăminte religioase și culturale, menite să adăpostească și fortifice sufletul național.

Să trăiți, Inălțate Doamne, să trăiască Majestatea Sa slăvita noastră Regină și întreaga augustă dinastie română".

*

Au mai fost citite telegramele timise I. P. S. S. Dr. Miron Cristea, Mitropolit Primat, Ministrul Cultelor și I. P. S. S. Dr. N. Balan, Mitropolitul Sibiului. S'a anunțat începerea desbaterilor pe Luni ora 9 dim.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚI;
Marți, Miercuri:
„CALEA DESTINULUI" Part. I.
Joi, Vineri: „ „ „ II. și ultima.
Sâmbătă, Duminecă:
„CERCUL ROȘU".
Film detectiva Partea I.

CINEMA URANIA:
Marți, Miercuri:
„PRAPAȘTIA MORȚII.
Joi, Vineri:
„ADIO IUBIRE"
Sâmbătă, Duminecă:
„VERITAS VINCIT"
Film MIA MAY. Partea I.

CINEMA APOLLO:
Miercuri, Joi, Vineri:
„GIRARDI".
Sâmbătă, Duminecă:
„NIRVANA".
Film mistic din Indii. Partea I.

(Urmare din art. Omagiul Culturei Franceze de pe pag. II.)

New-York, oferit tot de către Sindicatul Presei Române din Ardeal. Au participat profesorii francezi sărbătoriți, reprezentanții universității noastre, în frunte cu DI prorector Sextil Pușcariu, DI General N. Petala, păr. Daianu, vicepreședintele Camerii, reprezentanții Sindicatului Presei și artiștii cari și-au oferit concursul la festival.

In tot timpul supeului a dăinuit o vie animație și o intimitate cu atât mai apreciabilă cu cât cuvântul de ordine — o excepțiune la banchete — a fost: nu se rostesc cuvântări.

prețuirea și iubirea noastră tot așa ca și pe antecesorii lor de la 1859 — Napoleon, Edgard Quinet, Iules Michelet, Paul Bataillard și c. l.

Totuși și până atunci, putem pune înainte, fără teamă ca aprecierea noastră să fie modificată de judecata istoriei, câteva nume de pe acum încă în inimele tuturor și în conștiințele celor mai mulți dintre noi — între cari și pe acel al d-lui de Martonne, învățatului profesor care a servit, cu toată autoritatea sa științifică și cu toată dragostea pe care o poartă poporului românesc, causa noastru națională, la Paris. Căci, ca membru în Comitetul de lucruri, înstituit pe lângă Ministerul Afacerilor streine francez, din cei mai reputați specialiști și distinși diplomați, pentru studiul problemelor ce aveau să fie desbătute și rezolvate de Conferență și în calitate de Consilier pe lângă Comisia pentru delimitarea frontierelor române, — d-sa a fost factorul de căpetenie de la care cei chemați a hotărî soarta revendicărilor teritoriale și politice române s'au putut informa și documenta în mod serios, temeinic și obiectiv.

De altfel, prin studiile sale speciale asupra pământului românesc, vreme de peste două decenii, studii cari au contribuit în însemnată măsură la stabilirea reputației și autorității științifice de care se bucură în lumea învățată, d-l de Martonne era cel mai indicat între connaționalii săi a fi exponentul oficial al Franței franceze pentru problema românească, pe care d-sa o cunoștea nu din relațiile altora, din publicațiile de propagandă, din călătorii grăbite și din escorsii de plăcere, ci direct, din studiul îndelung și răbdător, al însuși solului și poporului românesc, sub toate aspectele, așa de o parte și de interesante, din care e privită și cercetă această viață în știința geografică modernă.

Rapoturile etnice, politice și istorice ale pământului românesc, ce aveau să fie obiectul discuțiilor speciale din sânul Comisiunilor teritoriale ale Conferenței, le cunoștea așa zicând *în situ*, și *de visu* având, în acelaș timp, oricând, ca specialist, putința informațiunilor și documentărilor suplementare sigure și temeinice. Dacă la aceasta adăogăm autoritatea ce d-l de Martonne a avea printre învățații steini aduși ca consilieri și experți tehnici, pentru aceleași chestiuni, la Conferență, vom înțelege cu toții că a fost un adevărat noroc ca, atunci când s'a decis, pentru veacuri, soarta revendicărilor noastre naționale, studiul lor să fie, oficial, încredințat unui astfel de bărbat.

Acestei fericite împrejurări e a se datori faptul că problema românească a fost înfățișată, în complexul ei, la Conferență, în mod așa de serios și temeinic prin lucrările și rapoartele d-lui de Mortonne asupra Dobrogei, Basarabiei, Transilvaniei și Banatului și că representanții Franței în Comisiile de delimitare au putut fi, prin mijlocirea acestor lucrări și rapoarte, așa fel informați și documentați, în cât să poată combate și respinge, aproape totdeauna cu succes, asalturile celorlalți aliați împotriva revendicărilor noastre teritoriale. Și cât de dese și de serioase au fost aceste asalturi și ce rezultat ar fi putut ele avea dacă n'ar fi fost respinse, prin intervenția Franției, ne-a spus-o deunăzi însuși Președintele Comisiilor teritoriale, persoana mai înmăsură a ști cum s'au petrecut lucrurile, d-l André Tardieu.

După relațiile sale, nici una din revendicările noastre n'a rămas neatacată. Chiar și Bucovina ne-a fost contestată de unele mari puteri și numai prin concursul Franței s'a putut obține hotărîrile prin cari Moldova superioară ne-a fost redată în vechile ei hotară. In patru rânduri apoi, Franța, aproape singură de părerea ei, a luptat contra propunerii de a se cere României retrocedarea către Bulgaria a Dobrogei meridionale. De asemenea în chestiunea, pasionant desbătută, a Basarabiei, a cărei atribuire ne-a fost de șase ori în cursul Conferenței energic contestată, în deosebi de Statele-Unite, Franța a apărat în mod ireductibil revendicarea română, sfârșind prin a face să prevaleze punctul său de vedere.

Ce privește granița de Vest, scrie d-l Tardieu, Franța ajutată de Italia, a fost aceia care a izbutit, după lungi și anevoioase discuțiuni, să facă să se accepte linia de frontieră în scrisă în tratat, — linia actuală, pe care două din puterile aliate representante în Comisiunea teritorială țineau s'o așeze — pe motive etnografice basate pe date statistice falsificate și tendențios comentate — la Estul marilor orașe de la marginea ei și a liniei ferate carele leagă. In sfârșit, în delicata chestiune politică a Banatului, tot Franței avem să-i mulțumim că actuala frontieră — foarte rea și foarte nedreaptă — nu este și mai rea și mai nedreaptă. Iar dacă stăruințele representanților ei în Comisiile teritoriale de a ne scoate la Tisa, pe valea Mureșului, n'au izbutit, este pentru că, în această chestiune, Franța n'a fost secondate de nici unul din aliați, nici chiar de acel ce ne susținuse pe frontiera de Vest.

*

Iată dar, Doamnelor și Domnilor, după mărturia celui mai autorizat dintre factorii Conferin-

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

INFORMATII

Universitare

D-l prof. Jules Guiart își va relua cursul său din Istoria Medicinei și Farmaciei Marți 10 Mai la ora 6 seara în sala bibliotecii universitare și îl va continua Joile și Marțile următoare, la aceiași ora.

■

Comerciale

La târgul din Budapesta s'au înscris până acum pentru a participa 29 comercianți din Cluj.

■

Camera de Comerț din Cluj a ales reprezentanți la din Budapesta pe d-nii dr. Kiss și Hevesy, președintele și secretarul Camerii.

■

In garda comercială au fost primiți 16 oameni. Aceștia vor fi prevăzuți cu o legitimație care poartă inițialele S. N. S. Cluj (Sfatul Negustoresc, secția Cluj.

■

D-l Căciulă secretarul Camerei de Comerț a organizat în ziua de 8 Maiu secția Sfatului Negustoresc Turda.

Sau înscris aproape 32 negustori și comercianți.

■

Diverse

La Timișoara a sosit știrea, că orașul Chichinda-Mare din Torontal, de sub ocupațiunea sârbească, e în flăcări. Focul a izbucnit într'o colibă și pompierii nesosind la vreme, incendiul s'a întins, alimentat fiind de un vânt puternic. Intr'un sfert de ceas au fost cuprinse de flacări 30 case și până seara au ars peste 500.

Pompierii sârbi veniți din toate comunele din apropiere, n'au putut stinge focul decât după ce trei sferturi din Chichindia-Mare au fost prefăcute în cenușă.

■

Dr. Lăzărescu, medic-șef al Casei Cercuale, Specialist în boale Interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

■ Pe baza hotărârei Consiliul Orășănesc de sub No. 158—921. Institutul „Reclama" a preluat uzina „Intreprinderei afișelor publice." Incepând cu data de 9 Maiu 1921 publicații uni se pot afișa numai prin susnumita întreprindere (Piața Unirei 4). 677

■

D-nii dr. D. Olaru, dr. med. Od. Apostol și I. Știopul droguist-diplomat, proectiază tipărirea unui Memento-medicofarmaceutic, pentru uzul medicilor, farmaciștilor, droghiștilor și studenților.

Lucrarea va cuprinde pe lângă terminologia medicamentelor (latinească și românească, cu sinonime), indicații practice de cercetarea impurităților, rezumate de cele mai nouă cercetări de laborator, otrăvuri și antidote, doze, un număr bogat de formule de medicamente injectabile și de terapeutică infantilă, precum și un index al stațiunilor balneare și termale din România-Mare.

D-nii Medici, farmaciști, droghiști, fabricanți și depozitarii de produse Chimice, sanatoriile, laboratoriile și hoteluri etc. de la stațiunile balneare din întreaga țară, cari doresc a-și insera reclamele d-lor, sunt rugați a anunța aceasta până la data de 1. Iulie a. c. d-lui dr. D. Olaru, Calea-Monoștiurului Nr. 27. Cluj

■

In zilele de 15—16 Maiu a. c. se va ține la Cluj, în sala Teatrului Național al 2-lea Congres General sub Inaltul Patronaj al M. S. Regina, unde se vor expune rezultatele asistenții orfanilor de război din întreaga țară în timp de 3 ani de activitate și se vor stabili mijloacele cele mai eficace pentru o cât mai bună și întinsă ocrotire a orfanilor. Vor participa Cassa Regală, autoritățile reprezentanții statelor și societăților de binefacere din străinătate, delegații filialelor din întreaga țară etc.

După terminarea ordinei de zi se vor vizita orfelinatele și instituțiile din Cluj și va urma un pelerinaj la mormântul lui Mihai Vitrazul din Turda.

La festivalul internatului liceului Regina Maria, din 7 și 14 Aprilie, s'a obținut un venit net de 4400 lei pentru fondul de excursii și s'a colectat la prima reprezentație pentru „Orfanii de război" 925 lei.

■

Eri au plecat spre Praga Studenții Academiei de Agricultură din Cluj împreună cu profesorii, spre a lua parte la expoziția agricolă ce va avea loc de la 12 până la 17 Mai.

■

Biró Andor, Manufactură Engross, Cluj, Str. Korniss No. 2. 32

■

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea și apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmacentice Cluj. 111

■

Nici o domnișoară nu se poate căsători astăzi, dacă nu întrebuințează crema Dr. BIRÓ.

Cea mai bună și cea mai plăcută care a fost medaliată și la Paris. 319

Depozit principal Farmacia Dr. Biró Cluj, Piața Unirei.

■

S'a deschis în Cluj, Piața Unirii No. 15. Marele Magazin de încălțăminte RAFTOPOL din București. Incălțăminte pentru dame bărbați și copii, cele mai noui modele din străinătate și executate în atelierul propriu. Pantofi Elveției bărbătești de box 280 Lei. Ghete elveției bărbătești de box 300 lei. 550

Se mai aduce la cunoștința onor public că a mai sosit un transport nou de încălțăminte și anume: Ghete și pantofi roșii și de lac bărbătești. Ghete și pantofi de dame, escarpeni și cu barete, de antilopă și olandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marca veritabilă Elvețiană „Batty".

■

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

Din Maramureș

— Școlare — Inchiderea liceului reformat. —

Am ajuns și faptul, că, acel liceu de unde s'o propagat o ură înverșunată contra tot ce-e românesc, și care a tins ca să maghiarizeze ținutul lui „Dragoș-Vodă, este închis. Subdirectorul liceului a afișat un aviz pe poarta liceului, ca elevii până la alte dispoziții să nu vină la prelegeri. Și nici nu se putea altfel căci directorul liceului: Iuhász Péter (odinioară Iakobinyi) ca 2 profesori ai săi este părtaș la complotul-cel-mare a Ungurilor contra Românilor și sunt prinși și duși în închisorile Curții marțiale. Zilele acestea sosește directorul regional dr. Al. Beancu dela Oradea-mare, și-credem-că-l va închide pe vecii vecilor, făcând dispoziții ca elevii de acolo se depună examen la comisii constituite pentru acest scop.

Se face combinația ca pe anul viitor să se mute în localurile acelea școala normală cu internat cu tot, iar liceul a fostilor „piariști" să rămână întreg pentru elevii liceului „Dragoș-Vodă".

Producțiunea elevelor liceului de fete. In luna aceasta eleve e dela liceul de fete au dat producțiuni teatrale atât la Sighet, cât și la Ocnașugătag în ambele locuri, foarte reușite, atât din punct de vedere moral cât și material, strângând bani aproape 10.000 Lei, cu scopul ca să ducă elevele la o escursiune în Regatul vechi până la Constanța Mării Negre.

S'a jucat „Craiul Buturugă" feerie alegorică scrisă de St. Popescu, de elevele cl. I. și III.

Publicul românesc din Sighet și jur poate se fie cu mulțămită profesorilor și profesoarelor din Sighet, carî se năzuesc, ca, din când în când să deie câte-o „producțiune școlară.

In piața Ștefan cel Mare Nr. 2 s'a deschis *„Bodega Teatrului"* cea mai elegantă și mai bine asortată bodegă din Cluj. Vinuri escelente, liqueururi, țuică de Văleni etc. Tot felul de gustări alese și recituri. Serviciu culant și prețuri moderate. 449

■

Renumita Drougerie *„Viorelia"* Piața Unirii No. 15. Cluj, vis-à-vis de intrarea la biserica romcath. Cu ocazia sfintelor Sărbători ale Paștelor a pus în vânzare diferite articole de toaletă, ca săpunuri străine și indigene, parfumuri pasta de dinți, poudre etc. cu prețurile cele mai reduse. 581

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI MOBILE ȘI PIANE să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile alui SZEKELY și RETI Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acții Persoanelor de încredere se face vânzarea și cu plată în rate

Concertul Viorica Vasilescu

Sâmbăta ce-a trecut, a avut loc în sala Prefecturii concertul minunatei soprane lirice, care e D-șoara Viorica Vasilescu.

Cu ovoce relativ puternică, cu un timbru cald, cu o rară ușurință de-a uuanța just și fin și cu o plăcută catifelare în glas, d-sa a fost o adevărată surpriză pentru publicul clujan, care n-o cunoștea până acum dar care de'ndată a apreciat-o și răsplătit-o cu meritate aplauza.

In deosebi în repertoriul național, e o interpretă, căruia cu greu i-am putea găsi o rivală.

Un atât de frumos talent ar merita o cât mai largă încurajare. Am dori s-o vedem angajată la Opera noastră de aici sau, în cel mai rău caz, dând mai multe concerte.

La reușita acestei seri de artă pură, a contribuit și concursul apreciatului artist I. Stănescu-Papa, care a recitat admirabil o serie de versuri bine alese.

ței de Pace, cum ceia ce spuneam la început, că datorită Franței în primul loc, noile State naționale din Centrul și Răsăritul Europei s'au putut constitui în condițiile în care aceasta s'a făcut, nu e o afirmație gratuită, ci un adevăr în contestabil. Căci dacă lucrul e adevăr, cum s'a văzut, pentru România, cu atât mai mult el trebuie să fie pentru celelalte din Statele noui sau mărite, unde greutățile de trecut au fost mai multe și adesea, mai mari. — Să prețuim dar, după toată însemnătatea ei, valoarea politică și morală a sprijinului pe care nobila națiune ni l-a dat și de rândul acesta, cu aceiași generositate și iubire, pentru realizarea integrală a idealului nostru național și să aducem omagiul mulțumirei și recunoștinței noastre sincere ilustrilor săi representanți, cari, la Conferența de pace, au apărat pas cu pas, cum scrie d-l Tardieu, revendicările noastre pentru constituirea actualului Stat al României întregi.

Lupta grea și anevoiasă pe care ei au trebuit s'o poarte în acest scop, când cu unii, când cu alții dintre aliați, când cu toți împreună, nu se va putea cunoaște mai de aproape și în toate amănuntele de cât atunci când actele Conferenței se vor publica și când se vor da la iveală, negreșit, momentele acestei lupte azi necunoscute încă, ce vor învedera, de tot atâtea ori mai mult, devotamentul și stăruința cu care amicii causei române au lucrat pentru reușita ei. Intre aceste momente se va număra și acel pe care e locul și timpul să-l relatez aci și acum, pentru că caracterisează una din acele intervenții de inițiativă personală pe care d-l de Martonne a trebuit să le facă în cursul lucrărilor Conferenții pentru salgardarea drepturilor noastre contestate și atacate.

Era în vara a. 1919. Oamenii politici ruși, foștii conducători ai Imperiului, adunați la Paris, izbutisă să obțină dela Conferență discutarea chestiunii legalității Sfatului țării, care a votat actul Unirii Basarabiei cu patria mumă dela 27 Martie 1918, act a cărui bază juridică și politică era contestată cu înversunare și a chestiunii plebiscitului pe care ei îl cereau cu insistență pentru determinarea poziției viitoare politice a Moldovei de peste Prut. In acelaș timp, violenta propagandă rusească, întreprinsă cu mare aparat și cu însemnate mijloace, izbutise să acrediteze în unele cercuri ale Conferenței și în o parte a opiniei publice franceze părerea falsă și calomnioasă că starea de spirit a populației din Basarabia — exploată de-o administrație incapabilă și venală și termisată de o armată de ocupațiune brutală și criminală, cum se zicea — e așa de anti-românească că toate neamurile și toate clasele sociale nu doresc și nu așteaptă altceva de cât intervenția Aliaților pentru readucerea vechiului regim rusesc.

Chestiunea legalității Sfatului țării și a valorii actului Unirii fu lesne clarificată în fața Conferenței, iar chestiunea plebiscitului cerut de Ruși nu fu nici măcar admisă în discuție, cu toate insistențele representantului Statelor-Unite. Românea însă nedumerirea provocată de propaganda rusească asupra stărei de spirit aute-românești în care se zicea că se găsește populația Basarabiei! Lămuririle noastre în această privință nu găsiau întregul ecou, în toate cercurile și în toate părțile. Trebuia mărturia cuiva cu autoritate și prestigiu, atât în lumea oficială a Conferenței cât și în opinia publică franceză, pentru ca nedumerirea de care vorbim să se risipiască. D-l de Martonne a văzut și înțeles acest lucru și și-a luat asupră-și rolul de a face lumină în această penibilă afacere care și pentru d-sa, ca persoană oficială, ca om de știință și ca amiç al nostru, era o chestiune de conștiință. Profitând deci de călătoria misiunii universitare franceze în România, în luile 1919, își luă timpul necesar spre a visita Basarabia, spre a se convinge însuși, direct, despre situația și spiritul populației de acolo.

Și nu numai că nu văzu și nu constată ceia ce se spunea la Paris, ci din potrivă, văzu și constată mai multe și mai bune de cât le știa și le credea însuși — că actul unirii a fost expresia generală a țării, că populațiile alogene sunt și au cuvinte a fi mulțumite de unire, că ocupația militară română a fost salutară nu numai pentru ordinea din țară, ci și pentru stăvilirea anarhiei rusești, că abusurile armatei de ocupație și ale administrației noui nu sunt nici mai mari nici mai grave de cât ale altor armate și administrații, chiar din Apus și că conștiința națională și acțiunea politică a intelectualilor pentru consolidarea actului unirii merg din ce în ce crescând. Toate acestea d-l de Martonne ținu să le facă de îndată cunoscut cercurilor oficiale și apoi opiniei publice prin articole publicate în ziare și reviste.

Astfel cercurile oficiale și opinia publică, pe cale de a fi rămase tăcite sub influența propagandei rusești, fură, prin intervenția d-lui de Martonne și a delegației basarabene pe care d-sa ceru cu insistența Guvernului român a o trimite la Paris, lămurite asupra pretinsei stări de spirit ante-românești ce se zicea a domni în țara dintre Prut și Nistru. Chestiunea Basarabiei putea fi acum rezolvată și ea, formal, definitiv. Și foarte probabil, dacă nu in-

Sosirea în Bucuresti a Principilor Moştenitori

(Dela corespondentul nostru)

AA. LL. RR. Principele Carol şi Principesa Elena au debarcat la Constanţa. Primirea a fost făcută cu un entuziasm de nedescris muzicile militare intonau imnurile regale, tunurile flotei au tras câteva salve de tun. A urmat apoi salutul pavilioanelor. Oraşul a fost superb povoazat. Mulţimea era imensă Piaţa Ovidiu părea o bogată expoziţie de drapele şi flori. Dintre persoanele oficiale au fost remarcaţi: d-ni General Condeescu, General Ionescu, d-ne Plagiano damă de onoare. Aceştia au venit din Bucureşti pentru întâmpinarea perechei regale. Dintre cei localnici au fost de faţă: d-- General Pătrescu Comandantul Corp. 5, d-l Al. Constantinescu, primarul, şi d-l Berea, prefectul.

D-na Esmeralda Dimitriu a oferit 100.000 lei Principesei pentru fonduri filantropice. In alţii oaspeţi au trecut apoi trupele în revistă iar în cursul zilei au vizitat oraşul.

La ora 24 trenul Regal a plecat spre Bucureşti unde a ajuns la 10 jumătate dimineaţa. La scoborârea din vagon Alteţele Lor Regale au fost întâmpinaţi de MM. SS. Regele şi Regina şi de membrii familiei regale. D-l Ghiorghian, primarul capitalei a prezentat M. Lor tradiţionala pâine şi sare. Totul urmează conforma programului cunoscut — prezentarea ministrilor şi a persoanelor oficiale.

Pe tot drumul dela gară până la Mitropolie populaţia a făcut odraslelor regale o măreaţă primire. Mulţimea ocupă trotuarele, balcoanele ferestrele, acoperisurile, etc.

Psete tot casele în podobite cu steaguri greceşti şi româneşti. Bucuria poporului este nedescriptibilă. Ţinuta trupelor de paradă era ireproşabilă. Cortegiul a pornit după programul cunoscut. In prima trăsură era prinţul Carol în uniforma de colonel al regimentului de vânători de munte, şi princesa Elena în costum naţional, iar în a doua trăsură erau MM. LL. Regele şi Regina. Clopotele sunau şi tunurile bubuiau, muzica câta pretutindeni şi goarnele sunau. In acest moment înălţător, populaţia parcă era în delir. Mulţmea plângea de bucurie. Regina sălută pretutindeni surâzătoare Principesa Elena, strălucitoare de frumuseţe provoca admiraţie tuturor. La gara au vorbit generalul Averescu şi dr. Gheorghian, urând bun sosit. In trăsura M. S. Regelui luaseriloc şi principesele Marioara şi Ileana. La gara când M. S. Regina voia să se urce în trăsură o femeie din popor se aruncă se la picioarele Sale, solicitând ceva. Regina a ascultat femea cu bunăvoinţă.

La Mitropolie serviciul divin a fost oficiat de Mitropolitul Primat Mitropoliţii Moldvei, Sucevei, Ardealului şi Shişineului. Prgramul schimbat prevăzând plecarea dela Mitropolie direct la Cotroceni, s'a amânat pentru a doua zi la orele 13 primirea corpului diplomatic. Eri după masă întreagă familie regală a asistat la cursele de cai dela Hipodrom.

Ştirile zilei

Siguranţa a arestat la Tighina pe atentatorii comunişti. Banda este compusă de un comitet de 6 membrii. Sau prins manifeste, revolvere, bombe.

■

Ministrul de interne a stabilit că la Oraviţa n'a fost ales candidatul partidului Naţional, ci candidatul guvernului. Cum arătau calculele greşite, diferinţa e de 300 voturi în favoarea guvernului.

■

Pungaşul internaţional Seidler Ferenţz, originar din Budapesta, supranumit „Regele spărgătorilor" a fost arestat în trenul dela Braşov, când voia să cloroformizeze un profesor.

■

„Tribuna" din Belgrad scrie că situaţia în Albanie e gravă. Toţi musulmanii, ajutaţi şi de ofiţerii bulnari, s'au răsculat.

■

Se afirmă că principele mostenitor al Japoniei, Hirchito, care a intreprins o călătorie prin Europa, va veni şi la Bucureşti, spre a înapoia vizita principelui Carol.

S'a hotărât că decretul lege actual al chiriilor se va menţine până la 23 Aprilie 1922. In timpul acesta d. ministru de Justiţie va lucra la o lege a chiriilor care să intre în vigoare de la acea dată înainte.

■

Universul scrie că acordurile ce existau între România şi Cehoslovacia au luat un caracter definitiv şi permanent sub forma unui tratat.

■

O telegramă din Londra anunţă că, în Camera lorzilor s'a adoptat, în a doua citire, ratificarea tratatului de pace cu Ungaria.

Constrângerea Germaniei

Ultimatum aliaţilor

Puterile aliate constată că cu toate avertismentele şi sancţiunile decise la Spa şi la Paris, guvernul german nu-şi împlineşte obligaţiunile privitoare 1) la dezarmare; 2) la plata celor 12 miliarde mărci aur plătibile la 1 Mai 1921; 3) la judecarea vinovaţilor în condiţiunile stipulate din nou prin notele aliate din 13 Februarie şi 17 Mai 1920; 4) la mai multe alte chestiuni relative la aplicarea diverselor articole din tratat. Aliaţii decid să procedeze chiar de azi la toate măsurile preliminare pentru ocupareă văii Ruhr, să invite comisiunea despăgubirilor de a notifica fără întârziere guvernului german epocile şi modalităţile păţei, de către Germania, a integrităţii datoriei sale şi să comunice dicizia asupra acestui punct guvernului german cel mai târziu la 6 Mai. Să someze guvernul german de a declara categoric, în termen de cease zile, începând dela primirea comunicărei deciziunei de mai sus, hotărârea sa e a executa fără rezervă saucondiţiune, obligaţiunile definite prin comisiunea despăgubirilor. Să accepte şi la judecarea criminalilor din război precum şi la executarea celorlalte părţi din tratat. Dacă nu vor fi primit satisfacţie, aliaţii decid să realizeze garanţiile prescrise, să execute măsurile privitoare la disearmare, notificate în 29 Ianuarie 1921, să procedeze fără întârziere de a: roceda la 12 Mai, la ocuparea văii Ruhr şi de a lua toate celelalte măsuri militare şi navale.

Această ocupaţiune va dura atât timp cât Germania nu va fi executat condiţiunile enumerate la paragraful C.

„Orinentarea Politică a Ardelenilor"

— Articolele D-lui V. Goldiş —

D-l Vasile Goldiş continuă, în ziarul **Dacia**, seriă articolelor sale asupra orientărei politice a Ardelenilor.

D-sa arată cum s'a amestecat partidul naţional în luptele politice din vechiul regat, făcând aceasta cu riscul distrugerei solidarităţei naţiunei române din Ardeal, cu acela al desbinărei sale şi cu sacrificarea chiar a celor mai superioare interese de stat.

„Solidaritatea politică a ardelenilor zice d-l Goldiş avea două condiţiid e căpeteniă Inainte de toate programul de la Alba-Iulia. Orice abatere dela acest program trebuia să producă deabinarea. A doua condiţie era, ca Arealul să nu se amestece în luptele partidelor din vechiul Regat. In chipul acesta ne-am salvat solidatritatea naţională şi înainte de unire. Faţă de unguri aveam un program, care ne unea pe toţi iar faţă le fraţii din vechiul reagt isbutisem să stabilim principiul neutralităţei desăvârşite. Pe toţi românii din România îi socoteam fraţi deopotrivă iubiţi ei de altă partecu respectul cuvenit, iar şi cu toată bărbăţia am respins toate încercările de a ne câştiga pentru unul ori pentru altul din partidele lor. Căci se făcuseră asemenea încercări. Era şi acum, după unire, evident, că îndată ce ardelenii ivor lua parte la luptele dintre partidele vechiului regat, sprijinind pe unii şi combătând pe alţii, pe tema aceasta înşişi ardelenii se vor diviza, iar partidele din vechiul regat vor năpădi şi ele în Ardeal, provocând confuzie şi desbinare".

Arătând apoi cvă Parlamentul din 1919 a devenit mormântul solidarităţii ardeleneşti, d-l Goldiş adăogă:

„Spuneam că această solidaritate avea două condiţii: programul de la Alba-Iulia şi neamestecul nostru în luptele partidelor din vechiul regat. In primul parlament al României întregite amândouă aceste condiţii au fost lezate.

„In articolul I al hotărârilor de la Alba-Iulia se spunea: „Adunarea naţională proclamă în leosebi dreptul inalienabil al naţiunei române la întreg Banatul cuprin între râurile Mureş, Tisa şi Dunăre".

„Or, conferinţa dela Paris, în tratatul de pace, pe care ni-l impunea, nu aducea numai stârbirea suveranităţei noastre naţionale, dar ne sfâşia Banatul, din care, fără nici o justificare partea cea mai bogată o dădea sârbilor. Toţi ardelenii eratu revoltaţi. In consiliul de miniştrii ţinut în vare anului 1919 la Sinaia sub preşidenţia Regelui, după d. Ion I. C. Brătianu careşi dădea demisia, fiindcă nu putea să iscălească tratatul ce ni se impunea, a luat cuvântul d. Iuliu Maniu, care a fost anume chemat la această şedinţă a Consiliului şi a declarat că: „este absolută imposibilitatea de a iscăli acest tratat şi că mai vârtos vreun ardelean n'ar putea niciodată să-l iscălească".

„După câteva luni de zile ardeleanul d. Alex. Vaida, cu ştirea şi asentimentul d-lui Iuliu Maniu, formează guvernul, care avea să iscălească tratatul de pace, atât de umilitor şi atât de vătămător impus României"

Apoi, mai departe:

„Jertfirea Banatului de către ardeleni şi nesocotirea nepetită acum a hotărârilor dela Alba-Iulia amîgnit adânc nu numai pe românii bănăţeni, producând astfel a doua desbinare a forţelor politice ardeleneşti, dar a început să îngrijoreze şi o mare parte dintre celelalţi ardeleni cari ţineau şi ei la integritatea Banatului şi mai vârtos la sfinţenia programului dela Alba-Iulia şi la corectitudinea conducătorilor politici ai Ardealului, iar ura inexplicabilă şi atacurile violente tle unora dintre deputaţii ardeleni contra partidului liberal-naţional lin vechiul regat, fără ca conducerea partidului să-i fi dezavuat, sfărma acum lefinitiv şi a loua condiţie a solidarităţei Ardealului, neamestecul nostru în luptele partidelor din vechiul regat".

In cel le-al treilea articol, d-l Goldiş se întreabă dacă e posibilă constituirea blocului ardelenesc şi răspunde, între altele:

„Dacă-i posibil ca partiul naţional să formeze bloc cu partidul ţărănesc din vechiul regat, cu acela din Basarabia, cu partidul unirii din Bucovina, cu cel naţionalist demoerat al d-lui Iorga şi cu d. dr. Lupu, având un comun comitet de delegaţi, pentru ce oare partidul naţional din Ardeal nu ar putea constitui un bloc cu ardelenii din partidul poporului şi cu ceî din partidul liberal cu ţărăniştii ardeleni, chiar cu socialiştii, având cu toţi aceştia un comun comitet de delegaţi în scopul de a arunca în cumpăna politică întreaga forţă a Ardealului pentru desăvârşirea fericită a unirei? Dacă d-nii Iuliu Maniu şi dr. Al. Vaida pot să stea alături în blocul Federaţiei cu Mişa Vasiescu dela Lipova şi cu Medrea Crişan din Găvoşdia, de ce nu ar putea să stea alături în blocul ardelenesc cu liberalul dr. Nic Zigre dela Oradia ori cu averesca nul dr. N. Comşa din Sibiu? Ori se poate crede cineva pe aceşti din urmă mai răi patrioţi, decât pe cei dintâiu?...

...„Şi în viaţa politică a României întregite ce va face alcest „bloca delenesc"? Mi se pune întrebărea Răspund: ei va coiabora cu guvernul ţărei pentru desăvârşirea unirii. Cu oricare guvern? Da, cu orcare guvern, care va primi condiţiile, pe cari blocul le va socoti necesare pentru liniştirea Arelalului, pentru înfrăţirea românilor de pretutindeni, pentru desăvârşirea unirei. Nu cred şi nu vreau să cred, că în ţara Românească ar exista partide politice, cari să vrea răul acestei ţări".

Ca încheiere a articolelor d-sale, d-l Goldiş se ocupă de o chestie personală, aceea de a lămuri pe cei ce afirmă că d-sa e membru al partidului liberal.

„Sunt încă membru al partidului naţional, ice d-sa membru al partidului naţional. Incă. Fiindcă aud, că vreau să mă excomunice. Nu face nimic. Istoria cunoaşt emulţi foarte buni oneşti, pe cari papii i-au excomunicat. Nu sunt liberal, dar nu urăsc partidul liberal, cum nu urăsc nici un partid din Ţara Românească. Am ciar multe simpatii pentru partidul liberal, fiindcă ştiu cât de mult bine a făcut acest partid neamului românesc şi cred că va mai face şi în vitor. Asta nu vrea să zică, că aş trage la îndoială meritele şi patriatismul celorlalte partide din ţară. Şi, oameni fiind, vor fi mai greşind şi unii şi alţii. Tu însă, bietul lut muritor nu osândi, să nu fii osândit.

---

tervenia conflictul nostru cu Conferenţa pe tema Convenţiei minorităţilor din tratatul cu Austria, ea ar fi şi fost încă de atunci rezolvată Conflictul acesta a amânat însă rezolvarea până la aplanarea lui, când, intervenind şi alte fapte noui în sprijinul soluţionarii ei în favorul nostru, chestiunea Basarabiei a fost resolvată în împrejurările şi condiţiile cunoscute.

■

Cu rezolvarea chestiunii basarabene, problema teritorială română la Conferenţa de Pace a fost, Doamnelor şi Domnilor, încheiată. Noua Românie, a unităţii naţionale, fu, cu aceasta, şi de drept, nu numai de fapt, constituită. Opera mare şi grea de consolidare, spre a menţine şi asigura drepturile noastre seculare câştigate prin uriaşa jertfă de sânge a milioane de suflete, putea începe. Şi la aceasta operă, de a cărei importanţă şi necesitate suntem cu toţii convinşi, dar la a cărei întruchipare nu lucrăm încă cu râvna şi solidaritatea trebuioare, la această operă, zic, amicii buni şi iubitorii sinceri ai poporului român sunt alături de noi, Căci, atunci când fu vorba să începem, aci, în noile teritorii ale Daciei superioare, refacerea vieţei noastre culturale în spiritul latin al rasei, — cei dintâi cari răspunseră apelului nostru de colaborare au fost ilustrii profesori francezi pe cari azi avem fericirea de a-i sărbători în mijlocul nostru.

După d-nii Jannel şi Guiard, d-l de Martonne este al treilea representant al Franţei culturale venit să pună comoara frumoasei sale învăţături şia neobositei sale râvne în serviciul progresului ştienţific şi morai al Universităţii noastre. Fără pic de presumţie pentru tot cea ce a făcut în interesul causei române, d-sa lucrează azi între noi, la cursuri, la conferenţe, la lucrări practice şi la escursii. cu acelaş desinteres personal, şi devotament pentru ştiinţă, cu care a cercetat şi studiat ani de-arândul, în societatea căror-va amici neştiut de nime alţii, munţii, văile şi şesurile pământului românesc.

Opera începută sub astfel de auspicii va duce, negreşit, la bun sfârşit. Cu concursul unor asemenea eminenţi colaboratori, vom ajunge să întemeiem şi să organizăm mai curând de cât credem, nouă viaţă culturală latină pe care să se poată răzima vitorul, asigurat, al Statului român. Şi D-zeu va da muncitorilor zelori şi pricepuţi în ogorul patriei noastre, satisfacţia de a vedea şi gusta înşi-şi roadele străduinţelor lor. Atunci d-l de Martonne nu va mai avea surprisa de-a fi întâmpinat, la cel întâiu pas făcut pe pământul românesc, cu vorbele de reproş la adresa Franţiei cu care l-a întâmpinat acum un biet tinăr rătăcit în ignoranţa sa, ci va fi întâmpinat, la tot pasul, de cuvintele pline de gratitudine la adresa patriei sale, pe care cunoştinţa exactă şi amănunţită a întâmplărilor vremilor noastre, o va sădi în sufletul noii generaţii a României intregite.

Alex. Lapedatu.

— Dar băncile?

Da. Sunt vesel, că mi s'a făcut onoarea de a fi cooptat în consiliile de administrație la câteva. Nu știu, întrucât ar fi liberale. La una alături de d. Const. Brătianu am văzut pe onorabilul d. Blank, la alta alături de prințul Știrbey stă d. Mitilineu, despre care aud că ar fi margilomanisth, la o treia mă aflu sunt președinția d-lui Take Ionescu și absolut nu pot să știu, întru cât toți acești domni și români cinstiți și-ar fi vândut liberalilor conștiințele lor. Ori membri din consiliile de administrațiune la Banca Agrară și Banca Comercială din Cluj sau cei dela Albina din Sibiu sunt suflete vândute?

Încât privește însă veniturile mele dela bănci, iată declar, că toate tantiemele mele le dau bucuros în schimb pentru tantiemele, pe cari le va primi prietenul meu d. dr. Ștefan Cicio-Pop dela Banca Românească, dar și mai bucuros le dau în schimb pentru acelea, pe cari le primește amicul meu d. dr. A. Vaida dela cea mai puternică bancă a țării românești, dela banca Marmorosch, Blank et Comp., unde d-sa stă foarte liniștit alături și sub președinția liberalului d. Al. Constantinescu

nu fel de pensie. Ne punem acum întrebarea dacă dată fiind diferența de preț a anului la noi și în alte state, nu cumva cea mai mare parte din aur este trecută în mod clandestin granița.

De sigur că da n'acreat-o numai pentru că la noi un există o industrie de giuvaericale și arărie, căci în acest caz nu numai că aurul nostru ar rămâne aici la noi, sub diferite forme, dar el ar avea un debușeu pe piața românească și prețul urcându-se, nici anomalia de la Brad nu ar mai exista.

Am mai putut face încă constatarea că chiar prin recomandația unor organe superioare ale statului, s'a luat dispoziția pentru reînființarea sindicatelor roșli, sau că cel puțin propagandiștii acestora se sprijină pe concursul dat de unele ordine venite din Cluj, distrugându-se astfel activitatea sindicatelor naționale, înființate cu ocazia grevel generale de către muncitorii români, pentru a contrabalansa acțiunea de distrugere a roșiilor străini.

Astfel prin pretorul Joe Gherman spune că trimisul de la centru — un oare care evreu Lazarovici — a fost prins cu broșuri și calendare bolșevice, care le-a confiscat și înaintat Prefecturei Deva.

Ne miră că atare indivizi pot fi încredințați și recomandați chiar de către organele superioare de administrație și că nu se ține socoteală că acum de curând, s'a votat legea asociațiilor muncitorești, care oprește formar a de organizații roșii, galbene și mai știu eu de ce culoare.

Al. Mânciulescu
profesor, Deva.

Criza de lucru dela minele de aur din Ardeal

Frecările dintre conducerea Societății „12 Apostoli" din Brad și muncitorii mineri, de și au dat naștere la atâtea mișcări și nemulțumiri, totuși chestiunea a rămas până acum fără nici o soluțiune.

Sunt sute de muncitori care au rămas fără lucru, fie din cauza grevei generale, fie din cauza că societatea neputând suporta cheltuelile, a trebuit să concedieze o parte din lucrători, deoarece după cum se vede din datele de mai jos, dela 1918 și până astăzi, societatea lucrează numai cu deficit.

Dau în tabloul de mai jos numai datele — extrase din registrele societățel — pe ultimele 3 luni, cu constatarea că deficitul are cam aceleași proporții pe tot timpul dela 1918 încoace:

	1921 Januar	Februar	Martie
Producția în aur brut	54.890 kgr.	56.917 kgr.	48.637 kgr.
Anual s'a vândut cu	1096.024 Lei	1134.629 Lei	97113 Lei
Cheltueli	1762.732 Lei	1470.834 Lei	1566.043 Lei
Deficit	666.708 Lei	336.255 Lei	594.915 Lei

desigur că rău trebue căutat în prețul prea mic hotărît de guvern pentru aur, care este abea 27000 lei pentru kilogram, când pe piața mondială el se vinde între 40—50000 lei kgr.

De sigur că dacă de piața mondială aurul are prețul de mai sus, aceasta este din cauza că muncitorii pretind lefuri mari.

Ori, plata muncitorilor la noi nu este mai mică și deci se înțelege ușor că societatea cu prețul ce capătă pe produsul ei, neputând acoperi cheltuelile, este nevoită să concedieze lucrătorii și nu este exclusă nici posibilitatea ca în scurtă vreme, lucrul să înceteze definitiv.

Aceasta rezultă și din datele de mai jos, din care se vede că față cu prețul de pe piața mondială, prețul ce societatea obține pentru aur, este atât de redus și că cheltuelile făcute cu extragerea fiind cu mult mai mari decât câștigul, a forții ori, societatea va trebui să înceteze lucrul.

Așa în lunile Ianuar, Februar, Martie și Aprilie 1921 cheltuelile de extragere a unui kilogram de aur variază între 30—35000 lei și statul cumpără aurul cu 27 mii lei kilogramul pe când în străinătate în acest interval prețul a variat între 40—50000 lei per kilogram.

Este de notat că directorul minelor a vorbit personal cu secretarul general alindustriei în această chestiune și că a înaintat mai multe cereri în acelaș scop, către ministerele industriei și finanțelor. Toate aceste intervenții au rămas însă fără nici un rezultat. Este sigur că atâta vreme cât guvernele nu vor înțelege că o industrie nu poate exista decât atunci când produsul ei este plătit cel puțin atât cât să acopere cheltuelile făcute pentru a obține acel produs, nu se poate ajunge la o aplanare a conflictelor dintre muncă și capital. Căci, sau fixezi prețul aurului la 27000 lei kgr. și normezi și plata muncei așă ca ea să nu treacă peste această sumă, sau dacă prețul muncei este altul, atunci distrugi capitalul și deci industria, stabilindu-i prețul anului sub costul producției. Din cele auzite dela muncitori mai rezultă că, atunci când se dă peste vine mai puternice de aur, ele se astupă și nu se exploatează. Fie că aceasta se face din cauza lipsei de capital, cum afirmă direcțiunea, fie că se face din cauza că societatea fiind străină, tot mai visează revenirea domniei trecute, rezervând aurul pentru a fi exploatat numai atunci — cum cred eu — o singură soluție există și anume:

Dacă Societate nu are capital atunci să se refacă fie prin emitere de noi acțiuni, fie în alt mod care să asigure funcționarea, căci în acest fel de industrie, este absolut necesar un capital mare, de oarece pot trece luni de zile în care se lucrează cu perderi, până ce dându-se de o vână mai bogată în aur, se scot și cheltuelile din trecut și beneficii.

Pentru a suporta însă acele cheltueli este absolut necesar să fie un capital mare învestit în întreprindere.

Funcționarea băilor nu poate înceta căci în acel caz întreaga populație a acelei regiuni sterpe, care populațiune își câștigă existența numai în mine, ar rămâne pe drumuri.

Ori cum s'ar prezenta chestiunea, pentru a nu mai fi astupate vinele de aur ce se descoper, este absolută nevoe ca statul să-și impună controlul său și aceasta nu se poate face altfel decât obligând societatea să aibă cel puțin patru ingineri români la diferitele băi auriifere în exploatare acum, în această regiune. Mai rezultă din declarațiile muncitorilor, că s'au îndepărtat din serviciu numai românii și ceia ce este mai trist, s'au concediat lucrători cu peste 30 ani de serviciu infirmi și cu câte 6—8 copii, care nu primesc

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Național

Marți: *Frumoasa Aventură.*
Joi: Festival *„Clubul Academic".*
Sâmbătă:
ROMANȚIOȘII (premieră) comedie în trei acte de Ed. Rostnd, Trad. de Mircea, Dem. Rădulescu în versuri, cu D-ra Jeana Popovici și D-nii Papă Stănescu, Meamțu, Savy, Virgil Vasilescu, Potcoavă, în rolurile principale.
Duminecă: *Frumoasa Aventură.* (matineu).
Seara: *Romanțioșii.*

Atențiune!

Unde te duci camarade?
Unde??
La „Regele Pârjoalelor" din Strada Elisabeta unde vreau să mânânc pârjoale și să beau o sticlă de vin bun.
Dece?
Pentrucă numai la ei se poate găsi în fiecare zi carne proaspătă de porc, din care prepară renumitele pârjoale.
Telefon 13-64. 678

Atențiune!

Germanii au oprit exportul pentru România

Citim în *Izbânda* următoarea corespondență din Iași:

Mai mulți angrosiști din localitate care au depus însemnate sume de bani la băncile din Germauia, au fost înștiințați a-și retrage sumele depuse, întrucât mărfurile comandate la diferite fabrici germane, nu se mai expediază în România.

Am avut ocaziunea de a citi o corespondență primită de către unul din cei mai mari angrosiști din localitate din care rezultă următoarele:

In urma faptului că guvernul nostru a impus taxa de 30 la sută asupra mărfurilor germane, Germania a decis să nu mai exporte mărfuri pentru România.

Unii fabricanți arată categoric că aceasta se datorește măsurei luate de guvernul nostru. Ei avizează clienților lor ca să-și ridice sumele depuse la bănci.

Alți fabricanți germani comunică angrosiștilor din Iași că la prețurile convenite, să adauge și taxa ce s'a pus de guvernul nostru asupra mărfurilor germane, în caz contrar nu vor expedia mărfurile comandate.

Din convorbirile avute cu angrosiștii din Iași, mai pot comunica următoarele:

Mărfurile ce au intrat din Germania în special articole technice, industriale și de ferărie, au provocat o scădere de prețuri de 30—40 la sută față de prețurile existente.

Tot asemenea și prețurile pentru diverse materii și fabricate germane.

Angrosiștii ieșeni prevăd următoarele:

Germania refuzând a furniza României mărfurile comandate de diverși angrosiști vor desface aceste mărfuri în țările cari nu șu creiat impozitul cerut de Aliați, iar acestea le vor desface în România cu prețuri mult mai mari decât cele cu cari au fost oferite pe germani.

Chestiunea aceasta este viu discutată în lumea comercială din Iași.

ȘTIRI DE PESTE HOTARE

Simpatii engleze pentru Ungarii
Ce declară contele Andrassy

Contele Andrassy, în adunarea națională de la 5 April a mulțumit acelor membri din camera comunelor și camera lorzilor, acre s'au exprimat, cu simpatie privitor la trecutul Ungariei și au declarat că viitorul Ungariei prezintă speranță. Andrassy ia cu bucurie cu noștință de variațiunea opiniei publice engleze privitoare la injustiția tratatului din Trianon și starea foarte critică a situațiunei și circumstanțelor în Ungaria. După cum se oate afirma cu plăcere, în desbaterea camerei comunelor, opiniunea publică engleză aprobă politica viitoare externă. Printre aspirațiunile acestei politici nu se poate nota nici o sete de cuceriri prin ularea armelor. Ungaria are nevoie de puce, țara este obosită și cunoaște prea bine pericolele unui război. Ridicând încă odată din nou armele ar însemna ruina pentru Ungaria mutilată. Aspirațiunea noastră este apărarea drepturilor minorităților naționale în părțile separate și păstrarea întregirei unei culturi și simțiminte cu frații noștri din Ceho-Slovacia, România și Jugo-Slavia.

Avem nevoe să vedem acordată apărarea minorităților în terieorile detașate, dorim comunitatea de cultură și sentimente în cuprinsul întregei rase ungare, și protestăm în potriva străduințelor de a contopi frații noștri cu popoarele străine

America se ocupă de datornici săi.

„Le Temps" afirmă că guvernul american a invitat Anglia să reînceapă tratativele pentru consolidarea datoriei sale în Statele Unite. O conferință, tot în acest scop. va fi convocată și cu alte națiuni, debitoare pieței americane.

Tratative franco-ruse?

„Novo Vremia" aduce știrea că la Paris circulă zvonul după care guvernul francez ar intenționa să înceapă tratative cu uvgernul sovietic pentru recunașterea oficială a acestuia.

Condițiile începerei tratativelor ar fi ca Rusia să recunoască toate datoriile ei către Franța.

Până în prezent nu s'a dat nici o desmințire oficială acestor svonuri.

Greva marinarilor americani

Marniarii de comerț americani sunt nemulțumiți de reducerea de 15 la sută operată asupra salariilor lor. Ei au încetat orice muncă, paralizând astfel mișcarea în portul New-York. Mecanicii nu s'au alăturat greviștilor, dar au primit mișcarea cu simpatie. Dacă nu va interveni un aranjament, nici un vapor american nu va putea luua largul mării.

Ungurii se declară anticarliști

„Le Temps" află din Budapesta:

Presa ungară comentând o informație după care mica antantă s'ar pregăti ca să-și strângă legăturile ei de alianță în contra Ungariei, declară că toți factorii responsabili ai politicei ungare au fost de acord, din ziua sosirei lui Carol în Ungaria, pentru a cere ca regele să părăsească terieoriul țării. Această hotărâre a fost luată imediat, susțin ziarele, în afară de orice presiune din afară.

Pe de altă parte „Pester Lloyd" sprijinindu-se pe știri din izvor autorizat, afirmă că guvernul din Budapesta n'a primit ultimatul, despre s'a vorbit, ai micei antante și că regele Carol a plecat înainte de ziua care a fost fixată ca dată a expedierei acestui ultimat.

Cetiți „Infrățirea"

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la 22 CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

O FUNCȚIONARA din regat care cunoaște limbile germană și franceză caută post la ori ce instituție. Adresa la Adm. ziarului Infrățirea.

DAKURI DE NUNTĂ (trusouri), albituri pentru domni și dame confecționează eftin și punctuos Sidonia Kornis Cluj, Strada Regina Maria 14, etaj.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE un loc de casă (cca 1 jugăr) în mijlocul orașului, cu edificii noi, local de fabrică cu etagiu. Potrivit pentru hotel, uzină. Deslușiri mai detailate la Dr. Bernád, advocat, Cluj, Calea Victoriei No. 19. 676

DE VÂNZARE 400 OI cu mieii după ele. Ioan Herța p. u. Vidrasău Ungheni (Nyárádtő). 629

DE VÂNZARE o armă de vânătoare cu trei țevi 16/16/8. Fără cocoașe vizir automat în stare nouă. Ase adresa la ziar sub A.

DE VÂNZARE MAȘINĂ DE TREBRAT cu 6 HP. sistem Máv. cu maser de bătut trifoi. Informații se dau la intendentul palatului Bánffy din Piața Unirei.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsește de vânzare la toți vânzatorii ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

LOCOMOBILĂ de cca 40 H. P. fabricație germană și o vânturătoare de 4 cai, de vânzare eftin. Se pot vedea la Fabrica de piele str. Aprinjoarelor 1 (Gyufagyár-u.) 604

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

CUMPĂR TIPOGRAFIE, complectă cu mașini plane sau rotative și aparate de turnat. Adresa la ziar sub E. V.

CAFEA TURCEASCĂ. De vânzare o mașină de rișnit cafea turcească. Se poate întrebuința cu forță motorică și cu mâna. Informații la Administrația ziarului Infrățirea sub „Motor".

Închirieri:

CAMERĂ MOBILATĂ caut în centru plătesc preț bun. Adresa la ziar sub „Răzor".

CAMERĂ mobilată caută funcționar pe lângă plată bună. Ofertele în scris se vor adresa administrației ziarului Infrățirea sub „Cameră"

Diverse:

IN SALONUL de modă pentru pălării de dame „FRIEDMANN" Calea Regele Ferdinand No. 4 Etaj, să primesc inscrieri pentru CURSUL DE MODISTE, care se va începe în zilele prime ale lunei Mai. Cursul va ținea 2 luni. 664

ARANJEZ în mod artistic parcuri cu diferite flori din cele mai frumoase Radu Schultz grădinar.

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piata Unirei No. 5.**

Ministerul Lucrărilor Publice Direcțiunea de Poduri și Șosele din Transilvania, Banat și p. Ungurene.

No. 2610—1921.

Publicațiune.

Direcțiunea de Poduri și Șosele din Transilvania, publică concurs pentru transportarea pietrișului necesar pe șoselele naționale din județul Timiș-Torontal, Arad, Cojocna, Maramureș pe anul 1921.

Ofertele sigilate se vor înainta până la orele 11 a. m. în zilele de:

25 Maiu pentru județul Timiș-Torontal,
25 Maiu pentru județul Arad,
27 Maiu peutru județul Cojocna,
6 Iunie pentru județul Maramureș.

Ofertele cari sunt până la 100.000 Lei se vor înainta respectivelor servicii edile și anume:

pentru județul Timiș-Torontal — Timișoara,
pentru județul Arad — Arad,
pentru județul Cojocna — Cluj,
pentru județul Maramureș — Sighet

sau la Direcțiunea de Poduri și Șosele Cluj, Strada Berde Mozes 2.

Ofertele mai mari ca 100.000 Lei se vor înainta numai la Direcțiunea din Cluj.

Ofertele se pot face pentru cantitatea întreagă a materialului de impetruit sau pe sectoare și cantități mici.

La ofertă se va anexa recepisa despre deponarea a 5% din suma ofertă, care servește ca garanție. Se vor putea depune și efecte garantate de stat ca garanții.

Ofertele se vor deschide la orele 11 ziua și luna specificată mai sus.

La licitație pot fi presenți oferenții sau reprezentanții lor.

Lucrările și condițiunile să pot vedea la Direcțiunea de Poduri și Șosele sau la respectivele servicii edile, unde se vor putea primi eventualele lămuri la serviciul edil se poate primi modelul de ofert.

Intreprinzătorul la la cunoștință că cantitatea de pietriș prescris se poate reduce până la 50%.

Cluj, la 7 Mai 1921. 675

Avis.

La Atelierul de construcțiuni apicole al statului din Cluj, Str. Mészáros No. 2, se află de vânzare, coșnițe sistematice de una sau 3 familii, precum și alte unelte apistice. Asemenea după comandă se poate face ori ce fel de sistem de coșnițe cu prețuri moderate.

Pentru informațiuni doritorii se vor adresa Direcțiunei atelierului Apicol.

540 Direcția Agriculturii.

MARE REVOLUȚIE

în prețurile articolelor de coloniale au sosit dela Galați și se vând cu cele mai reduse prețuri:

Sardele franceze mari cutia		Lei 27
„ portugeze cutia dela 7 la 14		
Tohn cutia		Lei 12
Cafea Santos	Kgr.	„ 25
Orez indian	„	„ 11
Masline Voilo	„	„ 30
Unt de lemn Francez	„	„ 60
Macaroane	„	„ 15
Rahat cu fisticuri	„	„ 36
Halva de Smirna	„	„ 45
Salam de Sibiu	„	„ 90
Bonboane Zamfirescu		„ L. 80 și 90
Icre negre 10 Deca		Lei 60

Bonboane Riegler, Capșa, Portocale de Jaffa pentru dulceață și dessert, Vinuri superioare de Arad, Baron Kemény, Licheruri indigene și streine, Șampanii indigene și streine.

Ella Goldfarb
Delicatesse
Str. Universității No. 1, Cluj.

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

MARE EXPOZIȚIE 9
la magazinul de modă
Lörincz și Tóth
Cluj, Piața Unirii No. 8.

Casa de împrumut pe amanet soc. anonimă Hală de vânzare și Comision Cluj, Calea Victoriei 35

Mare licitație

de tablouri, miniature, mobile, anticități, porcelanuri, aur, argint, bijuterii, covoare etc. dela 12 Maiu a. c. până la 15 Maiu în fiecare zi dela 9—1 și dela 3—6. Expoziție permanentă. Până la 12 Maiu primim obiecte spre licitație.

Direcțiunea.

Reclama 400 671

Cafeneaua „Transilvania"
Str. N. Iorga No. 4

Renovată și aranjată luxuos oferă publicului consumațiunea cea mai gustuoasă pe lângă un serviciu culant și prețuri moderate. CAFEA CU LAPTE DE BIVOLIȚĂ, ceaiu, tea, licheruri, gustări reci etc. 450

---

10 Lei

Zefir de lână
ciorapi de damă

Magazinul DICK

Cluj, Strada Regina Maria No. 5.
155

„Națională"

Societate Generală de asigurare din București a înființat în Cluj, reprezentanță sa generală pentru Ardeal, Crișana, Satu-Mare și Maramureș.

Asigurând contra incendiului, grindinei, transporturi, accidente și viață în toate combinațiunile.

SEDIUL IN CLUJ, Streda Regina Maria No. 8.
Clădirea proprie, fostă „Banca Centrală". 639

Transporturi de mărfuri
Curse cu automobile

în ori ce direcție execută
346 cu prețuri convenabile:]

Emil Blaga

CLUJ, Piața Ștefan-cel-Mare No. 7.
Telefon 2-70. Telefon 2-70.

Librăria Boroș

Cluj, Calea Regele Ferdinand 2. Telefon 10-83

A sosit o mare cantitate de Registre și rechizite de birou. Tipărituri cu prețuri eftine. 578

1 litră cerneală „Pelican" .	Lei	35·—
1 cutie agrafe	Lei	6·50
1000 buc. plicuri oficiale No. 46	Lei	136·—
1000 coale hârtii de scris Velină	Lei	280·—
1000 coale hârtii de scris concept	Lei	200·—

Instalații de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparații de mașini de scris și cusut executa cu preț convenabil:
La Intreprinderea Electrotechnică și mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Becuri electrice „TUNGSRAM" precum și materiale cu preț redus. □□ Intreprinderi și pentru provincie.

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 77
PENTRU
MICA PUBLICITATE

„AGRICOLA"

Societate anonimă de asigurări generale București.

*

Reprezentanța Generală pentru Transilvania, Maramureș și Crișana
Cluj, Str. Iorga No. 11

668

SE CAUTĂ:

1 practicant posedând limba română, ungară și în scris. □□ 1 portar căsătorit vorbind românește.

PREȚURI SURPRINZĂTOARE DE REDUSE!

La
Diamandstein și Moskovics
Cluj, Calea Regele Ferdinand No 25.

598

3 Mtr. stofe pentru un rând de haine .	Lei 270·—
1 Rând de haine confecționate în 48 oare după măsura	Lei 800·—
1 Rând haine bărbătești gata	Lei 550·—

Asemenea au sosit paltoane și costume p. dame model Wienez.

Tinerețea și plăcerile ei le veți păstra dacă veți folosi renumitul spirt menthol

Depozit principal 44
Drogueria ROZSA
Cluj (Kolozsvár), Piața Unirii No. 26 (fost Mátyás király-tér).

„Transylvania"

Câteva picături după masă înlesnesc digestiunea. Folosit pentru masaj întărește și înviorează. □□□□□□□□□
Se află de vânzare ori unde!

LA „MAGAZINUL BARZA"

1 rochie de stofă de lână dela 250 Lei 1 palton de lână curată pentru dame dela 430 Lei, 1 costum de lână curată pentru dame fazonul cel mai nou dela 600 Lei in sus. 52

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Associati Croitori Români
PETRICAS, AIUDEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.
CROITORI de haine bărbătești și militare Cluj, Str. Memorandului No. 8.

Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase.
Depozit de stofe.
619

HOTEL NEW-YORK

Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză și Ungară. - Supeuri după spectacol.
329

Cafea diferite specialități; prajită, crudă, macinata, cacao diferite calitati, ceaiu, zahar și diferite mărfuri se găsesc în prețuri avantajoase la Magazinul
„ATLANTICA"
Fratii Pop Cluj
Calea Reg. Ferdinand 1.

FRAȚII UNGAR

prima măcelărie și cârnățărie în Cluj, Strada Regina Maria No. 48.
516

Zilnic se capătă cărnuri proaspete, calitatea primă. Șuncă, cârnați de Debrețin, mezeluri, slăninuri afumate și fierte, untură topită acasă. Serviciu culant și prețurii moderate.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în urmatoarele locuri:

La *Friedmann* Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Nővérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piața Unirii.

La 1 Mai sa deschis grădina de vară
„VICTORIA"
Str. General Grigorescu (fost Donáth-ut) No. 36.

Cel mai potrivit loc de a petrece timpul. Totfelul de mâncări reci și calde. Vinuri și beuturi speciale.
Serviciu prompt. Prețuri eftine.
660 Rog sprinjinul Onor. Public.

Se coasă și brodeaza
(Kulberstikerei) după jurnal de modă la:
salonul de brodărie
și împrimărie de modele
658
Cluj, str. Mori (Malom) 12 et. I.

BODEGA ȘI DELICATESSE
Ludovic Balázsi
Str. N. Iorga No. 2.
655

Vinuri de butelii, țuică, bere. Gustări alese și aperitive. Prețuri moderate, serviciu culant.

Nu intrati în alte magazine, inainte de a cerceta firma
Filip Eisenstädter
(fost Lakatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.

Izvorul cel mai bun de cumpărat articole mărunte, brodate, galantere, istrumente musicale, jucării pentru copii, articole de lux și de bucătărie.
474 SEPARAT VÂNZARE EN GROS.

Bela Sánta Intreprindere de asphalt și beton
Cluj, Str. Mikó No. 8.

Intreprinde pe lângă cea mai mare garanție: uscarea radicală a pereților umezi din orice încăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruțabile, curți și magasii.
Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace. 29

Bănci, fabricanți, industriași,
comercianți cari au nevoe de
Contabili,
corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc.
pot găsi adresându-se
ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

Filiala Luca P. Niculescu

14

La Hora Țărănească. Palatul Fehér-Bárány Cluj.

Oferă onoratei sale clientele cu prețurile cele mai reduse posibil un nou transport de mărfuri sosite ca și restul de articole ce se află in magazin cu prețuri de reclamă

Stofă Lână curată	120	Lei Mtr.	Prosope Bucata	15	Lei Mtr.	Velură Belgiană	60	Lei Mtr.
Stofă Lână curată	75	„ „	Prosope Bucata	20	„ „	Glot toate culorile	18	„ „
Meselin Lână curată 80 lat.	63	„ „	Prosope Bucata	30	„ „	Stofe pentru haine Bărbătești		
Meselin Delen 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	16	„ „	calitate I. 150 lat. . . .	180	„ „
Stambă (Carton) 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	18	„ „	Postav de haine 140 lat. .	140	„ „
Stambă (Carton)	12	„ „	Pânză jolj 80 lat.	20	„ „			

Vânzare en gros și en detail. ●●● **Sosesc zilnic transporturi noi**

Tipărit cu mașina rotativă a Institutului de arte grafice „Cosinzeana" Cluj, str. Universității Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 217 — Opt Pagini 50 bani Opt Pagini — Vineri 13 Mai 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

O lecție de naționalism pentru „Patria"

După alegerea de la Soroca, unde d-l C. Stere fusese ales cu 36.000 de voturi, cine s'a bucurat mai îndelung, mai pe față și mai sgomotos de acest formidabil succes al „democrației" a fost, de sigur, „Patria", organul partidului național-român, și, deci, — s'ar zice, — organul conștiinței naționale din Ardeal. Zece, cincisprezece, ba douăzeci de zile în șir, voturile d-lui Stere au fost numărate și răsnumărate, pipăite și savurate, în cât foarte ușor s'ar fi crezut că Soroca s'a mutat în Ardeal, undeva, prin apropierea Blajului, iar d-l Stere n'ar fi fost de cât unul dintre cei cari au votat și au iscălit hotărârile și programul de la Alba-Iulia. *36.000 la număr*, — admiră, aplaudă și închină-te, Ardeal, — voturile d-lui Stere au fost socotite la un loc cu voturile Federației, și nimeni nu putea să mai lege două vorbe liniștite cu ziarul partidului național care, fericit de așa lovitură, ne prezinta în fiecare zi un bilanț electoral din care beneficiul Federației răsăria așa de evident, așa de net și așa de zdrobitor pentru „oligarhie".

Atitudinea din timpul neutralității? Rămânerea sub ocupația și apariția „Luminei", pentruca, la urmă, după pacea d-lui Marghiloman, să răsari la Iași și la Chișinău încercând să sfideze un vis care încă bătea din aripi în mijlocul tragediei noastre naționale? Toate acestea erau lucruri mărunte și lucruri de demult care nu mai puteau impresiona „sensibilitatea istorică" a democraților de la „Patria". Și de ce s'ar fi răscolit aceste dureroase lucruri uitate când cu 36.000 de voturi poți să înfrunți toate prejudecățile stupide ale naționalismului burghez?

Târziu de tot, în mijlocul discuțiilor pentru validare, „Patria" a fost nevoită să publice un comunicat al Federației care, și acela, se știe c'a fost impus de d-l Iorga ca o formulă de conciliere între democrația „Neamului Românesc" care înțelege uneori să fie și *națională* și între o altă democrație care înțelege să fie numai *socială*.

Dar comunicatul, — și nimic mai mult. Nici un rând din partea „Patriei" din care să vedem și noi ce anume crede partidul național despre un om al cărui „democratism" s'a simțit așa de bine sub regimul de ocupație al metodelor prusace și care, prin politica lui, a lucrat așa de mult pentru a pregăti victoria puterilor centrale.

Și nu ne-am mirat. Când Ardealul naționalist, prin d-l Vaida, fusese capabil să iscălească jertfirea Banatului, și când, mai pe urmă, primise să stea alături de toți aventurierii unei democrații antinaționale, de ce ne-am fi mirat că același Ardeal, urmând și mai departe politicianismul lui Vaida, încearcă să reabilitеze, azi, pe d-l Stere și mâine, poate și pe d-l Marghiloman?

Iată însă că d-l Stere, respins de Federație din pricina naționalismului d-lui Iorga, încearcă că formeze un nou partid țărănesc cu ajutorul Basarabiei. Și noul țărănism se anunță mai roșu, mai radical, mai revoluționar de cât țărănismul Federației care a început să fie un lucru foarte vechiu și foarte burghez. Și, dacă partidul se face, înțelegeți ce concurent vor avea în el toate acele partide „noui", — dar astăzi așa de vechi — cari s'au născut din exploatarea problemei agrare și care au făcut din țărănism ultima expresie a aspirațiilor noastre democratice.

Era foarte firesc, prin urmare, ca în fața „partidului care se pregătește" ridicând din Basarabia un nou steag de ură și de violență, d-l Iorga să reacționeze.

Și reacțiunea s'a produs prin articolul de aseară: *Un partid care se pregătește*, și care, trimis anume la „Patria", e o lecție de naționalism pentru concucerea de până acum a partidului național. Căci, vorbind despre încercările d-lui Stere de-a arbora steagul roșu deasupra țărănismului, d-l Iorga scrie: „Mă cred dator să dau o explicație, și s'o dau *aici*." *Aici*, adică în „Patria", organul partidului național, care s'a dovedit de o insensibilitate fără'adevăr istorică oridecâte ori a fost vorba de sentimentele noastre naționale.

Și că d-l Iorga a ținut să dea o lecție, o dovedesc rândurile de la sfârșitul articolului: „Păziți-vă, ardeleni, tabăra neagră s'a pus în mișcare cu steagul pe care a izbutit să-l fure din mâinile unora dintre ai noștri",

Ceia ce vrea să însemne: Păziți-vă, ardeleni, fiindcă d-l Vaida nu se păzește.

Comuniștii bulgari la Odesa

Delegația comuniștilor bulgari întorși din călătoria de studii făcută în Rusia sovietelor a rămas complect deziluzionată de cele ce a constatat. Ultima delegație, având în frunte pe Gherovoff întoarsă din Odesa a declarat prin șeful ei că în Rusia nu există comună, ci e o simplă stăpânire a unor bande de tâlhari.

Un alt fapt care i-a izvit pe delegații comuniști bulgari este acela că au fost siliți să schimbe pe cursul oficial o levă bulgară pe 7 ruble sovietice, în acelaș timp când kilogramul de pâine costă la Odesa 3000 de ruble.

Delegația „tovarășilor" bulgari a mai avut de suferit și arestări la „Cerezăceaică".

Unii din șefii comuniști bulgari, Gherovaff, ca și Kalizarski, cari voiau să se ducă la Charcov să vadă pe amicul lor Racovski, au fost arestați.

La sosirea Principilor

Capitala țării a sărbătorit cu sinceră bucurie sosirea principilor moștenitori. În urările vesele de bun venit și'n ovațiunile celei mai călduroase primiri, cei cari au avut fericirea să fie de față au reprezentat cu adevărat simțămintele neamului întreg. Iubirea pentru familia noastră domnitoare ne e adânc împlântată în suflete și rar s'a cunoscut în istorie o atât de strânsă legătură între popor și suveranii lui,

Cei cari au primit, de bună voiea lor, nu să se fălească ușuratic de-a fi în fruntea unui popor, ci să tremure zi de zi de grițile lui, să-i împărtășească bucuriile și durerile și să se știe veșnic primii chemați de a da îndrumări și singurii în drept a sancționa hotărâri de cari depinde viața țării, acela nu pot să nu ne fie scumpi inimii și socotiți ca cel mai puternic reazem al prosperității noastre. Crescut în această bună tradiție, Principele Carol, care a dat atâtea frumoase dovezi de priceput conducător și de inimos ostaș, vine astăzi să cimenteze și mai tare dinastia și să-i asigure continuitatea.

Aducându-ne o domniță din strălucita Eladă. El a urmat drumul neșovăitor al destinului neamului românesc, care se statornicește ca o luminoasă insulă a culturii mediterane pe țărmurile îndepărtate din preajma Carpaților Dunării și Mării Negre. În viitoarea noastră pereche regală, așa cum norocul ne-a hărăzit-o, noi vedem simbolul a ce suntem meniți să fim de-acum înainte. Adânc înrădăcinați în pământul, în care neam născut și având acum puternicul trup al unei țări mari și unite, trebue să ne săpăm făgașul individualității noastre sufletești, consecvent caracterelor etnice, pe cari le avem. Fără să pierdem foloasele împrumuturilor firești cu vecinii, ochii noștri privesc, din instinct, mai departe și sorb lacomi orice rază, care vine din strălucita lume latină, moștenitoare și răspânditoare a tot ce-a produs mai bun și mai nobil geniul uman pe binecuvântatele țărmuri ale Helespontului.

Darnica Atenă ne trimite azi o Elenă frumoasă, asemănătoare celei divine cântate de Omer dar, spre deosebire de aceea. Ea nu va pricinui certuri și lupte între papoare. ci va înfrăți urmașii aceleași civilizații, care se cere sporită prin toate forțele unite ale lor.

De-aceea, venirea Principilor moștenitori ne este semnalul intensificării singurei munci rodnice — și care-și vrea o anumită cale — pentru ca neamul nostru să aducă o cât mai mare contribuție la comoara culturii omenești.

Urarea voioasă de bun venit, ce le-o facem fericiților Principi, e cu atât mai adânc simțită și mai general împărtășită.

N. G. T.

Bogățiile noastre

Conferința savantului de Martonne ne-a dat prilejul să constatăm că nu ne cunoaștem și de aceea nu ne prețuim destul de mult țara. In adevăr, D-sa a dovedit cu date statistice unitatea armonică care prezidează la alcătuirea României-Mari. Pe când vecinele noastre: Serbia, Cehoslovacia, Austria, Ungaria, Bulgaria și Grecia păcătuesc prin granițe care le asigură rău în contra unor eventuale atacuri din cauza conformațiunei lor speciale, noi avem granițe strategice care în orice clipă pot fi apărate foarte ușor și repede. Pe această superioritate strategică se bazează desvoltarea noastră culturală, politică și economică. Citadela Carpaților completată spre Apus cu munții Apuseni a fost totdeauna rezerva și păstrătoarea românismului în clipele cele mai grele ale trecutului. Astăzi când însăși inima citadelei e în mâinile noastre, leagănul românismului va servi generator de energii pentru desvoltarea armonică și unitară a României-Mari.

Punând față în față Vechiul Regat cu nouile ținuturi desrobite de Martonne constată echilibrul statornicit între producția amândorura. Vechiul regat produce mai multe cereale și grâu decât nouile ținuturi, în schimb acestea cresc mai multe vite și cai.

Pe când Vechiul regat poate exporta în străinatate grîu și cereale, nouile ținuturi vor trimete boi, cai și porci. In privința depozitelor minerale, cantitativ cu o producție egală cu deosebirea că în nouile ținuturi depozitele sunt mai variate căci avem: cărbuni, aur, argint, fer, sare etc. pe când în vechiul regat predomină petrolul cu foarte puțin lignit și sare. Cărbunii Transilvaniei servesc necesitățile vechiului Regat consfințând neatârnarea României în această privință, iar petrolul din vechiul Regat e trimis în Transilvania unde odinioară era consumat cel galițian. Mulțumită imenselor noastre bogății și resurse naturale, România este o țară care nu are nevoie de materiile prime ale străinătății pentru a-și crea noui industrii și a perfecționa pe cele existente. Bovinele și porcinele care abundă astăzi în Banat abia așteaptă să fie exportate pentru a aduce în țară mai mult de un miliard fie sub formă de bani, fie sub formă de materiale. Exportul vitelor ar ameliora simțitor schimbul și ar scăpa dela ruina țărănimea bănățeană, model de harnică gospodărie și agricultură sistematică.

Acestea ni-sunt bogățiile. Diverse și numeroase ar face mândria și fericirea oricărei țări din lume care prin măsuri înțelepte și procedente le-ar folosi. Nu tot așa e cazul guvernului Averescu.

Acesta în loc să caute ca prin măsurile ce va lua să asigure în scurt timp desvoltarea industrială și agricolă a României-Mari prin propriile noastre forțe — căci avem și capital și brațe de muncă și specialiști în materiile prime necesare — apelează la străini pe care caută să-i înlesnească în dauna intereselor naționale.

Singura politică economică în stare să asigure progresul economiei noastre naționale este aceea preconizată de partidul național-liberal care prevede încurajarea tuturor energiilor naționale și salvarea a avuțiilor românești.

D. Goldiș despre partidul național

Nu exagerăm, de sigur, dacă vom spune că evenimentul politic al vacanței l-au făcut cele trei artiçole publicate în ziarul „Dacia" din București prin care d-l Vasile Goldiș, unul dintre cei mai serioși și mai respectați fruntași ai Ardealului, și-a spus cuvântul despre politica de până acum a partidului național-român.

Scrise în momentul când cei 100 se pregătesc să se adune în congres pentru a examina situația politică și pentru a lua hotărâri cu privire la ținuta care trebuie păstrată în viitor, articolele d-lui Goldiș, chiar și fără vrerea conducătorilor actuali, vor fi neapărat punctul de plecare al discuțiilor din congres. Căci nu poți să vorbești de viitor, fără să ții seama de greșelile săvârșite în trecut, — și d-l Vasile Goldiș ne arată astăzi toate marile greșeli de care s'au făcut vinovați, dela Unire încoace conducătorii partidului național.

Stabilind dela început că suprema datorie a politicei ardelenești era *să păstreze nestrămutată solidaritatea națiunei române din Ardeal până la desăvârșirea unirei prin Constituția cea nouă a României întregite și prin elaborarea definitivă a legilor fundamentale de unificare* d-l Goldiș lămurește că solidaritatea politică a Ardelenilor nu putea să resulte de cât din păstrarea cu sfințenie a două condițiuni: *respectarea programului dela Alba-Iulia și neamestecul în luptele partidelor din vechiul Regat.*

Ori, conducătorii partidului național n'au știut să păzească niciuna din aceste două condițiuni. Chiar înainte de alegerile din 1919, s'au făcut unele greșeli politice, care au avut ca resultat sdrunciunea solidarității ardelenești prin retragerea socialiștilor din Consiliul Dirigent și din Marele Sfat Național. Dar greșelile cele mari încep după alegerile din 1919, greșelile isvorite atât din nerespectarea jurământului făcut la Alba-Iulia cât și din amestecul fără necesitate în luptele politice ale vechiului Regat.

Articolul I al hotărîrilor de la Alba-Iulia proclama *„dreptul inalienabil al naţiunei române la întreg Banatul cuprins între rîurile Mureş, Tisa şi Dunăre"*, — cel dintâi act politic săvârşit de partidul naţional a fost tocmai călcarea acestui articol prin semnarea unui tratat de pace care, împotriva dreptăţii noastre, dădea hârbilor cea mai bogată parte din Banat. Deşi, prin urmare, înseşi hotărârile votate la Alba-Iulia făceau din lupta pentru integritatea Banatului o supremă datorie pentru conducătorii politici ai Ardealului şi deşi, în consiliul de miniştri ţinut la Sinaia în vara anului 1919 sub preşidenţia M. S. Regelui, d. Iuliu Maniu, chemat ca reprezentant al Ardealului, a declarat că „este absolută imposibilitate de a iscăli un tratat militar şi *că mai vârtos vreun ardelean n'ar putea niciodată să-l iscălească*, — totuşi, împotriva hotărârii de la Alba-Iulia şi împotriva conştiinţei naţionale ardelene şti, cu ştirea şi cu asentimentul d-lui Iuliu Maniu, d. Alexandru Vaida a primit să formeze guvernul a cărui ruşinoasă misiune a fost să semneze umilirea României şi jertfirea Banatului.

De aici încolo, se ştie, urmează amestecul partidului naţional în mocirla luptelor de partid din vechiul regat, fapt care a dat naştere la situaţia nenorocită de astăzi, adică la învrăjbirea şi la pulverizarea forţelor politice din Ardeal.

Mijlocul de îndreptare, pentru d. Goldiş, este unul singur:

Reţacerea solidarităţii ardeleneşti pe temeiul programului de la Alba-Iulia. „Toţi ardelenii la un loc", — este lozinca pe care-o rosteşte distinsul fruntaş politic în preajma Congresului celor 100 de ale cărui desbateri şi hotărâri atârnă nu numai viitorul Ardealului, ci şi viitorul întregei Românii.

Şi fiindcă „Patria" şi Gazeta Transilvaniei" se îndoiesc de posibilitatea înfăptuirii unui „bloc ardelenesc", d. Goldiş le răspunde punând această întrebare:

„Dacă d-nii Iuliu Maniu şi dr. Alex. Vaida pot să stea alături în blocul Federaţiei cu Mişa Vasiescu dela Lipova şi cu Medrea Crişan dela Gâvoşdia, de ce nu ar putea să stea alături în blocul ardelenesc cu liberalul dr. Nic. Zigre de la Oradea ori cu averescanul d-l N. Comşa de la Sibiu?"

ECOURI

Un astronom basarabean

Citim cele ce urmează în foarte cunoscuta revistă „L'Astronomie" din Paris.

D. Flammarion, secretarul general al societăţii de astronomie din Franţa, în şedinţa de la 16 Martie 1921, „salută pe d. Donici, astronom român, care asistă la şedinţă. D. Donici este mai cu seamă cunoscut prin observaţiunile eclipselor totale ale soarelui asupra cărora a făcut un studiu special. Observatorul său astronomic din Basarabia se va reorganiza în urma deplorabilelor ani de încetare de lucru provocată de barbarie".

Putem adăoga că d. Donici, care a lucrat la marele Observator astronomic de la Pulkova lângă Petrograd şi la observatorul astrofizic de la Meudon lângă Paris, şi care a publicat mai multe din importantele sale lucrări astronomice la Academia de ştiinţe din Petrograd, a observat eclipsele de soare, pe propria sa cheltuială, în India şi Portugalia.

D-na Curie în America

D-na Curie s'a îmbarcat la Cherbourg pe bordul vasului „Olympic", şi în câteva zile va fi salutată la Newyork şi apoi în toate oraşele mari americane, de către aristocraţia intelectuală a Statelor-Unite. Ziarul „Figaro" relevă că recepţia care se va face d-nei Curie în Statele-Unite nu va însemna numai un tribut adus admirabilei femei a ştiinţei, ci şi un omagiu ştiinţei franceze în genere.

Sărbătorirea Centenarului lui Napoleon

Centenarul lui Napoleon a fost serbat nu numai în Franţa ci şi în locul său natal Corsica, în prezenţa generalului Franchet d'Esperay şi chiar în insula Sft. Elena.

La Paris, după marea sărbătoare dela Arcul de Triumf, în prezenţa d-lui Millerand şi după omagiul solemn la mormântul soldatului necunoscut, mareşalul Foch a pronunţat o caldă cuvântare, făcând apologia lui Napoleon.

Adunarea Societăţii Regale de Geografie

— I-a şedinţă —

In ziua de 7 Mai a avut loc în amfiteatrul Fundaţiunii Carol I. din Bucureşti prima şedinţă a adunării generale a soc. geografice, sub prezidenţia M. S. Regelui.

Din interesanta dare de seamă anuală, cetită de d. prof. S. Mehedinţi — secretarul general al societăţii — notăm fugitiv un fapt regretabil: nici până acum, această foarte însemnată instituţiune ştiinţifică n'a fost pusă în posesiunea localului ce-l ocupa în Ateneu — deşi preşidenţia Consiliului de miniştri dăduse hotărîrea sa în sensul acesta.

După comunicarea d-lui general Găvănescul „Din ocolul pământului" — călătorie făcută de d-sa, însoţind pe principele nostru moştenitor — comunicare rezumativă cu proecţiuni, expusă sugestiv şi îndeosebi originală prin caracterul ei extrem oriental, d. Emil Giurgea a vorbit despre „progresele recente în telegrafia fără fir" (cu proecţiuni).

Unul din cele mai importante succese ale ţării noastre în domeniul acestui nou mijloc de corespondenţă rapidă este avântul ce aplicarea nouei invenţiuni a luat la noi şi, paralel, situaţiunea preţioasă pe care România şi a cucerit-o în rândul centrelor cu staţiuni telegrafice moderne „exrta-puternice" (denumite astfel, fiindcă raza receptivă a antenelor, cu înălţime de peste 200 m., atinge distanţe de la continentul vechiu la continentul nou).

Pretutindeni în Ardeal se citeşte ziarul „INFRĂŢIREA"

O datorie a generaţiilor de astăzi faţă de cele viitoare

Evenimentele măreţe prin care a trecut neamul nostru din anul 1916, până astăzi sunt de natură a fi cea mai sugestivă şi mai elicace şcoală pentru generaţiile viitoare. La altarul acestor evenimente care pentru dânşii vor fi înălţătoare amintiri ale trecutului, se vor închina, şi din mi resmele acestui trecut îşi vor umplea inima şi mintea cu mândrie naţională şi dragoste de neam.

Căci ce şcoală poate să aibă mai mare înrâurire asupra sufletului unui neam decât trecutul şi amintirile istorice, mai ales când acestea au fost pline de jertfe şi de suferinţi, dar glorioasă.

Ce creatoare de avânturi au fost pentru noi în marele răsboi faptele lui Ştefan cel Mare şi ale ostaşilor lui? Câte puteri noi n'au sorbit sufletele noastre din amintirea vremilor lui Mihai Viteazul?

Câtă mândrie naţională n'a străbătut în sufletele, noastre desprinsă din colbul şi slova cronicilor şi letopiseţelor? Intr'un cuvânt, de câtă mândrie naţională de câte puteri noi şi de câte nădejdi de viitor, n'ar fi fost văduvit neamul românesc, dacă n'am fi fost cu toţii discipoli la şcoala suferinţelor şi gloriilor trecute?

Victoria de astăzi a neamului românesc — Unirea tuturor Românilor — nu este atât de mult fructul generaţiilor de astăzi şi a generaţiilor care s'au jertfit pe altarul ei „Victoria de astăzi e mai mult opera cronicilor şi a letopiseţelor, e opera amintirilor glorioase ale trecutului, e opera lui Niculce şi a lui Miron Costin.

După cum victoria de astăzi e fructul victoriilor şi-a amintirilor de eri, tot aşa victoriile de mâine vor fi fructul aceloraşi victorii şi amintiri ale trecutului la care se vor adăuga fructul amintirilor şi a victoriilor de azi.

Pe aceste mă bazez în apelul ce-l vom face tuturor acelora care au luat parte la războiul unirei şi la propunerile ce le vom adresa guvernului. E o datorie naţională, o datorie sfântă a generaţiilor de astăzi de a pregăti şcoala, altarul la care se vor închina generaţiile viitoare ale neamului acesta. Amintirea fiecărui ceas, din istoria războiului unirei, va fi pentru generaţiile viitoare un izvor de mândrie naţională, de patriotism şi eroism; amintirea fiecărei suferinţi va fi un izvor nesecat de abnegaţie şi încredere în tăria neamului nostru.

De aceia, propunem guvernului şi în special ministerului de război şi ministerului Artelor ca printr'un ordin adresat tuturor ofiţerilor activi şi rezervişti care au luat parte la războiul unirei să facă obligator pentru toţi acestia, scrierea cât mai amănunţită a amintirilor fiecăruia, din timpul războiului, aceasta nu pentru a fi publicate acum de fiecare prin urmare să se facă caz de lipsa talentului de a scrie literar, de stil etc. dar pentru a fi concentrate toate într'o arhivă a statului urmând ca mai târziu când se va găsi un mare talent literar să poată avea la dispoziţie spre studiere, această arhivă şi din studierea ei să poate da literaturei şi sufletului românesc, cele mai înălţătoare pagini din viaţa poporului nostru.

Şi nu numai ofiţerii, dar fiecare dintre noi, acei care am trăit momentele războiului, ar trebui să considerăm ca o datorie patriotică de a ne scrie aceste amintiri, căci fiecare dintre noi trebuie să-şi dea socoteală de importanţa şi valoarea unei asemenea opere culturale naţionale pentru noi şi pentru copii copiilor noştri.

Şi aceasta să se facă acum cât avem încă proaspăt în minte şi în suflet aceste amintiri căci cu fiecare zi, cu fiecare ceas se pierde din mintea fiecăruia amintirea clipelor mari pe care le am trăit.

Unul din cele mai formidabile romane realiste ale literaturei ruseşti, dacă nu mondiale, *„Război şi pace"* al lui Tolstoi, a fost scris în urma studierei unei asemenea arhive cure a fost formată printr'un ordin imperial către toţi acela care au luat parte la războiul din 1812 cu Napoleon, ordin prin care toţi aceştia erau forţati să-şi scrie amintirile din război; aceste amintiri auf ost concentrate apoi în arhiva imperială din capitala Rusiei.

Suntem convinşi ca guvernul din care face parte şi poetul Oct. Goga îşi va da seama de valoare unei asemenea iniţiative şi că nu va trece mult până ce aceasta aperă culturală naţională de o indiscutabilă necesitate pentru zilele de azi şi mai ales pentru cele de mâine, va lua fiinţa.

St. Paul.

♣ FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA" ♣

O manifestare femenină

- Congresul societăţii Ocrotirea orfanilor din Războiu -

de *Sanda I. Mateiu.*

I.

Clujului nostru îi revine anul acesta marea cinste de a primi din toate colţurile ţării oaspeţi deosebit de interesaţi. Sunt doamnele dela Societatea pentru ocrotirea orfanilor de răsboi, delegatele diferitelor Comitete regionale şi judeţene, cari se întrunesc pentru a „expune rezultatele asistenţii orfanilor de răsboi din întreaga ţară în timp de trei ani de activitate şi speră a stabili mijloacele cele mai eficace pentru o cât mai bună şi întinsă ocrotire a orfanilor".

A fost deci o idee duioasă şi foarte nimerită ca acest Congres să se ţină în oraşul unde asistenţa socială — mai cu seamă privată — întâmpină mari greutăţi din cauză că simţul umanitar nu-ţi îngăduie să faci deosebiri de naţionalitate între aceia, cărora le întinzi o mână de ajutor iar societatea ungurească în mare parte refuză de a-şi da obolul, chiar când i se cere. D-nele cari ostenesc să colecteze pe străzi cunosc dintr'o penibilă experienţă această apatie a publicului străin, care totuş ar trebui să ştie că banul românesc alină multe suferinţe în case, unde nu se rosteşte o vorbă din limba noastră.

A fost deci o plăcută surpriză pentru noi să aflăm din ziare, că Teatrul unguresc va da o serată de gală în folosul Soc. ocrotirea orfanilor din răsboi. Aceasta este un semn îmbucurător; s'a făcut un pas înainte spre o apropiere pe terenul binecuvântat şi sfinţit de munca şi altruismul sufletelor bune, acela al ajutorării aproapelui dintr'un sentiment de creştinească milă şi înaltă concepţie morală.

Dar un astfel de fenomen — ori cât de mic s'ar părea unora — nu e lipsit de un adânc înţeles şi, dimpotrivă, ne aduce o importantă revelaţie, de care trebue să ne bucurăm. Cei răuvoitori au ajuns să se convingă de eficacitatea metodelor întrebuinţate în ocrotirea orfanilor. O muncă intensivă depusă în împrejurări extrem de grele a dat rezultate, ce nu se pot nega. Şi aceasta este netăgăduit un imbold la mai multă muncă, la o mai deplină sistematizare şi simplificare a operei de asistenţă socială.

Vroim să insistăm mai cu seamă asupra acestui punct. Cu toţii ştim că sistemul nostru de administraţie este foarte complicat. Din motive, desigur cu oarecare temeiu, maşinăria Statului a fost construită după modele cam complexe. Tot astfel, în domeniul asistenţii publice. In alte Ţări, acest resort, a trecut prin diferite faze şi au fost sisteme îngăduite timp de decenii şi apoi dovedindu-se ineficace, au fost definitiv condamnate de aprecierea publică (d. ex. Workhouse-urile din Anglia.) Se pare însă, dintr'un studiu comparativ al sistemelor specifice diferitelor ţări de rasă şi concepţii religioase diferite, că punctul de plecare al asistenţii sociale este întotdeauna sentimentul de milă al individului, flacăra ei binefăcătoare este entuziasmul sufletelor alese iar imboldul său continuu, energia lucrativă şi dirigitoare este iniţiativa particulară. Dacă nu ar fi fost marli iniţiatori ca Saint-Vincent de Paul (surori de caritate) George Müller (orfelinate) General Booth (misiuni populare contra viţiilor) Miss Nightingale (Crucea rorie) etc. desigur că nu am fi înregistrat atâtea opere admirabile, cari trăesc şi vor trăi nu atât pentrucă au fixat un sistem infailibil, ci pentrucă au lansat o Idee, care neschimbată în sine, se va îmbrăca însă în haina apropiată diferitelor epoci şi ţări şi va da roade atât timp cât va avea suflete de iniţiativă şi iubitoare. De pildă, să ne gândim la Crucea Roşie din România. A venit timpul de pace, activitatea sa este aproape nulă şi atitudinea sa generală acea de expectativă pasivă. Câteva baluri-mascate ori nu colecte pe străzi pentru mărirea fondului, distribuire de ţigări şi colaci, deobiceiu la Crăciun, prin Spitalele militare. Şi atât... Ziarele din Germania ne aduc o veste interesantă: acolo, Crucea roşie a organizat aproape un stadiu obligator de practică în Spitale pentru [illegible] ne şi Domnişoarele din societate... Se pregătesc. Noi, mai indolenţi şi mai puţin practici şi prudenţi să luăm aminte. Orice Societate, care nu-şi urmăreşte scopul de cât în timpurile de criză, e un organizm plăpând şi neeficace... In momentul când va fi chiemat la datorie poate să nu fie la înălţime...

*

Iată, aşa dar că niciun sistem din lume nu poate îndeplini o operă socială importantă daca nu e pus în slujba sufletelor energice şi — sub nici un cuvânt — o societate de binefacere nu are voe să inaugureze un sistem aşa de complicat încât să paralizeze *iniţiativa particulară.* Aceasta însemnează o condamnare sigură la moarte, ori la sterilitate, ori la ceeace Americanii numeşte (aceasta fiind o speţialitate a lor) *„bluff"*, adică operă ireală, de faţadă, de fâţârnicie. Şi în modesta noastră părere, Societatea Ocrotirea orfanilor de Răsboiu este atât de greoiu întocmită, încât o într'adevăr surprinzător că s'a putut lucra ceva cu nişte Statute şi Regulamente atât de complicate, şi cari fac în mod aşa de evident, aproape imposibilă manifestarea individuală a membrilor de iniţiativă, care manifestare după cum am spus mai sus, constitue condiţiunea *sine qua non* pentru ca o operă de ocrotire socială să fie viabilă. Deaceea ne bucurăm că viitorul Congres din 14—15 Mai a. c.

Cronica politică

Partidul Unirii din Bucovina împotriva fuziunei. Se ştie că în vremea din urmă d-nii Mihalache şi dr. Lupu au întreprins o întreagă acţiune pentru a determina fuziunea partidelor politice cari intră azi în alcătuirea Federaţiei. Intr'o şedinţă a Comitetului Federaţiei s'a luat hotărârea ca fiecare partid din Federaţie să ţină un congres pentru a decide într'un fel sau într'altul.

Noi am arătat de la început că în acţiunea acestei înjghebări politice n'a eşuat un singur moment în care ea să aibă o unitate de vedre şi consistenţape care i-ar fi dat-o simţitudinea de program şi comunitatea de tendinţe. Avem acum din nou prilejul să dovedim lucrul acesta. Căci dacă diferitele partide din Federaţie — afară de cel ţărănesc din vechiul regat pentru care fuziunea este o necesitate pentru existenţa sa — ar fi însufleţite de o dorinţă sinceră de a realiza această fuziune, apoi desigur că diversele congrese ale partidelor cari compun Federaţia s'ar fi ţinut în aceiaşi zi şi la un loc. Ar fi avut astfel prilejul să arate opiniei publice că acţiunea solidară de până acum nu se datoreşte numai unor calcule şi interese politice trecătoare, că nu goana după putere este aceia care a prezidat această înjgebare, ci că a fost legătura puternică a unor tovarăşi în drumul către acelaş ţel, legătură care astăzi s'a transformat în fuziune.

In afară de aceasta, iată că cu prilejul celui de al doilea congres al partidului Unirii din Bucovina, ţinut la Cernăuţi, ziarul „Glasul Bucovinei", organul acelui partid, scrie următoarele:

„Partidul nostru a fost până acuma liber şi de sine stătător. Atât când a făcut parte din guvernul central şi a cârmuit trebile obşteşti în Bucovina, cât şi de când se găseşte în opoziţie. Partidul democrat al Unirii nu şi-a vândut nimănuia libertatea şi neatârnarea sa. El are o anume chemare în ţara aceasta, pe care nu o poate îndeplini întocmai, dacă nu-şi va păstra deplina sa libertate."

Aşa dar partidul Unirii se declară formal împotriva fuziunei.

In acelaşi vreme aci în Ardeal, partidul naţional ne având *încă* curajul să se declare făţiş împotriva fuziunei, şi-a amânat congresul în luna lunie.

După toate acestea, după schimbarea de atitudine a d-lui N. Iorga, mai poate crede cineva în posibilitatea de realizare a fuziunei? Lăsăm această iluzie D-lor Lupu şi Mihalache.

Noua lege pentru supravegherea şcolilor

— O critică săsească —

D-l Schullerus senator sas publică în ziarul **S. D. Tageblatt** o serie de articole asupra nouii legi pentru supravegherea şcolilor. In articolul prim publică proectul de reformă în întregimea lui, iar în al doilea face critica proectului din punct de vedere pedagogic şi naţional săsesc.

„Proectul — zice d-l senator — are caracter consecvent şi progresiv. Decentralizarea nu să refere numai la administraţia tehnică ci ea cuprinde în sine toate organizaţiile însărcinate cu supraveghere. Fără să-i poată obiecţiona ceva, aceasta este numai în ceeace priveşte angajarea unui personal prea mare. O a doua observaţiune pentru executarea decentralizării este, legarea prea strânsă a controlului cercual de administraţie de plasă. Nu este norocoasă ideia de a împărţi fiecăui subrevisor o plasă, ci ar fi mai bună o împărţire după specialităţi, aşa unuia să i-să împărţească grădiniile de copii şi învăţământul primar, altuia cel secundar etc. Aceasta şi din punct de vedere al minorităţilor.

„Proectul nu determinează clar, cine este însărcinat su supravegherea şcoalelor normale se poate însă deduce că revizorul judeţean poate fi înlocuit şi prin subrevisor. Aceasta poate duce la conflicte neplăcute, deaceea ar trebui ca şcoalele normale şi cele pentru pregătirea învăţătoarelor la grădinile de copii să fie subordonate direct Direcţiunilor Regionale".

„Greşala cea mai mare a proectului este însă fără îndoială „Tabloul meritelor", pe baza căruia se pot face avansările. Pe tabloul acesta vine numele acelor învăţători şi profesori la şcolile secundare, (pentru profesori universitari nu este în vigoare) cari prin notele bune de cvalificaţie, purtare bună etc. şi pe baza unui „colocviu" sau chiar a unui examen şi-au câştigat dreptul de a fi avansaţi. Este evidentă tendinţa de a exclude protecţia, dar prin ea învăţătorii şi profesori se vor simţi înjosiţi fiind trataţi ca studenţii nematuri".

Trecând la punctul de vedere naţional săsesc, d-l Schulerus srie: Pe noi ne interesează mai ales situaţia şcolilor confesionale şi drepturile minorităţilor exprimate în proect. In ambele privinţe proectul este neclar. Supravegherea Statului se estinde şi asupra şcolilor confesionale, mai ales la examenile de cvalificare. Aceasta este clar. Prin faptul însă, că şcolile confesionale stau sub controlul Statului, trebue recunoscut şi dreptul public al, acestor şcoli. Sistemul din vechiul Regat cunoştea numai dreptul public al şcolilor de stat iar cele confesionale erau considerate ca particulare. In proect punctul acesta de vedere nu este clarificat.

„Proectul arată lipsuri mai ales în ceeace priveşte minorităţile naţionale. Deşi consiliul superior pentru instrucţiune şi-a manifestat dorinţa de a înfiinţa şi şcoli superioare pentru minorităţi, în proect nu sunt prevăzute stipulaţiuni pentru organizarea controlului în şcolile aceste. Trebue pretins ca şi în comisiunea centrală să fie creat un post pentru o persoană care cunoaşte situaţia minorităţilor. Tot aşa şi în judeţele cu majoritate de neromâni să li să reserveze posturi corespunzătoare de revizori şi subrevizori".

Schulerus termină astfel articolul: „In general se poate spune, că în cadrele poectului de faţă, luându-se în considerare ecle xpuse mai sus, cu o bunăvoinţă reciprocă şi cu încredere, şcoala îşi va îndeplini misiunea sa de a fi purtătoarea muncei economice şi culturale pe toate terenurile vieţii publice".

Saşii nu sunt „străini"

— O protestare —

D-l Lutz Korodi în ziarul „Deutsche Tagespost" protestează contra expresiunei *străin*, care se foloseşte şi faţă de Saşi. Cuvântul „străin", înseamnă acelaşi lucru ca latinescul „extraneus" sau francezul „étrangers" adică cetăţean străin.

„Noi — zice d-l Korodi — ne mulţumim cu oricare din ele, noi vrem să fim cetăţeni întregi a Statului, şi nici de cum a cincea roată la car, cari să fie azi suferiţi iar mâine alungaţi. De sigur că în cele mai multe cazuri nu să înţelege sub „străin" un cetăţean străin ci numai neromân. Aceasta se poate explica prin situaţia din România veche când neromânii erau de fapt străini de ţară".

„In timpul mai nou s-a început în presa română a se folosi cuvântul „minorităţi". Cu cuvântul acesta suntem împăcaţi, căci el este o constatare obiectivă, în vreme ce „străin" jigneşte pe fiecare cetăţean român. Ar fi însă şi mai bine dacă limba română ar crea un cuvânt nou pentru precizarea situaţiei minorităţilor".

Biblioteca populară din Cluj

- Se inaugurează la 15 Mai -

Duminecă 15 Mai are loc inaugurarea bibliotecei populare din Cluj. Frumoasa sală a bibliotecei populare din palatul bibliotecei universitare aşteaptă de zece ani să-şi împlinească menirea. Cu ajutorul Ministerului Muncii şi al fondurilor trecute special pentru biblioteca populară din Cluj în bugetul Ministrului instrucţiei se pune astăzi la îndemâna celora care toată ziua muncesc — muncitori, meseriaşi, funcţionari — o frumoasă bibliotecă literară şi de cultură generală, toate revistele româneşti şi ziarele cele mai de seamă. Sărbătoarea de deschidere va fi simplă, sunt rugaţi să ia parte cât mai mulţi muncitori şi funcţionari.

De Luni 16 Maiu biblioteca populară va fi deschisă în fiecare zi dela 6 la 10 seara, şi sărbătorile dimineaţa.

Bunii „doctori"

E cunoscut de toată lumea faptul, că cea mai mare parte dintre titraţii doctori — foşti avocaţi şi magistraţi maghiari sub trecutul regim — cari au refuzat să depună jurământul de credinţă faţă de statul român şi cărora totuşi li s'a îngăduit să stea în ţară, se dedau la fapte pe care oricare stat din lume fie el ori cât de umanitarist şi nobil, le-ar dezaproba şi ar răspunde la ele cu hotărâte măsuri restrictive sau chiar represive. Toleranţa noastră dă însă curaj acestor elemente de dezordine şi de acţiune subversivă. Dovada o dă următoarele fapte, cari ni se aduc la cunoştiinţă şi care justifică îngrijorarea noastră. Iată-le: In toate fabricile din Ardeal, care în majoritatea lor au patroni şi lucrători străini, se găsesc, fie ca funcţionari, fie ca simpli lucrători, plătiţi sau neplătiţi, o sumedenie de astfel de doctori, care n'au depus jurământul, şi a căror singură menire e să întreţină în rândurile muncitorilor spiritul de ură şi revoltă contra actualelor stări de lucruri, să răspândească cât mai intens ideile anarhice ale bolşevismului, să agite muncitorii la grevă şi alte manifestaţiuni potrivnice intereselor statului nostru. Intr'un cuvânt să menţină ideia distrugerei statului român în vederea integretăţii Ungare.

O anchetă severă şi amănunţită prin toate fabricile Ardealului se impune cu o alarmantă necesitate şi statul e cel chemat ce să la cât mai curând posibil, această măsură de prevedere şi de prudenţă. Al doilea fapt ce se impută acestor doctori, este că în oraşele mari, cum e Clujul, toţi au părăsit profesiunea lor pentru a se ocupa cu anumite „afaceri" comerciale în scopul de a înlătura şi a împiedeca desvoltarea comerţului român, şi iată cum: Acesti domni Doctori se duc la diferiţi comercianţi unguri, care se ocupă în special cu aprovizionarea cofetăriilor şi bodegilor şi obţin dela ei autorizaţia de a aproviziona, în numele lor, aceste prăvălii.

După obţin rea acestei autorizaţii se prezintă la proprietarii prăvăliilor, cu marfă de cea mai bună calitate, întovărăşiţi de unul s'au doi martori, oferindu-le-o cu preţ moderat până ce reuşesc să obţină de la comerciantul român, indus în eroare, promisiunea că se angajează să se aprovizioneze de la ei. Această promisiune o obţin de faţă fiind şi martorii. Comerciantul român este servit bine cel mult o săptămână după care marfa care li-se aduce divine de o calitate aşa de inferioară în cât comerciantul român e nevoit să renunţe la angajamentul ce şi-l luase şi să-şi schimbe furnizorul. Pe de altă parte fostul furnizor refuzat, servindu-se de martori, intentează acţiune judiciară contra comerciantului român pe motivul că acesta nu vrea să execute contractul român, în majoritatea cazurilor pierde, pentru că forţat să-şi ia ca avocat pe un fost coleg al adversarului de oarece advocaţii din Regat n'au dreptul să pledeze în instanţele ardeleneşti. Dar chiar în cazul când câştigă procesul, comerciantul român sufere foarte mult din cauza timpului pierdut cu judecata şi din cauza cheltuelilor de judecată

Situaţia aceasta nu mai poate dăinui şi credem că cei în drept vor găsi de cuviinţă să ia şi să aplice măsurile necesare. *S. P.*

Criza de locuinţe şi biroul de încuartiruire

Activitatea biroului. — Evacuările. — Un nou proect de evacuări. — Cum se va înlătura criza de locuinţe.

Problema încuartiruirilor continuă a fi „problemă", a se menţine „la ordinea zilei" şi a nu provoca bunele soluţiuni. Supraluenţa orăşenească progresează şi criza loçuinţelor merge agravându-se. Actualul birou de încuartiruire din Cluj de sub conducerea D-lui Consiliier Dr. Ţiplea, cu toate că funcţionează numai cu 4 funcţionari, a reuşit întru câţva să satisfacă un număr destul de mare de cereri drepte şi astfel să plaseze un mare număr de funcţionari publici. Cu toate acestea majoritatea solicitatorilor sunt nemulţumiţi de modul cum acest biurou funcţionează şi acesta pentru motivul că cererile lor nu au fost rezolvate favorabil.

Judecând însă absolut obiectiv, recunoaştem şi noi că un mare număr de cereri cu toate că erau drepte n'au fost favorabil rezolvate, dar aceasta nu din rea voinţă sau din lene şi pur şi simplu din cauza imposibilităţei de a face altfel. Fiecare solicitator trebuie să se gândească că cu toată bunăvoinţa biroului de cuartiruire, atunci, când ai de rezolvat cererile a peste 9000 de persoane, (cereri în majoritate drepte, şi când locuinţa libere în Cluj sunt astăzi rarităţi) trebuie să admiţi ori şi cui situaţia imposibilităţei de fapt de a satisface imediat toate aceste cereri.

In al doilea rând, ori cât de multă energie ar fi în funcţionarii acestui biurou când sunt numai patru, le este imposibil să satisfacă toate cererile, şi aici găsim vină D-lui Ţiplea care nu reuşeşte să obţie dela forurile competente mărirea numărului de funcţionari ai acestui biurou. A treia împrejurare care contribuie la discreditarea biroului de cuartiruire, este faptul că funcţionarii şi persoanele care din diferite motive părăsesc Clujul, în loc să anunţe biuroul, de camerile liberate, pentru ca acesta la rândul lui să le poată de altor funcţionari cari n'au locuinţă, îşi vând succesiunea la locuinţă la evrei, fără ca biuroul să fie anunţat despre aceasta. In modul acesta, evrei specu'anţi acaparează apartamente ad sconfortabile iar funcţionarii rămân fără locuinţă.

Cu toate aceste piedici serioase, actualul birou de încuartiruire, *într'o criză de locuinţe mult mai pronunţată de cât pe timpul comisiilor trecute, cu un număr de funcţionarii incomparabil mai mic de cât al biurourilor trecute şi într'un timp relativ scurt, a reuşit să libereze până acum 433 de bonuri de locuinţă* dintre care 212 locuinţe compuse din 2—3—4 camerâ, pentru familii şi restul locuinţe compuse dintro singură camera.

Singurul mijloc care va putea pune capăt acestei crize de locuinţe va fi intensificarea evacuărilor care de alt fel se pare că a început a se înfăptui.

După un proect de evacuare care se desbate acum se zice că se va ordona evacuarea fără excepţie a tuturor persoanelor nefuncţionare sau cu slujbă nestabilă în Cluj, care au venit

---

şi mai cu seamă adunările preliminare, şi au pus în program discutarea acestor statute şi regulamente, pe cari le vor modifica pe baza experienţelor avute în aceşti trei ani de activitate. Pentru că am avut cinstea să fiu secretara comitetului regional din Sibiu, pe vremea când era acolo sediul Central al Societăţii pentru intreg Ardealul cu care ocaziune am studiat şi am adâncit organizaţia şi sistemul ei de lucru, îmi voiu lua libertatea de a releva aci în mod cu totul obiectiv, cari chestiuni principiare ar trebui neapărat luate în discuţiune de către persoanele competente, cari se vor aduna la Cluj călăuziţi de sincera şi mărinimoasa dorinţă de a lucra pentru binele Neamului nostu, asigurându-i o generaţie de oameni folositori. Aceste chestiuni capitale cred că le-aşi putea rezuma în patru capitole.

1. Formarea Comitetelor,
2. Impărţirea ajutoarelor.
3. Orfelinatele.
4. Monopolizarea orfanilor din Războiu.

după 1914. Aceste persoane vor fi forțate să părăsească imediat Clujul și să se restabilească în orașul sau comuna de unde au venit. Prin acest proect de evacuare pe care toată funcționărimea Clujului îl așteptă cu nerăbdare, se vor evacua cel puțin 2000 de familii iar criza de locuințe va fi definitiv înlăturată.

Găsim extrem de bine venit acest proect prin care, dacă va *deveni lege și se va aplica riguros*, pe lângă că se vor putea încartiera convenabil toți funcționarii statului, dar se va scăpa Clujul și populația lui de marele număr de samsari și speculanți care au năvălit în acest oraș pentru a opera pe spinarea bieților consumatori în majoritatea lor funcționari de stat.

Numai cu asemenea măsuri energice, cu mai mult spirit de colegialitate și cu mai puțin mercantilism din partea funcționarilor care sunt mutați din Cluj, precum și cu mărirea numărului de funcționari la biroul de cuartiruire se va putea rezolva odată pentru totdeauna problema încuartiruirei.

S. P.

Scrisoare din Făgăraș

Consfătuirea intimă de organizare a partidului național-liberal. — Adunarea partidului național ardelenesc. — Serbarea religioasă din Sâmbăta-de-sus.

Președintele comitetului partidului național-liberal din județul Făgăraș a adresat membrilor săi, înaintea Sfintelor sărbători, următoarea invitare. „Subsemnații, autorizați de un comitet provizor, cu onoare vă rugăm și Vă invităm la o consfătuire intimă, care se va ține în ziua de 5 Mai a. c. la ora 4 p. m. în Făgăraș, în locul restaurantului „Mexico" cu care ocaziune se vor discuta măsurile ce sunt a se lua în vederea organizării partidului liberal în județul Făgăraș. Această consfătuire intimă s'a și ținut, fiind prezenți și doi fruntași ai partidului național-liberal din Regat: D-nii Moldovan și Lasu, deputat.

Președintele dr. Micu a deschis consfătuirea la ora 4½. Într'o vorbire scurtă, dar plină de viață, a arătat cum s'a înființat organizația actuală a partidului național-liberal din Făgăraș. Face o reprivire critică judicioasă asupra împrejurărilor extrem de dureroase pe cari le-a creat Guvernele Vaida și Averescu; constată cu deplină autoritate că actualele stări din România Mare cer cu impetuozitate ca partidul național liberal să ia frânele guvernării. A convocat deci această intimă consfătuire în vederea unei largi organizări, ca evenimentele ce se precipită năvalnic să ne găsească închegați, ca să le putem face față cu toată puterea care ne-o dă trecutul partidului național liberal. Salută cu căldură pe d-nii Moldovan și Sasu.

D-l Leonte Moldovan a ținut o vorbire foarte frumoasă. Vine în numele comitetului central al partidului național-liberal. Nu ne cunoaștem cum trebue unii pe alții. Dacă ne-am cunoaște, ne-am iubi. Schițează în liniamente generale programul partidului. Partidul liberal are un trecut și din trecut putem prevedea viitorul. Venim la lumina zilei nu cu demagogie fără frâu.

Partidul național liberal a făcut războiul pentru întregirea neamului. Am câștigat jertfind 800,000 de vieți. La conferința de pace d-l Brătianu a cerut respectarea tratatului din 1916, ca să avem granița naturală, a cerut respectarea iscăliturilor. Văzând că în chestiunea Banatului întâmpinăm dificultăți, văzând că ni-se impune protecția minorităților — am adoptat politica de rezistență. D-l Vaida la Paris a încheiat îndeplin acord cu d-l Brătianu, a fost pentru politica de rezistență, dar într'o scrisoare adresată d-lui Iuliu Maniu a cerut ca să lupte contra politicii acesteia. Banatul trebue să fie întreg românesc, căci până atunci nu va fi pace la hotare. Protecția minorităților ni s'a impus ca să ne cedăm petrolul Arată în semnătatea petrolului.

Face o reprivire asupra trecutului mai îndepărtat al partidului. Deviza partidului e: „Totul prin noi înșine". Pământul românesc să fie ocrotit. Bogățiile țării să fie exploatate prin Români și pentru Români. Amintește înființarea Creditului rural, Războiul glorios din 77/78. În 1912 partidul liberal, fiind în opoziție, a stors cu forța ordinul de mobilizare contra Bulgariei. Când a fost chemat apoi la putere d-l Brătianu, a spus regelui Carol că o primește dară să-i permită: modificarea constituției și nerespectarea tratatului cu Austria. Regele a primit. Partidul național-liberal are meritul de-a fi deslegat cum trebue problema agrară. Guvernul Averescu execută legea agrară a partidului național liberal din 1919. Vorbește apoi despre problema muncitorească și despre transporturi. Trecutul e chezășia viitorului. Partidul național-liberal are un trecut mare și așteaptă cu încredere viitorul strălucitor. Privitor la județul Făgăraș spune că fiindcă în Țara Oltului s'au constatat primele înjgbebări de organizare politică românească, partidul-liberal *e contra desființării județului*. Ca oltean bun dorește să se dea o desvoltare economică largă acestui județ. Cere să ne organizăm, cum e organizat partidul în vechiul Regat.

Vorbirea aceasta, primită cu aplause frenetice, întreruptă des cu aprobări sgomotoase, a produs o deosebită impresiune. La cererea celor prezenți ea cuvântul d-l deputat Sasu. A vorbit puțin dar foarte cuprinzător: Să căutăm ca prin o judecată ponderată să știm cum să ducem carul statului la liman mântuitor. Partidul național liberal, începând din 1864 când nu era proprietate țărănească, și până azi, a dat țăranilor 92 procente din pământul arabil. Precum Tudor Vladimirescu acum 100 de ani a ridicat steagul desrobirii naționale și bravii olteni să ridice steagul luptei pentru izbânda și întronarea unor stări vrednice de România Mare.

După'ce au mai vorbit economul Popa din Grid, D. Bârsan comerciant Făgăraș, preotul Șerban-Voila, d-l Leonte Moldovan, prezidentul declară înființat partidul național liberal din județul Făgăraș. Se vor elabora statutele acestui partid și se va convoca o mare adunare a tuturor aderenților; atunci se va face și alegerea comitetului central din Făgăraș. Până atunci, fiecare în cercul său de activitate să lucreze pentru acest partid și la sate încă să se formeze comitete. După ce s'a hotărât cu însuflețire trimiterea unei telegrame de aderență d-lui I. C. Brătianu, consfătuirea s'a terminat la ora 6 ½.

In ziua de 6 Mai, la Sf. Gheorghe, partidul național ardelenesc a ținut o foarte bine cercetată adunare poporală, în care deputatul Făgărașului Iacob Popa, a făcut o minuțioasă dare de seamă despre activitatea partidului național ardelenesc — în Cameră. Adunarea a fost prezidată de d-l dr. Victor Pralea. Au mai vorbit dr. Nic. Boerim, țăranii: Teț-Hurea, Ghețle-Luța, Fărcaș-Mândra, Mi-am format convingerea că de prezent țărănimea noastră a ajuns în o stare așa de dureroasă, încât dacă nu se va face ceva pentru exportarea vitelor, atunci va fi rău. Din glasul tuturor țăranilor vorbitori țâșnea. o nețărmurită durere și o desăvârșită neîncredere în guvernul actual. S'a votat și o moțiune și s'a trimis o telegramă de aderență d-lui Maniu.

In ziua de 6 Mai, la Sf. Gheorghe, s'a ținut o mare serbare religioasă, la mănăstirea din Sâmbăta de sus, unde este și un izvor tămăduitor. A participat și I. P. S. D. Nic. Bălan Mitropolt, precum și prințul Brâncoveanu din București. S'a ținut sf. liturghie, Sfeștanie, Maslu, iară Mitropolitul a cuvântat așa de frumos, încât a înduioșat până la lacrimi miile de drept credincioși adunați. Mitropolitul a slujit asistat de 25 preoți. Comunele prin cari a trecut Mitropolitul Bălan: Voila și Sâmbăta iau ridicat câte o poartă împodobită.

Florin.

INFORMATII

Au sosit în localitate D-nii Gh. Mârzescu, deputat fost ministru și Alex. Mavrodi, directorul ziarului Viitorul.

Societatea Crucea Roșie ține ședință, mâne Miercuri, la ora 11 dimineața în sala Prefecturei de Județ.

Universitare

Cursurile d-lui profesor Emm. de Martonne reîncep mâine, Miercuri 11 Mai. Cursul de *Morfologie* la ora 9 dimineața precis, cursul despre *Alpi și Carpați* la ora 4 după a. iazi. Ambele cursuri au loc în sala II. a Universității.

Dela R. M. S.

Datorită căldurilor, răsadurile de tutun se prezintă foarte bine în întreg Ardealul. S'a luat dispoziții ca transplantarea să se facă începând de la 15 Mai.

Direcțiunea regională R. M. S. terminând rezolvirea actelor privitoare la evaluarea pagubelor cauzate de grindină cultivatorilor, în anul 1920, a dat ordin ca suma de 150.000 lei — la care se ridică aceste pagube — să fie plătită săptămânele acestea.

Prin gara Halmi s'au expediat zilele acestea în Cehoslovacia 20 vagoane tutun nelucrat.

Dela C. F. R.

Un ordin al D. G. C. F. R. oprește a se mai da familiilor pensionarilor — ce-au fost înrolați în armata Austro-Ungara — lefurile ce le primiau până acum.

Prin gara Halmi au intrat eri în țară 34 vagoane cu mașini venite din Germania pentru Industria Sârmei din Câmpia Turdei

Serviciul Repatrierilor spre Ungaria s'au organizat în așa fel încât săptămânal din Cluj pot să plece între 150—200 familii.

Organelor superioare C. F. R. au dat o circulară care spune că toți funcțiouarii eșiți din serviciul C. F. R. fie pentru că nu au depus jurământul, fie pentru că și-au prezentat demisiile, nu va mai fi primiți înapoi.

D-l Ing. D. Francu director regional C. F. R. mutat de la Arad la Brașov și-a luat postul în primire.

Taxa de 1 leu ce se aplica pe scrisorile de trăsură la transporturi pe C. F. R., a fost ridicată.

Agricole.

La o consfătuire ținută eri la Directoratul de Agricultură s'a proectat înființarea unei școli pentru lucrători la vie.

Direcțiunea Agriculturei proectează introducerea pe o scară mai întinsă a culturei plantelor medicinale la școlile statului. In acest sens se lucrează la un plan în colaborare cu societatea chimică farmacentică „Zea" din Cluj.

S'a hotărât ca în cursul lunilor de vacanța de vară studenții Școalei de Agricultură de la Herestrău să facă un turneu la toate institutiile agricole ale statului din Transilvania.

Lucrări publice.

Direcțiunea de poduri și șosele din Cluj ne-a dat următoarele date cu privire la situația drumurilor din Ardeal și Banat:

In 1919 erau șosele:

Naționale	4.763	Km
Județene	7.459	„
Vicinale	11.750	„
Comunale	26.604	„

In anii 1919, 1920 s'au construit următoarele poduri:

61 pe șosele naționale
60 pe drumuri vicinale.

S'au reparat poduri:

602 pe șosele naționale
655 pe drumuri vicinale.

Petriș s'a întrebuințat în 1920 pentru șoselele:

Naționale	119.500	m. cubi
Județene	100.600	„ „

Direcțiunea podurilor și șoselelor a cerut Ministerului ca să se ia dispoziții pentru urcarea salariilor la întregul personal.

Din sursă autorizată primim știrea că lucrările ce se fac la Alba-Iulia pentru încoronare vor fi terminate la timp.

Totalul podurilor din Ardeal cari au fost distruse în timpul războiului este de 99 pe soselele metalice iar pe șoselele județe-Naționale din care 33 poduri ne de 80 din cari 8 metalice.

Diverse

Deficitul orașului Timișoara se urcă la 11 milioane Lei așa cum e stabilit în preliminarul bugetului acestui oraș.

Citim în ziarul „Satu-Mare": Conform dorinței principelui Carol al României, care după cum se știe a călătorit în Japonia, șeful misiunei române din Vladivostok d-l maior Cădere, însoțit de către medicul Gh. Onișca a trimis în țară, oseminte le d-lui N. Xenopol fost ministru al României la Tokio și care în Decembrie 1917 a încetat din viață în Capitala Japoniei.

Sicriul unde se aflau rămășițele pământești ale defunctului a fost aduse în vagon special și trecând prin Satu-Mare au fost îndreptate spre București unde vor fi depuse.

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea și apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmacentice Cluj. II-111

Dr. Lăzărescu, medic-șef al Casei Cercuale, Specialist în boale Interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

Este știut și nimeni nu poate contesta că cele mai solide și cele mai elegante ghete sunt numai ghetele Budischowsky care poartă pe talpă semnătura abricantului. 100

Atenție!

Unde se poate petrece pândimineața? La Cafeneaua-Restaurant „Otthon" care este restaurată cu toate instalațiunile noi în Str. David Ferencz Nr. 16. unde stă la dispoziția On. Public mâncări calde și reci la ori ce oră din noapte, vinuri de prima calitate, bere proaspătă și rece.

Dela ora 3 din noapte până la ziuă se găsesc tot felul de Ciorbe acre. Lăutari de primul rang sub conducerea lui Dénes Gheorghe prim violonist, care va distra publicul până la ziuă

Cu toată stima proprietar
674 Czeriak.

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
ȘI PIANE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile ale lui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acții
Personalul de încredere se face vânzarea și cu plată în rate

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Sosirea Principilor Moștenitori

— Noui amănunte —

(*Dela Coresp. nostra special din București*)

Plecarea prinbipilor moștenitori din Atena s'a făcut Joi. Alteţele Lor Regale s'au îmbarcat pe vaporul *Regele Carol* la Pireu unde au fost conduși de întreaga familie regală greacă. Vineri au trecut prin faţa Constantin polului fără oprire. Escadra aliată din post splendid pavoazată a dat onoruri luminoase fiind noapte.

Vaporul era escortat de două contra-torpiloare.

Dela Constanţa la Bucureşti au avut loc manifestaţii în gările Medgidia, Cernavodă şi Borcea unde s'a făcut transbordarea şi îmbarcarea pe pontoane a trenului princiar. Principele Carol s'a interesat de aproape de această lucrare.

La Feteşti şi Ciulniţa au avut loc noi manifestaţii grandioase.

Duminecă la ora 5 p. m. Regele, Regina, perechea princiară, principesele Marioara şi Ileana, în automobile au sosit la Hipodrom unde au fost întâmpinate de d-l Al. Marghiloman. După alergarea premiului Derby, Familia Regală a vizitat peluza fiind ovaţionaţi de public.

La întoarcere lumea imensă dela şosea a aclamat pe Suverani şi principi.

Toate muzicile militare au cântat pe pieţele Capitalei.

Seara întreagă Capitala era feeric iluminată cu becuri tricolore. S'a remarcat iluminaţia artistică dela Palatul Regal şi dela poşta centrală.

Eri la ora 11 dimineaţa a avut loc solemnitatea primirii Corpului diplomatic, înaltului cler, consiliului de miniştri şi biurourilor Corpurilor legiuitoare. Familia regală s'a întreţinut cu fiecare persoană în parte. Seara a avut loc concertul Filarmonicei la Ateneu.

Sinodul Eparhial al Eparhiei Vadului şi Feleacului

— Desbaterile din ziua II-a. —

Luni, 9 Mai, au început desbaterile şedinţei Sinodului, în sala prefecturei, sale preşedenţia părintele *Arhimandrit N. Ivan.*

Discuţiile încep asupra faptului de a se şti dacă acest sinod care este ordinar este legal sau nu de oarece el nu a avut consimţimântul corpurilor legiuitoare şi aprobarea M. S. Regelui.

Dintre susţinătorii ideii legalităţei acestui sinod, *părintele I. Lupaş* arată cum această legalitate nu trebue referită legilor din vechiul Regat cari nu s'au extins în această privinţă şi asupra bisericei ortodoxe din Ardeal, ci ea trebue căutată în tradiţia şi statutul organic după care se conduce astăzi biserica. Părerea d-lui Lupaş e susţinută de majoritate şi în în unanimitate de biurou Sinodului.

Părerea d-lui *Bogdan Duică* care vede în sinodul de faţă o ilegalitate şi deci consideră toate actele lui ca nule a fost rezumată în următoarele moţiuni pe cari le-a depus pe birou şi cari au fost iscălite de 15 deputaţi ai sinodului:

I-a

„Deoarece în şedinţa de ieri d-l preşedinte a admis ca astăzi să se desvolte înaintea oricărei alte lucrări consideraţiunile pentru care o parte a Sinodului eparhial al Clujului socoteşte acest sinod ca convocat neregulat cerem ca imediat sinodul să se constitue în şedinţă intimă sau în conferinţă secretă, pentru a discuta liber toate acele consideraţiuni:"

II-a

„Până la convocarea sinodului electoral eparhia Clujului rămâne, în toate privinţele, în starea şi raporturile în care se află astăzi.

Convenindu-se ca discuţiile acestea să fie lăsate la urmă se începe alegerea pentru formarea comisiilor. Sunt aleşi următorii:

I. Birou: C. Fiămând, S. Gheţie, A. Muntean, dr. A. Buzdug, dr. I. Lazăr, I. Puia, V. Sava, I. Popescu, I. Micu.

II. Verificatoare: V. Gan, P. Popoviciu, V. Şpan, G. Bogdan-Duică, dr. A. Bodea, Leontie Puşcariu, dr. R. Pascu, dr. V. Pahone, S. Oprean.

III. Organizatoare: Dr. E. Rosca, dr. I. Lupaş, I. Mureşan, dr. S. Puşcariu, dr. V. Moldovan, dr. V. Şovrea, dr. P. Meteş, dr. Aurel Cârlig, A. Nicola.

IV. Bisericească: S. Rusu, V. Duma, A. Man, dr. M. Moldovan, dr. L. Chirilă, dr. I. Dărămus, dr. A. Dragomir, dr. I. Bărbatu, dr. G. Pavel.

V. Şcolară: S. Pletosu, dr. P. Roşca, I. Trifa, Al. Lăpedat, dr. S. Dragomir, dr. I. Matei, dr. V. Hango, dr. R. Furdui, P. Duca.

VI. Epitropească: V. Andreiu, P. Roşca, I. Fodorean, dr. I. Pop, dr. Z. Chirtop, dr. S. Buzura, dr. A Popescu, dr. A. Nicola, dr. I. Popoviciu.

VII. Petiţionară: S. Maior, A. Mandeal. I. Vulcu, I. Varga, dr. L. Gherman.

După ce se dă citire adreselor primite care sunt împărţite secţiunilor respective spre studiare părintele N. Ivan dă cuvântul d-lui Bogdan-Duică, ca să expună argumentele în baza cărora a fost formulată moţiunea.

Când d-l Bogdan Duica încearcă să spună că chiar oamenii sinodului acestuia i-ar nega autoritate, fiind întrebat de preşedinte de numărul lor şi autenticitatea actului, d-sa spune că aceasta o ştie din auzite şi de aceea o consideră numai ca o ipoteză.

Vorbitorul susţine că eparhia putea să existe şi fără sinod eparhial, iar dacă e nevoe de un asemenea sinod atunci trebue să fie constituit conform legilor ţărei adică recunoscut de parlament şi Minister. In întrerupere, părintele I. Lupaş arată că lucrul acesta nu e o necesitate şi ca atare sinodul e în toate drepturile sale.

— Noi considerăm actul acesta ca forţat, zice d-l Bogdan-Duică şi de aceea vom lupta pentru ca lucrările Sinodului să nu fie ţinute în seamă.

Preşedintele N. Ivan combătând rând pe rând argumentele d-lui Bogdan-Duică, anunţă sinodul că după cum indică regulamentul moţiunile vor fi studiate mai pe larg în secţiuni.

Şedinţa viitoare a fost anunţată pe azi la ora 9 dim.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Naţional

Joi: Festival *„Clubul Academic"*.
Sâmbătă:
ROMANŢIOŞII (premieră) comedie în trei acte de Ed. Rostnd, Trad. de Mircea, Dem. Rădulescu în versuri, cu D-ra Jeana Popovici şi D-nii Papă Stănescu, Meamţu, Savy, Virgil Vasilescu, Potcoavă, în rolurile principale.
Duminecă: *Frumoasa Aventură.* (matineu).
Seara: *Romanţioşii.*

Ultime Informaţiuni

Prin fir special dela coresp nostru din Bucureşti

Ora 1 p. m.

„Indreptarea" anunţă oficial că în alegerea dela Oraviţa, candidatul guvernamental Nedelcu a fost ales cu o majoritate de 370 voturi.

■

Rusia simte cumplit criza monetară. In luna Aprilie guvernul sovietic a avut nevoie de 300 miliarde de ruble iar fabricile n'au putut fabrica decât 150 miliarde.

■

Comitetul iniţiator dela Iaşi pentru comemorarea unui centenar dela naşterea lui Ion Brătianu s'a întrunit la primărie şi a hotărât să trimită o delegaţie la Florica în ziua de 22 Mai. Un serviciu religios va avea loc la Mitropolie şi un festival la Teatrul-Naţional, deasemeni serbări comemorative în toate şcoalele.

■

In aşteptarea hotărârii comitetului de 100 al Partidului naţional, grupările d-lor Iorga şi Michalache păstrează o atitudine pasivă, aşteptând hotărârile dela Cluj.

Evenimentele zilei

(După telegrame)

Dela Conferinţa Ambasadorilor

Conferinţa ambasadorilor s'a întrunit la 7 Maiu dimineaţa. A sosit mareşalul Foch. Conferinţa s'a ocupat de situaţia creată în Silezia superioară, studiind măsurile pentru restabilirea ordinei.

Ofensiva turcă

După comunicatul oficial din Angora trupele turceşti au luat ofensiva şi au ocupat Bigadici, 53 kilometri depărtare de Balikesir. Turcii au aruncat în aer un tren de muniţie la Ahmedie, situat între Cuchalk şi Alacheiras.

Convenţia comercială austro-cehoslovacă.

Convenţiunea comercială între Cehoslovacia şi Austria a fost semnată la 6 Maiu.

Belgia ia măsuri militare.

La Bruxelles s'au întrunit miniştrii sub presidenţia regelui belgiei. Ministrul apărării naţionale a făcut cunoscut planul operaţiunilor prevăzute pentru ocuparea eventuală a regiunei Ruhr.

Moţiunea Knox

Se comunică din Waschington că moţiunea Knox va fi amânată cât timp Europa nu va fi trecut criza.

Gărzile civile germane nu dezarmează

Dr. von Kahr, actualmente la Berlin refuză dezarmarea gărzilor civile.

Călătoria prinţului imperial japonez.

Prinţul imperial al Japoniei a sosit la Portsmuth la 7 Maiu.

In Silezia

Din Paris se anunţă că relaţiunile telegrafice s'au restabilit în toate districtele din Silezia superioară.

■

Se desminte svonul după care trupele franceze ar intenţiona să părăsească Katiovitz.

Ultimatumul Aliaţilor către Germania

Se ştie că în urma cererilor formulate de Aliaţi după terminarea lucrărilor Conferinţei dela Londra, Germania a adresat Statelor-Unite o notă prin care arăta cari sunt condiţiunile sale în chestiunea despăgubirilor şi ruga guvernul american să intervină pe lângă cabinetele francez şi englez pentru a primi oferta guvernului german.

Guvernul american a adus la cunoştinţa Aliaţilor propunerile germane pe care aceştie le-au socotit inacceptabile. Raliindu-se punctului de vedere al Franţei şi Angliei, guvernul Statelor-Unite trimite o notă de răspuns Germaniei prin care opina ca Germania să se supună deciziunilor Aliaţilor şi obligaţiunilor luate prin tratatul de pace.

America era singura nădejde a Germaniei. Prin nota de răspuns a StatelorUnite care însemnă solidarizarea Americei cu hotărîrile luate în Conferinţa dela Londra, guvernului german nu-i mai rămânea nici-un punct de sprijin în resistenţa sa împotriva Aliaţilor.

Şi cum în Germania — cel puţin în cercurile politice conducătoare şi în lumea finanţei mari — domneşte şi astăzi acelaş spirit de tergiversare şi de rea voinţă în executarea obligaţiunilor sale hotărîte prin Tratat, guvernul d-lui Fehrenbach, cu unanimitatea membrilor săi, a înaintat preşedintelui Ebert demisiunea sa.

In aceiaşi vreme Puterile, Aliate au trimis guvernului german o notă prin care îl somează ca în termen de 6 zile, adică până la 12 Mai să răspundă dacă se hotărăşte sa execute fără rezervă şi fără condiţiuni obligaţiunile definite de Comisiunea de despăgubiri precum şi obligaţiunile privitoare la dezarmare şi la judecare vinovaţilor. Nota care are un caracter vădit de ultimatum, a fost remisă ambasadorului german dela Londra care a adus-o la cunoştinţa guvernului său. In momentul acela guvernul german era demisionat.

Situaţia se prezintă prin urmare astfel: Germania este obligată ca în termen de 6 zile să răspundă afirmativ sau negativ la ultimatumul aliat. Ea se găseşte totuşi fără guvern prin demisiunea cabinetului Fehrenbach. Va găsi preşedintele Ebert un guvern care să-şi ia greaua răspundere de a nu se supune deciziunilor Aliaţilor sau unul care să aibă forţa de a înfrunta spiritul de rezistenţă înverşunat care stăpâneşte Germania răspunzând Aliaţilor în mod favorabil? Aceasta este problema a cărei rezolvire o aşteptăm în şease zile. Ca succesori ai guvernului demisionat, cei cari prin atitudinea şi autoritatea lor par a fi desemnaţi sunt d-nii Stresemann şi Stegerwald.

A pronostica de acum atitudinea pe care o va lua Germania, este a face afirmaţiuni neîntemeiate, întrucât răspunsul guvernului german depinde de o mulţime de condiţiuni de politică internă germană pe cari noi nu le cunoaştem şi de atâţia factori cari scapă tuturor prevederilor. Oricum însă cel mai târziu la 13 Mai situaţia va fi limpezită. Şi lucrul acesta prezintă o considerabilă importanţă.

Marele Scandal dela Cursele din Bucureşti

Publicul furat cu 4½ milioane lei.

(Dela Coresp. nostru din Bucureşti.)

Rezultatul alergării de cai de Duminecă la cursa Derby, a stârnit un scandal imens la Hypodrom. Cu toate că azista familia Regală, publicul a manifestat sgomotos indignarea sa pentrucă primii cai ai grajdului Răsvan, meniţi prin performanţa lor să câştige Derby-ul, au rămas în urmă cu 200 lungimi.

S'au produs manifestaţii ostile contra jocheilor de către publicul, care pariase trei milioane la tribune şi un milion jumătate la peluză, bazându-se pe performanţele anterioare ale cailor din grajdul Răzvan, care bătuseră caii d-lui Marghiloman la toate cursele de până acum.

După declaraţiile jocheilor ca'-lor d-lui Rozvan, rezultă că un atentat banditesc s'a produs, „acesti cai fiind otrăviţi cu un ciudat paralizator. Cercetările medicilor veternari au dovedit faptul.

Jokey-Clubul a cerut Ministrului de interne deschiderea unei anchete, care să dovedească cine a administrat otrava, „care a permis Victoria cailor lui Marghiloman şi a furat astfel publicul cu peste 4 milioane de lei".

Faptul a produs o enormă impresie.

Pretutindeni în Ardeal se citeşte ziarul „INFRĂŢIREA".

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂŢI:
Marţi, Miercuri:
„CALEA DESTINULUI" Part. I.
Joi, Vineri: „ „ „ II. şi ultima.
Sâmbătă, Duminecă:
„CERCUL ROŞU".
Film detectiva Partea I.

CINEMA URANIA:
Marţi, Miercuri:
„PRAPAŞTIA MORŢII.
Joi, Vineri:
„ADIO IUBIRE"
Sâmbătă, Duminecă:
„VERITAS VINCIT"
Film MIA MAY. Partea I.

CINEMA APOLLO:
Miercuri, Joi, Vineri:
„GIRARDI".
Sâmbătă, Duminecă:
„NIRVANA".
Film mistic din Indii. Partea I.

Cu preţuri reduse!

Curăţă vopseşte şi spală

„KRISTÁLY"

Spălătorie chimică cu aburi, Cluj.

Fabrică şi Depozit principal

Str. Bucovina Nr. 32.

Primeşte şi face expediţii cu poşta.

Târgul de mostre din Ardeal

După multe sforţări şi alergări, Camera de Comerţ a izbutit în fine să obţină permisiunea de a organiza târgul de mostre din Ardeal, care va avea loc la Cluj. Industria, comerţul, gospodăria şi agricultura ardeleană vor avea deci prilejul de a-şi expune produsele, şi prin aceasta să ia contact mai strâns între ele. Târgul de mostre din Ardeal va apropia interesele tuturora şi în special — va face cunoscută celorlalte provincii româneşti, capacitatea de productivitate a Ardealului. Ţinerea târgului e'a o necesitate imperioară deoarece expoziţia aceasta, la care vor fi înfăţişate toate ramurile vieţii economice ardelene — posibilitatea de a vedea şi a fi informaţi perfect asupra stărei productivităţii tuturor necunoscătorilor, căci de altfel n'ar fi avut prilejul să se orienteze în modul în care se pot informa la târgul din Cluj, unde va fi centralizat comerţul şi producţia.

Deaceea, pentru toate provinciile târgul de mostre din Cluj va fi bine venit.

Zilele trecute dl Dr. Bela Kiss, secretar la Camera de Comerţ din loc s'a întors dela Bucureşti unde a obţinut aprobarea târgului de mostre sub Nr. 7586 al Ministerului de Industrie şi Comerţ. Târgul se va ţine la 15 Iulie. Pentru lucrările pregătitoare s'a format Comisiunea de organizare, care sa întrunit pentru întâia oară Sâmbătă, la oarele 7 p. m. în localul Camerei de Industrie şi Comerţ. In această şedinţă s'a complectat Comisiunea de organizare şi s'a alcătuit programul târgului. Comisiunea de organizare a procedat la alegerea patronagiilor, protectorilor, preşedinţilor de onoare şi preşedinţilor.

In comitetul de patronage au fost aleşi domnii: gen. Averescu, Argetoianu, gen. Petala, T. Mihaly, Iuliu Maniu şi toţi episcopii fără deosebire de confesiune. Protectori au fost aleşi: secret. gen. Tănăsescu, pref. Meteş, primarul Dr. Pop, dir. reg. C. F. R. Hossu, dnii Darie, dep. Dr. Socol, senatorul Isac, Victor Bontescu şi toţi preşedinţii Camerilor de Comerţ.

Au fost aleşi ca preşedinţi de onoare: Dr. Szana, Mirea, Dr. Czell, Dr. M. Farkas, senatorul Polony şi dl. Sonenfeld. Preşedinţi sunt aleşi: Iosif Hevesy, Domnii Raţiu, Al. Pop, Mazuchi, insp. com., Niculescu şi Dr. Blankenberg.

Comisia de organizare a hotărât constituirea unei Comisiuni de administraţie, care de fapt va aranja şi conduce afacerile târgului.

Programul de activitate s'a alcătuit în aşa mod, că fiecare membru din Comisie, rezolvă independent afacerile cu cari a fost încredinţat.

In Comisiunea administrativă, alcătuită nouă, au fost numiţi pentru secţia technică: Rados Lipot ca secretar general, dl Căciulă ca secretar şi Dr. B. Kiss, casier.

Pentru cei interesaţi cari doresc informaţiuni precise, şi amănunţite s'a înfiinţat pe lângă Camera de Comerţ „Biroul târgului de mostre" dela care pot primi toate deslușirile cerute.

Este de dorit că târgul de mostre din Ardeal, primul al Ardealului desrobit, să fie primit decătre toţi, atât decătre populaţie cât şi de către autorităţi cu atenţiunea meritată de acest eveniment îmbucurător pentru viaţa economică ardeleană. Mai ales trebule să deie tot sprijinul direcţiunea căilor ferate, punând vagoane la dispoziţia expozitorilor şi acordând reduceri de taxe la transporturi. Prin târgul de mostre ale Clujului — se va stabili orientarea nouă în viaţa economică generală a ţării şi mai ales între cetăţenii de orice naţionalitate se va închega temelia colaborării pe viitor. Dorim muncă şi spor bun.

Raco.

Dela „Astra"

Un Concurs

„Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român" publică concurs pentru cea mai bună lucrare scrisă în românește asupra temei istorice, cu subiectul:

Revoluţiunea din anul 1918 şi unirea Ardealului cu România.

Condiţiile de concurs sunt următoarele:

1. Lucrările se vor trimite în timp de un an dela data publicării concursului.

2. Manuscriptele, fără subscriere, însoţite de un plic închis cuprinzând numele şi adresa autorului şi în afară provăzută cu un motto sau pseudonim, vor avea să fie înaintate la adresa secretarului literar al „Asociaţiunii", Str. Saguna 6.

3. Lucrările întrate la concurs se vor da spre censurare Secţiunii istorice a „Asociaţiunii", exclusă fiind orice apelaţie contra hotărârilor acesteia.

4. Lucrării cele mai bune, vrednice de premiat, i se va acorda premiul de lei 2000—, pus la dispoziţia „Asociaţiunii", pentru acest scop, de către d-l R. W. Seton Watson (Scotus Viator), marele prieten al Românilor.

A. Bârseanu, prezident. **Romul Simu,** secretar.

Prinderea unuia dintre autorii atentatului de la Senat

Citim în ziarul **Satu-Mare:**

Zilele trecute a fost adus prin gara Halmii din Cehoslovacia un comunist român anume Ionescu Demian.

Numitul trecea din Rusia în Serbia prin Cehoslovacia. Poliţia de siguranţă aflând de aceasta, s'a pus pe urma lui şi printr'o urzeală destul de ingenioasă a reuşit să-l aresteze.

Se crede că Ionescu are cunoştinţă de autorii atentatului de la Senat, ba se vorbeşte că după declaraţiunele sale cam încurcate, reese că chiar el ar fi unul dintre autorii principali.

Cu primul tren a fost transportat la Bucureşti însoţit de o puternică escortă civilă.

Noua reformă a învăţământului profesional

D. P. P. Negulescu ministrul instrucţiunii, în noua reformă a învăţământului, a dat o deosebită atenţiune şcoalelor de meserii. Convins de necesitatea lărgirei acestui învăţământ, d-sa prevede înfiinţarea a noi şcoli de toate categoriile. Iar în vederea perfecţionărei personalului didactic de specialităţi, atât la fete cât şi la băeţi, ministerul instrucţiunii a dispus, cu începerea noului an şcolar, cursuri normale, unde acest personal va primi cunoştinţele atât practice cât şi pedagogice, precum şi punerea în curent a maeştrelor de croitorie cu noile creaţiuni în domeniul specialităţei, care se ştie că sunt supuse evoluţiunii.

Odată cu această reformă în învăţământul profesional, d. P. P. Negulescu a arătat aceeaş solicitudine şi pentru personalul didactic al acestui învăţământ, urcându-i simţitor salariile.

Cu începere dela 1 Aprilie, salariile maeştrilor dela şcolile elementare de meserii s'au mărit a 500 lei lunar, celor dela şcolile inferioare 900 lei, iar celor dela şcoala superioară de arte şi meserii 1050 lei. Toate aceste salarii sunt considerate ca leafă de bază, iar pentru trecut ministerul le-a recunoscut sporul şi gradaţiile pentru tot timpul cât au servit în acest învăţământ.

Ştiri de peste hotare

O proclamaţie a lui Carol de Habsburg

Ziarul L'Information află următoarele din Budapesta:

„Poliţia din Budapsta a confiscat o proclamaţie care circula în sfesele aristocratice ale capitalei maghiare. Acest document poartă semnătura lui Carol ca rege apostolic" şi a fost elaborată la Steinamanger. Exregele se exprimă, între altele, foarte violent împotriva amiralului Horthy, care a violat jurământul de credinţă şi promite că va reveni în curând pe teritoriul ţărei spre a-şi relua tronul".

Grecii ocupă Constantinopolul?

Circulă versiunea că masarea de forţe serioase elene în Tracia ar fi în legătură cu intenţia guvernului elen de a ocupa prin surprindere Constantinopolul pentru ca astfel să forţeze pe naţionaliştii turci să renunţe la revizuirea tratatului de pace încheiat la Sévrés.

Plebiscitul din Tirol

Plebiscitul din Tirol s'a terminat cu victoria deplină a pangermaniştilor.

Din 146.468 votanţi, 144 de mii 343 au votat pentru unirea la Germania şi numai 1794 împotrivă.

Bulgaria şi executarea tratatului de pace

Se anunţă din Belgrad că ministrul de comerţ bulgar a comunicat, comisiunei reparaţiunilor, că Bulgaria nu poate îndeplini pretenţiunile sale în termenele fixate de tratatul de la Neuilly. In consecinţă sârbii sunt hotărâţi să procedeze la măsuri riguroase pentru satisfacerea revendicărilor lor.

O întâmpinare

Sub titlul „Problema institutelor medico-pedagogice din patria noastră. Început de medico—pedagogie română" D-l Pavel Dârlea candidat de profesor de la institutul idioţilor de stat „Sfânta Treime" din Ienopolea îşi retipăreşte cele câteva articolaşe publicate în „Românul" D-sa prezintă câtorva cititori o broşurică de cinci (5) foi întovărăşită de o prefaţă semnată de D-l T. P. Nicolin. în care prefaţă i-se cântă D-lui Dârlea psalmii mărei strălucitoare.

Cu privire la cele cuprinse în broşurica din chestiune — produs al unei vanităţi personale, — noi profesorii institutului de surdo-muţi din Cluj, cari după D-l Dârlea nici nu existăm (vezi broşura) adresăm întâmpinarea de faţă.

Cu D-l Nicolin, care nu-şi numeşte profesia în prefaţă, putem fi foarte prietenoşi căci singura greşală a d-sale este că a scris precum i s'a dictat, sau fiind om de bună credinţă ni a presupus, că D-l Dârlea îl informează nu tocmai exact. Dacă nu e nici una nici alta atunci d-sa este absolut neorientat şi numai astfel fiind a putut scrie că „Dârlea este primul profesor român din Ardeal, care împrietineşte instituţia, acestor şcoale cu marele public românesc" (sic) şi l'a prezentat ca pe singura autoritate trimisă de providenţă pentru schimbarea felului de instrucţiune specială şi reorganizarea chestiunilor de pedagogie medicală română. Pentru a se convinge despre exactitatea relevată de D-sa în prefaţă îl rugăm să citească „Patria" an II. nr. 125 din 1920, „Gaz. Trans." nrii 147, 148, 149, 150, 151 din 1920, „Învăţătorul„ an I. nr. 10, an II. nr. 2 şi 6. Binevoiască a lua notă despre frământările şi străduinţele unora şi competenţa altora dela centru şi atunci să facă „mea culpa" Că cele cinci foi vor cuprinde un just program pedagocic, nem ii dispuşi a primi această aserţiune cu unele rezerve, dar nu ne putem da seamă de baza şi proveni enţa „responsabilităţilor şi abilităţilor" pe care D-l Dârlea şi le „asumă" pe „noul tărâm al D sale numai", căci după cât noi ştim sigur, stă numai de un an şi jumătate între idioţii „Sfintei Treimi".

Nu bănuim pretinească intenţie a scriitorului de prefaţă, că profesorul P. D. profesorul inst. med. ped. din Ienopolea Aradului să nu fie apreciat şi atunci când este prezentat ca cel dintâi profesor român din întreg Ardealul, să nă fie ridicat în slavă, de unde cu „pathosul" D-sale să deie directive, de organizare şi reorganizare pe cari le aşterne cu atâta mărinimie pe bietele 8 foi şi le trimite spre a fi plătite de stat ea să vină în ajutorul orfanilor şi dela institutul de surdo-muţi din Cluj — care pentru d-sa nu exista — ci'l va înfiinţa d-sa „momentan". D-l Nicolin, desigur, s'a achitat cu vârf şi îndesat de rolul său de-a fi autor de prefaţă, dar cu d-l P. D. stăm altfel. D sa socoteşte toată lumea ca o ceată de profani, înguşti la vederi şi străini de meleagurile pe cari — precum d-l Nicolin — aşa de strălucit spune — singur le-a bătătorit şi bătătoreşte cu atâta succes.

Vor mai fi ei români şi chiar şi neromâni, cari, dacă după d-l Dîrlea nu însemnă nimic, au cel puţin dreptul la cuvânt. Să numim vreo câţiva:

Dr. Gh. Crăiniceanu inspector medico-pedagogic, nestorul tiflopedagogiei române etc.

C. Hertila director inst. med.-ped. din Arad, diplomă specială, activitate de 28 ani şi activ. literară.

Gh. Căprariu (Csapó) director la inst. din Ineu dipl. specială organizatorul acestui institut, activ. 23 ani.

Gh. Halarievici dir. inst. orbilor Cluj, autorul mai multor cărţi speciale în limba română şi germană.

M. Hurducaciu profesor med. ped. Cluj cu activitatea literară ped. S'a ocupat mai întâi cu chestiuni med. ped. în jurnalistica din Ardeal.

I. Grama prof. pract. med. ped. Cluj stud. universitar şi cunoscător a 8 limbi străine şi alţi 4—6 viitori practicanţi români.

Afară de aceşti câţiva români vechi şi mai noi — sunt încă 20 de profesori diplomaţi (unguri, slovaci) faţă de a căror cvalificaţie şi muncă specială d-l Dîlea nu are nici-o consideraţie.

Este absolut neserios, când cineva fără nici-o bază, fără experienţă specială corespunzătoare, îşi asumă responsabilitate şi abilitate, încă foarte puţin documentată. In locul tonului adoptat iar sta mai bine şi chiar l'am felicita, dacă s'ar fi arătat într'un tempo mai modest de începător şi doritor de-a vedea altceva, decât este astăzi în viaţa noastră med. pedagogică.

Ştiinţa este internaţională aceasta o ştie şi d-l D., şi deci în această privinţă n'o să luăm îndrumare dela „abilul" şi „responsabilul" candidat, ci cu o competenţă pedagogică cel puţin atâta cât a D-Sale (dacă porţile universităţii nu s'ar deschide şi pentru prof. med. ped.) vom şti de unde, pe ce cale şi dela cine să primim orientările în materie de pedagogie medicală şi de sigur nu vom alerga la savantul din Ienopolea [illegible].

Că printr'un [illegible] potrivit, d-l Dîrlea ar aduce servicii bune cauzei comune, aceasta nu i-o contestăm, dar protestăm contra felului specific de-a trata chestiunea în broşurică cu atât de puţină atenţiune faţă de realitatea lucrurilor.

D-sa nu editeze lucruri, care îşi au însemnătatea şi explicaţia lor; *înpretinească marea lume românească cu medico-pedagogia română,* prezentându-i-o aşa cum ea este şi nu în mod arbitrar, cu intenţia vădită de-a să impune d-sa.

Acestea am dorit să-le spunem, pentru ca d-l Dîrlea în viitor să fie mai prevăzător şi să nu ne silească să-i punem anumite întrebări, căci nu dorim a-i crea o situaţie neplăcută; ci numai a-l readuce la valoarea sa proprie, reală: că este un candidat [illegible] şi învăţământ de muncă specială, umanitară şi mai [illegible] de toate naţională pe terenul pedagogiei medicale românești în noul stat, în care totuşi nu se pot schimba lucrurile aşa *momentan* de azi pe mâne ca *toată responsabilitatea şi abilitatea sa ce şi-o asumă.*

Cluj, 1 Maiu 1921.

Colegiul profesoral med. ped. din Cluj.

22

Este adevărat artistic, cum se curăţă şi vopseşte la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 şi Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 556

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

O FUNCȚIONARA din regat care cunoaște limbile germană și franceză caută post la ori ce instituție. Adresa la Adm. ziarului Infrățirea.

DARURI DE NUNTĂ (trusouri), albituri pentru domni și dame confecționează ieftin și punctuos Sidonia Kornis Cluj, Strada Regina Maria 14, etaj.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE un loc de casă (cca 1 jugăr) în mijlocul orașului, cu edificii noi, local de fabrică cu etagiu. Potrivit pentru hotel, uzină. Deslușiri mai detailate la Dr. Bernád, advocat, Cluj, Calea Victoriei No. 19. 676

DE VÂNZARE 400 OI cu mieii după ele. Ioan Herța p. u. Vidrasău Ungheni (Nyárádtő). 629

DE VÂNZARE o armă de vânătoare cu trei țevi 16/16/8. Fără cocoașe vizir automat în stare nouă. Ase adresa la ziar sub A.

DE VÂNZARE MAȘINĂ DE TREERAT cu 6 HP. sistem Máv. cu mașer de bătut trifoi. Informații se dau la intendentul palatului Bánffy din Piața Unirei.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsește de vânzare la toți vânzatorii ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

LOCOMOBILĂ de cca 40 H. P. fabricație germană și o vânturătoare de 4 cai, de vânzare ieftin. Se pot vedea la Fabrica de piele str. Aprinjoarelor 1 (Gyufagyár-u.) 604

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel,

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

CUMPĂR TIPOGRAFIE, completă cu mașini plane sau rotative și aparate de turnat. Adresa la ziar sub E. V.

CAFEA TURCEASCĂ. De vânzare o mașină de rîșnit cafea turcească. Se poate întrebuința cu forță motorică și cu mâna. Informații la Administrația ziarului Infrățirea sub „Motor".

Închirieri:

CAMERĂ MOBILATĂ caut în centru plătesc preț bun. Adresa la ziar sub „Răzor".

CAMERĂ mobilată caută funcționar pe lângă plată bună. Ofertele în scris se vor adresa administrației ziarului Infrățirea sub „Cameră"

Diverse:

IN SALONUL de modă pentru pălării de dame „FRIEDMANN" Calea Regele Ferdinand No. 4 Etaj, să primesc inscrieri pentru CURSUL DE MODISTE, care se va începe în zilele prime ale lunei Mai. Cursul va ține 2 luni. 664

ARANJEZ în mod artistic parcuri cu diferite flori din cele mai frumoase Radu Schultz grădinar.

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Națională din Cluj. Sesiune pe 1921—922

Saci pentru cereale — făină — sare **calitate din timp de pace** se pot împrumută dela **Iosif Boskovits** institut de împrumut de saci și impermiabile (ponive). Cluj, Str. Regina Maria. 630

CAROL LASSEN

Casă internațională de transporturi și spectițiuni
Cluj, Piața Unirii No. 4.
Telefon No. 333.

◆

Se recomandă **pentru transporturi internaționale mari din România în străinătate și vice-versa. Transporturi de colete la toate centrale mari din Continent.**

Instalațiuni noi: transporturi cu înțeală mare din Germania și Austria în România.

CASA ARA SUCURSALE PROPRII:

Bucuresti (reprezentanță D. H. Ioning)	Arad	Breslau	Wien
Hamburg	Berlin	Lübeck	Stettin
Dresden	Stuttgart	Bochlenbach-Tetschen	Danzig
Lipsca	Mannheim	Colonia	Karlsrühe
Nürnberg	Cristiania	Offenburg	Prostken
Copenhaga	Esbjeog (Danemarea)	Lissabon	Stocholm
Chemnitz	Frankfurt	Reval	Bremen
	Satu-Mare	Gothenburg	Regensburg
			Salzburg
			Pasan

Asigurări se mijlocesc sub condițiunile cel mai favorabile.

Reprezentante in toate orașele mai mari și posturi din Continent.

Informațiuni asupra duratei de transporturi, situației de comunicatie și costul fractului se vor da la orice timpul.

681

AGRICOLA

Societate Anonimă de Asigurări Generală
București
Reprezentanța Generală pentru Transilvania, Maramureș și Crișana
CLUJ
Str. N. Iorga No. 11 (In casele proprii).
TELEFON:
621

◆

502

Agenția Principală ORADEA-MARE
a început operațiunile la **Banca HILLINGER și ILLYÉS**
Strada Regele Ferdinand No. 7

HOTEL NEW-YORK

Cafeneă, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză și Ungară. - Supeuri după spectacol.

329

Sa deschis splendid Aranjat

Grădina Pferschy

bucătărie aleasă română și maghiară și Vinuri Ardelene la dispoziția On. Public

Cu stimă:
I. Pferschy.

679.

SA DESCHIS în Cluj, Piața Unirii No. 15
MARELE MAGAZIN DE INCĂLCĂMINTE

RAFTOPOL

din București.

Incălțăminte pentru Dame, Bărbați și copii, cele mai noi modele din străinătate și executate de magazin. Pantofi Elvețieni bărbătești de box 280 Lei. Ghete Elvețieni bărbătești de box 300 Lei. Se mai aduce la cunoștința onor. public că a mai sosit un transport nou de incălțăminte și anume: Ghete și pantofi roșii și de lac bărbătești. Ghete și pantofi de dame, escarpeni și cu barete, de antilopă si olandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marca veritabilă Elveciană „Bally". 517

Instalații de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparații de mașini de scris și cusut executa cu preț convenabil:
La Intreprinderea Electrotechnică și mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Becuri electrice „TUNGSRAM" precum și materiale cu preț redus. Intreprinderi și pentru provincie.

Tinerețea și plăcerile ei le veți păstra dacă veți folosi renumitul spirt menthol

Deponit principal 44
Drogueria ROZSA
Cluj (Kolozsvár), Piața Unirii No. 26 (fost Mátyás király-tér).

„Transylvania"

Câteva picături după masă înlesnesc digestiunea. Folosit pentru masaj întărește și înviorează.
Se află de vânzare ori unde!

MARE REDUCERE DE PREȚURI!

M. ANGHEL

Piața M. Viteazul No. 40
Magazin permament de articole technice,
Lămpi de lipit cu benzină, Plăci de asbest și Klingerit, Garnituri de asbest, ferestrae gatter, circulare și pentru metaluri pile etc. etc. Materiale electrice și motoare electrice.
Becuri electrice cu prețuri fără concurență.
Clopote din cel mai bun material.
Telefon 13-40. Telefon 13-40.
REPREZENTANȚA FABRICEI DE MAȘINI „SCHIEB" — SIBIU.
210

AVIZ!

Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 78
PENTRU
MICA PUBLICITATE

Asociațiunea pentru literatura română și Cultura poporului român
Despărțământul Cluj.

Publicațiune de licitație.

Orădina fundațiunei „Petran" situată în Cluj, Str. Petran (fost Str. Bisericii) aflată în administrația Astrei, urmând a se da în arândă pentru anul economic 1921 cu întreg teritorul de ca. 2½ jugăre, cuprinzând și roada pomilor, însă fără nici un drept de locațiune ori folosință a edificiilor, rugăm pe toți cei cari doresc a incheia aceasta arândă să ia parte la licitația publică, verbală, pe care o vom ține în ziua de 18 Maiu oara 4 la fața locului.

Condițiunile de arândă se vor comunica verbal.

Prețul de strigare 5000 Lei.

Vadiu 1000 Lei.

Biroul Astrei își rezervă dreptul a alege liberă intră oferte fără considerare la mărimea prețurilor eferite.

Cei cari depunând vadiul vor lua parte la licitație rămân obligați cu ofertul lor pe termin de 8 zile, iar Astra va fi obligată prin contractul de arândă în momentul când va semna actul în scris.

Cluj, la 9 Mai 1921.

Comitetul Despărțământului Cluj.

„MISSIR"

Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

Marfuri de prima qualitate

Stofe pentru Dame
Stofe Bărbătești
Mătăsuri fine
Mouselinuri
Dantilarie
Panglici
Panză dublă 175—200 ctim lat.
Altas pentru plăpumi 180 lat.
Converture de Tüll.
Perdele de Tüll.
Covoare și Preșuri
Linoleum 70—90—180 200—275 ctim lat.

Articole de Mariage. 17

Incaltaminte Fine

Elegantă
Durabilă
Eftină
este numai încălțămintea
BUDISCHOWSKY
veritabilă numai cu semnătura fabricantului pe talpă.
De vânzare la principalele magazine de încălțăminte

Reprezentant general pentru ROMÂNIA NOUĂ
Carol Schlaeffer & Co.
Karolinengasse No. 10 CERNAUȚ.

S'a terminat **cu criza locuințelor** folosind
NOXA
cel mai bun stârpitor de plosnițe,
319 care le distruge chiar și ouăle.
Prețul unei sticle Lei 15·—
Depositul principal Farmacia **„Dr. Biro"** Cluj, Piața Unirei

Bela Sánta Intreprindere de asphalt și beton
Cluj, Str. Mikó No. 8.

Intreprinde pe lângă cea mai mare garanție: uscarea radicală a pereților umezi din orice încăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruțabile, curți și magazii.

Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace. 29

BODEGA ȘI DELICATESSE
Ludovic Balázsi
Str. N. Iorga No. 2.
655

Vinuri de butelii, țuică, bere. Gustări alese și aperitive. Prețuri moderate, serviciu culant.

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumerille cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piata Unirei No. 5.**

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GAZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalații de motoare electrice. □ Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. □□□
148

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

MARE EXPOZIȚIE 9
la magazinul de modă
Lörincz și Tóth
Cluj, Piața Unirii No. 8.

TOȚI ABONAȚI ziarului Infrățirea

au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de doauă ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvint. □

Gazeta noastră se vinde în Cluj în urmatoarele locuri:

La *Friedmann* Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazal.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piața Unirii.

Fabrica de mobile și tâmplărie de binale Ternaveanu & Co. Cluj
Fabrica: Calea Dorobanților No. 90-92.
Biroul-central: Str. Iuliu Maniu No. 4.
Telefon: Fabrica 6-84. Biroul-Cetr. 7-55.
Adresa Telegrame: „Inex".

Execută tot felul de lucrări de mobilier atât de lux, cât și de menaj ca: Dormitoare și sufragerii complecte, aranjamente de birou, garnituri de mobile în piele, biblioteci, etc. precum și ori ce lucrări de tâmplărie necesare diferitelor construcțiuni de imobile. — Ori și ce comenzi rugăm Onorata Clientelă, a se adresa Biroului nostru Central, cu sediul în Cluj, Str. Iuliu Maniu 4. Telefon 7-55. 488

Tipografi!

Hârtie de concept per klgr. Lei 11·80
Hârtie de velină per klgr. Lei 19·70
Fabricată în străinătată. Se capătată în ori ce format și cantitate. PLICURI orice mărime au sosit la:

METEOR mare depozit de hârtive și recvizite de biurou
Cluj, Piata Unirii 32 (in curte)

CARTEA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatură mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări in liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de plicuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și in limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62—64, și Calea Victoriei 68. Ionnițiu, Strada Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. — SUCURSALA: Cluj, Piața Unirei 7. ARAD, Str. Avram Iancu 19. — IAȘI, Strada Lăpușneanu 17.

Vând spirt rafinat
Engros și endetail. Prețuri de concurență.
A se adresa la ziar sub A.

Tipărit cu mașina rotativă a Institutului de arte grafice „Cosinzeana" Cluj, str. Universității Nr. 3.

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Anul I. No. 218 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Sâmbătă 14 Mai 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Onor. Muzeul Asociațiunii
Gratuit
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

3|15 Maiu la Blaj

Ziua de 3/15 Maiu va fi serbătorită anul acesta la Blaj în proporții, cari trebue să atragă atenția tuturor Românilor asupra acestui praznic național.

Nu vom stărui asupra însemnătății istorice a acestei zile când pentru întâia oară, în anul de eternă memorie 1848, prin graiul nemuritorului Bărnuțiu s'a șămămat ideea personalității și individualității etnice a națiunei române și s'au proclamat drepturile ei inalienabile. Nu vom aminti de jurământul celor 40.000 de Români întruniți pe câmpul libertății dela Blaj și pecetluit în acel an de blestem, cu sângele celor tot atâția români, precum nu vom aminti nici martirul neîntreruptal celor șapte-zeci de ani de sclavie politică, prin care am probat cu prisosință că nu înțelegem să purtăm pe conștiința noastră păcatul sperjurului.

Sunt lucruri cunoscute, săpate adânc în conștiința fiecărui Român. E propria noastră istorie!

Ceea-ce vreau să relevez, este însemnătatea *sărbătoririi* acestei zile, dela care începe toată stăruința noastră spre o viață liberă și neatârnată. In tot timpul stăpânirii ungurești, nu am încetat să prăznuim această zi în marginile îngăduite de asprele măsuri ungurești. De aci înainte însă nu ne mai stă nimic în cale ca *în măsura cuvenită* să sărbătorim această zi, să o prefacem într'un adevărat praznic național, care să reverse în conștiința noastră acea comunitate de sentimente și emoțiuni, care să dea vo nței noastre, care să dea hotărîrilor noastre un curs unitar și un schimb de suveranitate. Pentru aceea nu putem de cât să felicităm pe profesorii dela Blaj, cari au luat inițiativa de a prăznui de data aceasta în proporții mai mari comemorarea acestei zile. Credem, că toată lumea românească va grăbi să-și dea concursul ca serbarea aceasta să fie cât mai imposantă și să fie o adevărată manifestare a conștiinței românești și a solidarității naționale. Aci vor fi înlăturate toate animozitățile politice, și va grăi numai conștiința curată a neamului românesc sub puternicul reflector al ideilor semănate de marii noștrii înaintași. Este foarte lăudabilă și aceea hotărire a profesorilor dela Blaj de a atrage la aceste serbări tinerimea școlară din Ardeal și mai ales din părțile expuse ă-le românismului. Dar nu trebue să se piardă din vedere natura și caracterul acestor serbări și să li-se dea o formă, care să le micșoreze însemnătatea și rostul lor. Prin faptul că inițiativa a pornit dela profesori și că va fi reprezentată în mod covîrșitor la aceste serbări tinerimea școlara, nu trebue să se creadă că această serbare s'ar fi prefăcut sau s'ar putea preface într'o serbare numai a tinerimii școlare. Este sărbătoarea neamului românesc și a conducătorilor lui cari, această zi, vor avea prilejul să se înalțe cu gândul și cu inima la marile principii profesate de oamenii noștrii mari din trecut și să găsească altele noui, cari să îndrepteze pașii generațiilor viitoare spre unitate și progres.

Aurel Ciato.

Evenimentele zilei

Criza guvernamentală germană

Criza guvernamentală din Germania n'a fost încă rezolvată. Mayer refuză postul de cancelar. Pare posibilă constituirea cabinetului Stresemann.

Defecțiunea politicei lui Lenin

Din Reval se află că Zinoviev a demisionat neaprobând noua politică a lui Lenin. Au mai demisionat mai mulți comisari ai poporului.

Victorie turcească

Trupele turcești au ocupat Bigadir.

Cehoslovacia ajută România

Cehoslovacia voește a ajuta România livrând locomotive.

Dela Conferința ambasadorilor

Ambasadorul Statelor-Unite a asistat la Conferința Ambasadorilor ca reprezentat oficios al Statelor-Unite.

Frontiera germano-polonă

Comisiunea interaliată dela Oppeln va începe studiul Tratatului noii frontiere dintre Germania și Polonia.

Turburări în Palestina

Se anunță din Jaffa:

Beduinii au atacat coloniile ovreești de la Malabaruk și Ossabich. Marinarii au refuzat să debarce pe israeliții aflați în port.

Trenul din Jaffa a fost atacat de Beduini. Un crucișător englez a sosit în portul Jaffa. Din cauza marei agitații ce domnește în acea regiune sunt temeri de noi turburări cu prilejul sărbătoarei musulmane ce va avea loc la Ramjaiho.

Povârnis primejdios

Printre publicațiile periodice din întreg cuprinsul Românismului, în atmosfera de sbucium și de luptă, pe care în mod firesc o nduceau ele ca organe ale vieții publice zi de zi, se deosebeau, ca niște liniștite și fericite oaze odihnitoare, gazetele cultural-bisericești. Pașnice tribune, stând de-asupra învrăjbirii meschine, dela înălțimea orl se putea spune mai cu temei cuvântul blând de unire, de milă și de ajutorare între oameni. Mai mult, în legătura strânsă, care-a fost totdeauna la noi între activitatea bisericească și cea culturală, gazetele acestea erau și luminoase focare răspânditoare și întăritoare ale literaturii și artei!

Dar iată că, între așa de multe decepții, cari vor să ne copleșească bucuria unirii, trebue cu durere să înscriu și vădita decădere a unei foi bisericești ardelene. In locul vorbei calme și larg-iubitoare de oameni și 'n locul îndemnurilor bune de frățietate și de strângere a rândurilor pentru a birui truda așa de mare a consolidarii țării, se furișează atacuri și certuri, cari turbură seninătatea altarului creștin, îi scoboară prestigiul și i zădărnicește înrâurirea lui așa de rodnic pacificatoare și de luminătoare între oameni.

Se uită așa dar că or'ce vorbă scrisă într'o astfel de gazetă trebue să aibe sfințenia unei predici rostite din amvon. Se uită că, mai ales aci în Ardeal, biserica a fost singura ocrotitoare a tot ce putea să însemne progres în neamul nostru și că, de-aceea, ea nu trebue pângărită nici măcar c'un strop din praful și noroiul vieții comune, cu d-umuri bătute de orî cine.

Nu vom mai citi cu bucurie buna gazetă, care era odinioară „Unirea" din Blaj. In cele două pagini, așa de mici și tipărite, se știe, cu atâtea greutăți de tipar și cu lipsa de-acum a hârtiei, conducătorii ei cred că e nemerit să publice tot ce poate înăspri și rupe legăturile sociale, necesare muncii comune pentru înălțarea poporului acestuia.

Asmuțind lupta confesională între frați și sirecurând aprecieri părtinitoare și răutăcioase la adresa unor partide politice — și asta fără grija că oi contribui astfel la crima de a sfărâma unitatea noastră națională — „Unirea" (cu ce ironie tristă mai sună azi acest titlu!) o rupe cu sănătoasa tradiție a gazetelor ardelene cultural-bisericești!

Inregistrăm faptul cu multă părere de rău, fiindcă avem simțământul că se ruinează astfel însăși temelia bisericii, în jurul căreia se menținea dârză, în mijlocul oceanului de vrăjmași, mișcarea noastră națională și culturală din Ardeal.

O revenire a „Unirii" — cât mai e vreme — la vechea și buna tradiție, am saluta-o cu nespusă mulțumire.

N. G. T.

Organizarea învățământului universitar

Zilele trecute s'a depus pe birourile Parlamentului proectul de lege pentru reorganizarea învățământului universitar. Era și timpul.

Din toate gradele învățământului cel universitar era într'o stare de părăsire revoltătoare. Din punct de vedere material nu mai vorbim. Toți cunoaștem profesori îmbătrâniți în sarcina Patriei și a Științei care acum abia puteau să-și ducă zilele de azi pe mâine. Flacăra idealului călăuzează tinerile generații prin spiritul de sacrificiu al universitarilor pâlpâia așa de slab în ultimii ani încât multora le era teamă să nu se stângă. Din cauza trebuințelor materiale care își reclamau drepturile lor cu o energie crescândă, mulți din profesori au apucat calea bătută a politicei, alții, mai îndrăzneți și-au găsit ocupații, care pe lângă catedră sau mai cu seamă pe deasupra preocupărilor universitare, să le asigure un trăi comod. In ambele cazuri, Universitatea a suferit. O mână de idealiști rămăsese pentru a continua tradiția, muncind în laboratorii fără materiale sau în seminarii fără literatură trebuitoare și izbindu-se și de indiferența pentru munca sistematică a generației studențești de după războiu.

Personalul ajutător al profesorilor universitari, compus din șefi de lucrări, asistenți și preparatori și fără de îndrumarea practică a cărora nu se poate concepe un învățământ științific, se rărise din ce în ce mai mult. Lipsiți de stabilitate, cari până acum erau lăsați la capriciul profesorului, lipsiți de posibilitatea de trai de pe urma unei activități pur științifice, atunci când studenții care trecuseră prin mânile lor se bucurau de avantagii superioare și de considerație socială mai înaltă ca profesori secundari, asistenții demisionau în massă pentru a-și căuta în industrie, comerț sau chiar numai funcționari de stat răsplata muncei lor.

Desigur și dintre aceștia câți-va idealiști au preferat să continue mișcarea științifică a tinerelor generații neținând seamă de contingentele materiale. Gestul desigur merită tot respectul, dar nu trebue să abuzăm prea mult de sacrificiile făcute cu atâta generozitate.

Situația precară a învățământului universitar nu mai putea dăinui, fără ca prin aceasta să nu se surpe însăși temeliile României Mari. Invățământul superior ne dă conducătorii politici, administrativi și intelectuali ai României de mâne.

In acest scop trebuie să primească în Universitate a solidă pregătire științifică, care în împrejurările actuale nu poate fi dată din cauzele expuse mai sus.

Această pregătire nu pot să o dele de cât profesori capabili care să nu aibă altă grijă decât a împrăștia lumină. Pentru asta însă trebuesc puși la adăpostul greutăților materiale și fluctuațiilor potitice. Să nu mai depindă de părerile politice ale profesorului, înzestrarea unui laborator cu aparatele și materialele necesare, ci numai de folosul pe care funcționarea în condițiuni desăvârșite a acestuia le-ar aduce țărei. Interesele țărei trebue încă odată să primeze pe cele personale și de partid. Numai de la înălțimea acestei concepții se poate regenera viața universitară. Afară de măsurile necesare creărei unei bune situații materiale, trebue înfuzat Universității sânge proaspăt.

Printr'o riguroasă selecție s'ar putea introduce în corpul profesorilor universitari elemente tinere și viguroase, care în urma studiilor recente făcute în streinatată ar aduce noui metode de lucru, mult spirit de inițiativă și entuziasmul fără de care nimic bun nu se poate realiza.

Știind că legea reorganizărei învățământului universitar corespunde unei necesități adânc simțite, convins fiind că de aplicarea ei depinde punerea pe baze solide a organizărei României Mari, îi așteptăm cu încredere rezultatele.

De la frații oropsiți din Banat

I.

Școlile românești. — Consiliul comunal. Intențiile guvernului sârbesc. — Pericolul statificării.

(Ancheta noastră în Banatul înstrăinat.)

In nenumărate rânduri am căutat să scoatem în evidență situația nenorocită a fraților nostrii rămași pe mai departe sub dominație străină, crezând că ele vor putea afla vre-un răsunet în țara mamă ca să ia măsuri pentru ameliorarea suferințelor lor. Toate par însă că au fost un strigăt în pustiu. Situația lor, pe zi ce trece, devine tot mai grea iar nedreptățile față de ei se înmulțesc făcându-i să simtă că sunt fii mașteri ai unui stat care nu vede în ei decât dușmani prin cari mai curând sau mai târziu vor perde dreptul la un teritoriu ce-l stăpânesc azi numai în urma slăbiciunii unora cari n'au știut să apere ce este al nostru.

Astfel acești frați ai nostrii au fost lăsați dincolo de linia demarcațională din Banat fără ca din partea celor cari i-au părăsit să li se fi asigurat anumite drepturi pe cari statul jugo-slav să le respecteze. Cei 140.000 de Români, dezorganizați, cum sunt și lipsiți total de

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

o pătură intelectuală, nu pot să-şi apere drepturile lor ei înşişi ca cetăţeni ai statului jug slav, iar lipsa de orice intervenţie energică a guvernului român a lăsat guvernului jugo-slav posibilitatea să facă tot ceace vrea fără ca vre-o singură reacţiune de undeva să-i împedece în planurile sale de sârbizare fără scrupul întreprinsă prin toate mijloacele.

Acţiunea de sârbizare este în plină desvoltare şi nesocotirea drepturilor Românilor noştri e la ordinea zilei.

Prima instituţie care a fost atacată este şcoala. Toate şcolile româneşti, din şcoli confesionale au fost transformate printr'un simplu decret în şcoli de stat. Conducerea şcolilor noastre prin acest fapt a trecut din mâna autorităţilor bisericeşti comunale în competinţa unui consiliu comunal în fruntea căruia se află primarul, care nu este ales de locuitorii comunei, ci e numit de prefectură, prin urmare un om totdeauna gata a îndeplini orice ordine de la autorităţile statului. Învăţătorul care a rămas acolo şi care e român deprins din timpul erei maghiare a duce lupta pentru menţinerea şi desvoltarea sentimen ului pus sub controlul primarului servil. Limba sârbească a fost introdusă în şcoli şi după mărturisirile învăţătorilor e uimitor cu câtă uşurinţă învaţă băeţii români scrisul cetitul şi vorba sârbească. După mărturisirea unui învăţător român în timpul maghiarilor nici în şase ani nu au învăţat Românii atât ungureşte cât ştiu acum de un an sârbeşte.

O deosebită importanţă se atribue de autorităţile şcolare cântecelor şi jocurilor naţionale sârbeşti. Instruirea acestora este obligatoare şi prima grijă a inspectorilor şcolari este a cerceta dacă această măsură a fost în deajuns executată.

Prin aceasta guvernul sârbesc intenţionează influenţa-fonduri însemnate, colecţia ei va fi îmbogăţită cu toate operele rea apoi transformarea caracternlui românesc al jocurilor şi cântecelor noastre ceace după cele văzute acolo nu va fi deloc imposibil.

Primejdia statificării şcolilor româneşti nu se pronunţă însă acum. Ea va avea efectele sale mai târziu. Prin statificare, statul jug slav şi-a creat un drept exlusiv de amestec în şcolile noastre şi la timpul oportun vor urma înlocuirile învăţătorilor români cu învăţători sârbi cari vor şti să oprime încă din fragedă copilărie orice sentiment naţional al Românilor nostrii şi vor fi în acelaş timp împiedecătorii ori carei manifestări naţionale la cei crescuţi. E firesc ca în astfel de condiţiuni caracterul naţional al românilor nostrii să fie tot mai redus iar dată fiind lipsa celei mai elementare rezistenţe autorităţile sârbeşti vor putea proceda fără ezitare la executarea planului lor. Cunoscând exclusivismul sârbilor — manifestat în atâtea rânduri faţă de fraţii din Timoc şi Macedonia — nu este nici un motiv de îndoială, că guveruul sârbesc nu va întârzia nici un moment ca să execute fără milă măsurile intenţionate.

Faţă de această situaţie statul român are datoria de a interveni până când vom putea avea fericirea să-i numărăm şi pe ei între cetăţenii liberi ai României. Dacă dintr'un sentiment de înaintat umanitarism statul român asigură drepturi minorităţilor locuitoare la noi, cu atât mai mult avem dreptul a cere ca şi Jugoslavia să respecteze drepturile fraţilor nostrii. Învăţătorii români de acum sunt puţini. Câţi vor mai rămâne în viitor? Şi cine va urma acestora?

Speranţa Românilor subjugaţi este în noi. Dela noi aşteaptă totul căci ei nu pot face nimic. Iau părăsit cea mai mare partea preoţilor, învăţătorilor şi toţi intelectualii. Îi va părăsi oare şi ţara mamă dela care ei aşteaptă tot ajutorul?

Românii din Banatul ocupat îndreaptă către conducătorii statului un desnădăjduit strigăt de ajutor.

Fi-va el oare aurit?

Dampo.

Citiţi „Infrăţirea“

ECOURI

Cum apreciază Saşii arta românească.

Revista „Ostland“ reproduce 3 tablouri ale Maestrului Grigorescu şi anume: „Ţăranca“, „Toamna“ şi „Carul“. In legătură cu aceasta Dl Oscar Walter Elsek publică biografia maestrului, după datele din cartea poetului Vlăhuţă apărută la 1910 în Bucureşti.

După ce aminteşte pe marii noştri înaintaşi pe Ştefan cel Mare, Mihai Viteazul, Maiorescu, Grigorescu, Eminescu şi Enescu, caracterizează astfel simţul poporului român pentru artă:

„Este indiscutabil, că poporul român dela început posedă un talent înnăscut pentru crearea liniilor frumoase şi a combinaţiei de culori armonice. La prima vedere ne spune aceasta edificiile vechi, portul naţional, covoarele ţăranilor şi întreaga industrie casnică. Pictura s'a întrebuinţat numai pentru decorarea bisericilor şi a avut numai un caracter religios.“

Aprecierea tablourilor lui Grigorescu este un imn de laudă pentru maestru, pe care nu-l poate admira destul.

Cât cheltueşte opera din Paris

Revista „Lectures pour tous“ dă următoarele interesante date asupra cheltuelilor Operii Mari din Paris:

Cheltueli serale, în medie: 41.000 franci faţă de încasări (în medie) de 23.000 franci.

Budgetul anual al cheltuelilor se repartizează astfel:

Orchestra 1.450.000 franci.
Cântăreţi şi solişti 1.200.000, fr.
Dansatoare şi baletiste 1 milion 157.000 franci.
Maşinişti şi electricieni 1 milion 062.060 franci.
Coriştl 975.000 franci.
Croitori, costumiere 593.620 fr.
Întreţinerea costumelor 280 mii franci.
Cheltueli de Ad-ţie 194.600 franci.
Pompieri 72.600 franci.
Figuranţi 41.400 franci.
Total 7.026.280 franci.

Situaţia învăţătorilor din Ardeal

Ce declară unui ziar din Bucureşti, D-l Traian Şuteu, delegatul învăţătorilor din Ardeal la congresul corpului didactic.

Intrebat de un redactor al ziarului „Izbânda“ asupra situaţiei învăţătorilor din Ardeal, D-l Traian Şuteu, delegatul acestor învăţători la congresul corpului didatic, a declarat următoarele:

Sunt vesel că presa din regat se interesează de situaţia învăţătorilor din Ardeal, apostoli cari timp îndelungat de secole au semănat şi cultivat sentimentul naţional, pr gătind populaţiunea românească pentru marea zi a unirei cu patria mumă. Sosind această zi dela care învăţătorimea ardeleană aşteptând răsplata muncii lor cu durere trebue să spunem că această răsplată departe de a fi venit, guvernul actual prin legea de unificare a învăţământului, a adus o mare lovitură morală şi materială apostolilor neamului.

Şi iată cum: Sub vechiul imperiu austro-ungar şcoalele comunale şi confesionale erau singurele şcoli în care se preda românește, Cu prilejul preluărei de către români a autorităţilor şi şcolilor, cei cari au săvârşit această preluare au comis o o gravă eroare. Aşa se explică faptul că statul român a considerat ca şcoli de stat numai şcolile maghiare de stat din vechea monarhie, lăsând şcolile româneşti să continue sub aceleaşi norme de şcoli confesionale şi comunale. De aci învăţătorimea română, rămâne tratată ca aceea a minorităţilor şi se găseşte într'o situaţiune morală şi materială mult inferioară dascălilor maghiari de la şcolile maghiare, cari cu unificarea învăţământului au fost trecute ca şcoli oficiale de stat.

Ori cine poate să-şi închipue situaţiunea noastră cari avem aceleaşi studii, ca şi cei maghiari, dar care prin faptul că nu am acceptat a fi dascăli la şcolile maghiare considerând aceasta ca o renegare, astăzi când ţara o numim a noastră noi să continuăm a fi trataţi ca o minoritate şi nu ca un popor dominant.

Învăţătorimea din Ardeal a protestat contra acestui fapt la actualul congres, a mai cerut scoaterea şcolilor confesionale şi comunale de sub influenţa bisericei. Se ştie că aceste şcoli sunt puse sub directa conducerea a preoţilor, cari sunt numiţi din oficiu şi au chiar dreptul de control fără a avea o pregătire specială în acest sens.

O luptă se încinge în Ardeal contra raporturilor de subordonare a acestor doi factori sociali, a căror însemnătate ori cine o recunoaşte egală pentru propăşirea unui neam. Preoţii, au înţeles aceasta şi ar accepta bucuroşi situaţia de egali colaboratori, dar autorităţile superioare bisericeşti se opun pentru a nu le scăpa astfel preponderanţa pe care au avut-o asupra învăţătorimei.

Am venit la Bucureşti să arătăm fraţilor din regat că această situaţie nu mai poate dăinui, prezintând congresului următoarele deziderate:

1. Statul trebue ca în cel mai scurt timp să etatizeze şcolile confesionale şi comunale la fel cu şcolile maghiare de stat.

2. Unificarea salariilor cu cei din regat, aşa cum s'a făcut spre ruşinea noastră, învăţătorilor şcolilor maghiare, pentru a nu ne găsi nici pe chestiunea materială aşa cum ne găsim astăzi cu un salariu care nu atinge nici jumătatea salariului dascălilor maghiari.

Inferiori în salar şi cu un moral scăzut învăţătorilor maghiari, ca şi situaţia apostolilor românismului, cărora le este încredinţată opera mare şi grea de unificare sufletească a noilor ţinuturi.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA“

Spre o nouă împărţire a României în Judeţe

- Insemnări după conferinţele D-lui Prof. V. Meruţiu - II.

Teritoriul Saşilor (Fundus Regius). Privilegiul Andreian (1224) încă dela început a unit toate coloniile săseşti din partea de Sud a Transilvaniei, într'o singură jurisdicţiune (municipiu) sub Comitele de Sibiu (Comes Cibiniensis.)

La primul comitat al Sibiului, care cuprindeau împrejurimea Sibiului (provincia si sedes Cibiniensis) s'au alipit treptat mai multe scaune, ca submunicipii şi anume:

1. Scaunul Sibiului s'a mărit cu scaunul filial al Tălmaciului (la 1453) şi al Săliştei (1472) precum şi unele bunuri bisericeşti.
2. Scaunul Orăştiei
3. „ Sebeşului
4. „ Miercurei
5. „ Nocrichului
6. „ Ciucului
7. „ Rupei (Cohalm)
8. „ Sighişoarei

La aceste s'au mai adăugat 9. scaunul Mediaşului, 10. Districtul Bistriţei şi 11. Districtul Braşovului, ţara Bârsei, la care (în a. 1500) s'a alipit şi ţinutul Branului şi Săcelele.

Impărţirea comitatelor pe timpul lui Iosif II. Impăratul Iosif al II-lea care era un spirit luminat, a ordonat (în a. 1783) o nouă împărţire administrativă a Transilvaniei „în 10 comitate bine arondate fără privire la naţionalităţi, la starea excepţională a naţiunilor privilegiate, ori la împărţirea de ima înainte, având înaintea ochilor singur înlesnirea administraţiunei politice şi judiciare“. (I. S. Puşcariu loc. cit.)

Guvernul Transilvaniei a început lucrările preliminare pentru executarea acestui ordin imperial, dar în acelaş timp a intervenit către împărat, cu rugămintea de a nu schimba vechea împărţire. Impăratul Iosif însă nu a fost de acord, încât în Iunie 1784 a sancţionat şi pus în aplicare o nouă împărţire în 11 comitate, fiecare având două sau trei cercuri şi fiecare cerc 8—10 procesuri.

Această împărţire (a lui Iosif II) era după cum urmează:

1. Comitatul Hunedoarei, împreună cu Zărandul, având pretorul în Deva.

2. Comitatul Sibiului, cu scaunele Sibiu, Orăştia, Sebeşiu, Miercurea, Mediaş şi cu enclave din Alba de sus. Pretorul în Sibiu.

3. Comitatul Făgăraşului, cu enclave din Alba de sus, cu Cincu, Nocrich, Sighişoara şi Rupea (Cohalm). Pretorul în Cincu mare.

4. Comitatul Háromszék, cu districtul Braşovului şi părţile mărginaşe din Alba de sus şi cu scaunele filiale Bardocz, Kászon. Pretoriul în S. St. George.

5. Comitatul Odorheiului, cu Ciucul şi Giurgeul şi cu filiala Cristur. Pretorul în Odorheiu (Udvarhely).

6. Comitatul Turda superioară, Cojocna şi Dobâca inferiară, cu districtul Bistriţa. Pretorul în Reghin.

7. Comitatul Solnocul interior cu Dobâca superioară. Pretorul în Dej.

8. Comitatul Solnocul de mijloc cu Crasna şi Chviar. Pretoriul în Cehul Silvaniei.

9. Comitatul Cojocna superioară şi Turda inferioară şi Arieş. Pretorul în Cluj.

10. Comitatul Târnava cu Mureşul. Pretorul în Dicio-Sân-Martin, mutat apoi la Oşorheiu (Tg. Mureşului).

11. Comitatul Albei inferioare, cu pretorul în Alud.

In afară de aceste comitate s'au institut nouă cetăţi libere care atârnau deadreptul de guvernul ţării.

In Ianuarie 1786 cele 11 comitate au fost grupate în trei districte mari, în frunte cu trei comisari împărăteşti (contele Teleky, contele Kemény şi baronul Brukenthal).

La sfârşitul vieţii Impăratului Iosif II, ca şi alte bune intenţii şi reforme înţelepte, a căzut şi această împărţire administrativă.

La 28 Ianuarie 1790 naţiunile privilegiate ale Transilvaniei au obţinut împărţirea administrativă şi politică de mai'nainte, cu vechile comitate, scaune şi districte.

Impărţirea lui Iosif II. deschise Românilor o rază de nădejde spre o soartă cât de cât mai bună de cât acea pe care o îndurau. Intr'adevăr în autograful imperial a lui Iosif II. se prevedea „înlesnirea administraţiunei, prin ştergerea diversităţii drepturilor privilegiate şi introducerea unei egalităţi de drept pentru toate naţiunile locuitoare“ („ut itaque hae (dificultates) tollantur et benigna intentio nostra, quae eo unice vergit, ut omnis inter nationes Principatum illum incollentes etc. I. S. Puşcariu, 1864 loc. cit.)

Cele trei naţiuni privilegiate ale Transilvaniei (între cari nu erau Românii) au reuşit însă, după moartea Impăratului, să răstoarne această împărţire, a cărei reabilitare (deşi nu era ideală) în zadar au cerut-o Românii în „Supiex libellus Valachorum“ în 1791.

Proectul de împărţire dela 1841—2. Necesitatea de a face o nouă, împărţire a comitatelor a preocupat mai de multe-ori dieta Transilvaniei. Astfel această dietă a hotărât în principiu, printr'un articol de lege încă în a. 1811 să se facă o nouă arondare, dar astfel: ca numărul deputaţilor dietali să nu scadă. Hotărîrea a rămas pe hârtie, pentrucă cele trei naţiuni privilegiate în ori ce schimbare îşi vedeau primejduite interesele lor. De interesele Românilor nu se ocupa nimeni.

Dieta din 1841—42 a reluat

Cronica politică

Onestitatea guvernului. Intr'un interwiev aşa cum are d-l Take Ionescu obicelul să-l ofere presei străine, ori de câteori se găseşte în străinătate, am văzut că printre alte chestiuni asupra cărora ziaristul american dela *New-York-Times* i a cerut lămuriri a fost şi aceia asupra incorectitudinilor unui ministru din guvernul României. Faptul este semnificativ. Niciodată un guvern român n'a fost acuzat de o activitate mai păgubitoare intereselor ţării, prin regimul de favoruri şi de afaceri pe care l'a instituit, ca guvernul d-lui general Averescu.

Presa noastră s'a ridicat cu energie împotriva acelor miniştri cari au înţeles să facă din puterea şi autoritatea pe care li-o da cea mai înaltă funcţiune de stat, un prilej minunat pentru tot felul de afaceri mănoase. Ecourile acestei campanii au răzbit acum şi în străinătate. Faima despre onestitatea şi corectitudinea guvernului Averescu a trecut dincolo de hotarele ţării pentru a ajunge să facă obiectul preocupărilor opiniei publice străine. Ce focar de corupţiune, îşi vor fi închipuind străini că este ţara noastră, când vor fi auzit că miniştrii săi, adică oamenii chemaţi s'o guverneze şi s'o reprezinte, poartă, fără să crâcnească, povara celor mai grave învinuiri de necinste şi incorectitudine!

Lucrul este nu numai trist dar şi foarte păgubitor pentru interesele ţării, căci pentru refacerea noastră avem astăzi nevoie de încrederea străinătăţii în cinstea şi în capacitatea noastră de muncă.

Sinodul-Eparhial al Eparhiei Vadului şi Feleacului

— Ziua III-a —

In ziua III-a în şedinţa înainte de masă cât şi în cea după masă s'a continuat cu desbaterea chestiunei dacă sinodul este sau nu legal şi s'au început validările mandatelor de deputaţi.

După citirea procesului verbal al şedinţei de eri, preşedintele citeşte o telegramă primită de la Mitropolitul Transilvaniei N. Bălan.

Părintele *I. Lupaş* vorbeşte în chestia constitualităţei acestui sinod contestat de d-l Bogdan-Duică. D-sa argumentează că vechea autonomie bisericească dă drept la constituirea sinidului şi de aceea el poate fi considerat legal.

D-l Matei printr'o serie de argumente ajunge la concluzia că tot ce s'a făcut e absolut legal.

D-l Pavel Roşca spune că nu s'a lucrat contra autonomiei. „Noi nu suntem aderenţii absolutismului ierarhic, zice d-sa, ai sistemului ierarhic". Arată că faţă de împrejurările anormale nu există nici un sinod definitiv constituţional.

D-l Bogdan Duica susţine că acest sinod să nu fie numit ordinar ci pregătitor. In argumentările care le face e întrerupt de majoritate. Se încinge o discuţie între d-nii Roşca şi Bogdan Duică după care discuţia asupra legalităţii sinodului e închisă, dându-se cuvântul d-lui *I. Lupaş* (raportor) cari vorbeşte despre modul cum trebue privită situaţia preoţilor esiţi din sânul preoţesc sau cari şi-au îmbrăţişat alte ocupaţii. După hotărârile consistorului li s'a dat acestor preoţi timp de gândit 6 luni de zile.

D l Pahone din comisiunea de verificare spune că totul e în ordine.

După aceasta se începe validarea cu discuţii mai mult sau mai puţin vii pentru fiecare caz.

Şedinţa de dimineaţă a durat până la ora 1 şi jumătate. La ora 5 p. m. s'a redeschis.

Cazul care a fost discutat cu mai multă violenţă a fost acela al d-lui Pavel Roşca despre care comisiunea pentru cercetarea actelor alegerilor spune că nu a fost introdus în listele electorale şi că ar fi făcut ingerinţe în alegeri. Pentru primul fapt se cere invalidare iar pentru al doilea o anchetă.

D-l *Roşca* cere anchetă şi totodată amânarea validării până la primirea rezultatului anchetei. D-sa răspunde la învinuirea ce i se aduce că ar fi eşit din sânul preoţesc spunând că-şi face datoria şi ca preot şi ca om de cultură.

In discuţiile cele mai aprinse ale d-lor Bogdan-Duică, Matei, Sextil Puşcariu se pune la vot Validarea d-lui Roşca. Rezultatul votului prin strigare e diferit. Comisiunea găseşte paritate de voturi, iar susţinătorii d-lui Roşca 26 pentru şi 25 contra.

Se naşte un adevărat scandal după care d-nii Pavel Roşca, Bogdan-Duică şi Sextil Puşcariu împreună cu alţii părăsesc şedinţa.

La ora 7 şi jumătate şedinţa se ridică.

Ziua IV.

Sedinţa se deschide la orele 9 dimineaţa, la ordinea zilei fiind alegerea consistorului precum şi discuţia asupra propunerilor raportorilor diferitelor secţiuni.

După citirea procesului verbal al şedinţelor anterioare, d-l *Pavel Roşca* propune ca procesele-verbale să fie mai pe scurt expuse.

D-l *Matei* e de părere contrară întrucât, spune d-sa, ne fiind date desbaterile pe larg nu se va putea cerceta mai târziu anumite chestiuni principale şi în tot cazul li se va da o altă înţelegere.

D-l *Silviu Dragomir* e de părere să se ia calea de mijloc adică să se menţină facerea proceselor verbale aşa ca şi până acum.

D-l *A. Lepădatu* propune ca să se reia discuţia din şedinţa de eri asupra validării mandatului d-lui Roşca. D-sa spune că s'au facut 2 propuneri adică validarea şi o anchetă. Ori, una pe alta aceste se exclud. Propune dar amânarea validării mandatului până la facerea anchetei, ceia ce adunarea acceptă.

D-l *Sextil Puşcariu* propune ca să fie delegaţi 4 persoane din sânul sinodului cu facerea acestei anchete.

D-l *I. Lupaş* susţine părerea d-sale împotriva anchetei şi pentru validarea d-lui Roşca.

D-l *Oprean* cere ca hotărârile luate în şedinţa de eri după retragerea minorităţei-membrilor de la şedinţă să fie din nou discutate.

Adunarea nu primeşte.

Se citeşte telegramele d-lui N. Iorga şi a Mitropolitului Nicolae, care, la propunerea d-lui A. Lepădatu, sunt date presei spre publicare.

Iată textul telegramei d-lui N. Iorga adresată întregului sinod: „Mulţumiri călduroase Urez noului episcopii spor în ale bisericei naţionale şi în ale culturei româneşti."

Telegrama Mitropolitului Nicolae primită cu aplauze are următorul conţinut:

„Viu impresionat de călduroasele cuvinte ce nu-au fost adresate la deschiderea celui dintâi sinod al reînviatei eparhii a Vadului şi Feleacului, rog transmiteţi sinodului binecuvântarea noastră Arhierească şi sincerile noastre urări pentru ca înţeleptele lui hotărâri să fie spre propăşirea noii eparhii şi spre întărirea sfintei noastre biserici".

Trecându-se la *ordinea de zi* se propune editarea unei reviste bisericeşti într'o tipografie proprie iar până atunci, toate hotărârile privitoare la rosturile bisericeşti să se publice în *Telegraful român* din Sibiiu. Propunerea se primeşte.

Părintele N. Ivan spune că la ordinea zilei e alegerea consistorului.

D-l P. Roşca spune că conform unei declaraţii anterioare făcute de d-sa, se abţine de la vot.

Dându-se cuvântul d-lui Mihai Moldovan d-sa citează numele membrilor cari an intrat în „*Societatea femeilor ortodoxe*", care a lucrat foarte mult pentru repararea şi înfrumuseţarea bisericei din Cluj. Propune să se aducă mulţumiri acestei societăţi. Adunarea primeşte prin vii aplauze.

D-l Salin Popescu, raportor şcolar. găseşte greseli în rapoartele alcătuite de consistor şi propune să se dea înapoi spre rectificare. Face propuneri pentru ca învăţământul religios să fie introdus mai larg în şcolile statului, să fie numit un inspector la şcolile secundare numai pentru religie iar protoereii să aibă dreptul de control al acelor şcoli. Desbaterile asupra acestor chestiuni continuă.

Congresul partidului democrat al Unirii din Bucovina

Duminecă a ayut loc congresul partidului democrat al unirii.

Au participat peste 500 de delegaţi din provincie, majoritate ţărani.

D. dr. Nistor prezidează d-sa face o expunere documentată a situaţiei politice.

Desbaterile congresului au urmat în ordinea programului stabilit. S'a protestat energic împotriva felului cum conduce ţara actualul guvern şi în special de reforma agrară.

Congresul a hotărât ca partidul să continue politica sa de până acum păstrându-şi acelaş caracter.

A făcut impresie declaraţiile d-lui Nistor cu privire la mitropolitul Repta. D-sa a demonstrat că Mitropolitul face politică şi pentru acest lucru ar trebui înlocuit.

Congresul Avocaţilor

— O moţiune —

După trei zile de desbateri, întâiul congres al avocaţilor din întreaga ţară, convocat la Bucureşti, a luat sfârşit.

Cu acest prilej s'a aclamat în unanimitate, în mijlocul unui mare entuziasm, următoarea moţiune:

Congresul avocaţilor din România-Mare, întrunit la Bucureşti în zilele de 6, 7 şi 8 Mai 1921, mulţumeşte organizatorilor săi pentru prilejul ce a dat confraţilor din toată ţara de a cunoaşte şi a conlucra la elaborarea unui proect de lege unitară pentru organizarea corpului de avocaţi.

Aprobând tendinţele anteproectului elaborat de comisiunea baroului de Ilfov; congresul exprimă dorinţa unei severe selecţionări intelectuale şi morale a corpului avocaţilor.

Pentru realizarea acestei selecţionări, congresul consideră necesar stagiul profesional şi examenul de admitere în Corp.

Congresul exprimă de asemenea dorinţa unirei şi autonomiei corpului avocaţilor şi e de acord cu instituirea unei uniuni a corpului avocaţilor din toată ţara, având o comisiune permanentă cu sediul în Bucureşti, precum şi cu măsurile ce scot Corpul de sub controlul oricărei alte autorităţi decât a Corpului însuşi.

Congresul luând în consideraţie proectul baroului de Ilfov cu modificările ce i s'au adus de comisiunea instituită de congres şi dă mandat acestei comisiuni de a da proectului redactarea definitivă şi a solicita ministerului justiţiei a-l depune şi susţine în parlamentul ţărei.

Congresul decide ţinerea viitorului congres în 1922 la Cluj şi deleagă comisiunea sa permanentă a lua măsurile necesare în acest scop.

(ss) Dr. E. METZIANU.

Revista presei maghiare

Indărăt la Alba-Iulia

Sub acest titlu ziarul „Uj Keliet" se ocupă cu procesul de unificare care predomină azi în preocupaţiunile tuturor partidelor noastre politice. Constată că toate partidele doresc deopotrivă o Românie unitară se deosebesc însă în chestiile de modalitate. Ajunge apoi la concluzia că unificarea nu se poate face de cât reîntorcându-ne la cele declarate în Alba-Iulia.

Ce însemnează această reîntoarcere? — se întreabă ziarul — şi apoi răspunde:

„Unificarea sufletească. Aceasta era senzul declaraţiilor dela Alba Iulia, dacă oamenii politici ai Ardealului nu s'ar fi abătut deia tradiţiile lor. Să recunoaştem că politica Ardealului este superioară celei din vechiul Regat. Nu afirmăm că politica vechiului Regat nu ar accepta principiile democratice, această nuanţă i-a fost însă dată de politica Ardealului. Păcat că politica Ardealului a deraiat dela drumul început şi s'au pierdut în labizintele politicianismului condus de interese de partid şi personale, căci alt cum am fi azi mult mai aproape de unificarea sufletească. Aceasta nu numai între Românii diferitelor provincii ci şi între Români şi minorităţi. O excursiune a miniştrilor în diferitele provincii nu poate aduce rezultatele dorite, căci impresiile pe care le câştigă suut numai o parte din adevărurile vieţii, iar promisiunile bune şi frumoase nu pot avea nici un efect cât timp principiile pe cari se bazează nu sunt realizate". De aceea noi nu avem de cât o singură dorinţă: „Indărăt la Alba-Iulia".

„Pentru armonia sufletelor"

„Keleti Ujság" se întreabă sub acest titlu, de ce mai e necesară ura? „Sau poate din pământul udat cu atâta sânge nu răsar de cât plante otrăvitoare? Ce a dispărut oare din sufletul omenirii că egalitatea şi frăţietatea nu'şi mai află azi apostolii ei iar liniştea adevărată există numai în mormânt?

Aşteptând mântuirea dela fenomene necunoscute ne distrugem liniştea sufletească cu dorinţe ce nu se pot îndeplini şi urmărind speranţe irrealizabile transformăm viaţa într'un adevărată calvar, cu toate că poetul ne învaţă că „nu întreaga lume este a noastră ci numai atât cât inima noastră poate cuprinde". Să cuprindem dar totul cu inima noastră şi cu seninătatea iubirii ei să ne creiăm o lume mai liniştită. Inima nu urăşte. Ea nu cunoaste nici învins nici învingător, nici rassă, nici naţiune (?) şi aceste ganiţe formate de rafinamentul ministrii ea le distruge cu uşurinţă. De aceea, chiar în cercuri cât de restrânse dar trebue să reluam contactul social. Trebue luat şi acolo unde el s'a rupt. Şi dacă în jurul nostru cât de mic prin iubirea inime ne-am creat un cerc senin ne putem considera că suntem părtaşii muncii care prin iubire frăţească să creieze din nou armonia sufletelor.

„In această muncă enormă partea leului este a scriitorilor şi a artiştilor de orice natură. Egoismul restrâns la rassă sau numai la naţionalism nu poate produce ceva preţios pentru omenire. In această muncă nu suntem de cât grăunţe de pulbere dar dacă numărul lor este mare şi între ele se aruncă sămânţa cea bună prin desvoltarea forţelor lor se va produce liniştea dorită.

Asociaţie polono-română

Pentru o mai strânsă apropiere în toate direcţiile între Polonia şi România, un grup de intelectuali Poloni, buni prieteni ai României au început lucrările preliminare pentru creiarea unei asociaţiuni polono-române în capitala Poloniei.

Comitetul asociaţiunei va fi alcătuit din oameni politici, publicişti şi fruntaşi ai industriei.

In acest scop a avut loc la Varşovia o întrevede între d-l Tytus Zbyszewski, subşeful secţiunei pentru afacerile statelor Europei centrale din ministerul le externe, şi d-nii Mikolaj Dolanowki, directorul societăţei Neo-Sarmanţia Felix Przybylski directorul agenţiei telegrafice „Russpress". Presa polonă va da tot concursul său pentru a face cât mai cunoscut această asociaţiune care are un scop atât de frumos şi util.

Se speră că se va putea pune bazele şi unei camere de comerţ polono-române.

Sunt prea mari interese comune între România şi Polonia pentru a se putea trece cu vederea însemnătatea acestui fapt.

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 si Str. Iuliu Maniu 8

INFORMAȚII

Universitare

Societatea de științe din Cluj va ține ședință publică Joi 12 Maiu c. ora 8 și jumătate seara la Institutul de Botanică Generala (Universitatea).

Cu această ocaziune D-l Prof. R. Ieannel va ține o conferință cu proecțiuni tratând despre:

Une excursion zoologique et botanique aux hautes montagnes à neiges éternelles de l'Afrique orientale.

Cursul d-lui prof. Emm. de Martonne despre „Carpați" va continua mâine Joi, 12 Mai, la ora 4 și jum., în sala II. a Universității. Cursul de „Morfologie" ținut în românește, va continua Vineri 13 Mai, la ora 10 jum. până la 12 în aceiași sală.

Școlare

Examenele elevilor particulari la Școala Superioară de Comerț Română din Cluj, vor avea loc cu începere de la 10 Iunie 1921.

Taxele respective urmează a fi achitate anterior.

Pentru detalii a se adresa la Direcțiune.

Comerciale

Camera de Comerț Cluj va fi representată la Congresul economic care se va ține la Alba-Iulia, prin d-l Nandor Fuchs.

Garda comercială, înființată de către negustorii din Cluj, va începe să funcționeze dela 15 Mai.

Administrative

Pe lângă prefecturile județene se va înființa câte o secție pentru repatriere și pașaoarte.

Financiare

Ultimul termen pentru stamplarea efectelor ungurești fixată pentru ziua de 10 Maiu a fost prelungit până la 20 Maiu.

D-l Mănăilă, directorul general al finanțelor a plecat în inspecție la Sibiu.

D-l Mănăilă, directorul general al finanțelor, a propus Ministerului ca față de numărul redus al funcționarilor și în limitele bugetului lefurile funcționarilor să fie mărite printr'o nouă încadrare.

Sanitare

Pe cale particulară aflăm că autoritățile sanitare din Cluj au luat hotărârea de a reintroduce analiza laptelui care se vinde pe piețele orașului pentru a se evita consumarea acestui aliment când se găsește în condiții neigienice.

In Cluj au fost câteva cazuri de gripă.

Atragem atenția autorităților sanitare asupra cuartierului țigănesc de lângă arena sportivă care se află într'o stare de murdărie indescriptibilă și direct dăunătoare salubrității publice.

Locuitorii aruncă direct înaintea caselor gunoiul, care sub influența căldurii se descompune și viciază aerul. Canalurile străzilor sunt neacoperite, și apa, în care se aruncă toate, răspândește un miros pestilențial.

Industriale

Lucrătorii din minele de cărbuni dela Petroșeni în urma intenției guvernului de a le micșora salariile au înaintat un memoriu protestând contra acestui fapt.

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

Biró Andor, Manufactură Engross, Cluj, Str. Korniss No. 2. 32

Culturale

Conferințele publice ale „Asociațiunii" vor fi reluate Vineri 13 c. ora 6 p. m. la Universitate (sala II.)

D-l Prof. Alex. Lapedatu va vorbi despre „Necropola domnească dela Curtea de Argeș.

Conferința va fi însoțită de proiecțiuni.

Eri s'a prezentat d-lui Tănăsescu, directorul general al internelor, o delegație de industriași Ardeleni, ca să-i ceară să se intervină pentru prelungirea termenului pentru schimbarea etichetelor scrise în ungurește care se aplică pe cutiile diferitelor produse alimentare.

S'a cerut ca această înlocuire să se facă treptat ce se vor epuiza stocurile vechi.

Dela R. M. S.

Intrucât nu s'au primit instrucțiuni referitoare la salariile funcționarilor R. M. S. Ardeal, d-l Păsăreanu a plecat la București pentru a primi instrucțiunile necesare.

Diverse

Societatea Ocrotirea Orfanilor din Războiu Regionala IX. Cluj are nevoe de următorii funcționari:

de un Casier la Regiune,

de un intendent și supraveghetoare la Orfelinatul „Prințul Carol" Cluj.

Retribuțiile vor fi cele provăzute în Regulamentul Societății.

Doritori de a ocupa aceste posturi să-și înainteze cererile la biroul Societăți Str. Kogălniceanu Nr. 8.

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate și la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche acărui surmenaji staționar prospătează corpul obosit oțelește mușchii stătuți stânge ori ce dureri corporale și dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică și chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

Programul serbărilor dela Blaj

— (3) 15 Mai —

Iată, după ziarul **Unirea**, programul serbărilor de la Blaj pentru comemorarea adunării din 1848 a celor 40,000 de iobagi români hotăriți să lupte pentru libertate:

Duminecă în 3/15 Maiu dimineața la orele 6 muzica din Bratei va cuereerà orașul, trezindu-l la marea zi de praznic.

La orele 8 și jumătate se va sluji sfânta liturgie de către Inalt preasfințitul Mitropolit Vasile, încunjurat de mai multi preoți.

La ora 10. Eșire la piatra libertății, unde se va ținea o vorbire, și apoi la mormântul prefectului legionarilor din 1848, Axente Sever, dela a cărui naștere acuma se împlinesc 100 de ani.

La orele 11 și jumătate Inaltpreasfințitu Mitropolit Vasile va primi în audiență pe toți fruntașii și pe poporul adunat la serbare.

La ora 12. Adunarea poporului venit dela sate în piața „Inocențiu Micu Clain". Un fruntas va ținea o vorbire de pe balustrada (pridvorul) catedralei.

La ora 3—5 după prânz. Elevii institutelor de învățământ din Blaj vor face în fața poporului adunat exerciții libere de gimnastică.

La ora 5 și jumătate Mare concert în sala de gimnastică a liceului, aranjat de profesorul de muzică Heinz Heltmann.

La orele 9 seara. Petrecere de vară în sala de gimnastică.

Toată ziua vor fi deschise muzeele școlilor din Blaj, biblioteca și tot ce este de văzut în acest leagăn al culturii românești. Mai mulți fruntași din Blaj vor arătă și tălmăci pe înțelesul tuturora tot ce este de văzut.

Cei ce doresc să ia parte la aceste serbări să scrie încă din bună vreme: Direcțiunii liceului de băieți din Blaj.

Ziarul blăjan încheie astfel:

„Indemnăm pe cetitorii noștri să vină cât mai mulți. Blajul a fost totdeauna inima românilor ardeleni. E a purtat lumina cunoștinței, focul dragostei de neam și al însuflețirei. E mic acest orășel, și sărăcuț, inima însă a avut totdeauna și are și astăzi mai mare decât multe alte orașe. Să vină cât mai mulți și să învețe dela mormintele oamenilor mari ai Blajului însuflețire și dragoste de neam și mai cu seamă omenie, care e floare atât de rară astăzi".

„UNIVERSUM", inteprindere technică de instalațiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală electrică, și tot felul de reparațiuni cu prețurile cele mai avantajoase. Prima întreprindere curat românească, Cluj, Strada Meșter 5. Telefon 841. 188

S'a deschis modern transformat cafeneaua „ASTORIA" în Strada Regina Maria 18. Vinuri de Egerházi din Turda. Prețuri moderate. Seara concertează orchestra de primul rang. 383

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

DACĂ DORESTI SĂ CUMPERI MOBILE ȘI PIANE
să nu-ți pară rău de ... unui drum până la ... și să vezi uriașele, ... aranjatele saloane de ... SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile ardeleană, Societate pe Acții
Personalul de încredere se face vânzarea și cu plată în rate

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Medicina în vechiul Egipt

de prof. **Dr. Guiart**
dela Universitatea din Lyon.

(Curs ținut la Universitatea din Cluj.)

— **Lecția V-a** —

III.

Elefantiasis. Nu departe de templul dela Deir el Behari se găsește micul templu funerar al lui Mentuhotep, care este construit după acelaș model. Ori statuia care fu găsită acolo, dedublarea Faraonului ne interesează în mod special. In adevăr dimensiunile membrelor inferioare sunt enorme în comparație cu restul corpului, iar enormitatea lor isbește cu atât mai mult cu cât picioarele sunt goale. Este evident că e vorba de un caz de **elefantiasis**, maladie endemică în Egiptul de Sus, unde tocmai trăia Mentuhotep, și care, ca și paludismul este inoculat prin Țânțari. Statuia acesta se găsește actualmente la Muzeul din Cairo.

Animale veninoase. Posedăm de asemenea câteva date relative la animalele din vechiul Egipt. Astfel spre pildă, se pare că **Scorpionul** era foarte comun, caci se găsiesc numeroase foramle magice pentru a se apăra de înțepătura sa, iar el este deseori reprezentat pe monumente. Caș **Șearpele**, scorpionul era un animal typhonian consacrat lui Set și spiritelor rele, iar în legenda lui Ibissi a Șerpilor înaripați, pe care am relatat-o mai înainte câte odata Șerpii înaripați erau înlocuiți cu Scorpioni înaripați cari reprezentau miasmele otrăvitoare. Scorpionul era de altfel emblema zeiței **Selk**, una din formele zeiței Isis, care împreună cu Neith proteja căsătoriile și avea deasemeni sub protecția sa vasele canope în cari erau ținute mațele mumiilor. Zeița era repezentată cu un Scorpion deasupra capului, dar de multe ori era reprezintată și sub formai unui Scorpion cu cap de femeie.

Șerpii veninoși erau deasemenea cunoscuți. Dealtfel șearnele juca un mare rol în religia egipteană și el era deseori reprezentat pe zidurile templelor și mormintelor ca și pe statuete sau bijuterii. Studiul acestor diferite reprezentări ne arată că vechii Egipteni cunoșteau o Viperă mare neveninoasă, de o specie încă nedeterminată care personifica spiritul răului, sub numele de **Apepi**, și păzea lumea subterană; se vede dar că nu Evreii au fost cei dintăi cari au avut ideia să reprezinte Diavolul sub forma unui șearpe. In ceiace privește cele două specii veninoase ele erau reprezentate prin Cobra și Vipera cu coarne.

Cobra egipteană sau **Naja Laje** este un șearpe mare și veninos, care atinge deseori lungimea de 2 metri corpul său este de culoare gaibenă ca poiul, totuși pe spinare prezintă câteodată o culoare mai închisă, uneori aproape neagră. Cobra își poate umfla gâtul caș . Șearpele cu ochelari din India dar el nu are niciodată pete sau desenuri la nivelul acestei umflături. El este o reptilă extrem de primejdioasă, a cărui mușcătură este mortală. In vechiul Egipt Cobra era divinitatea tutelară a câmpurilor cultivate cari erau încredințate pazei sale. Egiptenii observasera că acești șerpi îi scăpau de șoareci a căror înmulțire putea aduce o foamete absolută. Din această cauză ei îl lăsau să trăiască și sa se reproducă în mijlocul câmpurilor aveau petru el un adevărat cult.

In templul dela Denderak, Ramen, zeița abundenții, este reprezentată cu un cap de Cobra. Preoții egipteni creșteau Cobra în temple pentru a impresiona poporul și pentru a-l face să creadă că ei erau invulnerabili. Egiptenii știau că mușcatura de Cobra este mortală, dar era credința că el nu atacă decât pe criminali. Caș îmblânzitorii moderni de serpi, ei aveau grijă să le scoată colții, și, caș aceștia, ei știau să-i facă să cadă într'un fel de catalepsie strângând animalul de ceafă, care în situația aceasta se înțepenește ca un băț, dar își reia imediat flexibilitatea când presiunea încetează. In modul acesta se explică faimoasa poveste a Bibliei, în care se spune: „Aaron aruncă său înaintea Faraonului și a servitorilor săi bățul său care se prefăcu în Șearpe. Dar Faraonul chemă pe învățății și fermecătorii săi și magii Egiptului făcuări la rândul lor aceiași ispravă prin farmecele lor. Ei își aruncară toți bețele cari se schimbară în serpi. Dar șearpele lui Aron înghiți pe toți cèilalți". Acești șerpi îmblânziți cari erau crescuți în temple, au fost fără îndoială strămoșii acelor faimoase vipere pe cari le întâlnim în Grecea în templele lui Esculap.

Subt numele de Urxus, Cobra era considerat ca fiind simbolul

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 n.

Ziarul „Le Temps" anunță că semnarea alianței defensive între România și Cehoslovacia are caracter rigid, definitiv și stabil. Asemenea o telegramă din Praga anunță încheerea aceluiași tratat politic-militar.

Cercurile politice serioase din București, comentează acest tratat ca o greșală prin faptul rigidității care ne obligă, fără a ști în ce măsură putem satisface obligațiunile luate. Cehoslovacia dă acest tratat drept urmare a vizitei lui Beneș la București. Aceste știri se confirmă oficial.

*

Cu prilejul reconstituirei asasinatului d-nei Eremia, întâmplat într'o vie lângă Huși, în timp ce procurorul Linde cerea explicații celor trei asasini în fața a zeci de mii de curioși soțul-victimei a descărcat un foc de revolver a upra principalului bandit, rănindu-l. Glonțul a trecut, apoi pe lângă urechea procurorului. Eremia a fost pus sub observație medicală. Cazul a făcut mare senzație în întregul județ.

*

Ministerul de finanțe a acordat un nou termin până la 19 Maiu pentru schimbarea rublelor în Basarabia.

*

Începând dela 1 Iunie expresul Orient reîncepe circulația de trei ori pe săptămână București - Paris.

*

Delegația română a primit un comunicat din partea Comisiei interaliate din Kissingen, că în Prusia de nord s'au găsit locomotive cu inscripții românești. Urmează ca ele să fie transportate imediat în țară.

Orașul Iași va oferi azi principesei Elena, o agrafă lucrată în briliante, safire.

*

Tedesco, fost ministru Italiei s'a sinucis aruncându-se în stradă dela etaj.

*

Chestiunea colierului de briliante pomenit în interviewul acordat de d-l Tache Ionescu, începe să preocupe opinia publică care caută desvăluirea misterului.

*

Mâine primarul orașului Cluj va oferi principelui moștenitor-darul Clujului — un car lucrat artistic cu 6 boi de rasă ardelenească.

*

In consiliul de miniștrii care va avea loc Vineri, d-l Petrovici va face o expunere asupra situației regiunilor dăunate în timpul războiului.

*

Direcția vămilor a prezentat ministerului de finanțe anteproiectul pentru modificarea regimului vamal.

*

In urma ploilor căzute semănăturile sunt salvate și se prevede o foarte abundentă recoltă.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚI:
Joi, Vineri: „ „ „ II. și ultima.
Sâmbătă, Duminecă:
„CERCUL ROȘU".
Film detectiva Partea I.

CINEMA URANIA:
Joi, Vineri:
„ADIO IUBIRE"
Sâmbătă, Duminecă:
„VERITAS VINCIT"
Film MIA MAY. Partea I.

CINEMA APOLLO:
Miercuri, Joi, Vineri:
„GIRARDI".
Sâmbătă, Duminecă:
„NIRVANA".
Film mistic din Indii. Partea I.

Congresul forestier

După două zile de desbateri, congresul forestier convocat la București, s'a terminat prin votarea următoarei moțiuni:

Exploatatorii de păduri, marii industriași și marii comerciani din România, întruniți în primul lor congres la București în palatul Camerei de comerț, în zilele de 6 și 7 Mai 1921, ascultând desbaterile urmate au hotărât în unanimitate constituirea: „Uniunei exploatatorilor de păduri a industriașilor și engrosiștilor de lemnărie din România" cu sediul în București.

Scopul esențial al acestei Uniuni fiind apărarea intereselor industriale și comerciale, precum și cooperarea prin forțe unite a tuturor celor ce muncesc fără preget în aceste ramuri de activitate economică, pentru ridicarea exploatărei, industriei forestiere și a comerțului produselor lemnului, din starea în care lâncezește astăzi, la adevăratul nivel la care trebuie să trăiască.

Congresul dă depline puteri delegaților săi aleși în Consiliul de administrație și în comitetul de direcție al Uniunei spre a lupta pe toate căile și prin toate mijloacele legale pentru atingerea scopului urmărit.

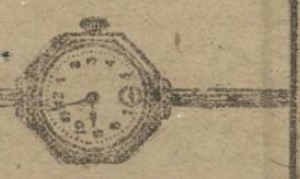

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö și Braunfeld

Cluj, Piața Unirii No. 9

20 **Telefon No. 350**

PROGRAMUL CONGRESULUI GENERAL al SOCIETĂȚEI ORFANILOR DE RĂSBOIU

Ținut în Cluj de la 11—16 Mai 1921

11 Mai ora 15.

Deschiderea ședinței consiliului central.

12—14 Mai

ora 10—13 și 15—18.

Continuarea ședințelor Consiliului central.

Aceste ședințe să vor ține la Cercul militar Cluj, Str. Regina Maria No. 16. La aceste ședințe, nu pot lua parte la discuție și nici lua deciziuni de cât membrii aleși de adunările generale regionale conf. art. 25 din statutele societății.

Membrii Comitetelor regionale și Comitetelor filiale care ar dori să se țină la curent cu desbaterile Consiliului pot asista fără a lua parte la discuție și hotărâri.

15 Mai

Ora 11. *Parastas pentru eroii morți în războiul pentru unitatea națională oficiat la Bisericile Românești din Cluj.*

Ora 11^{30} *Deschiderea festivă a Congresului la Teatrul Național Român*, la care vor lua parte misiunele străine, toți congresiștii, toate autoritățile militare și civile din Cluj și țară, Universitatea, Clerul, Studenții, școlile locale, delegații din regimentele locale delegați ai orfanilor de răsboiu, representanți presei Române și străine etc. etc.

Vor lua cuvântul numai persoanele inscrise în ordinea de zi.

Președinta regionalei Cluj:
Sofia General Anastasiu

Darea de semă a Regionalelor: Cluj, București, Craiova, Chișinău, Cernăuți, Sibiu, Constanța, Timișoara și Iași.

Ora 16. *Continuarea ședințelor publice la Teatrul Național Român, conform ordinei de zi.*

Ora 20^{30} *Representație festivă la Teatrul Național în beneficiul orfanilor de răsboi din Cluj.*

Biletele de vânzare la casa teatrului Național. Domnele și Domnii Congresiști primesc bilete de la delegatul regionalei Cluj.

16 Mai

Ora 8^{30} *Continuarea ședințelor publice la Teatrul Național, ședința de închidere conform ordinei de zi.*

Ora 10^{30} *Plecarea congresiștilor de la Teatrul Național în trăsuri la inaugurarea orfelinatului din Cluj „Principele Carol".*

Ora 14 *Masă comună a congresiștilor la restaurantul Chioșcului din parc.*

Ora 16^{30} *Reprezentație de Gala la arenele sportive din parcul orașului, în folosul orfanilor de răsboiu.*

Biletele de vânzare la casa arenelor sportive. Doamnele și Domnii Congresiști primesc biletele dela delegatul regionalei Cluj la masa din 16 Mai ora 15'20.

Ora 21 *Masă comună de închiderea congresului la Prefectura Județului Str. Mănăștur-lui No. 1.*

Secretară:
Constanța Bogdan-Duică

Știri de peste hotare

Efectivele armatelor europene

Sir L. Wortington Evans, secretar de stat de răsbel, răspunzând la o întrebare a maiorului **Wood**, a arătat că actualele efective de pace ale armatelor europene sunt următoarele:

Franța	809.652
Polonia	600.000 (sub arme)
Italia	300.000
Grecia	250.000 (sub arme)
Iugoslavia	200.000
Elveția	200.000
Spania	190.715
România	160.000 ?
Cehoslovacia	147.300
Belgia	105.000
Germania	100.000
Sued a	56,200
Ungaria	35.000 (?!)
Finlanda	35.000
Bulgaria	33.000
Austria	30.000
Portugalia	30.000
Danemarca	15.400
Norvegia	15.400

Cifrele de mai sus reprezintă totalul prescris prin lege sau tratat; acolo unde nu e prescris astfel ele reprezintă numărul total sub arme.

Relațiile economice româno-cehoslovace.

Fierlinger arată în „Prager Presse" importanța relațiilor economice cu România care complectează perfect Ceho-slovacia. Mica înțelegere care asigură pacea în Europa centrală trebue să împlinească și un rol economic important. Chestia cea mai importantă este aceia a transporturilor în care România a făcut progrese uimitoare. Cehoslovacia vrea să ajute România prin furnizarea de locomotive. E necesar ca băncile cehoslovace și în special oficiul bancar să facă o politică bună de schimb, ajutând la stabilirea exportului, căci chestia creditului joacă un rol important.

Biblioteca populară din Cluj

— Organizărei ei —

In numărul de ieri am anunțat deschiderea bibliotecii populare din Cluj. Pentru lămurirea publicului dăm mai jos câteva lămuriri asupra organizării ei.

Biblioteca populară din Cluj în interesul culturii generale, nu este alcătuită în felul bibliotecilor tip maghiare, în care nu se punea la îndemâna poporului de cât cărțile pe care le agreia stăpânirea. Prin această nouă bibliotecă nu s'a urmărit nici o tendință politică sau socială, ci una de sinceră cultură, și în acest scop a fost înzestrată cu toate operele ce s'au menținut prin ele însele, ca fiind cu putere de viață, în literatura și știința românească. Prevăzută cu fonduri însemnate, colecția ei va fi îmbogățită cu toate operele care nu s'au putut găsi încă, sau care vor apărea de acum înainte.

Pentru ca legătura cu publicul să fie cât mai vie. Direcțiunea bibliotecii populare își va procura toate cărțile, care vor fi cerute de cetitorii săi.

Biblioteca populară ne urmărind un scop șovinist va cuprinde și cărți maghiare și germane. La dispoziția ei se găsește, în ce privește cărțile maghiare, o bibliotecă tip maghiară, care curățită de scrierile tendențioase și complectată cu operele vii maghiare, va fi pusă la dispoziția publicului.

De altcel toate cele 500.000 volume ale bibliotecii mari, stau la dispoziția cetitorilor bibliotecii populare și vor fi puse la îndemâna acestora, în orele de seară, imediat ce vor fi cerute.

g.

Cetiți „Infrățirea"

---

suveranității; de aceia îl vedem, pe baso-relieiuri și statui, înălțându-se pe fruntea zeilor și regilor. El figura deasemeni de ambele părți ale discului solar înaripat, care apăra de spiritele rele ușile caselor și templelor. Legenda lui Osiris povestește în adevăr că pentru a învinge pe Set. Horus fu nevoit să se transforme în disc solar înaripat, la dreapta și la stânga căruia veniră să se așeze Nekhbet zeiță Sudului și Uazit sau Buto, zeița Nordului, amândouă sub forma temutului șearpe Urxus.

In memoria triumfului lui Horus, Ră dădu porunică lui Thot să așeze discul solar înaripat pe toate locuințele și în toate templele pentru a îndepărta spiritul răului, iar obiceiul s'a păstrat deatunci.

Se admite în general ca așa zisul Aspic care omeră pe Cleopatra, era un Cobra, totuși suntem departe de a avea certitudinea lucrului acesta: poate să fi fost o viperă cu coarne.

Cerastes Cornutus sau Vipera cu coarne este vipera nisipurilor, șearpele veninos al pustiurilor. Este un șearpe mic de maximum 70 centimetri lungime, având corpul de o culoare cenușie-murdară cu pete negre neregulate pe spate. Poate fi lesne recunoscută după cele două coarne pe cari el are deasupra sprâncenelor. Ea este o reptilă foarte veninoasă; ascunsă în nisip, ea este cu deosebire periculoasă pentru oamenii cari umblă cu picioarele goale. Ea este reprezentată pe multe monumente egiptene, unde este ușor de recunoscut; fi gurează deasemeni pintre hieroglife, reprezentând litera F. Herodot ne spune că viperele acestea erau foarte numeroase în regiunea Thebei: „sunt foarte mici, spune el, și poartă coarne în vârful capului; la moarte ele sunt îngropate în templul lui Jupiter (Amon), căci se spune că sunt consacrate acestui zeu".

Există astăzi în Egipt un al treilea șearpe veninos, **Echis Carinata**, dar despre acesta n'am găsit nici-o urmă în documentele scrise, nici pe monumentele vechiului Egipt.

Un capitolul din papirusul Ebers tratează despre înțepătura insectelor și despre muscătura șerpilor; dar nu se găsește în el decât formule magice destinate pentru evitarea lor. Amuleta cunoscută sub numele de **ochiul simbolic** avea printre atribuțiunile sale și aceia de a prezerva de muscătura șerpilor veninoși.

Horus este reprezentat ca copil, cu părul căzându-i pe unărul drept; el este gol, în picioare pe unul sau doi crocodili cari întorc capul pentru a scăpa de privirea sa; în mâini el ține scorpioni, șerpi și alte animale răufăcătoare ca de pildă leul; deasupra lui Horus se vede de cele mai adeseori capul zeului Bes, care este acolo pentru a îndepărta spiritile rele.

Pentru muscăturile acestea Egiptenii se serveau mai ales de **bastoane magice**, deobiceiu de fildeș, cari se terminau cu chipuri de zei sau de animale și de multe ori printr'un fel de pitic achondroplasic, care ținea în mâini șerpi în aceiași atitudine pe care o va avea mai târziu Horus față de crocodili. In timpul primului Imperiu s'a recurs în adevăr la **stâlpii magici**, acestea erau niște plăci de granit sau de bazalt, rotunzite în partea de sus și pe care era reprezentat pe o parte Horus peste crocodili și pe cealaltă formule magice destinate pentru a prezerva de animale răufăcătoare și în special pentru a îndepărta reptilele. Acestea incomodau în adevăr grozav pe locuitori, de aceia stâlpii magici se puneau pe stradă în fața ușei caselor.

Viața sportivă la Cluj

— Intrecerile de Duminecă 8 Mai —

CFR. II. — KAC. II. (1:0) Echipele au jucat intr'o formă satisfăcătoare pentru începători. C. F. R. dispune de elemente tinere cari printr'un antrenament corespunzător vor putea asigura, în viitor o situație potrivită echipei lor.

KAC. old-boy — Universitatea old-boy. (2:1) Jucători cari de mult timp au părăsit arena s'au întâlnit din nou ca să arate ce mai știu acum din ceace știau în trecut. Jocul moderat, susținut „pe bătrânețe" și plin de situații hazlii a fost o plăcută distracție privitorilor. Old-boy K. A. C. mai greoi joacă totuși mai bine decât old-boy U. mai sprinteni, dar fără ansamblu. S'au remarcat Adam Nagy dela K. A. C. prin corpul său voluminos și Teofil Morariu dela U. old-boy de același volum considerabil prin dispretul său de a atinge bila de prea multe ori.

KAC—Universitatea (3:2;2:0) Ambele echipe intră pe arenă, cu rezerve. Din KAC. lipsesc doi, iar din Universitatea șase. Cu toate acestea jocul se menține dela început în formă și conducere bună. Atacuri rapide și periculoase se dau din partea ambelor echipe și nu lipsesc nici combinații bune și situații frumoase variate. KAC. marchează totuși primul goal (dintr'o situație de „offseid" neobservată de arbitru) iar după câteva minute urmează și goalul al doilea (2:0) Universitatea pornește la atac iar jocul perde tăria să KAC joacă aspru îndeosebi jucătorul Barabás, care pe lângă conducerea unui alt arbitru după jocul desvoltat ar fi trebuit să părăsească arena. Bilele de pedeapsă contra KAC sunt continue, în timp ce U. nu primește nici-o singură bilă, o dovadă despre jocul fin care a caracterizat întotdeuna jocul echipei U.

A doua repriză începe cu superioritatea echipei U. Timp îndelungat U. se menține în fața porții adversarului în momente de pericol poarta e salvată de arbitrul care constată situații de offseid, neglijează însă să observe „hands"-urile făcute de KAC în linia de 16 și faut-urile continue. Un hands este totuși observat și Guga marchează contra KAC bila de pedeapsă d n 11. Un shout puternic marcat la jumătate înălțime spre dreapta și goalul este inevitabil (2:1). După acest goal U. încurajată începe un joc de egalizare. Atacuri surprinzătoare rămân însă fără rezultat.

In schimb KAC trece la un nou atac și marchează un nou goal (3:1). Jocul se schimbă. Urmează un joc greu de teren. Lupta pe teren e grea și îndârjită. U înaintează totuși mereu și e din nou cu un atac în fața porții KAC. Bonciucat marchează, bila se lovește de stâlpul porții un nou shout, lovește partea interioară a stâlpului nu e considerat însă de goal (?) iar al treilea shout e prins de portar. Jocul se menține mai departe în fața porții KAC, o bilă marcată e prinsă slab de arierul KAC Selejan, centrul U aleargă sprinten, prinde bila, manchează și goalul e inaparabil (3:2).

S'au remarcat de la U centerhalful Guga jucător mlădios și rutinat, a ținut echilibrul echipei în întregul timp, Bonciucat, interstânga, atât prin joc individual cât și de ansamblu conduce la atac împreună cu centrul Selegan, întreg șirul înaintașilor. Halful Curea a fost neobosit și a dovedit din nou calități bune. Arierul Butoarcă bun ca'ntotdeauna. Portarul Lucian în a doua jumătate apără bine. La KAC interii din dreapta și stânga și buni arierii.

Arbittrul „Köncz" prea puțin energic și-a dat dovezi de prea mare simpatie pentru KAC, Exemplul dat de conducerea arbitrului vienez Schmidt nu l'a prea influențat mult.

Spectator.

Cuvântul medicilor în chestiunea Stațiunilor balneare

Congresul extraordinar al medicilor din 14—16 Apr. a. c. s'a ocupat și de chestiunea băilor aparținătoare statului care, printr'o hotărâre a Consiliului de miniștri, au fost toate trecute la Ministerul industriei, cu vădita intenție de a le industrializa.

Congresul a protestat contra acestui fapt căci băile și instalațiunile climaterice nu trebue să ajungă mijloace de speculă a publicului suferind ci, în acelaș timp, ele nu pot fi conduse decât de autoritatea sanitară superioară.

In legătură cu această importantă chestiune, congresul medicilor a votat și următoarea

Moțiune:

„Constatând că stațiunile balneare au fost trecute la Ministerul de industrie pentru motive de ordin comercial;

Considerând însă că motivele de ordin medical și de sănătate generală care au fost înlăturate — primează cu totul.

Având în vedere că numai studiul continuu și aprofundat sistematic și unitar, din punctul de vedere medical al stațiunilor noastre balneare, atât din vechiul Regat cât și din teritoriile unite poate asigura valorificarea și propășirea lor pentru a le ridica la înălțimea stațiunilor străine, realizând astfel un beneficiu netăgăduit, atât moral cât și material, pedeoparte prin oprirea exodului de bolnavi care-și caută sănătatea în străinătate iar pe de alta prin atragerea chiar a bolnavilor din țările vecine.

Congresul exprimă în mod unanim următoarele dorințe:

Toate stațiunile balneare și climaterice, atât cele din vechiul Regat cât și cele din provinciile unite care au apa ținut statului și anume Resortului sănătății publice din Cluj ori fondului religionar din Bucovina, vor fi trecute sub administrația Direcției generale sanitară — mai târziu Ministerul sănătății publice — care, prin organizarea sa, va supraveghia realizarea considerentelor expuse.

In același timp acele stațiuni sau localități care actualmente aparțin particularilor, să treacă, pe motive de utilitate publică, sub conducerea aceleiași organizații.

Congresul însărcinează o comisiune compusă din specialiști balneologi din toate regiunile țărei, care să întocmească un anteproect de lege pentru în-

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

Intreprindere de transport.
Frații Deutsch Cluj, Piața Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcție cu cea mai mare garanță. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

Cu prețuri reduse!
Curăță vopsește și spală
„KRISTÁLY"
Spălătorie chimică cu aburi, Cluj.
Fabrică și Depozit principal
Str. Bucovina Nr. 32.
Primește și face expediții cu posta.

Instalații de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparații de mașini de scris și cusut executa cu preț convenabil:
La Intreprinderea Electrotechnică și mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Becuri electrice „TUNGSRAM" precum și materiale cu preț redus. □□ Intreprinderi și pentru provincie.

CREMA MARGIT se bucură de cea mai largă popularitate în intreagă lume. Infrumsețează pielea și îi da fineță rară. Compoziția ei neunsuroasă și inofensiva face să dispară de pe obraz pistruiele petele de ficat, bubițele, încrețiturile intinerește și înviorează chiar și pielea persoanelor mai inaintate în vrâstă. Crema se pune în circulație în tegle de sticlă.
SAPUNUL MARGIT, compoziție fără leșie în frumsețează pielea
PUDRA MARGIT, compoziție de prima calitate, fară materii stricăcioase, acopere învizibil pielea.
57 **Dr. Földes și Hehs Arad.**
Se află de vânzare la toate farmaciile, drogueriile și parfumeri

CAROL LASSEN

Casă internațională de transporturi și spedițiuni
Cluj, Piața Unirii No. 4.
Telefon No. 333.

Se recomandă pentru transporturi internaționale mari din România în străinătate și vice-versa. Transporturi de colete la toate centrale mari din Continent.

Instalațiuni noi: transporturi vagoane colective cu iuteală mare din Germania și Austria în România.

CASA ARE SUCURSALE PROPRII:

București (reprezentanță D. H. Ivring)	Arad	Breslau	Wien
Hamburg	Berlin	Lübeck	Stettin
Dresden	Stuttgart	Bodenbach-Tetschen	Danzig
Lipsca	Mannheim	Colonia	Karlsruhe
Nürnberg	Cristiania	Offenburg	Prostken
Copenhaga	Esbjerg (Danemarca)	Lissabon	Stokholm
Chemnitz	Frankfurt	Reval	Bremen
	Satu-Mare	Gothenburg	Regensburg
			Salzburg
			Pasau

Reclamatiuni de fracte se vor executa pe contul partidelor.

Asigurări se mijloacesc sub condițiunile cel mai culante.

Reprezentanțe in toate orașele mai mari și porturi din Continent.

Informațiuni asupra duratei de transporturi, situației de comunicație și costul fractului se vor da la orice timp.

681

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK 22 **Cluj,** strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 556

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

O FUNCȚIONARA din regat care cunoaște limbile germană și franceză caută post la ori ce instituție. Adresa la Adm. ziarului Infrățirea.

DARURI DE NUNTĂ (trusouri), albituri pentru domni și dame confecționează eftin și punctuos Sidonia Kornis Cluj, Strada Regina Maria 14, etaj.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE un loc de casă (cca 1 jugăr) în mijlocul orașului, cu edificii noi, local de fabrică cu etagiu. Potrivit pentru hotel, uzină. Deslușiri mai detailate la Dr. Bernád, advocat, Cluj, Calea Victoriei No. 19. 676

DE VÂNZARE 400 OI cu micii după ele. Ioan Herța p. u. Vidrașău Ungheni (Nyárádtő). 629

DE VÂNZARE o armă de vânătoare cu trei țevi 16/16/8. Fără cocoașe vizir automat în stare nouă. Ase adresa la ziar sub A.

DE VÂNZARE MAȘINĂ DE TREERAT cu 6 HP. sistem Máv. cu mașer de bătut trifoi. Informații se dau la intendentul palatului Bánffy din Piața Unirei.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsește de vânzare la toți vânzatorii ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

LOCOMOBILĂ de cca 40 H. P. fabricație germană și o vânturătoare de 4 cai, de vânzare eftin. Se pot vedea la Fabrica de piele str. Aprinjoarelor 1 (Gyufagyár-u.) 604

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în bună stare. Adresa la ziar Aurel.

CUMPĂR care de bani format mic, adresa la ziar „A".

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

Perderi:

PIERZÂND un portefenille de piele neagră în care se afla următoarele acte:

Certificat de maturitate cu No. 51 ad. 622 pe numele I. Știopul, un ordin de demobilizare eliberat de Regt. 84 Inft. Bistrița și legitimația No. 14 de la ziarului Infrățirea ambele pe acilaș nume.

Cei cari au găsit acest portefenille sunt rugați a perda actele la adm. ziarului Infrățirea, reținând ca drept recompență suma de 350 Lei care se afla întrânsul cu portefenille cu tot, la caz că nu va prezenta nimeni actele până la data de 25 a. l. c. le voi declara nule în mâinile ori cui s'ar afla conform lege.

Diverse:

IN SALONUL de modă pentru pălării de dame „FRIEDMANN" Calea Regele Ferdinand No. 4 Etaj, să primesc inscrieri pentru CURSUL DE MODISTE, care se va începe în zilele prime ale lunei Mai. Cursul va ține 2 luni. 664

ARANJEZ în mod artistic parcuri cu diferite flori din cele mai frumoase Radu Schultz grădinar.

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Națională din Cluj. Sesiune pe 1921—922

„GAMBRINUS"
RESTAURANT
Piața Unirii No. 24
Mâncări gustuoase, beuturi escelente. Serviciu cu-lant, prețuri moderate 653

Banca agrară, industrială și comercială **Economul** institut de credit și economii soc. anonimă Cluj.

Concurs

pentru ocuparea postului de
director executiv
al bănci agrare, industriale și comerciale ECONOMUL din Cluj, devenit vacant prin primirea cererei de pensionare din motive sanitare a directorului Dr. AMOS FRÂNCU se publică concurs cu terminul de 1 Iulie 1921 orele 12 din zi.

Condițiunile au să și le arete domnii concurenți și rămân a se stabili prin acord comun din partea direcțiunii.

Din ședința plenară a direcțiunii, ținută la 5 Mai 1921.

ECONOMUL
institut de credit și economii
Cluj. 682

Postăvăria 606
Solomon Zauderer
Cluj, Str. Regina Maria 40.
Au sosit mare asortiment de stofe pentru haine Bărbătești și Dame diferite culori moderne cu prețuri foarte reduse.

Casa de Împrumut pe amanet soc. anonimă Hală de vânzare și Comision Cluj, Calea Victoriei 35
Mare licitație
de tablouri, miniature, mobile, anticități, porcelanuri, aur, argint, bijuterii, covoare etc. dela 12 Maiu a. c. până la 15 Maiu în fiecare zi dela 9—1 și dela 3—6. Expoziție permanentă. Până la 12 Maiu primim obiecte spre licitație.
Direcțiunea.
Reclama 400 671

HOTEL
NEW-YORK
Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză și Ungară. - Supeuri după spectacol.
329

Radio 758 JOAN COSMA
frânghier Cluj, Str. Galamb 14. Intreprinde orice lucrări în aceasta branșă, precum și frânghii pentru mașini cingătoare și tottelul de frânghii pentru agricultură cu prețurile cele mai reduse.
548

Agricola
Societate anonimă de asigurări generale
BUCUREȘTI
Capitalul social: 10 milioane Lei, din care 5 milioane deplin vărsate. Reprezentanța Generală p. Transilvania, Maramureș și Crișana
Telefon 621.
in CLUJ
str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii. □
Societatea face operațiuni de asigurare: Contra incendiului și explozii, contra grindinei, contra pagubelor de transport pe apă și uscat, contra accidentelor corporale, contra consecințelor răspunderii civile și asigurări asupra vieței și rente viagare. 502
Asigurări contra accidentelor corporale cu restituirea primelor! Funcționarii și agenții harnici vor fi angajați de către Reprezentanță Generală.

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, Parfumeria d'Or
18 Piata Unirei No. 5.

Cafea diferite specialități; prajită, crudă, macinata, cacao diferite calitati, ceaiu, zahar și diferite mărfuri se găsesc în prețuri avantajoase la Magazinul
„ATLANTICA"
Fratii Pop Cluj
Calea Reg. Ferdinand 1.

Cafeneaua
„Transilvania"
Str. N. Iorga No. 4
Renovată și aranjată luxuos oferă publicului consumațiunea cea mai gustuoasă pe lîngă un serviciu culant și prețuri moderate. CAFEA CU LAPTE DE BIVOLIȚĂ, ceaiu, tea, licheruri, gustări reci etc. 450

LEMNE DE FOC
prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios.
MAXMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
35

„MISSIR"
Str. Memorandului (Unio-u.) 11.
Marfuri de prima qualitate
Stofe pentru Dame
Stofe Bărbătești
Mătăsuri fine
Mouselinuri
Dantilarie
Panglici
Panză dublă 175—200 ctim lat.
Altas pentru plăpumi 180 lat.
Converture de Tüll.
Perdele de Tüll.
Covoare și Preșuri
Linoleum 70—90—180 200 275 ctim lat
Articole de Mariage. 17
Incaltaminte Fine

A sosit din Italia
o imensă cantitate de marfă textilă la
Moskovitz și Dellmann
Magazin de manufactură
613 Cluj, Regele Ferdinand 21
Preturi uimitor de reduse
1 Mtr. Pânză Șifon dela . . . . . 12·50 L.
1 Mtr. Pânză Molino . . . . . 15 Lei.
1 Mtr. Creton ce se poate spăla și grenadin . . . . . 15 Lei.
1 Mtr. Sefir englezesc . . . . . 15 Lei.
1 Mtr. stofă bărbătească de lână . . . . 80 Lei.
Se pot privi fără obligație de a cumpăra!!

EMIL BLAGA CLUJ,
Piața Ștefan-cel-Mare No. 7.
Vinde
Automobile
Cauciucuri, Piese de schimb
Benzine și uleiuri
cu prețuri de reclamă
Telefon 2-70. □□ Telefon 2-70.

SA DESCHIS în Cluj, Piața Unirii No. 15
MARELE MAGAZIN DE INCĂLCĂMINTE
RAFTOPOL
din București.
Incălțăminte pentru Dame, Bărbați și copii, cele mai noi modele din străinătate și executate de magazin. Pantofi Elvețieni bărbătești de box 280 Lei. Ghete Elvețieni bărbătești de box 300 Lei. Se mai aduce la cunoștința onor. public că a mai sosit un transport nou de incălțăminte și anume: Ghete și pantofi roșii și de lac bărbătești. Ghete și pantofi de dame, escarpeni și cu barete, de antilopă si olandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marca veritabilă Elveiiană „Bally". 517

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 79
PENTRU
MICA PUBLICITATE

Telegramă! **Telegramă!**

Sa inaugurat sub o nouă Direcțiune cea mai spațioasă, cea mai elegantă, cea mai modernă

CAFENEA METROPOL

din Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34.

Unde se servesc cele mai alese beuturi străine indigene și din vechiul-Regat. □ Bere albă și neagră. □ Prăjituri fine de la cofetăria Boncescu. Inghețată de tot felul. Seara se servește Mâncări calde și reci. Renumita cafea Turcească, Schwartz și Marghiloman. Muzica militară sau simfonică de 3 ori pe săptămână. Orchestră Națională în fiecare seară.

Proprietarii.

Associati Croitori Români

PETRICAS, AIUDEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.

CROITORI de haine bărbătești și militare Cluj, Str. Memorandului No. 8.

Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase.

Depozit de ștofe.

619

MARE EXPOZIȚIE 9

la magazinul de modă

Lörincz și Tóth

Cluj, Piața Unirii No. 8.

Boli de piele, răni, răie mâncărime cu durere. mâncărime din cauza gerului, opăreala, jupuelile, crepăturile de piele, bubele dulci se vindecă sigur și radical cu

Pasta Antrasol

Se folosește cu succes în ori ce parte a corpului ca obraz, mâini, picioare, cap precum și între picioare la frecături și rosături fiind absolut nevătămătoară. Prețul unui borcan Lei 10·—

Depozit principal farmacia:

319 **„Dr. BIRO" Cluj, Piata Unirei.**

Tinerețea și plăcerile ei le veți păstra dacă veți folosi renumitul spirt menthol

Depozit principal 44

Drogueria ROZSA

Cluj (Kolozsvár), Piața Unirii No. 26 (fost Mátyás király-tér).

„Transylvania"

Câteva picături după masă inlesnesc digestiunea. Folosit pentru masaj întărește și înviorează. □□□□□□□□□□

Se află de vânzare ori unde!

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

La **„Națională"** societate generală de asigurare din București reprezentanța CLUJ,

se caută achizitori

pentru ramura incendiu și viață. Doritori se vor adresa la direcția acesteia Cluj, Strada Regina Maria No. 8 între orele 8—12 a. m.

639

Preferiți vor fi cel ce vorbesc românește, ungurește și nemțește.

MARE REDUCERE DE PREȚURI!

M. ANGHEL

Piața M. Viteazul No. 40

Magazin permament de articole technice,

Lămpi de lipit cu benzină, Plăci de asbest și Klingerit, Garnituri de asbest, ferestrae gatter, circulare și pentru metaluri pile etc. etc. Materiale electrice și motoare electrice.

Becuri electrice cu prețuri fără concurență.

Clopote din cel mai bun material.

Telefon 13-40. Telefon 13-40.

REPREZENTANȚA FABRICEI DE MAȘINI □□□□ „SCHIEB" — SIBIU. □□□□

210

Grădina Zona

restaurant

Str. N. Iorga 15.

654

Sa deschis cu 1 Maiu. Mâncări gustuoase, beuturi exelente, prețuri moderate, serviciu cuiant. Se primese și abonamente în condițiuni avantajioase. Muzică de forță

Nu intrati în alte magazine, inainte de a cerceta firma

Filip Eisenstädter

(fost Lakatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.

Izvorul cel mai bun de cumpărat arficole mărunte, brodate, galantere, istrumente musicale, jucării pentru copii, articole de lux și de bucătărie.

474 **SEPARAT VÂNZARE EN GROS.**

Filiala Luca P. Niculescu

14

La Hora Țărănească. Palatul Fehér-Bárány Cluj.

Oferă onoratei sale clientele cu prețurile cele mai reduse posibil un nou transport de mărfuri sosite ca și restul de articole ce se află în magazin cu prețuri de reclamă

Stofă Lână curată	120	Lei Mtr.	Prosope Bucata	15	Lei Mtr.	Velură Belgiană	60	Lei Mtr.
Stofă Lână curată	75	„ „	Prosope Bucata	20	„ „	Glot toate culorile	18	„ „
Muselin Lână curată 80 lat.	63	„ „	Prosope Bucata	30	„ „	Stofe pentru haine Bărbătești		
Muselin Delen 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	16	„ „	calitate I. 150 lat. . . .	180	„ „
Staubă (Carton) 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	18	„ „	Postav de haine 140 lat. .	140	„ „
Staubă (Carton)	12	„ „	Pânză jolj 80 lat.	20	„ „			

Vânzare en gros și en detail. **Sosesc zilnic transporturi noi.**

Tiparit cu mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana" Cluj, str. Universității Nr. 3.

Anul I. No. 219 — Opt Pagini 50 bani Opt Pagini — Duminecă 15 Mai 1921

Administraţia Ziarului „Infrăţirea" Cluj Gratuit
Onor. Muzeul Asociaţiunii
Sibiu

Infrăţirea

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI şi AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA, CLUJ, STR[illegible] NU No. [illegible] (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952.
SUB CONDUCEREA U[illegible]
Director: D. TOMES[illegible]
Telefon: REDACŢIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Trei ani de activitate

— Ocrotirea orfanilor din Războiu —

Infiinţată în Decembrie 1917 la Iaşi din iniţiativa prinţeses Olga M. Sturdza pentru a ocroti şi educa în credinţa strămoşească şi cultul Patriei pe acei *copii ai naţiunei* care au rămas de pe urma eroilor căzuţi pentru realizarea României-Mari de astăzi, Societatea Ocrotirea Orfanilor din Răsboi, care şi-a început activitatea cu modestia caracteristic românească, poate privi cu mândrie şi mulţumire opera înfăptuită.

In clipa când şi-a început activitatea zeci de mii de orfani băteau drumurile în căutarea unui de codru de mămăligă pe care nu putea să li'l mai ofere familia dispărută în vălmăşagul războiului.

Inghetaţi pe drumuri de iarnă, când nu ajungeau în mânele unor exploatători nemiloşi, aceşti nefericiţi „copii ai naţiunei" erau ameninţaţi să fie clientela puşcăriilor sau a caselor de prostituţie.

Pe când răniţii erau a ingrijiţi cu devotamentul cunoscut în spitalele Crucei Roşii, iar prizonierilor li se trimetea cât mai mult pentru alinarea suferinţelor la aceşti micuţi veniţi în Moldova rezistenţei şi a gloriei din cele mai departate colţuri ale ţărei nu se gândise încă nimeni.

Atunci, prinţesa Olga M. Sturdza, însufleţită de cele mai curate intenţii umanitare şi patriotice a hotărît înfiinţarea Societăţei Ocrotirea Orfanilor din Răsboi care să adune în orfelinate pentru a fi educaţi şi îndrumaţi spre bine pe cei mai lipsiţi de mijloace dintre orfani, rămânând ca acelora care vor avea unde să li se dea un ajutor anual.

Cu toată mizeria neagră care stăpânea atunci Moldova, frumuseţea gestului prinţesei Olga M. Sturdza a fost înţeleasă şi în jurul ei s'au grupat o mână de doamne şi domni — elemente energice şi devotate — care a ajutat-o atunci când împrejurările nu prea erau favorabile acţiunilor umanitare.

Entuziasmul cu care prinţesa Sturdza a pornit să cucerească sufletele închise din cauza suferinţelor războiului a fost contagios. Din toate ora ele şi orăşelele Moldovei curgeau adesiunile.

M. S. Regina Maria convinsă de seriozitatea operei intreprinsă de prinţesa Sturdza a acordat Societăţei înalta Sa protecţie dăruindu-i în acelaşi timp a o transforma în orfelinat şcoala de menaj „Principesa Maria" faptul că însăşi M. S. Regina a făcut gestul de a veni în ajutorul copiilor naţiunei, a fost îndemnul hotărîtor. In scurt timp s'au format comitete judeţene în toată Moldova. Acestea au început recensământul orfanilor.

Când guvernul Brătianu a văzut rezultatele admirabile pe care le da iniţiativa prinţesei Sturdza, i-a dat mandat să organizeze asistenţa orfanilor în Moldova liberă. In urma acestei însărcinări oficiale prinţesa Sturdza lucrează cu şi mai multă râvnă pentru desăvârşirea operei începute. Cercetează la faţa locului activitatea comitetelor judeţene, constată personal modul cum se impart ajutoarele, aleargă pe la toate autorităţile pentru a cere cu o inzistenţă neobosită alimentele atât de rare în acele grele clipe şi de care aveau atâta nevoie organismele slăbite ale bieţilor orfani.

Odată cu alungarea nemţilor din teritoriile ocupate, cea dintâi instituţie, Comitetul central al societăţei s'a ocupat activ cu ajutorarea imediată a zecilor de mii de orfani, cari fuseseră lipsiţi sub regimul crudel ocupaţii germane de orice ajutor. Cu o repeziciune nimitoare s'a creiat şi în fostele teritorii ocupate o organizaţie tot aşa de perfecţionată ca şi cea din Moldova. Treptat cu eliberarea nouilor provincii intrarea comitetelor acestei societăţi, s'a întins asupra tuturor obţinând şi aici aceleaşi rezultate binefăcătoare. Cu toate sforţările făcute de Societate, în nouile ţinuturi mai este încă mult de făcut până se va ajunge cu organizarea şi rezultatele la înălţimea celor obţinute de secţiunile din vechiul regat.

Rezultatele obţinute de societatea Orfanilor din Răsboiu au fost neaşteptat de mulţumitoare şi aceasta numai datorită muncei neîntrerupte a prinţesei Olga M. Sturdza şi a colaboratorilor săi.

Numărul orfanilor recenzaţi în toată ţara e de 100.000 iar a celor ocrotiţi în 75 orfelinate e de 6000.

Bugetul ordinar de cheltuieli al Societaţii e de 16 milioane iar cel extraordinar de 20 milioane lei. Sursele principale de venituri sunt: subvenţia Statului, judeţelor, comunelor şi instituţionilor financiare, cotizaţiile membrilor, donaţiuni şi veniturile serbărilor organizate de Societate.

In urma celor expuse putem constata că Societatea Ocrotirea Orfanilor din războiu e prima instituţie privată care prin serviciile imensi aduse s'a impus atenţiei respectuoase a întregei Românii.

In dorinţa de o strânge cât mai multe legăturile intelectuale şi sufleteşte dintre Transilvania şi Patria mamă, Societatea a adoptat şi organizarea regională care a dat aşa frumoase rezultate, creând trei regiuni: Sibiu, Cluj şi Timişoara conduse de d-nele Catinca Bârseanu, soţia general Atanasiu şi Lucia Cosma.

Congresul Societăţei ocrotirea orfanilor din răsboiu se va ţine la Cluj pentru a da un imbold puternic strângerii legăturilor sufleteşte dintre Ardeal şi Vechiul Regat.

Cu această ocazia ardelenii vor avea ocazie să cunoască şi deci să aprecieze meritele prinţesei Olga Sturdza datorită energiei, priceperei, abnegaţiei şi devotamentului căreia Societatea a mângâiat atâţia orfani şi a înaziluit pe atâţia alţii scăpându-i prin educaţie din ghiarele mizeriei.

Ce este ţărănismul?

Teoretic, sau mai bine zis visionar, o ştim şi mai ales o simţim ce trebue să fie. Ne încurcăm însă şi, vai, ne despărţim şi în tabere ori de câte ori e vorba de representarea democraţiei prin oameni, programe şi fapte.

Căci, iată, prin acţiunea politică a d-lui C. Stere, alesul de la Soroca, Basarabia e gata să formeze un nou partid fărănesc despre care cei iniţiaţi ştiu să ne afirme de pe acum că va fi cu mult mai avansat, mai radical şi, dacă vreţi, mai revoluţionar de cât au putut fi partidele ţărăneşti din Federaţie. Şi aceasta înseamnă că, şi în materie de ţărănism, democraţia nu-şi poate precisa o limită. Nu ştim adică unde începe şi unde se sfârşeşte ţărănismul, — şi cu el democraţia.

Dumneata, care faci parte din Federaţie şi care ţi-ai făcut din legea d-lui Michalache ultima expresie a revendicărilor ţărăneşti, te numeşti ţărănist, iar noi suntem gata să te urmăm dacă totdeodată ai putea să ne spui şi prin ce se recunoaşte ţărănismul dumitale.

Eşti ţărănist pentrucă făgăduieşti exproprierea de la 100 ha. în sus? Dar eu pot fi mai ţărănist de cât dumneata, şi ca să fiu mai ţărănist n'am de cât să făgăduesc exproprierea ae al 50 ha. în sus. Şi fiindcă ţărănismul dumitale şi al meu se poate măsura cu hectarul, de ce n'ar veni un al treilea, care, acesta, făgăduind exproprierea totală, va fi mai ţărănist şi de cât dumneata şi de cât mine?

Eşti ţărănist pentrucă, în chestia preţului, ceri înmulţirea cu 20? Dar eu pot fi mai ţărănist de cât dumneată, — şi pentru aceasta n'am de cât să cer înmulţirea cu 10, dacă, şi aici, n'ar veni un al treilea care să ne bată pe amândoi cerând înmulţirea cu 5 sau, ca să atingă culmea ţărănismului, cerând exproprierea ţără plată.

Nu e deci nici-o mirare că, astăzi, d. Stere vine să ne dea un nou partid ţărănesc care promite a fi mai înnaintat de cât partidele ţărăneşti de până acum. Şi iarăşi nu va fi de mirare dacă, mâine, va răsări un alt partid care să se pretindă şi mai ţărănist de cât partidul d-lui Stere. Fiindcă suntem în epoca democraţiei cu cotul, şi dacă tu dai atâţia coţi, se va găsi ori când un altul care să făgăduiască mai mult de cât tine.

Dar tocmai acest lucru ne dovedeşte şubrezenia ţărănismului ca concepţie şi atitudine politică. Ne învăţasem să credem că a fi ţărănist înseamnă să faci din legea d-lui Michalache soluţia supremă a revendicărilor ţărăneşti, şi iată că d. Stere redactează un nou program în faţa căruia ţărăniştii de până acum nu mai sunt de cât nişte odioşi reacţionari pe cari trebue să-i ardem la un loc cu toate partidele „oligarhiei".

Şi de aceia întrebăm: Ce este ţărănismul şi care sunt semnele după care-l putem recunoaşte?

Cuvântul Reginei*)

Nici odată lumea nu va fi desăvârşită, nici o fericire nu poate fi deplină, nici o stăpânire, fără greşeală şi, cu adevărat, nu putem păşi pe calea propăşirii fără luptă şi fără munca creatoare.

*

Fiece ţară are nevoie de toţi copiii ei, mari sau mici, bogaţi sau umili, muncitori sau oameni de ştiinţă, soldaţi sau preoţi; ea are nevoe de cel ce munceşte cu braţele sale, precum şi de cel ce munceşte cu creerul lui.

Fie ce om are aceiaşi valoare pentru ţara lui, fiecare după mijloacele şi după puterile sale. Fiecare este o cărămidă în marea clădire, şi Dumnezeu nu întreabă care cărămidă a fost întrebuinţată pentru temelie şi care pentru aşezarea acoperişului! Regele, pe tronul său, este tot atât o parte a clădirii, ca şi omul care sapă un şanţ.

Diriguitorii sunt de nevoie în lume, unii dintre noi trebue să arate calea, iar alţii să urmeze şi trebue să primim cu bucurie pe acei, cari pot arăta calea cea bună.

Nici o pismă să nu încolţească în sufletele noastre şi să nu credem că partea lor este mai bună ca a noastră.

Nu e dat ori cui să fie o lumină, după care să ne călăuzim; însă lumina ori de unde ar veni ea, este de mare preţ şi se cuvine să luăm bine seama spre a nu o stinge şi a rămâne în întuneric.

Tara noastră a trecut prin foc şi pârjol, da s'a oţelit prin flacăra jertfei şi acum este gata în aşteptarea acelora, cari vor lega rănile ei, a tutulor acelora, cari vor întări trupul ei, cari vor ajuta-o spre o viaţă mai largă, mai bună, mai strălucitoare.

Noi toţi avem partea noastră în reclădirea patriei; tot aşa, în toată lumea, sunt ţări pline de nevoi şi de răni, aşteptând o deplină unire a copiilor lor, cari să ajute din toată inima iar la renaşterea patriilor lor.

Să nu fim mai pe jos de datoria noastră în această clipă, să ne arătăm vrednici de vremurile în care trăim, vrednici de sforţările ce se aşteaptă de la noi, vrednici de noua aşezare a lucrurilor, care ar trebui să se orânduiască în măsura jertfelor tuturor acelora, cari zac împrăştiaţi în sute şi mii şi milioane de morminte peste toată suprafaţa pământului şi sub apele mărilor!

Să nu pângărim acele morminte prin certurile şi neînţelegerile noastre, prin urile noastre, prin pizmele noastre, prin nesfârşitele noastre vrăjmăşii!

In război am fost cu toţii fraţi, n'am putea oare să fim tot fraţi şi în vreme de pace?

*) Din Articolul M. S. Regina Maria publicat în ziarul *Cultura Poporului.*

O nouă invenţie a fanteziei maghiare

— Cele nouă puncte ale presei române? —

Ziarul „Jövő" publică după „Uj Nemzedék" din Budapesta „cele nouă puncte ale presei române" pretinse dela Ungaria ca satisfacţie pentru ororile şi conduita politică a Ungariei cari au jignit naţiunea română. Aceste „nouă puncte" le-a obţinut ziarul „Uj Nemzedék" dela corespondentul său din Bucureşti. Le dăm ca titlu de document:

1. „Desfiinţarea tuturor societăţilor irredentiste". Incetarea propagandei de revanşă.

2. Eliberarea tuturor arestaţilor politici. Deasemenea şi a celor acuzaţi pe nedrept cu asasinarea lui Tisza (?)

3. Reprimirea tuturor oamenilor politici expulzaţi din Ungaria numai pentrucă n'au acceptat o politică imperialistă de răzbunare faţă de naţionalităţile din Ungaria.

4. Desarmarea totală a Ungariei şi înfiinţarea unei poliţii internaţionale în locul armatei.

5. Dreptul de executare să se cedeze unei comisii internaţionale.

6. Alegerea constituantei maghiare sub controlul aliaţilor.

7. Guvernul care se va forma în urma noulor alegeri să ordoneze imediat un plebiscit pentru a se decide forma de guvernământ a Ungariei.

8. Indeplinirea tuturor stipulaţiunilor din tratatul dela Trianon.

9. Ungaria să declare în mod oficial că nici odată nu va admite restaurarea Habsburgilor oricari ar fi imprejurările".

Aceste puncte inventate de ei însuşi, ziarul „Uj Nemzedék" le ironizează şi le consideră ca fiind un acces de grandomanie care ar caracteriza „mentalitatea bolnavă a politicei r mâneşti", iar ziarul „Jövő" reproducându-le nu crede că guvernul român ar accepta în întregime cele nouă puncte; crede totuşi că e părerea opiniei publice din România şi sfătueşte ziarul „Uj Nemzedék" să se trezească la realitate mai bine acum decât prea târziu căutând ca politica maghiară prin atitudinea sa să prevină un oficial în acest sens din partea României.

Credem că nu mai e necesar să afirmăm că aceste „nouă puncte" atribuite presei române au izvorât numai din fantezia anormală a presei din Ungaria. Totuşi „cele nouă puncte" cuprind un sâmbure de adevăr. Ziaristica maghiară cunoaşte activitatea latentă a societăţilor irredentiste, şie că ele sunt urzitoarelor tuturor comploturilor din România, ştie că Ungaria

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

nu îndeplinește condițiile tratatului de la Trianon, și vede prea bine că dezarmarea Ungariei e numai pe hârtie. Faptul că ziarul „Uj Nemzedék" nu desminte, că ar exista vre-o societate iridentă care lucrează pe ascuns la noi ci se mărginește la o constatare de „grandomanie" confirmă existența tuturor celor pretinse în cele nouă puncte inventate și în aceiaș timp afirmă că Ungaria nici odată nu va căuta să satisfacă ceace i s'a impus pe alte căi și de către alte autorități. Ei sunt azi în situația celui care pleacă la furt și omor dar pe drum se sperie de umbra lor proprie și'și fac năluciri.

Pentru Artă

— Planurile și visurile unui ministru —

Ziarul Rampa publică un articol privitor la proectele schițate de d-l O. Goga, ministrul Artelor, pentru desfășurarea activității viitoare a ministeriului său. Redăm, după ziarul susmențional, aceste proecte, a căror realizare, — dacă se va face, — nu ar putea decât să o primim cu statisfacție.

„Țara noastră nu posedă monumente nepieritoare cum sunt în străinătate Stefanskirche și Votivkirche din Viena, Notre-Dame, domurile de la Milano și Colonia".

„Din cauza scurgerei barbarilor, poporul Român n'a avut liniștea necesară ca să poată face lucruri nepieritoare în domeniul acesta.

„Acum că visul secular al neamului s'a împlinit, e datoria noastră să înălțăm un locaș domnului drept mulțămire, cum făceau strămoșii noștri. Acest locaș va fi o uriașă catedrală a Unirei situată în centrul Capitalei, la înfăptuirea căreia vor lua parte cei mai de seamă artiști români; architecți, pictori, sculptori, în lemn, lucrători de odăjdii, etc., vor colabora pentru a se da o cât mai mare strălucire acestui monument al neamului".

Monumentul acesta ar costa vreo sută de milioane de lei și banii necesari se vor aduna în deosebi prin obolul pe care-l va da tot Românul obișnuit a da pentru biserici.

Ceea se va realiza însă imediat va fi un monument lui Mihail Eminescu, așezat în Cișmigiu: unuldintre cei mai de seamă sculptori ai nostri va fi însărcinat cu glorificarea celui mai mare poet al neamului.

„Tot în Cișmigiu vede d-l Goga busturile lui Ilarie Chendi, Ștefan O. Iosif, Dimitrie Anghel, Em. Gârleanu și ale atâtor alți scriitori de mare talent, morți în floarea vârstei.

D-l Goga ar dori ca Cișmigiul să devină cu timpul un fel de Jardini du Luxemburg în care să surâdă chipurile fruntașilor dispăruți ai artei și gândirei.

„Tot în Cișmigiul și anume pe locul fostelor cascade, își închipuie d-l Goga înălțându-se localul uriaș al Operei române de mâine. Credecă Primăria va pune la dispoziție acest loc, ca să se poată clădi acolo Casa Muzicei române.

In ce privește pictura și sculptura, d-l Goga ar dori în primul rând înființarea unei mari pinacoteci în care să figureze toți maeștri sculptori și pictori ai secolului trecut. Pentru cei contemporani vrea să le înlesnească găsirea unei săli permanente, spațioase și luminoase în care să-și poată expune cu folos lucrările.

„In acelaș timp, se vor organiza expoziții ambulante, cari să ducă în centrele provinciilor dezrobite, opera artiștilor noștri:

Intrebat asupra intensificării propagandei, ministrul Artelor a răspuns:

— In afară de teatru, cărți și expoziții, cred că filmul cinematografic are un rol foarte mare în această direcție. Intenționez să fac să se producă, în țară, filme de pe urma cărora autori și actori, să se poată folosi din belșug.

„Vom face filme din trecutul românesc, din frumoasele basme și legende naționale, din viața de azi, cari vor fi trimise până în cele mai depărtate sate.

„Numai când o industrie națională vom putea combate filmele străine și duce chiar peste hotare, imagini din țara noastră bogată, mărturii ale sforțărilor noastre artistice și culturale.

Așteptăm...

ECOURI

O distincțiune

D-l Dr. Toma Ionescu, dela facultatea de medicină din Paris, a fost ales, prin scrutin, și cu majoritate absolută a membrilor prezenți, membru asociat străin al Academiei de medicină din Paris.

D-l prof. Dr. Toma Ionescu era de mai multă vreme membru corespondent al acestei Academii. Ridicarea sa la gradul de membru asociat e o distincție onorifică pe care foarte puțini străini au putut-o obține până acum.

Centenarul lui Alexandri

In luna Iunie împlinindu-se o sută de ani dela nașterea lui Vasile Alexandri, ministrul instrucțiunei a luat dispoziția ca în ziua de 5 Iunie toate școlile din țară să sărbătorească cu deosebită solemnitate centenarul marelui poet național.

Sărbătorirea unui savant-erou belgian.

Belgienii au sărbătorit, zilele acestea, pe marele lor istoric profesorul Pirenne, rectorul universității din Gand.

Acest savant a avut în timpul când a fost Belgia ocupată de nemți o atitudine care a stârnit admirația lumei, alături de cardinalul Mercier și bourg-meistrul Max.

Pirenne a refuzat să execute ordinul nemților, cari au voit să transforme universitatea franceză din Gand în flamandă. Nemții l-au pedepsit ținându-l și chinuindu-l într'un lagăr.

La sărbătorirea lui de acum, la Bruxelles, au luat parte și reprezentanți ai universităților franceze și engleze cum și întreg corpul diplomatic al aliaților.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

Două răsplăți

Poeta Elena Văcărescu și pictorul E. Stoenescu numiți de guvernul francez cavaleri ai Legiunii de onoare.

E o deosebită cinste, ce se face neamului nostru, acordându-se cea mai înaltă distincție franceză celor doi mari artiști români. Franța se dovedește încă odată iubita noastră soră mai mare. După-ce ne-a ajutat, în cea mai largă măsură, la realizarea unirii și-a fost aliata cea mai de seama în războiul nostru, ea vine acum să ne consacre arta.

Domnișoara Văcărescu a fost decorată „pentru servicii eminente aduse cauzei Aliaților." E vorba așa dar mai mult de activitatea din ultimul timp a inimoasei patrioate, decât de opera sa poetică.

Elena Văcărescu aparține unei vechi și fruntașe familii de boieri munteni, toți iubitori de neam și dintre cari s'au ridicat buni oameni politici și eminenți scriitori. Unul dintre strămoși, Jenăchiță Văcărescu e considerat creatorul poeziei culte românești.

„Elena Văcărescu, spune D-l Cincinat Pavelescu în „Le courrier franco-romain", a moștenit darurile familiei sale și a primit o educație foarte îngrijită.

Cunoscând mai multe limbi și literaturi europene, ea se devotă cultului Franții și-și îmbracă ideile și sentimentele în formă parnasiană.

Inceputurile în literatură i-au fost din cele mai strălucite. La 18 ani, a publicat *„Chants d'Aurore"*, cari i-au adus premiul Archon-Despéronses, una din cele mai căutate distincțiuni, pe cari le distribue în fiecare an Academia franceză. Onorată cu cele mai înalte amiciții, printre cari aceea a Reginei Elisabeta a României, ea își perfecționă talentul, care se afirmă în noi opere: *„L'Ame sereine" (1896)*, *„Lueurs et Flammes" (1903)*.

Ea traduce admirabil poemul *Iehovah* de Carmen Sylva și-n sfârșit, în faimoasa sa *„Rhapsodie de la Dâmbovitza"*, culese balade românești.

De la începutul războiului mondial, susținu că România trebue să lupte alături de Franța; de atunci, viața ei n'avu decât un singur scop: să ridice energiile, să răspândească prin cuvânt sentimentele, cari o'nflăcărează, să susțină curajul oamenilor în nenorocire și să'ntrețină flacăra speranții.

Ca președintă a „Analelor", în România, ea a'ntărit entuziasmul pentru Franța; la Paris, a lucrat pentru aceiași cauză. Când a venit dezastrul român, ea și-a păstrat încrederea în triumful final al Aliaților și'n toată Franța în taberile americane, în Anglia, a exaltat eroismul soldaților români și a povestit în conferințe elocvente rănile poporului român, strângând astfel legăturile dintre cele 2 patrii ale sale: Românîa și Franța".

*

Prin decorarea pictorului Stoenescu, se încoronează o viață de muncă discretă și neobosită în domeniul artei. Prin mama sa, născută la Pontrilliant, Stoenescu e francez și asta explică o anume grație în opera sa, o finețe și un colorit special, care e mai mult occidental.

Expoziția, pe care a avut-o la Bernheim, bulevardul dela Madeleine, a obținut un mare și legitim succes. Critica a fost unanimă în a recunoaște înaltele calități de concepție și de factură ale maestrului român.

D-l Maurice Privat scrie despre dânsul: „Stoenescu nu e un pictor al unui anumit gen. El le atinge pe toate, afară de genul plicticos. El se lasă de un portret pentru un piesaj. Technica sa e delicată și nuanțată. El face să vorbească culorile în felul său și nu în acela al înaintașilor său, chiar cei mai ilustri. A lucrat cu Jean-Paul Laurens și-și onorează profesorul".

Cinstindu-ne țara prin decorarea celor 2 artiști ai noștri, Franța își apropie și mai mult sufletul fratelui ei dela Dunăre.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Reînvierea Rusiei

Răscoalele cari au avut loc în vremea din urmă în Rusia înseamnă ele o prevestire a sfârșitului apropiat al Bolșevismului. Ludovic Naudeau, scriitorul bine cunoscut care a fost la Petrograd și la Moscova observatorul imparțial al Revoluției ruse și al cărui lucrări frumoase: „In închisoare sub teroarea rusă" și „Dedesubturile haosului rus", se bucură de o mare autoritate în Europa, publică în *Lectures pour tous* un articol în care ne spune sub ce formă se poate prezenta într'un viitor mai mult sau mai puțin depărtat, reînvierea nenorocitei Rusii.

*

Negreșit că înfrângerea neînchipuit de repede a răsculaților de la Cronstadt a pricinuit o crudă decepție tuturor celor cari își dădeau seama că sub tunurile enorme ale forturilor și cuirasatelor din golful Finlandei, mai bine decât oriunde în altă parte, s'ar fi putut constitui o armata liberatoare.

Totuși, deabia reluaseră trupele sovietice Cronstadtul și noi răscoale isbucniau cu violență în mai multe părți ale teritoriului până și la Moscova chiar. Stăruința acestor răscoale are ceva revelator și semnificativ: niciodată de la pronunciamentul din Noembrie 1917 regimul bolșevic n'a fost mai sdruncinat ca astăzi.

De data aceasta bolșevicii nu mai sunt în luptă cu armate zise *albe*. Ei nu pot să mai acuze pe șefii cari luptă împotriva lor că pregătesc revenirea fostului regim. Astăzi ce-ar putea spune ei poporului, împotriva poporului însuși, răsculat contra tiraniei lor?

Bolșevicii stăpâni pe Moscova se bucură de o poziție centrală care le îngăduie să învingă rând pe rând pe dușmanii lor, despărțiți unii de alții. Numai o coordonare perfectă a sforțărilor tuturor celor cari luptă astăzi contra tiraniei bolșevice ar putea aduce o prăbușire a regimului sovietic.

Rezultatul atacurilor îndrepttea contra regimului bolșevic în mai multe regiuni ale Rusiei depind de condițiuni atât de variabile, atât de neprevăzute, încât ar fi temerar să voești a clădi pe date așa de slabe o judecată concretă. Totuși, în vremea din urmă, informațiuni sericase, asupra amenințărilor îndreptate contra dictatorilor roșii, ne parvin din mai multe isvoare și coincidența lor ne isbește.

*

Mi se pune astăzi, și pe drept cuvânt, această întrebare: „Dacă uzurpatorii ar fi răsturnați, dacă comunismul s'ar prăbuși, ce s'ar întâmpla?" Pentru a răspunde la această întrebare, nu văd decât o singură cale. Trebuie să căutăm în ce mod s'a comportat, în acea zi memorabilă de 21 Ianuarie 1918, reprezentanța națională înainte de a fi asasinată de Lenin. Asistam la desbaterile ei când ea făcu ovații oratorilor cari preconizau o atitudine de fidelitate față de aliați; ea și-a manifestat atunci limpede aversiunea împotriva unei păci separate, și tocmai din cauza aceasta minoritatea bolșevică, bizuindu-se pe sprijinul câtorva mii de sicari, a hotărît dizolvarea ei.

Trei ani s'au scurs astăzi dela împărțirea pământurilor la țărani în urma decretului lui Lenin, care nu făcea altceva decât să reproducă votul Adunării constituante. Or, un fenomen social, de un interes extraordinar, s'a putut observa în Rusia în timpul acesta. Lenin, în executarea teoriilor sale fundamentale, pretinsese să facă din toate moșiile un fond de Stat destinat să fie exploatat în mod colectiv de către massa agricultorilor ruși. Lenin putea cu atât mai ușor să nădăjduiască a isbuti lucrul acesta, cu cât, sub fostul regim țarist, țăranii nu practicaseră, după cum se știe, decât comunismul *mirului*. Dar, după ce-și-au împărțit între ei moșiile boerilor în 1917 și 1918 țăranii ruși se găsiră deodată inițiați în binefacerile proprietății private. Ei nu voiră să admită că marea transformare a avut loc numai pentru a face din ei noi servi, cultivatori ai Statului, sortiți să muncească un pământ național. Ei se comportară însă ca proprietari individuali și pretinseră să aibă asupra pământului de curând obținut, drepturi absolute și transmisibile. Incăodată avem prilejul să vedem că acțiunea celor mai mari agitatori ajunge de cele mai multe ori la un sfârșit cu totul altul decât cel la care nădăjduiau ei. Decretând împărțirea moșiilor boerești, Lenin avea în vedere extinderea regimului comunist pentru totalitatea solului rus și, în practică, sforțările sale au făcut să răsară milioane de mici proprietari noi. El voia să nimicească până și cea mai mică amintire a proprietății și tocmai, ca un rezultat al sforțărilor sale, nenumărate proprietăți s'au instituit acolo unde mujicii nu cunoscuseră odinioară decât partajul reglementar al moșiilor aparținând comunelor rurale.

*

Acest fenomen de o importanță capitală nu scăpase celor mai dibaci comisari. Astfel, pe când erau încă în Rusia, Cicerin îmi spunea, la 1 Mai 191: 8„Adu-

Cronica politică

Indemnuri primejdioase. Se ştie că la congresul învăţătorilor a fost chemat să-şi spună cuvântul şi d-l Mihalache, ca unul care pe vremuri a fost învăţător, apoi ministru şi acum om politic în jurul căruia se găseşte grupat un partid ţărănesc. In loc însă ca la acest congres să vorbească *învăţătorul*, adică omul care cunoaşte nevoile şi durerile învăţătorimei şi care putea să dea, dacă nu îndrumări, cel puţin sfaturi folositoare, a vorbit numai *omul politic*. Şi când i spunem omul politic este prea puţin, căci în realitate a vorbit *demagogul*. In adevăr, d-l Mihalache a sfătuit pe învăţători să-şi dea demisiunile în massă, dacă nu li se împlinesc cererile. Or, demisiunea în massă a învăţătorilor înseamnă grevă de sabotare. Sfatul d-lui Mihalache este dar un îndemn la grevă. Un îndemn la grevă adresat acelora cari, astăzi mai mult decât oricând, trebuesc să fie la sate prin munca lor zilnică împărţitori de lumină şi îndrumători conştiincioşi şi serioşi. Suntem cei dintâi a recunoaşte că drepturile învăţătorimei n'au fost ţinute în seamă, că furaţi de patima şi vârtejul politicei s'a neglijat opera de cultură la sate, dar nu putem totuşi îngădui nimănui — şi cu atât mai puţin unui fost ministru — ca folosind necazurile şi nevoile învăţătorilor să le dea în loc de sfaturi îndemnuri de revoltă.

Şi în vreme ce d-l Mihalache făcea aceasta la Bucureşti, bunul său amic d-l dr Lupu îndemna pe alegătorii săi de la Huşi să nu se supună obligaţiunii şi datoriei de a-şi plăti impozitele.

Iată cum înţeleg d-nii Mihalache şi dr Lupu să-şi creieze un piedestal politic din exploatarea nevoilor populaţiei, îndemnuri de revoltă, îndemnuri de anarhie, îndemnuri de ură, la acestea să mărginească acţiunea politică a domniilor lor.

Zi cu zi îşi urmăresc opera de demagogie *jos*, pentru a se sluji de ea ca de o trambulină miraculoasă care să-i arunce acolo *sus*, la conducerea ţării, unde altminteri n'ar fi putut ajunge niciodată.

Sinodul Eparhial al eparhiei Vadului şi Feleacului

— Ziua IV. —

(Urmare)

Continuându-se discuţia asupra proectului pentru reorganizarea învăţământului religios la oraşe şi la ţară, d-l Sextil Puşcariu evidenţiază importanţa acestei chestiuni şi cere o cât mai amănunţită discuţie asupra ei.

D-l Matei spune că de oarece biserica nu se mai poate plânge astăzi de lipsa de mijloace căci o ajută statul, e de ne apărată nevoie de a se înfiinţa un post de inspector general al învăţământului religios.

D-l Chirilă propune ca consistoriul să ceară statului bani pentru îmbunătăţire învăţământului religios căci altfel suntem ameninţaţi să ne crească copii mari fără să ştie rugăciunile.

D-l Protopop Pletosul cere ca revizorii şcolari se inspecteze şi pe profesorii de religie. In cele din urmă proectul se votează în întregime.

Se dă apoi cetire listei Consistorului diecezan pe 1921—1924 care e compus după cum urmează:

I. Senatul bisericesc

Dr. Ioan Lupaş, Vasilie Duma, Grigorie Pletos, Vasilie Gan, Petru Popoviciu, Iovian Murean, Ioan Iliescu, Tullliu Roşescu, Simeon Cuica.

II. Senatul Şcolar

Dr Pavel Roşca, Aurel Muntean, Ştefan Russu, dr. Ion Mateiu, dr. Vasilie Pahone, dr. Valer Moldovan, Alexandru Lapedat, Nicolaie Bogdan, Vasilie Sava.

III. Senatul epitropesc

Zaharie Man, Teodor Cotuţiu Vasilie Suciu, dr. Alexandru Dragomir, dr. Ioan Pop, dr. Zosin Chirtop, dr. Gavril Burura Antoniu Mandeal, dr. Petru Meteş.

Urmează raportul comisiei financiare şi anume se ia în dezbatere bugetul care cu foarte puţine modificări de puţină importanţă, se votează în întregime.

Cel din urmă la cuvântul *Păr. Archimandrit Ioan* care ţine o cuvântare de închidere a sinodului mulţumind lui D-zeu că l-a învrednicit să ajungă zilele de azi la care visau de atâtea veacuri moşii şi strămoşii noştrii.

Protopopul Pletosul răspunde în cuvinte foarte entuziaste, arătând marea bucurie pe care trebue s'o simtă fiecare Român la vederea zilelor de azi pline de atâta fericire.

Isi exprimă apoi marea mulţumire pe care o simte când se gândeşte că primul sinod ţinut la Cluj a decurs cu atâta însufleţire şi bună înţelegere (Aplauze).

Revista presei maghiare

Ziarul „Ujság" în primarticol se ocupă de proiectul reformei agrare şi scrie între altele: — „Cea mai mare parte a celor interesaţi încă nu este clarificată asupra dispoziţiilor speciale ale proiectului reformei agrare şi a tfel majoritatea populaţiei ardelene priveşte cu cea mai mare îngrijorare la viitorul clasei proprietarilor.

Dacă în unele cercuri s'au spus generalităţi despre acest proect, dar în amănunte, îndeosebi maghiarimea ardeleană nu cunoaşte reforma, iar cât ştie despre ea, e de natură să-i sporească încă îngrijorarea. Discuţia asupra reformei agrare se va începe în parlamentul ce se va întruni săptămâna viitoare. Prin urmare nu e încă prea târziu, ca parlamentul să introducă astfel de modificări în proiect, cari să facă a înceta nemulţumirile. Aceasta o putem spera numai dela bunăvoinţa şi prevederea guvernului. Şi nutrim această speranţă pentrucă suntem convinşi, că guvernul doreşte sincer şi caută sincer toate modalităţile ca să creeze acele puncte de apropiere între diferitele naţionalităţi, conlocnitoare care să asigure consolidarea ţării.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Naţional

Joi: Festival *„Clubul Academic"*.
Sâmbătă:
ROMANŢIOŞII (premieră) comedie în trei acte de Ed. Rostnd, Trad. de Mircea, Dem. Rădulescu în versuri, cu D-ra Jeana Popovici şi D-nii Papă Stănescu, Meamţu, Savy, Virgil Vasilescu, Potcoavă, în rolurile principale.
Duminecă: *Frumoasa Aventură.* (matineu).
Seara: *Romanţioşii.*

Revista pressei germane

O critică săsească a proectelor de lege pentru educaţia fizică

D-l Schullerus, senator sas, face în **S. D. Tageblatt** critica proectului de lege pentru educaţia fizică, spunând între altele următoarele:

„Puţin înaintea vacanţii corpurilor legiuitoare au fost înaintate Senatului două proecte de legi pentru educaţia fizică. Unul din partea unui grup de senatori în frunte cu d-l general Silviu Herbay iar celălalt din iniţiativa guvernului prin d-l Ministru de Războiu general Răşcanu. Ambele urmăresc acelaşi scop de a pregăti cetăţenii pentru serviciul militar. Diferenţa între cele două proecte este, că proectul d-lui Herbay se bazează pe o educaţie Socială în vreme ce acela al d-lui general Raşcanu urmăreşte numai punctul de vedere militar. După proectul d-lui Hebay, educaţia fizică îşi are locul ei în şcoli începând dela învăţământul primar până la universitate, în armată, în federaţii sportive şi în instituţiile pentru educaţia fizică a muncitorilor de sub ingerinţa Ministerului lucrărilor Publice etc. In vreme ce după proectul d-lui general Răşcanu educarea ar începe la 17 ani ca o pregătire pentru armată, continuată în armată apoi după trecerea în reservă continuă în cadrele societăţilor sportive în care este obligatoare înscrierea. Certificatele primite dela aceste societăţi scutesc de chemări sub arme".

Acesta pentru cunoaşterea proectelor. Urmează părerea d-lui Schullerus: „Proectul d-lui Herbay este fără îndoială mai general şi corespunde mai bine scopului de educaţie socială, în vreme ce al d-lui general Raşcanu este unilateral cuprinzând numai educaţia militară. Ambele sufăr însă de aceeaşi lipsă din punct de vedere legislativ, extinzându-se asupra mai multor Ministere. După părerea mea, legea ar trebui să conţină numai câteva articole, cari să fixeze ţintă, mărimea şi locul de activitate a acestei educaţii şi eventual înfiinţarea unui oficiu central pentru creştere, iar executarea în înţelesul legei ar trebui lăsată fiecărui Minister. Presupunem şi aşteptăm ca executarea aceasta să se facă numai de specialişti, ca şi în societăţile noastre sportive dela oraşe şi în „înfrăţirile" dela sate, cari de mai mulţi ani servesc scopul acesta, să aibă aceleaşi drepturi de a elibera certificate pentru scutiri şi să fie recunoscute ca atari. La tot cazul este o idee bună aceea de a conta pe colaborarea societăţii, însă baza va rămânea şi pe mai departe în şcoală. Faptul acesta trebue să servească ca un aviz pentru cei ce cer o executare prea sistematică a reformei agrare. Dacă instituţiunilor cari susţin şcoli nu li-se va lăsa destul pământ pentru grădini, loc pentru jocuri, arene sportive etc. toate planurile aurtea frumoase nu vor ajunge nimic. In proect este amintită numai fugitiv creşterea fetelor.

Manopere comuniste

— Cu prilejul congresului socialist —

Citim în „Izbânda":

La aşa zisul congres pe care l-au organizat, agenţii comunişti s'a uzat de o stratagemă demnă de nişte oameni vânduţi, spre a escamota un vot de aflliere la Internaţionala a III-a.

Astfel, în adresele înaintate secţiunilor socialiste din teritoriile alipite, prin cari li se cerea să trimită delegaţi la congres, li s'a indicat ca numărul acestor delegaţi să fie în proporţie cu numărul membrilor înscrişi azi în acele secţiuni.

Pe de altă parte însă, s'a dat ordin organizaţiilor socialiste din Vechiul Regat, mai ales acelora cari vădesc tendinţe bolşeviste, să aleagă delegaţi ţinând seamă de numărul membrilor înscrişi mai înainte de a se fi declarat greva generală.

In modul acesta s'a obţinut ca organizaţiile socialiste din Transilvania, Banat şi Bucovina, cari sunt adversare comunismului, să aibă un număr mai mic delegaţi decât organizaţiile din vechiul Regat, deşi nici aceştia nu sunt expresia adevărată a muncitorimii, întru cât peste patruzeci de mii de lucrători s'au retras din mişcarea comunistă.

Atât d-l Toma Dragu cât şi toţi cei grupaţi în jurul d-sale au redactat un protest în această chestiune.

---

ceţi-vă aminte următoarele: Ţăranul nu se va lăsa să fie deposedat de pământul pe care l-au au cerut. Aceasta e un adevăr fundamental. Nu este prea mare siguranţa dacă Rusi se va desvolta după un regim pur socialist sau va deveni ca şi Franţa după Marea Revoluţie o ţară de mici proprietari. Asupra posibilităţi restabilirei regimului monarchic în Rusia va înşelat foarte mult."

Trei ani au trecut de când comisarul afacerilor externe ne-a vorbit aşa cum am relatat mai sus şi trebuia să constatăm cât erau de adevărate.

Dar aceste experienţe ale viitorului la care făcea aluzie Cicerin, sunt astăzi experienţele trecutului." Ţăranii se vor opune la reconstituirea marei proprietăţi. In acelaşi timp, el nu vrea să considere „pământul cucerit" averea Statului al cărui uzufructuar momentan ar fi. Din contra el îl consideră ca pe pământul său, a hotărât să transmită urmaşilor dreptat de proprietate.

Prin urmare din cele expuse mai înainte putem conchide că massa poporului rus nu doreşte ca Rusia să devie o republică comunistă ci tinde să formeze ca şi Bulgaria actuală sau Franţa o mare democraţie agrară.

In vârtejul evenimentelor nebuloase care se succedează în Rusia da la 1917 încoace, găsim o realitate puternică, vreau să zic singură, dar de o importanţă capitală. Sunt acum în Rusia milioane de mici proprietari noui, de neoconservatori cari (ca şi cumpărătorii proprietăţilor naţionale de acum 130 de ani) aşteaptă cu nerăbdare instaurarea unui regim care va consolida şi legaliza rezultatele loviturei a căror beneficiari sunt. Acest regim nu poate fi cel bolşevic, pentru că aceştia pretind socializarea recoltelor ţărăneşti. Acest regim nu poate fi instituit de partidele dreptei, pentrucă dreapta e condusă de marii proprietari cari vor să-şi reconstituie imensele domenii. Intre bolşevici şi dreaptă stă partidul poporului, şi parlamentul ales de popor: Constituantă care singură are dreptul şi calitatea să reprezinte Rusia.

După delirul utopiştilor bolşevici, cari visau să realizeze într'o noapte titulitatea reformelor sociale. Constituanta va introduce un spirit evoluţionist şi va încerca să restabilească în Rusia un sistem politic, din punct de vedere practic, iar deosebi foarte puţin de ale devinând astăzi un Occident. Deputaţii Constituantei vor înţelege că Rusia nu poate trăi în afara curentului general de civilizaţie.

Pentru aceasta trebuie liniştită Europa. Din toate marele transformări încercate dela 1917 încoace una singură rămâne definitivă împărţirea pământurilor la ţărani.

Două feluri de ruşi declară astăzi că ţara lor nu poate trăi sub regim democratic: cei din extrema dreaptă şi cei din extrema stângă, adică acei cari vor să predomine în mod arbitrar autoritatea lor personali asupra aceleia care emanând de la popor, e singura legitimă.

Aţi observat că exploatatorii şi tiranii caută să găsească o scuză morală întrebuinţând forţei brutale! Puterile care au împărţit Polonia au afirmat că era incapabilă să se conducă singură. Şi Lenin pentru a se instala în locul lui Nicolae al II-lea şi a tiraniza Rusia după placul lui, a afirmat că în Rusia nu e posibilă existenţa unui parlament.

De unde o ştie? Când, fără o umbră de justificare, şi-a luat dreptul de a disolva Constituanta aceasta n'a ţinut şedinţe decât o singură zi. Şi în acest timp a făptuit ceva care să semene cu o nebunie?

Singura ei nebunie a fost faptul că a urmat să se apropie planurilor criminale ale lui Lenin. Cum am putea admite fără discuţie aserţiunea ca parlamentul rus nu avea zile, când vedem că bolşevici au trebuit să-l disolve, pentru aşi putea realiza fără nici un control planurile lor criminale. Nu trec sub tăcere faptul că, înainte de şedinţa unică a Constituantei, unele întruniri consultative încercate de guvernul provizor sub forma unei conferinţe democratice sau a unui preparlament nau putut să discute nimic serios.

Educaţia politică a poporului rus e încă rudimentară, şi e posibil ca şi discuţiunile unei viitoare constituante să fie violente şi inutile. Dar care parlament din Europa prezintă imaginea unei perfecţiuni absolute.

Cel mai bun mijloc de a crea într'o ţară moravuri democratice este de a le practica cu hotărîre.

De la disolvarea Constituantei am întâlnit mai mulţi membri. Erau oameeni civilizaţi, poligloţi, în curent cu afacerile europene, mulţi din ei editând la Praga şi Paris ziare cari se prezintă destul de bine.

După discuţiile avute cu deputaţii constituanţi ca Minor, Lebedoff, Zenzinoff este cred că din mijlocul Constituantei putea să iasă un guvern în stare să conducă Rusia. A prezice în asemenea materie e o prezumţie. Totuşi noi vom îndrăzni să afirmăm că probabilităţi puternice ne fac să credem în formarea eventuală a unei vaste democraţii agrare; administrată de un parlament cu o nuanţă socialist moderată: o democraţie radical socialistă de 100 milioane ţărani dorind să trăiască în pace, ordine şi siguranţă.

INFORMAȚII

Administrația reviste „Gândirea“ ne roagă a comunica cititorilor și depozitarilor din provincie, că Nr. 1 fiind epuizat, nu mai poate răspunde nici unei cereri.

■

Financiare

Privitor la tezaurul nostru dela Moscova, citim în „Adevărul“.

„Rezerva de aur a Băncii Naționale se găsește încă intactă, ca și depozitele Casei de economii din Moscova. Lipsește însă tprimul transport al Muntelui de Pietate din București, căzut în mânile diferitelor bande de revoluționari în primele zile de revoluție — precum și tablourile depuse în păstrare. Câteva pânze se găsesc într'un muzeu la Kremlin, dar pânzele de Grigorescu au dispărut fără să fi se dea de urmă.

„Păstrarea averii noastre naționale s'ar datora revoluționarilor români, cari dela început, ar fi constituit un batalion pentru paza ei.

„Se asigură de asemeni, că prizonerii unguri s'ar putea lăuda de a o fi păzit în epoca cea mai turbure a bolșevismului. Cât despre tablourile dispărute aceiași revoluționari acuză pe față pe români de-a'l le fi distrus. Ei au și informat de altfel guvernul român despre acest fapt, indicându-i și mijloacele de descoperire.

„In urma acestei comunicări, se afirmă, că mai multe pânze au și fost descoperite în pivnița Ateneului, și la diverși particulari, având, bine înțeles, iscăliturile suprimate cu totul“.

■

Total capitalului investit în societățile anonime din întreaga Românie la 1 April a. c., reprezintă aproape *șase miliarde* de lei (exact: 5,977.815.000.)

■

Comerciale

Camerile de comerț din Ardeal au cerut înființarea unui birou central la București.

Astfel aceste Camere ar putea avea un organ de legătură și va fi condus prin delegație pe rând de fiecare secretar al Camerilor de comerț din Ardeal.

■

Mai mulți comercianți din Cluj s'au prezentat eri d-lui Tănăsescu directorul general al internelor, cerând taxa de lux asupra mărfurilor să nu se aplice. D-l Tănăsescu a făgăduit că va interveni în chestiune.

■

Se fac pregătiri mari pentru ținerea târgului de monstre la Cluj și se crede că la acest târg vor participa și comercianții din Cluj.

■

Administrative

O delegațiune de funcționari din ministere s'a prezentat d-lui ministru de finanțe, N. Titulescu, căruia au cerut să li se acorde și acestora acelaș spor de safarî ca și magistraților și ofițerilor.

Ministrul finanțelor a promis că va studia chestiunea și va căuta s'o rezolve în Parlament.

Muncitorești

Ministrul muncii studiază cauzele cari provoacă emigrarea lucrătorilor români spre America.

Serviciul de inspectorat din acest minister cercetează în prezent din ce regiuni ale țării emigrează în prezent mai mulți lucrători.

■

Agricole.

In ziua de 29 Maiu vor sosi în Ardeal studenții școalei de Agricultură dela Herăstrău împreună cu întreg corpul profesoral în frunte cu d-l Sandu-Aldea directorul școlii. pentru a vizita instituțiile agricole din Ardeal și Banat.

■

Direcțiunea agriculturei, pentru a încuraja extinderea culturei albinelor, pune la dispoziția doritorilor stupuri moderne cu un preț foarte eftin.

■

Funcționarii silvici vor fi din nou încadrați în luna Maiu.

■

S'a hotărît descentralizarea direcții nei silvice a ministerului de agricultură pentru a putea organiza ocoalele silvice.

■

Prin noul proect de organizare al ministerului de domenii, Casa Pădurilor va fi transformată în direcțiune generală, organizată după principiile descentralizatoare admise pentru administrația căilor ferate.

Cu prilejul congresului inginerilor silvici convocat la Cluj în cursul lunei Mai, se va pune în discuțiune și această chestiune, deziderațele admise de congres urmând a fi prezentate d-lui ministru Cudalbu.

■

Diverse

„Societatea Ocrotirea Orfanilor din războiu anunță onor. Public Clujan, că din cauza *congresului general* al Societății, reprezentația ce urma să aibă loc la Teatrul Maghiar în ziua de Vineri 13 Maiu a. c., se amână.“

■

Pentru păstrarea sănătății și vindecarea boalelor recomandăm *Dicționarul Sănătății*, publicat de d-l *Dr. Vasile Bianu*, medic colonel în rezervă. Această lucrare voluminoasă a fost premiată de Academia Română și cuprinde toate legile igienii, toate mijloacele de apărare în contra boalelor, precum și toate leacurile pentru vindecarea lor. Acest bun *doctor de casă* nu trebue să lipsească din nici o casă, cu atât mai mult cu cât e singura lucrare de genul acesta scrisă în românește și pe înțelesul tuturor. El cuprinde 1000 de pagini și 350 figuri și cu toate acestea costă numai *50 de lei*. Să află de vânzare în Cluj la librăriile: G. Onișor, Cosinzeana și Alex. Anca, din Piața Unirii, și la *autor* în strada Elisabeta No. 13.

■

In piața Ștefan cel Mare Nr. 2 s'a deschis *„Bodega Teatrului“* cea mai elegantă și mai bine asortată bodegă din Cluj. Vinuri escelente, liqueururi, țuică de Văleni etc. Tot felul de gustări alese și recituri. Serviciu culant și prețuri moderate. 449

Consiliul de miniștri bulgar, a hotărît ca primele vite ce urmează să se livreze României, Serbiei și Greciei, conform clauzelor tratatuldi de pace dela Neuilly, să fie predate Serbiei.

■

Dacă ar fi să dăm crezământ informațiunilor pe cari le culegem din sursă autorizată, guvernul este hotărît să vină cu o amnestie în ziua de 10 Maiu st. vechiu. Nu se cunosc în amănunte dispozițiile de cari este însuflețit spiritul de clemență al acestei amnestii, dar suntem asigurați că guvernul a luat chestiunea în serioasă cercetare.

■

Sâmbătă 7 Maiu s'a deschis grădina de vara, sub administrație românească, A RESTAURANTULUI ORAȘULUI din Str. Regina Maria No. 16 cu renumită bucătărie românească, cele mai fine băuturi străine și indigene cu cele mai reduse prețuri serviciul prompt. Concertează în fiecare seară renumită muzică Horvath și Balog.

Rog sprijinul on. public.

Proprietar:

673 **PETRU HAGAN**

■

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea și apa de gură „Formalysol“ nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea“ fabrică de preparate cosmetice și farmacentice Cluj. II-111

■

Dr. Lăzărescu, medic-șef al Casei Cercuale, Specialist în boale Interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

■

S'a deschis în Cluj, Piața Unirii No. 15. Marele Magazin de încălțăminte RAFTOPOL din București. Încălțăminte pentru dame bărbați și copii, cele mai noui modele din străinătate și executate în atelierul propriu. Pantofi Elveției bărbătești de box 280 Lei. Ghete elveției bărbătești de box 300 lei. 550

Se mai aduce la cunoștința onor public că a mai sosit un transport nou de încălțăminte și anume: Ghete și pantofi roșii și de lac bărbatești. Ghete și pantofi de dame, escarpeni și cu barete, de antilopă și olandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marca veritabilă Elvețiană „Bally“.

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
ȘI PIANE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile alui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneanz, Societate pe Acții
Persoanelor de încredere ne face vânzarea și cu plată în rate

D-l de Martone despre „Carpați“

Eminentul savant francez a reluat ieri cursul său asupra *Carpaților* arătând cum aceștia sunt o ramură orientală a Alpilor.

Din punctul de vedere al structurei și a formei există o mare asemănare între Carpați și Alpi. D-l de Martonne face o amănunțită descriere a acestor două șiruri de munți evidențiând asemănările și deosebirile precum și caracterală lor geologice. In ceea ce privește Carpații, aceștia abundează în terenuri vulcanice.

La înălțimi mai mari găsim în Carpați chiar ghețari însă în nici un caz de mărimea celor cari se găsesc pe Alpi,

Terminând, distinsul savant face să se proecteze numeroase vederi pitorești din Carpați.

Adunarea Soc. Crucea-Roșie

— Filiala Cluj —

Crucea Roșie Rom. fil. Cluj în a II-a Adunare gen. ținută în sala prefecturei județului în prezența unui ales public a făcut un Raport interesant despre activitatea acestei Soc. în timp de pace, S'a dat citire dărei de seamă asupra situației financiare, sa aclamat cu Prezid, de onoare d-ni gen. Petala. Au asistat la această Ședință foarte animată și două doamne a căror nume-l găsim totdeauna legat de tot ce e nobil și frumos: Catinca Bârsan din Sibiu și Maria Bălulescu din Brașov. Dr. Tripon mulțumește Comitetului și în deosebi d-nei Docan prezidenta filialei pentru munca desfășurată d-na S. Docan aducând omagiu de admirație celei mai active și virtuoase Regine, Patroneasa înaltă a Crucii Roșii, toată lumea se ridică aplaudând frenetic și strigând: trăiască Regina Maria.

Situația financiară în Ungaria

La 5 Ianuare a apărut în ziarul Vossische Zeitung un articol semnat de cunoscutul economist austriac dr. Gustav Stolper asupra stării financiare din Ungaria, în care se spune, că întreprinderea Ministrului Hegedüs este prea fantastică și că ea va conduce la un faliment. Ministrul Hegedüs printr'o scrisoare adresată ziarului își expune punctul său de vedere în următoarele patru puncte de căpetenie.

1) O economie prin suprimarea posturilor în armată și statul funcționarilor, în urma căruia va putea sista imprimarea bancnotelor nouă. 2) Organizarea bugetului prin împrumut forțat pe mobile și imobile din care se vor plăti interesele împrumuturilor de război. 3) Scutirea de sub impozite în proporțiune cu numărul copiilor. 4) Stabilirea coroanei.

Cu replica sa d-l profesor Stolper spune că a susținut și susține, că măsurile pentru ameliorarea finanțelor din Ungaria nu sunt suficiente și vor conduce la un faliment. Statul va da faliment pentru că nu este în situația de a plăti datoriile și prin reducerea intereselor la jumătate va economiza numai 200—300 milioane pe an, însă creditul extern și-a pierdut pentru un timp mai îndelungat. Aceasta nu este numai părerea lui ci și a tuturor specialiștilor din Ungaria. Acesta a văzut-o și Ministrul, contramandând dispozițiile, dar pagubele cauzate creditului de stat sunt incalculabile.

In ceeace privește planurile Ministrului Hegedüs, ele sunt și până azi tot planuri, căci ele n-au trecut încă nici prin adunarea națională și mai e multă vreme până ce ele vor fi încasate. Aceasta se referă și la economiile din buget. Armate costisitoare este și azi încă sub arme. Mai afirmă Ministrul, că valuta s-a îmbunătățit; d-l Stolper îi răspunde, că ea cotează în Zürich 2, 12. Faptul ca s-a asistat imprimarea bancnotelor și totuși fiscul dispune de bani îl explică d-l Stolper prin încasarea energică a impozitelor restante de 4 ani, precum și sumele încasate prin împrumutul forțat care se va ridica la un miliard. Ministrul însă a rămas dator cu răspunsul dacă aceste măsuri vor fi deajuns pentru o ameliorare continuă a stării financiare.

Urcarea coroanei pe piețele din Berlin și Viena, spune d-l Stolper, a fost urmarea unei propagande și a speculației unilaterale condusă din Budapesta. Dar și aceasta a avut urmări dezastruoase pentru bursa din Budapesta iar industria ungară și așa dezorganizată stă pe pragul paralizării. D-l Stolper termină spunând, că în Ungaria și azi încă dăinuiește cearta între Budapesta și Viena cași când din 1916 nu s-ar fi întâmplat nimic.

Atențiune!

Unde te duci camarade?

Unde??

La „Regele Pârjoalelor“ din Strada Elisabeta unde vreau să mănânc pârjoale și să beau o sticlă de vin bun.

Dece?

Pentrucă numai la el se poate găsi în fiecare zi carne proaspătă de porc, din care prepară renumitele pârjoale.

Telefon 13-64. 678

Atențiune!

XXXXXXXXXXXX

Citiți „Infrățirea“

XXXXXXXXXXXX

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Dela fraţii oropsiţi din Banat

II.

— Situaţia învăţătorilor români —

Este în general ştiut că Românii rămaşi dincolo de linia demarcaţională sunt din nou expuşi acelorași tendinţe de oprimare şi de desnaţionalizare, cari ne-au amărât viaţa, şi au împedecat desvoltarea tuturor însuşirilor noastre în timpul dominaţiei maghiare. Situaţia Românilor din Ardeal şi Banat năpăstuiţi de guvernele maghiare era mult mai favorabilă decât a fraţilor noştri rămaşi în acest nou triunghi al morţii dintre Tisa Dunăre şi linia demarcaţională. Tendinţele de desnaţionalizare ale guvernelor maghiare se loveau de corpul puternic al învăţătorilor, preoţilor şi intelectualilor, cari azi lipsesc acolo. Iar cei puţini cari au mai rămas nu sunt în situaţia de a putea duce lupta din trecut.

Învăţătorii români sunt recrutaţi apr ape toţi dintre fii de ţărani lipsiţi de mijloace aproape toţi capi de familii cari pe lângă datoria, pe care le-o impune sentimentul lor naţional indiscutabil de a lupta pentru desvoltarea şi creşterea scolarilor în acelaş spirit — mai au şi grija materială, asigurarea existenţei lor şi a familiilor lor. Ori, situaţia materială a învăţătorilor români din Banatul ocupat este complect asigurată: un învăţător de stat *primeşte lunar 1100 dinari (2200 Lei).*

(N. B. *ca învăţător rural*) Chiar prin aceasta însă el este pus în faţa unei grave dileme: sau va continua tradiţionala luptă naţională cu toată vigoare şi în acest caz în timpul cel mai scurt va fi sau internat în vre-una din temniţele Kalimegdanului sau va fi expulzat în României unde din leafa de învăţător rural nu poate trăi — sau va rămâne pe mai departe la locul său asigurându-şi existenţa materială — iar în acest caz contrar convingerilor sale va fi silit să continue cu mai puţine rezultate munca ţională care i-o indică conştiinţa sa. Şi ce-i rămâne de făcut în acest caz? Deoparte vede feţele senine ale copiilor săi cari îi cer pâinea de toate zilele, — ei nu pot şti că prin ce suferinţe le asigură tatăl acel bucăţica de pâne — de altă parte întâlneşte zi de zi privirea sătenilor săi care-i aşteaptă tăcuţi cuvintele de încurajare şi de apărare. Copiilor săi trebue să le de hrana de toate zilele — e datoria lui tată sătenilor trebue să le de a hrana sufletească — e datoria lui de Român; iar el nu-o poate face de cât renunţând la una din cele două datorii. Naşte deci lupta sufletească chinuitoare în care învăţătorul conştient de ceace face trebue să decidă pentru asigurarea existenţei sale şi numai prin mijloace ocazionale mai mult semnificative luptă şi pentru menţinerea conştiinţei şi a caracterului naţional în generaţiile ce se cresc.

In fond însă, aproape fiecare învăţător este decis a părăsi postul său la momentul oportun şi a scăpa din această situaţie cel chinueşte zilnic, *căci e în credinţa că nu este nimeni care să-l încurajeze, să-i asigure un drept la viaţa naţională* sau care să-i ia apărarea atunci când pe nedrept va fi târât în temniţe şi închisori. Credinţa că acest teritoriu va fi eliberat este unica speranţă a Românilor de dincolo şi cu groază de neînchipuit se gândesc la o rămânere definitivă în cadrele statului Iugoslav deoarece ei cred că în acest caz statul român niciodată nu va interveni pentru ca drepturile lor să fie asigurate. Această credinţă generală trăeşte şi între învăţători şi ea a rezultat *din complecta neglijenţă pe care au arătat guvernele Vaida-Averescu faţă de Românii din acest teritoriu.* Ei nu mai pot crede că statul român să intervină vre-odată ca viaţa lor naţională să se poată desvolta în condiţiunile pe care tratatele de pace li le-au asigurat sau că statul român să ajungă la vre-o înţelegere cu cel Iugoslav ca Românii să aibă un tratament corespunzător. Dacă va trebui să rămână definitiv deslipiţi de România, ei au convingerea că sunt lăsaţi ca o massă ce trebue jertfită pentru a câştiga simpatiile Iugoslaviei.

Este deci firesc că existând aceste credinţe îndrăzneala de-a duce o luptă naţională făţisă de către cei mai apropriaţi conducători ai ţăranil r să fie cât se poate de redusă. Primesc desnădăjduiţi şi fără să se poată apăra loviturile ce li se dau, căci nu au nimic pe ce să se bazeze.

Există şi un alt motiv al acestei rezistenţe pasive a învăţătorilor. *Trăesc absolut izolaţi unul de altul.* Sunt complecţi desorganizaţi şi nu pot întreprinde nici o acţiune unitară nici măcar cei puţini cari au mai rămas acolo. Terorismul şi exclusivismul autorităţilor sârbeşti manifestat până acum nimiceşte orice încercare de muncă unitară şi nu-l cine să se pună în fruntea celorlalţi pentru a-i aduna în firul aceloraşi principii.

Faţă de situaţia actuală, speranţa eliberării îi face să mai rămâne acolo; la caz contrar unul câte unul vor trece toţi graniţa în ţara liberă. Vor pleca şi aceşti ultimi intelectuali şi ţăranimea va rămâne lipsită şi de unicii ei propovăduitori. Va trece oare cel puţin unul din România liberă care să ocupe posturile părăsite? Iar dacă va voi să treacă, va permite oare aceasta guvernul jugo-slav? Românii de dincolo nu au pedagogie şi chiar dacă ei vor rămâne cine le va urma în viitor?

Chestiunea învăţătorilor români în teritoriul Banatului ocupat este o problemă naţională, cu atât mai gravă cu cât cei rămaşi acolo la nici un caz nu o pot rezolva. Numai statul român este în situaţia de ai da o soluţie dacă soarta a fost ca aceşti fii a naţiunii române să nu poată fi şi ei cetăţenii unei Românii libere.

Dampo.

Cu preţuri reduse!

Curăţă vopseşte şi spală

„KRISTÁLY"

Spălătorie chimică cu aburi, Cluj.

Fabrică şi Depozit principal

Str. Bucovina Nr. 32.

Primeşte şi face expediţii cu poşta.

Biblioteca populară din Cluj

Schimbarea datei inaugurării

Din cauza congresului Societăţii Orfanilor de războiu, la care sunt datori să asiste rectorul Universităţii ca delegat al Academiei Române şi Ministrul Muncii şi Ocrotirii sociale, care a fost invitat să ia parte la inaugurarea bibliotecii populare ca principal donator al ei, inaugurarea bibliotecii populare din Cluj se va face Sâmbătă 14 Maiu la ora 3 d. a.

Funcţionarii, meseriaşii şi muncitorii sunt rugaţi să ia parte în număr cât mai mare la această solemnitate.

In numărul de mâine vom anunţa programul inaugurării bibliotecii populare.

Ştiri din Banat

Teatrul din Timişoara

Citim în „Banatul Românesc":

După cum suntem informaţi chestiunea zidirii teatrului din Timişoara va fi soluţionată în cel mai scurt timp. De zidirea teatrului se ocupă un consorţiu care tratează în această direcţiune cu senatul oraşului Timişoara. Se afirmă că, întrucât senatul oraşului şi consorţiul din chestiune vor ajunge de acord în privinţa condiţiunilor, încă în toamna anului curent zidirea teatrului să fie terminată. Noul teatru va fi zidit pe Bulevardul Ferdinand, lângă palatul Löffler.

Navigaţia pe Mureş

Camerile de comerţ din Arad s'au întrunit la sfârşitul lunei Aprilie, pentru a lua în discuţie chestiunea organizărei unui serviciu de navigaţie pe cursul inferior al Mureşului. Acest râu ar putea fi făcut accesibil pentru vasele mai mari pe distanţa Simeria-Seghedin. Lucrările pentru organizarea acestui serviciu şi pentru sondaţiile necesare reclamau în 1903 sub administraţia austro-ungară cheltueli de 100 milioane coroane. Astăzi aceste lucrări nu pot fi făcute fără un miliard de lei.

Publicul, mai ales cel comercial şi industrial aşteaptă cu nerăbdare deciziunile specialiştilor, cari studiază acest proect ce are darul să dea o importanţă foarte mare pentru viitorul regiunei Aradului.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂŢI:

Joi, Vineri: „ „ „ II. şi ultima.
Sâmbătă, Duminecă:
„CERCUL ROŞU".
Film detectiva Partea I.

CINEMA URANIA:

Joi, Vineri:
„ADIO IUBIRE"
Sâmbătă, Duminecă:
„VERITAS VINCIT"
Film MIA MAY. Partea I.

CINEMA APOLLO:

Miercuri, Joi, Vineri:
„GIRARDI".
Sâmbătă, Duminecă:
„NIRVANA".
Film mistic din Indii. Partea I.

Ceriţi „Infrăţirea"

Concesionarea uzinelor electrice ale oraşului Cluj

Ziarul *Ujság* de eri, publică un articol din condeiul unui profan care este cu totul înapoiat în chestiunile technice şi care, cu „ştiinţa" lui lipsită de ori ce bază, încearcă a dovedi că bunul mers al uzinelor va fi periclitat sub conducerea Societăţilor „Electrica şi Creditul Electric". — In urma celor transpirate, pe ici, pe colea ne întrebăm cum am putea interpreta aceasta?

Nu cunosc cuvântul „catastrofă" are însemnătatea pe care, ca o intimidare — ştim bine — l-a strecurat de mai multe ori până la urechele consiliului Comunal?

Pentru liniştirea acelor tulburaţi de numitul articol ca şi a celor rău informaţi, vom aminti că „Societatea Electrica din Bucureşti, conduce — cu cea mai perfectă regulă de 18 ani, uzinele din Câmpina şi Sinaia, uzini care distribue curentul electric pe întreaga vale a Prahovei de la Azuga până la Ploeşti şi chiar oraşul Ploeşti. Aceste uzini precum şi acele din Arad ale Societăţei „Creditul Electric", sunt de 2—5 ori mai mari ca acele din Cluj. Buna conducere a Firmei Ganz de până astăzi a plătit-o oraşul cam scump întrucât în 1919 costul curentului era de 37 fileri iar Ganz îl vindea cu 1·50 Koroane kw. ora.

Este o greşeală a se crede că firma Ganz, prin faptul că are o Fabrică la Budapesta, va furniza materialele mai ieftin; căci, se poate vedea că nu mai departe cazul cu becurile electrice: pe când la un instalator mic, un bec electric se capătă cu 16 lei. Dar se mai poate dovedi, chiar cu ofertele acestei Firme, că şi instalaţiile făcute de la ea costau cu 10—30% mai scump ca ori care alt instalator.

Cât despre amplificarea uzinei, dreptatea se va vedea mai bine după ce se va cere ofertă şi Firmei Ganz.

Această firmă pentru oameni cunoscători, nu prezintă nici un avantaj faţă de Electrica; Ganz astăzi în Budapesta, pe lângă stocul de maşini aşa zise „Bon pour l'Orient" şi de care stoc nu se poate debarasa altfel, produce de 5 ori mai scump de cât ori ce firmă streină, aşa că „Ganz", chiar şi în Ungaria, va fi nimicit dacă cum-va legea pentru încurajarea industriei nu va stabili alte norme mai favorabile numitei firme. Le ştim, şi se văd de departe interesele mari ale Firmei Ganz pe piaţa României, care însă, numai atunci i-ar deschide porţile, dacă numita firmă s'ar mai moderniza şi ar înţelege că astăzi în Ardeal nu mai este dominaţie maghiară cu ordinele care interziceau formal aprovizionarea Transilvaniei şi Ardealului cu alte maşini de cât cu ale Firmei Ganz.

Iată de unde a ieşit legenda renumelui mondial al acestei firme!... Lipsită de stimulentul unei concurenţe, această firmă a rămas cu totul în urmă în ştiinţa electricităţei şi, dacă va continua astfel, va dispărea nu numai din România dar de pretutindeni.

Deci nu „naţionalismul" scoate pe Ganz din Cluj, dar după cum se vede faptul că nutreşte o prea mare poftă de câştig, cela ce s'a văzut şi din oferta lor care s'a constatat de comisiune ca cea mai defavorabilă dintre toate.

Acum, spre încheere, rugăm autorul acelui articol din „Ujság", să credă că daçă Firma Ganz conducea această uzină electrică a oraşului Cluj, nu în România sau Ungaria, ci într'o ţară ca Franţa, Anglia, Germania, unde controlul ofertelor se face şi se înţelege altfel, Ganz, încă de multă vreme ar fi fost silit să părăsească această meserie şi să îmbrăţiseze alta, unde rapacitatea l-ar fi fost mai înlesnită.

Dar nu numai atât, căci o întreţinere mai rea de cât aceea pe care o face uzinilor comunale această firmă şi o mai mare pagubă de cât aceea care o aduce oraşului Cluj, decând funcţionează nu s'a mai văzut la nici-o uzină din lume şi continuarea acestui stări ari fi cu adevărat o catastrofă.

Aceasta, şi numai acesta, este adevărul, pentru orce om de bună credinţă. Iar înlăturarei acestei pacoste, moştenite din vremurile de amară robie, este chemat consiliul oraşului s'o facă, ca pe una din cele mai mari dreptăţi.

ŞTIRI DE PESTE HOTARE

Criza ministerială în Turcia

Constantinopol. — Ministrul de interne Izei paşa şi ministrul de marină Salik Paşa au demisionat din cabinetul otoman.

Prin Iradea imperială Mustafa Arif bei preşedintele consiliului de stat a fost însărcinat provizoriu să conducă ministerul de interne, iar ministrul de războiu generalul Zia paşa să ia interimatul ministerului marinei.

Ti ularii ministerilor de interne şi marină vor fi numiţi după clarificarea situaţiunea din Asia mică, când se va forma un nou cabinet, care să reprezinte întreaga Turcie.

Alianţă militară româno-ceho-slovacă

Ziarele din Praga publică declaraţiunile d-lui Beneş cu privire la încheerea unei alianţe militare între România şi Cehoslovacia. Intr'adevăr un comunicat oficial, cu data de 1 Mai, anunţă că înţelegerea stabilită între Ceho-slovacia şi România dupa vizitele d-lui Beneş la Bucureşti şi a d-lui Take Ionescu la Praga, a primit, în urma unor noui negocieri între cele două ţări, un caracter definitiv şi permanent, sub forma de tratat militar şi politic, consacrând politica paşnică urmărită de amândouă statele pe baza păstrării exacte a tratatului de pace.

Presa cehoslovacă, relatând evenimentul, vede în convenţiunea militară, încheiată cu România, o complectare a pactului analog încheiat cu Jugo-Slavia. Această convenţiune afirmă tot presa, măreşte şi întăreşte Mica Înţelegere şi desminte în acelaş timp toate zvonurile răuvoitoare răspândite pe seama unei pretinse înţelegeri particulare dintre România şi Ungaria sau asupra unei presupuse alianţe româno-polono-ungară. Ceea ce e mai mult prin încheerea acestui pact, Cehoslovacia şi România se pun la adăpost de consecinţele primejdioase. care ar putea rezulta din politica germană în chestiunea sancţiunilor".

Revoluţia la Vladivostok

Din Charbin se telegrafiază că la Vladivostok a izbucnit revoluţia. Sovietele locale în fruntea cărora se află Antonow au fost dizolvate. In oraş domneşte o adevărată anarhie. In oarecare măsură ordinea este menţinută de trupele japoneze.

Comunicaţia între Cita şi Vladivostok este întreruptă. Parte din comisarii şi din armata bolşevică au fugit spre Cita iar parte au fost capturaţi de revoluţionari şi executaţi.

După informaţiunile corespon-

denților de ziare japoneze în Extremul Orient revolta contra sovietelor la proporții tot mai mari, 16 orașe se află în mâinile insurgenților.

Încercările bolșevicilor de a aduce trupe din centru nu au reușit de loc, de oarece răsculații ocupă linia ferată transsiberiană și celelalte căi de comunicație cu Moscova și Rusia centrală.

Victimele italiene în Silezia superioară.

Știri din Silezia superioară anunță că în cursul incidentelor cu răsculații polonezi au fost uciși 19 militari italieni și răniți 34. Ministrul Poloniei la Roma a adresat contelui Sforza o scrisoare deplorând faptul în numele guvernului și națiunei poloneze și reînoind sentimentele invariabile ale Poloniei față de Italia.

Sârbii concentrează trupe

Sârbii au îngrămădit numeroase trupe la Ghevgheli, Monastir și Debăr.

Se crede că îngrămădirea aceasta de trupe, e în legătură cu intențiunea comandamentului iugoslav să invadeze Albania.

Invadarea se va face pe motiv că albanezii atacă continuu localitățile sârbești dela graniță.

Acorduri între Germania și soviete

„Le Temps" notează că printr'o coincidență bizară, chiar în ziua când cancelarul Ferenbach anunța în Reichstag, că armata germană va intra în Silezia superioară delegatul Rusiei sovietice a semnat acorduri cu reprezentatul guvernului german.

„Le Temps" crede a ști că acele acorduri ar fi în vederea operațiunilor comerciale. Singurele clause politice ce se cunosc ar avea un caracter negativ. Reprezentantul sovietelor la Berlin nu va putea face propagandă comunistă în Germania, iar reprezentantul german la Moscova nu va face propagandă anti-bolșevistă.

Germania a cedat?

Simons a declarat eri partidelor din Reichstag că ultimatul... (lipsește complectarea, restul neputând fi recepționat prin telegrafia fără fir din cauza turburărilor atmosferice. Din cuprinsul de mai jos reese însă că Germania a admis ultimatul Aliaților).

In acelaș timp — a adăugat Simons — se termină cu fostul guvern de coaliție de până acum, reîntorcându-ne probabil, la vechia coaliție, de oarece centrul, democrații, socialii-democrații cum și independenții sunt pentru acceptarea ultimatului.

Președintele Reichstagului Loebel, e desemnat întâiul între candidații pentru cancelariat.

Staturile din partea englezilor pentru acceptarea ultimatului care erau contra politicei de violență franceză și ale neutrilor au întărit speranța, că prin primirea ultimatului se poate împiedica înaintarea franceză în Ruhr.

Ambasada britanică din Berlin ar fi chiar de părere că prin acceptare s'ar retrage și sancțiunile aplicate până acum.

In chestiunea desarmării, fruntașii bavarezi au declarat că desarmarea gărzilor civice bavareze joacă numai un rol secundar, când e vorba de asigurarea viitorului Germaniei.

Comandantul apărării germane a Statului a declarat, față de fruntașii din partidul poporului, că e imposibil să eșueze înțelegerea cu Aliații din pricina desarmării gărzilor civice bavareze, de orace ocuparea Ruhr-ului ar implica anumite condițiuni technice pentru forțele de apărarea a Germaniei.

Primirea notei Aliaților în Germania

Cancelarul Ferenbach a anunțat în Reichstag remiterea notificărei Aliaților, declarând că guvernul va depune toate silințele ca să prepare bazele discuțiunei ce va cădea în sarcina noului guvern.

Alegerile comuniste în Rusia

Ziarul „Indreptarea" află, după știri primite pe cale particulară, că în ziua de 28 Aprile s'au încheiat alegerile pentru noul Soviet dela Moscova.

Astfel la Moscova au eșit 50 deputați declarați adversari ai comunismului. In regiunea Caluga comuniștii au obținut 112 mandate, iar adversarii comuniștilor 95 mandate; de asemeni, în regiunea Khovalinsk comuniștii cu mari sforțări au obținut 32 mandate și adversarii 24.

După cum vedem steaua bolșevismului a început să apună chiar și în Rusia sovietică.

Demisia cabinetului german

Din cauza situației create de răspunsul Statelor Unite, guvernul german a decis în unanimitate să demisioneze. La cererea președintelui Ebert, ministerul continuă a expedia afacerile curente. D. Georges Blum indică în „Le Journal" că sunt indicați ca succesori eventuali ai d-lui Ferenbach, d-nul Stresseman sau Stegerwald. Se crede că socialiștii majoritari vor refuza să formeze noul cabinet. Impresia este că noul guvern german se va supune deciziunilor consiliului suprem.

O ofertă curioasă

Citim, sub acest titlu, în **Viitorul**:

Fabrica de vagoane din Arad transformată în societate anonimă pe acțiuni cu capital de 75 milioane lei de către d. Castiglione, a cerut direcțiunei generale a C. F. R. să încheie un contract pentru reparat locomotivele.

Ceea ce este extraordinar este că societatea a înaintat chiar dânsa formularul contractului de încheiat, ale cărui condițiuni **afirmă că le-a stabilit cu d-nii miniștri Tace Ionescu, Argetoianu și Valeanu,** cari însă nu au consultat direcțiunea generală a căilor ferate în această privință.

Este de remarcat că în consiliul de administrație al acestei societăți figurează, pe lângă d. Castiglione, și d. Veith.

Așa dar, fără ca direcția generală a căilor ferate să fie măcar consultată și chiar fără știința ei trei miniștri incapabili de a aprecia condițiunile ale unui contract, îl aprobă, iar direcția generală a C. F. R. se pomenește că acest contract îi e impus chiar de partea interesată, spre marea ei mirare și a tuturor serviciilor!

Acesta e spiritul de economie, de ordine, și de bună cheltuială a banilor publici și cu astfel de măsuri crede guvernul că se pot îndrepta căile noastre ferate!...

Mizeria în Țara Aurului

La minele de aur din Munții Apuseni. Societatea „12 Apostoli" din Brad și muncitorii români. — Tratativele cu D-l ministru Groza.

Intre bogățiile Țării noastre, cel mai de frunte loc îl ocupă, regiunea auriferă de pe valea Crișului Alb, împrejurimile Bradului, — adevărata Californie a Europei.

Dar s'a constatat însă o nepăsare mai condamnabilă din partea celor chemați la refacerea economică-financiară a Țării, decât cea care s'a dovedit până azi, față de singurul și cel mai bogat isvor de aur pe care'l avem.

Trebuia cu atât mai vârtos să formeze a preocupare de interes primordial, cu cât exploatarea celei mai însemnate averi naționale, e strâns legată de chestiunea vitală, socială și culturală a unui ținut cu cele mai glorioase pagini ale trecutului nostru național.

De două ori incumbă această sarcină celor dela conducerea Țării, față de istoricul colț al Zarandului, teatrul măreților acte naționale din timpul lui Horia și Avram Iancu.

Azi, cea mai neîndurată mizerie domnește în acest colț al românismului, asesvit mașinațiilor societății străine „12 Apostoli", străină de orice interes național românesc.

Câteva glasuri izolate s'au ridicat în presă și în parlament în interesul alimentării populației sărace și suferinde din acest bogat ținut, dar fără a se ușura cât de puțin situația. Specula din vremea Consiliului Dirigent a fost urmată de o totală indolență a guvernului și autorităților județene, silind pe cei lipsiți, să cutreeze județele învecinate după o traistă de pâine. Poate obișnuința prea îndelungată cu mizeria, a făcut numai, că aici, mai puțin să poată prinde teren curentele subversive social-comuniste și răsvrătitoare de clasă socială.

Nu putem sta însă pe viitor indiferenți, în fața unei probleme atât de importante ca naționalizarea industriei, miniere de aur, având în vedere atât prosperarea economică-financiară generală, cât și salvarea unei populații întregi, din ghiarele mizeriei și decăderii.

Relevăm ca probă a situației dominante, faptul constatat din partea unui trimes guvernial, că greutatea medie a muncitorilor mineri este de *52 kg.*

In sufletul acestor nenorociți, a încercat — însă zadarnic și timp îndelungat — comunistul Lazaroviciu, să arunce sămânța răsvrătirei.

Sute de muncitori stau pe drumuri de luni de zile cerșând sau nevoiți să recurgă la furturi, din cauză că au fost dați afară din lucru, de către societatea „Rudaer 12 Apostel. Actien Gesellschaft Berlin".

Ori, societatea, aceasta, nu are nici un interes să exploateze cât mai mult aur și cărbuni, din bogatele mine dela Musariu, Valea-Morii, Ruda, Țebea, etc. Funcționarii sunt toți streini, statul nu are nici un organ de control, ba nici măcar un inginer român, la cele mai mari mine de aur din România-Mare.

Sunt nenumărate dovezi, că Societatea de esploatare a sistat imediat continuarea lucrului, atunci când s'a descoperit o vână de aur bogată, iar sub pretext că nu se găsește aur a concediat o mulțime, de muncitori, fără a le de nici o pensiune ori alt mijloc de existență.

Față de cuantumul de producțiune lunară de 2—300 kg. în timp de pace avem următorul tablou al producției recente:

	1919		
Ian.	70 kg. 304 gr.	á 17,000	C. per kg.
Sept.	55 „ 410 „	„	„ „ „
	1920		
Ian.	44 kg. 976 gr.	á 40,000	C. per kg.
April	41 „ 543 „	„ 45,900	„ „ „
Sept.	32 „ 740 „	„ 27,000	„ „ „
	1921		
Ian.	54 kg. 892 gr.	á 27.000	L. per kg
Febr.	56 „ 917 „	„ „	„ „ „
Mart.	48 „ 637 „	„ „	„ „ „
April	58 „ 132 „	„ „	„ „ „.

Totalul anului produs din Noembrie 1918 până la 1 Maiu 1921 este de 1653 kg. 913 gr., jumătate din producția anualul din timp de pace.

Societatea de exploatare, își justifică atitudinea de mai sus, prin însaș indolența guvernului și fixarea prețului anului la 27.000 lei per kg. față de 40—50.000 lei, cât costă pe piața mondială.

De aci apoi, șirul nesfârșit de conflicte, sistări de lucru, muncitori fără pâine, agitații social-bolșeviste, organizații muncitorești „roșii", „galbene" „sure", memorii și mizerii, lipsă de școală și biserică.

In urma acestei anomalii și în special în baza deselor reclamări, guvernul a însărcinat pe ministrul Ardealului, cu resolvirea ac stei chestiuni.

Atât Societatea de exploatare, cât și muncitorimea, au acceptat ca arbitriu pe d-l ministru Dr. Groza.

Insoțit de d-l deputat C. Savu și de prefectul preotului Hunedioara, d-l Vasile Inza, în ziua de 4 Mai a. c. d-l ministru Groza a venit la Brad, luând contactul cu ambele părți adverse.

Muncitorimea a fost plăcut surprinsă de interesul, cunoașterea temeinică și sprijinul oferit de d-l ministru Groza pentîmbunătățirea situației existente. Delegația muncitorească compusă din minerii Nicolae Bogdan, Petru Dunca, Gerasim Faur, Iosif Popoviciu și Pasc Nicula a cerut sprijinul guvernului desmințind categoric orice bănuială de raport cu agitația comunistă, cerând totodată reprimirea în muncă a minorilor concediați fără motiv precum și alimente și îmbrăcăminte.

In răspunsul dat, d, ministru asigură muncitorimea, de cel mai cald interes față, de doleanțele prezentate. Din dosarul de acte s'a convins că nici până azi, nu se știe, cine este adevăratul proprietar al minerilor, de aur Societatea, 12 Apostoli" lucrează la ordinele din Berlin și în același timp finanțarea întreprinderii minere o face Societatea p. a „Mica" din București.

In raportul pe care'l va face Consiliului de miniștrii d-l Groza va insista pentu fixarea prețului aurului la un curs mai apropiat de al pieții mondiale. Va impune societății „12 Apostoli" ingineri și funcționari români; muncitorimea va găsi cel mai larg sprijin din partea guvernului în chestia aprovizionării întrucât nu se va mai diviza în organizații politice diferite ci conform legii asociațiilor muncitorești, legea votată în Parlament.

Ori, se știe că agitatorii socialiști au pricinuit cel mai mare rău muncitorimei și au fost ei cei dintâi cari la primejdie i-a părăsit. Pilda e cazul lui Csiszer.

Pentru reprimirea în lucru a muncitorilor cocediați în mod samavolnic ajungând după un serviciu cinstit de 20=30 de ani cu familiile pe drumuri, d-l Groza va interveni la Societatea „Mica" din București proprietorul presumtiv ca minerii cocediați să fie angajați la mine lucrând după învoială și retribuiți după munca desfășurată. Astfel nu se va mai obiecta că minierii nu voesc să lucre. La caz de neacceptare a acestei oferte se va ordona secfestru asupra minelor, iar exploatarea va continua sub controlul statului.

Se va pune capăt procedărei inumane și antinaționale, a societății „12 Apostoli" de a ruina populația unui ținut întreg cu reducerea lucrului și prin împiedecarea directă și indirectă a producțiunei de aur.

Prin măsurile luate astfel se vor înlătura sperăm intervenția samsarilor dela vinderea minelor. D-l Groza a mai declarat delegației, că între cele dintâ chestiuni pe cari le va prezenta guvernului, va fi exportul vitelor din Ardeal al căror preț scăzut de astăzi pe lângă lipsa de nutreț și pășunat înseamnă o adevărată catastrofă economică pentru țărani.

O veche și până astăzi zadarnică cerere a populației de pe Valea Crișului Alba, a fost prezentată d-lui ministru din partea profesorului Dante Gherman, solicitându-se sprijinul față de curățirea și regularea albiei Crișului umplută de zeci de ani cu nămolul minelor, de aur.

O telegramă urgentă s'a expediat în acest sens, oficiului edil din Arad.

D. ministru a cerut apoi administratorilor de plasă, d-lor I. Popoviciu din Brad și dr. J. Gherman din Baia de Criș, să raporteze imediat de câte ori se va ivi cel mai mic caz de agitații subversive în partea locului.

Muncitorimea întrunită la consfătuirea din 4 Maiu la Brad, cât și intelectualii acestui ținut, s'au depărtat cu cea mai fermă convingere în resolvirea doleanțelor arătate, neglijate atâta vreme.

Ar fi regretabil însă, ba poate chiar periculos, să înregistrăm și de astă dată o nouă desamăgire.

D. Gherman.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

22

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

O FUNCȚIONARA din regat care cunoaște limbile germană și franceză caută post la ori ce instituție. Adresa la Adm. ziarului Infrățirea.

DARURI DE NUNTĂ (trusouri), albituri pentru domni și dame confecționează eftin și punctuos Sidonia Kornis Cluj, Strada Regina Maria 14, etaj.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE un loc de casă (cca 1 jugăr) în mijlocul orașului, cu edificii noi, local de fabrică cu etagiu. Potrivit pentru hotel, uzină. Deslușiri mai detailate la Dr. Bernád, advocat, Cluj, Calea Victoriei No. 19. 676

DE VÂNZARE 400 OI cu mieii după ele. Ioan Herța p. u. Vidrașău Ungheni (Nyárádtő). 629

DE VÂNZARE o armă de vânătoare cu trei țevi 16/16/8. Fără cocoașe vizir automat în stare nouă. Ase adresa la ziar sub A.

DE VÂNZARE MAȘINĂ DE TREERAT cu 6 HP. sistem Máv, cu mașer de bătut trifoi. Informații se dau la intendentul palatului Bánffy din Piața Unirei.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzatori ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

LOCOMOBILĂ de cca 40 H. P. fabricație germană și o vânturătoare de 4 cai, de vânzare eftin. Se pot vedea la Fabrica de piele str. Aprinjoarelor 1 (Gyufagyár-u.) 604

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

Închirieri:

CAUT cameră mobilată pentru familie, plătesc bine Béla. 684

Perderi:

PERZÂND un portofenilie de pele neagră în care se afla urmatoarele acte:

Certificat de maturitate cu No. 51 ad. 622 pe numele I. Știopul, un ordin de demobilizare eliberat de Regt. 84 Inft. Bistrița și legitimația No. 14 de la ziarului Infrățirea ambele pe același nume.

Cei cari au găsit acest portofenilie sunt rugați a perda actele la adm. ziarului Infrățirea, reținând ca drept recomperză suma de 350 Lei care se afla întrânșul cu portofenilie cu tot, la caz că nu va prezenta nimeni actele până la data de 25 a. l. c. le voi declara nule în mânile ori cui s'ar afla conform lege.

Diverse:

IN SALONUL de modă pentru pălării de dame „FRIEDMANN" Calea Regele Ferdinand No. 4 Etaj, să primesc inscrieri pentru CURSUL DE MODISTE, care se va începe în zilele prime ale lunei Mai. Cursul va ține 2 luni. 664

ARANJEZ în mod artistic parcuri cu diferite flori din cele mai frumoase Radu Schultz grădinar.

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Națională din Cluj. Sesiune pe 1921—922

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efectuește orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

CAROL LASSEN

Casă internațională de transporturi și spediții
Cluj, Piața Unirii No. 4.
Telefon No. 333.

Se recomandă pentru transporturi internaționale mari din România în străinătate și vice-versa, Transporturi de colete la toate centrale mari din Continent.

Instalațiuni noi: transporturi vagoane colective cu iuțeală mare din Germania și Austria în România.

CASA ARE SUCURSALE PROPRII:

Arad	Hamburg	Berlin	Wien
București (reprezentanță D. H. Ivry)	Breslau	Lübeck	Stettin
	Stuttgart	Bodenbach-	Danzig
	Mannheim	Tetschen	Karlsruhe
Dresden	Cristiania	Colonia (Cöln)	Prostken
Lipsca (Leipzig)	Esbjerg (Danemarca)	Offenburg	Stokholm
Nürnberg		Lissabon	Bremen
Copenhaga	Frankfurt	Reval	Regensburg
Chemnitz	Satu-Mare	Gothenburg	Salzburg
			Passau

Transporturi de șlepuri pe Dunere.

Reclamatiuni de fracte se vor executa pe contul partidelor.

Asigurări se mijlocesc sub condițiunile cele mai culante.

Reprezentanțe în toate orașele mai mari și porturi din Continent.

Informațiuni asupra duratei de transporturi, situației de comunicație și costul fractului se vor da la orice timp.

681

Agricola

Societate anonimă de asigurări generale
BUCUREȘTI
Capitalul social: 10 milioane Lei, din care 5 milioane deplin vărsate. Reprezentanța Generală p. Transilvania, Maramureș și Crișana
în CLUJ
str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii. □

Telefon

Societatea face operațiuni de asigurare: Contra incendiului și explozii, contra grindinei, contra pagubelor de transport pe apă și uscat, contra accidentelor [illegible] contra consecințelor răspunderii civile și asigurări asupra vieței și rente viagare. 502

Asigurări contra accidentelor corporale cu restituirea primelor! Funcționarii și agenții harnici vor fi angajați de către Reprezentanță Generală.

BODEGA ȘI DELICATESSE
Ludovic Balázsi
Str. N. Iorga No. 2.
655

Vinuri de butelii, țuică, bere. Gustări alese și aperitive. Prețuri moderate, serviciu culant.

HOTEL NEW-YORK

Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză și Ungară. - Supeuri după spectacol.
329

PREȚURI SURPRINZATOARE DE REDUSE!
La
Diamandstein și Moskovics
Cluj, Calea Regele Ferdinand No 25.
598

3 Mtr. stofe pentru un rând de haine . Lei 270·—
1 Rând de haine confecționate în 48 oare după măsura . . . . . Lei 800·—
1 Rând haine bărbătești gata . . . . Lei 550·—
Asemenea au sosit paltoane și costume p. dame model Wienez.

Instalații de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparații de mașini de scris și cusut executa cu preț convenabil:
La Intreprinderea Electrotechnică și mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Becuri electrice „TUNGSRAM" precum și materiale cu preț redus. □□ Intreprinderi și pentru provincie.

Tinerețea și plăcerile ei le veți păstra dacă veți folosi renumitul spirt menthol
Depozit principal 44
Drogueria ROZSA
Cluj (Kolozsvár), Piața Unirii No. 26 (fost Mátyás király-tér).

„Transylvania"
Câteva picături după masă înlesnesc digestiunea. Folosit pentru masaj întărește și înviorează. □□□□□□□□□
Se află de vânzare ori unde!

MARE REDUCERE DE PREȚURI!
M. ANGHEL
Piața M. Viteazul No. 40
Magazin permament de articole technice,
Lămpi de lipit cu benzină, Plăci de asbest și Küngerit, Garnituri de asbest, ferestrae gatter, circulare și pentru metaluri pile etc. etc. Materiale electrice și motoare electrice.
Becuri electrice cu prețuri fără concurență.
Clopote din cei mai bun material.
Telefon 13-40. Telefon 13-40.
REPREZENTANȚA FABRICEI DE MAȘINI □□□□ „SCHIEB" — SIBIU. □□□□
210

AVIZ!

Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR.
Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 80
PENTRU
MICA PUBLICITATE

Ministerul Lucrărilor Publice Direcțiunea de poduri și șosele din Transilvania, Banat și p. Ungurene.

No. 2610—1921.

Publicațiune.

Direcțiune de poduri și șosele din Transilvania publică concurs pentru transportarea pietrișului necesar pe șoselele județene din județul Hunedoara, pe anul 1921.

Ofertele sigilate se vor inainta până la orele 11 a. m. în ziua de 30 Mai 1921.

Ofertele cari sunt până la 100.000 Lei se vor inainta la Serviciul de Poduri și Șosele din Deva sau Direcțiunea de Poduri și Șosele Cluj, Str. Berde Mozes 2.

Ofertele mai mare ca 100.000 Lei se vor inainta numai la Direcțiunea din Cluj.

Ofertele se pot face pentru cântitate intreagă a materialul de împetruit sau pe sectoare și cantități mici.

La ofert să va anexa recepisa despre depunarea a 5% din suma ofertă care servește ca garanție. Se vor putea depune și efecte garantate de stat ca garanții.

Ofertele se vor deschide la orele 11 ziua 30 lunei Mai la licitație pot fi prezenți oferenții sau reprezentații lor.

Lucrările și condițiunile se pot vedea la Direcțiuneade Poduri și Șosele sau la Serviciul de Poduri și șosele Deva, unde se vor putea primi eventualele lămuriri. La serviciul de Poduri și Șosele se poate primi modelul de ofert.

Intreprinzătorul ia la cunoștință, că cantitatea de pietriș prescris se poate reduce până la 50%.

Cluj, la 10 Maiu 1921.

Ministerul Lucrărilor Publice Direcțiuni de Poduri și Șosele din Transilvania, Banat și p. Ungurene.

No. 2610—1921.

Publicatiune.

Direcțiunea de Poduri și Șosele din Transilvania publică concurs pentru transportarea pietrișului necesar pe șoselele naționale din județul Sălagiu, Bistrița-Năsăud, Sătumar pe anul 1921.

Ofertele sigilate se vor inainta până la orele 11 a. m. în ziua de 14 Iunie 1921.

Ofertele cari sunt până la 100.000 Lei se vor inainta respectivelor servicii de poduri și șosele și anume:

pentru județul Sălagiu — Zălău,
„ „ Bistrița-N. — Bistrița,
„ „ Sătmar — Careii-Mari

sau la Direcțiunea de poduri și șosele Cluj, Strada Berde Mozes 2.

Ofertele mai mari ca 100.000 Lei se vor inainta numai la Direcțiunea din Cluj.

Ofertele se pot face pentru cantitate intreagă a materialului de împetruit sau pe sectore și cantități mici.

La ofert se va anexa recpisa despre deponarea a 5% din suma ofertă, care servește ca garanție. Se vor putea depune și efecte garantate de stat ca garanții.

Ofertele se vor deschide la orele 11 ziua și luna specificată mai sus.

La licitație pot fi presenți oferenții sau reprezentații lor.

Lucrările și condițiunile se pot vedea la Direcțiunea de poduri și șosele sau respectivele servicii edile, unde se vor putea primi eventualele lămuriri. La serviciul edil se poate primi modelul de ofert.

Intreprinzătorul ia la cunoștință, că cantitatea de pietriș prescris se poate reduce până la 50%.

Cluj, la 10 Mai 1921.

La „Națională“ societate generală de asigurare din București reprezentanța CLUJ,

se caută achizitori

pentru ramura incendiu și viață. Doritori se vor adresa la direcția acesteia Cluj, Strada Regina Maria No. 8 între orele 8—12 a. m.

639

Preferiți vor fi cel ce vorbesc românește, ungurește și nemțește.

Cumpăr tipografie,

complectă cu mașini plane sau rotative și aparate de turnat.

ADRESA ZIAR SUB E. V. □□□

Avis.

La Atelierul de construcțiuni apicole al statului din Cluj, Str. Mészáros No. 2, se află de vânzare, coșnițe sistematice de una sau 3 familii, precum și alte unelte apistice, Asemenea după comandă se poate face ori ce fel de sistem de coșnițe cu prețuri moderate.

Pentru informațiuni doritorii se vor adresa Direcțiunei atelierului Apicol.

540 Direcția Agriculturii.

Saci pentru cereale — făină — sare **calitate din timp de pace** se pot împrumută dela **Iosif Boskovics** institut de împrumut de saci și impermiabile (ponive). Cluj, Str. Regina Maria. 630

Sa deschis splendid Aranjat

Grădina Pferschy

bucătărie aleasă română și maghiară și Vinuri Ardelene la dispoziția On. Public

Cu stimă:

679. **I. Pferschy.**

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumeriile celo mai renumite, **Parfumeria d'Or**

18 **Piața Unirei No. 5.**

FRAȚII UNGAR

prima măcelărie și cărnățărie

In Cluj, Strada Regina Maria No. 48.

516

Zilnic se capătă cărnuri proaspete, calitatea primă. Șuncă, cârnați de Debrețin, mezeluri, slăninuri afumate și fierte, untură topită acasă. Serviciu culant și prețurii moderate.

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino“ și „Habig“ la **Regele Pălăriilor Cluj.** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Gazeta noastră se vinde în Cluj în urmatoarele locuri:

La *Friedmann* Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb“.
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazal.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piața Unirii.

„Națională“

Societate Generală de asigurare din București a înființat în Cluj, reprezentanță sa generală pentru Ardeal, Crișana, Satu-Mare și Maramureș.

Asigurând contra incendiului, grindinei, transporturi, accidente și viață în toate combinațiunile.

SEDIUL IN CLUJ, Strada Regina Maria No. 8.
Clădirea proprie, fostă „Banca Centrală“. 639

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE

— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatură mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg. Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de plicuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — **Casseto de hârtie de scrisori** în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE

Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62—64, și Calea Victoriei 68. Ionnițiu, Strada Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. — SUCURSALA: Cluj, Piața Unirei 7.
ARAD, Str. Avram Iancu 19. — IAȘI, Strada Lăpușneanu 17.

Sănătate Multe neplăceri ne cauzează și mult ne dă de gândit când în zilele calde de vară asudăm la subțioară, picioare și mâini producând un miros greu și neplăcut din care cauză nu ne putem presinta în societate.

„SUDOR“ este cel mai bun remedin care are efectul sigur și imediat, uscând sudoarea și dispărând mirosul. Una sticlă Lei 8·—

Depozit principal farmacia:

„Dr. BIRO“ Piața Unirei Cluj. 319

La Adm. Ziarului Infrățirea și la ag. de publ. Reclama

se primesc ori ce reclame pentru

Programul Teatrului National din Cluj.

Pe stagiunea 1921—1922.

Tipărit cu mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj, str. Universității Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 220 — Opt Pagini 50 bani Opt Pagini — Luni 16 Mai 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj — Gratuit

Onor. Muzeul Asociațiunii

Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA [illegible] NO. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI C[illegible]
Director: P. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Ce-i place „Adevărului" și ce-i trebuie țării

Iar a început să se discute de către ziarele de o anumită „independență" dacă, astăzi, sub regimul votului universal, mai poate fi cu putință guvernarea unui singur partid. Indeosebi „Adevărul", care cunoaște meșteșugul de a sluji deodată cele mai protivnice curente ale vieții noastre politice, e foarte preocupat de această importantă problemă pe care se căsnește s-o resolve în așa fel în cît nici d-l Take Ionescu să nu sufere și nici Federației să nu-i sară ochii. Deci, de astăzi înainte, nu mai putem avea guverne reprezentînd capacitatea și puterea politică a unui singur partid, ci numai guverne „parlamentare" care să împreune la un loc toate ambițiile și toate aventurile unor organizați de răspântie.

Dacă d-l Take Ionescu s'ar putea sprijini pe o organizație politică în stare să reclame singură onoarea și răspunderea guvernării, atunci, firește, „Adevărul" n'ar mai combate cu atâta înverșunare guvernele înfățișând programul și organizația unui singur partid. Dar, neavând partid, d-l Take Ionescu nu mai poate trăi politicește de cât din pândirea momentelor de criză și din exploatarea situațiilor încurcate, și tocmai guvernele „parlamentare", în împrejurările de azi, ar constitui fericite prilejuri de afirmare pentru un politician de răspântie ca d-l Take Ionescu.

Dându-și cuvântul cu chirie când la o grupare când la alta, susținând azi un program și mâine altul, mlădiindu se după toate situațiile și lingușind toate pasiunile, d-l Take Ionescu ar izbuti să se strecoare pe rând în toate guvernele, fără să aibe totuși nici o concepție, niciun program și deci nici o răspundere.

Înțelegem prin urmare, de ce „Adevărului" îi plac guvernele așa zise parlamentare și nu-i mai plac guvernele care ar avea la baza lor organizația și programul unui singur partid.

Guvernul parlamentar, așa cum îl visează „Adevărul", este o formulă de salvare croită anume pentru elementele naufragiate ale vieții noastre politice. Toți cei rămași fără partide sau având în jurul lor numai bietele sfărâmături ale unor partide descompuse nu-și văd scăparea de cât în guverne de adunătură reprezentând haosul și desordinea de azi. Un partid organizat, capabil să dea țării un guvern unitar alcătuit din oameni crescuți în jurul unui program și pregătiți printr'o serioasă muncă de studiu în mijlocul problemelor noastre naționale, — ce nenorocire mai mare se poate închipui pentru această puzderie de aventurieri și naufragiați cari nu pot trăi de cât în mijlocul unei eterne crize de guvern?

Și partidul acesta este partidul liberal, singurul chemat să redea acestei țări capacitatea de a se guverna.

Avându-și rădăcinele înfipte glorios în epoca de închegare a statului român, legat pe rând de toate momentele decisive ale Istoriei noastre naționale și înzestrat cu acea profundă și uimitoare vitalitate care-l face să fie necontestat un partid al presentului după ce a știut să fie o glorioasă forță a trecutului, partidul liberal este într'adevăr singura organizație politică prin care putem domina încercările și crizele de azi. In mijlocul chaosului, el reprezintă ordinea, în mijlocul agitației munca. Pretutindeni în jurul lui, nu găsim astăzi de cât vuietul sterp al politicei de aventură, el singur stând să apere, împotriva desmățării, o politică de concepție, de studiu și de răspundere.

Și-atunci, știind ce-i place „Adevărului" trebuie să știm și ce-i trebuie țării. „Adevărului" îi plac guvernările improvizate bune pentru salvarea politicianilor de aventură cari trăiesc din voia și capriciul hasardului, iar țara are nevoie de o guvernare stabilă, activă și fecundă, și această guvernare nu ni-o pot asigura decât partidele care aduc cu ele puterea și seriozitatea unei concepții, unitatea unui program și conștiința unei răspunderi.

Evenimentele zilei

Germania se supune.

Loyd George a comunicat Camerii Comunelor că guvernul german a acceptat cererile Consiliului suprem și este hotărât să împlinească fără rezerve și amânare condițiunile ultimatului relativ la despăgubiri, dezarmarea militară, navală, aeriană, judecarea criminalilor de războiu și executarea tuturor clauzelor din tratatul de pace, neîmplinite până acuma.

■

Chamberlain a declarat în Camera Comunelor, că răscoala din Silezia de sus nu va influența hotărârile aliaților, cari vor fi în conformitate cu tratatul de pace.

■

Reichstagul german a hotărât acceptarea ultimatului cu 221 voturi, contra 175. — Partidul poporului și naționaliștii sau pronunțat contra acceptărei.

■

Călătoria principelui moștenitor al Japoniei

Principele moștenitor al Japoniei a făcut vizita la primăria Londra și a fost întâmpinat de primarul orașului și consiliul municipal.

Un dușman al comunismului

In vremea din urmă s'au produs aproape în toate regiunile Rusiei răscoale împotriva regimului sovietic. Este drept că ele au fost înăbușite. Dar a rămas totuși un spirit de revoltă care clocote în adâncurile sufletului rus. Ecouri ne ajung și nouă despre acest clocot ascuns în care presimțim încercările unui popor dornic să evadeze din temnița unde îl ține încătușat stăpânii lui de astăzi.

Lenin caști ceilalți atotputernici comisari ai poporului au înțeles că în această stare de spirit sălășluește o mare primejdie pentru regimul sovietic.

Nimic nu zugrăvește însă mai bine starea în care se află Rusia, decât cuvintele pe cari într'un discurs recent le-a rostit Lenin. Stăruim asupra lor pentrucă cuprind în ele un mare adevăr:

„Viitorul nostru depinde de cine va eși învingător în Rusia — comunismul sau păduchele; dacă învinge comunismul suntem scăpați; dacă învinge păduchele, suntem pierduți."

Să nu vă închipuiți că această constatare este gluma răutăcioasă a unui humorist care voind să isbească în edificiul bolșevic, întrebuințează ridicolul ca armă. Nu. Acestea sunt chiar cuvintele acestui Dalai Lama al comunismului care este Lenin. Ele corespund perfect realității situației din Rusia. Și dacă Lenin a dat lapidarei sale formule un aspect mai mult sau mai puțin simbolic, a făcut-o pentru a impresiona mai adânc și mai puternic. Formulele acestea impresionează totdeauna mulțimile. In gura lui Lenin ea trebuia să însemne strigătul de adunare al tuturor credincioșilor comuniști. semnalul pentru o luptă nouă.

Căci păduchele personifică mizeria, cea mai neagră și mai grozavă mizerie. In locul acelei fericiri visate pe care o vesteau apropriată și eternă, bolșevicii nu fură în stare să aducă poporului rus decât mizeria. Pe urmele bolșevismului și din pricina lui, ea a pătruns în unila „izbă" a mujiku ui, în locuințele burgheze de la orașe chiar în palatele nobililor de odinioară. Ea își întinde astăzi o stăpânire hâdă și tiranică de la un capăt la celălalt al imensei împărății.

Lupta aceasta nouă se dă acum între mizerie și comunism. Și dacă suprimarea oricărei manifestări de libertate în acțiune și de independență în gândire n'a fost de ajuns pentru a înarma împotriva regimului actual bratul unui popor pe care un trecut de veacuri l'a obișnuit cu supunerea fără crâcnire, poate că mizeria va fi îndemnul care va aduce răzvrătirea. Căci în ea găsește mediul cel mai priincios acel spirit de revoltă — de care vorbeam mai sus — pentru ca întărâtat, exasperat să cuprindă în flăcările lui întreaga Rusie.

„Ora acțiunei"

Gloriosul președinte al Franței, din timpul războiului, D-l *Raymond Poincare*, publică în „Le Matin" sub titlul de mai sus un articol, care ar convinge pe oricine de dreptatea țării sale în chestiunea despăgubirilor de război și de voința fermă, cu care Franța va ști la nevoie să impue Germaniei plata lor.

D-l Poincare, observând de aproape mișcarea politică din țara veșnicului dușman, ieri pe față, azi pe ascuns, relevă cu mulțumire cum poporul german începe să-și dea seama de realități și, depărtându-se de politica dârză și nesocotită a D-rului Simons, închină să dea completă satisfacție Franței. Totuși, această schimbare — să se știe — nu se datorește unei cuminței politice, ci fricii unei dureroase constrîngeri din partea Aliaților.

Suma de plătit, care se cuvine Franței, conform aranjamentului interaliat dela Spa, nu e de speriat: 68 miliarde, 640 milioane, și ea nu reprezintă nici pe departe valoarea pagubelor enorme suferite de eroica țară.

Germanii, tocmindu-se în jurul facturii acesteia modeste, au dat încă odată dovada relei lor credințe.

Cu câtă naivitate, Dr. Simons spunea în Reichstag: „Nu a sosit încă momentul, când cele două mari țări cari, unite, ar fi stăpânele Europii centrale, să înțeleagă că cel mai bun lucru, ce au de făcut, e să se apropie una de alta!

Stăpâne ale Europei centrale? Dar Franța n'are de loc ambiția asta, ci vrea numai să fie stăpână la ea acasă. Dacă Germania nepocăită mai dorește să reînvieze Mittel-Europa, ca să nu conteze pe sprijinul Franții, care nu se va apropia bucuroasă de Germania decât cu 2 condiții: să execute tratatul de pace și să nu mai oprime pe nimeni, respectând libertatea fiecăruia.

Pentru moment, destulă discuție. Franța trebue să-și ia un zălog sigur, dacă nu i se plătește la timp datoria. Pentru aceasta, nu e nevoe de vr-o notă diplomatică. In cazul nerespectării primelor ndatoriri germane, tratatul a prevăzut formal că Aliații au dreptul să ia măsuriie, pe cari la cred necesare după împrejurări și, în acelaș timp, că Germania se angajează să nu considere aceste măsuri ca ostile. In acelaș paragraf al tratatuiui, spunându-se clar că guvernele statelor aliate pot, respectiv, să avizeze la aceste măsuri, nu mai e nici-o îndoială asupra dreptului individual al fiecărui stat în parte. Dar, cum toți Aliații sunt solidari în chestiunea despăgubirilor, e bine ca să se acționeze de comun acord.

Se vede așa dar ce-i așteptă pe Germani, dacă ei n'aveau cumințenia, cel puțin acum, ca, schimbând guvernul, să primească fără nici-o rezervă de a executa clauzele tratatului de pace.

Alianța româno-cehoslovacă

Sâmbătă s'a semnat la București tratatul de alianță româno-cehoslovacă. Presa cehoslovacă fără deosebire de coloare politică își exprimă satisfacția pentru frumosul succes obținut de d-l Beneș, ministrul de externe care împreună cu d-i Take Ionescu a pus bazele Micei Antante. Tratatul româno-cehoslovac este ultima veriga a lanțului care va stânjeni mișcările prea dezordonate ale Ungariei. Acum câteva luni s'a încheiat între Cehoslovacia și Iugoslavia o astfel de alianță menită să strângă relațiile economice dintre ambele țări și să le ofere o apărare reciprocă atunci când veleitățile imperialiste ale Ungariei vor deveni din ce în ce mai agresive.

Beneș într'un interview acordat presei interpretează încheierea acestei alianțe ca un succes personal și susține că Mica-Antantă atât de mult hulită acum un au a fost consolidată definitiv prin faptul semnărei noului tratat. Ministrul de exterue cehoslovac mai susține că faptul care a determinat guvernul român la încheierea acestei alianțe a fost îndrăzneața încercare de restaurare habsburgică în Ungaria, care nu s'a putut realiza datorită tocmai intervenției concomitente a României, Iugoslaviei și Cehoslovaciei.

Alianța are două laturi politică și economică. Din punct de vedere politic tratatul asigură o alianță militară defensivă, adecă atunci când una din țări este atacată, cu toate că a căutat să evite ciocnirea prin toate mijloacele posibile care nu i-ar atinge demnitatea națională cealaltă e datoare să intervlă cu forța armată pentru a o ajuta Această alianță desigur folosește direct Cehoslovaciei care ori când poate fi tăiată în două de armatele ungurești sau austriace. Ne folosește și nouă indirect prin faptul că împiedică Ungaria de a se mări teritorialicește pe seama unui vecin slab din punct de vedere militar cum este Cehoslovacia. De sigur că în tratat s'a hotărât și concomitența unei energice intervenții armate în cazul unei noui încercări de restaurare habsburgică în Ungaria. Știindu-se înconjurați în carul de fier al alianțelor jugoslavă-cehoslovacă și româno-cehoslovacă magnații imperialiști de la Budapesta nu vor mai avea obrăznicia să sfideze vecinii pașnici și muncitori, și dezamăgiți se vor mărgini a continua cu și mai multă

înverşunare certele interne.

Din punct de vedere economic tratatul stabileşte legăturile dintre România şi Cehoslovacia. Această are nevoe de unele materii prime şi de cereale pe care noi i le putem furniza. Noi avem trebuinţă de fabricatele ei pe care ni le putem procura cu preţuri mai eftine decât în Germania.

Necesitatea stabilirei acestor legături nu scapă nimănui astăzi. Locomotive, maşini, obiecte manufacturate necesare îmbrăcămintei şi gospodăriei ne poate furniza în abundenţă Cehoslovacia. In schimb noi îi vom trimete la timp, -- căci anul trecut din cauza neglijenţei administraţiei n'am putut trimete la timp făina pe care ne obligasem s'o furnizăm contra compensaţii acest lucru a produs legitime nemulţumiri — cerealele lemnele sarea şi petrolul pe care le vom trimite contra compensaţii. Prin acest tratat se lărgeşte noua pătrundere economică a Germaniei în Europa centrală.

Analizând tratatul de alianţă româno-cehoslovacă am făcut-o în speranţa că importanta lui nu va fi trecută cu vederea de nimeni şi că executat leal de ambele părţi va constitui baza prieteniei româno-cehoslovace.

ECOURI

Între Italia şi România

Invitată de Universitatea din Napoli d-na O. Gârbea-Tomellini, o neobosită scriitoare română stabilită în Italia unde face o frumoasă propagandă pentru strângerea relaţiilor italo-române, a vorbit despre *România de azi*.

După o repede incursiune în domeniul artei şi al poesiei, conferenţiara susţinu teza care informează propaganda sa: Italia şi România nu trebue să se limiteze la o platonică constatare a afinităţilor lor atavice ci trebue să se cunoască mai bine spre a utiliza vechia rudenie! Italienii să-şi dea osteneala de a merge în România unde vor găsi pe lângă o mare ospitalitate şi un popor demn de toată dragostea şi gata de a colabora cu Italia în tot ceeace, genialitatea lor comună le indică ţări destinate unui mare viitor! Iar românii să admire şi să imite Italia!

Sosind în aceiaşi zi studenţii români cu vaporul „Împăratul Traian" şi intervenind la conferinţă, publicul isbucni în strigăte de Trăiască România, iar conferenţiara fu sărbătorită cu o mare cordialitate.

Un concurs pentru artiştii români

Ca prinos de admiraţie pentru geniul militar al generalului Berhelot, un comitet alcătuit în Capitală, din iniţiativa d-lui Romano, consilier la Curtea de apel, a hotărît să-i ofere, ca dar, o spadă de onoare.

Sumele au fost adunate, în acest scop, de către ziarul „Izbânda", prin subscripţie publică.

Comitetul de iniţiativă a decis ţinerea unui concurs, la care sunt invitaţi a participa toţi artiştii români. Ofertele se vor primi, până la data de 15 Mai crt. de d-l Romano, membru al Curţii de apei, bulevardul Carol 86. Pentru cel mai izbutit proect — care va fi admis — se acordă un premiu de 4000 lei.

Este de nădăjduit — dat fiind ţelul concursului — că artiştii români se vor strădui să prezinte marelui miliar francez o spadă realmente de artă.

Studenţii români la Turin

Profesorii şi studenţii români sosiţi la Turin au participat la un lunch dat în onoarea lor oferită de municipalitatea din Turin. Ei au asistat la inaugurarea monumentului elevilor institutului superior de comerţ, căzuţi în războiu şi au participat apoi la banchetul oferit de acel institut.

După ce au vizitat stabilimentele industriale, seara au asistat la o reprezentaţie de gală.

Principele Carol la Muntele Athos

Cu prilejul şederei în Atena A. S. R. Principele Carol, însoţit de Principele Paul al Greciei, au vizitat mănăstirile dela muntele Athos, interesându-se de aproape de picturile, arhivele şi odoarele mănăstirilor.

Cu acest prilej A. S. R. a găsit la mănăstirea „Lavra" numeroase şi importante documente româneşti de pe timpul lui Matei Voevod, Constantin Brâncoveanu şi alţi domnitori ai principatelor române.

Cronica muzicală

Opera naţională: „AIDA" şi „FAUST"; opera maghiară: „PAGLIACCI" şi „CAVALERIA RUSTICANĂ".

Săptămâna aceasta s'a anunţat încă dintr'un început ca bogată în evenimente artistice de primul rang. Intr'adevăr, prezenţa în oraş a marilor noştrii cântăreţi: baritonul Jean Atanasiu şi tenorul Mihail Nasta, a fost o fericită ocazie pentru a se aranja anumite reprezentaţii, cari prin strălucirea lor, vor rămâne neşterse în amintirea spectatorilor.

*

Luni seara s'a reprezentat la opera română „Aida". Pelângă doamna Roman, distinsa şi ideala interpretă a Aidei, au apărut domnii M. Nasta în Radames şi J. Atanasiu în Amonasro.

Cu o voce de-o întinderea egală, de-o impostaţie ireproşabilă, de-o emisiune naturală, cu note clare, dublată de-un temperament de mare artist, d-l Nasta a fost o revelaţie pentru cei ce nu-l cunoşteau. Prin conştiinciozitatea-i rară pe scenă, prin felul interpretărei şi prin tehnica-i impecabilă cu care şi-a condus vocea, a impresionat adânc auditorul, neobişmuit cu tenori de talia d-lui Nasta.

Tabloul al V-lea a fost de-o grandioasă realizare dramatică, iar d-na Roman a fost într'atât art renată de temperamentul şi talentul partenerilor săi, încât s'a întrecut pe sine, apărându-ne mai bine decât ne obişnuisem s'o vedem; tabloul acesta a avut nu farmec neîntrecut, mai ales prin faptul că n'a a fost niciodată aşa de frumos cântat şi jucat ca în acea seară, iar aplauzele entuziaste ale publicului au răsplătit îndeajuns sforţările marilor cântăreţi — d-na Roman, d-nii Atanasiu şi Nasta — de-a ne face să asistăm la un spectacol, care putea fi cântat cu egal succes pe orice scenă a marilor opere apusene.

Baletul, interesant ca concepţie, ar fi fost şi mai gustat, dacă execuţia ar fi fost mai justă.

Asupra restului ansamblului, ne menţinem opiniile emise cu ocazia cronicelor anterioare.

*

După o ireproşabilă reprezentaţie a „Aidei", Opera Naţională ne-a dat Miercuri seara un frumos ansamblu în „Faust", care s'a cântat în condiţii speciale, dată fiind greva corului. Cutoate acestea, prezenţa pe scenă a d-lor Atanasiu, Nasta şi Steiner, cari şi-au desfăşurat cu uşurinţă toate laturile talentului lor, a făcut ca publicul să nu prea remarce lipsa corului.

D-ra Dicescu ne-a dat o Margaretă în cadrele tradiţiei, în ceea ce priveşte interpretarea; cu o voce mică, condusă de-o tehnică bună, cu intrări sigure, a avut o apariţie drăgălaşe, care i-a câştigat simpatiile publicului.

Ca Martha, doamna Lya Pop ne-a dat dovada bogatelor sale calităţi vocale cât şi a unui joc inteligent.

Vizibil impresionat de lipsa corului, d-l Nasta n'a putut să-şi desfăşoare în actul I toate laturile bogatelor d-sale resurse vocale. Revenindu-şi însă în actul al II-lea, ne-a dat ocazia să admirăm frumosul său mediu; despre notele d-sale acute cred că nu mai e novoe să mai insistăm, fiind pus şisimplu splendide. In actul al II-lea a dat un strălucit „si" natural, iar în aria „salve dimora" un „do" „di petto", cum rar-s'or mai fi auzit în Cluj. Pelângă vocea d-sale de-o claritate rară, distincţia în frazări şi nuanţări cât şi o minunată muzicalitate, fac din d-l Nasta un artist şi cântăreţ ce-şi merită reputaţia.

Cutoatecă nu mai posedă bogatul organ, cu care a căutat acum doi-trei ani la Iaşi şi Bucureşti, d-l Steiner ne-a dat totuşi un Mephisto strălucit. Genul francez în care-l interpretează, prestanţa elegantă în scenă, varietatea în joc şi mişcări, siliţa vădită de-a nu exagera acest rol aşa de subtil, muzicalitatea şi fineţea frazării cât şi impecabila-i dicţiune românească, fac din d-l Steiner un cântăreţ şi artist de vaoare. Demn de remarcat e că acest organ greoiu, de-un timbru de-o sombrietate rară, posedă câteodată o strălucire impresionantă în notele acute; astfel în actul al II-lea, în fraza „închin iubirei" a dat un mi natural de toată frumuseţea. E curios că glasul d-lui Steiner, pelângă momente splendide, are uneori părţi în cari e displăcut; faptul acesta îl atribuesc lipsei de antrenament (d-l Steiner n'a cântat de aproape trei luni) cât şi lipsei de studiu, pe care-l recomandăm să-l facă cu toată seriozitatea. Având în vedere variatele sale calităţi artistice, îi putem prezice a frumoasă carieră, dacă îşi va exercita organul, şi dacă direcţiunea operei îi va da locul pe care-l merită în această instituţie.

Cu o amploare neobişnuită, cu o claritate şi o frazare din cele mai distinse, cu un timbru cât se poate de plăcut, d-l Jean Atanasiu a cântat cu vigoare rolul lui Valentin. In seara reprezentării lui „Faust", d-l Atanasiu a fost în cea mai bună dispoziţie vocală, din câte ne-au fost date să-l auzim în Cluj. D-sa a ţinut şi locul corului în tabloul al IV-lea, impresionând adânc publicul prin volumu-i formidabil; în terzetul din acelaşi tablou a fost aplaudat în scenă deschisă, fiind secundat de data aceasta de căneăreţi demni de d-sa.

In Siebel ne-a apărut d-l Böhm, care atât prin vocea-i clară cât şi prin inteligenta-i muzicalitate, e un talent promiţător.

Ca Wagner a apărut d-l Tr. Gavrilescu, achitându-se cu conştiinciozitate de rolul d-sale.

Dacă s'a putut da o reprezentaţie strălucită şi fără cor, se cuvine o laudă specială maestrului Bobescu, de data aceasta nu putem trece cu vederea puternicul talent al acestui distins artist român. Cutoatecă anumite cercuri favorizează pe străini, putem să ne mândrim, şi noi românii, cu talentele noastre muzicale, cărora nu le putem reproşa decât un singur cusur: prea marea lor modestie. Unul din aceste puternice temperamente muzicale e şi maestrul Bobescu, care în împrejurările de faţă a dovedit o rutină şi o pricepere în ale orhestraţiei, demnă de cea mai sinceră şi obiectivă admiraţie. Maestrul Bobescu, un talent de-o spontaneitate rară, care după o strălucită carieră de violonist a trecut la pupitru, spre a-şi valori fica muzicalitatea-a şi puternicai fire de artist, este desigur cel mai bun dirijor de operă român. Atât rutina şi cultura în această direcţie, cât şi temperamentu-i spontan îl conduc în

♣ FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA" ♣

Instrucţia publică în Rusia Sovietelor

Sub acest titlu, d-l Apostol D. Culea, redactorul revistei „Lamura" pentru partea pedagogică, publică în Nr. 7 interesante informaţii asupra şcolilor din Rusia sovietică.

Cel mai indicat, firește, să dea aceste informaţii e însuşi Comisarul bolşevic pentru instrucţia publică, Anatol Lunaciarski, un scriitor şi ales critic de artă. El a scris, în 1919, în „Clarté" a lui Henri Barbusse, un articol, în care a expus organizarea culturii după principiile comuniste.

Observăm mai întâi că aparatul administrativ al învăţământului e foarte complicat, având singura notă bistinctă că s'a dat o extraordinară desvoltare conferinţelor diferiţilor reprezentanţi — une-ori foarte puţin reprezentativi — ai culturii.

Un fapt bun, pe hârtie, a fost decretul, prin care s'a stabilit alimentarea gratuită a tuturor copiilor din Rusia.

S'a înmulţit apoi cursurile pentru adulţi şi s'a încerçat popularizarea artei naţionale.

In Rusia nu mai există acum decât două grade ale unei şcoli medii uvriere unite: primul pentru copii de 3—14 ani şi al doilea pentru adulţi de 13—16 ani. Astfel, distincţiunea claselor e complet abolită şi se permite ori cărui absolvent al gradului al 2-lea şcolar să intre într'o şcoală superioară specială după libera sa alegere.

Instrucţiunea primară e obligatorie şi gratuită; se mai fac daruri în hrană, manuale, îmbrăcăminte săracilor. Se măreşte mereu numărul şcolarilor interni, fără intenţia de a distruge familia, care se va descompune treptat, dela sine.

Bugetul învăţământului a fost aproape împătrit; şcolile au devenit laice şi mixte.

Programul şcolar prevede o largă contribuţie a elevilor la lucrul practic al vieţii şi la serviciul în şcoală, întreţinerea ordinii şi a curăţeniei, serviciile reciproce, lucrul în grădini, pregătirea şi păstrarea alimentelor, etc. Elevii sunt iniţiaţi în principiile muncii sociale.

Preţuindu-se educaţia politechnică, se evită or'ce specializare până la 16 ani, admiţând totuşi utilitatea unei anumite polifurcaţii, începând dela 14 ani.

Două piedice se opun realizărli depline a acestor planuri: stagnarea vieţii economice şi pregătirea insuficientă a profesorilor în această direcţie.

In ce priveşte prima piedică, se ştie câtă luptă se duce pentru deschiderea frontierelor ruseşti şi începerea schimbului comercial cu streinătatea; pentru înlăturarea celui de-al 2-lea obstacol, se încearcă reforma institutiilor, cari au de scop formarea profesorilor şi se organizează nenumărate cursuri noi în vederea aceasta.

Grădiniile de copii au luat o enormă desvoltare în Rusia sovietică.

E de remarcat că cei mai fideli noilor doctrine a personalul didactic dela şcolile elementare; reforma şcolară în universităţi şi şcoli superioare a eşuat ruşinos şi nici-o muncă solidă, bazată pe autonomia şcolii nu e posibilă din cauza credinţelor înapoiate ale profesorilor.

*

Alt informator e un profesor şi ziarist englez, Arthur Ransome, care a publicat „Six semaines en Russie", ed. „l'Humanité". Aflăm de aci: în Rusia există azi 16 universităţi în loc de 6 câte erau înainte şi cele mai multe au fost deschise din iniţiativa sovietelor locale. S'au creiat noi şcoli technice. Invăţământul este liber. Un decret a suprimat toate examenele cerute pentru admitarea la Universitate şi de-atunci numărul studenţilor s'a mărit.

Bolşevicii caută să atragă cât mai mulţi lucrători la universităţi; pentru ei s'au înfiinţat multe cursuri speciale. Tot aşa, cei mai buni experţi într'ale agriculturii sunt obligaţi să ţină conferinţe ţăranilor. Bibliotecile s'au înmulţit considerabil şi s'au creiat servicii speciale pentru circulaţia cărţilor.

Iată ce ne spune acum revista din Chişinău „Şcoala Basarabiei". In Rusia, copiii sunt smulşi dela vârsta de 3 ani din familii şi crescuţi în aziluri pentru comunism. învăţătorii bolşevici sunt de cea mai joasă mentalitate şi-n şcolile lor e completă lipsa de disciplină şi morală. Examenele s'au desfiinţat; elevii vin numai când vor, învaţă ce vor, pot isgoni profesori şi fabrică diplome.

Prin decret, s'a obligat ca toţi locuitorii dela 8 la 50 de ani să înveţe a citi şi scrie, în termen de 2 ani, sub ameninţarea pierderii drepturilor date prin revoluţie şi cu pedepsa grave pentru leneşi şi recalcitranţi. Femeile sunt obligate ce şi bărbaţii. Toate clădirile mari vor fi transformate în şcoli. Muncitorii vor lucra 2 ore mai puţin pe zi ca să poată învăţa.

S'au luat dispoziţii să se tipărească câte 10 volume pe lună din autorii clasici ai omenirii, fiecare volum fiind tipărit în 20 milioane de exemplare, astfel ca fiecare familie să poată primi gratuit câte un volum.

*

Cronica politică

Fuziunea a eşuat. Văzurăm cum, chemat ca să se pronunţeze, pentru fuziune, Partidul democrat al Unirii din Bucovina, în congresul său dela 8 Mai, a luat hotărîrea de a'şi păstra libertatea sa de acţiune. Iar partidul naţional care trebuia să decidă asupra aceleiaşi chestiuni, şi-a amânat deciziunea pentru o dată „care se va fixa ulterior".

Partidul ţărănesc din Basarabia este departe de a voi fuziunea. In privinţa partidului naţionalist-democrat din vechiul regat, atitudinea d-lui Iorga desemnează şi linia de conduită a acestuia. Ori, se ştie că d-l N. Iorga nu aprobă lupta de clasă. L'a furat câtăva vreme patima politică şi pe d-sa, l'a înşelat demagogia ţărănistă, dar reculegându-se domnia sa a înţeles că o acţiune politică întemeiată pe principiul luptei de clasă nu poate avea decât efecte distructive.

Deaceia d-sa nu pote admite fuziunea cu un partid care-şi întemeiază existenţa pe un atare principiu şi înţelege să exploateze toate disensiunile cari pot exista la un moment dat între diferitele categorii sociale.

In astfel de condiţiuni, fuziunea a cărei imposibilitate de realizare am prevăzut-o dela început, este considerată acum ca definitiv eşuată chiar în cercurile politice ţărăneşti unde ea era atât de dorită şi de aşteptată.

Aşa că în locul congreselor cari aveau să decidă fuziunea, vom avea, după cât se spune, numai o consfătuire a fruntaşilor Federaţiei care se va ţine către sfârşitul lunei Mai.

D-l N. Iorga îşi va spune atunci punctul său de vedere care este al unei concentrări a tuturor capacităţilor vieţii noastre politice.

Este însă un lucru în afară de orice îndoială că Federaţia nu mai poate continua să funcţioneze ca un mozaic politic cum a fost până acum. Şi, de vreme ce, fuziunea nu sa putut face, consfătuirea dela sfârşitul lui Mai va însemna lichidarea.

Inaugurarea Bibliotecii populare din Cluj

Inaugurarea bibliotecii populare din Cluj are loc Sâmbătă 14 Maiu ora 3 d. a. cu următorul program:

1. Cuvântul de deschidere al d-lui prorector Sextil Puşcariu.

2. Răspunsul d-lui Gr. Trancu-Iaşi, ministrul muncii şi ocrotirii sociale.

3. Răspunsul delegatului asociaţiei funcţionarilor.

4. Răspunsul delegatului meseriaşilor şi muncitorilor.

5. Răspunsul d-lui director al bibliotecii dr. Gyalui.

6. Cuvântul de închidere al d-lui prof. Racoviţă, din partea comisiei bibliotecii.

Solemnitatea are loc în sala de conferinţe a Bibliotecii Universitătii Str. Miko No. 2 (Clănicele), şi va fi încheiată cu vizitarea oficială a palatului bibliotecii şi a expoziţiei ocazionale.

Domnii congresişti ai soc. orfanilor de războiu sunt sfătuiţi să profite de acest prilej pentru a vizita frumosul palat al bibliotecii universitare şi preţioasele colecţii de documente, manuscrise şi cărţi expuse în expoziţia ocazională.

Ziarul „Cultura Poporului"

Inimoasa şi rodnica Societate cu acelaş titlu şi ale cărei şezători din sala Redutei în Cluj au fost atât de binevenite pentru marele public, îşi are acum ziarul ei.

Legăturile numeroase, pe cari începuse să le albe Soţietatea şi ecoul ce ea trezise în oraşele ardelene, unde s'au înfiinţat mai multe filiale ale ei, necesita întemeierea unui organ de publicitate, mărind sfera de înrâurire binefăcătoare a cuvântului cinstit, luminat şi spus cu sinceră dragoste pentru popor.

Şi felul aşa de îngrijit, în care apare ziarul „Cultura poporului" corespunde întru totul acestei necesităţi. Cu articole scrise pe înţelesul tuturor şi tratând subiecte, cari interesează şi instruesc în acelaş timp pe cititori, ziarul oferă o lectură uşoară, plăcută şi larg folositoare. Am dori însă să se accentueze mai mult nota umanitară, co se împacă foarte bine cu adevăratul naţionalism, la care pe drept ţine mult această publicaţie.

Comitetului de conducere, format din D-nii General Petala, Rector Dimitriu şi V. Chiru, trebue să i-se aducă nu numai mulţumiri şi laude, ci şi sprijinul colaborării tuturor fruntaşilor scrisului românesc.

---

interpretarea ce-o dă operei; antrenat din această cauză de nervul său artistic nu ţine seama totdeauna de tradiţiile interpretării, redându-ne totuşi frumoasa muzică a lui Gounod, trecută prin sufletul său de mare muzicant. Orhestra sub conducerea d-sale ne face impresia unui cameleon cu mii de culori, cu o mare varietate în nuanţări şi o excesivă bogăţie în efecte noui.

*

Marţi seară reprezentaţia lui „Pagliacci" la opera maghiară a dat o nouă ocazie clujenilor să audă pe domnii Nasta şi Atanasiu. —

D-l Nasta ni s'a relevat nu numai ca un mare cântăreţ, dar şi ca un artist de-un temperament neobişnuit. Fiecare notă suggera d-lui Nasta alte gesturi, iar varietatea jocului cât şi căldura şi impetuositatea vocei sale au fost din cele mai impresionante. Secundat de-o orhestră sub orice critică, putem afirma că d-sa era realul dirijor al ei, prin muzicalitatea ce-i caracterizează firea sa de mare cântăreţ. Domnul Nasta a realizat momente de puternic dramatism, şi la un moment dat uitasem într-adevăr ce trebue să admirăm întâiu: artistul sau cântăreţul.

Cu acelaşi elan şi amploare în voce, a interpretat şi baritonul Jean Atanasiu greul d-sale rol; în ceea ce priveşte jocul d-sale, e greu să-l mai calificăm, după diferitele probe de temperament artistic ce ni l-a dat diferitele roluri în cari a apărut.

Bine d-l Ruvinsky, care totuşi ar fi putut cânta mai muzical aria lui Arleguin.

Doamna Elena Levay ne-a apărut atât în „Paglaccii" cât şi în „Cavaleria rusticană" cu un glas de-o dulceaţă şi căldură rară, cu un joc de scenă inteligent şi cu o muzicalitate apreciabilă, demnă parteneră a d-lor Atanasiu şi Nasta.

In „Cavaleria rusticană", tenorul Lengyel ne-a desfăşurat un mediu frumos; cum părăreşte însă mediul spre a trece la acute, vocea d-sale devine de-o nazalitate insuportabilă. Ca fizic şi artist e imposibil.

Ca Alfio din „Cavaleria rusticană", d-l Jean Atanasiu a eclipsat pe ceilalţi cântăreţi.

Menţiune d-nei Ana Susnek.

Corurile şi orhestra au fost lamentabile.

R. C.

Anchetele noastre

Funcţionarii Justiţiei din Ardeal

Situaţia lor după scăderea leilor. — Mişcarea funcţionarilor. — Maghiarii vor împărţi dreptatea românească? — Făgăduelile D-lui director general Popp.

Intenţia guvernului de a realiza economii prin reducerea salariilor funcţionarilor a creat întregei funcţionărimi o situaţie precară. Din salariul actual redus, funcţionarul cap de familie numai prin mari sacrificii şi multe renunţări mai poate exista şi nu odată e silit să cheltuiască din ceace a avut economisit pentruca să poată asigura familiei sale pânea de toate zilele. Pretinsa eftenire a traiului nu e deloc în proporţie cu reducerile făcute.

Funcţionarii Justiţiei chemaţia ţine prin munca lor echilibrul dreptăţii sociale şi a asigura respectarea bunului fiecăruia în cadrele legilor au fost tot atât de grav atinşi în existenţa lor. Azi un judecător de ocol dela care se pretinde o muncă dreaptă şi o cualificaţie superioară nu câştigă nici măcar cât un muncitor manual de a treia mână. Salarul unui judecător de ocol variază între 1600—2000 Lei iar un muncitor manual mediocru câştigă pe oră minimum 8 Lei ceace înseamnează o plată lunară egală iar în cele mai multe cazuri superioară salarului judecatorului. In schimb altele sunt pretenţiile trebuinţele judecătorului şi de ordin mai inferior trebuinţele muncitorului iar însăşi convenietele sociale impun judecătorului a ţinută destul de costisitoare care însă nu poate fi satisfăcută.

Faţă de această situaţie nemulţumitoare a pornit în ultimul timp o vie mişcare între funcţionarii Justiţiei. O mare parte din ei intenţionează să părăsească oficiile şi să treacă în serviciul întreprinderilor particulare unde sunt mai bine plătiţi. In acest pas al lor nu este nimic care să-i reţină afară de o urcare simţitoare a salariilor lor.

Pensia, un argument principal care asigură continuitatea de serviciu, nu constitue un motiv pentru ca funcţionarii justiţiei să rămână la locurile lor. Partea cea mai mare a funcţionarilor români sunt intraţi abia de un an doi în serviciul statului. Teama de a nu-şi perde pensia este deci minimală, neavând mult de perdut astfel că dacă starea lor materială de azi va continua mai departe ne vom trezi, că în funcţiunile Justiţiei nu vor rămâne decât numai Maghiarii, cari au servit şi în timpul dominaţiei maghiare fiind în serviciu de vreme îndelungată şi având pensia destul de mare vor rămâne ca să apere respectul legilor româneşti. Nu e oare o chestiune care trebue să ne dea mult de gândit?

D-l Popp directorul general al Justitiei, ne declară că doleanţele şi situaţia grea a funcţionarilor sunt cunoscute forurilor superioare. D-sa, după făgăduelile făcute din loc înalt, este convins că această situaţie se va schimba cel mult până într'o lună.

In acest timp se vor lua toate măsurile ca salariul vechiu să se reintroducă. Astfel, prevăzându-se şi o eftenire a traiului până atunci, prin primirea salarilor vechi situaţia funcţionarilor va fi mulţumitoare.

Până atunci directoratul Justiţiei mai face ameliorări din fondul ce l are de 30.000 Lei căutând să dea avansuri şi ajutoare celor mai lipsiţi. Ce este această sumă însă pentru marea massă a funcţionarilor Justiţiei când nemulţumirile lor sunt generale?

Ordinea socială va putea fi echilibrată şi susţinută la un nivel numai dacă situaţia materială a păzitorilor ei, a funcţionarilor Justiţiei, va fi asigurată astfel ca funcţionărul să fie scutit de ispite dăunătoare.

Numai un funcţionar salarizat conform trebuinţelor sale intelectuale poate fi un judecător imparţial şi un muncitor devotat pentru interesele generale ale statului. Funcţ u ca sa trebue să-i asigure existenţa şi în acest caz nu vom mai avea de ce să ne plângem.

Ap.

Să vedem acum ce ne spune cunoscutul publicist, Dr. I. Dusclan:

Bolşevicii au adoptat în aşa zisă „şcoală a muncii" principiul de conlucrare reciprocă între elev şi dascăl. Elevilor li s'a spus: „Voi veţi întreba pe profesori ce voiţi să ştiţi şi ei trebue să vă explice totul". De atunci copii veneau cu tot felul de chestiuni, cari provocau râsul, scandalul, obrăsnicia cea mai mare. Nu mai voiau să înveţe matematici, fiindcă nu le pricep, nici limbi streine, pentrucă nu le văd rostul, nici geografie sau istorie, fiindcă-s învechite şi neîntrebuinţoare. Profesorii se supun, fiindcă programul e făcut de acord cu elevii, cari au reprezentanţii lor în consiliile profesorale, cu drept de vot egal. Arbitru e un membru din comitetul executiv al sovieturilor, un lucrător sau un ţăran, care nu ştie ceti, nici scrie şi ţine partea copiilor.

Nici pentru răspândirea instrucţiei, bolşevicii n'au prea mari merite. E adevărat că s'a deschis la sate 80.000 de şcoli noi, dar nu e destul să decretezi deschiderea şcolilor, trebue să faci să şi funcţioneze. Or, cum leafa de 2.000 ruble pe lună n'ajungea unui învăţător, ţăranii îl susţinea cu plata în natură. Apoi, foametea dela oraşe a trimis la sate zeci de mii de intelectuali, cari s'au făcut dascăli ca să mănânce o pâine.

In fiecare şcoală primară sau secundară, sunt cluburi de elevi pentru desvoltare şi luminare politică, în care câte-un comunist mai în vârstă citeşte lecţii. Se bea, se fumează şi jumătate din copii au boli venerice.

La sate nu e aşa de rău. Ţăranii cer învăţătorilor să le înveţe copiii numai să citească, să scrie, să socotească şi să se roage lui Dumnezeu.

Sovieturile au declarat de părţirea bisericii de stat şi învăţământul religios este oprit. Totuşi el se face la ţară, fiindcă sătenii se opun şi se răscoală.

Ţăranii văd în starea rea de acum a ţării o pedeapsă a lui Dumnezeu şi au devenit şi mai evlavioşi; preoţii o duc mai bine ca'n trecut, fiindcă plata li se face în natură şi-apoi sunt fără vr'o autoritate bisericească, care să-i controleze.

In Rusia, unde sunt atâţi analfabeţi şi bigoţi, nu puteau face bine nişte reforme aşa de radicale. Dacă s'a creiat ceva, s'a creiat mulţumită spiritului vremii, care împingea de mult Rusia în această direcţie a democratizării şi a cultivării.

Numai aceeace evoluţia normală pregăteşte şi întăreşte de ani de zile, poate prinde rădăcini şi lua fiinţă în or'ce ramură a activităţii omeneşti şi toate sguduirile şi revoluţiile nu duc decât la anarhie, desfrâu şi decădere.

*

Cititorii, bazaţi pe principiu cuminte că totdeauna adevărul e la mijloc, vor trage singuri din aceste informaţii, în multe locuri contradictorii, concluziile fireşti şi învăţămintele, cari pot fi de folos, prin experienţa altora, pentru neamul nostru.

O pildă care trebue urmată

Citim în „Mişcarea" că la şedinţa Marelui Comitet din Iaşi pentru comemorarea centenarului lui Ion C. Brătianu, după propunerea d-lui Sever Zotta, adunarea şi-a exprimat dorinţa, ca ziariştii din Iaşi, în afară de modul cum fiecare ziar în parte va înţelege să comemoreze ziua, să facă să apară în comun un număr unic, prin care să se concretizeze însemnătatea zilei.

„Ziariştii s'a unit cu drag la această propunere".

Iată un gest frumos pe care nu se poate să nu-l urmeze toate ziarele din ţară, cari pun marea operă săvârşită de Ion Brătianu deasupra tuturor neînţelegerilor de azi.

Citiţi „Infrătirea"

INFORMAȚII

Ni se comunică din Hațeg că d-l Mocioni, Marele Maestrul de Vânătoare al Curții Regale, a cercetat regiunea în vederea vânătorilor la cari vor participa Suveranii noștrii în cursul lunilor de vară. Regiunea Retezatului va forma în deosebi centrul acestor partide de vânătoare.

■

In legătură cu articolul d-nei Sanda Mateiu publicat în foița din No. 217 al ziarului nostru, ținem să explicăm că unele observații și aprecieri cuprinse în acest articol cu privire la Soc. Ocrotirea Orfanilor din război, nu corespund punctului de vedere al direcției ziarului.

■

Politice

Tratativele începute la Sighetul-Marmației între Ceho-Slovacia și România pentru fixarea definitivă a graniței din Maramureș au fost reluate la Praga. Din partea Ceho-Slovaciei iau, parte la desbateri ministrul de externe Beneș Dvorski, șef de secție din ministerul de externe, și consilierul ministerial Hajek, România este reprezentată de consolul român din Praga, Brăileanu și colonelul Maxim.

■

Financiare

Pentru retragerea din Circulație a biletelor Băncii Generale, fără să mai fie nevoie a le prezenta la schimb, Banca Națională a consimțit să retragă pe nesimțite această monedă. Orice bilet al Băncii Generale, dat sub formă de plăți la Banca Națională nu se va mai pune în circulație.

Publicul e sfătuit ca toate plățile de impozite să le facă în hârtiile Băncii Naționale spre preschimbare.

Cu modul acesta nu va mai fi nevoe de o dispoziție oficială cu termene de prechimbare pentru aceste monede.

■

La calcularea impozitului pe averi, nu vor fi luate în considerație mobilierele din casă. Vor fi impuse numai bijuteriile. In ce privește tablourile de artă, numai acelea vor fi supuse impositului pe avere, cari sunt destinate comerțului.

■

Agricole.

In Banat se va ține în curând o expoziție de apicultură.

■

Școlile de agricultură și fermele statului din Ardeal sufăr foarte mult din cauza că până acum nu li s'a pus la dispoziție sumele necesare pentru cultura terenului deși aflăm că directoratul de Agricultură din Cluj a făcut intervenții la Minister în acest sens.

■

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

Comerciale

Regulamentul taxei de lux pentru Cluj a fost suspendat până la rezolvirea definitivă a chestiunei la București. Sfatul Negustoresc din Cluj a obținut dela d-nii Tănăsescu și Oanea promisiunea, că în caz când proiectul se aprobă, comercianții vor primi un termen de 5—7 zile după aprobare, pentru a-și putea face inventarul. In caz de aprobare, pentru a economiza cheltuelile necesare ținerei contabilității speciale, comercianții vor plăti un paușal.

■

Camera de Comerț din Cluj a primit o notă dela controlorul delegat al Președinției Consiliului de miniștrii, în care se arată că în județele Brașov și Trei-Scaune sunt atât de mulți cartofi, încât se strică. Doritorii se pot deci aproviziona din aceste județe.

■

Astă seară începe activitatea gardei comerciale.

■

Peste câteva zile Camera de Comerț va edita catalogul târgului de mostre din Cluj și placatele.

■

D-l Căciulă și dr. Kiss secretarii la Camera de Comerț au plecat la București pentru a viza pașapoartele comercianților cari iau parte la târgul din Budapesta. Domniile lor vor înainta și raportul băncilor asupra efectelor pe cari aceste bănci le au în străinătate.

Vor interveni de asemenea în chestiunea înființării bursei la Cluj.

■

Aflăm de la diferite instituțiuni particulare că negustorii din statele vecine refuză ca să mai dea marfă celor de la noi din cauza fluctuațiunilor valutei.

■

E vorba ca să se înființeze și la Oradia-Mare o bursă de efecte și mărfuri la fel cu cea care se va înființa în Cluj. Aceasta la intervenția negustorilor de acolo.

■

Se svonește, că Austria proectează înființarea unui consulat comercial în orașul Timișoara.

■

Universitare

Prof. Emm. de Martonne va ține *Seminarul de Geografie* mâine 14 Mai, orele 3—5 p. m. la sala de cursuri a Institutului de Geografie. Tot mâine d-sa va continua *Cursul Asupra Franței* în sala de conferințe a Bibliotecii, Conferința va fi continuarea asupra Alpilor Francezi.

■

Militare

Școala specială de artilerie din Timișoara începe cursurile la 15 Mai 1921, cu promoția 1916 A. care nu a făcut școala specială, curs redus de 6 luni și cu o jumătate din promoție 1916 B. curs normal.

■

Biró Andor, Manufactură Engross, Cluj, Str. Korniss No. 2. 32

Sanitare

Stațiunele balneare Malnașu (Trei Scaune) și Sovata de jos (Mureș-Turda), după o veche hotărâre, vor fi expropriate pentru stat. Aflăm pe cale particulară însă că stațiunea balneară Sovata de jos a fost cumpărată de Banca Agrară din Cluj. Și dacă e așa, ce valoare are vechea hotărâre?

■

Tifosul exantematic din Arad și județul Cojocna s'a stins iar în Maramureș a scăzut foarte mult.

■

De oareçe în Tg-Mureș sunt vreo 15 cazuri de scarlatină, inspectoratul general sanitar din Cluj a intervenit pe lângă Secretariatul Instrucțiunei Publice pentru a aproba ca examenele la școli să se țină imediat spre a putea fi în curând închise.

■

Inspectoratul Sanitar din Cluj, a în cunoștiințat pe medicii de spitale și circumscripții că de acum vor fi aprovizionați de la centrele sanitare ce se vor înființa în curând cu medicamentele necesare bolnavilor și numai în cazul când nu vor avea în depozitul său medicamentul trebuitor să dea rețeta bolnavului ca să l cumpere de la Farmacii. Această nouă organizare e în spiritul celor din vechiul Regat și urmărește să se dea un ajutor mai urgent populației în cazuri de boală.

■

S'a decis în mod definitiv ca în cursul anului acestuia să se preia de către stat toate spitalele județene, orășănești și comunale.

■

La inspectoratul Sanitar se lucrează la o statistică a numărului paturilor din toate categoriile de spitale și sanatorii.

■

Administrative

O circulară venită Directoratelor și serviciilor statului din Cluj spune că impozitul de 6 la sută pe care prin dispozițiile Ministerului de Finanțe, îl plătesc funcționarii cu începere de la 1 Aprilie se va percepe numai în localitățile cu un număr mai mic de 50 mii locuitori.

■

Personalul serviciului sanitar se va incadra la 1 Iunie 1921.

■

D-l dr. Bianu a fost numit inspector general al siguranței din Ardeal. D-l M. Bădulescu a fost numit sub-inspector.

*

Școlare

Examenele particuare la liceul de fete „Regina Maria" din Cluj se încep în 15 Iunie la ora 8 dimineața.

Informațiuni se pot căpăta la direcțiunea liceului.

■

Incepând cu ziua de 20 Mai se va face la circumscripții înscrierea tuturor locuitorilor cari locuesc actualmente în Cluj ori de cât timp ar fi stabiliți în oraș.

Diverse

Cu prilejul congresului avocaților s'a trimes M. S. Regelui o telegramă la care Suveranul a răspuns astfel:

„Adânc mișcat de omagiile de devotament și lealitate către tron și dinastie, ce congresul advocaților din România Mare îmi spun prin d-voastră, vă rog să fiți pe lângă toți interpretul viilor Mele mulțumiri și al urărilor ce din toată inima fac pentru propășirea acestui corp de elită al țării noastre. Fie ca barourile din toate ținuturile românești să ajungă, laolaltă cu ddistinsa noastră magistratură, să țină facla luminoasă a acelui „jus romanum" care, pe lângă „pax romana" a prea măreților strămoși, este și astăzi temelia civilizațiunei lumei întregi, călăuzindu-se totdeauna de cele trei mari principii: **Honeste vivere, neminem laedere, sum cuique tribuere".**

(ss) **Ferdinand**

Citim în „Izbânda" că direcțiunea generală a vămilor a primit o telegramă, prin care se anunță că autorii furtului de 3 milioane coroane și un însemnat număr de bijuterii dela Cluj, au fost prinși la Episcopia Aradului. Obiectele furate și banii au fost reținuți la vama respectivă.

Ministrul de finanțe a dat ordin pentru literarea obiectelor furate după ce se va aplica amenda pentru contrabandă. Intre obiectele furate sunt și bijuterii din București.

■

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate și la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche acărui surmenaji staționar prospătează corpul obosit ostenește mușchii stătuți stânge orice dureri corporale și dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică și chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. 1-111

■

Zilele acestea se va înființa la Cluj un Consulat ceh.

Scrisoare din Satu-Mare

Statificarea școlilor dela graniță. — Serata de înfrățire dela Hotelul Dacia.

Referitor la statificarea școlilor dela graniță, d-l revizor Dan Pop a binevoit a-mi da următoarele informațiuni:

D-sa socoate necesară în toate județele de graniță, statificarea tuturor școlilor confesionale, fără deosebire de caracter și naționalitate. Susținerea școlilor confesionale întâmpină mari greutăți din punct de vedere material; susținerea de până acum a școlilor confesionale minoritare a fost mai mult rezultatul unei întinse propagande a preoțimei rom. cat. și reformate, propagandă, care însă n'a intrat în conștiința massei minoritare. La Români, această refuzare a susținerii școlilor confesionale e și mai înțeleptă, deoarece zilnic sosesc la revizorat cereri pentru statificarea școlilor, cu simpla, și limpedea motivare a țăranului român, că „doară acum suntem la noi acasă".

Un caz specific e cazul școlilor șvăbești din județ, la cari, încă în anul curent, la insistența episcopiei rom. cat. s'a propus ungurește, deși satele sunt curat șvăbești, cu preoți șvabi, dar șovinișți maghiari.

La insistența energică a revizorului școlar la comisiunea școlară a consiliului județean, s'a adus hotărîrea, că pentru anul școlar viitor se va introduce fără înconjur limba română sau cea germană, ca limbă de propunere.

In privința școlilor confesionale române, se așteaptă deciziunile sinoadelor, dacă se vor preda sau nu,

In privința reducerii salariilor corpului didactic din județele de la graniță, d-l revizor e de părere, că măsurile luate nu sunt binevenite, deoarece scumpetea, în urma speculațiunilor celor interesați se menține și pe mai departe. E adevărat, că la Ville Satu mare un vițel să vinde cu 40 lei, la măcelari totuși se mențin prețurile vechi, asemenea și în restaurante.

D-l Revizor, precum și alți experți în chestii școlare, sunt de părerea, că prin statificarea școlilor confesionale s'ar realiza o conducere unitară în învățământ, a cărei avantaje s'ar învedera în scurt timp. Bisericile nu dispun în nici un caz de preoți, cari se aibă oarecari cunoștințe pedagogice, cu excepțiunea școlilor confesionale normale, unde sunt aplicați profesori calificați, cari, în calitate de directori, ar putea asigura bunul mers al învățământului primar.

E un caz specific și semnificativ totodată, că instrucțiunea religioasă e neglijată în multe orașe, chiar și la sate, iar în orașul Satumare numărul orelor de religiune gr. cat. dela 45 s'au redus la 25 și cu toate acestea instrucțiunea religioasă nu a fost prevăzută în anul școlar prezent, ținându-se cel mult una ori două ore de religiune într'o clasă în decursul anului școlar, deși se găsesc doi preoți hirotonisiți cari aparțin diecezei gr. cat. de Oradea-Mare, în funcțiuni civile și vre-o cinci clerici absolvenți în serviciul diferitelor instituțiuni civile, fără învoirea ordinariatelor respective, cari cu toate acestea nici azi nu sunt șterși din numărul clerului, a căror chemare la hirotonisire nu s'a revocat definitiv, cu excepția unui teolog absolvent, care neputându-se prezenta la hirotinisire din motive de sănătate, angajându-se, la rugarea preotului local, cu predarea provizorie a instrucțiunei religioase la școalele primare din Satumare, a fost refuzat de către Ordinariatu din Oradea-Mare din motive ex

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Dela fraţii oropsiţi din Banat

III.

— Biserica —

Trasarea liniei demarcaţionale — care acum, după ultimele ştiri, pare a fi graniţă definitivă — a rupt în două şi chestiunea dependenţei bisericeşti. Această delimitoare a creat un considerabil număr de credincioşi cari trăesc într'un stat străin dar se cred însă aparţinători diecezii lor anterioare — diecesa Caransebeşului — care are acum autoritatea sa religioasă numai asupra credincioşilor din statul român şi nici un drept c re să fie respectat de autorităţile jugoslave la cazul că dieceza Caransebeşului ar ordona ceva credincioşilor din Banatul ocupat. In urma stabilirii acestei nenorocite graniţe, Românii din Banatul ocupat trăesc în credinţa veche, fără ca să aibă foruri bisericeşti superioare. Sunt lipsiţi Românii noştri de conducători şi pe acest teren.

De un timp încoace actualii conducători ai destinelor României se agită pe tema rezolvirii „Concordatului" şi a chestiunilor religioase ale minorităţilor. Nici un glas nu s'a ridicat însă din partea celor chemaţi pentru a rezolva nenorocita situaţie bisericească a fraţilor cari au fost părăsiţi cu atâta uşurinţă. Şi poate pentru ei o rezolvare mai grabnică putea avea efecte de neprevăzut, iar înainte de toate e o chestiune de interes naţional, o datorie ce se impune în mod imperativ, îndeosebi — repet din nou — când ei, Românii rămaşi acolo nu sunt în situaţia de a o putea rezolvi. Vestitul tratat dela Trianon a fost semnat până ca printr'un singur cuvânt să se fi precizat sau atunci sau ulterior care va fi situaţia acestor fii ai naţiunii române în cadrul statului jugoslav.

Ce-a rezultat din această totală părăsire a lor?

O stare dezastruoasă al cărei sfârşit poate fi îngrozitor. Preoţimea convinsă că starea actuală a Banatului e numai tranzitorie a perzistat să rămână supusă diecezei din Caransebeş. La început a refuzat chiar şi ordinul de a aminti pe regele Serbiei în cadrele sf. Liturghii şi nu un preot târât în faţa autorităţilor a declarat sus şi tare: „Nu voi aminti de regele Petru al Serbiei, căci regele nostru este Ferdinand I-ul". Urmarea a fost conflictul dintre preoţi şi autorităţi, care a dus la rezultatul de azi:

O mare parte a preoţilor români din acel teritoriu a trecut graniţele şi foarte multe comune sunt şi azi lipsite de acest conducător moral. Morţii se îngroapă fără preoţi, copiii rămân nebotezaţi, căsătorii nebinecuvântate prin cununie şi decepţia zilnic creşte. Românii noştri văd pe zi ce trece că merg tot mai rău dar ce pot ei face? Au trimis Consistorului din Caransebeş petiţii ca să se facă concurs pentru parohiile vacante. Se va afla oare unul singur care să treacă din România liberă într'un stat străin de dragul unei parohii văduvite?

Unde sunt mai mulţi preoţi ei îndeplinesc şi serviciile comunelor fără preot pe cât le este posibil. Toţi aşteaptă însă rezultatul final, iar dacă linia-demarcaţională va fi de fapt graniţa definitivă ei sunt hotăriţi a trece până la unul în România.

Şi iarăşi se pune din nou tragica întrebare. Ce va fi atunci?

Se va întâmpla oare ca statul român să lase în această desnădăjduită stare Românii părăsiţi de toţi conducătorii lor de până azi? Ei nu au nici o organizare bisericească în cadrele statului jugoslav, iar situaţia de azi când orice conducere bisericească lipseşte, îi lasă expuşi oricăror intenţii fără cele mai elementare mijloace de apărare. Nu ar fi oare o crimă din partea actualilor conducători ai noştrii de ai lăsa cu totul la discreţia unui stat ce are mai puţine interese a le crea o situaţie satisfăcătoare.

Rezolvirea chestiunii bisericeşti a Românilor din Banatul ocupat este o problemă de arzătoare actualitate, iar întârzierea ei ar însemna a lăsa în suferinţe pe cei cari cu credinţa nestrămutată aşteaptă dela noi o uşurare.

Dampo.

Un scandal la Reghinul Săsesc

Deputatul Florea Bogdan aţâţă poporul turmentat de beutură contra intelectualilor şi caută să-i măcelărească.

Din Reghinul Săsesc ni se comunică prin fir telefonic şi ni se întăreşte prin martori oculari următoarele:

In ziua de 12 Mai, deputatul Florea Bogdan, sub pretext că vine Majestatea Sa Regele să viziteze oraşul a adunat populaţia din localităţile vecine şi pe meseriaşii din oraş la o mare întrunire publică în piaţa oraşului care se găseşte în faţa liceului Florea Bogdan care poartă numele său. Făcând o manifestaţie cu steaguri şi cu muzică, în faţa liceului, de unde cu 2 zile înainte firma fusese luată şi dusă la podul de peste Mureş deputatul sus numit a început să ţină un discurs asupra reformei agrare şi să scoată în evidenţă meritele persoanei sale pentru cari liceul poartă azi numele său. Intelectualii prezenţi acolo căutând prin întreruperi să spună că deoarece acel oraş este centrul activităţei lui Petru Maior numele liceului ar trebui să poarte acest nume, d-l deputat a aţâţat mulţimea turmentată de băutură asupra intelectualilor. Zicând: „Şi aceştia sunt duşmanii mei". Poporul atunci a năvălit asupra intelectualilor ca să-i măcelărească: ei au scăpat numai refugiindu-se în farmacia Mera.

De oarece situaţia intelectualilor era periclitată chiar în casele lor s'a intervenit la prefectura judeţului pentru suspendarea adunării şi luarea măsurilor de ordine cu speranţa că acest fapt nu va fi trecut sub tăcere.

Inaugurarea bibliotecei A. D. Xenopol din Arad

Joi 12 Mai, la orele 11 a avut loc la Palatul Cultural din Arad inaugurarea bibliotecei A. D. Xenopol.

Solemnitatea a fost deschisă de către corul d-lui Lipovan. In urmă d-l ministru Trancu-Iaşi a ţinut o cuvântare arătând însemnătatea, pentru Arad, a inaugurărei unei biblioteci atâta de bogată şi de admirabil alcătuită.

D-l Robu, primarul oraşului a luat personal biblioteca în primire şi a pronunţat o cuvântare de mulţumire în numele oraşului, faţă de măreaţa donaţie primită de oraş.

Părintele Botiş, a făcut apoi elogiul marelui A. D. Xenopol.

Corul d-lui Lipovan a închis solemnitatea, după care a urmat un banchet la „Crucea Albă", oferit oaspeţilor bucureşteni.

Intreaga societate românească a luat parte la solemnitate.

Sinodurile eparhiale din Banat

La 8 Mai s'au deschis micile parlamente eparhiale din Arad şi Caransebeş în cadrele tradiţionale, cu participarea mai multor deputaţi din părţile robite. Dată fiind importanţa istorică a acestor sesiuni sinoadele, cari se vor pronunţa asupra celor mai vitale probleme, cum sunt: unificarea bisericii şi a învăţământului, concordatul, organizarea bisericii din Banatul ocupat de Sârbi, opinia publică bănăţeană urmăreşte desbaterile cu atenţiune încordată.

In sinodul de la Arad d-l dr. Aurel Cosma, răsunzând la discursul de deschidere a P. S. Sale I. I. Papp, atrage deosebita atenţiune a sinodului asupra situaţiei grele şi nelămurite a credincioşilor eparhiali din Banatul robit, izolaţi de restul diecezei şi părăsiţi de conducătorii lor fireşti, cari în urma şicanelor trebue să ia tolagul pribegiei. Insistă pentru o mai multă atenţiune şi solicitudine faţă de fraţii subjugaţi. Atrage apoi atenţiunea sinodului asupra stării insuportabile a preoţilor şi învăţătorilor de la şcoalele confesionale, cari nedreptăţiţi prin ordonanţa de unificare a salariilor, primind şi competinţele reduse cu întârzieri mari sunt lăsaţi în aceste vremuri grele, la discreţia comunelor bisericeşti, luptând cu mizerie. Se impun măsuri urgente, pentru o soluţie echitabilă.

(Nădejdea.)

Cetiţi „Infrăţirea"

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI
MOBILE
şi PIANE
să nu-ţi pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjatele saloane de mobile alui
SZEKELY şi RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acţii
Persoanelor de încredere se face vânzaren si cu plată în rate

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti.)

Ora 2 p. m

D-l C. Argetoianu a admis prelungirea congresului comunist încă cinci zile. Ziarele notează caracterul anarhic şi periculos al cuvântărilor precum şi declaraţiile delegaţilor unguri cari acuză vechiul comitet că n'au împiedecat mersul Românilor la Budapésta.

*

Săptămâna viitoare, Comisia Sinodală va termina redactarea anteproectului unificării bisericeşti urmând convocarea constituantei.

*

Improprietărirea individuală a ţăranilor s'a făcut în 1500 comune, rămânând a se mai face în 165.

*

Marinarii români sosiţi pe bordul vasului „România" în Italia, pentru luarea în primire a torpiloarelor atribuite României, a fost obiectul unei primiri entusiaste la Turin şi Neapole din partea studenţilor şi a unui public imens. Autorităţile au oferit banchete.

*

La sfârşitul lunei Maiu va avea loc o consfătuire a fruntaşilor Federaţiei, fuziunea fiind considerată ca eşuată chiar în cercurile Federaţiei. D-l N. Iorga nu admite lupta de clasă. D-sa va cere M. S. Regelui un guvern de concentrare care să cuprindă capacităţile vieţii noastre politice.

*

La Turin a murit Roza Giolitti, soţia preşedintelui consiliului de miniştri italian.

*

D-l Take Ionescu desminte svonul tratativelor cu Jugoslavia în chestia oraşului Biserica-Albă înregistrat de ziarul „Nădejdea"

*

Congresul socialist a hotărît cu 432 voturi contra 16 afilierea la Internaţionala a treia. Ziarele bănuesc că reprezentanţa muncitorilor este falsă, întrucât delegaţii au fost numiţi de comitetul bolşevic dela centru.

Miercuri 18 Mai va avea loc la Cercul de Studii al partidului liberal conferinţa d-lui I. G. Duca, fost ministru, despre *Ion Brătianu şi Chestiunea agrară.*

*

O nouă afacere a ministrului Comunicaţiilor, general Văleanu, a fost dată la iveală. Astfel d-sa a dat în reparaţie Casei Warsholawski, Eischer şi Comp. din Viena 500 locomotive. Firma lucrează însă doar aeroplane aşa că a trecut comanda altor case. Pentru comision a ridicat furnitura întocmai ca şi Brutinel. Colonelul Ressel care întovărăşeşte în prezent pe d-l Văleanu, este reprezentantul susnumitei casse.

*

Loyd George a comunicat Camerii Comunelor că noul guvern german aprimit toate cererile Consiliului Suprem cuprinse în ultimatumul din 5 Mai. Guvernul german garantează dezarmarea militară, navală şi aeriană; va începe judecarea criminalilor de răsboi şi va acorda despăgubirile cerute.

*

Conferinţa română maghiară pentru punerea în circulaţie a unui tren direct Budapesta-Oradea-Bucureşti, a luat sfârşit.

*

La 20 Mai se vor întruni directorii regionali pentru a lua noi măsuri în privinţa căilor ferate.

*

Proectul legei chiriilor care se lucrează la ministerul de Justiţie va prevedea prelungirea contractelor până la 1925 şi cote de închiriere ceva mai mari.

*

D-l P. Groza, ministrul Ardealului, a plecat în inspecţie administrativă la Braşov, Sighişoara, Maramureş etc. D-sa va asculta plângerile populaţiei împotriva administraţiei.

O măsură, care se impune

— Numirea unei comisiuni teatrale —

Opera Română din Cluj a fost înfiinţată şi susţinută până acum cu multe, foarte multe greutăţi. Greutăţile erau de ordine interne financiare şi de prestigiu.

Se ştie, că populaţiunea ungară dăduse cuvântul de ordine de a ne frecventa Opera Română —, teatrul românesc cu atât mai puţin — şi prepera să umple sala teatrului maghiar pentru a asculta cu preţuri mult mai ridicate, reprezentaţiuni mult inferioare, făcând chestiune de pestigiu din susţinerea unui ansamblu de operă, care nu se putea asemăna cu forţele unite de Opera Română. Numai în ultimul timp, am putut vedea că o parte din populaţiunea maghiară în dorul după adevărată muzică se abătea dela acest consemn şi asculta cântăreţii noştrii.

Greutatea materială o ştiu toţi, câţi au urmărit desfăşurarea evenimentelor. Nu odată Opera Română atât de necesară în centrul Ardealului era să închidă porţile în urma acestor greutăţi şi numai insistenţelor depuse de acele persoane cari îşi dădeau seama de marele serviciu cultural al acestui aşezământ se datoreşte că avem încă în Cluj, o Operă cu care ne mândrim.

In ceea ce priveşte greutăţile interne, de cari ne vom ocupa în rândurile de faţă ele sunt cele mai importante: mai întâi fiindcă cu o oarecare bunăvoinţă, tact şi pricepere ele nu ar exista în al doilea rând fiindcă ele scad prestigiul instituţiunei şi aduc după sine obstacole cari la un moment dat în cluda învingerei celorlalte greutăţi de ordin primordial, pot pune în pericol existenţa acestei instituţiuni, asupra importanţei căreia nu trebue să mai insistăm.

Ne-a fost dat să ascultăm Miercuri seara reprezentaţia operei „Faust" cu tenorul Nasta, cu

Informata conscienţia, revocându-i-se chemarea la hirotonisire.

*

A treia zi de Paşti a avut loc o serată de cunoştinţă, în restaurantul hotelului Dacia, participând mulţi intelectuali din localitate şi Baia-mare, s'a luat o masă comună. In decursul cinei de înfrăţire s'au rostit toasturi, a căror serie a fost începută de Părintele dr. Lucaciu, căruia i-au urmat d-nii col. Butunoiu, N. Barbul, I. Brenciu, Ferenţiu, I. Beian, A. Davidescu, Gh. Botez şi revizorul Farago.

După cină, la propunerea părintelui N. Costin s'a jucat hora, participând la ea toţi cei prezenţi, în frunte cu d-nii dr. Lucaciu şi col. Butunoiu.

Corespond.

baritonul Atanasiu şi cu basul Steiner toţi cât se poate de reuşiţi însă fără cor.

Dacă reprezentaţiunea nu a devenit o parodie, aceasta se datoreşte exclusiv puterei artistice a soliştilor, cari vădit emoţionaţi, au dat tot ce au avut mai bun în voce şi joc de scenă pentru a alina oarecum neplăcuta impresiune, cauzată de lipsa corului.

E adevărat că au reuşit şi trebuie să le aducem prinosul nostru de recunoştinţă şi în acest joc.

Inainte de reprezentaţie şi din câteva cuvinte introductive spuse de directorul Operei Române d-l Profesor Popoviciu Bayreuth am aflat că corul a găsit de cuviinţă să se pună în grevă chiar în seara reprezentaţiunei — şi publicul în primul moment a desaprobat această mişcare a artiştilor, nepărăsind locurile şi subliniind cu aplauze cuvintele directorului.

O cercetare mai de aproape în cercurile artistice ne arată însă, că dacă gestul acestor muncitori modeşti în templul zeiţei Thalia pare prea radical, el are totuşi explicaţiunea lui în situaţiunea excepţional de precară a acestor artişti şi mai ales în nesiguranţa în cari sunt ţinuţi.

Se spune, că coriştii pe lângă că nu-şi primeau în mod regulat salariile, stau astăzi fără contract, fără siguranţa zilei de mâine şi dacă din punct de vedere artistic nu putem aplauda gesturi ca cele de Miercuri seara din punct de vedere uman ele merită totuşi o scrutare, o atenţiune mai adâncă.

Nu aci şi nici pe această cale se va putea vedea, cine şi în ce măsură are dreptate în diferendul iscat între Direcţiunea Operei şi corişti şi nici nu intră în scopul acestui articol cercetarea acestei chestiuni.

Ceea ce s'a evidenţiat Miercuri este faptul că sunt chestiuni în interiorul Operei, pe care direcţiunea în forma de astăzi nu este în măsură a le evita la timp şi aceasta în dauna Instituţiunei însuşi. Dar nu numai Miercuri seara s'a putut constata aceasta. O ştie toţi iubitorii de artă, ce lupte se dădeau şi se mai dau în sânul Operei. Nu este nici un secret că există partide, tabere, duşmănii într'un loc unde, în interesul desăvârşitei arte, ar trebui să domnească cea mai perfectă armonie colaborarea cea mai strânsă.

Consecinţa ce se degajează o vedem: reprezentaţii întârziate, svonuri că un artist nu vrea să cânte ca pertener al celuilalt, reprezentaţii fără corişti.

Eu cred că această situaţiune ar trebui să înceteze. Ea trebue să înceteze, dacă nu voim ca să perdem Opera Română din Cluj înfiinţată şi susţinută cu atâta greutate.

Şi o soluţie cred ca este: să se înfiinţeze pe lângă direcţiunea Operei din Cluj o comisiune constituită din persoane cu dor de artă, cu tragere de inimă pentru cauzele culturale, cari în mod onorar să-şi pună serviciile la dispoziţia acestei instituţii. Această comisiune să fie alăturată direcţiunei Operei şi Teatrului. Prin această comisiune să se tranşeze toate diferendele ce pot surveni, în aceste instituţiuni, prin ea să se fixeze programele şi împărţirea rolurilor, la ea să poată face recurs orice artist, orice cântăreţ în contra oricărei măsuri, prin care s'ar crede nedreptăţit.

O asemenea comisiune, aleasă din persoanele cele mai de vază ale Clujului va fie o garanţie suficientă, că acest locaş de cultură va fi ferit pe viitor de luptele interne între membrii ei şi ne va face să gustăm arta în toată puterea ei auzind Opera, din care corul să nu lipsească.

Carol A. Jahoda.

Sărbătorirea Principilor Moştenitori

La Teatrul Naţional din Bucureşti s'a dat Miercuri seara o reprezentaţie de gală în onoare a tinerei perechi princiare.

Spectacolul s'a compus dintr' un prolog alcătuit de d. Victor Eftimiu şi spus de d. C. Nottara.

Apoi a urmat „Electra"; trei bucăţi muzicale executate de orchestra operei române. Spectacolul s'a sfârşit cu actual al IV-lea din Vlaicu-Vodă.

Joi, a patra zi a serbărilor date în onoarea perechei Princiare, s'a făcut prezentarea darurilor.

La orele 12, în sala de jos în prezenţa Familiei Regale, s'au primit darurile.

Primul, arhiepiscopul Gurie al Basarabiei, într'un frumos discurs, arată dragostea basarabenilor şi aminteşte că în anul 1904 vizitând Sinaia a văzut pe prinţul Carol ca copil, jucându-se cu copii români şi a spus atunci că va fi un mare şi bun român.

Oferă în numele bisericei o icoană de argint aurită a marelui arhistrateg Mihail.

Intreaga familie Regală a sărutat icoana, după care arhiepiscopul Gurie l-a binecuvântat.

In special A. S. R. Principesa Elena s'a arătat mult mişcată.

Ca şi pentru căsătoria Principesei Elisabeta armata a adus daruri preţioase: un splendid „pandanti" de briliante, o pereche de cercei (solitari) şi o „aigretă" tot de briliante de toată frumuseţea, o scumpă dantelă în „point d'Angleterre" şi o jardinieră de Sèvres care constitue uu adevărat cap de operă artistic. Armata a mai dărut un automobil de marcă Voisin, care va sosi în curând de la Paris.

Delegaţia armatei este compusă din d-nii general Răşcanu, ministru de război, generalul Christescu, şeful marelui stat major, general al armatei şi colonel Sighidiu.

Suveranii şi Prinţul Moştenitor trec apoi dinaintea celorlalte daruri ale oraşului Bistriţa (Transilvania) oraşului Cluj, damelor române, societăţei ortodoxe române, Basarabiei, Bucovinei etc. etc.

La Farmacia M. ŞOMLEA
Calea Regele Ferdinand
au sosit:
apă şi sare
de Karlsbad
proaspete

Ştiri de peste hotare

Răspunsul guvernului Polon la nota lui Racovski

Ca răspuns la nota sovietică, care învinueşte guvernul polon, că susţine organizaţiile contrarevoluţionare, guvernul polonez a trimis o notă la Moscova desmiuţind nota sovietică punct cu punct.

Guvernul polonez îndeplineşte întocmai obligaţiile sale şi chiar în momentul de faţă armata lui Petliura e pe punctul de a fi dezarmată şi internată.

Pe de altă parte guvernul polon e informat că Sovietul din Ucraina sprijină recrutarea de regimente sovietice compuse din polonezii din Galiţia.

Federaţia polono-lituană

Din Varşovia se anunţă, că ministerul de externe francez a elaborat un proiect în scop de a regula conflictul polono-lituan, propunând înfiinţarea unei Federaţii Polono-Lituane.

Guvernul lituan a elaborat la rândul său un proiect în această chestiune.

Proprietării îşi recâştigă drepturile în Rusia

„Daily-Express" e informat din Moscova că guvernul sovietic va publica un decret prin care va desfiinţa naţionalizarea proprietăţilor particulare din oraşe. Toate proprietăţile cari n'aveau o valoarea mai mare de 7.500 sterline înainte de războiu, vor fi redate vechilor proprietari.

Tratatul româno-cehoslovac

Citim în „Corriere della Sera":

Ziarele elveţiene publică textul tratatului de alianţă româno-cehoslovac. In ce priveşte chestia militară, cele două state se obligă să se ajute reciproc în caz de agresiune; dacă agresorul ar fi însă Rusia sovietelor, atunci obligaţia de ajutor reciproc încetează, şi contractanţii vor trebui să se apere prin propriile mijloace militare. Romănia şi Cehoslovacia se pronunţă apoi contra oricărei restaurări a Habsburgilor şi consideră ca un „casus belli" primirea favorabilă a unui reprezentant al acestei familii de către un Stat din fosta monarchie.

O delegaţie română va pleca zilele acestea la Belgrad pentru a încheia cu Jugoslavia un tratat identic. Mica înţelegere se găseşte astfel consolidată.

Răscoala antibolşevică în Siberia

Mişcarea antibolşevică din Siberia ia proporţii din ce în ce mai mari. Ultimele numere ale ziarelor sovietice poartă în fruntea primei pagini cu litere groase următoarea lozincă, pe care o recomandă tuturor comuniştilor.

„Toată lumea la luptă cu răsculaţii din Siberia".

Din Moscova se telegrafiază că între Omsk şi Kainsk sunt în curs lupte foarte dârze cu detaşamentele răsculaţilor.

In Altai sunt câteva săptămâni de când guvernarea sovietelor e desfiinţată.

Oraşele Binsk şi Barnaul sunt administrate de noile comitete alese prin vot liber de către cetăţenii localnici.

Plângeri şi lămuriri

— O nedreptate —

D-l Mihail Bodiu, profesor de liceu în Sighetul Marmaţiei, a fost suspendat din post acum trei luni decătre secretariatul Instrucţiunei Publice într'un mod şi pe o bază care constituesc o grea nedreptate pentru acest dascăl care, conştient de dreptul său, a adresat Consiliului de Ministrii următoarea plângere justificată:

„Audietur et altera pars"

Inalt Consiliu de Miniştrii

Nu voesc a preiudiţia pe Excelenţele Voastre în cauza mea prin plângerea aceasta dar simţindu-mă absolut nevinovat, amărât şi consternat în adâncul sufletului meu sunt silit să cer dreptate contra unei rezoluţii severă şi nedreaptă, care mă loveşte deodată în ambiţia şi prestigiul meu profesoral.

Motive

1. Pe baza rezoluţiei adusă de inaltul „Consiliul de Miniştrii" cu No. 1363, 1920 9 Iulie 420—1920 17 Iulie, când prin o petiţie am testat cea mai preţoasă parte din averea mea: în preţ de 500—600 mii coroane, fost în 20 Decembrie 1920 reactivat ca profesor titular, provizorö la Liceul „Dragoş-Vodă" Sighetul Marmaţiei.

Inainte de a ocupa postul de profesor, conform promisiunei mele, am făcut testamentul formal, după lege, după cum dovedeşte şi scrisoarea Prezidenţia Ocrotirii Orfanilor din Războiu, Filiala Bistriţa, în care sunt avizat, că conform testamentului din 1 Mai 1921 să predau averea mobilă şi immobilă testată orfanilor, care avere o voi şi preda pentru orfani peste 8 zile, **fiecă voi fi sau nu reabilitat, reintegrat în postul de profesor,** din care în prezent sunt suspendat. De şi sunt bătrân de 56 ani, însă ştiu purta plugul, coasa sapa şi piana! Cu durere trebue să mă plâng, că în „România Mare" liberă şi democrataă, se poate întâmpla aşa ceva!?

2. Fiindcă toată iarna, dar cu deosebire în frigul cel mai mare în luna Februarie, a. c., am suferit de frig teribil, mai ales în cl. VII, care era comună cu laboratoriul" unde nici când nu s'a făcut foc, din lipsa de lemne, m'am imbolnăvit, am căpătat rheumatism în mâna dreaptă şi picioare, pentru care am fost constrâns la 3—4 săptămâni concediu, ceea ce mă rog a se lua spre ştiinţă.

3. Certificatul medica Iscris de prim Medicul oraşului şi Medicul liceului şi profesor de chimie la „liceul Dragoş-Vodă" dovedeşte că m'am imbolnăvit în liceu, din cauza lipsei de lemne; dovedeşte chiar că şi d-l medic a fost constrâns din cauza frigului, aşi trimete acasă o-ţi eleviţ şi a sista prelegerile, inducând motivul în ziarul clăsei. Atât servitorul liceului, cât şi elevii mei: din clasa VII şi VIII, prin cari de repetite ori am cerut lemne, dela d-l dir. Mihail Serban, pot dovedi că lemnele ni s'an refuzat.

4. Cu ocaziunea numirei mele de profesor, cu comitiva s'a trimis înainte contra legei şi contra pragmaticei profesorale, la Direcţiunea din Sighetul Marmaţiei o clauulă, cale sta ameninţătoare deasupra capului meu înainte de a începe activitatea mea profesorală, ca o adevărată sabie a lui „Damokles".

Forul competent trebue să fie tras la respundere, pentru că această clauzulă a insufletit de rea-voinţă, pe d-l. Director Mihail Serban, care pe baza unor afirmaţiuni false, m'a acuzat la for mai inalt; şi de şi a fost vorba de chestiuni personale şi „extra muros scholae", totuşi a cutezat a se face jude la străini din loc contra mea, contra unui coleg.

5. In chestia mea s'a lua „act" de Colonel Eugen Linde din Sighet, care la Cluj despre împrejurările nesănătoase, nepatriotice, ce de mai din Seghetul Marmaţiei. D-l General Anastasiu, a luat de asemenea „act" de chestia mea în Cluj. Vă rog a asculta, părerile amândorora. Ce vor spune acesta domni este adevărul sfânt.

6. In Sighetul Marmaţiei, în scurtul timp de 3 luni de activitate profesorală, m'am convins din pătania şi suferinţa altor funcţionari români, că domnii deacolo, folosindu-se şi de intrigile şi insinuările ungurilor, cari zilnic bucuroşi seamănă între noi sâmburile blestemat al certelor şi neînţelegerilor, scot repede din sânul lor pe toţi cei veniţi din alte judeţe, sau din Regat, îndată ce obsearvă, că aceştia ştiu umbla pe picioarele lor da la aceasta sunt victimele căzute până acum jertfă intrigilor ţesute! Eu numai în scurtul timp detrei luni am cutezat a umbla pe picioarele mele: şi iată acum trebue să cad jertfă lor (vezi actul de suspendare No. 232 din 1921 al Directorului şi prodirectorului.

7. Mă supun deci cu inimă liniştită în faţa Onoratului Parlament, să-mi dovedească după lege delictul, sau crima, pe bapost. Pretind bgkyq za căror un funcţionar român se oate suspenda din post. Pretind deci să-mi se dovedească în mod public păcatele, să se arate dece am fost suspendat din post şi atunci liniştit imi voi trage consecinţiile. Pe bază de afirmaţiuni goale, false pe fleckăriile şi în intrigiile străinilor şi duşmanilor nu pot suferi nici un detriment, nici o ştirbire a prestigiului meu profesoral! Mai bine sunt gata a depune înaintea Excelenţelor Voastre cu mulţumită catedra mia de profesor.

Inalt Consiliu de Miniştrii! De baza documentelor şi certificatelor pe cari le alătur pe baza depuneră martorior citaţi apelez la cea mai severa şi justă anchetă, după care cer sau rehabilitare deplină, sau pedeaspsă pentru cel vinovat.

9. Cu ocaziunea conferinţei ţinută de mine cu elevii dela comuna „Vad", Marmaţia, cu discursul meu de două ore, n'am comis nici un delict politic, nici o abatere dela datoria mea profesorală. (Vezi Renaşterea Română 3 Aprilie 1921 pag. 3 art.) „Exemple, care trebue urmate în toate ţinuturile". Intreaga mea vorbire a fost revăzută de redacţie.

Mihail Bodiu
profesor

22
Este adevărat artistic, cum se curăţă şi vopseşte la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 şi Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

O FUNCȚIONARA din regat care cunoaște limbile germană și franceză caută post la ori ce instituție. Adresa la Adm. ziarului Infrățirea.

DARURI DE NUNTĂ (trusouri), albituri pentru domni și dame confecționează eftin și punctuos Sidonia Kornis Cluj, Strada Regina Maria 14, etaj.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE un loc de casă (cca 1 jugăr) în mijlocul orașului, cu edificii noi, local de fabrică cu etagiu. Potrivit pentru hotel, uzină. Deslușiri mai detailate la Dr. Bernád, advocat, Cluj, Calea Victoriei No. 19. 676

DE VÂNZARE 400 OI cu mieii după ele. Ioan Herța p. u. Vidrașău Ungheni (Nyárádtő). 629

DE VÂNZARE o armă de vânătoare cu trei țevi 16/16/8. Fără cocoașe vizir automat în stare nouă. Ase adresa la ziar sub A.

DE VÂNZARE MAȘINA DE TREERAT cu 6 HP. sistem Máv. cu maser de bătut trifoi. Informații se dau la intendentul palatului Bánffy din Piața Unirei.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzatori ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

LOCOMOBILĂ de cca 40 H. P. fabricație germană și o vânturătoare de 4 cai, de vânzare eftin. Se pot vedea la Fabrica de piele str. Aprinjoarelor 1 (Gyufagyár-u.) 604

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

Perderi:

Reclama 450

S'A PIERDUT un portofel mare de piele miercuri seară. Găsitorii cinstiți sunt rugați a trimite documentele cari sunt pe numele Diósy Menyhért contra unui premin la biroul „Reclama" Piața Unirei. 687

Închirieri:

CAUT cameră mobilată pentru familie, plătesc bine Béla. 684

Corespondențe:

NIȚĂ îmi pare rău, că nu ne-am întâlnit. Scrie-mi. Lili.

DOMNIȘOARĂ drăguță, frumoasă și cultă dorește cunoștința unui tinăr ofițer sau student. Scrisorile se vor adress Adm. Rița.

MIȚI am plecat neliniștit; m'am reintors cu speranță; dar nimic. L.

Diverse:

IN SALONUL de modă pentru pălării de dame „FRIEDMANN" Calea Regele Ferdinand No. 4 Etaj, să primesc inscrieri pentru CURSUL DE MODISTE, care se va incepe în zilele prime ale lunei Mai. Cursul va ține 2 luni. 664

ARANJEZ în mod artistic parcuri cu diferite flori din cele mai frumoase Radu Schultz grădinar.

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Națională din Cluj. Sesiune-pe 1921—922

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

Consumul funcționarilor publici Cluj.

Convocare.

Conform § 22 din statute, se convoacă I.-a adunare generală ordinară pe ziua de 5 Iunie 1921 ora 10 a. m. în sala No. 4 dela primărie cu următoarea.

Ordine de zi:

1. Raportul Consiliului de Administrație și al Comisiunei Cenzorilor.
2. Aprobarea bilanțului încheiat la 31 Decembrie 1920 și darea absolutorului pe anul de gestiune 1920.
3. Impărțirea profitului curat.
4. Completarea membrilor în Consiliul de Administrație și în Comisiunea Cenzorilor.
5. Modificarea §§-lor 19, 22 și 26 din statute.

Cluj, la 10 Mai 1921.

Bilanțul și contul de profit și perdere sunt afisate în localul Consumului (Strada Regele Matia No. 1).

Consiliul de Administrație.

Bilanț. Active: Cassa în numerar Lei 473.224'72, Depuneri proprii (cauțiuni) Lei 51.500'—, Imobile (Cassa eroprie) Lei 900.000'—, Mărfuri Lei 1.119.880'93, Mobilar și aranjament după 10% amortizare Lei 69.500'—, Diverse conturi debitoare (Mărfuri contractate) Lei 1.696.136'74, Total Lei 4.310.242'39.

Pasive: Capital societar Lei 289.950'—, Fond de rezervă Lei 7.564'62, Conturi curente Lei 3.801.837'49, Cauțiuni Lei 51.500'—, Diverse conturi creditoare Lei 99.744'35, Profit curat Lei 59.645'93. Total Lei 4.410.242'39.

Cluj, la 31 Decembrie 1920.

Gregoriu Micula m. p. șefcontabil, A Nemeș m. p. director. Direcțiunea: Petre Poruțiu m. p., I. Iancu m. p., Eugen Lazar m. p., Virgil Salvan m. p., Andrei Bugnariu m. p., Dr. Ilie Oana m. p.

Subsemnații membri ai comittului de cenzori, examinând contul bilanț, l'am aflat în conformitate cu registrele însoțirei purtate în bună ordine.

Cluj, la 11 Mai 1921.

Dr. V. Onișor m. p., Samoila Popp m. p., Const. Jurcan m. p., D. Cuzman m. p.

Ministerul Lucrărilor Publice Direcțiunea de Poduri și Șosele din Transilvania, Banat și p. Ungurene.

No. 2610—1921.

Publicațiune.

Direcțiunea de poduri și șosele din Transilvania publică concurs pentru transportarea pietrișului necesar pe șoselele naționale din județul Mureș-Turda pe anul 1921.

Ofertele sigilate se vor înainta până la orele 11 a. m. în zilele de:

17 Iunie pentru județul Murăș-Turda.

Ofertele cari sunt până la 100.000 Lei se vor înainta respectivelor servicii edile și anume:

pentru județul Mureș-Turda — Târgul-Murăș

sau la Direcțiunea de poduri și șosele Cluj, Strada Berde Mozes 2.

Ofertele mai mari ca 100.000 Lei se vor inainta numai la Direcțiunea din Cluj.

Ofertele se pot face pentru cantitate intreagă a materialului de impetruit sau pe sectore și cantități mici.

La ofert se va anexa recipisa despre deponarea a 5% din suma ofertă, care servește ca garanție. Se vor putea depune și efecte garantate de stat ca garanții.

Ofertele se vor deschide la orele 11 ziua și luna specificată mai sus.

La licitație pot fi presenți oferenții sau reprezentații lor.

Lucrările și condițiunile se pot vedea la Direcțiunea de poduri și șosele sau respectivele servicii edile, unde se vor putea primi eventualele lămuriri. La serviciul edil se poate primi modelul de ofert.

Intreprinzătorul ia la cunoștință, că cantitatea de pietriș prescris se poate reduce până la 50%.

Cluj, la 12 Mai 1921. 686

La Adm. Ziarului Infrățirea și la ag. de publ. Reclama
se primesc ori ce reclame pentru
Programul Teatrului Național din Cluj.
Pe stagiunea 1921—1922.

ASILUL DE STAT PENTRU COPII CLUJ.

No. 343—1921.

Concurs.

La asilul de copii din Cluj, să publică concurs pentru POSTUL DE ECONOM.

Reflectanții sunt invitați a-și înainta cererile adresate către Direcțiunea Asilului de Copii din Cluj, provăzute cu documentele de evalificație și serviciul de până acuma cel mult până *in 1 Iunie 1921.*

Competințele lunare sunt următoarele: 550'— Lei salariu fundamentul, 400'— Lei adaus de scumpete și 20—30% indemnizație de chirie.

Cluj, la 19 Mai 1921.

685 *Direcțiunea.*

Tipografi!
Hârtie de concept per klgr. Lei 11·80
Hârtie de velină per klgr. Lei 19·70
Fabricată în străinătată. Se capătă în ori ce format și cantitate. PLICURI orice mărime au sosit la:
METEOR mare depozit de hârtive și recvizite de biurou
Cluj, Piata Unirii 32 (in curte)

ANUNȚURI
se primesc la:
Administratia
ziarului „Infrățirea"

Bănci, fabricanți, industriași,
comercianți cari au nevoe de
Contabili,
corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc.
pot găsi adresându-se
ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

MARE REDUCERE DE PREȚURI!
M. ANGHEL
Piața M. Viteazul No. 40
Magazin permament de articole technice,
Lămpi de lipit cu benzină, Plăci de asbest și Klingerit, Garnituri de asbest, ferestrae gatter, circulare și pentru metaluri pile etc. etc. Materiale electrice și motoare electrice.
Becuri electrice cu prețuri fără concurență.
Clopote din cel mai bun material.
Telefon 13-40. Telefon 13-40.
REPREZENTANȚA FABRICEI DE MAȘINI „SCHIEB" — SIBIU.
210

AVIZ!
Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR.
Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.
CUPON NO. 31
PENTRU
MICA PUBLICITATE

S'a terminat **cu criza locuinţelor** folosind

NOXA

cel mai bun stârpitor de ploşniţe,
care le distruge chiar şi ouăle.
Preţul unei sticle Lei 15·—

319

Depositul principal Farmacia „Dr. Biro“ Cluj, Piaţa Unirei

Instalaţii de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparaţii de maşini de scris şi cusut executa cu preţ convenabil:
La Intreprinderea Electrotechnică şi mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Becuri electrice „TUNGSRAM“ precum şi materiale cu preţ redus. □□ Intreprinderi şi pentru provincie.

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREŞTI

INSTALAŢIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ŞI —
LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecţiuni de hârtie şi carton. Liniatură mecanică. Fabricaţiune specială de registre de comptabilitate.

◆◆

Caete de şcoală, Carnete şi orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg. Albume şi orice lucrări de legătorie de cărţi. **Fabricaţiune de plicuri** comerciale, oficiale şi ori ce alte mărimi şi formate uzitate şi după comandă. — **Cassete de hârtie de scrisori** în diferite formate, feluri şi calităţi obicinuite, albe, colorate şi de lux.

◆◆

Bilete de logodnă. Invitaţii de nuntă

◆◆

CARTONAJE
p. farmacii, confiserii şi alte articole industriale.

◆◆

Asortiment complect de cărţi de Şcoală, Pedagogice, Literare, Ştiinţifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice şi de Mode, româneşti şi în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU şi PAPETARIE
Călimări şi garnituri complecte pentru Biurouri, Genţi de piele, Agende pentru advocaţi şi de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

◆◆

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn şi de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Sfetea, Calea Moşilor 62—64; şi Calea Victoriei 68. Ionniţiu, Strada Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. — SUCURSALA: Cluj, Piaţa Unirei 7. ARAD, Str. Avram Iancu 19. — IAŞI, Strada Lăpuşneanu 17.

A APĂRUT:
Anul IX. — No. 3. Martie 1921.

„DEMOCRAŢIA“

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ŞI SOCIALA

REDACŢIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAŢIA: Strada Academiei No. 17

CU URMATORUL SUMAR:

Mircea Djuvara. — Noile ţinuturi, Constituţiunea şi Constituanta. — I. Primit-a Ardealul prin unire Constituţiunea vechiului Regat. — II. Poate păşi Parlamentul actual în votarea unei noi Constituţiuni?
Anghel Dumitrescu. — Despre necesitatea înfiinţărei unui consiliu legislativ.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte şi Documente: Convenţiunea încheiată între Banca Naţională şi Ministerul de finanţe. — Estinderea folosaelor legii pentru încurajarea industrii naţionale în teritoriile alipite. — Transmisiunile de bunuri industriale şi miniere. — Sesiunea Ligei Naţiunilor dela Geneva. — Aranjamentul internaţional asupra reparaţiilor.

Se găseşte de vânzare la toţi depozitarii, chioşcarii şi vânzătorii de ziare
Preţul unui număr 4 Lei.

Cafea diferite specialităţi; prajită, crudă, macinata, cacao diferite calitati, ceaiu, zahar şi diferite mărfuri se găsesc în preţuri avantajoase la Magazinul

„ATLANTICA“
Fratii Pop Cluj

Calea Reg. Ferdinand 1.

Agricola

Societate anonimă de asigurări generale
BUCUREŞTI
Capitalul social: 10 milioane Lei, din care 5 milioane deplin vărsate. Reprezentanţa Generală p. Transilvania, Maramureş şi Crişana

Telefon 621.

în CLUJ
str. Nicolea Iorga 11 în casele proprii. □

Societatea face operaţiuni de asigurare: Contra incendiului şi explozii, contra grindinei, contra pagubelor de transport pe apă şi uscat, contra accidentelor corporale, contra consecinţelor răspunderii civile şi asigurări asupra vieţei şi rente viagare. 502

Asigurări contra accidentelor corporale cu restituirea primelor! Funcţionarii şi agenţii harnici vor fi angajaţi de către Reprezentanţă Generală.

Cluj. **S'a deschis prima**

FABRICĂ DE BIJUTERII

din Ardeal.

Confecţionează bijuterii de aur şi argint. Ceasornice en gros. Furnizează piese de ceasornice. Institut de turnătorie de aur şi argint sistem **Scheid.** Articole dentistitice de aur şi argint. Se capătă la **Róth** şi **Goldberger** Calea Regele Ferdinand No. 37. 48

COMPTABIL, BILANŢIER

Dispunând de timp liber, se oferă D-lor comercianţi pentru aranjări de registre, ţinerea comptabilităţei sau numai încheeri de bilanţuri.

Ofertele la administraţia ziarului sub „Comptabil“.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în urmatoarele locuri:

La *Friedmann* Piaţa Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb“.
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piaţa Mihai Viteazal.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piaţa Unirii.
„ *Librăria Anca* Piaţa Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piaţa Unirii

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piata Unirei No. 5.**

MARE EXPOZIŢIE 9
la magazinul de modă

Lörincz şi Tóth

Cluj, Piaţa Unirii No. 8.

Uzina electrică a oraşului
Conducerea societăţii „GAZ“
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

◆

Execută instalaţii electrice şi transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalaţii de motoare electrice. □ Lampadare şi materiale pentru instalaţii permamente în depozit. □□□
148

LA „MAGAZINUL BARZA“

1 rochie de stofă de lână dela 250 Lei 1 palton de lână curată pentru dame dela 480 Lei, 1 costum de lână curată pentru dame fazonul cel mai nou dela 600 Lei în sus. 52

HOTEL NEW-YORK

Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză şi Ungară. - Supeuri după spectacol.
329

Nu vor mai fi nici şobolani nici şoareci, dacă veţi întrebuinţa invenţia cea mai nouă secolului XX. microbii de tifos pentru stârpirea şobolanilor.
Costul unei porţiuni mari Lei 35.
Costul nnei porţiuni mici Lei 20
cu instrucţiunile de întrebuinţare.
In provincie să expediază numai după trimiterea prealabilă a banilor. Birou: Cluj, Hotel Biasini.
Reclama 395 635

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail şi cu vagonul, precum şi lemne de construcţie, scânduri şi totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preţ foarte avantagios.

MAXMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
55

Bela Sánta Intreprindere de asphalt şi betoa

Cluj, Str. Mikó No. 8.

Intreprinde pe lângă cea mai mare garanţie: uscarea radicală a pereţilor umezi din orice încăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruţabile, curţi şi magasii.
Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace. 29

Tinereţea şi plăcerile ei le veţi păstra dacă veţi folosi renumitul spirt menthol

Depozit principal 44
Drogueria ROZSA
Cluj (Kolozsvár), Piaţa Unirii No. 26 (fost Mátyás király-tér).

„Transylvania“

Câteva picături după masă inlesnesc digestiunea. Folosit pentru masaj întăreşte şi înviorează. □□□□□□□□□ Se află de vânzare ori unde!

Cumpăr tipografie,

complectă cu maşini plane sau rotative şi aparate de turnat.

ADRESA ZIAR SUB E. V. □□□

Abonamente pentru Preoţi şi învăţători se fac cu preţ redus, adecă

100 lei pe un an,
50 „ „ 6 luni,
25 „ „ 3 luni.

Tipărit cu maşina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana“, Cluj, str. Universităţii Nr. 3.

Anul I. No. 221 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Marti 17 Mai 1921

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Infrăți...

Administrația Ziarului „Int...
Nr.
„Transilvania"

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA. CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Un bilanț dureros

Congresul socialiștilor comuniști și unitari, cari s'a ținut în zilele din urmă la București, a adus, pe lângă hotărârea de afiliere la Internaționala a III-a — ceeace se prevedea de mult — unele lămuriri, menite să destrame norul misterios, în care această nouă grupare politică de la noi se'nvăluia. Chiar pentru cetățenii cei mai naivi și mai credeli, îndoleli și bănueli, cari să motiveze încă speranțe, nu mai pot fi.

Mai întâi, s'a văzut, chiar din primele desbateri ale Congresului, că cei însărcinați din vreme cu organizarea lui, nu și-au făcut datoria. Anume publicații și dări-de seamă, cari, puteau orienta și informa pe participanți în urmărirea chestiunilor, ce urmau a se discuta temeinic pentru a ajunge la hotărâri definitive, s'au făcut în pripă sau nu s'au făcut deloc. Și acest lucru nu poate fi socotit drept un punct neimportant de gospodărie internă a partidului, ci el arată mentalitatea conducătorilor, cari au vrut să surprindă nepregătiți pe congresiști, făcându-i astfel să adere ușuratic la un plan dinainte stabilit de vre-o câți-va fruntași. Libera voință a mulțimii și exprimarea ei nestânjenită, pentru a se putea valorifica pe deplin — principiu politic cardinal la or'ce sinceră democrație — s'a înlăturat sistematic de la început, lăsându-se câmp deschis manoperilor și tragerii sforilor de veche metodă demagogică.

Dar, nu numai asta arată cu ce suflet au venit acești „noi" îndrumători de oameni. Felul, în care s'au dat instrucțiuni la alegerea delegaților diferitelor organizații, lipsa de unitate în efectuarea acestor alegeri, cari au variat după șansele de a avea mai mulți sau mai puțin partizani ai internaționalei a III-a, în Regat întrebuințându-se o metodă, în Ardeal alta, ne convinge și mai mult asupra absenței oricărui scrupul moral în aceste „operații", cari n'au nou nici măcar cinismul, cu care sunt mărturisite de înșiși făptuitorii lor.

Astfel constituit, Congresul a fost departe de a reprezenta cu adevărat măcar o parte din muncitorimea noastră.

După interminabile formalități de deschidere și moțiunile de salut către Internaționala comunistă și Federația comunistă balcanică (umbra d-rului Racovski, plutea de-asupra protectoare) s'a trecut imediat la . . . lacrimări reciproce S'a învinovățit vechiul comitet pentru incapacitatea și ușurința, cu cari a condus mișcarea socialistă. Aflăm, cu surprindere burgheză, că *„s'au cheltuit sume importante pentru alegerea deputaților muncitorești, cari n'au corespuns menirii lor"*.

D-l Cristescu, (șeful!), respinge aceste critici și ca să facă un compliment capacității și consecvenții aderenților săi, arată că cei cari critică azi, sunt părtașii acțiunilor Comitetului, pe cari le-au primit și hotărît ei înșiși. Pe urmă, D-sa expune vizita sa în Rusia. Ca model de consecvență și corectitudine, d-l Cristescu arată că, respingând acuzațiile celor din Moscova cu privire la inactivitatea socialiștilor români, la oportunismul lor, la vinovatul lor patriotism, și pretinzând energic ca, în tezele Internaționalei comuniste, să se facă deosebire între „clandestinism și ilegalism", dânsul și-a continuat prudența, primind nu numai cele 21 de condițiuni ale Internaționalei, ci și alte obligațiuni, în numele său personal".

Urmează noi încrimlnări și cereri de pedepsire a vinovaților. În atmosferă sgomotoasă de acolo, ai fi crezut — Doamne ferește! — că Parlamentul s'a mutat în Clubul din Strada Sf. Ionică.

Insfârșit pentru apoteozarea Congresului, „șeful" cere afilierea fără rezerve la Internaționala a III-a. Zadarnice sunt protestările unitarilor, cari explică că se impune o afiliere cu rezerve reclamate de stările specifice din țară noastră. Majoritatea e halucinată de mirajul moscovit și votează spunerea oarbă. Mai mult, ea cere excluderea unitarilor din partid. Aceștia declară că vor lucra și mai departe ca comuniști, dar neafiliați, activând prin mijloacele lor pentru luminarea muncitorimii La urmă, d-l Cristescu declară că, întrucât unitarii primesc principiul tezele, pot rămâne în partid, fără a avea însă dreptul la conducere.

Și acum, câte-va constatări și concluzii: Socialiștii se divid din ce în ce mai mult. Pe când unii și slavă Domnului, cei mai mulți tind să-și aibe o independență de acțiune în țară, fără să piardă legătura cu cei de aceleași credințe politice de peste hotare. alții, câți-va, primesc să fie simple instrumente docile în mâinile streinilor. Comuniștii dela noi, sclavi Moscovii, nu reprezintă de loc muncitorimea românească. O parte din ei sunt străini, cari-și văd numai de interesele lor. Așa tovarășii unguri au acuzat pe cei români că nu s'au opus ca armata noastră să ocupe Budapesta.

Restul, agitatori, mânați din afara granițelor țării, fără să fie expresia stărilor de fapt dela noi și certați, ca niște copii nesăbuiți, de însăși Moscova, care-i acuză că au admis revoluția rusă, numai pentrucă prin ajutorul ei România și-a recăpătat Basarabia.

Nicăieri, o convingere personală și un plus sufletesc. Muncitorii sunt acum mai lămuriți asupra conducătorilor comuniști și vor putea să se orienteze mai cu temei în viața lor politică.

N. G. T.

Copiii

Suflete miloase și înțelegătoare caută azi să desăvârșească opera de mântuire a celor mai oropsiți dintre copii, orfanii. Simțitoare suflete femenine pregătesc cel mai bun sprijin pentru starea de suflet și dee minte a copilor, pentru mișcările și cererile inimei lor, pentru semnele voinții și formarea personalității lor, pentru sănătatea și viitorul lor, toate legate de o educație și de un fel de viață care trebuesc să înlocuiască pierdutul cămin familiar.

Nu poate fi operă de educație mai grea ca cea consacrată frăgezimei copilăriei în memoria căreia viața părintească a lăsat melancolice amintiri, în sufletul căreia se dezolează elanul spre o cât mai largă viață exterioară, spre fericirea plină de entuziasme de conversațiile intime și alintările ambianței părintești.

Copiii orfani au față de ceilalți superioritatea înțelegerii luptei, a susținerii sforțărilor, a dorinții de a înfrunta greutățile. Colectivitatea vieții comune le dă prilejul de a face comparații, stimulația, camaraderia, gustul simplicității, exactității, supunerii și muncii. Toate cumpărate cu prețul singurătății inimii și sărăciei cugetării, împotriva cărora e necesar să se îndrepte în deosebi solicitudinea ocrotitoarelor spre a le frământa, a le forma, a le împodobi, a le inobila sufletul, pentru a le deschide, a le lărgi, a le mobila mintea.

Tatăl și mama cari vorbesc în fața copiilor îi învață ceeace nu există în cărți: viața. Prietenii casei, strada, mulțimea fac rețul și îi învață tot ce se petrece, se face și se zice. Iar călătoriile le umple ochii de orizonturi largi, noui, frumoase, le dau impresiuni și amintiri de lumină și de spațiu. Marile spectacole ale naturii le suggerează mari cugetări și îi pregătesc pentru marile acțiuni.

Războiul a dat copiilor de azi, celor orfani mai ales, sentimentul lucrurilor socotite „mai presus de vârsta lor". Au respirat o atmosferă de zbucium covârșitor, de îngrijorări și nădejdi, de dureri și elanuri. Ei au înțeles și au simțit. Sufletul, inteligența, puterea lor emotivă le-au dat în acești ultimi ani un anumit înțeles al vieții.

Ocrotirea acestor mici suflete arzătoare, deschise spre toate sentimentele și spre toate înțelegerile, deci cu atât mai mult supuse amenințărilor grelei vremi de azi, este minunata operă a unei Societăți de inițiativă particulară care cugetă și acționează în sensul adevărurilor vieții familiare, izvor de inițiativă, de voință, de poezie, și izvor al oricărei călduri și oricărei iubiri.

Dr.

Protecțiunea copiilor și orfanii de război

de **Dr. T. Gane,**
profesor la Facultatea de Medicină, Cluj.

Frumosul congres al „Societății pentru ocrotirea orfanilor de război", ce se ține la Cluj, pune din nou la ordinea zilei, problema atât de desbătută a protecțiunei copiilor la noi, Generoasa inițiativă a Doamnelor, cari în frunte cu D-na Olga Sturdza a creat la 1919 această instituțiune și congresul medical din 1919 care a dat ființă Societății „Principele Mircea" pentru protecțiunea copiilor, sunt date importante în desvoltarea asistenței copilăriei în România. Războiul de întregire a făcut așa de acută nizeria vârstei fragede, în cât aceste inițiative apar ca necesități vitale pentru o societate conștientă de datoriile ei.

Societatea „Ocrotirea orfanilor de război", a avut o idee nemerită ținând congresul la Cluj și dându-i amploarea pe care această chestiune o merită, ținând congresul la Cluj, a vrut să arate de sigur unitatea și înfrățirea ce trebuie să domnească în acest domeniu al iubirei de cei mici și al binefacerei ce trebuie să fie uniform distribuită. Este îmbucurător că toate autoritățile au contribuit prin participarea lor la succesul acestei adunări. Toată lumea este de acord, să colaboreze pentru izbândirea operei grele a ajutorării miilor de orfani, rămași de pe urma marelui război.

Neputând, comunica în Congres câteva reflecțiuni, ce cred utile, le adresez de aci bunăvoinței persoanelor ce se interesează de această problemă.

10. *Ocrotirea orfanilor de război trebue considerată ca un capitol al marei probleme a protecțiunei copiilor în general*, trebuie condusă după același norme, aplicând aceleași principii științifice. Ar fi nedrept și antisocial a face distincțiuni între orfan și orfan. De altfel ce determină datoria statului și interesul public față de acești nenorociți? *Utilitatea socială și națională a lor*, determinismul salutar ce provoacă totdeauna o operă de recunoaștere a unui sacrificiu pentru colectivitate (în cazul acesta sacraficiul e făcut de părinți). Nu se poate deci imagina ca Statul sau societatea să facă deosebire în protegiuirea orfanului a cărui tată a murit într'o ciocnire de trenuri făcându-și datoria, sau acela a cărui părinte a murit de tifos sau gloanțe pe front.

Prin urmare, cred, *că ocrotirea orfanilor de război trebuie să constitue o Secțiune în cadrul protecțiunei generale a copiilor, operă condusă de Stat, ca directive tehnice-științifice lăsată însă ca aplicare pe teren valoroasei Societăți, care și-a făcut dovada capacității până acum.*

2. Astfel concepută ocrotirea orfanilor de război va beneficia de ajutorul tuturor competențelor de orice fel, grupate într'un consiliu al asistenței, ce va fi cu siguranță creat pe lângă viitorul organ suprem al *Sănătății și asistenței publice*, va avea fonduri mai numeroase și va depind de o singură autoritate în stat, pe când azi ține de trei ministere.

Dar nu numai atât, orfanii de război peste 10—15 ani vor deveni adulți și nu vor mai avea nevoie de tutela și asistența societății; ce se vor face atunci toate forțele, experiența, personalul anume educat și așezămintele create pentru ei? Ar rămâne fără întrebuințare imediată, pe când în cazul unei activități în sânul protecțiunei generale a copiilor, toate aceste vor servi treptat, treptat la ceilalți orfani și părăsiți tot așa de vrednici de milă și interes. Ocrotirea orfanilor de război deci, trebuie să fie un inel al lanțului de opere umanitare cu care omenirea vrea să scadă durerea pe acest pământ.

Din această coordonare și colaborare între diferitele instituții cu același scop va rezulta o directivă unitară, o economie bănească apreciabilă și o mai bună utilizare a personalului competent, care este foarte restrâns la noi.

3. In această concepți ocrotirea orfanilor de război, nu va mai depinde de trei ministere ca acum. Ca orice operă de *asistență publică*, protecțiunea copiilor nu poate ține de cât de viitorul *Minister al Sănătății și asistenței* (sau după termenul curent: al ocrotirei sociale). In adevăr starea actuală chaotică trebuie să dispară, dependența unor astfel de instituții de *Ministerul Muncei*, nu poate fi susținuta sper, nici de titularul acestui departament, problemele de igienă și agricultură nu pot fi conduse competent de această autoritate. Ministerul de Război, care azi prin I. O. V. vrea să facă operă de pulricultură, de sigur va renunță la acest rol pentru același motiv de incompetență.

Bunul simț va învinge și la urmă, urmei (poate chiar f curând) operele de asistența socială vor veni la Direcțiunea sanitară și a asistenței sau la Ministerul Sănătății. De altfel se pare că Francezii, așa văd lucrurile, probă crearea Ministerului Igienei, Asistenței și prevederei sociale (1920, Ianuarie) luând primele două servicii de la Ministerul de Interne unde constituiau un subsecretariat, iar ultimul de la Ministerul Muncei, unde de sigur nu era suficient îndreptățit. Pot remarca întreacât că actualul ministru, Dl. Strauss, este un personagiu care s'a făcut cunoscut tocmai prin legea ce a propus pentru protecțiunea copiilor.

La noi acum doi ani s'a elaborat o lege a asistenței de către Profesorul Sion, Directorul Serv. Sanitar prin care aceasta

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

era pusă sub conducerea și controlul Direcției Serv. Sanitar și este regretabil că legea n'a avut timpul să treacă prin parlament, din cauza retragerei Guvernului de atunci.

In Ardeal unde Serviciul Sanitar conduce de fapt această operă de ocrotire a copiilor, tutelați de stat, există o organizație solidă. Prin cele 6 azile ce posedă această parte a țărei și printr'o organizație întinsă de protecțiune în afară de azil, colonii prin sate, se îngrijesc peste 12.000 copi.

Noi instituții sunt pe care de înfăptuire, care alături de maternități și de spitalele de copii ce vor fi create sau statificate vor fi un factor puternic pentru remedierea acestei plăgi sociale, care este mortalitatea copiilor. Personalul numeros medical și auxiliar, în special surorile de ocrotire, inspectoarele de colonii etc., pot fi utilizate cu folos de ocrotirea orfanilor de război. D-l Prof. Moldovan, inspectorul general sanitar al Ardealului, a oferit întreg concursul acestui aparat Societății O. R.

Bine înțeles efectuarea pe teren a operei și administrarea fondurilor va rămâne atribuția S. O. R. ca și toată cinstea și recunoștința ce merită. Fără o cooperare a tuturor factorilor (autorități, instituții private) este imposibilă realizarea asistenței celor minimum 100.000 orfani, avizați la ajutorul Societății. Crearea unor azile pentru toți aceștia este imposibilă material-mente și științificește este dovedit că cele mai bune rezultate le dau micile colonii în mediul rural, precum și ajutorarea în familia chiar a o fanilor.

Știu toate argumentele de ordin patriotico-sentimental cu care se pledează pentru institutele centrale, necesitatea instrucției și a educației profesionale pe deoparte, ignoranța și reaua voință a crescătorilor pe de altă parte imposibilitatea de fapt însă de a realiza atâtea azile câți orfani trebue internați, principiile de igienă fizică și morală care se opun la aglomerări de copii, fac ca toate autoritățile științifice în această materie, să recomande: restrângerea pe cât posibil a numărului copiilor ținuți în azile, în afară bine înțeles de copii cari sunt destinați a urma profesiune a cărei pregătire nu se poate face în mediul în care au trăit până atunci.

DIN LUMEA ARTELOR

Congresul general al artiștilor din România-Mare

Am anunțat mai de mult hotărârea ministerului Artei de a convoca un congres general al tuturor artiștilor din România-Mare la București și cum la acest congres au fost invitați toți artiștii profesioniști indiferent de naționalitate.

In ultimul timp se părea că data acestui congres urme să sufere o amânare până în August. Acest fapt a fost obiectul unei consfătuiri la Ciucea între d-l ministru al Artelor Oct. Goga și reprezentanții oficiali ai artelor din Ardeal, unde după câteva discuții s'a hotărât ca dată irevocabilă a acestui congres zilele de 12—18 Iunie.

Cea ce este foarte îmbucurător e faptul că reprezentanții artistiei ai minorităților au răspuns în unanimitate că vor lua parte la congresul dela București pentru a discuta toate chestiunile privitoare la Artă și Artiști.

O direcțiune a artelor la Cluj

In urma unei ultime dispoziții se proectează în ființarea, pentru Ardeal, a unui directorat al artelor secondat de un consiliu general al artelor, cu sediul în Cluj.

Bugetul acestei direcțiuni s'a înaintat de către minister, comisiunei bugetare a Parlamentului pentru a fi trecut prin Cameră. Se crede că în timpul cel mai scurt acest proect dispoziție va deveni o realitate.

Bugetul pentru propaganda artistică în Ardeal

Bugetul pentru propaganda artistică în Ardeal a fost foarte simțitor, dacă nu exagerat, redus. — Astfel Subvenția Operei Naționale care ceruse 6 milioane 50.000 lei a fost redusă la 2 milioane lei anual.

Subvenție Teatrului național a fost redusă la 1 milion 230.000 lei.

Subvenții pentru turneurile teatrale 500.000 lei, Subvenții pentru premiere de piese originale, bune premii, etc. — 250.000 lei.

Pentru sprijinirea cursurilor de vară din Baia-Mare pentru pictură: 70.000.

Pentru expoziții artistice; 62.000 lei.

Pentru propagande artistice; 55.000 lei.

In total bugetul artistic al Ardealului a fost redus la 5 milioane 100.000

In urma acestei exagerate reduceri a bugetului d-nii Zaharia Bârsan, directorul Teatrului, Popovici Bayreuth, directorul Operei și Gh. Dima, directorul Conservatorului, au intervenit direct pe lângă d-l Oct. Goga care le-a promis ca o să se rectifice simțitor sumele indicate în actualul buget și anume în favorul instituțiilor de artă cela ce nu ar putea aduce de cât mari avantajii pentru Ardeal.

Turneurile artistice.

Cu sosirea primăverei au început și turneurile teatrale. La teatrul din Brașov joacă trupa de operete a D-lui Leonard până la 1 Iunie. La finele lui Mai pornește prima echipă a Teatrului Național din București sub conducera D-lui Bulfinski acest turneu va parcurge întreg Ardealul și Banatul jucând următoarele piese: *Noaptea Regilor; Bujorești; Banii*, cu excepție pentru Cluj unde se va juca și *Domnul Notar* de Oct. Goga.

Cât de curând o echipă a Teatrului Național din Cluj va porni în turneu prin tot Ardealul sub conducerea D-lui Z. Bârsan.

Zilele acestea s'a anunțat un alt turneu sub conducerea marelui artist Ion Manolescu cu un repertoriu modern. Această trupă va juca piese de Henry Bataille și alți dramaturgi moderni.

Spre bucuria noastră vom fi lipsiți de turneurile trupelor de cabotini de oare ce ministerul artelor în urma intervențiilor făcute și de inspectoratul general al teatrelor din Arde l, a hotărât că numai trupe excelente și cu adevărat artistice să poată pătrunde în provinciile alipite.

In chestia locurilor oficiale de la Teatru.

S'a luat deciziunea de a se face radicale schimbări pentru acordarea locurilor oficiale la Teatrul Național. Se vor revoca toate locurile oficiale care se folosesc fără cauză legală sau de alte persoane.

Teatrul Popular ca mijloc de propagandă culturală.

O problemă foarte grea și foarte importantă este și chestiunea teatrului popular. Teatrul așa cum se face încă nu este teatru pentru educația masselor.

ECOURI

Un nou volum al „Asociațiunii"

In Biblioteca „Asociațiunii" pentru literatura română și cultura poporului român" a apărut o nouă cărticică. E o monografie asupra lui Tudor Vladimirescu, scrisă limpede, pe temeiul faptelor și cu multă vioiciune literară de către Ioan Georgescu.

E un omagiu adus pandurului la centenarul revoluției lui isbăvitoare și e un semn îmbucurător al unității Românilor faptul că acest omagiu e venit din Ardeal,

Incă un Teatru național în București?

Ziarul „Rampa" scrie cu dreptate că scriitori noi români nu pot ajunge să-și vadă jucate piesele lor pe prima scenă a noastră. Se știe că manuscrisele înaintate sunt așa de multe, încât un scriitor își așteaptă cu anii rândul de-a fi măcar citit.

Cum scriitorii țiu să fie consacrați la București, și nu în teatrele similare din Iași, Cluj și București, se pune problema dacă n'ar mai trebui un Teatru național în Capitala țării.

O raritate: centenarul reprezentațiilor unei piese românești

„Pălajenul", comedia d-lui A. de Herz, a ajuns a 100-a reprezentație a sa. A fost montată pentru prima oară pe scena Teatrului Național din București, în stagiunea 1911—1912.

Se joacă acum la Teatrul Regina Maria de către Compania Bulandra.

Numai două mai sunt piesele originale, cari au atins această cifră de spectacole: „Fântâna Blanduziei" de Vasile Alexandri și „Scrisoarea pierdută" de I. L. Caragiale.

Editarea întregii opere a lui C. Dobrogeanu-Gherea

S'a împlinit un an dela moartea criticului literar și teoreticianului socialist, care a fost C. Dobrogeanu-Gherea.

Cu acest prilej, se anunță că întreaga sa operă literară și socială va fi editată de Institutul „Viața românească" din Iași.

Satira în Rusia sovietică

Un singur scriitor satiric se bucură în Rusia sovietică de libertatea scrisului. E umoristul Avercenko, care a fost scutit de cenzură și satirizează regimul lui Lenin.

Avercenko e unul din cei mai mari satirici moderni.

Un alt umorist al Rusiei sovietice e scriitorul Blok, care se distinge printr'o fină satiră literară.

Copilăria unui autor dramatic celebru

Amintirile din copilărie sunt la modă. Henry Bataille și le povestește pe-ale sale în *Revue de Paris*, cu o minuțioasă exactitate.

Născut în 1872, la Nimes. A fost un copil viol. Dela 1881, redactează un jurnal, unde scrie ușor povești închipuite. Dela o vârstă fragedă și-a manifestat pasiunea pentru arta, care mai târziu trebuia să-l facă celebru.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Biblioteca populară din Cluj

de **N. Ghiulea**, profesor Universitar.

Alături de Bibilotcea Universității cu cărțile ei savante și de specialitate, puse la îndămâna intelectualilor, se deschide astăzi Duminică 15 Mai, o bibliotecă nouă, plină de tinerețe și de avânt, care cheamă masele însetate de lumină, să deschidă noui posibilități și noui orizonturi culturii noastre.

In palatul bibliotecii universitare, arhitectul, care a conceput planul, a rezervat un local potrivit unei biblioteci populare. Acelaș gust și aceias comoditate, care au fost puse în mobilarea bibliotecii mari, au fost puse și în sala destinată bibliotecii populare. De zece ani însă de când este construită și amenajată sala bibliotecii populare, stă și așteaptă întrebuințarea ei. Se vede că concepția unitară și clar văzătoare a arhitectului, nu corespundea ideilor și sentimentelor față de mase, ale autocraților maghiari. Iardacă astăzi se poate deschide în Cluj o bibliotecă populară modernă, trebuie să ne gândim cu recunoștință la arhitectul bibliotecii care a prevăzut necesitatea ei viitoare, căci zece ani de-acum înainte nu se va mai putea construi, așa cum s'a construit acum zece ani.

Cu sume însemnate trecute în bugetul ministerului de instrucție și cu ajutorul prețios în cărți și bani dat de Ministrul Muncii și ocrotirei sociale, Universitatea poate pune la dispoziție publicului o nouă bibliotecă. Această nouă bibliotecă este destinată, în special acelora care, prinși întrega zi în câmpul muncii, în ateliere, biurouri sau prăvălii, nu pot folosi biblioteca mare. Ea poartă numele de bibliotecă populară numai printr'aceia că poate fi folosită de masele muncitorești, intelectuale sau cu brațele. Această bibliotecă însă nu este alcătuită cu nici o tendință. Statul român nu urmărește prin ea, nici nationalizarea minorităților, nici burghezirea claselor muncitorești; nu urmărește nici o politică, afară de una sincer culturală. Biblioteca populară pune la dispoziția cetitorului întreaga literatură românească, și acea universală tradusă în românește, cărțile de știință popularizată, cărți de telmologie, de cultură generală, toate revistele care apar astăzi și ziarele mai importante. Din sumele pe care le are la dispoziție, biblioteca își va complecta lipsurile, va cumpăra cărțile noui apărute și va aduce tot ceeace cetitorii vor arăta că doresc să aibă în această bibliotecă a lor. Dorința conducătorilor acestei bibliotecă este ca ea să fie o bibliotecă vie, o bibliotecă a cetitorilor, care să corespundă tuturor cerințelor de cultură a păturilor largi și necontenit în legătură cu ei.

Spre deosebire de vechile biblioteci populare tip maghiare, biblioteca populară care se deschide astăzi, nu este alcătuită după un plan ascuns și rigid, ea cuprinde tot ceeae s'a publicat și s'a menținut în literatura sau știința noastră fără nici o alegere, și va fi complectată cu toate cărțile care vor apărea de acum înainte. Alegerea vor avea să o facă cetitorii singuri bibliotecă populară românească nu caută și nu va caută să îngrească sentimentele sau credințele nimănui. Tot în deosebire de vechi tendințe a stăpânirei maghiară, bibliotecă românească nu este șovină. Ea primește din bibliotecă populară maghiară tip, toate cărțile care nu urmăresc o anumită țintă, și va fi complectată cu toate cărțile originale și traduceri publicate în limba maghiară, care nu se găsesc în acea bibliotecă. De asemenea, bibliotecă populară din Cluj va fi complectată cu cărți literare, științifice și de cultură generală din limba germană. Bibliotecă populari cheamă cu dragă inimă, fără deosebire de naționalitate, pe toți acei care doresc, după greaua muncă a zilei, să-și înobileze inima și să-și lumineze mintea. Cultura luminează și sentimentele. In condiții superioare de cultură raporturile între naționalități vor fi altele. Statul român este tot atât de interesat în ridicarea culturală a maselor nemaționale, ca și a celor naționale, fiindcă deopotrivă sunt toți fiișăi, și în răspândirea armonică a culturii în toate paturile, statul român crede că găsește solidaritatea și propășirea sa. Dacă se dă uneori par înainte păturilor românești, aceasta vine de acolo că poporul românesc a avut cel mai mult de suferit, și el trebuie să facă cupas grăbit drumul pe care maghiarii l-au putut face aici, încet sub ocrotirea unui guvern părtinitor. Cu toții sperăm însă, că în curând vreme nu va mai fi nevoie de o atenție deosebită pentru păturile românești, și viața culturală va pulsă, într'o rodnică emulație și nobilă concurență, deopotrivă pentru toți.

Pentru introducerea, aci în Ardeal, a legăturilor culturale cu Franța și Anglia, nobilele noastre aliate s'au arătat dispuse să ajute și bibliotecă populară, trimeținduri însemnate colecții de cărți tehnologice, cărți de călătorii și de artă frumos ilustrate.

In acest chip bibliotecă populară din Cluj ținește să fie un puternic focar pentru cultura maselor.

Funcționarii, mescriașii, muncitorii sunt dator să vie să se folosească de aceasta frumoasă instituție, pentrucă ea să poată lua desvoltarea care i se cuvine și să-și împlinească menirea pentru care a fost înființată.

Cronica politică

Ancheta Presei la Reşiţa. Ziarele cari au primit propunerea d-lui Veith, susţinută de d-l Costa-Foru, de a face o anchetă la Reşiţa, publică acum impresiunile culese la faţa locului. Toate dările de seamă publicate nu cuprind de cât descrieri pitoreşti ale peisagiilor admirate în goana automobilelor, amănunte asupra copioaselor banchete oferite de direcţia societăţii, descrierea uzinelor şi instalaţiilor, întinderea moşiilor stăpânite de societate, numărul lucrătorilor întrebuinţaţi de societate şi al comunelor cari se găsesc pe domeniile ei, într'un cuvânt, date şi amănunte pentru un reportaj care să informeze publicul asupra importanţei şi modului de funcţionare al acestei mari instituţii industriale. Evident că acest reportaj putea să fie făcut de una sau mai multe gazete în mod particular pentru informarea cititorilor săi, dar el nu putea în niciun caz să fie prezentat ca o anchetă a pressei. Căci chestiunea în litigiu asupra căreia s'a discutat atât prin presă cât şi în parlament, o formau condiţiunile de constituire a acestei societăţii cu sprijinul guvernului dar în dauna intereselor noastre de stat. Ori pentru aceasta nu era nevoie ca reprezentanţii presei să meargă la Reşiţa pentru a publica apoi reportagii de felul celor publicate. Lămurirea chestiunei se putea face prin discutarea actului de constituire al societăţii şi a contractului încheiat cu statul.

O anchetă a presei la Reşiţa n'avea deci niciun rost şi încrul se poate constata din rezultatele ei. Au adus oare o cât de mică lămurire a acestei chestiuni, reportajele publicate de ziarele care au luat parte la anchetă?

Dar în afară de aceasta, admiţând chiar că s'ar fi impus o atare anchetă a presei, e bine, ea trebuia să fie în afară de orice bănueli. Intr'o chestiune care s'a discutat cu atât de potrivnice argumente, o anchetă a presei trebuia să însemne pentru public o chezăşie în aflarea adevărului. Ea trebue să fie deci desfăcută, de orice interese politice sau . . . financiare. In speţă, ideia anchetei s'a produs în atari condiţiuni, încât a fost de la început compromisă. Căci ce garanţie mai putea ea oferi marelui public când vii d-ta, domnule Costa-Foru şi spui că ai „obligaţiuni personale" faţă de d-l Veith, directorul societăţii unde avea să se facă ancheta? Iar la anchetă n'au luat parte decât câteva ziare, care desigur că aveau şi ele faţă de d-l Veith, „obligaţiuni" de aceiaşi natură.

Afacerea „Reşiţa" rămâne deci în picioare. Impresiile publicate în anumite ziare n'au adus clarificarea ei, iar aşa zisa anchetă a presei organizată de d-nii Veith şi Costa-Foru, a fost primită cu suspiciune chiar de la început. Rămâne acum ca Parlamentul să se rostească.

In primul loc pregătirea culturală a muncitorului nu-i permite să înţeleagă teatrul care se joacă azi. In al doilea rând preţurile exegerate ale locurilor nu permit studenţilor şi funcţionarilor să asiste la toate reprezentaţiile teatrale.

S'a făcut o propunere ministerului muncei ca acesta să înscrie în bugetul lui o subvenţie pentru reprezentaţiile populare. Atunci se va putea asigura un stoc de bilete acelora ce azi nu pot merge la teatru din lipsă de mijloace materiale.

Trebue să ne gândim cu mai multă seriozitate la educarea masselor prin teatru. Teatrul popular este o necesitate organică pentru Ardeal şi suntem convinşi că înfiinţarea unei astfel de instituţii nu va suferi prea mare amânare.

Bugetul, în detrimentul propagandei cultural-naţionale în Ardeal, n'a asigurat o sumă mai mare pentru acest teatru popular suntem informaţi că se intenţionează formarea unei trupe de teatru popular din iniţiativă particulară.

E inutil a mai remarca importanţa unei asemenea iniţiative pentru ridicarea nivelului cultural al Ardealului şi pentru consolidarea României Mari şi suntem siguri că o asemenea iniţiativă particulară nu poate fi de cât ajutată şi încurajată de către stat.

*

Toate aceste interesante lămuriri ne-au fost date de către d-l Emil Isac inspectorul general al teatrelor din Ardeal.

Evenimentele zilei

Aliaţii nu ocupă Ruhrul

O telegramă din Colonia semnalează că autorităţile franceze au anunţat autorităţile germane că preparativele pentru înaintarea trupelor în regiunea Ruhr au fost suspendate.

Trupele turceşti spre Smirna

O telegramă din Constantinopol susţine că coloanele trupelor turceşti sunt la câteva mile de Smirna.

Conferinţa Dunărei

Conferinţa internaţională a Dunării, întrunită la 11 Mai a discutat raportul subcomisiunei hotărând afluenţii şi canalurile cari vor face parte din reţeaua internaţională.

Comunismul e înfrânt în Cehoslovacia

Tentativele comuniste din Cehoslovacia au fost definitiv înăbuşite.

Contele Sforza n'a demisionat

Agenţia Havas declară că ştirea despre demisiunea contelui Sforza este lipsită de temeiu.

Politica externă a Ungariei

La întrunirea naţională, Contele Banfy a declarat că principiile politicei externe ungare vor fi hotărâte prin voinţa neclintită a Aliaţilor de a executa integral ratativele de pace.

Regim de afaceri

Ne aducem cu toţii aminte ce bună primire a făcut opinia publică şi lumea politică guvernului d-lui general Averescu când a luat succesiunea cabinetului Vaida.

Făgăduieli de concurs şi de încurajare a primit din toate părţile. Un parlament în care îşi avea majorităţile necesare, îi sta la îndemână.

Nu-i rămânea deci guvernului d-lui General decât să se aşeze pe muncă.

Munca aceasta care-l aştepta era într'adevăr foarte anevoiasă prin varietatea şi întinderea problemelor; uriaşă din pricina condiţiunilor grele create de războiu.

Opera mare de refacere a ţării aştepta oamenii de muncă şi de pricepere, de cinste şi de experienţă, cari trebuiau să dea îndrumările şi să stabilească nevoile de împlinit.

Şi-a trecut de atunci mai bine de un an. Examinând astăzi activitatea guvernului nu găsim în ea nimic din ceiace poate să însemne preocuparea serioasă penru marile probleme cari aşteaptă deslegare sau măcar o tendinţă susţinută pentru a ridica ţara din noianul de greutăţi în care se sbate.

Preocuparea constantă şi de căpetenie a guvernului d-lui general Averescu care venise la cârma statului sub auspicii atât de favorabil pentru a'şi manifesta energia şi dorinţa de a munci, au fost: consolidarea politică partidului prin căpătuiala partizanilor.

Am fi fost dispuşi să iertăm acestui guvern tot ceiace îi lipsea ca experienţă şi ca pricepere în conducerea ţării, dacă ne-ar fi făcut cea mai mică dovadă că în schimb are bunăvoinţă la muncă şi mai cu seamă cinste.

Ei-bine, ceiace ilustrează activitatea actualului guvern sunt afacerile. Şi cu prilejul interviewului d-lui Take Ionescu văzurăm că faima regimului de „cinste, muncă şi legalitate", inaugurat de guvernul d-lui general Averescu, a ajuns şi în străinătate.

Dela scandaloasele permise de export ale d-lui Tăslăoanu până la cea din urmă afacere cu locomotivele comandate la Viena, câte etape şi câte nume glorioase: Reşiţa, Brutinel, panamaua dela aprovizionare, Tisiţa contractul pentru locomotivele canadiene, Reconstrucţia şi altele mai mărunte în jurul cărora nu s'a făcut vâlvă.

Nu vom intra în amănuntele tuturor acestor afaceri întrucât nu ne îngădue spaţiul şi de altfel opinia publică le cunoaşte din discuţia care a avut loc în presă. Pomenim numele lor pentru că fiecare din ele constituie nu numai o abatere de la corectitudinea cerută celor cari iau parte la conducerea ţării, dar şi o sfidare pentru nevoile ei, o hătaie de joc întrebuinţarea banului public.

In loc să facă din deviza „muncă, cinste şi legalitate" o realitate pentru viaţa noastră publică, guvernul d-lui general Averescu a instituit prin activitatea sa un regim de afaceri şi de favoruri. Şi aceasta constitue îi mare primejdie pentru moralitatea vieţii noastre publice.

Noutăţi de vară

Calităţi din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

magazin de haine pentru bărbaţi, copii şi fetiţe.

Cluj, Piaţa Unirii 14, Telefon 431.

XXXXXXXXXXXXX

Doamna Olga Sturdza despre „Ocrotirea Orfanilor din Războiu"

Dorind în preajma congresului, să dăm cititorilor noştri lămuriri mai precise cu privire la activitatea de până acum a *Societăţii Ocrotirea Orfanilor din războiu*, ziarul nostru a solicitat şi obţinut dela Doamna Olga Sturdza, iniţiatoarea şi presidenta Societăţii, următoarea convorbire:

1. Care sunt modificările care se vor aduce statutelor societăţei în dezbaterile congresului?

Cea mai importantă este desigur împărţirea Transilvaniei şi Banatului în trei regiuni prin crearea regiunilor Cluj şi Timişoara. Această nouă împărţire a fost cerută de necesitatea unei bune funcţionări a societăţii pentru a putea da cele mai bune roade.

In adevăr, dată fiind întinderea Transilvaniei şi Banatului regiunile create la Sibiu nu putea satisface toate trebuinţele orfanilor din 23 judeţe şi din cauză distanţelor prea mari nu se putea exercita un control serios. Din aceste motive în multe judeţe orfanii de războiu nu erau ajutaţi cu aceeaşi eficacitate ca în vechiul Regat.

In urma nouei împărţiri fiecare din cele trei regiuni are un număr suficient de judeţe pentru ca solicitudinea societăţei să se exercite cu toată eficacitatea asupra micilor orfani. Astfel regiunea Timişoara cu reşedinţa în Timişoara cuprinde 4 judeţe, regiunea Sibiu cu sediul în Sibiu 10 judeţe şi a Clujului cu sediul în Cluj 9 judeţe. Sper că roadele acestei descentralizări cât mai largi nu vor întârzia să se manifeste sub forma intensificării operei de asistenţă.

2. Faţă de mijloacele de care dispuneţi care sunt categoriile de orfani pe care îi luaţi sub ocrotirea societăţii?

Un lucru trebuie să se ştie: Societatea nu ia sub ocrotirea ei decât pe orfanii din războiu lipsiţi cu totul de mijloace.

Ajutorarea lor se face în măsura mijloacelor de care dispune Societatea în următoarea ordine de preferinţă: a) orfani de ambii părinţi b) orfani de tată şi a căror mamă nu-i poate creşte c) orfani de mamă a căror tată e invalid de războiu în neputinţă de a se îngriji de ei şi d) orfani prin faptul că au fost părăsiţi de părinţii lor.*

Ordinea de preferinţă în ajutorarea orfanilor e dreaptă şi dacă nu putem veni în ajutor şi altor categorii de orfani, această o datorim faptului că fondurile noastre sunt insuficiente.

Cu toată insuficienţa mijloacelor materiale, ţin să vă declar că în privinţa ajutorării orfanilor nu facem nici-o deosebire din punct de vedere confesional.

3. Ce se fac orfanii cari rămân în afară de orfelinate?

Mijloacele de care dispunem sunt deocamdată destul de reduse faţă de numărul de 354.000 de orfani câţi există pe întreg teritoriul României Mari.

Societatea nu dispune anual decât de un buget de 20 milioane lei, din care 16 milioane subvenţie de la Stat iar restul de 4 milione provenind din donaţii, cotizaţiile membrilor, serbări etc. adunaţi prin îngrijirea Societăţei. Nădăjduesc că oficiul naţional I. O. V. va spori subvenţia pentru anul în curs, deoarece, cum am spus, fondurile de care dispunem sunt insuficiente. Cu această ocazia îmi fac plăcuta datorie să adaug că Dl. General Gheorghian, directorul oficiului I. O. V. ne dă tot largul şi binevoitorul său concurs.

Asistenţa care se dă orfanilor în afară de orfelinate este efectuată cu ajutorul comitetelor judeţene şi comunale. Pe măsura desvoltării şi organizărei regiunei, s'au înfiinţat şi în Transilvania comitete judeţene şi comunale, care vor supraveghea de aproape creşterea orfanilor de către persoanele cărora le-au fost încredinţate şi mai pe urmă educarea lor.

Societatea are sub îngrijirea ei şi avutul orfanilor, servindu-i de tutore. In afară de aceste îndatoriri societatea acordă orfanilor un ajutor lunar în bani preţum şi îmbrăcăminte mai cu samă celor care frecventează şcoala primară, şi după absolvirea cărela sunt îndrumaţa spre comerţ, meserii, şi agricultură. In acest scop Societatea încheie contracte cu diferite instituţii comerciale şi industriale prin care acestea se obligă ca în schimbul serviciilor pe care i-le face orfanul să-i asigure o existenţă convenabilă şi cunoaşterea amănunţită a meseriei pe care şi-a ales-o. Orfanii destinaţi agriculturei sunt trimeşi pe la fermele Statului. Acei care se disting printr'o inteligenţă sclipitoare sunt trimeşi să-şi continue studiile la liceu şi universitate.

4. Ce instituţii pentru ocrotirea orfanilor intenţionaţi să mai înfiinţaţi?

Până acum avem organizate 84 orfelinate din care 69 ale Societăţei iar 15 numai subvenţionate. Consiliul central a hotărât înfiinţarea altor arfelinate ca să putem avea în fie care judeţ câte două, unul pentru băeţi şi altul pentru fete. Acesta e programul de lucru pe anul acesta şi sperăm că graţie muncei pe care o vor depune toţi membrii societatei cum şi sprijinul financiar al guvernului să-l vedem realizat în întregime.

Orfelinatele noastre sunt organizate astfel încât după ce copiii absolvesc şcoala primară pe care o urmează în orfelinat, sunt îndrumaţi către carierele practice: meserii, agricultură, gospodărie. Astfel pe lângă unele orfelinate funcţionează şcoli de agricultură, pe lângă altele şcoli de gospodărie sau de meserii.

In această privinţă orfelinatele tip sunt următoarele: cel din comuna Miroslava (jud. Iaşi) pe lângă care funcţionează o şcoală de agricultură înfiinţată de d-l Radu R. Dimitrescu, orfelinatul „Ecaterina Teodoria din Unghenii" prevăzut cu o şcoală de meserii şi în fine „Regina Maria" din Iaşi, unde este o şcoală de gospodărie pentru fete şi altele.

Orfanii care se disting sunt trimeşi să urmeze în şcolile normale de meserii şi licee.

Vedeţi prin urmare că Societatea răspunzând unei chemării a timpului îndrumează tinerele vlăstare spre carierele practice, singure în stare să asigure unui om o carieră folositoare lui şi ţărei.

5. Care sunt principalele hotărâri luate până acum de Consiliul central al Societăţii orfanilor din războiu.

Activitatea consiliului central a fost neaşteptat de rodnică. Incepând de Miercuri s'au ţinut şedinţe şi dimineaţa şi după amiază. Toţi au muncit cu râvnă neţinând seama de oboseala disenţiilor şi a şedinţelor prelungite. Rezultatele sunt imbucurătoare după cum vă veţi convinge.

*. Orfanii din aceste patru categorii sunt ocrotiţi în orfelinatele societăţei în număr de 84.

In adevăr, Consiliul central a hotărât uniformizarea şi coordonarea măsurilor administrative din nouile ţinuturi cu normele existente în vechiul regat. Acesta va fi primul pas spre unificarea Societăţii Orfanilor din răsboi.

S'a votat şi bugetul pe care l-au analizat înainte. In vara anului curent se vor înfiinţa două sanatorii: unul pentru orfanii, cari sufăr de tube culoza osoasă, la Tekirghiol şi altul pentru orfanii care au Tuberculoză pulmonară într'o staţiune climaterică de munte care încă nu s'a fixat. Sanatoriile acest a vor fi întreţinute de Consiliul central care va trimite acolo orfanii din toate regiunile.

Credem că vom putea trimite în vara aceasta în serii peste 1500 copii ca mare şi munte.

Regiunile de asemenea vor trimite pe copiii debili pe la staţiunile climaterice existente în cuprinsul lor. Cum societatea lângă subvenţii îşi face şi venituri proprii a Consiliul central a stabilit ca ziua de Schimbarea la faţă (6|19 August) să fie consacrată ca sărbătoarea orfanilor din răsboi. In această privinţă s'a ajuns la un acord deplin cu guvernul. In acelaşi timp s'a intervenit pe lângă guvern şi parlamentari pentru a nu mai permite particularilor sau unei alte societăţi să se servească de numele orfanilor pentru a face chete sau serbări în alte scopuri.

6 Membrii comitetelor sau acei cari se deplasează pentru a participa a congres primesc vreo indemnizaţie?

Nu primeşte nimeni nici un fel de indemnizaţie sub nici-o formă.

Cu această ocazie îmi fac datoria sa-mi manifesta admiraţia mea pentru sacrificiile, materiale şi morale făcute de membrii Societăţii în scopul participări la congres.

Profesionişti cari şi-au întrerupt ocupaţiile, şi-au lăsat gospodăria pentru a participa pe propria cheltuială, la lucrările unui congres care se ţine într'un ţinut aşa de departe, că poate fi mai frumoasă pildă de abnegaţia şi devotamentul pe care le dovedesc membrii societăţi.

Pentru acestea merită stima şi admiraţia tuturor. Cu aceste cuvinte prinţesa Sturdza a sfârşit interviewul, fiind chemată la o consfătuire intimă în chestia stabilirei programului de deschidere a congresului.

Un abuz de putere

Ni se aduce la cunoştinţă un aaz care constitue o dovadă mai mult de modul cum Poliţia din Cluj înţelege să-şi facă . . . datoria.

D-l Ionescu-Ghibericon, artist societar la Teatrul Naţional din Cluj a cerut concursul forţei publice pentru a'şi ocupa locuinţa la care avea dreptul prin bonul de încuartiruire emis de Biuroul de încartiruire al oraşului. Deabia se instalase însă în locuinţă şi un agent de poliţie îi face cunoscut să părăsească camera şi să-i remită biletul de încartiruire. Refuzând, d-l Ionescu-Ghibericon este arestat şi condus ca un răufăcător la Comisariat unde i se confiscă bonul.

Am mai avut prilejul să arătăm că brutalitatea agenţilor forţei publice nu cunoaşte margini şi nu ţine seară de nici-un fel de consideraţie.

Samavolniciile de felul acesta nu pot decât să arunce oprobriul opiniei publice asupra unei instituţii pe care o dorim în interesul ei şi al ordinei, fără pată. Cerem organelor superioare cercetarea cazului şi pedepsirea vinovatului. Căci altminteri aceste abuzuri de putere se vor generaliza.

Turneu cultural studenţesc

— O dare de seamă —

Tinerimea universitară din regiunile. Câmpiei şi Mureşului superior, constituită în cerc studenţesc ce şi-a pus ca prim scop ridicarea culturii naţionale şi sociale în regiunile aparţinătoare cercului, a organizat în vacanţa Paştelor un turneu naţional cultural în oraşele Târgul-Mureş şi Reghin.

In Târgul-Mureş s'a ţinut la 6 Maiu — Sf.-Gheorghe, ora 3 p. m., un matineu artistic în sala teatrului din loc, cu jocuri naţionale, căluşerul bătuta şi sârba, apoi drama istorică „Zorile", iar seara, serată dansantă.

A fost o advărată sărbătoare naţională.

Când au apărut căluserii, publicul a isbucnit în aplause şi să putea ceti marea bucurie pe feţele tuturor, chiar şiroaie de lacrimi pe feţele bătrânilor preoţi, cari singuri cunosc şi vremile de grea urgie, când pe străzile Târgului-Mureş nu se putea vorbi românește şi de pretutindeni în acest oraş ni se adresau numai cuvinte de ocară — iar azi ei înşişi văd odraslele tinere păşind măiestos pentru primadată pe această scenă.

Drama istorică „Zorile" de St. Iosif a stors lacrimile tuturor şi nu putem trece cu vederea venerabilul preot bătrân ce nu-şi putea curma plânsul — văzând sgudultoarea scenă — la fel cu cea petrecută cu dânsul acum 5 ani, când, scuipat de toţi, a fost prins pe piaţa Târgului-Mureş, legat în lanţuri şi târât în neagra robie

Dacă tinerimea n'a putut mulţumi pe toţi şi mai ales pe unii cari cu singuranţă nu-şi dau seamă de multele greutăţi întâmpinate de începerea unei vieţi culturale şi sociale a tinerimii din acele ţinuturi, totuşi credem că roadele au fost satisfăcătoare,

Ţinem să mulţămim şi pe această cale tuturor celora cari ne-au dat tot sprijinul: D-lui General Muntean, D-lui Prefect, D-lui Primar D-lui Subprefect, Direcţiunii liceului Papiu Ilarian, D-lui N. Opreau, apoi întregului public din loc şi jur.

In Reghiu s'a ţinut la 8 Maiu Dumineca Tomii matineul artistic la 8 pm. urmat, fiind de dans. Şi aci jocurile naţionale şi „Zorile" au fost primite cu vii aplause. Nea durut nespus văzând lipsa aproape completă, atât la reprezentaţie cât şi la serata dansantă, a harnicei noastre clase de meseriaşi.

Ţinem să mulţumim tuturor autorităţilor, cari au avut amabilitatea a ne da ospitalitate.

Cluj la 14 Mai 1921

Comitetul.

INFORMAŢII

Politice.

„Deutsche Volkszeitung" din Cernăuţi anunţă, că deputatul german Dr. Kohlruss i-a comunicat ştirea despre hotărârea comitetului germanilor din România, că viitoarea adunare naţională germană se va ţinea în Septembrie a. c. la Cernăuţi. Adunarea aceasta ar fi trebuit să aibă loc de Rusalii, la Braşov, însă a suferit amânare din motivul serbătoririlor poetului şvab Müller-Guttenbrunn.

Judiciare

La ministerul de justiţie se studiază mărirea competenţei judecătoriilor de ocol până le suma de 10 mii de lei, în vederea decongestionării tribunalelor, unde se îmbulsesc afaceri mărunte din cauza creşterii preţurilor şi valorilor.

Comisiunea aleasă de congres spre a elabora anteproectul de lege pentru organizarea unitară a corpului de avocaţi din întrega Românie, conform principiilor stabilite de congres, a terminat lucrările sale la 10 Maiu.

Comisiunea, care a început să lucreze în ziua de 4 Maiu a. c., după 6 zile de muncă continuă, în câte două şedinţe zilnic, a terminat lucrările sale cu deplin acces.

Membrii comisiunii au semnat anteproectul astfel cum a fost modificat şi redactat definitiv de comisiune, astfel că acest proect cuprinde semnătura Ardealului, Basarabiei, Bucovinei şi a vechiului Regat.

După terminarea lucrărilor, d. C. Arion, preşedintele comisiunii, a mulţumt tuturor membrilor comisiunii pentru munca ce au depus întu aducerea la bun sfârşit a acestei opere importante.

Bisericeşti

In ziua de 16 Mai se ţine la Bucureşti Consiliul pentru unificarea bisericei ortodoxe din România.

Numărul membrilor acestui consiliu e de 15 şi anume: Mitropoliţii ţărei, Arhiepiscopii Basarabiei şi Bucovinei, iar reprezentanţi ai fiecărei provincii sunt: Din Ardeal: Dr. Valer Braniste şi pr. I. Lupaş, din Muntenia: C. Disescu fost ministru şi Bocoianu; din Moldova: S. Mehedinţi şi pr. Cicerone Iordăchescu, din Basarabia: Inculeţ şi pr. Baltag, din Bucovina: Valerian Şesan şi dr. Cotlarciuc. Lucrările vor ţine 2 săptămâni.

Baia de aburi Diana este deschisă Marţi, Joi, Sâmbătă şi Dumineca pentru bărbaţi; Miercuri, Vineri pentru femei. Baie sunt ziluic afară de Luni. 33

Agricole

Zilele acestea începe în judeţele Ardealului împărţirea pământurilor de fâneţe supuse arendărilor forţate.

Plata pământului arendat în judeţul Cojocna s'a fixat în modul următor, pentru fiecare jugăr: Pământul de păşune 20 lei, de arătură 25—30 lei, de fâneţe 40 lei.

S'a hotărât de comitetul agrar ca achitarea arendei pământurilor să se facă proprietaşilor în 2 rate.

Direcţiunea agriculturei ne informează că recolta anului de gândaci de matasă stă foarte bine şi se speră la o producţie de 180,000 kilograme gogoşi.

Direcţiunea agriculturei face mare propagandă printre săteni pentru ca ei să urmeze cursurile de motocultură.

Administrative

D-l dr. Ţiplea, şeful biroului de incuartiruire al oraşului Cluj a cerut să fie desărcinat din conducerea acestui birou pe motive de sănătate.

Urmaşul d-sale nu este încă desemnat.

Studenţeşti

Societatea studentilor din Arad şi Bihor „Crişana" dau în ziua de 15 Mai o serbare culturală la Oradia-Mare.

Centrul studenţesc din Cluj a fost înştiinţat că studenţii Români din America au format un cerc studenţesc cu numele de „N. Iorga" şi au început să colecteze bani pentru studenţimea din întreaga România.

La Bucureşti va apare în ziua de 20 Mai ziarul studenţesc „Viaţa Studenţească, pentru apărarea intereselor studenţilor.

Vineri 13 Mai s'a desbătut în planul centrului studenţesc „Petru Maior" chestiunea căminurilor studenţeşti, în urma cererei studenţilor din căminuri. S'a hotărât ca să se prezinte senatului Universitar un memoriu pentru îmbunătăţirea stărilor de lucruri atât din căminurile studenţilor cât şi din căminul studentelor.

Industriale.

Societatea petroliferă Astra Română proectează construirea unei conducte de petrol care să înceapă de la Câmpina şi să facă legături cu diferite oraşe din Ardeal unde eventual pot fi înfiinţate distilării de petrol.

Diverse

Dr. Lăzărescu, medic-şef al Casei Cercuale, Specialist în boale Interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

S'a deschis modern transformat cafeneaua „ASTORIA" în Strada Regina Maria 18. Vinuri de Egerházi din Turda. Preţuri moderate. Seara concertează orchestra de primul rang. 383

Tragerea loteriei „Socetăţei Scriitorilor români" are loc Joi 19 Maiu ,la Primăria Capitalei, sub controlul comisiunei prevăzută de lege şi compusă din delegaţi ai parchetului de Ilfov, Primăriei Capitalei şi Prefecturei Poliţiei.

Persoanele cari mai deţin bilete sun inzistent rugate să el achite sau să le restitue.

Comerciale

In urma unui acord dintre cele două guverne, o delegaţiune română va pleca azi Sâmbătă, la Varşovia spre a trata detaliile convenţiunei comerciale româno-poloneze.

Prin această convenţiune se vor stabili condiţiunile transporturilor de cereale cumpărate de Polonia în ţara noastră.

In acelaş timp delegaţiunea română va vizita fabricele de ţesături, din Polonia, spre a constata dacă acestea sunt în măsură să satisfacă nevoile noastre, o eventuală compensaţie în produse textile ale industriei poloneze pentru cerealele ce exportăm în ţara vcină.

Toate Doamnele din elită întrebuinţează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea şi apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie şi Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice şi farmacentice Cluj. II-111

S'a deschis grădina de vară RÉTHY şi MAIAROŞI. Cluj, Str. Iuliu Maniu 8. 689

„UNIVERSUM", inteprindere technică de instalaţiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală electrică, şi tot felul de reparaţiuni cu preţurile cele mai avantajoase. Prima intreprindere curat românească, Cluj, Strada Meşter 5. Telefon 841. 188

Pentru vindecarea sigură a Anemiei, a lipsei de poftă de mâncare, a nervosităţii, întrebuinţaţi *vinul de Tokaj cu chinină şi fer* preparat de dr. Biró cu gust plăcut, care întăreşte şi curăţă sângele. Preţul unei sticle 15 Lei. Depozitul principal: Farmacia dr. Biró, Cluj, Piaţa Unirii. III-319

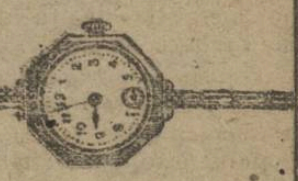

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în aur, argint şi nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö şi Braunfeld

Cluj, Piaţa Unirii No. 9

20 Telefon No. 350

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

Anchetele noastre

Problema balneară în România

Ce ne spune d-l dr. Sabiu Manuilă specialist în chestiunile balneare: E nevoe de o lege unitară de organizare; pentru banul mers sanitar şi folosul populaţiei staţiunile balneare trebuesc preluate de stat.

Am avut prilejul de-a vorbi mai mult timp cu d-l dr. Manuilă, de la inspectoratul Sanitar din Cluj, care ne-a dat următoarele lămuriri în privinţa chestiunei staţiunilor balneare din ţară:

„Problema balneară prezintă pentru ţara noastră o deosebită importanţă prin faptul că suntem una din cele mai bogate ţări în izvoare minerale, — pot zice din lumea întreagă, — prin faptul că avem chiar acum sute de instalaţiuni în exploatare iar printr'o soluţionare corespunzătoare acestei probleme s'ar avea foloase sanitare şi mai importante iar statul ar putea avea venituri anuale de milioane.

Trebue să spunem de la început că prin stadiul acestei probleme înţelegem tot ce se referă la organizarea şi exploatarea staţiunilor balneare cu ape minerale, sau simple staţiunilor climaterice, stabilimentelor fizicoterapeutice şi instalaţiunilor pentru exploatarea apelor minerale.

„Se ştie că azi, în ştiinţa medicală se duce o luptă destul de mare între reprezentanţii direcţiei farmacoterapeutice şi cei ai şcoalei franceze cari fac tratamentul cu ape minerale şi şcoala germană cari fac tratamentul cu ape simple.

„Privitor la ţara noastră, ştim că s'au studiat suficient staţiunile de ape minerale; ceia ce însă ne lipseşte este o colecţionare a acestor descrieri şi a tuturor cercetărilor cari s'au făcut până aci. Numai în urma acesteia s'ar putea face o indiscutabilă unificare ale cărei principii de exploatare trebuesc aplicate la toate staţiunile balneare din toate provinciile României.

In caz contrar vor surveni cazuri când staţiunile balneare din Ardeal vor concura pe cele din Regat forţându-se desvoltarea unor băi cu ape identice, alte categorii de ape rămânând neutilizate deşi interesul nostru ca stat ar fi să se desvolte atâtea staţiuni balneare câte categorii de ape dispunem şi în măsura ca să poată fi solicitate de cât mai mulţi vizitatori.

Trecând peste foloasele ce le-ar avea statul, ceia ce se poate şti de toţi, — sub raportul sanitar; social cultural şi economic amintim că apele minerale ale Transilvaniei numai prin superioritatea compoziţiei chimice ar putea înlocui toate apele ce ne vin din străinătate. Ceia ce se impune însă — lucru care a lipsit până acum — e înfiinţarea unei organizaţi centrale şi *preluarea pe seama statului a tuturor staţiunilor balneare.*

„Această preluare e cu atât mai evidentă cu cât vedem că în urma războiului un mare număr de băi complet devastate nu au fost reconstruite nici măcar în parte până acum.

Al doilea e ca prin noua organizare să se poată face un avantaj mai mare funcţionarilor statului cari ar avea nevoe de aceste băi şi să poată în mod dezinteresat recomanda publicului staţiunile balneare de care are nevoe.

„Rezultatele frumoase pe care le-a dat exploatarea în regie a băilor statului din Ardeal, ne face să avem nădejdi mari când lucrăm în acest sens".

Wy.

Arestarea delegaţilor comunişti la congresul din Bucureşti

Citim în **Universul:**

In urma hotărârei luată Miercuri, în congresul socialist din Capitală pentru afilierea, fără rezerve, la Internaţionala a III, dela Moscova, autorităţile militare au luat măsuri pentru arestarea tuturor delegaţilor comunişti, la acest congres.

In acest scop aseară la orele 7 un pluton de jandarmi pedestri a barat intrarea la clubul socialist din str. Sf. Ionică, — măsurile de ordine erau conduse de d. general Nicoleanu, prefectul poliţiei — iar comisarul regal a intrat în local şi adeclarat arestaţi pe delegaţii comunişti în număr de 74 şi anume pe aceia cari au semnat actul de afiliere la I. C. III.

Printre arestaţi se află deputaţii Gh. Cristescu, Ch. Stoeff, Dobrogeanu-Gherea, şi Stoiculescu, preşedintele congresului.

Arestaţii au fost transportaţi cu automobile-camioane, la închisoarea Văcăreşti.

Motivul arestărei este delictul de atentat contra siguranţei statului.

Ceeace a mai determinat aceste arestări este şi faptul că delegaţii, după hotărârea afilierei, au ţinut discursuri, prin cari spuneau că ei trebue să lupte prin orice mijloace, pentru răsturnarea ordinei în stat şi proclamarea revoluţiei.

Unii dintre delegaţi nefiind în momentul arestărei la club, autorităţile militare i-au arestat în timpul nopţei.

Alte arestări sunt în curs.

In mâinile Siguranţei se află dovezi sigure că comuniştii de la noi, primeau sume enorme dela Moscova, fie sub formă de bijuterii, fie în monedă de aur spre a-şi câştiga partizani, cu care să lupte contra ordinei de stat.

*

Arestarea de alaltăieşi seara şi întreaga noapte a afiliaţilor Internaţionalei a III-a a făcut enormă senzaţie în Capitală. Amănunte au fost date de oficiosul guevrnului, „Indreptarea", care arată că autorităţile militare şi Sgiurana au **descoperit importante documente, dovedind legătura bolşevicilor români cu Mscova.** Ţinând seama şi de discursurile incendiare şi anarhice, cari s'au ţinut la recentul Congres, proba vinovăţiei este făcută şi autorităţile au hotărît arestarea Comuniştilor, afectuând-o prin blocarea intrărilor la Clubul socialist şi la redacţia ziarului „Socialismul" de către armată şi poliţia de siguranţă.

Au sosit la faţa locului d-nii: General Nicoleanu, prefectul Poliţiei Capitalei, General Cernat, Gustav, seful Sgiuranţii, Racóviceanu, prim-procuror. Intreaga noapte şi-n toată ziua următoare au urmat interogatoriile şi percheziţiile.

Au fost menţinuţi arestaţi 73 bolşevici, între cari deputaţii: Cistescu, Dobrogeanu, Stoeff, Dascălu, Giula, Stoiculescu. **Unii au declarat că au primit bani dala Moscova pentru întreţinerea propagandei.** Toţi arestaţii au fost transportaţi la Văcăreşti. **Percheziţiile făcute au descoperit numeroase broşuri de propagandă claudestină.**

La delegaţia ardeleană, compusă din unguri, **s'au descoperit cele 10 porunci iredentiste ale lui Horty în sute de exemplare. Porunca întâi spune: Nu uita că eşti copilul naţiune imaghiare, batjocorite şi umilite până la pământ. A şaptea: încurajează şi îndeamnă deprayarea generală a inamicilor noştri. A zecea: fii ungur sălbatic, pagău, cere şi pretinde răsbunarea, care nu cunoaste mila şi îndurarea.** Cercetările continuă. Secretarul general dea Interne şi Prefectul Poliţiei Capitalei au viziat închisoarea Văcăreşti pentru controlarea modului, cum au fost executate ordinele date.

Oficiosul guvernului justifică, în formă se comunicat, arestarea deputaţilor bolşevici **prin Articolul 52 din Constituţie,** în caz de vină vădită.

Se pare că aestaţii vor fi trimişi în judecata consiliilor de războiu, în baza articolelor 181 şi 67 din Codul penal civil, combinat cu Art. 53 din Codul se Justiţie militară.

Revista presei maghiare

Fantoma.

Intr'un primarticol sub titlul de mai sus, ziarul *Ujszág* încearcă să arate marea greşală a acelor bărbaţi de stat, cari în acţiunile lor, nu se conduc de nevoile şi interesele reale, ci-şi fac închipuiri, cari îi determină la acţiuni periculoase. — „Germania — scrie sus numita foale — este şi astăzi fantoma înspăimântătoare, pentru a cărei nimicire Antanta, şi în special Franţa, nu se dă înapoi dela nici un mijloc. Nici nu trebue accentuat că prin aceasta se serveşte tocmai scopul contrar. Căci cu cât o constring mai mult, cu atât se provoacă o încordare mai statornică, care va nizui mereu să scape din lanţuri . . . Atunci se va împlini aceea profeţie a bărbaţilor de stat imparţiali, cari afirmau că executarea strictă a tratatului de pace conţine germenele unui nou războiu"... „Pentru a ilustra situaţia aceasta — scrie mai departe ziarul amintit — este caracteristică dispoziţia, care a provocat discursul contelui Andrássy Gyula rostit în adunarea naţională maghiară. Contele Andrássy a dat expresiune convingerii, că Ungaria nici nu poate măcar cugeta să încerce în vreo direcţie oarecare să-şi apere cu arma interesele.

Ungaria trebue să lucreze cu mijloace paşnice pentru consolidarea sa internă. Aceste mijloace îi sunt asigurate şi prin pacea dela Trianon, pe care înţelege să o respecte fidel, dar în acelaş timp află că e necesar şi drept, ca maghiarimea ruptă dela patria mamă să între pe teren cultural în posesiunea drepturilor, ce i s'au asigurat. Nu spune şi nu vrea altceva, decât ceea-ce spune şi vrea tratatul de pace, dar fiindcă aminteşte şi comunitatea de sentimente, fantoma numai decât ghiceşte, că la Budapesta, maghiarii, sub, pretextul unirii culturale, vor să menţină o organizaţie iredentistă".

Saci pentru cereale — făină — sare **calitate din timp de pace** se pot împrumută dela **Iosif Boskovics** institut de împrumut de saci şi impermiabile (ponive). Cluj, Str. Regina Maria. 630

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti.)

Ora 2 n. m

Consiliul de miniştri a hotărât să ceară Camerii două şedinţe zilnic: una dela 3 ore la 7 ore pentru discuţia legilor, şi alta de noapte după ora 9 pentru comunicări şi interpelări.

Se va propune deasemeni discutarea simultană a reformei agrare şi financiare una Luni, Miercuri, Vineri şi cealaltă Marţi, Joi şi Sâmbătă.

D-l Titulescu a cerut numărătoarea unei serii speciale pentru automobilele publice. Cererea a fost admisă de Consiliu.

■

Contrar svonurilor răspândite de unele ziare, Serbările încoronării vor avea loc în Septembrie. La Alba-Iulia se lucrează la terminarea bisericei şi a porţii monumentale. Intre altele, d-l general Averescu a venit în Ardeal însoţit de d-l general Coandă, preşedintele Comisiunei serbărilor pentru încoronare, tocmai pentru a examina lucrările executate.

■

D-l Take Ionescu a făcut în Consiliu de miniştri expunerea tratatului de alianţă cu Ceho-Slovacia. D-sa a comunicat că a obţinut în Maramureş o rectificare de graniţă de 150 km. pătraţi şi şoseaua Satu-Mare Sighet.

Panamaua dela Aprovizionare la proporţii de nebănuit în urma încercărilor de muşamalizare cari s'au făcut. D-l Titulescu a ameninţat cu demisiunea. Consiliul de miniştri l'a însărcinat atunci continuarea anchetei. Conflictul cu ministerul de Interne s'a aplanat prin numirea în comisia de anchetă a d-lui Isăcescu, directorul mărfurilor din ministerul de Interne.

*

Ministerul de Finanţe desminte categoric svonurile despre o a treia schimbare a rublelor, răspândite de interesaţi cari depun stăruinţe în acest sens.

■

Ministrul de Răsboi a hotărît ca luna viitoare să se înapoeze în Ardeal şi Banat regimentele mutate în vechiul regat.

■

Inalta Curte de Casaţie a judecat în secţiuni unite recursul avocaţilor dela Iaşi contra primirei în baroci a d-nei Elena Pop, admisă de Curtea de Apel Iaşi. Recursul a fost primit, hotă îndu-se astfel că femeia nu poate fi advocat în România. Curtea a trimis procesul din nou spre judecare Curţii de Apel din Craiova conform noii jurisprudenţe.

*

Se crede că districtele industriale din Silezia vor fi acordate Poloniei.

■

Ziarul „Indreptarea" aduce dovezi că în campania electorală la Oraviţa, candidatul partidului naţional a făcut propagandă antinaţională şi separatistă.

Reforma agrară şi minorităţile

— Critica şvabă a unei broşuri —

Ziarul „Schwäbische Volkspresse" face o critică aspră a broşurei d-lui deputat Dr. Ghilezan apărută de curând în editura Ministerului de Instrucţie publică, pe 132 pagini, sub titlul „Anexe la noua reformă agrară".

Dupăce ziarul constată, că broşura d-lui Ghilezan esto espresiunea mentalităţii „grupului radical" din majoritate, trece la selecţionarea materialului adunat în broşură, prin următoarele:

„Autorul începe cu o demonstrare istorică, dar izvoarele lui să restrâng la două cărţi din cari una este din 1869 şi în loc de a face istoricul desvoltării reformei agrare arată situaţia subjugată a iobagilor în evul mediu. Schiţează cele mai multe răscoale ale ţăranilor şi alcătueşte statistici asupra numărului celor executaţi.

„Toate aceste fac o impresiune asupra cetitorului neumblat în istorie, mai ales dacă el este de naţionalitate român, căci autorul confundă cuvintele „iobag" şi „român". Că soarta jobagilor nu a fost de invidiat, fiind legat de ţarină şi şicanat prin dări, este lucru bine cunoscut, însă cine cunoaşte istoria evului mediu întrucâtva ştie, că la fel au fost trataţi toţi iobagii nu numai Românii. In vechiul Regat, ţăranul a fost tot aşa de exploatat cu toate că nu era în minoritate.

„Cu privire la reforma agrară, autorul ajunge la următoarele concluzii: 1. Ardealul este al Românilor. 2. Acei ce au suprimat pe alţii nu sunt vrednici de a fi suferiţi pe acest pământ. 3. Reforma agrară în provincia aceasta, după ce s'a vărsat atâţea lacrămi şi sânge, nu poate fi chestiune de partid ci trebue să fie o chestiune naţională. 4. La împărţirea pământului este a se lua în considerare reparaţiunea ce trebue să se dea Românilor fără a voi însă a nimici alte naţiuni. Din articolul următor reese intenţiunea autorului atunci când, vorbeşte de averile bisericilor, cari trebuesc expropriate. Excepţie fac numai cele cari servesc scopuri culturale. Se contrazice însă spunând pe scurt următoarele: Popii au furat destul, în vreme ce strămoşii noştri au muncit, deci „reparaţiuni": Bisericilor să li se dea la totul până la ultimul iugăr. Re Români îi liniştesţe zicând, că aceste nu privesc biserica ortodoxă.

Trecând la chestiunea Saşilor spune că ei de 800 ani subjugă pe Români citând şi numărul exact al jertfelor din partea Românilor. Rezumă textual următoarele: Saşii au fost totdeauna guvernamentali şi aşă au ajutat aspiraţiunile guvernului. Ei sunt numai urmaşii coloniştilor din secolul XIII şi XVIII, este clar că pe cei cărora le-am asigurat aceleaşi drepturi nu-i putem face responsabili, însă ei trebue să recunoască necesitatea unor reparaţiuni. Aceste reparaţiuni ar fi următoarele: 1. Coloniştilor veniţi după 1860 (săcui şi unguri) li să poate expropria până la 10 jugăre. 2. Coloniştilor veniţi înainte de 1860 adecă Saşilor şi

Şvabilor până la 20 jughere. Dacă în urma acestora i-s'ar spune autorului, că împarte cetăţenii în trei categorii adecă în Români, colonişti până la 1860 şi după 1760, şi că prin proectul său terorizează minorităţile, ar rnplica indicnat că el este prieten al Germanilor pe cum o zice pe pagina 85, spunând că Românii au învăţat mai mult dela Saşi şi Şvabi decât ar fi putut învăţa din sute de broşuri şi conferinţe şi sfătueşte Ministrul de Agricultură să colonizeze şvabi şi vechiul Regat. Foarte plăcut d-le deputat! Insă o întrepare, ce ne-ar rămânea din pământul câştigat în vegchiul Regat după aceasta reformă agrară? Aici suntem cel puţin cetăţeni clasa II. Iar dincolo am deveni colonişti de după răsboiu adecă cetăţeni clasa IV. Este dureros că după liga naţiunilor, răsboiul mondial şi hotărârile din Alba-Iulia, în secolul al XX să se mai găsească astfel de păreri. D-l Ghiletau ca avocat se pare că nu cunoaşte paragraful 8 din clauzula minorităţilor unde se spune, că toţi cetăţenii români fără considerare la casă limbă şi religiune trebue să fie egali înaintea legei şi să se bucure de aceleaşi drepturi civile şi politice. Sau pentru dânsul este articolul acesta numa „un petec de hârtie".

R. M. S. Depozitul de vânzare Cluj.

No. 366

Publicaţiune.

Aduc la cunoştinţă publică, că, pentru asigurarea alor 50 transporturi necesare lunar la Depozitul de vânzare R. M. S. din Cluj, public licitaţiune minuendă.

Cererile în scris închise în plic, pe lângă depunerea vadiului de 3000 lei, sunt a-se inainta la mâna subsemnatului, până în 6 Iunie 1921 la ora 12, Calea Dorobanţilor No. 1. unde se pot vedea în orele oficioase condiţiunile de licitaţie minuendă.

Cluj, 1921 Mai 13.

Şeful deportului:
692 P. Poja.

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI MOBILE şi PIANE

să nu-ţi pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjatele saloane de mobile alui

SZEKELY şi RETI

Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii

Persoanelor de incredere se face vânzarea si cu plată in rate

Reclama 286

Spre atenţia fabricilor ferestraielor si morilor!

Curele de maşini

cu argăsire vegetală sau cu cea de chrom;

curele de cusut şi de legat

571 argăsite cu alaun sau cu chrom, precum piei technice de tot soiul în stare

să concureze cu fabricatele străine

să află la

Fraţii Renner & Co.

Fabrică de piele s. a. Cluj

LA „MAGAZINUL BARZA"

1 rochie de stofă de lână dela 250 Lei 1 palton de lână curată pentru dame dela 480 Lei, 1 costum de lână curată pentru dame fazonul cel mai nou dela 600 Lei în sus. 52

Engros. Engros.

Cea mai mare casă comercială din România

Uniunea comercială S. A.

Bucureşti, Galaţi, Constanţa, Iaşi, Craiova, Timişoara şi CLUJ, Str. Regina Maria 32. Telefon 371.

Reclama 457

!

Oferă: Oleiu mineral, Piele, Coloniale, Ferărie. Pălării pentru domni acuma sosite impreună cu depozitul bine asortat cu tot felul de mărfuri. 695

Engros. Engros.

XXXXXXXXXXXXX

Transferarea a firmei

Avizăm, că birourile şi magazinele noastre
693 la 19 Maiu le transferam la Str. Regina Maria (fost Deák Ferencz) No. 11.

HANN & Co.

Soc. Anon. de Comerţ pentru maşine şi art technice. Radio 984

Agricola

Societate anonimă de asigurări generale

BUCUREŞTI

Capitalul social: 10 milioane Lei, din care 5 milioane deplin vărsate. Reprezentanţa Generală p. Transilvania, Maramureş şi Crişana

Telefon 621.

in CLUJ

str. Nicolea Iorga 11 în casele proprii.

Societatea face operaţiuni de asigurare: Contra incendiului şi explozii, contra grindinei, contra pagubelor de transport pe apă şi uscat, contra accidentelor corporale, contra consecinţelor răspunderii civile şi asigurări asupra vieţei şi rente viagare. 502

Asigurări contra accidentelor corporale cu restituirea primelor! Funcţionarii şi agenţii harnici vor fi angajaţi de către Reprezentanţă Generală.

Intreprindere de transport.

Fraţii Deutsch Cluj, Piaţa Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcţie cu cea mai mare garanţă. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

Radio 758 **JOAN COSMA**

frânghier Cluj, Str. Galamb 14. Intreprinde orice lucrări în aceasta bransă, precum şi frânghii pentru maşini cingătoare şi totfelul de frânghii pentru agricultură cu preţurile cele mai reduse. 548

Cumpăr păduri şi traverse de stejar. Numai oferte cu garanţie absolut serioase şi cu preţuri convenabile se vor adresa: I. COMPAGNON Case 183 Stand Géneve (Elveţia).

VIAŢA SPORTIVĂ

Un mare concurs atletic în Cluj

Duminecă la 15 l. c. SSSU aranjează un impozant concurs atletic. — Luni 16 l. c. Societatea orfanilor de războiu organizează al doilea concurs pentru sporirea fondurilor sale.

Abia suntem în a doua lună a primăverii anului acesta şi mişcarea sportivă, care anul trecut se desfăşura în cadre mai strâmte, acum a luat o dimensiune impozantă şi fiecare Duminecă este o ocaziune de a vedea că ea cuprinde tot mai numeroşi aderenţi în straturile societăţii Clujene. Nu numai numărul cel cari se ocupă riguros cu desvoltarea lor fizică şi intelectuală s'a sporit considerabil dar şi numărul celor cari privesc acum desfăşurare tuturor energiilor sportive pe care le avem în oraşul nostru e incomparabil mai mare faţă de cel de anul trecut.

E uşor de înţeles.

Ce distracţie poate fi mai plăcută pentru privitor decât aceea de a urmări cu interes, cu încordare, sforţarea atleţilor, a judecătorilor şi a sportiştilor de orice natură çum năzuesc, cum concentrează toate forţele lor pentru învingere. E un mic exemplu viu al luptei pentru existenţă, în care rezultatul indică şi morala: cel mai bine pregătit, cel mai rezistent, ese învingător.

In aceste momente, privitorul trăeşte împreună cu atletul său favorit. Privirile încordate cu cari absoarbe toate sforţările favoritului său îl leagă sufleteşte de acest atlet. Cu el împreună se bucură când învinge şi trist, decepţionat romăne şi privitorul când atletul său a fost învins. In schimb ambiţia atletului îl îndeamnă să pună toate calităţile sale în joc să dea cel mai mare efort pentru victorie. Şi această ambiţie e cu atât mai mare cânt el ştie că un însemnat număr de privitori aşteaptă ca el să învingă.

Ce poate fi mai măreţ şi mai nobil de cât privi în ora de reculegere şi linişte sufletească un impozant număr de atleţi viguroşi, puternici cu forme bine desvoltate estetice. Sunt adevărata chintesenţă a neamului din care fac parte. Să vezi manifestându-se puterea lor, să priveşti mişcările mlădioase ale vlăstarelor neamului tău şi să exclami; Acesta este neamul meu, puternic, sănătos plin de viaţă şi trainic. Când vei vedea rezultatele sforţărilor lor, vei părăsi arena mai crezând în tine şi în viitorul neamului tău.

Cincizeci şi cinci de atleţi ai Ardealului vor defila Duminecă în faţa publicului Clujan. Cincizeci şi cinci de forţe ale diferitelor neamuri. Intre ei un loc considerabil ocupă atleţii Societăţii sportive a studenţilor universitari. In cadrele unui program bogat vor prezenta publicului cele mai diferite ramuri de atletică, vor pune în cumpăna luptei pe terenul arenei toate calităţile lor pentru a eşi biruitori.

A doua zi, la 16 l. c., va avea loc concursul atletic aranjat de Societatea, Orfanilor de răsboi pentru sporirea fondurilor sale în marea operă umanitară pe care o îndeplineşte pentru a asigura o creştere raţională celor rămaşi fără sprijin şi a răsplăti şi prin aceasta eroismul celor cari au ştiuta-şi sacrifica viaţa pentru mărirea neamului.

Serbarea sportivă aranjată în folosul orfanilor de război ne mai dă însă şi alte indicaţii folositoare. Ea scoate clar în evidenţă că sportul nu este numai un mijloc de o capitală importanţă pentru desvoltarea calităţilor fizice, nu este numai o ocaziune de a oferi distracţii plăcute privitorilor ci el este şi un incontestabil mijloc de a ajutora pe cel în suferinţe, de a face mai senină, mai plăcută viaţa celor cari singuri nu'şi pot asigura existenţa. Aci este partea socială importantă a sportului care prin această însuşire trece marginile educaţiei fizice individuale cuprinzând o sferă mai largă; sfera binefacerilor sociale.

Este deci evident că şi în acest caz sportul numai atunci poate servi cât mai eficace această calitate a sa, când numărul celor cari îşi dau seama că prin cercetarea diferitelor întreceri, concursuri, etc. e cât mai impunător şi tendinţa pentru a încuraja mişcarea sportivă cât mai accentuată. Şi din aceste consideraţiuni e clar că viitorul sportului este strâns legat de numărul publicului sportiv.

Nu există nici un motiv de îndoială că în aceste două zile sportive vom avea prilejul să vedem întreg publicul românesc clujan răsplătind prin aplauzele sale munca neobosită a atleţilor noştrii iar prin modestele taxe de intrare va veni în sprijinul orfanilor ai căror părinţi au căzut pentru a ne asigura nouă fericirea desrobirei de azi.

Spectator.

Programul concursurilor atletice dela 15 şi 16 l. c.

1. **Fuga eliminatorae la 100 m. platt.**
2. **Salt în înălţime.**
3. Fuga la 100 m. platt finală. Aci vor ua parte sporterii cari au eşit învingători la punctul 1.
4. Aruncarea greutăţii. Aci se va da o luptă între atleţi Morar şi Uitz.
5. **Fuga la 1500 metrii platt juniori** Concurenţii Universităţii Anastasiu şi Tatulea vor lupta cu Beke din clubul KKASE.
6. Aruncarea discului. Se prevede victoria atletului **Uuitz** dela Universitate.
7. Fuga la 400 metri platt.
8. Fuga cu obstacole la 110 metri.
9. Triplu-salt în lungime.
10. Fuga eliminatoare la 200 metri platt.
11. Aruncare ciocanului.
12. Fuga la 200 metri platt finală. Vor lua parte numai cei cari au eşit învingător la eliminatoarele de sub punctul 10.
13. Fuga la 10.000 metri platt.
14. Salt în lungime. E probabilă o corectare a recordului României de până acum. Se dă cu siguranţă victoria lui zorilă Pop dela U.
15. Aruncarea suliţei.
16. Salt cu prăjina.
17. Ştafetă la 4 ori 100 metrii.

După desfăsurarea programului variat se va face în faţa publicului distribuirea premiilor învingătorilor.

A doua zi la 16 l. c. va avea loc serbarea sportivă aranjată de Societatea Orfanilor de război. Iniţiativa a fost luată de către d-na general Anastasiu iar serbarea se va ţine sub preşedenţia d-lui general **Petala** şi sub patronajul şi preşidenţia de onoare a d-nei Principese **Olga Sturza**.

Toate echipele din ziua anterioară vor lua din nou parte la serbarea de la 16 Mai împreună cu companii de soldaţi de la Regimentul 16 Infanterie şi o echipă a orfanilor de război.

Ştiri de peste hotare

Noul guvern german

Fostul ministru de finanţe Wirth, a format noul cabinet după cum urmează: Cancelar şi afacerile streine Wirth; vicecancelar şi tezaur Bauer, socialist; interne, ministrul Gradnauer, socialist; economie, Robert Schmidt, socialist; justiţia, Schiffer, democrat. Alţi miniştri precum Gessler apărare, Gorener comunicaţiile, Gisberts posta, Braun lucrările publice vor rămâne în cabinet, pe când portofoliul finanţelor este încă vacant.

După ce cancelarul Wirth a prezentat lista cabinetului a declarat în mod solemn că noul guvern este gata a semna ultimatul.

*

Se vede din această listă că deşi centriştii şi socialiştii sunt cei mai numeroşi, noul cabinet nu este format numai din aceste două partide. Chiar şi reacţionarii sunt pentru acceptarea ultimatului.

Nici chiar pe vremea lui Wilhelm n'a fost Reichstagul atât de ticsit de auditori, ca aseară la anunţarea noului cabinet Wirth.

22

Este adevărat artistic, cum se curăţă şi vopseşte la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 şi Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări:

CU LEI 550.000 se vinde una clădire cu prăvălie în Strada Regele Ferdinand ce se poate preda imediat. Mai sunt de vânzare și alte case a se adresa la Dunky Cluj, Piața Unirei No. 10. 691

DE VÂNZARE un loc de casă (cca 1 jugăr) în mijlocul orașului, cu edificii noi, local de fabrică cu etagiu. Potrivit pentru hotel, uzină. Deslușiri mai detailate la Dr. Bernád, advocat, Cluj, Calea Victoriei No. 19. 676

DE VÂNZARE 400 OI cu mieii după ele. Ioan Herța p. u. Vidrasău Ungheni (Nyárádtő). 629

DE VÂNZARE o armă de vânătoare cu trei țevi 16/16/8. Fără cocoașe vizir automat în stare nouă. Ase adresa la ziar sub A.

DE VÂNZARE MAȘINĂ DE TREBRAT cu 6 HP. sistem Máv. cu măcer de bătut trifoi. Informații se dau la intendentul palatului Bánffy din Piața Unirei.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzatorii ziarului Înfrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

LOCOMOBILĂ de cca 40 H. P. fabricație germană și o vânturătoare de 4 cai, de vânzare ctitin. Se pot vedea la Fabrica de piele str. Aprinjoarelor 1 (Gyufagyár-u.) 604

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

CAFEA TURCEASCĂ. De vânzare o mașină de rășnit cafea turcească. Se poate întrebuința cu forță motorică și cu mâna. Informații la Administrația ziarului Înfrățirea sub „Motor".

CUMPĂR TIPOGRAFIE, completă cu meșini plane sau rotative și aparate de turnat. Adresa la ziar sub V.

Închirieri:

CAUT cameră mobilată pentru familie, plătesc bine Bebe. 684

Diverse:

IN SALONUL de modă pentru pălării de dame „FRIEDMANN" Calea Regele Ferdinand No. 4 Etaj, să primesc inscrieri pentru CURSUL DE MODISTE, care se va incepe în zilele prime ale lunei Mai. Cursul va ține 2 luni. 664

ARANJEZ în mod artistic parcuri cu diferite flori din cele mai frumoase Radu Schultz grădinar.

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Înfrățirea.

600 Lei un pardesiu de cauciuce
600 Lei un palton pentru dame.
500 Lei un rând de haine bărbătești din lână curată la:
690
Diamanstein și Moskovits
Cluj, vis-a-vis de Posta centrală

ASILUL DE STAT PENTRU COPII CLUJ.

No. 343—1921.

Concurs.

La asilul de copii din Cluj, să publică concurs pentru POSTUL DE ECONOM.

Reflectanții sunt invitați a-și înainta cererile adresate către Direcțiunea Asilului de Copii din Cluj, provăzute cu documentele de cvalificație și serviciul de până acuma cel mult până *in 1 Iunie 1921.*

Competințele lunare sunt următoarele: 550·— Lei salariu fundamentul, 400·— Lei adaus de scumpete și 20—30% indemnizație de chirie.

Cluj, la 19 Mai 1921.

685 *Direcțiunea.*

„Națională"

Societate Generală de asigurare din București a înființat în Cluj, reprezentanță sa generală pentru Ardeal, Crișana, Satu-Mare și Maramureș.

Asigurând contra incendiului, grindinei, transporturi, accidente și viață în toate combinațiunile.

SEDIUL IN CLUJ, Strada Regina Maria No. 8.
Clădirea proprie, fostă „Banca Centrală". 639

Transporturi de mărfuri
Curse cu automobile

In ori ce direcție execută
346 cu prețuri convenabile:

Emil Blaga.

CLUJ, Piața Stefan-cel-Mare No. 7.
Telefon 2-70. Telefon 2-70.

„Triple sec"

Spirt pentru punciu și toate soiurile de liquer-uri, numai cu inscripția noastre sunt veritabile.

ELEONORA SZILAGYI 599
facrică de liqueri și alte specialități.

HOTEL NEW-YORK

Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză și Ungară. - Supeuri după spectacol.
329

Associați Croitori Români
PETRICAS, AIUDEAN, CRANCIOVAN, NICULESCH & COMP.
CROITORI de haine bărbătești și militare Cluj, Str. Memorandului No. 8.

Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase.
619 Depozit de ștofe.

„MISSIR"

Str. Memorandului (Unio-u.) 11.
Marfuri de prima qualitate

Stofe pentru Dame
Stofe Barbătești
Mătăsuri fine
Mouselinuri
Dantilarie
Panglici
Panză dublă 175—200 ctim lat.

Altas pentru plăpumi 180 lat.
Converture de Tüll.
Perdele de Tüll.
Covoare și Preșuri
Linoleum 70—90—180 200 275 ctim lat

Articole de Mariage. 17

Incaltaminte Fine

CREMA MARGIT se bucură de cea mai largă popularitate în întreagă lume. Înfrumsețează pielea și îi dă fineță rară. Compoziția ei neunsuroasă și înofensiva face să dispară de pe obraz pistruiele petele de ficat, bubițele, încrețiturile întinerește și înviorează chiar și pielea persoanelor mai înaintate în vrâstă. Crema se pune în circulație în tegle de sticlă.
SAPUNUL MARGIT, compoziție fără leșie în frumsețează pielea
PUDRA MARGIT, compoziție de prima calitate, fără materii stricăcioase, acopere învizibil pielea.

57 **Dr. Földes și Hehs Arad.**
Se află de vânzare la toate farmaciile, drogueriile și parfumeri.

Renumitul Cognac Medicinal-Marty

de Világos se află iarăș de vânzare ori unde.

Tinerețea și plăcerile ei le veți păstra dacă veți folosi renumitul spirt menthol

Depozit principal 44
Drogueria ROZSA
Cluj (Kolozsvár). Piața Unirii No. 26 (fost Mátyás király-tér).

„Transylvania"
Câteva picături după masă înlesnesc digestiunea. Folosit pentru masaj întărește și înviorează.
Se află de vânzare ori unde!

Salonul de modă
„VENUS"
și a mutat atelierul în
Cluj, Strada Memorandului No. 13 lângă Missir.
Confecționează cele mai elegante costume englezești precum și rochii de stradă, serate, teatru, bal etc. pelângă prețuri convenabile.
108

BODEGA ȘI DELICATESSE
Ludovic Balázsi
Str. N. Iorga No. 2.
655

Vinuri de butelii, țuică, bere. Gustări alese și aperitive. Prețuri moderate, serviciu culant.

Postăvăria 606
Solomon Zauderer
Cluj, Str. Regina Maria 40.

Au sosit mare asortiment de stofe pentru haine Bărbătești și Dame diferite culori moderne cu prețuri foarte reduse.

Bela Sánta Intreprindere de asphalt și beton
Cluj, Str. Mikó No. 8.

Intreprinde pe lângă cea mai mare garanție: uscarea radicală a pereților umezi din orice încăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, cărutabile, curți și magasii.
Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace. 29

AVIZ!

Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 82
PENTRU
MICA PUBLICITATE

Instalații de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparații de mașini de scris și cusut executa cu preț convenabil:
La Întreprinderea Electrotechnică și mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefón 573.
Becuri electrice „TUNGSRAM" precum și materiale cu preț redus. □□ Intreprinderi și pentru provincie.

MARTIN SCHREIBER

DEPOZIT DE CEREALE ȘI FĂINĂ CLUJ, Palatul Mielul Alb (Fehér-Bárány u. ota). :-:-:
140

Librăria Boroș

Cluj, Calea Regele Ferdinand 2. Telefon 10-83

A sosit o mare cantitate de Registre și rechizite de birou. Tipărituri cu prețuri eftine. ●●●●● 578

1 litră cerneală „Pelican".	Lei	35·—
1 cutie agrafe	Lei	6·50
1000 buc. plicuri oficiale No. 46	Lei	136·—
1000 coale hârtii de scris Velină	Lei	280·—
1000 coale hârtii de scris concept	Lei	200·—

Nu intrati

în alte magazine, inainte de a cerceta firma

Filip Eisenstädter

(fost Lakatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.

Izvorul cel mai bun de cumpărat arficole mărunte, brodate, galantere, istrumente musicale, jucării pentru copii, articole de lux și de bucătărie.
474 SEPARAT VÂNZARE EN GROS.

„GAMBRINUS"

RESTAURANT
Piața Unirii No. 24

Mâncări gustuoase, beuturi escelente. Serviciu culant, prețuri moderate. 653

La „Națională"

societate generală de asigurare din București reprezentanța CLUJ,

se caută achizitori

pentru ramura incendiu și viață, Doritori se vor adresa la direcția acesteia Cluj, Strada Regina Maria No. 8 între orele 8—12 a. m.

639

Preferiți vor fi cel ce vorbesc românește, ungurește și nemțește.

Grădina Zona

restaurant
Str. N. Iorga 15.
654

Sa deschis cu 1 Maiu. Mâncări gustuoase, beuturi exelente, prețuri moderate, serviciu culant. Se primese și abonamente în condițiuni avantajioase. Muzică de forță

MORARI!

Sită de matasă elvețiană	Pietre de moară
Chingi	Ciocane de ferecat
Cupe	Garnituri de asbest și cânepă
Susuburi	Klingerit
Curele de piele	Uleiuri minerale
Curele de păr camila	Valvolină
Curele de balata	Unsoare consistentă
Cablu de manilă	Scule de tot felul
Cablu de cânepă	

precum și orice materiale technice la

Sucursala Jacques Paucker

656 **TIMISOARA, Str. I. C. Bratianu 6.**

Reprezentant general al uzinelor AMME, GIESECKE & KONEGEN G. BRAUNSCHWEIG.

Hermies 20116

Cafeneaua „Transilvania"

Str. N. Iorga No. 4

Renovată și aranjată luxuos oferă publicului consumațiunea cea mai gustuoasă pe lîngă un serviciu culant și prețuri moderate. CAFEA CU LAPTE DE BIVOLIȚĂ, ceaiu, tea, licheruri, gustări reci etc. 450

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efectueste orice lucru de lux in branga pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, Parfumeria d'Or.
18 Piața Unirei No. 5.

SA DESCHIS în Cluj, Piața Unirii No. 15

MARELE MAGAZIN DE INCĂLCĂMINTE

RAFTOPOL

din București.

Incălțăminte pentru Dame, Bărbați și copii, cele mai noi modele din străinătate și executate de magazin. Pantofi Elvețieni bărbătești de box 280 Lei. Ghete Elvețieni bărbătești de box 300 Lei. Se mai aduce la cunoștința onor. public că a mai sosit un transport nou de incălțăminte și anume: Ghete și pantofi roșii și de lac bărbătești. Ghete și pantofi de dame, escarpeni și cu barete, de antilopă si olandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marcă veritabilă Elveiiană „Bally". 517

FRAȚII UNGAR

prima măcelărie și cârnățărie în Cluj, Strada Regina Maria No. 48.
516

Zilnic se capătă cărnuri proaspete, calitatea primă. Șuncă, cârnați de Debrețin, mezeluri, slănințuri afumate și fierte, untură topită acasă. Serviciu culant și prețurii moderate.

Dacia-România

Societate Generală de Asigurări din București.
468

Agenția Principală **din Tg.-Mureș** și-a început operațiile la începutul Martie crt. — Face ori-ce fel de asigurări, sub cele mai avantagioase condițiuni. □□

Sediul la Sucursala Băncei Românești, Târgu-Mureș.

Filiala Luca P. Niculescu

14

La Hora Țărănească. Palatul Fehér-Bárány Cluj.

Oferă onoratei sale clientele cu prețurile cele mai reduse posibil un nou transport de mărfuri sosite ca și restul de articole ce se află in magazin cu prețuri de reclamă

Stofă Lână curată	120	Lei Mtr.	Prosope Bucata	15	Lei Mtr.	Velură Belgiană	60	Lei Mtr.
Stofă Lână curată	75	„ „	Prosope Bucata	20	„ „	Glot toate culorile	18	„ „
Muselin Lână curată 80 lat.	63	„ „	Prosope Bucata	30	„ „	Stofe pentru haine Bărbătești.		
Muselin Delen 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	16	„ „	cali'ate I. 150 lat. . . .	180	„ „
Staubă (Carton) 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	18	„ „	Postav de haine 140 lat. .	140	„ „
Staubă (Carton)	12	„ „	Pânză jolj 80 lat. . . .	20	„ „			

Vânzare en gros și en detail. ●●● Sosesc zilnic transporturi noi

Tipărit cu mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana" Cluj, str. Universității Nr. 3.

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul I. No. 222 — Opt Pagini 50 bani Opt Pagini — Joi 19 Mai 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

„Vechiul Regat"

— Reflecții cu prilejul unui Congres —

Cine a asistat ieri la acea înpunătoare ședință de deschidere a Congresului Societății pentru ocrotirea orfanilor de răsboi n'a putut să nu simtă că odată cu cuvântările rostite și trecând dela suflet la suflet, se desvolta un gând, — acelaș la toți — care el lămuria, pentru fiecare în parte, înțelesul moral al Congresului.

Și gândul era acesta : cât putem fi de uniți când din mijlocul vorbelor răsare fapta. A fost de ajuns ca în fața noastră să pe ridice puterea și maiestatea fântei, pentruca dintr'odată să se simțim împăcați și uniți împotriva tuturor desbinărilor pe care au putut să le arunce între noi pasiunile și luptele noastre politice.

S'a vorbit. Frește, și ieri dar fiecare cuvânt a fost o sărbătorire a faptei și o smerită îngenunchere în fața ei.

Regionalismul, ura de clasă și vrajba de la partid la partid, — toate au aumțit în clipa când fapta s'a arătat biruitoare, iar cuvântul nu mai era de cât un imn de proslăvire înălțat energiei și virtuților noastre naționale.

Unirea adevărata *Unire*, am simțit-o atunci coborâtă între noi adusă de-o Societate a cărei acțiune trecând de la regiune la regiune, și de la clasă la clasă, a gonit de pretutindeni vorba care desbină zidind fapta care unește, — și acest sentiment de pace și frăție, încare ne-am întâlnit daodată și ca societate și ca națiune, a fost, desigur, cel mai frumos dar pe care putea să-l facă Ardealului „Societatea pentru ocrotirea orfanilor".

Dar, în strălucita lui desfășurare, congresul de ieri a mai avut și un moment moral care pentru Ardeleni, a trebuit să dobândească valoarea și înțelesul unei revelații.

Sunt doi ani de zile de când aici, în Ardeal, interesele unei anumite politici au cerut ca vechiul Regat să fie presentat necontenit ca o țară în care „oligarhia" se luptă să împiedece și cele mai firești aspirații ale unei democrații oprimate.

Câte lucruri grozave nu s'au spus aici despre vechiul nostru Regat la conducerea căruia s'ar fi găsind o clasă decăzută și incapabilă să înțeleagă nevoile și aspirațiile celor de jos. Un cuvânt mai ales era scris și rostit în orice împrejurare, — acela de *oligarhie* — și cu acest singur cuvânt s'a încercat justificarea regionalismului ca o acțiune de apărare împotriva vechiului Regat. Ieri, însă, Ardealul a putut să cunoască ce înseamnă „oligarhie" și cât de puțin drepte au fost atacurile îndreptate împotriva ei.

Căci cine a auzit vorbind pe Doamna Olga Sturdza, n'a putut să nu aibe la urmă sentimentul unei relevații. Autentic și distins mădular al clasei noastre conducătoare, această Doamnă a spulberat o legendă și a pus în evidență o realitate.

O prințesă era aceia care vorbea ieri, și totuș am avut impresia că în fața noastră se găsește una din acele eroine ale spiritului revoluționar rusesc care, în epoca anilor 1860, — epocă pe care o zugrăvește Turghenief în *Părinți și fii*, — știau să lapede haina și privilegiul aristocrației pentru a se coborî eroic în mijlocul suferințelor de jos.

Nimic, în vorba și ținuta ei, din presupusa decadență ori din presupusul ciocoism al clasei noastre conducătoare. Simplă și smerită în gesturi, făptura acestei Doamne răsăria înaintea noastră ca o strălucită întrupare de virtute și idealism. Doar cuvântul avea în el o aspră și înpunătoare energie, fiindcă Doamna înțelegea ca din cuvântul ei să răsară idealismul și virtutea noastră.

Și, deaceia, când și-a încheiat cu ântarea, a fost ca o explozie de aplause prin care publicul își exprima nu numai o firească admirație pentru opera despre care ni se vorbise ci și un sentiment de uimire în fața unei realități morale pe care Doamna ne silise s-o recunoaștem.

Căci prin opera pe care a săvârșit-o și prin sufletul pe care l-a înfățișat în mijlocul Ardelenilor, Doamna Olga Sturdza a împrăștiat legenda „oligarhiei" și a reabilitat vechiul Regat.

Evenimentele zilei

Proclamarea neutralității strâmtorilor și Constantinopolului

Inalții comisari aliați la Constantinopol au proclamat neutralitatea Constantinopolului, Bosforului și Dardanelelor.

In consecință, vasele de răsboi grecești vor trebui să părăsească apele teritoriale otomane.

Aprovizionarea frontului Brusa și Ismail se va face numai prin Rodosto.

O declarație Senzațională a lui Lenin.

Intr'un discurs, pe care l-a ținut la 27 Aprilie, Lenin a declarat următoarele:

„Presa străină ne atribue intenția de a evolua. Nu putem evolua, dar avem nevoie de pace internă spre a ne odihni.

Avem nevoie de capital străin spre a permite trecerea crizei grozave în care se zbate Rusia".

Această mărturisire a lui Lenin arată că aparentele concesiuni făcute de bolșevici sunt destinate numai spre a surprinde buna-credință a străinilor și a maselor țărănești din Rusia.

In ce privește rezultatele economice, ele sunt de minimă importanță. Bolșevicii, cari au încheiat tratate cu Finlanda, nu caută să facă nicidecum, cumpărături în această țară, rezervându-se pentru țările occidentale cu scopul de a avea reprezentanți chiar în inima țărilor burgheze.

Inițiativă particulară

Societatea „Ocrotirea orfanilor din răsboi", cu atât de frumoase rezultate, arată cât de mult poate face inițiativa particulară, chiar în țara noastră, în care se așteaptă de obicei, cu brațele încrucișate, ca totul să se îndeplinească de către stat.

Dar Românul nu are suflet rău și e de-ajuns ca cineva mai energic și mai priceput să apeleze la bunătatea și la simțul lui de ajutorare a aproapelui pentruca, dintr'odată, apatia să d'inainte să dispară și să facă loc celei mai febrile și mai calde activități pentru educarea unui sprijin semenilor în nevoie. Dovada despre asta ne-o oferă minunea săvârșită de inimosul grup de doamne, în frunte cu Prințesa Olga Sturdza, al căror congres îl sălășluesc astăzi cu bucurie Clujul.

In vremurile de răsboi și de grea restriște, când soldații plecau oțeliți, în lupta pentru desrobirea și unirea neamului românesc, ocolo, în Moldova eroică femeile au crezut că nu sunt la înălțimea jertfii ostașilor, dacă se mulțumesc numai să îngrijească pe viteji răniți. Eroilor morți le rămâneau copii orfani și nevestele văduve. Biata țărișoară în oficialitatea ei îngrijorată să împlinească nevoi mai mari și cari se cereau mai repede satisfăcute, nu putea ajunge să umple toate lipsurile. Atunci femeile române au simțit că datoria lor umană și patriotică nu e de-a'ntregul îndeplinită dacă nu adoptă micuții orfani, cari, singuri nu aveau putința să birue greutățile vieții. Cei cari lăsați fără sprijin, erau să moară în mizerie sau să apuce drumuri greșite, au găsit astfel mame bune, care i-au salvat și îl conduc acum pe calea, ce duce la vrednicul și folositorul cetățean al patriei.

Societatea „Ocrotirea orfanilor din răsboi", prin opera ei vastă și temeinică, face să se întâmple și la noi, mai în grabă, fenomenul social — care e un semn de civilizație — ca existența publică să treacă din mâna statului modern, prea împovărat în mâinele întinse cu iubire ale particularilor.

In țări ca Anglia și America, procesul acesta e aproape pe deplin săvârșit. La noi a început de mult, dar în cazuri prea sporadice și prea izolate. Fără să mai pomenim de binefacerile bisericii românești, totdeauna darnice, vom fi în veci recunoscători oamenilor de bine, cu ale căror danii bogate s'au putut înființa instituțiuni de felul „Eforiei spitalelor civile" din București, care a ajutat mii de nevoiași și a alinat mii de suferinzi.

Ca să vindecăm rănile răsboiului, lucru de care statul singur nu-i în stare, trebuie să se extindă inițiativa particulară. Și pentru asta e nevoie de o anumită educație, fiindcă nu-i destul să vrei să faci binele, ci să ai și obișnuința de a-l face. Exemplul pe care-l dau în acest sens, doamnele adunate în congres, va avea, nădăjduim, cele mai rodnice urmări. N. G. T.

Germania a cedat

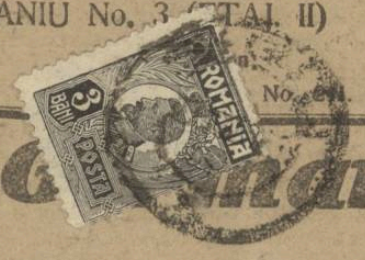

Intransigența franceză a fost salutară. Energia lui Briand dictată de altfel de întreaga Franță a convins flexibilitatea diplomatică a lui Lloyd George și punctul de vedere francez a triumfat: dacă la 13 Mai Germania nu va primi condițiunile dictate la 5 Mai la Londra de Aliați, sancțiunile vor fi aplicate cu toată rigoarea. Briand și dăduse telegrafic ordin pentru chemarea contingentului 1919.

Reparațiunile constau în plătirea de către Germania timp de 42 ani a 132 miliarde mărci în aur, pe lângă despăgubirile pentru vitele, obiectele furate de germani din regiunile invadate ale Franței și Belgiei și deobligația de a plăti Belgiei banii împrumutați de aceasta de la Aliați. Deși suma fixată este mică față cu evaluările treptate făcute de D-nii Klotz, Dubois, Loucheur, Tardieu și Doumer care se ridicau la 170 miliarde mărci aur și din cauza încăpățânării delegatului britanic sir John Bradbury. Totuși germania prin glasul lui von Simons refuzase s'o plătească. 1 Mai venise fără ca germania să fi achitat cele 20 miliarde mărci aur constituind prima anuitate. Refuzul bine înțeles era aprobat sgomotos da presa urmată de întreaga opinie publică. Indată ce constată slăbiciunea Aliaților, germania ridica capul. Argumentarea era cea cunoscută: istovită de răsbo'u și pe pragul falimentului.

Reichul nu poate plăti. Și pentru a veni în sprijinul celor susținute, oamenii lor de stat puneau înaintea disproporția mereu crescândă dintre stocul metalic și moneda hârtie, fără a arăta că cheltuelile bujetare se măriseră cu 900 la sută față de cele din 1914, și că numărul funcționarilor deven'se triplu. Aceasta pentrucă guvernul german urmărea să ruineze finanțele țării pentru a nu putea plăti datoriile.

Planul acesta de ruinare financiară a fost început încă înaintea armistițiului, când înfrângerea se prevedea și a fost continuat de regimul republican:

Bugetul după aceea era încărcat cu capitloe care corespundeau realității numai pentru a înșela buna credință a Aliaților. Dacă din punct de vedere al finanțelor publice, guvernul german a procedat în modul arătat mai sus, în ce privește expansiunea economică în lume, a căutat noui debușeuri pentru industria și comerțul ei în locul celor perdute din cauza răsboiului. Astfel produsele germane invadează astăzi Anglia, țările Scandinave și America de Sud.

Chili e concesionat casei Krupp terenuri în întindere de 140.000 ha pentru crearea de vaste uzine de arme și muniții precum și a unui mare, șantier naval. Brazilia este invadată de asemenea de mărfurile germane. Agenții diplomatici germani au pe lângă ei tehniciani și comercianți care-i ajută să cucerească economicește țările în care sunt acreditați.

Această fiind situația, Briand a avut dreptate când a cerut aplicarea imediată a sancțiunilor. Când Germanii au văzut că Aliații nu se mărginesc numai la expedierea de note diplomatice ci iau și măsuri în vederea aplicării sancțiunilor, curajul lor a început să scadă și din aroganți au început să devie timizi și gata de a intra în ordine. Acel care a cunoscut psichologia poporului german a fost Briand: în fața forței, germanul se pleacă. Acesta e singurul argument care se poate întrebuința față de un popor care nu are alt ideal.

Cu câteva zile înainte de expirarea termenului fatal guvernul Fehrenbach a demisionat și în urma a sute de combinații nereușite, s'a constituit în ziua 12 Mai cabinetul Wirth, în urma înțelegerii dintre democrați, socialiști-majoritari și centriști. Stresemann șeful populiștilor căruia i se oferise guvernul l-a refuzat fiind sigur că Aliații ar fi intransigenți și nevrând să compromită popularitatea partidului său.

In aceiași zi guvernul s'a prezentat parlamentului care prin 221 voturi contra 175 a hotărât primirea necondiționată a condițiunilor stabilite prin conferința din Londra.

In discursul prin care cere primirea condițiunilor Aliaților. Wirth și-a exprimat speranța că Aliații vor avea în vedere sacrificiile făcute de Germania atunci când se va proceda la delimitarea Sileziei superioare. Toată producția Ruhrului a spus Wirth va fi întrebuințată pentru plătirea datoriilor, avem nevoe de cărbunii în ferul Silezei superioare pentru a putea funcționa industria Germană. In manifestul program a guvernului Wirth a mai anunțat că va proceda la imediata dezarmare a gărzilor de locuitori pentru a se evita pe viitor agitațiile comuniste și reacționare cum și dorința de a impune pe noui îmbogățiții de răsboi ca Stinnes care susțin o politică imperialistă la dări proporționale cu veniturile lor colosale.

Noul guvern e compus din 5 centriști, 4 socialiști majoritari și 3 democrați și se pare că va începe lupta pentru desființarea organizațiilor reacționare. Presa naționalistă și liberală a început o vehementă campanie contra lui, arătându-l poporului ca pe un jandarm al Aliaților. Partidele naționalist și populist cari fac opoziția guvernului sunt foarte bine organizate și au numeroși aderenți în toate clasele societății, mai ales printre țărani.

Dacă avem în vedere faptul că sunt susținute de Stinnes, Rothenau, Ludendorff și alți corifei ai imperialismului german putem prevederea că guvernul va avea de întâmpinat în interior o rezistență îndârjită.

Inaugurarea Bibliotecii populare din Cluj

-- O frumoasă festivitate --

Una din cele mai nesecate surse de cultură şi lumină pentru massele poporului, Biblioteca populară a început să se desvolte şi în ţara noastră. Conducătorii şi spiritele luminate ale ţărei noastre dându-şi seamă de influenţa binefăcătoare a unei asemenea instituţii pentru popor au început să pună bazele unei bune organizări de biblioteci populare. Joi 12 Mai a avut loc deschiderea bibliotecei A. D. Xenopol la Arad, iar alaltăeri Sâmbătă 14 Mai inaugurarea bibliotecei populare din Cluj.

Festivitatea inaugurărei a avut loc în sala cea mare a Bibliotecei Centrale cu un fast şi un entuziasm neobişnuit. Serbarea a fost prezidată de D-l V. Dimitriu Rectorul Universităţei, şi a luat parte la ea şi iniţiatorul acestei biblioteci populare. D-l Trancu-Iaşi minstrul Muncei.

In sală se găseau toate autorităţile civile şi militare ale oraşului, aproape toţi oaspeţii Clujului veniţi în vederea congresului Societăţii orfanilor de războiu, toţi Domnii profesori universitari împreună cu elita intelectuală a Clujului. O impresie foarte puţin plăcută a făcut faptul că muncitorii, din motive pecare nu le cunoaştem, cu toate că această bibliotecă făcută cu mari sacrificii e destinată mai ales lor, au găsit cu cale să nu onoreze festivitatea măcar cu prezenţa unuia dintre ei, în schimb la finele serbărei un grup de muncitori (cam 5—6) aşteptau în coridor pe D-l Trancu-Iaşi să-i ceară probabil „mărirea salariilor". A fost o atitudine urât judecată.

Cuvântarea D-l Rector Dimitriu.

Cel dintâi a luat cuvântul D-l Rector V. Dimitriu care spune:

Omenirea e formată din ma multe popoare care pentru a-şi organiza necesităţile vieţei şi pentru a se apăra au nevoe de organizaţie solidă.

Celace caracterizează progresul unui popor este starea lui culturală. Dar această cultură trebue desvoltată şi răspândită.

Mijloacele de răspândire şi de desvoltare a culturei sunt nenumărate. Unul dintre cele mai eficace sunt bibliotecile şi în special cele populare unde să se poată lumina şi acele pături a poporului care n'au studiat licee şi Universităţi.

Arată covârşitoarea importanţă a acestor biblioteci în luminarea maselor populare, mulţumeşte în numele tuturor d-lui ministru Trancu iniţiativa ce a luat şi d-lui Trancu-Iaşi ca fost elev al d-sale la Iaşi pentru bucuria ce i-o pricinueşte când vede că sămânţa aruncată de profesorii săi de la Iaşi a dat roade aşa cum erau aşteptate. Salută deschiderea bibliotecei şi dă cuvântul d-lui Trancu.

Cuvântarea d-lui Ministru Trancu-Iaşi

D-l Ministru Trancu-Iaşi arată că d-sa nu merită mulţumirile ce i se aduc ci că acestea trebue aduse acelora cari i-au împărtăşit şi d-sale astfel de sentimente faţă de poporul de jos — profesorilor săi dela Iaşi.

Continuând, d-l Trancu-Iaşi spune e dintre acei care nici odată nu uită nici clasa socială din care au pornit nici pe sfătuitorii lor. In mediul acela înălţător din Iaşul tuturor durerilor şi bucuriilor acestui neam, şi-a făcut d-sa cultura şi şi-a legat sufletul de poporul de jos.

Azi când facem de cât o datorie către acest popor pe care trebue să-l luminăm. Arată valoarea culturei la popoare şi spune că deficitele bugetare se pot repara şi mai târziu dar deficitele morale şi culturale trebuie complectate imediat.

Şi unul din mijloacele de complectare a acestor deficite culturale sunt şi bibliotecile populare.

Face un călduros apel la muncitori dintre cari nu erau nici unul în sală să frecventeze aceste biblioteci şi salută deschiderea bibliotecei populare din Cluj.

Cuvântările D-lor Chirilă şi Pop.

Dl Lazăr Chirilă, în numele funcţionarilor din Ardeal printr'o frumoasă cuvântare mulţumeşte Dlui Trancu-Iaşi şi tuturor fondatorilor acestei biblioteci pentru bunăvoinţa ce au arătat-o totdeauna funcţionarilor şi dă asigurări că funcţionarii vor şti să se servească de acest nesecat izvor de cultură naţională,

Dl Sever Pop, în numele comercianţilor industriaşilor şi meseriaşilor, aduce calde mulţumiri iniţiatorilor acestei instituţii şi „Culturei Poporului" care totdeauna „ne-a fost locul de unde numai sfaturi bune şi încurajări am căpătat".

Asigură că muncitorii vor utiliza biblioteca iar când guvernul va avea nevoie de braţele lor, vor fi cu trup şi suflet la dispoziţia lui.

Cuvântarea D-lui Dr. Gyalui.

Urmează cuvântarea D-lui Dr. Gyalui, directorul Bibliotecii Centrale, care, deşi Ungur, a fost menţinut ca director pentru destoinicia, cultura şi devotamentul său faţă de noua patrie. Redăm această cuvântare în întregime dovadă a unei distinse mentalităţi:

„Domnule Ministru, Domnule Rector, Onorat Auditor.

Statele moderne au înţeles în deceniile din urmă, tot mai mult importanţa deosebită a bibliotecilor publice pentru întărirea naţiunilor. Nu au rămas la concepţia veche, că e bine şi folositor să fie biblioteci, ci ele consideră bibliotecile publice cu totul indispensabile, le organizează diferit având însă comun spiritul de largă ajutorare socială şi pun la dispoziţia scrutătorului ştiinţifice cât şi la dispoziţia publicului mare, a poporului, a tinerimei şi chiar a copiilor. Statele nu mai consideră astăzi bibliotecile ca un plum desiderium, ci ca izvoare bogate şi puternic din cari trebue să se răspândească culturi în toate clasele şi păturile naţiunii, ca în marea emulaţie universală dintre state naţiunea să poată menţine locul ei, cu ajutorul armelor ştiinţei şi ale culturii. Ele voesc să promoveze prin biblioteci nu numai o chestie umanitară, ci voesc să dea membrilor naţiunii, pe lângă întărirea sufletească prin cultură şi o sumă de cunoştinţe care sunt o forţă vie şi un capital bine şi sigur plasat. Voesc să ridice puterea de muncă a naţiunii în economie, industrie şi comerţ. Statele moderne nu se mai pot mulţumi ca fiii lor să pornească în întrecerla dintre popo re şi în viaţă cu puţinele merinde pe cari le au primit fiind copii de şcoală, ci ele înfiinţează ca un mijloc pe deplin probat în toate oraşele şi chiar în satele cu biblioteci publice.

Mulţimea bibliotecilor publice formează legătura între cultura universală şi naţiune, introducând în spiritul oamenilor puterea cunoaşterei pe care a adunat-o ştiinţa, iară în suflete acel sentiment nobil, patriotic şi uman, conştiinţa naţională şi iubirea de patrie, sentimente pe cari le stimulează mai ales literatura naţională. Aici nu mai poate fi vorbă de o teorie: influenţa bibliotecilor publice, deci şi a bibliotecilor populare asigură întărirea naţiunilor, asupra ridicării industriei, comerţului şi în primul rând economiei lor asupra îmbunătăţirei moravurilor asupra puterii de apărare a patriei — prin infiltrarea unui sentiment puternic naţional — toate influenţele acestea, repet sunt o realitate indiscutabilă după cercetările şi datele strict observate de ştiinţă.

Faptul în sine, că mişcarea pentru înfiinţarea şi răspândirea bibliotecilor populare a pornit din America — ţară atât de cuminte, realistă înzestrată cu o cugetare practică fără pereche, faptul că până acum America stă în fruntea mişcării, că ea înfiinţează cu ajutorul iniţiativei private şi a statului mii de biblioteci, cheltuind miliarde — a trebuit să convingă, şi a şi convins, pe patrioţii mari şi bărbaţii de stat, că prin biblioteci populare se poate ajunge la o ridicare atât de însemnată a puterii de muncă, la o înarmare sufletească atât de bogată şi la strângerea tuturor forţelor, încât pl'da dată ţirebue necondiţionat urmată. Istoria acesteia mişcări, începută în Europa de Anglia, continuată de Franţa şi după aceea şi de alte state, voi spune cu alt prilej.

Mă bucur foarte mult, că am ajuns deschiderea bibliotecii populare, ca o parte, a bibliotecii universităţi, *în noua mea patrie*, în România. Deschiderea bibliotecii populare nu s'a putut face, decât numai prin deosebitul interes şi marea bunăvoinţă, pe care a arătat-o Universitatea şi domnul Ministru al Muncii, care e între noi. Rog să păstraţi aceiaş bunăvoinţă şi pe mai departe căci ceace dă statul pentru răspândirea culturei e pentru apărarea sa, şi banii plasaţi în biblioteci sunt un capital viu şi rodnic pentru stat. Rog şi publicul, pe fraţii mei muncitorii, să se intereseze, să cerceteze biblioteca, în care noi vom face tot posibilul, să fie bine serviţi. Biblioteca aceasta populară nu e un birou, ci o şcoală liberă, noi nu cerem aici bacşiş, ci încrederea şi interesul vostru, şi dorinţa noastra e să întărim sufleteşte. Vă aşteptăm cu iubire, veniţi fraţilor, vă primim cu braţele deschise.

Materialul principal e biblioteca populară română, cu care e unit materialul celei maghiare mai târziu v'om avea şi cărţi în alte limbi şi această bibliotecă populară maghiare se deschide acum, sub stăpânirea română. Aceasta e starea de fapt şi eu ca cetăţean român de limba maternă maghiară relev în mod deosebit faptul acesta, care vorbeşte de la sine.

Să înţeleagă acel pe cari îi priveşte.

Noi avem, firește, o deosebită grije pentru literatura scrisă românește, în limba statului, nu numai din simţ al datoriei, ci din iubire faţă de limba aceasta, care e atât de frumoasă şi delicioasă şi a cărei admirabilă poezie populară a izvorit şi aici între noi în Ardeal, şi cum să nu ne desfătăm noi în ea, tot aşa de mult, ca în fiorile câmpurilor şi în cântecul de paseri ale pădurilor noastre!

Cine citeşte scriitorii şi poeţii români, trebue [să-i stimeze şi să-i iubească. Mie, mi-a fost şi până acuma dragă limba română căci am auzit-o dela iubitoarea mea doică, în casa părintească şi am şi colindat de multe ori munţii şi văile din Ardeal, venind în contact cu ţăranul român, pe care îl iubesc din inimă pentru admirabila lui bunătate patriarhială. Acum însă, cu câteva zile înainte când stăteam la catafalcul fiului meu, au venit la mine mai mulţi dintre Domnii profesori ai Universităţii din Cluj, şi m'au mângâiat în limba română, după-ce au înţeles din anunţul funebru maghiar durerea mea. De atunci limba română pentru mine nu e numai dulce, ci aşa simt e şi sfântă. Şi totuşi îmi iubesc limba mea maternă.

Eu cred, că în cultură şi întendinţa spre ea, în iubire reciprocă, vom putea găsi înţelegerea. Nu fac politică, dar voesc să continuu munca pe terenul acesta. Trebue să lucrăm împreună să ne înţelegem în sfârşit unul pe altul, să ne gândim, pentru Dumnezeu, la viitorul nostru, doar atât trecutul, cât şi prezentul in un memento îngrozitor. Trebue cu toţii să răspândim cultura, şi prin cultură, luminarea masselor să nu ne înghită duşmanul comun, anarhia sălbatică a inculturii, care nimiceşte tot, ce ţinem noi de sfânt şi ideal, şi care nu cunoaşte nici patrie, nici familie, şi nici proprietate. Numai cultura poate susţine şi conduce lumea aceasta şi poate să o scape de o catastrofă iminentă. Pentru aceasta, ziua de azi — a deschiderei bibliotecii populare — e pentru mine o zi de sărbătoare.

Doresc ca bibliotecile populare să pătrundă ca bisericele şi şcoliile în fiecare oraş şi sătuleţ al ţării noastre, spre a servi acole naţiunea şi cultura. Aşa se fie. Trăiască Majestatea Sa Regele, Trăiască patria!

Cuvântarea d-lui Prof. Universitar Racoviţă.

Comisia de conducere a acestei biblioteci e formată din 6 cărturări şi bibliofili, spune d-sa. Din cele ce am aflat că aţi făcut d-voastră d-l Ministru şi din darul de cărţi date acestei biblioteci am dedus că şi d-voastră sunteţi un cărturar şi un bibliofil. Prin urmare vă mulţumim ca unui coleg. Suntem o ţară parlamentară, miniştri sunt efemeri, dar noi contăm pe d-voastră şi pentru atunci când veţi fi simplu cetăţean ca noi. In 1914 sub regimul vechi se hotărâse inaugurarea unei biblioteci populare în Cluj dar era compusă exclusiv din cărţi ungureşti. Noi suntem mai internaţionali când e vorba de cultură. Avem cărţi din toate limbele. Asociaţiile culturale franceze şi guvernul lor ne-a dat până acuma atâtea dovezi de afecţiune. De curând ni s'au promis şi cărţi franceze pentru biblioteca populară".

D-l Racoviţă mulţumeşte d lui Consul francez pentru noua probă de afecţiune şi colaborare a franţei faţă de noi. Dar trebuie să avem şi cărţi englezeşti căci mai ales între muncitorii din Ardeal cei veniţi din America ştiu toţi, englezeşte asigură pe d-l Consul englez, care ca şi cel francez erau de faţă, că vom face tot posibilul ca nobila limbă d-sale să fie reprezentată în biblioteca populară. Biblioteca este constituită astăzi din stocul de cărţi româneşti foarte bine alese şi dăruite de ministerul muncei prin d-l Trancu-Iaşi, din cărţi ungureşti şi câteva nemţeşti şi franţuzeşti.

Pe viitor se va pune pe biurou un registru unde cititorii vor putea scrie în ei cărţile de care vor avea nevoie pentru a fi cumpărate de direcţie. Indeamnă pe toată lumea să vină la acest izvor de cultură şi lumină spre binele şi fericirea lui şi spre prosperarea patriei (apleuze îndelungate.) Cu aceasta se termină festivitatea inaugurărei după care asistenţia vizitează biblioteca care a ce-i drept minunat aranjată şi destul de bogată.

S. P.

Perspectiva nu tocmai plăcută a sancţiunilor cum şi faptul că Statele Unite au somat Germania să-şi execute cinstit obligaţiunile au silit majoritatea parlamentului să primească condiţiunile Aliaţilor.

Termenii corecţi în care a fost redactată nota de primire a condiţiunilor cum şi modul de constituire a noului guvern au produs o impresie bună asupra Aliaţilor, fără a dezlăuţui transporturi de entuziasm.

Generalul Nollet, preşedintele comisiunei interaliate de control de la Berlin a înstiinţat noul guvern german ca până la 31 Mai va trebui dezarmată întreaga armată şi până la 1 Iulie flota şi formaţiunile aeriene. De asemenea curtea superioară de justiţie din Leipzig va începe imediat judecarea vinovaţilor războiului după listele alcătuite de Consiliul suprem.

Pentruca Aliaţii în cazul unei eventuale neaplicări a condiţiunilor de către Germania, să poată interveni imediat ocupând Ruhrul, porturile fluviale de pe malul drept al Rinului vor rămâne şi mai departe ocupate de forţele Aliate.

In faţa unităţei de vederi a Aliaţilor realizată după doui ani de tărăgăniri datorite duplicităţei teutone, Germania a cedat. Să nu uităm însă că în clipa când aceasta atât de greu obţinută unitate se va fi zdrobit, acelaşi Germania va ridica capul, refuzând a mai continua executarea obligaţiunilor.

Notiţe bibliografice

A aparut Nr. 2 al revistei „Gândirea" cu versuri şi proză de Lucian Blaga, Demostene Botez, Emanoil Bucuţa, Al. Busnioceanu, Ecaterina Pitiş, G. Mihăescu, Cezar Petrescu, D. Karnabatt, N. G. Tistu, Ionel Teodoreanu, V. Al. George, George Voevidea, Dan Rădulescu, etc. etc.

Numeroase recenzii şi o bogată Cronică măruntă, pun cetitorul în curent cu mişcarea culturală din Ţară şi streinătate.

* * *

Incepând dela 1. Iunie va apare în Cluj în editura d-lor Traian Chirilă şi dr. S. Fekete, inginer „Gazeta Antreprenorilor", ziar economic-tehnic săptămânal. Redacţia şi Administraţia Strada Mico Nr. 30.

Pretutindeni în Ardeal se citeşte ziarul „INFRĂŢIREA".

Congresul Soc. Ocrot. Orfanilor de Război

Te-Deumul. — Aspectul Sălii Teatrului Naţional. — Privire de Ansamblu asupra şedinţei festive. — Deschiderea Congresului. — Cuvântările Mitrop. Bălan, Episc. Hossu, D-lor T. Mihali, I. Pop, general Petala, D-nei Olga Sturza, D-lor General Gheorghian, Sextil Puşcariu, V. Dimitriu, Păr. Dăianu, Trancu-Iaşi. — Telegramele. — Şedinţa de după amiază.

Te-Deumul.

După şedinţele in'ime pregătitoare, al 2-lea Congres al *Societăţii Ocrotirea Orfanilor de răsboi* şi-a ţinut şedinţa festivă de deschidere Duminecă 15 Mai, în sala Teatrului Naţional din Cluj.

Această festivitate a fost precedată de un Te-Deum celebrat în biserica ortodoxă, la ora 11 dimineaţa în prezenţa autorităţilor civile şi militare, congresiştilor şi unui numeros public, de către I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae Bălan al Ardealului, asistat de Arhimandritul N. Ioan şi de mai mulţi preoţi. In decursul serviciului religios a fost hirotonisit diaconul Iosif Sorin Purdui, profesor de liceu la şcoalele medii din Abrud.

După terminarea Te-Deumului, a urmat un parastas pentru eroii neamului căzuţi în 1848 şi în marele răsboi. I. P. S. S. Mitropolitul Bălan a făcut cu acest prilej o predică ascultată cu cel mai cucernic interes, desvoltând teza *„ce e viaţa"* şi arătând că viaţa ca un dar dela Dumnezeu nu o putem pătrunde cu firea noastră omenească ci trebe s'o simţim şi s'o trăim după principiile evanghelice ale Mântuitorului.

Serviciul religios s'a terminat la ora 12.

In sala Teatrului Naţional — Deschiderea congresului.

Sala Teatrului Naţional a reunit ca asistenţă pe reprezentantele şi reprezentanţii cei mai distinşi ai elitei intelectuale şi sociale a Clujului la cari s'au adăogat cei peste 200 de delegaţi din toate colţurile ţării. Pe scena orânduită cu îngrijire pentru această şedinţă festivă au luat loc: la masa centrală I. P. S. S. Mitropolitul Primat care a prezidat adunarea, înconjurat de d-na Olga Sturza, preşedinta Societăţei Ocrotirea Orfanilor, d-l General Petala, P. S. S. Episcopul Hossu, d-l Teodor Mihali, preşedintele Comisiunei de Unificare, d-l Rector V. Dimitriu, d-l prorector Sextil Puşcariu, d-l primar I. Pop, d-l General Gheorghian, directorul general Al Oficiului Naţional I. O. V. Părintele dr. Dăianu. Două mese laterale au fost rezervate reprezentanţilor presei. In fundul scenei au luat loc doamnele şi domnii reprezentanţi ai tuturor regiunilor Societăţii.

In tot timpul solemnităţii a domnit o atmosferă de cald entuziasm. Intreg publical a aclamat cu stăruinţă cuvântări şi personalităţi. D-l General Petala şi d-l Trancu-Iaşi au fost cu deosebire aplaudaţi, iar mai presus de toţi d-na Olga Sturza a cărei prea frumoasă cuvântare rostită cu o dicţiune minunată şi cu o vigoare impresionantă, adăogându-se la tot ce s'a spus, ca cuvinte omagiale pentru marea operă datorită iniţiativei şi neobositelor sale silinţe, a fost obiectul unor nesfârşite ovaţiuni.

Această solemnitate a fost în acelaşi timp şi prilejul unei calde manifestări de dragoste faţă de Suverani.

Şedinţa a fost deschisă la ora 12 şi un sfert de I. P. S. S. Mitropolitul Bălan.

Cuvântarea Mitropolitului N. Bălan.

„Cel ce va primi pe prunc în numele meu pe mine mă primeşte."

Aceste cuvinte ale Mântuitorului spuse în acele vremuri pot avea un răsunet şi mai mare astăzi, după răsboiu, în ţara noastră; căci mare e numărul prunciilor cari umblă în mijlocul nostru. Hristos putem zice că umblă prin ţară sub forma micilor prunci. Hristos face apel la cei binevoitori ca să-i primească. Ei sunt fii celor ce ne-au adus fericirea în ţara aceasta Şi deaceea noi cei ce am ajuns fericirea, ne simţim datori să păstrăm scumpă amintirea lor. E o datorie deci să îngrijim de copilaşii eroilor noştri şi putem spune că astăzi nu este o mai mare datorie decât aceasta, deoarece se ştie că neamurile se preţuesc în măsura în cari ştiu să-şi preţuiască eroi. Edificiul culturei româneşti numai prin sacrificiul incontinuu, ca şi al meşterului Manole când înălţa o biserică, îl vom putea duce până la sfârşit. De aceea socotind bun sufletul copiilor celor ce ni-au dat această ţară, astăzi când avem ocazia, prin Societatea de ocrotire a orfanilor de războiu, să lucrăm prin dragostea de neam la binele lor. Din parte-mi salut pe cei ce au venit din toate părţile pentru acest congres, pe cei ce nu cunosc marginile sacrificiilor şi D-zeu să binecuvinteze pe cei adunaţi pentru ca să lucreze la binele neamului. Călăuzit de aceste simţimânte desclar congresul deschis.

Cuvântarea Episcopului I. Hossu

In aceste împrejurări, cuvântul meu e să păstrăm sufletul acelor ce s'au stins. Prin aceasta păstrăm chiar sufletul nostru pe care l'am moştenit de la strămoşi care e sufletul creştinesc, care înseamnă dragostea despre care Mântuitorul zice: Şi cuvântul meu l'am dat lor, ca dragoste să rămână între ei şi eu între ei. Dragostea de care ne vorbeşte Mântuitorul e întreaga religiune. Dragostea către aproapele nostru trebue să ne fie toată gândirea noastră, după cum spune şi Sf. Iacob: „Credinţa noastră este dragostea". De aceea trebue să avem aceeaşi dragoste, deoarece aceeaşi credinţă şi acelaş suflet avem în neamul nostru. Biserica deschide larg porţile celor ce propovăduesc aceste lucruri şi de aceea vă salut eu în numele bisericei iar bunul D-zeu să reverse harul său spre înfăptuirea gândurilor bune ce vă călăuzesc.

Cuvântarea D-lui T. Mihali

Din darul Atotputernicului D-zeu şi vrednicia armatei române am ajuns zile fericite. Dar după cum nu există lumină care să nu dea şi umbră tot aşa nu e bucurie fără să aibă umbra ei de durere. Eroii cari ne-au dat fericirea unei ţări întregite, ne-au lăsat odraslele pe cari suntem datori să le îngrijim. Noi suntem datori dar să ne punem pe muncă şi să întregim opera lor bună, căci ştiut este că D-zeu binecuvintează orice muncă pornită spre binefacere. In numele Transilvaniei viu să salut acest congres care are la bază munca de binefacere şi să făgăduesc că voi da tot sprijinul ca să lucreze şi mai departe deoarece tot ce se face e numai pentru orfanii cari mâine vor fi ostaşii şi cetăţenii ţărei aceştia. Tot cu acestea vă rog să duceţi cuvintele de laudă şi omagiu M. S. Reginei, preşidenta de onoare a acestei societăţi. D-voastră celor veniţi la noi vă zicem: bine aţi venit.

Cuvântarea d-lui Primar Pop

Stau sub impresia împrejurărilor din capitala ţărei. Bucureştii s'au bucurat zilele aceste de fericirea Augustei Familii Regale. Acolo am văzut dragostea de tron cu prilejul sărbătoririi Principilor Moştenitori, iar aici unde sunt abia sosit să iau parte la sărbătoarea congresului Societăţei orfanilor condusă de dragostea de patrie. Cea mai frumoasă manifestare a acestei dragoste este acea care se îndreaptă către copiii eroilor noştri. Femeile române au înţeles mai mult lucrul acesta, de aceea le aduc omagiu pentru frumoasa lor iniţiativă.

Le salut din partea oraşului, în care a binevoit să ţină acest congres, le doresc spor la muncă şi din tot sufletul zic bun sosit.

Cuvântarea d-lui general Petala

Salutat cu vii aplauze, d-l general Petala a rostit o inimoasă cuvântare al cărui rezumat îl dăm mai jos cu regretul de a nu putea reliefa frumuseţea şi căldura elocinţei d-sale.

Inchinându-se pentru memoria celor ce s'au jertfit pentru neam, a spus d-sa, s'au întrebat înalţii prelaţi, în timpul ceremoniei religioase: ce este viaţa?

Intrebarea aceasta e aşa de grea, încât nu ştiu cum s'ar putea răspunde. Dar e o altă întrebare care nu se pune în acelaşi timp şi la care putem răspunde: cum trebue să trăim viaţa?

Trebue s'o trăim curată, morală, cu jertfă pentru aproapele nostru. Trebuie s'o trăim în principiile religiunei noastre creştine, în iubire şi în unire. Aşa înţelege s'o trăiască femeea română, moştenitoare a matroanei romane.

Ce suflet are această femee ni s'a dat ocazia să vedem în timpul răsboiului şi după ce s'a terminat răsboiul. Femeile române având în capul lor pe cea mai bună română (aplauze) a ştiut să îmbărbăteze, să mângâe să stea chiar în tranşee. Ele nu s'a legat de pământ, ci s'au înălţat la tot ce este bun, la ce este nobil, la ce este sfânt, la Dumnezeu. După răsboiu s,au pus pe muncă şi tot devotamentul l'au consacrat îngrijirii urmaşilor celor ce s'au jertfit pentru ţară.

Pentru acestea, în numele armatei sub al cărui drapel au pe murit părinţii orfanilor, salut d-na princesă Sturza şi pe toate d-nele adunate la acest congres.

Rog pe Dumnezeu să protejeze pe orfani şi să aducă spor în toată munca ce se depune pentru ei. In numele acestei armate făgăduesc ajutorul care se cere, nu ca comandant al celor ce s'au jertfit ci ca soldat în serviciul D-voastră. (aplauze îndelungate).

Cuvântarea D-nei Olga Sturza.

Prinţesa Olga Sturza, salutată cu ovaţii decătre întreaga asistenţă, a rostit apoi în mijlocul unei reculegeri tăiată la sfârşitul anumitor perioade de entuziaste aplaude, următoarea cuvântare:

„Deschizând pe pământul românesc de peste Carpaţi, cel de al doilea Congres al Societăţii noastre, cele dintâi gânduri ni se îndreaptă către epoca suferinţelor glorioase când pe teritoriul strâmt al Moldovei, am pus piatra de temelie a operei pentru ocrotirea „Copiilor Naţiunii".

„Au trecut de atunci 4 ani şi astăzi, când suntem chemate la Congres să ne dăm seamă de activitatea noastră din acest răstimp şi rezultatele dobândite, avem adânca mulţumire sufletească să constatăm că opera aceasta s'a desvoltat potrivit prevederilor noastre şi că suntem acum în măsură să veghem la soarta orfanilor din răsboiu, pe întreg cuprinsul României Mari.

„Iaşul şi Clujul sunt verigile de la capetele lanţului activităţii noastre: Iaşul, pentru că este centrul celei dintâi Regiuni ce am înfiinţat în timpul răsboiului, în toiul luptelor pline de nădejde; Clujul pentru că este centrul ultimei Regiuni în care am desăvârşit după înfăptuirea unităţii naţionale, organizarea noastră. Plecând de la modestul început al Orfelinatului Regina Maria din Iaşi, am ajuns pe toată întinderea ţării, dintre noile ei hotare, la o organizare cu 9 Regiuni cu 74 Comitete filiale judeţene, întreţinâd în total 84 orfelinate şi asistând la domiciliu un număr de aproape 44.000 orfani.

„Cu această ne bucurăm de a fi fost vrednici să dăm fiinţă celei mai întinse reţele de organizaţiune şi asistenţă din câte a dat vre-o dată ţării, iniţiativa privată.

„De la 1916 la 1921, de la Iaşi la Cluj, de la declararea răsboiului şi până la realizarea scopului său, opera noastră a trecut prin toate suferinţele şi greutăţile vremurilor, a înfruntat dezastrele retragerii, mizeria foametei şi calvarul epidemiilor, s'a desvoltat odată cu fiecare eveniment istoric, urmărind pas cu pas desrobirea pământului strămoşesc, pentu a reda vieţii şi viitorului acestui. Neam, un număr din ce în ce mai mare din copii jertfei şi ai isbânzei.

„Clipa aceasta de amintire, care trezeste în fiecare dintre noi, o adâncă şi sfântăemoţiune, ne îndeamnă să aducem prinosul admiraţiunii şi recunoştinţei noastre, ostaşilor vitejii cari s'au jertfit pentru isbânda idealului nostru de veacuri, memoriei lor să închinăm dar rezultatele dobândite ale o perei noastre de solidaritate naţională.

„Să luam aminte pilda lăsată nouă de vitejii neamului:

„Să fim uniţi în viaţă aşa cum au fost uniţi ei în faţa morţii, şi să lucrăm fără preget la consolidarea singurei moşteniri ce au lăsat prin jertfă, copiilor lor: Unitatea Naţională.

Onorată Asistenţă

„Pentru a vă da oglindă fidelă a situaţii Societăţii noastre şi a progreselor realizate, vă vom înfăţişa istoricul Regiunilor cu cifrele generale ce pot interesa.

„Doamnele Prezidente ale Comitetelor Regionale, vor intra în amănuntele activtiăţii fiecărei Regiuni în parte.

„Societatea noastră a început în chip modest în chiar primele zile ale declarărei răsboiului. Iniţiativa noastră avea un caracter local şi privea numai orfanii din oraşul şi judeţul Iaşi.

„In 1917 după mizeria retragerii, rigorile iernei, foametea şi epidemiile, semnalându-ni-se din toate unghiurile teritoriului liber o mortalitate îngrijitoare în rândul copiilor. Statul prin Ministerul de răsboiu, s'a asociat la acţiunea noastră şi ne-a dat mandatul de a organiza opera de asistenţă pe întreg teritoriul Moldovei, care forma zona liberă-îndărătul frontului. Atunci, am organizat Regiunea Moldovei cu comitete în toate judeţele, am făcut primul recensământ al orfanilor care a înregistrat 39.104 orfani din răsboiu pentru toată Moldova şi Chilia Veche, ce rămăsese în stăpânirea noastră, şi, am isbutit să întreţinem aproape 1400 orfani în orfelinate şi, cu ajutorul puternic al Armatei, să ajutăm la domiciliu 23.250 de orfani cu alimente şi îmbrăcăminte.

„Indată după eliberarea Munteniei, la primul contact ce l'am putut avea cu teritoriul ce fusese ocupat, am organizat alte 2 Regiuni: Muntenia-care cuprindea atunci şi Dobrogea-înfiinţându-se în toate comitete judeţene.

„In 1918, îndată după alipirea Basarabiei la Regat, cu concursul Doamnei General Istrati, am pus bazele organizărei unei noi Regiuni, care în puţină vreme, cu toate greutăţile specifice acestei Regiuni a isbutit să constitue Comitete în toate ţinuturile, şi să organizeze 4 orfelinate.

„Fericitele evenimente din toamna anului 1918, care au redus la Patria-Mumă, Bucovina apoi Ardealul Maramureşul Crişana, Banatul cu întreaga suflare românească, care de veacuri trăia sub asuprirea străină, ne-au impus datoria să întindem organizarea noastră peste vechile hotare ale ţării şi să unim pesteCarpaţi mâinele noastre în ale surorilor desrobite, în cea dintâi operă de asistenţă naţională din România Mare.

Astfel cu inimosul concurs al comitetelor locale, am isbutit să punem bazele acestor noi Regiuni, care astăzi sunt definitiv închegate.

„In anii 1919 şi 1920 am desăvârşit organizaţia noastră, Statul asigurându-ne fondurile necesare nu numai întreţinerei de astăzi a asezămintelor şi asistenţei la domiciliu dar şi pentru devoltarea treptată a întregei opere.

„Bugetul general al Societăţii noastre ordinar şi extraordinar pe exerciţiul 1921—922 se cifrează la venituri cu trei zeci şi şease milioane opt sute cinci zeci şi două mii una sută zece şi 60 lei şi la cheltueli cu cifra corespunzătoare nu numai pentru întreţinerea a 84 orfelinate existente ci şi înfiinţarea în campania anului viitor a încă 21 orfelinate pentru asistenţă organizată la domiciliu a 44.000 orfani.

Asezămintele şi asistenţa la domiciliu cu cheltuelile aferente pentru orfelinatele existente şi asistenţa la domiciliu organizată se repartizează astfel:

„**Regiunea Iaşi**, cuprinzând cele 13 judeţe din Moldova, având 29 orfelinate cu 1821 orfani şi asistând la domiciliu 4876 orfani.

„**Regiunea 2-a Bucureşti**, cuprinzând cele 12 judeţe din Muntenia având 24 orfelinate cu 1852 copii şi asistaţi la domiciliu 16.500 orfani.

„**Regiunea 3- a Craiova**, cuprinzând cele 5 judeţe din Oltenia având 5 orfelinate cu 406 copii şi asistând la domiciliu 11.466 orfani.

„Regiunea 4-a Chișinău, cuprinzând cele 9 județe din Basarabia având 6 orfelinate cu 590 copii și asistând la domiciliu 930 orfani.

„Regiunea 5-a Cernăuți, cuprinzând cele 13 filiale din Bucovina având 3 orfelinate cu 165 copii și asistând la domiciliu 7.519 orfani.

„Regiunea 6-a Sibiu, cuprinzând 10 județe din Ardeal având 5 orfelinate cu 350 copii și asistând la domiciliu 2.765 orfani.

„Regiunea 7-a Constanța, cuprinzând cele 4 județe din Dobrogea având 3 orfelinate cu 259 copii și asistând la domiciliu 592 orfani.

„Regiunea 8-a Timișoara, cuprinzând cele 3 județe din Banat și Crișana, asistând la domiciliu 530 orfani cu 3 orfelinate în curs de organizare.

„Regiunea 9-a Cluj, cuprinzând 9 județe având 3 orfelinate cu 653 copii și asistând la domiciliu 215 orfani.

„In afară de aceste Consiliul Central din Iași, întreține o școală de îndreptare pentru orfani cu porniri rele având 100 locuri și un sanatoriu permanent pentru orfanii debili.

Doamnelor și Domnilor

„Rezultatele ce v'am arătat trebue să progreseze pentru ca de la acei 50.000 orfani ce asistăm în orfelinate și la domiciliu, până la acei 200.000 orfani, cel puțin, ce au nevoie de ocrotire, mai este diferența de 150.000 orfani, în ajutorul cărora avem datoria să venim cât mai repede prin sforțările cele mai conștiincioase.

„Extinderea acțiunei noastre de asistență nu mai este o chestiune de organizare ci o chestiune pur financiară. Realizarea scopului integral al Societății pentru atingerea numărului de 150 orfelinate în care să putem adăposti toți cei 15000 orfani de ambii părinți lipsiți de orice sprijin material și moral precum și ajutorarea la domiciliu a 200.000 orfani, constatați ca având nevoie de ocrotire, necesită un buget de 73 milioane lei anual, adică cu 37 milioane peste bugetul în curs. Avem deci nevoie de sporirea veniturilor, prin toate mijloacele îngăduite de statute și aceasta trebue să fie ținta tuturor comitetelor Societății și împreună cu ele preocuparea Onoratului Oficiu Național I. O. V.

„Constatând necesitatea sporirei veniturilor, țin să adaog că nu avem nici o îngrijorare, în ce privește realizarea lor, pentru că în totdeauna și în toate împrejurările, Societatea noastră sub toate Guvernele a beneficiat de cel mai larg și mai cald sprijin material și moral.

„Principala resursă a bugetului nostru este subvenția de 16 milioane ce ne servește Statul și la care Oficiul Național I. O. V. a mai adăogat 10 milioane. Nu avem dar cuvinte de a exprime domnului Ministru de Războiu, General Rășcanu, și domnului Director General Gheorghian mulțumirile noastre cele mai vii pentru încredere statornică ce o manifestă și pentru sprijinul efectiv ce ne acordă.

„Și, la mulțumirile ce le adresăm Domniilor-Lor, să ne permită să asociem și armata glorioasă din rândurile din căreia avem în totdeauna un cald și devotat concurs".

Domnelor și Domnilor!

„In ședințele congresului ce vor urma, vom desbate chestiunile interne de ordine administrativă și de aplicațiune a principiilor pe care înțelegem să întemeiem instrucțiunea și educațiunea orfanilor noștri."

„Pe lângă scopul umanitar, opera noastră urmărește un alt scop de educațiune și cultură națională".

„Gândul se îndreaptă la îndatoririle ce avem față de copii încredințați îndrumării și ocrotirii noastre, față de tineretul care pururi este pârghia viitorului unui neam.

„Găsindu-ne în mijlocul d-v s'au deșteptat în sufletul nostru preocupările de ordin educativ și cultural ce își găsesc acum o slabă expresiune în cuvintele mele, căci nicăeri principiile îndrumătoare ale vieții profesionale și cetățenești nu au fost mai bine stabilite de cât în această parte a țării. Pe aceste principii am înțeles și noi să întemeiem instrucțiunea și educațiunea copiilor, pregătindu-i după aptitudinile lor, pentru o viață de muncă onestă, avem o de potrivă grijă să-i facem și cetățeni utili țării, demni de memoria părinților lor și vrednici de a-i urma pe calea jertfelor pentru înălțarea obștească".

„De aceia îi creștem în cultul glorioșului trecut și a speranțelor viitorului Țării, în respectul credinței strămoșești și în hotărârea lepădărei de sine pentru Patrie și pentru Neam."

„Iar, pentru că la căpătâiul lor, lipsește duioșia sufletelor de mame, vor găsi în inimele noastre de femei, mângâerea aceleiași iubiri. Din creșterea orfanilor de războiu, femeile din societatea noastră, și-au făcut apostolatul vieții lor. Aceasta este lumina și căldura operei noastre.

Doamnelor și Domnilor!

„Vă mulțumesc tuturor cu o adâncă recunoștință pentru primirea ce a-ți făcut acestei opere. Mulțumesc doamnei General Anastasiu și Comitetului regional din Cluj pentru modul strălucit în care a știut să pună bazele organizării din această regiune și să inspire simpatia cu care am fost întâmpinați aci. Mulțumesc I. I. P. P. S. S. Părinți domnului Mihaly, domnului Primar al Clujului și d-lui General Comandant al Corpului VI armată pentru cuvintele calde care le au rostit.

„Aduc omagiul recunoștinței noastre tuturor factorilor Societății Românești, cari au contribuit și contribue zilnic la desvoltarea operei noastre.

„Acest omagiu se adresează Bisericei reprezentată prin Inalții Prelați, cari se găsesc în fruntea tuturor Comitetelor regionale glorioasei Armate, autorităților locale, Institutiunilor financiare și de bine facere, Presei și întregei suflări Românești, care ne-a ajutat cu cuvântul încurajării, cu daruri și obolul înfăptuirei, dar mai presus de toate, omagiile noastre respectuoase se adresează ocrotitorilor firești ai Societății-Suveranilor țării M. M. L. L. Regele și Regina, fără sprijinul cărora Societatea noastră, nu ar fi putut atinge culmile organizării ce am avut onoare de a vă expune. (Aclamațiuni).

„Aci peste Carpați, ca în toate ținuturile românești, nu vom înceta de a propovădui pilda faptelor Lor binefăcătoare.

„In El, Regele năzuințelor noastre, Societatea ocrotirea orfanilor din războiu, are un veghetor neadormit.

„In Ea, Regina noastră, tămăduitoarea de răni și de suferinți obștești, Societatea noastră vede cea mai înaltă protectoare.

„Alături de ei au stat în sprijinul acțiunii noastre toți membrii Familiei Regale, și, dacă împrejurările au vroit ca A. S. R. Principesa Elisabeta să plece din mijlocul nostru, suntem încredințați că noua fiică a Țării, Principesa Elena, legată de acum pentru deapururea de pământul Românesc, va fi în mijlocul nostru și Ea ocrotitoarea copiilor Națiuni.

„Deci, în numele Societății și orfanilor din războiu din toate Regiunile României Mari, Exprim M. M. L. L. și Dinastiei, omagiul dragostei noastre respectuoase și a credinței noastre nețărmurită.

Trăiască Majestățile Lor și Dinastia.

„Trăiască Copii Națiunii și România Mare.

Cuvântarea d-lui general Gheorghian

Salută al 2-lea congres al Societății Ocrotirea Orfanilor din războiu în calitate de delegat al d-lui Ministru de războiu și de director general al Oficiului Național I. O. V. D-sa arată că Oficiul Național recunoaște că cea mai largă parte de merit în organizarea și desvoltarea asistenței de războiu în toate regiunile țării, revine inițiativei private și în deosebi inițiativei femeilor române. Spiritul de prevedere pe care l'a dovedit d-na Sturza, prezidenta Societății, a binemeritat omagiul care i s'a adus azi. Numele d-sale precum și al tutulor colaboratoarelor d-sale vor rămâne de-apururi în inimile tuturor Românilor, ca o dovadă a înaltelor lor calități sufletești și înaltului lor patriotism. Același omagiu se cuvine înalților ierarhi ai Bisericei cari prin clerul din eparhiile lor colaborează de aproape la ajutorarea copiilor națiunei în fine prezența la această solemnitate a corpului ofițeresc în frunte cu d-l general Petala e o dovadă că armata va face totul pentru a ușura situația familiilor lor și a asigura copiilor orfani un viitor vrednic de memoria și virtuțile ostășeștii ala celor dispăruți. D-l general Gheorghian termină printr'un omagiu adus M. S. Regina.

Cuvântarea d-lui Sextil Pușcariu

In numele Academiei Române, d-l Sextil Pușcariu spune următoarele:

Pe când Carpații cărunți nu erau încă o podoabă a Țării noastre, ci un zid despărțitor între frați, în palatul modest al Academiei Române se adunau în fiecare an, în numele culturei naționale, cei mai aleși bărbați din toate provinciile locuite de Români. Făurători ai Unirii Principatelor și ai Regatului independent se întâlneau cu cei, ce pe Câmpul Libertății de la Blaj sau la Cernăuca Bucovinei visaseră Unirea desăvârșită. Dacă visul părinților noștri este azi împlinit, aceasta se datorește în parte întâlnirilor de la Academie, care în curs de cincizeci de ani simbolizau unirea indestructibilă a sufletuiui românesc.

Nicăiri dar nu poate aștepta un răsunet mai puternic, decât în sânul acestei în alte instituțiuni culturale care a pregătit Unirea, acțiunea nobilă de ocrotire a orfanilor celor ce în marele războiu au înfăptuit-o. Academia Română a dovedit și până acum strâmtorându-se în lăcașiul ei neîncăpător și punând la dispoziția invalizilor o parte a clădirilor sale, că cultul eroilor a fost și va rămâne veșnic una din preocupările ei principale.

La invitarea D-Voastră de a participa la acest Congres, ea s'a grăbit a răspunde, urându-vă prin rostul meu, cea mai rodnică activitate pentru viitor.

Cuvântarea D-lui V. Dimitriu

Rectorul Universității din Cluj rostește cu un avânt plin de tineresc entuziasm:

Un proverb bătrânesc spune: „morții cu morții și vii cu vii". Acest proverb l'am schimbat apoi într'o formă nouă: Prin cultul eroilor morți se nutrește puterea de viață a unui stat. Acum în fața operii Soc. Ocrotirea Orfanilor de războiu zic: puterea de viață a unui stat se poate măsura cu vrednicia femeei. Femeea română se poate vedea în persoana d-nei principese Olga Sturza. Mi-aduc aminte când în mijlocul durerilor din Moldova am auzit un glas de femee zicând: „Apucați-vă la muncă și aceștii copii rămași ai nimărui să fie ai noștri. Atunci s'a început opera pe cari astăzi o vedem înfloritâ. De aceea în numele Universității salut congresul deschis astăzi sub presidența d-nei princese Olga Sturza.

Dar, onorat public, am să mă mai achit de o datorie ce-o fac cu multă plăcere: „Societatea Cultura poporului" născută aici în momentul de criză a sbuciumului sufletului poporului muncitoresc, a crescut și și-a extins activitatea și asupra ocrotirilor d-voastră. Ea instrue te ceea ce d-voastră educați și ajutați materialiceste. De aceea, în numele ei salut congresul și zic din tot sufletul: trăiască femeea română!

Cuvântarea Păr. Dăianu

Din partea filialei Cluj, părintele Dăianu salută congresul spunând: Vreau să aduc prinosul de admirației inițiativei frumoase venite de peste vechile granițe a Transilvaniei, azi când ne aflăm în acest local de teatru unde acum 2 ani prin rugăciunele noastre l'am inaugurat.

Noi am fost atunci numai apostolii credinței, d-voastră sunteți astăzi apostolii faptelor. Bucuria noastră este prin aceasta întregită pentru că credința noastră e întregită de faptele d-voastră iar liturgia faptelor d-voastră îmi aduce aminte și de acea săvârșită odată pe câmpia Blajului tot în această zi la 3 (15) Mai, Atunci se lupta pentru înlăturarea iobăgiei materiale iar astăzi d-voastră v'ați strâns pentru scuturarea iobăgiei inculturei și pentru reînvierea sufletului copilului eroului nostru. De aceea rog pe Dumnezeu să binecuvinteze activitatea d-voastră spre binele neamului nostru.

Cuvântarea D-lui Trancu-Iași.

D-l ministru al Muncii aduce salutul guvernului. D-sa arată cum simțământul de caritate a fost mai desvoltat după războiu și s'a desăvârșit de femea română. Dacă ori-ce se poate câștiga prin bani, singur devotamentul nu poate fi cumpărat. Și nimic nu prețuește mai mult decât devotamentul pentru serviciul public, mai ales în operile de binefacere.

Reazămul pe care unii nu-l găsesc în viață, să-l caute oricine în operile de binefacere' Un exemplu e d-na princesă Olga Sturza, care deși coborâtoare dintr' familie mare, a găsit mulțumirea în operile de binefacere față de cei ce fuseseră uitați de toți. De aceea omagiile ce aduc societății orfanilor trebuesc aduse înainte de toate d-sale. Energia ce-o admirăm în opera societății trebue să o vedem în d-sa precum și în sacrificiul pe care le-a făcut.

E îmbucurător faptul acesta și de aceea trebue să spunem că cel ce nu lucrează măcar o oră pe zi în folosul patriei este impotriva ei.

Nu pot încheia, continuă oratorul fără să amintesc că pe vremea când s'a înființat această societate de ocrotire la Iași în Golgota suferințelor, am văzut pe femea care este presidenta de onoare a societății îmbrăcată în haina surorei de caritate cum surâdea în nădejdea zilelor bune a acestui popor.

Era în acest surâs surâsul întregului popor și de aceea zic: Fie cu acest surâs să țină mult timp (Aplause: aclamații! Trăiască Regina!)

Telegramele

D-na Olga Sturdza dă apoi citire următoarelor telegrame aclamate de întreaga asistență.

M. S. Regelui

„Membrii societăților ocrotirea orfanilor de războiu, întruniți la Cluj în al 2-lea congres își îndreaptă primul gând către Regele Unității naționale și-l roagă să creadă în expresiunea celor mai nestrămutate simțiminte de credință și recunoștință".

M. S. Reginei

„Membrii Societății orfanilor de războiu de sub înaltul patronaj al Majestatei Voastre întruniți în al 2-lea congres Vă salută cu neclintită credință și dragoste și Vă roagă să primiți expresiunea caldă a omagiilor lor respectoare".

In aplauzele și ovațiile asistenței ședința festivă se închee la ora 2 p. m.

Ședința de după amiază

Ședința se deschide la ora 4 și jumătate de către I. P. S. S. Mitropolitul Bălan, care anunță că s'a primit telegrame dela mai multe persoane, între cari și dela Ministrul Justiției și generai Hangu, cărora le mulțumește.

Dându-se cuvântul d-lui Zamfir Apostol reprezentantul asociațiunei invalizilor, d-sa citește o cuvântare de mulțumire membrii congresului arătând că opera eroilor a fost întregită prin sufletul muncitor al femeei române înfățișatării persoana d-nei princese Olga Sturdza.

D-na *Docan* reprezentanta Crucei Roșii din Cluj salută în cuvinte calde congresul și laudă munca care se depune dând-o un exemplu demn de imitat.

In numele Crucei Roșii internaționale, un reprezentant salută congresul și aduce laude Societății cari lucrează fără preget la îmbunătățirea stărei sociale celor ce au rămas lipsiți după războiul făcut pentru dreptate. Aducând elogii M. S. Reginei, și d-na Sturza făgăduește tot concursul, pentru reușita acestei opere de binefacere. Trecându-se la *ordinea de zi*: „Dările de seamă ale Regionalelor", se dă cuvântul *d-nei general Anastasiu* care arată cum Clujul ce simboliza până acum orașul suferințelor a ajuns acum, să fie orașul desrobirei. In raportul pe care îl citește se arată cum a luat ființă regionala Clujului care sub actuala presidență a lucrat la înființarea a 3 orfelinate în Cluj. In afară de aceasta sunt în perspectivă să mai ia ființă și altele în urma ofertelor de localuri făcute de către diferite autorități.

In provincie, deasemenea mai sunt 4 orfelinate. Numărul copiilor adăpostiți în orfelinate e de 630. In total în toată regiunea Cluj sunt 28.000 orfani de războiu pentru cari s'a avut un buget de 1,600.000 lei.

Educația copiilor se face cu multă îngrijire și se caută a li se da instrucții prin diferite școli practice ale statului.

Raportul regionalei București a fost prezentat de d-na *Alexandrina Cantacuzino* care a arătat la început rolul ocrotirei orfanilor, apoi modul cum regionala București și-a făcut datoria.

Cronica politică

Un interview al d-lui N. Iorga. Procesul de descompunere a Federaţiei a ajuns acum în faza finală. De câte ori s'a publicat însă, în diferite ziare, articole cari arătând câtă neseriozitate, era în acţiunea politică a acestei hibride coaliţiuni politice, prevedeau o apropiată desfacere a ei, gazetele Federaţiei protestau cu energie, iar comitetul ei făcea declaraţiuni solemne asupra solidarităţii partidelor cari o alcătuesc.

Iată că ziarul „Luptătorul" ale cărui legături cu d-nul Lupu, şi implicit cu Federaţia, le cunoaştem, publică un interview cu d-l N. Iorga, din care vom încerca să tragem conluzii asupra situaţiei politice a Federaţiei.

Intrebat asupra fuziunei, d-l Iorga răspunde:

„Am aflat cu satisfacţie unirea partidului ţărănesc basarabean cu partidul nou ţărănesc al cărui miros de Mackensen îmi este de mult cunoscut. Cred totuşi că va râde mai bine cel ce va râde la urmă.

Şi adaogă apoi:

„Din partea mea pot spune atât: am două loialităţi şi jumătate pentru cine îmi dă una singură. Pentru alţii nu mi se poate cere nimic".

Cuvintele d-lui N. Iorga înseamnă izolarea sa. Şi dacă nu izolare, căci după cum spune d-sa îi rămân aliaţi „conştiinţa sa şi realităţile vremii", apoi despărţire de prietenii politici cu cari a lucrat până acum.

Această eşire a d-lui Iorga din Federaţie — care „n'a funcţionat cum era de dorit", după cum a declarat d-sa într'un interwiev acordat „Gazetei Transilvaniei" — înseamnă şi dizolvarea Federaţiei. Forţa care în deosebi a ţinut strânse până acum la olaltă, în ciuda deosebirilor cari le desparte, partidele din Federaţie, a fost autoritatea şi prestigiul d-lui N. Iorga. Şi când tocmai D sa spune că Federaţia n'a funcţionat cum era de dorit şi că nu înţelege, ca D-sa să răspundă cu lealitate la nelealitatea altora, concluzia care se impune este că Federaţia s'a destrămat.

Părăsind Federaţia şi rămânând deocamdată singur cu conştiinţa sa şi cu realităţile vremii, d-l Iorga se întoarce după o experienţă dureroasă, dar care i-a fost totuşi de folos, la rostul d-sale politic pe care era dator să nu-l părăsească.

Au funcţionat 3 orfelinate proprii. In 5 instituţiuni a dat burse. Are 5 orfelinvte subvenţionate. Asistenţa la domiciliu în Capitală, s'a făcut la 1800 familii. S'au organizat în toate judeţele 10.551 tutele. Trecând la modul cum sunt îngrijiţi copiii, d-na Cantacuzino arată buna stare sanitară şi instrucţia ce li se dă.

Regionala Bucureşti a cumpărat 2 automobile pentru turneu şi alte 2 pentru transporturi spre a putea să-şi îndeplinească cu scupulozitate datoriile faţă de orfani. Aducând elogii membrilor societăţei cari au dat din avutul lor cu inimă largă spune că regionala din Bucureşti se prezintă cea mai bine din toate câte sunt înfiinţate până acum.

D-na Olga Gigârtu arată activitatea regionalei Craiova. In fraze concise d-sa spune că regionala are sub conducerea ei 39.345 orfani. A înfiinţat 5 orfelinate în care să adăpostesc 417 copii.

La venituri a înregistrat 35.139 lei, iar la cheltueli 604.918 lei.

Are 3 imobile în regiune, planul este de a se mai înfiinţa 5 orfelinate. A organizat 19.227 tutele şi lucrează foarte mult pentru o mai desăvârşită organizare.

D-l general Scărlătescu, din partea regionalei Chişinău, spune că această regională nu e tocmai complet organizată deoarece a început abia în 15 ianuarie să-şi intensifice activitatea.

Are până acum 5 orfelinate şi o instalaţie de băi la mare.

Totalul orfanilor din regiune e de 23.727 dintre cari sunt în orfelinate 380 în Chişinău şi 190 în provincie.

Lucrează cu un buget de 2.767.000 lei venituri şi a dat un excedent de 360 mii lei.

Actualmente se lucrează pentru asistenţa la domiciliu. arătându-se mare grijă ca copii să fie trimişi în şcoli cu caracter practic.

D-l Zoţa din partea regionalei Cernăuţi după ce pe larg arată datoria de-a îngriji de orfani spune că numărul lor în regionala Cernăuţi e de 11.430 în mare parte străini. S'au înfiinţat 3 orfelinate cu 139 orfani. Bugetul prezintă la venituri 1 milon 105,206 lei iar la cheltueli 1,060887. In Bucovina Iniţiaţiva particulară e slabă din cauză că această provincie a suferit mult din cauza invăzilor din timpul războiului dar s'a putut face mult prin bunavoinţa d-lui general Mircescu şi acum se organizează mai bine prin preoţi si învăţători.

D-na Bârseanu din partea regionalei Sibiu spune că de anul trecut în regionala Sibiu au rămas numai 10 judeţe. Totalul orfanilor e de 27.419. Sunt înfiinţate 5 orfelinate proprii cu 383 copii. Sunt 2293 orfani cu asistenţa la domiciliu. 483 ocrotiţi de consitoriu.

S'au cheltuit 2,234,631 lei şi s'au încasat 1,300.066; restul e buget extraordinar.

D-sa expune apoi că în planul de activitate al regiunei se prevede înfiinţarea unui triaj şi desvoltarea asistenţei la domiciliu.

Ca încheere I. P. S. S. Mitropolitul Bălan citeşte telegrama trimisă d-nei princesa Olga Sturza de d-l Ministru general Răşcanu în care urează Congresului spor la muncă.

Şedinţa se ridică la ora 7 şi jumătate.

Ziua I-a.

Şedinţa de dimineaţa şi ultima.

Cu acelaşi însufleţire congresul societăţei orfanilor din război şi-a continuat azi desbaterile.

Sedinţa de azi a început cu citirea raportului asupra activităţei filialei Constanţa făcut de *d-l Irimescu* în care s'a putut observa frumoasa desvoltare a orfalinatelor în această regiune şi plenurile de viitor ale comitetului care vor reuşi să pună la adăpost de toate nevoile zilei pe toţi orfanii din războiu.

Urmează raportul asupra activităţei filialei Timişoara cetit de inimoasa şi nobila bănăţeană d-na *Lucia Cosma* care într'o înălţătoare cuvântare de introducere a arătat toate suferinţele Banatului. A fost în nenumărate rânduri întreruptă de aplauzele furtunoase ale congresiştilor şi ale publicului. Mâine vom da în extenzo frumoasa cuvântare a d-nei L. Cosma. D-na *Zae Mârzescu* citeşte raportul asupra activităţei celei mai vechi regiuni, Iaşul, arătând rodnica activitate a societăţei în acest oraş ca şi în toată Moldova. Cu aceasta se termină citirea rapoarte'or şi se trece la discuţia asupra modificărilor din statut care se fac fără nici o restricţiune sau opunere.

D-l CRISTEA luând cuvântul face câteva propuneri care sunt aprobate în întregime de congres.

D-na GENERAL ANASTASIU aduce mulţumiri d-lui Cristea pentru activitatea d-sale.

D-na OLGA STURZA mulţumeşte tuturor pentru munca depusă în ajutorarea orfanilor şi aduce elogii societăţei ortodoxe a femeilor române care i-a dat concursul.

D-l TRIPON într'o prea frumoasă cuvântare arată înalta misiune ce au primit s'a ia femeile române pentru ajutoarea orfanilor şi roagă pe toată lumea să repete pilda doamnelor noastre care în opera lor sunt inspirate de duhul sfânt, — zice d-l Tripon. Mitropolitul *Bălan* ţine a caldă cuvântare de închidere.

INFORMATII

Politice

In legătură cu cele publicate de noi în chestia graniţei maramureşene „Indreptare" publică următoarele:

Credem a şti că în urma acordurilor intervenite între noi şi Ceho-Slovacia o uşoară rectificare de frontieră s'a făcut în favoarea noastră, ceeace ne mai dă 7000 de locuitori ca populaţie nouă.

■

Consiliul a mai decis ca, în actuala sesiune a parlamentului să se voteze reforma financiară şi reforma agrară.

Se va cere Adunărei deputaţilor să renunţe la ziua fixată pentru desvoltări pentru ca întreaga activitate să se concentreze asupra reformelor.

Lunea, Miercurea şi Vinerea se va discuta reforma financiara iar Marţea, Joia şi Sâmbăta, reforma agrară.

■

Citim în *Epoca*:

Incă înainte ca fruntaşii comunişti să fie arestaţi, au avut loc în congresul comunist discuţiuni violente asupra modului cum se conduce partidul socialist.

Delegaţia socialiştilor unitari în congres a protestat contra modului cum s'a făcut alegerea delegaţilor pentru congres.

Socialiştii centrişti sau unitari sunt acei cari au refuzat să adereze la Internaţionala dela Moscova şi cari vor lua acum conducerea partidului socialist.

■

S'a deschis magazinul de mărunţişuri coimeticuri şi jucării brodate de Norinberg, Ludovic Albisy Calea Victorie 10. 698

Militare

Pentru ultimele zile ale săptămânei acesteia a fost anunţată sosirea în România a unei misiuni militare regale italiene, în frunte cu generalul Badoglio.

Generalul Badoglio aduce Crucea de războiu pe care, în semn de omagiu pentru suferinţele sale eroice, guvernul Italiei a acordat-o oraşului Bucureşti.

Aceiaşi misiune mai aduce alte ordine şi distincţiuni din partea Italiei pentru personalităţile noastre politice şi militare, care şi-au legat numele de lupta comună pentru câştigarea victoriei în marele războiu.

■

La ministerul de războiu se studiază proectul unei a treia divizii de cavalerie, care ar urma să ia fiinţă în caz de mobilizare.

■

Culturale

Academia Română şi-a deschis ieri Duminică 15 Mai, sesiunea ei generală, printr'o şedinţă publică.

D-l cecretar general I. C. Negruzzi şi-a citit Raportul asupra lucrărilor făcute în cursul anului 1920—21.

■

D. Cristof Nyrop, profesor de limbele romanice la universitatea din Copenhaga, a început la Sorbonna o serie de conferinţe.

D. Nyrop a ţinut să amintească la universitatea din Paris, călătoria făcută în 1883 în România, după care a publicat o carte, „Mosaiques romanes".

■

S'a luat hotărârea ca strada din faţa palatului cultural din Arad să poarte numele lui A. Xenopol, iar în faţa acestui palat, primarul oraşului Arad a declarat că va aşeza bustul ilustrului dispărut.

■

Artistice

M. S. Regele a binevoit a conferi următoarele decoraţiuni artiştilor şi personalului administrativ dela Teatrul Naţional din Bucureşti:

Ordinul „Steaua României" în gradul de comandor d-lui Constantin Nottara; în gradul de ofiţer d-lor Ion Arezeanu, Ion Livescu şi P. Gusti.

Ordinul „Coroana României" în gradul de ofiţer d-lor Ion Petrescu, Ar. Demetriad, N. Soreanu, V. Enescu, Gh. Ploeanu: în gradul de cavaler d-lor Antoniu, N. I. Dragomirescu şi Radu Pădure.

■

Scolare

Ministerul instrucţiunii a echivalat diplomele conducătoarelor de grădini de copii, cari au urmat cursurile în vara trecută la Braşov şi posedă cel puţin 4 clase secundare.

Candidatele trebue să înainteze ministerului actele de studii spre a fi verificate.

■

Ministerul instrucţiunii a intervenit pe lângă preşedinţia consiliului de miniştri să-i aprobe deschiderea unui credit extraordinar de 11 milioane 850.000 lei spre a veni în ajutorul învăţătorilor şi profesorilor confesionali şi comunali români din Transilvania, pentru completarea salariilor acestora cu începere dela 1 Octombrie 1920 până la 31 Martie 1921 şi pentru asimilarea acestora dela această dată cu învăţătorimea din regat

■

Financiare

Iată situatia ultimă a valutelor pe piaţa Bucureşti;

Napoleonul	215
Francul francez	4,95—5
„ elveţian	10,75-11,25
Lira sterlină	205—210
Lira otomană	40—45
„ italiană	3,05—3,10
Marca	106—106
Dolarul	56—57
Drahma	4,73—4,25
Dinarul	1,95—2
Coroana cehoslav	85—97
„ austriacă	12—12
Marca polonă	8—8,50

■

Dela R. M. S.

Suntem informaţi că Manufactura de tutun din Cluj, a primit dela Bucureşti 10.000.000 ţigarete „Cavalla" cari s'au şi pus în vânzare la debite cu preţul de bani 50 bucata.

■

Diverse

După propunerea d-lui N. Titulescu, ministru de finanţe, consiliul de miniştrii a hotărât ca toate automobilele autorităţilor să poarte un număr special şi iniţialele autorităţii respective.

*

In urma discuţiunilor urmate în jurul amnestiei condamnaţilor politici sau pentru culpe militare, consiliul a hotărât întinderea decretului de amnestie, dat în 1919, şi asupra acelor militari cari nu s'au prezintat la unităţi până la 1920.

Nici un alt decret de amnestie nu se va mai supune spre semnare Suveranului cu ocazia zilei de 10 Mai.

■

Ziarul „Renaşterea română" din Bucureşti şi-a încetat apariţia.

■

Congresul funcţionarilor publici din întreaga ţară care urma să se ţină în ziua de 22 Mai, s'a amânat pentru 29 Mai, dată când congresiştii vor trebui să fie în Bucureşti.

■

Pentru comemorarea centenarului lui Ion Brătianu, s'a constituit la Cernăuţi următorul comitet de iniţiativă: Eudoxiu Hormuzachi, preşedinte, Dionisie Bejan, consilier consistorial, Gh. Sandru, primarul Cernăuţilor, Eusebie Antovici, preşedintele Camerei de Comerţ, Dimitrie Buchovschi şi Octavian Zotta, membri.

■

Marţi, 17 Mai la orele 4 p. m. va avea loc înmormântarea rămăşiţelor pământeşti ale regretatului Nicu Xenopol, fost ministru de industrie şi comerţ, mort în 1918 la Tokio, ca ministru plenipotenţiar al României în Japonia.

Sicriul va sosi Marţi dimineaţa în gara Filaret (Bucureşti) de unde va fi transportat apoi în capela cimitirului Bellu.

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 si Str. Iuliu Maniu 8

Situația internațională

Situația din Asia Mică continuând să fie tulbură, se crede că guvernul englez va interveni pentru aplanarea neînțelegerilor dintre greci și turci. Intervenția Angliei care, în urma conferinței de la Londra e așa de impopulară în întreaga lume musulmană și cu atât mai mult naționiștilor turci, nu are sorți de izbândă. Până acum grecii au evacuat vilaietul Sussak și după cât se pare se pregătesc de noui retrageri. Adunarea națională din Angora luând în discuție tratatul din Sèvres, modificat la Londra s'a pronunțat pentru respingerea lui, de oarece nici în forma ultimă, nu convine grandomaniei Kemaliste.

Guvernul polonez din prea mare lealitate sau naivitate continuă să execute condițiunile înscrise în tratatul de pace ruso-polonez. Așa, uitând servicille destul de importante pe care armata ucraineană de sub comanda hatmanului Petliura le-a adus cauzei poloneze în clipele grele ale năvalei bolșevice, guvernul polonez a hotărât desființarea armatei și guvernului Petliura, silindu-le să părăsească Polonia. Petliura s'a refugiat la Praga. Gestul Poloniei nu va mai îndemna pe nici un vecin ca atunci când va mai fi în pericol de moarte să-i dea cel mai neînsemnat ajutor.

Conferința Dunării întrunită la Paris a început discuția regimului internațional al Dunării.

Contele S'orza, ministrul de externe italian, în urma neînțelegerii avute cu colegii săi în chestia regulării raporturilor politico-economice cu țările moștenitoare ale monarhiei austro-ungare, a demisionat. In locul său a fost numit contele Boniu-Longare, ambasadorul Italiei la Paris.

Eri au început alegerile generale din Italia. Campania electorală care a promis votul a fost extraordinar dividentă. Nu putem pronostica, dar e mai mult ca sigur că rezultatul va fi dezastruos pentru socialiști și comuniști.

ȘTIRI DE PESTE HOTARE

Remanierea guvernului sovietelor

Ziarele germane aduc știrea că guvernul sovietic din Moscova a fost remaniat în urma ultimului congres al sovietelor.

Președinția guvernului o are tot Lenin, dar Trotzky nu mai e în minister. Portofoliul său a fost încredințat lui Cicerin, fost comisar al afacerilor externe.

Sciziunea socialiștilor belgieni

Socialiștii belgieni s'au divizat pe chestia reparațiunilor.

Consiliul general al partidului socialist belgian după o discuție care a durat câte-va zile, s'a pronunțat contra ocupațiunei Ruhr-ului. Au fost 33 voturi contra și 27 pentru.

Se prevede că în urma acestui vot cei patru miniștri socialiști vor ieși din guvern și că va fi necesară o remaniere completă a coaliției guvernamentale.

Supunerea Germaniei

Noul cabinet german în urma votului din Reichstag a însărcinat pe ambasadorii săi la Londra și la Paris să comunice în mod oficial guvernului englez și celui francez răspunsul la ultimatul aliaților. Ambasadorul Sthamer a viztat Miercuri la ora 11 pe primul-ministru englez și l'a încunoștiințat că Germania acceptă fără condițiune. Acelaș demers va fi făcut la Roma, Bruxelles și Tokio. Va fi necesar după aceea ca reprezentantul Germaniei să semneze un nou protocol ca supliment al tratului.

Generalul Nollet, președintele comisiunei interaliate de control dela Berlin va înmâna pe urmă noului guvern o notă precisă prin care va ordona dezarmarea cavaleriei și infanteriei înainte de 31 Mai. Aviația și marina vor fi dezarmate cel mai târziu până la 31 Iulie. Comisia aliată, care se ocupă cu judecarea vinovaților, va face la rândul ei un nou demers la Berlin pentru a preciza sugestiile sale către Curtea supreioară de la Leipzig, a cărei funcționare este cerută.

In fine, Conferința ambasadorilor va face un raport global asupra infracțiunilor față de textul tratatului, înregistrate până acum dar neexecutate încă, cu toate reclamațiunile.

Alipirea Austriei de Germania

Consiliul Soc. Națiunilor a primit propunerea germanilor da se fixa data plebiscitului pentru alipirea Austriei de Germania.

Consiliul a adaptat proectul prin care se stipulează că cetățenii austriaci vor fi consultați ulterior.

Propaganda bolșevistă în Anglia

Ministerul de interne englez d. Shortt, a declarat că guvernul britanic a fost încunoștiințat de manoperile internaționalei din Moscova pentru propagarea doctrinelor revoluționare și are intenția să prezinte un proiect de lege pentru oprirea intrărei în țară a banilor străini cari alimentează mișcarea revoluționară.

„Matin" semnalează că d-nul Lloyd Gcorge a primit Joi, o delegație venită să-i atragă atențiunea asupra necesității întăririi legilor pentru combaterea propagandei bolșeviste în Anglia.

Arestarea delegaților comuniștii

— Un act doveditor —

Printre alte acte compromițătoare găsite cu prilejul percheziților operate la domiciliile comuniștilor arestați la București, s'a dat peste o declarație semnată de unii dintre delegații români trimeși la Moscova.

Prin această declarație, delegații români Gh. Cristescu, Al. Dobrogeanu Gherea, Popoviçi și Rozvanyi, aprobă în totul tezele și condițiunile Internaționalei a III-a și se obligă să lupte prin toate mijloacele ca ele să fie admise și de muncitorii români la congresul viitor al partidului.

Declară că vor determina muncitorimea română să se afilieze la Internaționala III-a, fără rezerve, se vor face tot posibilul pentru scoaterea din partid a d-lor Grigorovici, Jumanca și a tovarășilor lor. Campania contra acestora va fi dusă prin presă și cuvânt.

Se obligă a lua contact intim și imediat cu federațiunea comunistă balcanică și a executa, fără discuție, sau rezervă, ordinele primite dela ea.

In această declarațiune cei patru comuniști români acceptă ordinul dat de Internaționala dela Moscova pentru înlocuirea membrilor din comitetul executiv al partidului român prin persoane indicate nominal de către șefii Internaționalei comuniste.

Această declarațiune, semnată de cei patru comuniști, este contra semnată de Scobelin, Varga și Rudmiansky, delegații Internaționalei a III-a dela Moscova și poartă data de 3 Decembrie 1920.

Reforma financiară

— Noui lămuriri —

In privința impositului pe averi, s'a stabilit că bijuteriile sunt scutite de imposit, când n'au o valoare mai mare de 30 mii de lei și servesc uzului personal, iar nu ca să fie puse în comerț. Tablourile și lucrările de artă ale artiștilor din țară sunt scutite de imposit ca o protecțiunea acordată artei românești. Sunt scutite numai până la valoarea de 30 mii de lei, considerate fiind ca articole de lux, lucrările de artă ale artiștilor străini sau acelea ale pictorilor și sculptorilor noștri, cari tratează subiecte din străinătate.

Ştirile zilei

Interne

Descoperiri noue pe seama comuniștilor arestați

Descoperirile în jurul comuniștilor continuă. Documentele compromițătoare găsite conțin darea de seamă a dezbaterilor secrete ale comitetului cu procesul-verbal al judecării lui Iliescu Severin, denunțătorul complotului din Ardeal și procesul-verbăl pentru hotărîrea asasinării Maiorului Cernat. Comisar regal, care trebuia atras într'o cursă și înjunghiat cu o sulă care a fost găsită. Documentele mai conțin un regulament de grevă redactat la Moscova împreună cu instrucții venite din Bulgaria și Moscova. La Domniciliul lui Cristescu s'au descoperit acte compromițătoare dela persoane în afară de organizația bolșevică. Au mai fost arestați încă 5 bolșevici unguri în momentul când voiau să părăsească capitala.

Comuniștii liberi spionează mișcările autorităților.

In provincie se vor opera numeroase arestări la sediile comuniste.

In urma arestării comuniștilor, partidul socialist este condus de delegația socialiștilor unitari cari au refuzat aderarea la Internaționala a III-a.

In vederea impozitelor

Ministerul de Finanțe face cunoscut comercianților că sunt datori să declare totalul vânzărilor făcute în 1920 la percepții până la 30 Iunie. Contrar sunt supuși unei mari amenzi.

Noui fraude

Primăria Galați a descoperit mari fraude la Aprovizionare.

Paramaua dela Aprovizionare

D-l Titulescu, ministru de Finanțe, vizitând depozitele de aprovizionare dela Intrepozitele București, a descoperit incurie și fraude. D-sa a făcut următoarea declarație: „Să știți că dacă chiar fratele meu va trebui să-l arestez pentru cele întâmplate, îmi voi face o plăcere să-l bag la ocnă.

Externe

Consecințele supunerii Germaniei

Presa italiană este satisfăcută de acceptarea condițiunilor ultimatumului de către Germania. Pentru prima oară avem impresia unei reale îndrumări spre pace.

*

La Paris a făcut o bună impresie bună-voința cabinetului Wirth care pare sigură pentru executarea acordurilor din Londra. Președintele Consiliului badez Trunk, după ce a declarat, eri la dietă că guvernul său primește ultimatumul, a adresat în acest sens un apel Bavariei pentru conservarea unității Reichului păzind țara de invazia străină.

*

După oprirea mișcării de concentrare a trupelor destinate ocupațiunei regiunei Ruhr, rămâne necesar a le menține cu arma la picior pentru a încuraja prin prezența lor bunacredință a Germaniei.

Opinia publică americană aproba politica guvernului francez. Faptul că Germană a cedat la ultimatumul Aliaților justifică punctul de vedere francez.

*

In Franța se speră că situația se va ameliora. O dovadă o constitue ridicarea progresivă a schimbului.

*

Germania va plăti la Sfârșitul lunei miliardul în aur datorit.

Vasele grecești părăsesc Bosforul

Vasele de război grecești au fost silite să părăsească Bosforul și Dardanelele, acestea fiind declarate neutre de Comisiarii aliați.

Citiți „Infrățirea"

Acordul româno-polon

Interviewat de un redactor al ziarului „Kurjar Lowski„ asupra acordului polono-român, prințul Sapieha, ministrul de externe al poloniei a declarat următoarele:

Alianța noastră cu Franța și Romînia este esențial pacifică. Ea constitue baza politicei noastre, internaționale. Romînia va reconstitui foarte lute viața sa economică.

Ea este pentru noi un aliat prețios. Alianța comportă o mutuală garanție a frontierelor noastre, în deosebi a frontierei Galației orientale și a Basarabiei. De altfel, România recunoaște tratatul de la Riga. In cursul conversațiunilor pe care le-am avut la București, chestiunea Micei Înțelegeri a fost atinsă. Polonia este gata să lăr ească cadrele alianței sale cu România, de îndată ce împrejurările îl vor permite. Principalul obstacol constitue dificultățile cu Cehoslovacia relative la basinul Teschen.

*

De altă parte citim în Adevărul următoarele cu privire la comisiunea română care a lucrat la Praga pentru elaborarea convenției cu Cehoslovacia și care va pleca acum la Varșovia.

Ministrul agriculturei a delegat și el pe d-l Boldur, primconsilier agricol, ministerul de lucrări publice pe d-l ing. Muhldorf, iar ministerul de războiu pe d-l colonel H. Dumitriu.

Pe lângă elaborarea convenției comerciale comisiunea mai urmează să rezolve o serie de chestiuni tot atât de importante rămase până acum în litigiu.

Comisiunea poloneză este compusă din 22 membrii și este prezidată de ministrul comerțului exterior al Poloniei.

La Varșovia comisiunea va mai lua în discuție și chestiunea transitului pe căile noastre ferate precum și propunerea ministerului de industrie polon pentru înființarea unei baze navale comerciale în portul Brăila întru cât portul Danzig pe care'l posedă este a l foarte aglomerat. Cu ocazia aceasta se va semna și o c nvenție între ministerul poștelor polonez și direcția P. T. T. pentru facilitarea relațiilor între cele două țări.

Cu lucrările acestei convenții a fost însărcinat d-l ing. Manea inspector general la P. T. T. Se va căuta de asemenea să se ușureze traficul de călători și mărfuri între cele două țări avându-se în vedere mai cu seamă linia Colomea-Cernăuți.

Rezolvirea acestor chestiuni în mod favorabil, va contribui și mai mult la închegerea legăturilor dintre noi și Polonia.

In ședința Camerii de Comerț din București, d-l I. Dumitrescu-Militari a propus ca, cu prilejul centenarului marelui Ion C. Brătianu, Camera de comerț să ia parte la aceste sebări în ziua de 22 Mai a. c., la Florica: iar în ziua de 29 Mai la cele ce vor avea loc în Capitală.

Intreaga Cameră de Comeț a aplaudat în picioare și a decis cu unanimitate participarea la marile serbări naționale.

*

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate și la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche acărui surmenaji staționar prospătează corpul obosit oțelește mușchii stăiuți stânge ori ce dureri corporale și dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică și chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

*

In piața Ștefan cel Mare Nr. 2 s'a deschis *„Bodega Teatrului"* cea mai elegantă și mai bine asortată bodegă din Cluj. Vinuri escelente, liqueururi, țuică de Valeni etc. Tot felul de gustări alese și recituri. Serviciu culant și prețuri moderate. 449

Guvernul jugoslav a hotărât, cu aprobarea ministerului nostru de externe, să înființeze consulate la Cluj, Cernăuți, Chișinău și Iași. In afară de aceasta, guvernul jugoslav intenționează să numească atașați comerciali în centrele mai mari ale României, cari să informeze opinia publică română asupra situațiunei comerciale a Jugoslaviei.

*

Dr. Lăzărescu, medic-șef al Casei Cercuale, Specialist în boale Interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
și PIANE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașe'e, splendid aranjatele saloane de mobile alui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acții
Persoanelor de încredere se face vânzarea și cu plată în rate

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE un loc de casă (cca 1 jugăr) în mijlocul orașului, cu edificii noi, local de fabrică cu etagiu. Potrivit pentru hotel, uzină. Deslușiri mai detailate la Dr. Bernád, advocat, Cluj, Calea Victoriei No. 19. 676

DE VÂNZARE o armă de vânătoare cu trei țevi 16/16/8. Fără cocoașe vizir automat în stare nouă. Ase adresa la ziar sub A.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzatori ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

CUMPĂR TIPOGRAFIE, complectă cu mașini plane sau rotative și aparate de turnat. Adresa la ziar sub B. V.

CAFEA TURCEASCĂ. De vânzare o mașină de rîșnit cafea turcească. Se poate întrebuința cu forță motorică și cu mâna. Informații la Administrația ziarului Infrățirea sub „Motor".

Închirieri:

CAUT cameră mobilată pentru familie, plătesc bine Bebe. 684

Corespondențe:

VALENTIN. Scrisoarea am primit'o prea târziu. Veniți Mercuri la ora 4—5 tot la locul designat. Rița.

CHIMĂ. Ce am auzit, ma făcut să mă mir foarte mult. Zic și eu „ai dreptate". Știi.

X. Așa ai făcut, ce mi-ai promis. Așteaptă să mă reintorc. G.

Diverse:

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Națională din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BANCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

La Farmacia M. ȘOMLEA
Calea Regele Ferdinand
au sosit:
apă și sare de Karlsbad
proaspete.

BODEGA ȘI DELICATESSE
Ludovic Balázsi
Str. N. Iorga No. 2.
655
Vinuri de butelii, țuică, bere. Gustări alese și aperitive. Prețuri moderate, serviciu culant.

LA „MAGAZINUL BARZA"
1 rochie de stofă de lână dela 250 Lei 1 palton de lână curată pentru dame dela 480 Lei, 1 costum de lână curată pentru dame fazonul cel mai nou dela 600 Lei în sus. 52

FRAȚII UNGAR
prima măcelărie și cărnățărie
în Cluj, Strada Regina Maria No. 48.
516
Zilnic se capătă cărnuri proaspete, calitatea primă. Șuncă, cârnați de Debrețin, mezeluri, slăninuri afumate și fierte, untură topită acasă. Serviciu culant și prețurii moderate.

LEMNE DE FOC
prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios.
MAXMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
35

SA DESCHIS în Cluj, Piața Unirii No. 15
MARELE MAGAZIN DE INCĂLCĂMINTE
RAFTOPOL
din București.
Incălțăminte pentru Dame, Bărbați și copii, cele mai noi modele din străinătate și executate de magazin. Pantofi Elvețieni bărbătești de box 280 Lei. Ghete Elvețieni bărbătești de box 300 Lei. Se mai aduce la cunoștința onor. public că a mai sosit un transport nou de incălțăminte și anume: Ghete și pantofi roșii și de lac bărbătești. Ghete și pantofi de dame, escarpeni și cu barete, de antilopă si olandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marca veritabilă Elveliană „Bally". 517

EMIL BLAGA CLUJ,
Piața Ștefan-cel-Mare No. 7.
Vinde
Automobile
Cauciucuri, Piese de schimb
Benzine și uleiuri
cu prețuri de reclamă
Telefon 2-70. Telefon 2-70.

Nu intrati în alte magazine, inainte de a cerceta firma
Filip Eisenstädter
(fost Lakatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.
Izvorul cel mai bun de cumpărat arficole mărunte, brodate, galantere, istrumente musicale, jucării pentru copii, articole de lux și de bucătărie.
474 SEPARAT VÂNZARE EN GROS.

Bela Sánta Intreprindere de asphalt și beton
Cluj, Str. Mikó No. 8.
Intreprinde pe lângă cea mai mare garanție: uscarea radicală a pereților umezi din orice încăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruțabile, curți și magasii.
Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace. 29

Associati Croitori Români
PETRICAS, AIUDEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.
CROITORI de haine bărbătești și militare Cluj, Str. Memorandului No. 8.
Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase.
Depozit de ștofe.
619

Tipografi!
Hârtie de concept per klgr. Lei 11·80
Hârtie de velină per klgr. Lei 19·70
Fabricată în străinătată. Se capătată în ori ce format și cantitate. PLICURI orice mărime au sosit la:
METEOR mare depozit de hârtive și recvizite de biurou
Cluj, Piata Unirii 32 (in curte)

Tinerețea și plăcerile ei le veți păstra dacă veți folosi renumitul spirt menthol
Depozit principal 44
Drogueria ROZSA
Cluj (Kolozsvár), Piața Unirii No. 26 (fost Mátyás király-tér).
„Transylvania"
Câteva picături după masă înlesnesc digestiunea. Folosit pentru masaj întărește și înviorează. □□□□□□□□□
Se află de vânzare ori unde!

Bănci, fabricanți, industriași,
comercianți cari au nevoe de
Contabili,
corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc.
pot găsi adresându-se
ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

CARTEA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREȘTI
INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA
INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatură mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.
Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. Fabricațiune de pliuri comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.
Bilete de logodnă. Invitații de nuntă
CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.
Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.
ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::
Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.
CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Stetea, Calea Moșilor 62—64, și Calea Victoriei 68. Ionnițiu, Strada Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. — SUCURSALA: Cluj, Piața Unirei 7.
ARAD, Str. Avram Iancu 19. — IAȘI, Strada Lăpușneanu 17,

AVIZ!
Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR.
Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.
CUPON NO. 83
PENTRU
MICA PUBLICITATE

Boli de piele, răni, răie mâncărime cu durere. mâncărime din cauza gerului, opăreala, jupuelile, crepăturile de piele, bubele dulci se vindecă sigur şi radical cu

Pasta Antrasol

Se foloseşte cu succes în ori ce parte a corpului ca obraz, mâini, picioare, cap la frecături şi rosături fiind absolut nevătămătoară. Preţul unui borcan Lei 10·—

Depozit principal farmacia:

319 **„Dr. BIRO" Cluj, Piata Unirei.**

MARE EXPOZIŢIE 9
la magazinul de modă
Lörincz şi Tóth
Cluj, Piaţa Unirii No. 8.

Cafea diferite specialităţi; prajită, crudă, macinata, cacao diferite calitati, ceaiu, zahar şi diferite mărfuri se găsesc în preţuri avantajoase la Magazinul
„ATLANTICA"
Fratii Pop Cluj
Calea Reg. Ferdinand 1.

A APĂRUT:
Anul IX. — No. 3. Martie 1921.

„DEMOCRATIA"

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ŞI SOCIALA

REDACŢIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAŢIA: Strada Academiei No. 17

CU URMATORUL SUMAR:

Mircea Djuvara. — Noile ţinuturi, Constituţiunea şi Constituanta. — I. Primit-a Ardealul prin unire Constituţiunea vechiului Regat. — II. Poate păşi Parlamentul actual în votarea unei noi Constituţiuni?

Anghel Dumitrescu. — Despre necesitatea înfiinţărei unui consiliu legislativ.

Cronica internă.

Cronica externă.

Fapte şi Documente: Convenţiunea încheiată între Banca Naţională şi Ministerul de finanţe. — Estinderea foloaselor legii pentru încurajarea industrii naţionale în teritoriile alipite. — Transmisiunile de bunuri industriale şi miniere. — Sesiunea Ligei Naţiunilor dela Geneva. — Aranjamentul internaţional asupra reparaţiilor.

Se găseşte de vânzare la toţi depozitarii, chioşcarii şi vânzătorii de ziare
Preţul unui număr 4 Lei.

Cumpăr tipografie,

complectă cu maşini plane sau rotative şi aparate de turnat.

ADRESA ZIAR SUB E. V. □□□

Schimb locuinţa

din Arad centru, cu una din Cluj Informaţii la Louis Schwarz repr. fabricei de ghete Hungaria Cluj, Calea Regele Ferdinand. 697

HOTEL NEW-YORK

Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză şi Ungară. - Supeuri după spectacol.
329

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" şi „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piaţa Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

COMPTABIL, BILANŢIER

Dispunând de timp liber, se oferă D-lor comercianţi pentru aranjări de registre, ţinerea comptabilităţei sau numai încheeri de bilanţuri.

Ofertele la administraţia ziarului sub „Comptabil".

Gazeta noastră se vinde în Cluj în urmatoarele locuri:

La *Friedmann* Piaţa Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piaţa Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Nővérek* Piaţa Unirii.
„ *Librăria Anca* Piaţa Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piaţa Unirii

Instalaţii de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparaţii de maşini de scris şi cusut executa cu preţ convenabil:
La Intreprinderea Electrotechnică şi mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Becuri electrice „TUNGSRAM" precum şi materiale cu preţ redus. □□ Intreprinderi şi pentru provincie.

La Adm. Ziarului Infrăţirea şi la ag. de publ. Reclama se primese ori ce reclame pentru
Programul Teatrului Naţional din Cluj.
Pe stagiunea 1921--1922.

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piata Unirei No. 5.**

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No, 7 Efeptueste orice lucru de lux în branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

ANUNŢURI
se primesc la:
Administratia ziarului „Infrăţirea"

Abonamente pentru Preoţi şi Invăţători se fac cu preţ redus, adecă
100 lei pe un an,
50 „ „ 6 luni,
25 „ „ 3 luni.

Filiala Luca P. Niculescu
14 **La Hora Ţărănească. Palatul Fehér-Bárány Cluj.**

Oferă onoratei sale clientele cu preţurile cele mai reduse posibil un nou transport de mărfuri sosite ca şi restul de articole ce se află in magazin cu preţuri de reclamă

Stofă Lână curată	120	Lei Mtr.	Prosope Bucata	15	Lei Mtr.	Velură Belgiană	60	Lei Mtr.
Stofă Lână curată	75	„ „	Prosope Bucata	20	„ „	Glot toate culorile	18	„ „
Muselin Lână curată 80 lat.	63	„ „	Prosope Bucata	30	„ „	Stofe pentru haine Bărbăteşti cali ate l. 150 lat. . . .	180	„ „
Muselin Delen 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	16	„ „	Postav de haine 140 lat. .	140	„ „
Staubă (Carton) 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	18	„ „			
Staubă (Carton)	12	„ „	Pânză jolj 80 lat.	20	„ „			

Vânzare en gros şi en detail. ●●● Sosesc zilnic transporturi noi.

Tipărit cu maşina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana" Cluj, str. Universităţii Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 223 **Opt Pagini 50 bani Opt Pagini** Vineri 20 Mai 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . 30 LEI

Congresul „economic" dela Alba-Iulia

Vineri 13 Mai a avut loc la Alba-Iulia congresul economic al băncilor din Ardeal a cărui dare de seamă o găsim pe larg în „Voința", ziarul Băncii Agrare. Din analiza pe care o vom face se va vedea de unde a pornit ideia acestui congres și cari sunt scopurile pe cari le urmărește.

D-l dr. Aurel Vlad, fostul ministru de finanțe, care a lăsat o atât de puternică amintire despre înalta sa capacitate, a rostit cuvântarea de deschidere. Dar în loc ca d-sa să facă cum aveam dreptul să ne așteptăm — o expunere a necesităților de ordin economic și financiar cari au determinat ținerea acestui congres, d-l Aurel Vlad și-a luat sarcina să combată proectul de lege asupra reformei financiare al d-lui ministru Titulescu.

Sunt desigur multe de spus asupra noului regim fiscal care este pe cale de a se introduce la noi în țară, dar socotim că critica sa trebuie să fie constructivă și întemeiată pe o reală competență.

Astfel fiind, d-l dr. Aurel Vlad era printre cei mai puțini calificați s'o facă. Reprezentant al unor anumite interese politice și economice, d-sale îi lipsea nu numai competența, dar și obiectivitatea necesară.

Căci, în adevăr, în toată cuvântarea venit-a -sa cu vreo soluție, propus-a d-sa vre-o măsură, dat a d-sa vre-o normă? Nimic din toate acestea. Dar în definitiv, gândindu-ne la scopul congresului, nu era nevoie de așa ceva. Nici d-l Aurel Vlad, nici congresul, n'aveau pretențiunea să distrugă opera d-lui Titulescu și nici măcar să împiedice realizarea ei. Dacă, totuși, ea a fost adusă în discuție, aceasta s'a făcut pentru a se ascunde după paravanul unor desbateri mai largi, adevăratul scop al acestui congres. Inițiatorii lui aveau nevoie să-și mascheze intențiunile punând în față acele „necesități și interese ardelenești" de cari zilnic ne vorbește **Voința**. Am citat cu toată atențiunea darea de seamă a desbaterilor cari au avut loc la Alba-Iulia, dar mărturisim că n'am găsit nici un rând din care să se poată constata că preocuparea congresului a fost de a expune nevoile economice ale Ardealului și de a fixa soluțiile pentru împlinirea lor.

Chiar când s'a vorbit într'o chestiune de interes. General s'a trecut repede asupra ei fără să se prezinte o singură soluție măcar. Așa, spre pildă, chestiunea exportului și a libertății comerțului căreia trebuia să i se dea o grijă deosebită și în jurul căreia ar fi fost nevoie de o discuție cât mai întensă, și mai documentează, a fost atinsă într'un mod cu totul superficial. In schimb, ceiace alcatuia interesele unor anumite bănci s'a desbătut e larg propunându-se și votându-se moțiuni pentru apărarea și satisfacerea lor.

Astfel vorbind despre Creditul hipotecar și reforma agrară, d-l V. Bontescu a cerut, nici mai mult nici mai puțin, ca „în interesul general congresul să intervină pentru a menține privilegiul Băncii Agrare de a finanța reforma agrară. „Importanța capitală a acestei instituțiuni este cunoscută și nu o poate înlocui nici o altă instituțiune", — a spus d-sa. Și după cuvântarea d-sale, s'a votat o moțiune în care congresul cere „insistent" ratificarea simultană a Decretului-Lege No. 4167 privitor la Banca Agrară cu modificările ce le impune proectul de lege pentru reforma agrară și ca finanțarea ei să se facă tot prin această bancă.

Și ajungând la această moțiune, iată că suntem pe deplin lămuriți asupra scopului congresului dela Alba-Iulia.

Nici reformele fiscale ale d-lui Titulescu, nici chestiunea reținerilor de 5% la schimbul coroanelor, nici exportul de vite sau libertatea comerțului și nici cel puțin interesele și nevoile economice ale Ardealului, n'au determinat ținerea acestui congres. Explicațiunea și scopul lui le găsim întregi în moțiunea de care am vorbit mai sus. Congresul a fost pus la cale de Banca Agrară căreia finanțarea reformei agrare i-ar aduce un cosiderabil aport ca prestigiu moral și ca forță financiară. Iar prezența l-lui Vaida-Voivod și a altor deputați din partidul național care întreține încă cu d-l V. Bontescu legături nemărturisite, înseamnă că partidul național urmărește să facă din Banca Agrară, prin finanțarea reformei agrare, un instrument politic pentru a ține la dispoziția sa țărănimea din Ardeal.

In lumina aceasta trebuie privit congresul dela Alba-Iulia. Și socotim că cel puțin acestui oraș, de numele căruia sunt legate atâtea amintiri neprețuit de scumpe, i se putea cruța prilejul unei atari manifestări. I.

Evenimentele zilei

Polonezii ocupă Silezia superioară

Silezia Superioară a fost ocupată de Poloni. Se accentuiază reluarea lucrului. Trenurile de cărbuni au început a funcționa normal.

Stâlpul rușinei.

Sub acest titlu, ziarul ce aparn în Viena *Jövő*, carac erizează în următorul chip situația actualn din Ungaria: — „Niciodată, în nici o țară nu au cuprins atâ adevăr, ca în Ungaria de azi, constatările lui Beaconsield:

O veste bună

Arar, prin sgomotul asurzitor al unei frământări pătimașe, în care, sub paravanul interesului public, se sbat numai ambiții personale și meschine, ne vine câte-o veste bună să ne mai lumineze sufletele și să ne întărească nădejdea.

Sumedenii de „oameni noui" își strigă în gura mare la răspântii, apostolatul dragostii lor pentru toți semenii în nevoi, dar, dacă te apropii și întrebi și cercetezi, cunoști pe acești binefăcători . . . ai propriilor lor socoteli. Dacă ai sta mai mult de vorbă cu ei și-ar începe să te treacă printre intimii lor ți-ar, explica, fără sfială și disprețuind naivitatea ta, care crezi altfel: Dragă, astăzi una se spune și alta se face.

Și iată că se găsesc și de acești naivi cari cred, spun și fac același lucru, fiindcă n'au ce s'ascundă ei, dimpotrivă, se pot lăli cu munca lor. Apostolatul adevărat, trudnic, desinteresat îl fac tot ei, nevoiașii.

Nu știu să urzească afaceri și să exploateze, dar, din grijile pentru persoana lor au puterea să se smulgă și să se dăruiască altora, cărora se simt datori să le vină în ajutor.

Așa-dar, pe bieții dascăli ai Școalei Normale din Cernăuți nu i-au descurajat nici lecțiile continui și obositoare de pe catedră, nici neascultarea și de multe ori obrăznicia elevilor, nici lefurile așa de mici încât nu pot duce cu ele chiar traiul cel mai modest, nici faptul că vedeau în jurul lor pe atâția alții făcând avere din nimic și pe urmă lăfăindu-se în belșug — însfârșit, nimic din ceace i-ar fi putut abate de la sfânta lor datorie morală și, în loc să se odinnească în vacanță, au început, împreună cu elevii lor, o serie de șezători cu subiect noționalist prin satele și orașele din Basarabi.

Frumusețea gestului lor ar fi scobortă dacă numai am lăuda-o; ea trebue să găsească în sufletele noastre, dacă mai păstrăm acolo o picătură de pornire generoasă, acel ecou puternic, care să se traducă în fapte asemănătoare.

Vedem în exemplul așa de frumos, pe care-l dau profesorii din Cernăuți, perzistența unor virtuți, cari biruesc și mercantilismul vremii de astăzi și stângăcile unei organizații de stat, care îngăduie și adesea chiar patronează nedreptăți demoralizatoare.

Vedem iarăși, în același exemplu, simțirea românească de unire și ajutorare între frați. Bucovinenii, purtătorii de cuvânt bun și îndrumător în Basarabia cea sovăitoare, vor aduce pietrile cele mai tari la temelia României-Mari.

N. G. T.

Manifestare și Mentalitate

— Constatări de actualitate —

de **Dr. M. A. Botez,**
prof. agregat de igienă la facultatea de medicină din Cluj.

Direcțiunea ziarului „Infrățirea" a crezut nimerit să publice un raport al meu asupra unor fapte petrecute în două ședințe ale consiliului de igienă din Cluj la care ședință am luat parte.

La această publicație s'a răspuns în „Infrățirea" și „Voința" de „membrii Consiliului de igienă", într'un mod necuviincios, răutăcios, nesincer și deci falș, mod, care nu-și poate găsi explicarea de cât tocmai în mentalitatea arătată în raportul meu.

După cum modul, în care au avut loc dezbaterile în cele două ședințe, ale Consiliului de igienă, la care am luat parte, m'a făcut să părăsesc Consiliul, tot așa și modul de a discuta prin presă al anonimilor membri ai Consiliului de igienă esc'ude pentru mine posibilitatea de a sta de vorbă împreună.

Cum însă chestiunile ridicate de la început sunt — și trebue să fie — de domeniul public, țin să vorbesc publicului așa cum cer împrejurările actuale Servindu-mă de ospitalitatea largă oferită de acest organ al opiniei publice.

*

Să ne închipuim o ședință a consiliului de igienă cu o ordine de zi stabilită de mai înainte de oameni oficiali locali, ardeleni.

Se începe discuția de locali asupra unui punct: curățitul străzilor din Cluj.

Se constată insuficiența și se cer îmbunătățiri. Totul mergea cum mergea.

Intervenie în discuție un membru de fel din vechea țară — Singurul de altfel în consiliul — și imediat primul cetățirei al orașului găsește să întrebe indignat: dar de ce să mai vorbim de lipsurile curățerei străzilor din Cluj, când în București e atâta Murdărie în cât abia s'a putut face o curățire Sumară impusă de împrejurări excepționale pe traectul de la Palat la Mitropolie?

Urmează în concluzie satisfacerea asupra situției locale în contract cu cea din București.

Ciudat, veți zice. Ciudat, voi zice și eu singurul din vechea țară în consiliul de igienă al orașului Cluj.

Numai un lucru să nu se uite, eu nu reprezentam în cosiliu de igienă Bucureștii, ci tocmai Clujul. Ce căutau Bucureștii în discuție când ne ocupam de o problemă locală?

Acesta-i un exemplu, care își are cum se poate întrevede semnificația lui.

Aș putea să mai aduc și alte exemplificări. Ele ne-ar pune în fața și altor ciudățenii.

Am vedea din ele, că dacă nu se face depozitarea g unoaelor la locul indicat de vină sunt anumite elemente militare care calcă dispozițiunile Comunale. De asemenea am mai vedea că nu se poate discuta ridicarea de latrine publice în Cluj fără să se arăte indignarea în termeni de o plasticitate tri-vială de cantitatea enormă de materii fecale văzută răspândită în vechea țară mai ales pe la gări,

Desigur, toate aceste afirmări — ca și altele — și-au avut replica din parte-mi.

Ca să nu abuzez de buna voința cititorilor dau un singur exemplu de replică.

Am replicat la exemplul cu murdăria din București, că într'adevăr Bucureștii sufer acum din punctul de vedere al curățeniei străzilor. Inainte de răsboi însă centrul cel puțin era bine curățit și se întrebuințau mijloace technice pentru udatul măturatul străzilor și ridicatul gunoaelor, cari ar merita să fie întâi cunoscute și apoi introduse și în Cluj.

In cât, tocmai pentru binele Clujului, înainte de a re ar ta disprețul p ntru București să nu uităm a învăța ce avem de învățat din acest oraș.

Vom fi cu toții de acord, că replica n'a convenit. Și mă adaog, că n'au convenit nic celelalte.

Am plecat de la prima ședință adânc contrariat de felul de a se înțelege discuția unor probleme de igienă publică locală.

Am intrevăzut din această primă ședință, că nu i se poate permite cu inima largă unui membru din vechea țară să discute în consiliu probleme de igienă publică locală, clujană.

Am părerea, că dacă am avea cei din vechea țară numai laude și admirare pentru tot ce întâlnim pe aici bun sau rău, atunci am fi acceptabili. Am putea fi și mai acceptabili dacă am face cor arătând lipsurile — și numai lipsurile — țării vechi.

Ședința a doua a avut darul să mă facă să văd clar, precis ceia-ce numai întrevăzusem înprima.

In această a doua ședință am văzut și auzit cum doi funcționari publici români au vorbit în limba maghiară, cum un alt funcționar public — al comunei — a replicat tot în limba maghiară. Și cum 2—3 medici — funcționari publici și ei — au dialogat în ungurește cu primii doi vorbitori.

Am trecut intenționat pentru moment peste acest fapt. Și am cerut explicații la chestia în discuție: adunarea bărăcilor de pe străzile Clujului într'o singură piață până la clădirea halei centrale.

La obiecția mea asupra condițiilor de adunare a bărăcilor, că s'ar concentra într'o singură piață murdăria răspândită, mi

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

răspuns: da, așa vrem noi să concentrăm murdăria.

In continuare, întrebând, dacă sala centrală proectată ar satisface cerințele cartierelor îndepărtate, mărginașe, mai ales în lipsa mijloacelor de transport populare din oraș, mi s'a răspuns, că lumea din aceste cartiere nu se va aproviziona și nici nu are nevoe să se aprovizioneze din hala centrală și că în definitiv dacă într'un oraș mare, modern ca Budapesta e tot așa, de ce am pretinde să fie la Cluj altfel.

Atunci am atras atenția, că modul cum se discută, întrebuințarea limbei ungurești, argumentarea decisivă cu exemplul Budapestei mă pun în imposibilitate de a mai rămâne în consiliu.

Am părăsit sala de consiliu constatând absența morală a președintelui acestei ședințe — vice-președintele de drept al consiliului de igienă și fixându-mi următoarele declarațiuni ale unui funcționar public român: *Așa înțelegem noi, dreptul minorităților, puteți pleca.*

■

Toate aceste manifestări presupun o mentalitate, pe care o cunoaștem destul de bine, toți cei cari trăim de un timp prin aceste părți ale țării.

Cu toții știm, că tocmai modificarea acestei mentalități constitue una din problemele noastre actuale mari și grele.

De ce să ne mai surprindă atunci răspunsul necuviincios, răutăcios și nesincer al membrilor anonimi ai Consiliului de igienă?

Nu trebue să ne iluzionăm asupra ușurinței modificării sufletești mult dorite. Iată lecția lucrurilor!

Dacă dominația politică maghiară a dispărut; mai trăesc încă produsele educației maghiare. Și aceste produse nu se pot schimba cu una cu două.

Chiar fără să vrei — cu bune intenții — atâți români, foști funcționari maghiari, crescuți în lumea maghiară cu toate păcatele ei se manifestă în așa fel în cât întreține în aceste locuri încă spiritul lumei maghiare.

Dar când intenția se manifestă astfel în cât stabilești un contrast, o opoziție între părțile de aici și vechea țară, când manifestarea — ține tenace, pasională, atunci situația apare pentru moment și viitorul apropiat destul de grea.

Din ea decurg nemulțumirile, iau naștere ciocnirile, cari nu vor lua sfârșit așa de ușor și repede și cari ne vor aminti un timp: pe aici au domnit maghiarii.

De aceia cu părere de rău vedem și va trebui să mai vedem trufia, suficiența îngâmfată maghiară trăind și în alte suflete de cât în cele maghiare. Și le vom întâlni în atitudini, în manifestări diverse și chiar în vorba de toate zilele și încă în ungurește. Da, în ungurește cum ni-i dat să auzim și pe stradă și în servicii publice. De alt fel e prea cunoscut, că limba maghiară se bucură încă de favoare la atâți români. Gazetele nu protestă zilnic prin condeele latâtor?

In fața trufiei și suficienței maghiare ce puteam însemna noi din vechea țară?

Și desigur ce putem însemna noi toți din vechea țară în fața produselor-rămășiți de pe aici ale înaltei școale de trufie și suficiență maghiară? Răspunsul îl căpătăm într'una.

Din fericire pe aici mai sunt și altfel de oameni. Pentru ei vorbim în primul rând.

Dar când lumea de care vorbim începe a protesta, se indignează de aceste Consttaări? E un semn bun. Chiar când protestările, indignările nu-s în totul sincere. Aceste protestări, indignări exteriorizează recunoașterea intimă a greșelei.

De altfel noi cei din vechea țară înțelegem prea bine această stare de suflet.

N'am cunoscut noi cu douăzeci-treizeci de ani în urmă ultimele rămășițe ale rusofilismului? Și n'am cunoscut noi francuzitii? Și n'am cunoscut și nu cunoaștem încă pe reprezentanții „neîncrederii" în puterile naționale?

Cum știm rusofilii s'au dus pentru totdeauna, francuzitii au ajuns elemente de ridicul comun. In schimb azi știm să apreciem exact lumea rusească. Să dăm corecta și justa valoare limbei și culturei franceze. Și mai ales știm servindu-ne de toate bunele învățăminte să pășim încrezători în puterile noastre.

Am ajuns la aceste rezultate cu luptă. In luptă s'au auzit indignări, protestări — sincere ori nu, apoi negări mai ales negări... Și am învins! Așa se va petrece — și se petrece — și prin aceste părți. Din legănarea unei iluzii de superioritate de origină maghiară exprimată de atâtea ori chiar ungurește se va trezi lumea mergând drept, încrezătoare în puterile noastre de pretutindeni. Starea de azi va fi intrat în domeniul trecutului.

Pentru aceasta o operă însă se impune. Și aceasta-i opera de formarea și pregătirea opiniei publice. Iată de ce și raportul meu a fost dat publicului. Iată de ce înainte de ori-ce anchetă oficială țin să stau de vorbă cu lumea.

Ce vreți, chiar când vezi că eșă colțul bun printre frunzele aproape putrede ale anului trecut și tot mai lucrezi curățind ici curățind colo până ce pajiștea și florile acoper frunzele trecutului merite să se prefacă în pământ dătător de viață! . . .

ECOURI

Premiul de teatru „Grigore Brezeanu"

Comitetele reunite ale teatrului Național din București au atribuit premiul „Grigore Brezeanu" în valoare de 4.000 lei, d-lui Gr. Mărculescu, stagiar, clasa I, al acestui teatru.

Premiul a fost înființat de d-na și d-l Brezeanu în amintirea fiului lor mort și se va decerne anual unui artist, care s'a distins în cursul stagiunii.

Fondul acestui premiu (80.000) din care se va creia o bursă de călătorie, a și fost depus la Casa Teatrului.

O spectatoare celebră

La repetiția generală a piesii „L'Assomoir" de Emile Zola a asistat văduva marelui scriitor, care a mulțumit direcției teatrului Ba-Ta-Clan și interpreților.

Piesa n'a fost însă primită cu simpatie de către critica pariziană.

Războiul nostru în teatru.

Se anunță dela București că în ziua de 10 Mai se va reprezenta la Teatrul Național „Mărăști", piesă în 3 părți de D-l Ion Peretz. Fostul director general al teatrelor și autorul cunoscut al lui „Bimbașa-Sava"

Educația fizică în Franța.

La Sărbătoarea Primăverii, organizată de Federația femonină, în stadiul Pershing, au participat 50 de societăți femenine, din Paris, provincii și Algeria.

Au avut loc demonstrații de de educație fizică femenină, de dansuri ritmice, de baleturi și de sporturi femenine.

Centenarul nașterii lui Pasteur

Cu prilejul centenarului nașterii lui Pasteur, se vor organiza mari serbări în 1922. Festivalul muzical al Federației societăților de muzică din Franche-Comté și a 25-a serbare a Federației societăților de gimnastică din Sud-Est vor coincide cu aceste serbări în onoarea lui Pasteur.

„Casa Artelor" din Iași

E o societate, care se consolidează din ce în ce. Deunăzi, s'a hotărât mărirea capitalului, care e de 80.000 lei și a dat un dividend de 10 la sută.

„Casa artelor" a fost înființată înainte de război, cu scopul de a construi în Iași un palat pentru concerte, expoziții de pictură și sculptură, conferințe.

Comitetul e compus din: Matei Cantacuzino, G. Mârzescu, Sofia Teodoreanu, Mihai Sadoveanu, C. Crupenski, Dr. L. Cosmovici, Gh. Popovici și Dr. Ș. Prasa.

Creștere americană

In Anglia a sosit, venind din America, cu pachebotul Saxonia, o fetiță de 4 ani. Fiindcă i-a murit mama și tatăl era prea ocupat, călătorea singură ca să-și vadă pe tatăl-mare, care e englez. Toată lumea pe vapor se interesa de ea și puțin i-a lipsit să nu se îmbolnăvească de prea multe bomboane, ce a mâncat. S'a întors tot singură în America.

Și când te gândești că la noi fetele merg, de-acasă la pension, conduse de slugi, cari le duc ghiosdanele.

O proclamație mai mult poetică decât politică.

Gabriele d'Annunzio, în ultima lui proclamație către Fiume, spune: „După ce-ați pierdut totul, nu pierdeți onoarea, țineți-vă făgăduielile, nu desnădăjduiți în salvare. Dacă mă trădați, lacrimile vor arde ochii voștri și plânsetele vă vor înăbuși, atunci când cocoșul va cânta a doua oară!

Popor nefericit și măreț, frați în Cristos și în Dante, ascultați glasul aceluia, care, fără încetare, suferă pentru voi. Fiume va pieri, dacă Italia trebuie să piară la Fiume!"

Pentru bibliofili.

Se anunță că va apare în curând la București „Revista artelor grafice". Va fi o stimulare a acestui gen artistic, atât de desvoltat în Occident.

„Revista Artelor Grafice" va apare lunar, în format quarto, cu numeroase articole și ilustrațiuni în toate genurile de reproducere (litografii, gravuri în lemn și aramă etc.) și datorite artiștilor români. Ea va institui concursuri pentru tipografi, litografi și desenatori.

„Revista Artelor Grafice" își propune să facă, cu timpul, o editură bibliofilă, în felul celor străine cari numără în țara noastră numeroși amatori.

Poetul Coșbuc uitat

Acum câte-va zile, s'au împlinit 3 ani dela moartea marelui Coșbuc. Nu s'a pomenit nicăieri nimic. Obligația asta o avea îndeosebi „Societatea scriitorilor români." Ciudat e că tocmai unul dintre fondatorii ei, Emil Gârleanu, Dimitrie Anghel, Ilarie Chendi și St. O. Iosif, astăzi morți, cu morminte fără altă ploasă îngrijire decât a familiei și cu opere nu îndestul de editate și de răspândite, nu au parte de nici-o atenție din partea grupării, căreia îi spuneau cu atâta drag: „Societatea noastră".

Noutăți de vară

Calități din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 431.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Studenții români la Congresul dela Praga

— Insemnările unui participant —

I.

Fiind delegat de centrul studențesc „Petru Maior" din Cluj, a reprezenta studențimea din Cluj la congresul „Confederației Internaționale studențești", care a avut loc în Aprilie la Praga, am avut ocaziunea să străbat aproape toată Cehoslovacia și să stau 15 zile în capitala acestei interesante țări renăscute pe ruinele fostului imperiu habsburgic.

Călătoria în sine și desfășurarea congresului internațional studențesc, cred că nu sunt lipsite de oarecare interes și de aceea mi se pare că nu sunt de prisos publicarea câtorva observațiuni și reflecții. Rândurile ce urmează sunt lipsite de orice pretențiuni și pe cât e posibil, sunt scrise în limitele obiectivității.

In drum spre Praga.

Ar fi poate interenante câteva lucruri hazlii în ce privește pregătirile necesare unei plecări peste graniță, însă cred că nu se pot scrie în cadrul acestui articoll Destul, că obținerea unui pașaport este o adevărată paceste și că nu poți găsi un polițist care să te îndrumeze la autoritățile polițienești.

Dar aceste inconveniente rămân aproape neînsemnate după ce te-ai urcat în tren.

Drumul dela Cluj la Halmi, puntul de vamă românesc, la granița româno-cehoslovacă, se parcurge în vr'o 30 ore. Acest drum care nu e mai lung ca vr'o 400 klm. se percurge într'un timp cu 4 ore mai mult, decât drumul dela graniță la Praga, lung de 1000 klm. Nu mai vorbim de condițiunile destul de rele în care se face acest drum.

Insă trebue să remarcăm un lucru foarte curios. Intre România și Cehoslovacia este un trafic de călători și mărfuri foarte însemnat. In mare parte, legătura noastă cu apusul se face pe această cale și totuși nu există nici'un tren direct, nici măcar vre'un vagon direct, ba mai mult nici'o legătură de trenuri potrivită. Căci călătorul plecat din București sau Cluj, trebue să scoboare la Oradea-Mare și să stea 5—6 ore până ce poate continua călătoria cu trenul Oradea-Mare-Halmi.

Și, ca și cum Halmi n'ar fi în România, nici odată nu ți se dă bilet direct, ci trebue să scobori din tren pela gări și să iei bilete parțiale.

Pe când făceam acest sport în timpul călătoriei am văzut o scenă destul de nostimă. Pe peronul gării Satu-Mare, lumea care se grăbea să ia bilete și să'și continue călătoria, trebuia să fie mustruluită mai întâi de un sergent înalt care ține adevărate discursuri în limba română și alte două limbi minoritare,

Dacă rândul de doi câte doi nu era perfect aliniat sergentul ținea un discurs în românește, nemțește și ungurește, refăcea alinierea, împărțea câteva înbrânceli, apoi iar mai dădea drumul pe ușe la câte doi și tot astfel da capo al fine până ce trenul pleca, o parte din pasageri rămâneau fără bilete, iar unii din aceștia rămâneau de căruță, căci trenul pe acea linie este o adevărată căruță. Unii din cei fără bilete după o luptă crâncenă de piept la piept cu sergentul miraculos, parveneau să se urce în tren din mers unde îi aștepta controlorul cu amenda și morala, aici aproape numai în ungurește.

Noaptea târziu, trenul intră în stația Halmi. După îndeplinirea formalităților, călătorul se vede liber, sub cerul liber al Maramureșului, căci stația e în câmp și numai vr'o două crâșme infecte și dărăpănate adăpostesc promiscuitatea de femei, copii, evrei galițieni, comis voyajori, pungași și oameni cinstiți. In negura nopței câteva lumini palide, un vuet surd și continu, dis-trează mintea ce visează un cuibuș moale.

Dimineață, un tren pleacă la Királyháza. Canapelele confortabile din vagoanele ceh, te îndeamnă la somn. Insă într'o jumătate de oră trenul se oprește în stația Királyháza, punctul de vamă ceh la frontieră.

Királyháza.

E ora 9 dimineață și trenul Királyháza—Praga pleacă la ora 3 după masă. Aici însă sunt câteva crâșme mai cum se cade și satul e lângă gară.

Tot e ceva. Pe drum mă împrietenisem cu un ceh care mergea la Brünn. Cum era prima zi a paștelui catolic și cehul era catolic, o luarăm spre sat să-l vizităm și să mergem la biserica catolică.

In Királyháza populația e de 4 naționalități, mai numeroși ruteni, evreii, ungurii, românii și foarte puțini slovaci. De notat că mulți unguri vorbesc românește. (Probabil sunt români maghiarizați).

Când am ajuns la biserica catolică preotul tocmai binecuvânta coșurile cu bunătăți aduse de

Cronica politică

Asigurări guvernamentale. După o vacanță de o lună, Parlamentul și-a reluat eri ședințele. Va avea acum de discutat și de votat cele două mari reforme, financiară și agrară cari sunt pietrele unghiulare ale României noui. In ședința de eri a Camerii d-l Titulescu, ministru de finanțe, a făgăduit că în chestiunea marilor fraude dela Aprovizionare, guvernul va fi fără cruțare față de vinovații cari își vor primi pe leapsa meritată.

Promisiunea d-lui Titulescu este desigur foarte frumoasă, dar să ni se ierte dacă o primim cu scepticism. Nu punem la îndoială dorința sinceră a dlui ministru de finanțe, care și cu prilejul alcătuirii bugetului a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a asana cheltuelile statului și a inaugura o politică de economii bugetare. Totuși nu ne putem stăpâni neîncrederea în realizarea făgăduelii sale, pentrucă știm câte interese lăturalnice și câte puteri oculte lucrează în astfel de împrejurări pentru a împiedica să se facă lumină și să se pedepsească vinovații. Bunăvoința și sincera dorință a dlui Titulescu se vor isbi de atâtea piedici cari i se vor pune în cale de cei interesați încât credem că d-sa va eși învins.

Activitatea de până acum a guvernului, o urzeală de afaceri, cari de cari mai păgubitoare pentru stat, este aceia, care zdruncinând autoritatea sa morală, ne-a făcut să pierdem orice încredere în asigurările sale. In privința aceasta, singură chezășie pe care o avem este cuvântul d-lui Titulescu, care singur între cellalți membri ai guvernului se bucură de o reală autoritate morală.

Revista presei maghiare

Rusaliile

Toate ziarele ungurești de Duminecă consacră articolele lor prime serbătorii Rusaliilor ungurești folosiind un ton creștinesc, împăciuitor, cum se și cuvine la astfel de împrejurări.

Ziarul „Ujsag" își încheie astfel articolul său de Rusalii: „. . . Simțim că lumea are astăzi mai multă nevoe ca oricând de puterea limbilor de foc, cari simbolizează coborârea duhului sfânt. Simțim că ne-a slăbit sentimentul iubirii, care va reda omenirii fericirea pertudă. Par'că s'ar fi îndepărtat omul de om și ar umbla pe căi rele, precum s'a îndepărtat națiune de națiune pentru a sta față în față ca dușmani veșnici. Astăzi, ca odinoară apostolii, cari s'au clătinat în credința lor așa așteptau ca să coboare în sufletele cârmuitorilor lumii legenda credinței de Rusalii a creștinilor, căci lumea s'a îndepărtat de sfera de idei a Acelui mare Maestru, carc a știut să priviască așa de adânc în sufletul oamenilor, care acum 2000 de ani a știut, a propovăduit și a pecetluit cu viața sa învățăturile sale, după cari dreptatea, pacea, fraternitatea și iubirea de oameni, conduc la fericirea noastră trupească și sufletească".

„Keleti Ujsag" își încheie astfel articolul său: — „E de mirat, că popoare, ~~cari vorbesc~~ o limbă, sunt capabile să prijonească pe altele, pentrucă vorbesc altă limbă. Căci cred, că din cauza diferitelor limbi nu pot să-și clădiască Babilonul, cari să ajungă până la cer. Pe când lucrul stă tocmai întors: din cauza dorinței de-a înălța turnul babilonic până la cer, s'au diferențiat limbele. Să nu fie pe lume sistemul sforțărilor meșteșugite, și numai decât se vor putea înțelege oamenii oricărei naționalități ar aparține... Oameni renunțați la ideile fantastice, babilonice. Oameni. luminați-vă la strălucirea blândă a limbilor de foc . . ."

„Uj Kelet", ziar izraelit, sfârșește astfel:

„Trebuie să reclădim o țară și numai puțini s'au angajat la aceasta. Să băgăm de seama. Nu trebuie să ridicăm case din ruine, dar și conștiință omenească. Trebuie să ridicăm turnuri curajului și perseveranței în Erec Jizrael. Dacă se va prăbuși curajul alcătuitorilor de țară, numai aceea ar fi prăbușirea adevărată. Numai aceea ar fi cu adevărat rușinea cea mare. Căci sunt multe pilde că s'au nimicit popoare la apusul zilei, dar nu e pildă că s'ar fi prăbușit vreun popor când din noaptea-i îndelungată au străbătut zorile luminoase."

Recunoaștere leală.

Intr'un număr recent, ziarul „Uj Kelet" menționează cu satisfacție lealitatea, cu care am comentat noi un articol judicios apărut în acel ziar. „Escelentul nostru confrate, — scrie susnumita foaie — „Infrățirea", nu prea e de o părere cu noi. In chestiuni fundamentale cugetă cu totul altfel decât noi. Ce e foarte corect și natural, mărturisind sincer, ne bucurăm de asta. Nu e bine, dacă multe capete cugetă la fel, numai în multiplitatea opiniunilor se distilează gândirea, numai așa putem ajunge în sfârșit la adevăr. Cu „Infrățirea" noi demult stăm pe picior de război. Lupta nu e sângeroasă; pentru noi e plăcută. Se războesc pricipii și concepțiuni: de astfel de lupte totdeauna vor avea nevoe oamenii cari trăesc într'o societate. In chestia problemei naționale evreești, înzadar încercăm să-i aducem de tot aproape pe cei grupați la „Infrățirea", deși întru câtva s'au apropiat dar nu până acolo unde fâlfâie drapelul dreptății noastre. Ne place însă să vedem, că nu în toate chestiunile ne este acelaș adversar neînduplecat: în chestiunile, în cari interesele ne sunt comune, părerile ne coincid.

Din parte-ne adăogăm, am dori ca în toate chestiunile să fim de acord, dar apropierea va trebui să vină dela dânșii.

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
ȘI PIANE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile alui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii
Persoanelor de încredere se face vânzarea si cu plată in rate

Spirit vechi și spirit nou

— O opinie săsească —

In numărul de Rusalii al ziarului Deutsche Tagespost a apărut sub titlul de mai sus un articol al dlui deputat Rudolf Brandsch, care cercetând situația politică internă de azi caută să găsească motivele cari măresc prăpastia între cele două concepții, în următoarele:

„Pentru a caracteriza mai bine diferențele între noi și vechia Românie, este de ajuns a aminti câteva date istorice. Transilvania a trecut dela începutul evului mediu prin toate fazele desvoltării constituționale — România însă a fost până în mijlocul veacului trecut un pașalâc turcesc. La noi există de veacuri o viață de oraș desvoltată cu cetățenii ei, cari din generații în generații își continuă meseria lor; acolo lipsește pe terenul acesta orice tradiție. Urmarea acestor fapte este o divergență de păreri între noi și ei. Deoarece în noul stat aceste două concepții să ciocnesc este o chestiune vitală de a ști care dintre amândouă va învinge, aceea a vechiului Regat sau aceea a nouilor provincii? Vechiul sau noul spirit?

Cei trei ani de desvoltare nu au hotărît, Nouile provincii par a fi constrînse la defensivă. Unificarea înseamnă acum transplantarea mecanică a concepției din vechiul Regat. Toată chestiunea depinde dela constatarea care dintre cele două concepții de stat este mai bună.

Intrebarea ar fi următoarea: „Cum stau eu ca cetățean și cum stă legiuitorul cu Statul? Se tratează aci despre o părere generală a cetățenilor asupra Statului și a vieții publice. Câteva exemple. La ce folosesc legi bune, dacă nu numai că ele nu se execută, dar se sfruntează sistematic; mai mult chiar, ele se înființează pentru a fi călcate? La ce folosește o politică bună, când mincluna și mituirea în toate formele domnește ca un principiu de sine înțeles și când neîmplinirea unei promisiuni politice e privită ca naturală?. La ce folosește un principiu politic, când mâine conservatorul devine democrat, iar poimâne democratul devine conservator conform interesului personal sau avantajului de partid? In fine la ce folosește un corp de funcționari bun, când el nu se simt niciodată în siguranță de a nu fi destituiți sau transferați, terorizați sau denunțați? Și așa mai departe până la infinit. Toate lucrurile aceste sunt uitate în toată lumea, chiar și noi cu toată domnia păcătoasă a Ungurilor am trecut peste aceste, în România însă ele formează bază de discuție chiar și în rândurile acelor cari sunt chemați să aducă legi. Cercurile largi în vechiul Regat au înțeles aceasta și au declarat războiu „spiritului vechiu" pentru noua concepție. Faptul acesta și împrejurarea că să arată semnele unui front comun al provinciilor noui încurajază de a spera că nici la noi desvoltarea nu va merge înapoi ci înainte.

După Congresul corpului didatic primar

— Impresiile unui învățător —

Congresul corpului didactic primar ținut la București în zilele de 4, 5 și 6 Maiu a fost manifestarea cea mai desăvârșită a deznădăjduitei stări de spirit în care a ajuns învățătorimea în timpul din urmă. Discuției necesităților din ordin sufletesc, după care oftează atât de mult învățătorimea, i-a urmat discuția asupra stării materiale, care a ajuns în stadiul cel mai nenorocit. Cele câteva sute de delegați ai învățătorilor din toate colțurile României-Mari, au adunat la un loc atâta jale și durere din suferințele unei tagme cu adevărat de martiri, în cât fiecare cuvânt spus la acel congres a fost expresia omului căruia i-a ajuns cuțitul la os.

Numai până aci! Mai departe nu se poate merge, nu se mai poate abuza de răbdarea celor cari au răbdat atât de mult, e unicul strigăt din toate gurile.

Invățătorimea română a ajuns la o grea răspântie. E vorba de baza existenții viitoare a unui popor. E în joc existența școalei primare poporale românești. După cele expuse și lămurite în acest congres nici odată, chiar nici la primele începuturi ale acestei școli nu întâlnim o stare atât de tristă ca cea în care ea este aruncată astăzi.

Cu drept cuvânt zicem aruncată. Și încă în ce mod? In modul cel mai neomenos și răutăcios. Și de către cine? De către acei, car mai au încă îndrăzneala de a se afirma, că sunt exponenții cei mai înalți ai instrucțiunei acestei țări. De către unii, cari merg până acolo, că declară în fața planului congresului, că au făcut cu mult mai mult pentru școala poporului de cât înaintașii lor de și cifrele ce le vom da mai la vale vor dovedi temeinic, că felul cum se poartă grija școalei primare în România-Mare în prezent e o batjocură a acestei instituțiuni.

Flămând și gol, luptând cu cea mai mare mizerie, sufletul școalei — învățătorul — a ajuns într'un hal de neînchipuit.

S'a cerut să ni se facă dreptate. Ministrul ne zice, că o va face în marginile posibilității. Experiența trecutului ne arată, ce cuprind întrânsele aceste margini ale posibilității. Făgăduieli goale momentane. Noi însă știm și învățătorimea știe un lucru, că altul pe vecie să nu mai dee nici o importanță momelilor naive, cu cari de atâtea ori s'a încercat a se abuza de buna noastră credință. Această învățătorime cere categoric să i-se facă dreptate în marginile dreptății și a bunei cuviințe. Și cine susține, că dreptatea se poate face între marginile posibilității, acela e un om nedrept. Nici odată nu ne-am gândit, că vom ajunge să facem cunoștință și cu astfeli de *formule* ale dreptății.

Una e dreptatea în marginile posibilității și alta e dreptatea cu putință să se facă. Toate datele și izvoarele pentru a se face dreptatea adevărată își complectă le avem. Dar această sărmană dreptate trebue să sufere din pricina lipsei de bunăvoință sinceră și din cauza intereselor meschine de clasă.

Una e mentalitatee de a privi lumea și lăcrurile unvra și altele sunt interesele pe viață și de bună stare ale milioanelor. Aceste milioane voeau să se bucure de multele sau puținele drepturi ce li sau hărăzit în urma uoianului de sânge vărsat și suferințe. Și pentru a se putea bucura trebue să aibă cunoștința cum să se folosească de acele drepturi. Dar tocmai cu acest fapt al cunoștinței nu se

credincioși. La vederea atâtor bunătăți aduse în curtea bisericii, am întrebat speriat dacă sunt toate pentru preot, însă cehul m'a liniștit arătându'mi într'un colț 3 coșuri enorme pline cu de toate. Numai acelea era pentru preot. Totuși nu era puțin și aceasta o spuneau mai ales privirile lacome ale dascălului din clopotniță, care trăgea clopotul, însă ochii îi alunecau în jos la cele 3 coșuri pline cu cozonaci și sticle de vin.

Stând de vorbă cu mai mulți locuitori, am căutat să văd care este starea de spirit prin acele locuri cu populație atât de pestriță. Cred că spun destul dacă spun că e aceiași ca pe lângă Cluj.

Lucruri mai de seamă nu sunt în Kiralyhaza, afară de o cetățue veche pe o coamă de deal și cele ce vezi și auzi în gară. In hanul la care am mâncat, un evreu de 12 ani, care vorbea 4 limbi, știa și spunea multe. Ne înțelegeam nemțește. Eu care nici prin cap nu'mi trecea, că micul evreu ar mai și și românește, supărându-mă pe el că mi-a răsturnat sarea în supă, și zic pe românește „da mare prost mai ești!" Așa! Domnule dela București? Bravo! și eu vorbesc românește." In adevăr vorbea destul de bine. Bunicul său fusese pe vremuri negustor în hala de vechituri din Văcărești și ținuse ca nepotul său care era foarte inteligent să'nvețe și românește.

La ora 3 după masă îmi continuam călătoria spre Praga, de data aceasta sub auspicii bune. Amabilitatea Cehilor și deosebita atențiune ce o au Cehii pentru români. In adevăr, nici n'am fost vămuit, pașaportul, biletul de tren, s'a făcut într'un minut și mi-au fost aduse gata în tren. De altfel recomandația consulului ceh din București era prețuită.

Prin Slovacia și Moravia

N'ar avea rost o descripție a călătoriei, oarecum banală până la Kosice (Kaschau):

E suficient numai să amintim că dela Kosice până la Bohumin (Oderberg) pe Oder, la granița ceho-silesiană, drumul prin platoul Tatra este o splendoare. Colțurile de piatră ale Carpaților ce spintecă văzduhul, nesfârșitele păduri de brazi, dau ochilor priveliști admirabile. Din loc în loc pe lângă stații, furlanele fabricilor estompează cu fumul lor verdele opac al brazilor.

Își poate face idee oricine ce efect a făcut platoul Tatra asupra congresiștilor olandezi, veniți din Neerlandul lor nisipos. Dela Bohu în și până la Praga tot drumul e presărat de fabrici uriașe, păduri de brazi și case singuratece. Un domn ceh povestește despre toate, unul companion de călătorie, (un medic francez) lucruri interesante. Cehul e nu adevărat baedeker. In amurgul celei de a doua zi a călătoriei, dela o distanță de o jumătate oră de drum, Praga își arată palatele, exact catedralele și fabricele ei.

Iar la ora 6 exact ca în itinerarul trenurilor, trenul se oprește în gara Wilson.

M. Macavescu.

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

pot în păca cei câțiva. Pentru a luminarea mulțimei constitue cel mai mare pericol, de a-și pierde privilegiul în sensul căruia stau și azi la locurile de unde domniei, ca singurii conducători posibili ce-i putem avea în astă țară.

Iată dar că pricina mizeriei, — în care zace tagma învățătorească în primul rând și apoi altele după ea, — are rădăcini cu mult mai adânci și în alte direcții, de cum vor să ni-o înfățișeze cei interesați.

Dacă analizăm lucrurile mai de aproape și psihologiceșt și impresia, că școala primară, desvoltarea învățământului poporului e socotită ca o primejdie pentru înlăturarea căreia într'un viitor cât mai depărtat, trebue făcut tot posibilul. Numai această mentalitate caracteristică trecutului conducătorilor noștri de astăzi, poate permite ca să vedem, cum școala noastră, acest sanctuar impus actuatualitatea pentru mărirea unui popoș tăria unei țări, este rămasă departe în urma școlilor acelor neamuria pe cari le zicem că sunt balcanice. Și cu nimic nu se poate justifica aceasta întârziere a noastră față de profesirea acelora. Războiu și mizerie au avuto și aceia în țara lor ca și noi. Ba pe deasupra ei sunt înviușt și noi în vingători. Prin urmare enigma acestor triste stări de lucruri pentru școală zace în cele spuse mai sus.

Căci dacă cinstea, stăpânește plaiurile noastre, e imposibil, ca din bogățiile ce ni le a dat Bunul Dumnezeu și din produsul forțelor de muncă celor șaptesprezece milioane de locuitori să nu poată trăi cinstit o țară de oameni, în proporția cinstita a necesității satisfacându-și tuturor nevoile pe care le au. Nu situație așa de mizerabilă și de plină de atâtea lipsuri cum o avem azi noi-i putem explica numai așa: că milioanele de simpli muritori produc, iar din produsul lor de miliarde li se astupă și lor gura cu ceva, rămânând, ca multul restului să fie folosit pentru satisfacerea ambițiilor deșarte poftelor nesăbuite de mărire și plăcerilor alor câtorva, ce nu-și pot închipui nici de cum o lume nouă în care tot ce se mișcă și vorbește este om și ca atare are dreptul la viață cinstită și modestă de om.

Cu ocaziunea cea mai apropiată vom arăta cu date statistice cum este sprijinită școala populară dintr'o țară ca o noastră.

Și când în felul mai sus arătat este privită instituția, care contribuie în modul cel mai eficace la ridicarea maselor la conștiință, învățătorimei îi revine o mare și grea sarcină. Aceea să-și strângă închegat rândurile și prin mijloace vrednice de niște oameni de cinste și ordine să i facă pe puternicii zilei ca din al poporului să dea ce e necesar pentru cultura poporului.

Aceasta e în rezumat hotărârea congresului. De această hotărâre trebue să fie străbătut fiecare dintre învățători. Nu peste mult se vor ține conferințele județene învățătorești. In aceste conferințe, — de la deciziunea supremă ce o va lua fiecare în parte și toți în general, — se va dovedi, că suntem vrednici și știm lupta pentru o soartă mai bună pentru școală și noi. Această deciziune supremă se rezumă în înfăptuirea vorbelor: sau vom fi puși în poziția de a putea fi acea ce trebue să fim, sau nu vom mai fi de loc și locurile noastre vor fi aceptate de cei, cari vor fi în stare a privi cu nepăsare la agonia care va îndruma spre zdruncinarea definitivă a învățământului nostru primar. Aceasta e bine să și-o însemne și să și-o pună pe inimă fiecare învățător.

Invățătorul A

Cu prețuri reduse!
Curăță vopsește și spală
„KRISTÁLY"
Spălătorie chimică cu aburi, Cluj.
Fabrică și Depozit principal
Str. Bucovina Nr. 32.
Primește și face expediții cu poștă.

INFORMATII

D-l Profesor G. Oprescu va ține conferința sa despre Pictorul Grigorescu, Miercuri 18 Mai. Din pricina proecțiilor care o vor însoți ea va avea loc în sala No II a Facultății de litere și nu în sala No IV, cum fusese anunțat.

Financiare

Ziarul „Banater Bote" face o aspra critică a ordonanței pentru stampilarea efectelor străine, scriând între altele:

Că durata stampilări a fost fixata pe 10 zile se mai poate scuza, dar absurditatea fără margini este în dispoziție că d. e. în județul Caraș-Severin. care este unu, dintre cele mai mari să se fixeze numai un loc de stampilare. Nu ne mirăm că la Ministerul de Finanțe din București nu cunosc situația geografică a noilor provincii, insă faptul ca Secretariatul General din Cluj sufere de aceași ignoranță ne pune pe gânduri. Sute de efecte au rămas ne stampilate. Oameni, în cea mai mare parte din provincie, au fost la Direcțiunea Financiară și au trebuit să se reintoarcă fără nici o ispravă. Aceasta lovește greu interesele celor amintiți. Cu oarecare prevedere aceasta s-ar fi putut evita".

Comerciale

Camera de Comerț cere pentru garda comercială arme, căci această gardă nu este prevăzută cu nici un fel de armament, ceea ce face imposibilă apărare. Prefectura poliției ar trebui să amită această cerere.

Comercianții cari vor lua parte la târgul dela Budapesta, pleacă la 19 l. c. Din partea Camerei de Comerț merg d-nii Că iulă Hevesy. Dr. Kiss, — Din partea târgului de mostre d-n.i Radoș și Benetzky.

Ministerul a aprobat această participare.

Târgul de mostre care se-va ține la Cluj va avea loc la liceul reformat, de oarece aceasă clădira e foarte încăpătoare și are curte mare.

La inspectoratul industrial din Cluj sunt depuse adresele a diferite firme polone din Varșovia pentru cei ce doresc a intra în legături comerciale cu ele. Articolele oferite sunt: Tablă de plumb, tablă de aramă, tablă de fer și oțel, produse de tinichea, suruburi, nitru, sârmă de aramă, de oțel, sârmă de fer, vase smăltuite, sticlărie măruntă, sticlerie de menaj, galanterie de sticle, lopeți și hârlețe, culori în ulei, tacâmuri de masă, argintărie de masă, articole de galanterie, confecțiuni pentru dame, confecțiuri pentru bărbați posamenterie, ciorapi.

Camera de Comerț Cluj desmiute știrea răspândită că la Oradea-Mare se va înființa o bursă. Bursa de efecte se va deschide numai la Cluj, și în chestiunea aceasta au început să se facă deja schimbări în textul de lege. Se așteaptă aprobarea după care se vor începe prelucrările.

Pe lângă Camera de Comerț s'a deschis „Biroul de informațiuni pentru târgul de mostre". Cei cari doresc deslușiri se pot adresa acolo oricând.

Școlare

Tragerea loteriei Internatului școalei medie (civile) de stat pentru fete din Turda va avea loc Duminecă 12 Iunie n. a. c., cu același prilej se va organiza o reprezentație de teatru, tombolă etc.

Sunt rugați aceia, cari dețin lozuri, colecte sau bani destinați Internatului nostru să le trimită de urgență la adresa direcțiunei școalei noastre.

Artistice

Premiera **Romanțioșilor**, care urma să aibă loc Sâmbăta trecută, s'a amânat din pricina unei schimbări de interpretare.

D-l Mihăilescu Brăila căruia i s'a încredințat rolul lui Percinet, va avea prilejul să ne dovedească încă odată frumoasele d-sale calitați de artist într'o creațiune care cere multă finețe și o desăvârșită cizelare.

Universitare

Cursurile d-lui prof. Emm. de Martonne se vor ține în următoarea ordine.

Miercuri 9—10 Morfologie în românește.

Miercuri 4—5 Alpii și Carpații.

Joi 4 ½ 5 ½ Alpii și Carpații.

Vineri 10 ½ 2 Morfologie în românești.

Sâmbătă 3—5 Seminar.

Sâmbătă 6—7 Conferința publică asupra Franței.

Toate cursurile sunt însoțite de proiecțiuni și se țin în sala Nr, II. a Universității, iar Conferința asupra Franței se ține în sala de Conferințe a Biblioteci

Dela C. F. R

La trenul de persoane No 128 Oradia Mare-București, din 8 paturi rezervate pentru Cluj la vagonul de dormit, 4 sunt distribuite funcționarilor și militarilor cari fac cunoscută călătoria lor la direcțiunea Specială de comunicații.

E vorba ca dela 1 Iunie să se modifice mersul trenurilor din Ardeal spre București de oarece din toate părțile s'a accentuat că circulația actuală nu este favorabilă întrucât trenurile ajung noaptea în București.

C. F. Someșene au pus în circulație un nou mers al trenurilor începând dela 15 Mai.

Direcțiunea specială a comunicațiilor va propune Ministerului un proect de organizare a Serviciului C. F. R. în cadrul Ministerului de comunicații.

Avem onoare a aduce la cunoștința onor. Public că cu începere din 16 Maiu a. c. ne am mutat birourile Băncei Albina în Calea Regele Ferdinand No. 13, unde vom sta și pe mai departe cu plăcere la dispoziția onor. noastre clientele.
„ALBINA"
Institut de credit și de Economi Sucursala Cluj.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Jertfa Banatului

Cuvântarea-raport a Doamnei Lucia Cosma, la al 2-lea Congres al Soc. Ocrotirea Orfanilor din război.

Inalt Preasfinte, doamnelor și domnilor,

Pentru întâia oară la congresul celei mai patriotice dintre Societăți ni-se spune ce s'a făcut pentru fiii Bănățenilor căzuți în războiul dezrobirii noastre.

Sunt convinsă ca nimeni din sângele nostru din această țară atât de fericită astăzi nu face deosebire între fiii celor ce au avut fericirea să lupte în rândurile vitejei armate naționale condusă de gloriosul întâi Rege al Românilor și între fiii aceluiaș neam cari au murit cu deznădejdea în suflet fiind că au fost sacrificați pentru o cauză nedreaptă.

E bine însă să știe toți Românii din toate un ghiocel țării adunați aici și să spună și acasă că și acești mucenici ai mamului și au avut partea lor sufletească și activă la dezrobirea lui.

Vrăjmașii noștri de o mie de ani iscodiseră un mijloc crednic de vremile celei mai întunecate ale inchiziției dându-le voe de de a purta tricolorul românesc și de a cânta imnuri patriotice românești; Cee-ce mai înainte era crimă de înaltă trădare, la începutul războiului mondial era un mijloc de a arăta lumii că toate popoarele din monarchia astăzi din fericire destrămată, erau unite și plecare cu entusiasm la războiu.

Și li-s'a mai spus de mai marii Armatei austro-ungarie că frații lor de dincolo de Carpați s'au în șirult și ei alături de împărăția habsburgică, pentru-ca să dezrobească Basarabia.

Astfel au plecat la moarte sub faldurile drapelelor de matasă în culorile sufletului nostru; roșu, galben și albastru, făcute din toate părăluțele lor, cu ajutorul nostru cărora ni-se frângea inima ... și cu aceleaș culori pe chipui.

I-am revăzut apoi pe paturile lor de suferință, tăcuți, conștienți că au fost înșelați; suprema lor dorință era atunci carte românească, gazete românești. Fiii altor neamuri cereau țigări, prăjituri, vin, ai noștri numai hrană pentru sufletul în care încolțește deznădejdea, și ne întrebaie pe furiș, când încep frații noștri, și când na fi „dela Nistru pân' la Tisa ..."

Dezertarea devenisc o virtute.

Cei rămași au avut de îndurat toate chinurile cele mai grofave. Pe toate fronturile l'au băgat în foc ori-unde cereau jertfe de om, și au murit de holeră și alte boli cu Kolcismul rămas în sângele lor dela strămoși cu gândul la copilașii lor ...

Mă uit pe listele recensământului cu ochi înlăcrămați: tatăl dispărut sau sunt în cele mai multe cazuri era între 24 și 32 de ani; atâta energie, atâta tinerețe, atâta dragoste lipsește dela căminurile copiilor neamului, și a pierit fără urmă și fără mormânt creștinesc pe câmpurile Galiției, ale Flandrei, la Verdun, în Albania pe Casto ...

Am văzut însă și fericiți; i-am revăzut în uniforma alpinilor Italieni, un freamăt de nerăbdare trecând prin rândurile lor, implorând să fie trimeși din nou în foc, de astădată contra adevăratului dușman. In toate țările aliate au format legionari, în toate țările au fost iubiți pentru bunătatea lor, pentru bărbăția și cinstea lor.

Mulți din aceștia s'au întors acasă, pentru-că războiul s'a terminat brusc, când avântul lor ales începuse din nou; dar mulți din ei au rămas victimee ale epidemiilor, ale frigului în țările civilizate, ale negrei mizerii în Siberia nemiloasă.

Vă închipuiți, iubite Surori și iubiți Frați, că noi cari nu am avut fericirea a ne întoarce din pribegie la căminurile noastre, — de cari a trebuit să stăm departe mulți ani pentru crima de a fi ținut vie legătura sufletească cu frații noștri liberi și să găsim o Patrie — pentru că înainte de războiul cel mare fiecare neam avea o patrie numai românii de pe aceste plaiuri n'aveau decât o vatră, cât și cei cari au rămas acasă, am avut gândul cel dintâi îndreptat spre orfanii celor ce prin supremul sacrificiu ni-au dat această neînchipuită fericire.

Din frământările noastre, după-ce o parte a Banatului a fost eliberată și din solia cea nouă: cea sârbească, am trimis solie Principesei Olga Sturdza, nobila fondatoare a acestei opere de înaltă caritate, rugând-o să lase pe seama noastră grija orfanilor Banatului. La 15 Aprilie 1920 a luat ființă regiunea Timișoara.

Mitropolitul Primat, Miron Cristea care are atâta solicitudine pentru Banatul de unde a

Administrative

D-nul P. Groza, ministrul Ardealu'ui va veni zilele aceste în Cluj pentru a se pune în contact cu autoritățile locale asupra nevoilor locale.

■

Ni se comunică că funcționarii sunt nedumeriți încă asupra modului cum li se vor elibera carnetele de reducere pe C. F. R. Rugăm pe cei în drept a da lămuriri și mai precise în acest sens.

Agricole

Pepinierile statului, din Ardeal cari în timpul războiului fuseseră devastate, au fost reorganizate anul acesta. Li s'a prevăzut pentru aceasta în buget 1 milion și jumătate și li s'a avansat până acum 2.50 mii lei.

■

Primăria orașului Târgu-Mureș a pus la dispoziția ministerului agriculturei un teren pentru înființarea unei stațiuni de observațiuni apicole. Se știe că în Transilvania mai sunt următoarele stațiuni apicole: Cluj, Sibiu, Timișoara, Oradia-Mare, Alba-Iulia și Baia Mare.

■

După ultimele date primite la Direcțiunea Agriculturei, prețul vitelor scade repede în toate județele, ceace produce crescătorilor de vite mari îngrijorări. Aceasta scădere este pricinuită în mare parte din cauza lipsei de furaj; în unele județe păsunele numai sunt suficient să satisfacă numărul mare de vite.

Se impune luarea de măsuri pentru exportul animalelor, altfel creștere vitelor va suferi o grea lovitură.

■

Asociația agricolă șvabă din Banat, va organiza la finele lunei Maiu, ținerea unei expoziții în comuna Sf. Ana, unde vor fi reprezentate toate ramurile agriculturei.

Pentru secția agriculturei a fost invitat să ia parte și numit în jurîu, d-l V. Corodan, profesor al regiunei agricole din Cluj.

■

La Direcțiunea agriculturei se lucrează la alcătuirea unui regulament pentru organizarea stațiunilor de experiențe apicole și pentru activitatea profesorilor ambulanți de apicultură.

Sanitare

La institutul antirabic în cursul lunei Aprilie au fost 404 cazuri suspecte de turbare.

Trei din ele au fost mortale.

Serviciul sanitar zootechnic a luat noui măsuri pentru executarea ordonanței privitoare la carantina câinilor.

■

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea și apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie. Depozit principal fabrică de preparate și farmacentice Cluj. II-111

■

Nici o domnișoară nu se poate căsători astăzi, dacă nu întrebuințează crema Dr. BIRÓ.

Cea mai bună și cea mai plăcută care a fost medaliată și la Paris. I-319

Deposit principal Farmacia Dr. Biró Cluj, Piața Unirei.

■

S'a deschis în Cluj, Piața Unirii No. 15. Marele Magazin de încălțăminte RAFTOPOL din București. Încălțăminte pentru dame bărbați și copii, cele mai noui modele din străinătate și executate în atelierul propriu. Pantofi Elveții bărbătești de box 280 Lei. Ghete elveține bărbătești de box 300 lei. 550

Se mai aduce la cunoștința onor public că a mai sosit un transport nou de încălțăminte și anume: Ghete și pantofi roșii și de lac bărbătești. Ghete și pantofi de dame, escarpeni și cu barete, de antilopă și olandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marca veritablă Elvețiană „Bat'y".

■

S'a deschis magazinul de mărunțișuri coimeticuri și jucării brodate de Norinberg, Ludovic Albisy Calea Victorie 10. 698

600 Lei un pardesiu de cauciuc.
600 Lei un palton pentru dame.
500 Lei un rând de haine bărbătești din lână curată la:
690

Diamanstein și Moskovits

Ciuj, vis-a-vis de Posta centrală

XXXXXXXXXXXX

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

XXXXXXXXXXXX

Congresul Societății Orfanilor de războiu

— Ziua II-a. —

Inaugurarea căminului orfanilor Principele Carol. — Masa comună de la Parc. — Banchetul dela Hotel New-York.

După închiderea Congresului, la oră 11 și jumătate congesiști pleacă în automobile și trăsuri spre vechiul local din marginea orașului al „Institutului de corecție" care acum e transformat în cămin al orfanilor din războiu.

Pe marginea străzilor sunt postați sergenții călări și pe jos cari arată drumul spre cămin. Se pot vedea de departe zidurile pe cari e pusă verdeață și steaguri cari fâlfâe la poartă, Din primul automobil descinde I. P. SS. Mitropolitul N. Bălan care e așteptat la poartă de clerul îmbrăcat în odăjdii. Corpul ofițeresc așteaptă în cântecul muzicei regimentului 16 Inf. pe ofițerii superiori cari vor lua parte în această serbare. In curtea curată, stau înșirați pe 2 rânduri micuții orfani îmbrăcați în haine de sărbătoare. Ei primesc oaspeții, cântând „Trăiască Regele". Profesoara lor d-șoara Subcinski recomandă pe unii dintre ei cari sunt întrebați de d-na princesă Olga Sturdza și de Mitropolitul care o însoțește.

La masa din fața capelei, se începe la ora 12 o sfeștanie pentru sfințirea acestui locaș. Serviciul divin e săvârșit de I. P, SS. Mitropolitul Bălan, secundat de N. Ivan și mai mulți preoți.

După terminare, la cuvântul *I. P. SS. Mitr, Bălan* care între altele spune: Carmen Sylva ne-a lăsat într'o poezie un lucru demn de amintit. Intrebându-se care e cel mai strălucit diamant, se găsește că e lacrima pe care un orfan a vărsat-o în iarba de pe marginea unui drum. Câte pietri prețioase nu ne este dat să vedem în aceste zile? Și ce mulțumire sufletească e mai mare decât această? In deslegarea aceastui gând mare, am venit stăm câteva zile împreună. Până acum am spus numai vorbe, acum trecem la fapte căci venim în mijlocul orfanilor și inaugurăm noua lor casă părintească a cărui numire cu mult drept a fostbot ezată „Principele Carol".

N'am venit la voi, dragi orfani decât cu frumosul gând de-a vă aduce dragostea noastră, cea făgăduită de noi înaintea lui Dzeu pentru dragostea pe cari a avut-o părinții voștrii față de țară. Sunteți luați de noi pentru ca să vă facem oameni folositori țărei pentru cari părinții voștri au murit, să vă facem vrednici de părinții voștri, ca odată să binecuvântați pe cei ce v'au îngrijit și țara în cari v'ați născut.

„Dzeu să vă ocrotească și să vă deschidă inima și vă întărească puterile să lucrați pentru fericirea voastră și binele țărei românești. Să fiți binecuvântați".

D-l *Marin Ștefănescu* în numele comitetului regional din Cluj, în cuvinte frumoase, arată cum baza faptelor noastre trebue să fie credința în Dzeu, în înțelepciunea și măreția faptelor sale. Plecând de la lozinca că convingerea sufletului nostru trebue nă fie isvorul tuturor faptelor, arată numai prin această lozincă noi putem să aducem binele țărei. Aceiași convingere și dragoste trebue să ne călăuzească când ajutăm pe orfani. Și după cum părinții lor strigau din tot sufletul îmbrățișând țărâna țărei pe cari mureau trăiască România, tot așa și noi să strigăm Traiască România.

D-na *princesă Olga Sturdza* în puține cuvinte arată că inaugurarea acestui cămin se datorește activității g-nei general Anastasiu căreia îi mulțumește pentru binele pe care îl face orfanilor.

După aceasta orfanul *I. Scurtu*, elev în clasele primare, citește o cuvântare în care arată că ei trăesc cu destulă mulțumire în Cămin întrucât sunt îngrijiți cu aceiași dragoste de mamă ce-o aveau acasă. In urmă elevii cântă cântece naționale sub conducerea d-rei Subscinki și execută exerciții gimnastice sub supravegherea d-lui căpitan Bălăuțiu.

Aducându-se cartea de aur a noului cămin, d-na princesă Olga Studza scrie următoarele pe prima foaie:

„Doresc ca în această carte de aur să fie înscrise numele părinților eroi ai copiilor ce vor fi crescuți în acest orfelinat și ca rândurile ce scriem să fie socotite ca omagiul pe care statul și neamul prin noi îl aduce memoriei lor.

Această carte mai târ iu împrimată să fie dată în amintire fiecăruia din orfani crescuți în orfelinat, iar originalul încredințat celui mai de seamă din ei."

Cât timp cei prezenți iscălesc carte de aur un cor al copiilor orbi, cartea de aur, un cor al copiilor orbi care de-ocamdată se găsesc tot în același local, au întreținut publicul cu cântece de o frumoasă armonie, unul din ei acompaniind și la pian.

După ce publicul vizitează și grădina bine întreținută, la ora 1 și jumătate se îndreaptă spre parc.

Masa comună dela paro

D-l general N. Petala, comandantul Corpului VI Armată a avut frumoasa inițiativă de a oferi o masă comună congresiștilor și unui ales public din oraș la care au luat parte și autoritățile și un mare număr de profesori universitari.

D-l general Petala închinând în sănătatea Suveranilor, amintește cuvintele M. S. Regina, care spune că dacă am fost uniți la timp de războiu, trebue să fim uniți și în timp de pace, ceea-ce fac femeile române de unire și de aceea trebue să le imităm.

Mai închină I. P. S. S. Bălan, în sănătatea armatei, d-na Constanța Hodoș în sănătatea princesei Olga Sturdza, d-na Esmeranda Dimitriu din Constanța în sănătatea orfanilor, d-na general Istrate, care propunând înființarea unei ligi de frățietate, închină pentru această idee. In urmă d-l Blanu închină pentru sănătatea comesenilor.

In mijlocul unui puternic entuziasm se încinge o frumoasă horă în fața lacului din parc, după care cu toții se îndreaptă spre arena sportivă, unde sunt pregătite serbările de atletică ușoară.

Cu ocazia plecărei distinșilor oaspeți ai Clujului, primăria orașului a dat un frumos banchet în localul restaurantului New-York.

Primul cari a luat cuvântul la sfârșitul mesei a fost d-l T. Mihaly d-sa a spus cu unirea sufletească se va face între diferite provincii prin femei. Venirea femeilor din vechiul Regat în Ardeal înseamnă nu început de sufletească unire.

D-na *Săulescu*, în numele femeilor-române din București, rostește o frumoasă și bine simțită cuvântare în care arată cum trebue să ne înțelegem țara, să o iubim.

D-l *prefect Meteș* arată cum Clujul care odinioară era o Golgotă pentru Români, astăzi și-a îmbrăcat haină de sărbătoare și cum în el se încheagă unirea sufletească între frați. Celor ce au dat nu atare prilej de unire sufletească le închină paharul său.

D-na *M. Baiulescu* din Brașov, rostește o inimoasă cuvântare, în repetite rânduri aplaudată, relievând însemnătatea istorică a acestor clipe și aducând un omagiu d-nei Olga Sturza.

D-l *George Mârzescu* adresează primul său cuvânt autorităților locale.

„Dați-mi voe, zice d-sa să vă spun ceva din carnetul unui congresist Moldovean. S'au spus cuvinte calde la adresa noastră, celor ce am venit cu ocazia acestui congres însă îngăduiți-mi să vă declar că venind aici noi nu am făcut altceva decât v'am reîntors după un lung răstimp de ani ceea ce Ardealul ne-a dat,

Corpurile Legiuitoare

CAMERA

Ședința de la 16 Mai.

Se deschide la ora 3 sub presidența d-lui Duiliu Zamfirescu. Pe banca ministerială d-nii miniștrii Take Ionescu, Groza, Titulescu, Averescu, Garoflid. Argetoianu.

La Cnmunicări, d-l DOBRESCU-GALAȚI vorbește în chestiunea greutății transporturilor.

D-l Aurel DOBRESCU ia cuvântul în chestiunea dosarelor Subsecretariatului de Aprovizionare și a fraudelor întâmplate acolo.

D-l TITULESCU pune în curent Camera cu mersul anchei spunând că vinovații 'și vor trage răspunderea oricine ar fi ei. D-l AVERESCU asigură deasemenea că vinovații vor primi pedeapsa cuvenită.

Președintele anunță depunerea proectului pentru reforma agrară.

D-l ministru GAROFLID, cere, ca discuția să înceapă mâine.

D-l TAKE IONESCU cere trei zile pe săptămână pentru reforma agrară, trei pentru reforma financiară d-nii Curea, Lupu sunt contra; Averescu, Iorga pentru. Chestiunea pusă la vot se hotărăște în sensul propus și încă două ședințe de noapte pe săptămână. Ioi va începe discuția proectului asupra contribuțiunilor directe.

---

plecat pentru a ocupa tronul Păstorului sufletesc al neamului întreg, a ținut să pună împreună cu doamna Principesă Alexandrina Cantacuzino și domnișoara Elena Odobescu delegate de doamna Președintă a Consiliului Central, temelia Societății Ocrotirea Orfanilor din războiu în Banat.

Timișoara, acest oraș frumos, mare și occidental, l-a sărbătorit și îmbrățișat cu dragoste și legitimă mândrie. Venise și popor dela țară și iubiții și înalții noștri oaspeți au avut-o escortă foarte pitorească de câteva sute de flăcăi în costume naționale, călări pe cai splendizi, împodobiți cu Scoase minunate. Reprezentanții oficialității, reprezentanții tututor straturilor instituțiilor și societăților de binefacere au adus salutul lor omagial capului Bisericei Sfatului Român.

Iertați-mă dacă insist poate prea mult asupra acestor momente sufletești; aș vrea însă să se pătrundă fiecare din noi din nou de importanța oricărei manifestațiuni românești într'o regiune a țării noastre, unde mai nainte a fi Român însemna un nesfârșit lanț de atacuri fățișe și oculte, unde ajunsesem a nu mai avea școli românești și clopote la biserici, dreptul de a cumpăra case sau pământuri, acel pământ apărat cu sângele nostru, lucrat cu sudoarea noastră pentru a asigura libertatea și pâinea asupritorilor.

Astăzi noi suntem stăpâni peste destinul nostru, peste limba și obiceiurile strămoșești din acel colț de țară frumos poetic, bogat, cu urmele civilizațiunei strămoșilor nostri Romani, cu rezultate de trainică, continuă muncă ale descendenților lor Români ori-cât și s'ar lăuda Maghiarii, Slavii, Germanii, veniți toți în urma noastră, toți coloniști, toți doritori de a exploata minunățile îmbelșugate ale Banatului rassa noastră a fost acolo înaintea lor, a dăinuit și azi stăpânește ca o dreaptă răsplată acest pământ, pentru care a suferit, a răbdat, pe care la iubit.

Și stăpânirea noastră este dulce răbdătoare, Latină cu un cuvânt, împărtășim cu dreptate și egalitate și pe dușmanii noștri de ieri de beneficiile unei țări care a fost victorioasă în războiul mondial.

Urmează expunerea amănunțită a organizației regiunei Timișoara, a celor ce s'au făcut și se vor mai face pentru orfanii de război, după care d-na Lucia Cosma încheie astfel:

Dumnezeu în înțelepciunea sa nepătrunsă a dus la cea mai desăvârșită izbândă lupta noastră de mai mult de o mie de ani, care poate a avut darul să ne oțelească și să ne deschidă inimile la nevoile popoarelor ce astăzi trăesc sub sceptrul unui Rege român, într'o mare țară românească. El să ne lumineze și să ne ajute ca să ne împlinim cum trebue datoria față de fiii celor cari au fost ultimele jertfe pentru libertatea noastră de vecie fii, cari am jurat că vor fi de acum fiii noștrii.

Inainte de a încheia acest prim raport al meu permiteți-mi a vă adresa o dorință mare și fierbinte: aceea ca peste doi ani să putem primi congresul Societății ocrotirea orfanilor din războiu în Banatul *întreg și numai al nostru!*

nouă. Căci nu de acum văd eu o legătură a Moldovei cu Transilvania ci de când au venit primii cărturari ardeleni la noi să ne învețe istoria neamului nostru.

„S'a spus la inaugurarea bibliotecei populare din Cluj ca faptul s'ar datori laşului, dar trebue să spunem ca şi Universitatea din Iaşi îşi datoreşte înfiinţarea ei profesorilor Transilvaniei. Atunci scaunul de rector al Universităţei a fost oferit Ardeleanului Simion Bărnuţ după cum acel de Rector de astăzi e oferit unui moldovean.

Tot aceeaş reciprocitate de binefaceri vedem şi la reuniunea femeilor Române. Şi ea să precizez n'am decât să amintesc de Ştefan Huleanu, pe la Sibiiu. După 60 ani înoarcem aceeaş viaţă pe cari am primit-o. „Unirea vine cum vedem mereu cu paşi frumoşi şi cred ca nu este popor care într'un timp aşa de scurt să se organizeze ca noi. Unitatea din sufletele noastre s'a văzut din ziua în cari am păşit să vă desrobim, din ziua în care s'a jucat marea horă românească.

Acum însă avem datoria să vă dăm Unitatea concepţiei politice. Da, căci imi daţi voe să vă spun tot ce m'a entuziasmat şi să vă spun şi tot ce e dureros.

„Am venit în clujul maghiar şi mi-am adus aminte că pe aici a trecut Basta şi de multe încă mi-am mai adus aminte, de toate durerile şi toate sacrificiile Românilor din el, de toată opera de maghiarizare ce s'a făcut. Dar mi-am zis: toate acele au trecut şi clujul trebue să albă ca ţintă tot ceea ce a fost adică orgina lui românească.

„Vedem că în 2 ani s'a realizat o frumoasă românizare, căci de la 7 mil s'a ridicat la 40 mil locuitori români."

„Ceea ce vedem ca Moldoveni cu durere în Cluj e faptul că la picoarele calului lui Mathias stă stindardul Moldovei. Şi de aceea dacă am vrea o satisfacţie să rog să ni-o împliniţi: Faceţi să dispară de pe piaţa unui oraş de origină românească o asemenea ruşine. Acum ridic paharul şi zic: să vă ţină D-zeu ca să stăpâniţi în capitala românească a Ardealului. (Aplauze).

D-l prof. Univ. Panaitescu ia cuvântul spre a spune că situaţia de astăzi a Clujului se datoreşte laşului după cum situaţia Moldovei la un moment plină de străini, se datoreşte Ardelenilor care au venit acolo şi noi suntem fraţi. Ceea ce astăzi avem e clădit de veacuri pe suferinţă, aşa çă nu poate fi dărâmat. Şi dacă e cineva, care se îndoeşte de acesta, să se ducă în oraşul suferinţelor în oraşul idealurilor, la laşi şi să se întărească sufleteşte. Căci acolo e ţara lui Ştefan cel Mare, ţara jertfelor şi a credinţelor noastre şi dela cari toată lumea credea că va veni lumina libertăţei. Şi a venit! De aceea să zicem: Trăiască cetatea Moldovei şi sufletul idealist al ei.

Părintele Dăianu spune că clipa cea mai frumoasă din toate câte le-a trăit în Cluj e cea de acum pentru că prin ea trăeşte viaţă de unire sufletească între Români, al cărei început l'a făcut d-na Surdza pentru care trebue înălţat paharul. (Voci să trăiască),

D-na Pop din Craiova în numele Olteniei salută pe româncele Transilvaniei şi le doreşte aceiaşi putere în păstrarea tradiţiilor pe care au avut-o şi înaintaşii!

D-l Marin Ştefănescu în amintirea eroilor spune: Vărs din pahar după cum este credinţa şi strig: Trăiască unirea.

La ora 12½ comesenii se ridică în mijlocul unui cald entuziasm.

Wy.

Critici belgiene contra lui Lloyd George

Presa belgiană critică cu vioiciune pe primul ministru britanic, cu deosebire, asupra opiniunilor sale emise privitor la chestiunea Sileziei Superioare.

Parlamentul francez se întruneşte

Parlamentul francez se întruneşte la 19 Mai.

Situaţia în Silezia

In Silezia Superioară nu se semnalează nici un incident grav.

Noi corpuri de trupă germane au sosit la Kreuzburg.

Alegerile în Italia

Alegerile generale legislative au avut loc eri în întreaga Italie cuprinzând şi noile provincii.

Cum e văzută în Elveţia situaţia Germanilor din România

Ziarul „S. D. Tageblatt" primeşte o scrisoare de la corespondentul său din Elveţia, în care găsim următoarele cu privire la situaţia Germanilor din România:

„Germanii din România şi Jugoslavia sunt învăţaţi a trăi sub stăpânire străină. Şvabii fiind catolici sunt puţin naţionali ti. Saşii însă nu au uitat purtarea Vienei din 1867 ca răsplată pentru jertfele aduse la 1848 (nici Românii lui Iancu) şi ca protestanţi nu se simt bine în Viena. Aşa a fost uşor explicabilă maghiarizarea şvabilor. Acum când saşii şi o parte din şvabi au ajuns sub dominaţie românească, iar altă parte sub cea jugoslavă, şvabii au stat fără nici o orientaţie politică, în Jugoslavia stau şi acum. Saşii au hotărît alipirea din Mediaş. Asupra simţămintelor este admisă discuţia, însă eu cred că nici o legătură nu a existat spre Budapesta, care ar fi trebuit ruptă. Svabii îi urmează încet pe saşi. Sunt convins, că şvabii din Jugoslavia ar aparţine mai bucros Românieî pentru fraţii lor deacolo. Cu atât mai vârtos după abuzurile săvârşite de autorităţile subalterne sârbeşti contra şvabilor. Ar fi de dorit ca România să nu fie discreditată prin fapte ca ale legionarilor cehoslovaci şi ale fasciştilor. De aici eu văd un pericol pentru înţelegerea între Saşi şi Români.

Aceasta ar fi neînţelegerea între România veche şi cea nouă. Cunosc prea puţin situaţia politică din România veche pentru a-mi da părerea, însă doresc ca în situaţia actuala grea să răsară un Baron Brukenthal care trăind şi lucrând în Bucureşti să facă aceea ce a făcut marele Brukenthal în Viena pentru poporul său. Dar Brukenthalul modern ar urma să servească nu numai interesele poporului său ci şi a poporului român pe cum a făcut-o celalalt cu popoarele de sub sceptrul cezaro-crăiesc."

Ştirile zilei

Un omagiu al Americei

Ambasadorul Statelor-Unite la Paris a predat guvernului francez Vineri după amiază la Elisée în mod oficial monumentul comemorativ „Marna". Sumele pentru acest monument au fost strânse prin subscripţie publică în Statele Unite.

In armata americană

Generalul Pershing a fost numit şeful statului major al armatei americane.

Germania plăteşte

In cercurile politice din Berlin se anunţă că Germania va vărsa săptămâna viitoare 150 milioane de mărci în aur comisiunei de despăgubiri.

Un apel al Socialiştilor germani

Comitetul central socialist independent german publică, că în Freiheit un apel cerând ca industria, comerţul şi marii proprietari să contribuiască la prestaţiile necesare acceptărei ultimatului. De asemenea cere grabnica judecare a culpabililor de războiu şi desarmarea gardei civice bavareze.

Nota supunerii germane

Ambasadorul German a predat eri seara Ministrului de externe din Berlin nota prin care Germania declară acceptarea ultimatului.

Conferinţa Statelor succesoare

La Roma, Conferinţa statelor succesoare îşi va reîncepe lucrările în curând.

Misiunea marinei române în Italia.

La Genova Misiunea română a vizitat postul şi a fost admirabil primită. Foarte multă lume a asistat la banchetele date în onoarea ei. Misiunea va pleca direct Nepole-Pireu.

Bandele bulgare din Cadrilater

Ministrul de interne bulgar, Atanasof a declarat formal că nici-o bandă din ecle cari pradă Cadilaterul, nu s'a format în Bulgaria. Ministrul a cerut constituirea unei comisiuni internaţionale de anchetă.

O demobilizare de formă.

De opt zile „reichswehrul este în stare de demobilizare; totuşi soldaţii rămân consemnaţi în cazarmă.

Chiar socialiştii sunt partizani ai unei acţiuni militar în Silezia Superioară.

O viitoare întrunire diplomatică

Un schimb de note diplomatice a avut loc între Forreign Office şi guvernul francez pentru o apropiată întrunire a premierilor la Boulogne, după ce Briand va fi luat contact cu parlamentul francez.

Citiţi „Infrăţirea"

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti.)

Ora 2 p. m

La Constante continuă despuierea scrutinului pentru alegerea de Senator. Ministerul de interne comunică că până acum candidatul liberal. d-l Const. I. C. Brătianu, stă în frunte prin numărul voturilor obţinute. Prefectul de Constanţa a luat întinse măsuri în judeţ declarând contaminate de holeră comunele cu majoritate liberală, împiedecând votarea. Oraşul Constanţa pare a da o zdrobitoare majoritate liberalilor. Luptă se dă între candidatul guvernului şi candidatul partidului naţional liberal. D-l Al. Marghiloman nu contează.

In ultimul moment aflăm pe cale particulară alegerea d-lui Const. I. C. Bratianu.

*

Se rectifică comunicatul Congresului ţărănist basarabean în sensul că acesta se pronunţă contra fuziunei cu federaţia şi contra d-lui Stere, urmând să colaboreze ca partid de sine stătător, potrivit hotărîrilor ce se vor lua.

*

Azi are loc intrunirea comisiei sinodale pentru formularea anteproectului.

*

Trenul Reni — Galaţi a deraiat. A fost sfărâmată maşina şi un vagon. Sunt trei morţi.

D-l Dimitrov, ministru bulgar, a dat un interview la Praga, în care a arătat că Bulgaria renunţă la pretenţiunile asupra Dobrogei, dar nu asupra cadrilaterului?

*

D-l general Averescu, însoţit de d-l general Argetoianu, a vizitat depozitele de aprovizionare dela Giagoga.

*

„Le Temps" menţioenază demisia comisarului bolşevic Zinoviev deoarece acesta nu aprobă politică lui Lenin.

*

Comitetul Asociaţiei Presei a votat o moţiune contra presedintelui Costa-Foru în chestia Reşiţei. Moţiunea e deocamdată secretă.

*

Intreaga Familie Regală pleacă azi cu tren special la Sinaia. M. S. Regele rămâne în Capitală.

*

D-l ministru de război Raşcanu pleacă azi în concediu pe 30 zile. Interimatul îl are d-l ministru preşedinte Averescu.

*

In chestia Sileziei, Lloyd George a vorbit pentru Germania iar, Briand pentru Polonia.

Serbarea lui 3|15 Mai în Blaj

Aniversarea zilei istorice de 3/15 Mai în Blaj a fost înălţătoare şi edificatiare. Entuziasm, drapele, covoare naţionale, verdele primăverii, voiosia Românilor că se văd însfârşit uniţi.

Au participat mai mulţi profesori universitari, studenţi, elevi dela un însemnat număr de şcoli secundare şi medii şi o mulţime de popor din jurul Blajului.

Serviciul divin a fost făcut, în prezenţa unei numeroase azistenţe, de către P. S. S. Mitropolitul Vasile, care a ţinut şi o predică pătrunzătoare.

După liturghie, lumea s'a adunat pe Câmpia Libertăţii, unde au vorbit: Canonicul dr. Victor Macaveni, Directorul învăţământului secundar, Dr. Gavril Precup, Studentul în teologie Racoţean şi Profesorul universitar Ştefănescu-Goangă.

Pe când marea mulţime asculta învăţăturile pe Câmpia Libertăţii, s'a arătat pe Orizont un aeroplan. Era salutul, pe care-l aducea Locotenentul Ioan Sava, trimis de Comandantul dantul mlitar din Tecuci. Insufleţirea a fost delirantă.

Lumea s'a'ndreptat apoi spre cimitir, unde doarul somnul de veci prefectul de legiune Axente Severu, la mormântul cărnia a vorbit profesorul Alex. Lupeau.

De-aci, cortegiul a pornit în piaţa lui Inocenţiu Micu, unde au luat cuvântul dr. Rusu şi dr. Iuliu Maniu.

Au urmat banchetele oferite de Mitropolia şi de Primăria din Blaj. I urmă, au avut loc producţiunile tinerimii şcolare.

Serbarea s'a terminat cu hotărîrea tuturor de a se realiza dorinţa celor din 1848, ridicându-se un monument pe Câmpia libertăţii.

Atenţiune!

Unde te duci camarade?

Unde??

La „Regele Pârjoalelor" din Strada Elisabeta unde vreau să mânânc pârjoale şi să beau o sticlă de vin bun.

Dece?

Pentrucă numai la el se poate găsi în fiecare zi carne proaspătă de porc, din care prepară renumitele pârjoale.

Telefon 13-64. 678

Atenţiune!

22

Este adevărat artistic, cum se curăţă şi vopseşte la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 şi Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 556

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

DOAMNĂ română cu studii, limba franceză la perfecție, pianul, pictura, arta decorativă, lucrul manual, limba germană pentru începători posedând autorizația Ministerul Cultelor, cum și bune referințe, caracter blând persoană serioasă, dorește a ocupa un post ca profesoară lângă copii mai mari sau Domnișoare. Adresa la ziar sub „Ciucer".

Vânzări și Cumpărări:

CU LEI 550.000 se vinde una clădire cu prăvălie în Strada Regele Ferdinand ce se poate preda imediat. Mai sunt de vânzare și alte case a se adresa la Dunky Cluj, Piața Unirei No. 10. 691

DE VÂNZARE un loc de casă (cca 1 jugăr) în mijlocul orașului, cu edificii noi, local de fabrică cu etagiu. Potrivit pentru hotel, uzină. Deslușiri mai detailate la Dr. Bernád, advocat, Cluj, Calea Victoriei No. 19. 676

DE VÂNZARE o armă de vânătoare cu trei țevi 16/16/8. Fără cocoașe vizir automat în stare nouă. Ase adresa la ziar sub A.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzatorii ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna atare. Adresa la ziar Aurel.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

CUMPĂR TIPOGRAFIE, complectă cu mașini plane sau rotative și aparate de turnat. Adresa la ziar sub E. V.

Închirieri:

CAUT cameră mobilată pentru familie, plătesc bine Bebe. 684

Diverse:

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sezîune pe 1921—922

BANCHIERI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

TOȚI ABONAȚI ziarului Infrățirea

au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de două ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvînt. □

665 „UNIO"
întreprindere pentru stârpirea ploșnițelor. Reclama 395

Primește pentru o mică plata anuală asigurarea palatelor, hotelelor, institutelor și a locuințelor mai mari contra insectelor. Garantează pentru stârpirea ploșnițelor și a ouelor lor. Din camerile ţară să curăță, nu îndepărtează nici mobilele, nici altceva, așa că lucrările stârpirei nu cauzează în gospodărie nici pagubă, nici dezordine. Cu stimă: „UNIO" întreprindere pentru stârpirea ploșnițelor. Birou: Cluj, Hotel Biasini.

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

GARNITURI de TREERAT
MODEL 1920 PERFECȚIONAT
FABRICAȚIUNE: R. WOLF, MAGDEBURG
Autocamioane Frost-Bussing și Fiat
De vânzare la **AGRARA** Soc. Anonimă
MAȘINI AGRICOLE ȘI INDUSTRIALE
700 București, Strada Bursei No. 5.

Marele magazin de ghete RAFTOPOL
caută 2 băeți
între 14 și 18 ani.
*
Doritori se vor presenta la susnumită firmă din Piața Unirii No. 15.

La **„Națională"** societate generală de asigurare din București reprezentanța CLUJ,
se caută achizitori
pentru ramura incendiu și viață. Doritori se vor adresa la direcția acesteia Cluj, Strada Regina Maria No. 8 între orele 8—12 a. m.
639
Preferiți vor fi cei ce vorbesc românește, ungurește și nemțește.

Agricola
Societate anonimă de asigurări generale
BUCUREȘTI
Capitalul social: 10 milioane Lei, din care 5 milioane deplin vărsate. Reprezentanța Generală p. Transilvania, Maramureș și Crișana
Telefon 621.
în CLUJ
str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii. □
Societatea face operațiuni de asigurare: Contra incendiului și explozii, contra grindinei, contra pagubelor de transport pe apă și uscat, contra accidentelor corporale, contra consecințelor răspunderii civile și asigurări asupra vieței și rente viagare. 502
Asigurări contra accidentelor corporale cu restituirea primelor! Funcționării și agenții harnici vor fi angajați de către Reprezentanță Generală.

HOTEL NEW-YORK
Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză și Ungară. - Supeuri după spectacol.
329

La Farmacia M. ȘOMLEA
Calea Regele Ferdinand
au sosit:
apă și sare de Karlsbad
proaspete.

Cafeneaua
„Transilvania"
Str. N. Iorga No. 4
Renovată și aranjată luxuos oferă publicului consumațiunea cea mai gustuoasă pe lîngă un serviciu culant și prețuri moderate. CAFEA CU LAPTE DE BIVOLIȚĂ, ceaiu, tea, licheruri, gustări reci etc. 450

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efectuește orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

Saci pentru cereale — făină — sare **calitate din timp de pace** se pot împrumută dela **Iosif Boskovics** institut de împrumut de saci și impermiabile (ponive). Cluj, Str. Regina Maria. 630

„Națională"
Societate Generală de asigurare din București a înființat în Cluj, reprezentanță sa generală pentru Ardeal, Crișana, Satu-Mare și Maramureș.
Asigurând contra incendiului, grindinei, transporturi, accidente și viață în toate combinațiunile.
SEDIUL IN CLUJ, Strada Regina Maria No. 8.
Clădirea proprie, fostă „Banca Centrală". 639

CARTEA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREȘTI
INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA
INSTITUTELE DE DESFACERE
Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatură mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.
Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. Fabricațiune de plicuri comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.
Bilete de logodnă. Invitații de nuntă
CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.
Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.
ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.
Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictura.
CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62—64, și Calea Victoriei 68. Ionnițiu, Strada Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. — SUCURSALA: Cluj, Piața Unirei 7.
ARAD, Str. Avram Iancu 19. — IAȘI, Strada Lăpușneanu 17.

Bănci, fabricanți, industriași,
comercianți cari au nevoe de
Contabili,
corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc.
pot găsi adresându-se
ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 84
PENTRU
MICA PUBLICITATE

MARE REDUCERE DE PREȚURI!

M. ANGHEL

Piața M. Viteazul No. 40

Magazin permament de articole technice,

Lămpi de lipit cu benzină, Plăci de asbest și Klingerit, Garnituri de asbest, ferestrae gatter, circulare și pentru metaluri pile etc. etc. Materiale electrice și motoare electrice.

Becuri electrice cu prețuri fără concurență.

Clopote din cel mai bun material.

Telefon 13-40. ● Telefon 13-40.

REPREZENTANȚA FABRICEI DE MAȘINI □□□□ „SCHIEB" — SIBIU. □□□□

210

La Adm. Ziarului Infrățirea și la ag. de publ. Reclama se primesc ori ce reclame pentru

Programul Teatrului Național din Cluj.

Pe stagiunea 1921--1922.

SA DESCHIS în Cluj, Piața Unirii No. 15

MARELE MAGAZIN DE INCĂLCĂMINTE

RAFTOPOL

din București.

Incălțăminte pentru Dame, Bărbați și copii, cele mai noi modele din străinătate și executate de magazin. Pantofi Elvețieni bărbătești de box 300 Lei. Se mai aduce la cunoștința onor. public că a mai sosit un transport nou de incălțăminte și anume: Ghete și pantofi roșii și de lac bărbătești. Ghete și pantofi de dame, escarpeni și cu barete, de antilopă si otlandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marca veritabilă Elveiiană „Bally". 517

ANUNȚURI

se primesc la:

Administratia

ziarului „Infrățirea"

Schimb locuința

din Arad centru, cu una din Cluj Informații la Louis Schwarz repr. fabricei de ghete Hungaria Cluj, Calea Regele Ferdinand. 697

Uzina electrică a orașului

Conducerea societății „GANZ"

CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.

(Palatul Széky)

Telefon No. 403.

◆

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalații de motoare electrice. □ Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. □□□

148

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**

18 **Piața Unirei No. 5.**

BODEGA ȘI DELICATESSE

Ludovic Balázsi

Str. N. Iorga No. 2.

●

655

Vinuri de butelii, țuică, bere. Gustări alese și aperitive. Prețuri moderate, serviciu culant.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în urmatoarele locuri:

La *Friedmann* Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-à-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Nővérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piața Unirii

Instalații de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparații de mașini de scris și cusut executa cu preț convenabil:

La Intreprinderea Electrotechnică și mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Becuri electrice „TUNGSRAM" precum și materiale cu preț redus. □□ Intreprinderi și pentru provincie.

Tinerețea și plăcerile ei le veți păstra dacă veți folosi renumitul spirt menthol

Depozit principal 44

Drogueria ROZSA

Cluj (Kolozsvár), Piața Unirii No. 26 (fost Mátyás király-tér).

„Transylvania"

Câteva picături după masă inlesnesc digestiunea. Folosit pentru masaj întărește și înviorează. □□□□□□□□□

Se află de vânzare ori unde!

A APĂRUT:

Anul IX. — No. 3. Martie 1921.

„DEMOCRATIA"

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.

ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17

CU URMATORUL SUMAR:

Mircea Djuvara. — Noile ținuturi, Constituțiunea și Constituanta. — I. Primit-a Ardealul prin unire Constituțiunea vechiului Regat. — II. Poate păși Parlamentul actual în votarea unei noi Constituțiuni?

Anghel Dumitrescu. — Despre necesitatea înființărei unui consiliu legislativ.

Cronica internă.

Cronica externă.

Fapte și Documente: Convențiunea încheiată între Banca Națională și Ministerul de finanțe. — Estinderea folosaselor legii pentru încurajarea industrii naționale în teritoriile alipite. — Transmisiunile de bunuri industriale și miniere. — Sesiunea Ligei Națiunilor dela Geneva. — Aranjamentul internațional asupra reparațiilor.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcarii și vânzătorii de ziare

Prețul unui număr 4 Lei.

Abonamente pentru Preoți și Invățători se fac cu preț redus, adecă

100 lei pe un an,
50 „ „ 6 luni,
25 „ „ 3 luni.

Filiala Luca P. Niculescu

14

La Hora Țărănească. Palatul Fehér-Bárány Cluj.

Oferă onoratei sale clientele cu prețurile cele mai reduse posibil un nou transport de mărfuri sosite ca și restul de articole ce se află in magazin cu prețuri de reclamă

Stofă Lână curată	120 Lei Mtr.	Prosope Bucata	15 Lei Mtr.	Velură Belgiană	60 Lei Mtr.
Stofă Lână curată	75 „ „	Prosope Bucata	20 „ „	Glot toate culorile	18 „ „
Muselin Lână curată 80 lat.	63 „ „	Prosope Bucata	30 „ „	Stofe pentru haine Bărbătești	
Muselin Delen 80 lat.	18 „ „	Pânză jolj 80 lat.	16 „ „	cali ate l. 150 lat.	180 „ „
Staubă (Carton) 80 lat.	18 „ „	Pânză jolj 80 lat.	18 „ „	Postav de haine 140 lat.	140 „ „
Staubă (Carton)	12 „ „	Pânză jolj 80 lat.	20 „ „		

Vânzare en gros și en detail. ●●● Sosesc zilnic transporturi noi

Tipărit cu mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Universității Nr. 3.

BIBLIOTECA ASOCIAȚIUNII SIBIU

Anul I. No. 224 **Opt Pagini 50 bani Opt Pagini** Sâmbătă 21 Mai 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU [illegible] ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Alegerea dela Constanța

Cunoaștem acum resultatul alegerii de la Constanța: *D-l I. C. Brătianu, candidatul partidului liberal, a fost proclamat ales cu 4006 voturi.*

Valoarea politică a acestui resultat nu poate fi înțeleasă de cât dacă se ține seama de următorul fapt: că alegerea a avut loc într'o regiune a cărei populație a cunoscut războiul în cele mai triste urmări ale lui. Nu este, într'adevăr, dezastru care să nu se fi abătut asupra Dobrogei. Năvălită de la un capăt la celălalt, Dobrogea a cunoscut toate distrugerile și toate sălbăticiile războiului, iar locuitorii ei au fost nevoiți să se refugieze în masă pentru a scăpa de cruzimile unui dușman necruțător. Ce loc mai prielnic, prin urmare pentru demagogia partidelor noui decât această nefericită Dobroge unde fie care palmă de pământ a fost călcată și pustiită de război? Unde se putea vorbi mai ușor împotriva celor cari au făcut războiul dacă nu în acest colț de țară, unde suferințele au fost așa de multe și așa de covârșitoare? Și, totuși alegătorii județului Constanța s'au pronunțat pentru **partidul** care-a făcut războiul, **pentru *partidul național-liberal*. Ori cât** au încercat socialiștii **și** țărăniștii, sprijiniți **și** de propaganda d-lui Marghiloman, să exploateze nenorocirile războiului, **alegătorii** din **Constanța** au **știut** să reziste demagogiei și să facă din votul lor nu numai un act de maturitate politică, ci și un act de conștiință națională.

Aici mai mult ca oriunde, s'a văzut cât de mare a fost rătăcirea acelora cari au crezut că pot întemeia partide noui răscolind și asmuțind împotriva partidului liberal toate marile dureri cari au însoțit desfășurarea războiului nostru. Căci ce este Federația dacă nu credința care a stăpânit până acum că este de ajuns să cultivi și să îndârjești nemulțumirile din țară pentru ca prin aceasta să ai și dreptul să pretinzi un loc în frunte și la conducerea țării? *Politica corbilor* însă, adică a oamenilor cari au umblat să-și creieze situații politice de pe urma suferințelor lăsate de război, — politica aceasta a început să dea faliment. Victorioasă un moment, ea a turburat țara timp de doi ani făcând cu neputință guvernarea și refacerea noastră.

Ca reprezentanți ai acestei politici, am avut după război o sumă de oameni cari și-au făcut ca o profesiune politică din exploatarea durerilor noastre și cari încurajați de succesele electorale de la început, și-au închipuit că croncănitul lor de corbi poate fi confundat și mai departe cu o adevărată acțiune democratică.

Dar țara și-a revenit repede, și după alegerile dela Romanați, Ilfov, Râmnicul-Sărat și Iași, avem acum alegerea de la Constanța care ne dovedește cu prisosință că ne găsim în fața unei complecte desmeticiri a corpului nostru electoral.

Căci dacă și în ținutul unde războiul a lăsat mai multe suferințe și unde deci demagogia putea să lucreze cu mai mulți sorți de izbândă corpul electoral se pronunță așa de energic împotriva partidelor „noui" — aceasta înseamnă că intrăm cu adevărat în epoca desmeticirii politice.

Când, la Romanați a fost ales d-l I. G. Duca, s'ar fi putut crede ușor că ne găsim în fața unui fapt cu caracter local. Astăzi însă, când după alegerea dela Romanați am avut alte patru alegeri în care partidul liberal a ieșit sau victorios sau dobândit un număr covârșitor de voturi, trebuie să recunoaștem că desmeticirea este generală și că țara înțelege să se îndrepte spre partidul liberal ca spre singura organizație politică în stare să răspundă la nevoile și la problemele de azi.

Evenimentele zilei

Chestiunea Sileziei.

După întrevederi cu Briand, ministrul polon Sapieha s'a întors la Varșovia. — Va face joi declarațiuni în parlamentul polonez, privitoare la discursul lui Lloyd George.

Un avertisment dat Austriei.

Franța, Italia și Mica Antantă au amintit guvernului austriac să respecte articolul 88 din tratatul dela St. Germain, interzicând Austriei orice act de natură compromițătoare pentru independența sa — fără că Austria să fi obținut consimțământul Consiliului Societății Națiunilor.

Acest demers este în legătură cu organizarea plebiscitului pentru alipirea la Germania.

Incetare de ostilități.

Insurgenții din Silezia superioară au încetat ostilitățile.

Noul minister german.

Ministrul german Wirth încearcă complectarea cabinetului său.

O intrevedere.

Regele Albert al Belgiei a avut o întâlnire cu Millerand la Lille în ziua de 16 Maiu.

Răsplata eroilor.

Franța a decorat ofițerii și soldații italieni căzuți pe câmpul de onoare din Silezia superioară.

Efectele declarației lui Lloyd George.

Opinia publică engleză aprobă complect atitudinea primului ministru. Declarațiunea clară a lui Lloyd George a produs consternație între insurgenții conducători. Herbert Schmidt președintele federației minieri lor speră într'un aranjament onorabil înainte de Sâmbăta viitoare.

O reformă

Printre mai ile reforme cari se pregătesc azi în țările încercate sau neîncercate de război dar cari vor să realizeze cea mai bună stare a organizației de Stat după nevoile vremii noui, suprimarea pedepsei cu moartea e una dintre cele mai actuale. Telegramele ne vestesc că Suedia a desființat pedeapsa cu moartea, fără ca țara aceasta să se fi manifestat ca aboliționiștă militantă, în vreme ce Franța, în care chestiunea pedepsii cu moartea a fost obiectul atâtor discuțiuni, nu o încredințează încă legislatorilor pentru hotărârea definitivă.

Nu toate țările suprimă pe criminal. Dar în toate există partizani deopotrivă de civilizați ai pedepsei cu moartea sau aboliționiști ai ei, feroci și sensibili, refractari la știința modernă sau iluminați de pura strălucire a ideilor.

E un lucru care nu admite discuție, că respectul vieții omenești e un criteriu al civilizației. Dela popoarele barbare, la cari viața oamenilor are mai puțin preț ca aceea a animalelor de muncă, și până la bătrânele noastre popoare obosite de o lungă cultură și cari, mai ales azi după uriașul măcel se simt turburate în nervii lor decătre teama morții, putem măsura progresul moral al epocilor succesive după prețul mereu crescând pe care opiniunea îl atribuie vieții. Căci deși războiul cel mare ar putea dezminți adevărul acesta, deși Rusia sovietelor ar fi o altfel de pildă, deși ciocnirile sângeroase din Irlanda, Silezia, Italia ar stă ca dovezi potrivnice, un strigot auzim totuși azi de pretutindeni: „Prin noi, prieteni devotați ai vieții, se va sfârși domnia lui Cain!"

Prieteni devotați ai vieții, da. Și chiar prieteni exaltați. Nimeni nu judecă chestiunea cu sângerece. Aboliționistul e un imaginativ pentru care cuvintele „pedepsă cu moarte" evocă înfricoșătorul și respingătorul aparat public al eșafodului. Se gândește mai puțin la viața suprimată decât la suferința fizică și morală legată de această suprimare iar partizanul eșafodului, tot din respect al vieții umane, vrea să fie suprimată cauza vie care a produs suferință și moarte.

A suprima pe asasin e desigur a face respectului vieții un sângeros sacrificiu.

Dar existența sau desființarea pedepsei cu moartea nu poate fi argumentată nici cu sensibilitatea celor cari și-o rezervă pentru cei loviți de revanșele sociale, sensibilitate personală și neschimbătoare, nici cu rațiunea științifică a irresponsabilității degeneraților sau a responsabilității drămuite ca un medicament decătre augurii medicinei. Nici elanurile simțitoare nici doctrinele științifice n'au ce căuta în chestiunea pedepsii cu moartea.

Căci ea nu e decât o chestiune de poliție socială, asupra căreia societatea își schimbă opinia după adevărate „mode" de sensibilitate și de doctrine, cari poruncesc reformele.

Dr.

Revolta din Silezia superioară

Populația poloneză din Silezia superioară, care constituie majoritatea în regiunile miniere, exasperată de toleranța vinovată pe care comisarii aliați din acea provincie o manifestă față de autoritățile germane, care mereu provoacă prin măsurile vexatorii luate muncitorimea poloneză, a luat armele pentru a alunga aceste autorități. Pentru restabilirea ordinei au intervenit detașamentele anglo-italiene, care au încercat să potolească revolta. Au urmat lupte sângeroase în urma cărora au căzut morți și răniți de ambele părți. Comisarii aliați au luat măsuri pentru întărirea detașamentelor iar populația poloneză a început să urască arbitrii parțiali și implicit țările pe care le reprezintă. Cu toată intervenția armată a Aliaților polonezii continuă să fie foarte îndârjiți și cer să se facă cu orice preț anexarea Sileziei superioare la Polonia.

Primul ministru polonez Wittos sesizat de intervenția colectivă a reprezentanților diplomatici ai Antantei, a cerut lui Korfanty, comisarul plebiscitor polonez, relații asupra celor petrecute și la ordonat să liniștească spiritele. Polonia având în momentele actuale mai mult ca oricând nevoe de ajutorul Aliaților.

Korfanty stăpânul de fapt al Sileziei — pentrucă se bucură de o popularitate imensă grație intransigenței și consecvenței sale în chestiile naționale — a arătat că revolta isbucnită n'a fost pusă de nimeni la cale și nu este decât efectul greșelilor făcute de Aliați cari tot amână delimitarea Sileziei, în așa fel în cât regiunile, unde majoritatea plebiscitară a fost poloneză să se atribuie Poloniei.

Fiind convins de imposibilitatea de a împiedica întinderea revoluției dacă Aliații nu vor face mai repede delimitarea Korfanty a demisionat.

In urma acestui grave tulburări generalul Nollet a fixat linia demarcațională care se apropie foarte mult de aceea trasată de Korfanty.

Imediat ce revolta a fost cunoscută la Varșovia manifestații monstre au cerut anexarea Sileziei la Polonia.

Intreg poporul polonez e mărește cu un interes crescând mișcarea din Silezia și ori câtă popularitate are Wittos, i cu greu va putea rezista impuls unei populare. Cauzele care au prezidat la întârzierea delimitării precum și la părtinirea ardentă a intereselor germane trebueau căutate în faptul că guvernul polonez a refuzat unor consorții financiare engleze și italiene concesiunilor bogățiilor miniere din această provincie. Refuzul desigur a iritat susceptibilitatea consorțiilor care la rândul au acționat asupra comisarilor interaliați.

Polonezii au pierdut încrederea în bunăvoința protectoare a Franței și Angliei de când s'au convins că acestea nu urmăresc decât acapararea economică a Sileziei și de aceea nu vor să se mai sprijine în viitor decât propriile lor puteri. Singura țară aliată care se bucură de simpatii unanime e Franța cari n'a manifestat până acum tendințe de acaparare economică.

Problema Sileziei în ultima ei fază nu e de loc, ușoară și va trebui multă dibăcie pentru a liniști atât pe polonezi cât și pe germani deopotrivă de agitați.

„Comuniștii contra națiunii"

Ziarul „Le Temps" din 5 Mai publică un articol cu titlul de mai sus din care extragem părțile esențiale pentru a arăta că pretutindeni acțiunea comunistă se îndreaptă, fără a ține seamă de nimic, împotriva națiunii unde lucrează și a dovedi că pretutindeni ea este socotită ca odioasă și criminală:

Liniștea cu care imensa majoritate a națiunii franceze a primit măsurile luate de guvern pentru a constrânge Germania să plătească ne-a oferit un spectacol întăritor. Ca și în tragicele ceasuri ale războiului, Franța apare pe deplin sigură de ea, iar atitudinea ei este astfel încât orice slăbiciune, orice șovăială față de dușmanul de eri ar fi fără scuză.

Această încredere a poporului francez în dreptul și forța sa vor să încarce a o zgudui revoluționarii defaitiști în timp pe pace, așa cum fură defaitiști în timpul războiului. După ce s'au străduit în 1917 și 1918 să constrângă pe aliați să se resemneze la o pace fără victorie, ei se străduesc dela semnătura tratatului dela Versailles să încurajeze împotrivirea Germaniei învinse. Ei nu isbutiră să creieze agitația prin care nădăjduiau să paralizeze guvernele responsabile și să ruineze de fapt tratatul în virtutea căruia am câștigat drepturile; de asemeni ei nu isbutiră nici să-și impună concepțiile în materie de despăgubiri, cari tindeau să libereze Germania de obligațiunile sale cele mai evidente. Acum cu prilejul chemării sub arme a contigentului 1919, comuniștii încearcă o sforțare supremă, care va fi tot atât de zadarnică ca și celelalte. „Comitetul central de acțiune contra războiului" a publicat un manifest în care se afirmă cu o rară îndrăzneală că „mobilizarea înseamnă război", și că „burgezia franceză are nevoe de război, pentrucă de acord cu burghezia germană, ea voește să

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

sdrobească revoluția în Germania" iar manifestul se sfârșește cu cuvintele:

„Război? mai curând greva generală!"

Trebue să stăruim asupra unor astfel de manifestări cari sunt stârnite de o ceată de agitatori, pentrucă ele deosebesc prăpastia morală care există între revoluționarii comuniști și națiune, pentrucă ele întăresc convingerea că în toate împrejurările grele, agitatorii comuniști, suferind influența bolșevismului rusesc, se ridică împotriva națiunei.

Rănile sângerânde cari umplu trupul Franței eroice nu mișcă sufletele robite Moscovei. Pentru ei, revoluția este deasupra națiunii.

Aceasta este cuprinsul articolului din „Le Temps". Din el se poate constata câtă asemănare de situații a fost și continuă a fi între România și Franța față de acțiunea comunistă.

La noi cași în Franța acțiunea comunistă a desvoltat aceeași acțiune primejdioasă națiunii și în timpul războiului și acum după pace. Aceleași încercări dea dărâma statul, aceleași comploturi și aceeași propagandă dizolvantă. Și totuși între situațiunea noastră și cea a Franței sunt câteva mari deosebiri și anume: Franța a avut la cârma statului oameni energici, hotăriți și prevăzători cari au știut să ia măsurile necesare pentru a pune țara la adăpost de uneltirile comuniste. Franța are o muncitorime mai luminată, mai bine organizată și mai puțin dispusă prin urmare să urmeze pe agitatorii de acest fel. Deasemeni Franța de după război n'a cunoscut nici demagogia unor partide politice zise „noui" cari și ele prin acțiunea politică pe cari au dus-o, prin atmosfera pe cari a creiat-o, au înlesnit, am zice aproape că au prilejuit uneltirile comuniste. Ceeace ne-a scăpat însă pe noi de bolșevism a fost sănătatea morală a imensei majorități a națiunii cari în împrejurările grele prin care am trecut, a rămas puternică și neclintită.

Doui cântăreți

— Jean Atanasiu, Mihail Nasta —

Cu ocazia reprezentațiilor recente dela opera română și maghiară, la cari și-au dat concursul și D-nii M. Nasta și J. Athanasiu, publicul clujan a putut să-și de-a în fine seamă de ceea ce însemnează un mare cântăreț și artist, atât în ceea ce privește modul de-a și conduce vocea cât și în realizarea scenică a rolului. Într'adevăr conștiinciozitatea rară pe scenă, discreția jocului, felul interpretărei, distincția nuanțărilor, frazarea impecabilă a recitativelor, minunata muzicalitate, cât și realizarea maiastră a unor momente de-un dramatism impresionant, ce-am avut ocazia să admirăm — fără a mai vorbi de calitatea vocei — la acești doi cântăreți de rasă, vor face ca pe viitor să fim mai pretențioși cu interpreții rolurilor pe cari domniile lor le-au cântat cu atât elan și amploare.

Succesul răsunător ce l-au obținut d-nii Nasta și Atanasiu nu este numai un succes personal, ci și o mândrie pentru țara românească, al cărei fii iubiți sunt. Găsim nemerit, ca cu această ocazie să schițăm în linii mari, etapele carierei artistice a d-lor Nasta și Atanasiu.

Calitățile vocale ale dlui Atanasiu a fost apreciate în anul 1904 de răposata regină Elisabeta, cu ocazia unui festival dat de liceul „Mihaiu Viteazul" unde d-sa își făcea studiile. Fiind chemat la palat la Regină, își desfășură modestele-i însușiri de tânăr cântăreț, iar suverana îl recomandă profesorului Aurel Eliad, la care luă timp de trei ani, primele lecții de canto. Plecând în 1909 la Milano, unde studie doi ani, putu să debuteze cu mare succes la opera din Rieti (Campania) Ballo in Maschera, opera favorită a lui Baptistini, care fiind de față la debut, îi prezise o carieră frumoasă. Imediat după acest debut fericit, primii un angajament serios la opera regală din Torino, unde cântă în Aida și Ballo in Maschera, creând și un rol frumos într'o operă nouă, Amore dei tre re, ajutat fiind în studiul ei de maestrul Montemezzi. Trecu apoi la teatru Verdi din Padua, cu operile Amore dei tre re, Rigoletto, Lohengrin, iar la teatrul Maximo din Palermo interpretă un rol frumos în Parșifal. In timp ce cânta în anul 1914 la opera din Neapole, trebui să lase un angajament bun pentru San-Francisco, spre a veni în țară, unde era chemat la concentrări. Cântă la București la opera studențească, iar în urmă, răposatul Leon Popescu îi cedă conducerea operii ce-o înființase. In timpul războiului dete auditii la spitalele de pe front, iar în urmă în spitalele din Odessa și Kiew, unde se găseau și răniți români. După pacea din București își dete concursul operii din Iași în Faust, Ernani și alte opere, trecând apoi în București unde închegă o operă, trecând apoi direcția d-lui Otescu.

De doi ani a cântat la Opera din București, iar după terminarea turneului întreprins în Ardeal — pe care-l continuă încă acum — d-l Athanasiu va pleca la toamnă la Viena, unde e chemat special la Opera mare, de maestrul Weingartner, comptând apoi să treacă în Italia spre a-și termina cariera întreruptă.

■

Incă fiind student, d-l Nasta a debutat în 1904 în Trovatore, la teatrul Național din București spre a obține o bursă. Cu tot succesul strălucit ce-l obținut, statul nu-i a cordă bursă; un om de bine însă, d-l Ionel Maican, îi puse la dispoziție mijloacele necesare spre a putea studia la Milano cu profesorii Sabatini și Vidal.

După o ședere de trei ani în Italia, fu angajat la opera din Troppau (Silezia austriatică), apoi cântă pe rând la opera populară din Viena, la opera regală din Dresda, la operile din Colonia și Breslau. Prima operă cu care a debutat în Germania a fost „Madame Butterfly"; în urmă s'a produs în mod succesiv în „Povestirile lui Hoffmann", „Tiefland", „Ballo în Maschera", „Aida", „Tosca". După ce cântă în timpul stagiunei 1915 la opera populară din Viena, veni în București. dându și concursul operei studențești. Aflându-se în timpul războiului ca oaspe la opera din Gratz, fu internat timp de un an, ca strein; după ce fu pus în libertate, cântă un an la opera în Gratz. In urma primi un angajament strălucit pe 7 ani ca prim tenor pentru opere franceze și italiene, la opera mare din Hamburg, unde se găsește și actualmente; valoarea instituției, onorariul ridicat: — 120.000 mărci — cât și buna apreciere de care se bucură din partea publicului și a oamenilor competenți, e cea mai bună probă a calităților d-sale artistice și muzicale.

In toamna anului 1920 cântă în Italia la teatro Careano din Milano, în „Rigoletto" și „Pagliaeci"; vorbind de aceste reprezentații, cronicarul ziarului Popolo d'Italia spune ca „D-l Nasta are cea mai perfectă școală veche".

La Hamburg continuă să cânte în operile favorite ale dsale: Hughenoții, Ebreea și La Dame blanche; în recenzia pe care un critic cu renume făcea despre dl Nasta în Hughenoții, se exprime astfel; „rar va mai cânta cineva în Hughenoții în Germania ca el Nasta." Succesele din streinătate nu-l făcură să-și uite țara; într'adevăr în primăvara trecută a cântat la opera din București pe Radames în Aida și pe Cavaradossi în Tosca, iar actualmente Clujul are cinstea de-al avea ca oaspe.

Insirarea succeselor celor doi cântăreți de elită ai României este destul de elocventă și aprecierile streinătății asupra d-lor Nasta și Athanasiu sunt în măsură să ne redea valoarea acestor artiști cu cari ne mândrim. In special reprezentațiile din Cluj, în care domniile lor au avut ocazia să-și desfășoare toate laturile bogatelor lor talente, au arătat celor ce n'au avut prilejul să-și facă o prea bună părere de valoarea noastră pe tărâmul artei, că poporul românesc e plin de talente și de adevărate forțe artistice, care dacă au ocazia să se cultive, pot să se producă pe orice scară mare a operilor și teatrelor din apus. *C.*

Biblioteca populară a Universității din Cluj

Inaugurată cu o desebită solemnitate în 14 i. c., și-a deschis în aceași zi sala de lectură la 6 ore seara în edificiul bibliotecii Universității, (având intrare separată către strada Mico). Deocamdată, ea dispune de un material bogat de cărți române și maghiare, având să se complecteze mai târziu și cu cărți franceze, germane și engleze. Biblioteca prezintă bineînțeles, unele lipsuri, dar direcțiunea va face tot posibilul pentru întregirea ei. E de menționat însă, că în sala de lectură a Bibliotecii populare se poate consulta nu numai materialul acestei biblioteci, ei materialul bogat al bibliotecii Universității și al Muzeului Ardelean.

Direcțiunea roagă onorații cetitori, să contribue la întregirea bibliotecii, recomendând spre cumpărare cărțile cunoscute de dânșii ca bune și valoroase. In acest scop, cetitorii vor indica într'-o condică cererile lor, pe cari conducerea bibliotecii le va satisface, întrucât îi vor permite mijloacele materiale, cu cea mai mare placere și mulțumită. In sala de lectură, cetitorii vor afla și gazetele române și maghiare din Cluj, cele mai importante din Capitală și un bogat număr de reviste. Ea e deschisă în fiecare zi de lucru, soara dela 6—9: în dumineci, dela 3—6, după amiază. Biblioteca e în primul rând a poporului, muncitorilor și a tinerimei. Oricine poate să se folosească de ea fără nici o restrângere și fără nici-o jertfă materială.

Citind revistele

„Gândirea" literară, artistică, socială, Anul I, Nr. 2. Cluj.

In aceleaș minunate condiții technice, numărul de față publică, pe lângă unele versuri mulțumitoare, câteva admirabile articole și bucăți în proză.

D-l Cezar Petrescu, vorbind despre decadența stilului la noi, constată că simptomele unei tranziții literare, de care se vorbește că ar fi firească după război, și care implică o revoluție lingvistică, nu se prea vede la scriitorii noștri noui. Din potrivă, „s'a împământenit la noi stilul grăbit și sec de reportaj și de proces verbal." Și asta „din desăvârșita ignoranță a dinamicii estetice".

D-l Dan Rădulescu expune științific deprecierea monetară de azi. Făcând deosebire dintre „capitalul real" (ori-ce soi de bun strict necesar perzistenții vieții pe pământ) și „capitalul fictiv" (moneda hârtiile fiduciare, acțiunile și titlurile de rentă de stat). D-sa arată că îndreptarea va veni numai din sporirea primului și că, la Conferința păcii, s'a făcut o enormă greșală, paralizându-se mulți din factorii producțiunii mondiale.

O distinsă proză spirituală scrie Al. Al. Busuioceanu, în „Miniaturi". Sunt mici crochiuri, în cari se prinde în treacăt, dar semnificativ, câte-un aspect al vieții.

Schița „Cei din urmă", iscălită Gib. I. Mihăescu, ne readuce vioi și, pe alocuri, cu puternice accente dramatice, unul din cele mai dureroase epizoade ale războiului nostru. E vorba de tragica retragere a armatei române în Moldova și suferințele ei isbăvitoare și făuritoare ale unirii e bine să fie cât mai larg cunoscute și, mai ales simțite în Ardealul liberat.

In „Râsul verii", d-l Ionel Teodoreanu ne descrie colorat figura patriarhală a unui bunic.

In sfârșit, cronicile și notele mărunte așa de bogate și de bine scris, dau viață revistei și pun în legăturu pe cititor cu o mulțime de lucruri interesante și actuale, cari ar trece altfel în bună parte neobservate.

Grija, cu care e tipărită „Gândirea" și totuși prețul așa de mic, cu care se vinde, arată că preocupări idealiste se mai găsesc, ici și colo, în publicistica noastră.

■

— „Revista sănătății", organ de profilaxie sanitară, Mai 1921, anul I. Nr. 2, Cluj.

Studenții Facultății de medicină din Cluj se achită conștiincios în greaua sarcină, ce și-au luat de a publica cu toate dificultățile de-acum, o revistă pentru educarea publicului în ce privește îngrijirea sănătății.

Numărul de față are un cuprins cu totul interesant. In afară de colaborarea prețioasă a profesorului dr. I. Guiart, un alt profesor, dr. Iacobovici scrie un minunat articol, intitulat „Fațadă și realitate", în care se arată cum Ungurii au făcut din Cluj o strălucitoare cetate, dar au năpăstuit populația românească din jur: „Fatada unei civilizații, care trăia din munca altora, care storcea și ținea în sălbaticie un neam întreg, se dărâmă. In locul, ei se pune temelia unei adevărate civilizații, care are la baza ei dreptul și munca".

Din revistă mai aflăm cu plăcere că „Spitalul de femei din Cluj", subt conducerea d-lui dr. Stanca, are afiliat un atelier de croitorie.

■

— „Izvorașul", revistă muzicală populară, sub conducerea d-lui Gh. N. Dumitrescu, Bistrița, Anul II, Nr. 13—16.

E într'adevăr de mirat că poate o muncă dârză și luminată chiar în cele mai grele condițiuni.

Un învățător din comuna Bistrița, județul Severin, isbutește să publice o admirabilă revistă muzicală, în timp ce orașele, cu toate mijloacele lor, n'au fost în stare să editeze temeinic și îndelungat o publicație de acest gen.

Mai mult pe lângă paginile, în care se reproduc admirabil, pe artistice portative, ariile populare culese, „Izvorașul" mai are și câteva pagini consacrate articolelor de studiu. In numărul ce-l avem subt ochi, găsim buneoară mici încercări asupra următoarelor subiecte: „Pentru ce cântăm?", „Rolul cântecului nostru popular în opera simfonica" și „Muzica în armată". Bogăția materialului e completată de-o Galerie a muzicanților români, în care acum au venit rândul compozitorului Gh. Dima, iubitul nostru clujan.

De tipar și hârtie nu mai vorbim: „Fluerașul e o minune".

Cron.

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyő și Braunfeld

Cluj, Piața Unirii No. 9

20 **Telefon No. 350**

600 Lei un pardesiu de cauciuc.
600 Lei un palton pentru dame.
500 Lei un rând de halne bărbătești din lână curată la:
690

Diamanstein și Moshovits

Cluj, vis-a-vis de Posta centrală

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI

MOBILE ȘI PIANE

să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile alui

SZEKELY și RETI

Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acții

Persoanelor de încredere se face vânzarea și cu plată în rate

Cronica politică

Guvern de concentrare. In vremea din urmă, şi mai ales decând fuziunea diverselor partide din Federaţie s'a dovedit imposibilă, se vorbeşte mereu de un guvern de concentrare. Aceasta ar fi se crede singura soluţie care ar putea aduce o îndreptare a situaţiei grele în care se află ţara, şi pentru ea s'a rostit şi d-l Iorga atât prin ultimele sale articole publicate în „Neamul Românesc" cât şi prin interviewul apărut în „Gazeta Transilvaniei".

Acest guvern de concentrare ar cuprinde în alcătuirea sa toate capacităţile şi forţele din ţară, iar menirea lui ar fi să dea ţării, făcând să tacă patimile politice, calmul necesar pentru opera de refacere şi consolidare naţională.

Idea unui guvern de concentrare a pornit însă din lagărul Federaţiei, după ce a văzut, că fuziunea nu se poate îndeplini. Căci putem fi siguri că dacă s'ar fi realizat fuziunea, atunci Federaţia ar fi revendicat exclusiv pentru sine formarea viitorului guvern.

Şi când aceasta este originea ideii unui guvern de concentrare, când cunoaştem cât de departe a fost dusă vrajba între partidele şi oameni politici, când nu dela recunoaşterea nevoilor şi greutăţilor, prin cari trecem a pornit aceasta idee, ci dintre un calcul politic putem îmbrăţişa în atari condiţiuni ideia unui guvern de concentrare?

După Congresul corpului didatic primar

— Impresiile unui învăţător —

II.

Am spus în articolul procedent, că învăţătorii, la vorba ministrului, că le va face dreptate în marginile posibilităţii au răspuns: „nouă ne trebuie dreptate în marginile dreptăţii". Nici nu se putea un răspuns mai just şi mai demn decât acesta dat din partea unor oameni, a căror supre mă chemare e propovăduirea adevărului între mar inile lui firesti, nu între cele posibile.

In cele următoare vom arăta, care e adevărul propovăduit de noi şi văzut ca atare de toţi cei bătuţi de soartă şi acelaşi gând ca şi noi.

Vom arăta acest adevăr cu referinţă la acea problemă, care a format obiectul discuţiei celei mai vehemente în congresul din Bucureşti. Vom desbate acea problemă, care până acum a foat rezolvată de către cei în drept astfel, ca să producă numai îngrijorare şi valuri de revoltă sufletească în inima celor interesaţi.

Această grea şi acută problemă este salarizarea funcţionarilor publici şi în legătură cu aceasta şi a învăţătorului. Aci trebuie să se facă o dreptate radicală, altcum nu se mai poate merge. Pantalonii — referitor la ce d-l Argetoianu ne îndeamnă să strângem mai tare, pentru a putea rezolvi criza financiară, — sunt aşa de strânşi, încât nu mai avem în juru-i ce să-i strângem.

Vrem o salarizare cinstită. Şi salarizarea e cinstită, dacă se face cu o măsură cinstită pentru toţi şi toate. Salarizare cinstită şi măsură cinstită într'un stat există numai atunci, dacă se are totdeauna în vedere un principiu cinstit. Şi acest principiu reiese din însuşi spiritul vremii şi necesităţile zilnice.

Sau salarizarea cum s'a făcut până aci, tocmai de un principiu al echităţii, de un principiu al armoniei sociale este lipsită.

O astfel de salarizare este nevoită a întemeia caste şi clase sociale. Am zis, că e lipsită salarizarea în ţara noastră peste tot de un principiu al armoniei sociale. Şi iată de ce. Duşmanul cel mai mare al armoniei sunt contrastele în rosturile economice. Un metod de salarizare, care în loc să tindă a nivela aceste contraste, le măreşte încă numai bun, numai omenos nu se poate numi.

Răsplata muncii zilnice în viaţa practică, unde ingerinţele puterii de stat sunt mai indirecte, se încadrează cu atâta potrivire dela individ la individ şi dela o categorie de muncitori la alta încât te uimeşte. Aceasta răsplată poate servi ca cea mai strălucită pildă pentru stat de a ţine seamă de principiile reale şi adevărate. Şi dacă uneori n'ar interveni statul din cauză politică sau a intereselor mai înalte de stat — ne ştinte noica — să protejeze mai mult produsul ocupaţiunei unora de cât pe a altora, atunci în viaţa de toate zilele am asista la cea mai perfectă şi proporţionată legătură între câştigul adus prin muncă a cuiva şi între acoperirea din acel câştig a spesilor necesitate pentru lipsurile vieţii. Numai dacă cei ce conduc statul, în sistemul de retribuire al funcţionarilor vor ţine seamă de aceste consideraţiuni, vor putea zice, că sunt drepţi şi le place dreptatea.

In contrast cu principiul de echitate, sistemul după care se face salarizarea învăţătorilor nu e unul, ci mi se pare că sunt trei.

a) S'a încercat a se face salarizarea învăţătorilor, luându-se ca normă până la un loc principiul pregătirilor şcolare.

b) Principiul importanţei şi cantităţii muncii pe care o dă cineva.

c) Localitatea unde funcţionează cineva.

Din nenorocire însă, din fie care aceste trei principii, luându-se în considerare numai atâta pe cât permit interesele de clase a celor suprapuşi, am ajuns la acel coraghiosîîc ce se intitulează „Statut de salarizare al corpului didactic primar". Din acest statut voi vedea toate, numai o măsură dreptă şi proporţională, — după care să se măsoare lefurile de la învăţător la învăţător şi în raport de la o categorie de funcţionari la alta, — nu veţi vedea. Aici se face aşa după cum îl tae pe cineva capul, fără a ţine cont de dreptate, sau de stări de lucruri reale. Pe mai mult chiar, s'a mers până acolo, că principiul pregătirilor şcolare şi a aprecierii muncii a fost nesocotit, — chiar faţă de indivizi, ce aparţin acelelaşi tagme învăţătoreşti, au egale pregătiri şi săvârşesc aceaşi sfântă muncă. Apoi, în raport cu alte categorii şi tagme, contrastul este izbitor. Unii cari nu au de cât cu un sfert mai mulţi ani de şcoală de cât învăţătorul au leafă de patru cinci ori mai mare de cât el. Unii, cari nu au de cât jumătate atât oeare de muncă săptămânală cât învăţătorul, primesc de la stat o leafă de patru cinci ori mai mare de cât el.

Şi apoi oare cine desfăşoară o muncă mai grea şi mai preţioasă de cât cea învăţătorească. Noi afirmăm sus şi tare: nimenea pe lume. O muncă de preţ ca a noastră pot să facă şi alţii, dar mai mult nu.

Şi atunci salarizarea, care ni s'a făcut o putem numi dreaptă? Principiile după cari s'au condus făuritorii ei le putem numi echitabile? Nu! nici odată! Aceasta are să fie în viitorul nu prea îndepărtat o notă de blam pentru trecut şi pentru acei, cari în chip aşa de mizerabil au ştiut să aprecieze munca celor, cari au rolul cei mai important în societatea omenească.

In cât priveşte diferinţa făcută între învăţătorii de la sate şi oraşe; o mai mare nepricepere sau răutate de cât aceasta nu s'ar fi putut închipui. Parcă avantagiile şi desavantagiile unei localităţi faţă de alta nu se tolerază complect! Dar ce aştepţi să judece în materie de viaţă de la sate, acei ce numai după nume au auzit de ele şi au zări cătunele numai din fuga automobilelor? Ei judecă viaţa de astăzi din satele noastre prin prizma basmelor vechi. Locuri, unde totul e idilă şi poezie. Unde natura îţi îmbie de-a gata toate bunătăţile de care ai nevoe. Aşa ar fi să fie, însă şi locuitorilor acestor sate prea multă jale le a fost scrisă. Cei mari prea rar, sau doară nici odată nu şi-au bătut capul, ca aceşti locuitori se fie aşezaţi în posesiunea acelor calităţi, cu ajutorul cărora tot ce le pune natura la dispoziţie să fie prelucrat şi înnobilit în gradul cel mai mare posibil. Deaceea în prezent partea cea mai mare a satelor noastre zace în ce-a mai neagră mizerie şi în întunerec.

Ca concluzie spunem să se ştie, nu lefuri mari cere învăţătorimea de la stat, ci proporţia cinstită între lefurile diferitelor tagme. Proporţia, care să curme odată contrastele, cari cresc şi se hrănesc prin concurenţele, ce se produc pe terenul social şi economic. O măsură justă şi unică, cu c re să se măsure fiecăruia după vrednicie şi după principiu (nu după zece) cinstit. Munca, priceperea şi rezultatele ajunse în activitate să fie ceea ce-l ridică pe cineva în faţa semenilor săi şi-i dau dreptul de a fi mândru, iar nu privilegiul bazat pe o salarizare neproporţionată.

Aceste am ţinut să le spunem referitor la salarizare din punct de vedere principiar, iar ca să vadă învăţătorii cu cine-i asimilează ministrul Instrucţiei, în bugetul anului 1921, din punct de vedere material şi ce plată le dă; vom da în numărul viitor şi un tablou al datelor edificatoare.

Invăţătorul A.

Sobe rotunde, fabrici de ţigle şi cărămizi, sdrobitoare de piatră etc.

Gedeon şi Cont Budapesta

Reprezentanţi Lengyel şi Selényi ingineri antreprenari şi Cornel Viola inginer diplomat Cluj, Calea Victoriei 8. Execută orice construcţii de acesta branşă şi instalaţii speciale de maşini şi transformă instalaţii.
Radio 993

Incuria şi pungăşiile de la Aprovizionare

Subsecretariatul Refacerii şi Aprovizionării fiind desfiinţat ziua de 1 Aprilie a fost numită o comisiune de anchetă care să-i cerceteze chestiunea Comisiunea a început se funcţioneze la 1 Mai, deşi s'au făcut încercări desperate de a o împiedica se lucreze sau de a o deruta prin introducerea în mijlocul a unor funcţionari superiori dela Aprovizionare. Acesta e cazul unui domn Isăcescu fost director al mărfurilor la desfiinţatul subsecretariat care a fost cerut să facă parte din comisia de lichidare. Acest domn a avut îndrăzneală să ceară ca marfurile existente în depozite să fie vândute cu ridicata, iar cele stricate să fie distribuite gratuit populaţiei sărace. Mărinimia înaltului funcţionar se explică prin aceea că servea foarte bine interesele superiorilor săi care prezidaseră panamaua. A trebuit intervenţia energică a ministrului de finanţe pentruca această încercare să dea greş.

Unul din membrii comisiunei de lichidare d-l N. N. Madgearu membru al Camerei de Comerţ din Bucureşti, indignat de cele constatate a convocat Camera pentru a face o expunere amănunţită a faptelor.

Comisiunea trebue să verifice gestiuni în valoare de 8 miliarde şi pentru aceasta trebue să inventarieze mărfurile din depozitele Bucureşti, Galaţi, Constanţa, Brăila, Iaşi şi Cluj Când a început dificila operaţiune a inventarierei s'a constatat că mărfurile înscrise în facturi nu crespundeau în nici un fel cu cele existente. Aşa mărfurile din depozitul Bucureşti sunt evaluate la suma de un miliard pe când în realitate ele nu valorează nici jumătate din această sumă, pentrucă jumătate sunt stricate, iar restul de calitate mult inferioară preţului din factură. La depozitul Giagoga depozit de ştofe şi pânzeturi, ştofa care costă 170 lei metrul o poţi rupe ca pe o hârtie; pânzeturile şi costumele confecţionate sunt de calitate aşa de inferioară încât au fost refuzate de lucrătorii dela Arsenal şi Pirotechnie cărora erau destinate. Depozitele de coloniale răspândesc un miros pestilenţial din cauza conservelor în descompunere.

Comisiunea a constatat că magazinerii aveau ordinul să nu constate conţinutul lăzilor sau butoaielor, ci numai să se convingă dacă mărfurile descărcate corespund ca greutate celor menţionate în fract.

Datorită acestui fapt e stabilită vinovăţia conducătorilor acestui bucluc aş subsecretariat. Factura putea să indice că lăzile conţineau de ex. sardele, dacă greutatea lor corespundea cu cea înscrisă în fract nimeni nu controla veridicitatea lor.

Astfel sub ochi comisiunei s'au descărcat din vagoane în ziua de 9 Mai numeroase butoaie cu brânză de Moldova. Când au fost deschise, majoritatea conţineau pământ în loc de brânză. Acestea erau alimentele cu care Aprovizionarea servea populaţia. Neapărat că pentru lipsa acesta de control furnizorii plăteau sume fantastice înalţilor funcţionari cari ordonau recepţia mărfurilor.

Pungăşiile fantastice de la Aprovizionare de pe urma cărora ţara păgubeşte miliarde arată încă odată că Statul nu e bun gospodar şi că pe viitor asemenea experienţe nu mai trebuiesc repetate pe spinarea contribuabililor cărora astăzi li se pretinde dări aşa de grele. In ce priveşte înalţi funcţionari care au patronat noua panama ei trebuesc pedepsiţi cu ultima asprime.

Cum vorbia Mihail Kogălniceanu către ţărani

Nuo singură dată partidul ţărănesc a căutat să înfăţişeze pe Mihail Kogălniceanu ca pe un „ţărănist" care ar putea să stea foarte bine lângă ţărăniştii de azi. Ca să se vadă însă că Mihail Kogălniceanu era un mare iubitor al ţărănimei, dar nu şi un agitator al ei, publicăm mai jos Proclamaţia către Sătenii dată de Cuza-Vodă după actul dela 2 (15) Mai 1864, — proclamaţie scrisă de Mihail Kogălnjceanu:

„De astăzi voi sunteţi stăpâni pe braţele voastră; voi aveţi o părticică de pământ, proprietate şi moşie a voastră; de astăzi voi aveţi o Patrie de iubit şi de apărat.

„Şi acum după ce cu braţul Celui de sus am putut săvârşi o asemenea mare faptă. Mă întorc către voi, spre a vă da un sfat de Domn şide Părinte, spre a vă arăta calea pe care trebue să o urmaţi, de voiţi să ajungeţi la adevărata îmbunătăţire a soartei voastre şi a copiilor voştri.

„Claca şi toate celelalte legături silite între voi şi între stăpânii voştri de moşii sunt desfiinţate, prin plata unei drepte despăgubiri.

„De acum înainte, voi nu veţi mai fi cu dânşi în alte legături de cât acele ce vor isvori din interesul şi buna primire a unora şi a altora.

„Aceste legături însă, vor fi pururea neapărate pentru ambele părţi. Faceţi dar ca ele să fie întemeiate pe iubire şi încredere. Mulţi şi foarte mulţi din proprietari au dorit îmbunătăţirea soartei voastre. Mulţi din voi au lucrat cu toată inima ca să ajungeţi la această frumoasă zi, pe care voi astăzi o serbaţi. Părinţii voştri şi voi aţi văzut de la mulţi stăpâni de moşii ajutor la nevoile şi trebuinţele voastre. Uitaţi dar zilele grele prin care aţi trecut; uitaţi toată ura şi toată vrajba; fiţi surzi la glasul acelora cari vă vor întarâta în contra stăpânilor de moşii, şi în legăturile de bună voie ce veţi mai avea de aci în colo cu proprietarii, nu vedeţi în ei de cât pe vechii voştrii sprijinitori şi pe viitorii voştri amici şi buni vecini. Au nu sunteţi toţi fii ai aceleaşi Ţări? Au pământul României nu este muma care vă hrăneşte pe toţi?"

Stăpâni liberi pe braţele şi pe ogoarele voastre, nu uitaţi mai înainte de toate că sunteţi plugari, că sunteţi muncitori de pământ. Nu părăsiţi această frumoasă meserie, care face bogăţia ţărei, şi dovediţi şi în România, ca pretutindenea, că munca liberă produce îndoit cât munca silită. Departe de a vă deda trândăviei, sporiţi încă hărnicia voastră şi ogoarele voastre îndoit să fie mai bine lucrate, căci de acum aceste ogoare sunt averea voastră şi moşia copiilor voştri.

Ingrijiţi-vă asemenea de vetrele satelor voastre, care de astăzi devin comune neatârnate şi locaşuri statornicite ale voastre, din care nimeni nu vă mai poate isgoni. Siliţi-vă dar a le îmbunătăţi şi a le înfrumuseţa; faceţi-vă case bune şi îndestulătoare; înconjuraţile cu grădini şi cu pomi roditori. Inzestraţi-vă satele cu aşezăminte folositoare

INFORMATII

Politice

S'a întrunit la ministerul de externe comisiunea sosită la Bucureşti din partea guvernului ceho-slovac, care a asistat la delimitarea frontierei Maramureşului.

■

La Craiova a avut loc congresul organizaţiei locale a partidul naţional-liberal.

S'au ales 65 membrii în comitetul judeţean dintre cari s'au delegat 9 membrii în delegaţia permanentă.

Biuroul partidului se compune din d-nii: C. Neamtzu, ca prezident, Ion Florescu, vice-prezident Dem. Stoenescu, secretar general, Raliu Georman al doilea secretar, dr. Ştefănescu, casier.

Citim în „Nădejdea" din Timişoara:

Cedând la invitaţia insistentă a organizaţiilor partidului naţional-liberal din Banat, d-l Ionel I. C. Brătianu, intransigentul luptător al aspiraţiunilor noastre naţionale, la conferinţa păcii, singurul bărbat de stat, român, care a susţinut sincer şi luptă fără şovăire pentru integritatea Banatului nostru, a hotărât să vină la noi. Ziua sosirei d-sale la Timişoara s'a fixat pe 12 Iunie c. st. n.

„Banatul recunoscător pentru iubirea nețărmurită şi lupta titanică ce d-l Ionel Brătianu a dat-o pentru câştigarea Banatului nedivizat, va şti să întimpine după vrednicie pe acela, care s'a pregetat să renunţe mai bine la putere, decât la dreptul nostru istoric asupra acestui ţinut românesc, frumos şi bogat, până la Dunăre şi Tisa.

„In aceeaş zi se va ţine aci o mare adunare poporală. Cunoscând sentimentele bănăţenilor către d-l Ionel Brătianu prevedem o afluenţă neobişnuit de mare populaţia din toate Unghurile Banatului".

■

S'a deschis modern transformat cafeneaua „ASTORIA" în Strada Regina Maria 18. Vinuri de Egerházi din Turda. Preţuri moderate. Seara concertează orchestra de primul rang. 383

(Urmare din pag. III.)

nouă şi urmaşilor voştri. Statorniciţi mai ales şi pretutindenea şcoale, unde copii voştri să dobândească cunoştinţele trebuitoare, pentru a fi buni plugari şi buni Cetăţeni. Actul din 2 Maiu v'a dat la toţi drepturi; învăţaţi dar pe copii voştri a le preţui şi a le bine întrebuinţa.

Şi mai presus de toate, fiţi şi în viitor ceea ce aţi fost şi până acum, şi chiar în timpurile cele mai rele, fiţi bărbaţi de pace şi de bună rânduială; aveţi încredere în Domnul vostru, care vă doreşte tot binele; daţi ca şi până acum pilda supunerei către legile ţărei voastre, la a cărora facere aveţi şi voi de acum a lua parte; şi în toată întâmplarea, iubiţi România care, de astăzi, este dreaptă pentru toţi fiii săi.

Şi acum iubiţilor mei Săteni, bucuraţi-vă şi păşiţi la munca de bună voie, care înalţă şi îmbogăţeşte: şi Dumnezeul părinţilor noştri să bine cuvinteze sămânţa ce veţi arunca pe cea întâi brazdă liberă a ogoarelor voastre.

Comerciale

D-l General Mihail Ionescu, directorul general al C. F. R. a instituit o comisiune compusă din d-nii maior Pantapopol subinspector al C. F. R., Georoceanu, şi Ludovic Iosie, preşedintele Camerei de comerţ, care să ancheteze denunţurile relativ la neregulile săvârşite cu aprovizionarea oraşului Galaţi.

Comisia de anchetă din lucrările preliminare a stabilit că sute de vagoane aduse cu autorizaţia comisiunei de transporturi, conform cererilor autorităţilor însărcinate cu aprovizionarea populaţiei oraşului Galaţi, au fost exportate.

Comercianţii Bernstein, Stabl şi Sternberg aduceau mărfurile pe adresa autorităţilor predându-le comerciantului Metkovici. Marfa era plătită de Banca Română şi încărcată imediat în vapoare.

Valoarea acestor mărfuri se ridică la câteva milioane.

Ancheta continuă şi se pare că se va dovedi că în această afacere sunt amestecaţi şi câţiva edili ai Galaţilor.

■

Cehoslovacia până în ziua de 4 Mai 1921 a importat din România 1450 vagoane 6595 kg. porumb, 151 vagoane, 8000 kg. făină. E interesant că cerealele importate dela noi, populaţia cehoslovacă le obţine cu un preţ mai eftin decât chiar consumatorii din România, unde se găsesc din belşug cereale.

■

Pregătirile pentru târgul de mostre din Cluj continuă. Se speră în participarea comercianţilor din întreaga ţară, din Cehoslovacia, Jugoslavia şi Ungaria.

■

In urma scăderii preţului la vite şi produsele de pălerit au început să scadă.

■

In cercurile comerciale din Oradia-Mare se discută redactarea unui memoriu către guvern prin care comercianţii Orădani vor cere înfiinţarea unei burse la Oradea.

■

Financiare.

Direcţiunea financiară a prelungit termenul pentru anunţarea efectelor străine (împrumut de răsboiu maghiar) până la sfârşitul lunei Mai. Totodată s'a dat ordin ca anunţarea efectelor să se poată face la primării urmând, că efectele anunţate să fie înaintate colectiv Direcţiunei financiare.

Această măsură a fost luată din cauză că le este imposibil ţăranilor să vină la Cluj.

■

Administraţie

Din sursă semi-oficioasă aflăm că Consiliul de miniştrii intenţionează desfiinţarea directoratelor generale din Cluj şi Basarabia pentru a le centraliza la Bucureşti. Se spune că aceasta se va face pe ziua de 1 Iulie, şi din motive bugetare.

Artistice

Ministerul Artelor a luat hotărârea ca cu ocazia serbărilor încoronărei dela Alba-Iulia să se deschidă şi o mare expoziţie de pictură şi sculptură în Alba-Iulia.

■

Agricole.

Comunicatele oficiale şi informaţiile particulare spun că pesta bovină din ţările vecine e în descreştere.

■

După informaţiile oficiale, pe teritoriul Transilvaniei se găsesc următoarele animale domestice:

Vite cornute	2.039.000
Bivoli	137.000
Cai	357.000
Porci	1.180.000
Oi	3.391.000
Capre	270.000
Măgari	3.318
Catâri	368

■

La direcţiunea Zootechnică şi Veterinară sa lucrează la stabilirea gradelor de salarizare pentru medicii veterinari şi agenţi, conform normelor din vechiul Regat.

Culturale

Corpul didactic din Oradea Mare a inaugurat Duminică cu toată solemnitatea biblioteca populară „Ignat Mircea", înzestrată cu 1500 de volume româneşti dăruite de d. I. Mircea.

Deputatul şi învăţătorul NICOLAE FIRU a rostit a frumoasă cuvântare de inaugurarea a noului lăcaş de cultură românească întemeiat la graniţa ţărei, relevând însemnătatea şi rostul cultural românesc ale acestei biblioteci populare şi a exprimat mulţumiri publice do natorului.

La solemnitate au luat parte şi reprezentanţii autorităţilor civile şi militare, cari au adus laude iniţiatorilor acestei fapte de cultură.

Elevii şcoalelor româneşti au cântat apoi „Trăiască Regele", „Tricolorul şi Zece Maiu", iar unii au declamat poezii patriotice. De încheiere, d. dr. Aurel Mager a ţinut o conferinţă asupra însemtănăţei luptei culturale româneşti din trecut şi îndemnuri pentru viitor.

■

Bisericeşti

Duminică s'a făcut instalarea I. P. S. S. arhiepiscopului Gurie Grossu al Basarabiei.

Solemnitatea s'a făcut în catedrală şi palatul arhiepiscopal din Chişinău, în prezenţa I. P. S. S. Mitropolitului Primat dr. Miron Cristea, a d-lui Goga, ministrul cultelor, a reprezentanţilor eclesiastici şi ai autorităţilor civile şi militare.

Artistice

Din iniţiativa d-lui general Moşoiu se va ridica în curând la Oradea Mare, în faţa teatrului, statuia M. S. Reginei Maria

Statuia, opera sculptorului Kara, este gata spre a fi turnată în bronz.

Intr'o atitudine plină de nobleţă şi măreţie, cu faţa luminată de un zâmbet duios. Regina Maria întinde uşor mâna dreaptă, în semn de mângâere şi alinare.

Precum se afirmă statuia a fost lucrată după concepţia principesei Elisabeta.

Dela Societatea Principele Mircea

In ziua de 6 Mai (23 Aprilie) s'a organizat pe străzile Clujului o chetă în folosul Centrului Cluj al *Soc. Principele Mircea pentru protecţiunea copiilor în România*, Au fost în circulaţie 20 (douazeci) cutii ermetic închise şi ştampilate peste sfoară cu sigilul Prefecturei de Poliţie. Cutiile s'a deschis tot la Prefectură în ziua de 13 Mai, constatânduse următoarele sume:

1. Doamnele Cădaru şi Gălanu	Lei	1048.—
2. D-mna Dragoman	„	—63.—
3. Doamnele Dimitriu şi Cădariu	„	566.—
4. Doamna Dunca	„	210.60
5. Doamna Costescu, R. Meruţiu şi N. Martinovici	„	707.25
6. D-na Alexandrescu	„	310.—
7. Doamna Stan	„	341.50
8. D-na El. Chiffa	„	1406.—
9. Doamnele Crişan şi Meruţiu	„	454.—
10. D-şrele Bohăţel	„	1157.75
11. D-şrele V. Simtion şi Măcelaru	„	1025.25
12. Anonim	„	7.—
13. D-şoara Dicescu	„	301.—
14. Doamna Cristina Roth	„	276.25
15. D-mna Tomescu	„	304.75
16. D-mna Câmpean	„	788.25
17. D-mna Pinciu	„	764.25
18. Doamna Candale şi D-şra Măcelar	„	965.25
19. Domnişoara V. Bratu	„	687.—
20. D-şoarele Corbeanu şi Gorgeşcu	„	117,25
Total Lei		12.500.35

adecă douăsprezece mii cinci sute Lei treizeci şi ci cinci bani.

Se mai adaugă 169 Lei (una sută şasezeci şi noua Lei) din suprasolviri — deci s'a strâns în total suma de *Lei 12.690.35* (douăsprezece mii şase sute nouăzeci Lei şi treizeci şi cinci bani).

Programul

Excursiunei studenţilor agronomi dela Academia de Agricultură dela Herăstrău în Ardeal

29 Mai:	plecarea din Bucureşti
30 „	sosirea în Sâmbăta şi vizitarea herghelie de acolo.
31 „	Plecarea la Şercaia şi Comana.
1 Iunie:	*Sosirea în Cluj şi vizitarea Academiei de Agricultură.*
2	Plecarea la Cojocna şi vizitarea fermei şi hergheliei.
3 „	Plecarea spre Arad şi vizitarea pepinierei viticole Cioala.
4 „	Vizitarea şcolei de agricultură din Ciacova şi domeniu Ghilad.
5 „	Plecarea spre Timişoara şi vizitarea acolo a coconăriei florăriei etc. Plecarea în aceeaş zi la Lugoj şi vizitarea şcoalei locale de agricultură.
6 „	Plecarea prin Orşova la Bucureşti.

Citiţi „Înfrăţirea"

Diverse

Aniversarea morţei lui Kogălniceanu, în urma înţelegerei luate de Ateneul popular din Iaşi, cu familia ilustrului defunct, va avea loc în ziua de 20 Iunie st. v., data împlinirei a 30 ani dela moarte. V'a fi un prilej de omagiu şi de închinare pentru întreg Iaşul şi sperăm pentru întreaga ţară.

■

S'a deschis grădina de vară RÉTHY şi MAIAROŞI. Cluj, Str. Iuliu Maniu 8. 689

■

Inspectoratul general al teatrelor din Ardeal a luat hotărârea de a amenaja la Teatrul Naţional din Cluj o sală pentru fumători.

■

S'a deschis în Cluj, Piaţa Unirii No. 15. Marele Magazin de încălţăminte RAFTOPOL din Bucureşti. Incălţăminte pentru dame bărbaţi şi copii, cele mai noui modele din străinătate şi executate în atelierul propriu. Pantofi Elveţieni bărbăteşti de box 280 Lei. Ghete elveţiene bărbăteşti de box 300 lei. 550

Se mai aduce la cunoştinţa onor public că a mai sosit un transport nou de încălţăminte şi anume: Ghete şi pantofi roşii şi de lac bărbăteşti. Ghete şi pantofi de dame, escarpeni şi cu barete, de antilopă şi olandă albă, cu preţuri foarte reduse. Pantofi de mătase brodaţi cu fir de aur etc., toate marca veritablă Elveţiană „Bally".

Eri a avut loc o consfătuire între d-nii Mihali, Tănăsescu Prefect Meteş, Primar I. Pop şi General Florescu pentru a discuta şi stabili programul serbărilor de'a 10 Mai.

■

D-l universitar Vâlsan va ţine o conferinţă publică, despre „Bărăgan" Joi în 19 Mai, la oarele 7 p. m. în sala No. 2 a Academiei de Agricultură.

■

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate şi la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche acărui surmenaji staţionar prospătează corpul obosit oţeleşte muşchii stătuţi stânge ori ce dureri corporale şi dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică şi chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

■

„UNIVERSUM", inteprindere technică de instalaţiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală electrică, şi tot felul de reparaţiuni cu preţurile cele mai avantajoase. Prima intreprindere curat românească, Cluj, Strada Meşter 5. Telefon 841. 188

■

Dr. Lăzărescu, medic-şef al Casei Cercuale, Specialist în boale Interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

■

S'a deschis magazinul de mărunţişuri cosmeticuri şi jucării brodate de Norinberg, Ludovic Albisy Calea Victorie 10. 608

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

Situația internațională

Situația din Silezia superioară se complică cu atât mai mult cu cât toate partidele germane sunt pentru ocuparea ei de către reichsvehr. Armata care trebuia demobilizată de opt zile conform obligațiunei luate de guvern e consemnată încă în cazărmi gata de a invada Silezia în cel dintâi ordin. Atitudinea îndrăzneață a Germaniei e încurajată prin aceea luată de curând de Lloyd George. În adevăr, în ultimul discurs pronunțat de acesta în Camera Comunelor, a atacat violent guvernul polonez, acuzându-l că a provocat revoluția din Silezia superioară. Motivele acestei neașteptate supărări a lui Lloyd George trebuesc căutate în refuzul guvernului polonez de a acorda concesiuni miniere consorțiilor engleze. Polonia intenționează ca și România să rămâie stăpână la ea acasă. Cercurile politice franceze care au acordat totdeauna cel mai desinteresat sprijin Poloniei sunt consternat de declarațiile lui Lloyd George.

Această neplăcută întorsătură a politicei engleze nu va face decât să întărească antipatia de care a început să se bucure Anglia în massele populare poloneze.

Guvernul german a început să-și îndeplinească obligațiunile. Astfel săptămâna viitoare va plăti comisiunei de despăgubire 150 milioane mărci aur.

Bulgarii paralel cu propaganda în străinătate a început o vie acțiune de comitagii în țările vecine. Simultan bande de comitagii operează în Macedonia sîrbească, Tracia și Cadrilater. Pradă și omoară ca pe vremea stăpânirei turcești. Când i se cere socoteală, guvernul bulgar susține că aceste bande nu sunt formate pe teritoriul bulgar nici nu sunt susținute din fonduri bulgare, deși dovezile arată contrarul. Când se va pune capăt îndrăznelei dusă până la nerușinare a bulgarilor?

O privire în politica Șvabilor autonomiști

Zilele trecute a umblat prin Cluj în chestiuni școlare o deputațiune a șvabilor din Bănat, sub conducerea deputatului lor Mihail Kräuter și a canonicului prepozit Francisc Blaskovics președintele partidului autonomist șvab.

Ziarul local „Keleti Ujság" s'a folosit de acest prilej pentru a le luă un interview politic, din care reținem și noi părțile, cari ne par mai interesante și cari aruncă lumină asupra ideilor de cari sunt conduși.

Ambii au puternice simpatii pentru Unguri. Blaskovics, la timpul său făcea parte chiar din partidul lui Apponyi, având un rol important în acest partid. Era natural deci, ca interesul redactorului dela „Keleti Ujság" să se îndrepteze asupra posibilității unei colaborări în parlament a ung. cu șvabii și cu sașii.

„La aceasta — răspunse deputatul Kräuter — ar putea să dea un răspuns numai „Volksrath"-ul nostru. Numai de a-ți fi odată organizați numai de ar ști omul cu cine să trateze? Poate, e chiar probabil, că în șirul desbaterilor am putea găsi o modalitate pentru aceasta, dar de unde putem ști, cari sunt dintre D-Voastră aceia, cari să aibă încrederea masselor? Noi mergem pe drmul nostru. Primul gând ne este să ne menținem școlile . . . și avem nădejde că vom și reuși . . ." Mai departe servește următoarele sfaturi pe cari le dă Maghiarilor: Mai întâi, să caute a intra în activitate. — „Am convingerea — spune d-l Kräuter — că în România guvernele de partid, de aci înainte nu vom mai avea îndreptățire de a fi. La organizațiile de coaliții însă, vor putea să joace mare rol de acum și micile grupuri naționaliste. Astfel totdeauna vor avea posibilitatea să câștige pe seama masselor favoruri mai mici ori mai mari. Al doilea sfat ce-l dau, e ca acela care se pregătește pentru cariera politică, să înceapă de acum să învețe sârguincios limba română. Acelaș lucru îl fac și deputații sași și colegul meu Muth Gáspár studiază deasemenea cu cele mai bune silințe. Au recunoscut cu toții, că aceasta este absolut necesar."

Ne amintește apoi că deputații sași și șvabi au și blocul lor la București în anumite chestuni de interes comun, cari reclamă o muncă comună. — „Sașii însă, potrivit tradițiilor lor, sunt în covârșitoare, majoritate guvernamentali și aceasta le stânjenește oarecum libertatea de acțiune". Îl supără reforma administrativă, care e în desbatere acum, precum și introducerea postului de colectori, care după părerea d-sale o instituție cu totul de prisos, și care apasă asupra Ardealului cu 36 de milioane de lei.

— „In vechiul regat această funcțiune e la locul său, căci „secretarii comunali, de acolo dispun de puțină cultură, sunt numai absolvenți de clase primare. La noi, unde notarii au bacalaureatul și cursul administrativ, și nu arareori sunt absolvenți de drept, această instituție, într'adevăr nu poate să însemneze decât o împovărare fără rost a bugetului".

Din declarațiile d-lui Blaskovics amintim pe acele, din cari reese, că în stăruințele lor șvabii contează pe sprijinul și colaborarea partidului național și socialiștilor. Ziarul maghiar comentează însemnătatea principială a reprezentării partidului autonomist șvăbesc în parlamentul român, în modul următor: — „Însemnătatea principială a rezultatului obținut de șvabi consistă într'aceea, că acest parid prin însăș prezența sa a introdus în parlament ideea autonomiei naționale. A proclamat-o, și cu toate că acest program a fost stigmatizat chiar și din tabăra lui Brandsch ca subminator de stat, parlamentul totuș a hotărât: că programul autonomist este o tendință politică a unui partid care între tendințele altor partide își are locul tocmai pe arena parlamentului. Acest succes al partidului autonomist șvăbesc, poate să servească ca bază principială câștigată, pentru toate celelalte minorități, cari tind spre autonomii naționale." A. C.

Corpurile Legiuitoare

CAMERA

Ședința de la 17 Mai.

Prezidează d-l Duiliu Zamfirescu. Pe banca ministerială d-nii Averescu, Petrovici, Grozea și Garoflid.

La comunicări, d-l **Dunăreanu** cere ca guvernul să arate motivele arestării comuniștilor deputați.

Președintele arată că guvernul va lămuri în ședința de noapte motivele sale.

D-l Cocea spune că procedeul este ilegal. D-l **general Avarescu** arată că aceasta este chestie de formă nu de fond.

D-l dr. Lupu cere cuvântul în chestiune de fond. Președintele refuză. Opoziția protestează violent. Se naște scandal.

D-l general Averescu arată că a proceda conform art. 52 din Constituție, vina comuniștilor fiind vădită.

D-l dr. Lupu arată că socotește actul guvernului ca o grozavă samavolnicie.

D-l general Averescu răspunde că a trimis toate actele Camerii care va decide.

D-l V. Kogălniceanu citește raportul proectului reformei agrare, întrerupt de d-l dr. Lupu.

Se începe discuția generală la cari sunt înscriși 34 deputați.

SENATUL

Prezidează d-l general Coandă. Pe banca ministerială d-nii Cudabla și Trancu-Iaș.

La comunicări, d-l **Dragomirescu** cere ca numirea consilierilor la Casație să se facă dintre aceia cari cunosc și dreptul rus.

D-l Bataria cere ca guvernul să intervină pentru scoaterea bisericelor românești din Grecia de sub autoritatea Patriarhatului și trecerea lor sub autoritatea Mitropoliei române: Întreg Senatul se asociază.

Se începe apoi votarea pe articole a proectului de lege a Sindicatelor profesionale.

Clujul clădește

In tolul altor evenimente mult mai zgomotoase prea puțin ueam ocupat de unele chestiuni de prima necesitate pentru noi clujenii: Orașul edificat!

S'au perindat în oficiul cuartiruirei atâtea persoane șefi și comisari guverniali, nici unul însă până azi nu a putut satisface cerințelor, deoparte din cauza lipsei de localuri, prin aglomerația populației aci la Cluj, de altă parte fiindcă populația străină a văzut cu ochi rău, biroul încuartiruirei, neîndeplinindu-i ordonanțele iar apelurile adresate către ea au rămas fără nici un rezultat.

După multe sbuciumări și în urma neajunsurilor în chestiunea locuințelor îndeosebi a lucrătorilor și funcționarilor din serviciul statului pentru o ameliorare acestei stări, orașul Cluj a votat construirea unui număr de case, pe terenul, care se întinte la marginea orașului spre sud est dela gara C. F. R. Se vor edifica vro 40—60 case, cu două camere și gospodărie.

Fiecare casă va costa 50 până la 60.000 lei.

Suma totală necesară acestor construcțiuni este de 2,500.000 lei, terenul fiind al orașului, care îl dă gratuit.

După cum suntem informați, orașul va face o ofertă CFR. pentru a prelua acest teren și a edifica aceste case pentru folosința funcționarilor CFR. și familiilor acestora. Astfel crede n ne declară informatorul, nostru vom a acoperi o parte din neajunsul lipsei de locuințe în orașul Cluj. *T. C.*

Ultime informații

(Prin fir special dela cor esp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

Noua emisiune de 3 milioane a societății ziarului „Dacia" nefiind subscripție publică, a fost anchiziționată, se spune, de banca Națiunei a d-lui Marghiloman. A început să se observe politica conservatoare-progresistă a ziarului independent.

■

Neînțelegerea dintre Franța și Anglia în chestia Sileziei superioară continuă. Primii miniștrii Briand și Lloyd George vor avea o nouă conferință la Boulogne.

Polemicile între presa engleză și franceză continuă.

■

„Indreptarea", comentând rezultatul alegerii dela Constanța afirmă între alte neadevăruri și un adevăr, anume că între țărăniștii și dizidența averescană locală a existat un cartel; ceiace explică cum țărănistul n'a fost complect zdrobit în alegere. Mai departe urmând tactica minciunei afirmă că corupția liberară a provocat rezultatul cunoscut.

Rezultatul alegerii de senator dela Constanța este următorul:

Dl. Constantin Brătianu 4006 v. ales, dl. Al. Marghiloman 3752, dl. Sacheti țărănist 3223, dl. Gherghel gv-tal 1487, dl. Gheța, soc. 582, dl. Cutava indep. 164.

Marele succes al partidului liberal contra cartelului Marghiloman-guvern, a milioanelor cheltuite și a ingerințelor făcute, a stârnit o vie impresie în Capitală.

Ziarele recunosc cinstit popularitatea part. liberal chiar între minorități, Turci și Bulgari, afară de **Adevărul**, *care cu rea credință afirmă că a existat un cartel între liberali și guvernamentali. După Râmnic, Romanați și Ilfov Constanța arată în mod strălucit voința țării.*

■

Duminecă va avea loc în București o întrunire de protestare contra fraudelor dela Aprovizionare.

Contele Bethlen, președintele Consiliului de miniștri maghiar, — cetățean român!

Corespondentul din Cluj al ziarului „Bécsi Magyar Ujs´g" a dat o informație interesantă ocupându-se cu chestia contelui Bethlen, primministrul Ungariei, care e mare proprietar în Ardeal.

„Contele Ștefan Bethlen, zice acel corespondent, prim-ministru maghiar este cel mai mare proprietar în județul Mureș-Turda. Direcția financiară, în baza legilor în vigoare, a fixat darea publică a lui Bethen István ca cetățean străin care posedă imobile în România — întregită. — Ca bază de dare direcția financiară a luat suma de 70.000 Lei, adică de trei ori atât face 210.000 Lei, sumă care a fost fixată ca dare impusă lui Bethlen, In timpul când s'a petrecut aceasta, Bethlen nu era încă președinte al consiliului maghiar.

Direcția financiară română l'a considerat drept cetățean strein, Și direcția financiară română a greșit.

„Dr. Szenkovics, jurisconsultul contelui Bethlen s'a prezintat înaintea comisiei cu fixarea dării și a făcut declarația uimitoare în numele și din încredințarea președintelui de consiliu maghiar că acesta încă nu a renunțat la cetățenia română. Termenul fixat de doi ani în care timp se cere declarațiu dacă rămâne sau nu cetățean român n'a trecut. Până atunci contele Ștefan Bethlen, este mare proprietar în județul Mureș-Turda, trebuie, — și nici nu se poate altcum, să fie considerat ca cetățean român. — „Vă rog, să'l coniderați în acest fel, și ca urmare a fixa darea normală.

„Membrii unguri din comisia de fixare a dării publice. ba chiar și Românii au ascultat uimiți această declarație. nu s'au identificat însă ca felul curios de judeçatu al președintelui maghiar, și l'au socotit drept cetățean străin, fixându-i tot darea de 211,000 Lei, sau 750.000 coroane ungurești, sau două milioane și un sfert coroane austriace, — jurisconsultul contelui Bethlen nu s'a învoit și a cerut constatarea că Bethlen este cetățean român, prin urmare o cerut invalidarea hotărârei comisiei financiare apelând la forurile mai înalte."

Aci se se sfârșește raportul corespondentului din Cluj, — Ziarul comentează această știre ce un fapt senzațional numindu-l pe Bethlen trădător de patrie, care își vinde dreptul de cetățenie și conștiința pentru 140.000 *Ch.*

Concurs

Societatea Ocrotirea orfanilor din războiu Regiunea Sibiiu strada Măcelarilor Nr. 31 publică concurs pentru ocuparea următoarelor funcțiuni:

1. un contabil,
2. un cassier,
3. un ajutor la serviciul administrativ în calitate de aprovizionator (econom).

Cei cari doresc să ocupe aceste funcțiuni își vor înainta cererile cu pretențiunile de salar.

Vor fi preferiți cei cu praxă.

Prezentarea în persoană este dorită.

(ss) *Colonel N. Ciuperca*
secretar.

(ss) *Catinca Bârseanu*
președintă.

TOȚI ABONAȚI
ziarului Infrățirea

au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de doauă ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvint. □

Viața sportivă la Cluj

Rezultatele concursului atletic aranjat de SSSU la 15 Maiu a. c.

Concursul începe pe o vreme defavorabilă. Încă înainte de masă nouri grei anunțau o ploae puternică care și începe în curând și ține până după 3 d. m. Din această cauză publicul a fost mai puțin numeros ca în alte dăți, totuși am putut vedea prezenți pe d-nii prof. universitari Minea, decanul Facultății de Medicină, Minovici, Grigoriu și Balașcu. Arena desfundată de ploaia îndelungată îngreunează mult munca concurenților. Spre fine apare din nou soarele și întrecerile câștigă o nuanță mai vioae. Concursul a fost condus de d-l general Anastasiu. Prezența d-sale imprumută concursului un caracter mai sărbătoresc dovedind în acelaș timp că fruntașii societății noastre dau zi ce trece se pun în capul mișcării sportive ceeace este o garanție că sportului i-se atribue importanța cuvenită pentru desvoltarea progresului său.

Rezultatele au fost următoarele:

1. Fuga la 100 m. platt. 1. Donogan (KAC) 12 1/5 sec. 2. Meltzer (MSE). 3. Szeutiványi (MSE).

2. Salt în înălțime: 1. Péter (KAC) 162 cm. 2. Kacso (MSE). 3. Boskovics (KAC).

3. Aruncarea greutății: 1. Morar (U) 12 m 45 cm. 2. Pop Zorilă (U) 11 m 24 cm. 3. Caba (U) 11 m. 23 cm.

4. 1500 m platt junior. 1. Beke (KKASE) 4 min. 52 4/5 sec. 2. Anastasiu (U). 3. Tătulea (U).

5. Aruncarea discului: 1. Pop Zorilă (U) 38 m 31 cm. 2. Morar (U) 30 m 50 cm. 3. Andrási (KKASE) 28 m 75 cm.

6. 400 metrii platt. 1. Nemeș (U) 55 3/5 sec. 2. Beke (KKASE) 3. Grof Nemeș (KAC).

7. 110 metri garduri. 1. Bojin (U) 20 1/5 sec. 2. Lampert. (U). 3. Steiner (U).

8. Triplu-salt: 1. Péter (KAC) 11 m 83 cm. 2. Pop Zorilă (U). 11'60 cm. 3. Imre (Haggibor) 11 m 43 cm.

9. 200 metri platt: 1. Péter (KAC) 23 2/5 sec. 2. Donogan (KAC). 3. Winkler (MSE).

10, Aruncarea ciocanului. 1. Bodea (U) 29 m 45 cm. 2. Andrási (KKASE). Al treilea concurent lipsește.

11. Fuga la 10.000 metri platt. 1. Belu (U) 38 min. 49 2/5 sec. 2. Corcan (U). 3. Curea (U).

12. Salt în lungime. 1. Caba (U) 6 m 3 cm. 2. Pop Zorilă (U). 3. Donogan (KAC).

13. Aruncarea suliței. 1. Bodea (U) 37 m 65 cm. 2. Dr. Tamásy (KAC) 34 m. 83 cm. 3. Pop Zorilă (U) 33 m 45 cm.

14. Salt cu prăjina juniori: 1. Losonczy (KAC) 2 m. 65 cm. 2. Nemeș (U) 2.65 cm. 3. Vasu (U)

15. 4×100 stafetă. 1. Echipa KAC. 2. Echipa MSE. 3. Echipa (U).

Cel mai interesant punct al concursului a fost fuga 10 chilometri. Belu atletul Universității începe fuga cu o iuțeală surprinzătoare și aproape 4 cercuri e secondat de Kovács dela CFR. Rămâne și acesta în urmă iar Belu conduce cu iuțeala dela început și după câteva cercuri lasă cu 400 m. îndărăt pe ultimul dintre fugători. Continuă aceași agilitate. Publicul e surprins de această fugă și o vie agitație predomină întreaga tribună. Partea cea mai mare dintre privitori e convinsă că nu va putea conduce până la sfârșit cu aceași iuțeală. Pe arenă se desfășoară alte puncte însă nimeni nu se mai interesează de ele. Toată asistența e preocupată de fuga lui Belu și fiecare pas e urmărit cu tot mai multă încordare după 20 cercuri păsește afară și Kovács care rămăsese în urma primului cu aproape 600 metri. Rămân pe arenă numai Belu, Corcan și Curea, Belu conduce cu 700 metrii înaintea celor doi cari merg împreună. In ultimul cere Belu începe un finis dela aproape 300 metrii și cu mai bine de 800 m. intră înaintea celor doi în ropotul de aplauze al publicului.

La saltul cu prăjura Losonczy și Nemeș au aceleași rezultate. Situația lor s'a decis prin tragere de sorți.

Rezultatele concursului dovedesc superioritatea incontestabilă a atleților Universității cari câștigă locul prim în cele mai grele puncte. Nu este oare aceasta o indicație ca prin toate mijloacele posibile — dar îndeosebi prin interesul nostru față de sport — să sprijinim munca lor?

Uitz dela Universitate din motive necunoscute n'a putut lua parte la acest concurs.

Spectotor.

Serbarea sportivă a Societății ocrotirea orfanilor de război. —

Timpul nouros la începutul serbării amenință cu ploae totuși cerul se înseninează și serbarea decurge favorabil. Exercițiile companiei din Reg. 16 Inf. conduse de d-l căp. Belența au fost executate cu precisiune și au făcut o impresie plăcută asupra publicului. Indeosebi îndulșătoare momente predomineză când orfanii de război, împreună cu soldații execută punctul „figuri romane". Au păsit și ei pe arena sportivă — poata primadată pe arena vieții — să arate prin exercițiile lor recunoștința față de publicul ce a venit să-i ajute. Atât au putut să dea și ei cu această ocazie. Fețele lor palide cu privirile rătăcite în van exprimau o stare sufletească de suferință inconștientă. Prezența copiilor eroilor noștrii pe arena Ciucului desrobit prin sângele părinților lor a făcut o adâncă impresie asupra celor de față. Plecarea lor de pe arenă a fost însoțită de aplauze prelungite și ochii multora au rămas uneori de lacrimi.

Din punctele programului atletic remarcăm aruncarea greutății a d-lui Morar dela U. Atlet robust și antrenat aruncă fără mare greutate 13 m. 7 cm. *Prin aceasta d-l Morar a aruncat peste recordul Românieî.* Rezultatul totuși nu corectează recordul deoarece serbarea n'a avut caracterul unui concurs atletic oficial. D-l Belu în fuga de 3000 m. a fost din nou primul ajungând cu mai bine de 200 m. înaintea celorlalți. In fuga de 1500 m. la ultimele două cercuri se dă o încordată luptă între Anastasiu (U.) și Beke (KKASE) Anastasiu forțează la ultimii 400 m. trece înainte în finis este însă întrecut de Beke care intră primul. Celelalte puncte au fost bine executate.

Azi a fost prima ocazie când am putut vedea pe tribună o parte din elita intelectuală a orașului nostru. De față sunt d-na principesă Olga Sturdza d-l ministru Trancu Iași, d-l general Petala, Anastasiu, Rectorul Universității și d-nii decani ai Facultăților, mai mulți profesori Universitari. In mare parte publicul puțin numeros se compune din membrii congresului și foarte puțin amatori ai sportului. Incolo publicul românesc s'a ținut departe de această serbare care urmărea un scop atât de frumos. Majoritatea publicului românesc din Cluj nu a dat atenția cuvenită acestei serbări. Din impozantul număr de oameni cari împodobesc în fiecare zi curile de plimbare și distracțiile orașului nostru abia am putut zări ici-colea câte unul. Tribuna se prezintă mai mult goală și e aproape sigur că Societatea orfanilor care aranjase această serbare urmărind un scop atât de nobil, a avut-o grozavă decepție și un considerabil deficit material. Și aceasta numai pentrucă marea majoritatea intelectualilor noștrii din Cluj înțelege astfel sprijinirea acțiunilor ce sunt nu numai o datorie națională dar și umanitară și socială. Să ne mirăm acum să acuzăm în acest caz că publicul maghiar n'a participat la aceste serbări? Cred că absența publicului românesc ne împiedecă de a zice un singur cuvânt. *Spectator.*

Reparația

materialul rulant în țară

Consiliul de miniștri a autorizat direcțiunea generală a C. F. R. să încheie contracte pentru reparațiuni de material rulant cu fabricele din țară, cari sunt clasate ca industrie mare. Se înțelege prin fabrici făcând parte din industria mare, în ce privește locomotivele, acelea cari pot schimba cutia de foc a locomotivelor, iar în ce privește vagoanele, acelea cari pot executa reconstruiri de vagoane și reparațiuni la vagoane de călători.

Aceste fabrici sunt: șantierele române dela Dunăre foste Fernic, E. Wolff, Vulcan, Uzinele metalurgice Ploești, Voina, Lessel (pentru vagoane), Schramm, Hutti & Schmid (pentru vagoane), Sigmund Hornstein.

Contractele se vor încheia pe 5 ani și se vor considera reînoite pe încă 2 ani dacă nu vor fi fost denunțate de una din părți cu un an înainte de expirarea ultimului an de valabilitate.

Plățile se vor face conform contractului aprobat pentru tot materialul rulant recepționat dela numitele fabrici după 1 Iulie 1921.

*

Pentru viitor se autorizează ministerul comunicațiilor ca în măsura nevoilor serviciului și după propunerea direcțiunii generale C. F. R. direcțiunea serviciului de ateliere să aprobe încheierea de contracte a nadoage și cu alte fabrici, cari se vor dovedi căpot lucra în condițiunile industriei mari, astfel cum s'a specificat mai sus.

Concurs

Senatul bisericesc român greco-catolic din comuna Telciu (județul Bistrița-Năsăud, plasa Năsăud, gara Salva) publică concurs pentru facerea unui Iconostas și Amvon în biserica parohială din Telciu.

Mărimea iconostasului: 9 metrii 50 cm. lat, 6 m. 50 cm. înalt, iar până la vârful Crucii va fi circa 9 m. înălțimetta; Amvonul 3 m. 80 cm. înalt, 1 m. 20 lat. — Materialul: lemn de brad prima calitate, bine uscat, sculptura lemn de teiu, artistic executată; treptele amvonului lemn de stejar.

Grinzile pentru așezarea iconostasului le dă comunitatea bisericească, asemenea și material pentru piedestal, în urmă se obligă la transportul iconostasului și amvonului dela gara Salva până în loc.

Icoanele de pe Iconostas vor fi în număr de cel puțin 43, anume icoanele fundamentale, iar deasupra ușilor altarului trei serii de icoane — după prescriscle rituale ale bisericii răsăritene, și după inviațiunile, ce le va da parohul local. Ușile sculptate, columne cu capiteluri sculptate și toată tura cu aur veritabil obdusă atât la iconostas cât și la amvon.

Toată pictura iconostasului se va face după modelul iconostasului bisericii catedrale românești din Sibiu, imitând întru toate pictura fericitului în Domnul pictor Octavian Smigelski.

Colorarea, vopsirea, poleizarea, aurirea și marmorizarea iconostasului și amvonului se vor face cumaterial de prima calitate, solid și durabil.

Cei ce intenționează să concurgă la acestea lucrări, își vor înainta cererile lor la Presidiul senatului bisericesc din Telciu, împreună cu planurile de iconostas și amvon, cu preliminarele de spese și cu actele și documentele justificătoare în termin de 30 de zile după prima publicare a concursului în foi.

Concurenții vor avea să garanteze pentru soliditatea și durabilitatea lucrărilor lor cu averea lor mobilă și imobilă dând document în scris despre aceasta, care să se alăture la actele de concurs, ori depunând în bani gata ori în efecte de stat un vadiu de 10% din suma totală preliminată pentru lucrări; vor avea să se prezenteze în persoană la licitațiunea minuendă, ce o va ține senatul bisericese la terminul, pe care-l va vesti în scris concurenților.

Fiecare concurent venind în fața locului la licitație, va aduce un model de chip al Sfântului Nicolae — Hramul Bisericii noastre, întru toate asemenea celui din catedrala din Sibiu, ca parohul și poporenii să poată judecă destoinicia în pictură a concurentului.

Senatul bisericesc își susține dreptul de a alege dintre concurenți pe cel mai dextru și mai abil în lucrări artistice, și care va prezentă mai mare garanță despre soliditatea, frumseta și durabilitatea lucrărilor sale, fără de a luà în considerare mărimea sumei de bani din preliminarul de spese.

Din ședința senatului bisericesc ținută în Telciu la 17 Aprii 1921.

Samuil Berendi
notar supl. al senatului,
director școlar.

Dr. Victor Bojor
paroh român greco-catolic,
președintele senatului bis.

Element Câmpean
prim curator, cassar comunal.

Amânarea Congresului general al micilor industriași și meseriași patroni de toate breslele din România-Mare

Comitetul Uniunei Generale a micilor industriași și meseriași patroni, în urma consfătuirilor avute cu delegații din provincie, a hotărât amânarea **Congresului General** pentru zilele de 10—11 și 12 Iulie st. n. a. c. de oarece:

1. S'a anunțat sosirea până azi a 4000 (patru mii. delegați din provincie și cum reducerea pe C. F. R. s'a căpătat în ultimul moment, nu mai este timpul necesar pentru facerea biletelor de reducere și trimiterea lor la destinație.

2. Din cauza aglomerațiilor de 10 Maiu, încartiruirea fiind imposibilă. Comitetul Uniunei Generale a micilor industriași și meseriași patroni, ne-voind a da loc la nemulțumiri d-lor. Delegați, a hotărât amânarea în zilele de mai sus.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

Știri de peste hotare

Manifestații antibolșevîste la Petrograd.

Se comunică din Helsingfors „Gazetei de Voss" că a isbucnit o grevă generală în uzinele din Petrograd, din cauza lipsei de hrană. S'au făcut pe strade manifestări la care au luat parte mii de persoane. Printre manifestanți se aflau amploiați numeroși ai instituțiunilor sovietice.

Italia vrea alianță între moștenitorii Austro-Ungariei.

Ziarul sârbesc „Tribuna" din Belgrad a anunțat, cu prilejul informațiunii despre visita misiunei italiene în ca cu gen. Bodoglio la București, că guvernul Italiei urmărește o alianță cu România care să constitue primul pas spre o alianță generală între toate Statele moștenitoare a'e fostei monarhii habsburgice.

Presa italiană înregistrând această versiune s'a grăbit s'o desmintă afirmând că gen. Bodoglio vine la București numai pentru a aduce declarațiuni.

Vom remarca faptul că și de data aceasta, ca și rândul trecut când ne-a vizitat mareșalului Iofire, reapare versiunea unei alianțe politice în care România ar fi foarte căutată de marii ei prieteni din Apus.

22
Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK Cluj strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

DOAMNĂ română cu studii, limba franceză la perfecție, pianul, pictura, arta decorativă, lucrul manual, limba germană pentru începători posedând autorizația Ministerul Cultelor, cum și bune referințe, caracter blând persoană serioasă, dorește a ocupa un post ca profesoară lângă copii mai mari sau Domnișoare. Adresa la ziar sub „Clucer".

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE un loc de casă (cca 1 jugăr) în mijlocul orașului, cu edificii noi, local de fabrică cu etagiu. Potrivit pentru hotel, uzină. Deslușiri mai detailate la Dr. Bernád, advocat, Cluj, Calea Victoriei No. 19. 676

DE VÂNZARE o armă de vânătoare cu trei țevi 16/16/8. Fără cocoașe vizir automat în stare nouă. Ase adresa la ziar sub A.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzatori ziarului Înfrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

CUMPĂR TIPOGRAFIE, completă cu mașini plane sau rotative, aparate de turnat. Adresa la ziar sub E. V.

Închirieri:

CAUT cameră mobilată pentru familie, plătesc bine Bebe. 684

Diverse:

SĂ DESCHIDE „PEȘTERA ZICHY" (în Bihor, lângă C. F. R. gara loco, aer sănătos, regiune poetică și romantică cu Restaurant, iar Hotelul gratuit. De haine pot însă se vor îngriji oaspeții. Proprietar Gavril Mitruțiu. Vadul Crișului.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Înfrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922.

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresămîn-se Administrația ziarului Înfrățirea.

Postăvăria 606

Solomon Zauderer

Cluj, Str. Regina Maria 40.

Au sosit mare asortiment de stofe pentru haine Bărbătești și Dame diferite culori moderne cu prețuri foarte reduse.

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios.

MAXMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17. 35

BANCA CENTRALĂ PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERȚ, SOC. ANONIMĂ CLUJ

Convocare

Domnii acționari ai Băncii Centrale pentru industrie și comerț soc. anonimă Cluj, sunt convocați la A II-A ADUNARE GENERALĂ ORDINARĂ pe Joi. în 26 Mai 1921 la orele 3 d. a. în localul de ședințe al Băncii Agrare Cluj, Strada Regele Ferdinand No. 38 cu următoarea:

Ordine de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Raportul consiliului de administrație, raportul cenzorilor, bilanțul, contul de profit și pierdere pe anul 1920.
3. Împărțirea profitului net.
4. Darea absolutoriului pentru Consiliul de administrație și cenzorilor pe anul 1920.
5. Statorirea mărcilor de prezență.

Conform statutelor, în adunările generale fiecare acțiune are un vot, totuși nici un acționar nu poate reprezenta mai multe voturi de cât a 1/30 parte a voturilor prezente în adunarea generală, fie ca proprietar, fie ca plenipotențiatul altui acționar.

Drept de vot în adunarea generală vor avea numai acei acționari, cari și-au depus acțiunile sau titlurile provizorii până în preziua adunării generale la cassiera institutului sau vor prezinta în același termin reversul despre depunerea acțiunilor la Filialele noastre sau la societățile membre la „Solidaritatea" asociația institutelor financiare române din Ardeal.

Onor. Institute, cari au primit acțiuni în depozit, sunt rugate a ne aviza imediat de depozitare.

Cluj, la 9 Mai 1921.

Consiliul de administrație.

ACTIVA — BILANȚ GENERAL LA 31 DECEMBRIE 1920. — PASIVE.

	Lei	B	Lei	B		Lei	B	Lei	B
Cassa: 5,198.352'38					Capital	50,000.000	—		
bonuri de 40% . 28.744.541 —	33.942.893	38			Fond de rezervă	15.112.071	02		
Escont	1.101.781	23			Fond de pensiuni	201.572	74		
Imprumuturi hipotecare	497.606	—			Depuneri	42.652.366	69		
Conturi Curente	65.130.283	02			Conturi Creditoare	20.525.435	55		
Acțiuni și participări	24.462.266	10			Interese tranzitoare	36.178	93		
Imobile	3.638.915	96			Dividendă neridicată	215.839	50	128.743464	44
Acționari	975.936	—			Beneficiu net			8.614559	13
Mărfuri	5.794.293	04							
Valute și Monede	50.484	48							
Mobiliar	802.699	20							
Diverse conturi debitoare	960.865	16	137,358023	57					
			137.358023	57				137.358023	57

DEBIT — CONTUL PROFIT ȘI PERDERE — CREDIT

	Lei	B	Lei	B		Lei	B	Lei	B
Interesele fondurilor	468.038	46			Interese	4.767.849	35		
Interese de depuneri	1.093.180	77			Diferență de curs	940.640	46		
Salare și adausuri	1.853.457	03			Proviziuni	124.486	11		
Dări și competințe	924.291	02			Chirii	66.986	24		
10% dare la interese depuneri	109.285	71			Venite la mărfuri	8.846.542	77	14,746.504	93
Speze generale	1.080.890	25							
Speze administrative	602.807	56	6.131945	80					
Beneficiu net			8.614559	13					
			14.746504	93				14.746.604	93

Cluj, 31 Decemvrie 1920.

DIRECȚIUNEA:

Ionel Comșa, director. Virgil Dessila, director. Dr. Octavian Sglimbea, director. Virgil Bontescu, director. Ion Albon, șef-contabil.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Dominic Rațiu, președinte. I. Vulcu, I. Stefiea, Teodor Doboiu, Dr. Alex Fodor, Iuniu Brut Hodoșiu, Dr. Iacob Radu, Iosif Hazi Barbu Victor Blăjan, Dr. Laurian Gherman, Constantin Herția, Dr. Gheorghe Popescu, Vasilie C. Osvadă, Ion. I. Lepădatu, Ioan Hossu.

Subsemnații cenzori am examinat conturile presente și le-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele băncii.

702 Dr. Octavian Russu, Aurel C. Domșa, Constantin Popp, Dr. Valentin Poruțiu, Nicolae Bratu.

Dacia-România

Societate Generală de Asigurări din București.

468

Agenția Principală **din Tg.-Mureș** și-a început operațiile la începutul Martie crt. — Face ori-ce fel de asigurări, sub cele mai avantagioase condițiuni. □ □

Sediul la Sucursala Băncei Românești, Târgu-Mureș.

Transporturi de mărfuri
Curse cu automobile

În ori ce direcție execută
346 cu prețuri convenabile:)

Emil Blaga

CLUJ, Piața Stefan-cel-Mare No. 7.

Telefon 2-70. Telefon 2-70.

CREMA MARGIT se bucură de cea mai largă popularitate în întreagă lume. Înfrumsețează pielea și îi da fineță rară. Compoziția ei neunsuroasă și înofensiva face să dispară de pe obraz pistruiele petele de ficat, bubițele, încrețiturile întinerește și înviorează chiar și pielea persoanelor mai înaintate în vrâstă. Crema se pune în circulație în tegle de sticlă.

SAPUNUL MARGIT, compoziție fără leșie în frumsețează pielea

PUDRA MARGIT, compoziție de prima calitate, fără materii stricăcioase, acopere învizibil pielea.

57 **Dr. Földes și Hehs Arad.**

Se află de vânzare la toate farmaciile, drogueriile și parfumeri

„MISSIR"

Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

Marfuri de prima qualitate

Stofe pentru Dame
Stofe Bărbătești
Mătăsuri fine
Mouselinuri
Dantilarie
Panglici
Panză dublă 175—200 ctim lat.

Altas pentru plăpumi 180 lat.
Converture de Tüll.
Perdele de Tüll.
Covoare și Preșuri
Linoleum 70—90—180
200 - 275 ctim lat

Articole de Mariage. 17

Incaltaminte Fine

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 85 PENTRU MICA PUBLICITATE

Tinereţea şi plăcerile ei le veţi păstra dacă veţi folosi renumitul spirt menthol

Depozit principal 41
Drogueria ROZSA
Cluj (Kolozsvár), Piaţa Unirii No. 26 (fost Mátyás király-tér).

„Transylvania"

Câteva picături după masă înlesnesc digestiunea. Folosit pentru masaj întăreşte şi înviorează. □□□□□□□□□□ Se află de vânzare ori unde!

Nu intrati în alte magazine, inainte de a cerceta firma
Filip Eisenstädter
(fost Lakatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.

Izvorul cel mai bun de cumpărat arficole mărunte, brodate, galantere, istrumente musicale, jucării pentru copii, articole de lux şi de bucătărie.
474 SEPARAT VÂNZARE EN GROS.

BODEGA ŞI DELICATESSE
Ludovic Balázsi
Str. N. Iorga No. 2.
655

Vinuri de butelii, ţuică, bere. Gustări alese şi aperitive. Preţuri moderate, serviciu culant.

Instalaţii de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparaţii de maşini de scris şi cusut executa cu preţ convenabil:
La Intreprinderea Electrotechnică şi mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Becuri electrice „TUNGSRAM" precum şi materiale cu preţ redus. □□ Intreprinderi şi pentru provincie.

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piata Unirei No. 5.**

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branşă pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

HOTEL NEW-YORK
Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză şi Ungară. - Supeuri după spectacol.
329

Intreprindere de transport.
Fraţii Deutsch Cluj, Piaţa Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcţie cu cea mai mare garanţă. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

Radio 758 **JOAN COSMA**
frânghier Cluj, Str. Galamb 14. Iatre prinde orice lucrări în aceasta branşă, precum şi frânghii pentru maşini cingătoare şi totfelul de frânghii pentru agricultură cu preţurile cele mai reduse.
518

Sănătate Multe neplăceri ne cauzează şi mult ne dă de gândit când în zilele calde de vară asudăm la subţioară, picioare şi mâini producând un miros greu şi neplăcut din care cauză nu ne putem presinta în societate.

„SUDOR" este cel mai bun remedin care are efectul sigur şi imediat, uscând sudoarea şi dispărând mirosul. Una sticlă Lei 8'—

Depozit principal farmăciă:
„Dr. BIRO" Piata Unirei Cluj. 319

MARE EXPOZIŢIE 9
la magazinul de modă
Lörincz şi Tóth
Cluj, Piaţa Unirii No. 8.

CARTEA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREŞTI

INSTALAŢIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
ZINCOGRAFIE
TURNĂTORIE
— LEGATORIE ŞI — LINIATURA MECANICA
INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecţiuni de hârtie şi carton. Liniatură mecanică. Fabricaţiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de şcoală, Carnete şi orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume şi orice lucrări de legătorie de cărţi. **Fabricaţiune de plicuri** comerciale, oficiale şi ori ce alte mărimi şi formate uzitate şi după comandă. — **Cassete de hârtie de scrisori** în diferite formate, feluri şi calităţi obicinuite, albe, colorate şi de lux.

Bilete de logodnă. Invitaţii de nuntă

CARTONAJE
p. farmacii, confiserii şi alte articole industriale.

Asortiment complect de cărţi de Şcoală, Pedagogice, Literare, Ştiinţifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice şi de Mode, româneşti şi în limbi străine.
ARTICOLE DE BIUROU şi PAPETARIE
Călimări şi garnituri complecte pentru Biurouri, Genţi de piele, Agende pentru advocaţi şi de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn şi de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3. SEDII: C. Sfetea, Calea Moşilor 62—64, şi Calea Victoriei 68. Ionniţiu, Strada Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. — SUCURSALA: Cluj, Piaţa Unirei 7. ARAD, Str. Avram Iancu 19. — IAŞI, Strada Lăpuşneanu 17.

Associaţi Croitori Români
PETRICAŞ, AIUDEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.
CROITORI de haine bărbăteşti şi militare Cluj, Str. Memorandului No. 8.

Execută modele franţuzeşti, cele mai elegante cu preţuri avantajoase.
619 Depozit de ştofe.

FRAŢII UNGAR
prima măcelărie şi cărnăţărie
în Cluj, Strada Regina Maria No. 48.
516

Zilnic se capătă cărnuri proaspete, calitatea primă. Şuncă, cârnaţi de Debreţin, mezeluri, slăninuri afumate şi fierte, untură topită acasă. Serviciu culant şi preţurii moderate.

Bela Sánta Intreprindere de asphalt şi beton
Cluj, Str. Mikó No. 8.

Intreprinde pe lângă cea mai mare garanţie: uscarea radicală a pereţilor umezi din orice incăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruţabile, curţi şi magasii.
Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace. 29

„GAMBRINUS"
RESTAURANT
Piaţa Unirii No. 24
Mâncări gustuoase, beuturi escelente. Serviciu culant, preţuri moderate 653

Cumpăr tipografie,
complectă cu maşini plane sau rotative şi aparate de turnat.
ADRESA ZIAR SUB E. V. □□□

Filiala Luca P. Niculescu
14
La Hora Ţărănească. Palatul Fehér-Bárány Cluj.

Oferă onoratei sale clientele cu preţurile cele mai reduse posibil un nou transport de mărfuri sosite ca şi restul de articole ce se află in magazin cu preţuri de reclamă

Stofă Lână curată	120	Lei Mtr.	Prosope Bucata	15	Lei Mtr.	Velură Belgiană	60	Lei Mtr.
Stofă Lână curată	75	„ „	Prosope Bucata	20	„ „	Glot toate culorile	18	„ „
Muselin Lână curată 80 lat.	63	„ „	Prosope Bucata	30	„ „	Stofe pentru haine Bărbăteşti		
Muselin Delen 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	16	„ „	calitate I. 150 lat. . . .	180	„ „
Staubă (Carton) 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	18	„ „	Postav de haine 140 lat. .	140	„ „
Staubă (Carton)	12	„ „	Pânză jolj 80 lat.	20	„ „			

Vânzare en gros şi en detail. **Sosesc zilnic transporturi noi**

Tipărit cu maşina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana" Cluj, str. Universităţii Nr. 3.

Administrația Ziarului „Infrățirea“ Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

Anul I. No. 225 • Opt Pagini 50 bani Opt Pagini • Dumineca 22 Mai 1921

Infrățirea

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA. CLUJ, STRADA [illegible]. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI C[illegible]
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

INSTINCTUL MASSEI?

Ori ce s'ar spune, azi Romînia e o democrație. Desigur, sînt încă la noi resturi ale unor stări mai vechi. Desigur situația actuală nu-i cea care realizează pe deplin idealul democratic. Opiniunea și moravurile impiică o mulțime de contraziceri manifeste cu instinctele și virtuțile societăților adevărat democratice, dar nu e mai puțin adevărat că democrația există. Nu e îndeajuns de organizată și e întovărășită încă de unele înfluențe degradante care sunt ca un fel de fatalități ale sistemului, dar există.

Cea mai înjositoare înfluență într'o democrație e predominarea uneia din porțiunile acelea exaltate și tumultuoase ale poporului, cari, în toate timpurile, în toate societățile democratice tind să ia rolul și autoritatea poporului însuși, în numele nu știu cărei delegații misterioase, vorbind pentru el în orice ocaziune, și vorbind după placul violențelor lui, — și — dacă e lăsat s'o facă acționând în locul lui. Pe fondul masselor laborioase, se desemnează grupuri arzătoare cari vor să târască mulțimile, individualități pătimașe cari duc grupurile. Uneori massele cedează și au loc atunci agitații fără frâu și fără limită.

Oceanul popular e zbuciumat până în adâncurile lui. E ora marilor revoluții politice și sociale. Când massele, dezamăgite de agitațiuni prin încercări grele nu văd un interes imed în agitațiuni noui, sau când pasiunea nu e în joc, ele rămân ineiferente. Atunci nu lipsește să se organizeze cutare partid care se constitue cu autoritatea-i privată mandatarul acestui popor tăcut și adormit. Șefii acestui partid se oferă a fi oracolii permanenți ai sibilei populare. Ei fac, cu o seriozitate și o siguranță de sine minunată, să vorbească sibila aceasta, și ceea ce e mai minunat încă, găsesc în jurul lor credulități puternice.

Prima lor dogmă este infailibilitatea poporului, care se rezumă în propria lor infailibilitate. Instinctul masselor, voința poporului! In ei găsește voința aceasta o voință și un glas. Ei se identifică așa de strâns cu această voință populară încât nu se mai deosebesc de ea. Halucinația îi cuprinde. Nu sunt deșteptați din extazul acesta violent de cât în ziua când văd ridicându-se spectrul unui alt popor, cu o infailibilitate egală și contradictorie. In curând grupuri mai arzătoare se desprind de grupul primitiv, schisme izbucnesc. Tribune populare își aruncă anatema declamații neputiincioase se întrec. Violențele de cuvânt înlocuesc războiul civil, când războiul civil nu e posibil. Iată concluzia obișnuită a montruoaselor parodii ale suveranității populare usurpate și falșificate.

Căci acest *instinct al masselor*, al cărui interpret binevoitor se fac partidele improvizate, n'are în fond nimic de a face cu opiniunea veritabilă și voința unei țări. Opiniunea adevărată, e națiunea: acest pretins instinct al masselor nu-i decât opiniunea mai mult sau mai puțin surexcitată și falsificată a unei infime părți a națiunii, cea mai ușor de atâțat fie prin violența patimilor sale, fie prin conștiința înăcrită a relelor sale

E o datorie de a înlătura, fără alte forme, acest soi de absolutism fals democratic care pretinde să se aclimatizeze la noi și să domnească în numele unui popor imaginar căruia i se impune, drept orice elocință și orice politică, hiperbolele monotone ale injuriei, sau formalele emfatice ale propriei sale idolatrii. „Poporul vrea, poporul gândește, poporul a hotărît.“ Ce popor și de unde îl luați? Adevărat popor de teatru, popor de circ, dibaci în a se înmulți prin artificiile unei ingenioase circulațiuni, simulând mulțimea prin zgomot și reamintind prin unele trăsături corul tragediei antice.

Acești comparși, însărcinați să exprime în versuri armonioase sufletul poporului absent, erau 20—30; comparșii noștrii de azi, mult mai numeroșii, nu se exprimă nici în versuri, nici măcar în proză armonioasă; dar și ei reprezintă, cu o pantomimă expresivă, poporul. Inloculnd lacunele discuțiunei serioase prin agitații și strigăte, necugetate, acaparând în zilele de criză atențiunea tuturor ei afișează josnica democrație de paradă în serviciul câtorva vanități perverse.

Ei nu înseamnă nimic într'o discuțiune serioasă; pot fi în anumite clipe de surprindere, forțe: nu pot fi însă niciodată dreptul. Il suprimi prin dispreț când se mulțumesc să declame, prin constrângere când trec dela violența vorbelor la aceea a faptelor.

Dr.

O comisiune română în Bulgaria și Turcia

Se știe că prin tratatul de pace Turcia și Bulgaria au fost obligate între altele să nu ne restitue și materialul rulant, — locomotive și vagoane — pe care ni le-au sustras în timpul ocupațiunei.

In vedere că acest angajament urmează să fie îndeplinit în curând, o cpmisiune de specialiști dela CFR, compusă din d-nii I. Mihăilescu dela serviciul comercial și Oscar Brize și N. Zarnea din serviciul atelierelor, a fost însărcinată să plece peste câteva zile în Turcia și Bulgaria.

Această comisiune va proceda în Bulgaria și Turcia la identificarea și îndrumarea vagoanelor și locomotivelor pe care le vor găsi în cele două țări.

Fraternizare româno-italiană

Profesorii și studenții Academiei comerciale din București sunt în excursie prin Italia. Pretutindeni, au fost grandios primiți. Chiar în cercurile negustorești, de obicei așa de politice, fără elanuri sentimentale, a fost un entuziasm de-o surprinzătoare spontaneitate și o isbucnire nețărmurită a dragostii pentru frații latini din depărtatele meleaguri ale Dunării și Carpaților.

De asemenea, marinarii români, trimiși la Neapole să ia în primire, vapoarele, cari ni se cuvin din moștenirea austro-ungară, au fost obiectul celei mai calde manifestații de simpatie.

Cu Italienii, comunitatea noastră de rasă se întâlnește, din fericire, cu cea mai strânsă apropiere de interese: mărifi, și unii și alții, în urma războiului, au rămas totuși adânc turburați de el și refacerea merge, de ambele părți, cu pași înceți și grei. Fiind în vecinătatea Peninsulii Balcanice, suntem mereu preocupați de ce se petrece acolo, — noi, Românii, în măsură mai mare, fiindcă trebue să ocrotim cei d'intâi viața marilor masse compacte de populație românească din Macedonia și Pind.

Și nu scrim aceste rândur pentru glorificarea patetică a sfintelor legături dintre cei doi frați latini, dela Roma și dela București, le scrim pentru a arată stângăcia diplomației, care nu știe să se folosească îndeajuns de aceste date reale, când e prilejul de a valorifica și traduce în fapt drepturile comune celor două natii.

Lăsăm la o parte constatarea, dureroasă și ea, că nici în timpul marelui război și nici în greutățile încheerii păcii, nu a existat un mai larg ajutor reciproc, o conlucrare în cel mai prefect acord, care ne-ar fi adus, și unora și altora, nespuse avantagii. Dar, nici acum, când se surpă unele rezultate fericite ale victoriei Aliaților și când, în special, Balcanul vecin freamătă de nerăbdare să far'me așezarea nouă, nici acum, când schimbăm așa de vizibile semne de sinceră fraternizare, nu pornim să acționăm împreună și să impunem revendicările noastre juste.

Deunăzi, s'a cerut ca biserica aromână să fie scoasă de sub autoritatea Patriarhatul strein din Constantinopol; Societatea Macedo-română strigă în zadar împotriva nedreptăților, ce se fac Românilor sud-danubieni, sfâșiați între trei state: Grecia, Bulgaria și Jugo-slavia. In deosebi, în această din urmă țară și în Albania, unde sunt încă atâți Români, situația lor e intolerabilă. Ii va putea salva numai România?

Mai ales în grija-i de mamă, pe care România trebuie s'o aibe pentru fiii rămași răsleți în afară de hotarele ei, trebue să se amintească Italiei că și onoarea ei și interesul ei cer ca singurii urmași ai Romii în Balcani să nu fie lăsați în părăsire. N. G. T.

In jurul alegerei dela Constanța

Intr'un articol publicat eri, „Patria“ își spune cuvântul cu privire la rezultatul alegerii dela Constanța, și înainte chiar de a-i cîti bănuiam ce avea să cuprindă pentru a justifica înfrângerea țăraniștilor în această alegere.

Articolul în chestiune începe prin a arăta că rezultatul alegerii dela Constanța înseamnă, după succesivele căderi ale candidaților guvernamentali la București, Romanați, R.-Sărat, etc., un „dezastru definitiv“ pentru guvern. Căci făcând socoteala, din suma de 13214 voturi exprimate candidatului guvernului n'a obținut decât 1487, adică o proporție de 10 la sută.

Articolul din „Patria“ s'ar fi putut foarte bine opri la această constatare cu privire la popularitatea guvernului lăsând să arate cu un prilej mai fericit de c tă încredere se bucură țăraniștii d-lui Mihalache din partea țării.

Dar „Patria“ a ținut cu orice preț să explice opiniei publice căror împrejurări și fapte se datorește frumosul succes al partidului liberal în alegerile dela Constanța. Iar explicațiunea pe care o oferă publicului cuprinde aceeași stăruitoare rea-credință și aceleași eftine mijloace cu cari ne-a obișnuit de mult. Căci iată ce scrie „Patria“:

„Ne așteptăm că presa partidului liberal va specula zgomotos acest — așa zis — succes electoral, care în realitate nu este decât rezultatul firesc al milioanelor zvârlite de băncile liberale în buzunarele alegătorilor coruptibili“.

„Singurele sufragii cinstite cari exprimă adevărata voință a poporului sunt cele întrunite de candidatul țărănist, ce s'a prezentat în fața corpului electoral susținut numai de ideea și de programul partidului său și al democrației“.

Așa dar din 13214 voturi exprimate, numai cele 3223 sufragii ale țăranistului Sachetti sunt „cinstite și exprimă adevărata voință a alegătorilor“, iar restul de 10.000 sunt toate datorite corupției liberale, guvernamentale etc... Câtă corupție și câtă lipsă de conștiință cetățenească trebue să fie în Dobrogea, de vreme ce trei sferturi din numărul alegătorilor județului Constanța își vând voturile diverșilor candidați pentru Parlament!

Afirmațiuni și constatări de felul acesta ne dezarmează prin grotescul lor.

REVAL

A trecut vremea de când Cicerin prin radiograme impertinente nu voia cu nici un preț să recunoască alipirea Basarabiei la România și taxa de incorectitudine capitalistă recunoașterea unirei provinciei de peste Prut cu țara mamă de către Consiliul suprem. După încercările repetate de invadare a Poloniei și de provocare de revoluții proletare în toate statele Europei pentru instaurarea regimului comunist, se pare că guvernul sovietic a renunțat cel puțin pe față la tăcliea violentă și încercă cu degetul marea diplomație nădăjduind ca pe această cale să-l favorizeze soarta.

Până acum schimbătorul Lloyd George prin încheierea tratatului comercial anglo-sovietic i-a încurajat. Așteptăm să vedem dacă și Anglia va fi încântată de rezultatele tangibile ale acestuia. Deocamdată cum a rerecunoscut-o și Krassin într'un interwiev acordat ziariștilor belgiei în trecerea lui prin Bruxelles, Rusia nu poate furniza acum nici grâu nici petrol, din cauză că nu se muncește și a defectuositații căilor ferate. Italia a încheiat și ea o convenție comercială cu Rusia, dar lumea comercială a fost mai mult decât neplăcut impresionată atunci când în schimbul produselor manufacturate trimise a primit grâu mucegăit.

Diplomații bolșevicii vor să încerce acum reluarea relațiilor cu România, aceasta fiind mai aproape și putându-le furniza cel puțin porumb și petrol.

Lenin care altă dată tuna și fulgera contra oligarhiei și capitalismului românesc, astăzi susține că Rusia n'a fost niciodată în stare de războiu cu România și că la Reval urmează să se stabilească acorduri cu privire la chestiunile pendinte dintre cele două țări, cum și de modalitatea legării unor raporturi economice între Rusia și noi.

Lenin se face că uită desigur cum hoardele rusești au fost alungate din Moldova și Basarabia și că guvernul sovietic a propus celui român de nenumărate ori pace. Dacă Rusia sovietică nu se considera în stare de războiu cu România la ce osteneala de o încheia pace? Abilitatea diplomatică nu-i șade bine unui Lenin și de aceea se încurcă. Lăsând la o parte chestiunea reluării relațiilor diplomatice cu Rusia, să discutăm care pot fi pentru noi avantagiile unui acord economic? Industria și comerțul nostru n'a ajuns încă în faza de expansiune ca cel englez, german sau american pentru a avea nevoe de debușeurile colosului rusesc. Consorțiile noastre financiare nu sunt în stare să finanțeze întreprinderile economice din ce în ce mai numeroase din România întregită, ne cum să mai caute plasarea capitalului românesc în exploatări hazardate sub regimul bolșevic. Dacă din punct de vedere al expansiunei industriale și capitaliste nu avem nici un interes să încheiem acorduri cu Rusia sovietică, din acel al exportului de cereale și petrol până la restabilirea producției

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

normale ar fi avantajos dacă ni s'ar plăti produsele în aur. Să nu uităm însă că a exporta în Rusia cereale înseamnă a ne hrăni dușmanii fără a ni se putea da nimic în compensație. Guvernul Averescu a găsit că e necesară trimiterea unei delegații române la Reval care să discute cu cea sovietică. Neapărat că începerea discuțiunilor va trebui să fie condiționată de înapoierea tezaurului dela Moscova. Tratativele vor începe în curând, dar suntem convinși că bolșevicii vor ridica pretențiuni inacceptabile în schimbul cărora nu ne vor putea da decât promisiuni irealizabile. Încercarea de a sta de vorbă cu bolșevicii nu e de prisos căci ea convinge și pe cei mai îndărătnici vizionari că cu guvernul sovietic nu se poate vorbi decât cu arma la picior.

Universitatea ungurească

Libertatea și drepturile minorităților, adică localitatea și liberalismul românului n'are capăt.

Remarcăm ca dovadă un articol publicat în ziarul „Ellenzék" și intitulat „Ce este cu universitatea maghiară?" interviev luat dlui Prie, director general al cultelor și instrucțiunei publice.

Oficiosul iredenților din Cluj comentează cu necaz declarațiile d-lui Prie, fiindcă nu s'a putut dovedi necesitatea unei universități ungurești în Ardeal.

Subliniem cuvintele pe cari d-l Prie le-a spus redactorului ungur, „Cererea înaintată pentru înființarea unei universități este deja demult la ministerul cultelor.

Așadar această cerere a ungurilor a fost considerată ca justă, — din partea oficialității de aici.

Dar să continăm a cita:

„O deciziune în această direcție încă nu s'a adus. Noi am alăturat la această cerere un raport despre situația de astăzi din Ardeal. Vă asigurăm, că cererea această a Ungurilor am primit-o cu bunăvoință și tot în acest senz am făcut raportul nostru, ministerului de instrucție.

„Nu știu în București cum este considerată această acțiune a ungurilor."

Un lucru pot să spun: în chestia Universității ungurești nici ministerul nu este în măsură de a decide.

„In bază legilor de curând aduse de ac sta depinde numai școalele primare și secundare. Înființarea școalelor înalte se poate permite numai și exclusiv prin lege. Ministerul instrucțiunei deci în acest caz joacă rolul de factor opiniant.

„Directorul general s'a provocat la împrejurarea, că studenții unguri pot face examenele în limba lor maternă. Prin urmare nu sunt siliți să-și urmeze studiile în streinătate. Prin acest fapt sunt scutiți și de dificultățile nostrificării.

D-l Prie a declarat apoi că ungurii ardeleni tratează chestia universității ungurești cu exces de nervozitate. Nu poate înțelege acest lucru pe care îl găsește nemotivat.

D-sa crede, că prin măsurile luate guvernul s'a îngrijit și în prezent în de-ajuns de rostul studenților unguri la școlele înalte. Chiar din acest motiv nu este neapărată și grabnică nevoie de universitate ungurească.

La universitatea din Cluj toți studenții maghiari pot face examenele în limba maternă. Chiar, în cazul dacă profesorul examinator nu cunoaște acestă limbă, folosindu-se de tălmaciu.

Directorul General a luat măsurile pentru înființarea în cel mai scurt timp a unei catedre de limba și literatura maghiară având titular un profesor maghiar. Se va îngriji ca acest profesor să fie reprezentant deal cum al literaturei maghiare.

In fine a trecut la chestiunea facultății de profesori de theologie reformată.

Înființarea acesteia, d-l Prie o declară ilegală și o consideră ca urmare a spiritului agitat al ungurilor".

T. S. C.

ECOURI

Un album de onoare

Școala militară din Saint-Cyr va publica o carte de aur, continând numele tuturor ofițerilor, absolvenți ai școlii dela fundarea ei, cari au murit în fața dușmanului.

E un frumos exemplu, pe care-l așteptăm să se înfăptuiască și la noi.

Din activitatea Universității dela Strasbourg

Facultatea de litere din Strasbourg proectează înființarea unei biblioteci de studii unde vor fi editate lucrări datorite profesorilor și elevilor Universității și savanților din Alsacia și Lorena, cari sa țiu în legătură cu ea.

Printre primele cărți, vor fi: „Populația lumii antice și statisticele demografice moderne de Eugene Cavalgnac. „Misterele la sfârșitul secolului XV" de Gustave Cohen, o corespondență inedită a lui Gobineau de Maurice Lange". Dante în Franța în Sdcolul XIX. de G. Mangain, etc. etc.

Noi cărți despre Napoleon

Centenarul lui Napoleon a făcut să apară, firește, o mare cantitate de articole de revistă și chiar câte-va volume. Or'cât s'ar spune și s'ar scrie despre Napoleon, niciodată lumea nu va fi plictisită și va dori tot mai mult.

Cărțile noi sunt: „Napoleon, viața, opera și timpul său" cu o prefață de Mareșalul Joffre de G. Lacour-Gayet, „Napoleon judecat de scriitori" de Charles Chassé; „Istoria lui Napoleon povestită de mari scriitori" de R. Burnand și F. Boucher și în sfârșit, „Napoleon" de Elie Faure.

Centenarul lui Manchester Guardian

Manchester Guardian a sărbătorit 100 de ani de la înființare. Cu această ocazie publică un foarte interesant supliment ilustrat de gravuri curioase prin care arată rolul picat de dânsul în marile evenimente ale veacului trecut.

Manchester Guardian e unul din cele mai făcute ziare din Anglia și face cinste presei țării sale prin spiritul său de independență desăvârșita și de sinceritate.

Directorul său C. P. Scott, care conduce de 50 de ani, a știut să câștige și să-și păstreze, cu toată independența ideilor sale, stima nu numai a tuturor celor cari l-au cunoscut dar chiar și a confraților săi.

Expoziția Jugres

Admiratorii lui Jugres au organizat o expoziție a tuturor operelor marelui pictor. Inițiatorul e Henry Lapauze ferventul ingrist și cunoscutul critic de artă. Grație sforțărilor depuse sau putut aduna mai multe tablouri ca la nici o altă expoziție a operelor lui. Astfel se va putea constata puterea de realizare și genialitatea picturală a aceluia care a fost prea multă vreme lăsat în umbră. Picturi și desemuri au împrumutat cu generozitate muzeele din Aix, Liége, Bruxelles, școala de Bele-Arte, Invalizii și alte mari colecții private. Numai muzeu din Montanbau a trimes atâtea desemuri în creion încât acestea ar, ocupat o sală întreagă. Analizând operele lui, constatăm că Jugres a fost înainte de toate martorul contemporanilor săi. Nici o analiză mai subtilă a caracterelor n'a fost făcută cu ajutorul culorii și a liniilor.

Un sinolog membru al Institutului Franței

D-l Paul Pelliot profesor la Collége de France din Paris a fost ales membru al Academiei de inscripțiuni.

Are numai 43 de ani și a făcut bogate descoperi archeologice — a adus din Tuen-huang o colecție variată de manuscrise, datorită cărora s'a putut reconstitui viața civilă și religioasă a acestei provincii chineze din veacul 7-lea până în al 10-lea. Pelliot a dotat Biblioteca națională cu 30.000 volume chineze și astfel Franța posedă datorită lui fondul chinez cel mai important și prețios care există în lume afară de China și Japonia.

De abia ivit din școala de științi politice și din școalele de limbi orientale și licențiat în litere la 21 de ani, a fost desemnat de aceiași Academie, care azi la'ales, să facă parte din misiunea archeologică din Indochina, și în 1900. Guvernatorul Indochinei îi încredințează o misiune de studii în China. In 1905, Academia de suscripțiuni, Comitetul Asiei centrale și Muzeum îl trimeteau în explorarea Turkestanului chinez. In 1920 când s'a întors din această expediție s'a creat pentru dânsul la Collége de France catedra de limbi, istorie și archeologie a Asiei centrale.

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
ȘI PIANE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile ale lui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acții
Persoanelor de încredere se face vânzarea și cu plată în rate

Cu prețuri reduse!
Curăță vopsește și spală
„KRISTÁLY"
Spălătorie chimică cu aburi, Cluj.
Fabrică și Depozit principal
Str. Bucovina Nr. 32.
Primește și face expediții cu poșta.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Studenții români la congresul dela Praga

— Insemnările unui participant —

II.

Praga

Scoborând din vagon intrai într'un tunel ce ducea la peronul principal. Pe peron o afluență extraordinară de oameni.

Gara Wilson este cea mai mare și mai frumoasă dintre cele 9 gări ale capitalei Cehoslovace.

Ca și pe tot parcursul dela Beregsaza, pereții gării erau plini cu afișe mari în culori, ce anunțau congresul confederației internaționale studențești. Vom mai vedea de altfel, de multe ori pregătirea publică admirabilă ce s'a făcut în vederea congresului.

Indicațiuni speciale arătau spre biroul instalat în gară, în vederea sosirii și repartizării congresiștilor.

Dar „leneșul mai mult aleargă și scumpul mai mult păgubește".

In adevăr, ceilalți 3 delegați români dela București și Cernăuți, sosiră cu 2 zile înaintea mea la Praga. Lucrări ce trebuiau terminate în țară, în legătură cu congresul, mă făcuseră să întârziez. La plecarea celorlalți delegați, ne înțelesesem să mă aștepte la gară în Praga, în ziua sosirei.

Spre biurou, mai erau înaintea mea vreo 30 congresiști, ceeace însemna cel puțin 20 minute așteptare. De ce ași aștepta? Poate compatrioții mă așteaptă la ieșirea din gară. Și mă duc într-acolo.

Decepția îmi fu mare. Nu mă așteaptă nimeni. Înapoi la biorn perdusem rândul așa că ar fi trebuit să aștept mai mult acum. Deci mai bine înainte.

Luai o trăsură și spusei birjarului să mă ducă la un hotel. După ce încercai la vr'o 4 hoteluri, era să mă înapoez din nou la gară. Nicăeri nu era loc. Ar fi inutilă reeditarea conversațiilor avute cu portarii de pe la hoteluri încercate în diferite limbi, scâlciate când de ei, când de mine.

Noroc că birjarul meu avu o inspirație genială și spuse că trebue să mai încerce într'un loc. Presupun că a spus aceasta, de oarece a vorbit în limba cehă, de care habar nu am.

„Incercarea moarte n'are" spusei eu în gând scoborând la hotel „Imperial".

Am avut mult noroc, căci prima persoană ce o întâlnii aici fu unul din compatrioții mei.

Căpătai o chee de la portar și ascensorul mă urcă la al 3-lea etaj, unde pe o ușă citii: „Délégation roumaine: Mr. Macavesco". Camera cu baia e admirabilă mă așteaptă de 4 zile.

Aspectul orașului.

A doua zi, Praga strălucea de soare. De la fereastră, ape de aur scăldau acoperișurile catedralelor făcute din bronz patinat, iar printre eie roșul mat al acoperișurilor de olane și țiglă, complectau amsamblul cu o peridea de lumină purpurie. In înghesuiala ordonată de pe stradă ajungi cu ușurință la tramwaele ce sunt aidoma cu tramwaele bucureștene.

Rar se vede o stradă mai mare în Praga care să nu aibă linie de tramway.

Cu multă plăcere se călătorește în tramway la Praga. Ce bine e să nu te calce nimeni pe picioare!

Trăsuri sunt mai puține. Automobile și autobuse destule, însă merg cu o viteză foarte moderată căci altfel sergentul de stradă, procedează conform legei și e destul de severă legea.

Sergenții de stradă sunt chipeși, corect îmbrăcați, bine instruiți și foarte politicoși.

Orice informație ceri, ești imediat servit. In general, Praga are ceva din aspectul Vienei. Un oraș cu viață de secole are ceva măreț în înfățișarea lui.

Dela palatul istoric, impozant prin originalitatea și urmele lăsate de timp pe pereții lui suri și până la somptuoasele clădiri moderne există o trăsătură de unire, prin ziditi dela un veac la altul.

Acest lucru face din Praga un oraș istoric, o minunată carte de istorie unitară și armonioasă, ale cărei file sunt scrise de un singur istoric: timpul.

Atât Praga propriu zisă cât și orașele imediat alăturate, acum contopite cu capitala cum sunt Smico, Kosire, Vysehrad, Nusle, Hradcany și Letua au două caractere foarte de preț. Primul e că nu au locuri virane nici măcar la periferie și al doilea că sunt foarte curate. In adevăr cu toată circulația mare și fără răgaz, cu tot fumul de cărbuni ce îneacă neîncetat orașul, curățenia nu lasă nimic de dorit. In această privință stă mai bine chiar decât Viena și Budapesta.

Ar trebui mult spațiu spre a descrie toate frumusețile și monumentele de artă ce se pot vedea în Praga. Nici nu e locul și nici nu le-am văzut, pe toate spre a putea face o descriere oarecum completă.

Monumente și clădiri publice

Sunt unele lucruri însă cari trebuesc neapărat amintite. Luându-le la întâmplare trebue să vorbesc mai întâiu de catedrala zidită de Rudolf, împăratul — rege filosof. Această catedrală e cu desăvârșire în stil gotic.

Cronica politică

Vădit iritate de victoria repurtată de partidul liberal în alegerea dela Constanța, ziarele Federației, însoțite ca de obicei de „Adevărul" și de „Luptătorul", încearcă să înfățișeze această victorie ca fiind datorită operii de corupție la care ar fi fost supuși alegătorii. „Patria", de pildă, afirmă fără nici-o sfială că alegerea d-lui C. I. Brătianu nu este cât „rezultatul firesc al milioanelor zvârlite de băncile liberale în buzunarele alegătorilor coruptibili". Ba, mai mult: organul partidului național afirmă că „singurele sufragii cinstite cari exprimă adevărata voință a poporului sunt cele întrunite de candidatul țărănist", ceia ce înseamnă că toate celelalte voturi au fost cumpărate cu bani. Aceiași afirmație o face și „Adevărul" care, vorbind de sforțările d-lui Marghiloman, ne informează că șeful conservatorilor progresiști a aruncat în alegerea de la Constanța peste un milion și jumătate de lei.

Dacă scădem, prin urmare, cele 3223 de voturi obținute de candidatul țărănist din numărul voturilor exprimate care e 13214, rămân aproape 10.000 de voturi necinstite, adică voturi cumpărate cu bani. Și, atunci, luând de bune afirmațiile „Patriei" și ale „Adevărului", ne întrebăm cu îngrijorare: *care mai e valoarea morală și politică a votului universal?* Și mai ales, care e valoarea țărănimei ca factor politic când din aproape 13000 alegători țărani, 10000 se lasă a fi cumpărați cu bani? Căci dacă aceasta e țărănimea, ca moralitate și conștiință politică, ce temei mai poate avea partidul țărănesc care pretinde să lupte împotriva claselor de sus tocmai pentru a întrona la conducerea țării sufletul cinstit al clasei țărănești?

Nu înțeleg oare partidele din Federație că încercarea aceasta de-a explica prin corupție toate succesele electorale ale partidului liberal este o blamare a clasei țărănești și deci o sdruncinare a încrederei pe care trebue s'o avem în virtuțile politice ale votului universal?

Revista presei maghiare

Misiunea pacifistă a statelor moștenitoare

Sub acest titlu ziarul „Keleti Ujság" se ocupă de convenția economică încheiată între România și Cehoslovacia. In primul rând se ridică contra faptului că clauzulele acestui tratat n'au fost aduse la cunoștința opiniei publice „Punctele acestui tratat — scrie ziarul amintit — se poate că ar avea influență asupra acțiuni individuale ale cetățenilor. Avantajele ce ele prezintă ar îndemna poate pe mulți să lase la o parte intreprinderi mai costisitoare și să îmbrățișeze alte directive de acțiune economică, cari ar aduce mai mari foloase și rezultate mai bune. Când acestea sunt însă ascunse, viața economică rămâne lipsită de orientări și numai anumiți privilegiați vor ști cea ce trebue să facă, iar prin aceasta aceștia își vor crea o situație de monopol față de celelalte întreprinderi cari nu sunt în situația de a cunoaște avantajele tratatului încheiat.

Și . . . firește după „Keleti Ujság" acest tratat economic este în strânsă legătură cu federația statelor moștenitoare iar tratatul nu urmărește alt scop de cât întărirea micei Antante, care în formațiunea sa internaționalistă nu are de cât un singur puternic argument: instinctul de conservare. — „Lipsă de acți ne, împiedecare, încordare pentru apărare, izolarea ordinei politice și economice a Europei centrale, scrâșnirea dinților — aceste sunt dispozițiile sufletești cari au creat antanta Mică după ziarul „Keleti Ujság", care în schimb recomandă ca „statele succesionare să formeze federația lor în interesul reciproc și pentru ridicarea nivelului cultural în Balcani (?) totuși „ascuți sub aceste federații să nu se îndrepte contra nici unui alt stat."

Nu plătim!

Sub acest titlu suggestiv, tendențios și revoluționar publică ziarul „Fáklya" organul central al partidului comunist din România — primarticolul său prin care se ridică contra impozitului de 6 la sută impus asupra muncii. După ce așterne din nou pe hârtie învățătura lui Marx că „câștigul patronului rezultă din diferența dintre valoarea muncii ce o face muncitorul și salarul ce i se achită", constată că muncitorul nu aduce numai un profit material patronului său ci pentru salarul ce'l primește muncitorul dă patronului *sângele și viața sa* (?).

„Iar după aceasteă — continuă ziarul — vine mentalitatea financiară a României d-l Titulescu care zice: Nu e destul că umpleți cu profit buzunarele fără fund ale patronilor vostrii, nu e destul că lor le dați viața voastră ci pe deasupra mai dați și statului 6 la sută ca impozite." Ei bine, d-l Titulescu și toți colegii d-sale să ia la cunoștință cu muncitorimea *nu* va plăti aceste 6 la sută. Dacă dlor are nevoe de încă 6 la sută, apoi e burghezimea, să deschidă puțin și pielea ei, căci are încă destul sânge."

In altă parte acelaș ziar pretinde organizației centrale să pregătească muncitorimea ca să formeze un front unitar în neplătirea acestui impozit. Pretinde conducă orilor centrali ca să lasă din pasivitatea ce și-au impus-o de teama închisorilor. Dacă ei au luat conducerea muncitorilor trebue să păsească la luptă deschisă cu burghezimea și în acest caz să ia asupra lor și sacrificiile necesare.

Acestea sunt sfaturile „prețioase" ce le dă „organul central al partidului comunist din România."

Ne întrebăm: nu sunt oare acestea îndemnuri directe la anarhie și cuvinte plasate numai pentru a mări prăpastia pe deoparte între muncitor ca cetățean și statul din care face parte? E foarte posibil ca muncitorimea să aibă nemulțumiri, însă dacă organul central crede că aceasta este calea și modalitatea pentru a le rezolva, greșește intenționat și comite o crimă căutând prin toate mijloacele să desechilibreze ordinea socială. Libertatea cuvântului și a gândirii în nici un caz nu trebue identificată cu libertatea de a propaga anarhia condusă de patimi care exclude rațiunea. Dacă un organ central al partidului comunist înțelege ca în acest fel să-și îndeplinească misiunea sa, vedem că interesul statului nu poate admite existența unei mentalități bolnăvicioase și vorbită de patimi ascunse și cine mai poate ști . . . condusă de ordine secrete.

De acea recomandăm celor în drept atitudinea și tonul acestui „organ central."

Un nou complot maghiar

In legătură cu complotul dela Petroșani, **Izbânda** publică următoarele amănunte interesante:

Autoritățile noastre au descoperit un nou complot, la Petroșani, urzit de maghiarti.

In Petroșani și Valea Jiului numeroasele organizațiuni ocolte, întreținute cu fonduri maghiare, sub ordinile lui Horty, tindeau în primul rând, să creeze, în masse, convingerea că nu va trece mult timp și ungurii vor fi iar stăpâni în Ardeal.

Siguranța a putut afla că una din organizațiunile secrete maghiare din Petroșeni pregătește: svârlirea în aer a tuturor podurilor de cale ferate, tunelurilor și minelor din Petroșeni. Complotiștii mai intenționau să distrugă gări și diverse instituții de stat pentru a impiedeca venirea armatei. Intretimp, profitând de turbararea generală, ei urmau să măcelărească pe fruntașii români din aceste ținuturi.

In acest senz autoritățile noastre au trimis agenți de siguranța cari s'au pus în legatură cu completiștii, dându-se drept trimiși a lui Horty.

După ce polițiștii au descoperit întreg planul de activitate precum și cantitație de dinamită și ecrasită pe care o aveau în acest scop au fost prinși 25 complotiști de sub conducerea lui Maderspah care fiind somat să se predea a rănit cu un stilet pe unul din polițiști. El fu apoi arestat.

Printre arestați, se află și directorul minelor din Petroșani, Winkleuer.

Acesta jurase, solemn credință statului român și dela înălțimea funcțiunei pe care o ocupa, avea mână liberă să lucreze, nebănuit de nimeni la distrugerea statului.

De altfel, cu descoperirea acestui nou complot rees în adevărata lor lumină multe fapte petrecute în ultimul timp în Ardeal.

Astfel, zilele trecute au izbucnit incendii în mai multe orașe și gări. Fără îndoială, autorilor trebuesc căutați printre iridentistii maghiari.

Cercetările în direcția aflării celorlalți complotiști dela Petroșani continuă.

Neînțelegeri între Sași și șvabi

Ziarul „Kronstädter Zeitung" reproduce un articol din „Banater Bote" care la rândul său la r produs din presa germană din Cehoslovacia și care jignește pe sași. In articol se spune, că neînțelegerea între sași și șvabi nu este nouă, ci ea a existat deja sub era maghiară, izvorând din puctul de vedere bisericesc al sașilor. Sașii mai sunt cauzați de a fi conducători neisteți în luptele din parlament restrângându-și activitatea numai la atacuri singuratice. pierzând din vedere ținta generală. Al treilea punct de acuzare este, că sașii prin propaganda lor greșită au provocat discordie între populoție și învățătorii din Basarabia poporut voind o școală confesională luterană iar învățătorii una de stat națională. Din toate aceste, autorul necunoscut deduce, că sașii nu vor putea concentra conducerea în mâinile lor, și la caz dacă le va reuși ei vor fi provocatorii sciziunei prin bigotizmul lor.

La punctele de acuzare ziarul răspunde după cum urmează:

„Piedeci cu caracter confesional nu au existat între sași și șvabi din Banat, însă o colaborare a fost imposibilă până acum pe motivul, că majorității șvabilor li-a lipcit conștiința națională, pe de altă parte din punct de vedere real politic sașilor nu le-a fost permis să se alieze cu minoritatea de șvabi pentru a lupta contra puterii de Stat. In ce privește lupta din parlament i-am fi recunoscător autorului dacă ne-ar indica modul cum parlamentarii germani, 18 la număr ar putea sili guvernul să elaboreze o constituție nouă. A treia acuzare că sașii sunt partizani unei școli confesionale lu erane, e adevărată și aceasta pe motiv, că secoli dea rândul sașii au dovedit, că biserica este garanția cea mai sigură pentru susținerea caracterului nostru național."

Revista pressei germane

Proectul lege pentru sărbătorile obligatoare.

Cu proectul acesta se ocupă dl senator Schullerus într'un număr al ziarului „S. D. Tageblatt" făcându-i astfel critică

„Proectul constă din 2 articole și o motivare. Articolul prim prescrie repaos Duminecal pentru toate Duminecile, sărbători mari (12 la număr), sărbători naționale și cele întru amintirea eroilor căzuți pe câmpul de onoare. Articolul doi interzice spectacole și distracții de orice caracter în săptămâna primă de post și în săptămâna mare. In motivare se spune, că România fiind nu stat ortodox și majoritatea populației fiind grec-orientali se cuvine să se țină toate aceste sărbători. Inițiativă a fost luată printr'o cerere a comercianților și funcționarilor din Chișinău".

„La prima privire proectul dovedește un punct de vedere restrâns al fostei provincii rusești al cărui cler natural că nu cunoaște altă religiune ca cea greco-orientală, voind să o generalizeze pentru întreg Statul, uitând că populația Statului s'a dublat prin provinciile noi alipite unde populuția diferă din punct de vedere național, confesional și al limbei. Este interesant că proectul a trecut prin câteva secțiuni ale Senatului și a fost primit fără să observe vre'un membru al Senatului ce înseamnă a forța comerciații etc. să țină sărbătorile de două ori. Contra regulării repaosului dominical nu este nimic de obiectiat. Insă aceasta trebue să vină din partea unei autorități, care cunoaște numai situația ci și necesitățile Statului, și acesta poate fi numai guvernul. Guvernul și-a manifestat părerea prin concentrarea sărbătorilor naționale la 10 Mai st. v. o dublare a sărbătorilor bisericești ar însemna contramandarea acelei ordonanțe, iar pentru Stat o pierdere enorma în producție".

Caracterul abstract al stilului gotic se evidențiează în toate turlele mici și mari. Partea mai interesantă este că această catedrală n'a suferit nici-o restaurare mai importantă și totuși se menține perfect. Doar pe ici pe colo s'au refăcut cu câteceva minunatele sculpturi ale veacurilor 17 și 18.

Interiorul catedralei însă a suferit oarecari modificări în ceace privește pictura. In adevăr s'au adăogat unele picturi în genul renașterii.

Nu lipsește Rubens, Dürer și un pictor mare ceh al cărui nume îmi scapă.

Mormântul lui Rudolf și familiei sale cu o minunată sculptură ce înfățișează familia lui, ocupă o bună parte din interior.

După aceia, o admirabilă sculptură în stejar, cu o vedere generală a Pragei din secolul XVIII. lucrată timp de 7 ani de un călugăr.

Alături de mormântul lui Rudolf, se deschide o ușe de fer, ce dă în sala încoronării.

Pe ețli sunt toți prinși în piere rare și prețioase. Ciceronele cu solemnitate și gura plină le înșiră pe toate la rând, adăogând pentru fiecare câte-o poveste mai mult sau mai puțin adevărata.

Dar fiindcă am depășit cu mult intențiunile ce am avut, să spun numai două cuvinte despre locuințele alchimiștilor construite în jurul catedralei de către Rudolf.

Se știe că Rudolf, era un temperament f. melancolic și visător. El era un mare prieten al învățătorilor; de aceia a construit un șir de locuințe pentru ei aici ca să'i aibă aproape.

Câte-o cameră mică și scundă unde are loc o masă, un scaun și un pat, iar ca să ieși afară treci prin o cămăruță și mai mică, unde era și bucătăria alchimistului.

De pe ferestrele deschise d'asupra unei văi adânci de peste 100 metrii o priveliște admirabilă se deschide către palatul de vară cu parcul lui, construit de acelaș Rudolf.

Trebue să amintesc că acum în locul alchimiștilor locuesc mici burghezi moderni, și funcționari iar în palatul lui Rudolf sunt instalate diferite biurouri și autorități.

M. Macavescu.

XXXXXXXXXXXX

Noutăți de vară

Calități din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 431.

INFORMATII

Financiare

Direcţiunea generală a despăgubirilor din ministerul de finanţe lucrează la centralizarea tutulor hotărârilor date de comisiunile de judecată pentru constatarea şi evaluarea pagubelor de războiu.

Lichidarea despăgubirilor urmează a fi obiectul unei legi speciale care va stabili definitiv modalitatea acestei operaţiuni. Direcţiunea generală de despăgubiri ne mai informează că copiile după hotărârile de despăgubiri nu sunt necesare de oarece posedă tablouri întocmite după care se va putea face lichidarea.

■

Pentru preschimbarea cupoanelor de rentă externă, cei interesaţi vor trebui să prezinte ministerului de finanţe borderourile de cumpărare şi certificate de naţionalitate.

■

Dela C. F. R.

Un ordin al Direcţiunei generale a CFR. spune că certificatele de nutriment nu sunt valabile pe căile ferate decât pe o distanţă de 50 km.

■

Dir. gen. CFR. a făcut cunoscut prin o circulară că telegramele şi cererile colective pentru ori-ce fel de reclamaţiuni nu se rezolvesc ori-care ar fi conţinutul lor.

■

Militari activi, gradele inferioare după un recent ordin se vor bucura de reducere de 75 la sută numai călătorind pe CFR. în vagoanele de clasa IV. Pentru vagoanele de clasa III. vor plăti însă 50 la sută.

■

Agricole

S'au nupărţit 122 kg. seminte de verme de matasă în Banat şi o parte din Ardeal.

Culturile merg buie. Se speră la o producţie de aproape 200.000 kg. în valoare de mil. lei.

■

Şcolare

Şcoalele de stat din Cluj aranjează o serbare câmpenească pe ziua de 21 l. c. Serbarea începe la orele 8 dimineaţa când toate şcoalele vor pleca împreună cu oaspeţii în pădurea de pe terenul de tragere al Armatei. După masă la ora 2½ vor începe serbările pe arena sportivă cu un program bogat şi variat.

■

Noul buget al secretariatului general al Instrucţiunei publice din Cluj va fi înaintat zilele acestea prin d-l Ciortea Ministerului spre aprobare.

■

Ministerul Instrucţiunei publice a făcut zilele acestea numirile delegaţilor cari vor lua partea în comisiuneă pentru examenele de bacalaureat (maturitate) la şcolile confesionale.

■

Numărul profesorilor secunddari de cari este nevoe teritorul Transilvaniei pentru toamna viitoare e de circa 350 după datele oficiale. Aceasta numei pentru complectarea locurilor dela şcolile existente.

■

Ţânţarul!!

Judiciare

D-l dr. Andrei Varga, fost căpitan de poliţie de Stat din Cluj, a fost numit de notar la tribunalul din localitate.

■

Bisericeşti

In Dumineca Tomii s'a făcut introducerea în oficiu de paroh şi vicar al Făgăraşului a păr. Valeriu P. Comşa, fost paroh al Copăcelului şi timp de ma bine trei ani administrator interimal al Vicariatului

■

Diverse

Se atrage atenţiunea autorităţilor asupra faptului că prin foarte multe pravălii numirile diferitelor articole de vânzare sunt scrise numai în ungureşte

■

Citim în Satu-Mare: Firul unui nou complot criminal, pare a se descoperi în Satu-Mare şi Baia-Mare.

Deocamdată au fost arestaţi doi dintre cei mai principali complici. Unul era ofiţer din Debreţin. Ei au fost transportaţi cu primul tren la Cluj.

■

Tranzitul mărfurilor în Ceho-Slovacia şi de acolo la noi se va face numai prin gara Halmei. Plata ori-cărei taxe de transport se va face numai până acolo. Scrisorile de trăsură ce însoţesc mărfurile vor trebui scrise în limba română şi cu traducere în limba germană sau franceză. Cu mică iuţeală transportă până la 5 mii kgr.

■

Ţânţarul!!

■

Marti s'a făcut, la cimitirul Belu, înhumarea rămăşiţelor pământeşti ale fostului ministru Nicolae Xenopol, mort în timpul războiului la Tokio, unde era trimis în calitate de ministru al ţării.

■

M. S. Regina Maria a plecat în judeţul Rîmnicul Vilcea pentru a vizita mânăstirea Horezu.

Suverana va fi găzduită la d-na şi d-l I. G. Duca la Măldăreşti.

■

Aniversarea morţei lui Kogălniceanu, în urma înţelegerei luate de Ateneul popular din Iaşi, cu familia ilustrului defunct, va avea loc în ziua de 20 Iunie st. v., data împlinirei a 30 ani dela moarte. V'a fi un prilej de omagiu şi de închinare pentru întreg Iaşul şi sperăm pentru întreaga ţară.

■

O delegaţie a pensionarilor militari compusă din d-nii general Stoenescu, Colonel Mărăşescu şi lt.-col Dancov a prezintat Camerii un memoriu cu privire la alcătuirea noii legi a pensiilor prin care cer ca toţi ofiţerii pensionari înaintea războiului cum şi cei deveniţi pensionari după război, s'a aibă dreptul la rectificarea de pensii pe baza soldelor în vigoare, la data promulgărei legei, socotindu-se media celor din urmă ani în gradul cu care au fost puşi la pensie.

Toate Doamnele din elită întrebuinţează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea şi apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie şi Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice şi farmacentice Cluj. II-111

■

Ţânţarul!!

■

Contra durerei de stomac, contra diariei întrebuinţaţi numai *Vinul de Afine* preparat de Dr. BIRO care are efect sigur.

Fiind foarte plăcut la gust se la uşor de către copii.

Preţul unei sticle Lei 10·— depozit principal farmacia Dr. Biró Piaţa Unirei Cluj. II-319

■

In piaţa Ştefan cel Mare Nr. 2 s'a deschis *„Bodega Teatrului"* cea mai elegantă şi mai bine asortată bodegă din Cluj. Vinuri escelente, liqueururi, ţuică de Văleni etc. Tot felul de gustări alese şi recituri. Serviciu culant şi preţuri moderate. 449

■

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

■

Ţânţarul!!

■

S'a deschis magazinul de mărunţişuri coimeticuri şi jucării brodate de Norinberg, Ludovic Albisy Calea Victorie 10. 698

Deschiderea

sesiunii generale a Academiei Române

Duminică 15 Mai c. s'a deschis a 55-a sesiune generală a Academiei Române. Publicul n'a ţinut să răspundă într'un număr prea mare la deschiderea sesiunei.

D. D. ONCIUL, preşedintele Academiei, deschide şedinţa, relevând pe rând toate evenimentele, mai de seamă politice şi culturale care au avut loc în decursul acestui an, începând cu pierderea celor doui membri activi al Academiei I. Caragigani şi Th. T. Ştefanelli să sfârşind cu căsătoriile princiare din familia noastră regală. D-sa mai anunţă sărbătorirea centenarului lui Tudor Vladimirescu, a lui Vasile Alexandri I. C. Brătianu, G. Sion, Vincenţiu, Babeş.

După aceasta d. IACOB NEGRUZZI, secretarul general al Academiei dă citire raportului anual asupra activităţii academice, arătând pierderile pe care le-a suferit Academia în membrii-săi prin moartea lui Ioan Caragigani, unul din membrii fundatori ai ei; Teodor V. Ştefanelli, Wilhelm Foerster, Otto Schrader, A. D. Xenopol, apoi numărul şedinţelor şi comunicărilor, situaţia defavorabilă a publicaţiilor, frec ventarea bibliotecei destul de îm bucurătoare, fondurile, legatele şi donaţiunile şi în sfârşit concursurile premiilor. Cu această ocazie se afce observaţia că la premiile cu subiecte date nu s'a prezentat nici o lucrare.

Plângeri şi lămuriri

Din partea d-lui preşedinte al comisiei agrare a judeţului Turda-Arieş şi magistrat la acel Tribunal, primim următoarea scrisoare:

Domnule Director!

Ziarul „Patria" din 12 Mai publicând articolul „Autocraţia la muncă" al d-lui advocat Pătăceanu din Turda, care scrie neadevăruri, despre mine răspund:

1. Nu e adevărat că „reclamaţia contra unui agronom regionul a fost îngropată la comisia agrară", ci a fost trimisă de mine la forul superior cu Nr. 530-6 Ianuarie 1921.

2. Nu e adevărat că „într'o comună s'a luat pământ dela Biserica românească şi ungurească şi s'a lăsat unei proprietare 1000 jug." ci adevărul este din potrivă că în acea comună prin deciziunea Nr. 369/25 Martie 1921 sa lăsat pământul acelora biserici şi s'a luat 600 jug. din 900 jug. acele proprietare care are 2 copii, fabrica de spirt ce necesită cucuruz, cartofi şi care aduce venit zilnic statului 10.000 lei.

3. Nu e adevărat că „comisia agrară vrând să facă dreptate în acea comună, a fost împiedecată de mine", din contra decizia comisiei a fost executată în întregime precum probează rapoartele organelor respective.

4. Nu-i adevărat că „eu am făcut apelul proprietarei" ci la făcut advocatul său dr. Popescu, care mi la prezentat însoţit de 7 certificate procurate de d-sa.

5. Este adevărat că reclamaţia ce mi-s'a prezentat am înregistrat la Nr. 370/921 şi am înaintat-o Comitetului din Cluj cu Nr. 371 de oarece sunt dator să înregistrez şi să trimit Comitetului agrar din Cluj spre control.

Mulţumindu-vă vă salut

dr. Nicolae Iliescu

preş. comisiei agrare Turda
magistrat. Trib. Turda.

Anchetele noastre

Problema balneară în România

II.

Monopolul isvoarelor de ape Minerale se impune pentru îmbunătăţirea staţiunilor balneare şi reducerea importului de ape din străinătate.

Continuăm azi declaraţiile d-lui dr. Manuilă în privinţa problemei balneare din România. Iată ce ne mai spune d-sa:

„Pentru ca să putem face o îmbunătăţire a staţiunilor balneare de la noi, e nevoe ca să căutăm valorificarea surselor de ape minerale care sunt actualmente în exploatare. Constatând că astăzi comerţul apelor minerale este neglijat de stat care nu percepe nici o taxă, credem că valorificarea lor nu se poate face decât prin introducerea *monopolului*.

Lucrul acesta de şi ar părea nou pentru ţara noastră e totuşi aplicat în ţările unde s'a lucrat la îmbunătăţirea sanitară.

In acelaş timp statul s'ar simţi obligat să facă un control spre a garanta conţinutul chimic al fiecărei ape pusă în consumaţie.

Modul cum s'ar stabili acest monopol e următorul;

Stabilmentele balneare cari întrebuinţează ape minerale să plătească o sumă anumită pentru cuantumul de apă pe care îl întrebuinţează în instalaţiunile lor.

„Pentru ori-ce apă minerală pusă în comerţ să se plătească o taxă de litru. Desigur că la fixarea acestei taxe se va avea în vedere calitatea apoi precum şi cantitatea ce se întrebuinţează zilnic. Am putea afirma că în modul acesta statul ar avea numai din apele Transilvaniei un venit anual de 300 milioane lei, cifră pe care o dăm fără nici o exagerăţiune de reclamă, întru cât se ştie că pe teritorul Transilvaniei curg zilnic cam 2—3 milioane hectolitri de apă minerală."

„Adăugăm tot cu această ocazie că altă parte bună a monopolului ar fi taxa de vamă ce s'ar pune pentru apele străine ce sunt introduse la noi în ţară şi care până acum, mai ales în vechiul Regat se întrebuinţează de cele mai multe ori nu ca o necesitate ci ca un lux, întru cât dacă ar fi vorba de necesitate ar vedea că sunt mai avantajoase apele minerale din ţara noastră."

„Şi deoarece se pare că prin introducerea unui nou monopol în ţară, statul ar avea să se ocupe de formarea unei noui organizaţiuni în acest senz, propun ca pentru un timp determinat să fie încredinţat celui ce ar plăti o sumă globală mai mare şi ar prezenta garanţii că lucrează în cadrele unei legi făcute în acest sens."

„Trebue să spun că problema balneară a cărei importanţă am spus-o în puţine cuvinte o voiu arată peste puţin timp într'un studiu care acum se găseşte sub tipar." *Wy.*

Secretarul general îşi încheie raportul urând tinerii generaţii de academiciani să ducă mai departe sarcina de a conduce în patria unită această înaltă instituţiune, contribuind cu aceiaşi abnegaţie şi în acelaşi spirit la înflorirea ei.

Consiliul oraşului Cluj.
No. 2826/1921. cons.

Publicatiune

Se aduce la cunoştiinţa publică cum că reambularea politică a liniei industriale economice cerută de către Mauritiu Fridmann proprietar de moară în Cluj se va ţine în ziua de 30 Mai 1921, ora 10 a. m. cu întâlnirea la biroul lui Mauritiu Fridman str. Vasut No 4.

La această reambulare politică în afară de 1. Direcţiunea Regională a C. F. R. Cluj, şi 2. Ispectoratul General al C. F. Particulare se invită toţi interesaţii spre a-şi prezenta observaţiunile în scris, cunoscând că după termenul sus indicat nu se vor lua în considerare.

p. primar:
Dr. Ţiplea

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

Scrisoare din Italia

În preajma alegerilor noi

Roma 10 Mai

E o greutate dublă pentru o țară când sunt multe partide și distincția lor e confuză. Răul e și mai mare când și la o extremitate și la alta se arată semnele neîndoielnice ale anarhiei. Violențele dezordonate au fost constrânse într'o anumită limită prin aceea, că Giolitti ca un veteran cu multă experiență și cu chibzuită răbdare a ocolit totdeauna amestecul direct și a așteptat ca excitarea să fie urmată de liniștirea pașnică și naturală.

Cu ocazia socializării forțate a fabricilor, această tactică a avut un succes deplin, muncitorii au predat fabricile în mod spontan, observând, că nu știu ce să facă cu ele. Țăranii flămânzi după pământ din Italia de Sud și Sicilia sub conducerea preoțimei dela sate au împărțit între dânșii domeniile întinse. Politica așteptării în cazul acesta nu a avut niciun succes, căci cea mai mare parte a pământului astfel „socializat" cu greu va ajunge iarăș în stăpânirea foștilor mari proprietari. Totatât de critică e situația în orașele industriale, unde în sfatul comunal s'au înstăpânit reprezentanții comuniști și unde naționaliștii numai cu armele își pot stoarce drepturile lor. Redacțiile și tipografiile socialiste sunt ruinate de naționaliști, pecând ale acestora sunt distruse atacate cu arma de comuniști, cari se *dedau* uneori la adevărate sălbăticii.

Dar lui Giolitti i-a reușit totdeuna să localizeze aceste hățuieli mai ales, că intervenea numai în momentele supreme. Restrângerea înfelul acesta a puterii statului are urmări regretabile încât, nu numai pesimiștii își dau seama, că alegerile noi vor produce ciocniri sângeroase între extremele din dreapta și stânga, mai ales în orașe unde vrăjmașii sunt deopotrivă de numeroși.

In manifestările acestea de criză atât de acute abia se ia în seamă, că situația economică s'a îmbunătățit întrucâtva, ceea e în bună parte meritul lui Giolitti. Cu toate acestea valoarea lirei scadei în urma unei emisiuni de un contigent însemnat de bancnote noui dar acestea nu trec 20 miliarde și deficitul a scăzut dela 10 la 4 miliarde. Aceasta în urma scăderii prețurilor pe piață. Guvernul italian a fost nevoit să cumpere cereale din streinătate pe același preț cu care se vinde înlăuntrul țării. Această diferență s'a ameliorat însă prin scăderea prețului cerealelor pe piața mondială.

Situația politică actuală

Roma, 12 Mai.

Pentru a înțelege actuala stare politică din Italia, nu e fără de interes să cunoaștem politica care a dat ființă actualului guvern.

De fapt cercurile politice erau de mult convinse, că Giolitti va trebui să dizolve Camera, dar nu se bănuia, ca aceasta să se întâmple atât de repede. Deputații ultimului parlament au fost aleși în 15 Noemvrie 1919, deci puteau să dăinuiască încă multă vreme guvernarea lor. Dar distribuția partidelor era alcătuită în așa fel, că guvernul nu putea să-și câștige majoritatea necesară pentru votarea proiectelor de lege decât din caz în caz, după pertractări îndelungate, cu târguieli și câteodată cu concesiuni deplorabile.

Cu toate acestea puterea nu era decât în mâna celor două partide puternice: a socialiștilor și a partidului poporal, pe când majoritatea deputaților se împărțea între fracțiuni mai mici și mai mari de partide, dar mai ales erau foarte multe partidele mărunte. Putem zice că socialiștii și poporalii avea toată bunăvoința față de Giolitti, dar nici chiar dânșii nu erau unitari; între stânga și dreapta a ambelor partide erau prăpăstii adânci și e de prevăzută dividerea popularilor în două și a socialiștilor în trei.

Stânga partidului socialist se opunea din principiu oricărei colaborări cu vreun partid burghez, voia să răstoarne chiar și partidul cel mai democratic dela conducere, în cel mai scurt timp și încă cu mijloace revoluționare. Partea dreaptă însă a socialiștilor, în chestiunile le interes vital îi ofereau sprijinul lui Giolitti după putință în aceiaș măsure, ca dreapta partidului poporal. Dar imediat ce guvernul ar fi căutat să-și câștige bunăvoința permanentă a vreunei părți, pierdea necondiționat ajutorul celeilalte părți. Partidul poporal avea să-i fie mulțumitor păturei țărănești, din partea căreia a obținut mandatele, deci pretindea urcarea prețului cerealelor și cerea libera lor circulație. Dreaptă socialistă însă imediat și-ar săpa temelia de sub picioare dacă s'ar învoi la urcarea prețului alimentelor. Stânga partidului poporal am putea o caracteriza cu numirea de socialiști-agrari; ei stau cu mult mai aproape de stânga socialistă decât cum s'ar crede. In fruntea socialiștilor creștini din dreapta stă ministrul erariului, Meda, fiscul Vaticanului și prietenul papei Benedict. In urma acestui fapt cerea concesiuni pe terenul politicei bisericești, cari deși nu erau atât de însemnate, totuș părea foarte reacționar în fața socialiștilor adevărați.

Meda a primit portofoliul în guvernul lui Giolitti obținând promisiunea, că pe terenul instrucțiunii publice statul și biserica vor fi puse pe picior de egalitate. Dar acest proiect de lege nu voia să-l execute esteticianul eminent și ministrul instrucțiunii Benedetto Croce, care a întocmit un consiliu de culte, care n'a primit proiectul nici în redactarea cea mai moderată. Se poate că Giolitti va câștiga aprobarea Camerei pentru acest proiect, dar dacă în parlamentul trecut s'ar fi expus pentru dânsul, atunci din stânga ar fi pierdut orișice sprijin.

Astfel față de Giolitti s'au pus într'o situație espectativă dreapta socialistă și socialiștii creștini, dimpreună cu membri guvernului Meda, Alessio și Croce. Giolitti însă dispune totdeauna de o autoritate atât de superioară și aveu un talent și o tactică atât de excepțională, încât s'a susținut totdeauna deasupra lor, cu atât mai vârtos, căci și parlamentul a avut până la dizolvare destul simț de responsabilitate față de greutatea situației. Căci căderea lui Giolitti în Camera trecută ar fi însemnat producerea unor complicații nebănuite, căci nicio altă persoană nu ar fi putut avea o autoritate mai mare ca dânsul. Cu toate acestea ședințele Camerei au fost pline de surprinderi.

Giolitti însuș nu va avea o șansă excepțională în noile alegeri. Pentrucă sub guvernarea lui s'a încercat socializarea forțată a fabricelor în Italia de Nord, împărțirea pământului în Italia de Sud tot atât de forțată, frecările descrise și certele de stradă dintre naționaliști și comuniști, luptele cu focuri de armă ale extremiștilor din dreapta și din stânga în orașele Italia, septentrionale și mijlocii, încât e foarte probabil, că alegătorii nu vor mai alege extremiști, ca în Noemvrie 1919. Nu trebuie însă să uităm, că ambele extreme sunt foarte bine organizate și organizația mai bună va eși învingătoare. Acțiunile personale și mijloacele politice violente totdeauna își au efectul psihic asupra publicului alegător.

Nitti s'a hotărît definitiv, că la noile alegeri va lua parte conform programului său personal în fruntea unui nou partid politic. Programul partidului nou ar fi încopciarea și zidirea unei organizații politice superioare a Italiei cu a Europei întregi, organizarea ligei popoarelor și împuternicirea ei cu puteri reale, problema demobilizării pe baze serioase. Se înțelege că cu acest program nu va putea câștiga o aderență întinsă. Totuș speră în reușita votării registrale și cu ajutorul reprezentaților minorităților, după calcularea voturilor împărțite va putea da ființă unui partid, care să ție veșnic vie agitația asupra acestor chestiuni.

La drept vorbind, Nitti spera tocmai aceleași voturi, pe cari se sprijină azi puterea lui Giolitti și mai ales amândoi așteaptă în cea mai largă măsura sprijinul păturii intelectuale.

Totuși reușita lui Giolitti e cu mult mai sigură, cu atât mai vârtos, căci dânsul niciodată nu a guvernat pe vremea vreunei alegeri, care să nu-i fi adus vreo izbândă neașteptat de reușită.

Corespondent.

Corpurile Legiuitoare

CAMERA

Ședința de la 18 Mai.

Se deschide la ora 3 sub președința d-lui Duiliu Zamfirescu. Pe banca ministerială d-nii miniștrii Garoflid, Popovici.

Președintele anunță adunărei că Ilie Moscovici fiind condamnat definitiv este exclus din Parlament. Scaunul său trece d-lui Bujor care fiind și el condamnat nu poate fi membrul adunărei. Deci scaunul trece la Constantin Popovici al treilea pe lista socialistă din capitală.

LUPU: Și aceasta e închis?

Continuă apoi discuția generală asupra reformei agrare vorbind în continuare d-nul Crețu apoi d-nul Brestina.

SENATUL

Presidează d-l general Coandă. Pe banca ministerială d-nii miniștrii: Argetoianu, Negulescu, Trancu-Iași, Groza.

Comunicări: D-l EMIL BRAN cere lămuriri asupra delimentării frontierei din Maramureș.

Se cetește apoi proectul de lege pentru organizarea administrație și controlului instrucției publice.

D-l NISTOR atacă proectul deoarece lovește autonomia școlară universitară.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA".

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

Rapoartele sosite dela inspectorii generali, cari anchetează la depozitele din Galați, Constanța și Brăila, conține amănunte formidabile; fraudele aprovizionărei de acolo întrecând pe acele din capitală.

■

D-l Petrovici ministrul lucrărilor publice a constatat în inspecția provinciilor danuate de războiu necinstea și incapacitatei personalului superior al Refacerei.

■

Astăzi au fost transportați la Jilava în aripa dreaptă a fortului anume amenajată 70 socialiști din București și 10 din provincie.

■

Instrucția comuniștilor continuă. S'a descoperit 3 secții de propagandă clandestină și spionaj militar cu rapoarte regulate la Moscova și la Budapesta asupra comandamentelor de trupe, a mișcărilor militare, armament, hărți de forturi și secția terorismului cu însărcinarea atentatelor contra oamenilor politici și distrugerea drumurilor de fer și a podurilor. Comitetul central din București lucra în legătură cu Bulgaria, Ungaria și Ausiria ajutând cu fonduri și ascunzând pe refugiații urmăriți de aceste țări.

Susținerea comuniștilor de d-nii Lupu și Mihalache și elementele stângei din federație a produs o impresie penibilă în opinia publică și cercurile serioase din Federație. Chiar această atitudine se crede a fi determinată de o apropiere între d-nii Lupu și Mihalache pentru susținerea luptei de clasă țărăniste sub forma internaționalei verzi

■

Marina română în urma predărilor și cumpărăturilor de vase s'a îmbogățit cu 4 canoniere și 2 distrugătoare, 6 vedete antisubmarine, 3 monitoare și 7 torpiloare, în total cu 22 vase.

■

Un grav incident s'a produs între Bulgaria și Comisia de reparațiuni interaliată Bulgaria refuzând plata despăgubirilor datorite prin tratat României, Serbiei și Greciei. Comisia a cerut veniturile căilor ferate, a poștei și telegrafelor și administrația acestor instituțiuni. Se crede că guvernul Stambulinski va cădea pe această chestiune.

■

In alegerile din Italia comuniștii au eșit sdrobiți având numai 12 locuri, socialiștii 10, iar blocul liberal 295.

■

Mâine se semnează convenția delimentărei graniței cu Ceho-slovace.

Conferințele „Astrei"

D-l Profesor Oprescu despre pictorul Grigorescu

După o întrerupere, poate, prea mare, interesantele conferințe ale „Astrei și-au reluat cursul lor și vor continua în aceiași ordine ca și înainte de Paști. — Iar noi ne vom face — o datorie din publicarea ca și până acum a rezumatelor lor considerând aceste conferințe de o capitală valoare în ridicarea nivelului cultural-național al Ardealului românesc.

Eri la ora 6 p. m. în sala II a Universității noaste a vorbit D-l Prof. Oprescu despre pictorul Grigorescu în fața unui public foarte select și numeros.

Printre talentele artistice românești, începe distinsul conferențiar, al căror renume a trecut granița este pictorul Grigorescu.

Renumele lui în străinătate nu se poate compara cu renumele nici unui nici chiar cu renumele lui Eminescu și aceasta pentru că e foarte greu unui străin să-și asimileze așa de bine limba română ca să poată străbate și simți tot farmecul și geniul poeziilor lui Eminescu.

Grigorescu însă n'a vorbit prin limba română ci prin limba sufletului său clocotitor de idealuri și de frumuseți și limba aceasta o înțelege și apreciază în adevărata ei valoare orice popor.

Apoi cela ce a făcut pe Grigorescu are de mare în fața străinătății e și faptul că în el s'a întrupat tot sufletul, toată noblețea și toată poezia poporului nostru pe care cu atâta glorie l'a reprezentat.

Iată pentru ce în dicționarul valorilor artistice făcut de un mare critic artistic francez, Grigorescu este comparat cu Rembrand. La noi s'a scris despre viața și opera lui Grigorescu de către Al. Vlăhuță și Barbu Delavrancea.

Pictorul Grigorescu s'a născut în jud. Dâmbovița, la moșia Petrariu pe care tatăl său o ținea în arândă, în a nul 1838. Cu toate că era arendaș având o familie foarte numeroasă tatăl său era sărac — La vârsta de 5 ani micul Grigorescu rămâne orfan mama lui o femeie de o noblețe rară, după moartea soțului se stabilește în mahalaua Cărămidari din București unde din cusătorie își întreține familia. Aci Grigorescu ca copil și-a făcut educația cu copiii mahalagiilor prin maidane își uliți, deoarece mama lui trebuind să muncească din greu pentru a-și susține copii n'a putut să-i dea educație pe care ar fi vrut să i-o dea.

La vârsta de 10 ani intră ca ucenic la un iconar care de fapt era un bun pictor Boem cu numele de Anton Klevee, dar foarte sărac. La acest iconar Grigorescu capătă primele cunoștințe de pictură și încetul cu încetul deprinde să facă și el icoane de mult eori mai bune și mai frumoase decât maestrul

său. La 12 ani lucrează un număr mare de icoane şi miniaturi, cu care spera să facă bani ca să poată pleca în străinătate. Pictează mănăstirea Agopia unde stă 3 ani. Aci îl vede pictând M. Kogălniceanu care uimit de talentul lui îi face o bursă şi îl trimite în Franţa, Avea 23 de ani în 1861. Ajuns se stabileşte la Barbison unde erau adunaţi pictorii celei mai fără succes şcoale din Franţa dar care avea să devie cea mai celebră şcoală de pictură de peisaje. Ajuns aci începe să lucreze iar seara lua masa la cârciumă unde se întruneau toţi pictorii din Barbison şi cum sta Grigorescu la o masă alături de cea a pictorilor auzea toate discuţiile lor artistice. In această cârciumă a învăţat Grigorescu teoria artei şi principiile ei. Grigorescu a fost foarte mult influenţat în ceia ce priveşte tehnica, culoarea şi concepţia de către marii pictori francezi Diaz şi Milet. In 1867 Grigorescu se întoarce în ţară prin Galiţia, se opreşte la Lemberg unde pictează portrete de evrei galiţieni făcând din aceste studii cele mai celebre tablouri în ceia ce priveşte prinderea caracteristicilor fizice şi psihice ale evrelului. (Conferenţiarul arată prin proecţii diferite portrete de acestea). Reîntors în ţară parcurge toată valea Siretului unde din fiecare colţ al naturei face câte o pictură. Vine înapoi la Bucureşti stă câtva timp şi pleacă iarăşi, în Franţa de data acecsta la Vitre. Aci Grigorescu a făcut cele mai frumoase tablouri.

In anul 1877 bătrânul Ion Brătianu îl chiamă în ţară şi îl însărcinează cu delegaţie de a merge cu armata şi a picta scene din războiu Grigorescu primeşte, pleacă cu armata şi lucrează o serie de tablouri cu scene din războiu cari au devenit celebre prin frumuseţea, realismul technica şi concepţia lor. După războiu se stabileşte în regiunea Pasadaunde desvoltarea talentului lui Grigorescu şi-a ajuns apogeul.

Cererile tablourilor făcute la Pasada sunt fără pereche în lume. In 1907 Grigorescu se îmbolnăveşte şi moare în Maiu.

Grigorescu spre gloria lui şi a artei române, închee conferenţiarul a fost unul dintre cei mai de valoare pictori ai lumei.

(Aplauze).

Ş. P.

Polonia petroliferă

Intre statele Europei Centrale Polonia este alături de România singura care posedă o bogăţie în petrol. Teritorul republicei poloneze este foarte bogat înzestrat cu surse petrolifere şi încă în timpul când Galiţia era provincia fostei monarhii austriace, industria de petrol galiţiană alimenta şi aproviziona ţările şi provinciile germane din Vest. In timpul războiului trecut, din cauza invaziilor ruseşti, regiunile petrolifere au suferit foarte mult şi în unele părţi sondele instalate, canalizarea şi maşinele technice au fost devastate aproape de tot.

Refacerea lor fiind în interesul fostei monarhii uzinele petrolifere au fost imediat, ce trupele ruseşti părăsiseră Galiţia, reconstruite şi exploatarea petrolului intensificată. Republica poloneză având nevoe de export pentru a-şi reface situaţia valutară, a dat cea mai mare atenţiune acestui tărâm de câştig şi printr'o organizaţie bună a scusit să exploateze cantităţile de petrol necesare pentru a acoperi în parte comenzile şi cererile străinătăţii. Regiunile petrolifere Borislav, Tustanovice, Mrazmia, Drohobycz, Iaslo şi Ttanislava în decursul anului 1920 au produs în total 76482 cisterne de petrol á 10.000 kilograme.

După localitate, Drohobycz a produs 69058 cisterne, Iaslo 4932, Stanislava 2492.

La începutul anului 1921, producţia petroliferă polonă s'a mărit. Aceasta este în legătură cu evenimentele politice, când Polonia în armistiţiu cu Rusia, îşi putea folosi oamenii iarăşi pentru lucrările industriale.

Păşnind spre pace, guvernul polonez a organizat imediat exploatarea petrolului şi a creat un anumit serviciu — care poartă grije de nevoile şi lipsurile industriei petrolifere, „Biuroul petrolului" — care publică dări de seamă despre mersul exploatărilor petrolifere.

După comunicatul acestui oficiu, exploatarea petrolului în luna Martie arată un spor de 1000 cisterne faţă de Februarie. In luna aceasta s'a realizat în plus faţă de lunile trecute în regiunea Borislav 1857 cisterne la Tustanovice 1603, la Mraznica 913 cisterne, plus 38 cisterne uleiuri.

In total exploatarea în Martie a fost 4411 cisterne.

Gospodăria petroliferă polonă se va îmbunătăţi şi mai mult dacă Polonia este o concurentă importantă cu care va trebui să socotească industria petroliferă din ţara noastră. Este deacea în interesul nostru propriu că transacţiunile petrolifere cu străinătatea să se închee la timp — până ce nu ne va sub-oferta piaţa de petrol poloneză.

Polonia fiind vecină cu germania, ea îşi va asigura piaţa germană, austriacă, ungară şi cehoslovacă, dacă industria petroliferă din ţara noastră nu va cauta să achiziţioneze mai din timp aceste locuri de desfacere.

Nu trebuie să uităm că valuta polonă oferă avantagii mari la cumpărături — căci fiind scăzută, preţul cumpărării cu valută mai bună — se reduce prin diferenţele valutare, pe când leul nostru aproare egal cu marca germană avantagii mai mici.

Comerţul de petrol polon va căuta deci să oferteze mai eftin, pentru a şi asigura desfacerea.

Concurenţa petroliferă poloneză este deci serioasă.

Pentru polonia producţia petroliferă şi exportul acestui combustilul este una din principalele ramuri ale economiei sale şi factori specialişti vor căuta să înbunătăţeze atât mijloacele de sondare cât rafinarea petrolului pentru comerţ.

Raco.

XXXXXXXXXXXX
Ţânţarul!!

Pressa cehă şi tratatul de alianţă cu România

Comunicatul oficiai asupra incheerei convenţei militare cehoromâne a făcut impresia cea mai bună asupra întregei prese cehe şi toate ziarele se ocupă în coloanele lor cu acest eveniment important.

Astfel organul „Cas" scrie: S'a strâns lanţul de fier în jurul Ungariei. Numai acest fapt va fi un duş rece pentru îndrăzneala maghiară. Prin intrarea României în Antanta mică pericolul s'a redus la minimum.

Maghiarilor le rămâne numai să se lese de politica provocatoare şi de a se împăca cu situaţia de astăzi. Convenţia cehoromână va fi de folos pentru ambele state, căci ea va strânge energiile pentru consolidarea definitivă a acestor două state aliate. Antanta mică este deci realizată şi reprezintă o putere mare în Europa Centrală, care trebue socotită la revolvirea problemelor Europei centrale.

Ziarul „Veukov" salută convenţia considerând-o ca pecetluire a politicei de pace.

„Din punct de vedere economic — zice el — alianţa ne dă posibilitatea de a ne desface de influenţa germană şi a întări orientarea noastră spre Sud şi sud-est.

„Nâl Politica" speră că şi Polonia va adera la această alianţă, adîcă va închea pretenţe cu Cehoslovacia, deoarece este şi aliata României.

Credem — spune gazeta — în Renaşterea Rusiei libere şi pentru viitor putem vedea închegarea popoarelor din Europa, cari sau eliberat de sub imperialismul german.

Convenţia română are caracter definitiv şi interesează întreagă Europa centrală. Ea face posibilă lupta împotriva politicii economice germane.

„Prava Lidu" vede în politica Antantei mici asigurarea păcii din Europa centrală şi integritatea statelor naţionale.

„Ceskoslov Republika" accentuiază că noua convenţie n-are caracter imperialist, ci este pasul pentru asigurarea situaţiei politice din Europa centrală. Cine caută să ocolească tratatul dela Trianon — spune ziarul — acela va păşi împotrivirea cea mai dârză, căci şi Italia sprijină alianţa ceho-română:

Poate că se va recunoaşte acum şi la Budapesta că tratatul dela Trianon este fapt istoric, dea nu-i rămâne Ungariei altceva decât să facă o politică reală şi cinstită.

„Bohemia" vede în alianţa încheiată realizarea proiectului dlui Benes.

„Lidove Noviny" arată că alianţa s'a făcut cu asentimentul Jugoslaviei şi că guvernul ceh va servi de mediatator în tratativele cari vor urma între România şi Jugoslavia. Gazeta aminteşte importanţa României la răsărit şi n-are nici o îndoială că Polonia şi Ungaria dau o deosebită atenţie aceastei convenţii, care are un caracter defensiv. Ea constitue un mare succes pentru ministru de externe ceh în situaţia politică de astăzi din Europa".

Cetiţi „Infrăţirea"

Cea dintâi desbaterea în limba română la tribunalul din Arad

Citim în Românul: Desbaterile la tribunalul din localitate, din cauza necunoştinţei limbei a majorităţii imagistraţilor, se făceau până acuma în limba ungurească, atât în cauzele civile, cât şi cele criminale.

Graţie stăruinţelor depuse s'a ajuns în sfârşit, la introducerea limbei statului deocamdată în desbaterea cauzelor civile, urmând a se introduce limba naţională, sperăm aceasta în scurtă vreme, în toate desbaterile tribunalului.

Cea dintâi desbatere în limba română a avut loc eri la tribunalul din Arad într'o cauză civilă chestie de proprietate a unor ţărani de pe Crişuri.

Consiliul judecătoresc a fost format din preşedintele tribunalului d. S. Moldovanu în calitate de preşedinte al consiliului şi din magistraţii Orezeanu şi Elekes. Avocaţii partidelor au fost dr. Francisc Székely şi dr. Leopold Laszlo.

La această şedinţă, prin care limba românească ca limbă a statului, şi-a intrarea în templul justiţiei din Arad, au asistat numeroşi membri ai baroului din localitate.

Multumire.

Subsemnatul transmit pe cale ziaristică cele mai călduroase şi devotate mulţămiri M. S. Mamei Regina Maria, d-na General Perticara D-na Pop din Craiova, D-şoara Cantacuzino din Roman, D-na Dr. Savina, D-l Profesor Gerota, D-l Căpitan Cozma, D-şoara Bogdan, D-şoara Guznea, D-şoara Ionescu, D-na Nastasescu îngrijitoare de saon, D-na Todoraş — pentru îngrijirea de care m-am împărtăşit ca bolnav de războiu în anul 1917 şi 1918 în spitalul Liceu Internat No. 267 din Iaşi.

SIMION OLTEAN,
invalid
din comuna Mateiu jud.
Solnoc-Dob. Transilv.

600 Lei un pardesiu de cauciuc.
600 Lei un palton pentru dame.
500 Lei un rând de haine bărbăteşti din lână curată la
690
Diamanstein şi Moskovits
Cluj, vis-a-vis de Posta centrală

Concurs

Senatul bisericese român greco-catolic din comuna Telciu (judeţul Bistriţă-Năsăud, plasa Năsăud, gara Salva) publică concurs pentru facerea unui iconostas şi Amvon în biserica parohială din Telciu.

Mărimea icoinostasului: 9 metrii 50 cm. lat. 6 m. 50 cm. înalt. iar până la vârful Crucii va fi circa 9 m. înălţimetia; Amvonul 3 m. 80 cm. înalt, 1 m. 20 lat. — Materialul: lemn de brad prima calitate, bine uscat, sculptura lemn de teiu, artistic executată; treptele amvonului lemn de stejar.

Grinzile pentru aşezarea iconostasului le dă comunitatea bisericească, asemenea şi materialul pentru piedestal, în urmă se obligă la transportul iconostasului şi amvonului dela gara Salva până în loc.

Icoanele de pe Iconostas vor fi în număr de cel puţin 43, anume icoanele fundamentale, iar deasupra uşilor altarului trei serii de icoane — după prescrisele rituale ale bisericii răsăritene, şi după inviaţiunile, ce le va da parohul local. Uşile sculptate, columne cu capiteluri sculptate şi toată tura cu aur veritabil obdusă atât la iconostas cât şi la amvon.

Toată pictura iconostasului se va face după modelul iconostasului bisericii catedrale româneşti din Sibiu, imitând întru toate pictura fericitului în Domnul pictor Octavian Smigelski.

Colorarea, vopsirea, poleizarea, aurirea şi marmorizarea iconostasului şi amvonului se vor face cumaterial de prima calitate, solid şi durabil.

Cei ce intenţionează să concurgă la acestea lucrări, îşi vor înainta cererile lor la Presidiul senatului bisericesc din Telciu, împreună cu planurile de iconostas şi amvon, cu preliminarele de spese şi cu actele şi documentele justificătoare în termin de 30 de zile după prima publicare a concursului în foi.

Concurenţii vor avea să garanteze pentru soliditatea şi durabilitatea lucrărilor lor cu averea lor mobilă şi imobilă dând document în scris despre aceasta, care să se alăture la actele de concurs, ori depunând în bani gata ori în efecte de stat un vadiu de 10% din suma totală preliminată pentru lucrări; vor aveà să se prezenteze în persoană la licitaţiunea minuendă, ce o va ţineà senatul bisericese la terminul, pe care-l va vesti în scris concurenţilor.

Fiecare concurent venind în faţa locului la licitaţie, va aduce un model de chip al Sfântului Nicolae — Hramul Bisericii noastre, întru toate asemenea celui din catedrala din Sibiu, ca parohul şi poporenii să poată judecà destoinicia în pictură a concurentului.

Senatul bisericesc îşi susţine dreptul de a alege dintre concurenţi pe cel mai dextru şi mai abil în lucrări artistice, şi care va prezentă mai mare garanţă despre soliditatea, frumseta şi durabilitatea lucrărilor sale, fără de a luà în considerare mărimea sumei de bani din preliminarul de spese.

Din şedinţa senatului bisericesc ţinută în Telciu la 17 April 1921.

Samuil Berendi
notar supl. al senatului,
director şcolar.

Dr. Victor Bojor
paroh român greco-catolic,
preşedintele senatului bis.

Element Câmpean
prim curator, cassar comunal.

22
Este adevărat artistic, cum se curăţă şi vopseşte la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 şi Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

DOAMNĂ română cu studii, limba franceză la perfecție, pianul, pictura, arta decorativă, lucrul manual, limba germană pentru începători posedând autorizația Ministerul Cultelor, cum și bune referințe, caracter blând persoană serioasă, dorește a ocupa un post ca profesoară lângă copii mai mari sau domnișoare. Adresa la ziar sub „Ciucer".

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE un loc de casă (cca 1 jugăr) în mijlocul orașului, cu edificii noi, local de fabrică cu etagiu. Potrivit pentru hotel, uzină. Deslușiri mai detaiate la Dr. Bernád, advocat, Cluj, Calea Victoriei No. 19. 676

DE VÂNZARE o armă de vânătoare cu trei țevi 16/16/8. Fără cocoașe vizir automat în stare nouă. Ase adresa la ziar sub A.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzatori ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

CUMPĂR TIPOGRAFIE, completă cu mașini plane sau rotative și aparate de turnat. Adresa la ziar sub E. V.

Închirieri:

CAUT cameră mobilată pentru familie, plătesc bine Bebe. 684

Diverse:

LA 28 MAI se va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚÂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și enunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

SĂ DESCHIDE „PEȘTERA ZICHY" din Bihor, lângă C. F. R. gara loco, aer sănătos, regiune poetică și romantică cu Restaurant, iar Hotelul gratuit. De haine pot inse se vor îngriji oaspeți. Proprietar Gavril Mitruțiu. Vadul Crișului.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Națională din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

Publicațiune.

„Cartea Românească" Societate Anonimă se cumpărat casele proprietatea D-lui Kun Arpad situate în Cluj, Strada Dorobanților No. 14—16. Deci invită pe toți creditorii numitului proprietar să-și declare pretențiunile lor în decurs de 5 zile la D-nul Advocat Dr. Augustin Pordea Cluj, Str. Regina Maria No. 18.

Cartea Românească S. A.
Cluj, Piața Unirei No. 7.

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Ministerul Lucrărilor Publice Direcțiunea de Poduri și Șosele din Transilvania, Banat și p. Ungurene.

No. 2610—1921.

Publicatiune.

Direcțiunea de poduri și șosele din Transilvania publică concurs pentru transportarea pietrișului necesar pe șoselele naționale din județul Odorheiu pe anul 1921.

Ofertele sigilate se vor înainta până la orele 10 a. m. ziua 7 Iunie 1921.

Ofertele cari sunt până la 100.000 Lei se vor înainta la serviciul de poduri și șosele Odorheiu sau la Direcțiunea de poduri și șosele Cluj, Strada Berde Mozes 2.

Ofertele mai mari ca 100.000 Lei se vor înainta numai la Direcțiunea din Cluj.

Ofertele se pot face pentru cantitate întreagă a materialului de impetruit sau pe sectore și cantități mici.

La ofert se va anexa recipisa despre deponarea a 5% din suma ofertă, care servește ca garanție. Se vor putea depune și efecte garantate de stat ca garanții.

Ofertele se vor deschide la orele 10 ziua 7 lunei lunie.

La licitație pot fi presenți oferenții sau reprezentații lor.

Lucrările și condițiunile se pot vedea la Direcțiunea de poduri și șosele sau la Serviciului de poduri și șosele Odorheiu, unde se vor putea primi eventualele lămuriri. La serviciul de poduri și șosele se poate primi modelul de ofert.

Intreprinzătorul ia la cunoștință, că cantitatea de pietriș prescris se poate reduce până la 50%.

Cluj, la 12 Mai 1921

LA 28 MAI VA APARE IN CLUJ
REVISTA UMORISTICA
„Țânțarul"

Redacția și Administrația Strada Iuliu Maniu No. 3
Se primesc abonamente și anunțuri.

Abonament pe un an 100 Lei
Abonament pe 6 luni 60 Lei
Abonament pe 3 luni 30 Lei

SA DESCHIS în Cluj, Piața Unirii No. 15
MARELE MAGAZIN DE INCĂLCĂMINTE
RAFTOPOL
din București.

Incălțăminte pentru Dame, Bărbați și copii, cele mai noi modele din străinătate și executate de magazin. Pantofi Elvețieni bărbătești de box 280 Lei. Ghete Elvețieni bărbătești de box 300 Lei. Se mai aduce la cunoștința onor. public că a mai sosit un transport nou de incălțăminte și anume: Ghete și pantofi roșii și de lac bărbătești. Ghete și pantofi de dame, escarpeni și cu barete, de antilopă și olandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marca veritabilă Elveliană „Bally". 517

MARE REDUCERE DE PREȚURI!
M. ANGHEL
Piața M. Viteazul No. 40
Magazin permament de articole technice,
Lămpi de lipit cu benzină, Plăci de asbest și Klingerit, Garnituri de asbest, ferestrae gatter, circulare și pentru metaluri pile etc. etc. Materiale electrice și motoare electrice.
Becuri electrice cu prețuri fără concurență.
Clopote din cel mai bun material.
Telefon 13-40. ● Telefon 13-40.
REPREZENTANȚA FABRICEI DE MAȘINI
□□□□ „SCHIEB" — SIBIU. □□□□
210

Dicționar juridic maghiar-român

In editura librăriei diecezane din Arad a apărut dicționarul juridic-administrativ și financiar maghiar-român compus de câțiva membrii ai tribunalului din Arad. Acest dicționar, în estenziune de peste 300 pagini, cuprinzând toți terminii juridici administrativi și financiari, costă 30 Lei.

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
ZINCOGRAFIE
TURNĂTORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatură mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de plieuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — **Cassete de hârtie de scrisori** în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.
ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictura.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62—64, și Calea Victoriei 68. Ionnițiu, Strada Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. — SUCURSALA: Cluj, Piața Unirei 7: ARAD, Str. Avram Iancu 19. — IAȘI, Strada Lăpușneanu 17.

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios.

MAXMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
35

Cafeneaua
„Transilvania"
Str. N. Iorga No. 4

Renovată și aranjată luxuos oferă publicului consumațiunea cea mai gustuoasă pe lângă un serviciu culant și prețuri moderate. CAFEA CU LAPTE DE BIVOLIȚĂ, ceaiu, tea, licheruri, gustări reci etc. 450

Bănci, fabricanți, industriași,
comercianți cari au nevoe de
Contabili,
corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se
ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

AVIZ!

Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 86
PENTRU
MICA PUBLICITATE

„Națională“

Societate Generală de asigurare din București a înființat în Cluj, reprezentanță sa generală pentru Ardeal, Crișana, Satu-Mare și Maramureș.

Asigurând contra incendiului, grindinei, transporturi, accidente și viață în toate combinațiunile.

SEDIUL IN CLUJ, Strada Regina Maria No. 8.
Clădirea proprie, fostă „Banca Centrală“. 639

La Adm. Ziarului Infrățirea și la ag. de publ. Reclama
se primesc ori ce reclame pentru
Programul Teatrului Național din Cluj.
Pe stagiunea 1921--1922.

De vânzare din depozit instalațiuni de **mașini de îmblătit și legat snopi** cu benzină

16 HP locomobil de benzină cu mașină de îmblățit de 1300 m/m.
4 HP locomobil de benzină cu mașină de îmblătit de 27"
2 buc. 3 HP locomobil de benzină cu mașină de îmblătit de 23"
Motoarele sunt de fabricațiune germană de calitatea primă, mașinele de îmblătit sunt fabricațiuni în felul motoarelor Clayton & Schuttlewort.

Informațiuni mai detailate se obțin la PREISLER CLUJ, Calea Mănăștirului 69. Reclama 439
688

Marele magazin de ghete RAFTOPOL
caută 2 băeți
intre 14 și 18 ani.

Doritori se vor presenta la susnumită firmă din Piața Unirii No. 15.

S'a terminat **cu criza locuințelor** folosind
NOXA
cel mai bun stărpitor de ploșnițe,
care le distruge chiar și ouăle.
Prețul unei sticle Lei 15·—
319
Depositul principal Farmacia „Dr. Biro“ Cluj, Piața Unirei

Abonamente pentru Preoți și învățători se fac cu preț redus, adecă
100 lei pe un an,
50 „ „ 6 luni,
25 „ „ 3 luni.

Agricola

Societate anonimă de asigurări generale
BUCUREȘTI
Capitalul social: 10 milioane Lei, din care 5 milioane deplin vărsate. Reprezentanța Generală p. Transilvania, Maramureș și Crișana
in CLUJ
str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii. □

Telefon 621.

Societatea face operațiuni de asigurare: Contra incendiului și explozii, contra grindinei, contra pagubelor de transport pe apă și uscat, contra accidentelor corporale, contra consecințelor răspunderii civile și asigurări asupra vieței și rente viagare. 502

Asigurări contra accidentelor corporale cu restituirea primelor! Funcționarii și agenții harnici vor fi angajați de către Reprezentanță Generală.

Saci pentru cereale — făină — sare **calitate din timp de pace** se pot împrumută dela **Iosif Boskovics** institut de împrumut de saci și impermiabile (ponive). Cluj, Str. Regina Maria. 630

HOTEL NEW-YORK

Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză și Ungară. - Supeuri după spectacol.
329

La Farmacia M. ȘOMLEA
Calea Regele Ferdinand
au sosit:
apă și sare de Karlsbad
proaspete.

In atenția 704
Inginerilor și architectilor
Hârtie Negativă-Positivă de copiat. Hârtie de desemn și de copiat suluri. Cerneală și tuș Pelican se află la magazinul de hârtie
BERNAT
Cluj, Piața Unirii No. 32.

TOȚI ABONAȚI
ziarului Infrățirea

au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de doauă ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvint. □

La „Națională“ societate generală de asigurare din București, reprezentanța CLUJ,
se caută achizitori
pentru ramura incendiu și viață. Doritori se vor adresa la direcția acesteia Cluj, Strada Regina Maria No. 8 între orele 8—12 a. m.
639

Preferiți vor fi cel ce vorbesc românește, ungurește și nemțește.

Instalații de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparații de mașini de scris și cusut executa cu preț convenabil:
La Intreprinderea Electrotechnică și mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Becuri electrice „TUNGSRAM“ precum și materiale cu preț redus. □□ Intreprinderi și pentru provincie.

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, Parfumeria d'Or
18 **Piata Unirei No. 5.**

A APĂRUT:
Anul IX. — No. 3. **Martie 1921.**
„DEMOCRATIA“
REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA
REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17

CU URMATORUL SUMAR:

Mircea Djuvara. — Noile ținuturi, Constituțiunea și Constituanta. — I. Primit-a Ardealul prin unire Constituțiunea vechiului Regat. — II. Poate păși Parlamentul actual în votarea unei noi Constituțiuni?
Anghel Dumitrescu. — Despre necesitatea înființărei unui consiliu legislativ.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte și Documente: Convențiunea încheiată între Banca Națională și Ministerul de finanțe. — Estinderea foloaselor legii pentru încurajarea industrii naționale în teritoriile alipite. — Transmisiunile de bunuri industriale și miniere. — Sesiunea Ligei Națiunilor dela Geneva. — Aranjamentul internațional asupra reparațiilor.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcarii și vânzătorii de ziare
Prețul unui număr 4 Lei.

Tinerețea și plăcerile ei le veți păstra dacă veți folosi renumitul spirt menthol
Depozit principal 44
Drogueria ROZSA
Cluj (Kolozsvár), Piața Unirii No. 26 (fost Mátyás király-tér).

„Transylvania“
Câteva picături după masă inlesnesc digestiunea. Folosit pentru masaj întărește și înviorează. □□□□□□□□□ Se află de vânzare ori unde!

ANUNȚURI
se primesc la:

Administratia
ziarului „Infrățirea“

Tipărit cu mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana“, Cluj, str. Universitătii Nr. 3

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 226 — Opt Pagini 50 bani Opt Pagini — Luni 23 Mai 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN 120
„ 6 LUNI 60
„ 3 LUNI . . . . . 30 Lei

Sufragiul universal contra socialismului

— Cu ocazia alegerilor din Italia —

Din Noembrie 1919, asistăm la scăderea continuă și sigură a influenței pe care partidul socialist reușise, imediat după armistițiu, să o câștige asupra masselor desorientate, abia scăpate de grozăviile războiului, lipsite de lucru și de hrană. Agitatori de profesie au făgăduit acestor masse realizarea imediată a raiului pământesc, în care, firește, proletariatul mondial avea să trăiască într'o dulce beatitudine pe seama „infamei burghezii."

Mirajul paradisului sovietic cântat cu atâta lirism de propagandiștii regești plătiți de Moscova îndrepta ochii arzători ai muncitorimei spre răsărit.

Conducătorii acestora, ambițioși fără scrupule și gata oricând să sacrifice cele mai înalte interese și cele mai sfinte principii numai pentru a urca cu încă o treaptă scara măririlor, au speculat misticismul politic al masselor începând în mijlocul lor propaganda, ascunsă întâi, apoi fățișă, pentru afilierea la Internaționala III-a.

Massele s'au lăsat ademenite și astfel, în 1919 și chiar în 1920, — cazul muncitorimei italiene și al revoltelor spartakiste din Germania — am putut să asistăm la mărirea contingentelor comuniste.

Ce însemna această creștere a puterei comuniste dacă nu slăbirea pentru a nu spune moartea mișcării socialiste?

Redeșteptarea poporului din letargia ce a urmat războiului n'a fost de loc prielnică socialiștilor. Rezultatul acestei reveniri a conștiinței naționale, o clipă rătăcită, le-a fost fatal socialiștilor francezi. In adevăr, alegerile din 16 Noembrie 1919 au marcat înfrângerilor, căci din 101 câți erau în Camera aleasă în 1914, abia s'au întors 54.

Succesul frumos obținut de blocul național care reprezintă unirea tuturor partidelor democratice și de ordine contra anarchiei bolșevice a făcut posibilă renașterea economică a Franței și a dat și celorlalte națiuni din Europa o pildă în fața pericolului bolșevic intern să procedeze la fel ca Franța.

Prizonierii, călătorii, misiunile economice sau diplomatice, chiar muncitorii scăpați din Rusia sovietică arătau prin viu grai și pe calea publicității în ce constă mult cântata fericire bolșevică; foamete, dezorganizare jaf și cel mai asiatic despotism.

Pilda Franței a încurajat organizarea rezistenței contra anarchiei care amenința să cuprindă Europa. Sozialdemokratul Noske reprimă în sânge revolta spartakistă.

In Belgia rămân și mai departe aderenții Internaționalei a II-a și colaborează cu partidele „burgheze". In Anglia, labour party dezaprobă cu energie procedeele și doctrina Moscovei cu toate sforțările desperate ale lui Snowden.

Numai Italia făcea excepție, căci în alegerile din 1919 socialiștii obțin 151 scaune. Rezultatul se explica prin aceia că italienii, nemulțumiți și iritați încă din timpul războiului, au crezut că se răzbună pe condicători dându-și voturile socialiștilor. Cât s'au înșelat au văzut-o pe urmă.

In 1920 și 1921 socialiștii au suferit înfrângeri importante în alegeri în Germania, Danemarca, Suedia, Ungaria, Austria, Norvegia, Elveția și România și au fost zdrobiți în Spania, Grecia și Italia.

Situația pe care și-o creiaseră în ultimul timp în Italia era intolerabi Inchipuindu-și că massele populare care le-au dat voturile erau profund socialiste, conducătorii socialiști au început să propage deschis bolșevismul îndemnând massele să ocupe uzinele. Ceeace s'a și întâmplat în August și Septembrie 1920. Giolitti, văzând că atunci socialiștii erau mai tari, le-a făgăduit crearea de consilii muncitorești în fabrici cari, afară de rezolvarea conflictelor cu patronii, trebuiau să controleze și administrația fabricei. Pe măsură ce li-se satisfăceau pretențiile, socialiștii deveneau mai agresivi, amenințând avutul și existența cetățenilor.

Anarchia dezlănțuită de socialiști a provocat o puternică reacțiune a elementelor muncitoare și iubitoare de ordine ale națiunei. Foștii combatanți reuniți în societăți, „fasci", s'au constituit în apărători ai ordinei și ai legilor nesocotite de socialiști.

Și „fascismul" a luat naștere. Sot ce-a fost mai inteligent și mai patriot în Italia s'a grupat în jurul fasciștilor. Socialiștii erau urmăriți pas cu pas. Intrunirile li erau zădărnicite, tipografiile și cluburile distruse, iar sele muncei incendiate.

Giolitti s'a folosit de această luptă pentru a face noui alegeri. Pericolul bolșevic era evident. De aceea partidele ordinei: liberalii democrați, naționaliștii, și fasciștii și radicalii — afară de partidul popular catolic — au format blocul național. Campania electorală a fost de o violență ne auzită datorită socialiștilor și fasciștilor.

Alegerile s'au efectuat și rezultatele le cunoaștem.

Atât socialiștii cât și comuniștii au eșit zdrobiți din alegeri. Blocul național are o ma oritate sdrobitoare, căci a obținut 285 mandate din 535.

In Rusia sovietică unde n'au drept să voteze decât comuniștii — și din aceștia numai partizanii lui Lenin au asigurat i deplina libertatea a votului — bolșevicii continuă să conducă. In țările civilizat, unde încercările de dictatură proletară au produs desgustul și disprețul națiunei, votul universal s'a pronunțat împotriva socialismului.

R. R. D.

Un apel

Ziarele finlandeze au publicat de curând un nou apel al lui Maxim Gorki, adresat lumii savanților de pretutindeni, și care poartă data: Petrograd, 4 Mai.

Prin această scrisoare marele scriitor rus voește să înduioșeze pe intelectualii din lumea întreagă și să-i facă a veni în ajutorul savanților ruși. Scrisoarea începe astfel:

„Imi îndrept cuvintele către toți savanții. Lipsă de hrană la Petrograd este atât de completă atât de fără scăpare încât în săptămânile cari vor urma, populațiunea va suferi groaznic de foame și aceasta în înțelesul absolut al cuvântului. Cari vor fi cele dintâi victime? Negreșit aceia cari sunt mai puțin înarmați în lupta vieții: copiii și savanții."

In restul scrisorii Gorki își mărturisește convingerea că intelectualii din Europa vor ajuta pe nenorociții savanți ruși să treacă aceste ceasuri înspăimântătoare.

Scrisoarea se sfârșește astfel:

„45000 de profesori pot să fie scăpați dela moarte. El n'au voit să semneze acest apel, pentrucă le place mai curând să moară decât să cerșească. De aceia n'am hotărât să adresez eu acest apel lumii savanților".

Acesta este apelul lui Maxim Gorki. Dureros, nespus de dureros și de tragic, el este mai mult decât un apel, mai mult decât o rugăminte: este un țipăt ae groază și de desnădejde care învingând nemărginirea câmpiilor rusești, ajunge, sfâșietor, până la urechile noastre. Scos din milioane de piepturi vlăguite de mizerie, din milioane de guri flămânzite, el este strigătul unui popor pe pragul morții.

In această situație al cărei tragic nu l'a cunoscut nici-un popor pe lume, oricât ne'am scobârî în adâncul vremilor trecute, au adus Rusia nebunia ideologică a unui Lenin și setea de dominație a aventurilor cari-i înconjoară.

Rusia de odinioară era o țară bogată. E drept că alcătuirea ei socială avea multe păcate și îngăduia multe nedreptăți, dar revoluția din 1917 rupse cătușele de veacuri și păru, o clipă, că o eră nouă de libertate și de dreptate se inaugura în țara foștilor țari. Valul bolșevic se ridică însă pe neașteptate din tainice adâncuri și prăvălindu-se deasupra Rusiei înnecă sub talazurile sale izbânda efemeră a revoluției, stărâmă toate dreptele împotriviri și prăbuși viața rusă în haosul de astăzi. Nimicirâ în numele unei fericiri himerice ca într'o oarbă dezlănțuirea de ură tot ceeace constituia prodosul unei civilizații milenare, fără să pună nimic în loc, și prefăcură astfel Rusia în țara foametei și a crimei.

Și când toți avem înaintea ochilor o experiență de o elocvență atât de tragică, cum pot, cum îndrăznesc unii să ne vorbească de o împământenire a comunismului la noi sau aiurea?

Țărăniștii se demască

După cum știm guvernul Averescu descoperind la timp legăturile criminale pe care comuniștii români le au cu Moscova, a dispus arestarea lor. Printre tovarășii arestați sunt și patru deputați împreună cu intelectualul plăpumar Cristescu. Bolșevicii aceștia români nu urmăresc altceva decât distrugerea regimului monarchic și înlocuirea lui cu republica sovietelor. S'au descoperit trei secțiuni de propagandă clandestină și spionaj militar care raportau regulat Moscovei și Budapestei rezultatele propagandei și spionajului. Comuniștii români trebuiau să execute în scurt timp atentate la viața oamenilor politici români, să svârle poduri, căi ferate și fabrici în aer. Cu alte cuvinte bolșevicii noștri sunt unelte criminale în mâinile popilor creștini din Budapesta și a imperialiștilor roșii din Moscova.

Dacă până acum sceptici puteau pune la îndoială afirmațiunile presei naționale asupra activității acestor tovarăși, acum nimeni nu se mai poate îndoi de exactitatea celor afirmate de noi și de dreptatea care a fost și atunci și acum de partea noastră.

Atunci presa băncei Blank din care fac parte ziarele „Adevărul", „Dimineața" și „Luptătorul" și ziarul partidului țărănesc „Țara Nouă" susțineau că pericolul comunist e ceva iluzoriu și că se speculează asupra acestui pretins pericol pentru a se întări partidele burgheze „în da una" „noilor partide" care reprezintă cinstea (!) și democrația (!)

Faptele au desmințit categoric cele susținute atunci de așa zisele partide noui. Țărăniștii și socialistul sui generis Dr. N. Lupu în loc să facă mea culpa și să recunoască dacă ar fi de bună credință — că au greșit îndrăznesc să ieă în Cameră apărarea deputaților comuniști arestați.

In sfârșit demagogia revoluționară atâta vreme ascunsă îndărătul formulelor răsunătoare democratice și umanitare, apare, sub masca țărănismului ocrotitor al intereselor celor mulți cinstiți și nevoiași de la țară D-l Mihalache, a dus o politică de subminare a intereselor superioare ale neamului

D-sa care speră să câștige simpatia întregei țărănimi prin promisiuni irealizabile trebuia ca într'o bună zi să dea mâna fățiș cu Drul Lupu omul popular în rândurile bolșevicilor lui Cristescu și instigatorul grevelor din Februarie 1919.

D-nii Dr. Lupu, Mihalache când apără bolșevismul nu se apără decât pe ei înșuși. Aceasta este explicația atitudinei lor față de gestul guvernului Averescu Ne facem datoria să constatăm și cu această ocazie cine sunt oameni care mâne poimâne au pretenția să conducă țara.

America își reia locul în Consiliul suprem

Ultimele telegrame ne anunță revenirea delegaților americani în toate marile sfaturi aliate. Astfel J. Boyden se întoarce la comisiunea reparațiunilor, Hugh Wallace își va relua locul la conferința ambasadorilor, iar colonelul George Harvey la Consiliul suprem. Din cei trei delegați americani doi sunt cunoscuți Hugh Wallace, și I. Boydon Unul e nou: colonelul Harvey. Fizionomia colonelului Harvey e una din cele mai curioase și mai puternice din America: sub ochelarii cu sticla groasă ascunde ochi pătrunzători și sub o mască liniștită și palidă ascunde un extraordinar temperament de luptător. Acest om care are înfățisarea unui bătrân profesor de la Harvard s'a revelat de trei ani ca unul din cei mai temuți polemiști din Lumea nouă. Vai de capul celui care cade sub condeiul lui! foarfecă până ce nu mai rămâne nimic dintr'ânsul! Compatrioții să-i l'au comparat cu Rochefort; ca și Rochefort el are inimitabilul dar de a persifla și Ca și Rochefort a răsturnat regimuri, căci el a răsturnat pe Wilson și Wilsonismul, cu ajutorul unei reviste săptămânale *Harvey's Weekly* și care amintea de minune vechea *Lanterne* a lui Rochefort. Colonelul Harvey e un prieten al Franțe căci în teribila și arzătoarea *Weekly* cași în înțeleapta și puternica *North American Review*, a apărat cu un talent predigios și cu un avânt admirabil teza franceză integrală — aceea pe care lamentabilii negociatori din 1919 n'au putut să o facă să triumfe.

Singurul american de valoare care a susținut revendicările Franței contra obrăznicielei germane și tergiversării engleze a fost Harvey. Pentru a vedea cari sunt sentimentele lui față de ultimele evenimente politice și n'avem decât să citim ultimul număr din Weckly în care susținea cu tărie dreptatea revendicărilor franceze. Odată cu venirea lui în Europa, politica Americei va lua un alt curs. Generositatea și lărgimea de vederi a națiunei americane va fi bine reprezintată prin Harvey și punctul de vedere al Americei va fi susținut cu toată tăria și lealitatea de acest valoros „self made man". Ideologia Wilsoniană care-și aroga dreptul de a judeca situațiile politice și economice așa de diverse din Europa după rigiditatea formulelor profesorale ale fostului potentat din Casa Albă va face loc ponderațiunei omului realității

Mişcarea culturală, literară, teatrală, artistică

care e Harvey. Franța care, după răsboiu, atât în politica internă cât şi cea externă, a dat cele mai potrivite soluţii datorită cunoaşterei exacte a realităţilor politice, se va bucura de sprijinul lui Harvey, dar politica şovăelnică şi de interese a Angliei reprezentată aşa de elocvent prin Lloyd George va întâlni o piedică serioasă: aceia a dreptăţei şi libertăţii popoarelor reprezentate de Franța şi America.

Muzica românească în Banatul ocupat

In ultimele decenii doina şi în genere cântecele româneşti câştigaseră o extindere mare în regiunile Banatului care în materie de doine, chiuituri şi cântece de nuntă etc. poartă o notă cu totul deosebită de celelalte regiuni ale Ardealului. Centrul principal de unde au pornit mişcarea pentru înfiinţarea corurilor la sate a reuniunilor de „cetire şi cântări" a fost Lugojul, cu deosebire în urma activităţii d-lui I. Vidu care a avut o influenţă incontestabilă asupra răspândirii cântecelor noastre in această regiune. Infiinţarea de coruri orchestre şi fanfare la sate a devenit'o adevărată tradiţie şi azi abia se mai află vre-o comună care să nu aibă ce'l puţin numai corul său.

Din tot ceace stăpânirea sârbească, — abia de doi ani — a alterat sau a nimicit chiar numai corurile şi fanfarele de la sate au rămas aproape neatinse în existenţa lor. Faptul acesta se poate atribui împrejurărilor bine făcătoare că unii dintre ţărani sunt atât de înaintaţi în cunoştinţele muzicale că sunt capabili ei să înlocuească învăţătorul sau preotul care au părăsit comuna trecând graniţele şi lăsând totul în grija Domnului. Cei cari au mai rămas continuă tradiţia veche. Corurile, fanfarele aranjază concerte, dansuri şi reprezentaţii teatrale în zilele de sărbătoare Crăciunul sărbătorile sf. Paşte, Rosaliile, hramul bisericii din sat sunt tot atâtea ocaziuni când doina bănăţeană străbate atmosfera înăbuşită de teama de a nu fi acuzaţi de autorităţi că prin cântecele româneşti întreţii contra Jugoslaviei, spiritul irredentist — căci din nefericire ei sunt priviţi ca „irredentiştii" Jugoslaviei.

Cântecele lor sunt mai mult doine şi cântece poporale căci cântecele naţionale româneşti sunt scoase de pe scenă. Doar în serile de petreceri numai din vre-un loc ascuns dacă se aude că străbate aerul nopţii înviorătatea melodie a cântecului nostru naţional „Deşteaptă-te Române" sau „Veniţi viteji" etc. E curios că şi în această privinţă situaţia unor comune este mult mai avantajoasă. In comunele — foarte prestine la număr — unde secretarul comunal sau şeful plutonului de jandarmi este croat, nu există nici un obstacol de a căuta sau reprezenta orice piese cu caracter naţional. Sunt însă numai câteva comune cea ce nu schimbă deloc situaţia extren de grea a celorlalte în majoritate.

Corurile şi fanfarele nu odată şi-au pus ca scop ca din veniturile lor să cumpere steaguri naţionale, crezând că libertatea lor e asigurată în statul jugoslav sau căutau să formeze biblioteci săteşti pentru cari au făcut comenzi de cărţi româneşti în România liberă. Toate sumele ce au fost adunate pentru aceste scopuri cultural — naţionale au fost rechiziţionate iar membrii corurilor au fost supuşi la pedepse personale.

Pe valea Caraşului de jos şi pe bogatele sate ale câmpiei Deliblatei, Alibunarului Petrovaselei doina noastră plânge şi azi suferinţele cântăreţilor ei asupriţi.

Dampo.

Pretutindeni în Ardeal se citeşte ziarul „INFRĂŢIREA"

O expoziţie de pictura

De câteva zile, în sala prefecturii din Cluj, s'a deschis expoziţia pictorului Alexandru Sopos din Dej. Expoziţia — instalată în două apartamente, este aranjată cu gust şi oferă privitorului un aspect frumos.

D-l Sopos ca pictor este un talent multilateral, după cum o dovedesc picturile, peisagiile şi lucrările sale în cărbune în cari pictorul ne apare când clasic, când modern, când impresionist.

Lucrările executate cu o bună technică, cu fineţă de compoziţie şi înţelegere impresonează. Portretele sunt vioae expresive, iar jocul de lumină şi umbră bine executat.

In tablourile lui Sopos viaţa trăeşte puternică, tumultoasă.

Tabloul său „Studiu", în uleiu, reprezentând o femee din spate, este o bucată de şcoala clasică.

„Feu follet" pictură în uleiu ne înfăţişează o femee goală, scăldată în lumină. In această operă, pictorul a ştiut să prindă frăgezimea şi tinereţea corpului şi puternice efecte de lumină şi umbră.

Toate suferinţele îndurate în răsboi le găsim concentrate în portretul „Invalid de răsboi", caruia pictorul i-a dat o impresionantă expresivitate. Picturile „Cismar", „Cugetare" „Ţiganca" dovedesc o orientare a pictorului spre şcoala modernă.

Uşuoare însă executate cu o minunată technică sunt desemnurile în cărbune „Ţigânca" „Desfacerea" etc.

Talentul d-lui Sopos se manifestă mai puternic în peisagiile: „Claie de grâu", „Pod", „Curte cu iarbă", „Curte după ploaie", „Negură de toamnă", „Splecu", „Popas de ţigani", „Apusul soarelui" ar fi încă multe bucăţi de amintit. Nu putem însă înregistra acele 87 picturi şi 94 desemnuri ale d-lui Sopos. Pentru pictura ardeleană, d-l Sopos este un element valoros. Indrăznim a-i da însă un sfat anume d-sa ar trebui să lucreze mai mult peisagii unde talentul d-sale se manifestă destul de bine.

Raco.

ECOURI

Vila Velasquez

D-l Widor secretarul perpetun al Academiei de bele-arte franceze a arătat confraţilor săi planurile Vilei Velasquez destinată studiului artelor frumoase şi subvenţionată de guvernul francez şi Institut. Construirea ei a început pe terenul oferit de regele Alfons XIII-lea şi situat lângă palatul suveranului pe o înălţime dominată de Monelea şi scăldată de Maucanarez, înaintea unei panorame splendide de 50 km întindere.

Edificiul în piatră şi cărămidă a fost desenat de architectul Chifflot care va decora faţada principală cu un foarte frumos portic sculptat provenind de la un vechiu palat spaniol şi încormat de acoperiş şi campanile în stil pur castilan.

Vila Velasquez va fi construită în mijlocul unui parc măreţ unde arta lui de Notre va fi unită cu aceea care a prezidat la desenul grădinilor senioriale spaniole.

Costul acestei lucrări de atră va fi de câteva milioane care vor fi acoperite prin subscripţie publică şi în parte prin darul niagnezenului obţinut de maşalul Lyautey.

Un inventator moare în mizerie

Inventatorul cinematografului a murit la Londra în cea mai mare sărăcie. Soarta sa fost de altfel ca şi a altor inventatori. Când ne gândim la viitorul strălucit pe care l-a avut invenţia sa, la favoarea de care se bucură precum şi la averile considerabile pe care le-au câştigat exploatatorii acestuia, soarta creatorului e de plâns.

In 1889 W. Triese Grecne a făcut primele experienţe pe plăci de sticlă mai întâi, apoi pe o bandă de celuloid. A cheltuit 20.000 lire sterline cu ocazia cercetărilor sale, s'a îndatorat şi a fost închis pentru insolvabilitate. Toată averea a fost sechestrată şi vândută. Trecură anii fără ca viaţa să se schimbe. De abia în 1915 câţiva prieteni au deschis o listă de subscripţie pentru a l ajuta. In sfârşit ca să poată trăi, a obţinut un post într'o casă de fotografie în culori.

A murit subit la o întrunire a reprezentanţilor industriei cinematografice, printre oamenii a căror avere o făcuse geniul său.

Sic vos non vobis . . .

Copii geniali?

Ca şi în Paris, în Londra sunt acum multe expoziţii de artă. Royal Academy prezintă o curiositate! operile unei fetiţe de 14 ani.

E un record. Sir John Millais a cărui precocitate hcelebră a expus abia la 17 ani. E adevărat că la 6 ani a câştigat medalia de argint a Societăţii Artelor, iar la 11 era primit în Royal Academy.

Anglosaxonii au specialitatea genilor preoce. In iarna trecută au fost sărbătorite mai multe poeteze între patru şi şase ani, a căror puerile ducubraţii au fost consacrate copo d'opere de frăgezime şi naivitate. Mai mult acum câtva zile se anunţa deschiderea unei expoziţii de crochiuri executate de un copil de 18 luni. Această fetiţă — toţi copii genial sunt fete — stă în scaunul ei şi-şi trece trupul desenându-şi pisica şi jucăriile . . .

Dela Pres. secţii jud. Alba de Jos al Asociaţii Inv.

Convocare

Toţi învăţătorii şi învăţătoarele din judeţul Alba de jos sunt invitaţi a lua parte la adunarea generală a secţiei judeţene, ce se va ţine în 3 şi 4 Iunie a. c. în şcoala primară de stat din Alba-Iulia, cu programul stabilit de comitet. 709

Deoarece în această adunare se vor desbate chestiuni cari interesează de aproape pe învăţătorii confesionali, aceştia sunt rugaţi cu inzistenţă a lua parte în număr complet.

Blaj, la 14 Mai 1921.

E. Chejoches. sec. — L. Maior. prez.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Studenţii români la congresul dela Praga

— Insemnările unui participant —

III

Un alt monument de artă istoric este podul Carol IV-lea de peste Moldova.

Solid construit, acest pod impresionează prin minunatele statuete în aur cari reprezintă scene biblice.

La mijlocul podului, pe partea dreaptă cum treci din Praga nouă în Praga veche, se găseşte un altar cu Isus şi Sf. Fecioară minunat lucrat.

Printre clădirile mai de seamă sunt. Teatrul Naţional Ceh, cel german, Universitatea cehă, Politechnica cehă şi germană, universitatea germană, parlamentul etc. Primăria obecui dum este interesantă mai ales prin sala senatului care are un aspect impunător.

Un contrast interesant îl prezintă turnurile vechi de câte 400—500 ani pe sub cari trec tramwae şi automobile faţă de câte un palat în stil absolut modern.

In piaţa veche un obiect de curiozitate care atrage mulţi curioşi este ceasul celor 12 apostoli dela biserica reformată.

Provincialii şi străinii aşteaptă cu nerăbdare ca ceasul să sune din oră în oră spre a vedea cum se deschide o uşe şi încep să apară cei 12 apostoli, ca apoi uşa să se închidă iarăşi.

Călătorul în căutarea noutăţilor şi lucrurilor interesante ar găsi destule, mai ales dacă ar avea o călăuză destoinică. Dus pe la diferite muzee şi instituţiuni culturale n'ar pierde vremea de geaba.

Tot aşa de atractive sunt însă şi lucrurile mai moderne din Praga. Cartierul marilor magazine dintre „Narodni Ulitza" şi bulevardele ce duc la gara Wilson au şi ele farmecul lor. Aici străzi nu sunt. Sunt numai pasaje, acoperite cu sticlă şi pardosite cu ceramică. Deoparte şi de alta vitrine enorme expun tot felul de lucruri cari de cari mai seducătoare.

Aici este locul de refugiu pentru sexul frumos, gonit de pe celelalte străzi de veşnicul fum dela fabrici care învălue Praga.

Despre viaţa socială, culturală, artistică şi politică vom vorbi ceva mai târziu în şirul acestor articole. Deocamdată să trecem la mobilul vizitei noastre ca Praga; e vorba de congresul studenţesc internaţional.

„Confederaţia internaţională studenţească".

Câteva lămuriri introductive cred că nu sunt de prisos, de aceia, cât se poate de pe scurt, le voi da.

Nevoile războiului, care a redus şi epuizat din toate punctele de vedere restursele diferitelor popoare, a provocat o apropiere din ce în ce mai strânsă între diferite popoare fie prin alianţe fie, prin înţelegeri.

La sfârşitul războiului, când se ajunsese la sleirea energiilor şi bogăţiilor popoarelor necesitatea unei apropieri şi înţelegeri capătă o amploare nemau cunoscută până acum. Pe toate terenurile, popoarele tind să iese din izolarea, însă terenul pe care se fac cele mai întinse sforţări, e cel cultural. In adevăr relaţiunile internaţionale sunt azi mijlocul penrtu valorificarea fiecărui popor. Iar de-asupra acesteia o grije mare ce o are lumea întreagă e aceia de a evita revenirea catastrofei de acum sease ani.

După armistiţiu în 1919 la Strasburg se pune bazele unei „confederaţiuni internaţionale studenţeşti", care de fapt de atunci şi până la Aprilie 1921 o găsesc mai mult interaliată.

In adevăr membrii fondatori titulari sunt: Belgia, Franţa, Polonia, România, Ceho-Slovacia, Luxemburgul (state aliate) şi un singur stat pentru Spania. Anglia, Statele Unite, Grecia, Italia, Irlanda, Norvegia, Elveţia Jugo-Slavia, Danemarka şi Suedia, aderară ca membrii liberi în mod provisoriu. Aceasta din cauză că statutul prevede că studenţii unei ţări nu pot face parte din confederaţie decât prin centrele studenţeşti cari să fie reprezentate prin o „uniune generală" în confederaţie. Or, aceste 10 ultime ţări nu aveau constituite uniuni naţionale.

Scopul acestei confederaţiuni este definit în mod simplu prin acest preambul al statutului confederaţiei:

„Confederaţia internaţională a Studenţilor s'a născut. După ce-au trăit în Strasburg ceasuri neuitate de frăţească comuniune sufletească, delegaţii celor 17 naţiuni au proclamat nestrămutata lor hotărire de apăstra pentru veşnicie blânda şi rodnica unire a inimilor lor".

Dar, confederaţia nu se mărgineşte aici. Ea tinde la o desăvârşită solidaritate internaţională studenţească, având ca scop ajutorarea reciprocă a studenţimii atât moralmente şi cultural cât şi materialiceşte. Când vom expune din desbaterile congresului şi hotărările luate se va vedea cât de departe s'a ajuns. In al doilea rând, se ajunge prin această confederaţie, la o apropiere şi mai bună cunoaştere între diferitele ţări prin contactul dintre studenţiilor. Desigur că aceştia, fie simplii muncitori pe ogorul cultural al ţării lor, fie în calitate de conducători, vor profita destul din relaţiile şi cunoştiinţele lor, mai

Cu ce bani au făcut țărăniștii alegerile

Pentru ziarul „Patria" care a afirmat că singurele sufragii cinstite în alegerile dela Constanța, au fost voturile candidatului țărănist, reproducem din „Viitorul" următoarele:

Am spus de nenumărate ori că sunt în această țară bancheri, cari pentru a-i specula mai cu folos, bogățiile găsesc că nu e deajuns să întrețină în solda lor numai oameni politici dar să creeze și să subvenționeze partide politice. Partidul țărănesc, inventat de Casa Blank și subvenționat de ea, a luptat cu banii acestei Case în toate alegerile. La Romanați a declarat-o un alegător a cărui conștiință învățătorul Capetianu se încercase s'o cumpere. La Constanța au avut ocazia s'o constate zeci de oameni, care au asistat la următoarea scenă:

In comuna Topraisar era într'o zi după votare secretarul partidului țărănesc d-l Berbecaru. Acesta fiind întrebat de un prieten al nostru politic, de unde are fonduri „partidul țărănist cel sărac" să întrețină mai multe automobile decât poate să plătească „partidul liberal cel bogat", a răspuns:

Am eu banii mei, pe care-i cheltuesc.

Când i s'a spus fostului institutor, că e sărac acesta a scos din buzunar un pachet voluminos cu hârtii de câte 500 lei și i-a arătat.

Prietenul nostru, în văzul tutulor celor de față a constat că pachetul cu bani avea o banderolă pe care scria: *„Banca Marmaroch, Blank et. C-nie", soc. anonimă pe acțiuni.*

In fața acestei constatări de care cel de față. . . au făcut haz d-l Berbecaru nu a putut să articuleze absolut nici un cuvânt.

Tot mai agresivi

Ziarul sionist „Uj Kelet" se ocupă într'un prim-articol de succesele dobândite de minorități în Litvania și mai pe urmă în Letonia și folosește acest prilej pentru a-și nutri cetitorii cu speranța că ceiace s'a petrecut în aceste două țări, va trebui să urmeze și la noi și că naționalitățile între cari și Evreii, vor trebui să obțină autonomia națională. Care este părerea noastră în această stațiune, am arătat'o în repetite rînduri, de data asta ne mărginim să reliefăm numai laturea agresivă a acestui articolaș, care e de natură să ne înstrăineze tot mai mult de mica grupare sionistă a Evreilor dela noi. Se vede, că e în natura Evreilor de a semăna vânt, se vede că avem de a face cu o rasă neliniștită, care nu-'și poate înțelege altfel rostul în lume, decât tulburând liniștea și buuul mers al lucrurilor, creându-'și astfel situații prielnice pentru a pescui în tulbure. Ori poate nizuința spre o stăpânire mondială este și astăzi idealul nemărturisit al Sionismului și spre acest scop sunt toate mijloacele bune, ori cât ar fi ele de distructive?

— „Noi Evreii, cari luptăm după pilda lui Hellmann (sionist în Letonia) pentru libertate și autonomia minorităților naționale nu o facem cu totul desinteresați; ci din egoism, deși și egoimul acesta este desinteresat. N i ne alăturăm ca soți de arme la celelalte minorități, căci ele sunt aliații noștrii naturali.

Și dacă va fi nevoe, noi vom fi primii, cari vom lua colțul de asalt și vom porni în contra barierelor și al rațelor de sârme conservatoare. Este lăudabil curajul ori din care parte ar veni, dar numai aplicat la nevoe și în măsura reclamată de împrejurări. A te războiu numai pentru a'ți afirma curajul, e a te bate cu morile de vânt. Și după cât cunoaștem caracterul Evreilor, ne place să credem, că nu sub impulsiunea acestei virtuți au devenit deodată așa de războinici, ci vor fi alte motive, alte combinațiuni, alte scopuri. De fapt, Evreii noștrii luptă din răsputeri, luptă pe diferite fronturi, îi găsim în toate taberele, cari sunt potrivnice patriei, numai în vre o tabără, care tinde, spre consolidarea și întărirea țării nu-i putem găsi. Sioniș ii, vor să conducă naționalitățile spre organizațiuni separatiste, Evreii-unguri supraliciteză șovinismul maghiar, iar alții, în serviciul propagandei bolșevice, încearcă să atrofieze sufletele, să distrame nădejdile la o revenire normală și să distrugă ori ce autoritate.

Acum, sionistul „Uj Kelet" își țese firul nădejdilor mai bune, aruncându-și privirea peste hotare, spre aliați dela care așteaptă o intervenție efectivă. — „E sigur — scrie susnumita foaie — că micile state naționale, cari au răsărit în preajma Rusiei, nu numai din nevoe internă au dat minorităților libertăți naționale, dar și din pricina presiunei puterilor externe." Și își exprimă apoi convingerea, că acest lucru se va petrece și în celelalte țări, cari „au derivat și-și trăesc viața independentă din bunăvoința aliaților"? și cari s'au obligat să respecte drepturile minorităților.

Se poate admite să-ți bați, în acest chip, joc de țara în care trăești, afirmând că ființa și independența unei națiuni, care de două mii de ani, în lupte continue, supraviețuind incursiunilor fără șir ale barbarilor și oprind și sfărmând puterea a atâtor neamuri turanice, ar fi o națiune, care trăește din bunăvoința aliaților săi? Cum putem privi noi manifestări de felul acesta cari nu vor să ne recunoască drepturile, rolul și mentrea noastră în istorie și încearcă a spune suveranitatea statului român unui for exterior?

Curajul aceasta, recunoaștem, întrece ori-ce margini, dar acest curaj ne va constrânge să fim mai cu băgare de seamă.

A. C.

târziu, câștigate prin această confederație.

Aceasta ca scop, în linii generale. Dar totd'auna, cu cât scopul este mai înalt, cu atât și drumul e mai anevoios.

O astfel de încercare de a strânge într'o confederație cu tendințe unitare, o mare parte din intelectualii atâtor țări, nu e un lucru tocmai ușor.

Greutățile au fost multe și poate mai sunt încă.

Astfel nu trebue să se piardă din vedere, faptul că o parte din studențimea ce se află în această confederație a făcut un războiu de 4 ani, că o altă parte a stat aproape izolată de ceialtă studențime.

Apoi, studențimea fiecarei țări vine cu diferențele caracteristice, cu ideologia și influența mediului național. Să se adaoge la acestea diferitele curente sociale cari frământă societatea de azi și se va vedea atunci câte piedici serioase și câte prejudecăți, de multe ori, trebuesc înlăturate spre a se ajunge la încredere reciprocă mai întâi și apoi la o conlucrare serioasă.

M. Macanescu.

Examenele în limba maghiară la Universitate?

Ziarul „Ellenzék" în ultimul său număr amintește declarația pe care ar fi făcut-o d. secretar general la instrucție, că ministrul de culte prin ordonanță ministerială a asigurat studenților maghiari dreptul de a-se folosi la toate examenele de limba maghiară, iar întrucât profesorii nu ar ști această limbă, a dispus să se recurgă la interpret. Nu știm întrucât este redată fidel declarația d-lui secretar general, în tot cazul, în baza regulamentului universitar, folosința limbei maghiare la examene nu este admisă. După cât știm, în cazuri izolate și bine motivate excepțional, senatul universitar și-a rezervat dreptul de a îngădui și folosința limbei maghiare. Nimic mai natural și mai logic! Dar ziarului „Ellenzék" îi pare foarte nedreaptă această măsură și pentru a dovedi cât e de laxă concepția „motivelor acceptabile", servește cu câteva exemple „empirice".

Cică unor studenți maghiari nu li s'a îngăduit să depună examenul în ungurește cu motivarea, că într'un an de zile ar fi avut putința să-și însușiască limba statului. Altuia nu i s'a îngăduit, pentrucă fiind de confesiune grecoriental, ori evreu, limba maternă nu pote să-i fie cea maghiară. Desigur, nu vom discuta cazurile „empirice" înșirate cu atâta preciziune de arhișovinistul ziar local, căci nu-i recunoaștem nici o competință și îndreptățire de a-se face apărătorul grecoorientalilor români și a evreilor.

Știm, că la universitatea din Cluj, s'a ținut seama în cea mai largă măsură de toate condițiile speciale și excepționale ale studenților, sute și sute de studenți evrei și chiar Români și-au depus toate examene'e în ungurește și nu cred să se găsiască un singur student care să se creadă neîndreptățit, ori prigonit. Dar toate până la un loc. Da, după un an de zile de frecvență la universitate, se poate pretinde ca elevul să știe răspunde în limba română. Și cine studiază din manuale românești, nici nu se poate ca să nu învețe în atâtă timp aceasta limbă. Dacă nu ar fi însă îndărătnicia șovinisiă nutrită și de ziarele maghiare prin știri ca și declarația atribuită d-lui Prie, care evident, e fals redată, și dacă nu ar fi din nenorocire și indolența vinovată a unor tineri români, cari nu-și fac o prea înaltă ambiție din a învăța cât mai de grabă și cât mai desăvârșit limba dulce românească.

Că le va fi niței greu studenților maghiari să se deprindă cu limba română, îi credem pe cuvânt, dar oare nouă ne era mai ușor să depunem examenele în ungurește și nu arare ori se întâmpla că rezultatul examenului să depidă de măsura în care cunoșteam limba maghiară?

De câte ori nu eram bruscați de profesorii maghiari pentrucă nu știam perfect vorbi limba maghiară. Iar faimosul Apáthy ne-a oprit ca și între noi să vorbim românește, în încăperile universității. Pentru-ce nu și-a ridicat „Ellenzék" și atunci cuvântul?

a. c.

Cazul preotului Ebert

Acțiunea irredentă a ziarului „Ellenzék". — Preotul persecutat pentrucă nu era irredentist. — Vine Horthy.

Articolele și în general atitudinea ziarului „Ellenzék" din Cluj sunt în serviciul cauzei iredente, acțiune întreprinsă mai mult în mod ocult pentru a ocoli atenția autorităților. Totuși ea caută să încurajeze credința în revenirea domniei trecute sunt zilnic defăimați toți acela dintre Maghiarii Ardealului cari privind altfel situația, nu pot accepta părerile „Ellenzék"-ului. Iată ce scrie despre acest ziar un alt zizr maghiar „Székely Udvarhely":

„Ziarul Ellenzék din Cluj pus la dispoziția episcopilor și preoților, organul de presă al șovinismului exagerat și al iredentismului bazat pe minciuni atacă pe redactorul responsabil al ziarului „Székely Udvarhely".

De ce au urmat aceste atacuri contra preotului Ebert și pentru ce această defăimare în coloanele ziarului Ellenzék contra unui preot maghiar?

Ne spune Székelyudvarhely:

După preluarea imperiului preotul Ebert sfătuește funcționarii maghiari să nu părăsească oficiile lor în interesul poporului căci rezistența pasivă nu va aduce nici nu bine. Declarațiile lui au produs o indignarea între șoviniștii locali alimentați de otrava ziarului „Ellenzék" și au început calomniile: Ebert e trădător de patrie, e preot „valah" e conjurat, a primit sume mari etc. Pentru aceste sfaturi el este ocolit de toți cunoscuții săi cari uneori îl scuipă în față și continuum aude spunându-i — se la spate: „așteaptă trădătorule, te vom tăia în bucăți, vei fi spânzurat". Numai funcționarii cari au mai rămas în oficii și au suferit împreună cu el așteaptă ajuitorul lui. Mai târziu massele sunt în fierbere. Agenți provocatori cutreeră satele și anunță venirea lui Horthy. Ouară neîmpăcată și dorința nebună de revanșă stăpânește tabăra celor care agitau pentru răsbunare. Prietenii îi atrag atenția asupra celor ce se întâmplă sfătuindu-l să înceteze cu acțiunea sa pacifistă căci va veni Horthy și atunci nu va mai putea scăpa de spânzurătoare. La 8 Martie 1920 Ebert e chemat la Cluj. Episcopul declară că nu-l poate pedepsi pentru convingerea lui politică. Secretarul episcopul Kovács Kálmán amenință că imediat ce se va schimba situația va fi dat afară din sânul preoțimei.

Tabăra irredentiștilor văzând că n'a reușit să-l dea afară din biserică începe să agite poporul contra lui prin poezii calomniatoare iar exemplarele presei maghiare irredente cari calomniau atitudinea preotului sunt împărțite cu miile în rândurile populației. La 16 Mai 1920 colțurile străzilor din parohia sa sunt împodobite cu afișe contra lui cari încheie cu cuvintele:

„Gătuiți-l

Trebue să te ferești de el de ciumă"

La 7 Iunie 1920 sosește în Derzs o misiune americană. Preoții și învățătorii șoviniști nu admit că misiunea să viziteze pe preotul Ebert pentru ca acesta să nu poată da informații cari ar dovedi că irredentismul maghiarilor înfumurați e cauza situației lor.

Totuși misiunea vizitează pe preot și se convinge despre realitate. In August 1920 preotul Ebert cere episcopului Iosif Ferencz să-i permită ca să emigreze în America deoarece nu mai poate suferi persecuțiile foștilor săi prieteni. In cererea să amintește că „totdeauna a fost bun maghiar". Episcopul pentru ca să-i poată înlătura din calea desfășurării șovinismului denunță scrisoarea sa autorităților române pentru a dovedi că un bun maghiar nu poate fi prieten Românilor. Preotul Ebert a scris o broșură cu titlul. „Pe drumul înțelegerii" în care a expus părerile sale contrar dorinței irredentiștilor de la noi. Dr. Tudos Jones șeful misiunei engleze care a cetit această broșură în traducere englezească admite punctul său de vedere.

Autoritățile superioare ale bisericii unitare din Cluj, declară însă șefului misiunii că Ebert a primit dela guvernul român un milion Lei pentru ca să scrie în sensul acela. O dovadă că autoritățile bisericești minoritare se folosesc de sursiuni pentru a ne ponegri și a ne calomnia.

Iată dar un caz care dovedește că organele șoviniste locale, în loc de a căuta o înțelegere între noi și ei se folosesc de toate mijloacele pentru a împiedica acțiunea acelora, cari vor să realizeze o înțelegere reciprocă între noi și Maghiari.

Persoanele de care s'a servit ziarul „Ellenzek" pentru a da o lovitură preotului Ebert, au fost următorii maghiari: Mátéfi Domokos, Andrei Barabás, Ștefan Mathé, Paul Benczedi, Iosif Ürmösi Grigorie Sándor, Petru Sandor.

Aceasta a fost suspendat din oficiul său, iar acum e în curs în contra sa o cercetare disciplinară introdusă de forurile bisericești, numai pentru a ascunde adevărata causă a persecuției sale începută din considerațiuni politice.

Cazul de față e o strălucită dovadă despre acțiunea ziarului Ellenzék și a aderenților săi conduși de aceleași principii de răsbunare și irredentism. Ei nu pot admite manifestarea liberă a unei conștiințe care nu cadrează cu părerile lor și recurg la mijloace cele mai neîngăduite contra celor cari au îndrăzneala să cugete independent. Paține dovezi ne mai trebuesc pentru a convinge pe oricine că acest organ de presă nu caută să servească interesele cetitorilor săi în concordanță cu interesele statului ci lucrează conduș de cel mai neastâmpărat iredentism.

O nouă falsificare a biletelor Băncii Naționale

Citim în „Izbânda":

Curierul sosit Marți dimineață la legația polonă a adus o adresă din partea ministerului justiției polone către Banca Națională și autoritățile judiciare române, informându-le că, la Kolomea, a fost prinsă o femee care a pus în circulație un număr de bilete falșe de câte 500 lei ale Băncii Naționale Române.

Un exemplar al acestor bilete este anexat adresei,

Falșificarea este foarte grosonală și hârtia este imperfect filigramată.

Din cauză însă că moneda noastră nu este atât de bine cunoscută în părțile Galiției, să poate ca falșificatorii să fi făcut multe victime.

Cetiți „Infrățirea"

INFORMATII

Financiare

Deputaţia plecată la Bucureşti pentru a interveni pe lângă ministrul de finanţe în chestiunea impozitelor de lux, se va întoarece azi.

■

Comerciale

Cu un vagon special au plecat eri comercianţii cari vor lua parte la târgul orient din Budapesta.

■

Artistice

Marti 24 Maiu a. c. la orele 8 seara, va avea loc în sala conservătorului Concertul de Sonate a d-rei A. Voileanu (pian) şi d-l Cionca (vioară) cu următorul program: Mozart, Sonata în si bemol major; Brahms, Sonata în sol major; Cezar Frank, Sonata în la major.

■

Economica

Atragem atenţia biroului de înevartiurire de a lua măsuri la timp pentru a asigura adăpost celor cari vor participa la târgul de mostre care se va ţinea la Cluj.

■

Din cauza numărului mare de vite şi a lipsei de cerere în Ardeal a ajuns în unele oraşe Kilogramul de carne de vită pe picioare la 2 lei.

■

Persoane oficiale ne spun că bursa din Oradia-Mare nu se va putea înfiinţa din cauză că oraşul e prea aproape de graniţă şi e frequentat de foarte mulţi contrabandişti.

■

După informaţii oficiale exportul de vite din Ardeal nu va putea începe decât în toamnă.

■

Agricole

Buletinile agricole cari sosesc arată că situaţia sămănaturilor se îmbunătăţeşte zilnic, şi se promite o recoltă bună.

■

Dela C. F. R.

Din cauză că tariful transporturilor pe C. F. R. nu corespunde valorilor mărfurilor în mod equitabil, s'a propus de la direcţiunile regisoale şi inspecţiuni pentru introducerea unui nou tarif.

■

Studenteşti

„Societatea Studenţilor în Medicină aranjează o **serată artistică-dansantă** cu concursul artiştilor dela Operă şi Teatrul Naţional, care va avea loc Luni 23 Mai (10 Mai stil v.) în Chioşcul din Parc.

Inceputul la ora 9 seara.

■

Cercul studenţesc „Câmpia şi Mureşul superior" va ţine Sâmbătă în 21 Mai a. c. oarele 8 seara în sala centrului studenţesc o şedinţă extraordinară plenară la cari sunt rugaţi a lua parte toţi membrii.

■

Dr. Lăzărescu, medic-şef al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

■

Tânţarul!!

Cu ocazia turneului naţional cultural de cercul studenţesc „Câmpia şi Mureşul superior" au binevoit a suprasolvi: *la matineul artistic* din 6 Mai a. c. în Târgu-Mureş următorii domni: Paul Bogan conc. agricol 100 lei, dr. Emil Haţegan prof. univ. 100 lei, dr. Aurel Baciu adv. 50 lei, dr. Tdofil Baciu adv. 50 lei, Albert Bürger 75 lei.

La serata dansantă următorii domni Deputat Suciu 50, Negruţiu 20, Dr. Tilea primmed. jud. 50, Ed. Novotny 10, Horea Precup 5, Dr. Popescu prefect 80, Popa prefect. poliţie 30, Nilca 20, Dr. Bogdan 30, Andreiu Russu 10, Ioan Russu 20, dr. Ancean 25, Gheorghe Erescu 50, Al. Căluşeriu 10, dr. Ioan Florian 20, dr. Vescan 20, A. Maior 20, Târnovean 10. Căp. Sârbu 60, Mălaiu 20, Maior primpretor 60, Togânel 20, Fam. Vulcu 10, Bucur 20, dr. Harşia primar 20, Moldovan protopop 30. dr. Pântea 5, Chinez 20, dr. Suciu subprefect 30, Maior Birtolon 60, Al. Birtolon 20, Loc. Musca 5, dr. Pantea 10, dr. Iarda 50, Roşian 50 lei.

La matineul artistic şi serata dansantă din *Reghin* ţinută la 8 Mai a. c. au binevoit a suprasolvi următorii domni: Victor de Mera farm. 100 lei, Valeriu Boieriu 5, Andreiu Vodă 20, Ariton Popa protopop 10, Mureşan Alexandru 5, Iosif Şipos 100, Leon Lup 5, dr. Vasile Pop 10, dr. Eugen Truţa 100, Gavril Oltean 60, Gavril Pop 10, Septimiu Raţiu 25, Alex. Maior 20, Primarul oraşului 60, Ernest Vermescher 30, Vasile Gligor 100 lei.

Ţinem să le aducem şi pe această cale cele mai sincere mulţumiri.

Cluj, la 19 Mai 1921.

Comitetul.

■

Diverse

Comisiunea din Viena pentru lichidarea împărţirei vagoanelor ostului stat Austro-Ungar şi-a reînceput iarăşi lucrările.

■

Tânţarul!!

■

Cumpărându-se de la francez şi italieni mai multe vase de răsboi, precum primind şi un număr de vase din fosta flotă austre-ungară, în total 22 vase de răsboi, ministrul de răsboi a propus M. S. Regelui schimbarea numelui acestor vase spre a se numi în viitor astfel:

Monitoarele: Basarabia, Ardeal şi Bucovina; distrugătoarele: Mărăşti şi Mărăşeşti; torpiloarele; Vifor, Vârtej, Vijelie, Sborul, Năluca, Zmeul şi Fulgerul; canonierele: Locot.-comandor E. Stihi, Căpitan C. Dumitrescu, Locotenent Remus Lepri şi Sublocotenent Ghiculescu iar vedetele antisubmarine M. 1, M. 2, M. 3, M. 4, M. 5 şi M. 6,

■

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate şi la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche acărui surmenaji staţionar prospătează corpul obosit oţeleşte muşchii stătuţi stânge ori ce dureri corporale şi dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică şi chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

■

Primăria oraşului va începe de astăzi să distribue faină populaţiei prin serviciul alimentaţiei.

■

Legaţiunea română din Viena confirmă ştirea că numeroşi cetăţeni români cumpără imobile în Austria.

Tribunalele austriace însă refuză întăbularea (transcrierea proprietăţei) până când guvernul român nu va da o declaraţie de reciprocitate, permiţând cetăţenilor austriaci cumpărarea de imobile în România.

Un premiu pentru istoricul unirei Ardealului cu România

„Asociaţiunea pentru literatura şi cultura poporului român" publică concurs pentru cea mai bună lucrare scrisă în românește asupra temei istorice, cu subiectul: Revoluţiunea din anul 1918 şi unirea Ardealului cu România.

1. Lucrările se vor trimite în timp de un an dela data publicării concursului.

2. Manuscriptele, fără subscriere, însoţite de un plic închis, cuprinzând numele şi adresa autorului şi în afară prevăzută cu un motto sau pseudonim — vor avea să fie înaintate la adresa secretarului literar al „Asociaţiunii", Sibiu str. Şaguna 6.

3. Lucrările intrate la concurs se vor da spre cenzurare secţiunii istorice a „Asociaţiunii", exclusă fiind orice apelaţie contra hotărârilor acesteia.

4. Lucrării celei mai bune, vrednice de premiat, i-se va acorda premiul de lei 2000. — pus la dispoziţia „Asociaţiunii", pentru acest scop, de către R. W. Seton Watson (Scotus), marele pieten al românilor.

Programul decorări Bucureştilor

Solemnitatea decorării oraşului Bucureşti de către generalul Badoglio se va face Dumineca, la ora 5 jum. d. a., în parcul Carol, în prezenţa Familiei regale, a d-lor miniştri şi a înalţilor demnitari.

După ce generalul Badoglio va înmâna decoraţia d-lui dr Gheorghian, preşedintele comisiei interimare a Capitalei, trupele vor defila.

La 8 jum, seara se va da, în sala de marmoră a hotelului Boulevard, un banchet de 100 tacâmuri în onoarea misiunei italiene.

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI
MOBILE
ŞI PIANE
să nu-ţi pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjatele saloane de mobile ale lui
SZEKELY şi RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii
Persoanelor de încredere se face vânzarea şi cu plată în rate

Comemorarea Centenarului naşterii lui Ion C. Brătianu

Pentru comemorarea la Cluj a centenarului naşterii lui Ion C. Bratinnu, ce va avea loc în ziua de 29 Mai, s'a întocmit un comitet alcătuit din următoarele persoane:

P.S.S. Arhim. N. Ivan, T. Mihali vicepreşed. senatului, general N. Petala, general I. Anastasiu, Zaharie Bârsan directorul teatrului, D. Popovici directorul operei, Gh. Dima directorul Conservatorului, profesorii universitari: N. Bănescu, A. Lapedatu, I. Lupaş, M. Ştefănescu, V. Meruţiu, I. Ursu, Dr. Grinţescu; S. Puşcariu prorectorul Universităţii, Dr. Pop primarul oraşului, Dr. Meteş prefectul judeţului, G. Tripon avocat, M. Şomlea farmacist, Păr. Dăianu vicepreşed. Camerei, N. Bogdan, A. Ciura, directorii liceelor, A. Ciortea, G. Precup, I. Mateiu directori ai Resortului de Instrucţie, dr. Pompei Micşa preşidentul Curţii, dr. Bianu.

Comitetul s'a constituit sub preşidenţia păr. Arhimandrit N. Ivan, alegând de secretar pe d-l prof. N. Bănescu.

In şedinţa ţinută alaltăeri, 18 Mai, comitetul s'a ocupat cu alcătuirea programului aniversării. Un părăstas se va oficia în acea zi la cele două biserici şi un mare festival va avea loc în după amiaza zilei, la Teatrul Naţional.

Toate autorităţile civile şi militzre vor fi invitate la această pioasă comemorare.

Programul, care încă nu s'a alcătuit definitiv, va fi împărtăşit în curând amănunţi, publicului.

Poliţia de stat Cluj. Secţia prezidială
Nr. 3060—1921.

Aviz.

In ziua de 23 Maiu 1921 fiind sărbătoare naţională, cu caracter oficios ordonăm următoarele:

Din zori de zi să vor înarbora toate edificiile, private şi publice, precum şi toate bisericele cu Tricolorul român.

Toate prăvăliile, magaziile şi fabricele cu excepţia celor cu foc continuu vor fi închise.

Toate prăvăliile magaziile, băncile, Cafenelele şi Restaurantele din Piaţa Unirei seara dela ora 9 până la orele 11 vor avea vitrinele iluminate şi decorate.

Cluj, la 19 Maiu 1921.

prefectul poliţiei: **p. conformitate:**
(ss) Popoviciu **(ss) Traian Meseşan**
secretar

SA DESCHIS în Cluj, Piaţa Unirii No. 15
MARELE MAGAZIN DE INCĂLCĂMINTE
RAFTOPOL
din Bucureşti.
Incălţăminte pentru Dame, Bărbaţi şi copii, cele mai noi modele din străinătate şi executate de magazin. Pantofi Elveţieni bărbăteşti de box 280 Lei. Ghete Elveţieni bărbăteşti de box 300 Lei. Se mai aduce la cunoştinţa onor. public că a mai sosit un transport nou de incălţăminte şi anume: Ghete şi pantofi roşii şi de lac bărbateşti. Ghete şi pantofi de dame, escarpeni şi cu barete, de antilopă si olandă albă, cu preţuri foarte reduse. Pantofi de matase brodaţi cu fir de aur etc., toate marca veritabilă Elveţiană „Bally". 517

LA 28 MAI VA APARE IN CLUJ
REVISTA UMORISTICA
„Tânţarul"
Redacţia şi Administraţia Strada Iuliu Maniu No. 3
Se primesc abonamente şi anunţuri.
Abonament pe un an 100 Lei
Abonament pe 6 luni 60 Lei
Abonament pe 3 luni 30 Lei

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 si Str. Iuliu Maniu 8

Viața provincială

Scrisoare din Satu-Mare

Starea învățământului superior la granița apuseană. — Numirea de noi membrii în consiliul de administrație al orașului.

La granița apuseană a României funcționează două academii de drept, una în Oradea-Mare, alta în Sighetul-Marmației Academia de drept din Sighet e de caracter confesional, calvinească. Despre rostul ei nu-și poate da seamă nici profesorii ei; doar unii studenți, fără deosebire de naționalitate, cari își încearcă norocul acolo și cari sunt cu trup cu suflet, pentru menționarea ei pe mai departe.

In județele Satu-Mare, Maramureș, Solnoc-Dobâca, confesiunea calvină e mai puțin reprezentată; prin urmare academia de drept maghiară neavând nici un rost în mijlocul unei populațiuni în majoritate română, ar putea fi desființată.

Academia de drept din Oradea, care e de caracter confesional catolic, deasemenea n'are nici un rost.

Pe lângă menținerea ei pot milita, cu oareșcare-va drept, auditorii ei actuali, cari îi știu poate și rostul, altcum ar fi o enigmă existența ei în împrejurările de astăzi.

In apropierea granței apusene funcționează și mai multe școli superioare teologice, 2 gr.-or., 1 gr.-cat. și 3 rom.-cat. în orașele cu reședință episcopală. Le teologille rom. catolice din Satu-Mare și Oradea-Mare numărul elevilor nu cu mult întrece pe cel al profesorilor.

Referitor la unele academii teologice române, părerea generală e, că absolvenții ies cu cunoștințe cam superficiale, cărui fapt e a se atribui neglijarea în multe parohii a datorilor pastorale primordiale, a predicării și catehizării.

■

Referitor la numirile noilor membrii în consiliul de administrație al orașului Satu-Mare, d-l avocat dr. Art. Caba a binevoit a-mi da următoarele lămuriri:

„Dintre cei zece membrii ai consiliului 5 sunt români și 5 sunt maghiari. Majoritatea membrilor e maghiară, fiindcă membrii din oficiu în mare parte sunt maghiari.

D.r numai în aparență sunt între membrii numiți români.

Intr'adevăr trebue să mărturisesc, că aici în Satumare este o clică care vrea a cârmui orașul și clica aceasta este identică cu aceia din timpul stăpânirii maghiare.

Ea funcționează și azi la putere și a pus numai de formă pe români Dr. Papp Ottó, Dr. Papp Mihail, Dr. Szilvássy, Dr. Savanyu, Dr. Dobossy, pe cari d-l Prefect a binevoit a-i numi, ca membrii români în consiliul de administrație.

D-l Prefect merită toată lauda, în dorința sa de a înmulți membrii români în consiliul de administrație. Nu-l acuzăm pe dânsul. A fost însă indus în eroare.

Sunt în Satu-Mare destui români dintre cari s'ar fi putut alege persoanele cele mai competente dar clica l-a împiedecat pe dl prefect să facă aceasta.

In răstimp de doi ani nu s'a făcut nimic pentru românizarea orașului acesta, ne bucură deci faptul, că noul Prefect a început a numi funcționari români la oraș.

Greșala în privința numirilor de membrii în consiliul de administrație, rezultă din informațiuni neexacte, și cred, că aceasta încurând să va repara prin selecționarea persoanelor.

D-l Caba mi-a promis, că încurând îmi va da unele lămuriri referitor la conducerea financiară a orașului, asupra repartiției impozitelor comunale, asupra orhestrei simfonice a orașului, care cu ½ milion de lei mărește deficitul în bugetul orașului Satu-Mare.

Corespond.

Calificări greșite

Cu cât sufletul nutrește mai mult o dorință în realizarea unui ideal, și cu cât piedicele în înfăptuirea lui sunt mai numeroase, cu atât dorința devine mai arzătoare, iar lupta pentru triumful lui mai aprigă. Orice ideal la naștere printr'o treptată perioadă premergătoare de inculație, iar necesitatea înfăptuirei lui sub imboldul unei manifestări generale, ce simbolizează un tot, apare brusc.

Dar psichologia omenească prezintă atâtea laturi, în cât prin ori care ai privi-o, rămâi câte odată desorientat și te întrebi: oare individul acesta cu care stau de vorbă și mă priveș e cu dispreț, este același care ieri mi-a deschis brațele în expansiunea celei mai călduroase înfrățiri?

Odată ce idealul se cristalizează și este tradus în realitate, nu mai este gustat cu aceiași intensitate ca atunci când îl doreai; ți-se pare un lucru învechit și dăunător și începi a cugeta la dărâmarea lui, deși conștiința îți spune că înfăptuirea acestui ideal și desăvârșirea lui este singura cale ce-ți asigură fericirea și progresul. Acesta este procesul psichologic petrecut în sufletul celor ce ne califică pe noi cei din Vechiul Regat ca „lichele și aroganți" fără a se gândi că propagând un regret pornit din desnădejdea unui interes personal nerealizat, face însuși jocul străinilor, cari abia așteaptă să se năpustească pentru a-și redobândi prada perdută.

Noi, cei din vechiul Regat, am venit aici, nu pentru căpătueli și nici pentru a ne arăta aroganța. Bogățiile Ardealului sau ale celorlalte ținuturi desrobite nu ne-au atras, căci oricâte bogății ar fi aci, majoritatea noastră fiind muncitori intelectuali, nu avem alte aspirațiuni decât a munci cinstit și a îndruma cugetul românesc pe acele căi sănătoase care duc la întărirea vieței românești.

Oricâte bogății ar fi dincoace de Carpați, noi funcționarii veniți din vechiul Regat pentru a răspunde la chemarea unei datorii și a dragostei de neam, magistrați, profesori, doctori, ingineri și alți intelectuali ce muncim din zori și până 'n noapte, în cuibul nostru românesc pentru întărirea lui, nu avem măcar mulțumirea să ne primim drepturile ce ni-se cuvin, și totuși am rămas și vom rămâne oricând sublim răstigniți pe crucea lipsei și a răbdării, mângâiați în aureola idealului înfăptuit.

S'ar găsi oare vre-un bun Român care să afirme că războiul nostru a fost un război de cucerire și nici de cum de desrobire a neamului subjugat, când toți poeții vechiului Regat au cântat în operile lor visul nostru secular, cântece ce-și auziau ecoul în ținuturile subjugate și nu se cutremură oare țara sa asupra celor nemuritori ce-și văd visul pângărit prin veninul unui mârșav, care, până ieri, își îmbrățișa frații poftindu-i în casa comună părintească, iar azi le arată ușa zbătându-se a le demonstra că „lichelismul" și „aroganța" lor o necinstesc?

Nu se poate grâu fără neghină; și dacă noianul muncitorilor sârguitori veniți aci să consolideze temelia României Mari plămădită din oasele eroilor, se găsesc și indivizi ale căror acte nu sunt decât expresiunea goliciunei lor sufletești și a dorului de căpătuire prin lichelism, aceștia nu formează un tot, sunt cazuri izolate ce nu pot întuneca o clasă întreagă și în cuprinsul căreia nu merită a fi cuprinși.

Un ideal se desvoltă treptat și se manifestă brusc dar înfăptuirea lui cere și ea timp și pregătire. Indoelile și continua nesiguranță trebuie să dispară dacă ceia ce simțim găsește un ecou sănătos în inima românismului, iar cei ce nu au ajuns încă a înțelege necesitatea idealului înfăptuit, să aștepte până când mintea li se vor lumina și atunci propage înfrățirea și apropierea sufletească prin încurajare, iar nu vrajba prin invective.

Eug. Gr. Dabija
judecător
Bozoviciu.

Corpurile Legiuitoare

Sedința de la 19 Mai.

CAMERA

Presidează d-l Duiliu Zamfirescu.

Ministrul de finanțe TITULESCU, începe discuția generală asupra proectului referitor la contribuții directe.

ANGELESCU raportor, citește proectul.

D-l RĂDUCAN vorbește pentru proect, arătând unele greșeli, criticând politica și desbaterile financiare conduse de guvern, declarând la sfârșit că va vota dacă se va admite amendamentul său.

Urmează discuția pe articole.

SENATUL

Pe banca ministerială d-nii general Coandă, Cegulescu, Antonescu, Trancu-Iași, Grozea.

Discuția începe prin comunicări

D-l MONCEA cere ca să fie declarat de zonă de războiu Teleormanul. Cere ajutorarea satelor devastate.

D-l PETROVICI depune proectul regimului apelor.

Urmează discuții generale asupra legii instrucției publice. Invățătorul GEORGESCU vorbește criticând proectul.

D-l SCHULLERUS se declară pentru acest proect.

Evenimentele zilei

Modalitățile plății despăgubirilor

Nota oficioasă germană anunță că guvernul german a oferit Comisiunei de despăgubiri o primă plată imediată de 150 milioane mărci în aur, care se va efectua imediat ce Comisia va fi fixat locul de vărsământ. A doua rată se va plăti la sfârșitul lunei Mai, iar restul plății se va face în bonuri de tezaur german. Presa franceză recunoaște că guvernul Wirth arată bunăvoință în realizarea obligațiunilor.

Franța și chestiunea Sileziei

Briand a însărcinat pe ambasadorul Franței la Berlin de-a atrage atențiunea guvernului german să închidă frontiera Sileziei de sus și Reichsbank să trimeată fonduri necesare pentru plata salarilor lucrătorilor.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

Comunitatea israelită a sărbătorit cu mare solemnitate instalarea lui Nimerovei ca prim rabin. Au fost invitate toate autoritățile superioare.

■

S'au făcut noi descoperiri în complotul bolșevic și s'au găsit acte doveditoare cari făgăduesc Dobrogea Bulgarilor. Sunt amestecați Christescu, Ghempet și Moscovici cari voiau să întroneze bolșevismul imediat după retragerea Germanilor, când s'au lăsat de nemți peste 100,000 puști pentru acest scop. Comuniști unguri sunt în legătură cu comploturile din Ardeal. Când comisarul regal a venit să interogheze pe Cristescu, acesta l'a primit cu următoarele cuvinte: „Vă vom arăta noi, bolșevicii, ce putem face. In 5 ani de zile voiu fi eu conducătorul României-Mari.

■

Ministrul de Industrie a pus în studiu chestia modalității exportului de vite.

Fusiunea federației considerându-se imposibilă, au început tratative între d-nii Lupu, Stere, Halipa și Mihalache pentru formarea partidului țărănist în Ardeal, Basarabia și Regat. Lupu a cerut amânarea reformei agrare pentrucă voia să aibe timpul necesar pentru formarea acestui partid.

■

Delegații partidului național liberal, cari doresc să asiste la ceremonia dela florica, sunt invitați să sosească în capitală până Sâmbătă, și a nu veni cu coroane.

■

A sosit în capitală generalul Badoglio, aducând „Crucea de războiu" italiană pentru București și Galați. Generalul va fi oaspetele regelui.

O serbare populară

„Lucruri frumose încă nu am văzut în comuna nostră ca cele din ziua de azi". Incep cu cuvintele acestea ale unui fruntaș bătrân al comunei Stremțiu, jud. Alba-Inferioară, spuse în ziua de 2 Mai a. c. când a fost sfințirea drapelului a Societății pentru desrobirea neamului românesc.

Observând cu atenție miscarea culturală a comunei noastre dela înființarea Românei-întregite, sunt adânc mișcat de rezultatul obținut până în prezent. Rând pe rând la toate sărbătorile mai însemnate producții teatrale împreună cu cântări naționale. Cea mai însemnată însă a fost în 2 Mai a. c.

Sa început la orele 10 cu serviciul divin celebrat de parohul școalei militare din Sibiu Joan Dăncila și secondat de corul comunei subconducerea învățătorului Ioan Stan. După serviciul divin a urmat sfințirea drapelui susnumitei societăți, cu care ocazie preotul Dăncilă a rostit o frumoasă cuvântare. invitând pe cei de față să intre în această societate prin care își pot asigura mai repede propășirea culturală-socială. După masă întrunindu-se membrii societății sub drapelul sfințit, au parcurs toată comuna în cea mai perfectă ordine, cântând în tot timpul cântece naționale secondați fiind de muzica alcătuită tot din membrii societății. In urmă, ajungând la locul de plecare, la școala de stat, a urmat hora până la inceperea producției teatrale, care a început la orele 8 seara. S'au declamat mai multe poezii de G. Coșbuc, și s'au cântat cântări naționale sub conducerea inimosului invățator, director Ioan Stan, cântăreți recunoscut. Acestea cântri au avut un succes minunat Piesa de teatru a fost jucată cu multă seriozitate și pricepere. După terminarea acestora a urmat dans, iar în pauză au jucat căluserii.

Spre intregire descriu în câteva rânduri menirea societății menționate. A fost inființată în America de locuitorii acestei comune, emigrați în America, cu scopul asigurarea membrilor în caz de boală medic și medicamente gratuite, iar pe timpul boalei ajuturarea cu suma statorită de statute, și în caz de moarte cu acoperirea speselor ed inmormântare.

Din punct de vedere almoralității sunt de accentuat 2 puncte ale statutelor și anume, cei ce capătă boală sexuală, sau boală din conzumarea beuturilor alcoholice nu pot primi avantagile susamintite.

Reintorcându-se cei mai mulți membrii în țară, și-au reinceput activitatea nobilă cu sfințirea drapelului împreună cu o petrecere frumosă, cu care ocazie din venitul brut s'a hotărat procurarea de îmbrăcăminte, și încălțăminte celor 2 orfani din acesta comună.

Dr. Simion Pădurean
asesor ort. jud.

Culisele propagandei bolșevice

In legătură cu schimbarea de curs în Rusia sovietică, între guvern și comitetul executiv al internaționalei a III-a s'au ivit neînțelegeri.

Comitetul recunoaște, că guvernul a fost silit de împrejurări să facă concesii capitalului, dar numai în ce privește Rusia, în ce prive Europa occidentala comitetul cere o intensificare a propagandei bolșevice. De aceia s'a sotărât o întărire a secretariatului de propagandă în Europa și următorii agenți au primit instrucții speciale: Mescereakov, Rirov, Movinski, Volski, Laterman, Tartuta, Rafael, Kritzman ect.

Dat fiind că Cicerin a trimes reprezentanților săi din străinătate instrucții noi în legătură cu noua „politică de comprise", s'a hotărât a despărți activitatea agenților oficiali ai guvernului de activitatea agenților de propagandă ai internaționalei a III-a pentru a nu mai compromite pe reprezentanții oficiali ai guvernului din Moscova

Cooperativa „Crișana" din Aleșd

In chestiunea cooperativei din Aleșd primim următoarele:

Să înființat sub impulsul Ministerului Muncei și Ocrotorilor Sociale, în urma ordinelor Prefecturei și Subprefecturei județului Bihor și după inițiativa primpretorelu Ioan Sfârlea. Să înființat deci sub auspicii bune și cu protecție oficială, deci în toată regula. Insuflețirea a fost mare pe întreg teritorul plășii Aleșd care numără 55.000 suflete din cari 90% români. Să întâmplat însă că în comuna Aleșd, sediul plășii, nu era pe timpul acela decât numai un local corespunzător cooperativei, și anume edificiul numit „Elisabeta" în care multimilionarul **Leopold Iakabfi**, comerciant, mare fabricant de rachiu, ospătar, crâșmar etc., ținea în arendă pentru prăvălie mixtă, pentru crâșmă, cafenea și restaurant edificiul întreg care de altcum era proprietatea contelui Aladar Bethlen, cetățan ungur cu domiciliul la Budapesta, Arenda însă era să expire la 31. Decembre 1920. E de notat că multimilionarul Leopold Iakabfi dela revoluția din 1918 nu-și exercita benevetul pentru comerț, deci l'a pierdut, și că brevetul de măsurat spirt în restaurant și-l exercită prin alții, iară în prăvălia pentru coloniale măsură numai rachiuă deși dreptul de măsurat spirt în prăvălie ia fost retras de către Direcția de Finanțe din Oradea Mare.

In astfel de împrejurări primpretorele Ioan Sfârlea, în August sau Octombrie 1920, nefuncționând atunci în Aleșd oficiul de Incartiruire și voind a împiedeca renoirea contractului de chirie între Leopold Jakabfi și contele Aladar Bethlen, la data expirării închirierii a declarat de rechiziționată pentru cooperativă și prăvălie de alimentație a plășii Aleșd toate localurile închiriate de Leopold Jakabfi. Știind însă că are de a face cu un mare capitalist, din precauțiune și-a prezentat cererea de rechiziție și Oficiului de Incartiruire din Aleșd, care reîncepându-și funcția suspendată din cauza absenții președintelui, printr'o o hotărire binemotivată a rechiziționat la rândul ei și ea localurile în chestie pentru cooperativă și pentru alimentație. Totodată și-a declarat hotărirea executabilă, iar lui Leopold Jakabfi i-a dat termin de evacuare până în 31 Ianuarie 1921.

In 1 Ianuarie 1921. Cooperativa „Crișana" din Aleșd obținea deci cu privire la localul necesarei două hotăriri favorabile și anume:

1. A primpretorelui și
2. a Oficiului de Incartiruire.

Vestea inbucurătoare a străbătut plasa întreagă și țăranii alergau plini de încredere la direcțiunea cooperativei „Crișana" pentru a-și depune cotizațiile. Ambele hotăriri fiind însă la apel direcțiunea a amânat primirea cotizațiilor până după hotărîrea forurilor apelatorice.

In decursul lui Ianuarie 1921. Subprefectul județului Bihor prin decizia Nr. 402/1921 a terminat cu rechiziționarea făcută de primpretore, „deoarece primpretorele absolut nu este competent a se amesteca în chestiuni cari sunt de competința biroului de incartiruire".

Tot în luna Ianuarie 1921. Secretariatul General al Internelor din Cluj prin ordin telegrafic a suspendat executarea hotărirei Oficiului de Incartiruire, iară în 20 Aprile 1921 prin decizia Nr. 4002—1921 a anulat definitiv hotărîrea lui, spunând, că "în comunele rurale nu se aplică regulamentul pentru locuințe".

Așa-i că este nostim?

Subrefectul îndrumă chestia la Oficiul de Incartiruire care în Aleșd funcționează din 1917 și a cărui președinți îi numește el, și care nici azi nu e sistat, iară Secretariatul General al Internelor spune, că în Aleșd nu poate funcționa Oficiu de Incartiruire, căci regulamentul pentru locuințe nu se aplică decât numai în comunele urbane!

Dar să vă spun ceva și mai nostim: tot acest Secretariat General al Internelor prin deciziile Nr. 9111—13841—1920 și Nr. 4927—1921 din 2 Martie 1921 a admis o hotărire a Oficiului de Incartiruire din Aleșd, deci la recunoscut!

Și ca să nu uit: Cooperativa „Crișana" din Aleșd cu toate aceste trăiește și funcționează pe hârtie! Iară proprietarii cotizațiilor pretind replătirea sumelor vărsate!

Ce-i asta? — Judecați!

Nuțu.

Ardealul agricol

Buletin lunar

Dăm mai jos în rezumat un tablou al stărei agricole și al animalelor domestice în Transilvania, Banat și celelalte ținuturi anexate, în cursul lunei Aprilie 1921.

Mersul timpului

In prima jumătate a lunei timpul în general secetos, ploi au căzut numai în câteva județe. Zilele au fost călduroase, nopțile reci.

In a doua jumătate a lunei au căzut ploi, cari au schimbat deodată în spre bine situația agricolă. Sămănăturile de toamnă au înverzit, cele de primăvară au răsărit.

Iarba crește repede și dă pășnui pentru vite. — In restul lunei timpul a fost schimbăcios, nori, vânt, ziua cald, noaptea rece.

Sămănăturile de toamnă

Starea sămănăturilor în general mediocră. In unele județe ca Arad, Caraș-Severin, Timiș Torontal, Maramureș, Bistrița-Năsăud sămănăturile de toamnă stau mai bine. Rapița este înflorită, însă un s'a desvoltat normal.

In jud. Arad a pierit ca 30% din rapița sămănată. In multe județe grâul se grăpează.

Șoarecii bântuie în județele Brașov, Trei Scaune, Ciuc, Sibiu, Făgăraș. Ei au făcut mari stricăciuni.

Sămănăturile de primăvară

Ele au ajuns o extensiune atât de mare, încât vor întrece aproape în toate părțile cifra din anul trecut.

Cultivatorii au sămănat mult. Seceta din primăvară a daunat însă. Grânele au răsărit, sunt însă rare. Ploile din ultimul timp au înbunătățit starea lor.

Leguminoasele și uleioasele sunt în mare parte sămănate Se samănă inul și cânepa.

In județele muntoase legumele n'au fost încă sămănate din dauza frigului. Lucrările în grădinele de zarzavaturi continue. Se observă înființarea de mari grădini de zarzavaturi.

Viile și pomi roditori.

La vii se execută desgropatul, curățitul tăiatul, legatul și săpatul. — Vița de iarnă a eșit bine. In general după starea actuală, se poate spera o recoltă bună.

La pomii roditori s'a terminat cu curățitul omizilor și uscăturilor. Pomii au înflorit complect. In jud. Bihor persicii și caișii au suferit la înflorit din cauza înghețului. Asemenea în jud. Arad unde și nucii au suferit. Dacă nu vor veni friguri recolta promite a fi bună.

Fânețele și pășunele.

Se simte lipsă de sămânde de lucernă și trifoi. Vegetația fânețelor și pășunelor a stagnat din cauza secetei, în urma ploilor căzute ele au revenit. In jud. Alba inferioară fânul se vinde cu 200—250 lei chintalul, paele 45.50.

In general fânețele și pășunele se presintă bine.

Starea animalelor.

Animalele sunt slabe din cauza lipsei de furaj. Oile au suferit de gălbează. In jud. Solnoc Dobâca lipsind medicamentele pentru combaterea boalei, au perit 40 la sută din oi. S'au semnalat și cazuri de sutraxecalie, pestă bovină și variolă. Prețul vitelor a scăzut cu mult din cauza lipsei de furaj și numărul mare. In jud. Albu de jos se vinde cu 5—6 lei Kg greutate vie. O pereche cai costă 12—16.000 lei. In județul Bihor perechea de boi costă 4—5000 lei (12—15.000 lei în toamna trecută). In jud. Caraș-Severin o pereche de boi se poate cumpăra și cu 3—4000 lei.

Muncile agricole.

Lucrările agricole se execută pretutindeni. Brațe de muncă sunt suficiente afară de județele Huniedoara, Mureș-Turda, Târnava-Mare. Odorheiu. Prețul muncei este însă foarte urcat. Plata variază după localități. Bărbații se plătesc 15—30 lei pe zi cu mâncare și 25—40 lei fără mâncare. Femeile 10—20 lei cu și 15—30 fără mâncare.

In județele Târnava-Mare și Odorheiu o zi de arat costă până 150 lei — și în Caraș-Severin, arat cu 2 vite 60 lei.

Observațiuni generale.

In urma ploilor căzute, situația s'a înbunătățit în general. Sunt perspective ca anul agricol să fie îmbelșugat. In unele părți grâul stă bine. Lipsa de semințe de primăvară, în special grâu și furaje, este foarte simțită. Foarte prost stau țăranii cu desfacerea vitelor, al căror număr crește zilnic și nu se găsește cumpărător. Criza aceasta trebue prevenită dându-se libertate exportului.

Dacă exportul nu se va lăsa liber, crescătorii vor primi o lovitură, similară în cea dată crescătorilor de vite din Regatul vechi din partea fostei monarhii când exportul din România fusese oprit. Este în interesul statului să asigure desfacerea surplusu'ui de vite. Dacă exportul nu se va libera, în curând prin boli și lipsă de furaje, vom ajunge la starea din Serbia veche în anii trecuți unde vitele mureau fiind prea multe.

R. Col.

Iarmarocul dela București

Telegraful ne-a adus știrea că în timpul dela 14 August până la 4 Septembrie, se va ține la București, în parcul Carol — un iarmaroc mare, combinat cu o expoziție industrială.— Vestea aceasta trebuie să bucure pe fiecare om gospodar și mai ales pe cultivatori. producători și industriași.

In viața economică a unui popor iarmarocurile au un rol foarte însemnat, căci ele sunt un fel de examen de productivitate, de muncă și de spirit inventiv.

La iarmarocul dela București, agricultorii viticultorii industriași și comercianții noștri vor avea ocazia să arete posibilitățile de producție, vor putea dovedi atât țării întregi cât și străinătății, că gospodăria românească poate să producă lucruri bune — cu toate lipsurile technice, chimice și instalațiunilor moderne.

Iarmarocul dela București — va fi prilejul avântului nou în viața noastră economică.

Pentru întâia oară în parcul Carol — se vor întruni gospodarii din toate ținuturile României întregite, pe iarmarocul Bucureștilor, se va lua pentru întâia oară acel contact strâns între producătorii diferitelor părți ale țării, care este necesar pentru închegarea noastră economică și pentru întâia oară se va cunoaște capacitatea noastră de producție.

In țările apusene, târgurile acestea erau dese, tocmai pentru a atrage lumea și a o interesa la treburile gospodăriei, iar în al doilea rând pentru a putea da străinătății ocazia de a cunoaște fiziologia economică indigene a unei țări.

Iarmarocul dela București desigur va atrage și lumea străină și acolo în parcul Carol — se vor încheia transacțiuni comerciale noi — și se vor stabili noi orientări.

Pentru a face din expoziția dela București o operă vrednică este însă necesar că toate ramurile vieții noastre economice să fie reprezentate. Regatul vechi și Basarabia vor avea prepoderența produselor agricole Ardealul și Bucovina avantagiul fabricatelor industriale și gospodării de casă. Ardealul în special, va putea demonstra creșterea vitelor.

Pentru târgul dela București ar fi bine dacă obiectele expuse la târgul din Cluj, care se va ține tot în August vor putea fi transportate la București.

Pentru a îndemna pe comercianții la aceasta guvernul ar trebui să acorde oarecari avantagii la transporturi și reduceri până la 75 la sută pe C. F.

Numai astfel se va putea a trage comerciantul.

Cât privește expoziția industrială, în adevăratul sens al cuvântului ea nu poate fi expoziție deoarece timpul este prea scurt pentruca industriașii să poată confecționa obiecte de expoziție, obiecte fabricate cu maestrie și artă.

Ar fi mai bine, dacă expoziția industrială planuită, ar lua numai forma unui târg de expunere și ofertare.

O expoziție industrială cere pregătiri speciale, cere timp pentru a putea fabrica specialități, lucrate cu toată știința și putința geniului productiv.

Deacea, timpul fiind prea scurt numai 4 luni, în cari nu se pot face lucrările necesare, este mai bine dacă la București se va ține numai nu iamiaroc.

Târgul dela București trebue să realizeze o apropiere între interesele comune ale tuturor cetățenilor muncitori pentru ridicarea nivelului industrial comercial și agricol al Romăniei Mari.

In spiritul acesta ținerea târgului la București — va fi binevenită pentru toți și opera care se crează acolo nu poate fi de cât spre folosul prosperității generale a țării noastre.

Raco.

Știri de peste hotare

Noul guvern bolșevic.

Reval, iată, după oficiosul „Izvestia" noua formațiune a sovietului central al comisarilor poporului:

Lenin, președinte! Trotki, comisarul războiului; Dzerjinscki, internele; Stalin, naționalitățile Cicerin, externele; Lunacearscki, cultura poporului; Țuriup, aprovizionarea: Krestinski, finanțele; Siemășco, sănătatea publică: Osinski, agricultura; Emșanov, comunicațiile: Kurski, justiția; Smidt, munca; Liubovici, poșta și telegraful; Lejav, înbcultor al comisarului externelor.

Comitetul executiv al sovietului central a suferit o schimbare și mai mare. El este format astfel; Kalibin, președinte, Membrii sunt comisarii Statului Kamenex. Petrovski Tomscki Kâcov Vladimirski, Sapronov, Kutuzov, Smidovici și Za'utki

Situația în Silezia

In Silezia de sus situația s'a îmbunătățit. Guvernul polonez s'a declarat nesolidar cu insurgenții și a revocat pe consulul general din Appeln, care a svonit că general Le Roud ar fi încheat armistițiul cu insurgenții. O telegramă anunță că Korfati ar fi gata se retragă forțele insurgente, dacă terenul cedat va fi ocupat de trupe aliate.

Alegerile din Italia

La alegerile italiene au fost reales toți miniștrii, Orlando, Salandra, Nitti, la Milano a fost reales Suratti.

Declarațiile primului ministru maghiar

Considerând favorabilă situația economică a Ungariei d. Bethlen protestează împotriva cedării regiunilor occidentale în favoarea Austriei, cedare menită să mărească, poate, tocmai teritorille germane, dacă se va produce plebiscitul austriac.

Trecând mai departe la chestiunea Baranyei, d. Bethlen adaogă că d-nii Balfour și Curzon au preconizat, în camera Comunelor, evacuarea loçalității aceleia de către trupele sârbești și retrocedarea ei la Ungaria, imediat ce tratatul dela Trianon va fi ratificat.

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK 22 Cluj strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 556

PRIMUL BILANȚ AL SOC. „PREVEDEREA"

Publicăm în numărul de față primul bilanț al societății de asigurări „PREVEDEREA", cu sediul ceutral în Brăila.

Este un bilanț, real, lipsit de orice artificii de contabilitate. încât oricine îl poate cu ușurință examina. Dealtfel, cifrele vorbesc dela sine.

Trebue din capul locului să punem la punct un fapt: deși în bilanț este trecută și emisiunea doua, pentru justificarea capitalului de zece milioane, cât era la încheere, totuși în tot cursul anului s'a lucrat cu capitalul inițial de patru milioane, asupra căruia se resfrânge întregul beneficiu realizat, deoarece primul vărsământ pentru cea de-a doua emisiune a fost efectuat în Decembrie 1920.

Și-acum să ne ocupăm de rezultatele primului exercițiu.

Ramurile elementare (Incendiul, Transport și Grindină) au produs din prime nete și accesorii Lei 20.260.102'60, iar ramura „Viața", care a funcționat numai câteva luni, fiind mai târziu înființată, arată la încasări Lei 248.601'15.

Scăzându-se totalul primelor de reasigurare plătite cum și cota societăți la daunele suferite, se pot totuși face rezerve technice pentru suma de Lei 6.640.831'40.

Se amortizează apoi, în primul an, spesele de constituire, costul registrelor și imprimatelor, valoarea totală a mobilierului (pentru preîntâmpinarea cheltuelilor de constituire și organizare era un fond special de Lei 400.000), cum și o sumă de Lei 303.745'20 din valoarea efectelor publice și a acțiunilor, totalul amortizărilor ridicându-se la suma de Lei 920'907'15 se scad cheltuelile generale (apuntamente, imposite, etc.) în sumă de Lei 1.115.094'45 și rămâne un sold de Lei 1,253.460'10 drept beneficiu.

Fondul de rezervă mai arată o sumă de Lei 6.000.000, provenită din emisiunea doua, astfel încât în momentul când această emisiune va fi în intregime acoperită, societatea va dispune pe lângă capitalul de Lei 10.000.000, de un fond de rezervă de L. 12.640.831'40

Aceste rezultate, o spunem fără înconjur, au întrecut așteptările noastre, oricâtă încredere am avut în persoanele destoinice cari au constituit și conduc societatea, oricâtă speranță ne-am fi pus în concursul ce i se va da, oricât am fi bazat pe aportul considerabil ce-l constitue puternicele legături de reasigurări, de care dispune în streinătate.

Căci nu trebuie să perdem un moment din vedere că „Prevederea" presintă bilanțul primului an de activitate, când oricine se împiedică la tot locul de greutățile inerente începutului și că în acest au a lucrat pe un termen limitat organizarea în întreaga țară, fiind în curs.

Reprezentanța generala pentru Transilvania, Maramureș, Crișana și Părțile Ungurene a fost incredintate D-nilor Directori Dr. I. N. Evian și T. Russu de la Banca Gen. a Țarii Românești suc. Cluj.

Aceasta reprezentanță generală a inceput sa funcționeze contractând în scurt timp asigurări foarte mari cu prime extrem de reduse câștigând astfel increderea tuturor clienților.

După primul bilanț, care se presintă în condițiuni atât de strălucite, „PREVEDEREA" își câștigă un loc de cinste în rândul celor mai vechi și reputate societăți de asigurare din țară.

„PREVEDEREA" SOCIETATE ANONIMA ROMANĂ DE ASIGURĂRI BRAILA

Capital social: Lei 10.000.000 — Fonduri de rezervă: peste Lei 12.500.000

BILANȚUL PE ANUL 1920

ACTIV			PASIV		
Cassa		36.425'15	Capital emisiunea I-a	4.000.000—	
BĂNCI			„ „ II-a	6.000.000—	10.000.000—
Banca Română, Braila	4.403.100—		Fond de rezervă din Emisiunea II-a		6.000.000—
„ Națiunei, București	1.782.930—		Rezerve Technice; Ramurile Elementare:		
„ Comercială Română, București	2.288,320—		Pentru prime plătibile în valuta străină	4.750.000—	
„ Comer. Italiană și Rom. București & Braila	2.046.769—		„ Daunele în suspensie (cota noastră)	339.912—	
„ Generală a Țării Rom. Ploești și București	945.594—		„ Riscuri în curs (cota noastră)	1.329.099'85	
„ de Scont a României, Galați, București & Tulcea	1.711.903—		Ramura „VIAȚA"		
„ Cerealiștilor, Constanța și București	1.106.237'65		Pentru Riscuri în curs	221.819'55	6.640.831'40
„ Românească, București	665.388'90		Societăți de Reasigurare		6.014.060'87
„ Marmorosch Blank & Co., București	431.708'62		Transitor		200.000—
„ de Credit Român, București	555.630—		Soldul beneficiar din Contul de Profit și Perderi pro 1920		1.253.460'10
„ Crédit Lyonnais, Londra	268.760'40				
Diverse Băncei	356.409'85	16.562.751'42			
CREANȚE de PRIMIT					
Prin Agenți	730.406—				
„ Efecte de Primit	581.774'95				
„ Conturi Curente	6.501'60				
„ Diverși	52.290'25	1.370.972'80			
Imobile		886.000—			
Plasamente cu Ipoteci, Gaj sau alt Privilegiu		1.320.000—			
EFECTE PUBLICE					
Val. nem. Lei 1042000'— Imp. Unirii 5% 919 a 80%	833.600—				
Val. nem. Lei 1100000'— Refacerei 5% 920 a 80%	880.000—				
ACȚIUNI					
80 Soc. de Asig. „Generala" a Lei 1.900'—	152.000—				
95 Banca Românească a Lei 900'—	85.500—				
100 „ Marmorosch Blank & Co. a Lei 1200'—	120.000—				
200 „ Dunarea Românească 60% vărsat a Lei 300'—	60.000—	2.131.100—			
Cheltueli de Constituire și Organizare pro memoria	1				
Mobiler pro memoria	1				
Registre și Imprimate pro memoria	1	3—			
Acțiuni și Acționari Emis. II la data de 31/XII 920		9.201.100—			
		31.008.352'37			31.008.352'37
CONTURI de ORDINE			Conturi de Ordine		
Cauțiuni Statotare		326.775—	Deponenți de Cauțiuni Statutare		326.775—
Efecte Publice în garanții		140.000—	Consemnatari de Efecte Publice		140.000—
Acțiuni și Efecte Publice în depozit liber		1.269.236'20	Depozitari de Acțiuni și Efecte Publice		1.269.236'20

Președintele Consiliului de administrație, (ss) S. SĂFTOI — Director General, (ss) ARD. G. S. YOUGHAPÉRIAN

Verificat și găsit conform cu registrele Cenzori: N. ANAGNOSTE, C. I. GĂGIULESCU, AL. C. GHEORGHIU, J. G. MATZOUKIS, ISIDOR STRASS

DEBIT — CONTUL DE PROFIT ȘI PERDERI PE ANUL 1920 — CREDIT

Ramurile elementare (INCENDIU, TRANSPORT și GRINDINĂ)							
Prime nete și accesorii			20.250.102'60	Prima de reasigurare		11.720.096'35	
				Cota noastră a daunelor lichidate la finele anului 1920		160.897'60	
				Rezerva pr. daunele în suspensie (cota noastră	339.912'—		
				Rezerva pr. riscurile în curș (cota nnastră)	1.329,099'85		
				Rezerva pr. prime de reasigurare plătibile în valuta str.	4.750.000'—	6.419.011'85	18.300.005'80
Ramura „VIAȚA"							
Prime nete pro 1920		248.601'65		Prime de reasigurare		47.168'25	
Anticipațiuni de prime pro 1921		20.386'65	268.988'80	Rezerva pr. riscurile în curs (cota noastră)		221.819'55	268.987'80
Secția „CENTRALA"							
Fond de constituire și organizare	400.000'—			Amortizarea spezelor de constituire și organizare	102.445'90		
Prime din emisiune I-a	200.000'—			Amortizarea registrelor și imprimatelor	278.298'75		
Prime din emisiune II-a	282.970'60	882.970'60		Amortizarea mobilierului	236.417'30		
Dobânzi și Cupoane		432.178'30		Amortizarea din valoarea efectelor publice și a acțiunilor	303.745'20	920.907'15	
Taxe de transmisiuni		14.216—	1.329.364'90	Cheltuell generale (apuntamente, impozite, etc.		1.115.094'45	2.036.001'60
				Soldni drept beneficiu			1.253.460'10
			21.858.455'30				21.858.455'30

Președintele Consiliului de Administrație, (ss) S. SĂFTOI — Director General, (ss) ARD. G. S. YOUGHAPÉRIAN

Verificat și găsit conform cu registrele Cenzori: N. ANAGNOSTE, C. I. GĂGIULESCU, AL. C. GHEORGHIU, J. G. MATZOUKIS, ISIDOR STRASS.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

DOMNIȘOARĂ ROMÂNCĂ, cunoște dactilografia la perfecție, caută post în vreun birou sau ca vânzătoare în vreo librărie. Adresa la adm. ziarului. 710

DOAMNĂ română cu studii, limba franceză la perfecție, pianul, pictura, arta decorativă, lucrul manual, limba germană pentru începători posedând autorizația Ministerul Cultelor, cum și bune referințe, caracter blând persoană serioasă, dorește a ocupa un post ca profesoară lângă copii mai mari sau Domnișoare. Adresa la ziar sub „Clucer".

Vânzări și Cumpărări:

CAINI soiu foxi de 7 săptămâni de vânzare Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7. I. coridor dreapta. 707

O MAȘINĂ de treerat cu garnitură șeasă cai putere, fabricație Máv. cu elevator și morjalău de trifoi Hofer-Schrantz, de vânzare. Adresa: Montbach, Chiched (Kecsed) posta și gara Iclodul-Mare (Nagyiklód). 708

CU LEI 550.000 se vinde una clădire cu prăvălie în Strada Regele Ferdinand ce se poate preda imediat. Mai sunt de vânzare și alte case a se adresa la Dunky Cluj, Piața Unirei No. 10. 691

DE VÂNZARE o armă de vânătoare cu trei țevi 16/16/8. Fără cocoașe vizir automat în stare nouă. Ase adresa la ziar sub A.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsești de vânzare la toți vânzatorii ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

CUMPĂR TIPOGRAFIE, complectă cu mașini plane sau rotative și aparate de turnat. Adresa la ziar sub B. V.

Închirieri:

CAUT cameră mobilată pentru familie, plătesc bine Bebe. 684

Diverse:

LA 28 MAI se va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și enunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

SĂ DESCHIDE „PEȘTERA ZICHY" din Bihor, lângă C. F. R. gara loco, aer sănătos, regiune poetică și romantică cu Restaurant, iar Hotelul gratuit. De haine pot inse se vor îngriji oaspeții. Proprietar Gavril Mitruțiu. Vadul Crișului.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sezione pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

TOȚI ABONAȚI ziarului Infrățirea

au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de doauă ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvint. □

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piața Unirei No. 5.**

In atenția 704

Inginerilor și architecților

Hârtie Negativă-Positivă de copiat. Hârtie de desemn și de copiat suluri. Cerneală și tuș Pelican se află la magazinul de hârtie

BERNAT

Cluj, Piața Unirii No. 32.

Sobe rotunde, fabrici de țigle și cărămizi, sdrobitoare de piatră etc.

Gedeon și Cont Budapesta

Reprezentanți Lengyel și Selényi ingineri antreprenari și Cornel Viola inginer diplomat Cluj, Calea Victoriei 8. Execută orice construcții de acesta branșă și instalații speciale de mașini și transformă instalații. Radio 993.

BODEGA ȘI DELICATESSE

Ludovic Balázsi

Str. N. Iorga No. 2.

655

Vinuri de butelii, țuică, bere. Gustări alese și aperitive. Prețuri moderate, serviciu culant.

HOTEL NEW-YORK

Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză și Ungară. - Supeuri după spectacol.
329

FRAȚII UNGAR

prima măcelărie și cărnățărie în Cluj, Strada Regina Maria No. 43.
516

Zilnic se capătă cărnuri proaspete, calitatea primă. Șuncă, cârnați de Debrețin, mezeluri, slăninuri afumate și fierte, untură topită acasă. Serviciu culant și prețurii moderate.

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

MARE EXPOZIȚIE 9

la magazinul de modă

Lörincz și Tóth

Cluj, Piața Unirii No. 8.

LA

„MAGAZINUL BARZA"

1 rochie de ștofă de lână dela 250 Lei 1 palton de lână curată pentru dame dela 480 Lei, 1 costum de lână curată pentru dame fazonul cel mai nou dela 600 Lei în sus. 52

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios.

MAXMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
35

Sa deschis splendid Aranjat

Grădina Pferschy

bucătărie aleasă română și maghiară și Vinuri Ardelene la dispoziția On. Public

Cu stimă:
679. **I. Pferschy.**

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GANZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalații de motoare electrice. □ Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. □□□
148

Bela Sánta Intreprindere de asphalt și beton

Cluj, Str. Mikó No. 8.

Intreprinde pe lângă cea mai mare garanție: uscarea radicală a pereților umezi din orice încăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, cărutabile, curți și magasii.

Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace. 29

Tinerețea și plăcerile ei le veți păstra dacă veți folosi renumitul spirt menthol

Depozit principal 44
Drogueria ROZSA
Cluj (Kolozsvár), Piața Unirii No. 26 (fost Mátyás király-tér).

„Transylvania"

Câteva picături după masă înlesnesc digestiunea. Folosit pentru masaj întărește și înviorează. □□□□□□□□□
Se află de vânzare ori unde!

Instalații de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparații de mașini de scris și cusut executa cu preț convenabil:

La Intreprinderea Electrotechnică și mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Becuri electrice „TUNGSRAM" precum și materiale cu preț redus. □□ Intreprinderi și pentru provincie.

La „Națională" societate generală de asigurare din București reprezentanța CLUJ,

se caută achizitori

pentru ramura incendiu și viață. Doritori se vor adresa la direcția acesteia Cluj, Strada Regina Maria No. 8 între orele 8—12 a. m.

639

Preferiți vor fi cei ce vorbesc românește, ungurește și nemțește.

Boli de piele, răni, răie mâncărime cu durere, mâncărime din cauza gerului, opăreala, jupuelile, crepăturile de piele, bubele dulci se vindecă sigur și radical cu

Pasta Antrasol

Se folosește cu succes în ori ce parte a corpului ca obraz, mâini, picioare, cap la frecături și rosături fiind absolut nevătămătoară. Prețul unui borcan Lei 10·—

Depozit principal farmacia:
319 **„Dr. BIRO" Cluj, Piata Unirei.**

De vânzare din depozit instalațiuni de **mașini de îmblătit și legat** snopi cu benzină

16 HP locomobil de benzină cu mașină de îmblățit de 1300 m/m.
4 HP locomobil de benzină cu mașină de îmblătit de 27"
2 buc. 3 HP locomobil de benzină cu mașină de îmblătit de 23"

Motoarele sunt de fabricațiune germană de calitatea primă, mașinele de îmblătit sunt fabricațiuni în felul motoarelor Clayton & Schuttlewort.

Informațiuni mai detailate se obțin la PREISLER CLUJ, Calea Mănăștirului 69.
688 Reclama 43

„Națională"

Societate Generală de asigurare din București a înființat în Cluj, reprezentanță sa generală pentru Ardeal, Crișana, Satu-Mare și Maramureș.

Asigurând contra incendiului, grindinei, transporturi, accidente și viață în toate combinațiunile.

SEDIUL IN CLUJ, Strada Regina Maria No. 8.
Clădirea proprie, fostă „Banca Centrală". 639

„Țânțarul"

AVIZ!

Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 87
PENTRU
MICA PUBLICITATE

Tipărit cu mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana" Cluj, str. Universității Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALA ASOCIAȚIUNII SIBIU

Anul I. No. 227 — Opt Pagini 50 bani Opt Pagini — Marti 24 Mai 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea“ Cluj — Gratuit

Onor. Muzeul Asociațiunii

Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA. CLUJ. STRADA [illegible] NIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. [illegible]
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Reforma societății

Asistăm la niște convulsiuni așa de puternice în viața popoarelor europene și a societății întregi, încât trebuie să ne lărgim orizontul pentru a putea cuprinde și a putea înțelege acea putere motrice, care stă la baza acestui haos vulcanic, și care amenință cu cotropire toată civilizația și toată ordinea socială de azi, dacă nu vom găsi la timp calea potrivită, care să ne pună la adăpost de ori-ce pericol și să ne conducă la liman. Se pare că un nou veac se naște, care-și reclamă pentru sine timbrul său special, care cu o putere elementară și neînduplecată isbește în vechile alcătuiri pentru a le face una cu pământul. Încă nu sunt clare conturele, în cari se vor face nouile transformări, valurile ce se ridică încă nu și-au găsit albia lor, pe care să-și urmeze cursul năvalnic, viforos, — dară sunt aci, amenințătoare și prevestitoare de furtună!

E de datoria bărbatului de stat să ieă sub analiză serioasă toate simptomele ce se ivesc, să deosibească pe cele esențiale, adevărata, cari poartă în sine sâmburele vremii, de cele cari s'au adăogit meșteșugit, de cele cari sunt niște îmboldiri histerice a unor pretinși conducători, cari nu au altă dogmă, alt principiu, alt orizont politic, decât sunetul de fanfară al unei lozinci bine licluite. Aprofundând astfel mișcările sociale, cari sunt în curs, ne vom convinge numai decât, că nu bolșevismul este duhul vremii de azi, precum de altă parte nici reacționarismul nu mai are drept de a se menține. Bolșevismul a fost experiență frivolă, pe care niște ideologi fără conștiință și fără inimă au încercat'o pe spatele poporului rusesc, și pe care potrivit stării înapoiate culturale a acestui popor, pentru a'l putea menține au trebuit să apeleze la sentimentele cele mai de jos, la instinctele cele mai primitive ale maselor pângărind astfel și ce era bun în dogmele bolșevice și compromitând ireparabil și pentru toate timpurile ideea bolșevismului. Și când massele poporale, atât de mult reslățite în vastul imperiu moscovit, au început totuși să se miște și să reacționeze împotriva banditismului ce devenise bolșevismul, pentru a îngropa pentru totdeauna această idee, atunci s'a recurs la *dictatura* bolșevică și s'a recunoscut ca principiu, ca condiție de menținere a bolșevismului *războiul în permanență*. Se poate ca aceasta să fie duhul vremii? Nu. Bolșevismul, ca ide, nu poate forma obiect de preocupare pentru nici un om politic serios.

Dar este un pericol bolșevismul ca armă, ca mijloc subversiv, de care vor să se folosească dușmanii națiunii și țării noastre pentru a produce tulburări, a ne slăbi și a'și realiza astfel aspirațiile lor la teritorul românesc. Este politica, pe care o încearcă desmoștenitii, în desperarea lor, și la noi și aiurea. Este urmarea acelei mari greșeli, că li s'a dat grație învinșilor, că s'a procedat prea generos și nobil cu niște agresori, cari trebuiau aplecați cu fruntea în țărînă.

S'a făcut un lucru pe jumătate și li s'a dat astfel învinșilor putința de a spera. Sub acest raport e a-se privi de aci înainte pericolul bolșevist.

Totuș, e neîndoios, că societatea întreagă, și la noi și pretutindeni, e în așteptarea unor reforme mari și radicale, cari să întrone e aievea dreptul și dreptatea atât între diferitele clase, cât și între popoare, și să asigure ordinea și progresul. Normele după cari se va face aceasta, vor fi desigur diferite, după țări și împrejurări, principiul însă trebuie să fie: mulțumirea echitabilă a tuturor, rupând absolut cu toate prejudițiile, șabloanele de până acum și apucând cu mână tare firul care trebuie descurcat. Statul trebuie sa lasă din starea sa de defensivă, trebuie să înceteze de a fi un cadru pentru o pictură pointilistă, și să-și ia rolul ce-i revine de a interveni activ în aranjarea și resolvirea tuturor problemelor sociale.

Să luăm numai o pildă: problema muncitorească. Prin organizația sa, prin îngăduința statului, printr'o interpretare greșită a libertății și a dreptului de asociare, s'a creat o stare de lucruri, care-i o evidentă nedreptate pentru adevărații muncitori, a căror muncă productivă este neprețuită și ca valoare, și ca osteneală, favorizându-se în schimb niște bresle, cari nici nu ar putea fi trecute în categoria muncitorilor, și cari în organizația socialistă, nu fac decât să îngreuneze o răsplătire după merit a muncii adevărate. Această stare de lucruri nu se poate tolera, o intervenție înțeleaptă din partea statului este indispensabilă.

Ce să mai zicem, că chiar muncitorii cei mai destoinici și cei mai sârguincioși sufăr sub povara organizației socialiste? L-așî remunera fără ezitare pe un muncitor de mine cu salarul unui judecător la curtea de casație, dar nu aș îngădui nici când unui chelner, ori bărbier, să-și asigure printr'o organizație tolerată, salarul unui colonel. E numai o pildă...

Aurel Ciato.

Evenimentele zilei

Un protest polonez

Witos a protestat în fața dietei polone contra discursului lui Lloyd George.

A arătat drepturile istorice ale Poloniei asupra Sileziei superioare.

Un canal al Rinului

Rinul va fi amenajat. Între fruntiera Elveției și Strasburg se va crea un canal lateral de 125 km. lungime, 37 m. lărgime și 6.7 m. adâncime.

Glorie discretă

In ceasul când se sărbătorea — spune un ziar francez — oficial, cu bubuituri de tun și fălfăiri de steaguri, amintirea lui Napoleon, a Jeannei d'Arc și a lui Déroulède, o ceremonie comemorativă avea loc la cimitirul Montmartre, la mormântul care închide numele unui mare Francez. Omagiul era tăcut și discret. Nici-un membru al guvernului nu venise să asocieze Republica la această manifestare de recunoștință: nu era vorba, în adevăr, de cât de glorificarea unui savant. Se celebra centenarul marilor descoperiri ale geniului fizican care a fost André-Marie Ampère.

„O știință întreagă țâșnea din creerul unui francez și atingea dintr'o dată o formă desăvârșită: electro-magnetul fusese descoperit iar telegrafia electrică avea să-i fie rezultatul“.

Munca și geniul omului acesta au isbutit să smulgă naturii câteva din tainile pe cari le păstrează cu strășnicie. Și totuși amintirea lui atât de glorioasă a fost sărbătoriă în tăcere și cu discreție. In această indiferență generală care acopere cași lespedea mormântului amintirea unuia din cei mai strălucifi reprezentanți ai spiritului științific, câtă ingratitudine și câtă lipsă de dreaptă prețuire a valorilor!

Omenirea a avut totdeauna predilecție peniru oamenii de acțiune. Gloria căpătată pe câmpuri de bătaie, în fulgerări de obuze și în încrucișări de spadă gloria războinicului întors izbânditor a casă, este strălucitoare, sgomotoasă, impresionantă. Omul de stat sau chiar poetul sunt mai lesne de prețuit pentrucă activitatea unuia și creațiunea celuilalt sunt la îndemâna mulțimilor; se fac la lumină. De aci la și amintirea lor este mai stăruitoare, gloria lor mai pompoasă și mai strălucită.

Dar omul de știință? Cine poate să vadă munca lui tăcută care se împlinește între pereții laboratorului, printre aparatele bizare pentru profani și printre vrafurile de cărți? Cum poate prețui mulțimea care ea dăruește gloriile efortui intelectual pe care-l face savantul în cercetarile lui științifice? Și când grație lui o nouă putere a naturii e folosită pentru umanitate, ne închinăm în fața minunatei descoperiri, dar uităm în egoismul nostru pe acela căruia i-o datorim. Gloria pe care le-o hărăzim este tot atât de discretă cași munca lor.

Faptele de armă au ispitit totdeauna imaginația poeților cari le-au preamărit în versuri înaripate, dar cine a cântat vreodată munca tăcuta, mai rodnică și mai binefăcătoare, a tuturor acestor cercetători neobosiți și modești cari se luptă cu natura pentru întreaga umanitate?

Și ar avea totuși dreptul la mai multă recunoștință și la o glorie mai strălucitoare, când ne gândim că tot ceiace cunoaștem noi, tot ceiace constitue progresul civilizației omenirii este opera geniului lor.

Reforma agrară fără oratori

Reforma agrară! Câte nu s'au spus și nu s'au scris în numele ei! Și iată că în sfârșit reforma a ajuns în Cameră.

După cum era de așteptat, dacă nu de dorit, la discuția ei s'au înscris să vorbească vre-o câteva duzini de deputați.

Asistăm de trei ani la toate discuțiile cari s'au învârtit în jurul acestei chestiuni. Văzurăm pe țărăniști ducându-se la sate și cerând țărănimei voturile sale în numele și pentru realizarea acestei reforme. Auzirăm pretutindeni demagogia oamenilor noui slujindu-se de ea în toate prilejurile, la întruniri electorale, în parlament, în presă, pentru a-și dovedi democrația și a-și consolida creditul politic. N'a existat, desigur, niciodată un subiect, care să fi fost mai desăvârșit și mai fără nerușinare exploatat ca această reformă. Pe spatele ei văzurăm ridicându-se partide, răsărind capacități politice și apărând ca o revelație competența și specialiști pretutindeni în jurul nostru.

Și după atâtea discuții și atâtea frământări, reforma agrară fu luată în discuția Camerii în ședința de alaltăeri.

Și când fu ca toți cei cari au făcut mai mult sgomot în jurul reformei, să-și expună punctul de vedere, în mod precis și științific, când trebuia ca din discuție să răsară tot ceeace ar putea constitui o îmbunătățire pentru reformă, se făcu un gol imens în jurul tribunei parlamentare.

Nici unul din oratorii înscriși să vorbească în chestiunea reformei nu se găsea în Cameră. Unde se ascunseră țăraniștii d-lui Mihalache? Cum, strigi pe toate drumurile și îi la toate răspântiile discursuri în chestia agrară, și, când ești chemat să-ți spui opinia în Cameră, dai bir cu fugiții? In zadar chema președintele pe oratorii înscriși la tribună, nici unul din ei nu era prezent, în cât din lipsă de oratori — fenomen neîntâmplat până acum în Parlamentul actual — ședința fu suspendată.

Este aceasta seriozitate și onestitate politică. Dar fuga aceasta a oratorilor țărăniști dovedește încă odată și în chip strălucit câte competențe și capacități politice are partidul d-lui Mihalache. Este ușor să faci demagogie la întruniri electorale, dar e mult mai greu să vorbești acolo unde ți se cere seriozitate și unde ți se poate răspunde.

Și se vede treaba că teama aceasta este cauza care a determinat fuga oratorilor țărăniști.

In jurul arestării comuniștilor

Se știe că guvernul întrând în posesiunea unor acte cari dovedesc că între comuniștii dela noi și cei dela Moscova și Budapesta există legături și că cu sprijinul acestora, ei urmăresc să provoace revoluția în țară pentru a instala regimul bolșevic, a dispus arestarea lor.

Am arătat că singurele ziare și singurii oameni politici cari au înțeles să ia apărarea comuniștilor arestați — între cari se află și deputați — și să protesteze împotriva actului guvernului care nu poate să aibă în ac astă privință decât aprobarea unanimă a opiniei publice, au fost „Adevărul,“ „Luptătotul“ și „Țara Nouă“ și d-nii Dr. Lupu și Mihalache.

In ședința de noapte a Camerii dela 17 Mai, d-l ministru de interne a expus pe larg toate motivele cari au determinat arestarea comuniștilor.

D-l Argetoianu a arătat că nu guvernul ci justiția a dispus urmărirea și creșterea comuniștilor și că faptul este perfect legal. Nu i se poate face guvernului o vină că n'a adus dosarul afacerii, întrucât ancheta este în curs.

D-l Argetoianu a arătat cum acești deputați comuniști cari primeau bani și instrucțiuni dela Moscova pregăteau massele pentru a primi constituția bolșevică; cum la adăpostul imunității parlamentare ei întreprindeau o vastă propagandă care tindea să aprindă revoluția în țară; cum răspândeau la sate și la orașe în muncitorime și în țărănime manifeste revoluționare și îndemnuri la anarhie purtând semnăturile celor mai cunoscuți bărbați politici.

Trecând apoi la legăturile comuniștilor cu Budapesta, ministrul de interne a arătat Camerii că mișcarea irredentistă maghiară a luat forma comunistă pentru a sdruncina statul român și a face astfel posibilă reîntregirea Ungariei.

Intinsa operă de subminare a statului nostru pe care irredentiștii dela Budapesta o urmăresc cu o preocupare de fiece clipă și cu mijloace materiale puternice o văzurăm manifestându-se cu prilejul numeroaselor comploturi din Ardeal.

In sprijinul afirmațiilor sale, ministrul de interne a cetit Camerii numele delegaților guvernului maghiar însărcinați să facă propagandă bolșevică în Ardeal

La cele spuse de d-l Argetoianu putem adăoga, pentru a lămuri pe deplin cari sunt scopurile comuniștilor noștri și cu câtă îndrăzneală și le afirmă, cuvintele cu cari deputatul comunist Cristescu a întâmpinat pe Comisarul Regal când a venit să-i ia interogatoriul: „vă vom arăta noi bolșevicii ce putem face. In cinci ani de zile eu voi fi conducătorul României-Mari.“

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

ECOURI

Frumusețea modernă.

Acum câteva zile am cetit într'o revistă un foarte interesant articol datorit lui Elie Faure asupra esteticei, mașinismului, în care după ce studiază diferitele idei de muncă, progres știință, acest filosof ajunge la concluzia că singura formă construită în epoca actuală e mașina, ultima creațiune a spiritului inventiv al oamenilor și răspunzând necesităților pretențioase și precise ale vieței moderne.

Și are multă dreptate. Din punct de vedere estetic e bine să constatăm cu Elie Faure că și într'o mașină e ceva frumos. Numai cât această frumusețe nu-i nici agreabilă nici fermecătoare, ci e o frumusețe care previne din idea de forță, precizîune, exactitate, adaptare minuțioasă la obiect și de putere brutală, stăpânită de geniul omului.

La tinerii artiștii, iensibili la toate manifestările vieței moderne, constatăm de câtăva vreme o simpatie deosebită pentru aceste instrumente ale activității omenești. Futuriștii au proclamat cei dintâi frumusețea uzinei, avionului și automobilului. Ei văd într'ânsele semnele cele mai strălucite ale geniului nou și se complac în încelebra cu această ocazie ridicarea unei frumuseți noui, în care știința și-ar da mâna cu poezia. Pictorii și poeții futuriști au urmat această cale și procedează la o revizuire totală a valorilor estetice admise până acum.

Fără îndoială, din toate formele create de 50 de ani încoace, nici una nu-i perfectă reușită ca automobilul la care constructorii au reușit să combine exact și într'o proporție definitivă cele mai exigente necesități technice și eleganța cea mai stilizată. Dacă tinerii noștri esteticiani au dreptate să salute în mașină un nou tip de frumusețe, nu există numai acest fel de frumusețe și în tot cazul aceasta nu trebuie să fie în paguba celeilate.

In fond e discuția de artă care se bazează pe preponderența mecanicei în viața modernă se rezumă în această: că sunt spirite cărora nu le place decât matematica și logica și altele cari le preferă poesia.

Arta nu poate să aleagă între acestea.

Memoriile lui Denikin

Generalul Denikin și-a scris memoriile pe cari în curând le va edita în trei volume. Primul volum este gata și apariția sa este așteptat cu curiozitate. In memoriile sale generalul tratează în volumul I perioda începerii revoluției până la apariția generalului Kornilov, în volumul al II-lea, activitatea lui Kornilov până la moarte, iar în volumul al treilea despre activitatea sa personală.

Denikin, inamicul cel mai îndârjit al comunismului, în memoriile sale, va da pe față multe lucruri interesante, de cari lumea azi încă nu știe nimic.

O expoziție grafică franceză la Praga

La Praga, în palatul artelor s'a deschis expoziția grafică franceză. Sunt reprezentate operile lui Besuard, Boulet, Braquemond, Carrier, Degas, Fantin, Latour, Bodin, Signac. Aranjarea expoziției s'a făcut de societatea artistică „Hollar".

Cursuri de pregătire pentru ofițeri în Cehoslovacia

In institutul științelor militare din Praga, au fost deschis zilele trecute cursurile de pregătire culturală pentru ofițeri. Scopul acestor cursuri, cari durează două luni, este, de a pregăti ofițerii în așa mod ca ei să instruiască soldații și în domeniul științific.

Programul conține studii din toate domeniile culturale.

Pregătirea ofițerilor se va face de specialiști civili, profesori și în parte de ofițeri.

Societatea franceză de pedagogie.

Decreațiune recentă, Societatea franceză de pedagogie care grupează mai mult de 500 de aderenți împărțiți într'o secție de pedagogie generală și alta de literatură și gramatică a fondat o secție de istorie și geografii Societatea organizează o serie de conferințe asupra pedagogiei și istoriei la Muzeul pedagogic, conferințe de cel mai mare interes pentru membrii învățământului de toate gradele. Conferința inaugurală a fost ținută de d-l Gaignebost, profesor la Sarbona.

Congresul părinților elevilor.

In curând se va întruni la Paris în congres Federația Asociațiunilor de părinți ai elevilor liceelor și colegiilor. La ordinea Zilei sunt chestiuni foarte importante ca a școalei unice, și a reorganizării învățământului secundar. Congresiștii se vor ocupa deasemenea și cu organizarea sporturilor și a terenurilor de jocuri, cu supravegherea sanitară a stabilimentelor școlare. cu durata vacanțelor cu desorganizarea prematură a claselor la sfârșitul anului școlar și cu organizarea lor tardivă la începutul anului. Congresul va prezenta ministrului instrucțiunei dezideratele părinților.

D-na Curie în America.

D-na Curie a fost primită cu entuziasm în principalele universități din Statele-Unite, Presa americană aduce omagii științei franceze. In cursul săptămânei viitoare se vor organiza serbări mari în onoarea d-nei Curie, de academiile și societățile de știință americane.

Un plagiat

Din partea d-lui Ap. Culea, redactorul revistei „Lamura", primim următoarele:

Ziarul „*Satu Mare*" în no dela 1—11 Maiu a. c. continuă să publice niște foiletoane:

Aspecte din viața poporului Italian semnate de *Vasile Podaru.*

Acest domn Vasile Podaru este un excroc:

A reprodus *întocmai* un capitol, fără nici o modificare, din cartea mea „*Insemnări din Cultura Italiei*", dându-l ca un articol al d-sale.

Il denunț publicului cetitor.

Noui institute pe lângă Universitățile din București, Iași și Cluj

La Senat s'a depus un proect de lege pentru înființarea institutelor electrotechnice și de chimie industrială pe lângă facultatea de științe din București și Iași și a trei institute agronomice pe lângă facultățile de științe din București, Iași și Cluj.

Chestiunea înființărei acestor institute preocupa de multă vreme consiliile profesorale ale facultăților de științe și încă din anul 1906 s'a introdus pe lângă universitățile din București și Iași catedre de științe aplicate în programele facultăților de științe.

Forma de organizare adoptată de universitățile noastre pentru nistitutele acestea este din cea mai bună și mai complectă, fiindcă la organizarea lor s'a făcut apel la personalitățile cele mai competinte din Franța, ca d. P. Appel, H. Le Chatelier, Paul. Janet, H. Haler, inginer Roteau, C. Chabrie, I Vogt și alții.

Astăzi când reforma agrară dă o nouă față chestiunei economice din țară, se impunea și organizarea unui învățământ agronomic superior pe lângă facultățile de știință.

Oragnizarea acestor institute de științe aplicate în sânul universităților noastre era un lucru firesc și indispensabil, pentru ca din lucrările, descoperirile și cercetările laboratoarelor, industria noastră să poată trage cele mai mari foloase. Pentru că față de desvoltarea ce și-o ia industria în România întregită, este nevoe de o colaborare permanentă între știință și industrie, de care este condiționat progresul repede și sigur al marilor descoperiri științifice. Și în sfârșit pentru unificarea educațiunii tineretului nostru și pentru formarea conștiinței lui naționale, căci în atmosfera universitară, tineretul găsește prilejul unificărei sufletești a românilor din toate unghiurile țărei.

*

Institutele electrotechnice și cele chimice vor cuprinde câte o secțiune preparatoare și de specializare. Institutele agronomice vor fi înzestrate în afară de stațiuni și laboratoare și cu câte o fermă experimentală și altă fermă model situate în apropierea institutului și exploatate după normele agriculturei naționale.

Proectul acesta de lege a fost depus pe biroul Senatului și luat în discuțiune la secțiuni. In curând va veni și în discuția publică a Senatului.

Programul

concursurilor generale între școlarii învățământului secundar de toate categoriile

Marți 31 Maiu: Sosirea în gara de nord și încuartiruirea concurenților.

Miercuri, 1 Iunie. Ora 9 dimineața, serviciul divin în biserica Sf. Spiridon-Nou (Șerban-Vodă); ora 10 jum. dimineața, concursul limbei române pentru băeți la Universitate; pentru fete la școala centrală; ora 3 d. a., cântarea corurilor în Arene (Parcul Carol); bătae cu flori naturale pe lacul și aleele parcului Carol, între concurenți.

Joi 2 Iunie: Orele 8 dimineața, concursul de gimnastică în parcul Carol; ora 3 d. a. inaugurarea expoziției de lucrări manuale, desenuri liniare artistice, precum și orice fel de lucrări ale elevilor școalelor; ora 4 d. a. serbarea primei Olimpiade școlare; ora 5 d. a. corul „Soc. Carmen" de sub conducerea prof. Chiriac; ora 9 seara, masa colegială în onoarea profesorilor, la școala de menaj Filipescu (Calea Victoriei, 173).

Vineri 3 Iunie; ora 10 dimineața, serbarea aniversărei a 44 ani de existență a „soc. Tinerimea Română" și împărțirea premiilor și medaliilor în parcul Carol (Arene. Ora 4 d. a. defilarea carelor alegorice.

Serbarea va fi sub patronajul unui comitet sub președinția d-nei general Averescu.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Studenții români la congresul dela Praga

— Insemnările unui participant —

IV

Organizația confederației

Am înregistrat mai înainte câteva considerațiuni de ordin general asupra „confederațiunii internaționale studențești". (C. I. E.) Nu vom insista în mod special, asupra organizațiunii și mecanismului ei de funcționare. Ori de câte ori, necesității expunerii chestiunilor și hotărârilor la congres o vor cere-o, vom da unele explicațiuni necesare înțelegerii celor ce vor fi expuse,

Deocamdată este necesar a spune că administrația confederației o face așa numitul consiliu administrativ — care se compune din câte 5 delegați oficiali aleși pe 3 ani, de fiecare uniune națională, care e membru titular în confederație. Cu executarea decisiunilor consiliului adtiv și congreselor este însărcinat comitetul executiv compus din 8 membrii, aleși din sânul consiliului ad-tiv, de timp de 3 ani.

Consiliul ad-tiv se întrunește odată pe an, într'una din țările membre titulare, iar congresul general se întrunește din 3 în 3 ani în o țară aleasă de congresul general.

Fiindcă vom întâlni des cuvintele de membru titular și membru liber, trebue să spunem că membru titular este acea țară, care are studențimea (diferitele organizațiuni studențești) organizată în o organizație centrală numită „uniune generală". — Sau membru liber este acea țară, care nu are încă „uniune generală", însă ale cărei organizațiuni studențești aderă în principiu la confederație internațională. Pentru ca o „uniune generală" să fie adusă ca membru titular regulamentul cere să îndeplinească condițiunile de moralitate, să nu fie confesională și să nu facă politică militentă. Admiterea se face cu 3/4 din totalul voturilor.

In ajunul deschiderii congresului

La reuniunea consiliului administrativ dela Bruxelles din Sept. 1920 s'a hotărât ținerea congresului general din 1921 la Praga.

„Uniunea generală" cehă prin „departamentul af. străine", a făcut tot posibilul și a organizat admirabil congresul.

Din vreme, toate țările au fost avizate despre congres și au fost invitate a lua parte.

Participanți au fost din toate colțurile pământului. Studențimea din Arhipelagul oceanului Pacific, Asia, America, Africa și Europa, a fost reunită pentru câtva timp în centrul Europei la Praga. Desigur că nu era lipsit de interes și de oarecare farmec acest „rendezvous". Din convorbirile particulare, publice cași din excursiunile făcute a rezultat o apropriere și înțelegere foarte plăcută între elemente atât de diferite la prima vedere.

In adevăr, dintre cei ce am fost acolo, aproape toți am plecat cu convingerea că suntem elemente cari în esență tindem spre un ideal cultural de civilizație cât mai înaintată.

Putem menționa faptul că țările cu valută ridicată, au fost cele mai bine reprezentate numericește. Din cei peste cinci sute congresiști, singuri olandezii au fost în număr de aproape 100. Englezi și elvețieni de asemenea au fost mulți. Cele mai mici delegațiuni au fost cea polonează, jugoslavă, română și bulgară, cari dată fiind deprecierea valutei țărilor respective nu putem suporta cheltueli pentru delegații mai numeroase. Studențimea germa a și ungară n'a participat oficial la congres.

Numai delegațiile studențimei austriace și bulgare deși nu sunt încă membre în confederație, au salutat congresul.

E drept că în mod neoficial au avut loc convorbiri particulare în privința eventualei primiri în confederație a studențimei germane și ungare.

Natural că nu se poate spune tot ce ar fi de spus în această privință; e suficient atâta numai că nu s'a pus oficial chestiunea admiterii studențimei sus amintite în confederație. Nici nu era momentul oportun și apoi regimul la care sunt supuși studenții străini în universitățile germane și maghiare cu totul contrar spiritului confederației, făceau atmosferă imposibilă studențimei germane și maghiare. De altfel vom vedea după scurtă expunere a desbaterilor și hotărârilor congresului, că chestiunea admisiunei st d. germane, ar fi făcut mult rău unității confederației.

Starea de spirit a congresiștilor.

Din primul moment, congresistul era isbit de marea fierbere și pasiune pusă în chestiunea noulor adhesiuni.

Părea că sunt două curente printre congresiști. Un curent care ar fi dorit ca spiritul Confederației să rămână interaliat, cel puțin pentru prezent; sau mai exact o confederație în care norma de conducere s'o dea studențiunea franceză și belgiană.

Un al doilea curent, care dela început am avut impresia că e în majoritate, dorea ca hotărârile și conducerea să fie expresia fidelă a membrilor confederației, fără caracteristica imprimată de unii membri. Mai just lucrurile ar fi cam așa. Studenții belgieni și francezi erau impresionați de unele situațiuni politice fluctuante și totd'auna aveau teama ca nu cumva confederația să primească pe studenții germani mai înainte de

Anchetele noastre

Despăgubirile de răsboiu în Ardeal

De oarece serviciul acesta în Ardeal a fost desorganizat se cere completarea serviciului cu funcţionari cari să dovedească abuzurile făcute până acum.

Despăgubirile de răsboiu s'au dat până acum în o măsură mică în Ardeal. Sunt mulţi locuitori cari încă nu au primit nimic, deşi au suferit pagube însemnate.

Pentru ca să ştim precis normele după care s'au distribuit despăgubirilor de răsboiu ne-am adresat la autoritatea care avea sub îngrijire chestiunea despăgubirilor din Ardeal unde ni s'au dat următoarele desluşiri:

Primele ordine date de Consiliul Dirigent în privinţa pagubelor de răsboiu au fost înţelese cu foarte mare greutate iar de unii cu rea credinţă. Aşa mulţi în declaraţiile cari le făceau au confundat devastările răsboiului cu acele ale revoluţiei aşa că le-au trecut pe toate la un loc.

La început se considera pagube şi neajunsurile de ordin moral, mai târziu însă s'a dat ordin din Bucureşti pentru ca primele 3 puncte de la începutul formularului tipărit în acest sens să fie şterse. Totuşi s'au făcut multe excepţiuni.

Modul cum s'a făcut plata până în Noembrie anul trecut e următorul:

Oriće cerere aprobată de comisiunea instituită la resort putea fi achitată numai în parte, astfel: pentru sumele până la 100 mii lei primea o zecime, din suma evaluată, iar de fiecare sută de mii primea câte 5 mii de lei.

Plăţile se achitau prin perceptorate până, când acestea n'au mai avut bani. Cât s'au achitat până acum nu se poate şti precum şi nici de câte ori aceeaş persoană a ridicat bani ca despăgubiri de răsboiu de la casieriile cercuale.

Nu se ştie până acum nici suma globală la care se ridică totalul pagubelor de răsboiu, de oarece prefecturile nu şi-au făcut datoria în această privinţă ne făcând tablourile rezumative a tuturor cererilor rezolvite de comisiunea judeţeană.

Nu se ştie nici creditul ce s'a pus la dispoziţia Ardealului pentru plata despăgubirilor de răsboi deşi se crede că ar fi fost de 15 milioane.

Din cele descrise mai sus se vede că la evaluarea pagubelor de răsboi s'au făcut destule nereguli pe cari le putem sistematiza în următoarele:

1. Nu au putut toţi să facă declaraţii deoarece n'aveau cui să înmâneze cererile, prefecturile fiind pe acele vremuri desorganizate.

2. Au fost mulţi cari au primit despăgubiri de mai multe ori şi cari i-au fost evaluate la sume mai mari ca cele de drept.

3. Au fost mulţi cari au luat bani pentru pagubele aduse de revoluţie deşi acestea nu pot fi socotite.

De aceea cerem următoarele:

1. Să se întocmească din nou cereri de pagubele cauzate de răsboi şi cari să poată fi constatate în fiecare sat de primarul comunei şi de 5 oameni din sat.

2. Să se facă tablouri rezumative pe judeţe de pretenţiunile fiecăruia şi să se tipărească şi să se afişeze în fiecare comună pentru ca luându-se la cunoştinţă cazurile să poată fi divulgaţi la timp.

In judeţele în care nu au fost zonă de răsboi să nu se mai ia în consideraţie nici o cerere.

In tot cazul să se institue un biurou cu numărul suficient de funcţionari cari să lucreze în acest sens.

Altmintrelea nu ne va surprinde nici un fel de abuzuri ce se vor face.

Wy.

Revista pressei germane

Rechiziţii revocate

Ziarul „D. Tagespost" scrie următoarele:

„La sfârşitul lui Februare şi inceputul Martie Cercul de recrutare din Braşov a făcut la ordinul Corpului de Armată din Sibiu rechiziţii mari de cai şi vehicule în plasa Sighişoara. Contra acestor rechiziţii a intervenit deputatul dr. Hans Otto Roth pe lângă d-l Ministru de Războí. D-l Ministru Răscanu a primit cu cea mai mare bunăvoinţă cererea d-lui deputat şi a ordonat restituirea celor rechiziţionate. La 14 Mai au şi fost predate ţăranilor toate cele luate. Caii sunt însă într'o stare aşa de deplorabila încât unul a murit pe drum iar 3 au fost împuşcaţi fiind bolnavi. Trăsurile şi harnasamentul sunt neintacte. S'a constatat, că caii rechiziţionaţi fost trimişi la Beiuş pentru Divizia de Vânători unde însă nici nu era nevoie de ei trimiţându-i la păscut. Se speră, că ţăranii vor primi o despăgubire materială corespunzătoare prin intervenţia energică a d-lui Ministru de Războí.

Biserica Statului

Sub titlul acesta ziarul „S. D. Tageblatt" se ocupă cu chestiunea sărbătorilor bisericeşti din proectul-lege depus la Senat.

Dupace face o critica din punct de vedere social-politic scrie din punct de vedere juridic următoarele:

„Nu ştim dacă după constituţia Românei de până acum biserica grec-orientală a fost biserică de Stat (în vechiul Regat, biserica ortodoxă este biserică de Stat N. R.); ştim numai atât, că partea aceasta a constituţiei, dacă există, nu a fost transplantată în provinciile alipite nici prin decisiuni parlamentare nici prin decrete legi".

Treeând la examenare situaţiei bisericei catolice din fosta Ungarie ca biserică de stat scrie următoarele:

„Privilegiile bisericei catolice în Ungaria erau următoarele: Episcopii ei erau toţi membrii în casa magnaţilor, ea stătea în legături strânse cu Regele, care era patronul ei, încoronarea Regilor, la ceremonii oficiale i-să dădea concurs militar. Dar nici când nu i-a trecut prin minte de a impune sărbători le ei în ţinuturi cu populaţie de credinţă diferită. Cel mult oficiile publice ţineau sărbătorile bisericei catolice.

Organizarea politică a maghiarilor din Ardeal

După o stagnare îndelungată impusă de împrejurările excepţionale ale Ardealul, maghiarimea noastră după ce a crezut că prin o rezistenţă pasivă va putea împiedeca bunul mers al treburilor statului, azi e din nou chemată să păşească sub steagul organizării pe baza aceloraşi principii. Ziarul „Ellenzék" răspândeşte cuvântul de chemare.

Nu putem şti care va fi adevărata nuanţă a viitoarei organizaţii. Promisiunile presei maghiare prea sunt în contrazicere cu adevărata lor atitudine ca să putem crede în sinceritatea lor complectă. E destul să ne amintim că a fost necesară o suspendare mai îndelungată a apariţiei lor numai pentru a le aduce la calea adevărată şi nici această măsură n'a adus îndreptarea dorită. Cu greu am putea crede că în desbaterile de organizare ce vor urma se va avea în vedere realitatea actuală când întreagă opinia maghiară a fost întreţinută mereu într'o stare sufletească de nemulţumire şi agitaţie.

Dacă există această rezervă faţă de sinceritatea scopurilor adevărate ale organizări ea nu e decât urmarea atitudinii presei maghiare locale.

O schimbare de atitudine a presei maghiare se impune pentruca organizaţia ce se pune la cale să poată cadra cu interesele statului.

Indeosebi nu se poate crede acum în miceritatea acestei organizaţiei politice a maghiarilor din Ardeal când sunt dovezi că ziarul „Ellenzék" încearcă să sdrobească libera manifestare a conştiinţei dacă cineva privind mai obiectiv situaţia nu aprobă propaganda irredentismului şi a urei. E recent încă cazul preotului Ebert persecutat de acest ziar pentru că s'a opus politicei de ură şi de defăimare folosită cu atâta îndemânare de acest organ. Sau cazul funcţionarilor maghiari cari au fost îndemnaţi la rezistenţa pasivă prin părăsirea posturilor ca apoi acelaş ziar să aducă atacuri statului care nu mai putea îndrepta greşala făcută de ei. Acest sistem de a crea nemulţumiri şi nemulţumiţi este propriu ziarului mintit şi dacă mentalitatea celor chemaţi să decidă e identică cu acea a ziarului principiile organizării nu pot fi decât iluzii nesocotite cari n'au nimic comun cu adevăratul interes al populaţiei maghiare din România în calitataa ei de minoritate politică.

Ni se pare însă că un curent s'a format care voeşte să îndrepte lucrurile cântărind realităţile şi desfăcându-se de tot ceiace înseamnă ură şi învrăjbire.

Teama cu care ziarul „Ellenzék susţine că în şedinţele de organizare nu poate fi decât o singură părere generală şi unitară în detalii, pare a dovedi că sunt unii cari s'au trezit la realitate. Numărul lor este însă mic. Dar ei trebue să-şi ridice cuvântul, în interesul binelui lor. A asculta glasul ziarului „Ellenzék" fără comântar înseamnă a merge cu el pe aceaşi cale, care însă e greşită.

Proectele sunt gata, principiile vor fi formulate iar noi aşteptăm clarificarea situaţiei atât de tulbure.

Dampo.

Revista presei maghiare

Apărare constructivă

Ziarul din localitate „Keleti Ujsag", care cu predilecţie îşi consacră coloanele problemei bolşevice, scrie în ultimul său număr un primarticol sub titlul de mai sus. Dupăce citează din scrisoarea, pe care Romain Rolland, (care se ştie nu a aderat la internaţionala a III-a) a adresat unui scriitor maghiar, următorul pasaj: „totuş, nu se poate abandona cu deplină dreptate, acea mare mişcare socială, care în toată lumea şi cu deosebire în Rusia încearcă să se desfăşoare cu un avânt aşa de puternic", — caută să analizeze situaţia ce s'a creat la noi în faţa pericolului bolşevic. — „Am ajuns acolo — scrie între altele sus numita foaie — că teama de pericolul bolşevic a împins şi forţele democratice puternic spre dreapta şi aproape întreagă activitatea lor politică o absoarbe apărarea contra lui. Astăzi aşa e situaţia, că aproape toate partidele româneşti, pe lângă toate contrastele, ce se arată la suprafaţă, s'a unit pe un front politic unitar, luptând cu acelaşi mijloace pentru a-se apăra contra famonelor bolşevice şi iredentiste. Şi aceasta ar fi în ordine, dacă partidele reacţionare ar fi trecut în poziţiile de răsboiu ale democraţiei: de unde prin reforme redicale să prevină, să delăture, să-i ia ascuţişul propagandei direcţiilor extremiste. Dar nu aşa s'a întâmplat ci tocmai grupurile democrate, şi-au părăsit poziţiile şi au trecut pe frontul riacţionarilor: de unde prin deepoziţii de forţă, prin regulamente asupritoare încearcă să oprească forţa ce ameninţă dela stânga. Pentru aceea e necesar să atragem atenţiunea grupurilor democratice române şi neromâne asupra dublei laturi, ce o are problema bolşevică (anumit: conţinutul principal şi mijloacele politice) . . . In contra bolşevismului se poate apăra numai în mod constructiv, îndeplinind benevol şi la timp dorinţele masselor largi. Bolşevismul trebuie să-'l prevenim prin aceea, că vom realiza noi pe cale parlamentară, prin urmare cu mijloace democratice acea parte din pretenţiunile sale, care serveşte aievea progresul şi dreptatea".

vreme. Vom vedea că teama lor era nejustificată. Neutrii şi o parte dintre interaliaţi nu împărtăşeau teama francezilor şi belgienilor. De aici numeroase convorbiri şi tratative în vederea chestiunei adesiunilor noulor membrii.

Apoi mai era o chestiune care anima pe congresişti. Anume: la Bruxelles în Sept. 1921 consilul ad-tiv hotărîse să supună congresului spre ratificare prin vot, suprimarea al. 6. din art. 2. din statutul care zice: „chestiunea admiterii studenţilor imperiilor centrale şi aliaţilor lor în confederaţia internaţională nu va putea să fie dusă decât când aceste puteri vor fi fost deja admise în Societatea Naţiunilor."

La cererea neutrilor cari condiţionau intrarea lor în confederaţie de suprimarea acestui aliniat, după cum vom vedea, congresul a suprimat alniatul cu pricina. Insă unii credeu că prin aceasta s'ar deschide poarta de intrare germanilor. Adevărul este că neutrii ceruse aceasta în vederea ca să nu se specifice în statut intrarea sau neintrarea în confederaţie a anumitor state, ci chestia admiterii să fie lăsată liber la aprecierea celor 3/4 ale adunării generale (congresului). — (Fiecare ţară are în adunarea generală un număr de voturi calculat pe proporţia no. locuitorilor ţării şi a studenţilor. Astfel România are 3 voturi, iar Franţa tot 3.)

Delegaţia română la congres

Am văzut mai înainte că România figurează printre membrii titulari fondatori ai confederaţiei internaţionale. Desigur că a fost mare meritul înaintaşilor cari au reuşit să facă aceasta cu toate piedicile şi lipsa de sprijin pe cari le-au întâmpinat.

Cu toate acestea am găsit la congres faţă de români, o neîncredere, şi rezervă provocată în cea mai mare parte de congresul dela Cluj şi de propaganda în genere defavorabilă României ce se face în străinătate.

Am mai putea adăoga la acestea şi faptul că nu suntem cunoscuţi în străinătate. In alt ziar, am mai scris înainte de congres unele lucruri în legătură cu aceasta şi am avut ocaziunea ca ceiace scrisesem din informaţiuni indirecte să verific şi să constat că sunt exacte.

Ar fi suficient să povestesc următorul fapt. Intr'o convorbire avută cu un conferenţiar dela o universitate norvegiană má întrebă dacă România este în Rumelia. E uşor de închipuit stupefierea mea. Eu i-am răspuns că era în Rumelia acum 100 de ani, dar că dela 1859 era stat unit sub suveranitatea Turciei, dela 1877, regat independent şi dela 1919 e „România Mare". Faptul acesta m'a determinat ca la istoricul făcut în şedinţă publică despre soc. studenţeşti din Ardeal şi a Universităţii din Cluj, să fac şi un scurt istoric al României.

Totuşi, am împărţit la congresişti scrise la maşină regulamente de ale dif. facultăţi din Cluj şi Bucureşti, statute de ale centrelor. Uniunii generale, discursuri dela inaugurarea universităţii din Cluj, spre a arăta mentalitatea ce domneşte în instituţiile noastre culturale etc.

In alt loc, vom vedea activitatea delegaţiei române în diferite direcţiuni.

M. Macavescu.

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI
MOBILE şi PIANE
să nu-ţi pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjatele saloane de mobile alui
SZEKELY şi RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acţii
Persoanelor de încredere se face vânzarea şi cu plată în rate

Noutăţi de vară
Calităţi din timp de pace au sosit la
Firma NEUMAN M.
magazin de haine pentru bărbaţi, copii şi fetiţe.
Cluj, Piaţa Unirii 14. Telefon 431.

Cu preţuri reduse!
Curăţă vopseşte şi spală
„KRISTÁLY"
Spălătorie chimică cu aburi, Cluj.
Fabrică şi Depozit principal
Str. Bucovina Nr. 32.
Primeşte şi face expediţii cu poşta.

INFORMAȚII

Financiare

Cu privire la stampilarea efectelor s'a dat ordine ca declarațiile efectelor să se facă de către primăriile comunale pentru ca locuitorii din comunele rurale să nu se mai deplaseze.

Declarațiile împreună cu titlurile se vor aduce la administrația financiară de primarul și secretarul comunal și se vor stampila în prezența lor.

Titlurile emise de răsboi stampilate se vor încredința primarilor și secretarilor împreună cu explicatul declarațiilor pentru a fi restituite locuitorilor.

Titlurile emise în timpul răsboiului se vor reține de locuitori iar primarilor și notarilor li se vor încredința suma, duplicatul declarațiilor și certificatelor.

*

In ființarea în Ardeal a perceptoratelor financiare după normele celor din vechiul regat a fost amânate pentru o dată care nu s-a precizat.

Incasările dărilor vechi se va termina probabil la sfârsitul lui Iunie, în fiecare județ mai fiind în restanță cam 1 milion de lei.

*

Plată despagubirilor de grindina-cauzate culturatorilor de tutun anul trecut se va face până la 1 Iunie în Arad, Timișoara și Timiș. In nordul Ardealului probabil după 1 Iunie.

*

Banca Națională pregătește lucrările în vederea retragerei din circulație a monetelor Băncei generale. Peste o lună se va da publicității termenul și condițiunile în care se va face această ertragere pentru toată lumea care are asemenea monete.

*

Culturale

D-l Munteanu, Râmnic, profesor la Ploiești a luat inițiativa publicărei unui volum închinat ca omagiu d-lui profesor N. Iorga, cu ocazia împlinirii a 50 ani de viață. Volumul se lucrează acum sub îngrijirea unui comitet și va fi tipărit la Craiova, la tipografia „Ramuri". Manuscrise și clișeuri se primesc până la 21 Maiu.

*

Militara

La ministerul de război se studiază desființarea examenului de general.

In locul examenului, se va face pentru colonei o „școala de informațiuni", ai cărei absolvenți cu succes vor fi înaintați toți generali.

*

Studențești

„Societatea Studenților în Medicină" aranjează o serată dansantă, care va avea loc luni 23 Maiu (10 Maiu Stil v.) în Chioșcul din Pare.

Inceputul la ora 9 seara.

*

„UNIVERSUM", întreprindere technică de instalațiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală electrică, și tot felul de reparațiuni cu prețurile cele mai avantajoase. Prima intreprindere curat românească, Cluj, Strada Meșter 5. Telefon 841. 188

Juridice

Avocații vechiului regat au dreptul sa pledeze la orice instanță judecătorească din Ardeal deși nu sunt inscriși în barourile locale.

*

S'a intervenit pentru ca salarul funcționarilor de grefră să fie astfel ridicat încât ei să primească cel puțin au primit pe luni Martie. Chestiunea această însă-va fi discutată de autoritățile superioare din Cluj cu d-l Ministru Groza.

*

Școlare

La congresul învățătorilor din județul Mescel, care s'a ținut în 15 l. c. la Câmpulung, după o scurtă discuție cei 205 învățători întruniți și-au dat demisa.

*

Oficiosul guvernului „Indreptarea" anunță următoarele:

Sub-comisiunea bugetară pentru miniterul nstrucțiunei publice s'a întrunit aseară la Senat.

Au luat arte d-nii deputați Petre Dragomirescu, Stan Ghitescu, I. Ursu, M. Vlădescu, Chiriță, Eusebiu Popovici, etc.

Luându-se în discuțiune chestiunea salariilor profesorilor, institutorilor și învățătorilor s'au fixat la următoarele sume:

Profesori universitari 3000 lei lunar, agregați 2600, conferențiari 2200, profesori secundari 1900, maeștri 1350, institutori 1350, învățători înaintați pe loc 1100, învățători cu titlu definitiv 900, învățători cu titlu provizoriu 700, învățători ajutori 500.

Comisiunea va lua contact cu d. ministru Titulescu, spre a se putea găsi mijloacele de plată acestor salarii.

*

Directoratul regional al învățământului secundar comunică că în lipsa unui ordin mai înalt referitor la încheierea anului școlar 1920—21 se aduce la cunoștință, că în circumscripția școlară Cluj ordinea examenelor la licee, școalele comerciale, arte și meserii, precum și școalei medii să se întocmească astfel, ca încheierea festivă a anului școlar să se facă la 29 Iunie data prevăzută în Regulament.

Examenele particulare nu sunt motiv pentru scurtarea anului școlar acestea putându-se să se țină în orele de după masă.

*

Primăria orașului Cluj ne comunică următoarele pentru a aduce la cunoștința publică:

Luând în considerare că în ultimul timp s'au întâmplat deseori cazuri ca pietrele depe morminte să fie luate dintr'un loc și duse într'altul, ba uneori s'au și vândut din ele, se atrage atențiunea publicului ca înainte de a face orice fel de lucrări la morminte conf. § 25, să se încunoștiințeze Revizoratul cimitirului.

Este strict interzisă ridicarea florilor de pe morminte sau din ale cimitirului.

Cimitirul este deschis pentru public:

Dela 1. Martie până 3 Novembrie zilnic dela 6 dimineața până la ora 7 seara.

Dela 1. Nov. până la finele lunei Februarie dela ora 7½ dimineața până seara la ora 6.

Semnalarea timpului pentru părăsirea cimiterului de către public va da cu clopoțelul din capella cimitirului cu o jumătate de oră înainte de ora fixată; după acest semnal publicul este obligat în decurs de jumătate oră să părăsească cimiterul.

*

Diverse

„Societatea Academică Dacia Traiană din Roma (Italia) aduce prin aceasta mulțămită publică D-lui Victor Petala, fost procuror la Cluj, actualmente atașat pe lângă Legația Română de pe lângă Sfântul Scaun pentru donația de 1000 Lire ital. făcută Socității cu ocazia morței scumpei sale mame, donație, care astăzi constitue Fondul de Ajutorare „Rozetta Petala".

Societatea își indeplinește o datorie, aducând la cunoștința tuturor inimosul gest al D-lui Petala, demn de memoria neuitatei lui mame".

*

Acum două luni, ziarele principale din București, anunțând ca la 1 Aprilie urcă prețul dela 50 bani la 1lei au motivat această scumpire cu indicarea de date edificătoare asupra scumpirei materiilor prime și brațelor de muncă necesare efectuării unui ziar.

Hârtia de pildă, este de 25 de ori mai scumpă decât în timpurile normale. Plumbul literilor de 40 de ori mai scump. Tot așa combustibilul, iluminatul, transportul, lucrătorii. Ziarele noastre din Cluj, ducând aceiași grea și insuportabilă povară a scumpetei — și poate în măsură mai mare chiar decât ziarele din București — nu s'au încumetat totuși sa urca costul lor la aceiași dată. Au mai cercat să reziste, o lună, două. Dar nu se mai poate, prea mari sunt cheltuielile și sacrificiile noastre.

Un secret pe care nu-l cunoștea până acum publicul nostru cititor îl împărtășim acum: Efectuarea unui ziar la Cluj, costă 1.80—2 lei exemplarul, și noi îl vindem cu 50 bani minus 25—30% rabat dat vânzătorilor.

Este drept, că anunciurile, publicitatea în general elimentează într'o masură apreciabilă budgetele administrațiunilor de ziare, dar nici pe departe nu pot acoperi rezultată la prețul hârtiei, tiparului, plata personalului, etc.

In urma acestor constatări, administratorii tuturor ziarelor cotidiane românești din Cluj, într'o consfătuire ținută eri, au hotărât ca dela 1 Iunie, să urce prețul unui exemplar la 1 lei.

Sperăm că publicul nostru va înțelege că am făcut până acum sforțări peste puterile noastre, și va găsi la locul ei această urcare.

*

Protocolul semnat cu Cehо-Slovacia, în privința rectificărei de graniță, dă României opt comune cu o populațiune de aproape 11 mii locuitori dintre cari 7000 sunt români. In schimb cedăm 3 comune cu o populațiune ungurească printre cari se află numai trei români.

Congresul Uniunei femeilor române se va ținea definitiv în zilele Sf.telor Rusalii, adecă în 19 și 20 Iunie a. c. în orașul Arad.

*

Se atrage atenția tuturor cercetașilor că nimeni nu va putea lua parte la numeroasele excursiuni din vacanță, la călătorile în străinătate, la taberile de vară, la concursurile intercercetășești, la reducerea pe C. F. cu foi cercetășești de drum, la alte reduceri de călătorii și la drumurile cercetașilor pribegi organizate în toată țara, dacă nu vor avea o frecuentaore regulată, dovedită prin foile de prezentă ce se liberează fie cărui cercetaș la înscrierea lui în cohortă.

Știrile răspândite de câteva zile cu privire la pretinsa mutare a guvernului ukrainian al lui Petliura în România și că guvernul român ar fi dat consimțimântul său la această propunere sunt tendențioase.

Ministerul de război, în dorința de a contribui la refacerea țării, a hotărît să continue și anul acesta opera de refacere a căilor de comunicație începută în vara anului trecut.

In scopul de a strânge cât mai mult relațiile dintre Basarabia și vechiul regat, ministerul de războiu va repara și șoseaua Iași-Huși-Leova, Cabul.

*

D-l prof. universitar V. Lăpăpat, va ține o conferință Duminecă la 22 Mai la Academia de Agricultură la oare la 6'7 p. m. despre „Colonille Universitare".

*

Duminecă 22 Mai a. c. sa celebrat la Orăștie cununia Domnișoarei Elvira Moța cu d-l medic-Maior Dr. Leonida Popp din Cluj.

*

Baia de aburi Diana este deschisă Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru bărbați; Miercuri, Vineri pentru femei. Baie sunt zilnic afară de Luni. 33

*

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea și apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmacentice Cluj. II-111

*

Pentru vindecarea sigură a Anemiei, a lipsei de poftă de mâncare, a nervosității, întrebuințați *vinul de Tokaj cu chinină și fer* preparat de dr. Biró cu gust plăcut, care întărește și curăță sângele. Prețul unei sticle 15 Lei. Depozitul principal: Farmacia dr. Biró, Cluj, Piața Unirii. III-319

*

S'a deschis modern transformat cafeneaua „ASTORIA" în Strada Regina Maria 18. Vinuri de Egerházi din Turda. Prețuri moderate. Seara concertează orchestra de primul rang. 383

*

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

S'a deschis grădina de vară RÉTHY și MAIAROȘI. Cluj, Str. Iuliu Maniu 8. 689

*

S'a deschis în Cluj, Piața Unirii No. 15. Marele Magazin de încălțăminte RAFTOPOL din București. Incălțăminte pentru dame bărbați și copii, cele mai noui modele din străinătate și executate în atelierul propriu. Pantofi Elvețieni bărbătești de box 280 Lei. Ghete elvețiene bărbătești de box 300 lei. 550

Se mai aduce la cunoștința on. public că a mai sosit un transport nou de încălțăminte și anume: Ghete și pantofi roșii și de lac bărbatești. Ghete și pantofi de dame, escarpeni și cu barete, de antilopă și olandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marca veritablă Elvețiană „Bally".

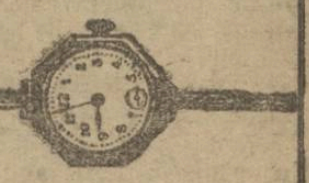

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö și Braunfeld

Cluj, Piața Unirii No. 9

20 **Telefon No. 350**

Atențiune!

Unde te duci camarade?

Unde??

La „Regele Pârjoalelor" din Strada Elisabeta unde vreau să mânânc pârjoale și să beau o sticlă de vin bun.

Dece?

Pentruca numai la el se poate găsi în fiecare zi carne proaspătă de porc, din care prepară renumitele pârjoale.

Telefon 13-64. 678

Atențiune!

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

Cel mai eftin se curată și vopsește la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Cronica politică

„Tărăniștii" și reforma agrară. Ne-am fi așteptat, firește, ca în momentul când reforma agrară se găsește în discuția Camerei, „tărăniștii" să nu aibe altă preocupare de cât aceia de-a contribui cu toate puterile lor pentru o cât mai bună înfăptuire a acestei reforme. Căci ce prilej mai bun decât acesta pentru ca „tărăniștii" să ne arate nu numai dragostea lor de țărani, dar și cât sunt de cunoscători ai problemei noastre agrare?

Sunt însă câteva zile de când la Cameră se discută reforma agrară, și țărăniștii, așa de gălăgioși până acum, au amuțit. Nimic nu-i preocupă mai puțin de cât tocmai problema pe care au agitat-o mai mult și din care și-au făcut singurul temei al existenței lor politice. D-l Dr. N. Lupu a cerut chiar amânarea discuției, d-sa fiind se pare preocupat de probleme cu mult mai serioase de cât reforma agrară. Din cei 46 de deputați înscriși să vorbească și dintre cari cei mai mulți sunt membri ai Federației, adică „tărăniști", niciunul nu s'a presentat la tribuna Camerei pentru ca de acolo să ne presinte știința și competența agrară a partidului țărănesc.

Unul, căruia-i venise rândul, a declarat că nu poate vorbi fiindcă-i răpușit, iar ceilalți, la chemarea președintelui, s'au făcut nevăzuți, sau au declarat că nu sunt pregătiți.

In schimb, despre ce credeți că se ocupă ziarele Federației? „Patria" pledează pentru formarea unui guvern național, iar „Țara Nouă" protestează împotriva arestărei comuniștilor. Și despre reforma agrară niciun cuvânt.

DIN UNGARIA

Procesul Tisza

Desbaterile în chestiunea asasinării lui Tisza n'au luat încă sfârșit. Ascultarea martorilor continuă. Martorul Sandor Teodor face declarațiuni senzaționale din cari reese că unul dintre autorii moral ai asasinării este Kéri Pál. Acesta declară la 31 Oct. în clubul Otthon că peste o oră și jumătate Tisza nu va mai trăi. Toate insistențele martorului pe lângă acuzat de a renunța la planul său au fost zadarnice Sandor mai declară apoi că ofițerul de gardă care a adus pe acuzatul Hüttner dela Miskolcz la Budapesta în Noembrie 1919 cunoaște din mărturisirile lui Hüttner împrejurările asasinării. Hgttner afirmă că autorii principali sunt Kéri, Fényes și Friedrich. Desbaterile continuă.

Declarațiile lui Hegedüs

Ministrul de finanțe Hegedüs a întreprins în ultimul timp o excursiune în diferitele centre ale Ungariei pentru a se convinge despre situația financiară și capacitatea de plată a orașelor și voind să cunoască deosebiții factori cari ar putea avea influență asupra situației financiare. In declarațiile sale făcute cu ocazia vizitei din Kaposvar declară că starea valutei se va ameliora în curând totuși o coroană maghiară nu va putea valora mai mult de 5 centime căci dacă ar câștiga o valoare mai mare ar urma un dezastru financiar pentru Ungaria. Prin vizitele întreprinse dorește să influențeze asupra subiectelor de impozite ca plățile să se facă cât mai curând. In realizarea reformei financiare și agrare lucrează împreună cu Nagyatadi Szabo Istvan.

Ungaria și Austria

Amenințările Ungariei pe tema contractelor economice față de Austria s'au redus și ele la adevărata lor valoare. Ungaria a trebuit să recunoască că prin intimidare niciodată nu putea ajunge la rezultate bune cu Austria în chestiunea Ungariei de Vest deoarece e greșită credința Ungariei că ea este unicul izvor de aprovizionare pentru Austria. Urmarea a fost că în timpul din urmă reprezentanții Ungariei au semnat din contractul economic dintre Ungaria și Austria în vederea tratativelor ce vor avea loc la 23 Mai în chestiunea din nou reluată a Ungariei de Vest.

Măsuri financiare

Guvernul maghiar preocupat de fluctuațiunile cursului monedei maghiare a decis înființarea unei Clearing-house maghiar în Zürich după sistemul acestor instituții de circulație financiară germane. Aceasta se va face înainte de înființarea băncii naționale maghiare. In legătură cu înființarea băncii naționale s'a pus chestiunea dacă este mai oportun ca ea să fie înființată exclusiv cu capital maghiar sau dacă va fi mai bine angajarea unui capital important din străinătate. E o mare greutate în cazul prim, deoarece e problematic dacă capitalul maghiar va fi îndestulător pentru satisfacerea tuturor nevoilor, iar angajarea capitalului străin prezintă avantajul că stabilește legături internaționale mai trainice — atât de mult căutate de guvernul maghiar.

(După ziarele maghiare).

Corpurile Legiuitoare

CAMERA

Ședința de la 20 Mai.

Se deschide sub presidența d-lui Imbroane vicepreședinte. Pe banca ministerială d-l ministru al Finanțelor Titulescu.

La sumar, D-l CHIROIU protestează că nu-i se dă cuvântul în chestie personală cu Imbroane.

D-nii LUPU și MANIU acuză pe D-l Imbroane în chestiunea alegerii de la Oravița spunând că e o rușine ca un astfel de om să prezideze adunarea. D-l CHIROIU nu vrea să părăsească tribuna. Se naște tumult. Ședința se suspendă.

La redeschidere vorbește d-l VIRGIL MADGEARU la discuția proectului contribuțiilor directe.

SENATUL

Prezidează d-l general Coandă. Pe banca ministerială d-nii miniștrii Averescu, Argetoianu, Negulescu, Antonescu, Cudalbu Trancu-Iași, Goga, Petrovici, Popovici, Groza, Angelescu și Popovici-Tașcă.

A. S. R. prințul Carol sosește la ședința Senatului. E întâmpinat de miniștrii și condus de d-l Coandă la fotoliul rezervat lângă președintele Consiliului. Senatul în picioare face ovații furtunoase.

Președintele Senatului ține o scurtă cuvântare și urează bună venire arătând fericirea Senatului pentru căsătoria cu Domnița Elena și pentru primirea făcută în Orient prințului Carol în călătoria sa.

A. S. Principele Carol răspunzând mulțumește pentru urări exprimând sentimentele Sale de dragoste pentru poporul românesc și spune că a cules prietenii pentru Români în călătoria din Orient.

Urmează comunicări de interes local.

D-l Atanasiu interpelează în chestiunea fraudelor Aprovizionării.

D-l Averescu spune: Nu sunt fraude ci numai nereguli, iar vinovații dacă se vor găsi vor fi pedepsiți.

Ultime informațiuni

Prin fir special dela corespondentul nostru din București

Ora 1 p. m.

In urma vânzării ziarului „Dacia" *d-l Marghiloman, d-l Ciuceanu, redactor, împreună cu ceilalți colaboratori au cerut explicații d-lui director lt. col Zăvoianu. Explicația a degenerat în bătaie, d-l Ciuceanu dând câteva palme d lui Zăvoianu.*

Astfel s'a terminat independența Daciei.

■

„Viitorul" arată că fraudele dela Aprovizionare s'au făcut sub guvernul d-lui general Averescu și cere o anchetă judecătorească pentru a se dovedi că insinuările că fraudele de la Aprovizionare s'au facut sub guvernul liberal nu sunt decât calomnii.

■

La Cernăuți s'a instituit un comitet sub prezidența lui Eudoxiu Popovici pentru sărbătorirea centenarului lui Ion C. Brătianu.

■

Azi sosesc la Sulina membrii delegați ai puterilor aliate pentru lucrările de despotmolire a brațului Sulina și Chilia.

■

Autoritățile au făcut noi descoperiri în complotul comunst. S'au găsit acte cari dovedesc că atentatul contra d-lui Argetoianu pe linia ferată Ciocănești și atentatul din Basarabia se datorește comuniștilor.

A fost arestată agenta de spionaj Maria Simionoiu la cari s'au găsit hărți dela institutul geografic al Armatei.

Au mai fost arestați Boris Bacowski la care s'au găsit 20 briliante mari și jumătate milion de ruble, Sternberg, șeful secției teroriste din România și Sara Sito. După luptă de stradă a fost arestat în str. Negustori 24, Bunoski. șeful terorist dela București împreună cu sora lui studentă.

Cetiți „Infrățirea"

Centenarul nașterii lui Ion C. Brătianu

Comitetul național pentru sărbătorirea centenarului nașterii marelui om de stat Ion C. Brătianu s'a întrunit la Palatul Metropolitan din București sub președința I. S. S. S. Mitropolitul Primat Miron Cristea. Membrii comitetului sunt d-nii Ferechide, Coandă, Iorga, Onciu, Maniu, Vlădescu, Bibicescu, Al. Constantinescu, Inculeț, Gheorghian, primarul Capitalei, Saligny, Costescu-Comănescu, I. Nistor, Zanne, G. Mârzeseu, Emil Constantinescu și Em. Porumbaru.

Comitetul a stabilit programul solemnității care va avea loc la Florica cu prilejul transportării osemintelor lui Ion C. Brătianu în cavoul familiei.

A. S. R. Principele Carol va asista la solemnitate ca reprezentat al M. S. Regelui. De asemeni vor lua parte I. P. S. S. Mitropolitul Primat, colaboratorii marelui bărbat și reprezentanții provinciilor alipite.

In ziua de 29 Maiu va avea loc în toată țara parastase.

In București se va organiza o procesiune care va pleca dela Mitropolie în frunte cu Mitropolitul Primat la statuia lui Ion. C. Brătianu. Aci vor rosti cuvântări reprezentanții autorităților, primarul Capitalei, președintele Academiei Române și rectorul Universității.

Deasemeni Academia va ține o ședință comemorativă la care va vorbi d-l Nicolae Iorga despre viața lui Ion C. Brătianu.

Sărbătorirea centenarului va avea deci un caracter național.

Știri de peste hotare

Vandervelde și bolșevismul

D. Vandervelde, fost președinte al Internaționalei a doua și unul din cei mai aprigi apărători ai acesteia, a ținut la Glasgow, o conferință asupra socialismului de după războiu și celor trei făgăduinți ale bolșevismului. Aceste trei făgăduinți sunt: pacea, socializarea pământului și comunismului. Oratorul socialist a demonstrat că bolșevismul a dat faliment cu aceste trei făgăduinți.

Belgia a ratificat tratatul de pace cu Ungaria

Din Bruxelles: Camera a aprobat proiectul de lege pentru ratificarea tratatului dela Trianon.

Mare reducere de prețuri la ghetele

715 **„TURUL"**

ce sau pus în vânzare la depozitul fabricei din Cluj, Calea Regele Ferdinand 14 (f. Wesselényi)

Instalații de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparații de mașini de scris și cusut executa cu preț convenabil:

La Intreprinderea Electrotechnică și mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Becuri electrice „TUNGSRAM" precum și materiale cu preț redus. □□ Intreprinderi și pentru provincie.

Un vagon **50.000** Mtr., stofă veritabilă englezască pentru haine **bărbătești** a sosit la Depozitul nostru și **se pune în vânzare** cu incepere **din 24 cor. Marți** pe prețul de Lei **91** bani 28.

Prețul de fabrică a fost 220 Lei.

JACOB DICK și FIUL

Cluj, Strada Regina Maria No. 5.

155

22 **CZINK**

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 556

PRIMUL BILANȚ AL SOC. „PREVEDEREA“

Publicăm în numărul de față primul bilanț al societății de asigurări „PREVEDEREA“, cu sediul ceutral în Brăila.

Este un bilanț, real, lipsit de orice artificii de contabilitate. Încât oricine îl poate cu ușurință examina. Dealtfel, cifrele vorbesc dela sine.

Trebue din capul locului să punem la punct un fapt: deși în bilanț este trecută și emisiunea doua, pentru justificarea capitalului de zece milioane, cât era la încheere, totuși în tot cursul anului s'a lucrat cu capitalul inițial de patru milioane, asupra căruia se resfrânge întregul beneficiu realizat, deoarece primul vărsământ pentru cea de-a doua emisiune a fost efectuat în Decembrie 1920.

Și-acum să ne ocupăm de rezultatele primului exercițiu.

Ramurile elementare (Incendiul, Transport și Grindină) au produs din prime nete și accesorii Lei 20.260.102'60, iar ramura „Viața“, care a funcționat numai câteva luni, fiind mai târziu înființată, arată la încasări Lei 248.601'15.

Scăzându-se totalul primelor de reasigurare plătite cum și cota societăți la daunele suferite, se pot totuși face rezerve technice pentru suma de Lei 6.640.831'40.

Se amortizează apoi, în primul an, spesele de constituire, costul registrelor și imprimatelor, valoarea totală a mobilierului (pentru preîntâmpinarea cheltuelilor de constituire și organizare era un fond special de Lei 400.000), cum și o sumă de Lei 303.745'20 din valoarea efectelor publice și a acțiunilor, totalul amortizărilor ridicându-se la suma de Lei 920'907'15 se scad cheltuelile generale (apuntamente, imposite, etc.) în sumă de Lei 1.115.094'45 și rămâne un sold de Lei 1,253.460'10 drept beneficiu.

Fondul de rezervă mai arată o sumă de Lei 6.000.000, provenită din emisiunea doua, astfel încât în momentul când această emisiune va fi în intregime acoperită, societatea va dispune pe lângă capitalul de Lei 10.000.000, de un fond de rezervă de L. 12.640.831'40

Aceste rezultate, o spunem fără înconjur, au întrecut așteptările noastre, oricâtă încredere am avut în persoanele destoinice cari au constituit și conduc societatea, oricâtă speranță ne-am fi pus în concursul ce i se va da, oricât am fi bazat pe apartul considerabil ce-i constitue puternicele legături de reasigurări, de care dispune în streinătate.

Căci nu trebuie să perdem un moment din vedere că „Prevederea“ presintă bilanțul primului an de activitate, când oricine se împiedică la tot locul de greutățile inerente începutului și că în acest au a lucrat pe un termen limitat organizarea în întreaga țară, fiind în curs.

Reprezentanța generala pentru Transilvania, Maramureș, Crișana și Părțile Ungurene a fost încredintate D-nilor Directori Dr. I. N. Evian și T. Russu de la Banca Gen. a Țarii Românești suc. Cluj.

Aceasta reprezentanță generală a inceput sa funcționeze contractând în scurt timp asigurări foarte mari cu prime extrem de reduse câștigând astfel increderea tuturor clienților.

După primul bilanț, care se presintă în condițiumi atât de strălucite, „PREVEDEREA“ își câștigă un loc de cinste în rândul celor mai vechi și reputate societăți de asigurare din țară.

„PREVEDEREA“ SOCIETATE ANONIMA ROMANA DE ASIGURARI BRAILA

Capital social: Lei 10.000.000 — Fonduri de rezervă: peste Lei 12.500.000

BILANȚUL PE ANUL 1920

ACTIV			PASIV		
Cassa		36.425'15	Capital emisiunea I-a	4.000.000—	
BĂNCI			„ „ II-a	6.000.000—	10.000.000—
Banca Română, Braila	4.403.100—		Fond de rezervă din Emisiunea II-a		6.000.000—
„ Națiunei, București	1.782.930—		**Rezerve Technice; Ramurile Elementare:**		
„ Comercială Română, București	2.288,320—		Pentru prime plătibile în valuta străină	4.750.000—	
„ Comer. Italiană și Rom. București & Braila	2.046.769—		„ Daunele în suspensie (cota noastră)	339.912—	
„ Generală a Țării Rom. Ploești și București	945.594—		„ Riscuri în curs (cota noastră)	1.329.099'85	
„ de Scont a României, Galați, București & Tulcea	1.711.903—		**Ramura „VIAȚA“**		
„ Cerealiștilor, Constanța și București	1.106.237'65		Pentru Riscuri în curs	221.819'55	6.640.831'40
„ Românească, București	665.388'90		Societăți de Reasigurare		6.014.060'87
„ Marmorosch Blank & Co., București	431.708'62		Transitor		200.000—
„ de Credit Român, București	555.630—		Soldul beneficiar din Contul de Profit și Perderi pro 1920		1.253.460'10
„ Crédit Lyonnais, Londra	268.760'40				
Diverse Băncei	356.409'85	16.562.751'42			
CREANȚE de PRIMIT					
Prin Agenți	730.406—				
„ Efecte de Primit	581.774'95				
„ Conturi Curente	6.501'60				
„ Diverși	52.290'25	1.370.972'80			
Imobile		886.000—			
Plasamente cu Ipoteci, Gaj sau alt Privilegiu		1.320.000—			
EFECTE PUBLICE					
Val. nem. Lei 1042000'— Imp. Unirii 5% 919 a 80%	833.600—				
Val. nem. Lei 1100000'— Refacerei 5% 920 a 80%	880.000—				
ACȚIUNI					
80 Soc. de Asig. „Generala“ a Lei 1.900'—	152.000—				
95 Banca Românească a Lei 900'—	85.500—				
100 „ Marmorosch Blank & Co. a Lei 1200'—	120.000—				
200 „ Dunarea Românească 60% vărsat a Lei 300'—	60.000—	2.131.100—			
Cheltueli de Constituire și Organizare pro memoria	1				
Mobiler pro memoria	1				
Registre și Imprimate pro memoria	1	3—			
Acțiuni și Acționari Emis. II la data de 31/XII 920		9.201.100—			
		31.008.352'37	Conturi de Ordine		31.008.352'37
CONTURI de ORDINE					
Cauțiuni Statotare		326.775—	Deponenți de Cauțiuni Statutare		326.775—
Efecte Publice în garanții		140.000—	Consemnatari de Efecte Publice		140.000—
Acțiuni și Efecte Publice în depozit liber		1.269.236'20	Depoziari de Acțiuni și Efecte Publice		1.269.236'20

Președintele Consiliului de administrație, (ss) S. SĂFTOI — Director General, (ss) ARD. G. S. YOUGHAPÉRIAN

Verificat și găsit conform cu registrele Cenzori: N. ANAGNOSTE, C. I. GĂGIULESCU, AL. C. GHEORGHIU, J. G. MATZOUKIS, ISIDOR STRASS

CONTUL DE PROFIT ȘI PERDERI PE ANUL 1920

DEBIT			CREDIT		
Ramurile elementare (INCENDIU, TRANSPORT și GRINDINA)					
Prime nete și accesorii		20.250.102'60	Prima de reasigurare	11.720.096'35	
			Cota noastră a daunelor lichidate la finele anului 1920	160.897'60	
			Rezerva pr. daunele în suspensie (cota noastră 339.912'—		
			Rezerva pr. riscurile în curș (cota nnastră) 1.329,099'85		
			Rezerva pr. prime de reasigurare plătibile în valuta str. 4.750.000'—	6.419.011'85	18.300.005'80
Ramura „VIAȚA“					
Prime nete pro 1920	248.601'65		Prime de reasigurare	47.168'25	
Anticipațiuni de prime pro 1921	20.386'65	268.988'80	Rezerva pr. riscurile în curs (cota noastră)	221.819'55	268.987'80
Secția „CENTRALA“					
Fond de constituire și organizare 400.000'—			Amortizarea spezelor de constituire și organizare 102.445'90		
Prime din emisiune I-a 200 000'—			Amortizarea registrelor și imprimatelor 278.298'75		
Prime din emisiune II-a 282.970'60	882.970'60		Amortizarea mobilierului 236.417'30		
Dobânzi și Cupoane	432.178'30		Amortizarea din valoarea efectelor publice și a acțiunilor 303.745'20	920.907'15	
Taxe de transmisiuni	14.216—	1.329.364'90	Cheltuell generale (apuntamente, impozite, etc.	1.115.094'45	2.036.001'60
			Soldni drept beneficiu		1.253.460'10
		21.858.455'30			21.858.455'30

Președintele Consiliului de Administrație, (ss) S. SĂFTOI — Director General, (ss) ARD. G. S. YOUGHAPÉRIAN

Verificat și găsit conform cu registrele Cenzori: N. ANAGNOSTE, C. I. GĂGIULESCU, AL. C. GHEORGHIU, J. G. MATZOUKIS, ISIDOR STRASS.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

2 DACTILOGRAFE află aplicare intrun birou la o mare societate. Se oferă salar bun. Adresa la ziar sub 13.

DOMNIȘOARĂ ROMÂNCĂ, cunoște dactilografia la perfecție, caută post în vreun birou sau ca vânzătoare în vreo librărie. Adresa la adm. ziarului. 710

DOAMNĂ română cu studii, limba franceză la perfecție, pianul, pictura, arta decorativă, lucrul manual, limba germană pentru începători posedând autorizația Ministerul Cultelor, cum și bune referințe, caracter blând persoană serioasă, dorește a ocupa un post ca profesoară lângă copii mai mari sau Domnișoare. Adresa la ziar sub „Ciucer".

Vânzări și Cumpărări:

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

DE VÂNZARE o armă de vânătoare cu trei țevi 16/16/8. Fără cocoașe vizir automat în stare nouă. Ase adresa la ziar sub A.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzatorii ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

CUMPĂR TIPOGRAFIE, complectă cu mașini plane sau rotative și aparate de turnat. Adresa la ziar sub B. V.

Închirieri:

CAUT cameră mobilată pentru familie, plătesc bine Bebe. 684

Diverse:

LA 28 MAI se va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

SĂ DESCHIDE „PEȘTERA ZICHY" din Bihor, lângă C. F. R. gara loco, aer sănătos, regiune poetică și romantică cu Restaurant, iar Hotelul gratuit. De haine pot inse se vor îngriji oaspeții. Proprietar Gavril Mitruțiu. Vadul Crișului.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

Cluj. S'a deschis prima
FABRICĂ DE BIJUTERII
din Ardeal.
Confecționează bijuterii de aur și argint. Ceasornice en gros. Furnizează piese de ceasornice. Institut de turnătorie de aur și argint sistem **Scheid.** Articole dentistitice de aur și argint. Se capată la **Róth** și **Goldberger** Calea Regele Ferdinand No. 37.
48

Sobe rotunde, fabrici de țigle și cărămizi, sdrobitoare de piatră etc.
Gedeon și Cont Budapesta
Reprezentanți Lengyel și Selényi ingineri antreprenari și Cornel Viola inginer diplomat Cluj, Calea Victoriei 8. Execută orice construcții de acesta bransă și instalatii speciale de mașini și transformă instalații.
Radio 993

Regia Monopolurilor Statutul Dir. Salinei Ocna-Murășului

No. 1295—1921.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința publică că băile de sare din Ocna-Murășului la 1 Mai a. c. sau deschis.

Taxa biletelor pentru baia de sare și de aburi comun:
30 bilete de abonament Lei 210·—
1 bilet de zi Lei 8·—
1 bilet de zi la vană Lei 13·—
Funcționarii de stat obțin reduceri.

Ocna-Murășului, la 16 Mai 1921.

Director:
Indescifrabil.

712

Ministerul de Interne
Inspectoratul General al Sănătății și Ocrotirei sociale Cluj

No. 399—1921. Int.

Publicatiune.

In legătură cu edificarea sanatorului de tuberculoși din Aiud se publică pe ziua de 3 Iunie 1921 pentru lucrările de:

parchett,
sticlar,
văpsit și zugrăvit
și instalațiune electrica, concurs public.

Condițiunile speciale se pot vede la Divizia Tehnica Igienica Institutul Pasteur etaj II. camera 132. 713

Cafeneaua „Transilvania"
Str. N. Iorga No. 4

Renovată și aranjată luxuos oferă publicului consumațiunea cea mai gustuoasă pe lîngă un serviciu culant și prețuri moderate. CAFEA CU LAPTE DE BIVOLIȚĂ, ceaiu, tea, licheruri, gustări reci etc. 450

Grădina Zona
restaurant
Str. N. Iorga 15.
654

Sa deschis cu 1 Maiu. Mâncări guatuoase, beuturi exelente, prețuri moderate, serviciu culant. Se primese și abonamente în condițiuni avantajioase. Muzică de forță

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piața Unirei No. 5.**

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

Engros. Engros.
Cea mai mare casă comercială din România
Uniunea comercială S. A.
București, Galați, Constanța, Iași, Craiova, Timișoara și CLUJ, Str. Regina Maria 32. Telefon 371.

Reclama 457

Oferă: Oleiu mineral, Piele, Coloniale, Ferărie. Pălării pentru domni acuma sosite împreună cu depozitul bine asortat cu tot felul de mărfuri. 695

Engros. Engros.

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Reclama 286.
Spre atenția fabricilor ferestraielor si morilor!

Curele de mașini
cu argăsire vegetală sau cu cea de chrom;
curele de cusut și de legat
argăsite cu alaun sau cu chrom, precum piei technice de tot soiul în stare
571
să concureze cu fabricatele străine să află la
Frații Renner & Co.
Fabrică de piele s. a. Cluj

„MISSIR"
Str. Memorandului (Unio-u.) 11.
Marfuri de prima qualitate

Stofe pentru Dame
Stofe Barbătești
Mătăsuri fine
Mouselinuri
Dantilarie
Panglici
Panză dublă 175—200 ctim lat.

Altas pentru plăpumi 180 lat.
Converture de Tüll.
Perdele de Tüll.
Covoare și Prețuri
Linoleum 70—90—180 200 275 ctim lat

Articole de Mariage. 17

Incaltaminte Fine

In atenția 704
Inginerilor și architectilor
Hârtie Negativă-Positivă de copiat. Hârtie de desemn și de copiat suluri. Cerneală și tuș Pelican se află la magazinul de hârtie
BERDAT
Cluj, Piața Unirii No. 32.

Intreprindere de transport.
Frații Deutsch Cluj, Piața Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcție cu cea mai mare garanță. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

Postăvăria Solomon Zauderer 606
Cluj, Str. Regina Maria 40.

Au sosit mare asortiment de stofe pentru haine Bărbătești și Dame dilerite culori moderne cu prețuri foarte reduse.

Radio 758 **IOAN COSMA**
frânghier Cluj, Str. Galamb 14. Intreprinde orice lucrări în aceasta bransă, precum și frânghii pentru mașini cingătoare și totfelul de frânghii pentru agricultură cu prețurile cele mai reduse.
548

Nu intrati în alte magazine, inainte de a cerceta firma
Filip Eisenstädter
(fost Lakatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.
Izvorul cel mai bun de cumpărat arficole mărunte, brodate, galantere, istrumente musicale, jucării pentru copii, articole de lux și de bucatărie.
474 SEPARAT VÂNZARE EN GROS.

Tinerețea și plăcerile ei le veți păstra dacă veți folosi renumitul spirt menthol
Depozit principal 44
Drogueria ROZSA
Cluj (Kolozsvár). Piața Unirii No. 26 (fost Mátyás király-tér).

„Transylvania"
Câteva picături după masă înlesnesc digestiunea. Folosit pentru masaj întărește și înviorează.
Se află de vânzare ori unde!

CREMA MARGIT se bucură de cea mai largă popularitate în întreagă lume. Înfrumsețează pielea și îi da fineță rară. Compoziția ei neunsuroasă și înofensiva face să dispară de pe obraz pistruiele petele de ficat, bubițele, încrețiturile întinerește și înviorează chiar și pielea persoanelor mai înaintate în vrâstă. Crema se pune în circulație în tegle de sticlă.
SAPUNUL MARGIT, compoziție fără leșie în frumsețează pielea
PUDRA MARGIT, compoziție de prima calitate, fară materii stricăcioase, acopere învizibil pielea.
57 **Dr. Földes și Hehs Arad.**
Se află de vânzare la toate farmaciile, drogueriile și parfumeri.

Bela Sánta Intreprindere de asphalt și beton
Cluj, Str. Mikó No. 8.

Intreprinde pe lângă cea mai mare garanție: uscarea radicală a pereților umezi din orice încăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruțabile, curți și magasii.

Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace. 29

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 88
PENTRU
MICA PUBLICITATE

LA UN MARE RERSTAURANT DIN CLUJ, se caută

Domnişoară sau Doamnă

DE FAMILIE BUNĂ CA

DIRECTOARE

Se cere să fie energică serioasă. Se oferă toată întreţânerea şi salar bun. □□□ Ofertele se vor trimite acestui ziar sub Directoară. □□

714

De vânzare din depozit instalaţiuni de maşini de îmblătit şi legat snopi cu benzină

16 HP locomobil de benzină cu maşină de îmblăţit de 1300 m/m.
4 HP locomobil de benzină cu maşină de îmblătit de 27"
2 buc. 3 HP locomobil de benzină cu maşină de îmblătit de 23"

Motoarele sunt de fabricaţiune germană de calitatea primă, maşinele de îmblăt't sunt fabricaţiuni în felul motoarelor Clayton & Schuttlewort.

Informaţiuni mai detailate se obţin la PREISLER CLUJ, Calea Mănăşturului 69. Reclama 430

688

Associati Croitori Români

PETRICAS, AIUDEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.

CROITORI de haine bărbăteşti şi militare Cluj, Str. Memorandului No. 8.

Execută modele franţuzeşti, cele mai elegante cu preţuri avantajoase.
Depozit de ştofe.

619

Renumitul Cognac Medicinal-Marty

de Világos se află iarăş de vânzare ori unde.

GARNITURI de TREERAT

MODEL 1920 PERFECŢIONAT

FABRICAŢIUNE: R. WOLF, MAGDEBURG

Autocamioane Frost-Bussing şi Fiat

De vânzare la **AGRARA** Soc. Anonimă

MAŞINI AGRICOLE ŞI INDUSTRIALE

709 Bucureşti, Strada Bursei No. 5.

Agricola

Societate anonimă de asigurări generale

BUCUREŞTI

Capitalul social: 10 milioane Lei, din care 5 milioane deplin vărsate. Reprezentanţa Generală p. Transilvania, Maramureş şi Crişana

în CLUJ

str. Nicolea Iorga 11 în casele proprii. □

Telefon 621.

Societatea face operaţiuni de asigurare: Contra incendiului şi explozii, contra grindinei, contra pagubelor de transport pe apă şi uscat, contra accidentelor corporale, contra consecinţelor răspunderii civile şi asigurări asupra vieţei şi rente viagare. 502

Asigurări contra accidentelor corporale cu restituirea primelor! Funcţionarii şi agenţii harnici vor fi angajaţi de către Reprezentanţă Generală.

HOTEL NEW-YORK

Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză şi Ungară. - Supeuri după spectacol.

329

„GAMBRINUS"

RESTAURANT

Piaţa Unirii No. 24

Mâncări gustuoase, beuturi escelente. Serviciu culant, preţuri moderate 653

MARTIN SCHREIBER

DEPOZIT DE CEREALE ŞI FĂINĂ CLUJ, Palatul Mielul Alb (Fehér-Bárány palota). :-:-:

140

Salonul de modă „VENUS"

şi a mutat atelierul în Cluj, Strada Memorandului No. 13 lângă Missir. Confecţionează cele mai elegante costume engleze şti precum şi rochii de stradă, serate, teatru, bal etc, pelângă preţuri convenabile.

108

EMIL BLAGA CLUJ,

Piaţa Ştefan-cel-Mare No. 7.

Vinde

Automobile

Cauciucuri, Piese de schimb

Benzine şi uleiuri cu preţuri de reclamă

Telefon 2-70. □□ Telefon 2-70.

Librăria Boroş Cluj, Calea Regele Ferdinand 2. Telefon 10-33

A sosit o mare cantitate de Registre şi rechizite de birou. Tipărituri cu preţuri eftine. 578

1 litră cerneală „Pelican".	Lei	35·—
1 cutie agrafe	Lei	6·50
1000 buc. plicuri oficiale No. 46	Lei	136·—
1000 coale hârtii de scris Velină	Lei	280·—
1000 coale hârtii de scris concept	Lei	200·—

„Triple sec" Spirt pentru punciu şi toate soiurile de liquer-uri, numai cu înscriptia noastre sunt veritabile.

ELEONORA SZILAGYI 599

facrică de liqueri şi alte specialităţi.

MARE REDUCERE DE PREŢURI!

M. ANGHEL

Piaţa M. Viteazul No. 40

Magazin permament de articole technice,

Lămpi de lipit cu benzină, Plăci de asbest şi Klingerit, Garnituri de asbest, ferestrae gatter, circulare şi pentru metaluri pile etc. etc. Materiale electrice şi motoare electrice.

Becuri electrice cu preţuri fără concurenţă.
Clopote din cel mai bun material.

Telefon 13-40. Telefon 13-40.

REPREZENTANŢA FABRICEI DE MAŞINI □□□□ „SCHIEB" — SIBIU. □□□□

210

Filiala Luca P. Niculescu

14

La Hora Ţărănească. Palatul Fehér-Bárány Cluj.

Oferă onoratei sale clientele cu preţurile cele mai reduse posibil un nou transport de mărfuri sosite ca şi restul de articole ce se află in magazin cu preţuri de reclamă

Stofă Lână curată	120	Lei Mtr.	Prosepe Bucata	15	Lei Mtr.	Velură Belgiană	60	Lei Mtr.
Stofă Lână curată	75	„ „	Prosope Bucata	20	„ „	Glot toate culorile	18	„ „
Muselin Lână curată 80 lat.	63	„ „	Prosope Bucata	30	„ „	Stofe pentru haine Bărbăteşti		
Muselin Delen 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	16	„ „	calitate l. 150 lat. . . .	180	„ „
Staubă (Carton) 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	18	„ „	Postav de haine 140 lat. .	140	„ „
Staubă (Carton)	12	„ „	Pânză jolj 80 lat.	20	„ „			

Vânzare en gros şi en detail. **Sosesc zilnic transporturi noi**

Tipărit cu maşina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana" Cluj, str. Universităţii Nr. 3.

BIBLIOTECA SIBIU

Anul I. No. 228 **Opt Pagini 50 bani Opt Pagini** Vineri 27 Mai 1921

Infrăţirea

Administraţia Ziarului „Infrăţirea“ Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociaţiunii
Sibiu

ANUNŢURI:
LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI
şi
AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IUL[illegible] No. 3 (ETAJ. II)
Telefon:
ADMINISTRAŢIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COM[illegible]
Director: D .TOMESCU
Telefon:
REDACŢIA No. 211.

ABO[illegible]
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Ion C. Brătianu

Serbările pentru comemorarea a 100 de ani de la naşterea lui Ion C. Brătianu au început, eri, la Florica, unde pelerini din toate colţurile României, între ei şi A. S. R. Principele Moştenitor — au venit să iea parte la parastasul oficiat de I. P. S. S. Mitropolitul Primat cu prilejul strămutărei osemintelor marelui bărbat de stat în biserica pentru acest scop zidită. O săptămână întreagă vor dura aceste serbări care, însoţite de adesiunea spontană a românismului de pretutindeni, vor avea caracterul unei adevărate aniversări naţionale. E drept că nici în faţa Istoriei pasiunile politice n'au putut să-şi impună o tăcere deplină. După ce au schimonosit presentul, patima şi ura politică ar fi dorit să micşoreze şi trecutul coborându-l şi pe el în mijlocul desbinărilor şi meschinăriilor de azi pe care nu toţi au înţeles că avem datoria să le înlăturăm cel puţin în ceasul când *Istoria vorbeşte.* Căci pagină de Istorie e fiecare zi din viaţa omului a cărui naştere o comemorăm astăzi şi în mijlocul crizei în care ne găsim cufundaţi nu se putea închipui un mai fericit prilej pentru reculegerea noastră morală şi politică.

Cunoscând viaţa şi opera lui Ion C. Brătianu, vom învăţa ce înseamnă a clădi un stat şi ce înseamnă a lupta pentru consolidarea şi păstra ea lui. Şi astăzi după unirea tuturor Românilor, suntem chemaţi să întemeiem o nouă aşezare de stat, şi oamenii noştri politici nu-şi pot găsi un mai bun învăţător de cât în omul care prin opera lui a fost cu adevărat ziditorul Romă iei.

Mânuitor de oameni şi conducător de evenimente, Ion Brătianu ni se înfăţişează astăzi ca cea mai înaltă pildă de cela ce trebuie să fie un om de stat.

Deşi a făcut parte dintr'o generaţie supusă: ideologiei, el a ştiut totuşi să păşească eroic pe terenul realităţilor oprind din ideologie numai ce putea fi reversibil în faptă.

Şi ce înseamnă a fi om politic dacă nu darul de a împreuna ideia cu realitatea pentruca din înfrăţirea lor să faci să răsară fapta? A nu rătăci cu gândirea dincolo de marginea realităţilor, dar a face din fecare realitate sprijin pentru înfăptuirea unei idei, — iată ce înseamnă a face operă de om politic. Cine-şi închipuie că e de ajuns să te refugiezi în lumea ideilor pentru ca realităţile să te şi urmeze în pas de revoluţie, acela poate fi un distins cugetător şi un admirabil moralist, dar nu poate fi şi un bun bărbat politic. Căci abuzul de ideologie aduce după el înstrăinarea de realităţi, — şi în politică nu poate răzbi de cât omul a cărui gândire a învăţat să se miste în mijlocul realităţilor.

Ba mai mult: abuzul de ideologie aduce după el şi o deprimare a sufletelor, şi vai de societatea în care uşurinţa de a concepe nu e însoţită şi de capacitatea de a înfăptui. Uitaţi-vă la ce se petrece astăzi în jurul nostru, şi veţi înţelege ce înseamnă să dai drumul gândirii dincolo de posibilităţile de realizare. O mare operă ne asteaptă petoţi la lucru, şi cu toate acestea ne sbuciumăm steril într'o pornire de revoltă pe care o socotim mântuitoare. Fiindcă visăm din mijlocul ideologiei, dar nu înţelegem că ne lipseşte braţul de fier cu care să zidim în mijlocul realităţilor.

Cu oamenii cari sunt şi cu mijloacele pe care le avem, — ce lucruri mari nu se pot săvârşi! dar pentru aceasta ne trebue darul politic de-a ne scutura de ideologie şi coborîţi pe pământul realităţilor noastre să facem din fiecare om şi din fiecare eveniment o piatră de zidit pentru opera pe care o visăm.

Şi ce înseamnă **a zidi** cu materialul politic pe care ţi-l oferă societatea în care te găseşti, — acest mare lucru îl putem învăţa de la Ion C. Brătianu a cărui comemorare trebuie să fie astăzi nu numai un prilej de reculegere morală, ci şi unul de **iniţiere politică.**

Evenimentele zilei

Relaţiile dintre România şi Italia.

Ziarul „Stampa“ din Turin publică un interview cu contele Sforza, în care ministrul de externe italian spune că Italia, pe lângă Iugoslavia, vrea să mai stabilească o apropiere şi cu România ori Cehoslovacia, spre a se evita astfel orice primejdie viitoare. Deasemenea îşi termină interviewul contele Sforza — acordu lie economice cu Rusia vor consolida şi ele actuala politică Italiană.

Ex-regele Carol va părăsi Elveţia.

Consiliul federal al Elveţiei a acordat fostului rege Carol permisiunea de şedere în Elveţia până în August, când Carol, după propria sa declaraţie, urmează să părăsească definitiv Elveţia.

In legătură cu aceasta, ziarele franceze menţionază un anunţ prin care o agenţie engleză face cunoscut că începând dela 1 Iunie a. c. castelul Prangins de pe malul lacului de Geneva, în care locueşte ex-regele Carol, este de închiriat.

Intre Lloyd George şi Briand

Intre Lloyd George şi Briand va avea loc în curând o nouă conferinţă la Boulogne sau Lympne.

Acţiunea Sinfeiunerilor la Londra

Sinfeiunerii au încercat la periferia Londrei şi Liverpoolului să incendieze numeroase clădiri.

Alegerile din Italia

Rezultatele alegerilor din Italia sunt probe evidente că comunismul e încă foarte departe.

Sărbătoarea Neamului

Ţara a sărbătorit ieri marea sa sărbătoare naţională.

Zece Mai era până acum sărbătoarea vechiului regat. De data aceasta se legau amintirile glorioase ale drumului pe care România mică îl străbătuse: statornicirea Dinastiei, Independenţa şi Regatul. Era ziua când se sărbătorea Statul Român, statul român în a cărui forţă şi glorie vedeam toţi cea mai trainică chezăşie pentru realizarea unităţii neamului. Instinctul naţional şi judecata ne spuneau că în jurul şi sub egida lui se va închega România Mare de astăzi. La evocarea celor trei date glorioase se adăoga dar viziunea împliniri celor mai sfinte nădejdi ale neamului întreg. Acum când s'a realizat opera pe care nici cei mai îndrăzneţi vizionari n'o credeau atât de apropiată şi atât de strălucitoare, ziua de 10 Mai capătă un caracter mai grandios. Ea nu mai este sărbătoarea unei părţi din sufletul neamului, ci este sărbătoarea întregei suflări româneşti.

Reuniune a tuturor sărbătorilor naţionale, 10 Mai din anul acesta sintetizează toate zilele în cari ţara noastră cuceri izbânda şi se încununa cu gloria.

La întreita aniversare de până acum se adaogă aniversarea celei mai mari fapte din istoria noastră: Unirea. Cuvântul acesta evocă toate faptele cari au contribuit la realizarea lui. El ne aminteşte durerile războiului, dar şi suprema bucurie a biruinţii. Căci o operă ca aceia pe cari am împlinit o noi cere nenumărate jertfe şi necurmate străduinţe. Jertfele acestea le-a dat poporul din sânul căruia au răsărit eroii neamului, străduinţele acestea le-a dat tot el prin munca sa zilnică. De aceia ziua de 10 Mai este mai presus de toate sărbătoarea lui. Noi toţi privind defilarea soldaţilor salutăm în aceşti meşteşugari ai gloriei neamului, Poporul.

Sărbătorile naţionale au darul de a ne face să măsurăm drumul pe care l'am străbătut şi să cântărim faptele pe cari le am săvârşit, dar ele au şi rostul de a ne da noi îndemnuri de muncă şi a ne creia orizonturi pentru vii or. Trăim în ele pe lângă clipa prezentului, nenumăratele ceasuri ale trecutului şi asociem la opera noastră generaţiile viitoare.

In această zi de 10 Mai aruncându-ne ochii în trecut găsim atâtea îndemnuri de încredere în viriuţile neamului, încât, întăriţi şi siguri de noi, viitorul ni apare într'o strălucitoare viziune de glorie.

Societatea Naţiunilor şi politica de principii

Condiţiile prealabile ale Societăţii naţiunilor se rezumă în următoarele patru postulate: organizare internă democratică pe bază pur reprezentativă; deplină autonomie a fiecărui grup naţional; aplicarea largă şi sinceră a principiului naţionalităţilor; egalitatea juridică a naţiunilor mari şi mici. Necesitatea regimului democratic pare impusă de necesitatea unei simetrii între organizarea internă şi cea internaţională.

Organizarea internă a unui stat, trebue să se armonizeze cu organizarea internaţională, spre a stabili, în raporturile dintre clasele deosebite, idealul de dreptate, ce se tinde a se stabili în raporturile dintre popoare. Fiecare stat trebue deci, în organizarea sa internă, să adopte o constituţie democratică, atât în formă cât şi în fond, căci numai aşa internaţională se va prezenta ca o prelungire a păcii interne.

Fără îndoială, sunt legături între principiile, ideile şi moravurile ce influenţează asupra conduitei politice interne şi externe. Totuşi nu este absolut necesar de-a conchide că identitatea instituţiilor interne e neapărat necesară spre a asigura bunele raporturi în relaţiunile externe dintre state.

Ceea ce e de-o însemnătate mai mare decât identitatea organizării interne, este spiritul internaţional, spiritul de dreptate şi de respect mutual între state. Spiritul internaţional nu este apanagiul exclusiv al statelor democratice; el poată să le lipsească şi acestora, ca şi statelor aristocratice şi monarhice. O constituţie democrată nu e o garanţie sigură de dreptate, de pace sau de moderaţiune.

In societatea modernă, sunt multe democraţii turbulente, în cari spiritul pacific nu se manifestă nici măcar între concetăţeni, şi statele democratice noui, eşite din proclamarea principiului de liberă determinare asupra soartei lor, par a se ocupa mai mult cu împietarea celorlalte state, decât cu urmărirea unei desvoltări paşnice a intereselor lor. Regimul democratic, de altfel, desvoltă în interior lupte de partide; prin aceasta e adeseori mai mult o şcoală de intransigenţă decât una de moderaţiune, împingând mai degrabă spre spiritul de dominaţie decât spre spiritul de respect mutual şi conciliere.

Nu trebueşte acordat deci decât un credit limitat virtuţii pacifice a instituţiilor democratice, după cum nu trebue pronunţată nici o condamnare, pentru incompatibilitate cu spiritul internaţional, împotriva statelor ce nu înclină spre democraţie. Ce putem noi oare înţelege prin regim sau instituţii democratice? Aceeaşi etichetă serveşte drept firmă unor guverne deosebite ca spirit, câteodată chiar potrivnice în concepţii. In realitate, firma nu prea are valoare; este însă important faptul de-a nu se lăsa înşelaţi de ea. E clar, că cu toate vicille lui, regimul autocratic al ţărilor din Rusia, oferea mai multe garanţii, din punct de vedere al observărei dreptului internaţional şi a îndeplinirii datoriilor internaţionale, decât regimul pseudo-democratic al lui Lenin şi Trotzky.

Privită mai de-aproape, ideea unei societăţi a naţiunilor e mai în armonie cu ideea aristocrată decât cu cea democrată. Ea nu se explică în mod naţional decât prin avantagiul unei selecţiuni între state, cele mai înnaintate în civilizaţie, afirmând dubla intenţie de-a se conforma în legăturile lor reciproce, cu regulile cele mai înnalte cele mai juste cele mai umane, şi de-a reprima agresiunile sau atentatele ce-ar putea fi comise de statele ce preferă cultului dreptului, cultul forţei brute.

Ar fi nefolositar de-a supraspune vechii societăţi a statelor, ce dăinueşti de secole, bună sau rea — şi mai degrabă rea decât bună — o nouă secietate a naţiunilor, dacă aceasta n'ar trebui să se distingă de prima prin superioritatea calităţilor sale, ceeace presupune superioritatea morală a membrilor ei. In superioritatea principiilor şi a garanţiei de credinţă faţă de aceste principii, trebueşte căutat criteriul şi se găseşte adevărata conpiţie de admitere într'o societate restrânsă, decisă să respecte şi să facă să respecte, dreptatea şi la nevoe să impune pacea? E vorba deci de-a se constitui o aristocraţie a statelor — în sensul strict al termenului; — de-aci nu apare neapărat necesar ca o constituţie internă democratică să fie o condiţie necesară sau suficientă pentru a da unui stat un loc şi un rang în această aristocraţie.

E de observat într'adevăr, că dacă războiul nu s'a sfârşit prin pacea impusă germaniei şi dacă el urmează, în anumite regiuni cu îndârjire şi chiar cu sălbăticie, el nu este făcută decât de naţiuni ce-şi reclamă un ideal democratic; procedeele întrebuinţate atât de republica sovietelor cât şi de republica democrată germană arată că nu e suficient de-a detrona suverani spre a îndrepta guvernele pe căile dreptăţii şi al dorinţei de pace.

De aceea ar fi bine venită amânarea instituirei unei societăţi a naţiunilor, dacă această societate ar avea la bază deplina autonomie a fiecărei grupări naţionale şi aplicarea sinceră şi largă a principiului naţionalităţilor, egalitatea juridică a naţiunilor mari şi mici.

Acestea condiţii sunt într'adevăr foarte departe de-a fi realizate şi voite de promotorii cei mai înfocaţi ai societăţii naţiunilor. Statele-Unite au refuzat de-a insera principiul egalităţii raselor în pactul societăţii naţiunilor: ele controlează o mulţime de state mici şi nu par mai înclinate ca la 1861 de-a tolera se-

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

cesiunile, fie chiar de-ar fi reclamate în numele dreptului popoarelor de-a dispune de ele însă-și. Anglia pare tot atât de puțin dispusă de-a proclama Independența Irlandei cât și de-a da Indiilor și Egiptului autonomia de care se bucură Canada și Australia. Franța nu se gândește să invite Tunisia și Indo-China de-a dispune de ele însile. Italia nu dorește câtuși de puțin să evacueze Lybia, iar Japonia nu are de gând să părăsească Coreea.

Micile națiuni admise la Conferința de pace dela Paris au fost tratate într'un mod ce nu s'a deosebit de acele cu cari au fost tratate statele mici reprezentate la Congresul din Viena' și Consiliul societății națiunilor nu le oferă o reprezentare egală cu aceea a marilor puteri. Acestea nu se dau în lături spre a impune statelor mai puțin puternice, în favoarea minorităților etnice sau religioase, când ar fi să li se aplice și lor.

Politica de principii este astfel desmințită fie de insuficiența principiilor enunțate, ținând socoteală de toate elementele problemei foarte complexe, fie de tendința promotorilor acestei politici de-a fi scutiți deasemenea principii judecate drept bune numai când e vorba de-a le aplica altora.

C.

ECOURI

Ungurii sărbătoresc pe Dante

Al șaselea centenar al lui Dante a fost sărbătorit la Budapesta în mod deosebit. Episcopul Prohoska dela Academia de științe a rostit un discurs arătând că „Divina Commedia" a reprezentat gradul suprem de perfecțiune al ideei creștine și al credinței noastre — mutată în renașterea națională italiană.

Adăugăm că despre sărbătoarea asta Ungurii s'au îngrijit să-i facă reclama necesară.

Sărbătoria poetului șvab Adam Müller-Guttenbrunn

Ziarul „D. Tagespost" i-s'e telegrafează din Guttenbrunn (Banat) următoarele amănunte despre sărbătorirea poetului șvab Adam Müller:

„In prezența unor 3000 participanți s'a desvălit în comuna Guttenbrunn pe casa națională a poetului o tabelă de marmoră Oaspeții au fost conduși de țăranii șvabi în costumele lor naționale. După cuvântări țăranii au jucat o piesă teatrală cu mult succes. Bătrânul poet nu a putut lua parte în urma etății sale înaintate și a bolei ce îl ținea legat de pat, dar prin o scrisoare lungă și-a trimis salutul.

Artistice

Artiștii teatrului național din București vor sărbători peste câteva zile pe maestrul C. Nottara, care împlinește anul acesta 45 de ani de activitște actoricească.

■

La 1 Iunie se deschide la București în sala „Arta", salonul umoriștilor români.

Vor participa artiștii din vechiul regat ca și artiștii din noule teritorii desrobite.

Efectele unei pete solare

O aurora boreală excepțional de strălucitoare, pe care astronomii o atribue unei imense pete solare de 94.000 mile lungime și 21.000 mile lățime, a produs perturbații în toate serviciile electrice ale regiunei de Nord-est a Statelor Unite.

Comunicațiile telegrafice au fost complect întrerupte timp de mai multe ore, în vreme ce comunicațiile prin telefon au ajuns extrem de grele și pe alocuri, imposibile.

Fenomele au influențat chiar luminele electrice din diferite orașe, lămpile au devenit mai puțin strălucitoare și în unele clipe, se sting chiar complect.

Un dar basarabean.

Cu ocazia vizitei pe care I. P. S. S. Mitropolitul primat a făcut-o la Chișinău, preoții Basarabiei i-au oferit ca dar o mitră cu diamante în valoare de 500 mii lei și haine arhierești în valoare de 300 mii lei.

D-lui ministru Oct. Goga i s'a oferit de către S. S. protopopul de Bălți o icoană de aur în valoare de peste 200 mii lei.

Un savant rus la București.

A sosit în Capitală profesorul universitar A. M. Kulișer din Petrograd.

Scopul vizitei lui în București este ținerea unei serii de conferințe în limba franceză, prin cari acest distins savant dorește să-și împărtășească impresiile lui din Rusia, publicului românesc.

Catedra lui de drept internațional din Petrograd o ocupase prin concurs neavând încă vârsta de 30 de ani.

Prof. Kulișer se trage dintr'o familie de savanți, celebră în Rusia, și e mare cunoscător al Istoriei constituționale a Angliei. In 1914—1917 a fost secretar general al societății anglo-rusești. Sub bolșevici a fost condamnat la moarte, dar s'a refugiat în Basarabia.

Pentru o bibliotecă românească la Oradea-Mare.

Primăria orașului Oradea-Mare face un călduros apel către Academia Română, Casa Școalelor, toate instituțiile culturale și de editură, librarilor, autorilor și tuturor buni români, să trimeată cărți românești Primăriei din Oradea-Mare.

Publicul ar putea trimite și bani, cu scopul cumpărării cărților literare și științifice necesare.

Primăria din Oradia Mare dispune actualmente de o bibliotecă cu mii de cărți; dar nici un volum, nici o broșură, nici o publicațiune, în limba noastră, deși orașul acesta a avut de veacuri o populațiune, relativ destul de însemnată, românească, o seamă de intelectuali și industriași români.

Bătălia dela Mărășești la cinematograf.

In cursul verei, sub îngrijirea și direcțiunea marelui stat major, se vor reconstitui fazele principale ale bătăliei dela Mărășești, pentru cinema.

Firește că, în filmul proectat, se va respecta cu scrupulozitate adevărul istoric, așa cum reese din documentele oficiale.

Cronica muzicală

— Concertul simfonic dela Opera națională —

In sfârșit direcțiunea operii a crezut că a venit timpul să ne poată da ocazia să asistăm la un concert simfonic. De mult timp am insistat în repetițe rânduri asupra importanței concertelor, și solicitasem direcțiunea Operii de-a consacra o zi pe săptămână unor atari manifestări muzicale. Nu știm dacă concertul de Vineri se datorește faptului că direcțiunea operii s'a convins de necesitatea concertelor simfonice, cât și de rolul lor covârșitor în educarea muzicală a publicului, sau faptului, că fiindu-i repertoriul de opere apuizat, și publicul arătându-se refractar reprezentării continue a aceleași opere, nu mai venea decât într'un număr foarte mic la spectacolele cu opere.

Dacă s'ar fi început a se da dela începutul stagiunei un concert simfonic pe săptămână, azi când publicul nu mai e amator de opere pe cari le-au ar fi venit cu plăcere și interes la concertele, cari astfel ar fi umplut cu succes un gol, ce-l simțim acum într'o largă măsură.

Programul de Vineri seara, alcătuit după toate aparențele în grabă, a fost foarte pe gustul publicului, fiind ascultat de-un auditor relativ numeros, față de numărul spectatorilor dela ultimele reprezentații de operă. Avem impresia, că fie din lipsă de repertoriu, fie din dorința de-a supune orhestra la cât mai puține repetiții — lucru ce ru poate fi nici admisibil nici tolerabil, d-l Schüller se învârtește mereu în jurul acelorași bucăți.

Simfonia în „do major" de Schubert, în care autorul nu și-a trădat de loc romantismul și lirismul, reușind ca pe lângă o bună armonizare să realizeze și o frumoasă și interesantă instrumentație, s'a bucurat de-o bună interpretare, fiind reliefate cu discreție și preciziune fiecare din instrumente; cornul în „mi" a cântat însă aproape tot timpul cu un semiton mai sus. Andantele ne-a impresionat prin majestuositatea execuției, iar scherzo în special a fost interpretat cu multă vioiciune și căldură.

Bucata lui Sibelius putea să lipsească; în întregme e un amalgam de note cu o temă la corn englez, care poate din cauza proastei calități a instrumentului, ne făcea mai mult impresia unui clarinet cu ancie de oboi.

Bucățile lui Mendelsohn-Bartholdy, de-o factură ușoară, pline însă de-o expresivitate în red rea senzațiilor și exprimarea sentimentelor, a fost foarte just și bine executată, cu multă varietate în nuanțări; nu putem trece cu vederea flautul, care în notele staccato și legato din finalul scherzo-ului, ne-au uimit prin finețea și eleganța lor.

Preludiul de Liszt a avut darul de-a trezi publicul din reveria și dolce-farnientele în care-l cufundaseră ultimele două bucăți. Intr'adevăr frumoasa muzică a marelui compozitor a fost ascultată cu încordare de auditor, care-a răsplătit prin lungi aplauze, atât orchestra cât și pe dirijor pentru distinsa interpretare și precisa execuție a bucății.

Pe lângă orchestră, reușita concertului se datorește în bună parte și maestrului Rudolf Schüller, un excelent produs al școalei și muncei germane, care cu o bună cunoaștre a orchestrației și instrumentației, și cu o baghetă din cele mai discrete stăpânește deplin orchestra, din care scoate cele mai reușite efecte.

C.

Reprezentatia baletului la Opera Națională

După ce s'a cântat „Cavaleria Rusticană", în locul „Lucea fărului" d-lui Bretan, opera națională a venit Luni seară cu o inovație: producția corpului de balet, atât în ansamblu, cât și dansuri executate de-o singură balerină.

Valsul lui Chopin a fost slab exeçutat de d-ra Bonardy și d-l

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Ion C. Brătianu și chestiunea agrară

Proclamația dela 1848 a partidului revoluționar cuprindea principiile îmbunătățirei acesteia în decretări limpezi: țăranii dobândeau drepturi politice deopotrivă cu boerimea și târgovești; clăcașilor li se făgăduia că vor deveni proprietari de pământ „prin despăgubire"; iar pentru luminarea poporului dela sate, se prevedea un învățământ gratuit și întemeierea de școli în mare număr câte una „bine întocmită în fiecare" comună rurală Grija ce o poartă Ioan Brătianu în deosebi clăcașilor o vom regăsi și în faptul că el se face mai târziu conducătorul lor în Adunările ad-hoc.

Interesul ce-l poartă Ioan Brătianu clasei țărănești îl întâlnim de asemeni în Memoriul pe care la 1859, în luna Februarie, partidul liberal din Muntenia îl înfățișă Domnitorului Alexandru Ioan Cuza, cu prilejul întâiei sale veniri în București. Acest memoriu, care neîndoios e opera lui I. Brătianu conține, în puține pagini o expunere străna a întregei situațiuni, și cuprinde un alinlat special privitor la starea țărănimei.

Acolo se arată că această clasă socială are o deosebită însemnătate „nu numai prin numărul ei, dar chiar prin desvoltarea ei morală și intelectuală". Se arată mai departe neîngrijirea boerilor de moșiile lor ce le stăpânesc și chipul cum se poartă cu țăranii.

Ca încheiere memoriul sfârșește:

„Printr'o educațiune îngrijită, printr'o bună direcțiune ce li s,ar da de către un guvern național și liberal, de către un guvern ce ar dobândi încrederea și dragostea lor, s'ar putea face din clasa țăranilor un bulevard nestrăbătut al naționalității și al libertăților române".

Față de reforma agrară dela 1864 partidul național și-a lămurit perfect atitudinea. Și articole scrise în ziarul „Românul" arată modul cum concepea Ion Brătianu împroprietărirea. In „Epistole economice" ca și în „Crestiunea clăcașilor" ziaru „Românul", Aprilie și Mai 1864' Brătianu adăogase o importantă precizare a punctului său de vedere:

Reforma ce o propunem este fica legitimă a Instituțiilor vechi și noi ale țărei. Am căutat asemenea să constatăm prin acte și documente dreptul clăcașilor.

In aceste articole, Ion Brătianu — care nu era contra lui Mihail Kogălniceanu, cum o istorie neînsufletită de respectul adevărului afirmă, ci se întrecea cu el în găsirea celor mai bune mijloace de a face cât mai mult bine posibil clasei țărănești — în aceste articole, zicem, el se adresează astfel lui Kogălniceanu:

„Dumneata istoric al României, nu știi că dacă vei voi să cauți pe strănepoții bătrânei noastre boerimi, o să-i găsești mai cu osebire între moșteni?"

La temelia concepției lui Brătianu asupra unei cât mai drepte legi agrare stă ideia că șerbii dela 1864 sunt coborâtori din proprietarii de odinioară. După această concepție împroprietărirea nu mai era o dărnicie a statului, ci recunoașterea unui drept ab-antiquo de coodevălmășie în proprietatea moșiei.

Un om, cu o atare concepție nu putea fi decât înflăcăratul și convinsul apărător al împărțirea pământului cât mai mult, la săteni.

Pentru a înlesni trecerea moșiilor boerești în mâinile clăcașiler, Ion Brătianu se exprimă astfel:

„zisei că a ceda clăcașilor în deplina lor proprietate locurile ce posedează azi, este o cestiune cu totul economică, căci la noi proprietatea nu mai păstrează nici un privilegiu politic, nu mai dă nici un avantaj deosebit de acela ce-l dau toate celelalte capitaluri. Așa dar proprietarii nu pot avea altă preocupațiune ... de cât aceea .., de a nu păgubi la transformarea capitalului."

Această opiniune conține în germene ideea exproprierei, căci dacă proprietatea nu conferă alt drept decât acela al posesiunei economice, e destul ca proprietarul să nu piardă din foloasele capitalului său, pentru ca moșia să poată fi luată și împărțită la săteni.

In cumpăna judecății istorice deosebită greutate trebue să i se dea proectului de împroprietărire, alcătuit de minoritate în Camera dela 1864, și al cărei raportor era Ion Brătianu. Acest proiect nu se deosebea de principiile proectului lui Mihail Kogălniceanu dar se deosebea față de acela al comitetului delegaților din majoritate printre care se găsea Lascar Catargiu și V. Boerescu.

De altfel pentru a se vedea că în ultimul scop ambele proiecte erau animate de același spirit, e de ajuns să citâm următoarele cuvinte ale lui M. Kogălniceanu rostite în ședința Camerei:

„Domnilor, la cele zise de onor. d. Brătianu nu am să replic nimica în ceeace privește chestiunea proprietății, voi zice numai că d-sa prin proectul d-sale a binevoit a se uni cu proectul nostru și astfel proectul d-sale nu este nimica afară de chestiunea despăgubirii, decât însuși proiectul nostru."

Proiectul lui Ion Brătianu era intitulat: „Proiect de lege pentru emanciparea pământurilor posedate de clăcași, în virtutea legilor în ființă." Prin el se recunoștea un drept ab-antiquo asupra întinderei lucrate de clăcași.

Credem că istoricește e bine a cita unele din cele mai caracteristice articole din proectul lui Ion Brătianu pentru a se vedea dragostea ce o purta țărănimei și priceperea sa în modul de a rezolva chestia agrară.

Cronica politică

Reabilitări. Este cunoscută de toți atitudinea pe cari au adoptat-o înainte de războiu nostru și chiar în timpul lui, d-nii Marghiloman și Stere, cei doi factori de căpetenie ai politicii germanofile în România. Campania politică pe care au dus-o amândoi pentru a determina intrarea noastră în războl alături de Puterile Centrale, însemna negarea întregului nostru trecut. Căci dacă ne puteam întreba: „Când vom intra, nu ne puteam întreba în nici-un caz: „cu cine vom merge.“ Drumul ni-era hotărât, numai ceasul rămânea să ni-l alegem. Condamnarea acestei politici care nu voise să înțeleagă rostul nostru istoric o văzurăm în rezultatul alegerilor cari au avut loc dela războl încoace și care a exclus din viața politică a țării pe apărătorii și promotorii ei.

Vremea însă așterne uitarea peste toate acțiunile omenești. Pe aceasta s'au bizuit și cei cari se străduesc să și recapete locul pierdut.

Așa asistăm de câtăva vreme la unele încercări de reabilitare. Inceputul la făcut d-l Stere prin alegerea d-sale la Soroca. Au fost însă oameni cari au știut să pună lucrurile la punct și încercarea d-lui Stere a rămas fară urmări.

Zilele trecute se încercă reabilitarea d-lui Marghiloman. Dar alegătorii conștienți au respins pe d-l Marghiloman, și dându-și voturile d-lui Const. Brătianu, unul din fruntașii partidului care a făcut răsboiul, au înțeles să condamne încăodată atitudinea și acțiunea politică a d-lui Marghiloman.

Iar acum se spune că se urmărește readucerea d-lui Stere ca profesor la Universitatea din Iași de unde a fost suspendat.

Credem totuși că în ciuda tuturor acestor încercări, o adevărată reabilitare morală a unor oameni cari au fost în afară de națiune este o imposibilate. Și aceasta pentrucă sunt lucruri cari nu se uită.

Ligheți. Mai reușită a fost Polka-mazurka interpretată cu justeță de d-na Sterian-Mandy. Bucata cea mai reușită însă atât ca concepție, execuție și realizare artistică a fost „Păpușile olandeze“, interpretată cu multă grație și distincție de d-rele Aninoe Sperling și Marioara Nicolau. In schimb „Dansul Anitrei a fost lamentabil executat de d-ra Bonardy. Dacă d-l Ligheti a fost foarte searbăd în „Dansul macabru“, în schimb a impresionat mult publicul prin discreția jocului și mimica sa, în pantomina „Idiotul“.

Producția a luat sfârșit cu valsul „Dunărea albastră“, bine executat de întreg baletul operei; nu putem trece cu vederea fără să relevăm distinsa execuție a orhestrei, sub bagheta talentatului maestru H. Klee.

Dacă ne referim numai la tehnica, agilitatea și dexteritatea baletul în general și a balerinelor în special, ne putem declara satisfăcuți. In ceea ce privește însă armonizarea dansului cu muzica, interpretarea coreografică a muzicei, producția de aseară a fost sub mediocră.

Prin această calificare nu vrem să pretindem însă ca o balerină salarizată cu 950 lei lunar să fie în stare să joace dansuri de inspirație și să interpreteze muzica tracându-o în dans. Cu toate că baletul și-a dat toate silințele, dând maximum de roudement posibil, totuși spectacolul de balet nu ne-a dat de loc impresia unei reprezentații demne de-o *operă națională*, ci mai de grabă de grabă ne-am crezut la un varieteu din provincie.

D că o operă națională e necesară în Cluj, nu credem să se găsească cineva care să creadă oportun necesitatea unui *varieteu național*, în cari balerinele mediocre să-și expue talentul sub acoperământul unei instituțiuni de stat.

Regretăm că d-l Popovici—Bayreuth n'a avut ocazia să asiste la spectacolul de degradare a celei mai înalte instituții muzicale din Cluj. R. C.

Noutăți de vară

Calități din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 431.

Art. 1. — Claca (boierescu), dijma, podvezile, zilele de meremeut, carele de lemne și alte asemenea însărcinări silite răspunse de clăcași proprietarilor de moșii, acestea fie în natură, fie prin îndatoriri bănești ce țineau locul clăcei, unele sau altele stabilite prin legi, hrisoave, contracte sau învoeli perpetue timporale se desființează odată pentru totdeauna în toată întinderea României. Proprietarii de moșii odată cu desființarea primesc o despăgubire echivalentă acelor însărcinări desființate răspunsă și garantată de stat în modul ce se va statornici mai jos.

Art. 2. — Țăranii astăzi supuși clăcei și însărcinărilor de mai sus cari sunt așezați pe moșii și târguri ale Statului și ale așezămintelor publice de orice categorie precum și pe moșiile și târgurile particulare rămân liber deplin proprietari pe vatra satelor (prin urmare pe locurile de casă și de grădină în marginea legei), pe pământurile de pășune (imaș, islaz) de fânațe și de arătură ce ei posedă în puterea legilor azi în ființă.

Art. 11, — Fiecare clăcaș rămânând proprietar absolut prin această lege, poate închiria, ipoteca și vinde proprietatea sa. El poate de asemenea a o trece prin dietă și fără dietă.

Vânzarea și dăruirea unor asemenea pământuri nu se poate face decât după o desăvârșită lichidare.

Dar acolo unde se deosebește Ion Brătianu de Mihail Kogălniceanu este când acesta din urmă voește a face împroprietărirea printr'o lovitură de stat, care era cu atât mai rău aleasă ca moment istoric, cu cât libertățile constituționale erau de abia născute, pe când Ion Brătianu socotește că e bine a asocia la marea reformă a împroprietăririi, pe toate clasele, și a face ca proprietarii să convină la o măsură menită a aduce dreptate și ordine în tânărul nostru stat constituțional.

De numele lui Ion Brătianu rămâne astfel legat și principiul împroprietăririi și îmbunătățirei clasei țărănești, pentru ale cărei interese îl vedem luptând cu marea lui voință, în 1848, în Divanul ad-hoc, ca și în primul parlament ce s'a ocupat de reforma agrară.

Ancheta presei la Reșița

— Protestele Bănățenilor —

Citim în „Gazeta Banatului“:

Toate comunele din plasa Reșița au înaintat proteste contra felului cum au înțeles reprezentanții presei din București să ancheteze stările din Reșița. Din aceste proteste reiese, că reprezentanții presei bucureștene nu au vorbit cu nici o autoritate românească și nici cu vreun muncitor, sau țăran depe teritoriul domeniilor societăți. Nu e mirare deci, că toate rapoartele apărute prin presa bucureșteană sunt scrise prin prizma intereselor unilaterale ale societății. După cât suntem informați, aceste proteste au fost înaintate Ministerului de Interne.

Reforma Agrară în județul Sibiu

Arendarea munților dela Universitatea săsească

Citim în *Foaia Poporului*:

S'a întâmplat și aceasta în ședința Comisiei județene, ținută Mercuri 18 Maiu la Tribunalul din Sibiu, dupăce în săptămâna trecută se mai ținuse două ședințe în această chestie atât de însemnată pentru economia de oi a Mărginenilor noștrii.

Reprezentantul Universității săsești a protestat contra arendării forțate, cerând să se permită arendarea tot prin Universitate. Comisia a respins cererea și așa munții s'au dat în arendă la diferite comune, care îi vor folosi pentru oile oamenilor din comună, cu o arendă statorită deja.

Arendarea forțată, s'au mai bine zis împărțirea munților prin Comisie, n'a fost lucru ușor. Multe din comunele, cari au cerut munți, au poate îndoit sau întreit atâtea oi, decât pot trimite în munții primiți prin arendarea forțată.

Se naște acum întrebarea: Ce vor face oamenii cu oile ce le-au adus acasă de pe moșiile dela șes, de unde au fost scoși în urma arendării forțate a moșiilor? De această problemă trebue să țină seamă proiectul de reformă agrară. Noi credem, că prin unele părți, pe unde e pământ destul, dar reflectanți la el mai puțini, se mai pot lăsa terenuri de pășunat pentru oi. Cei în drept să studieze chestiunea. Noi încă vom mai scrie ocazional

Revista pressei germane

Intrunire electorală în Sighișoara

Ziarul „S. D. Tagblatt'. raportează următoarele despre întrunirea electorală din Sighișoara:

„Joia trecută d-l deputat al cercului Sighișoara dr. Hans Otto Roth a convocat o întrunire electorală pentru a informa pe alegatorii săi despre lucrările din Parlament. Au luat parte ca vreo 1000 alegător din oraș și cerc. D-l deputat a precizat punctul de vedere săsesc în ceeace privește chestiunea Universității, a reformelor agrară, administrativă și financiară. Adunarea i-a mulțumit deputatului pentru munca depusă în interesul obștesc.

După propunerea d-lui Roth s-a hotărît o acțiune energică pentru exportul vitelor alegându-se o delegație compusă din țărani Români și Sași pentru a pleca la București“.

Concesionarea uzinelor electrice ale orașului

Scrisoare deschisă adresată D-lui inspector Jancsó de la „Firma Ganz“ din Budapesta.

Domnule inspector!

Printr'o scrisoare deschisă, ce mi-ați adresat prin ziarul „Keleti Ujsag“ din 18 c. căutați să mă convingeți, tocmai pe mine, de aceia ce nu ați putut convinge o întreagă comisiune, cari fiind înafară de orice interese personale, și-a dat avizul asupra ofertelor ce s'a înaintat orașului Cluj, pentru concesionarea uzinelor electrice.

Ințăleg perfect, impaciența d-voastre, care vați deranjat tocmai dela Budapesta, în scop de „a convinge“, dar nu înțeleg afirmațiunile d-v. gratuite, cumcă din ofertele ce s'au prezentat, „Firma Ganz“ ar fi mai avantajoasă decât „Creditul pentru întreprinderile electrice și „Electrice“. Nu înțeleg, pentrucă oricâte vorbe și oricâte discursuri ați ține, evidența cifrelor și a faptelor sunt în favoarea noastră. Ar fi inutil să încerc încăodată să dau un tablou comparativ al tuturor ofertelor, pentrucă, în fond d-voastră sunteți tot atât de convins ca și mine, că oferta noastră e mult mai avantajoasă decât celelalte. De altfel, aceasta rezultă și din faptul că d-voastră în persoană vați prezentat la mine pentru a ne cere colaborarea, iar când vați convins de atitudinea noastră rezervată, ați început să insinuați vorbind de legăturile ce le aveți cu personalitățile dela comună.

Ne place a crede că a fost vorba de o perfidă insinuare, pentrucă nu ne închipuim că sunt persoane la comună, care să aibă legături discrete, ce ar putea să determine o schimbare de convingere. Și fac atent opinia publică asupra acestui fapt, pentruca să știe cum trebue să judece marele public, afirmația d-lui inspector Iancso, că „Firma Ganz“ a fost înlăturată din motive naționale.

Nu, d-nule Inspector, nu motivele naționale au determinat comisiunea de studiu să-și de-a avizul favorabil pentru întreprinderile Electricei române, ci numai glasul cifrelor și a avantajelor ce s'au oferit. Nu s'au luat în considerare motivele naționale, deși ar fi trebuit să se ia, pentrucă tocmai de aci rezulta *garanțiile morale* de care vă place să vorbiți.

Așa fiind puteți p'eca liniștit d-nule Inspector la Budapesta și spuneți acolo că s'a făcut politica națională, că românii sunt cel puțin tot atât de șoviniști ca și Ungurii.

Ing. V. Roată

Subdirectorul societății „Creditul pentru întreprinderile electrice“.

Centenarul lui Ion C. Brătianu în presa română

România-Nouă

Intreaga activitate politică a lui Ion Brătianu are ceva din hotărîrile repezi și eroice, ce nu dau răgaz dușmanilor să cugete și să reacționeze.

O sută de ani s'a împlinit de când Ion Brătianu s'a născut și neamul românesc, sărbătorind acest centenar, sărbătorește însăși faptele mari ale secolului trecut, cari au pregătit România Mare de azi! Au trecut o sută de ani dela nașterea lui și totuși, marile evenimente ale secolului trecut, când vor împlini rând pe rând centenarul, Ion Brătianu va fi sărbătorit din nou, rând pe rând, pentru fiecare faptă în parte.

In fața omului care a trăit pentru binele marei famii românești, care și a închinat întreaga viață pentru țara aceasta, tac patimile mărunte și urile personale Superioritatea noastră consistă tocmai într'aceia de a recunoaște în virtutile personale ale unui om, virtuțile unui neam trecut prin furtună și totuși azi mai tânăr, mai fericit mai desăvârșit decât oricând.

Bătrânul cu barba albă ca zăpada, cu părul cârlionți, cu surâsul bun și totuși dojenitor, bătrânul acesta pe care l'au văzut copiii pe zidurile casei părintești și l'au crezut, cu intuiția lor bunic, va surâde și astăzi, ca și atuncipoporului românesc.

Nici o răsplată nu putea să fie mai meritată pentru Ion Brătianu care a pregătit cu încăpățânare viitorul țărei, dacât aceasta, răsplata de a i se sărbători centenarul în România Mare, întregită, a tuturor românilor, pentru totdeauna.

Dacia

Dacă patimile politice n'ar fi așa de ațâțate, am avea ocazie să vedem cea mai mândră priveliște în închinarea de venerație a întregei Românimi pentru memoria lui Ion C. Brătianu.

Căci Ion C. Brătianu nu e al partidului liberal, și al națiunii întregi. Oamenii ce se jertfesc pentru patrie trăesc deasupra partilor politice. Și Ion C. Brătianu și-a jertfit tot ce-a avut mai ales în sufletul său pentru propășirea țării.

Ion C. Brătianu a fost cel mai ales fiu al neamului tocmai în epoca de afirmare a națiunii noastre și de consolidare a ei.

Toate evenimentele istorice din perioada de înflorire a statului român se leagă de personalitatea viguroasă a marelui Brătianu.

Viitorul

Ion Brătianu nu a fost omul unei epoci; înțelegătorul unui moment; cel care a profitat de o răscruce de evenimente pentru a prinde un folos pentru țară; nu a fost jucătorul norocos: A fost în timp de cinci-zeci de ani— dacă scădem truditta lui copilărie din numărul anilor spornici—un pilot fără odihnă al vasului ce se legăna pe undele nestatornice ale apelor; a fost revoluționarul, diplomatul, propagandistul, legistul, ca și statornicul organizator, omul războiului și omul păcei; omul de guvern și omul de opoziție; pumnul ce apasă; mâna ce strânge; ochiul ce surâde; ochii ce plâng; căci Ion Brătianu a fost printr'o misterioasă concentare a energiilor românești, neamul românesc întreg; neamul românesc cu izbânzile, cu nădejdile, cu decepțiile, cu demnitatea și cu vitejia lui, cu toată acea multiplă, variată, colorată și trudită viață ce o duce un popor care a cunoscut toate durerile, și-a râvnit la cea mai mare mândrie: de-a fi liber...

Epoca

Sărbătorirea centenarului lui Ion C. Brătianu nu e o solemnitate politică ci una națională.

Marele patriot a depășit prin

opera sa limitele unui partid: sunt monumente cari nu încap în strâmtoarea zidurilor de club.

Protagonist al ideilor liberale, Ion C. Brătianu a ştiut, în totdeauna să-şi subordoneze democraţia ideiei naţionale. Pentru demagogia debitată cotidian la tribuna reclamei electorale, Ion C. Brătianu rămâne pilda cea mai strălucită a democraţiei care vine să cimenteze elementele naţiunei, chemându le la viaţa politică, nu să dezagregheze blocul unitar al naţiunei prin sistematică infiltrare a virusului revoluţionar.

Om de partid, Ion C. Brătianu a reuşit să depăşească prin opera sa limitele unui grup şi al unui program.

Timpul a venit să eclipseze toate asperităţile fatale unei atât de frământate cariere politice. Ceace poate fi judecat astăzi e activitatea care face parte integrantă din datoria naţională, care se confundă cu cele mai strălucite pagini scrise de acest neam în cartea propriei sale vieţi. Creeator, Ion C. Brătianu aparţi e azi naţiunei care, cu pioşenie, îi evocă memoria.

Izbânda

Privirile de astăzi cercetează paginile lui Ion Brătianu şi în acele pagini nu găsim numai fapte mari, creaţiuni eterne, sclipiri de geniu şi scăpărări de energie fără seamăn; găsim acolo un adevărat isvor de viaţă curată şi senină, care poate rămâne şi întări viaţa de astăzi şi viaţa de mâine a acestui neam.

In realizările lui Ion Brătianu găsim temeliile realităţilor de astăzi; în nădejdile lui, trăim împlinirile fericite ale zilelor noastre.

Iată de ce trecutul, cu toate figurile şi faptele lui mari trebue să rămână un altar în lăuntru căruia întotdeauna vom învăţa să nu uităm ceea ce suntem, ne vom deprinde să preţuim ceea ce avem şi vom reuşi să ne împrospătăm credinţele şi energiile.

Alături cu fraţii desrobiţi, poporul român întregit trebue să retrăiască de acum înainte istoria răsleaţă şi fragmentată, îngropată în cronicele vechiului regat, ale Ardealului, ale Basarabiei şi ale Bucovinei.

Şi trecutul acesta nu-l putem retrăi de cât slăvind figurile şi faptele care încheagă întreaga noastră istorie naţională.

Aceasta e înţelesul pelerinaginuli pios ce va face astăzi la Florica şi al centenarului ce se va serba Duminica viitoare în toate unghiurile României întregite.

Dimineaţa

Cât a trăit, Ion C. Brătianu a fost hulit de unii şi exaltat de alţii. Dacă s'a ridicat cu mult asupra contemporanilor săi şi domină cu concepţiile şi ideile sale politice şi vremea noastră, trebuie însă ştiut că nu i-a fost uşor să îndeplinească acest rol. Lupta a fost grea fiindcă împrejurările naţionale şi internaţionale au fost adesea foarte delicate şi numai un spirit clar văzător, foarte abil şi conştient de ce urmăreşte, cum era Ion C. Brătianu, a putut nu numai să se strecoare printrânsele, dar să le întoarcă spre binele naţiunei.

Pe măsură ce vremea va trece, figura istorică a lui Ion C. Brătianu se va limpezi şi va străluci poporului român de-alungul vremei. Astăzi deja, poporul român are noţiunea justă a mărimei acestui fiu al său şi, înlăturând scrupulele şi hezitările pe cari luptele politice actuale, le trezesc, — se adună să-i sărbătorească memoria, într'un prinos de admiraţiune şi recunoştinţă.

INFORMAŢII

Vineri 27 Mai l. c., ora 6 seara, d-l Ion Dragu va ţine în sala IV a Universităţii, în ciclul Conferinţelor „Astrei", o conferinţă despre *Ziare şi Ziarişti.*

*

Financiare

In urma constătuirilor pe care d. Titulescu le-a avut cu membri comisiunei generale financiare, d. ministru de finanţe a acordat peste prevederile bugetare suma de 300 milioane lei.

Această sumă se va repartiza între diferitele departamente şi va fi întrebuinţată exclusiv la sporirea alocaţiunilor bugetare ale funcţionarilor.

Aproape 40 la sută din această sumă va fi trecută asupra bugetului ministeruiui de război şi va fi afectate soldelor ofiţereşti, cari vor ajunge astfel la ceia ce era înainte de 1 Aprilie 1921.

Restul de 60 la sută se va distribui, într'o proporţie ce se va fixa ulterior între celelalte departamente. In vederea acestei operaţiuni toţi raportorii speciali ai bugetelor pe departamente se vor întruni la Cameră şi vor decide modul de repartizare.

*

Financiare

Camera de Comerţ a început organizarea secţiei financiare şi părţii materiale a bursei din Cluj.

*

Congrese şi adunări

Uniunea femeilor române cu sediul în Braşov a lansat un apel către reuniunile de femei române din întreaga ţară, prin care le face cunoscut că congresul Uniunei femeilor române se va ţine definitiv în zilele de 19 şi 20 Iunie a. c. în oraşul Arad rugându-le să trimeată delegaţiile lor compuse din 3—3 membre ale comitetelor lor, dintre care 2 vor avea dreptul de vot.

*

Universitare

Adunarea generală a Asociaţiei profesorilor universitari din România se va ţine anul acesta la Cluj, la 1 Iunie 1921. Din partea grupului universităţei din Cernăuţi s'au delegat d-nii profesor Nistor, rectorul universităţii, d. Haeman, decanul facultăţei de drept, d. George Drăgănescu şi C. Rădulescu profesorii la acea facultate, d. Costeanu profesor la facultatea de ştiinţe şi d. Gândea profesor la facultate de teologie. Vor lua parte delegaţi şi de la celelalte universităţi din ţară.

*

In piaţa Ştefan cel Mare Nr. 2 s'a deschis *„Bodega Teatrului"* cea mai elegantă şi mai bine asortată bodegă din Cluj. Vinuri escelente, liqueururi, ţuică de Văleni etc. Tot felul de gustări alese şi reciturl. Serviciu culant şi preţuri moderate. 449

Politice

Alegerea unui senator în circumscripţia Lipova din judeţul Timiş, în locul rămas vacant prin demisiunea d-lui senator Arcadie Oprean, se va face la 15 Iunie 1921.

*

Comerciale

Camera de Comerţ din Cluj răspunde la învinuirile făcute într'unul din numerile „Patriei", că ar face propagandă iredentistă prin aceea că ar fi protejat plecarea comercianţilor la târgul de mostre din Budapesta, eliberându-le paşapoarte, că Ministrul însuşi a admis plecarea şi că cei plecaţi urmăresc interese economice comune şi în nici o legătură cu cele afirmate de ziarul „Patria".

Participarea la târgurile de moste din străinătate poate să fie numai de folos şi nu urmăreşte scopuri politice, ci numai comerciale, industriale şi financiare.

*

La Cluj se va înfiinţa o societate care se va ocupa cu comerţul ouălor şi exportul lor.

*

Camera de Comerţ face cunoscut industriaşilor, comercianţilor şi gospodarilor cari doresc să ia parte la târgul de moustre din Cluj, să se anunţe pentru a primi instrucţiuni şi prospecte.

*

Târgul de mostre ce se va ţine la Cluj, se va deschide la 15 Iulie ora zece dimineaţa şi va dura până la 14 August ora 4 d. a.

Târgul va fi deschis zilnic dela ora 9 dimineaţa până la 7 seara.

*

Şcolare

Ministerul Instrucţiei sub Nr. 10.797 a trimis Camerei de Comerţ un proect referitor la înfiinţarea unui curs de un an pe lângă şcoli e medii cerând sfatul Camerei. Scopul acestui curs este iniţiarea în contabilitatea de stat de bancă şi industrială, poşta, telegraf şi telefon, instrucţie pentru funcţionari dela perceptorate, finanţe, dactilografie, ţesut. croit, menaj, jucării şi dansuri naţionale.

*

Industriale

In comuna Egerhat (Baia-Mare) a ars în întregime zilele trecute, marea fabrică de cherestiea a contelui Belteki.

Pagubele se urcă la suma de 12 milioane lei.

*

In judeţul Sălaj s'a descoperit noui straturi de cărbuni, în apropierea minelor dela Şărmăşag.

Noule straturi pot fi puse curând în exploatare întrucât sunt aproape de suprafaţa pământului.

*

Diverse

Oraşul Cluj a început cu construirea unei băi publice de vară în parcul oraşului vis-a-vis de Arena sportativă. Baia va avea 120 cabine şi un basin de 45 m. pătraţi. Peste 6 săptămâni baia va fi deschisă.

*

Dr. Lăzărescu, medic-şef al Casei Cercuale, Specialist în boale Interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p' m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Cu ocazia serbărei de 10 Mai, M. S. Regele a conferit următoarele ordine:

Cordonul „Coroana României" d-lor: N. Iorga, N. Titulescu, Victor Antonescu, I. G. Duca, dr. Angbelescu fost ministru, Vintilă Brătianu şi Duiliu Zamfirescu.

Ordinul „Steaua României" în gradul de Mare ofiţer, d-lor: Octavian Goga, general Văleanu şi Gh. Mârzescu.

Ordinul „Coroana României" în gradul de Mare ofiţer, d-lui Bujor şi d-lor miniştri Negulescu, Cudalbu, general Răşcanu, I. Petrovici şi Garofiid.

*

Comisiunea însărcinată cu verificarea gestiunei subsecretariatului aprovizionărei a început cercetarea contractelor încheiate cu furnizorii, pentru ca apoi să fie supuse controlului consiliului de avocaţi al ministerului de finanţe.

Deocamdată s'a constatat că toate contractele au fost încheiate în prejudiciul statului, fapt pentru care vor fi făcuţi responsabili avocaţii şi câţiva funcţionari superiori ai acelui subsecretariat.

Comisiunea va cerceta şi activitatea d-lui I. Atanasiu, fostul subsecretar de stat.

*

Toate Doamnele din elită întrebuinţează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea şi apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie şi Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice şi farmaceutice Cluj. II-111

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

*

S'a deschis grădina de vară RÉTHY şi MAIAROŞI. Cluj, Str. Iuliu Maniu 8. 689

O afacere la CFR?

Fabrica de maşini şi turnătorie de fer din Oradea-Mare a fost acuzată că sustrage piesele maşinelor neinventariate. — Ancheta nu s'a terminat — Ce cerem noi.

Siguranţa din Oradea-Mare a fost de mai mult timp anunţată de nişte lucrători cari au eşit de la fabrica de maşini şi turnătorie din Oradea-Mare că la acea fabrică s'ar petrece mai multe abuzuri în detrimentul statului.

S'a constituit atunci o anchetă din partea direcţiunei regionale din Cluj care a căutat să precizeze faptele.

După declaraţiile lucrătorilor mai sus numiţi, iată de ce este acuzată direcţiunea fabricei.

1. Inainte de-a se prelua o maşină spre reparaţie, direcţiunea fabricei întârzia preluarea şi lăsa maşina să stea cam o săptămână la staţiunea loşa unde trimetea lucrători ca să demonteze piesele principale şi să le aducă în fabrică. Odată açeste piese aduse, direcţiunea prelua maşina cu toate piesele ce lipseau spre reparare.

2. Pentru toate piesele de care aveau nevoe direcţiunea era în înţelegere cu şeful de depou de maşini din gară care elibera piesa la cererea telefonică sau la un bilet ce i-se trimetea de către direcţiunea fabricei. Toate aceste piese cari erau demontate la rândul lor de la alte maşini ce fuseseră reparate la Reşiţa sau în alte ateliere ale C. F. R., susnumita fabrică le socotea ca făcute de ea.

3. Pentru toate serviciile făcute fabricei de acel şef de depou, direcţiunea, fabricei i-ar fi trimis, printr'un lucrător, un plic cu 30 mii lei.

Se mai spune că direcţiunea fabricei are legături cu Budapesta.

Ştim de asemenea că rapoartele veni'e de la diferitele depouri de maşini spun că reparaţiile maşinelor sunt făcute foarte rău.

Deşi comisiunea alcătuită din şeful serviciului contencios al direcţiunei regionale C. F. R. şi doi ingineri specialişti din direcţiune ar fi trebuit să dea rapoarte în regulă şi cu vederi unitare amflăm că părerile în sânul comisiunei s'au împărţit de oarece unii şi-au apropiat părerile direcţiunei că toate aceste nu ar fi decât calomnii aduse fabricei pe când cel de al treilea că lucrul ar fi adevărat.

De oarece în tot cazul la mijloc ar fi vorba de o afacera destul de mare, şi pentru că credem că nu e bine să existe nici o urmă de învinuire nedreaptă asupra acestei fabrici care lucrează şi sperăm că va lucra încă la refacerea C. F. R. dar în acelaş timp nici să credem că statul român ar fi fost frustat, cerem instituirea unei comisiuni din direcţiunea generală a C. F. R. care după ce va lua declaraţiile celor ce au făcut până acum ancheta precum şi modul cum s'a făcut să procedeze la o nouă anchetă la faţa locului cu mai multă minuţiozitate şi mai multă severitate ca până acum.

Wy.

Cu preţuri reduse!

Curăţă vopseşte şi spală

„KRISTÁLY"

Spălătorie chimică cu aburi, Cluj.

Fabrică şi Depozit principal Str. Bucovina Nr. 32.

Primeşte şi face expediţii cu poşta.

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI MOBILE ŞI PIANE

să nu-ţi pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjatele saloane de mobile alui

SZEKELY şi RETI

Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii

Persoanelor de incredere se face vânzarea si cu plată în rate

Cel mai eftin se curată şi vopseşte la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 si Str. Iuliu Maniu 8

10 Mai la Cluj

Te-Deumul de la biserica ortodoxă. — Defilarea din piața Unirei.

Ziua de 10/23 Mai a fost sărbătorită anul acesta la Cluj cu o deosebita solemnitate.

Tricolorul românesc a împodobit aproape toate locuințele orașului și a fost înălțat pentru prima oră pe clopotnița catedralei catolice din piață și a bisericei reformate. Salve de tunuri au anunțat în zori zilei sărbătoriteа zilei și de la ora 9 sunetul muzicilor militare ce conduceau trupele cari se aranjau pentru paradă a îndemnat populația să se adune în număr însemnat în piața Unirei. La ora 11 autoritățile militare și civile precum și consulii Franței, Angliei și Cehoslovaciei s'au îndreptat către biserica ortodoxă unde părintele Arhimandrit N. Ivan după terminarea serviciului liturgiei a făcut un tedeum pentru această zi. Cucernicia Sa rostește apoi o scurtă cuvântare în care arată istoricul zilei 10 Mai și însemnătatea ce-o prezintă pentru Români arătând că astăzi noi cari ne bucurăm de roadele înaintașilor noștri patrioți, nu putem decât să zicem: „Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într'ânsa".

Ceea ce acum de curând s'a înfăptuit adică formarea unei Românii Mari și puternice se datorește oamenilor noștri politici, armatei viteze, precum și aliaților noștri Franța și Anglia. De aceea rugăciunile ce se îndreaptă în această zi trebue să fie pentru toate acestea spre mărirea lui Dumnezeu și spre binele țărei.

De la biserică întreaga asistență s'a îndreptat către piața Unirei unde D-l general Petala însoțit de întregul său stat-major a primit defilarea.

Prin cari au defilat având în frunte muzica militară a fost cohorta cercetașilor după care au venit ofițerii garnizoanei cari au luat loc în dreapta. Au defilat apoi elevii dela Institutul medico-militar, regimetul 16 infanterie, regimentele 31 artilerie și 32 obuziere, Dizizionul VI tren.

Defilarea a luat sfârșit la ora 12.

■

Reprezentanții autorităților civile și militare s'au îndreptat apoi spre Prefectură. In câteva minute sala de jos și galeriile erau tixite de lume. D-l Prefect de poliție Pop citește lista persoanelor oficiale invitate la sărbarea lui 10 Mai, care se aranjează în front. Terminându se cetirea listei și aranjarea, D-l General Petala din partea armatei și D-l Tănăsescu din partea guvernului primesc felicitările tuturor autorităților și instituțiilor cetite pe listă de D-l Popovici și rugămintea făcută D-lui General Petala și D-lui Tănăsescu de a fi interpreții sentimentelor de dragoste și devotament față de tron și dinastie, sentimente hrănite de sufletul tuturor acelora pe cari îi reprezentau.

In cele din urmă ia cuvântul D-l General Petala care spune:

„Imi voi face o adevărată datorie de a fi interpretul D-Voastre față de M. S. Regele pentru a-l transmite toate felicitările și urările de bine făcute de D-Voastră. Să ne fie cel mai frumos exemplu și cel mai nesecat isvor loialitatea și patriotismul celui mai mare român al Românismului: M. S. Regele."

Urale și ovații nesfârșite au acoperit ultimele cuvinte ale D-lui General, iar muzica militară a intonat Imnul Regal. După D-l General Petala ia cuvântul D-l Tănăsescu care spune: „La înălțătoarele cuvinte ale D-lui General Petala nu adaog decât că vă mulțumesc în numele guvernului pentru declarațiile de dragoste și devotament ce le-ați făcut."

In cele din urmă, D-l General Petala dă cetire următoarei telegrame trimise M. S. Regelui, telegramă primită cu entuzlaste urale:

„Sărbătorim ziua mare a neatârnărei țării și a întemeierii glorioasei Sale Dinastii, Consulii Statelor străine, autoritățile civile și militare, reprezentanții muncitorilor și comercianților împreună cu toți cetățenii orașului Cluj, mă însărcinează a depune la picioarele Tronului omagiile lor de credință și de devotament."

„Făcându-să interpretul acestor omagii, ridic împreună cu toți bunii Români al acestor ținuturi cari au înțeles chemarea Majestaților Voastre la unirea sufletelor pentru consolidarea României, urările cele mai calde pentru fericirea Majestaților Voastre și a întregei Familii Domnitoare, în care, tot neamul românesc vede cu mândrie izbânda înfăptuirilor de până acum, cât și nădejdea unui viitor din ce în ce mai strălucit".

C-tul Corpului 6 Armată
General de Divizie
N. Petala.

Cu aceste se termină programul serbărei zilei de 10 Mai de dimineață. După prânz a avut loc o serbare sportivă la Arenă, iar seara o splendidă retragere cu torțe urmată de Hora unirei și jocuri naționale în piață. Muzica Regimentului 16 a cântat în piață până la 12 noaptea. *St. P.*

Știri de peste hotare

Alipirea Austriei de Germania

Un demers al aliaților pe lângă guvernul austriac Franța, Italia și statele Micei Antante au făcut un demers colectiv pe lângă guvernul austriac spre a-i atrage atenția că proectul de lege concernând plebiscitul pentru alipirea Austriei de Germania, votat de Adunarea vieneză, nu poate fi valabil fără aprobarea soc. Națiunilor, aceasta potrivit art. 88 al tratatului din St. Germain. La demersul arătat, Anglia n'a luat parte, însă faptul se datorează numai instrucțiunilor tardive cari s'au dat.

Manifestații țărănești în Cehoslovacia

Partidul agrar cehoslovac a manifestat Duminecă, în prezența delegaților jugoslavi, bulgari și români, pentru aplicarea grabnică a reformei agrare. Circa 80.000 de țărani au participat la cortegiu. Congresul a trimis o deputațiune la Masaryk care și-a promis sprijinul pentru reforma agrară și a spus că va vizita Slovacia în Septembrie; 3520 delegați participă la congresul partidului popular.

Turburări în Muntenegru

Acum câteva zile generalul Terzici comandantul militar al Muntenegrului împreună cu suita sa, a fost atacat în drum spre Cetinge de o bandă de muntenegreni. Grație vigilenței șoferului, care a dat viteză automobilului în care, călătoria generalul Terzici cu aghiotanții săi, au scăpat dela o moarte sigură. A mai fost atacat și generalul Dimitrievici comandantul suprem al jandarmariei sârbe, care de asemenea a scăpat ca prin minune.

Misiunea italiană în România

Sâmbătă dimineața a sosit în București Mareșalul Badoglio, împreună cu întreaga misiune italiană venită să remită Crucea de război italiană orașelor București, Galați și Iași. In gara de Nord, misiunea a fost primită de autoritățile noastre civile și militară.

La orele 12 jum. s'a făcut, în sala de recepție a palatului dela Cotroceni, decorarea M. S. Regelui cu cea mai înaltă distincțiune militară italiană Valoarea militară.

Mareșalul Badoglio a ținut o scurtă cuvântare, spunând că are înalta onoare de a remite Majestății Sale Regelui înalta distincțiune „Valoarea militară", care nu se oferă de cât adevăraților eroi.

M. S. Regele a mulțumit pentru delicata atențiune a Suveranului Italiei, spunând că este adânc mișcat.

După terminarea acestei festivități, s'a dat la palatul Cotroceni un dejun intim, la care au luat parte membrii familiei Regale, mareșalul Badoglio și suita sa.

După amiază, a avut loc la legația Italiei un ceai dat în onoarea mareșalului Badoglio, iar seara un banchet la ministerul de externe. La toastul rostit de d-l Take Ionescu, șeful misiunei italiene a răspuns în termenii următori:

„Mă simt foarte fericit că mă găsesc în mijlocul d-voastră și că am fost onorat de țara mea cu misiunea de a aduce salutul ei nobilei surori România.

„Regele armata și întreg poporul italian salută pe învingătorii dela Mărăști și Mărășești, cari împreună cu noi au întronat domnia dreptului asupra forței, prin pacea puternică pe care au impus-o, adevărata Pax Romana.

„Trăiască regele României și nobilul popor român, în onoarea cărora ridic paharul meu!"

■

M. S. Regele a conferit mareșalului Badoglio cordonul ordinului „Coroana Rmâniei' și ordinul „Mihai Viteazul", cl. II și III.

Suveranul a decorat asemenea întreaga misiune italiană.

■

Misiunea militară italiană, în frunte cu generalul Badoglio, va pleca din Capitală Marți seara la Galați, spre a remite acestui oraș distincțiunea ce i-a fost conferită de regele Italiei.

Remiterea decorațiunii va avea loc Miercuri 1 Iunie.

Dela Galați, distinșii oaspeți vor pleca în seara aceleiași zile la Iași cu aceiași misiune.

Decorarea capitalei Moldovei se va face în ziua de Joi.

Misiunea militară se va înapoia în Capitală Vineri seara.

Dela Soc. „Tinerimea Română"

Programul

Concursurilor Generale între școlarii învățământului secundar de toate categoriile

Marți 31 Mai 1921. Sosirea și înquartirarea în București Gara de Nord) a concurenților.

Mercuri 1 Iunie 1921.

Ora 9 dimineața Serviciul divin în biserica Sf. Spiridon-Nou (Șerban vodă).

Ora 10 jum. dimineața. Concursul limbei rormâne băeți la Universitate; fete la Școala Centrală.

Ora 3 p. m., Cântarea corurilor în Arena (Parcul Carol). Bătae cu flori naturale pe lac și aleele Parcului Carol, între concurenți.

Pelerinajul dela Florica

(Dela coresp. nostru)

Trenul special pentru sărbările dela Florica a ajuns în gara Florica la ora 11 jumate. La gară a fost întâmpinat de Mitropolitul Primat. D-nii Ion și Vintilă Brătianu conduc convoiul la mormântul provizoriu din deal. Intre cei de față erau A. S. Principele Carol, d-nii Iorga, ministrul Petrovici, mitropolitul Bălan, Inculeț, Cicio Pop, Goldiș, Mihaly, Popovici, Emanuil Antonescu, Oscar Chiriacescu, general Coandă, Lupaș, dr. Cotlarciuc, dr. Sescaru, Nistor și Finkel ca reprezentant al Evreilor.

Cortegiul a fost condus pe colină la mormântul provizoriu. In mulțime erau țărani, orășeni, delegații, învățători, preoți și veterani din războiul dela 1877.

La mormânt s'au depus numeroase coroane. Una de flori naturale purta inscripția „Regele, lui Ion Bratianu" Sicriul învălit în tricolor a fost purtat de veterani din 1877, până la Capelă, și așezat acolo în față.

A urmat parestasul oficiat de mitropolitul Bălan și clerul mitropolitan. *Delegația ardeleană a depus pe urna cu pământ dela mormântul lui Mihaiu Viteazu dela Turda.*

Asistă o lume imensă. Toate colinele sunt pline de popor, Pe urmă încep discursurile. Primul a vorbit Mitropolitul Primat pe urmă d-l Petroviciu în numele guvernului și Pherekyde. D-l Cicio Pop a ținut un discurs splendid în numele Ardealului, Inculeți pentru Basarabia, Nistor pentru Bucovina, Mârzescu în numele partidului liberal. Mai vorbesc d-nii Petrescu și Obedeanu, din partea Banatului vorbește d-l Mocsony, pe urmă învățătorii Muschel, Cencel, părintele, Ghilencea.

Sicriul e apoi depus în scripta sub capelă, alături de actul comemorativ semnat de acei prezenți Ceremonia înălțătoară s'a sfârșit la ora 3.

Conferințele „Astrei"

— „Cum vorbesc pietrele" —

Conferința d-lui prof. univ. Victor Stanciu ținută în sala IV a Universității din Cluj cu titlul „Cum vorbesc pietrele" a fost o resumare a metodelor întrebuințate în petrografie și mineralogie pentru determinarea vocelor și mineralelor. S'a insistat îndeosebi asupra examinărilor, ce se pot face vocelor cu mijloacele de cari dispune oricare muzeu școlar, dar a tratat și elementele cristalografiei optice.

Pietrele au vieața lor specială a cărei caracter este eternitatea. Ele sunt dela începutul lumei și rămân până la sfârșitul ei. Tot ce vrem să avem trainic, tot ce vrem să păstrăm pentru vecie încredințăm pietrelor. Chiar cele mai mici obiecte în că sunt din minerale, și astfel cunoașterea lor e necesară oricărui om.

Graiul în care ne vorbesc pietrele poate fi și anumite sunete ce le dau dacă sunt isbite cu un ciocan. Oricine-își aduce aminte câtele drăguț discută marmora de pe masa numit zaraf cu monedele de argint și aur isbite de ea. Râsetele arginți ale monedelor sunt atât de caracteristice, încât se pot cunoaște după sunetul ce-l dau, dacă sunt bătute din argint, aramă sau plumb etc. Toate mineralele au sunetul lor caracteristic corespunzător elasticității, ce o au în diferitele direcțiuni. Les pezile de fonolit isbite cu ciocanul dau un sunet sonor de toacă. Columnele de bazalt au alt sunet decât columnele de granit sau de marmoră de aceleași dimensiuni. Imitațiile de marmoră făcute din stuc și văpsea dau un sunet, pe care-l au vasele de lut nearse, pecând marmora are un sunet plin de peatră. Mai mult chiar: din unul și același cristal, plăcile tăiate după diferitele fețe ale cristalului au sunet diferit și caracteristic fiind că elasticitatea în diferitele direcțiuni ale cristalelor variasă.

Un alt mijloc simplu este cercetarea durității unui mineral. Mineratele dure sgârie și fâșie pe celelalte minerale mai puțin dure. Pietrele scumpe fiind în cea mai mare parte mai dure decât cuarțul, iar cuarțul mai tare decât sticla, sunt ușor de recunoscut, dacă sunt veritabile sau imitațiuni de sticlă. Dacă sunt veritabile sgârie cuarțul, dacă sunt imitațiuni sunt sgâriate de cuarț. O mică sgârietură și piatra spune dacă este boier de viță veche s'au s'a ciorit prin artificii înșelând lumea. Și e probabil că o mică sgârietură

ar produce acelaşi efect şi la nestematele omeneşti.

Dar adevărata limbă în care ne vorbesc pietrele este cel mai sublim şi mai înţelegător graiu graiul, care se adresează ochilor: lumina.

In termeni populari dă câteva noţiuni de cristalografie optică: Pentru esplicarea diferitelor nuanţe de culori ia exemplu curcubeul şi arată lungimile de undă ale razelor monocrome, explicând totodată ce este coloarea corpurilor. Cu ajutorul discului Newton combină razele monocromatice în lumină albă şi aminteşte în treacăt întrebuinţarea spectaului la măsurarea vitezei automobilelor. Dă câteva noţiuni despre fracţiunea luminei şi fracţiunea dupla, despre birefringenţă şi lumina polarizată cu ajutorul plăcilor de turmalin. La urmă explicând colorile de interferenţă descrie câteva secţiuni de roce după piause colorate amintind totodată proprietăţile şi secretele ce ni la destăinueşte microscopul polanizant din secţiunile subţiri de roce. Arată că frumseţile cerului, ale splendidei porţi de colori a curcubeului, le găsim întrecute de frumseţile nebănuite din măruntaille pietrelor.

Colorând ochii spre umilele pietre ale pământului ne înălţăm sufleteşte şi vedem că tainele cerului şi ale pământului una sunt.

Serbarea câmpenească a tuturor şcoalelor româneşti din Cluj

O zi înălţătoare şi educativă a avut Clujul românesc, strângând într'un mănunchiu de serbătoare tot învăţământul primar secundar şi profesional ca să ne arate rezultatele înbelşugate a doi ani de muncă. Cu cea mai exemplară disciplină s'au desfăşurat unităţile şcoalelor de pe strada Universităţii şi formând un cortegiu important, a trecut acompaniat de două fanfare şi de o orchestră de lăutari la pădurea Hoia, unde au fost toţi şcolarii aprovizionaţi de Reg. 16 Inf.

Pentru Comandantul acestui Reg., d l Colonel Roman aceasta zi frumoasă a însemnat o zi de mobilizare nu prea uşoară căci anunţat fiind numai cu 12 ore mai înainte, a fost în stare să aprovizioneze 3200 şcolari şi profesori. Concursul preţios al armatei a asigurat aprovizionarea şi a celor mai săraci elevi de şcoală primară.

După amiazi la orele 4 toate şcoalele au executat un program foarte variat, umplându-ne sufletele de mari nădejdi pentruviitor.

Incepând dela şcoalele primare elevii dovedesc a fi înzestraţi cu o educaţie foarte bine controlată şi prevăzută cu puteri didactice alese.

Din programul executat remarcăm un punct nou, acela al şcoalei civile de băeţi care reprezintă o nouă direcţiune a învăţământului modern: şcoala lucrătoare, care tinde spre munca productivă.

Abia într'o oră elevii (10 elevi de cl. III. şi IV.) au edificat după un plan dat, un coteţ cu etaj pentru găini. Exerciţiile gimnastice şi jocurile naţionale au fost executate cu mare suces.

Un punct de program au avut soldaţii Reg. 16 de Inf., executând un ansamblu de gimnastică de neîntrecut, dând dovadă despre educaţia sănătoasă a miliţei. Această zi de serbătoare ne-a intensificat conştiinţa despre puterile proprii şi a provocat respectul streinilor. Cortegiul sa încheiat cu un car alegoric, în care erau grupuri de elevi şi eleve dela şcoala civilă, îmbracaţi fiind în costume naţionale şi având inscripţia simbolică: *„Ţăranul e talpa ţării"*.

Carul a fost împodobit cu mult gust de Internatul Ţărănesc. La aceasta serbare ar fi fost de dorit şi participarea învăţământului universitar în mod organic şi nu numai cu puţinii studenţi, cari au acompaniat şcoalele ca oaspeţi.

Toată serbarea a fost o adevărată *revistă* a contingentului nostru şcolar din Cluj.

Nimeni nu credea, că suntem atâţia şi puţini ştiau despre toate felurile de şcoli deja romanizate.

Cortegiul a fost prevăzut şi cu serviciul sanitar al armatei, dar graţie copiilor sănătoşi, nu s'a ivit nici un incident, care ar fi reclamat ajutorul salvărei.

Organizarea şi disciplinarea acestei frumoase serbări o datorim d-lui Director General al Invăţământului secundar: Gavril Precup şi profesorului Anton Domide.

Legislaţia pe teren economic

— Exemplul Ceho-Slovaciei —

In toate ţările moştenitoare ale fostei monachii austro-ungare legiferarea economică, adecă unificarea legilor pe toate tărâmurile economiei naţionale, întâmpină cele mai mari greutăţi. Această din cauză că pe de o parte unificărea trebuie făcută în timpul cel mai scurt posibil, pe de altă parte, legea unificată trebuie studiată amănunţii pentru a putea fi pusă în vigoare. Intre ţările cari suferă de pe urma acestei stări de lucruri se află şi Cehoslovacia.

Recunoscând că o bună legiferarea pe teren economic nu se poate face fără avizul factorilor competenţi în materie, guvernul Cehoslovac s'a hotărât în cele din urmă să recurgă la ajutorul specialiştilor şi cunoscătorilor în chestiunile economice.

După cum anunţă „Prager Presse" s'a decis ţinerea unor consfătuiri lunare la Praga, în ministeriul de comerţ şi industrie. Prima consfătuire a industriaşilor care a avut loc la 4 Maiu şi la care au participat toţi miniştrii de resorturi, a adus la iveală atât material, încât conferinţele se vor urma, studiindu-se plângerile şi acuzările aduse în ceiace priveşte legiferarea ecomică făcută până acum. To i reprezentanţii diferitelor ramuri industriale, comerciale şi financiare strâng materialul concret necesar pentru a putea informa guvernul asupra stării economice reale a ţării, şi pentru a putea demonstra guvernului că era rău informat.

Principalele plângeri conţin date asupra stagnărei comunicaţiei tarifele urcate la transporturi, legătura telefonică din interior şi cu sirăinătatea, impozitele mari pe cărbuni şi acuzări contra forurilor statului, cari prin administraţia lor au dăunat mult economia cehă. Este sigur că această măsură al guvernului ceh vor uşura ve unificare legilor economice din Cehoslovacia, însă tot odată este şi sigur că extrasul de lege din studiile făcute cu ajutorul specialiştilor în treburile gospodăricl naţionale va avea un efect salutar şi legea care se va pune în vigoare, va fi în concordanţă cu necesităţile ţării întregi. Citind aceasta veste bună, nu trebuie oare se ne întrebăm cum stăm noi cu legiferarea şi unificarea legilor din ţară noastră.

Introducerea consfătuirilor între factorii competenţi şi organele statului ar fi binevenită şi la noi.

Modul cum s'a făcut până acum legiferarea în cele mai multe cazuri contra situaţiei etnice şi siguranţei de prosperitate este dăunător şi în loc să mergem spre o prosperitate a economiei naţionale mergem spre faliment.

Unificarea legilor economice pentru noile provincii. nu se poate face cu una cu două, ci este necesară o consultare a tuturor factorilor competenţi.

Noi avem de rezolvat încă multe chestiuni. Problema financiară, legea vamală, organizarea comunicaţiei telefonului şi telegrafului, industri i, introducerea de fel de fel de industrii, instalaţiuni techice, chimice, construcţiuni, gospodăria pădurilor, minelor, băilor şi încă multor alte lucruri cari sunt factori importanţi trebuie studiate bine, ca ele să devie bune. Şi ele vor fi productive numai atunci, când şi opinia specialiştilor îşi va fi spus cuvântul şi făcut propunerile pe baza cărora guvernul va putea da legi chibzuite pentru bunul mars al economiei naţionale.

Raco.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în urmatoarele locuri:

La *Friedmann* Piaţa Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piaţa Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Nővérek* Piaţa Unirii.
„ *Librăria Anca* Piaţa Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piaţa Unirii

TOŢI ABONAŢI ziarului Infrăţirea

au dreptul să publice la Mică Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de doauă ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvint. □

Fondul Gheorghe Lazăr.

Apel

Se aduce la cunoştinţa tuturor celor ce se cuvine, că Ministerul Instrucţiuni — Secretariatul General Cluj — cu ordinul No. 8176—1921 de la 21 Martie a. c., a aprobat statutele Fondului „Gheorghe Lazăr" menit a lua locul fostului fond „Eötvös". Aceasta nouă societate a corpului didactic din învăţământul popular şi-a început activitatea şi funcţiunea cu ziua de 1 Aprilie 1921. Intre scopurile principale ale acestui fond este susţinerea „Casei Invăţătorilor" din Cluj, care are menirea de a adăposti pe fii membrilor de drept ai Fondului „Gheorghe Lazăr" pe timpul cât îşi fac studiile la Universitatea din Cluj, ori alte şcoli superioare. Atât statutele Fondului „Gheorghe Lazăr" cât şi ale Casei învăţătorilor se găsesc publicate în No. 9—10, de la 1—15 Mai 1921, din revista „Invăţătorul".

După cum reese din §-ul 8 al statutelor Fondului „Gheorghe Lazăr", membrii de drept ai acestei societăţi sunt toţi învăţătorii. Dar tot în baza acestui § mai pot fi, conducătoarele grădinelor de copii, profesorii şcoalelor medii (civile), normale funcţionarii Revizoratelor şcolare prof. şcolelor medico-pedagogice şi cateheţii în posturi sistemizate.

Fiindcă aceste categorii al membrilor corpului didactic din învăţământul popular, nu au organizaţia proprie, care ar putea sau ar fi putut până acum să se declare prin acea organizaţie că intră şi se declară ca făcând cu toţii parte, ca membrii ai Fondului Gheorghe Lazăr dânşii vor putea fi trecuţi ca atari, numai în baza unei declaraţiuni în scris.

Având în vedere că Fondul Gheorghe Lazăr şi-a început activitatea cu 1 Aprilie 1921, şi mai considerând că instituţia „Casa Invăţătorilor", care a trecut în administrarea acestui fodn, îşi va incepe deasemenea activitatea proprie, conform cu statutele ei aprobate, cu începerea anuli şcolar viitor, atragem atenţiunea tuturor celor ce se cuvine asupra §-lui 37 al Statutului de administrare al Casei Invăţătorilor, aprobat tot sub No. 8176—1921, al Ministerului Instrucţiunii — Secretariatul General — Cluj, care prevede că în acest institut pot fi primiţi ca bursieri, semibursieri şi solvenţi, numai fii membrilor de drept ai „Fondului Gheorghe Lazăr".

In consecinţă avem onoare a face apel către toţi profesorii de şcoli medii (civile), normale de stat, comunale şi confesionale române, căter funcţionarii Revizioratelor şcolare de stat, profesorii institutelor medico pedagogice de stat, conducătoarele grădinilor de copii de stat, comunale şi confesionale române, mai departe către toţi catiheţii în posturi sistemezate, invitându-i a se face membrii ai societăţii „Fondul Gheorghe Lazăr", căci numai aşa, fii lor vor putea fi primiti ca bursieri, semibursieri ori solvenţi în Casa Invaţătorilor din Cluj.

Instalaţii de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparaţii de maşini de scris şi cusut executate cu preţ convenabil:
La Intreprinderea Electrotechnică şi mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Becuri electrice „TUNGSRAM" precum şi materiale cu preţ redus. □□ Intreprinderi şi pentru provincie.

SA DESCHIS în Cluj, Piaţa Unirii No. 15
MARELE MAGAZIN DE INCĂLCĂMINTE
RAFTOPOL
din Bucureşti.
Incălţăminte pentru Dame, Bărbaţi şi copii, cele mai noi modele din străinătate şi executate de magazin. Pantofi Elveţieni bărbăteşti de box 280 Lei. Ghete Elveţieni bărbăteşti de box 300 Lei. Se mai aduce la cunoştinţa onor. public că a mai sosit un transport nou de incălţăminte şi anume: Ghete şi pantofi roşii şi de lac bărbateşti. Ghete şi pantofi de dame, escarpeni şi cu barete, de antilopă si olandă albă, cu preţuri foarte reduse. Pantofi de matase brodaţi cu fir de aur etc., toate marca veritabilă Elveiiană „Bally". 517

LA 28 MAI VA APARE IN CLUJ
REVISTA UMORISTICA
„Ţânţarul"
Redacţia şi Administraţia Strada Iuliu Maniu No. 3
Se primesc abonamente şi anunţuri.
Abonament pe un an 100 Lei
Abonament pe 6 luni 60 Lei
Abonament pe 3 luni 30 Lei

22
Este adevărat artistic, cum se curăţă şi vopseşte la **CZINK** Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 şi Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 556

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

2 DACTILOGRAFE află aplicare într'un birou la o mare societate. Se oferă salar bun. Adresa la ziar sub 13.

DOMNIȘOARĂ ROMÂNCĂ, cunoște dactilografia la perfecție, caută post în vreun birou sau ca vânzătoare în vreo librărie. Adresa la adm. ziarului. 710

DOAMNĂ română cu studii, limba franceză la perfecție, pianul, pictura, arta decorativă, lucrul manual, limba germană pentru începători posedând autorizația Ministerul Cultelor, cum și bune referințe, caracter blând persoană serioasă, dorește a ocupa un post ca profesoară lângă copii mai mari sau Domnișoare. Adresa la ziar sub „Ciucer".

Vânzări și Cumpărări:

CU LEI 550.000 se vinde una clădire cu prăvălie în Strada Regele Ferdinand ce se poate preda imediat. Mai sunt de vânzare și alte case a se adresa la Dunky Cluj, Piața Unirei No. 10. 691

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

DE VÂNZARE o armă de vânătoare cu trei țevi 16/16/8. Fără cocoașe vizir automat în stare nouă. Ase adresa la ziar sub A.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzatori ziarului Înfrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

CUMPĂR TIPOGRAFIE, completă cu mașini piane sau rotative și agarate de turnat. Adresa la ziar sub E. V.

Închirieri:

CAUT cameră mobilată pentru familie, plătesc bine Bebe. 684

Diverse:

LA 28 MAI se va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚÂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Înfrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Națională din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BANCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Înfrățirea.

Am onoare a aduce la cunoștința Onoratului Public, că în 5 Aprilie 1921 mi-am deschis Biroul „Unio" întreprindere pentru curățirea geamurilor și locuințelor.
Primesc și efectuez pe lângă plată lunară și anuală cu cea mai mare conștiențiozitate lustruirea dușumelei, spalatul galantalelor și a rulourilor, curățirea Cafenelelor, prăvăliilor, edificiilor, locuințelor precum și tot fel de lucru ce să ține de categoria aceasta. Cu stimă: „UNIO" întreprindere pentru curățirea geamurilor și locuințelor.
Biroul: Cluj, Hotel Biasini.
Reclama 395 668

LA „MAGAZINUL BARZA"

1 rochie de stofă de lână dela 250 Lei 1 palton de lână curată pentru dame dela 480 Lei, 1 costum de lână curată pentru dame fazonul cel mai nou dela 600 Lei în sus. 52

„Creditul Extern"

Bulevardul Elisabeta No. 6.
Societate Anonimă. — Capital Lei 60.000.000

ARE IN DEPOZITE:

Strunguri,	Fitinguri
Traverse de fer	Clocane mecanice
Oțel de diferite forme și dimensiuni	Cuie, Holzșuruburi
Cerneluri	Tablă neagră rigiată
Vopsele și lacuri	Ancore și lanțuri pentru vapoare
Mușamale impermiabile	Articole de menaj
Corturi pentru lucrători	Vase emailate
Vase și cazane de aramă	Tacâmuri
Scule de tâmplărie și fierărie	Lămpi electrice
Scule mecanice	Sobe de bae
Mobile de Hotel	Mașini de gătit

A SE ADRESA LA:

DEPOZITUL CREDITULUI EXTERN
din Soseaua Ștefan cel Mare No. 212. 717

Ministerul Internelor: Directoratul general din Cluj.

5978—1921.

Publicatiune.

Se publică spre cunoștință generală că în ziua de 10 Iunie a. c. orele 11 a. m. se va ține licitație publică cu oferte închise în cancelaria acestui Directorat General, pentru vânzarea a 1 automobil camion, 10 automobile turism și a diferite materiale vechi, precum cauciucuri, camere etc.

Supra oferte nu să primesc.

Condițiunile și felul materialelor se pot vedea în ori ce zi de lucru, între orele 10—12 a. m. la serviciul de automobile aflat în palatul Justiției et. II. camera 153.

Ofertanți vor depune garanție de 5 la sută din valoarea ofertei prezentând recepisele în ziua licitațiunei.

Cluj, la 20 Maiu 1921.

C. Tănăsescu m. p.
Directorul General.

716

Ministerul de Interne
Inspectoratul General al Sănătății și Ocrotirei sociale Cluj

No. 399—1921. Int.

Publicatiune.

In legătură cu edificarea sanatorului de tuberculoși din Aiud se publică pe ziua de 3 Iunie 1921 pentru lucrările de:

parchett,
sticlar,
văpsit și zugrăvit
și instalațiune electrica, concurs public.

Condițiunile speciale se pot vede la Divizia Tehnica Igienica Institutul Pasteur etaj II. camera 132. 713

„Țânțarul"

Un vagon **50.000** Mtr., stofă veritabilă englezească pentru haine **bărbătești** a sosit la Depozitul nostru și **se pune în vânzare** cu începere **din 24 cor. Marți** pe prețul de Lei **91** bani 28.

Prețul de fabrică a fost 220 Lei.

JACOB DICK și FIUL

Cluj, Strada Regina Maria No. 5.
155

Associati Croitori Români
PETRICAS, AIUDEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.
CROITORI de haine bărbătești și militare Cluj, Str. Memorandului No. 8.

Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase.
619 Depozit de ștofe.

„Națională"

Societate Generală de asigurare din București a înființat în Cluj, reprezentanță sa generală pentru Ardeal, Crișana, Satu-Mare și Maramureș.

Asigurând contra incendiului, grindinei, transporturi, accidente și viață în toate combinațiunile.

SEDIUL IN CLUJ, Strada Regina Maria No. 8.
Clădirea proprie, fostă „Banca Centrală". 639

LA UN MARE RESTAURANT DIN CLUJ,
se caută
Domnișoară sau Doamnă
DE FAMILIE BUNĂ CA
DIRECTOARE

Se cere să fie energică serioasă. Se oferă toată întreținerea și salar bun. □□□ Ofertele se vor trimite acestui ziar sub Directoară. □□
714

Nu intrati în alte magazine, inainte de a cerceta firma
Filip Eisenstädter
(fost Lakatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.

Izvorul cel mai bun de cumpărat arficole mărunte, brodate, galantere, istrumente musicale, jucării pentru copii, articole de lux și de bucătărie.
474 SEPARAT VÂNZARE EN GROS.

MARE REDUCERE DE PREȚURI!
M. ANGHEL
Piața M. Viteazul No. 40
Magazin permament de articole technice,
Lămpi de lipit cu benzină, Plăci de asbest și Klingerit, Garnituri de asbest, ferestrae gatter, circulare și pentru metaluri pile etc. etc. Materiale electrice și motoare electrice.
Becuri electrice cu prețuri fără concurență.
Clopote din cel mai bun material.
Telefon 13-40. Telefon 13-40.
REPREZENTANȚA FABRICEI DE MAȘINI □□□□ „SCHIEB" — SIBIU. □□□□
210

AVIZ! **Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.**

CUPON NO. 89
PENTRU
MICA PUBLICITATE

„BATA“

Prăvăliile de Ghete,

A sosit: 720

Pantofi de dame, pânză şi piele, Ghete de pânză pentru copii, Ghete de Bărbaţi, Negre şi culori şi Pantofi de Bărbaţi. Sandale, etc. cu preţuri foarte reduse.

Str. Iuliu Maniu 4 Cluj

HOTEL NEW-YORK

Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză şi Ungară. - Supeuri după spectacol.

329

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efectuieşte orice lucru de lux în branşa pantofarici cu preţurile cele mai moderate şi din material de calitatea I-a. 101

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail şi cu vagonul, precum şi lemne de construcţie, scânduri şi totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preţ foarte avantagios.

MAXMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.

35

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino“ şi „Habig“ la **Regele Pălăriilor Cluj.** Piaţa Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Agricola

Societate anonimă de asigurări generale

BUCUREŞTI

Capitalul social: 10 milioane Lei, din care 5 milioane deplin vărsate. Reprezentanţa Generală p. Transilvania, Maramureş şi Crişana

in CLUJ

str. Nicolea Iorga 11 în casele proprii. □

Telefon 621.

Societatea face operaţiuni de asigurare: Contra incendiului şi explozii, contra grindinei, contra pagubelor de transport pe apă şi uscat, contra accidentelor corporale, contra consecinţelor răspunderii civile şi asigurări asupra vieţei şi rente viagare. 502

Asigurări contra accidentelor corporale cu restituirea primelor! Funcţionarii şi agenţii harnici vor fi angajaţi de către Reprezentanţă Generală.

Cafeneaua

„Transilvania“

Str. N. Iorga No. 4

Renovată şi aranjată luxuos oferă publicului consumaţiunea cea mai gustuoasă pe lîngă un serviciu culant şi preţuri moderate. CAFEA CU LAPTE DE BIVOLIŢĂ, ceaiu, tea, lichcruri, gustări reci etc. 450

FRAŢII UNGAR

prima măcelărie şi cărnăţărie în Cluj, Strada Regina Maria No. 48.

516

Zilnic se capătă cărnuri proaspete, calitatea primă. Şuncă, cârnaţi de Debreţin, mezeluri, slăninuri afumate şi fierte, untură topită acasă. Serviciu culant şi preţurii moderate.

Pentru Mori şi Proprietari de maşini!

Avem depozitat în calitate prima:

Pietre de moară
Site de mătase
Ciocane de moară
Curele de transmisiune orig. engl. şi germane
Curele de cusut
Nituri pentru curele
Unsoare de curele
Ulei pentru maşin Nr. 15
Ulei pentru maşini Nr. 16 raf.
Ulei pentru cilindre
Ulei pentru dinamo
Unsoare Tovote
Klingerit
Moorit
Asbest
Garnituri grafitate
Garnituri de Asbest
Garnituri de seu
Cositor englez
Chingi de cânepa pentru moare
Saci
Copci pentru curele
Discuri de smirghel
Sticle p. nivel de apă
Manometre
Cane pentru ulei
Ungători automatice
Discuri pentru curele
Tevi p. nivel de apă

Departamentul Maşinelor

al reun. agr. săs. ard.

Sibiiu. Strada Sării No. 22.
Sighişoară, Str. Baier No. 47.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**

18 **Piata Unirei No. 5.**

MARE EXPOZIŢIE

9

la magazinul de modă

Lörincz şi Tóth

Cluj, Piaţa Unirii No. 8.

Bela Sánta Intreprindere de asphalt şi beton

Cluj, Str. Mikó No. 8.

Intreprinde pe lângă cea mai mare garanţie: uscarea radicală a pereţilor umezi din orice încăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruţabile, curţi şi magasii.

Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace. 29

Sănătate

Multe neplăceri ne cauzează şi mult ne dă de gândit când în zilele calde de vară asudăm la subţioară, picioare şi mâini producând un miros greu şi neplăcut din care cauză nu ne putem presinta în societate.

„SUDOR“ este cel mai bun remedin care are efectul sigur şi imediat, uscând sudoarea şi dispărând mirosul. Una sticlă Lei 8·—

Depozit principal farmacia:

„Dr. BIRO“ Piata Unirei Cluj. 319

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaştină ce conţine şi fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogueria „Rozsa“

Cluj, Piaţa Unirii No. 26. □ □ 44

La „Naţionala“ se caută achizitori

societate generală de asigurare din Bucureşt reprezentanţa CLUJ, pentru ramura incendiu şi viaţă. Doritori se vor adresa la direcţia acesteia Cluj, Strada Regina Maria No. 8 între orele 8—12 a. m.

639

Preferiţi vor fi cel ce vorbesc româneşte, ungureşte şi nemţeşte.

Transporturi de mărfuri Curse cu automobile

în ori ce direcţie execută cu preţuri convenabile:)

346

Emil Blaga

CLUJ, Piaţa Stefan-cel-Mare No. 7.

Telefon 2-70. Telefon 2-70.

Filiala Luca P. Niculescu

14

La Hora Ţărănească. Palatul Fehér-Bárány Cluj.

Oferă onoratei sale clientele cu preţurile cele mai reduse posibil un nou transport de mărfuri sosite ca şi restul de articole ce se află in magazin cu preţuri de reclamă

Stofă Lână curată	120 Lei Mtr.	Prosope Bucata	15 Lei Mtr.	Velură Belgiană	60 Lei Mtr.
Stofă Lână curată	75 „ „	Prosope Bucata	20 „ „	Glot toate culorile	18 „ „
Muselin Lână curată 80 lat.	63 „ „	Prosope Bucata	30 „ „	Stofe pentru haine Bărbăteşti	
Muselin Delen 80 lat. . .	18 „ „	Pânză jolj 80 lat.	16 „ „	calitate I. 150 lat. . . .	180 „ „
Staubă (Carton) 80 lat. . .	18 „ „	Pânză jolj 80 lat.	18 „ „	Postav de haine 140 lat. .	140 „ „
Staubă (Carton)	12 „ „	Pânză jolj 80 lat.	20 „ „		

Vânzare en gros şi en detail. **Sosesc zilnic transporturi noi.**

Tipărit cu maşina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj, str. Universităţii Nr. 3.

Anul I. No. 229 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Sâmbătă 29 Mai 1921

Infrăţirea

Administraţia Ziarului „Infrăţirea“ Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociaţiunii
Sibiu

ANUNŢURI:
LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI
AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA. CLUJ, STRADA IU[illegible] 3 (ETAJ. II)
Telefon:
ADMINISTRAŢIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI CO[illegible]
Director: D .TOMESCU
Telefon;
REDACŢIA No. 211.

ABONA[illegible]
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Suveranitatea statului şi intervenţia străină

Spiritul uman manifestat de aliaţi în tot decursul războiului şi care a sfârşit prin a asigura minorităţilor în contractul de pace libertatea de a-se afirma şi desvolta potrivit firii lor proprii, — după cum era de prevăzut, în loc să fi aflat o justă apreciare din partea învinşilor, l-a împintenat încă în îndrăsneala lor de a-şi forma iluzii şi nădejdi potrivnice stării de fapt şi desvoltării normale a lucrurilor.

Ne interesează în deosebi atitudinea minorităţilor noastre Am arătat într'un număr trecut, cum Evreii sionişti dela noi, îşi aşteaptă fericirea dela intervenţia aliaţilor. Astăzi cetim în „Keleti Ujság“ un citat dintr'un articol scris de baronul Apor József, care exprimă următorul punct de vedere: — „în viaţa socială şi politică a noului nostru stat, noi nu putem să ne angajem la un rol activ ci trebue să lăsăm în grija parlamentului englez şi a altor parlamente, ca ele să ceară seama şi să ne elupte drepturile minoritare stipulate în contractul de pace. Noi să ne izolăm până atunci, şi cel mult să ne arătăm rănile“. Bună oară cum a făcut agenţia telegrafică maghiară mai zilele trecute, care a dat ştirea că în Ardeal, mai ales în judeţul Hunedoara. s'au format bande de comitagii români, cari măcelăresc în modul cel mai înfricoşat populaţia ungurească.

Dar să intrăm în chestie.

Felul acesta de a vedea al Ungurilor, cum că statul român e o alcătuire cu totul străină de ei şi că a te pune în serviciul lui este o crimă naţională, — nu este numai părerea izolată a câtorva politiciani, ci este sentimentul comun al maghiarimii noastre.

Dar ne vor permite confraţii noştrii aparţinători diverselor naţionalităţi, să facem împreună puţină şcoală politică, care — poate — ne va feri pe viitor dela greşeli, cari pot numai să învenineze raporturile şi cari repetându-se pot să asigur nu le-ar aduce nici un bine. Se vede că ungurii noştrii au uitat cât erau ei se simţitori şi de zeloşi când era vorba de suveranitatea statului maghiar, fiindcă au fost în stare să condamne la zeci de ani de puşcărie, pe reprezentanţii Românilor, numai pentrucă şi-au prezentat memorandul lor regelui *la Viena*, unde îşi avea reşedinţa şi nu la Budapesta, unde stăteau palatele goale, iar plebea lor, i-a aşteptat la reîntoarcere cu petrii şi cu ciomege demolându-le casele şi spărgând bisericele noastre. Ori cred, că pentru ei, de dragul lor, ce era crimă eri, azi nu mai e crimă, că statul a încetat de a mai fi stat şi că conferenţa păcii şi liga naţiunilor nu sunt decât nişte foruri de apel, cari îşi aşteaptă advocaţii?

Să ne înţelegem bine!

Orice politică de stat, se manifestă în două direcţiuni. In viaţa de stat *internă*: păzind comunitatea şi unitatea naţională în opoziţie cu acţiunile particulariste şi tendinţele centrifugale; în afară: afirmând fiinţa sa proprie şi apărându-şi interesele contra a tot ce ar apărea ca subordonare lase. Acest lucru îl vor şti, desigur, şi reprezentanţii în liga naţiunilor, precum îl ştim şi noi, aşa încât chiar dacă s'ar ridica doleanţe şi s'ar încerca presiuni (cari nu ar putea fi decât morale), acele ar fi ţinute numai în aceste cadre.

Dar, ceea-ce e mai trist pentru cei cari fac politica minorităţilor e faptul, că nu-'şi dau seama că ideea libertăţii în viaţa de stat modernă, este mai presus şi are un cuprins mai bogat, decât concepţia juridică despre libertate. Despre acest adevăr ar trebui să se pătrundă compatrioţii noştrii, să nu abuzeze de larga noastră toleranţă, ci cunoscând bine spiritul liberal de care suntem conduşi, să se aţaşeze fără gânduri lăturalnice la noua aşezare politică şi să aştepte cu răbdare şi cu încredere rânduirea viitoare. Această rânduire va asigura, fără îndoială, şi minorităţilor drepturile ce li se cuvin în măsura, în care se vor învrednici de ele. Pentru trădători de patrie însă nu vom aşterne flori. Nu vrem să prigonim, nu vrem să asimilăm pe nimeni, dar pretindem ca aceia, cari îşi reclamă drepturi în cetăţenia românească, să simtă şi să se conducă în toate manifestările lor politice ca cetăţeni români. Atunci vor înţelege, că toate drepturile emană dela stat, nu vor încerca ca prin ocolirea şi împotriva statului să-şi caute protectori străini, ci vor urma pilda Saşilor noştrii, cari au oroare de a-se gândi măcar, că vor fi nevoiţi să apeleze vre-odată la forul ligii naţiunilor. Iată, într'adevăr, cum a întimpinat ziarul „Sieb. D. Tageblatt“ hotărârile congresului ligei ţinut la Genf: „In vreme-ce, ca minoritate, salutăm hotărârile ligii naţiunilor dăm numai decât expresie speranţei. că nici când nu vom fi între aceia, cari să-şi etaleze trebşoarele la treptele acestei ligi . . . Ar trebui să ne resemnăm grozav, când am fi siliţi vre-odată să ne căutăm dreptul nostru împotriva propriului nostru stat, înaintea unui for străin. Totuşi salutăm liga naţiunilor, care a deschis drumul minorităţilor spre dânsa. Pentrucă e frumos, să ştii că-ţi sunt deschise drumuri, pe cari nu doreşti să fii silit a-le călca nicicând.

Aurel Ciato.

O luptă

Senatul roman îşi avea comitetele sale secrete. Istoria aminteşte emoţia pricinuită printre femeile romane decăre un oarecare comitet secret asupra căruia a fost întrebat Caton. Acesta n'a scăpat din încurcătură decât spunând: „Senatul a deliberat asupra chestiunei de a şti dacă bărbaţii trebue să aibă mai multe femei sau femeile mai mulţi bărbaţi“. Era o glumă care n'a avut nici o consecinţă în cetate.

Credem că s'ar produce o vie emoţie la Bucureşti în ziua în care Senatul român s'ar întruni în comitet secret spre a delibera asupra plăgilor vremii noastre: luxul şi prostituţia. Lumea şi-ar spune că dacă Senatul a ordonat un comitet secret în materia aceasta, într'o clipă în care atâtea alte lucruri au drept de întâietate, e fără îndoială fiindcă s'au produs fapte extraordinare. Şi lumea ar avea dreptate.

Totul condamnă prostituţia; e o unanimitate de atitudine în chestiunea aceasta. Dar Statul, când e vorba să acţioneze, nu poate să se raporteze decât la fapte concrete, bine stabilite şi cunoscute, fapte publice cari dau materie represiunei; — ăstă ce ar trebui să facă, punând în dezbaterile Parlamentului chestiunea luxului şi prostituţiei.

Legile noastre sunt neîndestulătoare Nu zicem că tribunalele noastre sunt neglijente sau că poliţia nu-şi face datoria. Dar la răul prostituţiei ar fi să adăogăm alte rele deopotrivă de mari. Legile au definit tot ceea ce putea fi definit în materia aceasta; tribunalele, în interpretarea lor, au arătat totdeauna o dispoziţie accentuată să extindă mai degrabă decât să restrângă înţelesul legilor, spre a cuprinde cât mai mult cu putinţă cazurile cari constituesc un ultragiu adus moralei publice şi cari pot lua caracterul de delict. Poliţia îşi face datoria în ce priveşte unele clase sociale; dar de ce nu merge şi în locurile unde e mai greu de ajuns dar cari nu sunt mai greu de observat.

Exhibiţiile luxului, cu tot ceea ce e legat de deslănţuirea lor, atâtă spiritul de imitaţie şi dorinţă de egalitate. De aci revine la ordinea zilei adagiul antic: „quid leges sine moribus vanae?“

S'au format societăţi de temperanţă. Ar fi mai necesară o societate de mame de familie cari, fără a înceta de a se înfăţişa cu decenţă şi chiar cu luxul potrivit averii şi situaţiei lor sociale, ar da pilda suprimărei nemiloase a tot ce e de prisos şi ar veni în ajutorul acelor clase care, prin imitaţiesau influenţă firească, vor să atingă totdeauna o culme la care nu le e dat să ajungă.

Şi ar fi în aceasta cea dintâi mare izbândă.

Situaţia în Grecia

Oficiai, nu se anunţă mai nimic despre cursul, pe care l-au luat în ultimul timp evenimentele din Grecia. In afară de rarele şi fadele comunicate după frontul asiatic, şi cari. de altfel, se contrazic cu cele turceşti, Grecii par a ascunde o întorsătură critică a situaţiei ţării lor.

Pe căi particulare însă, presa streină dă în vileag câte-va ştiri cu adevărat îngrijorătoare şi cari vestesc o grabnică şi importantă schimbare. Se spune anume că poporul grec, în genere aşa de puţin statornic în sentimentele sale, ca toţi meridionalii, se gândeşte din nou la Venizelos, pe care-l recunosc acum ca singurul conducător în stare să-l scoată la liman din strîmtoarea în care se găseşte.

Revenirea regelui Constantin pe tron, făcută contra voinţii Antantei, nu putea fi consolidată decât printr'o imediată ameliorare a condiţiilor economice sau printr'o strălucitoare faptă de arme, împotriva duşmanilor înconciliabili, Turcii. Azi, nu s'a întâmplat nici una, nici alta. 'In adevăr, valuta drahmei scade mereu şi împrumuturile, făgăduite de Aliaţi lui Venizelos, omul în care aveau toată încrederea sunt încă în suspensie.

D'abea acum, s'ar crede că Italia e dispusă să ajute economiceşte Grecia, ba chiar să mijlocească recunoaşterea regelui Constantin de către Aliaţi. Până atunci însă, ajutoarele întârzie, sărăcia îşi întinde umbra ameninţătoare asupra ţării şi banii se cheltuesc pentru . . . înfrăngerile din Asia-Mică, unde, or'ce s'ar spune, Turcii şi-au consolidat situaţia.

Grecii, cari isgoniseră pe Venizelos din pricina stării de răsboi, în care erau ţinuţi mereu, se văd acum în aceiaşi situaţie, pe cari o credeau înlăturată tocmai prin readucerea regelui Constant'n, menit să le aşlămpere setea de pace şi de linişte. Ba, sunt semne rele, cari îi ameninţă să piardă şi ce-au dobândit în urma Războiului cel Mare.

Venizelos nu pare însă deloc dispus să colaboreze cu Regele actual. Curentul republican, riscând prea mult, nu poate prinde uşor rădăcina în opinia publică grecească, or'cât ne-am închipui-o de uşuratică. Nici deci imposibilă o urcare pe tron a Diadochului.

Idealul etic în materie fiscală

Ziarul „România Nouă“ publică o scrisoare deschisă adresată de d-l C. G. Dissescu, profesor universitar şi fost ministru, d-lui ministru de finanţe N. Titulescu în chestiunea reformei fiscale prezentată Parlamentului.

In această scrisoare d-l Dissescu stabileşte câteva principii cari trebuesc să stea la baza oricărei reforme fiscale.

Acele principii ar fi:

1. Este legitim şi necesar impozitul ce se crează?

2. Este cerut de de un ideal etic?

3. Veniturile ce s'ar lua cu impozitele propuse nu pot fi ele găsite în alte isvoare?

Legitimitatea şi necesitatea noilor impozite pe cari le propune actualul ministru de finanţe caşi chestiunea procurării veniturilor se pot discuta. Căci ele depind de o serie de împrejurări de situaţia financiară a statului etc. Dar în privinţa idealului etic nu poate încăpea nici discuţie, nici tranzacţie.

Cum trebue înţeles acest ideal etic de care ne vorbeşte domnul Titulescu în expunerea de motive a reformei fiscale?

1. Impozitele pe cari le cere d-sa trebuesc să fie echitabile, adică să apese în mod egal şi proporţional cu situaţia financiară a contribuabilului asupra tuturor cetăţenilor statului.

2. Guvernul care cere aceste impozite, prezentându-le ca o necesitate imperioasă pentru stat, să aibă autoritatea morală necesară.

Or nici una din aceste două consideraţiuni nu sunt satisfăcute de reforma fiscală a d lui Titulescu.

In adevăr, impozitele d-sale apasă mai greu tocmai asupra acelora cari-şi câşigă existenţa cu mari greutăţi prin munca lor. In schimb, toţi îmbogăţiţii de război şi toţi speculatorii imprejurărilor create de război scapă de prevederile legii. Este nedrept ca ei să nu fie impuşi după aceleaşi norme ca ceilalţi cetăţeni. Ei trebuesc siliţi să restituie statului măcăr o parte din câştigurile realizate prin specularea nevoilor obşteşti.

Iar în ceiace priveşte punctul 2 este lucru evident că actualul guvern nu se bucură de autoritatea morală necesară. Căci a nu împiedica hoţiile, a nu trage la răspundere pe vinovaţi şi a face risipă cu banul statului înseamnă a întrona în locul acelui ideal de înaltă moralitate de guvernământ, un regim de abuzuri şi de afaceri. Or guvernul d-lui general Averescu excelând prin asemenea acte şi-a pierdut orice prestigiu şi orice credit moral.

Cetăţeanul cărula îi ceri sacrificii ca cele pretinse de reforma d-lui Titulescu, trebuie să aibă în schimb siguranţa că banului său i se va da întrebuinţarea cerută de nevoile statului. Or această chezăşie nu i-o poate oferi un guvern căruia îi lipseşte factorul moral necesar, şi această lipsă n'o poate acoperi personalitatea şi autoritatea morală a unui singur ministru.

De aceia spunem că, înainte de orice, reforma fiscală a cărei aplicare se cere nu îndeplineşte o condiţie esenţială: aceia a idealului etic.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Muzeele noastre

Ce ne spune d-l profesor Dr. Petran, inspectorul general al muzeelor din Transilvania în privința lor.

Cu ocazia unei intrevederi avută cu d-l Dr. Petran, Inspectorul General al muzeelor din Ardeal d-sa a binevoit a-mi face următoarele declarațiuni:

„A trecut anul decând sunt în această fuucțiune onorifică a cărei organizație corespunde Inspectoratelor de muzee în Italia și Ungaria, ori a directoratelor generale ale muzeelor din Germania. Organizațiuna similară cu cea de pe vremea stăpânirii maghiare a fost înlocuită cu una românească."

„Scopul acestui Inspectorat este de a exercita controlul statului asupra muzeelor în privința activității, conservării și expunerii obiectelor, apoi în privința îmbogățării muzeelor și complectării lor. In afară de muzeul „Asociațiunei" din Sibiu nu avem un muzeu care ar putea reprezente deplin arta și istoria românilor din Transilvania. Este chemarea noastră să complectăm muzeele, cu câte o secție românească."

„Aceasta nu se poate face însă de-odată. Suntem la începutul acțiunei, spune d-sa, tendința noastră este pe deoparte a servi pe savanții cercetători pe de altă parte a pune la dispoziția publicului doritor de cultură și estetică, izvoarele necesare. Muzeele din Transilvania trebuie să devină, factori ai culturei naționale."

„Prin simpla deschidere a muzeelor nu vom reuși însă de-a cultiva publicul, va trebui ținem seamă de nivelul culturei populației, ca să putem reîmprospăta și complecta intuitiv, ceiace a dat școala.

Cam acestea ar fi esența celor ce avem de făcut pentru ca să ajungem la rezultatul așteptat".

„In timpul scurt decând mi-am început activitatea în împrejurări cari abia îmi permiteau o desvoltare mai vastă a activității mele inspectând toate muzeele din toate părțile ardelene și părțile celelalte alipite, s'au luat măsurile necesare pentru a opri devastarea și înstreinarea obiectelor, fie ale statului fie particulare: „Am făcut cercetări în întreaga Transilvanie. Cu aceasta ocazie din inițiativă proprie am compus un vast conspect al obiectelor de mare valoare artistică și istorică, cari în timpul războiului au fost transportate la Budapesta, ascunse în pivnița muzeului național maghiar, și pe cari le-am găsit în urma anchetării, care a avut loc cu ocazia ocupări Budapestei de armatele noastre, precum și în alte muzee din Ungaria. — Am insistat prin Ministerul de externe la Paris ca aceste valoroase obiecte ale muzeelor noaste să fie restituite de unguri muzeelor din Ardeal. de unde au fost ridicate. Tot cu această ocazie am compus liste de obiectele transportate încă din timpul din 'nainte de războiu la Budapesta din muzeele noastre. In tratatul de la Trianon s'a apreciat aceste pretențiuni justificate ale noastre, mai multe puncte a acestui tratat prevăd obligația pentru Ungaria de-a restitui aceste obiecte. „Sunt delegat din partea ministrului pentru a reprezenta interesul muzeelor din Ardeal la Budapesta și aștept invitarea, ca să pot identifica obiectele la Budapesta, ca să le putem readuce. Observ că delegația mea nu are caracter diplomatic ci sunt delegat în calitate de specialist".

*

„Sperăm, că în scurt timp muzeele își vor deschide de din nou porțile pentru publicul mare cu colectiile aranjate după principii științifice, cu inscripțiile explicative în limba românească, în limbă mondială și una vorbită în localitatea respectivă."

Ce buget s'a votat pentru muzeele din Ardeal.

„Corpurile legiuitoare înțelegând înalta menire a acestor instituțiuni au votat un buget corespunzător pentru muzeele din Ardeal, d-l ministru al artelor a dispus ordonanțarea acestor sume, și sperăm că muzeele din Ardeal vor primi aceste sume necesare pentru facerea inscripțiilor, plata servitorilor, cumpărarea materialelor de conservare, etc.

„Căci fără bani nu se pot face nici îmbogățirea muzeelor cu obiecte, de oarece toate aceste reclamă fonduri".

„După insistențe repetite la Minister, sper să ajung la o favorabilă rezolvire a crizei în care se află muzeele astăzi din cauza lipsei mijloacelor cuarteriale; așa că pe lângă cele spuse vom putea reconstrui tot celace în timpul războiului trecut s'a neglijat și stricat."

*

— Se vor face ce va clădiri noui?

„Da. Ne ocupăm cu ideia de a mări edificiile existente ale muzeelor din Cluj, întregind muzeul din Casa regelui Mateia cu o parte nouă constătătoare din patru camere, două parter, și două la etaj."

— Câte muzee avem în Ardeal?

„In total vem 21 muzee și peste 20 colecții școlare. Dintre aceste șase sunt muzee județene sau orășenești: Deva, Sft. Gheorghe, Baia Mare, Sighet, Carei Mari; șase muzee ale societăților particulare, cari rămân, ca și mai 'nainte subordonate inspectoratului Muzeelor; respective controlului de stat cum sunt: „Muzeul Ardelean", „Muzeul Carpaților" Cluj, Muzeele din Timișoara, Oradea Mare, Alba-Iulia și Satu Mare".

Avem nouă muzee cu independență, patru la Sibiu, Muzeul Asociației, Brukenthai, al Carpaților, cel de Stiințe naturale și cel de arme, apoi la Sighișoara, Alba Iulia, Gherla și Brașov.

„Mai avem peste douăzeci muzee la diferitele școli din Ardeal, cari însă cad sub egida Inspectoratului General. Amintim aci numai muzeele mari ale școalelor de arte și meserii din Cluj și Târgul-Mureș.

— Ce avree reprezintă muzeele noastre?

„In privința istoriei, și averii și valoarei muzeelor noastre am început a publica în revista ‚Transilvania' o serie de studii și îndată ce se vor termina cursurile universitare voi scoate o carte despre istoria muzeelor și valoarea care reprezintă această avere națională".

Cu această au luat sfârșit interesantele amănunte pe cari dl profesor dr. Petran ni le-a comunicat.

I. Crișan.

Inițiative bune în Oradea-Mare

In mijlocul Bihorului, cu sate așa de românești se ridică trufaș oraș acesta, străin în cea mai mare parte de sufletul populației întregului ținut. Centru comercial de prima ordine, el a fost o uriașe ventuză a stăpânirii maghiare pentru a suge, în folosul funcționarilor unguri și al negustorilor ovrei, toată vlaga bieților săteni români.

De cum o vezi de departe, grămada aceasta de clădiri enorme, cazarmiforme, magazii uriașe cu nenumărate ferestre, deschise lacom ca să absoarbă și să depoziteze parcă pentru vânzare până și aerul și lumina de afară, admiri cât de bogată și de sistematizată era exploatarea băștinașilor săraci de către oligarchia maghiară stăpânitoare odinioară.

In furnicarul de lume de pe străzi, veșnic în goană după afaceri și în trecerea zorită pe lângă vitrine sclipitoare și pe subt firme, toate străine, îți dai seama cât de grea trebue să fie truda celor 2 episcopii române, unită și neunită, pentru îngrijirea sufletelor puținilor Români, tentați și ei de înclinările practice ale covârșitoarei majorități a locuitorilor din oraș.

Dar, în ciuda atâtor greutăți, se fac adevărate minuni pe terenul culturii române.

In afară de biserica și de școala românească, amândouă bine reprezentate, s'au pornit și de aiurea acțiuni inimoase și încoronate de pe acum de succes. Din rândurile armatei, care ne-a întregit țara, s'au găsit oameni, cari să inițieze o întreagă mișcare culturală.

Printre aceștia e d-l colonel G. Bacaloglu, în jurul căruia s'a creat Reuniunea „Cele trei Crișuri", care dispune de o bibliotecă deschisă marelui public, editează revista bilunară cu acelaș nume și diferite cărți de răspândire a culturii românești, — iar, în legătură cu Societatea „Casele naționale", se îngrijește și de starea economică a Bihorului.

Aceiași Reuniune a organizat până acum 11 ședințori artistice și literare, cari sunt din ce în ce mai gustate și mai populate.

Ultima a fost o adevărată sărbătoare națională. Prezidată fiind de Episcopul Ciorogaru, Sfinția Sa a arătat în cuvinte mișcătoare rolul culturii noastre în deșteptarea ogorului bihorean, așa de pustiit de vrăjmași, cari l-au stăpânit odată.

Profesorul universitar din Cluj, d-l Marin Ștefănescu a explicat cum civilizația nu-i posibilă fără ideea de patrie, și cum această concepție a avut-o și a propagat-o Platon, Creștinismul, Kant, Auguste Comte, iar poporul român, cu instinctul lui de-o adâncime și justețe rară, a înțeles și a dus totdeauna o viață conformă aceleași concepții.

Partea muzicală au susținut-o cu multă artă soții Mărcuș și D-șoara Ilie.

Paralel cu această activitate binefăcătoare a „Celor trei Crișuri", dar, din nenorocire, nu mână în mână cu ea, lucrează un alt grup strâns în jurul d-lui Colonel Negulescu, care, ca șef de Stat-Major al Corpului vânătorilor din localitate, dispune de mijloace mai bogate. Se știe că în teatrul orășenesc din Oradea joacă o trupă ungurească, ale cărei reprezentanții sunt numai din când în când întrerupte de spectacole românești. Pentru a le face pe acestea cât mai dese, s'a organizat o trupă românească de diletanți, recrutați dintre ofițerii garnizoanei și domnișoarele din loc. S'au putut astfel înșirueba 11 reprezentanții bune, spre marea satisfacție a publicului românesc. Cu acest prilej, s'a remarcat un puternic talent dramatic: D-șoara Alexandra Dopp.

In genere însă, românizarea progresează prea încet. Suferim de boala centralizării. Am strâns mai toate forțele culturale ale noastre în Cluj și am neglijat periferia Transilvaniei. Așa că vom auzi încă multă vreme aproape numai vorba ungurească pe străzile Oradiei. Ne trebue cât mai curând în deosebi o infiltrație economică, nu numai prin sucursalele marilor, bănci românești, ceiace s'a și făcut, ci și prin deschiderea câtor mai multe magazine și activarea industriilor.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Studenții români la Congresul dela Praga

— Insemnările unui participant —

V.

Prima întâlnire.

După întrevederi izolate, excursiuni în grupuri. și mese răzlețe, în ajunul deschiderii congresului, programul a întrunit pe toți congresiștii la dineul dela „Zlata husa" (gâsca de aur). In sălile elegantului restaurant, timp de 3 ceasuri, în mijlocul unei vii animații neam cercetat în conversații lungi, unii pe alții.

Dela olandezele înalte și alb roze până la indianul tuciuriu, toți se priveau la început curios, se întrebau la fel ca la urmă să isprăvească prin a se împrieteni.

Un menu potrivit și vinul excelent au avut bunul efect.. că nu s'au ținut discursuri. De altfel conversațiile încinse ar fi lăsat fără atenție pe cel ce ar fi tentat vr'un discurs cât de redus. — Nu tot asfel s'a întâmplat în alte ocaziuni. —

Deschidrea congresului.

In ziua de 30 Martie la ora 9, a. m. a avut loc deschiderea solemnă a congresului la „Obecui dum". N'or avea rost de descriere a acestei solemnități și nici n'o vom face. Amintim numai că din cauza boalei președintelui republicii D-l Masaryc. ședința a fost prezidată be D-l Samal, cancelarul republicii.

Corpul diplomatic și autoritățile superioare erau de asemenea de față! Nu lipsea nici cinematograful.

Declațiile de deschidere, ale diferitelor delegațiuni s'au făcut în limba franceză și engleză. Toate accentuau ideile nobile cari însuflețesc confederația și exprimau dorința ca dezbaterile să ducă la înțelegere, solidaritate și rezultate cât mai practice.

Caracteristică a fost declarația delegației belgiene, că nici un sacrificiu, spre evitarea unui nou dezastru moral și material ca cel din trecutul războiu, nu trebue cruțat; iar confederația să contribue cât mai mult la aceasta. Unanimitatea congresului a aprobat cu ovații această declarați Impresie excelentă a făcut de asemenea declarația făcută de delegația română prin dl Nazarie.

Cam bombastică declarația delegației Italiene foarte măsurată a englezilor și scandinavilor.

Oarecum orgolioasă a francezilor, cari au ținut să amintească cât datorește civilizația și uminitatea poporului francez.

Foarte împăciuitoare, ca tendințe, a elveților și cu pretenții diplomatice a polonezilor. Iar celelalte corecte.

Desfășurarea congresului.

In zilele congresului au fost ședința dimineața și după masă. Serile au fost ocupate cu reprezentații de gală, banchete, recepții pela dif cluburi străine etc. Despre acestea vom vorbi în treacăt la timp.

Deocamdată vom expune pe scurt dezbaterile și hotărârile congresului; nu în mod cronologic, căci nu se poate, ci după chestiunile fixate prin ordinea de zi.

Incă dela început trebue să spun că dezbaterile au luat așa amploare, încât a depășit ședințele și termenul prevăzut în program.

Lucrările, după chestiunile ce trebuiau rezolvite au fost repartizate în 4 comisiuni.

In fiecare comisiune participa câte un delegat oficial al fiecărei țări. Chestiunile susținute de raportor, discutate și aprobate sau respinse de către consiliul ad-tiv și apoi ratificate de adunarea generală. (Aici se vota după no. de voturi atribuit fiecărei țări. România 3. v.)

Numărul ședințelor a fost foate mare și lungi, mai ales în comisiuni, unde adesea ședințele țineau câte 4—5 ceasuri.

In comisiuni s'a discutat aproape numai în limba franceză, în consiliul ad-tiv și adunarea generală și în limba engleză. (Limbile oficiale ale confederației sunt franceza și engleza. Ce se spunea în franțuzește se traeaducea și în engleză și vinvers).

Deși uneori discuțiile erau foarte vii mai ales discuțiunile asupra adesiunilor noulor membrii, totuși tot timpul s'a păstrat atitudini corecte și s'a procedat civilizat, chiar în adunarea generală unde luau parte sute de studenți.

1. Chestiunea adesiunilor

Am văzut deja mai sus, ceva despre această chestiune. Reamintesc numai că ea a fost obiectul principal în dezbateri și am văzut de ce. La cele spuse mai este ceva de adăogat.

Una din cauzele, care a făcut atât de dificilă rezolvirea acestei chestiuni, și care de fapt ar putut fi socotită cauza cauzelor a fost gruparea de „francofili" și „imparțiali." In adevăr vechiul comitet executiv ales la Strasburg, care reprezenta numai pe aliați, oridecâte ori era vorba de adeziunea noilor membrii, făceau

Cronica politică

Convocarea comitetelor partidului național. După amânări cari păreau că nu vor mai lua sfârșit, comitetul executiv al partidului național se va întruni mâine la 26 Mai în Cluj, iar la 27 va avea loc întrunirea comitetului de o sută împreună cu clubul parlamentar.

Nu știm ce se va discuta în aceste consfătuiri, dar în orice caz ele vor trebui să stabilească noua orientare politică a partidului național. Prin urmare este probabil că cel puțin chestiunea fuziunei va fi pusă în discuție.

Se știe că partidul, Unirii din Bucovina s'a rostit în congresul pe care l'a ținut împotriva fuziunei înțelegând să-și păstreze libertatea de acțiune. Partidul țărănesc basarabean de sub conducerea d-lui I. Inculeț a luat tot prin congres o hotărîre identică; iar d-l Iorga vorbind în numele partidului naționalist democrat care n'a avut congres, a lăsat să se înțeleagă prin articolele d-sale din *Neamul Românesc* ca și prin declarațiile făcute pressei, că se socotește desfăcut de Federație.

Numai partidul țărănesc al d-lui Mihalache care prin intrarea d-lui dr. Lupu a căpătat un caracter anarhic și cu tendințe internaționale — lucru pe care l'a dovedit și cu prilejul arestării comuniștilor — mai dorește fuziunea.

In atari condițiuni este aproape sigur că și partidul național se va rosti împotriva fuziunei.

Ar fi de dorit — și am fi fericiți, dacă o vom putea constata — că partidul național recunoscând greșelile făcute până acum, să se îndrumeze pe calea democrației serioase care nu se mărginește la vorbe și la agitație ci înțelege să purceadă la fapte.

Revista presei maghiare

Pacea amenințată?

Ziarul din localitate „Ujság", în primarticol analizează situația politică în acest al treilea an după încheierea păcii și relevează tot ce se poate relieva pentru a constata, că pacea departe de a fi asigurată, e greu și serios amenințată. Citează părerea lui Lloyd George, care ar fi zis, că problema Sileziei superioare, ar fi problema păcii europene. „De altfel — scrie ziarul amintit — punctul de greutate al păcii zace în Germania. Cu toate — că Germania plătește, antanta nici azi nu e lămurită asupra intențiunilor Germaniei. Francezii afirmă hotărît, că între Rusia și Germania ar exista o convenție, care e mai mult decât numai economică. Dacă aceasta nu e numai presupunere, atunci ne aflăm în fața unui eveniment, care dintr'o singură suflare poate să prăbușiască cetatea de carton a păcii. Pentru aceea spunem noi, că în loc de a fi pace, numai noui neliniștiri frământă azi popoarele Europei". Și pe lângă astfel de prospecte, patrioticul ziar „Ujság", cum să nu se mire și cum să nu desaprobe înființarea micei antante, care și-a propus să se apere în comun în cazul unui atac din partea Ungariei, ori a Bulgariei. De atâta precauțiune nu era nici o nevoie, ne spune binevoitorul ziar. „Dar evenimenimentele tulburătoare — scrie la alt loc — se succed în mod surprinzător. Știm deja, că alături de antanta mare, există acum și o mică antantă. Înființarea ei a urmărit desigur, asigurarea păcii. Dar cum să ne explicăm evenimentele, cari au determinat mica antantă, să lege convenție militară pentru cazul că ar fi atacată din partea Ungariei, ori a Bulgariei? E greu de închipuit, ca Bulgaria slăbită, ori Ungaria sfâșiată și încercuită de mica antantă, cu ce șanse ar îndrăsni să atace. Tocmai pentru aceea produce o anumita iritație acea declarație a lui Argetoianu, că România e amenințată de un atac din partea Ungariei".

Ratificarea păcii dela Trianon.

Ziarul „Ujság" își începe primarticolul din ultimul său număr în chipul următor: „Francezii încă nu au ratificat pacea dela Trianon. Dacă, după Italieni și Englezi, vor ratifica-o și Francezii, atunci tratatul de pace intră în vigoare și dispozițiile lui vor trebui executate. Pe noi Ardelenii, respectiv pe minorități, lucrul acesta ne interesează îndeosebi pentrucă vrem să știm dacă acele drepturi, pe cari ni le asigură tratatul de pace, vor lua ființă? Și dacă da, se vor afirma ele în întregime? Drepturile minoritare le-am reclamat și până acum destul, dar fără nici un efect...

Noi suntem cu conștiința liniștită, că maghiarimea din Ardeal astăzi e împăcată cu situația și o primește cu mintea calmă. Nu e nici un pericol, care ar putea fi luat în serios, și dacă e oarecare nemulțumire și aceea e mai mult o plângere pe urma căreia e nădejdea îmbunătățirii situației. Dar, dacă cu toate astea, anumite cercuri văd numai fantome, atunci cu greu ne putem închipui în ce mod se vor traduce în practică dispozițiile tratatului de pace, cari ne privesc".

In cele următoare se ocupă de soartea funcționarilor, cari nu sunt aplicați în slujbe și asigură că și ei sunt pătrunși de sentimente patriotice și că sunt gata cu toată sinceritatea să lucreze alături de colegii lor Români la consolidarea țării.

Regia Monopolurilor Statului

LICITAȚIE

Monitorul Oficial No. 29 din 11 Mai 1921, publică licitație pe ziua de 15 Iunie 1921 pentru curele de transmisiune necesare stabilimentelor Regiei.

Ofertele se vor depune din timp la Direcțiunea Generală a Regiei in București sau la Direcțiunele Regionale R. M. S. în Cluj și Iași, împreună cu garanția provizorie de 3% în numerar oferte publice admise la Casele Statului sau recepise ale Casei de Depuneri.

Atât la Direcțiunea Generală București cât și la Direcțiunile Regionale din Cluj și Iași se pot vedea: Monitorul Oficial, caetul de sarcini și tabloul detaliat al dimensiunilor și cantităților.

Direcțiunea Generala
729 R. M. S.

Chestiuni locale

— O nouă organizare a biroului de cuartiruire —

Se pregătește în prezent o nouă organizare a biroului de cuartiruire, asupra căreia d-l prefect Meteș a binevoit a ne da următoarele lămuriri:

Modul cum s'a făcut cuartirurea la Cluj, a adus nemulțumiri din cauza că mulți dintre cei cari au venit să ceară locuințe, nu s'au mulțumit numai cu strictul necesar, ci fiecare a voit să aibă 3 camere, bucătărie și bae. Ori, lucru acesta nu se poate astăzi, când numărul celor ce se stabilesc în Cluj, crește iar clădiri noui, nu se mai fac. Deoarece însă controlul locuințelor nu se poate face cu numărul actual de funcționari ai biroului, am crezut că trebue să facem odată cu schimbarea personalului cuartiruirei — prin demisia d-lui Tip'ea — o nouă organizație a cuartiruirei.

D-l Dandea, care a mai fost la biroul de cuartiruire, a întocmit un proect de organizație a acestui serviciu, — care e studiat în prezent de către o comisiune. Prin acest proect serviciul de cuartiruire se împarte după circumscripții.

Se vor înmulții numărul funcționarilor și se va căuta ca să se întocmească noui tablouri de camerile cari se vor găsi disponibile.

Am întrebat pe d-l Prefect, dacă numărul celor cari sunt favorizați și cari au camere mai multe decât strictul necesar nu e prea mare.

D-sa mi-a spus că dacă cunoaștem astfel de cazuri, putem să le aducem la cunoștință și d-sa va pune la dispoziția publicului camerile ce se vor găsi disponibile.

Rămâne deci ca publicul care vrea să fie solidar și să ajute pe cei ce nu au camere în Cluj, să dea numele proprietarilor și numărul camerilor pe cari aceștia le țin ca un lux comunicând biroului de cuartiruire aceste adrese.

Ar face însă un rău serviciu, dacă în loc de-a declara lucrul exact, ar căuta să pornească aceste denunțuri din motive puțin serioase. In acest caz ar da de lucru serviciului cuartiruirei fără să aducă măcar nici un folos.

Wy.

Revista pressei germane

„Habeas corpus".

Sub titlul de mai sus ziarul **Kronstädter Zeitung** se ocupă într'un articol de fond cu siguranța de drept, făcând comparații între starea din nainte de război și cea de acum. Apoi, trecând la discursul d-lui Ministru al Ardealului, dr. Groza, zice:

„Două evenimente, unul neplăcut și unul plăcut, ne dau ocaziune să deducem, că o îmbunătățire ase să urmeze. Cu câteva luni înainte a fost deținut un cetățean cinstit din Brașov pe baza unui denunț neintemeiat. Transportat la Cluj a stat cinci săptămâni într'o închisoare murdară, primind a alimentație mizerabilă, fără să fie ascultat. După 5 săptămâni fiind ascultat, i s'au cerut scuze, și a fost eliberat, spunându-i-se că a fost o greșală. Nu vrem să criticam cazul acesta; critica și-o face el singur. Al doilea eveniment este îmbucurător. D-l Groza în vorbirea critică procedarea Poliției și a Siguranței care ordonă fără autorizația Parchetului perchiziții, stabilind totodată și principiul, că nimeni nu poate fi ținut în închisoare la Poliție mai mult decât 24 de ore.

Dacă declarația aceasta a d-lui Groza este împărtășită și de guvern, atunci putem spera că cercurile competente sunt convinse despre îmbunătățirea care trebue să urmeze. In punctul acesta de vedere trebue să trecem peste starea de tranziție, destul dacă în cele economice și sociale mai stăm și acum în ea.

Puterea de stat trebue să împiedece cu cea mai mare rigoare, ca dușmani politici ori noui cetățeni neromâni să fie maltratați de către organele subordonate. Ar fi timpul ca Polițiștii de orice categorie să li să stabilească competința, peste care să nu poată trece în dauna cetățenilor. România a luptat cu mare succes de partea Antantei pentru idealurile ei. Este datoria ei să introducă aceste idealuri democratice din țările Antantei.

socoteala voturilor, având grije să păstreze o majoritate interaliată."

Nu voi intra în amănunte, însă voi mai menționa că chestiunea se mai complică și prin aceia că următoarele 5 țări: Suedia, Norvegia, Danemarka, Finlanda și Olanda voiau să intre în confederație numai cu condiția dacă se primesc ca membrii titulari separați „Uniunea națională engleză" și „Uniunea națională scoțiană." Adversarii acestei admiteri separate susțineau că se creiază un precedent periculos călcându-se statul, căci atunci s'ar forma mai multe uniuni într'o țară și ar cere fiecare admiterea în mod separat în confederație.

Astfel s'ar fi putut ca flamanzii din Belgia să facă o misiune separată de a valonilor și să ceară admiterea în confederație, deși era deja admisă uniunea generală belgiană". Or acest lucru ar fi creiat foarte multe dificultăți confederației.

(Belgienii aduceau acest argument din cauza animozităților dintre valonii și flamanzii din Belgia. Mai târziu vom vorbi puțin și despre acest lucru). Insă cei de opinie contrară susțineau că aceasta nu este exact, căci statutul condiționează admiterea unei țări prin formarea unei singure „uniuni generale", deci e vorba de uniunile ce s'au format sau s'ar forma după existența acestui statut al C. I. E. Or, uniunile engleze și scoțiene și confederație au existat cu zeci de ani mai înainte de statut, așa că pot fi primite separat, neintrând în prevederea statutului era deci un caz unic și excepțional. Acesta a fost punctul de vedere care a învins. Dar ceiace a determinat pe belgieni, francezi și polonezi să cedeze a fost teama de ruptura confederației căci neutrii împreună cu Elveția care era deja membru titular, cu Englezii și Americanii ar fi format o altă confederație cu mult mai tare, în caz că cei 120 mii de studenți englezi și scoțieni n'ar fi fost primiți așa cum cereau ei.

Spre satisfacția generală ruptura s'a evitat și trebue să spunem că delegația română a contribuit foarte mult la rezolvirea acestei chestiuni dificile, câștigând prin aceasta multă autoritate și încredere, servind aproape ca indice de obiectivitate și imparțialitate în rezolvirea chestiunilor discutate în congres.

Adeziunea „uniunei generală" a studențimei Ukrainiene

Intre cei cari au cerut să fie admiși ca membrii titulari în confederație a fost și „uniunea națională ukraniană".

E destul de bine cunoscută la noi situația dificilă în care se află Ucraina, din cauza războiului civil ce o sfâșie de câțiva ani.

In cadrul celor ce ne interesează pe noi aici, ne limităm a spune că din 15 mii de studenți majoritatea aproape 10 mii sunt în afară de patria lor, din cauza amintită mai sus.

Acești studenți sunt organizați în „uniune generală" și au cerut să fie admiși în confederație ca membrii titulari.

Discuțiile asupra acestei chestiuni au arătat odată mai mult ce rău cunosc cei din Apus chestiunile din Orientul European. Unii tăgăduiau chiar că a existat vr'odată o țară Ukraina și că deci nu poate exista o uniune studențească ukrainiană. Am avut chiar impresia că delegații jugoslavi erau contrariați că se prezintă această uniune uhrainiană. (Se pare că le-ar fi convenit o uniune unică rusă.)

De altfel discuția asupra existenței sau neexistenții Ukrainei ca țară era necesară întru cât statutul spune că pot adera studenții unei țări, prin „uniunea generală" a unei țări și nu a unei națiuni. Când vom vorbi de relațiunile externe ale confederației vom vedea rostul acestei clauze.

S'a adus și argumentul că Ukraina are două guverne și că deci sunt două țări și alte multe minuni mai mult sau mai puțin competente.

Deocamdată, după un mic incident care a fost reparat în grabă și în mod satisfăcător pentru ukrainieni cari erau cât pe aci să fie nedreptățiți, uniunea stud. ukrainieni a fost admisă ca membru liber până în 1922 la reuniunea consiliului administrativ în România.

M. Macavescu.

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
ȘI PIANE
să nu-ți pară rău de cheltuiala unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile ale lui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii
Persoanelor de încredere se face vânzarea și cu plată în rate

Publicație.

Regimentul 32 obuziere (Garnizoană Cluj) având nevoie de 700.000 kgr. fân și 500.000 kgr. de paie din recolta nouă primește ofertele legale la adresa de mai sus până în ziua de 15 Iunie 1921, când se va face licitație.

Cauțiunea ce trebue depusă va fi de 10% din valoarea ofertei. 726

INFORMAȚII

Administrative

D-l dr. Vasilie, directorul general al casei centrale a muncei a plecat la București pentru a lua ultimile dispoziții în vedere mutărei acestui directorat la București.

■

Vineri sosește în Cluj ministrul Ardealului d-l Groza pentru a cerceta mai de aproape funcționarea serviciului administrativ.

■

Astăzi se ține la prefectura locală ședința administrativă județeană.

■

A apărut ALMANAHUL
Infrățirea!

■

Congrese

Toți mediții din localitate au avut eri consfătuire în vederea organizărei congresului medicilor din Ardeal care va avea loc la Cluj.

■

Muncitorești

Muncitorii socialiști-naționali de pe Valea Jiului au hotărât ținerea unui meeting de protestare contra comuniștilor în urma descoperirei complotului depe valea Jiului.

■

A apărut ALMANAHUL
Infrățirea!

■

Universitare

Societatea de Științe din Cluj ține ședință ordinară Joi 28 Mai c. ora 8½ seara la Institutul de Botanică Generală, Universitate.

Cu această ocazie se vor face următoarele comunicări:

1. V. Stanciu, prof. universitar, O nouă metodă de determinare a feldspaților bazată pe birofractometru.

2. A. Angelescu, prof. universitar; Asupra unei integrale duble.

3. I Popescu-Voitești, prof universitar: Roșia Abrudului și Aurarii moți. (cu numeroase proecțiuni).

■

Diverse

Consiliul orașului Cluj a votat o fundațiune de un milion lei în amințirea căsătoriei A. S. R. principele Carol. Această sumă se va utiliza pentru ajutorarea orfanilor din orașul nostru.

■

Cu ocazia serbărilor lui Tudor Vladimirescu din zilele de 9 și 10 Iulie, toate județele vor trimite delegați cari să le reprezinte la serbări.

■

A apărut ALMANAHUL
Infrățirea!

■

Pentru a da posibilitatea publicului Clujan de aș putea face cumpărăturile necesare cu prețuri mult mai eftine, aflăm cu plăcere de lăudabila inițiativă luată de Direcția Mag. Missir, de a reduce toate prețurile cu 30%. Cum știm, ca sus zisul magasin, aduce marfuri în cantitate mare și de calități superioare; credem că va putea satisface cu prisosință toate cerințele publicului, doritori de o eftenire mai simțitoare a traiului. 727.

In articolul nostru Despăgubiri de răsboi dintr'unul din numerile trecute ale ziarului nostru sumele despre care se vorbea s'au socotit în lei și nu în coroane cum trebuia. Facem cuvenita rectificare.

■

Pe cale semi-oficială aflăm că autoritățile locale care formează comisia de încuartiruire în urma crizei crescânde de locuințe va da decizie prin care toți proprietarii de case inutilizabile din causa nereparațiilor, să repare aceste case și să le pună la dispoziția biuroului de încuartiruire.

■

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate și la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche acărui surmenaji staționar prospătează corpul obosit oțelește mușchii stătuți stânge ori ce dureri corporale și dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică și chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. 1-111

■

„UNIVERSUM", inteprindere technică de instalațiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală electrică, și tot felul de reparațiuni cu prețurile cele mai avantajoase. Prima întreprindere curat românească, Cluj, Strada Meșter 5. Telefon 841. 188

■

A apărut ALMANAHUL
Infrățirea!

■

Dr. Lăzărescu, medic-șef al Casei Cercuate, Specialist în boale Interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p' m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

O propagandă religioasă

În comunele fără preoți vor fi trimiși misionari în zilele de sărbători.

Intre chestiunile la ordinea zilei la prefectura locală este și propaganda religioasă care trebuește făcută în comunele fără preoți. Am avut prilejul să stăm de vorbă cu d-l Meteș, prefectul județului Cojocna, care între altele ne-a spus următoarele:

In județul Cojocna, dintr'un total de 236 comune, 59 nu au preoți. Faptul acesta ne-a determinat să căutăm o soluție cari, să dea rezultate bune în timpul cel mai scurt. De aceea ne-am propus ca să adunăm pe preoții din Cluj cari ocupă acum funcțiuni particulare și să le cerem sprijinul de care avem nevoe, și — anume: In fiecare Duminecă și sărbătoare preoții disponibili vor avea rezervat un automobil cu care să-se poată duce și satul anume indicat, unde va face slujba, va ține predici și va vizita gospodăriile sătenilor dând sfaturile pe cari le va crede de cuviință.

„Totodată s'a intervenit pe lângă proprietarii de automobile pentruca cel puțin de 2—3 ori pe an să pună la dispoziție automobilul pentru această propagandă, lucru ce nu trebue să pară greu față cu scopul frumos ce se urmărește. Totul e pentru educația națională și culturală."

Un artist

La sezătoarea organizată luia trecută la Oradea-Mare de către Reuniunea „Cele trei Crișuri", artistul *Colboreanu* dela Teatrul Național din Cluj a recitat două poezii din opera lui Vasile Militaru.

Cine a avut fericirea să fie de față și a privit atent fețele încordate ale spectatorilor, acela și-a dat seama de ce puternic efect, înălțător și moralizător, poate avea adevărata artă a declamării.

Cu o înfățișare modestă, așa cum își închipui or'ce erou neaoș românesc din opera patriarhală și patriotică a poetului Militaru. D-l Colboreanu a avut nu numai intonațiile cele mai juste, ci, prins cu tot sufletul de farmecul bucăților ce interpreta, le-a făcut să vibreze de-o adâncă viață reală și a emoționat până la lacrimi și pe cei mai „bărbați" din public.

De altfel, tânărul artist, care a așteptat atâta vreme să i se dea un rol mai însemnat pe scena Teatrului Național clujan, a dat dovada talentului său, interpretând pe Amos din „Bujorești", piesa d-lui Caton Theodorian. A fost atunci un succes, care, pentru înțelegători, a marcat începutul unei strălucite cariere artistice.

Va fi acest frumos talent ajutat să se cultive și să se desăvârșească? Ne întrebăm cu îngrijorare fiindcă d-l Colboreanu are atâtea daruri, încât ne închipuim că-i lipsește... protecția.

Noutăți de vară

Calități din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

m gazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 431.

De vânzare

eftin din cauza plecărei

una Villă cu etaj

constătătoare din 3 camere parchetate, cameră de baie, antișambră, bucătărie și verendă. Total 8 camere. Informațiuni se pot lua în str. Attila No. 25. 723

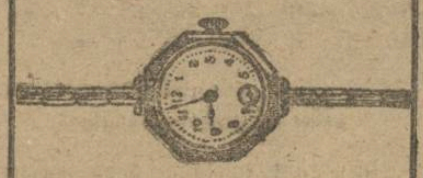

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö și Braunfeld

Cluj, Piața Unirii No. 9

20 **Telefon No. 350**

Bursa din Cluj și cea din Oradea-Mare

Bursa din Cluj nu se poate înființa din cauza opunerei comercianților din Oradea-Mare. — Cauzele neînființărei unei burse la Oradea-Mare. — Ce-i de făcut?

Se știe cât de mult a scris presa Clujului în privința înființărei bursei de efecte și Mărfuri din Cluj. In timpul din urmă se spunea că toate sunt gata și că nu ar mai rămâne de găsit decât localul, întrucât cel designat în timpul când fusese proectată întâia oară înființarea bursei e ocupat de comandamentul corpului VI de armată.

Ne-am interesat să știm precis în care stadiu se găsește înființarea bursei din Cluj.

Iată ce ni se spune de la inspectoratul de comerț:

Statutele bursei Clujului au trecut prin consiliul de miniștri care le-a examinat și aprobat. S'a cerut după aceasta avizul bursei din București cari și l'a dat după scurt timp. Acum aceste statute trebuesc aprobate de corpurile legiutoare și semnate de M. S. Regele. Până atunci ele nu pot fi aplicate.

Cauza pentru care nu sunt încă trecute prin corpurile legiutoare e numai una singură și anume: Comercianții din Oradea-Mare, deși puțini la număr și având capital neînsemnat, știind însă însemnătatea unei burse și mai ales în apropierea unui punct de graniță cum e cazul acolo, s'au hotărât să stăruiască să se permită înființarea unei burse de efecte și mărfuri și la Oradea-Mare... In acest scop, ei stăruesc continuu la București și, după cum declară, sunt dispuși să facă sacrificiile cele mai mari pentru reușita acestui lucru.

Deși până acum nu s'a cerut avizul autorităților din Cluj, cauzele pentru care nu s'ar putea înființa bursa, în Oradea ar fi următoarele:

1, Apropierea prea mare a orașului de linia de frontieră, ar aduce totdeauna o mare diferență între cursul monedelor țărilor vecine cu a monedei românești, în comparație cu a burselor din Cluj și București.

2. S'ar de loc la foarte multe contrabande care ar duce la o depreciere a monedei noastre.

3. Capitalul care rulează în comerțul de acolo e foarte mic pentru a putea sta pe picior de egalitate cu al Clujului.

4. Numărul negustorilor străini veniți în urmă în timpul răsboiului e foarte mare și nu poate fi luat drept bun pentru un comerț cinstit.

Față cu cele de mai sus noi propunem ca să se înființeze cât de curând bursa în Cluj și în cazul când s'ar constata anumite lipsuri pentru bunul mers al comerțului Ardealului, atunci s'ar putea permite înființarea unei burse și în nordul Ardealului.

In Oradea-Mare în nici un caz acum, când fluctuațiile stărilor comerciale sunt atât de anormale și unde reaua credință în străini comercianți tolerață acolo e atât de mare.

Wy.

Anchetele noastre

Alimentarea orașelor de munte ale Ardealului

Desființarea trenurilor alimentare. — Taxele mari pentru transportul alimentelor. — Cine dă bani și cine dă autorizație. — Cât va mai dura calvarul mizeriilor în aprovizionarea ardealului. — Ce împun împrejurările să se facă.

Am relevat la timp greutățile cari au survenit în aprovizionarea orașelor Ardealului, prin desființarea, nu din motive serioase, a trenurilor alimentare. Se știe că aceste trenuri mixte aveau itinerarul astfel întocmit încât soseau în orașe în dimineața de târg al fiecărui oraș. Având vagoane de clasa IV — înainte de stăpânirea românească — iar după unificarei tarifelor cu cele ale vechiului Regat numai vagoane de clasa III, ele dă deau sătenilor posibilitatea de-a aduce alimente la oraș și de a se'ntoarce cu cumpărăturile necesare. Cu alte cuvinte, trenurile alimentare formau legătura economică între orașe și sate. De atunci au trecut multe luni și în toate consfătuirile ce au fost la Direcțiunea Generală a C. F. R. nu s'au mai luat nici o măsură de revenire. Ceea ce rămâne ca o chestiune privită cu toată îngrijorarea este că orașele Ardealului sufăr de alimente și în deosebi de legume.

In piețele orașelor nu vin să vândă acum zarzavaturi de cât puținii cultivatori ai mahalalelor cari caută să speculeze în lipsă de alți concurenți. Un mic exemplu ar fi de ajuns:

Laptele pe piața Clujului în zilele de târg se vinde cu 2 lei și 50 bani iar în celelalte zile cu 3 lei și 50 bani. Aceaș ridicare de preturi se observă și la zarzavoturi.

Am căutat ca să cercetăm prin mijloacele ce ne stau la dispoziție această stare de lucruri și ne-am adresat diferitelor persoane cu influență în administrația de azi a Ardealului. Iată ce ne spune unele din ele:

„Aprovizionarea orașelor din Ardeal nu se poate face în condiții mai bune de ieftinătate de oarece transportul alimentelor ce s'ar aduce din altă parte costă foarte scump. Cine a făcut experiență știe că transportul unui vagon de cartofi spre exemplu dela Brașov până la Cluj, costă socotind taxa vagonului, bacșiș, omul de încredere etc, până la 10 mii lei. Deci care e avantajul, dacă la Brașov cumpăr cartofii cu 50 bani și mă mai costă transportul 1 leu de kgr.? Ajung la Cluj să-l vând cu 1 leu așa cum e pe piață. Deci sub acest punct de vedere statul nu poate să se mai facă negustor".

O persoană din serviciul comunicațiilor ne spune următoarele în prtvința tarifului vagoanelor trenurilor de marfă:

„Se poate recunoaște că o aprovizionare cu alimente nu

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

se poate face în oraşele Ardealului deoarece astfel cum este fixat tariful e foarte scump pentru alimente."

„E de ajuns să spun că zarzavaturile sunt puse alături cu coloniale şi diferite preparate iar, mai mult încă se plăteşte pentru transportul unui kilogram de zarzavat atât cât se plateşte şi pentru 1 kilogram de cea mai fină stofa. Aşa dar nu se poate vorbi sub nici un motiv de o înbunătăţire în alimentarea oraşelor cât timp nu se va schimba tariful transporturilor."

Am întrebat la prefecturi despre sumele ce le au la dispoziţie pentru alimentarea oraşelor. Am aflat cu această ocaziune că creditul de 30 milioane pe care Ministerul Refacerii îl făgăduieşc pentru Ardeal nu s'a mai dat, aşa că judeţele şi-au făcut aprovizionarea prin ajutorul comercianţilor cari îşi încasează complet câştigul de 30 la sută la capitalul pus în negustorie. Prefecturile dau numai autorizaţia pentru transporturi având dreptul să controleze să nu fie câştigul mai mare de 30 la sută.

Am întrebat şi noi pe cei în drept cât va mai dăinui această tristă situaţie:

1. Cât timp nu se va lăsa absolut liber comerţul şi transporturile se vor face tot în urma aprobărei cererilor la comisiunile de transporturi, nu se vor putea aduce alimente din vechiul Regat, singura sursă eftină pentru Ardeal.

2. Cât timp nu se va putea face legătura cu Basarabia şi Bucovina prin linia din nordul Ardealului: Iliva, Mică Vatra, Dornei.

3. Cât timp preţul transporturilor pe C. F. R. nu va fi redus în special pentru alimente, vom avea aceeaş lipsă pe piaţă şi vom plăti aceleaş preţuri.

Faţă de cele de mai sus, sunt necesare următoarele măsuri:

1. Să se reînfiinţeze iarăşi trenurile alimentare care erau în legătură cu zilele de târg din oraşele Ardealului.

2. Vagoanele cari vin din vechiul Regat pentru ca să ia vite pentru tălat să fie încărcate de acolo cu zarzavaturi.

3. Să se formeze vre-o câte-va trenuri cari să servească numai pentru transportul direct al alimentelor şi cari să aibă acelaş mers ca şi al trenurilor personale..

In modul acesta alimentarea oraşelor s'ar înbunătăţi şi nu ar mai exista nemulţumiri din pricina lefurilor mici pe cari le au funcţionarii astăzi.

Wy.

O înmormântare neobişnuită

Cuvântări funebre de agitaţie. — Muncitorii cer înlăturarea preoţilor. — Mentalitatea muncitorimei. — Se impune o acţiune socială.

Nici odată nu ne-am ocupat de un caz de moarte în împrejurări normale pentru a critica decursul înmormântării. Ar fi o profanare a celor morţi şi în loc de consolare mâhnire şi poate o adâncă jignire pentru cei rămaşi. Suntem totuşi siliţi de astădată să ne ocupăm de înmormântarea unui mecanic căci cuvântările rostite cu aceea ocazie sintetizează mentalitatea actuală a muncitorimei adânc intoxicată de învăţăturile rău interpretate ale deosebirelor de clasă şi ordinei sociale.

Un mecanic este omorît de curentul electric în momentul când trebuia să facă o reparaţie la atelierele Ganz din localitate. Nu ştim, şi nici nu cade în resortul nostru să stabilim care a fost cauza acestei regretabile nenorociri. O vor face cei în drept, credem, cu toată rigurositatea.

Inainte de a porni cortejul funebru dela locuinţa decedatului unul dintre muncitori se ridică — credeam — pentru a consola în numele celor de faţă părinţii, nevasta şi copiii loviţi de această nenorocire. Insă nu. Oratorul nu face aceasta, ci în rezumat spune următoarele:

„Fraţii tăi muncitori au venit să te însoţească pe drumul tău ultim pe pământ. O întâmplare nefericită a voit ca tu să pleci azi din mijlocul nostru. Burghezimea murdară te acuză că ai murit din vina ta şi că nu ai ştiut să te păzeşti. Nu, de o mie de ori nu. Aceasta este o minciună. Tu eşti jertfa nenorocită a capitalizmului care ne suge sângele şi ne scurtează viaţa. Eşti jertfa burghezei ticăloase. Dumnezeu fie cu tine. La groapă îţi vom spune mai multe".

Se formează cortegiul cu preoţii în frunte şi e gata de plecare. O parte dintre muncitori nu admit ca preoţii să însoţească mortul.

Nu avem nevoie de voi — strigă unii. Mortul e al nostru, îl vom petrece singuri la groapă.

Oameni buni. E datoria noastră religioasă să-l însoţim cu rugăciuni până la ultimul său lăcaş. Admiteţi-ne să'i zicem o „vecinică pomenire" căci aşa cere bunul simţ şi religia creştină.

Urmează tratative şi discuţii vii între preoţi şi muncitori. Se aud glasuri: „N'avem nevoe de rugăciunile voastre . . . nu prin acestea se alină suferinţele unui muncitor." In sfârşit se admite preoţilor să însoţească cortegiul cu condiţia ca pe întreg drumul să nu zică nimic, adecă să nu facă rugăciuni, să nu cânte. Deasemenea nu admit ca preoţii să vorbească la groapă.

Cortegiul porneşte, însoţit de o mulţime numeroasă şi agitată. Cea mai mare parte admite cele întâmplate, puţini sunt contra.

In fruntea cortegiului sunt cununile împodobite cu flori roşii. Preoţii urmează carul mortuar tăcuţi, cu privirile pironite în pământ. Sunt — se vede — adânc întristaţi că azi numai din graţie pot îndeplini slujba îngropăciuni.

La groapă — deoarece mortul era un bun footbalist — reprezentanţii cluburilor de footbal ţin scurte cuvântări de despărţire. Urmează din nou un muncitor care constată din nou că defunctul n'a murit din greşala lui ci a fost omorît de regimul capitalist. Adaogă apoi cam următoarele:

„Te-a omorît burghezimea mârşavă care ne tratează ca pe o bucată de fer ce o lasă să ruginească ca apoi s'o arunce în gunoi. Această burghezime murdară şi subversivă te-a alungat la moarte ca pe atâţia soldaţi în războiul trecut ca prin aceasta să scape de noi. Tu nu mai eşti mortul părinţilor tăi. Eşti mortul jelit al proletariatului căzut în lupta pentru izbândă. Eşti jertfa prin care va sosi cu o zi mai înainte victoria proletariatului.

Această burghezime bogată şi îngâmfată nu se va îngriji de soarta bătrânilor tăi părinţi, de a nefericitei tale soţii şi de a orfanului tău copilşa. Din puţinul nostru, noi vom îngriji de ei. Noi vom creşte din orfanul tău un tot atât de bun luptător al cauzei sfinte cum ai fost şi tu."

Cuvântările acestea nu sunt atât de neînsemnate ca să le putem trece cu vederea. Caracterul lor este mai mult decât politic, este direct revoluţionar şi exprimă o ură nemărginită faţă de rânduirea socială actuală. Ele sunt rostite când inima înfrântă de durere şi înduioşată e mai capabilă a le primi şi când momentul e mai prielnic ca ura să prindă rădăcini adânci, iar durerea pentru cel perdut să pretindă răzbunarea.

Cu toate acestea, dacă le reproducem nu facem aceasta pentru a atrage atenţia celor în drept să ia măsuri ca astfel de cazuri să nu se mai întâmple. Nu, căci aceasta ar fi o greşală. O urmărire, sau o împedecare ar fi un argument ca ura să ia proporţii şi mai mari şi să sporească numărul celor cari cu pumnii încleştaţi aşteaptă momentul răzbunării.

Menţionăm acest caz pentru ca să se vadă că ura de clasă a luat proporţii nepreveăzute. Ea clocoteşte puternic şi astfel de cazuri sunt ocazii ca ea să izbucnească în adevărata ei mărime. Muncitorimea a primit învăţăturile unor ideologi fără a fi în situaţia de a le controla.

Burghezimea pentru muncitori e lipitoarea ce suge sângele, religia e un lucru inutil şi în vreme ce în Casa ţării se discută aprins neînsemnatele chestiuni personale, în păturile largi ale masselor muncitoreşti pătrunde otrava descompunerii sociale neîmpedecată de nimeni.

Faţă de această situaţie se impune o acţiune intensă. Şi repet: nu măsuri poliţieneşti ci activitate socială desinteresată pentru a lămuri şi a apăra adevărul. Pătura cultă trebue să pornească, spre ajutorul celui mai slab când el are dreptate şi să împiedece influenţele nenorocite asupra muncitorimei ce se execută cu uşurinţă speculându-se nemulţumirile inerente stărilor anormale de azi. Pătura cultă trebue să fie în mijlocul muncitorimei, se lumineze, să-i câştige încrederea, căci fără muncitorul intelectual muncitorul manual este perdut şi lăsat pradă agenţilor anarhiei şi ai descompunerii sociale.

Dampo.

Arestarea comuniştilor Clujeni

In urma instrucţiunilor primite dela Bucureşti, autorităţile locale reprezentate prin d-nii Cepescu, procuror şi M. Rădulescu, subinspector general al Siguranţei, au arestat Sâmbătă noaptea, în timpul unei petreceri, peste 30 de comunişti clujeni, în majoritate conducători.

Tot în aceeaşi zi, agenţii siguranţei au mai arestat pe individul Asztalos Sándor, care în timpul grevei generale ca să nu fie arestat s'a refugiat la Viena şi de câteva săptămâni s'a reîntors iar în localitate.

Autorităţile au mai arestat întreg personalul de redacţie al ziarului comunist „Fáklya" (Făclia), iar redacţia împreună cu localul tipografiei au fost închis.

Unul dintre redactorii Făcliei cu numele Gyöngyösi a reuşit să dispară şi astfel a scăpat autorităţile.

Siguranţa locală în cursul zilei de 22 Mai a continuat arestările.

S'au făcut ancheta şi perchiziţii domiciliare la diferiţi indivizi suspecţi şi s'au aflat mulţime de scrisori compromiţătoare.

Numărul arestaţilor a trecut de 70, dar se crede, că vor urma arestări senzaţionale şi în provincie pe întreg teritoriul Ardealului.

Arestaţii sunt în mare parte unguri.

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti.)

Ora 2 p. m

Duminecă a avut loc decorarea Bucureştilor de către Mareşalul Badoglio. Parcul Carol era pavoazat. Lume enormă. Asistă întreg guvernul şi toate autorităţile militare şi civile. La ora 5 şi jumătate soseşte generalul Badoglio apoi Familia Regală. Sunt primiţi în sunetele Imnului Regal şi în furtunoasele ovaţii ale publicului. Mareşalul Badoglio rosteşte un înălţător discurs acoperit de aplauze. Termină s igând: Trăiască Bucureştiul! atârnând pe pernă cocarde italiene şi Crucea de răsboi. Răspunde dr. Ghiorghian, primarul oraşului, care este decorat cu Coroana Italiană. Urmează parada apoi banchetul la hotel „Boulevard" oferit de Primărie, banchetul dela „Capşa" oferit de generalul Averescu. masa de gală în palatul regal, prânz la Atheneu oferit de generalul Cristescu, prânz dat la d-l Take Ionescu acasă.

La urmă se face decorarea misiunei italiene. Mareşelul Badoglio e decorat cu „Mihai Viteazul" cl. II şi Marele Cordon al Stelei României cu spade.

■

Serbarea zilei de 10 Mai s'a desfăşurat în Bucureşti după programul stabilit în mijlocul enormei mulţimi stăpânită de o însufleţire de nedescris. Tedeumul a fost oficiat la Mitropolie de I. P. S. mitropolitul Bălan. Defilarea din faţa statuiei lui Mihai Viteazul, este primită de M. S. Regele, având în dreapta pe generalul Badoglio, iar la stânga pe Principele Carol. Toţi sunt călare. Seara au fost concerte ale muzicelor militare şi retragere cu torţe. Registrele Palatului sunt umplute de iscăliturile vizitatorilor.

■

Tribunalul a admis liberarea deputatului Trofimov acuzat de tăinuirea bijuteriilor Zenaidei Spănescu. Liberarea se va face numai contra unei cauţiuni de o sută de mii de lei.

■

Parlamentarii ardeleni sunt convocaţi la o consfătuire pentru a discuta cererea urgentă a libertăţii exportului.

■

Dl ministrul al Finanţelor Titulescu va cere aplicarea provizorie a unei noui douăsprezecimi din budget.

■

Depozitelor Aprovizionării dela Giagoga cu mărfuri de sute de milion ne valoare li s'a dat foc de către mâini criminale. Focul a fost pus din patru părţi între rafturile cu saci de hârtie şi prune uscate. Fiind sărbătoare uşile erau zăvorîte şi focul a ars înăbuşit până când soldaţii de pază au zărit fumul. Spărând uşile au localizat focul. Incercarea de incendicare a depozitului n'a reuşit. Ancheta urmează făcută de judecătorul de instrucţie Dobrescu. La faţa locului a sosit d-nul Popovici-Taşcă, subsecretar la interne, Nicoleanu, prefectul poliţiei, generul Boboc, procurorul Racoviceanu.

In urma dovedirei vânzării ziarului Dacia d-lui Marghiloman, d-l Zăvoianu, directorul Daciei a trimis martori d-lui Mavrodi directorul Viitorului. Viitorul arată că acest fapt nu curmă discuţia, din contra o începe pentru dovedirea moralităţii celor cari fac morală.

■

Academia română a ţinut ieri o şedinţă solemnă pentru comemorarea centenarului lui Ion Brătianu. A asistat lume multă d-l Neculai Iorga a rostit un splendid discurs arătând meritele marelui bărbat de stat ca om de înaltă concepţie politică şi atacând lupta de clasă ce nu poate da rezultate bune.

Evenimentele zilei

Germania repară

Cabinetul german a luat contact cu Comisiunea economică pentru numirea experţilor cari vor vizita zona de reconstruit. Cancelarul Wirth va face cunoscut imediat programul reparaţiunilor, pe care-l va supune reichstagului german — care va trebuie să impună noui impozite asupra carbunilor.

Pretenţiuni turceşti

Intrunirea naţională turcă dela Angora a cerut guvernului francez modificarea acordului franco-turc din Londra şi anume rectificarea frontierei (denumirea lipseşte), transformarei regiunului economic, suprimarea jandarmeriei mixte prevăzută pentru Turcia şi în sfârşit ci trupele franceze să evacueze Cilicia. Programul aceşta se înfăţişează ca neacceptabil din partea opiniei franceze.

Atenţiune!

Unde te duci camarade?

Unde??

La „Regele Pârjolelor" din Strada Elisabeta unde vreau să mănânc pârjoale şi să beau o sticlă de vin bun.

Dece?

Pentrucă numai la el se poate găsi în fiecare zi carne proaspătă de porc, din care prepară renumitele pârjoale.

Telefon 13-64. 678

Atenţiune!

XXXXXXXXXXXXX

Pretutindeni în Ardeal se citeşte ziarul „INFRĂŢIREA"

XXXXXXXXXXXXX

„Coroana“

Institut de credit și economii societate pe acții în Cluj.

Convocare.

„Coroana institut de credit și economii s. a. în Cluj invită conform §§-lor 19 și c. l. din statut pe domnii acționari la a

XVIII-a adunare generală ordinară,

ce se va ține în Cluj Sâmbătă în 11 Iunie 1921 la 4 ore p. m. în localul institutului, Piața Cuza-Vodă Nr. 9 cu cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării. Constatarea capabilității de hotărâre conform statutelor.
2. Raportul consiliului de administrație și comitetului de censori pe 1920.
3. Stabilirea bilanțului. Darea absolutoriului.
4. Fuzionarea cu Banca Generală a Țării Românești, București în condițiile statorite împrumutat. Alegerea licvidatorilor.
5 Impărțirea profitului net.
6. Eventuala sortare și alegere alor 2 membrii în consiliul de administrație și 2 censori suplenți (în caz de nefuzionare).
7. Hotărâre asupra unor eventuale sume disponibile și scadențe în anul 1921. până la adunare.
8. Propuneri statutare. Inchiderea adunării.

Cluj, la 19 Maiu 1921.

Consiliul de administrație.

DEBIT — CONTUL BILANȚ — CREDIT

ACTIVE		Lei	B	PASIVE	Lei	B
Cassa, numerar		272'077	47	Capital societar (deplin vărsat)	500.000	—
Escont, cambii caventate	Lei 107.914.50			Fond general de rezervă	60.000	—
„ cu acoper. hipot.	„ 91.470—	199.384	50	„ de penzii	27.300	—
Credit Fix, obligații		16'940	—	„ „ binefaceri	1.000	—
Conturi-Curente debitoare		477.792	39	Depozite spre fructificare	894.227	79
Efecte publice și acții		482.884	40	Conturi-Curente creditoare	174.361	97
Realități		252.896	50	Dividende neridicate	2.889	50
Debitori		8.072	—	Interese anticipate	3.590	82
Mobiliar (după amortizare)		1.450	—	Profit net	48.127	18
		1.711.497	26		1.711.497	26

DEBIT — CONTUL PROFIT ȘI PIERDERE — CREDIT

CHELTUIELI		Lei	B	VENITE		Lei	B
Interese:				Interese:			
la Deposite spre fructificare	Lei 25.871'56			dela Cont-Curent	Lei 35.847'71		
„ Cont-Curent	„ 4.377'45			„ Escont	„ 21.849'10		
„ Fond de Rezervă	„ 3.380'—			„ Credit Fix	„ 674'55		
„ „ „ Penzii	„ 1.541.50	35.170	51	„ Efecte	„ 12.474'—	70.845	36
Spese:				Provizii, Provocări, Int. de întârziere		45.260	25
Salare	Lei 14.625'—			Chirii și Venite dela Realități		12.626	10
Bani de cvartir	„ 1.575'—						
Adaus de scumpete	„ 8.100'—						
Jetoane	„ 3.100'—						
Chirii	„ 1.125'—						
Porto	„ 318'90						
Cheltuieli generale	„ 10.051'74	38.895	64				
Contribuții		6.368	38				
Amortizări		170	—				
Profit net		48.127	18				
		128.731	71			128.731	71

Cluj, la 31 Decembrie 1920.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Dr. ALEXANDRU GERMAN m. p., președinte și director subst. — NICOLAE OPRIȘIU m. p., șefcontabil.

GREGORIU PLETOSU m. p., vicepreședinte. DUMITRU BUDUȘAN m. p. Dr. GAVRIL TRIPON m. p. Dr. IULIAN POP m. p. Dr. IACOB FĂGĂRĂȘAN m. p. Dr. VALERIU POP m. p.

RAPORTUL COMIT. DE CENSORI:

Subsemnatul consiliu de censori conform legii comerciale și statutelor societății, am examinat și controlat contul Bilnț și Perdere și Profit și le-am aflat în deplină consonanță cu registrele, estrasele și valorile societății. In urmare Vă rugăm: a aproba socotelile încheiate cu 31. Decembrie 1920, a da descărcare atât nouă, cât și consiliului de administrație de gestiunea anului 1920 si a primi propunerea cons. de ad-ție cu privire la distribuirea profitului net.

Cluj, la 1 Martie 1921.

Dr. Leon Scridon m. p. **Valeriu Ghircoiaș** m. p. **Dr. Ștefan Jarda** m. p.

Instalații de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparații de mașini de scris și cusut executa cu preț convenabil:
La Intreprinderea Electrotechnică și mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Becuri electrice „TUNGSRAM“ precum și materiale cu preț redus. □□ Intreprinderi și pentru provincie.

Nu intrati în alte magazine, inainte de a cerceta firma
Filip Eisenstädter
(fost Lakatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.
Izvorul cel mai bun de cumpărat arficole mărunte, brodate, galantere, istrumente musicale, jucării pentru copii, articole de lux și de bucătărie.
474 SEPARAT VÂNZARE EN GROS.

A apărut Almanahul Infrățirea!

MARE EXPOZIȚIE 9
la magazinul de modă
Lörincz și Tóth
Cluj, Piața Unirii No. 8.

Cetiți „Infrățirea“

SA DESCHIS în Cluj, Piața Unirii No. 15
MARELE MAGAZIN DE INCĂLCĂMINTE
RAFTOPOL
din București.
Incălțăminte pentru Dame, Bărbați și copii, cele mai noi modele din străinătate și executate de magazin. Pantofi Elvețieni bărbătești de box 280 Lei. Ghete Elvețieni bărbătești de box 300 Lei. Se mai aduce la cunoștința onor. public că a mai sosit un transport nou de incălțăminte și anume: Ghete și pantofi roșii și de lac bărbătești. Ghete și pantofi de dame, escarpeni și cu barete, de antilopă si olandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marca veritabilă Elveiiană „Bally“. 517

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la 22 CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

2 DACTILOGRAFE află aplicare într-un birou la o mare societate. Se oferă salar bun. Adresa la ziar sub 13.

DOMNIȘOARĂ ROMÂNCĂ, cunoaște dactilografia la perfecție, caută post în vreun birou sau ca vânzătoare în vreo librărie. Adresa la adm. ziarului. 710

DOAMNĂ română cu studii, limba franceză la perfecție, pianul, pictura, arta decorativă, lucrul manual, limba germană pentru începători posedând autorizația Ministerul Cultelor, cum și bune referințe, caracter blând persoană serioasă, dorește a ocupa un post ca profesoară lângă copii mai mari sau domnișoare. Adresa la ziar sub „Clucer".

Vânzări și Cumpărări:

VÂND PIAN, șease scaune, două mese mici, etc. Strada Kemeny Gabor No. 10 I. 5. 728

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

DE VÂNZARE o armă de vânătoare cu trei țevi 16/16/8. Fără cocoașe vizir automat în stare nouă. A se adresa la ziar sub A.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzatorii ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

CUMPĂR TIPOGRAFIE, completă cu mașini plane sau rotative și aparate de turnat. Adresa la ziar sub G. V.

Închirieri:

CAUT cameră mobilată pentru familie, plătesc bine Bebe. 684

Diverse:

IN CURÂND se va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

HOTEL NEW-YORK

Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză și Ungară. - Supeuri după spectacol. 829

„GAMBRINUS"
RESTAURANT
Piața Unirii No. 24
Mâncări gustuoase, beuturi escelente. Serviciu culant, prețuri moderate. 653

Ministerul Internelor: Directoratul general din Cluj.

5978—1921.

Publicatiune.

Se publică spre cunoștință generală că în ziua de 10 lunie a. c. orele 11 a. m. se va ține licitație publică cu oferte închise în cancelaria acestui Directorat General, pentru vânzarea a 1 automobil camion, 10 automobile turism și a diferite materiale vechi, precum cauciucuri, camere etc.

Supra oferte nu să primesc.

Condițiunile și felul materialelor se pot vedea în ori ce zi de lucru, între orele 10—12 a. m. la serviciul de automobile aflat în palatul Justitiei et. II. camera 153.

Ofertanți vor depune garanție de 5 la sută din valoarea ofertei prezentând recepisele în ziua licitațiunei.

Cluj, la 20 Maiu 1921.

C. Tănăsescu m. p.
Directorul General.

718

Ministerul de Interne
Inspectoratul General al Sănătății și Ocrotirei sociale Cluj

No. 399—1921. Int.

Publicatiune.

In legătură cu edificarea sanatorului de tuberculoși din Aiud se publică pe ziua de 3 Iunie 1921 pentru lucrările de:

parchett,
sticlar,
văpsit și zugrăvit
și instalațiune electrica, concurs public.

Condițiunile speciale se pot vede la Divizia Tehnica Igienica Institutul Pasteur etaj II. camera 132. 713

GIBSON-HOME MORTON COMPANY
CENTRALA LONDRA
BUCURESTI, STR. LUCACI No. 37.

Vinde un „MERCEDES" elegant aproape nou cu 6 locuri 35 P. S., capitonat modern cu piele de vacă albastră, având lumină electrică BOSCH.

Deasemeni un automobil nou mic de lux marca „APOLLO" 18 P. S. elegant cu 4 locuri și capitanaj de piele de vacă, precum și câte-va AUTOMOBILE CAMIOANE 3—5 tone de prima calitate cu prețuri foarte eftine. 719

LA UN MARE RERSTAURANT DIN CLUJ,
se caută
Domnișoară sau Doamnă
DE FAMILIE BUNĂ CA
DIRECTOARE
Se cere să fie energică serioasă. Se oferă toată întreținerea și salar bun. □□□ Ofertele se vor trimite acestui ziar sub Directoară. □□
714

EMIL BLAGA CLUJ,
Piața Ștefan-cel-Mare No. 7.
Vinde
Automobile
Cauciucuri, Piese de schimb
Benzine și uleiuri
cu prețuri de reclamă
Telefon 2-70. □□ Telefon 2-70.

„MISSIR"
Str. Memorandului (Unio-u.) 11.
Marfuri de prima qualitate

Stofe pentru Dame
Stofe Bărbătești
Mătăsuri fine
Mouselinuri
Dantilarie
Panglici
Pânză dublă 175—200 ctim lat.

Altas pentru plăpumi 180 lat.
Converture de Tüll.
Perdele de Tüll.
Covoare și Prești
Linoleum 70—90—180 200 275 ctim lat

Articole de Mariage. 17
Incaltaminte Fine

La **„Națională"** societate generală de asigurare din București reprezentanța CLUJ,
se caută achizitori
pentru ramura incendiu și viață. Doritori se vor adresa la direcția acesteia Cluj, Strada Regina Maria No. 8 între orele 8—12 a. m.
639
Preferiți vor fi cel ce vorbesc românește, ungurește și nemțește.

Dacia-România
Societate Generală de Asigurări
din București.
468

Agenția Principală din Tg.-Mureș și-a început operațiile la începutul Martie crt. — Face ori-ce fel de asigurări, sub cele mai avantagioase condițiuni. □□
Sediul la Sucursala Băncei Românești, Târgu-Mureș.

CREMA MARGIT se bucură de cea mai largă popularitate în întreagă lume. Înfrumsețează pielea și îi da fineță rară. Compoziția ei neunsuroasă și înofensiva face să dispară de pe obraz pistruiele petele de ficat, bubițele, încrețiturile întinerește și înviorează chiar și pielea persoanelor mai înaintate în vrâstă. Crema se pune în circulație în tegle de sticlă.
SAPUNUL MARGIT, compoziție fără leșie în frumsețează pielea
PUDRA MARGIT, compoziție de prima calitate, fără materii stricăcioase, acopere învizibil pielea.
Dr. Földes și Hehs Arad.
57
Se află de vânzare la toate farmaciile, drogueriile și parfumeri

Un vagon **50.000** Mtr., stofă veritabilă englezască pentru haine **bărbătești** a sosit la Depozitul nostru și **se pune în vânzare** cu începere **din 24 cor. Marți** pe prețul de Lei **91** bani 28.
Prețul de fabrică a fost 220 Lei.

JACOB DICK și FIUL
Cluj, Strada Regina Maria No. 5.
155

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 90
PENTRU
MICA PUBLICITATE

GIBSON HOME MORTON COMPANY

CENTRALA LONDRA

719 BUCUREŞTI, STR. LUCACI No. 37.

Primeşte orice transporturi cu AUTOCAMIOANE de la 3—5 tone în interiorul României-Mari, cu TARIF FIX şi PERSONAL DE INCREDERE. Luarea în primire şi predarea se face la domiciliu

„Naţionala"

Societate Generală de asigurare din Bucureşti a înfiinţat în Cluj, reprezentanţă sa generală pentru Ardeal, Crişana, Satu-Mare şi Maramureş.

Asigurând contra incendiului, grindinei, transporturi, accidente şi viaţă în toate combinaţiunile.

SEDIUL IN CLUJ, Strada Regina Maria No. 8. Clădirea proprie, fostă „Banca Centrală". 639

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaştină ce conţine şi fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neîntrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogueria Rozsa
Cluj, Piaţa Unirii No. 26. □ □ 44

Mare reducere de preţuri la ghetele

715 **„TURUL"**

ce sau pus în vânzare la depozitul fabricei din Cluj, Calea Regele Ferdinand 14 (f. Wesselényi)

S'a deschis

Bazar de mărunţinuri
Ludovic Albisy
Calea Victoriei No. 10

Nu vor mai fi nici şoboiani nici şoareci, dacă ve-Ţi întrebuinţa invenţia cea mai nouă secolului XX. microbii de tifos pentru stârpirea şobolanilor.
Costul unei porţiuni mari Lei 35.
Costul nnei porţiuni mici Lei 20
cu instrucţiunile de întrebuinţare.
In provincie să expediază numai după trimiterea prealabilă a banilor. Birou: Cluj, Hotel Biasini.
Reclama 395 685

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efectueste orice lucru de lux în branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

Postăvăria 606

Solomon Zauderer

Cluj, Str. Regina Maria 40.

Au sosit mare asortiment de stofe pentru haine Bărbăteşti şi Dame diferite culori moderne cu preţuri foarte reduse.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piata Unirei No. 5.**

Grădina Zona

restaurant
Str. N. Iorga 15.

654

Sa deschis cu 1 Maiu. Mâncări gustuoase, beuturi exelente, preţuri moderate, serviciu culant. Se primese şi abonamente în condiţiuni avantajioase. Muzică de forţă

GARNITURI de TREERAT

MODEL 1920 PERFECŢIONAT
FABRICAŢIUNE: R. WOLF, MAGDEBURG

Autocamioane Frost-Bussing şi Fiat

De vânzare la **AGRARA** Soc. Anonimă
MAŞINI AGRICOLE ŞI INDUSTRIALE
700 Bucureşti, Strada Bursei No. 5.

S'a terminat **cu criza locuinţelor** folosind

NOXA

cel mai bun stârpitor de ploşniţe,
316 care le distruge chiar şi ouăle.
Preţul unei sticle Lei 15·—
Depositul principal Farmacia „Dr. Biro" Cluj, Piaţa Unirei

Radio 758 **JOAN COSMA**

frânghier Cluj, Str. Galamb 14. Intreprinde orice lucrări în aceasta branşă, precum şi frânghii pentru maşini cingătoare şi totfelul de frânghii pentru agricultură cu preţurile cele mai reduse. 548

Intreprindere de transport.

Fraţii Deutsch Cluj, Piaţa Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcţie cu cea mai mare garanţă. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

FRAŢII UNGAR

prima măcelărie şi cârnăţărie
în Cluj, Strada Regina Maria No. 48.
516

Zilnic se capătă cărnuri proaspete, calitatea primă. Şuncă, cârnaţi de Debreţin, mezeluri, slăninuri afumate şi fierte, untură topită acasă. Serviciu culant şi preţurii moderate.

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail şi cu vagonul, precum şi lemne de construcţie, scânduri şi totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preţ foarte avantagios.

MAXMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
35

Associati Croitori Români

PETRICAS, AIUDEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.

CROITORI de haine bărbăteşti şi militare Cluj, Str. Memorandului No. 8.

Execută modele franţuzeşti, cele mai elegante cu preţuri avantajoase.
619 Depozit de ştofe.

Filiala Luca P. Niculescu

14

La Hora Ţărănească. Palatul Fehér-Bárány Cluj.

Oferă onoratei sale clientele cu preţurile cele mai reduse posibil un nou transport de mărfuri sosite ca şi restul de articole ce se află în magazin cu preţuri de reclamă

Stofă Lână curată	120	Lei Mtr.	Prosope Bucata	15	Lei Mtr.	Velură Belgiană	60	Lei Mtr.
Stofă Lână curată	75	„ „	Prosope Bucata	20	„ „	Glot toate culorile	18	„ „
Muselin Lână curată 80 lat.	63	„ „	Prosope Bucata	30	„ „	Stofe pentru haine Bărbăteşti		
Muselin Delen 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	16	„ „	calitate I. 150 lat. . . .	180	„ „
Staubă (Carton) 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	18	„ „	Postav de haine 140 lat. .	140	„ „
Staubă (Carton)	12	„ „	Pânză jolj 80 lat.	20	„ „			

Vânzare en gros şi en detail. ●●● **Sosesc zilnic transporturi noi**

Tipărit cu maşina rotativă a Institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Universităţii Nr. 3.

Anul I. No. 230 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Dumineca 30 Mai 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
„Transilvania" Nr. de schimb
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA ... No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN .... 120 LEI
„ 6 LUNI .... 60 LEI
„ 3 LUNI .... 30 LEI

Reorganizarea învățământului superior agricol

— Crearea institutelor agronomice universitare —

Pe biroul Camerei s'a depus din inițiativa senatorilor celor patru universități proectul de lege pentru crearea de secțiuni de științi aplicate pe lângă facultățile de științe aplicate ale Universităților noastre. Secțiunile de științe aplicate au fost înființate încă din anul 1910 la Universitatea din Iași și în urmă la cea din București. Cel dintâi institut a fost cel electrotehnic înființat de profesorul Hurmuzescu și în urmă cel agricol înființat de profesorul Haralamb Vasiliu. Odată cu trasferarea la București a profesorului Hurmuzescu, a luat ființă institutul electrotehnic și la Universitatea din București.

Ne vom ocupa în articolul de față numai de învățământul superior agricol. Până acum cunoștințele agricole se predau în școala superioară de agricultură dela Herăstrău, în secția de științe de pe lângă facultatea de Științe din Iași și în Academia de agricultură din Cluj. Diversitatea de metode era deci fatală. La Herăstrău, învățământul științific nu era de loc la înălțimea ultimelor progrese fie din cauza lipsei de materiale și laboratoare moderne, fie din aceea a lipsei de profesori competenți. In adevăr, afară de doi trei specialiști, ceilalți ajunseseră acolo datorită protecțiunilor politice.

Academia de agricultură din Cluj este, de sigur, prevăzută cu laboratoriile, ferma și materialele necesare, dar neînțelegerile continue dintre corpul profesoral ș director, neînțelegeri desigur regretabile și cari împiedecau bunul mers al instituțiunei — precum și faptul că multe catedre sunt vacante și unii studenți au fost trecuți din oficiu, iar alții primiți cu mult peste termenul legal în urma intervențiilor superioare, au făcut ca rezultatele să nu corespundă întru totul speranțelor care se puseseră dela început într'ânsa.

Să sperăm că într'un viitor apropiat neajunsurile semnalate mai sus se vor îndrepta.

Secțiunea de Științe agricole dela Iași, înființată în urma stăruinței neobosite a d-lui profesor Haralamb Vasiliu și menținută datorită energiei acestuia și a colegului său Agricola Cardaș, astăzi directorul Casei Noastre din Basarabia, tinde să devie una din cele mai bune instituții de cultură superioară agricolă. Invățătura durează patru ani. In anul întâi se predau cursurile pregătitoare științifice fără de care nu s'ar putea înțelege cele speciale. In cei trei ani următori, studenții urmează cursurile de specialitate, fiind obligați a urma cu studenții specialității respective una din materiile următoare:

Geologie, Botanică sistematică cu Anatomie și Fiziologie vegetală, Zoologie cu anatomie comparată și Fiziologie animală, Chimie organică și minerală.

Lucrările de laborator sunt executate în laboratoriile facultății de științi, iar practica agricolă e făcută la ferma universității din Ezăreni și la câmpul de experiențe din comuna Copou unde anul trecut s'a experimentat adoptarea a diferite varietăți străine de grâu de primăvară la clima Moldovei nordice.

Când senatorii universităților au alcătuit proectul de lege prezentat Parlamentului s'au bazat pe organizația deja existentă a institutului agronomic din Iași, uzând bine înțeles de sfaturile specialiștilor în materie ca profesorii Zaharia, N. Filip, Ionescu-Sisești, Haralamb Vasiliu, Agricola Cardaș, M. Șerban etc.

După proectul mai sus amintit, institutele agronomice universitare atârnă de facultatea de științe prin urmare depind, atât în ce privește selecția și numirea corpului profesoral cât și programul de studii, de Ministerul Instrucției rămânând ca Ministerul Agriculturei să subvenționeze și să controleze numai fermele acestor institute. Faptul e destul de îmbucurător, și dacă parlamentul va vota proectul de lege așa cum a fost propus va fi un pas înainte pentru agricultura noastră.

Afară de autonomia pe care actualul proect o crează învățământului superior agricol, autonomie de care se bucură de mult celelalte ramuri ale învățământului superior — proectul prezintă și avantagii materiale și științifice.

Materiale pentrucă institutele agronomice folosind profesorii, conferențiarii și laboratoriile facultăților de științe, își restrâng cu mult cheltuielile. Științifice, pentrucă personalul didactic care va preda cursurile, prin faptul că aparține facultății de științe, constituie o chezășie a serioasei lui pregătiri științifice.

Prin realizarea acestui proect de lege învățământul nostru superior agricol va ajunge la înălțimea celui din occident, cu o singură condiție: învățământul să depindă de Ministerul de Instrucție. Trista exprientă făcută până acum cu alte instituții de învățământ agricol superioare care depindeau numai de Ministerul Agriculturei va împiedica pe legislatori să cadă și a doua oară în greșală. Descătușat de lanțurile incapacității și incompetinții așa ziselor organe superioare cari l-au condus până acum, învățământul agricol este chemat să îndeplinească cea mai patriotică misiune în România întregită crearea de elemente pricepute și călăuzite de un înalt idealism care să înfăptuiască reforma agrară prin inițierea țărănimei în metodele agriculturii raționale.

Un Agronom.

O răsplatire meritată

Dumineca a avut loc decorarea Bucureștilor de către Italia reprezintată de unul din cei mai buni militari ai ei, Mareșalul Badoglio. Capitala, așa de mult bârfită uneori, a căpătat astfel o demnă răsplată a multelor ei suferinți din vremea răsboiului. Fiindcă a suferit cu adevărat.

Cetatea, care a îndurat, răbdătoare, toate ușurințile sgomotoase ale epocii neutrale, a cunoscut mai târziu, în schimb, cele mai înălțătoare momente ale durerii neamului ce sângera ca să-și strângă toți fiii în granițele visate ale aceleași mari Românii. Subt aparența înșelătoare a unei frivolități fără leac, orașul acesta își avea trudnicii ei muncitori, conștiincioși, harnici, cari, în momente grele, au îndeplinit opera de purificare morală, necesară susținerii unui răsboi.

La însuflețitele adunări și manifestații, cari cereau intrarea fără ezitare, cu veselie în crâncena luptă uriașă, în care nimeni nu se putea aștepta la roze, ci la spini dureroși, participa aproape întreaga populație bucureșteană și nu odată s'a spus — și sincer — cu aceste prilejuri că intrăm în foc nu numai pentru unirea fraților, ci și pentru umanitatea amenințată să fie călcată în picioare de forța brutală. Steagul Franței, și-n genere al Latinității, flutura din nou pentru cauza civilizației și noi simțeam ca o datorie să fim subt cutele lui.

Bucureștii, cu mici excepții, cari se găsesc pretutindeni, de șovăitori, de indiferenți sau chiar de rău-voitori cauzei sfinte, n'a pregetat o clipă la 'ndoială să arate singurul drum bun, pe care trebuia să-l urmeze poporul nostru.

Și când au venit durerile răsboiului, năvala de răniți, desele înmormântări, bombardarea din aeroplane, lipsa de alimente, retragerea, evacuarea și-n sfârșit oribila dominație a dușmanului, murmurul răzleților nemulțumiți a fost totdeauna biruit pe străzile și 'n casele Capitalei de strigătul înăbușit de durere dar plin de nădejde și 'ncălzit de mari planuri, pe care le-a nutrit cu dragoste mereu imensa majoritate a Bucureștenilor.

Vor fi decorați și Iașii și Galații și de-sigur nu pentru mai puține merite, dar să nu se uite răspunderea morală, pe care Capitala a avut-o în primul rând în conducerea spiritelor și-n menținerea avântului răsboinic. Și atâta vreme cât pumnul vrășmaș nu a apăsat asupra Bucureștilor și nu le-a amuțit zilnic glasul, s'a auzit deschis totdeauna de acolo cuvântul de îndrumare și de îmbărbătare.

N. G.-T.

Cuvântul istoriei și cuvântul patimei

Duminecă 22 Mai a avut loc solemnitatea transportării osemintelor marelui om de stat care a fost Ion C. Brătianu la capela dela Florica, iar la 29 Mai va avea loc comemorarea unui centenar dela nașterea sa.

Cu o pioasă recunoștință pentru uriașa operă pe care a săvârșit-o Ion Brătianu țara sărbătorește amintirea sa.

Presa aproape în întregime a publicat articole prin cari se arată meritele aceluia care a contribuit cu munca și și spiritul său la crearea României moderne.

Intelectuali și oameni politici fac parte din comitetul care organizează comemorarea. Insuși A. S. R. Principele Carol a asistat ca reprezentant al M. S. Regelui la solemnitatea care a avut loc Duminecă la Florica.

Academia Română a ținut o ședință comemorativă în care d-l N. Iorga a rostit un strălucit discurs făcând elogiul puternicei personalități a lui Ion Brătianu ca om de înaltă concepție politică, ca desăvârșit organizator și ca admirabil mânuitor de oameni.

Lumea politică ca și lumea intelectuală ia prin urmare parte la comemorarea aceasta cu caracter național.

In toată această manifestare de cucernică recunoștință pentru Ion Brătianu de numele căruia sunt legate toate marile evenimente din istoria contimporană a țării noastre, o singură notă discordantă am avut de înregistrat: refuzul Senatului de a lua parte la comemorarea centenarului.

Gestul acesta al maturului corp ne arată până unde poate merge patima politică. Indârjirea luptelor politice a ajuns acum la culme. In vârtejul lor, judecata este întunecată, obiectivitatea zvârlită la o parte. Ciocnirile între ambiții și interese sunt atât de violente, încât a depravat sufletele rupând zăgazul patimilor. Căci cum ne-am putea explica gestul Senatului decât în felul acesta.

Cuvântul istoriei a fost biruit de cuvântul patimei, fiincă acesta din urmă s'a auzit la Senat.

Și dacă din nefericire politica nu poate fi desfăcută de patimă, dacă aceasta vorbește atât de puternic în mijlocul luptelor politice încât împiedică dreapta judecare a prezentului, este datoria tuturor s'o facă să amuțească atunci când vorbește istoria.

Refuzând să ia parte la comemorarea centenarului lui Ion Brătianu Senatul s'a dovedit incapabil să se ridice din valtoarea politicianismului.

Izolat de restul națiunei prin gestul pe care l'a făcut, el și-a dat un certificat de ingratitudine și a desconsiderat Istoria.

Problema exportului

Printre numeroasele probleme la ordinea zilei una din cele mai arzătoare e aceea a exportului. Organizat și condus după norme stabilite, exportul ar fi cel mai principal factor al ridicărei valutei și prin urmare al normalizării vieței. Exportul a fost până acum regularizat numai în vederea satisfacerii anumitor interese particulare. Cazul Schuller e una din cele mai strălucitoare pilde acelor susținute de noi. Datorită servilismului interesat al fostului ministru Tăslăoanu precum și venalității unor funcționari superiori din Ministerul Industriei, s'au exportat numai produsele acelor comercianți s'au bănci care erau în legături de afaceri cu domnii amintiți. Cooperativele de păduri, obștiile, băncile populare s'au micii proprietari nu puteau căpăta permise de export din marfa furnizată de ei străinătății ar fi contribuit într'o mai largă măsură la îmbunătățirea situației economice.

Prin exportul vitelor care abundă în întreaga Transilvanie, s'ar schimba situația economică desperată a Ardealului.

In adevăr, țaranii și proprietarii mijlocii din Transilvania și Banat cari acum un an și jumătate au plătit perechea de viței între 2000 și 3000 lei, astăzi sunt nevoiți să vândă perechea de boi îngrășați cu maximum 4000 lei și aceasta numai în caz când găsesc cumpărători. Autoritățile superioare agricole din București neștiind că vitele din jud. Hunedoara și cele limitrofe sunt specialisate pentru carne și așa de bine adaptate climei umede și pășnilor grase din partea locului încât trimise în regiunea de stepă a Bărăganului cele mai multe ar degenera, nu vor să îngăduie exportarea lor în străinătate pe motiv că pot fi trimise în Vechiul regat pentru completarea inventarului din împuținat de răsboi. Ori, țăranii dacă au făcut sacrificii pentru creșterea vitelor l-au făcut nădăjduind că le vor putea exporta în Germania, unde le și exportau înaintea răsboiului.

Afară de vitele care abundă în Ardeal și Banat, mai avem porumb, orz, ovăs și secară disponibile în Vechiul regat care iarăși pot fi exportate. In această privință Ungaria ne-a luat-o înainte, căci acedat Germaniei tot prisosul ei de grâu din recolta anului curent. Consecința: germanii căutând monedă ungurească, cursul acesteia e în continuă urcare.

Dacă guvernul Averescu nu cedează insistențelor populației ardelene care de atâtea ori a intervenit pentru admiterea exportului de vite în Germania de către asociațiunile de mici cultivatori, atunci va păgubi țara din două puncte de vedere: a) va sărăci țărănimea silind-o să-și vândă vitele speculanților pe prețuri de nimic pentru a putea

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

efectua muncile agricole de primăvară, b) va menține și mai departe valuta scăzută și deci viața scumpă, căci neîngăduind exportul în țări cu valută favorabilă ca Germania nu se va putea în țară mărfuri ieftine și materii prime absolut necesare mersului normal al industrie. Ar trebui ca guvernul lăsând la o parte grija de a satisface interesele de afaceri, Schullerii să aibă în vedere interesele populației și să permită cât mai grabnic exportul vitelor și porumbului.

Chestiuni locale

Biblioteca populară din Cluj e uitată de multe ziare din vechiul Regat și din Ardeal. — Cine sunt cititorii. — Ce se impune românilor.

Am vorbit la timp cu cât fast s'a făcut și ce însemnătate are pentru români deschiderea bibliotecei populare din Cluj. Am așteptat să treacă mai multe zile pentru că să vedem cum se îndreaptă doritorii de cultură românească spre această bibliotecă, pentru ca astăzi să facem constatările noastre întemeiate pe o realitate cât mai evidentă.

In primul rând constatăm că biblioteca populară a Clujului duce în deosebi lipsă de ziare. Nu acuzăm pe nimeni de rea voință ci cel mult de nebăgare de seamă. Ziarele din București și din celelalte orașe principale știm că sunt obligate să trimită bibliotecilor Universitare zilnic câte un exemplar. Lucrul acesta nu s'a făcut pentru biblioteca Universității din Cluj ceea ce se impune cu atât mai mult astăzi când biblioteca populară ramură a marei biblioteci din Cluj are menirea de-a fi destinată în primul rând Românilor. Același lucru se observă și din partea ziarelor editate pe teritoriul românesc dar redactate în alte limbi. Chiar ziarele cari apar în Cluj sosesc la bibliotecă cu o zi de întârziere ceea ce face ca nimeni să nu le mai cerceteze. In ceea ce privește revistele constatăm că deși nu se găsesc toate câte apar în România, totuși atâtea cât sunt se găsesc la curent.

Cititorii bibliotecii sunt, spre surprinderea noastră în cea mai mare parte străini. E adevărat că sunt și puțini muncitorii români cari vin de pe la orele 7 și jumătate și stau până la orele 9 când biblioteca se închide.

Un mare procent de cititori îl dau elevii dela 9 până la 14 ani însă și din aceștia cea mai mare parte sunt tot străini.

Deci ceea ce se impune și trebue să o spunem fără încunjur sunt următoarele:

1. Ziarele românești de pretutindeni să-și dea tributul lor către această bibliotecă trimițînd zilnic câte un exemplar și tot odată să anunțe printr'o scurtă știre și confraților cari nu au avut ocaziunea să știe că la Cluj s,a deschis o bibliotecă populară.

2. Românilor din Cluj li se impune să cerceteze această bibliotecă iar părinții să îndemne pe copii să o frecventeze cât mai des recomandându-le în acelaș timp cărțile pe cari cred ei că le-ar citi mai cu plăcere. Același lucru se impune să facă și profesorii atât ai școlilor primare cât și ai celor secundare.

3. Se impune persoanelor cari cred că au roluri educative în acest Cluj să viziteze cât mai des aceasta nouă școală de educație și să inițieze și chiar să explice celor ce nu înțeleg bine limba românească sau celor ce nu au putut să se aprofundeze mai bine în toate nuanțele ei toate chestiunile cari le rămân nelămurite.

Alt mintrelea lucrând, vom zice că am deschis o bibliotecă mai mult, care nu va da roadele visate.

Wy.

XXXXXXXXXXXX
Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"
XXXXXXXXXXXX

Pentru biblioteca cercetașilor din Arad

Inspectoratul cercetășesc al ținutului crișurilor adresează un călduros apel către Onor public, autori; publiciste și librari, să doneze din cărțile și revistele ce ar avea de prisos pentru înființarea unei biblioteci a cercetașilor la sediul „Cohorta Moise Nicoară din Arad" care va fi pusă la dispoziția publicului doritor de a se instrui într'o localitate unde se simte mare nevoie de nu izvor de răspândire a culturei românești.

Mai multe exemplare din aceiași lucrare ar face să se poată lua inițiativa înființărei prin cercetași și a altor biblioteci în localitățile din împrejurimi.

Donațiunile în cărți, reviste și a diferite obecte ce ar putea fi expuse în modestul muzeu deja înființat, se vor trimite pe adresa:

Cohorta Moise Nicoară

Liceul Moise Nicoară

ARAD

Cu prețuri reduse!
Curăță vopsește și spală
„KRISTÁLY"
Spălătorie chimică cu aburi, Cluj.
Fabrică și Depozit principal
Str. Bucovina Nr. 32.
Primește și face expediții cu poștă.

Cronica muzicală

— Concertul de sonate Volleanu—Cionca —

Marți seara a avut loc în sala Conservatorului un concert de sonate, care ne-a dat ocazia să facem cunoștiință mai bună cu violonistul profesor R. Cionca' alături de pianista d-ra A. Volleanu, îndestul de cunoscută publicului clujan. Atât curiozitatea de-a auzi un artist necunoscut până acum, cât și distincția programului foarte ales, au făcut ca sala să fie neîncăpătoare numerosului auditor, lucru destul de rar pentru orașul nostru; poate însă că acest fapt să fie un bun augur pentru artiștii ce pregătesc concerte pentru toamna viitoare, și nu ne poate decât bucura când vedem că munca și meritele artiștilor — ce slavă Domnului nu ne lipsesc — încep să fie apreciate și răsplătite.

Sonata în „și bemol major" de Mozart a fost executată și interpretată cu mult simț și distincție; ne-a impresionat în special minunata redare a sentimentelor din partea a doua a sonatei.

Sonata în „sol major" de Brahms s'a bucurat de-o frumoasă și interesantă interpretare din partea ambilor artiști.

Ca final s'a executat sonata în „la major" de Cesar Franck, care dacă s'a bucurat de-o bună execuție în ceeace privește partea tehnică, coloritul, nuanțarea și concepția artistică nu ne-au mulțumit pe deplin.

Ca violonist d-l Cionca este de-o inegalitate puțin obișnuită în execuție: pe lângă frumoase realizări artistice, și pasaiii executate și interpretate cu o finețe și distincție apreciabile, d-sa are și momente despre cari n'am prea putea zice prea mult bine. Cu toate că are o supleță mare în arcuș și o mână, după cât ni s'a părut din cele mai delicate, are însă și oarecare nesiguranță în atacuri. Notele realizate, în schimb, de d-sa pe coarda III-a și IV-a ne-au impresionat prin frumusețea timbrului lor. Pe lângă că ne-a arătat că e un tehnician ales cu o mare agilitate, d-l Cionca ne-a apărut și ca un bun interpretator al bucăților ce ni le-a executat în seara concertului.

La plan, d-ra Volleanu, ne-a confirmat încă odată aprecierile făcute asupra d-sale, cu ocazia altor producții muzicale. Calitățile d-sale artistice cât și munca ce-o depune pe terenul muzicei, fac din d-ra Volleanu o pianistă care ne-a mulțumit totdeauna, — făcând chiar să fim întrecuți în așteptările noastre, — și căreia, cel puțin până acum nu-i putem găsi lipsuri ce-ar merita să fie menționate.

Concertul de Marți seara a fost foarte binevenit, în vremea când sala Conservatorului nu se mai deschisese pentru auditori de aproape o lună, și a fost bine gustat și apreciat de public, mai ales că avea un program cât se poate de reușit.

R. C.

Conferințele „Astrei"

D-l Dr. Nițescu despre „Un dușman al omului — alcoolul"

Una dintre cele mai interesante mai instructive și mai ales dintre cele mai folositoare conferințe care s'au ținut în ciclu din anul acesta al „Astrei" a fost și conferința d-lui Profesor Nițescu dela facultatea de medicină care a vorbit despre „Un dușman al omului — Alcoolul". După ce mulțumește publicului pentru aplauzele cu adevărat entuziaste cu care a fost primit, distinsul conferențiar începe prin a arăta că din cea mai îndepărtată antichitate oamenii au cunoscut alcoolul de care au uzat și au abuzat; că încă de atunci s'a cunoscut cea mai teribilă consecință a abuzului de alcool „Delirium tremens". Cu vremea la uzul băuturilor fermentate s'a adăugat și acela al băuturilor preparate prin destilare și din spirt curat. In entuziasmul descoperirei rachiul descoperit prin distilarea vinului fu numit de francezi „eau — de vie", numire care trebuie înlocuită cu „eau de

---

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Pentru statificarea integrală a școalei

— Reflecții în legătură cu „Un procedeu criminal" —

In No. din preajma sfintelor serbători ale Floriilor, al ziarului „Unirea" din Blaj, sub titlul: „Un procedeu criminal", cineva se ocupă de un ordin circular al biroului Asociației învățătorilor, apărut în revista „Învățătorul".

De oarece felul, cum este privit, înțelesul acelui ordin din partea autorului stîscitatului articol, se reflectează într'un mod, care se înfățișează ca un blam asupra întregei învățătorimi în general și asupra biroului central al Asociației în special, nu putem să nu răspundem la cele afirmate după cum socotim că se cuvine.

Cuvintele că ordinul în chestiune e cel mai „umilitor" și rușinos document al vremii în care trăim ne *jignesc* greu.

In cele următoare vom arăta, că acel ordin departe de a fi document „umilitor" și „rușinos" e un act necesitat de vremile în cari trăim și din potrivă felul cum e judecat el, și înțeleasă problema școalei confesionale în zilele noastre, se poate socoti cu adevărat la un lucru rușinos ca un procedeu ce-ți inspiră desgust.

Fost-a biroul Asociației în drept și silit să dea un stare ordin? Da! Pentrucă scopul Asociației este a apăra și purta interesul cel mai viu tuturor chestiunilor școlare și învățătorești, a face totul pentru progresul școalei și îmbunătățirea soartei învățătorului. Expresia tuturer svârcolirilor spre mai bine învățătorimea o are în Comitetul central al Asociației. Astfel și de data aceasta, în problema care amărește mai mult sufletul învățătoresc și apasă mai mult asupra binelui mers al învățământului, biroul Asociației trebuia să ia o măsură. Aceasta cu atât mai mult, cu cât învățătorimea confesională în special este membră a marei Asociații.

Plângerile zilnice ale acelora cari au ajuns acum în starea cea mai deplorabilă cunoscută vreodată, nu puteau fi trecute cu vederea din partea Asociației.

Școala confesională românească și situația învățătorului ei astăzi stă mai prejos de orice critică. Trebuiau prin urmare indicate măsuri, prin care s'ar putea salva și am aflat că în împrejurările date nimic nu ne poate mântui de cât statificarea întregului învățământ poporal până și în cel din urmă cătun.

Autorul articolului din „Unirea" privește măsurile arătate în ordinul nostru circular prea dintr'o latură. Pentru el a se pune în poziția acelei „altera pars" nu înseamnă nimic. Se mărginește a ne califica ordinul de document „rușinos" al vremii în care trăim și a ne sfătui, ca: „Plată să ceară (adunările secțiilor), dar nu statificare, un lucru pe care nu ele sunt chemate să'l pună la cale. Nu vede însă că e cu mult mai rușinos și sub demnitate pentru vremea pe care o trăim de a privi lucrurile prin acea prizmă de vedere, care a format un postulat al timpului trecut cam de multișor.

O chestiune ca aceasta nu se poate tranșa numai cu vorba: că învățătorii au dreptul a cere înbunătățirea soartei lor, dar n'au dreptul de a pretinde statificarea școlilor confesionale. Dar de ce nu ni se arată cum și de unde putem spera această înbunătățire? Acest gând de ce ni-a lasă în seama noastră? Noi răspundem aici, că neam gândit mult și am luat în considerare toate circumstanțele posibile și astfel am ajuns la ideea, că numai într'un singur mod se poate rezolva problema învățământului primar: prin statificare. Poporul ca confesiune nu mai vrea să contribue cu nimica. Acesta e fapt positiv. Statul din considerațiuni mai înalte și foarte justificate nu-și poate permite a subvenționa numai școalele confesionale românești. Acesta e al doilea fapt positiv.

Apoi mai sunt și alte socoteli la mijloc. Dară dela cine cugetă autorul articolului: „Un procedeu criminal", ca adunările secțiilor să ceară plată? De la stat? Apoi pentru ce nu luptă și nu cer plată de la stat pentru învățătorii școlilor confesionale, cei ce se pretind a fi stăpânii acestor școli?

Noi știm pentru ce; pentru că ei își dau seamă, că acesta ar fi un lucru nelogic și necuviincios. Și așa așteaptă și forțează lucrurile, ca să făptuiască bieții învățători și această faptă nelogică și necuviincioasă.

Pentru ce e nelogic și necuviincios? Pentrucă biserisa în statul român, după cât știm este și ea numai o instituțiune (ca și celelalte: școala, justiția, administrația etc.) menită a-și avea rolul ei fundamental, pentru promovarea armoniei și sfinteniei vieții sociale.

Și astfel nu poate pretinde că ceea ce numim noi stat întreținând din puterile lui proprii o instituțiune, să o supună de dragul cuiva și aceia bisericei, când această instituțiune cu nimic nu e mai prejos și nu joacă un mai mic rol în stat de cât biserica.

Cronica politică

În nenumărate rânduri am arătat câte deosebiri principiale există între partidele cari alcătuesc formațiunea politică botezată Federație și cum, ne-având acelaș program politic, fuziunea lor nu s'a putut face. Câtă vreme toate partidele din Federație; național, al Unirii din Bucovina, partidul țărănesc din Basarabia și naționaliștii d-lui Iorga, sunt partide de ordine și de armonie socială, partidul țărănesc al d-lui Mihalache își întemeiază rostul pe principiul luptei de clasă.

Primirea d-lui dr. Lupu în partidul țărănesc a dat acestuia un caracter anarchic și internațional.

Cu prilejul arestării comuniștilor s'a putut constata pe de o parte drumul primejdios pe care a apucat partidul țărănesc sub impulsiunea d-lor Lupu și Mihalache, iar pe de altă parte s'a evidențiat prăpastia care desparte celelalte partide din Federație de partidul țărănesc.

Căci în vreme ce deputații țărăniști au aplaudat în mod ostentativ cuvântarea d-rului Lupu care protesta în numele libertăților publice împotriva arestării comuniștilor, deputații celorlalte partide din federație au aprobat actul guvernului, iar presa partidelor respective a cerut ca să se ia „măsurile cele mai severe în contra unor oameni izolați, cu idei anarhice, și cari, așa după cum există indicii, se află în legătură cu organizațiile Sovietelor ruse, din fondurile cărora se alimentează".

Deosebirea apare încă odată clară și profundă și este cu neputință să nu sfârșească prin a provoca despărțirea definitivă între diferitele partide din federație.

Și socotim că rezultatul consfătuirii partidului național va însemna începutul dizolvării federației.

— mort" pentru că dacă face să trăiască pe cei cari o vând apoi ucide pe cei care o beau.

Una din cauzele întinderei consumărei de alcool este și imitarea, — bei fiindcă și altul bea, bei nu pentru că ți sete ție ci când vezi sau când te îmbie altul să bei. Aproape nu există act în viața socială și familiară care să nu fie însoțit, adică să nu dea pretext de băutură.

Și unde este uz este și abuz căci abuzul de alcool, zice Koppe, începe odată cu întrebuințarea lui. Statistica arată că în Franța se consumă pe an și de fiecare adult 100 litri de spirt curat. Ca urmare a acestui fapt Normanzii de azi sunt pipernicițî și sterili. Din cauza alcoolului Franța pierde un corp de armată în fiecare an căci din Normanzii de azi cari se prezintă la recrutare 50 la sută sunt respinși nu alambic face mai multe victime decât 10 tunuri.

Patru cincimi din alcoolul pus în vânzare este consumat de muncitori. I. Reinach în 1913 arată că un miliard și jumătate din salarii, în Franța se varsă în cârciumi, iar lucrătorii de mine ar putea răscumpăra toate minele Franței cu banii cheltuiți pe băuturi. Dar în toate țările a acelaș lucru. Gladstone, marele om politic englez spune că alcoolul face mai multe ravagii decât cele trei plăgi istorice: foamea, ciuma și războiul. Alcoolul când nu ucide degradează Dacă alcoolul și abuzul lui au damnit până azi, aceasta se datorește faptului că se atribue alcoolului anumite însușiri bine făcătoare. Din antichitate încă se susține că alcoolul până la oarecare limită este în aliment și că băuturile spirtoase dau putere.

Eminentul conferențiar continuând arată ce sunt și la ce servesc alimentele și cu ajutorul unor planșe arată cum pot ele să și îndeplinească scopul.

Principalele substanțe alimentare sunt: albuminele, grăsimile și zăhăroasele întru cât ele prin procesul de asimilare și desasimilare dau materia și energia de care are nevoie corpul.

Alcoolul ajuns în stomac, în mică parte este absorbit în sânge, iar restul trece foarte repede în intestin. Cu toate acestea lumea are credința că aperitivele deschid și măresc pofta de mâncare prin aceea că ele provoacă o abundență a secreție de suc gastric pregătind astfel stomacul pentru digerarea alimentelor. Experiența și fiziologia demonstrează tocmai contrariul. Secreția sucului gastria se face numai prin influența alimentelor care lucrează prin acțiunea lor asupra organelor simturic lor: vederea mirosul și gustul. Deci cel mai bun aperitiv după știință e vederea, mirosul și gustul alimentelor.

Aperitivele determină alcoolismul cel mai periculos pentrucă conțin mai mult alcool și feluri esențe.

Se spune apoi că luat în timpul mesei alcoolul, ajută digestia. Știința spune, din contra că, alcoolul paralizează acțiunea fermenților din sucul stomacal. Conferențiarul ilustrează această afirmație printr'o experiență arătând că albușul de ou este digerat mai iute și mai bine în suc gastric simplu decât într'o soluție de suc gastric cu 2 procente la mie alcool.

Alcoolul din intestin trece prin ficat în sânge și apoi în tot corpul. In sânge alcoolul se fixează pe globulele roșii și mișcorează prin aceasta puterea lor de fixare a oxigenului, împiedecă, cu alte cuvinte globulele roșii de-a lua oxigenul din plămâni și de a-l răspândi în toate măruntaiele corpului.

O dovadă neîndoiasă că alcoolul nu e aliment, și prin urmare nu e folositor corpului nostru, este faptul că o mare parte din el este dat afară imediat prin urină și sudori, iar partea care e absorbită face rău organismului.

Tot tradiția spune, apoi că alcoolul încălzește ceia ce ar însemna că el e ars în organism și că dă căldură, prin urmare că el termogen. Aceasta e o erezie și o iluzie prin faptul că se elimină nemodificat și că rămâne multă vreme în țesut tot ca alcool. De aici rezultă că arderea lui nu se face și că deci nu produce căldură utilă.

Căldura care o simțim după câteva pahare de vin, are următoarea explicație: Țesutul nervos este acela pentru care alcoolul are o deosebită afinitate și prin aceasta el paralizează nervii veselor sangvine din piele și atunci vesele acestea se dilată.

In urma dilatărei sângele năvălește în ele, iar pielea se înroșește. Căldura provine din faptul că acest sânge năvălit în urma dilatărei, venind din interiorul organismului este mai cald. Această căldură luată din organism, fiind la suprafață, în contact cu frigul, să pierde imediat, organismul își micșorează cantitatea de căldură și atunci e mai susceptibil de răceli și degerări.

In continuare, conferențiarul arată acțiunea dezistruoasă a alcoolul asupra creerului arătând că creșterea puterii nervoase prin excitarea cu alcool e o nouă iluzie și erezie. Când alcoolul băut e în cantitate mare creerul mic e scos din funcție și atunci omul beat merge pe șapte cărări și își pierde echilibrul.

Inima sufere iarăși foarte mult din cauza alcoolului. Conferențiarul arată apoi că și credința că alcoolul dă putere mușchilor (din această cauză beau muncitorii) e cea mai evidentă iluzie și erezie. Această afirmație este ilustrată de conferențiar prin expunerea numeroaselor experiențe făcute în America, experiențe care au dat rezultate în sensul acestei afirmații.

Foarte convingătoare a fost și argumentarea fiziologică.

Distinsul conferențiar arată apoi acțiunea dezestruoasă a alcoolului asupra copiilor spunând că 50% din idioți și epileptici sunt născuți din părinți alcoolici.

Eminentul conferențiar își încheie atât de folositoarea d-sale conferință ajungând la concluzia logică și admirabil argumentată că alcoolul sub nici o formă nu e folositor organismului și că din contra e cel mai teribil dușman al lui.

O furtună de aplauze a încheiat magistrala conferență a d-lui Prof. Nițescu care a fost și călduros felicitat de d-nii colegi ai d-sale care erau de față în foarte mare număr.

Asemenea conferințe au cel mai binefăcător efect asupra massei poporului și ele trebuie răspândite prin toate mijloacele. Acest considerent ne-a îndemnat și pe noi de a da cât mai pe larg posibil conferința d-lui Profesor Nițescu.

St. P.

Consfătuirile partidului național român la Cluj

Se știe, că astăzi s'a întrunit la Cluj comitetul executiv al partidului național român, iar mâne se va întruni comitetul celor o sută, pentru a-și preciza ținuta și atitudine aviitoare în toate chestiunile de actualitate. Ziarul „Uj Kelet" publică informațiile, ce le-ar fi primit după cum spune: din isvor competent, asupra problemelor, cari vor preocupa congresul. Extragem câteva pasagii: „In partid s'a ridicat un spirit unitar, ba am putea spune, că domnește o dispoziție războinică. In prezent, două mari chestiuni preocupă spiritele aproape în țara întreagă: unificarea și schimbarea actualului sistem de guvernare, ceeace e în strânsă conexiune cu nevoia unei rânduri în spirit democratic".

Exprimă apoi părerea, că toți fără deosebire de partid, sunt de acord că guvernul actual trebue să plece, căci țara nu mai poate suporta povara greșelilor comise. In cele următoare declară, că partidul nu e aplicat să trădeze democrația, fuziunea cu partidul liberal este exclusă, iar o colaborare s'ar putea face numai în cazul că liberalii ai accepta programul opoziției naționale (?) și ar fi aplicați să constitue împreună un guvern național. In această consfătuire se va discuta și chestia organizației viitoare și chestiunile de tactică. Se va pune pe tapet și chestia eventualelor fuzionări a partidelor opoziționale într'un mare partid democratic regional. Dar aceasta e numai o cheste secundară.

Recunoștința prizonierilor ardeleni din Siberia

Ziarul „S. D. Tageblatt" publică următoarea scrisoare primită din Satu-Mare:

A sosit un nou transport de prizonieri la căminul lor. Acesta se deosebește de celelalte prin faptul, că prizonierii sunt foarte bine hrăniți, îmbrăcați și instruiți. Știm că noua patrie a făcut totul pentru a ușura reînapolerea prizonierilor. Știm și, că pentru Siberia s'a format o misiune specială în frunte cu d-l maior Dr. Cădere din vechiul Regat. Acum mai știm că misiunea aceasta dă prizonierilor tot sprijinul fără deosebire de naționalitate. D-l maior a instalat în Vloraia Recica un lagăr de concentrare foarte bine organizat. El primește fiecare transport interesându-se de fiecare prizonier în persoană, supraveghindu-le alimenta ea și îmbrăcarea. D-sa a organizat și corpul ofițerilor de acolo dând ofițerilor posibilitatea de a ocupa un loc corespunzător culturei lor. Instrucțiunea militară s'a dovedit foarte bună. Suntem convinși, că guvernul n'ar fi putut găsi o persoană mai potrivită pentru postul acesta. Noi, cari după atâtea suferințe am sosit la cămin, putem mulțumi aceasta în primul rând d-lui maior Cădere, care după ce ne-a lăsat să ne reculegem în Vloraia Recica ne-a transportat acasă. Mulțumiri se cuvin și guvernului pentru eliberarea prizonierilor suferinzi din Siberia

---

Trebuie să nu uităm principiul că tot ce odată a fost în lume scop devine mijloc pentru ajungerea altui scop mai nou și tot ce odată a fost mijloc pentru consfințirea unui scop, îndecursul vremii devine mijloc egal și coordonat alături de acel scop, care prefăcându se în mijloc prin inerția cauzelor, servește ajungerea unei ținte noui.

Dacă învățătorii confesionali ar cere de la stat ajutor, iar nu decretarea statificărei școalelor, ar fi ridicoli. Cum poate spune statul, — și a și spune, — eu să te plătesc și tu să-ți ai și alt stăpân afară de mine?

Mai sunt motive și de alt caracter, cari de asemenea arată, că adevăratul învățământ primar al vremurilor noastre nu poate să fie de cât cel statificat. Un învățământ unitar ca organizație și progres numai statul ni-l poate da. Numai prin statificare școalele se poate ridica la treapta care îi e rezervată s'o ocupe în raport cu toate celelalte instituțiuni din stat. Și această treaptă coordonărei.

Știm noi să avem, după cum trebuie, respectul și venerația către ceva din trecut. Dar nu înțelegem, ca perpetuarea acestei veneracii să se arate și să se facă tot sub acea formă învechită, — care și a avut și ea rostul ei bine priceput în trecut, — sfidând astfel azi ceea ce actualitatea și consecințele unei lupte câștigate ne impun, pentru ridicarea cât mai repede a poporului român la o cultură adevărată.

E a da dovada unei desconsiderări rușinoase a școalei zilelor noastre a susține și în prezent, că școala e *fiica bisericei* și numai ca atare poate avea dreptul la existență. Își trage ea originia de la biserică. Și biserica, ca o organizație în idee a încercat a se menține și lăți prin ceea ce se numește școală. In vremurile, când biserica era scopul în societate, desigur școala era mijlocul subordonat pentru promovarea lui. Astăzi idealul omenirei și prin urmare și al poporului român este altul. Biserica și școala în cazul de față intervin ca două din cele mai puternice, pentru ajungerea acestui ideal, care este un stat român tare și mare cu un popor român desăvârșit.

Fiica de odinioară a crescut și ea și rolul pe care îl are de îndeplinit îi dă dreptul a se socoti coordonată cu biserica. Armonia cea mai perfectă și ajutorul de complectare pentru ajungerea unicului scop, e ceea ce trebuie să unească pe vecie aceste două instituțiuni, mergând mână în mână.

Așa ceva înțelegem. Și de aceea nu putem înțelege nici decum, ca cineva să socoată periculoase unele măsuri prevăzute, pentru a face din școală aceea ce trebuie să fie.

Motivele invocate de cei ce vor a ține și pe maideparte școala sub așa numită „aripa bisericei", le putem socoti de domeniul fanteziei. Realitatea ne dictează altceva. Cu vorbe și presupuneri nu se poate face școală. Din contră se ajunge la o degradare și demoralizare a noțiunei de școală. Pilda o avem în față.

Massele în diferite timpuri fiind dominate de diferite națiuni, la un moment dat națiunea dominată e aceea, de la care emanează celelalte noțiuni și cari sunt puse în serviciul ei. In baza acestei constatări azi noțiunea de stat, — concepută în mod deosebit cam'ceput-e acea ce stăpânește mulțimea prin urmare și școala de azi de la stat trebuie să emane. Și ea va emana cu toate svârcolirile făcute pentru a împedeca acest lucru. Dovada stă jur împrejurul nostru și în Istorie.

Nu e locul aci spre a mai aduce dovezi, pentru a demonstra, că singura școală care poate dăinui în prezent și pe viitor, nu poate fi de cât cea de stat. Pentru cine își dă seamă de năcazurile, greutățile și lipsurile vieții zilnice pe cari le are de întâmpinat școala noastră, lucrul acesta e cert.

Și dacă chiar ambițiile deșarte, — lipsite de cea mai elementară putință de a le întemeia pe bază pozitivă, — ale cuiva, vor fi cauza persistării și pe mai departe, de a nu ceda să vie acea ce trebuie să vie, totuși aceea va veni. Evoluția firei manifestată în gânduri și sentimente e mai puternică de cât oti ce prejudecăți. Ea rupe îngrădiri învechite și putrede și pune în vedere persvectiva unei fericiri, ce se poate ajunge prin n ui forme, pentru biata omenime, ce veșnic aleargă după ea.

Despre acest adevăr noi am fost și suntem convinzi pe deplin și credem, că în cel mai scurt timp se va convine de așa ceva și acela, care numește cu atâta ușurință cel mai umilitor și rușinos document al vremii de azi, năzuința noastră spre mai bine.

Atunci se va vedea ce-a format rușinea acestor zile. Ordinul Asociației învățătorilof? Ori faptul, că'n aceste zile au supraviețuit indivizi, cari cu toate aspirațiile și schimbările radicale la cari a asistat omenirea în timpul din urmă, doresc a-i procura fericire prin același recept folosit sute de ani dearândul.

Noi declarăm categoric că nu suntem împotriva faptului ca biserica să-și susțină școli, dacă poate susține. Numai să le susțină într'un mod demn de ceea ce trebuie să însemne școala zilelor noastre. Dacă nu, altuia mai harnic locul său îl lese. Căci așa cum le are azi și cum i se prezintă perspectiva și pentru viitor e ceva neomenos.

G. A. învățător.

INFORMATII

Vineri 27 Mai l. c.; ora 6 seara, d-l Ion Dragu va ține în sala IV a Universității, în ciclul Conferințelor „Astrei", o conferință despre Ziare și Ziariști.

■

Joi la 26 Mai la orele 6—7 d-l profesor universitar P. Grimm va ține o conferință publică la Academia de Agricultură, despre „Sentimentul naturei în literatura engleză".

■

Agricole

La Direcțiunea agriculturei au început să sosească dela Consilieratele agricole date referitoare la însămânțările de primăvară pe proprietăți și categorii de plante, cari după ce vor fi primite dela toate județele vor fi concentrate și clasate pentru a se vedea întinderea reală, sămânată cu diferitele plante agricole.

■

Aflăm dela Direcțiunea agriculturei că starea vitelor este satisfăcătoare. Ele au început a se îndrepta din slăbiciunea în care căzuseră din lipsa de nutreț.

■

Prin budgetul nou al Dir. Agriculturei s'a prevăzut înființarea de școli de gospodărie casnică în felul celor din Regatul vechiu, pentru a deprinde pe ficele de săteni cu lucrările practice de gospodărie. Scolile vor fi înființate la Cluj, Folț, (jud. Hunedoara) și Bilinț în Banat.

■

Artistice

Duminecă 29 Mai, se închide stagiunea Teatrului Național din localitate cu poemul dramatic al d-lui Zaharia Bârsan „Trandafirii roșii."

In acelaș timp va fi și spectacolul de adio al d-nei Olimpia Bârsan al cărei conc diu acordat de către Teatrul Național din București expiră odată cu sfârșitul stagiunii Teatrului din Cluj.

■

Comerciale

Ministerul de Industrie și comerț Cluj, lucrează la un aranjament de export de vite și constatând până acum un plus de vite în Maramureș a luat contact cu țăranii prin d-l inspector comercial Mazuchi pentru exportarea acestui stoc d-l Mazuchi a plecat la București pentru a informa ministerul asupra celor constatate.

■

„Monitorul Oficial" din 22 Mai cor., publică următoarea decisiune a ministerului de industrie și comerț:

Prețul de vânzare al metalelor cu începere dela 1 Martie 1921, și până la noui dispoziții s'a stabilit precum urmează:

Aur 1 kgr.	lei	24.000
Argint 1 kgr.	„	900
Cupru 100 kgr.	„	1800
Plumb 100 „	„	600
Antmoniu 100 kgr.	„	800

Produse. — Glazură de plumb în bucăți 100 kgr. lei 900.

Glazură de plumb verde măcinată 100 kgr. lei 950.

Glazură de plumb roșie măcinată, 100 kgr. lei 1000.

Politice

D-l general Averescu președintele Consiliului a supus regelui spre sancționare decretul prin care actuala sesiune a Corpurilor Legiuitoare se prelungește cu încă 30 zile adică până la 28 Iunie a. c. și este în intențiunea guvernului de a nu mai recurge la o nouă prelungire peste această dată.

■

Culturale

Vineri, la ora 3 d. a., „Academia Română" întrunită în sesiune generală ține ședință solemna pentru comemorarea sexcentenarului morți lui Dante Alighieri.

Se vor rosti cuvântări pentru preamărirea amintirii acelui strălucit geniu al omenirii.

■

Dela R. M. S.

Direcțiunea generală a R. M. S. a trimis mai mulți inspectori în Transilvania spre a constata supraproducția fabricatelor regiei în acea regiune spre a se studia apoi modalitatea desfacerei acestor produse.

■

Sanitare

Inspectoratul general sanitar al Ardealului a făcut următoarele numiri de medici:

Dr. Romulus Costa, la Clinica Obstetrică din Oradea-Mare.

Dr. Petre Mladian ca medic de circumscripție la Cricova (jud. Caraș-Severin).

Dr. Matei Sofonea medic bacteriolog la Cluj.

D na dr. Hilda Dregan la asilul de copii din Timișoara.

D-na dr. Niculina Moisescu la circumscripția din Biana (județul Sibiu).

Dr. Isidor Culine la circumscripția Boga (județul Timiș—Torontal).

■

Din distracțiile Clujului. Aflăm că în curând se va deschide Teatrul Varieteu „Jardin" renovat cu totul în felul celor mai frumoase săli de teatru Varieteu din București, Paris etc. Director proprietar fiind d-l Simion Ramascan unul din cei mai apți directori de Varieteu din București.

Direcțiunea artistică a fost încredințată d-lui Emil Dumitrescu renumitul cupletist al capitalei care a fost și este apreciat, bine cunoscut din vara anului trecut publicului local.

Prin faptul că conducerea numitului teatrul Varieteu o au persoanele de mai sus, este o garanție că pe scenă se vor produce cei mai buni artiști care au debutat pe renumitele scene ale Teatrelor și Varieteurilor din București, Paris, Viena, Budapesta etc.

Conducerea orchestrei a fost încredințată vestitului șef de orchestră Mișu Pădureanu din București.

■

Diverse

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea și apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmacentice Cluj. II-111

Înlesniri pentru funcționari la stațiunile balneare

La băile statului din Ardeal funcționarii vor putea să'și îngrijească sănătatea cu mijloace modeste. — Unde se vor adresa cererile și ce trebue să cuprindă ele.

De la inspectoratul general sanitar am căpătat relațiuni de modul cum funcționarii statului pot să folosească stațiunile balneare ale statului.

Iată ce ni se spune:

Până acum statul are sub conducerea sa directă, în Ardeal, numai stațiuni balneare: Băile Herculane și Ocna-Sibiului. Amândouă acestea pot fi puse la dispoziția funcționarilor statului și a celor lipsiți de mijloace cu prețuri reduse, numai în urma cererei ce o vor adresa inspectoratului general sanitar, care o va înainta ministerului industriei din București. Cererile funcționarilor trebuesc să fie însoțite de o dovada liberată de autoritatea căreia aparțin. Trebue să se știe că astfel de favoruri se acordă, după cum a fost uzul și până acum numai funcționarilor nu și familiilor lor. Pentru publicul nevoiaș cererile trebuesc însoțite de un certificat de paupertate și de o recomandație a serviciului sanitar local. Favorurile ce se acordă în intregime sau numai pe jumătate sunt la următoarele taxe:

1. Pentru bai de toate felurile (cadă, baziu, lac).
2. Pentru locuință.
3. Pentru muzică.

Pentru masă se dă numai funcționarilor serviciului sanitar

Timpul pentru cât se acordă aceste favoruri unei singure persoane variază de la 4 până la maximul 6 sătămâni în cursul aceluiaș sezon. Wy.

Nici o domnișoară nu se poate căsători astăzi, dacă nu întrebuințează crema Dr. BIRÓ.

Cea mai bună și cea mai plăcută care a fost medaliată și la Paris. I-319

Depozit principal Farmacia Dr. Biró Cluj, Piața Unirei.

■

In piața Ștefan cel Mare Nr. 2 s'a deschis „*Bodega Teatrului*" cea mai elegantă și mai bine asortată bodegă din Cluj. Vinuri escelente, liqueururi, țuică de Văleni etc. Tot felul de gustări alese și reciturl. Serviciu culant și prețuri moderate. 449

■

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
ȘI PIANE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile alui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii
Persoanelor de incredere se facs vânzarea si cu plată în rate

Anchetele noastre

Despăgubirile de răsboiu

I.

Pretențiunile pentru pagubele morale se formulează foarte ușor și comisiunile însărcinate cu cercetările le cred foarte ușor. — Cum s'a lucrat în unele județe la stabilirea pagubelor. — Ce se impune astăzi celor ce pretind diurne și n'au lucrat cum trebue.

Continuăm cercetările noastre în chestiunea despăgubirilor cerând relații și amănunte dela diferiții cunoscători în această materie. Iată în reuzmat ăpnerile lor:

„A fost poate cel mai greu lucru în comisiunile județene evaluarea pagubelor morale.

Spre exemplu: Cineva a fost internat într'un stat străin, altul a fost prizonier sau trimes în închisoare din motive politice. Cum se poate aprecia această pagubă, căci cu cazul acestă ar trebui ca toți cei ce au luptat în răsboiu să fie despăgubiți. Au fost unii cari au înaintat cereri de despăgubiri arătând numai că au fost internați într'o țară anumită ca fiind supuși unui stat inamic fără că să spună timpul cât au fost internați, locul și fără măcar să aibă acte dovedítoare pentru aceasta. De asemenea mulți cer numai despagubiri fără să arate anume la cari puncte se pot referi aceste despăgubiri.

Ținând seamă că fiecare a avut interesul să capete cât mai multe despăgubiri, mulți nu au declarat pagubele de război în valoarea monetară dinainte de război sau în cea din 1916 cum au fost date instrucțiuni, ci le-au declarat în valoarea monetară de astăzi.

Ar fi demn de citat cazul unui județ din Ardeal ai carui locuitori au declarat că au pagube de război mai mult decât se știe că valorează toată avuția națională a acelui județ.

De altmintrelea s'ar putea vedea, dacă s'ar publica tabloul cu pretențiunile despăgubirilor de război cum mulți au crezut că acesta este un nou mod de îmbogățire. Sunt unii cari, neîndintând cererea la timpul cerut de ministerul finanțelor le adresează acum, bazați pe faptul că li s'a aprobat altoru cari aveau mai puțină dreptate în pretențiunile lor.

Trebue să recunoaștem că în unele județe s'a lucrat cu multă neglijență la intocmirea tablourilor. Comisiile cari lucrau, nu și-au dat poate perfect socoteală că e vorba de avutul statului și de aceea l'au împărțit cu mânălargă. S'a ajuns astfel ca creditul care se dase de la București în acest scop numai pentru achitarea zecimilor, să se termine înainte de timp.

O chestiune care se pune tot în legătură cu plata despăgubirilor de război e plata diurnelor comisiunelor însărcinate cu stabilirea pagubelor. Unele din ele nu mai lucrează din cauză că un au primit diurnele. Altele nu merită să primească diurne din cauză că au lucrat greșit și nu au întocmit tablourile așa cum trebuia. Desigur că suma necesară pentru acoperirea cheltuelilor acestei comisiuni va fi destul de simțitoare pentru stat, știut fiind că există câte o comisiune în fiecare comună.

De aceea se impune ca odată cu ordinul ce li se va da comisiunilor comunale pentru întocmirea, noilor tablouri să li se impună și sarcina responsabilitătei tuturor evaluărilor pe cari le fac.

Numai în modul acesta s'ar putea pune stavilă dorinții de imbogățire fără muncă pe care manifestă unui cu această ocaziune. Wy.

Decorarea M. S. Reginei

Generalul Badoglio a remis Reginei Maria medalia de argint a Virtuței Militare cu următorul decret:

Victor Emanuele al 3-lea, prin grația lui Dumnezeu și voința națională Rege al Italiei, în baza decretul Regal din 26 Martie 1833. „Motu Proprio" am decretat și decretăm:

Articolul Unic:

Se conferă medalia de argint pentru virtutea militară Majestății Sale Regina Maria a României, cu următoarea motivare: „Strălucitoarea figură de femee în timpul răsboiului cel mare într'o minunată întrecere cu viteazul ei popor, a înfruntat cu suflet nebiruit cele mai grele sacrificii și a adus combatanților aflați în luptă și răniților îndurerați, îmbărbătarea și alinarea plină de drdgoste a cuvântului său și a acțiunei sale ca suverană și ca infirmieră".

Miniștrii noștri Secretari de Stat al Afacerilor Străine și ai Răsboiului sunt însărcinați cu aducerea la îndeplinire a decretului de față, care va fi înregistrat la curtea de conturi.

Roma în 16 Aprilie 1921.

Pentru prima dată decorația aceasta cea mai înaltă în ordin militar conferită combatanților pe front a fost acordată unei femei Aceasta a fost conferită Reginei pentru acțiunea sa plină de bravură pe front, în timpul răsboiului pentru întregirea Neamului.

Dela Consiliul Administrativ al județului Cojocna

La prefectura locală s'a ținut eri ședința lunară a consiliului administrativ al județului. Intre chestiunile care s'au făcut cunoscute în ședință, menționăm:

1. D-l dr. Octavian Utalea a comunicat că funcționarii cari au ocupat până acum, camere în localul prefecturei vor trebui să le părăsească și să se mute în oraș.

2. Starea sanitară veterinară a județului e următoarea în cursul lunei:

a) Râia la cai 154 cazuri în 6 comunn.

b) Variola la oi 139 cazuri în 10 comune.

c) Turbarea la câini 5 cazuri în 5 comune.

d) Pesta porcină 91 cazuri în 5 comune.

3. Perceperea impozitelor vechi a fost terminată iar a câștigurilor de război se face foarte greu întrucât sunt 8000 de cereri și funcționarii sunt în număr redus și puțin rutinați în aceste operațiuni.

4. S'a început repararea șoselelor și a podurilor județene

Cel mai eftin se curată și vopsește la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 si Str. Iuliu Maniu 8

A apărut ALMANAHUL „Infrățirea"!

Situația internațională

Guvernul ungar a luat o măsură dreaptă. A decretat monopolizarea cinematografelor de către Stat pentru ca venitul lor să fie întrebuințat la întreținerea orfanilor, văduvelor și invalizilor din războiu. Măsura aceasta merită toată lauda și arată solicitudinea pe care guvernul maghiar o are față de victimele războiului. In expozeul pe care ministrul de interne l-a făcut adunării naționale pentru a-i cere sprijinul în această chestie, a arătat încercările de conrupere ale funcționarilor superiori și parlamentarilor de către proprietarii de cinematografe în majoritate evrei. Cu această ocazie constatăm încă odată că principala armă de luptă a avreilor a rămas tot calomnia și corupția.

Guvernul polonez ca răspuns discursului violent nedrept pe care Lloyd George l-a rostit în Camera Comunelor la adresa Poloniei, a adresat o notă Antantei în care după ce arată drepturile seculare ale Poloniei asupra Sileziei superioare protestează în contra intrigilor germane și cere ca Silezia să fie atribuită patriei mame conform hotărârilor conferinței din Versailles. In sfârșit guvernul polonez repetă excesele provocate de muncitorii polonezi care au provocat ciocnirile cu trupele anglo-italiane.

Naționaliști turci din Angora încurajați de victoriile pe care le-au obținut asupra armatei grecești și nemulțumiți cu hotărârile luate la conferința din Londra în ce privește soarta lor, pretind revizuirea deciziunilor dela Londra în sensul unei independențe economice în politica completă. In adevăr, Kemaliștii cer ca modificărea regimului economic, în sensul ca francezii să nu se mai bucure de avantajiile pe care le-au obținut la Londra, rectificarea frontierelor și desființarea jandarmeriei mixtă din Cilicia. Pretențiile Kemaliștilor sunt exagerate și desigur că vor indispune cercurile antantiste favorabile lor.

Recepția generalului Badoglio la Camera Deputaților

Generalul Badoglio a fost primit solemn în Camera Deputaților. Distinsul oaspe a fost salutat de d. Duiliu Zamfirescu, în numele Parlamentului român, urându-i bună sosire.

Aceleași urări i le-a făcut, în numele partidului naționalist, d. prof. N. Iorga, arătând că numai unirea strânsă între cele două țări surori, reprezentând latinitatea, va putea realiză puterea necesară propășirei civilizațiunii în aceste părți ale europei.

D. Ciceo Pop a vorbit în numele Ardealului, salutând pe distinsul fiu al Italiei viteze și generoase.

Părintele Lucaci i-a făcut, în italienește, o urare de bună venire.

In numele partidului național-liberal, d. I. G. Duca a trimis salutul națiunii române nobilei națiuni italiene, a căror înfrățirea pecetluit-o războiul cel mare pentru libertate și dreptate.

La urmă d. general Badoglio a fost salutat de către d. general Averescu, prim ministru, în numele guvernului român.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

D-l gen. Averescu a făcut eri o nouă vizită la Giagoga, interesându-se de condițiunile incendiului. D-l Dobrescu ca jude Instuctor continuă cu cercetările. Sa stabilit că focul a fost pus Sâmbătă. Se caută autorii.

*

D-l Groza, ministrul Ardealului, a convocat consfătuirea parlamentarilor ardeleni în chestia exportului de vite. S'a cerut suprimarea permiselor și libertatea exportului. D-l Groza a promis că va supune Consiliului de miniștrii cererile.

*

La Galați a avut loc decorarea orașului de către generalul Badoglio. Au vorbit generalul Badoglio și primarul orașului. Dela Galați misiunea italiană a plecat la Iași. Pe platoul Copou va avea loc Joi decorarea orașului.

D-l I. G. Duca a desvoltat eri la cercul de studii al Partidului național-liberal conferința sa despre Ion C. Brătianu și reforma agrară în fața unui numeros public.

Conferențiarul a insistat asupra proectului de împroprietărire al lui Brătianu dela 1864, cere nu se deosebește de cel a lui Kogălniceanu decât în modalitățile de înfăptuire. Brătianu fiind contra loviturei de stat, cerea respectarea constituției, abia atunci dată. Conferința a spulberat acuzările aduse că Brătianu ar fi fost contra împroprietărirei țăranilor.

*

Azi se întrunește la Cameră sub-comisiunea budgetară pentru fixarea leturilor învățătorilor.

Doleanțe funcționărești

Se comunică din București că au sosit acolo delegații funcționarilor centrali dela secretariatul general al instrucțiunii publice din Cluj. Acești delegați vor prezenta d-lui ministru al instrucțiunii publice, d-lui ministru de finanțe și comisiunei bugetare parlamentare un memoriu semnat de peste 70 de funcționari dela subsecretariatul general din Cluj, cari declară că refuză salariile prevăzute în noul proect de buget și cer următoarele rectificări în acel proct:

„Recunoașterea tuturor drepturilor avute din situația anterioară, provenită cu preluarea administrației românești.

In special funcționarii recrutați de Consiliul Dirigent, întăriți și de guvernul central, să-și păstreze atât calitatea funcțiunii cât și retribuțiunile avute până acum.

„Pentru serviciile publice ale ministerului instrucțiunii să se admită principiul stabilității funcționarilor, căci prin detașarea de la catedră a administrației și viceversa, nu se poate ajunge la consolidarea serviciilor publice. Pentru Transilvania sistemul acesta e un adevărat dezastru.

„Indemnizațiile de scumpete să se acorde în aceeași măsură ca și celorlalți funcționari".

Centenarul nașterii lui Ion C. Brătianu

Manifestul adresat tuturor românilor de către comitetul național de inițiativă pentru serbările centenarului.

In vederea comemorărei centenarului nașterei marelui român Ion C. Brătianu care va avea loc în toate județele din țară și la București, în ziua de 29 Mai, comitetul național de inițiativă a lansat, populațiunei, următorul manifest:

Cetățeni,

Se împlinesc 100 de ani dela nașterea lui Ion C. Brătianu.

Numele marelui patriot se întâlnește în toate actele și toate luptele din cari a luat ființă și prin care s'a consolidat Regatul Român.

Prin acțiunea hotărâtoare cu care el a contribuit la faptele de glorie, de care se mândrește istoria noastră modernă, ca și prin patriotismul său cald și luminat care va fi de apururea pildă pentru viitorime—numele și viața lui Ion C. Brătianu aparțin neamului întreg.

Prăznuirea zilei acesteia să fie, deci, o sărbătoare a neamului și la ea să participe întreaga suflare românească.

Cetățeni,

Cu toții să ne întâlnim în ziua de 29 Mai 1921, ora 10 a. m. la Biserica Sf. Gheorghe Nou și apoi la statuia Marelui Cetățean unde se vor pomeni cu cinste și recunoștință viața și faptele sale.

(ss) **Miron**, mitropolit primat; **M. Pherekyde**, fost președinte al consiliului; **general Coandă**, fost președinte al consiliului; **N. Iorga**, fost președinte al Adunărei deputaților; **dr. Gheorghian**, primarul Capitalei; **D. Onciul**, președintele Academiei române; **M. Vlădescu**, rectorul Universității din București; **I. Maniu**, fost președinte al consiliului dirigent din Ardeal; **I. Inculeț**, fost ministru; **I. Nistor**, fost ministru; **I. G. Bibicescu**, guvernatorul Băncei Naționale; **Em. Porumbaru**, fost ministru; **N. Zanne**, președintele Camerei de Comerț și Industrie din București; **Costescu-Comăneanu**, fost vice-președinte al Senatului.

Publicăm mai jos cuprinsul a două acte comemorative.

Primul care a fost așezat în altarul capelei dela Florica, care a fost târnosită Joi 19 a. c., în prezența familiei Brătianu și are următorul cuprins:

„Sfințitu-s'a Biserica din Florica în ziua de 19 Mai, anul mântuirii 1921 (una mie nouă sute două-zeci și unu) după trecere de 100 de ani dela nașterea lui Ioan Constantin Brătianu, în al III-lea an, după unirea tuturor țărilor românești, sub domnia Regelui Ferdinand, Mitropolit Primat fiind I. P. Sfințitul părinte Miron Cristea.

Clăditu-s'a acest sfânt lăcaș în timpul domniei lui Carol I, cu ajutorul Regelui și al poporului român în lauda Atotputernicului Dumnezeu, care la vremuri de grea cumpănă a pus în capul frunțașilor țării pe Ioan Constantin Brătianu spre a lucra cu credință neclintită, cu dragoste și cu înțelepciune la redeșteptarea neamului și la întemeierea Regatului.

Al doilea care va fi așezat mâine în sarcofagul Marelui român Ion C. Brătianu, alături de rămășițele pământești ale ilustrului adormit într'u veci, are următorul cuprins:

„Așezată-s'au astăzi 22/9 Mai, anul 1921, în acest locaș Dumnezeesc, rămășițele ale lui Ioan Constantin Brătianu, marele cetățean, alături de acele ale scumpei și vrednicei sale soții Pia. Și, în amintirea lor s'a semnat acest act de fii, flicele, ginerii, nepoții și strănepoții lor, de prietenii câți în viață au rămas și de cei cari de față înalță cu toții către cer rugi fierbinți; pentru ca gândurile și faptele acestui bărbat și a tovarășilor lui de muncă să inspire și să conducă totdeauna inimele și

TELEGRAME

Conferința dela Geneva

Lyon, 26 Maiu

La Geneva se vor discuta mandatele asupra Mesopotamiei, Siria și Africa centrală. Nu se știe dacă chestiunea insulei Jap va fi abordată.

Incetarea atacurilor germane din Silezia superioară

Lyon, 26 Maiu

In urma demersului energic al Comisiunei interaliate din Oppelu, atacul german în direcția Gross-Strelitz a fost oprit.

Anglia trimite trupe în Silezia superioară

Paris, 26 Maiu

Cercurile oficiale engleze confirmă trimiterea de patru batalioane engleze de infanterie în Silezia superioară.

Secretarul lui Lenin arestat în Cehoslovacea

Paris, 26 Maiu

Secratarul particular al lui Lenin, Zaiesky Abramovici a fost arestat la Tans în Bohemia. El a primit mandat dela internaționala III-a de a dirige propaganda comunistă în Cehoslovacia și alte state din Europa centrală.

Infrângerea comuniștilor în Germania.

Berlin, 26 Maiu.

In toate orașele mari germane delegații partidului comunist au fost siliți să se retragă din posturile ce au ocupat în Consiliile muncitorești.

Misiunea comercială rusă se intoarce din Italia.

Roma, 25 Maiu

Misiunea comercială însă a cerut pașapoartele pentru a se intoarce în Rusia, ne având garanții suficiente pentru insinuarea sa.

Nouă intrunire a consiliului de ministrii german.

Lyon, 26 Maiu

Consiliul de ministrii din Berlin se va întruni definitiv în cursul serei. Discutată va fi chestiunea dosarului 1.59 ale gardelor covile bavareze

Corpurile Legiuitoare

CAMERA

Sedința de la 25 Mai.

Prezidează d-l Duiliu Zamfirescu.

Pe banca ministerială d-nii Garoflid și Cudalbu.

Urmează discuția generală asupra reformei agrare. Vorbește D-l SIMU din majoritate.

Contra proiectului sunt d-nii Mihaiu Vlădescu și Niculescu Lazăr.

SENATUL

Pe banca ministerială d-nii Argetoianu, Negulescu și Petrovici

Urmează comunicări.

Mitropolitul PIMEN arată profanarea bisericelor lui Ștefan și Rareș din Hârlău prin instalarea între ruinele ei a unui local de noapte.

D-l Argetoianu promite măsuri.

D-l NISTOR interpelează ministrul domeniilor în chestiunea fondului religionar din Bucovina.

D-l N. GEORGESCU cere îmbunătățirea situației preoților. Arată că sunt 1000 parohii vacante.

D-l T. MIHALI cere libertatea exportului de vite din Ardeal.

Evenimentele zilei

Regentul Serbiei la Paris

Printul regent al Serbiei a plecat la Paris de unde va trece în Anglia.

Pacea germano—chineză

Un aranjament german—chinez pune capăt stării de războiu intre ambele state. — Pacea a fost semnată la Peking.

Luptele din Silezia

Germanii au atacat cu violență Rappnitz pe liria frontului Grosstein Stribenau. Insurgenții germani detin importantul pod care trece dela Kappitz la Gross-Strelitz. Sunt temerică atacul să nu se generalizeze. Aliații încearcă să înăbușească revolta.

sufletele românilor pe calea împlinirii datoriilor către patrie și neam".

Acest act va fi semnat de A. S. R. Principele Moștenitor al României, de membrii familiei Brătianu, de foștii colaboratori ai marelui dispărut și de către toți cei ce vor lua parte la ploatoți cei ce vor ula parte la pioasa ceremonie de mâiaeta Florica.

Expoziția și târgul de mostre a industriei românești

Față de necesitățile naționale care reclamă o desvoltare cât mai mare a industriei României întregite, desvoltare ce trebuie să aibă ca punct de pornire cunoașterea cât mai complectă a tuturor puterilor ei de producție, Guvernul țării după propunerea Ministerului de Industrie (Direcția Generală a Industriei) a hotărît organizarea și deschiderea la București, în Parcul Carol. în ziua de 14 August 1921 a unei expoziții și târg de mostre a Industriei românești.

Iată o parte din considerentele enunțate de Ministerul de Industrie care îndreptățesc aceia istă deciziune:

Necesitatea cunoașterii producției industriale a țării. Industria a căpătat un rol foarte larg la desvoltarea tuturor statelor și chiar în țara noastră, dacă industria nu reprezintă ramura cea mai desvoltată a economiei naționale, ea este însă cea mai intensă formă de activitate productivă; producția anuală pe lucrător fiind în industria noastră de opt ori mai mare decât în agricultură.

Pe dealtă parte dacă din fericire țara noastră poate lucra astăzi în sfârșit în mod temeinic pe terenul industriei destinat să utilizeze toate resursele naturale din nouile sale granițe și să recâștige timpul pierdut din timpul războiului, în schimb însă contribuția adusă pe terenul industrial de fiecare din țările alipite este foarte puțin cunoscută de toate celelalte.

E adevărat că după război capitalurile românești s'au plasat mai mult în industrie și că instituțiile financiare au dat o mare importanță transacțiunilor industriale; cunoașterea industriei românești și a produselor sale în aprecierea publică nu este totuși cea adevărată. Astfel se văd încă foarte des cazuri când se importă din străinătate produse ce se pot fabrica tot așa de bine și de ieftin în țară.

Rolul statului. Datoria statului este să încurajeze răspândirea cunoștințelor asupra industriei noastre și apropierea cu un ceas mai curând a cercurilor producătoare și consumatoare din toate provinciile unite. Acum când cauze cunoscute legăturile directe prin călătorii sunt atât de grele, cel mai potrivit mijloc de a favoriza această apropiere este de a crea în Capitala țării o icoană fidelă a industriei românești în forma unei expoziții industriale care să arate tot ce se face în țara noastră în această direcție și să ne dovedească ce ar trebui să facem pe viitor.

Muzeul industrial existent pe lângă Ministerul industriei este azi rău plasat încât el este ignorat de cei mai mulți. Mutarea într'un local spațios, refacerea complectarea și sistemizarea acestuia este necesară.

Reorganizarea acestui muzeu nu este însă în deajuns, pentru a crea relațiuni vii între producătorii și consumatorii din țară iar pentru a demonstra marelui public care sunt prețurile de vânzare reale ale industriei noastre prin opoziție cu prețurile de comerț, este indispensabil a complecta această expoziție și cu un târg național de mostre.

Foloasele expoziției târg pentru comerțul intern și extern. Cumpărătorii ar fi aci puși direct în legătură cu producătorii lăsând la o parte intermediarii cari scumpesc nejustificat articolele; ușurința cu care s'ar găsi în acest târg toate mărfurile ce se produc în țară, ar dispensa pe mulți să-și cheltuiască timpul în infructoase investigații și s'ar ajunge astfel la o intensificare a legăturilor comerciale. Târgul ar fi și pentru străini de un real ajutor de informațiune, deși pentru moment ar păstra caracterul strict național. Tot în târg delegați ai oficilor străine vor putea pune pe comercianții noștri în legătură cu străinătatea, dându-le datele necesare ce se pot căpăta cu greu.

In rezumat prin aceste manifestațiuni s-ar ajunge la desvoltarea legăturilor economice interne și externe, se va pune în evidență bogățiile țării și se va da putința să se aprecieze efortul industrial al țării.

Organizarea expoziției. Expoziția și târgul se vor deschide la București în Parcul Carol în ziua de 14 August 1921. (Domnii industriași cari vor să-și rezerve loc în pavilionul principal sunt rugați a anunța imediat Comisarului general (oficiul de Studii, Minis. de Industrie) numărul de metri pătrați de care au nevoe. Aceasta chiar înainte de a primi buletinul de înscriere și formularele a căror expediere va dura încă o săptămână).

Comisariatul general al expoziției va îngriji de transportul obiectelor expuse care se vor aduna întâi la inspectoratele industriale și se vor centraliza la București la depozitul „din gara Filaret. Se vor acorda reduceri pe C. F. pentru expozanți și participanți și se va îngriji de cartiruire. Medalii vor recompensa meritele expozanților. In congresele speciale ale diferitelor ramuri de industrie se vor discuta chestiuni industriale cărora organele Statului le vor de.toată atențiunea. In localuri special amenajate în apropierea paviliomului principal se vor vinde publicului produse ale fabricilor din țară, pe preț de cost. Nu se va uita partea distractivă punându-se cu această ocazie în evidență frumusețea Parcului Carol așa de uitat de Bucureșteni. Industriași, mari comercianți, cumpărători, secialiștii tehnici și economiști ca și marele public vor găsi în Expoziția-târg satisfacerea complectă a intereselor lor și a dorinței firești tuturor de a cunoaște industria țării.

Cât despre industriași nici unul nu va lipsi dela această manifestare care de altfel nu poate aduce decât foloase industriei românești.

Comisar general
(ss) **M. Manoilescu.**
Secretar
(ss) **Ing. George Ioanițiu.**

Prețurile Pieții Cluj.

26 Mai 1921.

		L	B
Pâine albă	kgr.	7	—
„ neagră	„	4	—
„ integrală	„	5	—
Făină porumb	„	3	—
Porumb	„	2	—
Ou bucata		0.45	
Smântână litrul		10	—
Lapte „		2.50	
Brânză de vacă	kgr.	10	—
„ „ oi	„	14	—
Caș	„	12	—
Carne afumată	„	20	—
Cărnaț	„	24.	—
Slănină	„	24.	—
Cartaboș	„	10.	—
Untură	„	20.	—
Unsoare	„	24.	—
Tobă de porc	„	16.	—
Slănină afumată fiartă	„	30	—
Jumere	„	16.	—
Carne de vită cal. I.	„	6.	—
„ „ „ „ II.	„	4.	—
Carne de vită tânără calitatea I.	„	6.	—
„ II.	„	4.	—
Carne de viței sugar calitatea I.	„	12.	—
„ II.	„	10.	—
Carne de porc cal. I.	„	16.	—
„ „ „ „ II.	„	14.	—
Carne de miel „ I.	„	5.	—
„ „ „ „ II.	„	4.	—
Pește proaspăt	„	28.	—
Ceapă	„	12-18.	—
Fasole veche	„	2.50	
Cartofi	„	1.	—
Morcovi	„	18.	—
Usturoi	„	12.	—
Castraveți	bucata	5—9	—
Caralabe	„	1.	—
Ardei mici verzi	„	1	—
Mazăre verde	kgr.	16.	—
Cartofi noui	„	10.	—
Marule	bucata	—.05	
Ridichi albe	„	—.10	
„ de lună 20	bucăți	—.50	
Agrește	litru	4.	—
Chiperi verzi	bacata	3.	—
Patrujel	firișorul	—.10	
Mărar	legăturica	1.	—

Vitele

1	viței până la 3 luni	150—250 lei
1	viței până la 1 an	300—400 „
1	vaci cu viței	900—1300 „
1	pereche boi	4000—7000 „
1	miel	15—40 „
Porci vii	kgr.	5—6 „

Știri de peste hotare

Atentat contra lui Trotzky.

„Wochenblatt" din Cernăuți publică o informație din Helsingfors din 18 Maiu, după care Trotzky a fost victima unui atentat în dimineața zilei de 17 Maiu.

Președintele comisiunei Internaționalei III-a, Alexiew Ușirinoif, ar fi tras asupra lui Trotzky două focuri de revolver, din cari unul a dat greș, iar altul l'a lovit în urechea dreaptă, în momentul când Trotzky voia să intre la ministerul de externe. Trotzky ar fi căzut jos amețit. Garda roșie a venit imediat la fața locului, însă atentatorul a reușit să se facă nevăzut

Demisiunea cabinetului portughez

Ministerul Portugaliei a demisionat.

Svonul despre sinuciderea ex-kaiserului.

O telegramă din Amsterdam către agenția „Radio" anunță că știrea despre sinuciderea ex-kaiserului Germaniei, lansată de o agenție americană întâmpină acolo la Haga cea mai mare neîncredere și e socotită ca fiind lipsită de orice temei.

Dela societatea „Principele Mircea"

Se aduce la cunoștința publică pe această cale, că *Cercul pentru apărarea femeii și a copilului* din Cluj s'a afiliat la *Soc. Principele Mircea pentru ocrotirea Copiilor din România*, cu sediul central București și sub înalta Presidență a M. S. Reginei. In consecință s'au adoptat în întregime Statutele susnumitei Societați, iar Cercul A. F. C. se va intitula de aci înainte: *Principele Mircea, Centrul Cluj.*

Comitetul rămâne același, în plus cu D-l G. Tripon, ca delegat juridic al Societății.

Cu această ocazie aducem la cunoștință și gestiunea financiară pe anul 1 Maiu 1920, 1 Maiu 1921 precum urmează:

1. Venituri :

1. Colecte	Lei	45,286·63
2. Donațiuni	Lei	8,996·—
3. Serbări	Lei	6,779·50
4. Cotizațiuni	Lei	1,585·—
5. Diverse	Lei	1,149·50
	Lei	63,796·64

2. **Cheltueli** pentru Leagăn, Pom de Crăciun, Azilul de copii etc. Lei 23,529·89.

Recapitulația generală:

Totalul veniturilor .	Lei	53,796·64
Totalul cheltuelilor . .	Lei	23,529·89
In cassă	Lei	40,266·75

Sediul Centrului Cluj, al Soc. Principele Mircea este Str. N. Eminescu No. 13, Tel. 620.

Rugăm călduros pe onor. public să se dea tot sprijinul pentru îndeplinirea operei noastre de ocrotire a copiilor mici, a femeii însărcinate și a mamei lehuze s'au care alăptează.

ELENA E. CADARIA
secretară.

SANDA I. MATEIU
prezidentă.

MARIA MARTINOVICI
casieră.

Pentru alipirea Austriei de Germania

In urma legei austriace care stabilește, principial, plebiscitul pentru alipirea Austriei de Germania, reprezentanții Franței și României au făcut, la Viena, un demers spre a expune punctul de vedere al țărilor lor în această chestiune. Astfel, ambii au atras, cancelarului Mayr, atenția asupra faptului că nu se va permite, cu nici un preț, o știrbire a independenței austriace.

Germania nu va participa la reconstrucția Franței.

In privința informației oficiale din Berlin care arăta că dl Loucheur ar fi admis în principiu ca Germania să fie însărcinată cu lucrările de reconstrucție într'un sector din regiunile devastate, ministrul francez a declarat că această știre astfel prezentată este inexactă.

Producția mondială a cărbunelui

Rapoartele primite de Geologicul Survey din Statele Unite arată că producția mondială a cărbunelui în 1920 a fost de aproximativ 1.300,000.000 tone metrice. Cu toate că față de producția din 1919 e în creștere cu 150 milioane tone, totuși față de ceea din 1913, e în minus cu 42 milioane tone. Dacă considerăm producția celor din urmă zece ani și partea care au dat-o Statele Unite constatăm că aceasta s'a ridicat de la 39·2 la sută în 1910 la 45·1 la sută în 1920. In 1913, Europa venea înaintea tuturor continentelor în ce privește producția cărbunelui contribuind cu 54 la sută la producția mondială. In 1920 a ce dat locul întâi Americei de Nord particepând numai 46 la sută la producția mondială.

Producția pe continente a evoluat în modul următor în tone metrice din 1913 până în 1920. America de Nord a trecut de la 531 milioane la 601 milioane, America de Sud de la 1,600.000 la 1,700.000, Europa de la 730 milioane la 597,500.000, Asia de la 8,300.000 la 11,800.000. Oceania dela 15 milioane la 11·8 milolane. Europa și Oceania sunt în scădere simțitoare. Din datele statistice adunate de Geological Survey rezultatul că golul lăsat de războiu în Europa a fost umplut de Statele Unite și creșterea producției le-a permis să trimeată cât mai mulți cărbuni în Europa. In 1920, cărbuni americani trimeși în Europa au atins cifra de 22,500.000 tone, adică de cinci ori cât în 1913.

Din cele expuse mai sus rezultă că Statele Unite s'au folosit de pagubele făcute de războiu industriei europene a cărbunelui.

Astăzi unul din marii producători europeni, Anglia, sufere de grevele aproape continue ale minerilor. Aceste greve vor înlesni Statelor Unite sarcina de a face progrese în vinderea cărbunilor peste ocean; vânzări care vor favoriza întrebuințarea unei flote a cărei mărire formidabilă în timpul războiului putea fi stânjenitoare odată cu venirea păcei.

Când minerii englezi vor relua lucrul, vor constata ca datorită cărbunilor americani, lumea nu s'a îngrijit de greva lor și crezând că își servesc cauza lor.

22
Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

2 DACTILOGRAFE află aplicare într-un birou la o mare societate. Se oferă salar bun. Adresa la ziar sub 13.

DOMNIȘOARĂ ROMÂNCĂ, cunoște dactilografia la perfecție, caută post în vreun birou sau ca vânzătoare în vreo librărie. Adresa la adm. ziarului. 710

DOAMNĂ română cu studii, limba franceză la perfecție, pianul, pictura, arta decorativă, lucrul manual, limba germană pentru începători posedând autorizația Ministerul Cultelor, cum și bune referințe, caracter blând persoană serioasă, dorește a ocupa un post ca profesoară lângă copii mai mari sau Domnișoare. Adresa la ziar sub „Ciucer".

Vânzări și Cumpărări:

Radio 1021

DE VÂNZARE o garnitură de salon mahagon cu Vitrin-Cover de smyrna Str. Iuliu Maniu 26 et. I. 3. Tot acolo de vânzare 8 jugh. de prat. 731

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

DE VÂNZARE o armă de vânătoare cu trei țevi 16/16/8. Fără cocoașe vizir automat în stare nouă. Ase adresa la ziar sub A.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsește de vânzare la toți vânzatorii ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

CUMPĂR TIPOGRAFIE, complectă cu mașini plane sau rotative și aparate de turnat. Adresa la ziar sub E. V.

Închirieri:

CAUT cameră mobilată pentru familie, plătesc bine Bebe. 684

Diverse:

IN CURÂND se va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚÂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

„Radio" 1021. 732

Spectacolul Clujului!

O prăvăliă de delicatesse! Asortată cu cel mai mare lux! Beuturi și mâncăre cele mai bune! Prăjituri proaspete zilnic de la firma „CARPAȚI" ciocolată și bonbone! Cluj, Calea Reg. Ferd. 41.

TOȚI ABONAȚI ziarului Infrățirea

au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de două ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvint. □

Cercul de Recrutare Cluj

Ofițerii de rezervă din fosta Armata-Austrongare notați mai jos, se vor prezinta de urgenta la Cercul de Recrutare Cluj spre a și primi acele înaintate pentru primirea în Armata Română ca trebuiesc complectate.

Maiori: 1. Valintin Vilhelm.

Capitani: Szutesk Francisc, 2. Dr. Stubenvell Francisc.

Locotenenti: 1, Porotiu Vasile, 2. Corches M. Sabin, 3. Jeles Ștefan, 4, Veis Herman, 5. Maier Ioan. 6. Dr. Muresan Emil, 7. Pop Iuliu, 8. Keszgfalvi Andrei, 9. Boczasv Ludovic, 10, Reinerth Otto Herman, 11. Sabe Ioseb. 12. Sevmann Otto, 13. Solomon Leopold, 14. Banatfi Andrei, 15. Paunez Bela, 16. Oclobaum Iacob, 17. Dr. Derca Aron, 18. Dr. Frank Richard, 19. Maghies Axonte, 20. Fogarascher Wilhelm, 21 Eichhoron Camille.

Sublocotenenti: 1. Babolanv Iosef, 2. Nemes Martin, 3. Dr. Schwartz Izidor, 4. Fodor Ștefan, 4. Acitius Mateas, 6. Weisz Mauritiu, 7. Radu Eugen. 8. Deutesc Herman, 9. Sandru Septimiu Octavian, 10. Ghidrai Liviu, 11. Goia Iosef, 12 Grama Alexandru, 13. Barauc Ernest, 14. Chiciudean Ioan, 15. Dietrich Carol, 16. Hirsch Bruno, 17. Iacob Andrei, 18. Pop Augustin, 19. Pop Aurel, 20. Pop Romulus, 21. Pintea Iuliu, 22. Rus Onisie, 23. Rotosan Cornel, 24. Rosu Vasilie, 25. Incze Gheorghe, 26. Nagy Vecsici, 27. Muntean Alexandru. 28. Dr. Koloman Rudolf, 29. Binder Albert, 30. Goldman Eugen, 31. Miron Ernestin, 32. Nagy Alexandru, 33. Nagy Iosef, 34. Szasz Eugen, 35. Szatmary Coloman, 36. Tordai Laios Ludovic, 37. Velican Victor, 38. Simeovis Ioan Sigmond, 39. Stan Ioan, 40. Stanciu Vasilie, 41. Schreiber Robert, 42. Seicean Zaharia, 43. Trifan Constantin, 44. Sandian Dumitru, 45. Dr. Hoflich Artur, 46. Câmpian Ilie, 47. Hada Alexandru, 48. Carol Iuliu, 49. Crisan Alexandru, 50. Dienesch Fritz, 51. Dorgo Ioan. 52. Beches Victor, 53. Bologa Valeriu, 54. Milacan Gheorghe, 55. Moldovan Alexandru, 56. Nechitei Valeriu, 57. Anca Emanoil, 58. Anton Traian, 59. Ianoviciu Hostiuliu 60. Liheni Emeni.

Șeful Biroului de Recrutare și Mob.

Maior V. NAȘCU.

Convocare.

Direcțiunea „Comerțului român, societate pe acțiuni Cluj", convoacă pe dnii acționari pe ziua de

5 Iunid 1921 a. m. 11 oare, în localul societății, din str. Regina Maria 19, la

adunare generală extraordinară,

având a se desbate următoarele obiecte:

1. Luarea la cunoștință a urcării capitalului social conform deciziunei adunării generale din 28 Nov. 1920.

2. Modificarea §§-lor 1, 5—7, 12, 17, 21 și 40 din staiute.

3. Alegerea alor 7 membrii în direcțiune și alor 5 membrii în comitetul de supraveghere.

DIRECȚIUNEA.

Ministerul Internelor: Directoratul general din Cluj.

5978—1921.

Publicatiune.

Se publică spre cunoștință generală că în ziua de 10 Iunie a. c. orele 11 a. m. se va ține licitație publică cu oferte închise în cancelaria acestui Directorat General, pentru vânzarea a 1 automobil camion, 10 automobile turism și a diferite materiale vechi, precum cauciucuri, camere etc.

Supra oferte nu să primesc.

Condițiunile și felul materialelor se pot vedea în ori ce zi de lucru, între orele 10—12 a. m. la serviciul de automobile aflat în palatul Justitiei et. II. camera 153.

Ofertanți vor depune garanție de 5 la sută din valoarea ofertei prezentând recepisele în ziua licitațiunei.

Cluj, la 20 Maiu 1921.

C. Tănăsescu m. p.
Directorul General.

716

Bela Sánta Intreprindere de asphalt și beton

Cluj, Str. Mikó No. 8.

Intreprinde pe lângă cea mai mare garanție: uscarea radicală a pereților umezi din orice încăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, cărutabile, curți și magasii.

Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace. 29

SA DESCHIS în Cluj, Piața Unirii No. 15

MARELE MAGAZIN DE INCĂLCĂMINTE

RAFTOPOL

din București.

Incălțăminte pentru Dame, Bărbați și copii, cele mai noi modele din străinătate și executate de magazin. Pantofi Elvețieni bărbătești de box 280 Lei. Ghete Elvețieni bărbătești de box 300 Lei. Se mai aduce la cunoștința onor. public că a mai sosit un transport nou de incălțăminte și anume: Ghete și pantofi roșii și de lac bărbătești. Ghete și pantofi de dame, escarpeni și cu barete, de antilopă si olandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marca veritabilă Elveiiană „Bally". 517

IN CURAND VA APARE IN CLUJ
REVISTA UMORISTICA
„Țânțarul"

Redacția și Administrația Strada Iuliu Maniu No. 3
Se primesc abonamente și anunțuri.

Abonament pe un an 100 Lei
Abonament pe 6 luni 60 Lei
Abonament pe 3 luni 30 Lei

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE

— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatură mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg. Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de plicuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — **Cassete de hârtie de scrisori** în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIURU și PAPETARIE

Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62—64, și Calea Victoriei 68. Ionnițiu, Strada Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. — SUCURSALA: Cluj, Piața Unirei 7. ARAD, Str. Avram Iancu 19. — IAȘI, Strada Lăpusneanu 17.

La Adm. Ziarului Infrățirea și la ag. de publ. Reclama
se primesc ori ce reclame pentru

Programul Teatrului Național din Cluj.

Pe stagiunea 1921--1922.

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 91
PENTRU
MICA PUBLICITATE

Bănci, fabricanți, industriași, comercianți cari au nevoe de

Contabili,

corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

Instalații de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparații de mașini de scris și cusut execuța cu preț convenabil:

La Intreprinderea Electrotechnică și mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Becuri electrice „TUNGSRAM" precum și materiale cu preț redus. □□ Intreprinderi și pentru provincie.

„Țânțarul"

MARE REDUCERE DE PREȚURI!

M. ANGHEL

Piața M. Viteazul No. 40

Magazin permament de articole technice,

Lămpi de lipit cu benzină, Plăci de asbest și Klingerit, Garnituri de asbest, ferestrae gatter, circulare și pentru metaluri pile etc. etc. Materiale electrice și motoare electrice.

Becuri electrice cu prețuri fără concurență.

Clopote din cel mai bun material.

Telefon 13-40. Telefon 13-40.

REPREZENTANȚA FABRICEI DE MAȘINI □□□□ „SCHIEB" — SIBIU. □□□□

210

Devânzare

aranjament frumos de cofetărie, farmacie, droguerie, se poate vedea la Firma Hann și Comp. Str. Regina Maria 11. 730

Agricola

Societate anonimă de asigurări generale

BUCUREȘTI

Capitalul social: 10 milioane Lei, din care 5 milioane deplin vărsate. Reprezentanța Generală p. Transilvania, Maramureș și Crișana

in CLUJ

str. Nicolea Iorga 11 în casele proprii. □

Telefon 621.

Societatea face operațiuni de asigurare: Contra incendiului și explozii, contra grindinei, contra pagubelor de transport pe apă și uscat, contra accidentelor corporale, contra consecințelor răspunderii civile și asigurări asupra vieței și rente viagare. 502

Asigurări contra accidentelor corporale cu restituirea primelor! Funcționarii și agenții harnici vor fi angajați de către Reprezentanță Generală.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**

18 **Piata Unirei No. 5.**

Publicație.

Regimentul 32 obuziere (Garnizoană Cluj) având nevoie de 700.000 kgr. fân și 500.000 kgr. de paie din recolta nouă primește ofertele legale la adresa de mai sus până în ziua de 15 Iunie 1921, când se va face licitație.

Cauțiunea ce trebue depusă va fi de 10% din valoarea ofertei. 726

HOTEL NEW-YORK

Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză și Ungară. - Supeuri după spectacol.

329

S'a deschis

Bazar de mărunțișuri

Ludovic Albisy

Calea Victoriei No. 10

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

LA „MAGAZINUL BARZA"

1 rochie de stofă de lână dela 250 Lei 1 palton de lână curată pentru dame dela 480 Lei, 1 costum de lână curată pentru dame fazonul cel mai nou dela 600 Lei în sus. 52

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la incheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogueria Rozsa

Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

Vând spirt rafinat

Engros și endetail. Prețuri de concurență.

A se adresa la ziar sub A.

A apărut

Almanachul „Infrățirea"

Un volum de 250 pagini cu peste 120 clișeuri

Cu un material bogat și foarte variat. □□ Au colaborat la acestă lucrare un mare număr de fruntași intelectuali din Ardeal și de scriitori din vechiul Regat. □□ Calendarul cuprinde o parte calendaristică, date și documente noui asupra Ardealului, Cronica Anului 1920, o parte enciclopedică de extremă utilitate precum și numeroase bucăți literare inedite, proză și versuri. □□ Coperta artistica în culori Numeroase hors-texte-uri pe hârtie velină.

Prețul 15 Lei. **Prețul 15 Lei.**

Pentru depozitari și librari se dă o remiză de 25%. ●●● Comenzile se vor adresa Administrației ziarului Infrățirea.

Tipărit cu mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana" Cluj, str. Universității Nr. 3.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 231 **Opt Pagini 50 bani Opt Pagini** Luni 30 Mai 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA [illegible] NIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

O jertfă a idealismului

In momentul când din ziare și parlament se ridică obișnuitul freamăt de ură al unei politici care coboară prezentul și compromite viitorul, și când la Diagoga se provoca un incendiu pentru ca focul să prefacă în cenușe toate urmele unei gesturi de imoralitate, la Cluj, dintr'un văduh facut parcă și mai înalt și mai luminos pentru a îmbrățișa toată măreția și toată splendoarea jertfei, un tînăr aviator, lansat temerar într'o primejdioasă figură de aviație, cădea sdrobit lângă mașina ale cărei aripi sburătoare fuseseră covârșite de atâta sublimă temeritate.

Intre atâția oameni care se înalță coborându-ne, iată și unul care a căzut ca să ne înalțe. Căci în căderea aviatorului Bonțescu, ca și în toate celelalte jertfe ale tinerei noastre aviații, este un element moral care preschimbă accidentul într'un superior act de afirmare națională.

Cine văzând nenorocirea, nu și-a zis revoltat: De ce această acrobație în aer căreia uu-i se poate recunoaște *nici-o necesitate*? Dece această *inutilă temeritate* de pe urma căreia am numărat până acum atâtea dureroase jertfe?

De ce să sporești primejdiile sborului adiogând la ele și primejdia unei temerități pe care nimeni nu ți-o cere? Și dece nenorocirea unuia să nu servească de învățătură pentru celalți insuflându-le acestora mai multă prudență și făcându-i să renunțe la o glorie care se cucerește așa de scump? Dece când alții se înalță fără să poată sbura, tu să cazi fiindcă ai năzuit să sbori? De ce să împodobești cu frumusețea îndrăznelii tale o societate în care toată lumea stă lipită de pământ știind să înlăture din viață tot ce nu servește o necesitate și nu răspunde unui interes?

Fiindcă aceste acte de imprudență și temeritate nu sunt altceva decât momente de sublimă ambiție desfăcute grandios din linia idealistă a expanziuni noastre naționale. Suntem o națiie tânără setoasă de ascenziune, și aviatorul care a căzut ieri de la înălțimea unui sbor temerar nu este decât o falnică expresie a posibilităților noastre de a ne distinge și afirma.

Tot ce ne vine de aiurea în numele culturei și al civilisației se întâlnește aici cu aportul nebănuit al puterilor noastre creatoare.

Nu este lucru primit dela alții care să nu sporească în desăvârșire prin ceia ce suntem în stare să-i adăugăm din virtuțile și însușirile noastre naționale.

Plângând deci pe tânărul care căzu ieri din sbor, salutăm în moartea lui încă una din sublimele dovezi ale unei energii care *sue* și ale unui suflet care *creiază*.

Evenimentele zilei

Trupe engleze în Silezia de sus

Trupele engleze cari au intrat în Silezia de sus au fost bine primite de populația germană.

Conflictul anglo-francez

Conflictul intre Anglia și Franța merge spre aplănare.

Atentat comunist contra Regelui Bulgariei

Din Rusciuk se comunică, că la Sofia cu ocazia serbărei naționale a sfinților Meodiu și Ciril, care s'a făcut în ziua de 24 Mai, o bombă s'a aruncat de către comuniști asupra Regelui Bosia pe când trecea pe bulevardul Donducoff spre grădina publică, unde urma să se dea serbări școlare.

Sunt peste b0 grav răniți și mai mulți morți.

Mulțimea înfuriată a devastat clubul comunist, care se afla în apropiere, distrugând tot mobilierul și arhiva, ce se afla acolo.

Apoi a trecut la tipografia comunistă, unde de asemenea totul a fost devastat.

Cu mare greutate trupele, cari interveniseră au putut restabili ordinea.

Parchetul a operat numeroase arestări.

La Rusciuk serbarea națională a decurs în liniște.

Demisia lui Sapieha

Demisia prințului Sapieha se confirmă. In cercurile poloneze se vorbește că succesorul primului-ministru polon va fi contele Serzinsky.

Ministrul Poloniei la București, d. Scrizsinsky, a fost chemat la Varșovia.

Anglia intervine la Berlin

Ambasadorul britanic la Berlin, a făcut un demers la guvernul german, stăruind ca Reichsbank să reia imediat expedierea sumelor necesare pentru plata lucrărilor din regiunile industriale ale Sileziei de sus și pentru restabilirea trenurilor de aprovizionare în regiunea poloneză.

Dar în acest demers nu s'a discutat și interzicerea trecerei de trupe și muniții spre Silezia cum ceruse guvernul francez.

Focul purificator

Se știe că în vremea din urmă se descoperise grave neorânduieli la depozitele Aprovizionării.

Presa întreagă a vorbit pe larg de această chestiune cerând ca vinovații să-și ia pedeapsa meritată.

Reacțiunea energică a opiniei publice a silit guvernul să făgăduiască dela tribuna parlamentară că va face lumină și că necinstea și reaua-credință își vor primi plata.

Am primit dela început cu scepticism făgăduiala guvernului pentrucă nu era nici cea dintâi și desigur nici cea din urmă. Și apoi cine mai poate avea încredere în cuvântul unui guvern care a îngăduit toate hoțiile, care a patronat fel de fel de afaceri pe spinarea statului și care în vremuri acestea de nevoi și de lipsuri când banul public trebuia să fie sfânt a făcut risipa cea mai vinovată.

Și iată că într'o bună noapte, în vreme ce Bucureștii sărbătoreau cu alai și cu entuziasm ziua de 10 Mai, la Giogoga se aprinde o torță urlașă: ard depozitele.

Trebuiau să ardă, în magaziile înțesate alături ae butoaiele cu prune uscate cafeaua, alături de stofele de hârtie ciocolata stricată, piperul la un loc cu zahărul și uleiurile odată cu soldurile de matase; căci în depozitele Aprovizionării își dăduseră întâlnire și se odihneau într'o nostimă vecinătate toate produsele pământului și toate fabricatele mâinii om nești. Era un fel de bazar universal pe care un spirit prevăzător și atotputernic îl înzestrase cu toate bunătățile închipuite. Este adevărat că stăteau acolo cam de mult timp așteptând cumpărători și că vremea cași condițiunile în cari se găseau depozitate își împliniseră opera de alterare, dar ori cum ele constituiau totuși elemente, indispensabile pentru aflarea adevărului și dovedirea incorectitudinilor.

Aceia însă a căror cinste și liniște aveau a se teme de rezultatul anchetei au hotărât să-i dea foc. Și odată cu mărfurile depozitate se mistuiau în flăcări și dovezile împotriva defraudatorilor. Socoteala era minunată, dar o întâmplare a făcut ca încercarea să nu isbutească.

Mai poate exista acum, după cele întâmplate, vre-o îndoială asupra incorectitudinilor dela Aprovizionare?

Nu putem însă înainte de a sfârși să nu ne mărturisim și cu prilejul acestui incendiu revolta în fața acestei tâlhării morale cuibărită în organismul statului cu încurajarea și sub indulgența obîăduire a regimului de „cinste, muncă, legalitate" pe care l'a inaugurat guvernul actual.

Focul are o mare vitiute: aceia de a purifica. De aceia numai un foc puternic ar putea, mistuind în urlașa-i vâltoare de flăcări toate murdăriile îngrămădite, să purifice viața noastră publică.

Cum ne judecă prietenii

— Un articol al D-lui Ed. Herriot —

D-l Edouard Herriot, primarul Lyonului, deputat și fost ministru, care a fost luna trecută oaspele călduros sărbătorit al Bucureștiilor, publică în revista „Les Annales", sub titlul „In România Mare", amintirile sale de călătorie, impresiuni mișcate și pitorești din care reproducem următoarele interesante pagini:

„Călătorul care a patruns în România pe la Vest și prin Jugoslavia spre a ajunge la București își poate face imediat o idee destul de precisă despre aspectele și caracterele acestui fericit ținut și despre îmbogățirile pe care curajul său i le-a meritat: Frumosul și largul oraș al Timișoarei, unde flutură azi drapelul român, îl recunosc: era eri Temesvar. Ungaria se instalase acolo; făcuse din el capitala unui comitat; întreținea acolo o garnizoană puternică care, uneori, manevra în piața Prințului Eugen sau a Paradei. Dar, sub dominația străină persista vechiul *banat*, adică vechiul marchizat român.

„Nu-i oare emoționant, pentru cel ce știe într'o câtva, să cugete că după zece veacuri de sclăvie, țara aceasta dacă și romană a fost restituită succesorilor primilor săi coloni și sustrasă celei mai nedrepte dintre dominațiunile feodale? Noi cari am suferit așa de mult de zmulgerea Alsaciei și Lorenei, noi, Francezi legați de principiul naționalităților, nu trebue oare să simțim mai bine ca toți ceilalți bucuria poporului român? Acest popor și-a unit însfârșit frații depărtați de dincoace și dincolo de Carpați, a realizat antica patrie căreia, spre sfârșitul veacului al XVI-lea ilustrul Mihai Viteazul îi da deja o existență și un centru în capitala cu frumosul nume latin de Alba-Iulia. Patrioți români de odinioară, patrioți din 1784 condamnați de către Maghiari la supliciul roții, patrioți din 1848 trădați de către Ruși (dejal) petrioți din 1881 întemnițați de către Austria, Francezul care trece vă salută și se bucură cu fiii voștrii că vede, și de data aceasta, Idealul triumfând asupra brutalității.

. . . „Piscuri domină originile ascunse ale văilor cari se scoboară unele spre câmpia Tisei altele spre Muntenia. Inapoia vastelor portice ale templului, iată sanctuarul transilvănean. Degeaba, d-lor Nemți, îl numiți d-voastră „Siebenbürgen" căci și aici recunosc Dacia Traiană, *Dacia Mediterrannea*. Platoul acesta robust cu taluzuri largi, înghețat spre culmi, dar arzător în câmpie, solul acesta care ascunde în adâncimile lui aurul și argintul, ametistul și topazul, au putut fi apăsate de zece veacuri de cucerire; pe platforma acesta aspră, Turcul a dat peste civilizația noastră. Dar nimic n'a putut distruge acolo puternica sculptură romană, opera împăratului liberal care a știut să facă să înflorească dreptatea și, pretutindeni unde se instala, să ocrotească pacea.

„In punctul culminant al urcușului, stațiunea aceasta la care mă oprește trenul, se numește încă „Porta-Orientalis": în inima drăguții văi a Cernii, pe care piersecii o fac trandafirie, iată „Thermele lui Hercule", și tradiția, mai puternică decât violența, le-a păstrat numele. Ea își ia din nou tot înțelesul, inscripția pe care o poartă unele monede antice, desgropate de fierul plugului: „Dacia felix", — Dacia fericită. Prietenii noștri români au pus mâna în fine pe poarta, prin care odinioară, au curs oardele barbare, Avarii și Hunii, Ungurii și Tătarii. Poarta aceasta e interesul nostru ca și al lor, să rămână pentru totdeauna în mâinile lor . . . Un popor cu adevărat civilizat va veghea de-acum înainte aici

„Unitatea țării se confirmă în unitatea rasei". In afirmarea aceasta d-l Herriot se conduce după îndrumările d-lui N. Iorga și crede pe acesta când spune că ideile morale de care poporul nostru e legat sunt idei romane: iubirea legii și respectul pactului, dragostea de ordine și de pace, dragostea de datorie și pasiunea pământului, generatoare de patriotism. Nici o metafizică nebuloasă: o etică al cărei punct de sprijin e pe pământ.

„Când aceste însușiri native au fost perfecționate de către cultură și educația cea mai exigentă, afirmă d-l Herriot, se înțelge că această rasă poate da ființe de elită. Am observat adesea că țările tinere, dacă înțelegem prin aceasta națiunile proaspăt emancipate, formează oameni de Stat mult mai bine înarmați cu cunoștințe decât oameni de Stat ai țărilor vechi, prea încrezători în superioritatea tradițională a formației lor. Veți găsi oare în Franța mulți „conducători", cari să-și fi dat osteneala de-a studia la fața locului măcar Europa? De aci rezultă atâtea aprecieri sumare, atâtea hotărâri grăbite, uneori jignitoare și în conducerea afacerilor noastre, atât hazard. Nu proectăm asupra lumii în loc de a-i primi luminile; trăim din clișeuri și abstracțiuni . . ."

Trecând la altă ordine de idei, d-l Herriot spune:

„Indrăznesc să spun că dacă, în câteva zile, am putut să arăt atât interes față de chestiunile românești și să le discern cel puțin importanța, o datoresc, în mare parte, indicațiunilor, pe care regele Ferdinand a binevoit să mi le dea, cu o complezanță pe care indiscreta mea curiozitate nu o obosea și cu o preciziune care revela interesul activ și stăruitor al unui domnitor adânc devotat viitorului unei patrii dublată de către victorie.

„Mi-ar plăcea să pot spune aici ce cuget de acest viitor românesc. Ar fi să rezum declarațiile pe care am avut onoarea să le fac la Camera de Comerț română din București. Viitorul acestei țări e măreț, așa cum seria în timpul din urmă un Englez, trimes în misiune. In cluda

Mişcarea culturală, literară, teatrală, artistică

...ceea ce s'a afirmat uneori, una din marile însuşiri ale acestui popor, care a rezistat timp de aproape două mii de ani opresiunei străine, e voinţa, tenacitatea. Reforma sa agrară, proectele sale de reformă agrară, dovedesc hotărîrea sa.

„România posedă trei bogăţii imense: grâul, lemnul şi petrolul. Cine deţine aceste surse porunceşte soartei. Pentru a le pune în valoare, va trebui carecare răgaz, desigur. Va trebui de asemenea ca acest instinct de ordine, care face parte din calităţile rasei să creieze tehnice moderne, întemeiate pe ştiinţă. Pentru România şi pentru Franţa problema e aceiaşi: *e o problemă de organizare.*

„Vreau să cred că prietenii noştrii vor primi fără bănuială concursul pe care dragostea noastră li-l oferă. România mare n'aresă se teamă de Franţa. Intre ea şi noi n'ar putea fi vorba decât de asociaţie. In România ca şi în Franţa, singura primejdie este individualismul. Reconstruirea Europei cere planuri puternic concepute, programe elaborate de către inteligenţă, impuse de către spiritul de continuitate şi decătre voinţă.

„România trebue să lecreze cu noi la renaşterea latinismului; ea trebue, la contactul lumei slave, să joace rolul unui filtru......"

Citind revistele

„Cele trei Crişuri", Anul II, Nr. 10, Oradea-Mare.

Grănicer al culturii române în preajma Tisei, harnica revistă continuă să publice lucruri, din cari se poate alege totdeauna câte-ceva interesant. Având continuu un articol redacţional, care comentează câte-un fapt mai important din sfera Românismului şi având şi numeroase cronici şi note, cari pun în curent pe cititori cu ce e mai de seamă în publicistica noastră, „Cele trei Crişuri" ne prezintă regulat un bogat material de articole şi bucăţi literare.

Numărul de faţă, după o succintă, dar temeinică teoretizare a d-lui George Bota asupra plăsmuirii idealurilor, cuprinde o înduioşătoare schiţă de d-l N. Pora şi calde „Amintiri din copilărie", de d-l Tripon, sfârşite însă brusc cu o notă prea tendenţios naţionalista.

Din poezii, remarcăm pe a d-lui G. Rotică: „Farmec alb", cu un vers uşor, în care sunt vizibile împrumuturile poporane, dar bine asimilate. D-l Ilieşiu face un serviciu real, traducând din literatura ungurească.

D-l Capidan ne informează cum un steg al lui Ştefan cel Mare, găsit la Muntele Athos, a intrat în mâinele noastre prin stăruinţa patriotică a Consulului român din Salonic, d-l C. Ionescu.

Citim cu plăcere versurile sincere ale d-lor George Baiculescu şi George A. Petre.

„Viaţa românească", Anul XIII, Nr. 4, Iaşi.

Ori-câte critici s'ar aduce directivei ei politice şi formatului ei greoi de volum, e incotestabil că revişta ieşană e cea mai bună şi mai muncită publicaţie periodică românească.

Nenumărate recenzii, o amănunţită „revistă a revistelor, o meritoasă punere în curent cu mişcarea intelectuală în streinătate ne introduc în labirintul publicaţiilor europene, oferindu-ne, ce e drept, un fir al Ariadnei, dar care, din păcate, ne conduce prea des spre „Mittel-Europa".

Numărul de faţă începe publicarea unui roman „Leon Drei" de scriitorul rus, Semen Iuşchevici. E descris, în trăsături magistrale, tipul flusturaticului afemeiat şi vânător de bogăţii nemuncite.

D-l Demostene Botez publică versuri moderniste, cu imagini forţate şi nereuşind totuşi să iasă din banal.

Vioaie şi caracteristice însemnări, cu titlul „File rupte" iscălite *Lucia Mantu,* ne fac să vedem, subt scăpărări de lumină puternică, aspecte reale din viaţa obişnuită.

D-l Al. Al. Philippide, care ne uimise cândva cu îndrăsneţele, dar reuşitele sale versuri, publică de data asta două bucăţi slabe.

Inchipuiţi-vă imagina următoare: poetul işi simte cugetul bolnav şi exlamă:

„Ci să-l ucid şi să-l încarc
[în spate,
Să-l svârl în gârlă şi să-l
[cânt pe mai
In violet minor..."

D-l Ionesl Teodoreanu ne dă o schiţă, în care tipurile tinerilor descrişi se desprind cu multă culoare.

D-l Mihai D. Ralea, publicând primul capitol dintr'o lucrare asupra „Ideii de revoluţie", ajunge la următoarea definiţie: „O revoluţie e cucerirea puterii de către o clasă, care n'a mai avut-o niciodată, cu scopul de a impune grupului un nou etalon de valori."

Poeta Alice Soare, prin două sonete cu versuri sonore, ne anunţă apropiata apariţie a unui volum, intitulat „Ferestre luminate."

Numărul aşa de bogat mai cuprinde şi strigătul îngrijorat al d-rului Irimescu pentru soarta nenorocită a tuberculoşilor şi amintiri din răsboi ale d-rului Stefănescu-Galaţi.

ECOURI

Dela Fundaţia Carol

M. S. Regele a primit Duminecă, 9 Maiu pe d-nii P. P. Negulescu, ministrul instrucţiunei M. Vlădescu, rectorul Universităţei şi Tzigara-Samurcaş, directorul Fundaţiunii universitare Carol I, care au prezentat Su veranului darea de seamă asupra mersului Instituţiunii.

M. S. Regele, exprimând mulţumirile Sale pentru felul cum este condusă Fundaţia, a binevoit a aproba publicarea raportului prezintat în „Monitorul Oficial".

Bursa Fundaţiunii universitare Carol I pentru facultatea de medicină din Bucureşti, din fondul A. S. R. Principesei Elisabeta a României, ducesă de Sparta, a fost acordată d-rei Constanţa Tetrat, în baza recomandanţiunei comisiunei presidată de d. rector M. Vlădescu.

Poeziile germane ale unui poet român

Citim în S. D. Tageblatt:

„In Editura Drotleff din Sibiu a apărut un volum de poesii a d-lui T. R. Popescu. Este de interes capital pentru noi, Saşii, că un Român din Ardeal tipăreste poezii în limba germană. Aceste poezii au şi valoarea de a aplana o neînţelegere; ele nu trebuesc deci lăsate necunoscute. Deocamdată ne abţinem dela o critică pentru a cunoaste şi alte lucrări pe cari autorul le are în pregătire. La tot cazul autorul este un mare prieten al naturei".

După congresul corpului didactic primar

— Reflecţiile unui participant —

III.

După ce în două articole consecutive, apărute cu câteva zile înainte în coloanele acestui ziar, am arătat în general şi în special, cât de rău este apreciată de cei sus puşi problema învăţământului primar, în cele următoare vom arăta cu date numerice înjosirea ce ni se face. Cifrele vor fi mai vorbitoare decât ori şi ce. Iată cum glăsuieşte o parte din bugetul anului 1921 al Ministerului Instrucţiei.

„Proect de salarizare al corpului didactic primar".

1. Institutorii şi institutoarele rurale la fel cu subşefii de birou clasa II. şi biciclistul facultăţii de medicină: 450 Lei.

2. Invăţătorii înaintaţi pe loc, la fel cu telefonistul şi portarul Ministerului Instrucţiei publice, 350 Lei.

3. Invăţătorii definitivi la fel cu cusătorul de dosare şi cu camerişti; 300 Lei.

4. Invăţătorii provizorii la fel cu ajutorii de telefonişti, dorobanţii însărcinaţi cu expedîarea corespondenţii în oraş; 250 Lei.

Salarul în raport cu câteva cheltueli ale Ministerului.

1.) Salarul învăţământului primar	68,178,032·—	Lei
2.) Chirii.	100,000·—	„
3.) Scumpete	33,710,000·—	„
Total .	101,988,032·—	Lei
Subvenţii, ajutoare şi burse:		
1.) Pentru Transilvania . .	29,737,849·—	Lei
2.) Pentru vechiul Regat .	4,000,000·—	„
Materialul administraţiei centrale şi al şcoalelor:		
1.) Pentru vechiul Regat .	56,220,680·—	„
2.) Pentru Transilvania . .	76,817,543·—	„
3.) Administraţia Casei şcoalelor	13,173,812·—	„
Total .	179,949,884·—	Lei

Din cele de mai sus se vede cât de departe stăm de adevărata realitate pe care ni-o impun împrejurările de faţă, în interpretarea sensului şcoalei poporale. Invăţământul primar la noi există numai în aparenţă, pentru ochii lumei, căci în fond stăm cei din urmă, chiar între acele popoare, pe cari ne place a le numim bolşevice. Acestea deşi cam târziu, dar totuşi cu ceva înaintea noastră s'au deşteptat şi au înţeles, că numai dând şcoalei şi pentru şcoală ceeace se cuvine, pot însemna ceva pe viitor. La noi se ia parcă în rîs adevărul stabilit în principiu, că acel stat e mai puternic şi acel popor mai tare, care are mai multe şi bune şcoli. Alţii învinşi şi mâncaţi de toate mizeriile răsboiului, ca şi noi, ba mai având de plătit şi despăgubiri, totuşi îşi dau seamă, că banul cel mai cu folos plasat e cel dat pentru cultura poporului şi jertfa adusă pentru învăţământ e prima. La noi, învăţătorii, şcoala primară socotită ca a cincea roată la car.

Dacă în ziua de astăzi, într'un stat, învăţătorul e asimilat cu portarul, biciclistul, cusătorul de dosare etc. dela Ministerul Instrucţiei şi nu barem invers, apoi să se ştie, că viaţa socială a acelui stat sufere de o boală grea. Raporturile sociale sunt pe cât se pot de curioase. Avem de a face cu o bubă rea, care trebue operată, pentru a nu distruge organizmul. Invăţătorimea e chemată a-şi da seamă de aceasta şi a face tot posibilul, ca răul să fie înlăturat cel puţin cât se pretinde din partea sa.

Invăţătorul A.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Din vremuri de restrişte

Memorandul românilor ardeleni, la împăratul din Viena.

Cluj, 26 Mai 1921.

Astăzi se'mplinesc 29 de ani decând românii din Ardeal, Banat, Maramureş şi Sătmar, prin representanţii lor aleşi din toate ţinuturile şi toate clasele poporului român de pe aceste plaiuri, au mers la împăratul Austro-Ungariei, pentru a-ş arăta plângerile, a-şi spune durerile şi nedrepăţăţile suferite de guvernul ciliharchic şi administraţia ungurească, şi a cere o uşurare dela puternicul monarchi. Oropsirea, apăsarea şi ilegalităţile erău aşa de grele încât Neamul Românesc din Ardeal era silit să hotărască: ori va sta paşnic şi liniştit şi astfel va fi strivit cu încetul, ori va ridica glasul său şi contra tiraniilor şi va suporta rizicul că la caz de nesucces toate suferinţele se vor năpusti asupra sa cu o violenţă covârşitoare. Soarta vitregă a voit ca să ne alegem cu eventualitatea aceasta din urmă Neamul Românesc din Ardeal şi-a concentrat revendicările în suplica sa numită Memorand. Acest memoriu a voit să-l depună pe la picioarele tronului bătrânului împarat: Francisc Iosif. Au fost opriţi însă Românii de a se prezenta înaintea împăratului lor. Autocratul monarch şi-a întors faţa dela poporul român. Pe representanţii lui ajunşi la Viena i-a respins fără milă şi i-a alungat. In loc de uşurarea mult aşteptată au urmat peste noi suferinţe cu mult mai grele. Am fost lăsaţi pe mână liberă a ungurilor. Iar, aceştia capedeapsă a cutezanţei noastre de a ne expune plângerile ne-au făcut inchiziţii şi persecuţiuni cu o furie menită să ne stârpească de pe faţa pământului. Românul a rezistat însă şi acestui puhoi.

Dar persecuţiunile urmate după aceste manifestări juste ale poporului român din Ardeal, a avut un rezultat de importanţă deosebită. A trezit puternic conştiinţa naţiunei române din Ardeal.

Dela intemniţările conducătorilor deputaţiunei Memorandului încoace, lupta românilor a luat o formă mai aprigă, şi s'a continuat în proporţii mai largi.

Arena publică a Ungariei a fost tot mereu ocupată de luptători români, şi mulţi au sucombat în răstimpul dintre Memorand şi înfăptuirea idealului nostru dela 1. Decembre 1918.

Credem deci a nu fi fără interes, dacă în cele de urmează vom face o scurtă recensiune a acelor timpuri de grele încercări pentru Neamul românesc din Ardeal.

Situaţia politică şi economică a Românilor ardeleni acum 29 de ani.

Pe la anul 1892 în Camera Deputaţilor din Budapesta era prezidată de faimosul baron Banfy Dezsö. Om din şcoala bătrânului Tisza Coloman, duşman de moarte a tot ce nu e ungur. Mentalitate îngustă şi turanică. Viclean şi răutăcios. Purta mustăţi lungi şi stufoase, ca la motanul sălbatic din pădurile Schyţiei.

A fost ales de magnaţii unguri, şi pus în scaunul preşidenţial, vădit ca să strivească naţionalităţile din Ungaria şi, îndeosebi, pe români, ca cei mai primejdioşi intereselor de Stat ungureşti.

Acest individ a ridicat la culme violenţele, samavolniciile şi fără de legile ungureşti. A suprimat orice manifestare a sentimentului românesc. Prefecţii, subprefecţii, solgăbirăii, jandarmerie, şi tot aparatul statului, a fost în slujba lui. In şcoli, în administraţie, în justiţie, a introdus maghiarizare cu foc şi fier. Această fiară de tip a declarat prima dată că pentru români nu are altceva decât „glonţ şi spânzurătoare". Ţăranului român i-a desemnat situaţia de a fi numai păzitorul vitelor magnatului ungur.

Ce să spunem despre situaţia economică? Apăsare grea în toate direcţiile.

Intelectualul român era oprit dela ori-ce funcţiune publică. Judecătorii şi alţi funcţionari români, au fost daţi afară de mai nainte, şi lăsaţi peirei. Singurele ocupaţiuni cari mai rămăseseră românilor erau; advocatura, preoţia şi învăţătoria. Dar nici aici nu erau lăsaţi „pe pat de flori". Advocatul cu sentimente naţionale româneşti, pierdea toate procesele. Preoţii şi învăţătorii erau zilnic târâţi la primpretorul ungur, ameninţaţi şi maltrataţi.

In această stare de adâncă Amărăciune, românii ardeleni sau hotărît a recurge la ultimul remediu. Comitetul naţional în frunte cu venerabilul Ioan Raţiu a decis adunarea tuturor înjuriilor ungureşti într'o adresă, menită să fie prezentată Impăratului Monarhiei Austro-Ungare în Viena.

Memorandul din 1892.

In citaţiune originală: „Memorandul românilor din Transilvania şi Ungaria. Către Majestatea Sa Imperială şi Regală Apostolică Francisc Iosif I."

A fost redactat şi primit prin Comitetul designat de adunarea

Centenarul naşterii lui Ion C. Brătianu

— Programul festivalului ce va avea loc la 29 Maiu a. c. la Teatrul Naţional din Cluj —

Duminecă, 29 Maiu, va avea loc la Cluj sărbătorirea naşterii lui Ion C. Brătianu.

Comitetul de iniţiativă, alcătuită din fruntaşi ai Clujului românesc a hotărît definitiv programul acestei sărbători de caracter naţional.

Dimineaţa va avea loc, la ora 11, la ambele biserici româneşti, câte un parastas pentru odihna sufletului marelui Român, după amiază, cu binevoitorul Concurs al artiştilor Teatrului Naţional, Operei şi al Conservatorului va avea loc un mare Festival comemorativ, la care ori cine poate participa.

Publicul românesc e rugat a lua parte la această pioasă comemoraţie a unui din cei mai aleşi fii ai neamului.

Dăm mai jos Programul Festivalului din acea zi.

Cu prilejul aniversării centenarului naşterii marelui Român Ion C. Brătianu:

I. Imnul Regal; Muzică militară.
II. Cuvânt de deschidere; de Arhim. N. Ivan preş. comitetului de iniţiativă.
III. *Ion C. Brătianu* (conferinţă) de prof. N. Bănescu.
VI. Ecouri din ziarele ardelene la moartea lui Ion C. Brătianu.
V. 1) Cântece naţionale . . . .
2) Massenet, Werther: Les larmes d-na Lya Pop Bemberg . . . Chant Mindon
VI. Versuri din Coşbuc rostite de d-ra A. Medianu.
VII. *G. Dima* a) *Hora Severinului*, cor mixt a capella.
b) „*Hora*" poezie de V. Alexandri cor mixt cu acompaniare de pian.

Corul Conservatorul: Dirigent G. Dima.

VIII. Solo Andreescu-Iaşi: Fluieraşul.
IX. *La Turnu Măgurele;* scenetă într,un act din timpul războiului independenţii de V. Alexandri, jucată de artiştii Teatrului Naţional.
X. Deşteaptă-te Române! (Muzica Militară).

Inceputul la ora 4 p. m., precis.

Biletele: logile, orhestra, fotolii, stal I. şi balcoanele rezervate pentru autorităţi şi şcoli. Libere rămân locurile din stălurile II. şi III., galeria şi locurile în picioare.

Publicul are intrare liberă.

Revista presei maghiare

In chestia activităţii politice a Maghiarilor.

Ziarul *Keleti Ujság* publică un primarticol în chestia activităţii politice a Maghiarilor, datorit d-lui Dózsa Endre, preşedintele societăţii literare ardelene. Este un articol judicios, un apel la armonia sufletelor, la înţelegerea frăţească, ce trebue să fie între popoarele, cari sunt ursite să trăiască împreună în noul stat român. Deşi finalul acestui articol este cam nebulos întrucât dă a înţelege unitatea politică o contemplează în felul unei federaţiuni, ca cea elveţiană ori Nordamericană, deşi nu ştim ce aşteaptă pentru generaţiile viitoare dela spiritul timpului, totuşi reţinem pasagiile adresate inimii: — „In sufletele oamenilor — scrie d. Dózsa Endre — întocmai ca şi în natură nu poate fi îngăduit repaos, căci în neactivitate se mistueşte orice forţă, se stinghereşte ori-ce voinţă, dispare dorinţa şi ori-ce nădejde. Iată rândunica: dacă de o sută de ori îi strică cuibul băeţii hoinari, ea şi-l reface de o sută de ori, cu toate că ea, ca pasăre călătoare are două patrii; noi însă numai pe aceasta una o putem avea, în care am trăit, am iubit, am suferit, unde avem mormântele iubiţilor noştrii, unde amintirea ne leagă ca un curcubeu luminos trecutul cu presentul.

„Şi cuiburile noastre în cea mai mare parte nu ne sunt ruinate; dintre cele cari au fos ruinate, cele mai multe s'au refăcut de nou. In această lume răscolită, se încrucişează pretutindeni lumina cu umbra, suferinţa cu fericirea exagerată; aceas'ă trebuie să ne lase reci pe noi, căci ca masse mari traversăm calea mi locie a vieţii, căci fericirea şi suferinţa sunt numai dispoziţii schimbăcioase. Tocmai pentru aceea, nu ne poate influenţa puterea şi voinţa faptul că într'o nouă alcătuire de stat trebuie să ne căutăm şi să ne găsim drepturile omeneşti şi mijloacele afirmării valorii noastre ca rassă distinctă, nu ne poate influenţa nici invidia, de altfel necunoscută la rassa maghiară, faţă de aceia, a căror soartă s'a întors pe neaşteptpte spre bine . . .

„Intr'o ţară liberă, independentă bogată dela natură, care tocmai îşi trăeşte epoca de aur, pentru armonia sufletelor se cere numai încrederea reciprocă şi adevărata iubire de libertate (poate şi de patrie N. R.) ca negura rivalităţii de mai multe veacuri să dispară pentru totdeauna şi să dea loc înţelegerii bazate pe iubirea reciprocă frăţească.

Aceasta trebuie să o caute puterea statului şi aceasta trebuie să o primească maghiarimea. Căci nu pot exista într'o ţară, popoare de categoria întâia, a doua şi a treia."

Sărbătorirea eroilor

In vederea sărbătorirei zilei de 9 Iunie (înălţarea Domnului) zi consacrată memoriei eroilor căzuţi în războiu, comitetul societăţii „Mormintele eroilor" a ţinut eri dimineaţă o consfătuire pentru a stabili programul serbării.

Comitetul a admis cu acest prilej propunerea delegatului ministerului cultelor ca procesiunea să nu se facă numai pentru comemorarea eroilor creştini ci şi pentru eroii de alte rituri, urmând ca şcoalele şi publicul după terminarea serviciului religios să se îndrepte în grupuri pentru a depune flori pe mormintele eroilor.

Comemorarea lui Ion C. Brătianu

— Două cuvântări —

Printre cuvântările rostite cu prilejul grandioasei manifestări naţionale a pelerinajului dela Florica, au fost şi acelea ale d-lui Şt. C. Pop care a adus omagiul Ardealului şi d-lui Pavel Obedeanu care a adus omagiul Banatului. Iată aceste cuvântări.

Cuvântarea d-lui Şt. Ciocio Pop

D-sa spune că se prezintă în numele acelei Transilvanii care prin lupte de veacuri prin jertfe de sânge, prin vrednicia marilor bărbaţi de stat şi prin vitejia armatei române condusă de cel mai viteaz rege a fost desrobită dintr'o sclavie nedreaptă.

Această dezrobire în fructul sforţărilor marelui Ion Brătianu, la mormântul cărula transilvănenii recunoscători vin să se prosterneze cu sfinţenie. Avem mândria să declarăm că astăzi este o sărbătoare naţională pentru că Ion Brătianu a fost gloria neamului nostru.

Fiecare faptă a lui l'a ridicat câte un monument etern.

Ion Brătianu a fost bărbatul care a avut încredere în viitorul neamului şi credinţa deplină în Dumnezeu.

Bărbat providenţial, cum l'am putea caracteriza mai bine?

Curagios, stăruitor şi tenace, ei n'a desnădăjduit nici odată. La 1848, când revoluţia n'a izbutit, el n'a dezertat. In exil ei scrie memorii cerând dreptate pentru ţara sa. Dar cu câtă credinţă luptă el pentru Unirea Principatelor! Era convingerea lui că unirea va fi baza dezrobirei şi mântuirei neamului românesc. N'a vânat nici odată popularitatea; a lucrat totdeauna după convingerea lui, ca un om drept, statornic. Pentru Ardeal a luptat cu înflăcărare. La 1868, când ardelenii aflară cu durere că sunt jertfiţi pentru totdeauna ungurilor, când se crezu că visul nostru s'a alungat în depărtări mari, Ion Brătianu, văzând pericolul, prinse a se îngriji de arme. Atunci s'a răsculat, contra lui diplomaţia austro-ungară, convingând pe Napoleon al III-lea de relele intenţiuni ale României. Brătianu a zis atunci, vorbind de Transilvania că „dacă nu înţeleg să mă amestec în căsnicia surorei mele măritată după un strein, nu pot sta nepăsător când sora mea este lovită cu pumnaul de acel cumnat, ci trebue să-i sar în ajutor".

Iată deci că dreaptă este recunoştinţa transilvănenilor.

Şi acum, ar fi o nedreptate, dacă ne-am despărţi de acest mormânt sfânt fără o învăţătură şi fără un jurământ:

Dacă am cerut dela Dumnezeu lumină, să punem umăr la umăr să facem ţara frumoasă înăuntru şi temută în afară, să nu ni se-spună că am cerut lumină dela soare, dar când ni s'a dat lumina ea ne-a orbit.

Inaintea sicriului tău, mare bărbat, se închină Ardealul şi-i făgăduim că marea operă pe care tu ai dus-o atâta de departe că după 30 de ani s'a desăvârşit, ne vom jertfi, ne vom dezbrăca de patimi, fiindcă ăstăzi este ziua naţiunei care ne porunceşte să rămânem strâns uniţi urmând pilda pe care ai dat o tu.

Cuvântarea d-lui Pavel Obedeanu.

D-l Pavel Obedeanu din partea bănăţenilor rosteşte următoarea cuvântare:

Interesele neamului Românesc de pretutindenea şi năzuinţele lui spre o viaţă închegată într'un Stat unitar Românesc nici când n'au găsit expresie mai adâncă şi n'au fost identificate mai bine cu viaţa şi concepţia politică a unui singur om, ca a lui Ion Brătianu.

Ion Brătianu prin principiile mari profesate şi prin faptele sale epocale şi neperitoare a pus temeliile independenţei ţării, a făurit România Mare.

De aceea astăzi vedem că la transportarea osemintelor lui reprezentaţii întregului neam român s'au grăbit să ia parte la această serbare pioasă, ca să-şi exprime omagiile şi recunoştinţa lor memoriei acestui mare Român.

Dacă în clipele acestea solemne întreaga suflare românească aduce prinosul ei de recunoştinţă acelui mare om, apoi noi Bănăţenii, îndureraţi în pierderea vremelnică a unei părţi din trupul Bănatului, — prin pierderea Torontalului — avem un nou motiv mai mult să ne închinăm memoriei marelui Ion Brătianu.

Peste 100.000 de inimi româneşti sângerează în robie, satele noastre bogate şi mănoase aşteaptă elibarea şi alipirea lor ţărei mume. Şi dacă în casele triste ale acestor fraţi subjugaţi mai pătrunde o rază de soare, este tocmai ideia preconceputâ de marele bărbat precum s'au realizat actele urmând principiile naţionale ale marelui decedat.

Noi suntem convinşi că cu concursul nostru al tuturora va înfăptui idealul nostru şi vom obţine cu o zi mai curând integritatea Banatului.

De aceia cu pietate şi adâncă emoţine venim şi noi Bănăţenii să aducem omagiile şi să ne închinăm memoriei celui mai mare bărbat de Stat al României, care a fost Ion Brătianu.

generală a reprezentanţilor tuturor alegătorilor români din Transilvania şi Ungaria, pentru redactarea memorandului în Sibiu la 26 Marte 1892. Semnat de: Dr. Ioan Raţiu pre edinte, Gheorghe Pop de Băseşti vicepreşedinte, Eugen Brote vicepreşedinte, Dr. Vasile Lucaciu secretar general, Septimiu Albini secre ar. Dinpreună cu acest presidiu Comitetul Naţional a mai avut următorii membri:

1. Patriciu Barbu — Reghinul-Săsesc.
2. Ludovic Ciato — Blaj.
2. Iuliu Coroian — Cluj.
4. Gherasim Domide — Rodna
5. Gavril Lazar de Purcăreţi — Careii-Mari.
6. Dr. J. F Mera — Şirian.
7. Dr. Teodor Mihali — Dej.
8. Rubin Patiţia — Alba-Iulia.
9. Aurel C. Popoviciu — Graz
10. Aurel Suciu — Arad.
11. Vasiliu Raţiu — Făgăraş.
12. Mihalu Veliciu — Chişinău (Ardeal).
13. Dr. Gavril Tripon — Bistriţă.
14. Vasilie I. naţ — Beiuş.
15. Nicolau Cristea. — Sibiiu
16. Dr. D. P. Bărcian — Sibiiu.
17. Dimitrie Coşma — Sibiiu.

Memorandul a cuprins 23 pagini mari tipărite, redact t în 2 ediţii: una românească şi alta nemţească.

Revendicările Neamului românesc erau de următoarele categori: 1. Electorale, 2. Egală îndreptăţire, 3. şcolare şi bisericeşti, 4. de presă, 5. Agrare.

Scurt rezumat al Memorandului.

Protestare în contra unirei Ardealului cu Ungaria în 1848 fără învoirea şi consultarea poporului român, care uniune a tins numai la asigurarea hegemoniei maghiare şi la unificarea naţională maghiară. Toate legile dela 1868 încoace, s'au făcut pentru apăsarea poporului român. Astfel s'a făcut pentru nimicirea românilor: legea electorală, legea pentru egala îndreptăţire a naţionalităţilor, legile şcolare, legea municipală, legea de presă şi legile agrare.

Memorandul desfăşoară rând pe rând toate aceste legi şi arată greşelile lor, precum şi efectul distrugător pentru neamul român.

Arată, că legea electorala e astfel întocmită, încât, românii nu pot fi reprezentaţi în corpurile legiuitoare din Budapestă.

In articolul pentru egala îndreptăţire a naţionalităţilor se dau dovezi, că această lege e nebăgată în samă de întreg aparatul Statului. Un prefect, sau subprefect român, nu este în toată ţara. Nici un judecător superior. In sate curat româneşti e pus cu forţa notar ungur. Limba română e oprimată atât la instanţele judecătoreşti cât şi în administraţie. Românul e pus sub acuzare şi judecat într'o limbă, din care nu înţelege nimic, şi, deci, i-se anulează dreptul de apărare.

Limba română e scoasă din toate sferele vieţei publice, politice şi judiciare.

E violă statutul organic al bisericei şi legea învăţământului. Deşi, cele 3 milioane de români contribuesc din greu, la susţinerea aşezămintelor ţărei, nici o şcoală nu e susţinută de Stat cu limba de predare română Românii sunt opriţi a-şi înfiinţa licee şi gimnazii, chiar şi din averea lor proprie. Sau făcut azile de Stat pentru băeţi, unde băeţii români, dela vârsta de 3 ani, sunt obligaţi a vorbi numai ungureşte. In scolile primare bălatul ro ân e silit să înveţe limba ungurească, 18 ore pe săptămână.

In Articolul: „Legea de presă" sunt înşirate volniciile ungureşti fată de ziarele române. Pentru dezaprobarea cultului Kossuthist mai mulţi ziarişti români au fost condamnaţi la 1—2 ani închisoare. Arestarea ziariştilor români e la ordinea zilei. Ziarele române fără nici o vină, sunt amendate cu sume aşa de mari încât li se stingea existenţa. Astfel au fost nimicite mai multe ziare române. In contra presei române se făptuesc atentatele cele mai înfricoşătoare. Legile agrare sunt pregătite astfel că, feudalizmul din evul mediu continuă a trăi, şi înflori. Pământul e al magnatului şi nobilului Ungur iar românul e privit ca un paria care trebue să lucreze acest pământ. Dar roadele şi profitul sunt ale stăpânului Tiran. Românii sunt împiedecaţi chiar de puterea publică a Statului în desvoltarea lor economică.

(Va urma) *Alexiu Fodorca.*

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI
MOBILE
ŞI PIANE
să nu-ţi pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjatele saloane de mobile alui
SZEKELY şi RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii
Persoanelor de incredere se face vânzarea si cu plată în rate

INFORMAȚII

Astăzi a sosit în localitate d-l Groza Ministrul Ardealului. La gară a fost întâmpinat de autorități. La ora 10'30 se va face o recepție la secretariatul Internelor.

Va apare în curând *călăuza orașului Sibiu și a împrejurimilor* cu stațiunile climaterice și balneare. Lucrare e făcută în limba germană și română, cuprinzând satele cele mai recente și informațiile cele mai amănunțite.

E anexat și noul plan al orașului Sibiu. Lucrarea datorește d-lui Brat Grama, dela Prefectura Regională de Poliție din Sibiu.

Universitare

D-l Profesor Jules Guiart din Lyon, în prezent la facultatea de medicină din Cluj, va ține Marți, în 31 Maiu și Joi în 1 Iunie două conferințe despre orașul și universitatea Lyon. Conferințele vor avea loc la 6 ore seara, în sala festivă a bibliotecii universitare, Str. Mikó.

Azi 27 Mai ora 6 seara, d-l Ion Dragu va ține în sala IV-a Universității, în ciclul Conferințelor „Astrei", o conferință despre Ziare și Ziariști.

Comerciale

Eri a sosit dela București ing. Suciu dela Ministeriul de Industrie și Comerț pentru a se interesa asupra aranjamentului târgului de mostre din Cluj.

D-sa a declarat că va veni din partea ministerului un trimis special pentru a colabora la aranjarea târgului. După terminarea târgului, obiectele expuse aci, vor fi transportate la București, pentru a fi expuse la târgul de acolo.

Camera de comerț prin d-l Suciu, a trimis guvernului o notă în care cere sporirea subvenției de 10.000 lei, primită până acum.

La târgul de mostre din Cluj, se va înființa o secție specială pentru gospodăria casnică.

Secția aceasta este pentru țesături broderii și costume naționale. Admise la târg vor fi numai acele obiecte cari se pot vinde.

Camera de Comerț din Cluj proiectează editarea unei ediții speciale de gazetă pe timpul duratei târgului de mostre din Cluj.

Această ediție va apare în forma de buletin informativ asupra târgului și va fi și ilustrată, având discuri asupra diferitelor secții și obiecte expuse.

Judiciare

In ședința sa de astăzi comisiunea bugetară, în ultima propunere a d-lor Anibal Teodorescu, Potârcă și Petre Dragomirescu, a hotărât să mărească în buget lefurile judecătorilor supleanți la 1500 lei, a șefilor de portărei la 1350, a portăreilor ordinari cl. I la 1150 lei a portăreilor cl. II la 900 și a grefierilor cabinetelor de instrucție la 700 lei pe lună.

Economica

In cursul lunei Aprilie sau exportat prin punctele Brăila, Galați și Constanța următoarele cantități de cereale: Porumb 10.449 vag.; orz 1300 vag.; grâu 335 vag.; seoară 123 vag.; mei 108 vag. Afară de acestea sau mai exportat 126 vag. petrol, 112 vag. benzină și 2000 vag. cherestea.

Agrare

In întreaga țară au mai rămas 400 de comune ce urmează a fi împroprietărite.

Financiare

— După multe amânări, chestia punerii în circulație a monedelor de 25 și 50 bani, a devenit fapt împlinit.

Confecționarea acestor monede s'a adjudecat asupra unei case elveține, care le va preda ministerului de finanțe cel mai târziu în Septembrie a. c.

Suma totală va fi de 20 milioane lei.

Comisiunea de valută face cunoscut că pentru exportul de coroane austriace, ungare și ruble nu mai este nevoe de autorizațiuni.

Industriale

Uniunea industriașilor din Bucovina a înaintat ministerului de industrie și comerț un memoriu, prin care arată starea industriei din acest ținut, rugându-l să intervie pe lângă direcțiunea generală a C. F. R. pentru îmbunătățirea transporturilor.

Diverse

Toate Reuniunile de femei și Societățile invitate sunt rugate să comunice de urgență numele delegaților lor subsemnatului presidiu, cu scopul de a putea elibera permisele nominale de drum și organizarea încvartirării la Arad în vederea congresului.

Maria B. Baiulescu,
președintă.

Ofițerii pensionari în rezerve sau retragere proveniți din fosta armata Austro-Ungară și din Regatul vechiu care se găsesc în Cluj și împrejurimi sunt convocați pentru ziua de 29 Mai ora 11 a. m. la o adunare în localul „Cercului Militar" Strada Regina-Maria No. 16, pentru a discuta interese vitale personale.

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate și la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche acărui surmenaji staționar prospătează corpul obosit oțelește mușchii stătuți stânge ori ce dureri corporale și dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică și chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

Domnii studenți în drept, cari s'au abonat la cursul de drept administrativ și financiar, ținut de d-l profesor Onișor, îl pot ridica complect în camera 80 a Căminului studențesc.

Acțiunea Confederației internaționale studențești

— O moțiune —

D-l Drd. N. Romanescu ținând la București o conferință despre Confederația internațională studențească, a dat citire următoarei moțiuni a d-lui Gérard, președintele C. I. S., spunând că ea trebue să fie baza acțiunei studenților în sânul acestei confederațiuni:

„In clipa când atâta desnădejde se citește în păturile cărmuitoare, prea crunt lovite de dezastrul războiului, studenții reuniți la Bruxelles în 1920.

Conștienți de obligațiunile impuse prin cinstea de a face parte din elita intelectuală.

Râvnitori de a urmări prin învățături și într'o atmosferă pașnică un ideal de pace, de dreptate, de demnitate omenească către care vor îndruma mințile contimporanilor lor.

Dornici de a face ca în tot locul știința să înfrângă neștiința și dreptul, arbitrarul.

Pătrunși de faptul că o înfrățire temeinică între studenți este necesară pentru a duce la bun sfârșit îndeplinirea tuturor ideilor mari și că, după spusele lui Emile Bartoux: Patria și umanitatea nu sunt potrivnice, că cea dintâi cerință pentru a servi vădit omenirea este a sluji conștiincios patriei sale.

Înțelegând astăzi mai mult decât ori când că trebue ei să se închine deslegării problemelor intelectuale și morale și să aducă prin muncă, îmbunătățirea soartei și a semenilor lor.

Pătrunși că forța departe de a prima dreptul, trebue să fie cel mai neclintit sprijin al lui, și că o cauză nu trebue să-l răstoarne decât întemeiată pe elementele ei de justiție, declară:

Că se leagă printr'un sentiment de înfrățire înnăscut din nevoia de a se lumina cât mai mult pentru a propaga mai bine, închegate într'un ideal de Pace, iubirea de Adevăr și Frumos.

Noutăți de vară

Calități din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 431.

Se aduce la cunoștință Onor. Public că la 1 Iunie se deschid băile de sare dela Cojocna zilnic va pleca tren special. Sunt rugați oaspeții cari stau mai mult timp să și aducă pături și ștergare. Proprietari Rosenbach & Comp. fost hotelieri Ferencz József.

Aflăm cu plăcere sărbătorirea căsătoriei d-lui Dr. Gheorge Bârsan cu d-șoara Hagi Maria stud. în drept. 733

Dr. Lăzărescu, medic-șef al Casei Cercuale, Specialist în boale Interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Anchetele noastre

Piața Clujului

Piața aranjată rău, alungă pe comercianții de la comerț. — Măsuri cari ar aduce o îmbunătățire alimentării orașului.

Am descris chiar în ziua inființării ei, noua piață a Clujului. Am făcut atunci propuneri cari puteau fi realizate fără nici o perdere pentru primăria orașului. Constatăm că una din ele a fost îndeplinita în parte și anume canalizarea acelui loc.

Spre surprinderea noastră astăzi constatăm altă serie de lipsuri de care sufere noua piața și pe care credem că expunându-le vom da loc la discuții și din partea publicului care ar voi să contribue la înbunătățirea starei alimentare precum și a înfrumusețării și bunei stări sanitare a orașului.

Iată ce constatăm noi.

1. Noua piața de lângă baia Elisabeta un este măturata în mod regulat și în părțile unde sunt instalate bărăcile măcelarior nu se poate curăți cu apă ceea ce dă naștere la un miros nesuferit.

2. S'au așezat fără nici un rost bărăcile negustorilor de mărunțișuri cari vând numai în zilele de târg săptămânal și s'a închis toată privelistea unei piețe alimentare.

:. Prețurile ce se plătesc pentru fiecare loc sunt prea urcate (200 lei pentru fiecare baracă).

4. Negustorii măcelari au declarat că dacă un li aduce tot în acel loc și piața de zarzavaturi atunci ei sunt nevoiți să-și închidă bărăcile pentru că nu înțeleg să plătească dări fără să poată face Vânzare.

Față de acestea, propunem consiliului orășenesi următoarele:

1. Ca să dea dovadă că ține mai mult la sănătatea publică șideci să mute tot în vechia piața bărăcile măcelăriilor.

2. Ca să se poată înlesni intensificarea comerțului în orașul acesta a cărui populație s'a imul țit atât de mult să permită comerțul ambulant în oraș, punând bineînțelas restricțiuni în privința curățeniei.

3. De ocamdată să mai micșoreze taxa lunară ce se plătește pentru acele bărăci așezate în noua piața de oarece în modul acesta credem că ar contribui mai mult la eftinirea trainului în Cluj și ar arăta mai mult interes față de cei ce au lefuri mici.

Wy.

Sentimentul naturii în literatura engleză

— Conferința D-lui prof. Grimm —

D-l profesor *Grimm* dela Universitatea din Cluj a vorbit în sala cea mare a Academiei de Agricultură despre „Sentimentul naturei în literatura engleză" Regretăm foarte mult că din cauza lipsei de spațiu nu putem da un rezumat amănunțit al acestei conferențe atât de interesante și instructive.

Cunoscutul conferențiar, își începe conferința făcând o amănunțită incursiune în istoricul sentimentului naturei în literatură. In antichitate, sau mai bine zis în literatura greacă și romană veche, cele două literaturi care au predominat antichitatea, sentimentul naturei în artă, dar mai ales în arta dea scrie a avut un caracter mai mult utilitor. Poeții și prozatorii romani și greci când cântau natura, cântau acea parte a ei, care aducea foloase reale, practice omului cum era de exemplu dâmburile înverșite pe care pășteau oile sau înțelepciunea și inteligența albinelor etc.

Subiecte de acestea abundă în Virgil. Sunt cunoscute și recunoscute ca admirabile Bucolicale și Georgicele lui Virgil.

Acest sentiment al naturei în evul mediu sub influența spiritului religios a acestei epoci, capătă și el un caracter religios. Poeții acestei epoci cântă natura ca pe o creație a divinității destinată omului pentru a-i procura plăceri estetice și pentru a se susține din produsele ei.

In epoca renașterei, sentimentul naturei în artă manifestă tendința de a fi caracterizat prin o înfoarcere la admirația naturii privită prin prizma lecturilor făcute în operile literare antice capătă cu alte cuvinte un caracter livresc, cărturăresc.

Urmează după aceia epoca care cu mici modificări s'a perpetuat până astăzi, în care poeții și artiști au ca subiect de inspirație frumusețele neperitoare ale naturei. In această epocă sentimentul naturei în literatură ca și în artă are un caracter oarecum contemplativ.

Englezii în literatura lor au fost aceia care au găsit cei dintâi și cele mai nesecate izvoare de frumos și artistic în contemplarea naturei. Toată poezia și literatura engleză e copie artistic idealizată a frumuseților naturei. Tot englezii au fost aceia care au dat sentimentului naturei în literatură un caracter utilitar-social pe lângă caracterul contemplativ pe care deja îl avea. Aceasta a avut un efect practic, foarte important, căci acest caracter dat sentimentului naturei în artă combinat cu caracterul contemplativ a făcut pe englezi să iubească atât de intens natura, foloasele și frumusețile ei încât au început să și-o aducă în imediata lor apropiere prin cultivarea și înmulțirea grădinilor în orașe. Rezultatul sau mai bine zis efectul acestui obiceiu de a-și cultiva grădini împrejurul casei a folosit foarte mult și din punctul de vedere al higienei și din punctul de vedere al formării temperamentului și moralului englezilor.

Conferențiarul citează admirabile pasagii din diferiți autori englezi pentru a ilustra afirmațiile de mai sus.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Groaznicul accident de aviație din Cluj

Sublocotenentul aviator Vasile Bonțescu cade cu aparatul în oraș și moare zdrobit.

Joi seară la ora 7 și 10 minute populația Clujului a fost cuprinsă de spaimă văzând căderea unui aeroplan tip Focker care în ultimele săptămâni făcea virajuri loopinguri și învârtiri în jurul axei de o îndrăsneală ne mai pomenită.

Iată cum s'a întâmplat accidentul care a adus moartea sublocotenentului aviator Vasile Bonțescu din marină: La ora 6 și 50 minute susnumitul pilot s'a înălțat de pe câmpul de aviație, care se găsește în partea de răsărit a Clujului, trecând pe deasupra orașului în spre parcul ce se află la apus. Înălțându-se până la aproximativ 1000 metri s'a reîntors făcând un viraj și coborându-se până la distanța de 3—400 metri unde a făcut a învârtitură în jurul axei pe aripa dreapta și a vrut să facă un looping pe care însă nu l'a terminat și a început o nouă învârtitură. După a doua învârtitură s'a văzut pânză de la aripa stângă fâlfâind după care a urmat o înclinare a aeroplanului, alunecând în viraj. Cei ce au privit cu atenție au observat că pe la 150 metri părea ca aparatul devenit iar orizontal când deodată coborându-se brusc la 60 metri a alunecat într'un unghiu de 70 grade cu o înțeală uimitoare spre pământ căzând în grădina botanică de pe strada Grădinei isbindu-se de un pom și rupând alții. Primii cari au fost la fața locului era un student în farmacie care studia în grădină și care cu câte-va minute stătuse sub acel pom.

O domnișoară studentă care era tot a colo în grădină crezând că va cădea peste ea s'a speriat așa de puternic încât imediat ce aeroplanul a atins pământul s'a repezit la cadavrul aviatorului și l'a îmbrățișat în mod inconștient.

Imediat ce au sosit câte-va persoane și au îndepărtat-o tânăra studentă a leșinat.

Printre cei dintâiu sosiți a fost un căpitan și 2 civili cari crezând că mai poate fi scăpare pentru aviator au scos corpul plin de sânge dintre curelele în cari era prins.

Iată prima înfățișare a cadavrului. Fața, plină cu șiroae de sânge avea urmele durerei falca de jus era zdrobită. Osul frontal fracturat în partea dreaptă. Gâtul străbătut de o creangă de arbore.

In partea dinapoi o craniului o gaură provenită din izbirea de mașină. Mâinele erau sfărâmate de la ante brațe, cea din stânga aproape ruptă complet. Piciorul stâng fracturat în trei locuri. Pantalonul drept rupt de la genunchi în jos probă că nefericitat a voit să sară dar nu a putut din cauza curelelor cari îl țineau prins.

Au sosit la fața locului pe lângă o enormă mulțime de public comandantul aviației, Maiorul Enescu, împreună cu alți aviatori precum și militari și toate autoritățile.

După unii cari își dădedau atunci părerea se zice că accidentul s'ar datora sforii cu care era cusută pânza de cadrul aripei după alții ar fi motorul deși cei mai mulți spun că elicea s'a observat funcționând până în ultimele momente ale căderei.

Cadavrul a fost transportat la clinică pentru autopsie iar astăzi urmează ancheta pentru stabilirea cauzelor accidentului.

Acest nenorocit accident a produs o mare consternare în public, în deosebi între cei cari cunoșteau pe aviator pentru sborurile sale îndrăznețe.

Ziua mormântărei nu a fost încă stabilită întrucât se așteaptă rudele sale din Focșani precum și camarazi din marina militară de unde susnumitul fusese detașat la aviație.

Ancheta.

Azi la ora 10 fără un sfert a sosit la locul nenorocirei comisia de experți pentru a cerceta după resturile mașinei cauza accidentului. Comisia e compusă din dl Maior Enescu comandantul grup. V. de aviație, loc. aviator Pantazi, sublt. Stavrică din partea Consiliului de războiu, șeful parcului grupului V. Bucoveanu și măestru mecanic Huber Constantin.

Mașina a căzut cu partea auterioară în pământ sub nu unghi de circa 70 grade. Motorul intrat în pământ aproape jumătate metru. Aripa dreaptă nimicită din cauza căderei iar aripa stângă distrusă complet și pânza din partea dinapoi atârnă ruptă de pe scheletul aripei. Manivela cârmai din cauza înpingerii motorului în pământ e înclinată până la răzămătoarea nacelui iar partea inferioară a mașinei plină de sânge. După cercetarea minuțioasă a aparatului și după declarațiile martorilor oculari se constată că de fapt pânza ari pei stângi s'a supt în decursul sborului la locul unde era reparată mai dinainte. Destră mările ari pei provenite din cauza presiun de aer dovedesccă aceasta s'a întâmplat încă la o înălțime mai mare și pe o suprafață de aproape 10 metrii pătrați.

Ruperea pânzei a căuzat desechilibrarea mașinei care nici un caz nu mai putea fi adusă la un sbor plan; în modul acesta accidentul nu mai putea fi înlăturat. Moartea aviatorului s'a întâmplat în momentul căderii din cauza manivelei, cârmei care a rupt coloana vertrebală apăsând corpul aviatorului între manivelă și răzămătoarea nacelei. Din cauza isbiturei mașinei de pământ corpul aviatorului s'a aplecat cu toată greutatea spre motor lovindu-se cu capul de corpul massiv al motorului ceiace a provocat fracturarea craniului de asupra ochiului drept.

Este primul accident întâmplat cu sublt. Bonțescu în decursul timpului de 7 ani aviație. Indrărneala lopuigorilor sale făcute de atâtea ori deasupra orașului dovedește siguranța cu care maunia aparatul său și numai în urma defectului aripei a căzut jertfă unul dintre cei mai buni aviatori ai noștrii. Intreg orașul a fost adânc impresionat de nefericirea întâmplată. Inmormântarea defunctului se va face după ce se va primi avizul familiei înștiințată imediat de groaznica nefericire.

Wy—Ap.

600 Lei un pardesiu de cauciuc.
600 Lei un palton pentru dame.
500 Lei un rând de haine bărbătești din lână curată la:
690

Diamanstein și Moskovits

Cluj, vis-a-vis de Posta centra

Corpurile Legiuitoare

CAMERA

Ședința de la 26 Mai.

Prezidează părintele Imbroane, pe banca ministerială d-nii: Titulescu, Argentolanu, Cudalbu, Petrovici.

Urmează discuția generală asupra reformei financiare.

D-l CUZA, într-un discurs frumos examinează proectul și spune ca proectul are părți bune însă și mai defecte. Se exprimă contra unui orator precedent, care ceruse că Regele să plătească dări, D-sa face câteva ironii pe seama d-lui Madgearu care are un schimb violent de cuvinte cu d-l Zelea Codreanu.

Comisia disciplinară se va ocupa cu cazul.

Ședința urmează.

SENATUL

Ședința de la 26 Mai.

Prezidează d-l general Coandă, Pe banca ministenială d-nii Negulescu, Garoflid, Trancu-Iași Dori Popovici.

D-l GAROFLID răspune la interpelările în chestia neexproprierei moșiilor prințului Stirbey. Arată netemeinicia acuzației făcută de d-l Alevra, Recunoaște că prințul Stirbey este un bun român.

D-l GURIȚA interpelează din nou în chestia Schuller, arătând că aceasta minte, negând scrisoarea obraznică apărută în „Dimineața".

D-l DOBRESCU cere asociarea senatului în chestie.

D-l TOMA RADULESCU spune că Dobrescu n'are drept să vorbească în numele senatului.

Urmează discuția asupra legii instrucției publice. Vorbește d-l Minonescu. Seziunea corpurilor legiuitoare se prelungește până la 30 Iunie.

Congresul salariaților de stat

Uniunea Generală a Asociațiunilor, Societăților și Sindicatelor naționale ale salariaților de stat, județ și comună, convoacă pe toți salariații publici de orice categorie să ia parte la congresul ce va avea loc în ziua de 29 Maiu orele 8 dimineața în sala Băilor Eforiei (Bu'evardul Elisabeta) pentru a discuta și lua hotărâri relativ la chestiuni de ordin general ce privesc rolul, situația și viitorul funcționarismului în stat.

La congres care este autorizat de guvern vor participa funcționarii Capitalei, delegați din toare județele din vechiul regat precum și reprezentanți ai organizațiunilor de funcționari din Ardeal, Bucovina și Basarabia.

Pe temeiul convocării făcută de Uniunea generală a asociațiilor, societăților și sindicatelor profesional naționale ale salariaților de Stat, județ și comună din România Mare invită pe toți funcționarii judecătorești atât din capitală, cât și prin delegați ai filianelor din județe să participe la congresul ce se va ține în ziua de Duminică 29 Mai ora 7 dimineața în sala Băilor Eforiei, cu autorizația prealabilă a guvernului, când urmează a se discuta și lua hotărâri privitoare la chestiunile de ordin general ce privesc pe toți funcționarii de orice categorie ar fi ei cu privire la înfăptuirea statului unic.

Citiți „Infrățirea"

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

La ministerul cultelor continuă discuția între d-l Goga și cardinalul Mormagio, nunțiul papal, pentru încheerea concordatului.

Eri a avut loc o lungă intrevedere.

Eri a sosit în Capitală d-l Cornel Stradola, președintele Camerei de comerț din Bratislava (Cehoslovacia).

Scopul călătoriei este de a câștiga participarea României la târgul oriental care se va ține la Bratislava în luna Iulie.

Sâmbătă va avea loc la clubul poporului întrunirea majorităților.

Consiliul de miniștrii a hotărît în urma propunerilor făcute de d-l Groza, să lase liber exportul vitelor din Ardeal, și anume boii de la 6 ani în sus.

Eri a avut loc la Iași cu solemnitate mare decorarea orașului de către generalul Badoglio. Au vorbit d-nii Negruzi și Rășcanu. Solemnitatea a avut loc în Piața Unirii care era frumos înpodobită. A asistat lume imensă.

Generalul Badoglio pleacă mâine la Curtea de Argeș ca se viziteze mormântul marelui rege Carol.

Scrisoare din Tg.-Mureș

— Serbarea lui 10 Mai —

Anul acesta pentru prima oară de când Ardealul s'a alipit la țara mumă, sărbătorirea zilei de 10 Maiu s-a făcut cu un deosebit fast.

Complecta reușită a serbătorirei se datorește în mare parte măsurilor înțelepte și energice ale d-lui General Munteanu, simpaticul Comandant al Diviziei XX-a și d-lui Harsai, Primarul orașului.

La ora 6, dimineața, salve de tunuri anunță orașului, frumos pavoazat, începutul serbătorii. La ora 8 și jumătate, trupele din garnizoană și Liceul Militar „Mihai Viteazul", așezate în careu în fața Primăriei, au asistat la oficiarea Te Deumului. Apoi d-l General Munteanu, comandantul diviziei 20, a trecut în revistă trupele după care, trecând în mijlocul trupelor a rostit o inimoasă și frumoasă cuvântare din care reținem urinătoarele:

„Sărbătorim azi, zice d-sa, o zi mare și sfântă; mai mare și mai sfântă ca oricare alta. Sărbătorim astăzi, mai multe date de care cu drag ne aducem aminte, întrucât de faptele împlinite la aceste date se leagă înfăptuirea României-Mari.

Cele două țări Moldova și Muntenia, fuseseră aduse de dușmanii neamului Român sc aproape de ruină desăvârșită. Insă, acolo unde duhul rău este aproape, nu-i departe nici Dumnezeu. Moldova și Muntenia își deterămâna în anul 1859 inchegând Statul Român.

Prin unire am câștigat tăria trebuincioasă pentru a cuceri pe câmpul de luptă, indepedența țărei, coroana unui Regat, și astăzi alipirea la patria mamă a tuturor ținuturilor noastre, reîntregind România în hotarele ei cuvenite și înfăptuind România noastră Mare.

Cuvine se deci, să slăvim astăzi memoria inaintașilor noștri, cari au săvârșit actul unirei.

La 10 Mai 1866 Domnitorul Carol înaintașul M. S. Regele Ferdinand intră în capitala și rămâne în fruntea Țări.

In 1877 Domnitorul Carol ascultând de povestile sfetnicilor săi, de dorința țărei și în dragostea sa către poporul românesc, la armele contra turcilor la care până atunci Românii robeau, se pune în capul falnicilor dorobanți și înfrânge pe ucigașul dreptății la Plevna și Griviția și Smârdan.

Țara românească se scutură de jugul turcilor și prin ia însăși se declară independență, adică nu mai recunoaște alți stăpâni.

Acest măreț act s-a săvârșit în ziua de 10 Mai 1877.

Din oțelul tunurilor turcești România făurește o coroană de oțel — cununa biruinței — pe care o depune în ziua de 10 Mai 1881 pe fruntea Domnitorului Carol pe care-l numește Rege, iar țara tot prin ea însăși se înalță la rangul de regat.

Toate aceste date sunt sărbătorite azi.

Sufletele românilor să întărească din ce în ce în credință și nădejdea adunărei laolaltă a neamului Românesc și alipirea la patria mamă a tuturor ținuturilor locuite de români și smulse de dușmanii neamului nostru. Sufletele ostașilor să oțelească și ele din ce în ce mai mult, tot în aceiași credință până în anul 1916, când M. S. Regele Ferdinand. în Inalta Lui înțelepciune și dragoste de țară și întărit de credința în D-zeu adună de pe toate meleagurile din vechiul regat oștirile Sale și spintecând munții cu fainicile Sale Divizii izbutește să răsbune suferințele de veacuri ale întregului neam românesc.

Visul strămoșilor nostri cari au închis ochii cu durerea în suflet de a nu-l putea vedea realizat, — dar cu speranța că odată și odată se va împlini — s'a înfăptuit astăzi.

Prin vitejia ostașului român și jertfele de sânge dela Jiu, Olt, Prahova, Mărăști s'a înscris în pagina glorioasă care va scânteia în istoria neamului românesc.

Răsplata voastra nu poate fi alta, de cât mândria faptelor săvârșite și înfăptuirea României Mari ale cărei hotare nici veacurile nici furtunele nu le vor putea clinti din loc.

Ostași, recunoștința noastră să urmărească pas cu pas pe înțeleptul Nostru Conducător pe Viteazul și Marele Nostru Căpitan, — pe acel care ca și stâncile Carpaților, neclintit în credința și în iubirea de Lege și Neam ne-a condus la glorie — pe M. S. Regele Ferdinand I., căpetenia oștirilor.

Și astăzi mai mult ca ori când mai mult ca la ori care altă sărbătoare să'l slăvim și să'l prea mărim strigând: Trăiască Regele Tuturor Românilor, Trăiască Familia Regală!

Vouă ostași și vouă micilor Șoimi ai Liceului „Minai Vitea-

zul“ cărora v'a fost hărăzit de soartă a sărbători această măreață zi pe meleagurile Mureșului, care răsună însă de ecoul luptelor dintre Nistru și Tisa, vă urez sănătate, spor la muncă și izbândă bună în viitor.

Trăiască armata română și prin ea Țara și Neamul Românesc.

* * *

După defilarea trupelor, care au făcut o vie impresie întregei asistențe, fanfara regimentului 82 Inf. a cântat în piața din centrul orașului până la ora 1 într'o mare afluență de lume.

La ora 5 p. m. a avut loc inaugurarea „Cercului Reangajaților“ din Garnizoana Tg.-Mureș, înfăptuit prin stăruința d-lui general Munteanu, care a ținut să se facă această inaugurare tot în ziua de 10 Mai. Cu această ocazie avu loc o mică agapă la care a luat parte ofițerii din garnizoană și mai multe persoane civile.

La ora 8 și jumătate seara, în sala de concerte a „Palatalui Cu'tural“, a avut loc un frumos concert dat de profesorii conservatorului maghiar din localitate, Bucățile clasice executate magistral au delectat timp de 2 ore publicul, care umpluse complect sala, până la ultimul loc. Cu această ocazie d-l locotenent Gheorghe Ioan de la Cercul de Recrutare Tg.-Mureș a ținut o scurtă cuvântare ocazională, care a fost o adevărată surpriză și ca fond și ca formă.

La ora 10 a avut loc retragerea cu torțe într'o animație de nedescris, pe când sute de rachete luminoase se încrucișau în văzduh, în admirațiunea întregei populațiuni a orașului.

Apoi muzica Regimentului 82 a cântat în oraș până la ora 12 noaptea

Această sărbătoare va rămâne vie multă vreme în amintirea celor ce au luat parte la ea.

Corespondent.

DIN UNGARIA

Intr'o recentă ședință a adunării naționale maghiare, deputatul Vázsonyi critică regurositatea și exclusivismul programului guvernamental formulat de Bethlen, care în mare parte suprimă libertățile publice și este o răsturnare a ordinei de drept. Acest program este creat de teama unei noui invaziuni a ideologiei bolșevice căutând să prevină orice manifestare de această natură. In ordinea vorbirei sale constată că doi sunt aceia cari au creat revoluțiunile Europei. Wilson și Lenin. Wilson a aruncat scânteia revoluției de aceea, el trebue considerat de revoluționar tot atât de condamnabil ca și Lenin, care veghează căutând să exploateze pentru ideile sale neînțelegerile stăruite de ideologia wilsoniană. Crede totuși că bolșevismul Rusiei e în fața fallmentului și nici un motiv serios nu mai poate exista ca guvernele maghiare să introducă măsuri atât de riguroase.

Cere ca guvernul să îndeplinească toate dorințele opoziției formulate în următoarele:

Ștergerea măsurilor excepționale, persoa ele civile să nu mai poată fi judecate de Curțile marțiale o comisie de pressă, reinstituirea dreptului de adunare și asociere, încetarea internăr lor, revocarea ordonanțelor guvernamentale cari violează dreptul privat, circulația liberă, executarea reformei agrare și ștergerea numerus claususului dela școalele superioare. Guvernul în principiu nu este contra dreptului de critică al opoziției, în schimb își rezervă dreptul de a conduce singur munca adunării naționale. Atacul pornit contra actualul guvern, ușor poate aduce cu sine slăbirea autorității guvernului, iar dacă partidul micilor proprietari se asociază la celelalte fracțiuni din opoziție, criza guvernamentală ar fi de neînlăturat.

O incercare de corupție.

Măsura guvernului de a lua întreprinderile cinematografelor din mânile actualilor proprietari se bazează pe curentul antisemit căutând să înlăture Evreii dela toate intreprinderile mai mari. Delegația actualilor proprietari se adresează unui deputat ca acesta să le înlesnească o audiență la ministrul de interne pentru care predau deputatului 100.000 cor. și promit încă 100.000 cor. dacă va susține chestiunea for în parlament. Deputatul primește, obține audiență apoi denunță cazul și depune banii primiți ministrului de interne. In declarația sa făcută în adunarea națională spune că face aceasta pentru a se pedepsi tendința unora de a corupe pe un deputat maghiar și creștin.

O nouă excursiune la Paris.

Fostul ministru președinte al Ungariei, groful Teleky a călătorit la Paris pentru a informa cercurile politice franceze despre situația Ungariei de Vest și a înlătura îndoelile care au luat naștere în legătură cu încercarea de reîntoarcere a exregelui Carol. Este știut că Parlamentul francez a refuzat ratificarea tratatului dela Trianon până când Ungaria nu va prezenta toate garanțiile că nu admite reinstalarea Habsburgilor. Groful Teleky în schimb nu călătorește pentru a oferi aceste garanții inexistente din partea Ungariei, ci vrea să creeze o atmosferă mai prielnică Ungariei între personalitățile politice franceze. Deasemeni voia să argumenteze ca ruperea Ungariei de vest din teritorul Ungariei ar fi un motiv ca aceste două state nici odată să nu mai poată fi în relațiuni bune.

(După ziarele maghiare.)

Industria zahărului în Ceho-Slovacia

Unul din ramurile principale ale industriei alimentare ceh este producțiunea zahărului. Ceho-Slovacia, încă pe timpul când era provincie austro-maghiară avea o producție bogată de zahăr de calitate bună și cu — preț eftin. Producția de zahăr cehă acoperea trebuințele întregii fostei monarhii și în afară de aceasta era obiectul unui export intensiv. Zahărul ceh se deosebește atât prin dulceața sa cât și prin forma sa de cristale cubice încât găsea ușor desfacere și plasare pe piețele străine.

Azi, industria de zăhar din Ceho-Slovacia a fost intensificată și guverul caută prin fel de fel de mijloace și usurări sporirea producției generale. Industriile de zăhar cehe lucrează pe baze foarte moderne atât la pregătirea zăharului cât și la cultivarea sfeclelor ele zăhar, aplicând ingrisiri technice agricolă la cresterea sfeclelor. Producătorii sfeclei de zăhar samăna anual terenuri intinse cu planta aceasta, și cu inretul cultivarea sfeclei ea extindere tot mai mare. Aceasta pentrucă rentabilitatea industriei de zăhar este tot mai mare și devine tot mai sigură. Din buletinul oficial asupra acestei ramure economice cehe putem constata, că în luna Martie 1920 stocul și producția atingeau cifra de 3.648.430 chintale, din care populația consumase 254.410 cvintale și se exportaseră 50.020 cvintale. In anul de gestiune 1919—1920 totalul exportului să ridicare la 2.183.280 cvintale.

In luna Martie anului 1921 producția zăharului a ajuns 72.170 cvintale care împreună cu stocul de 5.155.580 chintale dă un totat 5.227.750 cvintale din care populația a consumat 109.570 chintale și industria 28.060 chintale iar la export au ajuns 558.990 chintale.

In decursul anului 1920—21 Cehoslovacia a exportat în România 85.560 ch., Austria 205.780 Geruania 207.080, Hamburg 184.530, Polonia 35.790, Ungaria 14.000, Franța 114.850, Anglia 57.870, Elvetia 300.400, Jugslavia 45.890, Italia 36.440 cvintale. Pe când în anul 1919—20 exportul era și în Danemarca, Norvegia, Albania, Turcia și Bulgaria în anul 1921 acest export a fost eliminat. Motivul îl găsim în chestiuni politice și în aparitia concurentei străine. Totatul exportului de zăhar se ridică în anii 1920—1921 în timpul primelor 6 luni la 1.288.190 cvintale.

După buletinele anului curent starea pământăturilor de sferla de zăhar din Ceho-Slovacia este bună, plantele sunt bine resărite și recolta promite a fi bună. Rămâne că costul productiv la zăhar să scadă pentru a eftini zaharul și comerțul ceh de zăhar va găsi consumația străina deoarece oferta de zăhar ceh este cea mai favorabilă. **Raco.**

Intre Cehoslovacia și România

Declarația Ministrului Tusar la Berlin

„Prager Presse“ reproduce un interwiev al Ministrului Tusar acordat presei din Berlin. Reproducem aici partea referitoare la România:

„Toate înțelegerile făcute de Republica Cehoslovacă sunt pentru asigurarea păcii cu vecinii ei. Convenția cu România este o completare a Micii Antante. Nimic nu a arătat mai evident necesitatea Micii Înțelegeri și a misiunei ei, consacrată prin pacea din Trianon, decât aventura lui Carol de Habsburg.

România și Cehoslovacia au interes vital comun ca situația din fosta Monarhie să se consolideze și o restaurare a Habsburgilor să fie exclusă. La aceste constatări politice se adaugă și interese economice. Ambele state se întregesc economicește.

România are nevoie de produsele noastre industriale, noua ne trebuește surplusul ei de cereale și izvoare naturale. Este și o desvoltare naturală, ca noi economicește să tindem spre Est și Sudest.

Academia Română sărbătorește centenarul lui Ion C. Brătianu

Viața și faptele marelui român. — Comunicarea D-lui profesor N. Jorga.

Academia română a comemorat centenarul nașterei lui Ion C. Brătianu printr'o ședință publică în care d. profesor N. Iorga a făcut o comunicare asupra vieței și faptele marelui român, fost membru de onoare al acestei înalte instituțiuni culturale. Bustul de bronz al ilustrului bărbat de stat a fost așezat în fața tribunei. Un public numeros ia parte la această ședință.

D. D. ONCIUL rostind cuvântul de deschidere a ședinței, arată că onorându-se amintirea ilustrului român Ion Brătianu, onorăm Academia al cărui membru de onoare a fost, onorăm țara și neamul cărora el și-a închinat viața și pentru a caror propășire el a luptat cu toată puterea sufletului și minței sale.

N. IORGA luând cuvântul spune că a fost o pioasă datorie pentru Academia română de a comemora centenarul acestui mare român, membru de onoare al ei, căruia i se datorește în mare parte epoca de mărire pe care o trăește astăzi Statul nostru.

Conferențiarul face apoi biografia lui Ion C. Brătianu arătând, în linii generale, punctele de reper ale vastei lui activitate politică. Animat de cel mai cald și luminat patriotism, marele dispărut și-a închinat toată puterea inteligenței sale în serviciul patriei pe care a reușit s'o ridice în ochii lumei întregi și să obție pentru ea recunoașterea celor mai legitime drepturi. Perspicace și perseverent, inspirat parcă de Dumezeu, Ion Brătianu aducrat cu acel tact politic care face și din adversari prieteni. Grație acestui fel de a fi, el a știut și putut să adune la olaltă forțele neamului pentru înfăptuirea unirei — visul său — singurul mijloc de a stăvili năzuințele de cuceriri ale unor vecini puternici și vrăjmași.

Mare iubitor al țăranilor pe care dorea să-i ridice — și a izbutit s'o facă — fiindcă puterea țărei rezidă în ei, Ion Brătianu dorește să-i cheme la conducerea treburilor statului. A adus pe Regele Carol statornicind Dinastia, a făcut războiul în ciuda presiunilor diplomației europene. Cu documente d. N. Iorga dovedește că nu din vina lui Brătianu a fost perdută Basarabia.

Intr'un cuvânt, Ion Brătianu a fost figura cea mai ilustră a țărei. El a pregătit aluatul din care trebuia să răsară, nu tocmai târziu, România Mare și tare de astăzi.

Opera străduințelor sale atât de măreață se cuvine, încheie d. prof. N. Iorga, s'o ducem mai departe luând pildă dela marele român care a izbutit s'o înfiripeze prin armonizarea și coordonarea forțelor fiilor țărei.

Ancheta în chestia reformei împozitelor

Am anunțat deja ca centrala Asociațiunilo Patronale va convoca la începutul lunei viitoare reprezentanții cercurilor economice din Ardeal și Banat la o ancheta în care se va lua în discuție proectul de lege pentru reforma contribuțiunilor directe intocmit de d-nul Ministru Titulescu. După ultimile noastre informațiuni această anchetă se va ține la Cluj la 1 Iunie a. c. ora 9 a. m. în sala de adunare a Prefecturei. Comisia însărcinată cu pregătirea anchetei este prezidată de d-nul Dominic Rațiu, directorul Bancei Generale. In subcomisiunile însărcinate cu studiarea și referarea diferitelor categorii de impozite iau loc d-nii: Dr. Porutiu, profesor universitar, Osvada, dr. Evrian, dr. Leon, Nestorescu, Gherman, directorii de banca, dr. Kiss profesor universitar, dr. Mozes Farkas director general, dr. Alexandru Papp, dr. Alfred Friedl, dr. A. Böszörmeny, r. Schönberger, J. Erös (Cluj), senator dr. Polony (Brașov), dr. Lakatos (Târgul-Mures), dr. Olah și dr. Fried (Oradea-Mare).

Tineret anchetei a devenit urgentă prin împrejurarea că printr'un decret regal doua cedule din proectul de lege au fost puse deja în aplicare, iar discuția proectului în parlament se face intr'o masură atât de grabnica, incât moțiunele cari se vor aduce la această anchetă, nu vor mai putea influența de cât numai desbaterile parțiale.

O importanța deosebită îi va da anchetei și faptul ca cu aceasta ocazie se vor discuta și alte chestiuni economice de interes general, ca: pregatirea convențiunilor comerciale și economice, reforma taxelor vamale, revizuirea tarifului C. F. R. etc.

Știri de peste hotare

Congresul partidului comunist bulgar

Congresul partidului comunist bulgar care s'a terminat Luni, a ales următorul comitet central executiv: B. Blagareff, președinte: Hr. Cababcieff, Gh. Dimitroff. Tima Kircova, N. Peneff, A. Ivanoff și V. Cotaroff, secretari generali: Boris Sotiroff, Naiden Kiroff, E. Marcovski, dr. Pasoff și I. Codjeiceff controlori.

Crimeea republică sovietică

Din Moscova să anunță proclamarea Crimeei ca republică sovietică indepentă. Guvernul a concentrat mare număr de trupe spre a proteja instalațiile industriale pe când căile ferate și lucrătorii tramvaielor au întrat în grevă, în cursul cărei se comunică că împuternicitul ar fi fost ucis iar monumentul fostului împuternicit asasinat Volodarski a fost aruncat în aer.

Cetiți „Infrațirea“

22

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 556

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

INVĂȚĂTOR pensionat care posed pe lângă limba română și maghiară caut un post în cancelărie advocațială, ori administrativ. Ofertele se vor adresa Administrației acestui ziar. 735

2 DACTILOGRAFE află aplicare într-un birou la o mare societate. Se oferă salar bun. Adresa la ziar sub 13.

DOMNIȘOARĂ ROMÂNCĂ, cunoște dactilografia la perfecție, caută post în vreun birou sau ca vânzătoare în vreo librărie. Adresa la adm. ziarului. 710

Vânzări și Cumpărări:

Radio 1934

DE VÂNZARE o garnitură de salon mahagon cu Vitrin-Covor de smyrna Str. Iuliu Maniu 26 et. I. 3. Tot acolo de vânzare 8 jugh. de prat. 731

CU LEI 550.000 se vinde una clădire cu prăvălie în Strada Regele Ferdinand ce se poate preda imediat. Mai sunt de vânzare și alte case a se adresa la Dunky Cluj, Piața Unirei No. 10. 691

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

DE VÂNZARE o armă de vânătoare cu trei țevi 16/16/8. Fără cocoașe vizir automat în stare nouă. Ase adresa la ziar sub A.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzatorii ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

Închirieri:

CAUT cameră mobilată pentru familie, plătesc bine Bebe. 684

Diverse:

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

Caut un profesor

de limba română cu praxă

Adresă Calea Victoriei 27. Biroul de asigurare. 737

LA „MAGAZINUL BARZA"

1 rochie de stofă de lână dela 250 Lei 1 palton de lână curată pentru dame dela 480 Lei, 1 costum de lână curată pentru dame fazonul cel mai nou dela 600 Lei în sus. 52

De vânzare

aranjament frumos de cofetărie, farmacie, droguerie, se poate vedea la Firma Hann și Comp. Str. Regina Maria 11. 730

Convocare.

Direcțiunea „Comerțului român, societate pe acțiuni Cluj", convoacă pe dnii acționari pe ziua de 5 Iunid 1921 a. m. 11 oare, în localul societății, din str. Regina Maria 19, la

adunare generală extraordinară,

având a se desbate următoarele obiecte:

1. Luarea la cunoștință a urcării capitalului social, conform deciziunei adunării generale din 28 Nov. 1920.

2. Modificarea §§-lor 1, 5—7, 12, 17, 21 și 40 din statute.

3. Alegerea alor 7 membrii în direcțiune și alor 5 membrii în comitetul de supraveghere.

DIRECȚIUNEA.

„Națională"

Societate Generală de asigurare din București a înființat în Cluj, reprezentanță sa generală pentru Ardeal, Crișana, Satu-Mare și Maramureș.

Asigurând contra incendiului, grindinei, transporturi, accidente și viață în toate combinațiunile.

SEDIUL IN CLUJ, Strada Regina Maria No. 8. Clădirea proprie, fostă „Banca Centrală". 689

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios.

MAXMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17. 35

FRAȚII UNGAR

prima măcelărie și cărnățărie în Cluj, Strada Regina Maria No. 48. 516

Zilnic se capătă cărnuri proaspete, calitatea primă. Șuncă, cârnați de Debrețin, mezeluri, slănințuri afumate și fierte, untură topită acasă. Serviciu culant și prețurii moderate.

665 **„UNIO"**

întreprindere pentru stârpirea ploșnițelor. Reclama395

Primește pentru o mică plata anuală asigurarea palatelor, hotelelor, institutelor și a locuințelor mai mari contra insectelor. Garantează pentru stârpirea ploșnițelor și a ouelor lor. Din camerile cărá să curăță, nu indepărtează nici mobilele, nici altceva, așa că lucrările stârpirei nu causează în gospodărie nici pagubă, nici dezordine. Cu stimă: „UNIO" întreprindere pentru stârpirea ploșnițelor. Birou: Cluj, Hotel Biasini.

MARE EXPOZIȚIE 9

la magazinul de modă

Lörincz și Tóth

Cluj, Piața Unirii No. 8.

Bela Sánta Întreprindere de asphalt și beton

Cluj, Str. Mikó No. 8.

Întreprinde pe lângă cea mai mare garanție: uscarea radicală a pereților umezi din orice încăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruțabile, curți și magasii.

Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace. 29

Boli de piele, răni, răie mâncărime cu durere. mâncărime din cauza gerului, opăreala, jupuelile, crepăturile de piele, bubele dulci se vindecă sigur și radical cu

Pasta Antrasol

Se folosește cu succes în ori ce parte a corpului ca obraz, mâini, picioare, cap la frecături și rosături fiind absolut nevătămătoară.

Prețul unui borcan Lei 10·—

Depozit principal farmacia:

319 **„Dr. BIRO" Cluj, Piata Unirei.**

SA DESCHIS în Cluj, Piața Unirii No. 15

MARELE MAGAZIN DE INCĂLCĂMINTE

RAFTOPOL

din București.

Incălțăminte pentru Dame, Bărbați și copii, cele mai noi modele din străinătate și executate de magazin. Pantofi Elvețieni bărbătești de box 280 Lei. Ghete Elvețieni bărbătești de box 300 Lei. Se mai aduce la cunoștința onor. public că a mai sosit un transport nou de incălțăminte și anume: Ghete și pantofi roșii și de lac bărbătești. Ghete și pantofi de dame, escarpeni și cu barete, de antilopă si olandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marca veritabilă Elveiiană „Bally". 517

Publicație.

Regimentul 32 obuziere (Garnizoana Cluj) având nevoie de 700.000 kgr. fân și 500.000 kgr. de paie din recolta nouă primește ofertele legale la adresa de mai sus până în ziua de 15 Iunie 1921, când se va face licitație.

Cauțiunea ce trebue depusă va fi de 10% din valoarea ofertei. 726

TOȚI ABONAȚI ziarului Infrățirea

au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de doauă ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvint. □

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
ZINCOGRAFIE
TURNĂTORIE

— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatură mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie. **Fabricațiune de plicuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE

Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictura.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3. SEDII: C. Sfetea, Calea Mașilor 62—64, și Calea Victoriei 68. Ionnițiu, Strada Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. — SUCURSALA: Cluj, Piața Unirei 7. ARAD, Str. Avram Iancu 19. — IAȘI, Strada Lăpușneanu 17.

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 92 PENTRU MICA PUBLICITATE

La „Naționala“ societate generală de asigurare din București reprezentanța CLUJ,

se caută achizitori

pentru ramura incendiu și viață. Doritori se vor adresa la direcția acesteia Cluj, Strada Regina Maria No. 8 între orele 8—12 a. m.

639

Preferiți vor fi cel ce vorbesc românește, ungurește și nemțește.

Mare reducere de prețuri la ghetele

715 **„TURUL“**

ce sau pus în vânzare la depozitul fabricei din Cluj, Calea Regele Ferdinand 14 (f. Wesselényi)

„Țânțarul“

Instalații de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparații de mașini de scris și cusut executa cu preț convenabil:

La Întreprinderea Electrotechnică și mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Becuri electrice „TUNGSRAM“ precum și materiale cu preț redus. □□ Intreprinderi și pentru provincie.

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogueria Rozsa

Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

HOTEL NEW-YORK

Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză și Ungară. - Supeuri după spectacol.

329

De vânzare

eftin din cauza plecărei

una Villă cu etaj

constătătoare din 3 camere parchetate, cameră de baie, antișambră, bucătărie și verendă. Total 8 camere. Informațiuni se pot lua în str. Attila No. 25. 723

Uzina electrică a orașului

Conducerea societății „GANZ“

CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.

(Palatul Széky)

Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalații de motoare electrice. □ Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. □□□

148

La Adm. Ziarului Infrățirea și la ag. de publ. Reclama se primesc ori ce reclame pentru

Programul Teatrului Național din Cluj.

Pe stagiunea 1921—1922.

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**

18 **Piața Unirei No. 5.**

IN CURAND VA APARE IN CLUJ

REVISTA UMORISTICA

„Țânțarul“

Redacția și Administrația Strada Iuliu Maniu No. 3

Se primesc abonamente și anunțuri.

Abonament pe un an 100 Lei
Abonament pe 6 luni 60 Lei
Abonament pe 3 luni 30 Lei

Vând spirt rafinat

Engros și endetail. Prețuri de concurență.
A se adresa la ziar sub A.

Nou! A APARUT Nou!

Almanachul „Infrățirea“

Un volum de 300 pagini cu peste 120 clișeuri

Cu un material bogat și foarte variat. □□ Au colaborat la acestă lucrare un mare număr de fruntași intelectuali din Ardeal și de scriitori din vechiul Regat. □□ Calendarul cuprinde o parte calendaristică, date și documente noui asupra Ardealului, Cronica Anului 1920, o parte enciclopedică de extremă utilitate precum și numeroase bucăți literare inedite, proză și versuri. □□ Coperta artistică în culori Numeroase hors-texte-uri pe hârtie velină.

Prețul 15 Lei. **Prețul 15 Lei.**

De vânzare la toate librăriile din țară!

Comenzi mici și mari se primesc la Adm. ziarului Infrățirea Cluj, Str. Iuliu Maniu 3 (et. II.)

Tipărit cu mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj, str. Universității Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 232 — Opt Pagini 50 bani — Opt Pagini — Marți 31 Mai 1921

Înfrățirea

Administrația Ziarului „Înfrățirea" Cluj — Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 214.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

ION C. BRĂTIANU

de **N. Bănescu,** prof. universitar.

„Suntem din acea școală bătrână care zicea: Piară memoria noastră, numai țara să trăiască!"

Poporul român cinstește astăzi una din figurile cele mai populare ale istoriei noastre contemporane.

Născut la 1821, în clipa în care o geană de lumină începuse a risipi întunerecul greu ce ne apăsase vreme de un veac; crescut în atmosfera redeșteptării naționale, trezite de mișcarea lui Tudor și de apostolatul lui Lazăr, Ion Brătianu a păstrat în totdeauna puternica întipărire a acestei epoci, despre care zicea că nu și-o poate aminti, fără ca ochii să i se umple de lacrimi. Este epoca celor d'întâi avânturi naționale, epoca lui Dinicu Golescu și a lui Ion Câmpineanu, „vârsta de aur" a acelei generațiuni, când, după expresia lui Ion Brătianu, „fiecare găsia interesul său propriu în înaintarea tuturor și toți în înaintarea fiecăruia".

Parisul anilor 1840—48, cu duhul său democratic și republican, cu profesorii elocvenți ce făceau din catedrele lor o tribună a principiilor liberale și egalitare, cu fermenții prefacerilor izbăvitoare ce nu mai puteau zăbovi, avu asupra lui Ion Brătianu o înrâurire hotărîtoare.

Tânărul, care luptase la '48 pe baricadele Parisului, nu putea să nu fie în fruntea Revoluției ce izbucnea, câteva luni mai în urmă, la București.

Exilul îl duce iarăși în Apus. Zece ani aproape se frământă acolo, în cercurile publicisticei și diplomației, pregătind opinia publică europeană în favoarea cauzei Principatelor. Și când, în urma războiului Crimeii, țările noastre avură a hotărî însile asupra soartei lor, Ion Brătianu formulează cele patru puncte ale Divanului Ad-hoc, în care se resumau dorințele națiunii (Unirea; Autonomia; Dinastia străină; Regimul constituțional).

Se știe partea însemnată pe care o avu apoi în toate evenimentele care, rând pe rând, duseră la îndeplinirea acelor dorințe: alegerea lui Cuza, întronarea dinastiei străine, războiul pentru neatârnare și proclamarea Regatului.

Visul generațiunii de la '48 era acum o realitate. Și totuși mai rămânea ceva de făcut, pentru închegarea trainică a operei săvârșite: înfăptuirea grabnică a consolidării interne a Regatului întemeiat. Lucrare grea, covârșitoare, căci trecerea atât de repede a României prin fasele Renașterii sale, nu lăsase mai de loc vreme pentru aceasta.

Ca o încoronare a supremelor sale silinți, Ioan Brătianu era menit s'o înfăptuiască. Aceasta fu opera lungei, fecundei sale guvernări de 12 ani. Nevoia înzestrării României cu așezămintele neapărate pentru asigurarea viitorului său o simțise. o proclamase dânsul încă din cel dintâi an al domniei lui Carol I. Intr'o conferință la „Societatea amicilor Constituțiunii" (Ianuarie 1867), Brătianu declara că „până acum am dărâmat tot ce fusese ridicat pentru umilirea și zdrobirea neamului românesc; de aci înainte voim să zidim, să organizăm ce ne lipsește".

Cu o prevedere ce luminează în totdeauna hotărârile sale mari; cu o energie care știa să biruie ori-ce piedeci; cu un simț de realitate care impunea concepțiile sale ca soluții chiar adversarilor, el aruncă, în această lungă perioadă constructivă, temeliile care au asigurat desvoltarea de până acum a vieții Statului nostru. Și dacă astăzi ne bucurăm de realitatea visului atâtor generații, o datorim în mare parte vrednicei sale activități.

*

Taina biruinții lui Ioan Brătianu a fost nezdruncinata sa încredere în puterile națiunii. Nimeni n'a apelat mai des și mai înflăcărât lor vrednicia nativă a neamului nostru, n'a întrevăzut mai limpede putința de creație a energiei românești.

Această credință inspiră toate actele sale, de la anii pregătirii în Apus până la capătul vieții. Nu era piedecă, oricât de mare, în calea propășirii noastre, pe care, după credința.sa, *„marea suflare națională"* să n'o poată sfărâma. Mii de voci ale trecutului i-o strigau lui Ioan Brătianu. Și niciodată nu se simțea mai înviorat, decât în tovărășia acestui trecut spre care necontenit se întorcea, în luptele sale, spre a-și împrospăta puterile.

Pentru aceia viața sa și biruința sa au pentru noi semnificația unui simbol.

Inchinându-se dinaintea mormântului său glorios, poporul român culege de la dânsul, în aceste zile grele și mari, o nobilă învățătură.

Ion C. Brătianu și chestiunea agrară

(Conferința I. G. Duca)

Cu prilejul comemorării centenarului marelui om politic Brătianu, Cercul de studii al partidului național liberal evocând, prin graiul d-lui I. G. Duca, figura celui comemorat, a arătat adevăratul rol pe care Brătianu l'a îndeplinit în problema împroprietăririi țăranilor — legea din 1864. Înfățișat pe nedrept ca potrivnic legii agrare și astfel ca adversarul politicii țărăniste din 64, Brătianu a fost de fapt cel mai pasionat apărător al clasei democrate rurale pentru eliberarea căreia a luptat, afirmându-se astfel de la începutul carierei sale politice — în revoluțiunea dela 1848 și până la sfârșitul vieții sale.

Conferențiarul a demonstrat, prin o bogată documentare istorică și literară, că întemeietorul libertății naționale a fost totdeauna condus în acțiunile sale de dragostea pentru țărănime și că portivnicia ce i se atribuie intenționat spre a-i micșora valoarea era în realitate o nepotrivire între felul cum înțelegea el împroprietărirea și felul cum o interpreta legea.

Spiritul democratic al lui Brătianu este încă o dovadă pozitivă că el nu putea fi împotriva bueni stări țărănești.

Ion C. Brătianu și coloniile streine

Prin interpretarea unui articol al Regulamentului Organic, Camera dase, la 14 Iunie 1860, un vot prin care se hotăra aducerea în țară a *2500 familii din Germania de Nord. Ele puteau cumpăra pământ pe moșiile unor proprietari*

In Ianuar 1861, se pusese în discuția Camerii traducerea în faptă a votului din anul precedent. Ioan Brătianu ia cuvântul, rostindu-se energic în potriva acestei tălmăciri a vechei dispoziții.

El preciza că, dacă în țară nu vin *capitalurile streine*, pricina nu e greutatea de a cumpăra, ci *reaua administrare*, încertitudinea instituțiilor din țară. „Capitalurile nu cunosc simpatia, n'au inimă, ci înainte de toate caută siguranță", — afirma dânsul.

Inbunătățirea stării noastre financiare nu se va putea asigura până nu vom avea o Bancă Națională. Se declară hotărât în potriva colonisării, din punct de vedere național: sunt chestiuni care trebue să predomine pe toate celelalte, susține Brătianu, și între acestea cea dintâi pentru o națiune e aceia a *existenții sale.* Mai departe, face această luminoasă declarație:

„Sunt, domnilor, pentru concurența absolută, dar până acolo unde n'atinge existența și viața chiar a celor ce sunt în luptă, nu pentru o concurență între două persoane, din care una are toată puterea și cealaltă toată slăbiciunea, pentru că atunci ar trebui ca una să moară și cealaltă să se înalțe pe ruinele acesteia și tocmai în această poziție ne aflăm noi în fața elementului german. Nu vedeți că în trecut strămoșii noștri au avut imprudența să aducă străini, să-i numească căpitani, vătași la curți, crezând că-i vor servi cu mai multă fidelitate, dar ei le-a luat locurile lor și familiile cele vechi deveniră cămașă veneticilor?"

Știrbeiu a făcut un lucru admirabil, — spune mai departe Brătianu — creiând „Școala de arte și meșteșuguri", ca să pună pe Români în stare de a face concurență industriașilor streini, cari au populat orașele noastre.

Aducând pe coloniștii germani, îi puneți a concura cu țăranii noștri, cari sunt în cea mai mare mizerie și lipsă de cultură.

„Sunt încredințat că nu veți face aceasta — încheie dânsul — fiind-că, de veți face-o, vor rămânea copiii noștri și chiar noi, cari nu suntem obișnuiți cu speculațiunile, precum au rămas strănepoții eroilor noștri cămașă Sașilor, ca niște *paria ai Germanilor, cari pretind a domina dela Rin până la Marea-Neagră."*

Cuvinte și idei ale lui Ion C. Brătianu

„Cela ce voiesc mai cu dinadinsul este de a face pe Români să înțeleagă că a trăi *ca națiune* este cea dintâi condițiune a unui popor și că, prin urmare, a-și apăra naționalitatea contra celora cari au nelegiuirea de a voi să-i lipsească de dânsa este nu numai un drept, ci e datorie sfântă —, crimă și sinucidere de a nu face. Voesc încă a convinge pe frații mei Români că naționalitatea fiind cea dintâi condițiune a libertății, ea nu se poate dobândi nici desvolta sub steagul despotismului, și de acela steagul naționalității, al libertății și al democrației trebuie să fie unul . . . .

„*Pământul* joacă un rol foarte de căpetenie chiar între națiunile civilisate. In adevăr, o națiune mai înainte de toate trebue să aibă *un pământ al ei,* pe care să se poată hrăni și desvolta, și căruia, printr'o lungă apropriațiune a lui la trebuințele sale, ajunge a-i pune pecetea geniului său. Numai atunci pământul acela face parte din națiunea acela, atunci ea este datoare să-l apere cu însuși trupul ei".

(*Naționalitatea,* art. publicat în „Republica Română", Paris, 1853).

*

„Dacă țelul Românilor e de a constitui, de a desrobi și a mări patria, mijloacele însă ce ei au întrebuințat au fost deosebite, au fost acelea chiar ce timpul și împrejurările au pus la dispoziția lor. Mijloacele de la 1821 nu se aseamănă cu acelea dela 1831, nici acestea cu acelea dela 1848; cu atât mai puțin mijloacele revoluționare din 48 cu cele monarhice dela 1857 și 1858.

„Ca *om*, ca istoric, în teorie pot discuta cari din acele mijloace ar fi mai eficace; ca *Român* însă, ca *cetățean* activ, declar că la 1821 aș fi încins paloșul și m'aș fi pus sub stindardul Domnului Tudor; că la 1831 aș fi fost cu Dinicu Golescu și cu Câmpineanii; că la '48 — și aceasta o spun în gura mare — mă simt fericit și mândru că am fost acolo unde era sufletul României, iar nu în tabăra străinilor..."

(Din *Apel alegătorilor,* publicat în „Românul" din 16 Oct. 1858).

*

...„Dar sunt mii de voci, e istoria întreagă, care, cu accentul bărbătesc al eroilor României, strigă, protestează și-mi deșteaptă conștiința națională, îmi spune că, de șovăim, de ne împleticim în mersul nostru, nu este alt nimic de cât că suflarea ciumată a străinului ne ține încă amețiți, orbiți, și că trebue să

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

deschidem ferestrele, să deschidem uşile, să ridicăm barierele ca să-şi ia iarăşi cursul marea suflare naţională şi astfel toţi, sorbind acel aier împuternicitor, care făcea ca vocea lui Mircea să se audă din Carpaţi până la Balcani, sa putem şi noi dobândi cel puţin puterea şi vocea ca să afirmăm lumii cu *suntem...*"

(*Bilanţul anului 1860*, „Românul", Ianuar 1861).

„Istoria ne arată că nici o societate n'a putut fi mântuită, n'a putut fi condusă la mărire şi la fericire de un om, fie cel mai mare geniu din lume, decât dacă el a avut puternicul concurs al naţiunii întregi"

(*Ajută-te şi Dumnezeu te va ajuta*, „Românul" Ianuarie 1862).

Ion C. Brătianu şi şcoala poporului

(Idei dintr'un discurs la „Societatea Amicilor Constituţiuni", 30 Ianuar 1867)

„Cum putem păstra şi întări libertatea, dacă nu luminându-ne, desvoltându-ne inteligenţa şi inima? Şi unde ni le putem desvolta de nu în şcoale? Voim dar ca ştiinţa să nu mai fie franzela albă, pe care o mănâncă numai avutul, ci pâinea neagră, mămăliga, cu care se nutreşte fiecare cetăţean, fiecare sătean. Ca să se împrăştie însă lumina nu este destul să punem în legi că instrucţiunea este gratuită şi obligatoare, adică fără plată şi silită; nu este destul să dăm ordine ca să se închirieze case pentru şcoale, trebue mai întâi să avem profesori. Apostolii n'aveau temple şi biserici, catedre şi palate, dar aveau cuvântul şi la arşiţa soarelui împrăştiau lumina.

... „Învăţătorul trebue să înţeleagă misiunea sa şi să fie convins că este una din cele mai frumoase în societate. Numai atunci poate da roade. Am văzut la noi că, deşi tinerii români se duc cu grămada în străinătate şi se întorc d'acolo cu diplome, încât avem doctori în drept, în medicină, în ştiinţe etc. foarte numeroşi şi cu mari talente, totuşi instrucţiunea poporului scade. De ce oare aceasta? De ce atunci când la noi aveam mai puţini doctori învăţaţi, când ei erau foarte rari, de ce şcoalele, de şi puţine, dau roade multe? Fiindcă atunci venise din Transilvani răposatul Lazăr, care s'a aşezat în Sf. Sava şi într'un han a strâns în jurul său câţiva Români tineri, pe cari a început a-i învăţa. El şedea cu dânşii, mânca cu dânşii, vorbea cu dânşii necontenit. La fiecare minut le da lumina şi sufletul său, îi obişnuia, îi făcea să simţă că misiunea lor e mare, că aveau de format neamul românesc. Astfel veghiând zi şi noapte, Lazăr a creiat un mi loc din care au eşit cei dintâi profesori, cei dintâi apostoli, cari au produs mult, au deşteptat neamul românesc. De atunci încoace s'a făcut? Nu voesc a zice nimic contra profesorilor din contră, constat un rău, de care ei nu sunt vinovaţi. Profesorii la noi n'au o carieră, sunt mai rău plătiţi decât orice funcţionari, astfel încât adesea un om preferă alte funcţiuni şi numai de nevoe intră în şcoală.

„Fără şcoale normale dar, fără şcoale pentru învăţători, fără a ridica poziţiunea acestora, n'o să avem instrucţiune. Mijloacele trebuincioase le avem. Sunt averile mănăstireşti, care, dacă în momente grele pot fi întrebuinţate la alte nevoi, trebue neapărat să se întoarcă la destinarea ce le-au dat pioşii donatori, care este binefacerea. Şi, în ziua de astăzi, ce binefacere mai mare decât a lumina poporul, decât a da fiecărui Român mijloacele de-a trăi după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu?"

Pretutindeni

în Ardeal se citeşte ziarul „INFRĂȚIREA"

Din memoriul asupra Românilor dat împăratului Napoleon III.

Sire, care este idealul ce Românii visează pentru patria lor, ar fi inoportun a o examina astăzi. Deşi oricât de înalt ar fi acel ideal, suntem siguri că nu poate fi desaprobat de Maiestatea Voastră, căci nici-odată un Napoleon nu va desaproba iubirea patriei, împinsă chiar până la exaltare. Nu, Sire, misiunea noastră de astăzi este mai positivă, şi mai ales mai urgentă. Peste puţin, armatele Franţei şi al Marei Britanii, vor da guvernului celor două ţări facultatea şi dreptul de a rezolva chestiunea orientală pentru un timp atât de lung, cât îl poate calcula prevederea omenească. Două din Principatele române, Moldova şi România, sunt un element important, din mai multe puncte de privire ale acestei chestiuni şi avem tarea convingere, că liniştea Orientului atârnă mult de situaţiunea ce se va face acestor ţări. Şi aceasta ne dă inima de a face să ajungă până la Majestatea Voastră, dorinţele poporaţiunilor acestor două Principate şi cunoştinţa trebuinţelor lor cele mai urgente, pentru ca Majestatea Voastră să poată decide asupra soartei noastre, conform cu simţămintele de echitate şi de înaltă politică, ce o caracterisă.

Cele două Principate române, Sire, cum scrie Majestatea Voastră, nu sunt o ţară cucerită: strămbunii noştri au recunoscut suveranitatea Sublimei Porţi de bună voe; un contract ne leagă cu Sultanul, cu datorii şi drepturi reciproce. Printre aceste drepturi, avem pe acela ale unei existenţe cu totul proprii fără, ca Guvernul Sublimei Porţi să se poată amesteca nici-cum în afacerile noastre, şi datoria Turciei este de a respecta acest drept şi chiar de a-l apăra contra cui ar voi să-l atace. Cu această condiţiune, Sire, am încetat de a lupta contra Turciei şi am recunoscut suveranitatea sa. Ori de câte ori ea a violat acest contract ne-am revoltat contra ei şi cu ocaziunea acestor neînţelegeri a putut Rusia să se vâre între noi şi Turcia şi să se amestece astfel în afacerile noastre, spre paguba noastră şi a Sublimei Porţi. Şi când violările drepturilor noastre au început a se face prin aceea chiar, care avea pretenţiunea de a le proteje, ostilităţile noastre s'au întors în partea aceea cu o energie şi o ură cu atât mai mare, cu cât pericolul era mai iminent. Aşa furăm cei dintâi în Orient, cari ne declarăm contra Rusiei, şi dacă în 1848 o luptă armată nu s'a făcut între Ruşi şi noi, cauza au fost Turcii, pe care împrejurările i-au împins între noi.

Astăzi chiar, dacă legiunile române nu se opun armatelor ruseşti, dacă Principatele nu sunt un focar nemărginit pentru a consumă batalioanele ruseşti, cauza este tot Turcia, care ne refusă armele şi ne opreşte de a lupta pentru liberarea propriei noastre patrii. Dispoziţiuni cari ne întristează pentru prezent şi ne fac a ne teme pentru viitor, căci ne lasă să credem că Poarta ar avea intenţiunea d'a stărui să se amestece în afacerile noastre interioare în contra tratatelor noastre, aşa în cât ţările noastre să fie tot-deauna predate intrigelor şi administrării acelora ce vor da mai mulţi bani funcţionarilor Porţii. Pe cât timp Guvernul turc era sub influenţa Cabinetului de la Petersburg, înţelegea cine-va foarte bine că Turcia lucra în Principate contra intereselor sale; dar de azi înainte o asemenea purtare ar fi neexplicabilă. Căci în adevăr, de când ea a intervenit activă şi de-a dreptul în afacerile noastre, Principatele sau desorganizat şi slăbit aşa în cât Rusia bagă armatele sale într'însele fără a întâmpina nici cea mai mică resistenţă, ca şi cum ar fi chiar ţara sa, de vreme ce nu mai departe de cât la începutul secolului al 18-lea, Petru cel Mare nu declară războiu Porţii de cât după ce se asigură de alianţa celor două Principate române şi perdu bătălia de la Prut, pentru că Domnul României rămase neutru şi Moldova trecu în partea Turciei.

Aşa dar, Sire, dacă Puterile occidentale vor ca aceste două Principate să redevie iarăşi un element de putere pentru civilizaţia europeană în contra barbariei asiatice, iar nu o încurcătură neîncetată, dacă vor mai ales astăzi a găsi în ele un ajutor care să poată scuti pe jumătate sacrificiile ce vor fi nevoite să facă în războiul actual, decla ase că capitulările, cari singure ne leagă cu Poarta, sunt puse iarăşi în vigoare, că modificările reclamate de împrejurări nu se vor face în paguba naţionalităţii noastre şi fără învoirea naţiunii, că, în fine, putem lupta sub stindardele noastre şi împărtăşi astfel pericolele şi gloria oştenilor Franciei.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂŢI:

Luni, Marţi, Miercuri:
„CERCUL ROŞU". Partea V.
Joi, Vineri, Sâmbătă, Duminecă:
„MISTERUR DIVINALUI OSIRIS".

CINEMA APOLLO:

Luni, Marţi:
„Dragostea făcătoare de minuni"
Mercuri, Joi:
„Răsfăţata" (Schlange)
Vineri, Sâmbătă, Duminecă:
„Drumul adevărului".

CINEMA URANIA:

Luni, Marţi, Mercuri Joi:
CERŞITOR ŞI PRIPT.
Vineri, Sâmbătă:
POTIRUL VIEŢI.
Duminecă:
Sărmanul Pluturast.

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI MOBILE ŞI PIANE

să nu-ţi pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjatele saloane de mobile ale

SZEKELY şi RETI

Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acţii

Persecanelor de încredere se face vânzarea şi cu plată în rate

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Despre Rolul Românilor din principate în războiul Crimeii

(Extras din Memoriul făcut de Ion C. Brătianu la Paris, în 1854, cu prilejul Războiului Crimeii)

Noi Românii n'am fost nici odată cuceriţi de Turci. In timpul lungilor războaie ce au susţinut cele două popoare unul contra altuia, dacă Turcii au pătruns adesea pe pământul nostru şi noi asemenea i-am vînat adesea până la Adrianopole; dacă ei au avut în posesiunea lor fortăreţe pe ţărmul nostru, stindardul roman a fluturat adesea-ori pe fortăreţele de pe ţărmul opus; şi dacă am recunoscut suzeranitatea Sultanilor, tratatele ce consacră această suzeranitate ne asigură în schimb atâtea avantagii, încât poziţiunea noastră, considerată cu a Musulmanilor, poate fi socotită ca o poziţiune privilegiată. De aci provine lipsa între cele două naţiuni a urei, a dispreţului, ce naşte de ordinar din raporturile între sclav şi stăpân.

De altă parte, originea latină a Românilor, participarea lor interioară la civilisaţia occidentală, aspirarea lor necurmată către această civilisaţie, poziţiunea lor neutră, care cum, în sînul Bisericei grece (căci Românii sunt mai mult creştini decât ortodoxi greci), starea lor politică, resultând din menţinerea independenţei lor interioare, vieaţa naţională, ce a persistat la ei, — toate aceste cause au făcut pe Românii să aibă o poziţiune excepţională în Orient Ei au fost totdeauna acolo representanţii lumei occidentale, inimic a tot ce împedica progresul, inimici prin urmare ai Rusiei.

Papii înţeleseră importanţa Românilor din secolul XII şi, pe cât timp ţinură sceptrul, sceptrul societăţii occidentale, făcură apel la dînşii în numele Romei, mama lor patrie.

Când Ţarii ajunseră pe scena lumii cu pretenţiunea d'a o domină, Principatele atraseră mai ales atenţiunea lor. Nu e o ţară, afară de Polonie, în care ei să fi făcut mai multe intrigi, dar în deşert. Românii au devenit din ce în ce mai mult inimcii lor. In deşert Petru-cel-Mare tratează pe cei doi Principi de Suverani independenţi şi-i numeşte amicii şi aliaţii săi, în deşert le face cele mai splendide promisiuni. In 1711 Brâncoveanu, Domnul Ţării Româneşci, nu răspunde de loc la apelul lui în contra Turciei şi Moldova il părăsi fără voia lui Cantemir, Domnul său; aceasta nu contribui puţin la pierderea acelei memorabile bătălii de la Prut, în care Caterina fu nevoită să facă toate sacrificiile spre a scăpă armata muscălească şi pe Ţar din mânile Turcilor. In deşert toţi Ţarii şi toate Ţarinele vorbiră în favoarea Principatelor în toate tratatele lor cu Poarta, Românii ingraţi nu se încredinţară în curăţia intenţiunilor acestei Puteri care la ori-ce moment şi chiar fără voiă-le, vreà a-i protege. In deşert şcoalele Guvernului rus şi funcţiunile publice erau deschise Românilor cu aceleaşi privilegii ca şi nobilimii rusesti, Românii nu ştiură a le apreţui şi străluciră prin lipsa lor.

In fine, anexarea de la 1812 a Basarabiei, provincie a Moldovei, la imperiul rus veni de dete dreptate prevenţiunilor Românilor şi nu mai rămase nici o îndoială în spiritul lor despre soartea ce le pregăteau Ţarii. Aşă în 1821, când Europa, cu totul entusiastă de deşteptarea anticei Grecii, nu văzu decât pe Greci şi pe Turci, Românii văzură pe Rusia.

Revoluţiunea antirusă a Tării-Românesti dejucă intrigele, ce Rusia urzise în tot Imperiul turc, cu scop d'a pune mâna pe dînsul printr'o resturnare generală. Domnul Tudor Vladimirescu, care se pusese în capul mişcării române, în loc de a se declară contra Turciei şi de a chemà pe Rusi în ajutorul său, cum doriau ei, se declară pentru Poartă, recunoscut vechile tratate cari legau Principatele cu Turcia şi spre a putea resistà Rusiei, făcut apel la protecţiunea Puterilor celor mari europene. Din nefericire nici Turcia nici celelalte Puteri nu înţeleseră de loc mişcarea română, cu mult mai imposantă în politică decât mişcarea grecească. Domnul Tudor căzu sub pumnalul lui Ipsilante, general rus, care petrecuse în Principate în fruntea unui corp de voluntari, organizaţi în Rusia; şi Turcii veniră apoi, ca să deà lovitura de moarte revoluţiunii. Dar, deşi sugrumată mai din nastere, ea tot dete fructe în viitor. Invasiunea rusească care eră iminentă fu oprită, lipsindu-i pretextul. Grecia în loc d'a deveni prada unui nou cuceritor, puteà lucra la independenţa sa. Cât despre noi, scăpaţi de Domnii fanarioţi şi de influenţa rusească, puturăm da o mare desvoltare naţionalităţii noastre, care nu fu oprită decât de invasiunea muscălească din 1828, când şcoalele noastre fură schimbate în grajduri şi în spitale, cum fură şi după două-zeci de ani, în 1848, cum sunt şi astăzi, în 1854.

Prin tratatele din 1829, semnate la Adrianopole, Rusia îşi conservă amestecul în administrarea Principatelor, pe când Turcia fu redusă la tristul rol de complice al tuturor atentatelor contra drepturilor Principatelor. Românii protestară de mai multe-ori prin toate mijloacele, chiar prin arme: toată lumea ştie că pentru a impune Regulamentul organic, Rusia fu nevoită a îndrepta tunurile,

Din discursul lui Ion C. Brătianu pentru intrarea României în război

(Rostit în ședința Adunării Deputaților din 30 April 1877)

Tratatul de Paris a pus drepturile noastre deja existente sub protecțiunea colectivă a Puterilor garante. Am auzit de mai multe ori afirmându-se că noi datăm dela tratatul de Paris; că existența noastră o datorim tratatului dela Paris. Ferească D-zeu; mai întâi, națiunea română este ea oare o societate anonimă privilegiată de cele șapte Puteri, ca atunci când privilegiul s'ar ridica națiunei române, ca unei societăți anonime, existența ei să fie periclitată?

Apoi secole întregi dela zămislirea lui, neamul românesc, a putut străbate atâtea furtune, atâtea invaziuni, și Statul Român a stat în picioare fără tratate, fără garanții, fără privilegiul unei societăți privilegiate, și a putut să ajungă până aici. Oare România este o configurațiune convențională? O configurațiune politică care rezultă numai din convenientele Puterilor Europei? Ei, bine, d-lor, în România, ori unde vei pune piciorul, dai de un morman frământat și plămădit cu sângele a sute de generațiuni românești. Fiecare văicea, fiecare râu, fiecare colină a României are suveniri de fapte eroice, care fac ca pământul unei țări să primească întipărirea națiunei și să devie astfel proprietatea patrimoniul ei. Ce?

România e fasonată de foarfecele diplomatice Europene? (Aplauze prelungite.) Ce? N'am imprimat noi înșine, Români, caracterul ei național? Și vocile tuturor eroilor noștri, când ei s'ar deștepta, n'ar striga tot așa? (Aplauze prelungite). Aceasta d-lor, este România. (Aplauze). Eu fac omagele mele tratatelor, țiu la tratate, le respect; dară să nu mi se zică că toată existența noastră reside în tratate; aceasta n'o primesc; aceasta n'o primește națiunea română. Existența noastră, ființa noastră trebue să o căutăm în bărbăția noastră. Națiunile au nevoe să se afirme dacă voesc să figureze în concertul European.

Credeți d-v. că națiunile cele mici trăesc numai grație tratatelor, numai pringrația protecțiunilor? Credeți că Belgia și Elveția stau astăzi în picioare și au o viață și o individualitate a lor proprie atât de desvoltată numai din mila și îndurarea puterilor străine? Vă înșelați, d-lor, dacă vă închipuiți una ca aceasta și nu trebue să deprindeți țara a trăi în asenea idei, reazemându-se numai pe îndurarea străinului de a o lasa să trăiască. (Aplauze prelungite.

Noi, aceștia, pe care ne combateți, n'am voit niciodată să o facem să crează aceasta, nici chiar atunci când eram striviți, dezarmați, dezorganizați; ci totdeauna am zis țărei să compteze numai pe dânsa, căci numai acele popoare cari au conștiința de sine se pot ridica. (Aplauze).

Negreșit că și tratatele ce am avut au contribuit ceva la situațiunea noastră pe cât au fost și vor fi respectate; dar dacă tratatele au avut valoarea lor în viitor, d-v nu trebue astăzi să veniți să faceți România să crează că ea nu poate să trăiască de cât înfășurată în trențele tratatului de Paris, despre care ați zis dela această tribună că, deși sfâșiat astăzi, este însă unica noastră scăpare. Dar nu vedeți că urmând astfel condamnați înși-vă națiunea la somnolență și apatie, deși ea este atât de deșteaptă, atât de laborioasă și atât de doritoare, a mai face noi sacrificii pe lângă atâtea altele câte a făcut pentru existența ei? Nu vedeți că în loc să imitați virtuțile și bărbăția ei, prin acele cuvinte o descurajați, o faceți să se înjosească, să se nimicească, să nu mai aibă încredere în sine? (Apause prelungite). Ați întrebat cine ne garantează în contra Turciei în cazul când ea va fi victorioasă? Cine ne garantează în contra Engliterei, care a declarat că ne consideră ca parte integrantă a Imperiului Otoman?

Ei bine, d-lor, această garanție să o căutăm mai întâiu în noi înșine, și fiți încredințați că nici Engliteia, nici Turcia nu ne vor mai trata ca țară turcească când noi vom arăta că bărbăția Românilor de astăzi nu e mai pre jos decât a Românilor de acum câțiva secoli, când eram și desuniți și mai puțini la număr decât astăzi și țineam piept lui Baiazet și tuturor regilor Ungariei, și republicei Polone. Țineau străbunii noștri piept la toato aceste trei puteri care în epoca de atunci erau cele mai puternice (Aplauze). Și astăzi nu ne credeți în stare de a face tot astfel, și aveți încredere numai în tratate cari sunt rupte și călcate în picioare?

Intrebați cine ne garantează? Cine? Să vă spun eu cine, și acesta va fi cel din urmă cuvânt ce voiu zice. Când fiecsre din noi. fiecare din fracțiuni vom merge pe cărări deosebite, atunci tratatele nu vor mai avea nici o valoare și streinii fie că vor veni dela nord, fie că vor veni dela apus, fie că vor veni dela răsărit, vor fi stăpânii acestei țări! Dară pe cât timp vom avea un drum mare, național și dechis tuturor Românilor fără desbinări între dânșii atunci atât Imperiul Rusiei cât și al Austriei cât și Englitera ne vor respecta și vor face cu noi tratate mult mai sigure decât cele ce le avem până acum (Aplauze entuziste în delung repetite).

D-lor noi voim și trebue să voim a cunoaște care este pulsul națiunei, pe care o reprezentați d-voastră prin moțiunea care are să se voteze și noi, în toată libertatea pe care ne-o dați d-v. prin acesta, avem să judecăm până unde avem să mergem și când și cum și unde avem să mergem.

D-lor nu avem să cucerim, nu avem să emancipăm populațiunii oprese, nu avem să luăm Constantinopolul; avem să ne afirmăm și să ne asigurăm naționalitatea română înaintea Europei, care trebue să asculte dreptățile noastre. (Aplauze prelungite și sgomotoase încât nu se mai aud cele din urmă cuvinte al d-lui președinte al consiliului.)

Ce s'a discutat în comitetele partidului național

Di Maniu despre tratativele cu partidul liberal. - Partidul național împotriva Fuziunei. Ieșirea d-lui Vaida împotriva vechiului regat. - O scrisoare a d-lui Iorga.

Din desbaterile care au avut loc în cele două comitete ale partidului național-român am putut afla următoarele:

In legătură cu știrea despre tratativele cu partidul liberal, d-l Iuliu Maniu a ținut să precizeze că n'au avut loc decât discuții și schimb de păreri asupra situației politice. Discuțiile însă, nefiind determitate de un mandat, ci fiind pornite numai din inițiativă proprie, nu pot să angajeze atitudinea part. național.

Deputatul Lazar a propus fusiunea cu Federația. Propunerea însă a fost combătută de dl Maniu care a susținut că este încă necesar ca partidul național să-și păstreze libertatea de acțiune.

In comitetul de 100, d. Vaida-Voevod a avut o violentă ieșire împotriva vechiului Regat, fapt care-a provocat indignarea și protestările unui mare număr dintre membrii comitetului și-a făcut necesară intervenția d-lui Maniu care-a vorbit despre virtuțile dovedite de Regat în timpul războiului pentru dezrobire.

Ni se spune de asemenea că din partea d-lui N. Iorga s'ar fi primit o scrisoare prin care se propune contopirea partidului național-democrat cu partidul național, dar că această scrisoare nici măcar n'a fost adusă în discuția comitetelor.

La Moartea lui Ion C. Brătianu

Ce-a scris „Românul" lui C. A. Rosetti

Iată cum o anunță ziarul „Românul" al lui Const. A. Rosetti moartea lui Ion C. Brătianu.

„Românul" și familia C. A. Rosetti plâng astăzi pe marele patriot, pe vechiul tovarăș de luptă al lui C. A. Rosetti, pe I. C. Brătianu, care s'a stins la 3 ore noaptea la Florica.

„Ori cari ar fi fost vederile politice, cari ne-au despărțit în timpii din urmă de I. C. Brătianu, nu putem decât să privim moartea sa ca un doliu al națiunei și al familiei Rosetti.

„Românul" în coloanele căruia s'a desvoltat în timp de 25 ani mari și generoase idei, prin pana bătrânilor luptători, a patrioților în fruntea cărora era Ion Brătianu, „Românul" depune astăzi lacrimi de iubire și de recunoștința pe patul de moarte al aceluia, care fu fratele lui C. A. Rosetti, al aceluia care împreună cu dânsul și a consacrat viața realizării dorințelor Românilor: Unirea Principatelor, Independența și Regatul . . ."

Cum a fost anunțată moartea lui Ion C. Brătianu în Senat

D-l C. Boerescu, președintele Senatului, a anunțat astfel în Senat moartea lui Ion C. Brătianu:

Domnilor Senatori!

Pătruns de cea mai adâncă durere, vă aduc la cunoștință că unul din cei mai ilustri colegi ai noștri, Ion Brătianu, a încetat din viață în dimineața zilei de 4 Mai.

Senatul fiind în vacanță, am telegrafiat îndată familiei și am exprimat în numele d-v. (aprobări) intristarea, ce simțim cu toții pentru pierderea acestui mare patriot.

In acelaș timp o delegațiune compusă din 3 membrii ai biroului, din D. V. A. Urechiă, vice-președinte, D. Larescu, secretar și D. Beldiman, cestor a fost însărcinată ca să reprezinte Senatul la ceremonia înmormântării (aprobări).

D-lor Senatori, este aproape o jumătate de secol de când Ion Brătianu se lupta pentru a face bine patriei sale și toate partidele, fără osebire, recunosc astăzi în fața mormântului, că el a contribuit în mod puternic pentru realizarea ultimelor dorinți de Divanelor Ad-Hoc.

Cetățeanul cinstit, patriotul devotat, a murit, dar numele lui va trăi!

Sunt convins, că d-vs. în unanimitate, veți încuviința măsura luată deja de birou de a se face bustul acestui mare cetățean (aprobări unanime) și de a se așeza aci, în incinta Senatului, atături de busturile celebrilor repauzați, Bosianu Constantin, Manolache Costache și Vasile Boerescu.

Asemenea sunt convins că dvoastră, în momentul acesta când corpul lui Ion Brătianu călătorește către locuința eternă, veți încuviința propunerea ce am onoară să Vă fac în numele biroului de a se suspenda ședința de astăzi în semn de doliu și de a reîncepe lucrările noastre mâine (Aplauze și aprobări).

Cum a anunțat clubul Național-liberal moartea lui Ion C. Brătianu

Clubul național-liberal a anunțat în țară moartea astfel:

Astăzi, Sâmbătă 4 Mai, la 3 ore dimineața a încetat din viață d-l Ion C. Brătianu.

Cu dânsul dispare bărbatul de secoli cel mai ilustru în istoria și politica țării sale.

Cu dânsul dispare înalta și nobila expresiue a celui mai pur patriotism.

Astăzi, un mare gol s'a făcut în istoria și politica României.

D. Sturdza.

Idei de actualitate

Din cuvântarea rostită de Ion C. Brătianu la Banchetul ce i-a oferit Industria și Comerțul Capitalei, în ziua de 2 Februarie 1870.

„Domnilor, până la un timp, societățile europene mai mult își târau viața, — ca să nu zic că vegetau, decât trăiau. Astfel fiecare popor, fie care naționalitate au putut să trăiască unii lângă alții secoli întregi, de multeori sub tiranie, sub sclavie, însă fără ca să fie lovite în existența lor, fără să fie exterminate.

„De la un timp încoace însă Societățile au făcut așa de mare progres, încât au pus la dispoziția omului toate mijloacele ca să-și creieze o existență pe care părinții noștri nici că puteau s'o bănuiască."

„Când oamenii au văzut că pot să se bucure de o mulțime de bunuri, aceasta a produs o activitate de care vechimea și chiar părinții noștri nu puteau să aibă cea mai mică idele. Acesta a produs o concurență așa de mare, încât vedeți că om pe om îl vine să se sfarme, numai să meargă înainte, să poată să intre în posesiunea tutulor mijloacelor, să-și creieze toate condițiunile de viețuire, — și ceia ce am zis pentru indivizi o zic și pentru națiuni. Tot aceiași stăruință pe care o pun indivizii, luptând unii în contra altora, ca să ajungă mai curând la idealul ce și-au propus, tot aceia este și ardoarea națiunilor. Cine merge cu cunoștințe destule, cu bărbăție, cu pas puternic, ajunge; cine rămâne în urmă, este sfărâmat, e zdrobit.

„Uitați-vă în Europa, Domnilor, vedeți că toate societățile europene, toate națiunile Europei sunt ca niște atleți în mijlocul unor fabrici, unde topesc fierul, toți cu mânecile sumese, toți cu ochii înflăcărați, se muncesc ca să poată izbuti să ajungă ca să trăiască și să-și asigure existența lor.

„Franța, Englitera, Italia, Germania și chiar și alte popoare mai mici, luptă unele contra altora. Duceți-vă în Boemia, Dalmația, Croația, Ungaria și veți vedea în tot locul, pretutindenea aceiași activitate, ca în niște laboratorii, unde se fierbe fierul din care se va turna idolul ce va înfățișa realizarea dorințelor lor.

„Numai noi, Domnilor, numai noi ne pierdem în intrigi și în lupte personale (aplause zgomotoase). Numai noi, în toată Europa, ne pierdem timpul și puterile în deșerte. Desfid pe oricine să vină să-mi arate un singur popor care să presinte spectacolul ticălos ce-l presintă România (Mari aplause. Senzație.)

„Domnilor, Ungurii, ori de ce opiniune, ori de ce religiune, — fiind-că sunt de religiuni deosebite — ori de ce clase, ori de ce posițiune ar fi, se luptă între dânșii în cestiuni locale; însă, când vin cestiuni generale, naționale, toți fără deosebire se unesc. Intrebați pe frații Români din Transilvania dacă au găsit un singur Ungur, nu ca să fie

---

In fine 1848 vine. Impăratul Nicolae, ca și cum ar fi voit să dea dinainte o desmințire acelora ce pentru interese bine cunoscute astăzi, erau să cânte pe toate tonurile dreptate, moderarea sa, devotamentul său la causa ordinei și păcii, voi să intre în Principate spre a le feri de flagelul revoluționar. La această amenințare, Românii, fără să-și calculeze puterile, răspunseră printr'o răsculare generală a toatei Țări Românești și Rușii se opriră trei luni în Moldova, unde intraseră înainte d'a avea țara timp de cugetare, și nu năvăliră în Muntenia decât pe urmele Turcilor, cari serviră d'astădată de antegardă a inimicului lor spre a sfărîmă singura barieră ce-i adăpostea din partea aceasta.

— — — — — — —

Românii, așă precum îi văzurăm, cu vre-o 30—40 de mii de oameni gata a intră în linie și putând ridică, în puțin timp, încă atâția, Românii formând o masă compactă de mai mult de 5 milioane de locuitori, socotind și pe cei din Basarabia, și putând grupă în puru-le 6—7 milioane de alți Români, cari primesc impulsiunea lor, sunt, cum am zis la început, singurul element în Orient, pe care se poate cine-va rezima, într'un mod eficace, în războiul actual și care să poată contrabalanță influența ce Rusia, nu se poate negă, a reușit a-și creă între populațiunile slave și grece din Turcia.

De aceea conjur, atât în numele umanității cât și al interesului comun, conjur pe Turcia și pe Puterile occidentade de a nu ne mai lăsă în neastâmpărul unei așteptări prea mult prelungite. Răspundă odată la necurmatul nostru apel! Vie-ne vorba bună! Zizà-ni-se: „Români din 1821, Români din 1848, cariera vă este deschisă, voi trebue acum să vă arătați demni de strămoșii voștri, demni de această patrie pe care o iubiți așà de mult și care vi se garantează a voastră de acum înainte!" Și țara de la un cap până la cel-lalt va tresări și toți vom fi în picioare fără dinstincțiune de clasă, căci Dumnezeul nostru al tuturor este Dumnezeul patriei. De la Dunăre până la Nistru nu va fi decât un câmp de bătălie unde vom arătă Europei că dacă ne-am lăsat cotropi, n'a fost din lipsă de patriotism și de bărbăție.

nedrept pentru naţiunea sa, dar ca să fie drept cel puţin pentru cellalţi. Nici unul!

— — — — — — —

„Câţiva din onorabilii domni mi-au vorbit aici în numele Comerţului şi Industriei. La rândul meu, întreb: în numele cărui comerţ, cărei industrii ne-aţi vorbit? In numele comercianţilor români? Dar nu este comerţ, nu este industrie română, pentru că n'aţi îndrăznit să cereţi nici măcar condiţiunile cele mai principale, condiţiuni sine quibus non ale industriei şi Comerţului. Unde aveţi instituţiuni de credit? Cum poate să fie industrie, unde nu sunt Bănci naţionale? Vă plângeţi de Evrei: o să vă înghiţă Evreii şi Germanii (Aplause.)

„De ce? Pentru că Evreul şi Neamţul au gura mai mare de cât Românul? Nu! Nu! Dar pentru că au Banca, şi este gura de smeu ce are să înghiţă „societatea română", dacă D-voastră nu veţi cere să se facă Bănci naţionale."

. . . Domnilor, sfârşesc aducându-vă aminte că toate naţiunile, toate societăţile europene se frământă în dorinţe puternice, ca să meargă spre Orient. Deşteptaţi-vă din somnul în care a căzut societatea română; desmeticiţi-vă din încurcătura în care ne-au aruncat intriganţii, ambiţioşii şi mai cu seamă oamenii cari critică totul. Aduceţi-vă aminte că, ori de ce clasă veţi fi, ori de ce profesiune veţi fi, ori de ce treaptă veţi fi. atunci când streinul va veni şi se va face stăpân pe această ţară, toţi veţi suferi şi toţi veţi bea acelaş pahar de amărăciune.. Uniţi-vă cu toţii, în faţa acelor dorinţe streine, fiţi ce aţi fost la 1857, ce aţi fost la 1859 şi apoi la 11 Februarie; fiţi pentru România întreagă, fiţi pentru existenţa numelui Român întreg"..

(„Românul" din 7 Febr. 1870.)

Chestiuni locale

Desbaterile consiliului orăşenesc asupra desarendărei Uzinei electrice. — Un nou pod de fer. — O casă pentru săraci. — Construirea a 3 hale de vânzare. — Noui măsuri pentru curăţenia oraşului. —

Voind a cunoaşte situaţia actuală a măsurilor de amenajare estetică şi de interes edilitar al Clujului, ne-am adresat d-lui Iulian Popp, primarul oraşului, care a binevoit a ne da următoarele lămuriri:

Intre chestiunile care publicul doreşte să le vadă rezolvite e şi aceea a uzinei electrice. Joi au început în consiliul orăşenesa desbaterile asupra acestei chestiuni şi s'au ascultat rapoartele referenţilor. Nu putem spune nimic de modul cum se va încheia aceste desbateri întru cât se vor continua şi Joia viitoare când credem că se va încheia şi se va hotărî definitiv asupra desarendărei uzinei dela societatea Ganz. Discuţiunea asupra ofertelor va forma o altă serie de desbateri pe cari le voiu face cunoscute publicului în întregime. Dintre lucrările edilitare pe care le vom începe chiar săptămâna viitoare menţionez construirea podului peste Someş din dreptul străzei Decebal. Avem tot materialul adunat şi şi îl vom pune în lucru de oarece lucrătorii sunt deja angajaţi.

Un plan mai mare de construcţii avem pentru lărgirea actualei case a săracilor care a ajuns insuficientă.

Voim să strângem pe cersitorii de pe străzi şi să-i întreţinem acolo pe spesele comunei şi cu bunavoinţa publicului care va înţelege să-şi dea obolul său. Casa aceasta a săracilor se va mări astfel ca să poată adăposti în ea cel puţin un număr de 150 persoane pe când cel de acum poate întreţine numai 40 de săraci. Am rezervat pentru ea un fond de 1 milion şi jumătate lei deşi nu ştim încă cât va costa întrucât devizul clădirei e în lucru.

Altă construcţie ar fi aceea a halelor pentru vânzarea alimentelor. Voind să desfiinţăm bărăcile pe cari astăzi le-au adunat la un loc mai retras pentru a nu lăsa şi pe mai departe necstetica privelişte a străzilor am hotărât să facem 3 hale de vânzare în 3 părţi deosebite ale oraşului pentru ca astfel să fie mai la îndemână publicului.

Una va rezulta din transformarea actualei sale de gimnastică care se găseşte lângă piaţa Mihai Viteazul. O a doua hală va fi în apropiere de gară iar a treia pe strada Mănăşturului pentru a putea servi locuitorii din acele părţi.

Credem că amenajarea celei dintâi precum şi construirea celor din urmă se va efectua într'un timp relativ scurt întrucât cărămidăria oraşului ne va furniza blocuri mari de cărămidă găurită care se pot încheia foarte uşor. Şi deoarace credem că din fondurile comunei nu se va putea pune la dispoziţie întreaga sumă vom da chiar acelei întreprinderi de cărămidărie permisiunea de-a percepe amortismentul capitalului în construcţie.

Intrucât priveşte curăţenia oraşului, putem spune că zilele acestea ne vor sosi vreo 30 cai cu cari vom pune la dispoziţia publicului 15 căruţe pentru ridicarea gunoiului pe lângă cele 30 pe cari le avem astăzi. Prin acestea credem că vom aduce o îmbunătăţire oraşului spre mulţumirea celor ce îl locuesc şi îl vizitează.

Wy.

Groaznica explozie dela Uzina electrică din Arad

In seara zilei de 26 Mai, a avut loc o mare explozie la Uzina electrică Arad. 2 mecanici au fost omoraţi pe loc şi zidurile în mare parte sfărâmate.

Ancheta a dovedit că explozia a provenit dela 2 tuburi cu oxigen, în care se vor fi strecurat gazurile inflamabile.

Citiţi „Infrăţirea"

INFORMAŢII

Corpul reficitului aviator Boţescu se află expus la Capela Eroilor dela Reg. 16 infanterie.

Mâine la ora 7 p. m. Corteglul funebru va pleca spre gara unde va fi imbarcat în tren spre a fi dus la Focşani, oraşul natal al defunctului.

■

Comerciale

După cum suntem informaţi „Sfatul negustoresc" va deschide o secţie la Petroşeni.

■

Pentru târgul de mostre din Cluj s'au anunţat şi străini. Târgul va fi vizitat de comercianţii din Ceho-Slovacia şi Austria.

Lumea comercială arată interes viu pentru acest târg.

■

Agricole

Recolta fructelor pronite a fi bună în anul curent, deoarece cărăbuşii au lipsit aproape de tot.

Financiare

Aseară au sosit în Cluj, venind dela Timişoara d-l N. Ştefănescu, directorul general al Băncii Româneşti însoţit de d-l dr. V. Slăvescu.

■

Bisericeşti

La Ministrul de Culte se continuă discuţiile pentru încheerea concordatului cu Vaticanul. Cardinalul Marmaggio nunţiul apostolic al Papei, a avut o lungă intrevedere cu d-l Oct. Goga, ministrul cultelor.

■

Dela C. F. R.

Delegaţia română care a luat parte la Conferinţa dela München, pentru crearea de noi trenuri între Occident şi Orient s'a întors în ţară.

S'a hotărât prelungirea trenului expres Paris-Praga Viena-Vaşovia până la Bucureşti.

O ramură a acestui tren se va despărţi la Viena pentru a merge la Bucureşti. Trenul Bucureşti-Viena va continua să circule de oarece Conferinţa s'a convins de marea utilitate a acestei legături directe între capitala Austriei şi Bucureşti.

■

Administrative

Ministerul de interne pregăteşte o nouă remantere a prefecţilor.

Diverse

Comisia de încuartiruire a luat în discuţie un nou proect de regulamentare a încuartiruirei din Ardeal, care după cât suntem informaţi va intra în vigoare cu începere dela 1 Iunie, odată cu venirea în fruntea biuroului de cuartiruire a d-lui Consilier dr. Dandea. Se speră că prin aplicarea noului regulament chestiunea locuinţelor în Cluj va fi definitiv rezolvată.

■

Generalul Badoglio a fost ieri la Curtea de Argeş, unde a vizitat mănăstirea şi mormântul regelui Carol şi reginei Elisabeta.

■

„UNIVERSUM", întreprindere technică de instalaţiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală electrică, şi tot felul de reparaţiuni cu preţurile cele mai avantajoase. Prima intreprindere curat românească, Cluj, Strada Meşter 5. Telefon 841. 188

Pentru vindecarea sigură al Anemiei, a lipsei de poftă de mâncare, a nervositătii, întrebuinţaţi *vinul de Tokaj cu chinină şi fer* preparat de dr. Biró cu gust plăcut, care întăreşte şi curăţă sângele. Preţul unei sticle 15 Lei. Depozitul principal: Farmacia dr. Biró, Cluj, Piaţa Unirii. III-319

S'a deschis în Cluj, Piaţa Unirii No. 15. Marele Magazin de încălţăminte RAFTOPOL din Bucureşti. Incălţăminte pentru dame bărbaţi şi copii, cele mai noui modele din străinătate şi executate în atelierul propriu. Pantofi Elveţieni bărbăteşti de box 280 Lei. Ghete elveţiene bărbăteşti de box 300 lei. 550

Se mai aduce la cunoştinţa onor public că a mai sosit un transport nou de încălţăminte şi anume: Ghete şi pantofi roşii şi de lac bărbateşti. Ghete şi pantofi de dame, escarpeni şi cu barete, de antilopă şi olandă albă, cu preturi foarte reduse. Pantofi de matase brodaţi cu fir de aur etc., toate marca veritablă Elveţiană „Bally".

Toate Doamnele din elită întrebuinţează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea şi apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie şi Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice şi farmaceutice Cluj * II-111

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

Baia de aburi Diana este deschisă Marţi, Joi, Sâmbătă şi Duminecă pentru bărbaţi; Miercuri, Vineri pentru femei. Baie sunt zilnic afară de Luni. 33

■

S'a deschis grădina de vară RÉTHY şi MAIAROŞI. Cluj, Str. Iuliu Maniu 8. 689

Tocuri de cauciuc
PALMA
se găseşte pretutindeni.
724

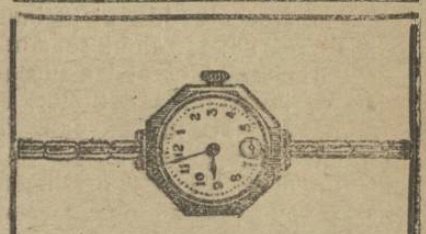

Ceasornicele de mare preciziune
„Longines"
în aur, argint şi nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul
Fenyö şi Braunfeld
Cluj, Piaţa Unirii No. 9
20 Telefon No. 350

Centenarul naşterii lui Ion C. Brătianu

— Programul festivalului ce va avea loc la 29 Maiu a. c. la Teatrul Naţional din Cluj —

Duminecă, 29 Maiu, va avea joc la Cluj sărbătorirea centenarului naşterii lui Ion C. Brătianu.

Comitetul de iniţiativă, alcătuită din fruntaşi ai Clujului românesc a hotărât definitiv programul acestei sărbători de caracter naţional.

Dimineaţa va avea loc, la orele 11, la ambele biserici româneşti, câte un parastas pentru odihna sufletului marelui Român.

După amiază, cu binevoitorul Concurs al artiştilor Teatrului Naţional, Operei şi ai Conservatorului va avea loc un mare Festival comemorativ, la care ori cine poate participa.

Publicul românesc e rugat a lua parte la această ploasă comemoraţie a unuia din cei mai aleşi fii al neamului.

Dăm mai jos Programul Festivalului din acea zi.

I. Imnul Regal; Muzică militară.
II. Cuvânt de deschidere; de Arhim. N. Ivan preş. comitetului de iniţiativă.
III. *Ion C. Brătianu* (coferinţă) de prof. N. Bănescu.
IV. Ecouri din ziarele ardelene la moartea lui Ion C. Brătianu.
V. 1) *Cântece naţionale* . . . . cântate de
2) *Massenet* Werther: *Les larmes* d-na Lya Pop
3) *Bemberg* . . Chant hindou
VI. Versuri din Coşbuc rostite de d-ra A. Medianu.
VII. *G. Dima* a) *Hora Severinului*, cor mixt a capella.
b) „*Hora*" poezie de V. Alexandri cor mixt cu acompaniare de pian.

Corul Conservatorului: Dirigent G. Dima.

VIII. Solo Andreescu-Iaşi: Fluerăşul.
IX. *La Turnu Măgurele*; scentă într'un act din timpul războiului independenţii de V. Alexandri, jucată de artiştii Teatrului Naţional.
X. Deşteaptă-te Române! (Muzica Militară).

Inceputul la ora 4 p. m., precis.

Biletele: lojile, orhestra, fotolii, stal I. şi balcoanele rezervate pentru autorităţi şi şcoli. Libere rămân locurile din stalurile II. şi III., galeria şi locurile în picioare.

Publicul are intrare liberă.

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

Sunt necesare „acrobaţiile“ aeriene?

Cu prilejul tragicului accident de aeroplan care a costat viţa sublocot aviator Bonţescu aducându-se în discuţie publică chestiunea „acrobăţiilor” aeriene pentru care s'au găsit cuvinte de reprobare, ne-am adresat unui bun cunoscător al aviaţiei militar care a binevoit a ne da, în această chestiune, următoarele lămuriri.

Cerinţele ultimului război mondial, au făcut ca, odata cu progresele mari ce aviaţia a făcut din punct de vedere al construcţiei tuturor aparatelor să se specializeze şi din punct de vedere al întrebuinţării lor după misiunile ce trebue să le îndeplinească şi anume:

Avioane de recunoaştere, de bombordament şi de lupta (vânătoare).

Pentru a corespunde scopului, respectiv avioanele sunt construite în consecinţă, adică:

Avioanele de recunoaştere, trebue să îndeplinească următoarele condiţiuni:

a) Să poată ridica, pe lângă pilot, o a doua persoană observatorul, care nefiind ocupat cu mimic în conducerea avionului, poate executa în linişte observaţiile sale.

b) Să poată lua o cantitate sufiçient de mare de conbustibil (benzină, ulei) pentru a executa recunoaşteri cât mai îndepărtate în interiorul liniilor inamice — şi să se înapoieze la locul de plecare — adică, să aibă o rază de acţiune cât mai mare.

c) Să se poată ridica cât mai sus, pentru a trece neobservat de inamic, precum şi a fi mai ferit de focurile tunurilor sale antiaeriene, să aibă deci plafonul, cât mai ridicat — 5000—600 m. Toate cele 3 puncte de mai sus, implică neapărat un motor puternic şi o suprafaţă a avionului destul de mare, care să poată ridica şi susţine această greutate 600-1000 kgr. Avioanele de recunoaştere, mai trebue: să aibă şi alte calităţi secundare, cari nu ne interesează pentru scopul ce urmărim.

Conchidem deci, că avioanele de recunoaştere sunt nişte avioane relativ mari — şi după misiunea ce îndeplinesc — observaţia — nu trebuesc să facă mişcări prea înclinate — acrobatice — decât atunci când sunt direct atacate de vr'un avion inamic, spre a se apărea — şi atunci încă mişcări restrânse.

2. Avioanele de Bombardament, trebuind ca pe lângă condiţiunile avioanelor de recunoaştere, — de a lua a doua persoană — bombardierul — şi de-a lua conbustibil pentru o rază de acţiune cât mai mare — chiar mai mare ca avioanele de recunoaştere, dar mai trebuind a ridica şi bombele 300—500 kgr. se vede cu atât motorul trebue să fie mai puternic şi planurile mai mari ca să poată susţine această greutate în plus. Aceste avioane au greutate dela 1000 Kr. în sus. Ele sunt cu suprafaţa foarte mare, giganţi ai aerului, şi deci sunt foarte greoae şi lineu în mişcări.

3. Nu tot astfel se întâmplă cu avioanele de luptă (vânătoare).

Ele trebuind să atace pe inamic, de îndată ce-l zăresc, precum şi să se poate sustrage cât mai repede, când sunt încoltite de un număr superior — pentru a-şi putea deci într'un timp cât de scurt — lua poziţia de atac sau apărare, cea mai bună trebuie să fie foarte maniabile.

Ele nu vor putea duce decât o singură persoană — pilotul — nu vor lua combustibil decât foarte puţin, cel mult 2 ore — pe când celelalte dela 4 ore în sus — şi deci nu va avea nevoe să aibă o suprafaţă mare — greutatea de susţinut fiind mult mai mică. Conchidem deci, că avioanele de luptă sunt mici, uşoare (300—500 kg.) suple şi foarte maniabile; aşa de maniabile ca pilotul să facă cu el în aer absolut orice mişcare voeşte. Se înţelege dela sine că aceste avioane sunt çonstruite cu mult mai solid decât cele de recunoaştere şi bombardament fiind supuse, în timpul mişcărilor brusce, la presiuni şi eforturi considerabile.

Din cele de mai sus rezultă, că dacă avioanele de recunoştere şi bombardament, nu trebue să facă decât absolut nevoite — mişcări mai brusce — mai înclinate — aşa zise de acrobaţie, avioanele de luptă însă prin raţiunea lor de a fi trebuesc neapărat să facă toate acrobaţiile posibile unui avion în aer.

In acest scop se selecţionează şi piloţii pentru aviaţia de luptă. Ei trebuie să fie dintre cei mai fini în mişcări şi mai ofensivi şi aşa de stăpâni pe aparatul lor încât să-l poată duce aproape instinctiv în poziţia dorită, pilotul şi avionul să facă un corp comun. Pentru formarea acestor piloţi atât în străinătate cât şi la noi sunt şcoli speciale — aşa zise de acrobaţie în care treptat, treptat se ajunge aproape la perfecţiune. De sigur că pentru a se ajunge aici — au fost multe victime omeneşti, ele sunt însă inerente progresului.

Radio 758 **JOAN COSMA**

frânghier Cluj, Str. Galamb 14. Întreprinde orice lucrări în această branşă, precum şi frânghii pentru maşini cingătoare şi totfelul de frânghii pentru agricultură cu preţurile cele mai reduse.

548

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La *Friedmann* Piaţa Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb“.
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piaţa Mihai Viteazal.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piaţa Unirii.
„ *Librăria Anca* Piaţa Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piaţa Unirii

TOŢI ABONAŢI ziarului Înfrăţirea

au dreptul să publice la Mica Publiçe un anunciu de 10—15 cuvinte de doauă ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvint. □

Jaşii decoraţi

După Bucureşti şi Galaţi a venit şi rândul năpăstuitului Iaşi. Mareşalul Badoglio, gloriosul fiu al Italiei a decernat metropolei Moldovei cea mai înaltă distincţie militară. Gestul frumos al misiunei italiene e o lecţie pentru cei cari n'au ajutat bătrână cetate ruinată şi vlăguită să şi re'e măcar în starea dinaintea războiului dacă nu să renvie în vechea glorie dumnească.

Oraşul acela tihnit de intelectuali săraci şi peripateticî cari îşi pierdeau timpul în discuţii de principii lăsând să treacă viaţa modernă aşa de grăbită pe lângă dânşii, oraşul dominat de umbra lui Ştefan-al-Mare şi de situeta măreaţă a lui Cuza Voda, cetatea în care stăteau cu sfinţenie păstrate cele mai solemne clipe ale neamului nostru, promotorul tuturor mişcărilor idealiste, intelectuale şi politice s'a pomenit într'o zi mohorâtă de Octombrie invadat de mărimile bucureştene.

Instituţiile culturale, casele mari particulare ocupate de ministere. Caracteristica ospitalitate moldovenească nu s'a desmint.it. Toţi au sărit pentru o ajuta pe fraţii refugiaţi. Cea mai grozavă larnă s'a abătut asupra Moldovei.

Suferinţele întreceau orice închipuire. Inghetaţi de frig mureau cu miile recruţii încă copii veniţi din munţii Gorjului sau din câmpiile Dunărei. Tifosul exantematicşi în cepe opera distrugătoare. Admirabilă decaraj şi devotament, sfidând moartea, M. S. Regina cutreeră spitalele şi maghernifele pentra a aduce lumina mângâerii convalescenţilor sau raza speranţa celor pe moarte. In timp ce Moldova înecată în suferinţă şi lipsă aştepta cu înfrigurare sosirea primăvarei, cineva veghia în palatul modest din stradă Lăpuşneanu: era Regele. Soarta a vrut ca în acelaşi palat să locuiască acum fauritorul primei uniri şi desrobitorul ţăranilor.

In mijlocul acestor suferinţa titanice s'a pregătit la laşi reorganizarea armatei, s'a hotărât rezistenţa şi s'a elaborat planul ofensivei. Acolo legionarii ardeleni şi bucovineni veniţi din Siberia au jurat credinţa Patriei mame care suferea acum pentru a-i dezrobi.

Zilele memorabile ale ofensivei române precum şi încercarea de cotropire a Moldovei de cohortele lui Mackensen sunt trăite intens la laşi. Intreg oraşul e în picioare şi vibrează după muzice comunicatelor. Pe buzele străinilor înmărmuriţi de admiraţie pentru eroismul soldaţilor români se împerechează numele de Mărăşeşti şi Mărăşti cu cel de laşi, pregătitorul rezistenţei

Urmează nebunia rusească apoi dezastrul, pacea de la Bucureşti. Dar şi în acest întuneric de iad o luminiţă răzbate: unirea cu Basarabia. Trufia germană n'a fost suferită în laşi. Reprezentantul german nu ştie cum să se strecoare pentru a nu fi huiduit.

Bucovina şi Ardealul îşi trimit crainici la laşi pentru a cere grabnica venire a fraţilor. La 8 Noembrie delegaţia bubovineană aduce hotărârea adunărei naţionate care proclamă unirea patriei lui Ştefan cu România.

Pentru sufertnţele îndurate, pentru eroismul şi energia de care a făcut dovadă în timpuri de răstriste, laşul merita distincţia pe care i-a acordat-o 5 fraţii italieni. R.

Ultime informaţii

(Prin fir special dela cor esp. nostru din Bucureşti.)

Ora 2 p. m

In Lipsca (Leipzig a început procesul învinuiţilor de provocarea războiului mondial.

■

In timpul suspendărei de eri a Camerei preşedintele Consiliului de Miniştri a convocat majoritătile la consfătuire rugând deputaţii să renunţe la cuvânt şi să ecurteze cuvântările pentru a putea închide sesiunea la 30 Iunie.

■

Noui şi senzaţionale descoperiri s'au făcut în chestia comunistă. Au fost arestaţi încă 20 comunişti formaţi în echipe secrete pentru răspândirea de manifeste clandestine revoluţionare pe străzi şi în căzărmi. Toţi au făcut mărturisiri complecte, Cu ocazia cercetărilor din Basarabia s'a descoperit şi arestat Isidor Brottmann, curierul Comandamentului bolşevic din Harcov: Asupra lui s'au găsit bijuterii de mare valoare. Corespondenţă cifrată, hărţi şi planuri militare pentru spionaj. Toate aceste documente sunt adresate conducătorilor bolşevici Cristescu şi Dobrogeanu.

■

In Berlin s'au descoperit falşificatorii bancnotelor româneşti de 500 lei. Au fost arestaţi 5. Cercetările urmează pentru descoperirea complicilor din alte ţări.

■

Pe ziua de 25 August s'a fixat data Congresului general al partidului cocial- democrat din România.

■

Generalul italian Badoglio s,a reîntors azi în Capitală. De aci va porni în America unde va face propagandă pentru Italia.

■

D-l ministru Groza pleacă Duminecă în Ardeal pentru stabilirea noului plan de activitate pentru desăvârşirea operei de unificare administativă şi legislativă.

■

MM. LL. Regale şi Regina pleacă azi cu generalul Averescu la Alba-Iulia pentru vizitarea lucrărilor încoronării. Duminecă se vor reîntoarce în Capitală.

■

Comitetul opoziţiei naţionale se întruneşte Luni la 30 l. c. în hoteiul „Majestic“. Se crede că va fi vorba despre primele măsuri ce vor trebui luate în vederea lichidării.

■

Camera va discuta săptămâna viitoare raportul comisiei de anchetă din Basarabia.

Corpurile Legiuitoare

CAMERA

Sedinţa de la 27 Mai.

Se deschide sub prezidentia d-lui Ensebie Popovici vicepreşedinte. Pe banca ministerială d-nii ministru Take Ionescu, Grozea, Titulescu, Valeanu.

D-l Titulescu citeşte meragiul despire prelungirea seziunii parlamentare până la 28 Iunie şi depue proectul pentru admiterea e unei noui două sprezecimi provizorii pe luna Iunie. Se admite sergenţa. Urmează discuţia la reforma financiară.

D-l **Mihai Popovici** admite principiul proectului totuşi având mari defecte crede că nu va da rezultate bune.

D-l **Şuţu** din majoritate critică proectul şi declară că votează contra.

D-l **Inculeţ** face o declaraţie în numele partidului basarabean ţăranist că vor vota contra proectului.

D-l **Haus Roth** critică proectul.

In urma votărei contra a ţăraniştilor din Basarabia şi a unei părţi din majoritate se crede că proectele Titulescu sunt în pericol şi un vor avea majoritatea de voturi. Mâine d-l **Duca** va ceti în numele partidului liberal o declaraţie arătând că acest partid se abţine de la vot din causa că nu s'a venit în primul rând cu budgetul arătându-se cheltuelile reale de cari are ţara nevoe.

SENATUL

Sedinţa de la 27 Mai.

Prezidează d-l general **Coandă.** Pe banca ministerială d-nii ministrii Argetoianu, Negulescu, Trancu-Iaşi, Dori Popovici.

D-l ministru **Argetoianu** citeşte prelungirea seziunii.

La Comunicări. D-l **Gurliă** cere răspuns în chestia Schuller altanu va demisiona din Senat candidând din nou pe această chestie.

D-l **Teodor Mihali** intreabă în chestia exportului de vite. D-l Argetoianu anunţă că s'a hotărât libertatea exportului pentru vitele mai mari de 6 ani. S'au comandat vagoane frigorifere şi s'a pus taxa de export de 100 lei pentru fiecare vită.

D-l **Dobrescu** cere depunerea raportului comisiei de anchetă din Basarabia.

Şedinţa continuă.

Este adevărat artistic, cum se curăţă şi vopseşte la 22 **CZINK** Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 şi Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 556

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

INVĂȚĂTOR pensionat care posed pe lângă limba română și maghiară caut un post în cancelărie advocațială, ori administrativ. Ofertele se vor adresa Administrației acestui ziar. 735

2 DACTILOGRAFE află aplicare într-un birou la o mare societate. Se oferă salar bun. Adresa la ziar sub 13.

DOMNIȘOARA ROMÂNCĂ, cunoște dactilografia la perfecție, caută post în vreun birou sau ca vânzătoare în vreo librărie. Adresa la adm. ziarului. 710

Vânzări și Cumpărări:

Radio 1040

MOBILE pentru dormitoare elegante de vânzare, Strada Dorobanților 42. 740

Radio 1034

DE VÂNZARE o garnitură de salon mahagon cu Vitrin-Covor de smyrna Str. Iuliu Maniu 26 et. I. 3. Tot acolo de vânzare 8 jugh. de prat. 731

CU LEI 550.000 se vinde una clădire cu prăvălie în Strada Regele Ferdinand ce se poate preda imediat. Mai sunt de vânzare și alte case a se adresa la Dunky Cluj, Piața Unirei No. 10. 691

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în bună stare. Adresa la ziar Aurel.

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

DE VÂNZARE o armă de vânătoare cu trei țevi 16/16/8. Fără cocoașe vizir automat în stare nouă. A se adresa la ziar sub A.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzatori ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR case de bani format mic, ofertea la ziar „A".

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

CUMPĂR TIPOGRAFIE, complectă cu mașini plane sau rotative și aparate de turnat. Adresa la ziar sub E. V.

Închirieri:

CAUT cameră mobilată pentru familie, plătesc bine Bebe. 684

Diverse:

Reclama 597

CANCELARIA inginerului hotarnic Carol Kindl este Cluj, Piața Mihai Viteazul (Széchenyi-tér) 10 738

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922.

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

Reclama 524

S'a eftinit mâncarea

Mâncare de casă de primul rang în

Bodega-Restaurantul lui Casian Pașcu

Str. Iuliu Maniu 6. La orice oră mâncările cele mai proaspete calde și reci. Lapte acru, smântână, brânză, unt și diferite feluri de cărnuri precum și băuturile cele mai fine, ca: vin, bere licheuri etc. Abonament: Cafe cu lapte cu 2 cornuri, prânz 3 feluri cu prăjitură, cină friptură Pentru o zi Lei 15·— Dusă acusă Lei 14·— 741

Regia Monopolurilor Statului

LICITAȚIE

Monitorul Oficial No. 29. din 11 Mai 1921, publică licitație pe ziua de 15 Iunie 1921 pentru curele de transmisiune necesare stabilimentelor Regiei.

Ofertele se vor depune din timp la Direcțiunea Generală a Regiei în București sau la Direcțiunile Regionale R. M. S. în Cluj și Iași, împreună cu garanția provizorie de 3% în numerar oferte publice admise la Casele Statului sau recepise ale Casei de Depuneri.

Atât la Direcțiunea Generală București cât și la Direcțiunile Regionale din Cluj și Iași se pot vedea: Monitorul Oficial, caetul de sarcini și tabloul detailat al dimensiunilor și cantităților.

Direcțiunea Generală
729 R. M. S.

De vânzare

eftin din cauza plecărei

una Villă cu etaj

constătătoare din 3 camere parchetate, cameră de baie, antișambră, bucătărie și verendă. Total 8 camere. Informațiuni se pot lua în str. Attila No. 25. 723

Intreprindere de transport.

Frații Deutsch Cluj, Piața Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcție cu cea mai mare garanță. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

Atențiune!

Unde te duci camarade?
Unde??

La „Regele Pârjoalelor" din Strada Elisabeta unde vreau să mânânc pârjoale și să beau o sticlă de vin bun.

Dece?

Pentrucă numai la el se poate găsi în fiecare zi carne proaspătă de porc, din care prepară renumitele pârjoale.

Telefon 13-64. 678

Atențiune!

Cu prețuri reduse!

Curăță vopsește și spală

„KRISTÁLY"

Spălătorie chimică cu aburi, Cluj.

Fabrică și Depozit principal

Str. Bucovina Nr. 32.

Primește și face expediții cu poșta.

La Adm. Ziarului Infrățirea și la ag. de publ. Reclama se primesc ori ce reclame pentru

Programul Teatrului Național din Cluj.

Pe stagiunea 1921—1922.

Nu intrati în alte magazine, inainte de a cerceta firma

Filip Eisenstädter

(fost Lakatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.

Izvorul cel mai bun de cumpărat arficole mărunte, brodate, galantere, istrumente musicale, jucării pentru copii, articole de lux și de bucătărie.

474 SEPARAT VÂNZARE EN GROS.

Marele magazin de ghete RAFTOPOL

caută 2 băeți

intre 14 și 18 ani.

*

Doritori se vor presenta la susnumită firmă din Piața Unirii No. 15.

„MISSIR"

Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

Marfuri de prima qualitate

Stofe pentru Dame
Stofe Bărbătești
Mătăsuri fine
Mouselinuri
Dantilarie
Panglici
Panză dublă 175—200 ctim lat.

Atlas pentru plăpumi 180 lat.
Converture de Tüll.
Perdele de Tüll.
Covoare și Preșuri
Linoleum 70—90—180 200 275 ctim lat

Articole de Mariage. 17

Incaltaminte Fine

Technica Română

societate pe acțiuni, pentru tot felul de lucrări tehnice
SIBIIU, Piața Hermann (Hermannsplatz) Nr. 10.

721

Proiectează și execută linii ferate, șosele, poduri de fier și beton armat, case „Tip" clădiri economice și industriale, uzine electrice, apaducte și canalizații, măsurări și parcelări de pământ, face expertize și evaluări, instalează mori și cherestrae. Oferе spre vânzare orice materiale de clădit, mai departe lână, calaican, pănură și porțelan. Hermes 4138

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogueria Rozsa
Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

Transporturi de mărfuri
Curse cu automobile

In ori ce direcție execută
346 cu prețuri convenabile:

Emil Blaga

CLUJ, Piața Stefan-cel-Mare No. 7.
Telefon 2-70. Telefon 2-70.

„Triple sec" Spirt pentru punciu și toate soiurile de liquer-uri, numai cu inscripția noastre sunt veritabile.

ELEONORA SZILAGYI 599

facrică de liqueri și alte specialități.

Bela Sánta Intreprindere de asphalt și beton

Cluj, Str. Mikó No. 8.

Intreprinde pe lângă cea mai mare garanție: uscarea radicală a pereților umezi din orice încăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, cărutabile, curți și magasii.

Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace. 29

AVIZ!

Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 93
PENTRU
MICA PUBLICITATE

GIBSON-HOME MORTON COMPANY

CENTRALA LONDRA
BUCUREȘTI, STR. LUCACI No. 37.

Vinde un „**MERCEDES**" elegant aproape nou cu 6 locuri 35 P. S., capitonat modern cu piele de vacă albastră, având lumină electrică BOSCH.

Deasemeni un automobil nou mic de lux marca „**APOLLO**" 18 P. S. elegant cu 4 locuri și capitanaj de piele de vacă, precum și câte-va **AUTOMOBILE CAMIOANE** 3—5 tone de prima calitate cu **prețuri foarte eftine.** 719

Sa deschis splendid Aranjat

Grădina Pferschy

bucătărie aleasă română și maghiară și Vinuri Ardelene la dispoziția On. Public

Cu stimă:
679. **I. Pferschy.**

CREMA MARGIT se bucură de cea mai largă popularitate în întreagă lume. Înfrumsețează pielea și îi da fineță rară. Compoziția ei neîntrecută și inofensiva face să dispară de pe obraz pistruiele petele de ficat, bubițele, încrețiturile întinerește și înviorează chiar și pielea persoanelor mai înaintate în vrâstă. Crema se pune în circulație în tegle de sticlă.

SAPUNUL MARGIT, compoziție fără leșie în frumsețează pielea

PUDRA MARGIT, compoziție de prima calitate, fără materii stricăcioase, acopere invizibil pielea.

57 **Dr. Földes și Hehs Arad.**

Se află de vânzare la toate farmaciile, drogueriile și parfumeri.

MARTIN SCHREIBER

DEPOZIT DE CEREALE ȘI FĂINĂ CLUJ, Palatul Mielul Alb (Fehér-Bárány palota). :-:-:

140

Agricola

Societate anonimă de asigurări generale

BUCUREȘTI

Capitalul social: 10 milioane Lei, din care 5 milioane deplin vărsate. Reprezentanța Generală p. Transilvania, Maramureș și Crișana

in CLUJ

str. Nicolea Iorga 11 în casele proprii. □

Telefon 621.

Societatea face operațiuni de asigurare: Contra incendiului și exploziî, contra grindinei, contra pagubelor de transport pe apă și uscat, contra accidentelor corporale, contra consecințelor răspunderii civile și asigurări asupra vieței și rente viagare. 502

Asigurări contra accidentelor corporale cu restituirea primelor! Funcționarii și agenții harnici vor fi angajați de către Reprezentanță Generală.

Cluj. S'a deschis prima

FABRICĂ DE BIJUTERII

din Ardeal.

Confecționează bijuterii de aur și argint. Ceasornice en gros. Furnizează piese de ceasornice. Institut de turnătorie de aur și argint sistem **Scheid.** Articole dentistitice de aur și argint. Se capată la **Róth** și **Goldberger** Calea Regele Ferdinand No. 37.

48

A apărut

Almanachul Infrățirea

și se găsește de vânzare la toți depozitari de ziari și librări din țară și în următoarele locuri din Cluj:

La **Librăria Cartea Românească S. A.** Piața Unirii.
„ **Friedmann** Piața Unirii.
„ **Tutungeria** din Palatul „Mielul Alb"
„ **Binder** Calea Victoriei.
„ **Schreiber** Palatul teologiei.
„ **Mandel** Piața Mihai Viteazul.
„ **Libr. Ardealul** Str. Memoradului 22.
„ **Poșta Kert**
„ **Szamos** vis-a-vis de posta Centrală.
„ **Malom** Str. Mori.
„ **Gară** la Chiosc.
„ **Nagy Növérek** Piața Unirii.
„ **Librăria Anca** Piața Unirii.
„ **Jakab** Str. Nicolea Iorga.
„ **Katinka** Str. Trefort.
„ **Deák** Str. Regina Maria.
„ **Tulipán** Str. Regina Maria.
„ **Minovics** Str. Regina Maria.
„ **Bodega** Strada Iuliu Maniu.
„ **Gyulay** Str. Memorandului No. 20.

PREȚUL 15 LEI **PREȚUL 15 LEI**

Comenzile se pot adresa Administrației ziarului Infrățirea Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3.

Pentru Mori și Proprietari de mașini!

Avem depozitat în calitate prima:

Pietre de moară
Site de mătase
Ciocane de moară
Curele de transmisiune orig. engl. și germane
Curele de cusut
Nituri pentru curele
Unsoare de curele
Ulei pentru mașin Nr. 15
Ulei pentru mașini Nr. 16 raf.
Ulei pentru cilindre
Ulei pentru dinamo
Unsoare Tovote
Klingerit
Moorit
Asbest
Garnituri grafitate
Garnituri de Asbest
Garnituri de seu
Cositor englez
Cbingi de cânepa pentru moare
Saci
Copci pentru curele
Discuri de smirghel
Sticle p. nivel de apă
Manometre
Cane pentru ulei
Ungători automatice
Discuri pentru curele
Tevi p. nivel de apă

Departamentul Mașinelor
al reun. agr. săs. ard.
Sibiiu, Strada Sării No. 22.
Sighișoară, Str. Baier No. 47.

„Tânțarul"

Mare reducere de prețuri la ghetele
715
„TURUL"
ce sau pus în vânzare la depozitul fabricei din Cluj, Calea Regele Ferdinand 14 (f. Wesselényi)

GIBSON HOME MORTON COMPANY

CENTRALA LONDRA
719 BUCUREȘTI, STR. LUCACI No. 37.

Primește ori ce transporturi cu AUTOCAMIOANE de la 3—8 tone în interiorul României-Mari, cu TARIF FIX și PERSONAL DE INCREDERE.
Luarea în primire și predarea se face la domiciliu

Reclama 286

Spre atenția
fabricilor forestraielor și morilor!

Curele de mașini
cu argăsire vegetală sau cu cea de chrom;

curele de cusut și de legat
argăsite cu alaun sau cu chrom, precum piei technice de tot soiul în stare
571

să concureze cu fabricatele străine
să află la

Frații Renner & Co.
Fabrică de piele s. a. Cluj

Renumitul Cognac Medicinal-Marty
de Világos se află iarăș de vânzare ori unde.

„Creditul Extern"
Bulevardul Elisabeta No. 6.
Societate Anonimă. — Capital Lei 60.000.000
ARE IN DEPOZITE:

Strunguri,
Traverse de fer
Oțel de diferite forme și dimensiuni
Cerneluri
Vopsele și lacuri
Mușamale impermiabile
Corturi pentru lucrători
Vase și cazane de aramă
Scule de tâmplărie și fierărie
Scule mecanice
Mobile de Hotel
Fitinguri
Ciocane mecanice
Cuie, Holzșuruburi
Tablă neagră rigiată
Ancore și lanțuri pentru vapoare
Articole de menaj
Vase emailate
Tacâmuri
Lămpi electrice
Sobe de bae
Mașini de gătit

A SE ADRESA LA:
DEPOZITUL CREDITULUI EXTERN
din Soseaua Stefan cel Mare No. 212. 717

Instalaţii de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparaţii de maşini de scris şi cusut executa cu preţ convenabil:
La Intreprinderea Electrotechnică şi mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Becuri electrice „TUNGSRAM" precum şi materiale cu preţ redus. □□ Intreprinderi şi pentru provincie.

HOTEL NEW-YORK
Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză şi Ungară. - Supeuri după spectacol.
829

Librăria Boroş Cluj, Calea Regele Ferdinand 2. Telefon 10-83
A sosit o mare cantitate de Registre şi rechizite de birou.. Tipărituri cu preţuri eftine. 578
1 litră cerneală „Pelican". Lei 35·—
1 cutie agrafe . . . . . Lei 6·50
1000 buc. plicuri oficiale No. 46 Lei 136·—
1000 coale hârtii de scris Velină Lei 280·—
1000 coale hârtii de scris concept Lei 200·—

Salonul de modă „VENUS"
şi a mutat atelierul în
Cluj, Strada Memorandului No. 13 lângă Missir.
Confecţionează cele mai elegante costume englezeşti precum şi rochii de stradă, serate, teatru, bal etc. pelângă preţuri convenabile.
108

Caut un profesor
de limba română cu praxă
Adresă Calea Victoriei 27.
Biroul de asigurare. 737

Associaţi Croitori Români
PETRICAS, AIUDEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.
CROITORI de haine bărbăteşti şi militare Cluj, Str. Memorandului No. 8.
Execută modele franţuzeşti, cele mai elegante cu preţuri avantajoase.
Depozit de ştofe.
619

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piaţa Unirei No. 5.**

734 Hermes 20183
Toate Industriele
se pot aprovisiona uşor şi eftin la:
Filiala JAQUES PAUCKER Timişoara
Str. I. C. Bratianu 6. cu toate materiale
Technice, Electrice, Sanitare.
Totdeauna în depozit
Curele de piele calitate superioră Curele de Balata Curele de păr de camilă
Uleiuri rafinate, Unsoare consistentă, Valvolină, Asbest, Klingerit în plăci şi garnituri, Plăci de gumă, Sticle de nivel, Armaturi şi robinetărie pentru apă şi aburi, Plăci de aramă, Sobe de băie, Băi, Closete, Motoare de binzină, Centrale electrice, Oale de topit metale, Ferastrae circulare, Ferestrea de Gater, Pile englezeşti, Sită de matase, Scule de orice fel, Forje de câmp, etc. etc.

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

Cafeneaua „Transilvania"
Str. N. Iorga No. 4
Renovată şi aranjată luxuos oferă publicului consumaţiunea cea mai gustuoasă pe lîngă un serviciu culant şi preţuri moderate. CAFEA CU LAPTE DE BIVOLIŢĂ, ceaiu, tea, lichéruri, gustări reci etc. 450

Grădina Zona
restaurant
Str. N. Iorga 15.
654
Sa deschis cu 1 Maiu. Mâncări gustuoase, beuturi exelente, preţuri moderate, serviciu culant. Se primese şi abonamente în condiţiuni avantajioase. Muzică de forţă

IN CURAND VA APARE IN CLUJ
REVISTA UMORISTICA
„Ţânţarul"
Redacţia şi Administraţia Strada Iuliu Maniu No. 3
Se primesc abonamente şi anunţuri.
Abonament pe un an 100 Lei
Abonament pe 6 luni 60 Lei
Abonament pe 3 luni 30 Lei

„GAMBRINUS"
RESTAURANT
Piaţa Unirii No. 24
Mâncări gustuoase, beuturi escelente. Serviciu culant, preţuri moderate. 653

Devânzare
aranjament frumos de cofetărie, farmacie, droguerie, se poate vedea la Firma Hann şi Comp. Str. Regina Maria 11. 730

M. ANGHEL 210
Cluj, Piata Mihai Viteazul 40
Reprezentanţa fabricei de maşini „Schieb" Sibiu.
ARTICOLE TECHNICE
Maşini industriale şi agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, maşini cu aburi şi motoare electrice. — Uleiuri pentru maşini rafinate şi distilate calitate neintrecută şi pentru toate scopurile.
Benzină grea şi uşoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie şi cisterne cu preţuri fără concurentă.
Clopote din material garantat, executate frumos de specialişti.

Filiala Luca P. Niculescu
14
La Hora Ţărănească. Palatul Fehér-Bárány Cluj.
Oferă onoratei sale clientele cu preţurile cele mai reduse posibil un nou transport de mărfuri sosite ca şi restul de articole ce se află în magazin cu preţuri de reclamă

Stofă Lână curată	120 Lei Mtr.	Prosope Bucata	15 Lei Mtr.	Velură Belgiană	60 Lei Mtr.
Stofă Lână curată	75 „ „	Prosope Bucata	20 „ „	Glot toate culorile	18 „ „
Muselin Lână curată 80 lat.	63 „ „	Prosope Bucata	30 „ „	Stofe pentru haine Bărbăteşti	
Muselin Delen 80 lat. . .	18 „ „	Pânză jolj 80 lat.	16 „ „	calitate I. 150 lat. . . .	180 „ „
Staubă (Carton) 80 lat. . .	18 „ „	Pânză jolj 80 lat.	18 „ „	Postav de haine 140 lat. .	140 „ „
Staubă (Carton)	12 „ „	Pânză jolj 80 lat.	20 „ „		

Vânzare en gros şi en detail. **Sosesc zilnic transporturi noi.**

Tipărit cu maşina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana" Cluj, str. Universităţii Nr. 3.

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul I. No. 233 **Opt Pagini 50 bani Opt Pagini** Joi 2 Aprilie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
„Transilvania" Nr. de schimb
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Ion C. Brătianu și Mihail Kogălniceanu

— Cu prilejul conferinței D-lui I. G. Duca —

Se știe că interesele unei anumite politici au cerut ca, mai ales aici în Ardeal, să se înscrie o micșorare a lui Ion C. Brătianu punându-se alături de el figura, nu mai puțin strălucită, a lui Mihail Kogălniceanu. A fost, într'adevăr, ca o metodă *proslăvirea în sens țărănist a omului de la 64* pentruca prin aceasta să se ajungă la o cât de ușoară întunecare a omului, care a stăpânit și condus cu personalitatea lui aproape o jumătate de veac din Istoria noastră națională. Și explicația nu este greu de găsit. Fiindcă partidul liberal, prin creatorul lui, apare ca o formație politică ale cărei rădăcini se împletesc organic cu însăși epoca din care-a răsărit Statul român, partidelor „noui", trăind în funcție de *țărănism*, le trebuia atunci și lor o obîrșie istorică, — și această obîrșie au crezut că pot s-o găsească în autorul împroprietărirei de la 64, în Mihail Kogălniceanu. Alături de agitatorii țărănismului, ne-am pomenit deci și cu o seamă de cărturari cari, făcându-se că desgroapă „adevăruri istorice", încercau să presinte — pe Ion Brătianu ca având mai puțin suflet democratic și prin urmare și mai puțină iubire pentru țărani de cât a avut Mihail Kogălniceanu.

De câte ori n'a încercat „Patria", de pildă să facă o paralelă între aceste două figuri ale istoriei noastre politice cu gândul bine vădit de-a scădea pe Ion Brătianu și de a ni-l înfățișa pe Mihail Kogălniceanu ca fiind părintele politic al țărănismului de astăzi? Nici acum doar nu s'au isprăvit articolele d-lui G. Bogdan-Duică prin care nu se urmărește altceva de cât strâmbarea faptelor istorice pentru ca pigmeii țărănismului să-și poată descoperi o obârșie glorioasă în actul împroprietăririi de la 64.

La ce se reduce însă țărănismul lui Kogălniceanu și *nețărănismul* lui Ion Brătianu ne-a dovedit-o d-l I. G. Duca în conferința ținută de curând la Cercul de Studii al partidului liberal și prin care se spulberă definitiv legenda așa de mult exploatată a diferenței de sentimete democratice dintre cele două mari figuri ale istoriei noastre politice.

Vorbind anume despre luptele care s'au dat la 64 în jurul chestiei agrare, d-l I. G. Duca a arătat de câtă rea credință se fac vinovați cei cari încearcă astăzi să tăgăduiască sau să reducă democratismul unui om care tocmai a luptat și a pătimit pentru a asigura statului român o temelie și o desvoltare cu adevărat democratice.

Căci atât Ion Brătianu cât și Mihail Kogălniceanu erau reprezentanții aceleiași generații și erau stăpâniți de aceleași idei și de aceleași aspirații. Nu putea fi deci unul adversar și cellalt susținător al împroprietăririi țăranilor când și unul și altul, ca simțire și cultură politică, erau plămădiți la aceiași școală și reprezentau programul aceleiași generații. Ce i-a despărțit la 1864 au fost nu sentimentele democratice, care la unul ar fi fost mai tari și la cellalt mai slabe, ci mijloacele de înfăptuire care după Ion Brătianu, puteau fi și altele decât acelea ale unei lovituri de stat.

„Nu trebue să uităm — a spus d-l Duca în conferința d-sale — că pentru Brătianu și pentru ceilalți, regimul constituțional era una din revendicările cele mai scumpe. Acesta era doar unul din cele 4 puncte ale divanurilor Ad-hoc, unul din desideratele fundamentale al căror raportor Brătianu se mîndrea a fi fost. Și vreți că a doua zi după ce cu atâta trudă această revendicare de o viață întreagă s'a împlinit, vreți că atunci când întărirea regimului constituțional, abia întronat, apărea tuturor ca una din nevoile precumpănitoare ale ori cărui guvern al principatelor unite, vreți ca în asemenea clipe luptătorii pentru regimul constituțional să se închine fără protestare loviturei de stat acoperind-o cu aplausele și laudele lor"?

Într'adevăr, din atitudinea avută la 1864, se vede limpede că Ion C. Brătianu nu era omul unei clipe și omul unei singure probleme, ci el era omul de stat a cărui superioară minte înțelegea să îmbrățișeze necotenit însăși ființa și viitorul României. Deși tot așa de iubitor al țăranimei ca și Mihail Kogălniceanu, Ion Brătianu credea totuși că resolvirea problemei agrare nu trebuia făcută într'o formă care să sdruncine temeliurile, așa de greu statornicite, ale existenței noastre de stat.

Ca unul care fusese brațul de acțiune prin care se prefăcuseră în faptă toate visurile generației de la 48, el a înțeles să fie și straja neadormită a marilor realizări istorice din care rezultase ființa de stat a României, și dacă n'a aprobat procedeul lui Kogălniceanu de la 64, a făcut-o nu din neiubire pentru țărani, ci din prea multă iubire pentru o operă a cărei apărare se confunda pentru el cu însuși viitorul nostru național.

Evenimentele zilei

Cum e alcătuită noua cameră italiană

Ziarele socotesc că noua Cameră va cuprinde 273 de constituționali-liberali; 1 socialist-autonom: 15 comuniști 122 socialiști; 7 republicani; 5 slavi; 4 germani.

Astfel fiind comuniștii vor perde trei locuri; socialiștii 16 și republicanii 2. Popularii vor câștiga 8; celelalte locuri vor fi câștigate de constituționali.

Literatura războiului nostru

D-l N. Iorga publică, într'un număr recent al „Gazetei Transilvaniei", un frumos și instructiv articol, vorbind de memorii despre războiu. Se face acolo remarca justă că la noi „se generalizează ușor ca la orice popor fără educație politică suficientă și fără destul spirit de solidaritate. Ceeace se petrece într'un loc și la un moment dat devine astfel, deși am trimis atâția funcționari buni în nouo Românie și atâtea forțe locale s'a dovedit a fi vrednice, sistemul românesc însuși. Iar dușmanii unirii noastre naționale atâta așteaptă pentru a vărsa peste inima rănită otrava însinuărilor lor și a face ca cei cari netăgăduit sufăr, dar cum suferim și noi, cum suferă toată lumea, de pe urmele unui război fără pereche, să creadă, să afirme chiar că odată era totuși mai bine".

Am citat o bună parte din acel articol, fiindcă rar s'a mai spus așa de limpede și cu atâta autoritate însăși răstignirea așazișilor „separatiști", între cari, pe lângă micul număr de naivi inofensivi, cari vor fi crezând sincer ce li se vâră 'n minte de către alții, e o imensă majoritate de egoiști, de oameni fără scrupule, cari ar fi gata, dacă s'ar putea, să dărâme întregul nostru edificiu național, pentru ca, în zăpăceala, ce s'ar produce, să-și chiverniséască nesăbuitele lor afaceri.

Ei sunt „patrioții", cari s'au agitat contra stăpânitorilor de odinioară pentru ca, odată dărâmați aceștia, să treacă dânșii în locul lor și să exploateze astfel bietul popor pe motivul și cu îndreptățirea că fac parte din aceeaș națiie cu el!

Pentru asomarea morală a unei societăți, în cari se pot tolera asemenea specimene, d-l Iorga crede cu drept cuvânt că ar fi nemerită o cât mai largă răspândire a memoriilor despre războiul nostru. S'ar vedea, s'ar simți din aceasta câtă noblețe de suflet, cât spirit de sacrificiu și cât martiragiu a fost în războiul, pe care România l'a purtat, de bună voe, atunci când gemea de bogății, riscând să-și pierdă totul, numai să-și adune în aceleași hotare protegătoare pe toți fiii răzleți.

Nu va fi fost destulă pregătire tehnică se poate dar așa era și din vina mizerabilii situații geografice vecini aproape toți dușmani. Măreția jertfii e cu atât mai mare, cu cât s'au cucerit tunurile dușmane cu brațele goale ale oropsiților noștri ostași. Numai gândul că luptă pentru drepiate i-a făcut atât de răbdători și de dârji. Ori dreptate înseamnă ca cel bun și cinstit și harnic, fie el din Mehedinți sau din Turda, să-și aibe partea lui de bucurii. Numai așa să fie alegerea și nu altfel.

Asta ar putea-o aminti multora cu folos literatura războiului nostru.

N. G. T.

Centenarul nașterii lui Ion C. Brătianu

Capitala Ardealului sărbătorește pe marele bărbat de stat.

Clujul a cinstit cum se cuvine pe cel mai însemnat om de stat român. A fost, cu acest prilej, unul din rarele momente, când toate certurile și patimile au amuțit, pentru ca nimic să nu turbure pietatea și entuziasmul, cu cari trebuia reînnoită memoria unui apostol al neamului.

In dimineața zilei de Duminecă, a avut loc, cu mare solemnitate și-n fața unei numeroase asistențe, un te-deum, oficiat la biserica românească greco-orientală de către Arhimandritul N. Ivan, asistat de Părintele Spătaru, care a ținut apoi o luminoasă și călduroasă cuvântare.

In multele și grelele suferinți, prin cari a trecut neamul nostru a spus Sfinția-sa, el s'ar fi prăbușit, dacă pronia cerească nu i-ar fi trimis totdeauna apostoli, cari să-l îndrumeze ca să iasă la bun liman din atâtea furtuni năprasnice. Unul din aceștia a fost Ion C. Brătianu, muncind o jumătate de secol fără odihnă pentru binele țării, care în el a avut cel mai puternic scut al ei.

De numele lui sunt legate cele mai mari fapte din istoria modernă a Românieî: revoluția din 1848, unirea, dinastia streină, răsboiul din 1877, independența și proclamarea regatului. Tot astfel și împroprietărirea țăranilor din 1848.

Dela biserică, lumea a plecat pregătită sufletește să asiste la marele festival, ce se anunțase pentru după masă la orele 4, la Teatrul Național.

Festivalul a avut un deplin succes. Sala era archiplină, din care nu lipsea tot ce are Clujul mai ales. Toți intelectualii, toate autoritățile, școli și instituții românești, erau de față. Se remarcau într'o loje, profesorii francezi.

La ora 4 precis, muzica militară a întonat imnul național, ascultat în picioare de întreaga asistență.

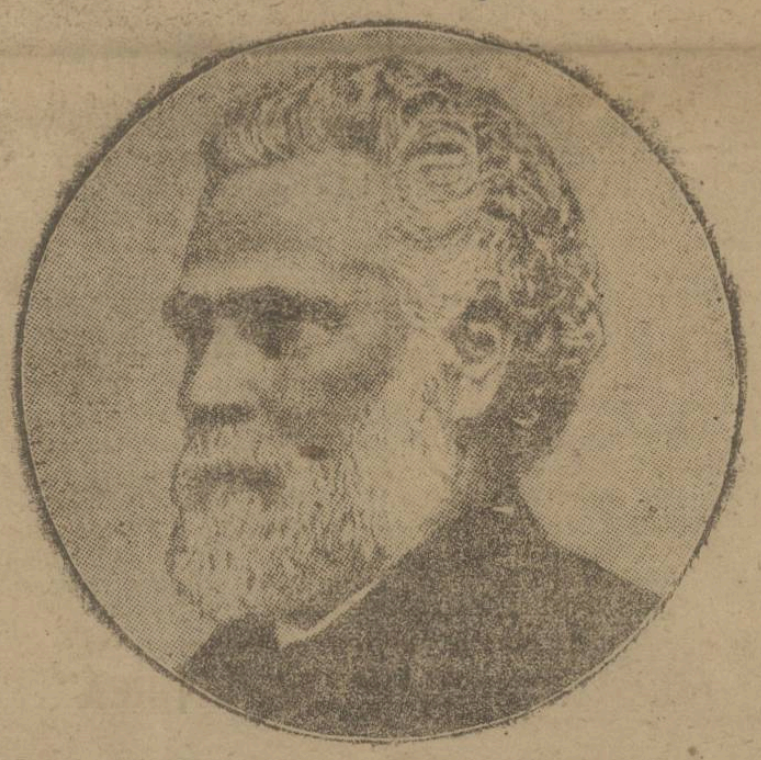

Arhimandritul N. Ivan, președintele comitetului organizator, a descris serbarea cu câteva cuvinte bine spuse, arătând că se sărbătorește cel mai mare bărbat al generației trecute, căruia i se aduce tributul de recunoștință al tuturor Românilor pentru munca uriașe depusă în serviciul țării pentru pregătirea unității naționale. Ion Brătianu e pentru noi ceeace a fost Napoleon pentru Franța și Cavour pentru Italia.

A impresionat îndeosebi partea din cuvântarea Arhimandritului Ivan, în care se evidențează puterea morală a celui sărbătorit. Om al convingerii și al faptii, pe Ion Brătianu nici exilul și nici o altă suferință nu l'a abătut de la lupta pentru binele țării.

Atât ca propagandist în străinătate, cu scrisul și cunoscuții lui printre cei mai mari oameni ai vremii, cât și în țară, unde a fost omul celor mai mari evimente și sfetnicul de frunte al tronului, Ion Brătianu e pârghia României moderne.

Aducându-i recunoștința Românilor din Ardeal, ne întărim credința în virtuțile neamului nostru iar amintirea lui ne va călăuzi viața pentru întărirea României.

A urmat interesanta conferință a *d-lui profesor universitar N. Bănescu*, care a evidențiat într'un rezumat clar și bine documentat, valoarea vieții și faptelor lui Ion Brătianu.

Din toate părțile țării, spune d-l conferențiar, s'a ridicat prinos de recunoștință lui Brătianu și însăși serbarea de azi, la care asistă un atât de numeros public, arată că ne dăm seama de importanța comemorării unui om atât de însemnat.

D-l Bănescu face apoi pe scurt istoricul vieții lui Ion Brătianu. Se arată anume că marele bărbat de stat, născut în Argeș din părinți boieri, și-a petrecut

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

copilăria la Pitești și-a făcut școală, întâi cu dascăli greci, cum se obișnuia pe vremea aceea, apoi cu Simonide, care era elev al lui Gheorghe Lazăr. Se pune astfel în legătură puternicul curent naționalist al părintelui școlii române, pornit din Ardeal, cu cea mai activă și mai nesovăitoare viață în serviciul patriei, care s'a dus vreodată dincolo de Carpați. Se pregătește astfel unirea Românilor, pe care abia în zilele noastre o trăim.

In București, Brătianu, care-și făcuse o carieră militară, frecuentează cercul însuflețiților patrioți: N. Bălcescu, Ion Ghica și Câmpineanu, în jurul cărora se strângeau toate energiile naționale, indiferent de clasă și de poziție socială. Aci prindea cheag mișcarea patriotică ieșită din școala lui Lazăr și revoluția lui Tudor.

Pentru Lazăr, Brătianu avea un adevărat cult, socotindu-l ca cel, care-a trezit un neam prin puterea morală și iubirea sa de patrie. Nemăsurat de bine face d-l Bănescu, insistând asupra acestui fapt, care leargă pe sărbătorit de atmosfera sufletească a Ardealului.

La Paris, Brătianu inspiră adânc sufletul libertății e puternic influențat de ideile lui Quinet și Michelet și-și întărește astfel încrederea în forța morală, care însufletește un popor. Viitorul om de stat se folosește de acum de or'ce prilej pentru a fi folositor țării sale, scriind pretutindeni și cerând ca România să fie ajutată de Franța. De-atunci, sora cea mare latină ne-a avut continuu sub ocrotirea ei.

Ce folositoare e amintirea aceasta pentru a arăta de ce am avut noi atâta încredere în sprijinul, ce ne-a dat Franța în războiul cel mare și ce fericită împletire face d-l conferențiar între trecutul și prezentul unei legături de frățietate, care nu s'a desmințit niciodată.

Povestirea e limpede și atrăgător continuată cu șirul așa de precipitat al evenimentelor de după revoluția din 1848. In fruntea tuturor mișcărilor găsim pe Brătianu. El silește pe Vodă Bibescu să institue un guvern revoluționar, iar, după plecarea Domnului, guvernul provizoriu nu-și menține puterea de cât tot prin Brătianu. Unele din faptele lui sunt așa de măreți, încât par astăzi simple legende, dar ele ne sunt confirmate de mărturii sigure ale timpului. In fruntea poporului, care-l adora, el are tăria să protezteze împotriva Turcilor cari înăbușise revoluția. Plecat în străinătate, el prezintă lui Napoleon al III-lea un memoriu pentru susținerea aspirațiilor române.

In divanul ad-hoc, Brătianu a sprijinit unirea, a făcut să se aleagă și la București Cuza, a adus o dinastie străină, și susținut războiul 1877, care ne-a făurit independența, a ridicat țara la rangul de regat, pe care apoi l-a consolidat printr-o îndelungată și rodnică guvernare

O astfel de viață, care constitue însuși pivotul statului român timp de o jumătate de secol, nu putea să nu umple de admirație și veneratie sufletele tuturor Românilor, cari au simțit cu durere, la moartea lui Brătianu, golul imens, ce se făcea în jurul l r.

Conferința d-lui Bănescu, atât de substanțială și de frumos expusă, a fost uneori întreruptă de unanime aplauze, iar sfârșitul acoperit de entuziaste ovațiuni.

*

Partea artistică a Festivalului n'a fost mai pre jos.

D-na *Lya Pop*, cu admirabilele sale note de jos, ne-a delectat cu 3 bucăți naționale (Fluerașul, Arde-mi-te-ai, codru des (de Brediceann) și Spune, mândro, adevărat). Acompaniată apoi de pian și violoncel, ne-a prilejuit înalte emoții artistice cântându-ne: din Massenet Werther, Les armes și din Bemberg, bhant hindou.

Corul Conservatorului, subt conducerea maestrului Dima, a fost înălțător în Hora Severinului și iată, hora se pornește (a lui Alexandri) ultima bucată bucurându-se de minunatul acompaniament la pian al d-șoarei Voileanu.

Insfârșit, s'a reprezentat pieseta „La Turnu-Măgurele" de Vasile Alexandri, aducând o atmosferă potrivită de patriotică înălțare și fiind just interpretată de soții Dordea, artiști ai Teatrului Național.

Festivalul s'a încheiat în sunetele muzicii militare, toată lumea fiind mulțumită și plecând c-o prețioasă îmbogățire sufletească.

Cron

ECOURI

Monumentul corpului sanitar

In ziua de 26 Mai, a. c. a avut loc la Palatul Regal sub presidența M. S. Regina, adunarea generală a comitetului instituit pentru ridicarea unui monument eroilor sanitari morți pentru întregirea neamului.

Se citește darea de seamă din care rezultă că s'au lansat 3000 liste de subscripție din cari 226 liste au caportat 248.000 lei, 23 liste pierdute, iar 2050 nu s'au restituit până în prezent. S'au mai colectat 11.000 lei de către studentele și studenții în medicină.

M. S. Regina a arătat cu acestprilej, că sumele adunate sunt prea mici pentru executarea unui monument grandios, mai ales că prețul operilor de artă s'a mărit neînchipuit de mult. Este de părere ca să anunțăm din vreme un concurs printre artiștii noștri pentru ca să aibă timp să prezinte schițe studiate.

Congresul artiștilor

In legătură cu Congresul artiștilor din toată țara, pe care l'am menționat în mai multe rânduri în ziarul nostru, citim în „Universul" următoarele:

Din inițiativa ministerului artelor se va organiza în Capitală un congres al artiștilor din toată țara în zilele de 26, 27 și 28 Iunie a. c.

Scopul acestui congres — cel dintâi care se ține în țara noastră — este strângerea raporturilor între toate categoriile de artiști; expunerea de deziderate în legătură cu știința materială și morală a artiștilor; precum și discutarea diverselor chestiuni ce interesează de aproape artele plastice, arta dramatică și muzica.

Cu prilejul acestui congres se va organiza în parcul Carol I, tot din inițiativa ministerului artelor, mari serbări la care vor da concursul toți artiștii prin producțiuni muzicale și dramatice.

Programul acestor serbări va fi foarte bogat și original și va constitui o interesantă manifestațiune artistică. Serbările vor ține 10 zile.

Asociația profesorilor universitari din România.

Convocare

Membrii „Asociației profesorilor universitari din România" se convoacă în conformitate cu dispozițiile statutelor la

Adunarea Generală Ordin

pe ziua de 2 Iunie 1921 și zilele următoare la Cluj.

Ordine de zi:

Joi, 2 Iunie orele 4 d. a. în aula Universității:

1. Deschiderea Adunării prin președinte.
2. Constituirea secțiunilor după facultăți pentru desbaterea rapoartelor dela ordinea zilei, cum și alegerea unei secțiuni combinate pentru desbaterea rapoartelor de interes pentru toate facultățile.
3. Raportul despre activitatea Asociației, contul de gestiuni și budgetul.

Vineri, 3 Iunie orele 9 dim.:

a) Secțiunea facultății de drept se va întruni în sala de ședințe a facultății de drept (etajul II) și va desbate:

1. Proiectul de organizare a facultății de drept, prezentat la adunarea din 12—14 Iunie 1920. Raportor: Prof. A. C. Cuza dela Univ. din Iași.

2. Proiect pentru unificarea învățământului juridic dela universitățile române și normarea gradelor academice juridice ca condițiune de admisibilitate pentru serviciile publice în stat. Raportor: Prof. Victor Onișor dela Univ. din Cluj.

b) Secțiunea a facultăților de medicină și de științe se va întruni în sala de ședințe a facultăți de științe (etajul I) și va desbate; rapoartele prezentate la adunarea din 12—14 Iunie 1920, și anume:

1. Raport asupra învățământului agricol universitar. Raportor; Prof. A. Zaharia dela Univ. din București.

2. Raport asupra învățământului științelor aplicate în Universitate. Raportor: Prof. Dr. Hurmuzescu dela Univ. din București.

3. Raport asupra organizării învățământului universitar de chimie industrială. Raportor: Prof. N. Dănilă dela Univ. din București.

4, Raport asupra laboratoarelor universitare. Raportor; Prof. Dr. Hurmuzescu dela Univ. din București.

c) Secțiunea combinată din membi dela toate facultățile se va întruni în sala de ședințe a facultății de litere (etajul I) și va desbate:

1. Raportul grupului Cluj asupra regulării salariilor personalului administrativ și de serviciu al Universităților cum și asupra statutului funcționarilor. Raportor: Prof. D. Călugăreanu dela Univ. din Cluj.

2. Raportul grupului Cluj asupra proiectului de lege pentru organizarea învățământului superior. Raportor: Prof. E. Racoviță dela Univ. din Cluj.

3. Raportul despre activitatea Asociației. contul de gestiuni și budgetul:

Sâmbătă, 4 Iunie orele 9 dim. în aula Universității:

1. Concluziunile secțiunii facultății de drept.
2. Concluziunile secțiunii facultăților de medicină și științe.
3. Concluziunile secțiunei combinate.

4. Alegerea președintelui, secretarului general și casierului, fixarea locului adunării generale din anul viitor.

S. Pușcariu,
Președinte.

V. Onișor,
Secretar general.

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
ȘI PIANE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile ale
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acții
Persoanelor de încredere se face vânzarea și cu plată în rate

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Ion C. Brătianu

Cuvântare de deschidere a festivalului comemorativ dela Teatrul Național din Cluj, rostită de P. Arhimandrit Nicolae Ivan.

ONORAT AUDITOR!

Țările cu cultură mai înaintată au introdus frumoasa datină de a sărbători, de a comemora amintirea bărbaților mari, cari prin viața și munca lor au contribuit la ridicarea și glorificarea popoarelor lor.

Aceasta comemorare în țările cu cultură superioară a luat de multe ori forma unui cult și cine a avut prilejul de a asista într'una din capitalele mari ale lumei a astfel de sărbătorie a putut vedea, că aceste comemorări corăspund unei dorințe sincere a populațiunei, că ele sunt un prilej pentru cei cari trăesc, de a-și arăta recunoștința, prinosul de admirațiune și de neperitoare iubire pentru cei ce au fost.

Și noi ne-am întrunit astăzi aci pentru a împlini un act de pietate și de recunoștință și în inima Ardealului desrobit, sărbătorim memoria celui mai mare bărbat al generațiunei trecute care a fost Ioan Brătianu și dela al cărui naștere s'au împlinit zilele aceste 100 ani. Îi aducem tributul recunoștinței și admirațiunei ce-i păstrăm și pe care o vom trece și asupra copiilor noștrii pentru că întreagă lui viață o consfințise unei urîase, desbrăcat de interese personale, unei munci puse cu totul în serviciul țărei pentru a ne prepara zilele de unitate națională, zile pe cari azi le trăim.

Dacă poporul francez mândri cu un Napoelon I, care a rădicat la cea mai mare glorie națiunea franceză, dacă Italia a vut pe un Cavour, care din micul Stat Piemont a făcut un Regat național mare și puternic, apoi de sigur și noi Românii ne putem făli cu cel care a fost Ioan C. Brătianu.

Acest om de Stat prin muncă, pricepere, energie și perseverare, prin curajul său fără pereche, prin lupte cari nu cunosc piedeci, mai întâi ca revoluționar pe urmă ca om de Stat a condus mișcările din 1848, și a adus România în șirul Statelor, cari voiau să trăiască în condițiuni mai libere, moderne, așa după cum învățase el în anii câți a trăit în Franța, metropola și premergătoarea civilizațiunei întregei lumi.

Cuvântul lui Ioan C. Brătianu a fost efluul convingerilor statornice într'un ideal mare, faptele lui în perfectă armonie cu cuvintele, fapte de mare și bun Român. Dela drumul croit: totul pentru binele Patriei, nimic nu l'a putut abate nici exilul, nici internarea, nici darea în judecată în propria lui Țară, urmări oarecum naturale ale luptelor noastre politice, nu i-au putut schimba linia de conduită. Pârea un vultur gigantic care în ciuda unora sau altora a atins culmile cele mai înalte.

Și din aceste constatări se degajează o învățătură: Există o răspundere istorică. Aceasta trebuie să o știm cu toții, dar mai ales trebuie să o știe acei cărora le sunt încredințate interesele Neamului. Și cum astăzi ne-am adunat aci pentru a duce prinosul nostru de recunoștință celui care prin faptele sale se impune unei națiunii, tot așa se vor aduna urmașii noștrii, pentru a sărbători pe acei dintre noi, cari știu să pună iubirea de neam, iubirea de țară presus de interese personale-cari prin muncă și cinstea lor vor contribui cu adevărat la întărirea Românieî-Mari atât de iubite.

Ioan C. Brătianu nu a fost omul, care îmbrățișând o ideie, să se fi oprit la jumătatea drumului. El își propuse Înălțarea neamului, mărirea și consolidarea țărei și nu s'a speriat de nici o greutate, nu s.a dat în lături dela nici o luptă, pentru a'și împlini acest program înălțător. Istoria țărei noastre dela 1848 și până la 1891 este strâns legată de numele celui ce-i sărbătorim memoria.

In Paris capitala lumei, cu peana și personal, prin contacți cu bărbații cei mai de seamă ai Apusuluia făcut cunoscut cauza Română starea de dependență politică față de Turcia și de dependență economică față de Austria și Rușia. Acolo a rădicat chestiunia fraților subjugați și asupriți de tirănia maghiară neslăbind lupta, până nu a reușit să facă din aceasta chestiune de naționalitate o chestiune europeană.

Istoria nepărtinitoare va avea să stabilească care din faptele lui sunt mai mari, mai grandioase. Unirea dela 1859, alegerea unui Domn Român ori aducerea la Tron a unui Domn străin, prin care a dovedit geniul și spiritul său de mare diplomat.

Și când i să părea că Domnul străin nu poate ori nu vrea sa împliniască idealul ce și-l propusese, pentru a desăvârși planul de acțiune, planul de desrobire întregală trecu în opoziție și ca căpetenie al opoziției a

Cronica politică

După constatuire. După doi ani de viață politică românească, în care timp partidul național n'a avut o politică hotărîtă și dreaptă, întrunirea comitetului de 100 era necesară și pentru interesele partidului, dar mai ales pentru politica noastră internă care se învârtește astăzi în nelămurit.

Punctele esențiale ale moțiunii comitetului de 100 îl constituesc hotărîrea acestuia de a nu fuziona cu partidul țărănesc și declarația prin care partidul național decide să-și păstreze libertatea de acțiune.

Cea dintâi înseamnă dizolvarea Federației și îndepărtarea oricărei nădejdi de fuziune, tot prin ea se lămurește și politica noastră internă întrucât acum putem ști cari sunt partidele de ordine și cări sunt acelea cu tendințe anarhice.

Iar cea de a doua care nu este decât un corolar al celei dintâi înseamnă că partidul național nu se socotește încă lămurit asupra situației politicii noastre interne.

Revista presei maghiare

Ziduri slabe.

Sub acest titlu, ziarul din localitate „Keleti Ujság" ține să dovedească că desvoltarea unitară a României ar atârna de soluționarea corectă a problemei autonomiei. Excepționează planul guvernului după care s'ar face noua arondare a județelor excepționează sfera de activitate care după acest plan s'ar acorda autonomiilor municipale și care încă ar deveni iluzorie în urma influenței mari asigurată sistemului biurocratic centralizător și încheie astfel: „Pentru a preîntâmpina o rea desvoltare a lucrurilor, singura cale potrivită este autonomia aceea, care stând pe baza evoluției de până aci: istorică națională și poate tot publică, în chestiile cari îi aparțin, ar avea deplină libertate, ear amestecu statului s'ar mărgini numai la exercițiul controlului. Chestiunea de naționalitate s'ar putea aranja, numai dacă pe teritoriile lor proprii singuratecele naționalități ar deveni subiectele organizației autonome având în cele culturale, economice și judiciare drepturi depline.

Ori-ce altă soluție, este o sforțare născută moartă, care — poate — în aparență să amuțească chestia naționalităților, dar în realitate, cu atât mai mult o zgândărește, o sângerează și o face mai sensibilă.

Nu împărtășim de loc vederile cuprinse în acest articol, cu atât mai puțin motivele, cu cari caută să le susțină, de cari ne vom ocupa de altfel într'un articol viitor, căci statul nu este și nu poate fi o compoziție de atomi, un mozaic, ci este un organizm viu cu toate atributele individualismului nemijlocit, iar o desvoltare după cum și-o imaginează „Keleti Ujság", ar fi perpetuarea privilegiilor vechi și a unei situațiuni, creată în mod volnic și cu desconsiderarea realităților.

Două conferințe

— asupra orașului Lyon —

D. profesor *Guiart*, de la Universitatea din Lyon, și-a încheiat lecțiunile din acest semestru asupra Istoriei medicinei.

Publicul românesc a putut urmări, în savantele expuneri ale învățatului francez, toate fazele desvoltării acestei științe în Antichitate. Ilustrate cu numeroase proecțiuni, care puneau sub ochii auditorilor, materialul documentar, pe epoci, lecțiunile acestea, de o rară eleganță, în sobrietatea lor, au fost un capitol din cele mai interesante ale istoriei culturii omenești. Ele au strâns, în jurul catedrei savantului, elita publicului intelectual românesc din Cluj.

Inainte de a părăsi orașul nostru, pentru vacanțele de vară, D. profesor Guiart a avut amabilitatea de a oferi încă acestui public două conferințe de ordin general, cu privire la orașul Lyon și la Universitatea de acolo, care are onoarea a-l număra printre profesori săi eminenți.

După conferințele atât de distinse ale colegului său dela Sorbonna, d. Em. de Martonne, care ne-a expus magistral diversele regiuni ale țării sale, conferințele d-lui Dr. Guiart asupra *orașului Lyon* (Marți, 31 Maiu) și asupra *Universității* acestui strălucit oraș (Joi, 2 Iunie) vor fi o întregire prețioasă la cunoștințele noastre despre țara și poporul francez.

Nu ne îndoim că publicul românesc, care a dovedit că știe să prețuiască nobila contribuție a savanților francezi la tânăra noastră cultură din Cluj, se va grăbi și de data aceasta a răspunde în număr cât mai mare la delicata atenție a d-lui prof. Guiart.

Conferințele au loc în sala de proecții a Bibiiotecii Universității, la orele obișnuite (6 după amiază).

N. B.

In memoria lui Ion C. Brătianu

Fondul cultural Ion C. Brătianu

— Pentru răspândirea culturei românești —

Cu prilejul centenarului lui Ion C. Brătianu s'a hotărât constituirea unui fond permanent în scopul de a contribui la răspândirea culturei românești.

Iată apelul lansat de comitetul care a luat această frumoasă inițiativă:

„Opera marelui Ion C. Brătianu nu impune numai admirație; ea impune și datorii, întrucât o asemenea operă trebue să trăiască și să se desvolte dincolo de existența unui om sau a unei generații.

Ceea-ce a creat Ion C. Brătianu și idealurile mari cari au încălzit sufletul și viața lui, cer ca opera lui să fie continuată în toate direcțiile de generația de astăzi și de ce'e viitoare.

Când neamul românesc, robit sub atâtea stăpâniri străine, abia bătea la poarta libertății lui naționale, Ion C. Brătianu deschidea și lumina drumul ce avea să ne conducă la înfăptuirea unității noastre naționale desăvârșite.

El a nădăjduit și a întrevăzut ceea-ce nouă ne-a fost dat să trăim aevea.

Dar consolidarea unității naționale cere sprijinul statornic și munca fără preget a tuturor fiilor țării.

Ca un omagiu față de memoria acestui mare luptător al unității naționale și ca o datorie față de opera săvârșită de el, s'a născut inițiativa ca, cu prilejul centenarului pe care-l sărbătorește astăzi România întregită, să se constitue un fond permanent, care să slujească la răspândirea culturei românești — sub toate formele — în sufletul românismului de pretutindeni.

Chemând pe toți cetățenii României Mari la întemeierea acestui așezământ cultural și național, credem că vom îndeplini una din cele mai arzătoare nevoi, mai cu seamă în provinciile desrobite, unde lipsa cărților românești și cerințele răspândirei culturei naționale sunt atât de simțite.

Fondul va purta denumirea:

„Fondul cultural Ion C. Brătianu"

iar întrebuințarea lui, potrivit scopului arătat mai sus, se va hotărî de comitetul ce va avea administrarea lui, prin înființarea de biblioteci, căminuri studențești, burse și alte mijloace pe care comitetul le va socoti necesare pentru o cât mai întinsă răspândire a culturei românești și pentru întărirea simțământului național."

Bibicescu G. I., Iorga N., Alexandrescu Gr. mare industriaș, Athanasiu I., profesor universitar, Bâsan Andrei, Bibescu G. Valentin, Bragadiru D. D., mare industriaș, Brătescu Voinești, vice președintele Academiei, Chrissoveloni N. I., Cociașu G Const., Dissescu Const., Grădișteanu I, Inculeț I., Mihu I., Maxim N., Mrazec L., Negroponte U. G., Niculescu L. I., Nistor I., Oroveanu V., Plagino Alex., Plagino George, Popp C. St., Sasu V., dr. Stoicescu Const., Stoicescu G., Ștefănescu N. Al., Valaori I., Vlădescu M.

Un omagiu de pe Crișuri lui Ion C. Brătianu

Cele trei Crișuri, inimoasa revistă de cultură, care apare la Oradia-Mare prin ingrijirea d-lui colonel George Bacaloglu, a adresat cu prilejul comemorării lui Ion C. Brătianu, următorul pios omagiu:

Din filele istoriei se desprind figurile luminoase ale oamenilor mari, și prin volbura ultimilor ani, — cari au dat multor popoare ceeace era al lor, iar nouă înfăptuirea idealului — străbat eroii de altă dată și vin să ne binecuvinteze.

Un popor care-și evocă trecutul, cu toate momentele de durere și veselie, de decădere și înălțare, de înfrângere și de biruință, știe pe ce drum pășește; căci trecutul e temelia pe care se înalță viitorul.

Invocând pe aceia cari au tras brazde adânci în istoria unui neam, evocăm însuși sufletul epocii în care au trăit; și epoca în care a trăit Ion C. Brătianu, e pentru noi, cea mai strălucită, căci în ea, la 1848 s'a deslănțuit revoluția, în ea la 1859 a avut loc unirea Principatelor, în ea la 1866 s'a instituit dinastia străină în Principatele-Unite, în ea la 1877 s'a câștigat, prin sacrificii, independența în binefacerile căreea ne-am desvoltat și ne-am hrănit idealul înfăptuit acum.

Iată de ce întreaga Țară comemorează acum centenarul nașterii marelui Ion C. Brătianu, care cu bărbăția energiei și cu spiritul său pătrunzător a știut alături de ceilalți oameni mari ai timpului, să înfrunte piedecile numeroase și să dea drum liber desvoltării sufletului unui neam întreg.

Azi și pe malurile celor trei Crișuri, ca și în România întreagă, să sărbătorim în memoria lui, începutul desăvârșirii aspirațiunilor românismului.

„Cele trei Crișuri"
revistă de cultură.

Sărbătorirea centenarului lui Ion C. Brătianu la Sibiu

Ni se comunică din Sibiu că centenarul marelui Român și bărbat de Stat Ion C. Brătianu a fost sărbătorit acolo cu o impresionantă cucernicie, în fața unui public numeros, după programul următor:

Inainte de ameazi, după serviciul divin s'a celebrat în biserica catedrală un parastas la care a cântat corul bisericesc și s'a rostit un discurs ocazional dela amvon, iar în celelalte biserici românești din Sibiu s'au cetit rugăciuni corespunzătoare.

După amiazi la 5 ore s'a ținut în teatrul orășenesc un matineu cu următorul program:

1. Cuvânt de deschidere, rostit de d-l Andrei Bârseanu, pres. Asociației.

2. „Eată ziua triumfă", de V. Humpel, cântată de corul mixt al „Școalei normale Andrei Șaguna", condus de d-l prof. T. Popovici.

3. Discurs festiv asupra lui Ion C. Brătianu, rostit de d-l prof. I. U. Soricu.

4. In memoriam, recitări de d-l Nicolae Băilă.

5. T. Popovici: „Marșul legionarilor români", din zilele de desrobire a Ardealului, cântat de corul mixt al „Școalei normale Andrei Șaguna".

Complotul comunist din Cluj

In legătură cu arestarea comuniștilor din Cluj și provincie aflăm că cercetările continuă și că s'au făcut descoperiri senzaționale. La clubul comunist s'au găsit acte și bani cari arată că comuniștii clujeni erau în legătură cu Moscova și cu comuniștii din Austria, Ungaria, Cehoslovacia, Bulgaria și alte țări. Cercetările duse de comisarul Chendi, au adus la iveală mult material compromitător. Vom reveni mâine cu amănunte importante asupra chestiunei.

Cetiți „Infrățirea"

câștigat simpatiile poporului român de pretutindeni.

Ajuns la guvern a fost cel mai fidel sfetnic al principelui, pe urmă al Regelui Carol, a făcut războiul independenței alături de Ruși după ce sa asigurat de integritatea teritorială a Țării, a proclamat Regatul în contra voinței exprese a multora din puterile mari și a pus pe capul Regelui Coroana de oțel făurită din tunurile capturate la Plevna.

Cu inima sângerândă de durere a subscris pacea dela Berlin cedând Rusiei, nerecunoascătore Basarabia în schimbul Dobrogei, iar restul anilor de cărmuire l'a folosit pentru consolidarea internă, ridicarea economică și financiară, întretăind țara cu linii ferate, încheând convenții comerciale și militare cu puterile învecinate. Așa s'a făcut că, dintro țară mică, neînsămnată, lăsată la voia întâmplării și al jocului politic al marilor puteri, am devenit prin această înțeleaptă politică a țară respectată, de care puterile europene trebuiau să ție seamă.

Nu era nici un secret că programul ultimilor săi ani de viață a fost o colaborare cât mai strânsă cu puterile mari, cu Franța, Anglia și, Italia **cu scopul de a desrobi frații din Ardeal, Bucovina și Basarabia și prin aceasta a desăvârși unitatea noastră națională.**

Depunem alăturea de frații de pretutindeni o lacrimă ferbinte vom considera ca neste moaște sfinte de cari ne vom apropia cu sfială și respect ca să învățăm dela el patriotism, dragoste de țară și neam.

Exprim deci întreaga noastră recunostință a Ardelenilor pentru munca ce a desăvârșit pentru ostenelile și jertfele ce le-a adus cu scopul de a înainta Neamul Românesc.

Jertfa lui este cei mai prețios primos ce se poate depune pe altarul Patriei. Ioan C. Brătianu a avut credința în Dumnezeu, în virtuțile poporului Român și aceasta credință i-a dat puterea și l-a călăuzit o viață întreagă. Cu acesta credință, opera acestul mare om de Stat a esit biruitoare.

El nu a cunoscut ce e odihna și prin aceasta el a dobândit rezultate strălucite, cari i asigură nemurirea pentru toate timpurile.

Capitala țării i-a rădicat un monumet, demn de mărirea lui, noi să rădicăm monument în inimile noastre și săi cinstim memoria, ca elui mai mare fiu al neamului Românesc.

O țară care nu ar comemora, un popor care nu ar sărbători în mod cum se cuvine amintirea unui astfel de fiu al ei, nu ar fii vrednică de dânsul. Viața lui Ioan C. Brătianu să ne fie o pildă, aciale lui să ne fie un program de muncă și amintirea lui să ne călăuziască pașii în drumul vieții pentru ca fiecare din noi, fără deosebire de vederi politice să dăm ca și Ioan C. Brătianu tot ce avem mai bun de dat, cu o singură țintă ca România, iubita noastră Patrie să fie pe veci una, nedespărțită, mare și cât mai puternică.

Aceste zise, declar deschis festivalul aranjat în memoria aniversărei celor 100 ani dela nasterea marelui patriot, luminatului Bărbat de Stat, care era Ioan C. Brătianu.

Cluj, la 29 Maiu 1921.

INFORMATII

Comerciale

Camera de comerț a trimis prospecte de invitare pentru participarea la târgul de mostre din Cluj, în Italia, Germania, Polonia, Cehoslovacia, Jugoslavia, Austria, Bulgaria, Turcia, Grecia, Ucraina și Ungaria. Din țările învecinate au fost invitate toate Camerile Comerciale și forurile economice.

■

Camera de comerț a făcut cererea la Direcțiunea generală a Ministerului de Interne din Cluj, ca prefecturile să organizeze reprezentarea industriei casnice la târgul de mostre.

■

In urma admiterii vitelor la export scăderea prețurilor s-a oprit. Se speră că prețurile se vor urca iarăși, căci cererea din străinătate este însemnată.

■

Pe piața Clujului se observă o îmbucurătoare scădere a prețurilor la pânzeturile de vară.

■

Administrative

Versiunea că se va reînființa Casa centrală a muncei din Cluj a produs o vie consternare în rândurile funcționarilor acestui serviciu cari prin descentralizare au fost răspândiți în toate centrele Ardealului obligându-i la cheltueli imense. Din această cauză acest serviciu sufere enorm.

■

D-l Dr. Vasile, directorul general al casei centrale a muncei, sosește mâine în localitate cu hotărârea ce s'a luat în interminabila chestiune a mutării acestei autorități muncitorești la București, chestiune care durează de 8 luni.

■

Congrese și Adunări Generale

Congresul general al Medicilor din România Mare, se va ține în București la 3 Iulie a. c. în localul său din strada Isvor No. 14.

Ordinea de zi se va comunica filialelor din județe pentru a se aduce la cunoștința medicilor.

■

Asociația generală a inginerilor din România (A. G. I. R.) aduce la cunoștința membrilor săi că în ziua de 5 Iunie a. c. va avea loc o adunare generală extraordinară în care pe lângă alte chestiuni se va desbate și 1. Chestia salariilor inginerilor din serviciile publice; 2. modificarea art. 8, 28, 30, 33, 53 din statutele A. G. I. R. și a art. 1, 12, 13, 16 și 33 din regulament; 3. o dare de seamă asupra acțiunei întreprinsă de A. G. I. R. în chestia legii corpului technic și a reglementării antreprizelor.

Adunarea va avea loc în sala Societății Politechnice din str. Episcopiei No 2 și se va ține numai dacă vor fi prezenți 674 membri, adică 2 treimi din numărul total al membrilor care este de 1010. In caz contrar, adunarea se va amâna cu două săptămâni și se va ține Duminică 19 Iunie, cu orice număr de membri.

■

Tănțarul!

Dela Curtea Regală

Principele moștenitor al Japoniei, care se află acum într,o călătorie de studii, în Anglia și Franța, va sosi peste două săptămâni la București spre a întoarce vizita A. S. R. Principelui Carol.

■

Dela C. F. R.

Se proectează înființarea unor trenuri personale directe între București—Solnoc—Budapesta și Viena, care ar trece de trei ori pe săptămână prin Arad și de patru ori prin Oradea-Mare. Afară de acestea se mai proectează și înființarea unui tren accelerat pentru Ardeal, unde în prezent nu există nici un tren accelerat, afară de trenul internațional.

O comisiunea româno-maghiară se va întruni zilele viitoare la Băile Episcopale pentru stabilirea itinerariului acestor trenuri.

■

Agricole

O delegațiune compusă din reprezentanți ai comunelor grănicerești din Ardeal, s'a prezentat d-lui ministru Garoflid căruia i-a înaintat un memoriu în numele acelor comune.

Reprezentanții comunelor grănicerești și năsăudene cer guvernului să găsească modalitatea prin care grănicerilor să li se poată lăsa neatinse averile și moșiile, cari servesc în mare parte scopuri culturale și de binefacere și prin cari contribue la conservarea și întărirea neamului.

D. ministru Garoflid a promis că va studia cererea reprezentanților comunelor grănicerești.

■

Industriale

O comisiune compusă din d-nii M. Dimitriu, director general, M. Georgian, inspector general și ing. N. Albulescu va pleca zilele acestea în centrele mari industriale din Ardeal și Banat pentru a studia raporturile actuale dintre direcțiunile marilor fabrici și mine de acolo și salariații lor.

Comisiunea va face și o amănunțită anchetă la Petroșani și Valea Jiului în urma situației creiate de ultimele împrejurări.

■

Artistice

Suntem informați că Conservatorul din localitate a făcut o invitație marei noastre artiste Agota Bârsescu care se găsește la New-York, prin care o chiamă la Cluj spre a ocupa catedra de dicțiune.

■

Muncitorești

Direcțiea generală a minelor statului a hotărât să concedieze un număr considerabil de lucrători. Până acum nu cunoaștem motivele.

■

Diverse

Privitor la versiunea pe care am publicat-o în jurul accidentului întâmplat la uzinele din Arad, suntem informați că explozionea se datorește și aci unei mâni criminale, întrucât s'a constatat că în loc de oxigen, tuburile conțineau materii explozibile.

Persoanele cari doresc să aibă medala comemorativă bătută în amintirea lui I. C. Brătianu, sunt rugate a se adresa, în fiecare zi între orele 4—7 d. a. secretariatului general al Clubului Central al partidului național-liberal Calea Victoriei 44 București.

■

Arar să se fi organizat mai bine o sărbătoare națională la sate ca 10 Mai la Gilău.

După un te-deum oficiat de părintele Victor Pop, a avut loc o serbare la școală, unde au vorbit, în afară de părintele și d-nii Goșa prim-pretor, Șerban fostul primpretor și în sfârșit înimosul luptător național, învățătorul Vasile Costea. Cu recitări, muzică și jocuri, toți sătenii au petrecut voioși cea mai mare zi a Românilor.

■

Cel mai valoros muzeu de artă al Transilvaniei, „Muzeul Baron Brukenthal" din Sibiu a publicat o călăuză a pinacotecii sale în limba română. Calauza cuprinde 1372 de tablouri clasate după artisti în ordine alfabetică și o prefață schițând istoricul pinacotecii și șase reproduceri a-le tablourilor celebre a-le muzeului. Lucrarea este opera meritosului custode M. Csàki, iar traducerea în limba română este făcută în mod satisfăcător de I. Georgescu, secretarul literar al Asociațiunei. Lucrarea are pentru noi importanța, că servește publicul românesc, care nu cunoaște limba germană. Această inițiativă ne imbucură cu atât mai mult, deoarece subt unguri nu s'a făcut vreun catalog maghiar. Inspectoratul general al Muzeelor din Transilvania și-a exprimat direcțiunei Muzeului Brukenthal mulțumirile pentru serviciile aduse pe aceasta cale culturii poporului român.

■

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate și la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche acărui surmenaji staționar prospătează corpul obosit oțelește mușchii stătuți stânge ori ce dureri corporale și dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică și chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

■

Dr. Lăzărescu, medic-șef al Casei Cercuale, Specialist în boale Interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

■

In piața Ștefan cel Mare Nr. 2 s'a deschis „*Bodega Teatru'ui*" cea mai elegantă și mai bine asortată bodegă din Cluj. Vinuri escelente, liqueururi, țuică de Vâleni etc. Tot felul de gustări alese și recituri. Serviciu culant și prețuri moderate. 449

Noutăți de vară

Calități din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 431.

Regele Ferdinand și Tudor Vladimirescu

Suveranul donează Academiei Române o sumă de bani care să se dea ca premiu celei mai bune lucrări asupra faptelor și vieței marelui erou național.

D. președinte al Academiei Române, D. Onciul, a citit în ședința plenară a Academiei de la 25 Maiu curent, următoarea scrisoare primită de la M. S. Regele:

Domnule președinte!

Ietreaga țară sărbătorește anul acesta împlinirea a o sută an dela moartea lui Tudor Vladimirescu, care s'a ridicat în fruntea panduriior olteni pentru apărarea poporului greu apăsat de o vitregă ocârmuire secular.

Mișcarea lui Tudor a fost o izbucnire a setei de dreptate a poporului român. Această trezire a puterii de viață ascunsă în sufletul obidit al românului s'a îndeplinit în chip elementar și fără înrâuriri străine. Paharul suferinței se umpluse și Tudor a fost omul, care a scos strigătul de alarmă pornind la fapta mântuitoare. Cu Tudor începe o epocă nouă a redeșteptării naționale, epoca „Românismului."

In era cea nouă, însuflețită de năzuințele lui Tudor și ale poporului românesc, s'a îndeplinit renașterea culturii românești și a economiei naționale, unirea celor două Principate, întemeierea Dinastiei, războiul de independență și, în sfârșit, războiul pentru unirea întregului neam românesc: Dreptatea sătenilor, cari și-au făcut dovada vrednicie, atât prin muncă răbdatoare, cât și prin vitejie neînfrântă, s'a consfințit în legile de împroprietărire și votul obștesc.

Putem dar privi cu încredere în viitor, fiind că munca și cultura românească vor lua un nou și puternic avânt și că sămânța pusă de Tudor a prins bine și va da roade și mai îmbelșugate,

Ca un semn de cinstire și din parte-Mi a acestui erou național, care și-a dat viața pentru neamul său, dăruesc Academiei Române suma de zece mii lei spre a servi ca premiu pentru cea mai bună lucrare asupra vieții și faptelor lui Tudor, precum și asupra stării culturale și sociale din timpul său.

Primiți, vă rog, Domnule Președinte, încredințarea dragostei Mele. *Ferdinand.*

Dante Alighieri Comemorat de Academia Română

Implinindu-se șease veacuri dela moartea lui Dante, Academia a consacrat ședința de Vineri 27 Mai, memoriei genialului poet florentin.

A asistat și d-l M. Franklin, ministrul plenipotențiar al Italiei.

Prezidează d-l prof. Onciul care după o scurtă alocuțiune ocazională, dă cuvântul d-lui Iacob Negruzzi — secretarul general al Academiei.

D-sa în numele savantului corp, salută în persoana d-lui ministru Franklin, pe Italia și suveranul ei, care este membru de onoare al Academiei — proclamat cu prilejul vizitei ce Majestatea Sa a făcut-o la noi pe când era principe moștenitor.

D-l ministru Franklin, emoționat, mulțumește pentru cordialele cuvinte exprimate într'un moment de solemnă pietate și înmânează d-lui prof. Onciul, ca dar din partea Statului italian, un artistic album cuprinzând biografia și operele lui Alighieri, — Vita Nouva și Divina Comedie, cu bogate ilustrațiuni.

In acelaș timp, exprimă în numele generalului Badoglio părerea de rău ce o simte distinsul nostru oaspe că nu poate lua parte la festivitatea comemorativă, reținut fiind de îndeplinirea unei misiuni ploase la Curtea de Argeș.

Apoi, d-l prof. N. Iorga — care și-a luat asupră-și și de astădată sarcina delicata să vorbească despre gloria neasemuită a versificării italiene — a redeșteptat, în amintirea noastră, personalitatea creatului Divinei Comedii — poemă de-o frumuseță unică în genul ei mistico-filozofic.

Operele lui Dante au fost comentate în decurgerea veacurilor sub diferite forme de literatură propriu zisă. D-l prof. Iorga însă a analizat creațiunea florentinului din punctul de vedere politic, și religios. Poetul este, în primul rând, un luptător al Florenții și al Credinței, fiindcă un suflet ca al lui Dante nu putea rămâne imposibil față de frământările politice și evenimente religioase contimporane poetului. Divina Comedie fusese scrisă de autor întâiu în latinește, dar pentru ca oamenii umili, simplii, cari trăesc în mijlocul naturii, să poată înțelege frumusețile ce-i înconjoară de pretutindeni, poema a fost scrisă în italienește.

D-l Ramiro Ortiz, profesor de limba și literatura italiană la universitatea din București a analizat opera lui Dante, sub aspectul ei liric. Amănunțita expunere a fost îndelung aplaudată.

La sfârșit, d-l ministru Franklin a anunțat Academia că guvernul italian a redeschis școalele românești din Istria, închise de fosta dominațiune austriacă.

Engros. Engros.

Cea mai mare casă comercială din România

Uniunea comercială S. A.

București, Galați, Constanța, Iași, Craiova, Timișoara și CLUJ, Str. Regina Maria 32. Telefon 371.

Reclama 457

Oferă: Oleiu mineral, Piele, Coloniale, Ferărie. Pălării pentru domni acuma sosite impreună cu depozitul bine asortat cu tot felul de mărfuri. 695

Engros. Engros.

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK 22 Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 556

Funeraliile Sublocot. aviator Bonțescu

Duminecă 29 Mai, la orele 7 seara, au avut loc în Cluj funeraliile sublocotenentelui aviator Vasile Bonțescu, mort la datorie în urma căderii cu aparatul său în ziua de 26 l. c.

Încă dela orele 5 o mulțime enormă a populat străzile cum niciodată nu a mai văzut Clujul nici în zile de doliu nici în cele de parado. In fața regimentului 16 Infanterie din strada Dorobanți în capela cărula se afla depus corpul nefericitului aviator un aeroplan Berg era pregătit pentru a servi drept car funebru. In nacela învelită în tricolor urmă să fie așezat cosciugul.

In curtea cazarmei o mulțime mare se frământă. Toate naționalitățile Clujului cu oameni din toate rămurile societății au venit să viziteze capela în care e expus corpul.

Intre nenumăratele coroane de flori naturale abia se zărește fața eroicu ui aviator. In timp ce mulțimea se perindă, remarcăm între coroane, cele trimese de Ministrul de războiu, Corpul 6 armată.

Direcția eronanticei din Ministerul de războiu, Grupul I aviație de recunoaștere. Grupul II. aviație de bombardament. Grupul III. aviație de luptă. Grupul V. aviație de recunoaștere. Grupul VI. hidroaviație. Grupul VII. aerostație. Centrul de instrucție al aviației, arsenalul aeron utic, artiștii Teatrul Național Familia prof. Bratu, Escadrila V de luptă, etc. etc.

La orele 7 sosesc d-nii general Petala și general Florescu, împreună cu ofițerii garnizoanei, și trecând în revistă trupele ce erau înșiruite în curtea cazărimi iau loc în capelă unde în fața tuturor autorităților superioare ale clujului se oficiază prohodul de către părintele Arh. N. Ivan asistat de preoți. La sfârșit părintele Ivan rostește o cuvântare în care leagă meritele curagiosului aviator de acele ale părinților lui, ale școlei unde a învățat, ale profesorilor cari l'au educat, ale armatei care i-a dat putința să-se desvolte dragostea de patrie prin această nouă știință a războiului. El poate fi privit ca și aviatorul Aurel Vlaicu care voind să treacă munții carpați și-a găsit moartea pe când era așteptat să fie sărbătorit la adunarea de la Orăștie în 1913. Vlaicu a căutat să treacă înălțimele munților iar acesta înălțimea științei. De aceea numele lui va străluci în istoria aviației și pilda lui de abnegație va servi urmașilor în școlile prin cari a trecut.

Cu respect se cade deci să ne apropiem de corpul lui acum în ultima clipă și cu inimă caldă să ne rugăm pentru sufletul său.

In cântecele de rugăciune ale preoților și al muzicei militare sicriul este purtat pe umeri până la europlanul anume pregatit unde, în prezența enormei mulțimi, comandantul grupului 5 de aviație d-l Maior Enescu ține următoarea cuvântare:

Indurerată familie,
Intristată adnnare,

Astăzi, când cu toții vedem bine, *cum* viața pământească cu materialismul și egoismul ei, caută să stăpânească în totul aproape, pe om; *când* omul în această luptă grea pentru trai, nu mai cunoaște nici legi, nici convenienție sociale, nici dogmele moralei; *când* este în stare să facă orice rău aproapelui — numai lui să-i fie bine, — *e drept* — că e foarte greu să se conceapă, că astăzi mai poate exista ființe omenești, cari, în toate facultățile lor mintale, și cu toată convingerea de sine, să nu țină seamă de nici unul dintre avantajile ce aceasta viața le dă omului și să renunțe la ele de a sa bună voe.

Cercetând însă mai bine firelucrurilor, se constată, că și asa tăzi, ca în toate timpurile, există încă oameni, cari pentru triumful unei idei mari, pentru cerșetarea unui adevăr, pentru progresul omenirei, în general, își pun în joc toată puterea lor de muncă, toată priceperea lor, toată viața lor.

Ne permitem a crede că dintre aceste fac parte și oamenii zburători!

Ideea de a zbura a preocupat pe omul din toate timpurile — și când generației noastre i-a fost dat să o realizeze, nu am fi oare considerați de urmașii nostri ca lași dacă nu am face-o să progreseze?

A trăi timpuri când omului îi este dat să zboare și a se teme a zbura, înseamnă că nu ești omul timpului. — Așa trebue privită această prea frumoasă problemă a zborului, dacă voim să progreseze.

In adevăr însă, în aceasta luptă cu misterele naturei, ca și în oricare alte, cad victime, adesea chiar cei mai îndrăzneți luptători; ei însă nu trebuesc compătimiți, nici plânși, ci trebue priviți ca niște adevărați eroi ai timpului și deci merită să ne adunăm în jurul lor și să le aducem admirația și recunoștința noastră, pentru prea nobilul sacrificiu ce aduce acestei măreție idei și deci omenirii întregi, tocmai în aceste vremuri de materialism!!

Să ne adunăm apoi în jurul familii sale zdrobită de durerea pierderii vlăstarului ei, tocmai în floarea vrâstei și arătându-i nobilul sacrificiu ce face, să-i micșorăm dorerea.

Și acuma, adresându-ne ție iubit tovarăș de zări albastre, care abia venit în mijlocul nostru — ne părăsești așa de grabă, care — neștiind că soarta te-a ales pe tine să te sacrifici pe altarul sfânt al biruinței și care până alaltăieri ne zâmbeai vesel și încrezător în tine sfidând moartea prin evoluțiunile tale îndrăznețe — în numele zburătorilor grupului 5 Aviație și al tuturor din toată țara îți aduc ultimul salut odată cu admirația și pe veci recunoștința noastră. Numele tău va fi scris între ai eroilor neamului nostru doritor de progres!

Dumnezeu să te aibă în paza sa și să te așeze printre cei drepți între drepți.

Amin!!

Cortegiul se pune în mișcare în vreme ce patru aeroplane fac viraje îndrăznețe în aer. Carul funebru e urmat de grupul de aviație, de ofițerii garnizoanei în frunte cu d-l general Petala însoțindu-l până la gară. Mulțimea care popula trotuarele străzilor Dorobanți, Regina Mariei și Calea regele Ferdinand se înșiră în urma cortegiului în timp ce toate ferestrele și balcoanele sunt înțesate de lume dintre care cei mai mulți plâng perderea aviatorului pe care l'au admirat atâtea săptămâni crezând fără sfârșit frumoasele-i îndrăzneli în aer.

Nu ne putem opri fără să dăm amănuntele bunului rămas al camarazilor decedatului făcut cu aeroplanele lor, și îndeosebi evoluțiile unui Focker condus de sublocotenentul Constantin Soiu care a executat de la înaltimea de 1700 până la 100 metri, o serie de 35 loopinguri celelalte aparate au fost conduse de Elevul plutonier Smetan Otto, plutonier Rochițanu Alexandru și caporalul aviator Malorescu, un îndrăzneț pilot de luptă.

Din înălțimea mare la care se aflau ei au aruncat flori la eșirea din capelă și au urmat cortegiul până la gară.

Ca ultim rămas bun din partea tuturor foștilor camarazi ai defunctului, d-l locotenent Pantazi a rostit o cuvântare în care a arătat cum dispărutul atât în școală cât și în cercurile familiei era simpatizat pentru firea sa idealistă. Prin cunostințele de Mecanică pe care și le câștigă în școala de Electrotechnică din Iași, prinde dragoste de nemărginirea mărilor iar mai târziu nemărginirea văzduhului nu poate să tempereze firea lui zburdalnică, dornică de senzații noui și în mediul de gândirea și linistea sufletească își clădește visul ce-i stăpânea toate simțurile cucerirea văzduhului.

Ceea ce era de așteptat de la acest suflet s'a văzut în timpul războiului când a adus servicii reale țărei prin care s'a făcut cunoscut atât în vechiul Regat cât și în Basarabia.

Dar visurile lui s'au închelat cu frumoasa zi de 26 Mai când plutind în văzduhul său mângâiat de razele soarelui captivat de dorința de a ajunge perfect veni fatalitatea, acel grăunte de nisip care sfărâmă de atâtea ori cele mai nobile avânturi cari l'a brăbușit din înălțimea la care se înălțase.

Dar el coborându-se, s'a înălțat ca și un erou care a luptat pentru patrie.

El va apărea în istoria aviației ca unul ce reprezintă virtuțile neamului nostru. De acea luându-ne rămas bun dela acest scump vultur sburător al neamului, formăm în noi o puternică abnegație pentru patrie și pentru știința pusă în serviciul ei în veci.

Din partea mulțimei a vorbit d-l Marin Ștefănescu, profesor Universitar, care spune că ceea ce ne adună astăzi în jurul sicriului lui, este legătura pe care acest erou a făcut-o între cer și pământul, pe care-l locuim. E dragostea de patrie pe care ne-a suflat-o prin jertfa sa. Pentru acea, despărțindu-ne putem să zicem că el lasă poporului său nemurirea prept moștenire.

In urmă, sieriul luat pe brațe de camarazii dispărutului este așezat în vagonul îndoliat cu care urmează să fie transportat la Focșani unde va avea loc înhumarea. *Wy.*

50 Acțiuni

de ale BĂNCEI ALBINA de vânzare, pe prețul zilei. Informațiuni se dau la librăria Friedman din Cluj, Piața Unirii 26, sub „Acțiuni"

743

Un candidat de advocat,

care vorbește și scrie românește și are și ceva practică află aplicare în biroul subsemnatului. Dr. IUSTIN CL. IUGA advocat, Strada Iuliu Maniu No. 3. et. I.

Postăvăria 606

Solomon Zauderer

Cluj, Str. Regina Maria 40.

Au sosit mare asortiment de stofe pentru haine Bărbătești și Dame diferite culori moderne cu prețuri foarte reduse.

Comemorarea lui Ion C. Brătianu la București

O grandioasă manifestare națională. — Serviciul religios. — O procesiune uriașă. — La statuie. — Optsprezece cuvântări de glorificare. — La clubul liberal.

Comemorarea centenarului lui Ion Brătianu care a avut loc Duminecă 29 Mai la Bucuresti a avut caracterul unei mari manifestații naționale.

Dela ora 8 dimineața încep a se înșira în jurul Bisericei Sf. Gheorge nou delegațiile venite din toate colțurile țăril, toate școlile primare și secunare din Capitală, societățile, corporațiile muncitorești etc.; unele ne mai având loc în împrejurimi se îndreaptă direct spre statuia lui Ion Brătianu.

Intre delegații se remarcă aceia a județului Ilfov cumpusă din peste 2000 de țărani cu 50 de steaguri și pancarte a *județului Cojoena în frunte cu d-l Al. Lepădatu*, a județuțului Kișinău în frunte cu D-l Gheorge Dumitriu, Orhei sub conducerea d-lui Buruiană, *Banat sub conducerea d-lui Cosma, Huniedoara în frunte cu d-l Pizo*, apoi toate delegațiile județelor României.

La ora 10 soseşte D-l Ionel Brătianu întâmpinat de uralele mulțimei. *Se desprinde strigătul „Trătască fiul marelui dispărut".*

In asistența din biserică se remarcă, familie Brătianu, ministrul Cudalbu, reprezentantul guvernului; Onciu, președintele Academiei, Brătescu Voinești, tot din partea Academiei, Mișu. ministrul Palatului, general Nicoleanu, Buzduganu, fost ministru, Ferechide, Duca, Toma Stelian. Al. Constantinescu, generalii Cristescu, Șeful Marelui Stat major, Cantea și Iancovescu, D-nii Petre Poni, dr. Mina Minovici. Em. Antonescu, Atanasiu, rectorul Aniversității din București, d-l general Vicol profesorii universiteri Pangrate și Bianu, Gheorghian primarul Capitalei în fruntea întregei comisii interimare, Zanne, președintele Camerii de Comerț etc.

La ora 10 începe serviciul religios oficiat de I. P. S. S. Mitropolitul Primat Miron Crsitea, Mitropolitul Bălan al Ardealului; arhiereul Evghenie Pitești-eanu, toți protoereii Capitalei și numeroși preoți. Corul dă răspunsurile.

La ora 11 se formează cortegiul urmând procesiunea la statuia lui Ion Brătianu. In cap pornește grupul prelaților protoerei și preoți. Apoi dl Ionel Brătianu, având la dreapta pe Mitropolitul Suciu al Blajului și la stânga pe episcopul Hossu; urmează dl. general Coandă, președintele Senatului, d-l Cudalbu ministru și toate înaltele personalități politice și intelectuale în număr de peste 200 ale căror nume nu le putem da din lipsă de spațiu. Urmează: Liceul Sf. Sava, toate școlile primare din Capitală, Liceul Matei Basarab, Seminarul Nifon, Țăranii din Ilfov în număr de peste 2000, cele 6 corporații muncitorești din Capitală cu steagurile, Societatea Apărătorii Patriei, Societatea Mecanică, Liceul Mihai Viteazu, Școala Normală, membrii partidului liberal din culoarea de Albatru și Negru, o delegație de fete în constume naționale originare din toate ținuturile românești, numeroase societăți etc.

Cortegiul se sfârșește cu o delegație a țiganilor cu pancarte pe care era scris „Dezrobitorului nostru".

Cortegiul are o lungime de peste doi kilometrii. Patru coruri cântă. Peste 200 steaguri și pancarte se ridică glorificând marile fapte ale lui Ion Brătianu.

Cortegiul ajunge la statuie; desfășurându-se, ocupă piața și străzile învecinate. Statuia e acoperită de coroane, între cari se remarcă, aceea a Românilor bănățeni, a Ateneului Român, a partidului liberal, a marinei militare, a Monitorului „Ion C. Brătianu", etc. Deasupra statuii virează aeroplane.

Țin cuvântări: Mitropolitul Bălan al Ardealului, Mitropolitul Suciu al Blajului din partea greco-catolicilor, ministrul Cudalbu din partea guvernului, general Coandă din partea luptătorilor din războiul independenții, Ducul din partea Academiei Române, M. Vlădescu din partea Universității din București, dr. Gheorghian primarul Capitalei, I. Nistor din partea Bucovinei, Țanțu din partea Basarabiei, Cosma din parte Banatului, Valaori din parte Macedo-Românilor, Saligny din partea societății politehnice, Zanne din partea Camerii de Comerț, Ștefan Cerkez în numele industriașilor, I. G. Duca în numele partidului liberal, Claudian în numele centrului studențesc, Jean Th. Florescu în numele organizației liberale a Capitalei, Teodor Ionescu în numele corporațiilor meseriașilor.

Toți oratorii au glorificat faptele lui Ion C. Brătianu *în mijlocul unei însuflețiri patriotice de nedescris. Toți au pe piept cocarde tricolore cu chipul dispărutului. Sunt acolo de față zeci de mii de oameni din toate colțurile României.*

Omagiul la sfârșit la ora 2, pe o vreme minunată.

La orele 7 seara, toate delegațiile din provincie ale partidului liberal s'au întrunit la clubul liberal, umplând toate sălile. A urmat prezentarea lor d-lui Ion I. C. Brătianu, șeful partidului. S'au rostit discursuri pe cari le vom da mâine.

Provocări sârbești

Citim în „Banatul Românesc":

Ni-se semnalează un caz extrem de grav, care poate purta în sine germenul unor complicațiuni, pe cari nu noi vom fi cei cari le vom regreta.

In apropierea comunei Naidaș sudul jud. Caraș-Severin, grănicerii sârbi,

la ordinul unui major sârb,

au trecut linia demarcațională, ocupând 9200 metri pătrați din teritoriul României.

Acest act nesăbuit câștigă în gravitate și prin faptul, că grănicerii sârbi, cari au mai încălcat teritoriul nostru, au fost conduși în această operă de către un ofițer superior și că nici până azi acest teritoriu nu a fost evacuat de hoardele sârbești. Fapta aceasta deci nu se poate atribui unor oameni irresponsabili.

Ce e mai grav grănicerii sârbi opresa populația românească dela munca câmpului pe teritoriul ocupat, cauzând astfel ruina unei comune întregi.

Acest caz s'a raportat imediat Ministeriului de Interne. Credem, că Ministerul de externe a intervenit la Belgrad ca să se curme aceste provocațiuni.

Viața provincială

Din Făgăraș.

— 10 Mai — Librăria școlară — Adunarea meseriașilor. —

In Făgăraș ziua de 10 Mai au serbat-o, cum trebue, numai școalele. La liceul Radu Negru ținut o frumoasă cuvântare ocazională prof. I. Rinea, iar elevul Fărcaș, cl. VII, a declamat poezia 10 Mai de P. Cerna, Corul, sub conducerea iscusită a prof. Albrich, a cântat admirabil; „Trăiască Regele", „Limba românească", și „Pe-al nostru steag e scris unire". Școala medie de fete a serbat și ea această zi în mod demn. Două declamări, 3 cântări și cuvântarea pătrunzătoare a părintelui-catechet T. Păcală au format programul. Școalele primare și-au făcut deasemenea datoria. Toate serbările școlare s'au ținut înainte de Tedeum.

La 10 ore d-l prefect al județului, autoritățile civile și militare, toate școalele, au asistat la Tedeumul oficiat în biserica ortodoxă de părintele protopop Nic. Borzea. care cu acest prilej a ținut o frumoasă cuv. După Tedeum militarii și elevele școalelor noastre au defilat. Piața era plină de public care aștepta să i-se vorbească despre însemnătatea și măreția zilei, Dar zadarnic — n'a vorbit nimeni.

După ce s'a terminat defilarea, autoritățile civile și lume multă s'au adunat în sala cea mare a Prefecturii. Am așteptat ca măcar aci să țină cineva o cuvântare publicului. Nu s'a ținut. Numai D-l prefect Varlam a ținut o scurtă dar foarte cuprinzătoare vorbire despre însemnătatea zilei. După această cuvântare acoperită cu un tunet de aplauze, șefii de oficii în scurte cuvinte au rugat pe d-l Prefect să prezinte Majestăților Lor și Înaltului Guvern expresiunea sincerului lor devotament și promisiunea sfântă că atât ei, cât și subalterniilor își vor face cu credință datoria față de tron, neam și țară D-l Prefect Varlam mulțumește în cuvinte calde tuturor vorbitorilor p ntru dragostea și devotamentul către dinastie și guvern.

S'a remarcat absența reprezentanților legali ai bisericilor: rom. catolice, reformate, unitare și mozaice și absența reprezentantului C, F. R. din județ.

Alte vorbiri nu s'au mai ținut. In piață tinerimea a jucat hora.

Noi Făgărășenii nu suntem obicluiți cu felul acesta de serbare. Mi-s'a spus că în vechiul Regat așa se serbează. Nu știu. Dar dacă acolo se serbează așa la noi nu se poate. Noi vrem să ascultăm cuvântări înălțătoare. Noi vrem să auzim declamându-se poezii naționale. Noi vrem să ascultăm cântări naționale și apoi să defileze militarii și școalele.

Seara urma să aibă loc producțiunea elevilor școlilor primare. Venitul curat ar fi fost destinat pentru procurarea de îmbrăcăminte elevilor orfani.

Producțiunea n'a avut însă loc pentrucă forul în drept nu a admis producțiuni cu taxă în ziua de 10 Mai.

*

Librăria școalelor își va da în curând sufletul. In mânile cui? Nu se știe încă. E constatat că această librărie nu aduce absolut nici un venit. Au încercat să o predea d-lui Hațiegan, tipograf, dar acesta nu o primește. Cei mai mulți sunt de părerea că trebue să urmeze... lichidarea.

*

Duminecă 22 Mai s'a ținut o frumoasă adunare a meseriașilor din Făgăraș, la care au participat și o mână de plugari, ba chiar și mulți intelectuali. Scopul convocatorilor a fost: întemelerea unei reuniuni pentru ocrotirea intereselor profesionale și pentru ca aproprindu-se de sufletul lor să-i ferim de apele tulburi ale socialismului ruinător. Au vorbit bine: T. Rinea, dis. școalei primare, Dr. Damian, directorul liceului, catehetul O. Popa și meseriașul Langa. Reuniunea se va întemeia și va avea două secțiuni: una a meseriașilor, alta a plugarilor.

Florin.

Din Oradea-Mare.

Serbarea zilei de 10 Mai.

In vederea zilei de 10 Maiu orașul a fost frumos înpodobit cu drapele tricolore și verdeață, luând aspect cu totul sărbătoresc.

Duminecă 22 cor. seara s'a anunțat publicului serbarea de către armată care a executat o retragere cu torțe cu Muzica militară în frunte.

In dimineața zilei de 10/23 Mai la orele 10 a avut loc un Te-Deum oficiat de P. S. S. Episcopul Roman Ciorogariu înconjurat de cler. Răspunsurile au fost date de corul liceului „Em. Gojdu", de sub conducerea D-lui Bărbulescu.

Au luat parte toate autoritățile civile în frunte cu D-l Prefect I. Iacob, autoritățile militare în frunte cu D-l General Moșoiu și un numeros public românesc.

După terminarea Serviciului divin D-l general Moșoiu însoțit de suită și de D-l Prefect a trecut în revistă, trupele care se găseau înșirate în Piața Unirei după care a urmat defilarea sub comanda D-lui general Pașalega, ținută trupelor excelentă.

La orele 11 a avut loc o recepție în sala festivă a Primăriei Orașului unde D-l Prefect Iosif Iacob a primit felicitări în numele guvernului, dela toate autoritățile în frunte cu șefii lor.

In numele Suveranilor și guvernului D-l Prefect a mulțumit tuturor și prin cuvinte bine simțite a făcut apel la unirea tuturor pentru binele obștesc analizând toate chestiunile la ordinea zilei.

La ora unu a avut loc în sala Cercului catolic un banchet de 120 tacâmuri dat de către administrație la care au luat parte autoritățile civile și militare și diferite persoane marcante din localitate fără deosebire de culoare politică.

Primul toast a fost ridicat de către D-l general Moșoiu închinând pentru Augusta Familie Regală și pentru prosperarea țării. Au mai ținut discursuri D-nii Prefect I. Iacob, D-l Georgescu-Vâlcea și Dr. Buna.

La ora 5 p. m. în sala Vigado a avut loc un festival școlar după un program cuprinzând cântece și dansuri Naționale de către școalele Române. Țin să menționez corul de subconducerea D-lui Istrate care a plăcut foarte mult Publicului. Seara la Teatrul Regina Maria a avut loc o reprezentație teatrală dată de către D-nii ofițeri ai Corp. de Vânători cu concursul D-lor și D-elor din localitate.

S'a jucat „Moștenire de la răposata" comedie bufă, și „La Șezătoare", de Brediceanu. După teatru a urmat dans în Cercul Militar unde a domnit o vie animație până la ziuă.

A. G.

Din Satu-Mare

— Serbarea zilei de 10 Mai — Daclarațiunea d-lui Revizor în chestia Bălibanu. —

Ziua de 10 Mai s'a serbat cu un deosebit fast.

Serviciul divin s'a ținut sub cerul liber, în piața Victoriei; au asistat toate trupele din garnizoană și numeros popor, foarte mulți locuitori din comunele învecinate.

După recepția dela primărie și defilarea elevilor dela școalele de stat și a trupelor din garnizoană, a avut loc în piața Victoriei o întrecere de coruri, la care au participat corurile din Mădăraș, Lipău, Seini, Doba, Boghiș și Tătărești. Premiul, un drapel național, a fost obținut de corul din Tătărești al cărui conducător e dl înv. Oct. Pop. un foarte valoros membru al corpului didactic din județ.

La orele 16.30 a avut loc o șezătoare la Teatrul Orășenesc. Dl. director al liceului dr. E. Seleș a ținut o conferință ocazională infiltrând și adâncind sentimentele patriotice în sufletele ascultătorilor.

Celelalte puncte din program, s'au executat cu dibăcie.

Corul corpului didactic de sub conducerea d-lui Revizor Dariu Pop a executat diferite cântări, cari au stârnit furtună de aplauze.

Au plăcut mult publicului doinele cântate de dl Traian Kavași, cântecele naționale executate la vioară de dl Bădiceanu, diferitele dansuri naționale executate de elevii școali normale.

Seara, la orele 21 s'a reprezentat farsa în trei acte, Funcționarul dela domenii de P. Locusteanu.

Actorii au excelat în rolurile lor. Diletanții, fără studii teoretice deosebite în arta dramatică se mișcau pe scenă cu atâta siguranță, încât ne-au pus în nimire.

Un vădit talent trădează d-l V. Filip, care în rolul lui Cocman a stârnit mult haz în public. D-nii Botez, Gera, Bădiceanu, în rolul lui Ritter, d-șoarele Manu, Bafiila și Gherman, d-na Ionescu s'au remarcat prin jocul lor artistic.

*

In chestia secretarului dela primărie, Virgil Bălibanu, d-l Revizor Dariu Pop a făcut înaintea mai multor persoane următoarea declarațiune: „Bălibanu, deși român, a avut nesocotința, că în 16 Martie a sfidat munca uriașă, ce să depune în aceste ținuturi, mai cu seamă în acest oraș, pentru românizare, pășind pe scena maghiară în uniforma husarilor unguri, în care uniformă se agită cu atâta stărnință și turbare în contra tot ce e român, revoltând conștiința românească din acest oraș în așa măsură, încât Românii pătrunși de adevăratul sentiment patriotic, au adresat prefectului și primarului o cerere pentru înlocuirea imediată a lui dar fără rezultat.

Exportul vitelor din Ardeal

— Noui amănunte —

Dacia dă următoarele noui amănunte în chestiunea exportului de vite din Ardeal:

Am relatat decisiunea guvernului luată în consiliul de miniștri de a se lăsa liber exportul de vite din noile ținuturi. Pentru un asemenea export nu se cere dar nici o autorizațiune specială din partea organelor administrative, singurale îngrădiri referindu-se numai la vârsta și rasa vitelor destinate exportului.

Vacile fără deosebire pot fi exportate dela vârsta de 8 ani în sus.

Boii sunt deosebiți în două categorii:

1. Cei de rasă podolică — boii albi așa ziși „ușori" — proprii pentru muncă, sunt exportabili de la 6 ani în sus.

2. Boii grei (de rasă precoce) și anume Siementhal, Piensgan, Obelnthal, etc. — exportabili dela 4 ani.

Singur serviciul veterinar va face controlul necesar vitelor înscrise la export. Și acest control va fi foarte ușor în noile provincii și prezintă toate garanțiile împotriva fraudelor, de oarece acolo înttabularea vitelor este ireproșabil organizată, fiecare posesor de vite fiind dator să aibă actul de naștere al vitelor ce-i aparțin.

Din relațiunile pe care a binevoit să ni le dea d. Petre Groza, ministrul Ardealului, statele către cari se va îndrepta exportul vitelor noastre sunt obligate să-și trimeată trenuri proprii la punctele de îmbarcare.

De câtăva vreme, prin stăruința d-sale s'a organizat o serie de trenuri speciale cu itinerariu și orariu regulat, cai fac transporturi de vite din Ardeal în vechiul regat.

Prin ridicarea prohibirii exportului de vite din țară, s'a rezolvat una din supărătoarele nevoi ale noilor provincii, unde există surplusuri mari de vite, care din lipsa nutrețului erau expuse pe deoparte pieirii, iar de alta dperecierii.

Măsura guvernului e și salutară pentru interesele economice ale țării și satisfăcătoare pentru interesele populațiilor provinciale.

Se vor resimți poate efectele acestei măsuri asupra orașelor, unde prețul cărnii se va scumpi poate cu ceva, în schimb este o binefăcătoare dispoziție pentru țărănime care în ultimul timp era foarte agitată din această pricină.

D. Groza a telegrafiat prin Hugues tuturor prefecților de cizlumea guvernului, ordonând sub aspre sancțiuni, imediata ei dealului pentru a feri țărănimea comunicare în toate satele Arde specula traficanților și intermediarilor.

Tratatele de pace cu România

Ministerul afacerilor străine a dat următorul comunicat relativ la tratatele de pace în cea ce privește pe România:

1. Tratatul de pace încheiat de Puterile aliate și asociate cu Germania, semnat la Versailles în 28 Iunie 1919, a intrat în vigoare, în ceeace privește pe România, în 14 Septembrie, 1920, dată la care au fost depuse ratificările guvernului român la Paris.

2. Tratatul de pace cu Austria, semnat la Neuilly s'Seine în 27 Noembrie 1919, a intrat în vigoare în 4 Septembrie 1920, prin îndeplinirea aceloraşi formalități la Paris de către guvernul român.

3. Tratatul de pace cu Bulgaria, semnat la Neuilly s'Sein în 27 Noembrie 1919, a intrat în vigoare, în ceeace privește pe România, în 4 Septembrie 1920.

4. Tratatul de pace cu Ungaria semnat la Trianon la 4 Iunie 1920, deși ratificările guvernului român au fost depuse la Paris în 4 Septembrie 1920, nefiind însă până acum depuse ratificările, conform art. 364, a trei principale Puteri aliate și asociate, el nu a intrat încă în vigoare.

5. Iar în ceeace privește tratatul de pace cu Turcia, semnat la Sevres în 10 August 1920, juridicește el n'a intrat încă în vigoare, căci nu a fost încă supus aprobării Parlamentului nostru.

Comunicate speciale vor înștiința despre intrarea în vigoare a acestor două din urmă tratate de pace.

Politica de stat în chestia lemnului

Conferința d-lui Vintilă I. Brătianu la soc. „Amicii Silviculturei".

Miercuri 25 Mai la ora 9 seara în sala soc. Politechnice din București d-l Vintilă I. Brătianu și-a desvoltat conferința d-sale despre politica de stat în chestia lemnului, în urma invitației făcute de soc. „Amicii Silviculturii" și a studenților silvici.

In această conferință d-sa s'a ocupat cu cercetarea condițiunilor economice ale producției și folosirei lemnului arătând amănunțit caracterul producției forestiere, principiile economice cari trebuesc să conducă exploatarea pădurilor și modul cum trebue să se purceadă la punerea în valoarea a lemnului.

După ce arată importanța celui de al treilea produs al economiei naționale justifică cauza pentru care trebue să se facă intervenția ocrotitoare a statului.

Această intervenție se face pe baza marilor principii impuse de politica de stat în următoarele direcțiuni:

1. Să se asigure producția și conservarea lemnului.

2. Să intervină și să ocrotească interesele factorilor naționali economici, împiedicând formarea trusturilor cari încearcă neapărarea pădurilor cu scopul de a specula publicul consumător.

3. Să satisfacă consumația internă și numai surplusul să fie exportat.

4. Să dea o organizare economică financiară și tehnică tuturor factorilor naționali legați de producția lemnului începând cu reorganizarea casei pădurilor și a învățământului silvic de toate gradele.

Cel mai eftin se curată și vopsește la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

PROFESOR de ilceu dă lecții de ROMÂNĂ, GERMANĂ și LATINĂ (în limba română și germană). Informații la administrația.

CONCERTIST de chitară dă lecții de chitară-solo. Informații la administrație.

INVĂȚĂTOR pensionat care posed pe lângă limba română și maghiară caut un post în cancelărie advocațială, ori administrativ. Ofertele se vor adresa Administrației acestui ziar. 735

2 DACTILOGRAFE află aplicare într-un birou la o mare societate. Se oferă salar bun. Adresa la ziar sub 13.

DOMNIȘOARĂ ROMÂNCĂ, cunoște dactilografia la perfecție, caută post în vreun birou sau ca vânzătoare în vreo librărie. Adresa la adm. ziarului. 710

Vânzări și Cumpărări:

Ratio 1034

DE VÂNZARE o garnitură de salon mahagon cu Vitrin-Covor de smyrna Str. Iuliu Maniu 26 et. I. 3. Tot acolo de vânzare 8 jugh. de prat. 731

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

DE VÂNZARE o armă de vânătoare cu trei țevi 16/16/8. Fără cocoașe vizir automat în stare nouă. Ase adresa la ziar sub A.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzatori ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte deosă, adresa la ziar B.

Închirieri:

CAUT cameră mobilată pentru familie, plătesc bine Bebe. 684

Diverse:

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚÂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Națională din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

HOTEL NEW-YORK

Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză și Ungară. - Supeuri după spectacol.
329

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la Regele Pălăriilor Cluj, Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

SA DESCHIS în Cluj, Piața Unirii No. 15
MARELE MAGAZIN DE INCĂLCĂMINTE
RAFTOPOL
din București.

Incălțăminte pentru Dame, Bărbați și copii, cele mai noi modele din străinătate și executate de magazin. Pantofi Elvețieni bărbătești de box 280 Lei. Ghete Elvețieni bărbătești de box 300 Lei. Se mai aduce la cunoștința onor. public că a mai sosit un transport nou de incălțăminte și anume: Ghete și pantofi roșii și de lac bărbătești. Ghete și pantofi de dame, escarpeni și cu barete, de antilopă si olandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marca veritabilă Elvețiană „Bally". 517

M. ANGHEL 210
Cluj, Piața Mihai Viteazul 40
Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.
ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neintrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

Instalații de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparații de mașini de scris și cusut executa cu preț convenabil:
La Intreprinderea Electrotechnică și mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Becuri electrice „TUNGSRAM" precum și materiale cu preț redus. Intreprinderi și pentru provincie.

„Națională"
Societate Generală de asigurare din București a înființat în Cluj, reprezentanță sa generală pentru Ardeal, Crișana, Satu-Mare și Maramureș.

Asigurând contra incendiului, grindinei, transporturi, accidente și viață în toate combinațiunile.

SEDIUL IN CLUJ, Strada Regina Maria No. 8.
Clădirea proprie, fostă „Banca Centrală". 639

Cartea Românească
Institut de Arte Grafice Sucursala:
COSINZEANA
Execută cu prețuri moderate tot felul de lucrări de Tipografie, legătorie precum Broșuri, ziare zilnice și săptămânale, Reviste, etc. etc.
CLUJ, Str. Universității No. 3.

EMIL BLAGA CLUJ,
Piața Ștefan-cel-Mare No. 7.
Vinde
Automobile
Cauciucuri, Piese de schimb
Benzine și uleiuri cu prețuri de reclamă
Telefon 2-70. Telefon 2-70.

IN CURAND VA APARE IN CLUJ
REVISTA UMORISTICA
„Țânțarul"
Redacția și Administrația Strada Iuliu Maniu No. 3
Se primesc abonamente și anunțuri.

Abonament pe un an 100 Lei
Abonament pe 6 luni 60 Lei
Abonament pe 3 luni 30 Lei

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la incheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără Sare naturală de mlaștină ce conține și fier care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la
Marea Drogueria Rozsa
Cluj, Piața Unirii No. 26. 44

Nu intrati în alte magazine, înainte de a cerceta firma
Filip Eisenstädter
(fost Lakatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.
Izvorul cel mai bun de cumpărat arficole mărunte, brodate, galantere, istrumente musicale, jucării pentru copii, articole de lux și de bucătărie.
474 SEPARAT VÂNZARE EN GROS.

Vând spirt rafinat
Engros și endetail. Prețuri de concurență.
A se adresa la ziar sub A.

Associati Croitori Români
PETRICAS, AIUDEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.
CROITORI de haine bărbătești și militare Cluj, Str. Memorandului No. 8.
Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase.
619 Depozit de ștofe.

Bela Sánta Intreprindere de asphalt și beton
Cluj, Str. Mikó No. 8.
Intreprinde pe lângă cea mai mare garanție: uscarea radicală a pereților umezi din orice incăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruțabile, curți și magasii.
Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace. 29

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 94
PENTRU
MICA PUBLICITATE

Sănătate Multe neplăceri ne cauzează şi mult ne dă de gândim când în zilele calde de vară asudăm la subţioară, picioare şi mâini producând un miros greu şi neplăcut din care cauză nu ne putem presinta în societate.

„SUDOR" este cel mai bun remedin care are efectul sigur şi imediat, uscând sudoarea şi dispărând mirosul. Una sticlă Lei 8·—

Depozit principal farmacia:
„Dr. BIRO" Piata Unirei Cluj. 319

MARE EXPOZIŢIE 9
la magazinul de modă
Lörincz şi Tóth
Cluj, Piaţa Unirii No. 8.

La **„Naţionala"** societate generală de asigurare din Bucureşt reprezentanţa CLUJ,
se caută achizitori
pentru ramura incendiu şi viaţă. Doritori se vor adresa la direcţia acesteia Cluj, Strada Regina Maria No. 8 între orele 8—12 a. m.
639
Preferiţi vor fi cel ce vorbesc româneşte, ungureşte şi nemţeşte.

E pace la toate
familiile, căci la brutăria
„CARPAT"
se află cornuri, frânzele şi alte copturi proaspete cu
1 leu 3 bucăţi
Pâine albă kgr. 5 Lei, de jumătate albă kgr. 3 Lei. □ Instituţiunile, cafenelele, restaurantele primesc reducere. Lunea şi în zile de sărbătoare copturi proaspete.
Brutăria „CARPAT"
Str. Memorandului No. 13.
Roagă sprijinul onor. public.
„Radio" 1039. 739

Cafeneaua „Transilvania"
Str. N. Iorga No. 4
Renovată şi aranjată luxuos oferă publicului consumaţiunea cea mai gustuoasă pe lîngă un serviciu culant şi preţuri moderate. CAFEA CU LAPTE DE BIVOLIŢĂ, ceaiu, tea, licheruri, gustări reci etc. 450

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piata Unirei No. 5.**

A apărut
Almanachul Infrăţirea
şi se găseşte de vânzare la toţi depozitari de ziari şi librări din ţară şi in următoarele locuri din Cluj:

La Librăria Cartea Românească S. A. Piaţa Unirii.
„ **Friedmann** Piaţa Unirii.
„ **Tutungeria** din Palatul „Mielul Alb"
„ **Binder** Calea Victoriei.
„ **Schreiber** Palatul teologiei.
„ **Mandel** Piaţa Mihai Viteazul.
„ **Libr. Ardealul** Str. Memoradului 22.
„ **Poşta Kert**
„ **Szamos** vis-a-vis de posta Centrală.
„ **Malom** Str. Mori.
„ **Gară** la Chiosc.
„ **Nagy Növérek** Piaţa Unirii.
„ **Librăria Anca** Piaţa Unirii.
„ **Jakab** Str. Nicolea Iorga.
„ **Katinka** Str. Trefort.
„ **Deák** Str. Regina Maria.
„ **Tulipán** Str. Regina Maria.
„ **Minovics** Str. Regina Maria.
„ **Bodega** Strada Iuliu Maniu.
„ **Gyulay** Str. Memorandului No. 20.

PREŢUL 15 LEI **PREŢUL 15 LEI**

Comenzile se pot adresa Administraţiei ziarului Infrăţirea Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3.

LA „MAGAZINUL BARZA"
1 rochie de ştofă de lână dela 250 Lei
1 palton de lână curată pentru dame dela 480 Lei, 1 costum de lână curată pentru dame fazonul cei mai nou dela 600 Lei in sus. 52

LEMNE DE FOC
prima calitate în detail şi cu vagonul, precum şi lemne de construcţie, scânduri şi totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preţ foarte avantagios.
MAXMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
35

FRAŢII UNGAR
prima măcelărie şi cârnăţărie
în Cluj, Strada Regina Maria No. 43.
516
Zilnic se capătă cărnuri proaspete, calitatea primă. Şuncă, cârnaţi de Debreţin, mezeluri, slăninuri afumate şi fierte, untură topită acasă. Serviciu culant şi preţurii moderate.

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux in branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

Filiala Luca P. Niculescu
14
La Hora Ţărănească. Palatul Fehér-Bárány Cluj.

Oferă onoratei sale clientele cu preţurile cele mai reduse posibil un nou transport de mărfuri sosite ca şi restul de articole ce se află in magazin cu preţuri de reclamă

Stofă Lână curată	120	Lei Mtr.	Prosope Bucata	15	Lei Mtr.	Velură Belgiană	60	Lei Mtr.
Stofă Lână curată	75	„ „	Prosope Bucata	20	„ „	Glot toate culorile	18	„ „
Muselin Lână curată 80 lat.	63	„ „	Prosope Bucata	30	„ „	Stofe pentru haine Bărbăteşti		
Muselin Delen 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	16	„ „	calitate I. 150 lat. . . .	180	„ „
Staubă (Carton) 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	18	„ „	Postav de haine 140 lat. .	140	„ „
Staubă (Carton)	12	„ „	Pânză jolj 80 lat.	20	„ „			

Vânzare en gros şi en detail. **Sosesc zilnic transporturi noi**

Tipărit cu maşina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Universităţii Nr. 3.

Anul I. No. 234 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Vineri 3 Iunie 1921

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIA SIBIIU

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea“ Cluj
Nr. de schimb
„Transilvania“
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA CLUJ, STRADA ... No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI C...
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Apponyi

Este figura cea mai tipică a reacționarismului maghiar, cu toată poza, cu toată sofisteria și cu tot orgoliul, proprii acestei rasse. Chiar acum, împlinidu-se o jumătate de veac de când acest bărbat de stat maghiar și-a luceput activitatea politică, casta maghiară și Ungaria întreagă, îl sărbătoresc, într'un mod neobicinuit. Este unul din șirul nesfârșit al grofilor și baronilor maghiari, cari departe de a fi observat pulsațiunea istorică, de care erau străbătute state și națiuni deopotrivă, ținând cu îndărătnicie la toate instituțiunile și șabloane reminiscențelor feudale, a neglijat să se pună în curent cu ideile moderne și cu postulatele neînduplecate ale libertății și democrației. Totuși națiunea maghiară jubilează. Pe contele Tisza l'au omorât, pe contele Apponyi îl ridică în slavă. O specialitate maghiară și aceasta.

E neîndoios, că contele Apponyi este un bărbat cu frumoase pregătiri politice, e un bun orator, vorbește multe limbi europene și are o cultură vastă. Ca bărbat politic însă, judecând resultatele activității sale, tocmai națiunea maghiară nu ar avea motive să-l preaslăvească. Dacă totuși o face, nu putem să ne explicăm aceasta decât numai ca o manifestare a orbiei sovinismutui maghiar. Căci da, șovinismul ce la manifestat Apponyi în cariera sa politică, poate sta cu drept alături de șovinismul lui Tisza, a lui Bánffy etc. In deosebi față de Români și-a manifestat șovinismul într'o măsură, care nu onorează pe bărbatul de stat. Ca ministru de culte a înțeles să-și precizeze direcția muncii sale în chipul următor: „în resortul cultelor eu am problema de a lărgi influența statului spre a asigura caracterul național al culturei.. eu trebuie să răspândesc patriotismul maghiar și limba maghiară prin școală“.

Cum a înțeles să-și ducă la îndesplinire această problemă, neau arătat dispozițiile draconice pe care le-a luat împotriva școalelor noastre, în urma căror peste 400 de școale românești au fost închise. Dar nu s'a mulțămit cu efectele produse în propriul său resort, ci pentru a nu îndeplini „o muncă de Sisif“, a stăruit în toate ocasiunile ca munca lui să fie urmată și de toate celelalte instituțiuni ale statului. Astfel, e faimoasa cuvântare pe care a rostit-o în anul 1906 la Jászberény, unde a cerut în interesul maghiarizării ca reforma electorală să se facă așa încât interesele potrivnice să dea de piedecă și mai multe. In urma acestei invitări, s'a și făcut un proect al reformei electorale, fără a avea vreun principiu fundamental ci conform numai intereselor rassei maghiare.

O reformă, în baza căreia s'ar și putut aplica *după trebuință* și votul *plural* și cel *singular* pe alocuri *secret*, *deschis* pe alocurea, *după comune* aici, *după cercuri electorale* dincolo. Intr'un amestec îngrozitor de dispoziții diferite, fără unitate și fără principiu fundamental, s'ar fi codificat drepturi diferite pentru diferitele cercuri electorsle și pentru diferitele grupuri de cetățeni.

Acesta e Apponyi!

Dar acest Apponyi era un vulpoi șiret, pentru streinătate folosea cu totul un alt limbaj. Pe la congresele interparlamentare din Christiania, Paris, Londra, Saint-Louis și Bruxelles, cu ocasia escursiunilor sale în America etc, Apponyi știa să profite de desorientarea și de bunăcredința națiunilor civilizate, pentru a poza ca apărătorul drepturilor civice și ca apostolul libertăților naționale. Cu o dialectică de sofisme a reușt să compromită politica și tendințele austriace, devenind de altă parte aulic servil în râvna de a ajunge cu ori ce preț la putere. Și când a văzut că nici în chipul acesta nu reușește, a fost foarte bucuros să-și renege principiile, să intre în partidul liberal sub guvernul Széll Kálmán, iar mai apoi să primească portofoliul cultelor în cabinetul Wekerle.

Iată un trecut de glorie răsplătit după merit. Și națiunea maghiară jubilează!...

A. C.

Evenimentele zilei

Moartea lui Vestnici

Lyon, 30 M

Ministrul plenipotențiar al Jugo-Slaviei la Paris, Vestnici, a încetat subit din viață la Paris în vârstă de 62 de ani

Defunctul era una din cele mai de seamă personalități a lumii politice sârbești. El a prezidat cabinetul sârbesc anul trecut.

O sărbătoare a lumii latine.

Lyon, 30 Mai

Generalul Mangin a fost trimis în Peru ca ambasador extraordinar la celebrarea centenarului independenții. Comitetul „Ligei Fraternitatea intelectuală latină“ a adresat reprezentanților țărilor latine din Europa și America pentruca în ziua inaugurării la Paris, manifestații cu acelaș caracter să fie celebrate la Roma, Madrid, Lisabona, București și Bruxelles precum și în capitalele Americii latine.

Un omagiu lui Briand.

Lyon, 30 Mai

Aristide Briand, primul ministru francez a fost numit doctor în drept „Honoris Causae“ al universității din Galles.

Ungaria voește să intre în Liga Natiunilor.

Lyon 30 Mai

Guvernul maghiar a comunicat în mod oficial Secretarului Societății Națiunilor intenția Ungariei de a intra în Septembrie în ligă.

Moravuri parlamentare

De câtăva vreme desbaterile Parlamentului se desfășurau într'o atmosferă mai liniștită și mai demnă.

Dar nădejdile pe cari le legam de această periodă de liniște fură spulberate cu o brutalitate care ne-a surprins de către d-l Zelea Codreanu.

Intr'adevăr la o afirmație a d-lui Popescu Răcari, d. Zelea Codreanu, în lipsă de argumente mai convingătoare sau mai impresionante, a răspuns cu o înjurătură.

Puși în fața faptului ne facem o îndatorire de a protesta împotriva unor manifestări, cari acoperă ca niște stopi de noroi prestigul unei instituțiuni, cari dacă este democratică, trebuie totuși să păstreze o urbanitate aristocratică în discuție

Căci dacă actualului parlament nu-i putem cere „eleganța cuvântului“ îi pretindem însă în interesul liniștei necesară desbaterilor rodnice ca rostirea să fie cuviincioasă.

Cine credeți însă că au protestat mai cu îndârjire și s'au arătat mai scandalizați de indecența expresiei d-lui Zelea Codreanu? Cine vă închipuiți că au făcut caz mai mare și au cerut cu o mai înverșunată stăruință chemarea la ordine a deputatului delicvent și aplicarea sancțiunei corespunzătoare?

Țărăniștii d-lor Mihalache și dr. Lupu și ziarele respective „Adevărul“, „Luptătorul“ și „Țara Nouă“, adică tocmai aceia cari au creiat atmosferă cunoscută de patimă și de desfrău în vorbire.

Priviți cine dau lecții de parlamentarism și ni se înfățișează revoltați în fața unei violențe de limbaj care pe noi nu ne miră. Căci sunt încă proaspete în amintirea tuturor scenele cari s'au petrecut între pereții Parlamentului nostru de după războiu: am văzut părueli în toată puterea cuvântului; văzurăm obrajii înroindu-se sub pleznitura palmelor; auzirăm sburând dela o bancă la alta grosolăniile cele mai neîngăduite și întrebuințându-se numele diferitelor dobitoace domestice pentru a stabili comparații cu privire la inteligența sau curățenia sufletească a adversarului.

De aceia ridicându-ne încă odată împotriva unui atari manifestări, care constituesc o înjosire a vieții parlamentare, repetăm mărturisirea că înjurătura d-lui Codreanu nu ne miră.

Ea este fructul situației create parlamentului prin lipsa de stăpânire de sine, de educație și de cultură a unora dintre alești națiunei și prin patima care s'a pus în discuție. Ea culminează o activitate, care a înțeles să se mărginească la vorba care insultă și la gestul care lovește.

Și totuși acum când conspirațiile împotriva instituției parlamentare se înmulțesc și devin amenințătoare nu-ni este îngăduit să scoborâm prestigiul ei și să facem din reprezentanța voinței obștești un loc de ceartă și prilejuri de insultă.

Acordul Aliaților

Dela semnarea tratatului dela Versailles, reglementarea păcii a provocat conferințe după conferințe, cari n'au dat însă prea multe rezultate pozitive, fiindcă, dacă au fost discuții temeinice, au lipsit în schimb hotărîrile energice și imediat puse în practică, pe cari nu le putea da decât o perfectă înțelegere și unitate de vederi.

E limpede că toate amânările Germaniei în a executa clauzele păcii derivau nu atât din negăsirea mijloacelor necesare în bogăția și 'n organizația țării, cât din nădejdea, că doar-doar, Aliații vor sfărâma odată legătura strânsă dintre ei, singura care le impunea și 'n fața căruia trebuiau să se supună fără șovăire.

Pericolul german nu era după pace mai mic ca 'n timpul războiului și cea mai mică slăbiciune a Antantei putea — și poate încă — să pericliteze rezultatele fericite ale jertfelor imense, prin cari umanitatea coalizată a opus opresiunii forții brutale organizate.

Avem — e adevărat — în prezent o constrângere a Germaniei ca să îndeplinească loial hotărîrile păcii, dar se simt încă disensiuni în politica Aliaților, nu destul de unitară și de solidară. Fiecare țară din Marea și Mica Înțelegere, firește, își are interesele ei particulare, dar acestea nu se pot realiza, dacă se sdruncină liniștea și situația de-acum dobândită cu atâtea sacrificii. Ori, șovăirea și nedeplina înțelegere a conducătorilor politicii Antantei va avea dublul efect de-a întări în Germania ideia nesupunerii și revanșii, iar, pe de altă parte de a ruina încrederea masselor populare aliate în frunțașii lor, cari constituesc azi guverne așa de slabe.

De aceea, orice gest drept, făcut cu autoritate și energie din partea tuturor Aliaților — așa cum a fost ocuparea regiunii Ruhr-ului — e bine venit, fiindcă numai așa se consolidează pacea.

Nu vom avea oare și 'n chestiunea Sileziei un asemenea gest necesar?

Tulburarile din Silezia superioară

Afirmațiunile noastre că discursul recăzitoriu la adresa Poloniei pronunțat de Lloyd George la Camera Comunelor va fi bine primit în Germania și va încuraja rezistența germană în Silezia superioară au fost confirmate de fapte. In adevăr, pangermaniștii au început să trimită agitatori și bande înarmate pentru a ataca pe Poloni. Dacă nu intervenea comisiunea interaliată din Oppeln, încăerări sângeroase ar fi avut loc în Gross Strelitz.

Să examinăm acum care este situația din Silezia superioară.

O țară împărțită în două tabere dintre care nici una nu îndrăznește să depună armele de frică să nu fie atacată în clipa când ar dezarma. Această stare de lucruri e din cele mai grave. E tocmai starea în care s'ar găsi lumea dacă nu ar exista o autoritate destul de puternică care să impuie o anumită ordine între popoare.

Polonezii au reluat lucrul 50 la sută din mineri s'au scoborît în mine. Tranvaiele circulă. Korfanty își dă toată silința să liniștească spiritele.

Polonezii sunt îngrijați pe de o parte de afluxul de arme, voluntari, agitatori de profesie și oameni fără ocupație care se produce în partea germană a Sileziei, și pe de altă parte de încercarea pe care a făcut-o Reichsbank și sindicatul cefiștilor germani de a sabota viața economică a Sileziei superioare.

Reichsbank a refuzat să trimeată în regiunea industrială sumele depuse la dânsa, și necesare pentru plata muncitorilor. Sindicatul cefiștilor a refuzat să restabilească comunicațiile pe calea ferată între estul și vestul Sileziei superioare, așa că populația poloneză este blocată între Reichul cu care nu mai poate comunica și Polonia care și-a închis frontiera.

Populația germană s'a înarmat și dat fiind numărul crescând al pangermanilor care vin acolo din toate colțurile Germaniei e posibilă o încăerare sângeroasă.

Pentru a regula chestia Sileziei superioare, — sunt necesare — următoarele măsuri urgente:

1. Trupele franceze și italiene trebuie să fie întărite cu contingente britanice. Câtă vreme aceste întăriri nu vor veni, tot ce se va face pentru a grăbi împărțirea Sileziei nu va face decât să mărească pericolul. Dacă aceste întăriri nu vor fi suficiente, spectacolul neputinței trupelor aliate va încuraja pe revoltați.

2. Polonezii și germanii vor trebui separați unii de alții prin garnizoane interaliate care vor trebui așezate în localitățile mai expuse primejdiei de a reîncepe lupta (Rosenberg, Kosel, Ratibor).

3. Incetarea regimului insurecțional și militar, fie el polonez, sau german, toate elementele (voluntari, ofițeri) străine teritoriului plebiscitar trebuind să fie expulsate. Traficul pe căile ferate să fie reluat, așa ca populația orașelor să fie aprovizionată și munca să continue în mine și fabrici.

4. Inainte de a se întruni Consiliul suprem pentru a fixa condițiunile delimitărei graniței polono-germane, trebuie să se pregătească deliberările lui.

Astfel se prezintă situația în Silezia superioară.

Briand, răspunzând lui Lloyd George, a precizat punctul de vedere francez, accentuând a-

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

supra datoriei pe care o are Franța de a sprijini, conform tratatului din Versailles, tânărul stat polonez.

După Chicago Tribune, Antanta ar avea intenția să acorde autonomia Sileziei superioare, sub auspiciile Societății Națiunilor, pentru 30 de ani. După care va avea loc un nou plebiscit. Dacă Consiliul suprem se va opri la această soluție hibridă, nu va face decât să nemulțumească ambele tabere și să-și vădească încăodată lipsa lui de energie și autoritate.

ECOURI

Moartea inventatorului filmului

Inventatorul cinematografului Friese Greene a murit la Londra în ziua de 5 Mai.

Viața acestui prețios om de știință a fost din cale afară de dureroasă. Invențiunea sa a îmbogățit pe mulți fabricanți și pe mulți exploatatori de cinematografe, fără să-i fie de vre-un folos lui.

În 1889, ca fotograf în Picadilly, Greene făcu primele încercări de fotografii cinematografice. Pelicula din celuloză nefiind încă descoperită în cercările fură fără rezultat. Câteva luni mai târziu inventatorul se sluji cu negative de o hârtie sensibilă, cu care făcu un pas departe, până când să ajungă la perfecțiunea de mai târziu. După ce cheltui o sumă de 250.000 de franci, inventatorul complect ruinat căzu în cea mai groaznică mizerie. Casa cu toate aparatele îi fu vândută, el însuși asvârlit în închisoare pentru datorii neplătite. La eșirea din pușcărie găsi o sumă pusă la dispoziția invenției de un om rămas totdeauna anonim, cu ajutorul căreia inventă primul aparat de proiecție cinematografică. Americanii puseră mâna pe invenție introducând-o în combinații comerciale. Greene nu s'a bucurat niciodată de vre-un rezultat material. Veni o zi când mizeria îl copleși cu totul până în ultima clipă a vieții, când moare ca lucrător într'o casă de filme unde se ocupa cu fotografia în colori.

Un monument lui Ghika—Vodă

Din inițiativa d-lui general Mircescu, comandantul divizilei VIII din Cernăuți se va ridica un monument lui Grigore Alexandru Ghika-Vodă, fost domn al Moldovei în anii 1764—1774 și 1774—1777. Ghika-Vodă a fost ucis închip mișelesc la 16 Octombrie 1777 în urma unor intrigi puse la cale de Austria, care țintea la răpirea Bucovinei, fapt care s'a și realizat după moartea Domnitorului. Inaugurarea monumentului, e proectată pe ziua de 11 Noembrie 1921, ziua intrării armatei române în Cernăuți.

Centenarul lui Flaubert și Bouilhet

La Rouen în Franța a avut loc la 21 Mai comemorarea romancierului Gustave Flaubert și paetului Louis Bouilhet, cu prilejul centenarului lor.

Serbările au fost prezidate de d-l Leon Berard, ministrul instrucțiunei publice. Au rostit discursuri: J-H. Rosuy-aîne făcând elogiul lui Flaubert și Souriau, făcând elogiul lui Bouilhet.

O anecdotă fantezistă asupra lui Baudelaire

Cu prilejul centenarului marelui poet, toate ziarele au reprodus anecdota povestită de crepet, după care autorul **Florilor răului** s'ar fi dus să conducă la Châteauroux o gazetă conservatoare.

Se spunea că ar fi sosit întovărășit de o mică prietenă, ar fi scris un articol făcând apologia lui Robespierre și Marat și ar fi întrebat pe notabilii orașului, cari comanditau gazeta:

— Unde puneți Dumneavoastră spirtul redacției?

Iată însă că d-nii Hubert și Gaubert au cercetat toate arhivele orașului și s'a văzut că ziarul redactat de Baudelaire n'a existat!

Anecdota pare a fi fost inventată de A. Ponroy, un amic al poetului, originar din Châteauroux și care a fost un scriitor curios.

De altfel, ziarele din Châteauroux au avut ca redactori oameni de valoare, ca Ponroy, Rollinat tatăl, G. Sand, Maurice Rollinat, Henri de Latouche, Duvernet, Albert Auriar, A. Auuetit...

Moartea unui poet francez, care a cântat războiul

Poetul **Ioachim Gasquet** a murit la 6 Mai, în urma unei operațiuni chirurgicale. Născut la 1873, la Aix-en-Provence, a publicat în 1900 primul volum:

Copilul, apoi **Arborele și vânturile**, carte pe care a dedicat — o lui Victor. **Cântecele seculare** (1903) sunt imnuri închinate Vieții, Naturii, Patriei, imnuri dionisiace și apollinice, alternând cu cântece creștine.

La 3 August 1904, Ioachim Gasquet reprezintă, la Theâtre d'Orange, o tragediei antică, **Dionysos**. Le 1909, dădu un al 3-lea volum de versuri:

Primăveri, primăvara mistică, primăvara păgână, primăvara funebră; pe urmă, la 1911, frumoasele poeme din **Paradisul regăsit**.

In 1913, Gasquet publicat un roman, **Tu nu vei omori**. Isbucni războiul. Poetul se'ntoarse din el, cu acele **Imnuri** admirabile, cari sunt cântecul însuși al luptătorului. Pe urmă, apărură succesiv **Binefacerile războiului, Arta învingătoare** și, de câteva săptămâni numai, **Rugul tainic**.

Primul salon al umoriștilor români

Salonul acesa al umoriștilor români care se deschide la 1 Iunie în sala „Arta" are toate șansele să prindă.

Numele cari alcătuesc această expoziție, sunt o chezășie a seriozității întreprinderei.

Tonitza, Șirato, B'Arg, Dragas, Grgia, bine cunoscuți publicului, Popa, Ross, cunoscuți prin activitateea lor ziarele cotidiane, Maur din expoziția sa personală și mulți alții încă, colaborează la reușita acestei expoziții.

Notițe bibliografice

Mâine va apare primul număr al ziarului tehnico-economic „Gazeta Antreprenorilor".

Va publica toate știrile oficiale referitoare la clădiri, construcții, lucrări tehnice; transportări și furnizări,

Redacția și Administrația Str. Mico Nr. 30 etaj. I.

Medice, cura te ipsum!...

In no. 18 al ziarului „Tribuna" din Oradea a apărut un articolaș pe cât de scurt, pe atât de înfricoșător — pentru cei fricoși — „Funcționarii și politica".

După părerea autorului acestui articolaș, funcționarul de stat (înțelește la învățători) e bine să nu intre în arena politicei. Și, dacă intră, îi impune să facă politica guvernului, pe care-l servește care-l plătește. „Cel ce nu înțelege să facă astfel, să nu se mire apoi, dacă guvernul îl va face să simtă și să înțeleagă" . . .

Și mai departe: „Funcționarul public de stat să nu înjure guvernul la întruniri publice." E drept! învățătorilor le este strict interzis să înjure în public, dar să blasteme pe aceia, cari le-au retras adausul familiar și banii de chirie, ne îngrijindu-se până'n prezent de soarta învățătorilor fără locuință; și pe d-l Argetoianu care ne îndeamnă să strângem mai tare pantalonii — cine are dreptul să le interzică?!

Să nu ne mirăm de apariția articolașului mai sus amintit, căci redactorul ziarului „Tribuna", în coloanele căruia a apărut, este d-l revizor al județului Bihor, care totodată este și deputat guvernamental al partidului poporului.

E adevărat că încep să să extindă organizațiile unui partid al cărui șef este un bărbat de stia un luptător intransigent ale aspțrațiunilor noastre naționale.

Da, ar fi în favoarea acestui partid intrarea în arena politicei a funcționarilor publici de stat — și în defavoarea guvernului actual.

„Când dricul carului se rupe, boii trebe să stee."

Nu din acest punct de vedere trebue dată directiva învățătorilor din jud. Bihor ci cum să lucreze în și afară de școală. Cum să fie folosite de învățători grădinile de pomărit și zarzavaturi, căci pomiculturei și grădinăriei de zarzevaturi, de la realizarea visurilor noastre până azi nu i s'a dat de către învățătorime atenția cuvenită, stupăritul stagnează, publicații apicole lipsesc cu toate că aceste ramuri ale agriculturei sunt de o importanță considerabilă.

Ar trebui să aștepte d-l redactor, în calitate și de revizor școlar, un interes mai viu din partea învățătorimei cu privire la manipularea grădinăritului și pentru convingerea deplină, d-nii revizori și subrevizori cu ocaziunea inspecțiilor școlare să ostenească și până'n grădina de pomi și zarzavaturi a școalei să v dă, dacă învățătorii într'adevăr propun economia, sau figurează numai în registrul de prezență?

Socot că e inutil a argumenta importanța acestor ramuri ale agriculturei, căci răspunsul îl dă conținutul.

Dacă celea mai sus amintite le vor neglija învățătorii supuși supravegherei. D-lui Revizor, iar d-sa va absenta și pe mai departe dela postul său, atunci da, se poate publica sus și tare în gazeta „Tribuna".

„Cel ce nu înțelege să facă astfel să nu se mire apoi, dacă guvernul îi va face să simtă și să înțeleagă".

Iar funcționarii publici de stat să fie lăsați în arena politicei după bunul lor plac, căci nu există încă opreliște privitoare la aceasta, numai în gazeta: „Tribuna", însă să nu uităm proverbul latin: Nulla regula sine exceptione".

Invățătorul P.

Cu prețuri reduse!

Curăță vopsește și spală

„KRISTÁLY"

Spălătorie chimică cu aburi, Cluj.

Fabrică și Depozit principal

Str. Bucovina Nr. 32.

Primește și face expediții cu poșta.

Cetiți „Infrațirea"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Teatrul național din Cluj

— Stagiunea 1920—1921 —

Duminecă, 29 Mai, Teatrul național clujan și-a închis stagiunea, jucând piesa „Trandafirii roșii", în care d-l Zaharia Bârsan îmbină fericit întreitul rol de autor, director de scenă și artist dramatic.

Trebue să recunoască or'cine că s'a muncit mult și cu suflet la Teatrul nostru și că s'au remarcat reale talente artistice.

D-l Bârsan a avut de luptat cu multe în conducerea Teatrului. După ce abia reușise să strângă aici un mănunchiu valoros de artiști, care cu greu s'au putut deslipi din orașele în cari își făcuseră cariera, au venit dificultățile unei instituții noi, menite să cultive arta românească într'un mediu crescut în necunoașterea sau chiar în disprețul ei.

O mare parte a publicului nostru n'a sprijinit îndeajuns sforțările așa de lăudabile ale acestei instituții naționale. Arar s'a văzut săli pline, deși se juca frumos.

A fost nevoe deci să se monteze cât mai multe piese și cele mai bune nu s'a putut reprezenta decât de câteva ori.

Așa, în afară de 6 reluări: Avarul, Brândușa, Institutorii, Cinematograful, Doi sergenți și Scrisoarea pierdută, au fost puse pe scenă 21 de piese noui, și anume: Piatra din casă, Fântâna Blanduziei, Lorica noastră, Mesalina, Ca să trăiești fericit, Falimentul, Amorul veghează, Trandafirii roșii, Sapho, Doctoria soacrelor, Noaptea furtunoasă, Cărăbușii, Nepoftitul, Ringala, Femeile noastre, Hangița, Ce știa satul, In tinctul, Bujorești, Frumoasa aventură și Prostul.

In montarea unui atât de bogat și de variat repertoriu, meritul deselor succese avute revine în bună măsură directorilor de scenă, acestor factori nevăzuți pe scena, unde totuși priceperea și arta lor e rezortul întregei mișcări. Se cuvine așa dar ca măcar acum, când nu mai putem aplauda pe interpreți, să aducem un cuvânt de mulțumire și de recunoștință d-lor Bârsan, Ion Stănescu-Popa, G. Mihăescu și Constantiniu.

Au fost însă și elemente artistice, pe cari se putea conta.

D-na Olimpia Bârsan a părăsit, pentru timpul acestei stagiuni, Teatrul Național bucureștean și a contribuit mult la ridicarea nivelului artistic al celui din Cluj.

Cu jocul său plin de finețe, de expresivitate cu infinite nuanțări, de justă pătrundere a rolu'ui, d-sa ne-a dat momente de adevărată înălțare sufletească așa că plecarea dintre noi și stabilirea la București e o pierdere, pe care o vom regreta mult.

E incontestabil că printre artiștii mai legați de teatrul Clujan, dl I. Stănescu. Popa se bucură de o adâncă simpatie a publicului nostru, care prețuește rarele sale calități artistice și o vădită pricepere, unită cu o sârguincioasă muncă, în ale teatrului.

S'au remarcat de asemeni, din ce în ce mai mult d-nii.

I. Constantinu, cu mult firesc și degajare în joc.

Popea, cu prestanță și timbru dramatic C. Neamțu Ottonel, minunat interpret în deosebi al comediilor de caracter — și c'un deosebit darde concepție. Mihăilescu-Brăila, elegant în piese de salon și rezervându-ne totdeauna plăcute surprize în ceeace se numește „rol de creație".

Bune realizări au făcut și d-nii: Psatta, Calboreanu, Savu, Vasilescu, Dordea D. și Nichita.

Și elementul femenin n'a fost mai pre jos.

D-na Falliero ne-a mișcat adesea-ori în roluri dramatice.

D-na Șeinescu-Zaman a adus pe scenă o siluetă elegantă și a avut une-ori accente sincere și convingătoare.

D-na Popea a desfătat publicul cu reușitele sale creații comice.

D-na Ecaterina Stănescu a avut apariții simpatice și-un joc deschis, nesilit și atrăgător.

D-șoarele Jeanna Popovici, totdeuna vioaie, drăgălașe și comunicativă, Apriliana Medianu, sobră, dar cu atât mai multă putere dea emoționa publicul, dna Stanca Alexandrescu, c'un bogat temperament de dramă, d-na Dordea, c-o voce caldă, mișcări degajate și pătrundere în subtilitățile rolului și-a șfârșit sprintenele și simpaticele d-șoare Adamidi, Horga și Landry au completat un bun ansamblu.

Menționăm cu plăcere și pe d-l Sică Alexandrescu, regisorul Teatrului Național, care ne-a dat în genere o montare îngrijită și de gust.

Toți artiștii, dacă nu vor fi avut destule răsplătiri materiale, pot să aibe mulțumirea că au susținut și propagat cultura și arta românească, contribuind la întărirea sufletească și afirmarea noastră ca popor civilizat.

Făcându-ne să simțim comiriile de artă din piese de valoare ca: Scrisoarea pierdută, Trandafirii roșii, Ca să trăiești fericit, Lorica noastră, Instinctul. Teatrul Național din Cluj își servește pe deplin menirea unui foçar de puternică și înviorătoare lumină.

Cronica politică

Discuţia reformei financiare. In şedinţa de Vineri a Camerii, D-l Inculeţ a vorbit în numele partidului ţărănesc basarabean, rostindu-se împotriva reformei financiare propusă de D-l Titulescu.

D-l Ion Inculeţ a arătat Camerii că reforma fiscală nu prevede nici-o măsură contra îmbogăţiţilor de răsboi şi a speculanţilor. Bugetul a fost amânat ca să nu se ştie ce cheltueli sunt zadarnice. S'au înfiinţat ministere şi s'au creiat nenumărate sinecure pentru căpătuirea favoriţilor regimului, s'a îngăduit afaceri pe spinarea statului s'au săvârşit fraude şi s'a ruinat creditul statului. D-sa a cerut confiscarea averilor câştigate prin specularea nevoilor create de răsboi şi a celor realizate din traficul rublelor şi coroanelor, reducerea cheltuielilor inutile şi pedepsirea defraudatorilor.

Din discuţia de până acum de reformei financiare se'desprinde clar o constatare: în linii generale criticele aduse reformei d-lui Titulescu care, incontestabil, are greşeli dar are şi merite frumoase, nu s'au adresat totuşi reformei fiscale in sine; ele au lovit mai cu seamă în politica financiară a guvernului actual care a introdus regimul de risipă şi de afaceri.

Dacă, dar, reforma d-lui Titulescu nu va putea trece prin Parlament, aceasta se va datori în primul rând politicii pe care a făcut-o guvernul în materie de finanţe şi numai în rândul al doilea lipsurilor de cari ea suferă.

Revista presei maghiare

Importanţa Dunărei

Ziarul „Uj Kelet" se ocupă într'un prim articol de rolul cei revine Dunării în vederea unei apropieri, mai strânse între popoarele azi înduşmănite. Iată câteva pasagii:

„Dunărea are importanţa cea mai mare din punctul de vedere al Europei meridionale. Este fluviul prietenos şi loial, care mai leagă laolaltă popoarele învrăjbite. Aliaţii puternici, cari s'au convins, că tratatele de pace nu au putut să realizeze pacea adevărată, dela Dunăre aşteaptă să o realizeze. Politica franceză demult se ocupă cu ideea unei aliaţe între statele dunărene. Franţa e de aproape interesată în Europa meridională atât politiceşte, cât şi economiceşte, pentru aceea doreşte înfăptuirea Confederaţiei dunărene. Interesul economic al Francezilor este în Balcani, în România, Ungaria şi Austria; interesul politic în problema austriacă. Pe zi ce merge se observă mai clar, că Austria cum e azi, nu poate să se menţină . . . Pentruca totuşi să poată rămâne, sunt numai două modalităţi. Ori se numeşte Germania, ori se alătură la celelalte ţări. Cea dintâi soluţie nu o vrea Franţa, căci ea nu doreşte o Germanie întărită, cea de a doua nu o vor statele naţionale, căci se tem de refacerea monarhiei. Dar Conferinţa dunăreană, nu este un plan, care ar putea fi cu uşurinţă abandonat.

Dacă nu se poate altfel, poate fi desbrăcată de caracterul ei politic, dându-i-se un caracter pur economic. Trebuie să mărturisim, că planul francez nici în forma aceasta nu e prea simpatizat la noi, nici nu prea e amintit în Europa meridională, deşi presa franceză îl agită mereu. Anglia se ocupă mai puţin de laturea politică a acestui plan dar năzueşte cu atât mai mult spre înfăptuirea confederaţiei economice... In vreme ce Franţa făureşte planuri politice, Anglia caută laturea practică a lucrurilor: grăbeşte să producă fapte.

Căci recunoscând importanţa economică extraordinară a Dunării, prevenind pe toţi ceilalţi a pus mâna pe cel mai însemnat fluviu european. De-a lungul Dunării ungureşti şi astfel şi în Budapesta au cumpărat porturi, uzinele de construcţia vapoarelor, au cumpărat o mare parte din parcul navilor comerciale maghiare şi şi-au luat în stăpânire aproape întreagă Dunărea. Monopolul pe Dunăre al Angliei poate nu e tocmai just, poate e o chestiune de politică de forţă şi economică, dar în tot cazul este un pas important şi util pentru exploatarea mai intensivă a acestei căi de comunicaţie atât de importantă pentru Europa meridională".

Un interview al dlui Iuliu Maniu

După încheierea consfătuirilor comitetului de o sută al partidului naţional, un redactor al ziarului „Uj Kelet" a obţinut dela d-l Iuliu Maniu un interview pe care îl publică în numărul său de Duminecă.

După ce constată, că hotărîrile s'au adus în unanimitate, că în sânul partidului domneşte deplină armonie şi solidaritate, D-l Maniu arată că partidul nu numai nu a hotărît fuzionarea cu celelalte partide din opoziţie, ci din contra, a enunţat menţinerea intactă a partidului, organizarea separată şi desvoltarea independentă şi pe mai departe a organizaţiilor partidului.

Va continua însă a colabora cu partidele din opoziţie. Comitetul de o sută e de părere, că actualul guvern nu e capabil să resolve problemele mari, ce i-se impun şi de aceea e necesar un guvern de concentrare democratică, care în primul rând ar avea să nedea constituţia nouă. Situaţia guvernului actual este aşa de slabă, încât menţinerea lui se datoreşte numai faptului, că acţiunea opoziţiei nu a fost destul de unitară.

La întrebarea dacă e adevărat, că partidul naţional e în tratative cu partidul liberal, D-l Maniu a răspuns printr'o desmintire. Despre aşteptările ce se pot lega de activitatea viitoare a ministrului Ardealului, d-l Maniu a declarat, că deşi nu trăge la îndoială bunele-i intenţiuni, crede că rezultat nu va avea.

In chestia minorităţilor a declarat următoarele: „Cred nu numai că organizarea minorităţilor se poate permite, dar că e de dorit. Organizarea politică şi culturală a minorităţilor trebuie să se facă în deplină libertate, şi în tot cazul e de regretat că anumite directive şi acţiuni străine nu numai că procură neplăceri unor oameni nevinovaţi dela noi, dar împedică şi libertatea de acţiune politică. Tocmai pentru interesul cel mai mare al maghiarimii ardelene şi peste tot a minorităţilor naţionale, este să înceteze aceste inspiraţii din afară. Desigur, acest fapt nu poate servi ca motiv pentru a se pune piedeci în calea organizaţiei politice şi culturale paşnice şi loiale a minorităţilor."

Centenarul lui Ion C. Brătianu şi Presa săsească

Ziarul „S. D. Tageblatt" scrie cu ocazia sărbătoririi centenarului lui Ion. C. Brătianu următoarele:

„O sută de ani au trecut decând a fost dat ţării acest însemnat om de stat român. Cu ocazia aceasta s'a sărbătorit în toată ţara ziua naşterei sale...."

„Ion C. Brătianu *este recunoscut ca fondatorul statului naţional român.* Insemnătatea lui politică pentru poporul român trece peste activitatea lui de partid. Originalitatea sa îl caracterizează atât în luptele politice cât şi pe partea Regelui său în răsboiul glorios din 1877—78 contra Turcilor. Unul dintre cele mai însemnate opere ale sale este că a dat ţării constituţia sub Cuza şi Carol I, pentru care a luptat mult".

Saşii din Sibiu şi serbarea de 10 Mai

O învinuire şi un răspuns

Ziarul **„Dacia Traiană"** învinovăţeşte Saşii din Sibiu, că nu au luat parte la serbarea de 10 Mai, şi că la petrecerea câmpenească (maiaf) oraşul nu a fost pavoazat cu steaguri româneşti; în fruntea convoiului steagul românesc a fost acoperit de cele 2 săseşti; afară de aceasta nu s'a cântat imnul regal ci numai „Deutschland Deutschland über alles" şi marşul „Doppeladler".

„La prima constatare: La serbarea de 10 Mai a luat parte afară de oficialităţile săseşti, reprezentanţii politici şi bisericeşti şi ca reprezentanţi ai şcoliloro delegaţie cu steag a cărei ţinută d-l general Cihoschi a apreciat-o mult. Intre publicul de pe Piaţa Regele Ferdinand au fost foarte mulţi Saşi. Despre serbarea populară de pe câmpul de sbor populaţia nu a putut fi incunoştinţată pe motiv, că programul a fost primit abia Sâmbătă după masă. Afară de aceasta, Saşii nu au fost amintiţi în el cu nici un cuvânt".

„La a doua constatare: Nici odată oraşul nu a fost pavoazat la serbarea câmpenească. Aşa nici acum cu nici un steag. De zeci de ani ţinem această sărbătoare fără cântarea „Imnului Regal". Chiar şi şoviniştii maghiari ne-au permis aceasta serbare cu condiţia să se ducă în mijlocul celor două steaguri săseşti un steag al statului. „Deutschland Deutschland über alles" n'a fost cântat. Că marşurile austriace se cântă în toate armatele din lume îi va fi cunoscut şi „Daciei Traiane" că serbarea noastră câmpenească nu a fost o demonstrare „constientă" faţă de serbarea din 10 Mai, dovedeşte faptul că serbarea aceasta să ţine în fiecare an; dat ei depinde însă de vreme. Ne pare rău, că „Dacia Traiană" se foloseşte de astfel de mijloace pe deoparte de a face o propagandă contra noastră şi pe de altă parte încearcă să ne scoată din echilibrul sufletesc aşa de încercat. Aceasta critică însă nu ne va reţine să ţinem serbarea aceasta ca mai'nainte".

Comemorarea lui Ion C. Brătianu la Cluj

— Predica Părintelui protopop Dr. E. Dăianu —

Dumineçă 29 Mai, la sfârşitul sfintei liturgii, s'a celebrat în biserica greco-catolică română un parastas pentru marele Român şi bărbat de stat Ion C. Brătianu.

In cursul sfintei liturgii, celebrate de Păr. Dr. Dăianu, protopop, asistat de pr. Basil Moldovanu şi Eneea Ramonţanu, părintele protopop a rostit de pe amon o predică ocazională atrăgând atenţiunea credincioşilor că la sfârşit se va celebra parastas pentru I. C. Brătianu.

In predica sa, părintele Dăianu pornind dela evanghelia zilei, a arătat doctrina lui Christos asupra naţionalismului în deosebire de concepţia şovinistă a Evreilor din vechiul testament. A arătat că Christos a pus la temelia Evangheliei dragostea tuturor oamenilor, fără nici o deosebire, chiar şi a duşmanilor. Aceasta însă nu exclude iubirea poporului propriu şi a connaţionalilor săi în prima linie.

De aceea creştinismul a consfinţit dreptul fiecărui neam la limba sa naţională, prin care naţionalismul, fără şovinism, s'a pus de acord cu porunca: iubire tuturor.

In acest acord şi în această armonizare stă toată înţelepciunea şi în aplicarea ei toată fericirea popoarelor şi a păcei universale.

De această învăţătură de temelie au fost călăuziţi Românii în totdeauna; ei n'au fost şovinişti, dar deşteptaţi la conştiinţa originei mândre prin luceferii culturei naţionale din Ardeal: Petru Maior, G. Şincai şi Claiu, ei şi au iubit neamul lor şi n'au urît pe nimeni.

Când au murit P. Maior şi Tudor Vladimirescu, ucenicul practic al teoriilor lui, atunci s'au născut Ioan C. Bratianu şi Vasile Alexandri.

Amândoi au continuat firul, antece sorilor lor mari. Unul a fost bardul naţionalismului, celălalt organizatorul şi înfăptuitorul lui. Unul a făcut unirea răsboiul din 1877, şi Regatul, cu Dinastia străină, celălalt a fost cântăreţul viteiei şi a unirei dintre fraţi.

Ne închinăm cu drag pomenirei lor şi ne împreunăm sufletele întru rugăciune pentru sufletele lor.

Iată de ce lăudăm pe cei ce au organizat serbarea de azi în memoria şi cu toată inima slujim parastas pentru odihna sufletului aceluia, care în viaţă n'a cunoscut odihna în munca pentru patrie şi neam.

Cuvântarea Părintelui Dăianu a făcut o adâncă impresie şi la slujba parastasului au asitat toţi credincioşii, cântând:

„In veci pomenirea lui".

Din Oradea-Mare

— A VII-a şezătoare a „Celor Trei Crişuri" —

Joi seara, 26 Maiu a. c. a avut loc a XII-a sezătoare dată de „Cele Trei Crişuri" în sala festivă a primăriei oraşului.

Părintele episcop Roman Ciorogaru, după ce obsearvă că prezenţa publicului numeros e dovadă că iniţiativa luată a atins sufletele tuturor, salută pe d-l profesor universitar dr. N. Minovici şi declară şezătoarea deschisă.

Programul îl începe d-l Georgescu-Vâlcea, consilier la Curtea de apel, citind poezii humoristice şi proză din popor, din Coşbuc, George Ranetti, G. Toparceanu, din dr. Ureche, A. Bacalbaşa şi Pătrăşcanu.

S'a citit cu accentuare, insistându-se asupra punctelor interesante şi dându-se diferite explicaţii asupra felului de a citi şi de a asculta.

D-l Lt. Indrieş, ale cărui calităţi de tenor au fost relevate şi mai înainte, acompaniat la piano de d-ca profesoară Livia Ille cântă doine Bredicenu.

In aplauzele sălii îşi ia locul la tribună d-l profesor universitar dr. N. Minovici, pentru a-şi desvolta subiectul: **„Asistenţă şi cerşetorie".**

In timpurie din urmă apăruse pe străzile capitalei noastre o mulţime nenumărată de cerşetori, dintre cari, prea mulţi ar fi putut munci. Cum se făcuse în alte ţări mai înaintate, s'a încercat şi la noi a se înfiinţa diferite instituţii, în care să fie adunaţi toţi cerşetorii, unde să li se dea un adăpost şi în schimb să-i poată face apţi pentru anume lucruri, chiar şi pe cei infirmi. Copiii să fie adăpostiţi şi întreţinuţi pentru munca lor de mai târziu, când vor deveni folositori Statului, iar bătrânii neputincioşi pentru munca lor de mai înainte, când au muncit tot pentru stat.

Cerşetoria este o rană în societate şi după cum în medicină o rană trebue tratată pentru a nu deveni o plagă, tot aşa şi cerşetoria să fie oprită pentru a nu se întinde zi cu zi, devenind mai târziu un rău nevindecabil.

Când un cerşetor îţi întinde mâna, îi dai obolul tău. Insă trebue să te gândeşti că asistenţa e formată din două părţi: materială şi morală. Dacă îi dai numa partea materială nu faci decât să încurajezi cerşetoria; odată însă cu obolul trebue să-i dai şi partea morală, îndrumându-l la vindecarea şi descărarea de a cerşi căci cea mai mare parte dintre ei sunt buni de muncă. Dacă nu ai făcut aceasta, atunci contribui şi tu la agravarea acestei plăgi.

Dl- Dr. N. Minovici, desfăşură toată activitatea depusă la noi în această privinţă, în fruntea cărei activităţii, dela început a fost şi D-sa — presărând conferinţa cu diferite întâmplări din viaţa cerşetorilor.

Conferenţiarul a fost viu aplaudat de publicul românesc numeros, care se arată din ce în ce mai doritor de a lua parte la aceste şezători.

După aceea, d-l *Savu*, artist dela Teatrul naţional din Cluj, recită cu un ton dulos şi voce clară, „Rugăminea din urmă" de Coşbuc şi cu multă vervă, „Săburele" de Basarabescu, stârnid aplauze vii în sală.

D-l St. *Indrieş*, cântă iarăşi, „Recondita Armonia" din Tosca şi o arie din Marta, acompaniat de această dată de compozitorul ungur, *Varadi Aladár*. O mulţime de aplauze stârnite în toată sala au răsplătit îndeajuns pe ambii artişti.

Părintele Episcop R. Ciorogariu mulţumeşte celor veniţi din Cluj să ia parte la executarea programului care se grăbeşte a lua parte la această activitate culturală, — anunţând şezătoarea următoare în aceeaşi sală.

Pag.

Citiţi „Infrăţirea"

INFORMAȚII

Artistice

Ministrul artelor a hotărît să ființeze în Satu-Mare, Baia-Mare și Baia-Sprie ateliere de pictură, unde vor fi primiți elevi din toată țara.

■

Maestrul George Enescu va da la 2 și 3 Iunie două concerte la Teatrul Național, cu concursul pianistului N. Caravia.

■

In primele zile ale lunii Iunie se va reprezenta la Opera Națională din localitate *Madame Butterfly*, *Faust* și *Traviata* cu distinsa artistă D-na Swaerdstrom în rolurile principale

■

Conferințe.

Miercuri 1 Iunie, la ora 6. p. m., d-l V. Dimitriu, rectorul Universității din Cluj, va vorbi în sala IV-a Universității, în cadrul Conferinței „Astrei", despre *Rolul Femeii.*

■

D-l dr. Constantin Bucșan, deputat, va ține Joi 2 Iunie, la orele 4 în sala festivă a prefecturei, o conferință despre *Reforma Administrativă.*

■

D-l Vasile Stoica, activul misionar al propagandei române în America, ale cărui frumoase sforțări au dat roade pe cari le prețuim azi, va ține Miercuri 1 Iunie la ora 8 seara în sala festivă a prefecturei o interesantă conferință despre Propaganda română în America.

Congrese

In Chișinău a avut loc în zilele de 28, 29 și 30 Mai, Congresul „Societății ortodoxe Naționale a femeilor române".

Din Ardeal au luat parte următorii delegați:

Protop. Borzea cu d-na — Făgăraș, Protop. Iosif Morar — Dobra, Protop. Andrei Ghidiu, Caransebeș, Protop. și senator Ioan Hamsa, Pr. Zuruești, d-na Eliza Roșu — Sebeșu-săsesc, D-l Profesor Ion Voicutz, Pr. Cornelan Buracu — Mehadia, S. Craciun — Alba inferioară, Patriciu Curca — Ocna Sibiului, Alexandra Vidrighicescu idem, Pompea Moruțea Secretarul clerului Sibiu. Neaga Mihail cu d-na Regisor consistorial Sibiu, Victor Vulcan — Făgăraș, Alexandra Popași Sotva din Liza, Preoteasa Literata Catinca — Făgăraș, Pr. Trandafir Dragomir — idem, Pr. Aurel Munteau Diocescu Cluj.

■

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea și apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmacentice Cluj II-111

■

S'a deschis grădina de vară RÉTHY și MAIAROȘI. Cluj, Str. Iuliu Maniu 8. 689

Culturale

Joi la 2 Iunie se va ține a VII-a sezătoare populară la Spitalul militar din localitate. Toți acei cari prin prezența lor doresc să încurazeze această inițiativă sunt rugați să participe.

■

Ultima lecțiune a domnului profesor Emm. de Martonne va avea loc Miercuri 1 Iunie la ora 9 dimineața, în sala IIa Universității. In această lecțiune d-sa va face sinteza geografică a Carpaților.

Diverse

La serbarea zilei de 10 Mai ce a avut loc la Halmi, a luat parte și contele Bem, fost general în armata ungară, fost guvernator al Serbiei în timpul războiului.

Numitul în prezent se află la moșia sa de lângă graniță și a primit cetățenia românească.

■

Ziarul „Hétfői Ujság" scrie următoarele despre felul cum a decurs înmormântarea regretatului aviator Bonțescu: „A fost înmormântat în mijlocul regretului cel mai sincer al orașului întreg locotenentul Bonțescu, jertfa catastrofei de Vineri. Inmormântarea s'a făcut cu paradă militară și au participat pe aeroplanele lor și colegii piloți. In decursul înmormântării, cei patru aviatori au executat niște evoluțiuni aeriene de o îndrăsneală, care poate să ispitească pe Dumnezeu și de o frumusețe care-ți lua răsufletul. Una după alta au urmat salturile mortale și salturile spirale. Timp de o oră și jumătate au plutit în văzduh vitejii și îndrăzneții aviatori, pentru a aduce ultimul omagiu colegului lor."

■

S'a deschis în Cluj, Piața Unirii No. 15. Marele Magazin de încălțăminte RAFTOPOL din București. Incălțăminte pentru dame bărbați și copii, cele mai noui modele din străinătate și executate în atelierul propriu. Pantofi Elveției bărbătești de box 280 Lei. Ghete elveției bărbătești de box 300 lei. 550

Se mai aduce la cunoștința onor public că a mai sosit un transport nou de încălțăminte și anume: Ghete și pantofi roșii și de lac bărbătești. Ghete și pantofi de dame, escarpeni și cu barete, de antilopă și olandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marca veritabilă Elvețiană „Bally".

■

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
și PIANE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile alui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acții
Persoanelor de încredere se face vânzarea și cu plată în rate

Mitropolitul Primat și Germanii din Basarabia

Citim în **Deutsche Zeitung Besarabiens** următoarele:

„Mitropolitul Primat al bisericei ortodoxe I. P. S. S. Miron Cristea a trecut la 13 Mai împreună cu Ministrul de Culte Octavian Goga, în călătoria lor spre Chișinău pentru instalarea noului episcop Gurie, prin mai multe gări basarabene. In societatea lor a fost și deputatul german Widmer, care cunoaște pe Mitropolitul Primat de pe timpul când era senator. La unele gări li-s'a făcut înalților oaspeți primire festivă. Așa, la gara Leipzig au fost întâmpinați de generalul comandant al Diviziei 5 Cavalerie. Inaltul prelat a vorbit cu mai mulți soldați apoi întorcându-se spre deputatul Widmer s'a interesat de comunele germane și a zis între altele: „Imi pare rău că nu pot să cercetez și să cunosc coloniile germane. Mi s'au spus multe despre munca culturală, pe care au desfășurat-o Germanii aici în Basarabia. Dorința mea este ca Germanii să se simtă bine sub regimul actual și să continue munca lor".

Comemorarea lui I. C. Brătianu la Ilia

Duminecă în 29 Mai a. c. s'a celebrat în biserica ortodoxă din parochia centrala Ilia un parastat pentru odihna sufletului marelui român Ion C. Brătianu, dela nașterea căruia s'au împlinit 100 de ani.

Au luat parte toți fruntașii și credincioșii acestei parohii ceea ce a dovedit că Ion C. Brătianu aparține națiunei întregite.

După terminarea serviciului divin părintele protopop Constantin Moldovan, în cuvinte spuse pe înțelesul poporului schițează momentele mai însemnate din viața și faptele lui Ion C. Brătianu.

Ca încheiere spune. „Voește și vei putea" să fie și astăzi idealul unei generațiuni ce nu vrea să lâncezească și „Prin noi înșine" să rămână și de acum formula care împacă demnitatea noastră cu folosul nostru.

„Opera lui Brătianu trebue să fie pentru noi simbolul izbânzilor naționale și mai mari în viitor".

Poporul mulțumit cu învățămintele noui primite din viața acestui mare bărbat de stat a plecat ducând un adaos la întărirea conștiinței sale naționale.

Cor.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚI:

Miercuri:
„CERCUL ROȘU". Partea V
Joi, Vineri, Sâmbătă, Duminecă:
„MISTERUR DIVINALUI OSIRIS".

CINEMA APOLLO

Marți:
„Dragostea făcătoare de minuni"
Mercuri, Joi:
„Răsfățata" (Schlange)
Vineri, Sâmbătă, Duminecă:
„Drumul adevărului".

CINEMA URANIA:

Marți, Miercuri Joi:
CERȘITOR ȘI PRIPT.
Vineri, Sâmbătă:
POTIRUL VIEȚI.
Duminecă:
Sărmanul Pluturast.

Anchetele noastre

Proprietarii de case și chiria

Proprietarii ridică chiria. — Funcționarii nu pot plăti. — In atenția comisiei pentru stabilirea chiriilor.

In ultimul timp, proprietarii de case, fără nici un motiv real, au pornit o vertiginoasă urcare a chiriilor. Sunt cazuri când această urcare atinge proporția de 100 la sută.

Această nejustificată urcare lovește greu îndeosebi funcționarii de stat, car trăesc numai din leafa funcțiunii lor fără ca să mai aibă și alte mijloace de existență. Ea a putut fi executată îndeosebi față de acei funcționari cari necunoscând împrejurările actuale au crezut că proprietarii sunt în dreptul lor când pretind aceasta. Acolo unde funcționarii chiriași se opun tendinței de urcare, proprietarii caselor folosesc alte mijloace pentru a șicana chiriașii. Sub pretext că unele din mobilele Camerilor le sunt indispensabile, le ridică din odăi căutând a reduce la minimum necesar mobilierul locuințelor, sau în alte cazuri continuă certe cu locatarii ca prin aceasta să se compenseze sau să forțeze pe bietul locatar să-i acorde suma cerută.

Un proprietar sub pretext că o nouă orânduire e necesară în camera închiriată, scoate mobila, o ține două-trei zile afară apoi pofțește chiriașul să părăsească locuința căci el e silit să utilizeze camera personal. Acesta este numai unul din mille de șiretlicuri folosite de proprietari pentru a amări viața chiriașilor fără a socoti zilnicele șicanări mărunte. Dar acolo unde urcarea chiriei fost primită se plătește azi pentru o cameră sărăcăcios mobilată și de cele mai multe ori neigienică 200—300 Lei lunar. Funcționarii sunt siliți prin urmare ca în afară de indemnizațiile de chirie să cheltuiască o însemnată parte din leafa lunară pentru a satisface lăcomia proprietarilor bogați.

Credem că nici o rațiune nu există ca urcările de chirii să fie tolerate de autorități și îndeosebi când se încearcă față de funcționari. Dacă statul nu plătește decât o anumită sumă ca indemnizație de chirie, proprietarul să fie obligat a se mulțumi cu această sumă. De ce ar fi cuemat funcționarul ca în afară de suma ce primește de la stat să renunțe la o parte din leafa să de dragul proprietarului, când acesta mai ușor ar putea suporta această perdere decât funcționarul? E o datorie a autorităților noastre și o chestiune de umanitate ca să vină exclusiv în ajutorul funcționarilor.

Mai există în Cluj și o comisiune pentru stabilirea chiriilor. Față de aceasta ne sosesc necontenit plângeri că petițiile stau 2—3 luni nerezolvate rămânând chiriașul funcționar în tot timpul la discreția proprietarului. Comisia a fost înființată în scopul ca prin hotărârea ei odată pentru totdeauna să se taie pofta proprietarilor de a pretinde noui urcări ale chiriilor iar stabilirea sumei echitabile în proporție *cu situația funcționarului* — și nu cu dorința proprietarului — e o dare de ocrotire a statului față de funcționarii săi atribuită acestei comisii, datoare la rândul ei să satisfacă cerințele chiriașilor la timp și fără multă întârziere. Numai o singură cercetare minuțioasă dacă s'ar face s'ar putea constata ușor că sume de necrezut se plăsesc pentru camere necorespunzătoare din orice punct de vedere.

Atragem atenția celor în drept să ia toate măsurile necesare — oricât de severe — ca ocrotirea funcționarilor pe acest teren să nu rămână numai o dispoziție iluzorie.

Ap.

In chestia desființării „Casei centrale a muncei" din Cluj

Se știe de toată lumea că în urma intenției guvernului de a unifica toate serviciile din țară s'a hotărât desființarea *„Casei centrale a muncei și a asigurărilor sociale"* din Cluj și mutarea ei la București, urmând ca în Ardeal să fie înființate, în centrele mari, opt inspectorate dependinte de direcția centrală din București.

Zi și făcut, d-l ministru Trancu-Iași, comunică hotărîrea guvernului la Cluj și chiamă pe d-l dr. Vasile, directorul casei centrale din Cluj, la București pentru a se consfătui asupra desființării. Proectul de desființare elaborat de guvern însă aducea mari prejudicii funcționarilor, ceia ce a făcut pe d-l Vasile să ceară însemnate modificări în favoarea funcționarilor. După îndelungate discuții s'a ajuns la un proect de desființare care mulțumea și pe funcționari și care era și în interesul bunului mers al serviciului. Acest proect, admis a fost pus imediat în execuție — prin întoarcerea la Cluj a d-lui Vasile.

S'au fixat cele opt inspectorate în Ardeal, s'au numit titularii lor, s'au repartizat funcționarii necesitați de aceste inspectorate s'au fixat atribuțiile și bugetul fiecăruia, în fine s'e executat complect proectul de reorganizare a *Casei muncei* din Ardeal. Toți funcționarii celor 8 inspectorate ziua de *1 Aprilie* s'au prezentat la noile posturi și au început organizarea inspectoratelor noui înființate, notăm că această deplasare, făcându-se în urma unei decizii ministeriale de comun acord cu d-l Vasile, a fost considerată ca definitivă de către toți funcționarii deplasați cari bazați pe acest fapt și-au părăsit locuințele și gospodăriile înbrigheate cu atâtea greutăți în Cluj, au suportat cheltueli însemnate cu transportul mobilelor și al familiilor lor, fără a mai socoti. ceia ce-i-a costat în bani și osteneli încartiruirea în orașele unde au fost mutați.

Lucrurile mergeau admirabil. Rămâsese numai mutarea funcționarilor în frunte cu d-l Vasile, la București pentru a forma *Casa centrală a muncei din Ardeal.* Nu se sfârșește însă luna lui April și o telegramă dela București anunță pe d-l Vasile să *suspende imediat desființarea* pentru că e posibil ca lucrurile să rămâie ca și înainte. Telegrama nu cuprindea nici o motivare nici o explicație.

Efectul ei a fost complecta

Cel mai eftin se curată și vopsește la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Situația internațională

In urma intervenției energice a lui Briand sunt speranțe că noui tulburări nu se vor mai produce în Silezia. In urma discursului lui Lloyd George germanii ridicaseră capul trimițând în Silezia superioară arme, voluntari și agitatori. A trebuit că încă odată Franța să pue în cumpănă toată autoritatea ei, amenințând cu represalii pentruca guvernul german să dea toate asigurările că va veghea pentru asigurarea liniștei în teritoriul plebiscitar. Pentru rezolvirea chestiunei Sileziei superioare reprezentanții Aliaților se vor întruni la 8 Iunie la Boulogne. Cu această ocazie se va cerceta programul financiar și economic al guvernului Wirth. Neapărut că și în această conferință Lloyd George va încerca să impuie punctul de vedere englez.

Șeful naționaliștil r polonezi din Silezia, Korfanty, a anunțat Consiliul suprem că e însuflețit de dorința de a vedea odată rezolvată chestiunea Sileziei și de aceea se va supune fără restricție hotărârilor Consiliul suprem, reconvocându-i acestuia dreptul de arbitraj. In consecință trupele lui Korfanty se re rag pe linia demarcațională fixată de Antantă.

După aceasta au început retragerea și trupele germane. In Irlanda tulburările s'au transformat în lupte crâncene care au loc foarte adesea. Dublinul e înconjurat de soldați englezi care luptă cu sinn-feinerii care bine înarmați distrug detașamente engleze pe care le prind.

Astfel, Anglia, care are pretenția să fie arbitru în toate chestiunile prezentând o importanță deosebită, nu e în stare să restaureze regimul dreptății și al legalității, redând unui popor persecutat de veacuri — cum e cel irlandez — libertatea pentru care acesta a sacrificat totul. Lupta dintre inflexibilul naționalism britanic și nobilul naționalism irlandez continuă dârză, sălbatecă, nedurată.

Rezultatele acestor lupte sunt deocamdată distrugerea fermelor, fabricelor și a sute de sate și orașe: fasciștii italieni datorită campaniei cărora obrăznicia socialistă a fost redusă, sunt pe cale de a se despărți, fiindcă majoritatea lor nu aprobă tratativele de fuzionare începute între șeful lor Bossoli și partidul republican.

---

de organizarea a lucrărilor provenite de nehotărîrea și zăpăceala situației. Desființarea a fost suspendată — iar d-l dr. Vasile a plecat la București spre a se clarifica asupra nouei întorsături a lucrurilor. După cinci zile se întoarce înapoi și anunță pe toți funcționarii că în urma explicațiilor ce au avut loc, *hotărîrea de a se descentraliza casa centrală a fost restabilită și declarata definitivă*, rămânând ca funcționarii destinați pentru București să plece imediat ce se vor găsi locuințe acolo. D-l Trancu își luase angajamentul de a interveni pentru aceste locuințe. Spiritul funcționarilor se calmase.

Cu ocazia venirei d-lui Trancu la Cluj, d-sa a făcut o vizită la *Casa Centrală* și s'a declarat surprins că funcționarii destinați pentru București au întârziat cu mutarea iar în acelaș timp *confirmă din nou hotărârea de a se desființa-serviciul din Cluj.*

Acum câteva zile d-l Vasile pleacă la București pentru a tranșa definitiv chestiunea mutărei și a locuințelor. *In ultimul timp* însă sosind dela București un funcționar superior dela ministerul muncei aduce știrea *că în interesul bunului (?) mers al serviciului Casa Centrală a muncei din Cluj se restabilește așa cum a fost.*

Situația a devenit exasperantă pentru funcționari și nenorocită pentru mersul lucrărilor, mai ales a celor de asistență socială care cer rezolviri imediate. Nehotărârea și zăpăceala dela centru aduce prejudicii grele funcționarilor și lucrătorilor din Ardeal care consideră azi, ministerul muncei în frunte cu d-l Trancu-laș ca o pildă a debandadei și a zăpăcelei, pierzându-i toată încrederea în el.

Funcționarii stabiliți cu cheltueli mari în noile reședințe ale inspectoratelor au muncit de geaba la organizarea serviciilor. A fost deajuns capriciul d-lui Trancu ca toată munca lor să fie distrusă. — Pe lângă aceasta bieții funcționari sunt expuși la noui cheltueli de deplasare la Cluj unde vor fi *nevoiți să doarmă prin birouri căci prin plecarea* lor camerile au fost ocupate de alte persoane.

Iată o situație asupra careia atragem atențiunea celor cari au răspunderea.

S. P.

Anchetele noastre

Despăgubirile din timpul revoluției în Ardeal

In Ardeal s'au simțit pagube mai mari în timpul revoluției ca în timpul războiului. Actualii îmbogățiți de război sunt autorii pagubelor. — Cine va trebui să plătească. Ce se impune să se facă.

Se știe că cea mai mare parte din teritorul Ardealului nu a suferit devastări în timpul războiului de oarece nu a fost teatrul de luptă. Cât privește însă timpul revoluției din toamna anului 1918 fiecare ținut s'a resimțit atât în ce privește proprietatea mare cât și cea mică.

La proprietatea mare lucrul a fost mai simplu. Sătenii s'au dus și au despoiat casele fie că își închipuiau că va veni alt regim de stăpânire Monarhică, fie că credeau că va fi un regim comunist. Mentalitatea bolnavă de atunci s'a manifestat însă și față de micii proprietari cari sau lipseau de acasă fiind în război, sau erau mai bătrâni și puși deci în imposibilitate de-aș apăra avutul. După declarațiile unanime cari ni s'au făcut de foarte mulți, pagubele acestea întree cu mult pe acelea cari le-au suferit chiar și în localitățile, unde a fost teatrul războiului.

Se pune întrebarea cine le-a făcut pentru ca aproximativ să se știe cine sunt vinovații.

Iată se ne mărturisesc cine sunt vinovații:

In primul rând, după cum am spus mai sus, sunt sătenii cari credeau că în modul acesta pot să-și îndrepte gospodăriile.

A contribuit mult și unele elemente din armatele cari se aflau în retragere și cari presimțeau că nu vor mai avea nici o răspundere față de locuitorii pe cari îi jefuiau.

Aceștia au eliberat tot felul de țidule, unele bune altele false, pe cari încă mulți din locuitorii Ardealului le mai păstrează și până astăzi. Armata de ocupațiuni carea venea în urmă a avut de-asemeni elemente cari s'au dedat la jafuri. Pe aceștia țara noastră îi poate lesne afla căci ei sunt așa numiți îmbogățiți de războiu.

Chestiunea cari se pune și care are o foarte mare însemnătate pentru bunul mers al acestei țări este: Se vor plăti sau un aceste pagube?

Am căutat să consult în această chestiune pe mulți din oamenii cari-au sau au avut o răspundere morală în aceste ținuturi. Recunoaștem de la început că cei ce au fost în Consiliul Dirigent nu își iau răspunderea întrucât venirea Consiliului Dirigent la conducere nu s'a făcut decât după revoluție și numai în urma venirei armatei române pe acest nou teritoriu. Prin urmare dacă Consiliul Dirigent nu își asumă meritul de a fi făcut el revoluția tot asemenea nu i se poate atribui nici răspunderea de toate cele în tâmplate în timpul revoluției.

Nu se pot atribui aceste daune nici armatelor cari s'au luptat de oarece pagubele s'au făcut în timpul când nu se lupta nimeni.

Deci cei ce pot fi trași la răspundere și cari sunt cei mai în drept să plătească sunt simplii indivizii îmbogățiți de războiu ai armatelor fostului stat Austro-Ungar și Român. Imbogățiții de războiu ai statului român pot fi găsiți deși cu multă greutate iar pentru cei ai fostului stat Austro-Ungar vor trebui să fie impuse statele succesoare ca să plătească pentru ele.

Un lucru deci se impune: *Să se plătească în modul cel mai cinstit.*

Deci cerem: să se alcătuiască listele celor ce au fost păgubiți în timpul revoluției precum să se indice în mod precis cine au fost autorii fiecărei pagube.

Să se controleze prin comisii speciale acei ce sunt presupuși că ar fi fost păgubitorii. In cazul când păgubitorii sunt cetățenii unui stat străin sau au aparținut atunci unei armate străine, statul acela să fie dator a plăti pentru ei.

Wy.

Atențiune!

Unde te duci camarade?

Unde??

La „Regele Pârjoalelor" din Strada Elisabeta unde vreau să mânânc pârjoale și să beau o sticlă de vin bun.

Dece?

Pentrucă numai la el se poate găsi în fiecare zi carne proaspătă de porc, din care prepară renumitele pârjoale.

Telefon 13-64. 678

Atențiune!

Cetiți „Infrațirea"

TELEGRAME

Chestiunea Sileziei Superioare.
Nota guvernului francez

Lyon 30 Mai

Guvernul francez a trimis o notă guvernului englez prin care exprimă punctul său de vedere cu privire la modalitatea întrunirei Consiliului Suprem la Boulogne.

In chestiunea Sileziei Superioare primul lucru de făcut este restabilirea ordinei și autorității comisiunei interaliate.

Dezarmarea navală.

Lyon, 30 Mai

Moțiunea senatului Borah din Statele Unite pentru desarmarea navală a fost votată cu unanimitate de Senatul american. Președintele va invita guvernul englez și japonez pentru a trimite reprezentanți la conferința cu acest scop.

Pogromuri și masacre în Rusia

Lyon, 30 Mai

Detașamente din armata roșie au organizat în împrejurările orașelor Homel, Novgorod și Lubar pogromuri teribile masacrând sute de persoane. Trupele lui Budieny au făcut măceluri groaznice în Volhinia unde masacrul a durat trei săptămâni.

Plata despăgubirilor a început

Lyon, 30 Mai

Germauia a trimis la Paris 30 bonuri de tezaur în valoare de 10 milioane dolari fiecare purtând girul băncilor germane și plătibile la Londra, Paris și New-Jork.

Valoarea totală de 850 milioane mărci aur. Germania a convertit-o în dolari americani. Primul vărsământ de 150 milioane mărci aur a fost efectuat.

Administrarea Silizei Superioare

Lyon, 30 Mai

Conferința interaliată a fost sesisată de propunerea delegatului italian la care a adorat și delegatul englez prin care se cere ca partea de vest și de nord a Sileziei de Sus să fie încredințată provizoriu administrației germane unde germania au obținut o mare majoritate, iar în regiunile unde Polonezii au avut majoritate se va instala administrația poloneză. In restul provinciei vor fi concentrate trupe aliate.

Insurecția anti-bolșevică

Lyon, 30 Mai

Insurecția anti-bolșevică s'a întins în Silezia. Statul major bolșevic s'a mutat la Omsk.

In Ural răscoala se întinde spre Ecaterinburg.

Scrisoare din Roma

Serbarea zilei de 10 Mai și Comemorarea lui Ion C. Brătianu.

Roma, 24 Mai.

Societatea academică Dacia Traiană din Roma a ținut să serbeze această mare zi a neamului românesc cu toată cinstea cuvenită, în fața unui public d-l consul al României Chiriițescu, d-l ataşat militar Cezărescu, mai mulți filoromâni, d-l prof. Rom. Artioli, presid. confederațiunei latine, reprezentanței centrului studențesc „Corda Fratres", numeroși artiști și studențimea Română.

In vorbirea de deschidere d-l președinte Titus Buzilă mulțumește în numele Societății d-lui ministru Penescu pentru bunăvoința ce a avut-o, punându-ne la dispoziție saloanele legațiunii noastre pe lângă Vatican pentru a putea ține cu deplin succes această mare sărbătoare. Relevă apoi însemnătatea clipei prin care trecem, putând prăznui la Roma, leagănul gintei noastre cel mai frumos triumf al neamului românesc prin studențimea adunată din toate plaiurile locuite de români. Face un istoric al luptelor noastre din secolul trecut, oprindu-se îndeosebi asupra războiului neatârnării. Se folosește de ocazia de a aminti, că sărbătorim și un praznic îndoit: la 1848 pe această vreme de primăvară s'au adunat în Câmpia Libertății a Blajului alesii neamului și poporul românesc, să ne hotarască un viitor mai bun. Face istoricul din 1848. Vorbirea a făcut cea mai bună impresiune.

D-l Aurel Contrea a ținut să amintească societății că peaceastă vreme, acum trei ani a răposat „poetul țărănimii", făcându-i apoteoza lui prin poezia „La moartea lui George Coșbuc". D-l I. Dăianu prin conferința sa asupra volului tinerimii în România întregită, își îndeamnă colegii spre un idealism conștient, să-și ia rolul de a lumină și ridica în toate privința păturile cele mai de jos ale națiunii: muncitorimea și țărănimea: Conferința a fost viu aplaudată. D-soara Grigorian a declamat Regina Ostrogoților de G. Coșbuc d-l dr. A. Isăceanu a relevat marele merit ce l'a avut în întemeierea dinastiei române Ioan C. Brătianu, sfetnicul regelui Carol. Serbătorim totodată 100 ani dela nașterea sa. D-l Petrescu-Dragoe a cântat cu o caldă duioșie „Ce te legeni codrule; d-soarele Isăcescu de asemenea au cântat mai multe doine naționale cari au contribuit în cea mai frumoasă măsură la ridicarea însuflețirii tinerești, ce a dominat în Societate. La sfârșit d-l George Lația a ținut să amintească cu o negrăită durere că bucuria noastră nu e deplină atât timp cât sute de mii de Români în Bănat și Valea Timocului, sunt despoiați de limbă și de lege fără ajutor și fără mângâiere. Are nădejdea că tinerimea dela Societatea acad. Dacia Traiană va luptaă din răsputeri, ca fericirea noastră să fie deplină iar ministri noștrii, cari cu demnitatea lor asigură respectul și drepturile unei națiuni de 17 milioane vorști să ducă lupta politică aci în streinătate, ca soarta desperată a fraților noștri subjugați să fie știută de toată lumea cultă.

Corespondent

Noutăți de vară

Calități din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 431.

Viaţa sportivă

Duminecă 29 Mai. — Football. — Victoria—Törekvés = 1:1 (0:1)

Una din senzaţionalele întreceri de până acum a fost matchul între echipa românească, Victoria, din Cluj şi Törekvés din Oradea-Mare. Un public numeros de peste 3000 persoane popula tribuna arenei din Cluj aşteptând cu vădită nerăbdare începerea joculuĭ. Constatăm cu plăcere că numărul celor cari se distrează acum în desfăşurarea jocuirlor sportive e mereu în creştere.

Remarcăm de astă dată prezaţa d-lor profesori universitari Dr. Romul Boilă şi Dr. Silviu Dragomir, statonicii sprijinitori ai mişcărilor sportive din centrul nostru.

La ora 6 şi 10 m. începe jocul între echipele Victoria Törekvés. După un scurt atac al Oradei, Victoria prinde mingea şi se postează pe teren în faţa porţii adversarului. Înaintaşii Victoriei susţinuţi de rândul agil al halfilor menţin mingea periclitând poarta Törekvés, Mai multe situaţii clare însă nu sunt exploatate. In minutul 16 în fine Barabás prinde mingea conduce singur şi dela distanţă de aproape 20 metrii marchează un shoutt puternic ce nu mai poate fi apărat. Avântul Victoriei rămâne pe mai departe. Toate sforţările echipei Törekvés rămâne zadarnice. Uneori Törekvés ajunge la atac însă linia de apărare Chifor-Petran a Victoriei respinge viguros iar shoutturi periculoase sunt apărate cu adevărate cu măestrie de Maksay care e un destoinic, custode sigur şi rutinat.

In a doua jumătate Törekvés se pune pe muncă. De mai multe ori forţează poarta Victoriei însă fără rezultate, In minutul 17 Komároni (Victoria) e scos de pe teren şi Victoria joacă numai cu 10 oameni. Shouttori puternic urmează contra Victoriei. Maksay e însă la locul său. Victoria trece din nou la atac însă cu rândul numai de 4 înaintaş progresează greu. La 26 minute Gulyás centrul Törekvés prinde mingea, o conduce spre dreapta şi dela margine o transmite în centru unde Ströh din nemijlocită apropiere marchează cu capul goalul de revanşă (1:1).

Până la fine urmează joc variat. Mai multe situaţii de corner nu sunt exploatate de nici una dintre echipe şi astfel jocul se termină nul.

Echipa Victoriei a dat dovezi de calităţi, technică ca şi rutină absolut superioare. In toată jumătatea primă e stăpâna terenului şi periculoasă pentru adversar. Iar în a doua jumătate scapă uşor din cele mai grele situaţii şi merge din nou la atac. Progresul făcut de acum un an de această echipă serveşte ca o dovadă reală de înclinaţiile incontestabile şi calităţile bune ce sunt în jucătorii noştrii ca în scurt timp să putem ajunge la cel mai înalt nivel sportiv. Apărarea Victoriei a fost la culmea chemării. Maksay are esenţialele calităţi cerute dela un goal. Leaper: sânge rece, precisie în prinsori mlădios şi precis în aprecierea distanţei şi în postare. Chifor Petran arieri puternici. Halfii şi înaintaşi au lucrat bine. Törekvés echipă mai veche are jucători buni.

Arbitru: Ludovic Nagy.

Oradea Mare. NAC (Clubul atletic din Oradea)—Hagibor — 1:0 (1:0). In întreg turneul său din provincie echipa Hagibbor suferă necontenit înfrângeri. Din Timişoara se reîntoarce bătută de TAC (Clubul atletic din Timişoara) şi AMTE (Societatea sportivă a muncitorilor din Arad). Nici în Oradea n'a fost mai norocoasă. Echipa TAC e în continuu atac şi superioritate. Poarta Haggibor e mereu în pericol şi bombardată necontenit. Goal. keapperul Sugár salvează înfrângerea echipei pe 1:0, altcum rezultatul era mult mai nefavorabil. Înaintaşi Haggibor s'au dovedit incapabili.

Arbitru: Winkle.

Spectator.

O inaugurare

O interesantă inaugurare, lipsită de solemnitate dar plină de bună dispoziţie comunicativă şi de voioşie cordială, a fost desigur aceea a Bodegii New-York din Cluj, întâmplată Duminecă 29 Mai, la amiază.

Prezenţa şefilor autorităţilor civile şi militare în frunte cu d-nii Tănăsescu, director general al Internelor şi General Anastasiu, comand. Corpului VII Armată teritorial, a Universităţii reprezentată prin d-l rector A. Dimitriu şi numeroşi profesori, a magistraturei, armatei presei, Teatrului Naţional, etc., au dat acestei inaugurări o înfăţişare puţin obişnuită în atari împrejurări.

S'au oferit invitaţilor gustări şi băuturi într'o atmosferă de perfectă voioşie la care au contribuit desigur nu numai buna calitate a aperitivelor dar şi curăţenia şi promptitudinea serviciului.

Şi ca o dovadă că nu a fost vo ba de reclamă e faptul că şi în zilele următoare s'au servit gustări fine şi băuturi de excelenţă calitate.

Intre numeroasele bodegi din Cluj, noua bodegă din Strada Universităţii, instalată într'una din sălile cafenelii New-York, perfect amenajată spre a servi noului scop, se arată ca fiind cea mai bine aprovizionată şi printre cele mai ieftine.

Slovacii contra lui Andrássy

Citim în **Prager Presse** următoarea declaraţie a deputatului dr. Buday (partidul poporal slovac) rostită în parlamentul ceho-slovac:

„Contele Andarssy a susţinut în parlamentul ungar dreptul Ungariei de a se expune pentru interesele Slovacilor. In numele parlamentarilor poporului Slovac s. a. în numele partidelor social democrat, al poporului şi a socialiştilor refuz dreptul Ungariei şi politicienilor ei de a se amesteca în chestiunile Slovacilor, căci asupra soartei poporului slovac nu pot decide decât numai reprezentanţii lui, cari au fost aleşi în parlamentul ceho-slovac pe baza unui drept de vot democratic, pe care chiar contele Andrassy în vechia Ungaie ni-l'a contestat cu atâtă cerbicie. Fatărnicia lui Andrassy se vede mai bine din faptul, că el nu-a găsit nici un cuvânt pentru asigurarea dreptului celor 300.000 Slovaci din Ungaria, cu toate că este în deobşte cunoscut că în **Ungaria actuală drepturile minorităţilor sunt călcate în modul cel mai grav.** Tot în acelaşi înţeles a vorbit şi comunistul Kunst.

Chestiunea Exportului vitelor

Ce spune d-l Groza

Intrebat de un ziarist asupra chestiunei exportului vitelor şi în deosebit asupra taxelor de 20 la sută ad valorem care ar împiedeca acest xport, d-l P. Groza, ministrul Ardealului, a declarat următoarele:

Am citit şi eu în treu comunicatul ministerului de comerţ cu privire la acele taxe şi nu am ştiut ce să cred. Ultima hotărire luată de consiliulul de ministrii în această privinţă, este ca taxa să se perceapă dela 100 până la 200 lei de cap de vită, înlăturându-se orice formalitate în afară de împlinirea condiţiunilor privitoare la etatea şi rasa vitelor exportabile.

„Văzând în acei comunicat tendinţa de a se dezorienta populaţia şi a se favoriza specula, am intervenit telebrafic pe lângă d. peşedinte al consiliului de miniştrii spre a se da un comunicat care să oglindească tot adevărul sub cea mai strictă oficialitate.

„Tin de a mea datorie să atrag încă odată atenţiunea întregei populaţiuni din Ardeal şi Banat ca să nu se lase amăgită de nimeni şi să caute să-şi valorizeze cât mai bine vitele. Sper, că cu toate incercările unor interesaţi lacomi de câştig uşor, folosul cel mare de pe urma libertăţei exportului de vite, va fi al populaţiei".

Congresul Ligei Culturale

— Un apel al „Astrei" —

Liga Culturală, Secţia Târgu-Jiu, aduce la cunoştinţă că congresul anual al Ligei Culturale va avea loc anul acesta în Târgul-Jiu în zilele de 9, 10 şi 11 Iunie stil nou. Tot în aceste zile se va sărbători Centenarul morţii marelui erou, Domnul Tudor din Vladimirii Gorjului şi se va aranja şi o expoziţie de artă naţională.

Prin aceasta sunt invitaţi să participe la aceste serbări toate reuniunile, societăţile culturale, despărţămintele şi agenturile noastre. Pentru a putea lua măsuri de încartiruire delegaţii să comunice din bună vreme secţiei Târgu-Jiu (preşedinte Dr. Hasnaş, secretar V. Danielescu) numărul persoanelor cari vor participa.

Ar fi de dorit ca cel puţin delegaţiile, dacă nu toate persoanele, să fie în costumul naţional caracteristic ţinutului de unde vin.

Invitarea aceasta, bine înţeles, nu înseamnă că marele nostru erou, Domnul Tudor, nu trebue sărbătorit şi acasă. Una trebue făcută, dar nici ceealaltă nu trebue lăsată.

Comitetul „Astrei."

Pretutindeni

în Ardeal se citeşte ziarul „INFRĂŢIREA".

Suveranii la Alba-Iulia

Sâmbătă 28 Mai, dimineaţa la ora 10 au sosit cu un tren special în Alba-Iulia, M. M. L. L. Regele şi regina, D-l general Averescu şi suita regală.

La Predeal aştepta trenul regal inspectorul general al siguranţei din Ardeal. Dr. Eugen Bianu, care a condus până la Alba-Iulia trenul regal. Gara din Alba-Iulia era frumos pavoazată cu ghirlande de stejar şi tricolor. Suverani au fost întâmpinaţi la gară de reprezentanţii autorităţilor civile şi militare, de prefect, primar, comandantul garnizoanei, notabilităţile oraşului. Din Cluj venise subinspectorul siguranţei generale d-l Rădulescu.

Dela gară suveranii şi suita lor au plecat cu automobilele spre cetate unde au vizitat lucrările de construcţiune a catedralei şi alte clădiri în vederea sărbătorilor de încoronare. Au studiat planurile de construcţiune ale arhitectului, d-l Ştefănescu, apoi a vizitat catedra romano-catolică. Masa au luat-o în trenul regal. După amiază, au făcut o excursiune cu automobilele pe drumul ce duce către Abrud. La ora 7 sau întors la Alba-Iulia şi peste jumătate ceas au plecat iarăşi cu trenul spre Bucureşti. Populaţia din Alba-Iulia au făcut o caldă primire regelui şi reginei.

Se spune că M. S. Regina în mod foarte deschis s'a arătat nemulţumită de lucrările de construcţie precum şi de întreg planul de construcţiuni comemorative a încoronărei. Proiectul este lipsit de o concepţie mare şi nici ca grandoare şi nici ca înfăţişare nu poate să placă. De aceea Suverana a opiniat să se facă deocamdată ceva provizor şi după serbări să se facă opera definitivă, de comemorare după un plan bine conceput.

In jurul Reformei financiare

O anchetă ardeleană asupra impozitelor prevăzute în proectul de lege Titulescu.

La iniţiativa Centralei Associaţiunilor Patronilor din Transilvania şi Banat toate organizaţiile economice se vor întruni la 1 Iunie dimineaţa la ora 9 la Casa Judeţului pentru a face o ancheta şi a aduce hotărâri în ce priveşte proectul de lege Titulescu asupra impozitelor.

Din partea autorităţilor vor participa d-nul Petru Groza ministrul Ardealului şi Arzonovici, noul director financiar.

La anchetă se vor desbate toate chestiunile ce sunt în legătura cu legea de impozite, fixând totodată şi punctul de vedere ce au organizaţiile comerciale şi industriale faţă de acest proect.

Asupra programului anchetei am primit următoarele clarificări dela un membru al Comisiei pregătitoare:

„Inainte de toate trebuie să evidenţiez necesitatea ţinerei cât de iute a acestei anchete. Căci în parlament acest proect se debate deja de trei săptămâni şi în săptămâna aceasta se va sfârşi la tot cazul, deci trebuia ca de grabă să ne fixam şi noi punctul nostru de vedere.

„Proectul de lege asupra impozitelor are o însemnătate deosebită în ce priveşte unificarea şi consolidarea ţării. Dările vor fi la fel în toată ţara, suprimându-se prin paragraful I. a acestei legi toate genurile de dare ce au existat în ţinuturile nou alipite; pentru Ardeal un sigur lucru e mai grav; că prin § II. au lăsat pe mai departe impozitele suplimentare urbane şi cele ale Camarei de industrie şi Comerţ etc.

„In esenţă spiritul legii e modern şi unitar, însă e antisocial întrucât au făcut şi pe muncitori imposabili, şi fiindcă nu s'a prevăzut în lege progresivitatea. Progresivitatea nu e prevăzută şi aplicată de cât pentru impozitele generale asupra veniturilor şi aici însă referindu-se numai la venitul mijlociu, ceeace încă constituie o nedreptate, deoarece principiul progresivităţii referit la veniturile mari ar da exprimat în procente rezultate foarte mari.

ŞTIRI DE PESTE HOTARE

Mişcarea antibolşevică la Petrograd

Se semnalează că o mare fierbere domneşte printre lucrătorii din Petrograd, cari cer libertatea comerţului aceea a presei şi noi alegeri cu scurtin secret.

Lipsa de alimente este cauza principală a nemulţumirilor. Mişcarea are de data aceasta un caracter politic, majoritatea lucrătorilor s'au separat de bolşevism.

Pe de altă parte se află că la Moşcova au isbucnit numeroase greve.

Lovitura de stat din Portugalia

Ziarul „Daily Telegraph" anunţă că pasagerii sosiţi la Vigo din Oporto, au adus ştirea următoare: Cu prilejul revoltei din Lisabona — revoltă pusă la cale de elementul monarhist, cu sprijinul militarilor — toţi miniştri, în frunte cu şeful guvernului Bernardino Machado ar fi fost arestaţi.

Ştiri — cari să confirme, sau să infirme — svonul de mai sus n'au sosit.

Misiunea bolşevică în Italia

Misiunea bolşevică în Italia nu va trebui să facă propagandă politică. Contele Sforza, ministrul afacerilor străine al Italiei, a primit pe d-l Vorowsky, şeful misiunii bolşevice în Italia, căruia i-a făcut cunoscut că Italia e gata a încheia acorduri comerciale cu sovietele, dar că guvernul italian nu va admite ca misiunea bolşevică să se depărteze de rolul său pur comercial. pentru a pătrunde pe domeniul politic.

Contele Sforza ar fi consimţit să acorde misiunii bolşevice imunitatea diplomatică cu titlu pro izoriu şi cu condiţie ca acordurile comerciale să fie încheiate în cel mult 2 luni.

22

Este adevărat artistic, cum se curăţă şi vopseşte la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 şi Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 556

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

PROFESOR de liceu dă lecții de ROMÂNĂ, GERMANĂ și LATINĂ (în limba română și germană). Informații la administrație.

CONCERTIST de chitară dă lecții de chitară-solo. Informații la administrație.

INVĂȚĂTOR pensionat care posed pe lângă limba română și maghiară caut un post în cancelărie advocațială, ori administrativ. Ofertele se vor adresa Administrației acestui ziar. 735

2 DACTILOGRAFE află aplicare într-un birou la o mare societate. Se oferă salar bun. Adresa la ziar sub 13.

DOMNIȘOARA ROMÂNCĂ, cunoște dactilografia la perfecție, caută post în vreun birou sau ca vânzătoare în vreo librărie. Adresa la adm. ziarului. 710

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE casă cu etaj din Str. Regina Maria 51, colț potrivită pentru o transforma în prăvălie. Informațiuni se pot lua la ing. Pohl Cluj, Str. Iuliu Maniu 6, etaj III. 4. până la orele 3—4 p. m. 745

Radio 1034

DE VÂNZARE o garnitură de salon mahagon cu Vitrin-Covor de smyrna Str. Iuliu Maniu 26 et. I. 3. Tot acolo de vânzare 8 jugh. de piat. 731

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în bună stare. Adresa la ziar Aurel.

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

DE VÂNZARE o armă de vânătoare cu trei țevi 16/16/8. Fără cocoașe vizir automat în stare nouă. Ase adresa la ziar sub A.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzatori ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

Închirieri:

CAUT cameră mobilată pentru familie, plătesc bine Bebe. 684

Diverse:

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚÂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

Un candidat de advocat,

care vorbește și scrie românește și are și ceva practică află aplicare în biroul subsemnatului. Dr. IUSTIN CL. IUGA advocat, Strada Iuliu Maniu No. 3. et. I.

TOȚI ABONAȚI ziarului Infrățirea

au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de două ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvint. □

A apărut

Almanachul Infrățirea

și se găsește de vânzare la toți depozitari de ziari și librării din țară și în următoarele locuri din Cluj:

La Librăria Cartea Românească S. A. Piața Unirii.
„ **Friedmann** Piața Unirii.
„ **Tutungeria** din Palatul „Mielul Alb"
„ **Binder** Calea Victoriei.
„ **Schreiber** Palatul teologiei.
„ **Mandel** Piața Mihai Viteazul.
„ **Libr. Ardealul** Str. Memorandului 22.
„ **Poșta Kert**
„ **Szamos** vis-a-vis de posta Centrală.
„ **Malom** Str. Mori.
„ **Gară** la Chiosc.
„ **Nagy Növérek** Piața Unirii.
„ **Librăria Anca** Piața Unirii.
„ **Jakab** Str. Nicolae Iorga.
„ **Katinka** Str. Trefort.
„ **Deák** Str. Regina Maria.
„ **Tulipán** Str. Regina Maria.
„ **Minovics** Str. Regina Maria.
„ **Bodega** Strada Iuliu Maniu.
„ **Gyulay** Str. Memorandului No. 20.

PREȚUL 15 LEI **PREȚUL 15 LEI**

Comenzile se pot adresa Administrației ziarului Infrățirea Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3.

Birou de ziare „Az Est" Tg.-Mureș.

Terpentin

calitatea primă oferă fabrica chimică **ALBERT BÜRGER** din Tg.-Mureș **cu 24 Lei chilogramul.**

Expedierea se face în bidoane de câte 4 chilgr. Spesele de expediție intră în prețul de vânzare. 744

Regia Monopolurilor Statului

LICITAȚIE

Monitorul Oficial No. 29. din 11 Mai 1921, publică licitație pe ziua de 15 Iunie 1921 pentru curele de transmisiune necesare stabilimentelor Regiei.

Ofertele se vor depune din timp la Direcțiunea Generală a Regiei în București sau la Direcțiunile Regionale R. M. S. în Cluj și Iași, împreună cu garanția provizorie de 3% în numerar oferte publice admise la Casele Statului sau recepise ale Casei de Depuneri.

Atât la Direcțiunea Generală București cât și la Direcțiunile Regionale din Cluj și Iași se pot vedea: Monitorul Oficial, caetul de sarcini și tabloul detaliat al dimensiunilor și cantităților.

Direcțiunea Generală
729 R. M. S.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumurile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piața Unirei No. 5.**

IN CURAND VA APARE IN CLUJ
REVISTA UMORISTICA
„Țânțarul"

Redacția și Administrația Strada Iuliu Maniu No. 3
Se primesc abonamente și anunțuri.

Abonament pe un an 100 Lei
Abonament pe 6 luni 60 Lei
Abonament pe 3 luni 30 Lei

„Creditul Extern"

Bulevardul Elisabeta No. 6.
Societate Anonimă. — Capital Lei 60.000.000
ARE IN DEPOZITE:

Strunguri,
Traverse de fer
Oțel de diferite forme și dimensiuni
Cerneluri
Vopsele și lacuri
Mușamale impermiabile
Curele pentru lucrători
Vase și cazane de aramă
Scule de tâmplărie și fierărie
Scule mecanice
Mobile de Hotel
Fitinguri
Clocane mecanice
Cuie, Holzșuruburi
Tablă neagră rigiată
Ancore și lanțuri pentru vapoare
Articole de menaj
Vase emailate
Tacâmuri
Lămpi electrice
Sobe de bae
Mașini de gătit

A SE ADRESA LA:
DEPOZITUL CREDITULUI EXTERN
din Soseaua Ștefan cel Mare No. 212. 717

GARNITURI de TREERAT

MODEL 1920 PERFECȚIONAT
FABRICAȚIUNE: **R. WOLF, MAGDEBURG**
Autocamioane Frost-Bussing și Fiat
De vânzare la **AGRARA** Soc. Anonimă
MAȘINI AGRICOLE ȘI INDUSTRIALE
700 **București, Strada Bursei No. 5.**

La Adm. Ziarului Infrățirea și la ag. de publ. Reclama
se primesc ori ce reclame pentru
Programul Teatrului Național din Cluj.
Pe stagiunea 1921—1922.

AVIZ!

Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR.
Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 95
PENTRU
MICA PUBLICITATE

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaştină ce conţine şi fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neîntrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogueria Rozsa
Cluj, Piaţa Unirii No. 26. □ □ 44

S'a terminat **cu criza locuinţelor** folosind

NOXA

cel mai bun stârpitor de ploşniţe,
care le distruge chiar şi ouăle.
319 **Preţul unei sticle Lei 15·—**

Depositul principal Farmacia **„Dr. Biro“** Cluj, Piaţa Unirei

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREŞTI

INSTALAŢIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
ZINCOGRAFIE
TURNĂTORIE

— LEGĂTORIE ŞI —
LINIATURA MECANICĂ

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecţiuni de hârtie şi carton. Liniatură mecanică. Fabricaţiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de şcoală, Carnete şi orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume şi orice lucrări de legătorie de cărţi. **Fabricaţiune de plicuri** comerciale, oficiale şi ori ce alte mărimi şi formate uzitate şi după comandă. — **Casete de hârtie de scrisori** în diferite formate, feluri şi calităţi obicinuite, albe, colorate şi de lux.

Bilete de logodnă. Invitaţii de nuntă

CARTONAJE
p. farmacii, coafiserii şi alte articole industriale.

Asortiment complect de cărţi de Şcoală, Pedagogice, Literare, Ştiinţifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice şi de Modă, româneşti şi în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU şi PAPETARIE
Călimări şi garnituri complecte pentru Biurouri, Genţi de piele, Agende pentru advocaţi şi de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn şi de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Stefea, Calea Moşilor 62—64, şi Calea Victoriei 68. Ionniţiu, Strada Selari 12, Rosidescu, Str. Paris 16. — SUCURSALA: Cluj, Piaţa Unirei 7. ARAD, Str. Avram Iancu 19. — IAŞI, Strada Lăpuşneanu 17.

Agricola

Societate anonimă de asigurări generale
BUCUREŞTI
Capitalul social: 10 milioane Lei, din care 5 milioane deplin vărsate. Reprezentanţa Generală p. Transilvania, Maramureş şi Crişana
în CLUJ
str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii. □

Telefon 621.

Societatea face operaţiuni de asigurare: Contra incendiului şi explozii, contra grindinei, contra pagubelor de transport pe apă şi uscat, contra accidentelor corporale, contra consecinţelor răspunderii civile şi asigurări asupra vieţei şi rente viagare. 502

Asigurări contra accidentelor corporale cu restituirea primelor! Funcţionarii şi agenţii harnici vor fi angajaţi de către Reprezentanţă Generală.

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efectueşte orice lucru de lux în branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

O zină electrică a oraşului
Conducerea societăţii „GAUZ“
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

Execută instalaţii electrice şi transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalaţii de motoare electrice. □ Lampadare şi materiale pentru instalaţii permamente în depozit. □□□
148

De vânzare
eftin din cauza plecărei
una Villă cu etaj
constătătoare din 3 camere parchetate, cameră de baie, antişambră, bucătărie şi verendă. Total 8 camere. Informaţiuni se pot lua în str. Attila No. 25. 723

Instalaţii de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparaţii de maşini de scris şi cusut executa cu preţ convenabil:
La Intreprinderea Electrotechnică şi mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Becuri electrice „TUNGSRAM“ precum şi materiale cu preţ redus. □□ Intreprinderi şi pentru provincie.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în urmatoarele locuri:

La *Friedmann* Piaţa Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb“.
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piaţa Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piaţa Unirii.
„ *Librăria Anca* Piaţa Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piaţa Unirii

HOTEL NEW-YORK

Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză şi Ungară. - Supeuri după spectacol.
329

„Ţânţarul“

ANUNŢURI

se primesc la:

Administraţia ziarului „Infrăţirea“

Vând spirt rafinat

Angros şi endetail. Preţuri de concurenţă. A se adresa la ziar sub A.

ABONAMENTE

la ziarul „Infrăţirea“ se primesc şi de azi înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafica „Cosinzeana“ Cluj.

Anul I. No. 235 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Sâmbătă 4 Iunie 1921

Infrăţirea

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIU

Administraţia Ziarului „Infrăţirea“ Cluj Gratuit

Onor. Muzeul Asociaţiunii

Sibiu

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI şi AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA. CLUJ, STRA... NI... (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACŢIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Ce a hotărât partidul naţional

In douăsprezece puncte de moţiune, — „clare“ şi „categorice“ cum le numeşte „Patria“ — comitetul central de 100 şi-a redactat aşa zisele „hotărâri“ după care urmează să se îndrepte în viitor ţinuta şi activitatea politică a partidului naţional.

Pentru cine şi-a închipuit că adunarea celor 100 va însemna contactul lui Anteu cu pământul, — adică o înviorare a partidului naţional prin pipăirea şi consultarea din nou a realităţilor politice — cele douăsprezece puncte sunt, desigur, o desilusie. Căci nicăieri în cuprinsul moţiunei nu putem întâlni acel punct hotărîtor din care să înţelegem că prin contactul cu cei 100, partidul naţional ar fi ajuns la o lămurire a gândirii sale politice şi deci la o bărbătească fixare de drumuri în ce priveşte orientarea şi acţiunea sa în viitor. Nimic clar ca enunţare de principii şi nimic răspicat ca formă în această lungă şi venerabilă moţiune care şi în cele mai importante dintre punctele ei a căutat să fie o dibace strecurare printre chestiunile la care era chemată să răspundă.

Şi totuşi, cunoscând împrejurările în care s'a produs consultarea celor 100, trebuie să recunoaştem că partidului naţional nu i-se putea cere nici mai multă iniţiativă şi mai multă bărbăţie. Legat un an de zile de politica Federaţiei, acest partid şi-a pierdut posibilitatea de-a avea o concepţie şi o acţiune proprie, iar acum, când se vede prins între greşelile trecutului între necesitatea de a-şi da o nouă orientare, el nu se poate mişca decât pipăind cu grijă toate elementele situaţiei politice. Inainte de a-şi croi deci o atitudine pentru viitor, partidul naţional trebuie să-şi regăsească întâiu individualitatea printr'o prudentă desprindere din acel amalgam de partide şi curente care-a fost până acum Federaţia.

Am putea spune chiar că toată puterea de iniţiativă a partidului naţional s'a epuisat în efortul pe care-a trebuit să-l facă pentru a respinge fusiunea cu partidele din Federaţie. Căci ori cât de sibilică ar fi redactarea punctului 9 din moţiune, *fusiunea a fost refuzată*, — şi aceasta înseamnă primul act de energie politică prin care partidul naţional a înţeles să păşească spre regăsirea propriei sale personalităţi. Când în raportul Comitetului executiv se spune precis că între chestiunile la care trebuie să răspundă comitetul de 100 este şi „oferta făcută de partidul ţărănesc din vechiul Regat pentru formarea unui partid unitar şi începerea unei acţiuni energice în afară de parlament, şi când, drept răspuns, partidul naţional declară prin punctul 9 că, deşi „apreciază consideraţiunile privitoare la organizarea unui partid unic regnicolar democratic pentru întreaga ţară, cu toate acestea în împrejurările actuale, menţine în întregime — dispoziţiunile punctului 2 din hotărârile congresului partidului din 24 Aprilie 1920“ că adică „îşi susţine nealterată organisaţia sa de partid fără a fusiona cu niciunul din partidele ţării“, aceasta înseamnă mai mult de cât respingerea fusiunei: înseamnă *neîncredere în valoarea politicei urmate până acum şi recunoaşterea necesităţii de a se îndrepta spre o nouă politică în căutarea căreia înţelege să se bucure de cea mai deplină libertatea de acţiune.*

Şi că partidul naţional e stăpânit de dorinţa de a-şi regăsi individualitatea şi de a-şi recâştiga libertatea de acţiune, aceasta ni-o dovedeşte şi mai bine punctul 10 din moţiune prin care se cere „un guvern de concentrare democratică“, fără să se facă însă nici o precisare cu privire la partidele care-ar fi indicate să formeze un asemenea guvern.

Căci vorbim în acest punct despre „colaborarea tuturor forţelor *capabile*“, partidul naţional nu ne dă prin nimic să înţelegem că aceste forţe vor trebui căutate numai în sânul partidelor care-au compus Federaţia.

Abandonată deci în ce priveşte combinaţiile pentru viitor, partidul naţional înţelegând să aprecieze singur situaţia ţării şi să-se afirme în toate împrejurările ca un viguros element de iniţiativă şi acţiune politică.

Ori cât de neprecisă ar fi, prin urmare, moţiunea comitetului central, ea cuprinde totuşi un fapt care nu poate fi ascuns: *desfacerea de Federaţie*, şi atîta este de ajuns pentru a putea vorbi de o nouă orientare a partidului naţional. Nu vom încerca, desigur, să ghicim acum care va fi această orientare. Rămas să se razime pe propriile lui puteri, partidul naţional va avea de astăzi înainte cu mai mare sentiment al răspunderii, şi, călăuzit de acest sentiment, el va şti să găsiască şi drumul pe care trebuie să meargă şi oamenii cu cari trebuie să lucreze.

Ştirile zilei

Ştiri din Paris anunţă că conferinţa din Boulogne va fi din nou amânată ia nu va avea loc înainte de 15 Iunie.

■

Ziarul Times anunţă că guvernul englez a hotărît trimiterea altor trupe spre Irlanda.

■

„Le Petit Parisien“ află că statul major al armatei sovietice care luptă contra răsculaţilor din Siberia, a fost transferat la Omsk în regiunea Ural. Instrucţia se întinde şi afectează provincia Ekaterinburg.

O cădere glorioasă

„Românul“, unicul ziar românesc într'un centru atât de important ca Aradul, nu mai apare.

E o ştire nespus de tristă, fiindcă pierdem un ostaş din cei mai valoroşi, care ţinea sus, dârz şi mândru, facla aprinsă a culturii noastre la graniţa apuseană a românismului. De ce nu mai apare un ziar atât de cuminte şi de frumos scris, e lesne de închipuit. N'are bani! Da, în vremea când se fac cu atâta uşurinţă afaceri, din cari lipsa de scrupule aduce, de azi pe mâine, milioane, nu se pot găsi miile de lei, ca să se întreţie o acţiune atât de necesară şi patriotică, aşa cum era într'adevăr apariţia „Românului“. De ce? Fiindcă cei cari au condus ziarul au ţinut să facă apostolat, nu reclomă şi n'au putut urmări orbeşte interesele vr' nor protectori mai darnici.

A lipsit un grup bine organizat de oameni, cari, neurmărind ideologii vagi, să pună în serviciul credinţii lor toată pasiunea unei vieţii active. Dacă ziarul, deşi redactat cu atâta suflet, n'a putut înfăptui un asemenea grup, vina nu trebue trecută numai pe seama iniţiatorilor şi făuritorilor foii. Vina este, în largă măsură, şi a marelui public, care, după războiul înălţător de entuziasm, a căzut în materialism şi'ntr'o apatie, ce înăbuşe or'ce ecou al vre-unei fapte ideaiste, socotite pretindeni ca un anachronism primejdios pentru buna stare a omului.

Intelgentul contemporan azi nu mai are timp de pierdut cu cititul. Inobilarea sufletului prin cultură trece acum drept un pretext, subt care trândavii îşi ascund beţeşugul inactivităţii şi neproductivităţii lor. Şi totuşi, omenirea numai prin asta înseamnă ceva: prin cât tremur sufletesc desinteresat se trezeşte la or'ce atingere cu lumea din afară. Să nu se uite că toate întocmirile sociale îşi au singurul reazem şi garanţie de stabilitate în forţa morală, al cărei înveliş nestabil sunt. Ignorând sau disprefuind acest adevăr, contribui la năruirea or înii şi dreptăţii. Lucrurile îşi vor lua un drum orb şi'n ciocnirea lor nesocotită se vor prăbuşi, strivind subt ruini şi pe cei cari, în neştiinţă sau în sfidare, au nesocotit operile umanităţii ideale.

Arădenii nu numai că vor regreta mai târziu nepăsarea, în care lasă să apună „Românul“, ci vor suferi de-sigur urmările nefaste ale unei aşa de mari greşeli. Incepuseră să meargă alături de Unguri şi au dat acuma un pas înapoi.

N. G. T.

Debutul D-lui Stere

Printre scandaluri şi insulte, parlamentul continuă să-şi depene oratorii înscrişi la discuţia celor două mari reforme: agrară şi financiară.

După d-l Inculeţ, şeful ţăraniştilor basarabeni, şi alţi câţiva deputaţi al căror cuvânt nu înseamnă mare lucru, a venit rândul şi d-lui C. Stere să suie treptele tribunei parlamentare. După discursul pe care l'a rostit cu prilejul validarii alegerii sale la Soroca, discurs prin care a încercat să-şi lămurească atitudinea şi să-şi scuze politica dinaintea şi din timpul răsboiului, este pentru a doua oară când d-l Stere vorbeşte Camerii dela Parlamentul de întunecată amintire înjghebat cu ajutorul baionetelor nemţeşti.

Credem că discursul d-lui Stere, aşteptat cu o explicabilă curiozitate, va stârni oarecare senzaţie în lumea politicii noastre, întrucât el nu avea să constituie o simplă expunere critică a reformei fişcale, ci folosind acest prilej el trebuia să însemne reintrarea în politică a d-lui Stere.

Ne închipuim că în cuvântarea aceasta d-l Stere ne va schiţa câteva puncte din programul d-sale politic în jurul căruia d-sa personal împreună cu prietenii credincioşi se străduesc din răsputeri să adună elementele necesare pentru înjghebarea unui partid ţărănesc, mai democrat şi mai revoluţionar decât tot ceiace s'a văzut până acum în politica noastră internă. In adevăr se spunea că d-l Stere isbuteşte să rupă câţiva partizani din partidul ţărănesc al d-lui Inculeţ şi că se afla în tratative, prin binevoitoarea mijlocire a d-lui dr. Lupu cu ţăraniştii din Regat pentru a pune temelul unui mare partid agrar. Bizuindune pe toate aceste lucruri cari se şopteau şi se aranjau în taină, ne-am închipuit că cu prilejul discursului la reforma financiară, d-l Stere va da „lovitura“ senzaţională. Când colo n'a fost nimic, D-l Stere mulţumindu-se să facă o critică principială a reformei fişcale.

Punând faptul acesta în legătură cu atitudinea partidului ţărănesc basarabean care s'a dovedit strâns unit în jurul d-lui Inculeţ, legenda acelui mare partid agrar a cărui înfiripare era prevestită cu atâta siguranţă s'a spulberat şi odată cu aceasta s'au năruit şi posibilităţile de reabilitare şi de afirmare politică a d-lui Stere.

Bulgaria înalţă capul

N'a trecut nici un an de când au fost schimbate rectificările tratatului de la Neuilly şi Bulgaria credincioasă unei vechi tactici caută să evite aplicarea integrală a tratatului. Datorită unei propagande intense dusă în străinetate prin presă, reviste sau conferinţe de către publiciştii ţărilor respective plătiţi din fondurile legaţiilor cari sunt în acelaşi timp şi ofici de propagandă — opinia publică din occident înduioşată de pretinsele suferinţe ale Bulgariei ar privi cel mult cu indiferenţă dacă nu ar primi cu simpatie revizuirea tratatului din Neuilly Bulgarii susţin că acest tratat îi nedreptăţeşte prea mult de oarece odată cu Cadrilaterul le ia şi Tracia, împiedecându-i astfel să aibă acces la Marea Egee. Cele mai bulgarofobe ziare din occident astăzi consacră cronici şi articole favorabile vecinilor de peste Dunăre.

Roadele acestei campanii sunt evidente. Comisiunea interaliată trimeasă la Sofia pentru a supraveghia modul cum Bulgaria execută clauzele tratatului dela Neuilly a părăsit de mult Bulgaria şi acum în urmă Consiliul suprem o permis ridicarea efectivului armatei bulgare fără a avea în vedere faptul că Bulgaria nu şi-a îndeplinit integral obligaţiunile faţă de Serbia şi România şi nu manifestă intenţia de a le îndeplini.

Şi totuşi pe baza pretinsei respectări a clauzelor tratatului de pace, guvernul bulgar cere pe toate căile Turcia dela Greci şi Cadrilaterul dela Români. Uitând că au fost învinşi şi că atunci când soarta armelor era favorabilă Puterilor centrale, aceiaşi politicieni mici la suflet din Sofia cereau împărţirea Serbiei între Bulgaria şi Austria şi anexarea întregei Dobrogi la Bulgaria binevoind să lase României libertatea tranzitului prin portul Constanţa.

Astăzi diplomaţii politicieni dela Sofia pe de-o parte fac declaraţii de prietenie faţă de vecini şi de o caracteristică slugărnicie faţă de Micile Puteri, iar pe de altăparte dublează armata şi întrein bande de comitagii în Dobrogea şi Macedonia.

Scopul pe care îl urmăresc Bulgarii prin subvenţionarea comitagiilor e dublu. Economic, fiindcă prin acţiunea lor distructivă sărăcesc şi depopulează ţinuturi întregi, contribuind astfel la scăderea producţiei naţionale. Politic, fiindcă descurajează populaţia terorizată şi-o face să se îndoiască de bună administraţie românească şi să dea mai uşor ascultare propagandei irredente făcute de atâtea societăţi clandestine bulgare şi pentrucă diplomaţii bulgari prezintă jafurile şi uelegiuirile comitagiilor ca acte făptuite de populaţia autochtonă revoltată

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

contra dominației românești.

E vremea ca guvernul bulgar să fie invitat a-și retrage misionarii distrugerii din Cadrilater și Macedonia, iar dacă atacurile banditești persistă, e necesară înțelegerea între România, Grecia și Serbia pentruca împreună și trecând peste bunăvoința Aliaților să readucă pe Bulgari la realitate chiar prin mijlocele cele mai drastice.

Pentru Cultul trecutului

— Un sacrilegiu —

Dacă ne este dat graiul ca să ne împărtășim unii altora gândirile noastre, să-mi fie îngăduit și mie, ca Român îndurerat, să împărtășesc tuturor bunilor Români, ceeace mi-au văzut ochii cu tristețe, în excursiunea științifică, făcută la Grădiște, împreună cu studenții școlii sup. com și civile, din Hațeg. Ochii de român având, cum a-și fi putut să nu văd, văzând, să nu iau aminte, luând aminte, să nu simt durere, iar simțind să nu judec lucrurile dureroase pe cari le-am văzut și să nu deresc, să le fac cunoscute simțitoarei românimi întregi, spre a încerca o îndreptare, foarte cu putință?

Grădiștea este așezată în partea apuseană a văii Hațegului, pe drumul, care duce dela Poarta de fier la Hațeg.

De cum intri în satul acesta plin de-o liniște cucernică, îți dai seama de îndată, că pășești într'un loc deosebit. Ți se înfățișează ochilor ruine măreațe. Vezi o mulțime de figuri de oameni din piatră, ornamente impunătoare, cărămizi de o vechime uitată, pietrii de morminte străvechi. Și nu-i de mirat, căci aici a fost odinioară capitala Daciei, Sarmisegetuza, o cetate strălucită, cu întăriturl, pe ruinele căreia, Dacii zoriți de către Romani din toate părțile îi dădusră loc, ca scumpa lor cetate pierdută să nu ajungă întreagă în mâinile cuceritorilor lui Traian,— s'a zidit un nou oraș roman Ulpia Traiană care nu trecu multă vreme și deveni capitala Daciei romane, stând în fostul scaun al lui Decebal, un cârmuitor împărătesc „Legatus Augusti".

Ruinele acestei măreți zidiri, care era privită ca una dintre orașele de frunte ale marei împărății romane, le-am văzut la fața locului, căci în ciuda vrăjmășiei vremii dar mai ales a nesocotinții mâinilor omenești, ele tot mai stau ca mărturie vie, a vitejiei noastre strămoșești.

La marginea de către răsărit a Grădiștei, sat care e zidit pe o parte din ruinele Ulpiei Traiane, am putut încă recunoaște temeliile amfiteatrului, care după cum se vede, era o zidire mare și frumoasă, pentru jocuri și lupte de fiare sălbatice. În jurul amfiteatrului în ruine am văzut rămășițe de ziduri, de pivnițe etc. ceeace dovedește, că pe locurile acestea, erau ridicate palate pline de măreție și că orașul cu adevărat avea întăriturl de o grosime de $^1/_2$—2 metri.

Ni s'a spus de bătrânii satului că printre acestea, s'au aflat îngropate în pământ, multe lucruri de pe vremea strămoșilor noștri romani, statui, cari împodobeau casele și străzile orașului, mozaicuri, făcute din pietre mărunte care înfățișau întâmplările din bătrâni, apoi bani romani. cărămizi, arme, bucăți de marmoră.

Și-i prea adevărat, căci ni s'a dat ochilor, să vedem și noi, cu ocazia acestei escursiuni științifice, statui de acestea, monumente amintitoare, ruine glorificatoare, așa că eram înconjurați de faima măririi strămoșilor noștri, amintind acele vremi sănătoase, tari și mândre, înaintea cărora trebuie și astăzi, dar mai ales astăzi, să ne închinăm cucernic.

Spre satul vecin Ostrovul Mare, am văzut o parte din *calea lui Traian*, care ducea pe valea Oltului în sus, până la Ulpia Traiană, unde împreunându-se cu alte căi, trecea pela Apulum (Alba Iulia), ducând apoi la Porolissum (Moigrad).

Iată ceiace am putut vedea în fuga unei escursiuni de o jumătate de zi, dar a fost deajuns să ne plângă inima, rănită în simțământul nostru național, deși eram foarte înălțați sufletește, simțind mai puternic că suntem români. Și iată de ce.

Diferite statui, ornamente, coloane lespezi de piatră zac disprețuite, în bătaia tuturor intemperiilor prin curțile locuitorilor. Nici autoritățile, nici fruntașii satului, nu iau măsuri, cu aceste mărturii vii supraviețuitoare, a mândrei noastre origini romane să fie în fine, fiind acum noi românii, stăpâni în România noastră mare, dacă nu adunate la un loc, fie într'un locaș, acolo pe loc, fie în Muzeul din Deva sau într'altul mai îndepărtat, atunci cel puțin apărate, împotriva răutăților vremii și ale oamenilor neînțelegători ai însemnătății lor istorice și arhiologice.

Cu tot dreptul, căci te cuprinde o mare mânie îndreptățită, nu numai pe tine român, care-ți poți da seama, de tot ce formează trecutul neamului tău, dar chiar și pe orice străin, care știe să prețuiască comorile cele mai scumpe ale unui neam, când vezi, după cum ni s'a întâmplat nouă să vedem cum într'o curte, sta făcută bucăți, o statuie voluminoasă, înfățișând o femeie, proprietarul casei, — cu părere de rău, un român, — pretextând cu nepăsare, că având nevoie de var, ce era să facă, fiind statuia a lui.

Cerem deci, în fața acestui sacrilegiu, să se ia măsuri cât mai grabnice, de autorități, de muzee, de bărbați noștri de științe, de toți binevoitorii acestui neam, care nu știe să prețuiască, din vina noastră a cărturarilor, — iată nelertatul nostru păcat — la dreapta lor valoare nemărginită, comorile sfinte ale neamului.

La fapte ocrotitoare deci, și cât mai e timp, ca să nu se zică de străini în bătaie de joc: Au fost, dar acuma nu mai sunt, din vina noastră.

Traian Țăranu
profesor.

Principele Carol Academician

In ședința plenară dela 17 Mai, Academia Română a proclamat pe A. S. R. Principele Moștenitor membru onorar.

In ziua de 25 Mai d-nii D. Onciul, președintele Academiei, și I. C. Negruzzi, secretarul general, s'au prezentat la Palatul Cotroceni și au comunicat Alteței Sale acest vot al Academiei, oferindu-i mai multe cărți pregătite spre a fi dăruite cu prilejul căsătoriei, și un extras din procesul-verbal al ședinței dela 17 Mai.

A. S. R. Principele Carol a mulțumit delegațiunei pentru onoarea ce i s'a făcut și a primit cu mare bucurie înștiințarea și cărțile dăruite.

Congresul profesorilor Universitari din România

Din pricina unor împrejurări neprevăzute, deschiderea festivă a Adunării generale a Asociației profesorilor universitari din România, se va face în ziua de Vineri 3 Iunie la ora 4 p. m. — Joi 2 Iunie la ora 4 p. m. se va face numai deschiderea părții administrative a adunării.

Rugăm persoanele și autoritățile care au primit invitațiuni să la cunoștință pe această cale despre schimbarea intervenită și le rugăm încă odată să binevoiască a asista la această manifestare culturală.

Cluj, la 31 Mai 1921.

Secretar general al Asociațiunei
(ss) V. ONIȘOR

p. Președintele Congresului
(ss) D. CĂLUGĂREANU

NOTIȚE BIBLIOGRAFICE

— Comitetul pentru ridicarea unei statui lui Avram Iancu în Cluj a editat, pentru orientarea publicului și sporirea fondului, o broșură cuprinzând provestirea pe scurt a vieții eroului.

Autorul, d-l Al. Ciura scrie simplu, pe înțelesul tuturor și cu o căldură și putere de evocare, ce atinge sufletele și le înalță la admirația marelui viteaz, care a pregătit și el, în largă măsură, la eliberarea de astăzi a Românilor de subt jugul maghiar. Amintirea lui Avram Iancu a ținut treaz și dârz spiritul național al Ardelenilor.

Cât mai răspândita citire a acestui broșuri se impune.

■

— La Sibiu, în editura Asociațiunii, a apărut o cărticică cu titlul: Propaganda noastră culturală de Romul Simu, secretar administrativ al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român".

Se vorbește de organizațiile noastre de propagandă culturală și se exprimă dorința ca toate acestea să lucreze coordonându-se și armonizându-se.

■

— A apărut la Lugoj (Editura „Sionul românesc") a 2-a ediție a primei broșuri din seria „Să fie lumină". Volumașul e intitulat „Glasul unirii" și e scris de preotul român unit, Virgil Pop. Se apără cam prea vehement punctul de vedere al uniților, cari văd în biserica lor singura citadelă curată a creștinismul și românismului.

Desaprobăm or'ce îndrumare spre lupta confesională, ca una ce primejduiește unirea națională, pe care e o datorie sfântă s-o întărim cât mai mult.

■

— Tip. „Cartea românească" tipărește un roman „ADA", de d-l Dem. Gh. Carapancea. Se povestește un episod din viața de refugiu în Moldova, când lipsa materială și surescitarea nervoasă făcea (și) mai acută ca ori-când criza morală.

Alături de sublimitatea celor cari se jertfeau pentru patrie, era scoborirea altora în noroiul viciilor.

Romanul prezintă, fără trucuri artistice, câte-va aspecte interesante din viață, așa cum au fost trăite.

Harnicul scriitor mai are 5 volume:

1. Sergentul de oraș;
2. Curs complet de Jiu-Jitzu;
3. Călăuza completă a orașului Ploiești;
4. Bune și rele, nuvelă;
5. Și mai bune și mai bune, schițe, nuvelete.

Cetiți „Infrățirea"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Studenții români la Congresul dela Praga

— Insemnările unui participant —

VI.

O adesiune latină.

E vorba de adeziunea „uniunei generale" a studenților italieni.

Asociațiunile studențești din Italia nu se constituiseră în uniune generală până la data deschiderii congresului, așa că Italia n'a putut să fie primită membru titular ci numai membru liber. Către sfârșitul congresului însă un delegat special a sosit dela Roma, cu împuternicirea de a cere primirea ca membru titular a uniunei generale italiene. S'a făcut mult haz, de nostimada aceasta, că celace nu s'a făcut într'un an să se facă în două săptămâni. Dar și atunci era un inconvenient și anume: delegatul sosise cu împuternicirea de a cere primirea în confederație ca membru titular însă nu adusese actele de constituire a „uniunei generale" din Italia.

Așa că a rămas ca să se prezinte acele acte consiliului a.-dtiv care va decide.

O adesiune confesională.

Am văzut, când am vorbit despre organizația confederației internaționale, că nu se admit uniuni constituite pe baze confesionale. Un astfel de caz s'a prezentat prin cererea de a fi admisă ca membru titular, făcută de „uniunea generală" a studențimei sioniste. Natural că au fost multe opiniuni pentru admiterea acestei uniuni. Însă în fața dovezilor și argumentelor aduse s'a hotărât respingerea acestei cereri. Totodată, delegatul sionist a fost încunoștiințat, că nimeni nu va avea nimic de obiectat când se va prezenta o cerere de admitere în numele „uniunii generale" a studenților evrei din Palestina. Aceasta din cauză că uniunile sunt pe țări; astfel evreii din alte țări fac parte din uniunile respective ale acelei țări. De altfel acest lucru e foarte logic, căci ar fi un nou sens ca din fiecare țară să adereze câte-o uniune evreiască, formându-se astfel o nedreptate tuturor celor. Ialte națiuni, care fiecare ar avea câte-o uniune și numai evreii cât ele toate la un loc. De altfel argumentele acestea aduse de noi au determinat respingerea adesiunei sioniste în forma în care s'a prezentat. Vom vedea mai târziu ceva în această privință.

Putem să menționăm că unul din delegații francezi, care era în comisia adeziunilor și care era evreu de origine D-l Netter, a împărtășit toate aceste puncte de vedere, votând contra primirei acelei uniuni în forma propusă.

2. Desvoltarea cooperației internaționale studențești

Această chestiune a ocupat mult atențiunea congresului, întru cât este una din chestiunile care rezolvă în parte dificultățile materiale studențești mai ales în timpul actual.

Totodată ea cimentează pe cale materială legături cât mai strânse în sânul confederației internaționale studențești. De aceia s'a hotărât intensificarea cooperației în cea mai mare măsură, începând prin a se hotărî înființarea unei cooperative centrale a confederației la Bruxelles, chiar în cursul anului acestuia. Celelalte țări prin uniunile respective vor căuta să facă acelaș lucru stând în cea mai strânsă legătură cu direcțiunea cooperativelor dela oficiul central. Desigur că actionari și consumatori al acestor cooperative ar fi studenții și profesorii. In celelalte țări deja au luat un avânt însemnat aceste cooperative, iar după ce ne vor sosi lămuririle necesare vom vedea ce s'ar putea face la noi, cu concursul confederației.

3. Sanatorium internațional

Universitățile din Geneva, Lausanne și Neufchâtel, din inițiativa doctorului Louis C. Vanthier, fost mai mulți ani medic la stațiunea climaterică dela Leysin au întreprins crearea unui sanatorium universitar internațional, destinat să trateze pe studenții și profesorii atinși sau predispuși la tuberculoză. Pentru a îndeplini această operă umanitară, cele 3 universități speră să obțină sprijinul guvernelor, instituțiunilor și personalităților fruntașe ale tuturor țărilor. Dar prin acest sanatorium, nu se caută numai redarea sănătății ci se asigură și continuarea studiilor, căci pe lângă sanatorium se atașează și o universitate. Natural că vor urma cursurile universității numai acei studenți cărora starea sănătății le va permite aceasta.

Sanatoriul va fi din cele mai moderne și complet aranjat, pe muntele Leysin din Elveția romandă. De asemenea va dispune de săli de distracție etc.

Proectul financiar al sanatoriului a fost elaborat de către un consiliu financiar compus din cei mai mari bancheri din Geneve, Lausanne, Neufchâtel.

Architect consilier a fost numit d-l M. G. Epitaux din Lausanne.

Cronica politică

Reformele în Parlament. Pe măsură ce Parlamentul continuă discuția la cele două reforme, cari sunt într'o atât de strânsă legătură cu consolidarea statului un fapt se desprinde tot mai lămurit și anume: discuția reformei agrare a căzut pe planul al doilea, întâietatea fiind luată de reforma fiscală.

In adevăr se pare că în ceiace privește reforma agrară, opoziția din Cameră nu va face mari dificultăți guvernului și în afară de țărăniștii din vechiul regat toate celelalte partide par a fi dispuse să nu ridice împotriviri puternice la trecerea legei prin Cameră.

Nu tot așa stau lucrurile cu reforma d-lui Titulescu, cu toată simpatia și considerația de care se bucură actualul ministru de finanțe în toate cercurile politice.

Din cuvântările rostite până acum, atât de deputații majorității cât și a opoziției, s'a putut constata câtă opunere întâmpină reforma fiscală.

Situația reformei d-lui Titulescu este cu atât mai deficilă cu cât chiar aleșii guvernului cari nu pot ierta ministrului de finanțe încercarea sa de a limita cheltuelile bugetare și de a pune capăt risipei și incorecitudinilor, nu vor s'o sprijine, ba unii s'au rostit chiar împotriva ei.

Și dacă guvernul își leagă soarta de proectele financiare ale d-lui Titulescu nu este exclusă retragerea dela putere, în caz când neizbutind să-i disciplineze majoritățile, reforma financiară va cădea în Parlament.

Revista presei maghiare

„Cu un pas înainte".

Sub acest titlu ziarul „Keleti Ujság" din localitate anunță și apoteozează hotărârea maghiarimii din ținutul Kalotaszeg de a se constitui în partid politic sub numirea de „partid poporal ardelean". Tot din „Keteti Ujság" aflăm că inițiatorii acestei organizări au cerut și au și primit concesiune de a-și putea ține Duminecă întrunirea Dăm de data asta, fără nici un comentar programul, în baza căruia vor să facă organizarea, pentru a se vedea cât de departe le merge îndrăzneala unor oameni, cari cred că pot să experimenteze liber în ospitaliera țară românească.

Nădăjduim însă, că dacă autoritățile necunoscând intențiunile inițiatorilor acestei organizațiuni, le-au îngăduit întrunirea de constituire, vor reveni la timp și nu vor îngădui ca o astfel de monstruozitate să se poată înfăptui pe pământul românesc. Iată, care ar fi programul acestei organizațiuni politice;

„1. Ardealul al națiunilor ardelene 2. Executarea imediată a hotărârilor dela Alba-Iulia, 3. Restituire libertăților publice constituționale. 4. Demobilizarea. 5. Libertatea muncii și ocrotirea muncii. 6. Stabilirea minimului și maximului de proprietate, în cadrele aceste unitate preptului de proprietate, reforma agrară dreaptă, în măsură egală pentru toate națiunile. 7. Dare progresivă. suprimarea monopolurilor. 8. Libertatea industriei și comerciului. 9. Drept de vot general, secret, după cercuri și cadastre naționale".

După cum vedem, înțelepții și vitejii d-la Huedin—Ciucea, după bravura de a fi ars mormanele de cadavre românești, se cred învingători. și acum vor să ne dciteze umilitoarele condiții de pace.

Desfășorarea steagului de luptă a partidului național simpatizată de presa maghiară.

Ziarul *Uj Kelet* ocupându-se într'un primarticol de hotărârile luate în comisiunea de 100 a partidului național român, aprobă întru toate aceste hotărâri și relevează cu vădită satisfacție învinuirile ce sau adus guverunului și sistemului de guvernământ. Incheie apoi astfel: — „trebue să recunoaștem, că aceasta atitudine energică a partidului național, ne este foarte simpatică, cu toate că ea vine cam târziu. Trebue să recunoaștem, că e nevoe necondiționată de noaua constituție, de a scoate țara și în deosebi Ardealul din criză. Deși noi suntem sceptici, nu ne putem închipui, că actualul parlament din partidele sale ar putea să ne dea un guvern de concentrare, care să fie capabil, nu să vindece, ci măcar să amelioreze nenumăratele răni, diu cari sângeră țara. Noi apreciăm strădaințele onorabile ale Maniștilor, dar îi învinuim și pe ei de mizeria în care am ajuns, căci au lăsat din mână puterea fără ca să fi adus Rumânia măcar cu o palmă de loc mai aproape de idealul lor, de spiritul nobil și democratic, care a dominat la Alba-Iulia. Și îi învinuim, că în opoziție au lăsat să se dezvolte lucrurile până acolo, încât astăzi Ardealului și Banatului nu le-a mai rămas decât toiagul cerșetorului. Dacă opoziția aceasta ia în serios eruntele învinuiri pe care le aduce contra forței, abuzurilor, ilegalităților și panamalelor, dacă gândește serios la prestijiul și moralitatea țării, atunci cu majoritatea acuzată nu poate să împartă puterea în nici un guvern de concentrare. Noi sperăm, că interesul, prestijiul și morala țării importă mai mult ca osul și fotoliile ministeriale".

Adunarea generală a Soc. scriitorilor români

Luni la orele 3 d. a. s'a ținut în localul soc. institutorilor, adunarea generală anuală a „Societății scriitorilor Români" sub președinția d-lui Mihail Dragomirescu.

Au vorbit d-nii: Dragomirescu, Cornelliu Moldovan, Const. Riuleț, G. Cair, și Alfred Moșoiu.

S'a aprobat gestiunea anului trecut.

La sfârșit s'a ales următorul comitet:

Președinte: Corneliu Moldovanu; vicepreședinte: Alfred Moșoiu; cenzori: Romulus Voinescu, M. Sorbul; membri: M. Dragomirescu, G. Murnu, Liviu Rebreanu, Mircea Rădulescu, G. Rotică, D. Nanu; secretar: C. Ardeleanu; bibliotecar: Ionel Pavelescu; delegat administrativ al comitetului: Romulus Voinescu. Ședința a luat sfârșit la orele 6 d. a.

Complotul comunist din Cluj

— Un furt îndrăzneț; —

In urma arestării comuniștilor din Cluj. siguranța și poliția a procedat la percheziții locale. Astfel s'a făcut percheziție și la clubul comunist, care a fost închis și sigilat. Documentele și banii aflați acolo au fost puși tot sub sigil.

Din documentele găsite s'a putut constata că comuniștii aveau legături cu Viena și mai ales cu Moscova, de unde au primit și banii.

Cu Budapesta, comuniștii aveau legături mai slabe. Siguranța urmărind și în provincie firul comunist, a arestat pe toți conducătorii. In acest interval de anchetare, în clubul comunist din Cluj (redacția *„Fáklya"*), care era pus sub sigil, s'a comis un furt îndrăznet.

Câțiva comuniști nearestați au rupt sigiliul și au furat atât banii cât și documentele pentru a înlătura dovezile găsite.

Siguranța este în urmărirea autorilor îndrăznețului furt. In urma interogatoriilor luate unii dintre comuniștii arestați au fost puși pe picior liber și anume: Dr. Pártos, Pascu Nic. Libal Varga I., Polifka E., Polifka A., Szicai J., Elmacher A., Perdely A. și Vaida A.

Pascu Nic. care a figurat ca redactor responsabil la ziarul *„Faklya"* a făcut declarația că el nici n'a știut de aceasta, și ca simplu lucrător nici nu poate corespunde acestui post. El a fost pus ca figurant din partea șefilor comuniști.

Conducătorii principali ca Aszlalos, Berg și alții sunt menținuți arestați.

Anchetarea și interogarea arestaților continuă.

Se pare că comuniștii din Cluj au avut legătură cu cei dela Petroșeni.

Omagiul Ardealului pentru Ion C. Brătianu

Cuvântări rostite la comemorarea dela București

Cu prilejul grandioasei manifestări naționale dela București pentru comemorarea marelui Român și bărbat de Stat Ion C. Brătianu, cei doi mitropoliți ai Ardealului au rostit înălțoase cuvântări de omagiu pe cari le dă în intregime mai jos:

Cuvântarea I. P. S. S. Mitropolitului Suciu

In fața statuiei marelui bărbat, Ion C. Brătianu; aci, în fața monumentului ridicat, în semn de pietate, de țara recunoscătoare; în aceste zile de grele încercări, imi vine în minte „religiune națională" a lui Ion C. Brătianu, „Crez"-ul lui politic acest „crez" îl propovăduia el în fața divanului ad-hoc și consista în: Așezarea patriei pe temelii solde și apoi refacerea ei lăuntrică, cu dragoste și înțelepciune.

Vântul libertăților și al noilor înlocuiri sociale, pornit de pe clasicile tărâmuri ale Apusului, ajunsese, în 1848, cu puterea-i regeneratoare, la cele două coaste ale bătrânilro. Carpați, martorii nedespărțiți al atâtor suferințe și apăsări meșteșugte ale coloniștilor lui Traian.

Tinerii entuziaști, creiați de acele vremur de mar prefaceri sociale și naționale erau puși față nenumăratelor nevoi, cari trebuiau înlăturate, și înaintea tot atâtor rane, cari trebuiau vindecate. Unii ar fi preferit sanarea ranelor interne; alții țineau mai mult la înlăturarea nevoilor externe.

Ion C. Brătianu era de partea celor din urmă.

Mintea lui luminată vedea limpede, că nu se poate zidi cu temeiu România viitoare, dacă nu i se pune la temelie o solidă bază. Și tocmai de aceea, în mijlocul frământărilor divanului adhoc, Ion C. Brătianu, enunță ca un „crez" al poporului român, ca o „religiune națională", că acele adunări aveau singura menire și unica datorință să afirme și să dobândească în fața Europei cele patru pietrii unghiulare, pe cari avea să se zidească România de atunci și prin ea România de atunci și prin ea România de astăzi. Chestiile interne aveau să le rezolve mai apoi, ca între frații dela aceiaș mamă.

Acele 4 pietrii erau: Unirea, Aueonomia Principatelor, Dinastia streină și Regimul constituțional.

Știa bine, Ion C. Brătianu, că unirea Principatelor va fi chiagul unirii tuturor Românilor. Era deplin convins, acest mare fiu al neamului, că autonomia acestor Principate va fi puterea de atracțiune și centrul de gravitate al vieții naționale a Românilor de pretutindeni. Își da bine seama, că o dinastie streină, prin legăturile ei de sânge va fi o caldă și puternică apărătoare a aspirațiunilor poporului românesc înaintea tuturor acelora, cari se impotriveau acestor năzuințe. Prevedea el în urmă, că regimul constituțional va sana cu timpul relele, de ămăduit. Așa că, dacă Ion C. Brătianu, a fost unul din cei mai de frunte părinți ai României de ieri, cu acelaș drept este el și unul din părinții României de azi. El era de credința, că câștigându-se aceste 4 pietrii fundamentale ale României de atunci, se va împlini cu vremea și visul, cu care ne adormiră și moșii și strămoșii. Ei nu împărtășia părerea principelui Munteniei, de pe acele timpuri, care, după cum ne spune Barițiu în Istoria sa, în vara anului 1848, era de credință, că unirea tuturor Românilor într'o singură țară, după cum ea ea contemplată în memoriul dela Craiova, era mai mult un vis nerealizabil, o utopie adevărată.

Onorată Adunare! Sunt reprezentantul bisericii românești unite. Sunt reprezentantul acelei biserici, care totdeauna cu sfințenie a împlinit porunca Inteleptului din Scriptură: Aduceți-vă aminte de marii voștrii ... și să le urmați credința".

Aducându-ne aminte de mai marii noștri, de originea noastră latină, ne-am trezit la conștiința noastră națională; aducându-ne aminte de mai marii noștri am eliminat din biserică limba slavonă ori grecească; aducându-ne aminte de mai marii noștri am desbrăcat și hana streină a scrisului nostru, înlocuind literele slavone cu literele strămune.

Cendicioși acestor tradiții, de a ne aduce aminte de mai marii noștri, ne închinăm și măreței umbre a lui Ion C. Brătianu, unuia dintre cei mai de seamă întemeietori ai României de ieri și de astăzi.

Cunoscători, cum suntem, ai cerințelor inimii, care pretinde recunoștință, în proporție, cu mărimea binefacerilor primite, și dascăli ai bunelor moravur, pentru cari nu sunt deajuns simplele cuvinte, ci se reclamă pilde grăitoare, depune-vom omagiile noastre de mulțumită și recunoștință nu numai memoriei lui Ion C. Brătianu, ci memoriei tuturor bărbaților altruiști, binemeritați pentru neam și țară, și ca pildă de urmat îi vom propune totdeauna, și mai ales atunci, cum e și acum, când e atâta lipsă de bunele lor exemple. Și așa deodată cu veșnica pomnire a lui Ion C. Brătianu, preamărim pe acela, cari în întărirea și înflorirea patriei îi urmează pilda „Aduceși-vă aminte de mai marii voștri... și să le urmați credința".

Cuvântarea I. P. S. S. Mitropolitului Bălan

In dosul scenei istorice, cu toate frământările și luptele ei sunt active puteri și legi mai presus de ale oamenilor pe care Dumnezeu le-a așezat să conducă destinele popoarelor. Voința lui, cuprinsă în ele, mai curând ori mai târziu, duce la izbânda dreptății și arată meritul celor ce au stat în slujba ei. Să se cutremure păcătoșii, salte și să se bucure drepții de această rânduială a lucrurilor lui Dumnezeu. Grație dreptății dumnezeești, coborâte peste noi cu chipul frumoasei minuni a unității noastre naționale face să vibreze inimile

---

In fruntea comitetului stau cei trei rectori ai universităților din orașele sus amintite.

Pe lângă sprijinul financiar al Ligei națiunilor, sanatoriul a mai primit promisiuni de ajutoare din partea diferitelor guvere; iar guvernul cehoslovac cu ocazia congresului a subscris *suma de cinci sute de mii franci.*

Guvernul român prin delegația sa din liga națiunilor a promis de asemenea sprijinul său.

Totodată s'a mai stabilit că restul de cheltueli ce n'ar putea fi acoperite din fondul sanatoriului să fie acoperite de fiecare pat de bolnav de către Universitatea respectivă.

Probil că chiar în vara aceasta vor începe lucrările de amenajare.

4. Asistența universitară internațională.

Această instituțiune a fost creiată din inițiativa delegației române la congresul dela Praga. Raportorul ei a fost d-l N. Romanescu.

De fapt prin această asistență se concentrează toate instituțiunile și organizațiunile studențești de ordin material.

In special aici intră căminurile și restaurantele și bărăcile de produse pentru studenți.

De asemenea repartizarea studenților bolnavi în sanatoriul dela Leysin se va face tot prin intermediul acestei asistențe. iar cooperativele studențești vor lua ființă tot prin asistență.

De altfel la București deja de astă iarnă a luat ființă un restaurant la Monte Carlo în Cișmigiu și s'au organizat bărăci pentru desfacerea a diferite produse pe prețuri mici studenților. De asemenea, în puțin timp, cu sprijinul guvernului, se speră că se va putea începe construcția a noul căminuri pentru studenți. Așa dar, de fapt, asistența universitară e în ființă și la începutul organizației sale.

Interesul deosebit și unanimitatea cu care a fost primit proectul asistenții universitare internaționale, ne dă dreptul să credem că cel mult într'un an de zile această instituție își va avea organizația definitivă și generalizată la toate țările membre în confederație.

M. Macavescu.

noastre de cele mai sfinte simţăminte şi gândul nostru recunoscător aleargă la munca şi jertfa acelora ce i-au pregătit sosirea.

Aduceţi-vă aminte de mai marii voştri vare v-au vestit cuvântul adevărat şi la a căror săvârsire a vieţei gândindu-vă, se le urmaţi credinţa.

Cu aceste cuvinte Sf. Scriptură ne îndeamnă să însufleţim pe toţi acei bărbaţi mari ai neamului cari din mintea şi nimina lor au ştiut să răspândească căldura şi lumina peste un neam întreg.

Unul din brrbaţii mari al neamului a fost acela al cărui centenar îl prăznuim azi. Viaţa lui stă ca o carte deschisă înaintea noastră, şi faptele lui sunt împlinite cu toate evenimentele mari ale neamului nostru din timpurile pe care el le-a trăit.

Om dintr'o bucată, rupt din sufletul neamului nostru, ale cărui virtuţi el le reprezinta, el a săvârşit adevărate minuni. Mărinea lui stă în credinţa nesovăitoare care a rămas neclitită. Din această credinţă el a sorbit puteri nebiruite pentru opera ce a săvârşit în viaţa sa.

In Sf. Evanghelie ce am citit azi în biserică ni s'a vorbit de credinţa care mută munţii. Această credinţă, a avut-o marele român Brătianu şi prin ea a pregătit în adevăr minunea mutării munţilor ai cărei martori am fost noi astăzi.

Azi viu în numele Ardealului ca cu ocazia acestei frumoase şi meritate sărbătorri să depun omagiul recunoştinţei noastre şi să fac făgăduinţa sărbătorească că-i vom păzi credinţa şi prin această credinţă vom contribui din toate puterile noastre şi la consolidarea ţărei noastre unită aşa unită cum, a văzut-o el în gândurile, în planurile, în visurile şi în munca lui.

Ne vom cumineca inimile din entuziasmul lui, ne vom întări simţămintele cu dragostea lui şi nu vom uita niciodată principiile lui că muncă prin încredere în Dumnezeu şi'n tine însu-ţi, în forţele neamului, poate duce la biruinţa cauzei mari a neamului.

Şi astfel ne vom strădui a păstra comparaţia prin aceleaşi virtuţi prin care a fost făurită de el; Dumnezeu să binecuvinteze din neam în neam amintirea lui şi să facă izvor de putere, de entuziasm nesecat pentru neamul pentru care inima lui a bătut în fiece clipă.

Gloria numelui lui să rămâe din veac în veac.

Dela Universitate

Cursul de închidere al D-lui Prof. de Martonne

In sala II a Universităţii noastre la ore 9 a. m. d-l ptof. Emmanuel de Martonne a ţinut ultimul curs de Geografie generală din anul acesta Cu o rară competenţă de savant şi de cercetător la faţa locului, d-sa a vorbit despre caracterile generale ale Carpaţilor, împărţindu-şi expunerea în două capitole „Basinul Bihorului" şi Platoul Transilvaniei" a arătat caracterele generale ale acestor munţi din punctul de vedere structural şi geografic, evidenţiind câteva fenomene foarte curioase şi specifice munţilor Carpaţi. Prin admirabile proecţiuni şi scheme pe tablă a demonstrat toate afirmaţiunile făcute, în numărul de mâine vom da pe larg cuprinsul conferinţei de închidere a cursului d-lui prof. de Martonne.

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în aur, argint şi nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö şi Braunfeld

Cluj, Piaţa Unirii No. 9

20 Telefon No. 359

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI

MOBILE şi PIANE

să nu-ţi pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjatele saloane de mobile alui

SZEKELY şi RETI

Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acţii

Persoanelor de încredere se face vânzarea şi cu plată în rate

„Informatorul Român"

"Import-Export, Agentura-Comision-Publicitate şi Informaţiuni. Cluj, Calea Regele Ferdinand 48.

Şi-a început activitatea şi primeşte: Reprezentanţe comerciale din ţară şi străinătate. □ Mărfuri şi obiecte în consignaţie şi se ocupă cu desfacerea lor. □ Comisioane comerciale şi personale pentru ţară şi străinătate posedând agenţi comerciali şi curieri speciali, oameni de încredere. □ Publicaţiuni şi reclame pentru toate ziarele şi revistele din ţară şi străinătate. □ Manuscrise (ori ce acte) pentru copiat cu maşina şi traduceri în orice limbă. □ Paşapoarte pentru viză la Consulate şi acte pentru legalizare la Ministere. □ Spre efectuare promptă ori ce cereri către autorităţi şi eventuale intervenţii.

ACORDĂ Consultaţiuni şi informaţiuni în afaceri administrative şi comerciale. 747

INFORMATII

D-l I. I. C. Brătianu în imposibilitate de a răspunde individual celor care i-au exprimat simţimintele lor cu prilejul centenarului lui Ion C. Brătianu, roagă pe toţi să bine-voiască a primi, prin aceste rânduri, expresiunea adâncei sale recunoştinţi.

■

Financiare

Trimisul special al ziarului „Le Journal" la Stockholm spune că bolşevicii au depus la una din marile bănci de acolo 25 milioane ruble aur, ca un fond de garanţie pentru locomotivele comandate în Suedia. Furnizorii n'au mai voit însă să mai predea marfa din cauza hotărârei luate de guvernul de la Moscova ca toate diferendele între Rusia şi furnizorii ei să fie judecate de tribunalele sovietice.

In cercurile politice din Stockholm se afirmă că cele 25 milioane ruble aur vor fi păstrate fie spre a despăgubi pe unii purtători de titluri ruseşti, fie spre a se remite guvernului român ca despăgubire pentru tezaurul român dela Moscova.

■

Banca Naţională a fost autorisată să facă o nouă comisiune de monete a 2 şi 5 lei, în valoarea totală de 150 milioane de lei, în vederea retragerei din circulaţie a hârtiei Băncei generale.

■

Industriale

Suntem informaţi că mari capitalişti din Ardeal proiectează înfiinţarea unui grup financiar puternic. Scopul acestei întreprinderi este de a cumpăra minele din Ardeal.

■

Agricole

Din sursă oficială aflăm că în Banat nu s'a ivit nici un fel de boală în cultura tutunului.

■

D-nii Petrini şi Popa dela Direcţiunea agriculturei din Cluj au făcut o călătorie de inspecţie în Nordul Ardealului pentru organizarea şcolilor de agricultură.

■

Direcţiunea agriculturei din Cluj a cerut Ministerului de agricultură din Bucureşti un credit extraordinar de 900.000 lei pentru răscumpărarea gogoşilor din recolta vermilor de mătasă din anul acesta.

■

Diplomatice

Miniştrii plenipotenţiari ai Franţei, Italiei şi Bulgariei au prezentat d-lui Ion I. C. Brătianu omagii atât în numele lor personal cât şi a guvernelor ce reprezintă, cu prilejul centenarului naşterei lui Ion C. Brătianu.

■

Pentru monumentul Unirii din Arad s'au adunat până acum 480 mii 127 lei.

Politice

Primirea gelegaţiilor din provincie venite cu prilejul comemorării centenarului lui Ion C. Brătianu, s'a făcut Duminecă seara, decătre D-l Ion I. C. Brătianu care a ţinut o scurtă cuvântare arătând nevoia de organizare a ţării prin încrederea masselor în partidul liberal şi nevoia organizării partidului liberal în noile provincii,

Prezentarea a luat sfârşit la ora 8, după ce D-l Ion I. C. Brătianu s'a întreţinut îndelung cu fiecare delegaţie în parte, în special cu cele din noule provincii.

■

Comerciale

Primăria oraşului Cluj a primit câteva vagoane de zahăr pe care-l va pune în vânzare cu 19 lei kilogramul.

■

Pe piaţa Clujului se observă o scădere de 20—30 procente la ghete şi ştofe.

■

Scolare

Învăţătorii din judeţul Fălciu şi institutorii din Huşi sunt foarte agitaţi, din cauza reducerii salariilor lor.

Eri au ţinut o întrunire în sala liceului particular. S'au ţinut cuvântări de protestare şi apoi au hotărît, în unanimitatea, să demisioneze în bloc.

Până acum şi-au înaintat demisia peste 100 de învăţători.

■

Şcoalele secundare de fete împreună cu profesoarele lor din Brăila fac zilele acestea excursiune în Ardeal timp de o săptămână.

■

Toţi învăţătorii şi învăţătoarele din jud. Cojocna sunt rugaţi a lua parte la adunarea generală a secţiei judeţene, ce să va ţine în 3 şi 4 iunie a. c. în Cluj cu programul stabilit de comitet.

De oarece în această adunare să vor desbate chestiuni cari interesează de aproape pe învăţătorii confesionali, aceştia sunt rugaţi cu inzistenţă să la parte în număr complect.

■

Dela C. F. R.

Cu începere de astăzi se pune în circulaţie un tren accelerat Oradea-Mare — Bucureşti care pleacă din Cluj la ora 18 şi 20 şi ajunge la Bucureşti la 11 şi 55. La acest tren sunt ataşate două vagoane direct Bucureşti.

■

Cu începere de azi se pun în circulaţie trenurile pentru staţiunile balneare din Ardeal.

Clujuli are la dispoziţie un tren pentru băile Cojocna care va circula după itinerarul anului trecut.

■

S'a dat ordin tuturor punctelor vamale ca vagoanele germane să fie oprite de a eşi din ţara românească.

*

Se vinde ocazional, una maşină de scris „Remington" în perfectă stare „Informatorul Român" Cluj, Calea Regele Ferdinand 48. 748

Bisericeşti

Păr. Arhim. N. Ivan pleacă zilele acestea la Bucureşti pentru a pune în curent Ministerul Cultelor cu nevoile materiale ale preoţimei eparhiei Clujului.

■

Congrese.

La Bucureşti a avut loc Congresul funcţionarilor publici. Au participat peste 2000 funcţionari.

D-l Titulescu, ministru finanţelor, a venit în timpul desbaterilor şi luând cuvântul a expus situaţia financiară a ţării, a recunoscut necesitatea ameliorării situaţiei funcţionarilor şi a făgăduit sprijinul său pentru această ameliorare.

La urmă Congresul a votat o moţiune prin care se la act de declaraţiunile ministrului de finanţe, se veştejesc neorânduelile săvârşite în servicile publice, se manifestă formal voinţa de a se lua măsurile cele mai severe contra acelora cari au traficat cu funcţiunile lor şi cari trebuesc trimişi la puşcărie, iar averile lor confiscate, se consideră ca absolut necesari epurăţiunea în întregul corp al funcţionarilor Statului, spre a se ajunge la suprimarea funcţiunilor inutile şi ale sinecurilor, după normele prevăzute prin proectul de statut al funcţionarilor şi se cere ca fără întârziere să se libereze cotele de 63 şi 90 la sută acordate prin lege funcţionarilor încă de anul trecut.

*

Diverse

In comuna Sebeşul Săsesc păzitorul de vite care dispăruse din ziua de 29 Mai a fost aflat mort în pădure la cetate. Eri a plecat procurorul general din Cluj împreună cu un medic pentru anchetarea faptului.

■

In ziua de 12 Iunie „Cultura poporului" aranjează mari serbări populare în parcul oraşului Cluj.

Vor fi aranjate boschete, bărci pe lac împodobite şi un bufet eftin şi bine asordat.

■

Duminică 5 Mai Asociaţiunea profesorilor Universitari împreună cu „Cultura Poporului" vor face o excursiune în ţinutul Mureşului.

■

Săptămâna viitoare se va pune în aplicare timbrele de ajutor pentru clădirea catedralei din Cluj.

Acestea timbre se vor lipi pe biletele de intrare la orice spectacol public din Ardeal, timp de un an de zile, şi costul fiecărui timbru fiind de 50 bani.

*

Dr. Lăzărescu, medic-şef al Casei Cercuale, Specialist în boale Interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

■

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate şi la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche acărui surmenaji staţionar prospătează corpul obosit oţeleşte muşchii stătuţi stânge ori ce dureri corporale şi dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică şi chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. 1-111

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

Dela Universitate

D-l prof. Dr. Guiart despre „Orașul Lyon“

Distinsul reprezentant al Universității franceze, oaspele din anul acesta al Universității noastre își încheie bogata și prețioasă contribuție la luminarea studențimei și publicului românesc cu două conferințe de o deosebită însemnătate: Orașul Lyon și Universitatea din Lyon. Cine a frecventat cursurile savante ale D-lui Guiart a putut observa interesul și dragostea cu care împărtășia studenților și auditorilor bogățiile sufletului și culturei franceze.

Cursul D lui Guiart asupra medicinei în vechiul Egipt, ca și acela a d-lui de Martonne vor rămâne ca o pagină aleasă în analele Universității noastre și ca o prețioasă contribuție a științei franceze la desvoltarea tinerei științe ardelene.

Eri la oara 6 în sala cea mare a Bibliotecei centrale, în fața unui public compus din Aristocrația intelectuală a Clujului, D-l Prof. Guiart și-a desvoltat interesanta conferință asupra orașului Lyon la Universitatea căruia d-sa este profesor și pe care la părăsit pentru câtva timp pentru a veni la Cluj.

Inainte de-a mă întoarce acasă și de a părăsi Clujul românesc unde am petrecut unele din cele mai agreabile momente ale vieții mele m'am hotărât să vă fac cunoștința unuia dintre cele mai importante centre ale Franței, — orașul Lyon și a unei dintre cele mai vestite instituții de cultură — Universitatea din Lyon. Astăzi îmi permit a vă vorbi despre orașul Lyon, invitându-vă ca împreună cu mine să facem o vizită acolo.

Românii ca toți străinii de altfel și-au făcut obiceiul ca atunci când vreau să cunoască Franța, merg numai la Paris, fascinați de celebritatea fastului parizian muzeelor, mijloacelor de distracție, mulțimei străinelor din toată lumea. Vizitând și cunoscând numai Parisul unii și-au făcut convingerea, că Francezul e numai păpușă veșnic pasionată de senzații și distracții noui, în fine în nici un caz un om al muncei. Convingerea e absolut greșită, căci în toate țările tipul național nu e cel din capitală, care prin forța lucrurilor în capitalele mari, cum e și Parisul, e pradă tuturor influențelor străine, și răpit de torentul de viața intensivă care predomină în aceste capitale.

Cine vrea să cunoască adevăratul suflet și temperament francez, trebuie să cutreere provincia. Aci veți putea cunoaște pe adevăratul Francez cu toate calitățile și scăderile lui. Aci bate adevărata inimă a Franței. In provincie veți vedea țăranul francez lucrând 10—12 ore pe zi, crescându-și copii în dragostea de țară și D-zeu.

Lyonul, acest oraș de provincie în raport cu Parisul este unul din cele mai vechi orașe ale Franței, dacă nu ale lumei, căci primele lui temelii au fost puse de Fenicieni, Cartaginezi și Greci. După o legendă veche se spune că Lyonul a fost fondat de către o colonie grecească peste care au venit Galii, cari l'au mărit și l'au înfrumusețat.

In cele din urmă Romanii când au început colonizarea Galiei, au stabilit o mulțime de colonii împrejurul Lyonului. Mai târziu Lyonul devine capitala Galiei. Dela Lyon plecu patru importante drumuri romane.

Distinsul conferențiar arată prin proecțiuni cinematografice rămășițele istorice ale Lyonului și anume „Farul lui Traian“ având în față amfiteatrul. Aceste ruine au fost admirabil conservate.

Trecând mai departe d-l Guiart arată că încă de pe timpul Galilor Lyonul a fost un oraș esențialmente comercial datorită situației lui geografice, așezat fiind între Ron și Saone unde se întâlneau negustori din toate părțile lumei și unde se vorbeau toate limbile.

In acelaș timp Lyonul a fost cel mai activ centru al Creștinismului unde au avut loc cele mai teribile persecuțiuni religioase. Acest oraș a fost totdeauna metropola religioasă a Galilor.

Trecând la Lyonul de azi, ilustrul conferențiar arată prin proecțiuni și explicațiuni suficiente toate frumusețile și bogățiile Lyonului.

Toate străzile grădinile, muzeele, palatele, instituțiile, statuele, bisericile, grădinile științifice locurile, podurile de peste Ron și Saone, în fine tot ce are Lyonul mai artistic și mai interesant au trecut prin fața celor din sală datorită gentileții și dragostii pentru Români care a făcut pe d-l Guiart să aducă dela Lyon aceste clișee putând vedea toate acestea și ascultând interesantele explicații date de d-l Conferențiar, auditorul a rămas cu iluzia că a vizitat cel mai mare și mai artistic pentru economie și cultural al Franții provinciale.

Măreția și arta clădirilor și a grădinilor din Lyon redate prin admirabile proecții au fascinat privirile celor de față. Numeroasele clădiri antice de prin sec. X, XI, XII, XIII au fost admirabil restaurate și păstrate în Lyon.

Din punct de vedere cultural, Lyonul este printre cele dintâi orașe ale Franței. Universitatea din Lyon e celebră, Biblioteca Lyonului e extrem de bogată: are peste 500.000 de volume, școlile de tot felul sunt nenumărate, muzeul de antichități din Lyon are obiecte de o vechime și de o valoare inapreciabilă.

Astăzi Lyonul e cel mai frumos și mai pitoresc oraș al Franții. Prin bogăția și comerțul lui este de fapt în mod indiscutabil capitala economică a Franței.

Eminentul savant încheie frumoasa sa conferință, spunând următorele:

„Dacă am insistat mult asupra originei Lyonului e că Lyonezii se aseamănă atât prin această origină cât și prin fizionomie, temperament, și obiceiuri cu poporul român ceiace a provocat în mine o confuzie aproape instinctivă în ceiace privește simpatia și admirația pe care le am față de aceste două națiuni surori pe vecie prin origină și viață.

Aici dintre D-voastră care vor să cunoască limba, cultura și poporul francez să cutreere Franța începând cu Parisul dar să nu uite Lyonul unde vor găsi oameni de aceiași rasă și tot așa de primitori cum ați fost D-voastă pentru Lyonezi.“

Ultimele cuvinte a D-lui Pof. Guiart au fost acoperite de o adevărată furtună de aplauze care au durat câteva minute.

Mâine Joi 2 Iunie la ora 6 în aceiași sală a Bibliotecei centrului are loc ultima conferință a distinsului savant despre *„Universitatea din Lyon“*.

St. P.

Corpurile Legiuitoare

SENATUL

Sedința de la 31 Mai.

Prezidează D-l Meitani. Pe banca ministerială D-nii Negulescu și Argetoianu. *Ministrul de interne* roagă senatul să accelereze discuția asupra legii învățământului pentru a se lua în discuția reforma administrativă. D-sa propune să se admită două ședințe de noapte pe săptămână. Propunerea, pusă la vot, se admite. Ședințele de noapte se țin Marți și Joi.

La ordinea de zi, continuarea discuției pe articole a legii învățământului. Se votează mai multe articole.

CAMERA

Sedința de la 31 Mai.

Prezidează D-l Eusebie Popovici: Pe banca ministerială, D-l Garoflid. *D-l Angelescu* roagă Camera să desbată proectul douăsprezecimei bugetare *D-nii Gerasim*, socialist și *Rădulescu* vorbesc contra și cer sporirea cu 40 milioane la bugetul Direcției minelor din Ardeal. Proectul se votează, admițându-se douăsprezecimea cu 115 voturi pentru și 54 contra.

Se continuă discuția asupra proectului de reforma agrară.

Vorbește *D-l Căpățineanu*, țărănist contra: Apoi, *D-l Filipescu* face apel la unirea tuturor pentru votarea repede a proectului.

Evenimentele zilei

Agitațiile populare la Petrograd și Moscova.

Din Helsingfors se anunță, că trupele Sovietului, care au fost concentrate în reionul Vitebsk și Pskov pentru manevrele de primăvară, au început să fie trimese în Rusia centrală; forțe însemnate au fost transportate la Moscova și Petrograd. Aceste măsuri stau în legătură cu agitația printre muncitori, care a început să neliniștească în mod serios guvernul sovietic.

Un eveniment semnificativ e poziția vrășmașă pe care au luat-o, în urmă, față de soviet sindicatele profesionale.

■

Ungaria a făcut cunoscut oficial secretarului Societății Națiunilor, intenția sa de a cere în Septembrie, să facă parte din această Societate.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

A fost prins bulgarul Belamowsky autorul furtului, noaștelor Sf. Dumitru dela Mitropolia din București, în complicitate cu generalul Tantiloff și colonelul Coleff.

■

In privința complotului Comunist autoritățile au făcut noi descoperiri. Astfel s'a aflat că în luna Martie a avut loc la Iași o consfătuire comunistă cu delegații sovietelor rusești și cu Cristescu. S'a discutat modalitățile pentru provocarea revoluției în România alcătuindu-se comitete localnice compuse din 5 persoane. Astfel în Basarabia sunt 17 comitete, în Moldova :2, Bucovina 6, în Ardeal 18. Aceste comitete erau reprezentate la centru într.un mare colegiu.

■

Ziarul „Viitorul“, analizând moțiunea celor 100 arată că e șovăelnică, menținând echivocul. Arată că nu se poate spune cuvântul. Accentuiază că lămurirea acestui echivoc trebue să fie o chestie de zile, stabilindu-se curentul car a triumfat în congresul celor 100.

■

Comitetul dela Iași pentru comemorarea Centenarului lui Ion C. Brătianu a rămas în aceiași formație pentru a organiza Comemorarea d. 100 ani dela nașterea lui Mihail Kogălniceanu care nu s'a putut serba în 1917 din Cauza războiului.

■

Printr'un ordin al Ministerului de Interne cu începere dela 1 Iunie se va schimba regulamentul Comisiilor de incartiruire din țară.

La Akerman, comuniștii au aruncat în aer un pod de cale ferată.

Intr'un alt atentat în Basarabia, a fost distrus podul dela Alealia.

Trenul mixt Chișinău—Tighina a deraiat. Sunt 10 morți și 15 răniți.

■

În consfătuirea parlamentarilor țărăniști cari a avut loc eri, dl Mihalache a arătat nemulțumirea sa față de hotărîrea comitetului de 100 al partidului național, lăsând să se înțeleagă că dl Vaida își luase unele angajamente cari nu mai au valoare.

Dl Mihalache a arătat că nu este oportună o nouă grupare a forțelor parlamentare, dar colaborarea va lăsa grupării țărăniste libertatea de acțiune.

■

La 20 Iunie pleacă din Bucovina ultimul tren cu repatriați din Austria.

■

D-l general Văleanu va supune Consiliului de miniștri noua lege pentru organizarea poștei, telegrafului și telefonului.

■

D-l Petrovici, ministrul Lucrărilor Publice, va pleca din nou să viziteze regiunile devastate de răsboi.

■

Familia Regală pleacă Joi la Sinaia.

ȘTIRI DE PESTE HOTARE

Germania plătește.

Guvernul german a trimis la Paris 20 bonuri de tezaur a câte zece milioane dolari fiecare purtând girul băncilor germane, și plătibile în parte la Londra, la Paris și la New-York, reprezentând o valoare totală de 850 milioane mărci. Afară de aceasta, în urma dorinței comisiunei despăgubirilor, Germania a convertit în dolari americani primul vărsământ de 150 milioane mărci aur ce oferise a-l efectua în devize străine multiplicate. Operația e terminată. Cele 150 milioane au fost transmise băncei federale americane de rezervă la New-York. Art, 5 din statul de plată al comisiunei despăgubirilor a fost deci executat de Germania în termenul prevăzut.

■

Comitetul de garanții a cărui înființare înainte de 30 Mai e prescrisă prin statul de plăți notificat Germaniei, a fost constituit de comisiunea despăgubirilor a cărei sub-comisiune este după regulament. Comitetul garanțiilor va avea sediul la Paris dar va dispune la Berlin de un organism permanent de informațiune și control; de altfel el însuși se va transporta la Berlin de câte ori va fi nevoie și va rămâne în contact permanent cu guvernul german. Comitetul de garanții se compune din delegați ai puterilor reprezentate în comisiunea despăgubirilor. Ei sunt: d. Mauclerc, controlor general al armatei (pentru Franța); sir Hugh Levik (pentru Marea Britanie): d. Damoglio (pentru Italia); d. Impemenans (pentru Belgia); Statele-Unite vor fi reprezentate, cel puțin oficios, prin d. Logam; Japonia și statul sârbo-croato-sloven vor fi invitate să participe, având ca reprezentanți respectivi pe d. Sekila și Tiurici. Comitetul de garanții astfel constituit a ales ca președinte pe reprezentantul Franței d. Mauclerc și ca vicepreședinte pe reprezentantul Belgiei; ambii sunt numiți pe timp de un an și puterile li se pot reînoi.

Pogromuri bolșeviste.

Se telegrafiază din Helsingfors, la 28 Mai, că detașamente bolșeviste au organizat în împrejurimile orașului Homel un sângeros pogrom, în care au fost sute de victime.

Pe de altă parte se anunță din Reval că trupele lui Budieny instigate de șeful lor, în orașele Novgorod și Lubar în Volhinia, au masacrat populația evreiască. Turburările sângeroase au durat aproape 3 săptămâni.

IN CURAND VA APARE IN CLUJ
REVISTA UMORISTICA
„Țânțarul“
Redacția și Administrația Strada Iuliu Maniu No. 3
Se primesc abonamente și anunțuri.
Abonament pe un an 100 Lei
Abonament pe 6 luni 60 Lei
Abonament pe 3 luni 30 Lei

Plângeri și lămuriri

Scrisoare deschisă advocatului V. Suciu din Gherla

În numărul 70 din 27 Maiu al Gazetei Ardealului, printr'un articol calomnios d. V. Suciu advocat în Gherla, confundând interesele persoanei mele cu acelea ale institutului pe care-l reprezint expune cu totul partial cazul care-l face pe domnia sa să se agite și să insulte fără a fi intemeiat prin nimic la acesta.

Voiu căta să relatez faptele așa cum sunt și cred că numitul advocat nu va putea tăgădui cele ce le voiu arăta.

Ducându-mă impreună cu personalul internatului pentru a lua în primire un pogon de pământ pentru nevoile internatului ideului, cerut încă prin Februarie și cedat spre folosință nouă prin decisia Consilieratului agricol din Dej, am fost insultat de un anume Ioan Pocol și de soția sa, care arase și sămănase locul deși lui îi fuzese desemnat un altul spre folosință, ceva mai departe, și deși i se adusese la cunoștință prin delegații agrari ai orașului că locul, deși l-a lucrat anul trecut, anul acesta nu mai este al lui, ci al internatului. S'a adus sentința ca direcțiunea internatului nostru să-i restitue cheltuielile avute cu aratul și sămănatul locului, iar numitul locuitor să urmeze a-și ara cu acești bani locul ce i se destinase lui, iar direcțiunea internatului să ia din nou în primire locul arat și sămănat gata. Sus numitul locuitor nu a vrut de asemenea să primească suma pe care a cheltuit-o cu aratul și sămânța și pe care direcțiunea internatului era dispusă să o plătească. Argumentul țăranului era că lui nu-i pasă de ceea ce hotăresc autoritățile având sprijinul advocatului Suciu.

In urmă fiind imputernicit prin noua dare în primire a locului din partea Consilieraului agricol și poliția orașului, am lucrat pământul sămănându-l printre cucuruz cu legumele necesare internatului nostru. Am fost iarăș insultat fată de martori de acelaș țăran, care a inceput a scoate din pământ parte din cartofii sădiți de noi și a ne amenința cu nimicirea recoltei. El deși primise trei pogoane în altă parte, ceva mai departe, nu le-a lucrat indemnat fiind la aceasta tot de domnul Suciu.

Domnul advocat spune că locul e al unei văduve cu doi orfani. Soția actuală a lui Ioan Pocol a mai fost odată căsătorită, soțul i-a murit, dar nu în războiu; copiii sunt însă făcuți de un al 3-lea nelegitim, sunt puși însă pe numele bărbatului legitim, fapt întărit prin proces verbal sancționat de primăria orașului. Văduva sprijinită de advocatu Suciu, are un sprijinitor în soțul ei iar orfanii un protector în soțul mamei lor.

Ducându-mă la domnul Suciu pentru a-i arăta nedreptatea cauzei ce sprijinește și răul temperar ce face unei instituții de cultură și binefacere, mi-a spus că nuare să-mi dea nici o lămurire nefiind chemat la domnia sa. Domnul advocat amintește, cred, intenționat neclar cazul că o vacă ar fi intrat pe pământul meu și aș fi cerut poliției, prin o adresă al cărei conținut nu știu cum domnul advocat și l-a putut însuși, denaturând cu totul vorbele întrebuințate, să fie deținut proprietarul vacii. Ori locul care a fost călcat era tocmai locul internatului de care a fost vorba, iar vaca nu intrase din întâmplare pe pământul internatului el era ținută de funie și condusă la păscut de chiar Ioan Pocol, batocoritorul legilor și al autorităților statului prin indemnul și imputernicirea binevoitoare a intelectualului „om drept" V. Suciu. Unde vede domnul advocat Suciu în toate acestea interesul meu propriu?

Vorbește dmnul Suciu de conducerea stângace a școlii. Nu e indreptățit la aceasta! O probă a contrariunui susținut de domnia sa e faptul, public cunoscut, că numărul elevilor s'a în doit deja în al doilea an al existenței atât de anevoioasă a liceului nostru, datorit activității desfășurate de mine și colegi mei, o mână de oameni. Având concursul oamenilor culți din acest oraș fiinteazâ și internatul atât de necesar la noi, unde elevii sunt în cea mai mare parte fii de țărani săraci.

Susține mai departe domnul Suciu că persoana mea nu e iubită în Gherla. Se prea poate. Imi dați voie însă să afirm că domnul Suciu nu e competent să spună aceasta, neavând nici o prietenie în Gherla, afară de un mic număr de meseriași codași, simpli și oreduli, care au fost ceva numai pe timpul revoluției cu sovietele ei, de care nu a scăpat nici acest oraș. De atunci datează și această **unică prietinie** a domnului Suciu care i-a dat nadejdea să ajungă marele **dictator al Gherlii,** pentru a-și putea satisface înnăscuta poftă de a stăpâni pe cara nu cutează și nu a cutezat să o arate pe față nici odată cunoscându-și micimea fizică și morală. Aci o cauza mâniei pe toți aceia care caută sa se afirme fie și în direcție bună. Isi aduce aminte domnul Suciu cum acestor oameni încrezători spunea în calitate de candidat **socialist** imbrăcat în straie urâte și sfârtecate ca să le impună, că e de părerea ca parcul frumot al Gherlii să fie tăiat și dat combustibil săracilor ca să nu se mai plimbe boierii prin el. Ori gherla n'are boieri.

Spune d. Sucin că a contribuit pe listale de subscripție lansate nu din voia noastră pentru trebuințale școlii și pentru ajutorarea slevilor lipsiți. E drept, am la mână o listă pe care domnul Suciu, apărătorul săracilor figurează cu 25 bani. Ceilalți elevi au fost goniți, în loc să organizeza insuși acte de bienfacere ca intelectual cu sufletul hrănit de cultură

Cât despre serbările și sezătorile aranjate, nu au fost aranjate de mine și pentru mine, ci de liceu pentru publicul iubitor de cultură și progres, și vina nereușitei lor cade și asupra d-lui Suciu, intelectual cu liceu și Universitate.

Dr. Emil Precup
director I liceului „Petru Maior" (Gherla)

„UNIVERSUM", inteprindere technică de instalațiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală electrică, și tot felul de reparațiuni cu prețurile cele mai avantajoase. Prima intreprindere curat românească, Cluj, Strada Meșter 5. Telefon 841. 183

Expoziția de Agricultură din Praga

Cu ocazia excursiunei Studenților Academiei de Agricultură din Cluj.

E destul de cunoscut rolul enorm de important pe care îl au într'o țară organizarea expozițiilor pentru orice ramură de activitate. In urmărirea acestui scop, adică de a da un tablou exact al stării actuale a producției și industriei Cehoslovace, de a accelera progresul în Agricultură, de a stabili ralațiuni directe între producători și consumători și de a contribui în fine la dezvoltarea producțiunei și consumațiunei agricole, „Uniunea Agricolă" a republicei Cehoslovace a organizat dela 12—17 Mai o expoziție de agricultură la Praga.

Pentru cunoașterea progresului realizat de această tânără republică o unui popor bine organizat și de o putere de muncă demnă de admirat expoziția a fost în acest timp centrul de întâlnire a foarte mulți vizitatori din România, Franța, Belgia, Italia Jugoslavia etc. Ca fii ai unei țări în care principala ramură de activitate și de producție e agricultura, pe cari deci îi interesa mai mult ca pe oricare progresele ce se pot realiza în acastă ramură, Studenții anului III ai Academiei de Agricultură din Cluj împreună cu d-l Sub Director Ciomac și D. Profesor Dr Dobrescu, cu binevoitorul sprijin dat de Secretariatul de Agricultură din Cluj — căruia Studenții îi-i adus pe această cale mulțumiri au putut vizita expoziția. Primirea colegială și plină de atențiune ce ni s'a făcut de către Studenții.

Institutului Agricol și de către autoritățile din Praga ne-a lăsat o foarte plăcută amintire și ne-au întărit convingerile în privința cordialelor raporturi ce există între aceste două țări. Ajunși în Praga în ziua de 11 Mai adică în ajunul deschiderei expoziției am fost primiți în gara Vilson de Secretarul Legației Române din Praga și de o delegație de Studenți care ne urează bun venit pe pământul democraticei republice Ceho-Slovace. A doua zi la ora 9 conduși de Studenții Institutului Agricol din Praga am luat parte la deschiderea expoziției. Inainte însă de a descrie modul cum a fost solemnitatea deschiderei expoziției vreau să insist puțin asupra modului cum a fost organizată.

Incă de anul trecut cu ocazia congresului prea cunoscutei societăți atletice a „Sokolilor" — care în treacăt amintit ca model de organizație ar putea fi cu mult succes introdusă și la noi, — „Uniuuea Agricolă" organizase o mică expoziție destinată a da străinătății. o icoană limp de a situațiunei agriculturei în Boemia de oarece Slovacia era foarte puțin reprezentată.

Anul acesta însă sfera de activitate a „Uniunei Agricole" s'a întins toată suprafața teritoriutui Ceho-Slovac.

Minuțiozitatea cu care a fost aranjată a putut da oricum ideia vie și completă a producției Ceho-Slovace. Instalată în localul expoziționei din „la Královská obora" printr'o monumentală poartă pe eare fâlfâia și tricolorul Român se putea intra într'o mare piață în fața și la dreapta căreia se găseau două mari palate unde erau aranjate diferitele secții de produse agricole.

In pavilionul din fața pieței și în centrul lui era expoziția ministerului de Agricultură cu următoarele diviziuni 1. *Technica agricolă.* 2. *Invățământul agricol.* 3. *Industria forestieră.* E demnă de menționat expoziția technică cu cele 3 secțiuni.

a) lucrări de amendament, statistica și acti ițatea lucrărilor agricole, rezultate obținute prin lucrări de amendament al solului, hărți și diagrame ce redau în mod plastic intensitatea muncei, proecte, studii, publicații etc. Deasemeni complect studiate și aranjate erau secțiunile de cultivarea plantelor cereale. leguminoaselor, plante textile tutunul, viile, horticultura selecțiunea plantelor, cultura hameiului sfeclei și stațiunea phitopotologică.

b) *Studiul terenului* : hărți ale terenului publicații și aparate speciale. c) *Statisticele* : Prin faptul că la 14 Mai „Uniunea Centrală a Cooperativelor" a serbat jubileul său de 25 de ani de exisfență a fost reprezentată în aripa stângă a clădirei putându-se astfel vedea desvoltarea și organizarea cooperativei în Ceho-Slovacia. Avându-se în vedere marele interes pe care l'a înfățișat expoziția pentru economia să ească și cooperația agricolă au fost invitate și Cooperativele din Danemarca Italia, Scoția etc, cum și *„Centrala Uniunilor Cooperative"* din Basarabia care a și venit conesută fiind de o delegație comdusă din d-nii M. M. Ruseff D. F. Popovici și V. C. Salmanovici.

Frumosul pavilion în care a fost instalată cum și modul cum a fost aranjat acest pavilion a atras atențiunea multor vizitatori și chiar a ministrului agriculturei și a primarului orașului Praga caris'au și fotografia în mijlocul pavilionului. Au fost expuse o colecție de cereale, tutunuri, fructe, vin dela Școala de agricultură dela Cucuruizeni tabele și diagrame de creșterea numărului membrilor cooperativelor, schițe de formarea cooperativeler în Basarabia, cum și o frumoasă colecție de covoare vechi lucrate în motive românești ne țăranii din Nordul Basarabiei.

In aripa dreaptă a pavilionului erau expuse de diferite fabrici modele de unelte și mașini mici agricole.

Palatul din dreapta pieței a fost rezervat pentru expoziția animalelor mari — cai. boi, vaci, — animalelor mici — oi, porci, capre, — și păsări domestice — găini, gâște, rațe, curcani etc. Varietatea raselor, frumusețea exemplarelor atât din punct de vedere zootehnic cât și estetic cum și posibilitatea de a admira enormele rezultate ce le dă o selecțiune metodic aplicată au impresionat atât de mult pe vizitatori încât în acest palat ce devenise un loc de pelerinag cu greu se mai putea străbate.

In piața care după cum am amintit se afla între poarta principală și cele două palate, erau expuse un număr enorm de mașini agricole, Dacă în industrie locul unde se face munca — fabrica — e creat artifial și prin urmare adoptat exigențelor mașinelor, în agricultură locul unde funcționează cea mai mare parte din mașini e creiat de natură mașina deci trebue să se adopteze.

Din acest motiv mașinile agricole au fost foarte variate și multe din ele erau lucrate cu atâta ingeniozitate încât provocau admirația neobosită a vizitatorilor. O notă destul de interesantă e că aceste mașini erau puse pe loc în funcțiune prin ajutorul locomotivelor, așa că se putea vedea și modul cum ar lucra afară la câmp. S'a remarcat expoziția de autotractoare a fabricilor: Skoda, Excelsior, Moline, Universal, Kosmos, Tavarna. In această piața ușor se puteau distinge și secțiunile de: lucrări hidraulice și canalizare, lucrări de amendament și electricitate și pisciicultura. Această expoziție destul de sumar descrisă. A fost inaugurată în ziua de 12 Mai ora 10 dimineața. La ședința de inaugurare au asistat: D-l Černy prezidentul consiliului, Ministrul agriculturei, Ministrul lucrărilor publice și Ministrul Afacerilor străine. Expoziția a fost deschisă printr'un discurs al D-lui Prokupek președintele „Uniunei Agricole" a D-lui Brdlik ministrul Agriculturei și a D-lui Nadherny care salută în limba franceză pe reprezentanții statelor straine. Studenții Români au fost invitați într'un loc rezervat, din centrul pavilionului.

In tot timpul cât a durat expoziția, după cum am mai amintit, Studenții Români au fost obiectul unei frumoase atențiuni din partea studenților și a oficialității cehoslovace.

As fel, a treia zi după deschiderea expoziției s'a dat în saloanele frumosului cămin al Studenților — care a fost clădit anul trecut de însuși Studenți — un festival în onoarea noastră și a studenților Jugoslavi la care a luat parte Ministrul Afacerilor străine. Delegatul ministerului agriculturei, delegatul „Uniunei Agricole" și Profesorii. După solemnita ea începerei festivalului, când s'a ținut discursuri din partea tutulor delegațiunilor prezente, cu multă plăcere și satisfacție am cunoscut pe ilustrul filoromân Profesor Urban Jarnik care a stat în tot timpul serbărei în mijlocul nostru. Pline de interes au fost excursiunile organizate de Studenții din Praga la Pilsen la fabricele de bere și la Uzinele „Skoda" unde am avut o primire din cele mai frumoase din partea Direcțiunei Fabricei a d-lui Colonel Studeny delegatul militar al Ceho-Slovaciei și a d-lui Secretar al Legației Române, cum și excursiile ce-leam făcut la diferitele ferme ale statului și ale țăranilor.

La plecarea din Praga am fost conduși la gară de delegatul Ministrului de Agricultură, delegatul „Uniunei Agricole" și de numeroși studenți care cu mult entuziasm ne-au dat ultimul salut de pe teritoriul Republicei.

C. C. Bălcoidnu

22
Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

INVĂȚĂTOR diplomat caută oficiu, pe lunile de vară, eventual pe mai departe. Aderesa: Ioan Cobciu învățător, Topadeșartă p. Nădășel.

PROFESOR de liceu dă lecții de ROMÂNĂ, GERMANĂ și LATINĂ (în limba română și germană). Informații la administrație.

CONCERTIST de chitară dă lecții de chitară-solo. Informații la administrație.

INVĂȚĂTOR pensionat care posed pe lângă limba română și maghiară caut un post în cancelărie advocațială, ori administrativ. Ofertele se vor adresa Administrației acestui ziar. 735

2 DACTILOGRAFE află aplicare într-un birou la o mare societate. Se oferă salar bun. Adresa la ziar sub 13.

DOMNIȘOARA ROMÂNCĂ, cunoște dactilografia la perfecție, caută post în vreun birou sau ca vânzătoare în vreo librărie. Adresa la adm. ziarului. 710

Vânzări și Cumpărări:

CU LEI 550.000 se vinde una clădire cu prăvălie în Strada Regele Ferdinand ce se poate preda imediat. Mai sunt de vânzare și alte case a se adresa la Dunky Cluj, Piața Unirei No. 10. 691

DE VÂNZARE casă cu etaj din Str. Regina Maria 51, colț potrivită pentru o transforma în prăvălie. Informațiuni se pot lua la ing. Pohl Cluj, Str. Iuliu Maniu 6, etaj III. 4. până la orele 3—4 p. m. 745

Radio 1034
DE VÂNZARE o garnitură de salon mahagon cu Vitrin-Covor de smyrna Str. Iuliu Maniu 26 et. I. 3. Tot acolo de vânzare 8 jugh. de prat. 731

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

DE VÂNZARE o armă de vânătoare cu trei țevi 16/16/8. Fără cocoașe vizir automat în stare nouă. Are adresa la ziar sub A.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsește de vânzare la toți vânzatori ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

Închirieri:

CAUT cameră mobilată pentru familie, plătesc bine Bebe. 684

Diverse:

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

Postăvăria 606
Solomon Zauderer
Cluj, Str. Regina Maria 40.
Au sosit mare asortiment de stofe pentru haine Bărbătești și Dame diferite culori moderne cu prețuri foarte reduse.

Regimentul 31 Artilerie.

No. 1097—1921.

AVIZ.

Se pune în vedere Ofițerilor de rezervă mai jos notați spre a își comunica urgent adresele la Regimentul 31 Artilerie Cluj unde sunt repartizați în prezent spre a primi ordine:

Căpitan Ghiorghiu Gheorghe
Sub. Lt. Pop Gheorghe,
Sub. Lt. Teușan Octavian,
Medic Sub. Lt. Stancu C. Cluj,
Sub. Lt. Lexen Otto,
Sub. Lt. Jakobi Fritz,
Sub. Lt. Roman Valeriu,
Vet. Sub. Lt. Grigoriu Dumitru.

Comandantul Regimentului 31 Artilerie.
Locot. Colonel:
746 *Manolin.*

LEMNE DE FOC
prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios.
MAXMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
35

„GAMBRINUS"
RESTAURANT
Piața Unirii No. 24
Mâncări gustuoase, beuturi escelente. Serviciu cu-lant, prețuri moderate 653

HOTEL NEW-YORK
Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză și Ungară. - Supeuri după spectacol.
329

Un candidat de advocat,
care vorbește și scrie românește și are și ceva practică află aplicare în biroul subsemnatului. Dr. IUSTIN CL. IUGA advocat, Strada Iuliu Maniu No. 3. et. I.

Radio 738 **JOAN COSMA**
frânghier Cluj, Str. Gaiamb 14. Intreprinde orice lucrări în aceasta branșă, precum și frânghii pentru mașini cingătoare și totfelul de frânghii pentru agricultură cu prețurile cele mai reduse.
548

Intreprindere de transport.
Frații Deutsch Cluj, Piața Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcție cu cea mai mare garanță. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

TOȚI ABONAȚI ziarului Infrățirea
au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de doauă ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvint. □

Mare reducere de prețuri la ghetele
719 **„TURUL"**
ce sau pus în vânzare la depozitul fabricei din Cluj, Calea Regele Ferdinand 14 (f. Wesselényi)

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neîntrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la
Marea Drogerla Rozsa
Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

SA DESCHIS în Cluj, Piața Unirii No. 15
MARELE MAGAZIN DE INCĂLCĂMINTE
RAFTOPOL
din București.
Incălțăminte pentru Dame, Bărbați și copii, cele mai noi modele din străinătate și executate de magazin. Pantofi Elvețieni bărbătești de box 280 Lei. Ghete Elvețieni bărbătești de box 300 Lei. Se mai aduce la cunoștința onor. public că a mai sosit un transport nou de incălțăminte și anume: Ghete și pantofi roșii și de lac bărbătești. Ghete și pantofi de dame, escarpeni și cu barete, de antilopă și olandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marca veritabilă Elveiiană „Bally". 517

„MISSIR"
Str. Memorandului (Unio-u.) 11.
Marfuri de prima qualitate
Stofe pentru Dame
Stofe Bărbătești
Mătăsuri fine
Mouselinuri
Dantilarie
Panglici
Pânză dublă 175—200 ctim lat.
Atlas pentru plăpumi 180 lat.
Converture de Tüll.
Perdele de Tüll.
Covoare și Prești
Linoleum 70—90—180 200—275 ctim lat
Articole de Mariage. 17
Incaltaminte Fine

M. ANGHEL 210
Cluj, Piața Mihai Viteazul 40
Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.
ARTICOLE TECHNICE
Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neîntrecută și pentru toate scopurile.
Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.
Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

Transporturi de mărfuri
Curse cu automobile
In ori ce direcție execută
346 cu prețuri convenabile:
Emil Blaga
CLUJ, Piața Stefan-cel-Mare No. 7.
Telefon 2-70. Telefon 2-70.

Nu intrati în alte magazine, inainte de a cerceta firma
Filip Eisenstädter
(fost Lakatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.
Izvorul cel mai bun de cumpărat articole mărunte, brodate, galantere, istrumente musicale, jucării pentru copii, articole de lux și de bucătărie.
474 SEPARAT VÂNZARE EN GROS.

Instalații de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparații de mașini de scris și cusut executa cu preț convenabil:
La Intreprinderea Electrotechnică și mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Becuri electrice „TUNGSRAM" precum și materiale cu preț redus. □□ Intreprinderi și pentru provincie.

Associati Croitori Români
PETRICAS, AIUDEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.
CROITORI de haine bărbătești și militare Cluj, Str. Memorandului No. 8.
Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase.
619 Depozit de ștofe.

AVIZ!
Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR.
Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.
CUPON NO. 96 PENTRU MICA PUBLICITATE

Boli de piele, răni, răie mâncărime cu durere. mâncărime din cauza gerului, opăreala, jupuelile, crepăturile de piele, bubele dulci se vindecă sigur şi radical cu

Pasta Antrasol

Se foloseşte cu succes în ori ce parte a corpului ca obraz, mâini, picioare, cap la frecături şi rosături fiind absolut nevătămătoară.
Preţul unui borcan Lei 10·—
Depozit principal farmacia:
319 **„Dr. BIRO" Cluj, Piata Unirei.**

MARE EXPOZIŢIE 9
la magazinul de modă
Lörincz şi Tóth
Cluj, Piaţa Unirii No. 8.

CREMA MARGIT se bucură de cea mai largă popularitate în întreagă lume. Infrumseţează pielea şi îi da fineţă rară. Compoziţia ei neunsuroasă şi înofensiva face să dispară de pe obraz pistruiele petele de ficat, bubiţele, încreţiturile întinereşte şi înviorează chiar şi pielea persoanelor mai inaintate în vrâstă. Crema se pune în circulaţie în tegle de sticlă.
SAPUNUL MARGIT, compoziţie fără leşie în frumseţează pielea
PUDRA MARGIT, compoziţie de prima calitate, fară materii stricăcioase, acopere învizibil pielea.
57 **Dr. Földes şi Hehs Arad.**
Se află de vânzare la toate farmaciile, drogueriile şi parfumeri

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piata Unirei No. 5.**

FRAŢII UNGAR
prima măcelărie şi cârnăţărie
în Cluj, Strada Regina Maria No. 48.
515

Zilnic se capătă cărnuri proaspete, calitatea primă. Şuncă, cârnaţi de Debreţin, mezeluri, slăninuri afumate şi fierte, untură topită acasă. Serviciu culant şi preţurii moderate.

Grădina Zona
restaurant
Str. N. Iorga 15.
654

Sa deschis cu 1 Maiu. Mâncări gustuoase, beuturi exelente, preţuri moderate, serviciu culant. Se primesc şi abonamente în condiţiuni avantajioase. Muzică de forţă

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

A apărut
Almanachul Infrăţirea
şi se găseşte de vânzare la toţi depozitari de ziari şi librări din ţară şi in următoarele locuri din Cluj:

La Librăria Cartea Românească S. A. Piaţa Unirii.
„ **Friedmann** Piaţa Unirii.
„ **Tutungeria** din Palatul „Mielul Alb"
„ **Binder** Calea Victoriei.
„ **Schreiber** Palatul teologiei.
„ **Mandel** Piaţa Mihai Viteazul.
„ **Libr. Ardealul** Str. Memoradului 22.
„ **Poşta Kert**
„ **Szamos** vis-a-vis de posta Centrală
„ **Malom** Str. Mori.
„ **Gară** la Chiosc.
„ **Nagy Növérek** Piaţa Unirii.
„ **Librăria Anca** Piaţa Unirii.
„ **Jakab** Str. Nicolea Iorga.
„ **Katinka** Str. Trefort.
„ **Deák** Str. Regina Maria.
„ **Tulipán** Str. Regina Maria.
„ **Minovics** Str. Regina Maria.
„ **Bodega** Strada Iuliu Maniu.
„ **Gyulay** Str. Memorandului No. 20.

PREŢUL 15 LEI **PREŢUL 15 LEI**

Comenzile se pot adresa Administraţiei ziarului Infrăţirea Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3.

Pentru Mori şi Proprietari de maşini!
Avem depozitat în calitate prima:
Pietre de moară
Site de mătase
Ciocane de moară
Curele de transmisiune orig. engl. şi germane
Curele de cusut
Nituri pentru curele
Unsoare de curele
Ulei pentru maşin Nr. 15
Ulei pentru maşini Nr. 16 raf.
Ulei pentru cilindre
Ulei pentru dinamo
Unsoare Tovote
Klingerit
Moorit
Asbest
Garnituri grafitate
Garnituri de Asbest
Garnituri de seu
Cositor englez
Chingi de cânepa pentru moare
Saci
Copci pentru curele
Discuri de smirghel
Sticle p. nivel de apă
Manometre
Cane pentru ulei
Ungători automatice
Discuri pentru curele
Tevi p. nivel de apă
Departamentul Maşinelor
al reun. agr. săs. ard.
Sibiiu, Strada Sării No. 22.
Sighişoară, Str. Baier No. 47.

„Tânţarul"

Filiala Luca P. Niculescu
14 **La Hora Ţărănească. Palatul Fehér-Bárány Cluj.**

Oferă onoratei sale clientele cu preţurile cele mai reduse posibil un nou transport de mărfuri sosite ca şi restul de articole ce se află in magazin cu preţuri de reclamă

Stofă Lână curată	120	Lei Mtr.	Prosope Bucata	15	Lei Mtr.	Velură Belgiană	60	Lei Mtr.
Stofă Lână curată	75	„ „	Prosope Bucata	20	„ „	Glot toate culorile	18	„ „
Muselin Lână curată 80 lat.	63	„ „	Prosope Bucata	30	„ „	Stofe pentru haine Bărbăteşti		
Muselin Delen 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	16	„ „	calitate I. 150 lat. . . .	180	„ „
Staubă (Carton) 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	18	„ „	Postav de haine 140 lat. .	140	„ „
Staubă (Carton)	12	„ „	Pânză jolj 80 lat.	20	„ „			

Vânzare en gros şi en detail. **Sosesc zilnic transporturi noi**

Tipărit cu masina rotativă Cartea Românească institut de arte grafica „Cosinzeana" Cluj.

Anul I. No. 236 | Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini | Duminecă 5 Iunie 1921

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA. CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. — SUB CONDUCEREA UNUI COMITET — Director: D. TOMESCU — Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . 30 LEI

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Fraternitatea latină

Când Italia și România, descătușate din alianța germanică, în plin războl european au trecut de partea Franței, eliberarea aceasta a lor a fost unanim considerată ca o revanșă latină, ca o reîntoarcere la adevărata lor origină, la principiile și idealul civilizației pentru care au luptat apoi dând toate jertfele. In opera aceasta de eliberare și în felul în care a fost executată, s'a regăsit „maniera" latină, arta sinceră și dreaptă de a prinde inamicul la punctul slab, de a-l lovi acolo unde e mai vulnerabil și de a înfige în rană o armă care are ea însăși finețea și strălucirea unei bijuterii.

Când azi președintele republicei franceze e invitat să patroneze inaugurarea monumentului ridicat geniului latinității din inițiativa ligei pentru fraternitatea latină, când se face apel la toate statele latine, între cari firește și România, ca să celebreze în aceiași zi inaugurarea monumentului arătat, trebue să dăm manifestărei acesteia toată larga ei însemnătate, ea fiind consacrarea solemnă a luptei eroice susținută de către geniul latin al luminei împotriva invaziunei întunerecului barbar.

Nu poate fi vorba aici de cuvintele găunoase ale unei retorici deșarte, nici de prost șovinism de rasă. Cuvintele aceste nu sună a gol și sovinismul acesta este pur și simplu expresiunea credinții noastre în viața înfloritoare a Latinilor, a depozitarilor civilizațiunei aceleia așa de distinse care a avut ca patrii de elecțiune Grecia, Roma, Bizanțul, Italia, Spania, Franța, România.

Ințelegem și noi ceea ce au înțeles inițiatorii „fraternității latine", că din toate patriile acestea să facem, în artă și în cultură, o patrie unică, în care popoare diferite, dar de aceiași origină, au stat și stau într'o comuniune frățească, în cultul frumosului, veche deja de 2500 de ani, și totuși nemuritor de tânără, rămasă ca tipul cel mai curat al tuturor ideilor despre frumos formulate de omenirea cugetătoare.

Spiritul acesta, inventator și apoi transmițător al divinei forțe, spiritul acesta care a fost rând pe rând spiritul elen, roman, bizantin, spiritul reînviat al Renașterii, este azi marele spirit latin care strânge rândurile unor popoare despărțite mult vreme de vitrege împrejurări politice, popoare ce au azi paza lui, cu datoria de a nu-l lăsa să se stingă nici să fie înlocuit de un altul.

Spiritul acesta are ca esență limpeziciunea, ordinea și armonia. Are ca mijloace de expresiune limbi limpezi și cântătoare ca izvoarele de munte, limbi în același timp sintetice și analitice, ale căror cuvinte sunt toate împreună pline de cugetare și capabile de a împărți la infinit cugetarea, așa cum diamantul descompune razele luminoase.

Spiritul acesta de lumină, gegiul acesta special al Arienilor cari au fost primii născuți la civilizația europeană, e cel care făcea pe Goethe să zică:

— Nu am înțeles în întregime pe *Faust* al meu, decât în traducere franceză.

Făclia latină care e ridicată azi astfel încât să lumineze toate ungherele întunecoase, împiedecă încercările septentrionalilor de a dovedi o vigoare intelectuală și o rezistență politică care nu simte nevoia eleganței. Mult timp cântata superioritate a Septentrionalilor, n'a putut fi primită decât sub beneficiu de inventar. Bilanțul încheiat după înfricoșătorul zbucium al ultimilor ani stă ca dovadă.

Orice s'ar spune și oricum s'ar argumenta. Latinitatea se afirmă azi, pentru întâia oară după o amorțire îndelungată, perfect solidară, — ca moștenitoare și păzitoare a acelei idei despre Bine și Frumos care este cea mai înaltă, cea mai clară și în același timp cea mai adâncă, în orice caz cea mai bine formulată, la care a ajuns conștiința Arienilor. Latinitatea și-a reluat înaltul rang pe care l'a ocupat în lume. In ea fierbe seva reîntineretă a vieții rodnice în libera expansiune a individualităților și a popoarelor.

După ce a arătat cât e de solidă sănătatea sa morală și de robustă forța sa fizică, după ce în uriașa sforțare a anilor din urmă a dovedit trăinicia și elasticitatea resorturilor sale, bucurându-se azi de tot ceea ce geniul său limpede a putut da ca fericire oamenilor, Latinitatea îndrumă acum popoarele spre observarea universală a regulilor cari, în sânul lor, asigură indivizilor pacea unei vieți de muncă fecundă. Ea desminte astfel teoria pretinsei decadențe a raselor bătrâne.

Dr.

Evenimentele zilei

Guvernul sovietic urmărește provocarea unui nou războl

Ziarul „Indreptarea" publică un document oficial emanat dela comisariatul afacerilor străine dela Moscova, din care se văd agitațiile și uneltirile puse la cale de guvernul sovietelor pentru provocarea unui nou război european.

Acest document este o circulară trimisă de Cicerin conducătorilor acțiunei diplomatice și financiare a comuniștilor în străinătate.

Din cuprinsul acestei circulări se vede că guvernul sovietic urmărește provocarea unui nou război mondial sau cel puțin să dea foc „pulberăriei din Balcani prin organizațiile comuniste din Grecia, Bulgaria, România, Turcia și Jugoslavia".

Respectul trecutului

Intr'una din recentele ședințe ale Senatului, I. P. S. S. Mitropolitul Pimen al Moldovei a relatat un fapt care zugrăvește perfect spiritul vremii.

In comuna Hârlău din Moldova există și astăzi două biserici în ruină clădite una de Ștefan cel Mare, iar cealaltă de Petru Rareș, precum și ruinile unui palat domnesc al lui Ștefan cel Mare.

Dar primarul Hârlăului pentru care valoarea acestor monumente istorice este literă moartă, a încuviințat transformarea locurilor unde se ridică ruinile în localuri de petrecere. Iar pe zidurile cari ne vorbesc de faima și de splendoarea acelor vremi de vitejie, stau scrise acum indecențe profanatore.

Desigur nu acesta este primul caz care dovedește lipsa noastră de solicitudine și de respect pentru vestigiile trecutului; cazurile sunt numeroase și ele ne-au făcut să pierdem multe din monumentele noastre istorice.

Stăruind însă asupra faptului de mai sus nu voim să ridicăm o protestare împotriva unor negligențe cari ne lipsesc de multe isvoare pentru documentarea istorică, știind dinainte zădărnicia unei atari încercări, ci plecând dela el să desprindem și să vădim constatarea că spiritul timpului este obârșia lipsii de înțelegere, de prețuire și de respect pentru operile trecutului.

Energiile și activitățile omenești din ce în ce mai numeroase au îndârjit lupta pentru existență creind utilitarismul modern.

Numai ceiace poate aduce, un câștig și împlini o necesitate, numai ceiace este în stare să satisfacă un egoism și să mulțamească un interes, numai acela se bucură de considerație și are dreptul la grija și la prețuirea oamenilor. Neapărat că nimic din toate acestea trecutul nu ni le-ar putea aduce.

Omenirea vrea să trăiască în prezent. Și înțelege să trăiască acest prezent cu nesațiu, cu febrilitate, cu patimă. Ea ține să folosească toate împrejurările întrebuințându-și toate forțele și toate energiile pentru a smulge clipei pe care o trăește mai cea mare sumă de mulțumiri.

In vârtejul acesta amețitor care este viața modernă, cine are vreme să se oprească înțelegător în fața unor sărmane ruini cari nu posedă altă însușire decât aceia de a evoca un trecut.

Și totuși pentru acei puțini pe cari trecutul îi atrage cu tainica lui vrajă sau cari îl cercetează pentru a scoate învățăminte cași pentru toți aceia cari isbutesc să se smulgă câteva clipe numai din goana vieții, câte frumuseți nebănuite le desvăluește el și ce minunate satisfacții sufletești și intelectuale le poate procura!

Dar nu numai pentru ceiace ne pot spune sau ne pot învăța suntem datori să respectăm și să păstrăm operile trecutului, ci mai ales pentru a nu sfărâma, lăsându-le să se nimicească, continuitatea de spirit și de sforțări necesară unui progres sigur și trainic.

Problema reparațiunilor

Redăm după Raymond Poincaré stadiul în care se află reparațiunile datorite de Germania.

Conferința dela Londra n'a realizat speranțele d-lui Briand și cu atât mai puțin ale Franței. Premierul francez a avut de luptat cu rezistența celorlalți aliați cari erau pentru concesiuni. De aceea s'au acordat Germaniei cele 12 zile de păsuire după scadența dela 1 Maiu și s'au introdus în hotărîrile care i-au fost aduse la cunoștință o mulțime de savante atenuări.

Fiindcă dintre șefii guvernelor aliate Lloyd George a fost singurul care a adus rezultatele conferinței din Londra în fața parlamentului, Poincaré analizează discursul acestuia.

Lloyd George pretinde că datoria germană a fost fixată la 132 miliarde mărci în aur și analizează diferitele venituri ale Germaniei afectate achitării acestei datorii: prestații în natură, mână de lucru germană și în fine taxarea cu 25 la sută asupra exportului german care va fi executat în efecte de schimb. Premierul englez nu ține seamă de averea germană în străinătate.

In timpul războiului valorile străine au fost obiectul unor importante tranzacții în bursele germane. Cu toate că guvernul german în 1916 și 1917 a expropriat pe posesori de unele valori suedeze, daneze, norvegiene și americane, totuși foarte mulți cetățeni germani și-au constituit în alte țări de la armistițiu încoace averi noui.

Oamenii de afaceri germani au reluat tradiția imperialismului economic și au început să se angajeze în întreprinderi străine.

Știm cum grupul Stinnes a pătruns în Italia și Austria afacerea Alpinmontangesellschaft.

Institutul Solvay din Bruxelles, a semnalat Comisiunei de reparațiuni o altă cauză mult mai curioasă a formării de averi germane în străinătate: evasiunea fiscală. Contribuabilii Reichului nu vor să mai plătească impozite, și pentru asta exportă bilete de bancă sau valori industriale germane în străinătate pe care le vând pentru a cumpăra efecte străine.

Experții financiari englezi nu au adus acest fapt la cunoștința lui Lloyd George. Omisiune regretabilă, căci premierul britanic ar fi scos din înșirarea economiilor germane strălucite efecte oratorice.

După ce invită poporul german să privească drept în față „fapte năpăstuite", Lloyd George preocupat să răspundă criticelor îndreptate contra lui de către compatrioții săi, a căutat să demonstreze că Consiliul suprem n'a fost influențat de bancherii evrei. Această replică era adresată ziarului „Morning Post". Marele ziar conservator scrisese următoarele:

„Ce va câștiga Anglia capitulând în fața Germaniei după atâtea sacrificii?

Aceste misterioase influențe care arată atâta severitate pentru Franța șovină și atâta simpatie pentru noua Germanie, care sunt atât de aspre pentru Poiancaré și așa de indulgente pentru Stinnes, pretind că acțiunea directă menține tulburarea în Europa." După câteva zile „Morning Post" numea *misterioasele influențe*, desemnând pe nume bancherii germanofili prieteni cu Lloyd George. Acesta s'a apărat de acuzație.

Discursul lui Lloyd George a dezarmat și pe cei mai buni prieteni ai Germaniei. John Maynard Keynes aprobă concluziile adoptate de conferința din Londra și *en bon-ami* sfătuește Germania să le primească.

Aceasta a urmat sfaturile binevoitorilor din țări străine și a primit toate condițiunile. Comisiunea reparațiunilor a judecat că din cele 20 miliarde mărci aur pe care Germania trebuia să-i verse înainte de 1 Mai, numai opt au fost plătite.

In declarația sa din 5 Mai, Consiliul suprem a amintit Germaniei că nu și-a îndeplinit obligațiunile. Dar în loc de a lua garanții imediate, Consiliul suprem a chemat comisiunea reparațiunilor la Londra și i-a ordonat să retragă somația adresată Germaniei. In consecință, comisiunea a amânat data achitării acestor 12 miliarde la 1 Iulie 1921 și aceasta nu în mărci aur, ci în obligațiuni, care vor plăti 5 la sută dobânda, 1 la sută punându-se la o parte pentru amortisarea lor.

Națiunile cari vor deține aceste obligațiuni vor obține ceea ce vor putea dela marea finanță și atâta timp cât ele nu vor primi mai mult de 7—8 miliarde, Germania va fi liberată de tot ceea ce dorește.

Comisiunea reparațiunilor fixase suma datoriei la 132 miliarde. Procedând la această evaluare „comisiunea a scăzut din cifra despăgubirilor restituirile făcute de Germania și totalul datoriei pe care trebue să o înapoeze guvernelor asociate și aliate în schimbul sumelor împrumutate de Belgia.

La Londra însă, Comisiunea reparațiunilor, deliberând sub apăsarea Consiliului suprem, a sfârșit prin a accepta niște combinațiuni ingenioase datorită cărora se vor volatiliza o parte din cele 132 miliarde.

Afară de obligațiunile de care am vorbit, se vor mai emite alte două serii. Astfel la 1 Noembrie 1921, se vor crea noui titluri în valoare de 38 miliarde mărci. Ca și cele dintâi vor primi 5 la sută dobândă și vor fi amortisate printr'un vărsământ anual de 1 la sută; operat de Germania. Puterile creditoare vor negocia bonurile cum vor putea și cum este evident că nimeni nu va primi bonuri germane cu 3 la sută

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

de cât cu scăzământ, diferența între prețul de cesiune și cel de emisiune va rămâne în sarcina creditorilor.

A treia serie de 82 miliarde va fi creată și remisă Comisiunei înainte de 1 Noemb. 1921 și aceasta le va emite în epocile pe care le va găsi de cuviință, în aceleași condițiuni de dobândă și amortisare ca și precedentele.

Până când vor fi amortisate toate obligațiunile de mai sus, germania va plăti în fiecare an în primul rând două miliarde mărci în aur și în al doilea fie o sumă pe care o va determina comisiunea ca fiind echivalentul a 25 la sută din valoarea exportului german, fie orice altă sumă, care ar putea să fie fixată după un alt indiciu agreat de Comisiune și în fine, în al treilea rând, o sumă suplimentară echivalentă cu 1 la sută din valoarea totală a exportului german, sumă suplimentară care va putea fi redusă ulterior la cifra necesară pentru a asigura serviciul amortismentului și al dobânzei titlurilor în circulație.

Din nefericire, ca garanție de executare, acordul de la Londra nu ne oferă decât o subcomisiune specială care va fi munită pentru a ne liniști, Comitetul garanțiilor și care va fi copilul Comisiunei reparațiunilor.

Iată la ce rezultat penibil a ajuns conferința din Londra după desbateri așa de îndelungate și de laborioase.

ECOURI

Un profesor universitar rus ține o conferință la București

D-sa a arătat că în Rusia nu a existat și nici nu există o tentativă măcar a guvernului sovietic de a introduce dominațiunea socialismului și nici chiar a clasei proletare. Am putea spune poate, că actualul regim al sovietelor este o negare a adevăratului socialism. Face un mic istoric al felului cum a parvenit partidul comunist să pue mâna pe putere și trage concluzia că în prima sa fază, bolșevismul nu a fost de fapt altceva decât o adunătură de banditi, cari în goana lor după pradă, erau bolșevici, anti-bolșevici, monarhiști. Mai târziu, când acțiunea guvernului sovietist a început să aibă o formă clarificată, populația istovită cu totul s'a văzut fortată să emigreze sau să se lase în voia soartei, mergând până chiar să lucreze cu bolșevicii.

Conferențiarul arată apoi că industria rusă nu este nici naționalizată nici nu are o formă socialistă: dânsa nu mai există.

Atinge chestiunea alimentară sub regimul bolșevic, apoi dreptul cel dă titlul de comunist și vorbește despre sistemul de confiscare, pe baza principiilor bolșevice, a tot ce li se pare lor că este de prisos unui cetățean.

Descrie viața sub toate raporturile, vorbește despre criza de combustibil, libertate și civilizație, apoi termină cu concluzia că în Rusia este absolută nevoe de conducere pur democratică, de o stăpânire socialistă reală.

Dela Academia Română

La Academia Română, în ședință ordinară, d. dr. Șutzu a făcut o comunicare despre ponderile antice.

D-sa a început descriind primele ponduri egiptene, caldeene și romane, cari au fost elementele pentru formarea ponderilor de mai târziu. Ponderile lor erau naturale: întrebuințându-se pentru aceasta boabe de grâu, de orz, de măzăriche, etc.

Mai târziu s'a întrebuințat pie tricele cu o valoare determinată de boabe.

Pentru studiul ponderilor antice, avem azi cercetări importante. Studiile acestea au progresat numai de când s'au făcut săpături la Niniva, pe la jumătatea veacului trecut. Numai în urmă acestor săpături, s'a putut constata valorea adevărată a ponderilor antice.

Așa s'a dovedit că unitatea de măsura principală era talantul. Și d-sa continuă să arate valoarea multiplilor și termină înfățișând în formă grafică, evoluția acestor unități de măsură.

Sixcentenarul lui Dante la Toulouse

Serbările date la Toulouse cu prilejul sixcentenarului lui Dante au fost extrem de strălucite: afluența străină a fost enormă. Duminică a avut loc o recepție oficială la care au participat miniștrii, mareșalul Franchet d'Esperey și reprezentanții națiunilor latine.

Dela Academia Română

O recepțiune

La Academia Română s'a consfințit, cu seloemnitatea obișnuită, rimirea d-lui profesor Bogdan-Duică, în rândul academicianilor noștri.

Ședința, în plenul ei, a fost prezidată de d. prof. Oneiul. Au luat parte și mitropolitul-primat, dr. M. Costin, mitropolitul de Sibiu, dr. Bălan, și episcopul de Gherla, dr. I. Hossu.

Cuvântarea inaugurală a noului academician a tratat despre personalitatea și operele lui Titu Maiorescu. Magistrala individualitate a repauzatului filozof, profesor, literat și intemeetor al esteticii în literatura românească a fost descrisă nu amănunțime.

După ce a expus, cronologic și explicativ, principalele faze din activitatea culturală și literarică a marelui său predecesor — a cărui înrâurire de profund cugetător și idealist în sensul filozofic propriu a fost puternică asupra contimporanilor săi — vorbitorul a încheiat discursul său, accentuând în toată însemnătatea nepieritoare pentru istoria noastră culturală valoarea lui Titu Maiorescu, ca savant și ca bărbat de Stat.

In răspunsul său, d. Sextil Pușcariu a descris, în o formă minunată, deosebi tde laborioasa muncă săvârșită de Titliviu Maiorescu cu conștiinciozitate deplină, ca profesor universitar

In trăsături vii, frumos colorate, d. Pușcariu a evocat impunătoarea figură a profesorului filozof, la ale cărui cursuri, în afară de numeroși studenți, asistau foarte mulți admiratori în genere intelectuali.

Apoi, făcând biografia noului academician, eminentul filolog a urat colegului său sărbătorit muncă, solicitându-i să analizeze și să dea publicității prețioasele memorii ale lui Maiorescu — memorii ce trebue să fi rămas după moartea savantului, comemorat și cari nu sunt încă cunoscute.

Citind revistele

„Sănătatea publică", buletin oficial al Inspectoratului general al sănătății publice și al ocrotirii sociale din Cluj.

O revistă de format mare, cu un material totdeauna bogat și documentat. Cine vrea să fie informat despre chestiunile sanitare din Ardeal, un se poate lipsi de această constiincioasă publicație. Partea oficială a numărului ultim (Nr. 4, Anul I) cuprinde Regulamentul drogheriilor și vânzării substanțelor medicamentuoase. Apoi, ordine și comunicari oficiale.

Partea neoficială are o foarte bună dare de seamă asupra Congresului extraordinar al medicilor funcționari, asistați de medicii practicianu.

Discutându-se condițiile prea grele, în cari sunt toți funcționarii sanitari, Congresul a votat o moțiune, cu 4 puncte: I. Inființarea imediată a unui Minister al Sănătății Publice, II. Centralizarea în acest Minister a tuturor fondurilor sanitare și de asistență, III. Gratuitatea absolută de până acum să înceteze și un regulament special să fixeze cazurile, în cari ea va fi acordată, restul plătind anume taxe de îngrijire; cari se vor distribui între Stat, medic și personalul ajutător, IV. Fixarea unui salariu îndestulător.

Congresul hotărăște. Dacă nu se vor executa dreptele cereri ale corpului medical, medicii funcționari să demisioneze în bloc, fără a se neglija bolnavii".

La urmă, s'a mai votat o moțiune pentru reglementarea și statificarea stațiunilor climaterice.

Profesorul dr. Moldovan din Cluj a avut important și rodnic rol în Congres.

Revista mai conține și un anteproiect de lege pentru ocrotirea alienaților, ca și informațiuni despre o școală normală pedagogică în Cluj.

„Idea europeană", Anul II Nr. 67

Profesorul de limba și literatura italiană la Universitatea din București, d-l **Ramiro Ortiz** publică un mic studiu asupra lui Dante. E scris cu multă competință și un simpatic stil avântat. Poarte interesant e pasagiul, în care autorul vorbește de Cosbuc în truda lui de a da cea mai bună traducere a „Divinii Comedii".

Un spiritual articol despre politețe semnat: **Cora Irineu** și o pagină întreagă de mici note inteligente asupra evenimentelor culturale și sociale din săptămâna trecută.

Aflăm că în afară de sărbatorirea lui Dante dela Academie, d-l Ovid Densușianu proectează o alta, car va avea loc la Teatrul Regina Maria din București.

„Cronica numismatică", Anul I, Nr. 11—12.

O adevărată revistă de știință, cu publicare de cercetări metodice și exate. Directorul d-l **Cons. Moisil** înlesnește astfel o frumoasă operă culturală. Numărul de față, ocupat aproape în întregime de studiile directorului, ne arată cari au fost monetele în Țara Românească pe vremea lui Tudor Vladimirescu, apoi, într-o expunere sumară, istoria monetei în România, în sfârșit, noile medalii și plachete, cari au fost comunicate de curând.

Societatea numismatică română, a cărei foaie e pubilcația de față, se găsește în plină activitate.

„Archiva grafică", Anul II, Nr. 5, Cernăuți

E singura publicație de acest gen în țara noastră și apare în condiții technice de mirat.

O hârtie admirabilă, clișee minunate, luxoase suplimente artistice. Dar meritul revistei e în aceea că urmărește cultivarea metodică a tipografilor. Chiar numărul de față are un prim-articol despre însemnătatea culturii.

Revista e interesantă și pentru marele public, curios totdeauna să știe cum se tipărește o frumoasă carte, care-i desfătează și ochiul, nu numai mintea.

Citiți „Infrățirea"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Conferințe și Cursuri

Incheierea ciclului Conferințelor „Astrei" prin conferința D-lui Rector V. Dimitriu. — Lecția de închidere a Cursului D-lui Em. de Martonne.

Tânăra Universitate din Cluj, cu toate greutățile începutului, datorită unor oameni pentru care idealismul și sacrificiul pentru binele obștesc a fost esențialul principiu că'auzitor în activitatea lor, a adus pe altarul naționalismului și culturei cea mai înălțătoare și mai binefăcătoare contribuție. Domnii Profesori ai acestei Universități, în frunte cu neobositul luptător pentru cultura română, d-l rector V. Dimitriu, au fost, în cel mai larg înțeles a cuvântului, celiace dragostea de neam și cultura le cereau să fie.

Muncind în laboratorii, institute, biblioteci și cabinete de lucru împărtășind de pe catedră, studenților avântul idealist și știința lor, fără ca să-și considere misiunea împlinită cu aceasta dascălii noștrii universitari au crezut de datoria lor să împărtășească și marelui public neprețuitele comori ale culturei și dragostei de neam. Și au organizat astfel ținerea unui ciclu de conferințe culturale pentru marele public: Conferențele „Astrei" din sala IV-a a Universității din Cluj.

Aceste conferențe vor rămâne una din cele mai prețioase și mai temeinice contribuții la ridicarea nivelului cultural național al Ardealului.

După un ciclu de 22 de conferințe susținute cu măestrie de d-nii Profesori universitari și frecventate de tot ce are Clujul mai select din toate punctele de vedere, d-l V. Dimitriu neobositul rector al Universității Clujene în cheie ciclul conferințelor „Astrei" din anul acesta, vorbind despre *„Rolul femeii."*

Primit cu un adevărat ropto de aplauze de întreaga asistență distinsul conferențiar începe prin a spune:

„Dați-mi voie ca să consider această unanimă manifestație de simpatie ca un prețios tribut de mulțumire pe care d-voastră îl aduceți pentru cele 22 de conferințe ținute dela această catedră. Voi face o mare parte din această manifestație de mulțumire societății „Astre" care a ținut veșnic aprinsă flacăra iubirei de țară acolo și atunci când această sfântă iubire era considerată ca o crimă contra stăpânirei, apoi Asociației stiințifice a Profesorilor Universitari cari au înălțat sufletele pentru desăvârșirea operei făurită prin curajul și sacrificiul generațiilor tinere. In acelaș timp o mare parte din această manifestație de simpatie se cuvine tinerei societăți „Cultura Poporului" care și-a luat înălțătoarea misiune de a lumina masele poporului. — Păstrez însă și pentru mine — o mare parte din această manifestație căci nu sunt sigur dacă la sfârșitul conferinței mi se va mai oferi și pentru că știu vorba românească: „Nu dă vrabia din mână pentru cioara din par."

„Sunt convins că fiecare dintre d-voastră o să vă întrebați cu o justificată mirare, cum poate un conferențiar să aibă pretenția ca în cadrul unei singure ore să poată vorbi despre rolul aceleia care constitue o jumătate din omenire: femeia.

„Cu toate acestea vina nu este a mea ci o unuia pe care d-voastră îl cunoașteți foarte bine și care din fericire se găseste în mijlocul d-voastră: e colegul meu d-l Marin Ștefanescu. Iată cum s'a întâmplat:

Ca președinte al acestor conferințe era de datoria mea să țin și eu una. Mă întrebam atunci despre ce să vorbesc. Tuturor colegilor mei le venea foarte ușor. Își alegeau un subiect interesant din specialitatea d-lor, îl mai cizelau, îl mai înfrumsețea și făceau o conferința. Dar eu? Să vin să vă vorbesc despre comerț? (specialitatea mea este Dreptul comercial). Era imposibil.

Atunci intervine D-l M. Ștefănescu și îmi propune să vorbească despre *Rolul femeii* iar după câteva zile mă pomenesc că mi se aduce programul conferințelor pe care citesc la ultimul număr D-l V. Dimitriu va vorbi despre *Rolul Femeii.* Vă puteți imagina surpriza mea. Imi dedeam perfect de bine seama că subiectul era prea vast ca să-l pot conc ntra în cadrele unei expuneri de o oră în acelaș timp nu voiam să jignesc amorul propriu al D-voastră vorbind numai de anumite misiuni ale femei (mamă, soție, matroană, fată, etc. Situația mea era foarte critică. Cu toate acestea m'am hotărât să atac subiectul în toată imensitatea lui făcând-vă de data aceasta o simplă schemă a lui urmând ca cu altă ocazie să-l desvolt mai amănunțit".

Eminentul conferențiar începe tratarea vastului subiect printr'o expunere cu adevărat artistice împodobită cu subtile figuri poetice. a fecioarei, fata Vizirului din „O mie și una de nopți" (Halima) care prin nețărmurita dragoste față de tatăl său, prin compătimirea și mila care au

Cronica politică

Ecouri ale moțiunei partidului național. Îndată ce fu cunoscută la București mult așteptata deciziune a celor 100, d-l Mihalache și-a convocat partizanii pentru a face un examen al noii situații politice create prin moțiunea partidului național.

În această consfătuire care a avut loc alaltăeri, d-l Mihalache și-a manifestat nemulțumirea față de hotărârile comitetului de o 100 cari i-au înșelat nădejdile în ceiace privește fuziunea partidului național cu partidul țărănesc. D-l Mihalache a lăsat să se înțeleagă că d-l Vaida își luase angajamente precise în direcția aceasta, angajamente pe cari nu le-a putut ține.

Cuvintele d-lui Mihalache vin să confirme acum ceiace am spus noi în preajma întrunirii celor 100 și anume că în partidul național există un curent, foarte slab ce e drept, după cum s'a și dovedit, reprezentat prin d-l Vaida și câțiva intimi ai d-sale, curent care luptă pentru o fuziune cu țărăniștii

Dar d-l Vaida n'a isbutit să câștige comitetul partidului național pentru punctul d-sale de vedere și moțiunea acestuia respinge nu numai ideia unei fuziuni cu țărăniștii, ci prin cele exprimate își manifestă clar hotărârea de a se desface din Federație.

Înțelegem dar amărăciunea și nemulțumirea d-lui Mihalache care-și vede astfel prăbușindu-se toate frumoasele sale planuri. Și desigur aceleași sentimente le încearcă acum și d-l Vaida care putuse nădăjdui o clipă că și-ar putea satisface ambițiunea de a fi Șeful unui mare partid cuprinzând oameni din Ardeal și din vechiul Regat.

La sfârșitul cuvântării d-l Mihalache își exprimă părerea că o nouă grupare a forțelor parlamentare este oportună, dar colaborarea va lăsa grupării țărăniste întreaga sa libertate de acțiune.

Această proslăvire a „libertății de acțiune" de care ne vorbesc toate moțiunile congreselor ținute de partidele fostei Federații, înseamnă prohodul faimosului bloc al opoziției naționale.

Unde sunt vremurile când tot aceste partide nu ne vorbeau decât despre solidaritate și acțiune comună!

Un dar regal

În ședința Academiei Române dela 25 Mai, Președintele a citit o frumoasă scrisoare, prin care M. S. Regele dăruia, cu prilejul centenarului morții lui Tudor Vladimirescu, zece mii lei ca premiu pentru cea mai bună lucrare asupra vieții și faptelor lui Tudor, precum și asupra stării culturale și sociale din timpul său

Pe lângă atâta vorbărie și sgomot ce s'a făcut la sărbătorirea eroului revoluției naționale din 1821, fapta M. S. Regelui arată singura cale, prin care se cinstește cu adevărat un om mare al neamului aceea de a contribui la menținerea memoriei lui. nu prin fastuoase discursuri ocazionale, cari nu costă decât străduania de a te ridica pe tine în ochii lumii ca un bun orator, ci printr'un act desinteresat, care să sublinieze și să arate exemplul măreț al înaintașului sărbătorit pentru a emula pe urmași și a le sugestiona o viață de muncă entuziastă și de sacrificiu. Numai așa se leagă o generație de alta și se 'nfăptuește o bună tradiție, care cimentează calitățile unui popor și-i croiește un drum demn și durabil.

Alături de scandalurile veșnice ale Parlamentului și de jafurile în averea publică, darul regal menit, să asigure păstrarea memoriei sfinte a lui Tudor contrastează isbitor și ne mai înviorează nădejdea într'un viitor strălucit al neamului nostru.

În mijlocul atâtor decepții, cari ne-au încercat sufletul după războiul înălțător, M. S. Regele, reamintind evenimentele fericite, ce ne-au dus la întregirea hotarelor țării, spune cu mulțumire.

„Putem dar privi cu încredere în viitor fiind siguri că munca și cultura românească vor lua un nou și puternic avânt și că sămânța pusă de Tudor a prins bine și va da roade și mai îmbelșugate."

Mănunchiul de oameni de bine, care se mai găsește în neamul acesta, capătă prin cuvintele Suveranului un puternic îmbold de a lucra și mai departe, cu toată atmosfera greoaie înconjurătoare, la întărîrea patriei, în serviciul căreia trebue închinată truda cinstită și zeloasă a vieții întregi.

Serbările încoronării

— Noui amănunte —

La serbările încoronărei de la Alba-Iulia, care vor avea loc în luna Octombrie, va figura și un cortegiu istoric. Vor defila călări grupuri de vocvozi, boeri și ostași, în costumele și armătura vremei, începând de la Traian și Decebal până la Cuza-Vodă. Vor urma apoi două care alegorice: unul al Independenței și altul simbolizând Unirea tuturor Românilor.

Decorurile, costumele și armătura acestui cortegiu vor fi făcute după indicațiile pictorului Costim Petrescu Întreaga întocmire a cortegiului este pusă sub îngrijirea cunoscutului pictor.

În scopul de a procura materialul necesar la întocmirea acestui cortegiu d. Costin Petrescu pleacă săptămâna asta la Viena.

Școalele românești din Serbia

Răspunzând unei întrebări a deputatului Iv. Ivanovici, care a protestat contra închiderei școalelor și bisericilor românești din Macedonia, primul ministru sârb d. N. Pasici a declarat următoarele!

„Guvernul nu va permite în viitor supușilor străini, să funcționeze ca preoți în Serbia. Școala și biserica vor fi naționalizate, iar profesorii și preoții de toate confesiunile vor trebui să fie numai supuși sârbi".

„In Macedonia există și 9 comune aromânești; pentru școalele și bisericile din aceste comune vom face excepție, cu condițiunea însă ca și guvernul român să permită funcționarea școalelor și bisericilor sârbeti din Rănat".

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
ȘI PIANE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile alui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii
Persoanelor de incredere se face vânzarea si cu plată in rate

Anchetele noastre

O propagandă nenorocită

Nu se face propagandă pentru consolidare culturală sau economică ci propagandă de învrăjbire între partidele politice. — Ce ne spune un înalt funcționar.

Se vorbea până acum de primejdia unei anumite propagande irredentiste amenințătoare pentru siguranța statului nostru. Iată că iese de-acum la iveală o altă propagandă, mai intensă încă. care își are ca centre de acțiune satele românești ale Ardealului și ca agenți propagatori improvizații oratori populari născuți odată cu România Mare.

Colindători ai satelor în numele unui fals ideal de educare și luminare a poporului, găzduiți de evreul cârciunar inevitabil al satelor, ei duc printre țărânii cari trec pragul cârciunei cuvântul unui amăgitor interes față de nevoile sătești.

Am căutat să vedem dacă, în urma propagandei acesteia satele românești din Ardeal s'au resimțit printr'o îmbunătățire a stărei lor culturale și materiale. Și iată ce am constatat:

In privința învățământului, după părerile celor mai autorizați, trebue să spunem că sunt mulți elevi cari s'au ales cu o nenorocită mentalitate și anume că întru cât în vechea Românie nu să se știe prea multă carte, iar cei ce știu cât de puțină vor putea fi plasați foarte comod. La sate procentul școlilor înființate este foarte mic, Comparativ cu speranțele pe cari și le puneau cei mulți.

Se dau încă lupte între preoții români din cele 2 confesiuni în detrimentul școlelor care nu se pot înființa din cauză că cei desbinați nu pot să ia hotăriri în unanimitate pentru a da ajutorul lor moral și material. Ar fi dureros să citâm cazurile cari ni s'au prezentat și credem că trebue să ne ferim pentru a nu mai aprinde asemenea certuri. Cei ce au vizitat satele Ardealului însă o știu prea bine și de aceea ne credem datori să atragem atențiunea conducătorilor noștri în această privință. In ce privește propaganda pentru o stare materială situația e următoarea :

Au fost puțini cei ce au putut să ajungă prin satele Ardealului pentru ca să propovăduiască ideea cooperației și nu sunt mulți cari au căutat să-i dea atențiunea de care trebue să se bucure. Știm că s'au înființat până acum vre-o 800 cooperative de consum însă o mare parte din ele nu sunt făcute prin sate. Cauza neînființărei numărului suficient de cooperative e în primul rând lipsa de inițiativă pe care o dovedesc cei mai mulți dintre conducătorii satelor.

Inchipuește-ți, mărturisea odată un propagandist al ideeii cooperatiste, că în mai multe sate unde căutăm să înființăm cooperativă cârciumarul satului, care este Evreu, în ziua când se hotărăse să se înființeze cooperativa a îmbătat oamenii la cârcuma sa, convingându-i că el e cel mai vechiu și mai bun prieten al lor și deci nu mai este nevoe de nici un fel de cooperativă.

In privința situației agricole se poate constata că prin satele românești ale Ardealului în loc să se arate modul cum se poate face cultura pământurilor, avantagiile obținute prin întrebuințarea aceleiași semințe, etc., țăranii sunt nutriți de oamenii zilei cu idei din cele mai nenorocite spre exemplu că nu li se va da pământ că li se vor pune dări mari pe produse într'un cuvânt că vor fi din ce în ce mai nenorociți cât timp nu vor fi ei, propovăduitorii, în măsură să o facă.

In toate satele economii au perdut ori-ce simțământ de încredere și față de cei ce vin în mijlocul lor sau conștienți de binele ce-l aduc neamului sau inconștienți de răul ce îl propagă.

Un înalt funcționar cu multă durere povestea modul nenorocit cum să face propagande politice la sate. „Propagandistul trage la cârciuma satului unde plocoanele din partea negustorului sunt nenumărate, față de domnul român. După o scurtă târgulială cu negustorul domnul adună oamenii la cârciună unde le dă de băut atât cât le este îndeajuns și după aceea le vorbește de guvern, de războiu, de vechiul Regat pentru ca să le spună în cele din urmă de planurile mari pe cari le nutrește pentru binele lor.

---

cuprins-o față de fecioarele care în fiecare seară cădeau victime crudului Sultan. și mai ales prin indescriptibila frumusețe și gingășie a ființei și a grațiilor ei, ceuși să îmblânzească inima sălbaticului Sultan, să-l facă să desființeze legea care obliga pe toți părinții de fecioare frumoase să-și trimeată fetele la palat spre a fi făcută Sultană a imperiului. Gingășia și grațiile femeii au adus în sufletul monstrului sentimente nobile și frumoase; beția a fost îmblânzită.

„Sub influența acestei legende, spune D-l Dimitriu voi întreba în materia subiectului meu, dar nici cu focul tinereței, cu toate că mi s'a spus că sunt singurul care am vârsta necesară spre a vorbi de rolul femeii, nici cu expanziunile poetului, ci cu călăuza experienței. Orice instituție, ca s'o putem cunoaște și s'o putem studia serios, trebue împărțit în patru epoci:

I. *epoca de piatră* sau epoca antică care se sfârșește cu începutul creștinismului. In această epocă femeia a fost considerată pur și simplu ca un lucru iar bărbatul avea putere de viață și de moarte asupra ei. Femeia nu avea atunci absolut nici un drept și numai datorii.

II. *epoca de bronz*, (evul mediu) care începe cu creștinismul și sfârșește cu Revoluția franceză.

In această epocă femeia e transformată din lucru într'un drept de individualitate proprie care se aseamănă cu persoane dar nu e „persoană".

III. *epocă de argint* care începe dela Revoluția franceză și ține până la războiul mondial. In această epocă femeia începe lupta de emancipare din starea de inferioritate în care se găsea, (în urma ideilor de egalitate și libertate răspândite de Revoluția franceză) pentru obținerea egalității cu barbatul. — In fine

IV. *epoca de aur* care începe cu justificatul succes al luptei de emancipare. — Războiul a fost cea mai bună ocazie pentru a se învedera întregei lumi că femeia merită o egalitate complectă cu bărbatul. — In războiu au murit tot atâtea femei ca și bărbați. Bărbații au fost *chemați* la mobilizare prin ordine date în baza legilor; femeile s'au dus de bunăvoie din îndemnul unei înalte conștiinți, din simțământul împlinirei datoriei. Cinste lor!

Câte sunt femeile cari au lucrat în mine (în timpul războiului când copii și barbații lor luptau pe front), pentru a extrage produse necesare armatei, câte femei n'au scormonit pământul pentru al cultiva ca să-și crească copiii pe cari tatăl lor îi părăsise pentru a merge la graniță să-și apere țara.

Câte sunt femeile cari zile și luni întregi nedormite vegheau la capul răniților desmierdându le durerile și desnădejdea. Câte femei n'au făcut acte de eroism pe front de au înspăimântat omenirea ?!

Toate aceste femei cari au trecut cu cel mai strălucit succes examenele de virtute, de pietate, de confiență, de forță, de eroism, etc. e o erezie să le mai consideri inferioare barbatului și cea mai justificată egalitate se impune.

Terminând, distinsul conferențiar spune:

„N'am voit să vă fac o conferința științifică, o lecție, ci am voit să încurajez un gen special de distracție sufletească și intelectuală a cărei elemente esențiale sunt forma și tonul cu care expui ideile și adevărurile, și apoi aceia ce Francezii îl zic „Causerie" cuvânt care mi-a fost imposibil să-l traduc în românește dar cărula d-l Sextil Pușcariu l-a găsit un admirabil echivalent dar care are dezavantagiul că e provincialism. Acest echivalent al franțuzescului „causerie" este „divănie" (Banat).

Acest cuvânt e cel mai bun echivalent al expresiei franțuzești și ar trebui încetățenit în toate provinciile românești.

„Vă aduc cele mai călduroase mulțumiri în numele „Culturei poporului" a societății „Astra" a Profesorilor universitari pentru interesul și dragostea cu care ați ascultat cele 22 conferințe din anul acesta".

Eleganța, artisticul și pe alocurea humorul fin și delicat al expunerei d-lui V. Dimitriu, combinat cu o naturalețe și cu un rar dor de-a povesti, a făcut ca conferința D sale să procure alesei asistențe o intensă și foarte instructivă distracție psiho-intelectuală, care a adus după sine o reală recompensă manifestată prin o adevărată furtună de aplauze din partea întregului public asistent.

■

După o serie de interesante cursuri de geografie asupra munților „Alpii francezi" și „Carpații", eminentul geograf al Franței, d-l prof. Em. de eMartonne își încheie cursurii cu o prelegere asupra caracterelor generale ale Carpaților, împărțindu-și expunerea în două părți I. Masivul Bihorului și II. Platoul Transilvaniei. Acest curs, zice d-l Conferențiar, este în special destinat persoanelor care asistă pentru prima oară.

Incepând descrierea geografică a „Masivului Bihorului" distinsul profesor, prin cheme pe tablă și prin proecțiuni cinematografice, arată că în orizonat conturul acestor munți e rotunzit și prezintă caractere structurale, direcționale și geografice care au făcut pe foarte mulți geografi să compare masivul Bihorului cu masivul central al Franței. Această comparație a fost admisă și susținută de un mare geograf francez d-l De Sevre, care a

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Țăranii îl ascultă iar a doua zi începe același joc pentru „prefăcirea unei stări mai bune". Cetenii pricep cel mult că în zilele acelea trebue să se întâmple un lucru mare și așteaptă deci și pe alții când la aceeaș cârciumă la băutura dată de în același mod se vor spune lucruri minunate, vorbe și mai pătrunzătoare, cu planuri și mai mari.

Intr'un cuvânt în satele românești ale Ardealului se duce o luptă vie cu sprijinul unei propagande deșănțate, care împiedecă în bunele lor intenții pe cei ce cu suflet curat voesc cu adevărat să lucreze.

Noi înregistrăm toate acestea ca cei ce au urechi de auzi să audă și ca fiecare să-și dea seama că interesele neamului sufăr din cauza intereselor celor ce voesc îmbunătățirea unei stări materiale amăgind buna credință populară.

Wy.

Chestiuni locale

Terenurile pentru casele funcționarilor fiind prea departe de oraș nu vor putea fi utilizate. — Funcționarii cer terenuri în oraș. — Cum se pot îndrepta lucrurile.

S'a discutat destul prin ziare asupra terenurilor pe care primăria le oferă funcționarilor pentru a-și construi pe ele case. Știm că atunci când și-au strâns banii, mulți s'au gândit dacă trebue sau nu să mai cumpere întrucât nu se hotărăsc definitiv unde se vor da acele locuri. In sfârșit mulți au vărsat suma de circa 300 lei pentru ca să-și asigure posesiunea terenului.

Am căutat să aflăm ce s'au mai făcut ca să știm când se va rezolva problema lipsei de locuințe pentru funcționari. Spre surprinderea noastră însă constatăm că pe acele locuri nu se face nici un fel de pregătire pentru construirea edificiilor și s'au făcut diferite sămănături și o întinsă cultură de zarzavaturi.

Funcționarii pe cari i-am întrebat despre cauza acestei schimbări de destinație ne-au mărturisit următoarele:

La început crezusem că ni se vor da locuri în strada Racotzi sau în locul târgului de vite lângă abator. Când s'a hotărât definitiv că ni se dă la un kilometru departe de marginea orașului, am văzut că ne-am înșelat. De aceea ne-am gândit să nu ne mai îndatorăm ca să ne construim case la mahala. Am aflat mai târziu că primăria are locuri virane chiar în oraș pe care acum le arendează pentru vânzările de cherestea sau pentru cultura de zarzavaturi. Și în cazul acesta când toți negustorii speculanți au loc să stea în oraș, nu înțelegem motivul pentru care noi am sta la mahala.

Căutăm să nu mai facem un nou cuartir în Cluj care să se numească *mahalaua funcționarilor*. La Cluj se știe de mult timp că Românii au locuit muma la mahala, pentru ca la centru să stea favorizații fostului regim Ungar. Astăzi credem că nu mai este cazul și de aceea nu putem primi hotărârea consiliului orășenesc ori cu câtă bună voință ar fi fost făcută.

Față de cele de mai sus mai cerem următoarele:

Consiliul orășenesc să revină asupra hotărârei luate și ședea o atenție mai îndatoritoare funcționarilor pe cari vrea să-i ajute în modul acesta.

Să se facă o nouă parcelare pe locurile cari sunt în oraș și cari sunt proprietatea comunei.

Actualul loc de târg de vite să fie întrebuințat ca teren pe care să fie constituite case.

Să se pună în vedere fie cărui funcționar printr'un contract anume făcut ca în cazul când nu-și va construi casa în un timp determinat, își perde dreptul de-a și mai putea construi altădată cu avantajele acordate acum.

Wy.

Sa deschis școala de înatat și bazinul la baia Diana.
Se poate face cură de soare și aier, sporturi diferite, ca înatat, gimnastică suedeză etc, având specialiști pentru intrucțiunile necesare. 750

INFORMATII

Comerciale

Guvernul ceho-slovac a făcut cunoscut guvernului român că în vederea desvoltărei relațiunilor comerciale între România și Ceho-Slovacia, a hotărât trimeterea în țară a unui tren cu mostre de mărfuri ceho-slovace.

Deocamdată acest tren se va opri în orașele București, Galați și Iași într'un timp ce se va anunța ulterior.

Dacă nu ne înșelăm e pentru prima oară că se pune în practică o idee atât de originală a cărei generalizare ar avea asupra comerțului internațional, efecte lesne de întrevăzut.

■

Târgul de țară din Cluj pentru vite se va ține la 10, 11 și 12 Iunie, iar la 13 târgul pentru mărfuri.

■

Incepând de eri prețul cărnei de vită la Cluj a început să se urce.

Culturale

Luni, 6 Iunie c., la orele 8 jum. seara, Societatea regală română de geografie va ține în amfiteatrul fundațiunii universitare Carol I., o ședință extraordinară prezidată de M. S. Regele și de A. S. R. Principele Carol al României, cu următorul program:

1. Conferința d-lui profesor Emm. de Martonne, membru de onoare, despre: La nouvelle Roumanie dans la nouvelle Europe (cu proecțiuni); 2. Conferința d-lui profesor R. G. Jeannel, Voyage aux hautes montagnes à neiges éternelles de l'Afrique tropicale (cu proecțiuni); 3. Proclamare de membri de onoare, corespondenți și donatori.

■

Industriale

In industria lemnului se observă o stagnare serioasă. Aceasta pentrucă nu sunt cereri de cumpărare și exportul este restrâns.

■

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

Politice

La Ismail s'a descoperit, de către siguranța locală, o nouă organizație bolșevică. Au fost arestați numeroși elevi de liceu, între ei se află și fiul portărelului Tribunalului Ismail.

Arestările continuă în Bolgrad și Reni.

S'a confiscat teancuri de manifeste revoluționare, broșuri și ziare bolșevice.

■

Cicerin a telegrafiat guvernului nostru, că locul de întâiu iar a delegației sovietice cu delegețiunea noastră nu va mai fi Reval, ci Varșovia, iar în locul d-lui Litwinof care e foarte ocupat, va veni d-l Karakan din partea Rusiei.

■

Administrative

Eri seară d-l ministru P. Groza a făcut în sala prefecturei un expozeu asupra discuțiunilor urmate în consiliul de miniștri relativ la unificarea legilor din Ardeal. D-sa a spus că legile axistente vor fi în vigoare până ce noua legislație va trece prin parlament. Numirile și înaintările funcționarilor nu se vor mai face de la București ci după recomandația șefilor lor direcți.

■

Biroul de cuartiruire Cluj va fi deschis zilnic publiçului cu începere din ziua de 6 Iunie.

■

Universitare

D-l ministru al Ardealului Groza va primi azi delegația studenților în drept, fosti teologi, care va prezenta un memoriu cerând ca fosti teologi să rămână și mai departe în cadrele regulamentului vechiu al Facultății juridice dela Universitatea din Cluj.

Agricole

Direcțiunea agriculturei din Ardeal lucrează la organizarea școalelor de agricultură astfel ca în toamnă să poată primi un număr cât de mare de elevi în aceste școli.

■

La Direcțiunea Agriculturei vor sosi în curând fondurile pentru cumpărarea gogoșilor de mătasă dela cultivatori.

■

Economica

„Le Temps" află din Varșovia:

Ședința plenară întrunind delegațiile polonă și română pentru încheierea unui acord economic a avut loc eri în vechiul castel regal.

Delegația română era prezidată de d-l Florescu și delegația poloneză de vice-ministrul d. Strassburger.

In discursurile schimbate s'a remarcat o tendință foarte favorabilă unei înțelegeri economice care să fie la baza unei înțelegeri politice între ćele două națiuni.

■

Nici o domnișoară nu se poate căsători astăzi, dacă nu întrebuințează crema Dr. BIRÓ.

Cea mai bună și cea mai plăcută care a fost medaliată și la Paris. I-319

Deposit principal Farmacia Dr. Biró Cluj, Piața Unirei.

Muncitorești

Semnalându-se din Transilvania un număr de lucrători și muncitori pentru construcții, drumuri și păduri, cari doresc a lucra în vechiul regat, ministerul muncii aduce la cunoștința d-lor antreprenori de lucrări să se adreseze direcției plasării din acel minister spre a li se da lămuririle necesare pentru angajarea lucrătorilor de cari ar avea nevoie.

■

Diverse

Eri au sosit la Cluj venind dela Cernăuți, 25 elevi dela Școala superioară de Comerț din București.

Scopul călătoriei este de a vedea toate instituțiunile comerciale, industriale și technice. Elevi vor vizita toate fabricile din Cluj.

Mâine vor pleca mai departe.

■

D-l Tatay, vicesecretar al Camerei de Comerț, Cluj s'a reintors dela Petroșeni unde a înființat „Sfatul Negustoresc, secția Petroșeni". Conducerea secției a fost încredințată d-lui Emil Pop. S'au înscris 70 comercianți din Petroșeni.

■

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea și apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmaceutice. Cluj II-111

■

Se vinde ocazional, una mașină de scris „Remington" în perfectă stare „Informatorul Român" Cluj, Calea Regele Ferdinand 48. 748

Regia Monopolurilor Statului.

No. 9918—1920. 751

Licitațiune.

Monitorul Oficial No. 35 din 28 Mai 1921, publică licitație pe ziua de 18 Iulie 1921 pentru diferite oțeluri necesare Stabilimentelor Regiei.

Ofertele se vor depune din timp la Direcțiunea Generală a Regiei în BUCUREȘTI sau la Direcțiunile Regionale Róm. S. în CLUJ și IAȘI, împreună cu o garanție provizorie de 3%, în numerar efecte publice admise la Casele Statului și recipise ale Cassei de Depuneri.

Atât la Direcțiunea generală în BUCUREȘTI cât și la Direcțiunile Regionale R. M. S. din CLUJ și IAȘI se pot vedea:

Monitorul Oficial, caetul de sarcini și tabloul detailat al dimensiunilor și cantităților.

Direcțiunea Generală R. M. S.

---

scris „Morfologia Transilvaniei".

Un alt caracter general al acestui masiv este faptul că aproape în toată întinderea lui prezintă foarte pronunțată uniformitate de înălțime care în orizont pare aproape o linie dreaptă.

La acest masiv, ca la munții Carpați în general, se constată un fenomen specific și foarte curios: direcțiile structurale sunt în sens contrar cu direcțiile geografice.

Din punct de vedere structural, masivul Bihorului prezintă trei pături, straturi, în care principalele elemente sunt calcarul și argile.

In special calcarul constitue unul din elementele aproape predominante în formațiunea munților Bihoreni. Acest caracter deosebește munții Bihorului de masivul central al Franței. Cu toată uniformitatea în înălțime, masivul Bihorului prezintă câteva creste foarte înalte care ajung în înălțime uneori crestele alpine.

Din punct de vedere morfologic, masivul Bihorului e o platformă foarte evidentă care se aseamănă foarte mult cu platforma Carpaților meridionali. Datorită acestei forme de platformă, cultura cerealelor este foarte abondentă în această regiune, iar populația s'a ridicat, stabilindu-se la înălțimi mari. De obiceiu satele se așează prin văi în apropiere de cursul unei ape. In munții Bihorului se vede acest fenomen curios că populația s'a stabilit pe această platformă care se găsește la o înălțime foarte respectabilă. Pe versântul expus spre sud, locuitorii și cultura cererealelor se găsesc la înălțimi mai mici ceia ce e invers pe versantul expus spre Nord. Această platformă este mărginită cu creste foarte înalte și masive.

Pentru a ilustra cele afirmate d-l de Martonne arată și explică prin proecțiuni cinematografice regiunile: Turda Trascău, Hidiș, Câmpeni Detunata etc. Bazinul Bihorului are un aspect extrem de variat din cauza eroziunilor și a dislocărilor care sunt foarte intense și frecvente. Această regiune a Bihorului abundă în fel de fel de bogății subterane, în păduri, căderi de apă, piatră, calcar, argilă etc.

Basinul Transilvaniei este o regiune de coline foarte monotoane a căror înălțime începe dela 500 m. în sus, și care au versanturi foarte dulci. Inălțimea acestor coline merge crescând spre Nord unde ajunge până la 900 m. și descrescând spre Sud unde ajunge până la 500 m. Relieful acestui Bazin este foarte ondulat și variat. Se observă numeroase văi și piscuri precum și foarte multe eroziuni, care au produs aceste reliefuri.

Ca un caracter specific Carpaților, ei sunt mai avansați în evoluția naturală.

Explicația morfologică a lor nu poate fi făcută decât prin studierea eroziunilor.

Incheind d-l Em. De Martonne spune: „Mai sunt încă foarte multe chestiuni geografice relative la Carpați cari trebuesc dezbătute. Dumneavoastră aveți la îndemână Profesori de valoare și tinerețea pe care o puteți pune în serviciul rezolvărei acestor chestiuni".

Aplauze entuziaste au acoperit ultimele cuvinte ale d-lui Prof. Em. de Martonne.

S. P.

Corpurile Legiuitoare

CAMERA

Sedința de la 1 Iunie.

Se deschide sub președinția D-lui Duiliu Zamfirescu. Pe banca ministerială D-nii ministru Garoflid, Petrovici.

Continuă discuția la reforma agrară.

D l EM. PANAITESCU (țărănist) între altele susține că actualele Camere după un discurs al d-lui Averescu sunt Camere de revizuire.

D-l general AVERESCU declară că consideră adunarea actuală drept adunare de revizuire și tot astfel toate până la terminarea definitivă a reformei agrare.

D-l PANAITESCU arată că declarația de azi este alta; arată apoi că unirea de la Alba-Iulia este făcută cu condiții.

D-l GOGA: Condițiile unire au fost formu'ate fără știrea poporului.

D-l Maniu: Cine susține aceasta e inconștient.

D-l GOGA: Sunt inexacte spusele d-lui Maniu. Condițiile au fost formulate nu de țărani cari au votat fără condiții unirea, după cum fără condiții au luptat cei morți la Mărășești ci ele au fost formulate și redactate de d-l Maniu într'un hotel.

D-l MANIU declară că unirea a fost făcută fără condiții.

Incidentul se închide și oratorul continuă.

SENATUL

Sedința de la 1 Iunie

Prezidează d-l vicepreședinte Meitani. Pe banca ministerială d-nii miniștrii Negulescu și Trancu Iași.

La comunicări d-l Gurită cere măsuri în chestiunea regiunilor dăunate de războiu urmează discuțiunea asupra legii reorganizării administrative a învățământului.

D-l CONSTANTINESCU face declarație în numele partidului liberal că votează contra legii care vine înaintea Constituției să modifice doar numai o parte din întreg privind chestiunea unilateral și nefiind isvorâtă din nevoi vădite ca corolar unei între i opere de reorganizare, căci legea fixează organe administrative și de control învățământului înainte de a fixa acestuia bazele reorganizării și înainte de Constituție.

D-l BUJOR spune că prin acest gest de bravadă, liberalii vor să arate că sunt gata de a veni la putere.

Mai vorbesc d-nii TRANCU, NEGULESCU, DOBRESCU.

D-l CONSTANTINESCU arată că n'a făcut politică pe această chestie. A arătat doar părerea sa. Continuă discuția pe articole

Comemorarea centenarului Ion C. Brătianu în Ardeal

La Făgăraș.

Centenarul marelui bărbat de Stat Ion C. Brătianu a fost comemorat la Făgăraș în sala festivă a liceului „Radu Negru".

Și oratorul zilei, profesorul D. Purice, a ținut o frumoasă vorbire. A reliefat cu puterea omului priceput marea individualitate a lui I. C. Brătianu. A arătat toate sforțările supra omenești pe cari le-a depus pentru fericirea țării sale. A apelat cu cuvinte însuflețite la inima tinerimei școlare ca din viața și faptele Marelui Brătianu să culeagă învățături de cald patriotism, de jertfă curată pentru interesele superioare ale neamului.

La Alba-Iulia.

Comemorarea centenarului lui Ion C. C. Brătianu a avut loc în orașul nostru cu deosebită solemnitate luând caracterul unei sărbători naționale. La cele 4 biserici românești, fără deosebire de confesiune s'au celebrat parastase în memoria marelui defunct, explicându-se credincioșilor adunați în număr deosebit de mare, în cadrele de predici ocazionale rolul însemnat care'l jucase I. C. Brătianu în viața statui român.

La orele 11½ a luat începutul matineul aranjat de un comitet de inițiativă, prin cuvântarea înflăcărată a părintelui protopop Ion Teculescu. Profesorul C. Opriș dela liceul „Mihai Viteazul" prin o conferință frumoasă a schițat pe scurt viața marelui bărbat de stat, glorificându-i faptele și menționând meritele, care și le-a câștigat pentru înaintarea neamului românesc.

Din partea corului liceului s'au cântat mai multe cântece naționale și s'au declamat poezii ocazionale patriotice. La această frumoasă serbare au asistat în fruntea unei asistențe imense din toate sfraturile sociale, toate autoritățile locale atât civile, cât și militare. S'a observat și cometat mult lipsa ostentativă a membrilor partidului național.

Raportor.

Un articol al „Telegrafului Român".

Dintr'un prim articol al ziarului „Telegraful Român" reproducem următorul pasaj:

In casele ardelenești se păstrează cu evlavie icoana lui Ion C. Brătianu, care a străbătut acolo cu mult înainte de a se proclama unirea tuturor românilor. El întreținuse raporturi strânse cu nemuritorul nostru arhiereu Andrei Șaguna și cu toată pleiada fruntașilor ardeleni din veacul al 19-lea.

A apărat cu tact și cu hotărîre energică totdeauna cauzele ce priveau Transilvania. Au rămas neuitate cuvintele sale rostite în adunarea deputaților la 29 Noemvrie 1868.

Eată cum s'a exprimat despre Transilvania;

„Când o soră a mea este măritată n'am dreptul să mă amestec în menajul său, nu am dreptul să fac cel mai mic pas care să poată da bănuială soțului ei că ași vroi vreodată să aduc zizanie și desbinare în casa lor. Insă, D-lor, oare când soțul ei, cumnatul meu, va merge până a o maltrata cu brutalitate, când o va trata ca pe o sclavă, cu toate că știe că ea este dintr'un sân e nobil, când voi vedea că ridică cuțitul asupra ei, nu am dreptul să-i strig, să-i opresc dela acea crimă? Să fie sigure statele vecine că nu vor avea nici un subiect de grijă din partea noastră, — dar să nu uite că atunci când vor voi să înjunghie pe sora noastră de dincolo care este măritată cu dânșii, sângele ei le va stropi fruntea".

Ardealul liberat nu va da uitării niciodată cuvintele de îmbărbătare ale patriotului, care a trăit și s'a jertfit pentru binele nostru al tuturora.

In chestiunea uzinei electrice

— Un memoriu —

Sub acest titlu ziarul „Patria" publică un memoriu semnat de mai mulți cetățeni cât se poate de onorabili și între aceștia vedem semnăturile d-lor dr. A. Socol și A. Blaga, avocații societății de electricitate „Ganz" din Budapesta.

Ce se cere prin acest memoriu: ca orașul să acorde încă pe 1—2 ani concesiunea Uzinelor Electrice ale orașului societății Ganz din Budapesta, până ce orașul va avea reprezentanții săi autorizați în consiliul comunal.

Când se cere aceasta?

In Noembrie 1920, adică în momentul când se vorbește de darea în arendă a uzinelor, sau în momentul când se publică condițiunile de licitațiune? Nu, aceasta se cere trei luni după ținerea licitațiunei, după ce societatea maghiară a făcut toate eforturile de a convinge pe cine s'a lăsat dus în eroare, că în baza cifrelor ea este cea mai avantajoasă și nereușindu-i această mistificațiune, acum încearcă prin avocații ei d-nii dr. Socol și Blaga, cari au luat amândoi personal parte la ținerea licitațiunei, și la deschiderea ofertelor — fără a protesta, după cum o fac acum — să tărăgănească lucrurile, pentru ca pe alte căi această arteră a vieței noastre economice să rămână și pe viitor în mâinile societății ungare Ganz din Budapesta.

O comparație între acest memoriu și cele arătate de firma Ganz până acum, fie prin intervențiuni directe, fie prin intrepuși, arată în mod vădit cine este autorul și care este scopul acestei intervențiuni.

O singură întrebare ne permitem: oare dacă societatea Ganz din Budapesta ar fi fost mai avantajoasă în oferta ei decât societățile române, s'ar mai fi invocat ărticolul din legea XXI fiin anul 1888 § 47 și celelalte de către domnii Dr. I. Socol și A Blaga avocații acestei societăți.

Noutăți de vară

Calități din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN**

magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 431.

Atenție!

Unde te duci camarade?

Unde??

La „Regele Pârjoalelor" din Strada Elisabeta unde vreau să mânânc pârjoale și să beau o sticlă de vin bun.

Dece?

Pentrucă numai la el se poate găsi în fiecare zi carne proaspătă de porc, din care prepară renumitele pârjoale.

Telefon 13-64. 678

Atenție!

Ultime informații

(Prin fir special dela corresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

Litwinoff, fiind numit comisar al externelor pentru România, delegația română care trebuia să semneze pacea cu Sovietele, nu mai pleacă la Reval. Se crede că pacea a fost tratată la Varșovia cu reprezentantul deacolo al Sovietelor.

Membrii guvernului au semnat jurnalul referitor la modificarea eliberării permiselor de călătorie pe căile ferate pentru mariștii.

Cicerin a telegrafiat că Karacan, a fost numit delegatul sovietelor la tratativele între Soviete și România.

Se observă încetarea bruscă a campaniei dusă de ziarele băncii Blank „Adevărul" și „Dimineața" și apărarea lui Atanasiu de al treilea ziar „Argus" în chestia fraudelor dela aprovizionare.

Taxele de export la cereale au fost simțitor micșorate. Se crede că ele vor fi reduse în curând și la petrol.

In parcul Carol au început eri marile serbări ale Soc. „Tinerimea Română".

Eri au sosit în Capitală d-nii Maniu și Vaida.

M. S. Regina a vizitat zilele trecute „Vatra Luminoasă".

Amestecul maghiar în chestia Uzinelor Electrice

In legătură cu acțiunea unor elemente străine și înstrăinate care nu pot vedea cu ochi buni arendareaUzinelor electrice unor întreprinderi românești, un mare număr de cetățeni au adresat d-lui dr. Iuliu Pop, primarul orașului Cluj următoarea protestare:

Domnule Primar!

Câteva persoane de naționalitate maghiară, sub cuvînt că reprezintă interesele diferitelor asociațiuni comerciale și industriale ca și pe cele ale cetățenilor acestui oraș s'au prezentat înaintea Domniei-voastre pentru a protesta contra arendării Uzinelor Electrice ale orașului unor întreprideri române și cereau în mod insistent ținerea unei noui licitațiuni. Aceasta o știm din ziarele maghiare, care însoțesc acest demers cu diferite amenințări la adresa administrațiunei românești a orașului.

Vedem deci, domnule Primar, că o chestiune de ordin pur gospodăresc a orașului nostru este transformată de cercurile interesate într'o chestiune de ordin politic maghiar.

Protestăm cu ultima energie contra unui astfel de demers, care întrunește toate elementele unei terorizări, protestăm contra faptului că câțiva străini și înstrăinați își iau libertatea de a vorbi în numele întregei opinii publice, că voiesc să reprezinte interesele comerțului, industriei și cetățenilor clujeni și vă rugăm. domnule Primar, în interesul dreptății să nu vă lăsați conduși dd cât numai de interesele comunale, acordând concesiunea Uzinelor Electrice ale orașului acelei întreprinderi, care a oferit condițiunile cele mai avantagioase pentru oraș, nelăsându-vă influențat de așa numite delegațiuni puse în serviciul străinilor.

Cluj, în 29 mai 1921.

Urmează sute de iscăliturî dintre care remarcăm următoarele:

Inginer Inspector General Lucaci, Dr. V. Popp Șeful Inspecției C. F. R. Inginer Păscuțiu Director special C. F. R. Inginer Oana Director, Inginer Bohățiel, Părintele N. Ivan, Inginer, Dragoș, Ing. Grozescu Florea Inspector C. F. P., Dr. Fabius, N. Pilat, A. Niculescu, Ing. Bănuțu, Ing. Georgescu, Ing. Pop, Ing. Lupan, Ing. Ripeanu, Ing. Sabol, Ing. Suster, Ing. Păsăreanu, Ing. St. Stoianovici, Ing. Peptea, Profesor dr Ostrogovici Profesor dr. Balota. Profesor Dan Rădulescu, Profesor Bejănaru, Dr. Emil Vasiliu, Ing. Ivașcu Reuniunea comercianților, meseriașilor și industriașilor români din localitate, d-l Anghel, precum și „Cultura poporului".

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚI:

Miercuri:
„CERCUL ROȘU". Partea V.
Joi, Vineri, Sâmbătă, Duminecă:
„MISTERUL DIVINULUI OSIRIS".

CINEMA APOLLO:

Mercuri, Joi:
„Răsfățata" (Schlange)
Vineri, Sâmbătă, Duminecă:
„Drumul adevărului".

CINEMA URANIA:

Miercuri Joi:
CERȘITOR ȘI PRIPT.
Vineri, Sâmbătă:
POTIRUL VIEȚI.
Duminecă:
Sărmanul Fluturaș.

Cu prețuri reduse!

Curăță vopsește și spală

„KRISTÁLY"

Spălătorie chimică cu aburi, Cluj.

Fabrică și Depozit principal

Str. Bucovina Nr. 32.

Primește și face expediții cu poșta.

Cetiți „Infrațirea"

Noile linii de cale ferată între Transilvania și Moldova

Actuala linie ferată Borșa—Iacobeni este neutilizată. — Planul construirei liniilor ferate Sighetul Maramureș—Gălăgani și Vișau—Salva prin Săcel. — ce ne spune d-l ing. Orășanu.

Nevoia căilor de comunicație care să facă legătura între nordul Transilvaniei și Moldova a determinat pe ministerul comunicațiilor să trimită o comisiune de experți cari să studieze liniile existente și să relateze asupra modului cum s'ar putea construi altele noui.

Cerând părerile comisiunei am primit următoarele relațiuni. Se știe că o linie care a început de mult să fie studiată este linia Ilva-Mică—Vatra Dornei.

Această linie situată pe partea de sud a Maramureșului nu va putea servi însă decât în mod relativ legături dintre nordul Transilvaniei cu Moldova, de aceea e nevoe încă de alte linii ferate.

In primul rând toată atenția s'ar îndrepta spre linia construită în timpul războiului Borșa—Iacobeni care deși e îngustă, distanța dintre șine fiind de 75cm. cum și având curbe de 25, ar putea fi lărgită cu puțină cheltuială întrucât șinile ce le are sunt tipuri de linie normală secundară.

Această linie prezintă însemnătatea nu numai prin faptul că ar trece prin cele mai principale centre economice ale Maramureșului de sud dar și având în vedere că ea are o lungime de aproximativ 70 kilometri. Actualmente această linie este neutilizată din cauzacă nu are decât o singură locomotivă și foarte puține vagoane. Șinile sunt pe unele locuri înămolite în pământ iar în multe părți slăbite. Va trebui deci ca să fie plasat un capital destul de frumos pentru ca să poată deveni utilizabilă.

Se va putea ști după câtva timp dacă reconstrucția se va face pe seama statului sau va fi dată în explotarea vre-unei societăți.

Alte linii ale căror planuri de construcțiune este nevoe să fie puse în curând în aplicare sunt:

1. Sighetul Maramureș—Galigeni cari va trece prin localitățile Baia, Spiria și Lăpușul-Unguresc.

2. Visări — Salva prin Săcel.

Fără îndoială că orice cale de comunicație prezintă o însemnătate cu atât mai mare cu cât leagă centre economice mai bogate. Cum aceste linii vor servi îndeosebi pentru transportul lemnelor din Maramureș spre Basarabia și Moldova cât și pentru transportul grânelor de acolo în nordul Transilvaniei construirei lor va contribui mult la ridicarea economică a acestor ținuturi. Asemenea va înlesni transportul mărfurilor aduse din apus cu destinația spre Bucovina, Moldova și Basarabia.

Modul binevoitor cum privește populația din acest ținut hotărârea luată pentru construirea liniilor descrise mai sus ni-a fost istorisit de d-l inginer Orășanu din ministerul lucrărilor publice.

Populația care a aflat de venirea comisiunei a întâmpinat-o, având în frunte pe prefectul județului și interesându-se de mersul lucrărilor a stăruit mult ca să se explice guvernului urgența pe care o prezintă, pentru nevoile și interesele economice ale regiunei construcția acestor linii de cale ferată,

Populația e dispusă să contribue în mod direct cât de mult numai pentru a li se putea îmbunătăți prin aceasta starea materială, care din pricina războiului a pierdut mult din înfloritoarea stare de altădată.

Wy.

Mentalitatea lui Apponyi

Ziarul „Bécsi Magyar Ujság" publică o scrisoare a lui Apponyi adresată către Károlyi Mihail, fostul președinte al republicei maghiare, în care primul mărturisește întreg programul său de politică externă. Comunicatul confidențial primit de Apponyi dela unul dintre membrii guvernului Apponyi illustrează starea sufletească a țărilor învingătoare în felul următor: La puterile Antantei guvernele războinice și influența șefilor militari suggerează masselor menținerea situației de răsboi ignorând condițiile armistițiului. Față de această stare nu se va putea face nimic până când o revoluție nu va răsturna ordinea în statele Antantei.

Apponyi admite în scrisoarea sa acest plan, însă numai față de Franța mărturisind că situația nu este aceași în Anglia, America și Italia. Apoi, pe baza psihologiei și tendințelor politice ale acestor popoare, Apponyi continuă astfel:

„*Franța* a luptat condusă de pasiuni naționale, a intrat în răsboi supraîncărcată de ură și dor de răsbunare, și acum în delirul victoriei sale, e dominată numai de sentiment. Ea se poate asemăna unui om turmentat cu care e greu să vorbești o vorbă cuminte.

Anglia a luptat din interese politice pentru înfrângerea puterii germane. Cu ea se poate vorbi, având în vedere interesele sale.

Italia a luptat pentru un scop bine definit, iar când acesta a fost realizat, ea nu mai are nici un motiv de revoltă, care și azi are mai multe interese comune cu noi decât cu o parte a aliaților de eri. De ex. Jugoslavia.

America, sub masca scopurilor ideale, a intrat în răsboi și și-a văzut realizate scopurile sale reale: slăbirea financiară și economică a Europei. Situația pentru Ungaria, oricât e de grea, nu e fără speranțe.

Urmează apoi sfaturile lui Apponyi. Față de Italia nu mai există divergențe de interese, ci, în viitor, vom avea interese comune, iar dacă acestea vor fi bine propagate, se va crea în Italia o atmosferă favorabilă nouă.

Față de Anglia nu poate folosi nici un argument sentimental. Englezilor trebuie să le arătăm că Europa pe care o doresc ei nu poate exista, decât dacă Ungaria rămâne, aceeași sau va fi sprijinită în viitor în politica sa. Altcum poporul maghiar, în desperarea sa din pricina păcei, se va apropia de Germania, care va câștiga astfel o nouă resursă de forțe. Iar acestea (Ungaria și Germania) unite în suferințe, vor căuta prima ocazie pentru răsturnarea stărilor create în urma războiului și o massă de 90 milioane va amenința în totdeauna pacea Europei (și predominația Angliei). Dealtfel trebuie arătat Angliei că numai Ungaria, cu spiritul său occidental, poate fi un punct de razim pentru interesele orientale engleze față de popoarele balcanice în care nu poate avea nici o încredere.

Tot aceste argumente din punct de vedere practic și îmbrăcate în haina idealismului, trebuesc folosite și față de America.

Aci mai trebue invocată și statistica naționalităților (făcută de Ungaria) ca un argument că desbinarea teritoriilor maghiare e o imposibilitate. Trebue să știm accentua că programul lui Wilson, ideia Ligei națiunilor, pacea permanentă, demobilizarea și reducerea forțelor militare vor rămâne iluzorii și permanent periclitate dacă Germania și Ungaria vor fi atinse de dispozițiile tratatelor în măsura în cate se intenționează.

Trebue arătat puterilor Antantei că desperarea supremă va duce la izbucnirea bolșevismului. Acesta este micul argument ce se poate folosi cu efect și față de Franța.

Continuă apoi cu directivele ce trebuiesc urmate în politica internă, iar în ce privește politica externă, încheie în felul următor: „Trebue creată consolidarea și liniștea internă, pentru ca acțiunea externă să poată fi continuată în direcțiile arătate și prin toate mijloacele ce ne stau la dispoziție."

Această scrisoare dovedește incontestabila mentalitate războinică a sărbătoritului Apponyi al Ungariei de azi. El, și împreună cu ei întreaga opinie publică ce depune azi omagiile sale sunt dușmanii neîmpăcați ai stărilor actuale. Această scrisoare e o dovadă reală din care putem cunoaște câtă sinceritate să atribuim declarațiilor pacifiste ale actualilor conducători și oameni politici maghiari.

Știri de peste hotare

Nota franceză în chestia Sileziei

„Hawas" anunță că guvernul francez a trimis guvernului britanic o notă în care își exprimă puctul de vedere față cu activitatea consiliului suprem care se va întruni la Boulogne în chestia Sileziei superioare.

Nota precizează că cel dintâi lucru ce trebue făcut, e să se restabilească ordinea și să se refacă autoritatea comisiunei interaliate. Polonezii sunt mai concilianți acum și să crede că germanii vor depune armele.

Intrunirea consiliului suprem va avea loc după ce ordinea va fi restabilită și când experții își vor depune raportul.

Plebiscitul din Salzburg

Alipirea la Germania. Cu tot avertismentul guvernului austriac, plebiscitul din Salzburg a avut loc. Votul a decurs în liniște. Cercurile oficiale nu au participat în nici un hcip la vot, care a avut un caracter privat.

Quasi-unanimitatea este în favoarea alipirei la Germania.

Ziarul „Germania" constată că această agitație în favoarea alipirei Austriei la Germania, este întreținută de pan-germaniștii în solda marilor industriași din Renania.

Noul guvern din Angora

Noul cabinet kemalist s'a constituit în modul următor: generalul Terzi-Paşa, comisarul războiului; Iussuf Bey, afacerile străine; Ito-Bey internele; Hassan Bey finanțe și Sevekel Bey, la justiție. Ceilalți membrii ai precedentului guvern au fost menținuți și în actuala formațiune, care nu e dispusă să facă concesiuni nici în Thracia, nici în ce privește vilaetul Smyrnei.

Viața provincială

Sărbătorirea lui 10 Mai în Hațeg

Luni 10/23 Mai a. c. s'a serbătorit în Hațeg, de către școalele super, de comerț, civile și primare, ziua de 10 Mai, în sala festivă a școlii super, de comerț. La orele 10 s'a oficiat în biserica ortodoxă creștină, un serviciu religios, în prezența tuturor autorităților civile și militare. La aceiași oră, s'a oficiat acelaș serviciu religios și la toate celelalte biserici din oraș.

După serviciul divin, a avut loc serbarea școlară, care a început cu Imnul regal, cântat cu un avânt tinerese și cu însuflețire voinicească, d corul școlilor sup de comerț și civile. Apoi studentul comercialist Pinciu, ne-a declamat poezia **de 10 Mai**, de poetul P. Cernea dovedind încă odată un talent declamatoric deosebit. **Sună buciumul de alarmă** cântat de corul școlarilor dela școala primară, a fost la înălțime. Cu mult simț a declamat eleva E. Berchi din școala primară, poezia **Dela Nistru până la Tisa.** A urmat apoi cuvântarea profesorului Traian Țăranu, care prin cuvinte adânc simțite, arată întreita însemnătate a serbătoritei zile de 10 Mai, prin aceia că în această zi s'a înfăptuit și serbătorit isbânda multora dintre năzuințele neamului nostru.

Incheie sfătuind pe Români, că dacă voiet csă păstreze ceiace au moștenit să ție la virtuțile strămbunilor nostri. Să fie înarmați cu credință și cu nădejde, să fie uniți prin dragostea de țară și neam. Să fie înțelepți în treburi nelăsându-se a fi ușor amețiți, să fie drepți, trăind cinstit, dând fiecăruia dreptulsău și nevătămând nimeni, să aibă tărie sufletească și să fie cumpătați în toate și totdeauna. Iar adresnâdu-se școlarilor le atrage luarea aminte că invitior ei vor fi chemați să păstreze în poporul nostru aceste calități, căci cinstea în societate nu și-o vor putea-o păstra, prin aceia că vor urca multe trepte pe scara societății, ci cu deosebire dacă vor sfinți locul, ce-l vor ocupa prin râvna și jertfele, ce le vor face de aci înainte, căci omul, sfințește locul, iar nu locul pe om. Totul ce rămâne după o viață de om, este numai numele său bun, faptele mari.

Apoi corul școalei primare a cântat frumos Marșul soldătesc, iar școlarul din cl. IV primară, G. Părău, a declamat poezia **Mihai și călăul**, smulgând aplause bine meritate. A mai declamat opoezie **de 10 Mai** de Coșbuc, elevul din cl. III civilă Ilie Moisescu, fiind căldurso aplaudat. **Marșul eroilor** condus de neîntrecuta prof. de muzică Lia Munteanu a pus capătacestei serbători înălțătoare de suflet, făcându-ne cel puțin în ziua aceia, să uităm ceiace ne desparte, gândindu-ne numai la ceiace ne leagă: aceleași amintiri și aceleași idealuri. S'a încins apoi o horă mare și frumoasă, jucată de întreagă asistență. Seara a avut loc retragerea cu torțe, străbătând toate străzile orașului în cântece și urale însuflețite. Ajungând la locuința d-lui primar Șelariu Emil dânsul ne-a vorbit, adresându-se în deosebi tinerimei, despre caracterul unei vecinice protestări pe care'l are întreagă istorie a românilor. A arătat că toți românii trebuie să ție la limbă și neam și țară, la dinastia țării, care ne-a adus acolo unde suntem astăzi, la unirea sub un domnitor falnic a tuturor românilor. Nesfîrșite apause a acoperit ultimele cuvinte, ale acestei cuvântări înălțătoare. A urmat apoi hora unirei, jucată în piața orașului, precum și alte jocuri, până la orele 12 din noapte.

Un hațegan.

Problema sericiculturei din Ardeal

Intre alte probleme cari interesează economia națională a țări este și aceia a organizării și îmbunătățirii sericiculturei indigene.

Serviciul de sericicultură al statului nu putea să satisfacă cerințele.

Cu toate că lipsit de un sprijin efectiv din partea guvernului unele foruri agricole au căutat totusi să îmbunătățească și să înlăture piedicile puse la prosperitatea sericiculturei.

Pentru a vedea importanta sericiculturei trebuie să analizăm situația și sub fosta stăpânirea maghiară.

In timpul regimului maghiar, sericicultura avea o organizație specială, poate cea mai bună din Europa întreagă. Ungaria era împărțita în regiuni sericicole, conduse de câte un inspector sericicol care la rândul lor erau conduși de inspectorul general de la Szekszárd.

La centru era stațiunea de selecționare a semințelor. Sămânța utilizată era produsă în țară, deci nu era nevoie de import. Astfel statul împărția gratuit sămânța, realizându-se prin aceasta o producție uniformă de gogoși. In Ungaria era 10 coconerii, adică stabilimente unde se etuzau gogoșiile trimise de stațiunile de rescumpărare. Fiecare regiune sericicolă poseda un număr de 10-15 stațiuni de rescumpărare care, după numărul gogoșilor produse în acel an se putea chiar dubla.

Pentru stațiunile de rescumpărare înființate pentru timpul sesonului, erau angajați oameni cari primeau gogoșile de mătasă. Restul stațiunilor cari funcționau pe lângă centrele sericicole erau conduse de agenți sericicoli cari erau obligați să facă propagandă pentru răspândirea sericiculturei, câștigând astfel în fiecare an aderenți noi.

Imediat ce duzii începean să dele frunză, agenții sericoli erau întruniți la regiunea sericiolă, unde se proceda la distribuirea sămânței și banilor necesari crescătorilor. Aceasta era organizarea sub regimul maghiar. (Va urma)

22
Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

VÂNZĂTOARE pentru librărie se caută, care să știe limba română și maghiară, a se adresa la Administrație ziarului nostru.

INVĂȚĂTOR diplomat caută oficiu, pe lunile de vară, eventual pe mai departe. Adresa: Ioan Cobciu învățător, Topadeșartă p. Nădășel.

PROFESOR de liceu dă lecții de ROMÂNĂ, GERMANĂ și LATINĂ (în limba română și germană). Informații la administrație.

CONCERTIST de chitară dă lecții de chitară-solo. Informații la administrație.

INVĂȚĂTOR pensionat care posed pe lângă limba română și maghiară caut un post în cancelărie advocațială, ori administrativ. Ofertele se vor adresa Administrației acestui ziar. 735

2 DACTILOGRAFE află aplicare într-un birou la o mare societate. Se oferă salar bun. Adresa la ziar sub 13.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE casă cu etaj din Str. Regina Maria 51, colț potrivită pentru o transforma în prăvălie. Informațiuni se pot lua la ing. Pohl Cluj, Str. Iuliu Maniu 6, etaj III. 4. până la orele 3—4 p. m. 745

Radio 1034

DE VÂNZARE o garnitură de salon mahagon cu Vitrin-Covor de smyrna Str. Iuliu Maniu 26 et. I. 3. Tot acolo de vânzare 8 jugh. de prat. 731

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în bună stare. Adresa la ziar Aurel.

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

DE VÂNZARE o armă de vânătoare cu trei țevi 16/16/8. Fără cocoașe vizir automat în stare nouă. A se adresa la ziar sub A.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzatori ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

Închirieri:

CAUT cameră mobilată pentru familie, plătesc bine Bebe. 684

Diverse:

Reclama 807

CANCELARIA inginerului hotarnic Carol Kindl este Cluj, Piața Mihai Viteazul (Széchenyi-tér) 10 738

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

Un candidat de advocat,

care vorbește și scrie românește și are și ceva practică află aplicare în biroul subsemnatului. Dr. IUSTIN CL. IUGA advocat, Strada Iuliu Maniu No. 3. et. I.

TEATRUL-VARIETE

JARDIN

Local familiar de primul rang

Deschiderea Joi 2 Iunie a. c.

Astăzi și în fiecare seară vor debita program Elite.

Artiști din București, Viena, Paris și Buda-Pesta. □□□

Mlle Jeane Marlise	Anita Cludas	Pătrascu și Serafina	Ernest Darvas
Disenyă Franceză	Dans de atracție	Dans Național	Comic maghiar

Villy Schvartz	Bela Balint	Mlle Theo	F. Revesz Kato	Mlle Casner D'orsay
Sifleur	Comic ungur	Romanciera Română	Cântăreață ungară	Cupletista Franceză

EMIL DUMITRESCU

răsfățatul cupletist din București.

Și alte numere de atracție cari vor face surprize Onor. Publicului Clujan. Cu începere de Sâmbătă 4 Iunie a. c. de la orele 5—7 p. m. The Tango, Fire fo Klook exclusiv familiar. Restaurant de primul rang în tâmpul prânzului.

749 **Directiunea.**

Important pentru Dnii Farmaciști din Transilvania

Industriile Chimico Farmaceutice

BUCURESTI, Strada Mircea Voda No. 73.

742 **Cel mai eftin isvor de medicamente și specialități.**

Instalații complecte pentru farmacii și de laborator. Oferte speciale la cerere.

Agricola

Societate anonimă de asigurări generale

BUCUREȘTI

Capitalul social: 10 milioane Lei, din care 5 milioane deplin vărsate. Reprezentanța Generală p. Transilvania, Maramureș și Crișana

în CLUJ

str. Nicolea Iorga 11 în casele proprii. □

Telefon 621.

Societatea face operațiuni de asigurare: Contra incendiului și explozii, contra grindinei, contra pagubelor de transport pe apă și uscat, contra accidentelor corporale, contra consecințelor răspunderii civile și asigurări asupra vieței și rente viagare. 502

Asigurări contra accidentelor corporale cu restituirea primelor! Funcționarii și agenții harnici vor fi angajați de către Reprezentanță Generală.

TOȚI ABONAȚI ziarului Infrățirea

au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de doauă ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvint. □

SA DESCHIS în Cluj, Piața Unirii No. 15

MARELE MAGAZIN DE INCĂLCĂMINTE

RAFTOPOL

din București.

Incălțăminte pentru Dame, Bărbați și copii, cele mai noi modele din străinătate și executate de magazin. Pantofi Elvețieni bărbătești de box 280 Lei. Ghete Elvețieni bărbătești de box 300 Lei. Se mai aduce la cunoștința onor. public că a mai sosit un transport nou de incălțăminte și anume: Ghete și pantofi roșii și de lac bărbătești. Ghete și pantofi de dame, escarpeni și cu barete, de antilopă si olandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marca veritabilă Elveiiană „Bally". 517

M. ANGHEL

210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40

Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neintrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

La Adm. Ziarului Infrățirea și la ag. de publ. Reclama

se primesc ori ce reclame pentru

Programul Teatrului Național din Cluj.

Pe stagiunea 1921--1922.

Sănătate „SUDOR"

Multe neplăceri ne cauzează și mult ne dă de gândit când în zilele calde de vară asudăm la subțioară, picioare și mâini producând un miros greu și neplăcut din care cauză nu ne putem presinta în societate.

„SUDOR" este cel mai bun remedin care are efectul sigur și imediat, uscând sudoarea și dispărând mirosul. Una sticlă Lei 8·—

Depozit principal farmacia:

„Dr. BIRO" Piata Unirei Cluj. 319

La **„Națională"** societate generală de asigurare din Bucureșt reprezentanța CLUJ,

se caută achizitori

pentru ramura incendiu și viață. Doritori se vor adresa la direcția acesteia Cluj, Strada Regina Maria No. 8 între orele 8—12 a. m.

639

Preferiți vor fi cel ce vorbesc românește, ungurește și nemțește.

GIBSON-HOME MORTON COMPANY

CENTRALA LONDRA

719 BUCUREȘTI, STR. LUCACI No. 37.

Primește ori ce transporturi cu AUTOCAMIOANE de la 3—8 tone în interiorul României-Mari, cu TARIF FIX și PERSONAL DE INCREDERE. Luarea în primire și predarea se face la domiciliu

---

AVIZ!

Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 97
PENTRU
MICA PUBLICITATE

A apărut
Almanachul Infrăţirea

şi se găseşte de vânzare la toţi depozitari de ziari şi librări din ţară şi in următoarele locuri din Cluj:

La Librăria Cartea Românească S. A. Piaţa Unirii.
„ **Friedmann** Piaţa Unirii.
„ **Tutungeria** din Palatul „Mielul Alb"
„ **Binder** Calea Victoriei.
„ **Schreiber** Palatul teologiei.
„ **Mandel** Piaţa Mihai Viteazul.
„ **Libr. Ardealul** Str. Memoradului 22.
„ **Poşta Kert**
„ **Szamos** vis-a-vis de posta Centrală.
„ **Malom** Str. Mori.
„ **Gară** la Chiosc.
„ **Nagy Növérek** Piaţa Unirii.
„ **Librăria Anca** Piaţa Unirii.
„ **Jakab** Str. Nicolea Iorga.
„ **Katinka** Str. Trefort.
„ **Deák** Str. Regina Maria.
„ **Tulipán** Str. Regina Maria.
„ **Minovics** Str. Regina Maria.
„ **Bodega** Strada Iuliu Maniu.
„ **Gyulay** Str. Memorandului No. 20.

PREŢUL 15 LEI **PREŢUL 15 LEI**

Comenzile se pot adresa Administraţiei ziarului Infrăţirea Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3.

Ministerul Lucrărilor Publice Direcţiunea de Poduri şi Şosele din Transilvania, Banat şi p. Ungurene.

No. 2610—1921.

Publicatiune.

Direcţiunea de poduri şi şosele din Transilvania publică concurs pentru transportarea pietrişului necesar pe şoselele naţionale din judeţul Ciuc pe anul 1921.

Ofertele sigilate se vor înainta până la orele 11 a. m. ziua 22 Iunie 1921.

Ofertele cari sunt până la 100.000 Lei se vor înainta la serviciul de poduri şi şosele din Miercurea-Ciucului sau la Direcţiunea de poduri şi şosele Cluj, Strada Berde Mozes No. 2.

Ofertele mai mari ca 100.000 Lei se vor inainta numai la Direcţiunea din Cluj.

Ofertele se pot face pentru cantitate intreagă a materialului de impetruit sau pe sectore şi cantităţi mici.

La ofert se va anexa recipisa despre deponarea a 5% din suma ofertă, care serveşte ca garanţie. Se vor putea depune şi efecte garantate de stat ca garanţii.

Ofertele se vor deschide la orele 11 ziua 22 lunei Iunie.

La licitaţie pot fi presenţi oferenţii sau reprezentaţii lor.

Lucrările şi condiţiunile se pot vedea la Direcţiunea de poduri şi şosele sau la Serviciului de poduri şi şosele din Miercurea-Ciucului, unde se vor putea primi eventualele lămuriri. La serviciul de poduri şi şosele se poate primi modelul de ofert.

Intreprinzătorul ia la cunoştinţă, că cantitatea de pietriş prescris se poate reduce până la 50%.

Cluj, la 12 Mai 1921. 755

Librăria Boroş Cluj, Calea Regele Ferdinand 2. Telefon 10-83

A sosit o mare cantitate de Registre şi rechizite de birou. Tipărituri cu preţuri eftine. 578

1 litră cerneală „Pelican". Lei 35·—
1 cutie agrafe . . . . . Lei 6·50
1000 buc. plicuri oficiale No. 46 Lei 136·—
1000 coale hârtii de scris Velină Lei 280·—
1000 coale hârtii de scris concept Lei 200·—

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piata Unirei No. 5.**

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux in branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

Instalaţii de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparaţii de maşini de scris şi cusut executa cu preţ convenabil:
La Intreprinderea Electrotechnică şi mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Becuri electrice „TUNGSRAM" precum şi materiale cu preţ redus. □□ Intreprinderi şi pentru provincie.

„Naţionala"
Societate Generală de asigurare din Bucureşti a infiinţat in Cluj, reprezentanţă sa generală
pentru Ardeal, Crişana, Satu-Mare şi Maramureş.

Asigurând contra incendiului, grindinei, transporturi, accidente şi viaţă în toate combinaţiunile.

SEDIUL IN CLUJ, Strada Regina Maria No. 8.
Clădirea proprie, fostă „Banca Centrală". 639

HOTEL NEW-YORK
Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză şi Ungară. - Supeuri după spectacol.
329

Cafeneaua „Transilvania"
Str. N. Iorga No. 4
Renovată şi aranjată luxuos oferă publicului consumaţiunea cea mai gustuoasă pe lîngă un serviciu culant şi preţuri moderate. CAFEA CU LAPTE DE BIVOLIŢĂ, ceaiu, tea, licheruri, gustări reci etc. 450

Uzina electrică a oraşului
Conducerea societăţii „GANZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.
Execută instalaţii electrice şi transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalaţii de motoare electrice. □ Lampadare şi materiale pentru instalaţii permamente în depozit. □□□
148

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" şi „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj.** Piaţa Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

A sosit şi s'a pus în vânzare
Ţări, Brânză de Braila, Pastramă de capră
precum şi
Pelin de Mai
la magazinul de coloniale
ELLA GOLDFARB
752 Strada Universităţei.

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la incheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de Ocnaştină ce conţine şi fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la
Marea Drogheria Rozsa
Cluj, Piaţa Unirii No. 26. □ □ 44

GIBSON-HOME MORTON COMPANY
CENTRALA LONDRA
BUCURESTI, STR. LUCACI No. 37.
Vinde un **„MERCEDES"** elegant aproape nou cu 6 locuri 35 P. S., capitonat modern cu piele de vacă albastră, având lumină electrică BOSCH.
Deasemeni un automobil nou mic de lux marca **„APOLLO"** 18 P. S. elegant cu 4 locuri şi capitanaj de piele de vacă, precum şi câte-va **AUTOMOBILE CAMIOANE** 3—5 tone de prima calitate cu **preţuri foarte eftine.** 719

„Ţânţarul"

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafica „Cosinzeana" Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ... SIBIU

Anul I. No. 237 — Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini — Luni 6 Iunie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea“ Cluj
Nr. de schimb
„Transilvania“
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Concesionarea uzinelor electrice

— Un memoriu ruşinos —

In anul acesta se împlinesc trei ani decând prin puterile noaste s'a înfăptuit visul secular al tuturor românilor, de a ne vedea la olaltă, aşa cum popoarele civilizate ale apusului au hotărât la congresul păcii, pentru a restabili ordinea şi dreptatea, nesocotite în ţinuturile desrobite.

Astăzi, după trei ani, când fiecare era în drept să-se aştepte ca nici măcar ungurii nu vor mai îndrăzni să spuie că cultura română este inferioară celei maghiare, cetim declaraţiunea câtorva români, ale căror iscălituri se pierd într'un amestec de nume străine, prin care se afirmă superioritatea ungurilor faţă de poporul românesc.

Pentru a să putea judeca incalificabila atitudine a acelora cari au iscălit o asemenea monstruozitate, vom expune în câteva cuvinte în ce constă întreaga chestiune.

Peste câteva luni expirând concesiunea uzinelor electrice ale oraşului acordată de către autorităţile maghiare firmei Ganz dela Budapesta, oraşul Cluj a deschis concurs pentru o nouă concesiune.

La acest concurs s'au prezentat trei firme: Electrica, Omnium şi Ganz. Pentru examinarea ofertelor s'a alcătuit o comisiune compusă din oameni de specialitate şi care s'a pronunţat pentru firma românească Electrica, pentru motivul că această firmă românească oferă avantagii mai mari atât pentru comună. cât şi pentru populaţia oraşului.

Firma Ganz, fiind surprisă de faptul că o întreprindere românească a putut face o ofertă mai avantajoasă, a inventat o cabală, la care numai oamenii incorecţi sau inconştienţi s'au putut preta. Şi anume, a răspândit vestea prin ziarele ungureşti că „Eleçtrica“ a făcut două oferte pe care le-a înaintat succesiv, De fapt însă, este bine stabilit că „Electrica“ s'a prezentat cu o singură ofertă, însoţită de două proiecte de contract. din care comuna nu a avut decât să aleagă. Deschiderea ofertelor s'a făcut în faţa întregului Consiliu crăşănesc, în fruntea cu primarul oraşului!

Văzând însă Ganz că prin minciună nu poate birui a înaintat memoriul publicat aseară în „Patria“, memoriu pe care nici o gazetă, cu conştiinţă românească nu putea să-l publice fără să roşească.

Acel memoriu se referă la o lege din 1888 lege desfiinţată de Consiliul Dirigent, şi care prevede ca instalaţiunile de interes public să fie aprobat de congregaţiile municipale. Consiliul Dirigent a înlăturat această lege temporar, numai întrucât tot temporar viaţa economică şi politică a Ardealului putea să ramână în mânele ungurilor. A lăsa mai departe aceste congregaţiuni municipale, bazate pe votul numeric al populaţiunei dela oraşe, care în majoritatea cazurilor e străină, ar însemna ca toată viaţa economică românească să fie înăbuşiăt de şovinismul maghiar.

Dar, Gánz văzând că este o imposibilitate juridică a se face abstracţie de o lege românească care există de fapt şi de drept şi a introduce o lege maghiară, care s'a făcut în vederea intereselor maghiare, se mulţumeşte şi cu mai puţin: prelungirea concesiunei pe încă doi ani, sau chiar pentru un an aşteptând probabil un alt regim sub care să poată aranja interesele ca în Ungaria lui Sisa.

Ganz, în desperare, omite să amintească că în chiar condiţiunile de licitaţie se spune categoric că numai ofertele socotite naţionale se vor lua în considerare, sau şi acelea care se obligă ca în cinci luni după aprobarea contractului se vor naţionaliza. Or, cum se poate naţionaliza această firmă în România când sediul ei central e în Budapesta? Cred domnii cari au iscălit memoriul că este destul să li se împărtă acţiuni chiar pentru 60 la sută din capitalul societăţei locale pentru a o considera naţională? Nu se întreabă aceşti domni de ce Ganz, n-a venit cu tot corteg ul său de argumente şi sofisme juridice, atunci când s'a deschis concursul? De ce veniţi tocmai acuma, d-lor cetăţeni ai României Mari, acuma după ce oferta societăţii Etectrică a fost dovedită mai avantajoasă de către comisiunea de experţi?

De ce iscăliţi d-lor un memoriu redactat în biorourile lui Ganz, fără să vă întrebaţi dacă reprezentanţii acestei firme au dreptate? De ce debitaţi pe socoteala întreprinderei româneşti minciuni pe care nu le veţi putea susţine, în caz de răspindere? Căci dacă au iscălit acel memoriu, ungurii, cari nu au rupt legaturile cu Budapesta, aceasta nu ne miră, dar ne surprinde şi ne doare că în această tristă companie, găsim şi atâţia Români pe cari o elementară datorie i-ar fi obligat să figureze pe memoriul inginerilor români, — memoriu de protestare şi contra apucăturilor lui Ganz.

Un inginer român.

Evenimentele zilei

Situaţia în Silezia

Presa franceză înregistrează cu satisfacţie demisia delegatului britanic din comisiunea interaliată din Opeln, colonelul Percival.

Situaţia rămâne confuză. Armistiţiul proclamat de Korfanti şi acceptat de germani ar fi fost rupt de el. Răsculaţii polonezi, dându-şi seama se silesc să evite orice contact cu bandele germane.

Statornicia civilizaţiei

Grevele, stagnarea producţiei, desele schimbări de guvern, agitaţia continuă a masselor populare şi regimul bolşevic din Rusia fac pe mulţi să creadă într'un declin al culturei şi al civilizaţiei şi într'o întoarcere la starea primitivă, vecină barbariei.

E adevărat că războiul a sdruncinat ordinea socială existentă şi că omenirea e acum în căutarea înfrigurată a unei alte întocmiri mai drepte, şi mai durabile deci, a societăţii.

Şi este iarăşi adevărat că unicul mijloc care va calma sbuciumul de azi şi va restatornici raporturile dintre clasele sociale, e democratizarea tuturor instituţiilor.

Dar, e tot atât de adevărat că, fie de s'or alege calea evolutivă, cea mai bună, fie de s'ar cădea în revoluţia cea mai violentă, bunurile câştigate prin cultură şi civilizaţie nu se vor pierde niciodată. Dar, atunci, se va întreba cum s'au pierdut civilizaţiile antice? Răspunzând acestei întrebări, D-l Dan Radulescu, profesor universitar, într'un articol din ultimul număr al revistei „Gândirea“, arată cu multă dreptate, că acestea nu erau adevărate civilizaţii, ci doar „o eflorescentă pur intelectuală şi artistică a unei pojghiţe extrem de minoritare şi excepţional de favorizate. Parazitară şi fragilă floare de cultură pe trupul masiv şi greoi al unei negre barbarii.“

Adevărata civilizaţie se marchează însă prin „desvoltarea intelectuală generală şi mai ales prin modul de utilizare al energiilor naturale pentru folosul omenirii ... Omenirea n'a pierdut un moment fructele rele ale adevăratei civilizaţii“.

Mai departe, D-l Rădulescu ne spune şi ce constitue superioritatea culturii moderne şi îi garantează durabilitatea: maşinismul, care dă „disponibilităţi de timp şi de putere, uşurînd transformarea structurii psihice a masselor.

Civilizaţia modernă „se îndreaptă spre un ideal nobil şi necunoscut antichităţii: să fie a tuturor!“

Noi mai adăugăm un lucru: mersul civilizaţiei e asigurat, dar el e cu atât mai încet şi mai infructuos, cu cât ordinea socială e mai mult şi mai prelistent turburată. Câştigăm mai puţin dintr'o revoluţie, care jertfeşte sute de mii de oameni, ce-şi aveau şi ei dreptul la bucuriile vieţii, decât dintr'o singură descoperire ştiinţifică. Concluzia să înlăturăm pe cea dintâi şi să creiăm condiţiile prielnice pentru cea de-a doua.

Ne trebuie, în primul rând, cultivarea masselor, din care să se poată uşor înălţa oricâte talent, spre binele tuturor. Şi fără pregătire înceată şi temeinică, în cuprinsul neamului nostru, să nu se creadă că salvarea situaţiei rele de azi poate veni de aiurea, dela străini.

Ion C. Brătianu

Conferinţă desvoltată la Teatrul Naţional din Cluj de N. Bănescu, profesor universitar.

(La aniversarea centenarului naşterii marelui om de stat — 29 Mai 1921)

Onorat auditoriu!

Din toate părţile ţării s'a ridicat azi glas de rugăciune pentru odihna sufletului celui ce n'a ştiut în viaţă ce este odihna; din toate părţile României-nouă gândul recunoştinţii se îndreaptă azi către amintirea celui ce a pus temelie tare la clădirea acestei noua Românii.

Şi când de pretutindeni acest gând pios se întoarce către marele înnaintaş, către epoca eroică pe care atât de bine o simbolizează, nu se putea ca el să nu ne mişte aici, în Ardealul pentru care în totdeauna a bătut inima lui Ioan Brătianu, în cursul lungei sale activităţi.

O generaţie aproape s'a scurs de la moartea marelui om de Stat; pasiunile ce încunjură de obiceiu luptele politice s'au stins în jurul numelui său; iar felul impunător în care unanim se preamăreşte astăzi fapta lui Ioan Brătianu şi sala aceasta arhiplină ce a răspuns chemării Comitetului de iniţiativă ne arată în deajuns că rolul său în istoria politică a României moderne e definitiv fixat.

Fără teamă de părtenire, se pot expune deci azi faptele naţionale ce alcătuiesc însăşi viaţa marelui patriot.

*

Ioan Brătianu s'a născut în Argeş, acum o sută de ani (28 Iunie 1821). Părinţii săi se trăgeau dintr'o veche familie de boieri, din satul Brătieni, pe apa Vâlsanului, în acel judeţ. Copilul crescu la moşia Tigveni, frumosul sat de pe Topolog. Când ajunse în vârstă de şcoală, fu adus la Piteşti, pentru învăţătură. Cine a trecut prin acel oraş, a putut vedea până deunăzi, pe coama dealului din care dai de vale la Argeş, frumoasa casă părintească a lui Ioan Brătianu, în vechiul ei stil românesc înconjurată de o mare ogradă, din care ochiul îmbrăţişază întreaga vale, până în dealurile cu vii.

Aici îşi petrecu copilăria I. Brătianu, învăţând, după obiceiul vremii, cu dascăli greci, în casă. In curând însă se deschidea la Piteşti şcoala naţională cu Simonide, unul din ucenicii marelui Lazăr. Ioan Brătianu trecu la şcoala lui şi astfel se adăpă dânsul întâia oară la ideile sămănate de apostolul reînvierii noastre. Aici, în preajma acestui vrednic ucenic învăţat el de sigur a cunoaşte şi preţui pe marele învăţător al neamului, pe care de atâtea ori în urmă, îl pomeneşte cu admiraţiune.

La vârsta de 14 ani fu trimes la Bucureşti, spre a-şi face carieră. De la organizarea miliţiei pământene, cariera militară atrăgea pe toţi feciorii de boier. Ion Brătianu intră prin urmare şi dânsul, ca juncăr, la 1835, în oştire. La 1838 fu înălţat la rangul de praporcic (Sub-locotenent).

La Bucureşti legă raporturi de prietenie cu tinerii cari aveau să fie fruntaşi generaţiei sale: Ion Ghica, Grig. Alexandrescu, fraţii Goleşti, Bolliac, Niculae şi Costache Bălcescu ş. a. Toţi aceşti tineri se adunau atunci în casa lui Ioan Câmpineanu, iniţiatorul mişcării literare şi artistice a vremii, fundatorul teatrului românesc, conducătorul partidului naţional în lupta de resistenţă a „Obşteştii Adunări“ de atunci în potriva tendinţelor despotice ale Rusiei. Acest strălucit reprezentant al ideilor naţionale, era, alături de Dinicu Golescu, pilda vie a tineretului. Casa Câmpineanului era, după mărturisirea lui Ion Ghica, locul de întâlnire al oamenilor de toate vârstele şi de toate condiţiile.

In acest mediu patriotic, trezit de renaşterea politică şi naţională provocată de Tudor Vladimirescu şi de Gh. Lazăr, se formează Ioan Brătianu, în prima perioadă a tinereţii sale.

Nu este, onorat auditoriu, epocă pe care dânsul s'o evoace cu mai multă pietate din tot trecutul său de cât aceasta: „Imi este dragă cu deosebire“, scrie odată în „Românul“ (1858) — „ şi de câteori mă gândesc la dânsa ochii mi se umplu de lacrimi. Căci, cu toate că Turcii conăceau în mai multe puncte ale pământului nostru, cu toate defectele instituţiunilor de atunci cu toată barbaria unor legi, cu toate viţiile ce lăsase în urmă-i regimul fanariot, nimic însă nu poate ridica meritul şi farmecul unui timp când cel mai primejdios rău pierise dintre noi, voi să zic ura dintre clase, ura ce face pe om. nedrept, ce-l schimbă într'o fiară, ce învenineză chiar fapta cea mai bună. . . In adevăr, ce poate visa cineva mai fericit de cât o societate ca aceia despre care vorbim, o societate al cărei suflet era iubirea şi credinţa, o societate unde progresul şi patriotismul îşi găsiau un altar ridicat în mijlocul tuturor claselor, fără deosebire; unde omul împodobit cu ştiinţe şi cu virtuţi era privit ca o binefacere dumnezeiască şi unde fiecare găsia interesul său propriu în înaintarea tuturor şi toţi în înaintarea fiecăruia“.

Societatea aceasta pe care atâta o admiră, *spiritul acesta nou*, cum am zice azi, ieşise din apostolatul umilului dascăl ardelean care, zice Brătianu, „a aprins cel dintâi candela luminii la noi“ şi ieşise din mişcarea Domnului Tudor, care „zgudui braţul României şi-i dovedi că ei nu e de cât amorţit“. Avem o pagină, în care Ioan Bră-

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

ția nu caracterizează admirabil taina minunii săvârșite de Lazăr la capătul îngenunchierii naționale a veacului fanariot. Imi veți îngădui să vă o citesc, căci e una din cele mai frumoase pagini asupra acestui mare trezitor al conștiinții noastre naționale:

„Când Lazăr trecu Carpații și poposi în Capitala românească, grecismul înnăbușise limba noastră; clasele avute abia mai îngânau limba părinților lor și numele de Român devenise un nume de dispreț; limba greacă comanda de pe Tron, ea regula drepturile și datoriile oamenilor; dascălii greci ocupau catedrele în școala domnească și tot în limba greacă sd ridicau imnurile la cer, pe când cea română abia se mai auzia pe lungul brazdei, în monologul plugarului ce mână boii.

„Care fu dar puterea de care dispuse Lazăr, ca să-i dea curagiu a se pune față în față cu Doamna nu numai a României, ci a Orientului întreg, — el care nu avea alt sceptru de cât toiagul de pelerin, altă aureolă, altă coroană de cât praful ce-l adunase pe calea cea mare ce ducea din Transilvania la București? Ce putere supraumană avu Lazăr ca, la rândul său, să ridice după patul morții nu un individ, ci o nație și să-i zică: „Scoală-te și mergi!“ și ea să meargă“?

Nici una nici alta decât aceia pe care o dă Dumnezeu oamenilor cari se hotărăsc să se ridice cu sufletul și cu inima, spre a se face expresiunea unei nevoi, a unor trebuințe simțite, a unei idei mari, cari știu la un moment propriu să se gândească și să voiască pentru o națiune întreagă.

„Lazăr, necunoscut, neavând alt titlu de cât acela de Român, care atuncea, cum am zis, era un nume de dispreț, din fundul unei chiliuțe din hanul lui Șerban-Vodă — pe cât îmi aduc aminte — găsi discipoli și patroni și ridică o școală măreață, puternică, nu de piatră și de var, ci o școală morală, de unde virtutea, patriotismul, iubirea științii și devotamentul până la sacrificiu pentru binele public se răspândiră ca niște raze binefăcătoare pentru toată România. Acestei suflări de viață românâ, datorim tot ce avurăm până acum: ea ne-a dat Văcărești, Eliazi și Asăcheși, Alexandrești și Alexandri; ea inspiră pe legistul Moroiu, care ne aduse un minut aminte demnitatea magistraților romani, ea a dat inimă lui Gr. Ghica Vodă, lui Const. Bălăceanu, Mitropolitului Grigorie; ea a însuflețit pe Dinicu Golescu, pe Câmpineni și Gr. Cantacuzino; ea a făcut să nască noui Cantemiri, ca iubitul nostru și de fericită memorie Bălescu“. [1])

Iată prin urmare, onorat auditoriu cele d'intâi elemente ale educației tânărului Ioan Brătianu.

In curând el era trimes, pentru desăvârșirea învățăturii sale, la Paris, unde fratele său Dumitru pornise mai dinainte. Acolo va primi noui elemente, din ideile democratice și republicane ale Franței, în prezina marilor evenimente ce aveau să frământe iarăși Europa. Ioan Brătianu venise la Paris pentru cariera sa militară și fusese admis în școala de Stat-major, Dar alte studii îl atrag. La școala marilor idei umanitare, pe care o înfățișa Parisul de pe la 1840, cu vestiții săi profesori cari făceau din catedrele lor o tribună a principiilor liberale, el simte tot mai mult chemarea patriotică ce străbătea inimile atâtor pribegi ai națiunilor oprimate ale Europei. Michelet, Quinet, polonul Mickiewicz avură asupra lui Ioan Brătianu, ca și asupra întregului tineret român ce se afla atunci în Paris o înrâurire puternică. La cursurile lor, — ne spune Ion Ghica, el însuși unul dinte auditori — „se îmbulziau studenții cu miile, unul pes'e altul; fie-care lecție se termina cu un tunet de aplause și cu strigătul de Vive la Republique!“.

Ca să vă faceți o idee despre valoarea acestui învățământ, o înaltă predică a crezului libertății și a prefacerilor sociale ce aveau să transforme lumea, dați-mi voie a cita un pasagiu din lecțiunile profesate de marele Quinet, la *Collége de France*, în 1842:

„Feriți-vă, zicea dânsul, apărați-vă de somnul sufletesc. El este înșelător, pătrunde prin toate căile, de o sută de ori mai greu de biruit decât somnul trupului. Să nu credeți — căci aceasta e una din ideile prin care încearcă să se insinueze — să nu credeți, împreună cu veacul nostru, că aurul poate totul, face totul, e totul. Cine a avut mai mult aur decât Spania și cine are azi mâinile mai goale de cât Spania? Nu renegați în numele tradiției libertatea de discuție, independența sfântă a spiritului omenesc. Cine le-a renegat mai mult decât Spania și cine e azi mai aspru pedepsită decât Spania, în familia creștină? Voi cari intrați în viață — continuă Quinet, — nu spuneți că sunteți obosiți fără a fi alergat, că respirați în epoca voastră un aier ce împiedecă marile gânduri de a se naște, sacrificiile îndrăznețe de a se îndeplini, vocațiile desinteresate de a se pronunța, întreprinderile curagioase de a se săvârși. Deșteptați-vă acum la luptele inteligenții, ca să nu mai readormiți decât în moarte! Lumea e nouă, pentru oameni noui“.

Vă puteți ușor închipui ce răsunet trebuiau să aibă asemenea cuvinte în sufletele tinere, setoase de dreptate și lumină pentru neamul lor sfâșiat și robit.

Incă din 1846, tinerii noștri dela Paris întemeiază *„Societatea studenților români“*, sub patronagiul poetului Lamartine. Cu prilejul anului nou 1847, ei trimeteau o adresă de felicitare fruntașilor Franței, prieteni ai causei românești. Răspunzând la acea adresă, Quinet făgăduia a se ocupa, la cursul său, de națiunea moldo-română. Mișcați de această atenție, Românii merseră cu toții, în Dumineca următoare, acasă la Quinet, să-i mulțumească. Dumitru Brătianu rosti, în numele lor, cuvântarea. Iată un pasagiu, care ne arată impresia adâncă produsă asupra tinerilor noștri de lecțiunile maeștrilor Franței:

„De câte ori nu ne-am simțit cuprinși de un fior divin, la auzul acelei voci profetice care, în fiecare zi, ne aducea adevăruri nouă; decâteori, cu ochi scăldați în lacrimi, n'am scos strigăte de bucurie, n'am sărit de pe bănci când D-voastră și ilustrul D-voastră amiç, ca doi mari preoți, singuri depositari ai secretelor Providenții, zmulgeați dinaintea noastră lințoliul ce acoperă eroica Polonie și ne lăsați s'o întrevedem plină de viață și de putere, trebuind să apară în curând pe pământul celor vii, înfrumusețată cu toate suferințele pe care au făcut-o să le îndure!

De câte ori, ieșind de la curs și intrând acasă, intrând în noi înșine, n'am vărsat lacrime, lacrime amare! De câte ori nu ne-am zis, în desperarea noastră: Ce, numele României nu va răsuna nici odată între zidurile Colegiului Franței? Ce, Quinet refuza-va botezul noii revelațiuni copilului care plânge și crede?“

La aceste duioase cuvinte, istoricul răspundea, emoționat: „Voi, cari veniți și căutați în Franța aerul liber ce vă lipsește adesea; voi cari representați tinerimea moldo-română și cari sunteți speranța țării, nu vă descurajați din cauza greutăților. Ce sunt ele, față de scopul ce urmăriți? O naționalitate de apărat, sufletul unui popor de păstrat, de mântuit, este, ori ce s'ar întâmpla, cea mai sfântă misiune ce se poate oferi oamenilor. Nu socotiți nici numărul vostru, nici pe al dușmanilor. Sunteți încunjurați, învăluiți de dușmani puternici: Turcia, Rusia, Austria. Dar e ceva mai presus, mai puternic, mai invicibil, mai indestructibil de cât toate puterile pământului: sufletele care trăesc în cuvintele ce rostiți, lacrimile pioase ce vă curg din ochi, spiritul național și eroic pe care îl arătați, simțirea nemuritoare ce vă subjugă în acest moment. Dacă acest spirit se propagă, nimic pe lume nu vă va putea nimici.“

Ei bine, onorat auditoriu, când auzim aceste mișcătoare cuvinte ale lui Quinet, când cunoaștem splendida pledoarie profetică a lui Michelet pentru nobila causă a Poloniei, strigând în fața Rusiei țariste că Polona, sfâșiată în bucăți, totuși există, că *ea singură trăește* în Miază noapte și că *Rusia nu trăește*, cu zecimile sale de milioane de sclavi, căci acolo, „totul este iluzie și minciună, — când știm toate acestea, înțelegem prea bine cultul libertății, avântul de vizionari ce au însuflețit cu atâta putere întreaga generație de la 1848.

Ion Brătianu va păstra, în toată viața sa, o nealterată recunoștință pentru nobila țară ce-l inițiase în acest nou crez mântuitor. Când revoluția de la 1848 instalează la București „guvernul provizoriu“, cel d.ntâi gând al său, ca și al lui Rosetti — amândoi secretari ai acelui guvern, — se îndreaptă către Quinet, cerându-i sprijinul celei de „a doua patrii“ a lor, căci „Franța — ziceau dânșii — ne-a crescut, ne-a învățat carte. Scânteia care încălzește patria noastră, am luat-o de la căminul Franței.“

Izbucnirea revoluției din Februarie 1848, la Paris, grăbi întoarcerea tinerilor Români în patria lor. Spiritul revoluționar se lăția în Europa și Românii nu voiau să piardă momentul prielnic pentru mântuirea țării lor.

Incă din 1843, Ion Ghica, Niculae Bălcescu și căpitanul Teli întemeiaseră la București o societate pentru ridicarea țării din starea ei tristă. Ei botezaseră această societate cu numele simplu *„Dreptate-Frăție“*. Toți tinerii întorși din Paris erau acum în societate. Comitetul ei hotărăște revoluția, Bălcescu redactează vestita „proclamație“ de la Islaz, cetită și aprobată în casele lui Nic. Golescu. Fie care primește rolul ce avea de îndeplinit în ziua hotărâtă.

Nu e aici locul să expunem faptele acestei revoluții care, timp de trei luni, puse în mâinile Românilor conducerea efectivă a țării. Ceia ce trebue să fixăm însă e rolul covârșitor al lui Brătianu, în toată desfășurarea evenimentelor. Când, la 11 Iunie, 1848, Vodă Bibescu e silit de revoluționari a subscrie Constituția ce dădeau țării, Ioan Brătianu, urmat de poporul Capitalei, pătrunde la Palat, sparge un geam și năvălește înăuntru, cerând a vedea pe Vodă. Somat a se retrage, declară că poporul e aici și nu se va retrage până nu va vedea pe Domn. Acesta, rebuind a se arăta, e silit d-l Ioan Brătianu a înlocui pe loc guvernul, cu unul alcătuit din revoluționari. El înțelesese a asigura astfel, printr'un guvern al poporului, garanția respectării Constituției.

După trei zile Bibescu părăsia tronul și se retrăgea la Brașov. Un guvern provizoriu lua cârma țării și Ioan Brătianu era unul din secretarii acestui guvern. Când apoi, la 19 Iunie, reacțiunea încearcă a restatornici lucrurile, când colonelii Odobescu și Solomon veniră cu trupele la Palat și arestară pe membrii guvernului provizoriu, causa revoluției e mântuită de Brătianu, care, temerar, în fruntea aceluiași popor ce-i urma fanatic, aleargă la Palat, arestează pe cei doi coloneli și liberează guvernul.

Altă încercare a reacțiunii e

[1]) Instrucțiunea publică epistolă către dl Director al Ministerului Instrucțiunii publice etc., broșură, București 1865.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“

Din vremuri de restriște

Memorandul românilor ardeleni la împăratul din Viena

II.

Românii Ardeleni la Viena.

In aceasta stare de grea amărăciune poporul român a căzut de acord cu conducătorii săi, ca o deputațiune constituită în mod legal, să ducă plângerile și să le prezinte Impăratului.

Se poate pune întrebarea: De ce nu au mers Românii la Budapesta și nu la Viena? Răspunsul însă nu este greu de motivat. In Budapesta nu era împăratul, ci numai guvernul unguresc. La acesta, se făcuse mai dinainte, atâtea interveniri pentru îndreptarea lucrurilor, încât acum, nu mai era nici o nădejde de a se ajunge la rezultat.

Singurul dela care se mai putea aștepta ceva, era însuși împăratul ca stăpân peste toate neamurile din Austro-Ungaria. Sediul Comitorului însă era Viena. In Ungaria era numai oaspe, odată sau de două ori pe an.

Deci era natural, ca Românii, pe împăratul lor să-l caute acolo unde era de găsit.

Capii conducători ai pelerinajului la Vine au fost: bătrânul Ioan Rațiu din Turda, Gheorghe Pop de Băseți și Vasile Lucaciu. Cei doi dintâi se impuneau prin autoritatea lor politică puritană. Tot așa și Vasile Lucaciu, care afară de acestea, mai era și un puternic agitator organizat și orator înfocat. Efectul său asupra masselor era deciziv. Clerul inferior și țărănimea îl încunjura cu entuziasm extraordinar.

La avizul dat dat de comitetul executiv, delegații românilor din toate ținuturile au plecat în ziua de 26 Maiu 1892. Locul de întâlnire eta Gara „Nordbahn“ Viena.

Cele mai multe delegații au ajuns la Viena, Sâmbătă, în 28 Maiu.

La gara Nordbahn „fiecare tren era așteptat de grupul tinerimei universitare a societății „România Jună“. Intre ei: Telescu, Codarcea, Gherghel, Manlu, Vaida.

Tinerimea făcea serviciul de informații și dirija încartirările.

„Tribuna“ din 28 Maiu 1892 scrie: „In decursul zilei fiecare tren aducea o mulțime mare de membrii ai deputațiunei. Comitetul vienez de primire, compus din 40 de membrii, abia a putut învinge greutatea colosală. Seară deputația s'a adunat la o convenire la Casina „Elterlein“. Șirul oaspeților veniți a fost enorm. Mai mult ca 300 bărbați români, din toate părțile țărei sau prezentat. Intre ei, mulți preoți, învățători și țărani“.

Toate ziarele vieneze, scriau cu mare interes despre sosirea deputațiunei române. „Deutsches Volksblatt“ publică sub titlul: „Românii din Ungaria în Viena“, un articol de fond, foarte elogios.

Tot, în 28 Mai, la ora 12 din zi, prezidentul Rațiu, a fost primit în audiență de baronul Braun, șeful cancelariei cabinetului Majestății Sale, în mod foarte binevoitor. Dânsul a declarat că nu este nici o piedecă în calea primirei deputațiunei, decătre împăratul. Rațiu s'a dus după aceea la ministrul unguresc, a latere Szögyényi Marich László, care i-a acordat audiență pentru Duminecă (29 Mai) la ora 11.

Duminecă, 29 Mai, românii s'au adunat în sala festivă dela „Altes Rathaus“. Poliția din Viena însă a disolvat adunarea în mod brutal. Românii au fost scoși din sală și între cordoane de polițe, au fost petrecuți pe multe străzi a orașului, până în Hernals la localul „Elterlein Casino“. Invederat că acesta era semn rău pentru îndreptățirea românilor, și se evidența influența guvernului maghiar.

La Casina „Elterlein“. — Țărani români. — Herlea din Vinerea. — Demian din Negreiu.

Pe Români însă nu i-a deprimat mult batjocura dela Rathaus. Erau pe deplin convinși că biruința trebue să urmeze.

La Casina „Elterlein“ s'au rostit apoi discursuri înflăcărate. Au venit aici și deputații austriaci. Lueger și Schneider și italianul Bianchini. Aceștia erau aderenti însuflețiți ai cauzei române.

Lueger a salutat pe românii în numele poporului austriac-creștin. I-a răspuns Gheorge Pop de Băseți. Bianchini a vorbit italienește începând cu cuvintele: Fratelo romani!

Entuziasmul era la culme.

Țăranul Herlea, din Vinerea — cu o inteligință rară între semenii săi, — ține cuvântări politice, pline de umor și satiră, la adresa Ungurilor. Intre altele, el a zis, că pe toți ungurii cu minte întreagă îl va duce în spate, Era un moș gârbov, de 78 de ani.

Intre țărani era mulți de pela Năsăud și din Bănat, cari serviseră în regimentele române, mărginașe, numite grănicerești, Ei au luptat pentru kaiser în anii 1859 și 1866 prin Italia și prin Rusia și avea pe sumanele lor grămadă de decorații.

Acești veterani inspirau respect printe vienezi prin decorațiile lor și ținuta încă tot voinică și militară.

Cronica politică

Iar chestiunea remanierii. Ziarele din Bucureşti publică reportagii politice asupra unei pretinse remanieri a guvernului care ar fi pe cale să se facă foarte curând.

După un an de guvernare în care vreme au fost debarcaţi vre-o câţiva miniştrii cari compromisesera autoritatea morală a guvernului, cabinetul generalului, Averescu se simte atât de slăbit încât se pregăteşte pentru o primenire nădăjduind să-şi prelungească în modul acesta o existenţă gata să se stingă.

„Adevărul" ne vorbeşte de sacrificarea d-lor Tranculaşi, general Văleanu şi Mişu Antonescu. Iar în legătură cu remanierea, acelaş ziar afirmă că denunţarea colaborării Averescano-Tachiste se va împlini odată cu această remaniere. De altfel de pe urma acestei colaborări guvernul d-lui Averescu n'a avut decât neajunsuri întru cât d-l Tache Ionescu n'a adus guvernului nici-un aport ca forţă politică.

In ceia ce priveşte remanierea, ea nu va putea aduce o întărire a guvernului care prin activitatea sa de până acum şi-a micit autoritatea morală şi a pierdut definitiv încrederea ţării.

---

dejucată de dânsul. Duşmanii revoluţiei răspândiseră zvonul că Ruşii trecuseră Prutul şi se apropiau de Bucureşti. Alarmaţi, membrii guvernului provizoriu hotărâră a se retrage la munţi. Brătianu şi Bălcescu încearcă zădarnic a-i opri, cerând rezistenţa prin orice mijloace. Inainte de a se lua hotărârea definitivă, Ion Brătianu se oferă a merge către Focşani pentru a lua informaţii asupra zvonului răspândit. In lipsa lui, membrii guvernului, intimidaţi, părăsesc Bucureştii. Reacţionarii instalează îndată o căimăcămie de trei în locul lor. Vă puteţi închipui uimirea lui Brătianu, când întorcându-se în seara de 29 Iunie, la Bucureşti, află această repede răsturnare a lucrurilor. Când, neştiind nimic despre cele întâmplate, intră seara la Casinoul oraşului, cei cari se aflau acolo încremeniră văzându-l. Ei îl sfătuiră să se ascundă repede. Dar Ion Brătianu nu era omul care să desarmeze în faţa primejdiilor. El colindă toată noaptea pe la prieteni, sculă poporul mahalalelor şi a doua zi tot oraşul era în fierbere. In fruntea mulţimii ce-şi regăsise tribunul, el sileşte căimăcămia să se retragă şi instală din nou guvernul provizoriu.

Lucrurile ar părea legende. Dar ziarele vremii au înregistrat meritul covârşitor al lui Ion Brătianu în acele zile memorabile. „Poporul suveran", la care scria Bălcescu, resumă în aceste cuvinte intervenaţia mântuitoare a lui Brătianu:

„Intr'acestea, un june nu se descurajează, ia crucea, o sărută, varsă o lacrimă de speranţă şi iese în popor, aleargă, încurajează lucrează cu bărbaţie, se pune în capul poporului, cu Mitropolitul Este de trebuinţă să-i mai spun numele? Toată lumea îl ştie! Fericită Românie, că ai astfel de fii! Fericite Brătiene, că ştii să-ţi iubeşti aşa de bine patria, România!"

O altă foaie, născută în zilele revoluţiei, „Pruncul român", zugrăvind cele întâmplate, spune: „Numele lui toţi îl cunosc: este I. C. Brătianu, un adevărat Român, care a contribuit mult la dobândirea libertăţii. Dar poporul, care obişnueşte să poreclească cela ceia ce iubeşte, văzând activitatea lui, văzând că este om al poporului şi că umblă din mână în mână, îi dă porecla „Firfiriul". Şi în zilele următoare, când poporul era adunat şi nu ştia ce trebuia să facă, se auziau aceste cuvinte: „Să vedem ce zice Firfiricu!" sau: „aşteptaţi, fraţilor, aşteptaţi să vie Firfiricul".

Dar zvârcolirile Rusiei aduseră peste Dunăre pe Soliman-Paşa cu 30.000 de Turci, pentru restabilirea ordinei. Cu toată bunăvoinţa lui pentru noua stare de lucruri, Ioan Brătianu adună totuşi poporul în Câmpul Filoretului, al cărui nume se schimbase printr'un decret al guvernului provizoriu în acela de „Câmpia Libertăţii" (acolo se jurase, în mijlocul unei imense mulţimi, pe noua Constituţie a ţării), şi acolo, faţă fiind peste 30.000 de oameni, Brătianu protestă în potriva acestei încălcări armate a teritoriului nostru.

In sfârşit, intrarea lui Fuad-Effendi în Bucureşti duse la clocnirea cu pompierii din dealul Spirii şi puse capăt Revoluţiei.

Şefii mişcării sunt trimeşi peste hotare, în surghiun. Unii dintre dânşii fuseseră pentru o atitudine paşnică faţă de Turcia, a cărei protecţie o credeau necesară. Ioan Brătianu, Nic. Bălcescu şi C. A. Rosetti ceruseră apărarea îndărătnică a drepturilor naţionale. Românii n'ar fi fost învinşi la '48, — va scrie mai târziu Ioan Brătianu — dacă, în loc de a-şi pierde timpul cu diplomaţia şi a striga în Muntenia „Trăiască Sultanul" şi în Transilvania „Trăiască Împăraratul", şi-ar fi adus aminte de stindardul Republicei una şi nedespărţit şi s'ar fi sculat într'o singură zi zece milioane de glasuri, strigând: „Inainte şi — liberi sau morţi!"

Revoluţia fusese înnăbuşită, prin uneltirile Rusiei; dar ea deschisese vieţii româneşti, cum spune A. D. Xenopol, nouă orizonturi, făcuse să încolţească idei şi păreri nouă.

(Va urma).

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" şi „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piaţa Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Atenţiune!

Unde te duci camarade? Unde??

La „Regele Pârjoalelor"

IOSIF RAPORTI

„Restaurantul ELISABETA"

Strada Erzsébet

unde vreau să mânânc pârjoale şi să beau o sticlă de vin bun.

Dece?

Pentrucă numai la el se poate găsi în fiecare zi carne proaspătă de porc, din care prepară renumitele pârjoale.

Telefon 13-64. 678

Atenţiune!

Neorânduială şi Nemulţumiri

Ce constată un ministru într'o călătorie de studiu

Convocând la o consfătuire cu prilejul venirii sale la Cluj, pe toţi şefii de servicii ai diferitelor autorităţi, d-l P. Groza, ministrul Ardealului a făcut, în ce priveşte cele constatate de d-sa, declaraţii edificatoare asupra haosului şi nemulţumirilor cari domnesc în Ardeal. Printre aceste declaraţii, pe cari le reţinem tocmai fiindcă vin din partea unui membru al guvernului căruia sunt datorite şi nemulţumiril şi neorânduiala — menţionăm următoarele:

„La Industrie şi comert am observat o desorganizare nemai pomenită; aceasta provine parte şi din faptul, că în Ardeal nu este nimeni în fruntea acestui resort. Mă voi sili să găsesc un funcţionar vechi, rutinat şi de încredere pentru postul acesta. Pentru a caracteriza situaţia voi cita un caz concret: Minele de aur din Brad. La Brad mergeau în fiecare săptămână comisii peste comisii şi toate să reintorceau fără nici un resultat. Am plecat şi eu să văd, şi am constatat, că avem aur, avem braţe destule şi totuşi nu se produce nimic, şi aceasta din motivul, că Societatea 12 Apostoli, unde şeful exkaizerul Wilhelm este acţionar, să ceartă cu o altă societate pentru chestiuni de drept lăsând muncitorii peritori de foame pe drumuri. Am intervenit ca să se administreze pe socoteala Statului. Am fost şi sunt aderent al industriei şi comerţului liber de orice fel de permise. Exportul de vite este liber deja celelalte vor urma. Cu exportul vitelor a fost următorul caz: Existau permise pentru exportarea a 50.000 capete de vite, însă peste graniţă nu trecea nici măcar una pe motiv, că proprietarii permiselor vindeau permisele altora şi ele treceau din mână în mână, natural aducând câştig pentru fiecare dintre intermediari. Toate permisele le-am nimicit pe propria mea răspundere".

D-l Groza a constatat pretutindeni ceea ce chiar d-sa numeşte haos, neorânduieli, mizerii. Că d-sa atribuie această situaţie unificărei, deşi voeşte a protesta contra eventualei învinuiri de separatism, importă mai puţin cu faptu lcă situaţia actuală a Ardealului e constatată de un membru al guvernului Averescu.

Unde-i plata preoţilor?

Vestea despre lucrurile ruşinoase petrecute la Aprovizionare pătrunzând cu repeziciune în toate colţurile ţării, a agitat şi agită spiritele, umplându-le de legitimă revoltă. Să se poată întâmpla o astfel de negrije păcătoasă şi o astfel de tâlhărie făţişă, cu păgubirea enormă a milioanelor de cetăţeni cinstiţi şi blamarea ţării întregi — e de necrezut! Pretinde ţara întreagă să se vădească *acum* ori niciodată mult trâmbiţata energie a Guvernului ca nu cumva şi acest caz tipic să se aplaneze ca şi altele asămultoare!

Şi atunci, când din incuria păcătoasă a celor chemaţi a deslega chestia foarte însemnată a alimentaţiei publice se pierd atâtea milioane, — pentru nevoile mari şi reale nu sunt bani nicăiri! Şi între altele, mai ales clasa preoţească e cea mai lipsită de grija celor chemaţi, regularea plăţii ei e amânată când cu promisiuni şi iluziuni frumoase pierdute în negura depărtatului viitor, când cu apelare la simţul patriotic.

In ţinuturile alipite, mai ales în Transilvania, preoţimea română a fost întotdeauna martirizată de foştii stăpânitori. Era amar şi greu cadoul de pâine pe care-l aveau, şi totuşi ştiam să ne îndeplinim marele rol moralizator şi îndrumător al vieţii naţionale române. Am suferit împreună cu întreg neamul românesc, am răbdat toate gonirile duşmanilor noştri, cu conştiinţa liniştită a împlinirei în cadrele posibiltăţii omeneşti a daforinţelor nostre. Şi totuşi . . . . . După trei ani de România-Mare preoţimea română e tot martirizată, e tot lăsată în umbră, în aşteptarea regulării cinstite a mijlocului de viaţă! Pretindem ca statul român, pentru pregătirea căruia am fost în trecut o forţă de temut, iar în viitor vrem să fim susţinătorii şi întăritorii lui, — să ne dea putinţa, ca feriţi de grijile ucigătoare ale traiului de toate zilele feriţi de a muri de foame sau a ne părăsi carierile, să stăm la locul nostru de pază cu tărie, cu pricepere, cu voinţă neclătinată.

Baza statelor — o dovedeşte istoria contimporană şi trecută — este religia. Fără de această temelie se ruinează fiecare stat şi cu atâta mai vârtos România, înprejmuită de duşmani de moarte, — vicleni, dârji şi fără conştiinţă! — Cum vreţi însă ca preoţimea să stea la locul ei, neavând ce mânca şi cu ce să se îmbrace cinstiţi, şi cum vreţi să fie în stare a-şi împlini misiunea culturală şi socială mai ales pe locurile expuse ale graniţelor noastre?!

In toate acţiunile, la toate lucrurile se cere, ba se pretinde chiar sprijinul preoţimei pentru bunul mers al trebilor! In astfel de împrejurări, nu e oară firească părăsirea carierei care nu e în stare să-ţi dea o coajă de pâine, şi să te uiţi după o altă carieră, — cu suflet îndurerat părăsându-ţi altarul şi satul? Satele rămase fără îngrijitor şi sprijin se sălbătesc. Avem dovezi palpabile, că unde nu sunt preoţi, acolo oamenii sunt foarte aplicaţi la primirea şi propagarea ideilor subversive.

Ni se spune adeseori, că trăind la sate, putem trăi din roadele pământului; dar uită oamenii, că războiul a adus înrăutăţire enormă în mijloacele de traiu. Pământurile n'au fost lucrate cum se cade din cauza lipsei de braţe bărbăteşti şi alte mijloace; apoi plata zilerilor e enormă, ori nu-ţi capeţi zileri de loc căci fiecare îşi are pământul său. Astfel ori lucrezi cu propria-ţi mână pământul, şi atunci n'ai timp să-ţi împlineşti misiunea preoţească, şi a fost păcat că ai învăţat carte, cheltuind banii înzadar; ori plăteşti zilerilor mai mult decât îţi aduce pământul şi apoi atârni de bunăvoinţa acelora, pe cari îi păstoreşti, ceeace niciodată nu va fi spre folosul păstoririi sufleteşti, cum a constatat fiecare dintre noi.

Nu e numai o datorie a statului să se îngrijească de preoţime conform calificaţiei sale şi conform serviciilor mari prestate şi statului; nu e numai o datorinţă morală a răsplăti suferinţele trecutului şi zelul susţinerii românismului în cea mai mare

---

Un obiect de admiraţiune era ţăranul: Atanasiu Demianu din Negreiu (jud. Sătmar) înalt şi drept ca un brad, lat în umere şi lat în spate. Cămaşa pe el, albă ca laptele, Obrazul rumen, părul negru, lung până la umere, în vrâsta de 31—35 de ani. Mersul lui, măestru ca al unui Hercule. Un bărbat de o frumseţă romantică. Cu acesta s'a întâmplat următorul incident:

Mergând pe Ringstrasse, deodată se trezeşte încunjurat şi ţinut pe loc de o grupă de femei şi fete. Erau dame din cercurile elitei vieneze, cari îi puneau fel şi fel de întrebări despre traiul său, şi relaţiile sale familiare. Bădişorul Atanasie, nicidecum nu ştia ce vreau să înţeleagă aceste persoane gingaşe dela un român sătean, dela Baia-Mare.

Pe când adunarea dela „Elterleiu" decurgea într'o atmosferă românească, Raţiu a mers din nou la ministrul Szögyényi. Acesta a dat acum pe altă strună, şi s'a declarat incompetent de a hotărî în chestie. Astfel a şovăit şi baronul Braun, şeful Cabinetului — Influenţarea Ungurilor era — evidentă.

Bánffy la Impărat.

Oligarchia ungurească s'a cutremurat în primul moment de un eventual succes al Românilor, dar apoi s'a desmetecit, având în ajutorul ei pe Bánffy zdrobitorul naţionalităţilor. Bánffy era prezidentul Camerei deputaţilor. Presidentul Consiliului de miniştrii era Contele Szapáry, pe care însă Unguri îl socoteau prea moale şi neputincios, pentru a „trage la răspundere valahii trădători". Bánffy era idealul politic al ungurilor şi omul lor de acţiune. Szapáry la 2 săptămâni a şi demisionat.

In timpul tratativelor lui Raţiu cu Szögyényi-Marich şi cu baronul Braun, Bánffy alearga la Viena. Aici, terorizează şi ameninţă guvernul Austriac şi pe Impărat, că dacă Românii sunt primiţi înaintea Tronului izbucnesc în revoluţie, să despart de Austria şi se declară independenţi.

Austriacii, având frică de Unguri s'au înspăimântat şi astfel, prezentarea Românilor la domnitorul lor legitim, n'a fost încuviinţată.

Respingerea bruscă şi injustă, şi produs adâncă amărăciune în inimile delegaţilor români.

Bătrânul stejar Ioan Raţiu, a mers iarăsi la ministrul de externe. dar acesta dispăruse din localitate.

După-ce în zilele de 30, 31 Mai şi 1 Iunie a tot alergat dela un ministru la altul, s'a îngăduit în cele din urmă prezidentului Raţiu, ca, în plic sigilat să, înmâneze Memorandul, şefului de Cabinet al Impăratului.

Memorandul, aşa cum a fost dat, nedesfăcut şi necetit, a fost trimis guvernului unguresc din Budapesta, care apoi la rîndul său în loc de dreptate şi remediu, a început represaliile şi persecuţiunile cele mai crunte în contra românilor ardeleni.

(Va urma.)

Alexiu Fedorca.

arte a României de azi: ci e şi chestie de viaţă.

România să albă un cler cult, ipsit de preocupaţiile şi mizeriile trigătoare ale traiului de toate ilele. Pe calea de azi, în câteva uni preoţimea va părăsi în bloc ltarele, lăsând fără conducător i sprijin moral multe sate, ceia- e va deschide cale largă ideilor subversive în massa poporului dela sate. Nu cred să fie acesta interesul ţării! Deci: până a nu apune soarele, să se aducă la rând problema aceasta arzătoare! Banii ţării, cheltuiţi spre acest scop, vor aduce roade înbelşugate pentru toată românimea!

Preotul Gheorghe.

Câteva lămuriri

Acum câtva timp a circulat pe la toate direcţiunile şcoalelor secundare din vechiul Regat, un ordin al Ministrului Instrucţiunei, prin care se îndemnau profesorii să vină în Ardeal, în scopul de a ţine conferinţe.

In acest scop, Ministrul a luat dispoziţiunea ca profesorilor cari s'ar oferi să plece în această vizigiatură, să li se plătească din visteria statului suplinitori la catedre, pe tot timpul cât titularii vor fi absenţi, iar aceştia din urmă pe lângă leafă, să primească şi o diurnă.

Desigur cercând să demonstrez inutilitatea acestui lucru, precum şi nedreptatea ce se face prin aceasta acelora dintre profesorii din vechiul Regat, cari deja dela început au sărit în ajutorul Ardealului, desfăşurând o activitate tăcută dar rodnică şi pe un teren cu mult mai vast, decât acel al unor conferenţe semănate în trecere, ici şi colo, voi fi acuzat de egoism şi prevăd că multe pietre se vor arunca asupră-mi.

Totuşi, de oarece se pun la cale aceste lucruri trecându-se cu vederea peste cei cari suntem deja aici, bănuesc că la Minister nu se cunoaşte încă nimic din activitatea desfăşurată de profesorii veniţi aici din vechiul Regat, precum şi pentru faptul că aceasta este o dispoziţiune care se ia fără a se pipăi mai întâi terenul, spre a se vedea cam ce rezultate ar da o asemenea activitate, socotesc necesar să dau unele lămuriri şi în ceia ce priveşte activitatea acestora de aici precum şi câteva indicii asupra rezultatelor ce ar avea conferinţele acelor care s'ar angaja să le ţină.

Dacă s'ar ceti rubricele „activitatea extra şcolară" din anuarele şcoalelor secundare din Ardeal, s'ar găsi de sigur acolo cred, aproape la fiecare profesor cam următoarele:

A înfiinţat cursuri de limba română pentru funcţionarii străini, a înfiinţat şi condus universitatea populară din oraşul respectiv, a înfiinţat şi condus casina ca scopul de a cultiva clasa muncitorească şi a-o abate din calea bolşevismului prin conferinţe ţinute aproape săptămânal infiltrându-le sentimente patriotice, a redactat ziare sau a colaborat cu articole pentru combaterea tuturor relelor de care suntem bântuiţi, precum şi pentru a spori încrederea masselor în viitorul neamului, a ţinut conferinţe aproape în toate satele din jur la diferite ocaziuni, fapte pentru care autorităţile leau cliberat cirtificate în baza cărora cetăţenii au cerut Ministerului „recompensarea morală" a acestor muncitori de fiecare zi. Desigur nu scriu aceste rânduri pentru a imputa că unii vor fi răsplătiţi cu diurne pentru aceleaşi lucruri pentru care alţii nici prin gând nu le-a trecut cândva recompensarea muncei depuse, dar li-sa mai făcut o nedreptate acestora, atunci când în vara trecută la cursurile de învăţători au fost plătiţi cu 23—45 lei ora, pe când cei cari au ţinut aceleaşi cursuri în Regat, au încasat 100 lei pentru oră. Cât despre rezultatele conferinţelor care se vor ţine de către cei trimişi de Minister, ele pot fi prevăzute de mai nainte.

Necunoscând pe nimeni în oraşele sau satele pe unde vor ţine conferinţele, dar mai cu seamă nefiind cunoscuţi, de sigur vor veni să-i asculte cele câteva persoane pe care le vor obliga oficialitatea şi cei cari dornici de a auzi astfel de lucruri, vin totdeauna la asemenea ocaziuni. Pentru aceştia însă cheltuelile ce se vor face cu trimiterea de conferenţiari speciali, sunt de prisos mai întâi pentru că auditorii vor fi prea puţini şi acei care vor fi, nu prea au nevoie de conferinţe, fiind ei înşişi destul de luminaţi.

Massele însă, care ar trebui vizita totdeauna cu acest fel de intenţiuni, vor rămâne de-oparte, căci ele se adună bucuroase numai dacă sunt organizaţi — cum am facut noi — în casine, ele nedând importanţă la asemenea lucruri şi trebuind să se lucreze totdeauna indirect pentru a-i atrage; aceasta însă nereuşind decât după vreme mai îndelungată de lucru dar mai ales reuşind numai dacă vorbitorul este de mai înainte cunoscut, printr'o activitate deosebită. Dacă însă Ministerul şi-ar lua osteneala să ceară informaţiuni asupra activităţei extra-şcolare a profesorilor veniţi aici din vechiul Regat, de sigur din cele ce ar afla, ar putea deduce în mod firesc, că dacă nu toţi dar o mare parte din ei sunt cu mult mai indicaţi decât alţii să îndeplinească această sarcină care a devenit pentru ei ocupaţiune zilnică şi pentru motivul că cunosc imprejurările şi oamenii de aici şi pentru aceia că sunt cunoscuţi şi apreciaţi de concetăţeni pentru a se avea garanţia că rezultatele vor fi cele urmărite.

Al. Mănciulescu
profesor, Deva

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI
MOBILE
şi PIANE
să nu-ţi pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjatele saloane de mobile ale
SZEKELY şi RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii
Persoanelor de incredere se face vânzarea si cu plată in rate

Pretutindeni
în Ardeal
se citeşte
ziarul „INFRĂŢIREA"

Cronica muzicală

Primul concert al maestrului George Enescu

Publicul clujan poate fi mândru că a avut ocazia să asculte pe marele Enescu, cel mai bun violonist român şi în acelaşi timp unul din cei mai renumiţi virtuoşi ai lumei. Concertul de joi seara a fost desigur cel mai de seamă eveniment muzical din stagiunea aceasta. In faţa unei săli pline, maestrul Enescu ne-a desfăşurat toate resursele talentului şi temperamentului său de distins şi desăvârşit artist. Cu un program foarte variat, cuprinzând bucăţi din toate epocele, concertul a avut ca piatră de încercare *Poema* de *Chausson* precum şi *Sonata* de *Nardini*, în care maestrul Enescu ne-a dovedit calităţile sale de tehnician desăvârşit dublate de un temperament prin care ne-a dat o interpretare pe cât de bogată în nuanţări subtile şi variaţii de efect, pe atât de captivantă. In *Moto perpetuo* de *Novacek* şi *Zapateado* de *Sarasate* ne-a desvăluit o minunată tehnică a arcuşului, o fineţă neobinuită în tuşeu, atrăgându-şi aplauzele entuziaste ale spectatorilor, fermecaţi de măreţia realizării artistice. Pe lângă că a executat toate bucăţile din program, maestrul Enescu, în urma insistenţei auditorului, manifestată prin ovaţii ce nu mai conteneau, a mai cântat în afară de program şi *Liebesleid* de *Kreisler* şi *Gavotte* de Bach.

La pian d-l Nicu Caravia un tânăr element de mare valoare, a ţinut acompaniamentul cu mult tact şi discreţie.

Despre concertul de aseară vom vorbi însă mai pe larg, în numărul viitor.

R. C.

Pentru Congresul general al Artiştilor

Consfătuirea dela Ministerul Artelor

Sâmbătă 28 Mai s'a ţinut în localul ministerului artelor o consfătuire în vederea congresului tuturor artistilor din România întregită, care după cum se ştie va avea loc în zilele de 26, 27 şi 28 Iunie a. c., la Bucureşti.

Au luat parte la această consfătuire pe lângă d-nul ministru Oct. Goga, d. director general al ministerului, V. Ciofilec şi inspectorii artelor, reprezentanţi de frunte ai tuturor ramurilor de manifestare artistică din Capitală: pictori, sculptori, artişti dramatici şi lirici, literaţi, critici teatrali şi muzicali, etc., etc.

Domnul Ministru al Artelor, Octavian Goga, ţine cuvântul de deschidere al consfătuirei, arătând în linii generale însemnătatea şi nevoia neapărată a ţinerei congresului.

Schiţează apoi în linii generale punctele cari se vor discuta.

Chestiunile acestea cari se vor pune pe program, vor avea de scop de a provoca o îmbunătăţire a situaţiei tutulor artiştilor şi stabilirea unor legături mai strânse între artiştii din întreaga ţară, indiferent de naţionalitate.

S'au format următoarele comisiuni centrale cari vor avea de îngrijit de organizarea congresului.

Pentru artele plastice: Domnul Brutus Haneş inspector al artelor. Ressu, Strâmbulescu, Cornescu, F. Storck, Medrea, G. D. Mirea, J. Steriadi.

Pentru arta dramatică: D-l Ion Manolescu, inspector al teatrelor, Petre Sturdza, C. Mărculescu, C. Tănase, V. Antonescu, V. Maximilian, G. Mărculescu.

Pentru muzica: D-l Marcel Botez, inspectorul muzicei, G. Enescu, G. Georgescu, N. Ottescu, Cuclin, Alfred Alessandrescu, Kiriac, Castaldi, Ştef. Sihleanu, Jora, Dinicu, Folescu.

INFORMATII

Familia noastră regală sărbătoreşte azi ziua onomastică a A. S. R. Principesa Elena, moştenitoarea Tronului şi A. S. R. Principesa Ileana.

■

Politice

D-l Groza va pleca astăzi la Târgul-Mureş, Sf. Gheorghe şi pe urmă Bucureşti. Unde va sosi Luni dimineaţa.

■

Ministerul de externe publică următorul comunicat:

In privinţa tratatului de pace cu Ungaria trebule lămurit că drepturile de suveranitate ale României, cu toate urmările lor, în privinţa schimbării naţionalităţii foştilor supuşi unguri din teritoriile alipite României, sunt în vigoare încă dela data când s'a proclamat la Alba-Iulia unirea cu România a ţinuturilor ţinuturilor de peste munţi, la 18 Noembrie (1 Decembrie) 1918, unire întărită prin decretul regal nr, 3631 din 11 Decembrie 1918, şi aceasta în frontierele fixate de tratatul dela Trianon, ratificat şi de România şi de Ungaria

■

Financiare

Banca Naţională va începe la 1 Iulie la ghişeele sale schimbul biletelor Banci Generale Române ce mai sunt în circulaţie.

Din emisiunea totală de 2 miliarde lei făcută sub ocupaţiunea germană, s'au retras din circulaţie, cu prilejul schimbului biletelor de 1000 lei cam 700 milione.

O altă sumă de 669 milioane se află în Germania.

Rămân deci de retras din circulaţie în ţară circa 700 milioane în hârtii de 100 lei, 20 lei şi bilete mici.

In scopul retragerei acestor bilete, Banca Naţională a cerut Ministerului de Finanţe autorizare de a tipări pentru 150 milioane bilete divizionare de 5 lei, 2 lei şi mai mici.

■

Direcţiunea contribuţiunilor directe din ministerul de finanţe, ne informează că societăţile anonime comerciale şi industriale, trebue să achite mai întâi statului impozitul de 15 la sută şi numai după aceasta să facă plata dobânzilor, dividendelor, etc.

■

Administrative

Se proectează ca în locul inspectoratelor comerciale şi industriale din Ardeal să se înfiinţeze un serviciu central cu titlul de directorat.

■

Se zvoneşte că se vor face noui numiri de directori generali la Cluj.

Judiciare

D-l Ministru Groza a făgăduit că va stărui pentru mărirea lefurilor funcţionarilor din justiţie.

■

Sanitare

Serviciul sanitar al oraşului Cluj a dat ordin că orice stabiliment care cuprinde mai mult de 200 persoane va avea medicul său cari va fi responsabil de boalele ce nu sunt denunţate.

■

Dela C. F. R.

Funcţionarii C. F. R. din Ardeal cer Direcţiunea Generală ca să li se achite salariile la întâiu a fiecărei luni şi nu la 20 cum s'a făcut până acum.

■

Comerciale

Taxele de export, pentru cereale au fost reduse după cum urmează: Orz: 2000 lei la vagon; ovăz: 1200; porumb: 1500; fasole veche: 1000 şi rapiţă de primăvară 500.

Noile taxe vor intra în vigoare din ziua în care vor apărea în „Monitorul Oficial."

După câte ştim guvernul intenţionează să reducă taxele de export şi în ce priveşte produsele petrolifere.

■

Lucrările pregătitoare pentru organizarea târgului de mostre continuă. Cu executarea părţii technice, a fost însărcinat inginerul Radoş.

■

Culturale

Astăzi Academia Română întrunită în sesiune generală, va ţine şedinţă solemnă pentru comemorarea centenarului naşterii marelui poet naţional Alexandri.

D. G. Bogdan-Duică va face o comunicare „Despre cultul lui V. Alexandri: Adoratori şi detractori".

■

Diverse

Atragem atenţia Regiei din Cluj, că în unele cafenele chelnerii vând cu 2 până la 3 lei mai scump, pachetele de ţigări puse în vânzare din partea Regiei. Ar trebui luate măsurile necesare, pentru a feri publicul de speculanţii chelneri.

■

Suntem informaţi că la Cluj va apare un ziar nou: „Vestea".

■

Bisericele creştine româneşti din Cluj vor primi din fondurile realizate din câştigurile aprovizionărei suma de 2 milioaee lei.

■

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate şi la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche acărui surmenaji staţionar prospătează corpul obosit ogleşte muşchii stăţuţi stânge ori ce dureri corporale şi dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică şi chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

■

Se aduce la cunoştinţa d-lor studenţi în drept că filele din Economia politică I. şi II. din Finanţe şi Statistică se pot ridica la Căminul studenţesc camera No. 73 numai până la 15. Iunie.

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 si Str. Iuliu Maniu 8

Situația internațională

Deși acum câteva zile erau semne după care se prevedea o apropiată soluționare a chestiunei Sileziei superioare, totuși evenimentele ultime ne face să pierdem speranțele avute. In primul rând neînțelegerile dintre Aliați cu privire la stabilirea liniei demarcaționale, în al doilea, agitația o clipă liniștită care începe din nou să frământe spiritele silezienilor atât polonezi cât și germani. Englezii și italienii sunt pentru împărțirea Sileziei în trei zone: una poloneză, alta germană și în fine ultima ocupată de trupe interaliate până la definitiva resolvare a delimitării de Consiliul suprem.

Briand nu admite punctul de vedere anglo-italian și cere respectarea „liniei Korfanty", adică împărțirea Sileziei după rezultatele plebiscitului. Tot odată fiindcă Lloyd George manifestă prea multă nerăbdare cerând imediata convocare a conferinței din Boulogne pentru a soluționa definitiv chestiunea Sileziei, Briand cere mai întâi convocarea unei comisiuni de experți care după o amănunțită studiere a chestiunei să refereze Consiliului suprem și numai pe baza acestor informațiuni precise, acesta să poată da o hotărâre care să nu aibă aerul de improvizată cum a fost cazul atâtor alte decisiuni luate în pripă și apoi neexecutate din cauza inaplicabilității lor.

Până atunci tulburările amenință să cuprindă întreaga Silezie. Trupele germane se agită, revoluționarii polonezi au trecut Oderul, iar detașamentele aliate sunt insuficiente pentru a menține măcar o umbră de ordine.

Aceasta fiind situația comisarul englez a demisionat. Criza sileziană e în toiu și desigur nu șovăitorul Lloyd George o va rezolvi.

Scrisoare din Italia

Românii și Italienii în fața problemii Jugoslave

Roma, 28 Maiu 1921.

Presa italiană se ocupă cu o vădită indignare de dispozițiunile sîrbești, prin cari nu numai că se obligă școlile dalmatine să se ocupe intensiv de învățarea limbei sîrbești, nu numai că se îngreunează extrem de mult susținerea școlilor italiene de sub stăpânirea lor, nu numai că administrația face tot posibilul ca slavizarea să ia proporții tot mai nesuferite, dar viața locuitorilor pașnici, nici nu e măcar pusă la adăpost de volniciile soldaților intoleranți. Ori decâteori se cere explicație guvernului jugoslav acesta răspunde totdeauna evasiv, cu regrete de șablon și cu scuza, că toate acestea sunt făcute de bande irresponsabile, dar sunt în curs preparative pentru înfrânarea lor. „Despre aceeași purtare greu de suferit se plâng și Croații — în tăcere, Bosniecii — în protestare, Muntenegrenii — prin emigrare și Albanezii — prin răsculare.

De fapt nemulțumirea naționalităților în Jugoslavia nu a ajuns încă în fază acută, dar ea se simte în tot cuprinsul țării. Guvernul sîrbesc cu o foarte mare pricepere desminte în afară și ascunde înlăuntru ca să nu se știe..

Dar ceeace astăzi se bănuie, mâine se va ști. In Italia sunt mii de emigranți și refugiați jugosiavi cari povestesc cu resemnare despre nebănuitele lor suferințe. Dar în vreme ce Muntenegrenii și Croații de-aceeași rasă pot ierta și scuza, în vreme ce Italienii prin forța marei lor simpatii și influențe europene pot impune o atitudine conciliantă, dela Români din Bănat nu se poate aștepta așa ceva.

Căci presa italiană se indignează de aceste samavolnicii necunoscute n apus, dar bieții noștri frați nu se mai indignează, — ei se prăbușesc sub prigonirea lor și nu cutează să crâcnească o vorbă. Căci Italienilor îi-e *noua* dominația jugoslavă și dacă actualmente o cred de rea și trecătoare, *ai noștri o cunosc de veacuri*. Bătrânii își mai aduc aminte, cum bisericile noastre frumoase din Bănat azi sunt în stăpânirea lor. Ei știu, că sub tatăl, și moșul tatălui se ținea slujbă în sârbește și-i botezau cu numiri slave, ce nu le conveneau. Ei știu, că erau în multe locuri robi, în alte părți trebuiau să ducă lupte formidabile pentru cucerirea satelor sau pentru rămânerea și pe mai departe în ele.

Frații noștri nu stau uluiți, ca Italienii, jugoslavi depe malurile Adriaticei, cari văd un lucru ne mai văzut. Nu! Românii noștri își culeg din amintiri toate legendele vechi, cari povestesc încă de o dureroasă suferință. Intelectualii se gândesc poate, că s'a reîntors vremea lui Dimitrie Țichindeal și C. Diaconovich-Loga, când plăpânda noastra pătură de cărturari se ofilia în umbra pereților mucegăiți ai patriarhiei din Carloveț. Poate se gândesc, că oare nu ar fi bine să-și revendice, ca pe vremuri de-acum un veac, un vlădică românesc, sau să ceară episcopului din Vârșeț respectarea slujbei românești?... Dar țăranii, ei știu, că o să vie o cucerire nouă ca pe vremea episcopului Cernovici din Ipec, că o să-i gonească din Satele lor și să se multe în altă țară sau să-și schimbe altă lege, ca pe vremea Turcilor. Sârbii sunt elevii Turcilor în Intoleranță. Bieții țărani, cred că dacă au venit sârbii, au venit și legile turcești, cari nu cunosc nicio altă lege decât pe cea sârbească.

Noulle alegeri în Italia au adus un guvern național, mai radical decât cum se așteptase însuși Giolitti, Salandra și Orlaudo, au ajuns din nou în parlament și o seamă de naționaliști intransigenți fașiști și aderenți înfocați de-ai poetului D'Anunzio. Aceștia nu vor să recunoască tratatul dela Rapallo prin care se lasă sute de mii de Italieni sub dominația nestăpânită a Slavilor. Astăzi nici un naționalist nu mai ia acest tratat în serios și situația s'a îngreunat nespus de mult prin atitudinea șovinistă și neiertătoare, brutală chiar, a dominației sîrbești.

E interes vital ca acest pas ce-l face Italia acum să nu-l facă în comun cu România. „Latinitatea strigă din tranșee" a zis d-l Oct. Goga, poetul, pe vremea întrării noastre în război. Astăzi oare d-l Goga ministru va lua în seamă și acest strigăt al latinității, care se prăbușește? Avem jumătate de milion de Români sub dominație jugoslavă neiertătoare. Astăzi D'Anunzio nu vrea să se lase acele mii de Italieni să piară sub slavizare. Va avea și d-l Goga acei aderenți în parlamentul român pe cari îi are comandantul legionarilor în camera italiană? Va face același pas sau vom privi cu mâinile în sân cum o parte a latinității își apără tinitatea și noi Românii nu ne folosim de această ocazie fără de seamăn, ci privim nepăsători?

Mărturisesc că doare când văd interesul Italienilor — și a presei îndeosebi — pe chestia dalmatină și noi totuși nu agităm paralel cu dânșii. Jugoslavii se apără deja, chiar și încontra noastră — fără ca noi să cerem dela dânșii autonomia, Culturală și economică a fraților noștri români supuși dominațiunei lor. Noi nu ne gândim, că avem frați robiți peste o blestemată linie demarcațională și sârbii umblă după legături diplomatice ascunse prin America și Anglia și (încontra Italienilor) — chiar în Franța — și cu o impertinență fără seamăn ne revendică și — Timișoara nocstră.

Nu știu, dacă guvernul nostru va face un pas în chestia fraților noștri robiți. Italia va face cu siguranță și cel mai puțin ce va obținea, va fi autonomia culturală a Italienilor din Jugoslavia.

Dacă nu ne vom pune în legătură cu dânșii și nu vom cere împreună cu Italia și pentru Români, ceeace se pretinde azi supușilor jugoslavi de naționalitate italiană — facem cea mai mare greșală politică și un sacrilegiu față de frații noștri robiți. Alături cu alte puteri, cari sunt în asemenea condițiuni față de jugoslavi, trebui să pășim cu aceleași mijloace. Avem cea mai bună ocasie de a ne folosi de fraternitatea latină, Italo-română, ca să ne spunem cu autoritate cuvântul spre mântuierea fraților subjugați, și dacă acum nu o facem, altădată chiar să vrem, nu vom mai putea — o face cu asemenea succes și nici istoria, nici bieții noștri frați subjugați nu ne vor ierta niciodată. căci am stat neștiutori și neindurați, nedemni de a face lucruri mari. Latinitatea strigă din robie!!

Coresp.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚI:

Vineri, Sâmbătă, Duminecă:
„MISTERUL DIVINULUI OSIRIS".

CINEMA APOLLO

Vineri, Sâmbătă, Duminecă:
„Drumul adevărului".

CINEMA URANIA:

Vineri, Sâmbătă:
POTIRUL VIEȚI.
Duminecă:
Sărmanul Fluturaș.

XXXXXXXXXXXXX

Noutăți de vară

Calități din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 431.

XXXXXXXXXXXXX

Atitudinea Angliei în chestia Sileziei

Englezii nu iubesc pe Slavi. — Polonezii sunt priviți ca un fel de Irlandezi.

Atitudinea de câtva timp a lui Lloyd George în ceea ce privește Silezia-suprieoară a surprins pe mulți; unii nu găseau altă explicație decât în presupunerea că premierul englez ar fi supus în mod periodic unor revizimente de păreri, a căror cauze nu se pot afla.

Părerea aceasta nu poate fi justă, și pusă pe acest teren, problema suferă. Pelângă că e greu de admis ca un om de capacitatea lui Lloyd George să lucreze fără să fie împins de rațiuni determinante, problema nu trebuește privită numai din punct de vedere franco-german sau franco-englez, ci trebuește privită prin prisma politicei anglo-slave.

Nimeni nu ignorează neîncrederea Englezilor față de slavi; pentru ei, slavii sunt niște orientali, ale căror idei prea deosebite de ale lor, nu le pot pricepe. Nu sunt nici măcar „gentleman".

In ceea ce privește Polonezii neîncrederea e întărită de două împrejurări. Polonezii sunt catoilici, de două veacuri aproape toateă viața lor națională a constat în a complota și răscula împotriva puterilor stabilite prin tradiție; sunt un fel de Irlandezi. Pe de altă parte Englezul tradiționalist i-e frică de orice noutate care ar dobori obiceiurile și concepțiile lui. Or Polonia, după cum a fost creată de tratatul din Versailles e o noutate. Tânărul ei popor fără experiență economică sau industrială, pe cale să-și facă acum educația, e comparabil cu un copil care strică jucăriile cei se dau, spre a vedea cum sunt făcute. Eglezilor le e frică, ca lăsând Silezia Polonezilor, aceștia să n'o strice, și ca borta astfel creată în economia generală a Europei centrale să nu aducă o perturbare a cărei urmări nu pot fi calculate.

In ceea ce privește Germania sentimentele engleze sunt mai greu de descifrat. Le pare că orice slabire industrială a Germaniei, ca cimntirea ei prin cedarea Sileziei către Polonezi, ar servi cauzei britanice, punând o piedică capacității de export a Germaniei, care ar putea să concureze pe Englezi însu-și pe piața lor. Se poate presupune că aceeași grije a viitorului se poate aplica atât Germaniei cât și Poloniei, și că Anglia se teme de-a a face din Germania a greutate moartă, ce ar putea ocaziona aceleași neajmusuri ca și Austria.

Pe de altă parte financiarii britani sunt cointeresați în Germania, și chiar în Silezia-superioară. Au încredere în dibăcia inginerilor germani și în facultățile lor de organizare și administrare, temându-se ca prin trecerea teritoriului în mâinile poloneze, vor pierde fructul sforțărilor lor.

Privind astfel chestia sileziană mai putem face încă o supoziție, anume dacă Lloyd George nu se teme de-o Germanie prea slabă în fața unei Franțe prea tari.

Americani au scos din problema Silezii-superioare o altă moralitate. Ziarul Philadelphia Record declară că deja la Conferința păcei. Lloyd George a urmărit pe Polonezi cu o dușmănie persistentă.

(Excelsior).

Tirolul și Germania

Plebiscitul din Tirol nu poate fi privit ce o demonstrație fără însemnătate; aceasta e convingerea tuturor acelor ce au fost martori la propaganda făcută în vederea acestui eveniment și la întâmplările ce au însoțit sau au urmat operațiile votării. Toți cari au văzut lucrurile de aproape au putut să-și dea seama că acest referendum era mai puțin o operă a însu-și Tirolului, a cărui populație e mai mult sau mai puțin indiferentă cât rezultatul unei îndelungate campanii organizate de anumiți germani din Imperiu. Șefii adevărați ai acestei mișcări erau foarte apropiați de Berlin și München. Nu e nevoe de-a aduce nouă probe că plebiscitul a fost susținut de Augo Stinnes și că toate organele pressei Rech-ului împreună cu toate centrele de propagandă erau alimentate cu subsidii venite dela guvernul german.

Tirolul e prima țară austriacă care a pus în execuție programul de alipire la Germania, adaptat, acum un an la conferințele din München și Berlin, de reprezentanții austriaci ai organizațiilor politice și economice. Primul capital al acestui program, fiind de ordin economic, Hugo Stinnes inundase mai întâiu regiunea cu mai multe milioane de mărci, ceea ce-i permise fără greutate să stăpânească viața economică a Tirolului. Această regune nu se mai consideră ea făcând parte din sistemul economic austriac; și-a închis cu desăvârșire garanițele orientale, deschizându-și în schimb frontiera nordică, ce-o leagă de Germania. De mult timp încă, își îndreaptă tot exportul spre Germania. In ceace privește importul, Tirolul nu protejează decât mărfurile germane. Băncile și uzinele se transformă puțin câte puțin în sucursale ale întreprinderilor germane și contribuesc din ce în ce mai mult la dominația economică a Reich-ului. Tirolul a realizat deja totr'o largă măsură, alipirea economică la Germania. Având în vedere această situație, e ușor de prevăzut timpul ce va necesita această țară pentru o alipire politică.

Ultima hotărâre a Dietei Tiroliene care obliga pe toți străinii — chiar și pe Austriaci — în genere pe cei ce nu erau Tirolezi, să-și efectueze plățile în mărci germane, atestă că pericolul alipirei e cu mult mai iminent decât îl presupun anumite cercuri politice. Guvernul din Tirol ia astfel prima măsură de-a înlocui coroana austriacă prin marca germană viitoare unitate a provinciei germane, Tirolul. Rolul important jucat de marcă în campania plebiscitară, arată marea repercusiune ce va putea avea ultima hotărâre a Dietei.

Această hotărâre e cu atât mai caracteristică, cu cât Comisia financiară a Societății Națiunilor discuta tocmai problema austriacă și Societatea Națiunilor publică o notă prin care cerea categoric suspendarea măsurilor separatiste luate de țările austriace. Tirolezii dau deci probă de cea mai complectă indiferență față de situația Austriei și de refacerea ei, urmărind

Democrația maghiară

-- Interview cu Oscar Jászi --

Un redactor al ziarului „Gazette de Prague" a avut ocazia de-a întâlni la Viena pe d-l Oscar Jàszi, fost ministru maghiar, profesor de sociologie la Universitatea din Budapesta, unul din cei mai de frunte reprezentanți ai emigrației maghiare, pe care regimul actual din Ungaria îl obligă la exil. Redactorul „Gazettei din Praga" a găsit nemerit de-al întreba pe Oscar Jàszi asupra părerii sale în ceea ce privește situația actuală a țărei sale, și dacă ar vedea posibilitatea unei schimbări de orientare, după aventura ex-regelui Carol. Fostul ministru maghiar a răspuns prin următoarea declarație:

Guvernul ungar și Carol de Habsburg

Expulzarea lui Carol de Habsburg n'a rezolvat, nici problema maghiară, nici pe acea a dinastiei ungare.

E o gravă greșeală să crezi, că simplele declarații ale guvernului actul au schimbat ceva în politica internă și externă a feudalismului maghiar.

In acelaș timp când Horthy și guvernul său opuneau un refuz atâtd e categoric fostului rege, aceiași oameni declarau solemn că ei consideră pe Carol ca rege legitim al Ungariei, iar guvernul trimetea o notă oficială Elveției, confirmnâd stricta legitimitate a pretenților lui Carol.

De altfel, toată presa lor afirmă pe față că refuzul opus lui Carol nu e decât provizoriu: Nu se așteaptă decât momentul propice, când „iubitul" rege va putea să intre în țară. Chiar și majoritatea membrilor partidului „liberei alegeri a regelui" au declarat că vor să aleagă într'adevăr liber pe rege, dar că înțeleg să aleagă cu tot dinadinsul un Habsburg.

Guvernul Bethlen

Așa că toată farsa noului cabinet al contelui Bethlen n'a schimbat nimic din situație. Din potrivă acest cabinet e, ca să zic așa, simbolul tendințelor legitimiste și habsburgiste. Bethlen a cel mai aprins adept al contelui Tisza. El e chiar, mai exagerat în ideile reacționare ale șefului său. Nu e numai un habsburgist îndărătnic, dar e un om care a combătut întotdeauna cu o extremă vehemență reforma electorală și apropierea de naționalități.

E cel mai feudal dintre feudali, cel mai habsburgist dintre habsburgiști; e, de altfel, un adevărat mare senior al Transilvaniei, care urăște prin tradiție poporul și democrația...

Ministrul său de interne e un om, poate și mai îmbibat de ideile lui Tisza. Adevărat „Szolgabiro" pașă de comitat al vechiului regim, toată știința sa politică consistă în exercițiul „suveicii", adică a fabricării deputaților favorabili guvernului, și, ca opozițiinist, în meșteșugirea opiniei publice.

Inscenarea unei comedii

Sarcina acestui nou guvernământ à la Tisza e foarte simplă. E vorba de a falșifica votul universal, sau de a repune în vigoare — dacă e posibil — legea electorală coruptă de Tisza și Weckerle, de a disolva Camera, de a crea o nouă Cameră a magnaților, de a proceda la noi alegeri și de a face să se aleagă — cu banii guvernului, aceia ai pretendenților la tron, și cu concursul baionetelor „teroarei albe" — o majoritate favorabilă Habsburgilor. Când majorittatea va fi gata, conții unguri vor repeta povestea lui Constantin. Ei vor zice Antantei: „Iată, majoritatea poporului maghiar s'a pronunțat pentru Habsburgi. Facă-se voia Democrației!...."

Această comedie — care nu e lipsită de primejdii pentru Mica Înțelegere — va fi inevitabilă, dacă aceasta din urmă nu va înțelege însfârșit adevărata cheie a problemei habsburgice. Pentru aceasta, e necesar să ții socoteală de evoluția istorică a țării în ultimii ani.

Revoluția ungară

Revoluția din Octombrie 1918 a distrus vechiul federalism. Ea era pe punctul de a crea o Ungarie nouă, acee a țăranilor, a muncitorilor și a burgheziei productive. Toate privilegiile claselo feudale au fost suprimate. O lege agrară foarte radicală a fost votată, pentru dezmembrarea marii proprietăți fonciare. Din nenorocire, această revoluție esențialmente democratică, națională și pacifistă, cu totul analoagă celora din cari au ieșit nouile state naționale, n'a reușit. Intr'adevăr, desnădejdea națională, criza socială și gravele erori ale Antantei care au urmat dezastrului vechii Ungarii, au târât țara înspre catastrofa bolșevică.

Acest epizod lamentabil a modificat complet situația. Teroarea albă, sistemul Horthy, n'a înăbușit numai comunismul. Rațiunea sa primordială a fost distrugerea în acelaș timp a tuturor rezultatelor revoluției din Octombrie și restaurarea vechiului regim feodal și clerical.

Ungaria feudală nu poate fi decât habsburgistă

Punctul central, simbolul acestui sistem, este dinastia Habsburgilor.

Toate clasele feudale simt foarte clar că existența lor nu poate dăinui fără o restaurare a Habsburgilor, că legitimitatea Habsburgilor în același timp legitimitatea latifundiilor lor, legitimitatea Camerii magnaților legitimitatea privilegiilor de „mână moartă".

Ungaria contrarevoluției nu poate fi decât legitimistă și habsburgică, căci Casa de Habsburg era ocrotitoarea privilegiilor și latifundilor vechiului regim. Este deci un instinct de clasă foarte precis, care înlănțue Ungaria actuală, aceea a „teroarei albe", de dinastia Habsburgilor. Această tendință se va manifesta întotdeauna cu toate declarațiile guvernului, obținute prin amenințări de Mica Înțelegere. Afinitățile naturale ale corpurilor politice sunt tot atât de inevitabile ca și acelea ale corpurilor chimice.

Ar fi o speranță deșartă dacă s'ar crede că le-am putea evita numai prin sforțări mecanice.

Ce e de făcut

Deci, singura posibilitate de a desrădăcina pe Habsburgi ar fi refacerea structurii economice și sociale a Ungariei. Or, singurul obstacol la aceasta e sistemul actual: militarist, absolutist, terorist, care face orice libertate politică iluzorie.

O mafie soldătească și administrativă anihilează forțele populare și toate organizațiile democratice.

Cheia detronării complecte și definitive a Habsburgilor e deci **desarmarea bandelor teroriste și detașamentelor militare neregulate**, fără care măsura nu-i cu putință un regim într'adevăr democratic. Sir George Clerk a fost trimes ca să rezolve tocmai pe această bază problema maghiară. Lucrul s'a întâmplat însă pe dos: aservirea forțelor populare, cari în majoritatea lor sunt antifeudale și antihabsburgice, îmbuibate de tradițiile lui Ludovic Kossuth. **Liberarea acestor forțe**, ar însemna întronarea democrației maghiare, și în același timp sfârșitul pericolului habsburgic.

Primejdia războiului de revanșă

O altă consecință a acestei situații e următoarea: Regimul Habsburgilor și al feodalismului va duce inevitabil la un război de revanșă.

Politica antidemocratică opresivă nu e suportabilă pentru masse decât cu intervenirea a două stimulente politice; or război de revanșă în afară și antisemitismul înăuntru. Dim potrivă. Ungaria țăranilor și a muncitorilor — pacifică în esența ei — ar fi desigur dispusă să întreție relațiuni de bună vecinătate cu popoarele democratice.

Transformarea Ungariei

Transformarea Ungariei condiție esențială pentru armonia Europei Centrale. Obstacolele ce se opun la această transformare sunt grave, totuși superficiale. Imensa majoritate a țării aspiră la această transformare.

Schimbarea totuși, nu poate să se efectueze pentrucă o minoritate de militari, magnați, prelați, foști ofițeri ai Habsburgilor și politicieni de afaceri, au înjugat poporul maghiar cu ajutorul badnelor înarmate, a legilor excepționale, a suprimărei tuturor libertăților politice.

Societatea Națiunilor să dezarmeze formațiuni e militare teroriste și neregulate, să garanteze libertățile politice ale State or civilizate — și Ungaria „fără da se".

---

alipirea la Germania. Tirolul e convins că Antanta va accepta mai de vreme sau mai târziu ideea alipirei și că nu va tenta, în munții Tirolului un război care ar costa mari sacrificii, pe cari nici o victorie, oricât de complectă ar fi, n'ar putea să le compenseze.

De altminteri Tirolezii văd, în cazul cu Fiume și în recenta afacere a Sileziei superioare, cel mai bun exemplu de urmat pentru a rezolvi în mod definitiv problema alipirii la Germania; ei nu cred că Antanta se opune serios alipirei, după cum nu iau în serios hotărârea și protestele guvernului austriac. Politica din Viena, în ceea ce privește campania în vederea acestei alipiri, este considerată de unii oameni politici ca o slăbiciune. Alții susțin, că în mod tacit, de acord cu politica tiroleză, guvernul austriac este ținut la o oarecare rezervă față de țările rebele. Se susține că guvernul din Viena ar fi putut împiedeca plebiscitul, sau cel puțin, să influențeze asupra rezultatului. Intr'adevăr, majoritatea în favoarea alipirii a fost recrutată prin violențe, teroare, corupție și diverse maniere electorale. Dacă guvernul austriac ar fi împiedecat această campanie electorală și dacă partidul dela putere ar fi intervenit în alegeri, rezultatul ar fi fost cu totul diferit.

(*Gazette de Praga*).

Cetiți „Infrațirea"

ABONAMENTE

la ziarul „Infrățirea"
se primesc și de azi
înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la 22 CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

VÂNZĂTOARE pentru librărie se caută, care să știe limba română și maghiară, a se adresa la Administrație ziarului nostru.

INVĂȚĂTOR diplomat caută oficiu, pe lunile de vară, eventual pe mai departe. Adresa: Ioan Cobeiu învățător, Topadeșartă p. Nădășel.

PROFESOR de liceu dă lecții de ROMÂNĂ, GERMANĂ și LATINĂ (în limba română și germană). Informații la administrație.

CONCERTIST de chitară dă lecții de chitară-solo. Informații la administrație.

INVĂȚĂTOR pensionat care posed pe lângă limba română și maghiară caut un post în cancelărie advocațială, ori administrativ. Ofertele se vor adresa Administrației acestui ziar. 735

2 DACTILOGRAFE află aplicare într-un birou la o mare societate. Se oferă salar bun. Adresa la ziar sub 13.

Vânzări și Cumpărări:

De vânzare casă modernă situată în parc poziție admirabilă. Libera de acum, compusă din 2 apartamente a câte 2 camere autren și bucătărie. A se adresa la Librăria Cartea Românească Cluj, Piața Unirii No. 7.

CEMENT en gros și detail de vânzare la Casa de lemn (Faháznál) Str. Malom No. 1. 753

DE VÂNZARE casă cu etaj din Str. Regina Maria 51, colț potrivită pentru o transforma în prăvălie. Informațiuni se pot lua la ing. Pohl Cluj, Str. Iuliu Maniu 6, etaj III. 4. până la orele 3—4 p. m. 748

Radio 1034

DE VÂNZARE o garnitură de salon mahagon cu Vitrin-Covor de smyrna Str. Iuliu Maniu 26 et. I. 3. Tot acolo de vânzare 8 jugh. de prat. 731

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în bună stare. Adresa la ziar Aurel.

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

DE VÂNZARE o armă de vânătoare cu trei țevi 16/16/8. Fără cocoașe vizir automat în stare nouă. Ase adresa la ziar sub A.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsește de vânzare la toți vânzatorii ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

Închirieri:

CAUT cameră mobilată pentru familie, plătesc bine Bebe. 684

Diverse:

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Națională din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea'

TEATRUL-VARIETE

GRADIN

Local familiar de primul rang

Astăzi și în fiecare seară vor debita program Elite.

Artiști din București, Viena, Paris și Buda-Pesta. □□□

Deschiderea Joi 2 Iunie a. c.

Mlle Jeane Marlise	**Anita Cludas**	**Pătrașcu și Serafina**	**Ernest Darvas**
Disenyă Franceză	Danș de atracție	Dans Național	Comic maghiar
Villy Schvartz	**Bela Balint**	**Mlle Theo**	**F. Revesz Kato**	**Mlle Casner D'orsay**
Sifleur	Comic ungur	Romanciera Română	Cântăreață ungară	Cupletista Franceză

EMIL DUMITRESCU

răsfățatul cupletist din București.

Și alte numere de atracție cari vor face surprize Onor. Publicului Clujan. Cu începere de Sâmbătă 4 Iunie a. c. de la orele 5—7 p. m. The Tango, Fire fo Klook exclusiv familiar. Restaurant de primul rang în timpul prânzului.

749 **Directiunea.**

A apărut

Almanachul Infrățirea

și se găsește de vânzare la toți depozitari de ziari și librării din țară și în următoarele locuri din Cluj:

La Librăria Cartea Românească S. A. Piața Unirii.
„ **Friedmann** Piața Unirii.
„ **Tutungeria** din Palatul „Mielul Alb"
„ **Binder** Calea Victoriei.
„ **Schreiber** Palatul teologiei.
„ **Mandel** Piața Mihai Viteazul.
„ **Libr. Ardealul** Str. Memoradului 22.
„ **Poșta Kert**
„ **Szamos** vis-a-vis de posta Centrală.
„ **Malom** Str. Mori.
„ **Gară** la Chiosc.
„ **Nagy Növérek** Piața Unirii.
„ **Librăria Anca** Piața Unirii.
„ **Jakab** Str. Nicolea Iorga.
„ **Katinka** Str. Trefort.
„ **Deák** Str. Regina Maria.
„ **Tulipán** Str. Regina Maria.
„ **Minovics** Str. Regina Maria.
„ **Bodega** Strada Iuliu Maniu.
„ **Gyulay** Str. Memorandului No. 20.

PREȚUL 15 LEI **PREȚUL 15 LEI**

Comenzile se pot adresa Administrației ziarului Infrățirea Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3.

Instalații de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparații de mașini de scris și cusut executa cu preț convenabil:
La Intreprinderea Electrotechnică și mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Becuri electrice „TUNGSRAM" precum și materiale cu preț redus. □□ Intreprinderi și pentru provincie.

Guvernantă
care vorbește franceză și germană
caută loc
la copii. K. Linder Str. Samuel Micu 2 (Rózsa-utca 2). 754

Agricola

Societate anonimă de asigurări generale
BUCUREȘTI
Capitalul social: 10 milioane Lei, din care 5 milioane deplin vărsate. Reprezentanța Generală p. Transilvania, Maramureș și Crișana
în CLUJ
str. Nicolea Iorga 11 în casele proprii. □

Telefon 621.

Societatea face operațiuni de asigurare: Contra incendiului și explozii, contra grindinei, contra pagubelor de transport pe apă și uscat, contra accidentelor corporale, contra consecințelor răspunderii civile și asigurări asupra vieței și rente viagare. 502

Asigurări contra accidentelor corporale cu restituirea primelor! Funcționarii și agenții harnici vor fi angajați de către Reprezentanță Generală.

A sosit și s'a pus în vânzare
Țări, Brânză de Braila, Pastramă de capră
precum și
Pelin de Mai
la magazinul de coloniale
ELLA GOLDFARB
752 Strada Universității.

HOTEL NEW-YORK

Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză și Ungară. - Supeuri după spectacol.
329

Un candidat de advocat,
care vorbește și scrie românește și are și ceva practică află aplicare în biroul subsemnatului. Dr. IUSTIN CL. IUGA advocat, Strada Iuliu Maniu No. 3. et. I.

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GAZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalații de motoare electrice. □ Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. □□□
148

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 98
PENTRU
MICA PUBLICITATE

SA DESCHIS în Cluj, Piața Unirii No. 15

MARELE MAGAZIN DE INCĂLCĂMINTE

RAFTOPOL

din București,

Incălțăminte pentru Dame, Bărbați și copii, cele mai noi modele din străinătate și executate de magazin. Pantofi Elvețieni bărbătești de box 280 Lei. Ghete Elvețieni bărbătești de box 300 Lei. Se mai aduce la cunoștința onor. public că a mai sosit un transport nou de incălțăminte și anume: Ghete și pantofi roșii și de lac bărbătești. Ghete și pantofi de dame, escarpeni și cu barete, de antilopă si olandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marca veritabilă Elveiiană „Bally". 517

„Creditul Extern"

Bulevardul Elisabeta No. 6.

Societate Anonimă. — Capital Lei 60.000.000

ARE IN DEPOZITE:

Strunguri,	**Fitinguri**
Traverse de fer	**Ciocane mecanice**
Oțel de diferite forme și dimensiuni	**Cuie, Holzșurupuri**
Carneluri	**Tablă neagră riglată**
Vopsele și lacuri	**Ancore și lanțuri pentru vapoare**
Mușamale impermiabile	**Articole de menaj**
Corturi pentru lucrători	**Vase emaiiate**
Vase și cazane de aramă	**Tacâmuri**
Scule de tâmplărie și fierărie	**Lămpi electrice**
Scule mecanice	**Sobe de bae**
Mobile de Hotel	**Mașini de gătit**

A SE ADRESA LA:

DEPOZITUL CREDITULUI EXTERN

din Soseaua Stefan cel Mare No. 212. 717

IN CURAND VA APARE IN CLUJ

REVISTA UMORISTICA

„Țânțarul"

Redacția și **Administrația Strada Iuliu Maniu No. 3**

Se primesc abonamente și anunțuri.

Abonament pe un an 100 Lei
Abonament pe 6 luni 60 Lei
Abonament pe 3 luni 30 Lei

S'a terminat **cu criza locuințelor** folosind

NOXA

cel mai bun stârpitor de ploșnițe,
319 **care le distruge chiar și ouăle.**
Prețul unei sticle Lei 15·—

Depositul principal Farmacia „Dr. Biro" Cluj, Piața Unirei

Vând spirt rafinat

Engros și endetail. Prețuri de concurență.
A se adresa la ziar sub A.

Bănci, fabricanți, industriași,
comercianți cari au nevoe de

Contabili,

corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc.
pot găsi adresându-se

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, Parfumeria d'Or
18 **Piața Unirei No. 5.**

Cafeneaua „Transilvania"

Str. N. Iorga No. 4

Renovată și aranjată luxuos oferă publicului consumațiunea cea mai gustuoasă pe lîngă un serviciu culant și prețuri moderate. CAFEA CU LAPTE DE BIVOLIȚĂ, ceaiu, tea, licheruri, gustări reci etc. 450

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofarlei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

FRAȚII UNGAR

prima măcelărie și cârnățărie
în Cluj, Strada Regina Maria No. 48.
516

Zilnic se capătă cărnuri proaspete, calitatea primă. Șuncă, cârnați de Debrețin, mezeluri, slăninuri afumate și fierte, untură topită acasă. Serviciu culant și prețurii moderate.

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios.

MAXMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
35

MARE EXPOZIȚIE 9
la magazinul de modă

Lörincz și Tóth

Cluj, Piața Unirii No. 8.

TOȚI ABONAȚI ziarului Infrățirea

au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de doauă ori. Pentru restul de cuvinte va plâti 50 bani de fiecare cuvint. □

M. ANGHEL

210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40

Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neintrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

Dacă suferi de anemie, de boli scrofuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la incheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără Sare naturală de mlaștină ce conține și fier care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate în

Marea Drogueria Rozsa
Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE

— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatură mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Caruete și orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de plicuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — **Cassete de hârtie de scrisori** în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE

Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62—64, și Calea Victoriei 68. Ionnițiu, Strada Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. — SUCURSALA: Cluj, Piața Unirei 7. ARAD, Str. Avram Iancu 19. — IAȘI, Strada Lăpușneanu 17.

„Informatorul Român"

„Import-Export, Agentura-Comision-Publicitate și Informațiuni. Cluj, Calea Regele Ferdinand 48.

Și-a inceput activitatea și primește: Reprezentanțe comerciale din țară și străinătate. □ Mărfuri și obiecte în consignație și se ocupă cu desfacerea lor. □ Comisioane comerciale și personale pentru țară și străinătate posedând agenți comerciali și curieri speciali, oameni de încredere. □ Publicațiuni și reclame pentru toate ziarele și revistele din țară și străinătate. □ Manuscrise (ori ce acte) pentru copiat cu mașina și traduceri în orice limbă. □ Pașapoarte pentru viză la Consulate și acte pentru legalizare la Ministere. □ Spre efectuare promptă ori ce cereri către autorități și eventuale intervenții.

ACORDĂ Consultațiuni și informațiuni în afaceri administrative și comerciale. 747

„Țânțarul"

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafica „Cosinzeana" Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 238 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Marți 7 Iunie 1921

Înfrățirea

Administrația Ziarului „Înfrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 9 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

D-l de Martonne vorbește „Înfrățirei"

Ziarul nostru aflând că dlui. nostru oaspete va părăsi în curând Clujul, chemat fiind la Paris de obligațiile sale de profesor la Sorbonne, am crezut necesar să-i cerem să comunice cititorilor noștrii impresiile sale asupra multor chestiuni interesante. Știam că se va întoarce înapoi în țară pentru excursiile pe care le-a organizat, am putea zice, în toată România Mare, de la un cap al ei la altul, dar nu mai eram de loc siguri că în scurtele intervale ce separă diferitele faze ale excursiunei îi va fi posibil să răspundă întrebărilor noastre.

Ne-am adresat deci D-sale la Institutul geografic al Universității, unde știam că-și petrece cea mai mare parte din timp, i-am rugat să binevoiască a răspunde la mai multe chestiuni.

— Bine, ne răspunse D-sa, însă cu o condițiune: să nu publicați nimic fără să-l fi văzut eu. De două ori am răspuns, fără să mă las prea mult rugat, unor ziariști din București. Nu cunosc încă ce a publicat primul dintre ei. Iar cunoașterea celui de al doilea articol o datorez unui jurnal din Cluj, care l-a reprodus. Am constatat însă că cele spuse de mine au fost adesea deformate.

— Voi face cum doriți, D-le profesor.

— Ce dorești să știi?

— Ce ați făcut, și dacă sunteți mulțumit cu rezultatele obținute.

— Un lucru mai întâiu: învățământul meu nu s'a terminat. El cuprinde o serie de cursuri și o serie de excursiuni de cercetare. Cursurile încetează la 1 Iunie, conform obiceiului Universității din Cluj. Excursiile vor avea loc în Iulie, August și Septembrie. Profit de intervalul acesta pentru a merge la Paris să asist la examenele la care prezența mea este indispensabilă.

— Ce ne puteți spune cu privire la cursurile D-voastră?

— Am făcut multe (7 ore pe săptămână), un total în timp de două luni aproape tot atât de mare ca un semestru complet la Paris. Scopul meu era să fac un fel de școală de geografie, cu învățământ intensiv, la care trebuiau să asiste cei mai buni elevi geografi și naturaliști din toate universitățile române. Din nefericire biurourile ministerului au lucrat așa, în cât auditorii străini de Cluj au început se vină abea în ultimele două săptămâni.

Au sosit unii chiar în dimineața zilei când îmi făceam ultimul curs. Cel puțin pot să cred că silința mea n'a fost fără folos. A fost o plăcută surprindere că văd niște conferințe atât de technice ca cele asupra Morfologiei și Carpaților urmărite nu numai de specialiști, dar și de doamne, profesori de liceu, ofițeri, etc. Aceasta arată curiozitatea de spirit a publicului român din Cluj.

— N'ați făcut până acum excursiuni?

— Ba da, în fie care săptămână; mulțumită amabilității d-lui general Petala, care ne-a pus la dispoziție o camionetă militară, am putut să facem recunoaștere până dincolo de Turda, de Huedin și chiar până la podișul de la Merișel. Colegi dela universitate au luat și ei parte, geologi, botaniști, chiar și istorici și literați, iar numărul de locuri limitat nu ne-a permis să luăm pe toți cei cari ar fi dorit.

— Dar excursiile din vara aceasta?

— Pentru la vară e vorba de adevărate expediții de studii științifice. Vom petrece aproape două săptămâni în munții Bihorului, cam două zeci de zile în munții Hațegului și Banatului, și tot atâtea în Bucovina, Basarabia și Dobrogea. Ne vom culca adesea subt cort. Colegii mai Vâlsan și Meruțiu studiază realizarea programului pe care l-am stabilit în comun, cu sprijinul binevoitor al autorităților civile și militare. Am intenția să aduc un grup dintre studenții mei din Paris, cărora se vor alătura cei mai buni geografi și naturaliști ai diferitelor universități române.

— Am fi foarte fericiți să cunoaștem sentimentul D-voastre asupra Universității din Cluj.

— Universitatea D-voastră din Cluj e de sigur, prin corpul profesorilor și prin Institutele ei, una din cele mai importante din Europa. Și trebuia să fie astfel. Situația era pentru D-voastre comparabilă cu cea pe care au găsit-o Francezii la Strasbourg când au reluat în stăpânire Alsacia. După cum noi am dotat în mod bogat institutele noastre, și am trimis acolo pe cei mai buni profesori ai noștrii, D-voastră ați strâns aici în toate facultățile, savanți cari fac autoritate, și desvoltați după un plan, rațional institutele deja create. Judecând după Institutul de geografie, în care am lucrat în curând Clujul nu va mai avea nimic de invidiat ca dotare a laboratoarelor și ca direcțiune științifică universităților celor mai înaintate. Am regăsit aici un fost elev al meu, recunoscut acum ca o autoritate, membru al Academiei Române, alături de colegi a căror cunoștință o făcusem la universitățile din București și Iași.

Ați atras încă savanți francezi așa de distinși ca d-nii Guiart și Jeannel.

Focarul de cultură creat și lumina sa trebue să atragă din ce în ce mai mult pe studenți. Vă repet aproape cea ce am spus colegului d-voastre din București și sper de data aceasta să fiu mai bine priceput.

(Urmare în pag. III-a.)

Situația partidului național

Cum era și de prevăzut moțiunea șovăchnică a comitetului de 100 a fost judecată cu multă asprime de către întreaga noastră presă politică. Până și ziarele amice sau dispuse a fi mai binevoitoare au avut cuvinte neașteptat de drastice pentru forma neprecisă în care au fost îmbrăcate hotărârile partidului național. Căci punctul, 9 care singur interesează din tot cuprinsul moțiunei și care era chemat să aducă o clarificare a situației politice, este de o impreciune pe care nu se poate clădi nimic politicește. Redactat pentru toate împrejurările și pentru toate posibilitățile, acest punct deschide valențe și pentru dreapta și pentru stânga, fără să dea însă o cât de slabă indicație despre direcția în care ar vrei să se îndrepte corabia partidului național. Desprinsă din portul Federației, dar lipsită de cârma unor principii bine hotărâte, această corabie și-a pus mai multe ancore, dintre care una, la spate, pentru Federație, iar celelalte în față și pe de lături pentru toate combinațiile care se pot face în viitor. Cu un picior în Federație și cu cellalt spânzurat în aer, partidul național este astăzi al tutulor și totuși al nimănui.

Ar vrea să plece și totuși rămâne, și n'ar vrea să plece și totuși nu poate rămâne, — iată cavântul care exprimă exact situoția actuală a partidului național. Fiindcă neputându-se răzma pe propriile lui puteri, partidul național este nevoit să facă o politică de pândă, *și punctul 9 din moțiune nu este decât expresia acestei necesități.*

Imprejurările de astăzi însă nu sânt de loc prielnice pentru desvoltarea unei asemenea politici. A-ți scoate partidul la răspântie și a sta să aștepți evenimentele pentru a cerși de la voința lor ceia ce nu poți cuceri prin puterea și bărbăția ta, este o politică de neputință pe care țara, cu nevoile și problemele ei, n-o poate primi. Căci înnainte de-a veni la putere într'un guvern pe care-l dorești de „concentrare", trebue să-ți afirmi întîi individualitatea prin acte de voință și de curaj din care să-ți putem cunoaște lămurit și direcția și sinceritatea concepției tale politice. Astfel, pândind la raspântie, vei fi călcat în picioa e de toate acele partide care vor fi știut să dovedească la vreme o concepție clară și o voință hotărâtă.

Precisarea deci neîntârziată a atitudinei sale politice este pentru partidul național nu numai o chestie de conștință, ci una de existență, și această precisarea o așteptăm acum de la cei cari și-au închipuit că printr'o moțiune plină de echivocuri se pot recomanda țării ca forte indispensabile pentru guvernul care va veni.

Ion C. Brătianu

Conferință desvoltată la Teatrul Național din Cluj de N. Bănescu, profesor universitar.

(La aniversarea centenarului nașterii marelui om de stat — 29 Mai 1921)

II.

Acum începe epoca eroică a *exilului*. Tineerii cari stătuseră în capul mișcării fură scoși din țară. Brătianu, Bălcești, Golești, Rosetti, Voinescu II. fură îmbarcați pe o „ghimie" turcească, la Giurgiu și aruncați la Orșova. Peripețiile acestei călătorii au fost descrise, cu mult humor, de Voinescu II, în „Românul".

Pentru sprijinirea cause, pierdute a Principatelor, unde se puteau aduna mai bine revoluționarii decât în Parisul primelor nădejdi ale lor? Ei încep acolo admirabila operă de propagandă pentru popularisarea causei românești. Un mare număr de publiciști francezi sunt interesați la această cauză, pe care o apără cu scrisul lor, ca și patrioții Românii. E de ajuns a vă cita pe *Ubicini*, fostul secretar al guvernului revoluționar, pe *Hippolyte Desprez*, *Bataillard* și *Michelet*.

Ioan Brătian e neobosit. El bate la ușile bărbaților politici, compune Memorii pentru Împăratul Napoleon III, căruia se știe cât îi datorează biruința cauzei noastre.

In 1851, profitând de nemulțumirile popoarelor din Monarhia habsburgică, Ioan Brătianu se duce în Ardeal, împreună cu Magheru, nădăjduind a stârni o nouă mișcare, în legătură cu Românii din Principate.

Isbucnirea războiului Crimeii trezește mari speranțe în inimile exilaților români. Ioan Brătianu prezintă Impăratului Napoleon Meomoriul său asupra Românilor, în care documentează drepturile lor istorice nesocotite și se silește a dovedi ce interes avea pentru Franța ridicarea unui puternic Stat latin la Dunărea de jos.

Simțind ce urmări trebuia să aibă acest război împotriva Rusiei, Românii se oferă a lupta alături de Turcia și Franța. Câțiva dintre dânșii merg la C-pole, pentru a susține cererea lor, Dumitru Brălianu la Vidin, pentru a organiza „legiunea" românească. Incercarea însă nu isbuti.

Dar chestiunea românească era acum cunoscută la Paris și la Londra. Pacea ce se încheie hotărea și cu privire la soarta țărilor noastre. Poarta fu silită a convoca Adunările celor două Principate pentru a se rosti asupra organizației lor viitoare. Porțile țării se deschiseră atunci, în sfârșit, pentru exilați.

■

O idee stăpânia, în această vreme, cugetarea politică a tuturor tinerilor întorși în patrie: *unirea* celor două Principate într'un singur Stat. O ceruseră necontenit, în scrierile lor, o sprijiniseră în Memorii, ca unicul mijloc de a opune influențelor nefaste ale străinilor o barieră puternică. Munteni și Moldoveni erau înțeleși asupra acestui punct, ce trebuia să primeze pe toate celelalte. Când Kogălniceanu propovăduia acest crez, în „Steaua Dunării", Dumitru Brătianu îi scria dela Londra (11 Iunie 1856) că „Unirea e singura temelie statornică a edificiului viitorului nostru" și fără dânsa „ori ce se va clădi, va fi clădit pe nisip." De aceia, plin de admirație pentru agitația puternică a lui Kogălniceanu în Moldova, Dumitru Brătianu îl îndemna să-și multiplice acțiunea: „*Unirea Principatelor, Suveranitatea Statului român* să străbată munții, câmpiile, văile și dealurile noastre, să umple aerul, să răsune până în unghiurile pământului cele mai depărtate, ca lumea întreagă să se încredințeze că *Unirea* este suflarea poporului român, este glasul României." 1.)

Mulțumită acestei propagande, Divanurile Ad-hoc se pronunță pentru unirea țărilor surori. Adunările elective din 1859 realizău această Unire indirect, în persoana aceluiași Domn, proclamat în ambele Principate.

Astăzi nu ne mai putem îndoi de rolul însemnat pe care l-a avut Ioan Brătianu în determinarea alegerii lui Cuza la București. Generalul Vlădoianu, comandantul oștirii din acele memorabile zile, a mărturisit întrevederea sa cu Ioan Brătianu, în ajunul alegerii. Brătianu ceruse această întrevedere. Comandantul oștirii din București putea avea, în acele momente hotărîtoare, o influență care să cadă greu în cumpănă. Luând la o parte pe Brătianu, într'o cameră alături de acela în care fruntașii toți erau adunați, generalul îl întreabă: „Ce vreți de la mine? Care vă este candidatul? E Golescu?" Brătianu răspunse: „Nu! Domnul Moldovii!" și amândoi își strânseră mâna „pe viață și pe moarte." Cu o zi înainte Bolliac îi spusese lui Vlădoianu acelaș nume.

Am văzut de câtă popularitate se bucura Ioan Brătianu în poporul Capitalei. Glasul său avea prin urmare o greutate deosebită. Și contemporanii au povestit cum „unioniștii", în fruntea cărora erau Brătianu și Rosetti, spre a împiedeca orice surprindere din partea vrăjmașilor unirii, aduseră, în ziua alegerii, poporul în dealul Mitropoliei și cum acesta își ascuția cuțitele pe sub ferestrele Adunării, făcând să se înțeleagă care era, în această mare chestiune națională, voința lui. Un izvor mai prețios, pentru că este scris, mărturisește acelaș lucru. *Vladislav Dunin*, un Polon care trăi în București în tot timpul domniei lui Cuza și sub Vodă

1.) „*Scrisori politice ale lui D. Brătianu*", tipărite de N. Bănescu, în „Viața Românească" III (1908), 11, p. 172.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Carol până la 1877, în Memoriile sale asupra acestor domnii, spune lămurit că alegerea lui Cuza la București se datorește lui Brătianu și Rosetti.

Marea chestie a domniei lui Cuza a fost aceia a împroprietăririi sătenilor. Ioan Brătianu a îmbrățișat-o cu aceiași căldură ca și Kogălniceanu. Împroprietărirea o socotea dânsul ca un *drept* al clăcașilor. Pentru aceia se ridică energic în potriva invocării *rațiunii de Stat*, izvorul „tuturor spoliațiunilor și tuturor răsboaielor sociale". În numele acestui drept, pe care-l socotia străvechiu, cere Ioan Brătianu reforma, proclamată încă din 1848. Și cine cunoaște istoria ședințelor furtunoase ținute, în această arzătoare chestiune, în timpul guvernului provizoriu dela 48, crâncena opoziție de mai târziu la legea rurală a lui Kogălniceanu, nu poate condamna înțelepciunea politică a lui Ioan Brătianu, care, pentru consolidarea internă, mai necesară poate atunci și decât astăzi, cerea „să se scuture praful de pe documentele istoriei noastre," ca să se descopere „dreptul" și să se pună în fruntea legiuirii, pentru a o consacra."[1])

In cursul marilor dezbateri ale legii lui Kogălniceanu, Ioan Brătianu, care constatase unele defecte de amănunte ale acelei legi, presintase proectul *său*, despre care Kogălniceanu a spus, în cuvântarea sa, că „el nu este alt nimica, afară de chestia despăgubirii, decât însuși proectul nostru."

A se spune prin urmare că Ioan Brătianu a fost un dușman al împroprietăririi țăranilor, este a săvârși o nedreptate față de istorie și o impietate față de memoria marelui om.

Abdicarea silită a lui Cuza trebuia să pună la adăpost de orice fluctuație Tronul României, să asigure cel de pe urmă desiderat al Divanului Ad-hoc: *dinastia streină*.

Ioan Brătianu fu însărcinat cu misiunea delicată a aducerii noului Domn în țară. După refusul Coroanei din partea Contelui de Flandra, Brătianu știu să-și asigure aprobarea lui Napoleon III și a Engliterei, pentru Carol de Hohenzollern. Merge apoi la Düsseldorf unde câștigă prin înduioșările Sale pe Prințul Anton și convinge pe tânărul Carol a primi înalta misiune ce-i încredința poporul român. Intors îndată în țară, Ioan Brătianu telegrafia, la 16 Aprilie 1866, Principelui Carol că „cinci milioane de Români aclamă pe Suveranul lor". Plebiscitul consfințise alegerea făcută în persoana noului Domnitor. Acesta trece incognito prin Austria, care tocmai mobiliza în potriva Prusiei, e întâmpinat la Baziaș de Ioan Brătianu și când, debarcând la T.-Severin, Brătianu face front dinaintea sa, scoțându-și pălăria, și poftindu-l într'una din trăsurile ce așteptau, căpitanul vaporului nu mai avu nici o îndoială asupra calității pasagerului ce avusese pe bord. Dus în alain de trăsuri prin Oltenia, prin Muntenia, se oprește la Golești pentru a saluta pe mama Goleștilor și își face intrarea în București, în mijlocul entusiasmului general.

■

O parte tot atât de covârșitoare avu Ioan Brătianu în declararea *răsboiului nostru* pentru *neatârnare*. Se știe cu câtă încredere în puterile națiunii prinsi el acest răsboiu, menit a reabilita poporul român în ochii Europei. Ioan Brătianu avusese, ca și tovarășul său de idealism Niculae Bălcescu, o credință neclintită că numai prin răsboiu, numai prin jertfa de sânge își pot cuceri Românii un loc de frunte între popoarele Europei: „Bătăliile din 48 și 49 ale Maghiarilor — scria Brătianu în „Românul" din 1862 — au înobilat din nou națiunea maghiară și i-au cucerit un loc între națiunile europene. Luptele Croaților și Sârbilor contra Ungurilor au făcut ca numele lor, ce până ieri zgâriau urechile lumii civilizate, să aibă acum toată simpatia ei; și să n'ascundem că eroismul *lancatului*, al lui *Axenti* și altora, cu bravii lor din munții Abrudului, și o oră de eroism al pompierilor din Dealul Spirii, au făcut mai mult pentru causa română decât toate scrierile noastre, decât toate jălbile noastre date în protap pe la toți puternicii și împărații . . . Înțelegeți acum, Români, de ce dorim răsboiul și pentru noi? Înțelegeți de ce credem că numai atunci D-zeul României se va scobori iarăși între noi, că numai răsboiul va da României aureola care o va arăta lumii în frumusețea ei."

Discursul său, din memorabila ședință dela 30 Aprii 1877 zmulse votul declarării de răsboiu, când cei mai mulți șovăiau. Și dupăce trupele noastre primiră binecuvântarea, la capătul românesc al podului peste Dunăre, Ioan Brătianu trecu în fruntea lor dincolo, însoțindu-le pe calea ce le deschisese spre glorie. Din clipa aceia primul-Ministru al țării se prefăcu în stegar de rând, cutreierând lagărele, alergând zi și noapte între țară și câmpul de bătaie, îngrijind de muniții, de aprovizionare, de ambulanțe, încurajând energiile, mângâind suferințele, biruind, pe cât omenește se putea face, durerile nedespărțite de răsboi.

Numele său nu se va putea desface niciodată de Neatârnare și Regat.

Iar când Rusia plăti jertfele noastre cu smulgerea județelor de peste Prut, Brătianu făcu să se audă energic, împreună cu Kogălniceanu, glasul de protestare al României, în congresul dela Berlin.

■

România își câștigase astfel, cum o dorise dânsul din anii tinereții, locul de cinste între popoarele Europei. Rămânea ca această mare operă, câștigată prin atâtea lupte, să se consolideze definitiv. Aceasta o înfăptui Ioan Brătianu în lunga sa guvernare de 12 ani, până la 1888. Banca Națională, creditele agricole, Casa de economii, împroprietărirea însurăților, răscumpărarea și întinderea drumurilor de fier, organizarea porturilor și a docurilor, autocefalia Bisericii, organizarea finanțelor, reforma electorală, desvoltarea învățământului de toate gradele, au pus cele dintâi temelii solide ale Statului nostru.

■

Am ajuns, onorat auditoriu la capătul expunerii mele. A fost poate cam lungă, dar, cum v'ați putut convinge, vina e mai puțin a mea. Marea personalitate a lui Ioan Brătianu se împletește la fiecare pas cu istoria unei jumătăți de veac, și a celei mai bogate în evenimente.

Pentru a încheia, îmi rămâne a mai aminti un singur fapt. Fiindcă suntem în Ardeal, se cuvine să ne oprim un moment asupra sentimentelor ce au însuflețit pe Ioan Brătianu față de frații de aici. Legendele se creiază ușor; anecdotele se pun adesea în circulație în jurul oamenilor mari; dar alături de ele e bine să stea, pentru judecata serioasă, cuvântul precis al istoriei.

Ați auzit mai înainte cum aprecia Ioan Brătianu marea misiune națională a lui Lazăr. Sunt și alte împrejurări din care se poate cunoaște gândul său. Și în totd'auna și l-a spus neted.

Față de idela agitată mult de unii, după 1848, ca Românii să-și afle unitatea națională trecând cu toții sub Coroana habsburgică, Ion Brătianu se exprimă astfel, într'o cuvântare, la 1870:

„Știți, Domnilor, unirea ce ni se propunea de unii bărbați politici iluștri, cari în zilele din urmă s'au și denunțat în jurnale. Acea propunere a jucat rol mare: era vorba de unirea cu Austria, adecă toți Românii să trecem sub jugul Austriei, pentru a fi toți împreună. Dar este mai bine, Domnilor, câți suntem liberi, să rămânem liberi, deși frați de a noștri sunt încă sub cătușe. Să nu ne punem sub jugul *unității materiale* căci el n'are nici o valoare; când unitatea *morală* va fi făcută, dacă vom putea face și unitatea materială în condițiuni favorabile, atunci da, s'o facem."

Cu doi ani mai înainte, în toamna anului 1868, Brătianu se retrăsese de la guvern. Adversarii îi imputau că „influența consulilor a silit guvernul să se retragă", și aceasta din cauză că Austria, prin vocea cancelarului său, *de Beust*, se alarmase peste măsură de înarmarea României. Ea mai acuzase, în Cartea Roșie, guvernul nostru că se făcuse instrumentul intereselor străine, pentru că puscile comandate în Prusia, veniseră prin Rusia, pe unde ducea mai repede drumul de la Dantzig la noi. Brătianu se retrase de la guvern, pentru a putea vorbi liber și a răspunde cum se cuvenia insinuărilor Austriei.

El răspunde printr'un mare discurs, rostit în Cameră, la 29 Noembrie 1868, arătând cât de corectă fusese purtarea guvernului român față de vecinul bănuitor, de la care ar dori să ne probeze că n'are nici un gând asupra noastră și să ne lase liberi a ne arma, pentru că, adaugă dânsul ironic, „nu România ar putea să facă umbră unui Imperiu așa de mare ca Austria." Lămurind împrejurările, Brătianu pronunță apoi cuvintele, rămase memorabile, și salutate cu o furtună de aplauze de pe toate băncile și din toate tribunele Camerii:

„Dar, Domnilor — zicea dânsul — noi am mers mai departe cu prudența: când o soră a mea este măritată, nu am dreptul să mă amestec în menajul său, nu am dreptul să fac cel mai mic pas, care să poată da bănuială soțului ei că aș voi vreodată să aduc zizanie și dezbinare în casa lor. Insă, domnilor, oare când soțul ei va merge până a o maltrata cu brutalitate, când o va trata ca pe o sclavă, cu toate că știe că ea este dintr'un sânge nobil, când voi vedea că ridică cuțitul asupra ei, nu am eu oare dreptul să strig, să-l opresc de la acea crimă? Ei bine, domnilor, am mers cu prudența până la lașitate, fiind-că am năbușit în inima noastră acel țipăt!"

„Vorbind de Unguri — spunea mai departe — îmi aduc aminte de ceia ce-mi zicea un Englez alaltăieri. După multe întrebări ce mi-a făcut, mi-a zis: „Știi ce efect îmi fac acestea? Îmi aduc aminte de fabula lupului, care căuta gâlceavă mielului că-i turbură apa. Așa sunt și vecinii D-v. față cu România".

„Eu domnilor, — adăogia Brătianu — aș zice lupului ca să-și aducă aminte că Ségur, când vine la Istoria Romanilor și începe de la fundarea Romei, zice că, la cel dintâi pas al Romanilor, s'a văzut că ei sunt pui de lei".

Peste două săptămâni, Brătianu rostia un discurs la o întrunire electorală (15 Dec. 1868). El face, cu acest prilej, profesia de credință a partidului său:

„Noi nu vom ataca pe nimeni, zicea dânsul, nu avem nici o legătură cu nimeni, nu avem tratate cu nimeni; dar să bage bine de seamă toți aceia cari ating sau cari voesc să înfigă cuțitul într'un corp de Român, în orice parte de lume ar fi! Căci avem încă datoria să întrebăm: Pentru ce s'a ridicat bariera dintre noi și Maghiari? Pentru ce Transilvaniei, care a avut existența sa proprie de sute de ani, tocmai în timpul de astăzi i se ridică un drept, pe care chiar timpu-

1) V. *Cestiunea Clăcașilor*, în „Românul", N-le 11—18 April 1864 și *Epistole Economice*,, Ibidem, N-le 12—13 Mai 1864.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Universitatea din Lyon

— Conferința D-lui prof. Dr. Guiart —

Ca toate Universitățile din Franța, Universitatea din Lyon datează din anul 1866, an în care acesta universități au fost în mod oficial fondate. Ca unul care fac parte din această Universitate, n'ar fi tocmai potrivit pentru mine să-i fac elogiul. Cu toate acestea țin foarte mult să s'o fac cunoscută pentru că renumele ei nu pare să fi străbătut până la D-voastră.

Printre atât de mulți studenți pe cari îi trimeteți în Franța, un număr foarte mic, vin la Lyon. Cu toate acestea veți vedea că Lyonul prezintă toate resursele pe care le puteți dori din punct de vedere al studiului și cu o organizație specială pentru studenții străini.

Trecând „podul Universității" de peste Ron îți apare imediat înainte, palatele universitare: la stânga Facultatea de drept și de Litere, iar la dreapta Facultatea de medicină și Farmacie și Facultatea de științe. Dacă intrăm prin porta primului palat dăm într'un apațios vestibul. Din acest vestibul putem pătrunde, la stânga, în Facultatea de Drept și la drepte în Facultatea de litere. Indărătul vestibulului se deschide un mare amfiteatru comun ambelor facultăți.

Facultatea drept

Studiul Dreptului la Lyon a luat a desvoltare foarte mare încă din secolul 13.

Cu toate că Facultatea actuală nu datează de cât din anul 1875. — Ea cuprinde 15 catedre, 17 cursuri complimentare și 2 cursuri libere. Această Universitate are trei grade de studii juridice:

1. Capacitatea în Drept, completată din punct de vedere practic cu o „Școală de notariat", cercetată de viitorii notari și avocați; 2. Licența, cursuri cercetate de studenții care vor să se destineze administrației, magistraturii și Baroului. Aceste cursuri sunt completate cu un Institut Lyonez de științe economice și politice pentru viitorii administratori și un Institut practic de drept pentru magistrați și advocați; în fine. 3. Doctoratul, cursuri de specializare și studii.

Pe lângă acestea se va deschide în curând și un institut de Drept comparat.

Facultatea de litere

Mult mai veche de cât precedenta datează din 1808, cuprinde 21 de catedre și a fost ilustrată de profesori celebrii ca Edgard Quinet și Victor Laprade. Ea cuprinde un Muzeu de Pedagogie, dirijat cu multă competență de d-l prof Chabot care anul trecut a fosă în România cu ocazia înaugurarei Universității din Cluj: un important Institut de geografie dirijat mulți ani de d-l profesor de Martonne, în fine un splendid „muzeu de mulaje" fondat de d-l Lechat profesor de istoria artei antice, care numără mai mult de 1000 de obiecte și unde se pot admira toate marejî copodopere ale antichității.

Mai sunt apoi încă multe cadre consacrate istoriei artelor iar d-l Focillon, profesor de arta moderna și directorul muzeului din Lyon a început să organizeze în sub-solul facultății un alt muzeu de mulage consacrat evului mediu, Renașterei și timpurilor moderne. Acei cari se interesează de chestiuni artistice vor putea să-și complecteze cunoștințele lor studiind colecțiunile palatului Saint-Pierre și muzeului Quinet. Vastele clădiri care constitue cel de-al doilea palat universitar cuprind pentru pavilioane. Pavilionul din stânga adapostește facultatea de științe iar celelalte trei — facultatea de meeicină; ele sunt reunite de o clădire, în fața căruia se găsește, așezată, în mijlocul unei grădini, statuia mareiui savant francez Clande Bernard. Dacă acest mare creator al medicinii experimentale n'a fost profesor la Universitatea din Lyon, cel puțin el este lyonez prin naștere; voi avea prilejul în anul viitor de a vă face rezumatul operei sale.

Dacă intrăm prin poarta din stânga, pătrundem în vestibulul facultății de științe, pe zidul căruia o placă de marmoră ne arată că doi din profesorii acestei facultăți, D-l Gomy, profesor de fizică și D-l Depéret profesor de geologie au fost primii profesori din provincie chemați pentru a face parte din Academia științelor din Paris.

Facultatea de științe cuprinde 12 profesori titulari, 3 profesori agregați, 5 profesori conferențiari și 9 însărcinați cu cursurile.

Această facultate este împărțită în 3 secțiuni: Secțiunea matematicilor care are și o catedră de Astronomie, ocupată de D-l Mascart, și la care este anexat observatorul din Siant-Genie-Level, instalat în împrejurimile Lyonului într'un loc foarte pitoresc și posedând un material abondent și modern; Secțiunea științelor fizice și chimice care a luat o foarte mare desvoltare; Catedra de fizică ocupată de D-l Gomy se găsește foarte în-

Cronica politică

Partidul Național-Liberal și noile impozite. — Cu prilejul discuției din Cameră asupra reformii financiare; d-l *I. G. Duca* a arătat hotărîrea partidului național-liberal de a se obține dela discuția și votarea proectelor de impozite propuse.

Motivând această hotărîre, D-sa expune situația grea financiară, ca urmare firească a războiului, situație, pe care guvernul a înrăutățit-o și mai mult, lăsând țara fără buget un an și mai bine, iar ministerul de finanțe fără un titular efectiv, ceeace a mijlocit risipa banului public și unificarea stângace monetară și fiscală.

De-asemenea, e o mare greșală că s'a adus proectul de reformă a impozitelor abia în ajunul datei legiuite pentru punerea în aplicare a bugetului și înainte de a se fi cercetat cheltuelile strict necesare ale statului.

Principiul impozitului progresiv pe venit e bun și corespunde unei societăți democratice moderne; de altfel el era de mult înscris în programul partidului național-liberal și numai războiul a înlăturat înfăptuirea lui în proectul depus de D-l Emil Costinescu.

Sporirea impozitelor actuale e necesară, dar trebue să se determine înainte masa impozabilă și orice adaus făcut cu prudență și fără exagerare, ceeace ar micșora stimularea producției și ar îngreuna deci refacerea economică.

Prin bogățiile noastre naturale și prin destoinicia poporului nostru, ne putem ridica prin noi înșine și mai lesne decât alte state.

Statul poate găsi noui isvoare de venituri, așa ca sarcinele financiare să nu fie acoperite numai prin impozite.

Se nu se încerce de-a se lichida printr'un singur buget deficitele anilor întregi de război.

Guvernul trebuia să dea dovada, înainte de toate, că are numai grija intereselor obștești, ceeace n'a făcut.

---

rile barbare l-au respectat? Ei bine, domnilor, cred că în fața unui asemenea act, avem dreptul să luăm și noi măsuri, să ne înarmăm, să ne punem în poziție ne de a nu ni se întâmpla și nouă ceia ce s'a întâmplat Transilvaniei și, la vreme, să cerem chiar și socoteală de ceia ce s'a făcut".

In sfârșit, Ion Brătianu se rostește odată și în privința metodei acțiunii politice a fraților Ardeleni. Babeș se plânsese în „Albina" în potriva unui atac al „Românului" lui Rosetti. Ioan Brătianu adresează atunci o scrisoare acestui ziar (publicată în n. dela 12 Aug. 1872), în care face această declarație:

„In privința fraților de peste Carpați, tot ce ne permitem este de a face urări pentru reușita luptelor lor naționale, de a ne asocia cu inima la dânsele. Cât pentru luptătorii înșiși, simpatizăm firește mai mult cu cei curagioși, cu cei ce servesc interesele naționale, trecând chiar prin pușcării, decât cu aceia cari, servind negreșit aceleași interese, însă pe o altă cale, dobândesc coroane, brâie roșii și baronii".

■

Acesta a fost, onorat auditoriu, în lumina adevărului istoric, omul providențial a cărui amintire astăzi o împrospătăm.

Lunga guvernare de 12 ani (1876—1888) nu se putea să nu obosească în cele din urmă lumea, să nu trezească nemulțumiri. O opoziție violentă se ridică, la capătul acestei guvernări ce părea că se eternisează. Unii din proprii partisani ai lui Brătianu trecuseră, conduși de fratele său Dumitru, în acea opoziție, care, de acela, se numi, „opoziția-unită". In urma înverșunatei campanii, care dedea prilej de agitație agenților Rusiei, Ioan Brătianu se retrage de la guvern, în Martie 1888, dând un Manifest către țară.

Trei ani mai în urmă, el se stingea, după o scurtă boală, în ziua de 4 Maiu 1891, în casele sale de la Florica.

Moartea lui a strecurat un fior de durere în tot cuprinsul țării, ba, trebue să spunem, și dincolo de hotarele ei, pe tot întinsul pământului unde tresăria o conștiință românească. Rare ori s'a putut vedea, onorat auditoriu, un doliu mai mare și mai sincer în sânul unui popor. Nu voi putea uita niciodată emoțiunea cu care, copil de școală, priviam talazurile de oameni, pe care trenurile-l vărsau necontenit în gară la Florica, convoiurile nesfârșite de care și trăsuri, cărând din toate părțile poporul, la poalele dealului, unde sus, pe culme, între copaci, se coborau în pământ rămășițele acestui titan al neamului nostru. O durere mută stăpânia această mulțime imensă, în care mii de țărani, cu înfloritele lor costume, aduceau o notă de tristă solemnitate. Țara toată, reprezentată prin toate clasele ei, alergase, cernită, la Florica, să aducă cei de pe urmă omagiu aceluia care, timp de cincizeci de ani, fusese, neadormit, sentinelă a drepturilor ei.

Ne pare bine că s'a adunat în această sală, astăzi, atâta tinerime. Se cuvenea să audă mai cu seamă această tinerime cum au știut Românii, în cele mai grele momente ale istoriei lor, să-și mântuie neamul numai prin credința și hotărârea lor. Să știe această tinerime că România nouă nu este atât de nouă pe cât se pretinde azi. Nu e una din frământările ce vedeți zbuciumând astăzi viața Statului nostru, nu e una care să nu-și aibă începutul în trecutul ce am avut onoarea a schița de la această tribună.

România-nouă nu începe astăzi cu nimeni: ea este opera muncii de uriași a trei generațiuni, ce s'au mistuit zi de zi și ceas de ceas, pentru a ne asigura moștenirea, pe care vrednicia noastră a spirit-o atât de considerabil. Și nu silindu-ne a micșora cu o palmă statura titanică a acestor curate glorii ale noastre vom desăvârși opera lor, ci căutând mai cu seamă să ne ridicăm și noi la înălțimea la care ei au fost.

Expoziție de etnografie națională la Cluj

La Muzeul școalei de arte și meserii din localitate se lucrează cu multă trudă la aranjarea unei expoziții de etnografie română ardeleană. Expoziția, care se va deschide Duminecă 5 Iunie sub protectoratul Inspectoratului Muzeelor din Transilvania, constă din colecțiunile învățătorului Andrei Orosz, care cu o sârguință și pricepere demnă de admirat, timp de 20 de ani a colecționat obiecte etnografice române. Ceiace va deosebi expoziția actuală de cele din trecut, este un punct de vedere științific mai desvoltat al colecționării și al expunerii. Importanța unei asemenea expoziții este vădită, mai ales că în capitala Ardealului lipsește până acum o colecție reprezentând icoana etnografică a-l poporului nostru. Având în vedere acestea considerațiuni, Inspectoratul Muzeelor din Transilvania, a adus colecțiile d-lui, învățător Orosz dela Apahida la Cluj, asigurându-le sală la muzeul școalei de arte și meserii, a obținut apoi concediarea proprietarului pentru lucrările expoziției, asigurând colaborarea unui om de specialitate la aranjare. Avem convingerea, că expoziția va avea o reușita frumoasă.

Ea se va deschide **Duminecă în 5 Iunie la oarele 12 a. m.** în prezența autorităților locale și a publicului.

D-l de Martonne vorbește „Infrățirei"

(Urmare din pag. I.)

— Puteți fi liniștit în privința aceasta. Permiteți-mi însă o chestiune indiscretă: care este sentimentul d-voastre asupra caracterului național al populațiunei Clujului.

— Am petrecut câteva zile aici acum 15 ani. Trebuia să tragi bine cu urechea ca să auzi câteva cuvinte românești. Acum, limba română nu numai că răsună pretutindeni, dar am impresia, în două luni de când sânt aici, că a făcut progrese. Trebue să înțelegem bine un lucru: caracterul național al orașelor este ceva artificial. El depinde de naționalitatea guvernului, care se reflectează în armată, administrații, bănci, comerț chiar. Satele transilvănene sânt în majoritate românești. Orașele vor deveni și ele cu încetul, fără să fie nevoe de altceva de cât să lăsăm evenimentele să se desfășoare în mod liber.

— In definitiv plecați satisfăcut?

— Cum să nu fiu satisfăcut? Nu vorbesc nimic despre aleasa ospitalitate românească care mi-era cunoscută de mai 'nainte. Dar întrebați-l de impresie pe tânărul student pe care l'am adus aici pentru a face o lucrare geografică asupra Transilvaniei, și care va continua cercetările sale în timpul absenței mele. Iar în ce privește rezultatele învățământului meu am încredere că vor aduce roade, mulțumită cooperarei cu distinși colegi cari își propun să publice cursurile mele și mulțumită excursiilor din vara aceasta, care vor permite să se rezolve un anumit număr de probleme s'au să orienteze cercetările putând să conducă la soluțiuni. Printre sarcinele care se impun cetățenilor României noi, una din cele mai grabnice și mai important este să adâncească cunoaștere geografică a patriei mărite. Aș fi fericit dacă am putut contribui să formez școala care să îndeplinească această sarcină.

Revista presei maghiare

D-l Groza și speranțele maghiare

Nu știm care sunt de fapt promisiunile D-lui Groza, ministrul Ardealului făcute delegației maghiare care s'a prezentat pentru a-i cere lămuriri în ce privește situația lor și nu știm care sunt acele nedreptăți (?) a căror îndreptare a făgăduit-o D-l ministru Groza. Cetim însă în ziarul „Ellenzék" textual următoarele:

„Ministrul Ardealului va putea să găsîge enorme merite în chestiunea consolidării României. El va câștiga de partea sa minoritățile și îndeosebi maghiarimea din Ardeal dacă va realiza tot ceace a promis cu ocazia venirei sale la Cluj, pentrucă nu poate fi vorba de consolidarea și desvoltarea României fără satisfacerea cerințelor juste ale Maghiarilor, . . . iar ministrul nu prezintă această satisfacere ca perspectiva unui viitor îndepărtat ci o consideră ca cea mai urgentă problemă între chestiunile la ordinea zilei și o pune în fruntea chestiunilor ce nu mai suferă întârziere."

Apoi în legătură cu cele făgăduite, ziarul conchide astfel: „Numai așa se poate îndrepta o situație dacă îndrăznim să spunem: nu merg bine lucrurile așa cum merg. E adevărat însă că în această declarație se cuprinde recunoașterea greșelilor trecutului."

Să fi recunoscut oare D-l ministru Groza asemenea greșeli din trecut?

In fine, ziarul maghiar termină: „Sperăm, împreună cu ministrul, că a sosit timpul pentru întro-

---

floritoare mai ales în ceia ce privește fizica industrială. Chimia se face într'un mare institut de chimie, construit nu departe de facultate. Semnalez faptul că catedra de chimie organică este ocupată actualmente de D-l Grignard titularul premiului „Nobel" pentru chimie; Secțiunea științelor naturale care este de asemenea în continuu progres.

Catedra de Fiziologie a fost ocupată de profesorul Rafael Dubois cunoscut prin studiile sale asupra hibernației și animalelor luminoase;

Catedra de Zoologie este ocupată de D-l Prof. Koch Kler cunoscut prin studiile sale asupra Echinodermelor.

Secțiunea științelor mai are un muzeu seric, — unic în lume, — și un laborator de istorie naturală.

Titularul catedrei de Botanică este D-l Gerard care în acelaș timp este și directorul parcurilor și al plantațiilor din Lyon. In laboratorul său se găsesc imense colecții de plante. Colecția trandafirilor nu cuprinde mai puțin de 1200 de varietăți.

Dar ceia ce a contribuit mai mult la reputația facultății de științe a fost Geologia a cărei catedră este ocupată de celebrul savant Deperet care e cel mai mare paleontologist francez, iar colecțiile din muzeul lui sunt celebre în toată Europa.

Ca anexe ale secțiunei de științe naturale citez: Muzeul de istorie naturală, Institutul de agronomie, o scoală tehnică de ingineri, o scoală superioară de comerț, o scoală de științe și arte industriale și o scoală profesională de gospodărie.

Facultatea de medicină și de Farmacie resultată din fuziunea celor 3 institute care existau din sec XVI. Colegiu de medicina, Societatea de farmecie și Comunitatea chirurgilor. Facultatea de medicină actuală datează din 1874. Ea cuprinde 32 de catedre magistrale, 5 profesori agregați și 10 cursuri complimentare. Această facultate a avut pe cei mai celebrii savanți (ca profesori Pierret, Morat R. Legine Ollier).

Ea dă diplome în armacie, Medicină, Chirurgie dentară. Din vestibilul facultății, prin două uși poți pătrunde în sale de consiliu a Facultății. In fund se găsește marele amfiteatru din fața cărula o scară monumentală duce la Biblioteca universitară care numără 200.000 de volume.

Facultatea propriuzisă e constituită din 3 mari pavilioane. Cel din dreapta e ocupat de administrație (Birouri, secretariete) laboratorul de farmacologie, de Fizică medicală, de Terapeutică, de Neurologie și de Higienă. Acest pavilion mai cuprinde și un laborator central de fotografie. In dosul acestui pavilion se găsește o mare gradină botanică cu câte un pavilion de fiecare parte. Cel din dreapte e pavilionul de Anatomie cu sala de disecție. Tot aci se găsește marele muzeu de Anatomie al prof. Testut, celebru în toată Europa; mai departe se găsește localul Medicinei operatorii cu o vastă colecție de instrumente vechi, și apoi serviciul de Parazitologie. Părăsind pavilionul de Anatomie și traversând grădina botanică, ajungem la ultima clădire a facultății unde se găsesc un mare număr de servicii: laboratorul de Botanică, laboratorul de Fiziologie ilustrat de Prof. Maret; serviciul de Anatomie pathologică îmbogățit cu un mare muzeu anatomo-clinic de război. Iar în fund, pavilionul de medicină epxerimentală și comparată, și Institutul Bacteriologie proprietatea unui grup de filantropi lyonezi; acest institut cuprinde a secțiune seroterapică și o alta antirabică.

Medicina legală organizată de d-l Prof. Lasonay are un splendid muzeu de antropologie criminală care ajută foarte mult la studiarea criminologiei.

Contrar școalei italiene, care cu Lombroza caută să stabilească un tip criminal a cărui existență n'a putut fi dovedită până azi, școala lyoneză, preferă să studieze condițiile de viață socială, care nasc prepară și desvoltă criminalitatea. In vecinătatea laboratorului de medicină legală se găsește morga, care cuprinde o sală de expuneri și un amfiteatru pentru prelegeri.

In fine în ultimul etaj al pavilonului se găsește muzeul de Istorie a medicinei și a farmaciei creat de prof. Lacanopre și al cărui conservator am onoare să fiu.

Acest muzeu cuprinde o sală cu numeroase documente printre care cărți foarte rare estampe vechi, fotografii de opere de artă în raport cu medicina, instrumente antice, portrete și busturi care ne permite a reconstitui marile etape ale medicinei și mai ales vechiul mediu medical din Lyon. Nădăjduesc să pot, în anul viitor să dotez Universitatea din Cluj cu un muzeu de Istorie a Medicinei și a farmaciei,

Acum să părăsim Facultatea trecând peste splendidul pod al Universității pentru a vizita spitalele unde funcționează clinicile facultății de medicină. Aceste spitale și clinici nu primesc nici o subvenție dela stat, dela departamentul Ronului sau dela orașul Lyon. Ele sunt exclusiv alimentate de venituri propii și de donații publice, cari consistă în terenuri și imobile administrate de consiliul general de administrație al spitalelor civile din Lyon, 26 membrii ai acestui consiliu sunt dintre notabilii orașului. Aceste spitale au 5.381 de paturi, un personal care constă din 26 medici, 12 chirurgi, 4 mamoși, 29 farmaciști, 73 interni, 149 externi, 1000 de maici

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

narea regimului dreptății și că toate pretențiunile Maghiarilor în curând vor fi realizate."

■

Tot în ziarul „Ellenzék" citim că episcopii maghiari din Cluj Carol Nagy și Iosif Ferencz s'au prezentat în audiență d-lui P. Groza felicitându-l și dorindu-i succes în munca sa pentru interesele Ardealului.

Din declarațiile făcute episcopilor și reproduse de ziarul „Ellenzék" extragem următoarele.

„D-l ministru a promis:

1. Că va inaugura în Ardeal dominația legilor deoarece știe câte nereguli, abuzuri de putere etc. se întâmplă la noi.

2. Rezolvarea chestiunii minorităților care în vechiul Regat este necunoscută și chiar de acea oamenii politici din Ardeal sunt chemați a da soluția favorabilă fără ca să cădem în greșala stăpânilor de ieri.

3. Recunoaște că izvorul tuturor nemulțumirilor sunt lipsurile și greșelile administrației.

4. În chestiunea școalelor confesionale maghiare declară că această chestiune nu o cunoaște îndeajuns și numai cu o nouă ocaziune va da lămuririle necesare.

5. Episcopii au cerut și eliberarea celor acuzați ca complotiști în contra statului, deoarece e în general știut că nici o minoritate nu poate periclita existența României. (Și acesta e un argument!?) Ministrul a promis că numai cei contra cărora sunt învinuiri serioase vor fi deținuți și mai departe.

6. În chestiunea funcționarilor maghiari a promis că în timpul cel mai scurt chestiunea aceasta va fi rezolvată.

7. Organizarea maghiarilor este liberă, ba ce e mai mult — declară d-l ministru — o privim cu satisfacție deoarece e în interesul statului.

Au mai fost primiți încă dr. Arpad Paal și Ștefan Zăgoni tot în chestiunea organizării. Mauriciu Farkas în numele proprietarilor de fabrică și al patronilor cari au arătat ministrului lipsurile vieții economice.

Hotărârile conferinței de căi ferate din München

Noul itinerariu al trenurilor de lux

Iată modificările ce au intervenit asupra mersului celor două trenuri de legătură cu Occidentul, - Simplonul și accelneratul de Viena; modificări care s'au făcut de către Conferința internațională a Căilor ferate europene ținută la Muenchen. Aceste trenuri au început să circule de eri 1 Iunie:

Cum pleacă simplonul

Trenul Simplon va pleca de acum înainte la orele 8,55 dimineața în loc de 11 seara ca până acum. În afară de vagonul de dormit București-Paris și vagonul-restaurant București-Vincov ce Simplonul va avea și vagoane de clasa I și II București-Timișoara; iar în zilele de Marți, Joi și Duminică, la plecarea din București și Marți, Vineri și Duminică la sosirea în București, un vagon-salon al Companiei internaționale pe parcursul București-Agram și înapoi.

Orient-expresuri între București-Viena

S'a mai hotărât la München ca trenul de lux Paris-Praga-Viena-Varșovia și având legătură și cu Bucureștiul. Astfel ca trenul București-Viena care pleacă din București. Duminică, Marți și Joi seara la 6.25 să fie denumit Orient-Expres și să se compună din următoarele: 1 vagon bagaje București-Paris, 3 vagoane de dormit (București-Amsterdam, București-Ostanda, București-Calais) un vagon-restaurant București-Paris un vagon pentru colete poștale (pentru Paris și unul de dormit București-Praga. Acest tren va întâlni la Viena trenul de lux P. P. V. V. Paris-Praga-Viena-Varșovia) cu care are legătura.

Accelerațul București-Viena

În zilele de Luni, Miercuri, Vineri și Sâmbătă când Orient-expresul nu circulă, va circula un accelerat București-Viena care pleacă din Gara de Nord tot la 6,25 seara prin Predeal-Arad-Curlici. Va avea un vagon de dormit pentru Viena, un vagon-restaurant pentru Budapesta, 3 vagoane clasa I-a și a II-a pentru Arad și 2 vagoane clasa I și a II-a pentru Oradea-Mare.

Reclama 544
Caut local circa 50 metri pătrați cu 5—6 odăi indiferent cartier preferință lângă gară. Ofertă cu preț la „Reclama" sub „PAF". 763

INFORMAȚII

Politice

În legătură cu o informație pe care am publicat-o și noi, citim în **Viitorul:**

„De două zile ziarele publică știrea că în apropierea comunei Naidăș, sudul județului Caraș-Severin, grănicerii sârbi, au trecut, din ordinul unui maior sârb linia demarcațională ocupând 9200 metri pătrați din teritoriul nostru și că nici până acum acest teritoriu nu a fost eliberat populația românească fiind oprită dela munca câmpului.

„Ceeace este curios e faptul că deși știrea prinde consistență, ministerul de externe nici nu l'a dezmințit, nici nu l'a confirmat. De aceea cerem lămuriri asupra acestui incident de graniță, care, în nici un caz nu poate fi trecut cu vederea, așa cum o face ministerul nostru de externe.

„Un comunicat lămuritor se impune".

■

D-l Take Ionescu, ministru afacerilor străine, însoțit de d-na pleacă azi la Belgrad unde va fi primit în mod oficial.

În ziua de 9 Iunie 1921, ziua Înălțării Domnului, se vor sărbători în întreaga țară Eroii căuți în război.

În provincie și la sate, sărbătorirea se va face după același program ca și anul trecut.

În Capitală, programul de anul trecut este modificat prin aceia că se va face procesiuni la toate cimitirele de orice rit și naționalitate, în care se află înmormântați Eroi.

•

În cursul săptămânei viitoare, Parlamentul va lua în desbateri contractul dintre marile puteri pe de o parte și România, Ceho-Slovacia și Jugo-Slavia pe de altă parte, referitor la tratamentul minorităților.

Acest tratat tinde să asigure libertățile minorităților etnice.

■

Baia de aburi Diana este deschisă Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru bărbați; Miercuri, Vineri pentru femei. Baie sunt zilnic afară de Luni. 33

•

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

Comerciale

Comisiunea instituită pentru a și da avizul asupra interpretării articolelor din decretul-lege, privitoare la articolele de lux, și-a terminat ulcrările.

Prin raportul depus ministerului de comerț și industrie spre semnare, comisiunea propune desființarea permiselor de import, rămânând ca articolele de lux să fie complect prohibite, lar restul articolelor să fie lăsate libere, fără permis.

Prin același raport comisiunea în chestiune a cerut ministerului ca să fie lăsate libere la import și următoarele articole, cari sunt actualmente prohibite: plelăria ordinară; tutturile pentru perdele și acoperitoare de pat, cum și toate confecțiunile și țesăturile care conțin sub 50 la sută mătase.

■

Culturale

Mâine, Duminecă 5 Mai, la ora 4 p. m., se va serbători la Cluj centenarul al șaselea al lui Dante Alighieri. Serbarea va avea loc în aula Universității. Va vorbi dl. Geandomenico Serro, lectorul de limba italiană dela Universitatea noastră. Intreg publicul românesc e rugat să ia parte la această serbare.

•

Diverse

Prințul moștenitor al Japoniei Hirohita, care actualmente se află la Paris, va sosi în București, în ziua de 23 Iunie, pentru a întoarce vizita pe care A. S. R. Principele Carol i-a făcut-o la Tokio.

•

S'a hotărît ziua de 15 Iunie pentru botezul celor zece vase de război, ce ne-au fost predate de aliați, festivitate care se va face la Galați.

Se crede că va asista și familia regală.

■

D. dr. Iuliu Hosszu episcopul Gherlei, a fost primit în audiență de Regina și Principele Carol.

•

Dr. Lăzărescu, medic-șef al Casei Cercuale, Specialist în boale Interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Suntem informați că știrea scornită de ziarul Ujsag (din sursa Ganz), cu privire la conducerea uzinelor din Câmpina este absolut falsă; acest îndrăzneț neadevăr e spus în scopul de a intimida consiliul comunal și a-l induce în eroare, înainte de a se decide pentru o firmă românească.

■

La magazina de materiale telefonice de lângă gara Cluj, eri după orele 3 d. a. a izbucnit un incediu puternic; pagubele sunt mari, dar până de prezent nu au putut fi evaluate.

Focul ar fi fost provocat de schinteile unei locomotive care au aprins niște paie, aflătoare lângă magazie.

La fața locului a sosit d-l prefect de poliție Popovici, pentru a ancheta cauza focului.

■

Deschiderea băilor Coj cna care urma să se facă Duminecă 15 Mai, în prezența reprezentanților autorităților și instituților din Cluj, s'a amânat pentru odată care se va anunța la timp.

■

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate și la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche acărul surmenați staționar prospătează corpul obosit oțelește mușchii stătuți stânge ori ce dureri corporale și dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică și chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

■

S'a deschis în Cluj, Piața Unirii No. 15. Marele Magazin de încălțăminte RAFTOPOL din București. Încălțăminte pentru dame bărbați și copii, cele mai noui modele din străinătate și executate în atelierul propriu. Pantofi Elvețieni bărbătești de box 280 Lei. Ghete elvețiene bărbătești de box 300 lei. 550

Se mai aduce la cunoștința on. public că a mai sosit un transport nou de încălțăminte și anume: Ghete și pantofi roșii și de lac bărbatești. Ghete și pantofi de dame, escarpeni și cu barete, de antilopă și olandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marca veritablă Elvețiană „Bally".

■

Nici o domnișoară nu se poate căsători astăzi, dacă nu întrebuințează crema Dr. BIRÓ.

Cea mai bună și cea mai plăcută care a fost medaliată și la Paris. I-319

Deposit principal Farmacia Dr. Biró Cluj, Piața Unirei.

■

Legile noui și ordonanțele trebuie să fie cunoscute de toți Ziarul „CONSUM" cu începere dela 5 Iunie publică succesive în limba român și maghiară toate ordonanțele mai însemnate din Monitorul Oficial". Abonați deci „CONSUM"-ul. Costă 40 lei pe 1/4 de an. Cluj, Strada Regina Maria 34. 759

•

Se vinde ocazional, una mașină de scris „Remington" în perfectă stare „Informatorul Român" Cluj, Calea Regele Ferdinand 48. 748

și infirmiere. Funcționarea acestor spitaluri cerea înainte de războiu, o cheltuială anuală de 10 milioane de franci. Principalele spitale sunt: L'Hotel Dieu, la Charité și L'Hopital de l'Antiquaille.

L'Hotel Dieu este cel mai vechiu spital francez căci a fost fondat în 545 de regele Franței Childebert, fiul lui Clovis. El cuprinde mai mult de 1200 paturi, instalații medicale moderne, laboratorii și numeroase opere de artă, printre cari frumoasa sală a archivelor. Acest spital conține 4 clinici de medicină și chirurgie generală, clinica de oftalmologie și amfiteatrul clinicei chirurgicale. În acest spital s'a practicat foarte mult în timpul războiului transfuziunea sângelui după metoda lui Carrel.

L'hopital de la Charité datează din 1531. Acest spital are o farmacie celebră. Are 1.100 de paturi, clinici obstetricale, de ginecologie și pediatrie.

Cea dintâi „Maternitate" din Lyon datează din anul 1262.

Școala obstetricală lyoneză a jucat în Franța un rol preponderant între anii 1880—1903. cu celebrități mondiale cum au fost Fabre și Fochier. Această clinică practică 1300 de nașteri pe an. Toate femeile care se prezintă la clinică sunt imediat fotografiate goale, din toate părțile corpului.

Clinica infantilă dirijată de prof. Weil trece ca una dintre cele mai importante din Franța.

L'hopital de l'Antiquaille situat pe colina Touvriere ocupă vechiul palat al împăraților unde s'au născut Germanicus Claudiu și Caracalla. Are 1900 de paturi, splendide clinice de Urologie, și Laringologie, Dermatologie și Venerologie.

Iată dar cum studenții în medicină dispun la Lyon de tot cea ce știința medicinei are mai modern. Rămâne să mai vorbesc de situația materială a studenților străini veniți la Lyon,

Studenții români veniți la Lyon vor fi primiți de „comitetul de tutelă a studenților streini" care îi repartizează pela diferite familii; aceștia îl primesc cu brațele deschise și îi îngrijesc ca proprii lor copii. Universitatea din Lyon organizează în fiecare an cursuri de limba franceză pentru studenții străini. Pe de altă parte orașul Lyon oferă studenților străini mijloace de desvoltare a fizicului cum sunt: sporturile și excursiile organizate de turiști și de clubul Alpin.

Obligat a trece în revistă toată Universitatea din Lyon se poate ca să fi uitat multe lucruri. Sper totuși că am reușit să vă fac să înțelegeți importanța acestei Universități care rivalizeaza cu cea dela Paris și dacă se găsesc printre D-voastră domni cari vor să vie la Lyon nu vor fi puși în fața unui necunoscut absolut.

Nu mai vreau să vă rațin, doamnelor și domnilor dar îmi rămâne o datorie plăcută de îndeplinit: acela de a vă mulțumi pentru asiduitatea d-voastră la cursurile mele. Mulțumesc în special acelora dintre colegii mei care mi-au făcut marea onoare de asista la lecțiile mele, Doamnelor care au adus în aceste ședințe farmecul prezenței lor. Cât despre studenți, dacă ei au strălucit în general prin absența lor, sper că în anul viitor un mai mare număr dintre ei vor cunoaște limba franceză și că relațiuni ceva mai strânse se va putea stabili între noi. Cu inima strânsă voi părăsi o țară unde în toate părțile am fost înconjurat numai de simpatii. Datoria profesională și familia pe care am lăsat-o în Franța, mă rechiamă la Lyon. Dar nu voi uita niciodată pe auditorii și auditoarele mele din Cluj.

Cred că la 1 Martie în anul viitor să reviu printre d-voastră. Deci nu vă zic adio ci la revedere.

Notă. — Toate descrierile de mai sus au fost ilustrate de eminentul conferențiar prin admirabile proecțiuni cinematografice.

Adunarea Generală a „Asociațiunei Profesorilor Universitari din România"

— Ziua I. și II. —

Vineri 3 Iunie, la orele 4 p. m. s'a deschis în aula Universității locale Adunarea generală ordinară a „Asociației profesorilor universitari din România".

La această adunare, convocată în scopul de a asculta, discuta și hotări asupra diferitelor proecte de organizare a învățământului superior, iau parte pe lângă profesorii universitari locali, delegații universităților din București, Iași și Cernăuți.

Ședința e deschisă de d-l Sextil Pușcariu prorector al Universității Clujului, în calitate de președinte al Asociației. Într'o cuvântare bine argumentată D-sa arată că îndeplinirea rolului Universității se poate face numai printr'o muncă în plus pe care o vor determina profesorii Universitari. Tipul actual de Universitate nu corespunde în tratatul necesităților țărei noastre și de aceea trebue modificat. Dacă se impune o unificare a învățământului, ea nu se va putea face mai curând decât de către profesorii universitari.

De accea Asociațiunea trebue să determine o mișcare în acest sens. Trebue să se înfocmească o întreprindere care să se ocupe exclusiv cu materialul școlar din străinătate, ținându-se totodată seamă de ceea ce și țara noastră ar putea da din aceste obiecte de pedagogie.

Bibliotecele universitare trebuesc reorganizate și puse la curent cu toate publicațiile noui. Ar fi nevoie chiar ca Universitățile să poată face un schimb de cărți cu celelalte universități ale lumei.

In toate părțile e nevoe de manuale școlare și de aceea ar fi nevoe ca cursurile cari se țin la Universitate să fie stenografiate. Cât privește universitatea Clujului, ea are mare nevoe de manuale franceze, cari până acum nu au fost introduse în măsura necesară.

Se impune însă înainte de toate, să se alcătuiască o terminologie românească cu care să se înlocuiască neologismele venite în măsură așa mare în ultimele decenii. Roagă Asociațiunea să intervină în acest sens.

Vorbind de rolul exterior al Universității, d-sa descrie starea studențimei din România și arată că este de absolută nevoe să se intervină pentru a se da studenților ajutoare materiale.

De aceea ar fi nimerit ca Asociațiunea să se adreseze marelui public și băncilor pentru adunarea fondurilor de care are nevoe.

Rolul Asociației ar mai consta și în orientarea studenților în alegerea carierii.

Se impune în actualele imprejurări să se dea o extensiune deosebită ideei de popularizare a științei. In acest sens e nevoe de formularea cursurilor populare, de editarea scrierilor de inființarea Universităților populare în mai multe centre ale țărei, precum și de editarea unei enciclopedii românești.

Vorbind de organizarea muncii în sânul Universității d-sa susține că e nevoe de descentralizarea pe facultăți. Cel mai bun lucru îl poate aduce autonomia facultăților de la care trebue să pornească inițiativele pe care întreaga Universitate trebue să le aducă la îndeplinire. Asemenea trebue să fie discutată de facultăți și reforma învățământului secundar care se impune să fie realizată cât mai urgent.

După cuvântarea d-lui Pușcariu, lung aplaudată, se procedează la constituirea secțiunilor după facultăți pentru desbaterea rapoartelor la ordinea zilei, precum și la alegerea unei secțiuni combinate pentru desbaterea rapoartelor de interes pentru toate facultățile.

Azi dimineață s'a lucrat numai în secțiuni iar mâine Duminecă la ora 9 dimineața urmează să fie expuse concluziile tuturor desbaterilor secțiunilor.

Serbarea câmpenească a Teatrului Național

Cu prilejul închiderii stagiunii, întreg personalul, superior și inferior, al Teatrului Național, a sărbătorit, pe un tapșan verde din preajma Clujului, sfârșitul unei laborioase și rodnice munci.

Toți, strânși laolaltă, în frunte cu D-na și D-l Bârsan, directorul teatrului, au petrecut cu însuflețire o zi frumoasă, în mijlocul naturii înviorătoare, fericiți că au reușit să facă din stagiunea trecută un pas mai departe în răspândirea și întărirea culturii românești în capitala, odinioară așa de streină și de vrăjmașe nouă, a Transilvaniei.

La întoarcere, Clujul a răsunat de cântecele voloase ale artiștilor, intrați în oraș în camionete-automobile împodobite cu verdeață.

Serbările Soc. „Tinerimea Română"

Joi 2 Mai au început în Parcul Carol din Capitală serbările muzicale, pe care societatea „Tinerimea română" de sub președenția d-lui N. S. Dumitrescu, le-a organizat cu prilejul concursurilor culturale anuale, la care au fost chemate să participe toate școlile secundare din întreaga țară.

Serbarea a avut loc în Arenele romane.

Producțiunea corală a școalelor din întreaga țară s'a efectuat în ordinea următoare:

La orele 3 d. a. corpul școalelor din S roca, Tighina, Chișinău, Cernăuți și Oradea-Mare.

Corul școalelor din Dej, Alba-Iulia, Orăștie, Sibiu și Sighetul Marmației s'a produs începând dela orele 4, după care a venit acela al școalelor din Arad, Deva, Turda, Cluj, Temișoara, Tr.-Mureș și Lugoj.

Un public imens a participat la aceste serbări care pentru prima dată se dau în Capitala țărei întregite.

Corurile au intonat cântece naționale din ținuturile românești alipite, aplaudate de întreaga mulțime ce umpleau Arenele române.

Serbările au continuat zilele următoare.

Comitagii și bolșevici

In cadrilater, lângă Casimiar s'a dat o luptă cu granate între comitagii bulgari și armata română. In această luptă au fost răniți de granată sublocotenentul Ion Stănescu din regimentul 35 infanterie și un soldat.

Numeroși ruși îmbrăcați în uniformă militară rusă, au trecut în noaptea de 27—28 Mai Nistrul la punctul Doliceni cu scopul de a jefui pe locuitori.

Jandarmii avizați de aceasta au urmărit pe banditi, cari au reușit să se strecoare peste Nistru.

Ultime informații

(Prin fir special dela cor esp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

Situația politică a Federației merge spre clarificare. Consfătuirea începută Joi la Majestic a urmat și ieri fără a se putea ajunge la o concluzie.

D-l N. Iorga a lipsit la ambele ședințe.

Au vorbit ceilalți fruntași ai Federației. D-l I. Maniu a vorbit două ore însă nehotărât.

Moțiunea partidului țărănesc este țintă secretă, ea nu va fi cetită decât în caz când declarațiile d-lui Maniu vor fi socotite nesatisfăcătoare.

Moțiunea cuprinde declarația că gruparea țărănistă înțelege ca pe viitor să lucreze independent, organizându-se în toată România și că actuala colaborare va ține cât timp vor permite interesele partidului.

Se pare că moțiunea aceasta se va publica.

■

Concursurile Tinerimei Române continuă cu mare însuflețire. Face o deosebită impresie ținuta admirabilă a școlilor din provinciile alipite. Eri a avut loc împărțirea premiilor la Arenele Romane din Parcul Carol I și defilarea carelor alegorice.

In ziua de Sf. Constantin și Elena, M. I. Regina însoțită de principesa Ileana și două dame de onoare a vizitat la ora 8 dimineața grădina Cișmigiu din București, plimbându-se jumătate de ora cu barca pe lac. Principesa Ileana vâslea. Regina a fost viu salutată de publicul care era de față.

■

„Viitorul" publică o informația spulberând calomnia „Patriei" în chestiunea Ion Brătianu contra împroprietăririi dela 64 priu documentele produse în Conferința d-lui I. G. Duca.

■

Un nou vot al comitetului Asociației Presei *a desărcinat pe d-l Costaforu din calitatea de președinte al Asociației pentru daune de ordin moral aduse instituției. Acest vot e urmarea firească a atitudinei avute de d-l Costa-Foru în chestiunea anchetei dela Reșita propusă de d-l Veith.*

■

Eri filud hramul Mitropoliei din București și patronul Capitalei, un tedeum a avut loc la care a slujit vicarul Platon.

■

In ședința de Joi a Camerii s'a urmat discuția la reforma financiară.

Au vorbit d-nii Morandipi din majoritate și Ungureanu din opoziție.

TELEGRAME

Discuțiile asupra atribuirei Sileziei Superioare

Lyon, 3 Iunie

Comisiunea interaliată din Silezia a hotărît în unanimitate să ceară guvernelor aliate să nu facă nici o cumunicare asupra discuțiunilor relativ la atribuirea Sileziei Superioare. Orice indiscreție ar redeștepta luptele între Polonezi și Germani.

Dezarmarea gărzilor civice în Bavaria

Lyon, 3 Iunie

Președintele von Kahr a declarat în Dieta bavareză că guvernul bavarez este hotărît a face tot posibilul pentru dezarmarea gărzilor civile.

Demisia delegatului englez din Silezia Superioară

Lyon, 3 Iunie

Presa franceză înregistrează cu satisfacție demisiunea delegatului englez din Silezia Superioară, Colonel Perceval.

Răspunsul guvernului francez la nota engleză

Lyon, 3 Iunie

Guvernul francez a răspuns la nota guvernului englez că prețuește adeziunea Angliei la constituirea unei comisiuni de experți pentru Silezia, dar își susține obiecțiunile sale cu privire la convocarea Consiliului Suprem în săptămâna aceasta.

Situația în Silezia

Paris, 3 Iunie

Agenția germană Wolff anunță că Polonezii au aruncat în aer gara Rosenberg.

Conferința Ambasadorilor

Paris, 3 Iunie

Conferința Ambasadorilor a luat eri în discuție propunerea reprezentanților englezi și italieni pentru crearea a trei zone în Silezia Superioară.

Ridicarea moratoriului în Bulgaria

Sofia, 3 Iunie

Legea pentru ridicarea moratoriului pentru datoriile către cetățenii țărilor aliate a fost publicată și a intrat în vigoare.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚI:

Luni, Marți, Miercuri:
„UMBRA GALBENĂ".
Joi:
„CEZARINA".
Vineri, Sâmbătă, Duminecă:
„ROBUL".

CINEMA APOLLO:

Luni:
S'a Sfârșit.
Marți, Miercuri:
OMORUL MISTERIOS.
Joi, Vineri:
„FREDD ROLL" Partea I.
Sâmbătă, Duminecă:
„FREDD ROLL" Partea II.

CINEMA URANIA:

Luni:
Sărmanul Fluturaș.
Marți, Miercuri:
Legenda de Castalberto.
Joi, Vineri, Sâmbătă:
„SEMNUL ROȘU".
Duminecă:
Cătunul Celor Șapte Păcate.

TACIA FULDA, baterina dela Opera din Cluj, cea mai excelentă interpretoare a dansurilor clasice va da la 12 Iunie o serată de Dans clasică la Teatrul Național. Informații mai detaliate asupra acestui eveniment artistic urmează. 760

■

S'a deschis grădina de vară RÉTHY și MAIAROȘI. Cluj, Str. Iuliu Maniu 8. 689

■

„UNIVERSUM", inteprindere technică de instalațiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală electrică, și tot felul de reparațiuni cu prețurile cele mai avantajoase. Prima intreprindere curat românească, Cluj, Strada Meșter 5. Telefon 841. 18

Veniți!!
Unde??
La Restaurantul Sebők
Str. Rákoczi 72
De ce??
Ca să ne petrecem odată bine cu cele mai bune beuturi și cele mai gustoase Fleehuri. Trebue să mai știți că este situat cu cel mai frumos loc.
761

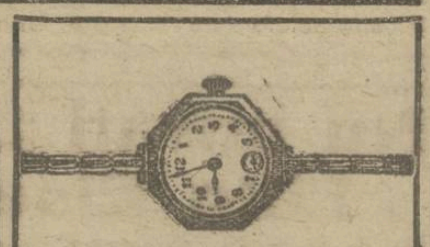

Ceasornicele de mare preciziune
„Longines"
în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul
Fenyö și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 9
Telefon No. 350
20

Tocuri de cauciuc
PALMA
se găsește pretutiudeni.
724

Cetiți „Infrățirea"

DACĂ DORIȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
ȘI PIANE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile alui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii
Persoanelor de încredere se face vânzarea si cu plată în rate

Problema sericiculturei din Ardeal

II.

Anul trecut sub regimul românesc, s'a făcut prima încercare de refacere a sericiculturei.

Având însă în vedere faptul că nu s'a făcut destulă propagandă şi fiind lipsă de fonduri rezultatul n'a fost tocmai favorabil.

Anul acesta lucrurile sau schimbat. Din timp, agenţii sericicoli au făcut călătoriile de propagandă, controlaţi de organele superioare şi au reuşit să câştige mulţi aderenţi crescători. Aceasta din cauza promisiunilor făcute, că li se va distribui gratuit sămânţă de vermi de mătasă şi că gogoşile produse le vor fi răscumpărate imediat de stat.

Administraţia centrală dela Bucureşti, necunoscând greutăţile refacerii acestei importante ramuri economice naţionale, pretinde ca crescătorii să plătească anul acesta jumătate din seminţe, urmând că în anul viitor să o plătească în întregime.

Faptul acesta ar contribui nu cu puţin la descurajarea crescătorilor. Pentru a evita acest lucru Direcţiunea agriculturei din Cluj a intervenit pe lângă ministerul agriculturei din Bucureşti printr'un detaliat şi amănunţit raport cerând scutirea crescătorilor de plata semănţei. Până în prezent nu s'a răspuns la întâmpinarea Direcţiunei din Cluj; însă sperăm că Ministerul, cunoscând acum adevărata stare de lucruri, va admite punctul de vedere al direcţiunei din Cluj.

Anul acesta distribuirea semănţei s'a făcut în prezenţa d-lui Niţescu, insp. delegat al Min. de Agr. din Bucureşti şi a d-lui Radu R. Dimitrescu delegatul direcţiunei din Cluj.

S'au distribuit 1226 kg. seminţe de vermi de mătasă la crescătorii din 12 centre sericicole şi anume:

	Nrul crescătorilor	Nrul comunelor	cantitatea seminjei
Arad	945	57	14.857 kg.
Bozovizi	378	47	7.375 „
Caransebeş	298	26	5.445 „
Deti	800	60	13.600 „
Lugoj	528	54	10.655 „
Lipova	332	30	4.980 „
Moldova veche	588	29	11.440 „
Orşova	274	32	4.930 „
Becaş	850	40	12.755 „
Timişoara	1000	50	16.010 „
Varias	1118	40	16.040 „
Pancota	205	25	4.772 „

In total sunt 7316 crescători cari au primit sămânţă. Aceşti crescători cultivă vermile de în 397 cocitori.

Agenţii sericicoli cari cunosc bine creşterea vermilor de mătasă, lămuresc crescătorilor condiţiunile în cari trebuiesc îngrijiţi pentru a fi feriţi de boli. Ei sunt obligaţi a constata dacă crescătorii urmează prescripţiile. Anul acesta călătoriile agenţilor sericicoli s'au făcut conform itinerarului stabilit.

Datorită bunei vegetaţii a duzilor, cât şi faptului că s'au împărţit 1226 kg. sămânţă de vermi de mătasă, producţia de gogoşi a anului curent va fi abundentă.

Deacea anul acesta, în loc de 180.000 kg. gogoşi, cât s-a prevăzut, se speră la peste 200.000 kg. Din aceasta cauză, suma de 4 miliarde 100.000 lei prevăzută în proiectul de budget prezentat Min. de Agr. din Bucureşti şi redusă la 2.300.000 lei este insuficientă pentru plătirea gogoşilor produse.

In consecinţă, s'a intervenit pe lângă Min. de Agr. din Bucureşti pentru acordarea unui credit extraordinar de 900.000 lei.

Atât sumă prevăzută în proiectul de budget cât şi creditul extraordinar trebuiesc acordate integral şi imediat, pentrucă altfel nu se va putea achita crescătorilor, la datele înaintate, costul gogoşilor de mătasă produse de dânşii. Cum statiunile de rescumpărare se deschid între 7—14 Iunie trebuie că Ministerul să trimeată până la acea dată perceptoratelor respective sumele cerute de Direcţiunea agriculturei din Cluj. Dacă Ministerul de Agricultură nu va aproba până la aceasta dată sumele cerute crescătorii se vor descuraja, vor pierde încrederea în stat, şi pentrucă au nevoie de bani vor vinde gogoşile produse speculanţilor, dând astfel o lovitură grea primei încercări de monopolizare a producţiei sericicole din România-Mare. Chestiunea acordării banilor ceruţi fiind importantă, Direcţiunea agriculturei din Cluj va trimite un delegat la Bucureşti pentru a o rezolvi de urgenţă.

Untr-un articol viitor ne vom ocupa de chestiunea pepinierelor de duzi şi proiectul de organizarea a sericiculturei.

Raco.

Notiţe bibliografice

— „Cartea românească" publică una dintre scrierile eipremiate: Datorii şi drepturi", carte pentru săteni, scrisă de d-l Artur Gorovei.

Sunt frumoase şi utile sfaturi, date ţăranilor nu sub forma unor searbede cuvântări şi în nişte schiţe vioaie, în cari se povestesc fapte, întâmplări, pătanii, pline de bune învăţăminte. Cartea devine astfel interesantă şi înrâurirea ei mai adâncă şi mai binefăcătoare.

Atenţiune!

Unde te duci camarade? Unde??

La „Regele Pârjoalelor"

IOSIF RAPORTI

„Restaurantul ELISABETA"

Strada Erzsébet

unde vreau să mănânc pârjoale şi să beau o sticlă de vin bun.

Dece?

Pentrucă numai la el se poate găsi în fiecare zi carne proaspătă de porc, din care prepară renumitele pârjoale.

Telefon 13-64. 678

Atenţiune!

Cu preţuri reduse!

Curăţă vopseşte şi spală

„KRISTÁLY"

Spălătorie chimică cu aburi, Cluj.

Fabrică şi Depozit principal Str. Bucovina Nr. 32.

Primeşte şi face expediţii cu poştă.

Noutăţi de vară

Calităţi din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

magazin de haine pentru bărbaţi, copii şi fetiţe.

Cluj, Piaţa Unirii 14. Telefon 431.

Pretutindeni în Ardeal se citeşte ziarul „INFRĂŢIREA"

La „Naţionala" societate generală de asigurare din Bucureşt reprezentanţa CLUJ

se caută achizitori

pentru ramura incendiu şi viaţă. Doritori se vor adresa la direcţia acesteia Cluj, Strada Regina Maria No. 8 între orele 8—12 a. m.

639

Preferiţi vor fi cei ce vorbesc româneşte, ungureşte şi nemţeşte.

GIBSON-HOME MORTON COMPANY

CENTRALA LONDRA

719 BUCUREŞTI, STR. LUCACI No. 37.

Primeşte ori ce transporturi cu AUTOCAMIOANE de la 3—8 tone în interiorul României-Mari, cu TARIF FIX şi PERSONAL DE INCREDERE Luarea în primire şi predarea se face la domiciliu

Grădina Teatrului-Varieten Bucureşti, Strada Cimpineanu No. 5 **„Femina"**

757 In fiecare seară de la 8½ până la 11½

Mare Spectacol de Varieté

De la 11½ în sus: Cabaret, Dans, Canto şi alte distracţii

Două orchestre. Restaurant de primul rang. Băuturi streine şi indigene.

Intâlnirea Elitea Bucureştene.

Mare reducere de preţuri la ghetele

715 **„TURUL"**

ce sau pus în vânzare la depozitul fabricei din Cluj, Calea Regele Ferdinand 14 (f. Wesselényi)

CREMA MARGIT se bucură de cea mai largă popularitate în întreagă lume. Infrumseţează pielea şi îi da fineţă rară. Compoziţia ei neunsuroasă şi înofensiva face să dispară de pe obraz pistruiele petele de ficat, bubiţele, încreţiturile intinereşte şi înviorează chiar şi pielea persoanelor mai înaintate în vrâstă. Crema se pune în circulaţie în tegle de sticlă.

SAPUNUL MARGIT, compoziţie fără leşie în frumseţează pielea

PUDRA MARGIT, compoziţie de prima calitate, fară materii stricăcioase, acopere învizibil pielea.

57 **Dr. Földes şi Hehs Arad.**

Se află de vânzare la toate farmaciile, droguriile şi parfumeri.

Nu intrati în alte magazine, inainte de a cerceta firma

Filip Eisenstädter

(fost Lakatos) Cluj, str. Regina Maria 13.

Izvorul cel mai bun de cumpărat articole mărunte, brodate, galantere, istrumente musicale, jucării pentru copii, articole de lux şi de bucătărie.

474 SEPARAT VÂNZARE EN GROS.

IN CURAND VA APARE IN CLUJ REVISTA UMORISTICA

„Ţânţarul"

Redacţia şi Administraţia Strada Iuliu Maniu No. 3

Se primesc abonamente şi anunţuri.

Abonament pe un an 100 Lei
Abonament pe 6 luni 60 Lei
Abonament pe 3 luni 30 Lei

Renumitul Cognac Medicinal-Marty

de Világos se află iarăş de vânzare ori unde.

Librăria Boroş Cluj, Calea Regele Ferdinand 2. Telefon 10-33

A sosit o mare cantitate de Registre şi rechizite de birou. Tipărituri cu preţuri eftine. 578

1 litră cerneală „Pelican".	Lei	35·—
1 cutie agrafe	Lei	6·50
1000 buc. plicuri oficiale No. 46	Lei	136·—
1000 coale hârtii de scris Velină	Lei	280·—
1000 coale hârtii de scris concept	Lei	200·—

22 **Este adevărat artistic, cum se curăţă şi vopseşte la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 şi Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555**

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

12 INVĂȚĂTORI Români diplomați având praxă de birou, mare parte cunoscând și contabilitatea caută ocupație la instituțiuni particulare. Ofertele se vor adresa administrației Infrățirea sub „12".

VÂNZĂTOARE pentru librărie se caută, care să știe limba română și maghiară, a se adresa la Administrație ziarului nostru.

INVĂȚĂTOR diplomat caută oficiu, pe lunile de vară, eventual pe mai departe. Adresa: Ioan Cobciu învățător, Topadesartă p. Nădășel.

PROFESOR de liceu dă lecții de ROMÂNĂ, GERMANĂ și LATINĂ (în limba română și germană). Informații la administrație.

CONCERTIST de chitară dă lecții de chitară-solo. Informații la administrație.

2 DACTILOGRAFE află aplicare într-un birou la o mare societate. Se oferă salar bun. Adresa la ziar sub 18.

Vânzări și Cumpărări:

SE VÂNDE urgent una casă din Str. Dezsma 20. Informațiuni se pot lua la Dl. ing. Gerschtenbrein Cluj, Str. Iperiea 2. 758

De vânzare casă modernă situată în parc poziție admirabilă. Liberă de acum, compusă din 2 apartamente a câte 2 camere antreu și bucătărie. A se adresa la Librăria Cartea Românească Cluj, Piața Unirii No. 7.

CIMENT en gros și detail de vânzare la Casa de lemn (Faházmál) Str. Malom No. 2. 753

DE VÂNZARE casă cu etaj din Str. Regina Maria 51, colț potrivită pentru o transforma în prăvălie. Informațiuni se pot lua la ing. Pohl Cluj, Str. Iuliu Maniu 6, etaj III. 4. până la orele 3—4 p. m. 745

Radio 1084

DE VÂNZARE o garnitură de salon mahagon cu Vitrin-Covor de smyrna Str. Iuliu Maniu 26 et. I. 3. Tot acolo de vânzare 8 jugh. de prat. 731

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în bună stare. Adresa la ziar Aurel.

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzatori ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

Închirieri:

CAUT cameră mobilată pentru familie, plătesc bine Bebe. 698

Diverse:

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚĂRUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 160 Lei, pe 6 luni 80 Lei, pe 3 luni 40 Lei.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sezona pe 1921—922

BANCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI, COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

Postăvăria 606

Solomon Zauderer

Cluj, Str. Regina Maria 40.

Au sosit mare asortiment de stofe pentru haine Bărbătești și Dame diferite culori moderne cu prețuri foarte reduse.

A sosit și s'a pus în vânzare

Țări, Brânză de Braila, Pastramă de capră

precum și renumitul

Pelin de Mai

la magazinul de coloniale

ELLA GOLDFARB

752 Strada Universității.

Pentru Mori și Proprietari de mașini!

Avem depozitat în calitate prima:

Pietre de moară
Site de mătase
Ciocane de moară
Curele de transmisiune orig. engl. și germane
Curele de cusut
Nituri pentru curele
Unsoare de curele
Ulei pentru mașin Nr. 15
Ulei pentru mașini Nr. 16 raf.
Ulei pentru cilindre
Ulei pentru dinamo
Unsoare Tovote
Klingerit
Moorit
Asbest
Garnituri grafitate
Garnituri de Asbest
Garnituri de seu
Cositor englez
Chingi de cânepa pentru moare
Saci
Copci pentru curele
Discuri de smirghel
Sticle p. nivel de apă
Manometre
Cane pentru ulei
Ungători automatice
Discuri pentru curele
Tevi p. nivel de apă

Departamentul Mașinelor

al reun. agr. sās. ard.

Sibiiu, Strada Sării No. 22.
Sighișoară, Str. Băier No. 47.

Cluj. S'a deschis prima

FABRICĂ DE BIJUTERII

din Ardeal.

Confecționează bijuterii de aur și argint. Ceasornice en gros. Furnizează piese de ceasornice. Institut de curățitorie de aur și argint sistem **Scheid**. Articole dentistitice de aur și argint. Se caută la **Róth și Goldberger** Calea Regele Ferdinand No. 37. 48

Agricola

Societate română de asigurări generale

BUCUREȘTI

Capitalul social: 10 milioane Lei, din care 5 milioane deplin vărsate. Reprezentanța Generală p. Transilvania, Maramureș și Crișana

în CLUJ

str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii.

Telefon 621.

Societatea face operațiuni de asigurare: Contra incendiului și explozii, contra grindinei, contra pagubelor de transport pe apă și uscat, contra accidentelor corporale, contra consecințelor răspunderii civile și asigurări asupra vieței și rente viagare. 502

Asigurări contra accidentelor corporale cu restituirea primelor! Funcționarii și agenții harniei vor fi angajați de către Reprezentanță Generală.

Sa deschis școala de înotat și bazinul la **baia Diana.**

Se poate face cură de soare și aier, sporturi diferite, ca înotat, gimnastică suedeză etc, având specialiști pentru intrucțiunile necesare. 750

De vânzare

casă cu etaj din Str. Regina Maria 51, colț potrivită pentru o transforma în prăvălie. Informațiuni se pot lua la ing. Pohl Cluj, Str. Iuliu Maniu 6, et. III. 4. până la orele 3—4 p. m. 755

Reclama 286

Spre atenția fabricilor ferestraielor și morilor!

Curele de mașini

cu argăsire vegetală sau cu cea de chrom;

curele de cusut și de legat

argăsite cu alaun sau cu chrom, precum piei technice de tot soiul în stare 571

să concureze cu fabricatele străine

să află la

Frații Renner & Co.

Fabrică de piele s. a. Cluj

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or** 18 Piața Unirei No. 5.

Un candidat de advocat,

care vorbește și scrie românește și are și ceva practică află aplicare în biroul subsemnatului. Dr. IUSTIN CL. IUGA advocat, Strada Iuliu Maniu No. 3. et. I.

„MISSIR"

Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

Marfuri de prima qualitate

Stofe pentru Dame
Stofe Bărbătești
Mătăsuri fine
Mouseliuri
Dantilarie
Panglici
Pânză dublă 175—200 ctim lat.

Altas pentru plăpumi 180 lat.
Converture de Tüll.
Perdele de Tüll.
Covoare și Preșuri
Linoleum 70—90—180 200—275 ctim lat

Articole de Mariage 17

Incaltaminte Fine

„Națională"

Societate Generală de asigurare din București a înființat în Cluj, reprezentanță sa generală pentru Ardeal, Crișana, Satu-Mare și Maramureș.

Asigurând contra incendiului, grindinei, transporturi, accidente și viață în toate combinațiunile.

SEDIUL IN CLUJ, Strada Regina Maria No. 8. Clădirea proprie, fostă „Banca Centrală". 639

Informatorul Român

61

„Import-Export, Agentura-Comision-Publicitate și informațiuni. Cluj, Calea Regele Ferdinand 48.

Și-a început activitatea și primește: Reprezentanțe comerciale din țară și străinătate. □ Mărfuri și obiecte în consignație și se ocupă cu desfacerea lor. □ Comisioane comerciale și personale pentru țară și străinătate posedând agenți comerciali și curieri speciali, oameni de încredere. □ Publicațiuni și reclame pentru toate ziarele și revistele din țară și străinătate. □ Manuscrise (ori ce acte) pentru copiat cu mașina și traduceri în orice limbă. □ Pașapoarte pentru viză la Consulate și acte pentru legalizare la Ministere. □ Spre efectuare prompță ori ce cereri către autorități și eventuale intervenții.

ACORDĂ Consultațiuni și informațiuni în afaceri administrative și comerciale. 747

Technica Română

societate pe acțiuni, pentru tot felul de lucrări te... SIBIIU, Piața Hermann (Hermannsplatz) Nr. ...

721

Proiectează și execută linii ferate, șosele, poduri de fier și beton armat, case „Tip" clădiri economice și industriale, uzine electrice, apaducte și canalizații, măsurări și parcelări de pământ, face expertize și evaluări, instalează mori și cherestrae. Ofere spre vânzare orice materiale de clădit, mai departe lână, calaican, pănură și porțelan. Hermes 4139

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 99 PENTRU MICA PUBLICITATE

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici, cumpără **Sare naturală de mlaştină ce conţine şi fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neîntrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogueria Rozsa
Cluj, Piaţa Unirii No. 26. □ □ 44

Associati Croitori Români
PETRICAS, AIUDEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.
CROITORI de haine bărbăteşti şi militare Cluj, Str. Memorandului No. 8.
Execută modele franţuzeşti, cele mai elegante cu preţuri avantajoase.
Depozit de ştofe.
619

HOTEL NEW-YORK
Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză şi Ungară. - Supeuri după spectacol.
329

„Tânţarul“

Instalaţii de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparaţii de maşini de scris şi cusut executa cu preţ convenabil:
La Intreprinderea Electrotechnică şi mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Becuri electrice „TUNGSRAM“ precum şi materiale cu preţ redus. □□ Intreprinderi şi pentru provincie.

Salonul de modă
„VENUS“
şi a mutat atelierul în
Cluj, Strada Memorandului No. 13 lângă Missir.
Confecţionează cele mai elegante costume englezeşti precum şi rochii de stradă, serate, teatru, bal etc. pelângă preţuri convenabile.
108

Grădina Zona
restaurant
Str. N. Iorga 15.
654
Sa deschis cu 1 Maiu. Mâncări gustuoase, beuturi exelente, preţuri moderate, serviciu culant. Se primese şi abonamente în condiţiuni avantajioase. Muzică de forţă

„GAMBRINUS“
RESTAURANT
Piaţa Unirii No. 24
Mâncări gustuoase, beuturi escelente. Serviciu culant, preţuri moderate. 653

734 Hermes 20183
Toate Industriele
se pot aprovisiona uşor şi eftin la:
Filiala JAQUES PAUCKER Timişoara
Str. I. C. Bratianu 6. cu toate materiale
Technice, Electrice, Sanitare.
Totdeauna in depozit
Curele de piele calitate superioră · Curele de Balata · Curele de păr de camilă
Uleiuri rafinate, Unsoare consistentă, Valvolină, Asbest, Klingerit în plăci şi garnituri, Plăci de gumă, Sticle de nivel, Armaturi şi robinetterie pentru apă şi aburi, Plăci de aramă, Sobe de băie, Băi, Closete, Motoare de binzină, Centrale electrice, Oale de topit metale, Ferastrae circulare, Ferestrea de Gater, Pile englezeşti, Sită de matase, Scule de orice fel, Forje de câmp, etc. etc.

Intreprindere de transport.
Fraţii Deutsch Cluj, Piaţa Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcţie cu cea mai mare garanţă. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

MARTIN SCHREIBER
DEPOZIT DE CEREALE ŞI FĂINĂ CLUJ, Palatul Mielul Alb (Fehér-Bárány palota). :-:-:
140

Radio 758 **JOAN COSMA**
frânghier Cluj, Str. Gatamb 14. Intreprinde orice lucrări în aceasta branşă, precum şi frânghii pentru maşini cingătoare şi totfelul de frânghii pentru agricultură cu preţurile cele mai reduse.
548

M. ANGHEL 210
Cluj, Piata Mihai Viteazul 40
Reprezentanţa fabricei de maşini „Schieb“ Sibiu.
ARTICOLE TECHNICE
Maşini industriale şi agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, maşini cu aburi şi motoare electrice. — Uleiuri pentru maşini rafinate şi distilate calitate neîntrecută şi pentru toate scopurile.
Benzină grea şi uşoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie şi cisterne cu preţuri fără concurentă.
Clopote din material garantat, executate frumos de specialişti.

Guvernantă
care vorbeşte franceză şi germană
caută loc
la copii. K. Linder
Str. Samuel Micu 2
(Rózsa-utca 2). 754

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

AUTOBUS
circulă zilnic din
Cluj la băile sărate Cojocna
Curse la fiecare
2 ore
începând de la ora 6 dimineaţa. Staţiune de plecare: Cluj: Cafeneana Thalia, Cojocna: Direcţia Băilor.
Biletele se pot cumpăra anticipativ la magazinul Emil Blaga, Piaţa Ştefan-cel-Mare No. 7, Telefon 270 şi la Direcţiunea băilor.
Preţul unei curse Lei 30

Filiala Luca P. Niculescu
14
La Hora Ţărănească. Palatul Fehér-Bárány Cluj.

Oferă onoratei sale clientele cu preţurile cele mai reduse posibil un nou transport de mărfuri sosite ca şi restul de articole ce se află in magazin cu preţuri de reclamă

Stofă Lână curată	120	Lei Mtr.	Prosope Bucata	15	Lei Mtr.	Velură Belgiană	60	Lei Mtr.
Stofă Lână curată	75	„ „	Prosope Bucata	20	„ „	Glot toate culorile	18	„ „
Muselin Lână curată 80 lat.	63	„ „	Prosope Bucata	30	„ „	Stofe pentru haine Bărbăteşti		
Muselin Delen 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	16	„ „	call'ate l. 150 lat. . . .	180	„ „
Staubă (Carton) 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	18	„ „	Postav de haine 140 lat. .	140	„ „
Staubă (Carton)	12	„ „	Pânză jolj 80 lat.	20	„ „			

Vânzare en gros şi en detail. **Sosesc zilnic transporturi noi**

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafica „Cosinzeana“ Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALA
CLUJ

Anul I. No. 239 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Joi 9 Iunie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea“ Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

„Unanimitatea“ din partidul național

E o săptămână întreagă de când „Patria“ însăși se frământă să deslege moțiunea Comitetului de 100 cu speranța că din cele douăsprezece puncte va putea smulge, prin eforturi de interpretare, o cât de slabă lumină pentru lămurirea și orientarea opiniei publice. Și, trecând de la un punct la altul, „Patria“ se încurcă și se pierde ca într'un labirint, ea singură neputând descoperi firul salvator care s-o ducă dintr'odată spre ceia ce trebuie să fie concepția și voința politică a partidului național.

Dar, totuși, în mijlocul rătăcirilor ei, „Patria“ are o mângâiere: că cele douăsprezece puncte au fost votate *cu unanimitate*, ceia ce-ar fi să însemne că între membrii partidului național domnește o perfectă unitate de vedere. Și aici trebue să recunoaștem că „Patria“ are dreptate. Într'adevăr, moțiunea a fost votată cu unanimitate, cu o foarte voioasă și sinceră unanimitate, fiindcă era și singura moțiune care putea să satisfacă toate curentele din sânul partidului național.

Căci cine nu știe astăzi că atât în Comitetul executiv, cât și în Comitetul de 100, s'au vădit două tabere și două curente pentru împăcarea cărora a trebuit să se desvolte un mare efort de abilitate? D. Vaida, reprezentând apropierea de țărăniști, și d. Iuliu Maniu, reprezentând tendința de emancipare a partidului național, erau expresiile celor două curente politice care s'au întâlnit față în față de la cele dintâi desbateri ale congresului.

Adăugați apoi și prezența d-lui Vasile Goldiș, care și ea reclamă să fie înconjurată cu o sumă de menajamente, și veți înțelege cât de mare abilitate se cerea pentru a întocmi o moțiune care să se poată strecura cu succes printre câte curente și tendințe divisau partidul național.

Cum era deci să nu fie „unanimitate“ la vot, când, prin abilitatea d-lui Maniu, s'a redactat însfîrșit o moțiune în ale cărei douăsprezece puncte fiecare tabără își putea găsi formula care s'o satisfacă sau cel puțin s'o amăgească?

Vrei posibilitatea de-a rămâne încă în mijlocul Federației? — Moțiunea are pentru această dorință a dumitale o formulă care nu sufere nici o discuție și pe care „Patria“ oricând ți-o poate reproduce cu semnele citației pentru a-ți dovedi cât de solidar e partidul național cu partidele din Federație.

Vrei, poate, mai mult; Vrei și fusiunea într'un singur partid? — Moțiunea îți satisface și această dorință printr'o formulă care și ea e mai presus de orice discuție în ce privește sinceritatea patidului național de a-și topi ființa sa politică în marele partid democratic care-ar fi să resulte din realizarea fusiunei.

Dar poate că dumneata vrei ca partidul național să fie scos din amalgamul de partide al Federației și să-i asiguri o libertate de acțiune cu ajutorul căreia să poată participa mai ușor la diferitele combinații politice care vor presida la alcătuirea viitorului guvern?

— Moțiunea te satisface numai decât, dându-ți și dumitale o formulă a cărei claritate te sfidăm s-o poți discuta.

Și vrei poate și mai mult; vrei, ca orice s'ar întâmpla, partidul național să nu lipsească din guvernul care va veni? — Moțiunea îți satisface și această dorință punându-ți la îndemână formula „guvernului de concentrare“ din care, *oricum*, — Federația sau fără ea — partidul național va trebui să facă parte în virtutea formulei care-i asigură „nealterarea“ și libertatea de acțiune.

Vrei și ceva regionalism și ceva „bloc ardelenesc“? — Moțiunea are și în această direcție cuvinte și expresii de care și d. Vaida și d. Goldiș nu pot fi decât foarte mulțumiți.

Și de aici „unanimitatea“ cu care a fost votată această miraculoasă moțiune prin care se satisfac deodată toată dorințele și se menajează toate posibilitățile.

Dar se înșeală „Patria“ când își închipue că plecând de la unanimitatea votului se poate vorbi și de o unitate de vederi în ce privește atitudinea în viitor a partidului național.

Căci tocmai lipsa de unitate explică unanimitatea cu care s'a putut vota o moțiune din al cărei amestec de formule nu resultă limpede de cât doar neputința partidului național de-a lua o hotărîre și de a-și fixa o atitudine.

A fost, desigur, *unanimitate*, dar a fost *unanimitatea vidului*, adică a incapacității de-a exprima o concepție politică și de-a da răspunsuri precise la toate acele chestiuni pentru a căror lămurire și resolvare fusese convocat comitetul de 100.

Ce va fi însă când, constrâns de necesitățile situației, partidul național va trebui să-și lămurească intențiile și să-și fixeze o atitudine?

Evenimentele zilei

Muncitorii din Franța și Germania contra internaționalei III.

Congresul uniunei muncitorilor minieri germani din Giessen a respins cu o majoritate zdrobitoare, de 200 voturi contra 7 moțiunea comuniștilor pentru alipirea la internaționala din Moscova.

*

Pe de altă parte, congresul lucrătorilor dela căile ferate din Paris a respins cu 54 mii voturi contra 46 mii afiliarea la Internaționala III.

Literatură politică

D-l Iorga, care desfăcut astăzi de politica Federației are mai multă libertate și deci și o mai mare posibilitate pentru preocupările cu un caracter mai distins și mai înalt de cât intrigile politice de culise și decât demagogia de întruniri publice, semnează în „Gazela Transilvaniei“ un articol cu titlul: O literatură care ni lipsește.

Este vorba de literatura noastră politică, literatură care n'a ispitit pe nimeni până acum la noi și care totuși umplând golul de astăzi ne-ar putea aduce reale foloase.

Editorii noștri tipăresc tot soiul de inepții și de inutilități pe cari le vâră sub ochii publicului cetitor dar n'am văzut nici când și încăeri o publicație de istorie politică, a cărei nevoie se simte totuși foarte puternic.

Căci în afară de acea „Istoria partidelor politice“ a răposatului A. D. Xenopol care n'a isbutit să pătrundă în cercurile largi ale publicului, nu posedăm până acum nici măcar un sfios început de ceiace se poate numi literatură politică.

Și nu numai studii, dar ne lipsesc chiar acele publicații cu ajutorul cărora „să putem străbate cu scrisul și vorba în Adunări ale oamenilor cari odinioară au avut țara pe mâini, cum spune d-l Iorga.

Această lipsă este inexplicabilă întrucât bucurându-ne de o organizație de stat aproape independentă destul de veche, noi posedăm de multă vreme o viață și o tradiție politică.

Încă din veacurile al XVI-lea și al XVII-lea întâlnim în țara noastră manifestări de cugetare politică.

Iar în veacul al XVIII-lea și cu deosebire spre sfârșitul lui când marile idei revoluționare cari frământau Europa începură a pătrunde și la noi, s'au produs multe acte cari fac dovada că exista o cugetare politică românească care nu voia decât să se manifeste.

In veacul al XIX-lea ea se manifestă însă cu o neașteptată forță și prin reformele pe cari le a realizat, ea a creiat organizația noastră politică modernă.

Ei bine, lucrurile acestea le cunoaștem foarte puțini dintre noi, din pricina lipsii unei literaturi politice. Publicul nostru nu-și poate face dar o cultură și o educație politică întrucât gazetele nu i pot oferi de cât faptele și ideile cari constituesc preocuparea zilei.

Avem nevoie de o literatură care prin învățătura trecutului completându-ne cultura și educația politică ne va pune în măsură să înțelegem mai bine prezentul.

Și poate, că în chipul acesta viața noastră politică ar căpăta seriozitatea și lărgimea de vederi pe cari din nefericire azi nu le are.

Nobilimea maghiară în acțiune

Cine crede că, după război, poporul maghiar s'a trezit, însfârșit, din oarba lui megalomanie și că e convins acum că noua orânduire a țărilor nu poate fi clintită, fiindcă e **dreaptă**, acela se însală.

Firesc ar fi ca poporul, care a suferit în război, să caute să nu se mai învrăjmășească cu alte națiii și să nu mai facă încă o tristă și crudă experiență, dar prea e înrădăcinată în el educația trufiei și deprinderea de a încălci drepturile celorlalți și prea se'ncrede încă în conducătorii lui, nobilii, cari și-au dus de râpă țara cu politica lor.

Că aceștia nici gând n'au să renunțe la planuri, cari n'au nici-o legătură cu realitatea, ci sunt simple visuri bolnăvicioase o dovadă ne-o dă, între altele, ziarul „Bécsi Magyar Ujsàg“, care publică o scrisoare a lui Apponyi, adresată lui Mihail Kàrolyi, fostul președinte al Republicii maghiare.

E vorba aci de un întreg plan de acțiune, care, mai ales în partea lui de politică externă, arată o veche și înrăită mentalitate.

Crezând încă în refacerea Ungariei de altă-dată, care era o monstruozitate în mijlocul Europei, „modernul și occidentalul“ Apponyi, care trebuia să prezinte cele mai mari garanții morale, fiindcă a reprezentat Ungaria „pocăită“ la încheerea păcii, nu se dă în lături de a dori o revoluție, care ar răsturna ordinea în statele Antantei, îndeosebi în Franța, comparată de „gentilul“ grof cu un om turmentat.

Cu Anglia „egoistă“, s'ar putea ajunge la o înțelegere servindu-i interesele; cu America și mai mult, fiindcă la ea totul e negotul, iar Italia „neastâmpărata“ va trece iar de partea Ungariei. Și, iată situația refăcută!

Omul, care a dorit acum câteva luni să vorbească în Transilvania românească în numele culturii și umanității, e atât de întunecat de șovinismul specific maghiar, încât crede că războiul cel mare, în care dreptul a biruit forța, trebuie reînoit, pentru ca vechile pofte hrăpărețe ale unor neamuri învățate cu prada să fie din nou și mai deplin satisfăcute!

Pe acești conducători, poporul unguresc să-i urmeze, dacă vrea cu tot dinadinsul să dovedească pentru ultima oară că nu înțelege să aibe o menire pașnică și culturală

Mentalitatea lui Apponyi nu e a unui singuratic. In cadrele indicate de ea, lucrează o intensă și sistematică propagandă în streinătate și d-l Vasile Stoica bine a făcut că ne-a atras atenția, prin conferințele dela Ateneul din București și din sala prefecturii din Cluj, asupra pericolului, ce ea reprezintă.

Va trebui să organizăm o intensă contra-propagandă și aceasta cât mai repede. Dar, până atunci, să nu uităm că aceiași primejdioasă mentalitate un se oprește în preajma Orăzii-Mari, ci ea există, tăinuit, în tot cuprinsul Ardealului nostru scump.

Un regim care moare

E vorba de cel bolșevic. Călători, de curând întorși din Rusia, cum este d. Koulicher, fost profesor de drept internațional la Universitatea din Petrograd, ne aduc date atât de prețioase asupra regimului sovietic, în cât ele trebuesc împărtășite tuturor. Cele relatate de acești diferiți călători, diferiți nu numai ca naționalitate, dar și ca educație și concepție politică, nu numai că întăresc cele publicate de noi asupra regimului bolșevic, dar ne arată și cât am fost de indulgenți în aprecierile noastre. Pentru a se impune maselor adânc nemulțumite, bolșevicii întrebuințează două mijloace: concepția și teroarea.

Din cauza lipsurilor grozave, mulți din dușmanii bolșevicilor se înscriu în armata roșie sau devin funcționari, știut fiind că numai în chipul acesta se pot bucura de favoarea potentaților sovietici. Funcționarii sunt cei mai zeloși apărători ai ordinei bolșevice și cu o înconștientă punctualitate denunță comploturi de cele mai multe ori imaginare numai a-fi suprimați eventuali candidați la posturile pe care le ocupă. Funcționarii formează noua oligarchie despotică care conduce astăzi imensa Rusie sălbăticită. Numărul lor, comparativ cu al funcționarilor din oricare alt stat din lume, e neînchipuit de mare. Numai la Moscova 200.000 funcționari controlează și conduc 100.000 lucrători. In fruntea armatei de funcționari stau puternicii și cruntii comisari de la Moscova cari, închiși în Camerele somptuoase ale Kremlinului, duc o viață plină de desfătări. Comisarii poporului sunt și ei la rândul lor jucării în mâna lui Trotky care concentrează în mâinile lui, puterea civilă și militară tinzând ca după îndepărtarea lui Lenin să devină tiranul suprem al Rusiei.

Oamenii care nu pot fi convinși să devie funcționari sau soldați sunt terorizați zilnic de gărzile roșii până când într'o bună zi, sunt chemați înaintea unui tribunal revoluționar format din drojdiile sociale și în urma unei judecăți care nu trece de cinci minute sunt trimeși în închisorile regimului proletar, căci sub regimul bolșevic nu există pedeapsa cu moarte. Pe la miezul nopții condamnații sunt strigați pe nume și la întrebarea unde ne duceți? li se răspunde: la libertate.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

După câteva clipe căruțele închisoarei trec în goană spre cimitir lăsând urme însângerate. Și acest lucru se petrece în fiecare noapte în toate orașele sau târgurile unde există un reprezentant al vestitei W. C. R.

Grozăviile petrecute în Rusia sovietică te fac să te îndoești și acolo mai există oameni. În câțiva ani o societate care oricât, există în formele unui civil ajii a evoluționat așa de mult încât a ajuns în epoca preistorică. Satele ca și triburile de atunci luptă unele cu altele pentru o bucată de pământ sau unite zdrobesc bandele roșii venite să le fure grâul și vitele pentru a hrăni cu ele funcționărimea parazitară și soldații, instrumente ale teroarei. Țăranul rus nu-și mai cultivă decât pământul care să-i asigure existența lui și a familiei.

Odată hrana asigurată trebue să lupte pentru a și-o apăra. La aceasta se reduce acum existența țărănimei rusești, adică a majorității poporului rusesc. Regiunile industriale din modul și centrul Rusiei cad într'o mizerie zilnic mai accentuată. Flămânzite, cetățile industriale se aruncă asupra satelor pentru a-și potoli foamea. Asistăm în plin veac al XX-lea la cruzimea scenelor evocate cu atâta talent de I. H. Rosnyaîné în romanele sale preistorice.

Unele domenii sunt cucerite de lucrătorii mai îndrăzneți și aceștia pun stăpânire pe întregul domeniu reducând pe țărani la starea de șerbi, grație armelor perfecționate de care dispune și indolenței și fatalismului caracteristic țăranului rus. E un început de regim feudal, accentuat și în viața industrială unde lucrătorul „liber" nu mai are dreptul să fie în grevă sub amenințarea de a fi pedepsit cu moartea.

Ceea ce n'a realizat „tirania capitalistă a democrației burgheze „bolșevicii au instituit-o ca ceva definitiv: militarizarea muncei. În locul libertății democratice ablolutismul feudal dublat de cele mai asiatic despotism.

Această stare feudală e nevoită să trăiască în condițiunile technicei moderne. De aceea sistemul tinde spre un faliment complet.

Criza de transporturi, de aprovizionare, de încălzit, se agravează cu atât mai mult cu cât deficitele de aprovizionare din întreaga Rusie au fost incendiate de răsculați. Toate măsurile luate de bolșevici au fost zadarnice. Numai restabilirea industriei și comerțului poate îndrepta actuala stare de lucruri. Pentru aceasta însă bolșevicii trebuiau să renunțe la toate măsurile lor utopice de comunizare și să dea mână liberă inițiativei private. Procedând astfel ar fi amenințată cu distrugerea imediată puterea lor prin faptul că oamenii începând să muncească și să câștige vor depinde din ce în ce mai puțin de dânșii.

În scop de a evita acest lucru șefii bolșevici au hotărât să concesioneze bogățile naturale capitaliștilor străini. Dar atunci cum rămâne cu „lupta contra capitalismului internațional ?"

Urât de lucrători, comitetul cu o înverșunare sălbatecă de țărani, unealtă a capitalismului judeo-german, regimul bolșevic nu va întârzia să se prăbușească. Pentru aceasta se cere timp. De aceea să așteptăm liniștiți desfășurarea evenimentelor din Rusia și atunci când ziua fericită va veni să dăm și noi o mână de ajutor pentru organizarea democrației rusești.

ECOURI

Un ziar studențesc

A apărut primul număr al ziarul studențesc bilunar **Viața studențească**. Răspunzând unei reale necesități de mult timp simțită, destinat a da avântatului glas al tinerimei active liberă și frumoasă desvoltare, noul ziar va fi desigur răspânditorul unor viguroase îndemnuri morale și patriotice.

Primul număr al acestui organ, care deocamdată va apărea numai de două ori pe lună, are articole semnate de d-nii profesori universitari Mihail Vlădescu, G. G. Antonescu, I. Rădulescu Pogoneanu, Constant C. Georgescu, Take Papahagi etc.

Indicând programul, se indică spiritul larg și obiectiv în care vor fi frământate și discutate problemele asupra cărora tineretul universitar trebue să-și spue cuvântul.

Scrisoare din Italia

Un suflet nou. — Viața artistică. — (Eleonora Duse—Carusso—Pietro mascagni)

Roma, 1 Iunie.

„Interarma silent musae" zice proverbul latin cu multă dreptate. În Italia, țara artei veșnice, muzele începură să tacă. Nu în înțelesul cel mai strict al cuvântului, totuș se poate zice că dormitează în felul cum ideea națională fuse dată la o parte în era tendinței de stăpânire a agitației socialiste... Dar au trecut necazurile războiului și în cepe să răsufle căldura unei alte vieți. În clipa aceasta de o netăgăduită reînoire sufletească muzele s'au deșteptat. Aș putea asemăna starea de spirit actuală a Italiei de-acum cu starea psihică a noastră înaintea marei adunări dela Alba-Iulie. E asemănătoare cu simțirea fermecătoare ce cuprinde firea după un somn greu, obositor și apoi se redeșteaptă și viează din nou, cu puteri necântărite, dar care parcă s'au întreit.

Sufletul Italiei caută cu ardoare un obiect de preocupație. ideia națională cucerește din nou, cu o vânjoșie caldă. Regele dacă e întâlnit azi în Sardinia (Sassari) sau în Roma e aplaudat cu o dragoste, pe care nu a avut ocazie să o constate în asemenea măsură dela războiu încoace. Garda națională „fașiștii" sunt aclamați pentru iubirea lor de țară și ar fi și mai stimați de ar fi mai blânzi și iertători. Ei știu acum și aceasta și au devenit așa de discrete manifestările lor, încât câștigă cu atâți mai mulți aderenți, cu cât vor deveni mai înțelegători ai vremurilor noui. Serbătorile de azi le petrec cu musica pestrăzi, căci muzica lor proverbială o iubește foarte mult poporul italian. Totdeauna o dovedesc aceasta decăteori au ocazia, încasă, pe stradă ori la teatru, și mai ales la teatru. Artiștii sunt mai sărbătoriți ca niciodată.

*

Eleonora Duse, artista italiană de un renume mondial a păsit din nou pe scena teatrului Balbo din Torino în luna aceasta, după ce de mulți ani nu mai onorase teatrul cu arta sa. Dar publicul, care o aștepta de multă vreme și o admirase și iubise foarte mult a primit-o cu ovațiuni, cari aveau să valoreze cu toate aplauzele anilor lipsiți dela teatru. Sărbătorirea ei deastădată nu i-a făcut-o publicul restrâns al unui oraș și Italia întreagă. Toată aristocrația intelectuală și de rang, politicieni, scriitori și artiști au venit să sărbătorească din regiuni foarte îndepărtate pe această artistă fără pereche.

Când a apărut pe scenă publicul întreg s'a ridicat în picioare și au răsplătit-o cu nesfârșitele aplauze, strigăte de Evviva, fluturări de batiste și aruncări de flori. Artista înduioșată a început să plângă de emoțiune. La sfârșitul ovațiunilor însă s'a stăpânit cu desăvârșire și și-a jucat rolul cu veselia-i zimbitoare, cu care trebuia să și-l înceapă. Trebuia să reprezinte o femeie tânără — dintr'o piesa de Ibsen — totuși își păstră părul carunt, fără să uzeze de parucă. Deasemenea nici trăsurile feței îmbătrânite nu corespundeau rolului tineresc, ea însă n'a întrebuințat niciun meșteșug pentru a-și masca fața.

Dar a jucat cu un avânt și cu un talent atât de cuceritori, încât publicu nu mai avu răgaz să stăruе asupra nepotrivilor externe. În tot timpul interpretării menifestările de simpatie șeineau lant. Să'nțelege că alăturea de dânsa au fost sărbătoriți și celalți artiști, îndeosebi partnerul Zacconi, care răspunse publicului: **„Eviwa — Italia".**

*

Dar scena italiană va avea să se bucure și de un alt artist al ei dăruit lumei întregi: tenorul Carusso. În timpul din urmă a cântat în America. Din nefericire suferise un defect al organului vocal într'un rol greu, care-i pretindea o sforțare extraordinară. Spre norocul său însă operația i-a sucees și vindecându-se se va reîntoarce în Italia. I-se pregătește o primire entuziastă.

*

În timpul din urmă se vorbește foarte mult de Pietro Mascagni, care ultimele zile a dirijat pentru primaoară premiera „Il Piccolo Marat". A fost un compozitor sărac până'n clipa când **Cavalleria Rusticana** i-a procurat un succes și renume neașteptat, care a cucerit toată lumea artistică. Era de 26 ani când firma Sonzogno publică un concurs pe care-l câștigă **Cavalleria Rusticana**, operă de un act, care a fost imediat reprezentată la Roma și avuse un succes frenetic și cuceritor, încât în 18 luni încunjură pământul și de trei decenii stă permanent în repertoarul celor mai mari opere ale lumii. Sunt 31 ani deatunci. Mascagni a mai scris foarte multe opere dar un atare succes n'a mai avut și nici nu speră să-i mai vie. Acum 25 ani pați acelaș lucru, cu opere de altfel la cari a muncit foarte mult, dar întâmpină aceiaș soartă ca Ruggiero Leoncavallo. Acesta la 2 ani după **Cavalleria Rusticana** își prezintă opera tot de un act „I. Pagiacci" avu acelaș splendid succes și acelaș infinic faliment cu operele create mai în urmă. După atâtia ani însă norocul îl ceroetează iar pe Mascagni. Opera care se cântă azi în Roma și pe care a prezentat o săptămâna trecută aci a avut un succes fără de seamăn: de 32 ori a fost chemat la pupitru și aclamările nu voiau să înceteze. Fără îndoiala că și libretul are o construcție minunată. Piesa nouă, **Marat cel mic** (Il piccolo Marat) se petrece în 1793 în Nàutes pe vremea revoluției franceze, când aristocrații osândiți la moarte se aruncau în valurile râului Loire. Un tânăr print iubește a nepoată prezidentului juriului revoluționar și din amor și ca să-și mântuie viața se pune în fruntea sansculoților, și prin isteținea sa își câștigă un nume simpatic tuturora (Marat cel mic) dobândind o autoritate respectată, într'atâta încât își

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Cuvânt de deschidere

rostit la al doilea congres al „Asociației Profesorilor Universitari din România", la Cluj, în ziua de 3 Iunie a. c. de d-l Prof. Sextil Pușcariu, președintele „Asociației".

I.

Domnilor Colegi!

Universitatea din Cluj are astăzi cinstea de a vedea adunați în sala ei festivă pentru a treia oară pe reprezentanții celorlalte Universități românești. Încă nu s'au împlinit doi ani de când printr'o frățească înțelegere profesori de la toate Universitățile noastre au pus temelie acestei cetăți românești în inima Ardealului. Mâna lor a fost fericită. In Februarie a anului trecut am serbat Inaugurarea festivă a Universității noastre, într'o atmosferă sărbătorească, bucurându-ne că după învingerea armelor putem sărbători victoria culturei naționale. Astăzi ne adunăm la muncă, spre a desăvârși clădirea măreață a Universității în România întregită și spre a ne manifesta — cu toată autoritatea pe care ne-o pot da nădejdile întregului neam puse în cei mai de samă reprezentanți culturali ai săi — voința noastră de a fi folositori printr'o colaborare frățească acestei mândre țări a noastre.

Intr'adevăr, Domnilor Colegi, rostul congreselor Asociației profesorilor universitari, acesta este A arăta Țării că toate gândurile și grija noastră de fiecare zi ni sunt îndreptate spre a o duce la propășire a ne înfățișa înaintea ei, nu ca o sumă de muncitori izolați în laboratoriile și camerile lor de savanți, ci ca un corp solidar, lucrând cu puteri unite spre aceași țintă și hotărât să-și impună voința sa. De la felul cum vom ști să păstrăm solidaritatea aceasta și să impunem hotărârile noastre va depinde autoritatea de care ne vom bucura.

Lucrările noastre din acest an sunt determinate de moștenirea ce ne-a rămas de la congresul trecut. Hotărârea luată în Iunie 1920, de a ține în toamna aceluiași an un congres extraordinar spre a hotărî asupra chestiunilor rămase nediscutate, din cauze independente de voința noastră nu s'a putut realiza. O grevă la căile ferate ne-a împiedecat în ultimul moment de a urma invitării Universității din Cernăuți și de a ține acest congres extraordinar în zilele Inaugurării sărbătorești a surorii noastre din Moldova de sus. Astfel vom fi nevoiți să ne ocupăm cu problemele ce ne-au rămas din anul precedent; vă cer totuși voie ca la stabilirea ordinei de zi a ședinței noastre de Duminecă să dau întâi etate altor două chestiuni ridicate de secția Cluj a Asociației, din cauza urgenței lor. Ele privesc proiectul de lege pentru organizarea învățământului superior, care tocmai în zilele acestea se piscută în Corpurile legiuitoare fără să se fi cerut avizul prealabil al Universităților, — și proiectul asupra salarierii personalului administrativ și de serviciu al Universităților, care nu poate fi disconsiderat la votarea budgetului.

Am crezut că vom putea face o simțitoare economie de timp dacă înainte de a pune în discuție plenară toate aceste chestiuni, vom alege dintre noi comisiuni compuse din specialiști care să studieze rapoartele prezentate și să aducă Congresului soluțiuni.

In mod firesc, apărarea intereselor profesionale, formează una din preocupările continue ale Asociației noastre. Cel ce crede însă că Asociația profesorilor universitari e un sindicat ca multe altele, care caută să stoarcă cu puteri unite cât mai multe avantajii pentru membrii lui, greșește. Preocuparea de căpetenie a noastră este și va românea binele Institutiei din care facem parte.

De aceea dați mi voie, Domnilor Colegi, să vă arăt în câteva cuvinte care cred că sunt direcțiile în care activitatea noastră va trebui să se desfășoare în viitorul apropiat.

Menirea principală a Universității este și va trebui să rămână cea de școală superioară care are să pregătească generațiile viitoare de muncitori intelectuali, cultivând învățământul clasic. Studenții Universitari vor trebui să-și agonisească din cursurile profesorilor lor cunoștințele temeinice pentru cariera lor viitoare, iar în seminariile, laboratoarele și clinicele universitare, în contact nemijlocit cu dascălii lor, cunoștințele teoretice vor fi aprofundate prin exerciții practice și se vor grupa într'un sistem de cugetare științifică.

Universitatea nu are voie însă să se restrângă la activitatea aceasta școlară, mai mult reproductivă, care dă elevilor ei rezultatele științei și-i introduce în metoda investigațiilor științifice, ci ea are și misiunea de a fi un lăcaș al cercetărilor originale. In institute speciale create pe lângă Făcultățile Univer-

Cronica politică

Spre dizolvarea Federației. — In consfătuirea grupărilor politice din Federație, care a avut loc eri, au vorbit din partea țărăniștilor d-nii Paul Bujor și Madgearu, avizând pe d-l Maniu, că dacă nu se decide pentru o imediată fuziune, partidul țărănesc va ieși din actuala formațiune politică a opoziției reluându-și libertatea de acțiune.

La cuvântările celor doi țărăniști a răspuns d-l Iuliu Maniu, arătând că chestiunea fuziunei s'a ridicat de către țărăniști înainte de a se ști, dacă ideia este îmbrățișată și de celelalte partide din Federație, și că fiascul ei împreună cu cazul Stere au determinat răcirea relațiilor dintre diferitele grupări din Federație. D-l Maniu a adăogat că „Ardealul îi este atât de scump, iar interesele sale sunt atât de strâns legate de existența partidului național, încât pentru a salva aceste interese, cari sunt grav periclitate, d-sa este gata să facă orice fel de colaborare cu partidele democratice și de ordine."

D-l Iorga, care de altfel a lipsit dela toate consfătuirile Federației ținute după mișcarea partidului național se consideră de mult desfăcut de Federație. Articolele d-sale din „Neamul Românesc" și interviewurile date în diferite ziare precum și atitudinea sa în parlament ne dovedesc că desgustat de politica de agitație și demagogie a Federației, d-l Iorga s'a hotărât să reia libertatea de acțiune. Se afirmă că d-sa a făcut chiar o declarație în acest sens d-lui N. Titulescu.

Aceasta fiind situația politică a Federației dizolvarea ei poate fi socotită ca împlinită.

Ca o consecință a disparițiunii ei se vorbește de constituirea unui bloc parlamentar al reprezentanților din provinciile alipite din care vor face parte partidele de sub șefia d-lor Maniu, Inculeț și Nistor.

Iar specula coroanelor

Cu ocazia discutărei reformei financiare, d-l A. C. Cuza, cunoscutul deputat naționalist, a arătat cu cifre, care nu pot fi desmințite, cine a fost fericiții muritori, cari datorită complicității d-lui Take Ionescu, au schimbat cu un apreciabil profot material, milioane de coroane în dauna Statului.

Din lunga listă prezentată de d-l A. C. Cuza, spicuim câteva nume interesante, nu prin personalitatea distinsă, care ar reprezentat-o ci prin cifra importantă a coroanelor schimbate. Aron Schuller, calificat de d-l C. Argetoianu cu epitetul de ex-croc figurează cu 28 milioane.

Urmează d-l M. Protopopescu, deputat averescan cu 4 milioane, Radu Xenopol, fostul șef de cabinet al d-l Take Ionescu cu 1.800.000, d-l B. Brănișteanu dela ziarele „Dimineața" și „Adevărul" au un milion și în fine Banca Blank cu 1½ milion, despre care însă d-l A. C. Cuza a spus că mai figurează și în alte liste cu un total de 80 milioane.

Nu ne miră faptul că Aron Schuller și Banca Blank au speculat cu coroanele.

Era un lucru firesc dată fiind moralitatea lor. Ceea ce ne miră e următorul fapt: de unde a avut d-l B. Brănișteanu, ziarist, profesionist, suma de un milion de coroane atunci când nici nu a trăit în Ardeal pentru a le avea, nici nu a fost bogat pentru a putea cumpăra coroane.

E un mister, pe care desigur tot banca „Blank", la ziarul căreia scrie d-l Brănișteanu, ni-l poate lămuri.

Că d-l Take Ionescu a avut o atenție deosebită pentru prieteni anunțându-i din vreme care va fi cursul de schimb nu ne miră. D-sa totdeauna și-a servit prietenii. Nu putem înțelege însă cum marele reformator financiar care este d-l Titulescu, înainte de a prezenta parlamentului proectul impozitelor directe ar fi luat măsuri pentru impunerea câștigurilor hoțești ale speculanților, între care în primul rând figurează acei cari au schimbat sume mari de coroane și ruble.

Opinia publică ar primi cu convingere sacrificiile cerute de guvern, dacă se va vota înaintea proectului de lege al impozitelor de război pe cel pentru impunerea îmbogățiților de război. Intâi să plătească acei care au speculat asupra nenorocirei țărei și apoi cei mulți cari au dus greul războiului.

scapă și mama și mireasa din robie.

Criticii rigurosi spun, că noua piesă nu e atât de adâncă și nu va avea trăinicia, care i-a urmărit la prima sa piesă de mare succe. Dar prin muzica ușoară și prin isteția compoziției poate fi gustată cu mai mult succes și de păturile simple și de publicul de după războiu... In orice caz succesul e mai democratic și cel puțin se speră că va fi tot atât de durabil ca al Cavalleriei Rusticane.

Corespondent

Pedeapsă meritată

E vorba de fostul președinte al Asociației Generale a Presei d-l Costa-Foru, care cunoscut tuturor pentru convingerile d-sale democratice în sensul „Adevărului" și a „Luptătorului" a crezut de cuviință să accepte în numele Asociației Presei, deși comitetul refuzase, acțiunile „Reșiței", oferite cu o deosebită mariuimie de celebrul d-l Veith. Mai mult, a propus ziarelor cunoscuta anchetă la Reșița la care din fericire n'a răspuns decât reprezentanții gazetelor băncii Blank: Dimineața, Adevărul și Luptătorul

In fața îndrăznelii incalificabile a d-lui Costa-Foru, ziarul „Viitorul" a protestat publicând și același timp dovezi că președintele Asociației a primit acțiuni de la Reșița.

Informat de intențiunile comitetului „bătrânul democrat" de la „Adevărul" a încercat să inducă în eroare pe unii membrii ai Asociației Presei, trimițându-le scrisori în care arată printre insulte triviale că a fost persecutat de unii membri din comitet, lucru pe care d-l Costa-Foru îl făptuia, fiind sigur că oamenii cinstiți din comitetul Asociației nu vor șovăi să-l jertfească atunci când va fi vorba de cinstea gazetărească.

Ceea ce s'a și întâmplat. Comitetul în întregime, cu excepția unui singur membru a desărcinat pe d-l Costa-Foru din funcțiunea de președinte al Asociației, convocând în același timp pe membrii pentru a ratifica hotărîrea.

Mai poate pretinde și acum d-l Costa-Foru că este persecutat?

Dacă i-a mai rămas ceva din bunul simț pe care îl avea odată n'ar mai răspunde nimic, ci, filozofic închis în cabinetul său de lucru, ar contempla cu duioșie cele 250 de acțiuni „Reșița" cari îl rămân totuși.

„O cuvântare nobilă"

Sub acest titlu ziarul maghiar „Nagyvárad" din Oradea-Mare publică în numărul său dela 22 Mai o dare de seamă despre o festivitate a societății culturale „Cele Trei Crișuri".

Este prima ocazie când presa maghiară se ocupă cu o acțiune culturală românească, lăsând la o parte animozitățile de ordin politic. Salutăm cu satisfacție acest act și dorim ca exemplul dat de ziarul „Nagyvárad" să fie imitat în sensul cel mai larg și de celelalte ziare maghiare — îndeosebi cele din Cluj — deoarece suntem convinși că terenul cultural este acela unde ne putem întâlni pentru a scoate în evidență adevăratele calități și mentalitatea originală care trebue să fie cunoscută în mod reciproc pentruca apoi și pe terenul politic să ne întâlnim cu cele mai bune intenții. Din partea noastră această bunăvoință există. S'o dovedească și conducătorii culturali ai maghiarilor dela noi, dar îndeosebi presa lor și mai cu seamă cea din Cluj, care e atât de departe de realitate și de a ne cunoaște.

Iată cum comentează ziarul „Nagyvárad" ședătoarea în chestiune:

„Am ascultat programul până la sfârșit și constatăm cu plăcere că am fost de fapt martorii unui eveniment cultural. Chiar și glasul politic ce s'a întrezărit a fost glasul omului de cultură. Anume, în cadrele programului d-l Marin Ștefănescu, profesor universitar din Cluj a ținut o conferință despre însemnătatea culturii și cu această ocazie a atins un ton nobil, așa cum în timpul din urmă — ca să fim sinceri — nu am prea auzit. Nu a fost înălțător fiindcă a vorbit cu dragoste și în mod înțelegător despre cultura celorlalte popoare, că a afirmat noblețea și răbdarea neamului românesc, căci — acestea le auzim și dela politicieni în fiecare zi, fără ca ei să caute să le și îndeplinească.

Atribuim deosebită valoare a conferinței profesorului Ștefănescu faptului că el propovăduește ca națiunea română să fie conciliant față de celelalte naționalitățăți, el *roagă publicul* să arate lumii că Românul apreciază interesele generale omenești în cultura celorlalte naționalități considerându-le ca o parte constitutivă a umanitarismului.

Această cuvântare a răsunat în urechile noastre ca un imn semn, instructiv și ca rezultatul unei cugetări mai superioare în atmosfera supraîncărcată de hipernaționalism care trezește societatea, cu idei preconcepute, să fie atentă, căci ochiul Europei urmăreste cu atenție viața, activitatea, politica fiecărei națiuni, că România e responsabilă în numele culturii de libertatea culturală a celorlalte naționalități. Aprecierea și înțelegerea dorințelor celorlalte naționalități o consideră ca un act constitutiv al patriotismului real și sănătos. Acei cari cu aplause meritate au răsplătit conferința profesorului, Ștefănescu, acei cari sunt conducători, culturali și politici ai Bihoroului și Oradei cu siguranță au plecat convinși că noblețea discuției numai prin realizarea ei practică va câștiga adevărata valoare".

Dar noi voim să credem că această realizare practică numai atunci va lua ființă când conducătorii minorităților vor propovădui și dovedi aceași nobleță și intenție bună.

Să ia aminte; din partea noastră cea mai intensă activitate pentru a șterge ura trecutului milenar a pornit. E rândul lor să facă același lucru pentruca să nu ne îngreuneze misiunea — ce cred ei că o avem de împlinit în fața Europei. Să nu uite că în caz de rezistență responsabilitatea se declină. Chiar de aceea nu importă *tonul* prin care caracterizează mentalitatea actuală ci numai *recunoașterea faptului* că acțiunea bună din parlea noastră a pornit.

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
ȘI PIANE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile alui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acții
Persoanelor de încredere se face vânzarea și cu plată în rate

sității, în care profesorul apare subt înfățișarea sa de savant, se va face munca productivă care are să ducă știința cu un pas mai departe spre progres. In aceste institute se regăsesc, în calitate de colaboratori, dascălul și foștii săi ucenici.

Dacă în aceste institute speciale, un număr restrâns de cercetători se izolează de zgomotul lumii și de preocupările ei imediate, ca să scruteze adevărul veșnic, Universitatea românească, cel puțin pentru un șir de ani — până când vom avea și noi, ca popoarele cu o cultură veche, o pleiadă de învățați în afară de cadrele universitare — mai are o a treia datorie de împlinit, cea de popularizare a științei. In consonanță cu spiritul democratic care domină vremea, școala studiilor superioare trebue să țină viu contactul cu pătura intelectuală a națiunei și să deștepte în cercurile cele mai largi ale populațiunei dragostea de știință și respectul față de achizițiile ei.

Când profesorul universitar a desvoltat o activitate rodnică în cele trei direcții indicate, el și-a împlinit întreita sa misiune de dascăl, savant și de apostol cultural. Cu aceasta însă datoria lui nu e împlinită în vremile în care trăim, vremuri care dela fiecare cetățean al țării cer să contribue la organizarea statului Pentru ca să asigurăm posibilitatea de lucru spornic în cele trei direcții arătate nu putem lăsă reorganizărea Universităților noastre în grija altora, ci trebue s'o facem noi înșine. Și aici rolul principal trebue să-l aibă Asociația profesorilor universitari, care a exprimat atât de hotărît în adunarea generală trecută, că de aci înainte nu se vor putea face legi cu privire la Universitățile noastre fără colaborarea și îndrumările noastre.

Invățământul clasic

Va trebui să formeze precum am spus în toate timpurile obiectul preocupării noastre principale. Problemele pe care ni le pune el sânt atât de multe și variate, încât studierea și discutarea lor va dura atâta timp cât va exista o Universitate.

Atențiunea noastră trebue că se îndrepte deocamdată asupra acelora care ivindu-se în urma războiului cer o soluționare cât mai urgentă. Chestiunile care mi se par că au să ne preocupe în primul rând privesc:

a) Unificarea învățământului
b) Mijloacele de învățământ
c) Ingrijirea studenților.

Dacă azi s'ar creia întâia Universitate românească, ar fi locul de sigur să studiem care tip de Universitate din țările apusene s'ar potrivi mai bine spre a ne servi de model. Probabil că s'ar găsi atunci apărători înfocați și critici aspri ai tipului francez, german, american, etc., fiecare bogat în părți vrednice de imitat și cu neajunsuri care ar trebui evitate.

După un trecut de șaizeci de ani, noi avem astăzi un tip de universitate, strein la origine, dar românesc prin adoptare și prin prețioasele contribuții ce i le-au dat atâtea minți luminate și inimi calde. Acesta singur poate fi pus la bază pentru unificarea atât de necesară a învățământului în Universitățile noastre. Aceasta nu însemnează însă, că acestui tip de Universitate românească, consacrat prin tradiție, nu i-se pot aduce modificări și completări, dictate de experiența făcută cu el în vechiul Regat și de situația cea nouă creată prin românizarea Universităților din Cluj și Cernăuți, care ar dori să aducă în noua organizarea amănunte din organizarea lor, întru'cât ele s'au adeverit utile.

Mi se pare, Domnilor colegi că Universitatea, ca cea mai înaltă instituție culturală, este menită să servească de model tuturor celorlalte instituțiuni cum trebue făcută unificarea. Opera pe care o vom face-o noi va avea deci și importanța pe care o poate da un exemplu bun.

Deprinși prin însăși îndeletnicirea noastră să nu încercăm a da soluții înainte de a fi studiat problema cu toată rigoarea științifică și de a nu sacrifica niciodată fondul de dragul formei, noi, profesorii universitari sântem chemați înaninte de toate a face o operă solidă și bine studiată, fără să ne lăsăm abătuți de enervarea generală din jurul nostru care duce la experimentări necontenite și primejdioase.

Una dintre experiențele cele mai dureroase ale omului de știință este că orice idee se lovește, când voim s'o punem în practică de legile neînduplecate ale timpului, care opune avântului și nerăbdării noastre, monotonia cursului său uniform. Fără răgaz, fără această dobândă pe care necontenit trebue s'o plătim neînduplecatului creditor Chronos, o operă bună nu e cu putință. De câte ori încerci să-l înșeli, Chronos se răsbună, dar tot el devine un colaborator prețios dacă prin organizația muncii nu lași să treacă neîntrebuințate niciuna din clipele lui.

Dacă vom ști să organizăm munca noastră sânt sigur că, cu tot timpul necesar pentru lucrările pregătitoare, Universitatea va fi cea dintâiu care se va unifica. [Imi voiu lua voie, la sfârșit să vă arăt care cale mi se pare că trebue urmată în privința aceasta.]

Unificat ori neunificat, învățământul clasic la Universitățile noastre este astăzi primejduit de greutățile mari cu care avem a ne lupta pentru procurarea ma-

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

INFORMATII

Comerciale

S'a ridicat imobilizarea aplicată asupra tuturor cerealelor și derivatelor și se lasă comerțul liber în interior.

Grâul, secara și derivatele lor necesare comunelor, armatei și nevoilor Statului, se vor achiziționa prin bună învoială, cu prețurile stabilite de ministerul de interne, iar în caz de imposibilitate se va face uz de dispozițiunile prevăzute la art. 3 din jurnalul consiliului de miniștri nr. 2958 bis din 1920.

■

Consiliul superior vamal din ministerul de finanțe, a hotărît în ultima ședință, taxele vamale de export pentru următoarele cereale: porumbul 1500 lei de vagon, orzul 2000 lei de vagon și meiul 500 lei de vagon,

Pentru coșurile de răchită comisiunea a dat scutiri de taxe vamale.

■

Comisia de organizare a târgului de mostre din Cluj a constituit un birou special de încvartiruire pentru comercianții care vor sosi la Cluj, spre a participa la târg.

■

Dr. Kiss Béla, secretarul Camerei de Comerț Cluj, care a luat din oficiu parte la târgul oriental din Budapesta s'a reîntors în localitate.

■

Industriale

„Foresta", societate italiană pentru exploatare de lemne care fuzionase cu „Intreprinderile Forestiere Române" din Cluj, și-a început activitatea în Ardeal sub conducerea directorului Guttmann.

Centrala societății este la Cluj.

■

Se vinde ocazional, una mașină de scris „Remington" în perfectă stare „Informatorul Român" Cluj, Calea Regele Ferdinand 48. 748

Politice

Citim în *Dacia*:

In ședința de Vineri d. Duliu Zamfirescu, președintele Camerei, aducând omagii memoriei lui V. Alexandri, a pomenit și numele altor Români mari din epoca renașterii și consolidării statului nostru.

Rostind între alte nume și pe acela al lui I. Brătianu, președintele Camerii a ținut să exprime „personal" omagiu memoriei marelui om de stat în momentul când a spus să exprimă „personal" acest omagiu președintele a fost imediat întrerupt de mai mulți deputați din majoritate, cari au ținut să-l completeze adăugând „și'n numele Camerii".

Intreruperea a fost însușită de d. președinte, e dela sine înțeles.

Această manifestare a Camerei s'a interpretat ca un răspuns și ca o reparație cam tardivă la gestul nenorocit al Senatului cu prilejul centenarului lui Ion Brătianu.

■

Financiare

D. N. Titulescu, ministru de finanțe a hotărât cu începere dela 1 Iunie c., desființarea comisiunilor schimbului coroanelor și rublelor. Toate cererile nerezolvate din Basarabia, Bucovina și Ardeal, vor fi înaintate direct ministerului de finanțe, spre rezolvare.

■

Administrative

Suntem informați că Ministerul Muncii va înființa inspectorate agricole. Inspectoratele acestea își vor desfășura activitatea ca cele ale muncii.

■

Militara

O comisiune militară ruso-română se va întruni pe Lemanul Nistrului spre a examina și rezolva chestiunea locală pendinte.

Judiciare

Judecând recursurile intentate de d-nii I. Gh. Bogdan și B. Balgiu, avocați cl. I. ai ministerului muncii și ocrotirilor sociale cari au fost puși în disponibilitate pe ziua de 1 Aprilie 1921, pentru economie bugetară, deși erau mamovibilă prin legea Meseriilor Decretul-Lege de ganizare a ministerului muncii. Inalta Curte de Casație și Justiție a admis ambele recursuri, invitând pe ministrul muncii să reîntegreze pe ziua de 1 Aprilie pe cei doi avocați, stabilind cu această ocaziune jurisprudența că *funcționarii inamovibili nu pot fi îndepărtați pe cale judiciară.*

■

Culturale

Citim în „Izbânda" că d-l Iuliu Maniu, președintele partidului național din Ardeal, fiind rugat să colaboreze la opera culturală și națională a Fondului Ion C. Brătianu a comunicat că primește să facă parte din comitetul care s'a constituit în acest scop.

■

Literare

Marele premiu Năsturel de 12 mii lei a fost acordat d-lui L. Rebreanu pentru romanul său intitulat „Ion".

■

Agricole

Direcțiunea silvică din Cluj a fost scoasă, pe ziua de 1 Iunie 1921, de sub autoritatea secretariatului general al agriculturei din Transilvania și va continua să lucreze independent de acest secretariat general, până la 1 Septembrie 1921, în limitele competinței ce are.

D. inginer silvic Liviu Martian, a fost delegat a îndeplini funcțiunea de director al serviciului silvic și a tuturor serviciilor dependinte de ministerul de domenii, afară de direcțiunea agriculturii care se va conduce mai departe de d. Emil Petrini.

■

Bibliografie.

A apărut nr. 3 al revistei „Gândirea" cu următorul bogat cuprins:

Orbul; Lucian Blaga.

Primejdioasă ofensivă culturală; I. Darie.

Vanitas; Adrian Maniu.

Omul care-și întindea mâinile; Emil Isac.

Păianjenul negru; Cezar Petrescu.

Toamnă timpurie; Demostene Botez.

Călătorie în nouri; Al. Al. Philippide.

Broaștele; Al. O. Teodorescu.

Cântec trist; Ecat. Pitiș.

Zi de primăvară; Gib. I. Mihăescu.

Pumnalul de aur; Vasile Al. George.

Duel de Artilerie; ***

Tezaurul Domniței; Septimiu Someșeanu.

Tălharul Fericirei mele (trad); Adv.

Tristul Pelerin; Dinu Geoglovan.

Nu sunt tânăr (trad); Walt Whitman

Apelul lui Gorki; Iago.

Eresii sociologice; Dan Rădulescu.

Premiile Academiei; Ivan.

Expozițiile din Capitală; C. Robul.

Cărți și reviste. Cronica mărunță. Desemne de Victor Ion Popa.

In chestia Banatului

— Măsuri vexatorii și totuși prietenie cu orice preț —

Le Temps află din Belgrad următoarele:

„Biuroul de presă jugoslav desminte știrea că ar fi existat uu acord sârbo-român cu privire la cedarea către România a unor localități, în schimbul unor loc-alități, în schimbul unor concesiuni pe Dunăre făcute Jugoslaviei.

„Linia de frontieră în ce privește aceste orașe este fixată prin tratate de pace internaționale și va rămâne așa cum este".

Comentând acest comunicat, *Viitorul* scrie:

Probabil că biuroul de presă sârb face aluzie la cele două orașe, Vârșețul și Biserica-Albă, de care s'a anunțat de mai multe ori în mod neexact că s'ar fi cedat României.

Insă nu trebue uitat că d-l Protici unul din șefii partidului radical — cel mai numeros și mai influent din actuala Constituantă jugoslavă — pe când era prim-ministru a crezut că poate să ceară Temișoara și Aradul.

Vizita d-lui Take Ionescu la Belgrad, care s'a dus să represinte guvernul român la funeraliile lui Vesnici, va avea prilejul să vorbească cu oamenii politici sârbi asupra posibilității unui acord politic sau militar. Dar ce valoare, ne întrebăm, poate avea un asemenea acord, când guvernul jugoslav, călcându-și angajamentele luate prin tratatul dela București din 1913 — angajamente întărite prin primirea clauzelor dela Trianon și Saint-Germain — a închis școlile și bisericile românești din Macedonia?

Este inutil să amintim de persecuția elementului nostru din Macedonia și din Banat.

Asemenea acte nu credem că pot avea darul să înlesnească o prietenie solidă între cele două țări vecine și în asemenea condițiuni ce preț putem pune pe noile acorduri ce ar fi pe cale să le încheie ministrul nostru de externe, gata să sacrifice cele mai vatale interese românești?

■

De altă parte citim următoarele în *Izbânda.*

In momentul în care d-l Take Ionescu, ministru de externe, pleacă în vizită diplomatică la Belgrad, guvernul jugoslav înțelege să ia măsuri vexatorii pentru populația română din Banat.

Guvernul dela Belgrad a hotărît închiderea granițelor liniei demarcaționale pentru locuitorii români din Banat cari au pământ dincolo de aceea linie.

Cum era și natural, această hotărîre a avut darul să ne mulțumească adânc populația și o intervenție a guvernului român este mai mult decât necesară.

Diverse

In darea noastră de seamă asupra stagiunei 1920—21 a Teatrului Național din Cluj, s'a omis din greșală activitatea bogată în succese artistice a soților *Ștefănescu,* apreciați mult de public.

Ne exprimăm pe această cale părerea noastră de rău pentru omiterea involuntară.

■

Siguranța generală din Iași a reușit să aresteze, zilele trecute un individ căre a făut senzaționale mărturisiri asupra asasinării unui maior medic francez, la Chișinău și asupra atacului asupra băncii Iașilor din Chișinău.

Cercetările continuă.

■

Ziarul „La Roumanie" al d-lui Take Ionescu și-a suspendat apariția.

■

Ni se semnalează din Hațeg că în ziua de 26 Maiu cu ocaziunea procesiunei române a catolicilor din acel oraș, la care au asistat și reprezentanții poliției, s'a purtat coroana maghiară pictată cu aur pe o perină de mătasă. Fetele care purtau coroana erau îmbrăcate în alb și verde.

■

In cursul lunei lui Iunie întreg corpul diplomatic (toți reprezentanții țărilor streine la Belgrad), însoțit de ministrul României din Belgrad, d-l Emandi, va veni la Băile Erculane (Mehadia). Plecând din Belgrad diplomații vor trece în Banat, în partea ocupată de Sârbi, unde făcând mai multe escursiuni, vor trece în teritoriul nostru. La noi, ultima stațiune pe care o vor vizita, va fi Băile Erculane, unde Direcțiunea a luat toate măsurile de primire.

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea și apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmacentice Cluj II-111

■

Contra durerei de stomac, contra diariei întrebuințați numai *Vinul de Afine* preparat de Dr. BIRO care are efect sigur.

Fiind foarte plăcut la gust se ia ușor de către copii.

Prețul unei sticle Lei 10·— depozit principal farmacia Dr. Biró Piața Unirei Cluj. II-319

Atențiune!

Unde te duci camarade? Unde??

La „Regele Pârjoalelor"

IOSIF RAPORTI

„Restaurantul ELISABETA"

Strada Erzsébet

unde vreau să mânânc pârjoale și să beau o sticlă de vin bun.

Dece?

Pentrucă numai la el se poate găsi în fiecare zi carne proaspătă de porc, din care prepară renumitele pârjoale.

Telefon 13-64. 678

Atențiune!

terialului indispensabil de bibliotecă și laborator. Valuta care nu se mai îmbunătățește, comunicația cu streinătatea anevoioasă încă sânt piedeci pe care zadarnic încercăm să le învingem fiecare dintre noi în particular. Este dar nevoie ca să intre în acțiune Asociația noastră, cu toată autoritatea ei, spre a aduce o îndreptare în această privință, fără să mai așteptăm revenirea stărilor normale, care, probabil, vor întârzia încă mult și care, de sigur, vor întârzia cu atât mai mult, cu cât vom zăbovi noi să contribuim la revenirea lor.

Mărirea budgetelor pentru ca să putem ține față scumpetei crescânde a materialului, chiar când am putea-o obține de la Stat, care firește e interesat în primul rând să se îngrijască ca învățământul să fie la înălțime, nu poate continua la infinit. Ceea ce ne trebue deocamdată este întocmirea unei întreprinderi pentru comenzi în străinătate, cu sediul în București și cu filiale în centrele universitare, căreia Statul să-i acorde sprijinul său oficial și înlesnirile de schimb.

Pe de altă parte Ministerul de Instrucție ar trebui să ajute la completarea unor instalațiuni existente la Universitățile noastre, în care s'ar putea produce cu ușurință multe aparate mai simple, hărți, planșe, bucăți de muzeu și chiar materii chimice nu numai pentru institutele și laboratoarele Universităților, ci și ale liceelor, plătite înzecit în streinătate.

Mi se pare necesar ca ținând seama de împrejurările grele prin care trecem și care pretind să economisim statului orice cheltuială de prisos, să organizăm de la Universitate la Universitate un ajutor mutual. Mă gândesc în deosebi la Bibliotecile noastre Universitare, care ar trebui reorganizate după un sistem unitar și care ar trebui să înceapă un schimb de cărți între ele. De sigur că și Academia Română, dacă ne-am adresa ei, ar primi să intre în ace t schimb de cărți cu Universitățile, practicat înainte de războiu. Mai ales cele două Universități noua, cu biblioteci bogate în cărți streine, dar lipsite aproape cu desăvârșire de cărți românești, simt nevoia împrumutului. Firește că ar trebui luate toate garanțiile ca să nu se piardă cărțile trimise și ar trebui întocmit cât mai degrabă la fiecare bibliotică cataloagele de fișe sistematice care să înlesnească aflarea oricărei cărți și reviste.

(Va urma).

Un nou misionar al Culturei franceze la Cluj

A sosit în Cluj încă un misionar al culturii franceze: D-l *Julien Luchaire*, profesor onorar la Universitatea din Grenoble, fost director al Institutului francez din Florența, inspector general al Instrucției publice.

In istorie, D-sa și-a făcut o specialitate: istoria generală a ideilor și a sentimentului public.

A publicat: „Incercare asupra evoluției intelectuale din Italia subt Restaurație" (editura Hachette) și „Democrațiile italiene" (editura Flammarion).

Cele 3 conferințe, pe cari le va ține în Cluj, subt titlul: „Idealul artistic francez", sunt inspirate din aceiași metodă științifică.

Ele vor constitui un șir de observații asupra directivelor urmate de spiritul public francez, din Evul mediu până în timpul prezent, în căutarea marelor realizări artistice.

Prima conferință va trata perioada, care se întinde dela Evul mediu până la Renaștere; a doua, perioada dela Renaștere la Revoluție; a treia, dela Revoluție la timpul de față.

Conferințele vor fi ținute săptămâna aceasta, în zilele de Marți, Joi și Sâmbătă, începând la ora 6 seara, în sala de conferințe a Bibliotecii universitare.

O nedreptate

Suntem dintre acei cari am suferit mai mult de pe urma desorganizării serviciilor dela poștă. Totuși nu ne putem abține de a susține cauza dreaptă a funcționarilor dela P. T. T.

In adevăr dela războiu încoace, deși munca li-a fost aproape îndoită și serviciul îndeplinit e istovitor din cauza orelor de noapte obligatorii, sunt singurii funcționari cărora nu li s'au mărit lefurile. Toate celelalte categorii au primit fie sporuri fie ridicarea salarului de bază.

Funcționarii dela poștă nu s'au bucurat de aceleași drepturi ca cei lalți funcționari deși au mai multe datorii, din această cauză foarte mulți funcționari de ani de zile în serviciul Statului, pleacă dela P. T. T. pentru a obține la particulari salariul cu care să poată trăi. Funcționarii tineri care-i înlocuesc sunt neexperimentați, nepricepuți și lăsători așa că serviciul merge anapoda.

E timpul ca această stare de lucru să înceteze și funcționarii dela P. T. T. să fie asimilați în privința salariilor cu cei din vechiul Regat. Numai procedând astfel vom împiedeca întinderea desorganizării poștei și vom da posibilitatea de viață unor funcționari care își fac datoria cu prisosință.

Pentru spulberarea unor calomnii

Sub acest titlu citim în **Viitorul**:

Organul din Cluj al Partidului Național care a anunțat că Academia refuză să ia parte la sărbătorirea centenarului lui Ion Brătianu, în ziua când această instituțiune ținea ședință solemnă de comemorare, — cu aceiași rea credință publică o statistică mincinoasă prin care voește să arate că partidul liberal în 50 de ani de existență politică o dat țăranilor 31.298 hectar de pământ!...

Din fericire faptele cari sunt cunoscute de întreaga opinie publică dezmint reaua credință a sus arătatului ziar, — pentru că se știe că numai în Constituanta dela Iași Partidul Liberal a dat țăranilor peste 2 milioane hectare de pământ din marea proprietate, — pământ intrat azi cu totul în stăpânirea lor.

In ceiace privește insinuarea că Mihail Kogălniceanu a făcut improprietărirea dela 1864 în luptă cu Ion Brătianu, — documentele produse de d-l I. G. Duca în ultima sa conferință, publicată și în „Viitorul", arată prin reproducerea declarațiunilor lui Mihail Kogălniceanu că cei doui fruntași ai țărei au fost în totul de acord în această chestiune.

Toate acestea le-am relevat pentrucă susarătatul ziar repetă pentru a o suta oară încercarea de a falșifica istoria politică a vechiului regat, pe care desigur nu și-a dat niciodată ostenceala s'o cunoască.

Dela Asociația intelectualilor

— Un apel —

Membrii Asociației tuturor intelectualilor din București, în ședința din 28 Mai a. c., la care au asistat și reprezentanții Ardealului și Bucovinei, au adoptat, în unanimitate, următoarea moțiune propusă de comitetul de inițiativă:

„Asociația muncitorilor intelectuali români socotește că, după atâtea jertfe consimțite și suferințe îndurate pentru întregirea neamului, a sosit momentul să păsim cât mai neîntârziat spre consolidarea frumoasei noastre Românii. Acum când granițele sunt hotărâte, fără a uita de soarta vitregă a Bănățenilor și Macedonenilor rămași sub nemiloasă asuprire — cea dintâi grije a noastră, trebue să fie unificarea legislațiunei și, în primul rând, înzestrarea țărei cu o Constituție, care să fie opera de împăciuire a tuturor claselor sociale — căci va fi în acelaș timp temelia propășirei lor — pe care numai acordul dintre partide o poate realiza.

Facem dar un căldudos apel, către căpeteniile acestor partide politice din toate părțile țărei, rugându-le ca, încordând puterile lor unite, după pilda marilor dispăruți Brătianu, Kogălniceanu, Catargiu, Lahovari și atâți alții, să dea dovada patriotismului lor, de care nu ne îndoim că sunt însuflețiți, și, impunând tăcere patimelor care numai desbină și sădesc ura distrugătoare a ori cărei nobile, porniri, să croiască și să așterne viitorul Patriei, înfăptuind ceeace va fi cheia de boltă a consolidării naționale, Constituția tuturor Românilor.

Fie ca acest strigăt, pornit din cel mai curat gând al nostru și din cea mai caldă iubire de neam să fie auzit de aceia în mâinile cărora stau destinele României".

In numele comitetului de inițiativă

Prof. dr. G. Marinescu.

Adunarea generală a „Asociațiunei Profesorilor Universitari din România"

Dezbaterile din ziua III-a. — Moțiunea. — Pentru reforma învățământului superior. — Sărbătorirea D-lui de Martonne. — Banchetele.

Ziua III-a a Adunărei generale a Asociațiunei a fost consacrată citirei hotărârilor, secțiunilor în chestiunea salarizărei precum și fixarea locului viitoarei adunări.

Ședințe se deschide la orele 11 fiind presidată de d-l Sextil Pușcariu.

D-l Onișor secretarul Adunărei face cunoscut că s'a primit o telegramă din partea M. S. Regelui, una din partea ministerului instrucțiunei publice, o scrisoare din partea Consulului englez din Cluj în care spune că regretă că nu a putut lua parte la ședință festivă, o scrisoare din partea d-lui dr. Marinescu din București, o telegrame de la d-l ministru Groza, precum și o invitare din partea inspectoratului artelor pentru deschiderea expoziției din loçalul Muzeului de arte și meserii. In urmă, d-l Nistor citește următoarea moțiune care va fi înaintată Ministerului instrucțiunei:

Moțiune

1) Asociațiunea profesorilor universitari constată din nou nevoia unei legi unitare a învățământului superior și afirmă în baza autonomiei universitare că orice proect să fie supus în prealabil organelor universitare spre a-și putea da avizul lor.

2. Paralel cu legile pregătite de minister, asociațiunea însăși ia în studiu reforma învățământului superior pe baza legei actuale. Studiul acesta se va face după facultăți, fiecare facultate trimițând facultăților surori concluziile câștigate, cari vor fi prezentate unei comisiuni centrale. Aceasta va căuta să armonizeze părerile diferitelor facultăți și va prezenta rezultatul viitorului congres.

3) Asociația își exprimă dorința ca la viitorul congres să se ia în discuție chestiunea pensiunilor profesorilor universitari, până atunci comitetul va avea în vedere că de câte ori s'ar lua măsuri în această privință să dea avizul necesar.

4) Asociațiunea găsește îndreptățită cererea universității din Cernăuți de a se completa cu o facultate de medicină și recomandă cu toata căldura înființarea ei.

5. Asociațiunea crede că este în interesul bunei funcționări a universităților ca propunerile de numire înaintate ministerului să fie rezolvite fără amânare iar legile referitoare la învățământul superior trecute prin parlament să fie promulgate și puse în imediată aplicare.

6. Asociația stăruiește din nou ca să fie abrogat articolul 81 din legea învățământului superior.

7. Asociațiunea cere ca în timpul de tranziție până la legiferarea definitivă, legea actuală a învățământului superior să fie interpretată conform spiritului timpului. Astfel în condițiunea pentru numirea unui profesor universitar cei trei delegați să fie recrutați din trei specialiști dela celelalte universități ale țării.

8. Asociațiunea este de părere ca orice dispoziție de principii sau orice norme și hotărâri generale în interesul universităților să fie comunicate tuturor acestora de către facultatea sau senatul ce voește a introduce norma sau principiul; astfel ca o unitate de vederi și o normă comună să se poată stabili la cele patru universități românești. Asociația găsește că un demers unilateral ale unei singure universități când este vorba de chestiuni de interes universitar n'ar fi corespunzător dezvoltărei normale a învățământului superior.

La punctul 1 al moțiunei la cuvântul d-l Dragomirescu care spune că între asociațiune și minister trebue să fie o anumită relațiune și anume nu de a căuta ca să impunem părerile ci de-a le oferi pentru a fi studiate de Ministru care singur este responsabil de ori-ce reformă a învățământului. Orice punct de vedere al profesorilor universitari poate fi adus la îndeplinire prin comisia formată din colegii cari sunt în minister.

La punctul 2, d-l Pangrati spune ca reforma învățământului universitar trebue să se facă în legătură și cu a universităților din străinătate.

La punctul 3, adunarea e de părere că în viitorul congres să se studieze chestiunea consiuniilor profesorilor universitari, după ce d-l Dragomirescu propusese ca pensiunile profesorilor universitari să fie orânduite după un regim echivalent cu al ofițerilor.

La punctul 4, d-l Nistor susține înființare unei facultăți de medicină la Cernăuți.

Propunerea d-lui Marin-Ștefănescu pentru înființarea unei facultăți de teologie pe lângă Universitatea din Cluj a fost amânată pentru adunarea anului viitor. Celelalte puncte sunt primite după scurte discuțiuni.

După acestea, d-l Dragomirescu ridică chestiunea salarizărei profesorilor universitari. După o lungă discuțiune în care unii cer salariul echivalent cu al magistraților iar alții ca profesorii universitari să nu fie trecuți în statutul funcționarilor, s'a ajuns la concluzia ca să se ceară Ministrului că salariul de bază să fie 300 lei iar după un număr de ani să se adauge gradațiuni de salar.

In urmă se citesc concluziile facultăților, din care menționăm punctele principale ale fiecăreia:

Facultatea de drept cere: 1. unificarea studiilor, la toate universitățile precum și a normelor de examinare. 2. Bifurcarea învățământului pe specialități. 3. Menținerea titlului de licență ca titlul legal iar cea de doctorat ca titlul doctrinar.

Facultatea de științe cere: 1. Introducerea învățământului aplicat și modificarea programului în acest sens. 2. Orice școală de specialitate care depinde de alt minister să fie trecută Ministerului instrucțiunei. 3. Unificarea școalelor să se facă sub conducerea Universităților. 4. Laboratorile să fie complectate prin materialul didactic și prin cumpărarea cărților de cari are nevoe printr'o valută susținută de stat. Pentru aceasta e nevoe ca creditul să fie mărit.

D-l Athanasiu propune ca universitatea să susțină drepturile morale pe care le are în alegerea controlului învățământului și să înlăture amestecul celor străini de școală la acest control.

Făcându-se propuneri asupra viitoarei adunări se hotărăște ca ea să se țină tot la această dată, în anul viitor, la Cernăuți, sub presidența d-lui Nistor. Cu acestea, d-l Sextil Pușcariu declar adunarea închisă mulțumind tuturor pentru bunăvoința cu care au lucrat.

Banchetul în cinstea D-lui de Martonne

Inainta de a se întoarce în Franța, d-l De Martonne și toți reprezentanții Universității franceze cari au venit la noi, au fost obiectul unei noui manifestări de admirație și recunoștință din partea profesorilor Universității clujene. De data aceasta o coincidență foarte bine venită a făcut ca această manifestare să fie împărtășită de toate universitățile din România Mare, prin reprezentanții lor la Cluj cu ocazia adunărei generale a Asociației.

A fost un splendid omagiu pe care cultura Română l'a adus culturei franceze așa de strălucit reprezentată prin d-l De Martonne și colegii D-sale.

Banchetul dela hotel New-York dat în cinstea reprezentanților Universității franceze de către Universitățile României mari, va rămâne ca o prețioasă dovadă că cele două națiuni surori colaborează pentru ajungerea acelorași idealuri.

Cuvântarea D-lui prof. G. Vâlsan.

Seria toasturilor a fost deschisă de către D-l prof. G. Vâlsan care a adus următorul omagiu D-lui de Martonne.

„Mi s'a făcut deosebita onoare de a fi delegat să salut la acest ospăț pe d. Emm. de Martonne, strălucitul și modestul meu profesor, oaspele Institutului de Geografie din Cluj și al Universității noastre.

„Amânând această sărbătoare până astăzi, când în orașul nostru se află reprezentați ai tuturor Universităților române, profesorii universitari din Cluj au făcut un gest de care și-au dat seama pe deplin. Era vorba de o solemnitate și de o datorie pe care trebuia să o îndeplinim într'un cadru mai vast de cât de obiceiu. D. de Martonne nu este numai un invitat de un semestru, pe care l-am primit cu drag în mijlocul nostru, ci este un profesor de reputație universală, care de un sfert de veac muncește tăcut și cu folos pentru cunoașterea pământului nostru un geograf care a deschis drumuri noui și multe în această știință, un maestru care reprezintă *o școală* în Universitățile noastre. Mai tot ce este geografie științifică modernă la noi pornește dela D-sa, și toți geografii tineri români se întemeiază pe opera acestui savant pe care, de n'ar profesa la Paris, l'am putea numi *al nostru*, și căruia, tocmai fiincă profesează la Paris și s'a ocupat atât de mult de noi, i se cuvine omagiul fără restricție al științei românești reprezintată prin toate Universitățile.

„Ca pe un îndepărtat coleg, care a lucrat pentru cunoașterea țări noastre, fără să fie fiul acestei țări, fără să fi avut nici o obligațiune morală sau materială, fără să fi avut nici o răsplată de cât a adevărurilor fecunde pe care le-a dat la iveală — ca pe un astfel de coleg și maestru, vă rog să-mi dați voe să salut pe d. de Martonne în numele tuturor Universităților din România.

„Insă pentru noi, ca Români, d-l de Martonne nu este numai savantul de valoare universală

recunoscută, nici numai un îndrumător al ştiinţei geografice nouă. Această îndrumare se bazează pe o muncă îndelungată de ani de zile pe pământul nostru. Îi cer iertare dacă sunt nevoit să vorbesc de lucruri de care d-sa nu prea vrea să audă. Nu voi spune de cât numai „fapte şi iar fapte", aşa cum d-sa a spus în totdeauna despre România şi Români. Nu voi amesteca nici sentimentalism de ocazie, nici floricele retorice. Dar faptele trebue să le spun, pentru că pot fi unii dintre noi cari să le fi uitat sau cari să nu le ştie. O fac această nu pentru cinstirea d-lui de Martonne ci pentru cinstirea noastră. Suntem un popor recunoscător şi numai neştiinţa poate împiedeca recunoştinţa noastră.

„Franţa ne-a dăruit o serie de scriitori cari încep să ne cerceteze sau să se intereseze de noi de pe la jumătatea secolului XVIII. — O curioasă serie de oameni! Tot de pe acea vreme încep să se intereseze de noi şi Germanii. Dar pe când scriitorii germani — ca Sulzer, care e cel mai bun — caută în ţinuturile noastre informaţiuni mai ales practice, şi fac anchete de cele mai multe ori insistând asupra defectelor noasre care ar putea servi ţării lor, scriitorii francezi vin la noi desinteresaţi, prind simpatie de noi şi sfârşesc prin a da sfaturi şi a căuta să îndrepteze ce văd greşit în alcătuirea noastră. Aşa a fost *Carra* revoluţionarul de mai târziu, care atacă violent pe Domn şi pe Boerii fanarioţi. dar are cuvinte de iubire pentru popor, aşa a fost contele *d'Hauterive*, care îndulşaţ de soarta grea a ţărănimii prezintă lui Ypsilante un memoriu de reformă agrară. A'a au fost, în prima jumătate a secolului XIX, *Edg. Quinet şi Jules Michelet*, din sfaturile şi gândurile generoase ale cărora s'a hrănit generaţia noastră de la 1848. Îţi vine să crezi că e un geniu al Rasei care îi apropie de noi cu o simpatie spontană.

„La capătul acestei ilustre serii de Francezi care ne cunosc şi ne preţuesc vine de d-l Martonne. E o mare bucurie pentru noi să vedem că acum nu este singur, ci alături de personalităţi atât de distinse ca d. d. Gulart şi Jeannel. Dar a fost o vreme când a fost singur. Atât de singur încât nici Românii nu ştiau de el.

„Prima călătorie de studii la noi a făcut o în 1896, deci exact acum un sfert de veac. Era atunci de 24 ani. După trei ani publică în *La Grande Encyclopedie* studiul asupra României, care rămâne şi azi cea mai concentrată şi mai serioasă monografie făcută de un învăţat străin asupra vechiului Regat. După 5 ani de cercetări personale şi de citire a întregii literaturi geografice româneşti publică în 1902 *La Valachie* operă încoronată de Academia franceză, care este o lucrare de temelie nu numai pentru noi, ci şi un model de monografie geografică în genere, ceeace explică cum această lucrare s'a epuisat atât de repede, — căci de fapt au cumpărat-o mai mult străinii de cât Românii. Urmează 6 ani de nouă şi grele cercetări în munţii noştri, care aduc opera: *L' evolution morphologique des Alpes de Transylvanie*, care este de sigur opera geografică cea mai îndrăzneaţă, cea mai originală şi mai temeinică asupra unui lanţ de munţi din toată literatura modernă. Îndrăzneaţă fiindcă privea un ţinut aproape necunoscut, în care uneori era nevoit să facă singur ridicări topografice; originale, fiindcă dovedea întâia oară importanţa mişcărilor epeirogenice în actuala înfăţişare a unui masiv muntos; temeinică, fiindcă până acum ce s'a stabilit în acest studiu a rămas neclintit.

„In sfârşit în primăvara acestui an, în Institul nostru de Geografie, care a avut cinstea să-i adăpostească pentru profesori şi studenţi români — atât deputinii — d. de Martonne a analizat comparativ imagina geografică a Alpilor şi Carpaţilor, lămurind probleme şi dând directive pentru studiul acestei coloane vertebrale a Europei, pe care niminî nu a studiat-o în felul acesta până acum.

„Bine înţeles, în ce spun eu, sunt nevoit să mă mărginesc numai la operele capitale. Nu pot pomeni zecile de Studii mai mărunte, care aduceau, numele ţării noastre în revistele geografice cele mai însemnate ale lumii.

„Aceasta e opera de ştiinţă pură a savantului, despre ţara noastră. Dard. de Martonne nu s'a mărginit la ea.

„Făcând parte din nobila familie de străini, cari nu s'au lăsat duşi de impresii trecătoare, ci au cumpănit cu cuget liniştit şi binele şi răul d-sa a ajuns laconvingerea că scăderile noastre sunt mai mici de cât însuşirile bune. Şi atunci, fără să-l indemne nimeni, fără să-l ajute nimeni, a început să ne facă cunoscuţi lumii străine prin conferinţe ţinute în diferite oraşe şi prin studii de privire generală, publicate în deosebite reviste mari. Iar când a venit războiul din urmă, care ne-a răpit şi pe noi în vârtejul lui de dezastre şi de victorii, a simţit că e o datorie să vorbească şi să lucreze pentru noi. Glasul lui a răsunat în oraşele mari ale lumii pentru noi, ochii lui s'au obosit pe hârtii şi pe memorii pentru noi, mâna lui a însemnat pe masa Consiliului suprem hotarele ţării de azi pe care el a dorit-o mai mare şi mai a părată, şi argumentele lui au luptat pas cupas împotriva celor care credeau cărni s'a dat mai mult de cât meritam.

„Era destul cât lucrase pentru ştiinţa românească şi pentru ţara noastră şi totuşi în numele operei sale trecute în numele desvoltării geografici româneşti, în numele aproprierii atât de fecunde a României şi în deosebi a Ardealului de Franţa, am în drăznit să-l chemăm să lucreze în fruntea noastră în Institutul de Geografie din Cluj.

A primit cu simplitate şi cu iubire, a venit între noi şi a muncit de dimineaţa până seara reîntrerupt, ţinând cursuri — unele în românnşte, celace nu e uşor pentru un învăţat care nu cunoştea de cât limba ciobanilor — analizând lucrările tinerilor începători dând directive de studiu, conducând excursii.

„Acestea sunt faptele. Dacă ele au avut darul să mişte ceva în sufletul d-v. aceasta vine de acolo că sunt simple fapte, spuse fără podoabă.

„Şi în faţa acestor fapte, ascunzând atâtea amănunte duioase pe care îmi interzic să le adaog, din sufletul meu nu poate eşi decât un cuvânt de mulţumire recunoscătoare.

„Recunoştinţă din partea fostului elev pentru sprijinul dat în cea mai gravă acţiune a vieţii sale: întemelarea serioasă a învăţământului geografic în Transilvania;

„Recunoştinţă din partea întregului personal al Institutului de Geografie, care a aflat în d-l de Martonne cvintesenţa spiritului francez alcătuit din claritate, profunzime şi strălucire la care s'a adăogat bunătatea blândă a unui părinte şi prieten;

„Recunoştinţă din partea geografiei româneşti, care mulţumită d-sale a pornit pe căi sigure cu perspective;

„Recunoştinţă din partea întregului neam românesc pentru munca sa neobosită, desinteresată şi imparţială, care ne-a ajutat să atingem un ideal visat timp de atâtea veacuri.

Răspunsul d-lui de Martonne

La cuvintele atât de frumoase ale d-lui G. Vâlsan, pornite din sentimentul de veneraţie al elevului pentru profesor şi bazate pe o conferinţă profesională pe care d-l de Martonne o recunoscuse cu o zi mai nainte în terviewul acordat ziarului nostru, s'a răspuns de acesta, mai întâiu în franţuzeşte, apoi în româneşte.

După ce mulţumeşte în numele său şi al colegilor francezi pentru primirea călduroasă ce a găsit la Cluj şi pentru repeţitele manifestaţii de iubire din partea colegilor, se adresează d-lui Vâlsan, şi-i cere voe ca să rectifice o parte din concluziile pe care acesta li-a tras din fapte, de sigur juste.

Nu-şi recunoaşte nici un merit, nici de a fi studiat chestiunile geografice în legătură cu ţara noastră, nici de a fi făcut pentru noi cea ce a făcut şi nici măcar de a fi venit la Cluj şi a fi consacrat o parte din timpul său lecţiilor şi excursiunilor.

Studiind România, acum 25 de ani şi de atunci încoace, privi rezultatele obţinute în urma arătărilor sale, el a primit cea mai frumoasă răsplată. Şi pentru că peregrinaţiile sale, care uneori ţineau săptămâni întregi l'au, dus de ambele părţi ale Carpaţilor, el şi-a dat seama că acelaş popor locueşte şi dincolo şi dincoace; că ţinutul locuit de el, lui se cuvine, că frontierele politice trebuesc să coincidă cu cele etnice.

Acest lucru era aşa de evident, în cât nu are nici un merit de a fi ajuns să-l constat, şi — odată constatat — de a fi făcut ce-i sta în puteri spre a-l traduce în fapt. Probitatea lui ştiinţifică îl obliga la aceasta. „Am apărat cauza d-voastră, zice dânsul, pentru că era cauza dreptăţei, iar noi Francezii avem niţel atitudinea aceasta a unor Don Quichoţi, cari ne închipuim că lucrurile drepte trebuesc realizate, şi că dreptatea şi adevărul nu pot fi înăbuşite de forţă."

Graţie dreptăţei dar a cauzei române, cea ce era un vis, a devenit o realitate. Şi vis era, atunci când a venit întâia oară în Cluj, să creadă că în inima chiar a celui mai ungurit oraş se poate întâmpla ca reprezentanţii celor patru universităţi române să se întâlnească; ca el însuşi să stea în mijlocul lor, după ce timp de două luni a făcut lecţii în franţuzeşte şi româneşte unor studenţi români în Cluj, fostul Kolozsvár.

Iar în ce priveşte recunoştinţa făcultăţei de ştiinţe şi în special a Institutului de geografie, s'a simţit aşa de bine, a făcut atâtea constatări favorabile nouă, a avut atâtea mulţumiri, în cât tot el ne rămâne obligat. Căci — şi din acest punct de vedere ca din multe altele, deşi nu din toate, Universitatea din Cluj este superioară multor Universităţi şi chiar Sorbonei — a întâlnit aici un spirit de solidaritate între profesori, o atmosferă de interes pentru munca altuia, de cel mai fericit efect pentru cercetător. El se simte priceput şi încurajat de colegi, îmboldit spre noi studii. Tot aici şi-a putut realiza, d. de Martonne, un gând care de multă vreme nu-l lăsa liniştit: acela al unei împerecheri a unui curs intensiv în sălile universităţei cu lucrări practice de aplicaţie pe teren, gând acum întâiu realizat în viaţa d-sale de cercetător.

Pentru aceste consideraţiuni el consideră şcoala în mijlocul nostru ca o epocă dintre cele mai fericite ale vieţei sale.

Ridicând poharul — şi de astă dată continu pe românește — ca şi ciobanul de la care a învăţat românește el zice „noroc" şi bea pentru Viitorul României Mari, la a cărei realizare a asistat.

Alte cuvântări

Dupe această cuvântare caldă simplă, dar mişcătoare prin tonul ei de sinceritate, d-l **Călugăreanu**, decanul fac. de ştiinţe ia cuvântul şi bea pentru toţi profesorii francezi de faţă. D-l **Pangrati** vorbeşt pentru solidaritatea ranco-română cimentată de zertfele superite în comun. Dupe care d-l **Călugareanu** ia din nou cuvântul ca să propună „în două cuvinte" acoperiti de furtunoase aplause, ca profesorii rancezi să fie aleşi membrii de onoare ai Asociaţiunei proesorilor.

D-l Emil Racoviţă arată că D-nii profesori francezi care au venit la noi pe lângă faptul că au adus o nepreţuită contribuţie culturei române, au adus o şi mai preţioasă colaborare în lupta noastră contra Ungurilor. cari vrând nevrând trebuie să se închine când văd că unii din cei mai de valoare reprezentanţi ai culturei franceze au venit la noi cu atâta dragoste şi pleacă cu atâta admiraţie. In continuare D-l Răcoviţă arată că dacă azi nu sânt sărbătoriţi 5 profesori francezi cum se proectase sau 10 cum intenţiona comisia însărcinată cu învitarea D-lor, vina nu e de loc a acestei comisii sau a Universităţei ci pur şi simplu a ministerului. Regretă foarte mult acest fapt. Asigură că îşi va face o plăcere şi o datorie din a fi şi pe mai departe agetaul de legătură între cultura franceză şi cea românească. Bea în sănătatea D-lui de Martonne.

D-l *Nistor* ridică paharul în sănătatea d-lui De Martonne care a adus poate cele mai preţioase servicii cauzei noastre naţionale pe care cu convingerea savantului şi a cercetătorului la faţa locului o declară dreaptă.

Aduce însufleţite elogii culturei franceze care a fost totdeauna izvorul tuturor acţiunilor forale şi umanitare, asigurând pe d-l de Martone de recunoştinta întregei suflări româneşti pentru serviciile pe care d-sa le a adus României.

D-l M. Dragomirescu aduce elogii d-lui de Martonne pentru calităţile sale literare care fac din descrierile geografice presărate în operile sale, adevărate modele de stil şi artă.

Mai vorbesc d-nii **C. Redulescu** dela Cernăuţi, **C. Fedeleş** dela Iaşi d-l **V. Dimitriu**, rectorul univ. din Cluj într'o magistrală cuvântare închide seria toasturilor aducând elogii d-lui de Martonne, colegilor d-sale veniţi în Românîia şi culturei franceze mama tuturor culturilor din lume.

Ultime informaţiuni

Prin fir special dela coresp nostru din Bucureşti

Ora 1 p. m.

Duminecă 5 Iunie au avut loc numeroase întruniri în capitală. La „Dacia" a avut loc întrunirea „Ligei chiriaşilor pentru a cere abrogarea legei proprietarilor şi edictarea de măsuri contra proprietarilor speculanţi; s'a votat o moţiune în sensul acesta, cerând şi prelungirea contractelor cu 5 ani, creiarea unui organ special de control al proprietarilor şi etudierea marei chestiuni sociale a locuintelor. La Camera de Comerţ a vorbit d-l N. Iorga încheiând ciclul de conferinţe organizat de cercul absolvenţilor şcolilor comerciale; a tratat despre noui lămuriri relative la comerţul românesc din secolul al 19-lea. A asistat foarte multă lume. La „Eforie" liga cetăţenească a ţinut întrunire de protestare contra fraudelor dela aprovizionare; oratorie au cerut să se ia măsuri contra vinovaţilor; s'a votat o moţiune în acest sens. La „Ateneu" s'a sărbătorit centenarul naşterii lui Vasile Alexandri; au luat parte public numeros şi şcolile; s'au ţinut numeroase cuvântări. In parcul Cismigiu a avut loc desvăluirea monumentului Elevei Ferekide, regretata filantroapă; a asistat public foarte ales; s'a oficiat serviciu religios şi s'au rostit cuvântări decât erd-na Florescu, d-nii Ion Cămărăşescu, I. G. Duca, dr. Ghiorghian, Tasian, d-na Zoe Rămniceanu.

*

Azi soseste în capitală un treu sub pază militară aducând 14 milioane în aur, atribuit României decătre comisia de lichidare a băncii austro-ungare.

Cedez apartament

modern, situat centru în Cluj, 4 camere, bucătărie, bae, odae servitoare, în schimbul unui apartament corespunzător în Bucureşti. Adresa la administraţie

764

Citiţi „Infrăţirea"

HOTEL NEW-YORK

Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză şi Ungară. - Supeuri după spectacol.

329

22

Este adevărat artistic, cum se curăţă şi vopseşte la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 şi Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 556

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

12 INVĂȚĂTORI Români diplomați având praxă de birou, mare parte cunoscând și comptabilitatea caută ocupație la instituțiuni particulare. Ofertele se vor adresa administrației Infrățirea sub „12".

VÂNZĂTOARE pentru librărie se caută, care să știe limba română și maghiară, a se adresa la Administrație ziarului nostru.

INVĂȚĂTOR diplomat caută oficiu, pe lunile de vară, eventual pe mai departe. Aderesa: Ioan Cobciu învățător, Topadeșartă p. Nădășel.

PROFESOR de liceu dă lecții de ROMÂNĂ, GERMANĂ și LATINĂ (în limba română și germană). Informații la administrație.

CONCERTIST de chitară dă lecții de chitară-solo. Informații la administrație.

2 DACTILOGRAFE află aplicare într-un birou la o mare societate. Se oferă salar bun. Adresa la ziar sub 18.

Vânzări și Cumpărări:

DIN CAUZA plecărei mele în străinătate vând o instalație modernă de farmacie și droguerie, informați I. Știopu, Str. Saguna No. 20 parter Ofertele se primesc pe adresa de mai sus.

De vânzare casă modernă situată în parc poziție admirabilă. Liberă de acum, compusă din 2 apartamente a câte 2 camere antreu și bucătărie. A se adresa la Librăria Cartea Românească Cluj, Piața Unirii No. 7.

DE VÂNZARE casă cu etaj din Str. Regina Maria 51, cait potrivită pentru o transforma în prăvălie. Informațiuni se pot lua la ing. Pohl Cluj, Str. Iuliu Maniu 6, etaj III. 4. până la orele 3—4 p. m. 745

Radio 1034

DE VÂNZARE o garnitură de salon mahagon cu Vitrin-Covor de smyrna Str. Iuliu Maniu 26 et. I. 3. Tot acolo de vânzare 8 jugh. de prat. 731

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzatorii ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

Închirieri:

CAUT cameră mobilată pentru familie, plătesc bine Bebe. 684

Diverse:

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚÂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘ COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

Un candidat de advocat,

care vorbește și scrie românește și are și ceva practică află aplicare în biroul subsemnatului. Dr. IUSTIN CL. IUGA advocat, Strada Iuliu Maniu No. 3. et. I.

Regia Monopolului Statului: Direcțiunea Salinei Ocna-Dejului.

No. 813—1921.

Publicațiune.

Să aduce la cunoștință generală, că în ziua de 20 lunie oarele 11 a. m. se va ține la Direcțiunea Salinei Ocna-Dejului licitație publică pentru aprovizionarea Stabilimentului cu următoarele feluri de materiale necesare pe exercițiul 1921/1922:

a) MATERIALE DE CONSTRUCȚIE

Nisip	23 metri cubi,
Var ars	5460 kgr.
Cărămizi	8468 buc.
Ciment	8000 kgr.
Țigle arse	1880 buc.
Piatre pe hoarne	4 buc.
Tinichea de fer	180 m.
Șindrile	125000 buc.
Scânduri de brad 5 m. lung. și 30/2.5 cm. grosime	400 buc.
Scânduri de brad 4 m. lung. și 3/16 cm. grosime	30 buc.
Stâlpi de brad 5 m. lung. și 8/10 cm. grosime	10 buc.
Stâlpi de stejar 2.5 m. lung. 14/14 cm. grosime	150 buc.
Stâlpi de brad 6 m. lung. 4/10 cm. grosime (rigli)	100 buc.
Lațuri de brad 7/2.5 m lung. 5/2.5 cm. grosime	800 buc.
Cuie pentru șindile	400 kgr.
Chei de fier pentru legarea pereților	500 kgr.
Plate de fier pentru cuptor	4 buc.
Cuptor de tinichea de fier	1 buc.
Sticlă boemă	114 m²
Kit de lipit	5 kgr.

b) MATERIALE ELECTRICE

Sârmă neizolată de silicium bronz kgr. 10, 20, 25, 50, 50, 50, ϕ m/m 1, 1·5, 2, 2·5, 3, 3·5.	
Sârmă izolată cu gumă	1000 metri
Sârmă izolată dublă împermeabilă	1000 „
Legătoare de șine pentru contact din aramă	200 buc.
Sârmă de fier pentru tragerea lămpilor 8 mm. diam.	100 m.
Bandă izolantă	3 kgr.
Tintă ranifică de porțelan	25 buc.
Conectoare de porțelan partea infer. împreună cu contact	25 buc.
Dop cu furcă fără partea înfer	50 „
Cule de încopciat	50 „
Surub pentru ipotensă	10 „
Bec cu ață de metal de 1000 lumi. p. 110 Volți	100 „
Bec cu ață de cărbuni 16-25 „ „ 50 „	100 „
Tinătoriu pentru bec	50 buc.
Sârmă pentru clopoțel electric	5 kgr.
Drugi de zinc pentru baterii de telefoane	25 buc.
Perii de cărbuni pentru Dynamuri	50 „

Licitația se va ține în conformitate cu Art. 72—73 din Legea Cont. P. cu oferte închise cari trebuie presentate până la data mai sus indicată, purtând pe plic mențiunea „Oferta pentru licitația de materiale din 20 lunie 1921".

Ofertele se pot face pentru toate sau numai pentru o parte a materialelor, arătânduse prețurile parțiale respective totale.

Materialele sunt a-se preda în gara Ocna-Dejului.

Ofertantul va depune o garanție provizorie în numerar sau efecte publice representând 3 la sută din valoarea materialelor oferite.

Ofertă va fi valabilă 30 de zile dela data licitații.

Ocna-Dejului, la 3 lunie 1921.

762 *Direcțiunea Salinei.*

Regia Monopolurilor Statului.

No. 9918—1920. 75[1]

Licitațiune.

Monitorul Oficial No. 35 din 28 Mai 1921, publică licitație pe ziua de 18 Iulie 1921 pentru diferite oțeluri necesare Stabilimentelor Regiei.

Ofertele se vor depune din timp la Direcțiunea Generală a Regiei în BUCUREȘTI sau la Direcțiunile Regionale Róm. S. în CLUJ și IAȘI, împreună cu o garanție provizorie de 3%, în numerar efecte publice admise la Casele Statului și recipise ale Cassei de Depuneri.

Atât la Direcțiunea generală în BUCUREȘTI cât și la Direcțiunile Regionale R. M. S. din CLUJ și IAȘI se pot vedea:

Monitorul Oficial, caetul de sarcini și tabloul detaliat al dimensiunilor și cantităților.

Direcțiunea Generală R. M. S.

Cafeneaua „Transilvania"
Str. N. Iorga No. 4

Renovată și aranjată luxuos oferă publicului consumațiunea cea mai gustuoasă pe lîngă un serviciu culant și prețuri moderate. CAFEA CU LAPTE DE BIVOLIȚĂ, ceaiu, tea, licheruri, gustări reci etc. 450

A sosit și s'a pus în vânzare
Țări, Brânză de Braila, Pastramă de capră
precum și renumitul
Pelin de Mai
la magazinul de coloniale
ELLA GOLDFARB
752 Strada Universității.

„Triple sec" Spirt pentru punciu și toate soiurile de liquer-uri, numai cu inscriptia noastre sunt veritabile.
ELEONORA SZILAGYI 599
facrică de liqueri și alte specialități.

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piața Unirei No. 5.**

Transporturi de mărfuri
Curse cu automobile
în ori ce direcție execută
346 cu prețuri convenabile:]
Emil Blaga
CLUJ, Piața Ștefan-cel-Mare No. 7.
Telefon 2-70. Telefon 2-70.

La Adm. Ziarului Infrățirea și la ag. de publ. Reclama
se primesc ori ce reclame pentru
Programul Teatrului Național din Cluj.
Pe stagiunea 1921—1922.

IN CURAND VA APARE IN CLUJ
REVISTA UMORISTICA
„Țânțarul"
Redacția și Administrația Strada Iuliu Maniu No. 3
Se primesc abonamente și anunțuri.
Abonament pe un an 100 Lei
Abonament pe 6 luni 60 Lei
Abonament pe 3 luni 30 Lei

Bănci, fabricanți, industriași,
comercianți cari au nevoe de
Contabili,
corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc.
pot găsi adresându-se
ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 100
PENTRU
MICA PUBLICITATE

Filiala Luca P. Niculescu

14

La Hora Țărănească. Palatul Fehér-Bárány Cluj.

Oferă onoratei sale clientele cu prețurile cele mai reduse posibil un nou transport de mărfuri sosite ca și restul de articole ce se află in magazin cu prețuri de reclamă

Stofă Lână curată	120 Lei Mtr.	Prosope Bucata	15 Lei Mtr.	Velură Belgiană	60 Lei Mtr.
Stofă Lână curată	75 „ „	Prosope Bucata	20 „ „	Glot toate culorile	18 „ „
Muselin Lână curată 80 lat.	63 „ „	Prosope Bucata	30 „ „	Stofe pentru haine Bărbătești	
Muselin Delen 80 lat.	18 „ „	Pânză jolj 80 lat.	16 „ „	calitate I. 150 lat.	180 „ „
Staubă (Carton) 80 lat.	18 „ „	Pânză jolj 80 lat.	18 „ „	Postav de haine 140 lat.	140 „ „
Staubă (Carton)	12 „ „	Pânză jolj 80 lat.	20 „ „		

Vânzare en gros și en detail. ●●● **Sosesc zilnic transporturi noi**

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogueria Rozsa
Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

Guvernantă
care vorbește franceză și germană
caută loc
la copii. K. Linder
Str. Samuel Micu 2
(Rózsa-utca 2). 754

Instalații de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparații de mașini de scris și cusut executa cu preț convenabil:
La Intreprinderea Electrotechnică și mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Becuri electrice „TUNGSRAM" precum și materiale cu preț redus. □□ Intreprinderi și pentru provincie.

Nu intrati în alte magazine, inainte de a cerceta firma
Filip Eisenstädter
(fost Lakatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.

Izvorul cel mai bun de cumpărat articole mărunte, brodate, galantere, istrumente musicale, jucării pentru copii, articole de lux și de bucătărie.
474 SEPARAT VÂNZARE EN GROS.

MARE EXPOZIȚIE 9
la magazinul de modă
Lörincz și Tóth
Cluj; Piața Unirii No. 8.

Associati Croitori Români
PETRICAS, AIUDEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.
CROITORI de haine bărbătești și militare Cluj, Str. Memorandului No. 8.
Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase.
619 Depozit de ștofe.

SA DESCHIS în Cluj, Piața Unirii No. 15
MARELE MAGAZIN DE INCĂLCĂMINTE
RAFTOPOL
din București.

Incălțăminte pentru Dame, Bărbați și copii, cele mai noi modele din străinătate și executate de magazin. Pantofi Elvețieni bărbătești de box 280 Lei. Ghete Elvețieni bărbătești de box 300 Lei. Se mai aduce la cunoștința onor. public că a mai sosit un transport nou de incălțăminte și anume: Ghete și pantofi roșii și de lac bărbătești. Ghete și pantofi de dame, escarpeni și cu barete, de antilopă si olandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marca veritabilă Elveliană „Bally". 517

FRAȚII UNGAR
prima măcelărie și cârnățărie
în Cluj, Strada Regina Maria No. 48.
516

Zilnic se capătă cărnuri proaspete, calitatea primă. Șuncă, cârnați de Debrețin, mezeluri, slăninuri afumate și fierte, untură topită acasă. Serviciu culant și prețurii moderate.

M. ANGHEL
210
Cluj, Piata Mihai Viteazul 40
Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.
ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neintrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Ulisoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

ABONAMENTE

la ziarul „Infrățirea" se primesc și de azi inainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafica „Cosinzeana" Cluj.

Anul I. No. 240 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Vineri 10 Iunie 1921

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAŢIUNII" SIBIU

Înfrăţi[rea]

Administraţia Ziarului „Înfrăţirea" Cluj

Gratuit

Onor. Muzeul Asociaţiunii

Sibiu

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI şi AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952. Telefon: REDACŢIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . . 30 LEI

Ce aşteptăm dela partidul naţional

Hotărîrea, foarte puţin *hotărîtă*, a congresului partidului naţional, n'a avut darul să risipească echivocul care se strecurase în timpul din urmă, între diferitele grupări politice din aşa numita opoziţie social-naţională. Imprejurarea aceasta a stârnit destule comentarii, mai ales în privinţa *consecinţelor* unei asemenea situaţii nelămurite. Dar chiar dacă partidul naţional nu s'ar fi oprit la jumătatea drumului refuzând să proclame fuziunea sa cu celelalte partide ale federaţiei, chiar dacă, prin urmare, şi-ar fi clarificat o nouă atitudine, täindu-şi o altă cale în locul aceleia pe care n'a vrut să pornească, — tot nu ne-am fi putut aştepta la o schimbare totală a deprinderilor sau a mijloacelor de luptă de cari s'a molipsit prin convieţuirea sa cu partidele din vechiul Regat, a căror tovărăşie a suportat-o până acum.

Asemenea emancipări sufleteşti nu se pot realiza ca subt puterea tainică a unei baghete miraculoase. In decursul campaniilor electorale, în coloanele ziarelor, în atmosfera Parlamentului, oamenii s'au întâlnit frământaţi de aceleaş năzuinţi şi s'au crezut legaţi, de aceleaş interese. Era foarte firesc lucru, deci, ca şi partidul naţional, a cărui veche şi nobilă tradiţie ceda teren la fiecare pas, să se lase influenţat atât de limbajul violent, cât şi de spiritul demagogic, sau de atitudinea desordonată a „partidelor noui" din vechiul Regat. Partidul naţional, reprezentând în primul parlament al ţărei *întregul* Ardeal, s'a găsit printr'o simplă întâmplare, alătari de partidul ţărănesc al d-lui I. Mihalache, pe ai căror fruntaşi nu-i cunoştea şi ale cărui apucături îi erau până atunci străine. Zi de zi în răurireräufăcătoare a câştigat însă sufletele oamenilor politici ardeleni, şi, în felul acestora de a fi, s'a încrustat impulsiuni şi expresii pe cari niciodată partidul naţional de-odinioară n'ar fi crezut că şi-le poate apropia.

Ce greu i-ar fi însă, acum, partidului naţional să se regăsească pe sine însuşi, înlăturând dintr'o dată şi printr'un singur gest, tot ceeace o cumetrie nedorită i-a putut infiltra mentalitate şi atitudine! . . .

Partidul naţional a prelungit mai departe, echivocul atitudinei sale. Moţiunea comitetului de o sută, moţiune care face acum obiectul discuţiilor celorlalte grupări din opoziţia naţională, — i-a lăsat deschise toate uşile. Evenimentele se vor însărcina, — după cât se pare, — să arate partidului naţional în ce direcţie să apuce. (Orice aranjament viitor îşi va găsi, fără îndoială, un serios punct de sprijin în „hotărârile" luate la Cluj . . .) D. Iuliu Maniu a fost atât de prudent să rezerve partidului ale cărui destine la conduce, o preţioasă libertate de acţiune, pe care o poate întrebuinţa pe viitor şi altfel decât a făcut-o până acum. Nu e însă acesta prilejul unei complecte eliberări politice a partidului naţional, din sfera de influenţă a tovarăşilor săi de până ieri.

Nu ne mirăm deci că ziarul „Patria", neputând să se scuture la rândul său de o înrădăcinată deprindere, vorbeşte acelaş limbaj, care n'a făcut altădată parte din tradiţia organizaţiei politice pe care o reprezintă, dar care e aidoma cu acela al unei anumite prese din Bucureşti. Pentru confraţii noştri dela „Patria", *democraţia* continuă să fie reprezentată, — exclusiv! — de „noulle" grupări politice cari alcătuiesc Federaţia, în vreme ce din alte părţi, şi mai ales din sânul partidului liberal se ridică ameninţătoare, — *„oligarhia!"* Neseriozitatea unor asemenea atitudini se potriveşte greu, bineînţeles, cu soluţia „guvernului de concentrare" pe care a îmbrăţişat-o partidul naţional, dar sună în perfectă armonie cu cu declamatoria goală demagogică, a „oamenilor noui", de soarta cărora partidul naţional n'a vrut să-şi lege soarta sa.

Iată pentruce spunem că ceeace aşteptăm, totuş, dela partidul naţional, este să-şi reclădească vechea sa individualitate, în mijlocul căreia îşi păstra odinioară răspunderea faptelor sale proprii şi care îl ferea de contactul molipsitor al agitaţiilor sterile şi al gălăgiei incapabile.

Organizaţiile, caşi muritorii de rând, n'ar trebui să se oprească niciodată la mijlocul drumului.

Evenimentele zilei

Se va întruni oare conferinţa Ambasadorilor

Chestia întrunirei Consiliului Suprem la Boulogne-sur-Mer nu e încă regulată. Cabinetul din Londra s'a raliat la propunerea franceză de a numi o comisiune de experţi însărcinată să studieze chestia Silezia superioare dar el pare a ţine la întrunirea prealabilă a conferinţei din Boulogne.

Guvernul francez a răspuns la noua notă engleză că apreciază aderarea britanică la constituirea unei comisiuni de experţi şi deşi socoate că există inconveniente ca ea să aleagă sediul la Oppeln, acceptă totuşi propunerea britanică asupra acestui punct. Insă în ce priveşte convocarea, în această săptămână, a Consiliului Suprem, guvernul francez îşi menţine obiecţiunile.

Polonia şi împărţirea Sileziei

Legaţiunea italiană din Varşovia a protestat contra ştirei poloneze cu privire la proectul de împărţire a Sileziei pe care Italia l-ar fi pregătit şi care ar fi nefavorabil polonezilor.

„Oameni mari"

In anul acesta de centenare, în atâtea comemorări de nume ilustre, „oamenii mari" sunt puşi în plină lumină sub priviri admiratoare şi sub priviri iscoditoare. Defăimătorii de glorii au cedat ...şi locul panegiriştilor. Şi poate pentru întâia oară, în omagiile aduse figurilor evocate, „oamenii mari" nu au mai apărut ca fii ai lui Jupiter, hrăniţi cu nectar şi ambrozie, ci ca adevăraţi fii ai rasei şi timpului lor, înfăţişând nu omnipotenţa unui capriciu ci aspiraţiile unui popor şi ideile unei epoci.

In ei, nu apare nimic supraomenesc; ei nu poartă aureole care ne rănesc ochii; frământaţi din lutul nostru, au purtat în vine acelaşi sânge caşi noi. Au fost mai mari decât noi, iată tot; au avut o voinţă mai puternică, un suflet mai bine oţelit, gânduri cari alergau aşa de iute că am fi gâfâit fugind după ele, o vioiciune în acţiune care ar fi derutat încetinelele noastre, ochi mai limpezi şi mai străbătători cari au putut pătrunde în tainele destinului.

Ceea ce i-a făcut extraordinari, a fost puterea excepţională a instinctelor lor. Insuşirea aceasta tainică care, la animale, este un fel de divinaţiune pusă în serviciul apetiturilor lor, şi care la oameni este un exerciţiu necugetat al raţiunei punând mâna pe adevăr prin violenţă sau surprindere, oamenii mari au posedat-o într'o măsură necunoscută vulgului. Instinctul nu este altceva decât sentimentul destinului, şi putem spune că misiunea geniului este să reveleze soarta lor popoarelor cari o ignorează încă şi celor cari nu o mai înţeleg.

Când o societate încă nesigură de ea însăşi, se caută pe dibuite, de obicei un „om mare" îşi ia sarcina să-i deschidă ochii şi să-i spună ce e. Se mai poate întâmpla că atunci când un popor a trăit multă vreme, violente turburări lăuntrice, lupta neîncetată dintre partide, confuziunea de idei născută din ciocnirea patimilor, îi întunecă conştiinţa; străin de sine-însuşi, el nu şi mai înţelege trecutul şi a pierdut urma viitorului; firul istoriei lui ameninţă să se rupă. Atunci apare „omul mare" care, pătrunzând înţelesul întâmplărilor, zmulge haosului secretul şi leagă trecutul de prezent: voinţa generală care se ignora se recunoaşte în el. La glasul lui, ceea ce dormea în inimi se trezeşte şi popoarele tresar, căci el a rostit cuvântul pe care ele îl căutau . . .

Ceea ce am înţeles din discursurile comemorative din anul acesta, este că epocile făcute pentru oamenii mari sunt începuturile societăţilor, atunci când e vorba de descurcat haosul, sau orele turburi în care, după ce a isprăvit o fază a istoriei sale, un popor nu mai vede limpede înaintea sa. Ce să facă? Unde să meargă? Sfinxul întreabă; trebue să răspundă sau să moară. Teba se pregăteşte să moară; Edip apare şi răspunde.

Dr.

Alianţă româno-sârbă?

Gazetele din Bucureşti şi cu deosebire acelea cari mai mult sau mai puţin pe faţă fac politica d-lui Take Ionescu ne-a duc vestea că între România şi Jugoslavia ar fi intervenit un tratat de alianţă similar cu cele încheiate cu Polonia şi Ceho-slovacia.

Astfel „Adevărul" scrie următoarele:

„Suntem în măsură a afirma că tratativele pentru încheierea unei alianţe defensive între România şi Jugoslavia s'au terminat cu bine şi că ministrul de externe va putea pune la Belgrad semnătura pe tratatul de alianţă.

Corespondenţii marilor ziare engleze au putut eri comunica la Londra această ştire".

Ştirea trebue să capete o afirmare oficială întrucât importanţa ei pentru raporturile noastre internaţionale nu se poate mulţumi cu o singură înregistrare a ziarului citat. Aceasta cu atât mai mult cu cât ziarul „Le Temps" publică o desminţire venită din Belgrad care spune următoarele:

„Biuroul de presă jugoslav desminte ştirea că ar fi existat un acord sârbo-român cu privire la cedarea către România a unor localităţi, in schimbul unor concesiuni pe Dunăre făcute Jugoslaviei.

Linia de frontieră în ce priveşte aceste oraşe este fixată prin tratatele de pace internaţionale şi va rămâne aşa cum este".

In acelaş timp Universul, ocupându-se de incidentele cari au avut loc la graniţa româno-sârbă din Banat în legătură cu vizita d-lui Tache Ionescu la Belgrad, scrie următoarele:

„Dealtfel hotarul stabilit între România şi Jugoslavia de către Conferinţa păcii şi cuprins mai târziu în toate detaliile in tratatul dela Sèvres, n'a fost încă stabilit la faţa locului, iar stăpânirea dintre cele două state se urmează pe o linie provizorie, trasă de o comisiune mixtă de mai mult de un an de zile.

Evident că până la aplicarea pe teren a frontierei exacte, aşa cum a fost stabilită prin tratat, sunt pretenţiuni şi dintr'o parte şi din alta.

Aceste incidente însă nu sunt de natură să alarmeze lumea. Iar cei ce dau extensiune unor astfel de fapte, nu fac operă românească."

Şi adaogă apoi că vizita d-lui Tache Ionescu la Belgrad „este continuarea călătoriei ce d. ministru de externe a făcut în toamna trecută, pentru stabilirea definitivă a raporturilor de graniţă dintre cele două state şi care atunci nu s'a putut desăvârşi din cauză că Jugoslavia era în plină perioadă electorală."

Relaţiunile noastre cu regatul jugo-slav sunt — cu toate silinţele oficialităţii ambelor state — într'o explicabilă stare de tensiune datorită încăpăţinării sârbeşti de a stăpâni un pământ care ni se cuvenea nouă şi de drept şi de fapt. Iar politica pe care Sârbii au înţeles s'o adopte faţă de elementul românesc din Jugo-Slavia a îndârjit şi mai mult aceste raporturi.

In atari condiţiuni încheierea unui trat de alianţă între noi şi Sârbi ni se pare o imposibilitate morală. Tratatul ar consfinţi o nedreptate căreia un guvern slab a înţeles să i se supună, dar pe care conştiinţa românească n'o poate admite.

Politica viitorului

In timp ce naţiunele europene sunt absorbite de certe continentale, probleme vaste scapă atenţiunei lor. Dincolo de orizontul limitat unde se opresc privirile noastre, când urmărim evenimentele din Europa centrală, trei mari cauze de rivalităţi apar în lume. Una provine din faptul că Rusia nu se va resemna la infinit să fie exclusă odată din Europa şi de pe toate mările.

Altă cauză de conflicte rezultă din modul cum a fost tratată naţiunea turcă. In fine a treia cauză e chestia Pacificului la care „Daily Telegraph" făcea zilele trecute aşa de suggestive aluzii.

„In întreaga Europă, scrie ziarul englez, înarmările navale iau oprit dela armistiţiu. Nu s'a mai pus în santier nici un vas de răsboi nici în Franţa nici în Anglia, nici în Italia, singurele puteri navale din Europa".

Inţelegem scuzul acestei observaţii: superioritatea flotei britanice ar fi definitivă şi s'ar menţine fără cheltueli nouă dacă ar fi vorba numai de Europa, unde flotele germană şi rusă nu mai există, iar Franţa şi Italia sunt sărăcite. Dar Senatul american a votat continuarea formidabilului program naval şi pe de altă parte Japonia îşi execută planul său.

„Japonia explică „Daily Telegraph" se va ridica la rangul de a doua putere navală mondială, flota britanică rămânând a treia. Ameninţarea navală care se prezinta în Europa a fost suprimată dar problema Pacificului nu".

Situaţia aceasta ne aminteşte în linii generale pe acea din primii ani ai veacului al XX-lea. După dificultăţile cu Franţa şi răsboiul sud-african, era solid fondat în Africa, dar ameninţat în Asia de expansiunea rusă. Ne amintim că datele problemei — numită pe atunci a Extremului orient dar care privea şi apele Pacificului — au fost schimbate prin răsboiul ruso-japonez.

Politica britanică îmbrăţişează de acum totalitatea marilor chestiuni care se pun în lume. Anglia e utilată pentru a îndeplini între Statele-Unite şi Ja-

Mişcarea culturală, literară, teatrală, artistică

ponia între Rusia şi occident rolul de arbitru pe care îl uşurează poziţia ei insulară. Anglia a ţinut balanţa pe care a lăsat-o să se plece în direcţia în care a vrut ea, în toate marele crize europene din secolul al XVI-lea şi până astăzi.

Mâne, tot Anglia va ţine balanţa în Pacific şi poimâne între Germania şi Rusia. Comparate cu vastele calcule care se joacă cu generaţiunile şi continentele, certele din Europa centrală produc o impresie ciudată. Nu trebue să spunem că sunt neglijabile, căci efectele lor ar putea să coste viaţa o milioane de oameni.

Dar, pe când, ele hipnotisează toate marile naţiuni din continentul european, soarta globului se decide în altă parte.

Terpsihova şi Sovietele

Celebra Isadora Duncan va organiza în Rusia Sovietelor un mare colegiu al dansului

D-na Isadora Duncan, celebra dansatoare de origină irlandeză, a primit prin intermediul lui Krassin, autorizarea de a se duce la Moscova unde va organiza o şcoală de dans pentru o mie de copii, sub protecţia specială a guvernului sovietelor.

Interviewată de mai mulţi ziarişti francezi asupra acestei aventuri, Isadora Duncan a declarat că la 1 Iulie va pleca spre Moscova prin Revel, răspunzând invitaţiei pe care i-a făcut-o Krassin.

Având convingerea că „sovietele constituiesc singurul guvern care se interesează de educaţia copiilor", şi mărturisind că ea a dat dovada „celui mai frumos comunism dăruindu-şi averea în timpul războiului şi adoptând zeci de copii" dansatoarea vrea să creeze la Moscova nu numai un colegiu al dansului, ci şi o mare şcoală a artelor plastice, a poeziei şi declamaţiei. Isadora Duncan, manifestă o vie admiraţie pentru Krassin pe care l'a cunoscut la Londra şi pe care îl numeşte, cu toată seriozitatea, un „om mare", mai ales fiindcă crede că toţi copiii trebue să danseze şi fiincă „dansul e însăşi viaţa"!?

Spre a confirma mai bine ciudatul ei gust, dansatoarea afirmă că regimul privaţiunilor din Rusia nu contează pentru ea. Nu se teme de foamea fizică. ci de cea spirituală. Şi ca una care urmăreşte un ideal — cel puţin aşa declară — e mulţumită că acest ideal i se va realiza fie chiar în Moscova roşie, fie chiar sub egida lui Lenin, Trotzki şi Krassin.

Lupta pentru cultură în Zarand

Reprezentanţa liceului „Avram Iancu" şi a internatului „Alexandru Constantinescu" din Brad. — O înaltă datorie a guvernului.

Ziua Sf. lor Constantin şi Elena este în fiecare an prilejul de întrunire generală a reprezentanţei liceului din Brad, ca for superior de conducere şi administrare autonomă a acestuia.

Înfiinţat din obolul alor 72 de comuna din protopresbiteratele Halmagiu şi Brad — fostul judeţ al Zarandului — timp de o jumătate, de secol, liceul inferior cu 4 clase din Brad, cu toate împrejurările maştere prin cari a trecut şcoala şi cultura românească din Ardeal, a fost izvorul fecund al energiilor de luptă simţire şi credinţă naţională.

Şirul generaţiilor, cari au prins în sufletul lor o schinteie din acest for de lumină al Munţilor Apuseni, — lupta până la extrem cu neajunsurile materiale, — rezistenţa faţă de tentativele stăpânirei maghiare — resemnarea până la sacrificiu a celor cari au făcut şi fac apostolatul culturei naţionale la acest aşezământ, — mizeria de toate nuanţele o curcubeului din din Ţara Zarului şi în fine sforţările recente ce s'au făcut pentru susţinerea şi completarea acestui liceu la 8 clase, formează complexul celor mai potăritoare argumente, cari pretind soluţionarea problemei culturale a Zarandului istoric. Nu facem învinuiri ci constatăm o stare de tristă realitate, arătând că în trei ani de fericită conducere şi superioară înţelegere a intereselor noastre naţionale, atât Consistor şi Consiliul Dirigent cât şi Secretariatul general, Comisia de lichidare şi Unificare, guvernul Vaida şi cel următor, au întors spatele liceului de 50 de ani din Brad. lăsându-l ca pe o cenuşăreasă cu mâinile înfipte în ţărînă.

A fost deajuns însă ca fruntaşii acestui ţinut sătui, de făgăduelile sterpe, sau revoltaţi de indolenţa celor chemaţi la conducere, să se adreseze distinsului membru al partidului liberal, d-lui Alex. Constantinescu alegându-l de senator şi *dând astfel o îndrumare nouă şi definitivă vieţii politice din acest ţinut* — destul — ca „apărătorii intereselor Ardelenşti" să ţipe ca muşcaţi de şarpe.

Iată în linii generale un scurt istoric al frământărilor noastre cultural-naţionale şi a felului cum s'a înţeles la noi rezolvirea unei chestiuni atât de generale, într'un ţinut curat românesc, cu 97 la sută analfabeţi.

Adunarea reprezentanţei

Membrii sinoadelor protopresbit. Brad şi Halmagiu după celebrarea serviciului divin s'au întrunit în localul vechiului liceul de prezent convictul „Alexandru Constantinescu".

In cuvântul de deschidere, păr. protopresb. deputat Pompiliu Piso, arată demersurile nenumărate ce le-a făcut în interesul liceului, izbindu-se totdeauna, de indolenţa factorilor competenţi.

Citind revistele

— „Gândirea" Anul I, Nr. 3. Cluj.

20 de pagini mari, tipărite cu gust şi conţinând fiecare lucruri interesante, dintre cari unele sunt chiar un aport la literatura, care va rămânea.

D l *Lucian Blaga*, din ce în ce mai influenţat de poezia ratindraneth-tagore-iană, ne dă bucata „Orbul, căreia nu i-se desprinde o distinctă unitate, dar din care strălucesc imagini frumoase ca: O stea de cerul el c'o lacrimă de aur se desparte".

D-l *Adrian Marin* publică versuri mai limpezite ca de obicei. Distinşi, ca'ntdeauna d-ni *Demostene Botez, Al. Al. Phlippide* şi *Al. O. Teodorescu*. Aceşia din urmă ne înfăţişează, în culori fragede, un pastel. Duloase, versurile d-şoarei *Pitiş*, calde, ale d-lui *Vasile Al. George* şi surprinzător de bine „Tristul pelerin", iscălit cu numele nou: *Dinu Geo. Lvan*.

Ciudate şi atrăgătoare rândurile d-lui *Emil Isac*.

Trei nuvele: „Păianjenul negru", (de d-l *Cezar Petrescu* cu element dramatic sobru şi concentrat, deeaceea făcând o destul de puternică impresie, „zi de primăvară (de d-l *Gib. I. Mihăescu*, mărturisire sincere şi comunicative şi „Tezaurul Domniţei (de d-l *Septimiu Someşan*), povestire cam romanţioasă.

Traducerile din ungureşte sunt cum nu se poate mai bine venite 2 articole judicioase: Subt iscălitura *I. Darie*, ni-se vorbeşte de „primejdioasa ofensivă culturală", pe cari o fac editurile de prost gust şi cu tendinţi numai comerciale, prin publicarea lucrărilor de senzaţie, fără nici-o valoare culturală.

D-l *Dan Rădulescu* ne arată că e o erezie credinţa în mersul „vălurat" al evoluţiei civilizaţiei, care (cea adevărată) creşte continuu. In deosebi, civilizaţia modernă, care se distinge prin „maşinism", e superioară celor din trecut, pentrucă e productivă şi e a celor mulţi".

Cronicile revistei, numeroase şi inteligent făcute, fac un nepreţuit serviciu cititorilor, orientându-l în publicistica aşa de inegală de astăzi.

„Lumina femeii", Anul II, Nr. 6—7, Cluj.

Articolul D-nei *Sanda I. Matei* asupra ocrotirii orfanilor din război arată cât de însufleţită e iniţiativa privată a femeilor într'o problemă, în care sentimentul uman de ajutorare al aproapelui se uneşte cu dragostea de ţară.

Plină de înţelepciune este povestea *Selmei Lagerlöf* (trad. Natalia Slivici): „Comoara împărătesei", arătând simplu, deşi simbolizat nevoia tuturor oamenilor de a crede în providenţă, în Divinitate.

D-l *Lt. Bezdechi* publică un mic studiu interesant: „Femeile în teatrul lui Euripide" Fără a sistematiza rigid materialul, D-sa ne spune, documentat cum Euripide a revoluţionat concepţia îngustă a timpului său, scoţând pe femele din obscuritatea, în care o ţinuse egoismul bărbatului". Preţuirea sufletului şi minţii femeleşti e marele merit al acestui tragic antic:

„La spirit să te uiţi, căci la [ce-ţi foloseşte
Un chip frumos, când sufletul [din el lipseşte".

In rubrica „Pagini de literatură" *D-l Dariu Pop* ne povesteşte duioase amintiri din copilăria sa. Nu lipsesc din revistă niciodată articole de îndrumare pedagogică, cum e bunăoară, în numărul de faţă „Exemplul ca mijloc de educaţie" de *Virginia Boeriu-Grivasa* sau arătarea folosului şi fetmecului unei excursii în pădure (Teodora Manolescu), cum şi articole de teorie politică femenistă, cu planuri întregi de organizare. „Femeia prezentului" de *Elena Cădariu*.

„Pagina fetelor" cuprinde frumoase sfaturi, date subt o formă literară atrăgătoare.

O bogată croniţă a modei, cu modele, face şi mai utilă revista, care câştigă mult şi prin interesantele ei notiţe informative, ca şi prin frumoasele clişee, ce publică. *Cron.*

ECOURI

O expoziţie a artiştilor români din Italia

In dorinţa lor de a arăta străinătăţei valoarea artei româneşti, artiştii români aflaţi în Italia au luat iniţiativa să organizeze o expoziţie de pictură, sculptură şi artă decorativă la Veneţia.

Pentru a da timpul necesar artiştilor din ţară ca să lucreze în vederea acestei expoziţiuni şi profitând de faptul că anul viitor se va deschide la Veneţia o expoziţiune internaţională de artă, ei au intervenit pe lângă autorităţile în drept să le încuviinţeze a avea o secţiune particulară la această expoziţiune.

Propunerea aceasta a fost transmisă ministerului nostru de arte, al cărui răspuns este aşteptat — ne scriu artiştii români din Italia — cu multă nerăbdare.

Nădăjduim că străinatatea va avea prilejul să admire puterea şi avântul artei româneşti, care, în mai puţin de o jumătate de secol, a făcut progrese uimitoare.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Cuvânt de deschidere

rostit la al doilea congres al „Asociaţiei Profesorilor Universitari din România", la Cluj, în ziua de 3 Iunie a. c. de d-l Prof. Sextil Puşcariu, preşedintele „Asociaţiei".

II.

Tot la Universităţile provinciilor alipite simţim şi alt neajuns mare. E lipsa de manuale pentru studenţi. La Universităţile din Bucureşti şi Iaşi există uneori cursuri stenografiate care se transmit de la un rând de studenţi la altul, iar majoritatea studenţilor, aducând din licee cunoaşterea limbii franceze, pot utiliza manuale franceze, care se găsesc în exemplare destul de numproase. Dar aceste ajutoare pot înlocui numai în parte manualele.

Este adevărat că instrucţia la Universitate nu se face ca la licee, unde profesorul ia un manual ca bază a cursurilor sale şi dă lecţie elevului „de aici până aici". Din cursurile profesorilor universitari studenţii trebue să-şi ia notiţe, după care au să înveţe. Dar ştim din experienţă cât de puţini studenţi, iau notiţe bune. De câteori, vorbind despre cutare poet român, în lecţiile de Istorie a literaturii, pomeneam un nume sau o dată, totdeauna ascultătorii miei se plecau asupra caietului, căutând să le prindă repede pe hârtie, deşi acestea mai puţin trebuiau însemnate, căci le putem găsi în orice carte de Istoria literaturii. Când însă le dădeam caracterizarea unui scriitor sau a unei epoci, trudindu-mă să înbrac în cuvinte cât mai clare rezultatul unei munci personale îndelungate, vorbele mele nu erau notate decât de foarte puţini ascultători . . . De sigur că experienţa aceasta au făcut-o cei mai mulţi dintre D-Voastră, şi ea ne arată cam cum sânt cursurile hectografiate atât de căutate de studenţi înainte de examene.

Manualele scrise în limbi streine, pot fi adesea mai bune decât cele ce le putem scrie noi pentru elevii noştri, dar nu le pot înlocui. Ele mai au un mare neajuns. Prin ele s'a introdus în limba noastră ştiinţifică acel bagaj de neologisme, care ne falsifică graiul, şi care a alungat din limba medicilor noştri pe inimă" spre a-l înlocui cu „cord", din a juriştilor noştri pe „a părî" sau „a da în judecată" spre a-l înlocui cu „acţiune" şi câte alte. A sosit momentul ca să ne îngrijim de o terminologie technică, cumpătată în privirea neologismlor şi cu respect pentru cultura noastră tradiţională. Limba noastră ştiinţifică nu se poate încetăţeni decât tocmai prin manuale de şcoală. In privinţa aceasta am putea urma exemplul Ruşilor, care au pus în mâna studenţilor universitari manuale ruseşti pentru absolut toate disciplinele, originale, compilate sau traduse. Cred dar că ar fi datoria Asociaţiei să pornească o propagandă cât mai vie între membrii ei, îndemnându-i să-şi prelucreze cursurile pentru tipar. In acelaşi timp Asociaţia ar trebui să între în legătură cu Casa şcoalelor sau cu o societate de editură pentru editarea acestor cărţi în condiţi tehnice bune şi acordând autorilor onorarii convenabile.

Chestiunea manualelor ne duce la cealaltă problemă tot atât de urgentă, la greutăţile pe care studenţii noştrii le întâmpină afară de Universitate.

In scumpetea excesivă de astăzi şi în lipsa aproape completă de locuinţe, o parte mare a studenţimii noastre nu e în stare să urmeze cursurile, majoritatea covârşitoare fiind alcătuită din copii de slujbaşi şi de funcţionari.

Nu cunosc bine împrejurările de la celelalte Universităţi, dar le ştim pe cele din Cluj. Anul trecut, Consiliul Dirigent, a împărţit cu o dărnicie vrednică de lăudat atâtea burse la studenţi, încât partea cea mai mare a studenţimei noastre era adăpostită în cele două cămine, puse direct subt îngrijirea senatului universitar. Anul aceasta însă Statul, căutând să-şi echilibreze budgetul, a tăiat o parte din burse. Urmarea este că un număr mare din cei ce au început studiile nu le mai pot continua. Acest lucru e cu atât mai regretabil, cu cât studenţii streini, mai bine situaţi, pot să se susţină la studiu, primejduind cu numărul lor mare caracterul naţional al Universităţii din Cluj.

Dacă voim ca să nu se perpetueze în ţara noastră nouă nedreptatea pe care o sufereau tinerii noştri studenţi în drumurile trecute când, în provinciile robite, Românilor li-se închideau uşile învăţăturii, şi în vechiul Regat păturii de jos nu i-se dădea sprijinul cuvenit, trebue să grijim ca studenţimei noastre să i-se creeze posibilitatea materială de a-şi face studiile. Si fiind-că de la Stat nu putem cere mai mult decât poate da, Asociaţia noastră s'ar putea adresa publicului mare şi în deosebi băncilor noastre, fără deosebire de coloritul lor politic, ca să contribue la crearea unor fonduri mari şi sigure pentru căminele studenţeşti.

In acelaş timp ar fi bine ca Asociaţia să publice, pentru cei ce se înscriu întâia oară la Universitate, o cărticică cu sfaturi. Tinerii care părăsesc liceul, sunt de obiceiu neorientaţi asupra rostului

Cronica politică

Competența Parlamentului. — Ședința de Sâmbătă a Camerii a fost ocupată de discursul d-lui dr. I. N. Angbelescu care în calitate de raportor al reformei fiscale, era obligat să ia apărarea proectelor d-lui Titulescu împotriva celor cari le-au criticat.

Și în vreme ce d-l dr. I. N. Angbelescu, își desvolta cuvântarea d-sale ca răspuns la o întrerupere a d-lui dr. Lupu, d-l Duiliu Zamfirescu prezidentul Camerii, a aruncat, cu eleganța-i obișnuită, următoarea constatare:

„Știința fiecăruia din această Cameră să cuprinde într'o cutie de rahat de „bella vista."

Vă închipuiți poate că un scandal enorm s'a iscat în Cameră; că după obiceiul parlamentului actual s'a aruncat din toate părțile insulte, sute de brațe s'au ridicat în aer schițând gesturi amenințătoare ori s'au înscris a înfiera constatarea cel puțin jumătate din deputații opoziției! Ei bine, nu, nimic din toate acestea nu s'a întâmplat.

Un acces de generală hilaritate a fost răspunsul Camerii la brutala constatare a d-lui Duiliu Zamfirescu.

E și acesta un moment caracteristic din viața actualului Parlament, moment care dovedește că prestigiul și demnitatea acestuia au fost scăzute nu numai în ochii opiniei, ci chiar în ochii propriilor săi membri.

Toate intervențiile, rugămintele, protestările, cu scopul de a obține un ajutor neînsemnat liceului din Brad, au avut de rezultat, că dacă nu ar fi stat în ajutor d-l Alex. Constantinescu, donând liceului suma de 200.000 lei, internatului 50.000 lei, 50 paturi, 300 m. p. sticlă, eram nevoiți să închidem liceul, susținut cu atâtea jertfe sub regimul maghiar. Tot la stăruința d-lui senator Alex. Constantinescu s'a luat în bugetul statului pentru liceul din Brad, suma de 250.000 lei, care sumă dacă nu s'a urcat la un milion, cât este necesar pentru completare, avem de mulțumit Rezortului de Culte din Cluj.

Păr. d putat Piso încheie cu nădejdea, de a vedea deschizându-se la toamna viitoare noul liceu cu 8 clase, ce poartă numele sfânt alui „Avram Iancu". Lupta pentru realizarea acestei dorințe generale, încă nu s'a încheiat,

In timpul scurt al activității sale parlamentare, păr. deputat Piso a realizat o frumoasă parte a nădeidilor ce s'au pus în persoana D-sale. Un devotat apărător și luptător al cauzei este d-l director al liceului Dr. Ioan Radu. Raportul d-sale va rămânea totdeauna ca o oglindă fidelă a ceace înseamnă la noi *renaștere culturală.*

Concluzia reprezentanței gimnaziului nostru — zice d-l director, Dr. Radu — adusă în ședința ordinară din anul 1919 pentru stațificarea liceului din Brad, înaintată Consiliului Dirigent, a rămas până astăzi nerezolvită."

S'a ajuns până acolo nepăsarea, încât Resortul Cultelor — după comunicarea d-lui deputat Piso — în doi ani consecutivi a uitat să ia în bugetul său, ajutorul mic, acordat de stat, anual, liceului din Brad.

S'au încheiat în toată regula și iscălit atât din partea reprezentanței liceului, cât și din partea reprezentantului ministeriului de culte, contractul de predare a liceului din Brad în posesiunea statului, s'au înaintat rapoarte, date, etc. pentru ca toate acestea să facă de luni de zile calea dela Cluj la București și înapoi.

De luni de zile profesorii sunt fără salarii lucrările pentru completare trebuesc continuate în vederea noului an școlar, iar contractele iscălite stau nerezolvate.

De prezent funcționează la liceu 4 profesori titulari, 4 prof. suplenți și 3 auxiliari:

Numărul elevilor este de 300, aproape toți din împrejurimea Bradului.

Un singur elev primește o bursă familiară, biblioteca primitivă, colecții și muzeu în starea rămasă din timpul revoluției.

Singur zelul și abnegație a corpului didactic, susține încă viața în singurul focar de lumină și cultură națională a Zarandului.

Bugetul la eșite și intrate prezintă suma de 282.000 lei, în care se cuprinde și ajutorul actual din partea statului de 123.027 lei, zi una sută douzeci și trei mii, douăzecișișapte lei.

Adunarea generală a reprezentanței liceului din anul Domnului 1921, termină cu hotărârea să ducă mai departe lupta, *pentru ridicarea unui altar de cultură în România Mare!*

Oglindă fericită a zilelor noastre.

Prof. Dante Ghetman.

„Unitatea opoziției naționale"

Cine uneltește împotriva ei, — și cine o apără

Ziarul „Patria", comentând... comentariile cari s'a făcut în jurul moțiunei comitetului de o sută al partidului național, găsește cu cale să învinovățească partidul liberal că uneltește împotriva „unității democrației naționale", reprezentată prin partidele din federație.

Intr'adevăr partidul liberal nu se preocupă de altceva, în momentul de față, decât de spargerea perfectei solidarități care domnește în rândurile grupărilor politice din „opoziția națională" — solidaritate atât de scumpă d-lui Iuliu Maniu — și nu cruță nici-o jertfă pentru a zădărnici contopirea la un loc, — pentru care partidul național stăruiește atât de mult! — a tuturor acestor grupări. Partidul liberal este de-asemenea vinovat că, prin „uneltirile" sale, a zădărnicit realizarea marelui pariid al „oamenilor noui", singurii reprezentanți ai democrației, și tot partidul liberal a dictat și refuzul de a fuziona proclamat în comitetul de o sută al partidului național.

In schimb, partidul național, și fruntași săi, fac tot ceeace le stă în putință pentru a cimenta cât se poate de strâns „unitatea democrației naționale". — reprezentată, bineînțeles, prin partidele din federație, — iar d. Iuliu Maniu nu vorbește în alt scop, de trei zile încoace, în consfătuirile dela „Majestic", decât pentru a provoca o hotărâre bărbătească în această direcție . . .

Hotărât lucru, „Patria" are de data aceasta, perfectă dreptate.

Noutăți de vară

Calități din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 431.

Învățătorii din jud. Cojocna demisionează în bloc

— 150 de demisiuni prezentate în scris —

In zilele de 3 și 4 Iunie a. c. sau ținut în Cluj conferințele învățătorilor din județul Cojocna. Aceste conferințe au fost un prilej de înălțare sufletească prin primenirea de idei în legătură cu noile curente de educațiune ale pedagogiei moderne. Învățătorii din județ adunați la un loc, din discuțiile vii și părerile sulevate, au scos și însușit tot ceeace în actuala școală trebue să se facă, pentru ca ea să stee la nivelul vremii. Școala activă și importanța ei în lumea de astăzi au fost în deosebi accentuate. Conferințe de natura acestora lasă urme adânci și durabile în inima fiecărui participant.

In ziua a doua a conferinței (4 Iunie) d. a. după terminarea discuției chestiunilor de ordin intelectual și spiritual, a urmat ședința adunării generale ordinare a secției județene învățătorești. Aici sunt puse la ordinea zilei spre desbatere chestiuni dintre cele mai arzătoare, cari privesc școala și pe învățătorul român, și cari constituesc piedeca cea mai mare în drumul înfăptuirei acelor lucruri ideale despre cari s'a vorbit în conferința anterioară. Chestia statificării învățământului primar în toate locurile, a pregătirii în timp și mod corespunzător a viitorilor învățători și chestia salarizării cinstite a corpului didactic primar, au fost puncte de discuție aprinsă.

Din ce se analizau mai mult aceste lucruri, din ce spiritele deveneau mai agitate. Sentimentul de solidaritate și hotărârea fermă, — de a duce lupta începută până la fine, pentru satisfacerea din partea celor în drept a celor mai juste pretențiuni pe care le-a avut învățătorimea vre-odată — și-au atins culmea.

De aceea învățătorii din județ, dându-și bine seamă de dreptatea cauzei lor, și de răspunderea pe care o au în fața posterității pentru apărarea intereselor școalei, *se declară pe deplin solidari cu hotărârile congresului regnicolar învățătoresc ținut la București. Astfel, 150 de învățători și-au prezentat în scris demisiile din învățământ.*

Concesionarea uzinelor electrice ale orașului

Pentru D-l Const. Tănăsescu, directorul General al Internelor, Cluj.

Un inginer român ne trimete spre publicare următoarea scrisoare adresată d-lui C. Tănăsescu directorul general al internelor:

D-nule Director General,

Ziarul maghiar „Ujság", cel mai șovinist din ziarele, pe care respectul pentru libertate al Românilor, dus uneori până la nesocotirea propriilor lor interese, îl tolerează încă să apară în orașul nostru, — sub semnătura unui „plătitor de dare" vă adresează o scrisoare deschisă în chestiunea concesionărei Uzinelor Electrice ale orașului.

Rugându-Vă și din parte-mi să binevoiți a lua cunoștință de această încercare de mistificațiune a ziarului maghiar, îmi voi lua libertatea, ca cetățean al acestui oraș, să rectific unele aserțiuni și să restabilesc unele situațiuni pentru a nu vă lăsa informat numai de cercurile maghiare, atât de interesate în această afacere.

Ziarul maghiar Vă cere, cum au cerut-o mulți din conaționalii săi, anularea licitațiunei care a avut loc pentru concesionarea Uzinelor Electrice ale orașului, pe motivul că consiliul comunal, în actuala formațiune, nu ar fi îndreptățit să încheie un astfel de contract, care obligă comuna pe un timp mai îndelungat, iar pe de altă parte, fiindcă licitațiunea nu s'a ținut în regulă, Ministerul cerând schimbări în contract și în fine pentru că nu-i convine ziarului și celor cari sunt în spatele său.

Dacă comuna prin actualul consiliu comunal, este în drept sau nu de a încheia un astfel de contract, asupra acestei chestiuni s'a hotărât și s'a găsit că licitațiunea care a fost publicată cu luni de zile înainte de termen, era în drept să se țină și

---

Universității. Afluența cea mare la Facultățile de Drept și Madicină și numărul disparent la cea de Teologie și Științe, în parte și de Litere, alcătuește o primejdie mare, pe care o vom simți peste câțiva ani când ne vor lipsi preoții și profesorii.

Cât timp preotului și profesorului nu i se va crea în țara noastră o situație socială și materială în consonanța cu importanța misiunei sale înalte, tinerii noștri vor alege carierile cu mult mai sigure și lucrative pe care li le deschid celelalte studii. Cu toate acestea, chiar în epoca materialistă prin care trecem, cred că un sfat bun, spus la timp, poate hotări, cel puțin pe cei ce simt în sine vocația, să aleagă drumul spre care ar trebui să îndemnăm pe cât mai mulți tineri.

Institutele de studii înalte

Importanța institutelor de studii speciale s'a văzut cu deosebire în America, în timpul războiului, unde s'au dat din belșug toate ajutoarele savanților ca să urmărească câte o chestiune specială, a cărui deslegere a adus roade neprețuite Statului. Ele sunt cele ce ridică renumele unei Universități și progresul omenimei se făurește în ele.

România renăscută după războiu va intra în rândurile țărilor mari nu prin numărul de chilometri pătrați pe care-i are, ci prin aportul ce-l va aduce civilizației mondiale. Ea nu poate deci să se dispenseze, ca de un lux, de aceste lăcașe ale studiilor înalte. Și e firesc ca în ele să se studieze înainte de toate, materialul pe care ni-l dă din atât belșug țara noastră, bogată în comori naturale și și mai bogată în valori sufletești.

De câte ori la o Universitate a noastră isbutim să creem un astfel de institut, în afară de învățământul clasic, el trebue considerat ca o achiziție a tuturor Universităților, căreia Universitățile sufori să-i dea tot concurms și colaborarea lor, fără să ambiționeze numai decât crearea unui institut similar în sânul lor.

Marea greutato pe care o întâmpină azi orice încercare de acest fel consistă în imposibilitatea aproape desăvârșită de a publica studii științifice menite să fie cetite de un cerc restrâns de cetitori. Cheltuielile de tipar au atins prețuri atât de fantastice, încât, în toate țările din lume, dar mai ales la noi, e aproape cu neputință să publici o revistă de specialitate. Din nefericire, singura instituțiune care până acuma putea publica studii științifice speciale, Academia Română, este amenințată, și ea, din lipsa de fonduri, de a restrânge în mod considerabil publicațiile ei.

Asociația ar trebui să se gândească serios asupra primejdiei se ne amenință din cauza greutăților de tipar. Cred că prin autoritatea ei și prin conesciunile membrilor ei casele mari de editură care au luat ființă în ultimul timp și care prezintă bilanțuri cu câștiguri fabuloase ar putea fi convinse că este o datorie a lor de a începe, chiar cu sacrificii materiale, o serie de publicații științifice.

Popularizarea științei.

In congresul ținut în București s'a hotărât ca Universitatea să apeleze la concursul marelui public.

Spre a putea avea sprijinul cercurilor din afară de Unifersitate, e nevoie să câștigăm încrederea acestora. Aceasta n'o putem face mai bine decât răspândind cultura științifică în păturile cele mai largi ale societății. Mijloacele sânt de două feluri:

a) deschiderea de cursuri populare la care să aibă acces tot publicul doritor de cultură științifică;

b) organizarea sistematică a scrierilor de popularizare.

Astfel de cursuri populare s'au făcut și până acuma la Universitățile noastre sau, cu concursul profesorilor universitari, din inițiativă particulară. Roadele lor ar fi, cred, înzecit atât de bune, dacă de aci înainte profesorii universități nu și-ar fărămiți energiile în fel de fel de întreprinderi de acest soiu ci dacă Asociația noastră ar crea o organizație solidă a universității populare românești.

De asemenea Asociația ar putea trata în mod oficial cu unele din revistele și din jurnalele noastre mari, fără deosebire de coloare politică, ca să deschidă rubrici permanente pentru articole de popularizare științifică. Acestea ar ridica nivelul presei noastre și ar face o operă folositoare. Cred că cei mai mulți dintre noi ar afla vremea să scrie un astfel de articol la înțelesul tuturor odată sau de două ori pe lună.

Cât de curând Asociația noastră ar trebui să se gândească și la editura unei Enciclopedii românești, la care fiecare din noi am primi bucuros o parte de colaborare, pentru ca să avem opera în care să fie strânse toate achizițiile științei și toate datele relative la poporul nostru și țara pe care o locuește din vechime.

Organizarea muncii.

Pentru ca Asociația noastră să-și poată împlini toate îndatoririle e nevoie de o bună organizare a muncei.

Cred că aceasta nu se poate ajunge decât printr'o descentralizare după Facultăți. Cel ce a avut ocazia să stea, ca rector, în fruntea unei Universități sau să ia parte la conducerea afacerilor ei, ca membru în senatul universitar, s'a convins cât de deosebit e une-ori punctul de vedere subt care același lucru, de interes obștesc, este privit de reprezentanții Facultăților. Universitatea există în funcție de Facultățile ei. Precum vom căuta totdeuna să

lucrarea poate fi dată în baza acestei licitațiuni.

Și că așa este, se constată nu numai cu textele de legi invocate de Consiliul comunal, ci și cu faptul demn de reținut, că nici în momentul publicării acestei licitațiuni, nici la ținerea ei, nu s'a auzit vre-un protest al unui „plătitor de dare" după cum nici în cursul studierei ofertelor din toate punctele de vedere, lucrare care a reclamat peste trei luni de zile.

Cum se face deci, că acum — când urmează să se aduca o hotărâre, — asistăm la fel de fel de proteste? Răspunsul este foarte simplu. Societatea Ganz din Budapesta, care a luat parte la licitațiune, a crezut că va putea demonstra prin cifre fictive și fel de fel de intervenții că ea, care a condus până acum Uzinele, are oferta cea mai avantajoasă pentru oraș.

Această acțiune nereușindu-i, iar pe de altă parte mulți dintre unguri neputând primi ca această întreprindere să intre în mâini românești, Soc. Ganz a angajat câțiva propagandiști, cari ponegrind autoritățile noastre, cer să se țină o nouă licitație, pentru a amâna astfel termenul, când urmează ca Uzina să treacă sub direcțiunea unei societăți românești.

Acesta este un procedeu maghiar, cu care ne-am obișnuit sub guvernele de tristă memorie ale lui Tisza și Apponyi, dar pe care nu am voi să-l mai vedem ființând și sub regimul stăpânirei românești.

Destul am fost exploatați de domnii dela Budapesta și destul s'a cărat de acești nesățioși fructul mucei noastre istovitoare la Budapesta. O schimbare se impune: respectarea dreptului celui care a făcut oferta cea mai avantajoasă la licitațiunea ținută, licitațiunea care nu a fost contestată de nimeni în termen legal.

Un inginer român.

Anchetele noastre

Ce e cu baia publică de vară din Cluj

Acum câteva săptămâni populația Clujului a auzit vestea îmbucurătoare că primăria orașului va construi o baie publică de vară. Locuitorii Clujului se bucurau de această veste, căci Clujul, într'adevăr n'are nici o baie care să corespundă nevoilor populației și însemnătății de capitală a orașului. Deaceea inițiativa comunei Cluj era binevenită, sperându-se că se va creia o baie modernă, nu luxoasă cât satisfăcătoare.

Ne-am dus în fața locului pentru a constata dacă lucrările au început și în ce stadiu se află.

Baia de vară este situată în parcul orașului vis-á-vis de arena sportivă. Terenul pe care se lucrează și pe care se construiesc barăcile are o întindere destul de mare. In proectul de construcție e vorba de săparea unui basin mare de 45 metrii lungime. Din lucrările executate însă până acum am putut constata că bazinul săpat (aproape gata) n'are nici lungimea, nici lățimea necesară pentru a putea cuprinde oamenii din cele 120 cabine construite deja. Pe lângă aceasta, bazinul este prea puțin adânc. Cât privește folosirea canalului Someșului ca baie liberă — bazinul este destinat celor cari învață acum înotatul — nici dimensiunile hotărîte aici la început nu corespund realității. La o baie bună e absolut necesar ca apele să fie mai adânci și instalația cât mai comodă.

Dacă basinul este prea mic, pavilonul este în schimb destul de mare, prea mare chiar. In înnăsiparea terenului este în lucru. Să fie oare această baie mai mult baie de soare?

Cheltuelile de instalare și construcție — după cum am aflat, se ridică la 370.000 lei. Cu această sumă — destul de mare — ar putea să se facă lucru bun. Dacă se cheltuiesc deja atâția bani — de ce nu se mai adaogă încă câteva mii de lei — pentru construirea unui basin mare, care va putea cuprinde pe toți vizitatorii?

Credem că dacă se face ceva să se facă lucru bun. Clujul are nevoe de o baie bună unde lumea săracă funcționarii și studenții să se poată recreea tot așa de bine, ca în celelalte locuri balneare.

Deacea propunem ca basinul să se mărească iar locul de baie din Someș — să, fie curățit și adâncit.

Să nu se dea atenție luxului — ci aceea ce e comod și practic. Dacă nu se vor face acestea atunci soartea noului băi, va fi acea a băii libere, pe care a avut-o odată Clujul.

Roco.

Reclama 544
Caut local circa 50 metri-patrați cu 5—6 odăi indiferent cartier preferință lângă gară. Ofertă cu preț la „Reclama" sub „PAF". 763

asigurăm Universității o autonomie cât mai largă în raporturile ei cu autoritățile Statului, astfel în sânul Universităților este bine ca Facultățile să fie într'o măsură cât mai largă autonome.

Cred prin urmare că orice propunere nouă și orice reformă de introdus trebue discutată după Facultăți, care vor privi-o din punctul lor de vedere și o vor studia înainte de a fi adusă în desbaterea congreselor. Calea pe care ar trebui s'o urmăm ar fi deci aceasta:

De câte ori o Facultate introduce în regulamentul ei intern o modificare sau o inovație, o aduce la cunoștința Facultăților celorlalte universități, iar de câte ori Senatul ia o hotărâre de ordin principiar îl face cunoscut senatelor celorlalte Universități. Inadmisibil este ca o Universitate să facă propuneri directe Ministerului cu privire la modificări în legea învățământului, obligatorii și pentru celelalte Universități, fără să fi cerut avizul lor prealabil. Mi se pare chiar că astfel de proiecte numai Asociația noastră este îndreptățită sa le prezinte Ministerului.

Cât despre legea care va reforma și unifica pentru mulți ani învățământul nostru superior, cred că ar fi bine ca chiar în congresul actual, Asociația, să hotărască ca legea actuală a învățământului să fie studiată de fiecare Facultate printr'o comisie specială.

In acelaș timp cred că congresul nostru ar putea însărcina pe cei patru senatori ai Universităților noastre să formeze un comitet executiv spre a aduce la îndeplinire hotărârile Congreselor noastre, care nu e voie să fie numai niște desiderate platonice, ci să căutăm cu toată energia să fie puse și în aplicare.

Numai astfel asociația noastră își va putea păstra autoritatea de care vorbem la început; numai astfel ea își va ajunge nobilele ei scopuri.

In dorința ca acestea să se realizeze, declar deschis Congresul Asociației profesorilor universitari.

Sextil Pușcariu.

INFORMATII

Politice

Adunarea generală pentru constituirea ligei naționale maghiare, va avea loc în zilele de 5—10 Iulie, când se va ținea la Cluj și adunarea generală a societății culturale „Emke" precum și un congres bisericesc al bisericei reformate.

Comerciale

Ministerul Muncii din București sub Nr. 4742 a trimis tuturor Camerilor de Comerț o circulară chestionar asupra alcătuirei unui proect de lege privitor la fixarea repausului săptămânal și a sărbătorilor legale, religioase ale minorităților, concedii și vacanțe pentru toate branșele industriale, agricole și comerciale, cerând avizul și opinea Camerilor de Comerț asupra felului cum trebuie aranjată această chestiune.

Propunerile referitoare, Camera de Comerț din Cluj le va înainta, după ce se vor consulta industriile ardelene.

*

Comisia de organizare a târgului de mostre din Cluj a decis reducerea cu 50 procente la metru patrat a taxei asupra locului de expunere.

Astfel, metrul patrat va costa numai 100—300 lei.

*

D-l A. Loevy, directorul „Casei de expediții internaționale Carol Lassen" a plecat la Sibiu pentru o organiza acolo o filială și serviciul de comunicație și transporturi pentru județul Sibiu.

La târgul de mostre s'au anunțat până acuma 25 de comercianți clujeni.

*

O deputație a Camerii de Comerț din Cluj, compusă din d-nii Alex. Pap, Iuliu Balas și L. Rados s'a prezentat eri d-lui general Petala, pentru a oferi d-sale prim protectoratul asupra târgului de mostre. D-l general Petala a acceptat. Deputația a mai cerut autorizație pentru ținerea de adunări de propagandă în provincie pentru târgul de mostre. D-l gen. Petala a promis sprijinul său și pentru aceasta.

Zilele acestea va începe prin Gara Halmi exportul de tutun în Ceho-Slovacia. Acest export se va face numai prin compensație.

*

Agricole

Aflăm dela Direcțiunea generală silvică că cele 15 regiuni silvice existente vor fi desființate și înlocuite cu 7 „directorate silvice".

Direcțiunea Agriculturei din Cluj a primit din provincie plângeri din partea agricultorilor că se simte iar nevoie de ploi.

Viticultorii au fost avizați că la Brăila se află cantități mari de tei (rafie) pentru legatul viilor și pe cari le pot procura prin cooperative.

Financiare

Astăzi sosește în localitate d-l Manuilă directorul general al finanțelor din Ardeal.

Sătenii cari doresc să înființeze bănci populare sau cooperative sătești, se vor adresa pentru ori-ce lămuriri și pentru autentificarea actelor la judecătorii, unde s'au primit instrucțiuni în acest sens.

Financiare

Ministerul de finanțe a dat ordin să nu se mai plătească dobânzi la sumele ce urmează să fie achitate din procentul de 40 reținut cu ocazia schimbului coroanelor.

Artistice

Joi, 9 Iunie și Duminecă 12 Iunie, la ora 5 p. m. vor avea loc producțiunile de fine de an ale elevilor Conservatorului de muzică și artă dramatică din Cluj, în sala prefecturei.

Diverse

Eri s'a ținut la Inspectoratul C. F. particulare o conferință cu reprezentanții societăților de căi ferate în vederea unor noui legi de organizare.

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate și la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche acărui surmenaji staționar prospătează corpul obosit oțelește mușchii stătuți stânge ori ce dureri corporale și dă efect allnător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică și chemica „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-III

Dr. Lăzărescu, medic-șef al Casei Cercuale, Specialist în boale Interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

S'a deschis în Cluj, Piața Unirii No. 15. Marele Magazin de încălțăminte RAFTOPOL din București. Incălțăminte pentru dame bărbați și copii, cele mai noui modele din străinătate și executate în atelierul propriu. Pantofi Elvețieni bărbătești de box 280 Lei. Ghete elvețiene bărbătești de box 300 lei. 550

Se mai aduce la cunoștința onor public că a mai sosit un transport nou de incălțăminte și anume: Ghete și pantofi roșii și de lac bărbătești. Ghete și pantofi de dame, escarpeni și cu barete, de antilopă și olandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marca veritablă Elvețiană „Bally".

Universitare

Societatea de Biologiei va ține Ședința Joi 16 Iunie la orele 9 seara în amfiteatrul Institutului de fiziologie.

Diverse

S'a deschis grădina de vară RÉTHY și MAIAROȘI. Cluj, Str. Iuliu Maniu 8. 689

Se vinde ocazional, una mașină de scris „Remington" în perfectă stare „Informatorul Român" Cluj, Calea Regele Ferdinand 48. 748

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö și Braunfeld

Cluj, Piața Unirii No. 9

20 **Telefon No. 350**

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI

MOBILE și PIANE

să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile ale

SZEKELY și RETI

Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acțiuni

Persoanelor de încredere se face vânzarea și cu plată în rate

Viața provincială

Vizita magistraților din Craiova la Timișoara

Răspunzând unei invitațiuni a magistraților din Timișoarea, membrii Curții de Apel din Craiova au vizitat pe colegii lor din capitala Banatului. Primiți cu solemnitate în gară de toate autoritățile civile și militare, oaspeții s'au dus în sala tribunalului unde a avut loc recepția.

D-l Kovàcs, în numele magistraților de la Curtea de apel din Timișoara ca și d-l Gropseanu Procurorul general, urează colegilor bună venire.

In cuvinte alese răspunde d-l Const. Poenaru, Prim președinte al curței de Apel din Craiova.

După recepții magistrații vizitează toate secțiunile tribunalului a judecătoriilor și a Curței din Timișoara. Apoi în corpore vizitează fabricile din localitate precum și prefectura. Primăria și comandamentul militar.

La ora 1 d-m a avut loc un banchet intim, oferit de către magistrații din Timișoara. Toastrează d-nii Grofșoreanu procuror general, Consilier Axinte de la curtea de apel din Timișoara. Răspunde d-l procuror general d-l Marinescu de la Craiova.

După masă s'au făcut mai multe vizite.

Seara a avut loc un banchet oferit de Primăria orașului. Au fost invitați reprezentanții autorităților civile și militare în frunte cu d-nii prefect dr. Nicolae Imbroane și general Găvănescu și reprezentanții presei a tuturor naționalităților.

S'au rostit toasturi de către d-nii dr. N. Imbroane, prefectul județului, dr. Anton Fehér, președinte de Senat la Curtea de Apel din Timișoara, Grofșoreanu procuror general la aceiași curte, Const. Poenaru, prim-președinte al Curții de Apel din Craiova, general Găvănescu, Grofșoreanu, primarul orașului, reprezentanții ai presei svabe și române, etc.

Radio 758 **JOAN COSMA**

frânghier Cluj, Str. Galamb 14. Intreprinde orice lucrări în aceasta branșă precum și frânghii pentru mașini cingătoare și totfelul de frânghii pentru agricultură cu prețurile cele mai reduse

548

Pregătirea Incoronării

— O părere săsească —

Ziarul S. D. Tageblatt" se ocupă într'un articol mai lung de chestiunea încoronării, din care extragem aci părțile mai interesante.

„Este de înțeles, că un act istoric ca încoronarea Regelui Ferdinand ca Rege al tuturor Români or încălzește fantezia poporului român. Cu drept cuvânt se consideră actul acesta ca piatra cea din urmă la înfăptuirea Regatului Român, care a trăit în sufletul Românilor de dincoace și de dincolo de Carpați. Actul istoric va avea loc în cetatea veche a Alba-Iuliei nu numai în prezența întregului rol mânism ci și a reprezentanților Statelor aliate și asociate. Chiar prin faptul, că încoronarea trebue să demonstreze punctul cel mai înalt al desvoltării în aceasta țară, este nevoie să se sărbătorească în forma cea mai grândioasă.

Ziarele românești de luni de zile discută această chestiune fără a ajunge însă la înțelegere. Discuția se referă mai ales la data încoronării, locul fiind deja fixat definitiv pentru Alba-Iulia față de Suceava. Sunt ziare, cari în impacienta lor naționalâ pretind ca încoronarea să aibă loc la 27 Septembrie. Să-ni se dea voie, dar făcând abstracție de construcții ca Pyramida din Gizeh ori Domnul din Colonia, construirea unei catedrale în 5 luni este imposibilă chiar și cu mijloacele technice de azi, atât în România cât și aiurea. Dacă mai știm, că construcția monumentului din Lipsca a durat 6 ani, vom înțelege, că și ridicarea catedralei de încoronare în Alba-Iulia va dura nu 6 luni ci 6 ani, pentru a putea crea ceva grandios. Nu este permis ca să se construiască ceva ca d. e. Expoziția higienică din Lipsca la 1910 din lemn vopsit alb, ghips, pânză și carton gudronat cu durabilitate de o zi. Această și din punct de vedere estetic deoarece în Alba-Iulia există deja un Domarhitectonic, alături de el deci nici de cum nu se potrivește opera unui arhitect mediocru. Și pentru înălțarea simțământului monarhic, care în țara noastră este adânc înrădăcinat trebue ca încoronarea să se petreaca în chip grandios

Deoare e însă poporul român nu voește să aștepte 6 ani, iar catedrala edificată în 6 luni va dispare încet din imaginație trebue să căutăm altă modalitate. Alba-Iulia dispune în abundență de locuri istorice, cari ar permite o încoronare sub cerul liber în fața lui D-zeu din a cărui milă poartă coroana și în fața poporului, voința căruia îi dă puterea în mână. . . . Așa se va putea ține încoronarea la 10 Mai 1922.

Ziarul mai adaugă, că chestiunea a câștigat însemnătate și prin ultima călătorie la Alba-Iulia a MM. LL. exprimându-și nemulțumirea pentru pregătirile de până acum.

TELEGRAME

Politica germană

Lyon, 6 Iunie.

Reichstagul a aprobat politica loială și executarea reparațiunilor și dezarmării prin 213 voturi pentru și 77 contra, fiind 48 rețineri.

Cabinetul Wirth va avea mari dificultăți în realizarea programului fiscal.

Alianță franco-engleză

Lyon, 6 Iunie.

„Times" propune alianță defensivă franco-engleză, sperând că în viitorul apropiat se vor alia și Statele-Unite.

Englezii și Kemaliștii

Lyon, 6 Iunie.

Cabinetul englez va discuta săptămâna viitoare situația creată de atitudinea Kemaliștilor. O puternică opoziție începe a se manifesta în Anglia contra oricărei intervenții active în conflictul greco-turc. Orice proiect, tinzând la părăsirea neutralității actuale a Angliei în Anatolia va fi combătut cu vehemență.

Demobilizarea clasei 1919 franceze

Lyan, 6 Iunie.

D-l Barthou, ministrul de război, a declarat că, dacă Germania va da probe sigure de bunăvoință, contingentul 1919 va putea fi trimis la vatră înainte de sfârșitul lunii.

Liniște în silezia superioară

Lyon, 6 Iunie.

Ultima telegramă primită la Paris din Oppeln nu semnalează nicio incident în Silezia superioară.

Judecarea vinovaților războiului.

Lyon, 6 Iunie

Curtea din Lipsca a achitat pe Căpitanul Neumann, acuzat că ar fi torpilat vaporul spital Dever-castel. Acuzatul a declarat că a procedat după ordinele comandantului său.

Aniversarea nașterii Regelui George al Angliei.

Lyon, 6 Iunie

Aniversarea nașterii Regelui George a fost celebrată Sâmbătă cu mare pompă la Londra.

Greva bumbacului în Anglia

Lyon, 6 Iunie

Alți 700.000 lucrători la bumbac au lăsat lucrul. Numărul total se urcă la 4 milioane de greviști.

Polonia își sustine drepturile asupra Sileziei superioare.

Lyon, 6 Iunie

Guvernul polon a hotărât să trimită imediat la Londra, Paris, Roma și Bruxelles delegații pentru lămurirea chestiunei Sileziei superioare.

Furtuni violente în Colorado

Lyon, 6 Iunie

In Colorado, furtuni violente au provocat inundații, pricinuind stricăciuni mari și făcând multe victime.

Negocieri ceho—ungare.

Budapesta, 6 Iunie.

Delegația cehă sosește la Budapesta pentru reluarea negocierilor ceho-ungare.

Schimbări politice în Austria

Lyon 6 Iunie

„Figaro" anunță că în Austria cancelarul a demisionat. *Mayer* intenționează să formeze noul minister cu ajutorul deputaților provinciali, reprezentând regiunile, cari s'au pronunțat în favoarea alipirii la Germania.

In aceste condițiuni, Italia și statele Micei Antante vor interveni.

Vizitele Prințului moștenitor japonez

Lyon 6 Iunie

Prințul moștenitor al Japoniei a vizitat Fontainebleau.

Cabinetul german consolidat

Lyon 6 Iunie

In Reichstagul german, partidele coaliției au hotărât să nu dea guvernului vot de încredere propriu-zis, dar nici de neîncredere cum propusese naționaliștii. Aceasta indică încrederea în cabinetul Wirth.

Apropiere sârbo-bulgară

Sofia, 6 Iunie

La 30 Mai a avut intrevederea dintre ministrul bulgar *Dimitrof* și oficialitățile din Belgrad pentru a trata chestiunea apropierii sârbo-bulgare.

In Bulgaria, încep să se nască id ea solidarității slave.

Corpurile Legiuitoare

CAMERA

Sedința de la 6 Iunie.

Prezidează d-l D. Zamfirescu.

Pe banca ministerială d-nii Cudalbu, Serghie Niță, Garoflid.

D-l MADGEANU arată că minoritatea stăruiește în cererea de anchetă în chestiunea. Tăslăuanu înmormântată de majoritate.

D-l COSTESCU cere votarea de proiecte mai puțin importante.

Ședințele de seara sunt destinate pentru comunicări.

D-l MĂRINESCU (țărănist) a vorbit în chestia reformei agrare criticând pe „asurpritorii oligarhi".

D-l DAVILA arată că oratorul a speculat pe țărani.

D-l MARINESCU afirmă că într'un eventual război țăranii nu vor lupta.

Camera protestează, afară de Dr. Lupu.

Președintele exprimă regretul că asifel de vorbe au putut răsuna în Cameră.

D-l S. TEODORESCU arată evoluția țăranilor la noi.

SENATUL

Prezidează d-l Meitani.

Pe banca ministerială d-nii Goga și Trancu Iași.

D-l CONSTANTINESCU cere ridicarea unor anumite taxe cu caracter local d-l TRANCU-IAȘI găsește observația justificată.

Începe discuția pe articole la legea încurajării de construcțiuni.

Se propun și se admit diverse amendamente.

Citiți „Infrățirea"

Ultime informații

(Prin fir special dela cor esp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

Federația urmează consfătuirile. Până acum nu s'a luat nici o hotărâre, fiind nenumerate curente.

*

Duminecă a avut loc ședința solemnă a Academiei Române pentru comemorarea lui Tudor Vladimirescu, în prezența M. S. Regelui și Prințului Carol. A vorbit M. S. Regele. arătând rolul național a lui Vladimirescu si mulțumind pentru alegerea prințului Carol ca membru de onoare a Academiei. (Ovațiuni) D-l Iorga înfățișează apoi figura și activitatea lui Tudor. Regele și Prințul Carol s'au întreținut timp de două ore cu membrii Academiei.

*

D-l Titulescu, ministru de finanțe, a plecat la Sinaia.

*

Ducele Albrecht de Würtenberg și Enric Zell au fost împușcați și grav răniți de atentatori necunoscuți.

Cu ocazia aniversărei de 50 de ani a profesorului Niculaie Iorga, un grup de admiratori a luat inițiativa creărei unui fond cultural cu numele său pentru formarea unei Universități populare. In comitet sunt d-nii Brătescu-Voinești, Lambru S. Mândrescu.

*

Generalul Averescu a sosit în Capitală.

*

M. S. Regele a primit în lungă audiență pe prim-rabinul Niemesower.

*

Federația în urma somației țărăniste de a se hotărî pentru fuziune sau pentru o moțiune explicativă la fel celei din Cluj, e complect sdruncinată. D-l Maniu se menține pe terenul moțiunei din Cluj. D-l Vaida prin partizanii săi cere fuziunea imediată, amenințând cu eșirea din partid.

*

Intre țărăniști, neînțelegerea continuă pe chestia primirei în partid a d-lui Stere.

Adunarea maghiarilor de la Huedin

Maghiarii din jurul Huedinului formează un partid politic. — Organizatorii. — Cum privesc situația actuală? — Hotărârile.

Organizarea maghiarilor pornită în iarna anului acesta a început să se concretizeze prin adunarea Maghiarilor din jurul Huedinului. Ea a luat o întorsătură neașteptată deoarece s'au pus bazele unui paltid politic cu program formulat care se consideră numai în colaborare cu Uniunea maghiară și în cadrele programului său primesc ca parte întregitoare [numai punctele Unionii. Mișcarea a fost pornită de Martin Bokor, preot ruf. din Huedin, dr. Pedru Bod, dr. Constantin Kapdebó, arhitectul Carol Cos și Nicolae Nagy.

In ziua de 5 Iunie locuitorii din peste 30 de comune — aproape 4000 persoane — așteaptă în piața Huedinului deschiderea adunării. Preotul Bokor ține cuvântarea de deschidere arătând ca Maghiarii din sentimentul de fidelitate față de Ungaria au fost siliți la pasivitate. Acum când ratificarea din partea Ungariei este un fapt împlinit, încadrarea maghiarilor în viața politică e o necesitate. Cele două milioane de Maghiari dacă se vor întâlni unitari pe același teren nu vor mai trebui să implore drepturi prin reprezentanții lor ci vor pretinde drepturile asigurate de constituție. Deviza maghiarilor e: Popoarele Ardealului trebue să se înțeleagă. Dorim — continuă Bokor — ca reprezentații popoarelor din Ardeal să înceapă tratativele pentru înțelegere iar ideea fundamentală a organizației maghiare este ca dorințele popoarelor din Ardeal numai de ardeleni pot fi înțelese. Noi ne-am născut maghiari, dorim să fim și vom rămâne același

Urmează Carol Kós care vrea să documenteze că popoarele Ardealului fără deosebire de naționalitate sunt nemulțumite cu situația de azi. Ardealul se află în fața falimentului economic în urma neregulelor, circulației, schimbului de bani, reținerei de 40 la sută și sistemului de permise. Reforma agrară — cu toate că trebue să fie restabilirea nedreptăților create de sistemul feudal — în forma sa de proect nu prezintă nici o garanție că nu urmărește favorizări pe base de rasse sau de convingeri. De o mie de ani s'a creat în Ardeal un sistem de administrație care ar dispare și e înlocuit prin sisteme ce lasă mână liberă guvernului de a face ce vrea prin organele administrative cari nu mai sunt reprezentanții poporului ce'l administrează. La acestea se adaugă transformarea serviciului finanțelor, schimbarea judecătorilor cu judecători din vechiul Regat, cari nu cunosc uzanțele Ardealului și „violarea celor mai multe drepturi civile." Dealtcum trecutul Ardealului trebue să trezească pe oricine indicând calea ce trebue urmată. La 1848 maghiarii au declarat uniunea fără condițiuni apoi legea naționalităților concepută de Eötvös n'a fost pusă în aplicare ci sa practicat sistemul de oprimare față de naționalități căutând ca prin imprimarea forțată a culturei maghiare să transforme caracterul naționalităților și să le contopească în blocul maghiar. Acest sistem s'a răzbunat și Ardealul e azi al României. Punctele dela Albă-Iulia cuprind în sine toate învățăturile unei politici greșite făcută de guvernele maghiare timp de 70 de ani.

Citește și se primesc apoi următoarele puncte ca program al partidului:

Cel mai eftin se curată și vopsește la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

1. Ardealul este al naționalităților din Ardeal.

2. Executarea grabnică a hotărîrilor dela Alba-Iulia cuprinse în legile țării și îndeosebi alineatele 1 și 2 din art. III. cari cuprind autonomia națională și confesională.

Conducerea instrucției și a instituțiilor culturale, să se facă în cadrele autonomiei naționale.

Absolută libertate religioasă.

3. Revocarea tuturor ordonanțelor și dispozițiunilor cari împiedecă exercitarea dreptului public și individuale asigurate prin Constituție, legile țării și prin tratatele de pace. Desființarea poliției secrete politice.

4 Reducerea la minimum a armatei și complectarea regimentelor numai până la numărul ce corespunde cadrelor de recrutare cât timp popoarele doritoare de muncă nu-și vor manifesta dorința lor și nu vor afla modalitatea pentru desființarea armatelor.

5. Libertatea muncii și apărarea muncitorului. Asigurarea autonomiei corporațiunilor, grupărilor asociațiilor și a instituțiilor pentru ocrotirea muncitorilor.

6. Stabilirea minimumului și maximumului de proprietate iar în cadrele acestora inviolabilitatea dreptului de proprietate. Satisfacerea celor cari nu au minimumul de proprietate cu plusul de peste maximum. O reformă agrară care să asigure o egală îndreptățire tuturor naționalităților și un tratament egal pentru fiecare.

7. Un sistem de impozite echitabil progresiv care nu cunoaște nici o excepție. Urcarea minimumului de existență scutit de impozite. Desființarea monopolurilor și a impozitelor de consum pe articolele de prima necesitate.

8. Libertatea comerciului și industriei. Apărarea și sprijinirea din partea statului a cooperativelor de producție, consum, valorificare și credit ale agricultorilor, industriașilor mici și muncitorilor față de uzura întreprinderilor mari.

9. Votsecret universal și egal, pe liste și împărțire pe circumscripții electorale după naționalități.

Pe baza acestor puncte se formează, „Partidul poporului ardelean" (Erdélyi nappárt).

Comitetul de organizare se alege în frunte cu dr. Ludovic Albert președinte, Martin Bokor vicepreședinte, secretar dr. Ludovic Tolcsvaz și mai mulți membrii.

Datoria comitetului e să îndeplinească organizarea pe comune, să reprezinte partidul în Uniunea maghiară până la alegerea definitivă a comitetului de conducere și să colaboreze pentru realizarea partidului politic general.

Se mai hotărăște editarea unui ziar politic săptămânal pentru popor și înființarea unui birou popular unde toți maghiarii să primească informațiuni sigure iar cei săraci fără taxe. Andrei Péter propune apoi ca comitetul de organizare să intre în tratative cu reprezentanții tuturor grupărilor politice din Ardeal pentru a stabili punctele de colaborare frățească.

Turneul Teatrului Național din București

Azi își începe la Cluj, seria reprezentațiilor sale, o echipă a trupei Teatrului Național din București care sub conducerea d-lui Romaea Bulfinsky, artistul de un viguros talent, a cules frumoase succese în turneul său de până acum în Ardeal.

Alcăuită din elemente de al căror nume sunt legate unele din cele mai reușite creații pe întâia noastră scenă și între care menționăm pe d-nele Maria Cincurescu—Bulfinsky, Beatrice Crivețeanu, Dorina Fudulescu, pe d-nii R. Bulfinski, Aurel Atanasescu, Ion Sârbul—Bulba. Al. Csitico, C. Orendi, — această trupă și-a ales un bun repertoriu care oferă publicului posibilitatea de a aplauda o excelentă interpretare.

Astăseară, Marți, se va juca **Banii** de Mirbeau, mâine Miercuri **Bujoreștii** lui C. Teodorian iar Joi **Noaptea Regilor**, frumoasa comedia a lui Schakespeare care a alcătuit unul din marile succese ale Teatrului Național din București.

Suntem convinși că publicul clujan va face o primire călduroasă excelentei echipe.

Academia Română comemorează

Vineri, 3 Iunie, Academia română a comemorat centenarul nașterei marelui bard Vasile Alexadri, ținând ședință solemnă eri după amiază.

D. D. Onciul, președintele Academiei spune că Academia are o înaltă datorie de a comemora pe unul din foștii ei membri, pe marele bard al latinității.

D. Bogdan-Duică arată în ce mod se înfățișează Vasile Alex. în literatura contimporană lui.

Bolintineanu este cel dintâi poet care i-a dedicat câteva strofe. C. Stamate, poet basarabean, și-a arătat în scris dragostea și admirația pentru marele Vasile Alexandri.

Despre marele poet au mai vorbit: Crețeanu, Asachi, I. Negruzzi, G. Sion, Olănescu, Odobescu și Elena Văcărescu.

Opera lui Alexandri n'a fost lipsită și de unele critici, fără efecte, de altfel asupra publicului. Delavrancea, Al. Vlăhuță, Traian Demetrescu au atacat pe V. Alexandri în părțile sale slabe.

Cu vremea însă toți criticii au revenit asupra părerilor lor văzând în Vasile Alexandri pe marele poet al românilor.

Acum în urmă dl prof. N. Iorga arată în „Semănătorul" pe Alexandri în toată splendoarea sa.

•

Duminecă 5 Iunie, Academia a comemorat centenarul mișcărei lui Tudor Vladimirescu. D-l N. Iorga a ostit cu vântarea festivă.

Cu prețuri reduse!

Curăță vopsește și spală

„KRISTÁLY"

Spălătorie chimică cu aburi, Cluj.

Fabrică și Depozit principa Str. Bucovina Nr. 32.

Primește și face expediții cu poștă.

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GANZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit.

148

Știri de peste hotare

Mari revolte la Moscova

Din Helsingfors se anunță noui răscoale împotriva guvernului din Moscova, unde un mare număr de revoltați, chiar din armata roșie, ar fi fost dezarmați.

In întreaga Rusie domnește o dezordine îngrozitoare: numeroase bande de tâlhari jefuesc țara. De oarece focul a fost pus la mai multe depozite de grâne și la 2000 oficii de aprovizionare mijloacele de aprovizionare pentru Petersburg și Moscova sunt complet distruse și astfel Petersburgul se găsește amenințat pentru o durată de câteva săptămâni. Chiar țăranii mor de foame.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚII

Marți, Miercuri:
„UMBRA GALBENĂ".
Joi:
„CEZARINA".
Vineri, Sâmbătă, Duminecă:
„ROBUL".

CINEMA APOLLO

Marți, Miercuri:
OMORUL MISTERIOS.
Joi, Vineri:
„FREDD ROLL" Partea I.
Sâmbătă, Duminecă:
„FREDD ROLL" Partea II.

CINEMA URANIA

Marți, Miercuri:
Legenda de Castalberto.
Joi, Vineri, Sâmbătă:
„SEMNUL ROȘU".
Duminecă:
Cătunul Celor Șapte Păcate

O excursiune universitară

Se pregătește la Cluj o excursiune de audiare a cursurilor de vară la Universitățile din Lyon și Dijon.

Secretariatul General al Instrucțiunii din Cluj împreună cu Universitatea din Cluj, cu binevoitorul sprijin al Inspectoratului francez din București, organizează o excursiune pentru audiarea cursurilor de vară la Universitățile din Lyon și Dijon. Vor fi admiși să ia parte la această excursiune toți profesorii de limba franceză, cari depind de Secretariatul de Instrucție din Cluj: directorii și directoarele școlilor secundare, normale și civile, studenții Facultăților de Litere și Științe, ai Facultății de Drept și Medicină precum și alți funcționari superiori ai Statului, cari ar dori să-și însușească limba franceză.

Participanții vor trebui să contribue, pe lângă subvențiile acordate de guvernul francez și guvernul român, cu o sumă de aproximativ 4000 (Patrumii) lei Cu această sumă se vor acoperi cheltuelile călătoriei, ale întreținerii timp de aproximativ două luni, cât vor ține cursurile și excursiunile în legătură cu ele, dintre cari probabil una la Paris.

Fiecare participant va scoate imediat un pașaport, care se va trimite Comisiunii organizatoare la o dată anunțată ulterior, spre vizare la Consulatele țărilor a străine, prin cari vom trece în timpul călatoriei.

Comisiunea organizatoare se compune din d-nii: Gavril Precup, directorul general al învățământului secundar și Victor Stanciu, directorul invățământului superior, din patea Secretariatului General al Instrucțiunii; din d-nii: Decan al Facultății de Litere și Filosofie N. Bănescu, prof. univ. V. Bogrea și prof. univ. C. Oprescu, care va fi și conducătorul excursiunii.

Inscrierile pentru persoanele cari depind de Secretariatul Instrucțiunii, se vor face irevocabil până la 20 Iunie c. la Secția IV a acestui Secretariat, ar pentru studenți și celelalte persoane la d-l prof. univ. G. Oprescu Cluj, str. Iorga 16.

ss. G. Precup și
ss. G. Oprescu.

Fortuna 296 767

Cu pompa de apă instalată cu motor electric stăm la dispoziție onoratului public. Facem betonare și asfaltare ieftin și curând. In turnătorie proprie facem turnătură de aramă cu leg. ieftin și curând.
Cerem sprijinul onoratului public.
Secția Mechanica al Apaductului Orașului
Strada Vlăhuța (Bólyai) No. 1. Telefon 2—31

„Țânțarul"

Radio 1071

Caută o pompă

nouă sau cel puțin cu Cudițic bună cu conținut de 30 m³ de apă
768
Fabrica de spirt
Mihelffy, Dej.

IN CURAND VA APARE IN CLUJ
REVISTA UMORISTICA
„Țânțarul"

Redacția și Administrația Strada Iuliu Maniu No. 3
Se primesc abonamente și anunțuri.

Abonament pe un an 100 Lei
Abonament pe 6 luni 60 Lei
Abonament pe 3 luni 30 Lei

Industria Sârmei, s. a.

Cluj, Strada Mico No. 28. Telefon 3-47

In uzinele din Ghiriș se fabrică sârmă și cule.

766

22

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

12 INVĂȚĂTORI Români diplomați având praxă de birou, mare parte cunoscând și comptabilitatea caută ocupație la instituțiuni particulare. Ofertele se vor adresa administrației Infrățirea sub „12".

VÂNZĂTOARE pentru librărie se caută, care să știe limba română și maghiară, a se adresa la Administrație ziarului nostru.

INVĂȚĂTOR diplomat caută oficiu, pe lunile de vară, eventual pe mai departe. Aderesa: Ioan Cobciu învățător, Topadeșartă p. Nădășel.

PROFESOR de liceu dă lecții de ROMÂNĂ, GERMANĂ și LATINĂ (in limba română și germană). Informații la administrație.

CONCERTIST de chitară dă lecții de chitară-solo. Informații la administrație.

2 DACTILOGRAFE află aplicare intrun birou la o mare societate. Se oferă salar bun. Adresa la ziar sub 13.

Vânzări și Cumpărări:

Dormitor, Sufragerie, birou, bibliotecă, 1/2 garnitură salon și obiecte casnice de vânzare. A se adresa portarului Palat Banffy Piața Unirii 29.

DIN CAUZA plecărei mele in străinătate vând o instalație modernă de farmacie și droguerie, informați I. Știopu, Str. Saguna No. 20 parter Ofertele se primesc pe adresa de mai sus.

De vânzare casă modernă situată în parc poziție admirabilă. Liberă de acum, compusă din 2 apartamente a câte 2 camere antreu și bucătărie. A se adresa la Librăria Cartea Românească Cluj, Piața Unirii No. 7.

Radio 1034
DE VÂNZARE o garnitură de salon mahagon cu Vitrin-Covor de smyrna Str. Iuliu Maniu 26 et. I. 3. Tot acolo de vânzare 8 jugh. de prat. 731

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie in buna stare. Adresa la ziar Aurel.

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzatori ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

Închirieri:

CAUT cameră mobilată pentru familie, plătesc bine Bebe. 684

Diverse:

IN CURÂND va apare in Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL" Redacția și administrația in Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Națională din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

Un candidat de advocat,

care vorbește și scrie românește și are și ceva practică află aplicare în biroul subsemnatului. Dr. IUSTIN CL. IUGA advocat, Strada Iuliu Maniu No. 3. et. I.

Regia Monopolului Statului. Direcțiunea Salinei Ocna-Dejului.

No. 813—1921.

Publicațiune.

Să aduce la cunoștință generală, că în ziua de 20 Iunie oarele 11 a. m. se va ține la Direcțiunea Salinei Ocna-Dejului licitație publică pentru aprovizionarea Stabilimentului cu următoarele feluri de materiale necesare pe exercițiul 1921/1922:

a) MATERIALE DE CONSTRUCȚIE

Nisip	23 metri cubi,
Var ars	5460 kgr.
Cărămizi	8468 buc.
Ciment	8000 kgr.
Țigle arse	1880 buc.
Piatre pe hoarne	4 buc.
Tinichea de fer	180 m.
Șindrile	125000 buc.
Scânduri de brad 5 m. lung. și 30/2.5 cm. grosime	400 buc.
Scânduri de brad 4 m. lung. și 3/16 cm. grosime	30 buc.
Stâlpi de brad 5 m. lung. și 8/10 cm. grosime	10 buc.
Stâlpi de stejar 2.5 m. lung. 14/14 cm. grosime	150 buc.
Stâlpi de brad 6 m. lung. 4/10 cm. grosime (rigli)	100 buc.
Lațuri de brad 7/2.5 m lung. 5/2.5 cm. grosime	800 buc.
Cuie pentru șindile	400 kgr.
Chei de fier pentru legarea pereților	500 kgr.
Plate de fier pentru cuptor	4 buc.
Cuptor de tinichea de fier	1 buc.
Sticlă boemă	114 m²
Kit de lipit	5 kgr.

b) MATERIALE ELECTRICE

Sârmă neizolată de silicium bronz kgr. 10, 20, 25, 50, 50, 50, Φ m/m 1, 1·5, 2, 2·5, 3, 3·5.	
Sârmă izolată cu gumă	1000 metri
Sârmă izolată dublă împermeabilă	1000 „
Legătoare de șine pentru contact din aramă	200 buc.
Sârmă de fier pentru tragerea lămpilor 8 mm. diam.	100 m.
Bandă izolantă	3 kgr.
Tină rafinică de porțelau	25 buc.
Conectoare de porțelan partea infer. impreună cu contact	25 buc.
Dop cu furcă fără partea înfer	50 „
Cuie de încopciat	50 „
Șurub pentru ipotensă	10 „
Bec cu ață de metal de 1000 lumi. p. 110 Volți,	100 „
Bec cu ață de cărbuni 16-25 „ „ 50 „	100 „
Tinătoriu pentru bec	50 buc.
Sârmă pentru clopoțel electric	5 kgr.
Drugi de zinc pentru baterii de telefoane	25 buc.
Peril de cărbuni pentru Dynamuri	50 „

Licitația se va ține în conformitate cu Art. 72—73 din Legea Cont. P. cu oferte închise cari trebuie presentate până la data mai sus indicată, purtând pe plic mențiunea „Oferta pentru licitația de materiale din 20 iunie 1921".

Ofertele se pot face pentru toate sau numai pentru o parte a materialelor, arătânduse prețurile parțiale respective totale.

Materialele sunt a-se preda în gara Ocna-Dejului.

Ofertantul va depune o garanție provizorie în numerar sau efecte publice representând 3 la sută din valoarea materialelor oferite.

Ofertă va fi valabilă 30 de zile dela data licitații.

Ocna-Dejului, la 3 Iunie 1921.

762 *Direcțiunea Salinei.*

La **„Națională"** societate generală de asigurare din București reprezentanța CLUJ,

se caută achizitori

pentru ramura incendiu și viață. Doritori se vor adresa la direcția acestela Cluj, Strada Regina Maria No. 8 între orele 8—12 a. m.

639

Preferiți vor fi cel ce vorbesc românește, ungurește și nemțește.

M. ANGHEL

210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40

Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neintrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

Aducem la cunoștința interesaților că reprezentanța ziarului nostru pentru

AMERICA

am conferito Dlui GEORGE PINTEA dela Biblioteca-Română America, care este autorizat să primească orice publicațiuni pentru ziarul nostru Infrățirea

---

„Națională"

Societate Generală de asigurare din București a înființat în Cluj, reprezentanță sa generală pentru Ardeal, Crișana, Satu-Mare și Maramureș.

Asigurând contra incendiului, grindinei, transporturi, accidente și viață în toate combinațiunile.

SEDIUL IN CLUJ, Strada Regina Maria No. 8. Clădirea proprie, fostă „Banca Centrală". 639

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogueria Rozsa

Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

„Triple sec"

Opt-et pentru punciu și toate soiurile de liquer-uri, numai cu inscriptia noastre sunt veritabile.

ELEONORA SZILAGYI 599

facrică de liqueri și alte specialități.

Instalații de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparații de mașini de scris și cusut executa cu preț convenabil:

La Intreprinderea Electrotechnică și mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Becuri electrice „TUNGSRAM" precum și materiale cu preț redus. □□ Intreprinderi și pentru provincie.

HOTEL NEW-YORK

Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză și Ungară. - Supeuri după spectacol.

329

Guvernantă

care vorbește franceză și germană

caută loc

la copii. K. Linder Str. Samuel Micu 2 (Rózsa-utca 2). 754

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj.** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 101
PENTRU
MICA PUBLICITATE

Boli de piele, răni, răie mâncărime cu durere. mâncărime din cauza gerului, opăreala, jupuelile, crepăturile de piele, bubele dulci se vindecă sigur şi radical cu

Pasta Antrasol

Se foloseşte cu succes în ori ce parte a corpului ca obraz, mâini, picioare, cap la frecături şi rosături fiind absolut nevătămătoară.
Preţul unui borcan Lei 10·—
Depozit principal farmacia:
319 **„Dr. BIRO" Cluj, Piata Unirei.**

Cedez apartament

modern, situat centru în Cluj, 4 camere, bucătărie, bae, odae servitoare, în schimbul unui apartament corespunzător în Bucureşti. Adresa la administraţie
764

La Adm. Ziarului Infrăţirea şi la ag. de publ. Reclama se primesc ori ce reclame pentru

Programul Teatrului Naţional din Cluj.

Pe stagiunea 1921--1922.

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efectueste orice lucru de lux în branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

Veniţi!! Unde?? La Restaurantul Sebők Str. Rákoczi 72
De ce??
Ca să ne petrecem odată bine cu cele mai bune beuturi şi cele mai gustoase Flechuri. Trebue să mai ştiţi că este situat cu cel mai frumos loc.
761

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail şi cu vagonul, precum şi lemne de construcţie, scânduri şi totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preţ foarte avantagios.

MAXMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
35

De vânzare

casă cu etaj din Str. Regina Maria 51, colţ potrivită pentru o transforma în prăvălie. Informaţiuni se pot lua la ing. Pohl Cluj, Str. Iuliu Maniu 6, et. III. 4. până la orele 3—4 p. m.
765

A apărut

Almanachul Infrăţirea

şi se găseşte de vânzare la toţi depozitari de ziare şi librării din ţară şi in următoarele locuri din Cluj:

La **Librăria Cartea Românească S. A.** Piaţa Unirii.
„ **Friedmann** Piaţa Unirii.
„ **Tutungeria** din Palatul „Mielul Alb"
„ **Binder** Calea Victoriei.
„ **Schreiber** Palatul teologiei.
„ **Mandel** Piaţa Mihai Viteazul.
„ **Libr. Ardealul** Str. Memoradului 22.
„ **Poşta Kert**
„ **Szamos** vis-a-vis de posta Centrală.
„ **Malom** Str. Mori.
„ **Gară** la Chiosc.
„ **Nagy Növérek** Piaţa Unirii.
„ **Librăria Anca** Piaţa Unirii.
„ **Jakab** Str. Nicolea Iorga.
„ **Katinka** Str. Trefort.
„ **Deák** Str. Regina Maria.
„ **Tulipán** Str. Regina Maria.
„ **Minovics** Str. Regina Maria.
„ **Bodega** Strada Iuliu Maniu.
„ **Gyulay** Str. Memorandului No. 20.

PREŢUL 15 LEI PREŢUL 15 LEI

Comenzile se pot adresa Administraţiei ziarului Infrăţirea Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele şi Parfumerille cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piata Unirei No. 5.**

Agricola

Societate anonimă de asigurări generale
BUCUREŞTI
Capitalul social: 10 milioane Lei, din care 5 milioane deplin vărsate. Reprezentanţa Generală p. Transilvania, Maramureş şi Crişana
în CLUJ
str. Nicolea Iorga 11 în casele proprii.

Telefon 621.

Societatea face operaţiuni de asigurare: Contra incendiului şi exploziî, contra grindinei, contra pagubelor de transport pe apă şi uscat, contra accidentelor corporale, contra consecinţelor răspunderii civile şi asigurări asupra vieţei şi rente vlagare. 502

Asigurări contra accidentelor corporale cu restituirea primelor! Funcţionarii şi agenţii harnici vor fi angajaţi de către Reprezentanţă Generală.

TOŢI ABONAŢI ziarului Infrăţirea

au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de două ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvint.

ABONAMENTE

la ziarul „Infrăţirea" se primesc şi de azi inainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 241 **Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini** Sâmbătă 11 Iunie 1921

Infrăţirea

Administraţia Ziarului „Infrăţirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociaţiunii
Sibiu

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI şi AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA. CLUJ, STRADA [illegible] No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI CO[illegible]
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACŢIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Aderenţii „guvernului de concentrare"

Între multele amărăciuni pe care trebue să le guste „Patria" de pe urma moţiunei celor 100 este şi aceea că ideia guvernului de concentrare, socotită ca singura soluţie care ar putea să ne salveze din vîrtejul crizei de astăzi, nu a fost întîmpinată cu destul entusiasm de către partidele noastre politice. Şi ceeace o face să sufere şi mai mult este, se pare, tăcerea partidului liberal, care, prin excelenţă partid al „oligarhiei", (vezi colecţia „Patriei" şi a celorlalte ziare ale Federaţiei) nu s'a simţit chemat să discute o ideie care este aşa de strâns legată de menajul şi de gospodăria partidelor „democratice". Şi de aceea, „Patria", în numărul de aseară, simte nevoia să întrebe partidul liberal ce crede despre guvernul de concentrare propus de partidul naţional.

Dar ideia guvernului de concentrare îşi are şi o sumă de aderenţi cari n'au întârziat să-şi manifeste entusiasmul lor pentru geniala soluţie concepută şi formulată aşa de luminos de către cele o sută de capete ale comitetului de-o sută. Căci cine ar putea spune că d-l Take Ionescu nu este un înfocat aderent al acestei soluţii? De abia a fost comunicată la Bucureşti moţiunea celor o sută, şi „Adevărul" a fost cel dintâi care să ridice un imn de slavă pentru guvernul propus de partidul naţional.

Şi când zici „Adevărul", aceasta înseamnă nu numai adesiunea d-lui Tache Ionescu, ci şi adesiunea, cu mult mai preţioasă, a Casei Blank, din ale cărei biurouri se poate comanda uşor la cele mai avansate şi mai îndrăzneţe elemente ale tinerei democraţii române.

La doi paşi de „Adevărul", se găseşte doar „Luptătorul", sirăjerul neadormit al democraţiei avansate, care, şi el, s'a afirmat de mult ca un fanatic sprijinitor al guvernului de concentrare.

Şi ce vină i s'ar putea găsi d-lui Alexandru Marghiloman care a declarat de atâtea ori că, astăzi, niciun partid nu mai poate pretinde singur conducerea acestei ţări şi că deci singura soluţie potrivită situaţiei nu este decât formarea unui guvern de concentrare?

Şi cu toate acestea, „Patria" se opreşte la partidul liberal care tace, şi nu găseşte niciun cuvânt de mulţumire pentru câte adesiuni au venit să se grupeze în jurul guvernului de concentrare.

Aderă d. Tache Ionescu şi Casa Blank, şi „Patria" nu iea act de niciunul din articolele „Adevărului" sau ale „Luptătorului" prin care se exprimă această preţioasă adesiune.

Aderă d. Marghiloman, şi „Patria şi-astupă urechile ori de câte ori prin „Steagul" se proclamă necesitatea unui guvern de concentrare.

Şi aderă, uite, şi d. Bontescu, straşnicul apărător al „intereselor ardeleneşti", şi totuşi, pe fruntea „Patriei", niciun semn de mulţumire.

Şi-atunci, întrebăm: De ce te împiedeci de tăcerea partidului liberal înainte de a fi avut măcar un singur cuvânt de atenţie pentru câte persoane şi partide au recunoscut necesitatea guvernului de concentrare? Nu crede oare şi „Patria" că, până să putem cunoaşte ce gândeşte partidul liberal, e mai necesar să cunoaştem *valoarea morală şi politică a adesiunilor exprimate până acum*? Şi cine-ar fi mai indicat să aprecieze aceste adesiuni de cât tocmai partidul care luptă cu mai multă ardoare pentru înfăptuirea unui guvern de concentrare, — adică partidul naţional? Ai aruncat o ideie pe care o socoteşti mântuitoare, şi atâţia oameni şi atâtea partide au sărit din primul moment să-ţi exprime făţiş devotata lor adesiune pentru lupta pe care-ai început-o, iar tu să nu-ţi recunoşti îndatorirea de-a spune ce anume gândeşti despre valoarea adesiunilor exprimate?

Căci spectatorr al iniţiativei, partidul liberal nu poate spune ce gîndeşte despre guvernul de concentrare înainte de-a şti şi ce gîndeşte partidul naţional însuşi despre oamenii şi partidele care-au prinit să lupte pentru realisarea unui asemenea guvern.

Onoarea iniţiativei aduce după ea şi obligaţia răspunderii, şi partidul naţional este dator să ne ţină în curent în fiecare zi cu valoarea adesiunilor politice din care urmează să resulte guvernul de concentrare.

Ce crede, prin urmare, despre adesiunea d-lor Tache Ionescu şi Alexandru Marghiloman, precum şi despre adesiunea Casei Blank şi a tutulor organisaţiilor politice care afirmă de registrele acestei case iată ce trebuie să ne spună astăzi partidul naţional, înainte de-a întreba ce crede partidul liberal-despre valoarea şi eficacitatea politică a unui guvern de concentrare.

Evenimentele zilei

Germania plăteşte Antantei

Lyon, 7 Iunie.

Un al doilea vărsământ în dolari pentru 50 milioane mărci în aur a fost efectuat de Germania; astfel, unul dintre cele 20 de bonuri asupra tezaurului german, a fost răscumpărat.

Bursa

Lyon, 7 Iunie.

Londra, 47,28½; Germania, 18⅞; Spania, 160; Italia, 62; Praga, 17¾; Elveţia, 213; Romănia, 20.

Diplomaţia tratativelor

Telegramele au anunţat sosirea la Belgrad a d-lui Take Ionescu, şi vorbesc, într'un stil cam laconic e drept, despre „strălucita primire" de care s'a bucurat ministrul nostru de Externe, în capitala Serbiei. Cunoaştem şi noi diplomaticele primiri strălucite de acest fel. D-l Take Ionescu împreună cu numeroasa sa suită, a făcut diferite vizite, unde a fost onorat cu toate atenţiile obişnuite ale politeţei protocolare a luat parte la recepţii, în mijlocul cărora fastul sălilor şi sclipirea decoraţiilor alcătuiesc un decor foarte măgulit pentru persoana în cinstea căreia s'au ridicat atâtea atenţii, şi a asistat la banchete, la sfârşitul cărora discursurile stropite din belşug cu şampanie, cuprind totdeauna accente estetice de simpatie consenţională, şi aproape niciodată o făgăduială serioasă pe tărâmul faptelor.

In această atmosferă, măgulitoare poate, dar puţin proprie pentru un câştig real pentru ţara sa, d-l Take Ionescu „tratează" la Belgrad o alianţă militară şi o convenţie politică cu Jugo-slavia.

Nu spunem că strângerea legăturilor de prietenie cu vecinii noştri, şi mai ales cu aceia cari în timpul războiului au îndurat aceleaş suferinţe ca şi noi şi s'au înfruptat din aceleaş speranţe ca şi noi, nu este o dorinţă unanimă a opiniei noastre publice. Dar, dacă vrem să fixăm, cu toate acestea întreaga nepotrivire, şi a momentului ales de d-l Take Ionescu şi a deputaţiei de care e însoţită în momentul de faţă, guvernul din Belgrad. Diplomaţia nu cunoaşte, se ştie, sinceritatea. Sunt lucruri încă, cari trebuesc spuse, şi pe cari d-nul Take Ionescu, în vălmăşagul recepţiilor, în intimitatea convorbirilor şi în zgomotul caracteristic al banchetelor, nu le-a spus şi nu le va spune.

Totuşi e cinstat cum tocmai când ministrul de Externe al României se află plecat, pentru a redacta o alianţă cu Jugo-slavia, guvernul din Belgrad închide graniţa spre Românie, — lăsând libera trecere numai d-lui Take Ionescu, — armata sârbească ocupă, fără veste, o bucată din teritoriul românesc, şi aşa cinstit, al Banatului, iar legaţia jugoslavă din Viena găseşte cu cale să insiste, tocmai acum, că niciodată Serbia nu se va învoi să cedeze României oraşele Vârşeţ şi Biserica-Albă . . .

Nu putem învinui fără îndoială guvernul din Belgrad pentru toate aceste mărunte incidente sau coincidenţe deşi s'ar cădea ca altfel să caute a câştiga prietenia unei ţări de pe urma căreia nu poate decât să câştige.

Putem să facem însă, la largul nostru, constatarea că toate acestea sunt rezultatul unei concepţii politice prea uşoară concesiune şi de prea pronunţată maleabilitate, inaugurată din ziua în care ciuntirea Banatului a fost consfinţită prin iscălirea tratatului dela Saint-Germain.

Aceasta, pentrucă avem nădejde în schimbarea unei asemenei politici.

O conferinţă luminoasă

D-l Iulien Luchaire vorbeşte despre istoria instinctului artistic al poporului francez.

D-l Julien Luchaire, profesor la Universitatea din Grenoble şi inspector general al învăţământului francez în străinătate şi-a deschis eri seria celor trei conferinţe pe care venise să le ţie în oraşul nostru în urma invitaţiei Universităţii, asupra istoriei instinctului artistic al poporului francez.

Distinsul conferenţiar e prezentat de d-l V. Dimitriu, rectorul universităţii, într'o alocaţiune plină de vervă.

D-l Luchaire a început seria, din nefericire de trei conferinţi, prin consideraţiuni generale asupra metodei în istoria literară. D-sa constată că istoria literară, care a ocupat de multă vreme, locul întâi în facultăţile de litere franceze, trece acum printr'o criză.

Aceasta pentrucă şi-a părăsit vechea tradiţie bazată numai pe considerarea valorii estetice a capo-d'operelor — pentru o metodă mai apropiată de cea istorică: ea consideră acum operile secundare, de o valoare literară mediocră, ca documente importante pentru a cunoaşte în mod general mişcarea intelectuală a fiecărei perioade. Istoria literară s'a orientat către istoria generală a ideilor, dar fără a merge până la capătul acestei evoluţii. De unde multe ezitări şi neînţelegeri.

Istoria comparată a literaturilor, ştiinţă relativ nouă a deschis o cale mai largă pentru crearea unei metode, pentru istoria generală a ideilor şi a sentimentului public. Ea a atras mai întâi atenţia asupra marelor curenţe ale imaginaţiei populare, folklorul; ea a perfecţionat studiul „medliilor" — pe de altă parte ea a actualizat studiul comparat al tradiţiilor artistice a diferitelor naţiuni europene. De câtva timp, ea îşi lărgeşte cercetările şi încearcă acum să cunoască toate elementele vieţei intelectuale a fiecărui popor în fiecare moment a istorlei sale, să deosebească curentele de idei modurile de expasiune şi energiile profunde, — după cum afirmă cunoscutul critic literar Baldensperger.

Cu aceste principii de metodă d-l Luchaire încearcă să schiţeze istoria instinctului artistic a poporului francez în diferi ele perioade a istoriei sale intelectuale. Trebue mai întâi înţeleasă semnificaţia cuvântului artă, într'un sens foarte larg; instinctul artistic a unui popor putând să se manifeste, după momente, în moduri foarte diferite.

Fiecare popor caută mai mult sau mai puţin conştient să concentreze în fiecare perioadă, facultatea sa creatoare asupra unui obiect principal — care poate fie — fie un mare sistem de idei, fie o mare organizaţie politică, fie o mare operă plastică.

In evul mediu, forţa creatoare a Franţei s'a exprimat, nu în literatură (Chanson de Roland, les Fbaliaux, sunt opere caracteristice, dar care n'au caracterul complex, sau perfecţiunea artistică necesară pentru a reprezenta complet spiritul naţional, nici în organizaţia politică (Monarchia franceză e încă slabă şi comunele nu sunt destul de puternice).

Catedrala, monument de dimensiuni gigantice, ridicându-se deasupra târgurilor şi oraşelor umile şi a vastelor câmpii liniştite din Franţa centrală, care a concentrat şi exprimat tot efortul artistic al franţei.

Incheind distinsul conferenţiar a citat o pagină din admirabila lucrare a lui Emil Mâle „Les Cattèdrales" în care e genial caracterizată şi explicată această realizare a instinctului artistic francez în evul mediu.

Catedrala spune Emile Mâle ne apare ca o corabie puternică gata de plecare într'o lungă călătorie. Să ne apropiem. La portal întâlnim pe Isus Christos. El este cheia enigmei vieţei. In jurul lui sunt scrise răspunsuri pentru toate problemele vieţei. Ştim cum a început şi cum va sfârşi lumea. Statui, din care fiecare e simbolul unei epoci a lumei ne arată durata ei. Pe oamenii Vechiului şi Noului Testament îi avem înaintea ochilor, căci oamenii nu există decât atât cât participa la natura Mântuitorului. Ceilalţi, regi, cuceritori, filosofi, nu sunt decât umbre zadarnice. Astfel lumea şi istoria ei sunt foarte inteligibile.

Să pătrundem în catedrală. Sublimitatea marilor linii verticale influenţează sufletul. Biserica prin frumuseţea ei numai acţionează ca o cuminecătură Catedrala ca şi câmpia şi pădurea, are atmosfera, parfumul, lumina, clar-obscurul, umbrele ei. Marea roză, în apoia căreia soarele apune, pare că este însuşi soarele gata să dispară în marginea unei păduri miraculoase. Simbol de credinţă, catedrala a fost un simbol al dragostei.

Poporul oferea ce avea braţele lui robuste. S'a înhamat la care, a dus pietrele pe umeri. Burghezul şi-a dat banii, baronul pământurile, artistul geniul său.

Timp de trei secole forţele vii ale Franţei au colaborat. De aici viaţa puternică care radiază din aceste opere eterne. Chiar morţii se asociau celor vii. Catedrala era împodobită cu pietre de morminte. Vechile generaţiuni, cu mâinile încrucişate pe lespezile funerare, continuau să se roage în batrâna biserică. In aceasta trecutul şi prezentul se puneau în acelaşi sentiment de dragoste. Era conştiinţa cetăţii.

Conferinţa d-lui Luchaire spusă cu căldură şi cu o direcţiune cum rar ne-a fost dat să auzim a entusiasmat selctul auditoriu care a aplaudat îndelung pe conferenţiar. Conferinţele viitoare vor avea loc Ioi şi Sâmbătă tot în sala Bibliotecei Universităţii la ora 18.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Cronica muzicală

Opera națională: „Faust", „Traviata" și „Madame Butterfli" cu doamna Schwardstroem.

Opera Națională a avut cinstea de-a găzdui pentru trei reprezentații o cântăreață, care acum 15—20 de ani repurta succese strălucite pe cele mai mari scene ale operilor apusene.

In **Faust**, dela prima d-sale apariție pe scenă d-na Schwaerdstroem s'a afirmat ca o artistă de rassă, reușind până la sfârșitul operii să ne captiveze prin jocu-i minunat isvorât dintr'o intenție dramatică superioară; doamna Schwaerdstroem a fost o Margaretă ireproșabilă ca joc: modestă și încă copilă în actul al doilea, plină de candoarea tinereții și sub impulsul primelor licăriri de dragoste în actul al treilea, a trecut prin întreaga gamă a sentimentelor, ridicându-se la o adevărată creație dramatică în momentul înnebunirii. Cutoată vârsta d-sale destul de înaintată pentru o cântăreață, școala superioară ce-o posedă cât și desăvârșita-i muzicalitate, au făcut ca să poată susține cu demnitate frumosul rol al Margaretei, impresionându-ne în deosebi în aria bijuteriilor.

In **Traviata** ne-a confirmat încă odată părerea ce ne-o făcusem de d-sa încă dela prima reprezentație. Mai slabă ca joc în primele două acte, și-a revenit pe deplin în ultimele, mai ales în aria „adio del passato", când reușise să ne dea impresia morței ce plutea asupră-i. Fără să posede întreaga întindere de voce necesară unei primadone, ne-a impresionat prin rezistența vocei d-sale, cât și prin ușurința cu care realiza modulațiunile; în special aria din actul al doilea cu baritonul a fost minunat cântată de ambii cântăreți.

La ultima reprezentație ne-a apărut d-na Schwaerdstroem în **Madame Butterfly**, operă prea cantabilă pentru vocea d-sale, în care totuși ne-a mișcat cu distincția cu care a cântat subtilele recitative ale muzicei lui Puccini. Asupra jocului e de prisos de insirat, dat fiind că d-na Schwaerdstroem e cea mai desăvârșită artistă ce-a apărut în ultimii doi ani pe scena vreunei opere române.

Cea mai frumoasă urare ceam putea face primadonelor noastre, e ca să fie în stare să cânte la vârsta d-nii Schwaerdstroem cu un egal succes.

In **Traviata** am putut constata încă odată progresele ce le realizează d-l Apostolescu, care pe zi ce trece se afirmă ca un element de valoare; ar fi de dorit ca pentru stagiune a viitoare direcțiunea operii să se îngrijească și de un nou bariton, spre a nu obosi prea mult pe d-l Apostolescu, care în această stagiune a cântat în toate operile.

De asemenea am fost plăcut impresionați de buna dispoziție vocală a d-lui C. Pavel, care a cântat foarte frumos rolul lui Alfredo, fiind, prin jocul inteligent ce-l caracterizează, un demn partener al d-nei Schwaerdstroem.

In **Madame I Butterfly** în schimt orhestra era prea sgomotoasă și ne-a lipsit uneori de plăcerea de-a putea distinge vocea d-nei Schwaerdstroem.

R. C.

Notițe bibliografice

— A apărut primul număr din „Beiușul", ziar săptămânal de propagandă națională. In afară de acest scop general și nobil, noul ziar mai are un scop precis regional: vrea să câștige opinia publică pentru ideea de a se muta capitala Bihorului din așa de streina Oradie-Mare la Beiuș.

E adevărat că ultima localitate are un trecut de cultură românească, dar să nu se uite că avem neapărată nevoie să românizăm orașele mari ale Ardealului — și, un mijloc bun în vedere acestui scop e instalarea autorităților civile și militare acolo și menținerea lor; alături de școlile noastre.

Gazeta „Beiușul" e de altfel bine redactată. Noi ne bucurăm pentru or'ce nouă publicație periodică românească, menită să fie un efort cinstit în plus la promovarea și răspândirea culturii noastre, așa de mult învrăjmășită și apăsată de fosta dominație maghiară.

■

— La Cluj, a început să apară „Gazeta antreprenorilor".

E un bun ziar, jumătate scris românește, jumătate ungurește, pentru informația și îndrumarea grelei munci de reconstruire de după războiu.

Articolul-prim mărturisește frumosul scop de a face un tablou fidel al prețurilor de construcții, creind astfel o concurență cinstită.

Socotind această nouă gazetă ca unul din mijloacele de grăbire a refacerii țării, la care trebue să lucreze toți, indiferent de naționalitate, îi urăm o cât mai îndelungă apariție și rodnică înrâurire.

Citind revistele

„Cele trei Crișuri", Anul II, Nr. 11, Oradea-Mare

Un număr închiat, în parte, memoriei lui Ioan C. Brătianu, căruia d-l profesor universitar Bănescu, îi consacră un prim-articol de meritate elogii.

P. S. S. Episcopul Roman Ciorogariu ne evoacă duloase amintiri în legătură cu ecoul pe care-l avea în Ardeal viața marelui om de stat român.

Urmează câteva aprecieri juste ale lui Ioan C. Brătianu asupra instrucțiunii publice, al cărei cel mai mare rău îl vede în centralizarea excesivă. 2 poezii simțite și sprintene ale d-lui Emanoil Bucuța, cari sunt dadate: Aprilie—Noembrie 1918 și privesc Ardealul îndurerat în epoca încheerii păcii dela București.

Un dialog plin de viață. Iscălit de d-l Ion Dragu, câteva traduceri ale d-lui I. Constantinescu-Delabaia din poetul indian, atât de curent azi în Europa: Robindranath Togore.

O schiță cu mult verv dramatic „Otrava" de George M. Vlădescu. Versuri armonioase („In noaptea asta") de Volbură Poiană.

D-l St. Bezdechi publică „O poveste ciudată", cazul unei alte Ioana D'Arc, care are viziuni și prevede din 1913 rosboiul cel mare, cu victoria Franței.

Multe și bune cronici și note, între cari relevăm pe cele asupra marilor noștri artiști: George Enescu, Ioan Athanasiu și Nicu Caravia, cari meritau să aibă o cât mai triumfală primire în Ardeal.

„Transilvania", Anul III. Nr. 4, Sibiu

Numărul din Aprilie ne sosește abia acum. O atât de mare întârziere face că materialul publicat, deși în genere de bună calitate, să nu mai fie citit cu interes.

Buneoară, ce rost mai are acum să citești rândurile, frumoase de altfel, ale scriitorului I. A. Bassarabescu despre „Săptămâna mare"?

Versurile, publicate de „Transilvania" sunt mai prejos decât proza, care are, în cel mai rău caz, când nu e și ea poetică, măcar o valoare documentară.

Versurile iscălite: Aurelia Pop au o armonie plăcută, dar coarda patriotică, așa pe greu de cântat pe ea, nu mai îngădue azi: .... „măreț umbre", „spre-a patriei mărire", parimoniu care poartă pecetea trecută a lui Murășeanu și a lui Alexandri.

Interesant micul studiu al d-lui Ion C. Băcilă asupra „Portretelor lui Avram Iancu".

Viața lui Simion Bărunțiu trebue cât mai bine cercetată și bine face d-l Aurel-Horea A. Mureșianu că ne dă la lumină noi documente. Tot așa, d-l dr. Zenovie Păclișanu ne face cu folos istoricul Dicționarului dela Buda.

Revista „Transilvania" publică și versuri populare, obicei bun, care ar fi nemerit să se practice pe o scare cât mai întinsă.

Savantul ceh și mare filoroman, Dr. Ioan Urban Jarnik istorisește, în cel mai neacș grai românesc, folositoarea sa petrecere printre noi.

Cele câteva rânduri din Dante asupra raportului dintre biserică și stat, strecurate umil în josul unei pagini, fără nici-o introducere, într'un timp când întreaga lume se pregătea să sărbătorească magnific pe marele poet, nu vedem ce rost au.

Insemnările mărunte și cronicile revistei sunt mult muncite și d-lui Ion Georgescu, redactorul-șef al „Transilvaniei", trebue să-i recunoaștem meritul de a se îngriji conștiincios de ele. Ce păcat însă că nu mai au importanța actualității, revista apărând așa de întârziată!

ECOURI

Congres astronomic

O telegramă din Berlin anunță că la Posdam va avea loc între 24—25 August primul congres internațional științific astronomic, la care vor lua parte pentru întâia dată dela războiu și savanții țărilor foste inamice.

La Academia belgiană

Academia de litere belgiană procedând la alegerea a patru membrii străini a designat pe poeta franceză contesa de Noailles, d'Anunzio, Valloton și filosoful Brunet, decanul facultății de litere din Paris.

Adunarea generală a Soc. Rom. de Științe.

Joi 9 Iunie, ora 10 a. m. va avea loc Adunarea generală a Societății Române de științe.

Se va face darea de seamă alegerea comitetului pentru anul viitor și comemorarea d-rului Istrati, fostul secretar perpetuu al Societății.

Adunarea se va ține la Universitate, sala No. XVIII.

Sunt rugați să ia parte toți membrii și foștii membri ai societății precum și persoanele cari se interesează de mersul acestei societăți.

Reclama 544
Caut local circa 50 metri-patrați cu 5—6 odăi indiferent cartier preferință lângă gară. Ofertă cu preț la „Reclama" sub „PAF". 763

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE ȘI PIANE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile ale
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acții
Persoanelor de încredere se face vânzarea și cu plată în rate

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Expoziția de etnografie națională la Cluj

de **Dr. Coriolan Petran**
inspector general al Muzeelor din Transilvania.

Cu vre-o câteva săpt. mai înainte s'a făcut un act de dreptate populației din Cluj — când fără a proteja o singură națiune s'a organizat o bibliotecă populară cu cărți române, germane și maghiare. Duminecă 5 Iunie s'a făcut dreptate unui învățător maghiar, d-lui Andrei Orosz, care timp de douăzecișicinci de ani a colecționat obiecte etnografice române, fără vre-un ajutor din partea Statului maghiar, fără ca să i-se dea măcar posibilitatea de a-le expune publicului. Inspectoratul Muzeelor din Transilvania, apreciând munca cinstită și rezultatele ei îmbucurătoare, a ajutat la înjghebarea expoziției, iar ca valoroasa colecție să nu fie din nou închisă în lăzi atunci când se va închide expoziția, i-a asigurat un loc pentru viitor la Muzeul Universității.

Nu va fi fără interes a întreba, care este însemnătatea acestei expoziții. In istoria artelor expozițiile adeseori au o importanță istorică; să gândim la expozițiile naturaliștilor și impresioniștilor refuzați de salonul oficial francez. Expoziția d-lui Orosz este prima expoziție de etnografie română la Cluj, și prima chiar dela înfăptuirea idealului național. Ea însă nu este prima expoziție etnografică română în Transilvania. „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român din Sibiu deja la 1962, cu ocazia adunării generale a aranjat o expoziție de industrie casnică, despre care ziarele contimporane scriau cu însuflețire. O altă importanță expoziție etnografică a fost la noi cea din 1905 la Sibiu, prin care „Asociațiunea pune baza actualului muzeu etnografic dela Sibiu, care este azi cel mai mare muzeu etnografic român în Transilvania numărând 15,000 obiecte. Expoziția din 1905 avea 3000 obiecte.

Actuala expoziție chiar și ca număr al obiectelor este importantă, ea are 5000 de obiecte. Dar nu numai ca număr al obiectelor, dar în primul rând din punct de vedere științific ea înseamnă o înaintare: piesele singulare sunt cu un simț critic mai desvoltat colecționate și expuse, de cât mai înainte. Colecțiile etnografice mai până eri era la noi o serie de costume frumoase, ouă încondeiate, obiecte de lemn cu crestături — adunate de obicei numai acele, care prezintau un interes artistic. Națiunea etnografiei nu este însă identică cu arta țărănească. Azi se colecționează tot ceiace contribuie la cunoașterea țăranului, a vieții și ocupațiunii sale, a formelor primitive, a începutului desvoltării și cultivării, din cari adeseori lipsește caracterul artistic.

In expoziția actuală se găsesc o sumă de obiecte de interes artistic: costume, crestături, obiecte de artă țărănească, scopul principal a fost însă a înfățișa viața materială a țăranului român: vânatul, păstoritul, prescăritul etc. dar și credința și superstiția. Multe dintre obiecte azi nu se mai pot găsi. In general obiectele primitive ale țăranului, lucrate de ei înșuși dispar, iar locul lor îl ocupă produsele fabricelor, ale industriei.

Aceasta ridică valoarea expositiei. Dintre ocupațiuni, unele sunt mai bine, altele mai modest reprezentate. Este de remarcat varietatea și bogăția colecțiilor de linguir, de ostii, de amnare. Colecțiile de cătărame, bijuterii, unghițe și jucării de copii asemenea merită atenția noastră. O expoziție etnografică nu poate avea pretenția de a fi ceva complet; să nu uităm apoi, că avem a face cu o colecție particulară adunată precum s'a putut de un singur om. Ea nu vrea să servească ca un model de neîntrecut, dar este un maximum ce-l poate produce viața laborioasă a unui învățător dela țară fără vreun sprijin al Statului. Sârguința, iubirea de cauză și priceperea acestui om poate servi ca exemplu generației tinere a dascălilor și studenților: iată ce poate produce un învățător harnic și idealist.

Să nu așteptăm deci totul dela Stat, ci să începem cât de grabă acțiunea de a îmbrățișa etnografia română. Manifestându-se un oarecare resultat și spor de muncă, nu va lipsi nici încurajarea nici sprijinul din partea Statului. In magnis et voluisse sat est — zice proverbul. Etnografii sunt de acord că la noi se impună o cât de urgentă și amănunțită cercetare și colecționare, deoarece obiectele primitive dispar, iar muzeele noastre actuale, cum sunt cele din Sibiu, Brașov, Cluj, Timișoara Deva și Baia-Mare, în prea modestă și incompletă măsură contribuie la cunoașterea ființei

Cronica politică

Consfătuirile grupărilor politice din Federaţie au luat sfârşit Duminecă fără să se fie luat o hotărîre precisă după cum eram în drept a ne aştepta.

Căci am văzut în adevăr atât din discuţiunile cari au avut loc la Majestic, discuţiuni provocate de moţiunea comitetului de 100 al partidului naţional cât şi din atitudinile unora dintre fruntaşii diferitelor partide ale „opoziţiei naţional-sociale" câte curente patriotice frământă Federaţia, curente cari s'au coborât chiar în sânul partidelor cari o compun.

Am văzut pe d-l Iuliu Maniu împotriva d-lui Vaida, pe d-l Inculeţ împotriva d-lui Halipa şi toate grupările din noile ţinuturi împotriva fuziunei cu partidul ţărănesc. L'am văzut pe d-l Iorga desfăcut definitiv şi hotărît de Federaţie şi în sfârşit am văzut că însuşi partidul d-lui Mihalache este împărţit în două tabere din pricina d-lui Stere.

Bizuindu-ne dar pe toate aceste fapte socoteam că cea dintâi consecinţă a consfătuirilor dela Majestic va fi dizolvarea Federaţiei ca să zicem aşa în mod oficial.

Nehotărîrea aceasta de a se despărţi cu toate deosebirile şi curentele cari există în Federaţie n'o putem atribui decât dezorientării şi temerii de necunoscut pe cari le încearcă în parte fiecare partid din opoziţia naţional-socială, şi poate şi obişnuinţii creiate în cele câteva luni de convieţuire.

Şi nu ne-ar mira dacă din această nehotărîre va rezulta o moţiune care tot atât de neprecisă şi tot atât de larg deschisă tuturor interpretărilor caşi moţiunea celor 100 mulţumind toate exigenţele şi împăcând toate opiniile va găsi aceaşi „unanimitate" în votarea ei.

Anchetele noastre

Arendările forţate

Dispoziţiile luate în grabă în anii trecuţi nu au mai fost îndreptate. — O nouă dispoziţie din anul aceste este în defavorul arendaşilor. — Ce se impune să se facă.

Cunoaşte fiecare împrejurările din Ardeal care au determinat Consiliul Dirigent de-a emite ideea arendărilor forţate. Iniţiatorii acestei idei au crezut lucrul nespus de simplu şi de aceea nestudiindu-l în toată adâncimea lui prin dispoziţiuni împrăştiate au voit să rezolve problema agrară „specială" Ardealului. Ştim că şi în anii trecuţi au fost date pământuri la ţărani, fiecare primind în raport cu influenţa politică pe care o reprezenta. Unora li s'a dat atât de mult încât sau nu l'au putut lucra cu bratele lor, sau l'au trecut altora cari nu erau de meserie agricultori dar cari l'au speculat dându-l la rândul lor altora cari, nu putuseră căpăta din diferite motive dar cari erau muncitori de pământ în ori-ce caz tocmai cei ce ar fi avut nevoe să se bucure de favorul arendărilor forţate nu s'au bucurat.

Anul acesta lucrul acesta s'a extins. Cine cercetează satele şi cine stă de vorbă cu sătenii nevoiaşi constată că în jurul arendărilor forţate se face o întreagă politică nu naţiunei româneşti şi chiar contra agricultorilor de meserie.

Trebue să recunoaştem că consilieratele sunt ocupate de multe ori cu chestiuni cari nu privesc direct agricultura iar desele schimbări de consilieri, după părerea unui înalt funcţionar, desorientează organele superioare însărcinate cu rezolvirea acestei probleme.

Intre chestiunile care ar avea nevoe de o hotărîtă modificare sunt :

1. Clarificarea situaţiei agronomilor, cari au lucrat pe moşiile arendate, acum forţat. Faptul stă astfel :

Pe moşiile din Transilvania, stăpânite de nobilimea ungurească, erau angajaţi agronomi titraţi în calitate de administratori de moşii. Cu introducerea arendărei forţate, proprietarii de moşii nemai având nevoe de ei, în mod tacit le-a micşorat avantajele de trai astfel că acum cea mai mare parte dintre ei trăesc în mare mizerie. Deşi aceste elemente cu destulă practică agronomică puteau fi întrebuinţate cu mult folos pentru formarea unei educaţii agricole a sătenilor cari, precum ştim nefiind supraveghiaţi în de aproape nu lucrează aşa cum e nevoe.

De aceea credem că s'ar face un serviciu real ţărei dacă aceşti agronomi în schimbul unui salar potrivit ar fi angajaţi să supravegheze cultura pământului pe moşiile unde ei fusese administratori.

2. Stabilirea relaţiunilor între proprietari şi arendaşi.

Chestiunea stă astfel : In contractele de arendă între proprietari şi arendaşi erau puse condiţiuni de îmbunătăţire a moşiilor, pe care cea mai mare parte le-au executat înainte de actualele arendări forţate. Astfel la moşiile arendate pe termen de 10 sau 15 ani se prevede construirea de adăposturi pentru vite, stăbilare contra inundărei apelor, gunoeri, însămânţare cu luţernă etc. care se amortizau în cursul anilor pe cât era făcut contractul.

Când s'au decretat arendările forţate nu s'a pomenit nimic de toate acestea ca şi cum ele nici nu ar fi existat. Nu s'a determinat nimic despre relaţiunile care sunt între proprietar şi arendaş.

Ştim din sursă oficială că până acum nu s'a lucrat nimic în sensul acesta în Ardeal şi iarăşi că contractele de arendă nu au fost desfiinţate.

Prin faptul acesta situaţia arendaşilor este destul de grea căci ei sunt acel ce păgubesc prin faptul că în urma arendărilor forţate nimeni nu le va plăti îmbunătăţirile ce ei le-au făcut moşiilor.

3. O chestiune care trebue relevată cu privire tot la arendările forţate e *plata pământului.*

La început pământurile arendate forţat erau plătite de săteni arendaşilor de moşii cari plăteau pe urmă proprietarilor. Lucrul acesta era destul de logic de oarece arendaşii de moşii prin diferenţa dintre preţul cu care ei au arendat pământul în total şi cel cu care îl subarendau sătenilor, puteau să-şi acopere pagubele avute în timpul războiului, a revoluţiei din Transilvania precum şi a imposibilităţei de cultură survenită prin retragerea trupelor străine şi ocupaţia armatei române.

O dispoziţie nouă a organelor superioare agricole însă spune că plata pământurilor se va face direct proprietarilor pe motiv că anul trecut au fost proprietari cari au reclamat că arendaşii nu li-au plătit în întregime arenda.

Constatăm în primul rând că comisiunea însărcinată cu această chestiune a făcut o greşală întrucât a generalizat faptul şi al doilea că a luat dispoziţiunea mai târziu decât data când unii arendaşi achitaseră arenda pe jumătate au încă din primele luni ale toamnei anului 1920.

De aceea se impune ca comitetul superior agrar să studieze această chestiune şi să ia dispoziţii în privinţa relaţiilor dintre proprietari şi arendaşi atât în ce priveşte valabilitatea contractelor cât şi plăţii arenzilor.

Wy.

Cuvinte care nu trebuesc uitate

— Răspuns unor cifre falşificate —

Sub acest titlu, citim în „Viitorul":

Patria, ziarul oficios al partidului naţional publică zilnic unele „cifre de ţinut minte", prin care falsificând adevărul istoric se arată că: Mihail Kogălniceanu a dat ţăranilor 1 mil. 994.587 hect. pământ, Petre Carp 546.594 hect., iar liberalii numai 31.298 hect.

Pentru cine vrea să ştie adevărul, deci nu pentru „Patria" care-l ştie dar îl falşifică, publicăm următoarete cifre statistice:

Au dat ţăranilor:

Mihail Kogălniceanu . . .	1.600.000	hect.
Petre Carp .	546.000	„
Liberalii, însuşi răzeşilor . . .	250.000	„
Liberalii, diverse	31.000	„
Liberali, prin Constituanta dela Iaşi	2.250.000	„

Aşa dar, liberalii au defalcat din marea proprietate şi au trecut în patrimoniul ţăranilor 2 milioane 531 000 (două milioane cinci sute treizeci şi una de mii) hectare de pământ.

Nici falşificarea cifrelor insinuaţiunea că Mihail Kogălniceanu a realizat împroprietărirea în luptă cu Iou C. Brătianu nu vor căpăta din partea noastră calificarea pe care o merită.

Ştim, însă, că aceste falsuri şi neadevăruri se publică pentru servirea unor interese viitoare, pur electorale. De aceia, nu ne putem opri de-a face atenţi pe conducătorii partidului naţional, că atunci când o parte din presa de aici le-a adus unele grave învinuiri, care [illegible] în parlament, n[illegible] de-a le înregistr[illegible] şi credem [illegible] se poate înt[illegible] sarului o i[illegible]

Aceast[illegible]

Aniversarea a 50 ani a d-lui N. Iorga

— Apelul Comitetului Central al Ligii Culturale —

La 18 Iunie anul curent, d. Nicolae Iorga, preşedintele Ligii Culturale, împlineşte 50 ani.

Pentru marea şi intensa activitate depusă în timp de 35 de ani de muncă pentru urlaşa operă istorică, literară, ştiinţifică şi ziaristică pe care a dat-o până astăzi, pentru imensul serviciu ce l'a adus culturii româneşti, şi mai ales pentru munca fără de preget cu care a condus şi îndrumat Liga Culturală în timpul ultimilor 15 ani, Comitetul central al acestei instituţiuni culturale se simte dator să sărbătorească această aniversare prin întemeierea unei opere de cultură, de care să rămână legat numele preşedintelui său.

Următor hotărârilor congresului Ligii Culturale din R.-Vâlcea, din anul trecut, Comitetul central deschide o listă de subscripţie pentru strângereă unui fond „Nicolae Iorga" care să servească la înfiinţarea unei universităţi populare, sau al unui institut cultural superior la Valenii de Munte.

Toate sumele de bani se vor înainta pe adresa d-lui G. D. Scraba, Bucureşti, str. Domniţa Anastasia No. 11, cassierul central al Ligii Culturale, iar numele tuturor subscriitorilor se vor publica.

Cererile de liste de subscripţie se vor adresa „Ligii Culturale", str. Banul Mărăcine No. 1 Bucureşti.

(ss) Elena Dr. I. Cantacuzino, I. Al. Brătescu-Voineşti, Zaharia Florian, Ştefan Lambru, generaul Leonte, Simion Mândrescu, colonel I. Manolescu, D. Mociorniţă, D. Munteanu-Râmnic, dr. A. Obregia, Ştefan Pop, Pr. Nicolae M. Popescu, Aure Scurtu, G. D. Scraba.

O afacere senzaţională

Efectele unui tratat de pace. — Un funcţionar superior împreună cu alţi trei indivizi încearcă să fure statul cu 20 de milioane

Se ştie că statul român este obligat prin tratatul de pace dela Trianon să plătească toate efectele de stat ale fostei monarchii austro-ungare *în posesiunea cetăţenilor români.* Clauza aceasta din tratat se aplică tuturor statelor moştenitoare ale fostului imperiu habsburgic.

Guvernul a luat dispoziţiunea ca efectele acestea să fie stampilate pentruca să nu se introducă altele noi din străinătate. Şi numai acele efecte vor fi plătite de statul român cari vor purta stampila statului şi pentru cari se vor fi făcut declaraţiuni de către posesorii lor la autorităţile româneşti însărcinate cu executarea acestei dispoziţiuni.

Ceiace s'a întâmplat însă pe vremea schimbului coroanelor se întâmplă şi acum. Sunt indivizi cari aduc efecte din Austria şi făcând declaraţiuni falşe le trec la autorităţile noastre spre stampilare.

Or aceste efecte ale statului austro-ungar se bucură de un curs foarte scăzut în străinătate; statul român este însă obligat să le plătească valoarea nominală pe cursul de 1 leu = 1 coroană. Adăogând la aceasta diferenţa valutară este lesne de închipuit ce câştig pot realiza cei cari introduc efecte de astfel în ţară păgubind statul cu sume însemnate.

Justiţia noastră a şi descoperit un caz asemănător.

Trei indivizi şi anume: Andrei Kun, Fisch şi Desideriu Goldschläger în înţelegere cu d-l Sever Barbu, şef de secţie la Adţia Financiară au făcut declaraţiuni falşe pentru suma de 10 mil. coroane în efecte (ceiace este egal cu 10 mil. lei) pe numele lui Andrei Kun şi alte 10 mil. pe numele lui Fisch. Dacă afacerea se realiza d-l Sever Barbu primea 15 la sută provizion la suma de 20 mil. coroane.

Parchetul a fost însă sezisat de această afacere. D-l judecător de instrucţie M. Miloteanu a emis mandate de arestare împotriva lui Sever Barbu, Fisch, Andrei Kun şi Desideriu Goldschläger pentru plăsmuire de înscrisuri publice şi mituire.

Sever Barbu şi Andrei Kun au fost arestaţi, Fisch a reuşit însă să treacă graniţa, iar Desideriu Goldschläger a fost lăsat în libertate.

Andrei Kun a făcut recurs împotriva ordonanţei d-lui judecător de instrucţie. In ceiace priveşte pe Sever Barbu, s'a făcut o petiţie prin care se cere să fie supus unui examen medical întrucât ar fi iresponsabil din cauze de senilitate, cu toate că până a nu fi dat judecăţii a fost în măsură să-şi îndeplinească funcţiunea: de şef de secţie la Adţia Financiară.

Afacerea este în curs la Parchet.

Birout de ziare „Az Est" Tg.-Mureş.

Terpentin

calitatea primă oferă fabrica chimică ALBERT BÜRGER din Tg.-Mureş cu 24 Lei chilogramul.

Expedierea se face în bidoane de câte 4 chlgr. Spesele de expediţie intră în preţul □□□ de vânzare. □□744

Citiţi „Infrăţirea"

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

INFORMATII

Din cauza sărbătoarei de Joi 9 Iunie (Înălțarea și ziua Eroilor), numărul viitor al ziarului nostru va apare Vineri 10 Iunie, la orele obișnuite.

*

Conform programului stabilit de D-l comandant al Garnizoanei, în ziua de 9 Iunie la ora 6 p. m. se vor aduna în Piața Unirii toate autoritățile militare și civile, toți preoții tuturor confesiunilor din Cluj îmbrăcați în ornamente și odăjdii bisericești și toate școlile din Cluj. Intreg cortegiul va porni din Piața Unirii spre cimitirul eroilor unde se va oficia un serviciu divin.

■

Comerciale

Suntem informați că a sosit în Cluj o foarte mare cantitate de zahăr care urma să se vândă cu 9 lei kgr. Prin această scădere însemnată a prețului comercianții din Cluj amenințați cu pierderi simțitoare au făcut intense intervenții pe la autorități și au obținut avorul de a li se permite să vândă zaharul cu prețurile vechi, încă 15 zile în care timp să-și poată epuiza stocurile de zahăr existente înainte de sosirea celui nou. Se zvonește că comercianții clujeni vor cere o nouă prelungire de termen căci altfel vor pierde o mare parte din câștigurile realizate până acum prin speculă. Autoritățile au cuvântul.

■

Pe piețile Clujului se observă o scădere a prețurilor de 20—25 la sută. Această scădere se accentuiază pe zi ce trece cu tendința de normalizare a prețurilor.

■

Directoratul agriculturei a hotărît organizarea unei școli de de pomologie la Baia-Mare.

Financiare

Imediat ce vor sosi de la comisia de reparațiuni de la Paris datele privitoare la despăgubirile ce se cuvine României, guvernul va întocmi un proect de lege prin care se va hotărâ felul cum se vor repartiza aceste despăgubiri dăunaților de război, conform hotărârilor judecătorești.

■

Artistice

La finele lunei Iunie va juca la Opera Națională din București Deményi Artur, tenorul Vigszinház-ului din Budapesta, care vine într'un turneu artistic în Ardeal.

■

Administrative

Interminabila chestiune a desființărei Casei Centrale a muncei din Cluj pare că a ajuns în faza ultimă. Un funcționar superior dela acest serviciu sosit din București ne spune că până la 1 Iulie Casa Centrală trebuie să fie mutată la București d-l Vasile, directoru generai sosește zilele acestc în Cluj.

■

Țânțarul!

*

Dela C. F. R.

Trenurile dintre Turda și Ghiriș vor pleca în așa fel ca să aibă imediată legătură cu trenurile lunei principale București-Oradea.

■

Intre Oradea și Kötegga (gară din Ungaria) vor circula zilnic începând dela 7 Iunie două trenuri mixte pentru înlesnirea legăturei între România și Ungaria. Cercetarea vamală se face în Salonta mare timp de o oră.

Bisericești

Au avut loc la Sinod ultima ședință a comisiunei celor cincisprezece care lucrează la proectul de organizare a bisericei ortodoxe române.

Lucrările au fost prezidate de Mitropolitul Primat dr. Miron Cristea. Intre altele s'a hotărât ca arhiepiscopia Chișinăului să fie transformată într'o Mitropolie cu două episcopii.

■

Școlare

Asociația generală a corpului didactic a hotărât să țină adunarea plenară a tuturor membrilor Sâmbătă la ora 6 în localul liceului Gg. Barițiu din localitate.

■

Militare

Aflăm că depositul de muniții și pulbere din Felegvar (Cluj) va fi mutat la Târgul-Mureș, din cauză că prea marea lui apropiere de oraș prezentă un serios pericol.

■

Universitare

Peste 10 zile, d-l Dr. Martonne se reîntoarce în Cluj pentru ca împreună cu d-nii profesori și studenți din Cluj să facă o excursie de studii în munții Ardealului.

■

Industriale

Valoare lemnului explotat în întreprinderile forestiere din Ardeal ale statului se ridică la 70 milioane lei.

*

Se pune în vedere vânzătorilor de vite că pentru export se cere să fie alăturat pe lângă biletul de proprietate și certificatul eliberat de medicul veterinar.

Agricole

Deoarece creditul de 2 mil. 200 mii lei acordat în buget pentru cumpăraraa gogoșilor de mătase în Ardeal nu este suficient, directoratul de Agricultură a cerut ministrului încă un credit de 900 mii lei.

■

Pentru încurajarea agriculturei s'a cerut Ministerului să se aprobe exportul liber al mierei, știut fiind că în Transilvania prețul mierei din cauza neexportului a ajuns mai mic ca cel al zahărului.

*

Directorul agriculturei din Cluj, înaintează ministerului regulamentul referitor la organizarea stațiunilor agricole de sub regimul maghiar precum și legea 46 din 1895 după cari urmează să fie organizată agricultura.

Diverse

Se știe că în Basarabia la Cetatea-Albă, a fost descoperită o bandă de complotiști bolșeviști, din care faceau parte studenți și elevi de liceu.

Doi dintre complotiști fiind trimiși la Chișinău, unul a aruncat cu var în ochii santinelei și a reușit să scape, iar altul și-a tăiat gâtul cu un briceag.

Din cercetările făcute reese că aceștia erau autorii atentatelor criminale de pe linia de cale ferată Chișinău-Cetatea-Albă.

*

Țânțarul!

*

Prefectura poliției aduce la cunoștință publică că în ziua de 9 Iunie 1921 este sărbătoare națională: ziua comemorărei Eroilor căzuți în război, în consecința căreia dispune următoarele:

Toate prăvăliile și magazinele vor fi închise cu excepția brutăriilor măcelarilor, prăvăliilor de alimente și bărbierii, cari vor fi deschise până la oarele 10 a. m.

Se va sista lucru în toate întreprinderile, industriale, precum și în toate fabricele cu excepția celor cu foc continuu.

Toate edifiile publice și private precum și toate bisericele vor fi arborate cu drapelul național român.

■

Culturale

D. Lucien Luchaire, distinsul nostru oaspe, își va ține a 2-a sa conferință, din cele 3 asupra „Instinctului artistic francez", la ora 6 seara, în sala de conferințe a Bibliotecii universitare din Cluj.

■

Diverse.

La Târgul-Mureș ivindu-se într'o măsură mare durina printre caii armatei. Autoritățile militare a luat măsuri necesare.

*

Un recent ordin al Ministerului Agriculturei înștiințează că aprobările cheltuelilor de transport pentru deplasările medicilor veterinari se va face numai de către minister.

*

Baia de aburi Diana este deschisă Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru bărbați; Miercuri, Vineri pentru femei. Baie sunt zilnic afară de Luni. 33

*

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate și la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche acărui surmenaji staționar prospătează corpul obosit oțelește mușchii stătuți stânge ori ce dureri corporale și dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică și chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

■

„UNIVERSUM", inteprindere technică de instalațiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală electrică, și tot felul de reparațiuni cu prețurile cele mai avantajoase. Prima intreprindere curat românească, Cluj, Strada Meșter 5. Telefon 841. 188

■

Nici o domnișoară nu se poate căsători astăzi, dacă nu întrebuințează crema Dr. BIRÓ.

Cea mai bună și cea mai plăcută care a fost medaliată și la Paris. I-319

Deposit principal Farmacia Dr. Biró Cluj, Piața Unirei.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Studenții români la Congresul dela Praga

— Insemnările unui participant —

VII.

5. **Librăria internațională**

Este cunoscută strânsa legătură dintre librărie și studenți. Universitatea cu exigențele ei de a menține cât mai în curent prelegerile dela catedră cu actualitatea științifică și literară, face ca studenții să și găsească izvoarele de completarea cunoștințelor în librărie. Și cum, azi în special, contactul intelectual dintre diferitele țări e tot mai strâns, miscarea științifică și literară dintr'o țară depinzând într'o largă măsură de cea din alte țări, librăria este pentru student o a doua „alma mater".

Dar, azi această „alma mater", deși a căpătat o importanță atât de mare, n'a ajuns în acelaș timp la forma de organizare potrivită scopului, mijloace lor materiale studențești. In adevăr, librăria de azi lăsată liber la discreția fluctuațiilor de moment ale pieții, și la toate nepotrivirile ofertei și cererii conform necesităților didactice și generale studențești, nu poate să și îndeplinească rostul ei decât cu mari scăderi și fără a putea satisface de multe ori nici necesitățile strict didactice.

Din aceste cauze, o chestiune, e drept foarte dificilă, însă extrem de importantă a rămas să fie rezolvată de congres.

In primul rând sa hotărât înființarea unei librării studențesti internaționale' la Bruxelles Probabil că librăriei îi va urma o tipografie proprie, însă deocamdată însăși librăria întâmpinând multe dificultăți, nu va putea fi organizată în așa fel ca să facă față tuturor necesităților. Probabil că pentru moment se va mulțumi să fie un simplu mijloc de furnizare nu și de editură.

Reducerea prețului cărților

Un mare inconvenient el librăriei de pe piața liberă, este desigur prețul tot mai urcat al cărților. Cum, remedierea acestui rău nu se poate face încă printr'un mijloc radical, care ar fi librăria studențească internațională, cu editor pentru cărțile de primă necesitate, s'a alergat la paliative.

Cel mai potrivit paliativ a fost găsit prin reducerea prețului cărților pentru studenți.

In Franța, Belgia, Spania și Italia s'a și realizat acest lucru obținându-se o reducere de 30% pentru cărțile de care au nevoe studenții. Rămâne cași celelalte țări să facă intervențiile necesare pentru obținerea acestui avantaj dela casele de editură.

Astfel, studentul care doreste să'și procure anumite cărți, va face comanda necesară prin societatea studențească căreia aparține și care o va transmite, oricinlui central" din Bruxelles, care manipulează procurarea cărților, până la organizarea librăriei internaționale.

Cărțile pentru țările cu valuta depreciată

Desigur, că avantajele avute de studenții pentru procurarea cărților, în urma soluțiilor de mai sus sunt destul de însemnate.

Dar, dacă ținem seama de valuta prezentă, desigur că pentru studenții țărilor cu valuta depreciată nu s'ar mai putea spune acelaș lucru. De aceia în numele studenților țărilor, cu valuta depreciată am cerut ca prin intermediul oficiului central, studenții țărilor cu valuta ridicată să apute pe ceilalți.

Propunerea a fost primită, și oficiul central a fost însărcinat cu colectarea de cărți clasice și de actualitate cari urmează a fi distribuite anul viitor studențimei din România, Polonia, Cehoslovacia și Iugoslavia jumătate în mod gratuit, iar jumătate în valuta țării respective (Prețul se va calcula astfel : 1 fcs. = 1 leu, 1 coroană etc.)

In acelaș scop, confederația va face intervenții la dif. instituții de propagandă culturală din țările apusene să și dea sprijinul în această direcție, îndeplinindu-și astfel și scopul lor cultural propagandist și ajutând studențimea.

6. **Universitatea internațională dela Bruxelles**

Incă dela Strasbourg s'a hotărât înființarea unei universități internaționale la Bruxelles.

Această universitate are un dublu scop. In primul rând ea tinde să fie un cristalizator al culturii diferitelor popoare.

In adevăr, profesori din țările aderente la confederație vor ține prelegeri ce vor fi audiate de studenți din toată lumea.

De preferință prelegerile nu vor trata chestiuni clasice ci, fiecare profesor în domeniul lui, va face cunoscut lucrările și directivele mai noui din țara sa. Astfel, se va face o coordonare pe terenul lucrărilor curente în mișcarea științifică și literară mondială.

In al doilea rând fiecare țară, în măsură cât mai largă, va putea să informeze pe celelalte țări de comorile sale științifice, artistice, literare, industriale etc.

Natural, că țările cele mai pregeătine vor ști să întrebuințeze cât mai mult favoarea lor acest lucru trăgând foloasele morale și moreriale cași până acum.

Anul trecut, deja s'au ținut cursuri de vară la acea universitate. Auditorii au fost numeroși și din toate colțurile pământului. Anul acesta, foarte probabil că se vor ține tot nu-

In chestia uzinei electrice

— Pentru lămurirea unui „român ardelean" —

„Un român ardelean" se supără, din cauza afirmațiunilor noastre, că memoriul lui Ganz, în chestiunea concesionării uzinei electrice, ar fi subscris de străini și înstrăinați. Totuși menținem această afirmațiune. Străini sunt Ungurii (frații Renner și Farkaș etc) cari au semnat acel memoriu și *înstrăinați* sunt Românii cari, mânați de interese meschine, își permit să vorbească de inferioritatea românilor față de unguri.

Nu ne supără „părerile independente", ale altora, chiar când vin în conflict cu părerile noastre, dar ne revoltă când „independența" acelor păreri se află în funcțiune de interes. Cum putem crede, de pildă, în independența părerilor D-lui Aurel Socol, avocatul firmei Ganz care se bucura de reputația ce legăturile familiare și sentimentale îl obligă să-și trimită încă copii la școlile ungurești.

Dar am regretat sincer că alăturea de d-l Socol se mai găsesc și alte nume românești, pentru care ne deprinsesem să avem o deosebită stimă. Și tocmai pentru că ne-a surprins această ciudată apropriere, nu-am interesat și vedem care este adevărata cauză. Ei bine, suntem informați că acele persoane pentru care noi avem toată stima au iscălit, un memoriu, prezentat dr. d-l Socol, fără ca măcar să-i cunoască conținutul.

Iată de ce nu poate fi vorba de o părere independentă și iată dece toate considerațiile sentimentale ce le faceți prin „Patria" nu le putem lua în considerație.

Se pare că d-ta, ca „român ardelean", te identifici cu Ungurii dela Budapesta, când declami: „lăsați-ne să trăim și noi". Da cine nu vă lasă să trăiți decât tocmai aceia pentru cari ai suferit și d-ta și strămoșii d-tale, iar nu capitalul din vechiul Regat, pe care îți place să-l numești „liberal". Fie capitalul românesc de orice culoare politică, numai să fie românesc, pentrucă numai așa vom scăpa de sclavia de până acum. Numai așa vom ajunge ca în întreprinderile industriale din Ardeal și avem și alt personal românesc decât servitori, cum este cazul cu Uzinele orașului, unde tot personalul românesc se reduce la cei cinci servitori. *Același.*

D-l Al. Critico a dat rolului fiului risipitor și stricat, băiatului de „bani gata" care n'are altă preocupare decât să mănânce paralele lui tată-său, o justă interpretare.

N'avem decât cuvinte bune pentru d-nii C. Orendi în rolul marchizului de Porcellet și L. Robescu în rolul vicontelui de Fontenelle.

Publicul restrâns care a luat parte la o reprezentație care avea dreptul la mai puțină nepăsare, a răsplătit cu puternice aplauze frumoasa interpretare a trupei bucureștene.

Cronica teatrală

Turneul Teatrului Național din București: „Banii" de Octave Mirbeau.

Aseară a avut loc reprezentarea celei dintâi piese din seria de reprezentații pe cari o echipă a trupei Teatrului Național din București, sub conducerea d-lui Romald Bulfinski, le va da în Cluj, după turneul său de până acum în Ardeal în care a cules atât de frumoase succese.

Am avut aseară prilejul grație unei interpretări care a atins desăvârșite realizări artistice — să simțim și să admirăm una din piesele acelui mare romancier și cu deosebire mare pamfletar care a fost Octave Mirbeau.

Și am întâlnit în „Banii" toate marile însușiri ale lui Mirbeau: o frumoasă claritate de stil, forță și justița expresiunei, siguranța campării personagiilor, verva și abundența verbală cari dovedesc minunatele calități ale scriitorului, ale dramaturgului și ale pamfletarului.

Piesa ne înfățișează pe omul de afaceri (Isidore Lechat) al cărui spirit practic desfăcut de tot ceiace poate constitui un scrupul și înzestrat cu toate însușirile de energe și cu toate abilitățile instinctive, a isbutit să-și creieze o situație materială care înseamnă o formidabilă forță în mijlocul societății actuale.

Și-l vedem pe omul acesta în mediul său de afaceri și în mijlocul nenorocirilor familiare cari-l încearcă; îl vedem cu toate defectele, cu toate scăderile sale morale dar și cu impresionante calități de energie și de voință.

In rolul covârșitor al lui Isidore Lechat, d-l Romald Bulfinski a realizat grație vigorosului său talent o desăvârșită creațiune artistică. Rând pe rând, insinuant și brutal, simplu și abil, păstrându-și toată luciditatea în mijlocul unor tragice împrejurări, inculț și sigur de forța sa, mândru de tot ceiace a realizat până acum, d-l Bulfinski a tăiat toate momentele psihologice ale personajului pe care l'a interpretat cu impresionant realism.

In rolul soției a cărei individualitate se pierde în marea umbră pe care o aruncă puternica personalitate a soțului său, d-na Ciucurescu Bulfinski a știut să pună discreția necesară și să exteriorizeze durerea mamei în clipele de dramatism impresionant.

D-ra Dorina Fudulescu a dat rolului Germainei Lechat interpretarea pe care o cerea revolta unui suflet distins; a unei naturi cinstite și nobile în scenele de dragoste cași în acelea de revoltă d-ra Fudulescu a avut accente de un puternic dramatism.

D-l Aurel Atanasescu pe care publicul clujan îl cunoaște din frumoasele interpretări pe cari le-a realizat în stagiunea din anul 1919, ne-a dovedit, în rolul lui Lucien Garraud, aceleași distinse însușiri de june-prim și aceiași siguranță și căldură în joc.

D-nii Sârbu și Vasiliu, în rolurile inginerilor Phinck și Grugh, au realizat două izbutite figuri de oameni de afaceri și de escroci.

Corpurile Legiuitoare

Sedința din 7 Iunie.

CAMERA

Pe banca ministerială d-nii Garoflid, Negulescu.

D-l MADGEARU arată că ancheta dela Ministerul Industriei a stabilit că în chestia Schuller, statul a fost păgubit cu 30 milioane lei.

Majoritatea protestează, cerând intrarea în ordinea de zi.

Incepe discuția asupra reformei agrare.

D-l IUNIAN, (țărănist) combate exproprierea gen. Averescu și arată că acesta a încasat 250 mil. lei tantiemă dela Banca Marmoroch-Blank, și acum combate fățarnic țărănimea. Iunian arată cum generalul Averescu a pus pe președintele „Resiței" ca președinte al Camerii.

SENATUL

Pe banca ministerială dnii Meitani Argentoianu și Trancu-Iași.

Se votează legea construcțiilor de locuințe.

TELEGRAME

Regele Constantin al Greciei în Asia Mică.

Lyon, 7 Iunie

Regele Constantin va vizita frontul Smirnei spre a-și recâștiga popularitatea compromisă.

Lloyd George bolnav.

Lyon, 7 Iunie

Lloyd George a luat repaus câte-va zile, suferind de răceală.

Intrunirea minerilor patroni englezi.

Lyon, 7 Iunie

Luni, se vor întruni minerii patroni englezi, după propunerea lui Lloyd George.

Viitoarea ședință a Consiliului suprem.

Lyon, 7 Iunie

Lloyd George intenționează să convoace viitoarea ședință a Consiliului suprem la Londra, iar nu la Boulogne, din cauza importanței discuțiunilor.

Relațiuni comerciale ruso-cehe.

Lyon, 7 Iunie

Din Praga, se afirmă că misiunea comercială rusă ar fi pe drum spre Cehoslovacia.

Greșelile guvernului turc din Angora.

Lyon, 7 Iunie

Chestiunea ostilităților trupelor Kemaliste împotriva Englezilor s'a agravat. Lucrul va fi examinat săptămâna asta la întrunirea cabinetului din Londra.

O excursiune universitară

Se pregătește la Cluj o excursiune de audiare a cursurilor de vară la Universitățile din Lyon și Dijon.

Secretariatul General al Instrucțiunii din Cluj împreună cu Universitatea din Cluj, cu binevoitorul sprijin al Inspectoratului francez din București, organizează o excursiune pentru audiarea cursurilor de vară la Universitățile din Lyon și Dijon. Vor fi admiși să ia parte la această excursiune toți profesorii de limba franceză, cari depind de Secretariatul de Instrucție din Cluj: directorii și directoarele școlilor secundare, normale și civile, studenții Facultăților de Litere și Științe, ai Facultății de Drept și Medicină precum și alți funcționari superiori ai Statului, cari ar dori să-și însușească limba franceză.

Participanții vor trebui să contribue, pe lângă subvențiile acordate de guvernul francez și guvernul român, cu o sumă de aproximativ 4000 (Patrumii) lei. Cu această sumă se vor acoperi cheltuelile călătoriei, ale întreținerii timp de aproximativ două luni, cât vor ține cursurile și excursiunile în legătură cu ele, dintre cari probabil una la Paris.

Fiecare participant va scoate imediat un pașaport, care se va trimite Comisiunii organizatoare la o dată anunțată ulterior, spre vizare la Consulatele țărilor a străine, prin cari vom trece în timpul călătoriei.

Comisiunea organizatoare se compune din d-nii: Gavril Precup, directorul general al învățământului secundar și Victor Stanciu, directorul învățământului superior, din patea Secretariatului General al Instrucțiunii; din d-nii: Decan al Facultății de Litere și Filosofie N. Bănescu, prof. univ. V. Bogrea și prof. univ. C. Oprescu, care va fi și conducătorul excursiunii.

Inscrierile pentru persoanele, cari depind de Secretariatul Instrucțiunii, se vor face **irevocabil** până la 20 Iunie c. la Sectia IV a acestui Secretariat, ar pentru studenți și celelalte persoane la d-l prof. univ. G. Oprescu, Cluj, str. Iorga 16.

ss. G. Precup și

ss. G. Oprescu.

Ultime informații

(Prin fir special dela corresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

Cu privire la reportajul publicat de „Dacia" relativ la bazele tratativelor între partidul liberal și cel național ardelean, partidul liberal dă un comunicat în „Viitorul", arătând că toate aserțiunile acelui ziar sunt complect false: Partidului liberal nu-i s'au propus condițiile arătate de „Dacia." Prin urmare ele n'au fost nici discutate.

■

Paralel cu desființarea Federației urmează tratative între fruntașii politici ai provinciilor alipite pentru crearea blocului noilor provincii, care va fi condus de un comitet compus din d-nii Iuliu Maniu, Popp și Mihaiu Popovici ca delegat al lui Vaida, care pleacă, fiind bolnav, Inculeț, Pelivan Iancu Nistor, Ungureanu.

D-nul Halipa și câțiva tineri din partidul Național urmăresc formarea unui partid țărănist condus de D-l Stere.

■

Eri seară a avut loc ședința Societății geografice la Fundația Carol. A prezidat M. S. Regele. D-l Martonne a ținut o conferință asupra României în Europa cea nouă.

■

Le serbările comemorării lui Tudor Vladimirescu și eroinei Ecaterina Teodoriu vor lua parte la Tg.-Jiu A. R. Principele Carol și miniștii Averescu, Argetoianu și Petrovicii.

■

Ministerul de finanțe lucrează la modificarea budgetului pentru mărirea lefurilor funcționarilor. Cota va fi invers proporțional cu gradul.

D-l Negulescu, ministrul instrucțiunei publice va depune pe biroul camerii proectul de organizare a învățământului secundar.

■

La 14 Iunie sosește în Capitală Peter Iaz ministrul plenipotențiat al Americei în România.

■

Generalul Averescu va supune în cursul săptămânei M. S. Regelui decretul avansării de noui generali.

■

Concediul luat de generalul Rășcanu, mascheză demisia sa. D-l Averescu caută un nou ministru de răsboiu.

■

Vineri se pune la vot în Cameră proiectul reformei financiare.

Regia Monopolurilor Statului

LICITAȚIE

Monitorul Oficial No. 35. din Mai 1921, publică licitație pe ziua de 14 Iulie 1921 pentru pile necesare stabilimentelor.

Ofertele se vor depune din timp la Direcțiunea Generală a Regiei în București sau la Direcțiunile Regionale R. M. S. în Cluj și Iași, împreună cu garanția provizorie de 3% în numerar oferte publice admise la Casele Statului sau recepise ale Casei de Depuneri.

Atât la Direcțiunea Generală București cât și la Direcțiunile Regionale din Cluj și Iași se pot vedea: Monitorul Oficial, caetul de sarcini și tabloul detailat al dimensiunilor și cantităților.

Direcțiunea Generală
765 R. M. S.

mai cursuri de vară. In anul viitor la reuniunea consiliului administrativ în România, (București sau Cluj), se va elabora statutul definitiv precum și regulamentul universității internaționale, organizându-se astfel pentru anul viitor ținerea cursurilor anuale.

Un motiv care a întârziat mult organizarea definitivă a acelei universități a fost și clausa, pusă în statutul provizoriu, că studenții și profesorii germani nu pot participa la universitatea internațională, nici ca auditori și nici conferențiari. La Praga nimeni afară de Belgia și Franța n'a mai voit să primească această clauză.

Cu organizarea administrativă și a secretariatului. Universității a fost însărcinat oficiul central prin persoana d-lui Van Laer. Rectoratul acelei universități va fi organizat numai în urma redactării statutului definitiv.

Pot spune că va fi ținută în seamă propunerea noastră, ca rectorul să fie ales din fiecare țară pe rând.

De altfel consiliul administrativ este singurul în drept să confirme numirile personalului universității și să aprobe programul general.

M. Macavescu.

Viața sportivă

— Duminecă 5 Iunie —

CLUJ.

Pe un timp admirabil, s'a desfășurat serbarea sportivă aranjată de Clubul angajaților comerciali KKASE. Un public foarte numeros a asistat dela începutul serbărei. Fără nici o exagerare, numărul spectatorilor de eri s'a apropiat de 4000 persoane număr în orice caz frumos pentru arena Clujului. O dovadă de aprecierea ce câștigă sportul zi de zi, o constitue prezența numeroaselor persoane din societatea cea mai aleasă a Clujului cari onorează și încurajează prin prezența lor mișcarea începută. Intre privitorii de eri am remarcat prezența d-lui general **Anastăsiu**, unul dintre cei mai neobosiți sprijinitori ai mișcării sportive din orașul nostru. De față sunt încă d-l **Ulalea** subrefectul județului, d-l **Popovici**, prefectul poliției, d-l prof. univ. **Boilă**.

Programul

Primele puncte le-au constituit exercițiile de gimnastică executate în liber pe paralele, la sul etc. O noutate pe arena Clujului a fost echipa de dame care a executat frumos mai multe exerciții. Exercițiile au satisfăcut asteptările publicului care a răsplătit cu vii aplauze munca depusă. Din echipa de bărbați s'au remarcat prin clasticitatea producțiunilor lor îndeosebi Andrássy și Botar.

Matchul

Seria programului s'a încheiat cu jocul de football între echipe le KKASE din Cluj și Clubul sportiv din Tg.-Mureș (MSE). Echipa KKASE a învins cu 2 : 1 (1 : 0) fără a prezenta un joc superior sau mai bogat în combinații decât echipa adversară. Jocul început de KKASE a continuat într'un tempolent și puțin animat până în minutul 16 când **Kronstädter** a marcat primul goal ce putea fi ușor apărat de Kovács (MSE) pe lângă o plasare corespunzătoare. Mai târziu **Csoma** (MSE) susține un periculos atac, mingea marcată **Baczoni** (portar KKASE) o scapă și o aglomerație se naște în fața porții sale. Csoma marchează din nou fără sa poată egaliza. Nimic deosebit până la sfârșitul primei jumătăți. Csoma mai face conduceri bune fără rezultate. Combatanții ambelor echipe dovedesc puțină prezență de spirit în fața porții și indeosebi puțină rutină și technică. In a doua jumătate la începe dictează MSE. Jocul devine mai rapid. Trece apoi KKASE la atac. O minge transmisă bine de arierul drept (MSE) e prinsă de mărginașul drept care transmite centrului și shouttul bine plasat strabate poarta (1 : 1) MSE conduce mai departe. La un moment dat primește o minge de pedeapsă marcată dela aproape 40 m. distanță. Portarul crede că va trece peste barieră, nu apără iar mingea se lovește de partea superioară iar de aci trece lui în poartă (2 : 1) Astfel echipa KKASE câștigă un joc mai mult din întâmplare mai mult de câf în urma unor dovezi reale. La MSE sunt buni arierul drept, centerhalful și Csoma iar la KKASE arată o muncă serioasă numai Cosma.

GHERLA. — Universitatea I-b. — Sparta: 2 : 0 (0 : 0). Echipa combinată a clubului universitar din Cluj joacă cu succes față de echipa din Gherla **Sparta**, Goalurile sunt marcate de **Curea** și **Moldovan**, cari au dovedit o muncă bună și pe teren.

Echipa Universității a fost bine primită și sportiștii Gherlei au dovedit nu viu interes pentru o muncă sportivă cât mai serioasă. Insă — și aci e punctul grav — desinteresul publicului din Gherla e prea mare că să încurajeze măcar prin prezența sa munca devotată pe care o depune clubul Sparta. Nu înțelegem cum un oraș cu episcopie, teologie, pedagogie licee etc. și public numeros, poate da numai câte 100—200 persoane într'o zi de întrecere? E un mister care — credem — în curând va dispare complect spre binele și folosul încercărilor sportiștilor, deocamdată puțin secundate de un public corespunzător.

Spectator.

ROMANIA

Comand. Terit. C. VI A.

Cercul de Recrutare Cluj

Nr. 1967—1921.

Toți tinerii născuți în anul 1900, 1899 și 1898, recrutați cu clasa anului 1922 (în primăvara anului 1921) care au absolvit liceul, școala superioară de comerț etc. sau alte școli egale cu matura, să prezinte până la 15 Iunie la Cercul de Recrutare Cluj, certificatul, sau diploma de maturitate, originale și tradusă în limba română, urmând a fi trimise la Ministerul de Răsboiu, pentru a li se recunoaște dreptul prevăzut de art. 52 din legea de recrutare, întrucât numai pe baza unui certificat de înscriere la Universitate nu se poate admite în condițiunile art. 52.

Acei cari nu vor prezenta aceste certificate, vor rămânea recrutați pe întreg termenul de serviciu.

Cluj 6 Iunie 1921

Comandantul Cercului de Recrutare

Col. Indiscifrabil.

Cetiți „Infratirea“

Conservatorul de Muzică și artă dramatică din Cluj.

Sala Prefecturii

Producțiunea I-ă de fine de an.

Joi, 9 Iunie 1921, ora 5 p. m.

Program

Partea I.

Cor.

1. Dima:
a) „Irmosul Înălțării“.
b) „Irmosul intrării în biserică“, coruri mixte a capella. Clasa d-lui G. Dima.

Vioară.

2. Haendel:
„Sonata La major“, d-l I. Șerban. Clasa d-lui R. Cionca.

Declamație.

3. a) Eminescu:
„Venere și Madona“, d-l M. Mingard.
b) Regina Maria:
„Povestea mărgăritarului“ d-na G. Vasilescu. Clasa d-lui I. Ștefănescu-Papa.

Cânt.

4. a) Mozart:
„Canzona lui Cherubino“ din „Nunta lui Figaro“.
b) Weber:
„Arietta“ (Ännchen) din „Freischütz“, D-ra I. Carapancea. Clasa d-lui I. Crișanu.

Pian.

5. Chopin:
„Tarantela“, d-ra V. Radu. Clasa d-nei N. Deac.

Cor.

6. Brahms:
„Cântece de iubire“, (Liebeslieder), cor mixt cu acompaniare de pian — seria I. — Clasa d-lui G. Dima

Partea II.

Pian.

7. Schumann:
„Papillons“, d-ra D. Dima. Clasa d-rei A. Voina.

Cânt.

8. Mascagni:
„Romanța Santuzzei“, din „Cavaleria rusticana“, d-ra M. Mohora. Clasa d-rei L. Popovici, supl. d-l I. Crișanu.

Declamație.

9. Coșbuc:
a) „Regina ostrogoților“.
b) „Cântecul usului“, d-ra E. Borza. Clasa d-lui Z. Bârsanu.

Pian.

10. Schubert-Liszt:
„Wanderer-Fantasie“, d-ra E. Szánto. Clasa d-lui I. Sibiianu.

Violoncel.

11. Popper.
„Poloneză de Concert“, d-l F. Miruți. Clasa d-lui N. Theodorescu.

Cor.

12. Brahms:
„Cântece de iubire“ — seria a II-a.

Instalații de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparații de mașini de scris și cusut executa cu preț convenabil:
La Intreprinderea Electrotechnică și mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Becuri electrice „TUNGSRAM“ precum și materiale cu preț redus. □□ Intreprinderi și pentru provincie.

„Triple sec“ Spirt pentru punciu și toate soiurile de liquer-uri, numai cu inscriptia noastra sunt veritabile.
ELEONORA SZILAGYI 599
facrică de liqueri și alte specialități.

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la
Marea Drogueria „Rozsa“
Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

M. ANGHEL 210
Cluj, Piata Mihai Viteazul 40
Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb“ Sibiu.
ARTICOLE TECHNICE
Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neintrecută și pentru toate scopurile.
Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.
Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

AUTOBUS
circulă zilnic din
Cluj la băile sărate Cojocna
Curse la fiecare
2 ore
începând de la ora 6 dimineața. Stațiune de plecare: Cluj: Cafeneaua Thalia, Cojocna: Direcția Băilor.
Biletele se pot cumpăra anticipativ la magazinul Emil Blaga, Piața Ștefan-cel Mare No. 7, Telefon 270 și la Direcțiunea băilor.
Prețul unei curse Lei 30

SA DESCHIS în Cluj, Piața Unirii No. 13
MARELE MAGAZIN DE INCĂLCĂMINTE
RAFTOPOL
din București.
Incălțăminte pentru Dame, Bărbați și copii, cele mai noi modele din străinătate și executate de magazin. Pantofi Elvețieni bărbătești de box 280 Lei. Ghete Elvețieni bărbătești de box 300 Lei. Se mai aduce la cunoștința onor. public că a mai sosit un transport nou de incălțăminte și anume: Ghete și pantofi roșii și de lac bărbătești. Ghete și pantofi de dame, escarpeni și cu barete, de antilopă si olandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marca veritabilă Elveiiană „Bally“. 517

„MISSIR“
Str. Memorandului (Unio-u.) 11.
Marfuri de prima qualitate
Stofe pentru Dame
Stofe Bărbătești
Mătăsuri fine
Mouselinuri
Dantilarie
Panglici
Panză dublă 175—200 ctim lat.
Altas pentru plăpumi 180 lat.
Converture de Tüll.
Perdele de Tüll.
Covoare și Preșuri
Linoleum 70—90—180 200 275 ctim lat
Articole de Mariage. 17
Incaltaminte Fine

22
Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 556

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

VÂNZĂTOARE pentru librărie se caută, care să știe limba română și maghiară, a se adresa la Administrație ziarului nostru.

INVĂȚĂTOR diplomat caută oficiu, pe lunile de vară, eventual pe mai departe. Adresa: Ioan Cobciu învățător, Topadeșartă p. Nădășel.

PROFESOR de liceu dă lecții de ROMÂNĂ, GERMANĂ și LATINĂ (în limba română și germană). Informații la administrație.

CONCERTIST de chitară dă lecții de chitară-solo. Informații la administrație.

2 DACTILOGRAFE află aplicare într-un birou la o mare societate. Se oferă salar bun. Adresa la ziar sub 13.

Vânzări și Cumpărări:

Dormitor, Sufragerie, birou, bibliotecă, ½ garnitură salon și obiecte casnice de vânzare. A se adresa portarului Palat Banffy Piața Unirii 29.

DIN CAUZA plecărei mele în străinătate vând o instalație modernă de farmacie și droguerie, informați I. Știopu, Str. Saguna No. 20 parter Ofertele se primesc pe adresa de mai sus.

De vânzare casă modernă situată în parc poziție admirabilă. Liberă de acum, compusă din 2 apartamente a câte 2 camere antreu și bucătărie. A se adresa la Librăria Cartea Românească Cluj, Piața Unirii No. 7.

Radio 1034

DE VÂNZARE o garnitură de salon mahagon cu Vitrin-Covor de smyrna Str. Iuliu Maniu 26 et. I. 3. Tot acolo de vânzare 8 jugh. de prat. 731

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în bună stare. Adresa la ziar Aurel.

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsește de vânzare la toți vânzatorii ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

Închirieri:

CAUT cameră mobilată pentru familie, plătesc bine Bebe. 684

Corespondențe:

12 INVĂȚĂTORI. Am primit mai multe oferte. Trimiteți adresele spre a le putea transpune societăților respective. Posturi foarte bune.

Diverse:

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚÂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BANCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

Un candidat de advocat,

care vorbește și scrie românește și are și ceva practică află aplicare în biroul subsemnatului. Dr. IUSTIN CL. IUGA advocat, Strada Iuliu Maniu No. 3. et. I.

Radio 1071

Caută o pompă

768 nouă sau cel puțin cu Cudiție bună cu conținut de 30 m³ de apă

Fabrica de spirt

Mihelffy, Dej.

Pentru Mori și Proprietari de mașini!

Avem depozitat în calitate prima:

Pietre de moară
Site de mătase
Ciocane de moară
Curele de transmisiune orig. engl. și germane
Curele de cusut
Nituri pentru curele
Unsoare de curele
Ulei pentru mașin Nr. 15
Ulei pentru mașini Nr. 16 raf.
Ulei pentru cilindre
Ulei pentru dinamo
Unsoare Tovote
Klingerit
Moorit
Asbest
Garnituri grafitate
Garnituri de Asbest
Garnituri de seu
Cositor englez
Chingi de cânepa pentru moare
Saci
Copci pentru curele
Discuri de smirghel
Sticle p. nivel de apă
Manometre
Cane pentru ulei
Ungători automatice
Discuri pentru curele
Tevi p. nivel de apă

Departamentul Mașinelor

al reun. agr. săs. ard.

Sibiiu, Strada Sării No. 22.
Sighișoară, Str. Baier No. 47.

Cafeneaua

„Transilvania"

Str. N. Iorga No. 4

Renovată și aranjată luxuos oferă publicului consumațiunea cea mai gustuoasă pe lângă un serviciu culant și prețuri moderate. CAFEA CU LAPTE DE BIVOLIȚĂ, ceaiu, tea, licheruri, gustări reci etc. 450

„Țânțarul"

„GAMBRINUS"

RESTAURANT

Piața Unirii No. 24

Mâncări gustuoase, beuturi escelente. Serviciu culant, prețuri moderate 653

A sosit și s'a pus în vânzare

Țări, Brânză de Braila, Pastramă de capră

precum și renumitul

Pelin de Mai

la magazinul de coloniale

ELLA GOLDFARB

752 Strada Universității.

HOTEL NEW-YORK

Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză și Ungară. - Supeuri după spectacol.

329

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

FRAȚII UNGAR

prima măcelărie și cărnățărie

în Cluj, Strada Regina Maria No. 48.

516

Zilnic se capătă cărnuri proaspete, calitatea primă. Șuncă, cârnați de Debrețin, mezeluri, slăninuri afumate și fierte, untură topită acasă. Serviciu culant și prețurii moderate.

Grădina Zona

restaurant

Str. N. Iorga 15.

654

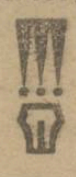

Sa deschis cu 1 Maiu. Mâncări gustuoase, beuturi excelente, prețuri moderate, serviciu culant. Se primese și abonamente în condițiuni avantagioase. Muzică de forță

Postăvăria 606

Solomon Zauderer

Cluj, Str. Regina Maria 40.

Au sosit mare asortiment de stofe pentru haine Bărbătești și Dame diferite culori moderne cu prețuri foarte reduse.

Regia Monopolului Statului. Direcțiunea Salinei Ocna-Dejului.

No. 813—1921.

Publicațiune.

Să aduce la cunoștință generală, că în ziua de 20 Iunie orele 11 a. m. se va ține la Direcțiunea Salinei Ocna-Dejului licitație publică pentru aprovizionarea Stabilimentului cu următoarele feluri de materiale necesare pe exercițiul 1921/1922:

a) MATERIALE DE CONSTRUCȚIE

Nisip	23 metri cubi,	
Var ars	5460 kgr.	
Cărămizi	8468 buc.	
Ciment	8000 kgr.	
Țigle arse	1880 buc.	
Piatre pe hoarne	4 buc.	
Tinichea de fer	180 m.	
Șindrile	125000 buc.	
Scânduri de brad 5 m. lung. și 30/2.5 cm. grosime		400 buc.
Scânduri de brad 4 m. lung. și 3/16 cm. grosime		30 buc.
Stâlpi de brad 5 m. lung. și 8/10 cm. grosime		10 buc.
Stâlpi de stejar 2.5 m. lung. 14/14 cm. grosime		150 buc.
Stâlpi de brad 6 m. lung. 4/10 cm. grosime (rigli)		100 buc.
Lațuri de brad 7/2.5 m lung. 5/2.5 cm. grosime		800 buc.
Cuie pentru șindile	400 kgr.	
Chei de fier pentru legarea pereților	500 kgr.	
Plate de fier pentru cuptor	4 buc.	
Cuptor de tinichea de fier	1 buc.	
Sticlă boemă	114 m²	
Kit de lipit	5 kgr.	

b) MATERIALE ELECTRICE

Sârmă neizolată de silicium bronz kgr. 10, 20, 25, 50, 50, 50,
Ø m/m 1, 1·5, 2, 2·5, 3, 3·5.

Sârmă izolată cu gumă	1000 metri
Sârmă izolată dublă impermeabilă	1000 „
Legătoare de șine pentru contact din aramă	200 buc.
Sârmă de fier pentru tragerea lămpilor 8 mm. diam.	100 m.
Bandă izolantă	3 kgr.
Țintă ranifică de porțelan	25 buc.
Conectoare de porțelan partea infer. împreună cu contact	25 buc.
Dop cu furcă fără partea înfer	50 „
Cuie de încopciat	50 „
Șurub pentru ipotensă	10 „
Bec cu ață de metal de 1000 lumi. p. 110 Volți	100 „
Bec cu ață de cărbuni 16-25 „ „ 50 „	100 „
Ținătoriu pentru bec	50 buc.
Sârmă pentru clopoțel electric	5 kgr.
Drugi de zinc pentru baterii de telefoane	25 buc.
Perii de cărbuni pentru Dynamuri	50 „

Licitația se va ține în conformitate cu Art. 72—73 din Legea Cont. P. cu oferte închise cari trebuie presentate până la data mai sus indicată, purtând pe plic mențiunea „Oferta pentru licitația de materiale din 20 Iunie 1921".

Ofertele se pot face pentru toate sau numai pentru o parte a materialelor, arătânduse prețurile parțiale respectiv totale.

Materialele sunt a-se preda în gara Ocna-Dejului.

Ofertantul va depune o garanție provizorie în numerar sau efecte publice representând 3 la sută din valoarea materialelor oferite.

Ofertă va fi valabilă 30 de zile dela data licitații.

Ocna-Dejului, la 3 Iunie 1921.

762 *Direcțiunea Salinei.*

„Creditul Extern"

Bulevardul Elisabeta No. 6.

Societate Anonimă. — Capital Lei 60.000.000

ARE IN DEPOZITE:

Strunguri,
Traverse de fer
Oțel de diferite forme și dimensiuni
Cerneluri
Vopsele și lacuri
Mușamale impermiabile
Corluri pentru lucrători
Vase și cazane de aramă
Scule de tâmplărie și fierărie
Scule mecanice
Mobile de Hotel
Fitinguri
Ciocane mecanice
Cuie, Holzșurupuri
Tablă neagră riglată
Ancore și lanțuri pentru vapoare
Articole de menaj
Vase emailate
Tacâmuri
Lămpi electrice
Sobe de bae
Mașini de gătit

A SE ADRESA LA:

DEPOZITUL CREDITULUI EXTERN

din Soseaua Stefan cel Mare No. 212. 717

Fortuna 296 707

Cu pompa de apă instalată cu motor electric stăm la dispoziția onoratului public. Facem betonare și asfaltare ieftin și curând. In turnătorie proprie facem turnătură de aramă cu leg. ieftin și curând.

Cerem sprijinul onoratului public.

Secția Mechanica al Apaductului Orașului

Strada Vlăhuța (Bólyai) No. 1. Telefon 2—31

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 102 PENTRU MICA PUBLICITATE

Filiala Luca P. Niculescu

14 **La Hora Ţărănească. Palatul Fehér-Bárány Cluj.**

Oferă onoratei sale clientele cu preţurile cele mai reduse posibil un nou transport de mărfuri sosite ca şi restul de articole ce se află în magazin cu preţuri de reclamă

Stofă Lână curată	120 Lei Mtr.	Prosope Bucata	15 Lei Mtr.	Velură Belglană	60 Lei Mtr.
Stofă Lână curată	75 „ „	Prosope Bucata	20 „ „	Glot toate culorile	18 „ „
Muselin Lână curată 80 lat.	63 „ „	Prosope Bucata	30 „ „	Stofe pentru haine Bărbăteşti	
Muselin Delen 80 lat. . .	18 „ „	Pânză jolj 80 lat.	16 „ „	calitate I. 150 lat. . . .	180 „ „
Staubă (Carton) 80 lat. . .	18 „ „	Pânză jolj 80 lat.	18 „ „	Postav de haine 140 lat. .	140 „ „
Staubă (Carton)	12 „ „	Pânză jolj 80 lat.	20 „ „		

Vânzare en gros şi en detail. ●●● **Sosesc zilnic transporturi noi.**

Associati Croitori Români
PETRICAS, AINDEAN, CRANCIOVAN, NICHLESCH & COMP.
CROITORI de haine bărbăteşti şi militare Cluj, Str. Memorandului No. 8.

Execută modele franţuzeşti, cele mai elegante cu preţuri avantajoase.
Depozit de ştofe.
619

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piata Unirei No. 5.**

Aducem la cunoştinţa interesaţilor că reprezentanţa ziarului nostru pentru **AMERICA**

am conferito Dlui GEORGE PINTEA dela Biblioteca-Română America, care este autorizat să primească orice publicaţiuni pentru ziarul nostru Infrăţirea

Industria Sârmei, S. a.

Cluj, Strada Mico No. 28. Telefon 3-47

In uzinele din Ghiriş se fabrică sârmă şi cuie.

766

MARE EXPOZIŢIE 9
la magazinul de modă
Lörincz şi Tóth
Cluj, Piaţa Unirii No. 8.

Librăria Boroş Cluj, Calea Regele Ferdinand 2. Telefon 10-33

A sosit o mare cantitate de Registre şi rechizite de birou. Tipărituri cu preţuri eftine. ●●●●● 578

1 litră cerneală „Pelican“ .	Lei 35·—
1 cutie agrafe	Lei 6·50
1000 buc. plicuri oficiale No. 46	Lei 136·—
1000 coale hârtii de scris Velină	Lei 280·—
1000 coale hârtii de scris concept	Lei 200·—

Intreprindere de transport.
Fraţii Deutsch Cluj, Piaţa Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcţie cu cea mai mare garanţă. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

TOŢI ABONAŢI ziarului Infrăţirea

au dreptul să publice la Mica Publiçe un anunciu de 10—15 cuvinte de doauă ori. Pentru restul de cuvinte va plâti 50 bani de fiecare cuvint. □

CREMA MARGIT se bucură de cea mai largă popularitate în întreagă lume. Infrumseţează pielea şi îl da fineţă rară. Compoziţia ei neunsuroasă şi înofensiva face să dispară de pe obraz pistruiele petele de ficat, bubiţele, încreţiturile întinereşte şi înviorează chiar şi pielea persoanelor mai înaintate în vrâstă. Crema se pune în circulaţie în tegle de sticlă.
SAPUNUL MARGIT, compoziţie fără leşie în frumseţează pielea
PUDRA MARGIT, compoziţie de prima calitate, fără materii stricăcioase, acopere învizibil pielea.

57 **Dr. Földes şi Hehs Arad.**
Se află de vânzare la toate farmaciile, drogueriile şi parfumeri

ABONAMENTE

la ziarul „Infrăţirea“ se primesc şi de azi inainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul I. No. 242 — Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini — Luni 13 Iunie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI BIROURILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Organizarea politică a maghiarimei din Ardeal

Am așteptat, cu o îndreptățită curiozitate, să vedem apărând comentariile ziarelor maghiare din Ardeal asupra adunărei poporale dela Huedin și a partidului înființat acolo, ca un sâmbure al unei activități viitoare. Știam, de mai multă vreme că în ceeace privește participarea cetățenilor noștri ca naționalitate maghiară la viața publică a Statului român, se clocneau și se luptau împreună două curente deosebite, despre a căror intensitate nu ne putem da seama. N'aveam de unde să aflăm până acum dacă aceia dintre conducătorii firești ai opiniei publice maghiare cari îndeamnă la o prelungire a „pasivității" tălmăcesc prin această atitudine gândul și dorințele ungurilor din Ardeal, sau dacă aceștia din urmă primesc cu ochi mai buni începuturile de organizare politică, stârnite din alte cercuri conducătoare.

Întrunirea dela Huedin și întemeierea „partidului poporului" maghiar însemnează primul pas spre reluarea activității politice a maghiarimei ardelene. Iată pentruce, deși cei câțiva fruntași ai vieței sociale din județul Cojocnei, — printre cari se găsesc și unii din intelectualii cei mai de seamă, — nu s'au strâns până acum în jurul lor — ceeace se poate numi o organizație politică, ni s'a dat prilejul să apreciem, de pe acum, în ce pământ roditor s'a aruncat sămânța unei asemenea idei.

Sprijinitorii „pasivității" găsesc din nou motive pentru a socoti pripită înființarea unui partid politic al ungurilor din Ardeal. Până ieri, argumentul neparticipărei la viața publică a Statului românesc, îl oferea ratificarea, care întârzia, a păcei dela Trianon. Astăzi, trebuiesc pretexte noui. Ungaria a ratificat tratatul care consfințește cu toate formele internaționale realitatea situației de astăzi, și minoritățile etnice rămase prin forța împrejurărilor pe teritoriul României, au avut vremea necesară pentru a se convinge că cel mai bun lucru ce-l au de făcut, este să se adopteze noilor sale condiții de existență. Științele naturale sunt martore că organismele cari nu reușesc să împace această cerință, sunt destinate pieirei...

Majoritatea populației maghiare din Ardeal — acum putem s'o afirmăm, — dorește într'adevăr pentru însăș ocrotirea intereselor sale, să părăsească atitudinea de espectativă de astăzi, pentru a lua parte directă la întreaga activitate a vieței de Stat. Oricât ar demonstra confratele nostru „Ellenzék" nevoia unei mai largi libertăți de acțiune pe seama „Ligei naționale maghiare", înainte de-a se învoi la părăsirea actualei pasivități politice, ideea formărei unui partid maghiar câștigă tot mai mulți aderenți, și numărul cel mare al celor cari au luat parte la adunarea din Huedin nu trădează o specială dispoziție locală, ci rezumă o stare de spirit generală.

Ne putem socoti, prin urmare, în fața unei apropiate activități politice a maghiarimei din Ardeal. Faptul în sine, n'are pentruce să ne îngrijoreze. Dimpotrivă, vom avea astfel prilejul să arătăm și în fața străinătății care este echilibrul real al forțelor naționale în Statul nostru.

Pentru a privi însă cu toată satisfacția cuvenită începuturile de organizare ale populației maghiare din Ardeal, va trebui ca această organizare să fie pusă pe temelia unei desăvârșite loialități față de statul român. În „programul" partidului poporului maghiar figurează astfel, ca prim desiderat, o formulă al cărui înțeles vom fi siliți să-l respingem dela început: „Ardealul al națiunilor ardelene". E adevărat, o asemenea lozincă am mai auzit și din partea unui fruntaș al partidului național român, dar, deși din gura acestuia, cuvintele sunau altfel, ele au fost întâmpinate de o hotărâtă dezaprobare a întregei opinii publice românești.

Noi nu cunoaștem „națiuni ardelenești", și, mai ales, nu înțelegem cum, și pentruce, Ardealul să fie al acestor națiuni. În granițele României, care e un stat național, trăiesc frânturi de naționalități străine, cărora am fost gata să le acordăm, dela început, toate libertățile de cari națiunea română, din Ardeal nu s'a bucurat din partea *minorității* maghiare, în Ungaria de ieri. Ardealul nu este o provincie de sine stătătoare care să poată fi despărțită de trupul unitar și întreg al României, în care circulația energiilor, de-alungul provinciilor sale, e o necesitate de viață.

Acestea sunt *realități*, de cari trebue să țină seama, ca punct de pornire, orice organizație politică a minorităților noastre etnice.

Altminteri, încercările rămân zadarnice, și, poate, e mai de folos pasivitatea politică, a confratelui nostru *Ellenzék*...

Evenimentele zilei

Rezultatul plebiscitului din Salzburg

Primele rezultate ale plebiscitului în Saltzburg sunt 67533 voturi pentru anexiune 677 contra. Orașul Saltzburg a dat 20133 voturi pentru și 225 contra.

Raporturile serbo-bulgare

Guvernul bulgar a fost informat că Serbia renunță la ocuparea proiectată a unor teritorii bulgare.

Cercurile guvernamentale atribuie o mare importanță sosirei la Belgrad a ministrului bulgar Dimitrof pentru a se întâlni cu Pașici. Aceasta destindere a fost provocată de intervenția marilor puteri.

Pentru morții neamului

A fost, dacă nu o zi, măcar o oră de reculegere cucernică, de amintire pioasă, de comuniune a celor vii cu cei morți. Ne-am simțit învăluiți de scumpe umbre tainice. Și e mult o clipă de înduioșare, în același timp dureroasă și consolatoare, în vârtejul vieții curente. Reculegerea e un lucru tot așa de rar ca și fericirea; e de ajuns o haltă și o privire spre trecut, pentru ca tot ceea ce a fost clipe de mișcare, de viață, de eroisme, să se reînsuflețească și ca fantomele să se întrupeze.

Memoria face într'o clipă miracolul reîncarnărei. Amintirea o minunată oglindă. Viitorul nu e al nostru; nici măcar prezentul. Numai trecutul ne aparține și când el reapare ca un decor de feerie când se ridică cortina — tot ceea ce trăit și tot ceea ce am iubit redevin gândurile și tovarășii noștrii de o clipă.

Morții noștrii eroici sunt morții neamului, dar sunt totuși ai noștrii atunci când îi evocăm în cuget îngenunchiem la mormintele lor. Pelerinagiile făcute ieri în toate cimitirile țări, sunt, cu tot caracterul lor solemn oficial, pelerinagii sentimentale.

Așa se explică de ce un neam întreg al cărui suflet e mai îngreuiat de regretul comorii de tinerețe pierdută, își satisface prin omagiul crucilor simple de lemn și al modestelor monumente funerare duioasa sa pietate, în loc de a căuta, entuziast și generos, să contribue la înălțarea marilor monumente ale rasei demne de eroii cari le-au inspirat.

Și totuși, cu cât va trece vreme, flori vor împodobi mormintele, societățile patriotice vor veni mai rar în pelerinagii spre cimitire, vizitele ploase se vor distanța. Tăcerea și singurătatea se vor face în jurul unor memorii pe care trebue să le păstrăm prezente în mijlocul nostru printr'un semn sensibil al existenții noastre cotidiane.

Locul rezervat amintirei eroilor nu e în mijlocul morților, ci în al viilor. Monumentul lor trebue să se ridice în plin oraș, triumfător asupra doliului, simbol al forței și victoriei. Monumentul acesta să fie viu și activ; nu un grup de piatră neînsuflețit pe care privirea distrată alunecă fugară, ci să fie o parte integrantă a orașului. Templu dedicat decătre supraviețuitori morților eroici, el să fie și binefacerea supremă a marilor morți către cei vii.

Monumentul funerar vorbește mai puțin elocvent inimilor noastre decât opera binefăcătoare pusă sub ocrotirea eroilor morți care poate apărea ca un dar postum făcând în fiecare zi să fie binecuvântată virtutea activă a sacrificiului lor. Nu onoruri funebre pentru morții războiului, ci să căutăm să-i facem să trăiască încă, gândindu-ne la realizarea unirei statornice înfățișată ochilor noștrii a gloriilor trecutului și a forțelor viitorului nostru.

Dr.

Între Germania și Franța

Un interview cu Maximilian Harden. „Franța nu cere decât o parte din ceiace Germania a făcut-o să piardă"

Trimisul special al ziarului Excelsior a obținut un interwiev cu Maximilian Harden asupra chestiunilor pendinte astăzi între Germania și Pranța și a stării de spirit care domnește în Germania.

Maximilian Herdan este unul din cei mai distinși publiciști ai Germaniei. Muncitor neobosit și ulmitor, el expediază în fiecare săptămână cele 80 de pagini cu rânduri dese ale revistei sale „Zukunft".

Pus la carantină de șovinismul și imperialismul german pentru curajul și forța cu care a spus Germaniei întregi adevărurile crude punându-o în fața realității, Harden trăește retras ca un călugăr; dar din toate colțurile Germaniei mii de admiratori și de corespondenți necunoscuți îi trimit gazete și știri asupra evenimentelor zilei.

Nesinceritatea guvernelor germane

„Guvernele germane — spune Harden — au comis până acum toate greșelile posibile. Ele n'au avut nici-o clipă de sinceritate. Dacă astăzi se acordă Franței ceva, aceasta se datorește forței și amenințărei."

„Vinovați de această urâtă stare de spirit în care se găsește țara noastră sunt Reichstagul și presa germană. Și unul și cealaltă au frământat în așa hal poporul german încât acesta are nu numai impresia, ceiace ar fi insuficient, ci superstiția că tot ceiace ce cere Franța este îngrozitor de nedrept.

„Pentru el tratatul dela Versailles este o infamie. Cât despre șefii lui, aceștia au strigat când l'au semnat: „Ni se taie capul." „Ni se taie capul". Ce însemnă asta: Nu pot fi decapitat de două ori. Dacă am fi putut să împiedicăm tratatul dela Versailles trebuia să l împiedicăm, altminteri atâta vreme cât el există, suntem datori să ne supunem realităților."

— Puteți deci plăti? l'a întrerupt ziaristul francez.

„Nimeni n'o poate ști. Dar nu aceasta este esențialul, ci sinceritatea. Purtarea noastră trebuia să fie astfel, încât în ziua când nu mai aveam bani, ar fi fost desjuns să spunem: Casele noastre de bani sunt goale, pentru a fi crezuți.

„De vreme ce am semnat nu mi era îngăduit să umblăm cu vicleșuguri. Toate apelurile la umanitate, conferințele lui Simmons și discursurile patetice n'aveau rațiune de a fi. Numai cifrele trebuiau socotite.

„Aplaudați"

„După acceptarea ultimului aliat — continuă Harden — noi n'am auzit nici-un cuvânt de încurajare. Când facem și noi un lucru bun, în felul acestuia, aplaudați-ne. Toată lumea ține la aplauze.

„Înțeleg geneza stării de spirit din Franța față de Germania. Ori de câteori a putut, Germania a făcut un rău Franței. De aceia deseori sunt desnădăjduit. Atunci, dacă Franța aceasta cu un suflet atât de mare și Germania aceasta cu o forță cam barbară, dar cu atât de înalte culmi spirituale, nu se pot lega totuși prin sentimente, să ne coborâm dela cugetările prea înalte, să fim prozaici.

„Plecând dela ceiace știu despre Germania, nu văd decât un mijloc pentru a preveni scânteia: apropierea economică. Să ne legăm interesele, dacă nu ne putem lega și sufletele. Dacă nu vom isbuti, va fi o mare nenorocire: Istoria lumii nu se poate opri la Versailles. Vă închipuiți oare că până la sfârșitul veacurilor trebue să ne înfigem unul altuia cuțitele în gâ? Desigur că dacă Germania ar fi câștigat războiul ea n'ar fi făcut lucruri frumoase. Trebuie însă ca aceasta stare să înceteze însă. Doar trebuie să devenim în cele din urmă oameni de viitor, și să renunțăm a fi numai niște copii ai trecutului!

Dar ceiace este unic în acest strigăt al lui Maximilian Harden — adaogă — ziaristul francez este tocmai faptul că în mijlocul celor 70 milioane de Germani el singur ar fi cutezat să l rostească, dacă Franța ar fi fost învinsă.

Grecia în descompunere

Valul de anarchie în care o înecată Grecia, este numai a mișcare de reflux sau Grecia e revenit pentru multă vreme încă în epoca dezordinei și a războiului civil.

Faptele însă nu pot fi contrazise. Iată câteva. Contra amiralul Dusmanis, șeful excadrei ellne din Constantinopol, ceruse telegrafic ministrului de marină autorizații de a veni la Atena pentru afaceri importante. Ministrul ne-admițând acest concediu, amiralul a sosit la Pireu cu vaporul și echipagiul său. Această călătorie a costat pe Stat 120.000 drachm. Amiralul Dusmanis a fost pus în disponibilitate, dar majoritatea ziarelor guvernamentale au protestat și au fixat de arbitrar pedeapsa acordată acestui șef fantezist și neascultător.

Mobilizarea a evidențiat fapte tot de felul acesta. Un vap r a fost trimes în Cydade să aducă rezervisti. Comandamentul lui a debarcat de mai multe ori și a vorbit populației. In alte părți vaporul a fost primit cu pietre. In fine, s'a întors debarcând la Pireu cinci mibilizați refrectari.

Banditismul a înflorit cu o bogăție neînchipuită, iar în

Mişcarea culturală, literară, teatrală, artistică

unele regiuni e imposiblă circulaţia.

Dacă mai considerăm faptul finaţelor publice, milioanele distribuite prietenilor regimului pe când funcţionarii rămân neplătiţii, se completează anarchia din Grecia. Regina Olga a primit 200.000 drachme pentru-că a exercitat regenţa timp de 3 săptămâni. Pământurile regale ajunse anul trecut în legea de expropriere a marilor domenii au fost înapoiate regelui Constantin, împreună cu arenda lor pe care n'a putut s'o primească în timpul exilului.

Prietenii familiei nu sunt uitaţi. Diferite prin afară de subvenţiuni oculte şi monopolul publicaţiunilor oficiale, primesc sub formă de îndemnităţi sume variând între 100 şi 150.000 drachme. Deputatul Stratos a încasat 370.000 drachme pentru „u.area rufăriei din casă". Pe asemenea nimicuri s'a cheltuit un miliard.

Mobilizarea, criza economică, căderea cursului drachmei, creşterea preţului pânei au început să provoace oarecare reacţiune.

Adunarea naţională devine pe zi ce trece mai nepopulară. Popularitatea regelui scade. In privinţa aceasta următoarea scenă e semnificativă. Corespondentul lui „Journal des Debats" pe când trecea printr'o stradă foarte frecventată a zărit un trecător care saluta. Lui se adresa? Şi fiindcă ştia că nu pe el l'a salutat s'a întors să vadă pe cine. In dosul lui era regele Constantin. Unde sunt aclamaţiile şi nebunia din Noembrie 1920? Se vorbeşte pe faţă de abdicare şi în acest sens au început campania unele ziare venizeliste. Guvernul a răspuns acestei campanii prin stabilirea curţilor marţiale şi arestarea directorilor şi a redactorilor.

Apoi a trebuit a fi ispăşitor pentru impasul în care se găseşte Grecia şi a fost găsit în persoana Franţei. Violenţa atacurilor îndreptate contra Franţei de unele foi guvernamentale şi subvenţionate a trecut orice limită; aşa încât ministrul Franţei a trebuit să intervie atrăgând atenţia guvernului asupra acestei campanii. Ministrul de externe a cerut jerfe, dar după câte se ştie, cele mai odioase articole pentru Franţa sunt scrise de un ministru. Ceeace scrie nu este nimic pe lângă ceeace se spune. Şi t... Grecia se afundă tot mai mult în descompunerea forţelor sale reînviate trecător.

Dela Academia Română

Recepţiunea d-lui prof. N. Bănescu, noul membru corespondent

In şedinţa de Marţi 7 Iunie, a Academiei Române, d-l N. Bănescu, decanul facultăţii de ştiinţe dela Univ. din Cluj — şi-a inaugurat activitatea printr'o importantă comunicare despre Cele mai vechi ştiri bizantine asupra românilor dela Dunărea de jos.

D-sa, reînând chestiunea existenţei vechei organizaţiuni politice româneşti, tratată de d. prof. Iorga, (micile state sub căpetenii ca: Tatul, Seslav, Sacea etc. amintite de scriitoarea bizantină Ana Comnena), aduce în sprijinul acestei chestiuni o bogată documentare nouă.

Cercetările d-lui Bănescu au stabilit: 1) Existenţa, în cuprinsul Dobrogei actuale, a unei unităţi administrative a imperiului bizantin, numită „Paristrion" D-sa a citat după istoricii bizantini o serie întreagă de „duci de paristrion" şi 2) Existenţa, în marile oraşe bogate ale acestei provincii, a unei populaţiuni „schitice", amintită la istoricul Attaliates (veacul XI). Această populaţiune care trecea, din stânga Dunării, în oraşele de pe ţărmul drept, impărtindu-le şi felul de viaţă, nu poate fi alta — după cum a documentat d. Bănescu de cât românească.

Din interesanta expunere, întemeiată pe constatări studioase se rezultă indiscutabil că prima manifestare a vieţii noastre politice trebue căutată încă pe la începutul veacului XI — după cum crede şi d. prof. Iorga — şi aceasta în părţile de jos ale Dunării, către marea Neagră.

D. PROF. ONCIUL, prezidentul Academiei, în răspunsul său felicită pe noul academician, pentru interesanta-i comunicare inaugurală urându-i bună venire şi spor la muncă.

Citiţi „Infrăţirea"

Medalii comemorative

De curând s'a înfiinţat în Bucureşti o societate medalistică română, al cărei scop este încurajarea acestei arte în România.

Ea va bate medalii pentru comemorarea personagiilor marii şi a evenimentelor importante din trecutul românesc, precum şi a societăţilor ştiinţifice, literare, politice şi militare din vremurile mai nouă.

Deocamdată societatea a comandat două medalii: una pentru comemorarea lui Tudor Vladimirescu; cu acesta începe seria personagiilor istorice: cealaltă pentru jubileul de 50 ani a marelui nostru învăţat N. Iorga, cu care se va începe seria somităţilor contimporane.

Aceste medalii vor fi în curând terminate şi puse în vânzare, în număr restrâns.

Prin urmare amatorii, sunt invitaţi a-şi reţine de acum exemplarele ce doresc,anunţând pe sacretarul societăţii d. Const. Moisil, calea Şerban-Vodă 70, Bucureşti.

Costul unui exemplar de bronz medalie este de lei 35.

Institutul Social Românesc

Ni se comunică că INSTITUTUL SOCIAL ROMANEC s'a instalat în încăperile ce a binevoit a-i pune la dispoziţie Academia de Inalte Studii Comerciale (Calea Victoriei 102 III, Bucureşti şi în curând va deschide publicului o sală de cetire în care se vor găsi publicaţiuni şi documente româneşti şi străine în materie socială, economică, financiară, politică, etc.

Scopul INSTITUTULUI este, între altele şi de-a aduna la Oficiul său de Documentare, material, cât mai complect cu putinţă asupra tuturor chestiunilor privind ţara noastră şi desvoltarea ei, precum şi asupra tuturor chestiunilor sociale, economice politice, financiare, etc.

INSTITUTUL mulţumeşte dinainte autorilor şi editorilor de asemenea scrieri, reviste şi ziare, dacă i le-ar trimite. Ele vor fi puse pe această cale, la cunoştinţa acelora care se îndeletnicesc cu studiul acestor chestiuni.

ECOURI

Congresul artiştilor din România

După cum am anunţat, în curând va avea loc la Bucureşti congresul tuturor artiştilor din România Mare, congres ce se va ţine sub auspiciile ministerului artelor.

La această întâie reuniune a tuturor artiştilor e vorba să participe scriitorii, artiştii, pictori şi sculptori, artiştii dramatici şi lirici, data deschiderii congresului fixându-se la 26 Iunie.

Ţinându-se seamă de însemnătatea acestui început de apropiere a tuturor artiştilor guvernul ar fi dispus să facă toate jertfele cu putinţă spre a se da toată desvoltarea artelor la noi.

Cu prilejul congresul acesta la care va lua parte artiştii din toată România Mare, numai din Ardeal vor veni peste 100 de artişti, dându-se în timpul congresului o serie de serbări culturale impunătoare. Se vor lua măsuri atât pentru înlesnirea călătoriei pe căile ferate a participanţilor, cât şi pentru buna găzduire a congresiştilor în Capitală.

Mausoleul lui Alexandri

Citim în **Izbânda** următoarele rânduri a căror concluziune o împărtăşim:

Inainte de războj se luase iniţiativa ridicărei unui mauzoleu la Mircesti, în care să fie aşezate pentru vecie cinstitele oase ale lui Alexandri. Pentru a se putea obţine proectul unui monument adevărat, se instituese chiar un concurs la care au participat mulţi dintre arhitecţii noştri mai de seamă.

Schiţele au fost expuse la Ateneu iar juriul examinator reţinuse şase lucrări ce urmau să fie premiate şi din cari trebuia să se aleagă proiectulul după care să se construiască mauzoleul. In timpul războiului, autorii acestor proiecte şi-a retras lucrările.

Credem că n'ar fi târziu dacă ministerul artelor şi admiratorii lui Alexandri ar proceda măcar acum, cu prilejul centenarului, la pregătirea lucrărilor pentru construirea acestui mauzoleu.

Fondul cultural „Principele Carol"

A. S. R. „Principele Carol", printr'o scrisoare adresată preşedintelui consiliului de miniştri, arată că, dornic de a contribui la răspândirea culturii în popor, vrea să institue un fond care să i poarte numele şi al cărui comitet de conducere. Il va patrona.

Acest fond, care va ajuta prin răspândirea de cărţi şi broşuri, conferinţe, etc., în masele poporului, care va acorda burse studenţiolr săraci şi meritoşi, va fi alimentat pe lângă donaţiile cari vor veni de la persoanele binevoitoare şi din exploatarea filmului Vizita A. S. R. în jurul lumei film ce a fost dăruit de ministerul de război.

D-nii de Martonne şi Jeannel la Soc. Română de Geografie

In şedinţa solemnă de Marţi a Societăţii regale române de Geografie, d. de Martonne, profesor de geografie de la Sorbona, a ţinut o interesantă conferinţă asupra „României Noui în Europa Nouă".

Şedinţa a fost prezidată de M. Sa Regele având alături pe A. S. R. Principele Carol.

Sala de conferinţa a Fundaţiunei Carol era plină de un public numeros şi distins.

D. St. HEPITES, vice-preşedintele Societăţei a salutat prezenţa Suveranului şi a A. Sale Principele Moştenitor.

D. prof. de MARTONNE intrând în expunerea subiectului conferinţei d-sale a arătat că atât din punctul de vedere al configuraţiunei graniţelor şi compoziţiunei etnice, cât şi din acela al bogăţiilor ce posedă, România nouă este statul cel mai solid alcătuit şi este chemată a juca un rol de cea mai mare importanţă.

După eminentul conferenţiar a vorbit d. JEANNEL, profesor de zoologie la Sorbona, făcând o expunere a călătoriei ce a făcut în Africa orientală.

Ambele conferinţe au fost însoţite de proecţiuni.

D. Jeannel a fost proclamat membru corespondent al societăţii.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Cronica teatrală

Turneul Teatrului Naţional din Bucureşti, Echipa Romald Bulfinsky.

„Bujoreştii", comedie în 4 acte de D-l Caton Teodorian.

A doua reprezentaţie, dată Miercuri seara la Teatrul naţional clujan de către trupa bucureşteană n'a avut o sală atât de plină, pe cât o meritau admirabilii artişti veniţi. Fie din pricină că piesa se mai jucase — şi încă foarte frumos — de teatrul localnic, fie din pricina încezelii verii sau o nenorocitului accident al cortinei de fier, care nu vrea să se ridice, fie, însfârşit, din lipsa unei mai practice pregătiri din vreme a turneului, fapt e că s'a jucat în faţă unui public puţin numeros şi apatic. Şi e păcat, fiindcă s'a jucat bine.

Piesa o cunoaştem: nu e o operă conzistentă, care să se susţie prin ea însăşi şi are deci nevoie de o strălucită interpretări salvatoare.

In afară de parfumul simpatic al unui românism neaoş şi de figura centrală a lui Fotiu Bujorescu, personagiu tăiat în câte-va linii simple, dar perfect veridice, restul e o stângace umplutură. Meteahna boerului Fotin de a i se perpetua numele nu poate fi un adânc rezort dramatic, care să pornească şi să susţie întreaga ţesătură a piesii, ci ar fi putut trece mai curând ca una din laturile caracteristice ale unui personagiu secundar. E o fatală dezarmonie între neseriozitatea acestei pretenţii cu or'ce preţ a învechitului boier şi viaţa lugubră, creiată familiei din pricina aceasta. Raţionamente şi nu mişcări sufleteşti (cazul cedării Olgăi, care-şi părăseşte logodnicul iubit, ce nu se'nvoise să-şi schimbe numele), surprize şi nu motivări în acţiunea personagiilor (cazul lui Amos, care se sacrifică dintr-odată Olgăi, pe care o ia în căsătorie, deşi ea îi mărturisise dragostea şi păcătuirea ei cu fostul logodnic), întâmplări neprevăzute, dar venite tocmai la timp ca să deslege anumite încurcături (Fotin, pe când căuta un Bujoresc, îl găseşte . . . într-o reclamă de sirop!), figuri tipice de cari tradiţia teatrală s'a liberat de mult (ca nelipsitul amic al casei, care e Doctorul Scarlat), nepătrundere şi confuzie în arătarea sentimentelor omeneşti (Olga sfârşeşte prin a iubi pe Amos . . . din admiraţie pentru mărinimia lui) treceri prea bruşei dela o atitudine la alta, (Fotin, aşa de acerb, când află de resemnarea lui Amos, se împacă iute, în nădejdea unui alt copil), în fine. atâtea fapte, cari se străduiesc în zadar să menţie o piesă, dela început neviabilă.

Dacă adaogăm şi constatarea că, dela un moment dat, atenţia ni-e mai mult îndreptată spre Amos de cât spre Fotin, vedem că lipsa unui mic personagiu principal, care să fie axa piesii, căreia să-i reprezinte ideea fundamentală, totul contribue ca „Bujoreştii" să fie, în genere, o operă slabă.

Aceasta nu înseamnă că nu sunt în ea şi părţi isbutite, ca, spre exemplu, scena lui Amos cu buchetul de flori de câmp, plină de duioşie şi foarte potrivită pentru a evidenţia sufletul ciudat acestui om singuratic dar bun.

Jocul bun al artiştilor ne-a făcut să uităm multe din lipsurile piesei.

D-l R. Bulfinski a dat boerului Fotin Bujorescu tot firescul, toată bonomia, întreruptă numai de grija turburătoare de-a avea cine să-i perpetueze numele.

D-na Maria Ciucurescu-Bulfinski a fost soţia blândă şi supusă a boerului, dar o mamă atât de iubitoare, încât, atunci când vede periclitată fericirea fetii sale, are accente energice de revoltă împotriva lui Fotin, a cărui îndârjire în planul lui aduce atâtea nenorociri.

D-l Sârbul-Bulba, în Amos, a isbutit să ne reprezinte un personagiu foarte caracteristic, un om stângaci şi umil, dar c'un suflet nobil, în stare de a se înălţa până la sacrificiul fericirii lui liniştite dintr'un colţ de provincie.

D-na B. Crivetzeanu, în Olga, fiica lui Fotin, a fost de-o duioşie cuceritoare, evidenţiind cu multă putere de redare, lupta dintre datoria de a-şi asculta părintele şi dragostea, ce-o are pentru logodnicul îndepărtat.

D-l C. Orendi, plin de umor firesc în Doctorul Scarlat, ruda şi sfătuitorul cu bun simţ al casei.

Cu multă prestanţă şi căldură d-l Atanasescu în Locotenentul Cărbuneanu, nefericitul logodnic. D-l Al. Critico s'a achitat conştiincios de rolul lui Iulius Springer, care nu i se prea potrivea.

*

„Noaptea regilor" sau „Ce-aţi vroi", comedie în 5 acte (7 tablouri) de William Shakespeare, în româneşte de d-l Ion Peretz.

Ultimul (Joi seara) şi cel mai

Cronica politică

D-l Iorga despre reforma agrară. — La discuția reformei agrare, între pătimașe cuvântări și vorbărie demagogică, cuvântul autorizat al d-lui Iorga a ridicat nivelul discuțiunei la înălțimea care se cuvenea unei atât de hotărâtoare opere sociale.

După ce a făcut mai întâi o documentată expunere a evoluției chestiunei țărănești, d-l Iorga s'a oprit la o examinare a evenimentelor din 1914. Când d-l Ioan C. Brătianu, șeful partidului liberal, a luat atunci frânele guvernării — a spus d-l Iorga — a făcut acesta cu scopul de a realiza cele două mari reforme pe cari le cereau nevoile vremii: reforma agrară și reforma electorală, în dorința sa de a le înfăptui, d-l Brătianu a făcut apel la colaborarea tuturor forțelor politice din țară și desigur că dacă nu intervenea războiul comisiunea instituită de d-sa încă din 1913 ar fi rezolvit chestiunea agrară. D-l Iorga amintește apoi de entusiasmul Parlamentului din 1914 și de sporuica muncă pe care a realizat-o comisiunea însărcinată de guvernul liberal de atunci să întocmească principiile și modalitățile exproprieri. Și pentrucă se spusese în Cameră că aceste două mari reforme s'au realizat sub amenințarea revoluției rusești, d-l Iorga a protestat împotriva unei afirmații care tinde să tăgăduiască acestei țări orice demnitate politică.

In ceiace privește Parlamentul dela Iași și evenimentele din 1917, d-l Iorga a arătat cum guvernul liberal dându-se exclusiv Camerii dreptul și posibilitatea de a pune bazele reformei agrare. Și în ciuda înverșunatei împotriviri a proprietarilor cari amenințau chiar cu revoluția, d-l Ioan I. C. Brătianu în mijlocul celor mai mari greutăți și a celor mai tragice clipe, a isbutit să înscrie în Constituție principiul expropierei. Opera începută a fost însă întârziată de evenimentele cari urmară și cari aduseră țării rușinea Camerilor marghilomaniste.

Astfel a vorbit d-l Iorga, slobod de orice cătușe politice și desbrăcat de orice preocupare pătimașă. A vorbit numai cu „fapta" restabilind un adevăr și recunoscând un merit.

Ce-i „Uniunea maghiară"?

„Uniunea maghiară", care din primele momente ale formării ei avea pretenția că reprezintă opinia și interesele tuturor maghiarilor, a căzut mult chiar în fața maghiarilor prin atitudinea sa exclusivistă. Iată ce scrie ziarul „Székely-Udvarhely" despre faimoasa Uniune: „Săcui! Când v'am îndemnat să vă organizați, cine au fost cei cari v'au oprit? Să știți că toți aceia sunt dușmanii voștri. Așa numită „Uniune maghiară" din Cluj, la spatele căreia se află cei cu 1000 de hectare, bancheri și politicieni naufragiați se poate considera că a căzut definitiv. Prin aceasta ne-au îngreunat munca de organizare. Acești domni, cari își închipuie că au „mare" autoritate au voit să oprească roata lumii și prin prostia lor au cauzat pagube enorme poporului maghiar din Ardeal și îndeosebi Săcuilor Politica maghiară, cu toate experiențele ei, a căzut definitiv. Suntem în fața unei noui situații mondiale. Nu e oare ridicolă sforțarea politicianilor de eri de a calomnia și ironiza toate mișcările politice pornite din sânul poporului? Să le spuuem acestor domni să fabrice și pe mai departe fraze bombastice, să se adune de câte mai multe ori, dar să ne lase singuri, după cum ne-au lăsat și până acum".

Biroul de ziare „Az Est" Tg.-Mures.

Terpentin

calitatea primă oferă fabrica chimică ALBERT BÜRGER din Tg.-Mureș cu 24 Lei chilogramul.

Expedierea se face în bidoane de câte 4 chlgr. Spesele de expediție intră în prețul □□□ de vânzare. □□ 74

Criza învățământului primar

Ca urmare a mișcărei pornite de către învățătorime, după demisia în bloc a învățătorilor din jud. Cojocna, înregistrăm acum demisiunea celor 275 învățători din jud. Bistrița-Năsăud, precum și a tuturor învățătorilor din jud. Făgăraș.

Congresul general medical

După cererea medicilor din Ardeal de a se executa hotărârea congresului din anul trecut al medicilor ca congresul din acest an să aibă loc la Cluj, având în vedere că statutele „Asociației medicilor" nu se opun la aceasta și că s'au ridicat greutățile de transport ce existau, s'a hotărât definitiv ca congresul să aibă loc la Cluj, la 3, 4 și 5 Iulie. In zilele de 1 și 2 Iulie se vor întruni acolo delegații filialelor județene pentru a decide în prealabil asupra ante proectului de lege al organizării corpului mediților.

La 13 Iunie orele 9 seara va începe în localul „Asociației generale a medicilor" discuția ante proectului de lege al organizării corpului medicilor și alegerea delegaților pentru discuția lui generală în congresul dela Cluj. Toți medicii din București și acei ce pot veni din jud. Ilfov, sunt rugați a participa, sau în cazul cel mai rău, a'și trimite părerile în scris.

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GANZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

◆

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalații de motoare electrice. □ Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. □□□

148

Cetiți „Infrățirea"

D-l Ion I. C. Brătianu în Ardeal

După cum s'a anunțat de mai mult timp de Ion I. C. Brătianu, însoțit de fruntașii partidului liberal, va face o călătorie în Ardeal, Banat și Bucovina, vizitând principalele orașe.

Miercuri seara, d-l Ion I. C. Brătianu a plecat la moșia sa Florica. Insoțit de d-nii Al. Constantinescu, Const. Brătianu, Al. Furtună, Al. Mavrodi și C. Alimănești eanu, șeful partidului liberal a plecat cu automobilul astăzi Vineri în Banat. Noaptea o vor petrece la Mehadia, iar ed aci prin Caransebeș și Lugoș unde vor sta ziua de Sâmbătă se vor duse la Timișoara unde vor sosi Duminecă. La Timișoara va avea loc cu prilejul sosirii d-ni Brătianu un congres al tuturor organizațiilor liberale din întreg Banatul.

De aci d-sa va pleca să viziteze localitățile Buziaș, Deva și Huniedoara, iar în ziua de 18 Iunie va sosi la Cluj unde va avea loc inaugurarea Cercului de studii al partidului liberal din localitate.

In aceiași zi vor sosi cu trenul la Cluj d-nii Vintilă Brătianu, G. Mărgescu, I. G. Duca, J. Th. Florescu, Const. Banu, dr. C. Anghelescu, Simion Mândescu, N. N. Săveanu și alți fruntași ai partidului.

După inaugurarea Cercului de Studii al partidului național-liberal din Cluj care va avea loc Duminecă 19 Iunie, d-l Ion I. C. Brătianu cu fruntașii cari îl însotesc va pleca cu automobilul prin nordul Ardealului spre Bucovina. De aci prin Broșteni, scoborând Bistrița pe plaie, vor reintra prin Tulgheș în Ardeal. Domnia sa se va opri vizitează Brașovul de unde apoi se va înapoia la București.

Revista presei germane

Concepție nouă și veche

D-l deputat Rudolf Brandsch publică în ziarul „Deutsche Tagespost" următorul articol:

„In numărul de Rusalii al acestui ziar am publicat un articol în care am arătat, că în unele păreri din vechiul Regat se manifestează concepția pașalicului turcesc. Un reprezentant al Românizmului de dincolo pe care îl stimez mult mi-a adus la cunoștință, că expresiunea este jignitoare, observând totodată, că România nu a fost nici când un pașalic turcesc. La aceasta am să notez, că folosind expresiunea aceasta nu am gândit la forma ci la fondul lucrului. Știu foarte bine, că România chiar și sub dominația turcească a avut oarecare autonomie și nicicând nu a trăit sub forma unui pașalic turcesc ca Ungaria după lupta de la Mohaci. Trebue să rămân însă pe lângă afirmațiunea mea în ceeace privește concepția, cunoscută sub acest nume de pașalic turcesc în Europa, care concepție se mai manifestă și acum în unele cercuri din vechiul Regat, spre părere de rău.

Pe lângă multe alte exemple voi cita numai unul: cazul din Brașov care s'a petrecut acum de curând. Maiorul Teodoru, Președintele partidului Averescan în județul Brașov, cercetează comunele din acel județ și adunând populația română îi spune următoarele: „Dacă vă alăturați partidului de la guvern, voi dispune ca să fie schimbate reprezentanțele comunale după părerea voastră." După ce poporul s'a declarat pentru partid, peste câteva zile apare în comună Prefectul Mateescu și numește alți reprezentanți, fără să ia în considerare protestul poporului și autonomia comunală. Aceasta s'a petrecut în 3 comune, și în a patra unde sașii sunt 70 la sută din populație s'a procedat la fel, dar ei adunându-se la vreo 200 în casa comunală au protestat energic fără să se fi ivit vreun exces.

In ziua următoare mai mulți oameni cinstiți din comună au fost arestați și duși la Brașov. Cu ocaziunea aceasta un fost ofițer de rezervă a fost pălmuit în modul cel mai brutal de către un ofițer român și pe urmă aproape sugrumat. Aceasta s'a petrecut la Brașov.

De sine înțeles grupul parlamentar săsesc a luat toate măsurile pentru a-i câștiga populației satisfacțle pentru cazul acesta ne mai pomenit. Așteptăm, ca în acțiunea aceasta să fim ajutați de toți Românii cu simțământ european.

Mă reîntorc de unde am început și întreb: Nu demonstrează destul declar, că unele cercuri din vechiul Regat — toți funcționarii și ofițerii susmenționați sânt de dincolo — nici idele nu au ce înseamnă a guverna în înțelesul de azi? Nu arată cazul acesta din Brașov, care nu este izolat, concepția unui pașalic turcesc? Pot fi considerați funcționarii și ofițerii aceștia ca reprezentanții unui Stat modern sau sunt ei rămășițele unui pașalic turcesc de mult uitat? Deci am avut eu dreptate când am arătat în numărul de Rusalii, că în vechiul Regat încă nu a dispărut concepția aceasta. Cu părere de rău trebue să răspund la toate aceste întrebări cu da. Răspunsul acesta mă doare pe mine și pe conaționalii mei mai tare, și cred că toți adevărații Români vor simți, meditând asupra acestor lucruri, un doliu sincer, căci dacă astfel de concepții nu se vor stârpi cu fierul roșu din viața unui Stat, este pus în joc viitorul lui.

Observăm la articolul d-lui Brandsch, că d-l maior N. Teodoru publică în „Kronstadter Zeitung" o desmințire în care spune, că d-sa nu știe absolut nimic despre toată chestiunea numirii de primar.

bun spectacol, pe care ni l-a oferit trupa Bulfinski.

Numele uriașului autor ed piese și svonul succesului, pe care l-a avut la București „Noaptea regilor", ca și, poate, faptul că joi a fost sărbătoare, au făcut să ne bucurăm de-o sală plină, așa de rară cu rezervatul public clujan.

Bucuria s'a resimțit în jocul artiștilor, cari au fost într'o bună dispoziție evidentă și de un umor, care a umplut sala de hohote de râs.

Ce poți spune în câteva cuvinte de valoarea unei opere shakespeare-iene? „Noaptea regilor" nu e una din piesele de căpetenie ale marelui dramaturg și se zice c'ar fi scrisă în 3 zile, la comandă — și totuși, câte comedii jucate cu succes de sute de ani s'ar putea lăuda cu atâta bogăție de spirit, cu atâta pătrundere psihologică și chiar cu atâta dibăcie în a găsi cele mai hazlii situații?

„Noaptea regilor" nu e o piesă cu intrigă complicată: un duce, Orsino, e îndrăgostit nebun de o contesă, Olivia. Dintre numeroșii lui soli, respinși de capricioasa contesă, numai unul Cesario, are succes, dar... pentru el însuși.

Acest Cesario e însă o femeie travestită, înamorată și ea de Orsino. Vă închipuiți, ce împletitură de scene comice în jurul acestei situații. Norocul scoate în cale pe Sebastian, fratele socotit mort al Violei, cu care semăna aidoma la chip. Contesa se căsătorește cu Sebastian și totul se termină cu bine.

Dar cei cari petrec mai bine, sunt Sir Toby Belch unchiul Oliviei și Sir Andrew Angueheek, cavaler ridicol, amorezat de Olivia, amândoi niște cheflii cari împreună cu năzdrăvana de Maria, servitoarea Oliviei și cu nebunul Cufon al contesei, își bat joc și râd „homeric" de prostia și îngâmfarea lui Malvolio, intendent la Olivia — și acesta făcând curte și nădăjduind s'o ia în căsătorie pe contesă.

Totul din piesă, departe de sbuciumul grav al vieții, te dispune și te odihnește, făcând să uiți și să te înnalți de-asupra grijilor hărțuitoare ale zilei. Acesta era și scopul: să se râdă puțin și la curtea Angliei.

La fiecare scenă însă, peste ușurătatea situației, te surprinde și te pătrunde viziunea adâncă a tot ce-i omenesc, iar glumele pe cari le schimbă cu atâta lux personagiile și cari par atât de naive, nu sunt simple jonglerii de verbe spirituale, ci fiecare deschide o largă fereastră, prin care se poate vedea clar înăuntrul complicatului mecanism sufletesc al oamenilor. Fiecare cuvânt aproape ne vimește cu minuna unei noi descoperiri în procesul bizar lăuntric, care determină acțiunile noastre. Chiar în vorbăria încoerentă a nebunului sunt străfulgerări geniale, cari te împietresc cu adevărul ce-l luminează. Și toate sunt într'o perfectă armonie: nici-o nepotrivire în decurgerea firească a evenimentelor și-n prezentarea dintr'o bucată a personagiilor.

* * *

Interpretarea, în tot ansamblul ei, a fost, fără nici-o șovăire, la înălțimea piesii.

D-l R. *Bulfinsky* ne-a dovedit strălucitoare calități de artist de comedie. In perfect acord cu rolul și cu schimbarea de situații, d-sa a găsit nimica cea mai potrivită și intonările cele mai juste să redea pe veselul Sir Toby al cărui râs de-o rară putere de comunicativitate a cucerit întreaga sală.

D-na *Maria Ciucurescu-Bulfinsky* a fot o nostimă servitoare, a cărei singură apariție isbutea să descrețească frunțile spectatorilor.

Reușită, d-ra *Dorina Fudulescu* în rolul greu al Violei, care e și presupusul Cesario. Cu multă mlădiere în voce și cu gesturi expresive, deși reținute, d-sa a fost un minunat partner D-na *B. Crivetzeanu*, care a avut toată prestanța cuvenită unei contese stăpânitoare, nelipsindu-i grația și duioșia unei frumoase îndrăgostite.

D-l *I. Sârbul-Bulba* ne-a redat cu o bogăție surprinzătoare de mijloace artistice, pe cel mai caraghios și mai ridicol dintre personagii, intendentul Malvolio.

O odevărată creație a făcut d-l *Al. Critico* în nebunul. Potrivit fizicește rolului, d-sa și-a adoptat de minune întreaga înfățișare, mișcare în scenă și intonație schimbărilor dese și desănțate ale unui bufon. Indeosebi cântecele a fost savurate de public.

Foarte bine D-l C. Orendi în Sir Andrew, cavalerul prost și laș și D-l A. Atanasescu în ducele Orsino, înamoratul pasionat. Corect d-l T. Demetrescu în Sebastian și tot restul ajutând la înfăptuirea unui ansamblu de reală și înălțătoare artă. *N. G. T.*

INFORMATII

Financiare

Ziarul „Le Courrier franco-roumain" susține că se va deschide o anchetă în contra bancherilor români improvizați, cari au dus la Paris și Londra o campanie sistematică pentru depreciarea bonurilor de tezaur românești.

Acești bancheri veroși, cumpără pe un preț derizoriu bonurile românești de tezaur, pe cari le plasează apoi, în Italia mai ales, plătind așa zisele mărfuri cumpărate pentru guvernul român.

A sosit vremea să se pună capăt manoperelor diferiților bancheri veroși, încheie ziarul mai sus citat.

■

Politice

Știrea demisiunei d-lui ministru de război general Rășcanu, se confirmă.

D. Averescu în căutarea unui nou titular, a chemat telegrafic pe d. general Mircescu în București oferindu-i acest portofoliu.

După câte se spune d. general Mircescu a refuzat această ofertă.

■

Comerciale

Ministerul de industrie și comerț face cunoscut că serviciul economic român înființat la Viena pentru aplicarea convenției comerciale cu Austria, a fost desființat întrucât Austriei i se aplică regimul comun la import și export.

Formalitățile de lichidarea vor fi îndeplinite de d-l Dimitriu, ataşatul nostru comercial la Viena.

■

Guvernul român, a fost înștiințat că d-l Jan Votruba vicepreședintele târgului de mostre din Praga a fost delegat de către consiliul de administrație al acelui târg să plece în România pentru a se pune în legătură cu guvernul nostru, în vederea preparativelor necesare plecării trenului echantillon din Cehoslovacia cu destinație pentru România.

■

Guvernul a trimis o adresă camerei de comerț din Cluj prin care îi face cunoscut că i s'a admis înființarea bursei de mărfuri rămânând ca după votarea legilor comerciale existente să se admită și înființarea unei burse de efecte.

■

Adunări, Congrese

Adunarea generală, a societății naționale de „Cruce Rușie a României", va avea loc în ziua de Duminică 26 Iunie, ora 10 dimineața, în localul societății din str. Academiei No. 20.

La ordinea zilei va fi: 1. darea de seamă a comitetului de direcție, expunerea gestiunei pe anul 1920—1921; 2. alegerea a 10 membrii în locul celor eșiți la sorți conform art. 22 a statutelor; 3. alegerea unui nou membru în locul d-nei Ecaterinu Golescu, (demisionată).

■

Militare

S'a aprobat numirea generalului de divizie Moșoiu Traian, dela corpul vânătorilor, ca comandant al comandamentului teritorial al Basarabiei.

Culturale

Joi 9 Iunie curent, la ora 3 d. a., Academia Română, întrunită în sesiune generală, va ține ședință solemnă pentru comemorarea membrilor activi ai Academiei numiți cu decrete domnești la înființarea Societăți Academice, în 1866 și 1867, al căror șir s'a încheiat prin moartea lui I. Caragiani.

D. J. Bianu, va rosti cuvântarea festivă.

■

D. M. Sadoveanu, marele prozator, a fost ales membru activ al Academiei române, la secția literară și invitat a lua parte la lucrările din actuala sesiune.

■

Sportive

Eri 9 Iunie echipa Universității din Cluj a jucat matchul de revanșă contra echipei combinată a Oradiei-Mari. Echipa Universității în tot timpul superioră predomineză terenul și după un joc frumos **învinge echipă combinată cu 4 : 0.**

Din lipsă de spațiu descrierea amănunțită a matchului vom publica-o în numărul viitor al ziarului.

■

Agricole

Direcțiunea agriculturei va înființa 3 școli elementare de agricultură la Cojocna, Sic și Peșca-Maghiară.

Se va mai înființa apoi încă o școală de lăptărie la Baia-Mare.

■

Artistice

Producțiunea 1-a de fine de an a Conservatorului de muzică și artă dramatică care trebuia să aibă loc Joi 9 Iunie și deci să coincidă cu pelerinajul pentru memoria eroilor, are loc azi Vineri 10 Iunie la ora 5 după amiaz.

De asemenea producțiunea II-a care trebuia să aibă loc Duminecă 12 Iunie la ora 5 p. m., se amână pentru Marți 14 Iunie, la ora 8 seara, tot în sala Prefecturei.

■

Diverse

D. Valli, primarul Romei a trimis d-lui dr. Gheorghian, președintele comisiei interimare, următoarea telegramă:

S'a primit cu plăcere la Roma salutul cordial al orașului București în care vibrează sufletul nobilului popor de origină și tradițiune latină care și astăzi reafirmă cu demnitate vechile sale virtuți.

„Crucea de războiu", conferită de regele Italiei acestei Capitale și predată de ilustrul general Badoglio, să fie o nouă garanție de amiciție între cele două țări, cu numele glorios al mamei ilustre ce unește sufletul civilizației și progresului.

■

Dr. Lăzărescu, medic-șef al Casei Cercuale, Specialist în boale Interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

■

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

La banchetul dat de societ. geografică regală, în onoarea d-lor prof. de Martonne și Jeannel, la „Boulevard", au luat parte în afară de membrii acestei societăți și d-nii miniștrii C. Argetoianu și Trancu-Iași, generalii Niocoleanu, Toroceanu, Iannescu, principele C. Brâncoveanu, C. Mironescu, vice-prezidentul Senatului, S. Hepites, avocat Atanasovici, d-na Sihleanu, Sc. Lahovary, Giurgea, J. Th. Florescu, avocații Aurel Iliescu, Petrescu-Comnen, I. Bianu, H. Durand etc.

Au toastat d-nii; Hepites, S. Mehedinți, Titeica, Sc. Lahovary, Sihleanu, general Iannescu și Hurmuzescu.

D. de Martonne a mulțumit tuturora în termeni foarte cordiali.

■

Eri noapte a sosit în Capitală rămășițele pământești ale eroinei Ecaterina Teodoriu. Un cortegiu istoric s'a format dela Arsenal, compus de armată, gorjeni, tunuri capturate dela inamici, autorități, școli. Dimineața s'au depus flori pe vagonul cu rămășițele eroinei din gara de Nord.

Eroina va fi înmormântată în ziua eroilor la Tg. Jiu.

■

În Capitală continuă greva precupeților, pricinuită de prețurile maximale impuse.

■

Teleki, fost prim-ministru ungar, a declarat la Londra că niciodată poporul ungur nu va renunța la readucerea Habsburgilor pe tron.

■

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea și apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmacentice Cluj II-111

■

S'a deschis în Cluj, Piața Unirii No. 15. Marele Magazin de încălțăminte RAFTOPOL din București. Încălțăminte pentru dame bărbați și copii, cele mai noui modele din străinătate și executate în atelierul propriu. Pantofi Elvețieni bărbătești de box 280 Lei. Ghete elvețiene bărbătești de box 300 lei. 550

Se mai aduce la cunoștința onor public că a mai sosit un transport nou de încălțăminte și anume: Ghete și pantofi roșii și de lac bărbătești. Ghete și pantofi de dame, escarpeni și cu barete, de antilopă și olandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marca veritabilă Elvețiană „Bally".

■

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate și la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche acărui surmenaji staționar prospătează corpul obosit oțelește mușchii stătuți stânge orice dureri corporale și dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică și chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

Viața provincială

Din Făgăraș.

Închiderea cursurilor serale. — Conferința învățătorilor din județ. — Producția școalei prin mare dic loc. — Serbarea centenarului nașterii lui Alexandri.

Cursurile serale înființate pentru funcționarii publici s'au terminat. Cursiști au frecventat aproape regulat cursurile și au dovedit zel și dragoste pentru slova românească. Unii dintre ei au făcut progrese frumoase și au pus în uimire pe profesori prin sârguința lor nețărmurită și marele interes dovedit. Cursurile au ținut trei luni de zile. Ascultătorii au fost împărțiți în două grupe — având în vedere cunoștințele lor din limba română.

■

La 3 și 4 Iunie și-au ținut conferența oficială județeană membrii corpului didactic primar din județul Făgăraș în sala cea mare a Prefecturii Din desbaterile interesante ale bravilor învățători olteni înregistrez următoarele: 1. Revizorul Codrea a vorbit despre personalitatea învățătorului. 2. Subrevizorul Roșală a dizertat despre valoarea pedagogică și națională pe care o reprezintă școala muncii în opoziție cu școala din trecut. Dizertația a provocat discuțiuni aprinse, Cei mai mulți, neîlind în curent cu cele mai nouă metode și principii pedagogice, au combătut energic părerile subrevizorului. 3. Învățătorul director din Sâmbăta de jos, Traian Șuteu, prezidentul asociației învățătorilor ardeleni, a ținut o frumoasă dizertație despre cultul limbii ca mijoc al unității noastrn naționale. 4. Revizorul Codrea a raportat despre starea învățământului primar din județ. 5, Galacteon Stelea, învățător la școala de stat din localitate, a făcut o bună dare de seamă despre literatura pedagogică mai nouă, română și streină. 6. Directorul școalei din Vistea de jos. Augustin Șandru a dat prețioase îndrumări pentru alegerea manualelor didactice. S'au ținut și două lecții practice din limba română de către înv. Rinea și Comaniariu.

Discuțiunile sertoase, interesul cald, însuflețirea care se vede în cuvântul fiecărui învățător sunt o dovadă. vie, că învățătorimea din jupețul Făgăraș e conștientă de datorințele și misiunea sa. La propuneri s'a discutat și propunerea profesorului V Stoicanea, publicată în ziarul local „Glasul Oltului", ca membrii corpului didactic din județul Făgăraș să se organizeze, înființând o asociație a membrilor corpului didactic de toate gradele, și să pornească în județ o puternică mișcare culturală, care să mature dela suprafața vieți românești pe jandarmii rurali a confesionalismului dăunător, și să propage cultul limbii, cinstirea tratatului glorios, înțelegerea deplină ce trebue să o posedăm pentru zilele mari de azi și felul cum trebue să muncim cu umeri împreunați, ca fiecare. la locul său, să contribue la consolidarea țării. Conferința a ales o comisiune care să se pună în legătură cu corpul didactic dela liceul Radu Negru.

Conferința s'a terminat Sâmbătă la amiază, cu un fapt dureros: conform hotărârii luate în congresul dela București, toți învățătorii și-au prezentat demisiile. Mai notez că la conferință au fost reprezentate aproape toate autoritățile locale.

■

In corespondența penultimă am amintit că școala primară din localitate nu a primit autorizare pentru producțiunea ce avea să se țină în seara zil i de 10 Mai, Pentru ca ostenelile sale să nu fie zadarnice directorul Rinea a ținut această producțiune în 3 Iunie seara. Producțiunea a avut un frumos succes moral și material. A participat lume multă; elevii au debutat bine.

■

La 5 Iunie au avut loc două serbări școlare în amintirea ardului latinității. Școala civilă de fete a serbat înainte de a merge la biserică. Eleva Șoneriu a ținut o frumoasă conferință despre viața și operile marelui poet. Alte ieve au declamat; corul a cântat foarte frumos. La liceul „Radu Negru" serbarea s'a ținut la 11½. Au participat, afară de elevii liceului și de elevele școalei civile în frunte cu întreg corpul profesoral, și un mănunchiu de dame și funcționari. Corul a intonat: Trăiască Regele. Elevul Fărcaș cl. VII, a declamat cu avânt: „Sergentul". Elevul: Vasu cl. VI. a cântat frumos: „Dela Dunăre la Sena"... Profesorul Vasile Stoicanea a ținut o dizertatie despre viața și operele lui Vasile Alexandri, stăruind în special asupra poeziilor lirice și epice. Elevul făgărășan cl. VI. a predat cu succes „Mama Angheluța". Elevul Pela cl. VII. a cântat cu căldură: „Eu sunt Barbul lăutarul". Elevul Muntean cl. VI, a declamat, cu talent „Oda Ostașilor români". Corul a cântat: „Pe-al nostru steag e scris unire". Ropotul de aplauze călduroase, cu care au fost răsplătit fiecare debutant, precum și felicitările primite, sunt cele mai vii dovezi, că această serbare a reușit pe deplin.

Florin.

Din Blaj

— Serbarea lui 10/23 Mai — Conferința d-lui Vasile Stoica despre propaganda antiromânească din străinătate — Centenarul nașterii lui Vasile Alexandri —

După serbătorirea lui 3/15 Mai în proporțiile în care s'au desfășurat în Blaj, zilele trecute s'a serbătorit tot așa de înălțător ziua lui 10/23 Mai, serbătoarea națională a vechiului regat — azi serbătoarea țării întregi și a neamului românesc de pretutindeni.

După serviciul divin din catedrală elevii tuturor institutelor noastre de învățământ din loc, autoritățile din loc și un numeros public blăjan s'au adunat în sala de gimnastică a Liceului unde d-l *Ioan Pop-Zăicani*, profesor la Liceul de fete a ținut o frumoasă cuvântare ocazională, arătând întreita însemnătate a serbării lui 10/23 Mai (1866, 1877 și 1881). S'au declamat

Pentru vindecarea sigură al Anemiei, a lipsei de poftă de mâncare, a nervosității, întrebuințați *vinul de Tokaj cu chinină și fer* preparat de dr. Biró cu gust plăcut, care întărește și curăță sângele. Prețul unei sticle 15 Lei. Depozitul principal: Farmacia dr. Biró, Cluj, Piața Unirii. III-319

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

poezii ocazionale, iar corul teologilor şi al şcolii normale au întregit programul serbătoresc cu frumoase bucăţi de cor.

Elevii au parcurs apoi străzile Blajului în sunetul goarnelor elevilor cercetaşi de la Liceul din loc, cântând cântece naţionale; s'au prezentat I. P. S. S. Mitropolit dr. Vasile Suciu, unde venerabilul director al şcolii normale d-l *Ioan F. Negruţiu*, fost senator, a tălmăcit în numele institutiilor de învăţământ sentimentele de fidelitate şi dragoste către M. S. Regele şi întreaga familie regală, rugând pe I. P. S. S. Mitropolit să se facă interpretul acestor sentimente ale Blajului faţă de înalta casă domnitoare română.

■

La 3 Iunie a. c. apreciatul publicist, d-l *prof. Vasile Stoica* a ţinut în faţa unui public ales o foarte interesantă şi instructivă conferinţă despre propaganda antiromânească care se face în străinătate de către duşmanii neamului nostru cu scopul de a câştiga opinia publică străină şi sfercurile în luente, pentru cauza lor şi împotriva noastră.

A arătat cu date statistice foarte eloquente uriaşa propagandă care se face în toate părţile lumii civilizate şi susţine că e o urgentă necesitate naţională să se înceapă în toate centrele apusului şi propagandă românească pentru a putea contrabalansa propaganda duşmană care se face împotriva noastră noastră în nădejdea de a putea realiza modificarea tratatului de la Trianon.

D-l prof. V. Stoica a fost mai mult timp propagandist al României în America şi e în perfectă cunoştinţă de cauză când arată ce se petrece în străinătate împotriva României şi glaul său de bun român trebue ascultat până nu e târziu.

■

Duminecă 5 Iunie — institutele de învăţământ — au serbătorit în cadrul unei frumoase festivităţi şcolare centenarul naşterii marelui nostru bard de la Mircesti: veselul şi pururea tânărul ferice: Vasile Alexandri.

Conferinţa festivă despre viaţa şi activitatea literară a lui Alexandri, a ţinut-o *prof. Coriolan Suciu*, de la Liceul de băeţi. S'au declamat poezii din Alexandri şi corul elevilor de la liceul de băeţi sub conducerea prof. H. Heltmann şi cel al şcolii normale sub conducerea prof. Eugen Hopârteanu au cântat câteva cântări cu text din poeziile marelui poet.

O pioasă comemorare a acelula care prin sufletul său a stăpânit odată o întreagă generaţie de admiratori entuziaşti ai versurilor lui.

C.

Marele complot comunist din Cluj

I.

Istoricul partidului comunist din Ardeal, Cercul lui de activitate. — Ce urmăreşte acest partid. — Cine sunt comunişti arestaţi. — Legătura cu partidul comunist din Bucureşti de sub şefia lui Cristescu.

Organizaţia comunistă din Cluj datează încă dela începutul lunei Ianuarie 1921 sub denumirea de „*Partidul ilegal* (secret) membrii acestui partid anarhic au fost recrutaţi dintre toţi conducătorii fostului regim comunist al lui Bela Kuhn care, în urma căderii lui, au umplut toate ţările Europei aducând cu dânşii microbul nebuniei comuniste acest microb, prin propaganda plătită de la Moscova, a găsit şi în Cluj un teren de dezvoltare în minţile acelora care nu mai au nimica sfânt şi curat în ei. Şi aceştia au fost *ungurii* şi *evreii* dela noi care vedeau în realizarea principiilor comuniste nu atât posibilitatea unei societăţi mai drepte şi mai bune, cât realizarea visului lor de răzbunare contra noastră prin introducerea anarhiei şi calamităţilor revoluţiei.

Datorită însă siguranţei din Ardeal, care a dovedit o energie şi pricepere cu adevărat extraordinară şi care merită fără nici o rezervă lauda şi recunoştiinţa întregului neam românesc, toate încercările de complot, atentate, revoluţie etc. iniţiate de iriden a maghiară şi de comunişti, au fost descoperite la vreme, înainte de a-se produce catastrofa pentru care conducătorii de la Budapesta şi dela Moscova nu renunţau la nici un sacrificiu de bani sau de oameni.

Ultimul complot comunist descoperit în Cluj de aceiaşi vigilentă „Siguranţă“ este al patrulea dintre încercările în stil mare ale Ungurilor şi evreilor de a răsturna actuala stare de lucruri.

Partidul comunist din Cluj avea un singur conducător, iar membrii erau recrutaţi cu atâta rafinărie şi prevedere în cât nu se cunoşteau unii pe alţii, ba cei mai mulţi nu-şi cunoşteau nici pe conducătorul-şef. Aceasta pentru ca în cazul când unul dintre ei va fi descoperit, să fie pus în imposibilitate de a demasca pe ceilalţi. Cercul de activitate al acestui partid se întindea peste Ardeal, Banat, Maramureş, părţile ungurene şi asupra unei părţi din Ungaria de azi. Ordinele şi instrucţiunile erau date de către partidul comunist din Viena care la rândul său la primea din Moscova.

Partidul comunist din Viena se servea, ca mijloc de comunicare a ordinelor şi a instrucţiunilor şi pentru introducerea în ţară a manifestelor, ziarelor şi a altor produse comuniste, de curieri secreţi între care erau multe femei. Majoritatea acestor curieri însă era formată din muncitorii dela Căile ferate Cehoslovace şi române. Drumul acestor curieri, în majoritatea cazurilor era prin Cehoslovacia.

Scopul principal al acestui partid „ilegal“ (secret) cu o întinsă organizaţie în Ardeal, cu un intens serviciu de corespondenţă cu Moscova şi Viena era să producă prin orice mijloace revoluţia şi să proclame dictatura proletariatului sfărâmând până în temelie prin arderi şi execuţii în masă, actuala organizaţiei socială.

După dezbinerea partidului socialist din Cluj, membrii mai însemnaţi al „partidului ilegal“ sau mai bine zis cei mai radicali dintre comunişti au căutat o cât mai strânsă legătură cu comuniştii din Bucureşti, Cristescu şi complicii lui.

Cu aceşti parveniţi, în frunte cu Cristescu, comuniştii din Cluj au pus la cale congresul din 8 Mai a. c. care avea să ieie hotărârea de a se afilia fără rezervă la internaţionala III primind cele 21 de puncte ale congresului de la Moscova.

Ziarul de propagandă comunist în Cluj era „Faklya“ care se lupta cu lipsuri foarte mari de oarece conducătorii lui Rozvány, Gyöngyössy, Asztalos şi Dr. Partos nu îndrăzneau să apară în faţa muncitorilor cu o publicaţie comunistă şi astfel erau lipsiţi de sprijinul material al acestora.

Singura breaslă care a fost iniţiată asupra acestui Complot contra siguranţei statului a fost Uniunea ferarilor care a şi donat ziarului „Fáklya“ câteva mii de lei.

(Va urma.)

Ministerul de Interne
Inspectoratul General al Sănătăţei şi Ocrotirei sociale, Cluj.
Divizia Technică-Igienică.

No. 452—1921. Int.

Publicaţiune.

In legatura cu largirea Institutului Ortopedie din Cluj, publicăm o pertractarea de concurenţă pe ziua de 25 Iunie 1921 referitor la toate lucrarile de clădirea şi instalaţiune de apaduct.

Condiţiile detailate se pot primi la Divizia Technică-Igienică Institutul „Pasteur“ etajul II. No. 132.

Inspector General:
Moldovan m. p.
772 pt. Şef de Divizie:
Dr. Fekete m. p.
şef de serv.

Cu preţuri reduse!

Curăţă vopseşte şi spală

„KRISTÁLY“

Spălătorie chimică cu aburi, Cluj.

Fabrică şi Depozit principa Str. Bucovina Nr. 32.

Primeşte şi face expediţii cu poşta.

Atenţiune!

Unde te duci camarade? Unde??

La „Regele Pârjoalelor“
IOSIF RAPORTI
„Restaurantul ELISABETA“
Strada Erzsébet
unde vreau să mânânc pârjoale şi să beau o sticlă de vin bun.
Dece?
Pentrucă numai la el se poate găsi în fiecare zi oarne proaspătă de porc, din care prepară renumitele pârjoale.
Telefon 13-64. 678

Atenţiune!

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino“ şi „Habig“ la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piaţa Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Din vremurile de restriste

— Memorandul românilor la Împăratul din Viena — III.

Reintoarcerea dela Viena — Prigonirile delegaţilor români

După umilirile şi batjocurile suferite deputaţiunile s'au înapoiat din Viena în zilele de 1 şi 2 Iunie 1892.

Pe drum pela gări, Români erau maltrataţi şi vexaţi de funcţionarii căilor ferate ungare. La gara centrală din Budapesta o grupă de ţărani români, au fost sculpaţi şi bătuţi. Pe toată calea, delegaţii români erau ţinuţi să stea ascunşi în fundul cupeului, ca nişte Criminali arestaţi, căci zăriţi fiind de unguri, aceştia se năpustiau asupra lor, ca nişte fiare sălbatice.

Ajungând la vetrile lor, îi aşteaptă alte volnicii. Preoţilor şi învăţătorilor li se retrag toate ajutoarele de salar, cei din urmă în mare parte, sunt daţi afară din orice funcţie.

Represaliile în contra ţăranilor urmează pe calea administrativă. Ţăranul este amendat şi săcătuit, odată pentru că are gunoiu pe lângă casă, altădată pentrucă n'are closet.

Intreaga ţară a fost plină de teroare în contra Românilor. Dintre delegaţii români — în intervalul de 29 de ani — mulţi sau mutat la celee veşnice, dar cei rămaşi în viaţă nici azi nu uită acel iad pământesc, cu care au trăit pentru cutezanţa de a-şi ridica glasul şi ochii, către domnitorul lor legitim.

Populaţia ungurească şi evreiască, în toate oraşele mai mari, s'au dedat la atrocităţi şi vandalisme în contra românilor. La prezidentul Raţiu din Turda şi la alţi intelectuali români din Şimleu, Arad etc, le-au devastat şi ruinat căsile. Pe bătrânul Raţiu unguri din Turda l'au condamnat la moarte. El s'a refugiat părăsindu-şi casa şi gospodăria la cari nu s'a mai reîntors niciodată.

In Vechiul Regat însă s'au ţinut meetinguri de protestare în contra vandalizmelor ungureşti. La Ploeşti un domn, Antonescu a zis între altele: „E timpul suprem, ca să se unească toate partidele în chestia naţională“.

Cum scriau ziarele ungureşti?

După eşuarea primirei la Impărat, presa evreo-maghiară ţipa foc şi pară asupra românilor şi striga după represalii crunte trădătorilor.

Foile clujene strigau după procuror, ca să întemniţeze pe „memorandiştii“ încă pe drum, iar comitetul naţional să fie dizolvat imediat.

„Magyar Hirlap“ din Budapesta fulgera contra lui Lucaciu şi Brote şi afirma că e un scandal european faptul că lucrurile au fost lăsate să se desvolte până acolo, încât s'a format o astfel de deputaţiune românească.

Mai radical scrie, organul şovinist din Cluj „Erdélyi Hiradó“ care începe astfel astfel: „Agitatorii trebueac ori aruncaţi în temniţă, ori daţi peste graniţă în România. De pe popi, ca Lucaciu, trebue trasă jos revereanda. Prima datorie a guvernului e să disolve comitetul executiv“.

In parlamentul maghiar, deputatul Horánszki, dimpreună cu alţi fruntaşi, a pretins, ca guvernul să procedeze energic contra românilor. Alţii vociferau, că guvernul maghiar să suprime apariţia tuturor ziarelor valahe, trădătoare de patrie.

Comitetul naţional în închisori. Lupta a continuat

Evenimentele s'au precipitat apoi. Nu după examinări serioase şi cumpăniri imparţiale ale onor judecători drepţi, ci după presiunea opiniunei publice maghiare turburate şi turbate.

Procurorii ungurii au făcut acte de acuzaţiune groaznice în contra membrilor Comitetului naţional, iar judecătorii unguri, orbiţi de mânie, au umplut toate puşcăriile cu aleşii Neamului Român.

Cei mai mulţi au suferit închisoare în Seghedin şi în Vaţ. Lamura poporului român, fruntaşii Neamului erau înfundaţi în celule întunecoase şi hrăniţi cu pâine de ocnaş.

Lupta însă nu a încetat. A continuat cu avânt şi energie în deosebi în ziaristică şi în viaţa ţăranului român.

Ziariştii au devenit cei mai curagioş şi neintimidaţi soldaţi ai cauzei române din Ardeal. Cu ochii ţintiţi la un punct fix, care era desrobirea şi unirea tuturor românilor, ei scriau şi publicau — fără frică — tot ce gândeau că e adevărat şi salutari pentru Neamul Român. Astfel aresturile ungureşti adăposteau continuu tot mai mulţi ziarişti români.

Un astfel de ziarist fără teamă era Cassiu Maniu, azi profesor la universitatea din Cluj. Se cuvine a şti despre acest bărbat — modest până la extrem care nici odată nu evocă aceste suferinţe ca să nu-i-se atribue intenţiuni de reclamă, — că, pentru articolele sale din presă, pline de focul dragostei naţionale, — cu mici întreruperi, — toată vremea tinereţelor şi petrecut-o în închisorile de Stat din Vaţ.

O altă campanie s'a pornit în pătura de jos a poporului. Ţăranul român ardelean, cu mintea lui, poate mai simplă şi greoaie, dar cu atât mai sănătoasă, a observat, că ungurul a pus ascuţişul săcurei, la rădăcina existenţei sale.

La această acţiune ticăloasă a răspuns cu întărirea în măsură neasămuită a conştiinţei şi demnităţei sale naţionale.

Conducătorii naţiunei cari erau întemniţaţi, au fost trecuţi în conştiinţa publică ca semizei. Idea naţională era agitată la munţi, în câmpie, în târguri. Ţărani de prin sate mărginaşe din apropierea Dobriţinului, cari fuseseră desnaţionalizate şi uitaseră limba română, se băteau în piept, strigând că ei sunt români. Ciobanii din munţi cântau din fluer, suferinţele eroilor. S'au născut cântece poporale, ai căror autori erau necunoscuţi, dar cari răsunau prin toate văile şi munţi.

Ideea desrobirei şi a biruinţei s'a transformat într'un puternic romantesm în sanul românilor ardeleni. Aşa a trecut vremea, tot cu lupte şi suferinţe până la anul 1918.

Mai remarcăm un pasaj din memorandul aici menţionat, cu cuvintele textuale: „O politică de Stat, care atât în bazele ei, cât şi în scopul ei final e greşită, nu poate să fie decât dezastruoasă, atât pentru cei ce stărue în ea, cât şi pentru patrie şi tron“.

Profeţia s'a împlinit, idiezastrul lor a urmat. A trebuit să treacă 27 de ani, până s'a realizat acest adevăr.

Alexiu Feodorca.

De vânzare eftin din cauza plecărei **una Villă cu etaj** constătătoare din 3 camere parchetate, cameră de baie, antişambră, bucătărie şi verendă. Total 8 camere. Grădina de pomi. Se pot prelua imediat. Informaţiuni se pot lua în Strada Attila No. 25. 777

Învățământul special medico-pedagogic

Acel popor, acel stat, care lasă în voia întâmplărilor, în mâna sorții pe fii săi slabi defectuoși sau chiar prin neglijarea lor porunește un proces de exterminare a acestora, nu poate avea pretenția de-a să numi stat cult și civilizat. Popoarele civilizate fac chiar contrariul. Conform gradului de cultură, în proporția stadiului lor de civilizație săvârșesc tot ce le este posibil, ca cei cu defecte intelectuale și organice să poată trăi, ba chiar să trăiască mulțumiți — spre împlecarea lor proprie și au interesul statului — în cercul semenilor lor fără defecte sau alte slăbiciuni — provenite însă fără de voința lor. Prin urmare măsura mai mică sau mai mare a îngrijirilor acordate celor cu defecte și slabi — arată stadiul de cultură și civilizație a cutărei popor sau stat.

In înțelesul acestor cuvinte, pentru ameliorarea stări atât de triste a acelor cu defecte (orbi, surdomuți, cretuli etc.) în toate țările europene sunt institute speciale de învățământ denumite „institute medico-pedagogice". — unde prin educațiune și instrucțiune specială acești indivizi nefericiți se ridică din starea animalică în care să află la una mai potrivită ființei omenești. Institutele speciale din cari eșind acești vitregi fii a-i sorții, în urma instrucției profesionale ce li-sa dat — pot să trăiască după munca lor cinstită și de sine stătătoare și devin cetățeni folositori patriei. Aceste institute în înțeles multiplu prin educațiune și instrucțiune săvârșesc o mare operă, salvând vieți, cari altfel ar fi nespuns de nenorocite și demne de milă.

Sarcina acestor institute este grea, mai ales munca specială pedagogică depusă la aceste institute și deci se cuvine ca slujitorii acestui învățământ să fie retribuți în măsura potrivită, de către Stat, care prin susținerea și înființarea a cât mai multe institute speciale medico pedagogice își face nu numai o platformă și o chestiune de prestigiu pentru civilizație.

In desvoltarea culturei generale a unei țări a unui popor, problema înv. special curativ a celor cu defecte își are rolul său determinat și tot atât de însemnat ca și problema învățământelor celor normali și fără defecte organice.

Chestiunea învățământului special medico-pedagogic, ca problemă pur pedagogică și nici decât medicală e de o importanță cu valoarea netăgăduită și dela soluționarea ei bună sau rea, depinde propășirea sau îngroparea acestei chestiuni.

Pentru ca acțiunea culturală a unui stat să fie un ce complect — trebue și nu poate lipsi înv. special al pedagogiei medicale cu rolul său atât de binefăcător și uman. Precum în țările apusului, așa și la noi trebue să-și aibă locul său cuvenit mai întâi, ca o chestiune de prestigiu al statului român apoi ca o datorie morală, socială și umanitară.

In trecut, la noi Românii, — din motive prebbine cunoscute și de atâtea-ori precizate nu sa prea sinchisit oamenii de-a da atențiunea cuvenită înv. med. pedagogic. De când suntem în România mare, n'am putea a să zicem, că s'ar fi rupt cu trecutul, n'am putea să zicem, că de l am moștenit câteva institute în plină desvoltare și la un nivel de respeciat, s'ar fi dat atențiunea cuvenită înv. med. ped. Ba chiar din potrivă, luându-se aceste institute din preună cu corpul didactic special dela Ministerul Instrucțiunei publice spre a fi trecute la Interne (ocrotirile sociale) s'e făcut o soluționare căt să poate de proastă. Pentru bunul mers al eduo țiunei și instrucțiunei, îndrumătorii lipsesc în această direcție, el uaita filind defavorabilă pentru corpul didactic — moralmente pentrucă nu se știe aprecia munca lor pedagogică, — materialmente, pentrucă nefiind considerați ca corp didactic sunt retribuiți ca mici funcționari de execuție și retribuția nu corespunde cu pregătirea și categoria lor de profesori speciali — retribuiți în trecut mai bine ca cei dela școalele civile.

D.n aceste considerații, noi profesorii med. ped. dela institutele din Cluj, — în numele întregului corp didactic din acest învățământ special, recurgem la mijloace și căi îngăduite — pentru a putea aduce o situație potrivită înv. mai pre sus de toate și pentru a face ca corpul didactic să fie trecut la Ministerul instrucțiunei publice unde se va putea bucura de retribuția cuvenită în gradul carei i compete în urma pregătirei și numai speciale ce-o face. Aceasta și din motivul că la caz contrar această problemă — în timpul cel mai scurt da faliment, căci pentru un salar egal cu al unui învățător ajutător nu se va mai găsi nimeni care să se dedice acestui învățământ greu și zdruncinător de nevoi și prin urmare înv. med. pepagogic va degenera — în ciuda tuturor bunelor intențiuni și servicii ale oamenilor de școală, cari cu calmul neobișnuit în zilele de astăzi s'au mai păstrat locul, — cu toată rivna de a face o chestiune de nivel cât mai înalt a învățământului special în raport cu țările civilizate ale apusului.

Pentru a se putea da însemnătatea cuvenită, directivă unitară și organizației corespunzătoare înv. special med. pedagogic, apelăm la bunăvoința și înțelegerea d-lui Secretar general al instrucțiunei publice din Transilvania și a d-lui Ministru al Instrucțiunei publice din București să binevoiască a ridica aceste institute — și întreaga problemă a învățământului curativ dela resortul la care sunt împărțite în prezent și a-le trece la Ministerul instrucțiunei publice unde de fapt își au locul lor și unde și profesorii acestui învățământ vor putea fi retribuiți în raport cu pregătirea și munca lor specială, așa cum s'a practicat în trecut și cum se face în statele civilizate.

Credem, că nu e în interesul statului nostru românesc nimicirea acestor institute culturale, ci suntem convinși că după pilda Apusului, să va face tot posibilul ca ele să-și menținâ nivolul câștigat, să se desvolte mai departe, să se aclimatizeze în limba română și să se fățișeze conform intereselor statului român nu numai aici în Transilvania, ci și în vechiul Regst, în Basarabia, unde institutele de această natură sunt mai puțin cunoscute.

In ceiace privește starea materială și salarlul profesorilor medico-pedagogici trebue ca ea să se schimbe, căci așa cum e astăzi e cu adevărat supărătoare și insuportabilă.

In baza acestora cu respect rugăm forurile competente să binevoiască prin intervenția și competența lor de drept, a face, ca,

1. profesorii dela institutele medico-pedagogice, în baza drepturilor asigurate prin lege nică în vigoare — cu considerare la gradațiile în vigoare, să fie împărtășiți cu salarii egale cu ale profesorilor școalelor civile și trecuți în bugetul M. Instrucțiunei al anului curent.

2. Chestiunile personale ale profesorilor medico-pedagogici, directiva uniformă și controlul învățământului, pregătirea specială a puterilor didactice etc. în baza competenței să fie împărțite la Ministerul instrucțiunei publice.

Cluj, 4 Iunie 1921.

Prof. inst. med. pedagogice din Cluj, Arad Boroș-Ineu și Timișoara

Caută depozitari

pentru vânzarea ziarului în următoarele stațiuni balneare:

Borsec, Bodoc, Malnaș, Sovata, Basna, Vața, Plopiș, Buziaș, Korond, Poiana.

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI MOBILE ȘI PIANE

să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi întrașele, splendid aranjatele saloane de mobile ale

SZEKELY și RETI

Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acții

Persoanelor de încredere se face vânzarea și cu plată în rate

Doamnă tânără

dorește loc de menageră sau îngrijitoare la moșie vorbește germană și română. M. Wagner, Strada Roma No. 13. Cluj.

770

Noutăți de vară

Calități din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 431.

MINISTERUL COMUNICAȚIILOR

Publicatiune.

(Suprimarea creditărei taxelor de transport în comptul Ministerelor și altor Autorități pe ziua de 1 Iulie anul 1921).

Se aduce la cunoștința tuturor organelor CFR că conform Decretului Regal cu Nr. 2210 din 24 Mai a. c. foile de drum militare se emit pe viitor numai pentru transporturile militare gratuite și fără decomptări ulterioare și anume:

a) Transporturile operative de trupe întregi dela o companie în sus, de muniții și material de război inclusiv aprovizionările și transporturile sanitare în timp de război.

b) Transporturile de trupe constituite și detașamente de la companie în sus cu efectiv minim de 20 oameni cu cai și materiale ce-i însoțesc, de muniții și materiale de război în timp de pace.

Toate celelalte foi de drum atât militare cât și ale celorlalte Ministere, precum și certificatele și permisele de toate categoriile fie pentru transportul cu preț redus emise de toate Ministerele și alte autorități pentru care se face un decompt ulterior sunt complect suprimate, așa că creditare taxelor de transport pentru ori ce autorități sau Ministere este interzisă cu desăvârșire.

Prin această măsură însă nu se atinge dispozițiuni prevăzute la art. 54. din regulamentul transporturilor militare, privitor la militarii cu s'au fără cai chemați la concentrări sau mobilizare sau desconcentrați cari vor călători potrivit pe baza ordinului de chemare sau mobilizări respective însă numai în vagoanele militare cu bănci (cl. IV.) ce se atașează la trenurile de marfă. Atragem atențiunea că permisele cu plată, care se emit de Ministerul de Comunicații, diferitelor Ministere și Autorități român și pe viitor valabile ca și în trecut.

In consecință cu începere de la 1 Iulie 1921, atât călătoriile de persoane cât și transporturile de marfuri sau alte articole ale diferitelor Ministere sau Autorități se vor achita la efectuarea lor, conform tarifului sau a ordinelor pe baza cărora se face aceste transporturi, fără nici un compt de creditare ulterior.

Serviciul C. din Direcțiunea Generală va îngriji ca până la data de 1 Octombrie 1921, să se achite de autorități sau ministere toate sumele provenite din creditări de taxe, iar Direcțiunile Regionale vor înainta de urgență compturile de creditare Direcțiunei Ser. C. D. G. conform ordinului No. 9846—2631. din 1921.

Odată cu apariția acestei circulări, toate ordinele și circulările date cu privirea la creditarea de taxa a diferitelor autorități și ministere sunt anulate de la data de 1 Iunie a. c.

No. 29490/8156. C. 921. București, 1/6, 1921.

Direcțiunea Generală C. F. R.

Știri de peste hotare

Mișcarea comunistă din Bulgaria

In urma atentatului din Sofia, consiliul de miniștri bulgar a hotărât ca partidul comunist și celelalte grupări anarhiste-teroriste, să nu mai fie sub scutul legilor, întrucât acțiunea lor periclitează existența statului.

Partidul comunist și grupările anarhiste-teroriste, deci, vor fi considerate ca constituite în mod ilegal, ne mai bucurându-se în viitor de libertățile ce constituția le garantează celorlalte partide politice. In primul rând, se va proceda la închiderea cluburilor comuniste, propaganda comunistă fiind considerată ca subversivă și posibilă de rigorile legei. Ziarele comuniste, care nu mai apar, din cauză că tipografia comunistă din Sofia a fost incendiată de mulțime în ziua atentatului dela 24 Maiu a. c., vor fi definitiv suprimate.

DESCHIDEREA MARILOR MAGAZINE

TULUMBAGIAN, TERZIAN & Co.

BUCUREȘTI, STRADA LIPSCANI 24 bis.

MANUFACTURĂ și ȘTOFE engleze

— EN GROS —

DESFIDE ORICE CONCURENȚĂ ASORTIMENT PREȚ și CALITATE

SUCURSALE: în țară: CONSTANȚA, GALAȚI, BAZARGIC. în străinătate: PARIS, COSPOLI, ODESA. 778

22

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

VÂNZĂTOARE pentru librărie se caută, care să știe limba română și maghiară, a se adresa la Administrație ziarului nostru.

INVĂȚĂTOR diplomat caută oficiu, pe lunile de vară, eventual pe mai departe. Aderesa: Ioan Cobciu învățător, Topadeșartă p. Năsăud.

PROFESOR de liceu dă lecții de ROMÂNĂ, GERMANĂ și LATINĂ (în limba română și germană). Informații la administrație.

CONCERTIST de chitară dă lecții de chitară-solo. Informații la administrație.

2 DACTILOGRAFE află aplicare într-un birou la o mare societate. Se oferă salar bun. Adresa la ziar sub 13.

Vânzări și Cumpărări:

Reclama 561 775

COVOARE PERSIANE, tablouri artistice, fotoliu de leganat, pahare antice și mai multe mărunțișuri sunt de vânzare eftin, în Str. Saguna (Bartha Miklós) 3. p. m. 3—6.

TIMBRE 500 bucăți cu album, format mare de vânzare. Adresa la ziar sub „Raritate".

Dormitor, Sufragerie, birou, bibliotecă, 1/2 garnitură salon și obiecte casnice de vânzare. A se adresa portarului Palat Banffy Piața Unirii 29.

DIN CAUZA plecărei mele în străinătate vând o instalație modernă de farmacie și droguerie, informați I. Știopu, Str. Saguna No. 20 parter Ofertele se primesc pe adresa de mai sus.

De vânzare casă modernă situată în parc posiție admirabilă. Liberă de acum, compusă din 2 apartamente a câte 2 camere antreu și bucătărie. A se adresa la Librăria Cartea Românească Cluj, Piața Unirii No. 7.

Radio 1034

DE-VÂNZARE o garnitură de salon mahagon cu Vitrin-Covor de smyrna Str. Iuliu Maniu 26 et. I. 3. Tot acolo de vânzare 8 jugh. de prat. 731

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzatorii ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

Închirieri:

CAUT cameră mobilată pentru familie, plătesc bine Bebe. 684

Corespondențe:

12 INVĂȚĂTORI. Am primit mai multe oferte. Trimiteți adresele spre a le putea transpune societăților respective. Posturi foarte bune.

Diverse:

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚÂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Națională din Cluj. Sesiune pe 1921—922

Un candidat de advocat,

care vorbește și scrie românește și are și ceva practică află aplicare în biroul subsemnatului. Dr. IUSTIN CL. IUGA advocat, Strada Iuliu Maniu No. 3. et. I.

REGIA MONOPOLURILOR STATULUI.

No. 10337—1921.

Licitație.

Monitorul Oficial No. 35 din Mai 1921, publică licitație pe ziua de 27 Iunie 1921, pentru fierărie lucrată, necesară stabilimentelor Regiei.

Ofertele se vor depune din timp la Direcțiunea Generală a Regiei în București sau la Direcțiunile Regionale R. M. S. Cluj și Iași împreună cu garanția provizorie de 3% în numerar, efecte publice admise la casele Statului, sau recepise ale Casei de Depuneri.

Atât la Direcțiunea Generală în București cât și la Direcțiunile Regionale din Cluj și Iași se pot vedea: Monitorul Oficial, caetul de sarcini și tablourile referitoare la dimensiuni și cantități.

769 *Direcția Generală R. M. S.*

Regia Monopolurilor Statului

No. 9918—1920. 751

Licitațiune.

Monitorul Oficial No. 35 din 28 Mai 1921, publică licitație pe ziua de 18 Iulie 1921 pentru diferite oțeluri necesare Stabilimentelor Regiei.

Ofertele se vor depune din timp la Direcțiunea Generală a Regiei în BUCUREȘTI sau la Direcțiunile Regionale Róm. S. în CLUJ și IAȘI, împreună cu o garanție provizorie de 3%, în numerar efecte publice admise la Casele Statului și recipise ale Cassei de Depuneri.

Atât la Direcțiunea generală în BUCUREȘTI cât și la Direcțiunile Regionale R. M. S. din CLUJ și IAȘI se pot vedea:

Monitorul Oficial, caetul de sarcini și tabloul detaiat al dimensiunilor și cantităților.

Direcțiunea Generată R. M. S.

Sănătate Multe neplăceri ne cauzează și mult ne dă de gândit când în zilele calde de vară asudăm la subțioară, picioare și mâini producând un miros greu și neplăcut din care cauză nu ne putem presinta în societate.

„SUDOR" este cel mai bun remedin care are efectul sigur și imediat, uscând sudoarea și dispărând mirosul. Una sticlă Lei 8·—

Depozit principal farmacia:

„Dr. BIRO" Piata Unirei Cluj. 319

Veniți!! Unde?? La Restaurantul Sebők Str. Rákoczi 72

De ce??

761 Ca să ne petrecem odată bine cu cele mai bune beuturi și cele mai gustoase Flechuri. Trebue să mai știți că este situat cu cel mai frumos loc.

FRAȚII UNGAR

prima măcelărie și cărmățărie

In Cluj, Strada Regina Maria No. 48.

516

Zilnic se capătă cărnuri proaspete, calitatea primă. Șuncă, cărnați de Debrețin, mezeluri, slăninuri afumate și fierte, untură topită acasă. Serviciu culant și prețurii moderate.

Important pentru Dnii Farmaciști din Transilvania

Industriile Chimico Farmaceutice

BUCURESTI, Strada Mircea Voda No. 73.

742 **Cel mai eftin isvor de medicamente și specialități.**

Instalații complecte pentru farmacii și de laborator. Oferte speciale la cerere.

A sosit și s'a pus în vânzare Țări, Brânză de Braila, Pastramă de capră precum și renumitul

Pelin de Mai

la magazinul de coloniale

ELLA GOLDFARB

752 Strada Universității.

M. ANGHEL

210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40

Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neintrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

Mare reducere de prețuri la ghetele

715 **„TURUL"**

ce sau pus în vânzare la depozitul fabricei din Cluj, Calea Regele Ferdinand 14 (f. Wesselényi)

Cafeneaua „Transilvania"

Str. N. Iorga No. 4

Renovată și aranjată luxuos oferă publicului consumațiunea cea mai gustuoasă pe lîngă un serviciu culant și prețuri moderate. CAFEA CU LAPTE DE BIVOLIȚĂ, ceaiu, tea, licheruri, gustări reci etc. 450

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios.

MAXMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.

35

GIBSON HOME MORTON COMPANY

CENTRALA LONDRA

719 **BUCUREȘTI, STR. LUCACI No. 37.**

Primește ori ce transporturi cu AUTOCAMIOANE de la 3—8 tone în interiorul României-Mari, cu TARIF FIX și PERSONAL DE INCREDERE. Luarea în primire și predarea se face la domiciliu

---

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă e un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogueria Rozsa

Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

AVIZ! **Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.**

CUPON NO. 103 PENTRU MICA PUBLICITATE

Industria Sârmei, s. a.

Cluj, Strada Mico No. 28. Telefon 3-47

In uzinele din Ghiriș se fabrică sârmă și cuie.

766

De vânzare

casă cu etaj din Str. Regina Maria 51, colț potrivită pentru o transforma în prăvălie. Informațiuni se pot lua la ing. Pohl Cluj, Str. Iuliu Maniu 6, et. III. 4. până la orele 3—4 p. m.

755

MARE EXPOZIȚIE 9

la magazinul de modă

Lőrincz și Tóth

Cluj, Piața Unirii No. 8.

HOTEL NEW-YORK

Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză și Ungară. - Supeuri după spectacol.

329

„Națională"

Societate Generală de asigurare din București a înființat în Cluj, reprezentanță sa generală pentru Ardeal, Crișana, Satu-Mare și Maramureș.

Asigurând contra incendiului, grindinei, transporturi, accidente și viață în toate combinațiunile.

SEDIUL IN CLUJ, Strada Regina Maria No. 8.
Clădirea proprie, fostă „Banca Centrală". 639

Aducem la cunoștința interesaților că reprezentanța ziarului nostru pentru

AMERICA

am conferit Dlui GEORGE PINTEA dela Biblioteca-Română America, care este autorizat să primească orice publicațiuni pentru ziarul nostru Infrățirea

---

„Țânțarul"

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumerile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piața Unirei No. 5.**

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

„Triple sec"

Spirt pentru punciu și toate soiurile de liquer-uri, numai cu inscriptia noastre sunt veritabile.

ELEONORA SZILAGYI 599

facrică de liqueri și alte specialități.

Instalații de lămina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparații de mașini de scris și cusut executa cu preț convenabil:

La Intreprinderea Electrotechnică și mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Becuri electrice „TUNGSRAM" precum și materiale cu preț redus. □□ Intreprinderi și pentru provincie.

La **„Națională"** societate generală de asigurare din București reprezentanța CLUJ,

se caută achizitori

pentru ramura incendiu și viață. Doritori se vor adresa la direcția acestcia Cluj, Strada Regina Maria No. 8 între orele 8—12 a. m.

639

Preferiți vor fi cel ce vorbesc românește, ungurește și nemțește.

Agricola

Societate anonimă de asigurări generale

BUCUREȘTI

Capitalul social: 10 milioane Lei, din care 5 milioane deplin vărsate. Reprezentanța Generală p. Transilvania, Marămureș și Crișana

in CLUJ

str. Nicolea Iorga 11 în casele proprii. □

Telefon 621.

Societatea face operațiuni de asigurare: Contra incendiului și exploziu, contra grindinei, contra pagubelor de transport pe apă și uscat, contra accidentelor corporale, contra consecințelor răspunderii civile și asigurări asupra vițeloi și rente vlagare. 502

Asigurări contra accidentelor corporale cu restituirea primelor! Funcționarii și agenții harnici vor fi angajați de către Reprezentanță Generală.

SA DESCHIS în Cluj, Piața Unirii No. 15

MARELE MAGAZIN DE INCĂLCĂMINTE

RAFTOPOL

din București.

Incălțăminte pentru Dame, Bărbați și copii, cele mai noi modele din străinătate și executate de magazin. Pantofi Elveției bărbătești de box 280 Lei. Ghete Elveției bărbătești de box 300 Lei. Se mai aduce la cunoștința onor. public că a mai sosit un transport nou de incălțăminte și anume: Ghete și pantofi roșii și de lac bărbătești. Ghete și pantofi de dame, escarpeni și cu barete, de antilopă si olandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marca veritabilă Elveiiană „Bally". 517

ABONAMENTE

la ziarul „Infrățirea" se primesc și de azi inainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul I. No. 243 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Marți 14 Iunie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ. STRADA IULIU MANIU No. 3
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE: PE 1 AN . . . 120 LEI; 6 LUNI . . . 60 LEI; 3 LUNI . . . 30 LEI

D-l Ion I. C. Brătianu în Banat

In timp ce d-l Take Ionescu, întovărășit pretutindeni de zgomotul special răscolit în buna dispoziție a banchetelor diplomatice, din discursurile cărora n'a isvorât niciodată un rezultat real pentru binele vreunui popor. In timp ce d-l Take Ionescu pregătește la Belgrad o alianță politică și militară fără să se gândească o clipă că tocmai acesta ar fi prilejul de a reaminti vecinilor noștri că nedreptatea Conferinței de pace a ciuntit o fâșie de carne din trupul României întregi, — în acest timp când spiritul mlădios al concesiunilor e la largul său, d-l I. I. C. Brătianu se află în Banat, pentru a vorbi bănățenilor despre soarta lor viitoare. Caracteristică și interesantă coincidență, care scoate la lumină, două politici cu totul deosebite. Acțiunea dăunătoare pe care actualul ministru de externe a urmat-o la Paris, înainte de a se întruni Conferința păcei, declarăm că România nu ține la integritatea Banatului trebuia să-și aibă epilogul în vizita pe care o face acum, grăbit surâzător, la Belgrad, unde culege o bogată recoltă de vorbe și de dopuri de șampanie, deopotrivă de răsunătoare și de prețioase. Tot astfel, atitudinea intransigentă, a d-lui I. I. C. Brătianu la Conferința păcei, și refuzul său de a semna, în numele României, un tratat care era o sentință de moarte pentru o jumătate din mândrul nostru Banat, nu putea să nu-l aducă, întâmplător ce e drept, tocmai în aceste zile de noui tratative sterile, în mijlocul bănățenilor cari îi cunosc faptele și îi bănuiesc gândurile.

Sufletul întregului Banat a bătut la Paris, alături de reprezentantul României, care o dă numai conștiința dreptății, lupta pentru a scăpa de subt stăpânirea străină, ținuturile Timișului și Torontalului, cari ni se contestau. Astăzi, fără îndoială, prezența d-lui I. I. C. Brătianu în Banat trezește neasemănat mai multe nădejdi în sufletul bănățenilor decât vizita protocolară a d-lui Take Ionescu în Jugoslavia. Și ochii îndurerați ai românilor de pe partea cealaltă a graniței nedrepte, privesc în clipa aceasta spre Timișoara, de unde pot să primească o picătură de mângâiere și o rază de încurajare, — iar nu spre Belgrad, unde cauza lor a fost părăsită încă odată.

D-l I. I. C. Brătianu înfățișează și astăzi pentru tot Banatul simbolul integrității acestui colț de țară sfâșiat. Aceasta este, realitatea. Vâltoarea luptelor politice, capriciul evenimentelor, sau înțelegerea diferită a situațiilor din partea mult râvnitului „corp electoral", sunt elemente cari pot determina schimbări în soarta organizațiilor politice. Timp de aproape doi ani, partidul liberal a fost crezut înăbușit de „disgrația" opiniei publice. Era rândul iluziilor concentrate asupra așa zișilor „oameni noui". Iluziile s'au spulberat, rând pe rând, și în momentul de față, — n'o tăgăduiesc nici adversarii săi, — partidul liberal începe să recâștige încrederea păturilor populare. A suferit și Banatul desamăgiri de pe urma oamenilor noui." Nu vom înșira aci nume, tocmai pentru că ele sunt cunoscute. S'au găsit însă bărbați politici bănățeni foarte proaspeți, cari au intrat în viața publică în rândurile celor cari luptau pentru Banatul întreg, și cari au sfârșit în tabăra, guvernamentală, ratificând în parlament înjumătățirea propriului lor pământ . . .

Iși are si Bantal durerile sale intime, dar nu pe acestea le va răscoli la Timișoara, d-l I. I. C. Brătianu. Acolo în mijlocul acelorași gânduri comune cari trec în fiecare seară pe furiș hotarele nefirești, la frații deslipiți de țara lor d-l I. I. C. Brătianu nu mai reprezintă numai un partid de guvernământ și nu vorbește numai în numele unei organizații politice. Singurul om de Stat care în ceeace privește soarta Banatului, e o permanentă rezervă națională, va urma să vorbească în numele *politicei de demnitate* pe care a dus-o ca sol al României, și va continua să înățișeze *o nădejde vie.* pentru toată sufletarea românească a Banatului.

In această lumină privim și noi prezența de astăzi a d-lui I. I. C. Brătianu în Banat. Căci nu putem să nu ve aducem aminte de emoția cu care urmăream eroica sa sforțare la Conferința păcei de a păstra țărei sale granițele la care are dreptul, nici n'avem dreptul să ne îndoim că vreodată, *acelaș* om care n'a cedat atunci, va reuși să repare nedreptatea de astăzi.

Arbitrul situației?

A fi în politică, arbitrul unei situații este, de sigur, cea mai înaltă dovadă despre puterea și autoritatea la care poate să ajungă un om sau un partid. Gândirea ta devine atunci gândirea tuturor, iar cuvântul tău, în orice împrejurare, capătă greutatea unui program capabil să înfrunte toate dezbinările și să grupeze toate energiile. O întreagă societate stă gata să te urmeze, voința ta fiind și voința ei

Ca să ajungi însă aici, fie ca om, fie ca partid, trebuie să te găsești la capătul unei lupte în cursul cărei să fi dovedit toate însușirile unei robuste individualități politice. In trecutul tău adică să fi avut o ținută și o activitate din care să se desprindă nu numai elementele unei concepții politice bine definite, dar și hotărârea de a lupta până la capăt pentru biruința deplină a acestei concepții. A nu fi fost deci robul evenimentelor și a nu fi căutat să răzbați în viață lingușind capriciul și rătăcirea mulțimilor, ci a fi afirmat necontenit și față de evenimente și față de oameni, o concepție și o voință, — *iată ce înseamnă să fi făcut dovada unei puternice individualități politice.*

Ori țara aceasta, de la răsboi încoace, n'a cunoscut de cât partide care pentru a și face loc în luptă, au renunțat la toate elementele din care rezultă valoarea și puterea unei individualități politice. Profitând de o stare de spirit aproape colectivă în virtutea căreia succesele electorale puteau fi dobândite nu prin desfășurarea unei concepții, ci numai prin lingușirea maselor populare, partidele numite „noui" au crezut că demagogia poate să înlocuia că și cugetarea și programul. Pe rând cunoscurăm, ca rezultate ale acestei stări de spirit, averescanismul, și țărănismul, care nu sânt de cât triumful demagogiei prin suprimarea cugetării politice. Un singur partid, în mijlocul răticirii generale, a înțeles să reziste demagogiei desvoltând o concepție și afirmând o voință politică, — și partidul acesta este partidul liberal.

Impotriva lui s'au ridicat toate celelalte partide și, totuși, de la început până la sfârșit, el a rămas neclintit representatul unei concepții pe care a știut s-o apere cu bărbăție și de a cărei biruință și a legat însuși viitorul lui politic.

Și atunci întrebăm: Unde putem căuta arbitrul situației de azi? Poate fi acest arbitru vreunul din partidele care de doi ani de zile trăiesc parasitar pe spatele situației create de răsboi, sau, în mod firesc, el nu poate fi de cât partidul care. Infruntând această situație, a știut să se afirme ca o puternică individualitate politică?

Evenimentele zilei

Congresul Rușilor antibolșevici.

Lyon, 10 Iunie

La Paris, s'a deschis Congresul rus pentru realizarea Uniunei tuturor Rușilor democrați antibolșevici.

Intre Japonia și Franța

Lyon, 10 Iunie.

Luni seară, prințul imperial al Japoniei a oferit un dineu în onoarea președintelui Republicei.

Relațiunile dintre Italia și România.

Epoca publică un interview cu generalul Badoglio, care declară că vizita sa în România a avut de scop să cimenteze raporturile româno-italiene. După ce arată situația economică a țărei vizitate, generalul Badoglio își mai exprimă întreaga sa încredere în refacerea României ca și în ce privește schimburile de produse între ambele națiuni.

Intențiuni temerare

Cu privire la organizarea politică a maghiarimii din Ardeal.

Greșeala de a nu fi elaborat nici până azi, după o guvernare românească de mai mult ca doi ani de zile, o constituție, care să indice cadrele, în cari minoritățile noastre pot să se miște liber fără a atinge suveranitatea statului, care trebuie să fie după însăș mărturisirea fostului profesor la universitatea din Cluj, Kunca Ignácz (Maghiarii nu vor fi uitat doar scrisul acestui savant al lor): „cea mai înaltă putere între cer și pământ", — a îngăduit maghiarimii din ținutul Kalotasseg, întrunită în adunarea dela Huedin să se constitue în partid politic, a cărui program îl cunoaștem.

Desigur, a dori și a putea sunt două lucruri și nici nu ne-am ocupa de programul acceptat în adunarea dela Huedin dacă ar fi să se discute posibilitatea realizării acestui program.

Căci precum nu poți convinge pe cineva, că e bine și drept a-se sinucide, tot astfel nu vei putea cere unui stat să-și amputeze trupul, tăindu-l în două, în trei, ori în patru.

Ne intereseează numai temeritatea, cu care conducătorii acestei întruniri și-au desvăluit intențiunile tocmai într'un timp când bănuelile și neîncrederea noastră în patriotismul maghiar găsiau proptele tot mai sigure, când preocuparea unică a maghiarimii dela noi, ar fi trebuit să fie, ca printr'o atitudine loială și neîndoiasă să ne dea proba patriotismului lor, desmințind uneltirile din-afară și desolidarizându-se de comploturile din lăuntru.

Ce vedem însă? Postulatul prim al programului lor este ca: „Ardealul să fie al *națiunilor* ardelene"!

E caracteristic, cum au evoluat maghiarii noștrii! Ei cari, mai înainte, în baza constituției ungurești nu recunoșteau în statul *poliglot* ungar decât o *singură națiune* politică unitară națională maghiară, acum de-odată, în statul *național* al României descoperă *„națiuni"* și încă națiuni regionale: „ardelene"! Ori, — se întemeiază poate — pe izvoare de drept mai vechi? Se vor fi gândit poate la „uniunea celor trei națiuni și patru confesiuni" făcută cu scopul de a-ne înfrâna și a-ne distruge și cred că ne vor găsi de acum și pe noi alături pentru a continua această operă împotriva fraților noștrii liberatori?

Nu ne vine să credem!

Oricât e de specifică mentalitatea ungurească, ei știu bine că în largul Transilvaniei nu este un singur român, care să dorească o organizație separatistă, ei știu bine, că neajunsurile cari sunt, nu vor putea clătina încrederea populațiunii ardelene într'o premenire și o reculegere sănătoasă, și că toți prețuim avantagiile unirii și satisfacția conștiinței și demnității noastre împăcate, mai presus de micile mizerii, cari sunt fatal legate de greutățile vremurilor prin cari trecem și pe cari trebue să le răzbim.

Prin urmare, prin punctul prim, pe care Maghiarii din Huedin și l'au luat în programul lor, desigur nu au intenționat o apropiere de vre-unul dintre partidele noastre politice, ci mai curând s'au folosit de nemulțumirile momentane, de lipsa unei orientări precise și a unei opiniuni unitare în chestia de naționalități a partidelor noastre politice, pentru a da o lovitură pentru a pune o chestie, a cărei rezolvire nu așteaptă să se facă în cursul normal și constituțional al vieții de stat, ci îngădue surprinderi, tendinți subversive, factori străini.

Se poate ca un program politic al unui popor, care pentru prima oară vine să precizeze în ce relație vrea să se considere într'o nouă alcătuire de stat și cum înțelege să-și ia parte din viața de stat, să anunțe simplu, că noul colț de țară alipit patriei mame din voința poporului, este totuși — fără considerare la schimbările survenite — al națiunilor care îl alcătuesc? Nu discutăm latura de drept public pentru a dovedi non-sesul unei astfel de aserțiuni, ci ne mărginim numai la intenția dușmănoasă pe care ea o ascunde. „Ardealul al națiunilor ardelene" dar oare cum? în formă de autonomie, de stat federativ, de federație de state, de stat independent, ori chiar într'o unire cu vechia Ungarie? Vedeți câtă perfidie conține o formulare așa de neprecisă a unui punct de program?

Desigur, o organizație politică, ce'și lasă astfel de uși deschise nu poate fi tolerată în cadrele statului român. Dacă organizația lor nu are altă țintă decât să protesteze și să demonstreze împotriva ființei statului român, caute'și dacă le dă mâna alți factori cari să-i proteguiască. In reprezentanța țării însă nu este loc decât pentru cei cari au intrat fără gânduri rezervate în marea cetățenie românească, care este una și singură.

Aurel Ciato.

Congresul antibolșevic dela Paris

Congresul rus având de scop realizarea uniunei tuturor antibolșeviștilor și democraților s'a deschis eri la Paris. Boutzeff a făcut expunerea țintei congresului. Kartașeff, ales președinte, a evocat eroii cari s'au jertfit pentru salvarea Rusiei. Dolgorukoff a adus omagii Franței pentru ospitalitatea ce acordă exilaților ruși, adăugând că este convins că Rusia va fi din nou mare și aliată Franței. Intreaga asistență a aclamat Franța, Au fost rostite și alte numeroasăe discursururi. Lucrările congresului vor dura 5—6 zile.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

„Sportul“

Doui tineri entuziaști d-ni S. Glăvan și A. Popa și-au pus silințele și economiile la un loc pentru a scoate ziarul săptămânal „Sportul“. Redactori, corectori, expeditori aceștia fac toate sacrificiile de timp și bani pentru ca în Cluj să apară un ziar sportiv în care să fie a duce la cunoștința sportmanilor ultimele vești sportive din țară și străinătate.

Datorită numeroșilor corespondenți pe care au reușit să-i aibă în mai toate orașele din Ardeal pe cum și în București și Cernăuți, „Sportul“ este totdeauna bine informat asupra întregei mișcări sportive de la noi, așa încât cetindu-l ai o luminoasă vedere de ansamblu asupra activității celor care se dedau sportului. Matchurile sunt comentate judicios, nepărtinind nici una din partide. Aprecieri juste și observații drepte sunt făcute pe seama echipelor sau a persoanelor care s'au distins în joc. Dacă în ce privește activitatea sportivă din România, ziarul „Sportul“ e foarte bine informat, nu e mai puțin adevărat că în ce privește ultimile noutăți sportive din străinătate nu stă mai pre jos. Rezultatele matchurilor de footbal sau ale diferitelor campionate din lume sunt relatate cu multă exactitate.

Afară de partea informativă, ziarul cuprinde și numeroase articole de propagandă în care oameni din diferite categorii sociale arată importanța sportului în legătură cu educația, școala, familia și armata.

Pentru a întări curajul sportsmanilor noștri se arată cu exemple gradul de desvoltare la care a ajuns sportul în țări mult mai înaintate ca noi în cultură, de pildă: Statele Unite, accentuând și asupra faptului că acolo pentru sport se sacrifică din timpul pe care noi îl acordăm îndeobște plimbărilor inutile sau stționărilor îndelungate la masa unei cafenele. Sportul practicat rațional disciplinează și întărește pe acei care îl practică.

Dat fiind serviciile mari pe care acest ziar îl aduce cauzei naționale prin propaganda pe care o face pentru răspândirea în massele populare a tuturor sporturilor ar trebui să se bucure de sprijinul tuturor autorităților, cu atât mai mult cu cât este și organul oficial al Federației societăților sportive. De aceia îl recomandăm atențiunei binevoitoare a D-lor generali Petala și Atanasiu precum și Direcțiunilor generale din Cluj, în speranța că inițiativa acestor doui tinări inimoși să fie încurajată după cum merită.

Fondația culturală „Principele Carol“

A. S. S. Principele Carol a adresat următoarea scrisoare d-lui președinte al consiliului de miniștri:

Scumpe domnule președinte al consiliului.

Urmând pilda Augustului meu Părinte și însuflețit de dorința de a contribui și eu, după puterile mele, la opera de redeșteptare și propășire culturală a poporului, m'am gândit la înființarea unei fondații culturale care să poarte numele meu.

Menirea acestei fondații este:

1. Ajutarea și încurajarea instituțiunilor pentru răspândirea culturii în popor:

2. Sprijinirea bibliotecilor populare:

3. Ajutarea tinerimei la studii

Dorind în acelaș timp ca întreaga suflare românească să tragă un cât mai mare folos din învățămintele pe cari le-am dobândit în călătoria mea împrejurul pământului, vom întrebuința pentru alcătuirea fondului instituției, în afară de alte mijloace și filmul făcut cu ocazia călătoriei mele, film dăruit de ministerul de răsboi:

In alăturare vă înaintez un proiect de statut rugându-vă să binevoiți a dispune luarea măsurilor necesare pentru ca fondația sus zisă să fie recunoscută ca persoană juridică.

Binevoiți a primi domnule președinte încredințarea prea deosebitei mele considerațiuni.

CAROL
Principele României

Cotroceni, 6 Iunie 1921.

Notițe bibliografice

— Cu prilejul centenarului morții lui Tudor Vladimirescu, sărbătorit aparte de d-l *N. Iorga*, marele nostru istoric a republicat documentata și frumoasa sa monografie asupra *„Domului Tudor“ din Vlădimiri*,

E cea mai instructivă și mai înălțătoare lectură pentru cei cari prețuesc și vor să cunoască figurile măreți ale istoriei neamului nostru.

Volumul nou al d-lui N. Iorga e tipărit în Biblioteca Societății „Steaua“ (Nr. 13), care, dat fiind prețul mic, cu care se vinde (2 lei și 50 de bani numărul acesta) e accesibilă tuturor.

■

— D-l *Aurel A. Mureșianu* publică în broșură un mic studiu, tipărit în revista „Transilvania“, asupra lui Simion Bărnuțiu, în preajma marei adunări naționale a Românilor din Ardeal și Ungaria din 3/15 Mai, 1848.

E un studiu judicios, al cărui interes crește prin aceea că aduce și o scrisoare imediată a lui Bărnuțiu din 7 Aprilie 1848.

Excentenarul lui Dante

Festivalul dela București

La Teatrul „Regina Maria“ din București s'au serbat șase sute de ani de la moartea lui Dante, de către cercul revistei „Viața Nouă“ cu concursul societății „Cântarea României“.

Corul sub conducerea d-lui Marcel Botez a executat „ave Maria de G. Casali“ și „Doralice soția“ de A. Banchieri.

D-l Ovid Densușeanu a vorbit despre geniul creator al lui Dante: mijlocele prin care a evoluat geniul epic, inspirându-se de la școala trubadurilor, la care concepția despre iubire era identificată cu însăși dumnezeirea.

Poezia trubadură ce se leagă indirect cu poezia provencală, cu acel dulce stil-novo care face, ca Dante să fie, nu, un poet al Italiei, ci al întregei Europe.

Din apoteoza vieței romane, din opera lui Virgiliu, Dante își însușește măestria literară, reușind să dea poeziei acea formă lapidară, biblică, vecinic nouă; operă unică în evul-mediu, care deschide poarta glorioasei epoci a Renașterei. Aceasta Dante a făcut din pământul Italiei, pământul clasic al artelor, rămânând și pentru epoca modernă cel mai mare geniu creator al poeziei.

După interesanta conferință a d-lui Densușeanu, d-na Mia Frollo vorbește despre copilăria, adolescența și viața zbuciumată a mare lui Florentin poet în Exil.

D-șoara Elvira Mihăilescu a declamat sonetele X și XV din „Vita nuovo“, d-șoara Constanța Bălăceanu acompaniată de harpă, a cântat „Amarilla mia bella“ și „amor io parto“ de G. Caccini.

Activitatea Operii Naționale

— Cum o judecă un ziar săsesc —

Ziarul S. D. Tageblatt publică următoarea critică asupra activității de un an a operii naționale din Cluj:

„Zilele acestea se va împlini un an dela deschiderea Operii Naționale din Cluj cu „Aida“. Atunci era dirijor profesorul Alfred Nowak, căruia i-se poate atribui o parte bună din succesul la care s'a ajuns. De atunci s'au petrecut multe la operă — bune și rele — în rezumat însă operă dovedește că ai de a face cu o mare instituțiune culturală.

Știm însă ce greu este a traduce voința noastră în fapte. Lucrul acesta îl va ști mai bine Constantin Pavel, regisorul, directorul artistic, tenorul dramatic sau să zicem: Sufletul operei naționale. Trebue să ai o porție bună de idealism, între greutățile ce le-a întimpinat Pavel, pentru a nu arunca toate unele peste altele și a lăsa locul altuia, rolul unui pioner în pădurile seculare. Dacă ai de luptat cu prostie, reavoință și lipsă de numerar, cu drept cuvânt poți fi sărbătorit. Sub prostie înregistrez aci moțuri de primadone, șovinism de ziar și indolența publicului, sub reavoință intrigile de culise despre cari să aud multe în cafeneaua „Thalia“, nu trebue să precizez de înțeleg sub lipsa de numerar.

Cea mai mare dintre toate este însă indolența publicului. In viața de un an al operei publicul a dovedit o indolență față de nivelul înalt al ei. Deși nu se poate aștepta într'un oraș ca Clujul cu un repertoriu de 6—7 opere pe an să se obțină tot casă plină, totuși în cazul unei priceperi a publicului nu ar fi rămas teatrul gol. Este de notat, că 20% din cercetătorii operei sunt Germani și Evrei pe lângă o mică parte de Maghiari. Dacă ar fi lăsată opera numai publicului românesc pe scenă și în orchestră ar fi mai mulți ca în rândurile publicului.

Tannhäuser a provocat o ceartă între ziare, studenți și intriganți, în urma căreia era să părăsească scena operei atât Tannhäuser cât și Pavel. Incet încet a învins însă mintea cea bună. La reprezetația din urmă am observat, că situația s'a schimbat favorabil, încât nu peste mult se va putea reprezenta **Lohengrin** și **Holländer**.

Ideia de a admite oaspeți a

ECOURI

Centenarul unei Societăți

Societatea geografică franceză, prezidată de principele Roland Bonaparte serbează la Paris, între 4—7 Iunie, centenarul înființărei sale.

Romăria va fi reprezentată de principele Dem. Ghica, ministrul plenipotențiar și de d. Eugen Neculcea, profesor la Universitatea din Iași.

Sexcentenarul lui Dante la Sorbona

Cu prilejul sexcentenarului lui Dante d. Poincaré a rostit, la Sorbona, o cuvântare ocazională, glorificând geniul latinității, care a produs pe autorul „Divinej Comedii“. Alocuțiuni asemănătoare au mai ținut și d-nii Leon Berard, Barres etc.

✠ FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“ ✠

Vasile Alexandri

Zilele trecute, s'a sărbătorit, îndeosebi la Academie și la Mircești, cuibul iubit al poetului, o sută de ani dela nașterea bardului nostru național.

Născut pe drumuri de băjenie, în vremea Eteriei grecești, toată viața lui a fost un suflet neastâmpărat, trecând cu o mobilitate uimitoare dela o preocupare la alta, dela un studiu la altul, dela un gen de poezie la alt gen, rămânând însă totdeauna un iubitor entuziast al naturii frumoase, al vieții senine, al acțiunei generoase și al patriei lui dragi!

A fost purtătorul de cuvânt al generației eroice, care a pus temeliile României. Fruntaș și propagandist al Revoluției dela 48, făuritor și cântăreț al Unirii din 57 și glorificator al Răsboiului din 77, n'a fost eveniment mare al țării, la care să nu fi contribuit și pe care să nu-l fi transpus limpezit în măreața și variata lui operă literară.

Ca om de faptă, stă alături cu Alexandru Cuza, Mihail Kogălniceanu, Costache Negri, Ion Ghica, Nicolae Bălcescu, Ion Brătianu; ca om de litere, se ridică deasupra tuturor și este ecoul sonor, încremenit în lucrări de artă, cari trăiesc și azi, al frământărilor, cari au întemeiat statul român modern, nucleul, în jurul căruia s'a închegat România-Mare.

Școala începută în țară tânărul Alexandri a sfârșit-o la Paris, aducând de-acolo nu numai cultul pentru Victor Hugo și Lamartine, ci și zelul înflăcărat pentru libertățile societății. Fără să fi isbutit de a-și continua un studiu în vederea unei anume cariere, el și-a îmbogățit sufletul cu tot ce putea oferi Parisul, atât de darnic în mișcări culturale, sociale și artistice. Intors în țară, călători prin munți și culese acele comori de poezie poporală, cu cari, mlădiate de talentul său, a uimit publicul român și strein. Alexandri câștigă astfel atenția și simpatia streinătății pentru neamul nostru, așa de bogat sufletește și oferi în acelaș timp literaturii române singurul isvor de însănătoșire și de îndrumare.

Și el însuși, Alexandri, a folosit mult după urma poeziei populare: dela romanțiozismul apusean din „Dridri“ și „Buchetiera din Florența“ trece la inspirația sănătoasă și neaoș românească din „Strunga“.

Dela 1840, fiind la conducerea teatrului național din Iași, împreună cu Negruzzi și Kogălniceanu, Alexandri scrie o serie de piese, localizări și originale. Printre ele e cunoscutul „Iorgu dela Sadagura“.

Scriind întâi în revista „Dacia literară“ a lui Kogălniceanu, mai apoi în „Propășirea“ întemeiată de acesta, de Ion Ghica și de dânsul, Alexandri pleacă în urmă în Orient și Italia, unde scrie poezii de amor, închinate logodnicii sale, Elena Negri, a cărei moarte timpurie o plânge apoi în faimoasa „Steluță“:

„Tu, care ești pierdută în neagra veșnicie,
Stea dulce și iubită a sufletului meu
Și care odinioară luciai atât de vie,
Pe când eram în lume tu singură și eu . . .“

La 1848, Alexandri, în țară fiind, scrise „Deșteptarea României“, apoi nevoit să se exileze ca revoluționar, plânse în „Adio Moldovei“.

Se întoarce în curând, după un drum în Orient, și publică poezii în „Bucovina“ fraților Hurmuzachi.

Urmă compunerea unei întregi serii de piese între cari cele 2 comedii cunoscute prin tipul reușit al Chiriței,

Volumul „Doine și lăcrămioare“ apare la Paris. După un șir de călătorii prin Franța, Spania și Africa, toate trecute în scrierile lui, Alexandri, revenit în țară, scoate revista „România literară“, care n'a durat însă mult.

Răsboiul Crimeii deschide epoca Unirii celor două Principate, marele eveniment național a cărui înfăptuire Alexandri a propagat-o în măreața sa horă: „Hai să dăm mână cu mână . . .“

Poetul e în această vreme, și un inimos om politic până târziu, subt Cuza Vodă, prieten cu dânsul. A fost trimis în străinătate să susție aprobarea Unirii.

Politică patimașe n'a făcut niciodată, ba și-a bătut joc de ea în scrierile sale. Dela venirea Regelui Carol, Alexandri n'a mai făcut politică. A publicat „Cas-telurile“ și „Legendele“ în timpul acesta în „Convorbiri literare“.

A cântat apoi, cu toată tinerețea războiul nostru din 1877, iar peste un an, a câștigat premiul la concursul latin din Montpellier, cu celebra „Latina gintă e regină . . .“

Cele mai valoroase dintre piesele sale: „Despot-Vodă“ și „Fântâna Blanduziei“ le-a scris acum, în epoca aceasta din urmă.

A fost apoi, în ultimii ani ai vieții sale, ministru plenipotențiar la Paris. A murit la Mircești unde e și înmormântat, fără ca recunoștința neamului, pe care l-a servit atât, să-i fi ridicat un mausoleu demn de gloria lui.

■

Opera lui Alexandri e vastă. Dar, dela început până la sfârșit, felul lui de-a scrie a rămas acelaș; ușor curgător, neadâncind mult, dar simțind totul, privind lucrurile printr-o prismă voioasă și înfrumusețându-le. Rar accente plângătoare și-acelea atemate.

In „Doine și lăcrămioare“, Alexandri e de-o dulcișe, care mișcă. In ediția a II-a, adăogită și botezată „Mărgăritărele“,

Cronica politică

Comunicatul Federației. Intr'o cronică precedentă spuneam despre consfătuirile pe cari Federația s'a simțit nevoită să le țină, că deși cu acest prilej se vor vădi deosebirile și curentele cari o frământă, totuși nici unul din fruntașii, să nu va îndrăzni să propună o moțiune hotărâtă care sai lămurească în mod oficial situația politică a Federației și că în cele din urmă se va cădea de acord asupra unei moțiuni tot atât de goală de orice înțeles și tot atât de larg deschisă tuturor opiniunilor și Tălmăcirilor caști faimoasa moțiune a celor 100.

Spuneam aceasta pentrucă știam cât de mult se complace d-l Iuliu Maniu în situațiile nelămurite precum și cât de mare interes au țăraniștii ca să întârzie o dizolvare în formă a Federației care virtualmente s'a desfăcut de mult,

Desigur însă că efortul făcut cu prilejul moțiunei dela Cluj a epuizat toate resursele de ingeniozitate necesare pentru a ascunde lipsa unei voințe hotărâte și precise și a astupa golul de idei.

De aceia în locul unei moțiuni care ar fi trebuit să fie o reeditare a celei dela Cluj, Federația publică un comunicat foarte laconic care voește să fie o desmințire și nu isbutește să fie decât reflexul neputinței de a lua o hotărâre și de a conforma o situație.

Cu toate silințele depuse pentru a-i păstra o aparență de viață opinia publică știe că Federația numai trăește. Așa încât comunicatul nu schimbă nimic.

---

fost foarte bună. Din aceștia cel care s'a înfățisat cel mai bine a fost. Jean Atanasiu. Cu baritonul său care seamănă cu al lui Baklanoff și cu Jocul său de scenă a cucerit în galop publicul. In același timp a fost în Cluj și tenorul operei din Hamburg, dr. Nasta, însă ragușala nu i-a permis să-și desvolte organul pe deplin. D-ra Barbu a avut un succes foarte mare și se speră, că pe anul viitor să se reimbolarcă. Până la noua deschidere însă mai este mult, poate că nici nu o vom mai ajunge. Greutățile să înmulțesc pe zi ce merge.

Se speră însă că creatome operei naționale, Tiberiu Brediceanu, va reuși să convingă cercurile competente, că pierderea operei ar insemna mai mult ca pierderea unei instituțiuni artistice. Nouă Germanilor nu ni se poate însă lua partea ce am adus-o în instituția aceasta culturală. Opera lui Nowak o continuă acum cu dibăcie maestrul Schüller. Maestrul de cor Klee a avut un succes remarcabil. Afară de aceștia mai sunt 2 sau 3 de ai nostri cari voiesc să rămână necunoscuți deocamdată.

Și nu cei din urmă sunt muzicanții vienezi, în majoritate în orhestră. Ei vor pleca pentru 2--3 luni spre apus; așteptăm ca să ingrijească ca la toamana să ne întâlnim din nou. Credem, că dacă nu-i va atrage altceva cei puțin lei nostri au aceași valoare pentru ei ca muzica lor pentru noi.

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
ȘI PIANE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile alui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acții
Persoanelor de incredere se face vânzarea și cu plată în rate

Citiți „Infrățirea"

---

se găsesc și poezii frumoase de ocazie. Așa e „Sentinela română", desvoltând cu grandoare epică ideea că poporul nostru e o sentinelă a culturii latine la gurile Dunării.

„Pasteluri"-le constituesc, după unii critici, partea cea mai de valoare artistică din ce a scris Alexandri. Sunt admirabile descrieri, simple, dar cuprizând tot ce e mai caracteristic într'un peisagiu. De remarcat că tablourile cuprind uneori câte-un element, două de mișcare, care le'nsuflețesc. Tipic, în această privință, e pastelul „Iarna".

„Legendele" sunt bucăți epice în care obiectivarea nu-i însă realizată, de cât, poate în unele părți din „Dan. Căpitan de plai" Alexandri a rămas totdeauna, în esență un poet liric.

Același observație se impune și cu privire la teatrul lui Alexandri. Lăsând la o parte cântecelele comice, operetele, vodevilurile și comediile, cari sunt, cele mai multe, abile prelucrări după opere străine și trecând peste „Cetatea Neamțului", și lipitorile satului ca să ne oprim la cele mai consistente piese ale lui „Despot-Vodă", „Fântâna Blanduziei" și „Ovidiu", în toate, atât acțiunea, cât și personagiile se detașează cu greu de pe un fond, ce e comun tuturor ci care le transfigurează, făcându-le să semene între ele și să fie expresia aceluiaș suflet: al poetului Alexandri.

Firește, dacă ținem neapărat să facem o scară a valorilor poetice din literatura noastră, vom trebui, ca să ajungem la Alexandri, să scoborîm dela Eminescu și Alexandrescu.

Dar niciunul ca poetul dela Mircești n'a fost o figură pe de-a întregul reprezentativă a unei epoci și niciunul n'a rezumat mai bine însușirile specifice românești.

Icoana vremii lui Alexandri n'o putem găsi nicăieri mai bine decât în opera lui, în care chiar împrumuturile din literaturile streine sunt așa de bine adaptate în atmosfera țării noastre, încât par lucruri din cel mai autentic isvor românesc.

Sărbătorind pe Alexandri, sărbătorim însuși geniul național ajuns la realizări artistice, cari poartă în mod distinct pecetea originalității lui.

Cron.

Revista pressei germane

Ziua Eroilor

Ziarul sibian **S. D. Tageblatt** scrie următoarele cu ocazia serbării zilei eroilor:

„Poporul care nu-și cinsteste morții nu este nobil. In scopul acesta și România a fixat ziua Inălțării Domnului pentru amintirea eroilor căzuți pe câmpul de onoare fără considerare la naționalitate și religie, după sistemul popoarelor din apus. Este datoria fiecărui să ia parte după putință. Aceasta cu atât mai vârtos, cu cât nu putem uita ajutorul și spijinul Statului Român și al poporului Român dat pentru îngrijirea mormintelor eroilor de pe tot teritorul țări. Intreg poporul, român și cei rămași în viață în special sărbătoresc ziua aceasta cu mândrie, căci jertfele aduse pe altarul patriei nu au fost fără succes. Prin sângele lor scump s'a făurit unitatea națională, chiar și dacă ei au căzut sub drapele străine. Căci popoarele căzute departe de trunchi nu sunt totdeuna în situația de a lupta pentru idealul lor.

„Noi la timpul nostru sub drapelul armatei austro-ungare nu am uitat niciodată să amintim eroismul cu care frații nostri Români și-au purtat viața în tranșeele bătrânei Monarhii. Sfârșitul tragediei mari le-a și răsplătit jertfele aduse.

Este o datorie, de colonist de a-și pune fiii la dispoziția Statului căruia s'a depus jurământul de credință. Așa vom face și noi Germanii din România Mare. Trebue să fim sinceri și să recunoaștem, că la inceputul războiului, când fosta noastră patrie Ungaria a plecat în război de partea Germaniei am adus bucuros orice jertfă. Avenit apoi revoluția; trebue să recunoaștem, că ea ne-a lovit greu. Credem că ori care Român adevărat va recunoaște durerea noastră. In vederea une noi faze în viața noastră poporală ne-am declarat pentru o nouă patrie.

După puțin timp a fost chemat din nou la arme poporul nostru. Noi am urmat chemărei. Și din nou au căzut mulți din cei mai buni ai nostri în luptele pline de glorie contra gândului pervers alui Kuhn Bela. Sperăm, că Statul nostru și poporul român nu va uita în timpuri liniștite de a mulțumi aceasta prin o hotărîre care să repare toate cele suferite în cei doi ani din urmă. Acum sub scutul Statului nostru putem serba amintirea tuturor eroilor nostri căzuți pe malurile râului Isonzo, în stepele Rusiei și Siberiei.

Institutul economic al României

S'a constituit consiliul de administrație al „Institutului economic al României", în modul următor: Președinte d-l Oscar Kiriacescu, fost ministru de finanțe, director la Banca Națională; vice-preșeindte d-l L. Mrazec, profesor universitar, director al Institutului geologic. Consiliul de direcție s'a compus din d-nii: Al. Perieteanu fost director general al C. F. R. Vintilă Brătianu, fost ministru, Ionescu-Șișești, L. Colescu, director al statisticei generale, Halfon și inginer Bușită, fost secretar general al ministerului lucrărilor publice.

Direcțiunea secțiunei studiilor a fost încredințată d-lui Gheran Netta, doctor în științele economice și financiare.

Proteste îndreptățite

Ziarele maghiare din provincie despre ziarele maghiare din Cluj

Atitudinea ziarelor maghiare din Cluj, criticată în atâtea rânduri și cu prea multă indulgență — de presa română, a provocat în ultimul timp proteste și din partea ziarelor maghiare din provincie cari fiind în mijlocul poporului, cunosc adevăratele lui necesități și pot să constate mai ușor greșelile ziarelor clujene. Politica lor, făcută din sentimente de neîmpăcată ură nu mai poate fi tolerată de ziarele cari privesc mai obiectiv situația și doresc o atitudine mai împăciuitoare.

Ziarul „Székely-Udvarhely", vorbind despre starea sufletească a repatriaților ajunși la graniță, cari toți ar dori e reîntoarcere, dar e prea târziu scrie următoarele:

„Câte existențe sărmane adăpostesc pereții vagoanelor. Trezirea definitivă va urma abia după ce vor fi trecut granița, atunci însă va fi prea târziu.

Unul (dintre repatriați) citește „Brassoi Lapok", altul ziarul „Ellenzék" din Cluj. Admirabil! Omul bețiv e dus la peire de rachiul ameților.

Și aceștia toți au fost amețiți, au fost prostiți de „Ellenzék" și „Brassói Lapok", iar acum pleacă. Aceste ziare, „salvatoarele maghiarilor", prin politica lor odioasă, au înveninat totul aici, cu asmuțit sute de mii cari, repatriindu-se, sunt supuși dincolo unor dispoziții severe. (In . . . Hungaria felix . . .). Oare până când va mai ținea politica de înveninare a acestor ziare și la câțel silor lor? Până când"? . . .

Iar ziarul „Temesvári Hirlap" are următoarele cuvinte de apreciere la adresa „Kaleti Ujság-ului" din Cluj:

„Ziarul „Keleti Ujság" din Cluj acest ghiveci politic, publică un interview fals, pretinzând că-l are dela deputatul șvab Kränter care nici odată n'a făcut declarațiile publicate de ziarul amintit. Acest ziar vrea să ne dea acum o lecție de intimidare pentru ca să nu mai cutezăm a lumina publicul despre intențiile sale subversive. Deocamdată răspundem acestui ziar fără cap și coadă că ne doare extinderea sa în Banat". Constatând lipsa de colegialitate a ziarului amintit condusă numai de interese bănești, încheie astfel: „Aceasta e politica ziarului care respiră deodată și foc și apă. Vom avea la adresa ei încă câteva cuvinte".

Acestea sunt cuvintele de laudă la adresa „organelor" maghiare din Cluj din partea presei lor. Va putea cineva să ne acuze de șovinism dacă susținem și noi același lucru?

DIN UNGARIA

Tratativele ceho-maghiare

Tratativele economice între Cehoslovacia și Ungaria au început. Delegația maghiară sosită în Praga a fost primită în audiență la diferitele ministerii apoi s'a stabilit programul. Desbaterile continuă în limba germană și e probabil că vor ține câteva săptămâni.

Apponyi vicepreședinte al Ligii Popoarelor?

Propaganda maghiară continuată cu atâta tenacitate și prin falsificări de orice natură pentru a folosi cât mai mult Ungariei, începe să dea roadele sale reale. O dovadă cât se poate de vie și surprinzătoare este alegerea lui Apponyi ca vicepreședinte al Ligei popoarelor. Propunerea a fost făcută de guvernul englez și Apponyi a fost ales cu unanimitate de delegații Angliei, Franței, Italiei și Japoniei. S'a mai hotărît să i-se ceară lui Apponyi ca în viitoarea ședință să țină o cuvântare!

Teleky și Pallavicinii în propagandă

Duettul de propandă al grofilor Teleky și Pallavicini se desfășură intensiv în Anglia. Teleky declară ziarului „Daily Telegraph" că va porni în curând la Geneva unde va interveni ca Ungarie să fie primită cât mai curând în Liga Națiunilor. In chestiunea regalității declară că ea nu se poate rezolva prin deciziunea adunării naționale maghiare fiind vorba de un sentiment adânc al poporului și respectul față de trecut. Dealtcum Ungaria nu poate avea doi regi în același timp. A mai ținut să accentueze că slovacii și ruenii din Cehoslovacia sunt nemulțumiți cu noul regim și doresc o reincadrare la Ungaria.

Noui combinații.

In labirintul aspirațiilor diferiților șefi de partide din Ungaria, în timpul din urmă începe să se cristalizeze concepția unui nou guvern care să ducă la liman resolvirea chestiunilor interne maghiare. Făuritorul lui e de astădată grofui Bethlen, actualui ministru președinte, care combină cu guvern unic, — care pe cât se poate să-i asigure fotoliul de ministru președinte și pe mai departe. El ar dori ca din cele două partide — creștini-socialiști și agrarieni — să formeze un singur partid care să dea naștere guvernului salvator. Divergențele între cele două partide sunt prea mari și e aproape sigur că idea lui Bethlen va rămâne o combinație nerealizată.

Jaf în banii publici.

Predilecția de a folosi bani publici pentru interese personale a luat și în Ungaria proporții uimitoare sub guvernatorul Horthy. Ziarul *Béesi Ujság* publică o destăinuire a deputatului Beniczky care în campania sa contra lui Horthy demască spesele enorme făcute de guvernator pentru a întreține un lux scandalos. Adunarea a votat guvernatorului 3 milioane cheltueli anuale. In această sumă se cuprind și spesele reprezentative, Totuși guvernatorul cheltuiește 40,000.000 (patru zeci de milioane) într'un singur an. Mai mult decât a cheltuit în trecut Ungaria întreagă pentru întreținerea Curții regale. Numai trăsurile și sănii de vânătoare s'au cumpărat în valoare de 145.000 coroane.

Și să nu credem că suma se justifică în urma scumpetei din Ungaria. Diurnele tuturor deputaților, funcționarilor adunării și întreținerea edificiului nu se ridică la această sumă.

Noutăți de vară
Calități din timp de pace au sosit la
Firma NEUMAN M.
magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.
Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 431.

INFORMATII

Duminecă, 19 Iunie a. c., va avea l. c. în prezența d-lui Ion I. C. Brătianu, inaugurarea „Cercului de studii al partidului național-liberal" din Cluj.

La solemnitate vor participa și câțiva dintre fruntașii partidului național-liberal.

Cu acest prilej, Șeful partidului, d. Ion I. C. Brătianu, va avea o consfătuire cu delegații organizațiunilor național-liberale din Ardeal.

■

Culturale

Mâne, Duminecă, va avea loc, în aula Universității, la orele 10 dimineața Comemorarea sexcentenarului lui Dante.

Vor vorbi asupra vieții și operii maretui scriitor italian domnii Giandomenico Serra și V. Bogrea, profesori universitari.

Nu ne îndoim că intelectualitatea Clujului românesc va participa în număr mare la această sărbătoare a latinității.

■

Financiare

Direcțiunea generală Financiară din Ardeal a primit autorizațiunea de-a face prin organele sale controlul timbrului de ajutor social.

■

Zilele acestea se va da o circulară Ad-țiilor financiare din Ardeal prin care bisericele nu vor mai avea dreptul de licență pentru vânzarea băuturilor spirtoasă întru cât nu e compatibil ca bisericile să-și creeze venituri din astfel de întreprinderi.

■

Direcțiunea generală financiară a fost informată că în Ungaria s'a pus în aplicare același sistem de contabilitate care este acum introdus în Ardeal din vechiul Regat.

■

Comerciale

Se atrage atențiunea celor ce vor să deschidă cârciumi, că nu vor putea să le pună în funcțiune până la câștigarea dreptului de licență. Altmintrelea vor fi pedepsiți ca contravenienți ai legei cârciumilor.

■

Consiliul orășenesc ne-a declarat că nu are nici un amestec în stabilirea prețului zahărului ce se va vinde pe piața Clujului, la 16 lei kgr., în loc de 9 lei.

■

In curând se vor înlocui carnetele pe care se aplică timbrul de ajutor social, prin carnete tipărite de stat, cari se vor împărți direct negustorilor cari le întrebuințează.

■

C. F. R.

Societățile particulare de C. F. cari își aveau sediul în Budapesta au început să se mute la Cluj. Totodată ele au trimis Inspectoratului din Cluj dosarele în vederea studierii gestiunei bugetare.

■

Administrative

D-l Petrini, directorul general al agricu'turei, a plecat la București pentru o săptămână.

Politice

„Viitorul" publică următoarele:

„Patria" dela Cluj crede că partidul național liberal e dator să răspundă la o somațiune pe care i-o face.

Partidul național-liberal are o situațiune, care'i impune datoria, înainte de a da cuiva vreun răspuns, să știe cu cine are a face.

E autorizată „Patria" să declare că această întrebare e făcută în numele partidului național din Ardeal?

In acest caz, desigur că echivocul, de care s'a plâns „Viitorul", ar fi limpezit și rezerva ce și-a impus partidul național-liberal nu și-ar mai avea locul.

Până atunci, o formațiune politică serioasă și cu simțul răspunderilor nu poate nici azi, precum nu a făcut'o în trecut, să-și schimbe atitudinile după toate incidentele, create de pătimași fără răspunderi efective.

■

Agricole

Direcțiunea agriculturei proiectează înființarea de școli de gospodărie casnică pentru fetele de țărani.

■

Recolta fructelor din anul curent va fi bună. Merii și perii se prezintă ceva mai slab.

Recolta prunelor va fi foarte abundentă.

■

In unele regiuni din Săcuime sămănăturile de toamnă au fost întoarse și sămănate din nou cu sămânță de primăvară.

■

D-l Popa, directorul Agriculturei din Cluj a plecat eri în inspecție la Lugoj, pentru a inspecta regiunea sericicolă de acolo.

După aceea d-sa va inspecta alte regiuni. Inspecția va dura 8 ile.

■

Bibliografice

Cea mai scumpă comoară a vieții este sănătatea pentru păstrarea căreia recomandăm cunoscuta lucrare a d-lui Dr. Vasile Blanu, medic colonel în rezervă: Dicționarul Sănătății, din care să pot învăța toate legile igienice, toate mijloacele de apărare în contra boalelor precum și toate lucrurile de vindecare. Acest bun și folositor doctor de casă, premiat de Academia Română, cuprinzând aproape 1000 de pagini și 350 figuri, nu trebuie să lipsească din nici o casă, cu atât mai mult cu cât este singura lucrare în genul aceasta scrisă românește. El costă numai 50 de lei și se află de vânzare în Cluj, la librăriile: G. Onișor, Cartea Românească și A. Anca, din Piața Unirii, și la autor în strada Elisabeta No. 13.

■

Baia de aburi Diana este deschisă Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru bărbați; Miercuri, Vineri pentru femei. Baie sunt zilnic afară de Luni. 33

Universitare

Domnul profesor I. Luchaire va continua seria interesantelor sale conferințe asupra „Istoriei instinctului artistic la Francezi" Sâmbătă 11 Iunie la ora 6 seara — epoca de la Renaștere la Revoluție — și Luni 13, la aceiași oră — epoca de la Revoluție până în zilele noastre. Conferințele vor avea loc în sala Bibliotecei.

■

Diverse

Prefectura județului Cojocna ne aduce la cunoștință că deschiderea băilor Cojocna se va face în mod oficial în ziua de Duminecă 12 l. c. după programul anunțat.

■

Statistica generală a Transilvaniei care se alcătuește la Cluj, se va termina pe la sfârșitul lunei Iulie.

■

D-l Sever Barbu, șef de serviciu la Ad-ția financiară Cluj, care încercase să fraudeze statul cu ocazia stampilării efectelor străine. a fost destituit.

■

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea și apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmacentice Cluj II-111

■

S'a deschis în Cluj, Piața Unirii No. 15. Marele Magazin de încălțăminte RAFTOPOL din București. Incălțăminte pentru dame bărbați și copii, cele mai noui modele din străinătate și executate în atelierul propriu. Pantofi Elveției bărbătești de box 280 Lei. Ghete elveției bărbătești de box 300 lei. 550

Se mai aduce la cunoștința onor public că a mai sosit un transport nou de încălțăminte și anume: Ghete și pantofi roșii și de lac bărbatești. Ghete și pantofi de dame, escarpeni și cu barete, de antilopă și olandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marca veritablă Elvețiană „Bally".

■

Dr. Lăzărescu, medic-șef al Casei Cercuale, Specialist în boale Interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p' m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

■

„UNIVERSUM", inteprindere technică de instalațiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală electrică, și tot felul de reparațiuni cu prețurile cele mai avantajoase. Prima intreprindere curat românească, Cluj, Strada Meșter 5. Telefon 841. 188

■

La 1 Mai s'a deschis grădina devară a Hotelului Central. 622

■

Țânțarul!

O lămurire

Ziarul „Patria" cu No 121 din 6 Iunie c. publică o dare de seamă despre congresul Farmaciștilor Ardeleni ce s'a ținut în ziua de 3 Iunie c. la Cluj și la care s'au luat următoarele două hotărâri:

1. Se dă un vot de neîncredere Președintelui M. Șomlea;

2. Să votează o moțiune prin care farmaciștii Ardeleni refuza de a se contopi cu Societatea Falmaciștilor din vechiu Regat.

Mai departe se lasă a se înțelege că acei cari s'au adunat la Cluj, se găsesc într'un conflict acut cu Președintele M. Șomlea.

Răspund scurt:

Nu le-am cerut nici odată nici un fel de încredere. până la 5 Iunie 1921 și votul de neîncredere privește nu activitatea mea ca Președinte al organizației sindicale, ci el rezultă din lupta care se duce pentru a zădărnici, prin ori și ce mijloace, consolidarea Statului nostru.

Adunarea din 3 Iunie a câtorva Farmaciști lasă să se întrevadă că toți acei cari vor încerca să facă o faptă patriotică vor întâlni în calea lor dușmănia oarbă a minorităților etnice, și câte o coadă de topor cum e în cazul de față farmacistul *Murgău János* din Turda.

Procesul verbal votat și semnat în ședința de 3 Iunie, a fost citit în Congresul general al tuturor Farmaciștilor din România Mare ținut la Brașov în 5 Iunie c. și prin care se respinge categoric contopirea cu Farmaciștii din restul Țării pentru a forma o singură mare Asociație.

La această tristă hotărâre am răspuns în plin congres după cuviință, iar D-l Președinte Al. Iteanu nu a rămas dator D-lui Murgău János, ci i-a răspuns că se miră de această îndrăsneală venită de la un român Ardelean.

In urma acestora partizanii autonomici ardelene, au primit unificarea, și contopirea organizației noastre profesionale cu societatea Farmaciștilor din Regat, iar subsemnatul, ca Președinte al acestei organizațiuni, am prezentat adeziunile scrise pentru contopire, și am declarat organizația sindicală a farmaciștilor din Ardeal, Banat, Maramureș desființată.

Acestea sunt faptele.

Și acum întreb pe gălăgioșii mei colegi: Cum se face că nu au opus nici-o rezistență la unificare deși veniseră la Brașov nu cu ramura de maslin, ci cu lozinca separatismului?

Ce alte motive i-au îndemnat ca într'o ședință clandestină să-mi voteze neîncrederea, câtă vreme nu au un motiv scris și le-a lipsit și căderea și autoritatea morală pentru aceasta?

Și pentru ca să nu-și frământe prea mult mintea cu răspunsul ce-mi datorează, îi voi ajuta.

Congresul Farmaciștilor ținut în Cluj în luna Ianuarie 1921 a votat în unanimitate contopirea cu societatea Farmaciștilor din Regat, și am fost ales de Președinte al lor pentru a îndeplini hotărârile acelui Congres.

Am muncit singur fără nici un ajutor sau sprijin din partea lor, cum de altfel recunosc cu toții, dar nu a fost vorba dacă cu mă achit sau nu de cela ce congresul a hotărât, ci a survenit pofta autonomiei ardelene alimentată de luptele politice, și oareșcari autorități, de cari colegii mei trebuia neapărat să profite.

Nu le venia bine să atace chestia autonomiei în fond, ci sub diferite pretexte demne de acei cari le-au ridicat, au găsit cu cale să-mi ridice acuzațiuni că eu țin cu ori ce preț să îi fac români, și ca probă au înghebat adunarea din 3 Iunie, când au votat neîncrederea.

Cu alte cuvinte piedeca separatismului eram eu, de care trebuiau să scape, pentru ca apoi la Brașov, în fața argumentelor ce au auzit, să se facă mici și să accepte unificarea.

Cum se poate numi această purtare, desigur vom avea ocazie să ni-o lămurească ziarul „Patria", care și-a dat toată osteneala să se ocupe nu atât de chestia Farmaciei Române, ci cu mine, fiindcă le stric digestia prin munca ce depun pentru consolidarea unei vieți românești unitare.

M. Șomlea
farmacist

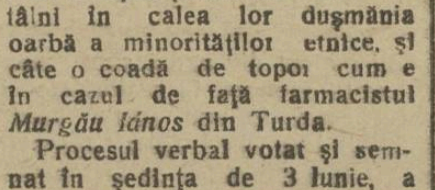

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 9
20 **Telefon No. 359**

Regia Monopolurilor Statului

LICITAȚIE

Monitorul Oficial No. 35. din Mai 1921, publică licitație pe ziua de 14 Iulie 1921 pentru pile necesare stabilimentelor.

Ofertele se vor depune din timp la Direcțiunea Generală a Regiei în București sau la Direcțiunile Regionale R. M. S. în Cluj și Iași, împreună cu garanția provizorie de 3% în numerar oferte publice admise la Casele Statului sau recepise ale Casei de Depuneri.

Atât la Direcțiunea Generală București cât și la Direcțiunile Regionale din Cluj și Iași se pot vedea: Monitorul Oficial, caetul de sarcini și tabloul detaiiat al dimensiunilor și cantităților.

Direcțiunea Generală
765 **R. M. S.**

Radio 1098

Să caută o dactilografă

perfect în limba română și maghiară. Redcție revistei „Consum" Str. Regina Maria No. 34. 780

Cel mai eftin se curăț și vopsește la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Ziua Eroilor

Sărbătorirea amintirei eroilor în Cluj a avut anul acesta aspectul unei sărbători naționale românești. La ora 6 p. m. s'au adunat în piața mare a orașului școlile românești de toate categoriile și autoritățile împreună cu câte-va companii de soldați din toate armele.

Cortegiul format avea în frunte elevii școlilor primare cari erau singurii purtători ai buchetelor de flori, apoi veniau școlile medii de băeți școala normală de fete și liceul Gh. Barițiu. Preoții bisericelor românești mergeau în fruntea autorităților și a studențimei amestecată printre ele după care urma armata îmbracată în ținută ordinară.

La mormintele eroilor acoperite de cununi de frunzis de stejaur copii depun cu pietate buchețelele lor de flori după care toată lumea se orândui în semicerc când preoții săvârșesc un serviciu divin.

D-l *General Anastasiu* ține cu acest prilej o însuflețită cuvântare în care remarcă importanța pe care o are ziua înălțărei Domnului în legătură cu sărbătorirea amintirei eroilor. Eroii sunt o pildă vie de sacrificiu atât pentru foștii lor camarazi cât și pentru generațiile viitoare. Eroismul lor va fi pârghia pe care întreg neamul va edifica statul românesc astfel ca să-și poată da tributul său de muncă pentru propășirea lumii în civilizația viitoare.

D-l *prof. Marin-Ștefănescu* arată apoi cum această zi nu este numai pentru morții neamului românesc ci a tuturor celor căzuți pe pământul acestei țări. Înțeleg greșit dar, concetățenii de alte naționalități cari nu vin ca să sărbătorească amintirea lor alăturea cu noi. „In fața mormântului, zice d-sa, toate patimile să înceteze" și de aceea cu regret accentuiază că nici măcar reprezentații celorlalte naționalități nu au luat parte.

D-sa arată că dacă admirăm pe Hristos, eroul eroilor, suntem datori să dăm prinosul de admirație celor ce au murit în lumina unui ideal. Îndeamnă la înfrățire pentrucă ea singură poate aduce și mulțumirea sufletească a individului și binefacerea indivizilor din aceeași țară. Românii dar sunt datori, ca să întindă mâna pornită din cuget nobil, celor cărora astăzi patimile le-a întunecat sufletul. Vom dovedi că avem un suflet mai mare și vom câștiga mai mult. După cântecul de rugăciune al muzicei militare lumea se retrage cu mulțumirea recunoscută a împlinirei unei ploase datorii.

Marele complot comunist din Cluj

II.

Istoricul partidului comunist din Ardeal. Cercul lui de activitate. — Ce urmărește acest partid. — Cine sunt comuniștii arestați. — Legătura cu partidul comunist din București de sub șefia lui Cristescu.

In adunarea generală și secretă a tuturor membrilor de încredere din toate breslele din Cluj, ținută la 30 Aprilie, au fost aleși ca delegați pentru congresul din București următorii: Dr. Rosvany, Lh. Rus, Bergher Aladar și Ulici Lazăr care au primit dela adunare instrucțiuni categorice de a se afilia fără rezerve la internaționala III și de a primi cele 21 puncte dela moscova.

Aceasta este situația partidului comunist din Cluj până la congresul dela București.

După congres, acest partid iese la suprafață, se proclamă „Partidul comunist din Cluj", iar ziarul „Faklya" ca ziar oficial al patidului comunist din România scris în ungurește.

Descoperindu-se această organizație clandestină a comuniștilor și mai ales intențiile lor criminale, siguranța din Cluj, de comun acord cu Parchetul tribunalului Cluj și în urma unui ordin superior; a arestat pe toți conducatorii comuniștilor din Cluj și în acelaș timp a făcut o amănunțită percheziție la domiciliul fiecăruia la care a luat parte și energicul procuror al Cuiujului d-l **Cepescu.** In total au fost arestate 28 de persoane dintre care 10 au fost puse în libertate nu pentru că nu ar avea principii comuniste, ci pentru că nu s'a putut dovedi în deajuns că ar fi avut un rol important în mișcarea comunistă din Ardeal sau în complotul plănuit de aceștia.

Cei 19 care se găsesc arestați și asupra cărora sunt dovezi indiscutabile că au organizat complotul sunt următorii:

Astalos Grunvald Sandor, evreu din Oradia-Mare venit anul trecut în Cluj. Acesta a luat parte activă și foarte intensă la **greva generală din 20 Octombrie 1920** și fiind urmărit a fugit în Ceho-Slovacia și de acolo la Wiena împreună cu Szekely Imre și Klein Iosif.

In Wiena a discutat cu conducătorii comuniștilor de acolo chestiunea înjghebărei partidului commist din Cluj și este omul de încredere al comuniștilor din Wiena, în Ardeal. Intors la Cluj în Decembrie 1920 pune baza partidului „ilegal", stă în legatură cu toate centrele din Ardeal primește curieri dela Wiena și trimite curieri din Ungaria. In April a fost din nou la Wiena pentru a aduce instrucțiuni cu privire la congresul comunist din București. La parte la congres ca ziarist și împarte bani adusi dela Wiena **„tovarășilor"** deținuți. Acesta este sufletul mișcărei comuniste din Ardeal și Banat și conducatorul partidului ilegal. A primit subvenții bănești de la Wiena în cantități enorme.

2. **Gazdag Ferentz,** ungur de profesiune arhitect domiciliat în Cluj Str. Arpad 28 a contribuit într'o foarte largă măsură la organizarea miscarei comuniste din Ardeal având legături întinse cu toți curieri comuniști prin care făcea schimb de corespondentă cu Wiena și Moscova. Este un fervent propagator al dictaturei proletare propunând ca mijloc pentru ajungerea acestui țel atentatele și distrugerile prin foc sperând ca prin această dictatură va ajunge într'o funcțiune înaltă.

3. **Hajdu Layos** mecanic ungur de origină, supus maghiar a trecut granița în țara în mod clandestin și a fost șeful biroului de expedițe a ziarului Faklya. A fost de 3 ori în Ungaria ca curier trimis de Astalos și Gazdag. In tot timpul până ce a fost prins a propagat ori de câte ori i s'a dat ocazia ideile comuniste și a agitat pentru înfăptuirea dictaturei proletare prin aceleași mijloace criminale. Acesta a fost printre cei dintâi care s'a afiliat la internaționala III.

Baga Irăn fierar, ungur, a fost acelu care prin o intensă propagandă comunistă a reusit să corupă breasla ferarilor care s'au și afiliat în intregul ei și fără rezerve la internaționala III. A propagat ideia dictaturei proletariatului prin revoluție.

In numărul viitor vom continua cu descrierea amănunțită a complotului comunist din Cluj arătând mijloacele de propagandă ale comunismului la noi, cum au fost descoperiți, numele și faptele lor, precum și legătura dintre **iridenta maghiară și partidul comunist din Cluj și cel din București** condus **de Cristescu și Complicii lui.**

Ștef. P.

Corpurile Legiuitoare

CAMERA

Prezidează d-l Imbroane. Pe banca ministerială d-nii Petrovici, Garoflid, Anghelescu.

Urmează discuția asupra reformei financiare.

D-l TITULESCU ține un discurs în care apără reformele financiare arătând necesitatea lor cerând să se voteze în afară de partide ca unirea tuturor. Oratorul este întrerupt cu strigate de „Schuller".

SENATUL

Prezidează d-l Meitani. Pe banca ministerială d-nii Argetoianu, Cudalbu, Trancu-Iași, Grozea. Urmează comunicări.

D-l DRAGOMIRESCU cere îmbunătățirea transportului de vite din Ardeal, d-l Argetoianu promite îmbunătățirea.

Continuă discuția la reforma administrativă. Vorbește BOGDAN DUICA care este contra cauzei reacționare. D-l MICȘA cere desființarea prefecților și alegerea funcționarilor pe viață.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚI:
Luni, Marți, Miercuri:
„CEZARINA" Partea II
Joi, Vineri, Sâmbătă:
„CEZARINA" Partea III.
Duminecă:
Naşa și Finul Voința.

CINEMA APOLLO:
Luni, Marți:
„BARRABAS" Partea I.
Miercuri, Joi:
„BARRABAS" Partea II.
Vineri, Sâmbătă, Duminecă:
„BARRABAS" Partea III.

CINEMA URANIA:
Luni, Marți:
Cătunul celor șapte Păcate.
Miercuri, Joi:
„Demonul Mândriei"
Vineri, Sâmbătă:
Dansatoarea Morții.
Duminecă:
In lumea Visurilor.

Vopsește curată și spală

cel mai eftin, și mai frumos

spălătorie și vopsitorie chimică de stofe

„KRISTÁLY"

CLUJ, Fabrica și prăvălia centrală: Bucovina No. 32. (fost Munkácsi) 74

Primește și face expediții cu poșta.

Representantul din Bistrița este: M. V. Grünberger Piața No. 43 (sub galete.)

Telefon 500—11211.

Ultime informații

(Prin fir special dela corresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

O ceată de agitatori conduși de d-l Mihalache, fost ministru, a atacat Consiliul de administrație al Federației din Topovoleni, pe când discuta chestiunea abuzurilor și falșurilor cunoscute, bătând pe membrii consiliului. Ziarele publică textul telegramei președintelui Consiliului cooperativei, către M. S. Regele, protestând contra agresiunei d-lui Mihalache ajutat de rude ale sale.

*

Consiliul de ministrii s'a ocupat eri dimineață cu diverse chestiuni curente, apoi a discutat prefacerea societății funcționarilor dela ministerul de industrie în Societate generală al funcționarilor publici.

*

In noaptea de 6 Iunie, bolșevicii au atacat cu focuri de arme granicierii dela Nistru, trecând pe teritoriul român,

Bandele lor puțin numeroase au fost respinse de pichetele noastre atât la Ataki, cât și la Tigeiiu.

*

D-l Groza a cerut consiliului de ministrii lărgirea legei pentru exportul vitelor.

Camera franceză a ratificat cu 418 voturi contra 75 tratatatul cu Ungaria dela Trianon.

*

La Tg. Jiu serbările comemorării lui Tudor și aducerea osemintelor Ecatarinei Teodoriu s au desfășurat cu mult fast, fiind de față ministrului Goga, generalul Istrati, ca delegat al Ministrului de Război, ziariști și un public imens. Trenul, care aducea osemintele, a fost întâmpinat cu flori și urale. A urmat desvălui ea momentului lui T. Vladimirescu. A vorbit d-l Goga în numele guvernului, apoi cortegiul plecă mai departe. Cosciugul a fost scoborât în cavoul cimitirului, după slujba oficiată de episcopul Bartolomeu. Au vorbit: generalul Istrati, Slăvescu, Bartolomeu. După terminarea servichiului religios, a urmat un banchet, cu producții muzicale, sportive, ceaiuri.

*

Academia Română a ținut o ședință solemnă pentru comemorarea decedaților, prezidată de d-l Onciul. A vorbit d-l Bianu.

*

M. S. Regele a sosit în Capitală, venind din Sinaia.

Plângeri și lămuriri

Primim următoarele:

In numărul „Patriei" 119 din 4 Iunie a. c. a apărut la rubrica Cărți-Reviste coloana 4-a din articol, pasajul 3-lea de jos o notă revoltător de prost și calomnios redactată la adresa mea.

Se spune acolo, că pentru „Florile de Ghiață" articol apărut în „Lumina Femeii" probabil numărul cel mai recent pe care nu l'am văzut încă — fratele Ap-Culea a adresat o protestare unei gazete din Cluj (Infrățirea).

Pentru rușinea gazetăriei superficiale, am onoare a da următoarea lămurire:

In ziarul „Satu-Mare", nu în „Țara de sus", a apărut un articol: „Aspecte din viața poporului italian" semnat de V. Podariu, contra cărula fratele Culea a făcut pașii de rigoare, pe cale publică în ziarul „Satu Mare" și în „Infrățirea".

Acest individ Podariu nu este Pop Dariu, revizorul școlar al jud. Satu-Mare și directorul „Țărei de Sus", ci este un instructor la școala de meserii din Satu-Mare.

Nu înțeleg reaua credință a d-lui „recenzent" care, după ce apare întâmpinarea lui Culea, aplică această întâmpinare unui articol al meu apărut după o lună în „Lumina Femeii."

Satu-Mare. 8 Iunie 1921.

Dariu Pop.

TELEGRAME

Conferința dela Porto-Rosa

Praga, 10 Iunie

Eri au plecat la Budapesta reprezentanții Cehoslovaciei pentru tratative politico-comerciale în vederea Conferinței dela Porto-Rosa.

Declarațiile lui Churchill

Nauen, 10 Iunie

Lord Churchill a declarat la Camera de Comerț din Londra că singura chezășie pentru o pace durabilă în Europa este colaborarea între Anglia, Franța și Germania.

Opinii asupra noului guvern german

Lyon, 10 Iunie

Colonelul House a declarat că actualul guvern german este cel mai sănătos și mai sigur. Ministrul Wirth ar vedea cu plăcere o apropiere a Germaniei de Franța.

Librăria Boroș Cluj, Calea Regele Ferdinand 2. Telefon 10-83

A sosit o mare cantitate de Registre și rechizite de birou. Tipărituri cu prețuri eftine. 578

1 litră cerneală „Pelican".	Lei	35·—
1 cutie agrafe	Lei	6·50
1000 buc. plicuri oficiale No. 46	Lei	136·—
1000 coale hârtii de scris Velină	Lei	280·—
1000 coale hârtii de scris concept	Lei	200·—

Grădina Teatrului-Varieten București, Strada Cimpineanu No. 5 **„Femina"**

757 In fiecare seară de la 8½ până la 11½

Mare Spectacol de Varieté

De la 11½ în sus: **Cabaret, Dans, Canto** și alte distracții

Două orchestre. Restaurant de primul rang. Băuturi streine și indigene.

Intâlnirea Elitea Bucureștene.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

VÂNZĂTOARE pentru librărie se caută, care să știe limba română și maghiară, a se adresa la Administrație ziarului nostru.

INVĂȚĂTOR diplomat caută oficiu, pe lunile de vară, eventual pe mai departe. Adresa: Ioan Cobciu învățător, Topadeșartă p. Nădășel.

PROFESOR de liceu dă lecții de ROMÂNĂ, GERMANĂ și LATINĂ (în limba română și germană). Informații la administrație.

CONCERTIST de chitară dă lecții de chitară-solo. Informații la administrație.

2 DACTILOGRAFE află aplicare într-un birou la o mare societate. Se oferă salar bun. Adresa la ziar sub 13.

Vânzări și Cumpărări:

TIMBRE 500 bucăți cu album, format mare de vânzare. Adresa la ziar sub „Raritate".

Dormitor, Sufragerie, birou, bibliotecă, 1/2 garnitură salon și obiecte casnice de vânzare. A se adresa portarului Palat Banffy Piața Unirii 29.

DIN CAUZA plecărei mele în străinătate vând o instalație modernă de farmacie și droguerie, informați I. Știopu, Str. Saguna No. 20 parter Ofertele se primesc pe adresa de mai sus.

De vânzare casă modernă situată în parc poziție admirabilă. Liberă de acum, compusă din 2 apartamente a câte 2 camere antreu și bucătărie. A se adresa la Librăria Cartea Românească Cluj, Piața Unirii No. 7.

Radio 1034

DE VÂNZARE o garnitură de salon mahagon cu Vitrin-Covor de smyrna Str. Iuliu Maniu 26 et. I. 3. Tot acolo de vânzare 8 jugh. de prat. 731

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsește de vânzare la toți vânzatorii ziarului Înfrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

Închirieri:

CAUT cameră mobilată pentru familie, plătesc bine Bebe. 684

Corespondențe:

12 INVĂȚĂTORI. Am primit mai multe oferte. Trimiteți adresele spre a le putea transpune societăților respective. Posturi foarte bune.

Diverse:

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL". Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Înfrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BANCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Înfrățirea.

Un candidat de advocat,

care vorbește și scrie românește și are și ceva practică află aplicare în biroul subsemnatului. Dr. IUSTIN CL. IUGA advocat, Strada Iuliu Maniu No. 3. et. I.

CONSILIUL ORAȘULUI CLUJ.

No. 4188—1921 cons.

Publicațiune.

Se publică spre cunoștință generale, că cu ziua de 15 Septembrie 1921 orașul Cluj va da prin licitație publică cu oferte închise stabilimentul din Calea Decebal No. 1. cu lucrarile de taiere, crepare și furnizare de lemne de foc pe timp de un an în intreprindere.

Pe lângă aceasta întreprindere a stabilimentului pentru lucrările sus menționate să va da un motor mobil pentru tăiat de lemne pe timpul de un an în chirie.

Ofertele care să primesc până în 30 Iunie orele 12 a. m. 1921 inclusiv trebue sa conțină:

a) prețul de transport pentru 100 chilograme lemne din Csuzda la numitul stabiliment;

b) prețul de taiere crepare pentru 100 chilograme lemne la mașineria imobilă a stabilimentului pe care intreprinzătorul o capătă pentru acest scop;

c) prețul transportarei pentru 100 chilograme lemnelor tăiate și crepate la oficiile orășenești și instituțiunile publice, pe care orașul le provede cu lemne de foc.

d) suma chirie pe timp de un an pentru motorul mobil.

Inventarul al tuturor mașinelor obiectelor și uneltelor cari spartin acestui stabiliment precum și condițiunile întreprinderei acestor lucrari și condițiunile inchirierei motorului mobil se pot vedea :n ori ce zi de lucra între orele 10—12 a. m. în biroul secției economice a orașului Str. Cogalniceanu No. 4.

Ofertații declarand în ofertele lor că cunosc toate condițiunile cărora dânsii sâse și supun-vor de pune la e cassa alodială garanție de 15000 de lei, prezentând recipisele împreuna cu ofertele.

Cluj, din sedința consiliului oraș. ținută la 7 Iunie 1921.

776 *Consiliul orășenesc.*

DIRECȚIUNEA GENERALĂ A CĂILOR FERATE ROMÂNE.

No. 31639—1921.

Publicațiune.

Condițiunile de angajare ale personalului Corpului de guarzi C. F. R.

Se aduce la cunoștința ofițerilor de rezervă, reangajaților, gradelor inferiere și soldaților demobilizați, fosti în trupele combatante, că pe ziua de 1 Iulie a. c. va lua ființă corpul de guarzi C. F. R. pentru paza în trenuri și stațiuni, iar personalul necesar se va angaja în modul următor:

1. Ofițerii superiori de rezervă, de preferință foști ofițeri activi pentru funcțiunea de comandant și ajutur de al corpului, asimilați, primul cu șeful de serviciul, iar secundul cu sub-șeful de serviciu C. F. R. cu președința la Direcțiunea Generală C. F. R. București.

2. Ofițerii inferieri de rezervă pentru funcția de șef de detașamente asimilați cu inspectorii și subinspectori de mișcare C. F. R. cu reședința la inspecția de mișcare respectivă.

3. Reangajații plutonieri de rezervă, foști combatanți pentru funcția de comandanți de plotoane și secții, asimilați primii cu șeful de tren și secunzii conductorilor de tren.

4. Gradații și soldații combatanți demobilizați, pentru funcțiunea de guarzi C. F. R. asimilați frănarilor C. F. R. De preferință grade și soldați proveniți din Corpul Jandarmilor rurali și grăniceri. Tot personalul prevăzut mai sus trebue să posede certificatul militar, pentru justificarea situației militare.

Drepturile cuvenite corpului de guarzi C. F. R. sunt aceleași de cari beneficiază personalul C. F. R. cu care au fost asimilați, cât priveste salarile, chiria, diferitele sporuri și alocații, spese de deplasare și strămutare, avansări, concedii, permise de călătorie gratuită și cu preț redus, etc.

Tot personalul Corpului intră în cadrele C. F. R. în clasa cea mai de sus a categoriei cu care a fost asimilați, devin definitivi și iau parte la casa de pensiune.

In caz de mobilizare sau concentrare sunt supuși regimului ce se aplică personalului C. F. R.

Șefii, subșefii de detașamente și guarzii vor purta uniformă și vor fi armați cu revolvere, date în mod gratuit de Administrația C. F. R.

Toți ofițeril de rezervă, reangajații, gradele inferiere și soldații, cari indeplinesc condițiunile arătate acl, se vor prezenta la Direcțiunea Generală C. F. R. sau la reședințele Direcțiunilor Regionale C. F. R. sau la reședințele Direcțiunilor Regionale C. F. R. după cum urmează:

Direcțiunea I-a Regională Bucureşti,
„ II-a „ Iași.
„ III-a „ Brașov,
„ IV-a „ Cluj,
„ V-a „ Timișoara,
„ VI-a „ Arad,
„ VII-a „ Kișineu
„ VIII-a „ Cernăuți,
„ IX-a „ Craiova, pentru a depune actele cerate și cererea de îngajara cel mai târziu până la data de 15 Iunie a. c.

778 *Direcțiunea Generală C. F. R.*

Renumitul Cognac Medicinal-Marty

de Világos se află iarăș de vânzare ori unde.

Ministerul de Interne
Inspectoratul General al Sănătății și Ocrotirei sociale, Cluj.
Divizia Technică-Igienică.

No. 452—1921. Int.

Publicațiune.

In legatura cu largirea Institutului Ortopedie din Cluj, publicăm o pertractarea de concurență pe ziua de 25 Iunie 1921 referitor la toate lucrarile de clădirea și instalațiune de apaduct.

Condițiile detailate se pot primi la Divizia Technică-Igienică Institutul „Pasteur" etajul II. No. 132.

Inspector General:
Moldovan m. p.
772 pt. Șef de Divizie:
Dr. Fekete m. p.
șef de serv.

Pentru Mori și Proprietari de mașini!

Avem depozitat în calitate prima:

Pietre de moară
Site de mătase
Ciocane de moară
Curele de transmisiune orig. engl. și germane
Curele de cusut
Nituri pentru curele
Unsoare de curele
Ulei pentru mașin Nr. 15
Ulei pentru mașini Nr. 16 raf.
Ulei pentru cilindre
Ulei pentru dinamo
Unsoare Tovote
Klingerit
Moorit
Asbest
Garnituri grafitate
Garnituri de Asbest
Garnituri de seu
Cositor englez
Chingi de cânepa pentru moare
Saci
Copci pentru curele
Discuri de smirghel
Sticle p. nivel de apă
Manometre
Cane pentru ulei
Ungători automatice
Discuri pentru curele
Tevi p. nivel de apă

Departamentul Mașineler
al reun. agr. săs. ard.
Sibiiu, Strada Sării No. 22.
Sighișoară, Str. Baier No. 47.

„GAMBRINUS"
RESTAURANT
Piața Unirii No. 24
Mâncări gustuoase, beuturi escelente. Serviciu cu-lant, prețuri moderate. 653

Intreprindere de transport.

Frații Deutsch Cluj, Piața Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcție cu cea mai mare garanță. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

Cautăm depozitari

pentru vânzarea ziarelor noastre în următoarele localități

Băile Herculane, Băile Sf. Ladislau, Basna, Băile Felix, Baia Fidelis, Bobâlna, Borsa, Borsec, Buziaș, Cojocna, Homorod, Malnaș, Ocna Sibiului, Odorheiu, Sovata, Tinca, Toplița Română, Vâlcele.

Doritorii se vor adresa în scris administrației ziarului notând adresa exactă precum și ultima poștă.

Veniți!! Unde?? La Restaurantul Sebők
Str. Rákoczi 72
De ce??

781 Ca să ne petrecem odată bine cu cele mai bune beuturi și cele mai gustoase Flechuri. Trebue să mai știți că este situat cu cel mai frumos loc.

De vânzare eftin din cauza plecărei **una Villă cu etaj** constătătoare din 3 camere parchetate, cameră de baie, antișambră, bucătărie și verendă. Total 8 camere. Grădina de pomi. Se pot prelua imediat. Informațiuni se pot lua în Strada Atilla No. 25. 777

Tocuri de cauciuc
PALMA
se găsește pretutindeni.
724

Reclama 286

Spre atenția fabricilor ferestraielor si morilor!

Curele de mașini
cu argăsire vegetală sau cu cea de chrom;
curele de cusut și de legat
argăsite cu alaun sau
571 cu chrom, precum piei technice de tot soiul în stare
să concureze cu fabricatele străine
să află la
Frații Renner & Co.
Fabrică de piele s. a. Cluj

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la **CZINK** Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

DESCHIDEREA MARILOR MAGAZINE

TULUMBAGIAN, TERZIAN & Co.

BUCUREȘTI, STRADA LIPSCANI 24 bis.

MANUFACTURĂ și ȘTOFE engleze

— EN GROS —

DESFIDE ORICE CONCURENȚĂ ASORTIMENT PREȚ și CALITATE

SUCURSALE: în țară: CONSTANȚA, GALAȚI, BAZARGIC. în străinătate: PARIS, COSPOLI, ODESA. 773

„Țânțarul“

M. ANGHEL 210

Cluj, Piața Mihai Viteazul 40

Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb“ Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neintrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

Instalații de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparații de mașini de scris și cusut executa cu preț convenabil:

La întreprinderea Electrotechnică și mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Becuri electrice „TUNGSRAM“ precum și materiale cu preț redus. □□ Întreprinderi și pentru provincie.

Aducem la cunoștința interesaților ca reprezentanța ziarului nostru pentru

AMERICA

am conferit Dlui GEORGE PINTEA dela Biblioteca-Română America, care este autorizat să primească orice publicațiuni pentru ziarul nostru Infrățirea

---

Transporturi de mărfuri

Curse cu automobile

în ori ce direcție execută

346 **cu prețuri convenabile:**

Emil Blaga

CLUJ, Piața Stefan-cel-Mare No. 7.

Telefon 2-70. Telefon 2-70.

Salonul de modă

„VENUS“

și a mutat atelierul în

Cluj, Strada Memorandului No. 13 lângă Missir.

Confecționează cele mai elegante costume englezești precum și rochii de stradă, serate, teatru, bal etc. pelângă prețuri convenabile.

108

Agricola

Societate anonimă de asigurări generale

BUCUREȘTI

Capitalul social: 10 milioane Lei, din care 5 milioane deplin vărsate. Reprezentanța Generală p. Transilvania, Maramureș și Crișana

în CLUJ

str. Nicolea Iorga 11 în casele proprii. □

Telefon 621.

Societatea face operațiuni de asigurare: Contra incendiului și explozii, contra grindinei, contra pagubelor de transport pe apă și uscat, contra accidentelor corporale, contra consecințelor răspunderii civile și asigurări asupra vieței și rente viagare. 502

Asigurări contra accidentelor corporale cu restituirea primelor! Funcționarii și agenții harnici vor fi angajați de către Reprezentanță Generală.

Administrația ziarului

„INFRĂȚIREA“

primește abonamente cu prețul de 10 Lei lunar, pe tot timpul sezonului de băi.

Radio 758 **JOAN COSMA**

frânghier Cluj, Str. Galamb 14. Intreprinde orice lucrări în aceasta branșă, precum și frânghii pentru mașini cingătoare și totfelul de frânghii pentru agricultură cu prețurile cele mai reduse. 548

HOTEL NEW-YORK

Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză și Ungară. - Supeuri după spectacol.

329

Sa deschis

Restaurantul „CORONA“

în Calea Victoriei, 49, condus de specialiști cu bun renume în aceasta branșe. Mâncări gustuoase — vinuri escelente. Prețuri moderate. 774

De vânzare

casă cu etaj din Str. Regina Maria 51, colț potrivită pentru o transforma în prăvălie. Informațiuni se pot lua la ing. Pohl Cluj, Str. Iuliu Maniu 6, et. III. 4. 755 până la orele 3—4 p. m.

„MISSIR“

Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

Marfuri de prima qualitate

Stofe pentru Dame
Stofe Bărbătești
Mătăsuri fine
Mouselinuri
Dantilarie
Panglici
Pânză dublă 175—200 ctim lat.

Atlas pentru plăpumi 180 lat.
Converture de Tüll.
Perdele de Tüll.
Covoare și Preșuri
Linoleum 70—90—180 200 - 275 ctim lat

Articole de Mariage. 17

Incaltaminte Fine

S'a terminat **cu criza locuințelor** folosind

NOXA

cel mai bun stârpitor de ploșnițe,
319 care le distruge chiar și ouăle.
Prețul unei sticle Lei 15·—

Depositul principal Farmacia **„Dr. Biro“** Cluj, Piața Unirei

---

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogueria Rozsa

Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

„Triple sec“ Spirt pentru punciu și toate soiurile de liquer-uri, numai cu inscriptia noastre sunt veritabile.

ELEONORA SZILAGYI 599

facrică de liqueri și alte specialități.

MARTIN SCHREIBER

DEPOZIT DE CEREALE ȘI FĂINĂ CLUJ, Palatul Mielul Alb (Fehér-Bárány pálota). :-:-:

140

Cluj. S'a deschis prima

FABRICĂ DE BIJUTERII

din Ardeal.

Confecționează bijuterii de aur și argint. Ceasornice en gros. Furnizează piese de ceasornice. Institut de turnătorie de aur și argint sistem **Scheid.** Articole dentistitice de aur și argint. Se capată la **Róth** și **Goldberger** Calea Regele Ferdinand No. 37. 48

Mare reducere de prețuri la ghetele

715 **„TURUL“**

ce sau pus în vânzare la depozitul fabricei din Cluj, Calea Regele Ferdinand 14 (f. Wesselényi)

Associati Croitori Români

PETRICAS, AIUDEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.

CROITORI de haine bărbătești și militare Cluj, Str. Memorandului No. 8.

Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase.

Depozit de ștofe.

619

AVIZ! **Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.**

CUPON NO. 104
PENTRU
MICA PUBLICITATE

Filiala Luca P. Niculescu

14

La Hora Țărănească. Palatul Fehér-Bárány Cluj.

Oferă onoratei sale clientele cu prețurile cele mai reduse posibil un nou transport de mărfuri sosite ca și restul de articole ce se află in magazin cu prețuri de reclamă

Stofă Lână curată	120	Lei Mtr.	Prosope Bucata	15	Lei Mtr.	Velură Belgiană	60	Lei Mtr.
Stofă Lână curată	75	„ „	Prosope Bucata	20	„ „	Glot toate culorile	18	„ „
Muselin Lână curată 80 lat.	63	„ „	Prosope Bucata	30	„ „	Stofe pentru haine Bărbătești		
Muselin Delen 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	16	„ „	calitate I. 150 lat. . . .	180	„ „
Staubă (Carton) 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	18	„ „	Postav de haine 140 lat. .	140	„ „
Staubă (Carton)	12	„ „	Pânză jolj 80 lat.	20	„ „			

Vânzare en gros și en detail. ●●● **Sosesc zilnic transporturi noi.**

Grădina Zona

restaurant

Str. N. Iorga 15.

654

Sa deschis cu 1 Maiu. Mâncări gustuoase, beuturi exelente, prețuri moderate, serviciu culant. Se primese și abonamente în condițiuni avantajioase. Muzică de forță

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

734 Hermes 20183

Toate Industriele

se pot aprovisiona ușor și eftin la:

Filiala JAQUES PAUCKER Timișoara

Str. I. C. Bratianu 6. cu toate materiale

Technice, Electrice, Sanitare.

Totdeauna in depozit

Curele de piele calitate superioră Curele de Balata Curele de păr de camilă

Uleiuri rafinate, Unsoare consistentă, Valvolină, Asbest, Klingerit în plăci și garnituri, Plăci de gumă, Sticle de nivel, Armaturi și robinetărie pentru apă și aburi, Plăci de aramă, Sobe de băie, Băi, Closete, Motoare de binzină, Centrale electrice, Oale de topit metale, Ferastrae circulare, Ferestrea de Gater, Pile englezești, Sită de matase, Scule de orice fel, Forje de câmp, etc. etc.

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios.

MAXMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.

35

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**

18 **Piața Unirei No. 5.**

Nu intrati

în alte magazine, inainte de a cerceta firma

Filip Eisenstädter

(fost Lakatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.

Izvorul cel mai bun de cumpărat arficole mărunte, brodate, galantere, istrumente musicale, jucării pentru copii, articole de lux și de bucătărie.

474 SEPARAT VÂNZARE EN GROS.

Postăvăria Solomon Zauderer

606

Cluj, Str. Regina Maria 40.

Au sosit mare asortiment de stofe pentru haine Bărbătești și Dame dilerite culori moderne cu prețuri foarte reduse.

CREMA MARGIT se bucură de cea mai largă popularitate în intreagă lume. Infrumsețează pielea și îl da fineță rară. Compoziția ei neunsuroasă și înofensiva face să dispară de pe obraz pistruiele petele de ficat, bubițele, încrețiturile intinerește și înviorează chiar și pielea persoanelor mai inaintate în vrâstă. Crema se pune în circulație în tegle de sticlă.

SAPUNUL MARGIT, compoziție fără leșie în frumsețează pielea

PUDRA MARGIT, compoziție de prima calitate, fără materii stricăcioase, acopere învizibil pielea.

57 **Dr. Földes și Hehs Arad.**

Se află de vânzare la toate farmaciile, drogueriile și parfumeri

ABONAMENTE

la ziarul „Infrățirea" se primesc și de azi inainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 244 — Opt Pagini — 1 LEU — Opt Pagini — Joi 16 Iunie 1921

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . 30 LEI

Administrația Ziarului „Infrătirea" Cluj
Nr. de schimb
„Transilvania" Sibiu

Cifrele în serviciul demagogiei

Pentru a dovedi „cine și cât pământ a dat țăranilor din vechiul Regat", „Patria" publică în fiecare zi tablou de cifre după care urma să credem că în cincizeci de ani partidul liberal n'a dat țăranilor de cât 81.298 hectare, pe când, într'un singur an, și în luptă cu Ion Brătianu, Mihail Kogălniceanu, membru în comitetul de 100 și tovarăș de democrație cu d-l Vaida-Voevod a dat de 64 de ori mai mult de cât au fost în starea să dea liberalii.

Slăbiciunea „Patriei" pentru cifre o cunoaștem de mult. Cu aceiași stăruință, — am putea zice morboasă — cu care-și publică astăzi cifrele agrare, organul partidului național publica acum câteva luni un tablou de cifre electorale în care erau trecut ostentativ și cele 36.000 de voturi obținute de dl C. Stere la Soroca și prin care ni se dovedea cu o teribilă exactitate triumful covârșitor al Federației și moartea politică a partidului liberal.

Ce păcat însă că în această slăbiciune a „Patriei" pentru cifre nu putem vedea și forma oarecum științifică, a iubirii și a respectului de adevăr.

Căci înnainte de a ne opri la valoarea cifrelor, ne oprim la valoarea ziarului care le întrebuințează, și cunoscând ziarul, ne îndoim de cifre. Cum vrei să-ți respect cifrele, când tu niciodată nu mi-ai făcut dovada că știi să respecți adevărul? De când te cunosc, în coloanele tale n'am întâlnit de cât cinism și demagogie. Minciuna și falsul ți-au fost în orice împrejurare armele de luptă, adevărul fiind totdeauna neprielnic pentru politica pe care ai îmbrățișat-o. Nu este ziar, în toată presa română, care să fi dovedit în discuție mai multă rea credință și o mai mare lipsă de intensitate de cât tocmai ziarul care se refugiază astăzi în dosul unui tablou de cifre.

Și de aceea, pentru noi, apelul „Patriei" la ajutorul cifrelor înseamnă profanarea celui mai curat veșmânt în care poate fi îmbrăcat adevărul.

Dar fiindcă e vorba de „cine și cât pământ a dat țăranilor din vechiul Regat", ne vom opri la declarațiile d-lui N. Iorga pe care „Patria", onestă și de bună credință, n'a voit măcar să le înregistreze, necum să facă din ele un temei științific pentru stabilirea adevărului în chestia reformei agrare.

Intr'adevăr în ședința Camerei dela 6 Iunie d-l N. Iorga a declarat că împroprietărirea este opera partidului liberal care recunoscând necesitatea exproprierii încă din 1913, a făcut să treacă în mâinile țărănimii 2 milioane de hectare. Și este acesta declarația unui om de știință în fața căruia demagogia trebuie să tacă.

Dela tribuna parlamentului a-devărul istoric a fost rostit într'o formă care înlătură definitiv toate posibilitățile de-a recurge la arma mistificării

Căci, prin valoarea ei morală și politică, declarația d-lui Iorga înseamnă răsturnarea oricărei cifre cu care s'ar mai încerca tăgăduirea sau ascunderea adevărului. La cifrele pe care „Patria" le pune în serviciul demagogiei, d. Iorga a adăogat o cifră care, aceasta, este în serviciul adevărului.

2,000.000 de hectare, rupte din marea proprietate și trecute în stăpânirea țărănimei, — ce cifră mai elocventă dorește „Patria" pentru a exprima demoocratismul partidului liberal?

Evenimentele zilei

Aplanarea grevei din Anglia

Horsea, 12 Iunie

După încheierea conferinței dintre mineri și patroni a fost publicată o declarațiune comună în care se arată că o înțelegere completă a fost obținută asupra tuturor punctelor între ambele părți.

Bulgarii Macedoneni în înțelegere cu Kemaliștii

Atena, 12 Iunie

Comitetul Macedonea-Bulgara a intrat în tratative cu agenții Kemaliști.

Albania și Grecia

Atena, 12 Iunie

Autoritățile albaneze au interzis intrarea vapoarelor grecești în portul Santi-Quaranta.

Funcționarii italieni amenință cu greva

Funcționarii statului italieni amenință de a se pune în grevă dacă guvernul nu va acorda sporurile de salar ce ar reprezinta pentru bugetul statului trei miliarde de noui cheltueli. Guvernul care e susținut de marea majoritate a opiniei publice, a decis să reziste acestor impuneri. Este deci propabil că greva, dacă se va produce, nu va fi decât parțială și de scurtă durată. Guvernul este pentru ameliorarea plății funcționarilor de stat cu condiția ca să se reducă numărul lor în așa fel ca cheltuiala generală să nu fie mărită.

Opinii asupra noului guvern german

Lyon, 12 Iunie

Colonelul House a declarat că actualul guvern german este cel mai sănătos și mai sigur. Ministrul Wirth ar vedea cu plăcere o apropierc a Germaniei de Franta.

„Liga culturală"

E vechea noastră societate în jurul căreia s'au adunat în vechiul Regat, admirabile forțe culturale pentru a conlucra la unitatea sufletească a tuturor Românilor.

N'a fost un moment, în care această societate să fi uitat pe Românii atunci subjugați, iar azi, când aceștia sunt liberați, mulțumită poate și ei, Liga se străduiește să-și intensifice binefăcătoarea-i activitate cerând federarea cu ea a tuturor asociațiilor culturale.

La deschiderea congresului din Târgul-Jiiului (9 Iunie), d-l N. Iorga, președintele comitetului central al Ligei culturale, face dureroasa constatare că Liga n'a progresat după răsboi, veniturile și numărul membrilor fiind prea mici. Vina o găsește d-sa în starea de spirit, firească după un răsboi crud, a societății de azi și anume: „materialismul cras, lipsa de prevedere pentru viitor și stoarcerea dobitocească a plăcerilor, pe care le poate da ceasul".

Relevând faptul că Statul român s'a întregit — cum s'a și creat — prin cultură națională, d-sa subliniază că numai prin aceasta se poate menține și întări. Dar toată grija nu poate fi lăsată numai pe seama statului, ci „trebuie concursul de fiecare clipă, une-ori însăși inițiativa unei societăți, care știe să se ajute și singură."

„Intre cultura română și aceea a minorităților poate fi o apropiere foarte strânsă, fără tendința de a se confunda.

Așa-dar, chemarea „Ligii culturale" este astfel formulată: „a îndemna neconenit societatea românească spre tot ceiace, o unește și a-i aminti că viața morală singură hrănită prin podoabele spiritului și încriptată spre cel mai curat ideal, este în stare să susție ceia ce cu mândrie numim România Mare."

Pentru aceasta, programul de activitate nu se va mărgini la întruniri, conferințe și broșuri sporadice, ci va cuprinde:

1. Un permanent Teatru popular (In Ardeal a fost până acum o trupă ambulantă a Ligei);

2. Inființarea unei Societăți a „Cărții bune", la care ar putea adera și persoane în afară de Ligă; pentru 100 lei pe an s'ar dă 5 cărți într'ales;

3. Cultivarea memoriei eroilor naționali (cum s'a făcut acum cu Tudor Vladimirescu);

4. Premii la școlarii distinși la limba românească și istoria națională;

5. Cursuri de întregire a cunoștințelor pentru popor, (cum au și început studenții dela București).

E, după cum vedem, un plan frumos și potrivit cu nevoile de astăzi ale țării noastre. Punerea lui în practică a și început în parte, și dă însemnate roade. Nu ne'ndoim că activitatea Ligii culturale va fi din ce în ce mai întinsă și mai rodnică. Presența în fruntea ei a d-lui N. Iorga e o garanție.

Noua Ungarie

In ultimul număr din „Le Temps", colonelul Reboul ne dă foarte interesante date asupra Ungariei actuale. Faptul că și guvernamentalul „Le Temps" se ocupă cu un deosebit interes de situația Ungariei analizând mai cu seamă posibilitatea strângerii legăturilor dintre aceasta și Franța, ne dă de gândit și arată progresul pe care-l face în opinia publică franceză propaganda maghiară.

Influența germană în Ungaria

Se manifestă în mai multe feluri. Mai întâi propaganda oficială. Legația germană din Budapesta e condusă de mai bine 11 ani de contele Fürstenberg care cunoaște admirabil întreaga lume maghiară. Pe lângă legație funcționează un birou de pressă și altul de propagandă care dispun de fonduri importante. De aceea ziarele maghiare nu publică decât știri favorabile Germaniei. Biroul de propagandă procură cinematografelor unguresti filmuri unde Marea Germanie e înfățișată favorabil.

Al doilea curent este propaganda marei industrii germane. Stinnes a cumpărat mai multe intreprinderi ungare și toate tipografiile din Ungaria occidentală, iar Bayerischer Lloyd, societate de navigație germană, face pe față propagandă pentru Germania.

Al treilea curent este propaganda partidului militarist. Mai toți șefii lui au fost în 1920 și 1921 la Budapesta: Ludendorff, Bauer, von Lüttwitz, Kapp, maiorul Bishof fostul șef de stat major al lui von der Goltz. Toți acești pangermaniști cari aveau relații în cercurile militare unguresti au reușit să câștige cauzei lor pe o parte din anturajul lui Horthy.

Dușmanii germanilor

Sunt micii proprietari rurali și țăranii după cum pretinde colonelul Reboul. In această țară a tradițiunilor care este Ungaria vechile uri sunt vii. Pentru dânșii, Germani sau Austriaci e cam acelaș lucru pentrucă au suferit prea mult din partea Habsburgilor.

Micii proprietari rurali și țăranii constituesc clasa cea mai interesantă a națiunei, aceea care lucrează și care reface averea Ungariei și corespondentul spune următoarele care trebuesc meditate.

„Să știe Ungaria că Franța vrea să fi cu dânsa în aceleași relații ca și înaintea răsboiului, dar aceasta nu e posibil decât cu o Ungarie liberată de influența germană. Aceastu țară va redeveni foarte repede ceea ce a fost înaintea răsboiului dacă poate să se convingă că Germania a fost definitiv bătută în 1918 și că prin urmare este învinsă".

Dacă corespondentul nu este în solda biroului de propagandă maghiar — lucru imposibil de crezut — atunci ne putem îngriji de ajutoarele pe care Franța se grăbește să le ofere unui așa de înverșunat dușman ajutoare refuzate până acum fostului aliat leal care a fost România.

Ungaria economică și agricolă

Ungaria constitue acum după părerea colonelului Reboul „o forță de care trebue să ție seamă Europa". Și cu date numeroase explică motivele acestei importanțe pe care vrea să i-o acorde. Tratatul din Trianon nu i-a lăsat de cât 32 la sută din vechiul teritoriu, dar i-a lăsat 41 la sută din populația (7.482.000 locuitori în loc de 18.261.000).

De asemenea a păstrat o mare parte din bogăția agricolă: 43% din pământurile arabile, 68% din vie, 35% din cornute, 52% din porci, 45% din cai, 64% din producția secărei, 49% din producția grâului, 47% din a orzului, 40% din a ovăsului, porumbului, cartofilor etc. Dacă întinderi vaste de teren vor fi cultivate, producția agricolă a Ungariei, va spori în mari proporții. Ungariei îi lipsește lemnul pentrucă nu i-a mai rămas decât 14% din păduri. In schimb poate apela la bogățiile miniere. Producția actuală față cu cea dinaintea răsboiului este de 14% pentru cărbune și 70% pentru lipsit. Ungaria a păstrat mai mult de jumătate din producția industrială.

Hegedüs și reformele financiare.

Ministrul de finanțe Hegedüs a început consolidarea financiară a Ungariei. El impune țării sale grele Sacrificii, A redus cu 40% datoriile statului a confiscat 20% din depozitele băncilor și chiar dela casele de economie. A mărit considerabil toate impozitele. Hegedüs vrea să lovească marea proprietate cu o taxă progresivă de 25% din valoarea ei, și să mărească capitalul tuturor societăților cu 15%, acțiunile corespunzătoare devenind proprietatea statului.

Până acum națiunea a plătit. Va plăti și pe viitor? Iată întrebarea. Ori ce ar fi, Hegedüs a reușit să amelioreze schimbul. In Ianuarie 1921 francul francez valoara 40 de coroane la Budapesta iar la 7 Mai numai 17.

Corespondentul va mai continua seria de articole începută căutând să facă cât mai simpatică opiniei publice franceze, Ungaria de astăzi.

In timp ce ungurii câștigă, pe zi ce trece în fața străinătății noi preocupați cu sidarea certurilor interne, lăsăm să treacă timpul în paguba țării.

Mişcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Congresul „Ligii Culturale"

La 9 Iunie s'a deschis la Tg.-Jiu, congresul „Ligei culturale" sub presidenţia d-lui Niculai Iorga. Participă delegaţi din întreaga ţară precum şi corul de fete din Siliştea îmbrăcate în costume naţionale.

Şedinţi s'a ţinut în sala liceului Tudor Vladimirescu unde a asistat şi un numeros public.

D-l Iorga la intrarea în sală a fost ovaţionat; d-sa a făcut o amănunţită dare de seamă a activităţei ligei în cursul anului, îndemnând secţiunile la o muncă cât mai rodnică pentru luminarea poporului.

Mai iau cuvântul delegaţii din Focşani, Galaţi şi Tg.Jiu.

Toţi congresiştii au luat masa la prânz în comun; iar după prânz au asistat la serbările sportive organizate de liga culturală pe platoul Regimentului 38 Artilerie.

Seara, comitetul „Ligei Culturale" a organizat un festival în localul teatrului Milescu.

Festivalul a avut concursul corului e fete din Siliştea şi a corurilor şcolilor rurale din judeţ.

Un public numeros a ovaţionat pe executenţi.

S'a remarcat lipsa autorităţilor.

*

In ziua a II-a a Congresului, d-l Ion Georgescu, secretarul literar al „Asociaţiunei pentru Cultura poporului român", depune proectul pentru federalizarea societăţilor de cultură din Regat şi Ardeal. Adunarea aprobă în unanimitate această propunere după care congresul purcede la alegerea a cinci comisiuni: întâiu pentru răspândirea şi organizarea teatrului popular, a doua pentru acordarea de premii elevilor meritoşi; a treia pentru organizarea sărbătorirei e roilor naţionali; a patra pentru organizarea le biblioteci la sate; şi a cincea pentru înfiinţarea unei societăţi de editare şi răspândirea cărţilor de popularizare ştiinţifică.

D-l Eugen Meloc propune înfiinţarea unei societăţi cu capital de 25 milioane, care să ajute băneşte înjghebările artistice, cari vor colind aţara jucând piese naţionale. D-l Florea Popescu, judecător. Vâlcea, propune acordarea de premii în cărţi, elevilor meritoşi ai tuturor şcolilor din ţară, cărţile fiind alese de „Ligă". D-l N. Iorga, în aplauzele asistenţei, cere organizarea în fiecare oraş de muzee, care să cuprindă obiectele şi manuscrisele privitoare la fiecare erou.

Publicistul Saban-Fageţel, (Craiova), vechiul luptător naţionalist, propune înfiinţarea societăţei „Careta bună", care să editeze 5 volum eanual. Propunerea este admisă de comitetul Lăgei. D-l gen. Anastasiu-Bucureşti, propune propaganda naţională şi înfiinţări de şcoli în armată. D-l Toni-Galaţi, aducând în discuţie propaganda anarhică care bântue ţara, învinovăţeşte pe intelectualii cari se desinteresează de acţiunea naţională şi culturală, propunând înfiinţarea de secţiuni rurale de propagandă.

Adunarea procede apoi la alegerea comitetului central, prin vot secret. Sunt proclamaţi aleşi d-nii Iorga, Elena, dr. Cantacuzino, General Leonte, Col. Manolescu, G. Scraba, Zaharia Florian, dr. Obreja, Ştefan Lambru, industriaşul Grigore Alexandrescu; iar censori: Anastasiu, Andeleanu Renca.

D-l Iorga propune şi adunarea admite ca viitorul congresu să aibă ole la Curtea de Argeş.

Şedinţele congresului au fost în chise în mijlocul unui, mare entusiasm, iar congresiştii in corpore, pornec la cimitirul eroilor şi mormântul Ecaterinei Teodoroiu, depunând flori. Seara la orele 9, a vorbit la Teatrul Milescu d. Iorga despre „Faptele şi viaţa lui Tudor Vladimirescu.

Noutăţi de vară

Calităţi din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

magazin de haine pentru bărbaţi, copii şi fetiţe.

Cluj, Piaţa Unirii 14. Telefon 431.

Viaţa ştiinţifică

Descoperirea unei noui comete.

Savantul astronom G. Lecointe, directorul Biroului central internaţional de telegrame astronomice din Belgia, a transmis de curând o circulară telegrafică principalelor Observatoare din lume, anunţându-le descoperirea unei noui comete, de astronomul Dublago. Biroul de calcule din Petrograd a întocmit elementele parabolice şi efemerice (poziţia aparentă pe cer) a cometei.

Telegrama nu dă nici o indicaţie cu privire la strălucirea nouei comete.

Einstein la Cluj.

Se ştie că facultatea de ştiinţe a Universităţii din Cluj a invitat pe marele savant Einstein, care se află actualmente la Leyda; să vină să ţină la toamnă o serie de prelegeri asupra teoriei relativităţii, opera să fundamentală.

Albert Einstein e un fizician genial. In vârstă de 42 de ani, evreu de origină germană, persecutat de pangermanişti pentru că a refuzat la începutul răsboiului mondial să semneze faimosul şi odiosul manifest al celor 93 savanţi şi intelectuali germani, ei a anunţat teorii socotite ca un eveniment neegalat în ştiinţă dar cari din nenorocire nu sunt accesibile decât unui număr redus de iniţiaţi, căci expunerea lor necesită cunoştinţe matematice foarte înalte.

Un ziar american, *The scientific American*, a avut ideea să deschidă un concurs destinat să răsplătească pe autorul care ar şti mai bine, în mai puţin de 3000 de cuvinte englezeşti, să expună în mod limpede şi netechnic teoria lui Einstein. Rezultatul acestui concurs a fost că scopul urmărit n'a fost atins.

Revista franceză *L'Illustration* a căutat şi ea să rezolve această problemă şi a ajuns la rezultate mai bune. In adevăr, numărul ei dela 28 Mai publică un articol asupra teoriilor lui Einstein, semnat de Charles Nordmann, astronom titular la Observatorul din Paris, savant reputat prin propriile sale lucrări, vulgarizator şi „divulgator" al ştiinţei.

Acel articol este un expozeu limpede şi demonstrativ al teoriilor lui Einstein, într'o limbă la îndemâna tuturor. El arată că în adevăr Einstein, — care a demonstrat cu rigurozitate că spaţiul în care suntem şi timpul în care trăim nu sunt lucruri fixe şi invariabile, ci *relative* şi variază dela un observator la celălalt, — este tatăl ştiinţei viitoare care dovedeşte că Aristotel şi Newton s'au înşelat şi că totul e de refăcut pe baze noui.

ECOURI

Premul naţional „George Enescu"

In zilele de 7 şi 8 Iunie a avut loc la Casa Şcoalelor, examinarea lucrărilor prezentate pentru premiul naţional de compoziţie „George Enescu".

Juriul prezidat de Maestrul Enescu, eru compus din d-nii Alfred Alexandrescu, A Castaldi, D. Cuclin, D. Dinicu, Enacovici, G. Georgescu, M. Jora, D. Kiriac, I. Nona Otescu.

S'au prezintat opt candidaţi.

Juriul a hotărât cu unanimitate decernarea premiului al II-lea cu suma de 4000 lei, d-lui Marcel Mihalovici pentru Sonata p. pian şi vioară:

O Menţiune I cu suma de 1500 lei d-lui Th. Rogalski pentru o Sonată p. pian;

Suma de 10000 lei ca încurajare d-lui L. Theodorescu (fost premiu al II-lea în 1915 pentru poemul simfonic „Resurrectio".

Două menţiuni a II-a, cu câte 750 lei s'au au acordat d-lui N. Dinicu pentru Variaţiuni pe o temă rusă p. pian, şi d-lui C. Georgescu pentru o Sonată p. pian şi vioară.

Moartea unui scriitor popular

Eri a încetat din viaţă, la locuinţa sa din str. general Lahovari 26, bătrânul scriitor N. D. Popescu, în vârstă de 78 ani, fost şeful arhivei de la ministerul de externe. A lucrat apoi mulţi ani la Arhivele Statului.

Timp de 40 ani a scos „Calendarul pentru toţi fiii României". A mai scris piese de teatru ca „Păstoriţa Carpaţilor" şi altele, cari au făcut scrie pe vremuri la Teatrul Naţional din Bucureşti precum şi mai multe volume despre Haiduci.

De mai mulţi ani lucra la „Istoricul căilor ferate române" şi la „Istoricul poştelor", scrieri de mare folos şi aproape terminate.

Cu moartea acestui bătrân scriitor, cunoscut mai mult sub numele de „Nedea Popescu", dispare un răspânditor al literaturei populare, foarte gustat pe vremuri de publicul cetitor.

Dela Academia Română

Comemorarea membrilor decedaţi

Academia Română a ţinut Joi 9 Mai o şedinţă solemnă pentru comemorarea membrilor să decedaţi.

Şedinţa a fost prezidată de d. profesor dr. Onciul.

D. BIANU a rostit, cu această ocazie, o cuvântare întru amintirla membrilor activi ai Academiei numiţi cu decret domnesci între anii 1866—67 şi al căror şir s'a încheiat cu moartea lui Caragiani.

Rând pe rând, d-sa a pomenit de Iosef Hodoş şi Al. Roman din Maramureş Timotei Cipariu, G. Munteanu şi G. Bariţiu din Transilvania; A. Mocioni şi Vicenţiu Babeş din Banat. A. Hurmuzachi şi I. Sbirea din Bucovina; Al. Hâjdeu, C. Stamatie şi I. Străjescu din Basarabia; I. Caragiani şi Cusosovici din Macedonia; V. Alexandri, C. Negruţi, V. Urechiă, Heliade Rădulescu, A. Tiberie Laurian, C. A. Rosetti, I. C. Maxim, T. Mioresco şi N. Ionescu din vechiul Regat.

D. Bianu vorbişte pe scurt de activitatea fiecăruia din aceşti la minători ai namului.

Arată apoi lupta care s'a dat pentru unitatea limbei româneşti reprezentată în Ardeal prin Timotei Cipariu şi-n Muntenia prin Maxim şi T. Laurian.

Cipariu cerea să ne întoarcem la acele latinisme din trecut, pe când Laurian dorca o limdbă cât mai ferită de latinisme. Curentul lui Laurian a învins.

Mai târziu vine T. Maiorescu cu „Junimea" dela Iaşi, care caută a da o formă şi mai curată limbei româneşti.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Cu prilejul unei comemorări

Italia şi Unirea Principatelor

— O pagină din trecut —

Universitatea din Cluj a sărbătorit ieri împlinirea a şase veacuri de la moartea ilustrului poet florentin Dante Alughieri, creatorul celei mai sublime poeme „Divina Comedia"; noi Românii exprimându-ne admiraţiunea pentru acest geniu al rasei latine, trebue să ne aducem aminte şi de aceea ce poporul italian, în dragostea lui neţărmurită pentru poporul român, a făcut în momentele cele mai grele din istoria noastră, la 1859, pentru înfăptuirea celei dintâi dorinţi a tuturor Românilor — unirea dintre Muntenia şi Moldova — după care, şi numai prin care, era să urmeze unirea cea mare de astăzi a tuturor Românilor.

După înfrângerea armatelor ruseşti de la Crimea, în 1856 Februarie 26 fu convocat congresul de la Paris, la care fuseseră admişi şi reprezentantul din Piemonte. La acest congres, contele Cavour, factorul principal al unificării Italiei, fu cel dintâi care îşi aduse aminte, că o altă naţiune, o fiică îndepărtată a Romei, luptă pentru câştigarea libertăţii şi a unificării sale politice. De aceea el fu cel dintâi care în plin congres atrase atenţiunea reprezentanţilor celorlalte puteri asupra articolelor 421 şi 426 din Regulamentul organic din timpul ocupaţiunii ruseşti, în care se afirma, pentru întâia dată, unificarea politică a celor două Principate.

Cu toate că tratatul din Paris de la 1856 nu făcu de cât un început pentru neatârnarea română, prin aceea că Principatele erau liberate de protectoratul rus şi puse subt protecţiunea marilor puteri, după câţiva ani mai târziu, la 5 Ianuarie 1859, când adunarea naţională din Moldova alesese ca Domn pe Alexandru Cuza, iar după o lună de la aceasta, adunarea naţională din Muntenia făcea alegerea în aceeaşi persoană, unirea înfăptuită în contra prevederilor congresului de la Paris din 15 August 1858, n'ar fi reuşit, mai ales că Austria, vrăjmaşa noastră, văzându-se dejucată, vroia să trimeată un corp de armată în Principate, pentru zădărnicirea străduinţelor noastre, dacă tocmai în momentul acela contele Cavour n'ar fi reuşit să declare al doilea răsboi al independenţii italiene (23 Aprilie 1859), şi prin aceasta să paralizeze orice acţiune din partea Austriei venită în contra noastră.

Iată dar că Italia care luase parte, odată, la naşterea poporului român, acum, indirect, la parte la naşterea libertăţii şi unirii noastre naţionale!

Şi deşi chiar înainte de Unire Piamonte avea un reprezentant la Brăila şi la Galaţi, după aceasta, contele Cavour, care urmărea de aproape toate evenimentele din Principate trimese un alt reprezentant, la Bucureşti, în persoana lui Annibale Strambio, care se arată demn de toată încrederea ce-şi pusese într'însul marele om de stat.

La remiterea scrisorilor de acreditare pe lângă Domnitor, principele Cuza care îşi dedea seamă de tot ce Italia făcuse pentru unirea Principatelor, întâmpină pe consul cu următoarele cuvinte: „v'am aşteptat cum se aşteaptă un amic" (dintr'o scrisoare către contele Cavour din 27 Iunie 1859). Iar Consulul, după ce se pătrunde de adevărata situaţiune a Principatelor, scria la 11 Iulie 1859 contelui Cavour: privirile şi speranţele tuturora sunt întoarse în spre noi şi Franţa cu care împreună am putea executa o acţiune eficace asupra directivei în opinia publică şi asupra evenimentelor acestei ţări. Această influenţă a noastră, amicală şi desinteresată este invocată din partea tuturor patrioţilor ca o mare binefacere" (Scrisoarea din 1 Iulie 1859).

Intr'o altă scrisoare în care se comunică contelui Cavour dorinţa şi speranţa Principelui faţă de regele şi poporul italian, consulul Strambro scrie următoarele rânduri: „Principele îşi pune mari speranţe în creşterea puterii Suveranului nostru generos. Se urmăresc toate evenimentele din Italia şi toţi îşi exprimă dorinţa pentru cel mai glorios succes al întreprinderii noastre regeneratoare. Principele îmi spune că protecţia regelui italian este şi-i va fi lui şi poporului său mult mai scumpă de cât aceea a Franţei, pentru că a noastră este mai naturală, mai sigură, mai simpatică . . . Alteţa Sa va fi bucuros ca să mă ească, pe cât îi va sta în putinţă, influenţa italiană în această ţară, şi să întărească legăturile cele mai strânse ce vor trebui să o unească cu ţara noastră".

Din aceste rânduri se vede influenţa mare pe care o avea Italia pe vremea aceea asupra mersului evenimentelor din Principate, şi speranţele Principelui şi ale oamenilor de stat din Principate în protecţia poporului italian, care, după spusa Principelui, era mai naturală, mai sigură şi mai simpatică.

Cronica politică

Discursul D-lui Titulescu. Vineri, în fața unei Camere pline și atente, d-l N. Titulescu, ministru de finanțe, a vorbit apărându-și reforma fiscală. Vreme de patru ceasuri, d-l Titulescu a ținut încordată sub vraja cuvântului său atenția unei Camere care până acum s'a dovedit dispusă numai pentru scandaluri și pentru violențe. Magia de cuvinte a realizat acelaș efect ca și forța de fascinație a îmblânzitorului.

Și grație marelui său talent și desăvârșitei sale arte oratorice de Titulescu și-a câștigat sufragiile majorității parlamentare care se arătase până acum aproape potrivnică reformei sale fiscale.

Dar nu succesul practic pe care l'a obținut d-l Titulescu cu minunata sa cuvântare voim să-l relevăm, ci sufletul pe care l'a pus în fiecare cuvânt.

Căci discursul d-sale n'a fost numai o meșteșugită expunere, n'a fost numai artă și talent oratoric; convingerea că reforma d-sale este menită să înlăture primejdia unei prăbușiri a fost aceia care a dat suflet cuvântării d-lui Titulescu. Avea credința că vorbind nu-și apără o reformă personală, ci că face o operă utilă și salvatoare pentru țară.

Și aceasta a făcut succesul moral al cuvântării d-lui Titulescu.

Moartea lui Emil Costinescu

O telegramă din București ne anunță moartea lui Emil Costinescu, survenită la locuința sa din capitală.

Bătrânul om politic și fruntaș al partidului liberal era bolnav de mai mult timp și după războiu se retrăsese din din politica militantă.

Născut în 1844 la Iași, redactor șef la ziarul Românul al lui C. A. Rosetti, apoi deputat, Emil Costinescu se arată dela început ca economist de înaltă alură și financiar dibaci.

Deveni ministru de finanțe în anul 1902 și deținu de atunci portofoliul acesta în toate guvernele liberal.

Ziarist, om politic, publicist, industriaș, prieten, al lui C. A. Rosetti, fondator al Băncii Generale autor al legei pentru încurajarea industriei naționale, al legei fondului vamal, orator cu limbaj limpede și corect, disciplinar convins, muncitor tăcut, neobosit, și tenace, inteligență fină, plină de bun simț, Emil Costinescu a fost unul din stâlpii cei mai viguroși ai partidului liberal și anul din cei ce au lucrat mai cu multă sârguință și pricepere la consolidarea României din ultimii 30 de ani. Pierderea lui e cu atât mai simțită și mai regretată.

Inmormântarea are loc Marți la Cimitirul Bellu din București.

Comitetul Central al partidului național-liberal a adus la cunoștiința clubului național-liberal din Cluj trista veste a morții lui Emil Costinescu prin următoarea telegramă.

„Îndurerați vă aducem la cunoștiință încetarea din viață a lui Emil Costinescu, care, prin credințele sale sincer democratice, prin statornicia, priceperea și hărnicia sa, a fost una din podoabele partidului nostru. Numele său va rămâne pururea legat de desvoltarea noastră economică și financiară, de opera de organizare a vechiului Regat și de înfăptuirea unității naționale."

Dar, ca să se vadă cât de mult ținea *Cavour* la întărirea legăturilor de simpatie ce trebuia să unească pe poporul italian cu poporul nostru, tot în 1859 a dat ordin directorilor de muzee pentru istoria naturală din Turcia Genua, ca să facă o colecție de obiecte de zoologie și mineralogie, spre a fi trimese la București. Această colecție a format încă din acel an baza muzeului pentru istoria naturală, și este primul dar pe care România, politicește abia născută, i-a primit din partea unei națiuni surori.

Pentru concursul politic ce ne-a dat marele bărbat de stat italian în momentul renașterii noastre politice, pentru aceste semne de cea mai sinceră și dezinteresată simpatie ce ne-au venit încă din zilele când însuși poporul italian se află pe drumul de consolidare națională, noi Românii sunem datori să-i păstrăm, pe lângă o recunoștință eternă, și amintirea unui sprijin venit în niște zile, în care nu mulți s'au interesat de soarta poporului nostru.

Fondul cultural Ion C. Brătianu

Comitetul fondului cultural „Ion C. Brătianu" în ședința ținută în ziua de 8 Iunie, sub presidența d-lui L. G. Bibicescu, guvernatorul Băncei Naționale, s'a ocupat de organizarea strângerei fondurilor și de primele ajutoare cu care va veni în sprijinul răspândirei culturei naționale.

D-nii Ștefan Ciceo Popp și I. Nistor au arătat situația și necesitățile culturale din nouile provincii.

In urma părerilor emise și a discuțiilor urmate s'a admis cumpărarea de abecedare și de manuale didactice care vor fi oferite gratuit elevilor lipsiți de mijloace.

S'a propus apoi și hotărât cooperarea a câtorva membri noi în comitet.

Cetiți „Infrațirea"

Un caz neobișnuit

Sub acest titlu, citim în „Viitorul":

Din cauză că guvernul d-lui general Averescu nu mai are destulă autoritate față de majoritățile sale din parlament, s'a întâplat în timpul din urmă un caz de totul neobișnuit.

D-l Grozea, numit ministru al Transilvaniei, sub amenințarea ardelenilor din majoritate cu demisiunea lor din Partidul Poporului, a încercat a doua zi să formeze un nou guvern în guvernul d-lui Averescu, atașând pe lângă fiecare departament fără avizul căruia să nu se poată lua nici o măsură în administrația de peste munți.

Acum, acelaș ministru, vizitând câteva localități din Transilvania a luat cu dela sine putere unele măsuri și-a făcut unele făgăduieli cari cădeau numai în sarcina consiliului de miniștri.

Dar, ce este mai grav, e că ministrul impu crezând că se găsește în fața unui amestec al atribuțiunilor administrative, d-sa a stabilit norma, ca nici o măsură nouă luată dela București să nu fie adus la îndeplinire decât, dacă se va fi luat cu preaabilul aviz al Secretariatului Guneral, respectiv dela Cluj.

Măsura aceasta este de-o gravitate excepțională și ea trădează o mentalitate căreia nu-i putem spune decât bizară.

Până în ziua în care primul ministru nu va da o soluție acestui caz ne oprim de a-l califica și a-i arăta consecințele la cari poate să ducă.

Revista presei maghiare

Ingrijorări de viitor

Ziarul „Uj Kelet", într'un prim-articol reproduce acea parte din discursul d-lui Iorga, în care se aduc elogii actualului ministru de finanțe. Ziarul maghiar se raliază la părerile d-lui Iorga și nu are decât cuvinte bune față de persoana, trecutul și calitățile morale și intelectuale ale d-lui Titulescu. Dar stăruește pentru o purificare a moravurilor.

Iată, ce scrie între altele: — „Țara, în situația grea în care se află, are nevoe ca cetățenii săi, chiar cu cea mai mare încordare să producă miliardele, cari sunt necesare refacerii. Le vor produce. Există însă un punct delicat și deasupra acestui punct o linie curbă, care ca un semn al întrebării chinuitor își aruncă umbra pe orizontul viitorului. D-l Titulescu e un om onorabil, țara are nevoe de bani, dar oare e destul atâta? Când d-l Iorga amintește de depreciarea valutei morale, nu se gândește la Titulescu, care se silește cu toată seriositatea să îmbunătățească valuta, ci s'a gândit la aceia cari fără să se preocupe de interesele țării, de valuta morală, au un singur interes: valuta personală. Ceea-ce s'ar putea exprima într'un mod mai puțin fin, astfel: că au grija numai a buzunarelor lor proprii. Da, și noi votăm banii, de cari are nevoe țara. Dar pretindem și noi purificarea pe toată linia".

Ziarul maghiar încheie astfel: „Dacă se mențin economisirile de până azi, atunci nici prin nouile proecte nu se va putea însănătoși și întări țara. In celedin urmă, ne vom trezi țară și populație, că s ăm alături neputincioși, săraci, sleiți de puteri. Și nu există geniu, care să poată sili pe doi ologi ca sprijinindu-se unul pe altul să grăbiască înainte, mereu tot înainte **pe calea vieții".**

Pregătirile pentru serbările încoronării

— Noui amănunte —

Citim în **Dimineața** că lucrările care se efectuiază la Alba-Iulia în vederea încoronărei care va avea loc la 27 Septembrie stil vechiu continuă cu multă sârguință în fiecare zi.

După cum se știe serbările încoronărei la cari vor participa regele Italiei, al Spaniei și prințul de Galles, necesită un fast cu totul deosebit.

S'a socotit că numai persoanele oficiale cari vor lua parte la încoronare sunt aproape zece imi. La acest număr trebuesc adăogate mulțimile de cetățeni cari vor veni la Alba-Iulia plus armata și străinii cari ne vor vizita cu această ocuzie.

Partea construcțiilor a fost încredințată d-lui Victor Ștefănescu unul din cei mai reputați arhitecți ai noștri, cortegiile istorice cari se vor forma sunt organizate de pictorul Costin Petrescu care a și plecat la Viena pentru a comanda costumele de epocă necesare iar partea decorativă a fost încredințată pictorului Verona.

Construcția catedralei, în care se va oficia încoronarea, începută a doua zi de paști va fi terminată la 1 Septembrie.

Catedrala e situată în marginea vechei cetăți din Alba-Iulia și este în lungime de 37 metri.

Pe cât se afirmă, piatra fundamentală a catedralei dela Alba-Iulia se va pune în ziua de 24 Iunie.

La această solemnitate va lua parte întreaga familie regală și princiară, împreună cu prezentanții autorităților civile și militare.

Izbânda dă următoarele amănunte:

Se știe să serbările încoronării vor fi însoțite și de interesante procesiuni alegorice, procesiuni care, după informațiunile pe care le avem vor avea loc în Capitală și nu la Alba-Iulia.

In comitetul organizator al serbărilor domnesc două păreri în această chestiune: unii sunt de părere ca procesiunea carelor alegorice să se facă la parcul Carol, iar alții au emis părerea ca procesiunea să aibă loc la primul rond al soselei Kiselef.

Din sursă demnă de încredere putem ști că, dacă pregătirile de încoronare nu vor fi gata până cel mai târziu la începutul lunei Octombrie — lună în care după toate probabilitățile avea loc încoronarea. — atunci serbările vor fi amânate pentru 10 Mai anul viitor.

In afară de d-l general Coandă plecat la Paris, pentru diverse preparative în legătură cu serbările, a fost trimis și pictorul Petrescu la Viena, pentru a studia diferite documente și piese din muzeele de aci în Legătoră cu unele evenmente din viața poporului nostru.

Știri și fapte politice

Avem în sfârșit subt ochii noștri, cele mai complecte amănunte cu privire la vizita d-lui Take Ionescu la Belgrad. Ziarele guvernamentale au avut grije să reproducă pe larg darea de seamă a tuturor recepțiilor și a tuturor banchetelor de gală, la cari a participat ministrul afacerilor străine și să publice „in extenso" toate discursurile rostite cu fiecare prilej.

Încă odată ni se dă prilejul să constatăm „rezultatele reale" pe cari le-a obținut d-l Take Ionescu, pentru interesele țărei. In atmosfera, totdeauna „cordială" pe care o determină aminația unei mese îmbelșugate sau confortul unor conversații amabile, d-l Take Ionescu a semănat petutindenea numai vorbe — și era fatal să nici nu culeagă altceva.

Bineînțeles, ministrul afacerilor străine n'a pomenit nimic nici despre chestiunea Banatului, nici despre ceeace ar fi putut câștiga pe seama României cu prilejul încheeri unei alianțe militare cu vecinii noștri Iugoslavi. In schimb, pentru a dovedi simpatia de care se bucură la Belgrad, s'a întors la București cu o frumoasă decorație sârbească. Sunt succese cari mulțumesc lesne pe unii dintre oamenii noștri politici...

■

Ziarul „Dacia" foarte bine informat dela o vreme despre tot ceeace se petrece în anturajul politic al d-lui A. Marghiloman, anunță că amicii acestuia au cerut șefului lor să procedeze la o grabnică reorganizare a partidului progresist. Confratele nostru anunță că d-l Al. Marghiloman a răspuns că partidul său nu mai poate continua „expectativa" de până acum, și că va trebui să înceapă o acțiune de propagandă și de lămurire în toate chestiunile cari interesează țara.

D-l Al. Marghiloman e obișnuit a sta „în espectativă" încă de pe timpul ventralității României, așa încât nu ne miră faptul că și de data aceasta a trebuit să fie solicitat de partizanii săi.. pentru a intra în acțiune.

Noi credem însă că că ultimele alegeri dela Constanța, und-l Al. Marghiloman a căzut față de d. Const. I. Brătianu, cu toate simpatiile turcilor și bulgarilor, pe cari și le asigurase, d-sa avut prilejul să înceapă acțiunea sa de propagandă și de lămurire. Și mai credem că partidul progresist, a murit demult în mijlocul ostilității sau a indiferenței generale. Când colo, partidul progresist era numai în „espectativă"! Să-l vedem deci, — în acțiune...

■

Ziarul „Voința" pledează foarte aprins, dela o vreme încoace, în favoarea guvernului de concentrare, despre a cărui compoziție partidul național, — care l'a propus, — n'a binevoit încă să ne deslușească. Bineînțeles, organul Băncei agrare dorește acest guvern de concentrare „cât se poate de larg".

Cât va trebui să fie de larg pentru a cuprinde și voluminoasa personalitate morală și politică a d-lor Victor Bontescu și Aurel Vlad?

Dela Prezidentul Tribunalului Cluj

No. XV. V./6—1921. Prez.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință publică, că *Dr. Laurențiu Nestor* numit notar public în Cluj, în local vacant prin decesul fostului notar public Dr. Stefan Gidofalyv, s'a deschis biroul notarial la 10 Iunie 1921 și a început funcțiunea de notar public.

Cluj, la 12 Iunie 1921.

Prezidentul Tribunului subst.
Dr. Octavian Furnea m. p.
Consiliul de Curtea de Apel.

INFORMAȚII

Politice

Desbaterile din Camera franceză asupra tratatului dela Trianon au dat loc la o strălucită manifestație de simpatie la adresa României.

D-l Briand, într'o caldă cuvântare, a arătat serviciile aduse de România cauzei comune și prețul ce se pune pe aprecierea și prietenia țării noastre.

D-l Briand vorbind despre tratamentul minorităților, a spus că niciodată Franța nu se va face complice în a se atinge de drepturile suverane ale României; iar raportul tratatului de pace a declarat categoric că, departe de a fi sugrumată, Ungaria este perfect viabilă în actualele ei frontiere,

■

D. Take Ionescu, ministrul nostru de externe, s'a întors dela Belgrad unde a semnat alianța defensivă româno-sârbă.

In privința acestei alianțe, ministrul nostru de externe a dat următoarele explicațiuni ziarului „Adevărul":

„Intre noi și Serbia este un acord deplin asupra acțiunei noastre pentru menținerea tratatelor, singura garanție a păcei.

Evident noi nu hrănim nici o ostilitate contra nici unui vecin, dar va fi copilăresc să nu ne dăm seama că și noi și Serbia ne aflăm în fața aceloraș probleme și că numai cooperare strânsă ne poate scuti de surprize neplăcute."

■

In ultimul Consiliu de Miniștrii, d-l Take Ionescu a făcut cunoscut că Germania ne va plăti în natură o parte din despăgubirile de război. Astfel, în curând ne vor sosi în țară medicamente în valoare de 150 milioane, apoi, mașini, unelte agricole, scule etc.

D-l ministru Petrovici a anunțat că a încheiat un contract cu societatea „Reconstrucția" ca în cel mai scurt timp să se înceapă reclădirea câtorva orașe cari au suferit mai mult din cauza războiului. Intre aceste orașe figurează: Giurgiu, Tg.-Ocna, Mărășești, Panciu și altele. Pentru aceasta, Statul pune la dispoziție 20 milioane lei.

Rămâne deci ca direcția refacerei să se ocupe numai cu construcția caselor dela sate.

S'a discutat și chestia concediilor.

S'a hotărît ca interimatele să se țină astfel: d-l gene al Averescu și d-l Take Ionescu își vor lua reciproc interimatele, d-l Garoflid cu d-l Cudalbu, d-l general Văleanu va ține locul d-lui Argetoianu, iar d-l Petrovici pe al d-lui Goga.

Consiliul a hotărît ca în ziua de 19 Iunie să facă o excursie la Severin-Mehadia-Adacale cu miniștrii țărilor străine.

Excursioniștii vor pleca cu un tren special și se vor întoarce pe Dunăre.

■

Pentru studenți în drept. Cursurile de Economie politică (I-II) Finanțe, Statistică se pot primi începând cu ziua de 15 Iunie la Litografia Ștefan Baga. Calea Moților (St. Mănăștur). 784

■

Tintarul!

Financiare

La ministerul de finanțe se alcătuesc statele pentru plata cotelor de 63 și 90 la sută cuvenite funcționarilor. Ele vor fi achitate în renta de stat 5 la sută, cel mai târziu până în Octombrie a. c.

■

Banca Națională a hotărât înlocuirea biletelor Băncii Generale cu începere dela 1 Iulie corent.

Se vor înlocui întâi biletele de o sută și apoi succesiv celelalte.

Publicațiile relative la înlocuire se vor face la timp.

■

Conferința lichidatoare a băncei Austro-Ungare a deliberat asupra ridicărei din rezerva, de aur a băncei a cincizeci de milioane coroane, care vor fi repartizate între diverse state. Douăzeci de milioane vor fi acordate Italiei, Poloniei și României.

■

Comerciale

Precum aflăm multe cercuri industriale și comerciale din străinătate arată mare interes târgului de mostre ce se va ține la Cluj între 15 Iulie și 15 August.

Comitetul aranjator al târgului de mostrea trimes invitațiuni prin toate consulatele din țara noastră. Cel dintâi răspuns a venit din partea consulatului Cehoslovac, prin care se anunță că la târgul de mostre din Cluj vor veni foarte mulți vizitatori din Cehoslovacia cu intenția de a cumpăra obiecte românești. Aceasta este încă o dovadă că raporturile între România și Cehoslovacia devin tot mai amicale nu numai pe teren diplomatic ci și între locuitorii acestor două țări.

■

Camera de Comert din Cluj a primit o notă din partea „Schwäbischer Landwirtschaftsverein" în care se comunică că în ziua de 26 Iunie se va deschide în Comuna Lovrin, jud. Timiș-Torontal o expoziție economică, sub patronajul Ministrului de Agricultură din București.

■

La târgul de mostre din Cluj s'au înscris până acum ca expozanți 51 de comercianți.

■

Consiliul orășenesc a hotărât să se vândă carnea de vită la Cluj tot cu prețul de 6 și de 4 lei kgr.

■

La depozitele primăriei s'a hotărât să se vândă fără prezentarea cartelei următoarele articole:

Faina cu 6; 5; 3·20 lei kgr.
Zahăr cu 16 lei kgr.
Orez cu 10 lei kgr.

■

Adunarea generală comercială a hotărât să se revizuiască brevetele vânzărilor de băuturi și să se le retragă celor ce posedă mai multe.

■

S'a hotărât interzicerea vânzărei fructelor pe străzile Clujului înainte de ora 2 p. m.

Diverse

Ultimele părți din podul peste Borcea au fost isprăvite în uzinele dela Reșița și vor fi transportate la Fetești.

Lucrările vor începe în Iulie și vor fi terminate în Decembrie.

Până în prezent s'au avansat pentru acest pod 18 milioane lei.

Se crede că cheltuelile lucrărilor se vor urca la 25 milioane lei.

■

Comitetul sindicatului presei române din Ardeal comunică că în ultimele trei luni, a primit mai multe donațiuni pentru Căminul ziariștilor, între care menționează:

1. D. C. Tănăsescu, directorul general al internelor a donat 500 lei.

2. Secretariatul general al instrucțiunei publice: 5000 lei.

3. Comitetul aranjator al târgului de mostre (Cluj) 3000 lei.

Cu acest prilej se face cunoscut că ori ce donațiuni destinate Sindicatului presei române din Ardeal, trebuesc adresate comitetului în Piața Unirei Nr. 4

■

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate și la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche acărui surmenaji staționar prospătează corpul obosit oțelește mușchii stătuți stânge ori ce dureri corporale și dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică și chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34- I.111

•

Pentru vindecarea sigură al Anemiei, a lipsei de poftă de mâncare, a nervositătii, întrebuințați *vinul de Tokaj cu chinină și fer* preparat de dr. Biró cu gust plicut, care întărește și curăță sângele. Prețul unei sticle 15 Lei. Depozitul principal: Farmacia dr. Biró, Cluj, Piața Unirii. III-319

■

Dr. Lăzărescu, medic-șef al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p' m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Atențiune!

Unde te duci camarade?
Unde??
La „Regele Pârjoalelor"
IOSIF RAPORTI
„Restaurantul ELISABETA"
Strada Erzsébet
unde vreau să mânânc pârjoale și să beau o sticlă de vin bun.
Dece?
Pentrucă numai la ei se poate găsi în fiecare zi carne proaspătă de porc, din care prepară renumitele pârjoale.
Telefon 13-64. 678

Atențiune!

Comercianții români și autoritățile clujene

In timp ce în fiecare zi își fac apariția pe piețele Clujului prăvălii nou deschise de comercianți evrei și unguri cu o ușurință și o rapiditate uimitoare, comercianții români, în special cei veniți din Regat dispar de pe piețele Clujului sau sunt împiedecați de a-și deschide prăvălii noi.

Vina acestei situații care ar trebui să dea de gândit autorităților clujene, este în primul loc refuzul acestor autorități de-a le da concursul și de a-i încuraja în întreprinderile lor. In al doilea rând e și lipsa concursului din partea publicului românesc și în special al publicului de baștină. Acesta din urmă deprins să-și facă toate cumpărăturile la anumite magazine istrăine, încă de pe timpul vechiului regim, îi vine greu — aproape imposibil acum, sub noul regim, să-și schimbe furnizorii, de unde urmează o completă negli are a comercianților români. Rezultatul e descurajarea acestora și încurajarea comercianților străini.

Autoritățile locale dau cu o ușurință și cu o dărnicie inexplicabilă autorizații de practicarea comerțului, ungurilor și evreilor în timp ce comercianți români cari doresc exercitarea comerțului lor în Cluj nu pentru a jefui pe consumatori ci tocmai din contra pentru ai scuti de specula comercianților străini și pentru a-și câștiga existența, li se fac fel de fel de dificultăți regretabile.

Cunoaștem câțiva comercianți români în Cluj, proprietari de case alcătuite din 8—10 camere, cari în urma rechiziționărilor făcute de biroul de cuartiruire nu și-au putut păstra pentru exercitarea meseriei lor decât 2—3 camere unde au deschis bodegi. După un an și mai bine acești proprietari de case comercianți de meserie au obținut autorizație de a-și deschide hoteluri în propria lor casă; au obținut din partea comisiei de incuartiruire (pe timpul d-lui Țiplea) autorizație de evacuare a chiriașilor cu condiția că proprietarii să le găsească locuințe și au trecut 6 luni de zile de când acești proprietari cu autorizație de hotel în mână cu autorizație de evacuare în mână, găsindu-și în nenumărate rânduri și case pentru chiriașii ce urmau să fie evacuați, nu pot ajunge stăpâni în casa lor, nu-și pot desvolta comerțul, deschizându-și hotelurile pentru simplul motiv că autoritățile clujene sunt incapabile de a executa o hotărâre pe care ele însile o dau. In special la biroul de cuartiruire unde șefii acestuia se schimbă în fiecare zi, orice hotărâre s'ar lua e absolut nulă, pentrucă imediat ce se schimbă șeful, titularul nou nu vrea să mai recunoască hotărârile celui vechiu, și cum aceste schimbări de șefi se repetă des e foarte explicabilă nulitatea absolută a hotărârilor luate de acest biurou. Ar trebui să nu se uite că în baza unei hotărâri date de oricare autoritate în favoarea unui comerciant, acesta bazat pe ea, face cheltueli însemnate care prin anularea hotărârei sunt pierdute, iar comerciantul român descurajat — și indirect, comerțul străin încurajat.

Nu aducem nici o învinuire d-lui Dr. Dandea actualul șef al biroului de cvartiruire în conștiinciozitatea și patriotismul căruia avem toată încrederea ci-i atragem numai atenția asupra unei stări de fapt care poate avea urmări dezastruase pentru comerțul român în Cluj și credem că trebue să arate cât mai multă bună-voință față de comercianții români din Cluj care literalmente sunt înăbușiți de comercianții speculanți străini.

Lupta între comercianții români și străini pe piețile Cluju'ui e pe viață și pe moarte și este cu atât mai grea pentru comercianții români cu cât aceștia se găsesc într'o exagerată minoritate față de cei străini.

E o chestiune de patriotism din partea autorităților de a da o mână de ajutor acestor comercianți și în limitele legilor a-i încuraja. Aceasta în interesul publicului și al comerțului român.

Rp.

Viața provincială

Scrisoare din Turda

Comemorarea centenarului lui Ion C. Brătianu. — Conferințele învățătorilor din județ. — Ziua Eroilor.

Comemorarea marelui bărbat de stat Ion C. Brătianu s'a făcut și la noi cu o deosebită veneratiune. In dimineața zile de 22 s'a oficiat la biserica gr. ort. un parastas pentru odihna sufletului marelui dispărut. După terminarea serviciului divin, părintele protopop Iovian Mureșan într'o scurtă dar cuprinzătoare cuvântare a arătat rolul și faptele săvârșite de marele patriot Ion C. Brătianu. La această ceremonie a luat parte d-l subprefect Iuliu Maiorescu și alți mulți funcționari.

După amiază s'a ținut în sala județului o ședință publică, unde în fața unui public destul de numeros a vorbit d-l dr. Ioan Boer despre Ion C. Brătianu. Au mai ținut cuvântări d-nii dr. Valer Moldovan în numele partidului național și d-l prof. Bugner, după care adunarea luat sfârșit.

■

Invățătorii din județul Turda-Arieș în număr aproape de 150 s'au întrunit în zilele de 3 și 4 Iunie al conferințele obișnuite.

La ora 11 d-l revizor T. Roșu deschide ședința, prin un discurs admirabil, arătând rolul ce-l are învățătorul și salută pe cei prezenți.

Ii răspunde d-l prezident al asociațiunei T-Oțel.

Printre oaspeți prezenți sunt d-l prefect Moisy, d-nii protopopi Costin și Mureșan, v. protop. N. Rațiu, d-l subprefect Maiorescu, d-l deputat Dr. Romul Pașteau ș. a.

D-l subprefect în numele județului salută pe învățători.

Au urmat apoi inv. dir. din Turda Oct. Fratilă cetindu-și lucrarea „Școala muncii" și d-l Trombitaș cu „Unitatea limbei." S. Ciapa: Darea de seamă asupra literaturei pedagogice mai nouă Române și străine.

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Seara s'au declamat în reduta locală, mai multe monologuri și dialoage de către elevii școalelor elementare.

Rea impresie a produs în rândurile învățătorilor nepăsarea publicului românesc care n'a luat parte la această producțiune. Mai ales intelectualii cu puține excepțiuni nu i-au învrednicit cu prezența.

In ziua a doua s'a continuat ședințele ținându-se mai multe prelegeri practice.

*

Sărbătorirea eroilor s'a făcut joi cu deosebită pompă. Preoții români dela ambele biserici d-nii N. Rațiu și I. Mureșan au oficiat un „Te-Deum" în piața Mihai Viteazul, iar muzica militară o intonat imnul regal. După săvârșirea serviciului religios publicul în corpore se îndreaptă spre cimitir, unde în rând unul lângă altul își dorm somnul de veci vitejii din diferite părți ale de țară, căzuți în marele războiu.

S'a oficiat părăstas de către d-nii preoții de mai sus. D-l protopop Mureșan tălmăcește publicului însemnătatea zilei. Din partea garnizioanei a vorbit foarte frumos d-l Maior Svab, care deși nu e român, totuș a vorbit admirabil românește. A mai vorbit dl adv. dr. M. Moldovan, după a cărui vorbire mormintele și crucile eroilor au fost împodobite cu cununi și flori.

Mulțimea se îndreaptă din nou spre piața unde asistă la defilarea armatei jandarimeriei și a cohortei cercetășești Avram Iancu dela liceul Regele Ferdinand.

Serbarea s'a sfârșit la orele 2 când o parte din public s'a îndreptat la mormântul eroului Mihai Viteazul, depunând și acolo cununi și flori.

Organizarea maghiarimii

Fresa maghiară e mulțumită de felul cum ziarele românești au scris despre organizarea maghiarimii la Huedin.

Maghiarii, despre cari nu se poate spune, că sunt cu totul lipsiți de simțul politic, comentează cu vie satisfacție felul cum presa română a discutat chestia organizării maghiarimii din Ardeal și îndeosebi programul politic acceptat în întrunirea dela Huedin. „In cele din urmă, scrie ziarul „Keleti Ujság" putem spune că fiecare ziar românesc a criticat organizarea dela Huedin conform punctului de vedere politic special pe care îl reprezintă".

Deși întreaga presă română a combătut punctul prim al programului, în care se cere ca „Ardealul să fie al națiunilor ardelene", totuși ziarele maghiare se mulțumesc cu succesul obținut de a fi admis măcar în discuție acest postulat fără a fi taxat de subminător și trădător de patrie. Numai cu ziarul nostru nu se împacă deplin, deși noi încă nu ne spusesem cuvântul în această chestiune ci numai într'o scurtă notiță am atras atențiunea asupra loviturii, ce se prepară

Ziarul „Ellenzék", chiar într'un primarticol, relevează termenul de „monst uozitate", pe care l'am folosit pentru a carecteriza concepția politică a organizatorilor dela Huedin, dar evitează cu satisfacție și expresiunea aceasta, și se mulțumește cu succesul cel mare, ce cred a fi obținut ca: „ei cari pretind autonomie să nu mai fie considerați ca agitatori împotriva statului, ca organizatori, vrednici de a fi dați pe mâna autorităților polițienești". Din punct de vedere politic și într'o anumită ordine de idei, desigur ar fi un succes și acesta, dacă nu s'ar fi interpretat greșit atitudinea presei române față cu organizarea în acest fel a maghiarilor.

Iată, acum câteva pasagii din foile ungurești, asupra cărora ne va fi îngăduit să meditâm nițel înainte de a scrie; — „Înțelegem — scrie „Keleti Ujság" — că pressa română înregistrează cu satisfacție activitatea politică a maghiarimii, căci doar prin aceasta s'a documentat, că acceptă — nici nu putând face altfel — (pentru-ce aceasta scuză? Red.) actuala formațiune de stat și în acestee cadre dorește să-'și câștige pretențiunile naționale". La alt loc: —„... am ajuns în sfârșit la situația că chestia autonomiei a devenit o problemă, *care poate fi discutată deschis*, asupra cărela va hotărâ lupta ce o vor purta argumentele și contra argumentele politice și nu va chema procuratura pentru a persecuta pe cei cari pretind autonomia". Mai apoi: — „Adunarea dela Huedin a hotărât că va căuta să intre în contact și cooperare cu toate acele grupuri și partide — aparținând oricărui popor din Ardeal — (Numai din Ardeal? Red.) cari sunt aplecate să caute împreună calea fericirii Ardealului. Se poate constata, că astfel de grupuri există, și dacă nu împărtășesc toate punctele din programul noului partid, pe cele mai principale însă le acceptă"

A. C.

Marele complot comunist din Cluj

III.

Ca continuare a articolelor precedente dăm astăzi numele și faptele de care s'au făcut vinovați cei 18 comuniști cari au fost arestați de siguranța locală, mijloacele de propagandă printre muncitorii din Ardeal și legăturile partidului comunist din Cluj cu cel din București de sub șefia lui Cristescu și a complicilor săi.

*

Grosz Dezső zis Hajos născut la BPesta a veni în România în lunie 1920 trecând granița în mod frauduos. Acesta a fost acel, care printr'o propagandă internă a împrimat grevei generale dela Petroșeni din Octombrie 1920, caracterul revoluționar comunist — A fost expeditor la ziarul „Fáklya" și membru activ și dirigiutor al partidului comunis secret din Cluj.

Klein Jozsef comerciant evreu a fost expeditorul manifestelor comuniste ce se împrimau la tipografia „Cultura" din Cluj strada Regina Maria. Cu ocazia perchezției care s'a făcut de către siguranța locală la domiciliul lui s'a găsit o scoarță de note pe care erau scrise niște litere, cifre și felurite semne convenționale de care se serveau în corespondența secretă cu Viena și Moscova.

Kandel Imre, evreu venit din Cehoslovacia.

Farago Imre, ziș Fuchs funcționar comercial, evreu a fost unul dintre cei mai activi agenți de propagandă comuniste, în Ardeal acesta a cutreerat sub diferite nume și titluri, toate colonille muncitorești din Târgul-Mureș Dej, Zălau, Bistrița, Baia-mare, Satul-mare, Sighet, Arad, Sighișoara, Uioara de mureș, Gheorghieni, etc, infiltrând în sufletul muncitorilor prin promisiuni, minciuni și amenințări spiritul comunist.

Geller Lajos, ferar maghiar.

Gramaz Szabó Iuliu, funcționar de origină maghiar.

Jellinek Ede, tipograf, maghiar președintele directoratului comunist din Satu-mare fost președinte al partidului socialist din același oraș — și președinte al „Uniunei muncitorilor tineri" agită pentru realizarea dictaturei proletariatului prin revoluție.

Marghita Sandor, evreu ca funcționar al întreprinderei de reclame „Radio" a cutreerat tot Ardealul împărțind manifeste comuniste pe la muncitori și organizând în fiecare oraș sucursalele partidului comunist.

Jakovici Izso, evreu primește în mod subversiv fel de fel de broșuri comuniște pe care le împarte populației sărace, agită pentru izbucnirea revoluției în Ardeal.

Benkő Antal zis Novak, maghiar din Viena, membru al partidului comunist de acolo a fost trimes în România la 9 Mai ca să inspecteze organizațiile comuniste din Ardeal și să caute la frontiera Ceho-Slovaciei puncte pe unde să introducă în România și Ungaria produsele presei comuniste din Viena pe care le-a lăsat în Satu-mare la comunistul Nystor Jozsef. Când a fost arestat a avut obrăznicia să spună: „nu veți avea fericirea să mă țineți mult în ghiarele voastre.

Berger Imre, evreu „curier de legătură între Cluj și Viena de unde aducea manifeste și instrucțiuni.

Feher Stelca, maghiară, supusă Cehoslovacă a fost trimeasă dela Viena cu o misiune importantă pentru Laszlo Arnold dela întreprinderea de reclame „Radio" unde este și tipografia „Cultura" care scotea ziarul „Fáklya".

Aceasta denotă că și întreprinderea „Radio" trebuie să aibă intense legături cu organizația comunistă din Ardeal.

Iuliu Gyöngyössy conducătorul ziarului „Fáklya" nu a putut fi descoperit până acum. La percheziția dela domiciliu care i-s'a făcut s'au descoperit numeroase cărți broșuri și ziare comuniste precum și un pachet de scrisori venite dela Viena, Budapesta, Moscova și Berlin.

Karoly Levay, evreu, mecanic la C. F. R., pe numele căruia au sosit dela Berlin câteva sute de fotografii, cărți postale reprezentând pe Trotzky, Lenin, Lunascharsky și Karl Marx cu destinația de a fi distribuite muncitorilor.

In urma acestor senzaționale arestări și descoperiri, siguranța locală a dispus sigilarea căminului muncitoresc din Piața-Unirei 9. In seara de 22 Mai sigiliile aplicate pe ușile și geamurile căminului au fost rupte de către secretarul Uniunei muncitorilor tineri care a intrat înăuntru și a furat registrul alfabetic al comuniștilor și procesele verbale ale uniunei muncitorilor ferari — după care a dispărut fără urmă.

Din toate cercetările făcute și din declarațiile comuniștilor arestați reesă până la evidență că scopul principal al organizației comuniste din Ardeal condusă de Viena, Budapesta, Berlin și Moscova a fost provocarea revoluției în Ardeal și proclamarea dictaturei proletariatului. In al doilea rând s'a constatat prin dovezi precise legătura strânsă care există între comuniști și iridenta maghiară și că însăși acest partid comunist este iredent. O altă constatare a fost aceia că majoritatea membrilor și organizatorilor comuniști dela noi sunt evrei și Unguri și aproape nici un român mijloacele de propagandă și de organizare au fost acelea recomandate de Berlin, Viena și Moscova asupra cărora vom vorbi în numărul viitor.

S. P.

Sexcentenarul lui Dante la Cluj

O sărbătorire universitară. — Cuvântările D-lor V. Dimitriu, A. Paleani, Geondomenico Sera, V. Bogrea.

Intelectualitatea Clujului, în frunte cu reprezentanții universității, a sărbătorit cu un deosebit fest, Duminecă 12 Iunie, al șaselea centenar al morții lui Dante.

A luat parte la această sărbătorire și d-l dr. A. P. Paleani, ca reprezentant al ministrului Italiei.

Festivitatea a fost deschisă de rectorul universității, d-l V. Dimitriu care a urat în numele Universității „bun sosit" reprezentantului Italiei. A făcut apoi o scurtă caracterizare a lui Dante comparând cele trei monumentale părți ale Divinei comedii cu zilele pe care le trăim astăzi și anume „Infernul" e comparat cu grozăviile războiului, „Purgatoriul" cu străduințele zilelor de azi spre mai bine iar „Paradisul" cu victoria civilizației și a dreptății reprezentată prin Aliați. — Dante nu a fost numai un cugetător și un poet ci și un profet al timpurilor de azi.

D-l Rector încheie prin citirea a două telegrame trimise de d-l Franclin Martin, ministrul Italiei la București și de d-l Benedetto Croce ministrul de instrucție al Italiei.

După d-l Dimitriu ia cuvântul d-l A. Paliani, reprezentantul Italiei, care spune următoarele:

„Exelența Sa d-l Alberto Martin Franklin, Ministru al Italiei în România, fiind împiedecat de a veni el însuși, a bine voit a-mi da mie însărcinarea de a oferi — din partea domniei sale — Universității din Cluj acest volum cuprinzând *La Divina Comedia* a lui Dante Alighieri.

„Vocea mea e prea slabă pentru a putea vorbi în numele poporului italian, în numele națiunei care încă deacum șase veacuri, — ca cea dintâi printre toate națiile moderne, — dase lumii neperitoarele documente ale unei desăvârșite limbi literare, în numele acelui neam care încă deatunci își revendică propria unitate etnică până la hotarele de la Alpii Retici și de la Quarnero, hotare astăzi cucerite de vitejia tinerelor noastre generațiuni.

„Vorbirea mea, și mai săracă într'o limbă ce nu mi-e încă familiară, nu poate evoca cu toată vrednicia uriașa figură a Poetului, în acest înalt Ateneu al culturei românești, în mijlocul unui așa de ales cerc de ilustrii învățați și cugetători.

„Dar spiritul divinului Poet deja plutește în sânul acestei aule, fiindcă lumina nemuritoare pe care o proectează Dante străluce în locul unde se află un om, un filizof, un artist, un cetățean, un luptător.

„Universalitatea Poetului, care fu supranumit Homerul Creștinizmului, stăpânește întreaga omenire. Cele mai mari centre de cultură — în Italia, în Franța, în Anglia, în Germania și până în America, în Japonia și în China, — celebrează în anul acesta cel de-al șaselea centenar de la moartea supremului Poet, iar printre toate țările acestea se distinge și România prin modul cum a ținut să comemoreze pe sublimul reprezentant al surorei sale Iulia: deunăzi la Universitatea din Iași, mai alaltăeri la Academia Română din București; astăzi la Universitatea din Cluj.

„Limba lui lui Dante, dacă nu e azi nici nu fu vreodată limba dominatorului, este însă prin excelență limba geniului. Lumea întreagă îi repetă Lui acel salut pe care El, în a sa vedenie, l-auzi îndreptându-se dintr'un grup de mari umbre către Virgiliu:

„*Onorate l'altisaimo Poeta*".

„Cinste și laudă, să aducem deci prea-înaltului poet și să-l preamărim — mai presus de toate, latinitatea lui, italienitatea lui.

„Danie este farul nestins a căruia lumină strălucește pentru Italia, chiar și în vremile întunecoase ale invaziunilor străine și ale luptelor intestine; iar până ieri, în provinciile astăzi desrobite. El a fost simbolul unității naționale și al revendicărilor italiene față de opresiunea, — ce și voi Românii cumplit ați îndurat-o, — față de opresiunea acelui vultur cu două capete pe care însfârșit îl sdrosi pentru totdeauna biruința oștilor italiene și a oștilor române.

„Ci precum este marele campion al italienității, Dante e poate cel mai mare campion al neolatinității; iar poporul român, în care vibrează așa de spontană și așa de curată simțirea latină, nu poate să nu-i aducă prinosul său de admirare.

„In lupta cu barbarii năvălitori, în resistențe-i tenace și invincibilă contra străinilor asupritori, sufletul românesc dealungul atâtor secole de suferințe și de sacrificii a păstrat întotdeauna aprinsă o făclie închinată cultului său pentru Virgiliu și pentru Dante.

„Și Românii și Italienii, luptând alături în ultimul războiu pentru libertate și pentru dreptate, și-au înfăptuit însfârșit deplina lor unitate națională și se simt astăzi strâns legați pe vecie prin comunitatea sentimentelor, prin solidaritatea intereselor, prin însuș țelul menirii lor pe lume.

„Să trăiască România și Italia, deapururea unite pentru triumful civilizației latine".

Urmează d-l Geandomeniev care într'o foarte desvoltată cuvântare face amănunțite reflexii asupra diferitelor împrejurări din viața lui Dante arătând influența covârșitoare a Beatricei asupra geniului lui poetic. In continuare studiază amănunțit valoare operilor minore (mai mici) ale lui Dante și influența lor asupra literaturei contemporane lui și asupra posterității.

Sărbătorirea e încheiată de o magistrală conferință ținută de eruditul profesor de romanică dela Universitatea noastră d-l V. Bogrea.

Vom da în numărul viitor al ziarului, într'o largă expunere, această conferință de o elocință și o frumusețe de cugetare și de stil deosebite.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

ȘTIRI DE PESTE HOTARE

O alianță defensivă între Anglia și Franța.

„Times" propunând o alianță defensivă între Franța și Anglia, împotriva Germaniei „Le Matin" arată că acest acord n'ar putea exista decât pe baze egalitare și numai cu sprijinul Americei.

Revolte contra bolșevicilor din Rusia.

Din Helsingfors se anunță că generalul Semenoff a întrunit toți cazacii siberieni împotriva bolșevicilor.

Anglia și Franța față de naționaliștii turci.

„Daily Express", anunță că flota britanică urmează a se întruni la Malta, de unde va porni spre Grecia, în vederea susținerei operațiunilor împotriva kemaliștilor, și că Anglia va cere și guvernului francez un asemenea concurs.

„Le Temps" comentând această știre, spune că Franța are, în primul rând, datoria să mențină pacea, dar dacă Mustafa Kemal va ataca trupele din Cilicia, ori va refuza ratificarea t atatul franco-turc, atunci Turcia va fi nevoi ă să culeagă roadele agresivității sale.

Misiunea lui Cicerin.

Cicerin a predat comisariatul externelor d-lui Litvinov. Fostul comisar al afacerilor externe a sovietelor pleacă zilele acestea cu o misiune specială la Berlin, Varșovia, Londra și Roma.

După unele informații semioficioase, Cicerin are misiunea de a încerca o apropiere între sovie e și grupările politice ruse anti-bolșevice, car. s'au refugiat peste frontieră. Scopul tratativelor ce vor urma este de a se reîntoarcerea în patrie a emigranților și colaborarea șefilor partidelor democratice-revoluționare cu partidul comunist.

Presa oficială sovietică scrie că misiunea lui Cicerin prezintă o importanță capitală pentru actuala situație generală din Rusia.

Regele Greciei la Smirna

Regele Greciei a plecat eri la Smirna.

Regele însoțit de prințul moștenitor, prințul Nicolae, prințul Andrei, primul-ministru Gunaris, ministrul de războiu, ministrul de marină, șeful statului-major, generalul Dusmanis, s'a îmbarcat pe cuirasatul Lemnos, care va fi escortat de crucișătorul Helli, de contratorpiloarele Aetos și Dafni. Regele va trece flota elenă în revistă în rada Smirnei.

Acord în chestia Fiume

Știri din Roma vestesc că un acord s'ar fi încheiat între Italia, Fiume și Jugoslavia relativ la regularea definitivă a chestiei orașului Fiume.

Bolșevicii în Asia

Se află din Constantinopole că influența bolșevică asupra Turciei se completează zilnic. Agenții ruși civili și militari, debarcă fără încetare la Trebizunda.

După ziarul turc „Ileri" o nouă delegație bolșevică era așteptată săptămâna trecută la Angora.

Un discurs al lui Bethlen

La adunarea națională ungară, primul ministru contele Bethlen a ținut un mare discurs asupra restabilirei treptate a libertăților cetățenești; cea dintâi care va fi restabilită va fi libertatea și egalitatea absolută a minorităților etnice. Toți cetățenii vor primi învățământul elementar și secundar în limba maternă, de care se vor putea servi și în fața tribunalelor și la administrații. Cenzura poștală mai trebuește încă conservată în relațiile externe din cauza propagandei bolșeviste al cărei obiect e Ungaria.

Demisia guvernului austriac

Cabinetul cancelarului austriac Mayer a demisionat din cauza dificultăților cu dietele provinciale.

„Le Temps" află că guvernul austriac ar fi primit din partea cancelarului german Wirth o notă, prin care îl ruga să se opună la orice plebiscit în favoarea alipirei Austriei la Germania.

Nota explică motivele pentru cari guvernul germane e nevoit să ceară acest lucru și anume: nevoia de a se menține în bune relații cu Intelegerea în scopul de a obține dela aliați o soluțiune avantajoasă în chestia Sileziei.

*

In urma promisiei acestei note, situația politică s'a îmbunătățit mult la Viena.

Acțiunea militară în Silezia

Forțele engleze au ocupat fără vărsare de sânge localitatea Grossstrelitz, mare centru al insurgenților poloni.

Dela primăria orașului Cluj.

No. 4203—920 pres.

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor devenite vacante la oficiul tehnic a orașului și anume:

2 ingineri architecți.
1 inginer mecsanic.
1 Desemnator.

Petenții vor avea să înainteze petițiile construate conform § 28 a normelor de numiri și salarizare la subscrisul până în 15 Iulie a. c,

Salarul se va statori conform normelor din vigoare.

Cluj. la 9 Iunie 1921.

Primar.

783 Indiscifrabil.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚI:

Luni, Marți, Miercuri:
„CEZARINA" Partea II.
Joi, Vineri, Sâmbătă:
„CEZARINA" Partea III.
Duminecă:
Nașa și Finul Voința.

CINEMA APOLLO:

Luni, Marți:
„BARRABAS" Partea I.
Miercuri, Joi:
„BARRABAS" Partea II.
Vineri, Sâmbătă, Duminecă:
„BARRABAS" Partea III.

CINEMA URANIA:

Luni, Marți:
Cătunul celor șapte Păcate.
Miercuri, Joi:
„Demonul Mândriei"
Vineri, Sâmbătă:
Dansatoarea Morții.
Duminecă:
In lumea Visurilor.

Conservatorul e Muzică și Artă dramatică din Cluj.

Sala prefecturii

Producțiunea a II-a de fine de an

Marți 14 Iunie 1921, ora 8 seara.

PROGRAM:

PARTEA I.

Cor. 1. **Mendelssohn:** a) „Trei cântece poporale". b) „Rămas bun codrului", coruri mixte a capella. Clasa d-lui G. Dima.

Vioară. 2. a) **Brahms:** „Cântec de leagăn", op 49, d-l I. Lang b) **Seitz:** „Concert Re major", d-l P. Schuller. Clasa d-lui C. Kolar.

Pian. 3. **Chopin:** „Bollero", d-na L. Chețianu. Clasa d-nei N. Deac.

Cânt. 4. a) **Schumann:** „Die Lottosblume". b) „Du bist wie eine Blume", d-na B. Ilea. c) **Brediceanu:** „Pe sub flori mă legănai". d) **Dima:** Mândruliță de demult", d-na L. Micu. Clasa d-rei L. Popovici, supl. d-l I. Crișianu.

Declamație. 5. **Sudermann:** Scenă din Magda, d-na M. Brașoveanu — Miriam (absolventă). Replicant d-l H. Blazian. Clasa d-lui Z. Bârsanu.

Cor. 6. **Dima:** „Salvum fac regem", cor mixt cu acompaniare de pian. Clasa d-lui G. Dima.

PARTEA II.

Pian. 7. a) **Tschaikowsky:** „Die Ernte", d-na C. Crăiniceanu. b) **Mendelssohn:** „Variations serieuse", d-na E. Dima. Clasa d-rei A. Voileanu.

Cânt. 8. a) **Strauss:** „Ich trage meine Minne". b) **Meyerbeer:** „Arie din Africana", d-l I. Böhm Clasa d-lui I. Crișianu.

Pian. 9. a) **Mozart:** „Finalul din sonata Do-major", d-na E. Ghiulea. b) **Chopin:** „Ballade sol minor", d-na. C. Bădescu. Clasa d-lui I. I. Sibianu.

Violoncel. 10. **Goltermann:** „Concert și minor", d-l F. Miruți. Clasa d-lui N. Theodorescu.

Declamație. 11. **Haralamb G. Lecca:** Scenă din „Suprema forță", d-na N. Dordea (absolventă). Replicant d-l I. Georgescu-Bassarab. Clasa d-lui I. Stănescu-Papa.

Cor. 12. a) **Weinwurm:** „Cântece toscanice". b) **Schumann:** „Popasul țiganilor", coruri mixte cu acompaniare de pian. Clasa d-lui G. Dima.

Cursuri de vară.

La școala normală de băeți din Deva să încep cu 1 Iulie: cursurile de vară pentru învățători anul al treilea (continuarea cursurilor din vara trecută).

D-șoarele și domnii cursiști sunt obligați la prezentare să-și aducă cu sine toate actele însoțite de Atestatul de serviciu; tacâm pentru masă (farfurie, cuțit, lingură, furculiță, și caniță), apoi: așternut de pat (cuvertura, saltea, sau strujac, ciarciafuri, perine) întrucât externiști nu se mai admit.

Examenele de corigență se vor ținea numai în zilele de 1 și 2 Iulie; iar cei cari nu se vor presenta la timp vor fi considerați retrași.

Deva la 10 Iunie 1921.

782 **Direcțiunea.**

Noile taxe vamale

— Scăderea lor —

Consiliul superior vamal a hotărât următoarele taxe vamale de export: pentru părul de porc (spinare) 15 lei kgr.; părul de porc (afară de spinare) 10 bani kgr.; porumbul 1500 lei vagonul; orzul 2000 lei vagonul; meiul 500 lei vagonul; părul de bou 10.000 lei vagonul; lemnul de stejar brut 1000 lei m. c.; lemnul de stejar fasonat 1500 lei m. c.; rapița de primăvară și sălbatecă veche, până la 15 Iulie taxa de export va fi de 500 lei vagonul; drojdia de bere și de spirt 10 bani kgr.; tutunul în foi 10 la sută ad-valoreni; cartofii de primăvară, până la 15 August a. c. 10 bani kgr.

Coșurile împletite, hideanele de tablă de fier, pentru fructe, oleu și petrol au fost scutite de toate taxele vamale de export.

Oțetul a fost de asemeni scutit de aceste taxe.

Se vor fixa și noui taxe de comision proporționale cu scăderile taxelor vamale.

Mărfuri libere la import

Au fost lăsate libere la import: acele cu gămălie; spelcile; copcile; cataramele; cărligele de împletit argintate sau aurite; săpunurile de glicerină și cele cu întro-benzol (migdale amare); săpunurile de ras în calupuri, paste și prafuri; pălăriile, șepcile, bonetele, bretele și orice acoperăminte de cap din plușuri și catifele dacă nu sunt de mătase; pielăria de tot felul pentru uzul oamenilor: geamantănărie, tocărie, săcărie ghiozdănărie din piei tăbăcite de vite mari, piei de vițel precum și orice fel de piei tăbăcite; tulurile și ghiupurile pentru perdele, pentru acoperitori de paturi de mobile. etc. fine, adică cu ochiuri de rețea cu desemnuri cu puncte combinate; țesăturile și confecțiunile care conțin 50 la sută mătase sau orice alt material, fără broderii sau dantele lucrate de mână; cutiile cu necesarii de articole libere la import, chiar dacă sunt combinate cu materii fine; alunele migdalele, stafidete, smochinele în păpuși și roșcovele.

Citiți „Infrățirea"

DACĂ DORIȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE ȘI PIANE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile alui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acții
Persoanelor de încredere se face vânzarea și cu plată în rate

Alo! Grăbiți! Alo!
Bodega și Restaurantul
„Democrația"
(vis-a-vis de posta Centrală) se va deschide Miercuri la 15 l. c. la oarele 8, seară. □ Orchestră escelentă! 779
Bere prospetă „GLORIA" și „CORONA" din fabrica de bere Mendel din Turda.
Mâncări de ora 10 cu 1 pahar de bere 3 Lei. Bucătărie română și ungară. Abonamente cu prețuri reduse. Vinuri fine cu litru și în sticlă stampilate. 1 pahar de bere 1 Leu 50 b. 1 pahar de bere Gloria 2 50 Lei Fiecare seară archestră de țigani!

Cautăm depozitari
pentru vânzarea ziarelor noastre în următoarele localități
Băile Herculane, Băile Sf. Ladislau, Basna, Băile Felix, Baia Fidelis, Bobâlna, Borsa, Borsec, Buziaș, Cojocna, Homorod, Mainaș, Ocna Sibiului, Odorheiu, Sovata, Tinca, Toplița Română, Vâlcele.
Doritorii se vor adresa în scris administrației ziarului notând adresa exactă precum și ultima poștă.

FABRICA „ALBINA"
fost MAX FISCHER & Co. □□
SOCIETATE ANONIMĂ.
BUCUREȘTI, Str. Smârdan 27 Et. II.
Telefon: 32/17.
Execută prompt și solid, în instalațiunile sale din Galați și București, orice ambalagii de tinichea, simple albe și litografiate în mai multe culori precum:
Cutii pentru farmacie, cofetărie, droguerie, văpsele, etc.
Bidoane pentru petrol, untdelemn, unsori, grăsimi etc.
Placate de tinichea pentru reclamă.
Căldări și obiecte zincuite.
Produse chimice: Vacs și cremă de ghete, unsoare consistentă pentru mașini, unsori diferite, pasta pentru lustruit metale. 781

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la 22 CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

CAUT *o economă în etate 35—40 ani. Preferite preotesile văduve. Ofertele însoțite de poză rog a să adresa administrația foica Discreția asigurată „Soartea".*

VÂNZĂTOARE pentru librărie se caută, care să știe limba română și maghiară, a se adresa la Administrație ziarului nostru.

INVĂȚĂTOR diplomat caută oficiu, pe lunile de vară, eventual pe mai departe. Aderesa: Ioan Cobciu învățător, Topadeșartă p. Nădășel.

PROFESOR de liceu dă lecții de ROMÂNĂ, GERMANĂ și LATINĂ (în limba română și germană). Informații la administrație.

CONCERTIST de chitară dă lecții de chitară-solo. Informații la administrație.

2 DACTILOGRAFE află aplicare într-un birou la o mare societate. Se oferă salar bun. Adresa la ziar sub 13.

Vânzări și Cumpărări:

TIMBRE 500 bucăți cu album, format mare de vânzare, Adresa la ziar sub „Raritate".

Dormitor, Sufragerie, birou, bibliotecă, ½ garnitură salon și obiecte casnice de vânzare. A se adresa portarului Palat Banffy Piața Unirii 29.

DIN CAUZA plecărei mele în străinătate vând o instalație modernă de farmacie și droguerie, informați I. Știopu, Str. Saguna No. 20 parter Ofertele se primesc pe adresa de mai sus.

De vânzare casă modernă situată în parc poziție admirabilă. Liberă de acum, compusă din 2 apartamente a câte 2 camere antreu și bucătărie. A se adresa la Librăria Cartea Românească Cluj, Piața Unirii No. 7.

Radio 1034

DE VÂNZARE o garnitură de salon mahagon cu Vitrin-Cover de smyrna Str. Iuliu Maniu 26 et. I. 3. Tot acolo de vânzare 8 jugh. de prat. 731

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsește de vânzare la toți vânzatorii ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

Închirieri:

CAUT cameră mobilată pentru familie, plătesc bine Bebe. 684

Diverse:

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BANCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

Un candidat de advocat,

care vorbește și scrie românește și are și ceva practică află aplicare în biroul subsemnatului. Dr. IUSTIN CL. IUGA advocat, Strada Iuliu Maniu No. 3. et. I.

A apărut

Almanachul Infrățirea

și se găsește de vânzare la toți depozitari de ziare și librării din țară și în următoarele locuri din Cluj:

La Librăria Cartea Românească S. A. Piața Unirii.
„ **Friedmann** Piața Unirii.
„ **Tutungeria** din Palatul „Mielul Alb"
„ **Binder** Calea Victoriei.
„ **Schreiber** Palatul teologiei.
„ **Mandel** Piața Mihai Viteazul.
„ **Libr. Ardealul** Str. Memoradului 22.
„ **Poșta Kert**
„ **Szamos** vis-a-vis de posta Centrală.
„ **Malom** Str. Mori.
„ **Gară** la Chiosc.
„ **Nagy Növérek** Piața Unirii.
„ **Librăria Anca** Piața Unirii.
„ **Jakab** Str. Nicolea Iorga.
„ **Katinka** Str. Trefort.
„ **Deák** Str. Regina Maria.
„ **Tulipán** Str. Regina Maria.
„ **Minovics** Str. Regina Maria.
„ **Bodega** Strada Iuliu Maniu.
„ **Gyulay** Str. Memorandului No. 20.

PREȚUL 15 LEI **PREȚUL 15 LEI**

Comenzile se pot adresa Administrației ziarului Infrățirea Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3.

Ministerul de Interne
Inspectoratul General al Sănătății și Ocrotirei sociale, Cluj.
Divizia Technică-Igienică.

No. 452—1921. Int.

Publicațiune.

In legatura cu largirea Institutului Ortopedic din Cluj, publicăm o pertractarea de concurență pe ziua de 25 Iunie 1921 referitor la toate lucrarile de clădirea și instalațiune de apaduct.

Condițiile detailate se pot primi la Divizia Technică-Igienică Institutul „Pasteur" etajul II. No. 132.

Inspector General:
Moldovan m. p.
792 pt. Șef de Divizie:
Dr. Fekete m. p.
șef de serv.

Veniți!!
Unde??
La Restaurantul Sebők
Str. Rákoczi 72
De ce??
Ca să ne petrecem odată bine cu cele mai bune beuturi și cele mai gustoase Flechuri. Trebue să mai știți că este situat cu cel mai frumos loc.
741

De vânzare eftin din cauza plecărei **una Vilă cu etaj** constătătoare din 3 camere parchetate, cameră de baie, antisambră, bucătărie și verendă. Total 8 camere. Grădina de pomi. Se pot prelua imediat. Informațiuni se pot lua în Strada Attila No. 25. 777

AUTOBUS

circulă zilnic din

Cluj la băile sărate Cojocna

Curse la fiecare
2 ore
începând de la ora 6 dimineața. Stațiune de plecare: Cluj: Cafeneaua Thalia, Cojocna: Direcția Băilor.

Biletele se pot cumpăra anticipativ la magazinul Emil Blago, Piața Ștefan-cel-Mare No. 7, Telefon 270 și la Direcțiunea băilor.

Prețul unei curse Lei 30

Cafeneaua „Transilvania"
Str. N. Iorga No. 4

Renovată și aranjată luxuos oferă publicului consumațiunea cea mai gustuoasă pe lîngă un serviciu culant și prețuri moderate. CAFEA CU LAPTE DE BIVOLIȚĂ, ceaiu, ceea, lichеruri, gustări reci etc. 450

FRAȚII UNGAR

prima măcelărie și cărnățărie
în Cluj, Strada Regina Maria No. 48.
515

Zilnic se capătă cărnuri proaspete, calitatea primă. Șuncă, cârnați de Debrețin, mezeluri, slăninuri afumate și fierte, untură topită acasă. Serviciu culant și prețurii moderate.

SA DESCHIS în Cluj, Piața Unirii No. 15
MARELE MAGAZIN DE INCĂLCĂMINTE

RAFTOPOL

din București.

Incălțăminte pentru Dame, Bărbați și copii, cele mai noi modele din străinătate și executate de magazin. Pantofi Elvețieni bărbătești de box 280 Lei. Ghete Elvețieni bărbătești de box 300 Lei. Se mai aduce la cunoștința onor. public că a mai sosit un transport nou de incălțăminte și anume: Ghete și pantofi roșii și de lac bărbătești. Ghete și pantofi de dame, escarpeni și cu barete, de antilopă și olandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marca veritabilă Elveiiană „Bally". 517

M. ANGHEL

210

Cluj, Piața Mihai Viteazul 40
Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neintrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

AVIZ! **Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.**

CUPON NO. 105
PENTRU
MICA PUBLICITATE

Filiala Luca P. Niculescu

14 **La Hora Ţărănească. Palatul Fehér-Bárány Cluj.**

Oferă onoratei sale clientele cu preţurile cele mai reduse posibil un nou transport de mărfuri sosite ca şi restul de articole ce se află in magazin cu preţuri de reclamă

Stofă Lână curată	120 Lei Mtr.	Prosope Bucata	15 Lei Mtr.	Velură Belgiană	60 Lei Mtr.
Stofă Lână curată	75 „ „	Prosope Bucata	20 „ „	Glot toate culorile	18 „ „
Muselin Lână curată 80 lat.	63 „ „	Prosope Bucata	30 „ „	Stofe pentru haine Bărbăteşti	
Muselin Delen 80 lat. . .	18 „ „	Pânză jolj 80 lat.	16 „ „	calitate I. 150 lat. . . .	180 „ „
Staubă (Carton) 80 lat. . .	18 „ „	Pânză jolj 80 lat.	18 „ „	Postav de haine 140 lat. .	140 „ „
Staubă (Carton)	12 „ „	Pânză jolj 80 lat.	20 „ „		

Vânzare en gros şi en detail. ●●● **Sosesc zilnic transporturi noi.**

Aducem la cunoştinţa interesaţilor că reprezentanţa ziarului nostru pentru

AMERICA

am conferit Dlui GEORGE PINTEA dela Biblioteca-Română America, care este autorizat să primească orice publicaţiuni pentru ziarul nostru Infrăţirea

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail şi cu vagonul, precum şi lemne de construcţie, scânduri şi totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preţ foarte avantagios.

MAXMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
35

Instalaţii de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparaţii de maşini de scris şi cusut executa cu preţ convenabil:
La Intreprinderea Electrotechnică şi mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Becuri electrice „TUNGSRAM“ precum şi materiale cu preţ redus. □□ Intreprinderi şi pentru provincie.

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaştină ce conţine şi fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la
Marea Drogueria Rozsa
Cluj, Piaţa Unirii No. 26. □ □ 44

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino“ şi „Habig“ la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piaţa Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux in branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele şi Parfumerille cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piata Unirei No. 5.**

Associati Croitori Români
PETRICAS, AIUDEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.
CROITORI de haine bărbăteşti şi militare Cluj, Str. Memorandului No. 8.
Execută modele franţuzeşti, cele mai elegante cu preţuri avantajoase.
Depozit de ştofe.
619

HOTEL NEW-YORK
Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză şi Ungară. - Supeuri după spectacol.
329

MARE EXPOZIŢIE 9
la magazinul de modă
Lörincz şi Tóth
Cluj, Piaţa Unirii No. 8.

Administraţia ziarului
„INFRĂŢIREA“
primeşte abonamente cu preţul de 10 Lei lunar, pe tot timpul sezonului de băi.

„Triple sec“ Spirt pentru punciu şi toate soiurile de liquer-uri, numai cu inscriptia noastre sunt veritabile.
ELEONORA SZILAGYI 599
facrică de liqueri şi alte specialităţi.

ABONAMENTE

la ziarul „Infrăţirea“ se primesc şi de azi mainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 240 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Vineri 17 Iunie 1921

Înfrățirea

Administrația Ziarului „Înfrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA CLUJ STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 214.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Reforma fiscală

— După discursul d-lui N. Titulescu —

Toate glasurile sunt unanime pentru a lăuda frumosul discurs al d-lui N. Titulescu, rostit cu prilejul discuțiunei generale asupra reformei impozitelor directe. In actualul Parlament, în care cea mai mare parte din gălăgioșii tribunei „vorbesc fără talent și întrerup fără spirit". — după plastica expresie a d-lui A. C. Cuza, — strălucita întorsătură a frazei, eleganța expunerei și ușurința argumentărei, atâtea calități alese ale darului retoric de care se bucură actualul ministru al finanțelor, au determinat în Cameră o atmosferă rară de admirație și entuziasm.

Așa se și explică, desigur, însuflețirea cu care o majoritate în mare parte ostilă proectelor d-lui N. Titulescu a votat luarea lor în considerare, în mijlocul unor ovațiuni și felicitări nesfârșite, care se adresau unui mare talent, perfect izolat în această privință, pe actuala bancă ministerială. Obiectivul fotografului ar fi putut înregistra cu această ocazie, dacă ar fi fost de față, și sărutul foarte sincer al d-lui C. Argetoianu, unul dintre admiratorii cei mai desinteresați ai colegului d-sale dela finanțe.

Momentul acesta de admirație și de entusiasm s'a evaporat însă îndată ce a început discuția pe articole. Nici sclipirea celui mai rar talent de convingere nu durează mai mult decât o zi. Dacă ar fi să întrebuințăm o vorbă care circulă în lumea filozofilor germani, d-l N. Titulescu a reușit să-și salveze reforma fiscală „în sine". Întrebuințând toate artificiile artei sale, și, poate, tot firesul unei încrederi cinstite în opera sa, ministerul de finanțe a repurtat o victorie relativă: a smuls o aprobare aproape generală pentru principiile cari stau la temelia noilor impozite pe cari vrea să le așeze asupra contribuabililor, și a cucerit o isbândă personală, pentru curajul cu care a primit să-și ia răspunderea unei operații atât de dureroase pentru populația producătoare a țării.

Ce s'a întâmplat însă, între timp, pentru ca dela discuția articolului întâi chiar, cuvântarea aceluiaș ministru de finanțe să se sfârșească în mijlocul enervării și tumultului obișnuit? Explicația e simplă. Farmecul frumoasei cuvântări de cinci ore a d-lui N. Titulescu s'a risipit, și subt cupola Camerei abia mai rămăsese, neobservat, câte un slab și întârziat ecou al muzicei admenitoare din ajun. Discuția pe articole are desavantajul, — pentru marile talente oratorice, — și avantajul, — pentru buna aplicare a legei, — că readuce spiritele la realitate. Și realitatea, din nefericire, nu crează o atmosferă favorabilă noului sistem de impozite, pe care Camera, îl examinează, cu de-amănuntul, în momentul de față.

Am mai vorbit și altădată despre piedicile grele cari stau în drumul acestei reforme fiscale. Nici atmosfera morală creată de actuala guvernare, nici risipa banului public nu sunt elemente cari să susțină „eroismul financiar" cerut de vremurile actuale. Și, cuincedență elocvență, — aproape tot atât de elocventă cași discursul d-lui N. Titulescu; — în timp ce Camera discută, articol cu articol, noile impozite directe, menite să pună pe capitalul și pe munca locuitorilor României, o dare destul de simțitoare, un deputat din opoziție s'a însărcinat să dovedească, fără să primească vreun răspuns, că d-l general Averescu a binevoit să facă un cadou de peste 27 milioane cunoscutului „excroc," — calificativul e al d-lui C. Argetoianu, — și protejat al actualului guvern, d-l Aron Schuller. Nu mai e vorba aci de o simplă afacere, patronată de d-l Oct. Tăslăuanu sau alt „zeu minor" al băncei ministeriale. De data aceasta însuș primul ministru și șeful partidului care cârmuește țara se scoboară pentru a acoperi cu autoritatea sa, un asemenea act de administrație care scutește pe un favorit al regimului de taxe în valoare de 22 milioane, îi restitue o garanție de alte 8 milioane, pentru a primi materiale în valoare de 2 milioane 800 mii lei!

E un fapt divers al politicei cotidiane, acesta? Nici decum. Este pilda vie a contrastului dintre scânteietoarea pledoarie de principii a d-lui N. Titulescu și practica de guvernare inaugurată pe banca ministerială, de unde au pornit și frumoasele sale vorbe. O dovadă mai mult, despre dreptatea celor cari, observând această stare de lucruri anormală, s'au abținut de a discuta o reformă fiscală atât de aspră, prezentată de un guvern atât de puțin cruțător cu banul Statului.

Și, iată pentrucce, odată cu ultimele sonorități ale ecourilor lăsate de discursul d-lui ministru de finanțe, revin la suprafață amărăciunile și remușcările cari nu se pot uita, tocmai pentrucă sunt răscolite la fiecare pas.

După încântătoarea beție de cuvinte, cu care l'a vrăjit d-l N. Titulescu, zilele trecute, — contribuabilul român a rămas cu o stăruitoare durere de cap. Cine-i va reda, deci, buna sa dispoziție de a plăti? Desigur, nici liberalitățile acordate d-lui Aron Schuller, nici sporurile de cheltuieli, ocazionate cu apropiata înființare a celui de al 22-lea minister ...

Evenimentele zilei

Principele Hiro Hito moștenitorul Japoniei a amintit sosirea sa pe ziua de 25 Iunie. El va rămâne o săptămână în România vizitând Sinaia, Constanța, regiunea petroliferă. In București el va fi oaspele Suveranilor.

Emil Costinescu

In ultimii ani, patriarhul acesta a apărut ca o personificare a „bătrânului Dunărea", așa cum se vede pe soclurile monumentelor. Bătrânul din vechea gardă a făuritorilor unei Românii prospere semăna cu opera sa: robust, cu ceva tinerește în ținută, cu o expresiune care lua, în clipele de odihnă sau atențiune, un calm marmorean, cu liniile pure ale unei medalii puțin uzate de trecerea timpului.

Frumusețea acestui bătrân superb avea o realizare ideală în ochi. uneori privirea-i era de o blândețe învăluitoare și de o fină ironie alteori cădea cu o pătrunzătoare intensitate de lumină cași cum ar fi absorbit toată uriașa viziune a marilor evenimente, rămânând totuși o privire de pololire ca expresiunea unui suflet frumos și bun, dar și a unui suflet puternic.

Incă de tânăr, Emil Costinescu uimea prin maturitatea sa așa cum uimea în anii bătrâneții prin tinerețea sa. A făcut gazetărie politică la o vârstă la care alții fac numai versuri. La vârsta când unii cuge să intre viața publică, el era de multă vreme redactor șef al ziarului „Românul" și se înnunța ca un economist priceput. Personalitatea lui a crescut, de atunci, odată cu prosperitatea economică a României.

Cu toată precocitatea lui de muncă, de energie, de sforțări, multă vreme el n'a cerut onorariile la cari avea drept. A fost un muncitor tăcut și tenace. După ce urmă brazda trasă de marele român C. A. Ro-setti, ca ziarist democrat, ajunse propriul său maestru înactivitatea financiară, ca deputat și ministru.

Consacră acestei activități cea mai mare parte din viața sa. Biografii insistă mult asupra operii lui de om de stat și financiar, uitând că chiar atunci când era ministru el își amintea cu o emoție nedeghizată de începuturile sale în gazetărie, găsind că activitatea aceasta depărtată de cavaler al condeiului era cel mai frumos diamant al coroanei lui de om de muncă rodnică.

Emil Costinescu a fost un creator: el a creat înainte de toate pe Emil Costinescu fiul operilor lui. Om de gust ales și de moderație, așa cum a știut să-și apere la început opiniile de gazetar cu vârful spadii, a vrut să și potolească mai târziu vioiciunea prin însușirea de înțelepciune care e bunul simț, nelăsându-se cmeții nici de patimi nici de omagii.

Prizonier al operii sale zilnice, disciplinar convins, pe cât de autoritar pe atât de liberal, posedând la un înalt grad știința oamenilor și afacerilor, democrat de principii și realizări și aristocrat de gesturi și înfățișare, consecvent ca nimeni altul cu sistemul său politic, îndrăgostit de ordine și de exactitudine, orator clar, concis și corect, Emil Costinescu rămâne ca o fizonomie politică în același timp simplă și calmă cu un spirit neted și lucid, cu o judecată sănătoasă, cu un curaj ferm și liniștit, creatoare ale unei opere legată de organizarea și consolidarea vechiului Regat

I. Dr.

Omul Trust

— Hugo Stinnes, stăpânul Germaniei —

Ziarul „Excelsior" publică următoarele date și amănunțe interesante asupra lui Hugo Stinnes, care astăzi este omul zilei în Germania:

Seara la hotel Adlon din Berlin, într'o sală de mâncare împodobită cu flori, doamne decoltate, domni în smoking, cu lumina proectată pe mese de mătasea roșie a candelabrelor. Orchestra cânta o bucată mediteraniană. Deodată o doamnă engleză, îndreptându-și *face-á main*-ul spre un individ jerpelit care își căuta loc la o masă, zice cu un ton semeț:

— Cine-i băcanul acesta?

Era un bărbat scund, cu o barbă neagră care-i încadra obrazul. Cravata-i era roasă de purtare.

Privindu-l, nu-ți venea a crede că ești la Berlin ci într'unul din acele Palace Hoteluri dela Salonic sau Constantinopol și nu-ți făcea impresia că este un german ci un exemplar din aceia Levantini pe cari Asia Mică îi oferă civilizației europene.

El se așeză gândilor la o masă.

— Hugo Stinnes! ne șopti chelnerul.

Omul Trust.

Stăpânul Germaniei, când el face un semn, Germania se oprește și ascultă. Este trustul. Viața țării este în mâinile neîngrijite ale acestui om. El are astăzi societăți cum pe vremuri regii Prusiei aveau regimente.

Vulcan, sub Etna, nu făurea decât fulgerile lui Jupiter, Hugo Stinnes se ocupă cu cărbunii, cu coksul, cu ferul, cu oțelul, cu arama, cu gazul, cu electricitatea, cu aluminiul, cu celuloidul, cu huilele minerale, cu produsele chimice, cu explozibilele, cu mașinile, cu automobilele și cu șinele de drum de fier. Șease din „afacerile" sale pe cari le comanda ca șef întrebuințează 250.000 de lucrători și în afară de acestea el mai controlează încă alte treizeci de întreprinderi. Averea sa? N'are el n'are decât miliarde. Hugo Stinnes cumpără. Cumpără căderi de apă în Finlanda, uzine în Brazilia, păduri în Prusia Orientală. Rusiei îi propune exploatorea atelierelor dn căi ferate dela Briansk și-i garantează 70 locomotive în anul întâi, 200 în al doilea, 1200 în al treilea, 3000 în al patrulea și 30.000 de vagoane pe deasupra. In Bavaria el organizează huila albă. El a pătruns în Suedia în șantierele Oresnund. Dă târcoale în Italia, pipăie terenul în Franța și e gata să pătrundă și în Anglia. Și în vreme ce scormonește pământul, el reînvie porturile. Dintr'o singură dată a lansat patru vapoare de câte 12.000 de tone. La Hamburg, dacă stați o zi pe cheiuri, nu veți vedea decât vedetele sale: *Hugo Stinnes I., Hugo Stinnes II., Hugo Stinnes XX., Hugo Stinnes L.* Și în vreme ce scormonește pământul și reînvie porturile, Hugo Stinnes frământă și spiritele, ziarele, mari și mici îi aparțin: *are 110 gazete.* Odinioară era Wilhelm în Germania, astăzi este Hugo Stinnes.

Intoxicat de afaceri.

Hugo Stinnes este un om fără ambiție. El nu muncește pentru a ajunge cineva, nici pentru a domina, nici pentru a se îmbogăți; el muncește așa cum privighetoarea cântă: este sortit să muncească. El nu acaparează pentru a acapara, din gust pentru câștig, ci prin tendință, fără să se gândească. El nu poate vedea ceva fără să se gândească: „Cum ași putea să organizez asta?". Dacă pe o masă de biliard, vede o bilă alergând, el se întreabă: „Este oare cu putință s'o facem să alerge mai mult timp?" Este omul intoxicat de afaceri. Membru al societății Hamburg—America-Line, societatea l'a silit de curând să-și dea demisia: din dragoste pentru meserie, el punea piedici propriil sale, întreprinderi.

Hugo Stinnes are 110 ziare și nu citește nici unul niciodată. Nu este Harpagon și totuși își uzează hainele până la urzeală. Toate vinurile îi surâd, dar el nu bea decât apă. Pentru Hugo Stinnes viața n'are decât două fețe: de o parte trusturile, mereu trusturile, de cealaltă vidul și numai vidul. El n'are decât o sete: a construi, a construi. Aprinde funale așa cum musulmanii se închină: cu fanatism.

Hugo Stinnes este patriot, totuși vinde țării sale tona de oțel cu 2000 de mărci mai mult peste prețul raționabil, așa că, el stoarca Germaniei, una peste alta, în fiecare 12 miliarde de mărci beneficiu.

Cumpărați, cartea *Socializare și Refacere*, care-și face drum la Berlin și veți citi în ea: „Când în urma opririi exportului englez, către sfârșitul anului 1915, prețurile oțelului crescură pe piețele neutre, sindicatul huilei și oțelului (Hugo-Stinnes), atras de cele două isvoare de beneficiu rezultând din diferența schimburilor și din kaussa materiilor, vându în primele trei trimestre ale anului 1916, Francii prin intermediul Elveției mai mult de 250.000 tone oțel pe lună, sau în total 2.550.000 tone. In aceeași perioadă de timp acest sindicat (Hugo Stinnes) refuza administrației militare germane să-i furnizeze livrările cele mai necesare și Germania fu lipsită de șine și de sârmă ghimpată".

Politicianul

Dar Hugo Stinnes vrea să facă și politică. Și în aceasta nu se pricepe de loc.

— Cum? îi spune vechiul său prieten Maxilian Harden, te arunci în bătălia politică! Știi să te bați?

Hugo Stinnes răspunde:

— Nu știu. Dar o să învățu. N'a învățat. El nu vede politica decât prin industria sa. După dânsul, conducerea afacerilor externe ale unei țări nu trebue să

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

depindă de chestiunile economice.

Inainte de conferința dela Spa, Hugo Stinnes era pentru o înțelegere materială între Franța și Germania împotriva Angliei și Statelor Unite. Dar era prea târziu. A găsit piața Parisului plină de mărfurile americane. Atunci își oferi brațul lordului Abernon să-l întindă pe al său.

In mod fatal Stinnes, magnat al Germaniei, va încerca să-l zdrobească pe Wirth cancelarul. Wirth și Stinnes sunt cei doi poli ai politicii germane. Intr'o clipă de zăpăceală națională, Wirth l'a învis pe Stinnes. Dar după ce va trece spaima și zăpăceala, vor rămâne casele de bani. Financiar al partidului popular, al cărui șef parlamentar este Stresemann, Stinnes ține ministerul sub amenințarea sa. Wirth, reparatorul de faianță și de porțelan, cum a fost poreclit spune:

— Vreau să plătesc!

Stinnes surâde și-și mângâie buzunarele. Căci în definitiv, Wirth va da Franței ceiace Stinnes îi va da lui Wirth.

ECOURI

Amânarea Congresului artiștilor

Ministerul Cultelor și al Artelor aduce la cunoștință tuturor artiștilor și acelor în legătură cu arta, că congresul general al artelor și serbările proectate cu acest prilej, s'a hotărât a se ține în a doua jumătate a lunei Septembrie a. c.

Programul și toate amănuntele, se vor da publicității în cel mai scurt timp, spre a se putea lua măsuri de pregătire.

Informații se vor adresa numai biuroului congresului organizat în acest scop în Ministerul Artelor.

Un premiu pentru poezie

Premiul național francez pentru poezie constând într'o bursă de călătorie de trei mii de franci a fost decernat de comisiunea prezidată de d. Emile Blemont d-nei Isabelle Sandy autoarea poeziei „Dans la ronde des jaunes'. (In hora faunilor).

Cărți despre războiu pentru copii

In Franța, au apărut o mulțime de cărticele cu episoade din marele războiu, scrise pe'nțelesul copiilor.

Revista „Lamura" observă cu drept cuvînt că ne-ar trebui și nouă ceva asemănător bunei colecții franceze „Les livres roses pour la jeunesse" (cărțile trandafirii, ale tinereților).

De remarcat că Nr. 220 al acestei colecții e închinat României și povestește despre „Isprăvile unei mici românce".

Publicații necesare

Un gând nemerit a avut „Curierul franco-român" din Paris, când a publicat extrase din articolele injurioase, pe cari presa ungurească le-a publicat împotriva Francezilor..

Aceasta pentru a lămuri opinia publică franceză, așa de favorabilă une-ori pentru Ungurii „cavaleri", despre adevăratele sentimente ale acestora pentru Franța, fruntașa civilizației.

O florăreasă inspectoare de școli

Face mare vâlvă numirea unei doamne, care n'are studii, ci numai o școală de florărie, ca inspectoare a grădinelor de copii din Basarabia.

Puținele grădini de copii sunt însă inspectate de revizori și inspectori.

Numirea e aspru criticată de revista „Lamura", care apare sub auspiciile Ministerului de instrucție.

Parisul petrecere

Numai în anul trecut, s'au deschis la Paris încă 21 săli noi de teatru, concerte și cinematograf și 86 săli de dans.

In împrejurimile marelui oraș s'au mai deschis 17 teatre și cinema și 156 săli de dans.

Legiferarea cinematografului în Germania

Iată câte-va dispoziții reglementate prin lege în Germania asupra cinematografului: Copii mai mici de 6 ani n'au voie să intre la nici-o reprezentație de cinematograf. Filmele nu pot fi reprezentate decât dacă au aprobarea unei comisiuni compuse din: un funcționar al Ministerului de interne, un reprezentant al întreprinderilor cinematografice, doi reprezentanți ai învățământului și asistenții sociale, un artist sau un scriitor.

Filmele pentru tineret trebuiesc aprobate și de un reprezentant al tinerimei în vârstă de 18 ani.

La München, s'a cerut municipalizarea tuturor cinematografelor.

Și dela Spanioli avem multe de învățat

In Spania, sunt agronomi instructori, cari umblă din loc în loc și fac lecții practice de agricultură, transportând cu ei materialul necesar pentru demonstrațiuni.

N'ar strica să set facă așa și la noi, unde nu sunt multe școli pentru învățământul practic.

Un nou Stradivarius

Un reporter din Hamburg, numit **Olhauer**, se laudă c'a primit prin sugestie dela spiritul lui Stradivarius secretul fabricării viorilor atât de vestite.

S'a dat o audiție în sala Beethoven din Berlin și specialiștii au recunoscut că viorile, chiar proaste, aranjate de Olhauer, au sunetul la fel de bun cu al viorilor veritabile Stradivarius.

Un congres internațional feminist pentru pace

Deși se pare că războiul a încetat și că pacea binefăcătoare va veni să înfrățească iarăși popoarele, un congres feminist pentru pace va avea loc la 10—16 Iulie la Viena.

Congresul va aduna femei de seamă din toate părțile lumii, cari vor căută să demonstreze că războiul e cea mai mare calamitate a vremurilor și că femeile mai ales, sunt chemate să lupte împotriva lui, fie ca cetățene, fie ca mame și soții.

Inițiativa acestui congres a fost luată de către liga femeilor pentru pace și libertate care va studia mai întâi tratatele de pace, relațiunile postale cu ale statelor, libertatea presei, suspendarea cenzurei și alte chestiuni mai mult sau **mai puțin** de competența femeilor.

Un incident Academic

Prezidentul societății oamenilor de litere din Franța, Ed. Haraucourt, a invitat la serbările centenarului romancierului Flaubert pe d. Frederic Masson, secretar perpetuu al Academici franceze și cunoscut istoriograf al lui Napoleon.

Masson a declinat această onoare, pe motiv că autorul lui „Salombo" era anarhist și denigra familia franceză.

Toată lumea intelectuală din Franța comentează cu aprindere acest incident.

Un scriitor popular: N. D. Popescu

A murit deunăzi la București, după cum am anunțat ieri, bătrânul și modestul scriitor popular *N. C. Popescu*.

In sgomotul reclamei leftine al tuturor scriitorașilor, grăbiți să-și facă renume, dacă nu pot strânge bani, numele lui așa de comun nu se mai auzea în ultimul timp. A avut însă un suflet de elită și a trăit o viață de muncă dârză.

A scris, timp de o jumătate de veac, cu un talent, care din nefericire, nu echivala dragostea sa mare pentru libertatea populară, tot ce credea el că poate interesa publicul de jos.

A fost o viață întreagă arhivar în Ministerul de externe, dar, în orele libere, s'a adâncit în cronici și-n isvoade vechi românești și a cules motive naționale, pe cari a brodat nuvele și povestiri pe înțelesul tuturor.

Insă parte cea mai rodnică și mai caracteristică a activității lui de scriitor a fost compunerea unei lungi serii de calendare, începând cu anul, în care a intrat Vodă Carol în România (1866), N. D. Popescu a scos regulat *Calendarul pentru toți*, în care se cuprinea, migălos și documentat, întreaga istorie a faptelor mai caracteristice din țară.

A fost un fiu de țăran și a spus-o cu mândrie, iar scrisul său, curat și simplu, și l-a modelat după cărțile bisericești.

In urmă, N. D, Popescu a lucrat cu tot atât zel la „Istoricul Căilor Ferate române" și „Istoricul poștelor", scrieri pe cari aproape le-a terminat.

O muncă atât de stăruitoare în aceiași direcție și făcută cu atâta dragoste desinteresată, e lucru rar azi și cu atât mai de preț. De aceea, o subliniem cu credința că poate servi de vrednică pildă.

Congresul general al Artelor

In legătură cu amânarea congresului general al Artelor, ziarul **Rampa** dă următoarele lămuriri:

Congresul general al Artelor și serbările proectate cu acest pilej vor avea loc în a doua jumătate a lunei Septembrie.

S'au căutat ca data ținerei congresului să coincidă cu serbările încoronărei.

Pentru organizarea lui cât mai amănunțită, biuroul de presă din ministerul Artelor — nou înființat — anunță că se vor forma comisiuni speciale. Și anume, iată cum:

Fiecare din ramurile artistice, ce vor fi reprezentate la congres, — și vor fi reprezentate: teatrul, muzica, arte le plastice, literatura, architectura și critica artistică — va semna zilele acestea câte un apel către toți acei cari intră în vreunu din activitățile artistice de mai sus. Apelul va fi o invitație călduroasă pentru participarea cât mai asiduă la congres.

Cei mai bătrâni dintre artiști și critici — decanii fiecărei ramuri — vor semna în fruntea apeluurilor, iar cât mai mulți dintre cellalți, aflători în București, vor da la rândule iscălitura lor.

Apoi, din sânul fiecărei agregații se va numi o comisiune de trei până la cinci membrii, cari vor avea să se ocupe intens de lucrările pregătoare ale congresului. Iar unul din acești membrii, ales de comisiune, va sta în legătură permanentă cu ministerul artelor, care organizează în stil mare congresul.

Președintele tuturor acestor comisiuni speciale, de organizare, va fi numit probabil, d. Victor Eftimiu, directorul general al teatrelor.

✣ FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" ✣

Evoluția instinctului artistic francez

— A 3-a conferință a D-lui Iulien Luchaire —

In a treia și ultima conferință, d-l Iulien Luchaire studiază evoluția idealului artistic francez cu începere din veacul al XVIII-lea și până în zilele noastre. D-sa evidențiază că artele plastice în veacul al XVIII-lea nu mai reprezintă decât unul din aspectele vieții intelectuale franceze și sunt expresia reacțiunei contra solemnității artei din timpul lui Ludovic al XIV-lea și căutarea calităților de libertate, gingășie, însuflețire, grație, de confortabil chiar în mobilare.

In general Franța tindea din tot sufletul ei spre libertate. Dar trebue să observăm că chiar în timpul efervescenței eliberării, după 1715, odată cu libertatea, Franța caută o nouă formulă la organizare: autorul Scrisorilor persane este și autorul Spiritului legilor. Chiar individualistul și aproape anarchintul Rousseau visează — mai mult decât independența și folosirea bunurilor naturale — o nouă ordine socială: tirania virtuoasă a lui Robespierre va găsi în opera lui Rousseau fundamentul și justificarea.

Filosofii francezi au „instinctul vulgarizator": ei caută înainte de orice să digereze munca științifică a veacului, să organizeze lumea inteligenții. Arta supremă rezidă pe viitor în complexitatea compoziției, ci în claritate.

Revoluția și Imperiul sunt două încercări inverse, dar în fond identice, de a impune lumei noua concepție franceză a ordinei politico-morale.

In veacul al XIX-lea e greu să definim marile curente ale vieței spirituale, care devin din ce în ce mai numeroase, corespund unui mai mare număr de oameni și se încurcă. In prima jumătate a veacului al XIX-lea, spiritul veacului al XVIII-lea e încă foarte viu. Romantismul francez reacționează mai cu seamă contra unor deviațiuni operată de Revoluție și Imperiu; el caută să lărgească și să împrospăteze tradiția artistică, să puie la punct idealul social cu cele mai bune elemente ale veacurilor precedente. E foarte complex și se îndreaptă în direcțiuni adeseaori opuse.

Creștinismul și ateismul stau alături în romantism; tot așa expresia exagerată a veacului și cu instinctul autorității și a anarchiei sociale Chateaubriand reprezintă în același timp ambele tendințe.

Totuși instinctul care mână poporul francez către „mijlociile raționale", dă, în această epocă, o importanță excepțională tendinței spiritualiste care-i mijlocia între credință dogmatică sovăitoare și materialismul discreditat.

In a doua jumătate a veacului XIX-lea acest instinct francez se lovește de greutăți enorme. Munca inteligențelor în întreaga devine tumultuoasă, extra ordinar de complexă. Cum să păstrezi oare care armonie între toate aceste tendențe și oare care unitate între lucrurile diferite datorite progresului științelor? Sportul francez va încerca și acest lucru. Sainte-Beuse caută o formulă care să întrunească metoda istoriei naturale cu impresionismul estetic, — Taine face o încercare gigantică a unei reconstrucții filosofico-istorică a omenirei moderne; — Balzac încearcă să zugrăvească întreaga „Comedie umană", — mai târziu Jaures teoretician, istoric, orator vrea să adapteze visul socialist cu tradiția burgheză a Franței, Berson caută punctul de întâlnire între spirit și materie și crează „metafisica experimentală".

Figura cea mai reprezentativă a acestei ultime jumătăți de veac este poate aceea a lui Ernest Renan, acest mare erudit care a fost un mare artist, acest sceptic care a fost un pasionat Renan care a proclamat totodată suveranitatea științei și divinitatea imaginației și a chimerei. Am putea demonstra că în istoria sa politică a Franței în această perioadă; a căutat, cu prețul multor servicii și schimbări, o asemenea formulă de împăcare a extremelor. De aceea, în căutarea sa subtilă și încăpățânată a armoniei, adică a idealului artistic în orice lucru Franța a părut că își micșorează inteala mersului în urmărirea progresului și nu-i pare rău. Franța nu pretinde că a inventat totul și de aceea nici nu crede că poate să profeseze toate învățăturile. Ii este frică de orice exces, chiar și în producție, chiar în organizație, dar ea crede că este, și va rămâne poate încă multă vreme, țara unde fructele inteligenții au norocul să ajungă la cea mai adevărată maturație.

Conferențiarul a fost îndelung aplaudat și numeroasa asistență și-a exprimat dorința ca d-l Luchaire să fie și la anul oaspetele nostru, ceea ce d-sa nu s'a putut refuze să nu făgăduiască.

Cronica politică

Am reprodus în numărul nostru de ieri, după ziarul „Viitorul", știrea despre conflictul care a isbucnit între d. Groza, noul ministru al Ardealului, și ceilalți colegi ai săi din guvern. In călătoria sa recentă prin Ardeal, d. Groza a făcut astfel de declarații, și-a luat astfel de angajamente, și a inițiat astfel de măsuri, încât inofensivul d-sale departament amenință să devină un adevărat Stat în Stat. Cum se poate explica altminteri această ciudată dispoziție a ministrului Ardealului, ca niciunul din ordinele date de ministerele centrale din Capitală să nu fie executate fără . . . aprobarea comisiei regionale de unificare din Cluj?

Nici cel mai îngăduitor spectator al treburilor publice nu se poate îndoi, astăzi, că politica actualului guvern în privința „unificării" Ardealului e caracterizată printr'o completă dezorientare și zăpăceală. In lumina unei asemenea constatări, gestul d-lui Groza, susținut după cât se pare de parlamentarii ardeleni din partidul poporului, nici nu e făcut să ne mai mire.

Administrația întregului Ardeal e un câmp de experiție, în mijlocul căruia în fiecare zi se întâmplă cel puțin o gravă ciocnire de atribuțiuni. Iată pe de-o parte ministrul Ardealului revendicându-și rolul de îndrumător în această privință; iată pe de altă parte un sub-secretariat al Internelor, creat anume pentru reorganizarea administrativă a provinciilor alipite. Unde să-i mai facem loc, între aceste două „foruri competente", d-lui „ministru" Teodor Mihali, președintele comisiei de unificare, și ce atribuții să-i mai lăsăm d-lui C. Argetoianu care, orice s'ar spune, este totuși ministru de Interne al întregei Românii?

E o șaradă foarte grea, care nu va putea fi deslegată decât în ziua în care d-l general Averescu va lăsa altora grija de a găsi un principiu călăuzitor, limpede și hotărât, atât în privința administrări Ardealului, cât și în privința unificărei reale a teritoriilor unite.

Sărbările se vor ține în Parcul Carol.

Architecții, acăror adeziune la congres a sosit în ultimul timp, își vor lua însărcinarea de a împodobi în chip deosebit și neobișnuit Parcul.

Delegațiunile celorlalte arte se vor strădui la rându le să dea cea mai complectă înfățișare artistică, reprezentativă, colțului rezervat lor.

Astfel, din sânul organizației muzicale s'a proectat a se aduce la București toate orchestrele simfonice existente în România Mare și a le pune să cânte la serbări parte sub direcția fiecărui maestru, parte — ca orchestră monstră, reunită — sub conducerea maestrului Georgescu.

Deasemenea, la diversele ospătării ce vor funcționa în Parc e vorbă să se aducă tarafuri de lăutari — cele mai bune — din toate colțurile României Mari, cari să reprezinte felul de a petrece al tuturor naționalităților.

Organizația teatrală va căuta să reprezinte o piesă românească — bunăoară „Fântâna Blanduziei" — în aer liber, într'o încenare reinhardt-iană cu o distribuție grandioasă, spre a arăta participanților la Congres, din teritoriile alipite, înălțimea la care a ajuns arta dramatică românească.

Din veniturile Congresului se va alimenta cu o parte casa Sindicatului artelor plastice, și cu alta se va creea o Casă a muzicanților, al cărei prim fond va fi vărsat din excedentul de mai sus, pentru ca apoi cu subvenția ministerului, cu cotizațiile muzicanților și cu timbrul de la concerte — al cărui venit fortamente va trece aci, — să poată deveni o instituție serioasă de ajutor și sprijin.

Politica de partid a Sașilor

„Kronstadter Zeitung" publică un interesant articol asupra politicei săsești, din care reproducem mai jos părțile cele mai interesante:

„Un român prieten sincer al ziarului nostru ne atrage atențiunea, că este în defavorul poporului săsesc de a căuta contact cu opoziția și mai ales cu partidul național, cara este în majoritate în opoziție. Regionalismul pentru care luptă acest partid este calificat ca nepatriotic și prin apropierea poporului săsesc de el se expune unei judecăți nefavorabile fără ca să poată conta pe realizarea intereselor sale.

„Suntem recunoscători prietenului nostru pentru binevoitoarea-i atențiune, dar să pare, că d-sa s'a înșelat în cunoașterea caracterului politic săsesc. Acesta nu se folosește de partidul politic, care este la putere pentru a-și asigura oarecari avantajii, în cele mai multe cazuri personale și trecătoare, fără nici o asigurare că ne vom ajunge înaltul ideal, în serviciul cărula stau toate luptele noastre politice, pentru asigurarea unității culturale germane a poporului nostru. Noi Sașii și Germanii din România nu facem politică de interes sau politică de putere ci o politică de popoare. Urmează din aceasta, că încercăm să asigurăm poporului nostru oarecari condiții de viață și pentru ajungerea acestora avem unele principii politice de cari este condusă toată politica noastră. Deci nu putem intra în tratative decât numai cu acele partide politice, cari au în programul lor principii asemănătoare alor noastre. Nu ni-se ajută nimic prin faptul că ni se fac unele concesiuni temporare pentru că am contribuit prin voturile noastre la succesul candidatului unui partid, care concesiuni ni-se retrag la un anumit timp pentru purtare neleală s'au prin căderea partidului. Unde se trateaza de existența poporului nostru nu admitem nici o târguială.

„In situația noastră se tratează de principii cardinale pentru susținerea poporului nostru și nici de-cum de partid politic. Punctul cel mai de frunte din viața noastră politică în noul stat sunt hotărîrile din Alba-Iulia, cari asigură minorităților instrucție, judecată și administrație în limba lor și de oamenii lor. Este ușor de înțeles de ce ne simțim atrași către oamenii cari au conceput aceste hotărîri și declară și azi că vor lupta pentru realizarea lor. Din partea altor partide dar mai ales din partea partidului de la guvern nu am auzit nici o declarație în înțelesul acesta.

„Un al doilea punct unde principiile noastre cadrează sau se lovesc în cap cu alte partide este chestiunea unificării. Nu trebue să mai amintim, că unificarea cum se face acum din București este contrară intereselor noastre. Noi Sașii suntem un popor cu administrație autonomă de veacuri, în care vedem desvoltarea cea mai liberă a simțământului fiecărui cetățean. Noi suntem și partizanii moș enirii istorice și vrăjmașii oricărei transipantări nepremeditate de datini și obiceiuri, cari s'au născut în alte cercuri de viață ca a noastră. Pe lângă aceasta obiceiurile administrative din Transilvania, la o cercetare obiectivă dovedesc că stau în privință administrativ-tehnică mai presus decât cele din vechiul Regat. Deci înlocuirea lor ar însemna în loc de înaintare regres.

Este deci în interesul Statului de a face-o unificare în așa fel ca să fie luat din fiecare ceace este mai bun, acomodându-se după situația de acolo. Este destul de clar, că suntem împotriva unificării falșe, numai în interesul Statului. Și este totodată evident că nu suntem inamici ai poporului român de dincolo sau chiar ai Statului. Acesta nu este regionalism ci o dorință dreaptă a poporului Sas în cadrele Statului, cărula i-s'a alăturat de bunăvoie ca să se mențină situația dovedită ca bună.

„Acei Români cari sunt de o părere cu noi în privința aceasta, sunt aliații noștrii naturali. Nu ne duce în eroare fiind numiți regionaliști. Expresiunea este greșită și fără resultat. După părerea noastră, Românilor ardeleni nici prin gând nu le trece să lărgească legătura între vechiul Regat și provinciile noi alipite. Din contră suntem de părerea, că voiesc să le strângă mai tare prin o elasticitate, pe care unificarea dela masa verde nu i-o poate da. Dacă se numește regionalism simțimântul pentru susținerea obiceiurilor din Ardeal, cred că toți ardelenii fără considerare de naționalitate se vor declara pentru el. Nouă Sașilor ne stau mai aproape acei Români, cari au trecut în programul lor menținerea administrației și justiției valide pentru situația geografică, etnică și istorică da aici. Nu este tactică politică ci interes comun, care ne leagă cu acele partide cu cari avem aceleași idealuri. Aceasta ne poate defavoriza numai în mod trecător; folosindu-ne însă de avantaje de partid și având o politică fără principii se răzbună mai nainte ori mai târziu. Amiciția politică are valoare numai atunci, când ea este edificată pe convingeri înrudite".

Pretutindeni

în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

Un spectacol trist

Ziarele ne-au adus știrea că Ungaria este pe cale să introducă legea contabilității publice în vigoare la noi și care a fost abia de curând introdusă și în Ardeal.

N'am releva acest fapt, care ne este absolut indiferent, dacă n'ar fi întâmplător în legătură cu unele manifestațiuni așa zise economice cari au avut loc în ultimul timp aci în Cluj.

Nu sunt decât câteva luni de când, la epoci foarte apropiate, unele cercuri pretinse economice, au pornit o acțiune de criticare, a instituțiunilor și legilor noastre. Sub formă de congrese economice acele cercuri au adus în discuție aci în Cluj precum și în alte centre ardelene, diversele așezăminte economice, reeditând niște critici, cari până atunci transpiraseră numai subformă de articole searbăde în ziarele cu firmă regionalistă.

Intr'un timp când țara și legile ei trec printr'o criză de prefacere din care toți cei ce luptă pentru consolidarea ei speră s'o vadă ieșind însănătoșită, asemenea critici, dacă ar avea la bază dorința de a contribui la opera aceasta atât de grea, ar fi cu drept cuvânt justificate.

Când însă aceste manifestațiuni, sub firmă de „contribuție economică" ascund lupta pentru regionalism, lupta contra unificării de toți dorită, suntem îndreptățiți să le suspectăm sinceritatea și să cercetăm cine sunt acei ce duc această luptă.

Așa, de pildă, la unul din aceste pretinse congrese economice, un domn „economist", a cerut și a obținut asentimentul tuturor celor prezenți ca legea contabilității publice din Vechiul Regat, introdusă în Ardeal să fie imediat retrasă, întrucât nu corespunde cerințelor Ardealului.

Ne întrebăm acum: dacă în adevăr această lege ar fi așa de rea în sistemul ei, de ce ar adopta-o oare Ungaria?

Dar la asemenea întrebări domnii „economiș'i" improvizați din foști funcționari unguri, cari au refuzat să depună jurământul, preferind a pescui în apa tulbure a regionalismului, nu vor răspunde.

De altfel noi nici nu le cerem să răspundă, fiindcă pentru noi toate zvârcolirile lor vor rămâne ignoranța. Ceea ce ne surprinde însă este că persoane serioase din lumea noastră financiară, le împrumută, în ce scop nu voim să cercetăm, firma lor românească, la adăpostul căreia aceste triste personagii aruncă criticile cele mai nesăbuite așezămintelor și legilor noastre naționale. E foarte trist că se găsesc Români și încă ardeleni, cari în lupta lor pentru regionalism, se folosesc de „specialiști" străini, cari sub masca de contribuție la refacerea noastră economică, discreditează pe toate căile și fățiș Țara și așezămintele ei fundamentale.

Socotim că nu asupritorii de până mai ieri sunt acei indicați de vremurile actuale să contribue în mod sincer la refacerea și consolidarea Țării.

Acest spectacol trebuie să înceteze.

Ar.

Funcționarii din vechiul regat

Asistăm de câtăva vreme la o luptă aprigă care se dă fățiș între frați deabia adunați sub sceptrul comun.

Fără a se gândi la consecințele fatale ale acestei lupte și la ridicolul la care ne expunem în fața naționalităților streine, ne aruncăm — în parlament, prin presă și viu grai — cele mai murdare învinuiri, cele mai de rând calificative, cei de aici celor de dincolo și invers. Tendințe separatiste și autonomiste, accentuate și întreținute prin pildele date de conducătorii politici și prin nemulțumirile celor mici, duc la aceea că astăzi românul din regat e privit cu ochi de lup în Ardeal, iar Ardelenul e privit cu aceiași răutate dincolo.

Te întrebi care e rostul unei asemenea situațiuni și oricât te-ai căzni, nu ești în stare a afla.

De câtva timp în special, curentul pare foarte puternic și violent chiar contra venirei în funcțiunile de conducere din Ardeal a funcționarilor din Regatul vechiu. Se pare că aici ar fi toată buba. Interese locale, întreținute de presă, au ridicat proteste numeroase, și veninoase ori de câte ori au avut ocaziunea.

Inima ne este plină de durere când vedem cum ne califică parte din presa de aici. Eu cred că nu meritâm atâta ponos. Că vor fi existând printre noi și multe „lichele", că în regat unii funcționari se dedau la ticăloșii și furturi, e adevărat, dar nu urmează de aici că întreg corpul funcționăresc e putred și că omul de omenie să fie pus într'o apă cu cel nemernic. Și, apoi, cine-mi poate face dovada că și aici funcționarii Ardeleni sunt perfect întregi, când până acum 1—2 ani, un corp de funcționari români putem zice că aproape nici nu a fost?

Am mai citit dăunăzi, în gazete, o eșire împotriva funcționarilor veniți din vechiul regat, cari nu au la bază de cât 4 clase secundare și cari urma să conducă servicii la cari subalternii tor ar fi cu titlul de „doctor".

Chestiunea sunt obligat să o desprind în două: în primul rând titlu de doctor în Ardeal cum de altfel era în întreaga Austro-Ungarie — era așa de curent, încât la fie care pus te isbeai de un doctor și în al doilea rând în cariera administrativă e un principiu consfințit că un funcționar vechiu de carieră, prins de legile de organizare ulterioare într'o anumită situație — este încadrat cu toate drepturile la evansare; iar subalternul nou numit poate fi doctor și totuși nu parvine a fi șef de serviciu până nu trece prin toată filiera.

Dar, mai este ceva. In regatul vechiu, betia titlurilor înscrise pe cărți de vizită și pronunțate în orice ocazie, nu există. Mai modest și poate mai puțin încrezător în pompa titlurilor sforăitoare, românul de dincolo nu-și spune titlul și nici nu-l afișează. De aceia poate Ardelenii bănuesc că noi toți cei de dincolo nu avem de cât 4 clase secundare.

Ca să conchid, apelez la frații ardeleni să ne vadă cu ochi mai buni pe cei de dincolo, pentru că nu am venit cu gândul să-i isgonim din casa lor, ci cu gândul curat de a ne face datoria.

Dacă sunt cazuri izolate de necinste și mișelie, fără a generaliza, să ceară dimpreună cu noi, pedepsele cele mai aspre pentru ticăloși.

Dacă dânșii se pretind a fi

mai integri şi mai corecţi ca noi, ceştia de dincolo, să aibă mândria că, volens-nolens, ne vor influenţa în bine şi pe noi, şi aşa ne vom corecta,

În orice caz, pentru interesul general şi mai ales pentru consolidarea României-Mari şi aceasta, natural, numai în cazul când fraţii Ardeleni, o doresc — această înfrăţire trebue să dispară.

Să creadă fraţii de aici, că avem şi noi trecutul nostru, meritele noastre şi practica noastră, să creadă că aproape toţi avem titluri corespunzătoare funcţiunei ce deţinem; dar mai ales să facă deosebirea între felul cum erau conduse unele servicii publice înainte şi felul cum sunt conduse acum cu „Ilcheiele" din regat.

Şi ca ultim cuvânt de frăţească înţelegere eu aşi propune ca şi funcţionarii din Ardeal — natural, dacă o vor — să treacă fie temporar, fie definitiv, în funcţiunile similare din regat, pentru a se grăbi unificarea legislativă şi administrativă.

Dar mai ales ..... unificarea sufletească!

D. Tudoran.

Viaţa provincială

Scrisoare din Tg.-Mureş

— Sărbătorirea zilei Eroilor —

Înălţătoarea serbare a comemorării Eroilor, care a avut loc în ziua de 9 Iunie, a fost prăznuită în oraşul Tg.-Mureş, cu un deosebit fast, care a zguduit şi stimulat nu numai sufletul Românilor din tot cuprinsul judeţului, veniţi la această sărbătoare, dar a atins încă şi sufletele celorlalte naţionalităţi şi confesiuni.

Ceia-ce însă a mişcat adânc întreg poporul acestui oraş a fost gestul spontan sugerat de d-ul General Munteanu. Comandantul Diviziei 20-a, de a se da cuvenita atenţiune şi memoriei morţilor celorlalte naţionalităţi şi confesiuni.

Între orele 9 şi 10 dimineaţa, Domnul Prefect al Judeţului, împreună cu domnul General Munteanu şi domnul Primar al oraşului, au asistat la slujbele religioase, care au avut loc în toate bisericile deosebitelor naţionalităţi şi confesiuni streine, cu care ocazie d-l Prefect, a depus câte o jerbă de flori, la fiecare din aceste biserici.

La ora 10, a avut loc în Piaţa din centrul oraşului, în faţa Primăriei, un Te Deum, la care au luat parte pe lângă toate autorităţile civile şi militare şi o imensă mulţime care ocupă grădina şi piaţa. În colţul Pieţei se ridicase prin îngrijirea d-lui Primar, un splendid chiosc, în care s-a oficiat slujba bisericească de către cei 6 preoţi români.

Încă înainte de ora 10 încep să sosească în piaţă: Compania de infanterie din regimentul 82, Bateriile din regimentele 39 artilerie şi 40 Obuziere, Batalionul „Micilor Şoimi" ai Liceului „Mihai Viteazul", Liceele de băeţi şi fete şi şcoalele primare. O companie de elevi ai Liceului Militar, au însoţit dela biserica gr.-orientală, până în dreptul chioşcului, icoanele şi cortegiul preoţilor.

După oficierea serviciului divin, dl Protopop Rusu, a ţinut o cuvântare, prin care a glorificat faptele Eroilor Neamului nostru.

În urmă, dl General Munteanu a sguduit sufletele asistenţei, printr'o înflăcărată cuvântare, din care extragem următoarele:

Ziua de azi, zice d-sa, închinată Eroilor, este cea mai măreaţa sărbătoare, este ziua când gândul şi sufletul nostru se înalţă deasupra suferinţelor şi durerilor pământeşti, către sufletele Eroilor Neamului, care şi-au sacrificat viaţa, pentru realizarea aspiraţiilor Ţărei şi Neamului lor.

Ziua de azi, este şi ziua armistiţiului tuturor patimilor pământeşti; de aceia, se cuvine să nu uităm nici mormintele duşmanilor noştri, pentru că în Împărăţia Cerurilor ori ce duşmănie dispare.

Sufletele noastre înfrăţesc astăzi entusiasmul prezentului cu evocarea ploasa a trecutului, cea mai frumoasă manifestaţiune sufletească.

Entusiasmul prezentului, ne întăreşte credinţa în destinele Neamului, iar evocarea trecutului, ne stimulează şi mai mult nădejdea în viitorul acestui Neam.

Eroii pe care îi sărbătorim astăzi, au dat pilda neperitoare a vitejiei Neamului Nostru.

Ei au voit să moară pentru scumpa lor Românie; ei au voit-o mare şi frumoasă. Prin ei — de şi fără ei — România va supravieţui, căci glorioasele lor pilde, înscrise cu litere de foc în inimele noastre, ne vor călăuzi la nevoie, spre noi jertfe, întru apărarea Ţărei şi Neamului Nostru.

În cerul dreptăţei vor trăi deapururi sufletele acestor mucenici ai Neamului, la mormintele cărora cuvine-se să îngenunchem, pentru că îngenunchierea noastră este înălţarea lor. Să ne înălţăm gândul şi sufletul până la ei, în sferele lor sublime, să ne legăm sufletul nostru de al lor şi să le făgăduim că Noi, urmaşii lor, vom fi vrednici de Ei.

Să nu-i plângem, şi să nu vărsăm lacrimi, pentruca ziua de azi nu este o zi de doliu, ci o zi de înălţare sufletească; este sărbătoarea Eroilor Neamului, pe care nu-i vom uita nici odată, întru cât, ei trăiesc veşnic în gândul şi sufletul nostru, iar numele lor este în scris în Cartea Mare de Aur a Neamului Românesc.

Noi n'avem morţi! Eroii nu mor nici odată!

După aceasta, o grandioasă procesiune a plecat la cimitirul Greco-Oriental, unde d-l profesor Diaconescu a ţinut o mişcătoare cuvântare.

După amiază la ora 4, a avut loc o frumoasa şezătoare populară, organizată de „Societatea Cultura Poporului" în parcul de sporturi al oraşului. Programul variat şi bogat a ţinut două ore.

A asistat întreaga populaţiune a oraşului.

Corurile Liceelor: Militar „Mihai Viteazu" şi „Papiu Ilarian" au cântat marşuri şi cântice naţionale. Elevii Liceului „Mihai Viteazu" au executat admirabile mişcari de ordine şi piramide iar o echipă de tunari din Regimentul 39 artilerie, cu jocurile lor naţionale admirabil executate au atras admiraţiunea întregei asistenţi.

Serbarea s'a început cu o cuvântare a d-lui Dr. Aurel Baciu, preşedintele filialei „Cultura Poporului" Tg.-Mureş arătând în puţine cuvinte importanţa înfăptuirei acestei societăţi, terminând cu recomandarea că, această societate trebue să se sprijine numai pe sentimenul naţional şi religios.

Corespondent.

Moartea lui Emil Costinescu

Moartea lui Emil Costinescu a produs o dureroasă impresie. La locuinţa defunctului este un adevărat pelerinagiu. Corpul depus pe catafală în marea hală a locuinţei este acoperit cu flori. Registrul deschis este a coperit de mii de iscăliturI. Totul este făcut cu o simplicitate impunătoare. M. S. Regele Ferdinand însoţit de aghiotantul său a fost la locuinţa defunctului, stând mai mult timp în faţa sicriului marelui dispărut. După două ore M. S. Regina a venit însoţită de dame de onoare şi a depus flori pe catafalc.

Serviciul divin al înmormântărei se va săvârşi Marţi la orele 4 p. m. Vor participa numeroşi delegaţi între cari şi ai asociaţiei presei, Emil Costinescu fiind ziarist, asemenea reprezentanţii partidelor politice, ai palatului. Ministerul de finanţe a hotărât suspendarea lucrului pe ziua de Marţi la toate autorităţile pendinte de el din întreaga ţară pentru cinstirea memoriei lui Costinescu.

Vopseşte curăţă şi spală

cel mai eftin, şi mai frumos

spălătorie şi vopsitorie chimică de stofe

„KRISTÁLY"

CLUJ, Fabrica şi prăvălia centrală: Bucovina No. 32. (fost Munkácsi) 74

Primeşte şi face expediţii cu poşta.

Representantul din Bistriţa este: M. V. Grünberger Piaţa No. 43 (sub gălete.) Telefon 500—11211.

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI MOBILE ŞI PIANE

să nu-ţi pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjatele saloane de mobile alui

SZEKELY şi RETI

Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acţii

Persoanelor de încredere se face vânzarea şi cu plată în rate

Avocat

care posedă limba română, germană şi maghiară în vorbă şi în scris, voind a se muta într'un oraş mai mare, caută avocat cu birou de extensiune pentru a se asocia cu el. Adresa la administraţia ziarului. 787

INFORMAŢII

Comerciale

Reprezentanţii Camerilor de Comerţ şi Sfaturilor Negustoreşti se vor întruni la Arad în zilele de 19 până 21 l. c. pentru a discuta problema unificării legilor comerciale şi a cere guvernului rezolvirea urgentă a acestei chestiuni.

Culturale

Din lipsă de spaţiu nu putem publica în numărul de azi interesanta conferinţă a d-lui Prof. Bogrea asupra Divinei Comedii a lui Dante. În numărul de mâine o vom publica pe larg.

Dela P. T. T.

Oficiul postal din localitate atrage atenţia comercianţilor cari nu-şi au anunţate adresele la poştă pentru că în cel mai scurt timp să se ducă să şi le înregistreze deoarece în caz contrar oficiul nu garantează sosirea la timp a scrisorilor.

Dela C. F. R.

Cu începere dela 15 luna curentă se vor ataşa la toate trenurile personale vagoane cl. IV.

Sportive

În Garnizoana Cluj a luat fiinţa din iniţiativa d-lui General Anastasiu, Cercul Sportiv „Napoca" sub preşedinţia de onoare a d-lui General Petala.

Pot fi membrii în acest Cerc, ofiţeri, grade inferioare şi persoane civile, care trebuiesc să adreseze cereri Cercului mai sus numit de pe lângă Comandamentul Teritorial C. 6. A.

Economice

În urma măsurii luate de a se lăsa liber exportul vitelor din Ardeal, preţul lor s'a urcat din nou cu 100 de procente.

Confesionale

O delegaţie de episcopi unguri au plecat la Bucureşti pentru a cere ajutorul statului pentru întreţinerea şcolelor confesionale.

D-şoara Silvia Nicolae şi d-l Gregoriu Hulpe logodiţi în Cluj.

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

Şcolare

Se proectează reducerea numărului de burse pentru elevii de liceu.

Direcţiunile regionale ale învăţământului superior din Ardeal pregătsc şcoalele de arte şi meserii precum şi şcoalele comerciale superioare pentru ca în toamna anului viitor să poată fi frequentate de un număr întreit de elevi.

De mai mult timp Universitatea din Berlin a trimis 2 studenţi în mineralogie ca să studieze forma de baneită din Ardeal.

Diverse

Înregistrăm cu părere de rău moartea deputatului Th. Mureşanu, care acum câte-va zile suferse un accident de trăsură.

Toate Doamnele din elită întrebuinţează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea şi apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie şi Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice şi farmacentice Cluj. II-111

S'a deschis în Cluj, Piaţa Unirii No. 15, Marele Magazin de încălţăminte RAFTOPOL din Bucureşti. Încălţăminte pentru dame bărbaţi şi copii, cele mai noui modele din străinătate şi executate în atelierul propriu. Pantofi Elveţieni bărbăteşti de box 280 Lei. Ghete elveţiene bărbăteşti de box 300 lei. 550

Se mai aduce la cunoştinţa onor public că a mai sosit un transport nou de încălţăminte şi anume: Ghete şi pantofi roşii şi de lac bărbăteşti. Ghete şi pantofi de dame, escarpeni şi cu barete, de antilopă şi olandă albă, cu preţuri foarte reduse. Pantofi de matase brodaţi cu fir de aur etc., toate marca veritablă Elveţiană „Bally".

Pentru studenţi în drept. Cursurile de Economie politică (I-II) Finanţe, Statistică se pot primi începând cu ziua de 15 Iunie la Litografia Ştefan Bagi. Calea Moţilor (St. Mănăştur). 784

Excursiunea profesorilor şi studenţilor ardeleni din Cluj în Franţa

Guvernul francez aflând despre această excursiune proectată de Secretariatul general al Instrucţiunei publice din Cluj şi de Universitate, cu concursul inspectoratului francez din Bucureşti, s'a grăbit să acorde o subvenţie de 300.000 fr. adecă 150.000 lei. Acest lucru ne arată preţul ce prietenii noştri francezi îl pun pe strângerea relaţiunilor între ei şi noi.

Totdeodată anunţăm pe cei cari s'au înscris să trimită imediat paşapoartele lor d-lui profesor G. Oprescu, strada Iorga 16, Cluj, pentru ca acesta să le poată luă spre vizare la Bucureşti. Ultima zi când paşaportul va putea fi trimis este până la 21 Iunie, când d-l Oprescu va pleca la Bucureşti.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂŢI:

Marţi, Miercuri:
„CEZARINA" Partea II.
Joi, Vineri, Sâmbătă:
„CEZARINA" Partea III.
Duminecă:
Naşa şi Finul Voinţa.

CINEMA APOLLO:

Marţi:
„BARRABAS" Partea I.
Miercuri, Joi:
„BARRABAS" Partea II.
Vineri, Sâmbătă, Duminecă:
„BARRABAS" Partea III.

CINEMA URANIA:

Marţi:
Cătunul celor şapte Păcate.
Miercuri, Joi:
„Demonul Mândriei"
Vineri, Sâmbătă:
Dansatoarea Morţii.
Duminecă:
In lumea Visurilor.

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

Pentru eroii aviației române

In numele armatei d-l generał Petala trimis următoarea scrisoare d-lui primar al orașului Cluj:

Domnule Primar!

Intâmplarea atât de tristă pentru noi a morții vitejești a aviatorului Sublocotenent Bontescu ne-a dat prilejul să vedem cât de strânsă e azi legătura sufletească între oștirea română și cetățenii acestui oraș.

In unanimitatea cu cari au venit să aducă un ultim omagiu aceluia care, la datorie, a căzut în lupta pentru progresul civilizațiunei omenești, în cuvintele de laudă și de respect, pe cari prin viu graiu sau prin presșă, le-au adresat fără deosebire de naționalitate sau confesiune, acelui vrednic Soldat al Romăniei, cât și în solicitudinea cu care au înconjurat durerea noastră a camarazilor săi de arme, noi am văzut o nepreținută manifestațiune de simpatie pentru armata română.

Adânc recunoscători pentru partea sinceră pe care Clujul a luat-o la grea simțita noastră pierdere, vă încredințez. Domnule Primar, ca ea a avut cel mai viu ecou în sufletele camerazilor mei.

Sunt deci interpretul lor, când în umele oștirei românești, a Corpului VI de Armată și a Grupului 5 Aviatie, vă rog să arătați, eminenților fruntași ai vieței noastre publice, reprezentanților autorităților civile, presei locale, cât și tuturor cetățenilor orașului Cluj, cari într'o așa impunătoare manifestațiune de simpatie s'au strâns în jurul nostru cu prilejul doliului pe care l-am încercat, mulțumirile noastre cele mai recunoscătoare și încredințarea sentimentelor de gratitudine ce le păstrăm.

Primiți vă rog Domnule Primar asigurarea întregei mele considerațiuni.

General de Div.:
N. Petala.

Anchetele noastre

Exportul vitelor și transporturile

In timp ce exportul vitelor nu se poate face din lipsa de trenuri, peste 50 de locomotive bune de întrebuințare stau reci în depozitele C. F. R. din Ardeal. — Cerem înființarea a încă 2 trenuri de marfă pe liniile principale.

Zilele acestea ținându-se târgul săptămânal de vite la Cluj, ne-am interesat să vedem cum se prezintă cererile de cumpărături acum după ce exportul vitelor a fost lăsat liber. Cu surprindere am constatat că cererile sunt mai puțin nenumeroase ca în vremea când exportul era oprit.

Intrebând diferiții negustori din ce cauză nu cumpără vite pentru export, ni s'a răspuns că transportul nu se poate face cu ușurință, fiindcă sunt foarte puține trenuri de marfă.

Am constatat în gară că cea mai mare parte a vagoanelor transportă afară de combustibil, mărfuri diferite, ca grâne, produse brute de ale reglei, efecte militare etc., numai vagoane cu vite nu. In schimb pe multe linii stau vagoanele goale.

Toată greutatea transportului s'ar atribui, dar lipsei de locomotive.

Ne-am interesat cum stăm cu numărul locomotivelor în Ardeal pentru ca să vedem dacă nu e posibil o îndreptare a lucrurilor.

Dela direcțiunile regionale C. F. R. am putut culege cifrele de care avem nevoe.

In fiecare din cele 4 direcțiuni regionale găsim după tabloul statistic, că în afară de locomotivele puse în uz, la trenurile existente de marfă și persoane, afară de acele ce servesc la dublă tracțiune și de cele ce servesc pentru manevre prin gări, au stat reci, deci în depozite pe ziua de 1 Iunie, 15—17 locomotive, cari erau bune de întrebuințare ceeace pentru întreg ținutul de dincoace de munți ar face un total de 50—60 locomotive care s'ar putea pune imediat în circulație.

Trebue să se știe, spunea un inginer dela CFR că aceste locomotive cari s'ar părea că sunt ținute ca rezerve tocmai fiindcă nu sunt întrebuințate se deteriorează, de oarece ruginesc nefiind îngrijite de nimeni. Pe când dacă s'ar întrebuința ar aduce folos și populației care și-ar putea face interesele și statului care ar avea și venit și locomotivele îngrijite."

Cauza pentru care nu sunt puse în funcțiune locomotivele mai sus amintite e una singură: Direcțiunea generală din București nu știe că sunt locomotive libere, și de aceea nu a luat nici o dispoziție în acest sens.

De aceea credem că suntem datori să-i atragem atențiunea și să cerem următoarele.

1. Să se înființeze pentru liniile principale trenuri de marfă în limitele posibile de locomotive de care dispunem și să nu se mai lase în depouri locomotive reci cari sunt bune de întrebuințare.

2. Să se permită direcțiunilor regionale să formeze trenuri de marfă atunci când au locomotive la dispoziție și mai ales când acele trenuri vor trebui să circule numai în cuprinsul acelei direcțiuni.

3. Să se pună în circulație cel puțin două trenuri pe zi destinate numai pentru transportul vitelor.

Wy.

Căutăm depozitari

pentru vânzarea ziarelor noastre în următoarele localități

Băile Herculane, Băile Sf. Ladislau, Basna, Băile Felix, Baia Fidelis, Bobâlna, Borsa, Borsec, Buziaș, Cojocna, Homorod, Mainaș, Ocna Sibiului, Odorheiu, Sovata, Tinca, Topița Română, Vâlcele.

Doritorii se vor adresa în scris administrației ziarului notând adresa exactă precum și ultima poștă.

Corpurile Legiuitoare

CAMERA

Ședința din 10 Iunie.

Se deschide sub prezidența d-lui președinte Duiliu Zamfirescu. Pe banca ministerială d-nii ministrii Averescu, Garoflid.

D-l CANTACUZINO propune suprimarea ședințelor de noapte. Votul nul se va repeta în ședința viitoare.

Se începe discuția generală la reforma agrară. Vorbește într'un stil bolșevic d-l COCEA.

SENATUL

Presidiază d-l Meitani vicepreședinte. Pe banca ministerială d-nii ministrii Argetoianu Cudalbu, Dori Popovici.

Se fac diverse comunicări cu caracter local.

D-l ministru DORI POPOVICI răspunzând acuzațiilor d-lui e Nistor în chestia fondului religionar din Bucovina face personalități într'un stil regional.

D-l Tarnowsky atrage atenția asupra urâtului spectacol dăunător Bucovinei prin certuri personale.

D-l NISTOR spune că a interpelat ministrul cultelor și răspunde un alt ministru în mod vulgar.

Incepe continuarea discuției reformei administrative. Vorbesc d-nii Hristache Teodorescu pentru și Lazar Popescu contra.

Revista presei maghiare

Rechemarea ministrului Groza

Ziarul „Ellenzek" se ocupă într'un prim-articol de rechemarea neașteptată a d-lui Groza, Ministrul Ardealului, ale cărui intențiuni și străduințe pentru a ajuta la refacerea Ardealului și la consolidarea raporturilor publice, au fost îndeobște apreciate. Dar ziarul maghiar, ca întotdeauna și în toate chestiile, nu vede decât interesul maghiar care planează ca sabia lui Damocles, de asupra desvoltării pașnice și fericite a statului român.

„Ca ori cine — scrie ziarul maghiar — care cu ochi deschiși și nu în baza informațiunilor superficiale și răutăcioase a încercat să se convingă de situația dela noi, așa a trebuit să vadă și ministrul Groza, că partea cea mai însemnată în decăderea stărilor publice din Ardeal, e a se găsi în politica greșită, ce s'a urmat față de minoritățile de aici. Aceasta l'a putut îndupleca pe Groza, să caute contact cu maghiarimea din Ardeal, să-i asculte păsurile și să promită asanarea relelor. Dar pe Groza l'au rechemat încă înainte de a-și fi terminat turneul și înainte de a fi încercat măcar să traducă în fapt reformele promise".

Datoriile minorităților naționale

Ziarul „Keleti Ujság" publică sub titlul de mai sus un lung articol, în care se încearcă cu sofisterii clasice să impună statului îndatoriri noui față de minorități, să dea un înțeles nou ideei de stat, pe care ar vrea să-i știe ca o *„federație a naționilor politice, ce îi compun"*, și a cărui suveranitate nu ar mai fi privilegiul majorității, ci ar trebui privită „numai ca un organ al creațiunii pacifice a întregii lumi civilizate." Și urmându-și în ăst chip firul de idei, conclude că aceasta sarcină de a conduce nouile alcătuiri de stat la o astfel de evoluție mai înaltă trebue să o ia asupră-și îndeosebi și în primul rând minoritățile naționale. Aceste minorități nu vor trebui să uite nici de vechia lor patrie, „vor trebui cu toată conștiința să le releveze desvolterea atinsă meritele istorice și misiunea în viitor. Și se poate ca tocmai prin acest torent sufletesc să se producă simpatie, considerație și iubire în nouile alcătuiri de stat față de statul patriei vechi." Și mai știi, adăogăm noi, că aceasta simpatie câștigată în modul acesta fiind vorba numai de „naționalitățile" ardelene, căci numai aceste îi preocupă pe nobilii noștrii confrați — nu va face ca într'o zi să ne dorim iarăși în vechia și „scumpa" noastră patrie?

Ultime informații

(Prin fir special dela corresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

Pentru scaunul de senator vacant de la Tulcea în urma bolii incurabile a d-lui Hențiescu, va candida și d-l Alex. Marghiloman.

*

După închiderea parlamentului gen. Averescu va proceda la complectarea cabinetului. Astfel d-l Averescu rămâne titular la răsboi, d-l I. N. Angelescu la industrie și comerț, iar d-l Groza dacă demisionează va fi înlocuit tot cu un parlamentar ardelean.

*

Generalul Răscanu va fi înaintat general de Divizie și numit șef al marelui stat major al Armatei în locul d-lui gen. Cristescu, înaintat inspector general al Armatei.

*

„Indreptarea" desminte svonurile conflictelor din guvern în chestiunile Răscanu și Groza.

Comisia studiului proectului unificării bisericești a terminat lucrările înaintându-le ministerului de culte. In curând se va face convocarea Constituantei bisericești.

*

Cazul Grozua preocupă majoritățile. Ministrul Grozea a fost rechemat din Ardeal pentrucă a îndemnat pe funcționari să nu execute ordinele guvernului central din București. Rechemarei telegrafică urmează să fie discutată în Consiliul de miniștrii.

Groza a convocat majoritățile ardelene pentru a expune situația sa d-l Goga lipsind nu s'au putut lua decizuni.

*

Eri a avut loc la Academia Română ședința solemnă pentru acordarea premiilor. A prezidat Onciul. A fost acordat premiul Năsturel lui Rebreanu, pentru „Ion", premiul Adamachi, divizat între Lucian Blaga, Leca Morariu, Botez Demostene și Elena Farago. Premiul Neuschitz a fost acordat lui Sandu Aldea.

DIN UNGARIA

Andássy prevesterte un nou răsboi.

Marele politician extern al Ungariei groful Andássy — bolnav trupește și poate și sufletește dela un timp încoace — prevestește un nou răsboiu mondial. El declară corespondentului ziarului american „Cleveland News;" că Europa se află în pragul unui nou răsboiu îngrozitor. Și firește' acest răsboi — după concepțiile lui Andrássy — care va urma fără întârziere, nu va avea alt scop decât nimicirea tuturor tratatelor de pace de până acum și desființarea granițelor create de acestea. (S'ar putea oare să nu urmeze un nou răsboi pentru restabilirea Ungariei milenare? Ar fi o nedreptate istorică) Tot Andrássy fixează și timpul noului răsboi. După părerea lui răsboiul va izbucni atunci, când Austria se va uni cu Germania (Ce bine că are această unică condiție, altcum ar izbucni cât de curând) In ce privește Ungaria ea va fi destul de puternică ca să realizeze revendicările sale. Principalul ei scop este recâștigarea teritoriilor perdute. De altcum și Urgaria va fi nevoită să urmeze exemplul Austriei și să se afilieze Germaniei.

După cât se vede dualistul înrădăcinat nu poate vedea o Ungarie independentă. Iar cât privește profeția poate fi altceva decât un nou mijloc, o nouă invenție budapestană pentru a crea speranțe noi iredentismului maghiar.

Interzicerea duelului în Ungaria

Deputatul din opoziție, Carol Rassay în fața unei Camere aproape goală propune interzicerea duelului sub orice formă. Propunerea e în legătură cu satisfacția ce ar trebui s'o dea deputatul Benicky unora din consiliul intim a lui Horthy, fapt de cari guvernul are toată condescendența. Ministrul Tomcsányi este contra propunerii, totuși deputații prezenți, dintre cari mulți guvernamentali votează pentru. In urma acestei desolidarizări ministrul Tomcsányi va trage consecințele și în scurt timp va părăsi cabinetul.

Apponyi n'a primit vice-președenția

După ultimele știri sosite din Ungaria, Apponyi ales ca vicepreședinte în Liga națiunilor, a refuzat să primească acest post din motivul că statele învecinate n'ar privi cu ochi buni intrarea lui Apponyi în conducerea Ligei națiunilor. Totuși el va ține în curând o conferință la Liga națiunilor. Subiectul nu e încă cunoscut.

(După ziarele magh.)

TOȚI ABONAȚI ziarului Infrățirea

au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de doauă ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvint. □

Marile serbări Naţionale dela Tg.-Jiu

In zilele de 9 şi 10 Iunie au avut loc la Tg.-Jiu serbările pentru comemorarea centenarului lui Tudor Vladimirescu şi aducerea oseminţelor Ecaterinei Teodoroiu.

Un tren special a adus oseminţele eroinei Ecaterina Teodoroiu şi două tunuri capturate dela germani donate oraşului Tg. Jiu. Vagonul mortuar era împodobit cu steaguri tricolore, sicriul acoperit cu coroane şi flori.

La sosirea trenului special, în gara Tg. Jiu compania de onoare a prezentat armele muzicile au intonat onorul, iar şefii autorităţilor, în frunte cu d-l deputat Virgil Slăvescu, au salutat pe oaspeţi. Apoi întreagă asistenţă a mers în vagonul mortaur.

Sicriul a fost scoborât din vagon, şi aşezat pe un afet de tun, formându-se corteiul care parcurge străzile cartierului gării până la statuia lui Tudor Vladimirescu.

La statue a oficiat un serviciu divin episcopul Bartolomeu al Râmnicului, asistat de 12 preoţi.

După slujba religioasă la cuvântul d-l Stefulescu, preşedintele comitetului pentru ridicarea monumentului lui Tudor Vladimirescu, arătând că pe locul monumentului s'a pus la cale mişcarea lui Tudor.

D. ministru Goga, în numele guvernului, a pronunţat un discurs, relevând virtuţile lui Tudor promotoriul ideilor de unitate, libertate şi dreptate.

După ce primarul a luat monumentul în primire, cortegiul porneşte spre catedrală, unde, pe locul destinat ridicării monumentului eroilor, a fost construit un cavou, în care au fost depuse oseminţele Ecaterinei Teodoroiu. In momentul coborârii sicriului în cavou, tunurile au tras mai multe salve iar două aeroplane au evoluat deasupra mulţimei.

Episcopul Vartolomeu pronunţă ultimele rugăciuni pentru odihna sufletului fecioarei căzute pentru patrie. D. general Istrati, delegatul ministerului de răsboi.

Studentul Budişteanu, reprezentantul studenţimei universitate şi D. deputat Virgil Slavescu, relevă vitejia eroinei.

Se formează apoi o procesiune din elevii şcoalelor şi armată, care a mers la cimitirul eroilor, morţi în răsboiu. Aci s'a oficiat o altă slujbă de către episcop şi preoţii ălerului oraşului, depunându-se numeroase coroane şi flori.

Episcul Vartolomeu face, în câteva cuvinte, apologia eroilor.

După ce procesiunea a luat sfârşit, întreaga asistenţă a trecut în cazarma reg, 38 artilerie unde are lob un banchet.

D. ministru Goga, ridică primul toast pentru Tron şi Dinastie. D-sa scoate în relief virtuţile ostăşeşti al gorjenilor, admirând în acelaş timp respectul sătenilor pentru cultura morţilor.

Episcopul Vartolomeu spune că numai prin credinţă a triumfat întreaga noastă cauză naţională.

Protopopul Dalan, în numele Camerei, salută eroii gorjeni.

După amiază au urmat producţiuni muzicale, sportive şi atletice pe platoul cazărmilor reg. 38 artilerie.

Prefectura a dat, în saloanele ei, un ceai oaspeţilor. Seara a avut loc un concert dat de reuniunea corală din Curtea de Argeş.

Serbările au continuat a doua zi în parcul oraşului. Produsul acestei serbări a fost donat în folosul invalizilor de război.

In faţa unui numeros public s'au jucat joçuri naţionale pe diferite motive româneşte.

Seara s'a dat un concert, în sala Teatrului local, care a stârnit unanime ovaţii.

Au cântat corul de cântăreţi ardeleni şi orchestra societăţii „Lira Gorjului", iar şcoala normală de fete a executat mai multe dansuri naţionale.

O recepţie a avut loc în sala prefecturii.

In jurul complotului dela Cetatea-Albă

Citim în „Dreptatea" care apare la Chişinău:

S'a publicat eri în ziarul nostru că patru din comuniştii prinşi au fost împuşcaţi de soldaţi pe când încercau să fugă de sub escortă.

De asemenea s'a mai aflat că şi alţi doi fusese împuşcaţi în aceleaş împrejurări cu câteva zile mai înainte.

Această legătură de fapte a făcut să se prezume de autorităţi că toţi comuniştii ar fi avut un cuvânt de ordine să sfârşească la fel.

In adevăr unul din cei ce încercase alaltăeri să evadeze fiind prins se ruga de soldaţi să-l împuşte.

Din declaraţiile obţinute cu mari dificultăţi dela ei, s'a aflat că toţi cei morţi forma însuşi comitetul organizaţiei comuniste descoperite care luase această supremă hotărâre de a se suprima prin orce mijloace când eventual ar cădea în mâinile agenţilor noştri.

Astfel se explică graba cu care au pus în practică această hotărâre mai ales cei din urmă cari fiind esco taţi de o patrulă foarte numeroasă de soldaţi şi agenţi de poliţie, n'au ezitat a fugi ştiind sigur că la primul gest se va proceda fără cruţare contra lor, aceea ce a şi avut loc.

Scopul acestei criminale organizaţiuni era distrugerea prin violenţă a oricăror edificii, linii ferate, depozite, căzărmi ale armatei precum şi suprimarea în număr cât mai mare a organelor Siguranţei generale şi poliţiei.

Alo! Grăbiţi! Alo!
Bodega şi Restaurantul „Democraţia"
(vis-a-vis de posta Centrala) se va deschide Miercuri la 15 l. c. la oarele 8, seară. □ Orchestră escelentă! 779
Bere prospetă „GLORIA" şi „CORONA" din fabrica de bere Mendel din Turda.
Mâncări de ora 10 cu 1 păhar de bere 3 Lei. Bucătărie română şi ungară. Abonamente cu preţuri reduse. Vinuri fine cu litru şi în sticlă stampilate. 1 păhar de bere 1 Leu 50 b. 1 păhar de bere Gloria 2 50 Lei Fiecare seară archestră de ţigani!

Răsplată unei acţiuni frumoase

Cu prilejul aniversărei a 2 ani dela eliberarea Beluşului de sub teroarea bolşevică graţie acţiunei armatei române victorioase, un număr de cetăţeni fruntaşi ai Beluşului ne-au adresat scrisoarea următoare:

In timpul teroarei bolşeviste am avut norocul, ca printre conducătorii bolşevicilor Români din toată Ungaria dintre cari 9/10 erau evrei la Oradea-Mare să se găsească şi d-l Emil Mureşianu, acum consilier la Secretariatul General al Salubrităţii şi Assistenţei publice din Ministeriul de Interne, despre care nu puteam bănui ce rost ar avea în societatea acelor turburători şi făcători de rele; dar ne-am covins pe urmă, că îndeplinea un rol greu şi primejdios din însărcinarea unei înalte autorităţi româneşti.

Intr'un timp, când furia turburătorilor se deslănţuise în potriva tuturor elementelor paşnice şi susţinătoare de ordine (mai cu seama contra preoţimei, prin energia şi inteligenţa Domn. E. Mureşianu în şedinţa episcopească din Oradea-Mare a scăpat să nu fie aruncată în aer şi a fost cruţate de prădăciuni şi foc domeniile episcopeşti din Beluş şi Holod împreună cu persoanele adăpostite acolo precum şi alţi notabili condamnaţi de teroarea bolşevistă, cari tot graţie d-lui Emil Mureşianu au putut să scape. In Beluş a reuşit să zădărnicească planurile asasinului capitan Verböczy, fără a putea zădarnici sacrificiul mult regretaţilor dr. Ioan Ciordaş, dr. Nicolae Bolcaş şi Nicolae Bogdan deşi avertismentele au fost date şi în privinţa aceasta.

Tot astfel s-a zădărnicit şi otrăvirea vinurilor din pivniţa episcopească din Oradea-Mare, cari după socoteala acelor descreeraţi ar fi urmat să fie băute de ofiţerii românii a căror intrare în Oradea era iminentă.

Multă vreme n-am ştiut despre existenţa d-lui Mureşianu, crezându-l chiar perdut în vâltoarea acelor evenimente astfel, că nici nu puteam să-i spunem un cuvânt de mulţumire.

Acum însă aflând cu bucurie că d-sa trăeşte pentru jertfa adusă pentru Neam şi Ţară, ţinem să-i aducem pe această cale expresiunea mulţumirilor şi a recunoştinţei noastre, cât şi pentru atitudinea d-sale curagioasă, demnă de un om civilizat, de mare patriot şi bun creştin.

(ss) Alexandru Ghera, directorul Domeniilor

Dr. Iacob Radu canonic

Ciceronescu canonic

Ioan Teuşan profesor
Dr. C. Pavel profesor
Vasile Ş efănică directorul liceului de băeţi
Salajan Camil directorul liceului de fete
Ion Buşiţia profesor

Cetiţi „Infraţirea"

Chestiunea exportului de vite

Lipsa de organizare a exportului de vite. Exportul se face fără controlul medicilor sanitari. — Horthy şi-a format în Ardeal un consorţiu de export. — Ţărănimea este exploatată de agenţi şi samsari. — Se cere înfiinţarea unei Direcţiuni generale pt. exportul vitelor.

Problema exportului de vite devine din zi în zi tot mai complicată liber deoarece guvernul nu a luat măsurile necesare ca exportul şi traficul cu vitele să se facă în limitele raţionale ale unui comerţ bine organizat atât din punctul de vedere economic general cât din punct de vedere sanitar.

Decizia ministerială referitoare la libertatea de export a vitelor, a fost comunicată telegrafic tuturor prefecţiilor — cari înştiinţând publicul — l-au îndrumat să nu-şi vândă vitele speculanţilor. Ca urmare firească preţul vitelor s'a urcat până azi cu 100 procente, adecă chilogramul carne vie dela 2—3 lei la 4—5 lei. Urcându-se preţul la carne vie în provincie — în oraşe carnea s'a scumpit brusc. Cu toate aceste ţăranii nu-şi pot vinde vitele — deoarecele ou sunt căutate de comercianţii străini. Astfel stagnează exportul vitelor. Ce au făcut însă vecinii noştrii? Imediat ce guvernul dase ordin că exportul vitelor este liber — statele învecinate au ridicat carantina dela hotarele noastre — lăsând să treacă liber în ţara lor vitele din Ardeal; aceasta pentrucă vitele cumparate la noi eftine — să fie vândute mai scumpe în ţările cari au o mare nevoie de carne şi de vite. Dintr'o sursă bine informată, ni se comunică *că Horthy cu câţiva şamsari dela noi au format un consorţiu care cumpără vitele cu preţ ridicul;* spre a le duce la Viena. In contractele de cumpărare este însă fixat că samsarii dela noi trebue să predele vitele numai la graniţa noastră, de unde ele se îmbarcă în trenurile agenţilor lui Horthy. Dacă Vienezii vor să cumpere vite dela noi atunci ei ar putea veni în ţara noastră cu trenurile lor.

Comerţul acesta, — făcut prin agenţi şi samsari — poate să fie el oare bun pentru economia noastră? Nu se escrochează oare ţărănimea? Am stat de vorbă cu mai mulţi ţărani şi din spusele lor am constatat că prin fel de fel de manopere agenţii cutreărători prin sate, provoacă scăderea preţului vitelor dăunând ţărănimea.

Am mai aflat că vameşii dela graniţe execută singuri examinarea vitelor în privinţă sănătăţii — fără ca să fie consultaţi medicii veterinari. — Aceasta nu poate rămâne aşa. In ţările occidentale creşterea vitelor şi exportarea lor este supusă controlului corpului medicilor veterinari; cari execută precis convenţiile internaţionale — pentru a feri ţările de întroducerea bolilor de vite. Vitele din Ardeal au renume bun în lume — dacă însă prin agenţi şi samsari se vor exporta vite bolnave înfectând cele din alte ţări — prestigiul va cădea — şi danua va fi mare, întrucât vitele noastre vor rămâne fără cumpărători.

In occident creşterea vitelor şi exportul stă sub controlul Direcţiunei Zootechnice.

La noi, Direcţiunea Zootechnică din Ardeal cât şi medicii veterinari nici n'au primit încă comunicate oficiale detaliate referitor la condiţiunile de export pentru vite.

Traficul se face astfel fără nici un control.

In ţări ca Franţa, Jugoslavia exportul vitelor se face printr'o Direcţiunea generală înfiinţată înadins pentru constatarea numărului de vite, fixarea vârstei de export, limitarea cantităţii de vite pentru export şi pentru traficul de vite. Aceaste Direcţiuni sunt conduse de bărbaţi experţi în chestiune, medici veterinari — cari singuri sunt în stare să pregătească proiecte şi convenţii comerciale pentru ca în urmă să le supună consiliului de miniştri.

In felul acesta se concentrează această chestiune într'un singur loc şi nu cum se face acuma la noi că toate ministerele dau autorizaţii de trafic. — In starea actuală gospodăria vitelor din Ardeal nu poate să rămâie. Deacea cerem dela guvern:

1. Institurea unui control sever deasupra întregii gospodării de vite prin Direcţiunea Zootechnică şi medicii veterinari.

2. Să se înfiinţeze cât de urgent o Direcţiune generală care să se ocupe cu problema creşterei — traficului şi exportului de vite.

3. In noua Direcţiune să fie reprezentant corpul medical veterinar.

Aceste măsuri trebue luate imediat pentru a înlătura traficul de vite făcut prin samsari.

Raco,

Alegerile din Irlanda

Cum ne şi aşteptam alegerile din Ulstor au dat majoritatea unioniştilor cari au luat 39 scaune faţă de 13 câştigate de sinn feineri. Sir James Craig a obţinut 29.000 voturi faţă de cele 16.000 ale preşedintelui republicei Irlandeze, de Valera.

In schimb Collins, şeful statului major al armatei republicane, al cărui cap e pus la preţ, şi Griffth, deţinut la Montjoy, au fost aleşi cu majorităţi considerabile.

Alegerile pentru parlamentul din sudul Irlandei cari au avut loc cu câteva zile mai înainte au dat majoritate zdrobitoare sinn-feinerilor: din 128 scaune, ei au câştigat 124.

Aceşti 124 sinn-feineri au fost aleşi după legea electorală britanică prin simplă prezentare şi fără a fi nevoe să se procedeze la scrutin.

In acelaşi timp s'a petrecut un fapt neprevăzut. Dail Eireann, sau parlamentul sinn-feiner, a hotărît să primească această alegere ca bună şi a declarat că imediat cei noui aleşi vor fi prestat jurământ după formula sinn-feinistă ei vor constitui noul Dail Ereanni în timp ce vechiul va dispare în mod autonomic.

Prin urmare noul Dail Eireann se va compune din 124 deputaţi în loc de 76 aleşi în 1918.

22
Este adevărat artistic, cum se curăţă şi vopseşte la **CZINK** Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 şi Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 556

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

CAUT o econoamă în etate 35—40 ani. Preferite preotesile văduve. Ofertele însotite de poză rog a să adresa administrație. — Discreția asigurată „Soartea".

VÂNZĂTOARE pentru librărie se caută, care să știe limba română și maghiară, a se adresa la Administrație ziarului nostru.

INVĂȚĂTOR diplomat caută oficiu, pe lunile de vară, eventual pe tot departe. Aderesa: Ioan Cobciu învățător, Topadeșartă p. Nădășel.

PROFESOR de liceu dă lecții de ROMÂNĂ, GERMANĂ și LATINĂ (în limba română și germană). Informații la administrație.

CONCERTIST de chitară dă lecții de chitară-solo. Informații la administrație.

2 DACTILOGRAFE află aplicare într-un birou la o mare societate. Se oferă salar bun. Adresa la ziar sub 13.

Vânzări și Cumpărări:

Dormitor, Sufragerie, birou, bibliotecă, ½ garnitură salon și obiecte casnice de vânzare. A se adresa portarului Palat Banffy Piața Unirii 29.

DIN CAUZA plecărei mele în străinătate vând o instalație modernă de farmacie și droguerie, informați I. Știopu, Str. Saguna No. 20 parter Ofertele se primesc pe adresa de mai sus.

De vânzare casă modernă situată în parc poziție admirabilă. Liberă de acum, compusă din 2 apartamente a câte 2 camere antreu și bucătărie. A se adresa la Librăria Cartea Românească Cluj, Piața Unirii No. 7.

Radio 1034
DE VÂNZARE o garnitură de salon mahagon cu Vitrin-Covor de smyrna Str. Iuliu Maniu 26 et. I. 3. Tot acolo de vânzare 8 jughe. de prat. 731

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzatorii ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

Închirieri:

CAUT cameră mobilată pentru familie, plătesc bine Bebe. 684

Diverse:

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

Un candidat de advocat,

care vorbește și scrie românește și are și ceva practică află aplicare în biroul subsemnatului. Dr. IUSTIN CL. IUGA advocat, Strada Iuliu Maniu No. 3. et. I.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ C. F. R. CLUJ.

No. 1610/E. 1921.

Publicațiune.

Se adus la cunoștință generala az în ziua de 27 Iunie 1921 ora 11 se va ține licitațiune la Direcțiunea Generală a C. F. R. Serviciului P. Cluj, Calea Victoriei No. 124. Direcțiunea Regională din Cluj, Brașov, Timișoara și Satu-Mare pentru darea în întreprindere funcționari de 35000 m. c. balast necesar transformării liniei secundare Valea lui Mihai Episcopiei în linie principale pe 25 km. lungime. Balastul va fi măsurat în figur balastrie încărcat în vagoane și descărcat dealungul liniei, transportul privind pe administrația C. F. R. Se primesc oferte și pentru furnituri mai mică de cât cantitatea de mai sus. Se vor indica de ofertanți balastriei de unde se încarea balastul.

a) Doritorii de a lua în întreprinderea aceasta lucrul vor prezenta sau primite prin poste ofertelor timbrate și sigilate la una din adresele de mai sus, însoțite de recipisa unei casierii C. F. R. sau a Cassei de depuneri constătând depunerea ună cauțiuni provizorei de 4% din valoare ofertei, are nu se va restitui de cât după ce lucrurile se vor adjudeca definitiv asupra unuia din concurați.

b) Înainte de deschidere ofertelor se vor cercete dovezile de capacitate ale concurenților în conformitarea art. 16 din lega comptabilității publice și cu art. 1 din condițiunile generale pentru întreprindere de lucrări publice.

c) Ofertelor vor trebui să se facă pe formularele întocmite de Direcție Serv. Podurilor.

d) Pe plicul ofertei se va scrie deosebit de adresă mențiunea. Oferte pentru furniture a 35.000 m. c. balast necesar transformării liniei Valea lui Mihai Episcopie ..... Licitația dela 27 Iunie 1921.

e) Garanția de finitive va fi de 6%.

f) Depunerea cauciunei în sala licitației și supra oferte nu se primesc.

g) Licitația se va ține în conformitate cu art. 72—83 din legea contabilități publici.

h) Formulare de oferte și ori-ce informațiuni asupra lucrarilor se pot obține în toate zilele de lucru dela orele 9—12 la Serviciul Podurilor, Strada General Budistanu No. 12—14 București, unde se pot conzulta condițiunile contractului, caietele de sarcini devizele și planurile.

Direcțiunea Cenerală.

Reproducerile nu se vor plăti.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința generală că în ziua de 27 Iunie 1921 ora 11 se va ținea licitațiune la Direcțiunea Generală a Cfr. Serviciul P. Calea Victoriei 124 București și la Direcțiunea Regională din Cluj, Brașov, Timișoara și Satu-Mare pentru darea în întreprindere furniturei de 30.000 bucăți traverse de stejar pentru cale normală principală necesară transformărei liniei Valea lui Mihai Episcopie, prealabile într'o Stație Cfr.

a) Doritorii de a lua în întreprindere aceste lucrări vor prezenta sau trimite prin postă ofertelor timbrate și sigilate la una din adresele de mai sus, însoțite de ricipise unei casierii C. F. R. sau a casei de depuneri constatând depunerea unui cauțiuni provizorie de 4% din valoarea ofertei care nu se va restitui decât după ce lucrările se vor adjudece definitiv asupra unuia din concurenți.

b) Inainte de deschiderea ofertelor se vor cerceta dovezile de capacitate ale concurenților în conformitate cu articolul 76 din legea comptabilității publce și cu art. 1 din condițiunile generale pentru intreprinderi de lucrări publice.

c) Ofertele vor trebui să se facă pe formularele întocmite de Direcția serv. Podurilor.

d) Pe plicul ofertei se va scrie deosăbit de adresă și mențiune: Oferte pentru furnitura 30.000 bucăți traverse de stejar pentru cale normală principală necesară liniei Valea lui Mihaiu Episcopiei licitația dela 27 Iunie 1921.

e) Garanția definitivă va fi de 5%.

f) Depunerea cauțiunei în sala licitației și supra oferte nu se primesc.

g) Licitația se va ținea în conformitate cu art. 72—83 din legea Contabilități publice.

h) Formulare de oferte și ori ce informațiuni asupra lucrarilor se pot obține în toate zilele de lucru dela oarele 9—12 la serviciul Poduriior, Str. General Budisteanu No. 12—14 București unde se pot consulta condițiunile contractului, actele de sarcini devizele și planurile.

Direcțiunea Generală.

Reproducerile nu se vor plăti.

Aducem la cunoștința interesaților ca reprezentanța ziarului nostru pentru

AMERICA

am conferito Dlui GEORGE PINTEA dela Biblioteca-Română America, care este autorizat să primească orice publicațiuni pentru ziarul nostru Infrățirea

---

REGIA MONOPOLURILOR STATULUI.

No. 10337—1921.

Licitație.

Monitorul Oficial No. 35 din Mai 1921, publică licitație pe ziua de 27 Iunie 1921, pentru fierărie lucrată, necesară stabilimentelor Regiei.

Ofertele se vor depune din timp la Direcțiunea Generală a Regiei în București sau la Direcțiunile Regionale R. M. S. Cluj și Iași împreună cu garanția provizorie de 3% în numerar, efecte publice admise la casele Statului, sau recepise ale Casei de Depuneri.

Atât la Direcțiunea Generală în București cât și la Direcțiunile Regionale din Cluj și Iași se pot vedea: Monitorul Oficial, caetul de sarcini și tablourile referitoare la dimensiuni și cantități.

769 *Direcția Generală R. M. S.*

M. ANGHEL 210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40

Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neîntrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

„Triple sec" Spirt pentru punciu și toate soiurile de liquer-uri, numai cu inscripția noastre sunt veritabile.

ELEONORA SZILAGYI 599

facrică de liqueri și alte specialități.

Bănci, fabricanți, industriași,

comercianți cari au nevoe de

Contabili,

corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

FABRICA „ALBINA"

Telefon: 52/17.

fost MAX FISCHER & Co.
SOCIETATE ANONIMĂ.
BUCUREȘTI, Str. Smârdan 27 Et. II.

Execută prompt și solid, în instalațiunile sale din Galați și București, orice ambalagii de tinichea, simple albe și litografiate în mai multe culori precum:

Cutii pentru farmacie, cofetărie, droguerie, văpsele, etc.

Bidoane pentru petrol, untdelemn, unsori, grăsimi etc.

Placate de tinichea pentru reclamă.

Căldări și obiecte zincuite.

Produse chimice: Vacs și cremă de ghete, unsoare consistentă pentru mașini, **unsori** diferite, **pasta pentru lustruit metale.** 781

AVIZ!

Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 106
PENTRU
MICA PUBLICITATE

Industria Sârmei, S. a.

Cluj, Strada Mico No. 28. Telefon 3-47

În uzinele din Ghiriș se fabrică sârmă și cuie.

766

Se deschis

Restaurantul „CORONA“

în Calea Victoriei 49, condus de specialiști cu bun renume în aceasta branșe. Mâncări gustuoase — vinuri escelente. Prețuri moderate. 774

Administrația ziarului

„INFRĂȚIREA“

primește abonamente cu prețul de 10 Lei lunar, pe tot timpul sezonului de băi.

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neîntrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogueria Rozsa

Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

IN CURAND VA APARE IN CLUJ

REVISTA UMORISTICA

„Țânțarul“

Redacția și Administrația Strada Iuliu Maniu No. 3

Se primesc abonamente și anunțuri.

Abonament pe un an 100 Lei
Abonament pe 6 luni 60 Lei
Abonament pe 3 luni 30 Lei

AGRICOLA

SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURARI GENERALE BUCUREȘTI

Capital social: 10 milioane lei, din cari 5 milioane deplin vărsați.

502 **Reprezentanța Generală pentru Transilvania, Maramureș și Crișana în CLUJ, Str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii. Telefon No. 621.**

AGENȚII PRINCIPALE:

CLUJ la „Banca Centrală“ Str. Regina Maria 6—8. ORADEA-MARE la Banca „Hillinger & Illyés“ Str. Regele Ferdinand 6. SATU-MARE, la „Banca Română“ soc. anonimă, Piața Victoriei 6. SIGETUL-MARMAȚIEI Pécsi și Fried arhitect și inginer. SIMLEUL-SILVANIEI, în regia propri.

Asigurările se pot efectua la orice agenție, în condițiuni avantajoase

---

Uzina electrică a orașului

Conducerea societății „GAZ“

CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.

(Palatul Széky)

Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalații de motoare electrice. □ Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. □□□

148

HOTEL NEW-YORK

Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză și Ungară. - Supeuri după spectacol.

329

Instalații de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparații de mașini de scris și cusut executa cu preț convenabil:

La Intreprinderea Electrotechnică și mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Becuri electrice „TUNGSRAM“ precum și materiale cu preț redus. □□ Intreprinderi și pentru provincie.

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux in branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, Parfumeria d'Or

18 **Piata Unirei No. 5.**

Boli de piele, răni, răie mâncărime cu durere. mâncărime din cauza gerului, opăreala, jupuelile, crepăturile de piele, bubele dulci se vindecă sigur și radical cu

Pasta Antrasol

Se folosește cu succes în ori ce parte a corpului ca obraz, mâini, picioare, cap la frecături și rosături fiind absolut nevătămătoară.

Prețul unui borcan Lei 10·—

Depozit principal farmacia:

319 **„Dr. BIRO“ Cluj, Piata Unirei.**

De vânzare

casă cu etaj din Str. Regina Maria 51, colț potrivită pentru o transforma în prăvălie. Informațiuni se pot lua la ing. Pohl Cluj, Str. Iuliu Maniu 6, et. III. 4. până la orele 3—4 p. m.

755

De vânzare eftin din cauza plecărei **una Villă cu etaj** constătătoare din 3 camere parchetate, cameră de baie, antișambră, bucătărie și verendă. Total 8 camere. Grădina de pomi. Se pot prelua imediat. Informațiuni se pot lua în Strada Attila No. 25. 777

Cartea Românească

Institut de Arte Grafice Sucursala:

COSINZEANA

Execută cu prețuri moderate tot felul de lucrări de Tipografie, legătorie precum Broșuri, ziare zilnice și săptămânale, Reviste, etc. etc.

C L U J, Str. Universității No. 3.

La Adm. Ziarului Infrățirea și la ag. de publ. Reclama

se primesc ori ce reclame pentru

Programul Teatrului Național din Cluj.

Pe stagiunea 1921--1922.

ABONAMENTE

la ziarul „Infrățirea“ se primesc și de azi mainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" Sibiu

Anul I. No. 246 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Sâmbătă 18 Iunie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Onor. Muzeul Asociațiunii
Gratuit
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU (ETAJ II) Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. SUB CONDUCEREA UNUI COMITET Director: D. TOMESCU Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE: PE 1 AN . . . . . 120 LEI, 6 LUNI . . . . . 60 LEI, 3 LUNI . . . . . 30 LEI

D-l Ion I. C. Brătianu în Ardeal

D-l Ion I. C. Brătianu nu păşeşte astăzi pentru întâia oară pe pământul Ardealului. Sunt mai bine de doi ani de când d-sa a fost primit la Sibiu, pe timpul Consiliului dirigent, de către toţi fruntaşii vieţei publice din Ardeal.

Ne îngăduim să ridicăm un colţ din perdeaua pe care am lăsat-o cu toţii să cadă prea grea, asupra unui trecut atât de apropiat, şi revedem atmosfera sinceră şi entuziastă a acelor zile de înţelegere şi de sărbătoare. Ardealul era atunci întreg, într'o singură tabără, mâinile se strângeau, calde, căci frigurile însufleţirei dela Alba-Iulia, erau încă stăpâne pe toate inimile, şi cuvintele pline de recunoştinţă şi de nădejdi nu se prefăceau în vorbe otrăvite, de ură şi ocară între fraţi. Ne aducem aminte prin urmare, de înţelesul pe care-l luase într'un asemenea decor de solidaritate naţională, prezenţa la Sibiu a d-lui Ion I. C. Brătianu.

În ochii neturburaţi de patimă şi în sufletele drepte ale fruntaşilor ardeleni, d-l Ion I. C. Brătianu apărea atunci, în adevărata sa lumină. Era bărbatul de Stat care se găsea la cârma ţărei în clipa când mica Românie liberă trebuia să se hotărască a asvârli vitează sa spadă în cumpăna enormă a războiului mondial şi care înfăţişa, prin hotărîrea şi încrederea sa în forţele şi în dreptatea noastră, însăşi ideea unităţei naţionale proclamată cu câteva luni în urmă, la Alba-Iulia. Avem în faţa noastră cuvântările rostite la Sibiu, atunci, de către conducătorii partidului naţional şi ai Consiliului dirigent. Ce însufleţire, câte speranţe — şi câtă recunoştinţă, — cuprindeau declaraţiile îndreptate spre acela care avea să înfăţişeze, în ochii străinătăţei, la Conferinţa de pace, cauza dreaptă a Unirei!...

De-atunci au trecut mai bine de doui ani, — dar Ardealul s'a schimbat caşi când ar fi trecut de-asupra lui amărăciunea sufletească a unui şir de generaţii. Astăzi, nu numai că d. Ion I. C. Brătianu nu mai regăseşte solidaritatea naţională a Ardealului, care l'a sărbătorit la Sibiu, dar soseşte într'un moment când această solidaritate e compromisă pentru totdeauna.

Amestecul fruntaşilor ardeleni în luptele politice ale vechiului Regat, lupte pătimaşe şi demulte ori nedrepte, a isgonit spiritul de frăţietate de după Alba-Iulia. Ultimele alegeri parlamentare, — cari au dat naştere frământatelor Corpuri legiuitoare de astăzi, — au dovedit cât de brutală a fost ruptura în două a partidului naţional. Oameni cari până în ajun fusese alături şi se închinau aceleiaş credinţe, erau gata să se sfâşie între ei, aşa cum se biciuiau cu vorbe şi se stropeau cu insulte. Să amintim aci întreaga dureroasă poveste a ultimelor ráfuieli între cele două fracţiuni ardelene cari au sfârşit prin a-şi jura războiu de moarte? Nu foloseşte la nimic.

Dar, s'au găsit glasuri cari să lege prezenţa *de acum* a d lui Ion I. C. Brătianu de scopuri politice, cari „ar turbura" şi mai mult viaţa publică a Ardealului. E gogoriţa proaspătă a „primejdiei liberale", care nu exista în 1919, când Ardealul alcătuia într'adevăr o *singură tabără* politică, şi care ameninţă, grozavă, astăzi când vântul discordiei suflă din toate cele patru colţuri ale acestui năpăstuit ţinut. Adevărul e însă, altul. D. Ion I. C. Brătianu este singurul om politic din vechiul Regat care nu s'a coborât niciodată să exploateze zăzania dintre reprezentanţii Ardealului, şi care, cu inima întristată desigur, dar fără să întreprindă un singur gest, a privit tot timpul la degradatoarea încăierare a ardelenilor, în mijlocul cărora duhul rău al aşa numiţilor „oameni noui" din vechiul Regat pătrundea tot mai adânc.

Nici astăzi, şeful partidului liberal nu se găseşte în Ardeal pentru a aţâţa spiritele, a exploata nemulţumirile, a lăgăduit tot ceeace nu poate îndeplini, şi a-şi socoti apoi partizanii pe cari i-ar putea aduna cu astfel de mijloace, cunoscute populaţiei ardelene din vremea atâtor întreceri electorale. D. Ion I. C. Brătianu, venind să împlinească o legitimă nevoe sufletească, aceea de a lua contact cu problemele cari se pun, tot mai stăruitoare, pentru însăş existenţa Ardealului, soseşte la Cluj pentru ca să prezideze inaugurarea unui cerc de studii, Un laborator modest în care, fără zgomot, cameni pregătiţi pentru asemenea sforţări de voinţă, vin să cerceteze nevoile momentului şi să examineze perspectivele viitorului, — în vreme ce şampionii demagogiei, scormonind fiecare rană de pe trupul organismului nostru social, fâlfâiesc pe de-asupra necazurilor zilnice vorbe aţâţătoare şi deşarte.

În solemnitatea inaugurărei acestui „cerc de studii" stă tot înţelesul vizitei d-lui Ion I. C. Brătianu în Ardeal. Fie ca acest eveniment politic să trezească din nou în inima Ardealului amintirea grijilor serioase de astădată şi să risipească atmosfera viţiată de astăzi: Politica de muncă şi realizare a partidului liberal, pe care o reprezintă dl. Ion I. C. Brătianu, nu va fi nici-o piedică pentru o asemenea reîntoarcere la spiritul unui trecut atât de apropiat.

„Libertatea de gândire"

În legătură cu arestarea comuniştilor, „Ideea Europeană" a deschis o anchetă printre reprezentanţii de seamă ai vieţii noastre intelectuale şi politice cerând răspuns la aceste două întrebări: 1. Este legală arestarea comuniştilor în plin şi legiuit congres politic? 2. Ce efect poate avea un asemenea act asupra libertăţii gândirii şi integrităţii caracterului generaţiei noastre?

Ultimul n-r. al distinsei publicaţii din Bucureş i, aduce o parte din răspunsurile primite, dintre ca e pe al d-lui profesor dr. G. Marinescu îl reproducem întregime în n-rul de faţă al ziarului nostru.

D-l N. Iorga, răspunzând scurt şi evasiv la întrebarea dintâi, declară că nu înţelege pe cea de a doua. Contrar obiceiului, d-l Iuliu Maniu răspunde precis şi cu intenţii de energie, dar evident, mai mult ca politician şi ca advocat de cât ca un om de gândire. D-l C. Rădulescu-Motru răspunde sceptic, adică fără prea multă încredere în valoarea părerilor exprimate, d-sa fiind omul de ştiinţă a cărui cultură a încercat multe şi amare desilusii din contactul cu luptele noastre politice.

Foarte judicios e d-l D. Drăghicescu, care, după ce condamnă deopotrivă şi actul guvernului şi acţiunea comunistă, dă răspunsului d-sale această admirabilă încheiere: „Dar toate acestea vor trece". D-l Drăghicescu vrea adică să ne spună că putem să discutăm şi uneori să avem şi cuvinte de indignare, dar cu o condiţie: să nu dăm lucrurilor o prea mare însemnătate. Căci cel puţin în cazul arestării comuniştilor, nu este vorba de o ameninţare a libertăţii de gândire. Dacă guvernul ar fi ridicat pe un om de ştiinţă din mijlocul lucrărilor sale de laborator sau pe un filosof din mijlocul unor meditaţii menite să dea cugetării noastre o nouă biruinţă, atunci, da, s'ar putea vorbi serios de o ameninţare a libertăţii de gândire. Dar e vorba de acţiunea politică a unor fanatici, — şi fanatismul înseamnă el singur suprimarea libertăţii de a gândi.

Vrei să gândeşti, tu, redactor comunist dela „Socialismul" şi tu, redactor dela „Adevărul" sau dela „Luptătorul"? — Gândeşte, — şi în calea dreptului tău de-a gândi nu se poate ridica nici-o putere din lume. Vor d-nii dr. N. Lupu şi Cocea să gândească pentru binele şi mărirea acestei ţări? Să gândească — şi noi toţi vom sări să le apărăm gândirea şi libertatea de gândi. Dar, dacă gândesc, unde îi este gândirea? Este oare gândire în ce se scrie în „Adevărul" sau în ce spune d-l dr. Lupu de la tribuna „Daciei" şi dela tribuna parlamentului? Să ni se arate şi nouă ideia, marea ideie mântuitoare, care n'a putut fi exprimată din pricina cenzurii sau din pricina tiraniei guvernului!

Căci văd articolul mutilat de cenzură şi văd şi comunistul aruncat la puşcărie, dar şi într'un caz şi în celălalt nu pot să zic: iată o ideie care sufere!

Oaspeţi de departe

Prinţul Hiro-Hito, moştenitorul tronului Japoniei, Imperiul Soarelui, şi-a anunţat sosirea în Romă la pentru ziua de 25 Iunie.

Nu este întâia oară când un vlăstar din acel popor energic şi inteligent cari sunt Japonezii vine pe pământul ţării noastre. Am mai primit de mult, acum vre-o zece ani, vizita mareşalului Nogi, unul din meşteşugarii victoriei japoneze asupra Rusilor în războiul din Mandciuria şi un minunat prototip al virtuţilor rasei sale. Moartea tragică, prin Lara-Kiri pe care şi-a dat-o singur, potrivit unei vechi tradiţii, la încetarea din viaţă a împăratului său Mutsu-Hito, ne dovedeşte nouă Europenilor pe cari jertfele de felul acesta ne uimesc, cât de imperioasă este forţa tradiţiei la poporul acesta. Şi Nogi nu era un barbar, era un om înzestrat cu o vie inteligenţă călită printr'o întinsă şi bogată cultură europeană.

Iar în vremea războiului cel mare, când ostaşii noştri, cu preţul unor eroice jertfe şi graţie unui uriaş efort de energie culeseră pe malurile Siretului şi pe câmpiile Mărăşeştilor, cununa celei mai frumoase izbânzi, printre cele dintâi naţiuni care-şi manifestară admiaţia şi rostiră cuvinte de îndemn, a fost şi Japonia. O delegaţie militară japoneză oferi chiar o spadă de onoară generalului Eremia Grigorescu.

Pentru acesle dovezi de stimă şi de dreaptă preţuire, pentru sprijinul moral pe care Japonia ni l'a dat în clipele tragice ale războiului nostru, A. S. R. Principele Carol, în călătoria-i de studii pe care a făcut-o în jurul pământului, s'a oprit şi în Japonia ţara soarelui, a florilor şi a cutremurelor. Şi a fost primit cu un splendid alai în care n'a lipsit desigur amestecul şi contrastul a două civilizaţii, una bătrână de mii de ani, dar încă plină de o graţie şi de un farmec tânăr, cealaltă nouă şi străină, dar uimitor de repede asimilată şi adaptată, împăcând tradiţia şi obiceiurile cu necesităţile vieţii moderne.

Şi iată că pentru întâia oară când un prinţ moştenitor japonez pleacă să cunoască lumea străinătăţii, printre ţările pe cari voeşte să le vadă se află şi România. E o dovadă aceasta că meritele noastre au început a fi cunoscute şi preţuite în lume. Până mai eri, abia cunoscuţi dincolo de hotarele ţării, astăzi numele nostru a străbătut până pe alte continente.

Această legătură de simpatie şi de stimă care uneşte două ţări despărţite nu numai prin mii de chilometrii, dar făcând parte fiecare din altă lume are o impresionantă măreţie.

Ungaria faţă de Anglia

Se ştie că Ungaria a semnat tratatul de pace dela Trianon cu convingerea că el nu va fi aplicat niciodată. Maghiarii puneau îndeosebi nădejde pe Englezi, cu nobilimea cărora mulţi grofi sunt înrudiţi. Apoi, spiritul practic al Englezilor făcea pe Unguri să spere că vor obţine eludarea tratatului, făcând mari concesiuni economice.

Tuturor acestor planuri le-a urmat o desiluzie amară şi faptul mai important, care a adus pe Maghiari la realitate, a fost ratificarea tratatului dela Trianon de către Aliaţi, începând chiar cu . . . Anglia.

Actul acesta a fost desbătut în Parlamentul ungar. Contele Andrássy a mărturisit cu durere că vede o mare deosebire între atitudinea de altădată şi cea de acum a Angliei faţă de Ungaria.

Pentru o îmbunătăţire a detestabilei situaţii de azi, or'ce recurgere la arme e imposibilă din pricina Micei-Antante; rămâne ca pe o cale paşnică Ungaria să obţie dreptul de control nu numai asupra minorităţilor maghiare din regiunile „ocupate" (adică încorporate, zicem noi, la statele vecine), ci şi asupra minorităţilor „naţiunilor-surori": Slovaci, Ruteni, Croaţi şi Germani.

Faţă de aceste naţionalităţi, Maghiarii au avut în trecut o atitudine puţin îndemânatică şi câteodată provocatoare dar niciodată ei nu s'au gândit să le exterm ine. (Toată lumea însă ştie că s'au gândit, dar n'au putut).

Cu acelaş prilej, Contele Apponyi şi-a exprimat indignarea că Maghiarii, popor foarte civilizat, să găsesc subt jugul unor naţiuni cu mult mai puţin înaintate. (Dacă admitem chiar că această afirmare ar fi exactă, contele uită că el chiar a făcut cele mai drastice legi împotriva învăţământului locuitorilor „de altă limbă" din fosta Ungarie.

„Trebue să aşteptăm cu răbdare, a spus Apponyi, fără a rămâne inactivi. Se joacă o partidă de şah între Ungaria şi Mica-Antantă. Marea-Antantă azistă numai ca spectatoare. Rezultatul partidei, va fi decisiv pentru viitorul Europei orientale. E vorba de a arăta dacă Ungaria sau Mica-Antantă va fi punctul de cristalizare, în jurul căruia se va grupa viaţa economică a Europei centrale. E de datoria Ungariei să dovedească, printr'o muncă intensă, că prima eventualitate este cea mai avantajoasă pentru toată Europa".

Contele Bethlen a afirmat că problema reparaţiilor nu poate fi judecată, cum a făcut-o Lordul Curzon, din punctul de vedere al responsabilităţii războiului. De-altfel, grofu spune cu o senină „sinceritate", să Ungarai dela început s'a opus războiului.

O atât de cinică sfruntare a adevărului nu rămâne de sigur fără urmări asupra diplomaţiei europene, care învaţă astfel să preţuiască ce înseamnă supunerea blândă şi spăşenia de-acum a conducătorilor maghiari.

De-sigur, nici ratificarea păcii de către Franţa nu-i va trezi din visurile lor.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

ECOURI

Georges Feydeau

Georges Feydeau, care a murit zilele trecute la Paris, a fost desigur autorul dramatic francez care s'a bucurat de cele mai frumoase succese populare. Prinț al râsului, cunoscut și iubit de întregul Paris, Feydeau a fost un vaudevillist neegalat. Sunt celebre scrierile sale. *La Dame de chez Maxim's, Occupe-toi d'Amélie, Champignol malgré lui, N'te promène donc pas toute nue* etc.

Spirit mlădios și fin, inteligență sclipitoare, artist îndrăgostit de modernism, el a fost și unul din acei holnari nocturni numiți „noctambuli", a căror, specie interesantă se pierde tot mai mult.

Retractări în jurul manifestului german al celor 93.

Se știe că 93 de celebrii scriitori, artiști și savanți germani au iscălit un manifest, prin care se declar garanții și gândurilor cinstite ale poporului german, învinovățit de atâta lume că are intenții de subjugare și de stoarcere a altor popoare. (Era pe vremea violării neutralității belgiene).

O parte din acești semnători au mărturisit acum greșala, arătând că ei au fost niște idealiști, cari nu erau în curent cu planurile politice și militare ale oficialității germane.

Numai 16 dintre cei 93 au declarat că n'au nimic să retragă.

Bolșevicii și operile de artă

In Rusia sovietică e atâta nevoie de mărfuri, încât se spune că s'ar fi hotărît să se dea în schimbul lucrurilor importate operele de artă rusească.

Sărăcia prea mare va fi dus pe guvernanți la aceasta crudă hotărîre — dar prea auzim mereu de disprețul bolșevicilor pentru operele artistice, socotite ca inutilități, ca să nu credem că va fi fost în hotărîrea de mai sus și ciudata concepție sovietică a echivalării creerului cu pântecul.

O expoziție originală

E desigur cea inaugurată la Paris zilele trecute. Cuprinde peste 100 de tablouri pictate de artiști amatori dintre magistrați și avocați. Prezidată de d-l Henri-Robert, decanul avocaților din Paris, ea înfățișează publicului manifestările unor frumoase talente, între cari s'au remarcat: Paul Duroyaume, membru al Consiliului baroului, Saillard procuror general, cât și a ți avocați și magistrați. Au expus și doamne, soții sâu fiice de persoane aparținând lumei judiciare.

Portretul Mântuitorului

Revista „Lamura" publică minunata descriere a lui Isus, pe care Lentullus, contemporan, a făcut-o Senatului român.

„In ultimul timp, a răsărit pe aici un om de statură înaltă, frumos și cu o ținută, care inspiră și teamă și iubire. Părul său buclat, lăsat în voie pe umeri și împărțit în două din mijlocul frunții, după moda nazarineană, are strălucirea unui ciorchine de strugure. Fruntea potrivită și de o desăvârșită liniște. Fața curată, fără nici-o încrețitură are o delicată nuanță ros. Nasul și gura sunt de un contur desăvârșit Barba bogată și părul frumos în culoarea alunei coapte.

Barba nu e lungă și e desfăcută în două. Privirea expresivă, ochii vii, scânteetori, cu culori schimbătoare. Neîmblânzit în mânie, e cald și dulce în povață, exponsiv fără a depăși vr'odată marginile demnității. Nimeni nu l-a văzut râzând, ci deseori plângând. Are mâini frumoase.

Când vorbește e grav, rezervat, modest".

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚI:

Joi, Vineri, Sâmbătă:
„CEZARINA" Partea III.
Duminecă:
Nașa și Finul Voința.

CINEMA APOLLO:

Vineri, Sâmbătă, Duminecă:
„BARRABAS" Partea III.

CINEMA URANIA:

Vineri, Sâmbătă:
Dansatoarea Morții.
Duminecă:
In lumea Visurilor.

Dela Academia Română

— Decernarea premiilor —

Duminecă, 12 Iunie la ora 3 d. a. Academia Română a ținut ședință solemnă, pentru decernarea premiilor, pentru publicațiunile prezentate la concursul din sesiunea Maiu—Iunie.

I. Premiul Năsturel de 12.000 lei

D-l BRATESCU-VOINEȘTI citește raportul asupra romanului „Ion" de d-l Rebreanu, căruia îi s'a dat premiul de 12.000 lei.

II. Premiul Adamachi 5.000 lei divizibil

D-l BRATESCU-VOINEȘTI citește raportul asupra „Poemelor luminii" și „Pietre pentru templul meu" de Lucian Blaga 1000 lei.

D-l I. PUȘCARIU, citește raportul asupra poveștilor bucovinene „De la Noi" de Leca Morariu 1000 lei.

D-l BRATESCU-VOINEȘTI citește rapoartele asupra volumului de versuri „Floarea pământului" de Demostene Botez, 1000 lei și asupra publicațiunilor: „Din tralsta lui Moș Crăciun" și „Șoaptele amurgului" de Elena Farago 1000 lei.

III. Premiul Neuschatz de 2000 lei.

D. PUȘCARIU citește raportul asupra volumului Călugărenii de C. Sandu-Aldea 2000 lei.

IV. Premiul Toncoviceanu de 1000 lei.

D. I. BIANU citește raportul asupra volumului: „In sărbători" de Mihail Lungianu 1000 lei.

V. Premiul Constantinidi de 4000 divizibil.

D. I. NISTOR citește raportul asupra volumului „Povestea neamului nostru", de Florian Cristescu 2000 lei.

D. S. MEHEDINȚI citește raportul asupra volumului, „In focul mitralierei" de dl maior G. G. Garcescu 1000 lei.

D. GUȘTI citește raportul asupra volumului: „Luptei de la Mărășești și Oituz" de Virgiliu St. Serdaru 500 lei

D. A. RADULESCU citește raportul asupra scrierii: „Soli și agenți ai Domnilor Moldovei la Poartă" în secolul al XVII-lea de I. Condurachi 500 lei.

D. Onciu apoi, după ce aduce elogii premianților, ridică ședința la ora 5, pentru a urma ședința secretă.

Cuvinte de omagiu pentru Neculai Iorga

Cu prilejul celei de a 50a aniversări a d-lui Niculae Iorga, care va fi sărbătorită în mod public zilele acestea, Ideea Europeană publică un articol din care extragem următoarele:

„Niculae Iorga nu e o inteligență deosebită, și nici un geniu. E ceva mai larg decât atât: o forță elementară a rassei noastre. E o bucată din viața sufletească a geniului nostru național, care se desfășoară în afară de legile — descoperite de noi — al inteligențelor obicinuite. Savant, om politic, om de cultură, artist? Este greu de spus. Nu e formă de viață sufletească asupra căreia să nu se fi răsfrânt această covârșitoare, proteică personalitate.

„Că la cetirea unei pietre de mormânt a luat un u scunt drept un ă? Se poate! Dar nimeni nu a isbutit în țara noastră, și foarte puțini chiar peste hotare, să reconstituiască, trăind el însuș, atmosfera vremilor trecute, înlesnind astfel acea complectă plasare în timp a evenimentelor, care este singura esență a cercetărilor istorice, și singura ei îndreptățire la existență.

„Se va fi contrazis în păreri la soluționarea problemei agrare? Iarăș nu contestăm. Dar cine mai mult decât el a avut darul de a răscoli mulțimile, de a chema la viață publică massele desinteresate sau inconștiente, de a stimula chiar la adversari simțul cinstei și al răspunderii, de a se ridica — el, omul pasionat — deasupra patimilor zilei, suferind — el, absorbantul — a sta în slujba celui care se întâmpla a fi omul nevoilor țării?

„Nu cunoaștem în istoria noastră o minte mai largă, mai arzătoare, mai adâncă și mai vie de viață adevărată. Hașdeu, a cărui istorie critică a Românilor te oprește emoționat în fața genialei ei monumentalități, rămâne el însuș în urmă.

„Dacă e cel mai bun dintre noi? E o întrebare fără sens. Viața unui cum nu este nici bună nici rea: e așă cum e. Și aceasta este N. Iorga: o impresionantă sinteză a vieții noastre spirituale.

„Bun sau rău, Iorga va fi simbolul a două generații de aci înainte.

„Dela ele noi așteptăm scăparea".

Anchetele noastre

Școlile confesionale din Ardeal

Episcopii unguri cer ajutorul statului pentru susținerea școlilor confesionale unguresti cari s'au înmulțit foarte mult subt stăpânirea românească în timp ce numărul școlilor românești e în descreștere.

Zilele acestea o delegație de episcopi unguri au mers la București pentru ca să intervină pe lângă ministerul Cultelor și cel al Instrucțiunii publice să acorde un ajutor din partea statului pentru acoperirea cheltuielilor ce s'au făcut cu întreținerea școlilor confesionale.

Delegația își întemeiază această cerere pe tratatul de la Trianon așa de puțin cunoscut de Români și așa de mult speculat de Minoritățile noastre și în deosebi de Unguri.

Pentru a face cât de puțină lumină ne-am propus să arătăm situația clară a școlilor confesionale cu privire la evoluția pe cari au suferit-o în ultimii 2 ani în legătură cu mentalitatea de cari sunt conduși conducătorii lor:

Trebue să spunem de la început că odată cu întrângerea militară a Ungurilor, conducătorii lor și-au dat seama că ultima armă care ar mai putea întreține puterea lor pe plaiurile Ardealului ar fi sus-

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Aprecieri asupra Comunismului

— Ce spune prof. Dr. G. Marinescu —

Revista **Ideea Europeană** a deschis o anchetă în legătură cu „libertățile noastre publice", adresându-se fruntașilor vieții politice și intelectuale dela cari a solicitat răspuns la aceste două întrebări: 1) Este legală arestarea comuniștilor noștrii, în plin și legiuit congres politic? 2) Ce efecte poate avea un asemenea act asupra libertății gândirii și integrității.

Reproducem în întregime răspunsul dat de d-l Dr. G. Marinescu, eminentul nostru savant.

*

Spre a avea o idee precisă în privința arestării comuniștilor în plin și legiuit congres politic, trebue să cunoaștem determinismul acestui atentat la libertate. Voi întreba dar, în numele cărei idei umanitare, patriotice, științifice s'au reunit comuniștii? S'au adunat ei ca apostoli ai luminei, ai adevărului și ai dreptății, spre a protesta în contra demnitarilor Statului cari trafică cu funcția lor? Au protestat ei în contra nedreptăților sociale, în contra îmbogățiților de război, a acaparatorilor și speculatorilor cinici, au ridicat glasul lor în contra panamalelor așa de numeroase în România nouă? Au găsit ei panaceul plăgilor societății noastre bolnave, au descoperit, în sfârșit, o formulă nouă în organizarea muncei și pentru o viață mai sănătoasă și mai morală? Nu, nimic din toate acestea, după cum rezultă cel puțin din ancheta sumară făcută până acum. Din contră, ei voesc să transplanteze paradisul comunist, mai cerbil ca infernul lui Dante, în țara românească, care, deși se află în o stare haotică, e o țară plină de vitalitate, așteptând fericirea ei dela câțiva oameni înțelepți cari se mai găsesc în țară, și nu dela discipolii lui Lenin și Trocki. Cum sunt admirator al armoniei și solidarității ce există în organizmele vii, văd, cu groază, că reformele sociale propuse de comuniști, cari au uzat de violențele cele mai barbare, nu au dus de cât la ruina țărilor, adevăr de care s'au convins și ei, cel puțin în parte.

Mă întreb dacă acești sectari politici nu sunt niște adevărați psihopați, asemănători cu cei cari au luat o parte activă în revoluții, provocând atentate și asasinate. De aceia îmi îngădui libertatea de a propune ca aceștia să fie examinați din punct de vedere psihologic și psihiatric, și să se considere și ereditatea lor.

La a doua întrebare: ce efecte poate avea această arestare asupra libertății gândirii și integrității caracterului generației noastre, voi răspunde istorisind mai întâi trista întâmplare a lui Laurent Tailhade. Acest om de spirit și scriitor de valoare a găsit de cuviință ca, în numele libertății gândirei, să exclame următoarele: „Qu'importe l'act, et le geste est beau; qu'importe la mort des vagues humanites, du moment que l'individu s'affirme", tocmai în momentul când anarhiștii aruncau bombe în diferite cartiere ale Parisului și săvârșeau chiar un atentat în Camera deputaților. După câteva zile distinsul om de litere își sorbea absintul într'o cafenea aproape de teatrul Odeon, gândind la efectele ce va produce fraza lui revoluționară. Când, de o dată, o bombă explodă în apropiere, iar eroul libertății gândirei fu greu lovit la față, după cum l'am văzut chiar eu la Spitalul Charite, unde fusese internat. Ce ironii crude au curs peste capul rănit al lui Laurent Tailhade! Accidentul acesta nenorocit i-a moderat dragostea pentru libertatea nesăbuită a gândirei.

Cred dar că generațiile noastre, a căror inimă palpită încă la ideia că Galileu a fost persecutat și închis pentru că afirmase un mare adevăr științific, iar Giordano Bruno și Jeana d'Arc au fost arși pe rug fiindcă au servit credinței lor, nu poate de cât să condamne ideile pernicioase și anarhice, a căror răspândire în massa poporului e o nenorocire pentru patrie și umanitate.

Acei ce cunosc rolul contagiului mintal și psihologia mulțimei, știu că: „penser c'est agir". Așa ne explicăm cum asasinii politici, din care unii perverși, iar alții stăpâniți de convingerea că au o misiune superioară, au comis crimele cele mai teribile.

Să nu uităm că comunismul a considerat libertatea gândirei ca o crimă de Stat — și dacă victimele lor, expediate în lumea din care nu se mai întoarce nimeni, ar putea vorbi, ne-ar spune cât de multe crime s'au comis în numele libertății gândirei.

Comunismul e o stare socială anormală, un postulat biologic imposibil, condamnat de mai nainte la modificări profunde, și chiar la peirea lui complectă.

De aceia dispariția lui, cu o zi mai înainte, e un serviciu adus țărei, umanității și în special libertății gândirei și curaiului opiniunilor sănătoase.

Dr. G. MARINESCU

Cronica politică

Cuvântarea d-lui Mihalache la reforma agrară.

D-l Mihalache, autorul faimosului proect de lege asupra reformei agrare, în jurul căruia s'a făcut atâta zgomot şi atâta scandal, a vorbit Luni la Cameră în discuţia generală.

In cuvântarea sa d-l Mihalache a reeditat tot ceiace agitatorii chestiunei agrare au spus de atâtea ori. Nimic nou, ni i o dovadă de preocupare serioasă şi nici o soluţie mai bună n'a adus şeful ţărăniştilor.

Din cuvântarea d-sale două lucruri sunt de desprins: Cu toată înverşunarea patimei pe care o simte împotriva partidului liberal, d-l Mihalache a fost silit să recunoască meritul d-lui Ion I. C. Brătianu, care cel dintâiu şi singurul între factorii politici ai ţării a anunţat după campania din 1913 că în România nu se mai poate guverna fără expropriere şi fără sufragiu universal.

Iar la dovada care s'a făcut de către alţii că prin proectul său de lege se dă mai puţin pământ ţăranilor decât prin proectul d-lui Garoflid, d-l Mihalache în imposibilitate să dovedească contrariul a alunecat în răspunsul său spunând că „interesează mai puţin cât se dă, decât cum se dă". D-sa şi-a rezervat dreptul ca la discuţia pe articole să facă dovada superiorităţii proectului său.

Cu discursul d-lui Mihalache, discuţia generală a reformei agrare se poate socoti ca închisă; mai sunt să vorbească d-l V. M. Kogălniceanu ca raportor al legei şi d-l Garoflid ca autor al ei.

Şi făcând acum un bilanţ al tuturor cuvântărilor debitate dela tribuna parlamentară în chestiunea agrară, constatarea care se impune este aceia că din tot ceiace s'a spus n'a rezultat până acum nici o îmbunătăţire şi nici un câştig pentru reformă. Chestiunea se discută de atâta vreme şi atâtea s'au spus asupra ei încât aproape toţi oratorii cari au luat cuvântul la discuţia generală n'au făcut decât să ne demonstreze inutilitatea continuării ei şi necesitatea de a se trece la discuţia pe articole.

ţinerea spiritului şovinist prin şcolile confesiunilor catolice, reformate şi unitare. Zis şi făcut: La moment preoţii au fost puşi în curent cu această idee, acordându-se toată încrederea pentru a lucra cât mai conştiincios.

Prima biserică a fost cea romano-catolică care avea la dispoziţie fonduri mai mari şi care a dat deşi cu părere de rău, însemnate sume din averea sa.

In consfătuiri cu reprezentanţii celorlalte confesiuni ungureşti — între acestia întrau şi Evreii — s'a elaborat fel de fel de planuri, unele serioase altele ridicole şi cari s'au executat în timpul anului şcolar 1919—1920.

Putem enumera printre cele dintâiu următoarele;

1. Nerespectarea de nici o şcoală a sărbătorilor naţionale româneşti.

2. Nerespectarea ordinilor venite dela autorităţi româneşti precum şi interzicerea dării ori căror relaţiuni.

3. Studierea numai a vechilor manuale ungureşti etc. Iar printre dispoziţiile ridicole ce se dădeau copiilor menţionăm:

1. Să nu încerce cândva ca să vorbească româneşte.

2. Să nu privească soldaţi români.

3. Să nu stea de vorbă cu copii români etc. etc. Grija de căpetenie a episcopilor maghiari a fost însă să înfiinţeze un număr cât mai mare de şcoli secundare. Şi într'adevăr dacă luăm o statistică de numărul şcolelor confesionale după naţionalităţi găsim:

	Licee		Şcoli comerciale sup.		Şcoli civile		Şcoli normale	
	1918	1920	1918	1920	1918	1920	1918	1920
Ungureşti	38	38	30	37	90	120	34	34
Săseşti	6	6	1	3	6	8	3	3
Evreeşti	1	1	—	—	1	1	—	—
Româneşti	5	5	1	1	3	—	8	8

Vedem deci că pe când Românii deşi au foarte puţine şcoli secundare confesionale nu numai că nu-şi au mai deschis altele dar au mai şi desfiinţat cum de exemplu cele 3 şcoli civile. Ungurii au căutat să-şi deschidă şcoli după cât au găsit de multe localuri.

Şi acum dacă luăm cifrele statistice actuale găsim că în totalul de cinci milioane locuitori ai ţinutului de dincoace de munţi care face parte din România-Mare procentul la sută după naţionalităţi este următorul:

Români	57,3	la sută
Unguri	28,0	„ „
Saşi	9,1	„ „
Evrei	2,4	„ „
Alte naţionalităţi	2,2	„ „

Vedem dar că şcolile confesionale ungureşti au fost înmulţite într'un procent covârşitor faţă de celelalte naţionalităţi.

Întreţinerea lor făcută în mod ascuns de fostul stat Ungar nu a mai putut fi continuată şi după venirea românilor. După cum aminteam mai sus şi după cum o anchetă din partea statului român ar constata, în anul şcolar 1919 bisericele şi-au dat în mod simţitor din averea lor pentru întreţinerea şcolelor. Poate bani de pe te graniţă au salvat de multe ori situaţia financiară a şcolilor de criză prin care treceau. Obolul elevilor din anul trecut a fost foarte mic.

Pentru anul acesta şcolar, s'a fixat că fiecare elev să plătească circa suma de 800 lei, numai pentru învăţătură. Cu ceea ce mai aveau bisericile ungureşti s'a crezut la început că se va putea ajunge la un rezultat satisfăcător la sfârşitul anului.

Întârzierea plăţei acestei sume din partea unor elevi, cheltueli neprevăzute, neîncasarea la timp a veniturilor bisericelor precum şi imposibilitatea achitării acestei sume din partea celorlalţi elevi, a silit pe conducători să facă datorii pe piaţă pentru întreţinerea şcolilor.

De oarece însă acum e încheerea anului şcolar şi lucrul acesta trebue să se lichideze, episcopii unguri s'au dus la Bucureşti să vadă cum li se va satisface cererea.

Ştiri şi fapte politice

Conflictul dintre d-l Groza şi restul guvernului pe tema administraţiei din Ardeal, ameninţă acum să se transforme într'o serioasă criză ministerială. Într'adevăr, după ştirile primite din Bucureşti, parlamentarii ardeleni din partidul poporului au fost convocaţi la consfătuire, la care va asista şi d-l Octavian Goga, cu intenţia de a se solidariza cu ministrul Ardealului. Nu ştim întru-cât d-l Octavian Goga, care face legătura dintre reprezentanţii Ardealului şi d-l general Averescu, va dori şi va reuşi să potolească spiritele. Adevărul este că d-l Groza se vede susţinut în acţiunea sa de „apărare a intereselor ardeleneşti", de către o mare parte din parlamentarii partidului poporului cari ameninţă să refuze sprijinul lor guvernului, dacă cererile d-lui Groza nu vor fi satisfăcute.

Acesta este situaţiunea. D-l general Averescu, pus în faţa unei procedări foarte puţin măgulitoare pentru autoritatea şi prestigiul guvernării actuale, va avea prilejul să recapituleze toate greşelile cari au isvorât din lipsa unei politici hotărâte şi lămurite, în ceeace priveşte unificarea provinciilor alipite.

Iar d-l Groza, orcât ar fi sprijinit de parlamentarii ardeleni, va trebui să recunoască la rândul său, că departamentul său nu reprezintă o forţă separată în Stat, şi nu se poate substitui guvernului ţării, nici chiar atunci când ar tinde să îndrepte greşeli provenite din zăpăceala unui întreg Consiliul de miniştri.

*

Ziarele anunţă că în sânul guvernului se pregăteşte o nouă „remaniere" în urma demisiei d-lui general Păşcanu.

In fruntea departamentul i Războiului ar veni de data aceasta d-l general Averescu, iar ministerul de Industrie, după atâtea experienţe costisitoare pentru Stat ar primi în fârşit un specialist, de d-l dr. I. N. Angelescu, raportorul reformei fiscale şi al Bugetului.

D-l general Averescu, după un mic inconjur între ministerul de Interne, al cărui titular a fost întâi şi ministerul de Industrie pe care-l conduce acum, a ajuns însfârşit în sfera competenţei sale militare.

O constatare trebuie să facem însă şi cu acest prilej: fiecare „remaniere" a actualului guvern, în loc de a fi o întărire a cadrelor sale face o nouă dovadă că partidul care eazi la cârma ţării face zadarnice apeluri la forţele sale proaspete, cari lipsesc.

*

Confratele nostru „Patria" continuă discuţia cu sine însuşi asupra „cifrelor agrare". Şi fiindcă „Patria" are în această privinţă o veche slăbiciune, coloanele sale toate sunt „istorice" Afirmaţiunile pe cari le face se transformă în adevăruri istorice, sursa din care-şi procură cifrele e totdeauna o sursă istorică, discuţiile pe cari le are sunt „discuţii istorice", dovezile cari se serveşte sunt nişte „dovezi istorice" şi pe de-asupra, „răspunderea scrisului", care se ştie că e prin excelenţă „istorică".

Să se ferească însă, confratele nostru de cele două necazuri de cari sufere: de reaua credinţă şi mai ales, de săracia sa de duh. Amândouă pot să ajungă cu vremea tot atât de „istorice".

*

„Gazeta Transilvaniei" a publicat zilele trecute un comunicat, zis al partidului naţional, prin care se afirmă că „partidul naţional îşi va da toate silinţele „ca partidele din federaţie să se concentreze „într'un singur mare partid democrat."

Acest comunicat n'a fost reprodus în „Patria". Procedarea ar părea ciudată, dacă n'ar avea o explicaţie. Explicaţia este că acest comunicat provine numai din cercurile partidului naţional cari sunt pentru fuziune, şi prin urmare, inspirat de d-l Vaida, el este exclusiv al „Gazetei Transilvaniei."

Incă o dovadă despre „unitatea de vederi" care domneşte în partidul naţional.

La Moartea lui Emil Costinescu

— Ecouri din Presă —

Viitorul:

Dint'un frumos articol semnat de d-l Ion G. Duca:

„Ceea ce face frumuseţea deosebită a vieţii lui Emil Costinescu, e că toate biruinţele lui n'au fost biruinţele banale ale unui eroism individual ci s'au tradus prin roade, prin foloase, prin netăgăduite progrese pentru societatea însăşi în mijlocul căreia trăia.

Averea lui n'a fost un simplu isvor de bogăţii personale: a fost o contribuţiune rodnică la progresul economic al ţării, una din primele şi din cele mai meritorii încercări de întemeere a unei industrii naţionale.

Cultura lui cu atâta trudă dobândită n'a păstrat-o pentru el, ci ani de zile prin „Românul" alături şi împreună cu Rosetti din belşug a împrăştiat-o în toate unghiurile României contribuind astfel mai mult decât se ştie, la răspândirea ideilor democratice, pe care se reazimă şi astăzi societatea noastră.

Demnităţile pe cari le-a ocupat n'a slujit la satisfacerea unor deşerte vanităţi ci i-au fost prilej bogat de a înzestra patria cu aşezăminte trainice şi cu reforme binefăcătoare.

Recunoştinţa ce România îi datoreşte pentru opera sa economică şi financiară va supravieţui şi patimelor şi nepăsării şi obşteştei uitări iar partidul naţional-liberal va fi mândru să-l prenumere printre fruntaşii şi îndrumătorii lui.

Frumoasă figură.

Intr'o vreme în care robia curentului care trece a stăpânit atâtea spirite alese, Emil Costinescu ne-a dat spectacolul înviorător al înfăptuirilor care rămân.

Intr'o vreme de prefaceri şi de sbucium în care unii s'au oprit în drum alţii au rătăcit şi prea mulţi au şovăit, Emil Costinescu a rămas statornic în credinţele lui.

Intr'o vreme de improvizaţii şi de neastâmpăr Emil Costinescu ne lasă amintirea senină a unei munci ordonate neobosite, armonice de 5' şi mai bine de ani.

Şi în sfârşit într'o vreme în care prea deseori idealismul a fost nesocotit, Emil Costinescu ne-a dovedit că în sufletele mari nici amărăciunile vieţei, nici stigmatele bătrâneţei nu pot să înăbuşească idealurile curate şi speranţele mântuitoare.

Când isbucnirea războiului mondial a arătat ochilor noştri uimiţi putinţa înfăptuirei apropiate a idealului secular nimeni, nici printre cei tineri n'a fost mai puternic sguduit de această ameţitoare vedenie şi n'a fost mai curmplit prins de vraja ei decât bătrânul Emil Costinescu.

Istoria va povesti când-va meritele neperitoare pe care a ştiut să şi-le câştige în anii închegărei unităţei noastre naţionale.

Şi de aceia slăvit să fie deapururea numele vrednicului bărbat de stat al cărui trup se reîntoarce pentru vecie în ţărâna României întregite a visurilor sale împlinite.

Izbânda.

Luptător în eroica falangă a întemeetorilor democraţiei româneşti, Emil Costinescu, ridicat prin propriile lui forţe, prin inteligenţa lui superioară şi printr'o serioasă cultură de autodidact, s'a impus ca una din cele mai viguroase personalităţi politice şi ca o competenţă financiară de primul rând.

In domeniul finanţelor româneşti, numele lui Emil Costinescu rămâne legat de cea mai radicală şi mai democratică reformă financiară, iar în domeniul economiei naţionale Emil Costinescu a ost unul dintre cei mai de autoritate îndrumători.

Activitatea lui Emil Costinescu a înscris cele mai frumoase pagini în viaţa economică şi financiară a României. Alături de opera democratică şi financiară legată de viaţa lui Emil Costinescu, rolul acestui strălucit fruntaş al ţării în epoca înfăptuirei idealului unităţei naţionale, rămâne o manifestare mai mult a unei conştiinţi superioare şi a unui suflet de mare român.

Căldura, tenacitatea şi avântul cu care Emil Costineseu a sprijinit lupta pentru izbândirea acestui ideal, îl aşează în rândul întemeetorilor României întregite.

Emil Costinescu s'a stins în apogeul înfăptuirei marilor idealuri democratice şi naţionale pentru care a luptat.

S'a stins senin şi liniştit, urmat de binecuvântările neamului întregit.

Adevărul:

Emil Costinescu a avut dela bătrânul Costache Rosetti dragostea de „talpa ţării", instinctul său de burghez, cărula nu-i era ruşine să fie gazetar şi să se ocupe apoi de industrie, să capete o experienţă economică practică, o competinţă de „self made man" care l-a dus la o situaţie preponderentă în partidul său şi l-a făcut să joace un rol însemnat ca ministru de finanţe.

Dar şi în politica externă Emil Costinescu a avut un rol destul de însemnat, cu deosebire între 1914 şi 1916.

Din ceasul dintâi a văzut limpede şi a dat un ajutor preţios politicei naţionale de intervenţiune a României în conflictul mondial spre a se putea realiza liberarea celeilalte jumătăţi a poporului român şi realipirea provinciilor asuprite.

Răsplata i-a fost că a putut vedea, la adânci bătrâneţe, acest vis realizat. El moare în mijlocul al lor săi, salutat de o Românie întregită care-i va păstra recunoştinţa datorită celor ce au slujit-o cu vrednicie şi folos.

INFORMAȚII

Toți membrii Clubului național-liberal din localitate sunt rugați să participe la consfătuirea care va avea loc Joi 16 Iunie, la ora 6½ în Strada Iuliu Maniu Nr. 3 (Etaj. II).

Agricole

Orașul Tg.-Mureș a pus la dispoziția Direcțiunei de Agricultură din Cluj un teren foarte bine situat, plantat cu pomi roditori, în întindere de 2 jugăre, pe care se va instala stupina model al Statului, în acea localitate. Direcțiunea agriculturei va cere în curând fonduri dela București pentru a putea începe construirea stupinei.

■

Zilele trecute d-na general Averescu, care se află în vilegiatură la Mehadia, a vizitat filatura statului dela Lugoj. D-sa a fost foarte mulțumită cu cele văzute.

■

In cercurile crescătorilor de vermi de mătasă este vie agitație, întrucât la centrele de rescumpărare de gogoși n'au sosit încă banii necesari pentru rescumpărarea gogoșilor pentru stat. Cultivatorii sunt foarte descurajați, iar gogoșile sunt expuse a fi stricate prin eșirea fluturilor, ceea ce ar constitui pentru stat o pagubă de aproape 4 milioane lei.

Atragem atențiunea Min. de Agr. din București ca să pună imediat la dispoziție banii necesari pentru rescumpărarea gogoșilor.

■

Sanitare

Autoritățile sanitare ale orașului au luat intense măsuri pentru a opri epidemia de tusă convulsivă care în ultimul timp a luat o îngrijitoare desvoltare.

■

Administrative

In „Monitorul Oficial" au apărut decretele de numire a funcționarilor superiori transferați la inspectoratele regionale ale muncei din Ardeal.

■

Mâine sosește în localitate d-l Tănăsescu, director general al internelor.

■

Comisia de cuartiruire a elaborat un nou proect de regulament care va fi înaintat spre aprobare ministerului de interne dela București. Acest regulament este datorit d-lui Dandea și aduce modificări mai ales în ceia-ce privește chestiunea evacuărilor.

■

D. dr. Nicolae Șerban de Votia a fost numit prefect al județului Sălaj.

■

Adunări și congrese

Duminecă 12 Iunie, la orele 10½ a. m. a avut loc la Palatul Regal adunarea generală a societății „I. O. V."

Ședința a fost prezidată de M. S. Regina.

S'au citit dări de seamă s'au ales noui cenzori, s'au discutat măsurile de luat și programul unei noui activități.

■

Dela P. T. T.

Direcțiunea poștelor a pus în circulație timbrele de 25 bani.

Dela Curtea Regală.

Citim în *Universul:*

Din isvor sigur, aflăm că M. S. Regele va pleca în toamna aceasta, după încoronare, în străinătate.

Suveranul, după ce va face o vizită președintelui republicei franceze d-l Millerand, se va opri două săptămâni la curtea regelui Angliei.

După aceasta, M. S. Regele se va întoarce în țară, rămânând câteva zile la Atena.

M. S. Regele va fi însoțit de un d. ministru.

■

Muncitorești

O delegație a muncitorilor dela Zlatna, Abrud, Baia Mare, Valea Jiului conduși de d-nii deputați Cizer și Dascăl s'au prezentat d-lui Gr. Trancu-Iași ministrul muncei cerând să intervină pentru respectarea contractelor colective din Ardeal.

■

Financiare

La ministerul de finanțe s'au îndeplinit toate formalitățile pentru aducerea în țară a stocului de monede de metal de 25 și 5 bani, care s'a comandat la casă din Elveția.

Stocul în valoare de 20 miloane lei va fi adus cel mai târziu în primele zile ale lunei Noembrie.

■

Dela C. F. R.

In urma tratativelor ce au urmat între direcția C. F. R. și a celor ungare s'a ajuns de comun acord că trenurile românești vor intra pe teritoriul ungar până la gara Biharkeresztes.

Cercetările vamale se vor face la noi în tren după plecarea trenului din Episcopia Bihorului; în Ungaria tot așa după plecarea din Biharkeresztes, până la graniță.

Pe aceste puncte se vor relua și legăturile telegrafice și telefonice.

La trenul direct se vor atașa un vagon cu paturi unul restaurant, astfel că cu aceste vagoane se va putea călători direct București—Budapesta.

■

Diverse

A apărut decretul ministerului de interne prin care se face cunoscut că acei care vor să fabrice măsuri de greutăți trebuie să aibă o autorizație specială dela sus ziaul minister.

■

Contractele cu soc. „Reconstrucția" în legătură cu refacerea zonelor distruse de războiu, nu au fost aprobate de consiliul de miniștri.

■

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate și la plăcere de a trăi: spiritul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche acărui surmenaji staționar prospătează corpul obosit oțelește mușchii stătuți stânge ori ce dureri corporale și dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică și chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34- I.111

„UNIVERSUM", întreprindere technica de instalațiuni de uzine de apaduct, canalisare, încălzire centrală electrică, și tot felul de reparațiuni cu prețurile cele mai avantajoase. Prima întreprindere curat românească, Cluj, Strada Meșter 5. Telefon 841. 188

■

Nici o domnișoară nu se poate căsători astăzi, dacă nu întrebuințează crema Dr. BIRÓ.

Cea mai bună și cea mai plăcută care a fost medaliată și la Paris. I-319

Deposit principal Farmacia Dr. Biró Cluj, Piața Unirei.

■

Pentru studenți în drept. Cursurile de Economie politică (I-II) Finanțe, Statistică se pot primi începând cu ziua de 15 Iunie la Litografia Ștefan Bagó. Calea Moților (St. Mănăștur). 784

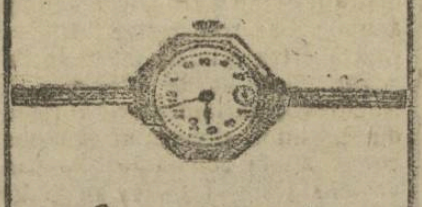

Ceasornicele de mare preciziune „Longines" în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul Fenyő și Braunfeld Cluj, Piața Unirii No. 9 Telefon No. 350 20

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI MOBILE ȘI PIANE să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile ale lui SZEKELY și RETI Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii Persoanelor de încredere se face vânzarea si cu plată în rate

HOTEL NEW-YORK Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză și Ungară. - Supeuri după spectacol. 329

Noutăți de vară Calități din timp de pace au sosit la Firma NEUMAN M. magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe. Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 431.

Incoronarea Suveranilor

— Noui amănunte —

Ziarul Izbânda publică asupra serbărilor încoronării Suveranilor următoarele amănunte destinate a restabili adevărul asupra unor pregătiri despre care s'au afirmat în unele ziare neexactități:

Odată stabilit că acest act memorabil să aibă loc la Alba-Iulia — veche cetate a lui Mihai Viteazul — rămânea să se decidă locul unde ceremonia trebuia să se desfășure.

La început s'a emis idei ca încoronarea să se facă în vasta câmpie ce se întinde sub poalele cetății.

Această soluție avea însă multe inconveniente. Un act de o astfel de măreție nu ar cuveni să se sfârșească într'un singur câmp deschis, sub un banal cort de pânză sau la adăpostul câtor-va scânduri în mijlocul prafului, și al strigătelor covrigarilor și bragagiilor...

Se impunea un loc mai restrâns și mai cu seamă un asemenea rol — cel mai de seamă din toată viața poporului românesc — trebuia, să lase pentru posteritate o urmă vădită, un semn care să trăiasă etern în conștiința neamului nostru.

Unul din membrii comisiunii speciale alcătuită pentru organizarea serbătorilor, d. Petre Antonescu renumitul arhitect, a propus ca solemnitatea să aibă loc în cetate, în fața unui altar definitiv construit împrejurul căruia urma ca să se zidească ulterior — pe îndelete — un monument sau o biserică comemorativă.

Istoricii din misiune, în frunte cu d-nul Iorga, și-au adus aminte că în cetatea din Alba-Iulia, alături de locul unde se găsește acum catedrala catolică, a existat odinioară o mânăstire zidită de Mihai-Viteazul și care a fost dărâmată de unguri. Ei au propus reclădirea acestei mânăstiri și ideia aceasta a fost admisă de M. S. Regele și de toată comisiunea.

Dacă se cunoaște locul unde era clădit acel lăcaș sfânt, nu se mai știe însă nimic despre forma și înfățișeara lui.

Această greutate a fost ușor de învins. Se știe că bisericile zidite de vechii noștri Domni au toate același caracter.

Cele 40 de biserici înălțate de Ștefan cel Mare sunt toate de același stil și nu se deosebesc de cât prin mici amănunte.

Pentru a reconstitui un monument religios din epoca lui Mihai Viteazul, cel mai bun lucru de făcut era deci de a imita pur și simplu vre'o biserică din timpul marelui Voievod.

Avem un minunat giuvaer de acest fel la îndemână: biserică Domnească din Târgoviște, clădită de Petru Cercel, fratele lui Mihai.

Și astfel s'a ajuns la nimerita ideie de a se copia și a se reconstitui la Alba-Iulia această biserică întocmai, în aceleași dimensiuni.

Această construire nu prezintă greutăți deosebite și clădirea va putea fi ușor terminată până la toamnă, când vor avea loc serbările. Numai picturile și unele ornamentații se vor executa mai în urmă.

Biserica înconjurată de o mică mânăstire, se va înălța în partea nord-estică a cetății, unde vreo câteva clădiri ungurești au fost dărâmate în acest scop. Acolo va avea loc, după datinele strămoșești, UNGEREA și INCORONAREA primilor Suverani ai României Intregite.

De acolo Suveranii vor primi defilarea pe câmpia din față și spre a se înlesni accesul în vale, se va dărâma o parte din zidurile cetății, se vor astupa șanțurile și se va cinstrui un bulevard ducând dela biserică până la locul defilării, unde armata, poporul și un splendid cortegiu istoric și etnografic vor trece în fața Suveranilor.

In asemenea condițiuni, marele act dela Alba-Iulia va fi investit de toată măreția simbolică ce i se cuvine, lăsând pentru posteritate urme nepieritoare.

Trebue să adăogăm că toată cheltuiala necesitată atât de zidirea bisericei, cât și de diferitele pregătiri nu vor întrece suma de 12—15 milioane și nu se vor ridica de loc la 60—70 milioane, cum s'a spus în mod greșit.

Producțiile de fine de an ale Conservatorului de Muzică și Artă dramatică din Cluj

Conștient de marele rol ce-l are pe terenul educației artistice a tineretului, Conservatorul de muzică și artă dramatică din localitate, a căutat să ne prezinte la cele două producții de fine de an, cele mai distinse elemente ale sale. Intr'adevăr producțiile la care am asistat ne-au făcut impresia că atât direcția conservatorului, cât și întregul corp profesoral este perfect de bine pătruns de îndoita menire a acestei instituții: aceea de-a cisela talentele, dându-le cea mai bună îndrumare spre a le face capabile să dea un maximum de rudiment, îmbinată cu menirea de-a da fiecărei persoane doritoare de muncă și iubitoare de muzică, posibilitatea de a-și face o educație muzicală și de-a mânui bine un instrument. Această sarcină dublă a fost de altfel ușurată prin faptul că nefiind în Conservator prea multe talente, iar majoritatea elevilor menținându-se la nivelul suficienții, profesorii au fost în stare să se ocupe serios de toți acei ce-au bătut la ușa instituției, cerând ospitalitate.

Dacă producțiile ne-au dovedit că se simte lipsa talentelor în Conservator, în schimb ni s'au prezentat patru elemente de-o reală valoare artistică, dotate cu mult temperament și bine îndrumate în studii: d-na Nelly Dordea la clasa de declamație a d-lui Stănescu-Papa, d-rele C. Bădescu și E. Ghiulea la clasa de pian a d-lui Ilie Sibianu și d-nul F. Miruți la clasa de violoncel a d-lui N. Theodorescu.

D-na Nelly Dordea a jucat cu multă distincție o scenă din actul al treilea din „Suprema forță" d-l Haralamb Lecca, dovedindune că posedă un puternic temperament de dramă, un joc concentrat, o dicțiune aleasă și un fizic foarte plăcut. Pătrunzând bine rolul în toate subtilitățile

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Situația internațională

Cu ocazia deschiderii Camerei italiene au fost remarcate manifestațiile deosebit de călduroase al căror obiect a fost regele Victor Emanuel. Schimbarea așa de radicală a spiritului în mai puțin de un an este datorită după cum știm acțiunei salvatoare a fasciștilor, cari, suntem siguri că și în parlament, vor colabora cu partidele de ordine pentru votarea legilor de organizare a țării pe baze mai democratice.

Convorbirile între Loncheur ministrul regiunilor și Walter Rathenau, cunoscutul industriaș și financiar german pentru găsirea modalităților pentru a se ajunge la o grabnică refacere a regiunilor distruse de războiu continuă la Malența. Până acum nu s'a ajuns decât la o înțelegere principială urmând ca realizarea acestei înțelegeri să se discute în ședințele următoare. Delegatul german obiectează că prețul pretins de francezi pentru refacerea a 25.000 care e prea mare.

Socialiștii majoritari și independenți din Germania, pentrucă guvernul bavarez înțelege să-și facă datoria și să impună tuturor cetățenilor chiar celor socialiști respectul legilor și păstrarea ordinei, au găsit de cuviință să convoace meetinguri la Berlin pentru a protesta sfătuind muncitorii ca în caz când guvernul bavarez nu va ceda să proclame greva generală. Toate partidele, afară de cele socialiste bine înțeles, au adresat muncitorilor apeluri prin care îi invită să nu dea ascultare agitatorilor de profesie pentrucă guvernul va ști în orice caz să-și facă datoria, salvând ordinea.

Greva muncitorilor englezi va lua sfârșit Luni 20 Iunie, de oarece lucrătorii au acceptat propunerile federației patronilor mineri.

---

lui, ne-a redat cum nu se putea mai bine desnădejdea femeii părăsită de amant.

Dealtfel pe doamna Dordea am avut ocazia s'o apreciem îndeajuns în decursul celor două stagiuni ale Teatrului Național, și nu putem decât felicita direcția teatrului de achiziția bună făcută în persoana tinerei artiste, pe care-am dori s'o vedem pe viitor în roluri de dramă, pentru cari d-sa este făcută.

D-ra C. Bădescu ne-a interpretat cu mult simț și căldură Balada în sol minor de Chopin, dovedindu-ne că pe lângă o tehnică aleasă, și o mare agilitate știe să scoată la pian efecte din cele mai variate și plăcute; în mâna d-sale pianul nu ne pare a fi instrumentul ajuns aproape banal, pe care-l încearcă aproape fiecine, ci un instrument plin de personalitate, purtând vădit marca puternicului temperament și a distinsei valori artistice a celei ce-l mânuește.

D-ra E. Ghiulea, cel mai tânăr element ce ni s'a prezentat la ambele producții, a executat cu multă gingășie Finalul din sonata în do major de Beethoven; pe lângă un tușeu fin s'a observat la d-ra Ghiulea și o stăruință vădită de a nu fi o simplă executantă, punând în interpretare o mare doză de notă personală.

La ambele producții a apărut d-l F. Miruți cu Poloneză de concert de Popper și Concert în si minor de Goltermann, un element foarte bine dotat, care mânuește cu multă dibăcie un instrument pretențios ca violoncelul. Cu un ton plăcut de-un timbru agreabil, cu note catifelate și o technică din cele mai desăvârșite, d-sa a pus mult simț în interpretarea bucăților cu cari s'a produs. Orchestra operei ar face o foarte bună achiziție în d-l Miruți.

Din clasa de pian a d-lui I Sibianu a apărut cu „Wanderer Fantaisie" de „Schubert-Liszt" d-ra E. Szántó, dovedindu-ne multă agilitate și o deosebită îngrijire în execuție; bucata însă cu care s'a produs era peste puterile d-sale artistice, cerând o concepție de adevărat artist.

Din clasa de pian a d-rei Voileanu d-ra E. Dima, a executat cu multă însuflețire Variations serieuses de Mendelsohn, iar la d-ra D. Dima am admirat variația și bogăția coloritului cât și dueța în interpretarea unei bucăți foarte grele, Papillons de Schumann, cu toate că pe alocurea era prea sacadată; în schimb d-ra C. Crăinicianu ne-a părut prea seacă în Die Ernte de Tschaikowsky.

Din clasa de pian a d-nei N. Deac, d-ra V. Radu a executat cu oarecare agilitate, cu un ritm însă prea marcat, făcându-ne impresia mai departă a unui toccatto, Tarantella de Chopin.

Elementele din clasele de vioară ne-au părut aproape complect lipsite de talent. Cu o execuție bună, cu oarecare suplețe în arcuș, însă prea monoton și lipsit de orice culoare, a apărut din clasa d lui R. Cionca, d-l I. Șerban cu Sonata în la major de Haendel. Din clasa d-lui C. Kollar s'a produs cu Cântec de leagăn de Brahms, D-l Lang care deși începător, are o digitație fină; în schimb e lipsit de ton și de viață. In Concertul în re major de Seitz d-l P. Schuller a fost foarte inegal, ceea ce re făcea impresia că bucata nu fusese în de-ajuns studiată; pe lângă acestea ni s'a părut că d-sa are oarecare nesiguranță în arcuș și necurățenie în sunete.

Corpurile Legiuitoare

CAMERA

Ședința din 14 Iunie.

Prezidează dl Duiliu Zamfirescu. Pe banca ministerială dl Garoflid.

Continuă discuția la reforma agrară. Vorbește dl Dr. Lupu. La ora 4 ședința se ridică în semn de doliu pentru moartea lui Emil Costinescu.

SENATUL

Prezidează dl Meitani. Pe banca ministerială d-nii Cudalbu, Văleanu și Popovici Tașcă.

Dl general AVERESCU, răspunzând unei comunicări din ședința precedentă făcută de dl Dobrescu, arată cauzele arestării comuniștilor dovediți de legături vinovate cu Moscova pentru punerea la cale de comploturi și atentate teroriste.

PREOTUL ALEXE dă încă odată dovadă de micime sufletească opunându-se la ridicarea ședinței în semn de doliu pentru moartea lui Costinescu. Senatul prin vocile d-lor Alevra și Paul Bujor dezaprobă purtarea preotului Alexe. Ședința se ridică.

„GAMBRINUS"
RESTAURANT
Piața Unirii No. 24
Mâncări gustuoase, beuturi escelente. Serviciu gulant, prețuri moderate 453

D-l Ion I. C. Brătianu în Banat

— O sărbătorire măreață —

Primirea făcută Duminecă, la Timișoara, d-lui Ion I. C. Brătianu, a luat înfățișarea unei măreți sărbători naționale, la care au participat delegații din toate colțurile Banatului și o mare mulțime de țărani din jurul Timișoarei.

Mii de oameni, cu drapele tricolore, cu grupuri de călăreți, au ieșit înaintea d-lui I. Brătianu, aclamându-l în mijlocul unor ovații cari nu se mai sfârșeau. Au luat parte la această manifestație și populația șvabă, care și-a trimis reprezentanții săi, într'un mare număr, în frunte cu preoții săi.

Intrunirea populară ținută cu acest prilej, subt cerul liber, a fost cea mai mare adunare care s'a ținut vreodată în Timișoara. Cuvântarea rostită cu acest prilej de d-l I. Brătianu, a fost ascultată cu o însuflețire rară, și subliniată cu prelungite urale.

După amiază a avut loc un banchet de peste douăsutecincizeci de persoane, la care au luat parte toți fruntașii vieței publice din Timișoara. Șeful partidului liberal a ținut, cu acest prilej un discurs de o deosebită însemnătate politică, al cărui conținut a făcut o adâncă impresie și a stârnit, din nou, mari ovațiuni pentru d-l I. Brătianu.

„Infrățirea" va publica mâine, după notele stenografice, importantele declarații ale d-lui I. Brătianu, împreună cu o amănunțită dare de seamă a strălucitei primiri dela Timișoara.

D-l I. Brătianu, care a trebuit să plece la București pentru înmormântarea regretatului Emil Costinescu, se află astăzi la Deva.

Regia Monopolurilor Statului

LICITAȚIE

Monitorul Oficial No. 35. din Mai 1921, publică licitație pe ziua de 14 Iulie 1921 pentru pile necesare stabilimentelor.

Ofertele se vor depune din timp la Direcțiunea Generală a Regiei în București sau la Direcțiunile Regionale R. M. S. în Cluj și Iași, împreună cu garanția provizorie de 3% în numerar oferte publice admise la Casele Statului sau recepise ale Casei de Depuneri.

Atât la Direcțiunea Generală București cât și la Direcțiunile Regionale din Cluj și Iași se pot vedea: Monitorul Oficial, caetul de sarcini și tabloul detaliat al dimensiunilor și cantităților.

Direcțiunea Generală
R. M. S.

765

Mari serbări ale Presei

Vor avea loc

Sâmbătă 25 și Duminecă 26 Iunie.

In Parcul orașului, în Arena sportivă, pe Lac, pe șosea, în sala de băi, de dimineață, până în adâncul nopței, organizat de „SINDICATUL PRESEI ROMÂNE DIN ARDEAL", pentru mărirea fondului Căminului Presei.

Programul și noui amănunțe în numărul de mâine.

Ultime informații

(Prin fir special dela corresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

Chestiunea dizolvării Federației a stârnit noi comentarii grație comunicatului dat de „Țara Nouă" ca din partea cercurilor ardelenești și de „Gazeta Transilvaniei" ca din partea secretariatului partidului național.

Acest comunicat în care se vorbește de închegarea legăturilor Federației după evenimentele recente este considerat ca începutul scizinnei în partidul național.

■

Poliția a descoperit fraude în valoare de opt milioane în sarcina Băncii Marmorosch, Blank, proprietara magazinului Olse din calea Victoriei, care a sustras dela vămuire mărfuri în valoare mare.

S'au încheiat procesele-verbale de darea în judecată a Băncii Blank.

■

Taxele de export la vite au fost astfel fixate de comisiunea tarifelor: pentru boi 250 lei de cap, pentru vaci 200 lei și pentru porci 100 lei.

Ministerul Industriei va fixa deosebit taxele de Comision.

Leul este în scădere. La Bursa Parisului cotează 18 centime.

■

D-l Mișu Antonescu va depune în Cameră la sfârșitul săptămânii în curs proectul noului legi a chiriilor.

■

Bugetul orașului București s'a fixat la 120 milioane lei la venituri și 110 milioane la cheltueli. Azi urmează să fie votat de comisiunea interimară.

■

Siguranța generală a Statului a descoperit în București în str. A. Vlaicu No. 1370 o tipografie pentru hârtia monedă de 500 lei împreună cu un stoc de monede falsificate în valoare de un milion lei.

Falsificatorii au fost prinși asupra faptului, unul din ei Mitică Georgescu, s'a împușcat, ceilalți doi, Alfons Lăzărescu și Ion Ionescu, au fost arestați.

■

Poliția din Huși este pe urmele falsificatorilor hârtiilor de 1000 lei cari au apărut de curând pe piață putând fi recunoscute după hârtia proastă și lipsa filigramelor.

Inmormântarea lui Emil Costinescu

Serviciul divin. Cuvântările d-lor I. I. C. Brătianu, M. Pherekyde, Al. Constantinescu, Căpitanovici, Popovici și I. P. S. S. Mitropolitul Pimen.

(Dela Coresp. nostru special din București)

Guvernul hotărând funerarii naționale la înmormântarea lui Emil Costinescu, ședințele Camerii și Senatului s'au închis la ora 4 pentru a permite parlamentarilor să ia parte la înmormântare.

Serviciul divin a fost oficiat de Mitropolitul Pimen al Moldovei. La locuința defunctului se afla, o asistență enormă din Capitală și provincie, lumea politică, delegații, cler o întreagă brigadă compusă din cavalerie, artilerie și infanterie.

Catafalcul era acoperit cu numeroase coroane și jerbe de flori între cari se remarcau acelea depuse de MM. LL. Regele și Regina, de A. S. Regală Principele Carol și Principesa Marioara, de partidul liberal, ziarul *Viitorul*, Banca Națională și Banca Generală, etc.

La locuința defunctului au vorbit în numele partidului liberal, d-l Ion I. C. Brătianu aducând prinosul de dragoste și de recunoștință al acestui partid pentru Emil Costinescu. D-sa arată apoi meritele defunctului ca democrat convins, ca mare financiar și adânc pricepător al chestiunilor economice și laudă oțelirea și credința pe care a păstrat-o în izbânda neamului în timpul războiului în clipele de durere ale retragerei în Moldova.

D-l Mihail Pherekyde arată distinsele calități ale dispărutului.

Dl C. Argetoianu, vorbind în numele guvernului, spune ce mare pierdere suferă țara prin moartea distinsului bărbat de stat care a fost Emil Costinescu.

D-l Al. Constantinescu arată munca stăruitoare și uriașă pe care Emil Costinescu a depus-o în lunga sa activitate politică pentru binele public.

Au mai vorbit apoi d-nii Căpitanovici în numele Băncii Naționale, M Popovici în numele Uniunei Industriașilor și I.P.S.S. Mitropolitul Pimen al Moldovei care arată distinsele calități și cucernica credință de care era însuflețit Emil Costinescu.

Se formează apoi corteglu urmat de o mulțime imensă îndreptându-se prin străzile îndoliate pline de lume spre cimitirul Bellu unde s'a săvârșit înhumarea.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

TELEGRAME

Comercianții francezi vor relua relațiile cu Germania

Radio Lafayette, 14 Iunie

Camera de comerț franceză a început să studieze reluarea relațiunilor comerciale cu Germania.

Tratativele franco-germane asupra refacerii regiunilor devastate

Lafayette, 14 Iunie

Intrevederile dintre ministrul regiunilor libertate și Walter Rathenau urmează. S'a discutat posibilitățile refacerii industriale redobândirea mobilelor și recăpătarea vitelor furate.

Deschiderea Camerei italiene.

Roma, 14 Iunie.

Regele Vittorio Emmanuele plecând dela Montecitorio a fost viu aclamat de mulțime. Camera a făcut ovațiuni extraordinare suveranului care a salutat pe reprezentanții noilor provincii. La întoarcere mulțimea a rupt cordonul trupelor din piața Quirinalului pentru a se putea apropia de cortegiul regal. Suveranul spre a satisface dorința populațiunei a apărut pe balcon.

Contele Sforza și problema Sileziei.

Lafayette, 15 Iunie

Contele Sforza a propus în chestiunea delimitării zonelor germane și poloneze ca aceasta să se facă după rezultatul plebiscitului, comunele urmând soarta celor mari. Aceasta pentru facilitarea delimitării.

Socialiștii prusieni contra Bavariei.

Lafayette, 14 Iunie.

La Berlin socialiștii majoritari și independenți au organizat o întrunire de protestare contra măsurilor de ordine pe cari le-a luat guvernul din München.

Sfârșitul grevei minerilor englezi

Londra, 14 Iunie

Telegramele primite din basinul minier englez spun că astăzi minerii vor vota acceptarea ofertelor patronale, așa că reluarea lucrului va avea loc Luni 20 Iunie.

Sciziunea partidului socialist belgian

Sciziunea care s'a produs în rândurile partidului socialist belgian era prevăzută încă din Decembrie 1920, când a fost la Bruxelles congresul restrâns al partidului. Atunci delegații tuturor organizațiilor muncitorești au votat cu majoritatea zdrobitoare de 77 la sută un ordin de zi prin care dezaprobase pe minoritarii comuniști.

Tactica conducătorilor socialiști era abilă: nu cereau exchiderea minoritarilor, ci vroiau să i constrângă la părăsirea partidului dacă nu renunță la principiile comuniste. Minoritarii au continuat să rămâie în partid, ducând și mai departe campania contra majoritarilor prin *L'Exploité*.

O clipă au crezut că vor reuși. Aceasta din cauză că colaborarea cu cabinetul Wiart nu era admisă decât cu o slabă minoritate. Numai după ce s'au convins că încercarea de propagandă comunistă în mijlocul partidului socialist nu are sorți de reușită, minoritarii au părăsit partidul, constituind partidul comunist al cărui program e cel al internaționalei a III-a. Jacquemotte șeful minoritarilor a făcut rezerve în ce privește aderarea integrală la programul Moscovei. După acesta trebue mai întâi constituit noul partid și apoi să intre în relații cu Moscova.

Membrii noului partid nu se vor retrage din organizațiile sindicale ci vor rămâne mai departe pentru a constitui *nucleajul*.

In această privință unul din șefii lor a declarat următoarele: „Trebue să rămânem în organizațiile sindicale pentru a câștiga la ideile noastre cât mai mulți tovarăși pentru a-i împinge la desafiliare, *Nucleajul* în scop de a smulge pe sindicaliști din ghiarele reformiștilor, constituie o propagandă leală (?) și legitimă în favoarea tezei noastre revoluționare.

Sindicatele s'au resimțit serios de pe urma propagandei minorităților și au provocat în ultimele zile întrunirea comisiunei sindicale care s'a ocupat cu combaterea *nucleajului*.

Toți delegații au luat cuvântul au constatat acțiunea minorităților și au afirmat necesitatea disciplinei. Sindicaliștii comuniști au susținut că au dreptul să rămâle în organizațiile sindicale. Acestea au adoptat cu o majoritate zdrobitoare o moțiune prin care s'a hotărît „luarea imediată de măsuri contra tuturor acelora cari vor încerca să zdrobească unitatea complectă a mișcării sindicale", dar n'au îndrăznit să exchidă pe sindicaliștii comuniști.

Lupta se va urma și pe terenul sindical, mai favorabil pentru comuniști decât cel politic, pentrucă pot rămânea în organizațiile profesionale. Pe terenul politic Jacquemotte a declarat că în viitorul parlament nu trebue să intre deputați comuniști.

In general, sciziunea, care s'a produs nu va avea efecte serioase în provincie ci numai la Bruxelles căci federația bruxeleză având tendențe extremiste a urmat de multe ori pe Jacquemotte. In întreg partidul majoritarii sunt 80 la sută, iar minoritarii 15—20 la sută din care scăzând pe acei opuși colaborării cu partidele burgheze rămân 10 la sută comuniști.

Rămâne de văzut ce influență va executa această sciziune asupra politicei partidului socialist și dacă, pentru a împiedeca massele muncitorești să încline spre bolșevism, conducătorii nu vor face concesiuni elementelor înaintate, accentuând acțiunea lor într'un sens care nu i-ar mai îngădui să colaboreze cu guvernul.

Citiți „Infrățirea"

Alianța defensivă

— între Romînia și Ceho-Slovacia —

Textul tratatului

La 27 Mai 1921 s'a ratificat în București tratatul de alianță defensivă, încheiat între România și Cehoslovacia.

Iată textul acestei convențiuni:

Art. I. In caz de atac neprovocat din partea Ungariei împotriva unuia din Inaltele Părți Contractante, cealaltă Parte să angajează să contribuie la apărarea Părții atacate în chipul determinat prin aranjamentul prevăzut de articolul 2 al prezentei Convențiuni.

Art. 2. Autoritățile tehnice competente ale Regatului României și ale Republicei Cehoslovace vor hotărî în comună înțelegere dispozițiunile necesare pentru executarea prezentei Convențiuni, într'o Convențiune militară, care se va încheia ulterior.

Art. 3. Nici una din Inaltele Părți Contractante nu va putea încheia o alianță cu o a treia Putere fără a înștiința prealabil pe cellaltă parte.

Art. 4. Pentru a coordona sforțările lor pacifice, ambele Guverne se obligă a se consfătui asupra chestiunelor de politică externă relative la raporturile lor cu Ungaria.

Art. 5. Convențiunea de față va fi valabilă doi ani din ziua schimbului ratificărilor. După expirarea acestui termen, fiecare din părțile contractante va putea denunța convențiunea de față. Ea va rămâne totuș în vigoare șase luni după data denunțării.

Art. 6. Convențiunea de față va fi comunicată Societății Națiunilor. (Pactul Societății Națiunilor)

Art. 7. Convențiunea va fi ratificată și ratificările vor fi schimbate la București cât mai curând.

Drept care Plenipotențiarii desemnați au semnat-o și au învestit-o cu sigiliile lor.

Făcută la București, în dublu exemplar, la 23 Aprilie 1921.

(ss) *Take Ionescu*
(ss) *Ferdinand Veverka*

Știri de peste hotare

Congresul național rus.

Congresul național rus și-a isprăvit lucrările și a decis în primul rând crearea unei organizații ca numele de „Uniunea Națională", care să aibă de scop liberarea Rusiei de jugul internaționalei a treia; ea va fi condusă de un comitet de cincizeci membrii sub prezidența lui Kartaschef. El va recruta aderenți în toate partidele însă le va impune ca să renunțe la orice tentativă de restaurare a vechiului regim, fiind de opinie că renașterea Rusiei trebue să se facă pe baze democratice. Congresul a stabilit un program de acțiune și a votat anumite rezoluții, mai ales ca guvernul rus să îndeplinească angajamentele de stat contractate de cele precedente.

Judecarea lui Wilhelm al II.

D. Duplautier, senator de Vienne a interpelat pe președintele consiliului și ministrul de externe asupra măsurilor pe care guvernul crede să le ia pentru a asigura executarea clauzelor tratatului din Varseilles relative la darea în judecată a lui Wilhelm II fostul împărat al Germaniei și a persoanelor acuzate de acte contrare legilor războiului.

O alianță anglo-japoneză

Săptămâna aceasta se vor întruni la Londra primi miniștrii ai Imperiului britanic.

Se vor discuta chestiuni foarte importante, între altele alianța anglo-japoneză, chestiunea apărării imperiului, toată politica externă, etc.

Generalul *Smuts*, primul ministru al Africei de Sud a declarat eri că întrunirea de acum va avea urmări foarte importante.

„Ne-am îndepărtat acum îndeajuns de război — spune generalul — spre a privi situația generală așa cum se prezintă și cum influențează ea asupra imperiului britanic. Directiva întregei noastre politici față de restul lumei va fi din nou examinată.

Marele complot comunist din Cluj

IV.

Cum a fost organizat partidul comunist din Ardeal. — Mijloacele lui de propagandă.

Am arătat în numerile trecute ale ziarului nostru care a fost persoanele care au organizat partidul comunist în Cluj, și în Ardeal și faptul foarte important că între comunismul unguresc și evreesc dela noi și iredenta maghiară există strânse legături.

Mai mult de cât din faptul că congresul comunist din București, care avea intenția dinainte hotărâtă de a adopta fără rezerve cele 21 puncte ale internaționalei III dela Moscova a fost organizat de comun acord cu comuniștii dela București de sub conducerea lui Cristescu și a complicilor lui, se pot face serioase deducții asupra pretinsului român și apostol al muncitorilor din Regat — Cristescu — în numărul de astăzi vom arăta cum a fost organizat partidul comunist în Ardeal și cari au fost mijloacele de propagandă comunistă.

Toată organizația comunistă dela noi a fost condusă de Viena și Berlin care la rândul lor erau inițiate de Moscova, prin intermediul Ungurilor și al Evreilor din Ardeal dintre cari se recrutau agenții de legătură, propagandiștii, spionii, etc.

Ardealul era împărțit în mai multe directorate comuniste cu sediile în orașele mari, și mai ales în orașele industriale. Aceste directorate și-au organizat un vast serviciu de curieri și propagandiști cari în fiecare săptămână veneau la centru și raportau. Curierii făceau legătura între Ardeal, Viena și Berlin aducând rezultatul propagandei comuniste din Ardeal și aducând diferite instrucțiuni și numiri noui. Acești curieri treceau prin Ceho-Slovacia în mod clandestin. O altă atribuție principală a acestor curieri clandestini era de a introduce în țară toate produsele presei comuniste din Viena, Berlin și Moscova; Ziare, broșuri, cărți, fotografii și manifeste. Acestea erau predate directoratelor centrele care le împărțiau la agenții de propagandă cari la rândul lor le distribuiau muncitorilor. Câteva din aceste produse ale presei Comuniste au fost descoperite, dintre cari și câteva sute de cărți postale ilustrate reprezentând pe Lenin, Trotzki, Lunaciarscky și Carl Marx. Acestea au fost trimese de Președintele biroului comunist din Berlin pe adresa Karoly Levay mecanic la C. F. R. domiciliat în Cluj.

Organizația comunistă din Ardeal a reușit să atragă de partea ei un important număr de lucrători dela C. F. din Ceho-Slovacia și Ardeal cu ajutorul cărora puteau introduce în țară toate produsele presei comuniste, fără ca acestea să fie descoperite. Ziarul oficial comunist din Ardeal a fost „Fáklya" al cărui personal redacțional și administrativ a fost în întregime arestat afară de Directorul sus zisului ziar, care a reușit să dispară fără urme.

In aproape toate fabricile din Ardeal ai căror lucrători în majoritatea cazurilor erau Unguri și Evrei, organizația comunistă aveau așa ziși „oameni de încredere" recrutați dintre foștii directori maghiari care au refuzat să depună jurământul statului român și cari s'au pus cu trup și suflet în serviciul fie al iredentei maghiare fie al organizării comunismului în Ardeal cu ajutorul cărora să provoace desordinea și revoluția în Ardeal sperând că prin aceasta se va putea ajunge idealul iredentismului maghiar Restabilirea vechii Ungarii. Atragem cu toată seriozitatea atenția autorităților și a guvernului asupra acestor intelectuali unguri și evrei cari au refuzat să depună jurământul față de statul român și cari continuă a sta în Ardeal, pentru că, din toate informațiile pe care le avem aceștia sunt sufletul iredentei maghiare și al comunismului dela noi. In interesul ordinei sociale și al întregului popor românesc cerem intensă ancheta oficială cu concursul unei delegații de muncitori, prin toate fabricile Ardealului și expulzarea imediată a acelora cari agită muncitorimea în contra actualei organizări sociale. E o chestiune de prevedere politică în interesul consolidării României Mari ca toți aceia care nu vor să recunoască actuala stare de lucruri și luptă pe toate mijloacele la subminarea țării să fie puși în imposibilitate de a-și realiza intențiile lor.

S. P.

Alo! Grăbiți! Alo!
Bodega și Restaurantul
„Democrația"
(vis-a-vis de posta Centrală) se va deschide Miercuri la 15 l. c. la oarele 8, seară. □ Orchestră escelentă! 779
Bere prospetă „GLORIA" și „CORONA" din fabrica de bere Mendel din Turda.
Mâncări de ora 10 cu 1 pahar de bere 3 Lei. Bucătărie română și ungară. Abonamente cu prețuri reduse. Vinuri fine cu litru și în sticlă stampilate. 1 pahar de bere 1 Leu 50 b. 1 pahar de bere Gloria 2·50 Lei Fiecare seară archestră de țigani!

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK 22 Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 23. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

CAUT o *economă în etate 35—40 ani. Preferite preotesile văduve. Ofertele însoțite de poză rog a să adresa administrație. — Discreția asigurată „Soartea".*

VÂNZĂTOARE pentru librărie se caută, care să știe limba română și maghiară, a se adresa la Administrație ziarului nostru.

INVĂȚĂTOR diplomat caută oficiu, pe lunile de vară, eventual pe mai departe. Adresa: Ioan Cobciu învățător, Topadeșartă p. Nădășel.

PROFESOR de liceu dă lecții de ROMÂNĂ, GERMANĂ și LATINĂ (în limba română și germană). Informații la administrație.

CONCERTIST de chitară dă lecții de chitară-solo. Informații la administrație.

2 DACTILOGRAFE află aplicare într-un birou la o mare societate. Se oferă salar bun. Adresa la ziar sub 13.

Vânzări și Cumpărări:

Dormitor, Sufragerie, birou, bibliotecă, ½ garnitură salon și obiecte casnice de vânzare. A se adresa portarului Palat Banffy Piața Unirii 29.

DIN CAUZA plecărei mele în străinătate vând o instalație modernă de farmacie și droguerie, informați I. Știopu, Str. Saguna No. 20 părter Ofertele se primesc pe adresa de mai sus.

De vânzare casă modernă situată în parc poziție admirabilă. Liberă de acum, compusă din 2 apartamente a câte 2 camere antreu și bucătărie. A se adresa la Librăria Cartea Românească Cluj, Piața Unirii No. 7.

Radio 1084

DE VÂNZARE o garnitură de salon mahagon cu Vitrin-Covor de smyrna Str. Iuliu Maniu 26 et. I. 3. Tot acolo de vânzare 8 jugh. de grat. 731

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsește de vânzare la toți vânzatori ziarului Înfrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

Închirieri:

CAUT cameră mobilată pentru familie, plătesc bine Bebe. 684

Diverse:

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚĂRUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Înfrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Înfrățirea.

Un candidat de advocat,

care vorbește și scrie românește și are și ceva practică află aplicare în biroul subsemnatului. Dr. IUSTIN CL. IUGA advocat, Strada Iuliu Maniu No. 3. et. I.

DIRECȚIUNEA GENERALĂ A CĂILOR FERATE ROMÂNE.

No. 31639—1921.

Publicatiune.

Condițiunile de angajare ale personalului Corpului de guarzi C. F. R.

Se aduce la cunoștința ofițerilor de rezervă, reangajaților, gradelor inferiere și soldaților demobilizați, fosti în trupele combatante, că pe ziua de 1 Iulie a. c. va lua ființă corpul de guarzi C. F. R. pentru paza în trenuri și stațiuni, iar personalul necesar se va angaja în modul următor:

1. Ofițerii superiori de rezervă. de preferință fosti ofițeri activi pentru funcțiunea de comandant și ajutor de al corpului, asimilați, primul cu șeful de serviciul, iar secundul cu sub-șeful de servicîu C. F. R. cu președinția la Direcțiunea Generală C. F. R. București.

2. Ofițerii inferieri de rezervă pentru funcția de șef de detașamente asimilați cu inspectorii și subinspectori de mișcare C. F. R. cu reședința la inspecția de mișcare respectivă.

3. Reangajații plutonieri de rezervă, fosti combatanți pentru funcția de comandanți de plotoane și secții, asimilați primii cu șeful de tren și secunzii conductorilor de tren.

4. Gradații și soldații combatanți demobilizați, pentru funcțiunea de guarzi C. F. R. asimilați frănarilor C. F. R. De preferință grade și soldați proveniți din Corpul Jandarmilor rurali și grăniceri. Tot personalul prevăzut mai sus trebue să posede certificatul militar, pentru justificarea situației militare.

Drepturile cuvenite corpului de guarzi C. F. R, sunt aceleași de cari beneficiază personalul C. F. R. cu care su fost asimilați, cât priveste salarile, chiria, diferitele sporuri și alocații, spese de deplasare și strănutare avansări, concedii, permise de călătorie gratuită și cu preț redus, etc.

Tot personalul Corpului intră în cadrele C. F. R. în clasa cea mai de sus a categoriei cu care a fost asimilați, devin definitivi și iau parte la casa de pensiune.

In caz de mobilizare sau concentrare sunt supuși regimului ce se aplică personalului C. F. R.

Șefii, subșefii de detașamente și guarzii vor purta uniformă și vor fi armați cu revolvere, date în mod gratuit de Administrația C. F. R.

Toți ofițerii de rezervă, reangajații, gradele inferiere și soldații, cari indeplinesc condițiunile arătate aci, se vor prezenta la Direcțiunea Generală C. F. R. sau la reședințele Direcțiunilor Regionale C. F. R. sau la reședințele Direcțiunilor. Regionale C. F. R. după cum urmează:

Direcțiunea I-a Regională București,
» II-a » Iași,
» III-a » Brașov,
» IV-a » Cluj,
» V-a » Timișoara,
» VI-a » Arad,
» VII-a » Kișineu,
» VIII-a » Cernauți,
» IX-a » Craiova, pentru a depune actele cerate și cererea de ingajara cel mai târziu până la data de 15 Iunie a. c.

778 *Direcțiunea Generală C. F. R.*

Instalații de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparații de mașini descris și cusut executa cu preț convenabil:

La Intreprinderea Electrotechnică și mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Becuri electrice „TUNGSRAM" precum și materiale cu preț redus. ☐☐ Intreprinderi și pentru provincie.

Avocat

care posedă limba română, germană și maghiară în vorbă și în scris, voind a se muta într'un oraș mai mare, caută avocat cu birou de extensiune pentru a se asocia cu el. Adresa la administrația ziarului. 787

Administrația ziarului **„INFRĂȚIREA"** primește abonamente cu prețul de 10 Lei lunar, pe tot timpul sezonului de băi.

„Triple sec" Șpirt pentru punciu și toate soiurile de liquer-uri, numai cu iscălitia noastre sunt veritabile.

ELEONORA SZILAGYI 599

facrică de liqueri și alte specialități.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumerile cele mai renumite, Parfumeria d'Or

18 Piața Unirei No. 5.

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

„MISSIR"

Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

Marfuri de prima qualitate

Stofe pentru Dame
Stofe Bărbătești
Mătăsuri fine
Mouselinuri
Dantilarie
Panglici
Pânză dublă 175—200 ctim lat.

Altas pentru plăpumi 180 lat.
Converture de Tüll.
Perdele de Tüll.
Covoare și Preșuri
Linoleum 70—90—180 200 275 ctim lat

Articole de Mariage. 87

Incaltaminte Fine

Grădina Zona

restaurant

Str. N. Iorga 15.

654

Să deschis cu 1 Malu. Mâncări gustoase, beuturi excelente, prețuri moderate, servicîu curat. Se primesc și abonamente în condițiuni avantagiose. Muzică de forța

Cafeneaua „Transilvania"

Str. N. Iorga No. 4

Renovată și aranjată luxuos oferă publicului consumațiunea cea mai gustuoasă pe lîngă un serviciu culant și prețuri moderate. CAFEA CU LAPTE DE BIVOLIȚĂ, ceaiu, tea, ficheuri, gustări reci etc. 450

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la mușchi sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neîntrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogueria Rozsa

Cluj, Piața Unirii No. 26. ☐ ☐ 44

MARE EXPOZIȚIE 9

la magazinul de modă

Lörincz și Tóth

Cluj, Piața Unirii No. 8.

Postăvăria Solomon Zauderer 606

Cluj, Str. Regina Maria 40.

Au sosit mare asortiment de stofe pentru haine Bărbătești și Dame diferite culori moderne cu prețuri foarte reduse.

Intreprindere de transport.

Frații Deutsch Cluj, Piața Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcție cu cea mai mare garanță. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

Radio 758 **JOAN COSMA**

frânghier Cluj, Str. Gatamb 14. Intreprinde orice lucrări în aceasta branșă, precum și frânghii pentru mașini cingătoare și totfelul de frânghii pentru agricultură cu prețurile cele mai reduse. 548

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios.

MAXIMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.

35

Veniți!! Unde?? La Restaurantul Sebők

Str. Rákoczi 72

De ce??

761 Ca să ne petrecem odată bine cu cele mai bune beuturi și cele mai gustoase Flechuri. Trebue să mai știți că este situat cu cel mai frumos loc.

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 107 PENTRU MICA PUBLICITATE

CREMA MARGIT se bucură de cea mai largă popularitate în întreagă lume. Înfrumsețează pielea și îi dă fineță rară. Compoziția ei neîntrecută și inofensiva face să dispară de pe obraz pistruiele petele de ficat, bubițele, încrețiturile întinerește și înviorează chiar și pielea persoanelor mai înaintate în vrâstă. Crema se pune în circulație în tegle de sticlă.
SAPUNUL MARGIT, compoziție fără leșie în frumsețează pielea
PUDRA MARGIT, compoziție de prima calitate, fără materii stricăcioase, acopere invizibil pielea.
57 **Dr. Földes și Hehs Arad.**
Se află de vânzare la toate farmaciile, drogueriile și parfumeri.

FRAȚII UNGAR
prima măcelărie și cărnățărie
în Cluj, Strada Regina Maria No. 48.
516
Zilnic se capătă cărnuri proaspete, calitatea primă. Șuncă, cârnați de Debrețin, mezeluri, slăninuri afumate și fierte, untură topită acasă. Serviciu culant și prețurii moderate.

Aducem la cunoștința interesaților că reprezentanța ziarului nostru pentru
AMERICA
am conferito Dlui GEORGE PUȘCA dela Biblioteca-Română America, care este autorizat să primească orice publicațiuni pentru ziarul nostru Infrățirea

FABRICA „ALBINA“
fost MAX FISCHER & Co.
SOCIETATE ANONIMĂ.
Telefon: 52/17.
BUCUREȘTI, Str. Smârdan 27 Et. II.
Execută prompt și solid, în instalațiunile sale din Galați și București, orice ambalagii de tinichea, simple albe și litografiate în mai multe culori precum:
Cutii pentru farmacie, cofetărie, droguerie, văpsele, etc.
Bidoane pentru petrol, untdelemn, unsori, grăsimi etc.
Placate de tinichea pentru reclamă.
Căldări și obiecte zincuite.
Produse chimice: Vacs și cremă de ghete, unsoare consistentă pentru mașini, **unsori** diferite, **pasta pentru lustruit metale.** 781

Pentru Mori și Proprietari de mașini!
Avem depozitat în calitate prima:
Pietre de moară
Site de mătase
Clocane de moară
Curele de transmisiune orig. engl. și germane
Curele de cusut
Nituri pentru curele
Unsoare de curele
Ulei pentru mașin Nr. 15
Ulei pentru mașini Nr. 16 raf.
Ulei pentru cilindre
Ulei pentru dinamo
Unsoare Tovote
Klingerit
Moorit
Asbest
Garnituri grafitate
Garnituri de Asbest
Garnituri de seu
Cositor englez
Chingi de cânepa pentru moare
Saci
Copoi pentru curele
Discuri de smirghel
Sticle p. nivel de apă
Manometre
Cane pentru ulei
Ungători automatice
Discuri pentru curele
Tevi p. nivel de apă
Departamentul Mașinelor
al reun. agr. săs. ard.
Sibiiu, Strada Sării No. 22.
Sighișoară, Str. Baier No. 47.

Nu intrati în alte magazine, înainte de a cerceta firma
Filip Eisenstädter
(fost Lakatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.
Izvorul cel mai bun de cumpărat articole mărunte, brodate, galantere, istrumente musicale, jucării pentru copii, articole de lux și de bucătărie.
474 SEPARAT VÂNZARE EN GROS.

Transporturi de mărfuri
Curse cu automobile
în ori ce direcție execută
846 cu prețuri convenabile:]
Emil Blaga
CLUJ, Piața Ștefan-cel-Mare No. 7.
Telefon 2-70. Telefon 2-70.

SA DESCHIS în Cluj, Piața Unirii No. 15
MARELE MAGAZIN DE INCĂLCĂMINTE
RAFTOPOL
din București.
Incălțăminte pentru Dame, Bărbați și copii, cele mai noi modele din străinătate și executate de magazin. Pantofi Elvețieni bărbătești de box 280 Lei. Ghete Elvețieni bărbătești de box 300 Lei. Se mai aduce la cunoștința onor. public că a mai sosit un transport nou de incălțăminte și anume: Ghete și pantofi roșii și de lac bărbătești. Ghete și pantofi de dame, escarpeni și cu barete, de antilopă și olandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marca veritabilă Elvețiană „Bally“. 517

Associati Croitori Români
PETRICAS, AIUDEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.
CROITORI de haine bărbătești și militare Cluj, Str. Memorandului No. 8.
Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase.
Depozit de ștofe.
619

M. ANGHEL 210
Cluj, Piata Mihai Viteazul 40
Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb“ Sibiu.
ARTICOLE TECHNICE
Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neintrecută și pentru toate scopurile.
Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.
Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

Filiala Luca P. Niculescu
14
La Hora Țărănească. Palatul Fehér-Bárány Cluj.
Oferă onoratei sale clientele cu prețurile cele mai reduse posibil un nou transport de mărfuri sosite ca și restul de articole ce se află in magazin cu prețuri de reclamă

Stofă Lână curată	120	Lei Mtr.	Prosope Bucata	15	Lei Mtr.	Velură Belgiană	60	Lei Mtr.
Stofă Lână curată	75	„ „	Prosope Bucata	20	„ „	Glot toate culorile	18	„ „
Muselin Lână curată 80 lat.	63	„ „	Prosope Bucata	30	„ „	Stofe pentru haine Bărbătești		
Muselin Delen 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	16	„ „	calitate I. 150 lat. . . .	180	„ „
Stambă (Carton) 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	18	„ „	Postav de haine 140 lat. .	140	„ „
Stambă (Carton)	12	„ „	Pânză jolj 80 lat.	20	„ „			

Vânzare en gros și en detail. **Sosesc zilnic transporturi noi.**

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

BIBLIOTECA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 247 **Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini** Duminecă 19 Iunie 19[illegible]

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 L.
„ 6 LUNI . . . . . 60 L.
„ 3 LUNI . . . . . 30 L.

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Onor. Muzeul Asociațiunii
Gratuit
Sibiiu

Pentru cel așteptat

Peste câteva zile, orașului nostru îi va reveni onoarea să salute și să sărbătorească în mijlocul său pe cel mai de seamă bărbat de stat al României, care a de săvârșit opera marelui său înaintaș, a nemuritorului Ion C. Brătianu. Odrasla acelei familii, care ne-a dat revoluția din 1848, unirea principatelor dunărene, neatârnarea, regalitatea și organizarea statului român, se putea să rămână neînrîurit de acest trecut de glorie, să nu moștenească acel simț, politic, aceea însușire de caracter, cari în regulă generală, e dovedit științificește, că trebuie să fie în născute pentru a'l putea ridica pe cineva la treapta de adevărat bărbat de stat, gata să se jertfească pentru idealul ce și-a propus și spre care să îndrepte neconținut toate manifestările fondului său sufletesc. Nu o improvizație de bărbat politic, ridicat de cercul fermecat al partidului său, ci o individualitate mare, un bărbat dintre acei, cari în Anglia sunt priviți ca archivele vii ale constituției țării, un I. C. Brătianu, ne va onora peste câteva zile cu prezența sa.

Departe dela mine ori-ce gând laturalnic de a face în acest moment solemn politica partidului. E sufletul ardelenesc care în măreția sinceritățiisale simple, își cere astăzi prin graiul meu voie ca să-și exprime toată admirația, tot devotamentul, toată recunoștința față de acela, care cu cuvântul și cu fapta i-a deschis drumul spre libertate și spre glorie. Știu, sunt convins, că ardelenii toți, chiar și aceia a căror repatație se razimă pe protecția, ori pe reclama atât de îmbietoare avre-unei grupări politice, astăzi sunt unanimi în a ura „un bun sosit" distinsului și atât de mult așteptatului oaspe. Căci un trecut de muncă și abnegațiune, de alcătuiri superbe, de prosperitate continuă, de înțelepciune rară, nu se poate uita, chiar dacă nu ar fi fost încoronat de succesul acela mare, care ne îngădue astăzi să ne găsim îmbrățișați Românii de pretutindeni sub mângâierea falnicului drapel român.

Nu se poate uita eroul, care nu a șovăit nici când patria sa era la marginea prăpastiei. Perseverent și încrezător în puterile noastre naționale, el își merge înainte drumul și nu cunoaște alt stimulent pe drumul apucat, decât simțul datoriei. Ca bărbat politic, cuminte și înțelept, el a condus validitarea energiilor politice și sociale ale țării spre binele și prosperitatea ei; ca diplomat de seamă, el a săpat în bronz temeliile de existență și de glorie viitoare a regatului român și a dobândit pentru țara sa prestigiul înalt, care și-a aflat cu oașterea deplină în actul unirii; ca bărbat și om, cu viața sa cumpătată, laborioasă și totdeauna îndreptată spre idealele sale, el a dat exemplul onestității, al cinstei, al vrednicei omenești. În cununa bărbaților de stat ai țării noastre, câți s'au perândat și se vor mai perânda încă, acest nume scump și mare, va fi un punct de razim, de strălucitoare lumină, care va da aureolă cununei întregi.

„Wenn die Rose selbst sich schmückt, so schmückt, Sie auch den Garten." În ăst chip, e a se saluta venirea între noi a marelui bărbat de stat, care este I. C. Brătianu. Înconjurat de dragostea Ardealului desrobit, va gusta mulțumirea, pe care singur și-a creat'o și care le e dată la așa de puțini.

Aurel Ciato.

Evenimentele zilei

Depozite de arme organizate de comuniști

Berlin, 15 Iunie.

Între gara Reuss și Ronneborg a fost descoperit un depozit de puști și mitraliere aparținând comuniștilor. Mai mulți comuniști au fost arestați.

Scene violente la întrunirea dela Angora

Lafayette 15 Iunie.

La întrunirea care a avut loc la Angora, s'au petrecut scene violente cu prilejul discuției politicii lui Kemal Paşa față de Anglia. Deputații au schimbat focuri de revolver.

Greva din Anglia

Horsea, 15 Iunie.

Se speră că minerii englezi vor face cunoscut în curând hotărârea lor în favoarea reluării lucrului pe bazele ultime oferite de patroni.

Intrevederi între Loucheur și Rathenau.

Lafayette, 15 Iunie.

Ultima întrevedere între Loucheur și Rathenau a avut loc în prezența lui Berthmau care va continua negocierile în ziua când Rathenau își va fi elaborat programul său definitiv.

Insurgenții au evacuat Ratibor

Lyon, 15 Iunie.

In urma ultimatului generalului Gratier insurgenții au evacuat orașul Ratibor.

Un accident mortal de aviație

Lyon. 15 Iunie.

Un aeroplan a căzut pe câmpul Montecelli lângă Roma. Trei aviatori au fost uciși.

Noul plan al orașului Praga.

Praga. 15 Iunie.

Noul plan pentru reglemen tarea orașului Praga prevede construirea unui cartier diplomatic special unde vor fi situate ambasadele, legațiunile și consulatele străine.

Grija pentru graiul nostru

D-l Zenovie Pîclișanu, cercetând opera contelui Iosif Kemény, „Collectio minor manuscriptorum historicum", a dat peste manifestul unei vechi și necunoscute societăți ardelene de la începutul veacului al XIX-lea: „Societatea pentru cultivarea limbii române". Manifestul, iscălit cu inițialele C. D. (poate Constan în Dioconovici Loga) ni s'a păstrat prin traducerea ungurească a unui Magyari István, care a găsit textul român la 21 Aprilie 1808 în casa unui preot de al nostru de sat, „om cu învățătură cuviincă și cu mare autoritate între Români", după însăși mărturisirea traducătorului.

Manifestul vorbește cu căldură despre origina nobilă a poporului nostru și enunță adevărul că, pentru fericirea nației, un mijloc de frunte este cultivarea limbii naționale, și prin ea, a științei și artei.

Pentru aceasta, se dau Românilor cele mai potrivite sfaturi: să-și dea copiii la școală să se poarte modest și cinstit cu slujbașii străini, câștigându-le încrederea, să nu se certe între ei, făcându-se de râs față de dușmani; să nu fie leneși.

Manifestul, punând în legătură, cu multă pricepere, întreaga viață lucrativă a Românilor cu grija, ce se cuvine graiului nostru, recomandă următoarele măsuri pentru propășirea și răspândirea limbii naționale:

1. Funcționarii, de orice natie' cari se vor arăta binevoitori față de Români să fie înconjurați cu dragoste și de la început, declarați membrii onorari ai societății de mai sus;

2. Scrierea unui dicționar românesc;

3. Strângerea cântărilor, proverbelor; zicătorilor specifice românești

4. Folosirea ca model a limbii din Principatele românești libere;

5. Desvoltarea producțiilor poetice române;

6. Istoria adevărată, autentică și pragmatică a neamului nostru.

Cu o desăvârșită încredere în viitorul neamului și printr'o formulă, care e o minunată previziune, astăzi pe deplin realizată, cel ce i călește C. D. spune:

„Dacă o revoluție nenorocită ne-a umilit, alta mai norocoasă ne poate înălța."

Iată ce dârz au lucrat Românii din Ardeal pentru a-și menține ființa și graiul lor de neam vânjos între vrăjmași, cari îl săpau cu ură.

Cine se mai îndoește de veșnicia stăpânirii noastre în Ardeal, să citească acest edificator manifest al „Societății pentru cultivarea limbei române".

Ratificarea tratatului din Trianon

— Omagiul Franței pentru jertfele României —

Tratatul din Trianon încheiat între Ungaria Puterile aliate și asociate și semnat la 4 Iunie 1920, a fost ratificat de Camera franceză în ședința din 7 Iunie 1921 cu 464 voturi contra 76. După aproape un an dela semnare și după ce fusese ratificat de Adunarea națională maghiară, în urma unei rezistențe îndârjite înfrântă, numai datorită atitudinei energice a Aliaților, tratatul dela Trianon prin faptul ratificării sale de a treia mare putere intră în vigoare.

In consecință, guvernul ungar sete obligat a evacua Ungaria occidentală care se cuvine austriei; iar Jugoslavia va restitui Ungariei districtele ocupate acum de armata sa și unde administrația sîrbească exercită, neînchipuită teroare. Afară de Paul Boncour, reprezentantul socialiștilor, toți ceilalți oratori au vorbit în favoarea ratificării făcând bine înțeles oarecare rezerve. Socialiștii, prin faptul că au deplâns dispariția Ungariei feudale și persecutoare a naționalităților, au dovedit încă odată contradicția dintre principii și acțiune și o neînțelegere deplină a stărilor de după răsboi.

Răspunzând tuturor obiecțiunilor și criticelor Briand a arătat necesitatea ratificării tratatului dela Trianon pentrucă acesta e bazat pe principiul național tăiilor „confederația danubiană preconizată de unii, fiind imposibilă de realizat acum, fiecare popor care a făcut parte din Monarchie are viața lui proprie care nu poate fi suprimată".

Afară de motivele invocate mai sus, Franța trebue să ratifice tratatul dela Trianon și pentru satisfacerea intereselor economice, pe care le are în Ungaria. Briand recunoaște că guvernele franceze precendente au început negocieri cu diferite guverne maghiare în vederea obținerei de concesiuni economice industriale și declară că „din nefericire ele n'au ajuns la rezultatul dorit". In același timp spune că aceste negocieri au fost duse cu știința celorlalți Aliați.

Declarațiile făcute de premierul francez în această privință sunt deosebit de importante prin aceea că confirmă cele susținute de noi anul trecut în privință prea strânselor legături dintre Franța și Ungaria, — legături care determinau o oarecare protecție diplomatică pentru Ungaria în dauna credincioșilor aliați din timpul răsboiului.

Susținând intangibilitatea tratatului dela Trianon, Briand spune ca „unele rectificări vor fi indispensabile. Aliații nu se opun. Dar Ungaria nu le poate obține decât în înțelegere cu vecinii săi". Fără acordul dintre vecinii interesați și Ungaria revizuirea tratatului nu e posibilă, fiindcă ar tulbura pacea Europei. Societatea Națiunilor neînsemnând până acum mare lucru și prin urmare neputând juca rolul de arbitru internațional cum socotea Consiliul suprem că va fi în stare să facă.

Odată cu ratificarea tratatului de la Trianon, Camera franceză a ratificat și clauzele pentru protejarea minorităților etnice în România. Jugoslavia și Cehoslovacia. Premierul francez, pentru a șterge impresia penibilă pe care a făcut-o în toată lumea clauza această, impusă tinerelor națiuni nenăscute din haosul războiului mondial, a ținut să declare că Franța, cu toate că va face să fie respectate angajamentele subscrise, nu va interveni pe lângă guvernele asociate care nu pot fi bănuite pentru a aduce cea mai mică atingere suveranității naționale. „Dar dacă Franța nu va face acest lucru, cine garantează că Anglia sau Statele Unite care au specialitatea de a proteja o anumită „minoritate" a cărei singură îndeletnicire nu-i decât comerțul și finanța, nu vor interveni cu toată energia în politica internă a tinerelor state pentru a reclama avantagii speciale economice în folosul numitei „minorități"?

Teama de a ne reîntoarce la regimul consulilor din vremea regulamentului organic sau la acel nenorocit regim al capitulațiunilor turcești l-a făcut pe d-l I. I. C. Brătianu să se opuie cu o admirabilă tărie și cu înalt patriotism admiterii acestei clauze nenorocite.

De clauza aceasta se folosesc dușmanii noștri pentru a ne obliga să le întreținem nenumărate școli cu care se propovăduește ura contra României. De aceea, dacă examinăm numai din acest punct de vedere tratatul de la Trianon constatăm că nu e drept de oarece îngăduie existența irredentismului maghiar care nu urmărește altceva decât învierea stărilor politice dinaintea războiului.

D-l Ion I. C. Brătianu datorită perspicacității caracteristice marilor bărbați de Stat a semnalat la timp inconvenientele acestei clauze, după cum a demonstrat cu date istorice irefutabile drepturile noastre istorice asupra Banatului, drepturi justificate de jertfirea alor 800.000 de români, morți pe câmpurile de bătaie și în luptă cu tifosul exantematic. Astăzi sacrificiile și apostolul adus de noi în războiul mondial sunt recunoscute de Briand de la înălțimea tribunei Camerei deputaților când spune: „Nu cunoașteți rolul pe care l-a jucat România în războiul mondial! Mulți nu reîn decât faptul că a fost zdrobită. Trebuie să spunem ca aceasta nu s'a întâmplat decât după o rezistență îndârjită, o rezistență eroică, în timpul căreia au fost nimicite două mari armate germane care altfel ar fi luptat contra noastră."

Mâne, se vor convinge și

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

...i că d-l Ion I. C. Brătianu ...prezentat interesele perma...e ale românismului atunci ...nu a putut trece peste ...nitatea de român pentru a ...epta cu ochii închiși clauzele ...ilitoare și tratate cari cons...eau răsluire de pământuri ...mânești.

Că d-l Ion I. C. Brătianu a fost în asentimentul mândru atunci când a susținut integritatea Banatului și independența noastră națională ne-o dovedesc grandioasele manifestații al cărei obiect a fost Dumineca trecută la Timișoara.

R.

...oducțiile de fine de an ale Conservatorului de Muzică și Artă dramatică din Cluj

Din clasa de canto a d-lui Ionel Crișianu s'a produs în Romanța Santuzzei din Cavaleria rusticana, d-ra M. Mohora cu o voce caldă și bine in postată de soprană dramatică. Deasemenea ne-a impresionat plăcut vocea agreabilă de soprană legeră de-o emisiune naturală a d-rei I. Carapancea, care a cântat Canzona lui Cherubino din Nunta lui Figaro și Arietta din Freischütz. In Lottusblume și Du bist meine Miene de Schubert d-ra Ilea s'a prezentat cu o voce gingașe de mezzo-soprană, adequată liedurilor. In schimb d-na L. Micu ni s'a părut dotată de un organ șters și dispers. D-l Böhm a cântat cu multă duioșie, cu o voce concentrată din cele mai discrete, Ich trage meine Minne de Strauss și Aria din Africana.

D-ra E. Borza din clasa de declamație a d-lui Z. Bârsan ni s'a arătat ca un element bine înzestrat pentru dramă, având un organ plăcut și un temperament promițător, recitând cu mult dramatism Regina ostrogoților de Coșbuc și având accente de-o impresionantă duioșie în Cântecul fusului de Coșbuc. D-șoara Brașoveanu-Miriam a avut de susținut în schimb un rol prea subtil pentru puterile d-sale artistice; pe lângă că-i lipsește temperamentul dramatic, se simte la d-sa și lipsa atât a distincției și fineței, cât și a naturaleței. Ni s'a părut că d-sa n'a reușit să pătrundă rolul Magdei, pe care l-a jucat fără convingere și cât se poate de diluat, degenerând în accese ce nu cadrau cu rolul, mai ales în părțile de revoltă. După o carieră scenică de doi ani, cu toată lipsa d-sale de talent, d-ra Brașoveanu-Miriam ar fi putut să se prezinte mai bine.

Din clasa de declamație a d-lui Stănescu Papa a recitat d-na G. Vasilescu cu multă naturaleță și cu o dicțiune corectă Povestea mărgăritarului de Regina Maria, D-l Mingard a recitat cu distincție Venere și Madona de Eminescu.

N'am înțeles deosebita atenție și cinstea mare de care s'au bucurat corurile în programele producției, și aceasta mai ales când au cam lăsat de dorit; vocile de femei erau prea tari față de puținul număr de voci bărbătești. Pentru o producție cu pretenție de-a fi serioasă s'ar fi căzut să ni-se prezinte un cor omogen, cu o bună repartiție a vocilor; de altfel ne pare că vocile au fost cam repartizate ca la cazarmă, după grade și natura instrumentului; astfel am regreta că splendidele Cântece de iubire de Brahms nu s'au bucurat de o justă execuție. Ar fi fost de dorit să ni-se prezinte de fiecare producție un cor bun și coherent. Nu putem trece cu vederea peste frumosul solo din Cântece de toamnă de Weinwurm, cântat cu multă amploare de bogatul organ de cotroalto a d-rei Donabidovici, organ de-o frumoasă întindere și de-o apreciabilă consistență.

Acompaniamentele au fost susținute cu mult simț și discreție, atât pentru instrumentele de coardă cât și pentru cântăreții și coruri, de distinsa profesoară de pian, d-ra A Volleanu.

Cele două producții ale Conservatorului ne-au lăsat plăcută impresie că în această instituție se muncește serios, și satisfacția noastră a fost cu atât mai mare, cu cât ea este accesibilă ori și cui vrea să se cultive în domeniul artelor. Micul procent de „numere de senzație" nu trebue să fie de natură de-a ne descuraja, dat fiind că talentele se nasc, și până acum nu prea sunt părinți prea bine dotați artistic cari să conceapă fenomene. Totuși putem fi mulțumiți de faptul, că în urma ușurinții de-a pătrunde în Conservator, se vor forma cu timpul elemente cari să cunoască arta s'o guste și s'o aprecieze, concurând astfel la înjghebarea rândurilor celor cu educația făcută pe acest teren. Din acest punct de vedere corpul profesoral al Conservatorului și-a făcut pe deplin datoria și însă-și prezența profesorilor ca d-ra A. Violeanu și d-nii G. Dima, N. Theodorescu, I. Bobescu, I. Crișian, Stănescu-Papa, R. Cionca e te garanția seriozității și activității acestei instituții; de altminteri însuși marele nostru maestru George Enescu cu ocazia concertelor ce-a dat în localitate a vizitat Conservatorul și a avut ocazia să-i cunoască activitatea, pe care a apreciat-o, și ca un semn al mulțumirii ce-a avut văzând munca cinstită ce se depune pentru desăvârșirea cunoștiințelor artistice și muzicale ale elevilor săi, a oferit ca omagiu câte o fotografie atât instituției, cât și destoinicilor ei profesori și stâlpi, d-nii Dima, Theodorescu și Bobescu.

R. C.

ECOURI

Un cerc de studii penale

Un comitet, compus din juriști, a luat inițiativa înființării unui cerc de studii penale, în scopul de a lucra pentru, progresul acestei științe, sub întreitul aspect al perfectării codului și procedurei penale; al ameliorării sistemului penitenciar; al desvoltării poliției științifice.

Au aderat la această idee, a cărei realizare prezintă un netăgăduit interes social, peste 200 persoane competinte.

Duminică s'a ținut la Universitatea din București prima adunare a membrilor cercului, discutându-se și votându-se statutele. Lunea viitoare, la orele 9 dimineața, se va discuta regulamentul. Apoi, Cercul se va pune imediat pe lucru, vasta materie ce-și propune a studia impunând probleme urgente.

Jocul timbrelor

Noile state născute după marele război își îmbunătățesc bugetele prin emiterea constantă de mărci-postale.

In orașele mari ale acestor noui națiuni se deschid magazine filatelice la fiecare colț de stradă. La Reval, în deosebi, un doctor în medicină și-a părăsit profesia pentru a deveni, în vederea unor mai bune rezultate pecuniare, negustor de mărci.

Cultura românească în peninsula balcanică

Dintr'un articol pe care d-l Take Papahagi, asistent universitar, il publică în No 1 al noului ziar Viața Studențească, reproducem următoarele interesante considerațiuni:

Țările însă unde înființarea unor sentinele — focare economico-culturale românești trebue să ne preocupe în cel mai mare grad sînt Grecia și Albania.

Firește, aceste păreri n'au nimic comun cu ceva din gândurile imperialiste care de altfel, sînt inexistente. Și aceasta cu atât mai mult, cu cât a urmări imperialism în țara grecească de pildă a fi o absurditate; cât privește tânărul stat al Albaniei, el se bucură printre întreaga suflare românească de o reală și unanimă simpatie, și, dat fiind anumitele trăsături comune din punct de vedere istorico-etnolinguistic dintre Albanezi și Români, statul Român ar fi cel dintâi care să acorde descendenților illirieni cel mai cald sprijin părintesc și frățesc.

Inființarea la Universitatea din Atena a unei catedre etnofilologică subvenționată de România și care să se ocupe exclusiv de Balcani trebue să fie primul pas de rayonare generală a culturei românești cel puțin în regiunile care sunt eminamente valahe din cele mai vechi timpuri ale poporului român. Evident că resultatele unei asemenea activități ar fi dintre cele mai rodnice în casul când s'ar constata că paralel se naționalizează și înflorește întreaga mișcare economică a României față de Grecia — mișcare ce trebue canalisată conform vederilor unui program anume întocmit.

In ceasul acesta — admițând că miopia națională politico-economică a guvernelor române e vindecată, — guvernanții Greciei conștienți de interesele ei, n'ar putea desaproba o asemenea activitate, întrucît elementul românesc de pildă din acest stat e un facor per excelentiam al ordinei și al prosperității.

Față de Albania problema se poate soluționa și mai ușor, mai ales că aplicarea ei ar fi perfectă funcție și armonie cu suveranitatea și demnitatea națională a acestei țări. Și nu trebue uitat că Albania, dintr'un complex plin de cauze, e singura dintre toate țările balcanice pe care România poate conta fără șovăire și mult, după cum și țara noastră e singura în care poporul Albanez își poate pune orice speranță întru consolidarea și propășirea lui.

Cât privește a doua considerațiune, dacă forțele calitativ culturale ale poporului român sînt capabile ca să poată fi colonisate în punctele principale ale Balcanilor, va trebui să amintim aci că, cu o minimă sforțare bugetară în direcția cultural-economică, elementul macedo-român poate oricând și oriunde să înlocuiască cu prisosință tot ce le-ar lipsi acestor forțe culturale. De altfel nu trebue uitat că adevăratul și nepreţuitul pion al culturei și economiei românești în sudul Dunărei este mult valorosul element aromânesc, grație căruia România își poate asigura o puternică supremație spirituală în întreaga Peninsulă.

Acestea sînt în trăsături generale vederile ce trebue să ne călăuzească pașii față de vieața etnică, politică, culturală și economică a Balcanilor. Procedând în felul acesta, în scurt timp vom vedea înflorind deocamdată în porturile egeice și adriatice cultura și mai ales comerțul român, așa de pildă cum în vechime coloriile Grecilor înfloreau în porturile Mării Negre.

Cetiți „Infrațirea"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Citind revistele

„Lamura", Anul II, Nr. 8, București

Scriitorul N. Beldiceanu încadrează într'o duioasă scenă de dragoste maternă „povestea cu peștii de aur și piticii cu barbă albastră", adevărate pagini de antologie din literatura pentru copii.

Poetul Nichifor Crainic are o poezie „Sub curcubeu" de-o admirabilă plasticitate. Citām primele două strofe:

„Cu șuiere de lame pe-un
[arcer,
Furtuna răbufnită'n gol
Iși ascuția tăișul crud pe cer,

Și noru'n ea căzuse mototol
Ca pasărea sorbită
In vâlvătaile unui pârjol..."

Câteva rânduri de elogiu meritat pentru scriitorul bucovinean George Popovici, care s'a sinucis la 1905 în orașul Munkacs. E cunoscut sub numele de T. Robeanu. Pline de putere evocatoare sunt versurile lui simple:

„La Suceava, în cetate,
Ceas de miază-noapte bate,
Păzitorii cântă'n uliți
Răzimați în albe suliți..."

Scrisul neaoș românesc și viguros al poetului V. Voiculescu e o podoabă pentru revistele, care-i publică. Bucata „La vărat" din „Lamura" e un pastel plin de culoare și de-o rară expresivitate.

D-l Ap. D. Culea comentează elogios cartea lui Ernest Renan „Amintiri din copilărie și din tinerețe". Se redă într'adevăr prin aceste amintiri de-o admirabilă sinceritate un adânc proces de conștiință, care marchează marea personalitate a istoricului, ce ne-a dat pe Isus — omul.

Revista tipărește și o parte din „Lecțiunile de psihologie" ale d-lui profesor universitar din București, C. Rădulescu-Motru și anume cea privitoare la „viața simțurilor".

Cuprinsul literar al „Lamurii" se termină cu sfaturile bune, date de d-l I. Simionescu, profesor „universitar la Iași, cu prilejul închiderii anului școlar.

Invățătorii vor citi cu mult folos îndrumările acestea sănătoase.

Tot așa. sunt foarte utile pentru ei paginile îngrijit redactate al „Lamurii" pedagogice". Numărul de față cuprinde următoarele articole, toate instructive:

„Scoala activă de Ion Nisipeanu,

„Salariul fix, și salariul proporțional de I. V. Rădulescu,

„Intuiția" de I. C. Bratu,

„Rolul educativ al învățământului geografiei" de I. Tocu și „Ce s'a făcut în Rusia" de Vasile Horea

Ultimul articol arată ce repezi progrese au făcut bolșevicii în extinderea și popularizarea învățământului.

Notele și cronicile revistei „Lamura" sunt de-o bogăție și conștiinciozitate vrednice de toată lauda.

— „Ideea", Anul I, Nr. 1, București

O nouă revistă pedagogică-literară-socială. Comitetul e format din d-nii: I. Ghiață, I. G Bratu, C. Diaconescu, Florian Cristescu, Petre Radu, D. Teodosiu și Petre I. Ghiață!

Articolul de deschidere ne spune că „nu se mai poate face sport redactând o revistă".

Cea de față e făgăduită ca „o tribună, de unde să ne impunem singuri datoriile, ce avem ca apostoli ai neamului în România întregită, dar în acelaș timp să putem cere cu tărie toate drepturile, pe baza cărora Corpul didactic să poată sta în fruntea oricărei clase de funcționari ai Statului, fiindcă și misiunea acestui corp este și cea mai grea și cea mai însemnată într'un stat".

Un program așa de general și de vag schițat impune așteptarea unor lămuriri și realizări, în urma cărora numai se pot face aprecieri.

Credem însă că-i infructuoasă răspândirea forțelor Corpului didactic în atâtea reviste și am prefera colaborarea tuturor elementelor mai bune la o singură publicație, să zicem „Lamura", care ar deveni astfel un puternic far pentru toată dăscălimea.

Asta nu ne'mpiedică să recunoaștem că articolele publicate în „Ideea" sunt foarte bune Relevăm, îndeosebi, acele a'e d-lui Traian Bratu, prof. universitar, care, subt titlul „chestiuni de învățământ", arată temeinic cum societatea ar trebui să fie și la noi în țară mai strâns interesată de mersul școalei. Apoi, e necesar ca învățământul să fie mai practic.

Revista „Ideea" are 2 note bune: 1. Pune în curent pe cetitori cu teoriile și progresele pedagogiei din streinătate, neuitând să informeze și despre starea învățământului nostru; 2. Dă minunate povețe metodice pentru dascăli, cari pot astfel să tragă un folos imediat, încercând în practică ceeace colegii lor dela revistă îi îndeamnă.

Cron.

Cronica politică

Cuvântarea d-lui Ion I. C. Brătianu. La banchetul care a avut loc după întrunirea de Duminecă 12 Iunie la Timişoara, d-l Ion Brătianu, şeful partidului liberal, a rostit o cuvântare din care desprindem următoarele declaraţii cari vor avea o puternică repercusiune în viaţa politică a ţării.

D-l Brătianu a vorbit întâi de necesitatea ca orice organizare politică să-şi lege fiinţa şi acţiunea de un ideal pentru a numai atunci şi numai aşa poţi înfrunta timpurile cele mai grele şi chiar catastrofele cele mai crude. Triumful definitiv nu poate fi decât de partea dreptăţii, adică acolo unde sunt interesele superioare şi permanente nu numai ale unui neam, dar ale umanităţii pe care în interiorul său naţional, o reprezintă acel neam. Reamintind clipele de tragică îngrijorare dela Iaşi, d-l Brătianu a spus că nici un moment nu şi-a pierdut încrederea în realizarea idealului pentru care ţara pornise la luptă.

Făcând apoi un scurt istoric al chestiunei Banatului, d-l Brătianu a arătat în ce condiţiuni detestabile s'a făcut marea operă de pace şi cum în privinţa Banatului, reprezentantul unei ţări al cărui cuvânt a fost hotărâtor şi care de mai înainte luase o deciziune favorabilă Sârbilor, habar n'avea de poziţiunea geografică a Banatului şi chiar în sala conferinţei întreba pe d-l Brătianu unde se află pe hartă Banatul. Decideau soarta ţării noastre oameni, cari nu-i cunoşteau nici drepturile, nici nevoile.

D-l Brătianu se ridică cu asprime împotriva acelei politici — al cărei desăvârşit reprezentant este d-l Tache Ionescu — care înţelege să rezeme siguranţa şi condiţiunile de existenţă ale statului pe relaţiunile cu străinătate, pe bunăvoinţa din afară. Pentru România chestiunea Banatului rămâne deschisă. O operă de nedreptate nu poate fi eternă, de aceia noi ne păstrăm întreagă nădejdea că ceiace trebuie să fie al nostru, va trebui să fie al nostru.

Vorbind apoi de situaţiunea minorităţilor din statul nostru şi de raporturile dintre ele şi noi, d-l Brătianu a arătat că datoria noastră, a Românilor, este să privim pe toţi cetăţenii României Mari nu cu ochii violenţei cu cari alţii ne-au privit pe noi ci cu inimă mare românească şi cu spirit larg latin. Dar şi datoria lor este să înţeleagă că trebuie să-şi lege soarta de desvoltarea statului nostru, care va trebui să găsească în ei prieteni şi ajutoare pentru binele statului şi mai cu, seamă pentru binele lor.

Ne aflăm încă acum — a spus d-l Brătianu — într'o perioadă de zăpăceală care se datoreşte durerilor şi frământărilor războiului. Este o situaţie din care însă trebue să eşim. Zorile de desmeticire mijesc. Inceputul l'a făcut vechiul Regat; Banatul se găseşte în aceiaşi stare sufletească. Procesul este pe cale să se generalizeze.

România Mare nu poate fi guvernată exclusiv de nici-una din provinciile sale, nici de Regatul vechiu, nici de ţinuturile nou alipite; ea trebue să fie guvernată de forţele politice şi naţionale de pretutindeni unite.

Cuvintele acestea ale d-lui Brătianu înseamnă condamnarea acelui spirit şi acelor tendinţe de separatism în numele cărora s'a agitat o anume politică. Ele se ridică însă şi împotriva tendinţelor de dominaţiune politică ori de unde ar veni.

Şi când procesul de redeşteptare a opiniei publice se va fi terminat pe tot teritoriul României, ceasul îndreptărilor şi al îndrumărilor noi va fi sunat, a încheiat d-l Brătianu.

Ştiri şi fapte politice

Conflictul de atribuţii administrative în Ardeal, isbucnit între d-nii P. Groza, ministrul Ardealului şi Popovici-Taşcă, sub-secretarul de Stat al minorităţilor, pare să se fi aplanat, la suprafaţă, în urma intervenţiei d-lui Octavian Goga. D-l general Averescu a primit punctul de vedere al ministrului Cultelor, şi a scos de subt competenţa d-lui Popovici-Taşcă toate chestiunile administrative, privitoare la Ardeal, lăsându-i numai organizarea propagandei şi controlul poliţiei.

In urma acestui fapt, d-l Groza a plecat din nou în Ardeal, pentru a-şi continua călătoria s'a declarat anchetă.

Astfel se rezolvă, deocamdată, o neînţelegere din sânul guvernului. Dezorientarea în ceeace priveşte administrarea provinciilor alipite nu va fi înlăturată prin aceasta, pentru simplul motiv că exista înainte de conflictul Groza—Popovici—Taşcă, şi isvorăşte din însăş felul cum guvernul actual înţelege să zăpăcească această problemă de organizare.

■

Discuţia asupra reformei agrare s'a încheiat. Insfârşit, după o lungă serie de discursuri inutile. Un singur fapt e demn de reţinut: principalii oratori ai opoziţiei naţionale din vechul Regat, d-nii N. Iorga şi I. Mihalache, au recunoscut, cel dintâi dintr'un cinstit sentiment al obiectivităţei, cel deal doilea silit de realitatea faptelor, că partidul liberal a fost cel dintâi partid care, după campania din 1913 a declrat că problema agrară trebuie rezolvată prin expropriere, şi celdintâi partid care a făcut să se convoace Constituanta din 1914, pentru a vota împroprietărirea.

Această recunoaştere a unor adevăruri cari au luat parte la acele evenimente, nu împiedecă pe confratele „Patria" să-şi publice cifrele sale agrare, din care sunt scoase cele 2 milioane de hectare, acordate de partidul liberal ţărănimei, înainte de război, şi atunci când votul universal era şi el tot un proect al partidului liberal.

Nu e ciudat lucru ca tocmai un partid regional al Ardealului să conteste un adevăr care priveşte trecutul vechiului Regat, când adversarii de-acolo ai partidului liberal nu se încumetă să facă acest lucru? Fără îndoială, partidul naţional calcă totdeauna cu stângul când se amestecă în chestiuni pe care, din rea credinţă, nu vrea să le priceapă!

XXXXXXXXXXXX

Noutăţi de vară

Calităţi din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

m gazin de haine pentru bărbaţi, copii şi fetiţe.

Cluj, Piaţa Unirii 14. Telefon 431.

D-l Ion I. C. Brătianu despre necesitatea integrităţii Banatului

— Datoria de astăzi a tuturor Românilor —

La banchetul la care au luat parte — cu prilejul măreţei sărbătoriri a D-lui Ion I. C. Brătianu la Timişoara, — pe lângă fruntaşii partidului naţional — liberal dela Centru, un mare număr de intelectuali şi fruntaşi din Banat şeful partidului naţional-liberal a rostit următoarea cuvântare.

DOMNILOR,

Sunt mişcat de simţimintele ce îmi arătaţi.

Bine şi frumos a arătat cel care m'a precedat, care sunt puterile de realizări temeinice ale unei organizări politice; Ea trebue să-şi lege fiinţa, nu de pasiuni vremelnice, ci de idealuri permanente, (Ovaţiuni).

Când ţi-ai legat acţiunea de un asemenea ideal, poţi să priveşti cu nepăsare şi cu nădejde timpurile grele şi chiar cele mai crude catastrofe, căci eşti sigur, că triumful definitiv va fi de partea dreptăţei, unde sunt interesele permanente şi superioare nu numai ale unui neam, dar în adevăr ale umanităţei pe care în interiorul său naţional, o reprezintă acel neam (Ovaţiuni prelungite).

Am trecut la Iaşi prin vremuri în cari mulţi şi-au închipuit că s'a îngropat pentru totdeauna idealul poporului nostru şi că noi cari reprezentaserăm lupta pentru realizarea lui, eram învinşi şi sfârşiţi. Noi însă n'am avut nici un moment asemenea îndoeli şi desnădejdi. Ştiam că aceasta nu putea să fie, pentru că nu ne puneam credinţa şi socoteala în soarta schimbătoare a bătăliilor cari se dedeau; noi ştiam că acţiunea noastră era legată de destinele şi de misiunea istorică a unui neam aşezat aci de 2000 ani şi că ele trebuiau să-şi găsească momentul de realizare. Puteam să avem durerea că şi alţii, cum a fost Mihail Viteazul, să nu vedem chiar noi realizarea acestei opere, eram însă convinşi, că contribuiserăm la realizarea ei. Ca şi Moise chiar dacă nu am fi ajuns în pământul făgăduinţei, am fi ştiut, că poporul nostru era să ajungă şi că l'am ajutat să ajungă. (Ovaţiuni entuziaste nesfârşite).

Domnilor, reamintesc acele momente şi acele împrejurări pentru a vă arăta, că în viaţă, omul trebue să-şi lege acţiunea lui de scopuri superioare. Luptele se pot pierde. Ori cari ar fi abilităţile individului şi oricari ar fi chiar capacităţile sale reale, nu se poate ca pe Marea aceasta întinsă şi sbuciumată a luptelor sociale şi internaţionale să nu rătăcească, dacă nu are înaintea lui conducătoare stele polare, cari nu se mişcă cu ora nopţei şi cari pot să-i dea directive neînşelătoare şi să-i asigure ieşirea la limanurile dorite. (Ovaţiuni prelungite).

Importanţa Integrităţei Banatului

Asistaţi şi aţi asistat de când s'a făcut unirea, la frământări multe, la schimbări repezi, la multe ademeniri şi la multe greşeli. Omul este totdeauna în primejdie de a cădea victimă unor greşeli. Nu se poate însă, ca un neam să fie ajuns unde au ajuns Românii azi, pentru a lăsa să se compromită în mod hotărâtor, situaţiunea sa de mâine, nu poate să se stârpească rodul semintei de eri, stejarul destinat să se ridice tot mai sus şi tot mai puternic. (Ovaţiuni).

In manifestarea dv. de astăzi, văd chezăşie că vremurile repede şi bine se vor îndrepta.

Am ascultat adineaori cu atenţiune păsurile dv., credinţele dv., nădejdile dv., ele se potrivesc cu acelea ale tuturor sufletelor româneşti de la un cap la altul a ţărei, de la Nistru până la Tisa. (Ovaţiuni entuziaste.)

Când pronunţ cuvântul Tisa, nu pot să nu aud încă ecoul dureros al cuvântului de odinioară al Bănăţenilor cari au rămas dincolo de graniţele trase astăzi. (Ovaţiuni furtunoase, prelungite.)

Nu vreau însă să rămână ceva neînţeles între noi.

Când am susţinut şi am susţinut în adevăr cu cea mai mare îndârjire integritatea Banatului n'am susţinut-o numai în interesul unei regiuni, pentru că ştiam ceea ce ar fi trebuit toţi să înţeleagă, că nu se poate viaţă sănătoasă şi liniştită când rămâne albia gârlei la unul şi apa la altul, munţii la unul şi câmpia la altul capitala la unul şi târâmurile bogate la altul. Când tragi o graniţă în asemenea condiţiuni, nu laşi în urma ei acea linişte acea stare materială şi morală care să fie spre folosul acestei regiuni. (Ovaţiuni furtunoase.)

Când am apărat intregritatea Banatului, am avut în considerare şi alte interese cari sunt de ordin superior: am avut întâi interesul tocmai internaţional al relaţiilor noastre cu sârbii. Nu se poate ca doui indivizi că şi două popoare, să trăiască în neturburată prietenie, când stau în aceiaşi curte rău îngrăniţată Dacă nu se ceartă ei, se ceartă câinii lor, se ceartă copiii lor, se ceartă slugile lor şi viaţa de bună vecinătate este primejduită. (Ovaţiuni furtunoase prelungite).

In interesul bunei vecinătăţi, dintr'un sentiment amical faţă de vecinii noştri sârbi, eu am voit întregritatea Banatului.

Pe deasupra intereselor proprii ale întregităţii Banatului, am voit realizarea unei necesităţi superioare impusă de istorie şi de natură: a legat Dumnezeu şi Traian un popor de un teritoriu. Acest popor este poporul românesc. Şi acest teritoriu este cel dela Nistru până la Tisa. (Ovaţiuni entuziaste prelungite. Adunarea în picioare ovaţionează mai multe minute).

Greşelile dela Conferinţa păcei.

Domnilor am avut nenorocirea, că pacea s'a făcut în condiţiunile cele mai rele. De sigur, că opera acelora care uzurpaseră dreptul de a face pacea. era foarte grea. Işi dedeseră o misiune mare acei cari decideau de soarta Europei. Ori cum ar fi făcut şi ori cât de priceput şi capabil ar fi fost, stabilirea condiţiunilor de viaţă nouă, era foarte grea. Am avut însă nenorocirea. ca ea să se realizeze astfel în cât au impus aceste condiţiuni; astăzi o mărturisesc.

Fostul ministru de externe al Statelor-Unite, adică reprezentantul statului, care a avut cea mai mare înrâurire la stabilirea lor, spune: „că Conferenţa păcei a fost o comedie pentru toţi aceia pentru cari n'a fost o dramă".

Pentru noi, ea a fost o dramă. Decideau pentru noi acei cari nu cunoşteau nici nevoile noastre, nici situaţiunea ţărei.

A decis despre soarta Banatului, ministrul unei ţări, care luase dinainte hotărîrea să-l împartă şi nu ştia măcar unde e Banatul.

M'a întrebat pe mine în sala Conferinţei, „arătaţi-mi pe hartă unde e Banatul".

Totuşi venise cu hotărîrea deja dată ca Banatul să fie împărţit! Aceasta este o foarte mare nenorocire, dar pe mine m'a durut încă mai tare, convingerea că această necunoştinţă şi această uşurinţă nu şi-ar fi putut da roadele, dacă din partea românilor ar fi fost dela început conştiinţă unanimă şi puternică că aşa ceva nu trebue să se facă. (Ovaţiuni entuziaste prelungite.)

Nădejdea în viitor.

Noi suntem în drept să examinăm şi să criticăm tot ceeace credem, că a fost greşit şi vătămător, dar în această chestie acuzaţiunile noastre nu se cade să se îndrepteze atât în contra străinilor, pentrucă nu ei au răspunderea intereselor româneşti. Răspunderea intereselor româneşti în raporturile internaţionale ca şi în cele interne, o avem noi întreagă. Cine concepe relaţii cu străinătatea pentru a rezema siguranţa sau condiţiunile de existenţă a statului, pe buna voinţa din afară, fie acel din afară cât se poate de amic al nostru, face totdeauna o greşală şi în anume împrejurări, o crimă. (Ovaţiuni frumoase prelungite.)

Domnilor, vorbind astfel, — precum în trecut apărând întegritatea Banatului, n'am avut cunoştinţa că fac un act de vecin rău, faţă de sârbi — nici astăzi nu fac un act de ostilitate în contra lor. Au făcut o greşală sârbii, că au vrut şi au profitat de împrejurări, ca să stirbească integritatea noastră teritorială depăşind graniţa Dunărei şi a Tisei.

Departe de mine, intenţiunea ca să împing după acest lung război, la noui conflicte răsboinice.

Când vă vorbesc de credinţa mea că ce e de interes, firesc şi etern trebuie să se realizeze şi că între solul naţional român şi România este o legătură permanentă, nu înţeleg prin aceasta, că noi vom trage sabia, ca să luăm Banatul. Căile providenţei sunt multe. Omul politic nu poate totdeauna nici să le precizeze şi mai puţin poate să precizeze când se vor realiza. Savoia a revenit Franţei nu învrăjbind cele două popoare, dar din contră servind de legătură pentru desvoltarea Italiei.

Basarabia ne a revenit nouă, fără să fi tras sabia în contra ruşilor, ba din contră în urma unui războiu, în care ne bătuserăm pe acelaş front.

Ce nu ştiu nu încerc a spune şi profet nu mă fac. Dar ceea ce pot afirma este, că am simţit cu dv. durerea soluţiunilor date şi că împreună, cu dv., păstrez nădejdea în viitor. (Ovaţiuni entuziaste prelungite).

Datoria de astăzi a tuturor românilor şi a celor ce conviesc cu ei.

Cea-ce ni se impune astăzi după cum v'am spus şi la întrunirea de adineaori, este datoria de a asigura prin munca noastră, prin puterile noastre prin devotamentul nostru şi prin dragostea noastră organizarea statului. (Ovaţiuni furtunoase).

Când chem la această operă pe toţi românii buni, înţeleg şi pe toate naţionalităţile pe cari împrejurările istorice le-au legat de soarta noastră pe acest teritoriu care este şi trebuie să rămână românesc. (Ovaţiuni entuziaste prelungite).

Eb vor găsi la noi acei spirit larg care este al rasei noastre latine, vor găsi la noi inima bărbatului puternic. Poporul românesc nu este persecutor şi violent, deoarece se simte puternic şi stăpân pe viitorul lui. (Ovaţiuni entuziaste prelungite şi repetate).

Când în ispita violenţelor, acei cari au uzurpat misiuni istorice în disproporţie cu puterea pe care Dumnezeu le-a dat-o Năzuinţele lor oricari ar fi împrejurările triumfătoare ale momentului sunt condamnate la catastrofe finale.

Nu acesta este caracterul şi soarte aspiraţiunilor poporului nostru. De aceea putem privi şi trebue să privim pe toţi cetăţenii României Mari nu cu ochii violenţei cu cari alţii ne-au privit pe noi aci în ţinuturile ungurene, ci cu inimă mare românească şi cu spirit larg latin.

Cu o singură rezervă: ca şi ei să-şi înţeleagă interesul lor de a-şi lega soarta de desvoltarea statului nostru. (Ovaţiuni entuziaste). Să înţeleagă că dacă în zilele şi orele hotărâtoare de astăzi, statul român va găsi în ei amici şi ajutoare, aceasta va fi spre ajutorul statului, dar încă mai mult va fi spre ajutorul lor. (Ovaţiuni furtunoase prelungite).

D-lor, în ceea ce priveşte, cum ziceam adineaori, dezideratele care le-am auzit, deziderate de ordin politic şi economic, datoria mea este să le ascult, să iau notă de ele, să văd întru cât ele se acordă cu interesul general şi prin muncă comună căutăm să le realizăm.

A sosit momentul de însănătoşire a României

De sigur, că cine ar judeca strâmt şi strâmb România Mare după starea ei internă de astăzi ar da o hotărâre defavorabilă şi greşită. Nu suntem ceea ce aparem. Suntem încă într'o perioadă de boală şi de zăpăceală pe care a pricinuit-o războiul cu durerile şi frământările lui. Datoria noastră este să ieşim cât se poate de repede din această perioadă şi vina acelora cari au întârziat această ieşire mai de vreme este mare.

Dacă suntem astăzi întruniţi aci este tocmai pentru că credem că a venit momentul ca această perioadă de frământări bolnave să se termine cât mai repede. (Ovaţiuni furtunoase prelungite).

Redeşteptarea opiniei publice este astfel încât Vechiul Regat, şira spinării României Mari, este deja în situaţiunea politică care nu mai autorizează o întârziere a îndreptării. (Ovaţiuni entuziaste).

Constat cu bucurie, că Banatul se află în aceiaşi stare sufletească. Nu mă îndoesc, că procesul făcut aci şi în Vechiul Regat va avea repede înrâurire în toate ţinuturile celelalte, pentru că e bine şi e firesc ca România Mare să nu fie guvernată exclusiv de nici una din provinciile sale, nici de Regatul vechiu, nici de ţinuturile nou unite, ci să fie guvernată de forţele politice şi naţionale de pretutindeni unite. (Ovaţiuni prelungite).

Când şi nu după multă vreme procesul acesta va fi terminat pe tot teritoriul României Mari, ora îndreptărilor şi a îndrumărilor noi va fi sunat. (Ovaţiuni entuziaste cari durează mai multe minute).

INFORMAŢII

Financiare

Citim în „Ora“:

În cercuri autorizate se vorbeşte că au loc în momentul de faţă la Paris tratative cu reprezentanţa băncilor franco-engleze pentru realizarea unui mare împrumut de Stat.

În aceleaşi cercuri se afirmă că la Roma s'a tratat până în ultimul timp încheierea unui împrumut de 500 milioane pentru comuna Bucureşti. Capitaliştii italieni cerând achitarea împrumutului prin cereale şi petrol în condiţii cari n'au convenit guvernului nostru, tratativele dela Roma au fost întrerupte.

Ni se afirmă, de altfel în legătură cu cele de mai sus, că după valoarea reformei financiare, d-l Titulescu va pleca la Paris, unde va rămâne pe tot timpul vacanţei.

Comerciale

Eri 15 l. c. a avut loc la Camera de Comerţ consfătuirea băcanilor. S'a votat o moţiune de protestare contra amestecului autorităţilor în contabilitatea internă a prăvăliilor şi contra decretului lege de specută. S'a hotărît ca în timpul verii prăvăliile să se închidă la orele 7 seara.

Industriale

D-l Drăgoiescu, delegatul ministerului de Ind. şi Comerţ, reîntos dela Bucureşti, a avut consfătuire cu toţi şefii de serviciu, pumându-le în vedere necesitatea organizării şi unificării tuturor chestiunilor industriale comerciale. Cu aceasta ocazie a luat şi jurământul funcţionarilor noui angajaţi.

Pe ziua de 1 Iunie Casa muncii din Ardeal a fost desfiinţată.

Directorul A. Vasile va trece la Ministerul Muncii din Bucureşti.

Agricole

Aflăm dela Direcţiunea Agriculturei că analizele chimice se vor face numai în laboratoarele Min. de Agricultură prin organele administrative şi poliţieneşti.

Şcolare

Şcoala civilă de băeţi şi de fete va da în ziua de 20 Iunie la orele 6 seara o serată artistico literară. În acelaş timp va fi deschisă şi o expoziţie de desemn şi lucru de mână femeiesc.

Examenele particulare la şcoalele de fete şi băeţi din Cluj vor începe în ziua de 23 Iunie la orele 8 dimineaţa.

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

Administrative

Pe ziua de 1 Iulie s'a hotărât definitiv desfiinţarea şi descentralizarea „Casei centrele a muncei“ din Cluj.

E vorba ca odată cu aplicarea noului regulament al cuartiruirei să fie însărcinaţi cu controlul locuinţelor d-nii Căpitani de district cari voi ţine în evidenţă toate mişcările locatarilor din districtele respective. D-nii Căpitani de district vor raporta în fiecare Sâmbătă mişcările locatarilor survenite în timpul săptămânei. Cu această măsură se va putea ameliora într-o câtva criza locuinţelor din Cluj.

D-l Inspector Chirilă dela „Casa centrală, a muncei din Cluj a fost însărcinat cu conducerea Inspectoratului din regiunea Cojocna, în urma descentralizărei directoratului central al muncei din Cluj.

Militare

Eri a sosit în Cluj elevii anului al II-lea a şcoalei pregătitoare de ofiţeri din Bucureşti cari se găsesc în manevră.

Sanitare

Forurile sanitare superioare au luat hotărîrea ca de aci înainte d-nii Medici dentişti să nu poată practica şi tehnica dentară; aceasta ca o compensaţie data dentiştilor care n'au titlul de doctor în medicină şi cărora li-s'a luat dreptul de a mai da consultaţii dentistice.

Dela C. F. R.

Direcţiunea generală a C. F. R. a luat hotărârea de a angaja noi funcţionari ca inspectori şi subinspectori — guarzi — pe liniile C. F. din Ardeal. Aceştia vor fi recrutaţi dintre ofiţerii de rezervă. Însărcinarea acestor funcţionari va fi supravegherea bunului mers al transporturilor de călători şi mărfuri.

Bisericeşti

Comisiunea însărcinată cu studiul şi cercetarea proectului pentru organizarea şi unificarea bisericească şi-a terminat lucrările, înaintând ministerului cultelor modificările pe cari această comisiune le-a făcut proectului.

În curând va fi convocată Constituanta bisericească, care va termina în mod definitiv acest proect de lege.

Diverse

Cercul de recrutare primeşte, în cheştia paşapoartelor numai, Marţea, Joia şi Sâmbăta (zilele de lucru) dela 11—12 a. m.

Toate Doamnele din elită întrebuinţează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea şi apa de gură „Formalysol“ nu trebue să lipsească din niel o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie şi Farmacie. Depozit principal „Hygiea“ fabrică de preparate cosmetice şi farmaceutice Cluj. II-141

S'a deschis în Cluj, Piaţa Unirei No. 15. Marele Magazin de încălţăminte RAFTOPOL din Bucureşti. Încălţăminte pentru dame bărbaţi şi copii, cele mai noui modele din străinătate şi executate în atelierul propriu. Pantofi Elveţieni bărbăteşti de box 280 Lei. Ghete elveţiene bărbăteşti de box 300 lei. 550

Se mai aduce la cunoştinţa onor public că a mai sosit un transport nou de încălţăminte şi anume: Ghete şi pantofi roşii şi de lac bărbăteşti. Ghete şi pantofi de dame, escarpeni şi cu barete, de antilopă şi olandă albă, cu preţuri foarte reduse. Pantofi de matase brodaţi cu fir de aur etc., toate marca veritablă Elveţiană „Bally“.

Atenţiune!

Unde te duci camarade?
Unde??
La „Regele Pârjoalelor“
IOSIF RAPOLTI
„Restaurantul ELISABETA“
Strada Erzsébet
unde vreau să mănânc pârjoale şi să beau o sticlă de vin bun.
Dece?
Pentrucă numai la el se poate găsi în fiecare zi carne proaspătă de porc, din care prepară renumitele pârjoale.
Telefon 13-64. 678

Atenţiune!

Viaţa provincială

Scrisoare din Miercurea-Ciucului

Sosirea d-lui ministru Groza. — Un expozeu în limba maghiară. — Glorioasa dominaţie milenară. — Care e cultura cea mai progresată? — Promisiuni şi altele.

Miercurea-Ciucului, un micuţ oraş de provincie a avut în ziua de 5 Iunie un eveniment însemnat sosirea ministrului Ardealului. Întreg oraşul avea aspectul unei zile de adevărată sărbătoare. Ştirile faimoase răspundite de ziarele maghiare despre marele sentiment maghiarofil al ministrului au îndemnat locuitorii oraşului nostru — în majoritate maghiari — să-i facă o călduroasă primire. Iar noi, puţinii români, aşteptam curioşi să vedem pe cel mai popular om din România în ochii maghiarilor noştrii. Aşteptam să vedem cauzele acestui fenomen, care a schimbat mentalitatea maghiarilor. Până acum n'aveau nici un cuvânt bun la adresa statului român la adresa conducătorilor lui, iar acum sunt entuziasmaţi pentru unul singur dintre cei mulţi pentru d-l P. Groza.

Am aşteptat şi ne-am convins că d-l Groza urmăreşte popularitatea minorităţilor. Şi nu uită pentru aceasta să facă declaraţii care jignesc amintirea suferinţelor martirilor din trecut, jignesc toată sfinţenia luptelor duse odinioară contra celui mai îngrozitor sistem de oprimare. Discursul dela prefectură, rostit în limba maghiară de către ministrul Ardealului, ne-a făcut pe noi, puţinii români, să roşim, să plecăm privirile în pământ în timp ce maghiarii ridicau capul triumfători. Ministrul Ardealului afirmă că România nu mai este stat naţional, iar consolidarea României nu se poate face decât prin satisfacerea tuturor cerinţelor minorităţilor.

Iar mai departe ministrul Ardealului continuă să recunoască că massa maghiarilor din Ardeal suferă din mii de răni, când după o dominaţie glorioasă de o mie de ani vor fi siliţi să fie supuşii unui alt stat... O dominaţie glorioasă... de o mie de ani... O recunoaşte ministrul Ardealului celor cari au domnit prin uzurpaţie, şi oprimare, celor cari ne-au târât în temniţi pe cei mai aleşi fii ai neamului, luptătorii de eri cari au creat România de azi, în care d-l dr Petre Groza să poarte portofoliul de ministru al Ardealului.

Dar nici atât nu e destul. Ministrul Ardealului aduce elogii culturii maghiare şi recunoaşte că ea stă la cel mai înalt nivel în România. Progresul ei nu poate fi decât în folosul statului.

Discursul continuă în acelaş stil, cu acelaş fond. Mulţi dintre Românii de faţă ne-am retras şi o întrebare ne stăpânea. Este d-l Groza ministrul Ardealului pentru ca să reprezinte toate interesele regiunii noastre, sau este numai exponentus Maghiarilor la adresa cărora are atâtea cuvinte de laudă atâtă condescendenţă enigmatică încât le dă un nou prilej ca în sala prefecturii române să ne privească încodată cu milenara lor trufie, deplin satisfăcuţi.

Am înţeles cauzele bucuriei maghiarilor, am înţeles jubilarea ziarelor maghiare, dar nu ne-am înţeles ministrul.

Corespondent.

Vopseşte curată şi spală

cel mai eftin, şi mai frumos
spălătorie şi vopsitorie chimică de stofe
„KRISTÁLY“
CLUJ, Fabrica şi prăvălia centrală: Bucovina No. 32. (fost Munkácsi) 74
Primeşte şi face expediţii cu poşta.
Representantul din Bistriţa este: M. V. Grünberger Piaţa No. 43 (sub gălete.) Telefon 500—11211.

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI
MOBILE şi PIANE
să nu-ţi pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjatele saloane de mobile alui
SZEKELY şi RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acţii
Persoanelor de încredere se face vânzarea şi cu plată în rate

Citiţi „Înfrăţirea“

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8.

Politica minorităților în vechea Ungarie și în România-Mare

— Comparațiile unui ziar săsesc —

Sub titlul de mai sus ziarul **D. Tageblatt** face următoarea comparație între cele două politici:

„Câteodată este mai instructiv și mai distractiv a ceti ziare vechi decât cele mai noui cu știrile lor contrazicătoare asupra schimbărei de guverni, etc.

„Am înaintea mea câteva numere ale ziarului **Tageblatt** din anul 1909. Se tratează chestiunea întemeierii unui partid român moderat, care însă nu s'a realizat. Este d eo importanță extraordinară de a aminti, că proectul a fost respins de partidul național, care era în majoritate atunci. Dr. Emil Babeș publică în **Tageblatt** un articol în care spune, că nu vrea să fie confundat cu un partid, care își ascunde ținta sa numindu-se totuși moderat. Programul noului partid îl fixează dr. Babeș în următoarele: Găsirea unei posibilități de a merge pe un drum pe care conducătorii săși l'au găsit și pe care ei deja și înaintează, fără amestecul factorilor străini în chestiunile interne ale țări și să ferească poporul român din țară de orice influență externă".

„După declarațiile din anul trecut ale lui Vaida, partidul național nu a întreprins nici o acțiune începând dela 1907 fără întrebarea factorilor din București. Pe timpul acela nu era cunoscut faptul acesta indeobște. Publicul avea cunoștință de ștergerea din program a punctului care cerea autonomia Ardealului și prin aceasta recunoașterea Ungariei unitare și neîmpărțibile. Programul mai recunoaște și egemonia istorică a națiunei maghiare. In general să poate declara o saxonificare a politicei românești. In alte puncte ea diferă de politica săsească s. a. în chestiunea sufragiului universal. In ceeace privește însă cererea pentru executarea legei naționalităților am câștigat prin partidul nou un ajutor însemnat. Interesantă este pretențiunea pentru numirea funcționarilor români în ținuturi unde populația este în majoritate română s. a. în așa fel ca dintre concurenți cu aceiași calificație să fie privilegiați sei români. Așa s'a înțeles atunci egalitatea din partea Românilor în vreme ce azi esind cuvântul „privilegii" din gura Sașilor stârnește nemulțumire.

Interesantă este și pretențiunea ca procesele de presă să fie limitate. Azi s'ar putea acomoda aceasta pentru limitarea cenzurei. Se preinde ca procesele să fie limitate numai pentru cazurile unde este absolut evidentă intenționea de agitație. Azi s'ar pretinde limitarea cenzurei numai pentru cazuri de evidentă intenționne de agitație. Mai interesantă este însă cererea ca dispozițiile contra abuzurilor de presă să se execute la fel pentru toate popoarele chiar și pentru cel dominat. Să pretinde mai departe o lege pentru intruniri pe bază principiilor din 1848, care cu toate înaintările democratice de azi statisface cerințelor generale. Pe cun am spus aceste sunt pretențiunile partidului românesc moderat; programul a fost respins d partdul național, care azi reprezinta Românismul moderat.

„Statul unguresc de atunci a lupta cu toate mijloacele pentru asigurarea unității lui și pentru stârpirea tuturor intențiunilor federale. Din declarațiile lui Vaida reese, că partidul național a considerat statul federal numai o satiune până la România Mare. S'a inceput deci lupta pentru existență și desvoltare. Din ea a resultat iredentismul român și apărarea ungurească. Așa se esplică toate dispozițiile guvernului maghiar, mai ales cele pe terenul instrucțiunei publice.

„Cu totul alta este situația în România Mare. Chiar prin faptul ca Romanismul este numeric uc mult mai mare ca Maghiarii în Ungaria, este în situația de a arăta o mai bună intâegere față de minorități. Românismul este și în provinciile noui alipite din Ungaria în așa măsură reprezentat, că nu poate avea temere pentru siguranța Statului și cu constiința liniștită le'ar putea da acestor provincii chiar și o autonomie absolută. La nici un caz nu este nevoit a lupta cu cuvântul scrisul pentru „o națiune politică unitară" pe căi artificiale cum se făcea aceasta în Ungaria. Cuvântul acesta azi nu'l mai cunoaștem, dar intâlesul îl simțim, cu toate că România nu are nevoie să copieze statul vechi maghiar, nt având inamici interni serioși. Actele guvernului maghiar din trecut trebue calificate ca mijloacele unei lupte desperate cari cu timpul ar fi făcut viața insuportabilă".

Anchetele noastre

Școlile confesionale din Ardeal

II.

Din textul tratatului dela Trianon se deduce că statul nu e obligat să susțină școlile confesionale ale minorităților. — Constituția Română dă dreptul de control în toate școlile. Cum se impune să fie tratate școlile confesionale. — Ce cerem noi.

In numărul de eri al ziarului nostru, am arătat cum episcopii unguri cer ajutorul statului pentru susținerea școlilor confesionale unguresti cari s'au înmulțit foarte mult în timp ce numărul școlilor românești e în descreștere.

Deoarece delegația episcopilor își întemeiază această cerere pe dreptul ce-l au prin tratatul dela Trianon, dăm textul acestui tratat referitor la această chestiune și facem comentariile ce se impun.

Iată textul:

„Cetățeni români aparținând unor minorități etnice de religie sau de limbă au drept egal de-a înființa, conduce și controla pe spesele lor instituțiuni de binefacere, religioase sau sociale, școli și alte stabilimente de educație, întrebuințând limba lor materna".

Vedem deci că dacă minoritățile au dreptul de înființare de școli — ceeace ele au făcut-o, în deosebi Ungurii, chiar înainte de-a exista tratatul și fără nici o învoire a statului român — nu au nici un drept să ceară ajutor pentru susținerea școlilor înființate.

Dar vor zice unii și vor argumenta chiar cei interesați, școlile ace tea și-au acomodat întrucât-va programul întrucât au introdus limba română ca obiect de studiu, iar la examenul de bacalaureat din anul acesta au primit ca delegatul ministerului să facă parte din comisiune.

Că, au introdus și limba română nu este nici un merit de oarece au făcut-o de formă întrucât nu se învață această limbă și nici chiar cei ce o predau nu o cunosc bine și al doilea pentrucă dacă elevii învață o limbă nu le folosește decât lor când vor avea pretențiunea să ocupe posturi în oficiile statului român.

Fără să mai spunem că nu se predă în aceste școli nici istoria nici geografia României.

Cât privește faptul că au primit delegații ministerului la examenul de maturitate, lucrul acesta este obligator chiar prin constituția țărei.

Iată cum spune spiritul constituției:

„Constituția română declarând liber învățământul a înțeles că libertatea științei este absolută.

Libertatea învățământului în celelalte manifestațiuni ale sale este supusă la restricțiuni.

Statul român garantează numai exercițiul acelui învățământ care nu atinge bunele moravuri sau ordinea publică.

Sub acest raport se pot înființa școli și se poate alege liber limba lor de propunere.

Libertatea învățământului mai este restrânsă în ceeace privește instituțiunile private de învățământ prin dreptul statului de a hotărâ condițiunile de existență ale instituțiunii, pentru ca posesorii lor să poată lua funcțiuni publice."

Prin urmare, chiar în cazul când școlile confesionale și-ar fi întocmit programul și și-ar mai fi acomodat spiritul de predare întru totul în conformitate cu constituția nu și-au făcut decât, simplu, *datoria*, care nu implică în sine nici o recunoștiință deosebitată din partea statului și nici un ajutor material.

Acestea le spunem, pentrucă iată ce grăește mai departe spiritul constituției:

„Alte condițiuni se pot fixa pentru instituțiunile care beneficiază de sprijinul material al statului."

Concluzia deci a frazei de mai sus este că întrucât aceste instituțiuni unguresti nu au asimilat organizațiunea lor pe alte constituțiuni decât acele pe cari le-au avut sub vechea stăpânire maghiară, sub nici un motiv nu au dreptul să ceară ajutorul statului.

Și acum concluzia logică este următoarea:

1. Intrucât școalele confesionale unguresti, s'au înmulțit fără a cere avizul statului Român;

2. Intrucât nu și-au acomodat întrutotul programul și spiritul de predare al școalelor statului;

3. Intrucât organizarea lor nu respectă cele admise în tratatele de pace și cele ce impune constituția țărei noastre;

4. Intrucât conducătorii școalelor nu au dat și nici nu dau încă probe de conducerea obștească pentru liniștea și progresul țărei;

5. Intrucât aceste scoli caută să trateze cu statul Român pe baza împrejurărilor din afară de granițele țărei;

Școalele confesiunilor unguresti nu au dreptul să ceară ajutorul statului român.

Noi credem, — nu fiind conduși de idei șoviniste ci în numele dreptății — că guvernul ar trebui să nu acorde școlilor confesionale ale minorităților decât osumă proporțională, cu numărul de contribuabili din minorități pe cari a acordat-o și școlilor confesionale românești față cu numărul de români.

Ar trebui să se publice pe calea presei sumele ce s'au acordat de către stat bisericelor confesionale specificându-se cât și ce pentru fiecare confesiune.

Ar trebui să se aducă la cunoștința publicului, care sunt condițiunile speciale, care s'au introdus în organizarea școlilor confesionale și pentru care s'au acordat în anul acesta ajutorul material al statului.

Wy.

Ultime informații

(Prin fir special dela cor esp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

Ministrul de instrucție convoacă Consiliul superior pentru a aviza asupra demisiei învățătorilor din vechiul Regat și teritoriile alipite.

■

Delegația cetățenilor din Brașov va prezenta la 17 Iunie M. S. Reginei actul donațiunei castelului din Bran oferit Familiei Regale.

■

Contrar unor informații greșite date de ziare se afirmă că excursia corpului diplomatic din România, însoțit de guvern, va avea loc la 18 Iunie începând în seara acelei zile, urmând astfel: Duminecă vizitarea Cazanelor dela Severin, băile Herculane, Luni Orșova, Ada-Kaleh, Marți va fi sosirea în București.

■

M. S. Regele a conferit medalia „Virtutea militară" orașului Verdun pentru eroismul său din timpul memorabilelor lupte.

■

In urma adresei Ligei cetățenești făcută către parchet pentru cercetarea fraudelor dela Aprovizionare, primul procuror a însărcinat pe judele instructor Dobrescu cu cercetarea cazurilor denunțate cari se bazează pe faptele publicate de ziarul „Viitorul".

■

Delegația română trimisă la Varșovia în vederea încheerei convenției comerciale s'a întors în Capitală, urmând ca discuțiile să continue la București. Duminecă sosește în Capitală delegația Polonă compusă din 9 membrii în frunte cu Strassburger, ministrul de comerț al Poloniei.

■

Statisticile teritoriilor alipite, în vederea introducerii noului regim fiscal trebuesc terminate la 1 Iulie.

■

D-l prim ministru Averescu pleacă săptămâna viitoare la Alba-Iulia pentru inspectarea lucrărilor de încoronare.

■

Discuția legii financiare a fost amânată pentru săptămâna viitoare, din cauza boalei d-lui Titulescu, care se menține.

■

Guvernul belgian a autorizat societatea financiară urbană din Bruxelles să scoată din țară 20 milioane franci belgieni, pentru crearea sediului ei la București în scopul constituirei de case eftine, concesia fiind acordată de Primăria Capitalei.

Corpurile Legiuitoare

CAMERA

Ședința din 15 Iunie.

Se deschide sub președenția d-lui Duiliu Zamfirescu. Pe banca ministerială d-nii Averescu, Garofild, Goga, Văleanu.

D-l I. G. DUCA expune punctul de vedere al partidului liberal arătând că proectul guvernului, consfințește exproprierea de 2 milioane hectare făcută de partidul liberal, afară de preț, pe care guvernul la fixat exagerat. Partidul liberal nu socoate că e cu putință o majorare dublând prețul, când s'a luat un angajament față de țărănime. Oratorul face apoi istoricul procesului între marii proprietari și țărani declarând că nu va urma cursul d-lui Mihalache pentru a nu preda Camerei un curs primar. Arată cum țărăniștii ua pângărit memoria generației din 1848 și au calomniat pe marele bărbat de stat I. C. Brătianu. Dovedește cu acte că aceasta a fost la 1866 pentru împroprietărirea. Face apoi istoricul luptei dusă de partidul liberal pentru împroprietărirea țăranilor. Vorbind de oligarhie arată că partidul liberal a fost acela care a spart zidurile ei și prin spărturile făcute de liberali se strecoară azi țărăniștii cum se strecurau și germanofilii pe sub arcurile de triumf ridicate în București după victorie. Arată apoi că proectul țărănist dă mai mult pământ țăranilor. Țărăniștii nu fac politică agrară ci demagogie agrară. Istoria trecând peste calomniile țărăniste va spune că reforma agrară a fost începută de partidul liberal și terminată de guvernul Averescu. Termină arătând că pentru consolidarea României trebue formată democrația rurală, care se bizue pe proprietatea individuală, pe ideea monarhică, armonia claselor și ideea națională (Aplauze vii și felicitări călduroase).

Ședința se suspendă.

Urmând continuarea discuției la cuvântul raportorul Vasile Kogălniceanu.

SENATUL

Ședința se deschide târziu. Se fac numai comunicări diverse.

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la Regele Pălăriilor Cluj, Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Marea întrunire politică a Bănățenilor

-- Timișoara în sărbătoare --

Congresul, pe care Partidul Național-liberal l-a ținut Duminecă trecută la Timișoara a luat proporțiile unei măreți manifestări naționale pentru apărarea unei politici sănătoase și cinstite de armonizare a claselor sociale și de consolidare temeinică a Rmâniei Mare.

Intrunirea a avut loc în grădina Fabricei de bere și imensa aziștență a reprezentat toate categoriile societății și oate regiunile Banatului. Veniseră oameni și din partea înstrăinată la Sârbi ca să audă cuvintele de nădejde ale d-lui Ion I. C. Brătianu, bărbatul politic care a apărat dârz integritatea granițelor țării noastre.

La ora 9 am., s'a oficiat un serviciu religios la biserica ortodoxă catadrală din Timișoara în prezența d-lui Ion I. C. Brătianu, a fruntașilor Partidului Național-Liberal din centru, a căpeteniilor politice din Banat, a reprezentanților tuturor corporațiunilor cu drapelele respective și a unui numeros public.

Congresul a început la ora 11 am. în grădina Fabrcei de bere, când a sosit, în uralele și ovațiile mulțimei, d-l Ion I. C. Brătianu, întovărășit de d-nii: Al. Constantinescu, fost ministru, Emil Petrescu, fost primar al Bucureștilor, V. Săveanu, Al. Mavrodi, Dem. Ioanițescu, Emil Culoglu, Drăghicescu, etc.

D-l dr. Aurel Cosma urează bun sosit oaspeților și roagă pe cei prezenți să aleagă un birou. D-l dr. L. Georgescu propune, în aplauzele tuturor, pe d-l Ion I. C. Brătianu ca președinte. Biroul e completat cu 2 vicepreședinți: Dr. Aurel Cosma și dr. G.Popovici, 2 secretari: R. S. Molin și dr. G. Gârdea.

D-l Brătianu mulțumește pentru alegere și dă cuvântul d-lui Aurel Cosma care exprimă bucuria bănățenilor liberi și nădejdile celor robiți știind în mijlocul lor pe d-l Ion I. C. Brătianu, bărbatul care a dus la izbândă aspirațiunile de veacuri ale neamului românesc și care n'a voit să-și pună semnătura pe un act care decreta sfășierea Banatului.

D-l dr. Cosma declară că va menii politici bănățeni au fost dela început împotriva separatismului regional și că acestă a și fost motivul pentru care ei au părăsit partidul național care desfăcut nu mai însemnă astăzi decât o grupare politică încâtușată de interese regionale și fascinată de o democrație greșit interpretată.

Urmează de protopop dr. Popovici care, în numele organizației liberale din Caraș-Severin, salută pe Ion Brătianu.

Vorbește apoi de deputat Rămneantu care protestează împotriva politicii de îngenunchiere în fața străinătății a d-lui Take Ionescu și arată că singura nădejde de reîntregire a Banatului este partidul liberal.

Jau cuvântul d-nul Olariu Petru în numele industriașilor și comercianților din Banat și țăranii Giulan și Gârda în numele țărănimei bănățene ari își mărturisesc încrederea în partidul liberal singurul în stare să pună țara pe Femeli trainice și roagă pe d-l Brătianu să lupte mai departe pentru Banat fiindcă Bănățenii îl vor Susține până la ultima picătură de Sânge.

Apoi, d-l Brătianu, primit cu nesfârșite și entuziaste urale, își începe cuvântarea.

Domnia sa spune că se găsește acum în mijlocul Bănățenilor în virtutea unui drept și a unei datorii. Reprezentant al unui partid care și-a închinat munca intereselor țării și ale neamului întreg, eram ținut, a spus d-l Brătianu să-viu să să ascult păsurile și aspirațiunile. Nu așteptați dela mine făgăduueli, pentrucă nu acestea pot aduce o îndreptare a lucrurilor ci numai munca, dragostea și stăruința pe care le veți depune d-voastră Chezășia înfăptuirilor pentru viitor stă în principiile programului nostru permanente cași nevoile din care isvorâsc. Noi pășim la desvoltarea națională pe temeiul democrației și al armoniei sociale prin muncă cinstită și organizată.

An ascultat, continuă d-l Brătianu, declarațiile și durerile d-voastră și plec cu convingerea că aci în Banat se găsește un isvor nesecat de puteri la dispoziția celor cari vor o Românie nu numai mare, dar și puternică și sănătoasă.

Ovațiuni furtunoase și prelungite urale au acoperit cuvintele d lui Brtianu, care a fost apoi condus în triumf împreună cu însoțitorii la Cazinoul civilo militar unde a avut loc un banchet. La acest banchet au participat fruntașii dela centru ai partidului liberal, un mare număr de intelectuali bănățeni pre cum și reprezentanți ai Șvabilor.

In numărul viitor al ziarului vom publica restul dării de seamă.

Revista presei maghiare

Ziarul „Keleti Ujság" se ocupă într'un prim articol de prezența celor doi episcopi maghiari la ședințele Senatului și își exprimă speranța, că pilda lor — după-ce nu putem face altfel — o vor urmă o și ceilalți episcopi maghiari, „dacă vor ca pe toată linia și cu toate mijloacele să-și apere biserica de ori-ce neîndreptățire care ar periclita constituția câștigată din străbuni". Își arată apoi nădejdile, ce le leagă de activitatea și intervenția energică a episcopilor în sfatul țării. Așteptările aceste ar fi următoarele: — „Autonomia bisericilor maghiare în Ardeal o asigură contracte seculare, cari au o valoare internațională(?). Autonomia aceasta trebuie să se mențină, căci numai în acest chip se poate asigura pacea confesională pe pământul Ardealului. . . Dreptul confesiunilor ardelene de a'și susține școli, de asemeni e garantat prin contracte seculare cu caracter internațional(?). . . Aceste instituții culturale trebuie să rămâne și pe mai departe, căci renunțând la ele nu numai biserica, dar mai ales cultura maghiară ar avea să sufere. . . Ne gândim apoi la edificiile școlare confesionale, pe cari bisericile maghiare le-au cedat odinoară exclusiv statului maghiar și numai cu condițiamențin rei dreptului de proprietate. Aceste edificii ar putea fi disputate bisericilor maghiare și privite ca o moștenire preluată dela statul maghiar. (Nu cumva e vorba de universitatea din Cluj?) numai printr'o acțiune juridică fundațiunile bisericilor maghiare au fost reduse în mod însemnat prin reforma argară A sosit timpul, ca proprietățile cari servesc scopuri culturale să fie scoase de sub expropriere. . . Natural, că în acelaș timp trebuie să se redea confesiunilor și acele edificii școlare, cari în pre ent sub titlul de moștenire preluată dela statul maghiar, nu vor să primească miile de elevi maghiari nici măcar ca oaspeți".

Precum vedem, nu rămâne altceva, decât să aplicăm în întregime legea lui Apponyi, să ne închidem, ori să maghiarizăm școlile și atunci — poate — se vor declara mulțumiți și confrații noștrii dela „Keleti Ujság". Pentru a înlesni guvernului această muncă, vom arăta precedențiunile, pe cari și-le-a format Apponyi în 1916 față de liceul confesional din Blaj și anume: ca 5 profesori să fie denumiți exclusiv din partea guvernului, iar directorul să poată fi denumit de autoritatea școlară numai că învoirea prealabilă a guvernului. Să se propună în ungurește următoarele obiecte: l. maghiară, istoria, geografia, științele naturale, constituția patriei, fizica, exercițiile de ordin militar la gimnastică. Se cere apoi ca: limba oficială a administrației interne, a protocoalelor, a jurnalelor de clase, a exibitorului direcțiuni să fie exclusiv cea maghiară. Se cere că dacă într'o clasă vor fi elevi unguri, acestora să li se explice toate studiile în ungurește și să li-se accepte răspunsurile în ungurește.

•

Ziarul Bécsi Magyar Ujság care apare la Viena comentează în chip usturător pentru politica guvernului maghiar, publicarea textului de alianță dintre Ceho-Slovacia și România tocmai în momentul când după ratificarea păcii dela Trianon și din partea Franței, ar fi ajuns și Ungaria în stadiul de a-și găsi o asezare pașnică în cadrele dreptului internațional. — „Incă nu a fost pildă în istoria națiunilor — scrie sus-numita foaie — ca în contra unui stat (recte a unui guvern) tocmai atunci să se publice blocada înarmată, când acel guvern e admis din nou să se afirme cu deplin drept în viața popoarelor. Și dacă dr. Benes și Take Ionscu și-au ales totuș timpul acesta pentru a publica tratatul de alianța defensivă, pe care l-au încheiat, aceasta însemnează, că vecinii nemijlociți ai Ungariei se încred mai mult în propria lor hotărîre de a voi la fel, decât în sinceritatea intențiilor de pace de atâtea-ori mințite și de mii de ori desmințite ale guvernului lui Horthy.

„Alianța defensivă cehoslovaco-română, la care se va alătura și Iugoslavia... amintește esclusiv Ungaria, ca pe țara, contra căreia se îndreaptă ascuțișul alianței. Desigur, îi privește pe toți aceia — de aproape, ori de departe — cari ar prețui mai mult interesele ce-i leagă de ambițiile lui Horthy, decât pacea statelor mărginașe. Este un avertisment foarte hotărît pentru oricine că Mica Antantă un e aplecată să lase terenu pentru nici un fel de tendințî ascunse și tăinuite dacă ele se îndreaptă împotriva siguranței sale".

Mai departe scrie: — „Ministrul-președinte francez-precum se vede, are mai mult la inimă protejarea ordinei sociale a unui Horthy și Héjjas, decât pacea internă a statelor democratice aparținătoare Micei Antante; dar aceste popoare, cari sînt din imediată apropiere pericolul fatal pe care îl reprezintă guvernul și armata lui Horthy pentru pacea Europei meridionale, aceste țări, dacă vor să fie prietene sincere ale poporului maghiar, nu pot fi prietinele lui Horthy". Și sfîrșeste astfel: — „Indată-ce poporul maghiar scapă de Horthy, se desface și inelul care îl împrejmuește, pentru a primi ca membru și pe poporul maghiar, care dorește sincer pacea. Dar mâna lui Horthy nu o prinde nimeni. Mâna aceasta o păzește arma. Pentru această mână e la loc inelul. Cătușa".

In legătură cu eventuala retragere a d-lui Groza

Ziarul Keleti Ujsàg scrie între altele: — „... Demisiunea eventuală a d-lui Groza ar aduce fatal cu sine și slăbirea poziției guvernului. De-oparte s'ar adeveri că guvernul nu are o concepție în ce privește chestiunea Ardealului și că dela averescani nu se poate aștepta la o politică înțelegătoare nici în ce privește Ardealul, nici în ce privește națiunile ardelene. Căci dacă vor demite pe cei care în cele din urmă a reușit să câștige inimile ardelenilor, atunci nimeni nu va mai aștepta dela guvernul acesta dispoziții salutare".

„Că s'au comis ilegalități, că ele mai dăinuesc încă și că aceste ating dureros interesele statului întreg, iată ce a constatat, Petru Groza, ministrul pentru Ardeal al guvernului Averescu. Și dacă totuși nu se vor lecui nedreptățile, dacă vor sili la demisiune pe ministrul care vrea să le lecuiască, atunci Averescu confirmă, că da, aceste ilegalități s'au comis cu știrea lui și că le aprobă. Și atunci guvernul său nu se va mai putea menține nici o clipă, căci toți deputații români ai Ardealului se vor întoarce împotrivă-i întocmai ca și opinia publică a celor trei națiuni... Groza numai într'un fel poate să cadă: dacă cedează. Dacă însa persevereasă — fie la guveru, fie în opoziție — atunci în cele din urmă numai el poate să triumfeze. Căci nu mai poate să întârzie mult vremea aceea, când toate forțele sincer democratice ale Ardealului își vor da mâna, ca să ocupe în viața de stat aceea poziție, care cu drept li se cuvine".

Mari serbări ale Presei

Vor avea loc

Sâmbătă 25 și Duminecă 26 Iunie.

In Parcul orașului, în Arena sportivă, pe Lac, pe șosea, în sala de băi, de dimineață, până în adâncul nopței, organizat de „SINDICATUL PRESEI ROMÂNE DIN ARDEAL", pentru mărirea fondului Căminului Presei.

Programul și noui amănunte în numărul de mâine.

Greva studenților institutelor tehnice

Absolvenții și studenții institutelor technice universitare din București, convocați în adunarea extraordinară în seara zilei de 10 Iunie 1921:

In urma discuțiunilor urmate și de comun acord cu camarazii lor dela școaal superiiară de agricultură dela Herăstrău și cu membrii comitetului central al studențimei universitare, au votat în unanimitate următoarea moțiune:

„Absolvenții și studenții institutelor technice unviersitare din București, de comun acord cu camarazii lor dela școala superioară de la Herăstrău și membrii organizației, centrale a studențimei universitare:

„Luând în considerare amânarea discuțiunei proectului de lege pentru organizarea institutelor technice universitare și cauzele neîntemeiate care au provocat aceasta;

„Având cunoștință d diferitele broșuri și tipărituri tendențioase, — cari lipsite de orice temei — încearcă să zădărnicească legitimile lor revendicări;

„Conștienți fiind de menirea pe cari o au în ridicarea — sub toate raprturile — a industriei noastre naționale și adânc indignați de jignirea adusă Universității în Maturul Corp.

„Cer.

„Silidarizarea camarazilor lor dela Universitățile din Iași și Cluj pentru ca viitorul lir să fie lămurit chiar în actuala seziune a Corpurilor Legiuitoare, și

„Hotărăsc.

„In semn de protestare, obținerea totală dela examenele pentru valorificarea muncii depuse în timpul anilor de studii, atât timp cât proectul Universităților nu va deveni lege.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITAR:
Joi, Vineri, Sâmbătă:
„CEZARINA" Partea III.
Duminecă:
Naşa și Finul Voința.

CINEMA APOLLO:
Vineri, Sâmbătă, Duminecă:
„BARRABAS" Partea III.

CINEMA URANIA:
Vineri, Sâmbătă:
Dansatoarea Morții.
Duminecă:
In lumea Visurilor.

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la 22 CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

CAUT o econoamă în etate 35—40 ani. Preferite preotesite văduve. Ofertele însoțite de poză rog a să adresa administrației. — Discreția asigurată „Soarica".

VÂNZĂTOARE pentru librărie se caută, care să știe limba română și maghiară, a se adresa la Administrație ziarului nostru.

INVĂȚĂTOR diplomat caută oficiu, pe lunile de vară, eventual pe mai departe. Aderesa: Ioan Cobciu învățător, Topadejartă p. Nădășel.

PROFESOR de liceu dă lecții de ROMÂNĂ, GERMANĂ și LATINĂ (în limba română și germană). Informații la administrație.

CONCERTIST de chitară dă lecții de chitară-solo. Informații la administrație.

2 DACTILOGRAFE află aplicare într'un birou la o mare societate. Se oferă salar bun. Adresa la ziar sub 13.

Vânzări și Cumpărări:

Dormitor, Sufragerie, birou, bibliotecă, ½ garnitură salon și obiecte casnice de vânzare. A se adresa portarului Palat Banffy Piața Unirii 29.

DIN CAUZA plecărei mele în străinătate vând o instalație modernă de farmacie și droguerie, informații I. Știopu, Str. Saguna No. 20 parter Ofertele se primesc pe adresa de mai sus.

De vânzare casă modernă situată în parc poziție admirabilă. Liberă de acum, compusă din 2 apartamente a câte 2 camere an'reu și bucătărie. A se adresa la Librăria Cartea Românească Cluj, Piața Unirii No. 7.

Radio 1034
DE VÂNZARE o garnitură de salon mahagon cu Vitrin-Covor de smyrna Str. Iuliu Maniu 26 et. I. 3. Tot acolo de vânzare 8 jugh. de prat. 731

ROCHIE elegantă bicumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzatori ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

Închirieri:

CAUT cameră mobilată pentru familie, pl. tesc bine Bebe. 684

Diverse:

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚÂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Națională din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

Un candidat de advocat,

care vorbește și scrie românește și are și ceva practică află aplicare în biroul subsemnatului. Dr. IUSTIN CL. IUGA advocat, Strada Iuliu Maniu No. 3. et. I.

Important pentru Dnii Farmaciști din Transilvania

Industriile Chimico Farmaceutice

BUCUREȘTI, Strada Mircea Vodă No. 73.

742 **Cel mai efin isvor de medicamente și specialități.**

Instalații complecte pentru farmacii și de laborator. Oferte speciale la cerere.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumurile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or** 18 **Piața Unirei No. 5.**

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efectuește orice lucru de luz în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din materiai de calitatea I-a. 101

„Triple sec"

Spirt pentru punciu și toate soiurile de liquer-uri, numai cu inscripția noastre sunt veritabile.

ELEONORA SZILAGYI 599

facrică de liqueri și alte specialități.

Instalații de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparații de mașini de scris și cusut executa cu preț convenabil:

La întreprinderea Electrotechnică și mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Becuri electrice „TUNGSRAM" precum și materiale cu preț redus. □□ Intreprinderi și pentru provincie.

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține** și fier care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neîntrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogueria Rozsa

Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
ZINCOGRAFIE
TURNĂTORIE

— LEGATORIE ȘI —
LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabilimentă industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatură mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de plicuri** comerciale, oficiale și orice alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — **Cassete de hârtie de scrisori** în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE

Călimări și garnituri complecte pentru Biouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictura.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Stetea, Calea Mașilor 62—64, și Calea Victoriei 68. Ionnițiu, Strada Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. — SUCURSALA: Cluj, Piața Unirei 7. ARAD, Str. Avram Iancu 19. — IAȘI, Strada Lăpușneanu 17.

M. ANGHEL

210

Cluj, Piața Mihai Viteazul 40

Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neîntrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.

Clapete din material garantat, executate frumos de specialiști.

Bănci, fabricanți, industriași,

comercianți cari au nevoe de

Contabili,

corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

Aducem la cunoștința interesaților că reprezentanța ziarului nostru pentru

AMERICA

am conferito Dlui GEORGE PINTEA dela Biblioteca-Română America, care este autorizat să primească orice publicațiuni pentru ziarul nostru Infrățirea

---

IN CURAND VA APARE IN CLUJ
REVISTA UMORISTICA

„Țânțarul"

Redacția și Administrația Strada Iuliu Maniu No. 3
Se primesc abonamente și anunțuri.

Abonament pe un an 100 Lei
Abonament pe 6 luni 60 Lei
Abonament pe 3 luni 30 Lei

AVIZ!

Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR.
Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 108
PENTRU
MICA PUBLICITATE

OBERNIK & DRUCKER
Viena, Praga, Triest, Bucureşti, Timişoara.
FIERĂRIE şi SCULE en gros. GATERE, FIERESTRAE CIRCULARE etc. pentru industria lemnului. BUTOAIE de fier, MANNESMANN-THALE de 200 şi 300 litri capacitate, ARTICOLE TECHNICE pentru Instalaţiuni industriale. POMPE şi ARMATURI de la renumita fabrica BOPP REUTHER, MANNHEIM. □□□□ Depozit în CLUJ, la:
„CONTINENTAL“ Intreprinderea comerciala, Calea Regele Ferdinand No. 34. parter 6.
784 Reclama 180

Administraţia ziarului „INFRĂŢIREA“ primeşte abonamente cu preţul de 10 Lei lunar, pe tot timpul sezonului de băi.

Sănătate
Multe neplăceri ne cauzează şi mult ne dă de gândit când în zilele calde de vară asudăm la subţioară, picioare şi mâini producând un miros greu şi neplăcut din care cauză nu ne putem presinta în societate.
„SUDOR“ este cel mai bun remedin care are efectul sigur şi imediat, uscând sudoarea şi dispărând mirosul. Una sticlă Lei 8·—
Depozit principal farmacia:
„Dr. BIRO“ Piata Unirei Cluj. 319

HOTEL NEW-YORK
Cafenea, Restaurant de primul rang. Bucătărie Română Franceză şi Ungară. - Supeuri după spectacol.
329

„Ţânţarul“

AGRICOLA
SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURARI GENERALE BUCUREŞTI
Capital social: 10 milioane lei, din cari 5 milioane deplin vărsaţi.
Reprezentanţa Generală pentru Transilvania, Maramureş şi Crişana în
CLUJ,
Str. Nicolae Iorga 11 în casele propril. Telefon No. 621. :-:
502
AGENŢII PRINCIPALE:
CLUJ la „Banca Centrală“ Str. Regina Maria 6—8. ORADEA-MARE la Banca „Hillinger & Illyés“ Str. Regele Ferdinand 6. SATU-MARE, la „Banca Română“ soc. anonimă, Piaţa Victoriei 6. SIGETUL-MARMAŢIEI Pécsi şi Fried arhitect şi inginer. SIMLEUL-SILVANIEI, în regia propri.
Asigurările se pot efectua la orice agenţie, în condiţiuni avantajoase

A apărut
Almanachul Infrăţirea
şi se găseşte de vânzare la toţi depozitari de ziare şi librării din ţară şi în următoarele locuri din Cluj:

La **Librăria Cartea Românească S. A.** Piaţa Unirii.
„ **Friedmann** Piaţa Unirii.
„ **Tutungeria** din Palatul „Mielul Alb“
„ **Binder** Calea Victoriei.
„ **Schreiber** Palatul teologiei.
„ **Mandel** Piaţa Mihai Viteazul.
„ **Libr. Ardealul** Str. Memorandului 22.
„ **Poşta Kert**
„ **Szamos** vis-a-vis de posta Centrală.
„ **Malom** Str. Mori.
„ **Gară** la Chiosc.
„ **Nagy Növérek** Piaţa Unirii.
„ **Librăria Anca** Piaţa Unirii.
„ **Jakab** Str. Nicolea Iorga.
„ **Katinka** Str. Trefort.
„ **Deák** Str. Regina Maria.
„ **Tulipán** Str. Regina Maria.
„ **Minovics** Str. Regina Maria.
„ **Bodega** Strada Iuliu Maniu.
„ **Gyulay** Str. Memorandului No. 20.

PREŢUL 15 LEI PREŢUL 15 LEI
Comenzile se pot adresa Administraţiei ziarului Infrăţirea Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 8.

TOŢI ABONAŢI ziarului Infrăţirea
au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de doauă ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvint. □

Căutăm depozitari
pentru vânzarea ziarelor noastre în următoarele localităţi
Băile Herculane, Băile Sf. Ladislau, Basna, Băile Felix, Bala Fidelis, Bobâlna, Borsa, Borsec, Buziaş, Cojocna, Homorod, Malnaş, Ocna Sibiului, Odorheiu, Sovata, Tinca, Topliţa Română, Vâlcele.
Doritorii se vor adresa în scris administraţiei ziarului notând adresa exactă precum şi ultima poştă.

De vânzare
casă cu etaj din Str. Regina Maria 51, colţ potrivită pentru o transforma în prăvălie. Informaţiuni se pot lua la ing. Pohl Cluj, Str. Iuliu Maniu 6, et. III. 4. până la orele 3—4 p. m.
755

ABONAMENTE
la ziarul „Infrăţirea“ se primesc şi de azi înainte tot cu:
120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 248 **Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini** Luni 20 Iunie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj Gratuit

Onor. Muzeul Asociațiunii

Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Adevărul istoric în problema agrară

In ședința de alaltăeri a Camerei s'a pronunțat însfârșit sentința de moarte pentru o întreagă acțiune de agitație politică și gălăgie electorală. Lunga discuție în jurul proectului de reformă agrară s'a terminat.

D-l I. Mihalache a rostit cel din urmă cântecul de lebădă al propriului său partid. Învățătorul dela Topoloveni, al cărui costum național era destinat să slujească drept steag revoluționar unei organizații „de clasă" în fruntea căreia stau cei mai mulți favoriți ai consiliilor de administrați, și-a luat ingrata însărcinare să dovedească, odată pentru totdeauna că reforma agrară așa cum a prezentat-o actualul guvern, este o mizerabilă conspirație a „oligarhiei", în vreme ce miraculosul său proect de lege înfățișează singura pârghie de aur pentru fericirea țăranului român!

A trecut însă și momentul discursului d-lui I. Mihalache. Fostul ministru al Agriculturei din guvernul prezidat de d-l Vaida-Voevod, a spus în jurul marei probleme a împroprietărirei tot ceeace se putea spune . . . despre trecut. A arătat situația dealtădată a proprietății, — făcând în această privință un admirabil curs de școală primară, — și-a închipuit că trebue să țină Camerei o lecție practică despre divanurile „al-hoc", și întru târziu, s'a simțit obligat să vorbească și despre nevoile de astăzi ale muncitorilor de pământ, pe care-i iubește așa de mult...

Câtă deosebire însă dela vorbele cari pornesc, fără răspundere, deasupra unei întruniri subt cerul liber sau dela accentele de falșă revoltă cari străbat prin coloanele ziarelor, — până la argumentarea pe care chiar și un vorbitor țărănist, e silit s'o facă în fața Parlamentului! „Tribunul" chestiei agrare a trebuit să recunoască, modest, că exproprierea celor 2 milioane de hectare din marea proprietate a fost hotărâtă de partidul liberal într'o vreme când d-sa, departe de chinuitoarele preocupări ale guvernărei, silabisea împreună cu micii săi elevi din Muscel, primele buchii ale abecedarului.

Și a mai fost nevoit să adauge subt apăsarea nemiloasă a cifrelor, că „proectul său" nu dă mai mult pământ țăranilor decât legea care se înfăptuește acum, — născocind numai 'ca o consolare, hazlia și obscura formulă că „nu interesează *cât* se dă, ci *cum* se dă".

A fost ușor, deci, d-lui I. G. Duca, autorul decretului de reformă agrară din 1918, să restabilească după un asemenea discurs, adevărul istoric împrivința împroprietărei. D-l I. G. Duca avea de partea sa ascendentul unui talent strălucitor și limpede însuflețit de conștiința unei dreptăți jicnite. In lumina cuvântărei d-sale, realitatea faptelor curățită de toată vorbăria zadarnică a întrecerilor electorale, a apărut victorioasă și sigură, risipind cu desăvârșire și ultimele ecouri „revoluționare", rămășițele oratoriei d-lui Mihalache.

D-l I. G. Duca a reamintit că însuș d-l N. Iorga, care nu uită câte odată că e și un mare istoric, n'a putut să nege partidului liberal meritul de a fi luptat totdeauna pentru împroprietărirea țăranilor. Incepând chiar după răscoalele din 1907, — cari au isbucnit în vremea când conservatorii erau la cârma țărei, — partidul liberal a început legiferarea problemei agrare, votând în Parlament legea învoielilor și legea Casei rurale. Imediat ce partidul liberal a fost rechemat însă la guvern, d-l Ion I. C. Brătianu a ținut să înfățișeze Suveranului proectul său de a convoca o Constituantă care să dea putere legală principiului exproprierei și al votului universal. Astăzi evident, toți oamenii politici se întrec în generozitatea declarațiilor lor de dragoste pentru țărănime. Nu tot astfel era la 1914 când mica Românie, înconjurată de imperii autocrate, avea o mare proprietate puternică, a cărei înrâurire politică era alta atunci subt regimul colegiilor cenzitare, decât poate fi astăzi, în zodia votului universal. Partidul liberal a luptat împotriva tuturor rezistențelor pe care le întâmpina în realizarea programului său democrat, — și a luptat *singur*. La „dreapta" sa, se frământe și se agita o lume întreagă de adversari, la „stânga" sa, unde au luat loc acum, temerari și gălăgioși „țărăniștii" de astăzi nu era nimic.

Și a mers, partidul liberal, pe acelaș cale, fără ca gro avu cataclism al războiului să împiedice desăvârșirea operei sale. La Iași, în Constituanta din 1917, cauza țărănimei era câștigată. Nimeni nu se mai putea atinge de cele două mari reforme: exproprierea și votul universal, căci dacă d-l Al. Marghiloman, chemat să iscălească pacea umilitoare de la București a încercat s'o facă — e o dovadă mai mult că dușmanii partidului liberal, ajunși vremelnic la cârma țărei, au încercat, deși în zadar, să șteargă aceea ce se realizase.

Reforma agrară, așa cum se desăvârșește astăzi, este punerea în execuție a decretului-lege dat de guvernul Brătianu, în 1918. Istoria va spune deci, nepărtinitoare că împroprietărirea țăranilor, în vremea marelui război pentru unitatea națională, a fost începută de partidul liberal și sfârșită de guvernul prezidat de d. General Averescu.

Va mai rămâne loc și pentru ceeace, cu atâta simț al caracterizărei a numit d. I. G. Duca: demagogia agrară?

Ne indoim.

Un nemuritor:
Mihail Sadoveanu

Academia Română a ales de curând, între membrii ei activi, pe scriitorul, încă tânăr, Mihail Sadoveanu.

Inalta instituțiune, care a ținut departe de ea pe Vlahuță, iar pe Coșbuc și l'a apropiat abia în ultimii ani ai vieții lui, își face acum datoria de a consacra, prin Sadoveanu, tot ce are mai bun și mai caracteristic literatura română curentă.

Publicul nostru e de multă vreme admiratorul noului academician. Pornit de sănătosul curent naționalist al „Sămănătorului", grupat în jurul d-lui N. Iorga, Sadoveanu a adus în scrisul său o pioasă dragoste pentru trecutul românesc, pe care a avut darul să-l evoce, cu tot sbuciumul măreț, ce cuprinde și ne-a făcut astfel să retrăim viața eroică străbună, înviorându-ne și îndreptându-ne sufletul de-atâtea ori copleșit de durerile unor vremuri grozave.

Dar nu acesta e singurul dar al lui Sadoveanu. In opera lui, care e cea mai fecundă dintre ale tuturor scriitorilor noștri de-acum, se găsesc și admirabile pagini de adâncă pătrundere psihologică și de minuțioasă descriere veridică a oamenilor și obiceiurilor de astăzi. Legând așa-dar trecutul cu prezentul, ni-se dă firul continuu al tradiției românești, care e stâlpul de reazem al însăși existenții neamului nostru. Opera lui Sadoveanu e, în chipul acesta, o largă contribuție la consolidarea morală a țării.

Dar, ceeace atrage îndeosebi și farmecă pe cititorii acestui prozator e stilul viguros și colorat al lui, ca și firescul unei vorbiri neaoș românești, în care recunoaștem par'că glasul unui țăran bătrân și sfătos. Nimic silit, nimic prețențios în ce a scris Sadoveanu. El povestește ca și oamenii din jurul lui, din Moldova lui, cu unele vorbe specifice de-acolo și c'un accent caracteristic, însfârșit cu toată atmosfera provincială, care i dă însă și mai mult înfățișarea atrăgătoare a celui care nici gând n'are să chinuiască fraze pe hârtie, c'un anume scop, ci numai istorisește așa, simplu, de dragul ascultătorilor ce-a văzut, ce-a pățit și ce-a observat el. Simplitatea nu-i dusă însă până la monotonie și superficialitate. Din potrivă, găsim bogăție în imagini și varietate, iar pretutindeni o concepție sănătoasă a unei vieți dârze și cuminți.

Alegerea Academiei e deci binevenită. Cu Sadoveanu, ea nu numai consacră o operă valoroasă, ci, cu nimbul nemuririi, pe care-l decerne, ea dă un nou îmbold rodnicei activități a marelui prozator. Cu firea lui optimistă și cu talentul lui nevălguit, Sadoveanu e încă o frumoasă nădejde a literaturii noastre. Geniul național, sorbind toată puterea pământului natal și transformând influențele bune streine (în cazul de față, cea rusească) va trece, prin Sadoveanu, hotarele țării, sporind comoara umanității.

N. G. T.

Să ne întoarcem la trecut

Intr'un articol, din care am reprodus fragmente în altă parte a ziarului nostru, dl Dozsa Endre, ne invită să consultăm trecutul pentru a găsi o directivă justă pentru viitor Desigur, dl Dozsa le vede toate prin prisma școalei maghiare, care nu-și făcea nici un scrupul din a denatura adevărul, din a suprima tot ce nu convenia intereselor specifice maghiare și a face istoria după cum le venia mai bine. Numai astfel ne putem explica de ce dl Dozsa, într'un articol menit a-ne câștiga și a-ne convinge, prezintă luptele noastre conștiente din anii 1848 pentru câștigarea libertății noastre naționale, ca resultat al instigațiunilor austriace, după ce am respins mâna frățească, ci ni se întinsece din partea Maghiarilor, cari luptau pentru aceleași idei. Numai astfel ne putem explica, că dl Dozsa invoacă trecutul în nădejdea că se vor putea cimenta legăturile de prietinie între noi. Eu cred că în vederea unei apropieri politice este cea mai greșita cale a răscoli trecutul. Fără să fac istorie, căci m'aș extinde prea mult, constat că mâna ce ni-să înbiat, s'a făcut sub lozinca: „Uniune, „(cu Ungaria) ori moarte". Fiindcă noi nu am voit această uniune, ne-am ales lupta. „Să nu vă împingă infernul la acest pas, căci atunci v'a cântat cocoșul", — a răspuns Iancu lui Vasvari, când i-a făcut propunerea aceasta. Și s'a deslănțuit furtuna!

In ce privește hotărîrea pe care am luat'o în marea adunare dela Blaj, din 15 Maiu 1848, în care ne-am proclamat drepturile noastre naționale și am jurat, că vom respecta în libertatea națiunilor conlocuitoare, iarăși nu poate fi invocată ca un isvor de drept pentru a sprijini tendințe, cari nu sunt unele cu altele în nici o legătură. Ardealul de atunci, era Ardealul autonom, în care „trei națiuni: Ungurii, Săcuii și Șașii și patru confesiuni, s'au unit din cauza deselor răscoale ale populațiunii" dupăcum o spune profesorul de dreptul public maghiar, Lechner) — care alta ar fi putut fi această populațiune, dacă nu cea românească, dar Românii nu au făcut prin declarațiunea lor din 1848, de cât să se pună în același șir cu „națiunile" cari pe nedrept i-s'au suprapus. Când însă în mod arbitrar, ilegal, s'a proclamat uniunea Transilvaniei cu Ungaria, admis'au oare Maghiarii pe întreg teritoriul Ungariei vre-o altă națiune afară de: „națiunea politică, unitară, maghiară"? Acesta este cazul nostru. Ardealul în unire cu vechiul regat și cu celelalte provincii alipite, doar nu-și va avea națiunile sale separate doar nu vom fi noi, Românii ardeleni spre pildă, un corp deosebit de națiunea celorlalți frați ai noștrii? Ori își închipue maghiarii, că Ardealul este așa un fel de corp separat?

Nu mă voiu opri nici la acele evocări istorice ale d-lui Dózsa, prin cari vrea să ne dovedească suferința comună îndurată sub jugul austriac.

Precum nu mă voi opri nici la obiecțiunile D-sale, că prigonirile ungurești sunt a-se datori lozincei austriace de „divide et impera". Nu, noi știm, că tot ce bruma ne-a rămas; instituțiuni culturale, început de recuiegere și de recunoaștere a ființei noastre naționale, sunt de pe vremea *absolutismului* austriac. Ungurii nu au făcut, decât să ne stânjenească în înaintarea noastră, să ne răpească ce am produs și să ceară mereu „concesiuni" dela Viena, decâte-ori se târguiau, iar „concesiunea" mică, la care ahtiau, era „mâna liberă în cele interne", adecă dreptul de a-ne sugruma! Știm mai departe, că chiar împăratul Francisc Iosif, decâteori miniștrii maghiari veniau să depună jurământul, cerea să jure deosebit, că vor respecta legea de naționalități." Așadară nu din Viena ne-au venit suferințele *„comune"*!

Intr'un punct însă sunt de acord cu d. Dozsa. Și anume sunt de acord când, recunoscând că neamul românesc din Ardeal, credincios jurământului din 1848, a ajuns să-și proclame la Alba-Iulia libertatea politică, nu a uitat nici de celelalte naționalități, cărora e hotărât să le asigure toate acele libertăți, cari lui i-au fost contestate. Dar cred, că această hotărâre nobilă, voluntară și spontană, poate să inspire în tot cazul mai multă încredere minorităților noastre naționale pentru a-și proba patriotismul lor — care și de altfel nu poate fi adus pe tarabă —, decât ar putea să ne inspire nouă încredere promisiunea Maghiarilor — sub amenințări — că vor fi buni patrioți, dacă li-se vor împlini pretențiunile.

Aurel Ciato.

Agitația funcționarilor în Italia a încetat

Mișcarea grevistă a funcționarilor statului în Italia, a încetat și revendicările lor economice vor fi examinate de parlament. Opinia publică și întreaga presă își exprimă satisfacția pentru intrarea funcționarilor în legalitate. Atitudinea fermă a guvernului a pus repede capăt crizei; din prima zi a amenințărei cu greva, un mare număr de funcționari au declarat că nu se vor solidariza cu agitatorii.

Incetul cu incetul agitatorii au fost părăsiți de jumătate din numărul funcționarilor. Serviciile ministerelor și celelalte servicii publice au continuat a funcționa aproape normal. Guvernul va aplica măsurile de pedepsire celor cari au fost organizatorii mișcării.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

ECOURI

Congresul scriitorilor francezi.

Cedând unei necesități care s'a impus de multă vreme altor corporațiuni, scriitorii francezi au hotărât să examineze interesele lor generale. Congresul se va ține la Paris în sala Societății de geografie și va dura trei zile în care timp vor discuta asociațiunile profesionale formate ca: autori și compozitori muzicali, sindicate de ziariști, sindicate de literați, asociația scriitorilor combatanți etc. vor discuta problemele delicate de soluția cărora depinde înbunătățirea soartei scriitorilor și viitorul cugetării franceze.

In ziua întâiu, a congresului va fi discutată situația scriitorului după războiu, în a doua mișcarea corporativă în ziarism și drepturile scriitorului, iar în a treia rolul scriitorului în familia cărței.

E îmbucurătoare această tendință de unire corporativă pentru apărarea drepturilor a scriitorilor francezi cari au fost până acum exploatați de editori și ar fi bine dacă și Societatea scriitorilor români lăsându-se de formele goale care formează singura ei activitate ar impune editorilor lacomi ca Alcalay, Steinberg respectarea creațiunei literare, care nu poate ieși din cassele ghiftuite de bani ale numiților edi ori.

Teatrul popular din București

Se va deschide la 1 Octombrie ac. Până atunci vor putea fi gata pregătite 7—8 piese. Printre cele cari se repetă acum sunt **Un domn pribeag**, epizod istoric de N. Iorga, **Domnul Beverley**, cu d-l Soreanu în rolul principal, **O căsnicie**, **Fântâna Blanduziei**, cu d-l C. Nottara în rolul lui Horațiu.

S'au prezintat 12 piese originale la concursul deschis în acest scop. Rezultatul concursului se va da până la sfârșitul lunei curente.

Colonii de vară

Se știe că la București a luat ființă de mai bine de un an și jumătate „Asociația creștină a femeilor în România" (Y. W. C. A.) Această societate urmărește desvoltarea unei vieți bine echilibrate în cele trei direcțiuni, intelectuală, fizică și morală, a fetelor.

La București această societate a creat până acum două căminuri sau cluburi, unde eleve, studente, funcționare și alte fete tinere se întâlnesc pentru recreație, serate muzicale, lecții și conferințe urmate de discuțiuni asupra diferitelor subiecte ce le interesează. In ambele localuri funcționează un restaurant unde pot lua masa cu prețuri moderate.

Cu sosirea verii, Societatea face planuri noi și-și propune organizarea coloniilor școlare și studențești care au întâmpinat mult succes în alte țări. Un început s'a făcut acum un an la Buștenri, unde s'au închiriat din luna Iunie până în Septembrie.

După succesul îmbucurător de atunci, se vor repeta în anul acesta, pe o scară mai întinsă, încercările de acum un an, înființându-se o a doua colonie la Mănăstirea Agapia.

Localul se va deschide la 20 Iunie și primele trei săptămâni, până la 21 Iulie, vor fi rezervate pentru eleve.

De la 21 Iulie la 4 August la 18 August, localul va fi deschis pentru celelalte categorii de fete tinere: Studente, funcționare, profesoare etc. — prețul pensiunei fiind de 200 lei pe săptămână.

O revistă literară în Bucovina

Zilele acestea va apărea la Cernăuți revista pentru literatură și artă „Junimea", în jurul căreia sunt grupați câțiva tineri scriitori de seamă.

Pusă sub conducerea poetului George Voevidca și a publicistului Const. Iordăchescu, revista — prima publicație literară periodică în Bucovina României întregite — e menită să umple una dintre lacunele vieții culturale din Bucovina.

Monumente pentru scriitori

Comitetul S. S. R. a hotărât să ia inițiativa ridicărei de monumente memebrilor decedați Em. Gârleanu și Mihail Săulescu ultimul mort pe front. In curând se vor lansa liste de subscripție în public.

Un nou teatru în București

Societatea Scriitorilor Români în tovărășie cu soc. „Tinerimea Artistică", a obținut dela Primăria Capitalei autorizația de a transforma fosta „Panoramă Grivița" din b-dul I. C. Brătianu, într'o sală de teatru, precum și în mai multe săli de expoziții. D. arhitect Duiliu Marcu s'a angajat cu executarea planului și conducerea lucrărilor.

Bibliografie

A apărut: „Gândirea" literară artistică, socială. Anul I. No. 4 15 Iunie 1921 cu următorul cuprins:

Odihnă; Nichifor Crainic.
Curentul nou; M. Călugărul.
Către Phyllis; Dinu Geoglovan.
Miniaturi; Al. Al. Busuiocianu.
Liniște; D. Karnabat.
Moara lui Iluți; Cezar Petrescu.
Eveniment domestic; R. Morolanu.
Lied; Al. O. Teodoreanu.
Retragerea; Gib. I. Mihăescu.
Doină; ***
Minerii; Vasile Al George.
Noaptea; G. Bărgăuanu.
Visul unui cititor de biserică; Ady (trad).
Tot despre falimentul democrației parlamentare; Dan Rădulescu.
Poezie și imagine (Mișcarea literară); M. Radu.
Dimitriu Mereșcovschi (Cronica ideilor); Lucian Blaga.
Cărți și reviste, Cronica mărunță, Bibliografii, Desen de Popa.

20 pagini în 4° cu numeroase desemne 2 lei 50 bani.

Tot odată administrația anunță, că primul număr fiind epuizat, nu mai poată răspunde nici unei cereri. Aconamentele curg dela No. 2.

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj**, Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Propaganda românească în America

— Un banchet de omagiu al finanței americane —

In revista new-ork-ează „Current History", ministrul României în Statele Unite, d. Anton Bibescu a publicat de curând un admirabil articol cu privire la așezământul cel nou al României noui în noua Europă. In pagini de o claritate și un românism demne de remarcat cititorul american a putut să înțeleagă cât de departe a stat de România, nu numai din punctul de vedere al chilometrilor cât mai ales din acel al cunoașterii bogățiilor noastre economice.

Prin pledoaria d-lui Bibescu a fost demascată o încercare de ponegrire a neamului nostru din partea propagandiștilor unguri, punând sub ochii americanilor viziunea viitoarei Românii ale cărei posibilități de desvoltare comercială, morală și culturală sunt neîntrecute de nici o țară cu aceiași întindere și populație.

După apariția acestui articol, în care se deschid cele mai ispititoare perspective pentru finanța americană, cele mai distinse personalități financiare din New-York, au organizat un banchet în cinstea d-lui Anton Bibescu.

Au luat parte d-nii: Alvin W. Krech, Equitable Trust; Otto H. Sahn, of Kuhn, Loeb et Co.; J. P. Morgan, J. P. Morgan et Co.; Chas. M. Schwab, director, United Steet Corporation; Chas. H. Sabin; presedinte, Guaranty Trust Co.; Chas. Haydn, Hayden, Stone et Co.; John Henry, Hammond, of Brown Brothers; Geo. W. Davison, președinte, Central Union Trust Co.; Geo. Baker, Jr. președinte, First National Bank; J. Hurbert Case, Deputy Governor, Federal Reserve Board; A. W Loasby, președinte, Equitable Trust Co. of New-York; A. Mellon, Mellon et Co.; comandor Irimescu.

Conducătorii unui capital de circa 100 miliarde dolari se aflau deci reuniți la această masă.

După ce s'a închinat un pahar în sănătatea M. M. L. L. Regele și Regina României, d-l ministru Bibescu, a rostit un frumos discurs cu privire la rolul României în omenire.

Excursiunile geografice ale D-lui prof. de Martonne

Institutul de geografie al Universității din Cluj, ne comunică următoarele programe rezumate ale excursiunilor care se vor face subt conducerea d-lui prof. Emm. de Martonne în vara acestui an

Excursiunea I-a în Munții Bihor grupul A,

(11 zile începând între 10 și 15 Iulie, 4 zile culcare sub cer).

Cluj, Narișel, Cârligata (1693) Stâna de Vale, Beiuș, (Platforma Marișel, Carst, urmile de ghețari, marginea basinului din Beiuș).

Vâșcău, Cucurbeta (1849) Scări oara, Câmpeni (Marginea platformei din Bihor, Carst etc.)

Abrud, Mineie din Roșia (Platforma din Abrud și formațiunile eruptive).

Brad, Deva, (Carst, vedere asupra platformei Poiana-Ruska.

Aiud, Remete (Trăscău, Turda, Cluj). Marginea estica a Masivului, carst și platforme, văile epigenetice.

Grupul B.

Cluj, Vârfu, Reszeg, Huedin, Vad, Oradia-Mare, (Contactul Masivului Bihor cu terțiarul, carstul din Vad, valea epigenetică a Crișului).

Beiuș, (peștera Meziad, Basinul din Beiuș).

Apoi împreună cu grupul A.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Macedonia de după războiu

D-l *Julien Luchaire*, admirabilul conferențiar, pe care Clujul l-a admirat zilele trecute, descrie în ziarul parizian. „Le Figaro" impresiile sale dintr-o călătorie recentă făcută în Macedonia. Insemnările sunt datate: 25 Mai, Uskub. Orașul sârbesc de astăzi e vechiul Scopi al lumii greco-romane. Călătorul occidental se simte aici la capătul lumii Dacă el intră aci noaptea și rătăcește pe străzi, primele impresii nu vor fi deloc plăcute: niște uliți noroioase, cu cafenele, unde se'nghesuiesc, la lumina galbenă a petrolului, țărani macedoneni cu hainele brodate, cu pantaloni umflați sus și strânși jos, pe pulpe.

Scenele de războiu petrecute în apropiere sunt încă în mintea or'cui; codrul lor, valea Vardarului dintre Salonic și Ghevgheli e de neuitat.

Această imensă întindere netedă și umidă, între bariere de munți, subt un cer greoi, e lugubră ca un cerc din infernul dantesc. Ridicături de pământ par niște enorme depozite ale unui trecut de violență și de blestem, La Ghevgheli, unde se termină terenul mlăștinos, pe primele înălțimi sunt șirurile de cruci albe ale soldaților din corpul expeditionar aliat, care s'a luptat pe aceste locuri.

Satele sunt rare — dar urmele oamenilor se văd pretutindeni: toate podurile sunt distruse și înlocuite prin schele, la cari se lucrează; schelete de trenuri întregi sunt asvârlite pe câmp; în gări, grămezi de material rulant stricat; chesoane, tunuri, bucătării ambulanțe, grămezi de obuze, munți de sârmă de fier. Și iar crucile albe...

La Veleș să termină acea lungă bandă de populație turcească, care, plecând din Chalcidica, urcă țărmul stâng al Vardarului și constitue, din partea Serbiei, ariergarda năvălitorului pentru totdeauna învins.

Tot aici, între Veleș și Uskub să sfârșește în contact cu Sârcii veniți din Nord, frontiera etnică care, prin Salonic la Sud, Ochrida la West și țărmurile Strumei la Est, închide pe Slavii macedoneni propriu-ziși, rude așa de aproape cu Bulgarii și tot așa cu Sârbii, pentru ca să fie, între aceste două popoare, sâmburelele unei veșnici neînțelegeri, dacă nu sunt fermentul unei împăcări.

Tot aci, scoborând din munții lor, se opresc grupurile albaneze cele mai înaintate spre Est. Pe ai i, se împrăștie satele de păstori aromâni, cari de la Dunăre, prin Stara Planina, prelungesc într'un lanț întrerupt, până la pind, numele și limba Românilor, iii Romei.

Totuși, dacă pătrundem în biserici, dacă observăm obiceiurile orașelor, alimentarea burghezimei, relațiile sociale, dacă intrăm în prăvălii și vorbim cu negustorii și, mai mult, dacă intrăm în relații de negoț cu ei, ce găsim subt pătura slavă sau turcă, română sau albaneză? Influența Grecului, a eternului bizantin, a cărui sulp țe de spirit și cultură a limpezit pastele omenești, cari au acoperit timp de secole, succes, acest vechiu pământ frământat. Rând pe rând, jugoslavul, Turcul, Albanezul au fost bizantinizați prin c'erul, grec, prin comerciantul grec, prin literatul grec. Dela mijlocul secolului al XIX-lea și mai mult acum, de când ultima înaintarea a Sârbilor, o operă inversă se îndeplinește. Dar pare imposibil — și poate că nici nu e de datorit — ca slavizarea să facă să dispară or'ce urmă a amestecurilor vechi.

Macedonia: centru al Balcanilor, nod al problemei balcanice, simbol al balcanismului. Civilizația balcanică nu e nici slavă, nici greacă, nici asiatică; ea este, printr'o operație de secole, un amestec intim al celor trei. Urile, cari despart astăzi diversele naționalități balcanice, constituite în state, nu isvorăsc din deosebiri absolute.

Toate aceste rase, cari se atâță reciproc pe baza diferențelor etnice și lingvistice, au un fond moral comun. Dela stâncile Cretei până'n pădurile Carpaților, această imensă întindere umană pestriță are adânci rațiuni de a se înțelege și de a se uni, pentru multe interese evidente. E destul să te uiți pe lista clasificărilor etnografice: Slavi greciza ți, Albanezi slavizați, Greci albanizați, Slavi turciți, Români slavizați... și toate combinațiile etnografice, plus diviziunile religioase...

Barierele dintre aceste popoare sunt mobile și neamurile, luptându-se, învață să se cunoască. O nouă lume balcanică se formează. Câțiva ani de pace și infiltrațiile comerțului, redeschizând toate căile, vor pregăti o nouă și durabilă federație.

De-alungul Vardarului trece marele drum secolor, care, dela Nord la Sud, leagă centrul Europei cu Marea Egee. Drumul ambițiilor politice ale Austriei va fi drumul ambițiilor comerciale ale tinerilor țări ieșite în urma ei.

Alte săbii se vor încrucișa, fiindcă pe aici trec vechile drumuri, așa de multă vreme închise, cari, traversând Albania, leagă Adriatica cu Marea-Neagră, Italia cu lumea balcanică și dunăreană.

Vechea Macedonie, unde ieri se ingrămădeau, certăreță, rase venite din patru puncte cardinale, înăbușite în suferință și așteptare, va fi mâine răspântia, în care se vor întâlni, armonios, toate curentele vieții balcanice înoite.

Cronica politică

„Armonie socială și guvern de concentrare". Relevând declarația rostită de d-l Ion Brătianu la congresul partidului liberal ținut la Timișoara în care se spune că partidul liberal pășește la desvoltarea națională pe temeiul democrației și al armoniei sociale, **Patria** se întreabă dacă înseamnă într'adevăr a face operă de armonie, atunci când vii să strici o organizație istorică a românilor de peste munți, adică partidul național.

Partidul național a pierdut însă dreptul de a vorbi de armonie socială. Căci politica pe care a înțeles s'o ducă alături de țărăniștii din Regat și în tovărășia tuturor elementelor anarhice cari grație frământărilor războiului au aparut din turburi adâncuri la suprafața vieții politice a țării, n'a fost decât o politică de învrăjbire și de ură.

Ai agitat ideia luptei de clasă, ai cultivat tendințele regionaliste încercând să sameni discordia între diferitele provincii cari alcătuesc România-Mare și totuși ai curajul să vorbești de un guvern de concentrare?

E acuzat partidul liberal că vine în Ardeal pentru a face operă de dezbinare. Dar partidul liberal vine deabia acum în Ardeal pe care, datorită tocmai politicii și acțiuni partidului național, îl găsește învrăjbit și dezbinat?

Și cum ar fi cu putința atunci un guvern de concentrare când prin politica pe care-ai dus-o până acum ai sfărîmat armonia socială?

Trebuie refăcută întâi armonia între clase și provincii pentru a realiza apoi guvernul de concentrare. Țara nu poate fi guvernată de nici una din provinciile sale, ci de forțele politice și naționale de pretutindeni unite, a declarat d-l Brătianu la Timișoara. Declarația aceasta înseamnă nu numai condamnarea regionalismului, care este element de discordie, ci și afirmarea ideii de armonie.

De ce vine partidul liberal în Ardeal? Partid istoric, el vine în virtutea unui trecut de care se leagă întreaga operă de creare și consolidare a statului român, precum și războiul care ne-a au dat **Unirea**, pentru a repara resultatele unei politici nenorocite de pe urma căreia Ardealul a avut să sufere așa de mult.

Excursiunea II-a în Munții Hațeg și Banat

(16 zile începând între 25 și 30 Iulie).

Cluj, Hunedoara, Vadul Dobri, Ruskița, Hațeg (Platforma Poiana-Ruska) Grupul A. Retezat (V-ful Pelaga 2400 m.) Soarbele, Bonica, Teregova (4 zile culcare subt cort. Platforma Riu-șes și Boresco, forme glaciale etc.)

Grupul B. se desparte de Grupul A. la Hațeg.

Hațeg, Deva, Lugoș (Tsrase și strâmtoarea din valea Mureșului) Caransebeș, Teregova (Valea epigenetica a Timișului).

Apoi împreună cu Grupul A: Teregova, Caransebeș, Timișoara, Reșița.

Munții metaliferi și carstici din Banat (Reșița, Anina, Krassova, Bozovici, Mehadia) București, Cluj.

Excursiunea III. în Maramureș—Bucovina—Basarabia—Dobrogea.

(17 zile începând între 20 și 25 August).

Cluj, Rodna, V-fu Pietrosu (2300 m.) Borșa, Kirlibaba (Masivul cristalin din Rodna, forme glaciale).

Câmpulung, Cernăuți (Dealurile Bucovinei).

Bălți, Soroca, Iași (Basarabia, Stepa din Bălți și Codrul din Cornești, Nistrul, rapide din Iampol etc.)

Iași, Scheia, Roman, Galați (Podișul Moldav și valea Siretului),

Cu vapor și auto la Isaccea, Tulcea, Babadag, Alibachioi Turcucaia, Măcin (Munții din Dobrogea de Nord și Dunărea.)

*

Numărul excursioniștilor e limitat la 15 pentru fiecare excursiune. Excepțional și numai intru cât împrejurările vor permite, acest număr va fi depășit.

Spre a întâmpina eventualele cheltueli extraordinare, a fost fixată o taxă de excursiune:

75 lei pentru profesori universitari, membri ai învățământului superior sau particulari specialiști.

50 lei pentru profesori secundari.

Studenții înscriși, personalul Institutului de Geografie din Cluj nu plătesc nimic.

In schimbul sumei indicate, excursionistul va avea transportul, hrana și locuința.

Această sumă se vărsa la începutul excursiunii casierului excursiunilor. Ea constitue fondul de rezervă al excursiunii. După fiecare excursiune se fac socotelile. Dacă cheltuelile nu depășesc suma destinată pentru fiecare excursiune, casierul va înnapoia fiecărui participant care a plătit taxa de excursiune, în proporția în care ea nu a fost cheltuită.

Cheltuelile zilelor care separă o excursiune de alta privesc pe fiecare excursionist în parte. In Cluj s'au luat măsuri pentru găzduire la Colegiul Latin și la Căminul Studențesc, care pot înlesni și o masă modestă cu un preț redus.

Inscrierile se închid la 5 Iulie.

Institutul își rezervă dreptul de a modifica în detaliu programul excursiunilor și de a modifica lista participanților în măsura în care necesitățile o vor impune. In acest din urmă caz fiecare participant va fi anunțat de modificările care îl privesc. Ulterior vom anunța data exactă a fiecărei excursiuni.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

Partidul național și viitorul guvern

„Patria" se arată foarte îngrijorată, în numele partidului național, de vizita d-lui Ion I. C. Brătianu în Ardeal. Era și de așteptat. Cunoaștem mai demult această poveste: „partidul liberal aduce desbinarea între ardeleni!" Cineva care n'ar fi asistat la ne-mai pomenita violență a luptelor electorale din ultimele alegeri din Ardeal, la care partidul liberal n'a luat parte, cineva care n'ar fi auzit ecoul urâtelor răfueli dela Cameră, dintre cele două tabere ardelene din majoritate și opoziție, ar putea să creadă că d-l Ion I. C. Brătiana găsește în aceste locuri o ideală și cerească armonie, pe care vrea s'o strice, cu orice preț.

Dar, lucrurile nu stau așa și pentru ca să trădeze complect preocupările partidului național „Patria" își sfârșește astfel strigătul de alarmă: „noi recomandăm publicului să înconjure întrunirile organizate de liberali pentru un singur motiv: având o mare asistență ei vor pretinde guvernul singur, pe motiv că țara e cu ei".

Iată deci, singura preocupare: puterea! Partidul național ar face mai bine să găsească drumul unei politice serioase și hotărîte, înainte de a da frâu liber dorinței sale de a guverna. Atitudinea sa de până acum, nu-i dau dreptul să se intereseze dacă cei cari vor veni la cârma țării vor fi sau nu siguri!

Altminteri, toată lumea va înțelege că ceeace preocupă pe conducătorii partidului național nu sunt problemele mari ale României întregite, ci teama de a nu rămâne mai departe pe băncile opoziției.

Și această poftă de guvernare, care crește din zi în zi nu e o bună armă de luptă.

Inaugurarea „Cercului de studii" al partidului național-liberal din Cluj

Duminecă, 19 Iunie va avea loc, în sala cea mare a Prefecturii, la orele 11 a. m., în prezența d-lui Ion I. C. Brătianu și a fruntașilor ce-l însoțesc, inaugurarea „Cercului de studii" al partidului național-liberal din localitate.

Solemnitatea se va desfășura după următorul program:

1. Cuvântul de salutare al Președintelui „Cercului de studii", Dr. V. Bianu.

2. Răspunsul d-lui Ion I. C. Brătianu.

3. Expunere istorică asupra partidului național-liberal, de N. Bănescu.

Ori cine poarte participa la această solemnitate.

La orele 5 p. m., va avea loc, în saloanele clubului național-liberal din piața Unirii (Casa Banfy), *Consfătuirea* d-lui Ion I. C. Brătianu cu delegațiile organizațiilor național-liberale din Ardeal.

Seara, la orele 9, *Banchetul*, în salonul hotelului New-York.

Știri și fapte politice

Am întrebat aci, deunăzi, pentru cari motive nu reproduce și „Patria" comunicatul partidului național, publicat de „Gazeta Transilvaniei" prin care d. Iuliu Maniu se declară categoric pentru fuziunea cu partidele din opoziția națională.

N'am primit însă, până acum nici un răspuns, și probabil că „Patria", ocupată cu discuția unor alte chestiuni „istorice" va continua să ignoreze această întrebare prea.. „actuală".

■

Ziarele au vorbit despre incidentul petrecut în comunu Codlea. din județul Brașov, unde prefectul județului, venit să instaleze pe noul primar al comunei, a fost „arestat" și închis de locuitorii sași cari dezaprobau numirea noului primar.

Aflăm acum că locuitorii arestați pentru acest act de rebeliune au fost lăsați liberi, din ordinul guvernului, deoarece și prefectul județului avusese o purtare provocătoare.

N'avem ce spune, admirabilă soluție pentru rezolvarea unui asemenea incident, și strălucită dovadă despre autoritatea organelor admnistrative ale actualului guvern!

■

Politica d-lui C. Argetoianu în ceeace priveste unificarea administrativă a Ardealului, a început să-și dea roadele. D. Octavian Goga a încunoștințat pe d. general Averescu, — după spusele ziarelor din București, — că parlamentarii ardeleni din partidul poporului, nemulțumiți de felul cum se rezolvă chestiunile care interesează nevoile Ardealului, se constituiesc în grupare deosebită, păstrându-și în această privință o completă libertate de acțiune.

Iată un rezultat caracteristic: să dorești „unificarea" unei țări întregi și să te pomenești cu ruperea în două a propriului tău partid!..

■

D. Iuliu Maniu, cerând o audiență la Palat, a fost primit de M. S. Regele, căruia i-a înmânat moțiunea „comitetului de o sută" al partidului național. „Adevărul" publică această știre însoțind-o însă și de unele amănunte „asupra opiniei pe care Suveranul o are despre opoziția „națională". Cumm d Albert Honigmann, reporterul „Adevărului" nu stă de vorbă în fiecare zi cu M. S, Regele, probabil că d. Iuliu Maniu a luat obiceiul să publice prin ziare felul cum decurg audiențele d-sale la Palat. Inovația e interesantă. Dar, cine poate restabili adevărul, în cazul când pe d. Iuliu Maniu îl trădează câteodată memoria?

Revista presei maghiare

Andrássy prorocește.

Sub aces titlu ziarul „Uj Kelet" se ocupă de prevestirea, pe care contele Andrássy a plasat'o într'un ziar american privitor la un nou răsboi, ce ar fi în pregătire. „Femeia bătrână a vieții politice maghiare" — așa i-l numește „Uj Kelet" pe contele Andrássy — croncănește din nou". Apoi în ton de persiflare arată rolul trist, pe care acest „conte negru" l'a avut în viața politică maghiară.

„Nu e primul caz — scrie sus numitul ziar — că acest conte promite sânge, jale, moarte, lacrimile văduvelor și orfanilor. Căci ceea-ce Andrássy, prevestește în acelaș timp promite. Cu adevărat amenință omenirea, sperie sufletele timide". Mai departe ziarul scrie: — „Așadar Andássy prorocește din nou. Intr'o foae americană lasă să i-se audă croncănitul prevestitor de moarte." Europa, spune el se află în preajma unui nou războiu. Acest războiu milifică tratatele de pace și noile hotare. El va începe când Austria se va alipi la Germania. Ungaria va fi destul de tare, să ia parte în vărsarea de sânge și va și lua parte a'și recâștiga teritoriile rupte. Și atuncea ea va urma pilda Austriei și se va uni cu Germania".

Iată ce prevestește contele negru — continuă "Uj Kelet" — Sânge, sânge, sânge, torent de sânge care se va revărsa peste lume, va mătura pe toți, dar Ungaria va fi tare, își va menține locul. Dacă nu ar fi așa de trist și din cale afară de scârbos, poate ar trebui să rădem de poza și masca comică, cu care oracului, care până acum totdeauna a eșuat cu prevestirile sale, se prezintă în fața lumii.

Dar nu avem poftă de râs. Profeția aceasta ne indispune, ne întunecă. Nu pentrucă ne-am teme de ea. Nu este Andrássy prima și mica ciuvică, care prevestește războiul. Mai sunt și alții. Dar, dacă ei prevestesc războiul, îl prevestesc așa, că totodată îl și propagă. E ca și profeția din Macbeth, când preoții din Delphi prezic, ceea-ce doresc din adâncul inimii"... Articolul sfârșește astfel: „In loc ca Europa să amuțiască ciuvicile, cu o îngrețoșare perversă, pasivă, le ascultă cântecul, care ne chiamă la moarte."

Să ne întoarcem la trecut.

Sub titlul acesta ziarul „Keleti Ujság" publică un judicios articol, datorit d-lui Dózsa Endre în care se provoacă la hotărârile adunării naționale dela Blaj, ținută în 1848 și pretinde că ceea-ce și după spiritului timpului de atunci a fost just, cu atât mai mult trebue să fie just astăzi, într'o epocă, când e recunoscut dreptul de autodeterminare a popoarelor. Desigur și nimeni nu le contestă dreptul Maghiarilor de a-și trăi, în cadrele statului român viața lor proprie, întrucât nu s'ar atinge interesele superioare de stat și ordinea legală. Totuș, analogia, la care se provoacă d. Dózsa Endre și conclusiunile, cari s'au încercat a-se trage în buze unei astfel de analogii, ne dă cuvântul ca într'un articol special să rectificăm părerile, ce ne par eronate.

Aici reproducem numai partea finală a acestui articol:

— „Națiunea română a rămas credincioasă jurământului făcut, căci și-a apărat națiunea și nu a comis nimic împotriva intereselor și drepturilor românești. Dar jurământul ei, să extinde mai departe. S'a legat că va proteja libertatea, egalitatea și frățietatea, prin urmare nu numai a sa proprie, ci și a celorlalte națiuni întregitoare: a ungurilor secuilor și sașilor deopotrivă... Această conștiință națională prin unirea tuturor Românilor a creat România nouă, dar pentru ca să o poată și pe mai departe menține, nu este iertat să se transforme în șovinism național ori chiar de rassă acolo unde se mai găsesc și alte națiuni întregitoare. România e un stat cu totul independent; ea nu este înlănțuită la o mare putere străină, ale cărei interese de multeori erau contrarii, după cum era

Ungária. Tocmai pentru aceasta România trebue să-şi caute baza existenţei şi garanţia desvoltării sale nu în protecţia vreunui factor străin, ci în credinţa propriilor săi cetăţeni şi în voinţa publică de-a se creia un stat unitar şi fericit.

Singura cale în Ardeal pentru a se ajunge la aceasta este încredinţarea maghiarimii că în noua sa patrie nu va fi considerată ca străină, că concepţia românimii de azi nu diferă întru nimic de concepţia înaintaşilor, cari pentru prima oară au proclamat conştiinţa naţională română, şi că hotărîrile aduse la Alba-Iulia în concordanţă deplină cu aceste tradiţii, ca legi fundamentale ale României noui, nu vor rămânea numai literă scrisă, ci vor fi anunţate în modul cel mai conştiincios şi punctual. Atunci şi noi, maghiarii ardeleni, vom putea pretinde cu încredere şi cu curaj ceeace au pretins fraţii noştrii Români în adunarea lor naţională dela Blaj, în 1848, şi cu încredere şi curaj vom putea jura pe ceeace a jurat fraţii noştrii români la 15 Mai 1848?"

Cam nebuloasă concluzie dintr'o premisă aşa de clară.

Scrisoare din Oradea-Mare

— Serbarea Orfanilor de Războiu —

Pentru a se veni în ajutorul micilor Orfani de Războiu, fără deosebire de naţionalitate, ai căror părinţi au căzut pe diferite câmpuri de luptă Soc. femeilor Române şi Soc. femeilor maghiare din localitate au aranjat în ziua de 12 Iunie o serbare al cărei venit este destinat pentru ajutorarea Orfanilor de Războiu. Serbarea a avut loc în parcul Eminescu pe malul Crişului unde din vreme s'au făcut de către primărie pregătirile necesare.

La orele 4 p. m. au plecat din curtea Poştei Centrale mai multe care alegorice aranjate cu mult gust de Doamnele Organizatoare ale Serbării, străbătând străzile principale în sunetul muzicei militare până la parcul Eminescu. A plăcut mult şi a făcut o adâncă impresie carul orfanilor care reprezenta pe mama văduvă cu copilaşi-i orfani în jurul ei, precum şi carul ţărănesc reprezentând o şezătoare la ţară făcând o frumoasă impresie costumele şi ţesăturile româneşti Restul carelor a fost bine.

In parcul Eminescu au-avut loc producţii artistice făcute de către Artişti ai teatrului local. Tamas Andrei a cântat „Ruga lui Valentin" din opera Faust. Jósika Miţi, Lengyel şi Gizi Váradi acompaniaţi la piano au cântat un frumos duet fiind mult aplaudaţi de public. S'a jucat comedia de cabaret. „Pepene" de către Ştefan Madaş, Bela Stoll, Juci Körössy şi d-na Vank.

Pe scena deschisă a teatrului de copii s'au produs următoarele eleve: Pipi Zigre „Dans englez", Gizi Löncz şi Grossman Pista cu „dansul Bucătăresei". Dansuri naţionale executate de către elevele Jonas Sofia, Ileana Karţis, Adele Pop, Constanţa Popovici şi Anuţa Sokovici; au fost foarte bine executate, stârnind admiraţia tuturor.

După reprezentaţie, publicul s'a îndreptat pe la diferitele chioşcuri de verdeaţa unde bazarele impovizate de către drăguţele Doamne Orădene ofereau tuturor mijlocul de a veni în ajutorul orfanilor.

Bufete bine aranjate şi aprovizionate au stat tot timpul la dispoziţia publicului, fiind bine serviţi de către Doamnele şi D-rele din elită. In timpul serbării, a cântat muzica militară şi 2 orchestre, diferite arii naţionale româneşti şi arii maghiare. S'a petrecut de minune până noaptea târziu.

Rezultatul moral şi material a fost sa isbăcător.

A. G.

Pentru reorganizarea învăţământului technic universitar

— O întrunire şi o moţiune —

Pentru că guvernul în ultimul consiliul de miniştri, a hotărât în mod arbitrar scoaterea dela ordinea zilei dela Senat a proectului de lege pentru reorganizarea învăţământului tehnic universitar, profesorii universitari, studenţii institutului electro-tehnic, Cercul studenţesc precum şi studenţii reprezentaţi ai universităţilor din Cluj, Cernăuţi şi Iaşi, au ţinut Luni seara în sala XXI dela Universitatea din Bucureşti o întrunire, la care au luat parte mulţi senatori si deputaţi din toate partidele politice.

După cuvântările d-lor I. Nistor, rectorul universităţii din Cernăuţi, D. Metaxa, în numele a 800 studenţi ai inst. tehnic universitar, D. Săulescu prof. univ., Paul Bujor prof. univ., I. Atanasiu, fostul rector al univ. din Bucureşti, Ermil Pangrati, prof. univ. D. Hurmuzescu, prof. univ. D. Dănăilă, prof. univ., L. Popovici-Lupa, profesor, Valescu, Aprihăneanu şi Romanescu, studenţi, se votează următoarea moţiune:

„Azi 13 Iunie. numeroşi profesori universitari şi studenţi dela universităţile din ţară, întruniţi în palatul Universităţii din Capitală, sub presidenţia d-lui rector I. Nistor, preşedintele „Asociaţiei prof. universitari", luând în discuţie amânarea pe timp nelimitat a proectului de lege referitor la institutele tehnice universitare şi considerând această amânare, ca o periclitare a viitorului învăţământului universitar aplicat, precum şi ca o încălcare a prestigiului celor mai înalte instituţiuni de cultură de la noi, hotărâse să nu cedeze în faţa situaţiei noui create, până că proectul nu va deveni lege.

„Numesc pentru coordonarea mişcării, următoarea comisiune: d-ni I. Nistor, Bujor, M. Vlădescu, şi Bogdan Duică, precum şi d-nii Săulescu, Muş. Demetrescu dela şcoala de agricultură, Ştefănescu, Popescu. Ionescu dela chimia industrială şi Alexandrescu, Dumitrescu şi Metaxa dela electro-tehnică.

INFORMATII

Financiare

Direcţiunea financiară din Cluj a dat ordin tuturor direcţiunilor financiare să primească la achitarea dărilor şi altor taxe şi impozite bani mărunţi.

Aceasta pentrucă comercianţii s'au plâns că băncile nu vor să primească bani mărunţi.

■

Incasarea dărilor pe anii trecuţi în Ardeal se face cu multă activitate aşa că se speră că în curând să fie aduse la curent.

■

Pregătirile pentru organizarea perceptoratelor în Ardeal sunt terminate şi nu se aşteaptă decât ordinul Ministerului pentru ca ele să funcţioneze.

■

Consiliul oraşului Timişoara a hotărât înfiinţarea unui impozit progresiv asupra servitorilor. Fiecare patron va trebui să plătească către oraş impozitul anual în proporţia următoare: Pentru un servitor (sau servitoare) 50 lei, pentru doi servitori 300, pentru trei 1200 lei iar pentru fiecare servitor peste numărul de trei 2400 lei. Sunt scutiţi de acest impozit funcţionarii statului, judeţului şi ai oraşului, ofiţerii, preoţii, învăţătorii şi muncitorii. Ca servitori se consideră aceia cari ajută la muncile casnice.

■

Universitare

Studenţii facultăţii de ştiinţe din Iaşi continuă a fi în plină agitaţie şi, în urma unei întruniri, au decis abţinerea totală de la examene, în semn de protestare contra suspendării nemotivate a discuţiunii proectului de reorganizare a învăţământului tehnic universitar.

Cazul a fost adus la cunoştinţa ministerului instrucţiunii.

■

Militare

Consiliul de războiu a corpului 1 armată sub preşidenţia d-lui colonel Butunoi a judecat pe gradele inferioare şi soldaţii din regimentul 107 infanterie acuzaţi de rebeliune în armată. Ei fuseseră condamnaţi la moarte de Curtea Marţială a diviziei 8-a.

Procesul a venit în recurs la Craiova.

După o matură chibzuire consiliul a dat următoarea sentinţă. Sergentul instructor Vasciuc Gratzianu la 20 ani muncă silnică, caporalul Vasile Moldovanu la 15 ani muncă silnică, soldaţii Cristea Iosef şi Puşcău Ioan la muncă silnică pe viaţă, soldatul Tatian Niculae la 18 ani muncă silnică, Marcu Gh. la 5 ani recluziune, Nistor Fedor la 6 ani recluziune, Iancu Gh. Rusu Ion şi Vasile Al. la câte 3 ani închisoare.

■

Dela C. F. R.

Direcţiunea Regională C. F. R. din Cluj, a dat ordin ca impiegaţii din staţiuni să poarte banda roşie la mână pentru a fi deosebiţi de funcţionarii ce nu sunt de serviciu.

■

Funcţionarii C. F. R. vor primi de la centrele de aprovizionare pâine fabricată cu o reducere de 45 la sută faţă de preţul actual al pieţei.

Tânţarul!

Politice

Citim în Adevărul că conform deciziunilor luate la Cluj de comitetul de o sută al partidului naţional-român, d. Iuliu Maniu a solicitat o audienţă regelui care a primit pe fruntaşul ardelean.

D. Iuliu Maniu ar fi expus Suveranului în amănunţime sensul moţiunei votată de partid la Cluj, adăogând totodată hotărârea naţionaliştilor ardeleni de a nu se despărţi de tinerile partide democratice în lupta întreprinsă.

■

Comerciale

Pe piaţa cimentului se observă o urcare nouă de 20—25 procente.

Vânzarea vitelor stagnează. Aceasta s'a ţinut la Cluj unde din peste 1000 vite s'au vândut numai vreo sută.

Exploatatorii de lemne treç printr'o criză pricinuită de faptul că nu pot plasa lemnul. Pentru exportul în străinătate nu se pun la dispoziţie vagoanele necesare şi se fac mari greutăţi. Astfel toată industria lemnului suferă. S'a ivit un concurent nou în Jugoslavia, care alimentează pieţele maghiare.

■

Din cauza marilor cantităţi de sulfat de cupru ce se găsesc pe piaţă, fabrica Phoenix din Ardeal a scăzut preţul la 8,50 lei kgr. loco fabrica.

■

Şcolare

Direcţiunea învăţământului superior a invitat prin episcopiile româneşti pe preoţii satelor ca în timpul vacanţei şcolare să propage printre absolvenţii şcolalelor medii sau printre cei a 4 clase secundare să intre în şcolile superioare de comerţi şi meserii.

■

Artistice

In ziua de 23 Iunie ora 8½ seara va avea loc în sala prefecturei din Cluj concertul dat de D-na Victoria Karsay soprană dramatică cu concursul D-şoarei Valeria Isacu (piano) Acompaniamentul la pian va fi executat de meastrul H. Klee.

Variatul program cuprinde bucăţi alese din T. Mendelssohn, P. Mascagni, R. Wagner, L. Beethoven, Gh. Scheletl, şi Gh. Dima.

Credem că publicul Clujan se va grăbi să existe la această serată muzicală care prezintă toate garanţiile unui succes desăvârşit

■

Diverse

Pentru expoziţia de vite se va ţine la Lavrin (Banat) în zilele de 23—30 Iunie s'a acordat o reducere de 50 la sute pe CFR. pentru persoanele care însoţesc mărfurile şi vitele.

■

In cazuri de mutări sau transferări în interes de serviciu s'a admis magistraţilor o reducere pe CFR. de 50 la sută pentru bagajele şi obiectele casnice.

■

Ziarele maghiare din Budapesta comentează zvonul, că Horthy, şi o mare parte din tovarăşii lui ar fi dispuşi să aducă pe tronul Ungariei pe Albrecht de Habsburg cu condiţia ca acesta să ia în căsătorie pe fata lui Horthy.

Diverse

Exploatările statului din Ardeal produc în regie proprie anual ca 200.000 m. c. lemn de construcţie, ca 500.000 steri lemne de foc. La aceste lucrări sunt angajaţi aproape 10.000 lucrători.

■

Pierderile suferite de populaţia Braşovului în urma cumplitei furtuni care a bântuit zilele trecute acest oraş, se ridică la o sumă enormă.

■

Alaltăeri, siguranţa locală a arestat în gara Cluj pe un hoţ de buzunare tocmai când voia să opereze un furt de 17.000 de lei. In sarcina acestui pungaş sunt puse şi alte numeroase furturi.

■

Noua instalaţie de băi populare din Cluj se va deschide Dumineca aceasta. Preţurile vor fi între 3 şi 5 lei.

■

Primăria oraşului Cluj a primit o deciziune ministerială prin care se interzice proprietarilor de farmacii de a-şi muta farmaciile dintr'un loc în altul fără obţinerea unei noui licenţe. Acestea pentru motivul că licenţele se dau nu pe persoană ci pe loc.

■

Eparhia reformată din Cluj a trimes ministerului cultelor şi ocrotirilor sociale o adresă prin care cere ca clădirile din Cluj care sunt proprietatea eparhiei şi se găsesc ocupate de statul român (transformate în spitale) să fie redate eparhiei pentru a reinstala în ele şcolile reformate.

■

In Cluj continuă procesul conducătorilor grevei generale din Octombrie trecut. Peste câteva zile se va da sentinţa.

■

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate şi la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche acărui surmenaji staţionar prospătează corpul obosit oţeleşte muşchii stătuţi stânge ori ce dureri corporale şi dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică şi chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

■

Dr. Lăzărescu, medic-şef al Casei Cercuale, Specialist în boale Interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

■

Pentru vindecarea sigură al Anemiei, a lipsei de poftă de mâncare, a nervositătii, întrebaţi *vinul de Tokaj cu chinină şi fer* preparat de dr. Biró cu gust plăcut, care întăreşte şi curăţă sângele. Preţul unei sticle 15 Lei. Depozitul principal: Farmacia dr. Biró, Cluj, Piaţa Unirii. III-319

Noutăţi de vară

Calităţi din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

magazin de haine pentru bărbaţi, copii şi fetiţe.

Cluj, Piaţa Unirii 14. Telefon 431

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

Chemare pentru Tuberculoși

Rusaliile se apropie și cu ele ziua aleasă de noi în folosul tuberculoșilor.

Glasul Meu se ridică din nou, spre a vă cere ajutor! Mă bucur de tot binele ce-l putem face împreună, celor mai nenorociți dintre cei ce suferă, acelor tuberculoși, al căror număr crește îngrozitor.

Munca ce o avem de săvârșit e anevoioasă!

Trebuie să clădim sanatorii, să izolăm bolnavii, să îngrijim copiii!

Dar, ne trebuie bani! Viața e scumpă, suferințele sunt mari și nenumărate.

Voi cari sunteți sănătoși, gândiți-vă la cei ce suferă.

Dați pentru dânșii, dați din adâncul inimei!

Nici un dar nu e prea mic, prea neînsemnat, fiecare firimă e primită cu bucurie.

Binecuvântarea lui Dumnezeu, a Mea și a miilor de suferinzi va fi cu voi.

Dumnezeu vă va răsplăti în ceeace aveți mai scump.

MARIA,
Regina României.

La moartea lui Emil Costinescu

Cuvântarea rostită de D-l Ion I. C. Brătianu, cu prilejul funeraliilor.

Cu prilejul funeraliilor regretatului om de stat, fost fruntaș al partidului național-liberal d-l Ion I. C. Brătianu, șeful partidului național-liberal a rostit următoarea cuvântare:

„Am jalnica datorie să aduc lui Emil Costinescu prinosul de dragoste și de recunoștință în numele partidului care în curs de două generații s'a bucurat de sfaturile lui, s'a folosit de munca lui.

„Discipol al lui Cost. Rosetti, colaborator inteligent, inimos și devotat Emil Costinescu a ajutat pe părinții noștri să organizeze forțele cu care împreună cu dânsul ei au întemeiat Regatul României de eri și care ne-au îngăduit împreună cu el să realizăm înfăptuirile de azi.

„Înțelept la sfat, vrednic la muncă, accesibil la toate ideile de progres democratic, sănătos, însuflețit de cel mai arzător patriotism el a fost pentru generațiile noastre fruntașul iubit și ascultat în ale cărui cuvinte se oglindeau experiența trecutului, claritatea minței și căldura inimei sale tot deauna tânără.

„Cu un simțimânt superior al realităților el era plin de încredere în forțele naționale și cu o putere de muncă incomparabilă el știa să le dea roade în toate direcțiile. Patriotismul său crescut la școala marilor tradiții îmbrățișa tot orizontul activității românești și îi arătase tot ce înseamnă pentru viitorul nostru datoria ca Românii să fie stăpâni de-o potrivă pe viața lor economică și pe aceea politică.

„El consacra problemelor financiare și economice cea mai fecundă solicitudine și cu însușirile sale superioare, la guvern ca ministru de finanțe, în toată viața ca muncitor neîntrecut, el și-a legat numele de propășirea României.

„Departe de a-l distra preocupările economice îi păstrau trează în suflet flacăra idealului național de la care chiar ele purcedeau.

„In ziua hotărâtoare a războiului mondial nici o inimă n'a bătut mai sincer și mai pasionat decât aceea a bunicului cu barba de zăpadă și în vreu murile de restriște de la Iași nici un suflet n'a rămas mai lipit în credințele sale decât acel al bătrânului cu trupul istovit le suferințe.

„Cu câtă seninătate sta el părintele iubitor și dulce când pe front curgea sângele celor mai scumpi ai săi, cu câtă înălțare sufletească în fața durerilor de tot felul privea cu mândrie datoriile îndeplinite și cu câtă credință aștepta ce era să vină. Iar când a venit cine a resimțit mai adânc și mai deplin ceeace se întrupa visul tinerețelor lui și rodul jertfelor lui.

„In această realizare a stat răsplata neasămuită a vieței lui Emil Costinescu.

„In legătură cu dragostea și inteligența lui a stabilit între memoria lui și înfăptuirea României Mari să-și caute o mângâere vrednică, și iubita lui soție care prin fericirea căminului și'a îngăduit să-și consacre din plin patriei însușirile date de Dumnezeu. In această legătură își vor găsi alinare copiii lui cum vor găsi îndemn și pildă în viața lui.

„Tot în ea căutăm consolare și noi care l-am iubit ca sfătuitor, ca colaborator, ca prieten noi pe care ne-a unit cu dânsul atâtea amintiri scumpe, atâta muncă comună, atâtea speranțe atâtea dureri, atâta fericire, împărtășite. Memoria lui ne e dragă și numele lui va fi repetat cu respect și recunoștință de un întreg popor".

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
și PIANE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile ale
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acții
Persoanelor de încredere se face vânzarea și cu plată în rate

Corpurile Legiuitoare

Ședința din 16 Iunie.

SENATUL

Presidează D-l Meitani.

Pe banca ministerială D-nii Argetoianu, Antonescu, Tranculași.

Urmează discuția asupra reformei administrative.

D-l TOMA RADULESCU vorbește pentru.

D-l DOBRESCU spune că unificarea trebuie făcută cu concursul fraților de pretutindeni. Afirmă că legea este făcută din cârpeli.

D-l TARANGUL susține legea.

CAMERA

Presidează d-l Duiliu Zamfirescu.

Pe banca ministerială d-nii Garoflid, Petrovici, Averescu, Văleanu.

D-l PETROVICI depune proiectul tratatului comercial cu Ceho-Slovacia.

D-l BOGOȘ interwine în favoarea deputatului Trofimov, cerând dosarul.

D-l TOMA DRAGU protestează în numele socialiștilor, cari n'au avut cuvânt și arată, că la reforma agrară socialiștii votează contra; deoarece țăranii sunt contra proprietății individuale. (Răsete.)

Incepe discuția reformei agrare pe articole.

D-l STERE vorbește la articolul unu arătând că nu poate tăgădui meritele partidului liberal care a format temelia reformei.

TELEGRAME

Inceperea ostilităților franco-Kemaliste.

Atena, 16 Iunie

Ziarul *Politika* află din Smirna că ostilitățile între armata franceză din Asia Mică și trupele Kemaliste au început.

Generalul Gourand a gonit înamicul cu artileria.

Schimbări în guvernul bulgar.

Sofia, 16 Iunie

In guvernul bulgar s'au făcut următoarele schimbări, Bateff a trecut la Ministerul căilor ferate, Atanasoff la Interne, Dimitrieff la răsboi, Stambulinski, președinte de consiliu și externele.

Politica Angliei și Franței față de Arabi și Turci.

Lafayette, 16 Iunie

Ministrul Colonillor engleze a afirmat că Franța și Anglia trebuie să ducă o politică de pacificare de acord față de Turci și Arabi, pentru stabilirea intereselor comune.

Refuzul generalului Höfer de a părasi Silezia.

Lafayette, 16 Iunie

Generalul Höffer a refuzat retragerea trupelor germane din Silezia compromițând altfel succesul unei înțelegeri.

Rezultatul intervederilor dintre Loucheur și Rathenau.

Lafayette, 16 Iunie.

Guvernele din Berlin și Paris au apreciat rezultatul satisfăcător al intervederilor dintre Loucheur și Rathenau prin care s'au fixat punctele principale și s'a clarificat terenul pentru negocieri. Se așteaptă ca guvernul german să aducă un program hotărît pentru despăgubirile în natură.

Gugenheim, președintele Comisiunei de restituire a venit la Paris pentru a lua conducerea serviciului de reconstrucție în regiunile devastate.

Ultime informații

(Prin fir special dela cor esp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

La Cernăuți s'a descoperit un important centru de spionaj pentru bolșevicii din Odesa. Au fost arestați Damian Sauciuc Vasile Uranciuc. La stădentul Schneider s'au găsit numeroase documente de spionaj.

■

D-l Teodor Iacoban, deputatul Șimleului Silvaniei, publică în „Viitorul" o scrisoare adresată guvernului Averescu, arătând că se retrage din partid și majoritate, ne fiind putință să apere și să se solidarizeze cu acțiunile guvernului.

■

Răspunzând desmințirei dată de banca Marmaroch Blank în chestiunea celor trei frustrări ale fiscului „Viitorul" somează ministerul de finanțe să comunice pentru ce au fost citate amenzile de milioane date băncii acesteia. Cere anchetarea chestiei „Olso" și a vânzărei cerealelor societății „The Anglo-Roumania".

■

Ministrul de Agricultură bulgar Obeff sosește din Praga la București pentru a trata diverse chestiuni în litigiu.

■

M. S. Regele va pleca săptămâna viitoare la Sibiu și apoi lu Alba-Iulia unde va vizita lucrările în vederea încoronării.

La Lipova a fost ales senator candidatul averescan Babes, cu 383 voturi. Preotul Cătănic anu (independent) a obținut 297 voturi.

■

Tratativele între Franța și guvernul turc de la Angora, fiind rupte, „Le Matin" anunță că Kemal pregătește o acțiune în Cilicia pentru restaurarea regimului arab la Damasc.

■

Vaporul grec de pasageri „Bubuline" lovindu-se de o mină lângă Smirna s'a scufundat, înecându-se toți pasagerii: 238, afară de 2 cari au fost salvați de cuirasatul „Lemnos".

■

Winston Churchil a ținut un discurs strălucit pentru înțelegerea între Franța și Anglia în chestiunile orientale.

■

Generalul Văleanu care trata cu Germania pentru refacerea în mărfuri a stocului de aur datorit nouă, a trebuit să întrerupă tratativele după ce le dase o întorsătură defavorabilă nouă. Astfel țara n'a pierdut decât costul călătoriei d-lui Văleanu.

Urmările tratatului comercial nechibzuit cu Austria continuă. Guvernul englez a cerut permisiunea importului de mărfuri de lux engleze în aceiași măsură cu Austria, Franța și Italia.

■

Comisia română reîntoarsă din Polonia, unde s'a încheiat convenția comercială, arată că a fost primită în mod strălucit de însuși ministrul industriei în Posen.

La Thorn, Denzig și Lodz s'a făcut primire călduroasă.

Mișcarea anti-bolșevică

— Congresul rus dela Paris —

Telegramele ni-au anunțat că un congres național rus, în care se găsesc reprezentate toate tendințele mișcării anti-bolșevice ruse, s'a întrunit la Paris pentru a delibera și a hotărî programul politic de restaurarea a Rusiei.

Ceiace odinioară se petrecă cu elementele democrate cari fugeau din Rusia de urgia regimului țarist, se petrece și astăzi. Adevărații democrați, iubitorii de libertate împreună cu toți aceia cari manifestă alte credințe politice de cât cele comuniste nu pot trăi în Rusia: teroarea roșie mai necruțătoare și mai generală de cât regimul de pe vremuri pe cei pe cari nu i-a putut întemnița sau ucide i-a silit să plece în străinătate. Și cei mai mulți dintre aceștia și-au găsit adăpost în Franța.

In modul acesta ne putem explica ținerea acestui congres la Paris.

După discursul de deschidere al d-lui Kartașef prințul Dolgorukof, unul din leaderii partidului cadeților, ales vice-președinte al congresului, a luat cuvântul în limba franceză pentru a mulțumi recunoscător Franței pentru generoasa ei ospitalitate.

Apoi d-nii Rodiceff, Nebokof, Tesenko, Alexinski și alții cari au însemnat ceva în politica rusească, au luat cuvântul sublinițind fiecare importanța congresului acesta în care atâtea tendințe diferite își dau mâna pentru a încerca un efort comun singura posibilitate pentru a scăpa Rusia din haosul bolșevic.

Programul partidelor politice reprezentate la congres asupra căruia s'a căzut de acord cu unanimitate pe cari le-a schițat de Kartamișef:

Constituția politică a Rusiei regenerate trebue să se întemeieze pe principiile democratice următoare:

Sufragiul universal; egalitatea completă politică și civilă a tuturor cetățenilor statului rus, fără deosebire de naționalitate, de religie sau de clasă socială; garanțiile constituționale tuturor cetățenilor în înțelesul cel mai larg al cuvântului; dreptul tuturor naționalităților cari locuesc în Rusia la o liberă desvoltare a tuturor elementelor culturii lor naționale; descentralizarea puterilor administrative; determinarea raporturilor cu toate noile state formate înăuntru frontierelor fostei Rusii, după interese reciproce economice, politice și morale.

In ordinea economică programul preconizează acceptarea revoluției agrare și a lăsa țăranilor pământul pe baza proprietății individuale.

Iar lucrătorilor li se garantează dreptul de a'și apăra interesele pe baza organizațiilor lor profesionale.

Incercările generalilor ca

Wrangel, Denikin și alții cari au pornit expediții aventuroase, s'au dovedit incapabile să răstoarne actuala stare de lucruri din Rusia prin distrugerea regimului bolșevic. Ar fi, socotim, vremea că pe baza unui program larg democratic ca acesta însă cuprinzând precizări și garanții de realizare să se înceapă o propagandă puternică pentru a arăta țărănimei ruse singura în stare să provoace dărâmarea regimului comunist că câștigurile revoluției din 1917 îi vor fi respectcte și că era de libertate a început pentru ea.

Demobilizarea maghiară

Ultima speranță a conducătorilor destinelor maghiare din jurul lui Horthy a fost că Franța va ratifica tratatul numai cu anumite modificări în favorul Ungariei. Credeau îndeosebi că Francezii nu vor pretinde demobilizarea armatei naționale, în sensul strict al cuvântului pentru ca să existe și în viitor cu o armată disponibilă mai mult contra Rusiei bolșevice. Ori, din fericire, pericolul bolșevic nu mai amenință și Franța a renunțat la această idee sugerată la început de propagandiștii maghiari din străinătate. In acest punct propaganda maghiară a suferit un eșec complect și nu a putut înlătura nici faptul ca o comisiune de reparațiuni a Antantei să se stabilească la Budapesta. Teamă de această comisie e mare căci dacă reprezenanții Angliei, Franței sau Italiei vor închide ochi față de oarecari încercări, acolo vor fi reprezentanții Antantei Mici, despre cari știu că nu vor tolera nici o abatere dela clauzele tratatului din Trianon. Ca urmare, demobilizarea a început căutând ca să se ascundă tot ceace tratatul nu admite.

In acest sens scrie ziarul **Bécsi Magyar Ujsàg** și comunică următoarele date precise despre modul de eludare tratatelor:

1. Școala pentru pregătirea ofițerilor de stat major a fost desființată din calea Hungaria și reînființata în cazarma Andrássy sub firma **Institutul pentru ocrotirea ofițerilor.**

2. In Kelenföld există un depozit militar de armamente și muniții. El a fost botezat: **In treprinderea electrică Abelesz și soții.**

3. Bărăcile din piața Rezsö sunt umplute cu echipamente militare.

4. In **Örkény,** lagăr de artilerie, s'au făcut spațioase pivnițe betonate cari sunt umplute cu granate de calibru 8 și 15.

5. In imensele pivnițe ale fabricei de bere din Budafok sau făcut celule ascunse cari sunt pline cu echipament și muniții tot acolo se află ascunse baterii de artilerie grea, tunuri de 305 și mai multe avioane.

Deasemeni toate orașele din provincie sunt prevăzute cu pivnițe ascunse unde se depozitează materialul de război care ar trebui predat comisiunei militare a Antantei. Astfel sunt în Vacz, Komàrom și Miskolc.

Toți ofițerii cari se demobilizează primesc echipamentul și armamentul necesar. ca în fiecare moment să poată fi chemați sub arme. Cei cari declară că nu au unde să le ascundă depozitează materialele în strada Falk Miksa No. 9 (Budapesta).

Mari serbări ale Presei

Vor avea loc

Sâmbătă 25 și Duminecă 26 Iunie.

In Parcul orașului, în Arena sportivă, pe Lac, pe șosea, în sala de băi, de dimineață, până în adâncul nopței, organizat de „SINDICATUL PRESEI ROMÂNE DIN ARDEAL", pentru mărirea fondului Căminului Presei.

Programul și noui amănunte în numărul de mâine.

Nr. 652—921.—16—VI.

Publicațiune

Academia de Agricultura din Cluj are nevoie urgentă de:

Un secretar - comptabil - cassier.

Un ajutor comptabil - archivar.

Gondițiunile de admitere cât și salarizare se pot cerceta în fiecare zi la cancelarie Str. Manăștur 155.

Pentru primul post se cer cunostințe de comptabilitate precum și garanția prescrisă de art. 13 din legea comptabilitatei statului.

Ofertele se primesc până la 1 Iulie a. c.

800 DIRECȚIUNEA.

CONCURS!

Direcțiunea Domeniilor în Cluj angajează: 1 funcționar — expeditor, cu leafa budgetara de Lei 315 — și indemnizațiile cuvenite.

Cererile sunt a se înainta până în 15 Iulie a. curent.

Direcțiunea Domeniilor Cluj, Piața Cuza - Vodă No. 8. 798

Plângeri și lămuriri

In No. 239 din 9 Iun. 1921 al ziarului „Infrățirea" în rândul informațiilor citesc, că în orașul Hațeg în ziua de 26 Mai a. c. cu ocaziunea procesiunei rom. cath., la care au asistat și reprezentanții poliției, s'a purtat, de către două fete îmbrăcate în alb și verde, coroana maghiară pictată în aur.

Fapt e, că cu ocaziunea procesiunei, după preotul care era sub baldachin, a urmat un șir de fete îmbrăcate în alb, ca de obiceiu la procesiunea în ziua de Joia verde. Dintre acestea, două, în fruntea conductului, au purtat pe o perină brodată „Simbolul credinței" în formă de coroană; sub aceasta au fost așezate 3—4 cârciuri de struguri și tot atâtea spicuri de grâu.

Informatorul d-v. a fost în eroare, neștiind a face deosebire între fosta coroană a Ungariei și coroana simbolică catolică.

Tocaciu
Șeful poliției.

Marele Târg de mostre din Cluj

Se știe din amănuntele publicate prin ziare că cu începere de la 15 Iulie și până la 15 August va avea loc în Cluj o mare expoziție de mostre organizată sub auspiciile Camerei de Comerț din localitate.

Acest târg, primul de felul acesta care se ține în Ardeal după întregirea pământului strămoșesc are o deosebită importanță pentru industria și comerțul, nu numai din Ardeal, dar pentru întreaga viață economică a țării.

El ne va face dovada nouă și străinătății de celace suntem în măsură să realizăm pe terenul industriei naționale precum ne va arăta și posibilitățile pe cari le posedăm pentru a ne afirma pe terenul comercial.

Pe dealtă parte târgul va înlesni cunoașterea reciprocă a forțelor industriale și comerciale din toate provinciile țării și în modul acesta va fi s mai un pas mai departe pe tărâmul unificării vieții economice în țară.

De aceia în interesul tuturor comercianților și industriașilor este ca să la parte în număr cât mai mare la această expoziție pentru a-i da caracterul grandios al unei puternice manifestări economice.

Lucrările necesare pentru amenajarea expoziției se urmează cu sârguință sub direcțiunea *Camerii de Comerț* din Cluj unde cei cari doresc să expună articole sunt rugați a-și trimite cererile pentru rețineri de locuri.

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GANZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

◆

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalații de motoare electrice. □ Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. □□□

148

Incadrări de funcționari la căile ferate din Ardeal

A fost încadrat pe ziua de 1 Octombrie 1920 în funcțiunile specificate în dreptul fiecăruia următorul personal dela căile ferate române din Transilvania, provenit dela M. A. V. și anume:

Inginerii Balazs Ludovic și Steinbach Emeric, în posturile de inspectori principali clasa II-a

Inginer Biro Iosif, Findeisen Ladislau și inginer Erdös Samoilă în posturile de inspectori clasa I.

Levai Alexandru, Bleber Coloman, Becker Adalbert și inginer Kelemen Solomon, în posturile de inspectori clasa II-a.

Kreiling Anton Bernstein David, Böhm Alexandru, Kovàcs Ioan, Seydl Edmund, Pinter Iosif, Notny Ioan și Iakab Adalbert, în posturile de inspectori clasa III-a.

Inginerii Balog Leopold, Varga Ladislau, Hesz Iosif, Farkas Ludovic, Timosàk Adalbert, Sombo Iuliu, Munk Rudolf, Mészàros Iuliu, Racz Geiza, Erdös Bertalan, Erdös Eugen, Fuchs Edmund, Themak Ede, Szànto Adalbert și Roth Arthur, în posturile de inspectori clasa II-a.

Inginerii Balog Leopold, Varga.

Inginerul Szeles Andreiu, în postul de șef de secție clasa III.

Molnàr Maximilian și Scheidt Petre, în posturile de subinspectori clasa II.

Raituch Ioan și Dietrich Victor, în posturile de subinspectori clasa III.

Mocsary Albert, în postul de șef de gară principal clasa II.

Horvàt hLeo, în postul de șef de gară principal clasa III.

Ruzsinszky Ludovic și Prehorfer Emeric, în posturile de șefi de gară principali clasa IV.

Weiner Francisc și Nagy Edo, în posturile de controlori principali clasa III.

Csomar Adalbert, în postul de cotrolor principal clasa IV.

Șàndor Alfred, în postul de controlor principal de tracțiune clasa II.

Wiener Hugo, inginer, în postul de subșef de secție clasa II.

Wolf Gustav și Rényi Bertalan, ingineri, în posturile de subșefi de secție clasa IV.

Virág Eugen, în postul de subșef de biurou clasa II.

Hornischer Pavel, în postul de șef de gară clasa I.

Doctorii Matusovszky Andrei, Göbl Alois, Comșa Ioan, Mureșan George și Kecskeméti Sigismund, în posturile de medici de circumscripție clasa I.

ȘTIRI DE PESTE HOTARE

Mineri englezi vor relua lucrul

Telegramele primite din basinele miniere engleze, arată în general că Miercurea viitoare se va ermina referendul. Minerii vor vota pentru acceptarea lucrului care va putea începe Luni 20 Iunie.

Declarațiile contelui Teleki

Intorcându-se de la Paris contele Teleki a declarat lui „Az Est". Rezumatul impresiilor câștigate la Paris este concluzia că numai o singură națiune ne poate ajuta și ea e n țiunea ungară. Marile națiuni occidentale sunt actualmente preocupate de marile lor afaceri, în special de chestia silezană, de problema germană, de bolșevism, de colonii, de situația financiară. Afacerile noastre se numără printre afacerile micilor state orientale. Afară de aceasta, lumea mai este încă destul de rău informată asupra noastră.

In ce privește scrisoarea de trimitere a lui Millerand, am spus întotdeauna că nu trebue să credem decât în fapte. N'am semnat pacea pentru scrisoarea d-lui Millerand, ci fiindcă nu aveam o altă alegere. In esențial, scrisoarea de trimiterea e precum urmează: „Modul cel mai sigur de a păstra pacea ar fi dacă am executa întocmai tratatul de pace". Din acest punct de vedere, Ungaria are datoria principală de a evita orice aventură în afară și orice discordie înauntru și de a întări stabilitatea și consolidarea. Singura primejdie ce ne-ar putea amenința serios ar fi discordia pe care anumite cercuri străine ostile se străduiesc a o semăna. Cât despre Briand, știu că e binevoitor față de Ungaria și că e mai ales însuflețit de dorința de a conserva actuala situație generală. Putem înțelege aceasta dorință, având în vedere marele număr de alte probleme ce preocupă actualmente Antanta.

Primul ministru bulgar înclină spre bolșevism.

In cercurile diplomatice din Sofia a produs mare curiozitate discursul din zilele trecute al d-lui Stambulinski. Se știe că primul ministru bulgar fusese un mare vrășmaș al comuniștilor. Acum în urmă d-nul Stambolins i a mers așa de departe în sensul contrar încât a declarat că poporul a greșit când a pus foc clubului comunist, pe când în realitate ar fi trebuit să dea foc caselor burghezilor, căci burghezii sunt vrămașii poporului. In cursul aceluiași discurs d. Stambolinski a exprimat admirația sa față de Lenin. Cercurile politice pun această atitudine în legătură cu faptul că în Sofia a sosit o delegație de bolșevici și un rezrezentant al guvernului de la Angora. Se crede că această atitudine a primului ministru se datorește faptului că partidele burgheze par a redeveni populare și această turbură liniștea d-lui Stambolinski.

In tot cazul suntem departe de vremea în care d Stambolinski se descria ca cel mai înverșunat adversar al comuniștilor.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚI:
Duminecă:
Nașa și Finul Voința.
CINEMA APOLLO:
Vineri, Sâmbătă, Duminecă:
„BARRABAS" Partea III.
CINEMA URANIA:
Vineri, Sâmbătă:
Dansatoarea Morții.
Duminecă:
In lumea Visurilor.

22
Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 23. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

CAUT *o econoamă în etate 35—40 ani. Preferite preotesile văduve. Ofertele însotite de poză rog a să adresa administrație. — Discreția asigurată „Soarlea".*

VÂNZĂTOARE pentru librărie se caută, care să știe limba română și maghiară, a se adresa la Administrație ziarului nostru.

INVĂȚĂTOR diplomat caută oficiu, pe lunile de vară, eventual pe mai departe. Aderesa: Ioan Cobciu învățător, Topadesartă p. Nădășel.

PROFESOR de liceu dă lecții de ROMÂNĂ, GERMANĂ și LATINĂ (în limba română și germană). Informații la administrație.

CONCERTIST de chitară dă lecții de chitară-solo. Informații la administrație.

2 DACTILOGRAFE află aplicare într-un birou la o mare societate. Se oferă salar bun. Adresa la ziar sub 13.

Vânzări și Cumpărări:

Dormitor, Sufragerie, birou, bibliotecă, ½ garnitură salon și obiecte casnice de vânzare. A se adresa portarului Palat Banffy Piața Unirii 29.

DIN CAUZA plecărei mele în străinătate vând o instalație modernă de farmacie și droguerie, informați I. Știopu, Str. Saguna No. 20-parter Ofertele se primesc pe adresa de mai sus.

De vânzare casă modernă situată în parc poziție admirabilă. Liberă de acum, compusă din 2 apartamente a câte 2 camere antreu și bucătărie. A se adresa la Librăria Cartea Românească Cluj, Piața Unirii No. 7.

Radio 1034

DE VÂNZARE o garnitură de salon mahagon cu Vitrin-Covor de smyrna Str. Iuliu Maniu 26 et. I. 3. Tot acolo de vânzare 8 jugh. de prat. 731

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzatorii ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

Închirieri:

CAUT cameră mobilată pentru familie, plătesc bine Bebe. 684

Diverse:

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚÂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BANCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

Un candidat de advocat,

care vorbește și scrie românește și are și ceva practică află aplicare în biroul subsemnatului. Dr. IUSTIN CL. IUGA advocat, Strada Iuliu Maniu No. 3. et. I.

A apărut

Almanachul Infrățirea

și se găsește de vânzare la toți depozitari de ziare și librării din țară și în următoarele locuri din Cluj:

La **Librăria Cartea Românească S. A.** Piața Unirii.
„ **Friedmann** Piața Unirii.
„ **Tutungeria** din Palatul „Mielul Alb"
„ **Binder** Calea Victoriei.
„ **Schreiber** Palatul teologiei.
„ **Mandel** Piața Mihai Viteazul.
„ **Libr. Ardealul** Str. Memorandului 22
„ **Poșta Kert**
„ **Szamos** vis-a-vis de posta Centrală.
„ **Malom** Str. Mori
„ **Gară** la Chiosc.
„ **Nagy Növérek** Piața Unirii.
„ **Librăria Anca** Piața Unirii.
„ **Jakab** Str. Nicolea Iorga.
„ **Katinka** Str. Trefort.
„ **Deák** Str. Regina Maria.
„ **Tulipán** Str. Regina Maria.
„ **Minovics** Str. Regina Maria.
„ **Bodega** Strada Iuliu Maniu.
„ **Gyulay** Str. Memorandului No. 20.

PREȚUL 15 LEI **PREȚUL 15 LEI**

Comenzile se pot adresa Administrației ziarului Infrățirea Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3.

MARE EXPOZIȚIE
la magazinul de modă
Lörincz și Tóth
Cluj, Piața Unirii No. 8.

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudreie și Parfumerille cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piața Unirei No. 5.**

LEMNE DE FOC
prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios.
MAXMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
35

Sa deschis
Restaurantul „COROANA"
în Calea Victoriei 49, condus de specialiști cu bun renume în aceasta branșe. Mâncări gustuoase — vinuri escelente. Prețuri moderate. 774

Produsele de calitate excelente
a Fabricei de bere din Mănăștur (Cluj)
berea albă CZELL
și Berea neagră nutritoare
Călugărul din Mănăștur
785 fierte din malț curat, se pot procura în toate prăvăliile și restaurantele. □ □ □
Reclama 595

Instalații de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparații de mașini de scris și cusut executa cu preț convenabil:
La Intreprinderea Electrotechnică și mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Becuri electrice „TUNGSRAM" precum și materiale cu preț redus. □□ Intreprinderi și pentru provincie.

Stărpitor de șoareci și sobolani
Efect sigur are numai
„TITAN"
în stărpirea șoarecilor □ și șobolanilor. □
1 cutie 12 Lei.
Depozitul principal farmacia Dr. Geza Biro Cluj, Piața Unirii No. 5.

Administrația ziarului
„INFRĂȚIREA"
primește abonamente cu prețul de 10 Lei lunar, pe tot timpul sezonului de băi.

TOȚI ABONAȚI ziarului Infrățirea
au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de doauă ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvint. □

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

Toată elită Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la
Bodega New-York
unde se servesc vestiții nistitei cele mai alese gustări și bere rece
329 □ la pahar. □

„Țânțarul"

„Triple sec" Spirt pentru punciu și toate soiurile de liquer-uri, numai cu inscripția noastre sunt veritabile.
ELEONORA SZILAGYI 599
facrică de liqueri și alte specialități.

AVIZ! **Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.**

CUPON NO. 109
PENTRU
MICA PUBLICITATE

Uniunea Comerciala S. A.

Capital fundamental 25.000.000 Lei
Centrala: BUCUREȘTI.

Filiala: Galaț, Iași, Craiova, Constanța, Timișoara și CLUJ, Strada Regina Maria No. 32.

Mare asortiment în **oleu brut și fin,** indigen și din străinătate: **vaselin și oleuri** pentru **dinamo, Transformator, Cilindre, Compressor și Automobile.**

Radio 1111 301

UNSOARE TOVOTT ETC. CU CEL MAI REDUS PREȚ DE ZI.

M. ANGHEL 210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40
Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neintrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

Societatea „VINICULTURA"

s'a constituit pe ziua de 23 Mai 1921 în orașul SIBIU, o societate anonimă pe acțiuni: „VINICULTURA" cu scopul de face comerțul de vinuri și diferite alcooluri.

Capital social al societății este de Lei 2,000.000 în 8000 acțiuni.

Consiliul de administrație este compus din d-nii: Ilie Floasiu președinte, Procopie Marin vicepreședinte iar ca membri d-nii: Ioan Gruia, N. Dragomir, P. Maioreanu, I. Gligor, M. Macarie, Traian Marian, D. Popa, V. Hoza, D. Bozdoc. Ca cenzori: Gh. Nedoviceanu, preș. Dr. C. Popa, I. Nistor, Ioan Inisca, I. Clupala.
Directori: I. C. Bozdoc, N. D. Poiana.

Statutul și actul de constituire al societății s'atrimis spre publicare la „Gazeta Oficiala". Hermes 4306
793

Aducem la cunoștința interesaților ca reprezentanța ziarului nostru pentru

AMERICA

am conferito Dlui GEORGE PINTEA dela Biblioteca-Română America, care este autorizat să primească orice publicațiuni pentru ziarul nostru Infrățirea

Bere din Turda
Berea hrănitoare

GLORIA

cu malată dublă,
deosebit de gustoasă și de medici recomandată. Specialitatea fabricei de bere

MENDEL

din Turda, este cea mai plăcută băutură a publicului, deasemenea și berea

„COROANA"

de Turda se capată ori unde. „MENDEL" fabrica de bere TURDA—CLUJ, Calea Dorobonților (Honvéd-u.) No. 11. Telefon 394.

Reclama 592

Cautăm depozitari

pentru vânzarea ziarelor noastre în următoarele localități

Băile Herculane, Băile Sf. Ladislau, Basna, Băile Felix, Baia Fidelis, Bobâlna, Borsa, Borsec, Buziaș, Cojocna, Homorod, Mainaș, Ocna Sibiului, Odorheiu, Sovata, Tinca, Toplița Română, Vâlcele.

Doritorii se vor adresa în scris administrației ziarului notând adresa exactă precum și ultima poștă.

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogueria Rozsa
Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

La Adm. Ziarului Infrățirea și la ag. de publ. Reclama se primesc ori ce reclame pentru

Programul Teatrului Național din Cluj.

Pe stagiunea 1921--1922.

Cartea Românească

Execută cu prețuri moderate tot felul de lucrări de Tipografie, legătorie precum Broșuri, ziare zilnice și săptămânale, Reviste, etc. etc.

Institut de Arte Grafice
Sucursala:

COSINZEANA

CLUJ,
Str. Universității No. 3.

IN CURAND VA APARE IN CLUJ
REVISTA UMORISTICA

„Țânțarul"

Redacția și Administrația Strada Iuliu Maniu No. 3
Se primesc abonamente și anunțuri.

Abonament pe un an 100 Lei
Abonament pe 6 luni 60 Lei
Abonament pe 3 luni 30 Lei

ABONAMENTE

la ziarul „Infrățirea" se primesc și de azi înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

Anul I. No. 249 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Marţi 21 Iunie 1921

ASOCIAŢIUNEA SIBIU

Infrăţirea

Administraţia Ziarului „Infrăţirea“ Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociaţiunii
Sibiu

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI şi AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA. CLUJ, STRADA [illegible] No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 962.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACŢIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Oaspele Clujului

Şeful partidului naţional liberal soseşte astăzi în Cluj.

In împrejurările nouă, quorum pars magna fuit, create vieţii naţionale de aici, faptul acesta depăşeşte marginile unei simple visite, obişnuite bărbaţilor politici ai ţării: numele d-lui Ion I. C. Brătianu e legat pentru totd'auna de acţiunea eroică a desrobirii Ardealului.

Venind întâia oară în Capitala acestui ţinut, d-sa va afla primirea călduroasă, pe care poporul nostru recunoscător ştie s'o facă ori unde binefăcătorilor săi.

Iar în mijlocul desamăgirii şi amărăciunii generale, acumulate în aceste părţi de doi ani şi mai bine, sosirea la Cluj a bărbatului de Stat, care e astăzi singura şi cea mai puternică rezervă politică a ţării întregite, e o solie pe care toţi o întâmpină cu bucurie şi încredere.

Capitala Transilvaniei libere, în care pulsează astăzi viaţa naţiunii restaurate în drepturile ei, strigă din toată inima, în calea distinsului oaspe:

„Bine-ai venit“!

Cu prilejul celui dintâi cerc de studii politice în Ardeal

In viaţa statului modern, un partid politic, pe lângă rolul de a urmări şi controla activitatea guvernului, are de îndeplinit şi un rol constructiv prin datoria pe care şi-o recunoaşte ca, în lumina principiilor care-i alcătuiesc doctrina, să găsească şi cele mai bune soluţii la nevoile şi problemele ţării, pregătindu-se astfel din vreme pentru ceasul când el însuşi va fi chemat să aibe sarcina şi răspunderea guvernării. Această îndoită chemare însă un partid nu şi-o poate îndeplini de cât dacă, la preocupările de propagandă electorală, el înţelege să adăoge necontenit şi o laborioasă muncă de cercetare a tuturor nevoilor obşteşti care cer o soluţionare din partea omului de guvern. Nu poţi adică nici să exerciţi un control eficace şi nici să năzuieşti la onoarea şi răspunderea guvernării dacă acţiunea ta de partid politic nu e însoţită în acelaş timp şi de cunoasterea temeinică a problemelor şi de capacitatea de a le resolva.

Înţelegând astfel chemarea unui partid politic, partidul liberal a fost cel dintâiu care-a recunoscut necesitatea studiilor organizate în materie de cercetare şi soluţionare a problemelor, şi din această înţelegere a rolului său politic a resultat *Cercul de studii* care nu este altceva de cât laboratorul în care doctrina politică se prefăce necontenit în cele mai bune şi potrivite soluţii pentru nevoile noastre sociale, economice şi culturale.

Cerut şi de marele Ion C. Brătianu şi început să fie înfăptuit încă din 1869, *Cercul de studii al partidului liberal* şi-a căpătat o trainică organizaţie în 1911 când d-l Vintilă I. C. Brătianu a înţeles că în viaţa politică a ţării nu pot să mai aibe cuvânt de cât partidele cu activitate constructivă care, prin studiul serios al realităţilor sociale, se pregătesc necontenit pentru o durabilă şi fecundă operă de legiferare.

De atunci şi până acum, *Cercul de studii* a fost uzina în care s'au grupat pentru muncă toate energiile partidului liberal şi în care toate problemele mari din vremea din urmă, răbdător şi cu pricepere studiate, au căpătat soluţii fără de care nu poate fi astăzi cu putinţă nici-o operă de guvernământ.

E de ajuns să spunem că mulţumită lucrărilor Cercului de studii s'a creiat o atmosferă prielnică pentru campania de revizuire şi modificare a Constituţiei, putând să îndeplinim astfel, în mijlocul războiului şi fără soluţii pripite şi improvizate, o adevărată revoluţie în regimul nostru politic şi agrar, pentru a înţelege cât de necesară e cercetarea sistematică a diferitelor probleme care vin să preocupe viaţa politică a ţării.

Şi dacă vom spune că şi de la războiu încoace în vreme ce toate celelalte partide şi-au îndreptat forţele lor numai în direcţia preocupărilor electorale, partidul liberal a desvoltat în Cercul său de studii o întinsă şi fecundă activitate în legătură cu toate problemele care privesc organizarea şi consolidarea României Mari, se va înţelege atunci mai uşor de ce astăzi nu se mai poate închipui o guvernare durabilă şi serioasă fără aportul de competenţă politică pe care-l represintă organizaţia partidului liberal.

Credincios, prin urmare, unei vechi şi frumoase tradiţii, partidul liberal, păşind în Ardeal, înţelege să aducă şi aici aceleaşi înalte deprinderi din cari au izvorit până acum puterea şi vitalitatea lui politică. Inaugurând mâine, la Cluj, cel dintâi *Cerc de studii politice*, partidul liberal se înfăţişează între noi ca începătorul unei noui politici, şi credem că Ardealul, sătul şi el de sterilitatea demagogiei şi preocupările electorale, va recunoaşte în această nouă politică însăşi virtuţile din care-au resultat până acum forţa şi valoarea sufletului ardelenesc.

Oaspeţii noştri

Clujul are cinstea să adăpostească astăzi, între zidurile sale, o seamă de fruntaşi ai vieţei politice din vechiul Regat

Aparţinând prin activitatea lor publică unui partid, partidului liberal, oaspeţii noştri de astăzi nu vor fi primiţi din toate părţile cu aceeaşi simpatie şi cu aceeaş încredere din toate cercurile conducătoare ale Ardealului. Bunul simţ popular ştie însă să deosebească, din toate manifestările luptelor politice ale vremei de faţă cuvintele, pornite din inimă, de cele pe cari judecata pătimaşe le aruncă totdeauna în drumul adversarilor.

Noi, preţuim după cum se cuvine împrejurarea că oaspeţii noştri nu vin, cu toate mijloacele consfinţite de campaniile electorale, să aţâţe nemulţumirile clipei de faţă şi să facă făgăduieli lipsite de răspundere pentru viitor. Insoţind pe d-l Ion I. C. Brătianu în călătoria sa prin Ardeal, căpeteniile partidului liberal vin la Cluj cu inima deschisă tuturor inimelor româneşti şi cu cugetul treaz pentru toate problemele cari frământă de doi ani de zile acest colţ de ţară.

Oaspeţii noştri de astăzi vin într'adevăr, în numele unui partid politic. Dar, nu trebuie să se uite că acest partid, partidul liberal, are rădăcini adânci în viaţa României de astăzi, şi că istoria faptelor sale se confundă cu însăşi istoria tuturor actelor mari dela 1848 încoace. Reprezentanţi ai unei astfel de tradiţii, inspiraţi de un trecut de muncă şi dragoste de ţară, oaspeţii de astăzi ai Clujului nu sunt nişte epigoni

Fiecare dintre ei şi-a închinat puterile voinţei sale, binelui obştesc. Pe toţi i-am văzut, de curând, în frigurile neutralităţei şi în vâltoarea războiului, urmărind cu toată încrederea put rilor lor fizice, sublimul ţel al unităţei noastre naţionale. Niciunul nu s'a îndoit, niciunul n'a şovăit.

S'a mai spus altă dată că mărimea faptelor oamenilor politici nu poate fi apreciată decât sub unghiul cuprinzător al timpului. Contemporanii, prea aproape unii de alţii, nu se pot preţui după o dreaptă judecată. Vâltoarea preocupărilor actuale a răpit entuziasmul naţional în mijlocul căruia am trăit aevea în 1918, visul în care mulţi nu mai credeau, al Unirei tuturor românilor. Aspra imea luptelor politice, în arena cărora se ciocnesc atâtea interese, acopere astăzi adesea, cu un văl de tăgadă, activitatea precumpănitoare a unor oameni de bine. Un privitor, neîntinat de patimă, al marilor evenimente la cari au participat generaţiile noastre, nu va putea să conteste însă partidului liberal, al cărui steag îl poartă la Cluj, oaspeţi de astăzi, meritul de a fi aşezat România pe temeliile unei democraţii sănătoase, şi de a fi înţeles clipa în care naţiunea românească era chemată, însfârşit, să alcătuiască un singur Stat naţional

In lumina acestui înţeles, pe care viitorimea îl va recunoaşte şi mai complect, spunem oaspeţilor noştri un cald „Bun sosit“ pe pământul Ardealului liber.

Organizarea politică a minorităţilor

Ungurii din Ardeal vor intra în viaţa parlamentară?

Ziarele maghiare au comentat, în diferite feluri, marea întrunirea maghiară, care a avut loc acum câtva timp lângă Cluj, la Huedin „Partidul poporului“ înfiinţat cu acel prilej, a stârnit vii discuţii printre fruntaşii unguri ardeleni şi a fixat un punct de plecare pentru lămurirea atitudinei maghiarimei din Ardeal faţă de viaţa publică a Statului român.

Diferitele părerei exprimate în această privinţă, sunt cunoscute. Iată însă că acum ziarul „Ellenzék“ revine asupra ideei de participare a populaţiei maghiare la viaţa publică a României, şi scrie:

— „Pentruca reprezentanţii maghiarimei să intre în Camera din Bucureşti, este nevoie să se facă noui alegeri“, scrie confratele nostru din Cluj. „Chiar dacă am voi, prin urmare, nu putem să luăm parte în momentul de faţă, la munca Parlamentului. In cealaltă privinţă, şi anume privitor la o cât mai grabnică pregătire a intrării în activitate, nu există deosebire de vederi între maghiar şi maghiar . . .

Adică, „Ellenzék“, cel mai înverşunat apărător al pasivităţei politice, începe să se închine în faţa curentului popular al opiniei publice maghiare din Ardeal, care pretinde o organizare cât mai neîntârziată pentru a lua parte la viaţa politică şi la lucrările Corpurilor legiuitoare. „Ellenzék“ mai are o singură timidă rezervă: că pentru a intra în Cameră şi deputaţi maghiari, ar fi nevoie de noui alegeri.

Acest lucru se înţelege dela sine. Conducătorii maghiari cari doresc organizarea într'un partid politic a maghiarimei din Ardeal, tocmai în vederea acestor noui alegeri au început acţiunea lor, pentruca în viitorul Parlament, interesele populaţiei maghiare din Ardeal să fie reprezentate în chip mulţumitor. Care este primejdia unei asemeni atitudini, nici cei mai îndârjiţi pasivişti“ n'o pot explica, şi de aceea ideea pasivităţei pierde terenul din zi în zi, în faţa opiniei publice maghiare din Ardeal.

„Ellenzék“ se teme însă de un singur lucru, ca organizarea maghiarimei în partide politice să nu provoace „discordie“ printre maghiari. Evident, în sânul unei populaţii care cuprinde elemente sociale diferite, cu interese diferite, cu suferinţe diferite, se pot naşte diferenţieri de atitudine. Aceasta este însă o fatalitate de care nu poate scăpa nici-un popor, şi nu din pricina aceasta, marile interese ale populaţiei maghiare vor fi lipsite de apărarea de care au nevoie din partea conducătorilor ei.

Complicaţii orientale

Daily Express anunţă că o flotă britanică se adună la Malta că aceasta va lua parte la operaţiuni militare şi navale pe cari Aliaţii le vor face în Orient pentru a susţine pe greci. Cele anunţate de *Daily Express* sunt comentate într'o serie de note de toate marile ziare din Londra. Colaboratorul diplomatic al lui *Daily Telegraph* demonstrează că este necesară, o grabnică intervenţie a Aliaţilor pentru că situaţia se va complica şi mai mult dacă Turcii înaintează spre Constantinopol: „garnizoana engleză din Constantinopol e mică, cea franceză e şi mai mică. Ori unitatea de comandament n'a fost nici până acum realizată.“ In legătură cu această intervenire a trupelor aliate în Asia se vorbeşte de negocierea unei alianţe franco-britanice pe bazele următoare: Anglia va da carte blanche francezilor în Europa, iar Franţa va fi alături de dânsa în restul lumei.

Aceste zvonuri chiar dacă au ceva adevăr într'ânsele rămân simple zvonuri şi pot fi considerate mai mult ca baloane de încercare lansate din inspiraţia lui Lloyd George.

Decât să cercetăm temeinicia acestora, mai bine să examinăm situaţia din Asia Mică.

O mare ofensivă grecească trebuia să începă la 28 Mai. Aceasta a fost amânată din cauză că atacurile de încercare au întâlnit o rezistenţă serioasă din partea Kemali tilor şi de aceea este nevoie de mult material de războiu. O parte din material a fost trimis din Anglia, iar pressa constantiniană speră că în curând Lloyd George se va pronunţa oficial pentru ajutorarea Greciei.

Aceasta nu le împiedică pe acelaşi ziare să primească sume importante din Elveţia în consecinţă să aibă şi o atitudine germanofilă.

Guvernul englez e prea bine informat pentru a nu vedea că obsesiunea şi poate furia vor pătrunde întreaga naţiune şi armata grecească. De aceea, englezii sunt pentru lichidarea prin bună înţelegere a conflictului din Asia Mică. Două fapte noui vin să confirme cele expuse mai sus: pe de o parte autorităţile militare greceşti au încercat să intre în negocieri cu Mustafa Kemal; pe de alta, o importantă personalitate engleză a promis turcilor înapoierea Smirnei şi transformarea Traciei orientale în stat autonom sub controlul Societăţii naţiunilor, cu condiţie ca guvernul din Angora să nu încheie nici-o alianţă fără voia Angliei. Parlamentarului grec venit la Angora turcii i-au răspuns că vor începe tratativele cu grecia numai după ce aceasta va evacua Asia-Mică şi Tracia orientală. Suggestiu-

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

nea engleză au fost respinsă pe motivul că naționaliștii nu vor să alieneze independența națională.

Armatele grecești se întăresc pe poziție și adună considerabile cantități de materiale și muniții. Armata turcească numără între 150.000—200.000 fanatizați, dar și acestor le-ar trebui lungi preparative și o mare cantitate de materiale pentru a ocupa liniile fortificate ale grecilor.

Atâta vreme cât statul major nu se simte în stare să respingă armata grecească până la Smirna, iar statul major grec nu se hotărăște a da bătălia decisivă, războiul din Asia Mică va rămâne multă vreme la un punct mort. De aceea adversarii se amenință reciproc pentruca astfel cel mai impresionabil să cedeze. Turcii înaintează spre Constantinopol ceea ce o îngrijește de Anglia, care la rândul ei amenință cu blocarea porturilor turcești din Asia Mică cu prevederea greciei și cu mai mai multe tunuri, tankuri și muniții și chiar cu intervenirea Franței și Italiei.

Citind revistele

— „Revista sănătății", organ de profilaxie sanitară, Anul I, Nr. 3, Cluj.

O foarte utilă revistă de popularizare a cunoștințelor necesare păstrării sănătății omului. E într'adevăr un model de muncă frumoasă depusă de o Societate de studenți, dela cari prea ne obișnuisem cu simple manifestații . . . de oratorie, în așazisa activitate extrauniversitară.

Ceeace au făcut medicinștii din Cluj ar trebui să servească de imbold și celorlalți studenți cari potrivit specializării studiului lor, au toți multe de făcut în ajutorul societății suferinde de astăzi.

Așa-dar, „Revista sănătății" e îngrijit redactată totdeauna și prin ea, se dau în cea mai simplă formă învățăminte practice de folos or'cui. Colaborând la această revistă a studenților, profesorii universitară dau încă o dovadă a bunăvoinții și dragostii lor de-a fi totdeuna în mijlocul elevilor, îndemnându-i și ajutându-i la muncă.

Numărul de față cuprinde 3 articole de profesori-doctori: Dl I. Hațiegan arată nevoia unei organizări sistematice a asistenții sanitare; d-l I. P. Voițești ne vorbește despre marea importanță a apei pentru viață, iar d-l C. Tatăr ne atrage atenție asupra pericolului bolilor venerice, așa de răspândite încât societatea e datoare să organizeze o luptă comună contra lor.

D-na Lucia Bologa ne spune cu drept cuvânt, că o lacună în sistemele obișnuite de ocrotirea mamelor și copiilor mici e prea mică durata îngrijirii lor împreună, mama trebuind să părăsească imediat după lăuzie institutele de maternitate, iar copilul, în cel mai bun caz, rămânând singur într'un azil, unde tânjește de dorul mamii. Îndreptarea e crearea de azile, în care să rămână și mamele, muncind în ateliere alăturate.

Urmează 4 articole: D-l doctorand V. Bologa se ocupă de însemnătatea științei noi engenezia, care tinteșe să îmbunătățească sistematic, prin selecțiune, rasa umană; Dr. Aurel Voina bine face arătând că, științificește vorbind, stațiunile balneare și apele minerale din Transilvania nu sunt mai prejos decât cele streine și deci ar trebui să fie mai mult vizitate; Dr. I. Glăvan dă precepte potrivite pentru îngrijirea ochilor.

D-l Ioan Dan scoate în evidență adevărul că puterea unui stat se sprijinește pe densitatea populației — și deci ocrotirea socială e o datorie.

Cronica revistei are note judicioase. Aflăm deaci că în Bulgaria (vai, trebue să luăm exemple și de-acolo!) Ministrul instrucțiunei a oprit să mai apară ilustrații obscene și publicații perverse.

„Revista sănătății" merită cât mai mulți cititori — spre binele lor.

*

— „România viitoare" foaie de interes public, educație națională și cultură generală, Anul I, No. 5, Ploiești:

Harnica și conștiincioasa revistă de subt direcția D-lui D. Munteanu-Râmnic publică, în legătură cu centenarul nașterii lui Alexandri, un articol al Carmen Sylvei despre marele poet. Sunt frumoase amintiri și meritate elogii.

D-l Valeriu Ghibaldan ne comunică despre un prieten suedez al Românilor, Doctorul Göran Bjorkman, care s'a ocupat cu literaturile neolatine, traducând din ele în limba sa. A învățat și românește și'a tradus din poeții noștrii bucăți, pe cari le-a publicat prin revistele suedeze, urmând ca mai târziu târziu să tipărească o antologie. A scris și un documentat studiu „Alexandri și Eminescu, doi prinți ai poeziei române".

Revista D-lui Munteanu-Râmnic publică și și acte vechi, din care reies bune obiceiuri strămoșești.

D-l V. M. Ioachim, vorbind de participarea la beneficii, arată cum capitaliștii doresc să facă din aceasta numai o nouă formă de salariare și de-aceia nu admit nici-un control din partea muncitorilor și nici vre-o participare la conducere. Muncitorii, având aceste două postulate, vor să se ridice la rangul de asociați. Proectul de lege adus la noi prevede „acțiuni de muncă" pentru salariați și drept de control asupra gestiunii întreprinderilor.

Aceste acțiuni intră în posesia unei cooperative a muncitorilor care s'ar înființa pe lângă fiecare întreprindere. D-l Ioachim, crede că ar fi bine ca acțiunile de muncă să poată fi transformate în acțiuni de capital.

O bună traducere a D-lui Al. Iacobescu a unei poezii din Andrei Rivoire face și mai valoros numărul revistei.

„România viitoare" are ca supliment „Gazeta cărților" cuprinzând interesante însemnări bibliografice. Istoricul literar va fi mult ușurat în munca lui de strădania migăloasă cu care e scrisă Gazeta.

Revista D-lui Munteanu-Râmnic e un exemplu de ce lucruri frumoase poate face, pe terenul culturii, fie și într'un mediu nu atât de prielnic; ca un oraș industrial de provincie, munca dârză și inteligentă chiar a unui om singur. *Crom.*

De vânzare eftin din cauza plecării **una Vilă cu etaj** constătătoare din 3 camere parchetate, cameră de baie, antișambră, bucătărie și verendă, ceeace se pot prelua imediat. Total 8 camere. Grădina de pomi. Informațiuni se pot lua în Strada Attila No. 25. 807

ECOURI

Bilanțul Fundației Universitare Carol I.

Din raportul anual făcut M. S. Regelui de către d. M. Vlădescu, rectorul universității din București, asupra mersului Fundației universitare Carol I, extragem următoarele cifre interesante:

Biblioteca s'a îmbogățit în cursul anului trecut cu 1.312 volume, așa că numărul lor a ajuns la 55.072.

In decursul acestui an, pe lângă permisele din trecut, în parte anulate, s'au mai liberat 2.023 permise noui de frecuentare a bibliotecei la studenți dela toate facultățile și școlile superioare.

Numărul cetitorilor a fost de 63.570 cari au consumat 83.890 cărți și reviste.

Fondația a avut 6 studenți bursieri, câte 3 dela București și Iași, cu câte 150 lei pe lună iar prin noul buget bursele au fost ridicate la 200 lei. La alți 6 studenți s'au acordat ajutoare dela 50—200 lei.

Veniturile Fundațiunei sunt de 497.122 lei iar cheltuelile de 396.405 lei, rezultând un fond de rezervă de 10.717 lei.

Robert de Flers la Academia Franceză

D. Robert de Flers, cunoscutul autor dramatic, eminentul ziarist și marele amic al românilor a fost salutat în ședință solemnă, ca membru al Academiei franceze.

D. Robert de Flers a fost primit de d-nii Poincaré și Marcel Prévost.

Au pronunțat discursuri d-nii René Doumic, directorul Academiei și d. Robert de Flers.

O carte despre ziariști

In Germania, a apărut un volum „Sufletul ziariștilor". S'a vorbit atâta rău despre ziariști, încât surprinde părerea bună a anonimului autor al acestei cărți.

E vorba ai-l de inteligența și de nervul viol al gazetarului, care are un rol atât de însemnat în viața culturală și politică a unui popor. Oamenii, cari n'au altceva de făcut decât să polemizeze cu breasla gazetărească, sunt puși la locul lor.

Eleonora Duse a revenit pe scenă

Se știe că marea tragediană se retrăsese acum zece ani de teatru, spre regretul publicului iubitor de adevărată artă.

A petrecut un timp în Italia și iată rampa fascinatoare o atrage din nou.

A jucat de curând la Turino „Femeea Mare" de Ibsen-Restul interpreților l-a dat trupa lui Zacconi.

Adunarea generală a Societății Săsești pentru Științele Naturale

Ziarul Deutsche Tagespost publică raportul adunării generale a Societății Săsești pentru Științele Naturale din Sibiu, din care luăm următoarele amănunte:

„Adunarea foarte bine cercetată a fost deschisă decătre Președintele ei dr. Jickeli, printr'o cuvântare la adresa lui Carol Heinterich pentru serviciile aduse Societății. Secretarul von Hannenheim citește apoi raportul anual din care reese, că în decursul anului s'au ținut 10 ședințe ale comitetului conducător. Numărul membrilor s'a sporit dela 392 la 450. Din motive necunoscute muzeul a fost cercetat foarte slab. Societatea a trimes pentru cursurile universitare de vară mai mulți membrii cari să țină discursuri; așa au fost prelegerile prof. Kammer despre „Raritățile Ornitologice în Ardeal", ale prof. Phleps despre „Gazul metan în Ardeal", ale dr. Jickeli despre „Desvoltarea genurilor", al d-lui Menrăi despre „Momente biologice din viața insectei drilus concolor" și al dr. Revesz despre „Tămăduirea sociată a nevrosei". Cursurile de iarnă nu s'au putut ține din motivul scumpetei combustibilului nici în anul acesta. Urmează raportul muzeului. Se constată cu plăcere, că toate colecțiile au fost întregite cu mai multe exemplare. Raportul financiar este foarte trist. Pentru o îmbunătățire adunarea hotărește ridicarea taxelor de membrii la 24 Lei anual și a membrilor fondatori la 400 Lei.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Opera națională

Bilanțul activității unei stagiuni

Cu reprezentarea „Aidei" ce-a avut loc Miercuri seara, după o activitate de șapte luni, s'a închis stagiunea anului curent a Operii Naționale, care-și deschise porțile tot cu „Aida" la 8 Noembrie 1920. După ce afișul a fost ținut timp de peste trei săptămâni de „Aida" și „Traviata", opere reprezentate încă în decursul stagiunei anului trecut, la 1 Decembrie a văzut lumina rampei „Faust", urmând apoi la 25 Decembrie „Madame Butterfly", la 2 Februarie „Cavaleria rusticană" și „Luceafărul" și în fine la 16 Martie „Tannhäuser", iata care dată Opera n'a mai dat nici o reprezentație nouă, afară doar de câteva concerte simfonice.

De cele mai multe reprezentări s'au bucurat „Faust", care s'a cântat de 17 ori, și „Madame Butterfly", da 16 ori urmează apoi „Aida" cu 15 spectacole, „Cavaleria rusticană" cu 11, „Luceafărul cu 10, „Tannhäuser" cu 9, „Traviata„ cu 8; în fine au mai fost și opt concerte simfonice.

In total Opera a dat 83 spectacole, la cari s'au făcut încasări de aproape 720.000 lei, cu o medie serală de 8.600 lei, Limitele încasărilor pentru diferitele opere au fost următoarele: „Aida" între 27.000 și 4.000 lei, „Traviata" între 23.250 și 2.400 lei, „Faust" între 25.800 și 2.600 lei „Madame Butterfly" între 21.300 și 2.600 lei, „Cavaleria rusticană" între 22.600 și 2.900 lei, „Tannhäuser" între 28.800 și 3.300 lei și concertele simfonice între 4.700 și 2000 lei; din aceste rețete reese că cele mai gustate opere au fost „Aida" și „Tannhäser".

Desigur că dintre soliști, cel mai de valoare element al Operei este doamna Elena Roman, așa că prezența d-sale pe scena acestei instituții a fost de natură să-i ție sus nivelul artistic; totuși au fost tare contrariați că am avut ocazia s'o admirăm numai în două roluri mari din „Aida" și „Madame Butterfly" și apoi în „Santuzza" din „Cavaleria rusticană". Pe lângă frumoasă-i creație din „Madame Butterfly", de care-și vor aduce cu plăcere și mândrie aminte toți care au auzit-o, și simpatica-i apariție în rolul geloasei „Santuzze", ne-a desfășurat în „Aida" bogatele-i calități vocale ce se potrivesc de minune și se contopesc cu însu-și rolul cé-l avea de cântat. Pe lângă că ar fi de dorit ca în stagiunea viitoare să i se dea d-nei Roman posibilitatea de-a cânta mai des, ne-ar plăcea s'o auzim în „Hughenotii", „Tosca", „Gioconda", „Carmen", opere care ar cadra mai bine cu vocea d-sale.

Pe lângă dificilul rol al lui Amneris, pe care l'a susținut cu mult brio, doamna Lya Pop a cântat cu multă distincție rolul lui Susuki din „Madame Butterfly" și pe acel al „Marthei" din Faust, dovedindu-ne întotdeauna că e o contra-altă de-o bună calitate; afară de acestea a mai avut roluri de-o importanță secundară în „Luceafărul", „Cavaleria" și „Traviata": apariția d-sale în „Samson și Dalila" va fi o surpriză din cele mai plăcute pentru noi.

Cu o voce mică, dibaciu mânuită, și cu multă sobrietate în joc, d-ra Anastasia Diescu a avut o plăcută apariție în Margareta din „Faust", pelângă mica creație ce-a realizat-o în rolul Violettei din „Traviata". Cutoatecă vocea-i nu i era potrivită pentru „Madame Butterfly", Venus din „Tannhäuser" și fata de împărat din „Luceafărul", cu oarecari abilități s'a achitat în mod suficient de aceste trei roluri.

Atât în Margareta din „Faust" cât și în Elisabeta din „Tannhäuser", d-ra Mimi Nestorescu a fost foarte corectă.

Regretăm că un artist și cântăreț ca d-l Rudolf Steiner a fost așa de puțin utilizat de direcția Operii; afară de micul rol al lui Ramfis din „Aida", pe care l-a cântat cu multă amploare, d-sa ne-a dat în Mephisto din „Faust" o creație pe cât de reușită pe atât de interesantă. Cu o voce de-un timbru sombru și o strălucire impresionantă în notele acute, la care se adaogă o desăvârșită muzicalitate și un joc din cele mai distinse, cu o vădită silință de-a nu exagera, d-l Steiner ne-a făcut impresia de-a fi un element de mare valoare, care nu așteaptă decât să i se dea o mai largă utilizare.

Cei mai activ dintre cântăreți, după numărul spectacolelor la care a luat parte este desigur tânărul bariton Nicu Apostolescu, care cu o dulceață în voce, puțin obișnuită baritonilor, și-a acomodat vocea-i clară cu diferitele roluri ce-a avut de susținut; pelângă dificilul rol al lui Amonasro, pe care l-a cântat cu multă însuflețire, și cu un sensibil progres dela spectacol la spectacol, a reușit să susție cu demnitate frumosul rol al lui Wolfram din „Tannhäuser", afirmându-se astfel un cântăreț util și harnic. Afară de aceste două roluri, din cari ne-am putut bine da seama de calitățile d-sale vocale, a cântat mai la largul său, cu multă căldură și dulcoșie ro-

Cronica politică

D-l Iorga şi Federaţia. Am arătat mai de mult câte curente şi câte divergenţe frământă Federaţia. Am spus cu prilejul chestiunei fu lunei diferitelor grupări politice cari intrau în alcătuirea ei că o contopire a tuturor acestor grupări într'un singur mare partid nu se putea realiza întrucât aceasta ar fi cerut nu numai o similitudine de program şi de metodă ci şi acel factor moral care nu poate să lipsească dela baza nici unei înjghebări politice şi care se numeşte idealul politic. In adevăr fuziunea, văzurăm că nu s'a putut realiza. Fiecare din partidele Federaţiei au înţeles să-şi păstreze libertatea de acţiune respingând ideia fuziunei. Şi dacă ele au continuat de formă să rămână încă în sânul Federaţiei, faptul se datoreşte dezorientării în care găsesc.

Iată i să că şi faţada aceasta se rupe acum. Ziarul *Neamul Românesc* care purta sub titlul. Organ al Federaţiei Naţional-Sociale", a apărut cu începere de la 14 Iunie cu vechiul său subtitlu: „Foaia Partidului Naţionalist-democrat".

Încă de mai mulă vreme, d-l N. Iorga se despărţise de fapt de politica de agitaţie a Federaţiei. Articolele publicate de d-sa în diferite ziare cum şi discursurile ţinute în Cameră atât la reforma financiară şi mai ales la reforma agrară au fost tot atâtea dovezi că d-sa înţelegea să se rupă din mijlocul unei acţiuni politice care propovăduieşte lupta de clasă şi nu face decât să exploateze nevoile şi nădejdile obşteşti.

Schimbarea de pe frontispiciul *Neamului Românesc* înseamnă mărturisirea făţişă a acestei rupturi.

De altfel nici nu se putea ca d-l Iorga, a cărui prodigioasă şi rodnică activitate ca savant şi ca îndrumător se sărbătoreşte astăzi, să nu reacţioneze împotriva unei politici care face operă de dezagregare naţională

Revista presei maghiare

Atentat în contra Ungariei

Ziarul „Ujság" reproduce din „Dunántuli Estilap", care apare în Szombathely un articol, care descopere planul fantastic al emigranţilor maghiari de a aplica o lovitură statului maghiar, pe urma căreia speră să pună mâna pe putere. Iată, ce cuprinde articolul menţionat:

„Emigranţii fugiţi la Viena din cauza urmăririi justiţiei maghiare şi a mânei poporului, au combinat un astfel de plan în contra Ungariei, care dacă nu ar fi fost descoperit la timp şi nu ar fi fost împiedecat să se realizeze, ar fi condamnat la foamete maghiarimea, ar fi ruinat cu totul pe economii maghiari şi ar fi sugrumat toată viaţa economică a Ungariei.

Conform planului acestuia Ungaria se împarte în cercuri; în fiecare cerc îşi au oamenii lor de încredere, cari îndeplinesc mandatul pe care îl primesc prin curieri trimişi, ori prin tipăriturі. După acest plan se intenţionează ca la vară, când grâul şi celelalte produse vor fi adunate în stocuri să li se dea foc, tot astfel să se aprindă coşarele şi toate magaziile cu producte pentru a aduce pe ţăran la totală ruină economică. In acelaş timp vor să împiedece comunicaţia pe Căile ferate deteriorând liniile să dărâme podurile şi să pună greşit macazurile. Scopul e să producă anarhie şi pescuind în tulbure să poată pune eventual mâna de putere. Emigranţii în acest scop se mulţumesc cu rolul de a conduce organizarea, execuţia lăsând-o pe seama tovarăşilor de principii din Ungaria şi pe emigranţii, cari trăesc în străinătate. Planurile le-au tipărit deja la Viena şi au şi început a le răspândi pe linia Sopron—Székesfehervár—Uidombovár.

Acţiunea aceasta are două centre principale: Viena şi oraşul Pécs."

Vox populi, vox dei

Ziarul „Keleti Ujság" revine iarăşi la hotărîrile dela Huedin şi nu ştie în ce chip să preamărească acea hotărâre a „poporului" şi cu ce argumente să mai susţină îndreptăţirea organizaţiunilor separatiste. Dă curs fantaziei şi pas cu pas ajunge până la „concepţia de ordin mai înalt" a unei federaţii naţionale, a unor stări de drept, cari ar fi diferite după diferitele regiuni, şi cari tocmai pentrucă sunt diferite nu ar putea să tulbure întru nimic jurisdicţia regnicolară, căci fiecare regiune şi-ar vedea de treburile ei. Se potriveşte admirabil acest fel de a rezona deşi în sens invers, cu argumentările ce ni-se aduceau, când eram încă sub stăpânirea ungurească şi cari atunci, se formulau în următorul mod: „dreptul de alegător să fie condiţionat de cunoştinţa limbei maghiare. Prin aceasta nu se atinge dreptul naţionalităţilor întru nimic; dimpotrivă, li-se dă ocazia să înveţe limba maghiară şi aceasta nu poate fi decât în interesul lor".

Dar acest articol conţine totuş un argument, nu încă în contra unificării, dupăcum vrea să arate autorul lui ci pentru a-se respecta drepturile câştigate ale indivizilor, ceea-ce se şi face. Reproducem acest pasaj de curiozitate: — „Sisteme de perceptorate, de cărţi funduare, de procedeuri, au realizat un şir întreg de drepturi câştigate; astfel de drepturi însă nu se pot atinge, ci trebuesc judecate conform sistemului de drept originar. Prin urmare şi din acest unic punct de vedere se poate constata, că cine vrea o unificare juridică într'un nou stat compus din mai multe părţi, doreşte imposibilul". Să aveţi numai puţintică răbdare, căci toate se vor putea.

Inaugurarea „Cercului de studii" al partidului naţional-liberal din Cluj

Duminecă, 19 Iunie va avea loc, în sala cea mare a Prefecturii, la orele 11 a. m., în prezenţa d-lui Ion I. C. Brătianu şi a fruntaşilor ce-i însoţesc, inaugurarea „Cercului de studii" al partidului naţional-liberal din localitate.

Solemnitatea se va desfăşura după următorul program:

1. Cuvântul de salutare al Preşedintelui „Cercului de studii", Dr. V. Bianu.

2. Răspunsul d-lui Ion I. C. Brătianu.

3. Expunere istorică asupra partidului naţional-liberal, de N. Bănescu.

Oricine poate participa la această solemnitate.

La orele 5 p. m., va avea loc în saloanele clubului naţional liberal din piaţa Unirii (Cas Bank), Consfătuirea d-lui Ion I. C. Brătianu cu delegaţiile organizaţiilor naţional-liberale din Ardeal.

Seara, la orele 9, Banchetul, în salonul hotelului New-York.

Citiţi „Infrăţirea"

Ştiri şi fapte politice

„Patria" ocupându-se de vizita d-lui Ion I. C. Brătianu la Cluj publică o serie de articole şi reportaje politice, în cari se lasă să se înţeleagă că şeful partidului liberal ar fi gata să accepte formula regionalismului partidului naţional pentru a obţine un succes electoral la viitoarele alegeri din Ardeal.

Partidul naţional se înşeală de două ori. Intâi, atunci când crede că platforma separatismului provincial poate stârni simpatia populaţiei din Ardeal, şi al doilea, atunci când îşi închipuie că o organizaţie politică serioasă, ca aceea a partidului liberal şi-ar schimba punctul său de vedere într'o mare chestiune electorală, de dragul voturilor câtorva rătăciţi.

D. Ion I. C. Brătianu, după cât ştim, n'ar putea îmbrăţişa niciodată nefericita lozincă: „Ardealul este al naţiunilor ardelene, pe care a scos-o la iveală d. Vaida-Voevod, şi a adoptat-o partidul poporului maghiar din Huedin." Incă odată „Patria" a fost indusă în eroare.

*

D. Teodor Iacoban, deputat de Şimleu, a rostit d-lui general Averescu următoarea scrisoare:

„Am onoare a vă aduce la cunoştinţă că, neputând apăra cu conştiinţa mea faţă de alegători mai toate acţiunile guvernului, mă retrag cu ziua de astăzi din partidul poporului şi majoritatea parlamentară, rămânând pe viitor independent şi rezervându-mi dreptul de liberă acţiune".

O demisiune izolată, nu e un eveniment politic. Totuş, d. general Averescu ar putea să cugete asupra acestui caz de conştiinţă, — şi să mulţumească încă odată d-lui Arion Schuller pentru serviciile politice pe cari i le aduce.

*

Organul partidului naţional găseşte cu cale să ironizeze fraza, plină de înţelesuri, pe care d-l Ion C. Brătianu a rostit-o la Timişoara. „Banatul rămâne o chestiune a viitorului.

Se înţelege că pentru partidul naţional, care s'a declarat pentru iscălirea tratului de pace cu Austria şi care a primit ciuntirea hotarului nostru cu Serbia, — chestiunea Banatului este a trecutului. Noi nu ironizăm însă situaţia partidului naţional în această privinţă, — căci ea e deci roasă.

Ziarul bucureştean „Ora", care este organul d-lui Argetoianu reproduce o declaraţie a d-lui ministru Groza, făcută la Tg.-Mureş, care sună cam astfel.

„Cultura română numai ca oaspe poate cere adăpost în edificiile acestui oraş, cari au fost anume ridicate pentru cultura maghiară".

Cultura română e oaspe în graniţele Statului român? Iată o concepţie a unui ministru al Ardealului, care trebue reţinută, pentru a ilustra încă odată zăpăceala pe care o poate produce dezorientarea unui guvern întreg în problemele cari interesează consolidarea noastră naţională.

Convenţie economică româno-polonă

Am anunţat la timp că o comisiune română a tratat la Varşovia încheerea unei convenţii economice cu Polonia. Comisiunea s'a înapoiat în Capitală, Marţi seara, după ce a vizitat Dantzigul şi târgul liber din Poznan.

Un membru din comisiune, a comunicat unui ziar bucureştean că lucrările convenţiei nu s'au terminat, urmând ca tratativele să continue în Bucureşti. In acest scop va sosi în cursul săptămânei viitoare în Capitală, delegaţiunea economică poloneză în frunte cu d. Strassburger, viceministru, care a prezidat conferinţa dela Varşovia.

Chestiunile cari s'au aranjat principal la Varşovia sunt: regimul telegrafo-poştal: tratamentul supuşilor polonezi şi români în ţările respective, chestiunea taxelor vamale de import şi export, transitul şi alte chestiuni de ordin economic. Toate aceste aranjamente s'au tratat ad-referendum şi pe baza clauzei naţiunei celei mai favorizate, urmându-se aceiaş normă de condiată ca şi în convenţia încheiată la Praga, cu republica cehoslovacă.

Au mai rămas încă multe puncte importante cari nu s'au putut discuta la Varşovia urmând ca acele să fie tratate la ministerul de externe, de ambele delegaţiuni, română şi polonă.

Intre chestiunele asupra cărora nu s'a putut ajunge la nici un rezultat este şi chestiunea unor zone libere pentru tranzitul Poloniei în porturile Brăila şi Galaţi.

După terminarea lucrărilor, convenţia va fi semnată în Bucureşti.

---

lui Valentin din „Faust" şi al lui Germont-tatăl din „Traviata", alături de roluri mai mici ca Alfio din „Cavaleria rusticană" şi Yamadori din „Madame Butterfly".

Cu frumoasele d-sale note acute, cu toate că-i lipseşte oarecare amploare în mediu, d-l Traian Grozăvescu a cântat cu mult simţ rolul lui Radames din „Aida", unul din cele mai grele roluri de tenor dramatic: asemenea ne-a impresionat plăcut în Pinkerton din „Madame Butterfly" şi Turridu din „Cavaleria rusticană", şi suntem recunoscători direcţiunei Operii că a scos la iveală un talent atât de promiţător ca acel al d-sale.

D-l Constantin Pavel a susţinut greul rol a lui Tannhäuser, în care a reuşit să ne farmece prin distincţia jocului d-sale pe lângă rarele apariţii din „Aida" şi „Traviata", a cântat cu multă însufleţire rolul titular din „Luceafărul".

O încercare onorabilă a făcut d-l Böhm cântându-ne în mod satisfăcător pe Alfredo din „Traviata", pe lângă simpatica-i apariţie din Faust.

Corect d-l Sterian-Mandy în regele şi Ramfis din „Aida", Germont-tatăl din „Traviata" şi consulul din „Madame Butterfly".

La d-l Gustav Martin am putut aprecia atât inteligenţa jocului, cât şi calităţile vocale în rolul lui Goro din „Madame Butterfly".

Un element muncitor s'a afirmat în mai multe roluri mici, d-l Traian Gavrilescu.

Regretăm pierderea ce-a suferit-o Opera prin plecarea distinsului bariton d-l Grigore Teodorescu, care a avut o frumoasă creaţie în Amonasro, şi pe care direcţiunea ar fi putut cu oarecari sacrificii materiale — cari ar fi fost larg recompensate de succesele morale ce-ar fi decurs din prezenţa d-sale la operă — să-l reţie.

Nu putem trece cu vederea frumoasele spectacole ce s'au ţinut cu ocazia prezenţei marilor noştrii cântăreţi d-nii Jean Athanasiu şi Mihail Nasta, spectacole ce-au ridicat în mod simţitor nivelul reprezentanţilor.

Asemenea s'au mai produs ca oaspe primadonele d-nele Schwaerdstroem şi Acca de Barbu.

Corurile au fost foarte reuşite şi au impresionat plăcut pe spectatori. Cutoatecă alcătuit din elemente foarte eterogene, din care mulţi nu sunt profesionişti, totuşi graţie muncii şi străduinţelor maestrului Herman Klee, care a ştiut să imprime tuturor disciplina muzicală, au fost totdeauna la nivelul reprezentaţiilor, la a căror reuşită au concurat cu succes. Totuşi pe zi ce trecea se observa o diminuare a puterii lui, şi aceasta din cauza că profesioniştilor corişti, fiindu-le insuficiente salariile, s'au retras, şi-au fost înlocuiţi cu alte elemente, mai slabe.

La pupitru au alternat maeştrii Rudolf Schüller şi Ioan Bobescu, dirijând o orchestră, cu care Opera cu drept cuvânt se poate făli. Astfel părerea bună ce-o avem despre orhestră, alcătuită din elemente talentate şi harnice, ne-a putut fi întărită de concertele simfonice, la cari s'au executat bucăţi pe cât de frumoase, pe atât de grele de Beethoven, Mozart, Tschaikowsky, Rimsky-Korsakoff, Liszt, Wagner, Bizet, Goldmark, Schubert, Grieg, etc. Cu multă rutină şi cultură muzicală, cu o mare doză de temperament şi cu spirite de fini artişti, ambii maeştrii au reuşit să însufleţească şi să stăpânească orchestra, cu care au putut să ajungă la cea mai înaltă expresie a execuţiei.

Cu mijloace materiale din cele mai reduse şi cu o recuzită destul de săracă, montările operilor au fost totdeauna foarte reuşite şi realizate cu mult bun gust şi simţ artistic. Astfel decorurile şi scenariul din „Madame Butterfly", „Tannhäuser", „Cavaleria rusticană" şi „Faust" au plăcut mult şi au putut satisface exigenţelor celor mai pretenţioşi spectatori.

E locul să relevăm şi să admirăm puterea de muncă, priceperea (şi tenacitatea directorului de scenă d-l Constantin Pavel, care s'a arătat a fi un regisor de prima clasă, necruţând nici o oboseală şi neţinând seamă nici de neplăcerile ce şi-ar fi putut crea pentru voce, când era vorba de-a realiza o frumoasă montare. Lucrând în toate direcţiile, transformându-se în simplu muncitor manual, punând mâna pe toate, rând pe rând pictor, croitor, coafor, electrician etc, d-l Pavel este un stâlp al operei şi graţie neobositei şi multilateralei d-sale activităţi, opera a fost menţinută în tot timpul stagiunei la un nivel artistic superior. Vorbind de regie, nu putem trece mai departe fără a menţiona şi pe d-nii Ionel Crişianu şi Sică Alexandrescu, harnicii regisori şi ajutoarele nepreţuite ale d-lui Constantin Pavel.

Cu toate elementele bune de care dispune şi pe cari le-am ascultat cu plăcere la spectacolele îngrijite ale Operii, cu tot fastul şi gustul cu care s'au dat cele cinci opere noi în această stagiune, totuşi trebue să declarăm dela început că Opera n'a fost o prea bună gospodină, şi că ar fi putut produce mai mult şi poate chiar mai bine. Intr' adevăr în primele trei luni de activitate ne-a dat patru opere, cari au plăcut şi cari s'au bucurat de toată solicitudinea publicului.

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

INFORMATII

Dela Curtea Regală

Am anunțat acum câteva zile că M. S. Regele Ferdinand I va întreprinde la toamnă o călătorie în Franța, Anglia și Grecia. După toate probabilitățile M. S. Regele va vizita și Roma, unde se va întâlni cu M. S. Regele Italiei.

*

Bisericești

I. P. S. Sa Nunțiul Papal, monsegniorul Marmaggi, a întreprins o călătorie pentru vizitarea întregului Ardeal.

Cu acest prilej i s'a făcut decanului corpului diplomatic o recepțiune solemnă la Blaj din partea Consistoriului mitropolitan la care a participat și autoritățile.

La Mitropolie, s'a oficiat un scurt serciviu religios, după care monsegniorul Marmaggio a fost condus de către mitropolitul dr. Suciu la palatul metropolitan.

Mitropolitul greco-catolic a oficiat, iar nunțiul papal a ținut o cuvântare în care a vorbit de bucuria Romei destinată să asiste la marea victorie latină de azi, când toate fii ei de pretutindeni au fost integral desrobite.

Cu această ocazie monsegniorul Marmaggio citește decretele prin care mai mulți canonici din Blaj, între cari dr. Matei Pop, dr. Isidor Marcu, dr. Roșianu, etc. — sunt ridicați la rangul de prelați și camerieri papali.

La banchetul care a avut loc apoi, au fost închinate notabilitățile orașului.

Înaltul prelat a vizitat de asemenea și Alba-Iulia.

*

Militare

Se știe că decretul-lege de amnistie pentru militari prevedea amnistierea dezertorilor în țară în timp de războiu și a nesupușilor la mobilizare, cu condițiie ca vinovații să se prezinte la corpurile respectvie până la 1 Iulie 1920.

Or, s'a întâmplat că unii n'au luat cunoștință la timp de acel decret, alții au ezitat să se prezinte, astfel în cât au pierdut beneficiul amnistiei din cauza expirării termenului.

Prin proectul depus în parlament se prelungește termenul acesta până la 1 Iulie 1921, astfel în cât cei cari au rămas neamnistiați vor putea profita de clemența regală prezentându-se la corpuri.

*

Congrese

Congresul învățământului profesional muncitoresc s'a amânat pentru zilele de 26, 27, 28 și 29 Iunie.

In ziua de 25 Iunie se va ține la direcția învățământului din ministerul muncii o consfătuire, spre a se fixa ordinea de zi a congresului.

*

Financiare

Ministerul de Finanțe aduce la cunoștința publică că toți deținătorii de chitanțe de 40% coroane și ruble, sunt invitați să se prezinte la încasarea acestor chitanțe cel mai târziu până la 1 Iulie 1921, cunoscând că după acest termen dreptul la plată se prescrie.

Comerciale

Din partea Camerei de Comerț din Cluj și a comisiei de organizare a târgului de mostre care se va ține la Cluj se va prezenta o delegație d-lui Ion C. Brătianu pentru a cere d-sale sprijinul moral pentru acest târg.

*

Pentru târgul de mostre s'au anunțat până acum peste 100 comercianți

*

Guvernul român și ministerul de industrie și comerț au primit o intervenire dela guvernul englez, prin legațiunea din București, prin care cere să se acorde și Angliei cota de export în România articolelor de lux.

In acea intervenție s'a arătat guvernului nostru că acest lucru nu poate fi refuzat de oarece s'a acordat și Austriei, Italiei și Franței.

„Față de această intervenție, spune „Izbânda" e foarte firesc ca guvernul român dea autorizațiile de import.

„Iată dar că din nou piața noastră comercială va fi inundată de articole de lux, de cari în împrejurările actuale nu avem nici o nevoie

„Gravitatea mai stă și în faptul că prin acest import, valuta noastră va fi din nou depreciată.

„Rezultatul acestor consecințe dezastruoase se datorește incapacității celor însărcinați de regimul actual la tratarea convenției economice cu Austria, dela care decurge tot răul".

*

Agricole

Consiliul de miniștri a hotărît ca suma de 50 milioane lei, pusă la dispoziținea centralei băncilor populare, să constitue un fond de rulment pentru plata arenzilor cuvenite proprietarilor expropriați pe anul 1921.

Centrala obștiilor sătești și a exploatărilor agricole a fost autorizată a dispune plata arenzilor cuvenite proprietarilor expropriați, pentru câștigrile de 1 Mai și 1 Noembrie 1921, din acest fond, conform legii organice a acestor centrale, privitoare la operațiunile comerciale și care fond se va reconstitui din încasările făcute dela obștiile de înproprietărire, cinitetele locale și sătenii înproprietăriți, individual, prin băncile populare și federalele lor și restitui fără procente ministerului de finanțe.

*

In urma ploilor căzute, buletinele agricole din provincie anunță că grânele stau foarte bine și promit rod bogat.

*

Dela R. M. S.

Prin gara Halmi au trecut în Cehoslovacia 8 vagoane cu tutun din Basarabia.

*

Din cauza timpului secetos din Banat, recolta de tutun a suferit foarte mult.

*

Dela C. F. R.

Conform avizului primit, trenurile accelerate No. 13 și 14 cu plecare din București în zilele de Luni Miercuri, Vineri și Sâmbătă și cu sosirea în București în zilele de Luni, Miercuri, Joi și Sâmbătă (adică în zilele când nu circulă trenul de lux „Orient Expres") vor începe a circula direct între București-Viena și înapoi primul tren cu plecarea din Viena în ziua de Joi 16 curent și cu sosirea în București Sâmbătă 18 curent. Iar primul tren cu plecarea din București Sâmbătă 18 crt. și cu sosirea în Viena Luni 20 crt. având un vagon I/II Ostanda, un vagon I/II și un vagon de dormit Viena, un vagon restaurant Budapesta un vagon I/II Oradia Mare, iar prin Cluj, Oradia Mare Hamlei un vagon de dormit Praga și eventual un vagon I/II Carlsbad.

Intre Budapesta-Arad și înapoi vor circula cu trenurile de mai sus două vagoane I/II.

*

Transporturile de legume, verdețuri și fructe proaspete se vor expedia cu trenurile mixte și se vor taxa pe baza taxelor tarifare respective micșorate cu 50 la sută.

In acest scop se vor atașa la fiecare tren mixt respectiv, câte unul sau chiar două vagoane de marfă anume pentru transportul acestor articol după necesitate.

In ceeace privește transportul articolelor de mai sus, în colete între 5—50 kgr. ele se pot expedia și cu timbre de francare prescrise pentru articole alimentare și în condițiunile acestora, chiar și cu trenurile de persoane.

*

Diverse

Asociația Generală a Presei Române face cunoscut că loteria ce a organizat se va trage irevocabil la 1 Noembrie a. c. Biletele cu data veche sunt valabile.

*

O telegramă primită la ministerul de finanțe anunță moartea subită a atașatului său comercial la Roma, Mircea Cristian, provenită în urma unei congestii cerebrale.

*

Azi Sâmbătă, ora 9 seara, se va da la Ateneul din București un festival, pentru sărbătorirea d-lui Nicolae Iorga, cu prilejul împlinirei a 50 de ani.

Vor lua cuvântul un reprezentant al Comitetului de organizare, un reprezentant al Presei și un reprezentant al studențimei.

Va cânta corul societății „Carmen" și vor executa jocuri naționale elevele școalei normale de fete.

Câțiva artiști ai teatrului Național vor da concursul.

Societățile studențești și școlile secundare vor trimite delegațiuni.

Congresul medicilor se va ține la Cluj, în sala prefecturei, iar după congres se va face o escursie la Oradia Felix sau S-tu Gheorghe.

Soțiile medicilor congresiști vor fi primite de un comitet de doamne, ce s'a constatuit în acest scop la Cluj.

*

Baia de aburi Diana este deschisă Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru bărbați; Miercuri, Vineri pentru femei. Baie sunt zilnic afară de Luni. 33

*

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea și apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmacentice Cluj. II-111

*

„UNIVERSUM", întreprindere technică de instalațiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală electrică, și tot felul de reparațiuni cu prețurile cele mai avantajoase. Prima întreprindere curat românească, Cluj, Strada Meșter 5. Telefon 841. 188

*

S'a deschis în Cluj, Piața Unirii No. 15. Marele Magazin de încălțăminte RAFTOPOL din București. Încălțăminte pentru dame bărbați și copii, cele mai noui modele din străinătate și executate în atelierul propriu. Pantofi Elvețieni bărbătești de box 280 Lei. Ghete elvețiene bărbătești de box 300 lei. 550

*

Se mai aduce la cunoștința onor public că a mai sosit un transport nou de încălțăminte și anume: Ghete și pantofi roșii și de lac bărbătești. Ghete și pantofi de dame, escarpeni și cu barete, de antilopă și olandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marca veritablă Elvețiană „Batly".

*

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

Recomandațiuni esențiale pentru excursiunile făcute în munți subt conducerea d-lui prof. Emmanuel de Martonne

1. Pentru excursiunile în munți este absolut indispensabil ca participantul să poarte bocanci cu ținte, ciorapi de lână, o cămașe sau o jiletcă de flanelă.

2. Bagajul trebue să cuprindă:
1 pătura călduroasă pentru nopțile petrecute subt cort.
1 pereche indispensabili.
1 pereche de ciorapi.
1 cămașe de schimb.
1 pereche opinci sau pantofi rezistenți pentru seară.

Obiecte de toaletă absolut indispensabile.

Nimic mai mult.

3. Se poate asigura transportul în comun a unui costum de schimb cu rufăria respectivă pentru fiecare excursionist, cu condițiunea ca pachetul să aibă dimensiuni foarte reduse, sau ca 4—5 persoane să-și adune bagajul într'o valiză mică.

Direcțiunea, credem însă, n'a fost îndeajuns pătrunsă de adevărul, că o Operă nu poate avea rețete bune până ce nu-și are format un repertoriu de 10—15 opere, de vreme ce n'am văzut nici o străduință din partea ei, spre a ajunge la un atare rezultat. Timp de 4 luni s'au irosit energiile întregului personal, pentru a pregăti o reprezentare demnă a grelei opere ce este „Tannhäuser".

Dela reprezentarea acesteia însă, Opera nu a produs nimic nou, fiind silită, ca în cadrul a trei spectacole pe săptămână, să dea succesiv numai șase opere, cari la un moment dat n'au mai fost în stare să atragă un auditoriu numeros astfel că ultimele spectacole n'au dat rețete mai mari de 4000 lei. In loc de-a sta într'o inactivitate relativă de trei luni — inactivitate față de public, căruia nu i se reprezenta nimic nou — și de-a repeta și-a munci la montarea unei opere grele de talia lui „Samson și Delila", direcția Operii ar fi putut monta opere mai ușoare, a căror realizare scenică n'ar fi necesitat atâta pregătire și atâtea mijloace materiale, și pentru cari avea elementele vocale trebuincioase. Astfel am fi putut avea spectacole cu alte trei-patru opere noui ca „Tosca", „Rigoletto" „Carmen", „Pagliacci", „Balul mascat", „Trovatore", cari ar fi adus venituri considerabile.

Afară de această lipsă de repertoriu, pentru a cărei ameliorare nu am avut de înregistrat, nici o străduință, am constatat și o oarecare lipsă de pricepere în alegerea elementelor; astfel prezența unui singur bariton nu era acceptabilă însuși pentru tânărul și dotatul cântăreț ce este d-l Apostolescu, care a fost nevoit la un moment dat să susție toate rolurile de bariton; în schimb am avut patru basi, cari erau însă prost utilizați s'a mai accentuat nevoia unui tenor liric, ce s'ar fi putut găsi cu oare care stăruință; asemenea și un al doilea bariton.

Fără să vrem să răscolim anumite incidente închise, dureroase și neplăcute, e locul să arătăm lipsa unei conduceri energice și hotărîte, care se impue angajaților și să asigure instituției liniștea, fără de care nu poate fi un locaș al artei.

Făcând aceste constatări numai în interesul ce-l purtăm Operii, instituției ce trebue să fie în Cluj dovada capacității noastre artistice și muzicale, ne permitem de-a ne formula anumite dorințe, cari ne-ar satisface mult de le-am vedea realizate.

Vrem să atragem atenția asupra marelui rol ce-l joacă conceptele simfonice în educația muzicală a publicului, când sunt supuse unui plan oarecare. Astfel cu orhestra Operii ce ne-a făcut în rep ite rânduri dovada capacității sale, s'ar putea înjgheba în stagiunea viitoare concerte săptămânale, ce-ar putea avea loc Sâmbătă după amiază, ca i începând cu lucrări ușoare, spre a ajunge în mod progresiv la opere mai grele și mai subtile, ar putea aduna un număr destul de mare de auditori. Cu timpul asemenea concerte vor aduce să se dea nu numai în vederea educației muzicale a publicului, dar și a frumoaselor venituri ce-ar putea aduce. Cu oarecare muncă și desinteresare materială la început, suntem siguri că atari producții muzicale vor fi de natură să ridice nivelul artistic al orașului și al culturei noastre, și să creeze un isvor de satisfacție Operei.

Asemenea am dori să vedem realizat cât de curând un repertoriu mai vast de opere, fără de care Opera nu va scăpa Opera de jenă financiară; accentuăm încăodată nevoia unui tenor-liric și a unui al doilea bariton, cari ar permite abordarea unor opere noui.

In orice caz suntem mulțumiți din punct de vedere calitativ de spectacolele ce ni le-a oferit Opera, și în speranța unor reale și radicale îndreptări ce-am dori să survie în directiva ei, așteptăm deschiderea stagiunei viitoare, în cari elementele destoinice și harnice ale ei, vor avea încă odată să ne facă dovada talentului și calităților lor. *R. C.*

Situaţia internaţională

Chestiunea Sileziei continuă să preocupe Europa. Generalul Höffer deşi somat de comisiunea interaliată refuză să părăsească zona plebiscitară, cu toate că voluntarii lui Korfanty au părăsit-o. Englezii ca totdeauna vor să-şi impuie proectul lor: dezarmarea insurgenţilor şi a trupelor germane. Dar pe când Korfanty a consimţit la aceasta, generalul Höffer bizuindu-se pe cei 40.000 soldaţi ici nu vrea să audă în acest caz, de sigur că dezarmarea insurgenţilor polonezi ar fi o nebunie căci ar lăsa întreaga Silezie în mâinile germanilor.

In Franţa domneşte o indignare crescândă contra atitudinei generalului Höffer de care este făcută responsabilă Germania.

Consiliul suprem care trebuia să hotărească asupra chestiunei sileziene îşi tot amână convocarea fiindcă punctele de vedere englez şi francez sunt cu totul opuse. Anglia fiind pentru cedarea întregei Silezii superioare Poloniei, cu excepţia districtelor Pless şi Ribnic, Franţa pentru respectarea tratatului din Versailles şi a rezultatului plebiscitului.

Puţinii francezi cari necunoscând Kemalismul au propus o strânsă conlucrare între dânşii şi Franţa, s'au înşelat amar. Parlamentul din Angora a refuzat satisfacerea acordului dela Londra încheiat între Franţa şi Anglia, cu toată insistenţa depusă de reprezentantul Franţei. Indărătnicii naţionalişti din Angora au devenit şi mai aroganţi după încheierea alianţei cu bolşevicii şi au refuzat pur şi simplu executarea acordului dela Londra. Deaceea a fost necesară începerea ostilităţilor contra Kemaliştilor. Generalul Gourand după ce a împrăştiat trupele Kemaliste cu artileria înaintează spre Alepi.

ŞTIRI DE PESTE HOTARE

Sovietele arestează pe reprezentanţii puterilor străine.

„La Temps" află din Consantinopol: Sovietele din Rusia meridională au arestat pe consulii diferitelor puteri străine. Astfel la Theodos e (Crimea) au fost arestaţi d. Sturler, consulul Elveţiei; d. Lipowen, consulul Poloniei; d. Duranté, consulul Italiei; d. Ksidis, consulul Greciei. Toţi patru au fost expediaţi la Moscova învinuiţi de spionaj. La Odesa bolşevicii au arestat pe reprezentantul Estoniei, cu soţia.

Reluarea ostilităţilor franco-kemaliste

Politica e informată din Smirna că ostilităţile franco-kemaliste au fost reluate în Siria, Francezii au ocupat oraşul Gasser-Suar. Colonelul Coulon a împrăştiat pe kemalişti.

Generalul Gourand, înaintând asupra Alepului, a pus pe goană pe inamic sub focul artileriei.

Regele Serbiei pe moarte

Din Viena se anunţă, că regele Petru al Serbiei e pe moarte.

La căpătâiul lui a sosit prinţul Alexandru şi Prinţesa Elena.

Relaţiunile dintre popoarele slave din Orient

Guvernul cehoslovac a depus, în Senat un proect de lege prin care urmează a se funda un institut cu scopul stabilirei de relaţiuni comerciale strânse între popoarele slave şi Orient cât şi pentru organizarea exploatărei Slovaciei ori Carpato-Ruteniei.

Chestiunea feministă în Franţa

O delegaţie feministă s'a prezentat lui Briand cerând ca Senatul să ia în discuţie cât mai repede chestiunea votului femeilor. In sesiunea trecută la Cameră Briard intervenise în favoarea sufragiului femenin.

Remanierea cabinetului Stambolisky

Cabinetul bulgar a fost remaniat precum urmează: Alexandru Boteff la drumurile de fer, înlocuind pe Athanasoff care trece la interne; Alexandru Dimitroff, fost la interne, la războiul.

Stambolisky păstrează preşidenţia consiliului şi externele.

AVIZ.

Se aduce la cunoştinţa generală că, prin Jurnalul Consiliului de Miniştri Nr. 989/1921, s'a decis cu privire la transporturile de aprovizionamente de tot felul următoarele:

1. Administraţiunile publice, atât civile cât şi militare, vor avea în vedere că, li se vor pune la dispoziţiune pentru aprovizionamentele de prima necesitate de cari au nevoe ca hrană, combustibil, materii prime etc. numai vagoane din cuprinsul direcţiunii regionale a căilor ferate respective, astfel ca transporturile să se poată face prin mijloacele de transport şi organele căilor ferate proprii ale fiecărei direcţiuni.

2. Excepţional şi numai pentru produsele cari nu se găsesc în cuprinsul regiunii respective, se vor acorda, cu autorizarea comisiuni centrale, vagoane din circumscripţia direcţiunilor regionale limitrofe, sau din altă parte a ţării pentru produsele ce nu s'ar găsi nici în regiunile limitrofe.

3. Procedarea de urmat este cea prevăzută în Decizia No. 3, a comisiei centrale de transporturi, publicată în Monitorul Oficial Nr. 241/1921.

4. Este cu desăvârşire interzis atât autorităţilor civile cât şi militare, excepţând numai administraţia căilor ferate ca, prin contractele ce încheie cu diferiţii furnizori pentru aprovizionamentele de cari au nevoe în cuprinsul anului 1921, să-şi mai ia obligaţiunea de a înlesni darea de vagoane pentru transporturile de materiale făcute în interesul acelor furnizori, sau ca, în schimbul unei reduceri de preţuri la aprovizionamentelor cari se contractează, să se promită furnizorilor vagoane ca compensare a acelei reduceri de preţuri.

Aceste măsuri intră în executare chiar dela data prezentei publicaţiuni.

Direcţiunea Generală
803 C. F. R.

Nr. 652—921.—16—VI.

Publicaţiune

Academia de Agricultura din Cluj are nevoie urgentă de:
Un secretar - comptabil - cassier.
Un ajutor comptabil - archivar.

Condiţiunile de admitere cât şi salarizare se pot cerceta în fiecare zi la cancelarie Str. Manaştur 155.

Pentru primul post se cer cunostinţe de comptabilitate precum şi garanţia prescrisă de art. 13 din legea comptabilităţei statului.

Ofertele se primesc până la 1 Iulie a. c.

800 DIRECŢIUNEA.

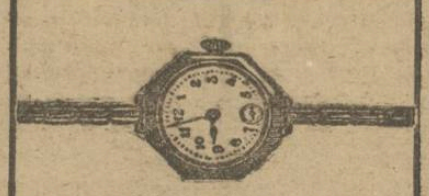

Ceasornicele de mare preciziune
„Longines"
în aur, argint şi nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul
Fenyö şi Braunfeld
Cluj, Piaţa Unirii No. 9
20 **Telefon No. 350**

Vopseşte curăţă şi spală
cel mai eftin, şi mai frumos
spălătorie şi vopsitorie chimică de stofe
„KRISTÁLY"
CLUJ, Fabrica şi prăvălia centrală: Bucovina No. 32. (fost Munkácsi) 74
Primeşte şi face expediţii cu poşta.
Representantul din Bistriţa este: M. V. Grünberger Piaţa No. 43 (sub gălete,) Telefon 500—11211.

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI MOBILE şi PIANE
să nu-ţi pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjatele saloane de mobile alui
SZEKELY şi RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii
Persoanelor de incredere se face vânzarea si cu plată în rate

PROGRAMUL

serbărilor sindicatului presei în Parcul oraşului.

Sâmbăta 25 Iunie.

1. *Deschiderea serbărilor* la ora 4 d. a. cu salve de tun.

2. *Concurs sportiv la Arena sportivă* între toate echipele din Cluj alergări pe jos, de iuţeală şi fond, alergări pe jos cu garduri, sărituri în lungime şi înălţime, sărituri cu prăjina, aruncări cu sulita, cu discul şi ciocanul, concurs de eotetică atletică. Se vor acorda din partea Sindicatului Presei câte trei premii pentru fiecare întrecere consistând din medalii de aur, argint şi bronz.

3. La ora 7 seara, *curse de bărci pe lac* (seria I-a) cu trei premii.

4. La ora 9 seara *bal* în sala restaurantului parcului.

La aceaş oră, *serenade napolitane pe lac, gondole veneţiene, focuri de artificii şi lupte navale.*

Muzica militară va cânta în pavilonul din mijlocul parcului. Orhestra Operei naţionale va cânta la restaurant şi în timpul balului. Tarafe de lăutari vor cânta în diferite puncte ale parcului.

Seara locul va fi feeric luminat cu lampioane veneţiene; o iluminaţie specială se va face şi în parc la diferite pavilioane, chioşcuri cu surprize, şi banchete amenajate „ad-hoc".

O tombolă uriaşă cu mii de obiecte va continua să funcţioneze în tot timpul serbărilor. Printre surprizele şi distracţiile originale, oferite publicului menţionăm:

a) loteria gâştelor; b) aeroplanul presei; c) concurs pentru premierea celui mai frumos costum naţional; (d grota minunilor; e) pavilionul antichităţilor; f) jocul oalelor, etc., etc.

Duminecă 26 Iunie.

1. La ora 10 dim. *Concurs de frumseţe între copii* dela 2—5 ani şi dela 5—7 ani. Câte trei premii şi şapte menţiuni.

2. La ora 2½ d. a.: *La Arena sportivă, mare match de foot-ball* pentru cupa presei, la care vor lua parte numeroase echipe.

3. La ora 6 seara, *bătae de flori* pe aleea principală. Se va premia cel mai frumos automobil şi cea mai frumoasă trăsură împodobită. Care alegorice, între cari va face senzaţie „Carul Presei".

4. La ora 7 seara, *concurs de frumuseţe între domnişoare şi doamne* cu trei premii şi şapte menţiuni. Juriul va fi alcătuit din pictori, ziarişti şi amatori de artă. Premiatele vor fi fotografiate, iar portretele vor fi publicate în toate ziarele din Cluj.

5. La ora 10 seara, al doilea mare bal, cu surprize, serpentine, confetii, cotillon, poştă americană, cabaret. Orhestra Operei naţionale va cânta dănsurile cele mai moderne.

6. La ora 11 seara: *Cometa Winecke*, Ciocnirea cu pământul şi catastrofa veselă. Serenade pe lac, mandoline, gondole veneţiene, coruri ascunse în insula lui Robinson Crusoe, foc bengal, curse nocturne de bărci, Cântecul lebedei etc.

In parc se vor pune la dispoziţia publicului chioşcuri numeroase cu ţigări, confetii, trompete, ţurloaie şi alte instrumente muzicale etc., etc.

Publicul din Cluj va avea prilejul să viziteze un colţ caracteristic din Târgul Moşilor, reprodus cu fidelitate.

La Tombolă va avea loc o mare licitaţie americană, graţie căreia, oricine va putea obţine cu un preţ de nimic, obiecte cu valoarea de câteva sute sau câteva mii de lei.

Serbările vor dura până la ziuă. In tot timpul nopţei, parcul va rămâne feeric luminat. Muzicele vor continua să cânte tot timpul.

Intrarea generală în parc va fi 5 lei de persoană. Trăsurile 30 lei, automobilele 50 lei. In ziua bătaei de flori trăsurile vor plăti 60 lei, automobilele 100 lei.

Caut o doamnă sau domnişoară
pentru înştruarea şi facerea esamenului cu două fetiţe pentru clasa II-a civilă în anul 1922. Să recere pe lângă limba română şi franceză şi dexteritatea la pian.
804
Condiţiunile în scris la adresa: văd. VASILE POP, comuna Oarta de jos, plasa Ceul-Silvaniei, judeţul Sălaj.

Este adevărat artistic, cum se curăţă şi vopseşte la **CZINK** 22 Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 şi Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

„Mercur“ societate acţionară de împrumut şi păstrare Năsăud

DEBIT — CONTUL BILANŢ CU 31 DECEMVRIE 1920 — CREDIT

Activ	Lei	b	Lei	b	Pasiv	Lei	b	Lei	b
Cassa în numărar			707.361	14	Capital societar			1.000.000	—
Efecte scontate	1.074.349	81			Fond de rezervă general	870.000	—		
Efecte scontate cu acoperire ipotecară	71.608	74	1.145.949	55	Fond de rezervă special	45.000	—		
Împrumuturi ipotecare			69.370	53	Fond de binefaceri şi cultural	20.000	—		
Conturi curente debitoare			3.311.213	60	Fond pentru amortizarea edificiilor	6.000	—		
Efecte publice şi acţii			277.726	—	Fond de pensiuni al funcţionar	30.000	—	971.000	—
Marfă			418.530	32	Depuneri spre fructificare			2.632.281	07
Casele societăţii			75.000	—	Cont curentul creditorilor			1.280.567	24
Mobilar, complet amortizat			—	—	Diverşi creditori			30.347	17
Capital societar nevărsat			100.000	—	Dividend neridicat			7.887	—
					Dobânzi cuvenite anului 1921			30.257	50
					Beneficiu net			152.811	16
			6.105.151	14				6.105.151	14

DEBIT — CONTUL PROFIT ŞI PERDERE — CREDIT

Cheltueli	Lei	b	Lei	b	Venite	Lei	b	Lei	b
Interese:					*Dobânzi:*				
a) la depuneri	62.210	41			dela efecte scontate			109.791	52
b) la împrumut în cont curent	101.859	09			dela efecte scontate cu acoperire ipotecară			6.774	60
c) la fondul general de rezervă	46.040	82			dela împrumuturi ipotecare			5.762	—
d) la fondul special de rezervă	2.500	—			dela împrumuturi în cont curent			276.762	60
e) la fondul de pensiune	2.087	50	214.697	82	dela efecte publice şi acţii			1.834	50
Spese:					*Interese de întârziere*			4.239	55
a) Salarii şi adaus de scumpete	48.796	64			*Proviziuni*			5.491	82
b) Bani de cvartir	2.850	—			*Venite dela casele societăţii*			11.653	—
c) Chirie	750	—			*Venite la marfă*			30.124	—
d) Porto	1.598	54							
e) Spese mărunte (registre, luminat, încălzit etc.)	12.992	98	66.988	16					
Contribuţie:									
a) directă	11.715	41							
b) după interese de depuneri	6.221	04	17.936	45					
Beneficiu net			152.811	16					
			452.433	59				452.433	59

Năsăud, în 31 Decemvre 1920.

EMIL TIŞCA m. p., director executiv. IOAN TOMUŢA m. p., casier. AUREL BELTEAC m. p., contabil-şef.

MEMBRII CONSILIULUI DE ADMINISTRAŢIE:

IULIAN MARŢIAN m. p., preşedinte. ALEXANDRU HALIŢĂ m. p., vicepreşedinte. Dr. OCTAVIAN DOMIDE m. p. IOSIF MIHAILAŞIU m. p.
IGNAT SENI m. p. TEODOR ZEGREANU m. p.

Verificat şi aflat în regulă. Năsăud, în 29 Maiu 1921.

CONSILIUL DE CENSORI:

TEODOR ŞIMON m. p. preşedinte. VALERIU VERTIC m. p. MACEDON LINUL m. p.

786

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu:

CAUT o econoamă în etate 35—40 ani. Preferite preotesile văduve. Ofertele însotite de poză rog a să adresa administraţie. — Discreţia asigurată „Soartea“.

VÂNZĂTOARE pentru librărie se caută, care să ştie limba română şi maghiară, a se adresa la Administraţie ziarului nostru.

INVĂŢĂTOR diplomat caută oficiu, pe lunile de vară, eventual pe mai departe. Adresa: Ioan Cobciu învăţător, Topadeşartă p. Nădăşel.

PROFESOR de liceu dă lecţii de ROMÂNĂ, GERMANĂ şi LATINĂ (în limba română şi germană). Informaţii la administraţie.

CONCERTIST de chitară dă lecţii de chitară-solo. Informaţii la administraţie.

2 DACTILOGRAFE află aplicare într'un birou la o mare societate. Se oferă salar bun. Adresa la ziar sub 13.

Vânzări şi Cumpărări:

CIMENT se vinde en gros şi detail în str. Gheorghe Barițiu No. 1 (fost Malom-utca). 786

Dormitor, Sufragerie, birou, bibliotecă, ½ garnitură salon şi obiecte casnice de vânzare. A se adresa portarului Palat Banffy Piaţa Unirii 29.

De vânzare casă modernă situată în parc poziţie admirabilă. Liberă de acum, compusă din 2 apartamente a câte 2 camere anexe şi bucătărie. A se adresa la Librăria Cartea Românească Cluj, Piaţa Unirii No. 7.

DIN CAUZA plecărei mele în străinătate vând o instalaţie modernă de farmacie şi droguerie, informaţi I. Ştiopu, Str. Saguna No. 20 parter Ofertele se primesc pe adresa de mai sus.

Radio 1034

DE VÂNZARE o garnitură de salon mahagon cu Vitrin-Covor de smyrna Str. Iuliu Maniu 26 et. I. 3. Tot acolo de vânzare 8 jugh. de prat. 731

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găseşti de vânzare la toţi vânzatori ziarului Înfrăţirea şi la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A“.

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

Închirieri:

CAUT cameră mobilată pentru familie, plătesc bine Bebe. 684

Diverse:

SE CAUTĂ companist cu capital pentru întreprindere mare cu drogue şi chimicale în oraş mare comercial din Ardeal, având concesiune şi instalaţie modernă. Informaţi se pot da la adm. ziarului Înfrăţirea.

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ŢĂNŢARUL“ Redacţia şi administraţia în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente şi anunţuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

LA ADMINISTRAŢIA ziarului Înfrăţirea se primeşte ori ce reclame pentru Programul Teatrului Naţionala din Cluj. Sesiune pe 1921—922

Bere din Turda
Berea hrănitoare

GLORIA

cu malată dublă,

deosebit de gustoasă şi de medici recomandată. Specialitatea fabricei de bere

MENDEL

din Turda, este cea mai plăcută băutură a publicului, deasemenea şi berea

„COROANA“

de Turda se capată ori unde. „MENDEL“ fabrica de bere TURDA—CLUJ, Calea Dorobonţilor (Honvéd-u.) No. 11. Telefon 394.

792 Reclama 592

S'A DESCHIS

cea mai elegantă şi nouărenovată **lăptărie şi restaurant a lui**

PASCU din Cluj, Str. Iuliu Maniu 6

Se serveşte la ori-ce oră a ziiei. Smântână proaspătă, lapte dulce şi acru, brânză, caş, unt şi diferite meseluri. Mâncări de casă de primul rang, In abonament: dejun, prânz şi cină Lei 15·— Serviciu conştincios. 791 Reclama 584

De vânzare

casă cu etaj din Str. Regina Maria 51, colţ, potrivită pentru a o transforma în prăvălie. Informaţiuni se pot lua la ing. Pohl Cluj, Str. Iuliu Maniu 6, et. III. 4. până la orele 3—4 p. m.

755

REGIA MONOPOLURILOR STATULUI.

No. 10337—1921.

Licitaţie.

Monitorul Oficial No. 35 din Mai 1921, publică licitaţie pe ziua de 27 Iunie 1921, pentru fierărie lucrată, necesară stabilimentelor Regiei.

Ofertele se vor depune din timp la Direcţiunea Generală a Regiei în Bucureşti sau la Direcţiunile Regionale R. M. S. Cluj şi Iaşi împreună cu garanţia provizorie de 3% în numerar, efecte publice admise la casele Statului, sau recepise ale Casei de Depuneri.

Atât la Direcţiunea Generală în Bucureşti cât şi la Direcţiunile Regionale din Cluj şi Iaşi se pot vedea: Monitorul Oficial, caetul de sarcini şi tablourile referitoare la dimensiuni şi cantităţi.

769 *Direcţia Generală R. M. S.*

Grădina Teatrului-Varieten **„Femina“**
Bucureşti, Strada Cimpineanu No. 5

757 In fiecare seară de la 8½ până la 11½

Mare Spectacol de Varieté

De la 11½ în sus: **Cabaret, Dans, Canto** şi alte distracţii

Două orchestre. Restaurant de primul rang. Băuturi streine şi indigene.

Întâlnirea Elitea Bucureştene.

Librăria Boroş **Cluj, Calea Regele Ferdinand 2. Telefon 10-83**

A sosit o mare cantitate de Registre şi rechizite de birou. Tipărituri cu preţuri eftine. 578

1 litră cerneală „Pelican“.	Lei 35·—
1 cutie agrafe	Lei 6·50
1000 buc. plicuri oficiale No. 46	Lei 136·—
1000 coale hârtii de scris Velină	Lei 280·—
1000 coale hârtii de scris concept	Lei 200·—

DEGIORGI & Co.

BUCUREŞTI, Str. General Florescu 17.

Reprezentant general pentru România al diferitelor fabrici de: **Broderie, Dantele, Marchizete, Nansuc, Orgadin, Ştofe brodate etc.** Posedând mari stocuri bine asortate la Bucureşti. Cu ultimul transport ne-a sosit deasemenea o mare cantitate de: **Perdeletul brodat, Vitragii, Bonfame, Brisebise etc.**

Technica Română

societate pe acţiuni, pentru tot felul de lucrări tehnice
SIBIIU, Piaţa Hermann (Hermannsplatz) Nr. 10.

721

Proiectează şi execută linii ferate, şosele, poduri de fier şi beton armat, case „Tip" clădiri economice şi industriale, uzine electrice, apaducte şi canalizaţii, măsurări şi parcelări de pământ, face expertize şi evaluări, instalează mori şi cherestrae. Ofere spre vânzare orice materiale de clădit, mai departe lână, calaican, pănură şi porţelan. Hermes 4138

Produsele de calitate excelente
a Fabricei de bere din Mănăştur (Cluj)
berea albă CZELL
şi Berea neagră nutritoare

Călugărul din Mănăştur

785 fierte din malţ curat, se pot procura în
Reclama 595 toate prăvăliile şi restaurantele. □ □ □

M. ANGHEL

210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40
Reprezentanţa fabricei de maşini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Maşini industriale şi agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, maşini cu aburi şi motoare electrice. — Uleiuri pentru maşini rafinate şi distilate calitate neîntrecută şi pentru toate scopurile.

Benzină grea şi uşoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie şi cisterne cu preţuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialişti.

„Triple sec"

Spirt pentru punciu şi toate soiurile de liquer-uri, numai cu inscripţia noastre sunt veritabile.

ELEONORA SZILAGYI 599
facrică de liqueri şi alte specialităţi.

Nu intrati în alte magazine, inainte de a cerceta firma

Filip Eisenstädter

(fost Lakatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.

Izvorul cel mai bun de cumpărat arficole mărunte, brodate, galantere, istrumente musicale, jucării pentru copii, articole de lux şi de bucătărie.

474 SEPARAT VÂNZARE EN GROS.

Pentru Mori şi Proprietari de maşini!

Avem depozitat în calitate prima:

Pietre de moară
Site de mătase
Ciocane de moară
Curele de transmisiune orig. engl. şi germane
Curele de cusut
Nituri pentru curele
Unsoare de curele
Ulei pentru maşin Nr. 15
Ulei pentru maşini Nr. 16 raf.
Ulei pentru cilindre
Ulei pentru dinamo
Unsoare Tovote
Klingerit
Moorit
Asbest
Garnituri grafitate
Garnituri de Asbest
Garnituri de seu
Cositor englez
Chingi de cânepa pentru moare
Saci
Copci pentru curele
Discuri de smirghel
Sticle p. nivel de apă
Manometre
Cane pentru ulei
Ungători automatice
Discuri pentru curele
Tevi p. nivel de apă

Departamentul Maşinelor
al reun. agr. săs. ard.
Sibiiu, Strada Sării No. 22.
Sighişoară, Str. Baier No. 47.

„GAMBRINUS"

RESTAURANT
Piaţa Unirii No. 24

Mâncări gustuoase, beuturi escelente. Serviciu culant, preţuri moderate. 653

FRAŢII UNGAR

prima măcelărie şi cârnăţărie
în Cluj, Strada Regina Maria No. 48.
516

Zilnic se capătă cărnuri proaspete, calitatea primă. Şuncă, cârnaţi de Debreţin, mezeluri, slăninuri afumate şi fierte, untură topită acasă. Serviciu culant şi preţurii moderate.

Radio 758 **JOAN COSMA**
frânghier Cluj, Str. Galamb 14. Intreprinde orice lucrări în aceasta branşă, precum şi frânghii pentru maşini cingătoare şi totfelul de frânghii pentru agricultură cu preţurile cele mai reduse.
548

Intreprindere de transport.

Fraţii Deutsch Cluj, Piaţa Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcţie cu cea mai mare garanţă. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

„MISSIR"

Str. Memorandului (Unio-u.) 11.
Marfuri de prima qualitate

Stofe pentru Dame
Stofe Bărbăteşti
Mătăsuri fine
Mouselinuri
Dantilarie
Panglici
Panză dublă 175—200 ctim lat.

Altas pentru plăpumi 180 lat.
Converture de Tüll.
Perdele de Tüll.
Covoare şi Preşuri
Linoleum 70—90—180 200 275 ctim lat

Articole de Mariage. 17

Incaltaminte Fine

AUTOBUS

circulă zilnic din

Cluj la băile sărate Cojocna

Curse la fiecare
2 ore
începând de la ora 6 dimineaţa. Staţiunea de plecare: Cluj: Cafeneaua Thalia, Cojocna: Direcţia Băilor.

Biletele se pot cumpăra anticipativ la magazinul Emil Blaga, Piaţa Ştefan-cel-Mare No. 7, Telefon 270 şi la Direcţiunea băilor.

Preţul unei curse Lei 30

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, Parfumeria d'Or
18 **Piata Unirei No. 5.**

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

Stărpitor de şoareci şi sobolani

Efect sigur are numai
„TITAN"
în stărpirea şoarecilor □ şi şobolanilor. □
1 cutie 12 Lei.
Depozitul principal farmacia Dr. Geza Biro Cluj, Piaţa Unirii No. 6.

CREMA MARGIT se bucură de cea mai largă popularitate în întreagă lume. Infrumseţează pielea şi îi da fineţă rară. Compoziţia ei neîntrecută şi inofensiva face să dispară de pe obraz pistruiele petele de ficat, bubiţele, încreţiturile întinereşte şi înviorează chiar şi pielea persoanelor mai înaintate în vrâstă. Crema se pune în circulaţie în tegle de sticlă.
SAPUNUL MARGIT, compoziţie fără leşie în frumseţează pielea
PUDRA MARGIT, compoziţie de prima calitate, fără materii stricăcioase, acopere învizibil pielea.

57 **Dr. Földes şi Hehs Arad.**
Se află de vânzare la toate farmaciile, drogueriile şi parfumeri

MARTIN SCHREIBER

DEPOZIT DE CEREALE ŞI FĂINĂ CLUJ, Palatul Mielul Alb (Fehér-Bárány palota). :-:-:
140

Cluj. S'a deschis prima
FABRICĂ DE BIJUTERII
din Ardeal.
Confecţionează bijuterii de aur şi argint. Ceasornice en gros. Furnizează piese de ceasornice. Institut de turnătorie de aur şi argint sistem **Scheid.** Articole dentistitice de aur şi argint. Se capată la **Róth şi Goldberger** Calea Regele Ferdinand No. 87.
48

AVIZ!

Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimiţând la Administraţia ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 110
PENTRU
MICA PUBLICITATE

Instalații de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparații de mașini de scris și cusut executa cu prețuri convenabile:
La Intreprinderea Electrotechnică și mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Becuri electrice „TUNGSRAM" precum și materiale cu preț redus. □□ Intreprinderi și pentru provincie.

Toată elita Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la
Bodega New-York
unde se servesc vestitii mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar.
329

Dacă suferi de anemie, de boli scrofuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără Sare naturală de mlaștină ce conține și fier care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neîntrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la
Marea Drogueria Rozsa
Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

Salonul de modă
„VENUS"
și a mutat atelierul în
Cluj, Strada Memorandului No. 13 lângă Mission.
Confecționează cele mai elegante costume englezești precum și rochii de stradă, serate, teatru, bal etc. pelângă prețuri convenabile.
108

Tocuri de cauciuc
PALMA
se găsește pretutindeni.
724

Technica Labora
birou technic de întreprindere.
Magazinul: Str. Regele Ferdinand No. 128.
Birou: Calea Victoriei No. 89.
402
Telefon: Magazinul 144. Birou 77.
A sosit dosete, lavoare, de panama, tablă de alamă ori și ce articole technice și electrice.

AGRICOLA
SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURĂRI GENERALE BUCUREȘTI
Capital social: 10 milioane lei, din cari 5 milioane deplin vărsați.
Reprezentanța Generală pentru Transilvania, Maramureș și Crișana în
CLUJ,
Str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii. Telefon No. 621.
502
AGENȚII PRINCIPALE:
CLUJ la „Banca Centrală" Str. Regina Maria 6—8. ORADEA-MARE la Banca „Hillinger & Ujvés" Str. Regele Ferdinand 6. SATU-MARE, la „Banca Română" soc. anonimă, Piața Victoriei 6. SIGHETUL-MARMAȚIEI Pécsi și Fried arhitect și inginer. SIMLEUL-SILVANIEI, în regia propri.
Asigurările se pot efectua la orice agenție, în condițiuni avantajoase

A sosit la
Cooperativa „Croitoria Românească"
fost Petricaș, Aludean, Crancievan, Niculescu & Comp.
Str. Memorandului No. 8.
619
Un vagon cu **Stofe Franceze** cele mai fine calitați și cu prețuri ieftine
Se primesc comande cu prețuri reduse. Pentru funcționari reducere specială și plata în rate. Încurajați Cooperația Română.

Reclama 1921
Spre atenția
fabricilor ferestraielor și morilor!
Curele de mașini
cu argăsire vegetală sau cu cea de chrom;
curele de cusut și de legat
argăsite cu alaun sau cu chrom, procum piei technice de tot soiul în stare
571
să concureze cu fabricatele străine
să află la
Frații Renner & Co.
Fabrică de p[illegible] s. a. Cluj

734 Hermes 20183
Toate Industriele
se pot aprovisiona ușor și eftin la:
Filiala JAQUES PAUCKER Timișoara
Str. I. C. Bratianu 6. cu toate materiale
Technice, Electrice, Sanitare.
Totdeauna în depozit
Curele de piele calitate superioră — Curele de Balata — Curele de păr de camilă
Uleiuri rafinate, Unsoare consistentă, Valvolină, Asbest, Klingerit în plăci și garnituri, Plăci de gumă, Sticle de nivel, Armaturi și robinetărie pentru apă și aburi, Plăci de aramă, Sobe de băie, Băi, Closete, Motoare de benzină, Centrale electrice, Oale de topit metale, Ferastrae circulare, Ferestrea de Gater, Pile englezești, Sită de matase, Scule de orice fel, Forje de câmp, etc. etc.

Grădina Zona
restaurant
Str. N. Iorga 15.
654
!!!
Sa deschis cu 1 Maiu. Mâncări gustuoase, beuturi excelente, prețuri moderate, serviciu culant. Se primesc și abonamente în condițiuni avantajioase. Muzică de forță

Postăvăria
606
Solomon Zauderer
Cluj, Str. Regina Maria 40.
Au sosit mare asortiment de stofe pentru haine Bărbătești și Dame diferite culori moderne cu prețuri foarte reduse.

Filiala Luca P. Niculescu
14
La Hora Țărănească. Palatul Fehér-Bárány Cluj.
Oferă onoratei sale clientele cu prețurile cele mai reduse posibil un nou transport de mărfuri sosite ca și restul de articole ce se află în magazin cu prețuri de reclamă

Stofă Lână curată	120	Lei Mtr.	Prosope Bucata	15	Lei Mtr.	Velură Belgiană	60	Lei Mtr.
Stofă Lână curată	75	„ „	Prosope Bucata	20	„ „	Glot toate culorile	18	„ „
Muselin Lână curată 80 lat.	63	„ „	Prosope Bucata	30	„ „	Stofe pentru haine Bărbătești		
Muselin Delen 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	16	„ „	calitate I. 150 lat. . . .	180	„ „
Stambă (Carton) 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	18	„ „	Postav de haine 140 lat. .	140	„ „
Stambă (Carton)	12	„ „	Pânză jolj 80 lat.	20	„ „			

Vânzare en gros și en detail. **Sosesc zilnic transporturi noi.**

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească Institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

Anul I. No. 250 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Vineri 24 Iunie 1921

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. [illegible]
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

D-l Ion I. C. Brătianu la Cluj

Sosirea oaspeților

D. Ion I. C. Brătianu, împreună cu fruntașii partidului național-liberal care-l însoțesc în călătoria sa prin Ardeal, a sosit la Cluj în seara zilei de Sâmbătă 18 Iunie, venind din Deva, unde i s'a făcut de-asemenea o strălucită primire.

Șeful partidului național-liberal a fost însoțit la Cluj de d-nii Vintilă Brătianu, I. G. Duca, Gh. Mârzescu, Al. Constantinescu, dr. C. Angelescu, I. Th. Florescu, N. N. Săveanu, D. Drăghicescu, Simion Mândrescu, dr. St. Bogdan, Leonte Moldovanu, V. Alimăniștеanu, Al. Alimăniștеanu și I. Rusu-Abrudeanu.

Deși evenimentul politic în jurul căruia s'a menținut prezența d-lui Ion I. C. Brătianu a fost numai inaugurarea Cercului de studii al partidului, o mare mulțime de țărani din județele învecinate și din jurul Clujului au ținut să vină să vadă pe bărbatul de Stat care, în 1914 a deschis luptă pentru împroprietărirea țăranilor din vechiul Regat, în 1916 a hotărât intrarea în acțiune pentru desrobirea Ardealului și în 1919 a luptat la Conferința de pace pentru integritatea Banatului.

Festivitatea politică de Duminecă a ieșit astfel din cadrul în care fusese pregătită. Încă de dimineața au început să sosească, din toate părțile, pe toate șoselele Clujului, delegații de locuitori, în mărețe care împodobite cu flori și cu ramuri tinere și trase de cei mai frumoși boi din fiecare comună: Astfel, au venit la Cluj, pentru a saluta și pentru a asculta pe d-l Ion I. C. Brătianu, țăranii de pe valea Someșului, din Năsăud, din Dicio-Sân-Mărtin, din Alba de jos, din Hațeg, din Baia-mare, din Ludoșul de Mureș, din Solnoc Dobâca, etc., etc. Țăranii s'au adunat în grupuri, grupuri, formând un sărbătoresc și nesfârșit convoi, care s'a revărsat în piața Unirei. O impunătoare horă a Unirii s'a prins aci, în mijlocul unei însuflețiri generale. Oaspeții Clujului, în frunte cu d-l Ion I. C. Brătianu, au fost primiți în piața Unirei, cu puternice urale și nesfârșite strigăte de: „Trăiască d-l Ion Brătianu, trăiască România-mare!"

Redăm mai departe o dare de seamă amănunțită asupra felului cum a decurs vizita d-lui Ion I. C. Brătianu la Cluj. Va fi greu însă, ca din această dare de seamă să se desprindă, în toată realitatea, entusiasmul și căldura stârnită de această vizită Pretutindeni, în sala Prefecturei, la Cercul de studii, la banchetul dela „New-York", șeful partidului liberal și însoțitorii săi au fost obiectul unor manifestații de simpatie vii și puternice.

Inaugurarea cercului de studii al partidului național-liberal

Cuvântările D-lor Dr. V. Bianu, prof. univ. N. Bănescu, și Ion I. C. Brătianu.

Solemnitatea inaugurării Cercului de studii al partidului național-liberal a avut loc în sala cea mare a prefecturii locale, devenită neîncăpătoare pentru foarte numerosul public care umpluse întreg parterul și balcoanele. S'a remarcat prezența la această solemnitate, a unui important număr de profesori universitari, înalții funcționari, iberi profesioniști, studenți, preoți și delegații țărănești. Atât intelectualii cât și marea mulțime au ascultat cu atenție încordată cuvântările, ovaționând pe oratori și stabilind un curent de caldă simpatie comunicativă în întreaga sală.

D-l Ion I. C. Brătianu și-a făcut intrarea la ora 11 și un sfert, urmat de ceilalți fruntași sosiți din București și de membrii comitetului cercului de studii local al partidului național-liberal, luând loc pe estrada amenajată în acest scop. Ovațiuni entuziaste au salutat sosirea d-sale, reluate de mai multe ori cu o forță veșnic nouă.

Cuvântarea d-lui Dr. Vasile Bianu

Solemnitatea a fost deschisă de d-l *dr. Vasile Bianu*, președintele cercului de studii al partidului național-liberal din Cluj, care a rostit următoarele:

„Astăzi partidul național-liberal din Cluj are sărbătoare. El își inaugurează cercul său de studii. Dar această sărbătoare este cu atât mai mare cu cât ea ne dă aci în Cluj, în acel Cluj care până mai eri era cetatea atotputernică a șovinismului unguresc, unde se făureau toate suferințele noastre, și care este astăzi focarul culturii românești, cetățuia Românismului din Dacia superioară, fericitul prilej ca să salutăm în mijlocul nostru pe ilustrul și mult iubitul nostru șef, pe d-l *Ion I. C. Brătianu*.

„Numele șefului nostru este un nume mare, predestinat de Providență ca să fie strâns legat de istoria glorioasă a neamului românesc începând de pe la mijlocul veacului trecut și până în zilele noastre

Oratorul arată apoi ceea ce a fost pentru România Ion C. Brătianu, al cărui centenar s'a serbat cu mult entuziasm în luna trecută. L'a înfățișat ca suflet al mișcării revoluționare din 1848, ca propagandist național în exilul său din Paris, ca autor al memoriului profetic adresat împăratului Napoleon al III-a ca aducător în țară al întemeietoru'ui Dinastiei noastre, ca sfetuic îndrumător spre războiul independenții, și spre Regat. După 40 de ani, marele său fiu pornește și conduce războiul sfânt de întregire a neamului.

Continuând, spune:

„Dintre toate partidele politice, partidul național-liberal este cel mai bine și mai tu temei organizat, pe ordine și disciplină. Mulțumită acestei organizațiuni și cercului său de studii din București, al cărui suflet este unul din fruntașii noștri cei mai de seamă, d-l. *Vintilă Brătianu*, pe care deasemenea avem fericirea să-l salutăm în mijlocul nostru întovărășit și de ceilalți distinși fruntași d-nii *Al. Constantinescu, I. G. Duică, Dr. C. Anghelescu*, și *G. Mârzescu;* mulțumită acelui cerc de studii, partidul național-liberal a studiat și studiază în tot timpul dar mai ales în timpul când nu este la cârma statului, toate problemele de organizare socială, economică și politică a României, toate chestiunile și soluțiunile de îndreptare în toate direcțiile, care vor forma acțiunea de guvernământ a partidului, așa că la venirea lui în fruntea Statului, toate legile le are gata și Parlamentul poate imediat să-și înceapă lucrările. In acest mod partidul național-liberal întotdeauna a avut o activitate spornică fiind la cârma Statu'ui și în toate timpurile critice, grele, opinia publică și toate privirile cetățenilor, orășeni și săteni, s'au îndreptat spre el ca spre *un salvator*."

Oratorul citează apoi, ca dovadă, câteva din măsurile și reformele realizate de partidul liberal în ultimele două decenii, prin cari „el s'a impus totdeauna singur la cârma Statului."

D l dr. Vasile Bianu și-a încheiat inimoasa sa cuvântare cu următoarele cuvinte:

„Prin alipirea tuturor provinciilor române la Patria-Mamă, partidul național liberal a crezut de bine să-și întindă organizațiunea pe tot cuprinsul României-Mari. Intocmai ca în Basarabia, ca în Bucovina, așa și în Ardeal, partidul nostru făcând apel la cele mai de valoare forțe, chemând pe toți cei buni la lucru, precum și la unirea sufletească a tuturor bunilor Români, a reușit să aibă mai bine de 15 organizațiuni, în cele mai importante centre, iar în Capitala Ardealului, azi în Cluj, a întemeiat acest *cerc de studii*, în care să se studieze, să se cerceteze și să se discute soluțiile cele mai nimerite după stările locale; să se strângă și coordoneze materialul necesar pentru propaganda de idei; să contribue la comunitatea de idei între membrii săi, precum și la educarea socială și politică a masselor."

„Cercul nostru de studii va organiza și conferințe publice asupra chestiunilor cu caracter actual și de o importanță mai deosebită, la cari pot lua parte și cetățenii cari nu sunt din organizația partidului."

„Acestea zise, am onoarea a declara deschisă ședința acestei adunări solemne și rog pe președintele partidului național liberal din Cluj, d. N. Bănescu, să binevoiască a lua cuvântul"

Conferința d-lui prof. N. Bănescu
— Istoria partidului național-liberal —

D-l profesor *N. Bănescu* președintele Clubului național-liberal din Cluj, își desvoltă apoi conferința asupra *istoriei partidului național-liberal*.

D-sa începe prin constatarea că Ardealul a fost despărțit de noi până deunăzi printr'o graniță ferecată, peste care numai în mari răstimpuri ecourile vieții publice de dincolo de Carpați au putut străbate în mijlocul fraților de aici. Iar de când zidul acesta despărțitor s'a năruit la pământ, de vr'o doi, trei ani încoace, violența luptelor politice stârnite între noile hotare ale țării au denaturat sistematic faptele, au căutat necontenit a acredita în ținuturile desrobite o opinie cu totul defavorabilă față de politica vechiului Regat și, în această politică, mai cu seamă față de partidul căruia tocmai Statul nostru de ieri îi datorește în cea mai bună parte se desvoltarea.

Nu voi fi un *laudator temporis acti*, un lăudător al timpului trecut, zice conferențiarul; nu e nevoie de aceasta. Dar pentru aceia cari, din toate părțile Ardealului desrobit, s'au grăbit a veni aici, la această solemnitate și care n'au avut pilejul a cunoaște de aproape viața politică a României de ieri, d-sa va chema un moment în memoria lor *faptele*, acele fapte pe care pasiunea luptelor recente le lasă prea adesea la o parte, cu toate că ele singure trebue să fie criteriul de judecată și aici, ca în toate domeniile activității omenești.

După această introducere, d-l Bănescu expune, limpede și sumar, faptele ce leagă istoria partidului național — liberal de propășirea țării.

Originile partidelor istorice ale României nu sunt prea vechi. Poporul român s'a bucurat târziu de tot de regimul libertăților publice. Situația nefericită a țărilor noastre, înainte de acest regim, e schițată în linii puternice, cu redeșteptarea adusă de fapta eroică a lui Tudor și de învățământul marelui apostol al reînvierii noastre sufletești, Gh. Lazăr.

In atmosfera nouă, de trezire a puterilor sufletului românesc, *un partid național* se închiagă în țerile noastre. Partidul acesta, care ne-a dat revoluția dela 48, Divanurile dela 1857 și Unirea, a fost obârșia partidelor istorice, care au guvernat România până în anii din urmă.

Conferențiarul expune cu mare claritate accentuarea, cu prilejul revoluției din 48, a celor două curente: conservator și liberal, formarea, în sânul partidului național, a noului partid *liberal*, sub înrâurirea ideilor înaintate aduse din Apus de tinerii întorși dela studii.

Expune apoi diferențierea tot mai mare a acestui partid, în timpul domniei lui Vodă-Cuza și constituirea lui, definitivă, ca partid *național-liberal*, odată cu întronarea dinastiei străine (1866). Programul de idei al acestui partid e acum fixat, prin *Manifestul electoral* din Octomvrie 1866 și *Programa* publicată în Februarie 1867.

Guvernul Golescu-Brătianu, pe care partidul național-liberal îl dă țării în 1867, face un serios început de realizare al acestui înaintat program, așezat pe principiile desvoltării puterilor naționale.

Conferențiarul schițează apoi rolul partidului național-liberal în perioada până la 1876, în care el apără energic libertățile publice și interesele naționale nesocotite, împiedecând concesiile străine. Analisează pe larg perioada guvernării de 12 ani (1876—1888) sub Ioan C. Brătianu, care ne-a dat Independența, proclamarea Regatului și

puternica operă de consolidare a tânărului nostru Stat. Desvoltarea economică, pe baze naționale, a României, organizarea tuturor serviciilor Statului, creiarea creditului național, reorganisarea armatei, a învățământului de toate gradele, împroprietărirea însurăților, organisarea comunală și județeană, revizuirea Constituției și reforma electorală, — sunt temeliile pe care toată viața statului nostru modern s'a desvoltat până astăzi.

Enumărând apoi opera fecundă a prefacerii învățământului nostru, prin admirabila reformă a lui Spiru Haret, în guvernul lui Dim. Sturdza (1895—99); rolul mare pe care partidul național-liberal l-a avut în criza economică dela 1901, când pune bazele creditului la sate prin legea Băncilor Populare și mișcarea cooperativă sătească; reorganizare administrației (legea lui V. Lascăr), crearea serviciilor fluvial și maritim. Apoi opera de pacificare a țării în vremea teribilei crize sociale din 1907, cu cea dintâi reformă agrară, făcută în potriva opoziției crâncene a adversarilor. In fine rolul acestui partid în criza externă din 1913, după care urmează revizuirea Constituției, proclamată prin scrisoarea din Sept. 1913 a d-lui Ion I. Brătianu.

Votarea, la Iași, de Camerile liberale, a celor două reforme capitale, menite a așeza definitiv Statul pe baze largi democratice: exproprierea și votul obștesc, sunt încheierea firească a ideilor democratice de care necontenit a fost însuflețit partidul național-liberal.

Războiul pentru unitatea națională e cel din urmă act istoric, ce încununează activitatea acestui partid în serviciul binelui obștesc.

Intr'o peroratie salutată cu tunete de aplause, d-l Bănescu fixează rolul d-lui Ion. I. C. Brătianu în aceste memorabile evenimente, care ne-au dat România întregită.

„Dacă scopul cârmuirii Statului este binele general, încheie D-sa, partidul național-liberal se poate mândri de a-l fi avut în totdeauna în vedere. Marele merit al acestui partid este de a fi știut să se adapteze necontenit curentelor nouă, nevoilor imperioase ale vremii, de a fi știut să se învioreze neîncetat de larga suflare democratică a vieții moderne. *Aceasta* a impus partidul național-liberal mereu în fruntea vieții publice a României de ieri; aceasta-i păstrează încă locul de frunte în viața României-nouă de azi."

Cuvântarea d-lui Ion I. C. Brătianu

D-l Ion I. C. Brătianu este întâmpinat la tribună cu ovațiuni entuziaste care durează mai multe minute rostește următoarea cuvântarea:

Păsesc la această tribună cu o firească emoțiune după cuvintele măgulitoare cu care am fost salutat, în mijlocul D-v.

Vin aci, ca reprezentantul unui partid despre a cărui misiune istorică a trecutului au vorbit vecinii mei în dreapta și în stânga. Eu n'am să vă refac expunerea acestui trecut istoric, vreau numai să vă rezumez, în câteva cuvinte, ce ne-a călăuzit în trecut ca din aceasta să rezulte care trebuie să fie călăuza noastră în viitor (ovațiuni).

Mi-am făcut numai datoria de a sta la dispoziția intereselor generale.

S'a vorbit despre mine în cuvinte prea măgulitoare, atribuind unui om merite cari sunt „Ideia" pe care o servește partidul sau.

Seful partidului național-liberal a avut la îndemână în partidul său un capital adevărat național cu care era dator să stea neadormit la dispoziția intereselor generale, în desfășurarea vieței publice a României. (Ovațiuni) Această datorie ne-am îndeplinit.

Atât am făcut, altceva nimic mai mult (ovațiuni prelungite).

A lega acțiunea de o idee mare, iată izvorul puterilor de realizare ale partidului național-liberal

De sigur, că omul în viața lui, ori cari i-ar fi ocupațiunile este ajutat de însușirile sale personale de muncă. Nu este însă mai puțin adevărat, că în viața politică mai mult decât însușirile personale sunt precumpănitoare ideile de cari el își leagă acțiunea sa. **A lega acțiunea ta de o idee mare și sănătoasă este a ți asigura o viață rodnică Acesta a fost isvorul puterilor de realizare ale partidului național-liberal, și ale acelor cari l-au condus.** (Aplauze, Ovațiuni prelungite).

Ideia luminează, conduce, susține și asigură rodnicia muncei (ovațiuni).

Am avut prilej nu în momente de mulțumire și fericire, că din acele zile de care s'a amintit azi, ci am avut prilej în momente de restriște foarte mari și grele să exprim acest adevăr. Când eram la Iași, în zilele cele mai cumplite ale războiului și sub amărăciunea ocupațiunei străine, am formulat datoria de a rămâne uniți cu ideia mare pe care o reprezentasem în luptă, fiindcă ziceam: **Va fi învingătoare această idee.** După credința noastră chiar în acest război. Dar chiar admițând, ceeace credeau cei cari vedeau numai realitățile momentului, fără să poată să întrevază ce era după dânsul, chiar admițând că am fi fost înviuși definitiv în război și că nu numai Unirea cu celelalte ținuturi românești nu s'ar fi realizat dar chiar că vechiul Regat ar fi fost să rămână sdrobit și împărțit, noi legasem însă jertfa generației noastre de o ideie care în sine nu putea să fie sdrobită. Precum jertfa lui Mihai Viteazul și a lui Tudor Vladimirescu, morți martiri fără să se fi învrednicit să vadă roada luptelor lor, a fost mai fecundă pentru neam și mai glorioasă pentru ei de cât o sumă de alte isbânzi, tot astfel în toate chestiunile mari, *faptul de a-ți lega acțiunea ta de o ideie superioară îți asigură triumful în sensul cel mare și nobil al cuvântului* (ovațiuni entuziaste prelungite).

In această legătură cu ideia și în hotărîrea de a fi *reprezentantul sincer al interesului și simțământului general a stat meritul partidului nostru și zic reprezentantul „sincer", fiindcă prea adesea ori forma demagogică alterează această datorie.*

Misiunea Cercurilor de studii e să caute tradițiunile sănătoase pe care să se poată stabili educația cetățenească, să analizeze lipsurile și leacurile pentru a arăta datoriile pentru viitor.

Direcțiunea unui partid, conducătorii săi politici, trebuie deci să cunoască interesele și să simțămintele acelora pe cari au pretențiunea de a-i reprezenta. *Acesta este scopul prezenței noastre aci.* (Ovațiuni prelungite).

In această necesitate găsim noi lipsa de a avea Cercuri de studii ca acele la a cărui inaugurare asistăm astăzi.

Nu este destul să avem principii conducătoare; trebue studiate de aproape mijloacele prin care ele se pot realiza și e bine ca asemenea programe detaliate să iasă din studiul și discuțiunile tuturor, sau cel puțin, ale unui număr cât mai mare din acei cari sunt chemați să asigure realizarea lor, căci numai astfel se face deplina solidarizare între idei și între cetățeni care trebuie să-și jure triumful acestor idei (ovațiuni).

Cu aceste convingeri am început organizarea Cercurilor noastre de studii. Misiunea lor este să caute din examinarea trecutului tradițiunile sănătoase pe care să și poată stabili educațiunea cetățenească Misiunea lor este totdeodată să caute și să analizeze lipsurile și leacurile pentru a arăta datoriile pentru viitor (ovațiuni).

D-nul Bănescu v'a expus trecutul politic al partidului național-liberal. Azi voi ca la rândul meu să va arăt în privința relațiunilor internaționale, care a fost politica Regatului român, atât de strâns legată cu politica partidului național-liberal. De aceea am adus un fragment de studii asupra politicei noastre externe până la războiul mondial din care veți putea deduce care trebuie să fie politica noastră pentru viitor. Luminându-vă asupra a ceea ce a fost veți putea mai ușor vedea ceea ce trebuie să fie. Cum această citire mi-ar obosi glasul permiteți-mi să rog pe un tânăr prieten să vă citească notele mele, (ovațiuni prelungite).

D-l *Horia Furtună* citește un fragment din memoriile d-lui Ioan I. C. Brătianu referitor la principiile de politică internațională care l'au călăuzit în cursul activității sale politice și din care reiese că în tot timpul războiului d-sa a rămas neclintit în hotărîrile pe care le-a luat.

D-l *I. C. Brătianu* ia apoi cuvântul spre a spune următoarele:

Considerațiuni asupra politicei externe dinnainte de Marele Război

Timpul fiind înnaintat dați-mi voie să întrerup citirea și să rezumez sfârșitul în câteva cuvinte.

Am mers astfel împreună cu Tripla alianță până la Războiul Rusiei cu Japonia. Războiul Japonez a pus în lumină slăbiciunea externă a Rusiei și a arătat că temerile unei expansiuni teritoriale a Rusiei în Europa nu mai putea să fie îndreptățite. Pe de altă parte acest război a schimbat echilibrul puterilor cu Europa. Până atunci în alianța franco-rusă, Franța părea factorul cel mai slab, iar de aci înainte ea apare forța principală a acestei alianțe. Pe de altă parte Anglia, care până la această epocă stătuse neutră în fața celor două sisteme de alianță care se echilibrau, văzând slăbiciunea Rusiei se apropie de Franco-Ruși, pentru a nu lăsa Europa sub egemonia Triplei alianța. Astfel toate bazele politicei exterioare erau schimbate și se schimbă datoria bărbaților de stat români, precum fusese în perioada dela 1880 până la războiul Japoniei ca să fie intim legați de acei cari puteau să ne asigure existența Regatului.

Războiul bolșevic a pus în evidență încă mai vădită conflictul de interese între noi și Puterile centrale. De aceea la 1913 am avut prilej să spun reprezentantului Germaniei, că *întrucât politica ungurească cu frații din Ardeal nu s'ar schimba, noi n'am putea să rămânem credincioși tratatului care ne legase până atunci* (ovațiuni prelungite) iar la 1914 când am fost chemat la guvern, când Regele Carol mi-a spus, că guvernul care ne precedase, Maiorescu, semnase o reînoire a tratatului, i-am spus bătrânului Rege: că regret adânc pentru că în noile împrejurări actuale, tratatul nu s'ar mai putea executa (ovațiuni furtunoase prelungite).

La 1914 în Iulie când războiul s'a declarat, situațiunea noastră era astfel lămurită fiindcă și Germania și Regele Românei știau că în nouile împrejurări noi nu putem să intrăm în războiu de partea unde era Austro-Ungaria (ovațiuni furtunoase).

Avem datoria de a ne întări statul și neamul.

Dar, d-lor, am aceste considerente asupra politicei noastre din trecut pentru ca să ajung la concluziunea că: *datoria noastră în raporturile internaționale este de a păzi în totdeauna cât se poate de sigură situațiunea statului și a neamului nostru.* (Ovațiuni).

Noi desigur, lucrând aci pentru o întărirea a românismului lucrăm tot deodată pentru o mare idee europeană.

Eu cred, că astfel se poate face în România marea politică europeană întărind din toate forțele noastre, puterile acestui stat și acestui neam, permițându-i să-și desvolte misiunea sa de civilizațiune (ovațiuni furtunoase). De sigur, că misiunea sa de civilizațiune este nu numai Europeană, dar și latină și că prin urmare ne aflăm într'o comunitate de simțiminte și interese cu neamurile latine care în toate împrejurările se va manifesta. *Norma esențială care trebue să stăpânească preocupările omului de stat român este întărirea statului și a neamului său.* (Ovațiuni entuziaste.

Statul român nu se poate desvolta decât pe temei democratic.

Principiile rămân permanente în programe dacă sunt sănătoase, dar mijloacele de executare zilnică variază. Noi suntem datori să executăm ca reprezentanți ai unei democrații și statul român nu se poate desvolta decât pe temeiu democratic. La începutul renașterei României înaintașii noștrii au avut un merit când au înțeles necesitatea temeiului democratic.

Astăzi nu mai este nici un merit, pentru că el apare ca o evidență ce se impune în ochii tuturor. O democrație însă nu se poate desvolta decât prin viața vie. Trebuie să urmărim evoluțiunea socială generală, pentru a vedea în fiecare moment care sunt transformările ce se impun.

Prin preocuparea progresului, prin grija siguranții și ordinei societății românești se execută programul principial al partidului național-liberal.

In grija progresului să nu lăsăm la o parte nimic din cele ce pot să fie de folos, dar tot deodată să avem înțelepciunea de a feri ca statul acesta să devină un laboratoriu de explozibile pentru ca alții să tragă din ceea ce facem noi foloase ca distrugerea propriilor noastre forțe cum vedem de exemplu actualmente peste Nistru. (Ovațiuni.)

Lucrând astfel împreună, cu preocuparea progresului cont'nuu cu grija siguranței și a ordinei societății românești, stăpâniți totdeauna de sentimentul, că noi suntem servitori ai umanității prin serviciile pe care le aducem neamului nostru, *vom executa programul principial al partidului național liberal.* (Ovațiuni furtunoase).

Pe asemenea program și prin aceste principii și-a găsit ei puterile de execuțiune în trecut, pe aceste principii *suntem convinși că va putea să aducă și în viitor serviciile sale.* (Ovațiuni furtunoase).

Dragoste împărtășită

Domnilor, vă mulțumesc încă odată pentru primirea atât de simpatică pe care am găsit-o în mijlocul d-v. și pot zice, în întregul Ardeal.

Am văzut în această primire, nu cele cuvenite, cum am spus la început, unui om, ci cele cuvenite unei idei pe care Dumnezeu a vrut ca într'un moment mare să o reprezint și eu.

La frații de sub fosta stăpânire ungurească, *am văzut totdeodată în această primire dragostea lor firească pentru cei de dincolo de munți precum este firească și dragostea noastră pentru cei de dincoace de munți* (ovațiuni furtunoase prelungite). Și atunci nu pot să dau alt răspuns la acele simțiminte de dragoste pentru cei pe care eu îi reprezint, decât răspunzând din partea lor cu aceleași simțiminte de dragoste. (ovațiuni entuziaste prelungite. Aclamațiuni.)

Incheierea solemnității.

D-l *Dr. Vasile Bianu* ia apoi cuvântul, încheiând astfel solemnitatea:

In numele cercului de studii al partidului național-liberal din Cluj vă mulțumesc că ați luat parte la aceasta sărbătoare în număr așa de mare; mulțumesc celor din oraș celor din județ delegaților partidului nostru, și mai ales bunilor noștrii săteni, cari au alergat din toate părțile și au venit ca să asculte cuvintele înălțătoare și înțelepte ale mult iubitului nostru șef, d-l *Ion I. C. Brătianu*, vajnicul și neînfricatul luptător al neamului românesc.

Prezența d-voastre în număr așa de mare este un îndemn mai mult ca partidul național-liberal în frunte cu marele și și strălucitul său șef să meargă cu tărie înainte pe calea cea bună și sănătoasă pentru prosperarea și fericirea scumpei noastre Patrii.

Inchid această ședință solemnă rugându-vă ca cu toții să strigăm din toată inima: Să trăiască România Mare! Să trăiască cel mai mare din făuritorii ei, d-l *Ion I. C. Brătianu*, încă mulți ani, ca să o conducă cu înțelepciune, tărie și hotărâre, și precum a făcut o Românie Mare să facă și o Românie *tare* și *fericită*!

O delegație bănățeană

După terminarea solemnității inaugurării, o delegație a studenților din Banatul ocupat de Sârbi, a prezintat d-lui Ion I. C. Brătianu omagiile Românilor oropsiți, rugând pe șeful partidului liberal să nu uite niciodată pe cei pentru cari a luptat cu atâta stăruință.

„Românii de-acolo, a spus conducătorul delegației, d-l A. Popa, au nevoe de un om politic, în afară de orice considerațiune de partid, care să lupte pentru ei, iar d-v. ați dovedit aceasta".

D-l Ion I. C. Brătianu, vădit emoționat, răspunde că nedreptatea granițelor fixate este cel dintâi motiv pentru ca sentimentul național să rămână totdeauna treaz. „Banatul pierdut îl vom redobândi nu prin arme ci prin voința Istoriei, care ne va face dreptate la timp. In schimb, d-v. aveți datoria ca prin muncă serioasă să vă impuneți în cercurile luminate ale societății noastre pentru ca astfel să păstrați mereu vie conștiința dreptății românești".

Primirea delegaţiilor din provincie

în sălile Cercului de studii al partidului naţional-liberal

Încă dela orele 4, un mare număr de delegaţi reprezentînd organizaţiile în Ardeal ale partidului liberal, au umplut marile saloane ale palatului Banfy, amenajate pentru Cercul de Studii al partidului liberal. Toate, clasele sociale, ţărani, muncitori comercianţi ete prin delegaţii lor aşteptau cu nerăbdare cuvintele de mângâiere ale aceluia spre care se îndreaptă astăzi toate nădejdile viitorului nostru.

La ora 6 soseşte d-l Ion I. C. Brătianu care e salutat cu o furtunoasă izbucnire de urale. Vădit mişcat de aceste noui dovezi de iubire, d-l Ion I. C. Brătianu intră în mijlocul delegaţilor, strângând mâinile tuturor şi făcând apel la muncă şi unire pentru întărirea şi propăşirea României-Mari.

Erau de faţă următoarele delegaţii:

1. Delegaţia din Valea Someşului 2. Delegaţia din Năsăud căreia d-l Brătianu îi spune că în călătoria d-sale se-va opri şi la Năsăud. *3. Delegaţia din Satu-mare* în frunte cu d-l Lucaci un venerabil bătrân care cu o voce emoţionată îi spune d-lui Brătianu: „Sunt un bătrân, dar mă simt mai tânăr ca ori când de fericirea că mă găsesc aproape de Ilustrul Brătianu, nădejdea întregului neam românesc. D-zeu să vă ţie spre fericirea şi prosperarea României-Mare".

4. Delegaţia din Dicio-Sânmărtin 5. Delegaţia din Alba de jos, 6. Delegaţia din Haţeg în frunte cu d-nii Prof. Caciulescu şi Popovici: *7. Delegaţia din Bistriţa, 8. Delegaţia din Turda. 9. Delegaţia din Solnoc-Dobâca, 10. Delegaţia din Baia mare, 11. Delegaţia din Mănăştur, 12. Delegaţia din Ludoşul de Mureş, 13. Delegaţia comercianţilor din Cluj* reprezentaţi prin d-nii *Aldica, Andone* şi *Pap.* etc etc.

După terminarea prezentărilor, d-l Brătianu rosteşte pentru toţi următoarea cuvântare:

„Mi-e plină inima de bucurie când văd în D-voastră atâta suflet şi atâta încredere în viitorul României mari şi vă mulţumesc din suflet pentru sacrificiul ce l'aţi făcut lasându-vă ocupaţiile şi nevoile pentru a veni la Cluj ca să ne cunoaştem.

Scopul vizitei noastre a fost să venim în contact mai deaproape cu păsurile şi nevoile D-voastră, căci un rău numai atunci se poate vindeca când îi cunoşti şi cauzele care l'au provocat. Noi ne bucurăm cu toţii că avem România-mare pe care trebuia s'o avem, dar în România-mare şi problemele ce se pun sunt mai mari şi deci pentru rezolvarea lor trebuie puteri mai mari.

Energiile din Bucovina, Vechiul Regat, Basarabia şi Ardeal, ori cât ar fi ele de mari, dacă sunt separate sunt neputincioase. Dec în primul rând se cere imperios ca toate aceste puteri să fie unite într'una singură, căci numai aşa se va putea lucra spre binele şi prosperarea Românei noastre de azi. Cu asemenea credinţe fac un călduros apel la D-voastră şi vă invit la o muncă comună cu puteri unite în interesul ţărei.

Aci, în Ardeal, acţiunea politică a partidului liberal a întâmpinat greutăţi la care nu mă aşteptam. Aceasta se datoreşte numai faptului că s'au luat de bune şi s'au crezut toate minciunile şi toate calomniile vânturate de către adversarii noştri politici, fără să se cerceteze cine sunt autorii acestor minciuni şi calomnii.

Dar, D-lor, trebuie să ştiţi că tocmai faptul acesta că noi am fost aceia care am fost cei mai atacaţi, este e o dovadă că trecutul şi puterea de viaţă a partidului liberal au pus pe gânduri pe adversarii noştri.

In Vechiul Regat, această operă de otrăvire a sufletelor nu mai poate prinde nicăiri, pentru că noi nu răspundem adversarilor noştri prin vorbe şi desminţiri, ci numai prin fapte. Cercetaţi toată istoria partidului nostru, şi a faptelor lui, şi atunci veţi şti cât temeiu se poate pune pe toate atacurile îndreptate împotriva noastră. Nu ascultaţi pe nimeni, nici pe noi, nici pe adversarii noştri, ci ascultaţi numai faptele şi ale unora şi ale altora, care ele nu pot să vă spuie decât adevărul şi numai adevărul."

Banchetul

Cuvântările D-lor Ion I. C. Brătianu, N. Bănescu, [illegible] Moldovan, Dr. Aug. Pordea, Dr. V. Bianu, Dr. G. Trip[illegible] Simeon Mândrescu, Mureşan

Seara la orele 9 a avut loc în sala cea mare a restaurantului New-York un banchet la care au luat parte 150 de persoane, printre cari oaspeţii sosiţi din Bucureşti, membrii clubului şi cercul de studii al partidului naţional-liberal din Cluj, conducătorii delegaţiilor din provincie, reprezentanţii tuturor ziarelor locale, etc.

D-l Ion I. C. Brătianu închină pentru M. S. Regele

Primul toast a fost ridicat de d-l Ion I. C. Brătianu care a închinat astfel pentru M. S. Regele.

Domnilor, suntem în mijlocul d-v. pentrucă suntem toţi cetăţeni ai României-Mari. Suntem aci ca să ne sfătuim şi ca să ne unim într'o muncă comună pentru întărirea acestei creaţiuni, vis al tuturor generaţiilor cari ni-au precedat (ovaţiuni prelungite) în această serbare, este firesc ca gândul nostru dintâiu să meargă către Acela Care mai mult decât ori care altul, cu sufletul şi cu fapta a fost înfăuritor al României-Mari, către Cel Care, în toate împrejurările reprezintă unirea tuturor românilor, către Acel Care întrupează însuşi scopul muncei noastre, *adică întărirea forţelor naţionale şi întărirea statului român.* (aclamaţiuni entuziaste. Urale).

Ridic paharul meu pentru Regele Ferdinand, pentru Acela Care ca purtător al Coroanei are dreptul la respectul şi devotamentul tuturor cetăţenilor buni, pentru Acela Care ca purtător al celui mai românesc suflet, are dreptul la recunoştinţa şi dragostea neamului întreg. Trăiască Regele. (Aclamaţiuni entuziaste. Urale sgomotoase sprelungite). Orchestra cântă „Imnul Regal".

Cuvântarea d-lui N. Bănescu

D-l *N. Bănescu* preşedintele clubului local, închină apoi pentrû d-l Ion I. Brătianu, în aceste cuvinte:

Domnilor!

„Suntem recunoscători d-lui Ion I. Brătianu, de a ne fi dat astăzi prilejul să constatăm cât de puternică e simpatia ce încunjură partidul naţional-liberal în Ardeal, cu toată recenta sa alcătuire în aceste părţi. Dar îl suntem, domnilor, mai cu seamă recunoscători, de a ne fi dat acele neuitate clipe ale sacrei comuniuni sufleteşti între fraţii, pe cari cu atâta nefericită stăruinţă se silesc unii a-i ţinea încă despărţiţi, în potriva glasului poruncitor al conştiinţii noastre şi în potriva cuvântului de înţelepciune al Scripturii, care zice: *Toată cetatea sau casa ce se dezbină între sine nu va sta*! (Aplause).

„Şi nu era, domnilor, în toată viaţa politică a României întregite, om politic mai indicat, figură mai simbolică, pentru a strânge în aceleaşi simţiminte pe Românii de cele două laturi ale Carpaţilor. Nu putem spune, în adevăr, deajuns aici, în Ardealul negaţiei absolute, pe care de doi ani într'una o auzim noi nu putem spune în deajuns cât de mult îi datoreşte acest Ardeal situaţia sa de astăzi şefului partidului naţional-liberal.

„Noi, domnilor, cari am fost în anii neutralităţii la Bucureşti, ne aducem bine aminte cum ţara toată îşi concentrase atunci privirile înfrigurate asupra unui singur om. Mille de mii de cugete ale ţării se topiseră atunci într'un singur gând: îl simţeai peste tot, îl auziai, chiuitor, şoptindu-se în fie care colţ: Oare nu va înşela aşteptările noastre? Se ştie, domnilor, astăzi cum a răspuns acestor legitime aşteptări. (Aplause prelungite).

„Şi noi, cari am fost după aceia în laşii prilegiei, ne aducem iărăşi bine aminte ce mare gol se făcuse acolo în jurul aceluiaşi om.

„Ei bine, domnilor, dacă recunoştinţa oamenilor era datoare un omagiu celui care, cu atâta hotărâre, a îndrăznit, a suferit şi a sperat, pentru marea ideie biruitoare ce ne-a încălzit pe toţi, în clipele de nădejde şi în clipele de durere, de nicăeri nu se putea ridica mai curat şi mai suicer, nu se putea îndrepta mai meritat acest omagiu, decât de aici, din Ardealul pentru care mai cu seamă s'a pornit iniţiativa eroică. (Aplause îndelung prelungite).

„De aceia, domnilor, nu ne surprinde primirea călduroasă cu care şeful partidului naţional liberal a fost întâmpinat peste tot, în părţile desrobite. (Aplauze).

„Dar străbătând aceste ţinuturi, readuse la sânul patriei comune, d-l Ion I. Brătianu s'a putut convinge însuşi că mulţumire nu e în aceste frumoase ţinuturi. Aceasta semnalează, domnilor, o nouă datorie împărtăşită, pe care viitorul neamului întregit o cere de la d-sa. Lumea aşteaptă încă de la înţelepciunea bărbatului de stat eminent a reda acestor ţinuturi liniştea şi prosperitatea lor. (Mari aplauses).

„Iată de ce salutăm noi astăzi, domnilor, cu o vie bucurie, ca o solie de bun augur, prezenţa în mijlocul nostru a şefului partidului naţional-liberal şi a străluciţilor colaboratori ce-l însoţesc.

„In acest gând, care este ecoul tuturor acelora cari, cu atâta iubire şi devotament, l-au înconjurat astăzi, în numele partidului naţional-liberal din Cluj şi Cojocna, ridic paharul meu în sănătatea d-lui Ion I. Brătianu: Să trăiască! (Aplause, ovaţiuni prelungite).

Cuvântarea d-lui Leonte Moldovan

Şeful organizaţiei liberale din Braila arată că ne-a revenit nouă celor rămaşi după războiu bucuria de a mări patrimoniul pentru care au murit sutele de mii de ostaşi. Pentru a putea însă îndeplini datoria noastră de azi, trebue să strângem toate puterile neamului nostru prin cea mai bună cunoaştere între noi.

Afirmând că e adevărat că noi nu ne cunoaştem îndeajuns, oratorul a arătat că una din cauzele de ieri a acestei stări e că Ardelenii nu puteau avea pe vremea dominaţiei maghiare legături cu Regatul vechi, ceea ce a îngreuiat buna cunoaştere între fraţi.

Arată menirea pe care o au acum cercurile de studii de a contribui la acea bună cunoaştere şi afirmă convingerea că ele ne vor pune în cunoştiinţa unui ideal.

Ca Ardelean trăit în ţară, înfăţişează dragostea celor de acolo pentru Ardeal şi declară că Ardelenii veniţi odinioară în Regat vor fi şi azi tresătura de unire care au fost-o ieri.

Vorbeşte în numele judeţului Făgăraş, judeţ de ţărani cu bun simţ şi cald suflet românesc şi arată că după cum Oltul şi Jiul care se vărsau odinioară în Tisa, au spintecat Carpaţii ca să se verse în Dunăre tot aşa şi sufletele Ardelene vor trece munţii ca să se verse în sufletele de dincolo.

Opera de cunoaştere a fraţilor de pretutindeni e chemat s'o îndeplinească în măsura cea mai mare partidul naţional-liberal care vrea prin aceasta să se pună în serviciul umanităţii.

Ridică paharul pentru partidul liberal, cel mai puternic instrument de progres din România Mare şi pentru şeful acestui partid D-l Ion I. C. Brătianu.

Cuvântarea d-lui Dr. Aug. Pordea

Domnule Preşedinte,

Iau cuvântul ca să vă spun în numele meu ca Ardelean, şi în numele întregului popor din Ardeal: Bine aţi venit în mijlocul nostru.

Ardealul vă aşteaptă de mult, şi aclamaţiunile de astăzi ale aceluiaşi popor care a proclamat unirea fără de condiţii la Alba-Iulia, — dovedesc cu prisosinţă simţămintele de gratitudine şi de călduroasă dragoste ce păstrează marelui Român, — care înfăptuind România-Mare a desrobit Ardealul.

Din glasurile acestui popor al Ardealului veţi deslugi cu uşurinţă, — cu câtă încredere vă priveşte o ţară întreagă.

Noi Ardelenii suntem adânc pătrunşi de crezinţa că în actuale împrejurări numai cu D-voastră şi prin partidul naţional-liberal se poate desăvârşi opera de întărire a Ţării noastre.

Până acuma poporul nostru din Ardeal nu a avut încă prilejul de aşi manifesta credinţele şi preferinţele lui politice, întrucât Omul de Stat în care şi a pus întreaga încredere de abia astăzi vine în mijlocul nostru.

Vă asigurăm Domnule Brătianu, că în organizaţiunile politice ale Ardealului desrobit, — poporul nu şi a aflat până acum satisfacţiunea deplină a nevoilor şi aspiraţiunilor sale, — căci el nu înţelege şi nu se solidarizează cu acţiunea interesată a unui partid regional.

Deaceia Domnule Preşedinte, încrezător în dragostea şi în sprijinul de fiecare minut ce vi-l vom da, — hotărâţi-vă, luaţi stindardul conducerei şi păşiţi cu încredere la desăvârşirea operei începute cu atâta fericire.

Şi acum, ridicând acest pahar în sănătatea D-voastră, — îngăduiţi-mi să vă spun: Iubiţi ne Domnule Brătianu aşa de mult precum vă iubim şi noi pe D-voastră.

Ţăranul Mureşan exprimă apoi neclintita dragoste a ţăranilor faţă de d-l Ion I. C. Brătianu.

Cuvântarea d-lui Dr. V. Bianu

Preşedintele cercului de studii al Partidului naţional-liberal din Cluj a rostit apoi următoarea înimoasă cuvântare:

Când s'a înmânat de Consiliul suprem, Tratatul de pace delegaţiei Austriei, nemodificat în favoarea noastră, după cum d-l Brătianu a cerut'o protestând din toate puterile în contra tuturor nedreptăţilor ce ni se făcea, d-sa a refuzat să-l semneze, Acest gest măreţ, precum şi marea nedreptate ce ni se făcea, prin acel tratat, au avut aprobarea şi recunoaşterea opiniei publice din Franţa, exprimate prin cele mai mari ziare din Paris, cum sunt: *Le Temps, La France, Le Journal,* etc., precum şi a ziarelor principale din Elveţia şi Belgia.

Intre acestea, marele ziar elveţian *Le Démocrate,* a publicat un articol senzaţional, arătând marea nedreptate ce ni s'a făcut, nedreptate pornită de speculatorii archimilionari ai Statelor Unite: *Brantheis, Barruch* şi *Bawmann,* nababii căptuşiţi cu aur, cari au dictat prin Wilson *pacea lumii,* şi terminând astfel: „In aşteptare România, condusă de d-l Brătianu, refuză să semneze tratatul de pace, nevrând să treacă pe sub furcile caudine ale triumvirilor multi milionari. Iar noi strigăm: Bravo. Elveţienii aplaudă gestul d-lui Brătianu."

Pe de altă parte ziarul „La Presse" din Bruxelles, tot în timpul acela, după ce arată cum România a luptat, cum a fost învinsă, zdrobită, victimă a tuturor ororilor unei invaziuni barbare, cum a fost trădată şi părăsită de aliata sa Rusia şi silită să sufere umilinţa unei păci ruşinoase, spune cum la cele din urmă, a sunat şi pentru *Ea* ceasul reînvierii, al revanşei, al victoriei. Acum trebuia să vie *ceasul recompensei* pentru toate acestea din partea Marilor săi Aliaţi, şi atunci, ce să vezi? *Cei cinci mari,* uitând toate sacrificiile României, i-au precupeţit recompensa, umilind-o şi impunându-i semnarea Tratatului cu Austria. „D-l Brătianu, zice „La Presse, a părăsit Parisul şi Versailles-ul, preferind să renunţe la putere, decât să semneze un tratat de pace pe care din motive binecuvântate îl consideră ca nedrept pentru Ţara sa."

Aplaudând acest gest îndrăsneţ, ziarul belgian scrie astfel: „**In lumea aceasta de pradă nu ajungi la nimic prin supunere şi cuminţenie**" şi apoi ne recomanda **rezistenţa** până la sfârşit, până când dreptatea va fi de partea noastră, prin aceste cuvinte: „**totul în lumea asta este să nu te laşi şi să ştii la nevoie să reziştiamicilor ca şi inimicilor!**"

Păcat, mare păcat, că urmaşii d-voastre, d-le Brătianu, la cârma Statului, n'au ştiut sau

n'au voit să înţeleagă această lecţie minunată şi n'au urmat sfatul bun, sfatul salvator, dat de mintea luminată a d-voastre şi de interesele neamului nostru! Păcat, mare păcat, căci astăzi n'am simţi înţepăturile inimă ori de câte ori neuităm la graniţa apusană, a mândrii noastre Împărăţii, nici n'am auzi suspinele înăbuşite ale Românilor din Torontal!

Măritul nostru Rege, în călătoria triumfală, făcută în frumosul nostru Ardeal în zilele dela 22 până la 31 Maiu 1919, a trimis ilustrului nostru şef la Paris o telegramă cuprinzând aceste cuvinte de îmbărbătare: „În momentul când cale pentru primaoară pământul liberat al Ardealului, gândul meu se îndreaptă spre colaboratorii mei. Vă mulţumesc pentru tot ce aţi făcut şi faceţi pentru unirea completă şi definitivă a poporului român".

Domnilor!

Acum dată-mi voie să încheiu această scurtă cuvântare, rostită cu adâncă emoţiune, printr'un suvenir personal.

In luna trecută să serbat la Blaj, în noa noastră Romă, cu mare pompă şi alaiu aniversarea zilei de 3/15 Maiu 1848 cu binecuvântarea I. P. d-sale Părintelui Mitropolit Vasile al Alba-Iulia şi Făgăraşului. Această zi, de 3/15 Maiu 1848, este una din cele mai mari zile ale Românilor ardeleni din veacul XIX, căci în această zi pe Câmpul libertăţii de lângă Blaj, 40,000 de Români, sub inspiraţia îngerului libertăţii Simion Bărnuţ, au proclamat drepturile naţiunii române în cunoscutele 16 puncte, afirmând cu tărie în faţa lumii că naţiunea română este de sine stătătoare şi cu drept legale, şi în acelaşi timp respingând cu hotărâre unirea Ardealului cu Ungaria, strigând într'un glas: moarte vrem, unire nu! In urma acestor proclamaţii a isbucnit contra-revoluţia română în frunte cu legendarul Erou supranumit şi Rege al Munţilor, Avram Iancu, care a contribuit în mare măsură la prăbuşirea revoluţiei ungureşti.

Aniversarea acestei zile mari istorice, de atunci s'a serbat în Blaj, în fiecare an de către tinerimea studioasă, cu conduote de torţe, cu cântece şi discursuri naţionale, înfrunte cu tricolorul român, chiar şi sub guvernul vitreg al Ungurilir, până în anul 1876. In acel an, tinerimea studioasă a serbat aniversarea aceasta cu mare însufleţire. Printre oratorii acestei serbari a fost şi vorbitorul din aceste clipe, elev al clasei VIII liceale, care de pe o piramidă improvizată în mijlocul pieţii Blajului, în faţa Mărăstirii, cu tricolorul român în mână, a rostit o cuvântare pe care a terminat'o astfel: „Iar vouă inimicilor, cari să pare că aţi uitat de revoluţia din 1848, vă spun în faţa lumii cu fruntea senină şi cu inima liniştită ca: Mai curând veţi putea smulge soarele de pe firmament, mai uşor veţi putea mută munţii, decât să nimiciţi sentinela latină, fiul Romei eterne transplantat în răsărit! — Să trăiască speranţa noastră România! Să trăiască marele Român Ion Brătianu! Să trăiască tot Românul cu simţeminte bune!"

Această cuvântare, care s'a publicat în escelenta gazetă din Cluj „Cultura Poporului" din zilele trecute, Nrii 6, 7 şi 8, a fost cauza pentru care stăpânirea ungurească a oprit pe viitor serbarea acestei aniversări cu amenimţarea de a închide pentru totdeauna şcoalele Blajului. De atunci şi până în anul trecut, când s'a prăbuşit pentru vecie Statul milenar al Ungariei, această sărbare naţională nu sa mai ţinut.

Şi acum în aceste clipe înălţătoare, în această atmosfera în în care planează spiritele eroicale ale martenicilor eroi *Simion Bărnuţ* şi *Avram Iancu*, tresărind de bucurie văzându-ne adunaţi aici în Clujul românesc; în jurul ac stor meşe bogate, luminate de strălucirea luceafărului partidului naţional-liberal, eu, acel tânăr licean de acum 44 de ani, am mare fericirea ca împreună cu d-voastre să strig: să trăiască *Romînia Mare*! să trăiască marele Român, *Ionel I. C. Brătianu*, făuritorul ei! să trăiască ilustrul şi mult iubitul nostru şef încă mulţi ani petru ca să conducă cu acelaş patriotism, cu acelaş înţelepciune, cu acelaş tărie şi cu aceeaşi hotărâre destinele Patriei noastre iubite, şi precum a făcut o *Românie Mare*, să facă şi o *Românie Tare şi Fericită*!

Cuvântarea ţăranului Născuţ

Ţăranul Alexandru Născuţ din Năsăud se adresează d-lui Brătianu în termenii următori:

„Mă iertă, prea iubite d-le Brătianu, să spun şi eu câteva cuvinte în limba maternă şi cu ştiinţa pe care o am eu ca plugar din Năsăud".

Evocă vremurile de suferinţă ale ţăranilor ardeleni sub dominaţia maghiară şi arată durerea de suflet încercată de acesţi ţărani atunci când s'a poruncit să se tragă clopotele care anunţau ocuparea Bucureştiilor decătre Nemţi şi Unguri.

„Nu l'am văzut până acum pe d-l Ion Brătianu, dar ştiam că mulţumită lui am ajuns să ne unim cu patria mumă, că mulcumită lui am tras şi noi, la rândul nostru, clopotele atunci când oştile române au intrat în Budapesta".

Incheie arătând că se bucură că poate vorbi de-acum în deplină libertate limba românească şi închină paharul pentru d-l I. Brătianu urându-i să poată lucru şi în viitor cum a lucrat până acum.

Cuvântarea D-lui Dr. Tripon

D-l dr. Gavril Tripon ia cuvântul nu în calitate politică ci că simplu cetăţean şi ca bun român, spre a arăta importanţa inaugurării cercului de studii pe care o consideră ca un corectiv istoric.

Arată că în centrul de cultură şi ştiinţă care e Clujul, anumite idei legau cu lanţuri trupurile şi sufletele. Se spunea că tot ce a este şi se face aici e unguresc.

Azi lucrurile s'au schimbat astfel încât oratorul afirmă că nu cugeta să ajungă la censul acesta de fericire care e a doua lecţie pe care i-o dă familia Brătianu.

Arată cum ca student în Cluj, acum câteva decenii, a avut ochii deschişi citind **Războiul Neatârnării** de care era legat numele lui Ion C. Brătianu, cum azi vrednicia marelui fiu al acestuia pe care n'o poate măsura, înalţă sufletul.

„O, domnule Brătianu, spune oratorul, om fericit care ai avut părinţi mari, căruia ţi-a fost hărăzit să conduci destinele ţării atunci când era o chestiune de a fi sau a nu fi, acum ori niciodată, care ai avut încrederea Regelui, ai auzit speranţele şi suspinele poporului!

„Fericit om care ai trebuit să asculţi toate glasurile şi dorinţele ţării, fericit bărbat care ai ascultat cuvântul înaintaşilor, care ai spus cuvântul cel mare prin glasul regelui, legând numele d-tale de cel mai frumos act al neamului românesc, salvând neamul acesta!

„Pământul de sub noi ar trebui să vă salute, căci el e cel dezrobit. Iar noi trebue să săpăm în inimele noastre cuvintele de înaltă înţelepciune patriotică pe cari le-aţi spus azi".

Cuvântarea d-lui S. Mândrescu

Vorbind despre partidele noastre politice, d. Simeon Mândrescu arată că toţi ardelenii trecuţi în vechiul Regat s'au înscris în partidul naţional-liberal, cela ce dovedeşte mai mult de cât orice naţionalismul şi democratismul acestui partid. In continuare, d. Mândrescu condamnă partidele regionale, spunând că, faţă de jertfele din care a răsărit România de azi, regionalismul e o crimă.

Cuvântarea d-lui Ion Brătianu

Acordul regiunilor şi unirea organică a forţelor de pretutindeni.

Domnilor, după multele şi frumoasele cuvântări ce s'au rostit, îmi este permis să fiu foarte scurt, pentrucă n'am venit în mijlocul d-v să vă spun multe; am venit ca să aud.

In Bucureşti am căutat să înţeleg glasul Ardealului prin acei cari acolo, într'o calitate sau alta îl puteau reprezinta, dar ei nu m'au dumerit în deajuns de clar asupra adevăratelor lor simţeminte. Pentru aceasta am crezut deci de datoria mea să vin să aud direct şi sincer cari sunt simţemintele Ardealului, *pentrucă avem dreptul şi datoria de a fi reprezentanţii acestor simţeminte punându-le în acord cu acelea ale Statului şi ale neamului întreg.* (*ovaţiuni furtunoase prelungite*).

Cum am spus şi adineaori, nu se poate sănătos concepe întărirea şi guvernarea intereselor României-Mari prin forţe izolate. Aceste interese nu vor putea fi stăpânite decât de forţele unite ale românilor de pretutindenea (ovaţiuni prelungite).

Pentru a realiza această unire organică a forţelor de pretutindeni este datoria noastră să facem acordul intereselor tuturor regiunilor. (Ovaţiuni prelungite).

Pe acest temeiu, la asemenea organizare de forţe v'am chemat noi. — Sunt fericit să constat din călătoria pe care am făcut'o — pentru mine atât de înălţătoare — că starea sufletească a Ardealului este astfel în cât să confirme toate convingerile celor mai optimişti în posibilităţile de a organiza şi de a guverna România-Mare aşa precum i se cuvine (Ovaţiuni furtunoase prelungite).

Datoria minorităţilor.

D-lor, precum este firesc, într'un stat în care România reprezintă enorma majoritate a populaţiunei — am vorbit de toate forţele româneşti — *ca om de stat însă, declar; că suntem gata să admitem la munca comună pentru interesele acestui stat, toate forţele cetăţeneşti, cari vor înţelege, ori de unde ar veni, că ceeace s'a zidit e clădit temeinic şi pentru vecie.* (Ovaţiuni entuziaste prelungite. Aclamaţiuni) *şi că aducând obolul lor de muncă binelui general al statului din care fac parte îşi creiază pentru ei înşişi singurele titluri cari pot să le asigure fericire în noul stat român.* (Ovaţiuni prelungite).

Energie şi credinţă.

N'am să desfăşur înaintea d-v un program. Cei cari sunteţi aci şi care formaţi simburele organizărilor noastre îl cunoaşteţi. Vreau numai să mărturisesc, că *în mijlocul d-v. eu am ambiţiunea să rămân nu atât un şef, cât un profesor şi un propagator de energie şi de credinţă.* (Ovaţiuni furtunoase prelungite).

Războiu nostru, o datorie de sacrificiu.

Am arătat la Cercul de studii ce puteri incomparabile trage omul politic din legătura lui cu o ideie superioară. Intru cât mă priveşte personal m'a emoţionat adânc reamintirea (făcută de D-l Dr. Bianu a zilelor mari pe cari le am trăit, când mi — a fost dat să leg acţiunea noastră cu două idei mari. Ştiu cei care îmi erau colegi atunci, din cari văd doui prezenţi aci, că la Consiliul de Coroană eu n'am prezentat Regelui intrarea noastră în războiu ca mergere la un triumf,) *ci am prezentat-o ca o datorie de sacrificiu pentru o ideie pe care trebuia să o servim* (ovaţiuni entuziaste prelungite.)

Biruinţa dreptăţei.

Am avut asemenea mândria legitimă pentru neamul pe care îl reprezentam că la Conferinţa din Paris când a fost a se alege între menţinerea noastră la guvern şi legătură noastră cu principiul independenţei Statelor mici *n'am ezitat un moment* (ovaţiuni furtunoase).

Am ştiut că, învinşi atunci ziua de mâine ne va da dreptate şi am avut după un scurt timp satisfacţia mare sa constat, că preşedintele consiliului de miniştri francez a declarat că se va feri *să ceară, vreodată aplicarea tratatului astfel cum era impus* (ovaţiuni prelungite repetate).

Cu cât va trece timpul cu atât mai limpede se va dovedi adevăratul temei al intereselor noastre şi va apare tot mai clară necesitatea ca pentru viitor ca şi în trecut să nu şovăim înaintea chestiunilor de principiu, mari (ovaţiuni entuziaste).

Dela părintele meu am primit o mare învăţătură El ne zicea: în chestiunile mari să judeci cu inima, Ea nu te înşeală, acolo unde mintea poate să se înşele (ovaţiuni furtunoase prelungite).

De aceea d-lor revendic în mijlocul dv. un loc de propagator, *un loc de învăţător de credinţă şi de energie* (ovaţiuni entuziaste).

Răspunderea în faţa morţilor noştri.

Pe aceste temelii şi pe dragostea care să ne unească pe toţi în (serviciul statului pun eu toată încredere) în îndeplinirea întreagă a misiunei care ne este dată încă; pun încrederea (întreagă, că vom şti să răsplătim nu numai cu cununi de flori şi cu vorbe frumoase, dar cu jertfa noastre cetăţenească jertfa acelor cari au murit şi a cărei răspundere o purtăm cu toţii, *dar pe care nimeni mai mult decât mine nu o poate simţi* (ovaţiuni furtunoase. Aclamaţiuni).

Ardealul, izvor de energie şi credinţă

Pentru ca jertfa celor căzuţi în luptă să dea roadele întregi, eu închin pentru munca cinstită şi bărbătească. Urez ca aceste ţinuturi ale Ardealului care au fost în multe şi hotărîtoare vremuri adăpostul şi rezerva puterilor noastre naţionale să-şi regăsească astăzi în România-Mare loc de frunte ca izvor de energie şi de credinţă (Ovaţiuni entuziaste nesfârşite. Aclamaţiuni)

*

Buchetul a luat sfârşit la ora 12.

Cu trenul de 2 noaptea, cea mai mare parte a oaspeţilor au plecat la Oradea-Mare. A doua zi Luni, la ora 8½ dimineaţa, d-l Ion I. C. Brătianu, întovărăşit de d-nii Vintilă Brătianu, I. G. Duca, G. Mârzescu, Al Alimăneşteanu, Drăghicescu, Săveanu, V. Alimăneşteanu şi Al. Mavrodi, a plecat cu automobilul tot la Oradea-Mare.

Sărbătorirea d-lui Nicolae Iorga

La Ateneul din Bucureşti

Un foarte numeros public alcătuit din prieteni, cunoscuţi, admiratori, foşti elevi şi studenţi, au sărbătorit Sâmbătă seara la Ateneul din Bucureşti pe d-l Nicolae Iorga cu prilejul împlinirei a cinci-zeci de ani de vârstă. Sala Ateneului este ticsită şi în asistenţă se remarcă figurile a tot ce este mai ales din intelectualitatea Capitalei.

D. profesor N. Iorga este primit de către comitetul organizator al acestui festival în urale şi ovaţiuni entuziaste şi ia loc în loja comitetului Ateneului, frumos împodobită cu ghirlande de flori. Numeroase delegaţiuni din partea prietenilor şi admiratorilor săi vin să-l felicite, dăruindu-i buchete de flori. Un cor de şcolăriţe cântă „Mulţi ani trăiască" şi cântecul religios „îngerul a strigat".

D. HANEŞ în numele organizatorilor acestui festival, ia cuvântul relevând marele merit al profesorului care încă de student — un student eminent al universităţei din Iaşi — şi a manifestat dragostea sa de neam şi către ţăranul în care a descoperit comoara virtuţilor rassei noastre. Oratorul vorbeşte de ceealaltă latură a activităţei sale pe terenul educativ arătând munca depusă pentru unitatea naţională şi termină urându-i încă mulţi ani pentru prosperitatea neamului.

D. LIVESCU vorbeşte în numele artiştilor Teatrului Naţional a cărei scenă sărbătoritul a ilustrat-o cu atâtea lucrări de artă.

D. profesor PAUL BUJOR urează mulţi ani de muncă distinsului elev al universităţii din Iaşi şi profesorului sărbătorit de astăzi.

D. ST. ION în numele biroului Ateneului urează viaţă prospera şi îndelungată profesorului Iorga.

D. STELIAN POPESCU în numele sindicatului ziariştilor aduce urări ziaristului Iorga, care timp de trei-zeci şi doi de ani a ilustrat presa română.

D. VAIDA VOEVOD aduce omagiile Ardealului pentru munca depusă de d-sa pe terenul desrobirei provinciilor româneş i asuprite.

D. dr. LUPU aduce elogii sărbătoritului în numele cititorilor săi.

Preotul POPESCU vorbeşte în numele preoţilor pentru a căror desvoltare culturală profesorul Iorga a luptat.

Mai vorbesc studenţii Claudian Rally şi d. Notara în numele artiştilor şi în mijlocul uralelor nesfârşite ale întregei asistenţe serbarea a luat sfârşit.

D-l Ion I. C. Brătianu în Ardeal

In județul Hunedoara

Cu toate că organizarea liberală din județul nostru este abia în fașă, ea nefiind începută de cât de două luni cu toate că domnul Brătianu vizitând patru centre din acest județ, primirea ce i s'a făcut a trebuit să fie divizată pe plăși și mai ales cu toate că despre sosirea domnei Sale nu s'a știut de cât cu câte-va zile mai înainte, manifestarea de simpatie din partea populației Hunedorene a fost atât de spontană și de vie, în cât se vede clar că ultima nădejde de mai bine este pusă tot în partidul care a făurit România Mare.

La Deva.

In gara Deva Domnul Brătianu și însoțitorii săi: dnii Al. Constantinescu, Const. Brătianu, Alimănișteanu și Horia Furtună, au fost salutați de primarul orașului în-fruntea unei delegațiuni.

D-l Ion I. C. Brătianu a descins în piața Unirei unde era așteptat de comitetul național-liberal al plășei Deva și de 7—800 țărani și intelectuali din aceiași plasă. La aclamațiuni vii de „trăiască" și „ura" D-sa este la moment înconjurat de cei care veniseră să-l vadă.

In mijlocul mulțimei, domnul Brătianu ține o splendidă cuvântare, în care arată că sarcina consolidărei și aceia a îndreptărei relelor de care suferim, nu trebue să fie lăsată numai în grija oamenilor politici, căci aceștia oricât de luminați și buni patrioți ar fi, nu pot îndrepta singuri răul și că ei trebuesc să fie ajutați la înfăptuirea unei Românii puternice de fie care cetățean care de la locul unde este pus are datoria să muncească zi de zi în acest scop și că numai atunci vom ajunge să nu ne temem de vecinii care ne pândesc cu ochi lacomi, când toți vom fi uniți în cugeri și simțiri și vom avea credință neclintită în viitorul și tăria neamului acestuia.

Domnul Brătianu a primit apoi în audiență comitetul național-liberal al plășei Deva constituit în mare parte din preoți și învățători; 14 delegațiuni de țărani care i s'au plâns de starea materială precară în care se găsesc și de lipsa de solicitudine față de dânșii a celor ce ar trebui să le poarte grija. Urmează apoi o delegație de muncitori din Simeria și o delegație de economi din Deva.

Trecând acasă la șeful organizației din Hunedoara, d-l A. Mănciulescu, oaspeții au fost salutați și ovaționați de numeroși prieteni ai gazdei, pe care domnul Brătianu îi îndeamnă la muncă fără preget pentru binele și fericirea țărei. Participă la gustare — banchetul fiind aranjat în orașul Hunedoara — d-nii: Virgil Albescu farmacist, dr. Ulpiu Almășescu avocat, I. Ignațiu profesor, I. Josan profesor, I. Păstrar profesor, I. Mihu profesor, N. Ionescu învățător, N. Popescu învățător, dr. N. Bolu medic, V. Stoicovici proprietar, Al. Petran preot, T. Orovean ing., Balomiri, L. Spolală, D. Marinescu, M. Stoica, A. Lula preot, Var. Deruța protopop A. Greavu industriș, A. Vancea, M. Orădean, N. Bubarnic, N. Dinu, N. Hencilă agricultori, N. Dunca preot, D. Mihoc preot, Florian avocat, Al. Sebeșan, D. Mihalis, S. Bereni, Gh. Ghinea profesori, etc.

La invitarea făcută de profesorul Mihu de la școala Normală, oaspeții primesc să viziteze expoziția de fine de an de la acea școală, unde se cumpără mai multe obiecte din cele expuse iar d-l Al. Constantinescu a donat 200 lei pentru premii la școala de aplicație. La orele 1225 oaspeții pornesc cu automobilele la Hunedoara, însoțiți de d-nii Al. Mănciulescu și Th. Oroveanu.

La Hunedoara.

In onoarea oaspeților cari vizitau orașul, uzina și castelul Huniazilor, intelectualii din orașul Hunedoara au dat un banchet la care au participat în afară de cei sosiți din Deva d-nii: Dr. Lețnicau, dr. I. Popovici, dr. Al. Bogdan, dr. Gh. Dubleș, dr. Eug. Tulea, Constantinescu, Val. Bejan, N. Macrea, dr. Baciu, dr. Gh. Dănilă, L. Mazzuchi, T. Tulea, A. Ludu, dr. Des. Filop, R. Kalic, B. Salat, ing. Onciu și alții al căror nume ne scapă. Primirea călduroasă și cuvintele de recunoștință adresate marelui bărbat de Stat și făuritor al României Mari, au avut darul să transforme banchetul într'o adevărată petrecere intimă.

La întrebarea pusă de Hunedoreni asupra căii ce ar fi de urmat pentru a se putea așeza noul Stat pe temelii solide, domnul Brătianu răspunde printr'un toast în care arată că numai prin munca și patriotismul tuturor se poate ajunge la acest lucru, iar nici de cum prin nepăsarea asupra treburilor publice de care dau dovadă oamenii din generația de astăzi. A se sta astăzi cu mâinile în sân și'a privi la toți cei care dornici de parvenire se agită incontinuu pe când toți cei capabili și cinstiți stau de o parte privind cum totul este dărâmat de cei care nu fac politică de cât din dorul de a-și creia o situație personală, este cea mai mare greșală. D-sa se aduce singur ca exemplu arătând că ai fi putut trăi ca un cetățean liniștit fără să-i pese de treburile statului, căci la numele ce i l'a lăsat ilustrul său părinte, nu ar fi putut adăuga o nouă glorie și că mai ales după războiul de desrobire opera Domniei-Sale fiind terminată, ar fi putut să se odihnească pe laurii câștigați. Sufletul de Român nu-i permite însă aceasta și nu se va opri până ce țara mărită nu va fi și puternică.

La acestea d-l Mănciulescu spune că dacă bucuria celor de față este nemărginită având în mijlocul lor pe desrobitorul Românilor depretutindeni, această bucurie este cu atât mai mare, cu cât toată nădejdea de mai bine al acestei țări se îndreaptă tot spre acei cari au realizat visul milenar al Românilor și care au datoria de a complecta opera înfăptuită, prin cimentarea complectă a statului și întărirea lui.

După vizitarea Uzinei de fer și a Castelului oaspeții au plecat la Geoagiu de unde Vineri s'au îndreptat spre Brad.

Cronicar.

In munții Abrudului

In țara lui Horia, Cloșca, Crișan și Avram Iancu vibrează, azi ca și în toate timpurile, o vie și puternică conștiință națională. Admirabilul popor românesc din acest istoric ținut are o exemplară mândriune politică — și de aceea, când s'a aflat la Abrud și în comunele învecinate cum-că d-l Ion C. Brătianu șeful partidului național-liberal, vine să le facă cinstea unei vizite, toți Românii — cu excepția numai a patru „intelectuali" îmbâcsiți de un strâmt spirit de partid — au alergat într'un suflet să-l primească cu inima și căldura lor tradițională ca pe cel dintâi fruntaș al neamului, omul războiului și al desrobirei lor seculare.

Primirea.

D-l Ion. I. C. Brătianu, însoțit de d-nii Alex. Constantinescu fost ministru, V. Alimănișteanu, Const. Brătianu și Horia Furtună, a sosit în Abrud Vineri seara, 17 Iunie, la orele 7. In vârful dealului Bucești, la Hotarul județului Alba-Inferioară, șeful partidului național-liberal și suita sa, cari veneau dela Brad, unde de asemenea li-s'a făcut-o recepție din cele mai simpatice și respectuoase au fost întâmpinați de d-l Ion Rusu Abrudeanu, popularul deputat al cercului Abrudului.

La intrarea în comuna Buninginea, d-l Brătianu a fost aclamat de o mare mulțime de țărani, cari i-s'au înșirat de șicanele autorităților silvice în chestiunea veșnic supărătoare a pășunatului vitelor, care fiind și azi la discreția unor funcționari străini, devine în mâinele acestora un mijloc de persecuție și răsbunare.

In fața unui arc de triumf, ridicat la intrarea în comuna Abrud-sat, aștepta pe d-l Brătianu un banderiu de patru-zeci țărani călăreți, în frumosul și pitorescul lor port național din Bucium, Mogoș, Zlatna, Valea Dosului etc. In clipa aceasta, 16 tunuri mici (numite treascuri), așezate pe înălțimile Ogorului și Dealul baeșilor, bubue și vestesc văilor și munților istorici ai Abrudului sosirea celui mai de frunte fiu al neamului românesc.

In această atmosferă de entuziasm și solemnitate, cele 3 automobile cu distinșii oaspeți parcurg în aclamațiile poporului Abrud-satul, frumos pavoazat cu steaguri tricolore, și la orele 7 seara își fac intrarea în piața orașului Abrud, oprindu-se în fața unui al doilea arc de triumf, unde muzica locală îi primește în sunetul imnului „Deșteaptă-te Române!", după care populația locală, intelectuali, țărani și muncitori izbucnește în urale entuziaste. Aci primul cuvânt inimos de bună venire îl rostește medicul orașului dr. *Ștefan Banți*, membru în comitetul organizației locale a partidului național-liberal, apoi deputatul *Ion Rusu Abrudeanu*, care asigură pe d-l I. Brătianu cum-că Moții, cunoscând strălucitele fapte mărețe pentru ridicarea și unirea neamului nostru săvârșite atât de ilustrul său părinte cât și de d-sa, îi pun la dispoziție întreg devotamentul și sufletul lor pentru munca de consolidare a țării ce îl așteaptă.

D. Ion I. C. Brătianu răspunde că încântătoarea și istorica regiune a Moților nu-i este necunoscută, căci a vizitat-o încognito, ca ministru, acum 12 ani, când cumpărând vechia biserică a lui Horia, de bârne mari de brad din Gura Albacului, a transportat-o la Florica unde a reclădit-o întocmai lângă mormântul părintelui său. Acest sfânt locaș care a servit ca un măreț simbol al unirei tuturor Românilor, va fi sfințit la anul viitor cu mare cinste, solemnitate la care d-sa invită de pe acum brava populație a munților Abrudului.

După ce d-nii I. C. Brătianu și Alex. Constantinescu, fost ministru și neprețuit tovarăș de muncă al șefului partidului național liberal, deschind la locuința d-nei Aneta Fodor, văduva regretatului advocat și bun român dr. Vasile Fodor, marea mulțime adunată în piață ovaționează și aclamă din nou pe ilustrul oaspe e. Apoi deodată toți se prind în mod instinctiv de mână și se încinge o mare horă a unirei, intrând în rândurile dansatorilor și d-nii Brătianu, Constantinescu ca și ceilalți membri din suită. Entuziasmul și bucuria celor de față e la culme si durează până la orele 8½ seara, când a avut loc un banchet de douăsute douăzeci de persoane în cea mai mare sală din oraș.

Banchetul.

La banchet o cordialitate sinceră și comunicativă a stăpânit toate inimile. Au toastat: părintele paroh și protopop gr.-or. *Iosif Gomboș*, pentru M. S Regele și Dinastie, după care muzica a intonat „Imnul Regal" ascultat în picioare și cu nespus respect de numeroasa asistență. Apoi d-l dr. *George David*, președintele organizației a partidului național-liberal din Abrud, pentru partidul național-liberal și ilustrul său șef; dr *Ștefan Banți* pentru triumful ideilor mântuitoare pe care le reprezintă cu atâta autoritate și strălucire d-l Ion I. C. Brătianu, făuritorul României-Mari.

Dl deputat I. Rusu Abrudeanu relevează ervismul Moților și spune că Ungurii ne putând uita nici-odată că munții Abrudului sunt locul de naștere și scena de luptă a eroilor națio-na i Horia, Cloșca, Crișanu și Avram Iancu, au căutat sistematic să-i îngenunchieze și să-i sacrifice, necontribuind cu nimic la ridicarea economică și culturală a populației locale, din a cărei sudoare se construiau însă palate în Budapesta și alte centre ungurești. Azi a sosit ceasul reparațiunei. Trecutul de lupte mari și de sacrificii ai Moților pretinde cu drept cuvânt din partea conducătorilor României Mari reparațiuni grabnice și pe deplin meritate. Dl Rusu Abrudeanu, în această ordine de idei, face un călduros apel la patriotismul și înțelepciunea d-lui Brătianu, exprimându-și convingerea că salvarea munților abrudului de cumplita mizerie în care se sbat și de abuzurile unor slujbași ai administrației străini de neam și fără scrupul, nu poate veni decât din partea partidului național-liberal și a ilustrului său șef dl Ion I. C Brătianu, care înfăptuind România-Mare, este singurul în stare s'o și consolideze.

Fruntașul țăran *Alex. Lupu* din Bucium-Poeni închină pentru dl Brătianu și partidul național-liberal, singura și temeinica speranță de întărire a României-Mari.

D. *Cornel Munteanu*, senator al orașului Abrud, un neobosit și înflăcărat român, ridică paharul său în onoarea d-lui Alex. Constantinescu, a cărui muncă și sincera dragoste pentru Românii din Ardeal au fost totdeauna ilustrate prin fapte vădite.

Inimosul meșerias *Grățian Cloranu* se asociază prin câte-va cuvinte bine simțite la urările exprimate de oratorii precedenți pentru partidul național liberal și mult respectatul său șef d-l Brătianu.

Părintele Suciu, paroch greco-catolic în Abrud, salută cu multă căldură pe d. Rusu Abrudeanu, deputatul cercului Abrud, care pune toată inima, munca și puterile sale pentru ridicarea ținutului Abrudului și pentru ușurarea suferințelor populațiunei locale.

Cel din urmă în cuvântul, în aplauzele entuziaste ale asistenței, marele bărbat de stat d. *Ion I. C. Brătianu*, care glorifică virtuțile Moților, în sufletul cald al cărora spune că va găsi sprijinul necesar în munca grea ce îl așteaptă pentru întărirea țării și îndreptarea tuturor relelor de cari suferă istorica regiune a urmașilor lui Horia Cloșca, Crișan și Avram Iancu.

Banchetul a luat sfârșit la orele 11 și jumătate din noapte, în mijlocul uralelor nesfârșite ale numeroșilor comeseni.

Intre mineri.

A doua zi, Sâmbătă dimineață, d. Brătianu și suita, însoțiți de d. deputat Rusu Abrudeanu, a vizitat șteampurile Statului dela Gura Roșiei, după care a mers la Roșia Montană unde s'a dus în scopul anume determinat de a lua cunoștință, de plângerile lucrătorilor minieri, cari l'au primit cu o deosebită încredere, dragoste și respect. Plecând dela mina Statului în piața Roșiei, în bubuitul tunurilor ce băteau de pe muntele Cârnicul, d. Brătianu a fost salutat aci prin cuvântări adânc simțite de către d. Romul Leheni, vrednicul director al școalei primare de stat, și parohul greco-catolic local d-l Cosma, cari au scos în relief nevoile mari ale localității, exprimându-și convingerea că mântuire nu așteaptă decât dela patriotismul, priceperea și dragostea de neam a partidului național-liberal și a ilustrului său șef.

La orele 11 dimineața, d-l Brătianu și suita, în aclamațiile entuziaste ale minerilor și populației, au plecat spre Cluj, oprindu-se pentru a lua dejunul în ospitaliera casă a părintelui Marcu din frumoasa comună Bistra de pe Arieș.

Telegrame omagiale

Primirea făcută șefului partidului național-liberal în ținutul Abrudului a fost din cele mai înălțătoare și mai bine meritate. Ea a fost expansiunea sinceră și caldă a unui popor viteaz și

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

alin de încredere în conducătorii cei mai de frunte ai neamului.

Ca dovadă despre aceasta, vă transmit următoarele telegrame expediate din Zlatna d-lui deputat Rusu Abrudeanu la Abrud:

Vă rog să transmiteți marelui bărbat de stat Ion. C. Brătianu oaspe ilustru al munților noștri sentimentele mele de admirație și adâncă considerațiune.

Iacob Domșa
protopop

Vă rugăm să binevoiți a comunica din partea cetățenilor zlătneni înaltului oaspe al orașului Dv., făuritorului României Mari și viitorului consolidator al ei, pe lângă expresiunea înaltei lor considerațiuni și vie dorință ce o au de a-l vedea în mijlocul lor.

Andrea, A. Fărcășanu, Augustin Naștu, Vasile Popescu, Silviu Băcilă, inginer silvic, **Bertzi Gangolea, Corneliu Beșa,** inginer de mine, **Chirilă Dumitreanu, Emanuil Scrobotă,** învățător, **preotul Giurca,** casier al uzinelor, **G. Popescu,** preot, **Iuliu Naștu, Iuliu Pop, Ioan Fodoreanu,** preot, **Ioan Piuta, Ioan Urzică. Ioan Cristea, dr. I. Rece, Nicolae David, Nicolae Barcian, Nicodim Popescu, P. Pătrânjenaru,** primar, **P. Constantinescu,** inginer, **Partenie Buca,** director școlar, **Petre Pătrânjenaru,** învățător-director, **Romul Naștu. Traian Baicu, Titu Domșa,** proprietar.

La Turda

Dela Bistra, d-l Brătianu a plecat Sâmbătă după amiazi, la orele 3½, la Turda, unde a descins pentru o oră la d-l dr. I. Boeriu și unde a luat o mică gustare în societatea membrilor partidului național-liberal din localitate.

La ora 7 seara, d-l Brătianu și suita au plecat la Cluj.

Moțul.

INFORMATII

Dela Curtea Regală

Ziarele din București anunță că, după închiderea Parlamentului, Suveranii vor pleca în Franța unde M. S. Regele va face o cură la una din stațiunile balneare franceze, iar M. S. Regina se va duce în Bretagne, unde se va întâlni cu surorile sale.

După cură, M. S. Regele se va întâlni cu președintele republicei franceze.

■

Vineri, 17 Iunie, a avut loc la Palatul Regal dela Cotroceni, ceremonia înmânării actelor de intrare în posesiune a castelului din Bran, dăruit M. S. Regelui.

Delegația compusă din protopopul dr. Vasile Saftu, dr. Schele, primar, Emil Socaciu vice președintele comisiei interimare, prefectul Mateescu, August Hestoi, notar dr. Deppner și senatorul Polony, a fost primită eri la orele 2 jum. de Suverani, cărora le-a predat cu ceremonia uzuală pergamentul de proprietate.

Dr. Schele primarul Branului, a descris castelul arătând că datează din secolul XIII, are o întindere de 40 ha., cuprinde 25 camere, din care jumătate sunt amenajate.

In parc se află o fântână adâncă de 300 metri, și care în plus constitue o curiozitate arheologică din cele mai mari.

Suveranii au mulțumit delegației, după care solemnitatea a luat sfârșit.

■

Politice

Ziarul „Temesvári Hirlap" care apare la Timișoara, publică următoarele declarații pe care i le-ar fi făcut d-l Take Ionescu, cu prilejul trecerii sale spre Belgrad:

„Dreptul de a se organiza îl au pe deplin maghiarii în România. nici o piedică nu li se va opune."

„De la Ungaria nu așteptăm altceva decât să respecte tratatul de la Trianon. In chestiunile ei interne nu ne vom amesteca"

■

D-l comisar regal maior Cernat a terminat instrucția comuniștilor bucureșteni arestați.

Punctele de acuzație ale d-sale sunt:

Legăturile cu Moscova și cu federația balcanică de la Varna; complicitatea d-lui Gh. Cristescu în constituirea gărzilor roșii de la fabrici; supunerea șefilor comuniști români la ordinele primite de la Varna.

Financiare

Ministrul de finanțe a luat dispoziția că comercianții și necomercianții cari în anul 1920 au făcut vânzări și cumpărări cu o cifră de afaceri mai mare ca 500 de mii lei să facă declarații până la 30 Iunie la percepțiile respective de aceste vânzări și cumpărari pentru a se putea stabili impozitele respective. Contravenenții vor fi amendați cu 50 la suta din impozitul ce trebuiau să plătească plus o amendă specială de 10 mii de lei.

■

Ministerul de finanțe face cunoscut că despăgubirile de război se vor achita prin bonuri de despăgubiri, în felul rentei de stat, însă fără dobânzi.

Aceste bonuri vor fi amortizabile probabil în 10 ani. Sumele ce se vor da, vor fi acele prevăzute în hotărîrile acordate de comisiunile de despăgubiri. Pentru înfăptuirea acestui lucru se va întocmi un proect de lege.

■

Comerciale

Negustorii clujeni cari apreciază serviciile preseiai prin aceea că populuri, zează firmele lor, se arată și de data aceasta foarte gentili cu Serbările presei, oferind obiecte de preț pentru uriașa Tombolă care va funcționa Sâmbătă 25 și Duminecă 2 Iunie, în Parcul orășănesc, la marile Serbări ale presei.

Organizatorii acestor Serbări au introdus fericita inovație, de a face cu acest prilej o prețioasă reclamă chiar în cuprinsul Parcului, fiecărei firme care va dona obiecte pentru Tombolă.

■

Diverse

Proprietarii de trăsuri și automobile sunt indicați pe calea aceasta, să se pregutească pentru Marea bătae de flori a Sindicatului presei din Ardeal, care va avea loc în ziua de Duminecă 26 Iunie.

Atragem atențiunea, în acelaș timp, că atât trăsura cât și automobilul cel mai artistic impodobit cu flori, vor fi premiate de un juriu special.

Fond l cultural I. C. Brătianu *D-nii Profesori Sextil Pușcariu și Alex. Lăpedatu, dela Universitatea din Cluj, au fost cooptați, în ședința dela 8 Iunie a Comitetului fondului cultural I. C. Brătianu, ca membri ai acestui Comitet.*

■

Dr. Lăzărescu, medic-șef al Casei Cercuale, Specialist în boale Interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p' m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

■

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate și la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche acărui surmenaji staționar prospătează corpul obosit oțelește mușchii stătuți stânge ori ce dureri corporale și dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică și chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

■

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

Vopsește curată și spală

cel mai eftin, și mai frumos

spălătorie și vopsitorie chimică de stofe

„KRISTÁLY"

CLUJ, Fabrica și prăvălia centrală: Bucovina No. 32. (fost Munkácsi) 74

Primește și face expediții cu poșta.

Representantul din Bistrița este: M. V. Grünberger Piața No. 43 (sub gălețe.) Telefon 500—11211.

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI MOBILE ȘI PIANE

să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile alui

SZEKELY și RETI

Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acții

Persoanelor de încredere se face vânzarea și cu plată în rate

ȘTIRILE ZILEI

Aseară a sosit în București misiunea polonă pentru a continua tratativele în chestia convenției economice. Misiunea e compusă din d-nii Strassburger, reprezentantul afacerilor externe, Zbysevsky, consilier și alții.

■

La Cernăuți a avut loc o întrunire a partidului democrat al Unirei din Bucovina. Au luat cuvântul mai mulți parlamentari și fruntași ai partidului.

■

In Bulgaria au fost arestați doi comuniști asupra cărora s'au găsit fotografia lui Cristescu, diferite indicațiuni și bani. Incercând să fugă, ambii comuniști au fost împușcați de către jandarmi bulgari.

■

Grănicerii noștrii au omorît la malul Nistrului, pe șeful comitetului bolșevic din Cetatea-Albă Abramovici, care evadase, asvârlind var în ochii sentinelii.

■

Un grav conflict a izbucnit între d-nii medici ai Eforiei Spitalelor Civile din București și d-nii Efori, în urma diferitelor abuzuri săvârșite de către Efori.

Consiliul facultății de medicină fiind convocat și ascultând plângerile medicilor, d-nii profesori au hotărît să suspende cursurile și să refuze concursul medical al Eforiei până ce Eforii nu vor fi înlăturați.

■

Ziarul „Indreptarea", sub titlul „Aducere aminte" arată o mare mirare față de campania condusă în contra aprovizionării de către ziarul „Dacia", spunând că directorul acestui ziar, d-l Zăvoianu, a făcut oarecari propuneri și demersuri care dacă ar fi fost admise — zice „Indreptarea — ziarul „Dacia" ar fi susținut guvernul.

Este vorba deci de o încercare de vânzare făcută guvernului din partea „Daciei, înaintate de a se vinde d-lui Marghiloman

După informații din Moscova, Trotzky se găsește grav bolnav având cancer la plămâni.

■

Cu prilejul reformei agrare, se știe că s'a format un grup extremist în sânul majorității care a căutat să facă presiuni asupra guvernului pentru ca acesta să admită oarecari modificări în proect. Guvernul răspunde acum acestora cu presiuni inverse, mai ales asupra acelor deputați din Banat care au încasat sume enorme în urma unor permise de export de vite

Atențiune!

Unde te duci camarade? Unde??

La „Regele Pârjoalelor"

IOSIF RAPOLTI

„Restaurantul ELISABETA"

Strada Erzsébet

unde vreau să mânânc pârjoale și să beau o sticlă de vin bun.

Dece?

Pentrucă numai la el se poate găsi în fiecare zi oarne proaspătă de porc, din care prepară renumitele pârjoale.

Telefon 13-64. 678

Atențiune!

Copiii Clujului

Copiii Clujului vor avea o mare bucurie la Serbările presei în zilele de 25 și 26 Iunie, când vor putea lua concursul de frumusețe organizat de Sindicatul presei din Ardeal în Parcul orașului.

Cele mai plăcute surprize sunt rezervate cu acest prilej, la zece dintre cei mai frumoși copii.

Toți părinții cari cred că micii lor copii sunt cei mai frumoși — și care părinți nu cred astfel? — să-și aducă copiii la marile Serbări ale presei, unde va fi cea mai neuitată petrecere pentru toți.

Cometa Winecke și serbările presei

Evitarea unei ciocniri catastrofale cu pământul a cometei Winecke, va fi marele merit al Serbărilor presei de Sâmbătă și Duminecă, din parcul orașului. Organizatorii acestor Serbări, au aranjat astfel lucrurile ca faimoasa cometă să nu atingă câtuși de puțin planeta noastră, ci să trimeată numai salutări locuitorilor pământului, și în special marelui public dela Serbările presei.

Salutările cometei vor primi un răspuns, subt forma unei revărsări formidabile de artificii, focuri bengale, rachete, etc. etc.

Va fi un spectacol grandios, dela care nu trebuie să lipsească nici un locuitor al Clujului.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚI:
Luni, Marți, Miercuri:
„CEZARINA" Partea IV.
Joi, Vineri, Sâmbătă:
„CEZARINA" Partea V.
Duminecă:
HOȚUL SIMPATIC.

CINEMA APOLLO:
Luni, Marți:
„BARRABAS" Partea IV.
Miercuri, Joi:
„BARRABAS" Partea V.
Vineri, Sâmbătă:
Marchizul Dsi-Fu.

CINEMA URANIA:
Luni:
In lumea Visurilor.
Marți, Miercuri:
FROU-FROU.
Joi, Vineri:
Romanul unui Vagabond.
Sâmbătă, Duminecă:
FLOAREA OFELIȚA.

22

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 535

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

CAUT o econoamă în etate 35—40 ani. Preferite preotesite văduve. Ofertele însoțite de poștă rog a să adresa administrației. — Discreția asigurată „Soarta".

VÂNZĂTOARE pentru librărie se caută, care să știe limba română și maghiară, a se adresa la Administrația ziarului nostru.

INVĂȚĂTOR diplomat caută oficiu, pe lunile de vară, eventual pe mai departe. Adresa: Ioan Cobciu învățător, Topadeșartă p. Nădășel.

2 DACTILOGRAFE află aplicare într-un birou la o mare societate. Se oferă salar bun. Adresa la ziar sub 13.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE un cal 4½ ani, trăsurică pe două rate, ham, mobile frumoase albe cu ghizură, pentru salon sau odaie de dame, casă de fier. Adresa la ziar sub 808. 808

Reclama 625

PRĂVĂLIE în centrul orașului eventual cu casă se vinde imediat. Deslușiri dă: Proprietarul cafenei „Europa". 812

Dormitor, Sufragerie, birou, bibliotecă, ½ garnitură salon și obiecte casnice de vânzare. A se adresa portarului Palat Banffy Piața Unirii 29.

De vânzare casă modernă situată în parc poziție admirabilă. Liberă de acum, compusă din 2 apartamente a câte 2 camere antreu și bucătărie. A se adresa la Librăria Cartea Românească Cluj, Piața Unirii No. 7.

DIN CAUZA plecărei mele în străinătate vând o instalație modernă de farmacie și droguerie, informați I. Știopu, Str. Saguna No. 20 parter Ofertele se primesc pe adresa de mai sus.

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsește de vânzare la toți vânzatorii ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

Închirieri:

Reclama 676

LOCUINȚĂ caută un funcționar de stat, căsătorit fără copii, mobilată ori nemobilată în centrul orașului, constând din 2 odăi și culină. Adresa: Reclama sub Funcționar.

CAUT cameră mobilată pentru familie, plătesc bine Bebe. 684

Diverse:

SE CAUTĂ companist cu capital pentru întreprindere mare cu drogue și chimicale în oraș mare comercial din Ardeal, având concesiune și instalație modernă. Informații se pot da la adm. ziarului Infrățirea.

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚĂRUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

Direcțiunea Generală a C. F. R.

No. 16005—1921.

Tabloul al II-lea

pentru destituiți și revocați din serviciu în anul 1921

	Numele și prenumele	Funcțiunea	Cl.	Serviciul din care o făcut parte	Destituit sau revocat pe ziua de	Motivul destituirei sau revocărei
1.	Lovin Gheorghe	Imp. de bir.	II.	St. București	1 Martie	Pentru luare de mită și falșuri în acte
2.	Tăut Dumitru	Magaziner	II.	„ „	„ „	„ „ „ „ „ „ „ „
3.	Codrea Victoria	Imp. de bir.	V.	Serv. B. Dir. Casei Muncii	24 Febr.	Pentru atitudine puțin cuviincioasă și provocare de scandal și bătae localul Adm.
4.	Cojocaru Ilie	Magaziner	III.	St. Galați	1 Martie	Pentru abuz de încredere.
5.	Liteanu Ilie	Șef de gară pr.	IV.	St. Botoșani	25 Ian.	Pentru delapidarea sumei de Lei 181587'77 din casa stației
6.	Pârvulescu Scarlat	Imp. de mis-pr.	III.	St. Caracal	16 Martie	Pentru Luare de mită.
7.	Stefaniu Ruxandra	Cogist	II.	Serv P. D. G.	1 Martie	Pentru părăsirea postului.
8.	Roșca Maria	Copist	II.	„ „	1 Martie	„ „ „
9.	Manolache Mihail	Portar	V.	Atel. Iași	20 Febr.	„ „ „
10.	Ionescu Silvia	Copistă	II.	Insp. 3 M. B.	20 Febr.	„ „ „
11.	Meza Aurora	Copistă	II.	Serv. B. Iași	1 Martie	„ „ „
12.	Păunescu Polihronie	Magaziner	I.	St. Caracal	16 Martie	Pentru luare de mită.
13.	Vasilian Nicolae	Imp. de miș. f. f. casier	III.	St. Buc.	5 Febr.	Pentru falșificarea biletelor de călătorie cu plată pe C. F. R.
14.	Neorescu Constanța	Copistă	II.	Serv. C. M. B.	1 Martie	Revocată pentru părăsirea postului.
15.	Gogălniceanu Alex.	Subinspector	III.	Serv. C. M. Dir. II. Reg.	1 April.	Pentru abuz de putere întocmiri de situații false a vagoanelor nerespectând ordinul și lipsa.
16.	Pârvănescu Pandele	Șef de gară	I.	St. Vlăduleni	1 April.	Pentru luare de mită și pentru comerț de cereale fiind funcționar al Statului.
17.	Prescorniță Adostol	Șef de gară	III.	St. Tibru	1 April.	Pentru abuzuri de putere întocmiri de situații false a vagoanelor, călcare de ordine și greșeli grave în serviciu.
18.	Lupan Silvestru	Șef de gară	II.	St. Mărculești	1 Martie	Pentru false în scripte și luare de mtie
19.	Spintz Florica	Imp. de bir.	V.	Serv. R. Buc.	1 April.	Pentru părăsirea postului.
20.	Gheorghiu Costică	Șef de gară	II.	St. Roșiesti	1 April.	Pt. grave nereguli în serv. și luare de mite
21.	Patrognet Charles	Copist	II.	Serv. T. Iași	1 Martie	Pentru părăsirea postului.
22.	Teodorescu Ioan	Imp. de bir.	V.	Serv. D. P. IR.	18 Febr.	Revocat părăsirea postului.
23.	Zdrobici Maria	Imp. de bir.	V.	„ D. G.	15 April.	Destituită părăsirea postului.
24.	Dorin Antoneta	Copist	I.	„ P. D. II. R.	15 Martie	„ „ „
25.	Cătană Mihail	Șef de gară	II.	St. Curtici	15 April.	Pentru abuz de putere luare de mită și exercitare de comerț.
26.	Mirică Costache	Mec. cond. loc.	II.	Dep. K. Triaj	1 Mai	Pentru furt de materiale.
27.	Pleșu Ecaterina	Imp. de bir.	V.	Serv. B. D. G.	1 Mai	Revocată pentru absențe nemotivate.
28.	Diamandescu Vict.	Copistă	II.	St. Buc.	22 Martie	Revocită pentru părăsirea postului.
29.	Bancianu Florica S.	„	II.	Serv. M. D. 7. R.	16 „	„ „ „ „
30.	Vasilu Ioan	Imp, de miș.	IV.	St. Botoșani	16 „	Destituit că în unire cu șeful Litean a delapidat casa stației în sumă de lei 18158777.
31.	Bocăneț Teodor	Imp. de bir.	II.	Serv. C. M. D. I. R.	1 Apr.	Destituit.
32.	Mercore Const.	Copist	II.	„ B. D. 7. R.	21 Febr.	Destituit pentru părăsirea postului.
33.	Ivan Ana	Imp. de bir.	II.	St. Brașov	17 Martie	Revocată pentru părăsirea de post.
34.	Dascălu Dumitru	Copist	II.	Serv. M. D. 7. R.	1 Febr.	Destituit pentru părăsirea postului.
35.	Niculescu Alex.	Imp. de bir.	V.	„ J. Buc.	1 Febr.	„ „ „ „
36.	Ionescu Andrei	Imp. de bir.	V.	„ P. D. G.	22 April.	„ „ „ „
37.	Cristescu Ioan	Picher pr.	I.	Insp. 9 Int. Slobozia	15 Mai	Revocat pentru sustrapere de materiale.
38.	Vagner Carol	Picher pr.	III.	Insp. L. 20	1 Mai	Destituit „ „ „ „
39.	Papazol Traian Ion	Copist	II.	St. P. Olt.	13 Mai	„ pentru încercare de instigație la grevă pentru personalul inferior.
40.	Constantinescu N.	Șef de manevră	III.	St. Ploești	15 April.	Destituit pentru că a încercat a vinde unui individ o pompă proprietatea Adm. C. F. R. pe prețul de 1500 Lei.
41.	Stănescu Ilie	Șef de gară	III.	St. Plosca	1 Ian.	Pentru luare de mită.
42.	Popa R. Marie	Imp. de bir.	V.	Serv. P. DG.	1 Iunie	Pentru părăsirea serviciului.

Regatul România. Ministerul Lucrărilor Publice.
Direcțiunea serviciului Hidraulic, Cluj, strada Mico No. 32.

No. 1283—1921.

Concurs.

La Direcțiunea Serviciului Hidrauluc Cluj, (Str. Mico No. 32.) sunt vacante următoarele posturi:

2 Contabili,
1 Registrator-archivar.
1 Manipulant de birou.

Aceste posturi vor fi retribuite după pregătire și anii de serviciu conform Normelor de salarizare ale Consiliul Dirigent cu lefuri aprobate din nou de Ministeriu. Cererile scrise cu mână proprie însoțite de documentele privitoare la pregatirea și la praxa de până cum se vor înainta Direcțiunei Serviciului Hidraulic Cluj, str. Mică No. 32 până la 1 Iulie 1921.

Cluj, la 14 Iunie 1921.

806 Director Indescifrebil.

S'a terminat **cu criza locuințelor** folosind

NOXA

cel mai bun stârpitor de ploșnițe,
319 care le distruge chiar și ouăle.
Prețul unei sticie Lei 15·—

Depositul principal Farmacia „Dr. Biro" Cluj, Piața Unirei

Lacul cel mai bun pentru unghii. Revânzătorii cu rabat 30% de la o duzină.
Bucata Lei 25·—
En gros și detail.
BARASCH București, Str. Regală No. 9.
810

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GAZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit.
148

Radio 1135

Opinci calitatea I-a să află de vânzare la Mihal Rosenthal Mag. de pielărie
Cluj, Str. Regina Maria No. 38.
806 Prețul ieftin.

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios.

MAXMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
35

M. ANGHEL
210
Cluj, Piata Mihai Viteazul 40
Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neîntrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

Technica Labora
birou technic de intreprindere.
Magazinul: Str. Regele Ferdinand No. 125.
802 **Birou: Calea Victoriei No. 53.**

Telefon:
Magazinul 144.
Birou 77.

A sosit closete, lavoare, de panama, tablă de alamă ori și ce articole technice și electrice. ◆◆

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 111
PENTRU
MICA PUBLICITATE

A sosit la

Cooperativa „Croitoria Românească"

fost Petricaş, Aiudean, Crânciovan, Niculescu & Comp.

Str. Memorandului No. 8.

619

Un vagon cu Stofe Franceze cele mai fine calităţi şi cu preţuri ieftine Se primesc comande cu preţuri reduse. Pentru funcţionari reducere specială şi plata în rate. Încurajaţi Cooperaţia Română.

Cea mai bună vopsea de păr în toate culorile.

809 **Bucata Lei 15·—**

En gros şi la detail.

AGRICOLA

SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURĂRI GENERALE BUCUREŞTI

Capital social: 10 milioane lei, din cari 5 milioane deplin vărsaţi.

Reprezentanţa Generală pentru Transilvania, Maramureş şi Crişana în

502 **CLUJ,**

Str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii. Telefon No. 621.

AGENŢII PRINCIPALE:

CLUJ la „Banca Centrală" Str. Regina Maria 6—8. ORADEA-MARE la Banca „Hillinger & Illyés" Str. Regele Ferdinand 6. SATU-MARE, la „Banca Română" soc. anonimă, Piaţa Victoriei 6. SIGETUL-MARMAŢIEI Pécsi şi Fried arhitect şi inginer. SIMLEUL-SILVANIEI, în regia proprii.

Asigurările se pot efectua la orice agenţie, în condiţiuni avantajoase

---

Instalaţii de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparaţii de maşini de scris şi cusut executa cu preţ convenabil:

La Intreprinderea Electrotechnică şi mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Becuri electrice „TUNGSRAM" precum şi materiale cu preţ redus. □□ Intreprinderi şi pentru provincie.

9

MARE EXPOZIŢIE

la magazinul de modă

Lőrincz şi Tóth

Cluj, Piaţa Unirii No. 8.

Sa deschis

Restaurantul „COROANA"

în Calea Victoriei 49, condus de specialişti cu bun renume în aceasta branşe. Mâncări gustuoase — vinuri escelente. Preţuri moderate. 774

„Ţânţarul"

De vânzare

casă cu etaj din Str. Regina Maria 51, colţ, potrivită pentru a o transforma în prăvălie. Informaţiuni se pot lua la ing. Pohl Cluj, Str. Iuliu Maniu 6, et. III. 4.

755 până la orele 3—4 p. m.

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără Sare naturală de mlaştină ce conine şi fier care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neîntrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogueria Rozsa

Cluj, Piaţa Unirii No. 26. □ □ 44

Bănci, fabricanţi, industriaşi,

comercianţi cari au nevoe de

Contabili,

corespondenţi, dactilografi, agenţi, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂŢIREA".

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, Parfumeria d'Or

18 **Piata Unirei No. 5.**

Toată elita Clujului îşi dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiţii mititei cele mai alese gustări şi bere rece

329 □ la pahar. □

Transporturi de mărfuri
Curse cu automobile

în ori-ce direcţie execută

346 **cu preţuri convenabile:}**

Emil Blaga

CLUJ, Piaţa Stefan-cel-Mare No. 7.

Telefon 2-70. Telefon 2-70.

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" şi „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piaţa Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Aducem la cunoştinţa interesaţilor că reprezentanţa ziarului nostru pentru

AMERICA

am conferito Dlui GEORGE PINTEA dela Biblioteca-Română America, care este autorizat să primească orice publicaţiuni pentru ziarul nostru Infrăţirea

---

Filiala Luca P. Niculescu

14

La Hora Ţărănească. Palatul Fehér-Bárány Cluj.

Oferă onoratei sale clientele cu preţurile cele mai reduse posibil un nou transport de mărfuri sosite ca şi restul de articole ce se află în magazin cu preţuri de reclamă

Stofă Lână curată	120	Lei Mtr.	Prosope Bucata	15	Lei Mtr.	Velură Belgiană	60	Lei Mtr.
Stofă Lână curată	75	„ „	Prosope Bucata	20	„ „	Glot toate culorile	18	„ „
Muselin Lână curată 80 lat.	63	„ „	Prosope Bucata	30	„ „	Stofe pentru haine Bărbăteşti		
Muselin Delen 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	16	„ „	calilate l. 150 lat. . . .	180	„ „
Staubă (Carton) 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	18	„ „	Postav de haine 140 lat. .	140	„ „
Staubă (Carton)	12	„ „	Pânză jolj 80 lat.	20	„ „			

Vânzare en gros şi en detail. ●●● Sosesc zilnic transporturi noi.

Tipărit cu masina rotativă. Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII"

Anul I. No. 251 — Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini — Sâmbătă 25 Iunie 9121

Înfrăți

Administrația Ziarului „Înfrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA. CLUJ, STRADA [illegible] MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINIS[illegible]IA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Declarațiile d-lui Ion I. C. Brătianu

Cei cari au crezut că venirea în Ardeal a d-lui Ion I. C. Brătianu nu poate fi altceva decât o obișnuită acțiune de partide menită să ne coboare și mai mult în mijlocul patimilor și divisiunilor noastre politice, aceia nu numai că s'au înșelat în prevederile lor, dar au primit și o frumoasă pildă de ce la ce trebue să însemne astăzi cuvântul și acțiunea unui om care înțelege să aibe o chemare și o răspundere în viața politică a acestei țări.

Căci primit pretutindeni cu o iubire și cu o încredere care ar fi putut ușor să provoace declarații și preocupări demagogice, d-l Ion I. C. Brătianu s'a știut păstra necontenit la o înălțime pe care nu pot s'o ajungă decât adevărații conducători de țară.

Văzând durerile de aici, putea să le scormoniască și să le asmuțe împotriva adversarilor săi politici, așa cum au făcut până acum acei oameni și acele partide cari au crezut că pentru a fi democrat este de ajuns să desgropi și să transformi în mijloace de agitație nevoile și durerile unei societăți.

Știind ce vor minoritățile, putea să arunce cuvinte de lingușire pentru a culege apoi adesiuni cu prețul unei politici de abdicare sau cel puțin de concesii antinaționale.

Și știindu-se dușmănit, putea să utiliseze însești mijloacele de luptă ale dușmanului pentru a răspunde acum la toate acele campanii de ură și de calomnie care s'au dus aici împotriva sa și împotriva partidului pe care-l conduce.

Putea s'o facă fiindcă aceasta este așa zisa politică a democrației în care Ardealul, ca și întreaga țară, a fost târâtă în cei doi ani cari au urmat după războiu: politică de agitație, de lingușire, de făgăduială și de ură.

Dar d-l Ion I. C. Brătianu n'a venit aici nici să-și înfrunte adversarii și nici să-și numere prietenii, ci, om de stat, ridicat deasupra tuturor divisiunilor noastre politice, a venit să cheme și să grupeze la lucru toate elementele energiei noastre naționale. Străbătând Ardealul de la un capăt la cellalt, d-sa a înțeles să creieze acel front unic a conștiinței românești la a cărei linie sacră să se oprească toate patimile și toate învrăjbirile de azi.

N'a scormonit și n'a agitat nici o suferință, n'a rostit nici o făgăduială și n'a lingușit nici o slăbiciune, dar cunoscând direct realitățile și problemele de aici a arătat că mijloacele de îndreptare nu le vom putea găsi decât într'o politică de muncă sprijinită necontenit pe unitatea deplină a conștiinței noastre românești.

In declarațiile făcute la Cluj, d-l Brătianu a cerut „acordul intereselor și unirea organică a forțelor de pretutindeni", aceasta fiind pentru d-sa cea dintâi mare condiție a unei bune și rodnice guvernări

Și vorbind astfel șeful partidului liberal a înțeles să afirme, ca un răspuns pentru așa zisul regionalism, că dacă sînt interese și probleme ardelenești, politica noastră însă nu poate fi de cât una singură: politica țării și a statului român. Avem de apărat, în lăuntru și în afară, roadele unui război care, isprăvit pe câmpul de luptă, continuă încă în sufletul popoarelor utilizând mijloace și îmbrăcând forme față de care niciodată nu vom putea fi îndeajuns de prevăzători și datoria politicei noastre este să grupeze toate virtuțile și toate energiile neamului românesc pentru apărarea celei mai sfinte dintre cuceririle războiului pentru apărarea unirei. Intâiu păstrarea, desăvîrșirea și consolidarea unirei, și din împlinirea acestei datorii vor răsări și singurele forțe cu care vom putea da României guvernul și conducerea de care are nevoie. Tot ce se mișcă dincolo de cadrul acestei datorii este o ieșire din corpul națiunei, și prin urmare nu în acasă parte vom putea găsi mijloacele și forțele de guvernământ ale României Mari.

Cine nu-și vede astăzi de cât partidul, clasa sau regiunea, acela nu poate reclama un loc de inițiativă și de răspundere în marele efort al energiilor noastre naționale, — iată înțelesul politic al declarațiilor făcute la Cluj de către d. Ion I. C. Brătianu a cărui călătorie în Ardeal rămâne astfel ca cea dintâiu încercare de la războiu încoace pentru crearea unei singure politici românești. Și entuziasmul cu care a fost întîmpinat pretutindeni ne-a dovedit că Ardealul, desfăcut de patimile și interesele de partid, este întru totul prielnic pentru desvoltarea unei asemenea politici și că în sufletul ardelenesc se cuprind toate elementele, și de seriositate și de idealism, pe care să putem clădi mult așteptata operă a unirii și consolidării noastre naționale.

Evenimentele zilei

Turcia și Marile Puteri

„Jurnal des Debats" semnalează că cele mai multe ziare turcești comentează remanierea ministerială interpetând'o în sensul îndoit al unui efort pentru o apropiere între Constantinopol și Angora și al unei mă turii a dispozițiunilor conciliante ce însuflețesc Turcia față de marile puteri. Prezența lui Izzet pașa la ministerul de externe pare a înlătura riscurile unei politici intransigente și aventuroase și a mări șansele de apropiere de Anatolia. Bărbații cari au venit ori s'au întors acum la putere sunt dintr'acei cari doresc cu ardoare pacea și știu că ea nu poate fi obținută decât prin concilierea marilor puteri și cu prețul unor anumite sacrificii.

Universitatea ziariștilor

D. G. Bogdan Duică, senatorul Universității din Cluj a depus zilele trecute în Senat o propunere, iscălită de câțiva foarte serioși membri ai Maturului corp, pentru înființarea unei Academii de ziariști. Nu facem răutăcioasa presupunere că d. Bogdan-Duică a ajuns să constate nevoia unei asemenea școale în urma contactului său cu redacțiile gazetelor politice la care colaborează. Știm că ideea aceasta de a cere ziariștilor un certificat de studii și de a le prelinde un titlu academic special, face parte dintr'o credință împărtășită de mulți oameni politici și intelectuali de seamă.

Aceasta ar veni cam așa, că s'ar înființa la Universitate o catedră de istoria, teoria și tehnica gazetăriei; „studenților" li s'ar libera certificatul cerut, în fața căruia nimeni nu s'ar mai îndoi că posesorul său e un perfect reporter, un admirabil cronicar politic sau un neîntrecut secretar de redacție...

Un autodidact e totdeauna o problemă turburătoare. Un absolvent al cutărei Facultăți sau Academii aduce totdeauna dovada cunoștințelor sale: diploma respectivă...

Atât numai, că ziaristica, această complicată profesiune în a cărei practică intră așa de multă artă și așa de mult contact cu viața, nu se poate preda. Un șir întreg de generații poate să depună mărturie despre rezultatele pe cari le-au dat, de pildă, facultățile de Drept din țară. Ce advocați neîndemânatici, ce magistrați nesiguri pe propriile lor cunoștințe juridice, au fost totdeauna, până și proaspeții „doctori" ai Universităților din străinătate! Gazetăria, mai mult chiar decât meșteșugul de a interpreta și de a aplica legile, e făcută să se deprindă în însăș frământarea existenței de toate zilele. Mai mult încă, pe când dreptul, medicina, ba chiar și adevăratele arte, muzica, pictura, sculptura, au un obiect limitat al cercetărilor lor, preocupările ziaristului sunt variate și risipite, cași viața.

Nu zicem că gazetarul n'are nevoie de o solidă cultură, — și demulte ori chiar de o solidă cultură enciclopedică. Nu tăgăduim că titlurile universitare, ori care ar fi ele, ar constitui o presupunere că această cultură e mai sistematică. Dar pentru nimic în lume n'am putea spune că Mihail Eminescu sau Gheorghe Barițiu, Gheorghe Panu sau Octavian Goga n'au fost mari gazetari și vânturători de idei, pentru că n'au umblat la școala de ziariști a d-lui Bogdan-Duică.

Neputând să ofere mai multă învățătură decât actualele Universități, și de cât însuș contactul direct cu problemele sociale și politice, — ce-ar putea să mai dea Academia gazetarilor? Bună credință? Cinste? Talent?

Din nenorocire, aceste facultăți ale gazetarului adevărat, nu se pot câștiga în nicio... Facultate.

A.

Planurile bolșevismului în orient

Corespondentul din Londra al ziarului „Uj Kelet" publică interesante destăinuiri asupra planurilor bolșevicilor în Orient, pe cari aceștia ar dori să le realizeze în alianță cu naționaliștii lui Kemal. Iată relatările trimise susnumitului ziar; — „Naționalismul turc amenință cu o lovitură, care poate fi fatală intereselor, ce le are Anglia în Orient. Naționaliștii de sub conducerea lui Kemal s'au aliat cu comuniștii ruși, interesele naționale și le-au cuprins în cadre comuniste, au introdus formele de guvernământ bolșevic, ca să ridice pe toți musulmanii contra Angliei. Războiul pornit contra Grecilor nu se mai mărginește aci; în d sul lui se concentrează forțe mari pentruca să pornească războiul sfânt în contra stăpânirii orientale a Angliei. Agenția oficioasă „Renter" anunță deja alianța încheiată între Afganistan, Georgia și Armenia. Acest comunicat ne îngăduie să privim în adâncul marilor sforțări, ce sunt în pregătire în Orient. Afganistanul e de partea Kemaliștilor, când a creat legătura de alianță cu Georgia și Armenia, le-a condus și pe aceste țări sub drapelul naționalismului turc, în chip mijlocit însă, le-a înșirat în vederea scopurilor hotărîte ale comunismului rusesc.

Anglia e în curent cu ceeace se petrece în Orient. Politica cuminte și circumspectă a Angliei nu s'ar fi dat de partea Greciei, dacă nu ar fi știut că pe frontul Asiei mici nu se hotărește numai poarta Asiei mici, ci și stăpânirea engleză în Orient. De aceea, politica înțeleaptă a Angliei a și făcut pașii necesari ca să contrabalanseze și să oprească această acțiune puternică a bolșevismului. La Vladivostok contrarevoluționarii au basa lor de operațiune, de unde neliniștesc și leagă puterile armatei. Trupele lui Wrangel s'au contopit în armata japoneză și se pregătesc să dea în Siberia o lovitură Rusiei bolsevice. Generalul Joffre se pregătește să meargă în Japonia și în China, probabil că în Septemvrie va și sosi acolo. Scopul călătoriei lui e evident. Merge cu misiune importantă; probabil va duce cu sine planuri militare pentru Japonia și China. Se pare. că Aliații vor să atragă armatele roșii spre Orient, ca acolo să intre în luptă cu ele.

Se spune că poliția engleză la Dublin a ajuns în posesiunea unor acte, din cari se constată că o parte a revoluționarilor irlandezi au cerut dela Rusia bani și ajutor militar. Sprijinul militar al Rusiei s'ar fi manifestat prin aceea, că ar fi invadat în India. Este interesantă activitatea diplomatică rusească: spre pildă guvernul jugoslav a primit o notă dela guvernul din Angora, prin care Kemal-pașa recunoaște dreptul și pretențiunea Jugoslaviei asupra Salonicului. Scopul e să agite Jugoslavia în contra Greciei. După știri din Paris, în Moscva ar fi isbucnit din nou contrarevoluția".

Relațiile anglo-franceze

Atât guvernul englez cât și cel francez par a fi de acord pentru restabilirea relațiunilor dintre ambele țări pe o bază solidă. Peripețiile negocierilor relative la reparațiuni și la Silezia superioară au evidențiat prea mult inconvenientele incoherenți pentru ca să nu se procedeze la o examinare a politicei ambelor țări. Pressa o recunoaș e și guvernele se pregătesc să înceapă conversațiuni serioase, cari ar fi trebuit începute imediat după armistițiu. Tratatul din Versailles n'ar fi ceeace este dacă guvernele din Paris și Londra în loc de-a cultiva metoda empirică și de a trata chestiunile separat, ar fi regulat mai întâi ansamblul politicei lor așa fel încât să apere în comun soluțiunile corespunzătoare exigențelor unei situațiuni. Pentruca negocierile să reușească adică să ducă la întărirea Înțelegerii cordiale și la paralelismul politic al ambelor țări, trebue să atragem atenția negociatorilor asupra unor puncte. Se vorbește de o alianță generală și de o împărțeală a lumei: Anglia ar lăsa pe Franța să stăpânească Europa pe când aceasta se va desinteresa de restul lumii în favoarea Angliei. Ar fi o nebunie. Franța nu râvnește să domine Europa și nici nu poate să se desintereseze d ceeace se petrece în afară de Europa. Anglia pe de altă parte trebue să aibă o politică în Europa fiindcă aceasta e baza imperiului britanic.

Proectele de împărțire a heghemoniei în lume între Franța și Anglia nu pot să aibă ca efect de cât a provoca neînțelegeri între ambele puteri și a stârni contra lor neîncrederea universală.

Alianța e destul de dorită. Totuși alianța în sine, sau chiar alianța așa cum a fost formulată în proectul de convențiune din 10 Iunie 1919, nu înseamnă mare lucru. Obligația Angliei de a apăra Franța contra unui atac brusc al Germaniei ar fi o garanție iluzorie sau insuficientă. In adevăr, e imposibil de admis, că războiul viitor va lua naștere dintr'un atac brusc. Lovitura va surveni în urma unui prelungit conflict diplomatic sau a unor incidente locale care vor provoca izbucnirea războiului. Acesta izbucnit, va fi greu de stabilit cine trebue să fie considerat ca provocător și răspunsul la această chestiune va depinde dela dispozițiunile de

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

spirit ale momentului. Nu putem avea încrederea într'un tratat de alianță cu atât mai mult cu cât știm că Anglia a ezitat în 1914 asupra responsabilității războiului până la invadarea Belgiei, iar Statele Unite timp de doui ani și jumătate au dovedit o mândră indiferență. A trebuit un concurs unic de împrejurări pentruca dreptul Franței să fie recunoscut de majoritatea țărilor civilizate.

Garantarea siguranței Franței de către Anglia va putea fi realizată printr'o politică comună urmată metodic. Esențialul prin urmare nu este încheierea unei alianțe, din aplicarea căreia s'ar naște neînțelegeri la ori ce ocazie.

Mai întâi trebuie fixată atitudinea ambelor state față de diferitele chestiuni unde sunt prevăzute neînțelegeri și aceste chestiuni sunt destul de numeroase.

Totuși cu sânge rece și reflexiune se pot înlătura cauzele neînțelegerilor. Fie care chestiune trebuie examinată firește separat. Totuși câteva idei generale trebuie să conducă spiritul negeciatorilor: hotărârea de amențiune chiar prin forță sistemul politic rezultat din victoria comună adică toate tratatele de pace semnate de la 1918 încoace.

Nu vor fi admise modificări de cât în urma unui acord între toți Aliații. Apoi Franța și Anglia nu trebuie să se considere ca puterile arbitre ale lumii ci ca prietene și colaboratoare ale celorlalte state aliate și în fine amân două trebuie să rămâie credincioase prietenilor din zilele grele și să nu îngăduie foștilor dușmani dezagregarea blocului de care au fost zdrobiți.

ECOURI

Cercul cultural „Ronetti-Roman" din Galați

Sub îngrijirea acestui Cerc, au fost organizate până acum în Galați 3 „recolegeri literaro-muzicale":

A treia a avut un deosebit succes. Pe lângă bogata parte artistică, ce și-au găsit buni interpreți, a plăcut mult conferința D-lui avocat I. E. Vasiliu despre „Utilul și frumosul".

Pentru un oraș comercial, cum sunt Galații, începutul acesta merită o deosebită atenție. De-altfel, apariția revistei literare „Dunărea" și ridicarea singurei statui mai mari a lui Eminescu arată că portul Galați dă însemnătatea cuvenită culturii.

Robert de Flers la Academie

Un public numeros s'a înghesuit la Institut pentru a asista la recepția președintelui societății autorilor dramatici d. Robert de Flers, autorul atâtor comedii amabile din cari cele mai multe au fost scrise în colaborare cu defunctul Caillavet. Noul academician a pronunțat, după uzanță, elogiul predecesorului său marchizul de Segur. El a obținut un mare succes amintind că este, în colaborare cu Caillavet, autorul unei comedii „L'Habit Vert", în care se arătase foarte ireverențios față de societatea care-l primește astăzi! În răspunsul său, d. René Doumic a făcut o fină analiză a talentului celor do autori cari au întinerit cu atâta spirit tradiția lui Meilhac și Halévy.

Societatea autorilor dramatici a oferit d-lui Robert de Flers spada de academician. Această spadă reprezintă adevărul gol; în dosul măștei, între alte alegorii reprezentând principalele personagii din piesele sale, e gravat blazonul familial cu deviza „mens conscia recti" și crucea de război câștigată de Flers în România.

Mircea Christian

Mircea Christian, atașatul nostru comercial la Roma, a cărui moarte am anunțat-o la timp, a fost un om harnic, priceput, un spirit întreprinzător în cel mai larg înțeles al cuvântului și mai presus de toate dotat cu o voință neasămurită.

Cu inteligența și cultura lui, era în Italia, după cum zice d-l Iorga, sufletul mișcării de răspândire a cunoștințelor despre România, împreună cu atît de meritosul profesor Silvestru și talentata soție a acestuia.

Revista sa, Romania, care apare de doi ani, ne aducea cele mai mari servicii.

Dela Academia Română

Comunicarea dlui S. Mehedinți

In ședința dela 17 Iunie a Academiei Române ds S. Mehedinți a făcut o importantă comunicare intitulată: **„Hotare etnografice și politice spre Craina și în Banat".**

D. profesor Mehedinți a arătat că origina poporuui român începe mai înainte de ocuparea Daciei de către Traian.

Origina noastră trebue căutată în timpul Daco-Geților cari trăiau între Tissa și Olt și unde Traian a venit cu soldații săi mai înainte chiar de a ocupa Dacia. El a asistat aci chiar la facerea podului de peste Dunăre.

Populația romanică forma o singură massă în Europa de la Gibraltar și până la gurile Nistrului.

In Orientul Europei și'n peninsula balcanică încep să apară Slavii.

Este de notat că pe valea Timocului și în Craina prima populație care a trăit a fost cea românească.

Această populație pur românească din Banat și Craina se întindea și prin Bulgaria până aproape de Salonic.

In războiul dela 1877. Regele Carol, se exprimă că n'a auzit în Bulgaria vorbindu-se decât românește până la Plevna. Prin pacea dela 1877 Rușii ne ofereau Craina, valea Timocului și Dobrogea în schimbul Basarabiei. Mai târziu au început Sârbii a se întinde mai mult în Banat, și aceasta pentru a scăpa de revoluția care era la lei.

In anul 1913 noi am ajutat pe Sârbii ca să se întindă spre Nord. Atât Sârbii cât și Bulgarii au căpătat întreaga lor cultură dela noi.

D. Mehedinți termină spunând că propaganda a fost foarte slab făcută atunci când ne-a apucat pacea de la Versailles, în ce privește drepturile noastre sfinte asupra Banatului.

Citiți „Infrățirea"

Din lumea artelor

Turneurile din Ardeal.

După turneul trupei de teatru din București de sub conducerea d-lui Bulfinsky va sosi în Ardeal făcând un turneu prin toate centrele mari ale Ardealului cunoscuta trupă de sub conducerea d-lui Monolescu Către sfârșitul lui Septembrie și-a anunțat sosirea o trupă franceză din Paris formată din elementele cele mai de valoare ale scenei pariziene, cu un repertoriu din operile clasice. Pentru a se evita turneurile trupelor fără nici o valoare artictică, în Ardeal, ministerul artelor a hotărât că nici o trupă de teatru operă sau operetă nu va putea face turneuri în Ardeal fără o prealabilă autorizație eliberată de sus zisul minister.

Teatrul de vară din Cluj.

Ministerul Artelor având în vedere scopul frumos și cu adevărat artistic a unui teatru de vară în Cluj, în acelaș timp dându-și seamă de necesitatea unei asemenea instituții artistice în orașul nostru precum și de garanțiile morale ce le prezintă conducătorii acestui teatru de vară, a dat o concesiune de teatru de vară d-lor Stănescu-Papa și Sică Alexandrescu dela Teatrul Național din Cluj care cu concursul unui artist maghiar vor deschide la 1 Iulie un teatru de vară care va contribui desigur la desvoltarea gustului artistic a Clujului,

Teatrul de vară din Timișoara

La Timișoara funcționează în timpul verei un teatru german care va sta până la 1 August. Repertoriul acestui teatru este ales din operile clasice: Shakespeare, Goethe, Schiller, Moliere etc. Trupa este formată din 50 de membri.

Turneul Mihăilescu-Brăila

O trupă a teatrului național din Cluj sub conducerea valorosului artist Mihăilescu-Brăila va da câteva reprezentații teatrale prin centrele mari ale Ardealului cu un repertoriu foarte bine ales, format din piese cari s'au jucat în stagiunea actuală la Cluj.

Atât personalitatea artistică remarcabilă a D-lui Brăila cât și valoarea întregului personal artistic al acestei trupe sunt o garanție că succesele pe care le vor reporta în orașele Ardealului vor fi mai mult decât satisfăcătoare.

Timbrul teatral de 12 la sută.

Ministerul cultelor și al Artelor a făcut demersurile necesare pentru a obține permisiunea ce taxa timbrului teatral de 12 la sută aplicată tuturor instituțiilor artistice din țară să fie încasată pe viitor nu de către ministerul finanțelor ca până acum ci de către ministerul artelor.

Din fondul format din incasarea acestor taxe se va putea alimenta fondul de pensii și de asigurări ale artiștilor.

Legi noui în sprijinul artelor

Ministerul cultelor și al artelor va depune în parlament următoarele proecte de lege a căror necesitate era foarte resimțită.

1. Un proect de lege asupra proprietății literare, stabilindu-se un raport precis între autor și editor și în acelaș timp precizându-se drepturile moștenitorilor autorului asupra operei defunctului.

2. Un proect de lege asupra reorganizărei legei teatrelor care necesită serioase modificări în urma alipirei provinciilor noi în care se găsesc felurite trupe neromânești. (unguresti, săsești etc.) Această reorganizare a legei teatrelor va fi studiată de o comisiune de specialiști și reprezentanți ai diferitelor teatre din România mare.

3. Un proect de lege relativ la organizarea operei ca instituție de stat. Acesta va fi primul pas în această direcție, relativ la operă.

Aceste proecte vor fi desbătute în curând de comisiile parlamentare. După votarea legilor se va schimba toată administrația teatrelor.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Nicolae Grigorescu*)

— 1838—1907 —

de **G. Oprescu.**

Dintre talentele românești al căror nume a trecut granița făcându-ne cunoscuți străinilor, incontestabil că cele mai însemnate, mai apreciate sunt Eminescu și Grigorescu. Dar, deși poetul, pentru oricine l'a putut ceti în original, trece drept unul din marii lirici ai secolului al XIX-a, din cauza că rari sunt străinii cari ne cunosc limba si orice traducere este fatal o scădere, e natural ca el sănu aibă peste hotare toată prețuirea ce merită și un prestigiu egal cu al pictorului. Acesta are o superioritate asupra lui Eminescu: modul lui de exprimare n'are nevoe de intermediar; el vorbește, așa zicând, dela suflet la suflet. Și pentrucă sufletul lui e de-o bogăție și de-o calitate rară; pentrucă, mai ales, prin el se exprimă un popor întreg, cum voi cerca să dovedesc; pentrucă în el își găsește interpretul țara noastră toată, așa de originală în semiorientalismul și primitivitatea ei — cum ne-au spus toți călătorii și cunoscătorii ei din Apus —; într'un cuvântul pentrucă Grigorescu capătă importanța unui sol al nației românești, trimis să spună și să arete lumei *cum simțim și ce putem* în domeniul artei, în acest extraordinar de mare secol al XIX-a, [el] a deșteptat un viu interes în cercurile artistice din străinătate. Singur dintre maeștri români el a format obiectul unor serioase studii[1]) în revistele însemnate de artă din Anglia și germania, iar *Bénézit* în al său *Dictionnaire des peintres*, etc., din nenorocire neterminat, după ce-i face biografia, adaugă aceste cuvinte pe care noi Românii ne-am fi sfiit să le spunem, deși le credeam: „Nimeni (ca Grigorescu) afară de Rembrandt n'a redat cu atâta putere caracterul rasei semite luată în mediul ei primitiv, fără nici una din atenuațiele pe care le datorește civilizațiunei" și mai departe: „Alte figuri îi fixează adânc atențiunea: Țiganii, ale căror moravuri le dă cu o intensitate care amintește pe Goya."

Cu greu s'ar putea pronunța nume mai mari în domeniul picturei, și face mai măgulitoare comparații.

Și dacă aceasta este reputația de care Grigorescu se bucură în Apus, nimic mai îndreptățit ca dorința noastră de a-l face cunoscut aici în Cluj și în Ardeal, unde nu mi-se pare suficient apreciat. Grigorescu e una din gloriele noastre cele mai curate. Iar părerea despre el a streinătății e o garanție că entuziasmul și admirația noastră pentru el, oricât ar fi de mari, sânt pe deplin justificate.

■

Cercetătorii în domeniul artei și al literaturei știu că literații și artiștii, din punctul de vedere al raportului dintre viață proprie și operă, sânt de două categorii. La unii biografia și opera de artă se împletesc astfel, influențându-se reciproc, pătrunzându-se oare cum, în cât nu se pot despărți și studia separat. [1]) Alții, din contra, mai voluntari, mai echilibrați crează aproape independent de felul lor de viață. Opera are explicarea și justificarea numai în ea însăși, în concepțiele și tendințele autorului ei.

Deși Grigorescu a avut cea mai modestă, mai monotonă și mai nesbuciumată viață care se poate închipui, sânt totuși câteva momente din ea deosebit de importante, asupra cărora voi insista în deosebi. Neinsemnate în aparențe ele sânt pline de consecințe.

Pentru restul vieței artistului avem biografie detaliată ce i-a consacrat prietenia lui Vlahuță la care ne vom raporta adesea și care conține datele cele mai importante. [1]) * *

*) Conferință ținută la 18 Maiu 1921 la Universitatea din Cluj sub auspiciile „Asociațiunei" Fiind însoțită de proecțiuni, explicațiele sunt date pentru tablourile ce le aveam subt ochi, deci vor fi greu pricepute în afară de ele lucru pentru care cerem iertare cititorilor.

[1]] *William Ritter* Die Kunst für alle. 1 Febr. 1897.
" The Studio 1898.
" Etudes d'art é 'trapger (în editura lui Mercure de Fance)
Bénézit Dictionnaire des peintres, sculpteurs, graveurs, etc. 2 volume [operă neterminată] R. Cernovitz. Paris 1913.

[1]) Avem nu numai artiști la care viața determină opera în felul lui Musset, dar și de acei la care opera influențează viața. Este sigur că anume atitudini ale lui Chateaubriand, d'Annunzio și alți, nu se pot explica dacă nu ne gândim că prin operă ei voiau să dea despre ei o idee pe care nu îndrăznesc să o desmintă prin viață.

[1]) *Alex. Vlahuță* *N. I. Grigorescu* Viața și operile lui Ediție de lux publicată de Ministerul de Instrucție. București 1911.
Delavrancea Un articol în Lucefărul din 190 s'au (după un studiu mai vechiu apărut în Epoca). E notiță foarte substanțială, într'un to mai simpatic ca ce întrebuințat de Vlahuță, ceva cam pre „literat".

Cronica politică

Unirea cu „condiții". Cu o stăruitoare lipsă de respect pentru marele act al unirii, unii deputați aduc mereu în discuția Camerii chestiunea dacă Românii din nouile ținuturi s'au unit cu statul organizat al Românilor din vechiul Regat punând sau nu anumite condițiuni.

Și întrebarea aceasta care nu face decât să întunece splendoarea unui act care a rezolvit un proces istoric, se repetă cu o stăruință condamnabilă și se aruncă ca o amenințare ori de câteori o cer interesele meschine ale unei anumite politici.

Intr'o ședință a Camerii, răspunzând unui deputat al partidului național care adusese în discuție chestiunea aceasta, d-l Eugen Goga a arătat că Românii din Ardeal s'au unit fără nici o condiție cu Românii din vechiul Regat.

D-l Iuliu Maniu, care și în această chestiune are două opiniuni pe cari le întrebuințează rând pe rând după cum cer interesele politicei sale, a recunoscut odată acest adevăr.

De altfel socotim că mărturisirile acestea nu sunt făcute pentru a lămuri chestiunea unirii.

Este o impietate să scobori în vârtejul intereselor și patimilor politice chestiunea unității naționale.

Unirea s'a făcut pe deasupra contingentelor politice; forțele istorice cari cereau strângerea într'un mănunchiu a energiilor naționale a împins pe Românii de sub stăpânire străină să întindă mâna Românilor liberi.

Când suntem dar în fața unui act care înseamnă rezolvirea unui act a cărui realizare a cerut atâtea jertfe, mai poate fi vorba de condiții.

O anumită politică care nu se întemeiază decât pe exploatarea greutăților momentului și n'are decât un suport, regionalismul, a agitat chestiunea aceasta și continuă a o agita.

Incercarea aceasta de-a transforma o chestiune națională într'o chestiune de politică măruntă este tot ceiace ne-a fost dat să vedem mai trist și mai regretabil în moravurile noii vieți politice a țării.

Pentru școlile svabilor

Cu ocazia călătoriei la Timișoara a d-lui Negulescu, ministrul Instr. Publice, l-s'a prezentat o delegație șvăbească în frunte cu senatorul Möller care i s'a adresat în termenii următori:

„Germanii au știut de mult să stimeze pe maeștrii lor școlari. Când, acum 200 de ani au venit în Banat strămoșii noștri, au adus cu ei nu numai uneltele agricole și casnice ci și învățătorii lor. Fără aceștia nu și-au putut închipui o viață omenească. De fapt o bună parte din cultura bănățeană e datorită școlii noastre. Poporul șvab se știind aceasta foarte bine, se îngrijește de școlile sale și cere dela conducătorii săi ca școala să fie apărată. Datoria aceasta ne aduce înaintea D-voastră pentru a-vă recomanda îngrijirea loială a școalei șvăbești. Primul pas pentru această îngrijire este asigurarea materială a învățătorilor noștri. Aici trebue să fim conduși de principiul, că învățătorul este un factor însemnat al Statului. Mai departe caracterul german al școlilor noastre poporale este o condiție sine qua non pentru popolul nostru. Poporul nostru este german până la oase și cere școli germane pentru toate profesiunile. Vă rog nu uitați nici școlile confesionale și comunale cari după tratatul dela Trianon trebuesc tratate la fel cu celelalte.

Aceasta și din punct de vedere al Statului, căci el se ridică și cade cu regimul școlar. Cu cât e îngrijită mai bine școala, cu atât mai bine îngrijiți de stat cetățenii eșiți din ea. Școlile minorităților însă se vor simți ocrotite numai dacă Statul să îngrijește de limba lor fără nici un gând ascuns.

Știri și fapte politice

D. ministru Groza, care într'un sistem simplu de „doi timpi și trei mișcări" a aranjat toate problemele actuale ale Ardealului, a binevoit să se ocupe și de chestiunea minorităților. In acest scop a făcut câteva declarații ziarului „Kronstädter Zeitung", din care reținem următoarele:

— „Cum să ne purtăm față cu minoritățile naționale? In chestiunea aceasta vechiul Regat n'are nicio experiență și deci nicio pricepere psthologică pentru revolvarea ei sănătoasă."

Aceasta ar vrea să însemne că problema minorităților, care în definitiv e o chestiune de Stat, și care interesează întreaga țară, n'o poate îndruma decât o competență regională, cel puțin de valoarea d-lui Groza!..

*

„Adevărul", reeditând o presupunere fantezistă a „Patriei", înșiră o serie întreagă de argumentări și de atacuri politice, sprijinite pe afirmația mincinoasă că „propaganda liberală fărâmițează Ardealul ardelenilor numai ca partidul național să se pună în slujba d-lui I. Brătianu."

Adică, partidul liberal ar fi gata să se facă mai regionalist decât d. Vaida-Voevod, numai ca să poată veni la guvern... Răspunsul l'au dat cuvintele d-lui Ion I. C. Brătianu, rostite la banchetul dela Cluj: — „Nu se poate concepe întărirea și guvernarea intereselor României prin forțe izolate; este de datoria noastră să facem acordul intereselor tuturor regiunilor."

E limpede?

*

„Voința" depune încă o lacrimă, în numărul său de eri pe mormântul proectatului „guvern de concentrare", care devine din zi în zi mai greu de realizat.

Nu cumva ar avea un loc, în guvernul de concentrare, și d. Victor Bontescu?..

Revista presei maghiare

Scrisoarea lui Apponyi în chestia Ungariei apusene

Tot în ziarul „Ujság", cetim scrisoarea pe care a adresat-o contele Apponyi ziarului „Neue Freie Presse", în care își arată punctul său de vedere în chestia anexării la Austria a județelor mărginașe din Ungaria. Reproducem următoarele:

„Apponyi în începutul scrisorii sale constată, că sentimentul de onoare al Austriei nu-i poate îngădui să rupă părți din teritorul rămas al fostului său aliat. Socoate că ar fi fost exclus, ca într'un caz invers, dacă spre pildă conferința păcii ar fi hotărât Ungariei o parte din teritorul austriac, să fi uzat Ungaria de acest drept. Ungaria nu ar fi primit ca să cuprindă patria acelor tirolezi și stirieni, cari și-au vărsat sângele pentru apărarea Carpaților. Nici eroii maghiari dela Isonso nu o merită, ca drept răsplată pentru apărarea cu credință a hotarelor austriace, aliatul de odinioară să le ia o parte din patria lor. Dar, continuă scrisoarea, Apponyi știe, că în epoca aceasta a politicei reale, nu este loc pentru o politică de sentimente. Cercetând în această chestie interesele politicei reale austriace, trebuie să se albă în vedere două motive, cari așteaptă să fie clarificate. 1. Are interes Austria ca să întrețină relațiuni prietenești cu Ungaria? 2. Se pot închipui relații prietenești în cazul că Austria ar anexa teritorii maghiare? Natural că răspunsul poate fi numai negativ. Cu statele dușmănoase, cari au anexat teritorii maghiare, se poate împăca poporul maghiar, căci câștigarea de teritoriu în cazul lor se bazează pe dreptul învingătorului — pe un drept care se poate înțelege. Dar, nici când nu ne vom putea împăca cu un prieten, care s'a pretat unor scopuri hrăpărețe, și când am ajuns să zcăem la pământ, despoiați, loviți de soartă, cu buzunarele goale, să ne caute în buzunare."

„Exterminarea" partidului național

Călătoria d-lui Ion I. C. Brătianu în Ardeal are, fără îndoială, un scop politic. Confratele nostru „Patria" care tremură în numele partidului național ori de câte ori existența acestuia pare primejduită, crede că e vorba nici mai mult nici mai puțin decât despre o „cruciadă" împotriva organizației politice prezidată cu atâta hotărâre de d. Iuliu Maniu.

Iată pentruce „Patria" a început să dea alarma, anunțând că partidul liberal, în frunte cu d. I. Brătianu a întreprins dincoace de Munți o acțiune de „exterminare" a partidului național. Cu ce mijloace? Tot organul partidului național face destăinuiri și în această privință: „abținându-se dela orice declarații politice, evocând războiul, nefăcând nicio personalitate, ci numai din când în când alunecând ușor spre democrația rău înțeleasă, demagogică."

In primul rând, ne permitem să întrebăm cum se poate „extermina" un partid fără declarații politice și fără personalități, — evocând numai războiul pentru desrobirea Ardealului și demascând, puțin, falsa iubire de popor a agitatorilor electorali... Rea recomandație pentru partidul național, dacă acestea sunt armele cari îi pun în pericol însăș existența sa politică!

Dar, mai e și altceva. Nimeni nu urmărește desființarca sau, mai dramatic, distrugerea partidului național. In tot timpul călătoriei sale — care a avut drept țintă o cunoaștere mai de aproape a păsurilor ardelenești, — d-l I. C. Brătianu nu și-a pierdut vremea războindu-se cu oamenii și ideile pe cari le apără „Patria", nici n'a stat să răspundă cu aceeaș măsură atacurilor pripite cu cari a fost întâmpinat din unele colțuri politice.

Partidul național poate deci să trăiască în liniște, căci nu osemintele sale vor sluji de temelie organizarea partidului liberal în Ardeal. Aceasta nu înseamnează însă că, dacă partidul național ține să se sinucidă, — cum a arătat până acum, — îi va sări cineva în ajutor...

Nicolae Grigorescu era copilul unui mic arendaș de pe moșia Pitaru a familiei Leuș. S'a născut la 15 Mai 1838 în satul Văcărești de Răstoaca, azi Strâmbeanu, din jud. Dâmbovița. Era al șaselea copil și părinții lui nu aveau o deosebit de bună situație materială. Trebue să ni-i închipuim ca pe niște oameni simpli, modești, trăind, — dacă nu din greu în orice caz mai ușor ca țăranii de pe moșie cu care multe lucruri le erau comune, dacă nu și portul. Un unchiu era zugrav de biserici. Curând tatăl lui Grigorescu moare lăsând după el o nevastă nenorocită, cu șapte copii mici — cel mai mare avea 12 ani — și nici o avere.

In mahalaua Cărămidarilor în București locuia o mătușe, femee sermană și ea.

Neștiind încotro să se ducă și la ce ușă să bată, într'o bună zi în 1843 mama lui Grigorescu își pune în car tot avutul ce-i mai rămăsese de pe urma bărbatului — 7 copii și ceva mobile — și pornește spre casa matușei. Aceasta îi prime te cu dragă inimă, dar săracă ea însăși nu poate face nimic mai mult de cât să-și împartă cu ei curtea și casa.

Ca să poată trăi și crește copii, ca să le poată da măcar mâncare, mama lui Grigorescu este nevoită să lucreze pentru unul sau altul. De atunci începe pentru ea o viață din care mulțumirea adesea lipsea, plină de griji, de umilințe poate, viața pe care o cunosc toți cei cari au lucrat pentru bogatul pretențios și capricios. Se mai adăoga, poate, impresia că ea și cu copii sunt o sarcină pentru bătrâna mătușe. Toate aceste gânduri făceau bietei femei viața amară. Ne place să ne-o reprezentăm simțitoare și tristă, ștergându și pe furiș o lacrimă, ca să n'o vază suferind Nicu sau alt copil delicată, palidă de multele veghi, pentru ca să termine la timp lucrul comandat. Și poate că de multe ori s'a mirat copilul simțind sărutările și îmbrățișările mamei mai calde, lacrămi în voce, tremurături în gene. In ziua aceia ori banii nu se ajunsese, ori mama se simțise mai nenorocită ca de obiceiu. Sărutându-și copiii ca căpăta puteri noi, curaj pentru viața plină de trudă.

Grigorescu copil fără tată a simțit dulceața de a fi crescut și iubit de o mamă săracă și simțitoare, pentru care el era totul. Ceva din acest sentiment duios și delicat îi va rămâne toată viața.

Restul timpului și-l petrecea cum putea, cutreerând mahalaua, plin de praf, ars de soare, ud de ploae, la voia întâmplărei, desvoltându-se în tocmai ca o plantă părăsită, de care nu se ocupă nimeni.

Carte n'a învățat aproape de loc. Biata mamă nu era preocupată de cât de pâinea zilnică. Nu mai avea vreme să se intereseze de rest. La 10 ani, cu firea lui retrasă, serioasă, bună, presimțind aproape inconștient greutățile în mijlocul cărora se sbătea mamă-sa, împins poate și de demonul care prindea să se nască în el, dorește să învețe a zugrăvi icoane, ca să câștige și el ceva și să mai ajute în casă.

Tot în mahalaua Cărămidarilor închiriase pe atunci o grădină cu duzi, pentru creșterea gândacilor de mătase, un pictor cunoscut al timpului „portretor" — cum își zicea singur, de miniaturi. Poate ca era prieten și cu unchiul lui Grigorescu, zugrav și el, cum am văzut, în orice caz trebue să fi fost un om cunoscut printre vecini. La el se adresează Nicu să-l învețe să zugrăvească.

Departe de a fi un ursuz[1]) acest Anton Chladec, Boem venit la noi din Ungaria, era un om vesel, glumeț, distins, cu maniere fine, dar mai ales un pictor conștiincios, crescut în scoalele Italiei. Lângă Anton Chladec, Grigorescu învață cum se prepară culorile, cum se zugrăvește un sfânt, cum se grupează personagiele într'o icoană mai mare, și alte secrete ale artei.

După doi ani pleacă să lucreze pe cont propriu, nu pentru că nu mai are ce învăța, căci la 12 ani cu greu îți poți da seama de acest lucru, ci pentru că ardea de dorința să vie în ajutor mamei sale.

Face icoane, le vinde, câștigă ceva bani din care pune o oare care sumă de o parte. De atunci începe să fie ros de dorul de a merge în Franța ca să vadă cum pictează artiștii cei mari din Paris.

Toată această periodă în amănunt povestită de Vlahuță și Delavrancea: compoziția tabloului „Mihai scăpând stindardul"; zugrăvirea icoanelor de la Căldărușani, din care mai cunoscută e cea cu „Izvorul Tămăduirei"[1]); apoi Zamfira și în urmă Agapia, la care lucrează până la 1861, timp de trei ani, totul nu e de cât un provizorat. Trăești în așteptarea marelui eveniment care va avea o importanță co-

---

Au mai scris despre opera lui Grigorescu d-nii: *Tsigara-Lamurcaș* în *Arta în România* (articole apărute în Convorbiri); *Oc. Tăslăuanu* în Luceafărul (passim); *N. Iorga* admirabile observații și un mișcător necrolog în Semănătorul și Neamul Românesc strânse în O Luptă Literară).

[1]) Tot pasagiul din cartea lui Vlăhuță care îi este consacrat se bazează ori pe o falsă interpretare a spuselor lui Grigorescu, ori chiar pe uitarea unor lucruri vechi pentru pictor de zeci de ani. Sper să arăt acest lucru într'un articol viitor.

[1]) Azi în Muzeul Kalinderu.

Școlile confesionale din Ardeal

III.

Episcopii Unguri s'au reintors de la București cu mari speranțe. — D-nii Goga, Groza și Prie spun că consideră școalle confesionale Ungurești ca și pe cele ale statului și le făgăduește ajutorul statului cu un buget de 20 milioane lei.

Un ziar unguresc din localitate ne aduce în numărul său ultim rezultatul intervenției episcopilor unguri în chestiunea școalelor confesionale din Ardeal, intervenție facută pe lângă Ministerul Cultelor și acel al Instrucțiunii publice.

In lipsa d-lui Ministru Negulescu care era la Timișoara, cei trei episcopi s'au adresat în primul rând d-lui Ministru Groza, cari în turneul său prin Ardeal le făgăduiesc tot sprijinul său pe lângă Guvern. Și, din cauză că D-l Groza nu cunoștea chestiunea școalelor confesionale, a chemat pe d-l Prie, secretarul general al Instrucțiunei din Cluj, care a făgăduit că va fi intermediarul pe lângă Minister în această chestiune. Recomandând episcopilor să prezinte în scris cererea lor, D-sa a spus că punctul de vedere al guvernului încă nu este clarificat. O parte din Miniștrii sunt de părerea sistemului francez, adoptat în vechiul Regat, în baza căruia statul nu susține școalle confesionale ci le consideră ca instituțiuni particulare. Alții, spune, d-l Prie, sunt de părere, în legătură cu punctele 10 și 11 din tratatul de pace de la Trianon, ca statul să susțină și maideparte școalele confesionale și să le trateze în mod egal cu cele ale statului. In chestiunea școalelor confesionale d-l Prie a afirmat că guvernul va aduce o lege.

Ținându-se un consiliu de miniștri tot în timpul când delegația episcopilor, făcea intervențiile, s'a formulat părerea ca apropierea între stat și școalle unguresti să se facă cu bunăvoință Luni după amiază, delegația prezentându-se din nou d-lor Groza, Goga, și Prie la o consfătuire s'a hotărât ca între școalle confesionale și cele de stat nu se va face nici o deosebire, după cum nu se va face nici o deosebire între școalle confesionale noui înființate și cele vechi.

S'a spus că în buget este trecută suma de 20 milioane lei pentru școalle confesionale.

Cât privește scoaterea de sub rachiziție a localurilor s'a spus că numai după o vizitare a acelor școli se va putea face intervențiunile necesare. Pentru acele localuri asupra cărora nu este încă clarificată chestiunea dacă sunt sau nu propietatea statului, s'au spus că se va rezolva numai în urma cercetărei unei comisiuni de experți.

Delegația episcopilor a ținut să atragă atenția că punctul lor de vedere este împărtășite și de greco-catolici și de greco-orientali.

*

Considerând ca adevărate cele relatate de ziarul unguresc, socotim că e o greșală să se anticipeze spinându-se oficial asupra unei legi care n'a ajuns încă în discuția Parlamentului.

Apoi e regretabil că tocmai acei cari cunosc tot trecutul școalelor confesionale ungureși, dar cari nu au cercetat, spiritul care predomină astăzi în ele, se pronunță pentru o egală tratare cu cele ale statului.

In fine tratatul dela Trianon nu angajează statul să întrețină școalle confesionale ale minorităților după cum reese din însăși textul ce l'am reprodus într'unul din numerile ultime ale ziarului nostru.

Credem că e nimerit ca împărțirea bugetului de 20 milioane, rezervat pentru școalle confesionale să nu se facă proportional cu numărul școalelor confesionale ci potrivit numărului de contribuabili pe cari fiecare confesiune îi are în întreg statul român. Căci nu înțelegem ca din contribuția către stat a muncitorului român să se întrețină școli confesionale maghiare cari pe lângă că constitue un lux prin numărul lor și felul organizărei lor, prezintă prin spiritul care le domină o piedică la consolidarea sufletească a cetățenilor statului român.

Wy.

Noutăți de vară

Calități din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 431

INFORMAȚII

Politice

Generalul Badoglio vorbind în Senat despre misiunea sa în România, amintește primirea care i s'a făcut de către Corpurile legiuitoare și declară că voește să îndeplinească promisiunea făcută parlamentului român, de a fi pe lângă cel italian interpretul sentimentelor frățești cari însuflețesc poporul și reprezentanții României.

Badoglio încheie propunând a se trimite mulțumiri și salutări frățești nobilului parlament român.

Discursul a fost mult aplaudat. Propunerea a fost primită cu unanimitate.

D. Tittoni, președintele Senatului, pronunță un discurs reamintind, la rându-i, gloriile și eroismele României și zice că Senatul italian salută frățește Parlamentul român și aclamă pe regele Ferdinand, pe regina Maria, România întregită.

■

E vorba să se prelungească sesiunea parlamentului până la 15 Iulie, menținându-se sistemul celor două ședințe, una de zi dela 3—7 și alta de noapte dela 9—12.

■

Administrative

D. Aurel Vlad, șeful siguranței din Sighișoara, a fost mutat la serviciul central de siguranță în locul d-lui A. Alimănescu înaintat; iar la Sighișoara a fost numit d. R. Dumitriu.

D. C. Georgescu, polițai la Halm, a fost numit șeful siguranței din Satu-Mare, în locul d-lui D. Kővary, demisionat; iar d. H. Popescu, comisar la poliția gării Timișoara, a fost numit polițai la Hălmi.

■

O delegație a sătenilor din plasa Rodna-Veche, județul Bistrița-Năsăud, a plecat azi la București pentru a înmâna guvernului o protestare împotriva strămutării reședinței de plasă de la Rodna la Sîn-Georgiu. Această strămutare de reședință, dăunătoare pentru întreaga plasă, cerută de către interesele acționarilor de la Soc. Hebe și se pare a fi sprijinită și de d-l dr. Mihali.

■

Dela C. F. R.

Printr'un recent ordin nu mai sunt valabile pe C. F. R. decât permisele de călătorie eliberate de ministerul comunicațiilor.

Mai multe doamne, pensionare ne roagă să întrebăm Ministerul comunicațiilor sub ce formă își pot procura carnetele de reducere pe C. F. R.

■

Printr'un ordin al Direcțiunei Generale C. F. R. nu se aprobă concedii pentru lucratul pământului.

■

Comerciale

Am anunțat la timp, că guvernul britanic a cerut guvernului român să admită importul articolelor de lux din Anglia pentru aceleași considerente pentru care a fost admis importul aceloraș articole din Franța și Italia.

După cum era de prevăzut ministerul de industrie și comerț în urma acestei intervenții a dat o deciziune prin care toate articolele de lux actualmente prohibite la import și care au fost permise Franței, Italiei și Austriei vor fi permise a intra în țară dacă importatorii vor îndeplini formele cerute prin care să se stabilească origina mărfurilor.

Cota de import va fi egală cu a țărilor indicate mai sus.

Printre mărfurile de lux admise figurează și mătăsurile, parfumurile, pudrele, cosmeticurile, etc.

■

Agricole

Prin noul budget al Direcțiunei Argriculturei din Cluj se prevede înființarea de școli de gospodărie casnică în felul celor din vechiul Regat pentru a deprinde fetele de săteni cu lucrările de gospodărie.

Școlile vor fi înființate la Cluj la Folt (Hunedoara) și Bilint în Banat.

■

Diverse

Vineri seara au plecat la Turn-Severin cu un tren special d-nii miniștri Averescu, C. Argetoianu, Gr. Trancu-Iași, P. P. Negulescu, Văleanu, I. Petrovici; d-l Florescu, ministrul României la Varșovia, precum și membrii corpului diplomatic.

Dela Turn-Severin excursioniștii se vor îmbarca și vor face o excursiune pe Dunăre la Porțile de-Fier, iar Marți dimineața se vor înapoia în Capitală.

Societatea pentru profilaxia tuberculozei, a cumpărat în munții Transilvaniei, în localitatea Balvany-Taria, un mare castel, care va fi amenajat într'un sanatoriu.

■

D-l Ministru al Muncii și Ocrotirilor Sociale a instituit o Comisiune de anchetă și studii compusă din d-nii Director General al Muncei M. P. Dumitriu, Inspector general M. Georgean și Ing. inspector central tehnic N. Albilescu, care va vizita toate centrele din Ardeal și Banat pentru studierea situațiunei industriale actuale, ascultarea și anchetarea plângerilor muncitorilor, inspectarea și controlarea așezamintelor de binefacere, inspectoratelor, caselor cercuale ce depind de acest Minister, precum și instituțiile cu caracter cultural și confesional.

Comisiunea în prezent anchetează situațiunea creată de ultimele împrejurări din Petroșeni și Valea-Jiului.

■

Vineri 17e lunie c. osemintele mult regretatului episcop Demetriu al Orăzii au fost transportate în comuna sa natală Rădești (jud. Alba de jos), pentru a fi așezate în cripta familiară de lângă cetitoria sa de acolo.

■

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate și la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche acărui surmenaji staționar prospătează corpul obosit ușurează mușchii stătuți stânge ori ce dureri corporale și dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică și chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

■

„UNIVERSUM", întreprindere technică de instalațiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală electrică, și tot felul de reparațiuni cu prețurile cele mai avantajoase. Prima intreprindere curat românească, Cluj, Strada Meșter 5. Telefon 841. 188

■

Pentru vindecarea sigură al Anemiei, a lipsei de poftă de mâncare, a nervosității, întrebuințați *vinul de Tokaj cu chinină și fer* preparat de dr. Biró cu gust plăcut, care întărește și curăță sângele. Prețul unei sticle 15 Lei. Depozitul principal: Farmacia dr. Biró, Cluj, Piața Unirii. III-319

vârșitoare pentru el: *plecarea la Paris.*

E timpul în care la cunoștință de zeul ce locuește în el și care începe să-l neliniștească. Idela Parisului domină ori ce alt gând și cu îndărătnicia care l'a caracterizat totdeauna nu se lasă până nu-l realizează.

Cu ajutorul lui Mihail Kogălniceanu, care văzând picturile de la Agapia îi acordă o bursă, și cu ce câștigase și pusese de o parte, la vârsta de 23 de ani pleacă la Paris, pe mare, prin Galați.

Este interesant să ne întrebăm cu ce bagaj intelectual și artistic debarcă Grigorescu în acel oraș luminat, care exercitase asupra lui o atracție misterioasă, căreia nu se putuse sustrage.

Toate cunoștințele sale, și cele de cultură generală, și cele picturale, trăgeau prea puțin în balanță. Cele două clase primare nu contau. Altfel de lectură nu făcuse. Toată viața Grigorescu va fi slab cărturar. Fire contemplativă nu simțea nevoia unei sugestii din afară. Dar acest defect pentru un altul, la o natură ca a lui Grigorescu devine o mare calitate. El păstrase o frăgezime de impresii, care la fie ce lucru nou îi dă iluzia unei descoperiri.

Spirit virgin nu ducea cu el nici o idee tradițională, care l-ar fi împiedicat să judece lucrurile așă cum erau, care s'ar fi putut interpune între el și natură.

Lipsa absolută de „creștere", de „educație", da minunate roade. Un contact cu „societatea" de o vârstă când camerazii lui treceau din poala rochii mamei la pulpana profesorului, el nu avusese alt măestru de cât viața și natura. Se obicinuise să ia inițiativa, să aibă răspunderi, să lupte și să se bucure de viitorul când alții nu pot să-și închipue altă atitudine de cât a supunerei subt o conducere din afară.

Prăjit de soare, udat de ploi, în contact cu toți golanii mahalalelor Bucureștilor, el văzuse de mic ce e lumea. E sigur că dacă nimic rău nu se lipește de omul care își începe viața ca el, în noroaie și praful orașului, apoi poate fi sigur tot restul zilelor: e călit și vaccinat și contra viciilor și contra năcazurilor.

In ce privește pregătirea profesională până atunci cunoștințele lui nu erau faimoase. Cea ce am văzut prin muzee și reproducerile litografice ne arată o pictură religioasă corectă, rece, dulce, fără mult caracter. Cutare sfânt, jumătate gol, este o bună „academie"; totul însă este moale, fără originalitate. N'au de cât marea calitate de a fi studiate după natură.

De altfel pictorul însuși a fost de aceiași părere, de vreme ce cum ajunge în Franța, părăsește pictura religioasă, și nu mai revine la ea cât trăește.

Acestui noroc especțional de a ajunge în Franța fără nimic care să-i influențeze judecata și preferințele datorește Grigorescu faptul, care ni se pare extraordinar azi, de a întoarce spatele unei școli picturele având reprezentanți destul de stimabili și tot sprijinul oficialității și al opiniei publice, școala clasică și a se entuziasma pentru niște oameni cari ar fi trebuit să fie necunoscuți pentru un strein, prețuiți de sigur, dar numai de un mic cerc de cunoscători, școala peisagiștilor din Barlizon.

In fața operilor unora și a celorlalți, cu darul pe care i-l dase natura; cu firea lui; cu impresionabilitatea lui; cu ochii lui în cari se răsfrânsese apusurile de soare din București înecate în praful de seară care îmbracă totul în aur și purpur, sau poenele și cărările tăinuite din jurul Agapiei și Zamfirei, Grigorescu nu ezită un moment. Alegerea e făcută, și de ea va depinde desvoltarea lui întreagă.

Aceste două împrejurări: lipsa lui de orice cultură de școală și în genere, de orice instincție sistematică pe de o parte; călătoria în Franța și predilecția irezistibilă pentru școala de Barbizon pe de alta, sunt determinante pentru tot rostul vieței de mai târziu a lui Grigorescu.

Pentru a ne da seama de perfecțiunea instinctului lui, care îl împinge pe drumul cel drept și pentru a vedea cât de greu și neobicinuit era unui strein să apuce pe acest drum, vom analiza în scurt starea de atunci a picturei în Franța.

■

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö și Braunfeld

Cluj, Piața Unirii No. 9

20 **Telefon No. 350**

La 25 şi 26 Iunie au loc în Parcul Oraşului Serbările Presei

România şi Cehoslovacia

— Interview cu un fost Ministru Cehoslovac —

Primredactorul ziarului „S. D. Tageblatt" din Sibiu a fost primit de un conducător politic cehoslovac, fost Ministru care i-a spus următoarele cu privire la relaţiunile între România şi Cehoslovacia:

„Cu cea mai mare plăcere vă răspund la întrebarea aceasta. Relaţiunile cordiale, cari leagă oficialităţile noastre cu România află în tot poporul nostru un ecou nemărginit. Noi urmărim cu cel mare interes desvoltarea României Mari şi ne pare bine că aceasta ne arată o consolidare crescândă. Greutăţile comunicaţiei în România au fost cunoscute în toată Europa cu deosebire însă în Statul mărginaş Cehoslovac. Cehoslovacia a şi împrumutat României în mai multe rânduri, în mod trecător, material rulant, dar şi la noi era criză şi abia acum am putut acoperi toate nevoile. Silinţele României de a-şi restabili comunicaţia sunt cunoscute şi apreciate în străinătate".

La observarea redactorului, că între Statul Român agricol şi cel Cehoslovac industrial sunt naturale bunele relaţiuni, fostul Ministru a răspuns următoarele:

„Experienţa a arătat că întregirea economică a statelor agricole cu cele industriale, nu este absolut necesară. Ca exemplu amintesc cazul Angliei şi Belgiei, care ambele sunt state industriale şi totuşi sunt în cele mai bune relaţiuni. Fireşte între două state amice relaţiunile acestea conduc la o consolidare mai bună".

In legătură cu aceasta mai aminteşte fostul Ministru, că intrarea României în Mica Antantă a fost salutată din partea poporului cu plăcere, ţinându-se foarte mult la intrarea României în cercul acesta de alianţă.

Revenind la comunicaţie, redactorul aminteşte, că în România sunt două păreri divergente cu privire la înbunătăţirea comunicaţiei: prin propria sa putere sau prin ajutorul capitalului străin. Fostul Ministru răspunde:

„Rezoluţia este foarte grea, deoarece aci se atlug interese economice şi politice interne. In general chestiunea depinde de productivitatea statului. Dacă Statul este în stare să aducă comunicaţia în stare excelentă, ca să stea pe propriile-i picioare, este totdeuna mai bine decât cu ajutor străin. Dacă însă materialul propriu nu ajunge, este mai bine a lua în ajutor capital străin pentru a pregăti un lucru intact, de cât a suporta un timp îndelungat mizeria lipsurilor. Cehoslovacia a regulat comunicaţia din propriile puteri, însă în industria ferului a deschis porţile capitalului francez prin interesele dela Uzinele Scoda."

ŞTIRI DE PESTE HOTARE

Austria nou focar de primejdie pentru Europa

Interviewat de către „Wiener Allgemeine Zeitung", ambasadorul Italiei a declarat că mişcarea de alipire la Germania nu mai lasă s'apară Austria în ochii Italiei ca o naţiune ce poate contribui la păstrarea păcii. Din potrivă, Austria ameninţă să ajungă un nou focar de primejdii pentru Europa centrală.

Guvernul italian e absolut împotriva agitaţiilor de alipire. Unirea Austriei cu Germania e neexecutabilă, iar intrigile în favoarea acestei mişcări sunt contrarii felului principal al politicei italiene, care este păstrarea păcii în Europa.

Ambasadorul a adăugat că suspendarea executării ipotecilor pe cari le are Austria la Aliaţi nu va fi acordată decât dacă va rămâne independentă.

Demersul aliaţilor în chestia Orientului

Briand şi Lord Curzon au terminat examinarea chestiei Orientului printr'un acord complect asupra procedurei de urmat, şi anume: evacuarea Smirnei de către Grecia, o poliţie internaţională sub suveranitatea turcească pentru protecţia minorităţilor. Pentru Tracia se proectează de asemenea o schimbare, dar nimic nu e încă hotărît. Aliaţii vor propune Greciei mi.locirea lor care va fi apoi propusă şi turcilor. Dacă grecii nu acceptă, ei vor fi părăsiţi de aliaţi, dacă turcii nu acceptă, aliaţii vor ajuta pe greci cu material şi resurse. Acordul între aliaţi e subordonat răspunsului guvernului italian.

Chestia Sileziei de sus n'a fost încă abordată. Inainte de a se întâlni cu Lord Curzon, Briand era decis să pună el însuşi chestia, dar astăzi s'a constatat că s'a răsgândit şi aşteaptă ca Lord Curzon să vorbească cel dintâi de ea.

Generalul Badoglio despre România

Generalul Badoglio, a acordat un interview ziarului „Corrier Mercantile" din Genua cu privire la vizita sa în România. După ce descrie primirea frumoasă ce i s'a făcut în România generalul Badoglio arată cum ar trebui să se desfăşoare activitatea italiană pe tărâmul industrial activitate care ar trebui făcută de acord cu guvernul român.

In privinţa situaţiei interne a României d-sa spune că ţara e refractară bolşevismului. „România este prea monarhistă".

Armata română e plină de avânt şi soldaţii seamănă mult cu soldaţii italieni şi în special cu acei din Italia meridională.

Cu privire la politica externă a României spune că ea este îndreptată spre interesele Aliaţilor.

Franţa nu va interveni în Orient

D. Briand răspunzând vineri la Cameră unei interpelări a deputatului Cachin, a declarat că guvernul francez n'are câtu-şi de puţin intenţia să angajeze Franţa în evenimentele din Orient va urmări pacificarea în apropiatul Orient şi va căuta să asigure respectul intereselor şi drepturilor Franţei.

Aliaţii pentru pacea turco-greacă

Lordul Curzon, ministrul de externe al Angliei, a avut Vineri seara o întrevedere cu d. Briand primul-ministru francez, în prezenţa unui reprezentant al Italiei.

Această întrevedere, — asupra căreia presa franceză face comentarii foarte favorabile — a avut de scop încheierea unui acord pentru regularea diferitelor probleme orientale şi mai ales spre a se pune capăt conflictului greco-turc, propunându-se ambilor beligeranţi condiţii de pace acceptabile.

O nouă conferinţă financiară la Paris

O conferinţă preparatorie a Aliaţilor experţi va avea loc în Paris spre a hotărâ bazele unei conferinţe. Ziarul „Petit Parisien" află că subiectul acestei conferinţe care se va ţine în Paris va avea de scop a preciza modul cum indemnitatea germană va fi împărţită, în ceiace priveşte Grecia, România, Cehoslovacia şi Jugoslavia, cu deosebire se va discuta chestiunea cheltuelilor pentru armatele de ocupaţie. D-nii Loucheur şi Seydoux vor fi delegaţii francezi care vor asista la această conferinţă.

Trupele ruso-turceşti spre Smirna şi Constantinopol

Ziarele anunţă că trupele sovietelor au intrat în Anatolia cu autorizaţia guvernului din Angora spre a lupta contra unor duşmani eventuali.

Rusia bolşevică şi Turcii naţionalişti ar fi semnat o alianţă pe baza desinteresării Rusiei în chestia Constantinopolului şi nevoia de a expulza din strâmtori pe reprezentanţii înţelegerii.

Trupele ruso-turceşti înaintează asupra oraşelor Smirna şi Constantinopol, pe când grecii grăbeau pregătirile pentru ofensiva lor.

Guvernul din Angora ar mai fi hotărât să nu recunoască angajamentele sale faţă de puterile înţelegerii.

Un botez

Duminecă 19 Iunie a avut loc în sala cea mică a hotelului New-York, botezul fiului confratelui nostru Ion Dragu.

Naş a fost Dl. Alex. Constantinescu, senator şi fost ministru.

Au asistat la această ceremonie D-nii Ioan C. Brătianu, Vintilă Brătianu, Ion G. Duca, George Mârzescu, Dr. C. Anghelescu, N. N. Săveanu, Jean Th. Florescu, Simeon Mândrescu, D. Drăghicescu, V. şi Al. Alimăniţeanu, Dr. St. Bogdan, Ion Russu Abrudeanu, Al. Mavrodi. Din Cluj, au participat: dna şi dl rector V. Dimitriu, dna şi dl Ion Evian, dna şi dl colonel G. Manoliu, dna şi dl maior Sp. Roman, dna şi dl Georgescu-Vâlcea, d-na şi dl Tomescu, dna şi dl D. Delescu, dna şi dl A. A. Hodoş, dna şi dl Mihăilescu-Brăila, dna şi dl Const. Angelescu, d-nii colonel Vlădescu, colonel Bacalogu, Popovici-Bayreuth, Jean Bobescu, Al. şi Const. Roşiu, L. Paukerow, Wl. Ionescu, O. Ormeanu, N. Georgescu-Tistu, G. Mihăiescu, P. Atanasescu, R. Steiner.

Ultime informaţii

(Prin fir special dela cor esp. nostru din Bucureşti.)

Ora 2 p. m

In urma neînţelegerilor survenite între proprietarii de restaurante din Bucureşti şi primăria, pe chestia preţurilor maximale, azi restaurantele vor servi numai două feluri de mâncare.

■

Misiunea economică poloneză în frunte cu d-l *Strasburger* care a sosit în capitală a fost primită la gară de către reprezentantul guvernului şi al ministerului de comerţ, de membrii delegaţiei romane şi de către d-l Consilier al legaţiei Polone. Azi are loc prima întâlnire cu delegaţia noastră.

■

In afacerea Trofimoff tribunalul a respins apelul procurorului declarându-se competinte pentru judecarea fondului procesului.

■

Comisiunea polonă sosită în Capitală s'a înscris în registrul palatului, a vizitat Mitropolia unde a fost primită de Mitropolitul primat Miron Cristea, a vizitat Camera deputaţilor, Banca Naţională şi Casa de depuneri iar la ora 3 a fost primită la ministerul de externe de către d-l Take Ionescu.

■

Joi se întruneşte la Cameră, comisia bugetară pentru a hotărâ repartizarea proporţională pe ministere, a celor 300 milioanei ei acordate de guvern pentru îmbunătăţirea soortei funcţionarilor.

Ministerul industriei a obţinut trei mii de vagoane cocs din Ceho-Slovacia. Cocsul va sosi în curând în ţară şi va servi industriei metalurgice.

■

Ziarul „Indreptarea" desminte demisia d-lui Titulescu.

■

D-l Take Ionescu a acordat ziarului *„Le Temps"* un interview în care arată că întreagă sa politică externă se bazează pe convingerea că alianta între Franţa şi Anglia este indisolubilă. După aceasta d-l Take Ionescu vorbind de respectarea tratatelor, spune textual: „Sunt convins că servesc ţara mea şi a d-voastră între cari nu fac în dragostea mea nici o deosebire."

Declaraţia vorbeşte dela sine.

■

Intr'o consfătuire, care a avut loc la Palatul Regal, prezidată de A. S. R. Principile Carol s'a hotărât crearea unui muzeu al „Renaşterei româneşti."

La această consfătuire au participat: I. P. S. S. Mitropolitul primat Miron Cristea şi d-nii Iorga, Onciu, Mugur, şi Mehedinţi.

■

D-l Clemenceau pleacă la Oxford pentru a i-se remite în mod solemn titlul de doctor al Universităţei din Oxford conferit anul trecut.

Corpurile Legiuitoare

CAMERA

Şedinţa din 12 Iunie.

Prezidează D-l Zamfirescu. Pe banca ministerială d-nii Averescu, Garofild, Văleanu şi Trancu-Iaşi.

D-l GAROFILD depune proectul exproprierei imobilelor din Str. Vlaicu No. 1 şi 2 din Alba-Iulia pentru utilitate naţională în vederea încoronărei M. S. Regelui. După aceasta se începe discuţia pe articole a reformei agrare.

D-l DEM. IONESCU arată că cuvintele D-sale „Autonomia Ardealului" n'au avut intenţia şi înţelesul ce li-s'a atribuit şi le regretă.

Se votează art. 1. cu un amendament propus de D-l Rădulescu Prohova.

SENATUL

Presidează D-l Meitani. Pe banca ministerială Domnii Argetoianu şi Petrovici. Urmează discuţia asupra reformei administrative.

D-l Meitani apără legea Argetoianu într'un lung discurs în care arată necesitatea reformei administrative.

Revoluţie în Croaţia

Agenţia telegralică maghiară anunţă că Croaţii din Istria s'au răsculat în contra dominaţiei Jugoslave, S'au dat lupte sângeroase între răsculaţi şi armatele Jugoslave în jurul oraşelor Herpelio şi Capo de Istoria. Sunt mulţi morţi şi răniţi în ambele părţi. Răscoalele se extind şi în alte părţi, contrar tuturor dispoziţiunilor severe luate de guvern, care a trimis cinci batalioane infanterie în contra răsculaţilor. Deviza este „Independenţa Croaţiei", care a fost proclamată în Istria.

In Agram ştirea răscoalelor a stârnit o mare nelinişte. Au sosit trupe noui pentru întărirea oraşului. Ştirea A. T. M. n'a fost încă confirmată din alte părţi.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂŢI:

Miercuri:
„CEZARINA" Partea IV.
Joi, Vineri, Sâmbătă:
„CEZARINA" Partea V.
Duminecă:
HOŢUL SIMPATIC.

CINEMA APOLLO:

Miercuri, Joi:
„BARRABAS" Partea V.
Vineri, Sâmbătă:
Marchizul Dsi-Fu.

CINEMA URANIA;

Miercuri:
FROU-FROU.
Joi, Vineri:
Romanul unui Vagabond.
Sâmbătă, Duminecă:
FLOAREA OFELIŢA.

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

Reorganizarea învățământului technic Universitar

— Mișcarea studenților —

Mult așteptatul proect de reorganizarea învățământului technic Universitar depus în Maturul Corp de Senatorii reprezentanți ai celor patru Universități din țară a fost scos din discuție din motive neîntemeiate.

In urma acestui fapt care a isbit adânc în prestigiul celor mai înalte instituții de cultură — Universitățile — s'au ridicat proteste unanime din partea senatorilor Universitari și a întregei Studențimi direct interesată în cauză — Studenții Școalei Superioare de Agricultură, Institutului Electro-Technic, Chimia Industrială din București — cari într'o mare întrunire ținută în ziua de 10 Iunie a. c. la care au luat parte și reprezentanții Centrului Studențesc București, au hotărât în semn de protestare, abținerea completă dela examene, până ce proectul nu va deveni lege. La această hotărâre au aderat și Studenții Secției Agricole și Institutului Electro-Technic din Iași.

Cimunitatea de interese cum și spiritul de solidaritate au impus aceiași normă de conduită și Studenților Academiei de Agricultură din Cluj cari întruniți în ședință în ziua de 13 Iunie a. c. au votat cu unanimitate următoarea moțiune:

„Studenții Academiei Agricole Cluj întruniți astăzi 13 Iunie 1921 luând în considerare:

1. Că proectul de legé pentru reorganizarea invățământului superior agricol adus din inițiativa Domnilor Senatori Universitari din Maturul Corp a fost scos din discuție fără motive justificate.

2. Că reorganizarea prevăzută în acest proect reprezentând punctele de vedere ale oamenilor de specialitate cei mai competenți — Congresul profesorilor Universitari din România ținut în luna Iunie a. c. la Cluj; hotărârea congresului agronomic ținut în luna Decembrie 1920; hotărârea — consiliului profesoral al școalei Centrale de Agricultură dela Herăstrău — nu poate fi decât cea mai temeinică.

3. Că într'un recent consiliul de miniștri s'a luat hotărârea ca acest proect să fie amânat până la toamnă.

4. Că reforma învățământului agricol superior cu toată importanța ce o prezintă nu s'a putut înfăptui în tot răstimpul lung de când se discută, și o nouă amânare ar avea efectele cele mai funeste asupra economiei noastre zdruncinate.

5. Și ținând seamă de hotărârea sudemților Institutelor Electro-Technice, ai Școalei Centrale de Agricultură Herăstrău și ai reprezentanților centrului Studențesc București, ca în semn de protestare să se abțină total dela examenele pentru valorificarea muncei depusă în timpul anilor de studii, atâta timp cât proectul Universitar nu va deveni lege, hotăresc următoarele.

„Solidarizarea completă cu colegii Institutelor amințite mai sus și ca atare abținerea dela examene".

Sporirea soldei ofițerilor

Soldele ofițerilor și a reangajaților militari ai armatei se fixează astfel:

General de corp de armată lei 3250 lunar; general de divizie, sau vice-amiral, sau asimilat, lei 3.000; general de brigadă, sau contra-amiral, sau asimilat lei 2.400; colonel, sau comandor, s u asimilat, lei 1.800; locot.-colonel, sau căpitan-comandor, sau asimilat lei 1.350; maior sau locotenent comandor, sau asimilat lei 1.100; căpitan, sau asimilat, lei 1.000; locotenent, sau asimilat, lei 900; sublocotenent, sau asimilat, lei 800; inspectoral muzicelor armatei, lei 1.350; șef de muzică principal, lei 1.100; șef de muzică clasa I. lei 1000; șef de muzică clasa II. lei 900; șef de muzică clasa III. lei 800.

In afară de aceasta se acordă următoarele îndemnități de activitate.

General de corp de armată lei 1.450 lunar; general de divizie, lei 1.300 general de brigată, lei 1300; colonel 850; locot.-colonel, lei 850; maior, lei 850; căpitan, lei 550; locotenent lei 400; sublocotenent, lei 400; inspectorul muzicelor armatei, lei 850; șef de muzică principal, lei 800; șef de muzică clasa I. lei 550; șef de muzică clasa II. lei 400; șef de muzică clasa III. lei 400.

Indemnitățile de mutare s'au modificat astfel;

Ofițerii generali însurați sau văduvi cu copii 2.250; însurați fără copii, 1.500 necăsătoriți. 1.125. Ofițeri superiori, însurați sau văduvi cu copii, 1.875; însurați fără copii, 1.125; necăsătoriți, 750. Ofițeri inferiori, însurați sau văduvi cu copii 1.500 însurați fără copii, 750; necăsătoriți, 350.

Conscrierea obiectelor de apaduct și canalizare

In înțelesul hotărîrei Consiliului orășenesc Nr. 1655—921 al nunțăm și aducem la cunoștința proprietarilor de casă interesați cumcă, deoarece atât în obiectele, cari formează baza fixărei taxelor de apă și canal, cât și în persoana proprietarilor de casă în timpul de zece ani, care a trecut de la conscrierile ultime, — precum am observat — s'au întâmplat multe schimbări — pentru aprecierea și fixarea punctuală și justă a taxelor de apă și canal s'a ordonat o nouă conscriere.

Conscrierea o va executa o comisie, și anume, începând din 15 Iunie a. c. mergând din casă în casă până când conscrierile vor fi terminate în tot orașul.

Facem atenți pe proprietarii de casă interesați, să ajute în lucrul lor pe agenți, să îi servească cu date juste și să binevoiască a le da lămuririle necesare ca să poată executa conscrierea exact și fără piedecă.

Observăm, că referitor la taxele de apă și canal sunt valabile aceleași statute cari sunt valabile și asupra impozitelor comunale daci acelea care servește cu date neadevărate pe încredințații Autorității sau îi împiedacă în executarea lucrărilor, comite contravenție și în înțelesul legii va fi pedepsit.

Dela Direcțiunea apductului orășenesc Cluj, la 11 Iunie 1921

Savu,
șef. inginer, director.

Atenție!

Unde te duci camarade? Unde??

La „Regele Pârjoalelor"

IOSIF RAPOLTI

„Restaurantul ELISABETA"

Strada Erzsébet

unde vreau să mânânc pârjoale și să beau o sticlă de vin bun.

Deco?

Pentrucă numai la el se poate găsi în fiecare zi carne proaspătă de porc, din care prepară renumitele pârjoale.

Telefon 13-64. 678

Atenție!

Vopsește curăță și spală

cel mai eftin, și mai frumos

spălătorie și vopsitorie chimică de stofe

„KRISTÁLY"

CLUJ, Fabrica și prăvălia centrală: Bucovina No. 32. (fost Munkácsi) 74

Primește și face expediții cu poșta.

Representantul din Bistrița este: M. V. Grünberger Piața No. 43 (sub gălete.)

Telefon 500—11211.

Concurs

Consistorul diecezan al Eparhiei ortodoxe român din Cluj publică concurs pentru planurile bisericei catedrale, care se va zidi în Piața Cuza-Vodă, în fața Teatrului Național român pe lângă următoarele condiții.

Catedrala are să corespundă tuturor cerințelor reclamate de ritul ortodox cu un spațiu intern pentru cel puțin 1800 persoane.

Concurentului i se lasă deplină libertate pentru alegerea formei și stilului bisericei, având toate întocmirile interne și externe, cu coridoare, trepte, uși în număr de ajuns pentru siguranța publică.

Prețul zidirei nu se limitează, se pretinde însă executare modestă din material solid, care se află pe eritoriul Românici întregite și planul să fie executabil.

Reflectanții au să prezenteze toate chițele la 1.200 cu fațade și secțiuni în număr de ajuns pentru a înțelege toate construcțiile, cu un pre liminariu de spese aproximativ calculat după metrul cubic și în fine o scurtă descriere a planuli și a materiilor de construcție.

Premiile de concurs:
Premiul I 50.000 lei.
Premiul II 30.000 lei.

Premiile se vor acorda numai planurilor de-o valoare absolută și acceptabile; planurile premiate devin proprietatea diecezei ortodoxe române din Cluj.

Consistorul diecezan din Cluj își rezervă dreptul de a încredința cu făcerea planurilor de executare pe cine va afla de bine, fără considerare la concurenți.

Planurile prevăzute cu motto și cu o epistolă sigilată, în care să se arate numele, locuința concurentului și motto sub care s'a prezentat planul la concurs sunt a se înainta la Consistorul diecezan din Cluj, str. Iuliu Maniu No. 31 în răstimp de 6 luni, adică până la 1 Noembrie 1921. Cele trimise prin poștă trebue să sosească cel mult după 8 zile pusă la poștă până la termenul de mai sus.

Planuri cari nu corespund condițiunilor și formalităților prescrise și sosite după termen, se vor esclude dela concurs.

Planurile prezentate se vor examina în timp de 2 luni după expirarea termenului de un juriu de experți, iar premiile se vor acorda pe baza raportului experților de Consistoriul diecezan în termenul de mai sus.

La concurs pot participa numai ingineri și architecți recunoscuți și cetățeni români.

Schițele de situație și informație se primesc dela Consistorul diecezan, strada Iuliu Maniu No. 31 în orele de oficiu.

Cluj, din ședința Consistorului diecezan ținută la 7 Iunie 1921 st. n.

NICOLAE IVAN
Archimandrit, președintele Consistorului.

Aviz

„Ardealul" Intreprinderea Comerciala, Soc. în nume colectiv. Cluj Str. Minervei (Schütz János) No. 11. ofera, cu prețurile cele mai avantajoase renumitele vinuri de Podgoria Aradului (Musca Maghirat, Siria, Ghioroc, Minis).

In restaurantul și bodega New-York se servesc vinuri și tuica din pivnița soc. „Ardealului".

Vânzare en gros și an detail. **Pivnița se afla în Str. Mico No. 10)** în spatele Bibliotecei Universitare) și va fi deschisa începând din **1 Iulie 1921, zilnic dela 4 6 p. m.**

Onor. Public este rugat sa binevoiasca a se convinge de promtitudinea serviciului, de superioritatea beuturilor și de prețurile fără concurența.

„ARDEALUL"
Intreprindere Comerc. și industriala Soc. în Numele Colect.

Publicațiune.

Regimentul 12 Călărași din garniziona Careii-Mari aduce la cunoștința generală că în ziua de 15 Iulie 1921, ora 10 dimineața se va ține licitație publică cu oferte închise conform art. 72—83 din legei contabilității publice la reședinta regimentului în garniziona Careii-Mari pentru aprovizionarea cantității de:

1.000.000 kg. fan
750.000 kg. pae

Ofertele pot fi făcute și pentru cantități mai mici și vor fi însoțite de garanția de 10% din valoarea furniturii fie în numerar sau în efecte garantate de stat.

In ofertă se va arăta precis cantitație oferită prețul uuitar pe chilogram și condițiunile de predare.

Supra oferte nu se primesc.

Ceatul de sarcini și condițiunile ce trebuesc să indeplinească furnitura se pot vedea la Regiment în orice zi de lucru de la orele 8—12.

Comandantul Regimentului 12 Călărași
Colonel N. Toderiță.

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI

MOBILE și PIANE

să nu-ți pară rău de cheltuelite unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile alui

SZEKELY și RETI

Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii

Persoanelor de incredere se face vânzarea si cu plată in rate

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

CONCURS!

Direcțiunea Domeniilor în Cluj angajează: 1 funcționar — expeditor, cu leafa budgetara de Lei 315 — și ndemnizațiile cuvenite.

Cererile sunt a se înainta până în 15 Iulie a. curent.

Direcțiunea Domeniilor Cluj, Piața Cuza-Vodă No. 8. 798

22

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

PERFECTĂ dactilografă din regat, cunoscând și limba franceză caută post la instituție mare. Doritori se pot adresa la adm. ziarului.

CAUT o *econoamă în etate 35—40 ani. Preferîe preotesîe văduve. Ofertele însoțite de poză rog a să adresa administrație. — Discreția asigurată „Soartea".*

VÂNZĂTOARE pentru librărie se caută, care să știe limba română și maghiară, a se adresa la Administrație ziarului nostru.

INVĂȚĂTOR diplomat caută oficiu, pe lunile de vară, eventual pe mai departe. Aderesa: Ioan Cobciu învățător, Topadeșartă p. Nădășel.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE un cal 4½ ani, trăsurică pe două rate, ham, mobile frumoase albe cu glasură, pentru salon sau odaie de dame, casă de fier. Adresa la ziar sub 808. 808

Reclama 625

PRAVĂLIE în centrul orașului eventual cu casă se vinde imediat. Deslușiri dă: Proprietarul cafenei „Europa". 812

Dormitor, Sufragerie, birou, bibliotecă, ½ garnitură salon și obiecte casnice de vânzare. A se adresa portarului Palat Banffy Piața Unirii 29.

De vânzare casă modernă situată în parc posiție admirabilă. Liberă de acum, compusă din 2 apartamente a câte 2 camere anfreu și bucătărie. A se adresa la Librăria Cartea Românească Cluj, Piața Unirii No. 7.

DIN CAUZA plecărei mele în străinătate vând o instalație modernă de farmacie și droguerie. Informați I. Știopu, Str. Saguna No. 20 parter Ofertele se primesc pe adresa de mai sus.

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsește de vânzare la toți vânzatorii ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

Închirieri:

Reclama 626

LOCUINȚĂ caută un funcționar de stat, căsătorit fără copii, mobilată ori nemobilată în centrul orașului, constând din 2 odăi și culină. Adresa: Reclama sub Funcționar.

CAUT cameră mobilată pentru familie, plătesc bine Bebe. 684

Diverse:

SE CAUTĂ companist cu capital pentru întreprindere mare cu drogue și chimicale în oraș mare comercial din Ardeal, având concesiune și instalație modernă. Informați se pot da la adm. ziarului Infrățirea.

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Națională din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

Regatul România. Ministerul Lucrărilor Publice.
Direcțiunea serviciului Hidraulic, Cluj, strada Mico No. 32.

No. 1283—1921.

Concurs.

La Direcțiunea Serviciului Hidrauluc Cluj, (Str. Mico No. 32.) sunt vacante următoarele posturi:

2 Contabili,
1 Registrator-archivar.
1 Manipulant de birou.

Aceste posturi vor fi retribuite după pregătire și anii de serviciu conform Normelor de salarizare ale Consiliul Dirigent cu lefuri aprobate din nou de Ministeriu. Cererile scrise cu mână proprie însoțite de documentele privitoare la pregatirea și la praxa de până cum se vor înainta Direcțiunei Serviciului Hidraulic Cluj, str. Mică No. 32 până la 1 Iulie 1921.

Cluj, la 14 Iunie 1921.

806 Director Indescifrebil.

811

„FISCALIA"

București, Str. Câmpineanu No. 23.

Mare birou de notariat și informațiuni fiscale, administrative, juridice și comerciale.

Traduceri și redactări de acte. — Dă lămuriri, represintă pe clienții săi înaintea tuturor instanțelor fiscale, financiare, administrative și răspunde la toate întrebările ce se fac „FISCALIEI" în limbile curente ale țărei. — Indust lași, bancheri, comercianți adresativă „FISCALIEI" București, Strada Câmpineanu No. 23.

Pentru Mori și Proprietari de mașini!

Avem depozitat în calitate prima:

Pietre de moară
Site de mătase
Ciocane de moară
Curele de transmisiune orig. engl. și germane
Curele de cusut
Nituri pentru curele
Unsoare de curele
Ulei pentru mașin Nr. 15
Ulei pentru mașini Nr. 16 raf.
Ulei pentru cilindre
Uiei pentru dinamo
Unsoare Tovote
Klingerit
Moorit
Asbest
Garnituri grafitate
Garnituri de Asbest
Garnituri de seu
Cositor englez
Chingi de cânepa pentru moare
Saci
Copoi pentru curele
Discuri de smirghel
Sticle p. nivel de apă
Manometre
Cane pentru ulei
Ungători automatice
Discuri pentru curele
Tevi p. nivel de apă

Departamentul Mașinelor
al reun. agr. săs. ard.
Sibiiu, Strada Sării No. 22.
Sighișoară, Str. Baier No. 47.

Toată elită Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar.

329

De vânzare eftin din cauza plecărei **una Vilă cu etaj** constătătoare din 3 camere parchetate, cameră de baie, antișambră, bucătărie și verendă, ceeace se pot prelua imediat. Total 8 camere. Grădina de pomi. Informațiuni se pot lua în Strada Attila No. 25. 807

Postăvăria 606

Solomon Zauderer

Cluj, Str. Regina Maria 40.

Au sosit mare asortiment de stofe pentru haine Bărbătești și Dame diferite culori moderne cu prețuri foarte reduse.

„GAMBRINUS"

RESTAURANT
Piața Unirii No. 24

Mâncări gustuoase, beuturi escelente. Serviciu culant, prețuri moderate. 653

Instalații de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparații de mașini de scris și cusut executa cu preț convenabil:

La Intreprinderea Electrotechnică și mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Becuri electrice „TUNGSRAM" precum și materiale cu preț redus. Întreprinderi și pentru provincie.

„MISSIR"

Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

Marfuri de prima qualitate

Stofe pentru Dame
Stofe Bărbătești
Mătăsuri fine
Mouselinuri
Dantilarie
Panglici
Panză dublă 170—200 ctim lat.

Altas pentru plăpumi 180 lat.
Converture de Tüll.
Perdele de Tüll.
Covoare și Prețuri
Linoleum 70—90—180 200—275 ctim lat.

Articole de Mariage. 17

Incaltaminte Fine

Caut o doamnă sau domnișoară

pentru instruarea și facerea esamenului cu două fetițe pentru clasa II-a civilă în anul 1922. Să recere pe lângă limba română și franceză și dexteritatea la pian.

804

Condițiunile în scris la adresa: văd. VASILE POP, comuna Oarta de jos, plasa Ceul-Silvaniei, județul Sălaj.

DEGIORGI & Co.

BUCUREȘTI, Str. General Florescu 17.

Reprezentant general pentru România al diferitelor fabrici de: **Broderie, Dantele, Marchizete, Nansuc, Orgadin, Ștofe brodate etc.** Posedând mari stocuri bine asortate la București. Cu ultimul transport ne-a sosit deasemenea o mare cantitate de: **Perdeletul brodat, Vitragii, Bonfame, Brisebise etc.**

AUTOBUS

circulă zilnic din

Cluj la băile sărate Cojocna

Curse la fiecare **2 ore** începând de la ora 6 dimineața. Stațiune de plecare: Cluj: Cafeneaua Thalia, Cojocna: Direcția Băilor.

Biletele se pot cumpăra anticipativ la magazinul Emil Blaga, Piața Ștefan-cel-Mare No. 7, Telefon 270 și la Direcțiunea băilor.

Prețul unei curse Lei 30

M. ANGHEL

210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40

Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neîntrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurență.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

AVIZ!

Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 112
PENTRU
MICA PUBLICITATE

A sosit la

Cooperativa „Croitoria Românească"

fost Petricaș, Aiudean, Crânciovan, Niculescu & Comp.

Str. Memorandului No. 8,

619

Un vagon cu Stofe Franceze cele mai fine calitați și cu prețuri ieftine Se primesc comande cu prețuri reduse. Pentru funcționari reducere specială și plata în rate. Încurajați Cooperația Română.

CREMA MARGIT se bucură de cea mai largă popularitate în întreagă lume. Înfrumsețează pielea și îi da fineță rară. Compoziția ei neunsuroasă și înofensiva face să dispară de pe obraz pistruiele petele de ficat, bubițele, încrețiturile întinerește și înviorează chiar și pielea persoanelor mai înaintate în vrâstă. Crema se pune în circulație în tegle de sticlă.

SAPUNUL MARGIT, compoziție fără leșie în frumsețează pielea

PUDRA MARGIT, compoziție de prima calitate, fără materii stricăcioase, acopere învizibil pielea.

Dr. Földes și Hehs Arad.

57 Se află de vânzare la toate farmaciile, drogueriile și parfumeri.

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

Caută depozitari

pentru vânzarea ziarelor noastre în următoarele localități

Băile Herculane, Băile Sf. Ladislau, Basna, Băile Felix, Baia Fidelis, Bobâlna, Borsa, Borsec, Buziaș, Cojocna, Homorod, Mainaș, Ocna Sibiului, Odorheiu, Sovata, Tinca, Toplița Română, Vâlcele.

Doritorii se vor adresa în scris administrației ziarului notând adresa exactă precum și ultima poștă.

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogueria Rozsa

Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

Radio 758 **JOAN COSMA**

frânghier Cluj, Str. Galamb 14. Întreprinde orice lucrări în aceasta branșă, precum și frânghii pentru mașini cingătoare și totfelul de frânghii pentru agricultură cu prețurile cele mai reduse. 548

Intreprindere de transport.

Frații Deutsch Cluj, Piața Unirii No. 26. Întreprinde orice transporturi în orice direcție cu cea mai mare garanță. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

Stărpitor de șoareci și sobolani

Efect sigur are numai

„TITAN"

în stărpirea șoarecilor □ și șobolanilor. □

1 cutie 12 Lei.

Depozitul principal farmacia Dr. Geza Biro Cluj, Piața Unirii No. 6.

Grădina Zona

restaurant

Str. N. Iorga 15.

654

Sa deschis cu 1 Maiu. Mâncări gustuoase, beuturi excelente, prețuri moderate, serviciu culant. Se primese și abonamente în condițiuni avantajioase. Muzică de forță

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios.

MAXMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.

35

Administrația ziarului

„INFRĂȚIREA"

primește abonamente cu prețul de 10 Lei lunar, pe tot timpul sezonului de băi.

TOȚI ABONAȚI ziarului Infrățirea

au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de doauă ori. Pentru restul de cuvinte va plâti 50 bani de fiecare cuvint. □

Nu intrati în alte magazine, înainte de a cerceta firma

Filip Eisenstädter

(fost Lakatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.

Izvorul cel mai bun de cumpărat arficole mărunte, brodate, galantere, istrumente musicale, jucării pentru copii, articole de lux și de bucătărie.

474 SEPARAT VÂNZARE EN GROS.

„Țânțarul"

Technica Labora

birou technic de intreprindere.

Magazinul: Str. Regele Ferdinand No. 125.

802 **Birou: Calea Victoriei No. 53.**

Telefon: Magazinul 144. Birou 77.

A sosit closete, lavoare, de panama, tablă de alamă ori și ce articole technice și electrice.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, Parfumeria d'Or

18 **Piata Unirei No. 5.**

La Adm. Ziarului Infrățirea și la ag. de publ. Reclama se primesc ori ce reclame pentru

Programul Teatrului Național din Cluj.

Pe stagiunea 1921--1922.

Filiala Luca P. Niculescu

14 **La Hora Țărănească. Palatul Fehér-Bárány Cluj.**

Oferă onoratei sale clientele cu prețurile cele mai reduse posibil un nou transport de mărfuri sosite ca și restul de articole ce se află in magazin cu prețuri de reclamă

Stofă Lână curată	120	Lei Mtr.	Prosope Bucata	15	Lei Mtr.	Velură Belgiană	60	Lei Mtr.
Stofă Lână curată	75	„ „	Prosope Bucata	20	„ „	Glot toate culorile	18	„ „
Muselin Lână curată 80 lat.	63	„ „	Prosope Bucata	30	„ „	Stofe pentru haine Bărbătești		
Muselin Delen 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	16	„ „	calitate I. 150 lat. . . .	180	„ „
Staubă (Carton) 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	18	„ „	Postav de haine 140 lat. .	140	„ „
Staubă (Carton)	12	„ „	Pânză jolj 80 lat.	20	„ „			

Vânzare en gros și en detail. Sosesc zilnic transporturi noi.

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul I. No. 252 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Duminecă 26 Iunie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 241.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
6 LUNI . . . . . 60 LEI
3 LUNI . . . . . 30 LEI

D-l Ion Brătianu și Ardealul

In două discursuri mari, dl Ionel Brătianu, a precizat la Cluj, felul cum înțelege partidul național-liberal situația actuală a țării, cum înțelege a-se organiza și a se guverna România viitoare. A fost *mari* aceste discursuri, nu prin extensiunea lor, nici prin amănuntele, ce poate le-ar fi așteptat curioșii, a căror singură preocupare este de care parte și-ar putea aranja trebșoarele mai convenabil, — ci au fost mari prin declarațiuni concise, cari fiecare în parte, și toate împreună, ne arată temeiul pe care stăm, ne indică direcțiunea stăruințelor viitoare și ne unesc pe toți într'o comunitate de sentimente și emoțiuni, care cu siguranță va stabili și acordul, intereselor comune pentru viitor. Afirmări ca cele cetite într'o parte a pressei noastre, că dl Brătianu ar urmări „să pună mâna pe guvern *cu excluderea noilor provincii* și a partidelor lor și să distrugă aceste partide, *pentrucă sunt democratice*" — își află răspunsul cel mai elocvent tocmai în declarațiunile dlui Brătianu, cari ne grăesc astfel:

„Cum am spus și adineaori, nu se poate sănătos concepe întărirea și guvernarea intereselor României-Mari prin forțe izolate. Aceste interese nu vor putea fi stăpânite decât *de forțele unite ale Românilor* de pretutindenea. Pentru a realiza această unire organică a forțelor de pretutindeni *este datoria noastră să facem acordul intereselor tuturor regiunilor.*" Iată o declarație clară, care nu exclude pe nimeni, dacă în adevăr reprezintă o forță, dacă în adevăr urmărește interesele generale a-le țării și neamului, de a contribui cu munca și talentul său la clădirea și consolidarea noului stat român. Și dacă partidul național român, urmărește aceeași țintă și înțelege să-și pună în acord interesele sale cu interesele generale ale țării, eu nu cred că contribuția acestui partid ar putea fi respinsă.

Dar dl Brătianu, vestejește cu mult efect și abusul ce se face cu lozinca „democrației", care pentru cei mai mulți este numai o „lozincă". — „. . . statul român nu se poate desvolta decât pe temei democratic — ne spune dl Brătianu. — La începutul renașterei României, înaintașii noștrii *au avut un merit* când au înțeles necesitatea temeiului democratic. Astăzi nu mai este nici un merit, *pentrucă el apare ca o evidență, ce se impune în ochii tuturor.*" Bine înțeles, că nu uită totuș, că „democrația" nu poate fi patrimoniul unei singure clase, că „trebuie să urmărim evoluțiunea socială generală, pentru a vedea în fiecare moment care sunt transformările ce se impun . . . In grija progresului să nu lăsăm la o parte nimic din cele ce pot fi de folos, dar tot deodată să avem înțelepciunea de a feri ca statul acesta să devină un laboratoriu de explozibile . . ." Sunt foarte prețioase și declarațiunile, ce le-a făcut dl Brătianu în chestiunea minorităților. Deși pressa maghiară se face a nu înțelege rostul adânc al acestor declarațiuni, își ia aerul chiar de a persifla orientarea partidului liberal în această „arzătoare chestie", — noi credem că a fost timpul suprem să i-se dea neastâmpăraților noștrii înscenători de *„chestii"* — un avertisment serios, care să-i trezească din rătăcirea lor, și să-i aducă la realitate.

Cee-a ce am arătat și noi în repetite rânduri, de câte ori cu atâta cinism invocau drepturi acordate de foruri străine, pentru a-și sprijini pretențiuni și organizațiuni neadmisibile într'un stat național și unitar, — acum li-se spune dela locul cel mai competent și într'o formă, care nu mai îngădue nici-o îndoială: „suntem gata să admitem la munca comună pentru interesele acestui stat, toate forțele cetățenești, cari vor înțelege, ori de unde ar veni, că *ceea-ce s'a zidit, e clădit deminic și pentru veci* și că aducând obolul lor de muncă binelui general al statului din care fac parte își creiază pentru ei înșiși *singurele titluri*, cari pot să le asigure fericire în noul stat român." Mai mult ori cât ar fi dorit pressa maghiară, nu li-se putea spune Maghiarilor în momentul de față. Să-și cerceteze conștiința, să-și controleze faptele și vor înțelege că pe lângă avertismentul dat, e totuși multă generozitate în cuvintele d-lui Brătianu.

Precum se vede dar, d-l Brătianu, în discursurile sale nu a uitat nici Ardealul, nici problemele Ardealului, după-cum accentuează o parte a pressei din Cluj. Dacă însă vederile sale nu sunt cele așteptate de unii, desigur nu e din vina bărbatului, care ridicându-se deasupra amănuntelor privește lucrurile prin prisma cerințelor generale ale țării și prin reflectorul unei mai înalte conștiinți. Cât de mult are însă încredere în forțele bune ale Ardealului, o dovedește urarea ca: „aceste ținuturi, cari au fost în multe și hotărîtoare vremuri adăpostul și rezerva puterilor noastre naționale, să-și găsească astăzi în România-Mare loc de frunte ca isvor de energie și de credință."

A. C.

Evenimentele zilei

Noul cabinet austriac

„Le Temps" crede a ști că ministerul socialist demisionat va relua puterea. Postul de cancelar îl va ocupa deputatul Seiple, doctorul Mater va lua externele.

Guvernatorii și vice-guvernatorii din Stiria, cunoscuți ca pangermaniști, au demisionat.

O aniversare

Trăim încă, fără îndoială, în zodia patimelor politice. S'ar părea că nimic nu stârnește astăzi mai mult interes ca obișnuitul scandal al zgomotoaselor ședințe parlamentare, nimic nu provoacă mai multă admirație ca un declamator discurs demagogic, și nimic nu se urmărește mai cu lăcomie, ca coloanele gazetelor zilnice, cu rubrica — de atâtea ori fantezistă! — a raportajului politic.

Și totuș, din mijlocul nostru al tuturora străbate din când în când, dorința foarte legitimă de a înlătura din spiritele noastre această amărăciune și acest desgust pe care-l lasă în urmă vorbăria deșartă și inactivitatea închipuită. Aceeace am numi bucuroși, „valul bunului simț" începe să câștige din ce în ce tot mai mult teren. . .

Iată pentru ce am avut o deosebită satisfacție în fața chipului cum a decurs la București sărbătorirea celor 50 de ani pe cari i-a împlinit zilele trecute, marele istoric și îndrumător al culturei noastre naționale, d-l N. Iorga. Căci, dl N. Iorga, — aceasta e zodia în care trăim, — face și politică Ba face chiar politică de opoziție, și că'eodată nu de cea mai bună calitate. Ar fi fost deci și această sărbătorire, un prilej pentru ca pasiunea luptelor de partid să învenineze cugetele cași cuvintele oamenilor cari ar fi avut ceva de spus în jurul unui astfel de eveniment.

Ne-am fi pu'ut aștepta de pildă, ca unii din prietenii politici ai d-lui N. Iorga, bine înfipți în temelia prestigiului câștigat prin atâta nobilă muncă de către cel sărbătorit, să arunce săgeți otrăvite în „tabăra adversă". Ne am fi putut aștepta, tot așa de bine, ca însăș „tabăra adversă", aducând o notă discordantă în mijlocul unei necunoștiințe generale, să profite de festivitatea închinată omului de cultură, pentru a arăta toate scăderile omului politic. Ne-am fi putut aștepta ca însuși dl N. Iorga. . .

Dar nu. Nimeni n'a turburat această frumoasă manifestație de admirație față de tot ceeace reprezintă, ca activitate trecută, ca suflet și ca talent, o personalitate covârșitoare ca aceea a d-lui N. Iorga; nici o adiere de patimă personală nu s'a strecurat în acea zi în care și adversarii politici au venit să recunoască celui sărbătorit, rolul pe care l'a avut în îmbărbătarea și însuflețirea unui neam întreg:

Și poate că nu numai în mod întâmplător, chiar dl N. Iorga a șters de pe frontispiciul „Neamului românesc", titlul care-i preferința politică: „organ al federației național-socialе".

Va fi cu atât mai bine însă dacă ceeace a pierdut o gălăgioasă asociație de grupări politice, va câștiga conștiința națională a unei.. țărei noastre, atât de săracă în oameni de fapte și atât de bogată în oameni de opoziție!

„Valul de ieftenire"

— Situația critică a comerțului nostru —

In ultimul timp au început să se audă tot mai des plângerile negustorilor, în fața simțitoarei scăderi a prețurilor tuturor mărfurilor. Ziarele au vorbit, acum câteva zile, despre sinuciderea unuia dintre cei mai cunoscuți comercianți din Capitală, care, din pricina situației critice în care se găsea nu mai putea înlătura desnodământul falimentului. Am auzit de-asemeni, aci în Cluj, și în alte orașe ale Ardealului, numeroase glasuri negustorești, nespus de îngrijorate față de soarta care-i așteaptă. Refrenul acelaș, pretutindeni, în lumea comercială: se apropie dezastrul.

Ne aflăm într'adevăr, în fața unei crize? Iată ceeace, desigur, interesează tot așa de mult cași mărunțele chestiuni politice, cari stârnesc atât de multă vâlvă în Cameră.

Adevărul este că dela o vreme încoace, datorită unui adevărat „val de ieftinire" pornit din țările industriale, — și asupra cauzelor căruia nu e nevoe să stăruim aici, — în fiecare zi apar magazine noui cari anunță cu litere bătătoare la ochi, o listă întreagă de mărfuri ieftine, mai ieftine decât cele anunțate în ajun de firma de alături, și mult mai ieftine ,decât mărfurile pe cari negustorii mai vechi le-au cumpărat astălarnă, sau chiar mai de curând, din străinătate.

Fără îndoială, ar trebui să ne bucurăm, dacă ne-am gândi numai la consumatori, în fața unui eveniment care ne făgăduiește mult visata reîntoarcere la „prețurile normale". Dar, lucru ciudat, în loc ca scăderea prețurilor să îndemne lumea să cumpere, dimpotrivă, comerțul înregistrează o ciudată stagnare, menită să provoace noui îngrijorări în rândurile negustorilor. Unii dintre ei au, într'adevăr, o situație tragică. Și vorbim numai de cei cinstiți. Magazinele lor sunt încă pline de mărfuri cari nu mai obțin pe piață nici prețurile de cumpărare; aproape toate „articolele de confecțiune" trebuiesc desfăcute subt costul lor, Majoritatea negustorilor cari se găsesc în această situație nu suferă numai pierderi asupra unui capital investit în mărfuri, ci stau în fața unor credite cari ajung acum la scadență, și pe cari nu le pot plăti.

Băncile, din pricina lipsei de numerar, acordă foarte greu împrumuturi, așa că negustorii a căror situație e critică, nu găsesc nic'un ajutor de nicăeri.

Așa stau lucrurile. Vom avea prilejul să examinăm și soluțiile

Cele trei Germanii

Cunoscutul călător al marelui reportaj internațional: Albert Londres, aflător în prezent în Berlin, trimete de acolo ziarului său „Excelsior" o interesantă corespondență care înfățișează întreita Germanie politică de azi.

Găsim că e util pentru cititorii noștrii să le dăm în rezumat rezultatul anchetii ziaristului francez.

Sunt în Germania partide cari vor revanșa, altele cari n'o vor, oameni în toată firea cari spumegă de mânie la ideia că trebuie să plătească despăgubirile și persoane cu judecată cari recunosc că datoresc aliaților, și cu deosebire Franței, parale.

Intrebarea este să știm căruia din aceste două partide îi va da ascultare țara și în acelaș timp pe cine vor avea Aliații în față.

Partidul militar nu desarmează. Actele guvernului Wirth exasperează ostilitatea sa. Este deajuns ca un singur general să-și arate uniforma pe stradă pentrucă să devie un erou. Germanii cari înțelege că Germania trebue să-și respecte semnătura sunt numiți de ceilalți Germani „trădători." Ofițerii fac apel la un nou Kapp, care de data asta ar avea înfățișarea lui Ludendorf.

Rectorul Universității din Berlin a declarat că atâta timp cât diapelul negru, albastru și roșu nu va fâlfăi deasupra Strassburgului, el nu va dormi.

Dascălii nemți învață încă pe copii că Germania este un imperiu supus voinței unui împărat, care este ereditar, și în fiecare joi, îi duc la muzeul gloriilor prusiene unde le trezesc în sufletele lor tinere ecourile măreției întunecate a Germaniei. Studenții se organizează în batalioane în vederea războiului viitor, iar financiarii se jură că nu vor plăti.

Asta este Germania pangermanistă.

A doua Germanie este aceia pe care o formează massa neutru care există în toate țările și pentră care prețul cartofilor este barometrul politicii.

Tot ceiace provoacă o scumpete a vieții sau o greutate fiscală, în mintea acestora se datorește Franței și aliaților. Ii urăsc pe aceștia, dar nu sunt însuflețiți de niei-o virtute războinică și nu gândesc la o revanșă.

A treia Germanie se compune din democrați, pacifiști, partidele socialiste majotitare și independente. Aceștia cer dezarmarea, resping ideia revanșei și vorbesc cam așa: „Noi voim să executăm tratatul dela Versailles: vom plăti ceiace datorăm, dar nu ne puteți obliga să nu sperăm că va veni o zi când se vor face schimbări în chestiunea despăgubirilor, schimbări cari nu vor fi nici în prejudiciul Franței nici în beneficiul Germaniei. Ar puteă fi echivalențe care procurând mai mult bine Franții, ar cauza în acelaș timp mai puțin rău Germaniei; căci noi rămânem în credința că Germania nu poate trăi fără Antata și nici aceasta fără Germania. Vă făgăduim că în

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

așteptarea acestei zile, nu ne vom da în lături de la nici una din datoriile noastre de națiune leală.

Important este că tocmai această parte se găsește la putere.

Antanta se află pentru întâia oară în fața unui guvern german care are voința fermă să execute. Când Wirth ne privește, desigur n'o face cu simpatie, dar cinstit din bunătate, nici din remușcare și nici din dragoste se arată Germania de astăzi sinceră, ci pentru că a văzut că predecesorii guvernului Wirth o duseseră pe marginea prăpastiei.

Este nu numai o datorie ci și un mare interes ca Aliații să dea tot sprijinul lor cât timp guvernul Wirth va fi însuflețit de aceiași voință cinstită de a-și împlini obligațiile.

ECOURI

Operile mari nu se uită

Un teatru de amatori din Paris, a organizat de curând reprezentarea unei piese a lui Molière „Princese d'Elide" cu acompaniement de cor și muzica de Lulli.

Această piesă prea puțin cunoscută, a fost scrisă de Molière numai în câteva zile cu prilejul unei serate la curtea lui Ludovic XIV, iar Lulli se obligase să-i compue muzica.

Piesa s'a bucurat pe scena teatrului de amatori de o interpretare admirabilă și în stil cu adevărat molieresc, cucerind aplausele publicului care a asistat la reprezentație.

Procesul plagiatului „Atlantidei"

Zilele trecute s'a judecat la tribunalul din Paris procesul intentat de Pierre Benoit, autorul Atlantidei, d-lor Rudler și Tercaches, directorii lui „French Quatterly".

Pierre Benoît cere 50.000 franci despăgubiri pentru prejudiciul pe care i l'a adus acuzându-l că a plagiat după romanul „Atlantide She" a lui Sir Rider Haggard.

Tribunalul a amânat pronunțarea.

Proectele artistice ale Eleonorei Duse

Se știe că marea tragediană italiană retrasă de mai mulți ani a reapărut pe scenă, de curând, la Turin, jucând cu trupa lui Zacconi, în piesa **„Doamna mării"**. Succesul a fost mare.

Intrebată de un ziarist asupra proectelor, ce are, Duse a spus că vrea să joace mai ales roluri de femei, cari n'au vârstă Ellida este din acestea, ca atâtea alte eroine ale lui Ibsen, de-o umanitate veșnic adevărată. Apoi, în **La Porta chiusa** de Marco Praga, va interpreta rolul unei mame. Va urma **Ioan-Gabriel Borkmann**, care se va reprezenta la Milan. Apoi, va ajuta reprezentarea operilor tinere de înaltă inspirație.

Duse vrea să-și aibe un teatru al ei și-și face un apostolat din arta alinătoare a sufletelor sbuciumate de război.

Deocamdată, Duse va juca în Italia. Mai târziu, poate, la Paris

Cultura în armată

Prin ziarul **Rampa**, se face propunerea ca, după exemplul Franței, să dăm și regimentelor noastre prilejul unei emulații culturale.

Pentru început iată ce se face în Franța în această privință și ce-ar trebui să se facă și la noi:

Se organizează concursuri teatrale între regimentele ce se vor înscrie;

Se alege un juriu și o piesă într'un act cu subiect militar.

Premiile și cheltuelile se vor realiza din intrări.

Această piesă va fi studiată cu mijloacele proprii și interpretată numai de militari.

Concursul va fi între toate regimentele, reprezentând fiecare aceiași piesă, studiată într'un timp determinat.

Se vor acorda trei premii pentru cele mai bune interpretări.

Ar trebui ca un comitet să ia și să anunțe data concursului.

Regimentele se vor întrece în a răspunde.

Aceasta ar fi primul pas în opera de cultură națională ce o datorăm oștirei, oștirei care a făurit România Mare de azi.

Premii artistice

Comitetul de lectură al asociației criticei dramatice și muzicale, compus din d-nii Iosif Nădejde, Alex. Călin și R. Seiseanu sub președenția d-lui Em. Fagure și secretariatul d-lui Paul Prodan, și-a terminat lucrările decernând premiile.

Intr'o agapă la care au fost invitați și autorii pieselor premiate, comisiunea a comunicat rezultatul lucrărilor ei.

Critica față de Gustave Flaubert

La Rouen, în Franța, s'a sărbătorit centenarul lui Gustave Flaubert, autorul celebrelor romane „Madame Bovary" și „Salambo".

S'a reeditat cu acest prilej, învinovățirea că scrierile lui ar fi imorale. Se știe că pe vremuri, Flaubert a fost judecat și condamnat pentru indecențele Doamnei Bovary.

Acum, Ministrul Artelor, care a asistat la Rouen, a vorbit sever despre romancierul, care a descris omul și în acțiunile lui vulgare.

Presa ia partea lui Flaubert și critică îndeosebi pe Frederic Masson, care a cerut Academiei să nu participe la celebrarea centenarului.

Un omagiu

D-l N. Iorga a primit din partea Cetății Albe cu prilejul împlinirii a 50 ani, o placheță în argint, aplicată pe marmură, executată de sculptorul ceh Vlora după desemnul studentului basarabean dela Soroca, L. Plămădeală și cu următoarea inscripție:

„Românii din Cetatea Albă omagiu neobositului luptător și îndrumător al românismului, D-lui N. Iorga, 5 Iunie 1871—1921.

Darul — reprezentând cetatea marelui Ștefan — a fost înmânat de o delegație, alcătuită din: d-l T. Iacobescu, Cetatea Albă și țăranul S. Pleșcă din Talmaz (pe Nistru).

„Muzeul Renașterii Române".

Luni s'a ținut la Palatul Regal o consfătuire prezidată de A. S. R. Principele Carol, moștenitorul Tronului și la care au participat I. P. S. Mitropolitul Primat, d-nii N. Iorga, D. Onciu, G. Mugur și S. Mehedinți.

Sa discutat chestiunea înființării unui muzeu intitulat „Muzeul Renașterei Române".

Comisiunea sub președenția A. S. R. Principele Carol va elabora un proect în vederea creării acestui muzeu.

Un ziarist elvețian la noi.

D-l Wiliam Andrist cunoscut publicist elvețian reprezentant al ziarului „Journal de Genève" se află din nou în România. Grație articolelor acestui dinstins ziarist s'a obținut în opinia publică elvețiană o mai bună cunoaștere a chestiunilor românești și un reviriment favorabil nouă.

Acum când în Elveția au reînceput să funcționeze biurourile de propagandă maghiară ce seamănă cu îmbețișugare cele mai mari calomnii la adresa României, d-l Wiliam Andrist, va avea ocazia să informeze opinia publică elvețiană asupra adevăratei stări de lucruri dela noi.

D-l Andrist se află în prezent în Ardeal.

Obligativitatea învățământului muzicei

Comisiunea învățământului muzical din Franță prezidată de d-l Gabriel Pierne, a cerut ca studiul muzicii să fie de-acum obligator în școlile primare și'n licee. El nu va mai fi socotit ca dexteritate și nici-o clasă nu-l va mai avea ca un curs facultativ, ci va fi socotit pe-o treaptă egală cu matematicile, bunoară.

Odată cu aceasta, se va introduce și o modificare radicală a metodei de predare a muzicei. Iată ce spune d-l Pierne:

„S'a făcut greșeala în trecut ca studiul muzical să fie vizual sau teoretic, în loc să fie auditiv: educația prin ureche. Mai repede, mai directă, această educație are cu mult mai mare atracție pentru copii, cari se îngrozeau de numeroasele semne muzicale.

„Elevul nu va mai învăța întâi cheia de sol, apoi cheia de fa; studiul nou fiind bazat pe interval, el învață, cântând, toate cheile, fără să învețe în particular pe nici-una. Un gnafism muzical înlocuiește portativul, de care se va servi apoi ușor.

„Educația urechii, bazată astfel pe intervalul semnelor între ele, fiind făcută, el va face transpuneri fără nici-o greutate, știind locul semitonurilor.

„Toate acestea nu constituesc o metodă nouă; nu se învață decât ceeace se găsește în solfegii; se urmează numai o progresiune diferită și mai logică.

„O lecție zilnică de zece minute va ajunge, ca elevii să facă progrese reale.

„Experințe s'au făcut și au reușit.

„Se va organiza un control riguros asupra învățământului muzicei și elevii vor da examen.

O expoziție de arhitectură

In sala de jos de la Prefectura locală s'a deschis Miercuri 22 Iunie o interesantă expoziție de arhitectură. D-l arhitect Ladislau Faurovich a avut frumoasa idee de a înfățișa publicului planurile de construcții de case, sanatorii, instalații de băi minerale, de băi de aburi, teatre și hale de vânzare pe care d-sa le-a executat într'o serie de ani.

Expoziția e interesantă nu numai pentru studenții cari îmbrățișează ramura arhitecturei dar și pentru publicul care voește să se pună în curent cu gustul estetic pe care îl dovedesc arhitecții din zilele noastre.

De aceea e nimerit a fi vizitată.

Din lumea Artelor

Un grup de intelectuali ai Clujului au înaintat ministerului Artelor un memoriu prin care cer înființarea la Cluj a unui cinematograf românesc în care să se reprezinte numai filme științifice.

*

In noul proect de organizare al ministerului artelor se prevede pentru Ardeal, înființarea la Cluj a trei inspectorate: inspectoratul artelor, al muzeelor și al teatrelor.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Nicolae Grigorescu*)

— 1838—1907 —

de **G. Oprescu.**

II.

Tot timpul secolului al XIX-a Franța e într'o continuă fierbere. De la marea Revoluție, care puse din nou în discuție *valoarea* tuturor credințelor și ideilor omenești și rupse toate zăgazurile în numele libertății — până azi artiștii francezi sunt într'o continuă căutare. Le trebue moduri noi de exprimare, în stare de a se adopta varietății infinite a corupțiilor lor artistice. Nici una din noțiunele trecutului n'a rămas necercetată, necombătută, în acest fecund și vulcanic sec. al XIX-a.

Am văzut pus în discuție tot ce se considera ca un patrimoniu etern al artei — pentru că acest domeniu ne interesează mai ales — spre marele bine al generațiilor ce vor veni după noi, pentru care se deschid noi și infinite perspective.

Subt influența anticității romane, concepută ca o epocă de rigid patriotism și de moravuri austere, Revoluția rupe cu trecutul artistic al Franței, voluptor, frivol, instrument și decor al regilor netrebnici și tiranici. Unităția clasicului devine o lege de la care nimeni nu se mai poate abate, iar David pictorul oficial al nouei ordini de lucruri.

Școala lui se continuă și întregește prin Ingres și elevii lui. Timp de aproape o jumătate de secol ei stăpânesc toată arta franceză, ei au tot sprjiinul oficialității, favoarea publicului și a presei. In numele nobleței și a unui ideal venit de la arta clasică, cea mai mare parte din scenele vieței de toate zilele, genuri întregi de artă — cum ar fi pelsagiul — sunt gonite. Și dacă David avea sensul armoniei, al frumoasei ordonanțe clasice, iar Ingres un dar de observație și o mână de o siguranță în stare să facă din el unul din cei mai mari desenatori ai lumei, nu tot așa era cazul zecilor de elevi serbezi, neputincioși, dulcegi, autori de desenuri după statuele antici colorate în chipul cel mai neplăcut.

Toți câți simțeau în ei un foc pe care tablourile cuminți nu-l puteau exprima, se revoltă contra acestei tiranii în fruntea lor se pune Delacroix om inteligent, minte clară, dotat în chipul cel mai bogat atât în ce privește finețea ochiului cât și a unui sentiment al dramaticului, al grandiosului. Increzător în dreptatea concepției lui, cu o îndărătnicie pe care o găsim numai la alte două genii contemporarea, congeniile, Berlioz și Wagner, el luptă timp de mai bine de 30 de ani, și cu toate piedicile, insuccesele, ironiele, nu dezarmează până ce nu dărâmă concepția veche.

Incepe prin a rupe cadrul rigid. Toate subiectele intră în pictură. Impreună cu mișcarea desordonată, în ritus tumultuos, de care se ferise până atunci arta. Nobilul în sens clasic face loc expresivului. Mai întâiu inconștient, apoi după studiare lui Constable, Tusuer și a prietinului lui Bonington, în mod conștient, culoarea linsă, făcută une ori pare că după patron e înlocuită cu o simfonie de tonuri în armonie cu ritmul tabloului. Arta de a picta se reînoește. E mișcarea și inovația cea mai însemnată, dela care purced toate în secolul trecut și una din cele mai pline de consciență din istoria artei.

La umbra lui Delacroix care face loc și orientului în tablourile lui, pelsagiul ese din rolul secundar de decor nobil al unei scene din istoria romană, cum era la începutul secolului și începe să trăiască pe cont propriu. Din atelierele „cu lumină de peșteră" tablourile sunt transportate în mijlocul naturei, în fața soarelui dătător de viață. Țăranul și animalele își iau locul între holde, coline și copaci cu cari, așa zicând, fac trup.

Efectul a fost prodegios. Dintr'un gen accesoriu peisagiul devine unul din cele mai însemnate în secolul al XIX-a iar numele marilor reprezentanți ai lui; Corot Millet, Th. Bousseau Courbet, Troyon Diaz, Ch. Jaques iau loc printre cele mai mari ale picturei.

Ei își dau seama că arborii, zidurile, câmpia, munții nu-s partea esențială a unui psieagiu, ci numai, oare cum, scheletul lui. Ce e viu este soarele, lumina care îmbracă totul și face ca acelaș colț să varieze de la zi la zi, de la ceas la ceas. Un peisagiu dar nu e de cât un moment al naturei, aspectul fugar pe care îl ia ea în contact cu lumina mereu schimbătoare.

Dar pentru a putea exprima pe pânză starea sufletească pe care a produs-o în noi un astfel de aspect al naturei, în așa fel ca să creeze o stare identică la privitor, este nevoe să se părăsească toate mijloacele de exprimare întrebuințate până atunci.

*) Conferință ținută la 18 Maiu 1921 la Universitatea din Cluj sub auspiciele „Asociațiunei" Fiind însoțită de proecțiuni, explicațiele sunt date pentru tablourile ce le aveam subt ochi, deci vor fi greu pricepute în afară de ele acru pentru care cerem iertare cititorilor.

Cronica politică

Semne de criză. — Activitatea Parlamentului urmează să ia sfârşit la 30 Iunie. Faţă însă cu lucrările pe cari el mai are să le împlinească, este sigur că sesiunea se va prelungi cel puţin până la 15 Iulie.

Guvernul, obosit de hărţuelile pe cari a avut să le sufere nu numai din partea opoziţiei, dar şi din aceea a majorităţilor, de-abea aşteaptă închiderea sesiunei parlamentare pentru a mai răsufla.

Discuţia pe articole a legii agrare continuă cu încetineală din pricina numeroşilor oratori cari ţin să-şi dovedească o competenţă fără folos şi să întârzie prin lungimea unor discursuri inutile realizarea unei reforme care le distruge o admirabilă platformă de agitaţie.

Între timp, grupul extremist din sânul majorităţii care dă atâtea motive de temere guvernului, a izbutit să obţină unele modificări ale legii agrare.

Se pare că d-l Garoflid care voeşte să-şi susţină proectul în forma sa actuală este pe cale să-şi dea demisiunea. Se vorbeşte chiar de trecerea d-lui Cudalbu la împroprietărire.

De altfel însăşi situaţia guvernului se clatină. D-l general Averescu, primind cele 22 amendamente ale extremei stângi din majoritate, a anunţat că dacă se va veni cu altele noi prin surprindere, cum s'a făcut cu articolul 3, guvernul va fi silit să-şi dea demisiunea.

De altfel şi în chestiunea bugetului, care va fi prezentat zilele acestea Parlamentului, guvernul va întâmpina greutăţi. In adevăr, d-l Titulescu a declarat că nu se va opune la tăerea cheltuelilor pe cari comisiunea bugetară le va socoti inutile, dar ceilalţi membri ai guvernului sunt împotriva oricăror reduceri.

D-l Petrovici, ministrul Lucrărilor Publice ar fi ameninţat chiar cu demisia întrucât prin buget nu i s'au dat fondurile necesare funcţionării departamentului său.

In afară de acestea guvernul mai are pe trecut prin parlament o mulţime de alte legi, între cari se numără concesionarea căilor ferate şi „Reşiţa". Cum însă raporturile dintre majorităţi şi guvern sunt foarte plăpânde şi cum opoziţia îşi continuă politica de obstrucţionism, este foarte posibil ca sfârşitul acesta de sesiune să ne pună în faţa unor evenimente şi situaţii surprinzătoare.

D-l Ion I. C. Brătianu la Cluj şi pressa maghiară

Ziarele ungureşti din localitate se ocupă numai trecător ee vizita d-lui I. C. Brătianu la Cluj şi par nemulţumite de declaraţiunile ce s'au făcut. Astfel ziarul „Ujság„ la rubrica informaţiuniler pe o extensiune de 13 rânduri, aminteşte de sosirea d-lui Brătianu la Cluj şi înşiră fără nici un comentar pe oratorii, cari au vorbit. Ziarul „Uj Kelet" dă un raport mai lung şi mai obiectiv, rezumă pe scurt vorbirile d-lui Brătianu, dar fără nici un comentar. Ziarul „Keleti Ujság" mai răutăcios îşi începe articolul intitulat „O frază goală despre minorităţi", în chipul următor: — „Partidul român numit liberal de fapt conservator, şi-a înfiinţat în Cluj cercul de studii şi cu ocazia inaugurării acestui cerc, a salutat ca oaspeţi în mijlocul său pe d-l Ionel I. C. Brătianu şi statul său major". Continuă apoi astfel: — „Dela vizita la Cluj a d-lui Brătianu, nu numai partizanii săi, dar şi populaţia ardeleană au aşteptat declaraţiuni politice, cari să se ocupe cel puţin de chestiunile Transilvaniei şi de chestiunile actuale ale vieţii politice interne româneşti. Deşi d-l Brătianu a vorbit în două rânduri, întâiu la inaugurare, apoi la bachetul oferit în onoare sa, nu a făcut nici o declaraţiune de asemenea natură şi întreagă vizita sa la Cluj, nu a depăşit cu nimic cadrele unei restrânse festivităţi de par id".

Citează apoi următorul pasagiu care în realitate a fost altfel exprimat de d-l Brătianu: — „Minorităţile etnografice, cari vor contribui cu munca lor la consolidarea statului vor câştiga titlul de drept de aşi găsi aici fericirea", — şi comentează această declaraţiune în felul său scrind:

— „Aceasta ar fi prin urmare declaraţiunea politică, care ar reprezenta politica ardeleană a partidului liberal şi politica faţă de naţiunile neromâne, cari trăesc aici. Nu putem afirma, că ne-am fi aşteptat la mai mult, ori la declaraţiuni mai importante, decum ni s'au dat. Nici nu este ertat să privim tot lucrul drept altceva de cât un toast oficios de banchet. Că acest toast caracterizează întreagă politica ardeleană şi de minorităţi a partidului liberal, nici aceasta nu înseamnă mai mult, decât în programul politic desfăşurat de partidul liberal, pentru această arzătoare chestiune, nu i rămâne decât un toast . . ."

Ziarul „Ellenzék", citind acelaşi pasagiu din vorbirea d-lui Brătianu, observă următoarele:

— „Şeful liberalilor prin urmare, a aranjat chestiunea minorităţilor naţionale de milioane cu o frază ieftină.

Una dintre cele mai arzătoare chestiuni ale statului, crede că o poate rezolvi, îngăduindu-le prea graţios minorităţilor să trălască. Dar bine înţeles, numai dacă se vor purta bine, după cum i-ar plăcea d-lui Brătianu. Dacă nu ne vom conforma (mai bine: „dacă nu ne vom supune"), ne vor „pacifica" şi pe noi liberalii".

Intre fraţi

Primim:

Articolul d-lui D. Tudoran: Funcţionarii din vechiul regat, a venit la timp punând poate capăt disputei condamnabile între fraţi şi fraţi începută de o presă cu tendinţe separatiste, care nu poate fi privită decât cu desgust pe către adevăraţi români.

In părţile noastre, funcţionarii din vechiul Regat sunt recrutaţi dintre elementele cinstite şi unde au fost numiţi au adus mari servicii, ajutându-ne pe noi aceştia, cari n'avem nici experienţă şi nici spirit de iniţiativă cum din fericire au cei din Regat. Suntem o provincie abia acum scăpată de sub domnia ungurească şi mai ales Bihorul, Sătmarul şi Părţile Ungurene sunt ţinuturi unde nici nu s'au pomenit Români în funcţiuni. Românii ardeleni noui numiţi în aceste posturi s'au mărginit să se conformeze calapodului unguresc fără să se mai gândească şi la o oarecare romanizare administrativă, lucru ce a contribuit ca şi azi după aproape 3 ani să avem acelaşi situaţie ca şi sub regimul maghiar. Cei din Regat, cari au venit între noi, nu s'au mărginit dar să-şi ocupe posturile, dar au acţionat şi în afară de serviciile lor pe teren cultural, cooperatist etc. aducând reale servicii Ardealului. Că nu au titluri, asta nu importă. Ce folos că cei de la noi au, şi cu toate asta din cauza situaţiei nenorocite în care au trăit nu ştiu nici ungureşte, nici româneşte, nici nemţeşte, sau mai bine zis din toate câte puţin.

Cei ce scrie aceste rânduri este născut, crescut în comuna Şolduba Codru (Jud. Satu-Mare) şi a făcut liceul în Ardeal, iar facultatea în Bucureşti de când s'a înfăptuit unirea. In aceşti trei ani de studii recunosc că am câştigat mult, atâta cât n'aşi fi învăţat sub regimul maghiar în 10 ani.

Prin urmare, ca să revin la chestiune: e păcat, e un păcat de neertat ca să jignim pe acei veniţi între noi. Pe inimoşii profesori cari se jerfesc pentru elevi, dând tot din sufletul lor caid pentru aceştia. Ziariştii cari ni scriu aşa frumos şi româneşte ziarele de la Cluj şi din celelalte oraşe. Dacă sunt şi printe ei câţiva oameni răi, să întrebuinţez, un proverb aşa de frecvent în vechiul Regat: *Se poate pădure fără uscături.* Oare între noi nu sunt oameni răi? Câţi de ai nostri n'au păcătuit? Un caz recent e cel dela Sf. Gheorghe, unde un profesor, doctor în filosofie mise pare, comite cea mai mare infamie faţă de proprille lui eleve.

Nu, cei din Regat sunt necesari între noi după cum noi suntem necesari între ei. Tenacitatea noastră şi iniţiativa lor va contribui la propăşirea Neamului Românesc. Dacă n'au titluri, au inteligenţă ageră, au rutină şi aceasta este suficient că să ne complectăm unii pe alţii

Silviu Chereches,
licenţiat în drept.

Noutăţi de vară

Calităţi din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

magazin de haine pentru bărbaţi, copii şi fetiţe.

Cluj, Piaţa Unirii 14. Telefon 431

Ştiri şi fapte politice

„Patria" se ocupă în articolul-prim al numărului său de ieri, cu o presupusă declaraţie a d-lui I. G. Duca asupra amestecului partidului naţional în discuţia asupra reformei agrare din vechiul Regat. Luând drept bună o notiţă polemică a „Gazetei Transilvaniei", organul partidului naţional din Cluj face o serie întreagă de consideraţii pline de indignare asupra nedreptăţei pe care o face partidul liberal, care „aşteaptă ca deputaţii din nouile provincii să nu ia parte la legiferarea reformei agrare pentru vechiul Regat". Da aici „Patria" trage concluzia că partidul liberal s'ar desinteresa, la rândul său, de reformele agrare din nouile provincii, şi toată vorbăria, la un loc, se chiamă că tratează despre „amestecul provinciilor".

Câte cuvinte atâtea inexactităţi Avem şi noi în faţă textul stenografiat al discursului rostit de d-l I. G. Duca. Nu se găsesc nicăeri cuvintele: — „Dvoastră, ardelenii să nu vă amestecaţi". Şi cu atât mai puţin adaosul, scos din imaginaţia „Patriei": — „Ardealul să tacă şi să plătească".

Să mai numărăm a câtea oară „Patria" e indusă în eroare de proprii săi tovarăşi de luptă? Cât priveşte „dezinteresarea" partidului liberal de problemele Ardealului, răspunsul e inaugurarea primului cerc de studii al partidului, în care nu se vor examina, desigur, decât tocmai aceste probleme.

*

Sesiuneu actuală a Corpurilor legiuitoare va fi prelungită din nou, până la 15 Iunie.

Iată pentruce, probabil în ultima şedinţă a Camerei au reînceput vociferările, cu multul şi ameninţările cu pumnul — graţie cărora prelungirea sesiunei nu va servi decât pentru o fecundă legiferare în folosul naţiunei.

Şi diurnele merg,— câte două pe zi.

Tehnica va căuta să se perfecţioneze ajungând la o sintetizare capabilă să noteze repede cea ce fuge şi variază de la ceas la ceas. Ea va deveni largă, în pete mari, în tuşe sigure.

Culoarea, mergând pe urmele lui Delacroix, se va lumina. Va goni negrul şi albul curat, cari nu există în natură, de vreme ce toate culorile se influenţează unele pe altele, va studia raporturile reciproce dintre ele, va cere sprijinul fizicei — cu impresioniştii şi urmaşii lor pointilişti — va analiza nuanţele descompunându-le în culorile compunente, va modela volumele nu prin contrast între lumină albă şi umbră neagră — căci şi umbra e colorată — ci prin raporturi între valoarea culorilor.

Dintre peisagişti cari toţi au acelaş crez, doi ne interesează mai ales: Corot şi Millet. Cu primul, natură blândă, optimistă, idilică, suflet delicat şi simţind natura în cea ce ea are potolit, melancolic, în gamă minoră oare cum, Grigorescu are multe afinităţi. Erau firi înrudite.

Cel de al doilea, natură dramatică, hrănit cu lecturi din Biblie, Dante, Virgil, Vieţele Sfinţilor şi Pascal, e pornit să vadă în natură partea ei de opoziţie la sforţarea spre fericire a omului. La orice tablou de Millet ni-se pare că auzim teribilul: „în sudoarea frunţei îţi vei câştiga pâinea" această concepţie nu e a lui Grigorescu.

Millet însă făcuse o descoperire fertilă în efecte: el îşi dase seama de impresia puternică ce poate produce o figură umană pusă într'un cadru care să contribue a intensifica starea de spirit sau idea ce vrea să evoace. De aici legătura intimă dintre figurile şi peisagiele lui Millet. Nu el ar fi putut spune ca Corot: „Vând peisagiul, iar figurile le dau Gratis, pe deasup a". La el figura nu se putea scoate din peisagiu.

Spre aceşti doi se îndreaptă Grigorescu după o scurtă şedere la Paris, spre aceşti doi mari înoitori ai artei, pe care critica de azi îl pune alături de genii le picturei, cele mai mari dar pe care opinia publică de atunci îl ignora aproape. Izolaţi, săraci fără comande, văzându-şi tablourile refuzate la Salon câţi a ani înainte de venirea lui Grigorescu, ei n'au nimic care să atragă.

Trebuia instinctul artistic al lui Grigorescu, trebuia mai ales acea sănătate de apreciere, nefalsificată cu nici o învăţătură aprioricâ şcolară, pentru ca din tumultul Parisului să se audă chemarea care-i venea din Barbizonul liniştit, de care şi-a legat numele cea mai mare şcoală de peisagiu.

Mers, se spune, să facă un studiu de arbori pentru un concurs în pădurea de la Fontainebleau, el nu se mai desparte de acest loc. Timp de 6 ani el rămâne în Barbizon, lucrând fără preget, perfecţionându-şi tecănica, pentru ca să poată cu uşurinţă exprima cea ce simţea pulsând în suflet.

Cu puterea de adaptare proverbială a Românului, care face ca el să-şi asimile aproape jucându-se rezultatele unor lungi şi penibile sforţări ale altora, cu tenacitatea care-i era proprie şi cu o putere de muncă unică, el ajunge pictând tot ce-i cădea subt ochi, portrete, scene, peisagii, studii ca să stăpânească în mod desăvârşit mijlocul de expresie. Ce se va perfecţiona în el, dupe 67, nu vor fi atât resursele tehnice, ci sufletul lui care, păstrându-şi sinceritatea desăvârşită, va merge spre o seninătate şi o dragoste de natură aproape religioasă.

Muncind, urmând plida marilor maeştrii în vecinătatea căror trăeşte, şi ascultându-le, se zice, convorbirele de la distanţă, în cârciuma unde se adunau şi şi discutau seara, el ajunge în 6 ani, pornit de la tablourile religioase, trecând prin studiul în care picta ca Corot şi ca Millet[1]) — cum erau mai multe tablouri la expoziţia retrospectivă din 1906 şi cum este peisagiul de la Muzeul Simu (balta cu copacii în fond) sau lucrătorul în bluza albastră din acelaş Muzeu — el ajunge să facă minunatul Apus de soare la Barlizon, tot din colecţia Simu, un adevărat capo d'operă. In 1867 se întoarce în ţară. Ea drumul cel mai neobicinuit, prin Galiţia. A fost iarăşi unul din acele fapte, neînsemnate în aparenţă, dar cari au mare răsunet în activitatea pictorului. In Lemberg face cunoştinţă pentru prima oară cu acele figuri de Evrei polonezi, în care se concentrează toate trăsăturile acestei vechi rase, extrem de interesante. La fiecare colţ de stradă el vede acele tipuri cu perciuni şi caftan, pe faţa cărora se citeşte sensualitatea, energia, egoismul, o brutalitate, care când ştie să se ascundă subt un sânge rece înşelător, când isbucneşte infectuoasă, une ori. Aici şi-au luat naştere şi faimosul Evreu cu gâsca, pictat ceva mai târziu, şi minunatul Evreu văzut de trei sferturi, privind oblic, pe subt sprâncene. şi Şloim şi atâtea admirabile studii şi desene. Impiedecat să şeadă în Lemberg, el continuă seria observaţiilor pe Evreii din Moldova, gemeni cu cei din Galiţia, ajungând să citească în acele suflete aşa de deosebite de ale noastre şi dându-ne tablouri, portrete am putea zice, cari pot sta în fruntea ori cărei şcoale, şi cari au fost cumpărate de Bénézit, cum am văzut, cu creaţiile lui Rembrandt. Darul pătrunderei psihologice a întâlnit de data asta o tehnică „un métier" impecabil. Pentru pictori aceste tablouri sunt mi-

[1]) In dispoziţia tabloului, în preferinţa pe care o dă scenelor „sous bois", putem vedea o influenţă a lui Diaz.

INFORMAȚII

Membrii Partidului Național-Liberal din Cluj sunt rugați a să întrunii Sâmbătă 25 Iunie la orele 6 p. m. în saloanele Cercului de studii al Partidului.

■

Bisericești

Membrii Sinodului au fost convocați în sezione extraordinară pentru Marți 28 Iunie.

Pe lângă diferitele chestiuni de organizare ale învățământului religios se vor discuta și nemulțumirile ce domnesc în sânul bisericei din Basarabia.

■

Fiind recolta gogoșilor de mătasă în anul acesta foarte bună și pentru a da serici culturei o extindere cât mai mare. Direcțiunea Agriculturei a trimes tuturor plășilor o adresă în care invită pentru plantarea și creșterea de duzi.

■

La Direcțiunea Agriculturei s'a început cu lucrările pentru alcătuirea unei statistice de apicultură și sericicultură. Rostul statisticei este de a manifesta importanța acestor două ramuri economice.

■

Elevele liceului „Regina Maria" din Cluj, cari vreau să ia parte la escursiunea proectată de profesoarele liceului, prin Banat și valea Oltului, sunt invitate să anunțe pe Dra Belu, Str. Iuliu Maniu 33 sau la liceu telegrafic sau telefonic, până la 27 Iunie. Pleçarea va fi la 1 Iulie. Taxa de excursie 250 lei, iar durata 10—12 zile.

Fiecare escursionistă să ia cu sine: o pătură de învălit, o pernuță și un tacâm de masă.

■

In ziua de 2 Iulie se va ține la Cluj congresul preoților reformați.

■

Administrative

Printre funcționarii resortului instrucțiunei domnește o vie agitație din cauza nehotărârei în chestia noului buget care e aproape în jumătățit față de cel din anul trecut. In special în celace privește bugetul școlilor primare, acesta e de așa natură în cât învățământul primar din Ardeal va suferi foarte mult.

Artistice

O echipă a artiștilor Teatrului Național din Cluj, compusă din dnele Nelly Dordea, A. Adamidi Mariette Horga și Teta Constantinescu și dnii I. Dordea, N. Dumitriu, C. Potcoavă, H. Blazian, C. Simionescu, St. Constantinescu etc. sub conducerea d-lui Mihăilescu — Brăila va face un turneu prin Ardeal, cu piesele:

„Alt om" de Rey și „Cârceii" localizare de Aclan.

Trupa va da reprezentații în orașele Năsăud, Baia-Mare, Dej și Oradea-Mare.

Turneul va începe la 25 Iunie.

Cunoscut fiind talentul actorilor, cari compun echipa, nu ne îndoim, că succesul acestei frumoase întreprinderi culturale va fi dintre cele mai reușite.

■

Agricole

Pentru a intensifica apicultura și a da o extindere mai mare serviciului apicultur el de pe lângă Direcțiunea Agriculturei, s'a hotărît reducerea prețurilor pentru obiectele apicole.

■

Direcțiunea Agriculturei din Cluj a dat o circulară tuturor comunelor prin care cere rezervarea unui sfert de jugăr cadastral pentru plantarea duzilor. Dispozițiunea această s'a luat pentru a crea pepinerie de duzi comunale — inițându-se astfel sericicultura.

■

In urma ploilor care au căzut în zilele din urmă, pe valea Someșului se anunță mari innundații. Unele câmpii sunt sub apă în urma debordării Someșului.

Se semnalează și pagube însemnate.

■

Aflăm că la Arad se va înființa o școală de Agricultură.

■

Diverse

In localitate a avut loc căsătoria Căpitanului **Vascan Eftimie** *din Reg-tul 16 Inf. cu d-șoara* **Doctor Maria Maxim.**

Din partea noastră cele mai bune urări de fericire.

Diverse

Aflăm că tribunalul Bistrița a ordonanțat sechestrul criminal de 2 milioane jumătate pe averea inginerilor care au fraudat statul în refacererea liniei Ilva-Mică—Vatra Dornei.

■

Ancheta parlamentară făcută la atelierele „Griviția" a descoperit mari nereguli în sarcina concesionarilor. Procesul-Verbal se va citi în Cameră. Raportul comisiunei cuprinde: înstrăinarea materialului statului, aducerea de materiale cu precădere la transport, vânzarea lor pe ascuns, excutarea de comenzi particulare, neglegându-se lucrările statului. Raportul va conchide cerând anularea concesiunei și aspra pedepsire a celor cari au cauzat pagube statului. Incă un succes al concesiunilor, inovația d-lui Văleanu.

In ziua de 25 și 26 Iunie „Asociație EMKE" va ține o ședință în vederea pregătirei adunărei generale a asociației.

■

In locul d-lui Mănăilă, director general al finanțelor din Cluj a fost delegat, dl Cristu Simionescu inspector financiar. Dl Arsenovici a fost numit membru în comisiunea de unificare.

■

In 26 Iunie va avea loc căsătoria religioasă a d-lui Mureșanu secretar administrativ cu d-ra Florienta Găzdac, învățătoare din Năsăud.

■

Elevele liceului „Regina Maria" din Cluj, cari vreau și pot să ia parte la escursia proectată de profesoarele liceului, prin Banat și valea Oltului, sunt invitate să anunțe pe D-ra Belu, str. Iuliu Maniu 33 sau la liceu, până la 27 Iunie, — (Cele din provincie telegrafic sau telefonic). Taxa escursiei e de 250 lei, durate 10—12 zile, iar ziua de plecare din Cluj este 1 Iulie. Fiecare escursionistă să ia cu sine o pătură, o pernuță și tacâm.

■

Direcțiunea R. M. S. a luat dispozițiile necesare ca în fiecare județi să se înființeze câte un depozit de tutun. Astfel depozitele nu vor fi numai la fabrici și în centrele județelor ceace înlesnește mult aprovizionarea tutungeriilor din provincii.

Excursiunea miniștrilor și corpului diplomatic pe Dunăre

D. General Averescu, președintele consiliului de miniștri, însoțit de majoritatea membrilor guvernului, a făcut o excursiune de două zile pe Dunăre împreună cu membrii corpului diplomatic.

Excursioniștii au părăsit Sâmbătă seara Capitala și au sosit dimineața la T.-Severin unde, îmbarcându-se pe vaporul „Principele Mircea" au mers pe Dunăre până în dreptul stâncilor gemene. Pe tot malul românesc, — sătenii și țărancile, în superbul port național, au întâmpinat cu urale pe excursioniști.

In urmă, excursioniști au mers spre Mehadia cu trăsurile și acolo d. general Cena le-a arătat locul unde se află castrul roman.

La Băile Herculane, în casina s'a oferit excursioniștilor o masă. Dela Băile Herculane, excursioniștii au mers la Orșova de unde, în bărci și vapoare, s'au îndreptat spre insula Adakaleh unde, la moschee, au fost conduși de parlamentarii musulmani din insulă.

Unul dintre parlamentari a ținut în moschee o cuvântare exprimând desideratele și revendicările insularilor din Adakaleh.

Dl general Averescu a răspuns notabililor turci asigurându-i că guvernul român va avea totdeauna o vie solicitudine față de insulari, a căror alipire la România a fost întâmpinată cu mare bucurie de către români.

Corpul diplomatic și membrii guvernului s'au înapoiat eri dimineață în Capitală.

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea și apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmacentice Cluj. II-111

■

Dr. Lăzărescu, medic-șef al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

■

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

■

Firma „Colombo" I. Aldica & Sassu a fost achitată de Amenda la care fusese condamnată *pentru speculă*, de oare ce s'a dovedit că prețurile magazinului nu au depășit peste prețurile admise conform facturilor.

Vopsește curată și spală

cel mai eftin, și mai frumos

spălătorie și vopsitorie chimică de stofe

„KRISTÁLY"

CLUJ, Fabrica și prăvălia centrală: Bucovina No. 32. (fost Munkácsi) 74

Primește și face expediții cu poșta.

Representantul din Bistrița este: M. V. Grünberger Piața No. 43 (sub gălete.) **Telefon 500—1121.**

Revista presei maghiare

Maghiarimea se mișcă.

Ziarul „Ujság" ocupându-se de organizarea maghiarimii din Ardeal, care s'a pornit cu mare avânt în mai multe județe ale Ardealului și Bănatului, având în fruntea acestei mișcări toate notabilitățile maghiarimii, arată astfel cauzele, cari au determinat această acțiune:

„Recunoașterea principiului corect că tăcerea face să îmbătrânească forțele, ia din importanța acelui mare capital moral, pe care îl reprezintă pe teritoriile rupte dela Ungaria, cele 2 milioane de Maghiari(?).

Astăzi recunoaște și maghiarimea, că a comis o greșală de tactică, care nu se poate repara de cât numai într'un singur chip: dacă își creiază imediat o organizație tare, care să se impună și politicește. Această organizație nu trebuie să cuprindă un program politic, trebuie însă să îmbrățișeze chestiuni culturale și economice, asupra cărora e indispensabil să se intre în discuție serioasă și amănunțită cu factorii politici ai României. . . Dar și factorii de seamă ai vieții politice românești s'au convins, că realizarea organizației maghiare este de o însemnătate urîasă din punctul de vedere al consolidării statului Singurul canal, prin care s'ar putea abate gravitatea în afară, atât de des pomenitul iredentism ar fi atragerea maghiarimii în viața publică. Acestei convingeri a dat expresie în mai multe declarațiuni ale sale Teodor Mihali, mai în urmă Petru Groza, cu ale cărui intenții moderate, cinstite precum se vede sunt de acord și elementele mai cumpănite ale deputaților ardeleni cunoscători ai relațiilor ardelenești".

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj.** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Citiți „Infrățirea"

---

nunate modele. Ca factură amintesc faimosul Le bon bock a lui Manet, care este din 1873. Ca și acesta, Evreii lui Grigorescu sunt modelați într'o pastă grasă, generoasă, cu o măestrie incomparabilă.

Alături de Evrei, Grigorescu mai face încă o descoperire: peisagiul accidentat, păstrând însă o dulce armonie de linii, a văii Siretului. Este ca și cum atunci ar fi văzut pentru prima dată toată frumusețea, toată originalitatea țărei noastre. Se oprește din drum și în tocmai ca un copil care, în mijlocul unei grădini, nu știe ce floare să culeagă mai năinte, și el, solicitat din toate părțile, lucrează, schițează, compune, beat de mulțumire.

Și după ce strânge o recoltă minunată de schițe și studii se întoarce din nou în Franța, curios și nerăbdător să vadă ce au mai lucrat artiștii cari îl interesau, dorind ca inspirându-se de la ei să pună în valoare comoara de impresii ce aducea din țară. Își da perfect seama că cel mai bun control al desăvârșirei tehnicei sale era comparația cu cea ce putea exprima tehnica acestor mari maeștri.

De data asta, ne spune Vlahuță, nu se mai întoarce la Barbizon, unde o idilă începuse să ia naștere între el și o fată a lui Millet, ci la Marlotte, în apropiere. Îi era teamă ca acest sentiment să nu devie prea serios, și, în modestia lui, își închipuia că nu i-ar putea oferi fetei, luând-o în căsătorie, nici avere, nici nume glorios.

La Marlotte continuă să lucreze cu același zel și cu aceiași înfrățnicie.

La 1870, după isbucnirea războiului, se întoarce în țară. La 1873 face prima expoziție în București. E de remarcat, cumpărătorii sânt mai ales intelectuali.

Puțin în urmă pleacă din nou în Franța și, de data asta, se stabilește într'un orășel din Bretania, vechiu și simpatic, depărtat de ori și ce civilizație, păstrându-și casele așa cum erau acum 200—300 de ani, în Vitré.

Sânt artiști pe care suferința îi biciue în așa fel, în cât atunci se simt în plinătatea mijloacelor lor, când sânt mai nenorociți. Ca să creeze au nevoe de imboldul durerei, sau al indignărei, pe când mulțumirea îi face sterili. Grigorescu nu era din categoria lor. Pulsul cel mai activ al vieței sale el îl avea când era mulțumit.

Natură blândă, optimistă, fericirea îi îndoia mijloacele. Și nici o dată nu se simțise mai bine ca în acea atmosferă patriarhală, în mijlocul unor oameni simpli dar buni, în acel oraș uitat de vreme în decorul lui de acum câteva sute de ani. Toate tablourile se resimt de această creație în bucurie. Bătrânele din Vitré simpatice și bune, cu aere de bunici, pe scaunele lor, alături de pragul ușei între deschise prin care pătrunde toată primăvara din afară, lângă blidarele pe care lucesc faianțele multicolore, nu le mai uită cine le-a văzut o dată. E greu să exprimi prin vorbe impresia de viață și lumină ce te năpădește la vederea lor. De n'ar fi gârbovite, sau poate tocmai din pricina lor, prin contrast, am spune că ele ne încălzesc și ne mângâe ca o zi de Mai.

Alături de scenele de interior, tot din această perioadă, avem mici tablouri cu prespective de strade, de o preciziune nimitoare. Ele continuă seria începută încă în Lemberg și reprezintă o față însemnată a talentului lui Grigorescu, atât prin problemele de perspectivă ce pune, cât și prin cele de gradație a culorei pe diferitele planuri succesive. Afară de acestea toate au minunate colțuri de cer, de o profunzime și o limpiditate fără pereche.

Totuși nimic nu se poate compara cu scenele de interior care țin un loc de frunte în întreaga operă a lui Grigorescu. Va face altceva în tablourile ulterioare, va mișca, va pătrunde mai adânc sau va uda mai cu poezie — deși mi-e greu s'o admit — dar mai bine nu va fi în stare să picteze.

Cam din aceiași epocă sânt și mai multe portrete, din care unul, în posesia d-lui Slătineanu, în maniera lui Renoir, este din cele mai bune ale lui Grigorescu, demn de cei mai mari maeștri.

Din acestă mulțumire și plinătate a sensațiilor vine să-i cheme scrisoarea lui Ioan Brătianu, care îl însărcinează cu pictarea scenelor din războiul pentru neatârnare. Pleacă din Franța, să se pună la dispoziția guvernului și din momentul acela viața lui se va petrece, cât ține campania, în mijlocul soldaților, împărțind cu ei privațiunele și greutățile unei teribile campanii de iarnă.

Serbările Presei

Din cauza timpului nefavorabil, Serbările Presei cari urmau să aibă loc în zilele de 25 și 26 Iunie în Parcul Orașului se amână pentru o dată apropiată care se va anunța ulterior.

Deschiderea Sinodului de la Blaj

Biserica românească unită cu Roma ține în zilele de 22 și 23 Iunie mare sinod la Blaj. Afaceri mari și importante au adunat pe părinții sinodali, ca laolaltă cu Metropolitul Vasile să aducă hotărîri, cari să așeze biserica unită pe astfel de baze, ca ea să fie și în viitor, ce a fost în trecut, cea mai de samă instituție a neamului românesc. Am văzut între părinții adunați pe prelații papali S. P. Mateni, dr. Marcu, pe camerierul papal dr. Z. Păclișan, membru al Academiei Române și inspector general în Ministerul Cultelor și Artelor, pe dr. Octavian Prie, secretarul general al instrucțiunei și pe dr. Elie Dăianu, vicepreședintul camerii deputaților și mai mulți deputați și senatori, membrii din oficiu și aleși ai sinodului. În ziua de 22 Iunie la 7 ore dimineața s'a celebrat sf. liturgie pontificând I. P. S. Sa Metropolitul Vasile asistat de un cler numeros.

Ședința primă.

E deschisă de Metropolitul Vasile prin o vorbire vrednică de remarcat, în care insistă asupra unor puncte, cari vor fi pertractate. Arată însemnătatea din trecut a școalelor confesionale și menirea lor viitoare.

Roadele lor cu toții le-am gustat. Ele ne-au luminat și încălzit și ele ne-au deșteptat conștiința națională, câștigăm în ele virtuțile de lipsă în luptele naționale.

De o mare importanță e partea aceea e vorbirii, în care arată situația escepțională a Bisericii unite Arată, cum în timpul din urmă aceasta biserică a avut de întîmpinat multe atacuri, din pricina neștiinței.

Pe cei ignoranți îi vom lumina, desvălindu-le adevărul și vom face Pauli din Saul. Pe cei ce ne văd prin prisme strâmbe îi vom îmbrățișa cu toată dragostea și îi vom ruga să nu ne osândească înainte de a ne cunoaște așa cum suntem.

După acestea s'au ales comisiile. În comisia organizatoare e ales și d-l Z. Păclișan, iar în comisia școlară sunt aleși și d-nii dr. Oct. Prie și dr. Elie Dăianu.

În urmă păr protopop dr. Elie Daianu propune să se exprime telegrafic simțămintele Clerului de omagiu și alipire sinceră față de Sf. Sa Papa, de supunere față de M. Sa Regele și exprimă totodată simțemintele de dragoste ale întregului Cler față de I. P. S. Metropolita. Propune și sinodul aprobă, ca vorbirea A. S. R. Principelui Carol, ținută cuprinsul sfințirii I. P. S. Mitropolit, în care s'au accentuat meritele bisericei noastre în istoria neamului să fie tipărită pe lespede de marmoră și așezată în paretele catedralei alăturea de lespedea, care arată jurmînta de alipiri neclintită a Sinodului din 1900 față de S. Biserică a Romei.

Ședința se închide la 11 ore.

Rap.

COLOMBO MARELE MAGAZIN DE COLONIALE ȘI DELICATESE

I. ALDICA & D. SASU CLUJ, PIAȚA UNIREI 30. :-: Telefon 200
Vis-a-vis de Banca Marmorosch, Blank

Anunță onorata sa clientele că i-a sosit un mare transport de coloniale: Zahăr Cristal și cubic, Cafele, Orezuri Conserve, Untdelemnuri Franceze, Sardele, Brânzeturi; Vinuri, Lichioruri și nemuritoarea Țuică de VĂLENI. Săptămânal, transporturi de Pește proaspăt: Crap, Știucă și Icre proaspete. Vânzare en gros și en detail, cu prețurile cele mai reduse posibil.
BODEGA SPECIELĂ ȘI APERITIVE. 328

CONCURS!

Direcțiunea Domeniilor în Cluj angajează: 1 funcționar — expeditor, cu leafa budgetara de Lei 315 — și ndemnizațiile cuvenite.

Cererile sunt a se înainta până în 15 Iulie a. curent.

Direcțiunea Domeniilor Cluj, Piața Cuza-Voda No. 8. 798

Instiințare

Se aduce la cunoștiință deținătorilor chitanțelor de 40% coroane și ruble că MINISTERUL FINANȚELOR a fixat termenul de

1 Iulie 1921

până când pot să se prezinte la încasare.

După acest termen, dreptul la plata acestor chitanțe se prescrie.

Banca Națională a României Cluj.

Corpurile Legiuitoare

Ședința din 22 Iunie.

CAMERA

Prezidează d-l Zamfirescu. Pe banca ministerială d-nii Averescu, Argetoianu, Garoflid, Cudalbu, Valeanu, Niță, Petrovici, Gogoa. In chestia alegerei dela Oravița, d-l **Mihalache** voește să citească o declarație în numele opoziției unite arătând că aceasta nu recunoaște alegarea d-lui Nedelcu, considerând deputat pe d-l Braniște. S'a ivit un scandal imens. Ședința a fost suspendată. D-l Mihalache nu reușește să citească declarația. Somat să părăsească tribuna, refuză. A fost chemat de 3 ori la ordine, convocându-se comitetul disciplinar. Președintele cere trimiterea la comisie disciplinare a d-lor Vaida, Popovici, Mihaly. D-l **Mihalache** reușește să vorbească. Scandal din nou. -l **Junian** vorbește în chestia regulamentului.

SENATUL

Prezidează d-l Meitani. Pe banca ministerială d-l Negulescu. Președintele citește salutul senatului italian. Urmează diverse comunicări. Apoi, continue discuția pe articole la reforma administrativă.

Știri de peste hotare

Despăgubirile de răsboi.

De oarece micile națiuni aliate n'au căzut de acord între ele asupra reparațiunei cotei de 6 la sută din miliardul german vărsat Comisiunei reparațiunilor e posibil ca săptămâna aceasta chiar să se întrunească, la Paris, comitetul experților spre a decide cuantumul definitiv care se cuvine fiecărui stat.

Acordul turco-rus

Ultimele știri asupra noilor negocieri între Angora și soviete anunță că ele au dus la acceptarea de către kemaliști a condițiunilor puse de Moscova. Rusia va da ajutor Turciei pentru restabilirea ordinei în Anatolia. Turcii au evacuat localitatea Kars.

Insurcția kurzilor se intinde.

Intrarea lui Izzet Pașa și a lui Salih Pașa în minister e comentată de ziare ca o predominare a naționaliștilor la Constatinopol.

Se comunică din Smirna că nu mai încape nici o indoială că Cicerin se va întâlni în curând cu Kemal. Negocierile vor privi politica comună pentru ansamblul chestiunilor din Orient.

Capitanul Vascan Eftimie
D-ra Doctor Maria Maxim
căsătoriți.
Cluj, 23 Iunie 1921.

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE și PIANE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile ale lui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acții
Persoanelor de încredere se face vânzarea și cu plată în rate

Ultime informații

(Prin fir special dela corresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m.

La Ierusalim s'a desgropat marele palat al lui Irod de lângă Ascalon.

■

In Capitală a continuat eri greva cofetarilor, restaurantelor, cafenelelor.

■

Se crede inevitabilă demisia d-lui Garoflid, dacă susține proiectul reformei agrare în forma actuală în cazul acesta ar veni la ministerul împroprietăririi dl Cudalbu, dl general Averescu a primit 22 de amendamente ale extremei parlamentare, anunțând însă că dacă vine cu alte noui propuneri — va avea surprinderea — că guvernul va demisione.

■

Ministerul de finanțe a început eliberarea titlurilor de rentă blocată, cuvenită funcționarilor pentru plătirea cotei de 63 și 90.

■

La 10, 11 și 13 Iulie se va ține la Arad congresul camerilor de comerț din intreaga țară. Se va discuta unificarea legiolației camerilor de comerț.

Brussilow va comanda împreună cu Mustafa Kemal în Asia Mică ofensiva spre Constantinopole. Sunt în drum spre Angora peste 50.000 ruși.

■

Guvernul va dispune în parlament proectele următoarelor reforme: 1. **Reorganizarea ministerului de interne**; 2. **avansarea funcționarilor administrativi**; 3. **reorganizarea polițiilor**; 4. **reorganizarea jandarmariilor** și 5. **statutul funcționarilor.**

La primele patru proecte lucrează ministerul de interne iar la ultimul ministerul justiției.

■

Familia regală a părăsit eri capitala pentru a vizita castelul Bran-dămți de orașul Brașov.

■

Concediul d-lui Ministru Rășcanu a fost prelungit până la 27 Iunie d-l Avarescu continuă să conducă interimatul.

■

Zilele trecute a avut loc a întrevedere între d-nii Benes și Banffi, ministru de externe maghiar.

Ordonanță de contumacie

Noi, Colonel Vlădescu Gh., președintele Consiliului de Răsbo pe lângă Comandantul Corp. VI. Armată.

Având în vedere Ordinul No.... emis de către d-l General Comandantul Corp. VI. Armată, prin care se trimite în judecata Consiliului de Răsbol următorii inculpați:

Zöld Géza, Szöke Lajos, Haas Géza, Nagy Mihály, Novák Gyula, Markovics Árpád, Brenner Heinrich, Kucsalata Mihály, Csonka Mihály, Szász Károly, Huselita Ferencz, Mihály József, Vigh Péter, Fodor Vilmos, Szacs Bernáth, Takó Jozsef, Szabó Andor, Józsa József, Györ Sándor, Ungavri József, Ehrenberger, Mátyás, Ormai Géza, Stolcz Ferecz, Kis Sándor, Veselovszky Antal, Szabó János, Boldizsár Mátei, Musztá József, Szatmári György, Szilágy György, Hegedüs Sándor, Brever Gyula, Tusán Sándor, Szabó Ödöd, Buschard Mihály, Szöke Lajos, Zöld Géza, Cosztact Ernő, Pál István, Brenner János, Culpabili de faptul de: crimă contra siguranței statului, prev. și penat. de Art. 53. Tit. II. Ad. C. J. M. și 69. C. P. G. și contravenție la Ord. No. 7. al Comand. Trupelor din Transilvania.

Având în vedere că susnumiții nu s'au prezentat la întâia înfățișare care a fost în ziua de 14 Iunie 1921, iar din dosarul cauzei s'a constatat că parte sunt repatriați în Ungaria, parte dispăruți și cu domiciliul necunoscut.

Având în vedere că faptul pentru care a fost pus sub acuzare este calificat de crimă.

Având în vedere Art. 169. și următorii din codul de Justiție Militară precum și Art. 470. din Pr. penală.

Ordonăm:

Susnumiții acuzați să se prezinte la acest Consiliu de Răsbol în termenul de 10 zile, de la publicarea acestei ordonanțe în caz contrar vor fi declarați rebeli legii și vor fi suspendați din exercițiul drepturilor cetățenești, averea va fi sechestrata și orice acțiune de către judecători va fi aprobată urmând a se judeca în contumacie.

Ordonăm încă tuturor agenților forței publice civile și militare să aresteze ori și unde susnumiți inculpați și să-i conducă la casa de arest a acestui Consiliu de răsboi, în Cluj, tot asemenea oricine va ști e dator să arate locul unde se află susnumiții.

Prezenta ordonantă se va aduce la cunoștința publicului și va fi afișată la primăria orașului Cluj, și la poarta Consiliului de Răsboi al Corp. VI. Armata.

Copie de pe prezenta ordonanță se va trimite de către Comisarul regal la tribunalul în a carui circumscripțiune se afla averea lor ce urmează a se secrestra.

Cluj, la 15 Iunie 1921.

Consiliul de Răsboi al Corp. VI. Armata.

Președinte:
Colonel (ss) VLADESCU. Gh.

Membrii:

Maior (ss) WLASCA, Capitan (ss) KÍSELESVSKI,
Maior (ss) POPESCU. Capitan (ss) IONIȚA.

Cel mai eftin se curată și vopsește la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 si Str. Iuliu Maniu 8

CU PRIVIRE
la explozia dela uzina electrică din Câmpina

La articolul publicat în No 133 al Patriei și iscălit „Un Român Ardelean", răspundem deocamdată cu articolul de mai jos, pe care îl reproducem din Dacia No 155.

In noaptea de 13—14 Iunie a. c. ora 1 jum. a. m. unul din cazanele de aburiale uzinei electrice din Câmpina a explodat producând mai stricăciuni în acea uzină și punând'o în imposibilitate ca timp de câteva zile să mai poată alimenta cu energie electrică, instalațiunile petrolifere de pe Valea Prahovei. Faptele și întâmplările anterioare produse în acea uzină timp de un an și împrejurările în cari s'a produs această explozione, dau certitudinea că numai intenții criminale pot să explice întreaga serie de defectări și accidente, cari de atâtea ori au redus alimentarea cu energie electrică a regiunei Prahova.

In primăvara anului 1920, agitatorii mișcărei comuniste urmăreau producerea unei greve generale în industria petroliferă de pe valea Prahovei, în scop de a produce oprirea producțiunei de petrol și ca urmare dezorganizarea generală a țărei în scop de a se ajunge la revoluția ce o urmăreau. Cu această ocaziune s'a atras atențiunea guvernului, insistându-se asupra necesităților de pază în Câmpina, unde, având-se în vedere câmpul vast de activitate al organizației comuniste, poliți era prea slab organizată.

Agitațiunile au continuat și tendințele anarchie s'au manifestat din ce în ce mai mult. S'a atras din nou atențiunea guvernului în Iunie 1920, arătându-se starea spiritelor în regiunea Prahovei și a tendințelor către acte de sabotaj, ce se manifestau și cari erau cunoscute chiar și de către autoritățile locale. Totuși nici o măsură preventivă sau de menținerea ordinei nu a fost luată.

O grevă generală în regiunea petroliferă nu s'a produs atunci, căci organizatorii agitației bolșevice iș-au dat seama că paralizarea funcționărei uzinei electrice din Câmpina, va paraliza întreaga exploatare petroliferă a văei Prahovei, ajungându-se însă la acelaș rezultat, cu cel urmărit și manifestat de atâta vreme înainte. Acest procadeu permitea celei mai mari părți a lucrătorilor să rămâle în serviciul societăților petrolifere, încasându-și plata și având prin urmare cu ce să întreție pe lucrătorii greviști ai uzinei. In adevăr în noaptea de 4—5 Iunie 1920 personalul uzinei din Câmpina a părăsit lucrul producând acte de sabotaj asupra cazanelor și mașinelor uzinei, spre a nu mai putea fi puse în funcțiune.

Un agitator comunist a fost chiar prins fugind, în momentul oprirei uzinei. Faptele au fost, semnalate imediat guvernului și au fost sesizate autoritățile locale, cărora le-a fost înaintat comunistul prins asupra faptului în noaptea grevei. Chestiunea este cunoscută prin agitațiunile și intervențiunile făcute cu acea ocazie; în care împrejurare societatea „Electrica" a avut, totuși, rezistența a nu mai reprimi pe nici unul din greviștii ce părăsise lucrul și cu sacrificii imense uzina a fost pusă în stare de a satisface, în cea mai mare parte, trebuințele exploatărilor petrolifere. S'a insistat în această împrejurare, în care fapte precise evidențiau tendințele și procedeurile mișcărei comuniste, s'au cerut anchete și măsuri severe contra celor constatați vinovați de anchetele succesive, făcute în această chestiune. Măsurile luate nu au fost însă eficace; căci sub influența agitațiilor de stradă comuniste, parchetul de Prahova a pus în libertate pe comunistul prins asupra actelor de sabotaj, iar o acțiune publică deschisă în această chestiune nu a dus la nici un rezultat.

Cu toate condițiunile grele, uzina din Câmpina a fost pusă în funcțiune și a funcționat ameliorându-se exploatarea în mod succesiv, până prin Noembrie 1920, când o serie de accidente și de defectări au produs dese întreruperi și scăderi de producțiune. Fără a releva acuzațiunile aduse, Societatea „Electrica" a luat cele mai urgente măsuri pentru ameliorarea situațiunei. S'au făcut importante comenzi, din cari o parte au sosit, pentru a remedia relele și a fost adusă uzina în stare de a satisface complect trebuințele exploatărilor petrolifere.

O serie d defectări, produse tocmai în momentul când defectări antriare erau remediate, au dat credința că un program criminal de a distruge este mereu urmărit. Aceste observațiuni au fost făcute în numeroase rânduri și dacă nu s'au ma isemnalat autorităților aceste fapte și credințe, este numai din cauza lipsei de sancțiuni.

In ultimul timp, cu câteva zile înainte ca turbina de 5000 K. W. căreia i-se monta un rotor, sosit dela Berlin, să fie terminată și pusă în funcțiune, două noi accidente, la interval de 4 zile, la cele două unități ce funcționau în uzină, au pus uzina în o situațiune foarte gravă față cu cu clientela petroliferă. Această coincidență foarte hotărîtă de a se decla, la 4 zile interval, ambele unități ce asigurau funcționarea și tocmai cu câteva zile înainte de terminarea montajului unității mari, îndreptățesc a avea siguranța că mâini criminale lucrează în acea uzină. Tocmai din cauza acestei certitudini s'au luat măsuri foarte riguroase pentru continuarea lucrului la turbina în montaj și la punerea ei în funcțiune.

In situațiunea în care se găsea uzina, s'a accelerat montarea unității reparate și cu toate măsurile de precauțiune s'au făcut încercările, cari au dat rezultate bune, așa că Duminecă 12 Iunie 1921 s'a procedat la încărcarea unității urmând ca a doua zi Luni 13 Iunie a. c. să fie oprită câteva ore, pentru ca apoi să fie pusă definitiv în funcțiune. S'a urmat după program și Luni 13 Iunie a. c. ora 6 p. m. turbina a fost pusă definitiv în funcțiune, încărcându-se în timpul serei și urmând ai se mări sarcina în cursul zilei următoare. Totul mergea în regulă; în funcțiune se găseau cazanele No. 5, 6, 7, dintre cari cazanul No. 7 care a explodat, era cel mai apropiat de noua turbină în funcțiune. Următoarele fapte ne îndreptățesc în supoziținea că explozia cazanului este opera unei mâini criminale:

a) Constatările defectărilor anterioare, totdeauna în coincidență cu remedierea altelor defectări;

b) Producerea exploziei cazanului exact în ziua când turbina No. 7 reparată fusese pusă în funcțiune definitivă și funcționând bine era toată perspectiva că producțiunea și deci alimentarea exploatărilor de petrol, să poată fi asigurate;

c) Cazanul explodat fusese reparat și încercat după toate regulele technicei;

d) Producerea exploziei la o oră când era mai greu ca numeros personal să fie prin uzină;

e) Explodarea tocmai a cazanului No. 7, cel mai apropiat de noua turbină în funcțiune, dintre cazanele puse sub presiune;

f) Neglijența personalului de serviciu, de a nu fi alimentat cazanul, nu ar fi fost de natură, de a produce un astfel de accident, având în vedere natura cazanului.

După toate probabilitățile singura explicațiune a producerei exploziunei, este următoarea: intenționat s'a închis robinetul de aburi de la cazan, și s'au calat supapele de siguranță, în scop de a se mări presiunea în cazan, ceea ce a produs explozia prin prolectarea fundurilor corpurilor cilindrice ale cazanului.

Din expunerea de mai sus, se poate deduce că un plan întreg se urmărește contra uzinei electrice din Câmpina, pentru a o aduce în imposibilitate de a mai funcționa, și de a mai putea alimenta cu energie regiunea petrolului. Nu se pot preciza acuzațiuni, dar după atâtea fapte constatate considerăm că este o datorie ca autoritățile să procedeze la facerea unei severe anchete, la care să fie supus întregul personal al uzinei, și a celor în atingere cu ei, precum și a tuturor persoanelor ce locuesc în curtea uzinei din Câmpina.

Este de un interes general ca acte de acest fel să fie descoperite, și să se aplice sancțiuni pentru a se evita repetarea lor, nu numai în exploatarea acestei uzini, dar în general în ori ce fel de exploatări, cari contribue la propășirea economică a țării.

Administrația societății „Electrica" va lua și de această dată măsurile necesare, și cu sacrificii de tot felul, se speră ca în câteva zile să fie repus în funcțiune restul uzinei, pentru a se putea da energie exploatărilor petrolifere. Societatea are însemnate comenzi de aparate și instalațiuni, din care o parte sunt pe drum, dar în o situațiune de nesiguranță și în lipsă de măsuri serioase s'ar putea produce noi atentate ca cele de până acum și prin urmare nici o siguranță de îndreptare nu s'ar putea întrevedea.

De aceea este nevoie de o anchetă severă.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚI:
Joi, Vineri, Sâmbătă:
„CEZARINA" Partea V.
Duminecă:
HOȚUL SIMPATIC.
CINEMA APOLLO:
Vineri, Sâmbătă:
Marchizul Dsi-Fu.
CINEMA URANIA:
Joi, Vineri:
Romanul unui Vagabond.
Sâmbătă, Duminecă:
FLOAREA OFILITA.

Plângeri și lămuriri
— O afacere de onoare —

In seara de 27 Aprilie domnul Emil Isac, Inspectorul Teatrelor din Ardeal, a avut un conflict cu domnul Maior Pleșoianu din Reg. 16 Infanterie în localul Teatrului unguresc din Cluj. Somat de d-l Emil Isac să nu fumeze acolo unde fusese condus ca să fumeze, împreună cu celălalt public, decătre l... al teatrului, d-l Maior Pleșoianu a găsit că eșirea d-lui Isac este nedreaptă și lipsită de urbanitate și l'a invitat să-și retragă imediat cuvintele, lucru pe care domnul Isac a refuzat să-l facă. Domnul Maior Pleșoianu a fost silit deci să ceară satisfacție pe cale cavalerească.

Publicăm mai jos Procesul-Verbal al martorilor și scrisoarea d-lui Maior către martori documente cari ne-au fost comunicate de către d-sa.

PROCES-VERBAL.

Astăzi anul 1921 luna Aprilie în 28 zile.

In urma incidentului petrecut în culuarul Teatrului Unguresc; între domnul Maior Pleșoianu și domnul Emil Isac. Noi, martorii d-lui Maior Pleșoianu, ne-am prezentat la domiciliul d-lui Emil Isac cărula pe lângă că i s'a cerut verbal a-și numi martorii d-sale, i-am predat scrisoarea următoare:

„Domnului Inspector al Teatrelor din Ardeal".

„Am onoarea a vă face cunoscut deodată cu prezentarea noastră personal, și pe această cale, că d-l Maior Pleșoianu ne-a rugat ca martori ai d-sale, a cere satisfacția cuvenită pe cale cavalerească, pentru incidentul care l-ați provocat d-voastră în urma ofenselor exprimate în culuarul Teatrului Unguresc, în seara zilei de 27—4—1921, între orele 20½—21.

Vă rugăm a ne numi martorii d-v., sau chiar ai trimite pentru tranșarea acestei chestiuni, astăzi între orele 16—17 în sala de conferințe a Regimentului 16 Infanterie Str. Dorobanților Nr. 24.

28—IV—921 ora 13.

COLONEL ROMAN
MAIOR G. VASILIU

La orele 17 d-l Emil Isac trimite scrisoarea de mai jos:

Cluj, 28 Aprilie 1921.

D-lor Colonel ROMAN
MAIOR VASILIU

Loco.

Asupra scrisoarei d-v. din 28 Aprilie, ora 13, țin să vă arăt și pe această cale, că în contra persoanei d-lui Maior Pleșoianu nu am avut nici o obiecțiune.

Cuvintele mele nu au fost spuse cu intenția de a jigni și regret că i s'a atribuit aceasta. In calitatea mea oficială am fost obligat a atrage atenția d-lui Maior, că fumatul în Teatru este strict oprit. Bine voiți a cunoaște că în chestiunea aceasta am înaintat Ministerelor cu Nr. 11941—921 raportul meu oficial.

Primiți simpatia mea
(ss) EMIL ISAC
Inspectorul Teatrelor din Transilvania și Banat.

Față cu cele aduse de noi la cunoștința d-lui Emil Isac, atât verbal cât și în scris constatăm că domnul Emil Isac a refuzat a da d-lui Maior Pleșoianu satisfacție pe cale cavalerească și chiar de a-și numi martorii.

Cum incidentul a fost în public, neputându-se cerceta fiecare în parte, s'a dispus a se da publicității în toate gazetele Clujului Procesul Verbal în întregime.

Drept care am încheiat prezentul Proces-Verbal în 2 (două) exemplare din care unul se va înainta Comandamentului Garnizoanei, iar al doilea va rămânea la cel mai în vârstă din martori.

Martori:
Colonel Roman
Maior Gh. Vasiliu.

Scrisoarea D-lui Maior Pleșoianu

„Domnilor: Colonel Român Xenofon și Maior Vasiliu Regimentul 16 Infanterie.

CLUJ,

Stimați și iubiți camarazi.

Vă mulțumesc din suflet pentru grabă ce ați pus în a mă apăra contra ofensatorului Emil Isac.

Procesul-Verbal încheiat în această afacere l-am primit și dat publicității odată ca aceasta, ca să ia cunoștință toți oamenii de onoare cari ca și mine greșesc când consideră pe Emil Isac vreduic a mai schimba salutul de convenință, căci de relațiuni sociale nu mai poate fi vorba să se întrețină cu un om lipsit complect de simțul demnității și al onoarei.

D-voastră care mai cunoașteți pe acest domn și din icoanele publicate în ziarul „Avântul" No. 165 din 15 Mai 1920. precum și din răspunsul d-lui inginer Mardar publicat în ziarul „România" din 28 Mai 1920 cred că vă dați seamă de ce acest domn ofensează și fuge să dea satisfacție.

Sunt sigur că cu cinstea ce-l s'a făcut de a i se fi trimis martori ofițeri Superiori nu se va mai întâlni pe viitor și dacă acest domn va mai ofensa pe cineva va fi tratat pe loc așa cum trebuiesc tratați toți acei cari știu numai să ofenseze dar fug de răspundere, lucru ce l-așI fi făcut și eu dacă l-așI fi cunoscut așa cum îl cunosc acum.

Regretând a vă fi pus în contact cum un om lipsit de onoare rămân cu cele mai distinse sentimente de recunoștință al Domniei Voastre camarad.

Maior Badea Pleșoianu din Regimentul 16 Infanterie

CLUJ.

Anunț

Regimentul 16 Infanterie Calea Dorobanților Cluj, cumpără furaje, fân, pae și ovăs în cantități mari.

Cei interesați să prezinte ofertă. Sunt preferați producătorii direcți. Se cumpără furajele loco gara producător sau transportate la Regiment.

Comandantul Regimentului 16. Infanterie
Colonel *Roman.*

198

12

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

PERFECTĂ dactilografă din regat, cunoscând și limba franceză caută post la instituție mare. Doritori se pot adresa la adm. ziarului.

CAUT o *cconoamă în etate 35—40 ani. Preferite preotesile văduve. Ofertele însoțite de poză rog a să adresa administrație. — Discreția asigurată „Soarta".*

VÂNZĂTOARE pentru librărie se caută, care să știe limba română și maghiară, a se adresa la Administrație ziarului nostru.

INVĂȚĂTOR diplomat caută oficiu, pe lunile de vară, eventual pe mai departe. Aderesa: Ioan Cobciu învățător, Topadeșartă p. Nădășel.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE aranjament masiv de sufragerie, cu covoare mari de pluș și una mașină de cusut pentru cători de domn sistem „Singer" Str. Iuliu Maniu No. 4. II. 4. 820

DE VÂNZARE un cal 4½ ani, trăsurică pe două rate, ham, mobile frumoase albe cu glasură, pentru salon sau odaie de dame, casă de fier. Adresa la ziar sub 808. 808

Reclama 625

PRĂVĂLIE în centrul orașului eventual cu casă se vinde imediat. Deslușiri dă: Proprietarul cafenei „Europa". 812

Dormitor, Sufragerie, birou, bibliotecă, ½ garnitură salon și obiecte casnice de vânzare. A se adresa portarului Palat Banffy Piața Unirii 29.

De vânzare casă modernă situată în parc poziție admirabilă. Liberă de acum, compusă din 2 apartamente a câte 2 camere antreu și bucătărie. A se adresa la Librăria Cartea Românească Cluj, Piața Unirii No. 7.

DIN CAUZA plecărei mele în străinătate vând o instalație modernă de farmacie și droguerie, informați I. Știopu, Str. Saguna No. 20 parter Ofertele se primesc pe adresa de mai sus.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

Închirieri:

Reclama626

LOCUINȚĂ caută un funcționar de stat, căsătorit fără copii, mobilată ori nemobilată în centrul orașului, constând din 2 odăi și culină. Adresa: Reclama sub Funcționar.

CAUT cameră mobilată pentru familie, plătesc bine Bebe. 684

Diverse:

ATELIER DE CUSĂTORIE și guvrat pentru dame, guvrez orice haină în 24 oare cu preț moderat, cusutul la o haină unșoară de stradă 150 Lei. Strada Trecătoarei (Átjáró-u.) No. 12 a. 817

SE CAUTĂ companist cu capital pentru întreprindere mare cu drogue și chimicale în oraș mare comercial din Ardeal, având concesiune și instalație modernă. Informați se pot da la adm. ziarului Infrățirea.

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚÂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Națională din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

Radio 1150

AVIS.

„Ardealul" Intreprinderea Comercială, Soc. în nume colectiv Cluj, Str. Minervei (Schütz János) No. 11 ofera cu prețurile cele mai avantajoase renumitele vinuri de Podgoria Aradului (Musca, Magharat, Siria, Ghioroc, Minis).

In Restaurantul și Bodega New-York se servesc vinuri și țuică din pivniță soc. „ARDEALULUI".

Vânzare en gros și en detail. *Pivnița se află în Strada Mico No. 10.* (în spatele Bibliotecei Universitare) și va fi deschisă începând din *1 Iulie 1921 zilnic dela 4—6 p. m.*

Onor. Public este rugat să binevoiască a se convinge de promptitudinea serviciului, de superioritatea beuturilor și de prețurile fără concurență.

„ARDEALUL"

813 Intreprindere Comerc. si industrială Soc. în Nume Colect.

CONCURS

Consistorul diecezan al Eparhiei ortodoxe român din Cluj publică concurs pentru planurile bisericei catedrale, care se va zidi în Piața Cuza-Vodă, în fața Teatrului Național român pe lângă următoarele condiții.

Catedrala are să corespundă tuturor cerințelor reclamate de ritul ortodox cu un spațiu intern pentru cel puțin 1800 persoane.

Concurentului i se lasă deplină libertate pentru alegerea formei și stilului bisericei, având toate întocmirile interne și externe, cu coridoare, trepte, uși în număr de ajuns pentru siguranța publică.

Prețul zidirei nu se limitează, se pretinde însă executare modestă din material solid, care se află pe teritoriul României întregite și planul să fie executabil.

Reflectanții au să prezenteze toate schițele la 1.200 cu fațade și secțiuni în număr de ajuns pentru a înțelege toate construcțiile, cu un pre liminariu de spese aproximativ calculat după metrul cubic și în fine o scurtă descriere a planuli și a materilor de construcție.

Premiile de concurs:
Premiul I 50.000 lei.
Premiul II 30.000 lei.

Premiile se vor acorda numai planurilor de-o valoare absolută și acceptabile; planurile premiate devin proprietatea diecezi ortodoxe române din Cluj.

Consistorul diecezan din Cluj își rezervă dreptul de a încredința cu facerea planurilor de executare pe cine va afla de bine, fără consideranе la concurenți.

Planurile prevăzute cu motto și cu o epistolă sigilată, în care să se arate numele, locuința concurentului și motto sub care s'a prezentat planul la concurs sunt a se înainta la Consistorul diecezan din Cluj, str. Iuliu Maniu No. 31 în răstimp de 6 luni, adică până la 1 Noembrie 1921. Cele trimise prin poștă trebue să sosească cel mult după 8 zile pusă la poștă până la termenul de mai sus.

Planuri cari nu corespund condițiunilor și formalităților prescrise și sosite după termen, se vor esclude dela concurs.

Planurile prezentate se vor examina în timp de 2 luni după expirarea termenului de un juriu de experți, iar premiile se vor acorda pe baza raportului experților de Consistorul diecezan în termenul de mai sus.

La concurs pot participa numai ingineri și architecți recunoscuți și cetățeni români.

Schițele de situație și informație se primesc dela Consistorul diecezan, strada Iuliu Maniu No. 31 în orele de oficiu.

Cluj, din ședința Consistorului diecezan ținută la 7 Iunie 1921 st. n.

NICOLAE IVAN
Archimandrit, președintele Consistorului.

Cautăm depozitari

pentru vânzarea ziarelor noastre pentru în următoarele localități

BASNA
BORSA
BORSEC
MALNAȘ
BOBÂLNA
ODORHEIU
BĂILE FELIX
OCNA SIBIULUI
BĂILE HERCULANE
BĂILE SF. LADISLAU
TOPLIȚA ROMÂNĂ
BAIA FIDELIS
HOMOROD
COJOCNA
VÂLCELE
SOVATA
BUZIAȘ
TINCA

Doritorii se vor adresa în scris administrației ziarului notând adresa exactă precum și ultima poștă

Technica Labora

birou technic de intreprindere.

Magazinul: Str. Regele Ferdinand No. 125.
802 **Birou: Calea Victoriei No. 53.**

Telefon:
Magazinul 144.
Birou 77.

A sosit closete, lavoare, de panama, tablă de alamă ori și ce articole technice și electrice. ◆◆

IN CURAND VA APARE IN CLUJ
REVISTA UMORISTICA
„Țânțarul"

Redacția și Administrația Strada Iuliu Maniu No. 3
Se primesc abonamente și anunțuri.

Abonament pe un an 100 Lei
Abonament pe 6 luni 60 Lei
Abonament pe 3 luni 30 Lei

M. ANGHEL

210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40
Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neintrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

811

„FISCALIA"

București, Str. Câmpineanu No. 23.

Mare birou de notariat și informațiuni fiscale, administrative, juridice și comerciale.

Traduceri și redactări de acte. — Dă-lămuriri, represintă pe clienții săi înaintea tuturor instanțelor fiscale, financiare, administrative și răspunde la toate întrebările ce se fac „FISCALIEI" în limbile curente ale țărei. — Industriași, bancheri, comercianți adresațivă „FISCALIEI" București, Strada Câmpineanu No. 23.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumerille cele mai renumite, Parfumeria d'Or
18 **Piata Unirei No. 5.**

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efectueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

Aducem la cunoștința interesaților că reprezentanța ziarului nostru pentru

AMERICA

am conferito Dlui GEORGE PINTEA dela Biblioteca-Română America, care este autorizat să primească orice publicațiuni pentru ziarul nostru Infrățirea

AVIZ!

Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR.
Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 118
PENTRU
MICA PUBLICITATE

A sosit la

Cooperativa „Croitoria Românească"

fost Petricaș, Aiudean, Crânciovan, Niculescu & Comp.

Str. Memorandului No. 8.

619

Un vagon cu **Stofe Franceze** cele mai fine calitați și cu prețuri ieftine Se primesc comande cu prețuri reduse. Pentru funcționari reduceri speciale și plata în rate. Încurajați Cooperația Română.

Instalații de lumina, transmitere de forta, telefoane, sonerii apaduct reparații de mașini de scris și cusut executa cu preț convenabil:

La Intreprinderea Electrotechnică și mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Becuri electrice „TUNGSRAM" precum și materiale cu preț redus. □□ Intreprinderi și pentru provincie.

Cartea Românească

Institut de Arte Grafice Sucursala:

Execută cu prețuri moderate tot felul de lucrări de Tipografie, legătorie precum Broșuri, ziare zilnice și săptămânale, Reviste, etc. etc.

COSINZEANA

C L U J,
Str. Universității No. 3.

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogueria Rozsa

Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

La Adm. Ziarului Infrățirea și la ag. de publ. Reclama se primese ori ce reclame pentru

Programul Teatrului Național din Cluj.

Pe stagiunea 1921--1922.

AGRICOLA

SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURARI GENERALE BUCUREȘTI

Capital social: 10 milioane lei, din cari 5 milioane deplin vărsați.

Reprezentanța Generală pentru Transilvania, Maramureș și Crișana în

502 **C L U J,**

Str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii. Telefon No. 621. :-:

AGENȚII PRINCIPALE:

CLUJ la „Banca Centrală" Str. Regina Maria 6—8. ORADEA-MARE la Banca „Hillinger & Illyés" Str. Regele Ferdinand 6. SATU-MARE, la „Banca Română" soc. anonimă, Piața Victoriei 6. SIGETUL-MARMAȚIEI Pécsi și Fried arhitect și inginer. SIMLEUL-SILVANIEI, în regia propri.

Asigurările se pot efectua la orice agenție, în condițiuni avantajoase

---

Toată elită Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece □ la pahar. □

329

Caut o doamnă sau domnișoară

pentru instruarea și facerea esamenului cu două fetițe pentru clasa II-a civilă în anul 1922. Să recere pe lângă limba română și franceză și dexteritatea la pian.

804

Condițiunile în scris la adresa: văd. VASILE POP, comuna Oarța de jos, plasa Ceul-Silvaniei, județul Sălaj.

De vânzare

casă cu etaj din Str. Regina Maria 51, colț, potrivită pentru a o transforma în prăvălie. Informațiuni se pot lua la ing. Pohl Cluj, Str. Iuliu Maniu 6, et. III. 4. până la orele 3—4 p. m.

755

De vânzare eftin din cauza plecării **una Villă cu etaj** constătătoare din 3 camere parchetate, cameră de baie, antișambră, bucătărie și verendă, ceeace se pot prelua imediat. Total 8 camere. Grădina de pomi. Informațiuni se pot lua în Strada Attila No. 25. 807

S'a terminat **cu criza locuințelor** folosind

NOXA

cel mai bun stârpitor de ploșnițe, care le distruge chiar și ouăle.

316

Prețul unei sticle Lei 15·—

Depositul principal Farmacia **„Dr. Biro"** Cluj, Piața Unirei

---

MARE EXPOZIȚIE 9

la magazinul de modă

Lörincz și Tóth

Cluj, Piața Unirii No. 8.

Administrația ziarului **„INFRĂȚIREA"** primește abonamente cu prețul de 10 Lei lunar, pe tot timpul sezonului de băi.

Bănci, fabricanți, industriași,

comercianți cari au nevoe de

Contabili,

corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc.

pot găsi adresându-se

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

ABONAMENTE

la ziarul „Infrățirea" se primesc și de azi înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 253 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Luni 27 Iunie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA. CLUJ, STRADA [illegible] NR. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI C[illegible]T
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

„Amestecul provinciilor"

In cursul desbaterilor asupra reformei agrare din vechiul Regat au ieșit la iveală și câteva chestiuni cari interesează frământările politice ale Ardealului. In procesul făcut dela tribuna Camerei acelora dintre „oamenii noui" pe cari d-l I. G. Duca i-a caracterizat atât de fericit „feciori de bani gata ai democrației", era fatal ca și partidul național să intre în focul acestei lupte, pentru a apăra o demagogie de care s'ar putea ține departe, și pentru a da sentința într'o problemă pe care n'o cunoaște îndeajuns.

Fără îndoială, această atitudine era o explicație. Ziarele partidului național s'au și grăbit s'o dea, revendicând pe seama reprezentanților Ardealului dreptul de a-și spune cuvântul în discuțiunea unei reforme care interesează întreaga țară. Dar, cine nu recunoaște partidelor din noile provinci nu numai *dreptul* ci *datoria* de a participa la munca, atât de serioasă, a noului Stat românesc, întregit în granițele lui naționale? In privința aceasta, cuvintele rostite de d-l Ion I. C. Brătianu la Cluj pot să servească de îndrumare: *„Nu se poate sănătos concepe întărirea și guvernarea intereselor României mari prin forțe izolate, Aceste interese nu vor putea fi stăpânite decât de forțele unite ale românilor de pretutindeni. Pentru a realiza această unire, este datoria noastră să facem acordul intereselor tuturor regiunilor."*

Și cum s'ar putea obține acest „acord al tuturor regiunilor," dacă nu printr'o sforțare comună a tuturor reprezentanților lor?

Cât de *deosebit* sună însă în urechile noastre declarații ca acelea ale d-lui P. Groza, noul ministru al Ardealului, care a binevoit să anunțe, deunăzi, că oamenii politici din vechiul Regat „n'au nici-o experiență și nici-o pricepere în chestiunea minorităților." Și câtă depărtare măsurăm, la rândul nostru, între drepturile pe cari le revendică partidul național, și acțiunea politică pe care acest partid a întreprins-o în vechiul Regat.

Iată, de pildă, însuș „amestecul" partidului național în desbaterile reformei agrare din vechiul Regat. Ce caracteristic spectacol! In vreme ce adversari vechi ai partidului liberal, ca d-l N. Iorga și inamici mai noui, dar cu atât mai pătimași ca d-l I. Mihalache, cel dintâi dintr'un ales simț de obiectivitate și cel de-al doilea dintr'o constrângere a cifrelor, recunoșteau laolaltă *adevărul istoric* în privința reformei agrare, oratorii partidului național se sforțau să nege că partidul liberal, singur și fără niciun aliat, a făcut să se înscrie în Constituție principiul exproprieri, rupând în mod real din trupul marei proprietăți cele 2 milioane 600 mii de hectare, cari par nefudestulătoare, acum, supraliciatorilor împroprietăririi.

Ce fel de „amestec" este prin urmare acesta, când oameni, mult mai în măsură de a găsi argumentele necesare luptei, recunosc unui ireductabil dușman un merit pe care tu care ai stat departe de frământările politice din vechiul Regat, te încăpățânezi în a-l contesta? In ce chip poate sluji o astfel de atitudine pătimașe și injustă, bunei cauze a armonizării intereselor tuturor provinciilor României de astăzi?

Partidul național mai are însă, în acțiunea sa politică, și alte chipuri ciudate de a înțelege „amestecul" partidelor sau oamenilor unei provincii în preocupările și problemele altei provincii. Ne îngăduim să le subliniem în treacăt, și pe acestea. Nu e nevoie să reproducem aci felul în care partidul național privește începuturile de organizare ale partidului liberal: o „cruciadă" împotriva partidului național, o încercare de „distrugere" a partidului național! . . .

Un partid regional, a cărei singură platformă electorală este convingerea că numai el e chemat să apere, — *împotriva* celorlalte provincii, — interesele provinciei în cuprinsul căreia își are înfipte rădăcinile organizației sale, ar dori fără îndoială, să rămână mereu unicul concesionar politic al ținutului pe care-l reprezintă. Acesta este cazul partidului național. In trecutul său, atunci când era chemat să ducă un război de rasă în cadrele Statului maghiar, partidul național putea să vorbească în numele poporului românesc din Ardeal. Nu e oare firesc lucru, ca oamenii cari au înfățișat cândva aspirațiile unei provincii întregi, să continue a cere îndeplinirea acestui oficiu și mai departe?

Partidul național a pierdut însă această perspectivă trandafirie, — și vina nu este decât a sa. Cerând cu stăruință ca nici unul din partidele vechiului Regat să nu se „amestece" în viața politică a Ardealului — ceeace s'a și întâmplat în primele alegeri parlamentare, — partidul Național „s'a amestecat" însă foarte mult, așa cum toată lumea știe, în frământările dintre partidele vechiului Regat, iar rezultatul stă limpede și elocvent, în fața tuturor.

Nu „amestecul" în cercetarea problemelor cari interesează nevoile României întregi poate să fie deci fatal partidului național, căci nimeni nu tăgăduiește acest „Amestecul", nepriceput și dușmănos, în luptele politice din vechiul Regat, *acesta* poate să fie într'adevăr origina destrămării partidului național, dacă această tristă soartă îl va ajunge vreodată.

A.

Academia română și alegerea ei

„Academia română, prin d-l I. Bianu, ne trimete o adresă, în care, relevând faptul că „am vorbit frumos, cum se cuvine", despre d-l M. Sadoveanu și alegerea sa ca membru activ al acestei Institute, ne cere să îndreptăm greșala de a fi spus că Academia a ținut departe de ea pe Vlahuță. Ca dovadă contrarie, ni se dă informația că în realitate, Academia a ales pe marele scriitor ca membru corespondent încă de-acum 28 de ani, dar că Vlahuță a refuzat prin scrisoare publicată în ziare, această onoare, cum a refuzat și mai târziu, când, de câteva ori, i s'a făcut propunerea de a fi ales membru activ. Concluzia: „dânsul s'a ținut la o parte de Academie, care-l chemat în sânul ei".

Știam toate aceste fapte, dar ele, completate cu alte fapte sunt tocmai confirmare a celor spuse de noi în ziar. Fiindcă, de ce Vlahuță a refuzat așa de dârz repetitele apeluri? Istoria literară, va răspunde simplu: Fiindcă aceiași Academie, n'a crezut demnă de premiere, opera poetică a lui Vlahuță. Adânc lovit, marele scriitor s'a mulțumit cu exilul puternic, pe care duiosul lui vers l-a trezit totdeauna în marele public românesc.

Nu comitem o impietate, amintind acum adevărul, recunoscut de mulți, că înalta Institute a trăit până deunăzi prea izolată de sbuciumul actualității dela noi, care-o cerea ca suprem arbitru al forțelor culturale în luptă. Mulțumită să consacre mai mult pe oamenii, cari au trecut de miezul activității lor, a cărei înrâurire asupra societății era și începută, sau preocupându-se aproape exclusiv de trecutul istoriei și limbii noastre, Academia română își clădise ziduri de pașnică și nobilă cetățuie, la temeliile căreia se spărgeau zadarnic, fără s'o clatine, valurile unei vieți sociale în plină frământare.

De câtva timp însă, asistăm la o îmbucurătoare schimbare. S'a simțit că nu-i atâtea nevoie de trecut ri aureolate, cât de susținerea bunurilor începuturi și-a muncii, care rodește deacum înainte pe terenul culturii românești.

Alegerea d-lui Mihail Sadoveanu, dela al cărui talent abia în floare puteu încă aștepta atât de multe, ca membru activ al Academiei, e primul semn mai hotărîtor al acestei schimbări, care e, în esență, un fel de democratizare. Noul academician nu e un favorit al timpului, care selecționează și pune deoparte marile valori cercate de el; mâna, care a așezat pe fruntea lui Sadoveanu laurii academici, a trebuit să se plece adânc, până'n arena, unde mulțimea se sbuciumă și se luptă fără răgazul unui țel atins. E un progres, care cimentează și venerația noastră pentru Academie.

N. G.-T.

Ce pregătește Ungaria

Spre o nouă lovitură carlistă

La 20 August, Maghiarii celebrează ca o serbare națională, ziua sfântului Ștefan; după chiar spusele legitimiștilor, Carol de Habsburg, vrea în aceeași zi să repete încercarea care nu-i reușise de Paști. La întoarcerea sa în Elveția, ex-regele Carol ceru guvernului federal de a-i încuviința șederea în Elveția până în luna August, dată la care ar fi dispus să părăsească țara ce-i oferise ospitalitatea. Nu de mult, guvernul spaniol a desmințit afirmația, care pretindea că ex-regele ar fi cerut ospitalitate Spaniei. Carol n'a cercat să ceară azil nicăeri, de vreme ce nu caută decât să se întoarcă în Ungaria.

Mica Antantă stă în fața unor fapte noui, de cea mai mare însemnătate. Guvernul actual maghiar, a silit pe guvernul elvețian, să recunoască pe Carol **drept regele Ungariei.** Acest succes a dat mari speranțe cercurilor carliste din Elveția.

Din cercuri autentic informate, ziarul habsburgic din Zürich **Allgemeiner Tiroler Anzeiger** este înconoștiințat de o serie de demersuri oficiale ale guvernului maghiar și ale diplomației în Elveția, din a căror cunoștință nu mai poate încăpea urmă de îndoială, că ex-regele a încetat de-a se mai considera un simplu particular. El pretinde și obține tratamentul unui **monarh domnitor,** ce-ar vizita Elveția. Puțin după întoarcerea ex-regelui în Elveția, ministerul Bethlen adresă a notă guvernului federal, în care guvernul maghiar roagă „să i se acorde dreptul de ședere în Elveția Majestății Sale Regelui Carol al IV-lea al Ungariei, ca unui domnitor legal și legitim al regatului coroanei sfântului Ștefan, care prin influențe externe e împiedecat în exercitarea înaltei Sale Misiune, și să se bucure de acelaș tratament, ca și cum regele Angliei sau acel al Spaniei ar lua un domiciliu trecător pe teritoriul statului elvețian".

După sosirea acestei note la Berna, ziarul susmențional afirmă că monarhul nu mai este „ex-împăratul", sau «ex-regele" ci de fapt este considerat ca regele Ungariei. Consecințele acestui fapt sunt clare. Raporturile dintre castelul Hertenstein, reședința lui Carol, și guvernul federal, sunt mijlocite de plenipotențiarul Ungariei dela Berna, iar doi diplomați maghiari sunt în permanență prezenți la curtea ex-regelui. Depeșile ce se schimbă între Budapesta și castelul Hertenstein sunt cifrate.

Informatorul habsburgic al ziarului sus menționat aduce vești și mai interesante: „Zilele acestea, plenipotențiarul maghiar din Berna a depus la secretariatul Ligei Națiunilor dela Geneva, cererea oficială a Ungariei, de-a fi admisă în Societatea Națiunilor ... Demersul acesta e în strânsă legătură cu regularea chestiunei coroanei maghiare. După primirea ei în Societatea Națiunilor, Ungaria va susține că după însăși principiile sale călăuzitoare, Societatea Națiunilor un poate să permită amestecul statelor streine în problemele de politică internă ale Ungariei".

Cutoatecă speră că Societatea Națiunilor se va opune pretențiilor Micei Antante, Legitimiștii nu vor să aștepte până se va produce un atare fapt. Cererea Ungariei de-a fi admisă în Societatea Națiunilor va fi cercetată de-a bea în sesiunea de toamnă, din Septembrie, a Consiliului Societății Națiunilor. Până atunci, Carol vrea să fie pe pământ meghiar.

Planul, pe care credincioșii lui îl prepară, de-abea diferă de cel ce-a fost executat de Paști: să se afle cu oarecare întârziere, că regele ar fi părăsit castelul Hertenstein, pentru o direcție necunoscută; spre deosebire de aventura dela Paști, de data aceasta, sosirea sa în Ungaria trebue ținută secretă. Se va înscena probabil un plebiscit, asemănător cu acel din Grecia, dar ținut subt o presiune mai mare.

Ce ar însemna acum în Ungaria o alegere **„liberă"** a regelui, își poate închipui oricine. In orice caz, legitimiștii speră că Antante nu s'ar opune unui „vot al poporului". Cel mai nou lucru, e însă completa unitate de vederi ce domnește între președ[illegible] ale consiliului contele Bethlen, și regentul Horthy, cari amândoi sunt convinși că după ratificarea tratatului, din Trianon, Ungaria va avea mână liberă în problema dinastică.

Evenimentele zilei

Prințul Hiro-Hito în Franța

Lafayette, 23 Iunie

Prințul moștenitor al Japoniei a vizitat Miercuri dimineața manufactura dela Sévres.

Tot Miercuri a părăsit Parisul cu un tren special mergând la Strassburg.

Purtarea revolverului obligatorie pentru agenții de poliție la Paris.

Paris, 23 Iunie

Prefectul de poliție a dat ordin ca agenții forței publice și siguranței să poarte revolver și ziua și noaptea.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Opera Culturală a prințului Carol

Sub acest titlu d-l N. Iorga publică în Neamul Românesc următorul articol:

Prințul Carol a luat o îndoită inițiativă culturală, care trebuie să fie cât mai larg comentată pentru a se aprecia după cuviință concepțiile Prințului Moștenitor cu privire la factorul moral în desvoltarea societății noastre, supusă atîtor ispite și amenințată de atîteaprimejdii.

S'a creat întîiu, prin dania Prințului, un fond cultural, care, bine condus și mai ales administrat practic, în legătură cu nevoile adevărate ale momentului, și anume în unire cu opera societăților mai vechi, ca „Asociația" de peste munți și „Liga Culturală", poate aduce mult bine.

Tot odată, pentru ca simțul tradiției, care ne lipsește așa de mult astăzi, să se trezească din nou în generațiile care ne vor succeda și care trebuie să intre în lupta vieții convinse că și înainte de dînșii au fost luptători și că, mai ales, există un steag care, adesea încumunat de biruință, nu trebuie părăsit, s'a proiectat, redactîndu-se și statutele, un Muzeu al Renașterii românești. Și concepția principiarului fundator e foarte largă și foarte dreaptă: seria acelor cari trebuie amintiți în Muzeu prin chipuri și scris va începe cu Ardelenii vacului al XVIII-lea, deschizători de cale.

Regele a primit Duminecă, la Palatul Regal, comitetul care trebuie să se ocupe de alcătuirea Muzeului, și cuvîntarea Prințului a relevat că sufletul țării în „vremea fără coroană" a fost cuprins în ființa lui Tudor și, revenind la aceasta în răspunsul său, Regele a adaus că figura șefului mișcării de la 1821 se înalță astăzi când el devine un simbol pentru România unită.

Din locul cel mai înalt îndemnul a venit. E rîndul acuma ca familiile care pierd prea ușor „comorile" de care vorbia Regele, să deschidă saltarele pentru a dărui sau măcar a depune în mînile Prințului materialele de formațiune a Muzeului.

ECOURI

Fond pentru studenții români din Statele-Unite

Ministrul României la Washington a înființat un fond de ajutor pentru studenții universitari din Statele-Unite, la care au fost până acum mai multe subscrieri dintre cari: d l ministru Anton Bibescu lei 30.000, D. N. E. Lahovary 5.000, The Society of Frieds of Roumania 30.000.

Subscrierile se pot trimite la „The Society of Frieds of Roumania" a cărei adresă este: 450 Madison Avenue, New-York.

Premiare de lucrări dramatice

Asociația criticilor dramatici și muzicali din București a premiat pe următorii tineri autori pentru piesele pe cari le-au prezentat spre cercetare comitetului de lectură:

Premiul al II-lea V. Popa pentru „Ciuta", piesă în 3 acte; premiul al III-lea d-lui Solacolu pentru „Ciocârlia", piesă într'un act și același premiu d lui Panta, pentru „Pânda", piesă într'un act; iar o mențiune onorifică a fost acordată d-lui Moscovici pentru o lucrare dramatică care a întrunit anume condițiuni.

D-l Victor Eftimiu a felicitat pe tinerii autori dramatici premiați și după ce a promis că piesele lor vor fi reprezentate pe prima noastră scenă, și-a rezervat dreptul de a le premia și teatrul Național.

Asociația criticilor dramatici va decerne un premiu pentru cea mai bună compoziție muzicală în cursul anului viitor.

Monumentul martirilor

Pentru ridicarea monumentului închinat memoriei martirilor dr. Ioan Ciordaș și dr. Nicolae Bolcaș asasinați decătre Unguri, protopopul ortodox Petre Papp din Beiuș lansase un apel în favoarea strângerii fondului necesar ridicărej acestui monument.

Ziarul Beiușul începe publicarea sumelor dărnite până acum. Prima listă cuprinde un total de 6685 lei.

În chestia demisiunei învățătorilor

— Concluzii răutăcioase și păreri greșite —

În timpul din urmă, în viața noastră socială, a eșit la suprafață o stare de lucruri, care într'adevăr ne poate umple de îngrijorare pe toți de opotrivă. După multe sbuciumări și deliberări, după nenumăratele intervenții, plângeri și rugăminți la locurile în drept, pentru a se face dreptatea, care mereu întârzie învățătorimea română din țara întreagă a ajuns în fața ultimei deciziuni, pe care a mai putut-o lua, pentru a se justifica că a făcut totul pentru a salva cinstea școalei și a însăși demnității de dascăl român. Astfel numai ne putem explica cum județ după județ oferă înfricoșătorul spectacol al demisiilor în bloc ale învățătorilor săi.

Am zis că învățătorimea întrebuințează mijlocul supremei măsuri pentru a se lua cinstea școalei române. Da căci decadența învățământului poporal, cauzată prin neglijarea din partea celor suspuși a intereselor de ordin intelectual, moral și material ale învățătorilor, corpul didactic primar de odinioară, — conștient de rolul ce l-a avut în pregătirea poporului pentru vremile noui, — nu o poate privi cu nepăsare și cu mânile încrucișate.

O tagmă, care în trecutul apropiat a însemnat ceva și a fost mândră de ceea ce a însemnat, — azi ajunsă muritoare de foame, îmbrăcată în zdrențe și pe de asupra văzând toate măsurile luate pentru a fi redusă din punct de vedere intelectual, ca astfel pe viitor să nu poată nici măcar pretinde respectul pe care l-a impus în cele din urmă nu putea adopta alt procedeu, de cât cel pe care îl semnalăm.

Și în momentul, când învățătorii țării românești au ajuns să ia lumea în cap, — mulți dintre ei blestămând și ceasul în care s'au dedicat acestei cariere cuvine-se să vedem, dacă se apreciază bine dintr'o parte s'au alta această pornire a bieților învățători?

Din cele ce vom arăta mai jos, marea opinie publică, — care ca în totdeauna așa și de data aceasta a găsit îndreptățit acest pas extrem al învățătorilor, — se va convinge și mai bine, că cei cari au condus corpul didactic primar la disperare nici acum în ceasul al 12-lea nu vor a-și deschide ochii, ca să recunoască lămurit realitatea. Ei încearcă a-și explica cauza celor ce se petrec azi în sânul învățătorilor, în modul cel mai greșit și răutăcios posibil.

Dar orice rea voință său reacredință își are și ea marginile ei, Injudecarea chestiunei învățătorești așa se vede, că să trecut de această limită. Numai așa ne putem închipui, că în organul oficios al guvernului „Indreptarea" s'a putut ajunge până la a se spune, că motivul demisiilor învățătorilor este „Cumetria pe care o au cu politica țărănisto-bolșevistă a D-rului Lupu".

Iată sfidarea cea mai îndrăzneață a adevărului. În loc de a cerceta și a pune în evidență cauzele reale ale răului la care am ajuns, se socotește că e mai ieftin ale trece pe toate sub cauzalizm de colorit politic.

Cu adâncă indignare respingem de la noi învinuirea că am face politică cuiva. Dacă cei chemați s'ar fi scoborât în mijlocul nostru, ar fi văzut starea în care ne aflăm așa cum este și ne-ar fi ascultat păsurile; atânci de sigur nu s'ar fi ajuns la astfel de concluzii răutăcioase, ca cele eoprimate în „Indreptarea".

Învățătorimea de pretutindeni și în special cea de dincoace de Carpați nu din politică face cea ce face, ci pentrucă suferințele de tot soiul au rupt firul răbdării.

Să se cerceteze și dacă politica e la mijloc în ce privește pasul făcut de învățători, atunci învățătorii demisionați să fie pedepsiți în modul cel mai aspru. La caz contrar pedeapsa să-i ajungă pe aceia ce nici odată nu s'au silit să prevină cele ce se întâmplă azi.

De a cui politică poți avea poftă, când tu învățător diplomat în toată regula la sate ești plătit lunar cu 250 Lei, iar la oraș cu 400 Lei? Dar și salariile acestea sunt primite de multe ori numai la jumătăți de an.

Prin urmare, din partea guvernului a privi fapta învățătorilor prin prisma politică, înseamnă a da dovada celei mai rele voinți, pentru a soluționa în mod cinstit o chestiune, care de mult trebuia rezolvită.

Organul guvernului, găsind după cum am arătat mai sus, ne mirăm mult, dar mirarea noastră e și mai mare, când vedem ce păreri formulează cu privire la dimisia învățătorilor Telegraful Român din Sibiu. Și în privința aceasta trebuie să facem o clarificare.

Acest ziar, după ce face într'o notiță o dare de seamă asupra conferințelor județene oficiale ale învățătorilor, trece apoi la partea neoficială a ședințelor urmate după acele conferințe. Recunoaște că învățătorii sunt îndreptățiți a-și revendica drepturile lor, dar găsește că nu e bun procedeul întrebuințat acum în urmă de către învățători. Ni se reamintesc greutățile cu cari are de luptat azi țara și că pasul acesta din urmă făcut de învățător e de natură a strica numele bun, pe care l'au avut aceștia până acum, ca luminători și propovăduitori ai culturii poporului.

Afirmațiile acestea din urmă ne fac impresia că T. R. habar n'are de lupta și svârcolirile ce le-a făcut tagma noastră de doi ani de zile și mai bine, pentiu a-și revendica minimul de drepturi. Cum și în ce formă să mai fi încercat, când toate felurile de încercări au fost întrebuințate?

Oare n'am arătat noi zilnic prin presă năcazurile de cari suferim și îndreptările ce le așteptăm? Nu ne-am rugat noi în toate chipurile de cei mai mari să ia în considerare cererile noastre? De multeori însă nu e de ajuns, că ne-am trezit numai cu promisiuni sterpe, ba am fost și bruscați. Și când s'au petrecut

---

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Nicolae Grigorescu

— 1838—1907 —

de **G. Oprescu.**

III.

Este încă unul din momentele vieței lui care trebuesc accentuate. El idilicul, suavul, pentru care natura părea în perpetuă sărbătoare, e nevoit de data asta să-și pună talentul în serviciul altor sentimente, altor pasiuni.

A încercat să reprezinte războiul, după cum bine ne spune Ritter, nu în ce are el decorativ, de paradă, spre gloria șefilor așa cum se faceau tablourile militare până atunci, ci în toată oroarea zilnică a mediului în care se luptă și mor soldații. In tocmai ca Stendhal în faimoasa sa descriere a bătăliei de la Waterloo el își dă seama că ceea ce fie care poate prinde din imensul câmp de carnagiu este o mică porțiune; că, prin urmare, adevăratul artist va trebui să ne reprezinte acea porțiune în așa fel, în cât imoginația noastră, de la sine, să o repete la infinit, și prin însăși acea repetiție să producă impresia de groapă.

Așa a început el atacul Smârdanului: Un mic număr de personagii pe planul întâiu; dar, prin cenușiul care umple tot tabloul, prin ceața, prin cerul jos și plumburiu, prin imensa câmpie plină de zăpadă, reușind să ne facă să simțim că acene similare se reproduc la infinit, că tot acel teritoriu e îmbibat de moarte, că natura întreagă participă la măcelul omenesc.

Celelalte tablouri în care el, coloritul, se mulțumește cu o grisaille pornesc din aceiași concepție. Și lungile convoluri de prizonieri, și carele de proviziuni trecând cu cărăușii lor imposibili pe lângă hoituri putrezind pe marginea drumurilor, și studiele nenumărate — dintre care muzeul Kalinderu posedă niște splendide desenuri — și multele tablouri de chevalet, lucrate pe urmă, după notele luate la fața locului, totul este remarcabil. Ele ne arată o fază a picturei de războiu din cele mai originale. E de observat că rusul Vereșciaghin nu concepea altfel tablourile lui militare. El este poate singurul care, ca impresie, să poată fi comparat lui Grigorescu pe acest țărâm.

Acest fel însă de a prezenta războiul era în acelaș timp, cu tot eroismul sincer, real, care se desprinde din pânzele lui, un teribil argument pacifist. Cine vede războiul cu acești ochi, de sigur va face ce va putea ca să-l împiedice de a mai isbucni.

Ca în romanele lui Barbusse cunoaștem toate mizeriele vieței zilnice ale soldatului, vedem gesturile lui eroice repetate de mii de ori, monotone în tragicul lor, vedem însă mai puțin pe generalii și ofițerii superiori.

Ei sânt lăsați pe seama autorilor de tablouri reprezentînd reviste și parăzi.

După această dată Grigorescu rămâne încă câtva timp în țară, cutreerând mai ales regiunea din jurul Rucărului, făcând studii, încercând, cercetând. Se mai întoarce la Paris unde deschide o expoziție ce are mult succes, iar de la 1887 se stabilește în București, unde își aranjează un atelier.

De aici pornește el în toate verile colindând colinele și dealurile mai ales ale Muscelului. E în apogeul talentului lui. Din ce în ce se lasă mai mult pătruns de frumusețele țărei, de legătura dintre ea și acel admirabil țăran, blând, liniștit, simților, pe care îl văzuse luptând, dârz și eroic, pe câmpiile Bulgariei.

Încă din timpul drumului său prin valea Siretului Grigorescu își dase seama de admirabila regiune a dealurilor care adăpostește cea mai densă și mai muncitoare populație a noastră. Il văzuse și iubise pe țăran și atunci, îl vede și acum prin Muscel, la plug, la fân în mijlocul luminișurilor din păduri; se interesează de viața lui, de bucuriile lui, de bâlciurile lui, de interiorul casei lui. Simte mai ales dragostea ce unește pe omul de la țară de vite, în special de boi, reia o temă pe care o tratase, dar asupra căreia revine, cu mai mult interes a carelor înaintând agale pe drumurile în pantă dulce, în căldura de la amiazi. Boul mai ales îl preocupă în anatomia lui, în structura lui, în fizionomia lui. Studii asupra acestui tovarăș al țăranului revin mereu în carnetele pictorului.

Dar frumusețele acestei regiuni le găsise până atunci numai răspândite. Nu dase încă peste locul care să le concentreze pe toate, care să fie oare cum sinteza peisagiului Țărei românești, simbolul însuși a ce avem mai original, pentru a produce maximul de impresie. Nici Muscelul, nici Dâmbovița nu-l mulțumiseră pe deplin.

Norocul nostru și al lui îl conduce la Posada. Așezată într'o regiune de înălțimi mijlocii, lângă Comarnic, ea întrunește toate notele cari plăceau lui Grigorescu și pe care el le credea esențiale reprezentărei peisagiului nostru. Această regiune a dealurilor este ce avem noi mai prețios. Păstrătoare a ființei noastre etnice, de-a lungul vre-

Ştiri şi fapte politice

Articolul 3 din legea agrară. — Alegerea dela Oraviţa. — Încă o declaraţie a d-lui Groza.

Articolul 3 al reformei agrare din vechiul Regat a dat naştere la Cameră, unei vii discuţii, al cărei rezultat era să fie o serioasă criză de guvern. O mare parte din „stânga" partidului poporului, după cum se ştie, susţine o serie de amendamente, privitoare la exproprierea moşiilor arendate în cursul ultimilor zece ani, la micşorarea cotelor neexpropriate şi la preţul de expropriere fixat prin decretul lege al partidului liberal.

Amendamentul propus de grupul extremist al majorităţilor, la art. 3 al legei agrare, cuprindea dispoziţia ca „întinderea moşiilor expropriate să se socotească după starea lor dela 15 August 1916, ţinându-se seama de succesiunile deschise până la 15 Decembrie 1918, data decretului — lege al improprietăririi".

In urma unei consfătuiri a majorităţilor, convocată de d. general Averescu, articolul 3 al legei agrare s'a votat însă nemodificat, şi amendamentul „stângei" guvernamentale a căzut. D. Garoflid a rămas astfel mai departe pe banca ministerială, iar d. gen. al Averescu a făcut cunoscut majorităţei că la prima încercare de a aduce modificări „prin surprindere" reformei agrare din vechiul Regat, guvernul va trage consecinţele.

■

Discuţia asupra validărei alegerei de la Oraviţa s'a încheiat, după cum am anunţat, cu proclamarea d-lui C. Nedelcu, din partidul poporului, ca deputat al acelei circumscripţii. Cari cum scenele violente petrecute cu acest prilej n'ar fi fost de ajuns discuţia a avut şi un epilog. D-l I. Mihalache s'a urcat la tribuna Camerei, a doua zi, să citească declaraţie prin care partidul ţărănesc face cunoscut că nu socoteşte ales pe d-l C. Nedelcu ci pe d-l V. Branişte. In noua furtună de vociferări şi de gesturi dezordonate, deputatul de Ileanda-Mare, părintele Man a strigat în gura mare: — „Cameră păcătoasă!" d-l Vaida-Voevod a ridicat pumnii săi în chip de ameninţare, iar d-l Mihai Popovici a adresat preşedintelui Camerii eleganta expresie: „Sunteţi şeful unei bande de tâlhari!"

N'avem mijlocul să judecăm dacă adevăratul ales al cercului Oraviţa e d l C. Nedelcu sau d-l V. Branişte. In orice caz înregistrăm cu mâhnire valul de violenţă pe care îl stârneşte, totdeuna, cele două tabere cari alcătuiau odată un singur partid, — vechiul partid naţional ..

■

D-l Groza, noul ministru al Ardealului, care a declarat acum câtva timp că vechiul Regat nu trebuie să se amestece în chestiunea minorităţilor a dat un interview ziarului „Keleti Ujság", anunţând că va permite folosirea, în orice ocazie, de către ungurii din Ardeal, a steagului naţional maghiar.

Suntem curioşi să ştim câte din declaraţiile şi angajamentele d-lui Groza sunt date în numele *întregului* guvern?

Cu privire la revendicările lor, ei sunt în aşteptare. Dar au trebuit să facă cea ce au făcut, pentru a preveni posibilitatea, ca promisiunile făcute, să rămână iarăşi numai promisiuni. Intelul acesta ei cel puţin sunt gata de cu vreme, ca pentru orice eventualitate să-şi caute de rosturi.

Dacă cineva are iubire şi dragoste faţă de ţara aceasta, atunci aceia sunt învăţătorii români cari au dovedit-o, şi o dovedesc în cel mai mare grad şi acum. Urmează să dovedească această iubire şi aţiu, întronând dreptatea, egalitatea şi cinstea, după care strigăm atât de mult.

Învăţătorul A.

Revista presei maghiare

Cum se denaturează adevărul .

După o regândire de trei zile, în sfârşit ziarul „Ellenzék" îşi suflecă mânecile şi-şi ia curajul să analizeze în felul său declaraţiunile d-lui I. C. Brătianu în chestia minorităţilor. Cităud fals şi numai o parte din declaraţia d-lui Brătianu, vrea să conchidă că D-l Brătianu înţelege munca ce pretinde să o depună minorităţile în serviciul consolidării statului ca o chemare a acestor minorităţi în braţele partidului său şi interpretând în acest fel avertismentul atât de serios al d-lui Brătianu, se crede în drept să respingă concursul maghiarimii la întărirea statului. Alt scop nu a putut avea articolul acesta, intenţia e prea străvezie.

Dar să dăm cuvântul ziarului în chestie: „Merită se revenim la avenimentul politic din Duminecа trecută, la vizita d-lui Brătianu la noi? Peste tot şeful liberal nu se poate lăuda cu un succes deosebit. Nu a găsit nici-o înţelegere mai deosebită pentru politica sa, nici o dispoziţie de înşiruire sub steagul liberal pentru a mări numărul aşa de mic al acestei tabere.

Prin urmare d-l Brătianu numai cu foarte modeste succese s'a putut depărta din Cluj. Pe noi totuşi ne interesează excursia sa la Cluj, îndeosebi în urma cuvântărei pe care a rostit-o la masa albă în faţa aderenţilor săi atingând şi chestia minorităţilor.

Şeful partidului liberal a declarat, că acele minorităţi, cari cu muuca lor iau parte la clădirea statului, îşi câştigă prin aceasta dreptul de a-şi găsi aici fericirea. Nici una dintre minorităţile, cari trăesc aici, nu va exprima mulţumiri pentru acest cadou grecesc, cu care voeşte să le împărtăşească conducătorul liberal. Nu se vor mulţumi că numai aşa să-şi poată găsi fericirea lor aici, după-cum îşi închipue d-sa credem că e exclus că d-l Brătianu să nu observe consecinţele absurde ale declaraţiei sale .. " Şi în chipul acesta dă înainte până-ce ajunge la concluzia, pe care am arătat-o.

Credem, că e necesară intervenţia cenzurei, nu pentru a suprima de data asta, ci pentru a pretinde tuturor ziarelor maghiare să publice la loc de frunte, textual, atât în limba română cât şi în cea maghiară declaraţia d-lui Brătianu în chestia minorităţilor, pentru a nu lăsa ca opinia publică maghiară să fie din nou înşelată prin falş.

Administraţia şi democraţia

— Părerea unui ziar săsesc —

Ziarul Kronstädter Zeitung scrie următoarele asupra proectului de reformă administrativă:

„Toate afirmaţiunile partidului dela guvern, că trăim într'un regim democratic conduşi de un partid care se numeşte „partid al poporului", nu înseamnă nimic cât timp funcţionarii acestui guvern săvârşesc fapte, care sunt în contrazicere cu democraţia. Nici declaraţia după banca ministerială, că a trecut timpul când am fost conduşi de o clasă socială, nu e suficientă cât timp toată puterea guvernului este concentrată în mâna funcţionarilor, şi cât timp aceştia sunt numai unelte în mâna unui partid politic, nu poate fi vorba în România de o orientare democratică. Pentru noi, cari suntem învăţaţi cu o administraţie mai în apropierea idealului democratic decât administraţia centralizată din vechiul Regat, va fi foarte greu să ne obişnuim cu ea. Nu amintim aci Statele cu administraţie mai democratică.

„Se poate ca administraţia din vechiul Regat să fie mai democratică decât cea din Ardeal, însă fără discuţie corpul funcţionarilor din Ardeal corespund mai bine cerinţelor democratice decât cel din vechiul Regat. Motivul îl găsim chiar în faptul, că funcţionarul de dincolo, depinzând de un partid politic, încearcă, în interesul existenţei sale, cu toate mijloacele, permise, a susţine interesele partidului căruia aparţine. De aceia funcţionarul de dincolo se va orienta spre superiorii săi, părăsind interesele populaţiei. Prin schimbul des de funcţionari ajungem la faptul deplorabil, că funcţionarul în timpul său scurt de funcţiune caută să-şi asigure o existenţă poate pentru toată viaţa. Prin aceasta este păgubit nunumai Statul, dar se contribue la sporirea numărului celor fără ocupaţiune. Sufere pe de altă parte şi populaţia săracă, care întimpină urechi surde cerând dreptate, căci funcţionarul decade până va deveni servitor plecat al unor persoane. Insuşirile acestea nu se pot numi nici de cum democratice.

„D-l senator Vălescu a spus, că toate reprezentanţele noastre sunt numai ficţiuni începând dela cea din urmă până la cea mai înaltă. De fapt nu avem un parlament în înţelesul adevărat al cuvântului de reprezentanţi ai poporului. Avem numai adunarea politicienilor de pe lângă guvern aleşi prin puterea administrativă.

„O singura modalitate este pentru a ne reintoarce la stări normale: ca populaţiei să i-să dea dreptul de a-şi alege singură funcţionarii. Funcţionarul trebue să apere interesele populaţiei şi nu ale partidului politic.

Aceasta o poate face însă numai dacă este independent de partidul său politic şi având încrederea populaţiei în mijlocul căruia trăieşte.

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI
MOBILE
ŞI PIANE
să nu-ţi pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjatele saloane de mobile alui
SZEKELY şi RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acţii
Persoanelor de încredere se face vânzarea şi cu plată în rate

toate aceste, unde a fost T. R. care ne spune, că drumul pe care am plecat nu e bun, ci să îl ales altul?

Tocmai luând în considerare greaua situaţie a ţării, învăţătorii au cerut să li se facă dreptate. Nu mărire de salarii, ne trebue ci proporţie cinstită de salarizare în raport cu alţii.

Pasul făcut de învăţători nu-l poate condamna. Ci din potrivă e în interesul învăţământului poporal, ca să se înceteze odată cu degradarea lui. Răspunderea şi pata cade asupra celor, cari nu s'au interesat de soarta învăţătorilor.

Sub pretextul de ordine şi situaţie grea a statului, a apela în continuu la cumînţenia cuiva e un lucru foarte curios şi nostim în felul său.

Lucrul devine şi mai curios, când în vremea aceasta, câţiva dând la o parte tot ce e bun, sfânt şi de interes general, îşi văd numai de afacerile lor egoiste şi de satisfacerea orgoliului lor dominator.

Luându-se în considerare acestea, s'ar putea face o judecată obiectivă în chestia demisiilor învăţătoreşti. Astfel nu am asista la părerile şi concepţia greşită, ce o au unii despre ultima mişcare a învăţătorilor.

Învăţătorii, cu toate, că au început a-şi prezenta demisiile încă de acum o lună, totuşi ş'au continuat activitatea, finind anul şcolar în toată regula.

---

murilor, a artei noastre populare, ea este în acelaş timp partea în adevăr caracteristică a ţărei româneşti. Nici munţii, nici câmpia, oricât de frumoşi ar fi, nu ne dau impresia unui lucru aşa de deosebit, în cât de el să legăm fizionomia ţărei. Cu dealurile nu-i tot aşa. Grigorescu simţise acest lucru. Iar descoperirea Posadei, în care toate notele ce căuta erau concentrate, liniile, formele, lumina, arborii preferiţi, culoare, oamenii, este pentru ei una din cele mai mari bucurii ale vieţei. Această regiune binecuvântată va forma pentru multă vreme obiectul construit al studiilor şi preocupărilor lui.

Partea cea mai profund românească a ţărei, ca aspect şi locuitori îşi găsise interpretul ideal.

Cu o nesfârşită dragoste se apropie Grigorescu de ei. Aceea armonie rezultată din contopirea notelor distinctive ale peisagiului şi ale populaţii ce-l locueşte, răsună în sufletul lui iubitor şi înţelegător, iubitor pentru că fusese înţelegător şi cu răbdare încercase să se apropie de ele.

Din această desăvârşită concordanţă între artist şi natură românească o notă nouă apare cu armonia artei cu al XIX.

Tehnica lui se simplifica şi se lărgeşte. El virtuozul desemnului şi al culoarei îşi potoleşte paleta. Tablourile sunt construite din linii largi, din feţe mari, peste cari pluteşte o atmosferă divină de reculegere. Nu ştiu ce calm paradizic se coboară peste tablourile din Posada din cercurile cari n'au pereche în toată istoria picturei.

Numai e pictură ci sunt adevă ate rugăciuni. Cu ele şi prin ele Grigorescu spusese tot ce avusese de spus Un popor şi o ţară erau fixaţi pe pânză, prin linii şi culoare. O minune mai mult se săvârşise pe lume.

Acum când am urmărit pe Grigorescu până la culmea peste care nimeni până la el nu se ridicase, în acele regiuni unde aerul e ca plin de foc, nerespirabil pentru simplii muritori, este bine să ne întrebăm: care este secretul acestei minuni?

In primul rând el stă în talentul cu care pictorul fusese înzestrat. Dar această explicare nu ne satisface deplin. Ea trebue complectată cu o alta: cu concepţia înaltă pe care Grigorescu şi-o făcea despre datoria artistului şi despre felul cum el trebue să servească aceea concepţie.

Menirea artistului, este aşa de mare, în cât omului abea îi ajunge viaţa întreagă ea să şi-o îndeplinească. Toate celelalte pasiuni şi sentimente omeneşti ori intră în acest curent mărindu-l ori trebue să dispară. Viaţa artistului să fie conformă preceptului: „lasă pe tatăl tău, şi pe mama ta . . ." căci altfel nu poţi ajunge pe culmile pe care se odihnesc zeii, de care vorbeam mai sus.

Şi aşa a fost Grigorescu : un un om în estaz în faţa naturei, căznindu-se şi muncind de dimineaţa până seara, cât trăise şi cât va mai trăi de la această dată până la moarte pentru a exprima acest sentiment. Era felul lui de a mulţumi lui Dzeu.

La această muncă fără preget el adaogă o conştiinţă şi o conştiinţiozitate care îl face să nu fie nici o dată mulţumit, de ce face el mereu în căutarea unei tehnice cât mai apropiate, a unei concepţii cât mai clare, Nu exprimă nici odată până atunci alceva de cât ce simţea, fără să se preocupe dacă acest lucru place altora sau nu. Concesii pe acest tărâm un se pot admite artistului.

Numai astfel a putut el pune suflet în opera sa, căci, nu spune singur, acel care nu pune suflet în ce exprimă, nu poate pretinde să vorbească sufletului.

E o lecţie pe care bătrânul maestru ne-o dă tutulor şi mai ales urmaşilor lui, pictorilor. Din acest punct de vedere viaţa lui a fost o adevărată operă de artă, nu cea mai puţin frumoasă.

Din Posada şi de la Câmpina unde se stabileşte mai apoi, continuă să producă. Carul cu boi, alături de peisagiile lipsite de persoane, — numai natura şi Dumnezeu, — devin din ce în ce mai frecvente.

Face mai multe expoziţii cu succes crescând. In copilăria mea am văzut mai multe din ele, dar prima de care îmi aduc bine amin'e este din earna lui 1897. Eram elev în clasa V-a. Cu un prietin am mers s'o vedem. Intimidaţi de sălile mari ale Ateneului intrăm sfioşi. Alături de uşe şedea el, bătrânul. Era alb tot, cu un obraz roz, tânăr, şi cu ochii lui fermecători minunaţi ochi de diamant negru de care vorbe te d-na Iorga, iar de jurimprejur o primară, o lumină, o veselie de pare că rădea toată natura: coline, copaci, flori oameni, rădeau parcă şi boii cuminţi şi domoli.

O emoţie ne-a strâns de gât şi lacrimi ne-au venit în ochi. Aşa îmi apare Grigorescu şi arta lui.

Dela această dată se observă un declin în opera bătrânului. Are aceiaşi viziune primăvăratică, acelaş sentiment pentru decorativ, acelaş robust optimism, însă pânzele devin mai superficiale, mai puţin observate. Probabil că şi ochiul şi mâna îşi mai pierduse din vigoarea lor tinerească. Mai se adaogă dorinţa regretabilă de a face concesiuni publicului, lucru ce nu admisese până atunci. Se cer de la el anume subiecte şi el le dă.

Grigorescu cel mare nu în această epocă trebue cântat. De altfel tablourile p oduse de atunci încoace sunt cele mai cu succes imitate.

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

INFORMATII

Din Brad ni se comunică că Zarandul a făcut o primire strălucită d-lui Ion I. C. Brătianu. Șeful partidului național-liberal a fost primit de 30 de preoți în reverende, de muncitorii minelor de aur și de întregul popor care i-a cerut sprijinul.

Dela Brad, d-l Brătianu s'a dus la Țebea la mormântul lui Avram Iancu unde s'a oficiat un parastas.

■

Politice

Iată textul telegramei pe care Senatul italian a adresat-o Consiliului de miniștri român:

„Senatul Italian, după ce a luat cu plăcere cunoștință, prin graiul senatorului Badoglio de manifestațiunea entuziastă de simpatie pentru Italia, din partea guvernului și parlamentului nobilei d-v., națiuni, a hotărît în mijlocul aplauzelor unanime, a exprima sorei latine sentimentele sale de adâncă recunoștință și salutările sale frățești, cerând propășire și unire strânsă între cele două națiuni.

„Excelenței Voastre, care cu o așa caldă iubire a exprimat sentimentul poporului român, trimit o salutare cordială, și o rog să fie interpretul sufletului nostru recunoscător, pe lângă Senat și Camera deputaților".

■

Dela P. T. T.

Direcțiunea P. T. T. din Cluj a cerut Dir. gen. P. T. T. din București permisiunea de a înființat o școală specială superioară și inferioară pentru pregătirea funcționarilor de poștă.

■

Dela C. F. R.

Guvernul român a comandat în Germania 150 de locomotive grele pentru trenuri de marfă, precum și numeroase vagoane-cisterne.

O parte din acestea, și anume; 10 locomotive și 40 vagoane-cisterne, comandate din Düsseldorf, au și plecat la 15 Iunie, prin Odesberg și Kaschau, spre România.

■

Financiare

Comisiunea pentru schimbul rublelor și coroanelor de pe lângă ministerul de finanțe fiind desființată pe ziua de 9 Iunie a. c., toate cererile prezentate comisiunei până la data de 7 Decembrie 1920 și care au rămas nerezolvate din cauză de lipsă de acte, vor fi completate pe cale administrativă și la un termen ce se va fixa ulterior vor fi soluționate toate, fie de fosta comisiune, fie de alta ce se va numi la timp.

Cererile ce n'au fost depuse fostei comisiuni până la data de mai sus, nu se mai iau în considerație.

■

Diplomatice

D. Peter Jay, ministru plenipotențiar al Statelor-Unite în România sosește azi Vineri în București.

Ministrul Statelor-Unite va fi primit Sâmbătă de M. S. Regele căruia-i va remite scrisorile de acreditare.

■

Diverse

In munții Târgului Mureș și Bistrița, a căzut o mare cantitate de zăpadă, fapt ce explică răceala din ultimul timp pe întreg ținutul.

A căzut de asemenea mare zăpadă în munții Gheorgheni din Săcuime.

■

Din Arad se anunță că la intervenția d-lui ministru al Ardealului Groza, studenții arădani în număr de vre-o 80, cari fuseseră arestați sub motiv că au conspirat împotriva siguranței statului, au fost puși în libertate.

■

D-l dr. Cimponeriu sosind dela București confirmă hotărîrea de desființare a Casei centrale a muncei din Cluj dar prevede amânarea cu câteva săptămâni a mutărei efective a serviciului la București de oare ce până acum, în Capitală nu s'a suspendat încuartiruirea în fostul local din Cluj până la mutarea efectivă — Bonurile de locuință date rămân însă valabile.

Știri locale

Eri s'a revărsat Someșul în dreptul străzii Tamași. Malul a fost rupt în adâncime un metru și jumătate.

■

Cele două confesiuni evreiești din Cluj au făcut intervenții la primăria locală pentru a obține un nou loc de cimitir, cel vechiu fiind în întregime ocupat.

■

Pe piața Clujului, prețurile tuturor articolelor din comerț, în special ale alimentelor și îmbrăcămintelor, continuă să scadă în fiecare zi.

■

Zilele acestea se va pune în aplicare noul regulament al încuartiruirei prin care d-nii cap. de circumpscripție sunt însărcinați cu controlul circumscripțiilor respective.

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate și la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche acărui surmenaji staționar prospătează corpul obosit oțelește mușchii stătuți stânge ori ce dureri corporale și dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică și chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

Nici o domnișoară nu se poate căsători astăzi, dacă nu întrebuințează crema Dr. BIRÓ.

Cea mai bună și cea mai plăcută care a fost medaliată și la Paris. I-319

Deposit principal Farmacia Dr. Biró Cluj, Piața Unirei.

Atențiune!

Unde te duci camarade?
Unde??
La „Regele Pârjoalelor"
IOSIF RAPOLTI
„Restaurantul ELISABETA"
Strada Erzsébet
unde vreau să mânânc pârjoale și să beau o sticlă de vin bun.
Dece?
Pentrucă numai la el se poate găsi în fiecare zi carne proaspătă de porc, din care prepară renumitele pârjoale.
Telefon 13-64. 678

Atențiune!

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚI:

Vineri, Sâmbătă:
„CEZARINA" Partea V.
Duminecă:
HOȚUL SIMPATIC.

CINEMA APOLLO:

Vineri, Sâmbătă:
Marchizul Dsi-Fu.

CINEMA URANIA:

Vineri:
Romanul unui Vagabond.
Sâmbătă, Duminecă:
FLOAREA OFILITA.

Scrisoare din Arad

Congresul „Uniunei Femeilor Române"

Reuniunile de femei din Transilvania și Banat adunate în „Uniunea femeilor române", a ținut anul acesta în Arad al III-lea Congres, — fiind și cea dintâi manifestare liberă a reuniunilor noastre de femei, în România Mare.

Dela întunirea din 1914 la Sibiu, acesta a fost dintâi prilej de întrunire a tuturor reuniunilor de femei din teritoriul liber de dincoace de Carpați, când în urma împrejurărilor schimbate și a condițiunilor fericite de desvoltare națională, se impune o nouă orientare, activitate și program.

Desbaterile care au avut loc în zilele de 19 și 20 la Arad, dovedesc cât de mult înțeleg Asociațiile noastre femeiești să se identifice cu necesitățile, aspirațiile și cu întreaga opera de refacere a Țării.

La glasul femeilor române din Ardeal, au răspuns surorile lor, din toată România întregită, asociându-se prin delegațiile lor la noul program de muncă.

Deschiderea congresului a avut loc în Palatul Cultural, în prezența unui public numeros. La masa prezidențială se află d-na Maria Baiulescu, prezidenta Uniunei femeilor române din Brașov, P. S. S. Episcop Ioan I. Papp, d-na Cicio Pop, dl general Bădescu, dl primar al Aradului Dr. N. Robu; la stânga d-na Fr. Hossu Longhin și Vasile Goldiș.

Ședința de deschide cu Imnul Regal, intonat de către muzica militară a reg. 1 Dol. D-na Maria Baiulescu, distinsa presidentă, într'o frumoasă cuvântare de deschidere, face istoricul înființării celei dintâi reuniuni de femei din Brașov, la anul 1881.

După luptele din 1848, Maria Nicolau din Brașov, cu ajutorul lui Mureșan, Bariț și Popasu, au pus bazele celei dintâi reuniuni de femei în Brașov, din necesitatea adânc simțită a ocrotirei orfanilor de războiu și a educației lor naționale. „Dela cea dintâi manifestare socială a femeei române, până azi, spune d-na Baiulescu avem 51 de instituțiuni femeiești de binefacere, totatâtea institutți de iredentă românească, — cari ridicând stindardul național — sub scutul bisericii au dat atâtea generații de luptători neîntrânți ai cauzei naționale."

D-na Baiulescu face o dare de seamă asupra Orfelinatului din Brașov, în care se adăpostesc orfani din toate regiunile Ardealului și Banatului liberat. Salută delegațiile sosite la Congres și pe oaspeții prezenți. Cuvântarea d-nei Baiulescu, a cărei cultură vastă și forță oratorică e bine cunoscută, a sternit cele mai entuziaste aplauze.

P. S. Sa Episcop I. Papp, ca patron al „Reuniunei femeilor române din Arad" salută congresul întrunit, curând binecuvântarea de sus peste munca ce o va desfășura, dl. *dr. Nicolae Robu* primarul orașului arătând legătura veche sufletească care există între femeile române din Ardeal și cele din vechiul Regat, unde la 1863 o română din Ardeal înființează la Iași cea dintâi reuniune de femei.

D-na *Ștefan C. Popp*, vorbește în numele „Reuninnei femeilor române din Arad" și a societății „Doamnele române" din Arad, sub conducerea cărora stă Internatul de fete și școala profesională de fete.

D-na *Pilat*, președinta „Ligei naționale a femeilor române din București", arată cum această instituție a urmărit în totdeauna pregătirea unității naționale, fixează ca puncte principale de program menajarea portului național, a jocurilor și a cântecelor naționale.

D-na *Meisner*, aduce salutul surorilor din Iași și a tuturor Reuniunilor de femei din Moldova. Se închină operei naționale, săvârșită de femeia română din Ardeal.

D-na *Grigorovici*, în numele Bucovinei, salută surorile Ardealului și le asigură cel mai larg concurs la Opera viitoare.

Oltenia e reprezentată prin d-na Maria Pop, care vorbește și în numele „Societății pentru emanciparea socială și politică a femeie" din Craiova.

„Veniți — spune d-na Pop' — și voi la noi, să-i convingem pe cei dela cârma Țării că puterea de organizare și morală a femeii, este o chezășie pentru rolul ce-l reclamă femeia la conducerea trebilor Țării.

D-na baroneasă Popp, salută congresul în numele societății, de binefacere „Mărăști". D-na Lucreția C. Nicoară în numele Reuniunilor femeiești din jud. Hunedoara.

D-na Constanța Hodoș, salută Congresul în numele presei din Sibiu, regretând că numai singură d-sa a venit dela Sibiu, celelalte doamne fiind ocupate cu serbarea organizată în Parcul local.

D-na Sanda Mateiu, salută congresul în numele „Cercului pentru apărarea copiilor din Cluj", asociat cu societatea „Mircea" și al revistei „Lumina femeii".

D-na Elena Goldiș, aduce salutul societății „Ocrotirea orfanilor de războiu din Arad".

D-na M. Protiș vorbește în numele societății „Crucea Roșie".

D-na Adam vorbește în numele „Reuniunii femeilor române din Timișoara Se citesc telegramele sosite dela diferitele societăți, instituțiuni și persoane, din întreagă Țară.

Ședința continuă d. a. elaborându-se noul proect de statute.

D-na Maria Baiulescu, propune să se adreseze felicitări d-lui Nicolae Iorga, cu prilejul împlinirii vârstei de 50 de ani. Congresul aderează cu însuflețire.

Banchetul

După terminarea primei ședințe a urmat o masă comună în localul „Crucea Albă", la care au luat parte 300 persoane.

P. S. Sa Episcop Popp închină pentru Regele și Regina. Toastează d-l primar Dr Robu, d-na Lucia Cosma, D-l General Bodescu, d-na Maria Pop, d-na Constanța Hodoș, d-l St. Cicio Pop, d-na Maria Baiulescu.

Continuarea Ședințelor.

Luni 20 Iunie au continuat desbaterile, cu privire la statute. D-na Baiulescu declară, că diferitele Reuniuni de femei, din centrele Transilvaniei se unesc cu Reuniunea din Brașov, numai pe baza principiară a programului de activitate, păstrându-și fiecare Reuniune independența de acțiune și inițiativă.

D-na Adam cere explicări în

Tânțarul!

Nu încetează însă de a lucra până la sfârșitul vieței. Ultimul său tablou, rămas neterminat, reprezintă o scenă, cum îi plăcea să picteze la bătrânețe cu oameni călare în jurul unui car, cu mulțime pe jos însoțindu-i, cu casa pe un deal, iar deasupra infinitul cerului fără nor. Era un fel de ultimă evocare a peisagiului și figurilor care îi fuseseră dragi, un adio în lumină zis vieței.

Văzând acest tablou ai impresia ca l'a făcut ca un fel de consolare, ca un fel de strigăt pe care îl scoate de pe patul de moarte, prin care afirmă adevărul vizunei pe care el a avut-o de la poporul acesta.

Cu câteva luni înainte de moartea lui avuseseră loc revoltele agrare și tragica lor potolire. Alături deci de trăsăturile idilice ale țăranului nostru, pe care el le simțise adevărate profunde, și le redase cu intensitatea fără pereche a geniului lui mai colcăia și toată nemulțumirea nedreptăților seculare, cari isbucnesc ca un vulcan și transforma pe blândii lui prieteni în adevărate fiare. Se poate să se fi înșelat atât? Se poate ca Millet să aibă dreptate? Acel ultim tablou este ca un fel de răspuns, de protestare.

Corteglul voios al fantonulor scumpe vin de-l mângâe ultimele momente.

In Iulie 1907 se stinge, la Câmpina.

Iar noi cari am trăit și după această dată avem impresia că, o dată cu el, a murit și ceva din sufletul țărei noastre. Mizeriele, nenorocirele se țin lanț. Grija de viața materială este așa de mare, în cât ea covârșește până și marea bucuriei a unirii tutulor Românilor. Și dacă natura nu s'a schimbat, sufletul omului nu o mai poate oglindi cu mulțumirea, cu lipsa de grije de până atunci.

Partea idilică din sufletul nostru doarme sau poate chiar a dispărut. Ea va trăi însă etern în pânzele celui mai mare artist pe care l'au avut românii.

ce privește contribuția materială a diverselor Reuniuni, la susținerea orfelinatului din Brașov.

D-na Sanda Matei dorește să se țină cont și de orfanii celalți și de bolnavi, ca și de orfanii de războiu.

D-l Vasile Goldiș, recunoscând dorința justificată a d-nei Matei, susține că înainte de toate avem datoria națională și supremă să ne ingrijim de cei rămași după făuritorii României Mari.

Se naște o vie discuție, cu privire la constituirea Comitetului Central de 21 de membrii. S'ar părea că a rămas pentru mulți, neclarificată situația, dacă „Uniunea femeilor române" cu sediul în Brașov, este de fapt, concentrarea tuturor reuniunilor femeiești, sau numai o colaborare fictivă.

Nici aici nu este precizată ideia de fuzionare sau colaborare. Asupra acestui raport, s'a insistat îndelungat, fără a se precisa definitiv.

Emanciparea politică.

Unul din cele mai delicate și mai interesante puncte ale desbaterilor a fost chestiunea emancipării politică a femeii.

D-na principesă Cantacuzino, luând cuvântul în atenția deosebită a Congresului, arată necesitatea organizării femeilor române, în scopul de a contribui la problema universală a feminismului.

D-na Cantacuzino arată cum femeile altor popoare, unite în internațională pentru emancipareа femeilor desvoltă activitate mondială în această direcție. Se impune o aderare a Congresului la această Internațională și din motive pur naționale.

D-sa citează cazul femeilor săsoaice dela Brașov cari au prezentat Areopagului femeilor din toată lumea, plângeri neîntemeiate și acuzări nedrepte la adresa statului român.

Damele săsoaice, s'au plâns Internaționalei femenine, că statul român le împiedecă în opera lor culturală, educativă și de binefacere.

D-na Cantacuzino, cere Congresului să adereze la Uniunea Internațională a femeilor, delegându-și membrii în Consiliul național din București, care să reprezinte la timpul său și pe femeile românie din Ardeal la congresele internaționale femeiești.

Dna Cantacuzino a susținut propunerea cu multă cunoștință de cauză, sintiment național și spirit de progres.

In urma unei temeinice consultări a Congresului cu mai mulți reprezentanți ai vieții politice din Arad, chestiunea a fost amânată, fără o hotărire definitivă.

Luni d. a. D-na Sanda Matei a ținut o frumoasă conferință despre „Educația religioasă morală a femeii".

Seara a avut loc petrecerea dansantă cu care s'a încheiat într'o vie atmosferă de animație cel dintâi congres, al tuturor Reuniunilor de femei din România Mare.

Concesionarea uzinelor electrice ale orașului Cluj

— In atenționea D-lui Prefect Meteș —

De când s'a constatat că oferta Societății „Electrica" este cu mult mai avantajoasă de cât ofertele celorlalte Societăți și în special al lui Ganz din Budapesta, s'a început o campanie în contra Societății românești, care dovedește rea credință și lipsă de demnitate națională. In numărul din 22 Iunie al ziarului „Patria" un „român ardelean" luându-și rolul unui critic „neinteresat în cauză", se aruncă asupra Societății „Electrica" cu argumente de o obictivitate transparentă!

D-sa afirmă că uzinele electrice din vale Prahovei au suferit defecțiuni în cursul anului 1920, căutând să tragă concluziuni în sprijinul lui Ganz, privitoare la concesionarea uzinelor electrice ale orașului.

Ținem să atragem atenția că: această metodă de raționament este făcută cu rea credință sau cel puțin cu o mare doză de naivitate.

In adevăr, uzinele electrice de pe valea Prahovei, aparțin Societății „Electrica" încă din anul 1903 și au funcționat în cea mai perfectă ordine, până în timpul războiului nostru. Când valea Prahovei a fost ocupată de armatele vrăjmașe, tovarășii și conaționlii lui Ganz din Budapesta, au produs la uzinele electrice, în loc de 4000 Kw, 6000 Kw, ceia ce înseamă că au făcut acestor întreprinderi o exploatare sălbatică, care a determinat slăbirea instalațiunilor până la ruină.

După isgonirea vrăjmușului din țară, Societatea „Electrica" a luat în stăpânire instalațiunile din valea Prehovei într'o stare de mizerie absolută.

In afară de aceasta, în anul 1920, Iunie 5, în vremea când naționaliștii unguri dela Budapesta, aruncau sămânța bolșevismului în țara noastră, valea Prahovei a suferit de urmările unui sabotaj criminal.

Acestea sunt adevăratele cauze ale slăbirei instalațiunilor Societății „Electrica" iar nu acelea pe care „românul ardelean" încearcă să le insinueze.

Direcțiunea Societății „Electrica", văzînd stara deplorabilă, în care a fost aduse uzinele sale din valea Prahovei, din vina acelora, pe cari astăzi „românul ardelean" îi apără, a hotărât instalarea unei noua uzine cu o forță de 20.000 Kw.

In ceiace privește întrebarea „românul ardelean" dacă uzinele electrice „Ganz" din Ardeal au suferit vre-o defecțiune, ne permitem a atrage atențiunea onoratului D-v. asupra lucrărei d-lui Inginer Bogdânfy, care arată la pagina 171 defecte, prin cari de fapt populația orașului Cluj a rămas în întuneric.

Tot odată rugăm pe „românul ardelean" dela Patria, să se informeze din ce cauză, uzinele electrice din Aiud, concesionate lui „Ganz" a lăsat 3—4 luni orașul complect în întuneric, sau în parte.

Ne permitem să aducem în atenționea d-lui prefect Petre Meteș acest fapt pe care de alt fel d-sa trebue să-l cunoască, dat fiind, că în acea vreme d-sa era Prefect în județul Alba de ios și a luat chiar energice măsuri în această privință.

Acelaș.

Știri de peste hotare

Bela Kun dictator în Crimeea.

„New-York Herald" află din Constantinopol că Bela Kun, faimosul comunist ungur, își menține dictatura în Crimeea, unde are mandat să reprime mișcările anti-bolșevice, cu toate că această peninsulă a fost declarată de comuniști republică independentă.

Din Crimeea Bela Kun conduce propaganda comunistă în România și Ungaria.

In ultimul timp Bela Kun a decretat că toți supuși români din peninsulă trebue să se legitimeze în termen de 3 zile. In cercurile românești din peninsulă, domnește o mare neliniște.

Corpurile Legiuitoare

CAMERA

Ședința din 23 Iunie.

Prezidează D-l Zamfirescu. Pe banca ministerială D-nii Titulescu, Garoflid, Vâlcanu.

D-l MISU PROTOPOPESCU retrage cuvintele ofensătoare adresate D-lui Spineenu în ședința de noapte.

D-l CĂPĂȚÂNEANU cere președintelui să nu suspende ședința pentru a scăpa guvernul de încurcături.

D-l TITULESCU propune un proect de lege referitor la modificarea câtorva articole din legea sanitară.

După acestea urmează discuția pe articole a reformei financiare. Se votează până la art. 15. Votarea continuă.

SENATUL

Ședința din 23 Iunie.

Prezidează D-l Mironescu. Pe banca ministerială D-nii Cudalbu și Trancu-Iași.

La comunicări D-l FLEȘARIU interpelează pe D-l Ministru de interne asupra inspecției făcută de D-l Grozea în jud. Târnava și Sighișoara unde a plecat însoțit numai de parlamentarii minorităților fără a lua și parlamentarii români care voiau să-l însoțească.

D-l TRANCU cere intervertirea ordinei de zi pentru a se vota legea organizărei plasărei muncitorilor. Senatul protestează contra venirei prin surprindere a legei. La vot se primește cu 58 de bile albe.

D-l ALEVRA și desvoltă interpelarea asupra nenorocitelor permise liberate de guvern și asupra politicei economice greșite a guvernului. In continuare vorbește despre băncile care au făcut o speculă cu valuta. Voci (Marmorosch-Blank)!

Mai departe care libertatea completă a importului cu condiție de a se pune taxe mari pe articolele de lux.

Călătoria M. S. Regelui în străinătate

Ziarul Excelsior dă următoarele amănunte asupra călătoriei pe care M. S. Regele Ferdinand o va întreprinde în străinătate.

In cursul acestei veri M. S. Regele va face vizite în țările aliate, începând cu Franța și Parisul.

Apoi M. Sa se va duce la Londra, Bruxelles și Roma.

Este foarte posibil ca Majestatea Sa să meargă și în Statele Unite.

Data și condițiunile precise ale acestei călătorii regale n'au fost încă definitiv fixate.

Se știe numai că Regele Ferdinand și-a exprimat dorința să petreacă vre-o două săptămâni în Franța.

Suveranul n'a părăsit țara dela 1913 și până acum.

Este prima călătorie în străinătate pe care o face ca rege al României.

Serbările Presei

Din cauza timpului nefavorabil, Serbările Presei cari urmau să aibă loc în zilele de 25 și 26 Iunie în Parcul Orașului se amână pentru o dată apropiată care se va anunța ulterior.

Ultime informații

(Prin fir special dela corresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

Dela Oradea-Mare unde i-s'a făcut o primire strălucită, D-l I. Brătianu, însoțit de D-l I. Duca a plecat cu automobilul prin Gerla și Năsăud în Bucovina la Dorna-Vatra.

■

Din cauza enormei cantități de mărfuri depozitate la Constanța s'a produs o considerabilă scădere a prețurilor. O mare parte dintre acestea au fost vândute cu prețuri foarte reduse, iar o altă parte vor sosi la București.

■

In Capitală continuă greva restaurantelor, cafenelelor, bodegilor, și cofetăriilor.

■

Grupul extremist din majoritate a fost redus simțitor în urma presiunilor făcute de guvern fie direct și individual fie prin amenințarea cu dimisia cabinetului. Abia 10 deputați au mai rămas din cei 50 câți au fost.

■

Contractul oneros Brutineli, cu toate asigurările date de D-l Titulescu, pentru reziliere, continuă să fie în vigoare.

■

D-l Titulescu va face importante declarații, în Cameră, asupra tratativelor dela Spaa și asupra valutei noastre, cu prilejul discuției bugetului.

D-l Titulescu crede că până la sfârșitul lunei să se voteze în întregime proectul impozitelor directe iar până la 15 Iulie bugetul integrel.

A fost supusă promulgărei legea trecerei stațiunilor balneare la Ministerul sănătății publice când acesta va lua ființă.

■

Obeff ministrul Bulgar al agriculturei care se află la București, a avut o întrevedere cu dl. Cudalbu, ministrul agriculturei, în chestia transportului în țară al vitelor atribuite nouă conform tratatului de pace cu Bulgaria.

■

Banca Națională arată că stocul de bancnote false de 500 lei prinse asupra bandei Lazărescu nu a fost pus în circulație. Banca va da un comunicat asupra celorlalte bancnote provenite din alte surse.

■

D-l Titulescu va cere Camerei ca ședințele de Joi, Vineri și Sâmbătă seară să fie consacrate discuției reformelor financiare.

■

Mai mulți deputați vor cere guvernului ca în legea chiriilor să se prevadă un articol prin care să se dea posibilitatea de reziliere a contractelor, pentru speculatorii de restaurante.

■

Ziarul „Viitorul" dezminte știrea copilărească relativă la dizolvarea partidului liberal din Timișoara arătând că totul se reduce la concedierea câtorva salariați dela ziarul „Nădejdea".

■

Eri s'a ajuns la o înțelegere între guvern și grupul extremist din majoritate în vederea votărei articolului 3 din legea agrară. Guvernul este dispus să primească amendamentul care fusese primit chiar de d-l Averescu, mai înainte. „Indreptarea", ca de abiceiu neagă neîngetul integral.

TELEGRAME

Relațiunile Angliei cu Statele-Unite și Japonia. — Declarațiile lui Lloyd George

Lafayette 23 Iunie

Vorbind de relațiunile cu Statele-Unite și Japonia Lloyd George a declarat că trebuie împiedecată orice rivalitate în Oceanul Pacific și în Extremul Orient.

Generalul Imuts s'a pronunțat pentru un acord cu America.

Muncitorii din Rhenania contra Internaționalei a III-a

Paris 23 Iunie

Delegații muncitorilor din ținutul Rinul de jos au respins aderiunea la internaționala dela Moscova cu 50 voturi contra 40.

Memoriul delegației albaneze către Consiliul Suprem

Paris 23 Iunie

Delegația albaneză a remis un memoriu Consiliului Suprem cerând evacuarea teritoriului albanez de către trupele străine.

Noul guvern austriac

Lafayette 23 Iunie

Fostul prefect de poliție Schroeder a fost însărcinat cu formarea cabinetului. Lista miniștrilor propuși a fost votată cu 98 voturi contra 62.

Pangermaniștii au votat pentru Schroeder care va fi cancelar și ministru al afacerilor străine.

Incidente în Camera italiană

Roma 23 Iunie

In decursul incidentelor dintre socialiști și fasciști, ministrul muncii Labriola a părăsit ședința Camerii.

Dela Comisiunea Danubiană

Paris, 23 Iunie

Conferința internațională danubiană continuă studiul regimului de aplicat în sectorul Porților de Fer. In ședința de eri urma să se ia deciziuni definitive.

Rathenau în fața consiliului economic al țărei

Profitând de ocazia convocării consiliului economic al imperiului, ministrul reconstrucției, Walter Rathenau făcu în fața acestui consiliu un raport detaliat asupra întrevederei sale cu ministrul francez Loucheur. După ce arată că intenția sa era de-a clădi 25.000 case de lemn în regiunile devastate ale Franței, accentuă asupra faptului că guvernul francez nu cere decât 5000 de case. Tendința Germaniei fiind de-a transforma datoriile în aur și devise, în datorii plătibile în natură, s'a ciocnit de interesele franceze, care nu cer atât de mult mărfuri, cât accentuează asupra nevoii acute ce-o are Franța de aur și devize.

De aci rezultă prima problemă, de-o factură mai mult financiară, de-a canaliza în așa fel plata despăgubirilor, fie în aur, fie în devize sau natură, ca să nu întreacă capacitatea de producție a Franței.

După ce trece în revistă neajunsurile provocate de taxele de import puse asupra mărfurilor de origine germană, Rathenau arată necesitatea de-a se înceta cumpărarea devizelor, care copleșește într'atât piața germană.

Vorbind de convorbirile din Wiesbaden, arată că situația oamenilor de stat francezi nu e analoagă cu aceea a oamenilor de stat germani. Pecând în Germania e obiceiul, ca la tratatul problemelor mari, de interes capital pentru țară, să se întâlnească toți factorii politici, discutând din punct de vedere tehnic și ecomic problema, în Franța și alte părți ale streinătății opinia publică e încă divizată. O serie de gazete, o mulțime de cercuri economice și politice, cred că numai prin forță, prin politică amenințătoare, se va restabili situația economică, pecând noi vrem să alegem drumul tratativelor economice, între adevărații reprezentanți ai forțelor economice și industriale ale ambelor părți. De aceea a fost o faptă hotărâtă și de om de stat, gestul ministrului regiunilor liberate, care se hotărâ se meargă la Wiesbaden, și să ducă personal tratative pe terenul bun, fapta n'a rămas însă necriticată în Franța.

Tratativele au durat două zile; de ambele părți s'au recunoscut cu deplină loialitate greutățile ce întâmpinau din câte-și două tabere. Tratativele erau să fie în așa sens conduse, încât aveam de tratat în prima zi problema în general, iar în a doua zi chestiunile particulare și disparate. Deja în prima zi însă am schimbat programul, sacrificând și a doua zi chestiunilor de ordine generală. Am tratat între noi ca doi oameni de afaceri, ca doi tehniciani; în decursul tratativelor am putut aprecia completa obiectivitate cu care d-l Loucheur reprezenta interesele țarei sale. Am fost foarte bucuros că am găsit un om, care asemeni cu mine avea intenția să trateze problemele mari fără patimă și idei preconcepute, care avea știință cât de mari sunt drepturile pe care țara lui le posedă față de noi, și care nu intenționa nici să-și lărgească nici să-și micșoreze acele drepturi.

După ce expuse rezultatele în cifre ale întrevederii, Rathenau încheie astfel:

Nu putem să reconstruim Franța, fără ca ea să vrea, și fără ca ea să aprobe propunerile ce-i facem. Sper însă, că această întrevedere — prima ce s'a ținut în cerc restrâns între oamenii de stat a ambelor țări, dela începutul războiului — va duce la rezultate bune, și la o soluționare justă a problemei. De ne va reuși să găsim soluția și de vom putea să facem mai suportabile poverile ultimatului, prin transformarea lor în valori plătibile în muncă și natură, nu vom mai avea numai o problemă a economiei prin concurență, ci vom avea pentru prima oară, o problemă a unei mari economii naționale.

Energia furnisată de apă

Cantitatea de energie necesară globului pământesc se evaluează la 120 milioane cai putere; din aceasta, numai 20 milioane cai putere (16²/₃%) este acoperită de energia furnisată de apă, pecând în total, sunt disponibili pe pământ 745 milioane cai putere. Din aceștia, numără Europa 65 milioane c. p., adică 0,13 c. p. de locuitor, Asia 236 milioane c. p., adică 0,27 c. p. de locuitor, Africa 160 milioane c. p., adică 1,14 c. p. de locuitor, America de nord 160 milioane c. p., adică 1,27 c. p. de locuitor, America de Sud 94 milioane c. p., adică 5,25 c. p. de locuitor, iar Australia 30 milioane c. p., sau 3,75 c. p. de locuitor. Totuși nu toate energiile capabile de-a fi furnisate de apă, merită de-a fi captate; dacă din suma totală de 745 milioane c. p. scădem însă o cantitate considerabilă, ce-ar reprezenta energiile a căror valorificare n'ar fi rentabile, ne rămâne totuși o cautitate enormă de energie, care-și așteaptă o bună utilizare.

In Germania sunt disponibili 1,5 milioane c. p., iar utilizate numai 0,62 mil. Din cele 6 mil. c. p. ale Franței sunt valorificate numai 1,5 mil. Pecând Anglia are disponibile 1 mil. c. p., nu utilizează decât 8% din ele; Italia utilizează 26% din cele 5 mil. c. p., Spania 12% din cele 5,2 milioane c. p., Elveția 24% din cele 2,5 mil. c. p.

Formele sub care se prezintă energiile oferite de apă sunt foarte deosebite. In unele țări sunt energii de apă furnisate prin căderi dela înnălțimi mari, ce pot fi valorificate relativ ușor și cu cheltueli mai mici: astfel este Norvegia, care utilizează 1,36 mil. c. p., din totalitatea de 11,9 mil. c. p. ce posedă. In această țară sunt multe căderi de apă cu rendamente considerabile; din cele mai însemnate sunt: căderea dela Skions cu o capacitate de 900.000 c. p., și cea dela Drammeus cu o capacitate de 750,000 c. p. Capacitatea cascadei Niagara s'a calculat a fi de 5 mil. c. p.

Agitația Medicilor

Câteva sute de studenți în medicină și un mare număr de medici, reuniți la București pentru a protesta contra legii, adusă prin surprindere, de obligativitate a stagiului la plasă, înaintea obținerii dreptului de liberă practică, au votat următoarea moțiune:

Medicii și studenții în medicină din București întruniți în ședință extraordinară în seara de 20 Iunie a. c., la sediul soc.lor discutând situațiunea ce se creiază prin noul proiect de lege care prevede obligativitatea unui stagiu de un an la o circumscripție sau spital rural au adoptat următoarele:

1. Consideră obligativitatea acestui stagiu pus drept condiție a obținerei dreptului de liberă practică ca o știrbire a libertăților individuale.

2. Declară cu totul inacceptabilă situația de inferiorizare a medicilor față de ceilalți intelectuali ai țării, ce se creiază prin acest proect de lege.

3. Cere să se consolideze situația corpului sanitar nu prin măsuri coercitive, ci prin măsuri financiare economice și morale, cari să atragă pe tinerii medici către cariera sanitară, și nu să-i alunge ca până acum.

4. Prin această lege s'ar suprima perioada de perfecționare a tânărului medic tocmai în epoca în care se adaptează profesiunei sale trimețându-i pe toți pe timp de un an într'o funcțiune sanitară, care nu va fi de folos de cât celor care ar îmbrățișa cariera sanitară funcțională.

5. Atrage atențiunea că această lege va scdea brusc numărul viitorilor medici prin restrângerea înscrierilor la facultățile de medicină și renunțarea la cariera medicală chiar a absolvenților de facultate, cari se vor deda la alte ocupațiuni unde libertatea individuală , este respectată.

6. Este în contra echității sociale ca numai medicii să presteze de 2 ori succesiv serviciul forțat către stat: serviciul militar și stagiul acesta obligator răpindu-se astfel tânărului medic chiar la începutul carierei, 2 ani din exercițiul profesiunei sale libere și aceasta după un studiu destul de lung.

7. Se însărcinează o delegație de medici și studenți, cari să redacteze un memoriu și să-l susție pentru apărarea libertăților profesiunei medicale și la nevoie să avizeze de acord cu societățile studențești medicale și cu asociațiile medicale profesionale asupra mijloacelor dictate de împrejurări.

Noutăți de vară

Calități din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 431

Mare reducere de prețuri la ghetele

715 **„TURUL“**

ce sau pus în vânzare la depozitul fabricei din Cluj, Calea Regele Ferdinand 14 (f. Wesselényi)

Chemare pentru Tuberculoși

Rusaliile se apropie și cu ele ziua aleasă de noi în folosul tuberculoșilor.

Glasul Meu se ridică din nou, spre a vă cere ajutor! Mă bucur de tot binele ce-l putem face împreună, celor mai nenorociți dintre cei ce suferă, acelor tuberculoși, al căror număr crește îngrozitor.

Munca ce o avem de săvârșit e anevoioasă!

Trebuie să clădim sanatorii, să izolăm bolnavii, să îngrijim copiii!

Dar, ne trebuie bani! Viața e scumpă, suferințele sunt mari și nenumărate.

Voi cari sunteți sănătoși, gândiți-vă la cei ce suferă.

Dați pentru dânșii, dați din adâncul inimei!

Nici un dar nu e prea mic, prea neînsemnat, fiecare firimă e primită cu bucurie.

Binecuvântarea lui Dumnezeu, a Mea și a miilor de suferinzi va fi cu voi.

Dumnezeu vă va răsplăti în ceeace aveți mai scump.

MARIA,
Regina României.

In chestiunea institutelor technice universitare

Dumnică 19 Iunie a. c. a avut loc în sala soc. Politecnice din București o întrunire a Corpului inginerese din țară și a Corpului porfesoral al școalei Politecnice, în care s'a discutat situația ce se tinde a se crea învățământului tecnic superior prin legea depusă la Senat din inițiativă parlamentară, privitoare la institutele technice Universitare.

Cu acest prilej s'a votat următoarea moțiune:

Profesorii școale iPolitechnice din București membrii societății Politechnice și ai Asociației generale a inginerilor, întruniți azi 19 Iunie 1921, în localul societății Politechnice, după convocarea comitetelor acestor două societăți, sub președinția d-lui inginer Anghel Saligny, pentru a examina chestiunea oportunității proectului de lege pentru „Crearea de institute technice pe lângă Universitățile din București și Iași" destinate formațiunei inginerilor electriciani și industriali (chimiști) depus la Senat din inițiativă parlamentară, în urma discuțiunilor urmate, în cari s'au examinat diferitele aspecte sub cari se prezintă chestiunea;

Văzând și atmosfera ce se caută a se face în afară de parlament chiar, în sprijinirea acestui proect de lege, prin mijloace incompatibile cu caracterul unei asemenea chestiuni și având în vedere:

1) Că actualmente există și funcționează o școală Politechnică în București în baza unei organizațiuni, dată chiar de actualul guvern organizațiune con formă cu hotărârea comisiunei instituită în 1919 de ministerul instrucției publice, în care au luat parte și representanți ai Universităților din București și Iași:

2) Că la școala Politechnică există deja secțiuni de specialitățile e vor să se creeze acum pe lângă cele două catedre Universitare de Fizică și de Chimie technologică;

3) Că la alcătuirea nouei organizațiuni a școalei, Politechnice s'a avut în vedere formațiunea numărului de ingineri necesari nevoilor technice actuale ale țărei, precum și posibilitatea unei desvoltări pentru nevoile viitoare;

4) Că de atunci și până în prezent nu a intervenit nimic nou care să justifice crearea de noi școli de inginerie, cu alte baze de organele autorizate a se pronunța asupra învățământului technic, precum: Școala Politechnică, Societățile: Politechnică și A. G. I. R., și ceva mai mult — nici chiar departamentul lucrărilor publice, deși proiectul de lege prevede că absolvenții institutelor vor obține diplome de ingineri și doctor-inginer și că vor fi primiți direct în corpul technic cu drepturi egale cu ale absolvenților școalelor Politechnice;

5) Că ar fi un caz unic în lume ca la același oraș să funcționeze două școli technice superioare întreținute de Stat pentru aceiași specialitate;

6) Că acest proiect de lege nu a fost studiat nici din punct de vedere financiar, deși înființarea acestor institute va atrage după ea cheltueli considerabile;

Protestează cu energie contra proiectului de lege depus le Senat, fără a se lua avizul organizațiilor și instituțiilor inginerești constituite.

Cer ca organele autorizate, să studieze chestiunea în toată complexitatea ei, înainte de a fua o hotărâre, care ar putea aduce grave prejudicii intereselor generale, și

Roagă pe dl. președinte a supune M. S. Regelui presenta Moțiune.

Citiți „Infrățirea“

22 **Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 535**

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

PERFECTĂ dactilografă din regat, cunoscând și limba franceză caută post la instituție mare. Doritori se pot adresa la adm. ziarului.

CAUT o *econoamă în etate 35—40 ani. Preferite preotesile văduve. Ofertele însoțite de poză rog a să adresa administrație. — Discreția asigurată „Soarica".*

VÂNZĂTOARE pentru librărie se caută, care să știe limba română și maghiară, a se adresa la Administrație ziarului nostru.

ÎNVĂȚĂTOR diplomat caută oficiu, pe lunile de vară, eventual pe mai departe. Adresa: Ioan Cobciu învățător, Topadeșartă p. Nădășel.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE aranjament masiv de sufragerie, cu covoare mari de pluș și una mașină de cusut pentru croitori de domni sistem „Singer" Str. Iuliu Maniu No. 4. II. 4. 820

DE VÂNZARE un cal 4½ ani, trăsurică pe două rate, ham, mobile frumoase albe cu glasură, pentru salon sau odăie de dame, casă de fier. Adresa la ziar sub 808. 808

Dormitor, Sufragerie, birou, bibliotecă, ½ garnitură salon și obiecte casnice de vânzare. A se adresa portarului Palat Banffy Piața Unirii 29.

De vânzare casă modernă situată în parc poziție admirabilă. Liberă de acum, compusă din 2 apartamente a câte 2 camere antreu și bucătărie. A se adresa la Librăria Cartea Românească Cluj, Piața Unirii No. 7.

CUMPĂR case de bani format mic adresa la ziar „A".

DIN CAUZA plecărei mele în străinătate vând o instalație modernă de farmacie și drogherie, informați I. Știopu, Str. Sagupa No. 20 parter Ofertele se primesc pe adresa de mai sus.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsește de vânzare la toți vânzătorii ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în bună stare. Adresa la ziar Aurel.

Închirieri:

CAUT cameră mobilată pentru familie, plătesc bine Bebe. 684

Diverse:

ATELIER DE CUSĂTORIE și guvrat pentru dame, guvrez orice haină în 24 oare cu preț moderat, cusutul la o haină unsoară de stradă 150 Lei. Strada Trecătoarei (Átjáró-u.) No. 12 a. 817

SE CAUTĂ companist cu capital pentru întreprindere mare cu drogue și chimicale în oraș mare comercial din Ardeal, având concesiune și instalație modernă. Informați se pot da la adm. ziarului Infrățirea.

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL." Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Națională din Cluj. Sezione pe 1921—922

BANCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

Regatul România. Ministerul Lucrărilor Publice.
Direcțiunea serviciului Hidraulic, Cluj, strada Mico No. 32.

No. 1283—1921.

Concurs.

La Direcțiunea Serviciului Hidraulic Cluj, (Str. Mico No. 32.) sunt vacante următoarele posturi:

2 Contabili,
1 Registrator-archivar.
1 Manipulant de birou.

Aceste posturi vor fi retribuite după pregătire și anii de serviciu conform Normelor de salarizare ale Consiliui Dirigent cu lefuri aprobate din nou de Ministeriu. Cererile scrise cu mână proprie însoțite de documentele privitoare la pregatirea și la praxa de până cum se vor inainta Direcțiunei Serviciului Hidraulic Cluj, str. Mică No. 32 până la 1 Iulie 1921.

Cluj, la 14 Iunie 1921.

806 Director Indescifrebil.

Anunț

Regimentul 16 Infanterie Calea Dorobanților Cluj, cumpără furaje, fân, pae și ovăs în cantități mari.

Cei interesați să prezinte ofertă. Sunt preferați producătorii direcți. Se cumpără furajele loco gara producător sau transportate la Regiment.

Comandantul Regimentului 16. Infanterie
198 Colonel *Roman.*

Caut o doamnă sau domnișoară

pentru înștruarea și facerea esamenului cu două fetițe pentru clasa II-a civilă în anul 1922. Să recere pe lângă limba română și franceză și dexteritatea la pian.

804

Condițiunile în scris la adresa: văd. VASILE POP, comuna Oarta de jos, plasa Ceul-Silvaniei, județul Sălaj.

A sosit la

Cooperativa „Croitoria Românească"

fost Petricaș, Aiudean, Crânciovan, Niculescu & Comp.

Str. Memorandului No. 8.

619

Un vagon cu **Stofe Franceze** cele mai fine calități și cu prețuri ieftine Se primesc comande cu prețuri reduse. Pentru funcționari reducere specială și plata în rate. Încurajați Cooperația Română.

A apărut

Almanachul Infrățirea

și se găsește de vânzare la toți depozitari de ziare și librării din țară și în următoarele locuri din Cluj:

La **Librăria Cartea Românească S. A.** Piața Unirii.
„ **Friedmann** Piața Unirii.
„ **Tutungeria** din Palatul „Mielul Alb"
„ **Binder** Calea Victoriei.
„ **Schreiber** Palatul teologiei.
„ **Mandel** Piața Mihai Viteazul.
„ **Libr. Ardealul** Str. Memoradului 22.
„ **Poșta Kert**
„ **Szamos** vis-a-vis de posta Centrală.
„ **Molom** Str. Moți.
„ **Gară** la Chiosc.
„ **Nagy Növérek** Piața Unirii.
„ **Librăria Anca** Piața Unirii.
„ **Jakab** Str. Nicolea Iorga.
„ **Katinka** Str. Trefort.
„ **Deák** Str. Regina Maria.
„ **Tulipán** Str. Regina Maria.
„ **Minovics** Str. Regina Maria.
„ **Bodega** Strada Iuliu Maniu.
„ **Gyulay** Str. Memorandului No. 20.

PREȚUL 15 LEI **PREȚUL 15 LEI**

Comenzile se pot adresa Administrației ziarului Infrățirea Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3.

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios.

MAXMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.

36

M. ANGHEL

210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40

Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neîntrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurență.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

AVIZ! **Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.**

CUPON NO. 114
PENTRU
MICA PUBLICITATE

Technica Labora

birou technic de intreprindere.

Magazinul: Str. Regele Ferdinand No. 125.
802 **Birou: Calea Victoriei No. 53.**

Telefon: Magazinul 144. Birou 77.

A sosit closete, lavoare, de panama, tablă de alamă ori şi ce articole technice şi electrice. ◆◆

Sa deschis

Restaurantul „CORONA"

în Calea Victoriei 49, condus de specialişti cu bun renume în aceasta branşe. Mâncări gustuoase — vinuri escelente. Preţuri moderate. 774

811

„FISCALIA"

Bucureşti, Str. Câmpineanu No. 23.

Mare birou de notariat şi informaţiuni fiscale, administrative, juridice şi comerciale.

Traduceri şi redactări de acte. — Dă lămuriri, represintă pe clienţii săi înaintea tuturor instanţelor fiscale, financiare, administrative şi răspunde la toate întrebările ce se fac „FISCALIEI" în limbile curente ale ţărei. — Industriaşi, bancheri, comercianţi adresativă „FISCALIEI" Bucureşti, Strada Câmpineanu No. 23.

Cautăm depozitari

pentru vânzarea ziarelor noastre pentru în următoarele localităţi

BASNA
BORSA
BORSEC
MALNAŞ
BOBÂLNA
ODORHEIU
BAILE FELIX
OCNA SIBIULUI
BAILE HERCULANE
BAILE SF. LADISLAU
TOPLIŢA ROMÂNĂ
BAIA FIDELIS
HOMOROD
COJOCNA
VÂLCELE
SOVATA
BUZIAŞ
TINCA

Doritorii se vor adresa în scris administraţiei ziarului notând adresa exactă precum şi ultima poştă

De vânzare eftin din cauza plecărei **una Villă cu etaj** constătătoare din 3 camere parchetate, cameră de baie, antişambră, bucătărie şi verendă, ceeace se pot prelua imediat. Total 8 camere. Grădina de pomi. Informaţiuni se pot lua în Strada Attila No. 25. 807

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, Parfumeria d'Or
18 **Piata Unirei No. 5.**

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

Toată elită Clujului îşi dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiţii mititei cele mai alese gustări şi bere rece la pahar.
329

Cartea Românească

Institut de Arte Grafice Sucursala:

COSINZEANA

C L U J,
Str. Universităţii No. 3.

Execută cu preţuri moderate tot felul de lucrări de Tipografie, legătorie precum Broşuri, ziare zilnice şi săptămânale, Reviste, etc. etc.

Uzina electrică a oraşului
Conducerea societăţii „GANZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

◆

Execută instalaţii electrice şi transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalaţii de motoare electrice. Lampadare şi materiale pentru instalaţii permamente în depozit.
148

IN CURAND VA APARE IN CLUJ
REVISTA UMORISTICA

„Ţânţarul"

Redacţia şi Administraţia Strada Iuliu Maniu No. 3
Se primesc abonamente şi anunţuri.

Abonament pe un an 100 Lei
Abonament pe 6 luni 60 Lei
Abonament pe 3 luni 30 Lei

Doi monteri români pentru apaduct şi electricitate cu praxă mai îndelungată pe lângă plată bună, caută urgent:
Intreprinderea Electrotechnică şi Mecanică Românească

TEODOR MAIOR

Cluj, Calea Victoriei 7. Telefon 577.

Tot acolo materiale electrice, instalaţii şi maşini de scris cu preţ redus.

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaştină ce conţine şi fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neîntrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drougeria Rozsa
Cluj, Piaţa Unirii No. 26. 44

Administraţia ziarului
„INFRĂŢIREA"
primeşte abonamente cu preţul de 10 Lei lunar, pe tot timpul sezonului de băi.

La Adm. Ziarului Infrăţirea şi la ag. de publ. Reclama
se primesc ori ce reclame pentru

Programul Teatrului Naţional din Cluj.

Pe stagiunea 1921—1922.

ABONAMENTE

la ziarul „Infrăţirea" se primesc şi de azi înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 254 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Marți 28 Iunie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Nr. de schimb.
„Transilvania"
Sibiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA. CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Războiul nostru

In declarațiile făcute la Cluj, d. Ion I. C. Brătianu a avut câteva cuvinte și despre războiul României pe care ni l-a înfățișat ca un act de sacrificiu cerut imperios de o ideie care se confunda cu însăși existența noastră națională și în fața căreia puteam să deliberăm, dar nu puteam să șovăim.

„Eu n'am prezentat Regelui intrarea noastră în războiu ca o mergere la triumf, ci am prezentat-o **ca o datorie de sacrificiu**", sânt cuvintele spuse aici de d. Ion I. C. Brătianu nu numai ca-o lămurire pentru Ardeal ci și ca o mărturisire în fața Istoriei. Intr'adevăr, vorbind astfel, șeful partidului liberal răspundea la toate imputările și la toate atacurile pe care a trebuit să le suporte ca autor și conducător al războiului și totdeodată precisa, pentru marea judecată a Istoriei, valoarea morală a unui act pe care patimile poltice au îndrăznit să-l coboare de la înălțimea la care l'au așezat credința, idealismul și sacrificiile noastre.

Căci războiul României nu putea fi războiul unei pregătiri militare în care să strălucim prin puterea numărului și armamentului nostru, și cine crede că valoarea acestui război trebuie judecată numai după pregătirea lui militară acela dovedește a fi mai prejos de evenimentele istorice la care-am fost chemați să participăm.

Nu puterea armelor, ci puterea credinței noastre ne-a aruncat în război, și meritul cel mare al d. I. I. C. Brătianu este că, fortificat în mijlocul acestei credințe, a făcut din ea temeiul și justificarea întregei sale politici. Au fost, de sigur, mulți cei cari au dorit războiul, dar de făcut nu putea să-l facă de cât omul care a înțeles dela început că intrarea României în acțiune trebue privită nu ca o desfășurare de armament la capătul căreia să ne aștepte o victorie sigură și deplină, ci numai ca o datorie de jertfă acceptată și îndeplinită cu bărbăție în lumina unei idei care nu îngăduia nici-o tocmeală și nici-o esitare. A desfășura un suflet, a afirma o credință și a servi o ideie, — aceasta a fost concepția despre război a d-lui Brătianu, și fără idealismul acestei concepții, care înseamnă o deplină contopire cu virtuțile și energiile noastre naționale, războiul României ar fi fost cu neputință, nu numai în ce privește direcția în care a fost făcut, dar și în ce privește ducerea lui până la capăt împotriva durerilor și a tuturor dezastrelor de care a fost însoțit.

Dacă d. Ion Brătianu ar fi privit războiul numai ca o expresie a pregătirii noastre militare și îndreptarul politicei sale și l-ar fi căutat deci numai în siguranța și valoarea acestei pregătiri, ce linie strîmbă, ce haos de greșeli și ce lamentabilă prăbușire ar însemna astăzi războiul și jertfa României! Dar în ceasul cel mare al Istoriei noastre când unii numărau armele, iar alții nocotiau posibilitățile de succes, șeful partidului liberal a înțeles că ne găsim în fața unui imperativ la care nu puteam răspunde de cât cu toată puterea de jertfă a credinței și a idealismului nostru. Puțini ca număr, și slabi ca pregătire, noi trebuia să fim puternici prin ideia pe care-o apăram și prin credința de care eram conduși, și a ne fi dat această putere este meritul politicei pe care a urmat-o d. Ion I. C. Brătianu. Căci putînd fi sdrobiți ca putere militară, rămâneam însă picioare ca forță morală prin ideia pe care am primit s-o servim și care din fiecare dezastru putea să facă o biruință. Și, de aceia, în Moldova, când jumătate din țară era ocupată, când floarea armatei fusese distrusă și când din București ni se dicta o pace care însemna îngenuncherea noastră ca stat și națiune, noi eram totuși victorioși prin puterea credinței și prin valoarea sacrificiilor noastre.

Iar omul care-a pornit și condus războiul și care, în mijlocul celor mai cumplite încercări, n'a uitat o singură clipă că puterea noastră stă în puterea ideii pe care o nervim, omul acela avea dreptul să spuie că, mai mult de cât un șef de partid, el vrea să fie între noi **un profesor de energie și de credință.** Căci cine mai mult de cât d. Ion I. C. Brătianu a cunoscut puterea nesfîrșită pe care ți-o dă conștiința de-a fi robul și sacrificatul unei idei și cine, mai mult ca d-sa, în mijlocul frămîntărilor și crizelor de astăzi, ar putea să represinte acea politică de credință și idealism prin care, căștigând războiul, trebuie să consolidăm și victoria?

Evenimentele zilei

Organizația pangermanistă în Ceho-Slovacia

Ziarul ceho-slovac „Rudo Pravo" arată că organizarea pangermanistă din Ceho-Slovacia este în permanent cu organizația Orgesch din Germania.

Conferința primminiștrilor coloniilor engleze

Luni se va deschide la Londra conferința primminiștrilor dominionurilor engleze. D-nul Lloyd George va declara necesitatea cooperării și este gata să discute cu Statele Unite propunerile pentru dezarmare. Cerințele dominonurilor vor fi studiate, de asemeni cerințele Indiei și Egyptului.

Impozitele în Ungaria

Ministru de finanțe Hegedüs a depus proectul noulor impozite asupra averilor. Impozitul privește numai averile făcute dela 12 Iulie 1914 până în Martie 1921.

In fabrica de legi

Citind supl mentul „Monitorul Oficial" consacrat dezbaterilor parlamentare, nu poți să nu tragi concluzii edificatoare împotriva învinuirilor care se obișnuește a se face Parlamentului asupra încetinelii sale în elaborarea de legi așteptate cu nerăbdare sau cu nepl cere ca răspunzând unor nevoi urgente ale poporului sau unor interese imedia'e ale conducătorilor.

Impresiunea aceasta e însă de suprafață Realitatea parlamentară e alta. E de cele mai multe ori o falsă manevră trădusă prin contraordine cari trimet în neantul ședințelor viitoare intenții legislative care reclamau o realizare imediată: imagine fidelă a haosului în care se „fabrică" prea multe legi, dovadă a usurimei de minte și a ignoranței celor cari le-au redactat și votat printre sfâșierile politicei de interese.

Munca legislativă se resimte de starea aceasta de fapt; ea e tot încontinuu dominată de preocupațiuni străine de obiectul esențial al legilor în pregătire ca și de al celor parvenite la lumina discuției publice.

Sub presiunea actualității se nasc — și mor — proecte adeseori neraționabile. Jste oratorice se angajează în jurul unor texte al căror autori au pretențiunea de a rezolva dificultăți importante prin virtutea magică a câtorva rânduri lipă ite, destinate, în mintea lor, să beneficieze de promulgare în „Monitorul Oficial". Iată cum se întrep ind atâtea inițiative cari nu ajung la nimic, iată cum Parlamentul poate fi și o moară care macină în gol.

De abundența atâtor propuneri și proecte e legată și abundența verbală care se scufundă în oboseala generală. E o patologie specială pe care un cunoscut medic francez a caracterizat-o cu termenul tehnic de „logoree" și care se manifestă îndeosebi în materia bugetară.

Sunt parlamentari încărcați cari își închipuie că o remaniere a codului disputelor legislative și a mecanismului fabricării legilor e de ajuns ca să ne dea epoca de aur a parlamentarismului.

Trebuesc oare înscrise în Regulament penalități draconice, reprimându-se cu ultima energie un oarecarenumăr de abuzuri inadmisibile, practici, cari se perpetuiază sub ochii pașnici ai celor-ce patronează dezbaterile? Chestiunea aceasta a fost agitată adeseori spre a fi soluționată în sens negativ.

Numai că „Video meliora proboque, deteriora sequor"... Omenirea nu s'a schimbat dela Ovid ... Propuneri s'au făcut, prin presă îndeosebi; dar fără rezultat.

Să nădăjduim totuși că într'un Parlament viitor, înviorat sănătos ni se va da spectacolul așteptat al chemării la viață publică a unor oameni hotărîți a lucra în sensul celui mai frumos parlamentarism.

Spre rezolvirea problemei orientale

— Războiul continuă în Orient —

Orientului nu i-a fost dat să se bucure de pacea, care cu atâta trudă s'a putut încheia, după trata ive ce-au durat aproape doi ani. Ofensiva greacă, anunțată de atâta vreme, s'a declanșat în Asia-mică; regele Constantin a debarcat în persoană la Smyrna, pentru a-și recuceri prestigiul sau pentru a-și pierde pentru a doua oară tronul. Ori care ar fi rezultatele acestor lupte nomărul mare de oameni cari vor pieri, soarta satelor și orașelor care vor suferi desigur sticăciuni, politica nu va mai avea nici un amestec în acest conflict, până ce armele nu vor fi decis.

Războiul nou deslănțuit nu rămâne însă în cadrul unui conflict dintre Turcia și Grecia, ci lărgindu-și orizontul, atrage în arena luptei nu nou factor, marea republică a sovietelor ruseți. Intr' adevăr partidul extremist al turcilor naționaliști a câștigat o nouă victorie asupra partidului moderat, grație excelentei sale organizații secrete și legăturilor sale cu Rusia sovietică; toată politica țarei e condusă de acest partid. Ajutorul bolșevicilor devine din zi în zi mai activ și mai real. Trupele roșii sunt transportate dela Kars la Trebizonda, aceste trupe sunt transportate pe mare până la Baratin, de unde sunt îndreptate pe fronturile dela Brussa și Smyrna. Pe mare, transporturile militare sunt însoțite de sub marinele bolșevicilor.

Aliații, în dorința lor de-a împiedeca o nouă și poate deșartă răsboire, au încercat deja în luna Martie, la conferința din Londra să pacifice Orientul; la aceea dată, Franța, Anglia și Italia propuseseră beligeranților trimeterea unei comisiuni de anchetă internațională în Smyrna și Tracia, însărcinată de-a propune o modalitate în atribuirea teritorilor contestate, atât de Greci, cât și de Turci.

Grecia respinse această modalitate, ba chiar nici n'a vrut s'audă de vreo transacțiune, pe când reprezentanții guvernului din Angora și acei din Constantinopol primiră soluțiunea dată de Antantă, cu toate că mai târziu nu ratificară acordul pe care guvernul francez îl încheiase cu ministrul afacerilor externe otoman.

Ostilitățile fură reluate, și aduseră dezastrul trupelor elene de la Eski Cheir.

In fața refuzului acestuia guvernele aliaților urmară o politică de complectă nepăsare; chiar pentru a găsi o soluție de împăciuire a beligeranților, ar fi fost nevoe de un prealabil acord între guvernele Antantei. Tocmai în această problemă. Anglia nu este de acord cu Franța și Italia.

Antanta și naționaliștii turci

Guvernul francez a avut față de Turci o politică, pe care Anglia dacă nu o aprobă, trebue măcar s'o înțeleagă, de vreme ce a practicat o politică similară față de guvernul sovietic rus. De câte ori n'a repetat-o Lloyd George că sovietele se vor cuminți și se vor desarma când se va înceta cu aprovizionarea cu bani și muniții a ofenzivelor întreprinse împotriva lor? La rândul ei, Franța susține aceeași idee când e vorba de Turci, și are poate mai multă dreptate în părerea ei.

Dacă Turcii n'au decât un program de revendicări naționale și atitudinea lor se va schimba desigur în momentul când dreptul naționil lor va fi recunoscut, bolșevicii dinpotrivă au un program de revoluție internațională, și nimic nu garantează, că lăsându-i în pace în țara lor, nu vor mai face propagandă, aducând turburări în străinătate.

Intre Franța și Italia pe de o parte și Anglia pe de alta, nu este o opoziție de principii pe tema politicei orientale; numai dintr'un motiv de oportunitate Anglia a ajuns să facă o politică opusă acelei a aliaților ei.

Oportunismul englez

Anglia nu privește problema orientală în tot ansamblul ei, ci are ochii fixați asupra Strâmtorilor, căutând în orice împrejurare, metoda sau expedientul care l-ar asigura protecția acestor trecători prețioase. Insăși ziarul „Daily Telegraph" publică următoarele, din sursă diplomatică: „Ceea ce absoarbe acum atenția guvernului britanic, nu e campania militară întreprinsă pentru a susține și a desvolta interesele streine Angliei, ci apărarea unei căi de navigație, care din punct de vedere strategic și economic, e de-o importanță vitală pentru imperiul nostru". Din punct de vedere strategic, Strâmtorile sunt într'adevăr cheia Rusiei de sud; din punct de vedere economic, sunt cheia bogatelor zăcăminte de petrol ce se află în Caucaz. Aceste interese economice și strategice ale Angliei nu s'ar clocni nici odată cu aspirațiile Grecilor.

Cum se prezintă situația

In ofensiva ce-a început zilele acesta, elenismul e un mijloc, iar nu un scop.

Este un mijloc dinastic pentru Constantin, care n'are sânge grec în vinele-i; este un mijloc economic și strategic pentru Anglia, care vrea însă îndepărteze dela Strâmtori, orice guvern otoman, cu care n'a tratat. De aci se pot trage multe concluzii paradoxale în aparență, cari însă în realitate sunt logice și relativ asigurătoare.

Dacă Grecii ar fi complect victorioși, Anglia, ca și restul aliaților ei, ar avea interes de-a nu admite dispoziția Turciei, căci n'ar fi cuminte de-a da în mâinile dinastiei lui Constantin, ambele maluri ale Strâmtorilor.

Dacă lupta n'ar putea decide, Anglia cu atât mai mult va fi adusă să urmeze politica ce-o dorește atât Franța cât și Italia, politică care ar consta într'o in-

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

terpunere diplomatică între cei doi beligeranți și în negocierea unei păci care-ar asigura libertatea Strâmtorilor.

Dacă în fine Turcii ar fi învingători, sau dacă armata greacă ar ceda prea mult teren, Anglia ar fi nevoită să ducă față de Turcia, politica de neintervenție, pe care Lloyd George a aplicat-o Rusiei.

Cu toate că Kemaliștii au bătut pe Greci, totuși nu pot înainta prea mult spre Smyrna; de-asemenea Grecii, cu toate că par a fi bine echipați și înzestrați cu munițiile necesare, nu sunt capabili de-ocamdată să împingă frontul până la Angora.

Intrevederea Briand-Curzon.

Profitând de sosirea Lordului Curzon la Paris, Briand a pus în discuție problema orientală, propunând ca Antanta să revie la deciziile dela Londra, intervenind ca mediatoare între Turcia și Grecia, urmând ca soarta Traciei răsăritene și Smyrnei să fie rezolvită după o anchetă internațională; rămâne de văzut numai primirea ce-i s'ar face acestei propuneri din partea celor direct interesați.

După ce-a luat cunștiință de expunerile președintelui consiliului francez, Lordul Curzon, înainte de a răspunde, a cerut formulare în scris a propunerilor franceze spre a le studia mai cu temeiu.

In ceea ce privește pe beligeranți, și atitudinea ce-ar lua față de aceste propuneri sunt speranțe că Turcii nu vor fi prea intransigenți; deja Bekir Sami bey e în drum spre Franța cu o misiune oficială a guvernului din Angora, și pare a fi conciliant.

Dacă Lloyd George avea prea multe angajamente față de Venizelos, în schimb Lord Curzon e mai liber; din răspunsul ce-l va da premierului francez, se va vedea ce inițiativă i-a fost lăsată din partea premierului britanic.

In orice caz prezența ministrului de externe britanic la Paris e chezășia bunei voinți a Angliei; când vor ajunge să aprecieze efectul produs de tankuri și obuze cu gaze, în Asia-mică, putem spera că cei doi oameni de stat vor cumpăni bine problema, și-i vor da o soluție care să asigure, dacă nu pe vecie, cel puțin momentan, pacea orientului, ce sângerează de aproape nouă ani.

C.

Citind revistele

Articolul prim al numărului de față pune în evidență ridicolul criticilor, cari cer în gura mare un curent nou în literatura noastră, fără să se întrebe dacă mai întâi societatea însăși și-a croit un drum nou și'ndeosebi dacă artiștii din jurul nostru „trăiesc destul de curat, frumos și inteligent, sentimente ce pot fi nou creatoare". Dacă neam pune întrebarea, răspunsul ar fi foarte puțin măgulitor — și atunci, în loc de-a pretinde absurdități, să ne amintim totdeauna, cum ne-o spune acum autorul articolului, d-l *M. Călugărul*, că drumul spre curentul nou trece prin noi".

Cele câteva versuri ale d-lui *Nichifor Crainic*, intitulate „Odihnă" sunt o dovadă de câtă deplină închegare artistică e în stare un adevărat poet c'un foarte mic material de expresie. Citâm întreaga poezie:

Pe maldăre de fân și de'ntuneric
Infrânți de oboseală, ne-am culcat
De-asupra noastră, cerul emisferic

De stele grele 'ncovăiat
Era coroana unui pom fantastic,
Cu rămurișul la pământ plecat.

Un somn adânc ne-a afundat în [noapte,
Prin visul nostru, stelele cădeau
Ca'n iarba fructele răscoapte.

Miniaturile d-lui *Al. Busuioceanu* cuprind, în forma lor măruntă și vioaia, multă poezie și mai ales, o ascuțită pătrundere psihologică, descoperind subt înfățișări neînsemnate comori de viață.

Cele două nuvele ale revistei: „Moara lui Iliuț" de d-l *Cezar Petrescu* și „Retragerea" de d-l *Gib. I. Mihăiescu* se citesc cu multă plăcere făcând parte din adevărata literatură, prima prin darul unei descrieri sprintene, evocatoare, a două prin ceeace ne-am obișnuit a numi „mișcare", sau „nero dramatic".

Interesantă și proza, duioasă și spirituală în același timp, a d-lui *Al. R. Morolanu* (Schița „Eveniment domestic"), ca și vânjoasele versuri neiscălite (bucățile: „Coi camarazi" și „Doină"), sinceritatea din „Minerii" d-lui *Vasile Al. George* și dulcele „Lied" al d-lui *Al. O. Teodoreanu*.

Traducerea din Ady e, în versul ei liber, isbutită.

O poezie de consistență, c'un ritm particular și comunicativ e „Noapte" de d-l *G. Bârgăuanu*. Durerea neisbânzii și resemnarea în urma unor avânturi doborîte de pământescul din om sunt admirabil îmbinate cu atmosfera nopții:

„Au adormit de mult a gândurilor [șoapte
Și pașii clipelor mărunte au trecut,
Adormi și tu în mine, suflet mut,
E noapte".

D-l Prof. universitar *Dan Rădulescu* dă următoarea soluție incapacității politice a democrațiilor parlamentare, de cari se ocupă acum ca și în numărul anterior al revistei: responsabilitatea reală a organelor de guvernământ și legislative față de contribuabilul lezat.

Judicioase, articolele d-lor *M. Radu* (vorbind de legătura strânsă dintre bogația de imagini și poezia nervoasă de azi și d-l *Lucian Blaga* (despre scriitorul rus Dimitri Merescovski).

Juste, notele din rubrica de cărți și reviste. Aci e munca trudnică și de merit a redactorilor „Gândirei" d-nii *Petrescu și Cucu*.

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE ȘI PIANE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile alui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneană, Societate pe Acții
Persoanelor de încredere se face vânzarea și cu plată în rate

Cronica muzicală

— Concertul d-nei V. Carsai —

Joi seara a avut loc în sala prefecturei concertul primadonei Victoria Karsai, artistă cunoscută Ardealului, pe care l'a colindat încă din tinerețe, și care s'a împărtășit de talentul d-sale.

Cu un program bine ales, care pe lângă bucățile de canto ale d-nei Karsai, cuprindea și două bucăți de pian, excutate de d-ra Valeria Isac, concertul a strâns un numeros public, care a răsplătit cu aplauze meritate pe artiști.

Cu o voce de-un volum neobișnuit de mare, cu note acute foarte precise, d-na Victoria Karsai a căutat cu multă căldură și simț, „Romanța Santuzzei" din „Cavaleria rusticană".

Cu toatecă nu mai e stăpână pe respirație, și nu poate fila cu prea mare măestrie, totuși ne-a impresionat foarte mult în „Rugăciunea Elisabetei" din „Tannhäuser".

Pe lângă „Ave Maria" de Bubali și „Mugur, mugurel" de Dima, în care ni s'a arătat ca o bună interprntă a liedurilor ne-a plăcut îndeosebi duioșia și temperamentul ce l'a pus în „Ce te legeni codrule" de Scheletti.

D-ra Valeria Isacu a esecutat cu multă precizie „Capricio brillante" de Mendelssohn și „Variațiuni asupra unei teme originale" de Beethoven, arătându-ne că posedă o tehnică apreciabilă, cât și o facilitate în redarea efectelor.

Maestrul Hermann Klee a acompaniat cu multă discreție și mult tact, concurând mult la reușita concertului.

Concertul de Joi seara ne-a scos la iveală două elemente pe care, cel puțin noi, nu le cunoșteam încă, și ne considerăm mulțumiți de-a fi auzit o cântăreață de talia d-nei Karsai, pe care am dori s'o mai ascultăm și pe viitor.

Bicentenarul Baronului Bruckenthal

Sașii ardeleni vor sărbători zilele aceste 200 ani dela nașterea marelui lor patriot și om politic Samoil Baron de Bruckenthal. In toate comunele mici și mari se vor face, după circulara Consitorului evangelic din Sibiu, serbări pentru comemorarea lui. Ziarele săsești închină coloane întregi acestui eveniment. Publicăm mai jos un pasagiu din ziarul **Deutsche Targespost:**

„Samoil de Bruckenthal e născut în anul 1721 în Leschkirchen. Tatăl său a fost jude regal acolo. Liceul l'a absolvit în Sibiu iar studiile juridice în Halle și Jena. In căsătorie a luat pe fica primarului provincial din Sibiu. Venind acasă a intrat în erviciul orașului. Soarta bună și meritele sale l'au predestinat pentru avansări rapide de aci înainte. Călătorește mai multeori la Viena pentru interesele Sașilor, cari pe timpul acela erau vexați de către nobilimea maghiară și aveau de purtat sarcini grele, cari îi aduceau înaintea ruinei. In anul 1753 a fost primit primadată din partea împărătesei Maria Theresia în audiență. Personalitatea lui genială impresionează intratât împărăteasa, încât de atunci înainte este înaintat din treaptă în treaptă. In scurt interval trece prin următoarele avansări: 1754 Secretar de guvern, 1760 Consilier de guvern, 1761 ales de Contele al Națiunii Săsești, 1762 Cancelar de provincie și înaintat în corpul nobilimei, 1765 obține ordinul Sf. Ștefan, 1770 Președintele guvernului împărătesc, la 1777—1778 Guvernatorul Transilvaniei. Postul acesta din urmă a fost implinit de el ca unicul Sas. Pentru poporul lui el a făcut foarte mult. Mai ales în ceeace privește starea lui materială și culturală".

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Sufletul străin

In marea revistă franceză L'Illustration, Paul Bourget publică un articol cu titlul Sufletul Străin *în care voește să ne arate că atât internaționalismul politic cât și cel intelectual nu pot trăi întrucât fiecare națiune are sufletul ei. O reciprocă ireductibilitate națională face ca internaționalismul de orice natură să fie condamnat la pieire.*

Pentru interesantele considerații pe cari le cuprinde și pentru adevărurile pe cari atât de frumos le evidențiază, am socotit util să împărtășim: pe scurt cititorilor noștri cuprinsul articolului marelui scriitor francez.

* * *

Sufletul Străin, era titlul romanului la care lucra **Maupassan** când boala de pe urma căreia muri, îi smulse condeiul din mână. Bucățile nelsprăvite ale acestei lucrări ne îngăduesc să lămurim totuși intenția sa. Maupassant voia să arate reciproca lipsă de ne'nțelegere a doi amanți născuți în țări deosebite și în cari lucrează naționalități ireductibile una altela, chiar în pasiune și în dragoste.

Această reciprocă ireductibilitate națională pe care Maupassant o semnala în acest domeniu al iubirii, cel mai individual, cel mai independent de mediul natal și de influențele sale, chiar spiritele cele mai ferecate de iluzii sunt silite s'o constate, dela 1914 incoace, în jocul acestor reacțiuni colective cari domină raporturile dela popor la popor. Câți, Francezi, înainte de tragica lecțiune al războiului, nu zic cunoșteau, dar câți bănuiau măcar taina intimă a gândirii germane? Surprinderea a întrecut groaza în clipa când naivul Gallo-Roman, cu naționalismul său primar dar generos, s'a găsit în fața acestei Germanii tentaculare și când a întâlnit această aspră mentalitate de rasă de pradă.

Contrastul între mentalitatea germană și mentalitatea latină sau anglo-saxonă era atât de puternic încât mai mult de patru ani de zilnică și statornică experiență n'au putut convinge pe toți aliații că erau în fața unei diversități funciare, înscrisă în chiar esența personalităților naționale.

Și pacea cași războiul avea să ne reveleze și la această reciprocă ireductibilitate națională chiar la cei mai iubiți dintre aliații noștri. S'ar fi putut crede că comuniunea sângelui împrăștiat pe câmpurile de luptă are să facă din Europa Occidentală o singură țară, că vechea și utopica formulă: „un bun European" va căpăta în sfârșit un înțeles. Și iată, că dificultățile răsărite când dincolo de canalul Mânecii când dincolo de Alpi, dovedesc, că o alianță, oricât ar fi de leală și de necesară nu este o fuziune. Și în aceasta nu este vorba numai de conflicte de interese. Rivalitățile de acest fel se rezolvă printr'o împăcare a ambelor părți. Ci este vorba de felul de a gândi și a simți, atât de personale fiecărui popor încât ele se reproduc, când popor l este format, în toate momentele importante ale istoriei sale.

■

Interpsichologia este o știință încă prea vagă, prea incompletă pentruca legile sale să nu fie contestate, în clipa de față chiar împotriva evidenței.

Oricât este de ușor să vezi că sunt națiuni și că ele sunt — întrebuințând un termen matematic — *incomensurabile*, adevărul acesta nu împiedică ca himera unui suflet internațional să nu bântuie spiritele, de cele mai multe ori inculte, câteodată instruite, și, s'ar părea, luminate.

Am văzut și vedem pe muncitori visând o internațională a muncitorilor. Imnul lor de revoluție o spune cu o înspăimântătoare prostie. Lumea își va schimba temeiiile, cântă ei. Dar îndată ce trec de'a acest program abstract la realizarea lui, iluminații aceștia se isbesc de nevoia de a adopta un tip de grupare, elaborat de o națiune particulară și care reproduce mentalitatea acelei națiuni. Ieri, cu Karl Marx aveam formula germană. Astăzi, cu Lenin avem formula rusă. Autorul Capitalului construia, în gândirea sa, o omenire specific germană, după cum dictatorul dela Moscova a găsit în bolșevism, un principiu de organizare specific rus. Când președintele Wilson ne-a schițat proectul său asupra Societății Națiunilor, oare nu ne-a pofitit el să turnăm bătrâna Europă într'un tipar fasonat după gândirea americană? Este nevoie să insistăm asupra ironiei rezultatului!

Este deasemenea nevoie să arătăm că internaționalismul intelectual nu este mai viabil decât internaționalismul politic sau social și că în fiecare operă de artă sau de literatură, de pildă, există o însușire proprie țării unde a fost concepută, o formă autochtonă, comunicabilă și spiritelor din alte țări, dar numai până la un anumit punct?

Astfel în tradiția literară franceză, scriitorii cei mai Francezi dintre toți, cei mai naționali, La Fontaine și Molière, rămân, după mărturisirea tuturora, netraductibili. Cel mai Roman dintre poeții latini, Virgil, nu este lizibil decât în text.

De altfel, este locul să ne întrebăm dacă cumva noi putem prinde geniile străine, în înțelesul lor cel mai adânc.

■

Din aceste considerații trebue oare să tragem concluzia unei xenofobii care ar lipsi Sufletul național de un aport al cărui preț îl măsoară numele unui Dante, unui Shakespeare sau unui Goethe?

Cele două frumoase talente,

Cronica politică

Tratatele noastre de alianță. — In comisiunea Camerei pentru chestiunile externe, — care s'a întrunit alaltăeri, — d-l Iuliu Maniu a adresat d-lui Tache Ionescu câteva întrebări, dintre cari unele destul de supărătoare asupra tratatelor de alianță încheiate cu Jugoslavia și Cehoslovacia. Sprijinindu-se pe art. 18 al tratatului dela Versailles, care prevede că orice alianță politică și militară încheiată de România trebue să fie înregistrată de Societatea națiunilor și pornind dela spiritul nou al publicității tratatelor de alianță, șeful pertidului național a întrebat în primul rând pentruce convențiile cu Jugoslavia și Cehoslovacia n'au fost aduse spre ratificare în Parlament?

D-l Tache Ionescu a fost oarecum la largul său, răspunzând acestei întrebări, căci nu i-a fost greu să interpreteze înțelesul Constituției în sensul că tratatele de alianță trebuiesc ratificate, nu de Corpurile legiuitoare, ci de puterea executivă, adică de Rege.

Unde i-a fost mai greu ministrului nostru de Externe să răspundă, a fost însă la a doua nedumerire a d-lui Iuliu Maniu, care a întrebat pentru ce s'a încheiat o convenție militară cu Jugoslavia, fără să fi căutat a îndrepta granița Banatului, care crează populației românești o situație penibilă. Intr'adevăr, d. Tache Ionescu, ocupându-se foarte pe larg de „concesiunile" obținute la frontiera Maramureșului, unde a câștigat o populație de 7000 de suflete, — n'a suflat un singur cuvânt asupra întrebărei privitoare la Banat.

Înțelegem că pentru d. Tache Ionescu, „marele european", ale cărui declarații curagioase în chestiunea intereselor Poloniei în Silezia de sus au fost apreciate, ciuntirea Banatului e o chestiune înmormântată. Dar, în schimb, ministrul de Externe al României, — căci d. Tache Ionescu are și această modestă calitate, — n'a găsit nimic de spus la o atât de legitimă curiozitate ca aceea de a ști dacă un moment favorabil pentru o îndulcire cel puțin a soartei Banatului înstrăinat, a fost sau nu exploatat?

E un semn caracteristic pentru felul cum politica externă a actualului guvern apără marile noastre interese naționale.

D-l Ion I. C. Brătianu pe valea Someșului

— La Năsăud. — Plecarea spre Bucovina —

Delegația de pe valea Someșului mare în frunte cu d-l vicar al ținutului Năsăud-Rodna, luând parte la solemnitățile dela Cluj, a invitat pe d-l Ion Brătianu și însoțitorii săi să le facă onoarea de a se abate și pe la Năsăud. Rugămintea fost satisfăcută înalții oaspeți au vizitat Miercuri 22 Iunie Năsăudul.

Cu zile înainte întreg ținutul era în fierbere. Primirea, ce s'a făcut în acest centru cultural al vechilor grăniceri e demnă de toată lauda și a întrecut ori ce așteptări.

Orășelul a fost pavoasat cu steaguri tricolore. Sosirea înalților oaspeți a avut loc la ora 11. In aula liceului și pe coridoare (din cauza timpului ploios așteptau Toți intelectualii, popor în număr mare și elevii liceului în frunte cu corpul profesoral.

La apariția d-lor Brătianu și a însoțitorilor, toată sala a izbucnit în aplause. Vicarul Năsăudului și al Rodnei, d-l Alex. Halița l-a salutat printr'un discurs de toată frumusețea, accentuând marile merite ale partidului național liberal dovedită în trecutul țării și mai ales neperitorul și istoricul rol al d-lui Ion Brătianu, care a pornit și condus războiul de eliberare a Ardealului și care a stat cu fruntea ridicată până la capăt.

D-l Ion Brătianu mulțumind, a răspuns printr'o cuvântare, în care vibra adânca iubire de patrie și de neam a unui mare suflet de Român. Cu aceeași călduri s'a adresat tineretului școlar, arătându-le îndatoririle, ce-i așteaptă. Aceștia, răsfoind istoria își vor aduce aminte și la adânci bătrânețe, că au văzut și au ascultat pe Ion Brătianu.

In ovații și însoțit de întreaga mulțimea, înalții oaspeți au fost condusi la masa aranjată pentru aproape 100 de persoane în sala cea mare a Reuniunei de lectură.

Un amănunt caracteristic e că întregul local era aranjat de către doamnele române din localitate ca o adevărată grădină de flori. Oaspeții, în frunte cu d-l Ion Brătianu, au fost foarte plăcut impresionați de munca asiduă, pe care au dovedit-o distinsele doamne și d-șoare, cari nu numai că au pregătit acel splendid banchet, dar au și servit la masă. In cuvântarea sa, d-l Ion Brătianu a mulțumit deosabit doamnelor și d-șoarelor.

Spre a se vedea, că acest banchet între flori, n'a fost o masă oarecare de provincie, e demn de remarcat, că în suși d-l Ion Brătianu a ținut de cuviință să țină primul discurs, întru cinstirea M. Sale Regelui.

A urmat apoi cuvântarea plugarului fruntaș Aug. Anton, primarul Năsăudului, care, arătând cu recunoștință rolul covârșitor, pe care l'a avut dl Ion Brătianu în liberarea Ardealului mulțumește pentru marea cinste ce a făcut Năsăudului, vechea capitală a grănicerilor din aceste părți.

Masa se sfârșește printr'o nouă cuvântare a d-lui Ion Brătianu, care mulțumind pentru frumoasa primire, ce li s'a făcut, aduce aminte generației de azi de vechea virtute română înaintașilor grăniceri, urându-le să urmeze pe acelaș domn de virtute civică.

In nesfârșite urale, în automobile pline de flori, ilustrii oaspeți au părăsit Năsăudul la ora $2^1/_2$ p. m.

Dl Ion Brătianu împreună cu dl Duca au luat drumul spre Bucovina, fiind însoțiți, până la marginea Ardealului, de către dl prof. univ. V. Meruțiu. Ceilalți în frunte cu dl Vintilă Brătianu și dl Mârzescu au luat drumul spre Bistrița—Tg-Mureș—București.

La *Sângeorzul român*, s'a făcut dlui I. Brătianu o nouă primire. In fața primăriei, înfrumusețată cu steagul nostru tricolor; îl aștepta poporul, în frunte cu preotul Chintoan, care de asemenea a adresat dlui Brătianu cuvinte de omagiu și de recunoștință.

Coresp.

Ştiri şi fapte politice

D-l senator Fleșariu, din majoritatea ardeleană a partidului poporului, a adresat în Senat o interpelare asupra vizitei d-lui Groza în Ardeal, destăinuind câteva lucruri cari merită să să fie reținute. Astfel, aflăm că noul ministru al Ardealului, plecând să facă o anchetă în județul Târnava-mare, unde sunt oarecari neînțelegeri între populația românească și câteva sate săsești, a fost însoțit tot timpul numai de parlamentarii sași, fără a lua cu d-sa și pe deputații și senatorii români din acel județ, deși aceștia și-au arătat dorința de a-l însoți, și a-l da lămuririle necesare.

Am mai înregistrat și altădată câteva gesturi și unele declarații ale d-lui Groza, cari aruncă o lumină ciudată asupra chipului cum noul ministru al Ardealului își înțelege misiunea sa. Aceste e încă un prilej pentru a ne întreba dacă d-l Groza ne prezintă, prin această politică, punctul de vedere al întregului guvern.

*

Scandalul stârnit de validarea alegerei de la Oravița s'a sfârșit cu excluderea d-lui Ion Mihalache dela două ședințe ale Camerei, din pricina atitudinei turbulente pe care șeful țăraniștilor a înțeles s'o ia cu acest prilej. Cum în aceste două zile urmează discuția pe articole asupra reformei financiare, și cum „competența" d-lui Mihalache e chestiunea agrară, Camera n'a pierdut nimic din interesul desbaterilor serioase.

E totuș de remarcat faptul că excluderea d-lui Mihalache n'a mai provocat solidarizarea opoziției naționale, ci totul s'a petrecut în liniște. Să fie un avertisment?

*

D-l Iuliu Maniu, neplăcut surprins de știrile stârnitoare cu privire la presupusele oferte pe cari le-ar face partidului liber l, publică în ziarele din București o serie întreagă de desmințiri și de puneri la punct, în această privință.

Fără îndoială, d-l Maniu n'ar fi silit să recurgă la presa din Capitală, dacă partidul național ar avea în Ardeal un ziar care să reprezinte în chip autorizat vederile conducătorilor săi...

D-l Ion I. C. Brătianu la Oradea-Mare

Luni 20 Iunie d-l Ion I. C. Brătianu, însoțit de d-nii I. G. Duca, Vintilă Brătianu, G. Mârzescu, etc. au venit din Cluj la Oradea-Mare cu automobilele.

Un public numeros așteptă pe distinsul oaspete la bariera Velențe unde i s'a făcut o primire entuziastă.

D-l Dr. IUSTIN a rostit o cuvântare urând bună-venire în Oradea-Mare d-lui Brătianu în care salută pe omul de stat datorită căruia trupele noastre au scăpat țara de bolșevism în anul 1919. Vă asigurăm — a spus d-l Iustin — domnule Brătianu că Vă primim cu cea mai mare iubire pentrucă persoana d-voastră este pentru noi cea mai puternică chezășie pentru o cât mai repede și mai temeinică refacere și consolidare a țării.

După cuvântarea d-lui dr. Iustin a urmat prezentarea membrilor partidului liberal din Oradea-Mare.

D-ra Ionaș a înmânat d-lui Ion Brătianu un frumos buchet de flori.

D-l Brătianu s'a îndreptat apoi spre locuința d-lui dr. Zigre unde a luat masa.

Intrunirea

Cuvântarea d-lui Dr. N. Zigre

La orele 4 p. m. a avut loc în Sala Cercului Catolic o întrunire la care a luat parte un număr foarte mare de cetățeni ai orașului și delegații de țărani din județ.

Sosirea în sală a d-lui Brătianu și a însoțitorilor săi este salutată cu urale nesfârșite și strigăte de „trăiască făuritorul României-Mari.

Inainte de deschiderea întrunirei d-l C. BANU propune ca președinte pe d-l Dr. N. Zigre. D-sa mulțumește pentru cinstea care i se face și-și începe astfel cuvântarea: Solidaritatea ideilor și simțămintelor, aceasta a fost forța sufletească care ne-a adunat pe noi azi, Venirea d-voastră aci în colțul acesta depărtat al scumpei noastre țări este un minunat prilej pentru noi să ne exprimăm neclintita noastră încredere în Partidul Național-liberal condus cu atâta înțelepciune, demnitate și credință în forțele și drepturile poporului român de marele său șef, d-l Ion Brătianu.

Această solidaritate națională ne-a impus nouă să nu avem decât o politică națională, adică singura politică care ne poate asigura individualitatea noastră națională.

Aci la marginile etnice ale Românismului, aci la granița politică a țării, se simte mai puternic nevoia consolidării statului nostru.

Frământările născute de pe urma războiului și împrejurările în mijlocul cărora trăim ne-a determinat să căutăm gruparea noastră în jurul acestui partid de care sunt legate toate faptele mari din istoria ultimilor decenii și care prin trecutul și programul său ne dă chezășia realizărilor viitoare.

Am început — e adevărat puțini dar dezinteresați — să organizăm partidul național-liberal în județul Bihor și orașul Oradea-Mare. Recunoaștem că am avut multe greutăți de întâmpinat, ceiace este de înțeles, întrucât împrejurările vitrege în cari am trăit noi alcea, la marginea românismului nu ne-au îngăduit a avea independența conștiinței politice, dar printr'o muncă neobosită și cu o neclintită încredere am ajuns ca ideile noastre să fie răspândite și primite cu simpatie. Am aflat că pe zi ce trece organizația noastră se întărește și capătă sprijinul larg și plin de încredere al întregei populațiuni județene și orășenești.

Sunt interpretul simțămintelor întregei populațiuni și a tuturor membrilor partidului liberal de aci când vă exprim, dle Brătianu, mulțumirile noastre pentrucă ați făcut cinstea de a veni în mijlocul nostru, dându-ne prin aceasta un îndemn și o îmbărbătare în munca noastră pentru viitorul și binele țării.

Strigați cu toții împreună cu mine să trăiască dl Brătianu.

(Din lipsă de spațiu vom publica în numărul viitor restul dării de seamă)

atâi de specific franceze, pe cari le-am citat mai sus, La Fontaine și Molière, au acceptat acest aport străin, dar în funcție de tradiție națională, și aceasta este singura metodă valabilă. Aceasta cere însă preexistența unui geniu național, atât de puternic constituit încât el acționează asupra aportului străin cu energia unui organism care își *asimilează* un aliment. Cât este de plin de înțeles cuvântul acesta pe care l'am subliniat! El înseamnă *să faci asemenea ție*, și nu să te faci tu asemenea altora. Raționamentul acesta, lesne de verificat în ceiace privește viața literară nu este mai greu de constatat în privința vieții politice și economice. Dacă există un sistem de guvernare care a părut raționabil *a priori*, și al cărui succes este Parlamentarismul astfel cum l'au înțeles și l'au practicat Englezii. Este o exagerare atunci când spui că sforțarea pentru a'l aplica în Franța a fost pentru această țară un principiu de turburări adânci?

Gallieni în Madagascar și Lyautey în Maroc au aplicat procedări de colonizare după metoda franceză și nu după cea engleză. De aci succesul lor, și acesta se întâmplă în toate ordinele de activitate.

Primind la Academia Franceză pe Maurice Barres, Eugene-Melchior de Vogüé vorbea cu oarecare temere de „retracțiunea" națională.

Dar această „retracțiune" nu exclude în sânul poporului care o practică, cultura, rezervată însă elitei sale, a unei dispoziții de spirit care este tocmai contrariul internaționalismului, vreau să spun cosmopolitismul.

Căci în vreme ce internaționalistul se străduește să șteargă în el deosebirile dintre modul său de a gândi și simți deoparte și acel al străinătății de altă parte, Cosmopolitul se străduește să atâte și în el și în ceilalți aceste deosebiri funciare, pentru a gusta mai bine mireasma contrastelor. Doi oameni pot fi dați ca pilde desăvârșite ale acestui diletantism care are desigur primejdiile sale dar nu este o renegare, utopia nebună și neleguită a unei ștergeri de frontieră. Aceștia sunt Goethe și Stendhal. Nici-un german nu e mai german decât Goethe, nici-un francez nu e mai francez decât Stendhal. *Wilhelm Meister* și *Faust* nu puteu fi concepute și co puse decât în Germania, *Le Rouge et le Noir* nu putea fi scris decât în Franța.

Și unul și celălalt, totuși, Goethe și Beyle, s'au străduit o viață întreagă să-și atâte fiecare sensibilitatea națională prin iubirea cu sensibilități radical diferite. Ei au pus în aplicare formula filozofică: eul se stabilește prin opoziție. Și în aceasta ei au câștigat nu internaționalizându-se ci dimpotrivă naționalizându-se mai adânc.

Avem în Franța, de mai multă vreme, un scriitor înțelept și foarte viguros care continuă această tradițiune, d-na Edith Warthou. Dacă citiți cartea pe care a publicat-o de curând în traducere: *Au temps de l'Innonce*, veți constata ce relief capătă *sufletul american* din contactul său statornic cu celelalte națiuni. Dar, repet, nimic mai puțin internațional, nimic mai puțin asemănător cu dorința de a nu fi din țara ta, dorință care a ajuns o adevărată boală mintală pentru această epocă al cărei vițiu primejdios este o scădere nu a Voinței — cum s'a spus — ci a Inteligenței.

Citiți „Infrățirea"

INFORMATII

Financiare

Titlurile împrumutului de război ale fostei monarhii austro-ungare cari aparţin supuşilor români şi cari se află depuse la băncile străine, au fost respinse de la import de ministerul de finanţe

Aceste titluri trebuesc declarate de băncile respective comisiunilor române cari funcţionează la Viena şi Budapesta spre a fi ştampilate.

După terminarea acestor operaţiuni ministerul de finanţe a luat măsuri pentru importarea lor.

■

Ministerul de finanţe a fost înştiinţat că, cu prilejul stampilării efectelor de stat ale fostei monarhii austro-ungare la Timişoara s'a cerut detentorilor de asemenea titluri bacşişuri, cari trec de mai multe zeci de mii lei.

Ministerul de finanţe, pe lângă destituirea funcţionarilor vinovaţi a sezizat parchetul local, pentru ca cei vinovaţi să-şi ia şi pedeapsa penală.

■

Ministerul de finanţe face cunoscut că la 30 Iunie se împlineşte termenul până când trebue să facă declaraţiuni la percepţiile respective comercianţii şi necomercianţii, cari în cursul anului trecut au făcut operaţiuni de vânzare de peste 500 mii lei. Aceştia vor specifica cuantumul vânzărilor efectuate în anul 1920, spre a fi impuşi la patenta complimentară.

Formularele de declaraţiuni se pot ridica de la percepţiile respective. Cei cari nu se vor conforma vor fi impuşi la piata impozitului, la o amendă egală cu 50 la sută din impozit şi plus o amendă specială de 10.000 lei.

■

Cotele de 63 şi 30 la sută ce se cuvin funcţionarilor publici, au început să fie achitate.

Până acum aceste cote au fost achitate numai funcţionarilor din ministerul de finanţe, serviciile centrale.

■

Agricole

Izbânda află din sursă pozitivă că guvernul ar fi fixat preţuri maximale pentru recolta viitoare. Preţul vagonului de grâu din recolta nouă ar fi de 17.000 lei. Acest preţ va face imposibilă o ieftinire a pânei, cu toate că se anunţă o recoltă abundentă.

Această ştire este confirmată şi prin faptul că guvernul n'o desminte. Comunele din această cauză nu pot face nici cumpărături.

■

Militara

Comandantul Cercului de Recrutare pune în vedere oamenilor născuţi în anii 1880—1896, cari la Controlul trecut la Cercul de Recrutare nu sau prezentat, să se prezinte pentru acel Control cu începere dela 10 Iulie 1921 până la 10 August a. c. în fiecare zi afară de Duminecă şi sărbători.

Controlul se va ţine la Cercul de Recrutare, Cluj, Str. Dorobanţilor 15.

■

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

Comerciale

Târgul de vite din Rodna-Veche va avea loc în ziua de 7—8—9 August, iar cel de mărfuri în ziua de 10 August.

■

Comisia de organizare a târgului de mostre s'a prezentat la primărie pentru a cere o subvenţie în bani pentru târg.

■

Camera de comerţ din Cluj a trimis preşedintelui Sfatului Negustoresc din Bucureşti o notă prin care invită Sfatul Negustoresc din Bucureşti să participe la congresul comercianţilor care se va ţine dela 15 Iulie până la 15 August odată cu târgul de mostre

Se vor lua în discuţie greutăţile sub apăsarea cărora suferă comerţul şi măsurile care trebue luate pentru a ameliora situaţia comerţului.

■

Comercianţii israeliţi din Cojocna au adresat Camerei de Comerţ din localitate o adresă prin care Camera este rugată să intervină pe lângă forurile competente că comercianţilor evrei cari sărbătoresc Sâmbătă să le fie permis a ţine prăvăliile deschise Duminecă.

■

Dela P. T. T.

Ministerul comunicaţiilor a hotărît să înfiinţeze trei noui centre telegrafice în legătură directă cu Ungaria în oraşele Cluj, Oradea-Mare şi Timişoara.

■

Cu ocazia tratativelor de căi ferate de la Halmi, delegatul poştei române a făcut delegaţiunei Ceho-Slovace propunerea de a se relua transportul de pachete postale şi bani.

Delegaţia Cehoslovacă n'a avut împuternicire şi pentru tratative poştale astfel că chestiunea aceasta a rămas tot nerezolvată.

■

Dela C. F. R.

La Direcţia regională C. F. R. din Cluj sosesc mereu informaţiuni că în urma ploilor din zilele acestea, Someşul şi Crişul au stricat mai multe poduri. Din cauza acestor revărsări au suferit foarte mult: Brotea, Valea Iadului, Rev, Tilceaj şi Veneţil-Orăzii. Comunicaţia însă nu întâmpină mari piedici.

■

Diverse

Baia populară de vară a oraşului Cluj se va deschide săptămâna viitoare Lucrările sunt aproape gata.

■

Pentru congresul medicilor ce se va ţine în zilele de 2, 3, 4 Iulie în Cluj s'au anunţat până acum peste 100 de medici. Vor fi chemaţi să ia parte la congres reprezentanţii bisericei şi ai autorităţilor.

Toţi congresişti vor face o excursie, cu un tren special, în ziua de 4 Iulie la Sângeorgiul românesc.

■

„UNIVERSUM", întreprindere technică de instalaţiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală electrică, şi tot felul de reparaţiuni cu preţurile cele mai avantajoase. Prima intreprindere curat românească, Cluj, Strada Meşter 5. Telefon 841. 188

Diverse

Primăria locală a votat 3 milioane lei pentru refacerea abatorului. Deciziunea va fi supusă pentru aprobare d-lui prefect Meteş. Se proectează întregirea edificiului şi înlocuirea părţilor învechite.

■

Circumscripţiile poliţieneşti vor începe în curând recensământul locuinţelor.

■

Aflăm că mulţi cultivatori de vermi de mătasă vând gogoşile pe preţul de 100 lei kilogramul, la intermediari evrei cari speculează pe urmă sămânţa peste hotare, vânzând-o foarte scumpă. Prin aceasta statul suferă pagube mari, deoarece sămânţa acesta a fost distribuită de către Stat. E necesar să se ia măsuri.

■

D-nii corespondenţi de ziare dela cotidianele din România Mare sunt rugaţi în interes profesional aşi trimite adresele: Cercului Ziariştilor - Profesionişti din Turnu-Severin.

■

Crucea Roşie Fil. Cluj, aduce e vii mulţămite tuturor, cari a contribuit şi ostenit la Serbare Populară aranjată a 2-a zi de Rusalii cu aşa frumos succes, la Promenadă.

■

Baia de aburi Diana este deschisă Marţi, Joi, Sâmbătă şi Duminecă pentru bărbaţi; Miercuri, Vineri pentru femei. Baie sunt zilnic afară de Luni. 33

■

Toate Doamnele din elită întrebuinţează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea şi apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie şi Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice şi farmacentice Cluj. II-111

■

Dr. Lăzărescu, medic-şef al Casei Cercuale, Specialist în boale Interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p' m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

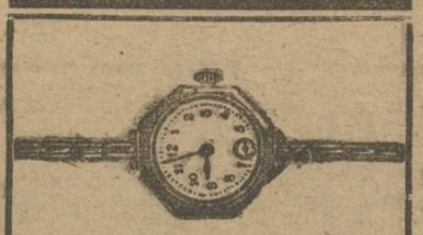

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în aur, argint şi nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö şi Braunfeld

Cluj, Piaţa Unirii No. 9

20 **Telefon No. 350**

Noua lege de presă maghiară

— Ce s'ar impune la noi? —

In graba cu care se înregistrează şi se uită astăzi toate noutăţile, a trecut neobservată o ştire de o deosebită importanţă. Pe biroul Adunării Naţionale dela Budapesta s'a depus Marţi, proectul nouei legi a presei, proect care prin măsurile drastice ce prevede contra vinovaţilor de delicte pe presă, e menit să subordoneze voinţei guvernului orice se publică în cuprinsul ţărei.

Noua lege care e îndreptată în primul rând contra presei destructive — antipatriotice — prevede între altele: delicvenţi să nu-şi mai poată exercita profesiunea pe un timp anumit, închiderea tipografiilor, suspendarea ziarelor, confiscarea averei etc.

Fără să mai comentăm însemnătatea acestei legi pentru actuala stăpânire ungurească, legea fiind adusă în preziua desfiinţărei cenzurei astfel în cât toate publicaţiile vor rămâne tot sub cenzură — o cenzură însă care e lege — ne simţim îndemnaţi să ne punem întrebarea, dacă nu s'ar putea aduce şi la noi o asemenea lege contra unor anumite publicaţii.

Căci cu toată criza de hârtie şi cu toată scumpetea cărţilor, se remarcă zilnic apariţia cărţilor destructive senzaţionale, aţâţătoare etc. cari nu numai că nu sunt necesare dar sunt absolut dăunatoare.

Avem un minister al cultelor şi artelor, n'ar putea oare acest minister să mai micşoreze numărul cărţilor de asemenea conţinut?

Şi nu s'ar putea chiar să le interzică apariţia? Credem că cititorul român n'ar avea nimic de pierdut de pe urma unei atari dispoziţii. Editorii abiaţi după îmbogăţire de pe urma senzaţionalului, ar fi cu aceasta stimulaţi să ne dea celace ne trebuie.

Şi nu s'ar putea de asemenea o mai cuminte cenzurare a filmelor cinematografice, care crează vestita pătură a punguaşilor, spaima de mai târziu a cetăţenilor paşnici?

Intrebările acestea privesc de altcel şi pe cetăţenii ţărei şi poate în primul loc pe ei, întru cât ei ar putea răspunde cu un interes mai mare, care ar implica o reacţiune.

S. P.

Scrisoare din Timişoara

Sărbătorirea centenarului lui V. Alexandri la liceul de fete „Carmen-Sylva"

Duminecă 12 Iunie, a avut loc comemorarea centenarului lui V. Alexandri, la liceul de fete „Carmen-Sylva" din Timişoara, cu o deosebită solemnitate?

In faţa liceului, numeros public aştepta sosirea d-lui ministru al instrucţiunei puclice, I. Negulescu.

La intrare, pe scări erau postate elevele liceului în frumoase costume naţionale şi corpul profesoral, în frunte cu directorul său, Ioan Fodor.

Directorul întâmpină cu alese cuvinte pe domnul ministru şi-i urează bun venit în mijlocul acestei instituţii tinere, dar promiţătoare.

Serbarea se deschide cu „Imnul Regal", intonat cu multă precizie de elevele liceului sub conducerea d-şoarei Anetta Oniţiu, profesoară de muzică.

Urmează cuvântarea ocazională a domnişoarei Ecaterina Ştefanovici, profesoară de limba română, care în frumoase cuvinte şi în limbaj dulce moldovenesc, cearcă să ilustreze personalitatea bardului dela Mircesti. A ştiut să dea un frumos colorit acestei conferinţe, prin citaţiuni alese.

O mică elevă recitează poezia „Rodica".

D-ra S. Telescu elevă cl. III. recitează poezia „Latina Gintă".

Urmează „Dan căpitan de plaiu" fragment, reţitat de d-ra Stela Şandru el. cl. V.

D-ra Hortenzia Marcu el. cl. IV-a recitează cu mult talent, un monolog din „Despot-Vodă" Şi de data aceasta caşi altă dată, a făcut plăcută impresie.

Două „Cântece de vară" bine executate de elevele liceului sub conducerea d-rei Oniţiu vin să dovedească şi ele sârguinţa muncii şi însuşirile elementelor acestui liceu.

Serbarea la sfârşit după orele 12 a. m., sub acordurile „Cântecului ostăşesc".

Au rămas afară din program cinci puncte frumoase, din lipsa de timp.

In asistenţă am remarcat pe domnii: C. Negulescu ministrul instrucţiunii publ., cu doamna, general Găvănescu com. div. I, Avram Imbroane vicepreşedintele camerei, Dr. Nicolae Imbroane prefectul judeţului cu doamna, Nemoian prefectul Lugoşului, Grofşoreanu primarul oraşului, A. Bardoşi subprefectul poliţiei, col. Eliad comandantul pieţii, col. Paplica.

I. Petrovici director regional al înv. sec. şi reprezentanţii tuturor autorităţilor şi şcoalelor locale, profesoarele excursioniste dela liceul de fete „Regina Maria" din Bucureşti şi un foarte numeros public.

Domnul Negulescu s'a arătat perfect mulţumit de felul cum se munceşte la această şcoală şi a felicitat pe directorul ei.

Şi de data aceasta liceul „Carmen Sylva" de subconducerea distinsului director I. Fodor, a fost la înălţime.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂŢI:

Luni, Marţi, Miercuri:
„CEZARINA" Partea VI.
Joi, Vineri, Sâmbătă:
„CEZARINA" Partea VII.
Duminecă:
111.

CINEMA URANIA:

Luni, Marţi:
Miss Napoleon. Lilly Paussy.
Miercuri:
MODELUL.
Joi, Vineri, Sâmbătă:
Morell P. I. Morell Prangaterul. De Cate.
Femeea Philantropa.
Duminecă:
Morell Partea II.
Marionettele.

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

Sinodul arhidiecezan din Blaj

Sedinţa a II-a.

Şedinţa a doua s'a ţinut în sala de gimnastică a liceului de băieţi sub preşidenţia I. P. S. Mitropolit. S'a desbătut rapoartele comisiilor financiare şi administrative.

In urma raportului comisiei financiare s'au adus următoarele hotărâri:

1. Diurnele şi spesele de călătorie ale persoanelor bisericeşti cari nu s'au schimbat dela sinodul din 1896 încoace, să se schimbe conform împrejurărilor schimbate. Dar pentru ca să nu fie prea greu pentru parochii, când ies protopopii să-şi potrivească astfel lucrul, încât să poată cerceta mai multe parochii în aceaşi zi şi diurnele şi spesele să le împărţească pe toate.

2. La reuniunea archidiecezană de asigurare contra locului să se facă evaluări nouă de valoare după împrejurările schimbate şi astfel să se statorească taxe nouă.

3. Pentru administrarea averilor bisericeşti să se editeze un manual, care să cuprindă şi elemente de contabilitate.

4. Pensiunea preoţilor bătrâni şi a văduvelor şi orfanilor de preoţi să se schimbe din coroane în totătăţia lei începând cu 1922 şi totaşa să se schimbe şi taxele pentru sporirea acestori fonduri. Prin aceasta sinodul a dat o frumoasă dovadă de spiritul de jertfă, de care e condus.

5. Preoţii, cari fără voia Ordinariatului şi-au părăsit parochia şi clericii, cari fără nici-o cauză nu voiesc să se hirotonească, să se provoace ca să înapoieze seminarului teologic spesele avute cu creşterea lor.

Pe viitor să nu se mai primească tineri la teologie, decât dacă dau declaraţie, că după absolvirea cursurilor se preoţesc. In caz contrar restitue spesele avute cu creşterea lor.

Comisia administrativă propune şi sinodul primeşte următoarele:

1. Parohiile să nu se contragă ci din filiale mai mari să se facă parohii. Până vom avea preoţi destui, parohiile vacante să se administreze de preoţii apropiaţi dar aceştea să fie datori a fi în parohia administrată cel puţin în 2 zile pe săptămână. Unde parohiile aceste sunt aproape, să se permită preotului, ca să poată ţine şi liturgie de două ori în Duminecă şi sărbători.

2. Pentru administrarea interimală a parohiilor să se dea administratorilor salariul de bază. Administratorii aceştea însă nu pot cere diurne şi spese de călătorie.

3. Noua aranjare a protopopiatelor să se amâie până după noua împărţire a judeţelor.

Şedinţa a III-a.

S'a ţinut la 23 Iunie a. m. S'au luat în discuţiune propunerile comisiei organizatoare. S'au adus următoarele hotărâri mai importante:

1. Sinodul protestează contra agitaţiei nesocotite şi pătimaşe contra încheierii concordatului, care e reclamat de interesele mai înalte ale bisericii şi statului.

2. Osândeşte încercările de desbinare pe motive confesionale, acum când statul pentru consolidarea sa are mai mare nevoe de conlucrarea armonică a tuturor. Chemărilor de a părăsi biserica, Sinodul le răspunde, reinoind juruinţa de alipire sinceră şi nestrămutată faţă de S. Scaun al Romei. A fost subliniată de aplauzele unanime ale sinodului declaraţia *păr. dr. Dălanu*, care a spus limpede, că în România mică a putut să aibă loc ideea unei biserici de stat, dar aceasta nu are drept la viaţă în România mare ci trebue să se dea tuturor bisericilor cea mai deplină libertate şi egalitate.

3. Sinodul care pentru pregătirea clerului înalt înfiinţarea unei facultăţi de teologie catolică pe lângă universitatea din Bucureşti.

4. Sinodul cere să se dea Clerului o pregătire cât mai înaltă, dar pentru cazuri excepţionale, când ar fi primejduite interesele mai înalte bisericeşti, să poată fi preoţiţi şi bărbaţi cu pregătire mai puţină, dar cu trecut onorabil.

Sedinţa a IV-a

A fost ocupată cu chestiunea şcolară. Au fost discuţii vii şi foarte interesante, pentru că aceasta e o chestie arzătoare. Au luat cuvânt mulţi şi s'a ajuns la următoarele hotăriri aduse cu unanimitate:

1. Să se susţină toate şcolile confesionale.

2. Mitropolitul cu Episcopii sufragani să trateze cu guvernul chestia şcoalelor, aşa că aceasta să fie rezolvită, cum cer interesele mai înalte ale bisericei şi ale statului.

Sinodul s'a închis la orele 11 noaptea. *Rap.*

Revista pressei germane

D-l Dr. Siegfried Klokner a început să publice în ziarul „S. D. Tageblatt" o serie de articole asupra reformei administrative. In articolul prim îşi expune astfel punctul său de vedere:

„Ca urmare la proectul de lege pentru reforma administrativă, voi da următoarele desluşiri, critici şi propuneri pozitive; semnalez însă deacuma, că critica aceasta nu o fac din punct de vedere politic sau social al unei grupări nici din punctul de vedere al unei profesiuni, ci intenţionez numai privirea lui obiectivă ca din partea unui specialist".

Ocupându-se de partea generală zice:

„Autorul spune foarte corect, că nu voeşte să transplanteze administraţia nici uneia dintre provincii ci se lasă inspirat de toate luându-le ce este mai bun. De fapt el va şi luat din toate izvoarele aceste, din unul numai cadrele exterioare, din altul sufletul.

Proectul în forma aceasta poate fi bun pentru provinciile cu o cunoştinţă de drept mai inferioară, dar d. e. pentru Transilvania este prea îngust. Regatul vechiu stă în ceeace priveşte desvoltarea comunelor acolo unde sta Transilvania în 1870 sau 1886. Ţărănimea a devenit aproape acuma liberă, caracterul oraşelor se deosebeşte din ce în ce mai mai mult de cel al satelor. Dacă trebue să existe o formă unitară ea trebue aleasă după trebuinţele părţii celei mai înaintate; celelalte vor înainta şi se vor acomoda mai uşor. Face impresia caşi când proectul ar fi purtat puţină grijă în privinţa aceasta".

MARE EXPOZIŢIE 9
la magazinul de modă
Lőrincz şi Tóth
Cluj, Piaţa Unirii No. 8.

Suveranii la Sibiu

In ziua de 23 Iunie, Suveranii au trecut prin Sibiu, ducându-se la Alba-Iulia. In Sibiiu Suveranii au fost întâmpinaţi de autorităţile militare şi civile şi de mitropolitul Bălan care le-a urat bună venire în oraşul nostru.

Dela gară. Suveranii au trecut la şcoala de specialităţi şi tragere a cavaleriei unde au primit defilarea trupelor de cavalerie.

După aceea, au inspectat şcoala, iar la orele 11 a început programul, care din cauza ploilor s'a executat în manej închis.

La orele 1 d. a., s'a servit un dejun la şcoala de specialităţi a cavaleriei, dejun la care au luat parte mitropolitul Bălan, prefectul Comşa, preşedintele tribunalului şi un număr restrâns de invitaţi.

In timpul mesei, trupa teatrală Folino a delectat pe înalţii oaspeţi.

La orele 3.30 a început concursul hipic, la care ofiţerii au dat dovadă de o pregătire neaşteptată.

Concursul s'a terminat la orele 6, când M. S. Regele a împărţit „proprio manu" premii.

Relaţiunile economice
şi comerciale româno-cehoslovace

Intr'un interview dat ziarului „Narodni Listy", d. Ehrenfeld, noul guvernator al Ruteniei subcarpatene (Cehoslovacia), a făcut următoarele declaraţiuni asupra relaţiunilor acelui ţinut cu România:

„Delimitarea frontierelor cu România nu s'a sfârşit; românii continuă să ocupe mai multe regiuni, care, după tratatul de pace, aparţin republicei ceho-slovace. O convenţie comercială s'a încheiat între Cehoslovacia şi regatul României. Transportul persoanelor din Cehoslovacia în România se face prin Királyháza spre Marmaţia Sighet şi prin Hilmi, Satul Mare, Oradia Mare, Cluj, spre Bucureşti.

Transportul mărfurilor se face prin aceleaşi căi. Rutenia subcarpatină, afară de Dunăre, este singura cale pentru transportul persoanelor spre România.

Importanţa sa primordială este în funcţie de relaţiuni active comerciale cu România, de exportul produselor industriale în România şi de importul naftei şi cerealelor din România. Reglementarea, îmbunătăţirea şi reducerea tarifelor vor contribui mult ca să permită produselor industriale de export din Cehoslovacia să parvină pe piaţa română şi vor uşura importul cerealelor."

Vopseşte curăţă şi spală
cel mai eftin, şi mai frumos
spălătorie şi vopsitorie chimică de stofe
„KRISTÁLY"
CLUJ, Fabrica şi prăvălia centrală: Bucovina No. 32. (fost Munkácsi) 74
Primeşte şi face expediţii cu poştă.
Representantul din Bistriţa este: M. V. Grünberger Piaţa No. 43 (sub gălete.)
Telefon 500—11211.

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti.)

Ora 2 p. m

Consiliul de miniştrii, în şedinţa sa de eri, a admis rezilierea contractului Brutinel. Ocupându-se cu chestiunea importului a admis principiul libertăţii importului, prevăzând revizuirea taxelor din trei în trei luni; a hotărît apoi scăderea taxelor de export dela 250 lei la 100 lei pe cap de vită, plus 20 lei provizion, hotărît în condiţiunile recuperării materialului rechiziţionat de germani. Luând în discuţie legea industriilor, a admis întinderea privilegiilor asupra unor industrii din Ardeal.

■

Muzeul Renaşterii Naţionale s'a hotărât stabil în palatul Rosnovanu din Iaşi. Va cuprind acte documentate asupra fazelor istorice şi politice dela Tudor Vladimirescu; comitetul sub prezidenţia A. S. R. Principele Carol şi sub Patronagiul M. S. Regelui va lansa un apel către public.

■

S'a prins la Silistra, unde erau ascunşi, fotograful Gheorghief şi comitagii Topolof şi Svanof, cari declară a face parte din banda 60. susţinută cu arme şi muniţii de ofiţeri superiori bulgari

■

Congresul social-democrat care a luat sfârşit Joi, a hotărât trimeterea unui reprezentant în comitetul executiv al Internaţionalei a 4-a ales în persoana senatorului George Grigorovici.

■

Primăria Capitalei a dat judecăţei ca contraventenţi, pe toţi restauratorii, cafegii şi cofetarii cari au refuzat preţurile maximale; pedepsele vor fi amenda şi închisoarea.

■

A. S. I. Principele Huro-Hito, moştenitorul tronului japonez, care călătoreşte actualmente în Belgia şi Italia, şi-a anunţat oficial sosirea pentru luna August.

Eri s'a pus piatra fundamentală a Catedralei încoronării din Alba-Iulia.

■

Grupul etremist majoritar, compus din 30 membrii, a hotărît să demisioneze din parlament, în caz dacă guvernul nu va face concesii în privinţa legii agrare.

■

Părinţii a două fete dela şcoala „Elena Doamna" au depus acuzaţie împotriva deputatului profesor Vasile Hancş, care în calitate de preşedinte al juriului de examinare a vrut să le ademenească spre a le silui: senatorul Nicolae Tănăsescu, aducând chestiune în Senat, s'a admis urgenţă pentru desvoltarea interpelării.

■

Ştirea călătoriei oficiale a M. S. Regelui în Franţa se desminte; M. S. va pleca după închiderea sesiunei parlamentare, pentru a urma o cură de-o lună într'o staţiune balneară Franceză, călătorind ca particular.

No. 1490—1920

Publicaţiune.

... aduce la cunoştinţă amatorilor, ca la Grupul 5 Aviatie Someş-sat, se va ţine licitaţie publică în ziua de 2 Iulie a. c. pentru vânzarea materialelor diverse ce numai sunt bune de întrebuinţat în serviciul armatei. Acestea se pot vedea în fiecare zi între orele 8—9 dimineaţa. 824

Din lumea ştiinţelor

Sărbătorirea profesorului Einstein la Londra

Profesorul Einstein a ţinut în Anglia mai multe conferinţe. Vorbind la Kings Kollege din Londra despre „Desvoltarea şi starea actuală a teoriei relativităţii, Lordul Haldane care prezida şedinţa s'a exprimat astfel despre marele savant:

Am fost mişcat azi dimineaţă, văzând pe distinsul nostru oaspe părăsindu-şi casa, pentru a contempla mormântul lui Newton. Ceea ce a fost Newton pentru secolul al 18-lea, e Einstein pentru veacul al 20-lea. Einstein a dat o concepţie a universului, o concepţie mai revoluţionară ca acea a lui Galilei, Capernic sau Newton. El ne-a învăţat să ne închipuim universul exterior ca relativ în realitatea sa pentru ştiinţă. El ne-a dat o concepţie care ne duce înapoi la înţelesul mai profund al ştiinţei însă-şi.

Noua doctrină ne vine dela un om, care se distinge prin dorinţa de-a se eclipsa cât mai mult, dar care e stimulat de puterea geniului care nu permite individualităţii pe care a pus stăpânire, să stea liniştită o clipă. El stăpâneşte instrumentul formidabil al matematicelor şi are pe de-asupra şi imaginaţia creatoare a unui preot. A produs creaţiuni, în aparenţă din nimic, într'un fel cum numai geniul o poate face; pe de-asupra e şi un musicant, care cântă cu un sentiment şi o pricepere, cum rar se găsesc chiar şi la cei mai desăvârşiţi profesionişti. Secolul al 20-lea a produs pe unul din cei mai mari cugetători cari i-au văzut ultimele 5 veacuri, şi suntem mândri că suntem aci să-l salutăm.

Grădina Zona
restaurant
Str. N. Iorga 15.
!!!
Sa deschis cu 1 Maiu. Mâncări gustuoase, beuturi excelente, preţuri moderate, serviciu culant. Se primesc şi abonamente în condiţiuni avantajioase. Muzică de forţă

De vânzare
casă cu etaj din Str. Regina Maria 51, colţ, potrivită pentru a o transforma în prăvălie. Informaţiuni se pot lua la ing. Pohl Cluj, Str. Iuliu Maniu 6, et. III. 4. până la orele 3—4 p. m. 766

Chemare pentru Tuberculoși

Rusaliile se apropie și cu ele ziua aleasă de noi în folosul tuberculoșilor.

Glasul Meu se ridică din nou, spre a vă cere ajutor! Mă bucur de tot binele ce-l putem face împreună, celor mai nenorociți dintre cei ce suferă, acelor tuberculoși, al căror număr crește îngrozitor.

Munca ce o avem de săvârșit e anevoioasă!

Trebuie să clădim sanatorii, să izolăm bolnavii, să îngrijim copiii!

Dar, ne trebuie bani! Viața e scumpă, suferințele sunt mari și nenumărate.

Voi cari sunteți sănătoși, gândiți-vă la cei ce suferă.

Dați pentru dânșii, dați din adâncul inimei!

Nici un dar nu e prea mic, prea neînsemnat, fiecare firimă e primită cu bucurie.

Binecuvântarea lui Dumnezeu, a Mea și a miilor de suferinzi va fi cu voi.

Dumnezeu vă va răsplăti în ceeace aveți mai scump.

MARIA,
Regina României.

ȘTIRI DE PESTE HOTARE

Impozit pe averile din răsboi în Ungaria

Ministrul de finanțe Hegedűs a promulgat proectul de lege pentru impozitul pe averile mari cari trec de un milion de coroane, câștigate în răstimpul de la 12 Iulie 1914 până în Martie 1921 și cari vor trebui să plătească taxa dublată.

Cei cu averi mai mici de un milion vor trebui să dovedească prin acte când au câștigat averea înainte sau după epoca prevăzută în impozitul actual,

Al 3-a congres al internaționalei a 3-a.

La 17 Iunie s'a deschis la Moscova al 3-lea congres al internaționalei a 3-a.

Participă la acest congres delegații ai partidelor comuniste din toată lumea.

Partidul comunist român nu este însă reprezentat la congres.

Moartea unui prietin al României.

La Sofia a încetat din viață Marcu Balabanoff fost pe vremuri ministru plenipotențiar bulgar la București.

In această calitate, însărcinat fiind de decedatul Stambuloff, a oferit regelui Carol I. al României, coroana Bulgariei.

Decedatul nostru rege a refuzat coroana oferită, așa că unirea româno-bulgară urmărită de Stambuloff pe atunci prim-ministru nu s'a putut înfăptui.

Bătrânului prieten al României, care a murit sărac i s'au făcut funerarii naționale, iar regele Boris a asistat personal la înmormântarea fostului diplomat bulgar.

Regentul Serbiei în România.

Ziarul „Narodny Listy" din Praga, anunță că prințul Alexandru, regentul Serbiei, va pleca la Praga, dar de aci va pleca la București ca să facă o vizită familiei regale române.

Candidații României pentru curtea de justiție internațională

Societatea națiunilor hotărând în prima ei adunare crearea unei înalte curți permanente de justiție chemată să rezolve conflictele dintre state, urmează ca în viitoarea sesiune ce va avea loc în Septembrie la Geneva se va face alegerea celor 11 judecători cari vor intra în compoziția Curții.

Fiecare stat va trebui să prezinte o listă de 2 candidați, ce vor fi propuși de grupurile naționale de pe lângă curțile de arbitraj din Haga. In urma recomandărilor facultății de drept și a Curței de casație.

In urma consultărilor ce au avut loc au fost desemnați din partea României d-nii: Corn liu Manolescu-Râmniceanu, fost prim președinte al înaltei Curți de casație și Dem. Negulescu, prof. universitar și delegat al României la soc. națiunilor.

Stambulynski despre presă

In ședința Sobraniei dela 9 Iunie primul ministru d. Alex, Stambulinski a numit pe ziariști „apașii condeiului". El a declarat că nu va suspenda cenzura presei, care s'a dovedit folositoare.

Vă face însă să se voteze o nouă lege contra apașilor condeiului" și care să prevadă pedepse aspre pentru autorii articolelor calomnioase și al știrilor inexacte.

Aceste declarațiuni au făcut o penibilă impresie în cercurile ziaristice.

Ceho-Slovacia, Jugo-Slavia și România

Sub acest titlu „Journal de Généve" scrie:

„Ministrul român de externe a plecat la 9 Iunie dela Belgrad la București. Alianța între România și Jugo-Slavia cuprinde, după declarațiile oficiale, stipulațiunile principale următoare:

1) Aliații asigură starea de pace în Europa centrală.

2) Aliații asigură aplicarea dispozițiunilor tratatelor de pace dela St. Germain, Neuilly și Sévres.

3) Aliații se angajează să organizeze și să mobilizeze o armată puternică în caz de atac al unuia din statele aliate, de către unul din statele învinse.

„Șeful statului major general român Cristescu se va duce la Praga, unde va încheia o convenție militară cu Ceho-Slovacia pe baza convenției militare dintre România și Jugo-Slavia. Acest demers a fost deja examinat la Belgrad de d-nii Pasici și Take Ionescu. Un delegat jugoslav va merge la Praga odată cu generalul Cristescu".

Andrassy și Evreii

In adunarea partidului socialcreștin Andrassy a ținut o senzațională cuvântare în care mărturisește credințele sale în chestiunea evreilor din Ungaria. El declară că Ungaria are nevoe de concepția creștină în viața de stat și că Evreii trebuesc împiedecați de a mai ajunge în conducerea oficiilor importane. El afirmă că Evreii nu sunt oameni de încredere și nici odată n'au în vedere interesele statului.

Hlinka și Cehoslovacia

Un ziarist maghiar sosit din Cehoslovacia vorbește despre declarațiilei lui Hlinka, conducătorul slovacilor în timpul dominației maghiare. După acesta el ar fi declarat că teritorul slovac va fi autonom iar minoritățile nu vor avea numai autonomia culturală ci și cea administrativă.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

LAC PENTRU UNGHII LUX

TOATĂ LUMEA Să ceară la manuecure Lacul „LUX" Dă-i-ul garantat 10 zile. Cere Manecure pe cărțica cu gramul ANGROS & DETAIL

DEPOZIT GENERAL S. BARASCH REGALA 9. & TELEFON 26/81

Lacul cel mai bun pentru unghii. Revânzătorii cu rabat 30% de la o duzină.
Bucata Lei 25—
En gros și detail.
BARASCH București, Str. Regală No. 9.
810

Reclama 286

Spre atenția fabricilor ferestraielor si morilor!

Curele de mașini
cu argăsire vegetală sau curea de chrom;
curele de cusut și de legat
argăsite cu alaun sau cu chrom, precum piei technice de tot soiul în stare
571
să concureze cu fabricatele străine
să află la
Frații Renner & Co.
Fabrică de piele s. a. Cluj

CONCURS!

Direcțiunea Domeniilor în Cluj angajează: 1 funcționar — expeditor, cu leafa budgetară de Lei 315 — și îndemnizațiile cuvenite.

Cererile sunt a se înainta până în 15 Iulie a curent Direcțiunea Domeniilor Cluj, Piața Cuza-Vodă No. 8. 798

Doi monteri români pentru apaduct și electricitate cu praxă mai îndelungată pe lângă plată bună, caută urgent:
Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească
TEODOR MAIOR
Cluj, Calea Victoriei 7. Telefon 577.
Tot acolo materiale electrice, instalații și mașini de scris cu preț redus.

Grădina Teatrului-Varieten
București, Strada Cimpineanu No. 5
„Femina"
757
In fiecare seară de la 8½ până la 11½
Mare Spectacol de Varieté
De la 11½ în sus: Cabaret, Dans, Canto și alte distracții
Două orchestre. Restaurant de primul rang. Băuturi streine și indigene.
Intâlnirea Elitea Bucureștene.

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la
Marea Drogueria Rozsa
Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

OBERNIK & DRUCKER
VIENA, PRAGA, TRIEST, TIMISOARA,
FIERARIE și SCULE en gros
Butoaie de fier zincuite Mannesmann-Thale
ARTICOLE TECHNICE. Depozit în CLUJ la:
„CONTINENTAL" Intreprindere comercială,
823 Calea Regele Ferdinand No. 34, parter 6. Reclama 647

„Triple sec" Spirt pentru punciu și toate soiurile de liquer-uri, numai cu inscriptia noastre sunt veritabile.
ELEONORA SZILAGYI 599
facrică de liqueri și alte specialități.

Transporturi de mărfuri Curse cu automobile
In ori ce direcție execută
34 cu prețuri convenabile:
Emil Blaga
CLUJ, Piața Stefan-cel-Mare No. 7.
Telefon 2-70. Telefon 2-70.

Noutăți de vară
Calități din timp de pace au sosit la
Firma **NEUMAN M.**
magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.
Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 431

TOȚI ABONAȚI ziarului Infrățirea

au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de doauă ori. Pentru restul de cuvinte va plâti 50 bani de fiecare cuvint. □

22
Este adevărat artistic, cum se curață și vopsește la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

PERFECTĂ dactilografă din regat, cunoscând și limba franceză caută post la instituție mare. Doritori se pot adresa la adm. ziarului.

INVĂȚĂTOR diplomat caută oficiu, pe lunile de vară, eventual pe mai departe. Adresa: Ioan Cobciu învățător, Topadeșartă p. Nădășel.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE aranjament de dormitor coplett. Informații Str. Viz No. 1, etaj I. 825

CASA de bani, deasupra cu birou perfectă stare vinde ieftin. Calea Victoriei No. 35 Cluj.

DE VÂNZARE ieftin casele din Str. Tunari (Zápolya) 9. 6 camere, dependențe, grădina etc.

PRÂNZITOR complect și una canapea se vinde ieftin Str. Tunari 9.

DE VÂNZARE aranjament masiv de sufragerie, cu covoare mari de pluș și una mașină de cusut pentru croitori de domni sistem „Singer" Str. Iuliu Maniu No. 4. II. 4. 820

DE VÂNZARE un cal 4½ ani, trăsurică pe două rate, ham, mobile frumoase albe cu glasură, pentru salon sau odaie de dame, casă de fier. Adresa la ziar sub 808. 808

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

DIN CAUZA plecărei mele în străinătate vând o instalație modernă de farmacie și droguerie, informați I. Știopu, Str. Saguna No. 20 parter Ofertele se primesc pe adresa de mai sus.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzatorii ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

Diverse:

ATELIER DE CUSĂTORIE și guvrat pentru dame, guvrez orice haină în 24 oare cu preț moderat, cusutul la o haină unșoară de stradă 150 Lei. Strada Trecătoarei (Átjáró-u.) No. 12 a. 817

SE CAUTĂ companist cu capital pentru întreprindere mare cu drogue și chimicale în oraș mare comercial din Ardeal, având concesiune și instalație modernă. Informați se pot da la adm. ziarului Infrățirea.

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Națională din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

Toată elită Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestitii mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar.
329

Anunț

Regimentul 16 Infanterie Calea Dorobanților Cluj, cumpără furaje, fân, pae și ovăs în cantități mari.

Cei interesați să prezinte ofertă. Sunt preferați producătorii direcți. Se cumpără furajele loco gara producător sau transportate la Regiment.

Comandantul Regimentului 16. Infanterie
Colonel *Roman*.
819

Radio 1150

AVIS.

„Ardealul" Intreprinderea Comerciala, Soc. în nume colectiv Cluj, Str. Minervei (Schütz János) No. 11 ofera cu prețurile cele mai avantajoase renumitele vinuri de Podgoria Aradului (Musca, Magharat, Siria, Ghioroc, Minis).

In Restaurantul și Bodega New-York se servesc vinuri și țuică din pivniță soc. „ARDEALULUI".

Vânzare en gros și en detail. *Pivnița se află în Strada Mico No. 10.* (în spatele Bibliotecei Universitare) și va fi deschisă începând din *1 Iulie 1921 zilnic dela 4—6 p. m.*

Onor. Public este rugat să binevoiască a se convinge de promptitudinea serviciului, de superioritatea beuturilor și de prețurile fără concurență.

„ARDEALUL"
813 Intreprindere Comerc. si industrială Soc. în Nume Colect.

Publicațiune.

Regimentul 12 Călărași din garniziona Careii-Mari aduce la cunoștința generală că în ziua de 15 Iulie 1921, ora 10 dimineața se va ține licitație publică cu oferte închise conform art. 72—83 din legea contabilității publice la reședința regimentului în garniziona Careii-Mari pentru aprovizionarea cantității de:

1.000.000 kg. fân
750.000 kg. pae

Ofertele pot fi făcute și pentru cantități mai mici și vor fi însoțite de garanția de 10% din valoarea furniturii fie în numerar sau în efecte garantate de stat.

In ofertă se va arăta precis cantitație oferită prețul unitar pe chilogram și condițiunile de predare.

Supra oferte nu se primesc.

Caetul de sarcini și condițiunile ce trebuesc să indeplinească furnitura se pot vedea la Regiment în orice zi de lucru de la orele 8—12.

Comandantul Regimentului 12 Călărași
Colonel N. Todertla.

In stradă principală e **de vânzare** din mână liberă:

o casă cu 5 încăperi

cu prăvălie și tot aranjamentul modern și luxuos pentru măcelărie, curte spațioasă. Informațiuni se pot lua la administrația ziarului.
822

Postăvăria 606
Solomon Zauderer
Cluj, Str. Regina Maria 40.

Au sosit mare asortiment de stofe pentru haine Bărbătești și Dame diferite culori moderne cu prețuri foarte reduse.

Se caută

2—3 camere și bucătărie de închiriat, eventual cumpărându-se și mobilierul din case.

A se adresa la Administrației ziarului Infrățirea sub „Profesor".

Salonul de modă
„VENUS"
și a mutat atelierul în
Cluj, Strada Memorandului No. 13 lângă Missir.
Confecționează cele mai elegante costume englezești precum și rochii de stradă, serate, teatru, bal etc. pelângă prețuri convenabile.
108

„MISSIR"

Str. Memorandului (Unio-u.) 11.
Marfuri de prima qualitate

Stofe pentru Dame
Stofe Bărbătești
Mătăsuri fine
Mouselinuri
Dantilarie
Panglici
Pânză dublă 175—200 ctim lat.

Aitas pentru plăpumi 180 lat.
Converture de Tüll.
Perdele de Tüll.
Covoare și Preșuri
Linoleum 70—90—180 200—275 ctim lat

Articole de Mariage. 17

Incaltaminte Fine

Pentru Mori și Proprietari de mașini!

Avem depozitat în calitate prima:

Pietre de moară
Site de mătase
Ciocane de moară
Curele de transmisiune orig. engl. și germane
Curele de cusut
Nituri pentru curele
Unsoare de curele
Ulei pentru mașin Nr. 15
Ulei pentru mașini Nr. 16 raf.
Ulei pentru cilindre
Ulei pentru dinamo
Unsoare Tovote
Klingerit
Moorit
Asbest
Garnituri grafitate
Garnituri de Asbest
Garnituri de seu
Cositor englez
Chingi de cânepa pentru moare
Saci
Copci pentru curele
Discuri de smirghel
Sticle p. nivel de apă
Manometre
Cane pentru ulei
Ungători automatice
Discuri pentru curele
Tevi p. nivel de apă

Departamentul Mașinelor
al reun. agr. săs. ard.
Sibiiu, Strada Sării No. 22.
Sighișoară, Str. Baier No. 47.

Radio 758 **JOAN COSMA**

frânghier Cluj, Str. Galamb 14. Intreprinde orice lucrări în aceasta branșă, precum și frânghii pentru mașini ciagătoare și totfelul de frânghii pentru agricultură cu prețurile cele mai reduse.
548

AGRICOLA

SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURĂRI GENERALE BUCUREȘTI

Capital social: 10 milioane lei, din cari 5 milioane deplin vărsați.

Reprezentanța Generală pentru Transilvania, Maramureș și Crișana în
502 **CLUJ,**
Str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii. Telefon No. 621.

AGENȚII PRINCIPALE:

CLUJ la „Banca Centrală" Str. Regina Maria 6—8. ORADEA-MARE la Banca „Hillinger & Illyés" Str. Regele Ferdinand 6. SATU-MARE, la „Banca Română" soc. anonimă, Piața Victoriei 6. SIGETUL-MARMAȚIEI Pécsi și Fried arhitect și inginer. SIMLEUL-SILVANIEI, în regia propri.

Asigurările se pot efectua la orice agenție, în condițiuni avantajoase

„GAMBRINUS"

RESTAURANT
Piața Unirii No. 24
Mâncări gustuoase, beuturi escelente. Serviciu cu-lant, prețuri moderate 653

M. ANGHEL
210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40
Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neintrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

AVIZ!

Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 115
PENTRU
MICA PUBLICITATE

Caut o doamnă sau domnișoară

pentru instruarea și facerea esamenului cu două fetițe pentru clasa II-a civilă în anul 1922. Să zecere pe lângă limba română și franceză și dexteritatea la pian.

804

Condițiunile în scris la adresa: văd. VASILE POP, comuna Oarța de jos, plasa Ceul-Silvaniei, județul Sălaj.

Mare reducere de prețuri la ghetele

716

„TURUL“

ce sau pus în vânzare la depozitul fabricei din Cluj, Calea Regele Ferdinand 14 (f. Wesselényi)

Cea mai bună vopsea de păr în toate culorile.

809 Bucata Lei 15·—

En gros și la detail.

Cumpăr casă

compusă din 3—4 camere și bucătărie. Ofer preț bun.

Oferte a se adrese urgent Administrației ziarului Infrățirea sub „Licurescu“.

Librăria Boroș

Cluj, Calea Regele Ferdinand 2. Telefon 16-92

A sosit o mare cantitate de Registre și rechizite de birou. Tipărituri cu prețuri eftine. 578

1	litră cerneală „Pelican“.	Lei 33·—
1	cutie agrafe	Lei 6·50
1000	buc. plicuri oficiale No. 46	Lei 136·—
1000	coale hârtii de scris Velină	Lei 180·—
1000	coale hârtii de scris concept	Lei 200·—

MARTIN SCHREIBER

DEPOZIT DE CEREALE ȘI FĂINĂ CLUJ, Palatul Mielul Alb (Fehér-Bárány palota). :-:-:

140

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efectuează orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

A sosit la

Cooperativa „Croitoria Românească“

fost Petricaș, Aiudean, Crâncișvan, Niculescu & Comp.

Str. Memorandului No. 8,

619

Un vagon cu **Stofe Franceze** cele mai fine calități și cu prețuri ieftine Se primesc comande cu prețuri reduse. Pentru funcționari reducere specială și plata în rate. Încurajați Cooperația Română.

Cluj. S'a deschis prima

FABRICĂ DE BIJUTERII

din Ardeal.

Confecționează bijuterii de aur și argint. Ceasornice en gros. Furnizează piese de ceasornice. Institut de turnătorie de aur și argint sistem Scheid. Articole dentistitice de aur și argint. Se capată la **Róth și Goldberger** Calea Regele Ferdinand No. 37.

48

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**

18 **Piața Unirei No. 8.**

Stărpitor de șoareci și sobolani

Efect sigur are numai

„TITAN“

în stărpirea șoarecilor și șobolanilor.

1 cutie 12 Lei.

Depozitul principal farmacia Dr. Geza Biro Cluj, Piața Unirii No. 6.

Intreprindere de transport.

Frații Deutsch Cluj, Piața Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcție cu cea mai mare garanță. Biurou pentru controlarea scrisorilor de trăsură. 3

CREMA MARGIT se bucură de cea mai largă popularitate în întreagă lume. Înfrumsețează pielea și îi da fineță rară. Compoziția ei neunsuroasă și înofensiva face să dispară de pe obraz pistruiele petele de ficat, bubițele, încrețiturile întinerește și înviorează chiar și pielea persoanelor mai înaintate în vrâstă. Crema se pune în circulație în tegle de sticlă.

SAPUNUL MARGIT, compoziție fără leșie în frumsețează pielea

PUDRA MARGIT, compoziție de prima calitate, fără materii stricăcioase, acopere învizibil pielea.

57 **Dr. Földes și Hehs Arad.**

Se află de vânzare la toate farmaciile, drogueriile și parfumerii

---

Technica Labora

birou technic de intreprindere.

Magazinul: Str. Regele Ferdinand No. 125.

802 Birou: Calea Victoriei No. 53.

Telefon: Magazinul 144. Birou 77.

A sosit closete, lavoare, de panama, tablă de alamă ori și ce articole technice și electrice.

Nu intrati

în alte magazine, inainte de a cerceta firma

Filip Eisenstädter

(fost Lakatos) **Cluj, Str. Regina Maria 13.**

Izvorul cel mai bun de cumpărat articole mărunte, brodate, galantere, istrumente musicale, jucării pentru copii, articole de lux și de bucătărie.

474 SEPARAT VÂNZARE EN GROS.

Filiala Luca P. Niculescu

14

La Hora Țărănească. Palatul Fehér-Bárány. Cluj.

Oferă onoratei sale clientele cu prețurile cele mai reduse posibil un nou transport de mărfuri sosite ca și restul de articole ce se află in magazin cu prețuri de reclamă

Stofă Lână curată	120	Lei Mtr.	Prosope Bucata	15	Lei Mtr.	Velură Belgiană	60	Lei Mtr.
Stofă Lână curată	75	„ „	Prosope Bucata	20	„ „	Glot toate culorile	18	„ „
Muselin Lână curată 80 lat.	63	„ „	Prosope Bucata	30	„ „	Stofe pentru haine Bărbătești		
Muselin Delen 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	16	„ „	calitate I. 150 lat. . . .	180	„ „
Staubă (Carton) 80 lat. . .	18	„ „	Pânză jolj 80 lat.	18	„ „	Postav de haine 140 lat. .	140	„ „
Staubă (Carton)	12	„ „	Pânză jolj 80 lat.	20	„ „			

Vânzare en gros și en detail. **Sosesc zilnic transporturi noi.**

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul I. No. 255 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Joi 30 Iunie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Organizațiile politice maghiare

Anumite călătorii ministeriale, cari s'au mărginit până acum, ce e drept, numai la declarațiuni și la „interview"-uri, au scos din nou la iveală chestiunea organizărei politice a maghiarilor din Ardeal. Guvernul actual privește cu ochi buni această organizare, și anunță, prin glasul ministrului Ardealului, că autoritățile au primit instrucțiuni să nu facă nici-o greutate constituirei grupărilor politice maghiare.

Participarea minorităților etnice la viața publică a noului Stat român a fost dela început cea mai însemnată problemă de atitudine, care s'a pus tuturor noilor cetățeni români, din ziua în care Unirea s'a proclamat în adunarea dela Alba-Iulia. Hotărârile luate acolo, mai nainte ca neîncrezătoarea Conferință a păcei să fi luat „garanții" pentru proteguirea minorităților etnice, netezeau de minune drumul acestora spre o participare efectivă la o muncă rodnică și comună. Sașii, ceidintâi, au declarat atunci la hotărârile dela Alba-Iulia, și s'au constituit într'un partid național-german, luând parte la luptele electorale, și trimițându-și reprezentanții săi în Parlament.

Ungurii au așteptat. Încălzind în inimele lor rănite o vagă speranță, cu îndemânare hrănită dela Budapesta, au așteptat, la început iscălirea tratatului de pace dela Trianon, apoi ratificarea lui. Erau visători cari credeau sincer că „nedreptatea" războiului va fi reparată de rezultatele păcei. N'a fost însă așa. Tratatul de pace dela Trianon a trebuit să fie iscălit de guvernul dela Budapesta, fără să i se fi putut aduce nici-o îmbunătățire pentru Ungaria, iar Camera franceză a ratificat acum câteva zile acest tratat, care dacă a fost socotit de câțiva oratori mărunți, ca „prea aspru pentru Ungaria", a dat prilejiul în acelaș timp, unui călduros elogiu la adresa României, rostit de d-l Aristide Briand, și unei calde manifestații din partea întregei Camere franceze, care a subliniat cu ovațiuni adevărul că situația de astăzi nu însemnează altceva decât consfințirea unității naționale a românilor.

Astăzi, deci, situația populației maghiare și a celorlalte frânturi de naționalități cari au rămas pe teritoriul Ardealului, nu mai poate da locla nici-un echivoc internațional. Nici-un pretext nou nu mai poate încăpea în fața unor definitive stări de lucruri pentru a îndreptăți o atitudine de espectativă a maghiarilor din Ardeal.

Iată pentruce, desigur, chestiunea organizărei politice a acestora a ajuns pe punctul de a găsi o rezolvare. Am vorbit, la vreme, despre, adunarea dela Huedin și despre partidul politic autonomist. Știri mai recente pomenesc despre o serie de asemenea adunări, ținute la Odorhei și la Târgul-Mureșului, cari, [illegible] parti-

parea națiunei maghiare din Ardeal la viața politică a României întregite.

In lipsă de alte mijloace de cercetare, am fost nevoiți până acum să socotim ziarele maghiare cari apar în Ardeal drept singura oglindă fidelă a sentimentelor opiniei publice căreia i se adresau, și am încercat mereu să deducem, după felul cum erau mai mult îmbrățișate de cititori, adevărata stare de sprit a maghiarilor ardeleni. Iată pentruce, înainte ca această „stare de spirit să-și fi găsit alți tâlmaci, noi socotim încă toate comentariile ziarelor maghiare, demne de un real interes.

Nu mai încape îdoială deci, că organizarea politică este astăzi o idee populară printre ungurii din Ardeal. Niciun glas un mai pledează în bublic pentru așa numita atitudine de pasivitate, pe care o preconiza, un demult, extremistul nostru confrate „Ellenzék".

Dar, întrebarea rămâne, care poate fi *scopul maghiar* al acestei organizări? Partidele sunt ori unde, instrumente politice și avem dreptul să ne întiebăm dacă un asemenea partid nu va fi întrebuințat încă odată, pentru scopuri cari nu sunt mărturisite pe față. Chipul cum înțeleg unii dintre conducătorii populației maghiare desfășurarea acțiunei lor politice viitoare, îndreptățesc în mare parte această bănuială. Căci, noi nu putem înțelege organizarea unui partid național maghiar în Ardeal fără o imediată și efectivă participare la viața publică, menită să înlăture impresia unei mobilizări naționale ale cărei scopări ascunse de regiztență și ostilitate împotriva Statului, nu se pot mărturisi.

Cum am putea noi privi într'adevăr, un „partid", care n'ar fi de fapt decât o „ligă" irredentistă, și care cuprinzând în sânul ei nu numai cetățeni cu drepturi politice, ar chema sub steagul său întreaga populație maghiară din această provincie?

Ori care din aceste două atitudini e de înțeles: activitatea, ca și pasivitatea politică. Pasivitate politică însă, susținută de o organizare fără un scop mărturisit și fără un țel actual și real, — nu putem pricepe, și credem că de aceeaș părere vor fi și acei cari făgăduesc așa de ușor că „un vor pune piedici organizațiilor politice maghiare.

Evenimentele zilei

Ameliorarea vieții economice

Horsea, 25 Iunie.

Lloyd George a declarat la camera comunelor că după anumite fapte, cunoscute de dânsul, are ferma convingere că depresiunea comercială este temperară și ne putem aștepta peste puțin la o ameliorare importantă

Un omagiu

Academia Franceză a sărbătorit pe marchizul Robert de Flers, ce mai tânăr dintre nemuritori. A fost o serbătoare de o calitate excepțională. Pentru a aduce un omagiu la ceea ce e mai bun în spiritul parizian, trei președinți de republică, patru mareșali, floarea literaturei și artei dramatice, floarea publicului feminin, și-au dat întâlnire sub Cupola înaltei instituții.

Robert de Flers este desigur unul dintre reprezentanții cei mai semnificativi ai eleganței, fineții, gratiei și vioiciunei geniului francez. Succesele lui dramatice, literare, ziaristice, sunt legate de însușiri pe cari le-a evidențiat chiar asprul critic care e René Doumic: spirit viu, sclipitor, malițios și totuși blând, eleganță și grație de exprimare, fantezie veselă lipsită de bufonerie, duioșie discretă și fină.

Ceea ce însă ne interesează pe noi mai mult decât consacrarea oficială, solemnă, academică, a acestui mare talent și mare suflet, este că socotim pe sărbătoritul de azi ca pe cel care are cel mai mult dreptul, între toți cei ce s'au apropiat de noi și ne-au iubit, la un răsunător omagiu public.

România are cei drept mulți prieteni în Franța. Dar nu cunosc unul care să fie mai arzător, mai devotat, mai vigilent, mai vibrător de duioșie față de noi, ca Robert de Flers.

Marchizul Academician e legat de România printr'un pact de amicție, nu înțepenit în raporturile oficialității, ci închegat în sângele bătăliilor și zbuciumul durerilor și salutat de gestul strălucitor al săbiilor victorioase.

Noi nu-l putem uita pe Robert de Flers, pentrucă între toți acela cari în vremea măreței dar și tragicei noastre epopei naționale au stat și au suferit alături cu noi, el a fost nu numai scriitorul care ni-a înțeles sufletul, care ni-a cunoscut durerile și ni-a dat îndemnurile de îmbărbătare, dar și soldatul care era gată să-și jertfească viața pentru izbânda noastră.

Căci în Octombrie 1918 când era nevoie să se trimeată prin avion o știre de mare însemnătate generalului Berthelot, comandantul armatei de Dunăre, Robert de Flers fu însărcinat, la cererea sa, cu această primejdioasă misiune. Și iată ce ne spune citarea la ordin de zi pe armată despre modul în care Robert de Flers și-a îndeplinit însărcinarea-i: „In cursul unei legături speciale, tot atât de delicată pe cât de primejdioasă, dl de Flers a sburat la ducere și la întoarcere pe de asupra unui teritoriu inamic de unde a fost continuu bombardat la o mică înălțime."

Pentru tot ceiace a scris cași pentru tot ceiace a făcut pentru noi sub îmboldul unei dragoste mari și înțelegătoare, acum când Academia Franceză, primindu-l în mijlocul ei, dă cea mai înaltă consacrare marelui său talent, ne simțim datori să trimitem lui Robert de Flers cuvintele noastre de recunoștință și de omagiu.

Noua orientare a politicei germane

Marea revistă franceză *l'Illustration* publică sub titlul de mai sus, în ultimul său număr, un articol al corespondentului său din Berlin, ale cărui interesante constatări și concluziuni le rezunăm mai jos:

Dela semnarea tratatului din Versailles politica germană a trecut prin mai multe faze. Ultima a fost aceea când Aliații au hotărât aplicarea hotărârilor de la Londra adică ocuparea Ruhrului, dacă guvernul german nu va executa obligațiunile impuse prin tratat. Apropriindu-și gestiunea bogățiilor regiunei Ruhr, Aliații ar fi avut în mână principalul maj al acelei admirabilie organizații industriale care fac posibilă viața Reichului. In fața necesității poporul german s'a închinat și s'a format cabinetul Wirth pentru a modifica a treia oară orientarea politică germană care constă în a executa condițiunile impuse de Antantă.

In aceste condițiuni ne punem trei întrebări. Este sincer guvernul Wirth? Va fi ascultat de germani? Va reuși să rămâie la putere?

De la intenție la execuție.

In urma declarațiilor lui Wirth și Rathenau putem spune că guvernul e sincer. Timp de doi ani, guvernele succesive au repetat că Germania este dispusă să plătească în marginea mijloacelor sale, dar că cererile Aliaților erau inacceptabile. Astăzi Walter Rathenau afirmă solemn: „Putem plăti dacă voim."

Până acum actele cabinetului Wirth n'au desmințit lui. A vărsat sumele datorite și a dat instrucțiuni precise pentru desarmare. Se pune întrebarea: instrucțiunile guvernului vor fi executate?

De multă vreme funcționarii s'au obișnuit, cu consimțământul tacit al guvernelor, să eludeze ordinele aceluiași guvern în ce privește reclamațiunile Antantei. Ascunderea materialului de război și camflajul unităților regulate și a organizațiilor militare clandestine au devenit ca un reflex la toți acei cari erau însărcinați cu misiunea de a-și desarma țara.

Și nici putea fi altfel, pentrucă șeful departamentului militar generalul von Seeckt declara în în public că nu va ține seamă de tratat. Ori, generalul von Seeckt e în același loc.

Prea puțin timp a trecut de când s'a dat ordinul de desarmare pentru a fi în măsură să-i apreciem efectele.

Reparațiunile

Din contră măsurile destinate să reguleze plata reparațiunilor nu vor putea fi realizate decât pe încetul fiindcă reclamă un plan de reorganizație financiară și economică pe care guvernul trebue să-i elaboreze cu grijă și să-l prezinte Reichstagului. Doctorul Wirth în discursul ținut la 1 Iunie a indicat în linii generale programul său, rămânând prudent în impresiune. A vorbit de monopoluri, de contribuțiuni indirecte, de impozit asupra cărbunelui. Se pune mari speranțe în această ultimă taxă pentru următoarele motive.

Prețul de vânzare a tonei de huilă e 250 mărci (hârtie) ceeace reprezintă jumătate din prețul obținut în străinătate care oscilează în jurul a 2 lire sterline adică 500 mărci (hârtie). Producția normală a părței din Reich nesupusă plebiscitului, adică scăzând basinul Saarrului și Silezia superioară, atinge 150 milioane tone anual. Dacă se impune cărbunele cu o taxă egală cu diferența între prețul de pe piața internă și cel de pe cea externă obținem 37,500 milioane mărci (hârtie). Se știe că germania este obligată a vărsa Antantei 2 milioane tone de cărbuni pe an cu prețul de vânzare al pieței interne. Dacă acest preț va fi dublat în urma taxei, se va primi dela Antantă o compensație anuală de 6 miliarde mărci (hârtie).

Teoretic acest impozit va da mijlocul să se plătească o parte importantă din sumele datorite de germania. Practic se va lovi două greutăți variațiunile schimbului și opunerea sindicatelor de metalurgiștu a căror influență politică crește pe fiecare zi. Reprezentate în Reichstag de partidul popular al cărui e Stresemann dar sufletul e Stinnes joacă în actuala coaliție guvernamentală un rol important și de atitudinea lor poate depinde soarta ministerului.

Guvernul lui Wirth e tolerat de magnații industriei atât vreme cât interesele lor sunt cruțate. Imediat ce va face gestul de a le aține ța pe cale de impozite majoritatea pe care a reușit să și-o constituie în Reichstag se va reduce așa de considerabil încât singura soluție va fi disolvarea.

Chestiunea Sileziei superioare

Declarația cancelarului Wirth asupra necesității pentru Reich de a încorpora întreaga Silezie superioară i-a întărit într'o oarecare măsură poziția cabinetului. Silezia superioară e ca un abces: a spart acum o lună fără a infecta încă organismul european, dar trebuie a conjurat urgent acest pericol printr'o intervenție repede și radicală.

Nu s'ar fi întâmplat nimic în această provincie dacă clauzele tratatului din Versailles relative la ea, ar fi dat mai puține ocazii de interpretări.

Opinia publică franceză favorizează pe polonezi a căror nenorociri nemeritate și lungi suferințe provoacă simpatia.

Dacă simpatia Franței pentru polonezi e firească, ura Angliei e inexplicabilă. In clipa când polonezii luptau contra bolșevis-

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

mului dușmanul comun al civilizației, Anglia sfătuia pe polonezi să capituleze, oprindu-le convoiurile de muniții la Dantzig. Ura contra polonezilor e așa de mare încât l-a făcut pe Lloyd George să afirme următoarea enormitate: că minerii polonezi sunt imigranți și orășenii germani autochtoni. Care-i cauza acestei înverșunări? Fără îndoială similitudinea situației a polonezilor din Silezia superioară și a irlandezilor. Ca și ultimii, silezienii au fost la dispoziția stăpânătorilor străini cari au pus mână întâi pe proprietățile fonciare apoi au desvoltat industrii înfloritoare, pe când minerii vegetau în sărăcie și mizerie. Ca și irlandezul, polonezul e visător, puțin perseverent în întreprinderi.

Din această comparațiune între cauza irlandeză și cea poloneză din Silezia superioară vine ura oamenilor de stat britanici.

In căutarea unei soluții

Prietenia francezilor, aversiunea englezilor au înrăutățit starea de lucruri, încurajând atât pe Polonezi cât și pe germani la rezistență. Rezultatul plebiscitului n'a plăcut nici unora, nici altora. Din această clipă interesații au vrut să-l interpreteze ca în favoarea lor. Majoritatea absolută e a noastră, deci ținutul ne aparține, spun germanii. — Luați cercurile nordice și vestice, ripostau polonezii, dar în regiunea concesiunilor miniere avem cu 20.000 mai multe voturi de cât voi. — Nu-i așa, răspundeau cellalți, cercurile Pless și Rybnik au majoritate poloneză, luați-le; dar atunci districtul industrial constituit de triunghiul Glaiwitz—Tarnowitz—Kattowitz, unde este o maioritate 10.000 glasuri germane, trebue să aparție germaniei.

In prezența amestecului de germani și polonezi nu e decât o singură soluție: să se traseze frontiera așa fel încât să fie un număr egal de polonezi așezați în teritoriul german cu germanii stabiliți în teritoriul polonez. Această soluție n'ar avantaja nici o parte în detrimentul celei lalte. Din nefericire de această soluție nu vorbește nimeni.

Admițând această soluție va trebui să fie tăiate în două regiunea industrială și producția ar putea să sufere momentan, dar cu un regim transitoriu potrivit, se vor limita neconvenientele aceste sciziuni.

Atâta vreme cât această problemă nu va fi rezolvată și acest focar de agitație nu va fi stâns, atitudinea Germaniei va fi nesigură.

Noi, ca corporațiune intelectuală, nu putem aproba această procedare fără șanse de izbândă. Oare frații colegi, dacă guvernul, simplu, ar lua la cunoștință demisionarea, n'ar regreta procedarea pripită? Noi avem pregătirea și chemarea specială pentru instrucție și educație, cu aportul nostru moral și intelectual considerabil, trebue să judecăm calm, temeinic și să nu facem salturi, împlinirea doleanțelor noastre juste, — în marginile posibilității, să o câștigăm stând la postul nostru, nu părăsindu-l. Făcând așa am demonstra că nu suntem destul de pătrunși de chemarea noastră nobilă și sublimă.

Noi, ca corporațiune intelectuală, dispunem, sau am putea dispune, de mijloace morale destul de eficace pentru împlinirea doleanțelor noastre legitime. La aceasta ne lipsește simțul de solidaritate colegială, nu ne putem preciza o ținută independentă și binejustificată în viața politică; servim izolați interesele, de multe ori egoiste, ale partidelor politice fără a ne impune și împlinirea doleanțelor și drepturilor noastre legitime.

Iată pilde: La primele alegeri în România întregită am servit interesele partidului național, care prin desrobirea ținuturilor subjugate își împlinise chemarea și nu mai avea rațiunea de a mai fi, în faptă, am servit interesele unui consorțiu, care prin Consiliul Dirigent, care nu s'o interesat de noi, ajunsese la o la cu carne și nu se putea despărți așa ușor de ea, ba și azi turbură munca unificării sufletești a neamului. Guvernul național și cu el speculanții de toată categoria și-au trăit zilele. A venit guvernul nou și alegeri noui. Pe lângă oamenii de convingeri au trecut în partidul poporului o grămadă de speculanți și oameni cu convingeri — interese — alărnătoare de orce schimbare de guvern.

Am servit în majoritate interesele partidului poporului, fără a cere escluderea speculanților și pedepsirea lor.

Tot așa și cei din partidul național n'au pretins excluderea celor cu „musca pe căciulă." Nici unii, nici alții n'am pretins împlinirea doleanțelor noastre juste.

Alt exemplu: Ministrul Instr. Publice a acordat prime pentru propagandă națională. Invățătorii s'au și pus pe lucru. Nimeni însă n'a spus, că propaganda națională cea mai cu efect ar fi tragerea la răspundere a speculanților și pedepsirea lor. Dacă poporul s'ar convinge, că e ordine, dreptate și curățenie, vrândnevrând s'ar deda și el la ordine. Dacă guvernul ar fi tras la răspundere morală și materială pe toți geșeftarii, ar fi putut satisface toate doleanțele învățătorilor.

Toate aceste sunt lucruri trecute, — va zice cititorul, — dar ce e de făcut acum?

Iată ce! Să ne însușim și să alimentăm un simț ferm de solidaritate colegială să ne precizăm a ținută independentă pe toate terenele, căci suntem o corporație cu un aport moral, intelectual și memorie destul de important, să colaborăm numai cu acele partide, care exclude pe speculanții politicei și care ne asigură și considerarea dorințelor noastre, legitime. Pretențiunile noastre de ordin moral și material să cadreze cu posibilitatea împrejurărilor actuale, să nu fie exagerate. In cazuri speciale ca cel de față, am putea decreta rezistență pasivă, obținându-ne dela orice muncă afară de școală. In fine baza solidarității e disciplina și ordinea, să le introducem și să le practicăm în corporațiunile noastre învățătorești, pentru ca ele să servească de model.

Fără ele nu e solidaritate și fără solidaritate nu putem impune.

Batăr.

Vasile Straut
Invățător director.

La demisionarea învățătorilor

Un mare număr de învățători au demisionat din cauza salariului neîndestulător. E oare corectă această procedare? Trăim vremuri de prefaceri sociale, de crize pe toate terenele. Instituții sociale, a căror înfăptuire pe cale evoluționară era așteptată abia peste decenii, se crează pe neașteptate. — Cine ar fi cugetat, că dascălii români ardeleni, umiliți, împilați, până în vremea din urmă, să facă presiune asupra guvernului prin demisionarea lor în massă? — Și, iată, în unele părți vedem deją, în parte, înfăptuit acest lucru. Fenomenul, în sine, nu-i surprinzător, în timpul de față, când se lucrează mult și decătre mulți, se judecă temeinic puțin și decătre puțini. Nu se calculează cu jurstările, ci ne lăsăm conduși de valurile curentelor spontane.

Nu-i vorbă, avem tot dreptul să fim nemulțumuți. Leafa ni-e neîndestulătoare, iar achitarea ei neregulată e revoltătoare. Nu mai știm nici ce și cât ne compete, sub ce legi și disciplină stăm. Doleanțele nu ni-se satisfac, o pragmatică de serviciu sigură n'avem. Față de amploiații de alte categorii suntem neglijați, se abuzează de răbdarea noastră. Răposatul Consiliu dirigent ne-a făcut slugi la doi domni, la conducere au ajuns, în multe locuri persoane nechemate. Ni-se cere să lucrăm mult și ni-se răsplătește cu puțin.

Fenomenul — demisionarea — nu e surprinzător; procedarea însă nu e corectă și n'are șanse să dea rezultat pozitiv. Noi nu suntem o clasă socială, ca bunăoară muncitorii, să dispunem de resurse materiale pentru o rezistență, o grevă. — Nu suntem producători materiali, ca să putem creia o criză economică. Nu suntem — o corporațiune de amploiați în mecanismul statului, care prin demisionare sau grevă am împiedecă mecanismul conducerii.

ECOURI

Societatea de studii legislative

In urma convocărei d-lui profesor universitar D. Negulescu, un număr însemnat de profesori universitari, magistrați și avocați au fondat în seara de 23 Iunie „Societatea de studii legislative", având revista ei specială.

Scopul acestei societăți este de a elabora proiecte de legi ce vor fi supuse parlamentului prin studii aprofundate juridice și sociale, de a proceda la unificarea legislațiunei în țările alipite și de a prepara întreaga transformare a legislației actuale.

Adunarea a ales un comitet compus din d-nii: C. Dissescu, N. C. Schina, D. Negulescu, D. Dobrescu, Ionescu-Dolj, M. Juvara, Conduratu și I. Cohen, spre a elabora statutele asociației și a organiza revista de studii legislative, a cărei apariție a fost hotărită pentru Septembrie.

„Prințul Poeților în turneu de reclamă

Cunoscutul poet francez, Paul Fort, supranumit și „prințul poeților", va pleca în America de sud unde e invitat de un prieten din Montevideo, pentru o serie de conferințe în diferite orașe din America Latină.

D-l Paul Fort vorbi despre... „El" și poezia lui.

Paul Fort va fi însoțit de Germaine d'Orfer, tânăra-i soție, care va recita din poemele „prințului poeților".

Petragerea lui Bergson

Ziarele au anunțat de curând că marele filozof francez Henri Bergson s'a hotărât să înceteze cursurile sale dela universitate și a cerut să fie pus în retragere la pensie.

Bergson e în vârstă de 61 ani.

Cursurile lui Bergson au avut un mare succes. Ele erau veșnic „en vogue" la Paris. Un public numeros și „mondain" asista întotdeauna la ele.

Bergson vrea însă să se devoteze de azi înainte exclusiv lucrărilor sale filozofice.

După ce a studiat în „Matière et memoire" raporturile dintre suflet și corp. și apoi viața în general în „L'evolution creatrice", Bergson e hotărât să lucreze la o istorie a ideilor morale ale umanității.

„Le Gaulois" reproduce declarațiile d-lui Gillouin, discipol și prieten al marelui filosof, în care sunt descrise munca migăloasă și încordată, de 10 ani, căreia s'a devotat Bergson pentru a scrie „L'evolution creatrice".

Bergson a fost întrerupt în opera sa, de război. El a fost obligat să accepte diferite misiuni în Statele Unite și Spania.

Astăzi însă se va devota din nou, în întregime, lucrărilor filozofice.

Influența lui Bergson a fost covârșitoare, nu numai asupra gândirei franceze, ci și asupra cugetărei engleze, pe care a smuls-o din brațele lui John Stuart, Mill și Hegel, pentru a o azvârli în acele ale filozofiei franceze.

Cititi „Infrățirea"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Cometa care ar fi putut întâlni pământul

Cunoscutul astronom Camille Flammarion publică în ultimul număr din L'Illustration un articol prea interesant asupra cometei Winnecke și dat fiind actualitatea ei și autoritatea omului de știință îl publicăm aproape în întregime.

Cometa Winnecke a fost găsită în 1819 de Pons portarul observatorului din Marsilia care a ajuns un astronom de seamă a făcut importante descoperiri printre care vre-o patruzeci de comete.

Cometa Winnecke a fost însă descoperită de astronomul Winnecke care a regăsit-o după 40 de ani în 1858 și i-a constatat periodicitatea. Ea gravitează în jurul soarelui într'o periodă de 5 ani 320 zile, care variază din cauza perturbațiunilor exercitate asupra ei de puternicul Jupiter — a cărui captivă este căci el a încorporat-o la familia sa cum a făcut și cu alte imprudente libelule cerești — și calculul indică că trebuia să treacă la periheliu, în punctul cel mai apropiat de soare, la finele lunei Iunie. In acest punct distanța sa până la soare este exprimată prin cifra 0,973, aceea a pământului fiind 1.000.

Noule calcule stabilite pe observațiile din anul acesta au îndreptat vechea orbită. In adevăr, această cometă a trecut la periheliu la 13 Iunie.

Dacă planeta noastră ar fi ajuns la punctul tăiat de orbita cometară în același timp cu cometa, ar fi acut loc firește o întâlnire. Altă dată aceste întâlniri erau temute, mai întâi pentrucă unele nuclee cometare păruseră solide sau lichide și fiindcă viteza de translație este enormă; apoi fiindcă compoziția lor gazoasă revelată de observațiile spectroscopice indicaseră gazuri otrăvitoare ca cyanogenul și oxidul de carbon.

Cometa Pons-Winnecke ne-a luat-o înainte cu 12 zile și atunci când vom fi ajuns (25 Iunie) în această secțiune a orbitei terestre prin care trebuia să treacă cometa, aceasta va fi deja la 25 milioane de kilometri depărtare, adică la o distanță de 65 de ori superioară aceleia dela pământ la lună. Pământul parcurgând același drum, aleargă după, dar nu o va ajunge, căci, în această epocă a omului, viteza planetei noastre pe orbită este de 105.000 kilometri pe oră și a cometei 148.000.

Ar fi ca un tren express alergând după unul fulger. Totuși dacă nu vom ajunge cometa, mergem pe urmele ei, și e foarte posibil ca întrarea pământului la 25 Iunie în norul de particule impalpabile pe care a lăsat-o în urma ei, să producă o priveliște cerească destul de interesantă.

O serie de observațiuni concordante au arătat că întâlnirile cometare nu s'au manifestat decât print'o ploaie de stele căzătoare.

Una din primele demonstrațiuni datează din 27 Noembrie 1872. In acea seară a fost o adevărată ploaie de stele: cădeau ca picături de foc din același punct al cerului, situat aproape de frumoasa Andromedă, și ele au căzut așa de abundent de la 7 seara și până la 1 după miezul nopții, încât numărul lor total a fost evaluat la 160.000.

Origina acestei minunate ploi de stele a fost descoperită de Schiaparelli savantul director al observatorului din Milano, care în 1866 stabilise forma eliptică a orbitelor stelelor căzătoare și identificarea lor cu orbitele cometare.

Datorită acestuia, cursul geometric al acestei pulberi cosmice era trasat cu o mână sigură prin adâncimele sistemului solar și stelele căzătoare, considerate până atunci ca meteori rătăcind la întâmplare, deveneau roiuri conduse de legea supremă a gravitației universale. De altfel mai târziu s'a descoperit că cometele se pot desagrega în stele căzătoare.... In acest fenomen trebuia căutată geneza acelei misterioase ploi de meteori din 27 Noembrie 1872, provenind din dislocarea cometei Bicla, a cărei sfărămături împrăștiate dealungul orbitei sale, sub formă de miriade de puncte luminoase, au fost întâlnite de pământ.

Alte roiuri de proveniență determinată sunt reperate exact: lacrimile Sfântului Laurențiu de la 10—11 August care iradiază

Cronica politică

Administraţia Ardealului. — D-l ministru Groza a vorbit la Senat pentru a răspunde unei interpelări în cursul căreia fusese învinuit că părtineşte minorităţile din Ardeal împotriva populaţiei româneşti. Noul ministru al Ardealului s'a apărat cum a putut mai bine de această învinuire, arătând că n'a făcut altceva decât să asculte, cu o egală bunăvoinţă, toate plângerile cari i s'au înfăţişat.

Nu stăruim asupra amănuntului, destul de caracteristic, pe care-l constituie asigurarea d-lui Groza, că „n'a vorbit nicăeri împotriva guvernului;" nici nu cunoaştem deasltfel motivele pentru care un ministru simte nevoia să asigure Parlamentul că nu face opoziţie băncei ministeriale de pe care vorbeşte. Ceeace trebuie să reţinem însă din scurtele explicaţii ale ministrului Ardealului, este declaraţia că d-sa „n'a luat nici-o măsură administrativă în Ardeal" şi că rolul d-sale este acela de a „informa guvernul despre stările de lucruri din Ardeal".

Insfârşit, înregistrăm şi o lămurire autorizată în mijlocul nedumeririlor pe cari le-a stârnit ultimul incident între d-l Groza şi restul guvernului. Credeam, atunci, că ne aflăm în faţa unui serios conflict de atribuţii în ceeace priveşte administraţia Ardealului. Pe de-oparte departamentul Ardealului, pe de altă parte subsecretariatul minorităţilor, iar la mijloc, cu desăvârşire dezorientat, însuş ministerul de Interne. Nu se poate spune că era un spectacol liniştitor pentru buna îndrumare a gospodăriei publice din Ardeal...

Astăzi aflăm, chiar din gura d-sale, că d-l Groza este şeful unui birou de informaţii de care are nevoie guvernul pentru a se orienta în chestiunile ardeleneşti, şi „echivocul administrativ" despre care s'a vorbit rămâne să-l lămurească numai ministrul de Interne, singur, după constatările d-lui Groza.

Intrebarea este numai, ce se va întâmpla când dispoziţiile luate de guvern nu vor fi tocmai în armonie cu „informaţiile" ministrului Ardealului. Pentruca, în călătoria sa de studii prin Ardeal, d-l Groza a dat „interviewuri, a făcut făgăduieli şi şi-a luat angajamente.

Cine răspunde pentru ele?

Intrebarea nu porneşte numai din curiozitate.

Secţia romanească a sovietelor dela Moscova

D-l dr. T. Băltariu sosit din Moscova unde ca prizonier de răsboi încă din 1914 a stat în acel oraş şeapte ani în închisoarea Androniewscky, dă următoarele date asupra stărei de lucruri din Rusia.

Din Moscova a luat fiinţă ca afiliat partidului comunist aşa numita „federaţie a supuşilor străini" (Inostranaia federaţia Pri. R. K. P.) având şi o secţie românească.

Această secţie cu sediul în Moscova este condusă de românii Soki, Seceanu şi Henegariu şi poartă numele de Consiliu a deputaţilor, lucrătorilor, soldaţilor şi ţăranilor români din România, Ardeal, Banat, Bucovina şi Basarabia.

Scopul secţiunei româneşti este propaganda bolşevică şi repatrierea foştilor prizonieri de război din ţinuturile alipite precum şi împărţirea de vestminte şi alimente furnizate de Societatea de ajutor „Nansen".

D-l Băltariu spune că în câmpul de concentrare Androniewsky unde a fost deţinut, sunt prizonieri aparţinând la 93 de naţionalităţi.

D-sa ne mai adaogă că în momentul plecărei sale din Moscova, holera şi tifosul exantematic bântuiau acel oraş.

din constelaţia Perseu (perseidele) urmează în spaţiu acelaşi orbită eliptică ca şi cometa a treia din anul 1862 care, depărtându-se până dincolo de Neptun, până la 7 miliarde kilometri, şi acest roiu, astăzi împrăştiat de-alungul orbitei sale, circulează în jurul soarelui într'o perioadă de 121 ani.

Meteorii de la 14—15 Noembrie care emanează din constelaţia Leului, Leonizii, urmează în spaţiu aceeaşi orbită ca şi cometa din 1866 a cărei perioadă e de 33 ani.

Studiind această orbită Flammarion a descoperit planeta transneptuniană, încă revăzută, care gravitează în jurul soarelui în 330 ani la 6 miliarde de kilometri.

Noi am trecut deja prin pulberea meteorică pe care o lasă în urma ei mica cometă Pons-Winnecke, căci o ploaie de stele căzătoare, cu totul neaşteptată prin numărul şi intensitatea meteorilor, a fost observată la 28 Iunie 1916 în sud-vestul Angliei şi numai această cometă poate fi asociată la acest fenomen. Un spectacol analog e posibil între 23 şi 27 Iunie anul acesta, constituit din stelele căzătoare care emană din constelaţia păstorului, caracterizată prin frumoasa stea Arcturus.

Cometa Pons-Winnecke nu are de loc o înfăţisare înspăimântătoare. Nebulositate vaporoasă, invizibilă cu ochiul liber, dar accesibilă celor mai modeste instrumente, distingem la ea un vârf cometar împodobită cu o vastă egretă luminoasă în formă de evantaliu şi îndreptată spre soare.

Diametru total: 30.000 kilometri, adică aproape de două ori şi jumătate lărgimea pământului. In rezumat, temerile pricinuite de venirea acestei comete prin părţile noastre sunt nejustificate şi se vor solda cu o ploaie de meteori la finele lui Iunie.

Camille Flammarion.

D-l Ion I. C. Brătianu în Ardeal

In ziua de 23 Iunie a. c. la orele 4 a sosit în localitatea Teaca, marele bărbat de stat d-l Ionel I. C. Brătianu însoţit de d-nii Vintilă Brătianu, I. G. Duca fostul Ministru de culte şi d-l Săveanu.

Ajunşi în localitate, au descins la hotelul „Gross" unde au fost întâmpinaţi de către d-nii dr. Vasile Greavu, primpretor al plăşii Teaca şi de d-l Costel Munteanu, agronomul Regional al plăşii Teaca, cari le-au urat oaspeţilor bun sosit.

La ora 5 şi jum. s'a servit o mică masă luată în comun, cu care ocazie d-l dr. Greavu şi d-l Costel Munteanu au toastat pentru marele bărbat, Ionel I. C. Brătianu şi toţi cei de faţă.

După masă s'a discutat mai multe chestiuni din punct de ordin economic şi politic.

D-l Duca şi cu d-l Săveanu s'au întreţinut mai mult cu d-l Munteanu discutând asupra modului cum se aplică reforma agrară în Ardeal şi despre cooperativele săteşti din plasă şi jur.

In acest timp au mai sosit şi alţi oficianţi pentru întâmpinarea vizitatorilor, şi anume, d-nii Bartolomeu Pop, Alexandru Gerghel C. Turcea şi alţii funcţionari.

După o şedere de aproape două ore întreaga suită a părăsit Teaca cu trei automobile plecând spre Reghin Sovata la Bucureşti. Oaspeţii au lăsat o frumoasă impresie în această localitate.

Nu ne cunoaştem...

Ziarul **Izbânda** publică un interview cu d-l Sextil Puşcariu asupra mai multor chestiuni interesând Ardealul. In ce priveşte unele frecări între Ardeleni şi Românii din Vechiul Regat distinsul profesor dela Univ. din Cluj a declarat următoarele.

Nu ne cunoaştem reciproc destul. Comitatea sufletească între ardeleni pe o parte şi munteni şi moldoveni pe de alta nu s'a realizat pe deplin. Astfel că educaţia diferită, sensibilitatea diferită, chiar unele obiceiuri diferite fac ca diverginţi să se ivească adesea între ardeleni şi cei din ţară veche. Vrei să-ţi dau un exemplu concret? Iată: în chestia tratamentului minorităţilor, ardelenii, deşi persecutaţi şi asupriţi veacuri întregi de un prigonitor cum nu se putea mai vitreg, ei nu întorc vrăşmăşia contra maghharimei. Din potrivă, se poartă cu blândeţe faţă de minorităţi. Pe când cei din regat din potrivă; în chestii mărunte sunt mai ales, asprii, severi cu minorităţile. Cu totul astfel stă chestia când e vorba de măsuri de importanţă mai mare şi chestiuni mai grave. Aci, ardeleanul devine intransigent. Iar când e vorba de atingerea suveranităţi statului nu mai are nici o milă. In schimb românii din regat cu cât e vorba de o chestie mai însemnată cu atât devin mai blânzi şi mai iertători. Ce dovadă mai bună de diferenţă în concepţii, vrei? Şi din această diferenţă, decurg multe neînţelegeri iar... din nepotrivirea în educaţie şi sensibilitate, isvorăsc neajunsuri reciproce. Dar acestea nu sunt de cât lucruri trecătoare, inerente unor schimbări radicale ca cele suferite acum...

Pretutindeni în Ardeal se citeşte ziarul „INFRĂŢIREA"

Ştiri şi fapte politice

Programul politic al noului partid al poporului maghiar, care cuprinde formula: „Ardealul este al naţiunilor ardelene" ne-a reamintit acum câtva timp că această năzuinţă autonomică îşi găseşte sprijin în altă lozincă: „Ardealul al ardelenilor, al cărei autor nu este nici vreun redactor dela „Ellenzék" nici vreun orator dela Huediu, ci însuş d. Vaida-Voevod.

Iată pentruce „Patria" se străduește încă odată, prin glasul unui specialist al biografie lui Mihail Kogălniceanu, să „lămurească" ce-a vrut să spună d. Voevod când o spus.. aceea ce a spus. Adică, d-l Vaida-Voevod, caşi Mihail Kogălniceanu, ar fi cel mai mare adversar al „provincialismului", pentru a rămâne totuş un „regionalist" înverşunat. Deosebirea care o face „Patria" între „regionalism" şi „provincialism" e foarte subtilă, şi argumentarea sa în această privinţă, face o înduioătoare echilibristică pe o muche de cuţit.

Formula d-lui Vaida-Voevod nu porneşte însă dela regionalismul, pe care l'am înţelege şi noi, care lasă fiecărui colţ de ţară sufletul şi tradiţiile sale; în acţiunea partidului naţional este o tendinţă de provincialism militant, pe care nu-l putem împărtăşi, şi care nu poate decât să primejduiască unitatea politică a Statului român.

Nici Mihail Kogălniceanu n'ar fi înţeles, desigur, existenţa unui asemenea partid regional...

■

„Adevărul" găseşte cu cale să publice după noţele stenografice lungul discurs rostit la Cameră de d-l Gr. Iunian, în „chestiune personală" cu d-l general Averescu. P văzutăm şi pe-asta! O şedinţă întreagă a Camerei, în care s'ar fi putut lucra ceva pentru ţară, a fost ocupată cu apărarea băncei „Marmorosch, Blank" et Comp. „de toate acuzaţiile cari i s'au adus prin public şi prin ziare D-l Gr. Iunianu este unul dintre „oameni noui", cari reprezintă, ca fruntaş al partidului ţărănesc o neîmpăcată luptă de clasă. Aceasta nu-l împiedică însă de a primi din mâinile oligarhiei, subt forma unor nevinovate jetoane de prezenţă, modestă sumă de 225 mii lei pe an, contravaloarea prezenţei sale în consiliul de administraţie al unei bănci generoase faţă de copiii democraţiei.

Apărarea făcută la Cameră unei bănci care răsplăteşte atât de bine serviciile politice, e o urmare firească a „jetoanelor" de prezenţă. Cum rămâne însă cu lupta de clasă?

■

Ziarele din Bucureşti vorbesc despre demisia d-lui Duiliu Zamfirescu din preşedinţia Camerei. Demisia ar fi fost provocată de felul cum Camera a înţeles să voteze concluziile raportului comisiei de disciplină care prevedea pedepsirea deputaţilor chemaţi la ordine de d-l Duiliu Zamfirescu.

Preşedintele actual al Camerei ar avea dreptul, într'adevăr, să se supere de faptul că aceia dintre deputaţi cari au făcut o specialitate din — turbura liniştea tuturor şedinţelor, nu şi-au primit pedeapsa meritată. Majorităţile parlamentare, la rândul lor, au prilejul să constate că pentru o bună conducere a desbaterilor Camerei nu sunt suficiente prevederile regulamentului ci e nevoie mai ales de energia şi autoritatea morală a aceluia care prezidează desbaterile

Fără de aceasta sancţiunile regulamentului rămân neputincioase faţă de turburători.

Descoperirea unei contrabande de tutun în Cluj

Zeci de mii de ţigari în valoare de peste jumătate de milion falşificate. — Arestarea făptuitorilor. — Declaraţiile lor.

Siguranţa din Cluj a descoperit zilele acestea firul unei întinse contrabande în oraşul nostru ale cărei legături se întindea şi la Timişoara şi în Ungaria. Suma valorilor de tutun vândute prin contrabandă şi falşificare se ridică la peste jumătate de milion. Iată cum a fost descoperită această întinsă contrabandă.

Acum câteva săptămâni, detectivul Hurducaş observând pe piaţă o prea mare abundenţă de ţigări egiptene şi Ada-Kelch şi părândui-se suspect acest fapt a început cercetările şi a descoperit că aceste ţigări provenea dela o casă din str. Kőmalala No. 11. Aci detectivul sus citat a descoperit doi indivizi tocmai în momentul când voiau să transporte nişte ţigări. Siliţi să se legitimeze ei au declarat că se numesc Hietner Iosif, chelner şi Welis Eugen, calfă de negustor, în Timişoara şi au recunoscut imediat contrabanda. Făcânduli-se perchiziţie s'au găsit la locuinţa lor 23,000 de ţigări Ada-Kaleh. Transportaţi la siguranţă ambii au declarat că ţigările au fost aduse din Banat şi că le vindeau la chelneri şi prin localurile de petrecere.

Mai târziu au declarat că producătorul acestor ţigări este Kutser Lajos, ţal în localul. Jardin din Timişoara şi că ei nu sunt decât vânzători.

Detectivul Hurducaş a plecat imediat la Timişoara unde arestând pe Kutzer acesta a recunoscut totul şi a declarat că le are dela o oarecare Schemmel Luiza funcţionară la poştă, că le-a cumpărat cu 24 lei cutia şi că intenţiona să le vândă cu 60 lei. La percheziţie s'a găsit şi la Kutser o mare cantitate de ţigări.

Peste câteva zile dându-se şi de urma Luizei Schemmel care deasemenea se găsea în posesiunea unei mari cantităţi de ţigări, aceasta a declarat că adevăratul producător al ţigărilor este fratele său Schemmel Rihard funcţionar superior la poştă (pensionar) care le aducea pe ascuns din Ungaria şi că el se găseşte în Ungaria.

Punându-se paze numeroase la graniţă s'a reuşit a se pune mâna şi pe Schemmel Rihard care se întorcea din Ungaria cu marfă care a fost imediat confişcată. In pachetele confiscate însă spre mirarea tuturor nu erau ţigări gata şi numai tuburi şi anume: 200,000 de tuburi „Dritesarte" 50,000 „Kairo egiptene" şi alte 3000 diferite. Pe lângă acestea s'au mai găsit câteva zeci de mii de vignete care urmau să fie lipite pe tuburi. Schemmel Richard a mai declarat că tuburile sunt fa'şe

INFORMAȚII

Citim în „Universul“:

MM. LL. Regele și Regina vor pleca în străinătate în ziua de 12 Iulie a. c.

Se poate deduce de aci că și Parlamentul va fi închis până la cea dată.

■

Politice

Oficiosul guvernului de vineri seară publică știrea că consiliul miniștrilor a aprobat rezilierea contractului cu d. Brutinel privitor la furnizarea locomotivelor canadiene. „Adevărul“ adaugă că această resiliere s'a cerut de d. ministru Titulescu.

■

Comitetul executiv al Federației partidelor socialist și social-democrate s'a constituit astfel: d. senator G. Grigorovici, președinte, d-nii deputați Pistiner și Șerban Voinea, secretari, d-nii deputați Gherman și Dumăranu, consilieri.

■

In ședința de Vineri a Senatului, la discuția proectului de lege al reformei administrative, d-l dr. Păcurariu a depus un amendament prin care.

D-nii D. Alexandrescu, D. Dobrescu, P. Bujor și alții sunt pentru amendamentul d-lui Păcurariu, iar d-nii Tudoran, Herța, Colonel Pleșoianu, general Popovici și alții sunt contra.

Se provoacă un scandul înfrozitor.

D. C. ARGETOIANU declară că guvernul nu este contra amendamentului d-luj Păcurariu și deci a dreptului de vot al femeilor.

Se pune la vot, în mijlocul unui scandal nemai pomenit, propunerea d-lui Toma Rădulescu, care este contra dreptului de vot al femeii.

Rezultatul este următorul: votanți 99; pentru amendament 47; contra 52.

Senatul, respingând amendamentul, admite dreptul de vot al femeilor.

■

O delegațiune română în frunte cu generalul Christescu a sosit în ziua de 20 Iunie la Praga. Scopul acestei delegațiuni este să discute cu guvernul cehoslovac detaliile convențiunei militare prevăzute prin tratatul de alianță defensivă între România și Cehoslovacia.

(Urmare din pagina III)

și că sunt confecționate special pentru el de fabrica de țigări „Ralnis“ din B. Pesta. Aceste tuburi erau umplute cu tutun din Banat, procurat tot prin fraudă, iar țigările erau așa de bine imitate în cât nimeni nu a observat falșul, Schemmel aducea tuburile din Ungaria iar sora sa le vind a. Tot din declarațiile lui Schemmel Rihard din cercetările de până acum s'a constatat că valoarea țigărilor vândute se urcă la peste jumătate de milion.

Țigările nevândute și confiscate au fost predate monopolului din Cluj,

ș. p.

Consiliul de miniștri a hotărît ca sesiunea Parlamentului să fie din nouă prelungită până la 12 Iulie.

■

Comerciale

Biuroul târgului de mostre s'a mutat dela Camera Com. de unde a fost instalat în clădirea liceului reformat unde se va ține expoziția.

■

Până acum s'au declarat patru falimente în branșa industriei de piele din Cluj.

■

Germania a oferit și guvernul a acceptat ca în contul despăgubirilor de război ce ni se cuvin să ne trimită material didactic pentru laboratoare de care se simte atâta nevoe.

■

Artistice

Comitetul instituit pentru organizarea muzeului Renașterei Române, de sub președinția Principelui Carol și sub patronajul Regelui a hotărît ca acest muzeu să fie stabilit la Iași.

Se va cumpăra palatul Roznovanu din Iași, care va fi amenajat pentru acest scop.

Muzeul va cuprinde toate obiecte istorice; acte, documente, lucrări literare și artistice dela epoca „Renașterei“ și până acum.

Se va arăta cu această ocazie toate fazele istorice dela epoca lui Tudor Vladimirescu și până astăzi.

■

D-ra A. Voileanu. distinsa pianistă, împreună cu d-l I. Bobescu, dirijorul orchestrei dela Opera Națională din Cluj și un frumos talent de violonist, vor intreprinde un turneu artistic în Banat începând cu orașul Oravița.

■

Financiare

Până la sosirea noului director financiar, agendele direcțiunei financiare din Cluj, vor fi conduse de consilierul dr. Toșa.

■

Dela P. T. T.

Din pricina insuficienței — salarizări o mulțime de funcționari din serviciul P. T. T. vor demisiona.

Intrebăm forurile competente ce fel de măsuri s'au luat pentru a evita eșirea funcționarilor din serviciul statului?

■

Bisericești

Membrii Sinodului au fost convocați în seziune exraordinară pentru Marți 28 Iunie.

Se va discuta chestiunea reorganizărei învățământului religios și în special crearea de noui facultăți de teologie și seminarii cari să satisfacă nevoile României întregite.

Se va pune deasemenea în discuție chestiunea reorganizărei bisericilor noastre, din America, Serbia și Grecia.

Sinodul va discuta apoi cazul protoereului Teodosie Valoni din Brazilia cunoscut de bun român, care a fost suspendat de comitetul spiritual eparhial de acolo.

La Arad, în locul ziarului „Românul“ a apărut „Gazeta Aradului“.

Salutăm cu bucurie apariția noului confrate si-i dorim o viață cât mai îndelungată spre susținerea vieții noastre naționale și culturale într'un centru atât de important la marginea țării.

■

Economice

In timp ce industriile din țară lâncezesc, iar muncitorimea se agită din cauza lipsei de lucru în fabrici, noul regim vamal, care ar putea aduce o ameliorare economiei noastre naționale, se află ținut de mai multe săptămâni de d. general Averescu, fără să-i dea deslegarea cuvenită.

Din această cauză comercianții și industriașii reclamă ministerului de finanțe punerea lui în aplicare, căci orice interzicere cauzează pierderi și nesiguranță în comerț și indusetrie.

■

Dela Primărie

Dela ministerul de interne din București a sosit răspunsul la proectul înnaintat de către orașul Cluj prin care se propunea închirierea apaductului din Cluj — Ministerul n'a încuviințat închirierea dar a propus următoarele apaductul să fie o instituție autonomă care prin impozite speciale să-și asigure funcționarea. Primăria să nu aibă decât un drept de control. Această măsură intră în vigoare dela 1 Ianuarie. In curând se vor începe la apaduct construcții noui. Se vor sfredeli 4 fântâni noui datorită cărora debitul apei se va ridica cu 25 la sută. Astfel apaductul din Cluj va avea zilnic 12,500m3 de apă.

Marți, senatul orășenesc va decide începerea lucrărilor.

■

Diverse

Academia Română din București a pârât parchetului din Cluj 6 tipografii și ziare carî de luni de zile nu și-au trimis exemplarele cerute de lege, acestei instituții. Aceste ziare sunt: Fáklya și Erdélyi Munkás.

■

Eri a avut loc căsătoria religioasă a D-lui Ioan Mureșanu, notar cu D-ra Floricuța Gâzdac. Năsăud.

■

Cu câteva luni în urmă s'a desbătut în T.-Mureș procesul Contelui Șt. Bethlen, prim-ministru ungar care cu toate că era în această situație a declarat că e cetățean român și ca atare proprietățile lui să fie impuse la plata impozitelor datorite de orice cetățean. Acum 6 zile Bethlen a declarat că e cetățean ungur și deoarece Direcția financiară se găsește în posesiunea acestei declarații a hotărît ca d-sa să plătească impozitele după cota stabilită pentru străini.

■

Siguranța din Ismail a descoperit acolo, o nouă organizație comunistă. S'au făcut numeroase arestări confiscându-se și documente compromițătoare.

Intrucât proprietarii băilon și ai spălătorilor din Capitală au amenințat că vor închide stabilimentele, guvernul a hotărât rechiziționarea acestor stabilimente și militarizarea personalului.

■

A. S. R. Principele Carol și Principesa Elena vor vizita Chișinăul la 15 Iulie, oprindu-se la înapoiere la Iași.

■

Comisiunea internațională a Dunării își va avea sediul la Bratislava (Cehoslovacia).

■

Aflăm că în urma ploilor torențiale căzute, apele de lângă valea Jedului au dus pe râul Criș aproape 50 vagoane de lemne depozitate în apropiere. Proprietarii acestor lemne au suferit pierderi destul de însemnate.

■

Miercuri 29 Iunie ora 9 seara d. Floria Furtună va ține o conferință la Ateneu cu prilejul centenarului nașterei lui Ion C. Brătianu, vorbind despre viața și opera marelui bărbat de stat și patriot român.

■

Citim în **Viitorul**:

Desi ministerul de externe a comunicat la Budapesta și la Viena că nu înțelege să mai permită societăților ungurești și austriace de asigurare să mai lucreze în ținuturile alipite, ca și cum acestea, ar face încă parte din vechea monarhie austroungară, totuși, din cauza lipsei de legătură și concordanță între concepțiunile și măsurile diferitelor autorități, societățile ungre continuă a se inregistra la tribunalele din Transilvania, sub ocrotirea secretariatelor generale din Cluj.

Astfel de curând s'a înregistrat la tribunalul din Timișoara societatea nugurească „Fonciera“ din Budapesta, alcătuindu-și și un comitet de direcție cu sediul în Timișoara, din care fac parte: d. A. Imbroanic, vice-președintele Camerei, ing. Vidrighin, primarul orașului, Virgil Popovici, inspector comercial din Timișoara și dr. Avramescu, procuror din Arad.

Se impune de urgență eșirea din acest haos și așteptăm cu nerăbdare măsurile guvernului.

■

Cunoscuta Societatea Anonimă Română pentru industria oxigenului, acetelinei și altor gaze din București, str. Măgurele 93, va înființa în Cluj o sucursală, având în depozit permanent gaze, aparate de sudoro, antogene. Produse speciale pentru sudură, accesorii, piese de reservă etc, 828

■

Se mai aduce la cunoștința onor public că a mai sosit un transport nou de incălțăminte și anume: Ghete și pantofi roșii și de lac bărbatești. Ghete și pantofi de dame. escarpeni și cu barete, de antilopă și olandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marca veritablă Elvețiană „Bally“.

Culturale

In zilele de 14 și 15 și 15 Iulie sunt convocați la Sibiu, conform paragrafi 1 și 2 din statute și 19 din „Regulamentul general al Secțiunilor științifice literare“, toți membrii „Asociațiunii“ în ședința plenară care se va ține în sala de conferințe a Muzeului Asociațiunei din Sibiu.

Ordinea de zi va fi următoarea:

1. Deschiderea ședinței plenare,
2. Raportul secretarului literar către ședința plenară.
3. Stabilirea ordinei de zi.
4. Ședințele singuraticelor secțiuni.
5. Eventuale propuneri.

■

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea și apa de gură „Formalysol“ nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea“ fabrică de preparate cosmetice și farmacentice Cluj. II-111

Pentru vindecarea sigură al Anemiei, a lipsei de poftă de mâncare, a nervositățîi, întrebuințați *vinul de Tokaj cu chinină și fer* preparat de dr. Biró cu gust plăcut, care întărește și curăță sângele. Prețul unei sticle 15 Lei. Depozitul principal: Farmacia dr. Biró, Cluj, Piața Unirii. III-319

S'a deschis în Cluj, Piața Unirii No. 15. Marele Magazin de încălțăminte RAFTOPOL din București. Incălțăminte pentru dame bărbați și copii, cele mai noui modele din străinătate și executate în atelierul propriu. Pantofi Elvețieni bărbătești de box 280 Lei. Ghete elvețiene bărbătești de box 300 lei. 550

Suveranii la Sibiu

După concursul hipic care a avut loc la Sibiu la 13 Iunie, Suveranii au vizitat școala de infanterie.

La orele 7 jum. M. S. Regele a asistat la Tedeum-ul oficiat la mitropolie de către mitropolitul Bălan, iar M. S. Regina a făcut o plimbare la Cisnădioara.

Seara Suveranii au luat masa la școala de specialități a cavaleriei, după aceea la orele 10, M. S. Regina s'a retras în trenul regal, iar M. S. Regele a stat, până la orele 12 în cercul ofițerilor.

In dimineața zilei următoare la orele 8, M. S. Regina a plecat cu trenul la Sinaia, iar M. S. Regele cu automobilul la București.

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Specula desfrânată de pe piețele Clujului

— Ce fac autoritățile —

In diferite rânduri am atras atenția autorităților, asupra îndrăznelii nerușinate cu care proprietarii de restaurante speculează publicul. Autoritățile locale, ce-i drept, au aplicat o serie de măsuri pentru a înfrâna această patimă a speculanților, dar numărul speculanților pedepsiți este prea mic și pedepsele prea ușoare pentru îngrijora acești tâlhari ai timpurilor de azi.

După ce un foarte mare număr din proprietarii de restaurante și grădini de vară de pe străzile Clujului de azi au fost, până acum câteva zile, simpli chelneri sau „tăl" care, prin excrocheriile și specula ce le-au făcut cu *schimbul coroanelor*, cu vânzarea țigărilor și cu falșificarea plății la consumații, au ajuns patroni de localuri, azi tot nu sunt mulțumiți cu situația nemerită au ajuns, și continuă cu un cinism și cu o impertinență revoltătoare să jefuiască pe bieții consumatori. In București autoritățile, nemai putând suporta specula neobrăzată și revoltătoare ce o făceau restauratorii pe spinarea publicului, au luat o serie de măsuri radicale care cu siguranță că cu toată rezistența dârză a proprietarilor, vor da rezultate admirabile. In două zile numai dela aplicarea acestor măsuri au fost dați în judecată 40 de speculanți, dintre care 16 au și fost pedepsiți cu amenzi dela 5 la 10,000 lei, iar 8 localuri de consumație au fost închise dela 6 săptămâni până la 8 luni. La noi, cu toate că specula e mai desfrânată ca la București, nu înțelegem de ce nu se iau aceleași măsuri sau altele și mai severe, aducându-se cu aceasta un real serviciu bieților consumatori. Un singur caz vom cita din numeroasele cazuri, pentru a se vedea îndrăzneala speculatorilor din Cluj.

— In grădina de vară din Str. Racoțzi Nr. 70, al cărei actual proprietar este un oarecare Klein fost chelner acum câteva luni, s'a vândut un kgr. și jumătate de vin Som fiert cu fantastică sumă de 80 de lei (acum când în restaurantele din centrul orașului acelaș vin costă 20 lei kgr.) după ce proprietarul însuși a spus că acelaș vin rece costă 56 lei. In acelaș timp aceiași specula nerușinată domnește în acest local ce în multe altele și în ceiace privește mâncările, Facem apel la autoritățile în drept să aplice pedepse exemplare acestor speculanți care profitând de faptul că sunt la marginea orașului și prin urmare mai retrași din față autorităților, jefuesc publicul fără nici-o sfială și fără nici-un scrupul.

S. P.

Un interesant caz de iresponsabilitate

Un țăran își ucide soacra în vis. — Un proces interesant.

Anul trecut s'a întâmplat în Satu-mare o crimă ioroasă. Un țăran a ucis pe soacra sa cu lovituri de bardă în cap. Imediat după făptuirea crimei se predă jandarmeriei care-l și arestă.

După cercetările care s'au făcut la fața locului s'a luat și interogatorul criminalului al cărui nume este *Corniș Todor*.

Menționăm că în tot timpul care a trecut de la comiterea crimei și până la judecarea procesului Corniș Todor a fost zbuciumat de cumplite remușcări și toată ziua plângea.

El declară că și-a ucis soacra fără să știe când căci s'a trezit din somn în țipetele ei și că a văzut'o trântită la pământ într'un lac de sânge iar el s'a văzut fără să știe cum cu o bardă în mână. In continuare spune Corniș că în noaptea crimei a visat că se găsea într'un cotet, noaptea, cu o candelă în mână, și că la un moment dat îi apare în față un „*strigoi*" care a sărit la el să-i înfigă în inimă un fier înroșit și că el a încercat să se apere cuprins fiind de groază, mai departe nu știe nimic decât că trezindu-se și-a găsit soacra într'un lac de sânge. După prezentarea lui la jandărmărie s'a făcut o amănunțită instrucție constatându-se până la evidență prin mărturiile rudeniilor lui și a tuturor vecinilor că între el și victimă au fost totdeauna relații de perfectă bună înțelegere. Acest fapt combinat cu rezultatele examinărei medicale care l'a găsit cu nervii zdruncinați complect și cu o fire extrem de impresionată a determinat tribunalul din Satu-mare să-l achite.

Parchetul însă a făcut recurs și senzaționalul proces se va judeca în a doua instanță, la 8 Iulie.

Acest proces a produs o vie senzație în populația din Satu-mare și Oradia.

In susținerea nevinovăției lui s'a dat următoarea explicație după care Corniș a fost declarat iresponsabil și în consecință achitat,

Se știe că printre țăranii din Ardeal domnește credința în strigoi și că, pentru a scăpa de ei, trebuie să-i ucizi. In noaptea crimei Corniș visând că e amenințat să fie ucis de strigoi, înspăimântat, a pus mâna pe bardă și pseudo-convins că ucide strigoiul și scapă de el și-a ucis soacra în timpul somnului fără să-și dea seamă de ceia ce face. Cercetările care au urmat după prima achitare, făcute de medici și parchet — cercetări care urmează încă, au de scop să constate dacă fapta lui Corniș, poate fi calificată de crimă și ca atare dacă Corniș este responsabil sau dacă însuși Corniș e o victimă a groazei provocată de halucinația lui.

Ș. P.

Noutăți de vară

Calități din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 431

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI

MOBILE ȘI PIANE

să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgu-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile alui

SZEKELY și RETI

Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acții

Persoanelor de încredere se face vânzarea și cu plată în rate

Afacerile Băncii Blank

Citim în Viitorul:

Ziarele cumpărate de Casa Blank, sau cele subvenționate nu mai suflă nici un cuvânt în chestiunea fraudelor pe cari agenții fiscului le-au constatat în sarcina întreprinderilor Companiei indiene. Pe de altă parte nici ministerul de finanțe nu a putut da vre-un comunicat care să infirme actele oficiale din dosarele ministerului.

Din aceste acte lumea a putut vedea că e vorba de un întreg sistem practicat de această bancă. Contrabanda tuburilor de țigarete a secțiunei sale „Pax", neplata taxelor în chestia vânzărei grâului, și acum în urmă convenția vamală dela „Olso" — sunt evident efectele unui sistem. Amenzile aplicate sunt însă pentru Stat o slabă compensație a pierderilor suferite de pe urma acestor fraude.

Compania indiană Blank lucrează cu adevărat ca în Colonii. Opinia publică însă judecă și condamnă cu asprime asemenea procedee coloniale...

Starea Semănăturilor

Rapoartele prefecturilor de județe din întreaga țară sosite la ministerul de agricultură și domenii, ne arată că semănăturile de primăvară se desvoltă bine atât în vechiul regat cât și în nouile ținuturi.

In unele părți ale țărei temperatura a variat cu ploi și timp frumos, iar în alte părți a căzut ploi însoțite cu spic de zăpadă, care au făcut ca temperatura să fie scăzută simțitor chiar în județul Ilfov și București.

Deasemenea frigul se menține și în județele muntoase.

In ținuturile unde ploaia însoțită de spic de zăpadă a căzut și a pricinuit pagube.

Grâul și secara semănată prezintă o recoltă abondentă.

Porumbul s'a prășit pentru a doua oară. In unele părți porumbul este înspicat.

De aproape o săptămână s'a început cu cositul fânețelor și stropitul viilor.

In Ardeal stropitul viilor se face pentru prima oară.

Se prevede un an bogat în prune, mere și foarte puține pere pe unele locuri.

In tot cazul recolta în general, comparativ cu anii trecuți se prezintă mult superioară.

Românii se reîntorc din America

Corespondentul din Viena al ziarului **Universul** comunică următoarele ziarului său:

In cursul ultimelor săptămâni au sosit la Viena numeroase grupuri de muncitori români, originari din Ardeal, cari se înapoiază din America în patrie. Toți declară că au fost nevoiți să se repatrieze din cauza gravei crize economice care bântue în America. Din spusele lor rezultă că un mare număr de fabrici au fost nevoite să înceteze exploatarea; un alt număr considerabil de fabrici și-au redus exploatarea.

Cauza acestor măsuri este faptul că industria americană nu-și poate desface marile stocuri de produse, dat fiind cursul prea urcat al dolarului. Numărul muncitorilor rămași fără ocupație sporește zi cu zi, salariile scad în aceeași măsură și situația muncitorilor se agravează tot mai mult.

Un lăcătuș român, care a stat 10 ani la New-York, mi-a declarat că în anul 1911 câștiga 50 dolari pe săptămână, muncind opt ore pe zi. La începutul anului curent câștiga numai 25 dolari pe săptămână, deși muncea 12 ore pe zi. Ceilalți muncitori mi-au confirmat acele lucruri. Dar pe când valorile scad, scumpetea persistă. Pâinea, carnea și legumele sunt azi de șase ori mai scumpe ca înainte de război.

TELEGRAME

Declarațiile generalului Hoefer

Nauen, 25 Iunie.

Generalul Hoefer a avut o nouă întrevedere cu generalul Heniker declarând că se va supune, condițiunilor comisiunei interaliate sub rezerve de a obține retragerea polonilor spre răsărit de Ibrus.

Revizjunea tratatului dela Sévres și guvernul grec

Roma, 25 Iunie.

In cercurile diplomatice grecești se zice că guvernul voește să accepte chestiunile care constituesc revizuirea tratatului dela Sévres. Bekir Sami Bey care se află la Roma va pleca imediat în Franța.

Situația în Silezia

Nauen, 25 Iunie.

Acordul încheiat între Hoefer și Heinaker prevede retragerea polonezilor în 36 ore până la linia spre apus de Libniz-Hindenburg-Rybnik. Germanii se vor retrage până la linia care înconjură Kreutzburg—Oberglogan—Lobschutz. Polonii voiau ca germanii să se retragă și din restul teritorilului ocupat. Corpurile germane vor fi dezolvate iar teritoriul evacuat va fi oçupat de trupele aliate.

Intrevederea între Bergman și Loucheur.

Paris, 25 Iunie.

Bergman fost delegat german la conferința dela Bruxelles a sosit Luni la Paris însoțit de Gregenheimer, comisar pentru reconstrucțiuni. Marți va avea loc prima întrevedere între dânșii și Loucheur.

Vizita Prințului Hiro-Hito la Metz

Paris, 25 Iunie

Prințul moștenitor al Japoniei venind din Strasbourg a sosit seara la Metz. A fost întâmpinat de ministrul de război Joi seara, care l-a salutat călduros.

Aplanarea diferendului polono-lituan

Varșovia, 25 Iunie

Diferendul Polono-Lituan a făcut un pas spre împăciuire.

Noul guvern austriac și Antanta

Viena, 25 Iunie

Cancelarul Austriei a vizitat Vineri pe miniștrii antantei din Wiena expunând personal programul economico-financiar al Austriei cu ajutorul societății națiunilor. In acelaș timp a declarat că se reține dela orișice plebiscit pentru alipirea de germania din momentul ce sprijinul antantei se afirmă în afacerile creditelor și din momeni ce ratificarea tratatului dela Trianon va procura noi avantagii Austriei.

D-lui Victor Stanciu

Directorul Soc. Ardealul

830 *Loco*

Vă somez ca în scurt timp, să lichidați afacerea noastră, în caz contrar mă voi adresa justiției.

C. Popovici-Minar.

ȘTIRI DE PESTE HOTARE

Trupele germane și poloneze evacuează Silezia

„Vossiche Zeitung" scrie că d-l Maithein delegatul parlamentar german în Silezia superioară a informat pe d-l Wirth cancelarul Germaniei de înțelegerea intervenită între generalul Hoefer și Hennicker privitoare la evacuarea acestui ținut în timp de o săptămână.

Astfel trupele poloneze se vor retrage în 36 ore până la linia vest de Liebnitz—Hindenburg—Rybnik iar germanii se vor retrage până la linia care înconjoară Kreutzburg—Oberglogon—Lobschultz.

Polonii se vor retrage și din localitățile pe cari le ocupă urmând să vie trupe aliate.

Tratativele din Marienbad

Tratatele ceho-slovaco-maghiare decurg favorabil la Marienbad. Afară de câteva chestiuni speciale s'au atins și problemele politicei generale.

Situația în Orient

Ziarul „Petit Parisien" anunță că fuziunea guvernului turc din Constantinopol cu acel din Angora este pe cale de înfăptuire. Pe de altă parte ziarele anunță că kemaliștii vor relua încurând ofensiva. Cauza naționalistă a triumfat la Constantinopole ca și la Angora. Programul adoptat este Smirna și Tracia. Ziarul „Petit Parisien" crede totuși că o ofensivă va avea loc din cauză că Grecii retrăgându-se Mustafa Kemal este încurajat și urmărește cu asiduitate preparațiunile militare.

Contra internaționalei III-a

Federațiunea tipografilor elvețieni a respins cu 3715 voturi față de 553 adeziunea la internaționala III. dela Moscova.

Silezia va fi împărțită între polonezi și germani

Faptul că nu este vorba de rechemarea guvernului Lerond este semnificativ. Chiar comisiunea interaliată va supune consiliului suprem poectul de împărțire a Sileziei Superioare între Germani și Poloni de oarece s'a s'a găsit că o învoială unanimă poate fi cu greu realizată. Acest agrement este și mai favorizat de oarece comisiuea va putea să aibă ajutorul experților

Noul stat federat în America.

Societatea națiunilor a primit de curând comunicarea constituirii federațiilor republicane din America centrală.

Aceste federații sunt Guatemala, Hondoras, Salvador și Costa-Rica, care cer Societății Națiunilor bunele oficii pentru a obține recunoașterea lor ca stat federal nou de toate puterile.

Ministerul afacerilor străine din Nicaragua, având în vedere acordurile particulare ce le are republica Statelor-Unite n'a aderat la pactul federal. El a avut intervederi importante la Vashington, în această privință, cu miniștri.

Legea drogheriilor

și învățământul la facultățile de științe droghice din Apus.

La 30 Aprilie 1921 s'a votat legea drogheriilor pentru intreaga țară prin care se modifică învățământul și regulamentul acestora, reducându-se foarte mult din drepturile largi avute până acum. Legea sanitară prevedea ca fiecare tânăr pentru a putea deveni droghist diplomat să posedă certificatul de bacalaureat (maturitate) sau diploma de absolvire a școalei superioare de comerț — ori să fie candidați cu studii superioare technice, aceste două școli echivalând cu liceul — precum și o practică de cel puțin 2 ani de zile într'o drogherie, depozit, etc.

După terminarea practicei, candidatul se va prezenta în fața comisiei de examinare compusă din 3 membrii, conform art. 9. din legea sanitară. Intrebăm pe d-l ministru de interne ce s'a făcut aceasta modificare a învățământului cât și a comerțului cu substanțe medicamentoase, dacă s'au interzis a se vinde mare parte din substanțe populației, lăsând libertate droghiștilor a vinde aceleași articole ce le vând și băcanii; ceva și mai mult, droghiștilor s'a interzis a prepara și vinde siropuri, cari se găsesc de vânzare la toți băcanii și cofetarii. Poate judeca oricine această lege elaborată de d-l mnistru Argetoianu și votată de Parlament.

Pentru astfel de comerț, a crezut d-l ministru să aplice o lege, căreiasepretind studiile arătate mai sus, când băcanii se bucură de aceleași drepturi fără să aibă o edificație fiindu-le suficient 4 clase primare, dacă le-or fi având și pe acelea.

Articolul 24. din regulament prevede libertatea de import a substanțelor medicamentoase acondată persoanelor particulare, dupăce au obținut autorizația dela direcția generală a serviciului sanitar. Oare o astfel de libertate tolerează legea aplicată droghiștilor, cari ar trebui să se bucure de acest drept?

Art. 15. din regulament prevede că drogheriile nu au dreptul a se intitula „Drogherii Medicinale". Ne intrebăm, oare nu s'au gândit ceice au votat legea, că scad prestigiul cu cuvântul Drogherie, căreia specialități se pretinde știință, sau Dumnealor au uitat ce fel de pregătiri se cer droghiștilor de astăzi față de cei din trecut? Atunci ce să zicem de farmaciștii de eri și cei de astăzi?

Credem că este o datorie morală să cerem, ca firmele să fie inregistrate cu titlul de „Drogherie Medicinală", ca făcând parte din oficina de droguechimico-farmaceutice, separându-se de parfumerii, băcănii și alte intreprinderi comerciale, care intitulație să ridice prestigiul și artei de drogue-chimico-farmacentice întrebuințate în terapeutică.

Art. 18. din reg. prevede că droghiști nu au dreptul a lua mai mult ca 30% peste prețul original al facturei. Era oare nevoe de o asemenea restricțiune? Căci dacă s'ar anula din art. 24. dreptul unde se prevede importul substanțelor medicamentoase persoanelor particulare și comerțul liber al substanțelor cari sunt de folos populației nevoiașe, ca: Specialități, Siropuri, Elixire, Tonice, Vinuri tonice, Ape și săruri naturale medicinale, ciaiuri și alte multe substanțe indigene și străine, farmaciștii și droguiștii proprietării de drogherii ar avea posibiltatea de a vinde cu 25% sub prețul curent de astăzi al facturei. Aceasta ar fi o inbunătățire și un ajutor pentru populație, nefiind astfel nevoe de taxă ca la farmacie și de câștig sută la sută. Știm că colegoir farmaciști proprietari nu pot să cadă de acord cu aceasta și luptă contra drepturilor noastre.

Este o datorie să ne strângem rândurile și să ne apărăm drepturile noastre spre a ajunge la interzicerea vinderii de droguri engros cosmetice detail și engros, instrumente chirurgicale, pansamente, parfumuri, săpunuri, paste și prafuri de dinți, specialiați, ape de colonie, păr, toaletă și de gură etc. carî sunt destinate drogheriilor.

Farmaciilor le este destinată specialitatea de a prepara medicamente simple sau compuse după prescripțiunile ordonate de medici, și vânzarea manuală ca: soluțiuni, extracțiuni, amestecuri, divizări, dozări, ce urmează a se pune în consumație publică.

Art. 19. din reg., punt 1. prevede că dacă drogheria nu funcționează dela data concesionării acordate în timp de 9 luni, se va retrage dreptul. Aceste nouă luni sunt insuficiente pentru a-ți putea asigura un local corăspunzător legei sanitare. Credem că ar fi bine dacă s'ar modifica art. 19. din reg. punct 1. special pentru drogherii, dându-se posibilitatea de a se asigura local în decurs de 1 an, când de obicei ex piră contractele dintre proprietar și chiriaș.

Art. 34. din reg. prevede comerțul liber, pentru orișice persoană, a următoarelor preparate: cosmetice, prăfuri și paste de dinți, parfumuri, apă de toaletă, săpunuri, pomezi etc.

Pentru toate aceste preparate s'a căutat de mai multă vreme a se protesta contra dreptului de a se face comerț liber cu ele de orișice negustor. Această libertate a dat ocazie la falșificărea articolelor arătate mai sus, speculându-se populația, care a pierdut orișice incredere în producătorii autorizați de consiliul superior al direcției sanitare.

Art. 37. prevede comerțul liber cu săpunuri medicinale, pansamente simple, bandaje și instrumentele chirurgicale atât pentru droguiști cât și pentru comercianți, în orișice cantitate. Iată cum clasifică. D-l Ministru pe droghiști, punându-i pe același picior cu comercianții, băcanii, etc. Este de tolerat o astfel de lege, care în loc să ridice scade prestigiul moral, al acestei specialitați, care este și va fi viitroul de mâine al atâtor tineri dornici de a imbrățișa această carieră.

Este o datorie să aducem salutul nostru colegilor elvețieni, francezi și germani, cari au înțeles că a fi droghist inseamnă a fi al doilea după chimist.

Asociațiunea droghiștilor din Elveția, Franța și Germania a inființat aproape în toate centrele laboratoare chimice cu curs seral, iar în anumite zile din săptămână curs de științe și în fiecare duminecă și sărbătoare conferințe obligatorii, având facultatea lor care funcționează paralel cu cea de farmacie, pe lângă academiile de științe. Numai așa are înțeles ca cineva să imbrățișeze cariera de droghist, pentru care i-se cere să posedă bacalaureatul.

Ne intrebăm atunci, cum va crede cineva că are să imbrățișeze această carieră, în urma noii legi, de tineri cu bacalaureat, când contrar favorurilor acordate colegilor lor din străinătate, la noi sunt puși în rândul băcanilor.

Ar fi de dorit, ca demnii profesori universitari să lupte și ei alături de tineri cari se dedică acestei cariere, pentrucă să se inființeze și la noi pe lângă universitate a facultate de farmacie și științe droghice, separată de cea de medicină, după modelul facultăților similare din apus.

Prin această realizare se va asigura în țara noastră o nouă activitate culturală, pentru care vor aduce mulțumire d-lor profesori mulți tineri, cari vor imbrățișa această carieră ce le va asigura viitorul de mâine.

I. Știopu.

Secția românească a sovietelor dela Moscova

Lupta între Lenin și Trotzki

Cercurile comuniste din Petrograd și Moscova așteaptă cu mult interes lupta pe care Trotzki o va da în congresul internaționalei a III-a contra lui Lenin

Se știe că Trotzki va rosti un mare discurs pe care îl prepară de mult și pentru care trei profesori germani, cunoscuți pentru lucrările lor asupra economiei politice, i-au comunicat o documentație bogată asupra situației economice mondiale.

Trotzki recâștigă teren, influența lui, cât va timp scăzută, se ridică din nou și se spune că el va fi ales pentru a înlocui pe Lenin la președinția comitetului executiv central al sovietelor.

Reforma agrară a lui Lenin

D. Eduard Théry, colaboratorul ziarului Le Figaro, a expus zilele trecute în fața Academiei de agricultură din Paris rezultatele nefaste ale regimului comunist rus aplicat în domeniul agriculturei.

Primul decret pentru socializarea pământurilor a fost elaborat de Lenin în Decembrie 1917. Pe baza acestui decret, dreptul de proprietate privată asupra solului era abolit pentru totdeauna, iar întreaga suprafață a Rusiei era naționalizată și trecută în mâinile celor cari o muncesc.

In Februarie 1918, comisarii lui Lenin au generalizat socializarea printr'un nou decret care prevede că „pământurile, fără nici o indemnitate prealabilă directă ori ascunsă, trec, spre folosință, în mâinile ori cărui agricultor proletar".

Rezultatele acestui regim a fost dezastros pentru agricultura Rusiei și d. Thery arată următoarele cifre: Anul trecut sovietele socoteau că recolta grâului va fi de 71 milioane chintale, când colo abia dacă a atins 19 milioane. (In timpul regimului lui Nicolae II Rusia producea 161 milioane chintale).

Viața sportivă la Cluj

— Duminecă 26 Iunie —

Eri au început întrecerile de football între echipele Clujului pentru Cupa Presei, premiu ambulant oferit echipelor din Cluj de către Sindicatul Presei române din Ardeal. Prin acest act de o importanță necontestabilă pentru sport contactul necesar între presă și mișcarea sportivă s'a realizat. Desvoltarea sportului atât de necesară la noi niciodată n'ar putea lua un avânt mai mare dacă presa n'ar veni să-i dea un ajutor necesar.

Sindicatul Presei Române din Ardeal prin gestul său a dat o strălucită dovadă de perfectă înțelegere și pe acest teren. Exemplul servit nu va rămâne fără imitații, iar rezultatele și influența binefăcătoare ce o intrevedem ca urmare a acestui act, nu se poate să fie numai speranță ilusorie.

Primele întreceri s'au dat între echipele Victoria, Universitatea, C. F. R. și KMTE. Ca o notă generală remarcăm progresul realizat de echipele românești cari în ultimul timp, încet dar sigur, se impun în frunțea mișcării sportive. Ambele echipe românești din Cluj reprezintă victorii consecutive. In întrecerele de Duminecă Victoria accentuează o forță, care disputâ acum chestiunea întâietății în Cluj iar Universitatea cu 6 reserve joacă superior dovedind adevărate valori și între membrii echipei a doua. Un singur lucru ce lipsește încă: public sportiv românesc.

Publicul sportiv românesc nu se înmulțește în măsura în care echipele de sport își măresc sforțările realizând frumoase succese.

Desvoltarea jocurilor a fost următoarea.

Universitatea—KMTE 4:0 (1:0)

Studenții fiind plecați pe vacanțe echipa U nu este complectă. Ea joacă 6 reserve și totuși predomineză terenul din primele momente silind echipa adversă la o desnădăjduită apărare. Arierii U se plasează pe linia de jumătate și aproape toate atacurile se înfrâng pe acest punct. După 6 cornere din cari unul a fost foarte bun apărat de Zoványi KMTE. Guga marchează cu capul al 7-lea corner dat de Bucur, în min. 23. (1:0). A doua jumătate KMTE nutrește speranțe de egalizarea la început și conduce atacuri, cari sunt toate înfrânte, iar adversarii siliți definitiv la apărare. Tempoul vehement al U sufocă orice acțiune a echipei adverse și un nou corner e marcat în goal de Guga, sporit apoi de goalul de Morar. Seria goalurilor e închelată de shouttul lui Bucur, care străbate poarta marcat dela 20 m. distanță. O muncă frumoasă desvoaltă la U Guga, Bucur, Butoarcă, Selejan, Rațiu, Curea și incontestabil s'a ținut bine centrul Morar.

Echipa KMTE e mult în formă față de anul trecut. Progresează încet.

Victoria — CFR. 7 : 1 (3 : 0)

Nimic mai strălucit ca dovadă pentru desvoltarea Victoriei de cât jocul de eri prin care înfrânge cu 7 : 1 tânăra echipă agilă a CFR-iștilor învângătoare la rândul ei asupra altora echipe bune din Cluj. Victoria e tare. Voința de a munci a jucătorilor și neobosita muncă a conducătorilor o duce mereu înainte. In jocul de Duminecă după un îndelungat joc de sondare mai mult încet jocul câștigă deodată o vehementă dictată de echipierii victoriei și conducerea individuală a lui Barabas aduce primul goal în min. 33 secondat de al doilea în 41 marcat tot de Barabas. Al treilea urmează din greșala arierului CFR.

In a doua jumătate V. pornește cu uriaș avânt iar CFR. suportă greu nouile atacuri dintre cari primele se termină cu goalul marcat de Cipcigan în min. 4.

Combinațiile combatanților victorieni mânați la atac de halfii în continuu plasați realizează în favorul Victoriei încă 3 goaluri.

O minge scăpată în min. 20 surprinde poarta și e marcată Victoriei de Karati.

Combatanții Victoriei toți egali, siguri pe picior, îndeosebi Matsauch, Barabas, Cipcigan, sunt un permanent semn de întrebare pentru siguranța porței adversare, iar centrul halful Berlányi plasează cu siguranță mingile de legătură.

Arierii Comaromi și Clofor o apărare pe unde numai cu greu se poate trece. Maksay — un por ar mlădios — n'a avut ce să apere

Echipa CFR, părăsită de jucători ei din trecut azi se prezintă cu forțe nouă, tinere încă, cari însă înlocuesc cu demnitate locurile părăsite și încurând vor dovedi existența a încă unei echipe cu technică și forma bună.

Spectator.

De peste hotare

Neințelegerile din sânul sovietelor

„Tribuna" publică o informațiune primită din Reval afirmând că în urma gravelor neînțelegeri din sânul sovietelor și a luptei dârje dintre Trotzky și Lenin, printre delegații străini ai congresului moscovit domnește o stare de spirit foarte deprimată.

A fost imposibil să se ofere oaspeților străini o recepție solemnă după programul fixat mai dinainte, populația arătându-se cu totul ostilă, iar oaspeții salutați cu strigăte ironice. Guvernul sovietic a trebuit să recurgă la burghezie pe care a silit-o la muncă forțată pentru a decora orașele în vederea primirei străinilor, ceiace a produs asurpra acestora o penibilă impresiune.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚI:

Luni, Marți, Miercuri:
„CEZARINA" Partea VI.
Joi, Vineri, Sâmbătă:
„CEZARINA" Partea VII.
Duminecă:
111.

CINEMA URANIA:

Luni, Marți:
Miss Napoleon. Lilly Paussy.
Miercuri:
MODELUL.
Joi, Vineri, Sâmbătă:
Morell P. I. Morell Prangaterul. De Cate.
Femeea Philantropa.
Duminecă:
Morell Partea II.
Marionettele.

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK 22 Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

PERFECTĂ dactilografă din regat, cunoscând și limba franceză caută post la instituție mare. Doritori se pot adresa la adm. ziarului.

INVĂȚĂTOR diplomat caută oficiu, pe lunile de vară, eventual pe mai departe. Adresa: Ioan Cobciu învățător, Topadeșartă p. Nădășel.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE aranjament de dormitor coplett. Informații Str. Viz No. 1, etaj I. 825

CASA de bani, deasupra cu birou perfectă stare vinde ieftin. Calea Victoriei No. 35 Cluj.

DE VÂNZARE ieftin casele din Str. Tunari (Zápolya) 9. 6 camere, dependente, grădina etc.

PRÂNZITOR complect și una canapea se vinde ieftin Str. Tunari 9.

DE VÂNZARE un cal 4½ ani, frăsurică pe două rate, ham, mobile frumoase albe cu glasură, pentru salon sau odaie de dame, casă de zăr. Adresa la ziar sub 808. 808

CUMPĂR case de bani format mic adresa la ziar „A".

DIN CAUZA plecărei mele în străinătate vând o instalație modernă de farmacie și droguerie, informați I. Știopu, Str. Saguna No. 20 parter Ofertele se primesc pe adresa de mai sus.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzatori ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

ROCHIE elegantă bicumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

Diverse:

VIPT bun de casă se poate lua și pentru a duce la domiciuliu. Informațiuni Str. Iuliu Maniu 6 parter ușa 4. Văduva Ludmann. 827

ATELIER DE CUSĂTORIE și guvrat pentru dame, guvrez orice haină în 24 oare cu preț moderat, cusutul la o haină unsoară de stradă 150 Lei Strada Trecătoarei (Átjáró-u.) No. 12 a. 817

SE CAUTĂ companiat cu capital pentru întreprindere mare cu drogue și chimicale în oraș mare comercial din Ardeal, având concesiune și instalație modernă. Informați se pot da la adm. ziarului Infrățirea.

ÎN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

No. 1490—1920

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință amatorilor, ca la Grupul 5 Aviatie Somes-sat, se va ține licitație publică în ziua de 2 Iulie a. c. pentru vânzarea materialelor diverse ce nuimai sunt bune de întrebuințat în serviciul armatei. Acestea se pot vedea în fiecare zi între orele 8—9 dimineața. 824

A sosit la

Cooperativa „Croitoria Românească"

fost Petricaș, Aiudean, Crânciovan, Niculescu & Comp.

Str. Memorandului No. 8.

619

Un vagon cu **Stofe Franceze** cele mai fine calitați și cu prețuri ieftine Se primesc comande cu prețuri reduse. Pentru funcționari reducere specială și plata în rate. Încurajați Cooperația Română.

M. ANGHEL 210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40

Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neintrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.

Clapete din material garantat, executate frumos de specialiști.

Bănci, fabricanți, industriași,

comercianți cari au nevoe de

Contabili,

corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

Cautăm depozitari

pentru vânzarea ziarelor noastre pentru în următoarele localități

BASNA
BORSA
BORSEC
MALNAȘ
BOBÂLNA
ODORHEIU
BĂILE FELIX
OCNA SIBIULUI
BĂILE HERCULANE
BĂILE SF. LADISLAU
TOPLIȚA ROMÂNĂ
BAIA FIDELIS
HOMOROD
COJOCNA
VÂLCELE
SOVATA
BUZIAȘ
TINCA

Doritorii se vor adresa în scris administrației ziarului notând adresa exactă precum și ultima poștă

TOȚI ABONAȚI ziarului Infrățirea

au dreptul să publice la Mica Publiçe un anunciu de 10—15 cuvinte de doauă ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvint. □

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

MARE EXPOZIȚIE 9

la magazinul de modă

Lörincz și Tóth

Cluj, Piața Unirii No. 8.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piața Unirei No. 5.**

Cumpăr casă

compusă din 3—4 camere și bucătărie. Ofer preț bun.

Oferte a se adresa urgent Administrației ziarului Infrățirea sub „Licurescu".

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografică „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNĂTORIE

— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatură mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. Fabricațiune de afișuri comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și [illegible]zitate și după comandă. — Cassete d[illegible] de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE Călimări și garnituri complecte pentru Birouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc, etc. ::

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara și în fine tot ce se înrudește cu această branșe.

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3,
SEDII: C. Stefea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68. Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7. ARAD, Str. Avram Iancu 19. — IAȘI, Strada Lăpușneanu 17.

AVIZ!

Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 116
PENTRU
MICA PUBLICITATE

Mare Desfacere de Mărfuri.

La cel mai mare magazin din Ţară

Filiala Luca P. Niculescu

Palatul Fehér-Bárány Cluj, Regele Ferdinad.

Nu vă lăsaţi înşelaţi de preţuri şi mărfuri ordinare, vizitaţi în grabă acest magazin şi vă veţi convinge că se vând numai mărfuri Englezeşti şi Franţuzeşti, calităţi prima culori garantată.

Carton cu desen Englezesc lat. .	7·—	Lei,	Stofe fără mătase	23·—	Lei	Jolji (şifon) prima Englezesc lat.	16·—	Lei
„ glot cu desen Englezesc lat.	10·—	„	Marchizet cu desen Franţuzesc .	25·—	„	„ „ „ „ „	17·—	„
Moso delen cu desen Franţuzesc	12·50	„	Fonlard	25·—	„	„ „ „ „ „	18·—	„
Crep cu desen Englezese . . .	12·50	„	Bloşe cu desen alb	15·50	„	Molino prima	9·50	„
„ „ „ „ . . .	13·—	„	Zefir prima Englezesc lat. . . .	8·—	„	„ „	10·50	„
Carton cu desen Franţuzesc . .	14·—	„	„ „ „ „ . . .	10·—	„	„ „	11·50	„
Batist „ „ Englezesc . .	14·—	„	Jolji (şifon) prima Englezesc lat.	11·50	„	„ „	13·50	„
Carton „ „ turcese . . .	18·—	„	„ „ „ „ „	14·—	„	Ciorapi Bărbaţeşti . . .	8 Lei	Perechia
Stofe cu mătase	25·—	„	„ „ „ „ „	15·—	„			

Vânzare en gros şi en detail. **Vânzare en gros şi en detail.**

Technica Labora

birou technic de intreprindere.

Magazinul: Str. Regele Ferdinand No. 125.
802 **Birou: Calea Victoriei No. 53.**

Telefon: Magazinul 144. Birou 77.

A sosit closete, lavoare, de panama, tablă de alamă ori şi ce articole technice şi electrice. ◆◆

Se caută

2—3 camere şi bucătărie de închiriat, eventual cumpărându-se şi mobilierul din case.

A se adresa la Administraţiei ziarului Infrăţirea sub „Profesor“.

La Adm. Ziarului Infrăţirea şi la ag. de publ. Reclama

se primesc ori ce reclame pentru

Programul Teatrului Naţional din Cluj.

Pe stagiunea 1921—1922.

Toată elită Clujului îşi dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiţii mititei cele mai alese gustări şi bere rece la pahar. □
329

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino“ şi „Habig“ la **Regele Pălăriilor Cluj.** Piaţa Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail şi cu vagonul, precum şi lemne de construcţie, scânduri şi totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preţ foarte avantagios.

MAXMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
35

AUTOBUS

circulă zilnic din

Cluj la băile sărate Cojocna

Curse la fiecare

2 ore

începând de la ora 6 dimineaţa. Staţiune de plecare: Cluj: Cafeneaua Thalia, Cojocna: Direcţia Băilor.

Biletele se pot cumpăra anticipativ la magazinul Emil Blaga, Piaţa Ştefan-cel-Mare No. 7, Telefon 270 şi la Direcţiunea băilor.

Preţul unei curse Lei 30

Doi monteri români pentru apaduct şi electricitate cu praxă mai îndelungată pe lângă plată bună, caută urgent:

Intreprinderea Electrotechnică ✱ Mecanică Românească

TEODOR MAIOR

Cluj, Calea Victoriei 7. Telefon 577.

Tot acolo materiale electrice, instalaţii şi maşini de scris cu preţ redus.

„Ţânţarul“

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaştină ce conţine şi fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogueria Rozsa

Cluj, Piaţa Unirii No. 26. □ □ 44

ABONAMENTE

la ziarul „Infrăţirea“ se primesc şi de azi înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească Institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul I. No. 256 — Opt Pagini — 1 LEU — Opt Pagini — Vineri 11 Iunie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA. CLUJ, STRADA ... No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
6 LUNI . . . . . 60 LEI
3 LUNI . . . . . 30 LEI

Oligarhia nouă

Atmosfera, destul de turburată şi altfel, a actualului Parlament, avea par'că nevoie şi de o latură scandaloasă. Dările de seamă asupra desbaterilor Senatului ne lămuresc, — şi cu mult prea bogate amănunte, asupra discuției desfăşurate cu prilejul „cazului Haneş". Nu ştim dacă în lungul trecut al Corpurilor legiuitoare, s'a destăinuit vreodată o afacere mai penibilă şi mai impudică: un deputat, de curând intrat în arena politică, care abuzează de situația sa de președinte al unei comisiuni de examinare pentru a ademeni două eleve şi a le sili. Un fapt care, izolat, ne-ar ilustra valul de imoralitate strecurat, îndrăsneț şi sfidător, până între zidurile şcoalelor. Şi, ne-ar da dreptul, fără îndoială, să ne gândim puțin şi la măsurile de pază morală, necesare tocmai împotriva acelora chemați să vegheze asupra educației copiilor noştri.

Dar, mai vedem şi o altă latură a acestei urâte întâmplări. Deputatul cu pricina, profesor secundar tânăr, se înfățişă ca unul dintre reprezentanții cei mai impetuoşi ai spiritului de purificare a vieței politice şi sociale. Trimis în Parlamentul țărei ca să vorbească în numele unor țărani curați la suflet şi cu frica lui Dumnezeu, eroul dela „Azilul Elena Doamna" se instalase pe platforma amăgitoare a dorințelor de totală primenire a societății noastre de astăzi. Era unul din acei „oameni noui", adversari neîmpăcați ai oligarhiei „leneşe, lacome şi abuzive."

„Cazul Haneş", subt întristătorul său aspect, cuprinde deci multe înțelesuri. Acum câtva timp, ziarele din Capitală povesteau despre isprăvile unui alt reprezentant al „spiritului de purificare," — şi aces a tot un fost deputat, şi tot un mare iubitor de cinste politică şi morală nouă. S'au făcut şi atunci destu'e reflexi asupra „cazului Pitică". Duşmanul neîmpăcat al „oligarhiei", advocat tânăr şi entuziast, cedase la prima tentativă de a se înfrupta din binefacerile vieței fără muncă, şi se învoise să susțină în fața comisiunei de expropriere interesele marilor proprietari, — trădând astfel cu un perfect sânge rece, cauza țărănimei pe amăgirea căreia se ridicase. Astăzi, subt alt aspect, aceeaş mentalitate!

Cele două campanii electorale trecute, în decursul cărora s'a risipit mai multă demagogie şi s'au făcut mai multe făgăduieli decât într'o jumătate de veac de viață parlamentară, — au scos la iveală, dintr'o dată o legiune de „oameni noui". Insfârşit, netrebnică „oligarhie" care înlăturată, cu toate păcatele pe cari ajunsese să şi le recunoască singură, lar în focul ei veneau să se limpezească aerul viciat al societății românești şi să conducă destinele ei, oamenii noui: „Pitică, Haneş et comp."

Dar, din nefericire, oamenii aceştia erau *noui* pentrucă nimeni nu-i mai cunoscuse până atunci; prea arareori, câte unul, era într-adevăr *nou* pentru prețioasa sămânță sufletească a regenerării morale, pe care o aduce cu sine din atmosfera limpede şi sănătoasă a unui sat necunoscut... Păcatele „oligarhiei" n'au fost astfel înlăturate. Dimpotrivă, începem să le regăsim în furia aceasta de grabnică îmbogățire, în poftele perverse de arendaş mueratic, în dorința nepotolită de trai bun, de lux şi de inactivitate.

Nu sunt deci numai „cazuri izolate" aceste întâmplări triste în mijlocul cărora se ilustrează unii din „oamenii noştri noui". Nu sunt numai fenomene trecătoare de conrupție, pe cari o societate sănătoasă le asvârle dela sine ca pe niște primejdioase necurățenii. E cu totul altceva E *noua oligarhie*, care tinde să deprindă atâtea apucături nenorocite, cu mai multă lipsă de pudoare, cu mai multă lăcomie, cu mai multă intensitate.

Astfel cercetătorul care va scrie cândva istoria morală a societății românești de după războiul unității noastre naționale, va trebui să vorbească, oarecum surprins, contrastul ciudat dintre sincera dorință de înnoire sufletească a unei clase conducătoare, căreia, cu toate greşelele sale, i-se datorește România de astăzi, şi pervertirea morală care câştigă tot mai mult teren în mijlocul unor oameni neexperimentați şi obscuri, ridicați la suprafață de capriciul evenimentelor... *A.*

Evenimentele zilei

Tribunalul permanent al Ligei Națiunilor.

Senatul francez a ratificat în unanimitate protocolul care fixează statutul tribunalului permanent al ligei Națiunilor. Inițiativa acestui protocol revine Franței şi a fost semnat la Geneva în Decembrie trecut de către reprezentanții națiunilor aliate şi asociate şi de atunci a mai fost semnat şi de alte națiuni.

Briand a atras atenția asupra importanței acestui protocol, care fără a se amesteca în principiul suveranității naționale, face progrese reale în spre pace.

Complot bolşevic în Suevia

La Stockholm s'a descoperit deunăzi un complot bolşevic, menit să provoace o sciziune în teritoriile nordice ale Suediei, Finlandei şi Norvegiei, spre a le anexa Rusiei sovietice.

Presa suedeză dă asigurări că mişcarea era condusă de Bela Kuhn şi că urma să isbucnească mai întâi şi în Norvegia.

Tracia şi tratativele de pace

O delegație de deputați din Tracia l-a vizitat pe Guna ris cerând informații cu privire la unele alusii'ale jurnalelor cu privire la modificarea situației actuale a provinciei. Gunaris a răspuns că nu poate discuta o chestie a Traciei, întrucât acest teritoriu elen a fost anexat la Grecia în chip definitiv.

Literatura cea nouă

Uflasa răfuială la care lumea întreagă a luat parte, revoluția care însângerează Rusia, atâtea frământări petrecute cu o repeziciune fulgerătoare, ne-au creiat astăzi o lume nouă, atât de diferită de cealaltă, atât de variată şi atât de complexă încât ți se pare că au trecut de atunci nu şeapte ani, ci un veac.

Abia acum, copleşiți aproape de povara nevoilor şi a răspunderilor, ne putem da seama ce vremuri binecuvântate am trăit odinioară, cât de pașnică şi de uşoară se scurgea o viață care nu cunoştea zbuciumul de astăzi şi nu bănuia cât de nesecat este isvorul durerilor şi al nevoilor omeneşti.

Niciodată omenirea n'a fost silită să dea o mai mare contribuție de energie şi de forță, care se cere mereu sporită, mereu alimentată, niciodată mintea omenească n'a fost supusă unui efort de o idensitate aproape dureroasă în încordare şi atât de stăruitor ca astăzi când ea se găseşte în pragul viitoarelor ei alcă uiri.

Din acest sbucium va trebui să se nască societatea viitorului, în această frământare se plămădeşte sufletul umanității de mâine.

Şi în legătură cu această transformare care a încercat nu numai viața ci şi spiritul omenirii, literatura nu se cere şi ea schimbată, reînoită? Evident că da.

In cuvântarea rostită cu prilejul recepțiunei marchizului Robert de Flers la Academia Franceză, Rene Doumic pune această întrebare şi răspunzând afirmativ, el îşi îngăduie să dea câteva sfaturi cari se adresau nu numai noului academician, ci tuturor scriitorilor.

Lumea are astăzi nevoie de o literatură mai viguroasă, mai sănătoasă şi mai serioasă. Notele cari sunau — spune severul critic — atât de drăgălaş în vălduhul uşor de odinioară, ar părea prea subțiri, prea ascuțite în atmosfera de astăzi. Da, omenirea are nevoie să fie distrată din mijlocul nevoilor şi durerilor cari îi sunt în cale; deaceia şi literatura îşi va putea păstra nota de veselie de altădată; dar din ea va trebui să lipsească nepăsarea şi indulgența cari iartă prea multe slăbiciuni, iar în locul lor va trebui să se pună mai multă bunătate, care este o forță. Râsul larg, sănătos ți sincer, râsul bun şi nu sarcasmul care bicluieste fără să îndrepte sau surâsul care batjocoreşte fără să lecuiască. Nu negustorie literară şi nici literatură de senzație sau de efecă, nu închipuiri bolnave şi nici sensualități perverse, ci adevăr şi viață, pentrucă societatea voeşte să vadă în literatură icoana şi nu parodia sa.

Sufletului omenirii, călit în vâltoarea războiului şi încercat astăzi de atâtea preocupări şi de atâtea probleme, o astfel de literatură îi trebuie.

D-l I. Brătianu la Conferința de pace

— Ce s'a scris în streinătate —

Unele ziare de la noi voiau să răspândească în public părerea că hotărîrile păgubitoare, ce s'au luat la Conferința Păcii în privința noastră se datoresc primului delegat român, d-l I. I. C. Brătianu, care mai mult a iritat Consiliul suprem, decât l'a convins să sancționeze cererile drepte ale României.

Cât de nefundată e această a'irmare, ne-o spun nu numai oamenii împărtiali de la noi, ci şi scriitorii străini cu autoritate.

Americanul Gibbons, într'un articol intitulat „The Creation of Greater Romania", arată că motivul care a făcut ca faimosul Consiliu suprem să se poarte aşa de vitreg cu delegația română a fost refuzul d-lui Brătianu de a ne lăsa țara robită economiceşte de către marile Puteri. Nu s'a urmărit din partea României lovirea în capitalul străin, ci numai tratarea lui după legile țării şi nu cum se cerea de finanța interesată, după clauze internaționale păgubitoare comerțului şi industriei naționale.

Se ştie de altfel că nunumai statul nostru, ci, în genere, toate Micile Puteri au avut de suferit după urma Marilor Puteri, cari au dictat condițiile de la Conferința Păcii, aşa cum au vrut ele.

Dr. Dillon, în cartea „The Inside Story of the Peace Conference" are pasagii complet lămuritoare asupra atitudinei Consiliului suprem față de noi. Dr. Dillon ne vorbeşte chiar de o înțelegere între acesta şi Béla Kun şi insistă asupra grelei şi victorioasei lupte, ce-a dus-o primul delegat al nostru când Consiliul a vrut să reducă armatele micilor state, deci şi a noastră, şi aceasta când? — în preajma ofensivei bolşevicilor unguri şi-a războiului, care ne-a dus trupele biruitoare până la Budapesta.

D. Dillon spune precis: „Desigur, România ar fi fost mai bine tratată, dacă ar fi acceptat unele propuneri de a face împrumuturi în condiții zdrobitoare pentru ea, ori ar fi consimțit să facă unele concesii petrolifere".

Iar, mai departe: „unul din bărbații de frunte ai României a fost informat că România ar putea contra pe bunăvoința Statelor-Unite, dacă premierul României va da asigurare, pe lângă privilegiul special dat E reilor, că va face concesii industriale şi comerciale unor grupuri de evrei şi unor firme americane".

Tot aşa, se plănuise ca Banatul să fie proclamat republică şi aceasta numai" şi numai spre a pune în mâna finanței internaționale resursele bogate ale Banatului". Gazeta „Nădejdea" face bine că relevă faptul.

E limpede aşa-dar că cei cari aduză pe d-l Brătianu de greşeli inexistențe, sunt sau necunoscători ai faptelor sau îşi deghizează astfel, trădând interesele țării, apărarea negustorilor streini acaparatori, cari au căutat să influențeze Conferința Păcii în dauna noastră cu planul de a ne aservi economiceşte.

Meritul D-lui Brătianu va reeşi cu atât mai strălucitor, cu cât vor căuta mai mulți să-l acopere cu bârfeli.

Atena — Angora

Englezii, în urma concesiunilor economice, şi a garanțiilor teritoriale pe care guvernul Kemalist s'a declarat gata să le acorde, şi-au schimbat ca prin minune atitudinea intransigentă pe care o manifestau față de Kemaliști. Această schimbare la față s'a evidențiat la conferința ținută în ultimele zile la Paris, unde lord Curzon, Briand şi Bovin Longare au reuşit după discuții nu tocmai lungi să realizeze un acord pentru a impune pacea în Orient. Cum francezii şi italienii erau legați cu naționaliștii turci prin acordurile de la Londra cum în ultimul englezii kemaliști s'au arătat gata a satisface pretențiile imperialismului economic englez, a cărei stăpânire asupra fertilei Mesopotamii nu putea fi garantată decât dacă turcii garantează de cuminența bandelor prădalnice de Kurzi, era firească realizarea în timp aşa de scurt a unui acord pe spinarea Greciei. Intr'adevăr, Aliații pretind Greciei să evacueze Smirna şi Tracia atribuite ei pe baza unui tratat semnat de aceiaşi Aliați, şi pentru stăpânirea cărora Gresia a făcut şi continuă să facă sacrificii considerabile.

Guvernului grecesc i s'a comunicat această hotărâre arbitrară, notificându-i-se în acelaşi timp că dacă nu primeşte mediațiunea Aliaților atunci i se va retrage orice sprijin militar. Viitorul nu se arată destul de trand firiu pentru Elada lui Constantin. Trupele Kemaliste în urma ajutoarelor primite de la bolşevici s'au întărit simțitor şi unirea guvernului din Constantinopol cu cel din Angora măreşte prestigiul lui Mustafa Kemal şi întăreşte mult spiritul de disciplină şi entuziasmul soldaților.

Pentru a specula această situație favorabilă Kemaliștii vor începe ofensivă generală. Imediat ce a luat cunoştință de propunerile Aliaților, întreaga pressă grecească a protestat.

Regele Constantin se află la Smirna împreună cu întreg statul major pentru a inspecta armata şi a-şi da seamă de spiritul ei ofensiv. Va ceda el tocmai acum după ce a îngrămădit pe frontul Anatoliei toate forțele de care dispune în vederea unei ofensive generale.

Ar însemna să compromită odată cu pierderea tronului şi viitorul dinastiei.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Inchinare pentru N. Iorga

— Revista „Transilvania" —

Revista *Transilvania* a „Asociațiunei pentru cultura poporului român" își consacră numărul său pe luna Iunie, în întregime, ca închinăre adusă lui Nicolae Iorga, cu prilejul cincuantenarului nașterii sale.

Sărbătoritul este înfățișat și cercetat sub toate formele multiplelor sale însușiri și în toate direcțiunile bogatei sale activități. Iată ce cuprinde sumarul acestui număr festiv despre care nem vom ocupa în curând mai amănunțit:

N. Iorga: Prometeu, în calea norocului (poezii)
I. Agârbiceanu: Scrisul din războiu al dlui N. Iorga
Nicolae Iorga: Urare de Anul-Nou 1917, Dinastiei Românești (poezie)
V. Bogrea: N. Iorga ca istoric al liter. romanice
N. Iorga: Inainte, Sfaturi (poezii)
Ioan Georgescu: Istoricul Nicolae Iorga
Autocaracterizare. Toastul dlui Iorga la universitatea din Cluj
N. Iorga: Nu ne uitați (poezii)
Dr. Preda: Câteva considerațiuni psihologice asupra superiorității intelectuale a prof. Iorga
I. U. Soricu: N. Iorga, pregătitorul de suflete
Sextil Pușcariu: Iorga ca istoric literar
I. G.: Poetul Nicolae Iorga
Virgil Drăghiceanu: Dl N. Iorga și monumentele istorice
N. Iorga: Tudor Vladimirescu (dramă).

ECOURI

Un concert trausmis prin T. F. F. la 1200 km.

Pentru prima oară experiențele de transmitere prin telegrafie fără fir a unei audiții de operă a reușit cu o reprezentație a operei din Berlin. Mai multe microfoane au fost instalate într'o sal, și comunicația stabilită cu stațiunea de T. F. F. din Koenigswusterhausen. De aci, sunetele au fost transmise, tot prin T. F. F. la o distanță de 1.200 km.

Așa că opera berlineză se putea auzi la Paris, Londra, Roma și chiar Petrograd.

O donațiune de zece milioane de franci

Miliardarul baron Edmond de Rotschild, membru al Institutului Franței, a înzestrat știința franceză cu o fundație de 10 milioane de franci.

Această fundație are ca scop dezvoltarea cercetărilor științifice cu deosebire în ordinea științelor fizico-chimice, încurajând formarea unei elite de savanți cari să-și consacre viața cercetărilor favorizând progresul științei și aplicațiunile sale la industrie și agricultură.

Această fundație va avea importante consecințe din punct de vedere științific.

Un mare actor american decorat de guvernul francez

Ministrul francez al instrucțiunei publice, ajutat de D-nii Robert de Flers, președintele Societății autorilor dramatici și F. Gemier, președintele societății „Shakespeare", a decorat cu crucea Legiunei de Onoare pe James Hackett, marele actor american care a jucat de curând pe scena teatrului, Odéon din Paris, în fața unui public foarte ales, o dramă de Shakespeare.

Cetatea Universitară

Ne-am ocupat de această grandioasă inițiativă, atunci când ea era numai în stare de proiect. Azi revenim spre a arăta că construirea ei se apropie și că în orice caz e definitiv hotărâtă.

S'a acordat în acest scop Universității din Paris o subvenție de 13.500.000 franci. Lucrările vor începe chiar în vara aceasta pe cele 9 hectare obținute în preajma vechilor fortificații ale Parisului.

Citiți „Infrățirea"

Excursie în Grecia

Cu privire la excursia în Grecia, d-l O. Tafrali, profesor la Universitatea din Iași, care a proectat și aranjat această excursiune, dă următoarele lămuriri.:

Excursia se va face numai până în Grecia. Se vor vizita: Constantinopolul, Pireul, Atena, Eleusis Olimpia și poate și insula Delos. Plecarea se va face dacă obținem vaporul pentru această dată, pe la 15—20 August.

Față de numărul prea mare de excursioniști înscriși provizoriu, e nevoe a obține un vapor special pentru această excursie, care să ne servească tot timpul ședereii noastre la Pireu și Atena, de oarece criza de locuințe e poate și mai acută acolo decât la noi.

Fac actualmente demersuri pentru obținerea vaporului.

Necunoscând încă până acum ce navlu mi se va lua, nu pot fixa încă taxele de înscriere.

Lupt ca ele să fie cât se poate de convenabile. Pentru studenți, am strâns până acum peste 50.000 lei. Cu fondurile ce se vor mai aduna, sper că taxa ce li se vor impune, va fi mult redusă.

O inițiativă frumoasă și folositoare

In dorința de a face cunoscut marelui public românesc războiul dela 1777—78 între Ruși și Români deoparte și Turci de cealaltă parte, războiu care a dat independența statului român, Ministerul de războiu a alcătuit un film cinematografic în care se desfășoară toate episoadele și luptele principale care au făcut faima soldatului român.

Filmul se va reprezenta în după amiaza zilelor de 29 și 30 Iunie la cinematograful Appollo din localitate. Publicul românesc din Cluj va avea astfel un minunat prilej să vadă o pagină atât de frumoasă din istoria închegărti statului român modern.

De asemeni în zilele de 2 și 3 Iulie se va reprezenta tot în sala cinematografului Appollo filmul „Căsătoria At. LL. RR. Principele Carol și Principesa Elena la Atena."

Filmul care are 7 acte cuprinde interesante vederi de pe natură precum și localitățile istorice din Grecia unde M. S. Regina a făcut excursiuni cu prilejul călătoriei în Grecia pentru căsătoria A. S. R. Principele Carol.

Instructiv prin vederile pe cari le cuprinde filmul ne arată și primirea triumfală și entusiastă pe care poporul grec a făcut-o M. S. Regina.

Inițiativa Ministerului de Războiu este binevenită și cu deosebire folositoare publicului românesc din ținuturile alipite.

Teatru Național la Chișinau

Teatrul popular, care a luat ființă la Chișinău în Octombrie trecut, prin stăruința și munca D-lui Mitu Dumitriu, a fost transformat în Teatru Național.

Cel popular a fost subvenționat de Ministerul artelor, Ministerul Basarabiei, Ministerul de războiu, al muncii, al internelor și de Banca Națională, cu sume cari au atins un total de 194.000 lei. Din aceștî bani, cu 100.000 lei s'a reparat localul.

Prima stagiune s'a deschis la 12 Noembrie trecut și s'au jucat 25 de piese, dintre cari 13 originale și anume: Fântâna Blanduziei de V. Alexandri, Manasse de Ronetti-Roman, Domnul Notar de O. Goga, Două cumetre de Alin Burlănescu, Scrisoarea pierdută, D'ale carnevalului și Noaptea furtunoasă de I. Caragiale, Don Vagmistru de Grigoriu; Pe malul gârlei de Olănescu, La Turnu Măgurele de V. Alexandri, La 30 de ani de Polizu Micșunești, Curcanii de Ventură și Nunta Crăesii de L. Dang.

La repertoriul strein, au fost introduse și piese rusești.

Costumele au fost puse la dispoziție de Teatrul Național din București.

Persoanele, cari au dat sprijin în afară de D-nii O. Goga și Victor Eftimiu, sunt și printre notabilitățile din Chișinău: D. Nică Sergiu, ministrul Basarabiei, senatorul N. Alexandri generalii Popovici, Sujinsky și Alexiu, D-nii Levinski și Ajevski, primarul și primul ajutor de primar, D-l Neagu, fostul președinte al zemstvei și D-nii Nuși Tulu, Ep. Balamace, dr. Sârbulescu, Ludovic Dang, avocat Ștefănesau și arhitect Nănescu.

Ansamblul artistic s'a compus din D-nele: Leontina Ioanid, Puica Perițeanu, Natalia Bădescu-Rigler, Laura Vrânceanu și D-nii C. Momuleanu, C. Calmuski, N. Dimitriu, Moruzan, Gh. Verescu, C. Mihăilescu și alții.

La noul Teatru Național vor fi 2 directori: D-nii M. Dimitriu și C. Mărculescu.

De administrație se va ocupa D-l St. Decu.

Bugetul e de 1.300.000 lei. Se vor reprezenta: Răsvan și Vidra de Hașdeu, Despot Vodă de V. Alexandri, Apus de soare de Delavrancea, Ovidiu de V. Alexandri, Viaicu-Vodă de Davilla, Manassé de Ronetti-Roman, Sanda de Florescu.

Apoi: Hamlet, Otello, Stâlpii societății, Fiul pădurilor, Nevestele vesele, Femeia îndărătnică, Doctorul fără voe, Avarul, Bolnavul închipuit, Dama cu camelii, Castelana, etc.

Au mai fost angajați artiștii: Vasile Leonescu cu D-na Tancovici-Cosmin, Radu Popea cu D-na, Angelescu, etc.

Și D-nele: Elvira Mihăilescu, Dl. Crissenghi, Kety Dumitrescu, Maria Mori, etc.

Vor fi și reprezentații extraordinare cu D-nele Maria Giurgea, Eleonora Mihăilescu, A. Macry Eftimiu și D-l C. Nottara și alții.

Societarii vor primi pe clase: 4000, 3500, 2500, stagiarii: 2000, 1600, 1200, iar probiștii 500.

Repetițiile încep la 1 August și noua stagiune se va deschide la 1 Octombrie cu Răsvan și Vidra."

Dorim succes Teatrului Național din Chișinău, convinși că unificarea sufletească a Românieî-Mari va fi îndeplinită mai ales prin artă.

♣ FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" ♣

Loteria „Asociațiunei"

pentru literatura română și cultura poporului român

Dumnezeu și vitejia fără seamăn a ostașului nostru ne-a hărăzit România întregită aproape până la granițele, unde răsună graiul dulce românesc.

Cadrele le avem mari și încăpătoare.

Ce ne mai trebue?

Icoana, vrednică de muncă, cultura și bogăția noastră, pentru a fi așezată cu cinste în aceste cadre.

Dacă aruncăm însă ochii în jurul nostru, abia vedem lucruri, cari să amintească lumei de credința, vitejia și cultura românească.

In întreaga Dacie superioară abia sunt monumente publice românești.

Dându-și seamă de aceste neajunsuri, „Asociațiunea", cea mai veche însoțire culturală la Românii de pretutindeni, și-a propus să înfăptuiască o parte însemnată din problemele culturei românești.

Iată vre-o câteva din aceste probleme:

I. Ridicarea de monumente artistice în amintirea eroilor și faptelor mari din trecutul românesc, cari să amintească de vrednicia înaintașilor și de datoriile sfinte ale urmașilor.

Așa ar fio capelă pe câmpia Turzii, în locul unde a perit de mâna călăilor streini Mihaiu Viteazul, cel dintâiu înfăptuitor al României mari.

O statuie lui Mihaiu Viteazul în Alba-Iulia, unde a intrat triumfător ca cel dintâiu domn al tuturor Românilor.

O statuie lui Avram Iancu în Cluj, unde s'a oțelit sufletul său de mare Român în anii când a învățat acolo.

O copie a columnei lui Traian din Roma, monumentul glorios al originei noastre, înaintea palatului Asociațiunei din Sibiu.

Un monument comemorativ lui Horia, Cloșca și Crișan în Alba-Iulia, unde au fost frânți pe roată de dușmanii neamului nostru.

Alte monumente comemorative s'ar înălță la Șelimbăr, unde marele voivod Mihaiu Viteazul a învins pe dușmanul său, principele Andeiu Batori; la Mesteacăn, de unde a pornit mișcarea de eliberare a lui Horia; la Fântânele și Abrud, unde Moții lui Avram Iancu au bătut pe vrăjmașii cari ne încălcau hotarul.

Câmpul libertății dela Blaj, acest legăn strălucit al deșteptării noastre naționale, ar trebui prefăcut într'o grădină minunată, vrednică de faptele și oamenii mari, al căror nume se leagă de acest loc istoric.

Probleme însemnate ar mai fi: aranjarea unui muzeu istoric al anilor 1848—1849 în casa lui Avram Iancu din Vidra, care să fie oglinda adevărată a acestor ani de greu sbucium, apoi îngrijirea amfiteatrului și antichităților dela Grădiște, vechea capitală a Daciei, Sarmisegetuza (Ulpia Traiană).

II. A doua serie de probleme importante este a caselor naționale, cu biblioteci și muzee regionale, în toate centrele mai de seamă.

Aceste case și așezăminte naționale sunt absolut necesare nu numai pentru a imprimă un caracter mai românesc orașelor noastre, atât de streine și înstreinate, ci și din considerații de natură practică.

In multe din orașele și orășele le noastre nu găsești o sală potrivită pentru întruniri și spectacole naționale mai grandioase.

In atâtea apoi lipsește aproape cu desăvârșire cartea dătătoare de lumină românească.

Și mai mult apoi ne lipsesc obiectele de artă națională, cu nobila menire de-a formă și desvoltă gustul artistic al publicului nostru.

Iată pentru-ce „Asociațiunea" ar dori să edifice un șir întreg de case naționale, potrivit cu împrejurările locale, în următoarele centre;

Cluj, Oradea Mare, Timișoara, Sighetul Maramurășului, Târgul Murășului, Arad, Deva, Sighișoara, Satu-Mare, Năsăud, Brașov, Bistrița, Reghin, Aiud, Diciosânmărtin, Făgăraș, Caransebeș, Murăș-Ludoș, Boroșebeș, Brad, Lăpuș, Baia Mare, Șimleul-Silvaniei, Tulgheș, Alba-Iulia, Blaj, Bran și Jibău.

Pentru orientare comunicăm, că aceste case naționale, cu biblioteci și muzee regionale, ar fi cu etaj și ar cuprinde în parter câte o sală de solemnități, de lectură, una sau mai multe încăperi pentru colecțiunile bibliotecei, precum și pentru trebuințele diferitelor societăți culturale, economice, muzicale, sportive ș. a. Etajul ar fi reservat trebuințelor muzeului despărțământului Asociației, care ar avea să fie oglinda fidelă a regiunei, în mijlocul căreia se află, sub toate raporturile: istoric, archeologic, geologic, etnografic, artistic, economic, de științe naturale etc.

III. A treia serie de probleme este aceea a bibliotecilor populare.

Cronica politică

Criza din guvern şi d-l Take Ionescu — Am văzut cu prilejul discuţiei pe articole a reformei agrare cât de puţin se poate bizui guvernul pe majorităţile sale parlamentare şi cum raporturile dintre el şi acestea sunt atât de şubrede încât se găsesc la discreţia oricăror împrejurări.

In această criză este interesant de observat acţiunea neleală şi atitudinea fătarnică a d-lui Take Ionescu.

Noi am arătat încă de când d-sa a intrat în guvernul d-lui general Averescu că această colaborare nu numai că nu va aduce nici-un folos partidului poporului şi guvernului emanat din el ci că dimpotrivă ea va provoca prin dificultăţile pe cari le va scoate în cale politica d-lui Take Ionescu, o uzare mai repede a cabinetului şi deci plecarea lui dela cârma statului.

O spuneam aceasta pentrucă, cunoscând trecutul d-lui Take Ionescu, noi cunoştem şi mijloacele de care se serveşte d-sa pentru a'şi atinge anumite scopuri politice, dar mai cu seamă cunoşteam acţiunea dizolvantă a omului acesta pretutindeni unde el a fost chemat să se manifeste.

In adevăr toţi deputaţii tachişti au votat amendamentele minorităţii pentru a creia guvernului dificultăţi parlamentare.

Iar presa care susţine interesele politicii sale, duce o campanie mai violentă decât oricând împotriva guvernului. In acelaşi vreme ea face ochi dulci ţărăniştilor sprijinind acţiunea acestora.

Simţind că zilele guvernului sunt numărate, d-l Take Ionescu încearcă să-şi menajeze alături de d-l Mihalache rosturile sale într'o viitoare schimbare a situaţiei politice. Susţinând dar politica acestuia; d-l Take Ionescu nu urmăreşte altceva decât să-şi asigure un loc pe care prin proprille sale puteri nu-l mai poate păstra.

Situaţia politică a grupării ţărăniste este astăzi atât de plăpândă încât nădejdile pe cări d-sa le leagă de viitorul ei sunt cu desăvârşire chimerice.

Ştiri şi fapte politice

Vorbind acum câteva zile despre „amestecul provinciilor", — expresie care dealtfel nu e a noastră, — făceam constatarea că partidul naţional, atât de intolerant cu nouile organizaţii politice din Ardeal, n'a făcut la rândul său o alegere tocmai fericită, când s'a hotărât să se amestece în luptele dintre partidele vechiului Regat. „*Patria*" ţine cu ori ce preţ, acum, să ne explice motivele tovărăşiei sale cu partidul ţărănesc din vechiul Regat. Partidul naţional, adică n'a avut majoritatea în Camera, din 1919, cum n'a avut-o nici în aceea din 1920. Pentru a guverna cam pentru a . . . sta în opoziţie, partidul naţional a avut nevoie de concursul dlor dr. Lupu, I. Mihalache, Hanes, Pitică, şi a celorlalţi „oameni noui". Iată, textual, argumentarea „*Patriei*": — *Fiind singuri prea puţini şi prea slabi, a trebuit să ne alliem cu aceia cari aveau acelaş program cam nou.*

Acelaş program? Numai atât? Metoadele de luptă, sertizitatea politică, valoarea oamenilor, — acestea sunt lucruri cari trebuiesc să cedeze în faţa unui aşa numit „program", pe care nimeni nu l'a văzut, şi pe care nimeni nu-l cunoaşte?

„*Patria*" nu e nici măcar sinceră; — altfel ar mărturisi mai lămurit greşala pe care partidul naţional a făcut-o în 1920, când a trecut în opoziţie la braţul partidului ţărănesc, deşi întâmplările nefericite ale guvernului Vaida-Voevod puteau să-l readucă la realitate . . . Mai elocvent decât pot va fi coloanele „Patriei", a fost refuzul partidului naţional de a fuziona cu tovarăşii săi de luptă, cu toată identitatea de „programe"!

*

Opinia publică a nouilor provincii a început să priceapă care ar fi singura deslegare a actualelor stări de lucruri. Partidul democrat al unirei din Bucovina a ţinut o mare întrunire declarând neîncredere actualului regim, şi cerând „un guvern de autoritate şi experienţă".

Dacă un asemenea guvern nu-l poate da, partidul poporuiui, nu-l poate realiza, desigur, nici fosta federaţie, astăzi desfăcută.

*

Ori de câte ori poate, *Voinţa* nu scapă prilejul să depună o coroană de flori şi o lacrimă mişcată, pe mormântul proectatului guvern de concentrae mort înainte, de naştere.

Mare trebuie să fie dorinţa d-lui V. Bontescu de a se reabilita într'un astfel de guvern, pentruca Voi ţa să înfrunte ridicolul unei propuneri pe care ea singură a mai rămas s'o susţină.

Ochii spre Budapesta

Ziarul „*Keleti Ujság*" vorbeşte în termeni alegorici despre adunarea generală a artiştilor maghiari din România preconizând ce ar trebue să hotărească artiştii maghiari din România preconizând ce ar trebue să fie atitudinea guvernelor române faţă de organizaţia actorilor maghiari.

Trecând peste povestea arbolui uriaş (maghiarimea(ale cărui crăci se extind parte poarta vecinului (minoritatea din România) rezumăm următoarele:

Punctul central al vieţii spirituale maghiare este Budapesta şi e foarte firesc că aceasta să rămână şi în viitor. Chiar de aceea ar fi un act de imprudenţă dacă printr'un gest de oprimare s'ar intenţiona ruperea relaţiilor, cari leagă organizaţiile artistice maghiare din Ardeal de organizaţia centrală care în mod firesc este în Budapesta. Apoi mai adaugă eă România ar fi primul stat care ar comite acest gest, deoarece un artist francez sau german de pilda, rămâne membrul organizaţiei sale în orice parte a lumii s'ar afla el.

E adevărat. Libertatea individuală asigură dreptul oricărula a face parte din orice organizaţie atât timp cât interesele generala rămân neatinse. La nici un caz însă nu vor putea demonstra cei dela „K e l e t i ca o minoritate franceză s'au U j s á g", germană ca cetăţeni ai altui stat să fie constituiţi în organizaţie socială, culturală sau politică, care să fie filiala Parisului sau Berlinului. Libertatea culturală a Maghiarilor din România e ca ei să-se organizeze, să lucreze, dar la nici un caz ea nu însemnă acordarea vreunui drept Budapestei de a dispune direct, prin organizaţii, asupra unor cetăţeni români.

Reorganizarea administraţii financiare

După reforma contribuţiunilor directe va urma reforma taxelor de timbru şi înregistrare, reforma taxelor de consumaţie şi a Regiei Monopolurilor Statului. Toate aceste reforme pretind reorganizarea administraţiei financiare după unul şi acelaşi sistem unitar şi corespunzător cerinţelor Statului.

Ca funcţionar vechiu financiar, pe baza cunoştinţelor câştigate în practică, aşi găsi potrivit reorganizarea administraţiei financiare în modul următor:

Ministeriul Finanţelor, care constă din mai multe direcţiuni, să se transforme după sistemul înaltei Curţi de Casaţie în Secţii şi subsecţii de specialitate şi atribuţiunile de mai mică importanţă să se predele Administraţiilor financiare judeţene. Aceste din urmă să se reorganizeze în direcţiuni financiare şi cu conducerea acestor să se încredinţeze funcţionari financiari vechi cu calificare academică, cu practică de cel puţin 10 ani care mai înainte au servit la vre-o direcţiune financiară 2—3 ani ca subdirector şi să aibă un examen de specialitate depus înaintea unei comisiuni, sistemizată în Ministerlu şi compusă din directori ministeriali, conducătorii diferitelor ramuri de specialitate. Personalul direcţiunilor financiare judeţene va consta din personalul de concept cu pregătiri academice şi cu exămen de specialitate de concept, mai departe din personalul ajutător cu 4—8 clase l'ceale. Direcţiunilor financiare vor fi subordonate oficiile de perceptorat, funcţionarii acestor să fie absolvenţi de 8 clase liceale sau de şcoalele comerciale superioare şi să aibă examen de specialitate în agendele de perceptorat şi de constatare a contri uţiunilor directe, iar personalul ajutător să aibă 4—6 clase liceale.

Atribuţiunile direcţiuniior financiare judeţene va fi conducerea şi supravegherea asupra administraţii financiare peste tot judeţul, cercetarea şi resolvarea doleanţelor, revizuirea proiectelor de constatare a impozitelor directe, administrarea taxelor de timbru şi înregistrare precum şi a taxelor de consumaţie.

Atribuţiunile oficiilor de perceptorat ar fi agendele de impunere a impozitelor directe sub supravegherea direcţiunei financiare, ţinerea în evidenţă a tuturor contribuţiunilor şi perceperea acestora, pe lângă perceptorate să fie ataşaţi agenţi fiscali pentru urmărirea datorilor către Stat.

Pe lângă Direcţiunea Financiară să se sistemizeze „Contabilitatea coordonată" a cărei atribuţiune principală să fie controlul administrării veniturilor şi cheltuelilor Statului şi judeţului din punct de vedere al Legii bugetului, toate acestea le va ţine în evidenţă şi despre rezumatul acestor în fiecare lună să alcătuească un tablou şi să-l trimită Contabilităţii generale a Ministerlului. Şeful contabilităţii să fie coordonat şi nu subordonat directorului financiar, personalul să aibă pregătiri egale cu a percep'oratului dar să aibă şi un examen de specialitate în contabilitate, care se va depune înaintea unei comisiuni compusă din Şefii Contabilităţii Generale a Ministerului.

Atribuţiunile contabilităţii ar fi pe lângă ţinerea în evidenţă a veniturilor şi cheltuielilor, consemnarea şi contrasemnarea ordonanţelor de plată edate de Directorul de finanţe în cadrul creditelor bugetare repartizate pe Direcţiuni fin., mai departe vor lichida retribuţiunile tuturor funcţionarilor publici.

Dacă şeful contabilităţii ar afla vre-o ordonanţă de plată necorespunzătoare dispoziţiilor cuprinse în Legea bugetului, va fi în drept a refuza consemnarea şi contrasemnarea ordonanţei şi în caz de urgenţă când directorul fin. va mandata consemnarea pe responsabilitatea proprie, în acest caz, şeful contabilităţii va fi dator a înainta Ministeriului sau contabilităţii Generale copia ordonanţei de plată cu raportul său spre cercetare şi decidere. Astfel s'ar izbuti a se descentraliza ordonanţarea centrală, care a întâmpinat foarte mari dificultăţi şi a produs multe nemulţumiri, s'ar înlătura abuzurile şi neregularităţile în privinţa chitanţelor drept numerar, privitoare la diferite avansuri de deplasări de salarii, anticipaţii etc. plătite pe chitanţe fără ordonanţare de plată şi fără acte justificative; valoarea acestor chitanţe se urcă la o sumă colosală. Creditele bugetare s'ar putea repartiza pe Direcţiuni financiare pe lângă menţinerea

---

Precum în trecut ne-a unit cartea românească, aşa trebue să ne unească şi în viitor. Cartea e una din cele mai mari puteri ale lumii. Ea nupoate să lipsească din nici o comună românească.

„Asociaţiunea" a tipărit şi până acum, deocamdată câte un număr pe lună din biblioteca sa populară. Mai târziu pot să apară acesti numeri şi mai des.

Astfel ne gândim la publicarea, în formă de broşuri, a scrierilor populare de următorii autori români: Alecu Rusu, dr. Paul Vasici, Costache Negruzzi (nuvele istorice), Vasile Alexandri (poezii, proză şi teatru), Mihail Kogălniceanu (cuvântări, scrisori). Cu timpul dacă se desvoaltă mai bine gustul de cetit la poporul nostru, vom dă şi splendidele discursuri ale lui S. Bărnuţiu, T. Cipariu, A. Bunea ş. a., precum şi pagini din cronicari, autori bisericeşti mai vechi (Antim Ivireanul, Varlotomeiu Măzăreanu ş. a.). Al Odobescu (Moţii şi Curcanii, Basmul Bisoceanului din Pseudokynegetikos, Vulţea beacă, Poveştile mitologice ş. a.). M. Eminescu (Poeziile în metru poporal: Doina, Ce te legeni codrule, La mijloc de codru des, Somnoroase păsărele, Mai am un singur dor şi altele trecute deja în conştiinţa obştei). G. Coşbuc (Balade şi Idile, Războiul pentru neatârnare. Din Ţara Basarabilor ş. a.). P. Ispirescu (Legendele sau basmele Romnâilor). I. T. Mera (Poveşti). I. Slavici (Poveşti şi Nuvele). I. Pop-Reteganul (Poveşti ardeleneşti). A. Vlahuţă (Din trecutul nostru, România pitorească, Nuvele, Poveşti). St. O. Iosif (Poezii). Mihail Străjan (Parabole).

Afară de acestea vom publică în „Biblioteca poporală a Asociaţiunii" sfaturi economice, igienice, juridice, industriale şi comerciale, — originale sau prelucrate după autori străini, de autorii cai mai destoinici poporali ce-i avem (I. Agârbiceanu, St. Cacoveanu, A. Cosciuc, Dr. E. Dăianu, Dr. A. Dobrescu, A. Lupeanu-Melin, Petrea Dascălul, I. U. Soricu etc.).

Mai notăm că din broşurile apărute până acum în „Biblioteca poporală a Asociaţiunii" avem câteva mii de serii pentru 3000 de biblioteci poporale.

Rugăm deci şi la acest loc toate comunele româneşti, constituite în agenturi ale „Asociaţiunii", cari până acum nu au biblioteci româneşti, să se adreseze prin directorii de despărţăminte biroului central pentru a li se trimite astfel de biblioteci.

In felul acesta nu credem să mai rămână comună neînzestrată cu cartea românească de lipsă.

Bibliotecile „Asociaţiunii", se administrează după regulament special.

IV. Pentru realizarea deplină a acestor probleme nu sunt de ajuns mijloacele momentane. Trebue create şi mereu augmentate fonduri cu menirea de a păstră şi întregi toate aceste lucrări şi în viitor.

Dându-şi seama de aceste trebuinţe, adunarea generală a „Asociaţiunei", ţinută în 17 şi 18 Octomvrie 1920 la Oradea-Mare, a admis mai multe fonduri cu menirea de a servi diferitele noastre scopuri culturale.

Asociaţiunea primeşte în administrare orice fond cu menire culturală naţională, rugând şi de astă dată pe toţi oamenii de bine să contribue cu obolul lor pentru augmentarea oricăruia din aceste fonduri.

V. A cincia serie de probleme ar fi, în sfârşit, întregirea caselor naţionale centrale, existente astăzi pe teritorul din Sibiu, Strada Şaguna Nr. 6 şi 8.

Cele trei corpuri de clădiri s'ar întregi fiecare în direcţia ce i-o admite terenul. S'ar formă astfel trei corpuri de zidiri uniforme cu o lungime de 62 m. şi lăţime de 16 m., legate la margeni prin 4 coridoare şi formând toate împreună un complex de 170 de încăperi.

Şi anume: în zidirea din spre parc, dela întrare la stânga, în 18 camere s'ar aranjà colecţiunile arhivei, bibliotecei, manuscriptelor etc. „Asociaţiunei", cu o sală mare, aranjată modern, pentru cetitori, precum şi cu cabinete pentru savanţii cari fac cercetări speciale. Ar mai fi încă, firesţe, dependenţele necesare.

In etagiul I. şi II. din spre parc al acestui corp de zidire cu 52 de încăperi s'ar aranjà sistematic, după secţii, colecţiunile mereu crescânde ale muzeului central al Asociaţiei.

In parter partea din spre Strada Şaguna, dela întrarea principală la dreapta, ar fi biurourile Asociaţiei (10 încăperi). La stânga, alte 8 încăperi pentru trebuinţele diferitelor societăţi culturale din loc (Reuniunea de muzică, de agricultură, de sport de femei etc.)

Tot în parter în corpul de zidire dela mijloc, ar fi aşezate tipografia, cromografia şi alte ateliere necesare Asociaţiei.

Etajul I. şi II. partea din spre **Strada Şaguna ar fi pentru locuinţele funcţionarilor Asociaţiunei**, iar partea din spre curte ar fi rezervată legătoriei de cărţi, magaziilor, redacţiunilor, preparatoarelor, desinfectatoarelor etc. muzeului Asociaţiei.

In subteranul de sub bibliotecă ar fi dubletele bibliotecei, iar lui având să fie trimise şi unele uli, având să fie trimise şi unele şi altele bibliotecilor şi muzeelor

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

dispozițiilor necesare pentru a nu depăși creditul bugetar. Funcționarii financiari s'ar putea perfecționa fiecare în specialitatea sa, aceasta o va necesita și reforma financiară, care conform cerințelor moderne ale Statului va consta din complexul mai multor sisteme diferite ca atare va pretinde funcționari de specialitate.

Activitatea și modul de gestiune al direcțiunilor financiare județene, a perceptoratelor și contabilităților se va controla de 1—2 ori pe an de către funcționari superiori de specialitate trimeși din serviciul central al Ministerului.

Extinderea sistemului de administrații financiare a vechiului regat și asupra provinciilor noui, va cauza cheltueli de administrație enorme, cari nu vor fi în proporție cu veniturile ce se vor percepe și nu va corespunde referințelor locale, ceea ce s'a putut constata și din aceea, că îndată ce s'a publicat această intențiune de extindere a sistemului vechiu, funcționarii comunali au refuzat concursul lor la recensământul și perceperea contribuțiunilor, deși aceștia în mare parte își ridica lefurile din Casseria Statului.

Dr. George Cuita
director financiar.

Anchetele noastre

De ce nu funcționează poșta din Ardeal

I.

Lipsa unei legi de organizație. — Corpul funcționăresc nu este bine pregătit. — Sunt prea puțini funcționari.

Că serviciul poștal din Ardeal nu funcționează exact și punctual este lucru știut în public, — care suferă de ani de zile de pe urma unei stări care nu reintră în normal.

S'au adresat o sumedenie de acuzări, fără însă ca publicul să cunoască adevăratele piedici cari fac imposibilă o circulație poștală bună și la timp.

Motivul nefuncționării și dezorganizării generale îl găsim în primul rând în lipsa unei legi de organizație și explicație pentru serviciul P. T. T. — Direcțiunile și oficiile poștale lucrează fără un regulament care să stabilească condițiile de funcționare. Ca urmare diferitele dispoziții se contrazic — executându-se tocmai contrar. Lipsa de instrucțiuni unitare, face imposibilă funcționarea regulată al serviciilor poștale din provincie și stârnesc întârziere la transportul obiectelor poștale, scrisorilor, gazetelor etc.

La dezorientarea felului de executare promptă la serviciile poștale se adudă încă o boală grea: lipsa unui personal poștal bine pregătit — și în general — lipsa de oficianți.

Situația funcționarilor de la P. T. T. este una din cele mai proaste. Salarul mic și serviciul greu — au făcut ca elementele intrate în cadrele poștei — după scurt timp să părăsească serviciul. Schimbarea continuă a personalului — desigur nu putea produce decât stagnarea în mersul serviciului poștal.

Personalul nou angajat — recrutat din elemente tinere — fără pregătire technică poștală — având de luptat cu neștiința în gestiunea funcțiunei poștale — a produs perturbarea serviciului.

Azi în oficiile poștale lucrează mai mult femei decât bărbați. Iată un nou desavantaj. Femeile nu pot suporta serviciul greu cerut de necesitățile serviciului poștal.

Faptul că lipsesc funcționari români — funcționarii unguri sau sa-și neposedând limba românească bine — apasă și mai greu întregul mers al P. T. T. In serviciul P. T. T. din Cluj se află astăzi 70 funcționari superiori români, 170 inferiori și 89 femei. Practicanți români sunt 20, practicante sunt 21. Restul din totalul de 547 funcționari inferiori sunt funcționari care aparțin minorităților.

Totalul femeilor este 422 din cari 312 femei sunt funcționare neromâne.

Personalul acesta insuficient ca număr este în acelaș timp și insuficient pregătit, întrucât cei mai mulți dintre funcționari sunt noui. Or serviciul poștal cere pe lângă o muncă obositoare și o practică îndelungată.

Cât timp însă funcționarii vor continua a fi prost plătiți, cât timp va lipsi un regulament unitar prin care să se stabilească toate condițiunile și normele după care va funcționa serviciul postal și cât timp nu va exista o strânsă legătură și o exactă coordonare între organele centrale de la București și serviciile regionale, această stare de lucruri nu se va putea îndrepta.

Raco.

---

românești care nu ar posedă încă asemenea exemplare.

In sfârșit scara de onoare ar fi împodobită cu busturile și tablourile bărbaților mari ai neamului nostru.

Iată câteva serii de probleme din cele mai importante.

Crezând că va puteà realiza toate acestea, „Asociațiunea" a cerut guvernului să-i încuviințeze aranjarea unei loterii de clase.

Loteria a și încuviințat-o ministeriul de finanțe sub Nr. 35211/1920 în înțelegere cu cel de interne.

Asociația a și contractat tipărirea lozurilor, care în cuând se vor pune în vânzare.

Vor fi 4 (patru) trageri, la cari se vor de câștigari în suma de **6.000.000 (șase mil.) lei.**

Acestea am ținut să le spunem pentru orientare cu privire la această însemnată loterie cu menire culturală.

Și acum cine vrea să câștige și să promoveze cu banii săi mărețele probleme culturale, amintite mai înainte, să grăbească la cumpărarea lozurilor Asociației!

Anunț

Se caută de Biroul Pensiilor al Comandamentului VI. Teritorial un număr de 2 (doi) funcționari civili, cari să cunoască limba română și lucrările de biurou. 843

INFORMATII

Politice

In localitățile Zalău și Miercurea-Ciucului se va ține în zilele de 3 și 4 Iulie adunarea maghiarilor din județ în vederea înființărei organizațiilor politice din aceste ținuturi.

Comerciale

Sfatul Negustoresc din București a făcut cerere pentru 3000 permise de călătorie pe C. F. cu reducere de 50 la sută pentru acei cari vor să asiste la târgul de mos re din Cluj.

Comercianții bucovineni arată deasemenea un viu interes pentru acest târg și numărul anunțat este destul de frumos.

Din partea târgului de mostre din Cluj s'a prezentat primăriei orașului o deputație în frunte cu d-nii Dom. Rațiu, Hevesy pentru a cere primăriei un sprijin bănesc de 50,000 lei pentru ținerea târgului. In lipsa primarului, d-l dr. Dandea, a promis numai un sprijin de 30 la sută din suma cerută pe motivul că Camera de Comerț ar fi zădărnicit punerea în vigoare a taxei de lux.

In ședința de Sâmbătă, primăria va discuta cererea târgului de mostre.

La congresul Camerilor de Comerț care se va ține la Arad în 10, 11 și 12 Iulie, din partea Camerei de Comerț din Cluj va participa d-l Tatay, vice-secretar.

La această adunare se vor discuta:

1. Unificarea legislativă privitoare la organizarea și funcționarea Camerilor de Comerț.

2. Modificarea articolelor din codul de Comerț privitoare la formalitățile de îndeplinit la înființarea societăților anonime și la controlul acestor societăți. Din partea Ministrului de Industrie și Comerț din București vor lua parte d-nii St. Chicoș, director general al Comerțului, G. Cristodorescu, directorul comerțului interior, Zabloski, inspector comercial și I. Urban, sub-director.

Cele patru falimente în branșa industriei de piele din Cluj, după pronosticuri destul de pesimiste vor fi urmate de alte 30 de falimente din diferite branșe.

Din provincie sosesc mereu plângeri din partea țăranilor că nu-și pot vinde vilele-deoarece stagnează exportul. Intrebăm guvernul de ce nu ia măsurile necesare pentru a înlătura acest rău, de care suferă întreg Ardealul.

Financiare

Proectul dării de lux stabilită de Consiliul orașului Cluj și primită cu atâta răceală de către comercianți și Camera de Comerț a fost înaintat Ministerului de finanțe spre aprobare. Se crede că el nu va fi aprobat numai pentru Cluj ci se va face un larg proect de lege în acest sens care se va întinde pe întreg teritoriul statului.

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

Universitare

Luni 27 Iunie a început la Institutul geografic al Universității Concursul organizat de Societatea Regală Română de Geografie între elevii clasei IV. a școalelor secundare din Ardeal. Din cauze neprevăzute, nefiind anunțate la timp toate școalele, nu s'au putut prezenta elevi decât din următoarele orașe: Cluj, Oradea Mare, Salonta-Mare, Deva, Siget, Năsăud și Dej. Mâine, Miercuri, la ora 10½ în sala IV. a Universității va avea loc solemnitatea publică a împărțirii premiilor și diplomelor.

Sanitare

Bolile contagioase care s'au ivit în număr foarte mare în săptămânile trecute, în special în jurul Oradiei, după informațiile ce le avem dela serviciul sanitar sunt în plină descreștere datorită măsurilor de izolare care au fost luate decătre autoritățile sanitare.

Judiciare

La parchetul din Cluj au fost aduși țiganii Rostos Ianos și Szilágyi László cari au făcut mai multe apargeri în orașul nostru.

In curând se va judeca la Oradia-Mare procesul întentat contra lui Biro Bodog care se dedea drept membru al comisiei americane din Oradia și excroca pe cei neștiutori luându-le bani pentru pașapoarte falșe. Poliția l'a arestat tocmai când voia să treacă frontiera după ce-și făcuse o sumă foarte mare de bani.

Culturale

In zilele de 14 și 15 și 15 Iulie sunt convocați la Sibiu, conform paragrafului 2 din statute și 19 din „Regulamentul general al Secțiunilor științifice literare", toți membrii „Asociațiunii" în ședința plenară care se va ține în sala de conferințe a Muzeului Asociațiunei din Sibiu.

Ordinea de zi va fi următoarea:

1. Deschiderea ședinței plenare,
2. Raportul secretarului literar către ședința plenară.
3. Stabilirea ordinei de zi.
4. Ședințele singuraticelor secțiuni.
5. Eventuale propuneri.

Diverse

Poliția locală a întocmit o statistică a tuturor străinilor cari au vizitat Clujul. In prima jumătate a anului curent, Clujul a fost vizitat de 535 de străini și anume: 350 din Ungaria; 78 din Cehoslovacia; 30 din Austria; 29 din Germania; 12 din Iugoslavia; 8 din Franța; 3 din Italia; 2 din Anglia; 5 din America; 8 din Bulgaria; 9 din Polonia; 2 din Japonia; Cei veniți din Cehoslovacia și Bulgaria au vizitat Clujul pentru chestiuni particulare; cei din Italia și Franța au fost profesori și artiști iar ceilalți comercianți.

Diverse

Printre medicii din Ardeal domnește o vie agitație de când guvernul intenționează să forțeze prin lege pe toți absolvenții doctori ai facultății de medicină de a face un stagiu de un an ca medic de plasă.

Chestiunea aceasta va fi desbătută în congres.

Aflăm că „Baia populară de vară din Cluj" se va deschide Joi, 30 Iunie a. c.

La 24 și 25 cor. a avut loc la T.-Severin congresul magistraților din întreagă țară. Pe lângă magistrații din vechiul regat, au luat parte delegații din Ardeal, Banat, Bucovina și Basarabia.

S'a discutat chestiunea îmbunătățirei situației materiale a magistraților, fixarea unor norme mai juste de recrutare, debarasarea de influențe politice, unificarea corpului judecătoresc din întreaga țară, alcătuirea unui proect pentru reorganizarea magistraturii, etc.

S'au trimis telegrame Regelui și d-lui ministru de justiție.

Citim în „Nădejdea" că o societate românească cu un capital de 10 milioane, a făcut zilele acestea o propunere primăriei din Timișioara cerând permisiunea să construiască un hipodrom pe terenul din apropierea uzinei electrice.

Dacă lucrurile s'ar înfăptui, n'am avea de cât să ne bucurăm. Timișoara e unul dintre orașele modern construite cu aproape tot ce-i trebue, ca să devină un splendid centru menit să acopere multe din desavantagiile „provinciei."

Un hipodrom e un stimulent puternic pentru prestigiul unui oraș. Societatea promite, că dacă ar avea îngăduința și concursul autorităților comunale, hidropomiul ar deveni un fapt împlinit în cel mult 4—5 luni.

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate și la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygela" dă efect fără pereche acărui surmenaji staționar prospătează corpul obosit oțelește mușchii stătuți stânge ori ce dureri corporale și dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică și chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

Dr. Lăzărescu, medic-șef al Casei Cercuale, Specialist în boale Interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE ȘI PIANE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile alui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii
Persoanelor de încredere se face vânzarea și cu plată în rate

Un comunicat lămuritor

Ca un răspuns la zvonurile tendențioase puse în circulație de unele ziare din București, „Nădejdea" din Timișoara publică următorul comunicat iscălit de d-l dr. Aurel Cosma, președintele organizației Partidului Național-Liberal din județele Timiș și Torontal:

Față de zvonurile tendențioase răspândite în anumite cercuri de către persoane interesate și cari au găsit ecou în câteva ziare din București, anume că în Partidul Național-Liberal din Banat ar fi izbucnit oarecari neînțelegeri, organizația Partidului Național-Liberal din ambele județe ale Banatului declară toate aceste zvonuri neadevărate, toate reducându-se la o simplă remaniere a personalului din redacțiunea ziarului „Nădejdea" remaniere care nu are nici o legătură cu organizația și situațiunea partidului.

Sub titlul „Banatul al Bănățenilor" și cu semnătura „Secretarul general al partidului național-liberal din județele Timiș-Sorontal" și „Redacția și administrația de ieri a ziarului partidului național-liberal din Timișoara „Nădejdea", se răspândește un apel (cuprinzând parte neadevăruri, parte principii și doctrine contrare celor profesate de partidul Național-Liberal.

Față de acest apel se face cunoscut, că Partidul Național-Liberal din județele Timiș-Torontal în ședința delegațiunei centrale județene din ziua de 18 Iunie a. c. a destituit din funcțiunea de secretar al organizației pe d-l R. S. Molin, deoarece a manifestat o atitudine direct contrară principiilor și disciplinei de partid.

Deci dacă sub semnătura de „Secretar general al partidului național-liberal", titulatură de altfel inexistență, se ascunde d-l R. S. Molin, d-sa nu mai avea nici calitatea, nici dreptul să o facă, fiind demis pe ziua de mai sus, iar dacă sub această semnătură se ascunde o altă persoană, ne aflăm în fața unui impostor.

In ce privește semnătura „Redacția și Administrația de ieri a ziarului partidului Național-Liberal din Timișoara „Nădejdea" relevăm că Administrația se găsește întreagă la postul său, iar din Redacție au fost îndepărtate doar acele elemente anarhice, a căror atitudine nu se împacă cu disciplina profesională de ziarist.

Departe de a fi izbucnit neînțelegi, nici odată ca până în prezent coeziunea și armonia n'au fost mai puternice în sânul Partidului Național-Liberal din Banat.

Dr. AUREL COSMA

Președintele organizației Partidului Național-Liberal din județele Timiș și Torontal.

Revista pressei germane

Un ziar săsesc despre situația de azi.

Dintr'un articol al ziarului „Kronstädter Zeitung" în legătură cu întâmplările din urmă:

„Este o datorie nemulțumitoare de-a împăciui acum când în fiecare zi se dă ocazie nemulțumirii. Este însă adevărat, că de mult nu au avut să sufere atât cetățenii sași cât au avut acum câteva zile. Sunt aceleași lucruri mărunte, cari nemulțumesc și irită populația săsească, cum este și chestiunea pacardelor, dar trebue să se ea în considerare, că și aceasta este un semn exterior al unei naționi, și prin vătămarea lor poporul se simte jignit. Este un semn de sănătate sufletească, pentru un popor care se simte jignit 'și nefondreptățit atunci când își bate cineva joc de insignile sale, dar este totodată și un semn al puterei sale interne, când după prima mânie știe să se abțină dela orice act necugetat. Caracterul acesta moral al poporului sas nu l'a părăsit nici odată și sperăm că nu-l va părăsi nici acum.

Suntem totodată și în ferma credință, că sufletele tulburate se vor liniști încetul cu încetul după ce va trece starea aceasta de tranziție. Ne-am înșelat când am calculat starea aceasta pentru doi ani; se vede că încă nici acum nu am trecut peste ea. Trebue să avem răbdarea de-a o suporta. Nu ne putem închipui, că starea aceasta abnormală să dureze etern. Nunumai noi Sașii suferim din motivul acesta ci sufăr împreună cu noi toți cetățenii din Ardeal fără considerare de naționalitate, și faptul acesta ne mângâie. Dacă vorbești cu Românii auzi aproape aceleași expresiuni de nemulțumire caști în cercurile noastre. Deci suntem frați de suferință cu poporul acela care la 1918 a dat patriei noastre noul rol, și chiar aceasta ne întărește în credința că suferințele vor avea un sfârșit. Un proverb românesc spune: „Apa curge, pietrele rămân". Poporul nostru să poate pune în situația pietrelor, peste el trec și au trecut multe ape tulburi în decursul atâtor veacuri, și totuși el a rămas. Unde sunt mongolii și Tătarii din secolul 13, Turcii din 15 și 16, sateliții lui Gavril Báthori din al 17, ale căror horde au trecut omorând și schinguind peste poporul săsesc?"

„Emke" nu vrea să facă politică

Cunoscuta organizație maghiară „Emke" — afirmată ca organizație culturală — începe să se pregătească pentru reintrare în activitate. Intr'o ultimă ședință, D-l Dr. Iosif Papp, directorul ei, susținut de alți 5 membrii a propus ca să nu poată fi aleși la conducere acei cari sunt conducătorii mișcării politice fiindcă „Emke" e numai o organizație culturală. Directorul a primit propunerea. Ea însă a fost respinsă în ședința consiliului în urma propunerii dr-lor Arpad Paul și Ștefan Zaboni. „Ujság" scrie următoarele față de această propunere:

„Maghiarii trebuesc să intre în viața politică pentru apărarea drepturilor lor. Totuși și conducători politici pot desvolta o intensă activitate culturală, ori cari ar fi credințele lui politice. Puțini sunt în râudurile maghiarilor chemați și capabil pentru conducere, ar fi deci o gravă perdere dacă și acești puțini vor fi excluși din conducerea culturală pentru că ei luptă în interesul maghiarilor pe teren politic."

Consiliul a respins propunerea cu noțiunea că asociația „Emke" n'a făcut, nu face și nu va face politică (?)

Corpurile Legiuitoare

Ședința din 28 Iunie.

CAMERA

Ședința este prezidată de d-l Zamfirescu. Pe banca ministerială d-nii Averescu, Take Ionescu, Garofild și Sergiu Niță.

D-L VOICU NIȚESCU vorbește în chestiune de regulament.

D-L AVERESCU depune un proect de lege pentru regulamentarea importului. Se admite urgența.

D-L LAURENȚIU OANEA cere retragerea proectului de expropiere a imobilelor din Alba-Iulia deoarece legile din Ardeal acordă deja acest drept.

D-L GAROFILD recunoaște exactitatea spuselor d-lui Oanea. După aceasta se trece la discuția pe articole a legei agrare.

La art. 7. D-l MIHALACHE propune un amendament relativ la exproprierea totală a moșiei Academiei și a moșiilor tuturor persoanelor juridice.

D-L GAROFILD arată că există în același sens, amendamentul d-lui Anghelescu-Tecuciu.

SENATUL

Ședința este prezidată de d-l Meitani. Pe banca ministerială d-nii Argetoianu și Goga.

Se continuă discuția asupra reformei administrative și se votează până la art. 117. După aceasta Senatul trece în secțiuni.

Atențiune!

Unde te duci camarade?
Unde??

La „Regele Pârjoalelor"
IOSIF RAPOLTI
„Restaurantul ELISABETA"
Strada Erzsébet
unde vreau să mânânc pârjoale și să beau o sticlă de vin bun.
Dece?
Pentrucă numai la el se poate găsi în fiecare zi carne proaspătă de porc, din care prepară renumitele pârjoale.
Telefon 13-64. 678

Atențiune!

Vopsește curăță și spală
cel mai eftin, și mai frumos
spălătorie și vopsitorie chimică de stofe
„KRISTÁLY"
CLUJ, Fabrica și prăvălia centrală: Bucovina No. 32. (fost Munkácsi) 74
Primește și face expediții cu poșta.

Representantul din Bistrița este: M. V. Grünberger Piața No. 43 (sub gălete.)
Telefon 500—11211.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostra din București.)

Ora 2 p. m

Grupul extremist din majoritate care a formulat și la Art 9 un amendament privitor la succesiuni ca și la Art. 3, pare că ajuns la o înțelegere cu șeful guvernului în chestiunea prețului de expropriere. Tratativele urmează. D-l Averescu amenință cu retragerea guvernului dacă nu se respectă hotărârea guvernului. Se caută o soluție împăciuitoare.

■

Cicerin a făcut cunoscut aliaților printr'o notă că între Moscova și Japonia a fost declarată starea de răsboi.

■

Sinodul, convocat în sesiune extraordinară se va ocupa în ziua de 28 Iunie cu anteproectul privitor la unificarea bisericei ortodoxe.

■

D-nii generali Hiotu și Cristescu au plecat la Praga pentru a studia convenția militară cu Ceho-Slovacia.

■

D-nii Aristide Briand și Mareșalul Foch, vor sosi zilele acestea la Praga. Se atribuie o mare importantă politică acestei vizite.

Banca Națională va înlocui în curând biletele de 2 și 5 lei ale Bănci generale.

■

D-l Titulescu fiind bolnav a plecat să-și repauzeze nervii la Craiova.

■

Ministrul Americei a prezintat scrisorile de acreditare, M. S. Regelui.

■

Delegația polonă a părăsit Capitala plecând să viziteze porturile. Constanța, Sulina, Brăila și Galați.

■

Ministerul Comunicațiilor pregătește o nouă afacere voind să concesioneze iluminatul vagoanelor „Casei Stone", al cărei sistem de iluminat este inferior

■

„Monitorul Oficial" publică decizia luată în privința rechiziționării stabilimentelor de băi și a spălătoriilor chimice care au refuzat să funcționeze sub regimul prețurilor maximale. S'a cerut concursul ministerului de război în ceiace privește organizarea și funcționarea lor.

■

Președintele Republicei germane a semnat decretele referitoare la dizolvarea gărzilor civice din Prusia orientală și Bavaria.

Câți români pot emigra în America

Consulatul american din București a primit informațiunile definitive privitoare la cota imigranților din România, cărora le va fi ingăduită intrarea în Statelor-Unite în cursul celor 12 luni între Iulie 1921 și 30 Iunie 1922.

Toate cotele sunt bazate pe locul nașterei purtătorului pașaportului, iar nu pe naționalitatea menționată în pașaport.

Din România vor fi admise în viitoarele 12 luni 7.414 persoane. Această cifră va cuprinde persoanele născute în vechiul regat, Bucovina și Transilvania (inclusiv Banatul).

Toate persoanele născute în Basarabia vor fi atribuite cotei stabilite pentru Rusia, fără a ține seamă dacă aceste persoane au pașapoarte românești.

Cota originală stabilită pentru România (vechiul regat), așa cum exista înainte de războiu, era 1.978. Sporirea cotei României dela 1.978 la 7.414 este datorită Bucovinei și Transilvaniei. Cota vechiului regat este deci 1.978, pe când acee a Bucovinei și Transilvaniei este 5.436.

Este de reamintit că persoanele, cari au primit o viză pentru Statle-Unite d la consulți americani înainte părți dacât România, vor fi numărate în cota României, dacă sunt născute în vechiul regat, Bucovina sau Transilvania. Astfel, dacă un ungur, născut în Transilvania și având pașaport ugar, obține viza la Budapesta, el va fi numărat în cota României. De asemenea o persoană cu un pașaport austriac vizat la Viena, dacă este născută în Bucovina, va fi numărată în cota României.

Predarea de către Cehoslovacia a comunelor acordate României

Zilele trecute s'a făcut predarea oficială a comunelor românești în frunte cu Tarna-Mare, autorităților românești.

Se știe că prin noua frontieră un număr de șeapte comune vor trece României, iar alte trei cari sunt curat ungurești vor fi date Cehoslovaciei. Aceste sunt: Nevetlenfalu, Akos și Nagypalád.

La predare a asistat generalul Paris, șeful misiunei franceze din Praga. Au mai asistat încă numeroși ofițeri superiori cehoslovaci.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚI:
Marți, Miercuri:
„CEZARINA" Partea VI.
Joi, Vineri, Sâmbătă:
„CEZARINA" Partea VII.
Duminecă:
111.

CINEMA URANIA:
Marți:
Miss Napoleon. Lilly Paussy
Miercuri:
MODELUL.
Joi, Vineri, Sâmbătă:
Morell P. I. Morell Prangaterul. De Cate.
Femeea Philantropa.
Duminecă:
Morell Partea II.
Marionettele.

Cetiți „Infrațirea"

Doleanțele industriașilor și comercianților din Ardeal

— Adunarea dela Camera de Comerț din Cluj —

Nemulțumirea provocată în lumea industrială din cauza diferitelor măsuri nenorocite luate de actualul guvern a făcut pe industriași să ia hotărîrea de a se aduna și a protesta împotriva măsurilor greșite la care sunt supuși. Astfel Sâmbătă la 17 Iunie s'au întrunit la Camera de Comerț din Cluj toți industriașii, fabricanții și comercianții diferitelor brezle asistați fiind de reprezentantul ministerului de industrie, de inspector industrial Manolescu. Plângerile industriașilor sunt multiple, ele au fost exprimate de către reprezentanții diferitelor brezle.

D-l ing. **E. Dovecsery** din partea brezlei de construcțiuni prezintă un memoriu în care se plânge de scumpirea cimentului, cerând și libertatea de taxe vamale pentru aticolele de construcții (fier) cari nu se pot fabrica în țară.

D-l insp. Manolescu răspunde că va interveni pentru scăderea prețului cimentului la 8000 lei pro vagon și pentru reducerea prețului gazului metan. Declară că se pregătește o lege a construcțiunilor care asigură avantagii apreciabile.

D-l dr. Eugen Kertesz în numele exploatatorilor lemne prezintă un memoriu în care se arată stagnarea în exploatarea lemnului, din care cauză muncitorii sunt fără lucru.

D-l Manolescu răspunde că în zilele aceste se vor pune în circulație trei trenuri speciale pentru transportarea lemnului fasonat și de foc. Primul pentru Ardeal, al doilea pentru Moldova și al treilea pentru Bucovina.

D-l Victor Szekely (Fabrica de săpun Heinrich) arată că materiile prime pentru fabricarea săpunului sunt supuse unor taxe vamale prea mari așa că fabricarea săpunului costă mult. Cere și reducerea taxelor de export la săpun, căci altfel săpunul românesc nu poate concura. Arată că în Ardeal și Regat sunt fabrici de săpun cari se bucură de reduceri la transport pe C. F.

D-l Manolescu cere înaintarea unui proect practic și promite că va interveni că să acorde și fabricei Heinrich reduceri de transport.

D-l Carol Jahoda vorbește despre articolul d-lui Manolescu apărut în No 2 „Legi și Decrete" în chestiunea târgului de mostre din București și spune că d-l Manolescu s'a exprimat pentru înlăturarea comercianților ca mijlocitori între producător sau fabricant și publicul consumat.

Arată necesitatea comerțului. D-sa se mai plânge contra comisiei de transporturi de pe lângă Dir. reg. C. F. care nu eliberează vagoane dacă nu se certifică că marfa este gata de încărcat.

D-l Manolescu răspunde referitor la articolul său apărut, că l-a înțeles în modul acesta că publicul să se abțină dela articolele producției străine și să încurajeze producția indigenă. Cât privește eliberarea vagoanelor, propune că dacă ele nu se încarcă imediat să se plătească taxa de locațiune.

D-l Diamant vorbește în numele industriei de sârmă și arată că fabricile de sârmă cari lucrează cu gazul metan nu pot fixa preț definitiv până ce din partea statului prețul gazului metan nu este fixat, definitiv pentru mai mult timp.

D-l Manolescu aprobă, și promite să intervie că prețul gazului metan să fie fixat pentru mai mulți ani de către stat.

D-l Farkas vorbește în numele „Uniunei fabricanților din Ardeal" prezentând un memoriu. Se plânge contra statului care protejează „Asociațiunea" mai mult decât fabricanții prin aceea că-i face reduceri la taxe vamale, și încurajează transporturile. Se mai plânge contra autorităților cari șicanează pe fabricați și industriași.

D-l Manolescu crede că d-l Farkas nu este bine informat. Dacă d-lui îi va putea dovedi însă cele spuse, el va interveni. Cât privește însă plângerile contra autorităților, le cunoaște comercianții să se adreseze însă numai forurilor superioare industriale și comerciale în cazuri concrete.

D-l Farkas mai arată că societățile și fabricile nu-și pot spori capitalul societar fără autorizația forurilor competente.

D-l Manolescu promite intervenția sa și în această chestiune.

D-l dr. Moor Kis se plânge în numele fabricanților de spirt.

D-l Manolescu răspunde că după reforma financiară va fi reorganizată și legea dărilor de spirt. Fosta legea austro-maghiară în chestie este foarte bună și cu câteva modificări ea se va aplica în țara întreagă.

D-l Manolescu închide ședința făcând urări pentru succesul târgului de mostre din Cluj insistând pe lângă comercianți și fabricanți să ia parte și la târgul din București, unde vor avea ocazie să demonstreze țării întregi, ce poate produce Ardealul atât ca fabricate cât și în ce privește calitatea.

Industriașii și-au exprimat doleanțele și au făcut cunoscut lipsurile sub care geme toată viața economică din Ardeal.

Reprezentantul guvernului a auzit plângerile și a promis ameliorare și intervenție. Rămâne că promisiunile să fie ținute pentru a înlătura o stare de lucruri care nu mai poate fi îngăduită. Pentru Ardealul care a suferit foarte mult în urma desorientarii economice — măsurile de ameliorare în gospodăria întreagă — vor fi binevenite — și vor aduce un spor nou la productivitatea generală.

Raco.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

O critică săsească a reformei administrative

In al 2-lea al său articol de critică a reformei administrative, dl Klockner scrie:

„In introducere autorul nu înțelege în de ajuns idea de oraș. După proect sunt a se considerea ca orașe toate comunele cari sunt centre de județ și acele cari au fost deja sau cărora li se va acorda aceasta prin lege. Caracterul orașelor însă nu zace în formalitățile aceste, ci în caracterul economic și social. Oraș este comuna al cărei locuitori se ocupă în total sau în majoritate cu meserii și comerț iar cu plugăritul numai în al doilea rând. Ele au nevoie de o administrație mai complicată și mai mare, deci și susținerea lor pretinde mai multe jertfe. Deci ca orașe trebue declarate, afară de cele existente, la cererea proprie numai comunele, cari dispun de structura socială și intelectuală cerută precum și de puterea de a susține o administrație mai mare. Aparatul acesta administrativ ar trebui fixat prin lege. Proectul trage pe același calapod comunele rurale ca și orașele.

„Proectul prescrie un minimum de 50.000 locuitori pentru transformarea orașelor în orașe cu municipiu. Numărul populației nu ar trebui să fie factor decisiv, și caracterul de oraș, al înaintării economice, intelectuale și puterea sa economică ar trebui să decidă pentru eliberarea sa de sub supravegherea județană în interesul său de desvoltare. Cu atât mai bună este dispoziția referitoare la comunele suburbane.

„Numărul membrilor fixat în proect pentru consiliul comunal în comunele urbane și chiar și în cele rurale este prea mic. Trebue să se ia în considerare, că în Transilvania au fost pe lângă membrii aleși numai odată atâți virilișt] va să zică plătitorii celor mai mari impozite. Numărul de 9—30 este mai ales pentru orașe mai mic pentru a cuprinde în sine toate clasele sociale, și minoritățile etnice și cele culturale și sociale. Nu va ajuta nici chiar introducerea votului universal, obligatoriu, proporțional etc. Numărul reprezentanților comunali ar trebui ridicat deci, mai ales la orașele cu locuitori peste 10,0000 la dublu.

„Prin introducerea membrilor din oficiu s'a introdus un fel de corectură a democrației. Prin ea este făcută imposibilă o excludarea complectă a intelectualilor și specialiștilor. Din rândul lor ar trebui șters: Moașa comunală, pe motivul inferiorității sale de cultură (abstrăgând dela serviciile sale mari pentru susținerea poporului) fiind de altfel reprezentată și prin medicul comunal. Tot așa ar trebui lăsat și delegatul cooperativei, care având o putere intelectuală și morală suficientă va ajunge și așa ca membru ales. In locul acelora ăr trebui însă trecut pretutindeni notarul comunal. Nu înțeleg cum a putut rămânea pe din afară notarul comunal, pe când la orașe sunt membri și conducătorii secțiilor diferite.

„Votul și eligibilitatea femeilor este foarte bun. Traducerea în fapte o vom vedea.

„Alegerile în Ardeal au fost conduse până acum de primpretori (administratori de plasă.) In proect este încredințat cu afacerea aceasta un jude. Dacă gândim, că la fiecare trei ani în toată patria noastră mare trebue să se facă aceste alegeri, ar însemna o îngreunare pentru magistrați, din motive practice de executare vom șterge dispoziția aceasta. Precum, că conducerea alegerilor să fie încredințată unui organ de administrație, dar ea să fie fără spese

„Din organizația comunală este mai bătător la ochi lipsirea oficiului comunal, și a magistraturei la orașe, adecă a colegiului că organ de conducere autonomă, al cărui membrii în Ardeal erau și membrii în consiliul comunal. Aceștia sunt înlocuiți printr'un număr nehotărît de ajutori de primari. Pe lângă faptul, că colegiul din Ardeal s'a dovedit foarte bun, noua dispoziție mai sufere lipsuri și din punctul de vedere, că să concentrează în mâna primarului prea mulă putere, fapt care conduce ușor la abuzuri, în vreme ce în colegiu el este supraveghiat în toate de colegii săi din consiliul omunal.

MINISTERUL LUCRĂRILOR PUBLICE

DIRECȚIUNEA DE PODURI ȘI ȘOSELE DIN TRANSILVANIA, BANAT ȘI P. UNGURENE.

No. 2610—1921. 832

Publicațiune.

Direcțiunea de poduri și șosele din Transilvania publică **al II-lea concurs** pentru transportarea petrei sparte și pietrișului necesar pe șoselele naționale din județul Cojocna pe anul 1921.

Ofertele sigilate se vor înainta până la orele 11 a. m. ziua 11 lunei Iulie 1921.

Ofertele cari sunt pâna la 100.000 Lei se vor înainta la Serviciul de poduri și șosele din Cluj sau la Direcțiunea de poduri și șosele Cluj, Str. Berde-Mozes 2.

Ofertele mai mari ca 100.000 Lei se vor înainta numai la Direcțiunea din Cluj.

Ofertele se pot face pentru cantitatea întreagă a materialului de împetruit sau pe sectoare și cantități mici.

La ofert se va anexa recepisa despre depunerea a 5 la sută din suma ofertată care servește ca garanție.

Se vor putea depune și efecte garantate de stat ca garanții.

Ofertele se vor deschide la orele 11 ziua 11 a lunei Iulie. La licitație pot fi prezenți oferenții sau reprezentanții lor.

Lucrările și condițiunile se pot vedea la Direcțiunea de poduri și șosele sau la Serviciul de poduri și șosele din Cluj, unde se vor putea primi eventualele lămuriri la serviciul de poduri și șosele se poate primi modelul de ofert.

Intreprinzătorul ia la cunoștința, că cantitatea de pietriș prescris se poate reduce până la 50 la sută.

Cluj, la 27 Iunie 1921.

APE MINERALE

și toate specialitățile farmaceutice ca:
Urodonal, Apiolin Chapoteant, Pilule Ocrein Gremy, Bromural, Adalin, Atophan, Stiptilcin, Stiptol, Lacteol, Neo-Salvarsan, Arheol, Iodon Robin, Glycerophosphat Robin, Cheay Fabre
etc. etc. la:

Drogueria ILIE ZAMFIRESCU

826 **București, Strada Academiei No. 8.**

Știri de peste hotare

Un eșec diplomatic al Serbiei

Ziarul croat „Obzor" ce apare la Zagreb, anunță că comisiunea centrală de reparațiuni ce funcționea ă la Paris, a respins cererea Serbiei de a i acorda un acompt din despăgubirile în bani ce i-se cuvin dela Germania.

Se știe că în acest scop plecase la Paris, o deputațiune sârbă în frunte cu ministrul de finanțe.

După „Obzur" membrii deputațiunii au trebuit să semneze aranjamentul intervenit la Spaa și după care Serbia va primi sub 50 la sută din despăgubirile cerute. Atâta timp cât guvernul jugo-slav a refuzat să semneze aranjamentul dele Spaa considerându-l oneros; comisiunea centrală de reparațiuni, nu a avut nici un fel de contact cu Serbia.

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la 22 **CZINK** **Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555**

„ELECTRICA“ Societate Anonimă Română Bucureşti

Sediul: Strada Matei Millo No. 2.

Convocare

In conformitate cu art. 23 şi următorii din statute, se convoacă adunarea generală ordinară a acţionarilor în ziua de Joi, 30 Iunie 1921, ora 3 p. m„ la sediul societăţii în Bucureşti, strada Matei Millo No. 2.

Vor avea dreptul a lua parte la adunarea generală toţi acţionarii ce vor depune acţiunile lor, cu cel puţin 5 zile înainte de adunarea generală la sediul societăţii în Bucureşti, strada Matei Millo No. 2 sau la următoarele instituţiuni:

Banca Românească (Bucureşti, strada Smârdan No. 9) sau la sucursalele sale.

Banca Agricolă (Bucureşti, str. Lipscani No. 1) sau sucursalele sale.

Banca Generală a Ţării Româneşti (Bucureşti, strada Lipscani No. 10) sau la sucursalele sale.

Banca de Scônt a României (Bucureşti, strada Lipscani No. 5) sau la sucursalele sale.

Banca Comerţului din Craiova sau la sucursalele sale.

Credit Suisse, din Zürich sau la sucursalele sale.

Imputernicirile vor fi depuse la sediul social până în ajunul adunării generale.

Dacă adunarea generală nu va întruni majoritatea cerută de statute pentru a delibera şi a lua hotăriri, adunarea se amână pentru 8 zile şi anume pentru ziua de Vineri 8 Iulie 1921, ora 3 p. m., când se va ţine în acelaş loc oricare ar fi capitatul prezent sau reprezentat, fără altă convocare.

Ordine de zi:

1. Aprobarea bilanţul încheiat la 31 Decemvrie 1920;
2. Descărcarea fostului administrator-sechestru de gestiunea dela 8 Decemvrie 1918 până la 31 Decemvrie 1920;
3. Descărcarea consiliului de administraţie pentru gestiunea anului 1920;
4. Distrubuirea beneficiilor;
5. Fixarea onorariilor censorilor.

Consiliul de Administraţie.

BILANŢ GENERAL LA 31 DECEMVRIE 1920

ACTIV			PASIV		
Acţionari		2.800.000—	Capital în acţiuni		8.000.000—
Investiţiuni (clădiri, maşini conducte, etc.		15.801.934 58	Obligaţiuni		3.350 960—
Efecte şi acţiuni		733.501 93	Fond de rezervă		707.026 33
Numerar		151.695 55	„ pentru creanţe dubioase		46.982 03
Debitori		12.016.489 94	„ de amortizare		4.213,032 35
Depoziţe de mărfuri		4.753.941 77	„ pentru bonificări		37.358 90
			„ „ diferenţe de curs		1.293.817 98
			Dividende şi cupoane neridicate		279.031 60
			Creditori		17.282.793 81
			Beneficiu: Report din 1919	26.606'14	
			Profitul anului 1920	1.019.954'63	1.046.560 77
		36.257.563 77			36.257.563 77
CONTURI DE ORDINE:			CONTURI DE ORDINE:		
Depozitul de cauţiuni	80.500'—		Deponenţi de cauţiuni	80.500'—	
Depozitul de acţiuni al membrilor consiliul de adm.	375.000'—		Depozitul de gestiune al membrilor consiliul de adm.	375.000'—	
Statul român	1.800.000'—		Despăgobiri de răsboi acordate	1.800.000'—	
	2.255.500'—			2.255.500'—	

Preşedintele consiliului de administraţie, CONSTANTIN CHIRU. Administrator delegat, CONSTANTIN D. BUŞILĂ.

Verificat şi găsit conform cu registrele, Censori: C. T. TEODORESCU, GH. NIŢU, SP. IACOBESCU. Şeful contabilităţii, S. FEYNS.

p. Conformitate. „ELECTRICA“ Societate anonimă română (Urmează două semnături).

CONTUL DE PROFIT ŞI PIERDERE LA 31 DECEMVRIE 1920

DEBIT			CREDIT		
Cheltueli generale, cheltueli de producere şi distribuire a energiei electrice, etc.		13.336.299 05	Venituri din exploatarea uzinelor şi diverse venituri		14.230.841 40
Costul materialelor vândute lucrărilor şi instalaţiunilor executate		3.442.952 69	Venituri din vânzări de materiale, lucrări executate şi instalaţiuni		3.837.153 40
Dări şi impozite din trecut:			Report din 1919		26.609 14
Impozitul pentru exploatări	111.355'21				
Impozitul pentru instalaţiuni şi vânzări	157.436'22	268.788 43			
Beneficiu: Report din 1919	26.606'14				
Profitul anului 1920	1.019.954'63	1.046.560 77			
		18.094.600 94			18.094.600 94

Preşedintele consiliului de administraţie, CONSTANTIN CHIRU. Administrator-delegat, CONSTANTIN D. BUŞILĂ.

Verificat şi găsit conform cu registrele, Censori: C. T. TEODORESCU, GH. NIŢU, SP. IACOBESCU. Şeful contabilităţii, S. FEYNS.

p. Conformitate: „ELECTRICA“ Societate anonimă română. (Urmează două semnături).

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu:

STUDENT, cu praxă de birou caută post la orice instituţie. Adresa la ziar.

STUDENT IN LITERE dă oare în orice categorie din limba română. Adresa la ziar.

PERFECTĂ dactilografă din regat, cunoscând şi limba franceză caută post la instituţie mare. Doritori se pot adresa la adm. ziarului.

INVĂŢĂTOR diplomat caută oficiu, pe lunile de vară, eventual pe mai departe. Adresa: Ioan Cobciu învăţător, Topadeşartă p. Nădăşel.

Vânzări şi Cumpărări:

DE VÂNZARE aranjament de dormitor coplett. Informaţii Str. Viz No. 1, etaj I. 825

DE VÂNZARE cu preţ eftin hârtie groasă de impachetat Se poate întrebuinţa pentru ambalagiuri mari şi mici. A se adresa la administraţia ziarului Infrăţirea.

CUMPĂR case de bani format mic' adresa la ziar „A“.

DIN CAUZA plecărei mele în străinătate vând o instalaţie modernă de farmacie şi droguerie, informaţi I. Ştiopu, Str. Saguna No. 20 parter Ofertele se primesc pe adresă de mai sus.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găseşti de vânzare la toţi vânzatori ziarului Infrăţirea şi la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

Perderi:

GRUPUL de acţiuni dela 250—260 de ale Băncei Comerciale din Valea Târnavei din Dicioşânmărtin le declar nule în mână oricei s'ar afla.

Diverse:

VIPT bun de casă se poate lua şi pentru a duce la domiciuliu. Informaţiuni Str. Iuliu Maniu 6 parter uşa 4. Văduva Ludmann. 827

ATELIER DE CUSĂTORIE şi guvrat pentru dame, guvrez orice haină în 24 oare cu preţ moderat, cusutul la o haină unşoară de stradă 150 Lei. Strada Trecătoarei (Átjáró-u.) No. 12 a. 817

SE CAUTĂ companist cu capital pentru întreprindere mare cu drogue şi chimicale în oraş mare comercial din Ardeal, având concesiune şi instalaţie modernă. Informaţi se pot da la adm. ziarului Infrăţirea.

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ŢĂNŢARUL“ Redacţia şi administraţia în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente şi anunţuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

BĂNCI, FABRICANŢI, INDUSTRIAŞI COMERCIANŢI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenţi, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administraţia ziarului Infrăţirea.

De vânzare

casă cu etaj din Str. Regina Maria 51, colţ, potrivită pentru a o transforma în prăvălie. Informaţiuni se pot lua la ing. Pohl Cluj, Str. Iuliu Maniu 6, et. III. 4. până la orele 3—4 p. m

759

AGRICOLA

SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURARI GENERALE BUCUREŞTI

Capital social: 10 milioane lei, din cari 5 milioane deplin vărsaţi.

Reprezentanţa Generală pentru Transilvania, Maramureş şi Crişana în CLUJ, Str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii. Telefon No. 621. :-:

502

AGENŢII PRINCIPALE:

CLUJ la „Banca Centrală“ Str. Regina Maria 6—8. ORADEA-MARE la Banca „Hiilinger & Illyés“ Str. Regele Ferdinand 6. SATU-MARE, la „Banca Română“ soc. anonimă, Piaţa Victoriei 6. SIGETUL-MARMAŢIEI Pécsi şi Fried arhitect şi inginer. SIMLĂUL-SILVANIEI, în regia propri.

Asigurările se pot efectua la orice agenţie, în condiţiuni avantajoase

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efectueste orice lucru de lux în branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 104

Publicaţiune.

Regimentul 12 Călăraşi din garniziona Careii-Mari aduce la cunoştinţa generală că în ziua de 15 Iulie 1921, ora 10 dimineaţa se va ţine licitaţie publică cu oferte închise conform art. 72—83 din legea contabilităţii publice la reşedinţa regimentului în garniziona Careii-Mari pentru aprovizionarea cantităţii de:

1.000.000 kg. fân
750.000 kg. pae

Ofertele pot fi făcute şi pentru cantităţi mai mici şi vor fi însoţite de garanţia de 10% din valoarea furniturli fie în numerar sau în efecte garantate de stat.

In ofertă se va arăta precis cantitaţie oferită preţul unitar pe chilogram şi condiţiunile de predare.

Supra oferte nu se primesc.

Caetul de sarcini şi condiţiunile ce trebuesc să indeplinească furnitura se pot vedea la Regiment în orice zi de lucru de la orele 8—12.

Comandantul Regimentului 12 Călăraşi
Colonel N. Todorila.

M. ANGHEL

210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40

Reprezentanţa fabricei de maşini „Schieb“ Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Maşini industriale şi agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, maşini cu aburi şi motoare electrice. — Uleiuri pentru maşini rafinate şi distilate calitate neîntrecută şi pentru toate scopurile.

Benzină grea şi uşoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie şi cisterne cu preţuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialişti.

A sosit la

Cooperativa „Croitoria Românească"

fost Petricaș, Aiudean, Crânciovan, Niculescu & Comp.

Str. Memorandului No. 8.

619

Un vagon cu **Stofe Franceze** cele mai fine calitați și cu prețuri ieftine Se primesc comande cu prețuri reduse. Pentru funcționari reducere specială și plata în rate. Încurajați Cooperația Română.

Radio 1176

Atențiune! Citiți interesul propriu!

Se vinde dela 1 Iulie cea mai fină și

GUSTOASA CAFFEA PRĂJITĂ

în calitate: de „Arama" cu 24 Lei kilogram, de „Argint" cu 36 Lei kilogram, de „Aur" cu 48 Lei kilogram.

PÁLMAI și FÓRIZS

prăvălie de delicatesse și aromate, Piața Unirii No. 23.

In fie care oara prăjită proaspetă.

Technica Labora

birou technic de intreprindere.

Magazinul: Str. Regele Ferdinand No. 125.

802 **Birou: Calea Victoriei No. 53.**

Telefon: Magazinul 144. Birou 77.

A sosit closete, lavoare, de panama, tablă de alamă ori și ce articole technice și electrice.

S'a terminat **cu criza locuințelor** folosind

NOXA

cel mai bun stărpitor de ploșnițe,

319 care le distruge chiar și ouăle.

Prețul unei sticle Lei 15·—

Depositul principal Farmacia „Dr. Biro" Cluj, Piața Unirei

Doi montori români pentru apaduct și electricitate cu praxă mai îndelungată pe lângă plată bună, caută urgent:

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească

TEODOR MAIOR

Cluj, Calea Victoriei 7. Telefon 577.

Tot acolo materiale electrice, instalații și mașini de scris cu preț redus.

Un candidat de advocat,

care vorbește și scrie românește și are și ceva practică află aplicare în biroul subsemnatului. Dr. IUSTIN CL. IUGA advocat, Strada Iuliu Maniu No. 3. et. I.

Toată elită Clujului își de întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece

329 **la pahar.**

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, Parfumeria d'Or

18 **Piața Unirei No. 5.**

Uzina electrică a orașului

Conducerea societății „GAZ"

CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.

(Palatul Széky)

Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit.

148

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neîntrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogueria Rozsa

Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

Caută depozitari

pentru vânzarea ziarelor noastre pentru în următoarele localități

BASNA
BORSA
BORSEC
MALNAȘ
BOBALNA
ODORHEIU
BĂILE FELIX
OCNA SIBIULUI
BAILE HERCULANE
BĂILE SF. LADISLAU
TOPLIȚA ROMÂNĂ
BAIA FIDELIS
HOMOROD
COJOCNA
VÂLCELE
SOVATA
BUZIAȘ
TINCA

Doritorii se vor adresa în scris administrației ziarului notând adresa exactă precum și ultima poștă

In stradă principală e **de vânzare** din mână liberă:

o casă cu 5 încăperi

cu prăvălie și tot aranjamentul modern și luxuos pentru măcelărie, curte spațioasă. Informațiuni se pot lua la administrația ziarului.

822

Sa deschis

Restaurantul „COROANA"

în Calea Victoriei 49, condus de specialiști cu bun renume în aceasta branșe. Mâncări gustuoase — vinuri escelente. Prețuri moderate. 774

La Adm. Ziarului Infrățirea și la ag. de publ. Reclama

se primesc ori ce reclame pentru

Programul Teatrului Național din Cluj.

Pe stagiunea 1921—1922.

ABONAMENTE

la ziarul „Infrățirea" se primesc și de azi mainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.